BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
3 K
1

13. 4.G.16

Digitized by Google

Digitized by Google

DECISIONES
LVDOVISII.

Digitized by Google

AVREÆ
DECISIONES
S. ROTÆ ROMANÆ

CORAM R. P. DOMINO

ALEXANDRO LVDOVISIO

POSTEA

SANCTISS. D. N. GREGORIO XV.

Nuperrimè ex Originalibus ſummo ſtudio, & diligentia depromptæ; Adiectis Argumentis, Summarijs, ac Indice locupletiſſimo:

ILLVSTRISS. & GENEROSISS. DOMINO

D. MELCHIORI DE TECTIS

NOBILI SICENSI

Dalmata, Adoptione Germano

In Alma Vniuerſitate DD. Iuriſtarum Patauini Archigymnaſij Prorectori, ac Syndico meritiſſimo

DICATÆ.

Sel.

VENETIIS, Ex Officina Io: Petri Brigonci. M.DC.LXVII.

SVPERIORVM DE LICENTIA, AC DECEMNALI PRIVILEGIO.

Digitized by Google

ILLVSTRISSIMO,

AC GENEROSISSIMO D.D.

Meo Colendiſsimo, S. F.

FAMA, quæ felici, ac veraciſſima Tuba vbiquè Glorias Illuſtriſſimæ Dominationis Tuæ deprędicat; pervenit etiam ad interiores, abſconditoſque Typographiæ meæ Receſſus: proinde ego, qui ſum antiquus Domus Tuæ Nobiliſſimæ ſervus: quique etiam in corde defero inſignes, recenteſque Memorias Magni Patrui tui LAVRENTII, qui fuit Chriſtianæ Pietatis, & Generoſitatis Idea, provt ſum ſummoperè gaviſus; ita inter publicas Acclamationes, quæ ab omnibus Tibi tribuuntur, omittere nolui quin Tibi pariter tribuam privatam meam, peculiaremque obſervantiam. Tanto ſiquidem Decore ſuſtines ſpecioſiſſimum Rectoratum Syndici DD. Iuriſperitorum Patavij, vt Splendores tui celebri, ac præclariſſimæ Vniverſitati Patavinæ novos Radios, & fulgentiſſimos addant. Tanta etenim Dexteritate ſcis tot diverſorum Geniorum Multitudinem ad quietem componere, ut de ſingulis vnius Vnitatis efficias corpus; immò vnam ſolam voluntatem, de qua, provt Tibi libet, ſolus, abſolutuſque permanes Arbiter. Hinc non eſt mirum, ſi vnicum omnium oculorum evadis Objectum: ſi omnium linguarum es Diſcurſus: & ſi Excellentiſſimi, Præſtantiſſimique Rectores pro Sereniſſima Venetorum Republica illic exiſtentes de tuis egregijs Meritis illam faciant exiſtimationem, quæ paſſim omnibus ſatis benè perſpicua eſt. At hic non eſt locus pro tuarum laudum publicatione idoneus: nec mea Profeſſio eſt ad eas deſcribendas, ſed tantummodò ad imprimendas. Ijs itaque modis, quos Ars mihi mea ſubminiſtrat, Characteres meos honorabiles reddo glorioſiſſimo Nomine Tuæ Dominationis Illuſtriſſimæ, quam humiliter deprecor, ut hujus præſentis Operis Donum gratum habeat: quod & pro Titulo, quem

 defert

Digitized by Google

defert in fronte, & quatenus procedit à Calamo vnius PONTIFICIS, qui habetur inter inſigniores, quos Diui Petri Cathedra hucvſque habuit, digniſſimum eſt, ut in Manus tuas perveniat. Nec equidem Tibi erit infructuoſum, ſaltem quando exarato Legum Pelago, pervenies ad peroptatum tui Doctoratus Portum: quem auſpicatiſſimum Tibi auguror, dum Te majori qua poſſum animi ſubmiſſione veneror, reveneror que.

Ex mea Typographica Officina Kal. Maij 1667.

Tuæ Illuſtriſſimæ Dominationis

Humiliſſimus, ac Deuotiſſimus Seruus
Ioannes Petrus Brigoncius.

ELEN-

ELENCHVS
SEV
TABVLA DECISIONVM
QVÆ IN HOC VOLVMINE
CONTINENTVR.

A

ABVLEN.iuriſiuſitandi mercurij 28. Iun. 1600.dec.4.
In ead.ven.10.Nouembr.1600.dec.8.
Acheruntina Archipresbyteratus ven.30.Martij 1607.dec.305.
Acheruntina Archipresbyteratus lunæ 8.Nouemb.1610.dec.482.
Albanen.ſucceſſionis lunæ 20. Maij 1602.dec.55.
Alben.Parochialis,ſeu Iuriſpatronatus lunæ 27.Iun.1605.dec. 221
Amerina fideiuſſionis ven.21.Maij 1602.dec.560
In ead.merc.27.Iunij 1612.deciſ.564
Anconitana aſſecurationis nauis lun.4.Maij 1602.d.126
Anconitana attentatorum veneris 27.Nouembris 1609.d.435
Anconitana bonorum merc.19.Mart.1608. dec.361
Anconitana bonorum lunæ 16 Febr.1609.dec.402
In ead.ven.16.Iun.1609.dec.423
Anconitana bonorum S. Apollinaris lunæ 29. Nouemb. 1610. dec 485
Aquinaten.beneficij lunæ 29. Aprilis 1602. dec.51
Aquinaten.beneficij ven.21.Febr.1603.dec.89.
Ead.ven.2.Maij 1603.dec 108.
Aquinaten.beneficij ven.9.Decemb.1605.dec.230
In ead.ven.28.Aprilis 1606. dec. 252
Aquinsten.beneficij lunæ 29.Nouemb.1604.dec.196
Aquinaten.beneficij ven.9.Martij 1607.dec.298
Aquilana beneficij lunæ 28.Ian.1602.dec.40.
Aquilana beneficij lunæ 2.Decemb. 1602.dec.78
Aquilana beneficij ven.6.Febr.1604.dec.153
Ariminen.fideicommiſſi lunæ 26.Martij 1612.dec.551
Ariminen.legati lunæ 21.Maij 1607.dec.316
Auguſtana ſepultura lunæ 20.Nouemb.1606.dec.376
Auriacen.Præpoſitura ven.18.Aprilis 1608.dec.364

B

BEneuentana parochialis merc.17.Maij.1606.dec.258
Beneuentana parochialis ven.30.Martij 1607.d.306
Bergomen.liberationis à ſubiectione lunæ 29. Febr.1601.deciſ. 17
Bergomen.liberationis à ſubiectione lunæ 9.Apr.1601.d.2
In ead.lunæ 14.Ian.1602.dec.39
Bergomen.penſionis lunæ 19.Martij 1601.dec.20
Boianen.penſionis lunæ 11.Decemb.1606.dec.282
Boianen.penſionis lunæ 10.Martij 1608.dec.357
Boianen.penſionis ven.4.Decembr.1609.dec.440
Bononien.Apothecarum ven.1.Febr.1602.dec.41
Bononien.Apothecarum lunæ 13.Ian.1603.dec.82
Bononien.Apothecarum merc.19.Nouemb.1603.dec.134
Ead.lunæ 24.Nouemb.1603.dec.135
Bononien.Apothecarum lunæ 17.Maij 1604.dec.170
In ead.lunæ 14.Iunij 1604.dec.179
Bononien.Apothecarum ven.17 Decemb.1604.dec.201
Bononien.cenſus ven.26.Febr.1604.dec.156
Bononien.cenſus,ſeu attentatorum lunæ 10.Decem.1607.d.345
Bononien.conſeruationis idemnitatis ven.25.Maij 1607.d.318
Bononien.de Formigliarijs lunæ 29.Nouem.1604.d.197.
Bononien.de Formigliarijs lunę 20.Decemb.1604.d.202.
Bononien.fideicommiſſi de Mangiolis ven.30.Martij 1102.dec. 556.
Bononien.iuriſpatronatus ven.28.Ian.1611.dec.394
Bononien.legati lunę 19.Martij 1607.dec.301
Bononien legati lunę 11.Martij 1602.dec.45
Bononien.macelli ven.11.Aprilis 1603.dec.101
Bononien.macelli ſeu de Canobijs ven.20.Iun.1603.d.123
Bononien.oleorum lunę 30 Martij 1609. dec.408
Bononien.de Paſſus lunę 22.Ian 1609.dec.422
Bononien.pecuniaria lunę 27.Ian.1603.dec.86
Bononien.pecuniaria ſeu bonorum ven.1.Martii 1602.d.44
Bononien.pecuniaria lunę 14.Aprilis 1603.dec.104
Ead.lunę 9.Iun.1603.dec.120
Bononien.pecuniaria ven.20.Febr.1604.dec.155
Bononien.pecuniaria ven.14.Maii 1604.dec.1608
Bononien.pecuniaria ven.27.Iunii 1605.dec.214
Bononien.pecuniaria ven.5.Maii 1606.dec.253
Bononien.pecuniaria merc.6.Iun.1607.dec.321
Bracharen.beneficii lunę 3.Martii 1603.dec.94
Braebaren.beneficii merc.29.Octob.1603.dec.127
Bruebaren.beneficii ven.28.Nouembr.1603.dec.137
In ead.merc.10.Decemb.1603.dec 143
In ead.19.Ian.1604.dec.150
Burgen.Canonicatus ven.22.Aprilis 1605.dec.213
Burgen.Canonicatus lunę 6.Martii 1600.dec.242
Burgen.Canonicatus ven.9.Iunii 1609.dec.262

Burgen.

Digitized by Google

Burgen.Canonicatus ven.19.Ian.1607.dec.297
Burgen.Canonicatus ven.30.Martij 1607.dec.307
Burgen.Canonicatus luna 25.Iunij 1607.dec.331
Burgen.Canonicatus ven.1.Feb.1608.dec.353
Burgen.reductionis beneficiorum luna 15.Nouem.1610.d.483
Burgen.S.Sepulcri luna 9.Aprilis 1612.dec.566
Burgen. Vnionis de Elines luna 2.Aprilis 1602. dec.557
Burgen.decimarum de Bellnnado luna 26 Ian.1604. dec.152
Burgi S.Sepulcri luna 28.Maij 1607.dec.319
Burgi S.Sepulcri luna 4.Maij 1609.dec.430
Burgi S.Sedulcri ven.29.Aprilis 1610.dec.512
Burgi S.Sepulcri ven.25.Iunij 1610.dec.475

C

CAlaguritana de Amurio luna 22. Aprilis 1602.dec.49
Calaguritana de Amurio ven.12.Decemb 1603.d.145
Calaguritana beneficij de Cuacei ven.1.Iun.1611.dec.515
Calaguritana beneficij de Cuacei merc.1.Feb.1612.dec.538
Calaguritana beneficij de Cuacei luna 28. Nouembris 1611 dec.517
Calaguritana praeminentiarum luna 29. Martij 1610.d.463
Calinien.Hoſpitalis luna 3.Iulij 1600.dec.8
Calaguritana iuris corrigendi de Victoria merc. 18.Maij 1611 dec.518
Calien.fructuum ven.28.Feb.1603.dec.92
Eadem luna 28.Aprilis 1603.dec.107
Camerinen.tranſactionis luna 1602.dec.81
Camerinen.tranſactionis luna 16.Iun.1603.dec.122
Camerinen.tranſactionis ven.16.Ian.1604 dec.149
Camerinen. tranſactionis ven.19.Nou.1604.dec.192
Camerinen.tranſactionis merc.24.Maij 1606.dec.334
Camerinen tranſactionis merc.4.Iulij 1607.dec.334
Carpen.ſeu nullius bonorum luna 11.Feb.1602.dec.43
Carpen.ſeu bonorum luna 13.Maij 1602.dec.52
Carpentoraten.bonorum luna 19.Decemb.1611.dec.545
Cartaginen.beneficij merc.6.Nouemb.1602.dec.71
Caſalea.Canonicatus luna 22.Octob.1607.dec.335
Caſalen.decimarum luna 23 Feb.1609 dec.404
Caualicen.feudi ſabbathi 26.Nouemb.1611.dec.234
Cęſarauguſtana dedicationis luna 1. Martij 1610.dec.458
Cæſarauguſtana dedicationis ven.18.Iunij 1610.dec.472
In eadem lunę 24.Ian.1611.dec.493
Cæſarauguſtana dedicationis ven.20.Iun. 1612.dec.569
Cęſarauguſtana Emphyteuſis ſabbathi 20 Nouemb.1611. dec. 529
Cæſarauguſtana penſionis ven.1.Iul.1611.dec.516
Cæſarauguſtana praeminentiarum luna 18. Decemb.1606.dec. 284
Cæſarauguſtana viſitationis de Pilari ven. 13.Iunij 1608.dec. 378
Caſenaten.domus luna 16.Nouemb.1601.dec.33
Ceſenaten.bonorum merc.14.Martij 1607.dec.348
Caſenaten.bonorum ven.27.Ian.1612.dec.567
Caſenaten.fideicommiſſi de Aldinis luna 28. Iun. 1604. deciſ. 185
Ciuitaten.habitus, ſiue antianitatis merc.6.Iunij 1607. deciſ. 322
Ciuitaten.habitus,ſeu antianitatis merc.28.Nouem.1607. dec. 341
Ciuitatis Caſtelli bonorum merc.1.Feb.1612.dec.578
Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi ven.14.Maij 1602.dec.56
Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi luna 14.Maij 1607.dec.315
Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi merc.17.Iunij 1609.dec.421
Ciuitatis Caſtelli hæreditatis, ſeu nullitatis laudi veneris 14 Ianuarij 1604. dec.204
Ciuitatis Caſtelli hæreditatis merc.10. Maij 1606.dec.255
Ciuitatis Caſtelli hæreditatis ven.1.Decem.1606.dec.279
Ciuitatis Caſtelli hæreditatis luna 9.Iun. 1608.dec.372
Ciuitatis Caſtelli lucri dotis ven.22.Iun. 1607.dec.328
Clodien.beneficij ven.12.Ian.1601.dec.13
Clodien.beneficij ven.19.Decemb.1603.dec.147
Colimbrien.Canonicatus ven.9.Maij 1607.dec.314
Colimbrien.fructuum ven.17.Maij 1602.dec.54
Comen.legati luna 20.Feb.1606.dec.236
Conchen.decimarum de Campillo luna 21. Maij 1612. deciſio 576
Cornetana bonorum luna 16.Iunij 1608.dec.373
Cremonen.prætenſę confidentiæ ven.1.Iulij 1611.dec.417
Cremonen. iuriſpatronatus merc.26.Feb.1603.dec.91

D

DErtuſen.parochialis de Sorito ven.11.Ian.1602.dec.38
Ead.lunę 11.Martij 1602.dec.46
Ead.ven.14.Iun.1602.dec.61

E

EGitanien.Canonicatus merc. 5.Martij 1603.dec.95
Egitanien.Scholaſtrię luna 14.Aprilis 1603.dec.103
Eluen.beneficij ven.17.Maij 1602.dec.53
Eluen.beneficij luna 27.Feb.1606.d.239
Eluen.beneficij S.Petri luna 5.Maij 1603.dec.110
Eluen.beneficij S.Saluatoris merc.30.Octob.1602.dec.70
Eluen.beneficij S.Saluatoris ven.12.Decemb.1603.dec.144
In ead.luna 12.Martij 1604.dec.163
Aeſina penſionis ven.23.Feb.1601.dec.18
Aeſina bonorum luna 15.Iunij 1609.dec.436
Eugubina præpoſiturę ven.3.Martij 1606.dec.240

F

FAnen.lucri dotis lunę 30.Iulij 1600.dec.5
Fanen.Saluiani interdicti ven.14.Ian.1611.dec.491
Fanen.Saluiani luna 27.Feb.1612.dec.563
Farfen. pecuniaria luna 21.Aprilis 1603.dec.106
Farfen.pecuniaria ven.19.Decemb.1602.dec.146
Farfen. fideicommiſſi lunę 20. Iun.1611.dec.514
In ead.ven.16.Decemb.1611.dec.583
Fauentina bonorum ven. 16.Maij 1603.dec.114
Fauentina bonorum lunę 24.Maij 1604.dec.173
Fauentina bonorum ven.27.Iunij 1609.dec.443
Fauentina ſucceſſionis ven.7.Nouemb.1603.dec.129
Fauentina ſpolij lunę 24.Martij 1608.dec.362
Ferrarien.bonorum ven.24.Ian.1603.dec.85
Ferrarien.domus luna 5.Iulij 1610.dec.478
Firmana ſeu nullius beneficij merc.22.Iunij 1605.dec.215
Firmana laudi mercur.4.Iunij 1608.dec.377
Firmana laudi luna 12.Decemb.1611.dec.536
Florentina iuriſpatronatus de Ricoſalis ven.28. Aprilis 1606 dec.251
Foroliuien.cenſus lunę 11.Feb.1602.dec.42
Fulginaten.nullius executionis ven.30.Martij 1601.dec.22

G

GErunden.anniuerſariorum ven.25.Iun.1604 dec.184
Gerunden. beneficij luna 27.Iun.1621.dec.513
Gerunden.Canonicatus luna 14.Maij 1611.dec.27
Gerunden.Canonicatus luna 12.Nou.1601.dec.32
Gerunden.diſtributionum luna 16.Feb.1604.dec.154
Gerunden.prioratus,ſeu vnionis ven.8.Iun.1612.dec.562
Gerunden. prioratus, ſeu vnionis ſabbathi 23.Ianuarij 1600. dec.450
Gerunden.vini ven.18.Maij 1601.dec.29

Hiſpa.

H

HIſpalen. beneficij de Gibraleon ven. 7. Maij 1604. deciſ. 166.
Hiſpalen.beneficij de Marchina ven.23.Iunij 1606.d.268
Hiſpalen.canonicatus lunæ 26.Iunij 1605.dec.221.
Hiſpelen.decimarum de Ayamonte merc.19.Ianuarij 1604.deciſ.205
Hiſpalen. decimarum de Ayamonte merc.24. Maij 1606. dec. 259.
Hiſpalen.decimarum de Ayamonte lunæ 26.Martij 1607. dec. 303.
Hiſpalen.decimarum de Ayamonte vener.22.Iunij 1607.deciſ. 327.
Hiſpalen. decimarum de Ayamonte vener. 30. Ianuarij 1609. dec.396.
In ead.ven.20.Febr.1609.d.403.
Hiſpalen.decimarum de Ayamonte ven. 5. Iunij 1699. deciſio 415.
In ead.ven.30.Nou.1609.d.434.
Hiſpalen.decimarum de Ayamonte ven.23.Martij 1612.deciſ. 550.
Hiſpalen.ſeu nullius decimarum de Ayamonte lunæ 14. Iunij 1610.d.469.
Hiſpalen.habitus vener.11.Martij 1611.d.498.
In ead.lunæ 18.Aprilis 1611.dec.499.
Hiſpalen.matrimonij vener.9.Dec.1605.d.229.
Hiſpalen.matrimonij de Alcalà lunæ 18.Iun.1607.d.326
Hiſpalen.matrimonij de Alcalà lunæ 28.Ian.1608.d.351
In ead.lunæ 23.Iunij 1608.d.374.
In ead.lunæ 15.Dec.1608.d.392.
In ead.lunæ 26.Ian.1609.d.395.
Hiſpalen.matrimonij de Alcalà ven.5.Iun.1609.d.414.
Hortana domus lunæ 15.Octob.1604.d.189.
Hortana domus lunæ 24.Ian.1605.d.206.
Hortana fideicommiſſi vener.8.Nou.1602.d.73.

I

IAnuen.iuriſdictionis merc.24.Ian.1607.dec.289.
Ianuen.iuriſdictionis merc.13.Iun.1607.dec.325.
In ead.lunæ 21.Febr.1611.d.497
In ead.lunæ 20.Iun.1611.d.509.
Ianuen.matrimonij ven.16.Dec.1611.d.534.
Illerden.portionis lunæ 27.Feb.1612.dec.549.
Illerden.præminentiarum ven.20.Iun.1603.d.124
Imolen.cenſus ven.11.Maij 1607.d.313
Imolen.cenſus ven.vltima Febr.1608.d.355
Imolen.molendini lunæ 20.Nou.1603.d.130
Imolen.molendini lunæ 30.Ian.1603.d.87.
Ead.lunæ 5.Maij 1603.d.109.
Ead.ven.14.Nou.1603.d.131

L

LAuretana bonorum lunæ 6.Iunij 1611.d.505
In ead.mercur.4.Iulij 1612.d.571
Leodien.canonicatus ven.23.Febr.1610.dec.19
Leodien.bonorum merc.3.Dec.1607.dec.343.
In ead.merc.5.Martij 1608.d.356.
Lucana cappellaniæ lunæ 1.Febr.1610.dec.452
Lucana prætenſæ confidentiæ lunæ 27.Feb.1606.d.238
Lucana mercedis ven.25.Iun.1604.dec.183
Lucana terrarum ven.16.Maij 1603.d.113

M

MAceraten.executionis rei iudicatæ ven.16.Martij 1607 dec.300.
Maceraten.ſponſalium ven.1.Iunij 1607.d.376
Maceraten.ſponſalium lunæ 21.Iun.1610.d.474.
Mantuana euictionis bonorum ven.4.Maij 1601.d.25
Marianen.decimarum ven.15.Ian.1610.dec.449.
Marſicana theſaurariæ merc.15.Dec.1604.d.199.
Marſilien.pecunieria ven.26.Iunij 1609.dec.424.
Marſilien.pecuniaria lunæ 6.Iunij 1611.d.506.
Mediolanen.bonorum emphyteoticorum lunæ 10.Iun. 1602.deciſ.59.
Mediolanen.bonorum, ſeu emphyteuſis vener.18. Aprilis 1603 dec.105.
Mediolanen.decurſus aquarum ven.19.Dec.1608.d.393.
Mediolanen.decurſus aquarum merc.4.Nou. 1609.d.432
In ead.lunæ 20.Febr.1612.dec.584
Mediolanen.liquidationis fructuum veneris 8.Nou. 1602.d.74.
Mediolanen.Prioratus merc.24.Ian.1601.d.14
Meleuitana beneficij S.Marci lunæ 29.Ian.1607.dec.291
Maſſanen.prætenſæ illegitimitatis vener.5 Dec.1603.dec. 141.
Meſſanen.illegitimitatis lunæ 20.Febr.1606.d.237
Meſſanen.Baroniæ, ſeu illegitimitatis ven.8. Febr.1608.d. 354.
Meſſanen.Baroniæ de Thani merc.10.Iun.1609.d.418
Monaſterien.Cappellæ lunæ 28.Dec.1603.dec.138.
Monaſterien.Cappellæ merc.10.Martij 1604.dec.159.
Montis Faliſci fideicommiſſi mercur.24.Nouembris 1604. deciſ. 194.
Montis faliſci fideicommiſſi lunæ 28. Nouembris 1605. deciſio 226.
In ead.ven.6.Iunij 1606.d.266
In ead.lunæ 18.Dec.1606.d.285.
In ead.mer.24.Maij 1611.dec.524.
In ead.merc.13.Iunij 1612.dec.581.
Mutinen.Canonicatus mercur.28.Nouembris 1607.deciſio 342
In ead.ven.4.Dec.1609.dec.441
In ead.lunæ 5.Iulij 1610.dec.477.

N

NArnien.Canonicatus ven.26.Ian.1607.dec.288
Neritonen.penſionis ven.24.Maij 1602.dec.57
Neritonen. penſionis ven.7.Aprilis 1606.d.245
In ead.lunæ 3.Iulij 1606.dec.273
In ead.ven.24.Nouembris 1606.d.277
Neritonen.penſionis mercurij 31.Ianuarij 1607.d.292.
Neritonen. penſionum ven.10.Iunij 1611.dec.507.
Nouarien.decimarum ven.15.Aprilis 1611.dec.519.
Nouarien.Canonicatus lunæ 20.Decembris 1610.dec.490
Nouarien.Canonicatus ven.9.Decembris 1611.dec. 540.
Nucerina, ſeu nullius beneficij merc.28.Maij 1608. deciſio 370
Nucerina parochialis ven. 29.Aprilis 1611.dec.500.
Nullius beneficij merc.28.Maij 1603.dec.118.
In ead.merc.10.Martij 1604.d.160
In ead.ven.28.Maij 1604.d.175
Nullius ſeu Camerinenſ.vnionis lunæ 26.Martij 1607.304
Nullius parochialis, ſeu concurſus lunæ 4.Decembris 1600.deciſ.11

P

PAmpilonen.Abbatiæ de Azagra ven. 20. Iunij 1603.dec. 125
Pampilonen.beneficij de Nuarte merc.31.Iun.1606.dec. 272
Pampilonen. beneficii de Nuarte merc.5.Nouembris 1608.dec. 382.

Pam-

Pampilonen.beneficij de Nuarte vener.14.nouem.1608.d.385
Pampilonen.de Nuarte lunę 12.decemb.1611.dec.532
Pampilonen.beneficiorum de Nuarte merc.13.iunij 1612.d.577
Pampilonen.beneficij de Toloſa ven. 16.nouemb. 1607. deciſ. 339
Pampilonen.ędificij ven.12.februarij 1610.dec.453
Pampilonen. decimarum de Gongora lunæ 28. octobris 1608 dec.381
In eadem vener.14.maij 1610.dec.467
Pampilonen.iuriſpatronatus ven.30.ianuarij 1609.dec.397
Pampilonen.matrimonij ven.19.martij 1610.dec.461
Pampilonen.parochialis de Ciean.ven.4.iunij 1604.dec.177
In ead.ven.4.feb.1605.dec.211
Pampilonen.Prioratus ven.26.aprilis 1602.dec.50
In ead.merc.5.martij 1603.dec.96
In ead.merc.4.iulij 1612.dec.58
Pampilonen.ſepultura ven.15.decem.1606.dec.283
In ead.lunæ 25.iunij 1607.dec.332
In ead.merc.23.ian.1608.dec.350
In ead.lunæ 10.nouemb.1608.d.383
In ead.merc.27.maij 1609.dec.413
Papien.Tenutę lunæ 26.maij 1603.dec.116
Parmen.Status ven.2.dec.1605.dec.228
In ead.lunę 10.aprilis 1606.dec.247
In ead.merc.24.ian.1607.dec.290
Parmen.Status lunę 3.dec.1607.dec.344
Parmen.Status ven.5.decem.1608.dec.390
In ead.ven.30.aprilis 1610.dec.465
In ead.ven.3.dec.1610.dec.486
In ead.ven.1.iunij 1611.dec.503
In ead.ven.9.decemb.1611.dec.531
In ead.ven.17.feb.1612.dec.548
Parmen.ſeu nullius beneficij ven.21.maij 1604.dec.161
Pennen.penſionis ven.4.nouemb.1611.dec.523
In ead.merc.27.iunij 1612.dec.583
Peruſina bonorum de Oddis ven.5. maij.1606. dec.254
Peruſina donationis ven.12.dec.1608.dec.391
Peruſina,ſeu Ciuitatis Caſtelli dotis lunæ 30.ian.1612.d.573
Peruſina fideicommiſſi de Alphanis veneris 22. iunij 1607 dec.329
Peruſina fideicommiſſi de Alphanis lunæ 10. nouembris 1608 dec.384
Peruſina fideicommiſſi de Alphanis veneris 15.iunij 1612.dec. 565
Peruſina ratificationis lunæ 6.martij 1606. dec.241
Pharen. Abbatię ven. 8.iunij 1607.dec.323
Piſtorien.penſionis lunæ 3.iulij 1606.dec.275
Placen. ſeu Toletana Canonicatuum , & beneficiorum lunæ 5 maij 1608.dec.369
Placen.& Toletana Canonicatus,& beneficiorum ven.12.ian. 1609.dec 394
Placentin.& Toletana Canonicatuum, & beneficiorum merc. 4.feb.1609.dec.399
Placen.& Toletana Canonicatus,& beneficiorum ven.26.iunij 1609.dec.426
Placentina parochialis de Malpartida mer.4.maij 1611. deciſ. 501

R

Rauenaten.apothecæ luna 2.aprilis 1607. dec.308
Rauenaten.bonorum lunæ 6.februarij 1612.dec. 546
Rauenaten. cenſus ven.16.decemb.1605.dec.232
Rauenaten.cenſus lunæ 7.maij 1607.dec.311
Rauenaten.fructuum dotis ven.28.feb.1603.dec.93
Rauenaten.magazeni ven.17.decembris 1604.dec.200
Rauenaten. Saluiani interdicti veneris 28. iunij 1602. deciſio 67
Reatina beneficiorum ven.20.Iunij 1608.d.379
Reatina beneficiorum ven.18.Iunij 1610.d.471
Romana affictus caſalis lunæ 8.Martij 1604.d.161
Romana de Aquilanis ven.14.Nou.1603.d.131
Romana argentorum merc.27.Ian.1607.d.333
In ead.lunæ 24.Martij 1608.d.363
Romana de Baldaccinis ven.19.Nou.1610.d.572
Romana cambiorum luna 6.Iunij 1605.d.217
Romana cappellaniarum ven.28.Iunij 1602.d.66
Romana caſalis lunæ 1.Iulij 1602.d.68
In ead.ven.21.Febr.1603.d.90
Romana caſalis , & prædij de Iacobatijs mer.10.Martij 1606 d.245
Romana de Celſis ven.19.Ian.1607.d.286
Romana cenſus de Celſis ven.27.Nou.1609.d.442
In ead.ven.17.Dec.1610.d.489
Romana de cenſis ven.1.Iunij 1607.d.320
Romana cenſus de Cardutijs veneris 27. Octobr.1600. deciſ.7.
Romana cenſus lunæ 10.Iunij 1602.d.60
In ead.ven.26.Nou.1604.d.195
In ead.lunæ 23.Febr.1604.d.157
In ead lunæ 9.Iunij 1608.d.445
In ead.lunæ 23.Iunij 1608.d.375
In ead.lunæ 23.Febr.1609.d.406.
In ead.lunæ 8.Martij 1610.dec.459
In ead.vener.4.Iunij 1610.d.480
In ead.lunæ 9.Maij 1611.d.502
Romana cenſus ſeu executionis lunæ 15.Nouembris 1610.deciſ. 484
Romana cenſus ſcut.18.mill.extra Rotam veneris 2.Iunij 1606 d.261
Romana cenſus ſcut. 18. millium veneris 2.Decembris 1605.d. 227
Romana cenſus ſcut.18. millium veneris 16. Iunij 1606. deciſio 265
Romana cenſus ſcut. 18.millium lunæ 5. Martij 1607. deciſio 297
Romana cenſus ſcut.18.millium lunæ 17.Nouembris 1607.dec. 347
Romana cenſus ſcut.18. Millium lunæ 24. Nouembris 1608. d. 386
Romana cenſus ſcut.18.millium lunæ 11.Ianuarij 1610.deciſio 447
Romana cenſus ſcut.18.millium veneris 11.Martij 1611. deciſ. 511
Romana cenſus 20. millium veneris 24. Februarij 1612.deciſio 544
Romana cenſuum lunæ 30.Ian.1606.d.234
Romana cenſuum veneris 16.Febr.1607.d.295
Romana , ſeu Sabinen. cenſus lunæ 8. Nouembris 1604. deciſio 190
Romana pratenſi erroris calculi lunæ 21. Iunij 1610. deciſio 473
Romana pratenſi erroris calculi veneris 4.Februarij 1611.dec. 496
In ead.lunæ 20.Iunij 1611.d.510.
Romana deuolutionis domus lunæ 1.Martij 1610.d.456
Romana deuolutionis domus,ſeu palatij veneris 15.Maij 1611. d.520
Romana deuolutionis vinearum lunæ 14. Maij 1604. deciſio 172
Romana diſcuſſionis,ſeu dotis ven.1.Febr.1601.d.352
Romana domorum lunæ 14.Martij 1611.deciſ.522
In ead.vener.10.Iunij 1611.d.508
In ead.merc.19.Iunij 1611.d.492
In ead.lunæ 9.Aprilis 1612.d.553
In ead.ven.18.Maij 1612.d.559
In ead.merc.4.Iulij 1612.dec.570

Roma-

Digitized by Google

Romana domus lunę 16.Nouemb.1609 dec.437
In ead.vener.5.Martij 1610 dec.458
In ead.lunę 7.Maij 1612 dec.555
Romana donationis lunę 26.Maij 1603 dec.117
Romana donationis propter nuptias ven.13.Martij 1601. d.21
Romana dotis vener.21.Iunij 1602 dec.63
In ead.lunę 1.Decemb.1603 dec.63
In ead.vener.14.Martij 1608 dec.358
In ead.lunę 8.Martij 1610 dec.460
Romana dotis de Montorijs lunę 30.Martij 1609.d.428
Romana dotis de Trincijs luna 19.Iunij 1606 dec.267
In ead.luna 22.Maij 1607 dec.317
Romana dotis,ſeu pecun. luna 17.Iunij 1602 dec.62
Romana dotis,ſeu teſtamenti luna 10.Decemb.1606 d.280
Romana euictionis luna 17. Feb.1603 dec.88
In ead.ven.6.Iunij 1603 dec.119
Romana exhibitionis librorum luna 19 Ian.1604 dec.151
Romana extinctionis cenſus, ſeu melioramentorum ven.24.Februarij 1612.dec.579
Romana fideicommiſſi luna 29.Martij 1610.dec.464
Romana fideicommiſſi de Celſis luna 7.Maij 1601.dec.26
Romana fideicommiſſi domorum luna 19.Feb.1607.dec.296
Romana fideicommiſſi de Iacobatijs luna 20.Iunij 1605.d.219
Romana fideicommiſſi de Iacobatijs ven.12.Maij 1606.d.256.
Romana fideicommiſſi merc.14.Martij 1607 dec.299
Romana fideicommiſſi de Iacobatijs ven.5.Nou.1608 d. 388
In ead. merc. 10.Sept.1608.dec.389
Romana fideicommiſſi de Iacobatijs merc.2.Dec.1609.d.435
Romana fideicommiſſi de Iuſtinis merc.10.Dec. 1608.d. 446
Romana fideicommiſſi de Palatijs ven.24.Feb.1612 d. 543
Romana fideicommiſſi de Pinis ven.15.Iunij 1612 d. 575
Romana fideicommiſſi de Quinq;luna 12. Nou.1607 d.337
Romana fideiuſſionis luna 30.Ian. 1612 dec.554
Romana fructuum merc. 11.Dec. 1602 dec. 80
Romana fructuum conſumm luna 11.Dec.1606 dec.281
Romana fructuum dotis luna 10.Martij 1603 dec.97
Romana fructuum dotis ven.2.April.1606 dec.250
Romana fructuum dotis ven.26.Martij 1610 dec.462
Romana hæreditatis de Bonellis luna 31.Ian.1605 d. 208
Romana hæreditatis de Bonellis ven.21.Oct.1605 dec.223
Romana hæreditatis de Bonellis luna 26.Iunij 1606 d. 271
Romana hæreditatis de Cancellarijs merc. 5. maij 1604. deciſ. 165
Romana hæreditatis de Ceulis luna 14.Nouembr. 1603. deciſ. 136.
Romana hæreditatis de Ceulis ven.14.Aprilis 1606. d.248.
Romana hæreditatis de Ioſarellis luna 5. Iulij 1604 dec. 186
Romana de Iacobatijs Sabbathi 26.Nou.1605 dec.225
Romana inuentarij de Maſſainis ven.14.Maij 1604 dec. 169
Romana incendij luna 27.Nou.1606.dec.278
Romana incendij merc. 27.Maij 1609 dec.427
Romana incendij ven.4.Ianuar.1610.dec.481
Romana incendij ven.15 Iun.1610 dec. 448
Romana incendij luna 14.Aprilis 1611 dec. 528
Romana iuriſpatronatus luna 26.Iunij 1600 dec.3
Romana legati mobilium ven.12.Maij 1606 dec.257
Romana legitimæ luna 6.Feb.1612 dec.539
Romana legitimæ luna 4.Iunij 1612 dec.568.
Romana locationis vineæ vener.20 Decemb.1602 deciſ.128
Romana locorum montium luna 16.Ian.1606 dec.133
Romana lucri dotis luna 19.Dec.1608.dec.398
Romana melioramentorum luna 16 Ian.1612 dec. 541
Romana mercedis ven.16.Martij 1604.dec.552
Romana nullitatis contractus vener. 26.Martij 1604 dec. 164
Romana nullitatis contractus luna 12.Iun.1604 dec. 182
Romana nullitatis executionis luna 25 Iun.1607 dec.330
Romana nullitatis obligationis de Vrſinis luna 21. Apr.1604 deciſ.181
Romana nullitatis obligationis merc.9.Iun.1604 dec.178
Romana nullitatis obligationis luna 20 Iun.1605 dec.22o
Romana nullitatis ſubbaſtationis vineæ merc.10 Iun. 1605 d. 220
Romana pecuniaria luna 12 Febr.1601 dec.16
Romana pecuniaria luna 21 Maij 1601 dec.30
Romana pecuniaria ven.15 Mart.1602 dec.47
Romana pecuniaria mer.26 Iun.1602 dec.65
Romana pecuniaria ven.15 Nou.1602 dec.79
Romana pecun.luna 9 Decemb.1602 dec.76
Romana pecun.luna 12 Ian.1604 dec.148
Romana pecun.ven.3 Iun.1605 dec.216
Romana pecun.ven.23 Mart.1607 dec.302
Romana pecun.luna 28 Apr.1608 dec.366
Romana pecuniaria veneris 17 Dec.1610 dec.488
Romana pecuniaria, ſeu moderationis inhibitionis luna 9 Iunij 1603 dec.121
Romana pecuniaria, ſeu ſocietatis luna 26 Iunij 1609 dec.270
Romana Prælationis ven.19 Nou.1604 dec.193
Romana prætenſa hæreditatis luna 10 Mart.1603 dec.97
Romana redditionis rationis adminiſtrationis vener.2. Aprilis 1604 dec.187
Romana redditionis rationis ven.18 Mart.1611 dec.530
Romana redditionis rationis ven.4 Maij 1612 dec.574
Romana repetitionis indebiti mercur. 16 Nouembr.1611 dec. 526
Romana reſponſionis ven.10 Mart.1606 dec 246
Romana reſponſionis ven.8 Iun. 1607 dec.324
Romana reſponſionis merc.1 Iul.1609 dec.438
Romana retractus ven.18 Iunij 1610 dec.470
Romana retractus merc.27 Iun.1610 dec.453
Romana ſeparationis thori ven.9.Februarij 1607 dec.294
Romana ſocietatis Magazeni vener.23 Maij 1603 deciſ.115
Romana ſocietatis officiorum luna 12 Nouembr. 1602 dec.31
Romana ſocietatis officij luna 10 Maij 1604 dec.167
Romana ſocietatis officij luna 10 Maij 1604 dec.180
Romana ſocietatis officij ven.6 Feb.1609 dec.400
Romana ſpolij ven.6 Dec.1604 dec.19[illegible]
Romana ſpolij domorum luna 29 Ian.1601 dec.15
Romana ſpolij domorum ven.10 Feb.1612 dec.542
Romana ſpolij de pinis luna 31 Iun.1605 dec.209
Romana ſpolij de pinis merc.7 Nou.1607 dec.336
Romana ſpolij de pinis ven.10 Iun.1611 dec.525
Romana ſponſionum ven.13 Nou.1609 dec.439
Romana, ſeu Marſicana Theſaurariæ luna 3.Iulij 1606 deciſ. 274
Romana vineæ ven.28 Maij 1611 dec.28
Romana vineæ luna 2 Apr.1601 dec.23
Romana vineæ luna 24 Octob.1605 dec 224
Romana vineæ ven.16 Iun.1606 dec.264
Romana vineæ ven.26 Iun.1609 dec.425
Romana vineæ de Vicecomitib. ven.11 Ian.1601 dec.12

S.

Sabinen.alluuionis luna 2 Aprilis 1607 dec.309
Sabinen.alluuionis luna 18 Nou.1607 dec.340
Sabinen.alluuionis merc.15 Dec.1610 dec.487
Sabinen.alluuionis ven.16 Dec.1611 dec.547
In ead.luna 7 Maij 1612 dec.558.
Sabinen. fructuum dotis luna 26 Iunij 1606 dec.269
Sibinen.Molendini luna 20 Dec.1604 dec.203
Salmantina beneficij ven.28 Nou.1608 dec.387
In ead.luna 23 Feb.1609 dec.405.
Salernitana Parochorum, ſeu Rectoriæ luna 5. Iulij 1610 dec. 479
Salernitana Parochorum mercur.1 Iunij 1611 dec. 504 licet dicat 498

Se-

Digitized by Google

Salutiarum Eccleſiæ S.Ioannis luna 27 Nou.1600 dec.9
Salutiarum iuriſpatronatus lunæ 1 Iul.1602 dec.69
Sancti Angeli beneficiorum luna 16 Mart.1608 dec.359
Sancti Angeli Lombardorum beneficiorum luna 3 Iunij 1602 dec.58
Sancti Seuerini ſponſalium luna 11 Maij 1609 d.410
Seguntina expenſarum luna 12 Iun.1606 d.263
Senogalien.fideicommiſſi ven.16 Nou 2607 dec.338
Senogalien fideicommiſſi luna 2 Iun.1608 dec.371
Senogalien.iuripaſcendi merc.23 Ian.1608 dec.371
Senogalien.iuripaſc.ven.27 Mart.1609 dec.407
Senogalien.iuripaſc.luna 25 Maij 1609 dec.412
Seguntina Portigherij ven.4 Maij 1607 dec.310
Seguntina praeminentiarum ven.21 Feb.1605 dec.212
In ead.merc.8 Iun.1605 dec.218
Signina Caſtrorum merc.26 Ian.1602 dec.64
Siracuſana Prioratus ven.4 Feb.1605 dec.210
Spoletana hæreditatis ven.11 Aprilis 1603 dec.102
Spoletana hæreditatis ven.10 Mart.1606 dec.244
Spoletana penſionis merc.4 Nou.1609 dec.431
Spoletana de Sillanis ven.2 Maij 1608 dec.367

T

TAruiſina Parochialis luna 27 Nou. 1600 dec.10
In ead.lunæ 3 Decemb.1601 dec.35
Taruiſina Parochialis S.Theoniſti ven. 11 Ian. 1602 dec.37
Ead.luna 18 Mart.1602 dec.48
Ead.merc.27 Nou.1602 dec.77
Taruiſina parochialis lunæ 12 Maij 1603 dec.112
Taruiſina parochialis merc.10 Dec.1603 dec.142
Taurinen.matrimonij lunę 25 Octob.1604 dec.188
Taurinen. Parochialis ven.16 Iun.1600 dec.2
Tolentinaten.legati lunæ 8 Mart.1604 dec.158
Toletana Archipresbyteratus de Mondeſar vener. 24 Ianuar. 1603 dec.84
Ead.luna 17 Mart.1603 dec.99
Toletana decimarum de Lucillis ven.5 Dec.1603 dec.140
Toletana decimarum de Lucillis ven.28 Maij 1604 dec.174
Toletana decimarum de Lucillis luna 5 Maij 1618 dec.368
Toletana decimarum de Lucillis ven.6 Feb.1609 dec.429
Toletana hæreditatis merc.7 Feb.1607 dec.293
Toletana portionis luna 25 Feb.1610 dec.455
Tudertina damnorum datorum luna 31 Maij 1604 dec.176

V

VAlentina beneficij luna 5 Iun. 1609 dec.420
Valentina penſionis ven.9 Maij 1603 dec.103
Venetiarum Nauis luna 1 Feb. 1610 dec.454
Vercellen.donationis,ſeu ſpoliorum luna 28 Iun. 1610 d.476
Verdunen.Cappellæ merc.15 Ian.1603 dec.83
Verdunen.Prioratus . . 12 Iun.1609 dec.419
Vicana iuriſpatronatus merc.28 Nou.1601 dec.34
Vicen.beneficij S.Franciſci merc.16 Ian.1608 dec.349
Vicen.,ſeu Gerunden.vnionis ven.22 Maij 1609 dec.415
Viglieuanen.iuriſpatronatus merc.19 Mart.1608
Viglieuanen.iuriſpatronatus merc.10 Iun.1609 dec.417
Viterbien.decurſus aquarum luna 17 Mart.1603 dec.100
Viterbien.curſus aquarum luna 17 Nou.1603 dec.133
In Ead.luna 15 Apr. 1604 dec.162
In ead.luna 15 Nou.1604 dec.191
Viterbien.decurſus aquarum luna 17 Apr.1606 dec.249
Viterbien.fideicommiſſi luna 24 Ian.1605 dec.207
Viterbien.liberationis à moleſtijs ven. 16 Decemb. 1605 dec. 231
Vlisbonen.beneficij ven.9 Iun.1600 dec.1
Vrbeuetana dotis ven.3 Apr.1609 dec.409
Vrbeuetana dotis luna 7 Iun.1611 dec.468
Vrbeuetana dotis ven.17 Iun. 1611 dec.521
In ead.luna 16 Ian.1612 dec.537
Vrbinaten.decimarum ven.11 Maij 1607 dec.312
Vrgellen. iuriſpatronandi luna 10.Dec.1601 dec.36
Vrcellen.ſpoliorum,ſeu donationis vener.13 Februar.1609 dec. 401
Vſcellen. ſpoliorum,ſeu donationis luna 10 Martij 1610 decis. 466

F I N I S.

DE

DECISIONES SACRÆ ROTÆ ROMANÆ.

CORAM R. P. D. ALEXANDRO LVDOVISIO, nunc GREGORIO XV. Pontifice Opt. Max.

VLIXBONEN. BENEFICII.

Veneris 9. menſis Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Iudex nulliter procedit, niſi ſeruet formam reſcripti, maximè quando forma eſt poſita ſub conditione, ante cuius purificationem nulla competit iuriſdictio.

SVMMARIVM.

1 *Iudex procedens non ſeruata forma reſcripti nulliter procedit.*
2 *Et præſertim quando forma eſt poſita ſub conditione.*
3 *Iuriſdictio non competit ante purificationem conditionis.*
4 *Sententia dicitur notoriè iniuſta, quando non iuſtificatur ex actis.*
5 *Iudex non poteſt ſe mouere ad iudicandum extra acta, nec extra iudicium ſe informare.*
6 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, tanquam notoriè iniuſta nunquam tranſit in iudicatum.*
7 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, dicitur notoriè nulla.*
8 *Nec eſt neceſſe à tali ſententia appellare.*

DECISIO I.

Domini dixerunt ſententiam A.C. eſſe reuocandam, cùm enim in Breui ipſi mãdaretur, vt ad illius executionem procederet, ſi, & poſtquam literę prouiſionis Alphonſi fuiſſent coram eo præſentatæ, procedendo ad executionem ab-
1 ſque dictarum litterarum productione, † & ſic forma
reſcripti non ſeruata, nulliter proceſſit, c. cùm dilecta,
de reſcript. c. Piſanis, de reſtit. ſpoliat. c. venerabilis, de
offic. de leg. Abb. in c. cauſam, nu. 10. de re iudic. Ang.
2 conſ. 138. n. 2. Dec. conſ. 603. nu. 10. † Præſertim cùm
præſentatio literarum poſita fuerit ſub conditione,
Ægid. Deciſ. 668. Lap. alleg. 27. n. 10. Alex. conſ. 218. n.
3 1. lib 2. † ante cuius purificationem nulla competit iuriſdictio, gloſ. in clem. 1. in verbo, reperierint, de offic.
de leg. Card. in clem. 1. nu. 18. de conceſſ. præb. Anchar.
conſ. 36. n. 4. verſ. Item ex alio capite. Dec. d. conſ. 603.
n. 9. in fin. Gozad. conſ. 2. nu. 16. Vlteriùs reuocandam
dixerunt, quia cùm non fuerit probatum Epiſcopum
gaudere alternatiua, ſententia non iuſtificatur ex actis, † & ob id dicitur notoriè iniuſta. [a] Pariſ. conſ. 54. 4
n. 2 lib. 4. Cæſ. de Graſſ. Deciſ. 2. de ſolut. fuit dictum in
vna Romana Vineę de Scappucijs 15. Martij 1572. coram Binarino.

ANNOTATIO.

a Et quòd ſententia dicitur notoriè iniuſta, niſi iuſtificetur ex actis, vltra allegata in Deciſ. dicit Gabr.
conſ. 28. n. 6. lib. 1. Cæſ. de Graſſ. Dec. 13. in fin. de ſent.
& re iud. Rot. Deciſ. 689. n. 2. p. 1. in recent. Dec. 659.
n. 16. p. 2. in recen. vbi teſtatur de ſtylo Rotæ; & plenè fuit deciſum in Romana officij 23. Ianuarij 1608.
coram Scotto impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ.
tom. 1. fol. 22. † vbi reditur ratio, quia iuxta aliam 5
opinionem, quam ſequitur Rota, non poteſt Iudex
ſe mouere ad iudicandum extra acta, nec poteſt ſe
extra Iudicium informare, Rot. Deciſ. 445. nu. 8. p. 1.
diuerſ. & Deciſ. 404. ſub n. 1. p. 1. in recen. † Hinc ſen- 6
tentia, quæ non iuſtificatur ex actis, nunquam tranſit in iudicatum, tanquam notoriè iniuſta, Rot. Dec.
260. n. 7. p. 1. in recent. & Deciſ. 594. nu. 4. p 2. in rec.
† Imò ſententia, quæ non iuſtificatur ex actis, dici- 7
tur notoriè nulla, Seraph. Dec. 1261. n. 5. qui teſtatur
de inueterata Rotæ obſeruantia; & dixit etiam Ro-
ta in d. Romana Officij coram Scotto, vbi † propte- 8
rea dicitur, non eſſe neceſſe à tali ſententia appellare, quia appellatio non eſt neceſſaria, quando ſententia eſt nulla l. 1. c. quando prouoc. non eſt neceſſe.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS.

Veneris 16. Iunij, 1600.

ARGVMENTVM.

Papa non attentat. Litis mẽtio cenſetur facta per clauſulam (*cuius ſtatum*) & quid, ſi lites ſint plures. Quando perſona loquentis veniat in generali ſermone.

SVMMARIVM.

1 *Attentatorum vitio non poſſunt notari litteræ Apoſtolicæ.*
2 *Papa non attentat.*
3 *Dictio* (ideoque) *eſt cauſalis.*
4 *Sententia lata expreſſa falſa cauſa eſt nulla.*
5 *Subreptitiæ ſunt litteræ non facta mentione litis.*
6 *Clauſula* (Cuius litis ſtatum) *operatur, vt cenſeatur facta ſufficiens mentio litis.*

7 *Perſona loquentis non comprehenditur in diſpoſitione.*
8 *Hoc non procedit quando identitas rationis ſuadet, vt etiam perſona loquentis contineatur.*
9 *Nec quando fauorabile eſt loquenti, quòd comprehendatur, regula enim ſolùm procedit, quando eſſet præiudiciale, & damnoſum.*
10 *Numerus ſingularis habetur pro genere, & continet pluralem, quando non ſumus in materia odioſa.*
11 *Procurator ad litem cenſetur conſtitutus ad lites in plurali.*
12 *Numerus ſingularis continet pluralem, quando eſt eadem ratio in pluribus, quæ eſt in vno.*
13 *Litis mentio indefinitè facta ſine aliqua reſtrictiua continet non vnam tantum, ſed plures lites.*
14 *Beneficium aliud eſt, & aliud fructus Beneficij.*
15 *Attentata poteſt eſſe poſſeſſio capta vigore prouiſionis Apoſtolicæ, quamuis Papa non attentet.*
16 *Clauſula* (Cuius litis ſtatum) *licèt præſeruet gratiam à ſubreptione ob non factam mentionem de lite, non tamen operatur, vt poſſit capi poſſeſſio, abſq; vitio attentatorum.*
17 *Clauſula* (Cuius litis ſtatum &c.) *non præſeruat à ſubreptione, niſi fiat ſpecifica, & indiuidua mentio de re iudicata.*
18 *Limita ſi res iudicata iam eſſet deducta in controuerſiam, tunc enim ſufficit facere mentionem de lite per huiuſmodi clauſulam.*

DECISIO II.

FVit concluſum ſententiam Nuncij eſſe reuocan-
1 dam, quia declarat literas Apoſtolicas attentatas†
quæ tali vitio notari non poſſunt, Thom. de Tan. Dec.
2 62.† Papa enim non attentat. Ægid. Deciſ. 749. in fi.
a Rot. Deciſ. 25. ſub n. 4. de reſcript. in nouis. Paleot. Dec.
146. & quatenus reuocat poſſeſſionem, & alia inde ſecuta,
quia tamen illa reuocat ex eo, quòd litteræ ſint
3 attentatæ, vt denotat illa dictio†(ideoque) quę eſt cau-
ſalis, Bar. in l. demonſtratio, §. quòd autem ſub nu. 9. ff.
4 de condit. & demonſt.[b]† cùm ſit lata expreſſa cauſa
b falſa, eſt nulla. Rota Deciſ. 27. de re iudicat. in antiq.
Felyn. in c. inter cæteras, nu. 5. de re iudic. Aym. conſ.
5 134. in fin. Non obſtat,† quòd litteræ dicantur ſubrep-
titiæ non facta mentione litis, & poſſeſſio poſtea capta
ſit attentata, vt fuit reſolutum coram D. meo Penia in
cauſa Vrgellen. Archidiaconatus 13. Aprilis 1592. quia
vltra quòd Nuntius non fuit motus ex ſubreptione
litterarum, ſed ex eo tantùm, quòd fuerunt impetratæ
6 lite pendente, & eſſent attentatæ ceſſat ſubreptio, †
quia facta fuit mentio litis cum clauſula (Cuius ſtatum,
&c.) Gemin. conſ. 120. nu. 6. Acchil. Deciſ. 9. de reſcript.
& fuit dictum in vna Zamoren. fructuum 12.
Nouembris 1584. coram R.P.D. Seraphino, & in vna
Militen. penſionis coram R.P.D. meo Millino 13. No-
c uembris 1595.[c] Nec placuit Dominis, quod oppone-
7 batur, verba illa (inter aliquos)† non comprehendere
perſonam impetrantis, & loquentis, ad trad. in l. inqui-
ſitio, C. de ſolut. & in l. inquiſitio, C. de ſolut. & in l. Pau-
lus, §. finali, ff. de pignor. quia vltra quòd non applica-
tur caſui noſtro, cùm perſona loquentis ſit Papa, fuit
8 dictum† regulam non procedere, quando identitas ra-
tionis ſuadet, vt etiam perſona loquentis contineatur,
Salic. in d. l. inquiſitio, Cagn. in l. frater a fratre, nu. 114.
ff. de condit. indebit. Gabr. de verb. ſignific. concluſ. 9. n.
7. Menoch. de præſumpt. lib. 6. præſumpt. 44. num. 28. &
9 ſeq.† & quòd regula procedit, quandò verba loquentis
continerent aliquid odioſum, ſeu aliquod onus, quia
non cenſetur quis in dubio velle ſe ligare, aut ſibi
præiudicare, Aym. poſt Socin. quem allegat conſ. 274.
num. 11. in fine, & num. ſeq. Menoch. vbi ſupra num. 31.
& conſ. 2. num. 75. at hic fauor eſt, quòd comprehenda-
tur; quia aliàs Impetranti conceſſio non prodeſſet,
Menoch. d. conſ. 2. num. 78. Nec refragatur, quòd eſſent
duæ lites, vna inter Moniales, & Burnaccinum, alia
inter eaſdem, & Epiſcopum Taruiſinum, & propterea
non ſufficiat mentio litis, ex Deciſ. 3. Cæſ. de Graſ. quia
imò† numerus ſingularis habetur pro genere, Gloſſ. 10
in rubrica Inſt. de act. & continet pluralitatem, quan-
do non ſumus in materia odioſa, l. cùm inter veteres,
vbi Bal. not. C. de fidei c. l. qui filiabus, §. 1. & ibi Iaſ. n. 4.
ff. de leg. 1.† & propterea Procurator ad litem conſti- 11
tutus cenſetur inſtitutus ad lites in plurali, vt poſt Spe-
cul. tradit ibi Iaſ. num 5.† & quando eſt eadem ratio in 12
pluribus, quæ eſt in vno, ſemper numerus ſingularis
continet pluralem, Aym. conſ. 161. num. 4. ſicuti è con-
tra, Decius conſ. 362. nu. 2.† maximè quia fuit facta 13
mentio litis indefinitè ſine aliqua reſtrictiua, Iaſ. d. §. 1.
ſub num. 5. & conſ. 215. col. 3. verſ. non obſtat 2. lib. 2.
Deciſio Cæſ. de Graſſ. non facit in contrarium, tùm
quia nihil firmat, ſed relinquit particulariter dubitan-
dum, tùm quia ibi erat expreſſa lis ſuper beneficio, nil
mirum, ſi non comprehendebat litem ſuper fructibus,
† aliud enim eſt beneficium, aliud fructus beneficij, 14
Cald. conſ. 6. circa med. verſ. Item conſtat, quod aliud
de probat. & licèt diceretur (& ſuper alijs quibuſdam
rebus) nõ ſufficiebat iſta generica, & obſcura expreſſio.

ANNOTATIO.

Papa non attentat ex allegatis in hac Dec. quibus ad- 15
a ditur Rota Deciſ. 641. nu. 12. p. 1. diuerſ. Lanc. de at-
tent. p. 2. c. 4. de attent. lite penden. in præfat. n. 399.
& in d. c. 4. limit. 12. Verùm notandum eſt, quòd li-
cèt Papa non attentet prouidendo, benè poteſt eſſe
attentata poſſeſſio capta vigore dictæ prouiſionis,
vt infr. Deciſ. 10. & fuit dictum in Terdonen. Iuriſp.
13. Maij 1616. coram R.P.D. Pamphilio, & in Con-
chen. Benefi. de Trieſte 20. Decembris 1619. coram
b R.P.D. Coccino Decano, Crau. conſ. 192. n. 21. verſ.
Tertiò arguitur.
Quod clauſula cuius litis ſtatum operetur ſufficientem
mentionem litis Mantic. Deciſ. 219. n. 8. Rota Deciſ.
605. nu. 11. p. 2. in recentior. latè Marta in ſuo Clauſ.
clauſ. 174. p. 1. vbi plures Deciſiones Rotę cumulat,
& plura ponit circa huiuſmodi clauſulam.
Aduertendum tamen eſt, quòd † licèt præſeruet gra- 16
tiam a ſubreptione ob non factam mentionem de li
te, non tamen operatur, quòd capi poſſit poſſeſſio
abſque vitio attentatorum, vt fuit dictum in dicta
Terdonen. Iuriſp. 13. Maij 1616. coram R.P.D. Pam-
philio, & in dicta Conchen. Benefic. de Trieſte 20.
Decemb. 1609. coram R.P.D. Coccino Decano, ſi-
cut nec † præſeruat à ſubreptione, ſi non fiat men- 17
tio de re iudicata, quia res iudicata requirit ſpecifi-
cam, & indiuiduam mentionem, Marta d. clauſ. 174.
in fine, & fuit dictum in Abulen. Capellaniæ 21. A-
prilis 1602. coram Cardinali Lancellotto Iuniore,
& in Toletana Beneſ. 14. Nouembr. 1605. coram Iu-
ſto impreſſa penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 1. fol.
384. Hoc tamen non procedit, † ſi res iudicata eſ- 18
ſet iam deducta in controuerſiam, quia tunc ſufficit
facere mentionem de lite per clauſulam (cuius litis
ſtatum,) vt fuit dictum in dicta Burgen. præemi-
nentiarum 3. Martij 1608. coram R.P.D. Coccino
Decano.

Oliuerius Beltraminus.

RO-

Digitized by Google

ROMAMA IVRISPATRONATVS.

Lunæ 26. Iunij, 1600.

ARGVMENTVM.

Extractio à ſucceſſoee fieri poteſt ſine ſolemnitatibus; & ſtante antiquitate non eſt neceſſaria recognitio. Notariatus in antiquis probatur ex oſtenſione plurium Inſtrumentorum.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor in officio poteſt Prædeceſſoris ſui ſcripturas publicare ſine citatione, & decreto, alijſq; requiſitis.*
Et quòd ſit ſucceſſor, ſtatur aſſertioni ipſius extrahentis, & num. 4.
2 *Recognitio non eſt neceſſaria ſtante antiquitate.*
3 *Noturiatus in antiquis ſatis probatur ex oſtenſione plurium inſtrumentarum eiuſdem notarij.*
4 *Recognitione non indigent inſtrumenta vltra 100. annos, dummodo habeant faciem inſtrumenti publici, etiam ſi non concurrant adminicula.*
5 *Recognitione non indiget ſcriptura etiam priuata, quando eſt antiqua vltra 100. annos.*
6 *Recognitione vt non indigeat Inſtrumentum vti antiquum, debet excedere 100. annos.*
7 *Recognitio formalis non eſt neceſſaria in Inſtrumentis vltra 70. vel 80. annos, ſed ſufficiunt adminicula.*
8 *Tempus litis eſt detrahendum ad effectum antiquitatis inſtrumenti, quando inſtrumentum eſt tale, ſuper quo conſiſtit fundamentum totius cauſæ; ſecus autem eſt, ſi incidenter in proceſſu litis ſit productum.*

DECISIO III.

DOmini, quo ad præſentationes extractus, & publicationes à ſecretario Hoſpitalis, de quibus loquitur Deciſio bo. me. Orani 1. Febr. 1599. ſteterunt in deciſis, quòd eſſent in forma probanti, quia fuerunt ex-
1 tractę à Secretario, † qui non ſolum vigore indulti Pauli III. ſed etiã de iure communi, vti ſucceſſor in officio potuit prædeceſſoris ſui ſcripturas publicare ſine citatione, & decreto, alijſqe requiſitis, Caputaq. Deciſ. 170.
a par. 1. Chiſ. Deciſio 69. cũ adductis in dict. Deciſ. a Non obſtat, quod Protocolla, ſeu originales ſcripturæ non
2 ſint recognitæ, † quia, vt in d. Deciſ. dicitur, propter an-
b tiquitatẽ non requiritur aliqua recognitio. b Nõ obſtat quod non conſtet de Notariatu Notariorum rogato-
3 rum, † quia, cũ ſimus in antiquis, ſatis probatur ex oſtẽ-
c ſione plurium inſtrumentorum eorundem. c Corn. cõſ. 24. nu. 15. lib. 4. Aym. de antiqui. temp. p. 3. §. videmus in genere num. 3. Nec etiam obſtat, quod non conſtet extrahentem fuiſſe ſucceſſorem eius, qui fuit de præſen-
4 tationibus rogatus, quia † hoc ſatis videtur probari ex
d atteſtatione ipſius, d vt fuit dictum in Gerunden. Vini 13. Maij 1598. coram R. P. D. meo Penia. Quoad alias duas præſentationes, quæ non fuerunt extractæ a Secretario hoſpitalis, nec à ſucceſſore in officio; quia fuerũt extractæ cum citatione, decreto iudicis, & alijs requiſitis, adhuc idem dicendũ videtur.

ANNOTATIO.

a Rota Deciſ. 706. nu. 6. & Deciſ. 649. n. 7. p. 2. in recent. & Deciſ. 217. p. 1. in recent.

b Quando inſtrumenta † ſunt vltra centũ annos, nõ in-
5 digent recognitione, etiãſi non concurrant alia adminicula, dummodo habeant faciem inſtrumẽti publici. Put. Dec. 12. de fide inſ[illegible]ũ. Rota Deciſ. 613. ſub n. 3. par. 2. in recẽt. & in Mediolanen. Iuriſpr. 13. Feb. 1615. corã R. P. D. Pirouano, & in alia Mediolanen. Decimarum de Variſio 26. Ianuarij 1617. corã eodem, & in Sulmonẽ. Vnionis 7. Februarij 1620. corã
6 R. P. D. Dunozet. † Ampliatur vt etiã ſcriptura pri-

Deciſiones Papales.

uata, ſi ſit antiqua vltra centum annos, non indigeat recognitione, vt fuit dictum in d. Sulmonẽ. Vnionis coram R. P. D. Dunoz. † Et ad iſtum effectum reco- 7
gnitionis inſtrumentum non dicitur antiquũ, niſi ſit vltra centum annos, Put. Deciſ. 151. lib. 1. Rota Dec. 185. poſt principium p. 1. diuerſ. vbi dicitur quòd Rota ſolet tenere hanc opinionem fuit latè decitum in illa Farſen. territorij 19. Martij 1607. coram Penia.
Quando inſtrumenta † ſunt infra centum annos indi- 8
gent recognitione, Rota Deciſ. 703. n. 3. p. 2. in rec. Benè verum eſt, quòd ſi ſint vltra 70. aut 80. annos, non eſt neceſſaria formalis recognitio, ſed ſufficiunt adminicula, Rot. Deciſ. 693. ſub nu. 7. p. 2. in rec. fuit dictum in Bonon. fideicommiſ. de Cataneis 12. Iun. 1614. coram R. P. D. Pirouano. Notãdum tamen eſt, quòd ad effectum antiquitatis an ſit ſubducendum tempus motæ litis, aliàs Rota variauit; nam quòd ſit detrahendum, tenuit Rota d. Deciſ. 185. in princ. v. ſecundò dempto tempore litis, & penes Seraph. Deciſ. 76. & fuit tentũ in Aretina Capellaniæ 18. Martij 1616. coram R. P. D. Buratto. Contrariam verò opinionem tenuit penes eundem Seraph. Dec. 928. n. 1. & penes Put. Deciſ. 349. n. 5. l. 2. Verum has opiniones Rota ad concordiam reduxit in Tiburtina Caſtri S. Angeli coram Illuſt. Card. Lancellotto, vbi fuit dictum, quòd aut Inſtrumentum eſt tale, ſuper quo conſiſtit principale fundamentum totius cauſę, & tunc detrahendum eſt tempus litis, aut verò Inſtrumentũ incidenter in progreſſu litis producitur, & tunc non eſt detrahendum tempus motæ litis ad effectum antiquitatis.

c Rota Deciſ. 613. ſub n. 7. p. 2. in recent. fuit dictum in Farſen. Territorij 31. Maij 1604. coram Card. Millino, & in ead. 12. Iunij 1606. coram Penia.

d Rot. Deciſ. 649. nu. 7. p. 2. in recent. vbi quamplures aliæ auctoritates allegantur. *Oliuerius Beltraminus.*

ABVLEN. IVRIS VISITANDI.

Mercurij 28. menſis Iunij 1600.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus an poſſit viſitare Hoſpitale fundatum cum pacto, quòd viſitatio ſpectet ad Priorem illius, & quomodo viſitandi ius cenſeatur conceſſum cumulatiuè, non autem priuatiuè quoad Epiſcopum. Et an Viſitator generalis ceſſet, dato Viſitatore ſpeciali.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata abſque citatione eſt nulla.*
2 *Actus, qui dederunt cauſam liti, non tribuunt ius conſiderabile.*
3 *Protectio, & defenſio hoſpitalis, ſeu alterius loci Pij alicui relicta non tribuit Iuriſdictionem Protectori, nec eximit locum Pium à Iuriſdictione Ordinarij.*
4 *Viſitatio eſt actus Iuriſdictionis.*
5 *Iuriſdictio cenſetur conceſſa cumulatiuè, non priuatiuè quoad Iudices Ordinarios.*
6 *Limitatur non procedere, quando Iuriſdictio conceditur fauore perſonæ, in quam exerceri debet, & fauor ipſius eſt non habere plures, qui eam exerceant.*
7 *Hoſpitale habetur pro perſona.*
8 *Viſitatores plures non habere intereſt.*
9 *Eccleſia erecta cum pacto, quòd ſubſit Abbati, nihilominus eſt ſub Epiſcopo, quia non poteſt ædificans facere, quod Eccleſia Epiſcopo non ſubſit.*
10 *Eccleſia ſtatim ac eſt fundata, eſt in poteſtate Epiſcopi.*
11 *Hoſpitale erectum cum auctoritate & conſenſu Epiſcopi dicitur Eccleſiarum.*
12 *Epiſcopus conſentiens in limine fundationis, quòd hoſpitale*

Digitized by Google

erigendum ſit liberum a viſitatione Epiſcopi validat dictam ordinationem non ſolum in ſui, ſed etiam in ſucceſſorum præiudicium.

13 *Epiſcopus ſi aliquam Eccleſiam a ſe irreuocabiliter eximat, non poteſt abdicare a ſe viſitationem, & correctionem.*

14 *Declara hoc procedere in Eccleſiis iam constructis, & ædificata, quia tunc agitur de amittendo iure quæſito, ſecus in fundatione, quia agitur de iure quærendo, & forſan alias non fundaſſet teſtator.*

15 *Hoſpitale fundatum ſine auctoritate Epiſcopi non eſt locus religioſus.*

16 *Viſitatio non competit Epiſcopo niſi in hoſpitali religioſo, poteſt tamen ei competere vti delegato Sedis Apoſtolicæ ex forma Concilij Tridentini.*

17 *Viſitator ſpecialis vbi datur, generalis viſitare non poteſt; quod maxime eſt verum, quando datur ad poſtulationem viſitandorum, & ad fauorem illorum: & opinio contrarium ſentientium dicitur minus vera.*

18 *In viſitationis materia plurimum attenditur ſubiectio.*

19 *Viſitationis materia eſt intricata.*

20 *Iuriſdictio conceſſa ad petitionem, & non Motu proprio cenſetur data non cumulatiuè, ſed priuatiuè.*

DECISIO IV.

SEntentiam Prouiſoris Abulen. reuocandam dixerũt
1 Domini non ſolùm ex capite nullitatis † propter
defectum citationis, l. 1 §. item cùm ex edicto. ff. quę ſẽ-
tentię ſine appel. reſcind. l. de vnoquoque ff. de re iudic.
l. nam ita Diuus. ff. de apot. Sed etiã ex capite iniuſtitiæ
quia in ea dicitur Epiſcopũ eſſe in quaſi poſſeſſione vi-
ſitandi Hoſpitale, de quo agitur, quæ tamen quaſi poſ-
2 ſeſſio non deducitur, niſi † ex actibus qui dederunt
cauſam liti, & ius aliquod conſiderabile non tribuunt,
vt fuit dictum in vna Hiſpalen. iuriſp. coram bo. mem.
Robuſterio 16. Iun. 1586 & in alia Burgen. Iuriſdictio-
nis S. Ioannis 4. Decembris 1591. coram bo. me. Orano.
a Tum etiam, quia dicit Viſitationem ſpectare ad Epi-
ſcopum tanquam Ordinarium iuxta declarationẽ Cõ-
cilij, quæ tamen hoc non dicit, & Concilium concedit
hãc facultatem Epiſcopis tanquam Sedis Apoſt. Dele-
gatis. Circa illud, etiam obijciebatur contra ſenten-
tiam, videlicet, quod ex fundatione ſpectet ius viſitan-
di ad priorem, & propterea intret limitatio poſita in
Deciſione Congregationis Concilij, niſi aliter ſit in
fundatione cautum, Domini non fuerunt concordes, ſi
conceſſio facta Priori intelligeretur priuatiuè, vel po-
tius cumulatiuè, allegabãtur præcipuè tradita à Gabr.
conſ. 195. l. 2. in terminis viſitationis Hoſpitalis facien-
dæ per Ordinarium, non obſtante, quòd in fundatione
eius cura alteri demãdata videretur, qui tamen Gabr.
loquitur, quãdo alicui eſſet cõceſſa protectio, & defen-
3 ſio, † quæ vt (dicit, & probat ipſe) non tribuit, nec exi-
mit à Iuriſdictione: nil mirum ſi huiuſmodi defenſori
4 non competit viſitatio, † quæ eſt Iuriſdictionis, Innoc.
in c. in ſingulis nu. 1. de ſtatu Monach. Pauin. de viſit. p.
t. quæſt. 1. n. 8. in caſu autẽ noſtro fuit inter alia cõmiſ-
ſa viſitatio in ſpecie; Pro Epiſc. tamen videtur facere
5 communis regula, † quòd iuriſdictio cenſeatur conceſ-
ſa cumulatiuè, non priuatiuè ad iudices Ordinarios.
Bart. in l. 1. C. de offic. Præf. Vrb. Bald. in l. vnica §. vbi
autem, nu. 6. C. de cad. tollen. Anchar. con. 164. ſub. nu. 5.
verſ. nec ex eo, quòd Populus, latè Roman. conſ. 395. n.
1. cũ nõnullis ſeq. Paulus de Caſtro in l. teſta. ſub. n. 6. C.
de teſtam. Iaſ. qui communẽ dicit in l. quod in rerum §.
ſi quis poſt nu. 8. ff. de leg. 1. Felin. in cap. Paſtoralis poſt
n. 2. verſ. Regulariter videtur de officio Ordinarij, Dec.
conſ. 3. n. 3. Ruin. qui de communi teſtatur conſ. 7. nu. 5.
6 lib. 4. † Poſſet tamen dici regulã limitari quãdo iuriſ-
dictio cõceditur fauore perſonæ, in quam exerceri de-
bet, & fauor ipſius eſt non habere plures, qui eam exer-
ceant, Bald. in l. vnica nu. 7. C. de caduc. toll. Ang. conſ.
375. ad finem verſ. fallit quartò. Aret. conſ. 102. ſub. nu.
t. Felyn. in d. cap. Paſtoralis num. 2. in fine verſ. Limi-
ta quinto. Corn. conſ. 3. ſub n. 5. verſ. ſecundo, reſpondet
lib. 2. Afflict. deciſ. 41. nu. 2. in fine, & nu. ſeq. Aym. conſ.
411. nu. 34. verſ. Septimò iura, Rimin. Iun. conſ. 715. nu.
9. Menoch. de præſumpt. lib. 2. præſumpt. 18. ſub nu. 16.
verſ. Nouus eſt caſus. Hic autẽ concurrit fauor Hoſpi-
talis † quod pro perſona habetur in hac materia, Bald. 7
in d. l. vnica ſub n. 7. Aret. conſ. 83. nu. 4. in fine & conſ.
102. poſt n. 2. Intereſt autem Hoſpitalis † ne vexetur a 8
pluribus Viſitatoribus, Ang. in l. ſi teſtã. verſ. Si fauore,
perſonarũ C. de teſta. ſẽtit Bal. in auth. habita ſub n. 59.
C. ne fil. pro patre, Maximè quia non ſolũ fuit conceſſa
viſitatio fauore Hoſpitalis, ſed etiam Prioris pro tẽpo-
re qui conſtituitur Patronus ipſius Hoſpit. Angel. cõſ.
375. in loco ſupra citato, Gram. deciſ. 30. n. 11. in fin. &
nu. ſeq. Aym. d. conſ. 411. nu. 34. Menoch. præſumpt. 18.
n. 23. & fuit dictum in vna Burgen. Iuriſdict. S. Ioannis
20. Decemb. 1596. coram bo. me. Orano: Contra Prio-
rem etiam facere videtur dictum † Bart. in l. quoties §. f. 9
nu. t. ff. de adminiſtr. tut. quem refert, & ſequitur Felyn.
in ca. Cùm venerabilis ſub n. 33. verſ & ideò dixit Bart.
de except. Quòd ſi aliquis fundat Eccleſiam hoc pacto,
quod ſubſit Abbati quod nihilominus erit ſub Epiſc.
Nõ enim poteſt ædificãs, aut fundãs facere, quòd Epi-
ſcopo non ſubſit, Innoc in cap. Lateranẽſi n. 5. de preb.
Abb. in cap. Cùm dilectus num. 4. de cõſuet. & in c. 3. ſub
nu. 13. de eccl. ædific. & in d. c. Cùm venerabilis nu. 33.
vbi etiã Dec. in to. not. n. 33. & conſ. 121. n. 2. Facit ca.
Si quidam nu. 10. quæſt. 1. Rota diuerſ. deciſ. 10. de te-
ſtam in ãtiq. ſed videtur poſſe dici prædicta procedere
in fũdatione Eccleſiæ, & beneficij. † quæ ſtatim, ac ſũt 10
cõſtructa ſunt in poteſtate Epiſcopi, cap. Omnes Baſili-
cæ 16. quæſt. 7. c. Cum Epiſcopus de offic. Ordinarij in
6. Dec. d. conſ. 121. num. 1. & in d. cap. Cum venerabilis
n. 32. Nõ ſic forſan in Hoſpitali quia aut eſt cũ aucto-
ritate, & cõſenſu Epiſcopi erectũ, quo caſu eccleſiaſti-
cum dicitur, † Bal. in auth. hoc ius porrectum ſub nu. 11
11. C. de ſacroſ. eccl. Paul. de Caſtr. in l. Orphanotrophi-
us in princ. C. de Ep. & cler. Card. in clem. 1. in 10. quæ.
de præbẽd. Abb. in cap. Ad hæc nu. 1. de relig. dom. † & 12
cùm interuenerit cõſenſus Epſc. in fundatione ſub tali
forma facta, conſenſus Epiſcopi validat dictam ordina-
tionem, nõ ſolum in ſui, ſed etiã in ſucceſſorum præiu-
dicium. Abb. in dict. cap. 3. ſub nu. 13. Felyn. in dict. cap.
Cum venerabilis ſub. nu. 33. Barbat. conſ. 33. colum. ãte
penult. verſ. Etſi dicatur Epiſcopus l. 1. Rocc. de Curte
de Iurepatr. in verb. pro eo quod ſub. nu. 26. & nu. ſeq.
† Contra tamen facere videtur, quod tradit Feder. cõſ. 13
111. nu. 4. vbi ſi Epiſcopus aliquam Eccleſiã à ſe gene-
raliter eximat, nõ poteſt à ſe abdicare viſitationem, &
correctionẽ, ad quod tamen reſpõderi poteſt illud poſ-
ſe procedere † in Eccleſia iam coſtructa, & fundata, tũc 14
enim agitur de amittendo iure quæſito, ſecus autẽ eſt,
in fundatione, quia agitur de iure quærendo, & forſan
aliter non fundaſſet teſtator, niſi cum illa lege, vt benè
per Barbat. Abb. & Rocch. vbi ſupra, ſed adhuc replica-
tur ex traditis per eundẽ Federic. conſ. 247. qui extẽdit
etiam quando Epiſcopus id ageret in fundatione ip-
ſios Eccleſiæ, & reſpondet contrarijs: Aut Hoſpitale
hoc fuit ſine Epiſcopi auctoritate fundatum, & tunc † 15
cum non ſit locus religioſus, Bald. & alij ſupra citati,
Cardin. conſ. 13. numer. 3. Abb. conſ. 3. num. 2. p. 1. † de 16
iure communi non competit Epiſcopo viſitatio, Abb.
in c. fin. in 1. not ab. de Cenſ. Gabr. in præalleg. cõſ. 195.
n. 15. lib. 2. & licet ex forma Sacri Concilij Tridentini

poſſit

poſſit Epiſcopus huiuſmodi Hoſpitalia,ſaltem,vt Delegatus viſitare, tamen Concilium tribuit illi hanc facultatem,dummodo non ſit aliter in fundatione cautũ:
17 Pro Priore autem facere videtur,quia † vbi datur ſpecialis Viſitator generalis viſitare non poteſt,Bal.in l,1. n.2.ff.de offic.Conſ.ſequitur Felyn.in d.c.Paſtoralis, n. 2.in fi.& dicit idem Bal.in autb.habita,n.58. ne fil.pro patr.quòd quando datur ſpecialis Viſitator per Papã, derogatur eſt Viſitatori generali,qui tamen n.59.dicit hoc verum, quando eſt datus ad petitionem Viſitãdo-
b rum,non quãdo motu proprio;bRatio diuerſitatis eſt, vt explicat Cor.conſ.76.poſt n.8.lib.1.quia quando datur ad poſtulationem,datur ad fauorem ipſorũ, quãdo datur motu proprio,poteſt alia ſubeſſe cauſa, & quod ſpecialis Viſitator, quando eſt datus fauore viſitandi, ſolus viſitet,tradit, Ang.in d.l.teſtamenta, v.Si fauore perſonarum,C.de teſtamẽtis,& facit quod dicit Iacob. de Aren.in l.quod in rerum,§.ſi quis poſt n.1.quẽ ſequitur Oldr. Alb.n.2.Bald.n.1.cũ poſt n.1.ff.de leg.1.quod Epiſcopus non poteſt viſitare fratres Humiliatos de Mediol.quib.per priuilegium fuit indultum,vt per miniſtrum viſitentur; idem tradit Corn.conſ.30.n.4.li.2. Ruin.in d.cõſ.7.n.6.Troil.de Maluet.de oblat.p.2.dub. 4.n.13.aliàs 44.& ſeq.Rim.Iun.conſ.715.n.10.Menoc. d.præſump.18.n.16.v.Nonus eſt caſus.Surd.conſ.59.n. 53. v.Et exemplum de Viſitatore:Contrarium tamen, quod Viſitator ſpecialis à Papa deputatus non faciat quominus Epiſcopus viſitet,tradit Anchar.in c.ſi tibi, qui ſub n.2. v.Quid ergo ſi Papa de reſcript.in 6.ſequitur.Iaſ.in d.l.quod in rerum,§.ſi quis poſt,ſub n.6.verſ. Breuiter his non obſtantibus,& Deciſionem Iacobi de Aren.dicit eſſe dubiam Menoc.conſ.468.ſub n.14.verſ. Reſpondetur primò, qui adducit multos diſſentientes. Prima tamen opinio proculdubio eſt vera,& rationib. Iaſ.reſpondet Menoch.vbi ſup.& quamuis Aret.in d.§. ſi quis poſt, dubitet de doctrina Iac.de Aren. tamen vt animaduertit Ruin. d.conſ.7.ſub n.6.Idem Aret. conſ. 102.ſequitur doct.Ang.quãdo fauore perſonę eſt datus Viſitator:Faciunt pro iſta opinione,quæ dicta ſunt ſuperius, quando iuriſdictio eſt conceſſa fauore certarũ perſonarũ;preſertim cum in caſu noſtro non in ſpecie, ſed in indiuiduo conceſſa ſit viſitatio,& tradita per Aret.in d.cõſ.102.poſt n.12.Aym.d.conſ.411.n.33.v.pro hoc magis in terminis:Quod maximè procedit in Priore Patrono conſtituto propter Iuſpatronatus,quod habet in dicto Hoſpitali ex dicta fundatione, vt per Io: Bapt.Ferretum conſ.142.n.14. & quia non eſt perſona
18 ſubdita Epiſcopo,†talis enim ſubiectio in hac materia attenditur,Bart.in l.fi.C.de reb.milit.lib.12.Brun.conſ. 47.col.2.v.Poſtremò prędicta,Felyn.in d.c.Paſtoralis, ſub n.2.verſ.Conſidera benè,Corn.conſ.3.ſub n.4.verſ. Ad hanc intelligentiam maximè confert,li.2.Meno.d. conſ.478.ſub n.13. v.Imò idem dicit,& docuit Bart.& fuit dictũ in illa Burgen.multa alia poſſunt pro vtraq;
19 parte adduci.Iſta enim materia,†vt dicit Ang.in d.l.teſtam.eſt multũ intricata,& caſus iſte continet magnã dubitationẽ; propterea de ea erit particulariter vidẽdum.

ANNOTATIO.

a Adrien.Decimarum 25.Iun.1601.corã R.P.D.Cord. & in Vlixb.12.Nouem.1604.coram R.P.D.Ottomberg.& in Burg.Iuriſuotandi 13.Nouem.1599.corã Card.Mellino,in quib.Deciſionib.Rot.ſemper dixit actus qui dederunt cauſã liti,& multò minus geſtos poſt motã litẽ,non eſſe habendos in cõſideratione.

20 b Quando† Iuriſdictio eſt conceſſa ad petitionẽ,non autem motu proprio,tunc cenſetur data non cumulatiuè,ſed priuatiuè,Rot.Deciſ.37.ſub n.1.p.1.in recent. Trentacinq. Var.reſol.lib.1.tit.de Iuriſd.nu.5.

Deciſiones Papales.

Oliuerius Beltraminus.

FANEN. LVCRI DOTIS.

Lunæ 30. menſis Iulij, 1600.

ARGVMENTVM.

Lucrum dotis à Statuto delatum debetur etiam pro dote promiſſa, & non ſoluta, maximè in odium eius, qui ſoluere debebat. Item ſi Statutum deferat lucrum conditionaliter; ſufficit quod momento temporis conditio extiterit.

SVMMARIVM.

1 *Lucrum Dotis debitum vigore Statuti, debetur non ſolùm de dote data, ſed etiam promiſſa, & non ſoluta.*
2 *Rubrica babens orationem perfectam poteſt allegari ad Deciſionem cauſarum, & non reſtringitur à nigro ſpecialiter loquente.*
3 *Lucrum dotis debetur etiam, vbi pro dote fuit aſſignatum nomen debitoris, licèt à marito non fuerit exactum.*
4 *Dos promiſſa babetur pro ſoluta in odium non ſoluentis ad effectum, vt ſit locus lucro dotis ex diſpoſitione Statuti delato.*
5 *Mora non debet alicui commodum afferre.*
6 *Statutum, quod muliere in matrimonio copulata decedente, maritus lucretur certam partem dotis, babet locum, quando ſtat per mulierem, quominus copuletur.*
7 *Mora contrabitur per interpellationem iudicialiter factam.*
8 *Mora committitur non ſolum per omiſſionem, ſed etiam per contrauentionem, & bæc eſt odioſior.*
9 *Statutum deferens marito lucrum dotis conditionaliter, ſi onera matrimonij ſuſtinuerit, vt babeat locum, ſufficit, quod per modicum tempus maritus ſuſtinuerit onera.*
10 *Conditio ſufficit, quod momento temporis extiterit.*
11 *Statutum de lucro Dotis babet locum etiam in Dote promiſſa, & non ſoluta, etiam ſi ſtatutum vtatur verbo (remaneat) vel etiam ſi loquatur de dote data.*

DECISIO V.

CONtracta fuerant ſponſalia in Oppido Orciani Fanen. Diœc. inter D. Archangelum Angelinum, & D. Stratonicam Lambertinam, in quibus D. Stratonica promittebat dare pro dote, & dotis nomine ſecuta mille, hoc modo, videlicet, ſcuta 200. in tot mobilibus, reliqua 800. in pecunia numerata, & non in alia ſpecie, quæ quidem ſcuta 800. conſiſtentia in pecunia D. Stratonica debeat conſequi ab hæredibus primi ſui viri, ita vt dicta ſcuta 800. ipſe D. Archangelus poſſet, & teneretur exigere, & recuperare, & exacta inueſtire in aliquo Cenſu, aut bonis ſtabilibus, quam dotem D. Archangelus promittebat reſtituere in caſu reſtitutionis, iuxta formam decretorum Ducis Vrbini, & ſtylum dicti Oppidi Orciani: ſecuto matrimonio, per aliquãtum temporis, vt ſimul in domo D. Archangeli permãſerũt, poſtea receſſit D. Stratonica, & intentauit ſeparationem thori, qua pendẽte, D. Stratonica exegit ab hæredibus primi viri dicta ſcuta 800. quę nomine proprio illa inueſtiuit in quodam Cenſu, cuius fructus ſemper exegit, poſtea mortua eſt, & D. Archãgelus egit in vim Saluiani Interdicti pro conſecutione lucri dotalis ſecũdũ Conſtit. Ducis vrbini, cuius vigore maritus conſequitur tertiã partẽ dotis vxoris decedentis ſine liberis, cauſa huiuſmodi coram me extra Rotam pendente, conſului Dominos, an eſſet in caſu iſto locus lucro prædicto, & Domini, informante tantùm parte Diui Archangeli,

Digitized by Google

vnanimiter affirmatiuè reſpōderunt, licet enim ſtatu-
1 tum loquatur de dote data, † tamen cum eius rubrica
loquatur ſimpliciter, & generaliter de dote, maritus
lucrabatur tertiam partem dotis promiſſæ, & non ſo-
lutæ, Iaſ.poſt Bald.quē allegat in l.1.n.9.vbi etiā Dec.
n.5.in ſin. Purpur.n.32. Alciat.n.7.ff. ſi cert.pet. Corn.
conſ.67.n.1.lib.1.Rol.de lucro dot.q.9.Gabr.cōſ.12.n.3
lib.1.Cæphal.inter conſ.Pauli Leonij conſ.4.n.24.Me-
noch.lib.6.præſumpt.in prima pręſumpt n.21. a verba
a enim rubricæ generalia habentia, vt in caſu iſto, † ora-
2 tionem perfectam, ad deciſ.cauſarum allegari poſſunt,
& non reſtringuntur à nigro ſpecialiter loquēti, Gloſ.
in l.1.C.de capit.dimin.lib.11.Paul. de Caſtr.conſ.83.n.
4.lib.2.Alex.conſ.1.n.7.lib.4.& in l.1.n.4.vbi & Dec. n.
4.& ſeq.Cur.Iunior.n.5.ff.ſi cert.petat.Pariſ.conſ.53.n.
94.& ſeq.lib.3. Aym.cōſ.61.n.1. Præterea aut volumus
dotem fuiſſe datam ex eo, quòd fuerūt aſſignatæ dictæ
pecuniæ exigendæ, vt ſupra ab hæredibus primi viri,
3 & † ita fuit datum in ſolutum nomen debitoris, & res
eſt ſine dubio, & pro hoc facit cōſ.Bart.133. ſtatuto ci-
uitatis, n.3.Franc.deciſ.108.n.8. Aut volumus non fuiſ-
4 ſe datam, & † iſto caſu dixerūt Domini haberi pro da-
ta ad effectum, vt D. Archāgelus lucraretur tertiā par-
tem propter moram D. Stratonicæ non conſignantis
dotē, Bart.d.conſ.133.Bald.in lib.fin.ſub n.3. verſ.ego
cōſului; C.de dot.promiſſ.Paul.de Caſtr.in l.mulier ſub
n.2.verſ.ſed quod ſi ſtatutum, ff.de condit.in deb. Ale-
xād.in l.ſi donaturus §.ſi quis.n.7.in fin.Roma. ſub n.8.
verſ.& ita cōſuluit Bart.Iaſ.ſub n.14.verſ.Tu intellige,
ff.de condit.cauſ.dat.Aret. in lib.rei iudic.§.Socer.n.6.
poſt med.verſ. Relinquitur pulchra dubitatio. ff. ſolut.
matr.Calcan.conſ.31.ſub.n.29.Ruin.conſ.133.n.7.lib.
4.Tiraq.de retract.cōuent.ad fin.n.37.Rol.de lucr.dot.
5 q.7.Phan.in eodē.tract.in verb.reſtituē.n.30. † ne alias
ex mora ſua commodum ſentiret, contra l.relegatorū
in fin. ff. de inter. & relig.& melioris conditionis eſſet
moroſa, quam ſoluens contra l. non ſolum ff. de nox.&
6 lib.ſeruus.ff.quod vi, aut clam. † Videmus in ſimili de
ſtatuto, quo cauetur, vxore in matrimonio copulata
decedente, maritum lucrari dotem, quia habet locum,
quando ſtat per mulierem quo minus copuletur. Bald.
in lib.Nō fine, n.1.in fin.C.de bon.quæ lib.Paul. de Ca-
ſtr. cōſ.154.in fin.lib.1.Boer.Deciſ.22.n.39.Rol.d.q.7.
7 n.7. † de mora autem conſtat manifeſtè ex interpella-
tione etiam iudicialiter facta, l.quod ſi, & ibi Doct.ff.ſi
cert.petat.Iaſ.in d.l.ſi donaturus §. 1.ſub.n.14. verſ.Tu
intellige.Rol.de lucr.dot.q.8.& ex eo quod cū aſſignaſ-
ſet huiuſmodi pecunias exigendas D.Archangelo, ipſa
D.Stratonica contraueniendo dictæ aſſignationi eas e-
8 xegit, & inueſtiuit, vt ſupra dictū eſt: † mora enim cō-
mittitur, non ſolum per omiſſionem, ſed etiam per cō-
trauentionem. Aret.conſ.156.n.6. & eſt odioſior mora
Deciſ.Fed.71.n.38. Non obſtat, quòd ſtatutum deferat
lucrum cōditionaliter marito, ſi onera matrimonij ſu-
9 ſtinuerit, † quia ſufficit, quòd per modicum tempus ſu-
ſtinuerit. Paul. de Caſtr.in l.ſi marito.§.1.n.2. ff. ſolut.
matr.& in d.l.6.donaturus, §.1. ſub.n.4.verſ.Sed breui-
10 ter contrarium, vbi etiam Iaſ.n.19. † cōditio enim ſuf-
ficit, quòd aliquando etiam momento temporis extite-
rit, l.ſi quis hæredem, C.de inſtit.& ſubſtit.l.hæredibus
in princ.ff.ad Trebell.l.Gallus §.quæramus, & ibi not.
ff.de lib.& poſth.Ruin.conſ.69.n.8.lib.4.& fuit in ſimi-
li dictum in vna Cluſina dotis 17. Ianuarij 1598. co-
ram bo. me. Peregrino.

ANNOTATIO.

a Circa hanc materiam, an ſtatutum de lucro dotis ha-
11 beat locum etiam in dote promiſſa, & nō ſoluta † eſt
vidēdus Gaſpar.Ant.Theſ.quæſt.ſor.lib.2.q.75.vbi fir-
mat regulam pro opinione affirmatiua, teſtando de ve-
riori, & multipliciter illam ampliat; prout etiā in ali-
quibus caſibus illā limitat, & hanc opinionem pluries
tenuit Rot.penes Acchil.Deciſ. 13. n.1. & 4.de Conſt.
& in Aſculana dotis 9.Martij, 1603.coram Card.Sacra-
to, vbi fuit dictum hanc opinionem habere locum, e-
tiā ſi ſtatutum vtatur verbo (*remaneat*) & etiam ſi lo-
quatur de dote data, & idem tenuit Rota in Senogal-
lien.dotis, 23.Ianuar.1608.coram R. P. D.Pamphilio,
& hanc eandem opinionem tenuit infra Deciſ.21.

Oliuerius Beltraminus.

CALINIEN HOSPITALIS.

Luna 3.menſis Iulij, 1600.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentalis poſſeſſio non eſt manutenibilis exiſtente alio in poſſeſſione.*
2 *Locatio non probat poſſeſſionem.*
3 *Poſſeſſio antiquior eſt præferenda iuniori, quæ præſumitur clandeſtina.*
4 *Locatio probat poſſeſſionem locatoris inter conductorem, & locatorem.*
5 *Ampliatur etiam non probata effectuatione locationis.*
6 *Locatio probat poſſeſſionem etiam contra tertium, ſi concurrant ſolutiones affectuum.*
7 *Limita non procedere in præiudicium tertij, de cuius vera poſſeſſione conſtat.*

DECISIO VI.

DOmini dixerunt Hoſpitalarios eſſe manutenēdos
in quaſi poſſeſſione eligendi, & deputandi Magi-
ſtros & rectores Hoſpitalis, cū in ea reperiātur ab an-
tiquiſſimo, & immemorabili tēpore, & deponūt teſtes
pro eorū parte examinati, §. retinendæ. Inſt. de interd.
Guid.Dec.366.n.1. Nō obſtat prætenſa poſſeſſio Fran-
ciſc. quia † cū ſit inſtrumentalis non eſt manutenibilis,
nec alicuius cōſiderationis, exiſtētibus dictis Hoſpita- 1
laris in poſſeſſione, l.quæuis, §. ſi cōductor, cum ibi not.
ff.de acquir.poſſeſſ.Put.dec.372.l.2. cū ſimilibus, & in-
ſtrumentorum locationes bonorū dicti Hoſpitalis † non 2
probat aliquam eius poſſeſſionem a cap. inter dilectos
in fin.de fide inſtru.Bal.in l.quædam mulier poſt n.1.ff.
de rei vend.Rot.Deciſ.1.de fid.inſtr.in antiquis, & vbi a
probaretur aliqua poſſeſſio Franciſci. † tamen eſſet ma-
nutenenda illa Hoſpitalariorum, tanquam antiquior, 3
quia altera præſumitur clandeſtina, cap.licet cauſam,
& ibi not.de Prob.Bart.in lib. ſi duo ſub n.4.ver.Si verò
teſtes, ff.Vti poſſidetis, Alex cōſ.110.n.1.l.1.Ruin.conſ.
55.n.8.lib.4.Afflict.dec.363. n.3.& 4.& fuit dictum in
vna Romana Capellaniæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ
24.Feb.1576. coram Cantuccio, & alibi ſæpe.

ANNOTATIO.

a Inter locatorem, & conductorem † locatio probat 4
poſſeſſionem locatoris, Gabr.de loc.concluſ.4.n.14.
Menoc.de retinend.remed.3. n.571. Rot.Deciſ.766.
5 n.3.p.2.diuerſ. † Quod procedit etiam non probata
effectuatione locationis vt fuit dictum in Medio-
lan.Decimarum 9.Iunij 1610.coram Pirouano, quę
eſt impreſ.penes Farinac.Dec.191.poſt ſecundum li-
brum Conſ. & in Romana damnorū 10. Nou. 1617.
coram R.P.D. Buratto. Locatio † probat poſſeſſio- 6
nem etiā contra tertium, quando concurrunt etiam
ſolutiones affectuum, Gabr. de locat.concl. 4. nu.2.
3.& 7.

3.& 7.Menoch.de retin.remed.4. n.572. fuit dictum in
Romana de Iacomellis, 29.Ian. 1609. coram Card.Sa
crato,& in Lucerina beneficij 6.Febr. 1609. coram R.
7 P.D.Caual.† Sed aduertendum eſt,quod ſi iſta conclu.
ſio,ita præciſè ſūpta, eſt vera, de facili poſſet commit-
ti fraus , quia inter duos extraneos fieri poſſet inſtru-
mētum locationis, & etiam fingi poſſent ſubſecutę ſo-
lutiones in præiudicium veri Domini , & poſſeſſoris,
& ideò dicta concluſio non habet locū in prȩiudicium
alterius , de cuius vera poſſeſſione conſtat Rot.Deciſ.
62.n.4.inter impreſſ. penes Pacif.de Saluian.iuxta nou.
impreſſ.

Olieerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS DE CARDVTIIS.

Veneris 27.menſis Octobris , 1600.

ARGVMENTVM.

Plura conſiderantur pro probanda aditione hæreditatis,de quibus particulariter in Summario .

SVMMARIVM.

1 *Hȩreditatis aditio probatur ex locatione rei herrditarię.*
2 *Hæredem ſe facere dicitur, qui ſe facit Dominum rei hȩreditaria.*
3 *Verba Notarij præſumuntur verba partium , & maximè quando ſunt prolata partibus præſentibus.*
4 *Verba Notarij relatiua , & prolata in perſonas contrahentium renſentur ab ipſis contrahentibus prolata.*
5 *Hærrditatis aditio inducitur ex poſseſſione rei hȩreditarię vltra portionem prius ſibi competentem.*
6 *Frater poſſidendo rem per prius communem cum alio fratre non dicitur hȩreditatem fratris adire , niſi ea hȩreditate vtatur, vti Dominus totius.*
7 *Locatio præſumitur facta vti ab harede , & Domino , non vti creditore.*
8 *Hæreditatis aditio probatur non ſolum ex actibus , qui eam neceſſariò,ſed qui veriſimiliter, & prȩſumptiuè inferunt, nempè ex poſseſſione.*
9 *Declaratio debet prȩcedere , non ſequi actum , qui ſolet importare aditionem.*
10 *Proteſtatio declaratoria vbi de præiudicio tertij agitur, debet fieri vel ante vel poſt actum , ante tamen conſummationem,& non ex interuallo, maximè quando prȩſumptio eſt contra declarantem.*
11 *Hæreditatis ab inteſtato delatę aditio facilius admittitur .*
12 *Poſseſſio corporum hæreditariorum non poteſt referri ad titulum fidei commiſſi , quando poſſidetur etiam legitima.*
13 *Poſseſſio capta a fideicommiſſario propria authoritate , & non de manu hæredis , vel Iudicis , eſt vitioſa.*

DECISIO VII.

RESolutum fuit mandatum A.C.eſſe confirmandū,
& quia tota difficultas ad id reducebatur;an Re-
uerendiſs.Epiſcopus eſſet hæres Melchioris; quia ipſe
negabat adiuiſſe hereditatem:Viſum fuit Dominis, de
aditione ſufficienter conſtare,& præcipuè ex eo,quod
1 † Epiſcopus locauerat Caſale Falcognanum , quod D.
Melchior,dum viueret poſſidebat,§.pro hærede Inſtit.
de hæred. qualit. & differ. Bart.in l. gerit ſub num. 21.
verſ.Si verò non poterat ff.de acquir.hæred. Alex. cōſ.
32.ſub.num.1.lib.3.Iaſ.conſ.112.lib.4.nu.2.Corn.conſ.
103.nu.4. lib.2.Marant. in lib. is poteſt.nu.81.ff.de ac-
2 quir.hæred.Natt.conſ.140.ſub n. 10. à maximè quia in
locatione dixit Caſale ad ipsū pro medietate ſpectare,
2 Aret.conſ.136.in princ.†faciēdum enim ſe Dominum
rei hæreditarię,fecit ſe hæredem,Paul.de Caſtr.in lib.
potuit. n.4.C.de iur.delib. Illuſtr.Mant. de coniect.vlt.
volunt.lib.12.tit. 11.n.6. nihil enim eſt aliud gerere ſe
pro hærede,quam gerere ſe pro Domino,l.pro hær.ff.
de acq.hȩr.§.penul.Inſt.de hȩred.qualit.& differt.Nec
placuit quod obijciebatur iſta eſſe verba Notarij, quia
† immò prȩſumuntur verba partium,& aditionem in- 3
ducunt, Bald.conſ.263.n.1.& 2.vol.1. Marant.in d.l.is
poteſt,n.49.Menoc.n.de prȩſump.lib.4.prȩſumpt.100.
n.24. præſertim quia prolata ſunt ipſo Epiſcopo præ-
ſente,vt per Ruin.in his terminis, conſ.115.ſub n.7. v.
nec obſtat lib.4.† Facit,quia verba Notarij relatiua,& 4
prolata in perſonas contrahentium videntur ab ipſis
contrahentibus prolata,Bal.in l.mādatur ſub n.6. C.de
rei vendic.Dec.cōſ.450.n.3.& 4.Non obſtat,quod Epi-
ſcopus dicat ſe poſſediſſe ex fideicōmiſſo paterno,quia
de huiuſmodi fideicommiſſo eſt docendū,Alex.d.conſ.
32.ſub n.1.& 2. & vbi etiam poſſideret vigore fideicō-
miſſi non potuiſſet poſſidere, niſi pro ea parte , in qua
erat hæres partis,& ita pro tertia parte†vnde poſſidē- 5
do dimidiam, & ſic pluſquā eſt portio ſua, dicitur adi-
uiſſe,Bald.conſ.272.ſub n.2.verſ.Tertia ratio eſt,lib.5.
Aym.conſ.33.n.14.†Faciunt tradita per Ang.cōſ.173. 6
vbi licet frater,poſt mortem fratris poſſidēdo rem per
prius communem,nō dicatur hæreditatem patris adi-
re,tamen ſi ea vtitur,vti Dominus totius,tunc benè re-
ſultat aditio.b Tollitur etiam,quod vti creditor potue- b
rit facere, tum quia de credito deberet conſtare. Aret.
d. conſ.136. circa princ. v.Niſi fortè conſtaret. † tum 7
etiam quia,cùm ſimus in locatione,& in actu,quę cum
tertio celebratur , præſumitur potius, quod faciat vti
hȩres,& Dominus,quam vti creditor.Bart.in d.l. gerit
ſub n.21.v.Si verò non poterat,& ibi Aret.ſub n.4. verſ.
Secundò adde in quantum, Bart.Bal.conſ.299.ſub n.3.
v.Quidam ſunt actus indifferentes,lib.3.Ang.Aret.in §.
fin.ſub n.2.Inſt.de hær.qualit.& diff. Puteus Dec.447.
l.1.& fuit dictū in vna Romana Caſalis,17.Iunij,1593.
coram R.P.D.meo Mellino. Non obſtat,quòd poſſibi-
le fuerit Epiſcopum poſſidere alio titulo , & quod ſuf-
ficiat huiuſmodi poſſibilitas ad excludendum aditio-
nem,quæ ex actu poſſeſſionis neceſſariò non infertur ,
ex Bald.conſ.17.l. 3.quia† imò aditio probatur non ſo- 8
lùm ex actibus,qui eam neceſſariò, ſed etiam qui veri-
ſimiliter,& præſumptiuè inferant, Bal.in l.potuit, ſub
n. 18.& ibi Salyc.ad fin.C.de iur.delib.Menoch.d.præ-
ſumpt.101.ſub n.2 .verſ.& manifeſtè ad conſ.Bal.17.li.
3.vltra quod in ſuo caſu non concurrebat aliquis actus
poſitiuus,vt ponderat ibi Bal.n.1.nec conſtabat de ali-
qua poſſeſſione,vt n.2.fuit dictum quòd vel erat intel-
ligendus Bal. quando eodem tempore fuiſſet facta de-
claratio,& actus, vel ſaltem paulò poſt, quo caſu non
erat mirum,ſi ex actu momentaneo non colligitur ali-
qua aditio, vt fuit dictum coram R.P.D.meo Cordubā
in Romana Portionis hæreditatis 5. Maij proximè
præteriti,vel aliter intelligendum d.Bal.erit periculo-
ſum,vt & animaduertit appoſtillator ibi quia†imò de- 9
claratio debet præcedere, non ſequi actum , qui ſolet
importare aditionem,Ang.in lib.ſi quis hae, §.Prȩtor
col.2.v.ſolūm ergo vnum remediū,ff.de acq.hær.Rom.
conſ.247.in fin.idem Bal.conſ.vlt.ſub n.4. verſ.quidam
ſunt actus indifferentes lib.3.Proteſtatio enim declara-
ratoria,vbi de præiudicio tertij agitur, debet fieri vel
ante,Gloſ.in l.in concubinatu in verb.teſtationi, ff. de 10
concubin.Dec.in c.Cùm M.Ferrarien. n.63. vbi etiam
Ripa ſub n.148. verſ.Idem in proteſtatione declarato-
ria de Conſt. Vel poſt actum , ante tamen conſumma-
tionem,l.ſi ita ſit,& ibi Bal.n.1.Alex.n.3. Aret.n.1.ff.de
Leg.1.& non ex interuallo,maximè quando prȩſump-
tio eſt contra declarantem,vt in caſu noſtro Ang.conſ.
209.ſub

Digitized by Google

209. ſub n.1. Aym. conſ. 106. num. 13. & interceſſit tam longum ſpatium tot annorum, & eò facilius venerunt Domini in hanc ſententiam, quia concurrebant plura adminicula pro aditione, & ſuſceptio termini, ſolutio, oblatio à Procuratore facta de ſoluendo pro rata hæreditatis, de quibus latè per informantes pro Dominis de Cardutijs, & quia agebatur de hæreditate ab
11 inteſtato delata, quæ † facilius admittitur. Purpur. conſ. 270. nu. 13. quia tamen pars opponebat fuiſſe exceſſum in mandato, & eſſe relaxatum vltra portionem hæreditariam, Domini mandarunt, vt viderem an fuerit exceſſum.

ANNOTATIO.

a Benè Rota Decif. 495. ſub n. 2. p. 1. in recent. & 638. ſub num. 1. p. 2. in recent. in quibus Deciſionibus d. Decif. Canonizatur.

b Rota Decif. 638. ſub num. 2. & 3. p. 2. in recent. vbi
12 etiam dicitur † non poſſe poſſeſſionem corporum hæreditariorum referri ad titulum Fideicommiſſi, quando poſſidetur etiam Legitima, cùm legitima non ſit comprehenſa in Fideicommiſſo.

Item nec ad excludendum aditionē poteſt referri poſ-
13 ſeſſio ad titulum fideicommiſſi † cùm fideicommiſſarius non poſſit propria authoritate capere poſſeſſionem, ſed debeat capere de manu hæredis, vel de manu Iudicis: ideòque poſſeſſio eſſet vitioſa, ita dixit Rota in Anagnina Legati 16. Iun. 1600. coram Card. Mellino.

Oliuerius Beltraminus.

ABVLEN. IVRIS VISITAN.

Ven. 10. menſis Nouembris, 1600.

ARGVMENTVM.

Viſitandi ius conceſſum cenſetur cumulatiuè, non autem priuatiuè quoad Epiſcopum.

SVMMARIVM.

1 *Viſitandi ius alicui conceſſum non cenſetur conceſſum priuatiuè, quoad Epiſcopum, niſi expreſſè dictum ſit, quod Epiſcopus non poſſit viſitare.*
2 *Viſitator ſpecialis facit ceſſare generalem.*
3 *Id procedit in Prælato regulari, cui ſpeciali iure cenſetur conceſſa iuriſdictio.*
4 *Viſitare non poteſt ordinarius, quando in fundatione fuit dictum, quod per certam perſonam, & non aliam fieri debeat viſitatio.*

DECISIO VIII.

Quædam Franciſca de Manzeda de anno 1572. in ſuo teſtamento fundauit Hoſpitale Sancti Nicolai nuncupatum della Coppera, Oppidi de Olmedo Abulen. diœc. eo adiecto, vt ille, qui pro tempore fuerit Prior Monaſterij S. Mariæ della Meidrada ſit Patronus dicti Hoſpitalis, ad hoc vt ipſe illud viſitet, & prouideat in eo, quidquid ſibi placuerit expedire, prout latius in dicto teſtamento, cuius copia datur; quam auctoritatem confirmauit, & ampliauit in Codicillis cōcedendo illi liberam, & generalem poteſtatem, quam ipſa habet, & prout ipſa facere poſſet, tam circa executionem omnium in teſtamento contentorum, quam circa hoſpitalis adminiſtrationem, ſtante huiuſmodi facultate Priori dicti Monaſterij conceſſa, & declaratione Sacræ Congreg. Conc. Trid. cuius copia dabatur
1 his verbis. † Congr. Conc. cenſuit ex decreto Conc. c. 8. ſeſſ. 22. Epiſcopum poſſe viſitare niſi aliter cautum ſit in inſtitutione: Fuit dubitatum a Priori S. Mariæ competatius viſitādi dictum hoſpitale priuatiuè quoad Epiſcopum Abulen. & Domini informāte tantum Priore, quia proceditur per contradictas, fuerunt in vnanimi voto contra informantem non eſſe per huiuſmodi facultatem Priori in fundatione conceſſam, adeptam facultatem viſitandi, tributam Epiſcopi a ex diſpoſitione Conc. Trid. c. 8. ſeſſ. 22. quicquid ſit de iure communi, & vnus ex Dominis attulit aliam declarationē a
Congregationis, quæ ita demum excludit Epiſcopum, ſi in fundatione cautum ſit, vt Epiſcopus non poſſit viſitare; quod nō fuit factum in caſu iſto, in quo de Epiſcopo nulla ſit mentio, & licet ſit cōceſſa viſitatio Priori, intelligi tamen debet cumulatiuè, non priuatiuè 2
quoad Epiſcopum, contra quem debet eſſe expreſſa prohibitio, vt cēſuit Congregatio. † Et propterea, quę dicuntur de ſpeciali viſitatore deputato, quod faciat ceſſare generalē ex Doctrina Iacobi de Arē. in l. quod in rerum. §. ſi quis poteſt, ff. de Leg. primo, & ſeq. vltra quod habet multos cōtradictores, & procedit in † Prælato regulari, cui ſpeciali iure cenſetur conceſſa iuriſ- 3
dictio priuatiue, Abb. in cap. Paſtoralis, ſub nu. 6. verſ. Sed in regularibus aliud puto, & ibi Felyn. nu. 4. de officio ordin. Dixerunt Domini hæc, & alia, quæ de iure communi allegantur, non eſſe habenda in conſideratione, cum habeamus diſpoſitionem Concilij, quam debemus attendere.

ANNOTATIO.

a Benè Garz. de benef. p. 1. c. 2. n. 99. & 100. vbi refert declarationem Sacræ Congregationis, & ad aliam declarationem eiuſdem Sac. Congregationis, quæ videbatur obſtare Reſp. procedere, quando in † fundatione fuiſſet dictum, quod per certam perſonam, 4
& non per aliam fieret viſitatio, tunc enim bene excluditur ordinarius à iure viſitandi.

Oliuerius Beltraminus.

SALVTIARVM ECCLESIÆ S. IOANNIS.

Lunæ 27. menſis Nouembris. 1600.

ARGVMENTVM.

Plura deducuntur circa materiam mandati de Manutenendo. Ita quando ſit locus ſequeſtro, & an per ſequeſtrum neceſſarium amittatur poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum probat poſſeſſionem.*
2 *Sequeſtrum neceſſarium non priuat poſſeſſione, niſi aliter de mente iudicis appareat.*
3 *Sequeſtrum apponi non debet, vbi apparet certitudinaliter de poſſeſſione alicuius.*
4 *Iudex tunc demum priuat poſſeſſione, quando ritè, & rectè procedit.*
5 *Poſſeſſio antiquior eſt manutenenda.*
6 *Poſſeſſio præſumitur continuata, quando non apparet, quod quis ſe habeat pro ſpoliatu.*
7 *Poſſeſſio inſtrumentalis capta, alio exiſtente in poſſeſſione, nihil tribuit.*
8 *Iudex priuat poſſeſſione, abſque aliqua expulſione, quando ritè, & rectè procedit.*
9 *In manutentionis iudicio non requiritur titulus.*
10 *In manutentionis iudicio non admittitur exceptio proprietatis.*
11 *Sequeſtrum appoſitum auctoritate iudicis præſumitur cauſa cuſtodiæ, & non priuat poſſeſſione.*
12 *Etiam ſi poſſeſſor conſentiat dicto ſequeſtro reprobatis Deciſionibus in contrarium.*
13 *Sequeſtrum appoſitum per Iudicem in vim Clem. 1. de ſequeſtr. poſſeſſ. priuat poſſeſſione.*

14 Seque-

14 *Sequeſtrum appoſitum per iudicem, eo quia poſſeſſio ſit vitioſa, ſeu attentata, priuat poſſeſſione.*
15 *Sequeſtrum voluntarium non priuat poſſeſſione, ſtante clauſula*, ſine præiudicio iurium ſuorum.
16 *Sequeſtrum non debet apponi, quando conſtat de poſſeſſione certa alterius ex collitigantibus.*
17 *Nec etiam ſub pretextu metus armorum.*

DECISIO IX.

DOmini vnanimi voto cenſuerunt dandū eſſe mandatum de manutenendo Monialibus S. Anaſtaſij,
1 de quarum poſſeſſione † ſatis conſtat ex Inſtrumento
adeptionis celebrato cum Procuratore, ad id mandatū
habente, l. non idcirco, vbi Bal. C. de fide inſtr. Rot. Dec.
21. de reſtit. ſpoliat. in antiquis, Caſſad. Deciſ. 20. in fine
de Præben. Put. Deciſ. 306. n. 8. lib. 1. Caputaq. Dec. 334.
n. 6. p. 2. & fuit dictum in vna Ceruien. bonorum coram
bo. me. D. Brauo 20. Nouembris 1578. & in vna Caſal.
beneficij coram R. P. D. meo Corduba 11. Nouembris
1596. & alibi ſæpius. Non obſtat ſequeſtrum de man-
2 dato officialis Salutiarum appoſitum, quia † ſequeſtrū
neceſſarium non priuat poſſeſſione, niſi aliter de mente
a iudicis appareat, a Bart. in l. Intereſſe, ſub n. 4. Imol. poſt
n. 2. Aret. poſt princ. in verſ. in gloſ. ſuper verbo approbatum, ff. de acquir. poſſ. Alber. in l. vnica col. 2. v. quęrit
Cyn. vbi etiam Salyc. ſub n. 2. C. de prohib. ſequeſt. Abb.
in c. examinat. poſt n. 14. de iud. Boe. Deciſ. 277. num. 9.
Gram. Deciſ. 51. nu. 2. Caſſad. Deciſ. 14. n. 12. ſuper reg.
Sarn. in reg. de an. q. 47. & fuit dictum coram bo. mem.
Cotta in vna Aſtoricēſi Archidiaconatus 9. Maij 1580.
3 † & tanto minus, quia non debebat officialis apponere
ſequeſtrum, vbi apparebat de poſſeſſione monialium.
Bal. in l. vnica ſub n. 3. verſ. & alia eſt ſequeſtratio, C. de
prohib. ſequeſtr. & conſ. 244. li. 3. Dec. in l. fi. C. de edict.
Diu. Adr. toll. n. 7. Bero. conſ. 51. n. 9. lib. 3. Gozad. conſ.
10. n. 42. Vnde etiam ſi voluiſſet, non potuiſſet officialis moniales priuare ſua poſſeſſione, per huiuſmodi ſe-
4 queſtrum iniuſtè, & ſine citatione decretū, † quia tunc
demum iudex priuat poſſeſſione, quando ritè, & rectè
procedit, l. meminerunt, & ibi not. C. vnde vi, tradit in
5 l. obſtat poſſeſſio poſterior Franciſci, quia † antiquior
iuſtè poſſidet, ff. de acquir. poſſ. & fuit ſæpè reſolutum:
Non monialium eſt manutenenda, c. licet cauſam, vbi
Felyn. ſub nu. 8. verſ. 3. cauſa de probat. Bart. in l. vnica
ſub n. 8. v. ſi verò vterq; probauit, C. vti poſſid. Bal. in l.
ordinarij poſt n. 10. C. de rei vendic. Ancar. conſ. 274.
ſub n. 1. v. & proculdubio, & fuit dictum in d. Ceruien.
bonorum coram D. Brauo 20. Nouembris 1576. & in
vna Romana Capellaniæ S. Mariæ Magdalenę 24. Feb.
6 1576. coram D. Cātuccio: † cum adhuc de pręſenti poſſideant, quia nunquam ſe habuerunt pro ſpoliatis, Put.
Deciſ. 419. lib. 2. & fuit dictum in Romana Cenſus corā
bo. me. Robuſterio 28. Febr. 1577. & in vna Mediolanen.
7 bonorum coram Illuſtriſ. Platto 1. Febr. 1591. † Item
quia poſſeſſio Franciſci, cùm fuerit inſtrumentalis, &
de eo tempore moniales eſſent in poſſeſſione, nihil ei
tribuit, Cæſ. de Graſ. Deciſ. 5. in princ. de cauſ. poſſeſ. &
propriet. & fuit dictum in vna Seneñ. Pontis Arrighi
12. Iunij, 1573. coram R. P. D. meo Seraphino, & in vna
Romana de Benefacere 5. Maij 1578. coram Illuſtriſ.
Blanchetto, & alibi ſæpè, & licèt capta ſit auctoritate
8 iudicis, † quo caſu ſine aliqua expulſione priuat poſſeſſione, Ang. in l. qui vniuerſas §. Item cùm prætor in fine, ff. de acqu. poſſ. tamen hoc non operatur decretum
iudicis non ritè, nec rectè interpoſitum, vt fuit dictum
in vna Penneñ. & Adrieñ. beneficiorum 4. Iulij 1584.
coram R. P. D. meo Seraphino. Quæ circa inualiditatē
tituli monialium adducuntur, ſunt extranea ab iſto ſu-
9 mariſſimo iudicio, † in quo non requiritur titulus, vt
fuit dictum corā bo. me. Illuſt. Lancellotto in vna Bon.
Iuriſd. die 1. Febr. 1574. † Nec admittitur exceptio defe- 10
ctus proprietatis. Ferret. qui alios alleg. cōſ. 7. n. 3. & 4.
& fuit dictum in illa Romana cenſus corā Robuſterio
ſuperius allegat. & ex prędictis eſt etiam reuocandū ſequeſtrum, vt concludit Bald. in dicto conſ. 244. in fine.

ANNOTATIO.

a Et quod ſequeſtrum neceſſarium † appoſitum iudicis 11
auctoritate, non priuat poſſeſſione, Sarn. Reg. de an.
q. 252. fuit dictum in Alerian. beneficij 27. Ian. 1605.
coram R. P. D. Coccino, & in Calag. beneficij de Armilla 11. Ian. 1608. coram Card. Sacrato, vbi redditur ratio, quia ſequeſtrum præſumitur appoſitum cauſa cuſtodiæ.

Amplia hoc procedere † etiā ſi poſſeſſor conſenſerit ſe- 12
queſtro, nam cùm dictus conſenſus ſit in executionē
decreti iudicis, qui non intēdit priuare poſſeſſione,
ſed ſolū cauſa cuſtodiæ apponere ſequeſtrū, propterea nec d. conſenſus partis priuat poſſeſſione, vt benè
fuit conſideratum in dicta Calaguritana de Armilla
coram Card. Sacrato, quam poſtea Rota ſecuta fuit
in Carthag. Canonicatus 25. Maij 1609. corā Card.
Lancel. ex quibus deciſionib. credo cenſeri reuocatas
Deciſ. Alerieñ. beneficij 27. Iunij 1605. coram R. P. D.
Decano, vbi Rota dixit poſſeſſorem conſentientem
ſequeſtro appoſito iudicis auctoritate per petitionem expeditionis cenſeri amiſiſſe poſſeſſionem, &
idem videtur ſenſiſſe Rota in cauſa Celſonen. Præceptorię 24. Nouembr. 1606. coram Iuſto, quod etiā
prius Rota tenuit in Vlixb. benef. 15. Decembr. 1574.
coram Robuſterio quaſi quòd huiuſmodi ſequeſtru
per huiuſmodi conſenſum fiat voluntarium, & reuera non videntur dictæ Deciſiones ſubſiſtere poſſe,
nam ſunt fundatę in eo, quòd propter conſenſum ſequeſtri, ſequeſtrum fiat voluntarium, & quòd ſequeſtrum voluntarium regulariter priuet poſſeſſione,
ad Deciſ. Rot. 46. n. 2. & 3. p. 1. diuerſ. cui rationi benè reſpondet Rota in d. Calagur. de Armil. vt ſcilicet
habeat locum concluſio in ſequeſtro merè voluntario, appoſito ex partium voluntate, non autem in ſequeſtro voluntario, præcedēte iudicis decreto, quia
ſicut iudex non intendit per dictum ſequeſtrum priuare poſſeſſione, ita nec etiam conſenſus præſtitus
dicto ſequeſtro hunc effectum operari debet, & in
ſpecie, quòd ſequeſtrum appoſitum cauſa cuſtodiæ
etiamſi ſit voluntarium, nō priuet poſſeſſione, tradit
Soc. Iun. cōſ. 68. ſub n. 147. vbi de com. teſtatur lib. 3.

Sequeſtrū iudicis priuat poſſeſſione, quādo eſt appoſi- 13
tum per iudicē in vim. Clem. 1. de ſequeſt. poſ. ita fuit
dictū in d. Calag. de Armi. & in d. Cart. Canonicatus.

Sequeſtrum appoſitum per iudicem ex eo, quia poſſeſ- 14
ſio ſit vitioſa, ſeu attentata, priuat poſſeſſione, Seraphi. Deciſ. 314. num. 3.

Sequeſtrum voluntarium non priuat poſſeſſione, quā- 15
do adeſt proteſtatio, ſine præiudicio ſuorum iuriū,
ſeu ſaluo iure poſſeſſorio, Card. in Clem. vnic. n. 32.
de ſequeſt. fuit dictū in Pampilon. Vicariæ de Huarte 4 Maij 1607. corā R. P. D. Mareomōtio, & in Iino.
len. Præceptoriæ 1607. coram R. P. D. Manzanedo.

Et in his terminis eſt indubitata opinio, quòd conſen- 16
tiens ſequeſtro appoſito à iudice cum prędicta clauſula præſeruatiua ſibi non præiudicat in ſua poſſeſſione, vt fuit dictum in Celſonen. Præceptoriæ 24.
Nouemb. 1606. coram Iuſto.

b Quando conſtat de poſſeſſione certa alterius ex collitigantibus, tunc non eſt ſequeſtranda poſſeſſio, ſed
danda manutentio poſſeſſori, Bal. in conſ. 244. lib. 3.
Capic. Deciſ. 96. n. 11. late Rot. Dec. 293. ſub n. 8. p. 1.

in re-

Digitized by Google

17 in recent. † Amplia, vt hoc caſu nec etiam ſub prætextu metus armorum ſit deueniendum ad ſequeſtrũ, Capic.d.Deciſ.96. n.11.Grat.conſ.10.n.11. lib.1.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS.

Luna 27.menſis Nouembris,1600.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Attentata poſſeſſio eſt ſequeſtranda.*

2 *Poſſeſſio capta in vim prouiſionis Apoſtolicæ poteſt eſſe attentata, licet ipſa prouiſio non ſit attentata.*

DECISIO X.

DOmini vnanimiter dixerunt ſequeſtrum aliàs per bo.me. Oranum ſuper poſſeſſione Parochialis, de qua agitur, appoſitum, non eſſe reuocandum, quia poſ-
1 ſeſsio Brunacini capta, lite pendente, meritò † ſequeſtrata fuit. Caſſand.Deciſ.3. in fin. de reſt.ſpoliat. A.A. in epit.titul.de ſequeſtr.ex offic.§.3.& 6. Caput. Deciſ. 70.p.1.& 153.p.3.quæ attentata adhuc durant. Quamuis enim fuerit reuocata ſententia Nuncij, quatenus declarabat prouiſionem Papę attentatam, tamen licèt ea non potuerit cadere in vitium attentati, poſſeſsio eius vigore capta benè potuit eſſe, prout fuit, attentata, fuit dictum in vna Vrgellen. Archidiaconatus co-
a ram R.P.D.meo Penia a die 13.Aprilis 1592. Et quamuis etiam ſententia fuerit reuocata in eo capite, in quo declarauit poſſeſſionem attentatam, quia tamen ſententia in hoc fundabatur, & exprimebat falſam cauſam, declarauit enim poſſeſſionem & alia inde ſecuta nulla, quia literæ erant attentatæ. Propterea Domini die decima ſexta Iunij proxim. præteriti dixerunt ſententiam in iſto capite eſſe reuocandam, tanquam latã, expreſſa cauſa nulla, non quòd re vera non adeſſent attentata. Non obſtat, quòd lis erat ſuper iure conferendi inter Moniales, & Epiſcopum, & propterea non
2 afficiebat prouiſum † Apoſtolicum, de cuius prouiſione non controuertebatur, quia à principio, vſque in finem fuit in cauſa, vt patet ex proceſſu.

ANNOTATIO.

2 Vide ſupra Deciſionem 2.& ibi additionem.

Oliuerius Beltraminus.

NVLLIVS PAROCH. SEV CONCVRSVS.

Luna 4. menſis Decembris, 1600.

ARGVMENTVM.

Appellari non poteſt à Concurſu, niſi vbi Epiſcopi iudicium apparet doloſum, & plures examinantur qualitates, ex quibus vnus alteri præferri debeat.

SVMMARIVM.

1 *In Concurſu ad Parochiales non admittitur appellatio à iudicio, & electione Epiſcopi, niſi quando doloſè, & irrationabiliter iudicat, quæ irrationabilitas, & dolus liquidè probari debent.*

2 *Clauſula* (conſtito) *requirit plenam probationem.*

3 *Pro Ordinarij iudicio præſumitur.*

4 *Doctoratus qualitas magna eſt, & illius ratione quis in Concurſus eſt præferendus.*

5 *In Concurſu non ſolùm debet haberi præ oculis ſcientia, ſed etiam mores, & prudentia.*

6 *Pro irrationabilitate ordinarij excludenda ſufficit, quod poſſint in electo concurrere maiores qualitates.*

7 *Dignior quis non cenſetur ex eo, quòd aliàs habuerit curam animarum, quia hoc ſolùm probat eius ſufficientiam, ſed non dignioritatem.*

8 *Dignum & idoneum ſufficit eligere, omiſſo magis idoneo, iuxta opinionem aliquorum ex Dominis.*

DECISIO XI.

CVm vacaſſet Parochialis Eccleſia S. Alexandri Terræ Durantis, & in Concurſu idonei reperti, & approbati fuiſſent, inter alios Iacobus Michalonis, & Benedictus Lauinus Epiſcopus Sempronien. deputatus a Sacra Congregatione Concilij Tridentini elegit Iacobum, vti magis idoneum, cui Abbas dictę terrę Durantis ad quem ius conferendi ſpectat, Parochialem contulit; Benedictus a prætenſa mala electione appellauit, & cauſam appellationis obtinuit cõmitti Reuerendiſſimo Vrbis Vicario, qui decreuit nouum Concurſum, in quo cùm Iacobus non comparuiſſet, fuit Benedictus examinatus, & idoneus declaratus, & poſtea tulit ſententiam, in qua declarauit benè fuiſſe appellatum ab electione facta per Epiſcopum Sempronienſem, & collationem Iacobo factam reuocandam, dictumq; Benedictum eſſe ad Abbatem remittendum, qui ei collationem faciat de dicta Parochiali, fuit ab hac ſententia appellatum pro parte Iacobi, & cauſa coram me introducta in Rota, in qua cum dubitaſſem, an ſententia Vicarij eſſet confirmanda, vel infirmanda, Domini vnanimiter reſponderunt eſse infirmandam, cùm † enim ex Conſtitutione Pij V. non conceda- 1
tur ſimpliciter appellatio à Iudice Epiſcopi, ſed tunc demum quando doloſè, & irrationabiliter iudicat, vt probant verba Conſtitutionis expreſſa aliàs ad hoc ponderata in vna Rauennaten. Parochialis 2. Decembris 1592. coram Illuſtriſſimo Cardinali Arigono, de nulla irrationabilitate, & dolo Epiſcopi Sempronien. 2
apparet, & tamen liquidò conſtare deberet, a cùm † in a
dicta Bulla ponatur in conditione, ibi (conſtito prioris eligentis irrationabili iudicio) l.Lucius, & ibi not. ff.de Condit. & demonſtr. Alex. in l.Imperator ſub in. 4. & 5. ff.de leg. Dec.in rubr.de probat. numer.155. & fuit dictum in vna Pompilonen. beneficij 17. Maij 1577. coram Illuſtriſs.Blanchetto, † pro iudicio enim 3
Ordinarij præſumitur in c.præſentia de renunc. b quod b
etiam colligitur ex dicta Conſtitutione; & fuit dictum in illa Rauennat. & quod de ordinario dicitur, cenſuerunt Domini habere locum etiam in Epiſcopo Sempronien. ſubrogato propter litem inter Archiepiſcopum Vrbinaten. & Abbatem Caſtri Durantis ſuper iure inueſtiendi Concurſus, ad d.l.ſi eum, §. qui iniuriarum: ff.ſi quis caut. Non obſtant qualitates conſideratæ in Benedicto, quia illæ non faciunt illum digniorem pro obtinenda Parochiali, quia intelliguntur cęteris paribus, & potuerunt præponderare qualitates, quæ concurrebant in perſona Iacobi, quòd eſſet Philoſophus, Pęnitẽtiarius, exactor Synodalis, & Doctor, quæ † qualitas Doctoratus magna eſt, l.eg.magiſt.C.de 4
profeſs.c.quanto de magiſtris, cuius ratione erat præferendus, vt fuit dictum in vna Ciuitatis Caſtelli Parochialis, coram bo.me.Orano 16.Iunij 1589. c vltra quod c
alias in Vrbe in Cõcurſu Benedictio aduerſario, & alijs concurrentib. fuit ad Canonicatum electus, Cùm enim Epiſcopus eum elegerit, dicẽdum eſt cognouiſse † qua- 5
litates maiores in ipſo concurrẽntes, circa mores, prudentiam, & alia, quæ vltra ſciẽtiam præ oculis habere

debet

debet in huiuſmodi electione tam de iure communi,
cap.cum in cunctis de elect.quam ex diſpoſitione Sacri
6 Concilij Tridentini,cap.18.ſeſſ.24.† d Sufficeret enim,
d quod poſſint in electo cócurrere maiores qualitates ad
excludendum dolum, quod ſatis eſt in hac materia, vt
dicitur in dicta Rauennateñ:Imbecillitas oculorú,quę
obijcitur Iacobo:non eſt talis, quæ reddat illum inha-
bilem à Cura,nec facit,quod Benedictus melius videns
ſit illi præferēdus.Non obſtat,quod Benedictus rexerit
7 Eccleſiam Parochialem,quia† hoc reſpicit ipſius ſuffi-
cientiam, ſed non concludit,quòd in Concurſu veniat
præferēdus, vt fuit dictum in Beneuētana Parochialis
8 13.Iunij 1590.coram bo.me.D Orano.† Dixerunt etiá
aliqui ex Dominis ſufficere,quod eligatur idoneus., &
dignus,omiſſo etiam magis idoneo, & dignori,c.cum
nobis de elect. c. niſi cum quidam §. pro defectu de re-
nunc.c.ſi de præſumpt.cum alijs benè deductis per Co-
ua.in reg.peccatum,in 2.p.§.7.num.3.& 4.de Reg.iur.
in 6.quia alias ,omnes electiones eſſent litibus,& con-
trouerſijs ſuppoſitæ, & in pluribus præſentatis fuit de-
ciſum in vna Fauentina Iuriſpatr.coram Reuerendiſſi-
mo Peruſino 8.Iunij 1588. & in terminis noſtris fuit
dictum in illa Rauennateñ.ſæpius allegata. e

ANNOTATIO.

a Rota.Deciſ. 537. ſub nu.14.verſ.& adeo p.1.in recent. vbi aliæ Deciſiones referuntur.

b Gonz.ſuper reg.8.gloſ.4.n.117.125. & 132.Rota d.Deciſ.537.ſub.n.14.fuit dictum in Camerinen. Concurſus 19.Nouembris 1605.coram R.P. D. Ottombergo, & in Fauentina Parochialis vigeſimo octauo Iunij 1613. coram R.P.D.Pirouano.

c Rota Deciſ.677.pag.4.in rec.quæ etiam qualitas Doctoratus in hac materia Concurſus fuit conſiderata in Tuden.Parochialis vigeſimo octauo Aprilis 1603.coram Cardinali Sacrato.

d Et quod ex ſola ſcientia maiori non redarguatur electio Epiſcopi de irrationabilitate,quia sút inſpiciendi etiam mores,& prudentia,& cætera ad gubernandam Eccleſiá,opportuna Rot.d.Deciſ.537.ſub n. 14. p. 1.in recent.vbi refertur declaratio Sac.Congregationis, in qua fuit dictú eſſe præferendum eum, cuius mores noti probatique sút ei,cuius vita ignoratur,licet Doctori, & idem etiam fuit dictum in Fauentina Parochialis 28.Iun.1613.& 13.Ian.1614.coram R. P. D.Pirouano.

e Eſt ſatis controuerſa quæſtio inter Doctores, an ſuſtineatur ęlectio de digno facta, omiſſio digniore, quàm latè tractat Roce. de Curte de Iurep. in verbo Honorificum nu.40.& ſequent.& latiſſimè Garz. de benefic. pag.7.cap.16.pro cuius reſolutione ſunt conſtituendę tres concluſiones.

Prima eſt quod in foro conſcientiæ eligens dignú omiſſo digniore,mortaliter peccat,quia offendit iuſtitiam diſtributiuam latè Pariſ. de reſign.lib.4.quæſt.11.num. 35.fuit dictú in Toletana Canonicatus 18. Maij.1584. coram feli. record. Clemente VIII. & in Valiſoletana Præem. 24. Nouembr. 1603. coram Card. Pamphilio.

Secunda concluſio eſt, quòd iu Curatis,& Parochialibus etiam in foro exterioridebet eligi magis dignus, aliàs electio eſt nulla, vt fuit dictum in Tuden.Parochialis 28.Aprilis 1603.corá Cardinali Sacrato, & in Ripana Parochialis Iunij 1609.coram R. P. D. Ottombergo, & diſponit Concil. Trid. ſeſſ.24.c.18. & magis expreſsè Bulla Pij V.ſuper prouiſione Parochialium, & ideo non mirum, ſi in hac Deciſione non fuit firmata ſimpliciter concluſio, quod ſufficiat elegiſſe dignum, ſed tantum dicitur fuiſſe opiuionem nonnullorum ex Dominis,quam ego credo periculoſam ex ſupra deductis.

Tertia Concluſio eſt,quod in alijs beneficijs, præterquam in Parochialibus, ſufficit in foro exteriori eligere dignum omiſſio dignıori, & in his terminis procedunt DD. in Deciſione allegata, & latè Pariſ.dict. quæſtio.11.nu.quadrageſimo. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA VINEÆ DE VICECOMITIBVS.

Veneris 11.menſis Ianuarij, 1601.

ARGVMENTVM.

Creditor admitti debet ad licitandum, & debitor dans de lęſione tenetur illam probare.

SVMMARIVM.

1 *Creditor admitti debet ad licitandum.Declara, vt nu.3.*
2 *Læſio eſt probanda ab allegante.*
3 *Creditor an admittatur ad licitandum ſolum in ſubſidium,quando non adeſt alius ablator.*

DECISIO. XII.

DOmini dixerunt ſententiam Rotalem eſſe confirmandam;de eius enim validitate non ambigitur
& de iuſtitia conſtat , quia cùm D.Marcus Antonius
fuerit à Iudiee ad licitandum admiſſus,pro† vt admitti 1
debuit,licet ipſe eſſet creditor, l. 2. C. ſi in cauſ.ind.pi-
gnor.capt. fuerit vinea, fuit illi formiter deliberata , a
ſeu adiudicata. Nec releuat,quod obijcitur de læſione,
† quia probanda erat ab hoſpitali;l.2.& ibi not.C.d re- 2
ſcind.vendit.& fuit dictum in his terminis in vna Aſſiſiē.Subhaſtationis 7.Aprilis 1593. coram Illuſtriſſimo Blāchetto,meritò ea non probata,fuit D.Marcus Antonius abſolutus ad l. qui accuſare, cum ibi not. C. de ędent.& l.fin.C.de rei vendic.

ANNOTATIO.

a Surd.cóſ.256.ſub.nu.5.& 6.Gratian.diſcept.Forenſ.
c.7.n.7.fuit dictú in Romana de Ronciomibus 5.De-
cembris 1608. coram Ottēbergo † ſed hoc procedit 3
ſolum in ſubſidiú,quando nó inuenitur emptor, qui offerat iuſtú pretium, ita limitauit Rota in Mediolanen.euictionis,4.Febr. 1600. corá Cardinali Mellino. Verum hæc limitatio eſt reprobata per Surd. conſ.256.ſub nu.6 cuius opinio mihi videtur verior per rationes ibi per eú pōderatas, præſertim ex eo, quia non eſt iuſtú quòd creditor in pari cauſa ſit deterioris conditionis,quam Tertius.

Oliuerius Beltraminus.

CLODIEN. BENEFICII.

Ven. 12. Menſis Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Valor beneficij, de quo tempore debeat probari, & quæ probatio requiratur in valore obtentorum, & an uarratiua,quòd quis retineat duo incompatibi ia abſque diſpenſatione,debeat per impetrantem iuſtificari.

SVMMARIVM.

1 *valor debet probari de tempore impetrationis.*
2 *Confeſſio auctoris ità demum nocet ſucceſſori, ſi ſucceſſor indigeat,vel vti velit iure ipſius.*
3 *Pertude valere, obtentum lite pendente,non facta mentione litis; non ſuffragatur, prout nec ſuffragatur,niſi iuſtificetur.*

4. *Va-*

Digitized by Google

4 *Valor verus non probatur ex taxa librorum Cameræ.*
5 *Narratiua per non exceſſum, non iuſtificatur per probationem de aecenſa.*
6 *Valor obtentorum probatur ex leuioribus probationibus, benè verum eſt quòd debet eſſe in ſuo genere probatio concludens, & perfecta.*
7 *Inhabilitas ad obtinendum beneficium non inducitur ex perceptione fructuum duorum beneficiorum incompatibilium iuxta opinionem, quam ſeruat Rota, licet contrarium ſeruet Cancellaria.*
8 *Narratiua, ex qua facilius Papa fuit motus ad concedendum gratiam, eſt iuſtificanda.*
Amplius etiam ſi contineat negatiuam.
9 *Negatiua ob non publicationem reſignationis eſt probanda per impetrantem.*
10 *Negatiua diſpẽſationis probari poteſt per diligẽtias Regiſtri.*
11 *Narratiua, quòd quis obtineat duo beneficiũ incompatibilia ſine diſpenſatione, debet per impetrantem probari.*
12 *Negatiua narrata eſt iuſtificanda, etiamſi ſit difficilis probationis.*
13 *Negatiua diſpenſationis, tunc demum ex diligentijs factis in Regiſtris Cancellariæ iuſtificatur, quando eſt talis, quæ non, niſi à ſolo Pontifice concedi poteſt.*

DECISIO XIII.

GRatiam Caroli Antonij nõ eſſe iuſtificatam reſoluerunt Domini, nã valor beneficij impetrati, qui dicitur non excedere duc. 24. nõ probatur ex narratiua facta à Frãciſco Agatheo in ſua gratia, quia illa fuit de anno 1593. impetratio autẽ Caroli Antonij fuit de an-
1 no 1586. & † valor debet probari de tempore impetrationis Oldrad. conſ. 55. nu. 1. & 168. num. 2. Rot. Deciſ. 10. de conceſſ. præb. in antiq. Felyn. in cap. ad aures ſub nu. 17. de reſcript. Caputaq. Deciſ. 320. par. 3. Cott. Dec. 283. & fuit dictum in vna Hiſpalen. Præſtimoniorum. 10. Maij 1570. coram R. P. D. Decano & in vna Conchen. Archypresbyteratus 11. Decembris 1592. coram R. P. D. meo Penia, & propterea, nec etiã probatur per narratiuã, ſeu confeſſionem Franciſci, quæ pariter fuit de diuerſo tẽpore, videlicet, de anno 1589. vltra quod
2 † confeſſio auctoris, ita demum nocet, ſi ſucceſſor indigeat vel vti velit iure ipſius. Iaſ. in §. item Seruiana ſub n. 89. verſ. Iſtud tamen intelligite, Inſtitut. de act. Fabr. Deciſ. 46. Guidop. Deciſ. 52. quod in caſu noſtro nõ cõtingit. Non etiam iuſtificatur gratia, quoad valorẽ obtentorum reſpectu S. Sebaſtiani de Vrbe, cuius fructus narrantur nõ excedere ducat. 24. nulla adeſt probatio, & licet obtinuerit gratiã: Perinde valere, aduerſus hãc
3 narratiuam, tamen vltra quod fuit† obtẽta lite pende-
4 te, non facta mẽtione litis, debet ipſa iuſtificari, & † taxa librorum Cameræ non probat verum valorem. Caſſan. Deciſ. 19. ſuper reg. & fuit dictũ in vna Cameracẽ. vnionis. 19. Ianua. 1575. corã bo. me. Illuſtriſſimo Cardinali Lãcellotto, præſertim quia taxa eſt de ann. 1574. Itẽ quia in taxa ponitur valor ſcutorũ 100. & propterea quãdo probaret valere centũ, non tamen probaret,
5 quod non excederet 120. vt fuit expreſſũ, quia† narratiua, quæ fit per nõ exceſſum, non iuſtificabitur per probationem de aſcenſu, vt fuit dictum in vna Toletana Quintæ Partis. 28. Iunij 1585. coram Cãtuccio in Auenionen. Præpoſituræ 30. Maij 1599. coram R. P. D. meo Litta in Eugubina Diſmembrationis. 7. Iunij 1599. co-
6 ram R. P. D. meo Penia† & licet in probando valorem obtẽtorum ſufficiat leuior probatio. Ægid. Deciſ. 764. Caputaq. deciſ. 277. n. 7. p. 1. tamẽ debet eſſe in ſuo genere perfecta, & cõcludens, vt fuit dictum in vna Abul. beneficiorum 30. Octobris 1595. coram Blãchetto. Narratur etiam, & minus probatur poſſeſſio, & perceptio fructuũ eodem tẽpore Decanatus, & Parochialis; narratiua enim ordinarij, vltra quod non concludit de eodem tempore, non probat talem poſſeſſionem; & de perceptione fructuũ eodem tempore nullibi probatur,
† quæ etiam probata non induceret inhabilitatẽ ſecũ- 7
dum opinionẽ, quam tenet Rota, licet contrarium ſeruet Cãcellaria, vt habetur Dec. 3. de except. in antiquis. Rurſus quia Carolus Antonius expreſſit, quòd Io. Bapt.
retinebat hæc duo beneficia, abſq; diſpenſatione † iſta 8
narratiua videtur iuſtificãda, tamquam pars gratiæ, ex qua facilius fuit motus Papa ad illam concedendam, Felyn. in c. ad aures de Reſcript. Ægid. Deciſ. 76. Put. Dec. 245. n. 1. lib. 1. Caputaq. Deciſ. 128. p. 1. etiam quòd
contineat negatiuam, a vt fuit dictum in illa Salaman- a
tina Penſionis, 25. Iunij 1582. coram bo. me. Bulabo de
impetrante† ob non publicationem reſignationis, qui 9
hanc negatiuam habet probare. b Tantò magis, quia b
non ſumus in negatiua improbabili, † cùm probari 10
poſſit per diligentiam Regiſtri, vbi omnes gratiæ appoſitæ regiſtrantur, Corn. conſ. 191. n. 2. lib. 1. Mohed. Deciſ. 9. de cauſ. poſſ. & propriet. Caputaq. Deciſ. 45. in
fine, & 193. n. 3. p. 3. † & in terminis, quòd narrans ali- 11
quem poſſidere duo incompatibilia ſine diſpenſatione,
debeat huiuſmodi negatiuam c probare tradit, Pariſ. c
conſ. 138. nu. 1. & 2. lib. 4. d In hoc tamen Domini non d
fuerunt concordes, & fuit allegatus Rebuff. in forma diſpenſationis ratione ætatis, nu. 14. qui tenet contra Pariſ. fuit allegata etiam Deciſio Auximana Molendini, 13. Iulij 1572. de agente ex ſtatuto prohibente alienationem in Forenſi ſine licentia, quòd non teneatur probare licentiam non interueniſſe, ſed ſufficiat probare alienationem in Forenſem; & propterea ſi erit neceſſarium, de hoc particulariter videbitur: Quæ autem obijciebantur de non iuſtificatione in eo, quòd narratur Decanatum eſſe beneficium incompatibile cum Parochiali, Domini reſoluerunt non attendere propter Deciſionem Sacræ Congregationis Concilij Tridentini, quę declarauit Decanatum, de quo agitur, eſſe dignitatem, & requirere reſidentiam.

ANNOTATIO.

Et quòd narratiua conſiſtens in negatiua ſit† probanda 12
a latè Mareſcott. var. lib. 2. c. 1. n. 21. & ſeq Pariſ. de reſig. lib. 10. q. 3. nu. 5. fuit latè dictum in Acheruntina Parochialis, 19. Aprilis 1613. coram Cardinali Sacrato vbi fuit dictum id procedere, etiamſi probatio negatiuæ ſit valdè difficilis.

b Et fuit dictum in Iporegien. Cappellaniæ, 31. Ian. 1607. coram Penia, & in d. Acheruntina Parochialis, vbi aliæ Deciſiones referuntur.

c Caſſad. Deciſ. 5. n. 4. & 5. ſuper regulis, fuit dictum in
nullius Cantoriæ 13. Ian. 1603. coram Litta† Dotã- 13
dus tamen eſt tunc demum ex diligẽtijs factis in Regiſtris Cancellariæ, & Datariæ probari negatiuam non Diſpenſationis, quando Diſpenſatio eſt talis, quæ non ſolet concedi a Nuncijs, nec à Legatis, ſed ſolum à Pontifice; ita fuit dictum coram eodem Sanctiſſimo in Burgen. Canonicatus, 1. Febr. 1608. de quibus infra, & in eadem coram R. P. D. Ortembergo,
d 24. Maij 1610. Rot. Deciſ. 179. n. 4. p. 2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

MEDIOLANEN. PRIORATVS.

Merc. 24. Menſis Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis, quando alius adeſt in poſſeſſione, non ſuffragatur, & poteſt dari de poſſeſſione tertij, etiam ad excludendam poſſeſſionem inſtrumentalem. Tertius attentat, quando habet cauſam à parte.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Legalitas probat Notariatum de tempore Rogitus inſtrumenti, ad cuius validitatem eſt poſita.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis alio exiſtente in poſſeſſione, non eſt alicuius conſiderationis.*

3 *Amplia ſufficere, quòd tertius ſit in poſſeſſione ad excludendam poſſeſſionem inſtrumentalem alicuius.*

4 *Excipere in hoc caſu licet de poſſeſſione tertij, quia talis exceptio eſt excluſiua iuris agentis, cùm impoſſibile ſit, quod duo eandem rem ſimul inſolidum poſſideant.*

5 *Exceptio iuris tertij, ipſo iure excluſiua iuris agentis, ſemper admittitur.*

6 *Tertius non attentat. Hoc non procedit, quando tertius habet cauſam à parte, quæ eſt in lite.*

7 *Cauſam quis dicitur habere ab alio in materia beneficiali, ſi fuit prouiſus per illius ceſſionem, ſecus ſi per obitum.*

DECISIO XIV.

DVbitaui an iura Comitis Alexandri eſſent in forma probanti, & ſufficienter recognita, & an illi
eſſet dandum mandatum de manutenendo, & Domini
ad primam partem Dubij reſponderunt affirmatiuè,
quia inſtrumentum habet etiam requiſita, & eſt ſufficienter
recognita manus Notarij, de cuius notariatu
conſtat ex legalitate ſimiliter recognita, in qua dicitur,
1 quòd fuit, & eſt Notarius, † & debet intelligi de tempore
rogitus, cùm ſit poſita in hoc inſtrumẽto ad illius
validitatem, & fides Gorgonzoli, & aliæ ſuſpiciones
adductæ viſæ fuerunt minus ſufficientes ad tollendam
fidem inſtrumenti. Quoad ſecundam partẽ Dubij Do-
2 mini nihil firmarunt, † licèt enim videretur conſtare
de poſſeſſione per inſtrumentum adeptionis, l. cùm
prædia. ff. de acqu. poſſ. Put. Deciſ. 260. nu. 8. lib. 1. Caput.
Deciſ. 334. nu. 6. p. 2. quia tamen de dicto tempore
Cardinalis Vicecomes erat in poſſeſſione, poſſeſſio inſtrumentalis
non eſt alicuius conſiderationis, l. quamuis,
§. ſi conductor, cum ibi not. ff. de acq. poſſ. Put. Deciſ.
372. lib. 2. Caputa. Deciſ. 133. p. 2. & fuit ſæpius de-
3 ciſum. † Et licet dare de poſſeſſione tertij ad excludendam
poſſeſſionem inſtrumentalem partis, vt fuit dictũ
in Maceraten. hæreditatis 27. Nouembris 1589. coram
4 bo. mem. Robuſterio, † agenti enim poſſeſſorio obſtat
a exceptio, quòd [a] tempore, quo ipſe prætendit poſſidere,
tertius poſſideat, Rot. Dec. 21. de reſtit. ſpoliat. in no-
b uiſ. Pariſ. conſ. 1. n. 174. ſub n. 1. lib. 1. [b] quia cum impoſſibile
ſit, quod duo eandem rem poſſideant inſolidum,
l. 3. §. ex contrario, ff. de acquir. poſſ. c. inter dilectos, de
5 fide inſtr. † iſta exceptio iuris tertij eſt excluſiua iuris
agentis, quæ ſemper admittitur, Bart. Socin. & alij in l.
2. ff. de excep. rei iudic. Pariſ. conſ. 70. n. 14. lib. 3. Caput.
c Deciſ. 254. p. 3. [c] Rurſus contra poſſeſſionem Com. Alexander
opponebatur, quòd fuit capta lite pendente,
Immò poſt inhibitionem Rotalem, & breue pręſeruat
inhibitiones emanatas, & exequutioni demandatas ante
Datam ipſius: prout erat iſta; & propterea non fuit
locus executioni dicti breuis, vt fuit dictum in vna Valiſoletana
Scolaſtriæ 5. Iulij 1599. coram R.P.D. Lan-
6 cell. Nec releuat, quod dicitur † tertium non attentare,
Rot. Deciſ. 2. vt lite pend. in antiquis. Achilles Deciſ.
28. de appell. quia Comes Alexander habet cauſam
(vt ipſe dicit) a Cardinali, & tertius habens cauſam à
parte attentata, Afflict. Deciſ. 354. nu. 21. Ant. Auguſt.
d Deciſ. 1. lib. 1. [d] quia tamen de poſſeſſione Cardinalis in
actis non conſtat, & quæ etiam de attentata poſſeſſione
dicuntur, videbantur aliquibus ex Dominis habere
difficultatem, præſertim propter clauſulam (*ſine vitio
attentatorum*) appoſitam in breui, nihil fuit reſolutum
ſuper conceſſione, aut denegatione mandati de manutenendo.

Deciſiones Papales.

ANNOTATIO.

a Mohed. Deciſ. 20. de reſt. ſpol. & in Cremonen præbendæ 21. Maij 1607. coram Card. Lancel. & fuit dictum in Vamrien. Canonicatus 17. Maij 1610. coram Card. Sacrato, vbi amplius fuit dictum probari poſſeſſionem tertij etiam pręſumptiuè, præſumendo illam continuatam de vno tempore ad aliud, iux. l. ſiue poſſidet, is C. de probat.

b Bart. in l. 1. §. fin. in fin. ff. vti poſſid. fuit dictum in Romana prædictæ domus 13. Iunij 1603. coram Cardi-
c nali Sacrato, Bar. in d. l. §. fin. in fin. ff. vti poſſid. Theſ. Theſ. Dec. 4. n. 1. Surd. conſ. 151. num. 54.

d Rot. Deciſ. 1146. p. 3. lib. 3. diuerſ. & Rot. Deciſ. 705. n. 3. p. 1. in recen. & in Bononien. Iuriſp. 4. Iulij 1608.
coram R.P.D. Remboldo, † in quibus Deciſionibus 7
fuit dictum aliquem cenſeri habere cauſam ab alio in beneficialibus, ſi fuit prouiſus per ceſſionem illius; ſecus ſi per illius obitum.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPOLII DOMORVM.

Lunæ 29. Menſis Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Spoliatus non reſtituitur, vbi facto proprio à poſſeſſione cecidit. Renunciatio requirit inſinuationem, vbi renuncians remiſit aliquid de iure ſuo, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Extremum ſecundum probatur per ſuſtentationem litis, ſaltem concurrentibus adminiculis.*

2 *Spolio agere non poteſt, qui facto proprio cecidit à poſſeſſione.*

3 *Renunciatio non extenditur ad iura non expreſſa.*

4 *Pro excluſione renunciationis eſt capiendus omnis poſſibilis intellectus.*

5 *Renunciatio iuri competenti ex teſtamento in effectu eſt donatio.*

6 *Inſinuatio eſt neceſſaria etiam in renunciatione ſapiente donationem.*

7 *Iuramentum non extendit diſpoſitionem extra limites ſuos; ſed tantùm maius vinculum addit.*

DECISIO XV.

FVit concluſum Capitaneum Iulium eſſe reſtituendum ad poſſeſſionem domorum, de quibus agitur
reſpectu vſusfructus; quia de primo extremo deponunt
concludenter quinque teſtes; ſecundum† autem proba- 1
tur per ſuſtentationem litis, Caputaq. Dec. 369. p. 2. &
fuit dictum in cauſſa Tuden. Decimarum, 17. Nouemb.
1589. coram Illuſtr. Platto, ſaltem, quando, vt hic concurrunt
adminicula, vt fuit reſolutum in vna Regien.
bonorum 14. Aprilis 1578. coram Illuſtriſs. Blanchetto.
Non obſtat quòd Capitaneus Iulius renunciando iuri,
quod ſibi competeret ex teſtamento, & contra teſtamentum
filij, illudque ratificando, videatur cecidiſſe à
poſſeſſione facto proprio, &† propterea non veniat re- 2
ſtituendus, Alex. conſ. 92. n. 1. lib. 2. Soc. in l. rem, qui nobis
n. 8. ff de acquir. poſſ. Caſſad. Dec. 4. n. 6. de reſt. ſpo-
liat. Put. Dec. 277. n. 4. lib. 3. quia fuit dictum, quòd † re- 3
nunciando teſtamento filij, non propterea renunciauit
teſtamento fratris, & iuri ſibi ex eius diſpoſitione
debito, l. nec bis, §. fin. ff. de acquir. hæred. l. ſuum, C. de
iure delib. Ruin. conſil. 141. poſt num. 3. lib 4. renunciatio
enim nunquam trahitur ad non expreſſa, Cald.
conſil. 5. de præb. Dec. conſil. 379. numer. 3. Ayn.
conſ. 253. num. 5. Nec illa verba (in reliquis teſtamentum
ſuum ſortiatur effectum) viſa fuerunt Dominis
ſufficientia, pro renunciatione dicti iuris; ſed placuit

4 intellectus traditus per informantes, & † omnis alius
potius eſt ſumendus, quàm ille, per quem inducitur re-
nuntiatio. Imol. conſ. 49. Aym. conſ. 290. vol. 2. v. Quin-
tò licet. Vlterius fuit dictum, quòd quando Capitaneus
5 Iulius voluiſſet illud remittere, † iſta in effectu fuiſſet
donatio, l. ſi quis, vbi Bart. ff. de nouat. l. ſicut, §. an paci-
ſci, ff. quib. mod. pign. vel hypoth. ſoluit. l. ſi mulier, &
ibi Bald. ff. de Leg. 3. Alex. conſ. 21. n. 7. lib. 1. Ruin. conſ.
60. n. 14. lib. 3. Socin. qui loquitur in terminis ſimilis re-
nunciationis, cum approbatione teſtamenti, conſ. 20.
ſub n. 8. lib. 3. & fuiſſet nulla tum propter defectum ſo-
lemnitatum, quas requirit Statutum Vrbis in contra-
ctu donationis; tùm propter non adhibitam inſinua-
6 tionem, † quæ pariter in huiuſmodi renunciatione re-
quiritur, l. in ædibus, §. 1. ff. de donat. Bald. in l. in princ.
n. 2. & §. 1. ff quibus mod. pign. vel hypoth. ſolu. cùm cu-
mulatis à Tiraq. in l. ſi vnquam in ver. donatione largi-
tus n. 176. C. de reuoc. donat. Exceptio periurij oppoſi-
ta non intrat; quia cùm renunciatio comprehendat
7 tantùm ius teſtamenti filij, iuramentum † illud non ex-
tendit, ſed ei intra ſuos limites manenti addit tantùm
religionis vinculum, Oldrad. conſ. 238. n. 2. Dec. conſil.
408. n. 9. Pariſ. conſ. 110. n. 36. lib. 1. Vltra quòd ſtatuta
de donationibus loquentia annullant iuramentum, vti
fraudulenter appoſitum.

ROMANA PECVNIARIA.

Luna 12. menſis Febr. 1601.

Non indiget alio Argumento, nec Summario.

DECISIO XVI.

IN cauſa vertente inter Illuſtriſſimum, & Excellentiſ-
ſimum Dominum Marcum Antonium Columnam
ex vna, & olim Melchiorem Francionum, quæ fuerat
commiſſa bo. me. D. Orano cum facultatibus A. C. du-
bitauit D. Oranus, an dictis facultatibus locus eſſet in
caſu, & ad effectum de quo agitur, & Domini die 28.
Maij 1599. dixerunt intrare dictas facultates pro con-
tentis in apocha, reſeruatis exceptionibus d. Francio-
no ſibi competente, etiam reſpectu temporis: Eadem
cauſa coram me in locum D. Orani ſuffecto introducta
placuit Dominis, vt partes iterum ſuper eodem dubio
audirentur, quo 12. Febr. 1601. propoſito Domini per-
ſtiterunt in eadem reſolutione. Nam quòd intrarent
facultates non erat dubium; quia in Apocha legitur
obligatio Cameralis Francioni. Verùm quia contra
eam opponebantur multæ exceptiones, & præſertim
quòd eſſet finita obligatio, reſeruarunt Domini eas
particulariter diſcutiendas.

BERGOMEN. LIBERATIONIS A SVBIECT.

Luna 19. Menſis Febr. 1601.

ARGVMENTVM.

Subiectio Eccleſiæ parochialis alteri Eccleſiæ parochia-
li non præſcribitur minori ſpatio 40. annorum, nec ex
ſubiectione, quoad certos actus; infertur ad ſubiectio-
nem quoad alios.

SVMMARIVM.

1 *Subiectio vnius parochialis ad alteram debet plenè pro-
bari.*

2 *Subiectio, cum ſit quid Iuris, non probatur per teſtes; niſi red-
dant rationem.*

3 *Subiectio non probatur ex vocatione ad ſynodum, niſi con-
ſtet, quòd fuerit quis vocatus vti ſubiectus.*

*Item conſtare debet de effectuatione ſcilicet, quòd vo-
catus paruerit.*

4 *Subiectio, vt præſcribatur, requirit ſpatium 40. annorum.*

5 *Subiectio quoad certos actus non infert ſubiectionem quoad
alios.*

6 *Subiectio non habet certam formam à iure; ſed eam ſummit
à conſuetudine.*

DECISIO XVII.

VIſum fuit Dominis non probari rectorem Paro-
chialis Eccleſię loci Sueri teneri accedere ad Ec-
cleſiam Cluſoni, & aſſiſtere benedictionis Fontis, & ce-
lebrationi officij in die Sabbati Sancti; nec non ab ea-
dem oleum Sanctum recipere. Immò contrarium mul-
tum vrgere, quòd Eccleſia Sueri habet proprium Fon-
tem Baptiſmalem, & quòd eius Rector ſolitus eſt il-
lum benedicere, & alias ſolitas functiones in prædicto
die per annos 40. & vltra celebrare, vt probant teſtes
pro eius parte examinati, & teſtes ex aduerſo adducti
negant ſe aliquando vidiſſe huiuſmodi Rectorem aſſi-
ſtere benedictioni, & officio in Eccleſia Cluſoni, cùm
tamen alios viderint: nec adducta pro prætenſa ſubie-
ctione, quæ tamen † concludenter eſſent probanda, 1
Abbat. in c. dilectus, n. 1. & ſeq. de c. Monach. releuant,
enim nõ probantur ex teſtibus, quia aliqui dicunt ſim-
pliciter de ſubiectione, ſine aliqua redditione rationis,
alij quòd Rector Sueri interueniebat, & incedebat
cum Rectore Cluſoni, tamquam illi ſubiectus, nec red-
dunt rationem, vnde cognouerint, quòd tamquam ſu-
biectus incederet, vel interuenerit: vnde † cùm omnes 2
deponant de ſubiectione, quæ iuris eſt, non reddendo
cauſam, non probant, Bal. conſ. 286. nu. 3. lib. 2. Ægid.
Dec. 64. Put. Deciſ. 282. lib. 1. Caputaq. Dec. 34. lib. 1. in
manuſcript. Non obſtat Conſtitutio edita in ſynodo
prouinciali; quia loquitur de Eccleſijs ſubiectis, qualis
non probatur Eccleſia Sueri. Non obſtant vocationes
ad Synodum, † quia non apparet, quod iſti Rectores 3
fuerint vocati, vti ſubiecti, vltra quod ſunt moderni;
nec conſtat, quòd habuerint effectum; quia illis parue-
rint, prout nec etiam fieri debet vis in literis miſſiuis,
quæ ſcriptæ ſunt ad alium finem, & effectum, quàm ad
denotandum huiuſmodi ſubiectionem, vt per infor-
mantes: Præterea dato, quòd iſta probarent aliquam
quaſi poſſeſſionem ſubiectionis; non tamen probarent
† curſum 40. annorum ad eam præſcribendam conſti- 4
tutum, & requiſitum, vt fuit reſolutum in terminis iſtis
in vna Caietana Præcedentiæ die prima menſis Mar-
tij 1563. coram bo. me. Robuſterio; & ſumus in petito-
rio, non in poſſeſſorio: Accedat quòd vbi etiam pro-
baretur ſubiectio ex dictis actibus, † deberet ad illos a- 5
ctus tantùm reduci, quia vt inquit Archidiac. in c. plu-
res in principio 16. q. 1. huiuſmodi ſubiectio † non ha- 6
bet formam certam à iure; ſed eam ſumit à conſuetudi-
ne, vnde cùm circa intereſſentiam, & aſſiſtentiam in
die Sabbati Sancti non appareat de aliquo ſolito; ſed
potius de contrario ex alijs actibus ad hoc non eſt infe-
rendum, quoad oleum ſanctum etiam dicitur non pro-
bari ſolitum, quoad Rectorem; ſed potius quoad Com-
munitatem Sueri, tùm ex teſtibus, tùm ex partitis ex-
tractis à libris eiuſdem Communitatis; vltra quod non
probatur, vt ſupra, tantum tempus, quod ad præſcri-
bendum ſufficiat.

ANNOTATIO.

a Hæc Deciſio fuit confirmata coram R. P. D. Man-
zanedo, 10. Decembris 1608.

Oliuerius Beltraminus.

ÆSI-

Digitized by Google

ÆSINA PENSIONIS.

Veneris 23. Menſis Febr. 1601.

ARGVMENTVM.

Milites Lauretani habent priuilegium retinendi penſionem, etiam ſi matrimonium contrahant; & hoc priuilegium illis ſuffragatur, etiam reſpectu penſionum in eos translatarum.

SVMMARIVM.

1 *Penſio ceſſat per contractum matrimonij. Et num. 6.*
2 *Milites Lauretani habent priuilegium retinendi penſiones non obſtante matrimonio.*
3 *Hoc priuilegium comprehendit, etiam penſiones iam translatas*
4 *In translatione extinguitur penſio antiqua, & reſeruatur noua.*
5 *Translatarius penſionis ſufficit, quòd ſit Clericus de tempore translationis.*
6 *Penſio extinguitur per contractum matrimonij, etiamſi non ſit ſecuta copula carnalis.*
7 *Etiam ſi matrimonium fuerit nullum, & de facto.*
8 *Penſio non poteſt dici extincta per matrimonium, quandiu lis pendet ſuper validitate matrimonij.*
9 *Penſio non extinguitur per matrimonium quando eſt reſeruata, non vti Clerico, ſed vti benemerito.*
10 *Penſio non extinguitur per ſponſalia de futuro.*
11 *Penſio translata non eſt noua penſio, ſed antiqua.*
12 *Penſio, dum transfertur, ideo proceditur per viam caſſationis, vt ſciatur quis poſſit exigere, & per cuius obitum ſit vacatura.*

DECISIO XVIII.

ALexãder Bonnanus miles Lauretanus ex priuilegio huiuſmodi militibus per fel. rec. Sixtũ indulto tranſtulerat penſionem Salmarum nouẽ grani, quã obtinebat ſuper fructibus Canonicatus Eccleſiæ Æſinæ in Hieronymum Bonannum eius nepotem, cui poſtea officium militis Lauretani reſignauit: & cum Hieronymus vxorem duxiſſet, prætenderetque D. Federi-
1 cus Ghislerius qui dictum Canonicatum obtinet, † penſionem ceſſare per contractum matrimonij, prout regulariter ſolet. Put. Deciſ. 459. lib. 2. Cæſ. de Graſ. Dec.
a 3. n. 9. de præben. [a] contrarium autẽ prætenderet Hieronym. vigore prædictorum priuilegiorum, propterea dubitaui: An penſio per cõtractum matrimonij ceſſaſſet. Et Domini ſine aliqua difficultate responderunt penſionem non ceſſaſſe, quia translatio ſine dubio fuit valida, cum Hieronymus tempore translationis eſſet Clericus, & non coniugatus: Cùmque poſtea eſſet ad-
2 ſcriptus inter milites Lauretanos, † quibus fuit cõceſſa facultas retinendi penſiones, etiamſi pro tempore coniugati fierent, huiuſmodi impedit extinctionem
3 penſionis. † & nullam dixerunt Domini poſſe conſiderari differentiam inter penſiones reſeruatas, & trans-
4 latas cum iſta etiam dicantur reſeruari, cum † in translatione extinguatur pẽſio antiqua, & reſeruetur noua
b ſimilis extinctæ, [b] & expreſſe dicitur in declaratione, ſeu extenſione dictorum priuilegiorum per eundem Sixtũ editorum; nec refert, quòd ſit data facultas trãſ-
5 ferendi in Clericos non coniugatos tantum † quia ſufficit, quod Hieronymus tempore translationis eſſet talis, licet talis poſtea eſſe deſierit, l. quæcunque. §. fin. ff. de public. not. in c. Statutum. de reſcrip. in 6. Dec. conſ. 24. nu. 1. faciunt cumulati per Tiraq. in tract. ceſſant. cauſ. limit. 4.

ANNOTATIO.

a Et † quod per contractum matrimonij penſio extin- 6
guatur Pariſ. de reſign. lib. 1. c. 1. n. 15. Rot. in Nolana penſionis 11. Ian. 1610. coram Card. Sacrato impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. to. 1. fol. 127. & latiſſimè in Barchinonen. Parochialis 22. Iunij 1611. coram R. P. D. Caualerio impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 1. fol. 567.
Ampliatur † primò, vt dicta Concluſio habeat locum, 7
etiam ſi non ſit ſecuta copula carnalis, vt fuit dictũ in dicta Barchinonen.
Ampliatur † ſecundò, vt procedat etiam ſi matrimo- 8
nium fuerit nullum, & de facto contractum, vt latè fuit dictum in dicta Barchinonen. quam Rota etiam ſecuta fuit in Tulen. fructuum. 21. Iunij 1619. corã R. P. D. Coccino Decano.
Donec † tamẽ pendet lis ſuper validitate, vel inualidi- 9
tate matrimonij, non poteſt dici penſio extincta; & non obſtante, quod iſpemet penſionarius ſit ille, qui inſtat pro validitate matrimonij, vt fuit dictum in Barchinonen. penſionis 1611. coram R. P. D. Caualerio impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 1. fol. 622.
Limita † concluſionẽ non procedere in penſione, quę 10
alicui eſt reſeruata, non tanquam Clerico, ſed tanquã benè merito pro ſeruitijs præſtitis: iſta enim nõ extinguitur per matrimonium. Rot. Deciſ. 387. ſub num. 3. p. 2. in recent. & quod non habeat locum cõcluſio in penſione aſſignata pro ſeruitio temporali, vti laico. Garz. de benef. p. 1. c. 5. n. 105. & ſeq.
Penſio † non extinguitur per ſponſalia de futuro. Rot. 11
Deciſ. 772. ſub n. 2. p. 2. in recent.
b Gabr. conſ. 186. numer. 7. lib. 1. Garz. de benef. p. 1. c. 12
5. n. 255. & ſeq. Nihilominus † reuera, & in ſubſtantia penſio translata non eſt noua penſio, ſed antiqua Rot. Deciſ. 733. ſub n. 1. p. 2. in recent. & Deciſ. 327. n. 4. p. 1. in recent. vbi fuit dictum, quod quamuis in translatione penſionis procedatur per viam caſſationis antiquæ, & nouæ reſeruationis, tamen hoc procedit ſolum ad certos effectus, ſcilicet reſpectu mutationis perſonæ, vt ſciatur quis poſſit exigere, & vt ſciatur, per cuius obitum penſio extinguatur.

Oliuer. Beltram.

LEODIEN. CANONICATVS.

Veneris 23. menſis Febr. 1601.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Diſpenſatio in radice matrimonij, legitimat prolem.*
2 *Hoc procedit in prole ſuſcepta in figura matrimonij.*
3 *Et ideo natus in concubinatu non legitimatur ex ſubſecuto matrimonio approbato à Papa cum legitimatione prolis.*
4 *Diſpenſatio in radice matrimonij quæ, & quando dicatur, & quando habilitet ad ſuccedendum in præiudicium tertij.*
5 *Diſpenſatio radice matrimonij; licet reſpectu vinculi matrimonij non poſſit habere effectum, valebit quoad legitimationem prolis.*

DECISIO XIX.

FVit vnanimiter per Dominos cõcluſum diſpẽſationem Ioanni non ſuffragari; licèt enim diſpenſatio
fuerit conceſſa in radice matrimonij, † quæ illud con- 1
ualidando ab initio legitimat prolem Abb. in c. per venerabilem ſub num. 22. qui filij ſint legitim. Anchar. conſ. 409. ſub nu. 4. & 5. Anton. Roſel. de legitim. lib. 2. ſub num. 10 Boer. Deciſ. 264. ſub nu. 27. verſ. ſed quan-

2 do; Tamen hoc procedit † in prole ſuſcepta in figura
matrimonij, vt dicunt DD. prædicti, & tradit Put. De-
ciſ. 483. lib. 2. Thom. de Tan. Dec. 71. & fuit dictum co-
ram Sanctiſſimo in vna Syracuſana illegitimitatis 19.
Octobr. 1573. Accedit in caſu noſtro expreſſa mẽs Pa-
pæ, vt patet ex verbis diſpenſationis, ibi matrimoniũ
contraxerunt, & conſumarunt, ac prolem ſuſceperunt,
3 & ſic poſt matrimonium contractum, & conſumatũ †
Vnde cùm Ioannes ante matrimonium, eſſet ſuſceptus
Papa approbando matrimonium, etiam ab initio, &
legitimando prolem, non intell igitur eum legitimaſſe
nec potuit ex matrimonio ſubſecuto effici legitimus;
cùm eſſet natus, & conceptus de tempore, quo propter
concubinatũ matris cum patruo non poterat eſſe ma-
trimonium. Præpoſ. in c. tanta in 7. q. vbi etiam Abb. n.
14. qui filij ſint legit. Socin. Iunior conſ. 31. n. 42. lib. 2.

ANNOTATIO.

Hæc Deciſio fuit confirmata coram Card. Pamphilio
19. Aprilis 1602. impreſſ. penes Farin. Dec. 174. poſt
2. lib. conſ. vbi fuit dictum, quòd diſpenſatio in radi-
ce matrimonij, comprehendit tantùm prolem ſuſ-
ceptam in figura matrimonij, non autem natum, &
conceptum ante matrimonium.

Et in hac materia diſpenſationis in radice matrimonij
4 † quæ & quando dicatur, & quæ, & quando habiliter
ſit legitimatum ad ſuccedendum, etiam in præiudi-
cium tertij, & etiam in terris Imperij extra ſtatum
Eccleſiaſticum, eſt videndus Gutierez de matr. c. 74.
Sanchez de matr. lib. 8. diſp. 6. & diſp. 7. Gar. de be-
neſ. p. 7. c. 2. n. 39. & ſeq. & latiſſimè tota hæc materia
tractatur in duabus Deciſionibus Rotæ, ſcilicet in
Deciſ. 455. p. 1. in recent. & in Deciſ. 687. p. 2. in re-
cent.

5 Diſpẽſatio ad contrahendum † cum legitimatione pro-
lis continet duas gratias ſeparatas; vnam reſpectu
matrimonij; alteram reſpectu legitimationis prolis;
vnde licèt quoad matrimonium non poſſet gratia
ſortiri effectum, puta quia alter ex coniugibus iam
prædeceſſiſſet, valebit quoad legitimationẽ prolis
etiam in præiudiciũ venientium ab inteſtato. Rot.
Deciſ. 207. n. 2. & 3 p. 1. diuerſ. Seraph. Deciſ. 1121.
Gonz. ſuper reg. 8. gloſa. §. 9. nu. 57.

Oliuerius Beltraminus.

BERGOMEN. PENSIONIS.

Lunæ 19. menſis Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Clericatus qualiter probetur, & qualiter probetur quòd
penſionarius non inceſſerit in habitu, & quando tenea-
tur incedere.

SVMMARIVM.

1 *Clericatus probatur per teſtes de fama, & communi reputa-
tione.*

2 *Item probatur per remiſſionem de eo factam à Curia ſecu-
lari ad Eccleſiaſticam.*

3 *Negatiua, quod Penſionarius non inceſſerit in habitu, ex
qua deducitur priuatio penſionis, cùm ſit materia obie-
ctiua, & pœnalis, debet plenè, & concludenter probari.*

4 *Penſionarius non amittit penſionem ex eo, quia non incedat
in habitu, niſi conſtet de exactione penſionis, quia bulla
Sixti V. priuat tantum illos pẽſionarios, qui penſiones exi-
gunt, vel per quos ſtat quo minus exigant.*

DECISIO XX.

FVit concluſum penſionem deberi Aloyſio, nec ob-
ſtare oppoſitiones de Soroſinis; Nam quoad defe-
1 ctum clericatus, † fuit dictum ſatis conſtare de Clerica-
tu per teſtes de fama, & communi reputatione. Ægid.
Deciſ. 114. Rot. Deciſ. 14. de prob. in antiq. Caputaquẽ.
Deciſ. 277. n. 8. p. 1. Guidob. Deciſ. 132. [a] Quam multum 1
† adminiculatur remiſſio facta de eo vti Clerico à Cu- 2
ria ſeculari ad Eccleſiaſticã, de qua deponunt teſtes, vt
fuit dictum in vna Neapolitana Canonicatus 9. Decẽ-
bris 1585. coram R. P. D. meo Decano. Quoad aliam
oppoſitionẽ, quòd Aloyſius nõ inceſſerit in habitu, vi-
ſum fuit Dominis hoc nõ ſatis concludenter probari:
† cũ tamen deberetur cõcludentiſſime, quia eſt mate- 3
ria obiectiua inferens ad pœnam priuationis Pẽſionis,
Rot. d. 8. & 9. de except. in nou. Caſſad. ſuper reg. nu.
3. Pariſ. cõſ. 104. in princ. lib. 4. teſtes enim, qui deponũt
non vidiſſe illũ in habitu laicali, non concludunt; quia
cum in actis conſtet Aloyſium vſq; ad annũ 1590. fuiſſe
militem Lauretanũ, & etiam deinde obtinuiſſe indul-
tũ à S. D. N. quòd per annũ in habitu Clericali nõ tene-
retur incedere, teſtes, qui non ſpecificãt tẽpus, quo illũ
viderunt in habitu laicali, non dicũtur neceſſariò con-
cludere, quia poſſibile eſt, quod illum viderint de tem-
pore, quo erat miles, vel quo iuuabatur prędicto indul-
to. † Præterea bulla Sixti V. priuat tantum illos pen- 4
ſionarios, qui penſiones exigunt, vel per quos ſtat, quo-
minus exigantur; hic autem non probatur exactio pẽ-
ſionis in Aloyſio; ſed potius apparet de non exactione,
nec etiam viſum fuit Dominis conſtare, quod per ip-
ſum ſteterit, quominus penſionem exigeret, vt benè de-
ducunt informantes pro ipſo.

ANNOTATIO.

a Mohed. Deciſ. 21. in fin. de renunc. Rot. Deciſ. 613. n. 4.
p. 1. in recent. & Dec. 116. n. 3. p. 2. in recent. & Dec.
736. n. 4. p. 2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DONAT. PROPTER NVPTIAS.

Veneris 23. Menſis Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Lucrum dotis non ſolutæ, ſed tantum promiſſæ
an debeatur.

SVMMARIVM.

1 *Statutum de lucro dotis habet locum, tam in dote data
quàm in promiſſa.*

2 *(Siue) eſt dictio ampliatiua.*

3 *Copula (&) auget, & ampliat.*

4 *Dos non ſoluta, propter moram non ſoluentis, habetur,
pro ſoluta ad effectum lucri.*

DECISIO. XXI.

LAurentius Carpinus duxerat in vxorem Paulinam
de Acconciolis cum promiſſione dotis ſcut. mille
ſoluendorum in fine quinque annorum; mortuus fuit
Laurentius paucis diebus poſt lapſum quinquennium,
dote tamen non ſoluta, Paulina ſuperſtes conuenit hæ-
redes Laurentij pro quarta, quam prætendebat fuiſſe
lucratã, tam quoad proprietatem, quam quoad vſum-
fructum ob præcedentiam viri ſine liberis; Cauſa corã
me extra Rotam pendente, conſului de more Domi-
nos, an eſſet locus lucro prædicto, qui affirmatiuè reſ-
ponderunt; Potiſſima ratio fuit, † quia ſtatutum c. 131.
lib. 1. cum deferat ſimpliciter lucrũ nulla habita diſtin-
ctione dotis datæ, vel promiſſæ, de vtraque eſt intelli-
gendus Bald. in l. mulier. n. 3. ff. de cond. inſt. Sal. in l.
Cum te, ſub n. 4. C. de donat. ante nuptias. Paul. de Caſt.
in l. ſi donaturus §. ſi quis in debitum, n. 3 vbi etiã Alex.
n. 7. Iaſ. n. 14. ff. de cõdit. cauſ. dat. Socin. conſ. 32. n. 7. l. 3.
Achill. Deciſ. 13. de Conſt. & fuit dictum in vna Cluſin.
dotis, 12. Ianuarij 1598. coram bon. mem. Peregrino.
a Non obſtat ſtatutum in c. ſequenti; quia vltra quod a
ſe

Digitized by Google

ſe refert ad præcedens,vt patet ex illis verbis , vt præ-
dictum eſt,lucretur,& propterea intelligi debet ſecun-
dùm terminos relatos,l.aſſe tota.ff.de hæredib.inſtit.l.
in teſtamento, vbi Bart.ff.de cond. & demonſtr. loqui-
tur etiam ipſa generaliter , & indiſtinctè in principio
(dotem, & donationem propter nuptias vir , & vxor
poſt conſumatum matrimonium,vt prædictum eſt, lu-
cretur) & verba quæ ſequuntur , ſiue dos fuerit in pe-
cunia numerata, &c. non veniunt ad reſtringendum ,
ſed potius ad ampliandum; prout eſt de natura dictio-
2 nis† illius *(ſiue)* l.cùm quis decedens,§ fi. vbi Bart.ff.de
leg.3.Bal.in l.cùm quidam,ſub n.4.C.de verb.ſign.Alb.
de Perga.de propoſit. n.133.quod etiam dicendum eſt
de illis verbis (& ſi dos ſimpliciter per mulierem,&c.)
3 cùm pariter ſit de natura illius copulæ†*(&)* augere,&
ampliare diſpoſitionem, l.ea tamen adiectio. ff.de leg.
3.not. in l.Gallus, §.etiamſi parenti, ff.de lib. & poſth.
Bal.in l.ſed etſi,in fi.ff.pro Soc.Ruin.conſ.79.n.9.lib.3.
b Pariſ.conſ.7.n.29.li.3.[b] & iſte vltimus caſus de dilatio-
ne pendente fuit expreſſus ratione maioris dubij ; mi-
nus enim dubium erat, quòd eſſet locus lucro, quando
dos erat ſine dilatione promiſſa,quàm quando erat di-
4 latio finita , quia † tunc ad effectum dicti lucri propter
moram non ſoluentis habetur pro ſoluta. Bart. conſil.
133.Bald.in l.fin.ſub n.3.v.Ego conſului,C.de dot.pro-
miſſ.Paul.de Caſtr.in l.ſi mulier, ſub nu.2. v.Sed quid ſi
ſtatutum,ff.de condit.inſtr.Aret.in l.rei iudic. §.Socer.
n.6.poſt med.v.Relinquitur pulchra dubitatio,ff.ſolut.
matrim.Calcan.conſ.31.ſub n.29.& fuit dictum coram
me in vna Fanen.Lucris dotis 3.Iulij anni præteriti.

ANNOTATIO.

a Vide additionem ſupra ad Deciſionem 5. vbi hæc
eadem concluſio firmatur .

b Rot.Deciſ.333.n.6.in rec. vbi dicitur , quòd copula
(&) ſtat augmentatiuè, & intelligitur vltra ſpecifi-
cata .

Oliuerius Beltraminus.

FVLGINATEN. NVLLIVS EXECVTIONIS.

Veneris 30. menſis Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Executio non poteſt fieri contra tertium poſſeſſorem, & præſertim ſtante proteſtatione per ipſum factam ne executio fiat in bonis per eum poſſeſſis .

SVMMARIVM.

1 *Executiua via non poteſt procedi contra tertium .*

2 *Et tantò magis ſtante proteſtatione tertij , ne fiat executio in bonis per ipſum poſſeſſis .*

3 *Tertius poſſeſſor ad euitandam executionem,non tenetur docere de titulo ſuæ poſſeſſionis, ſed ille , qui vult contra eum exequi,debet docere de iure ſui debitoris, ſuper bonis à dicto tertio poſſeſſis .*

4 *Poſſeſſor non cogitur docere de titulo ſuæ poſſeſſionis .*

DECISIO XXII.

FVit concluſum ſententiam A.C.eſſe confirmandã ,
iuſtè enim recauit executionem factam contra Pe-
1 teſios † contra quos vti tertios non potuit procedi via
executiua, Aret.conſ.86.in fine, Alex.in La Diuo Pio,
§.Si ſuper rebus ſub n.28.v.Et pro hoc bene facit,ff.de
re iud.Galleſ.ad for.Cam. in 2.p.q.2.n.3. & fuit dictum
in vna Romana Computorum 18.Martij 1594.coram
2 R.P.D.Mellino, † præſertim quia proteſtati fuerunt ,
ne executio fieret in bonis per ipſum poſſeſſis ſecun-
dùm cautelam , de qua per Ang. in d.§.Si ſuper rebus,
n.1.vbi etiam latè Caſt.n.2.propter quam proteſtatio-
nem tantò magis reddebatur nulla executio poſtea fa-
cta,Bald.in l.hoc maritorum,n.5.verſ.Quæro nunquid
pendente proteſtatione, C.ne vxor pro marit. Alex.in
d.§.Si ſuper rebus,ſub n.9. v.addatis, quòd Bald.& Iaſ.
n.9.ad finem.[a] Non obſtat decretum de exequendo,niſi 2
ipſi de Peteſijs docuiſſent de eorum titulo ; quia fuit
notoriè iniuſtum,† ex quo enim ipſi poſſidebant, onus 3
incumbebat volentibus facere executionem docere de
iure ſui debitoris ſuper dictis bonis, Bart.Bal. & alij in
d.l.ob maritorum,Bart.in d.§.Si ſuper rebus, n.4. Ang.
ad fin.Paul.de Caſtr.n.8. Alex n.9.Iaſ.n.9.Paul.de Caſt.
conſ.143.ſub n.3. v.Etſi quæritur l.1. nemo † enim co- 4
gitur docere de titulo ſuæ poſſeſſionis quando non
agitur de eo canonizando, l.cogi. C.de pet.hæred. Ca-
putaq.Deciſ.394. p.2.

ANNOTATIO.

a Et dixit Rota in Romana Vineæ,23.Febr.1609.coram R.P.D.Caualerio .

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA VINEÆ.

Luna 2. menſis Aprilis, 1601.

ARGVMENTVM.

Subhaſtatio fieri debet præſente pecunia.

SVMMARIVM.

1 *Subhaſtatio facta non præſente pecunia,eſt nulla .*

2 *Præſentia pecuniæ eſt de forma in ſubhaſtatione , & ideò eius omiſſio vitiat ipſo iure ſubhaſtationem .*

3 *Verbum* (Oportet) *excludit arbitrium,& inducit neceſſitatem .*

4 *Procurator ad vendendum conſtitutus poteſt vendere habita fide de pretio, ſecus tamen eſt ſi in mandatis committatur,quòd vendat præſente pecunia.*

5 *Subhaſtatio valet , facta non præſente pecunia , ſi creditor conſentiat .*

6 *Conſenſus iſte eſt neceſſarius in ipſo actu deliberationis , nec valet ex poſt præſtitus, & vide rationem .*

7 *Subhaſtatio valet non præſente pecunia ſi ita eſſet de conſuetudine regionis,quæ tamen debet in ſpecie probari .*

DECISIO XXIII.

DOmini non dubitarunt† venditionem,& delibera- 1
tionem pignoris a Iudice factã,non præſente pe-
cunia,eſſe nullã,cùm hoc ſępius fuerit à Rota firmatũ,
& pręcipuè in Tiburtina Caſtri Sambuci 27.Ian.1578.
coram Sanctiſs.& in Fanen.ſeu Imolen.bonorum 25.Iu-
nij 1593.coram R.P.D.Litta, & in alia Peruſina dotis
1.Iulij 1598.coram R.P.D.Penia,[a] cum enim in l.à Di- a
uo Pio,§.ſed ſi emptor,ff.de re iudicat.iunctis ibi trad.
per Doctores , caueatur , quòd præſente pecunia ad
huiuſmodi venditionem deueniri debeat,aliàs aufera-
tur res ab emptore,perinde,ac ſi vẽditio facta nõ eſſet,
neceſſariò dicendũ venditionem,ſine interuentu pecu-
niæ eſſe nullã,prout arguebatur in d.Tiburtina.Adde-
bãt Domini,quòd † cũ qualitas iſta præſentis pecuniæ 2
requiratur in tẽpore,quo ipſa venditio celebratur prę-
ſumitur pro forma inducta,ita vt eius omiſſio vitiet ip-
ſo iure,Bart.in l.vniuerſa,ſub n.5. C.de precib.Imp.of-
fer.Bal.in rub.C.de reſcind.vend.n.5.Aret.conſ.69.n.2.
Fely.in c.cũ dilecta,ſub n.6.v.Quartũ ſignũ,de reſcrip.
Non obſtat,quod Bart.in d.§.ſed ſi emptor velit eſſe de
conſilio,quia eius dictũ cõmuniter non tenetur & pro-
pterea in d.Tiburtina Rota expreſſe ab eo receſſit, re-
pugnat.n.verbis illius tex.dũ dicit, *oportet*, res pigno-
re c.&c.† verbũ enim oportet excludit arbitriũ Iudicis, 3

l.verbum oportere,ff.de verb.ſignific.& potius inducit
neceſſitatem,Gloſ.in c.1.in verb.Oportet,de preſcript.
in 6.Franc.in c.oblat.nu.4. de lit.conteſt.eodem lib. &
propterea Alex.ibi poſt n.5.& n.6.Ang.col.1. v.in tex-
tu capiantur,Imol.in vlt.not.Iaſ.ſub n.5. v.Ratio quia
prima venditio; & alij expreſſe dicunt Iudicem non
poſſe vendere,ſine præſentia pecuniæ. Doctrina Bald.
in l.certa ratione, C.quando prouocare non eſt neceſ-
ſe,quòd vbi lex tradit modum annullandi,quod annul-
latur,non eſt ſtatim nullum,ſed debet caſſari,& annul-
lari,non applicatur:nam in §.ſed ſi emptor. non datur
modus annullandi venditionem,quia ipſa habetur pro
non facta,ſed dicitur quòd debet auferri res illi, cui eſt
4 vendita, perinde, ac ſi vendita non fuiſſet,nec † etiam
poteſt dici contractus aliquis ex Baldo per informan-
tes allegato in l.inciuile,ſub nu.2.C.de rei vendic. quia
loquitur Bald.in procuratore, ſimpliciter ad venden-
dum conſtituto, & propterea ſecus eſſe in procurato-
re, qui in mandatis habeat vendere præſente pecunia,
vt dicit Saly.ibi poſt n 4.v.Primo caſu,Rom.ſing.629.
Vinc.de Henric.in d.§.ſed ſi emptor,n.11.Soc.Iun.cóſ.
21.ſub n. v.Nec obſtat lib.2.vnde arguendo à mandato
hominis ad mandatum legis ad not. in l. & quia, ff. de
iuriſ.omnium Iudicum,ſicut procurator ad vendendũ
præſente pecunia,ſi habente fidem de pretio,vel aliter
ſine pecuniæ præſentia vendat, nulla eſt venditio, ita
in Iudice dicendum, cui ſub eadem forma à lege man-
datur,vt procedat ad deliberationem pignoris,ex qui-
bus remanet firma concluſio, deliberationem pigno-
ris,non præſente pecunia factam,eſſe nullam; An au-
tem deliberatio, & venditio Vineæ, de qua agitur,
potuerit dici facta præſente pecunia, erit particulari-
ter videndum.

ANNOTATIO.

a Imolen.ſeu Fanentina bonorum 25. Iunij 1593. co-
ram Litta impreſſ.penes Saluſt.Tib. in ſua praxi Iu-
diciali,lib.3.poſt c.17.fol.359.& in Aſculana prędij.
22.Iunij 1609.coram Cardinali Sacrato.

5 Valet tamen ſubhaſtatio † etiam non præſente pecunia
conſentiente creditore, Rot.d.257.nu.5.& 6.p.4. in
recent.Caterinen.ſpolij 15.Iunij 1609.coram Card.
Sacrato,& in Burgen.Sancti Sepulchri 4.Maij 1609.
coram eodem Sanctiſ.de qua infra Rot.Deciſ.464.
n.1.p.2.in recent.Grat. diſcept.Forenſ. c.7.n.6. & c.
6 326.n.5.Aduertendum tamen eſt,† quòd iſte conſen-
ſus creditoris eſt neceſſarius in ipſo actu delibera-
tionis,& non ſufficeret conſenſus ex poſt præſtitus,
& ratio eſt,quia requiritur conſenſus talis per quem
ex tunc in ipſo actu ſubhaſtationis debitor liberetur
à ſuo creditore; ita fuit dictum in eadem Aſculana
prædij 22.Iunij 1609. coram Cardinali Sacrato.
7 Suſtinetur tamen ſubhaſtatio † facta non præſente pe-
cunia,ſi ita eſſet de more,& conſuetudine regionis,
quòd fieret non præſente pecunia,dummodò tamen
in ſpecie dicta conſuetudo probetur,Gratian.diſcep.
c.7.n.5. & 6. *Oliuer.Beltram.*

BERGOMEN. LIBERATIONIS A SVBIECT.

Lunæ 9. menſis Aprilis, 1601.

ARGVMENTVM.

Ex quibus probetur Eccleſiam teneri accedere ad aliam
in fundationibus in die Sabbati Sancti.

SVMMARIVM.

1 *Subiectio Eccleſiæ probari debet per teſtes deponentes de
quadragenaria.*

DECISIO XXIV.

FVit concluſum, vna parte tantùm informante, non
probari, quòd Eccleſia Cerreti Inferioris teneatur
accedere ad Eccleſiam Parochialem Cluſoni,& aſſiſte-
re benedictioni Fontis Baptiſmalis,& alijs functionib.
in die Sabbati Sancti; Cóſtat enim per teſtes pro parte
Eccleſiæ Cerreti examinatos, Rectorem dictæ Eccleſię
quolibet anno per quadraginta annos,& vltra acceſſiſ-
ſe in dicto die ad Parochialem Eccleſiam Sueri, aſſi-
ſtendo benedictioni Fontis,& alijs functionibus, adeò
quòd ſi aliqua conſiderari potuerit ſubiectio, ea eſſet
ad fauorem Eccleſiæ Sueri, non autem Eccleſiæ Clu-
ſoni.Non obſtant teſtes ex aduerſo examinati,quia ali-
qui deponunt ſimpliciter de Eccleſia Cerreti, & quia
poſſunt verificari tàm in Eccleſia Cerreti Superioris,
quàm in Eccleſia Cerreti Inferioris,non probant, l.nõ
hoc,C.vnde legi.c.In præſentia, de proba. Et licèt ali-
qui dicant quendam Presbyterum Syluestrum,qui fuit
Rector Cerreti Inferioris, acceſſiſſe ad dictam Eccle-
ſiam Cluſoni,potuit accedere poſt reſignationem,& de
tempore, quo non erat Rector.Præterea nullus teſtis
deponit de certo, & continuato tempore, per 40. an-
nos,prout requiritur in hac materia, vt fuit dictum in
illa Caietana, Præcedentiæ, die 1.Martij 1563.coram
bonæ memoriæ Robuſterio,& in hac cauſa coram me
19.Menſis Febr. proximè præteriti.

MANTVANA EVICTIONIS BONORVM.

Veneris 4.menſis Maij, 1601.

ARGVMENTVM.

Euictio ex quibus dicitur ſecuta,& quando ſingularis
ſucceſſor agat de euictione.

SVMMARIVM.

1 *Euictio dicitur ſecuta per ſententiam.*
2 *Et tanto magis quando eſt ſubſecuta realis executio.*
3 *Venditor tenetur ex natura venditionis de euictione, etiam-
ſi non ſit promiſſa.*
4 *Succeſſor ſingularis non poteſt agere de euictione.*
5 *Limitatur non procedere ſtante iurium ceſſione.*
6 *Item etiam limitatur, quando adeſt clauſula,* ponens, *&c.*
7 *Succeſſor ſingularis poteſt agere de euictione, quando eius
auctor fuit ſtipulatus pro ſe, hæredibus, & ſucceſſoribus.*

DECISIO XXV.

FVit irreſolutum, vna tantùm parte informãte, ſen-
tentiam ad fauorem Capituli in partibus latam eſ-
ſe confirmandam, quia de eius iuſtitia conſtat, apparet
enim de manifeſta † euictione; non ſolùm per ſenten- 1
tiam, l qui rem, l.qui non iniuria, l.ſi ſtatus, & l.empti
actio,C.de euict.l.vtique,ff.de rei vendic. Gloſ.in l.at-
qui natura,§.cum me abſente, in ver.Committat, ff.de
neg.geſt.ſed etiam † per realem rei euictionem,& exe- 2
cutionem factam propter ſolutionem pecuniarum,
Gloſ.in l.ſi ſenſum in princ.in ver.Abſit, & ibi Doct.ff.
de act.empt.l.haberi licere,vbi Ang.in princ.not. ff.de
euict.Imol.in l.ſi fund.per fideicommiſſum in fi. princ.
ff.de leg.1. Alex.conſ.4.n.1.lib.3. Iaſ.in l.quoties, n.48.
C.de rei vend. apparet etiam de intimatione litis, l.1.
C.de per & com. rei vend. l.ſi controuerſia,C.de euict.
l.1.C.vbi in rem act.Cor.conſ.131.num.10.lib.2.Quòd
autem aduerſarij tenerentur de euictione bonorum
venditorum,patet ex promiſſione, de qua in inſtrumẽ-
to venditionis, † quia etiam circumſcripta tenerentur 3
ex natura venditionis, l.cùm dubitatur, & ibi notat
Bal.C.de euict.l.pacta conuenta,ff.de cont.empt.Bart.
in l ex empto,in princ.nu.3. ff.de act.empt.latè Tiraq.
de ret.

Digitized by Google

4 de ret.lign.§.29.Gloſ.vlt.n.4.Nec dicatur † donatariũ,
& ſingularẽ ſucceſſorem nõ potuiſſe agere de euictio-
ne,Bart.in l.ſi pro te.§. ſi pro euictione,n.2.& ibi Ang.
5 n.7.de euict. quia hoc non procedit ſtante† iurium ceſ-
ſione Capitulo facta prægnantiſſimis verbis,l.ſi res quã
ibi niſi ceſſ.ff.de euict.iunct.ibi not.per Doct.Bart.in l.
Iulianus §.qui fundum nu.6.Paul.de Caſtr. in fin.Alex.
ſub num 9.Iaſ.num.14.& ſeq.ff.de verbor.obligat.Dec.
conſ.74.ſub n.1.verſ.Iſti tamen circuitus. Capic.Deciſ.
a 197.n.9.& quia adeſt a clauſula *ponens,&c*)Ang. in d.l.
ſi res,n.2.& fuit dictum in vna Mediolanẽ.Bonorũ 24.
Ianuarij 1596.coram Illuſtriſſimo Cardinali Arigono.

ANNOTATIO.

a Mediolanẽ.euictionis,4.Febr.1600.coram Cardina-
li Mellino;item ſucceſſor ſingularis poteſt agere de
euictione,quando eius auctor ſtipulatus fuit pro ſe,
hæredibus,& ſucceſſoribus. Rot.Deciſ.589.n.5.p.t.
in recent. & admiſit Rota in Melitenſ. nanis 11.Ian.
1613.corã Cardinali Sacrato. *Oliuerius.Beltraminus.*

ROMANA FIDEICOMMISSI DE CELSIS.

Luna 7. menſis Maij 1601.

ARGVMENTVM.

Plura deducuntur, ex quibus probatur fideicommiſſum eſſe vniuerſale, item a fideicommiſſo vniuerſali non cenſetur receſſum per particulare.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum cenſetur vniuerſale, vbi ſubſtitutio fuit fa-
cta inter inſtitutos vniuerſaliter.*
2 *Nepotes poſiti in conditione cenſentur ex ſtatuto vocati.*
3 *Fideicommiſſum ſtabilium cenſetur particulare, cùm non
contineat iura,& actiones.*
4 *A fideicommiſſo vniuerſali non cenſetur receſſum per fidei-
commiſſum particulare,cùm non ſit inconueniens,quod v-
na & eadem res fideicommiſſo particulari, & vniuerſali
ſit ſubiecta,*
5 *Media congruere debent præcedentibus & ſequentibus.*

DECISIO XXVI.

FVIT vnanimiter per Dominos reſolutum Fidei-
commiſſum eſſe vniuerſale,non ſolum reſpectu fi-
1 liorũ teſtatoris, † qui ſicut fuerũt vniuerſaliter inſtitu-
ti,ita & vniuerſaliter cẽſentur inuicẽ ſubſtituti,l.cohę-
redi,§.quę diſcretis ff.de vulg.& pupill.l.Lucius,§.pa-
ter,& §.Mæuia,ff.ad Trebell.l.1.C. de impub.& al.ſub-
ſtit.§.etſi ex diſparibus. inſtit. de vulg.ſubſt.Pariſ.conſ.
2 3.n.53.& 93.lib.3. ſed etiam † reſpectu nepotum ipſius
teſtatoris cum fuerint in conditione poſiti, & propte-
3 rea vocati ſecundum diſpoſitionem ſtatuti: † Non ob-
ſtat,quod fideicommiſſum ſtabilium, de quo iure in c.
23.teſtamenti, videatur particulare, cùm non conti-
neat iura & actiones. Socin. Iun.conſ.49.nu.16.& ſeq.
lib. 3. quia ex hoc non infertur, quòd fuerit receſſum à
4 fideicommiſſo vniuerſali præcedenti, & † quod ſub eo
nõ comprehendantur bona ſtabilia.Curt.Inn.conſ. 13.
a ſub n.8.non enim a eſt inconueniens, quòd ponantur
ſub duplici fideicommiſſo. Gab.conſ. 133. n.19.in fin.
& n.ſeq. lib. 1. quod clarius oſtenditur ex c. 26. vbi in
defectum lineæ maſculinæ teſtator vocat ad ſucceſſio-
nem vniuerſalem primogenitum Iuſtinianæ ſuæ filiæ;
vnde in neceſſarium antecedens vocauit etiam ſubſti-
tutos primo vocatos ad vniuerſalem ſucceſſionem,quę
aliter in dictum primogenitum tranſire non potuiſſet,
vt in ſimili arguit Dec.cõſ.481.n.4.Soc.Iun.cõſ.1.n.13.
5 lib.3.vt ergo media congruant præcedentibus † & ſe-
quentibus ad Gloſ.in l.ille,à quo §.1.in verſ. Verba ff.
ad l rebell.dicẽdum eſt intentionẽ teſtatoris fuiſſe, vt
fideicommiſſum ſemper eſſet vniuerſale, & magis vo-
luerit vinculum vinculo addere, ac augere potius, quã
imminuere ſuam diſpoſitionem.

Et ſic concluſum.

ANNOTATIO.

a Hoc idem fuit firmatũ infrà coram eodem Sanctiſſ.
in Rom.fideic.de Iacobatijs 2.Decemb.1609.de qua
infrà.

Oliuerius Beltraminus.

GERVNDEN. CANONICATVS.

Luna 14 Menſis Maij 1601.

ARGVMENTVM.

Subrogatio debet dari collitiganti in beneficio, niſi ijs fuerit calumnioſa, & ad hunc effectum lis probatur ex ſola citatione ad dicendum contra commiſſionem, & plura deducuntur ad excludendam calumniam.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio eſt danda collitiganti ſuperſtiti, ne detur no-
uus collitigans.*
2 *Lis probatur ex citatione ad dicẽdum contra commiſſio-
nem executam.*
3 *Comparitio citati ſupplet, & ſanat omnem defectũ cita-
tionis.& num.9.*
4 *Scientia citationis deprehenditur ex conſtitutione procu-
ratoris conſtituti ad cauſam.*
5 *Lis calumnioſa non ſuffragatur ad effectũ ſubrogationis.*
6 *De calumnia non poteſt conſtare in principio litis nullis
factis probationibus.*
7 *Calumnioſus litigator non poteſt dici, quandiu poteſt iu-
ſtificari eius ius.*
8 *Pro calumnia excludenda ſufficit qualibet cauſa colora-
ta,& qualibet cauſa probabilis.*
10 *Regula, quòd comparitio citati ſanat defectum citatio-
nis procedit, etiamſi comparitio eſſet facta ad effe-
ctum excipiendum de nullitate citationis.*
11 *Itẽ etiãſi nõ principalis memet,ſed procurator cõpareret.*
12 *Item ſufficit ſola conſtitutio procuratoris ad effectum, vt
purgetur defectus citationis, dũmodo cõſtitutio ſit poſt
executam citationem,nõ autem ante.Declara vt n. 13.*
14 *An ſuffiat comparitio procuratoris generalis, an verò
ſit neceſſarium mandatum ſpeciale, in cauſa, ſuper qua
emanauit citatio, fuit in Rota variatum.*
15 *Comparitio citati, vt purget defectum citationis eſt ne-
ceſſe,quod verba ſint certa, & præciſa reſpectu illius
cauſæ,ſecus autem ſi ſint vaga,& generalia.*

DECISIO XXVII.

DOmini reſoluerũt dandam eſſe Ioſepho ſubroga-
tionem ex † regula, ne detur nouus collitigans, 1
c.2.vt lit pend.in 6 vt fuit dictum in Collen Parochia-
lis 15.Decembris 1595.coram R.P.D.Decano;De lite
enim inter Michaelem, & Ioſephum conſtat a ex cita- a
tiõne ad dicendum contra † commiſſionem executam 2
in perſonam Michaelis,Clem 2.vt lit.pẽd. Ægid. Dec.
545.Felyn.in c.ſuper literis,num.13.de reſcrip.Caſſad.
Deciſ.1.num.5.vt lit. pend. Non obſtat quòd non fue-
rit reproducta citatio ipſo viuẽte, quia cùm in termi-
no dictæ citationis comparuiſſet dicendo generalia
contra dictam commiſſionem:comparitio† ſuppleuit, 3
& ſanauit omnem defectum,Bal.in l.1.in 3.notab.ff.de
ferijs,Alex.conſ.123.n.3.in fine,lib.2.Felyn.in c.illud,
nu.8.de præſcript.Dec.conſ.183.ſub n 3. v. Et quia iſte
citatus,Ægid.Dec.564.Caputaq. Deciſ.112.p.1.vltra b
quod b ſcientia etiam dictæ citationis deprehenditur † 4
ex

ex conſtitutione procuratoris, quam fecit Michael ad
iſtam cauſſam. Rot. Deciſ. 11. de dol. & contum. in no-
uis. Felyn. in c. cùm contingat, poſt n. 8. de reſcript. Cæſ.
de Graſſ. Deciſ. 84. num. 6. Non obſtat, quod obijcitur
5 de calumnioſa lite, † quæ non ſuffragatur ad iſtum ef-
fectum, Biſign. Dec. 2. de rer. permut. Caſſad. Deciſ. 7. de
dolo, & cõtum quia non potuit conſtare de calumnia
6 † in principio litis nullis factis probationibus. Achil.
7 Deciſ. 7. ſub. nu. 6. vt lite pend. † nec poteſt dici impro-
bus litigans, quamdiu poteſt iuſtificari. Ægid. Deciſ.
103. Caſſad. Deciſ. 3. de reſtit. ſpoliat, & fuit dictnm in
illa Collen. Parochialis: quod autem in iſto caſu non
eſſet lis notoriè iniuſta, & calumnioſa, imò iuſtã cau-
ſam litis dixerunt Domini apparere ex probabili du-
8 bio, ad quem turnus pertineret, † ad iſtum autem effe-
ctum ſufficit cauſam litigandi eſſe coloratam. Rebuff.
ſuper reg. de ſubrog. litig. Gloſ. 7. n. 3. & quælibet pro-
babilis cauſa litigandi ſufficit ad euitandam calumniã,
vt fuit dictum in vna Concben. Arcbipresbyteratus
die 19. Ianuarij 1598. coram R.P.D. Litta.

ANNOTATIO.

a Seraph. Deciſ. 1165. n. 1. ſuit dictum in Aprutina be-
neficij 11. Martij. 1611. coram R.P.D. Marcomõtio.
9 Et quòd per comparitionem† citati purgetur omnis
b defectus citationis. Lancel. de attent. in præfat. p. 2.
c. 4. n. 128 & ſeq. Seraph. Deciſ. 1441. n. 4. Rot. Deciſ.
81. n. 4. & Deciſ. 95. n. 1. & Deciſ. 99. n. 2. & Dec. 336.
n. 1. part. 2. in recent. & in Tarraconen. Parochialis
10 26. Martij 1604. coram R. P. D. Litta quod † proce-
dit etiamſi citatus compareret ad effectum excipiẽ-
dum de nullitate dictæ citationis. Lancellott. dict. c.
4 nu. 130. Seraph. Dec. 1441. n. 4. ſuit dictum in Mu-
tilen. bonorum 5 Maij 1607. coram R.P.D. Manza-
11 nedo. Et ſufficit cõparitio procuratoris. Bellam. Dec.
12 139. Seraph. Deciſ. 144. num. 4. † Imò ſufficit ſola Cõ-
ſtitutio procuratoris, quia ex hac Cõſtitutione pręſ-
ſumitur citationem deueniſſe ad notitiam citati,
Sarnen. cõpen. Signaturę n. 68. & fuit dictum in Cæ-
ſarauguſtana Parochialis. 22. Febr. 1610. coram R.
P. D. Pampilio, quod procedit etiam ſi longè poſt
citationem fuiſſet conſtitutus procurator; vt fuit di-
ctum in Tarraconen. Parochialis 20. Martij 1606.
coram Litta, dummodo tamen ſit conſtitutus poſt
factam citationem, ex conſtitutione enim procura-
toris ante citationem non purgatur defectus cita-
tionis. Lancel. dict. cap. 4. n. 136. Rot. in Auximana
Vnionis 16. Aprilis 1619. coram R.P.D. Caualerio.
13 † Aduertendum tamen eſt, quòd etiam ex compa-
ritione procuratoris cõſtituti ante citationem pur-
gatur defectus citationis, ſi cum eſſet generaliter cõ-
ſtitutus, comparuit poſt factam citationem, & dedu-
xit generalitatem ad ſpeciem reſpectu cauſſæ, in
qua fuit citatus vt fuit dictum in dicta Auximana
Vnionis coram R.P.D. Caualerio.
An vero ſufficiat comparitio procuratoris generalis,
14 an potius requiratur mandatum ſpeciale, fuit † aliàs
in Rota variatum; nam requiri ſpeciale ad illa cauſ-
ſam tenet Rot. penes. Seraph. Dec. 1366. ſub n. 2 fuit
dictum in Lauden. deuolutionis 23. Martij. 1594.
coram Corduba, & tradit etiam Lãcellot. de attent.
part. 2. cap. 4. in præfat. n. 135. è contra verò ſufficere
etiam generale mandatum tenet Seraph. Deciſ. 54.
n. 5. & benè Rota Deciſ. 736. ſub n. 1. & tenuit etiam
Rota in d. Auximana coram R. P. D. Caualerio, &
hãc opinionem credo veriorem; nam eo ipſo, quod
procurator generalis comparuit poſt citationem,
præſumitur habuiſſe notitiam citationis.
Vlterius eſt aduertendum, quòd tunc demum per cõ-
paritionem citati ſanatur defectus † citationis, quã- 15
do conſtat verba comparitionis eſſe certa, & præci-
ſa reſpectu illius cauſſæ; ſecus autem ſi ſunt vaga, &
generalia, ita declarauit Rota penes Caputaquen.
Deciſ. 162. Incip. licèt per comparitionem, lib. 1. in
manuſcript.

Oliuerius Beltraminus.

ROMAMA VINEÆ.

Veneris 18. menſis Maij, 1601.

ARGVMENTVM.

Pecunia, ***verbum*** quomodo accipiatur in ſubhaſtatione:
& promiſſio de accollando non eſt accollatio.

SVMMARIVM.

1 *Pecunia* verbum, *in ſubbaſtatione non intelligitur ſtrictè pro pecunia, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione.*
2 *Promiſſio de accollando non eſt accollatio.*
3 *Depoſitum factum poſt multos dies poſt ſubbaſtationem non ſuffragatur.*
4 *Promiſſio de vendendo non eſt venditio.*
5 *Promiſſio de donando non eſt donatio.*
6 *Promiſſio de locando non eſt locatio.*
7 *Promiſſio de cedendo non eſt ceſſio.*
8 *Promiſſio de legitimando non eſt legitimatio.*
9 *Promiſſio de renouando inueſtituram non eſt renouatio.*

DECISIO XXVIII.

QVoniam in Deciſione in hac cauſa facta 2. Menſis
pręteriti Domini reſeruarunt videre, an delibe-
ratio, & venditio Vineæ poſſet in caſu iſto dici facta
præſente pecunia; ideò cùm de hoc particulariter du-
bitaſſem, Domini negatiuè reſponderunt, † admitten- 1
do enim verbum pecuniæ nõ eſſe in hac deliberatio-
ne ſtrictè recipiendũ pro ea, quæ ad numerum datur,
ſed pro ſatisfactione, iuxta l. 4. §. ait Prętor, & §. ſoluiſſe
ff. de re iudic. l. Prętor, §. ſi ab eo, vbi Gloſ. in verb. ſolut.
ff. de iure Fiſci; tamen nec in caſu iſto poteſt dici inter-
ueniſſe ſatisfactio; cum accollatio ſenſus D. Cerrinæ,
quæ pro ſatisfactione adducitur, nullibi legatur. † apo- 2
cha enim continet promiſſionem de accollando, quæ
accollatio non eſt, l. ſi quis ſtipulatus ſit, Stichum, §. fit. a
ff. de verb. oblig. cum alijs per Tiraquell. de retract. cõ-
uent. in fine, nu. 4. & ſeq. & promiſſionem de accollãdo
in genere, quæ propter incertitudinem ex tunc nõ po-
teſt dici accollatio, l. duo ſunt Titij, ff. de teſtam. tut. &
propterea D. Io. Baptiſta emptor inſtetit pro declara-
tione cenſuum accollandorum, quia autem D. Mich.
Bonellus non propterea liberatus erat à moleſtijs ſibi
illatis, & poterant oriri multæ controuerſiæ ſuper hu-
iuſmodi accollatione, de quibus per informantes, &
res in longius protraheretur contra l. à Diuo Pio, §. ſi
emptor, ff. de re iud. viſum fuit Dominis non fuiſſe vẽ-
ditionem factam præſente pecunia, & intrare nullita-
tem in ſuperiori Deciſione in genere firmatam; † nec 3
attendendum depoſitum poſt multos dies factum, vt
fuit dictum in Tiburtina Caſtri Sambuci, Lunæ 27.
Ianuarij 1579. coram Sanctiſſimo.

ANNOTATIO.

a Sicut † nec promiſſio de vendendo eſt venditio, latè 4
Gab. de empt. concl. 2. per tot. Surd. conſ. 52. n. 13. &
conſ. 369. n. 1. nec † promiſſio de donãdo eſt donatio. 5
Rol. conſ 69. n. 17. & 18. lib. 3. Theſ. Dec. 333. n. 5. nec
† promiſſio de locãdo eſt locatio. Iaſ. in l. quoties. li- 6
mit. 14. c. de rei vend. Tiraquel. de retr. cõuent. tit. 16.
n. 15. nec † promiſſio de cedendo, eſt ceſſio, Rom. cõſ. 7
86. num. 7. verſ. 1. quia vbi apoſtilla dat concordan-
tes, † nec promiſſio de legitimãdo filiũ eſt legitima- 8
tio.

9 tio.Boer.Dec.48.ſub n.10.† nec promiſſio de renouã-
do inueſtiturã eſt renouatio,l.nec cui,vbi Bal.c.loc.
Ruin.Sen.cõſ.16.n.6.& Rota infra in dec.348.nu.3.

Oliuerius Beltraminus.

GERVNDEN. VINI.

Veneris 18.menſis Maij, 1601.

ARGVMENTVM.

Rei ſuæ Dominus poteſt de ea ad ſuum libitum diſponere, & Beneficij collatio non mutat verum ſtatum beneficij, cùm præſumatur facta ſine tertij præiudicio.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum, quod eſt Dominus fructuum, poteſt augere numerum Præpoſiturarum, etiam plenis præpoſitaris.*

2 *Collatio non tollit antiquum dominium, quia ſola adminiſtratio cenſetur facta collatiua.*

DECISIO XXIX.

DOmini, vna parte tantùm informante, reſoluerunt
1 ſine difficultate potuiſſe † capitulum facere augmentum, etiam plenis præpoſituris; Cùm enim fuerit ſæpius reſolutum, & in hac cauſa coram R.P.D. meo Penia 5.Maij 1599. & 24.Nouemb. 1600.& in Vicent. Augmenti coram Illuſtr.Blanch.16.Octobris,& 14.Decembris 1587.& Pariter in Illerdun.Augmenti coram R.P.D.meo Decano 30.Octobris 1585. Dominium fructuum ſpectare ad capitulum, & propterea vti Dominum poſſe de ipſis diſponere, ad l.in re mandata,C.mãdati,gl.in c.2.§.1. in ver.Statutum, de verb.ſign. lib.6. Felin.in c.cùm omnes, n.9.& 10, de conſtit. Præpoſitos autem eſſe meros adminiſtratores hoc vendicat ſibi locum non minus plenis quàm vacantibus præpoſituris,
2 quia collatio † non tollit antiquum dominium, Corn. conſ.225.nu.4. v.non enim aufertur, lib.1.cùm ſemper intelligatur ſine præiudicio iuris alterius, gl.in c.cùm olim in ver.præiudicium, de conſuet. Dec.conſ.407.n. 20.& ſola adminiſtratio facta fuit collatiua, vt dictum fuit in allegatis Deciſionibus, & propterea fuit dictum reſolutiones in cauſa hac factas habere locum etiam plenis præpoſituris.

ROMANA PECVNIARIA.

Luna 21. Menſis Maij 1601.

ARGVMENTVM.

Mutato modo, & qualitate adminiſtrationis non poteſt quis conueniri ex prima obligatione, nec iuxta formam illius.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio prima ceſſat mutato modo, & qualitate adminiſtrationis.*

2 *Diſpoſitio noua cenſetur quoties aliquid additur, vel detrahitur antiquæ.*

3 *Conuentio ſemper debet intelligi rebus in eodem ſtatu permanentibus.*

4 *Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem.*

5 *Obligatione Camerali quis conueniri non poteſt, quando fuit alterata, & mutata prima obligatio, cui erat adiecta.*

6 *Obligatio Cameralis non cenſetur repetita in noua obligatione.*

7 *Obligatio Cameralis non cenſetur repetita in tacita relocatione.*

DECISIO XXX.

DOmini concluſerunt obligationem Cameralem fuiſſe finitam tempore, quo per commeſtabilem
fuit datus Franciono coherarius, † quia mutato modo, 1
& qualitate adminiſtrationis ceſſauit prima obligatio,
& euaſit noua adminiſtratio è noua cauſa proueniens,
Aret. conſ.57.col.2.verſ.2.probatur, † vbicumq; enim 2
diſpoſitioni aliquid additur, vel detrahitur, noua diſpoſitio celebratur, l.ius ciuile, ff.de iuſtit.& iure, l.ſi vnus, §.pactus, v.Quod ſi non in totum, ff.de pact.Socin. conſ.82.ſub n.9.lib.4.Pariſ.conſ.43.ſub n.11.lib.1.& faciunt tradita per Socin.conſ.62.n.23.lib.4. Non obſtat quòd terminus ſit præfixus ad beneplacitum in diſdi-
cta, † quia hoc intelligi debet rebus in eodem ſtatu per- 3
manentibus, l.quæro, §.inter locatorem, ff.locat.l.quòd ſeruus, ff.de condit.cauſ.dat. c.penult. vbi Abb. de Cleric.non reſid. Minus releuat, quòd poſt datum cohærarium Francionus adminiſtrauerit, & propterea teneatur de adminiſtratis rationem reddere, quia hoc non
negatur, † cùm quilibet adminiſtrator ad eam tenea- 4
tur, l.1.§.officio, vbi Bal. ff.de tutel. Aym. conſ.218.n.1.
† Sed dicitur non poſſe conueniri obligatione Cam. 5
poſtquam per alterationem fuit mutata, & nouata pri-
ma obligatio, cui erat adiecta, † & in iſta noua non cen- 6
ſetur repetita, Bal.in l.legem, n.2. C.locat.Iaſ. conſ.49. n.12.lib.3.Afflict.Deciſ.365.n.15.Galeſ.ad oblig.Cam.
ſub tit.de vi inſtr.oblig.Cam.n.58. a a

ANNOTATIO.

a Et ibi modernus Zacchias de oblig.Cam.q.30.n.20. & 21.qui alios cumulat, & in tacita renouatione locationis, in qua alias cenſentur repetita omnia pacta, & conditiones primi contractus, iuxta trad. per
concl.2.n.2.& 7.non cenſeri † repetitam obligatio- 7
nem Cam. dixit Rota in Romana euacuationis 26. Ianuarij 1615. coram R.P.D.Vbaldo.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SOCIETATIS OFFICIORVM.

Luna 12.menſis Nouembris, 1601.

ARGVMENTVM.

Pupillus validè obligatur per tutorẽ, vbi obligatio verſa fuit in vtilitatem pupilli, etiam abſque ſolemnitatibus ſtatutarijs. Item an tutor ante confectionem inuentarij dicatur tutor, & an geſta per tutorem, pendente accuſatione ſuſpecti, valeant.

SVMMARIVM.

1 *Tutor validè obligat pupillum, vbi conſtat de verſione pecuniæ in vtilitatem pupilli.*

2 *Verſio probatur ſtante indigentia præcedenti mutuo ſubſequenti effectu & nu.11. vbi datur exemplum.*

3 *Quod maximè procedit ſtante breuitate temporis, quod interceſſit.*

4 *Tutor etiam ante confectum inuentarium poteſt adminiſtrare, & eius geſta tenent, licet poſſit, vt ſuſpectus, amoueri.*

5 *Quod præſertim procedit, quando Tutor publicè, & palam adminiſtrat, & pro tutore ſe gerit.*

6 *Item etiam de plano procedit in negotio, quod celeritatem deſiderat.*

7 *Decretum conditionale, non purificata conditione euaneſcit.*

8 *Decretum cum intimatione, ſi intimatio non reperitur facta non afficit.*

9 *Pupillus obligatur etiamſi ſolemnitates non interuenerint, quando conſtat de verſione in eius vtilitatem, cum non debeat locupletari cum alterius iactura.*

10 *Tutori eſt interdicta adminiſtratio pendente accuſatione ſuſpecti, quod eſt verum, vbi concurrit ſcientia illorum,*

cum

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

cum quibus contrahit.
12 *Verſio ex quibus coniecturis probetur, vide remiſſiuè.*

DECISIO XXXI.

DOmini reſoluerunt potuiſſe Gometium obligare
pupillum in ſocietatibus officiorum, de quib agi-
1 tur† cùm pecunię acceptę fuerint in vtilitatem pupilli
erogatæ, l. tutor. in princ. ff. de pign. act. l. ſi in rem, C.
quando ex facto tut. gl. in l. ſi is, qui. in princ. in v. obli-
gari, & ibi Bart. ff. de pign. act. accepit enim Gometius
huiuſmodi pecunias pro ſecatione inſtantis meſſis, &
ſecundùm calculum periti de conſenſu partium per iu-
dicem deputati, iuncta fide nobilium Romanorum non
extabant in manibus tutoris tot pecuniæ, quæ ſuffice-
2 rent pro recollectione; pro fit, † vt ſtante indigentia pe-
cuniæ, & recollectione ſubſecuta ſatis probetur pecu-
nias verſas in vtilitatem pupilli, Bal. conſ. 253. n. 2. lib.
3. Fed. de Sen. conſ. 119. n. 4. Rom. in l. ciuitas, ſub nu. 8.
a vbi etiam Alex. ſub n. 11. & 12. ff. de priuil. cred.[a] † præ-
3 ſertim propter breuitatem temporis, quæ interceſſit, d.
l. ſi ventri, §. fin. vbi Bar. in princ. Ripa nu. 10. Ang. in l.
fin. v. Hoc autem limit. C. de pig. Non obſtat quòd obij-
citur Gometium non feciſſe inuentarium, & alia ſo-
4 lemnia, quia nihilominus † tutor erat, & geſta per ipsũ
tenebant, licèt potuiſſet vt ſuſpectus remoueri, Bart. in
l. tutor, qui repertorium, ſub n. 7. v. Contrarium puto,
ff. de adminiſt. tut. Salyc. in l. tutores ſub nu. 7. v. Aut in-
terim adminiſtr. C. eo tit. Abb. in c. ex parte n. 6. vbi etiã
Dec n. 22. de appell. Cum. conſ. 15. circa medium verſ.
& hoc voluit Bart. Alex. conſ. 86. n. 8. lib. 2. Ruin. conſ.
b 89. n. 6. lib. 5. Abb. conſ. 21. n. 2. Put. Deciſ. 287. lib. 1.[b] †
5 Quod eo magis procedit, cum Gometius palam, & pu-
blicè adminiſtraret, & pro tutore ſe gereret, Socin. cõſ.
153. n. 3. lib. 2. Chiſſan. Deciſ. 192. Caput. Deciſ. 223. p.
3. Accoramb. Deciſ. 18. lib. 2. & fuit dictum in vna Ro-
mana lucri dotis coram Cantuccio die 13. Decembr.
1588. & in vna Foroliuien. Iuriſpatronatus 25. Octobr.
1599. coram R.P.D. meo Lancellotto, præſertim in
negotio, quod non ſolùm concernebat commodum pu-
6 pilli, ſed & † celeritatem deſiderabat, ne meſſis iam ma-
tura periret, Bar. in l. legitimos, in fin. ff. de leg. tut. Bal.
in l. finali in princ. C. de tut. & curat. qui ſatis non ded.
Salyc. in l. tutores, in fin. C. de admin. tut. Dec. in d. c. ex
part. n. 21. Ruin. conſ. 108. n. 13. lib. 1. Thom. de Tan. De-
ciſ. 28. Non obſtat, quòd Gometio fuerit datus adiun-
ctus, quia fuit datus ſub conditione: quòd præſtaret
7 cautionem, † qua non præſtita decretum euanuit, l. hęc
venditio. in princ. ff. ſi certum petatur, l. neceſſario, §.
8 quod ſi pendente, ff. de per. & comm. rei vend. † & cum
decrètum fuiſſet factum cum intimatione, quæ non re-
peritur facta, nõ afficiebat ipſum Gometium, Put. De-
ciſ. 174. lib. 1. Io: Paul. Deciſ. 121. cùm nec etiam appa-
reat ad eius notitiam deueniſſe, Caput. Deciſ. 322. n. 4.
9 p. 2. † Non obſtat, quod non interuenerit decretum iu-
dicis, & aliæ ſolemnitates ſtatutariæ, quia placebant
Dominis reſponſiones datæ per informantes, præſer-
tim ſtante verſione in vtilitatem pupilli, l. vtere, & l.
prædium, §. emptor. C. de præd. min. l. ſi pupillorum, §.
ſi obligauerit, ff. de rebus eorum, ne alias pupillus cum
aliorum iactura, & damno locupletaretur, l. nam hoc
natura, ff. de cõd. indebit. c. locupletari, de reg. Iur. in 6.
10 ex quibus etiam tollebatur, † quòd pendente accuſatio-
ne ſuſpecti, fuiſſet ipſo iure interdicta adminiſtratio
Gometio, vltra quòd iſtud eſſet verum, ſi interueniſſet
ſcientia illorum, qui dederunt pecuniam, l. quòd ſi fur-
ti, §. 1. verſ idem dico, & ſciens, ff. de ſolut. Cætera benè
tolluntur per informantes.

ANNOTATIO.

a Odd. de reſt. in integr. p. 2. q. 51. art. 5. nu. 57. latè Surd.
Dec. 55. n. 7. & † eſt optima Deciſio: In Romana pre- 11
tij grani 28. Iunij 1614. coram R.P.D. Vbaldo, vbi
fuit dictum, quòd ſi monachi prius indigebant victu,
& veſtitu, & poſtea conſtat vixiſſe, & fuiſſe veſtitos,
præſumi debere verſionem pecuniarum in eorum v-
tilitatem, † & plures coniecturas ad probandam 12
verſionem deducit Menoch. lib. 3. præſum. 55. n. 5. &
ſeq. & idem Menoch. de arbitr. caſ. 432. per totum.
b Rot. Deciſ. 89. nu. 8. p. 2. diu. Seraph. Deciſ. 1004. n. 5.
fuit dictum in Romana de Columna 20. Decembris
1610. coram R.P.D. Pirouano.

Oliuerius Beltraminus.

GERVNDEN. CANONICATVS.

Lunæ 12. Nouembris, 1601.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatus gratioſè non tenetur iuſtificare totam gratiam, ſed ſufficit iuſtificare Clericatum, & obitum defuncti in poſſeſſione, & litem, ſeu reſeruationem.*

DECISIO XXXII.

FVit concluſum dandum eſſe mandatum de immit-
tendo Ioſepho Texedor gratioſè ſubrogato ad poſ-
ſeſſionem Michaelis Galli collitigãtis defuncti lite pẽ-
dente, quia fuit probatus Clericatus, & obitus Michae-
lis in poſſeſſione, quod ſufficit abſque alia iuſtificatio-
ne, Put. Dec. 495. lib. 2. Paleot. Deciſ. 129. Mohed. Dec.
324. & fuit dictum in cauſa Miranden. Parochialis co-
ram R.P.D. Penia 17. Maij 1600. & in pluribus alijs.

CESENATEN. DOMVS.

Lunæ 19. Nouembris, 1601.

ARGVMENTVM.

Fœminæ in territorio Cæſenaten. ſuccedunt in bonis emphyteoticis, vigore breuis Innocentij VIII. etiam quando inueſtitura eſt concepta pro maſculis.

SVMMARIVM.

1 *Fęminæ, non extantibus maſculis, ſuccedunt in bonis emphyteoticis in Ciuitate, & Territorio Cæſenæ ex Breui Innocentij VIII. & maximè quando non adeſt aliqua dictio taxatiua, ſcilicet, pro maſculis tantum, & ſub n. 5.*
2 *Ampliа procedere, etiamſi inueſtitura ſit pro maſculis, quia intelligitur,* donec maſculi extent; *illis autem deficientibus ſuccedunt fœminæ.*[a]
3 *Relatio eſt facienda ad proxima, non autem ad remota.*
4 *Contrahentes cenſentur ſe conformare cũ diſpoſitione Breuis.*
6 *Fœminæ in territorio Cæſenaten. non ſunt excluſæ à ſucceſſione emphyteuſis; etiam ſi inueſtitura ſit pro maſculis tantùm; quia intelligitur donec extant maſculi, & in concurſu illorum.*

DECISIO XXXIII.

REſolutum fuit D. Iuliam eſſe comprehenſam in
inueſtitura, licèt ſimus in emphyteuſi recepta ab
Eccleſia, quia, quicquid ſit de iure communi extat cla-
ra diſpoſitio breuis Innoc. VIII. † in quo cauetur in cõ- 1
tractibus emphyteoticis in Ciuitate, & Territorio Cę-
ſenæ faciendis, fęminas, nõ extantibus maſculis, admit-
ti poſſe, & debere, & in eis comprehendi, & compre-
henſas intelligi.[a] Quod ſine difficultate procedere vi- a
ſum eſt Dominis, cùm dicatur in inueſtitura † pro fi- 2
lijs, & nepotibus maſculis ſine aliqua dictione taxa-
tiua,

tiua; vt fuit in terminis iſtius Breuis dictum in vna Cæ-
ſenaten. bonorum coram R. P. D. meo Pamphilio, 1.
Decẽb.1586. Non obſtat illa dictio (tantum) quia non
eſt appoſita ad reſtringendam conceſſionem ad ſexum
maſculinitatis; ſed ad qualitatem illam de recta linea
3 maſculina, †vt referatur ad proxima, & immediata, ad
not. in l.1. ff. de leg. præſt. & in l. hæredes palam, §. ſed
4 ſi notam, ff. de teſt. †& vt diſpoſitio reddatur conſonans
Breui, cuius diſpoſitioni credendum eſt, quòd volue-
rint contrahentes ſe conformare, l. continuus, §. cùm
ita, ff. de verbor. oblig. gloſ. in l. vnicæ, §. accedit, C. de
rei vx. act. & fuit dictum in illa Cæſenaten.

ANNOTATIO.

a Et de hoc Breui Innocentij VIII. ad fauorem fœmi-
narum in Ciuitate, & territorio Cæſenat. loquitur
Mant. De tac. lib. 22. tit. 17. n. 24. & quòd in Ciuitate
Cęſenaten. fęminæ ſuccedant fuit dictum in Cęſenat.
bonorum, 26. Nouemb. 1607. coram R. P. D. Ottem-
bergo, & in alia Cæſenaten. Domus 5. Maij 1599.
coram Card. Lancell.
5 Imò† etiam ſtante dictione taxatiua (tantùm) fœminæ
non ſunt excluſæ; quia intelligitur ſolùm, donec ex-
6 tant maſculi, & in concurſu illorum, †illis verò defi-
cientibus fęminæ ſuccedunt, ita dictum fuit in Cæ-
ſenaten. bonorum 7. Maij 1610. coram R. P. D. Ot-
tembergo, Caputaq. Deciſ. 123. lib. 2 in manuſcr.

Oliuerius Beltraminus.

VICANA IVRISPATRONATVS.

Merc. 28. Nouemb. 1601.

ARGVMENTVM.

Præſentatio facta de abſente, & non exhibita Ordinario eſt nulla; Commiſſio non extenditur ad perſonam non expreſſam, nec trahitur ad cauſas poſtea exortas.

SVMMARIVM.

1 *Præſentatio facta de abſente, & non exhibita Ordinario eſt nulla, & ſub n. 4.*
2 *Commiſſio non extenditur ad perſonam non expreſſam.*
3 *Nec trahitur ad cauſas poſtea exortas.*
5 *Præſentatio de abſente tenet, ſi ordinario ſit nota perſona circa litteraturam, declara vt n. 7.*
6 *Hoc non procedit, quando examen eſſet de forma, puta in Parochiali.*
8 *Præſentatio de abſente tenet, ſi infra quadrimeſtre ſe exhibeat coram Ordinario.*

DECISIO XXXIV.

PRæſentationem Scipionis eſſe inualidam dixerunt
1 Domini, †quia facta fuit de ipſo abſente; a & non
a exhibita Ordinario, Io: Andr. in c. fin. ſuper verbo præ-
ſentatio. de iurepatro. Lap. alleg. 75. ſub n. 6. Rot. Dec.
2. de iurepatr. in nouis, Card. in Clem. vni. in verb. Præ-
ſentatus, in 1. opp. de exceſſ. Prælat. Mil. in verb. Patro-
nus debet infra tempus, Lambert. de iurep. art. 1. 4. qu.
princ. 2. pag. lib. 2. n. 1. & ſeq. & fuit latè deductũ in vna
Regien. Prioratus 26. Iunij 1586. coram R. P. D. meo
Pamph. Nec obſtat, quòd intra quatuor menſes com-
paruerit coram Canonico Quaranta, cui erat delegata
cauſa ſuper iurepatronatus. Quia cùm fuiſſet commiſ-
ſa controuerſia, quę agitabatur inter primos pręſenta-
tos, non erat propterea illi conceſſa facultas cognoſcẽ-
di, & inſtituendi Scipionem, qui non ſolùm in reſcrip-
to Ordinarij nõ erat comprehenſus, ſed nec de eo tem-
2 pore habebat præſentationem. Clarũ eſt enim, quòd †
reſcripta delegatoria non extenduntur ad perſonã non
expreſsã, l. 1. in fin. ff. de conſt. Princ. c. ſignificanti. de re-
ſcript. c. cùm P. & G. de offi. de leg. Bart. in l. 1. §. fin. ſub.
n. 4. ff. quor. appel. nõ recipiant. Abb. in c. 1. n. 2. de alien.
iud. mut. cauſ. fact. nec † trahuntur ad cauſas poſtea e- 3
xortas, c. ſignificauit, & c. fin. vbi gloſ. in ver. ad futuras
de reſcript. Rot. Deciſ. 18. de reſcript. 32. ſub n. 2. verſ.
nam licet prohibitum, de procur. in nouis.

ANNOTATIO.

a Præſentatio† facta de abſente eſt nulla. Card. Tuſc. 4
qui alios refert in verbo præſentatio concl. 592. n. 7.
& 8. latè Garſi. de benef. p. 4. c. 1. n. 1. & ſeq. Rota in
Regien. Prioratus. 26. Iunij 1587. coram Card. Pãph.
& in Iporigien. Plebaniæ 28. Iunij 1610. coram R.
P. D. Ottembergo.
Si tamẽ† perſona præſentata ſit nota Ordinario adeò, 5
quod certũ ſit, quod examine nõ indigeat, tenet pręſ-
ſentatio facta de eo abſente; vt fuit dictum in d. Re-
giẽ. Prioratus corã Cardinali Pamphilio, & in Sala-
mantina Capellanię 17. Iunij 1605. corã Ottẽbergo
bene Lãbert. de Iurepatro. par. 2. lib. 1 q. 11. art. 3. per
tot. Verũ neque† ſufficeret, quod præsẽtatus eſſet no- 6
tus Ordinario, vbi examen eſſet omnino neceſſariũ
puta quãdo ageretur de Eccleſia Parochiali, & adeſ-
ſet cõcurſus plurium præſentatorum, vt fuit dictũ in
d. Regienſ. coram Pamphilio, & in Aurienſ. Paro-
chialis 22. Aprilis 1611. Garz. de benef. p. 4. cap. 1. n.
22. Imò† hodie cum ex diſpenſatione Conc. Trident. 7
ſeſſ. 7. c. 13. non poſſit præſentatus inſtitui, etiam in
ſimplicibus, niſi præuio examine, ideo videtur, quod
præsẽtatio de abſente facta ſit nulla, quãuis præſen-
tatus ſit notus Ordinario, ita fuit dictũ in Calaguri-
tana Beneficij de Legarda 22. Iunij 1587. corã Ora-
no, & conſiderat Garz. de benef. p. 4. c. 1. n. 24. † Bene 8
verũ eſt, quod ſufficit, quòd præſentatus abſẽs infra
quadrimeſtre ſe exhibeat corã Ordinario ad effectũ
ſubijciendi. Garz. de benefic. p. 4. cap. 1. numer. 25.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS.

Lunæ 3. men. Decembr. 1601.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Valor Beneficij iuſtificatur ex ſemiplena probatione.*
2 *Et ex publica voce, & fama.*
3 *Clericatus, & legitimitas iuſtificatur ex cõmuni reputatione.*

DECISIO XXXV.

GRatia Io. Baptiſtæ viſa fuit Dominis ſatis iuſtifi-
cata, tam quoad valorem; † cum in hoc ſufficiat 1
ſemiplena probatio, Cæſ. de Graſ. Deciſ. 43. nu. 3. & 91.
n. 1. † & publica vox, & fama. Put. Dec. 29. l. 1. Caput. 2
Dec. 277. nu. p. 7. 1. & fuit dictum in vna Rauennatẽſ.
Cappellaniæ 1. Iulij 1594. coram P. D. meo Penia, quã
† quoad Clericatum, & procreationẽ ex legitimo ma- 3
trimonio, in quibus ſufficit communis reputatio. Rot.
Dec. 4. de probat. in antiquis Ægid. Dec. 114. & quoad
omnia alia narrata, præterquam quoad vacationem
in menſe Nouembris, de quo Domini reſeruarunt par-
ticulariter videre.

VRGELLEN. IVRISOPTANDI.

Lunæ 10. men. Decembr. 1601.

ARGVMENTVM.

Clauſula, paritio Breui tollit iuriſdictionem iudici non ſecuta prius paritione, & obſtat cuicumque tertio, & non importat, niſi reſtitutionem poſſeſſionis, & fructuum, non autem expenſarum.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Clauſula*(parito) *tribuit Iuriſdictionem conditionalem, ita vt nec iudex procedere, nec pars audiri poſſit, niſi prius facta paritione.*
2 *Amplia : vt dicta clauſula obſtet cuicumque tertio venienti ad cauſam, etiam quod ad ipſum non ſpectet paritio.*
3 *Clauſula* (ſine retardatione) *impedit tertium agere, quando non eſt facta ſolutio.*
4 *Clauſula*(parito) *non includit expenſas.*

DECISIO XXXVI.

CApitulum Vrgellen. non eſſe audiendum: dixerũt
1 Domini vnanimiter; quia † illi obſtabat clauſu-
la *parito Breui*, quæ tribuit Iuriſdictionem conditiona-
lem, ita vt nec iudex procedere, nec pars audiri poſſit;
niſi prius verificato, quod fuerit paritum Breui, Put.
Deciſ.16.vt lite pendente; & fuit dictum in vna Hiſpa-
len. Beneficij 24 Febr. 1584. coram R. P. D. meo De-
cano, & in Regien. Beneficij 13. Ianuarij 1597. coram
a R.P.D. meo Litta; [a] Vnde cùm Breue contineat non
ſolum traditionem poſſeſſionis, ſed etiam fructuum re-
ſtitutionem; per ſolam traditionem poſſeſſionis, non
dicitur fuiſſe ſufficienter paritum. Non obſtat, quod
non pertineat ad Capitulũ reſtituere fructus, quos non
percepit, & quo ad ſe videatur paritũ per traditionẽ
2 poſſeſſionis, quia fuit † dictum clauſulam obſtare cui-
cumque ad cauſam venienti, etiam quòd ad ipſum non
ſpectet paritio, quia eadem commiſſio eſt cõditionalis
reſpectu omnium, vt fuit tentum in vna Hiſpalen. Be-
neficij de Cantellana 8. April. 1585. coram R.P.D. meo
Decano, & in vna Compoſtellana Parochialis coram
b bo. me. Orano 16. Decembris 1596. [b] † Sicuti etiam
3 dicitur de clauſula *(ſine retardatione)* quæ impedit ter-
tium agere, quamdiu non eſt ſoluta penſio per titula-
rem. Caput. Dec. 1. lib. 1. in manuſcript. Paleott. Dec.
4 210. † Non eſt tamen habenda ratio expenſarum, quæ
non continentur ſub clauſula (*parito Breui*) vt fuit ſæ-
pius reſolutum, & ſignanter in Pampilonen. benef. co-
ram Illuſtriſſ. Card. Blanchetto 28. Iunij 1587. & in
Carthaginen. fructuum 28. Septem. coram bo. me. Ro-
buſterio, & in Maioricen. Canonicatus 19. Octobris
c 1587. coram R P.D. meo Decano. [c]

ANNOTATIO.

a Gonzalez ſuper reg. 8. in annot. contra nullitates, & attentata n.249. & 251. Rot. Dec. 68. p. 1. in recent. cap. 1. Rot. Deciſ. 93. p. 4. in recent. plures cumulat Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 91. num. 7.

b Rota Dec. 97. n. 2. p. 1. in recẽt. Mart. de clauſ. p. 1. clauſ. 91. num. 7.

c Rot. Deciſ. 319. in fin. p. 2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS S. THEON.

Veneris 11. Men. Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

Obitus in menſe reſeruato, ad effectum reſeruationis, debet plenè probari, & plura adducuntur: ex quibus probatur. Item quando impugnans ſe poſſit fundare in eo, quod impugnat.

SVMMARIVM.

1 *Obitus, in menſe reſeruato ad inducendum reſeruationem requirit plenam, & concludentem probationem.*
2 *Teſtis deponens, quia vicinus, probat obitum.*
3 *Teſtis deponens vidiſſe mortuum, probat obitum.*
4 *Item probat obitum ſi dicat ſe interfuiſſe funeri.*
5 *Mors, in menſe reſeruato, maximè probatur ex enunciatione Ordinarij, cum concernat ipſius præiudicium.*
6 *Poſſeſſor triennalis nõ indiget iuſtificatione iuris ſui auctoris*
7 *Impugnans ius alienius non poteſt ſe in iure illius fundare.*
8 *Fallit, durante lite ſuper impugnatione, dummodo non impugnet in vno eodemque negotio.*
9 *Poſſeſſio triennalis inducit præſumptionem alterius tituli validi, licèt appareat de vno titulo inualido.*
10 *Clauſula* (ſeu quouis alio modo) *probata vacatione expreſſa de facto, comprehendit veram vacationem.*

DECISIO XXXVII.

FVit reſolutum gratiam Ioannis Baptiſtę eſſe iuſtifi-
catã quoad vacationem per obitum Sylueſtri Car-
rarij in menſe Nouembris, † licèt enim ad inducendã 1
reſeruationẽ requiratur plena & concludens probatio
obitus in menſe Apoſtolico. Put. Deciſ. 266. lib. 3. &
fuit dictum in vna Pampilonen. Benef. coram Cantuc-
cio 8. Martij 1577. in vna Placen. Canonicatus 1. Mar-
tij 1599. coram bo. mem. Orano; tamen hic adeſt plena
probatio. Quartus enim teſtis deponit articulum verũ,
& ſubiũgit rationẽ, quia habet vicina ædificia, & quia
ſæpiſſimè cõuerſatur, † bona eſt enim Ratio in teſte ad 2
probandum obitum, quia vicinus. Purpur. in l. 1. nu. 97.
ff. ſi cert. pet. Corn. conſ. 10. ſub. nu. 2. verſ. Item Domi-
na Lucia. lib. 1. Quintus deponit articulum verum, &
dicit. † quod vidit mortuũ, quod licèt ſufficiat, vt dicit 3
Bart. in l. ſi quidem ſub num. 2. verſ. item rectè poſſum,
Cod. ſolut. matr. tamen adhuc ſubiungit, quòd † inter- 4
fuit funeri, quæ eſt optima ratio in teſte. l. cõditionum.
la 2. ff. de condit. & demonſtr. Corn. d. conſ. 10. ſub. num.
2. verſ. & probatur mors alicuius. Marant. in reput. l. is
poteſt. n. 157. ff. de acquir. hæred. quorum dicta admi-
niculatur depoſitio ſecũdi teſtis de publica voce, & fa-
ma, & enũciatio Ordinarij in edictis promulgatis pro
concurſu, quòd Sylueſter erat mortuus in menſe No-
uembris, quæ enunciatio maximi eſt momenti, cum 5
concernat ipſius Ordinarij præiudicium. Paleott. Dec.
23. Et cùm ſecundus, & quartus teſtis iuxta quartum, &
ſextus iuxta tertiũ deponant Carrarium † poſſediſſe Pa- 6
rochialẽ per quatuor annos, & vltra pacificè, habitã-
que fuiſſe dictam Parochialẽ cõmuni reputatione pro
vacãti per mortẽ ipſius, ſatis probatur vacatio per obi
tũ abſque aliqua iuſtificatione iuris ipſius Carrari, iux-
ta allegat. Lap. 89. Caſſad. Deciſ. 2. de cauſ. poſſeſſ. &
propr. Mohed. Dec. 19. de renunciat. Non obſtat, quòd
ijdem teſtes deponãt Carrarium habuiſſe titulũ à mo-
nialibus, quarum ius Ioannes Baptiſta impugnat, † & 7
propterea non videatur poſſe iuuare ſe hac poſſeſſione
prędeceſſoris, ad reg. ex eo. de reg. iuris in 6. † quia vnus 8
ex Dominis reſpõdebat, quod durante lite ſuper huiuſ-
modi impugnatione, nõ obſtante prædicta regula po-
teſt ſe in ea fũdare, vt in terminis fuiſſe in Rota reſolu-
tum teſtatur Sarnen. in reg. de annali qu. 16. in fine. ex
traditis per Abbatem in c. Capitulum. in fine, quem ſe-
quitur ibi Felin. n. 9. de reſcript. Verum hoc procedit,
quando nõ in vno, eodemque negotio impugnatur: vt
declarat Sarnen. in dicta quæſtione 16. Rota conſ. 347.
n. 7. qui dicit hũc eſſe caſũ illius c. Capitulum. Pręterea
† ſtante triẽnali, licèt appareret de titulo inualido pre- 9
ſumebatur alius titulus validus. Caſſad. Dec. 3. de cauſ.
poſſeſſ. & propr. Accoramb. Deciſ. 24. p. 2. Mil. in verb.
beneficium impetrans, † vltra quod cum probetur va- 10
catio iſta de facto, ſaltem intrat clauſula, *vel alio quouis
modo*, vt fuit dictum in cauſa Placen. Cappellaniæ 27.
Iunij 1597. corã D. meo Penia, quia tamen difficultas
hæc non fuit per informantes tacta, ſi opus erit par-
ticulariter dubitabitur.

DER-

Digitized by Google

DERTVSEN. PAROCHIALIS DE SORITO.

Venerie 11. Menſis Ianuarij 1601.

ARGVMENTVM.

Notarius poteſt extrahere acta ab ipſo ſcripta, vel corã ipſo producta, & inſtrumenta, de quibus eſt rogatus abſque citatione, vel alia ſolemnitate, quamuis non ſint ab ipſo ſcripta, ſed tantùm ſubſcripta.

SVMMARIVM.

1 *Notarius poteſt ſine citatione, & alijs ſolemnitatibus extrahere ſuum proceſſum.*
2 *Ampliatur etiam reſpectu illorum iurium, quæ non fuerunt ab ipſo rogata; ſed coram eo, vti actuario, fuerunt producta.*
3 *Subſcriptio notarij operatur, vt ſcriptura dicatur ab ipſo facta.*
4 *Notariatus probatur ex legalitate Ordinarij.*
5 *Recognitio facta per habentem notam manum ſufficit in ſcripturis publicis.*

DECISIO XXXVIII.

FVit reſolutum proceſſum, & iura per Gabrielẽ ex-
1 hibita eſſe in forma probanti, † proceſſus enim potuit per Philippũ Notarium actuarium ſine citatione, & alia ſolemnitate extrahi, l. vnum, & ibi not. C. de teſtam. tradunt communiter ſcribentes in auth. ſi quis in aliquo. C. de edendo. Rot. Deciſ. 1. de fide inſtrumen. in nouis, & Deciſ. 4. eodem tit. in antiq. Caputaq. Deciſ. 170. p. 1. & fuit dictũ in vna Calaguritana Beneficij de Narboſa 13. Ianuarij 1595. coram R. P. D. meo Corduba, & in Burgen. Beneficij coram R. P. D. meo Sacrato 7. Februarij 1600. Non obſtat, quod reperiantur in hoc proceſſu, iura nõ rogata ab ipſo Philippo, ſed a
2 quodam Iacobo Criſpes † quia cùm fuerint producta coram Philippo, fuerunt de ipſius actis effecta. Marãt. qui alios allegat de ord. iud. p. 6. §. decimus actus, ſub n. 3. verſ. quãdoque producens inſtrumenta, & propterea vti propria potuerunt ab ipſo ſine aliqua ſolẽnitate extrahi: Minus releuat, aliqua iura eſſe non manu ipſius
3 notarij, ſed aliena ſcripta, † quia ſuficit, quod fuerint ab ipſo ſubſcripta. Innoc. in c. quoniam contra, col. 1. verſ. quod ſcribant pro eo, de probat. Anchar. conſ. 242. ſub nu. 3. verſ. Item aduertendum, Alex. conſ. 14. nu. 13. li. 6. Dec. conſ. 447. nu. 10. & fuit dictum in Ariminen. Caſtrorum coram R. P. D. meo Lancellotto 13. Martij 1600. iura, & inſtrumenta producta dixerunt Domini eſſe in forma probãti, habent enim omnia requiſita, de quibus per Gloſ. in l. generali, in v. ſeruitute de tabulis, l. 10. & sũt extracta à Notarijs de ipſis rogatis, qui pariter potuerunt ex ſuis notis exemplum ſumere abſque alia ſolemnitate. Bald. in l. publicari, n. 2. vbi etiam Iaſ. nu. 4. C. de teſtam. Abb. in cap. Albertus. nu 5. de teſtam. & fuit dictum in vna Dertuſen. iuris conferendi corã R. P. D. meo Pamphilio, 24. Ianuarij 1596. Nec placuit Dominis, quod opponebatur contra inſtrumentũ rogatum per Guardiolum, quod nõ conſtet ipſum eſſe
4 Notarium, † quia ſatis apparet ex legalitate Ordinarij Valentiæ, Boer. Deciſ. 154. n. 4. Practic. Papien. in forma oppoſit. contra inſtrumentum, in verſ. Nõ fuit, nec eſt, ſub nu. 2. verſ. Super qua probatione. Aufrer. ad De-
a ciſ. Toloſ. 330. a & adeſt recognitio duorum teſtiũ, qui recognoſcunt non ſolùm perſonam Notarij, ſed etiam
5 eius manum, † cùm dicant illam habere notã, qui modus recognoſcẽdi ſufficit in ſcripturis publicis. Put. De-
b ciſ. 1. de fide inſtrumen. Achil. Deciſ. 2. eod. tit. b Non obſtat, quod notarius nõ dicit cuius Regni, & Ciuitatis ſit Notarius, quia dicit ſe creatum ad vniuerſã Terrã, & dominationẽ Regis, & in legalitate ponitur, quod eſt Notarius Regni Valentiæ, cætera, benè tolluntur per informantes.

ANNOTATIO.

a Rot. Dec. 613. nu. 4. par. 2. in recent. & in Farfen. territorij, 12. Iunij 1606. coram Penia.
b Caputaq. Deciſ. 27. lib. 1. in manuſcript. & in Ferrar. bonorum 23. Martij 1601. coram R. P. D. Corduba.

Oliuerius Beltraminus.

BERGOMEN. LIBERATIONIS A SVBIECT.

Luna 14. menſis Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Subiectio vnius Eccleſiæ ad aliam probari debet, vel per titulum legitimum, vel per quadragenariam præſcriptionem.*
2 *Teſtes examinati ſine iuramento ſunt nulliter examinati.*
3 *Iuramento non probatur ex atteſtatione Notarij per verba enunciatiua* (teſtis iuratus) *& n. 4.*
5 *Procedit etiamſi Notarius addat* (tactis ſcripturis.)
6 *Non procedit regula, quando ſic de ſtylo ſeruaretur, quod iuramentum teſtis exprimatur per verba enunciatiua, & vide quomodo iſte ſtylus probari poſſit.*
7 *Item non procedit, quando iuramentum reperitur enunciatum ſub termino, & die cadentis citatione ad videndum iurare.*
8 *Item non procedit, quando concurrunt adminicula, & circumſtantiæ facti.*
9 *Item non procedit quando teſtes ſunt recepti in præſentia Iudicis.*
10 *Item non procedit quando iure militari proceditur.*

DECISIO XXXIX.

DOmini, vna tantùm parte informante, reſoluerunt non probare Recturem Cluſoni, quòd Rector Parochialis Eccleſię Cerreti ſuperioris teneatur accedere ad Eccleſiã Cluſoni, ibique aſſiſtere benedictioni Fontis Baptiſmalis in die Sabbati Sancti, cùm enim de-
buiſſet hoc probare, vel † per titulum legitimum, vel 1
per quadragenariam præſcriptionem. Abb. in c. dilectus, n. 11. & 12. Henrich. Buich. in fin. de Cappel. Monach. fuit dictum in Caietana Præcedentię, corã bon. me. Robuſterio, & in hac cauſa, coram me bis reſolutũ videlicet 19. Febr. 1601. ad fauorem Rectoris Eccleſiæ Sueri, & 9. Aprilis eiuſdem anni pro Eccleſia Cerreti inferioris. De titulo autem nullo docetur, & minus de
præſcriptione quia † vltra, quod teſtes fuerunt nulliter 2
examinati ſine iuramẽto, l. ſi quando, C. de teſtibus iuramentũ enim non probatur ex illa atteſtatione Nota-
rij (*teſtis † iuratus*) Caputaq. Deciſ. 123. par. 2. & 285. 3
& 295. p. 3. & fuit pluries deciſum, & deponunt aliqui de eorũ iudicio, aliqui de auditu, & patiuntur alios defectus, de quibus per informantes. Non etiam probant curſum 40. annorum neceſſarium ad huiuſmodi præſcriptionẽ ex Dec. Robuſterij, & alijs in hac cauſa factis; Imò, nec potuerunt interuenire, conſiderato initio videlicet tempore, quo Eccleſia Cerreti fuit ſeparata, & ſegregata ab Eccleſia Cerreti inferioris, cũ qua vna & eadem erat, quod fuit de anno 1547. vſque ad tẽpus litis, quæ fuit mota de anno 1584.

ANNOTATIO.

a Regula eſt, quòd iuramentum teſtis non probatur
4 per verba enunciatiua Notarij (*teſtis † iuratus*) Rot.
Dec.633.n.4.p.2.in rec. & Deciſ. 393.n.8.p.1. in re-
cent.& Deciſ.784.ſub num.1.eadem prima parte,&
Dec.215.n.3. inter impreſſ.poſt 2.lib. Conſil. Farin.
vbi dicitur Rotam ita ſeruare, & in Romana recu-
perationis dotis 16.Febr.1609.coram Penia, & hoc
5 †procedit,etiamſi Notarius dicat (*teſtis iuratus,tactis
ſcripturis*) Veralli Dec.246.p.2.Rot.Dec.393. ſub n.
8. verſ.Etiamſi dicat. p.1.in rec.

6 Limitatur non procedere † quando ſic de ſtylo ſerua-
tur, quòd iuramentum exprimatur per verba enun-
ciatiua Notarij,Rot.d.Dec.704.ſub n.5.vbi dicitur
hunc ſtylum ſatis probari ex atteſtat. Notariorum,
& in Neritonen. habitus 24. Ianuarij 1618. coram
Veroſpo,& maximè arguitur iſte ſtylus; ſi altera e-
tiam pars examinauit ſuos teſtes,quorum iuramen-
tum fuit eodem modo per Notarium enunciatum,
vt fuit dictum in Calaguritana Decimarum 7. No-
uembris 1614. coram R.P.D.Caualerio; facit Rot.
Deciſ 393.ſub n.17.p 1. in recent.

7 Limitatur ſecundò non procedere,quando †iuramentũ
reperitur enunciatum ſub termino, & die cadentis
citationis ad videndum iurare,vt fuit dictum in Clu-
ſina penſionis 30.Martij 1576.coram R.P.D.Blãch.
Rot.Deciſ.393.ſub n.10.& 11. p.1. in rec.

8 Limitatur tertiò †non procedere, quando concurrunt
alia adminicula, & circumſtantiæ facti; tunc enim
dicta verba enunciatiua Notarij probant, Rot. dict.
Deciſ.393.& latè Rota Deciſ.704.p.1.in rec.in qui-
bus plura adminicula,& circumſtantię ad iſtud pro-
poſitum conſiderantur.

9 Limitatur † quartò non procedere,quando teſtes fue-
runt recepti in præſentia Iudicis, tunc enim iura-
mentum probatur per verbum enunciatiuum No-
tarij,*teſtis iuratus*,ita fuit dictum in Bononien.legati
15. Iunij 1601. coram R.P.D.Corduba, & in Syra-
cuſana quartæ 14. Ian. 1602. coram Litta, & benè
Rota Deciſ.34.n.3.p.1.in rec.

10 Limitatur quintò†non procedere,quando iure milita-
ri proceditur,prout in Religione Hieroſolymitana
Meliten. quia tunc verba (*teſtis iuratus*) probant iu-
ramentum,vt fuit dictum in Neritonen. habitus 24.
Ianuarij 1618. coram R.P.D.Veroſpo,& idem etiã
crederem eſſe dicendum, quando proceditur manu
Regia,& ſummariè more militari.

Oliuerius Beltraminus.

AQVILANA BENEFICII.

Lunæ 28. Menſis Ianuarij 1602.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis eſt manutenibilis alio non exi-
ſtente in poſſeſſione, ſecus ſi ſit capta, dum erat plena
poſſeſſio,& poſſeſſio anterior eſt manutenibilis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur per inſtrumenta capta poſſeſſionis, quan-
do poſſeſſio eſt vacans.*
2 *Poſſeſſio anterior eſt manutenibilis in concurſu poſterioris.*
3 *Poſſeſſio non amittitur,quando quis non habet ſe pro ſpolia-
to.*
4 *Poſſeſſio inſtrumentalis, alio exiſtente in poſſeſſione, nullius
eſt conſiderationis.*
5 *Poſſeſſio anterior præfertur iuniori in materia manutentio-
nis,etiamſi iunior eſſet titulata,& anterior careret titulo.*
6 *Procedit hoc etiam in materia beneficiali, reprobato Me-
noch contrarium ſentente.*
7 *Titulus in beneficialibus non attenditur in iudicio manu-
tentionis.*

DECISIO XL.

DE poſſeſſione Domitij† conſtat per inſtrumentum 1
poſſeſſionis per ipſum adeptę die 18.Febr.1600.l.
prædia, cum ibi not.ff.de acq.poſſ. Abbas in c.cùm ve-
niens,ſub n.5. v.Item per inſtrumentum, de præſcript.
quod procedit ſine difficultate, quia de dicto tempore
poſſeſſio erat vacans, Caput. Dec.334.nu.5.p.2.& fuit
dictum in Ipporegien.Cappellanię,vltima April.1574.
coram Illuſtr.Cardinali Blanch.& in eadem repetitum
coram Cantuccio 3.Martij 1578. & propterea Domi-
ni, ipſo tantùm informante, dixerunt dandum eſſe illi
mandatum de manutenendo, non obſtante poſſeſſione
†prętenſa Scipionis capta die vltima dicti menſis,& ſic 2
poſteriore. Bart.in l.ſi duo,n.4.ff.vti poſſid. Alex.conſ. a
88.ſub n.12.lib.5. Dec.conſ.302. ſub n.7.fuit dictum in
Romana Cappellaniæ S. Mariæ Magdalenæ coram
Cantuccio 24. Febr. 1576. & in pluribus alijs, & cùm
non probetur, † quòd Domitius vnquam ſe habuerit 3
pro ſpoliato, poſſeſſionem corpore, & animo acquiſi-
tam ſine animo amittere non potuit, l.3.§.in amittẽda,
ff.de acqu.poſſ. Put.Dec.360.n.9.lib.1. cum ſimili, præ-
ſertim†quia poſſeſſio Scipionis fuit inſtrumentalis, & 4
propterea nullius momẽti, cum Domitius fuerit prius
in poſſeſſione, Cęſar de Graſſ.Deciſ.5.n.2.de cauſ.poſſ.
& propriet. & fuit ſæpius reſolutum.

ANNOTATIO.

a Concluſio,quòd poſſeſſio anterior pręferatur iunio-
ri materia manutentionis procedit, †etiamſi iunior 5
eſſet titulata,& anterior careret titulo, Menoch. de
retin.remed.3.n.728. Hond.conſ.21.n.1.lib.1. Surd.
conſ.28.n.63. & ſeq. fuit dictum in Romana Tutelę
18.Maij 1609.coram Manzanedo,& † hæc amplia- 6
tio habet locum etiam in materia beneficiali, Rot.
Deciſ. 187.p.4. in recen. & ideò non eſt habenda ra-
tio de doctr.Menoch.in tract.de retin.remed.3.n.73.
qui dicit in beneficialibus poſſeſſionem iuniorẽ ti-
tulatam præferẽdam eſſe antiquiori ſine titulo,quia
iſta doctrina ſolùm procedit in petitorio, non autẽ
in poſſeſſorio, ſaltem ſummariſſimo manutentio-
nis, in quo non attenditur titulus etiam in benefi-
cialibus, † Rot.Deciſ.595.n.8.p.1. diuerſ.& infra 7
Deciſ.323.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Veneris 1. menſis Febr. 1602.

ARGVMENTVM.

Legitimatio infantis, & abſentis eſt valida, ſi infans, vel
abſens poſtea ratificet.

SVMMARIVM.

1 *Legitimari vt poſſit abſens, & infans, requiritur ſpecialis
mentio in facultate legitimantis.*
2 *Amplia, vt nec etiam ratificatio legitimati hoc caſu ali-
quid operetur.*
3 *Sed contra hanc ampliationem eſt verior opinio, quæ latè
firmatur.*
4 *In legitimatione non requiritur præſentia filij, ſed ſufficit
conſenſus poſtea ſuperueniens.*
5 *Actus nullus poteſt ratificari, quando nullitas prouenit ex
defectu conſenſus.*

DECISIO XLI.

COntra legitimationẽ Philippi inter alia obijcieba-
tur†quòd ipſe non fuerat preſens legitimationi,& 1
quòd Gozzadini legitimantes non haberent facultatẽ
legi-

Digitized by Google

legitimandi abſentes, quòd requirit ſpecialem mentio-
nem. Signorol. conſ. 127. n. 3. & in vltimis verbis, Curt.
Sen. conſ. 19. n. 15. Cæphal. conſ. 186 n. 21. cum alijs ad-
ductis, ſimile videmus in infante, qui in iſta materia æ-
quiparatur abſenti Bald. cõſ. 204. ſub n. 1. lib. 2. Iaſ. conſ.
125. col. fin. verſ. Tertiò facit, lib. 4. ad hoc enim, vt in-
fans legitimari poſſit debet in facultatibus ſpecialiter
exprimi. Dec. qui de communi conſ. 367. ſub n. 2. Ruin.
conſ. 72. n. 8. li. 3. Crot. conſ. 296. n. 22. & ſeq. lib. 3. Curt.
Sen. qui cõmunem dicit conſ. 63. ſub n. 52. Soc. conſ. 295
2 nu. 11. lib. 2. quòd adeò verum dicebatur, † vt nec etiam
per ratificationem conualidari poſſit, eũm legitimatio
hoc caſu ſit nulla aliter, quàm per conſensũ legitimati
ex defectu nẽpe iuriſdictionis legitimãtis, vt per Ruin.
conſ. 70. ſub numer. 5. verſ. Nec obſtat, quod anus, lib. 3.
& latius per Bero. conſ. 171. nu. 20. & ſeq. & conſ. 175.
3 nu. 7. & 8. lib. 2. Quibus non obſtantibus Domini † di-
xerunt legitimationem potuiſſe à Philippo ratã habe-
ri eamque à ratificatione firmitate, & robur accipere,
§. generaliter auth. quib. mod. nat. effic. ſui Barbat. conſ.
34. col. 11. ſub nu. 14. lib. 2. Ruin. conſ. 119. n. 5. lib. 1. &
conſ. 71. nu. 5. & 90. nu. 2. in fine lib. 3. Cæpbal. conſ. 186.
ſub nu. 23. Deciſ. Pedemont. 109. nu 22. in fin. Pancirol.
conſ. 66. nu. 10. D. Silueſtr. Aldobr. qui alios allegat, cõſ.
41. nu. 9. ſicuti etiam videmus in infante, qui in maiori
ætate ratificat legitimationẽ tempore infantiæ factã.
Salic. in l. iubemus. verſ. Et adde, quòd ſufficit, Cod. de
emancip. lib. Rom. conſ. 194. ſub n. 9. verſ. Ita, & pariter
in legitimatione Alex. conſ. 11. nu. 15. lib. 7. Deciſ. conſ.
367. n. 2. in fin. & n. ſeq. Corn. conſ. 272. in princip. lib. 1.
Socin. in l. Gallus, §. forſitan. nu. 6. ff. de lib. & poſtb. So-
cin. Iun. conſ. 97. n. 24 & ſeq. lib. 2. Pariſ. conſ. 5. ſub n. 8.
li. 2. Acbil. Dec. 4. qui filij ſint legitimi. Put. Dec. 2. eod.
tit. A. Aug. eod. tit. §. 7. facit, quia † in legitimatione non
4 requiritur præsẽtia filij, ſed ſufficit cõſenſus poſtea ſu-
perueniens. Bald. conſ. 146. ſub n. 2. lib. 1. Ang. conſ. 87.
nu. 2. ad fin. verſ. ſicut non requiritur præſentia Alexã.
conſ. 139. ſub n. 2. verſ. tamen hoc non obſtante, & verſ.
Et confirmo in propoſito, lib. 1. Socin. dict. §. forſitan. n.
5. Dec. conſ. 55. n. 7. & conſ. 367. ſub. n. 3. verſ Et in legi-
timatione non requiritur; Boer. Deciſ. 160. n. 5. nec re-
fert, quòd Bald. conſ. 306. lib. 5. videatur velle requiri
præſentiam legitimati, nec ſufficere ratificationẽ, quia
Bald. ibi obſtare fatetur §. generaliter. Auth. quib. mod.
nat. effic. ſui, & propterea confugit ad ſurreptionem, &
diſcedit à motiuo, quod fecerat ſuper præsẽtia requiſi-
ta, Non obſtat, quod dicitur actũ nullum ratificari non
poſſe, quia non procedit, quando † nullitas, vt in caſu
5 noſtro, prouenit ex defectu conſenſus, tunc enim, quod
ab initio non valet, ſuperueniente conſenſu validatur,
Dec. d. conſil. 367. ſub numer. 4. verſ. Primò, quòd dato;
non enim propter abſentiã eſt abſolutè nulla legitima-
tio, ſed pẽdet à ratificatione & habet ſtatum implicitũ
validitatis, Ruin. conſ. 90. ſub n. 3. verſ. & ſimiliter non
obſtat, lib. 3. & propterea non obſtantib. rationibus ſu-
pra in contrarium adductis, Rota tenuit ratificationẽ
cõualidare legitimationem vt per Achil. d. Dec. 4. qui
filij ſint legitimi, & Doctores ſupra allegati loquũtur
quaſi omnes in caſu, in quo nõ erat cõceſſa facultas le-
gitimandi infantes, ſeu abſentes, & facultas cõſideratur
ad effectum legitimandi inuitum, vt inuitus; vel igno-
rans tranſeat in poteſtatẽ patris, quæ eſt ratio, propter
quam legitimari non poſſit, ſed non quantum ad hoc,
quod cum ratificatione non poſſit approbare talẽ legi-
timationem; Socin. dict. §. forſitan poſt n. 6. Gabr. conſ.
29. n. 13. li. 1. Quicquid dixerit Bero. in conſilijs in con-
trarium allegatis. Ruin. enim in allegato cõſ. 70. ſub n.
5. lib. 3. non aduerſatur, quia (vt ipſe dicit) legitimatio
non erat in caſu ſuo nulla ex defectu conſenſus ſed ex
de factu ſolemnitatis, cuius ſuppletio non pendet à po-
teſtate partis, An autem conſtet de aliqua ratificatione
Philippi, quæ illi ſuffragetur ad effectum, de quo agi-
tur, erit particulariter videndum.

FOROLIVIEN. CENSVS.

Lunæ 11. Menſis Febr. 1602.

ARGVMENTVM.

Solutio an debeat fieri in pecunia antiqua, & iuxta æſti-
mationem antiquæ, vel potius in pecunia noua, quan-
do pecunia antiqua eſt mutata.

SVMMARIVM.

1 *Solutio quotieſcunque pecunia mutatur in pondere, & boni-
tate intrinſeca, fieri debet de moneta antiqua, ſi fieri po-
teſt, ſin minus de noua ad valorem antiquæ, & n. 7.*
2 *Teſtis, qui ex ſua depoſitione poteſt commodum reportare,
dicitur teſtis in cauſa propria.*
3 *Teſtes deponentes ſuper negatiua debent etiam non interro-
gati, reddere rationem.*
4 *Teſtes deponens de negatiua, affirmare debet ſe vidiſſe illum
actum ex quo negatiua reſultat.*
5 *Teſtes deponentes de negatiua, debent illam coarctare per
verba, quod aliter eſſe non poſſet, quin ipſi ſciuiſſent, ſeu vi-
diſſent.*
6 *Solutio fieri debet ſecundum pecuniam currentem tempore
ſolutionis, vel eius æſtimationem, quando pecunia in boni-
tate intrinſeca non eſt alterata, licet ſit alteratus eius ex-
trinſecus valor, & n. 7.*
8 *Moneta, quæ eſt in obligatione, ſi reperitur in corpore, eadem
debet ſolui, vel totidem alia, cum qua emi poſſit illa mo-
neta.*

DECISIO XLII.

CAtherina Zaffia de anno 1585. emit annuum cen-
ſũ ſcutorum 13. auri in auro ab Hectore Mengo,
de quo tempore in Ciuitate Foroliuij, valor aurei erat
bolonenorum 84. qui poſtea tractu temporis fuit mul-
tum alteratus, & notabiliter auctus; orta fuit contro-
uerſia inter Mengum debitorem cenſus, & Alphonſum
Zaffium hæredem Catherinæ, quia Mengus volebat
ſoluere dictos bolunenos 84. pro quolibet ſcuto; Alphõ
ſus autem petebat ſcutũ aureum iuxta formam inſtru-
menti; vel illius valorem pro tempore currẽtem, pro-
pterea dubitaui, quomodo eſſet ſoluendus cenſus; debi-
tor dicebat, quod non ſolum ſolutio pretij cẽſus huiuſ-
modi fuerat facta in ſcutis aureis diminutis, & tonſis;
ſed etiã quod generaliter de dicto tempore in Ciuitate
Foroliuij, & in tota prouincia Romãdiolæ in promiſ-
ſionibus, & in quibuſcunque contractibus, quando ba-
bebatur mẽtio de ſcutis auri in auro, intelligebatur de
ſimilibus ſcutis leuibus, & diminutis, & de huiuſmodi
fiebant omnes ſolutiones, & quòd non currebant, nec
expendebantur aliqui aurei, qui eſſent ad põdus Came-
res, ſed omnes diminuti, & tonſi, & non leuiter mino-
res iuſto pretio, qui poſtea fuerunt, tempore fœl. rec.
Gregorij XIII. per edicta publica prohibiti, & repro-
bati, & abinde citra currũt, & expenduntur tãtum nũ-
mi aurei iuſti ponderis, & ob id maioris; Propterea
ſuccedit communis concluſio, quòd † quando pecunia 1
in pondere, & bonitate intrinſeca mutatur, ſolutio de-
bet fieri de muneta ãtiqua, ſi fieri poteſt, vel ſi nõ poteſt
de noua, ad valorem tamen antiquæ. Oldrad. conſ. 550.
n. 2. Bart. in l. Paulus. n. 6. ff. de ſolut. & in l. cum quid. n.

17.vbi etiam Paul.de Caſtr,n.5. Alex. nu. 16.ff.ſi cert.
petat.Imol.in Clem.fin. ſub n.12.verſ.Dic.vt per Bart.
de dec.Socin.conſ.298.ante med.lib.2.Corn. conſ. 321.
ſub n.12.verſ.Hoc non obſtante,li.3.Aym.conſ.47. ſub
n 6.Afflict.Deciſ.90.n.3 Natta conſ. 302.n.1.& in ter-
minis,quando pecunia fuit diminuta propter tonſionē
tradit Abb.in c.4.ſub.n.12.v.Item ex defectu pecuniæ,
de iureiur.Imol.in dict.l.Paulus. in fine. Domini tamē
dixerunt Mengū non probare ſolutionem pretij cēſus
fuiſſe factā in ſcutis nō iuſti ponderis, quia quintus te-
ſtis,quid id deponit,vltra quod eſt vnicus , cum depo-
nat ſcuta 200.ſoluta Thomæ Auguſtino fuiſſe ſcuta le-
uia,& ipſe recognouerit bonam fidem in dicto cēſu,&
2 propterea poſſit † ex ſua depoſitione cōmodum repor-
tare,dicitur teſtis in cauſa propria,Bald.conſ.227.n. 2.
lib.5.Aym.conſ.99. nu. 2. patitur etiam alios defectus
& in perſona,& in examine;de quibus per informātes;
viſū fuit etiam Dominis non probari negatiuam,quod
temporibus articulatis non expenderentur; nec curre-
rent aliqui aurei iuſti ponderis; teſtes enim,qui ſuper
quarto aſtruunt hanc negatiuam,nullam reddūt ratio-
3 nem,& tamen teſtes,qui † deponunt ſuper negatiua,de-
bent etiam non interrogati, reddere ſufficiētem ratio-
nem.Bald.in l.cum hi , §. ſi integra,ff.de tranſact. Ale-
xand.conſ.136.num.6. lib. 1.Dec.conſ.101.ſub.num.1.
verſ. tertiò principaliter. Ripa in c.cum Eccleſia Su-
trina,num.88.de cauſ.poſſeſſ.& propriet. Aym.conſ.2.
4 ſub num.3.Et cum teſtis, qui deponit negatiuam,† de-
beat affirmare,ſe vidiſſe illum actum, ex quo negatiua
reſultat,§.ſi verò abſunt.auth.de hæred.& Falcid.Bart.
conſ.102.chariſſime Domine,num.4.oporteret , quòd
iſti teſtes affirmarēt ſe vidiſſe omnes cōtractus,& om-
nes ſolutiones in ſcutis aureis factas in Ciuitate Foro-
5 liuij ab anno 1585.vſque ad annū 1591.Imò † quod non
potuiſſēt fieri ſolutiones in ſcuti iuſti pōderis, quin ip-
ſi ſciuiſſent , & vidiſſent.Bart. in l. 1.§.hoc interdicto,
ff.de itin.actuque priu. cum alijs, quos refert, & ſequi-
tur Dec.conſ.649.poſt num. 10. Immo ſecundus teſtis
admittit,quod aliquādo ſolutio fieret in ſcutis iuſti pō-
deris;dū iuxta 16.interrogatorium dicit: (Correuano
per il più ſcudi di oro ſcarſi,) & quartus ſuper quarto,
quādo deponit (che non correua qui di altra ſorte) Ac-
cedit fides pluriū nobilium virorum atteſtantiū , quod
6 expendebātur ſcuta iuſti ponderis,ſcuta leuia † & pro-
pterea cum nō appareat, quod aureus in ſua intrinſeca
bonitate fuerit alteratus,licet ſit variatus valor,ſoluē-
dus eſt,vel aureus ipſe,vel eius æſtimatio de tēpore ſo-
lutionis,cap.olim.& cap.cum Canonicis & ibi not. de
cenſib.Gloſſ.in cap. quis ignorat, in verſ.Tempore no-
ſtro, 32.quæſt.4.Bart.in dict.l.Paulus, & in dicta l.cum
quid.Bald.conſ.213.num. 1. lib.5. Aret.qui dicit com-
munem,conſ.11.num.3.Corn.conſ.279.ante med.verſ.
Tamen concluſi contrarium,lib.1,Curt.Iun.conſil.14.
ſub num.5.verſ.Non igitur eſt dubium , cū pluribus ci-
tatis in illa Romana aureorū octo Zecearum 20. Iunij
1597.coram R.P.D.meo Lancellotto,& fuit dictum in
vna Cremonē.Penſionis 21.Iunij 1599.coram R.P.D.
meo Meilino, & in pluribus alijs , & ſic Domini reſol-
uerunt ſolutionem cenſus eſſe faciendam in ſcutis au-
reis,vel in æſtimatione ſecundū tempus ſolutionis, tā-
to magis,quia apparet ex ſolutione vltimo loco facta ,
quod fuit ſoluta æſtimatio aurei currentis , vt in ter-
minis conſiderat Gabr. conſ. 164.nu.7.lib 1.ex traditis
per Bald.in l.ſi certis annis,num. 11.C.de pactis.

ANNOTATIO.

In hac materia mutationis monetæ perpetuò Rota
ſeruauit hanc diſtinctionem,quod aut eſt mutata bo
7 nitas intrinſeca , & c.† attendendum tempus obli-
gationis , aut eſt mutata bonitas extrinſeca,& attē-
dendum eſt tempus ſolutionis,vt latè per Rot. Deci
597.par.1.in recent.& Dec.140 par.2.in rec in qui-
bus duabus Deciſionibus aliæ Deciſiones antiquæ
cumulantur.

Et quando obligatio eſt in certa ſpecie monetæ , quæ
reperitur de tēpore ſolutionis,tunc nulla adeſt diffi-
cultas, hoc enim caſu, vel † eſt ſoluenda eadem ſpe- 8
cie in corpore,aut altera quantita alterius monetæ,
cum qua tamen emi poſſit illa moneta deducta in
obligatione,vt late in Mantuana penſionis, 12.Iulij
1617.corā R.P.D.Dunozetto;vbi fuit dictum,quod
penſio reſeruata in ducatis de Camera , quia dicti
ducati adhuc hodie in corpore reperiūtur, licet in
modico numero,eſt ſoluenda,vel in dictis ducatis in
corpore, vel in totalis numinis, quanti totidem du-
cati de Camera iuſti ponderis emi poſſint, quod idē
fuit dictum in Capuana penſionis,6.Martij 1617.co-
ram Veroſpo,& in Placentina Vicariæ, 10.Ianuarij
1620.coram Reuerendiſs.Patre Domin.Remboldo.

Oliuerius Beltraminus.

CARPEN: SEV NVLLIVS BONORVM.

Lunæ 11. Menſis Febr. 1602.

ARGVMENTVM.

Minor an valide in iudicium trahatur extra proprium forum,ſi non allegat declinatoriam, & an filius familias poſſit ſtare in iudicio,abſque patris conſenſu, & ex quibus talis conſenſus inferatur , & an, & quando minor dicatur indefenſus , ita vt ſententia contra ipſum latam ſit nulla , & an in relaxatione executorialium ſint ſeruandi termini ſubſtantiales.

SVMMARIVM.

1 *Spolium non intrat , quando poſſeſſio fuit capta auctoritate Iudicis.*

2 *Fallit,quando Iudex nulliter procedit.*

3 *Minor non poteſt trahi ad iudicium extra patriam,ſi tamen non allegauit declinatoriam , nec inſtetit remitti cauſam, valet iudicium.*

4 *Filius familias non poteſt ſtare in iudicio abſque conſenſu patris.*

5 *Sufficit tamen quod conſenſus patris ſuperueniat etiam ante iudicium.*

6 *Et ſi pater cōſentiat filio impetranti non eſt neceſſe quod eidem conſentiat ſuper impetratione litiganti.*

7 *Patris conſenſus cenſetur adeſſe , dum conſenſit filio conſtituenti procuratorem ad illam cauſam.*

8 *Pater ſi facta ſapius inſtantia pro habendo eius conſenſu illum non præſtat , habetur pro præſtito in iudicio, in quo filius eſt reus.*

9 *Contra minorem indefenſum ſententia , & acta ſunt nulla.*

10 *Hoc procedit, quando apparet minorem indefenſum habuiſſe legitimas defenſiones.Declara,vt num.16.*

11 *Item procedit,quando non fuit defenſus, nec in principio nec in medio,nec in fine.*

12 *Imò ſufficit , quod aliquando Curator compareat,licet nihil alleget,& declara, vt num.17.*

13 *Executoriales poſſunt validè relaxari abſque ſeruatione terminorum ſubſtantialium.*

14 *Attentata eſt poſſeſſio capta poſt intimationem executorialium non ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis.*

15 *Executorialium loco plerumque relaxatur mandatum exequutiuum,maximè in profanis.*

16 *Contra minorem indefenſum,vt proceſſus teneat ſub eo prætextu, quod ei nulla competant defenſiones , debet de hoc notoriè conſtare.*

DECI-

DECISIO XLIII.

1 FVit tentum non intrare ſpolium, quia † Capitulum
ingreſſum fuit poſſeſſionem auctoritate Iudicis in
executionem rei iudicatæ, l. iuſtè poſſidet, ff de acquir.
poſſ. Gloſ. in c. præſentium. in Gloſ. fin. in fine 7. quæſt.
1. Bald. in l. fin. in primo not. Cod. vnde vi, Felyn. in cap.
dilectus il 1. n. 1. de reſcript. Ruin. conſ. 49. ſub num. 11.
verſ. Et hac ratione, lib. 4. & licet hoc non procedat,
2 quando Iudex nulliter procedit. † Bald. conſ. 357. lib. 2.
Abb. in capit. conquerente, num. 8. de reſtit. ſpoliat. Fe-
lyn. in d. capit. dilectus, ſub num. 1. verſ. Fallit ſecundò.
Aym. conſ. 18. num. 8. Caputaq. Deciſ. 186 part 3. Cæſ.
de Craſſ. Deciſ. 1. nu. 4. de conſtit. tamen nullitates, quæ
allegabantur, Dominis nõ placuerunt. Quatenus enim
dicebatur cauſam commiſſam in Rota in prima inſtã-
tia, & quod Hercules vti minor ad curiam trahi nõ po-
3 terat, per l. vnicam, † Cod. quando Imp. inter pupill. &
vid. dixerunt Domini de hoc agendum fuiſſe in Signa-
tura, & cùm non allegauerit declinatoriam, nec inſte-
terit pro remiſſione, ſententia, & alia acta tenent, Af-
flict. ſuper Conſtitut. Neapol. lib. 1. rub. 37. numer. 38.
4 Dum etiam obijciebatur Herculem † vti filium fami-
lias nõ habuiſſe legitimam perſonam ſtandi in iudicio
abſque conſenſu patris, & propterea nulliter cõtra ip-
ſum proceſſum, l. fin. §. neceſſitate, Cod. de bon. quæ
lib. fuit dictum ſatis apparere de conſenſu patris, qui
5 cùm poſſit † interuenire etiam ante iudicium. Bald. in
dict. §. neceſſitate, num. 28. Paul. de Caſtr. ſub numer. 11.
verſ. videntur tamẽ Doctores tenere, idem Caſtr. in l. ſi
Cum dote. §. eo autem tempore, ſub numer. 7. ff. ſolut.
matr. ſatis ex eo colligitur, quòd pater cũ authorauit,
& legitimum cõparitorem fecit ad obtinendam inue-
ſtituram, videtur enim etiam eum authoraſſe ad defẽ-
dendũ à nullitate inueſtitutæ per Capitulum obiecta:
6 nam ſi pater conſenſit † filio impetranti, non eſt neceſſe
quod eidem conſentiat ſuper impetratione litigãdi, vt
ſunt verba Bald. in l. iubemus, ante finem, verſ. argu-
mento quod ſi pater, Cod. de emancip. lib. facit quod
tradit Bald. in dict. §. neceſſitate, ſub numer. 29. ibi, niſi
præiudicium veniat in conſequentiam commiſſorũ, &
quod dicit Salic. ibidem num. 14. elicitur etiam conſẽ-
7 ſus † patris, dum ſtatim in initio litis conſenſit filio cõ-
ſtituenti procuratores ad iſtam cauſam, pro quo eſt di
ctum, Bald. in l. final. §. ſin autem. in fine. Cod. de bonis
quæ libr. quod ſi filiofamilias minori pater conſentiat
dationi curatoris, cẽſetur conſenſiſſe, vt in iudicio ſtet,
8 & † quando non interfuiſſet conſenſus patris, ſufficere
debuit inſtantia ſæpius facta pro illo habendo, cum
Hercules in hoc iudicio nullitatis inueſtituræ ſuſtine-
ret partes Rei. Bart. in dict. §. neceſſitate, ſub nu. 4. verſ.
ſed ſi filius conuenitur. Salicet, ſub num. 9. verſ. Secun-
9 do caſu, quando conuenitur. Non obſtat † ſententiam,
& acta contra minorem indefenſum fuiſſe nulla, l. cum
& minores. Cod. ſi aduerſus rem iudic. l. contra pupil-
10 lum, ff. de re iudic. † quia vltra quod hoc ita demum
procedit; quando apparet minorẽ indefenſum habuiſ-
a ſe legitimas defenſiones, Fab. Deciſ. 4. parte 2. [a] de
11 cuius contrario conſtat in caſu iſto, † habet etiam lo-
cum, quãdo minor non fuit defenſus, nec in principio,
nec in medio, nec in fine. Put. Deciſ. 306. numer. 5. lib.
ſecundo. Pab. dict. Deciſ. 4. Imò ſufficit, quod aliquan-
12 do curator compareat, licet † nihil alleget [b] A. A. in
b titul. de proceſſ. cum procuratore; & alijs, verſ. licèt
curator, vt in caſu iſto, tam in principio, quàm in me-
dio, & in fine, comparuit modo vnus; modo alter cura-
tor, tam in partibus, vbi cœptum eſt iudicium, quam in
curia ſemper allegando, & opponendo, acriterque de-
fendendo. Tandem ad oppoſitionem defectus termi-
norum ſubſtantialium circa executionem, fuit conſi-
deratum non fuiſſe proceſſum per viam exequutoria-
lium, quæ tamen validè fuiſſent relaxatæ, abſque † illo- 13
rum ſeruatione, vt fuit reſolutum coram Achille in v-
na Nullius iuriſdictionis Villarum 12. Nouemb. 1550.
vt refert Mandoſ. in 29. commiſſione exequutoriali, in
prima quæſtione. Benè verum † eſt, quòd poſſeſſio po- 14
ſtea capta, non ſeruatis iſtis quatuor, poſt intimatio-
nem exequutorialium, ſeruari ſolitis terminis eſſet at-
tentata. Creſc. Dec. 2. vt lit. pend. Mandoſ. dicta com-
miſſione, q. 24. & fuit reſolutum in cauſa Burgen. Iuriſ-
dictionis 12. Ianuarij 1592. coram Rubeo, ſed ſumus
extra iſtam difficultatem, quia non fuit in caſu iſto ca-
pta poſſeſſio vigore exequutorialium, cùm loco ea-
rum ſit relaxatum † mandatum executiuum, vt plerum- 15
que fit, maximè in profanis. Caſſad. Deciſ. 6. de cauſ.
poſſeſ. & propriet. in fine, Anton. Aug. in tit. de exequu-
tor. §. vltimo.

ANNOTATIO.

a Terracinenſ. Saluiani 5. Decembr. 1614. coram R.
P. D Dunozzetto; ſed † aduertendum eſt, quòd ad 16
effectum, vt ſententiæ latæ contra minorem inde-
fenſum, ſuſtineantur ſub prætextu, quòd minori nul-
læ competerent defenſiones, debet de hoc notoriè
conſtare, vt fuit dictum in Anconitata bonorum 20.
Nouembris 1610. coram eodem Sanctiſſimo, de qua
infra.

b Non ſufficit, quòd ſit datus Tutor, ſeu Curator mi-
nori, niſi etiam ille Tutor, & Curator citatus com-
pareat, prout reprobata Deciſione Put. 306. lib. 2. di-
xit Rota in Romana de Olphis 25. Octobris 1613.
coram R. P. D. Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA, SEV BONOR.

Veneris 1. menſis Martij 1602.

ARGVMENTVM.

Mandatum probatur coniecturis, & præſumptionibus, etiam vbi à ſtatuto requireretur mandatum verum, & plures adducuntur præſumptiones pro probatione mandati.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum probatur præſumptionibus, & coniecturis.*
2 *Mandatum præſumitur ex ſcientia, & patientia, quod alius nomine ſuo compareat, & litem proſequatur.*
3 *Et tantò magis quando concurrit etiam præſentia.*
4 *Mandatum præſumitur ex iurium productione.* **Limita vt** *num.* 10.
5 *Mandatum præſumitur ex impenſa, maximè quando eſt alicuius conſiderationis.*
6 *Mandatum vbi ex ſtatuto requiritur, licèt non admittatur mandatum fictum, admittitur tamen præſumptum.*
7 *Proteſtatio neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, tollitur per comparitiones ſubſecutas, in quibus non fuit repetita dicta proteſtatio.*
8 *Proteſtatio in iudicialibus repeti debet in quolibet actu.*
9 *Mandatum præſumitur ex ſcientia, & patientia principalis non obſtante reuocatione præcedenti, quia cenſetur tacitè de nouo conſtitutus procurator.*
10 *Mandatum, ex productione iurium, non præſumitur in perſona domeſtica.*

DECISIO XLIV.

QVoniam ſententia Rotæ Bononien. inter alia de-
clarauit nullam ſententiam prolatam ab Audi-
tore Generali legati, & pro parte D. Aldrouandi inſta-
batur, vt in primis videretur ſuper nullitate dictę ſen-
tentię, ideò particulariter dubitaui, an ſententia Rotæ
in hac parte eſſet confirmanda, vel infirmanda, & Do-
mini vnanimiter reſponderunt eſſe infirmandam; Pro
nullitate enim dictæ ſententiæ duo allegabantur; pri-
mum, quod eſſet lata ad inſtantiam aſſerti procurato-
ris nullum ſaltem legitimum habentis mandatum, al-
terum quòd A. Generalis mandauerat accedi in rem
præſentem inſtante D. Aldrouando, & tamen ſine ac-
ceſſu, & reuocatione dictæ interlocutoriæ tulerat ſen-
tentiam, ſed quoad primum fuit dictum ſatis conſtare
de mandato ſaltem præſumpto, quòd ſufficere debet,
1 cùm † mandatum probetur præſumptionibus, & conie-
cturis. Dec. conſ. 35. poſt nu. 8. Gozzad. conſ. 11. n. 13.
Caſſad. Dec. 3. n. 4. ante finem, de procur. Cæſ. de Graſſ.
Deciſ. 2. n. 5. & 6. de reb. Eccl. non alien. hic autem mul-
2 tæ, & vrgentes coniecturæ mandati concurrunt: † Pri-
mò ſcientia, & patientia Iacobi, quòd Alexander no-
mine ſuo compareret, & litem proſequeretur. Innoc. &
alij in c. ex parte Decani. de reſcript. Bald. in l. Iulianus
in 5. q. ſub n. 11. verſ. ſed ego dico ff. qui ſatiſd. cog. Abb.
conſ. 7. ſub n. 3. verſ. Sed ego contrarium, & n. ſeq. p. 2.
a Caſſ. d. Deciſ. 3. n. 5. [a] quod ſaltem procedit concurren-
3 tibus alijs coniecturis, Accorãb. Dec. 23. lib. 1. † quan-
do cũ ſcientia, & patientia concurrit præſentia partis,
prout in caſu noſtro in pluribus cõparitionibus, Bald.
in l. 1. n. 2. in fine. ff. de treg. Alex. in d. l. ſæpè ſub n. 93. ff.
4 de re iud. Afflict. Deciſ. 308. n. 8. † item quando cum di-
cta ſcientia concurrit iurium productio, Put. Dec. 358
lib. 1. & 214. lib 2. efficax enim coniectura mandati ex
tali productione oriri ſolet, Bart. in l. vulgò in fine ff.
de adminiſtr. tut. Rom. conſ. 486. ſub n. 11. Aym. conſ.
80. n. 5. Caſſad. d. Deciſ. 3. poſt n. 5. Caput. Deciſ. 183. n.
3. parte 2. Accoramb. d. Deciſ. 23. & fuit pluries deci-
b ſum. [b] Accedit impenſa facta, tam in ſportulis, quam in
5 pluribus alijs actis. † Quæ cum ſit alicuius conſidera-
tionis inducit non leuem præſumptionem mandati
Bart. & Alex. in l. cum ſeruus ff. de verb. oblig. Caſſad. d.
Dec. n. 4. Sarnen. de annal. q. 33. n. 6. Caput. Deciſ. 190
nu. 4. p. 1. & fuit dictum in vna Romana domus coram
vicecomite 16. Martij 1580. & in pluribus alijs, mul-
tum etiam coadiuuant hanc præſumptionem plures
Comparitiones Alexandri, in terminis citationum
executarum contra Iacobum, & multæ comparitiones
ipſius Iacobi, cum clauſula (*citra reuocationem*) &c. cùm
tamen de nullo alio procuratore ipſius Iacobi appare-
ret, ex quibus omnibus, & alijs etiam per informantes
pro Iacobo congeſtis, viſum fuit conſtare de mandato
Alexandri. Non obſtat ſtatutum Bononiæ ſub rubr. de
modo citat. facien. §. adijcientes, quod excludit ratifi-
cationem, vt dicit ibi Monteren. in gloſ. ex Bal. in l. ſi
vxorem C. de condit. inſer. quia non agitur hic de ra-
6 tificatione, ſed de mandato, † & licèt Bal. ibi ſub n. 3. vi-
deatur velle, quod vbi ſtatutum requirit mandatum,
non admittatur habens mandatum fictum, tamen non
propterea excludi debet habens mandatum præſum-
ptum, licet enim ſtatutum non comprehendat caſum
fictũ, comprehendit tamen præſumptum, vt per Curt.
Iun. conſ. 4. nu. 17. & ſtatutum non requirit productio-
nem mãdati, ſed contentatur aliquid aliud fieri, quod
in actis ſcriptum reperiatur, ex quo veniat admitten-
dus. Vnde cum iſte multa iura produxerit, multas pro-
teſtationes in actis fecerit, videtur ſatisfactum inten-
tioni ſtatuti, quod etiam dixerunt Domini procedere
parte opponẽte. Nec † refert quod fuerit oppoſitum ne- 7
minem ex aduerſo audiri, niſi docto de legitimo man-
dato, quia tollitur per cõparitiones ſubſecutas, in qui-
bus non fuit repetita dicta proteſtatio, vt fuit dictum
in vna Romana nullitatis ſuahaſtationis 15. Nouemb.
1577. coram Brauo, & in vna Toletana Primitiarũ 27.
Febr. 1581. coram R. P. D. meo Seraph. & in vna Syra-
cuſana Quartæ 20. Iun. 1566. coram R. P. D. meo Pam-
philio. In † iudicialibus enim requiritur proteſtatio in 8
quolibet actu, alias non proteſtans ſibi nocet. Mohed.
Deciſ. 2. de iud. quoad ſecundum caput nullitatis fuit
dictum decretũ acceſſus fuiſſe conditionale ſalutis ſci-
licet exceptis pro parte Sabbatini, qui expreſſe oppo-
ſuit non eſſe locum viſioni propter lapſum dilationũ,
vltra quod factum fuit pro die, & hora declarandis, ad
quam declarationem numquam fuit deuentum, facit
Deciſ. Tholomei 121.

ANNOTATIO.

a Plenè Mant. de tac. lib. 7. tit. 7. per tot. & eſt adeò ve-
rum præſumi mandatum ex ſcientia, & patientia, vt
locũ habeat † non obſtante reuocatione, quia ſi poſt 9
reuocationẽ procurator vlterius procedat ſciẽte, &
non contradicente principali, cenſetur tacitè de no-
uo conſtitutus, bene Mant. de tacit lib. 7. tit. 22. n. 2.
b Rot. Dec. 185. n. 3. p. 2. in recent. in † perſona dome- 10
ſtica iſta præſumptio non eſt valdè vrgens, quia po-
tuit ſubripuiſſe iura. Veral. Dec. 185. n. 2. p. 2. Alciat.
de præſumpt. reg. 1. præſumpt. 33. nu. 6.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. MACELLI.

Luna 12. menſis Martij 1601.

ARGVMENTVM.

Inquilinus finita locatione tenetur dimittere domum, &
Dominus non tenetur eam relocare, maximè ſi vult
pro ſe retinere, niſi eſſet conſuetudo in contrarium,
quæ tamen conſuetudo debet in ſpecie probari.

SVMMARIVM.

1 *Inquilinus finito tempore locationis tenetur dimittere Do-
mino domum vacuam.*
2 *Locatori ad certum tempus non eſt debita renouatio.*
3 *Locator quando vult pro ſe retinere non tenetur reuocare.
& num. 7.*
4 *Statutum Macellariorum debet reſtringi ad hominus dictæ
artis.*
5 *Locator non poteſt pro ſe retinere, ſed tenetur relocare quã-
do talis eſset conſuetudo loci.*
6 *Conſuetudinem non ſufficit probare generaliter, ſed oportet
probare ſpecialiter in caſu de quo agitur, & num. 8.*

DECISIO XLV.

FVit reſolutum per Dominos vnanimiter ſententiã
Rotæ eſſe confirmãdam, † quia cum tempus loca- 1
tionis ſit finitum, nõ eſt dubium, quin inquilinus apo-
thecam vacuam Domino relinquere teneatur. l. con-
ductores, & l. ſi quis conductionis. Cod. loc. Non obſtat
quòd ſit debita renouatio ex æquitate. l. 1. §. permitti-
tur, ff. de aqua quotidiana & æſtiu. iuxta tradita ibi per
Bart. quia illa † non procedit in locatione ad certum 2
tempus. Soc. Iun. conſil. 9. numer. 15. libr. 3. & † ceſſat 3
omnis difficultas, quia Dominus non vult eam locare,
ſed pro ſe retinere. Abb. in capit. bonæ, ſub numer. 28.
verſ. hoc dictũ ego limitarem, de poſtul. Prælat. Ruin.
conſil. 152. numer. 3. lib. prim. Mil. in verſ. emphyteuſi
finita, Caput. Deciſ. 304. & 309. part. 1. & tunc reſolu-
tum in vna Rauennaten. bonorum coram Illuſtriſſimo
Man-

Digitized by Google

a Mantica 20. Nouembris 1587.[a] † ſtatutum Macellario-
4 rum debet reſtringi ad homines dictæ artis. Alex. conſ.
123. n. 5. lib. 4. & nullo modo afficit Dominum, qui vult
5 apothecam pro ſe retinere: † conſuetudo nō probatur,
& probari debet in ſpecie, quando Dominus vult pro
b ſe retinere, vt fuit dictum in dicta cauſa Rauennaten.[b]
6 Non † enim ſufficit probare conſuetudinē generaliter,
ſed oportet probare ſpecialiter in caſu, de quo agitur.
Aym. conſ. 96. n. 4. Cæſ. de Graſſ. Deciſ. 6. nu. 5. de præb.

ANNOTATIO.

a Surd. Conſ. 205. n. 13. † vbi de communi, Hond. conſ. 51. n. 42. lib. 1. fuit dictum in Rauennaten. Bonorum 20. Nouemb. 1597. coram Card. Pamphil. & in Bononien. Bonorum emphyteoticorum 19. Iunij 1600. coram R.P.D. Penia Ciuitatis Caſtelli bonorum 21. Maij 1614. coram R.P.D. Dunozetto.

b Et † latè fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli Bonorum 23. Ian. 1615. coram R.P.D. Dunozetto.

Oliuerius Beltraminus.

DERTVSEN. PAROCHIALIS DE SORITA.

Lunæ 11. Martij, 1602.

ARGVMENTVM.

Manutentio debet dari ei, qui poſſidet, etiamſi poſſideat ciuiliter tantùm.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio eſt danda poſſeſſori.*
2 *Poſſeſſio probatur per publicum inſtrumentum alio non exiſtente in poſſeſſione.*
3 *Immiſſionem petens non poteſt petere manutentionem, quia dum petit immitti fatetur ſe non poſſidere.*
4 *Imò ſi poſſideret ciuiliter eam amittere petendo immiſſionē.*
5 *Executor nulliter procedens non priuat poſſeſſione.*
6 *Ordinariè non executiuè eſt procedendum inter prouiſos Apoſtolicos habentes parem titulum.*
7 *Poſſeſſor debet ſemper citari.*
8 *Executor ſecundus non poteſt procedere, vbi proceſſus fuit inchoatus coram primo.*
9 *Manutentio eſt danda ei, qui non habet ſe pro ſpoliato.*
10 *Executor ſecundus non poteſt adiri, niſi data negligentia primi, & ſi primus recuſat exequi literas vti ſubreptitias, eſt appellandum ad Metropolitanum, ſeu Papam.*

DECISIO XLVI.

DOmini cenſuerunt concedendam eſſe manuten-
1 tionem Gabrieli, † cùm reperiatur in poſſeſſione
Parochialis, de qua agitur l. 1. §. interdictum autem, ff.
2 vti poſſidetis, §. retinendæ, Inſtit. de interd. † de poſſeſ-
ſione enim ipſius conſtat ex publico inſtrumento, quod
probat veram poſſeſſionem alio non exiſtente in poſ-
ſeſſione, l. prædia, vbi Bart. ff. de acquir. poſſ. Caputaq.
Deciſ. 334. n. 5. p. 2. & fuit dictum in Ipporegien. Cap-
pellaniæ coram Illuſtriſs. Blanchetto vlt. Aprilis 1574.
& in vna Cuſentina Parochialis 22. April. 1574. coram
R. P. D. Pamphilio, & in vna Aquilana Beneficij 28.
Ianua. proximè præteriti coram me. Imò conſtat de
reali, & effectuali poſſeſſione tempore motæ litis ex
ipſa ſerie facti, quia cùm Petrus vigore gratiæ nouæ
tentaſſet accipere poſſeſſionem in præſentia iudicis,
Gabriel, qui erat in domo Abbatiæ, noluit obedire iu-
dici, dicendo, quod eum non cognoſcebat, & cùm ipſe
acriter contradiceret, & repugnaret, iudexq; aperuiſ-
ſet portas Eccleſiæ cum violentia, his non obſtantibus
Gabriel ſemper continuauit ſuam poſſeſſionem, & pro-
pterea fuit opus adire ſecundum ſub executorem, qui
mandauit Gabrieli, vt dimitteret vacuam, & expedi-
tam poſſeſſionem, alias eum declarabat excommuni-
catum, à qua ſententia fuit appellatum, & cauſa com-
miſſa in Rota. Nec poteſt Petrus allegare ſuam ante-
riorem poſſeſſionem, & quod retinuerit animo ciuilē,
quæ in concurſu naturalis eſt manutenibilis, quia † illi 3
obſtat, quod petijt immiſſionem, quæ poſſidenti non
competit. §. adipiſcendæ, Inſt. de interd. qui enim petit
immitti in poſſeſſionem, fatetur ſe non poſſidere. † Imò 4
ſi poſſideret ciuiliter eam amitteret, vt fuit dictum in
cauſa Bononieñ. de Pepulis coram Illuſtr. Mantica 16.
Martij 1588. † & geſta per ſupradictos ſubexecutores 5
non priuarunt ſua poſſeſſione Gabrielem, ex quo nulli-
ter proceſſerunt, Socin. in c. Quoniam, §. quod ſi ſuper.
n. 152. ante med. verſ. ſecus autem in iudice, vt lit. non
cont. Sarnen. in reg. de annali, q. 45. nu. 3. fuit dictum in
vna Spoletana domus 19. April. 1580. coram R. P. D.
meo Seraphino, & in vna Mediolanen. Bonorum corā
Illuſtriſs. Platto 1. Febr. 1591. & in illa Cuſentina Paro.
chialis coram R.P.D. meo Pamphilio. † Nulliter enim 6
proceſſit primus ſubexecutor via executiua contra Ga-
brielem pariter prouiſum Apoſtolicum; cùm propter
paritatem tituli procedendum eſſet via ordinaria, Put.
Dec. 313. lib. 1. Mohed. Dec. 13. vt lit. pend. Caput. Dec.
329. n. 2. p. 1. † & quia Gabriel poſſeſſor debuit citari, l. 7
fin. C. ſi per vim, vel alio modo, cap. licèt, Epiſcopus, de
præb. li. 6. Geſta etiam per ſecundum executorem ſunt
nulla, non ſolùm propter defectum citationis, & mo-
dum procedendi executiuè, vt dictum eſt de primo, ſed
†, etiam quia inchoato proceſſu cum primo executore 8
non potuit ſecundus procedere, c. cùm plures de offic.
deleg. in 6.[a] & ex alijs capitibus, de quibus per infor- a
mantes. Et propterea ſtantibus huiuſmodi nullitatibus
& quia † Gabriel nunquam ſe habuit pro ſpoliato, ſed 9
ſemper ſuam ciuilem retinuit, venit manutenendus, vt
fuit dictum in illa Agrigentiñ. Benef. 2. Nouemb. 1601.
coram R.P.D. meo Corduba.

ANNOTATIO.

a Subexecutor, ſeu ſecūdus executor † adiri nō poteſt, 10
niſi data negligentia primi, latè Garz. de Benef. p. 6. c. 2. nu. 2. & ſeq. vbi plures Deciſ. Rot. per extenſum refert, & Rot. in recent. Dec. 773. p. 1. & fuit dictum in Illarden. Benef. S. Lazzari 5. Iulij 1608. coram Card. Sacrato; Ideoque ſi primus executor pronunciat literas non eſſe exequendas vti ſubreptitias, nō poteſt adiri ſecundus, qui eſt ſolùm datus in caſu negligentiæ primi executoris, ſed tunc appellandum eſt ad Metropolitanum, ſeu ad Papam, ita fuit dictū in Tiraſonenſ. Capellaniæ coram Card. Pamphilio, quæ reperitur impreſſ. penes Garz. de Benef. p. 6 c. 2. nu. 63. non enim poteſt dici executor negligens, qui ex cauſa recuſat exequi litteras Apoſtolicas. Rot. Dec. 273. ſub n. t. p. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 15. Martij, 1602.

ARGVMENTVM.

Filius familias non obligatur ex mutuo. Ex ludo non oritur actio, nec ex alio contractu occaſione ludi celebrato. Ceſſionario obſtant omnia, quæ obſtarent cedenti.

ARGVMENTVM.

1 *Filius familias non poteſt obligari ex cauſa mutui.*
2 *Ex ludo non oritur actio.*
3 *Amplia, vt neque oriatur actio ex contractibus occaſione*

ludi

ludi celebratis.
4 *Ceſſionarius non debet eſſe melioris conditionis, quàm cedens.*
5 *Ceſſionario obſtant omnes exceptiones; quæ obſtabant cedenti. Declara vt n.7.*
6 *Ceſſio præſumitur ſimulata, quando eſt facta ex cauſa crediti, de quo non apparet.*

DECISIO XLVII.

FVit dictum informante tantùm D. Galeatio man-
datum contra ipſum relaxatum ab A.C. non eſſe
exequendum, qnia ſi attendimus cauſam expreſſam in
obligatione; quæ eſt mutui, cùm fuerit probatum quòd
1 de tempore obligationis ipſe erat filinsfamilias, † ela-
rum eſt qnòd ex tali cauſa non poterat obligari vetan-
te Senatuſconſ. Macedoniano, l.1.& tot.tit. ff. & C. ad
Maced. ſi verò inſpiciamus cauſam veram, ex qua obli-
gatio trahit originem, videlicet ludi alearum, vt pro-
bant teſtes pro Galeatio examinati, ſicuti nulla ex di-
cto ludo oriri poreſt actio, l.fin.Cod.de relig.& ſumpt.
2 fun. † ita omnes contractus, & inſtrumenta eius occa-
a ſione celebrata irrita ſunt, & inania.ᵃ Paris† Put.de lu-
3 do n.15.21.& 41. Caccialup. in ſimili tractatu ſub n.34.
v.Octauus eſt caſus. Nec releuat quod D.Cæſar ſit ceſ-
4 ſionarius, quia † non debet eſſe melioris conditionis,
quàm cedens, l.in omnibus, §.non debet, ff.de reg.iur.
Natt.conſ.398.num.3.& exceptiones, quæ competunt
contra cedentem, militant etiam aduerſus ceſſionariū.
b ᵇBal.in l.hæredi, §.1.n.8.ff.de pact Bero.conſ.32.nu.46.
5 lib. 2. Quinimo ceſſio ipſa præſumitur ſimulata; cùm
facta fuerit ex cauſa prętenſi crediti, de quo non appa-
6 ret.†Bart.in l.per diuerſas, n.11.& ſeq. C.mand.Abb.in
c.ex parte ſub nu.7. verſ.quintò præſumitur, de alien.
iud.mut.cauſ.fact. Put.Dec.22.lib.3.

ANNOTATIO.

a De quo latiſſimè per Farinac.q.109.n.203.vbi dicit instrumentum depoſiti, permutationis, ſeu alterius contractus occaſione ludi prouenientis non tenere, & ſubdit non diſſentire bannimenta Status Eccleſiaſtici.

b Hoc eſt verum quoad exceptiones reſpicientes rem, ſecus quoad exceptiones reſpicientes perſonam, Seraph. Deciſ.512.n.1.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS S. THEONIS.

Luna 18. *Martij* 1602.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria denegatur ſuper ijſdem materijs, ſuper quibus alias fuit factum examen, & maximè poſt publicata dicta teſtium. Iuſpatronatus laicale ex dotatione, & fundarione non cadit ſub reſeruatione, bene tamen Eccleſiaſticum. Manuale beneficium non cadit ſub reſeruatione, & non dicitur manuale quando confertur in titulum vti vacans.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur quando articuli continent eaſdem materias, & probationes, quæ fuerunt facta in partibus.*
2 *Teſtium dicta poſtquam ſunt publicata non admittitur nouum examen.*
3 *Iuſpatronatus, vt non cadat ſub reſeruatione eſt neceſſe quod ſit ex fundatione, & dotatione.*
4 *Iuſpatronatus Eccleſiaſticum comprehenditur ſub regula octaua.*
5 *Manuale beneficium non cadit ſub regula reſeruatoria.*
6 *Manuale non poteſt dici beneficium, quando reperitur collatum in titulum vti vacans.*
7 *Remiſſoria quando eſt calumnioſè petita, eſt deneganda.*

DECISIO XLVIII.

NOn eſſe concedendam†remiſſoriam dixeruntDo- 1
mini, quia articuli continent eaſdem materias, &
probationes, quæ fuerunt factæ in partibus, & fuit bis
conceſſa. Rota Dec.16.de teſtibus in nouis, Chiſſanen.
Dec.164.& fuit dictum in vna Taruiſina Penſionis 13.
Octobr.1597. coram R.P.D. meo Litta, & in eadem
repetitum fuit coram bo. me.†Orano de menſe Aprilis
1598.†maximè quia dicta teſtium ſunt publicata, cap. 2
fraternitatis, & c.intimauit, de teſtibus. auth.at qui ſe-
mel. C.de probat. Chiſſanen. d.Deciſ.compulſoriam e-
tiam ſpecialem denegandam eſſe dixerunt, quia iura
compulſanda non releuant: priuilegia enim antiqua
ſunt in forma communi, & ſi inferunt ad ius conferen-
do, hic nihil obſtat Io: Baptiſtæ prouiſo Apoſtolico in
menſe reſeruato, ſi etiam inferant ad Iuſpatronatus
idem dicendum, quia non concludunt Iuſpat.ex funda-
tione, & dotatione, prout † requiritur ad excludendam 3
reſeruationem, Æneas de Falconib.de reſer.in 14. effe-
ctu, Caput. Dec.29.lib.1.in manuſcript. Cott.Dec.150.
& ſuit dictum in vna Cæſarauguſtana Parochialis 10.
Iun.1566. coram Gropperio, & vbi etiam conclude-
rent tale Iuſpat.†quia tamen eſſet Eccleſiaſticum com- 4
prehenderetur ſub regula octo menſium. Felyn.in tract.
quando lit. Apoſt. noceant part.in 3. limit. Æneas de
Falconib. vbi ſup. Non obſtat, quòd prætenditur pro-
bari iſtud eſſe beneficium manuale, & quod ſolitę ſunt
moniales deputare Cappellanum, † & per conſequens 5
non cadere ſub regula reſeruatoria, Cald.conſil.26. de
præb. Simonet.de reſeru.q.8.quia†iſta Capella non po- 6
teſt dici manualis, cùm a monialibus fuerit data in ti-
tulum, vti de vacanti, & in tali ſtatu hodie reperiatur,
vt conſtat ex iuribus, & depoſitionibus teſtium, & pro-
pterea remiſſoria, quæ ad hoc probandum petitur, †vi- 7
detur calumnioſè peti, & ob id deneganda, Caſſad.De-
ciſ.3. de dilat. Chiſſanen. Deciſ.164. Dec. in cauſa Za-
moren. non applicatur.

CALAGVRITANA DE AMVRIO.

Luna 22. *Aprilis*, 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Peritorum relationi ſtandum eſt circa liquidationem expenſarum, quandiu de errore non doceatur.*

DECISIO XLIX.

LIcèt habeamus liquidationem expenſarum ad ſum-
mam ſcutorum 1900. factam per peritos ad id de-
putatos, †quorum relationi ſtandum eſt, quandiu de er- 1
rore non doceatur, §.quod autem, auth. de non alien.
aut permut.reb.Eccleſ. & fuit dictum in vna Nepeſina
executionis 26. Iunij proximè præteriti coram R.P.
D. meo Iuſto, quia tamen de dicta liquidatione dixe-
runt Domini eſſe deducendum valorem ruderum Ec-
cleſiæ antiquę, nec non eleemoſynas, & oblationes pro
fabrica collectas, quæ ad quam ſummam aſcendant,
non liquet, non potuit capi reſolutio certæ quantita-
tis erogatæ in ampliatione Eccleſiæ, ad cuius reſtitu-
tionem tenetur D.Lupus.

PAM-

Digitized by Google

PAMPILONEN. PRIORATVS.

Ven. 26. Aprilis, 1602.

ARGVMENTVM.

Clauſula (*parito breui*) importat non ſolum dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam reſtitutionem fructuum, qui præſumuntur percepti à poſſeſſore, niſi contrarium probetur. Poſſeſſio capta ſine mandato non ſuffragatur; niſi poſtea ratificetur.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (parito) non ſolum importat dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam reſtitutionem fructuum, & ſub n. 5.*
2 *Fructus præſumuntur percepti à poſſeſſore.*
3 *Poſſeſſio non acquiritur ſine mandato.*
4 *Poſſeſſio ſine mandato acquiſita ratificari poteſt.*
5 *Fructus non præſumuntur percepti à poſſeſſore, ſi conſtat, quod poſſeſſor ſe non ingeſſerit in illorum adminiſtratione, ſed alteria perſona.*

DECISIO L.

1 NOn conſtat de ſufficienti paritione breuis, † quia clauſula (*parito*) non ſolum importat dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam reſtitutionem fructuum, vt fuit dictum in vna Pampilonen. de Seſa 28. Ianu. 1577. coram Illuſtriſs. Blanchetto, & in vna Hiſpalen. Beneficij 24. Febr. 1584. coram R. P. D. meo Decano, & coram me in vna Vrgellen. Iuris optandi 10. Decemb. 1601.
2 De perceptione autem fructuum ſatis apparet, † cū
2 quo Gundiſaluus fuit in poſſeſſione, & non docetur ſe eos non percepiſſe, nec ab alio fuiſſe perceptos. Cor. Dec. 14. fuit dictum in vna Compoſtellana fructuum 6. Martij 1590. coram Illuſtriſs. Plato, & in Panormit. Archidiaconatus 22. Maij 1592. coram R. P. D. meo Penia, & in Cuſentin. Parochialis 12. Nouemb. 1594.
b coram R. P. D. meo Pamphilio; quam fructuum perceptionem adminiculantur atteſtatio beneficiatorum, literæ miſſiuæ Io. Nauarræ depoſitarij, & Petri de Vedes, & alia de quibus per informantes, per quæ etiam tollitur, quod dicitur poſſeſſionem Gundiſalui fuiſſe inſtrumentalem, & non habendam in conſideratione, quia de eo tempore Io. prouiſus ab Ordinario erat in poſſeſſione; nam apparet de reali poſſeſſione cum perceptione fructuum, vltra quod non conſtat de mandato illius, qui acquiſiuit poſſeſſionem nomine Io. ſine
3 quo non fuit illi † queſita poſſeſſio, l. 1. §. per procuratorem, & l. poſſeſſio, §. & ſi poſſeſſio, ff. de acqu. poſſ. Corn. conſ. 46. ſub n. 1 t, v. Nec iſta ſpecialitas, l. 3. Aym. conſ. 5. n. 16. fuit dictum in vna Mediola. fructuum 16. Mart. 1590. coram bo. me. Gipſio: Nec releuat, quòd neque conſtet de mandato illius, qui nomine Gundiſalui ac-
4 cepit poſſeſſionem, quia † ſufficit, quòd Gundiſaluus eam ratam habuerit, Rot. Dec. 9. de reſt. ſpoliat. in nou. Alex. conſ. 110. ſub n. 2. v. præterea teſtis, l. 1. Aym. vbi ſupra; ratificatio autem eſt clara ex ſupradictis, ex ſuſtentatione litis, & reſponſione admonitorum A. C. quòd ipſe eſt in poſſeſſione, & ex alijs.

ANNOTATIO.

5 a Plures cumulat Mart. de clauſ. 1. par. clauſ. 91. nu. 1. iuxta nouam impreſſionem, Rot. in Tiraſonenſ. Canonic. 15. Martij 1610. coram R. P. D. Pirouano.
b Rota Dec. 269. n. 2. p. 1. in rec. Seraph. Dec. 1245. nu. 6. & Dec. 1364. in princ. fuit dictum in Aletiicenſ. 4. Maij 1616. coram R. P. D. Buratto, ſi tamen conſtaret quòd poſſeſſor ſe non ingeſſerit in perceptione fructuum, puta propter impedimentum, vel etiam voluntariè, tunc ex poſſeſſione non præſumitur fructuum † perceptio: ita fuit dictum in Romana fructuum 4 Nouemb. 1613. coram R. P. D. Pirouano, 6
vbi fuit dictum, quòd ex quo conſtabat de exactore fructuum deputato a Rota, ceſſabat præſumptio quòd poſſeſſor illos percepiſſet, & ibi fuit dictum hoc procedere, etiam ſi non liqueret de exactione facta à dicto exactore deputato a Rota.

Oliuerius Beltraminus.

AQVINATEN. BENEFICII.

Lunæ 29. Aprilis 1602.

ARGVMENTVM.

Vnio vt præſcribatur, quæ requirantur, & aliqua de probatione immemorabilis.

SVMMARIVM.

1 *Vnio vt præſcribatur, requiritur quadragenaria, cum titulo, vel immemorabilis, & ſub n. 5.*
2 *Teſtes habentes pro ſe aſſiſtentiam iuris communis ſunt præferendi.*
3 *Immemorabilis excluditur per plures actus contrarios, & ſub num. 6.*
4 *Immemorabilis non probatur per ſcripturas.*
7 *Immemorabilis non tollitur per actus contrarios; qui ſunt vltra centum annos, & vide rationem.*
8 *Immemorabilis non remanet ſublata per actus contrarios emanatos, poſt completam probationem immemorabilis.*
9 *Præſcriptio non interrumpitur ex actibus contrarijs, poſtquam eſt completa.*
10 *Immemorabilis probatur per Scripturas antiquas, in quibus ſit enunciata, dummodò ſint ad minus duæ enunciatiuæ, & quæ non emanauerint à perſonis ſuſpectis.*

DECISIO LI.

PRopoſiti dubium alias à bo. me. Orano in hac cauſa datum an Eccleſia S. Petri præſcripſerit Eccleſiam S. Eleutherij, ad quod Domini negatiuè reſponderunt, quia cùm in præſcribenda vnione requiratur, vel † qua- 1
dragenaria cum titulo, vel immemorabilis, Rot. Dec. 9. & 10. de reb. Eccleſ. non alien. in antiq. Felin. conſ. 2. nu. 2. Mil. in verb. Vnio poteſt probari per teſtes, Cæſ. de Graſſ. Dec. 13. nu. 12. de præb. fuit dictum in vna Tiraſonen. Iuris præſentandi ad portiones 17. Martij 3
1589. coram Bubalo, in vna Alexandrina S. Stephani, coram R. P. D. meo Litra 2. Maij 1597. & in vna Eugubina 22. Iunij 1598. coram R. P. D. meo Penia, † hic nec a
de quadragenaria agi poteſt, cùm de aliquo titulo nō doceatur, nec probatur immemorabilis, quia teſtes ad eam probandam inducti, etiam circumſcriptis exceptionibus non concludunt in requiſitis à Gloſ. in c. 1. de præſcr. lib. 6. & habent in contrarium teſtes deponentes pro libertate Eccleſiæ, quòd nunquam fuit habita pro granzia, & membro Eccleſiæ S. Petri † qui cum ha- 2
beant pro ſe aſſiſtentiam iuris communis c. quia ſæpè, de præb. lib. 6. in concurſu videntur illis præferendi, Dec. conſ. 448. n. 11. & 35. Ruin conſ. 147. n. 5. lib. 5. & per plures etiam contrarios actus, † excluditur prætenſa immemorab. lis, Put. Dec. 476. lib. 1. & fuit dictum in 3 b
illa Eugubina coram R. P. D. meo Penia, & in vna Caputaq. vnionis 27. Nouemb. 1591. coram eodem. Actus autem contrarij, & excluſiui præſcriptionis immemorabilis, qui medio tempore interuenerunt, plures ſunt; ex teſtib. enim, & ſcripturis apparet Eccl. S. Eleutherij, & eius reditus fuiſſe adminiſtratos à Cōmunitate Caſtri, ſeu ab eius officialibus, & factorib. in publico Conſilio quolibet onno deputatis, inter quos fuit etiam aliquando deputatus quidam Don Mutius tunc temporis

Ar-

Archipresbyter S. Petri Communitas ipſa conſtruxit,
ſeu in nobiliorem formam reduxit Eccleſiam, recolle-
git, & per eius depoſitarium cuſtodiuit eleemoſynas,
quæ offerebantur, ex quibus partem inueſtiuit in di-
uerſis bonis, vt ex pluribus inſtrumentis apparet, quo-
rum reditus ſimiliter colligebantur, & conſeruabãtur;
prout eleemoſynæ partem in rebus neceſſarijs eroga-
uit, ſoluendo non ſolùm alijs presbyteris, ſed etiam ip-
ſimet Archipresbytero S. Petri eleemoſynam, quando
in dicta Eccleſia diuina celebrabant, quæ proculdubio
demonſtrant dictam Eccleſiam non fuiſſe granziam,
ſeu membrum S. Petri, & repugnat vnioni, quia aliàs
hæc omnia ad Archipresbyt. S. Pet. ſpectaſſent, qui non
permiſiſſet bona ſuæ Eccleſiæ, & eleemoſynas à laicis
adminiſtrari, & minus de eorum manibus recepiſſet
mercedem; concurrunt etiam alia pro libertate Eccle-
ſiæ, de quibus per informantes. Non obſtant enunciati-
uæ, in quibus enunciatur Eccleſia vti Capella S. Petri
Viſitationes, ex quibus colligitur curam dictę Eccleſię
fuiſſe penes Archipresbyterum, inuentarium, in quo
bona Eccleſiæ S. Eleutherij reperiuntur deſcripta in-
ter bona Eccleſiæ S. Petri; Fides Communitatis, & pe-
titio ab ipſa porrecta Epiſcopo, in qua enunciando
granziam S. Petri petitur, vt excludatur à prouiſione
facienda de Eccleſia S. Petri, & ſimilia, quia vltra quòd
fuit alias dictum coram bo. me. Orano 12. Iunij 1592. ad
probandam vnionem non releuare. Saltem non cõclu-
dunt immemorabilem, tum quia per actus contrarios
4 excluditur, vt dictũ eſt, † tùm quia ea non probatur per
c ſcripturas, [c] Io. And. in c. 1. in fine, & ibi Gemin. nu. 16.
Franc. ſub n. 15. de præſcript. in 6. Alex. conſ. 16. nu. 17.
lib. 5. Balb. de præſcrip. 2. p. 3. q. 6. nu. 25. Aym. de antiq.
temp. p. 4. Materia, n. 39. Natt. conſ. 636. nu. 103. & ſeq.
Rebuff. de decim. q. 13. n. 97. fuit dictum in vna Borgeñ.
decimarum de Scalante 5. Iunij 1591. coram bo. me. O-
rano, & in vna Tulleñ. Iuriſdictionis 22. Martij 1596.
coram R. P. D. meo Pãphilio, & in multis alijs, ex qui-
bus Domini concluſerunt non probari, quòd Eccleſia
S. Petri præſcripſerit Eccleſiam S. Eleutherij.

ANNOTATIO.

a Rot. Dec. 233. ſub n. 5. p. 1. in rec. & Dec. 672. n. 6. p. 2.
5 in recen. † fuit dictum in Lucana Iuriſpat. de Podris
21. Martij 1620. coram R. P. D. Dunozetto.
6 b Rot. Dec. 324. n. 13. & Dec. 254. n. 1. & 2. p. 1. in rec.
& Dec. 258. n. 2. p. 2. in rec. † Aduertendum tamen eſt,
quòd ſi Actus, qui in contrarium dantur, excedunt
centum annos, non elidunt immemorabilem, ſtat
7 enim ſimul non extare † memoriam in contrarium,
cum actu antiquo contrario vltra centum annos, cũ
nec vita hominis, nec memoria vltra centum annos
præſumatur ſe extendere, Molin. de Primog. lib. 2. c.
6. n. 60. & 61. & Rot. ſecuta fuit in Caualicenſ. feudi
2. Aprilis 1613. coram R. P. D. Pirouano, ſicut etiam
8 actus geſti poſt completam † probationem immemo-
rabilis nihil conferunt ad interrumpendam imme-
morabilem iam confirmatam vt fuit dictum in dicta
Caualicenſ. prout generale eſt in materia præſcrip-
9 tionis, † quòd poſtquam præſcriptio eſt completa,
non interrũpitur. Man. Dec. 296. n. 5. Garz. de benef.
p. 3. c. 2. n. 107. vbi refert aliam Deciſionem Rotalẽ.
c Licèt immemorabilis regulariter non probetur per
10 ſcripturas; † ſi tamen dentur ſcripturę antiquæ vltra
centum annos, in quibus enunciatur immemorabi-
lis, ex dictis ſcripturis probatur immemorabilis vt
fuit dictum in Burgenſ. Quindenniorum 8. Martij
1599. coram Litta, & in Cordub. Decimarum 18.
Maij 1608. coram R. P. D. Decano, & tradit Mareſc.
Deciſiones Rotę recẽtes varians, li. 2. c. 100. n. 15. &
ſeq. ſed tamen eſt neceſſe, quòd enunciatiuæ imme-
morabiles ſint ad minus duæ, & quòd illæ nõ habeãt
originem à perſonis ſuſpectis. Mant. de tacit. lib. 2.
tit. 6. verſus finem, & in his terminis fuit dictum in
Cordubenſ. Decimarum 18. Maij 1618. coram R. P.
D. Coccino Decano. *Oliuerius Beltraminus.*

CARPENS. SEV NVLLIVS BONORVM.

Lunæ 13. Maij, 1602.

ARGVMENTVM.

Alienatio rerum Eccleſiæ ſine beneplacito Apoſtolico
eſt nulla, & non præſumitur beneplacitum Apoſto-
licum minori ſpatium triginta annorum.

SVMMARIVM.

1 *Alienatio rerum Eccleſiæ ſine beneplacito Apoſtolico eſt nulla.*
2 *Beneplacitum Apoſtolicum non præſumitur, niſi per ſpatium triginta annorum.*
3 *Eccleſiam tenetur præſtare conſenſum in translatione iuris de vno ad alium, quamuis in longius protraheretur prima conceſſio, quando Eccleſia ſolita eſt facere ſimiles renouationes, & non aliàs.*

DECISIO LII.

FVit concluſum ſententiam Rotalem iuſtam, rectè
enim fuit declarata † nulla alienatio bonorum, de 1
quibus agitur ſine interuentu beneplaciti Apoſtolici,
iuxta extrauag. ambitioſè de reb. Eccleſ. non alien. ad
quod præſumendum non ſufficit curſus temporis cum
obſeruantia, tùm quia obſeruantia non probatur; tum
quia requiruntur ad † minus anni 30. vt fuit dictum in 2
vna Neapolitana Fundaci 1. Iunij 1576. & in pluribus
relatis in cauſa Burgen. Penſionis 15. Decemb. 1596.
coram R. P. D. meo Penia, qui non interuenerunt a die
inueſtituræ, de qua agitur, quæ fuit conceſſa de anno
1571. vſque ad annum 1597. de quo tempore fuit hæc
lis mota, non enim eſt ſumendum initium à conceſſio-
ne facta de anno 1564. ab hac, de cuius validitate agi-
tur longè diuerſa, quæ tempore ſecundæ inueſtituræ
euanuit prorſus. Non obſtat, quòd iſta ſit ceſſio, & trã-
latio iuris in alium, ad quod † cogebatur capitulum 3
ſuum pręſtare conſenſum, & recognoſcere nouum em-
phyteutam, & eius generationem, quamuis in longius
protraheretur, quam prima, ex Corn. & alijs alleg. per
informantes pro Hercule, quia loquuntur, quando do-
minus directus eſt ſolitus facere ſimiles renouationes,
quòd in caſu noſtro non probatur.

ELNEN. BENEFICII.

Veneris 18. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* (conſtito) *contenta in breui non iuſtificatur ſufficienter ex teſtibus de publica voce, & fama.*
2 *Breuis executioni non eſt locus ceſſante informantes.*
3 *Clauſula* (conſtito) *in breui requirit plenam, & concludentem probationem, ita vt reſultet clara, & aperta reſeratio.*
5 *An iuſtificetur ex ſola iuris præſumptione.*
6 *Præſumptiua probatio non ſuffragatur, vbi quid eſt fundamentum intentionis alicuius, iuxta opinionem Rotæ.*
6 *Breuia de capienda poſſeſſione, fundantur tota ſuper reſeratione.*

DE

Digitized by Google

DECISIO LIII.

COncluſum fuit eſſe locum arbitrio, & ſuperſeden-
dum in executione breuis, quia fuit nulliter pro-
ceſſum ab A.C. propter defectum mandati, tàm Anto-
nij Deriera, de quo nullibi conſtat, quam Antonij Go-
mez, cùm literæ miſſiuę (vt ex eorum lectura apparet)
non tribuant facultatem ſuſtinendi hanc litem nomine
1 Ioannis † quia clauſula (*conſtito* a &c.) de qua in breui,
a non fuit iuſtificata, cùm teſtes de publica voce, & fama
non probent vocationē per obitum Matthæi in menſe
Aprilis ad effectum reſeruationis, Ægid. Dec. 612. Put.
Deciſ. 266. lib. 3. Paleott. Dec. 145. fuit dictum in vna
Pampilon. beneficij coram Cantuccio 8. Martij 1577.
& in cauſa Giennen. Canonicatus 4. & 11. Martij 1587.
2 coram Robuſterio, & † ceſſante reſeruatione, non eſt
locus executioni Breuis ex deductis in Vicen. benefi-
b cij 21. Febr. 1600. coram R.P.D. Pamphilio. b

ANNOTATIO.

3 a Clauſula † (*conſtito*) in breui requirit plenā, & cōclu-
dentem probationem, ita vt reſultet clara, & aperta
reſeruatio, Garz. qui Deciſiones Rotæ refert de be-
nef. p. 6. c. 3. n. 64. fuit dictum in Oſſen. portionis 17.
Decembr. 1617. coram R.P.D. Dunozetto, & in El-
nen. beneficij 19. Decembr. 1614. coram eodem. Fuit
tamen dictum in Deciſ. 756. nu. 4. p. 2. in recent. ſuf-
4 ficienter iuſtificari † dictam clauſulam ex ſola iuris
præſumptione ea ratione, quia iuris pręſumptio di-
citur liquidiſſima probatio, de quo tamen ego ſem-
per dubitaui, maximè ſtante opinione, quam paſſim
ſequitur Rota, quod vbi quid eſt fundamentum in-
tentionis alicuius non ſufficit probare præſumpti-
uè. Rot. Deciſ. 102. nu. 6. p. 1. diu. Seraph. Dec. 1171.
n. 2. & Deciſ. 1249. num. 3. & fuit dictum in Comen.
Decimarum 8. Iunij 1612. coram Illuſtriſs. Cardina-
b li Sacrato. Garz. de benef. p. 6. c. 3. nu. 9. & 10. vbi re-
5 fert Deciſ. Rotæ in † quibus dicitur, quod huiuſmo-
di breuia fundantur tota ſuper reſeruatione, & af-
fectatione. *Oliuerius Beltraminus.*

COLIMBRIEN. FRVCTVVM.

Veneris 17. Maij, 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Præſtimonia ſunt Beneficia.*
2 *Poſſeſſione beneficij, & Eccleſiæ apprehenſa, cenſetur ap-
prehenſa poſſeſſio omnium bonorum, & iurium ſpectan-
tium ad dictam Eccleſiam.*
3 *Hoc procedit reſpectu bonorum, & iurium vacantium, ſecus
autem reſpectu illorum, quæ a tertio poſſidentur.*
4 *Item concluſio procedit ſolùm reſpectu illorum iurium, reſ-
pectu quorum conſtat Eccleſiam iam eſſe in poſſeſſione.*

DECISIO LIV.

DAndum eſt D. Ioanni mandatum de manutenen-
do in poſſeſſione percipiendi duas partes ex tri-
bus fructuum parochialis Eccleſiæ S. Marię Magdale-
næ; quia de eius quaſi poſſeſſione exigendi dictos fru-
ctus, conſtat ex teſtibus. Præterea ſupponendo quod
præſtimonia ſint beneficia, iuxtà Deciſ. 3. Caſſad. de
1 præb. & 4. † Acchil. de expect. eo ipſo quòd D. Ioannes
2 adeptus eſt poſſeſſionem † beneficiorum, acquiſiuit etiā
poſſeſſionem omnium bonorum, & iurium ad dicta
a beneficia ſpectantium. a Anchar. in reg. ſine poſſeſſione,
nu. 10. in fin. & num. ſeq. de regula iuris lib. 6. Rot. Dec.
1. de reſt. ſpol. in nou. Aret. in l. poſſideri, in princ. poſt
num 8. ff. de acqu. poſſ. Guidop. Deciſ. 355. ſub n. 2. Nat.
conſ. 563. nu. 13. & fuit latè deductum in vna Romana
Cappellæ Sanctæ Mariæ Magdalenæ 24. Febr. 1576.
coram Cantuccio, vbi etiam fuit dictum dari hoc ca-
ſu mandatum de manutenendo contra habentem na-
turalem poſſeſſionem.

ANNOTATIO.

a Non procedit d. concluſio † niſi reſpectu bonorum, 3
& iurium vacantium, ſecus autem quoad iura, & bo-
na, quæ reperiuntur à tertio poſſeſſa, latè Rot. Dec.
171. n. 3. p. 2. in recent. vbi plures Deciſ. cumulantur.
Vlterius, † vt concluſio habeat locum conſtare debet 4
Eccleſiam eſſe in poſſeſſione rei, & iuris, de cuius
poſſeſſione agitur, alias concluſio non procedit, vt
fuit dictum in Piſtorien. Prioratus 13. Martij 1615.
coram R.P.D. Veroſpo.

Oliuer. Beltram.

ALBANEN. SVCCESSIONIS.

Lunæ 20. Maij, 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Acta diuerſæ cauſæ, & iudicij non ſunt tranſportanda, etiam
ſi multum conferrent ad cauſam, de qua agitur, & n. 2.*

DECISIO LV.

DOmina Artemiſia petit hodie portionem hæredi-
tatis paternæ ex perſona D. Victoriæ eius ſororis,
necnon hæreditatem Virginiæ Auiæ, quæ lis eſt di-
uerſa ab illa antiqua, quæ agebatur ſuper fideicommiſ-
ſo Honorij inter Ludouicum, & Chriſtophorum eius
fratrem, propterea non eſt neceſſaria tranſportatio a-
ctorum illius iudicij, quia ſæpius fuit reſolutum, acta † 1
diuerſæ cauſæ, & iudicij non eſſe tranſportanda, nec
de iure, nec ex diſpoſitione Sacri Concilij Triden. vt in
Oſcen. indulti coram bo. me. Orano 27. Nouemb. 1598.
in Cæſenaten. de Cacciaguerris 15. Ian. 1599. coram
R.P.D. Litta, & de hoc anno in cauſa Valentina Baro-
niæ coram R.P.D. Ottembergo. Non obſtat, quòd acta
illius iudicij multùm conferant ad hanc cauſam, quia
non ideò ſequitur, quòd ſint de actis iſtius cauſæ, vt fuit
dictum in cauſa Romana Depoſiti 5. Iunij 1600. coram
R.P.D. Coccino, a & licèt cauſæ omnes ſint mihi com- a
miſſæ, quia nihilominus remanent diuerſæ, & poteſt
vnaquæque de per ſe tractari, ſufficit tranſportare acta
illius cauſæ, quæ eſt ventilanda, vt fuit dictum in d.
Valentina Baroniæ.

ANNOTATIO.

a Rot. Dec. 11. & Dec. 884. p. 4. in rec. † fuit dictum in 2
Romana Saluiani 11. Martij 1613. coram Card. Sa-
crato, Gratian. diſcept. c. 121. n. 16. & 17.

Oliuerius Beltraminus.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOM.

Veneris 24. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ex conie-
cturis, & plures conſiderantur coniecturæ pro traſmiſ-
ſione.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſum conditionale non tranſmittitur, nec etiam*
ad liberos, & n.7.& 11.
2 *Limitatur non procedere concurrentibus pro tranſmiſſione*
indicijs, & coniecturis, quæ tamen debent eſſe vrgentiſſi-
mæ, & n.12.
3 *Fideicommiſſum conditionale tranſmittitur ex coniectura*
æqualitatis ſeruandæ inter vocatos.
4 *Fratres, & filij fratrum ſuccedunt defuncto ſine filijs in ſtir-*
pes, & non in capita.
5 *Teſtator præſumitur ſe conformare cum diſpoſitione iuris*
communis.
6 *Vocatio in ſtirpes eſt coniectura tranſmiſſionis.*
7 *Tranſmiſſio non impeditur ex eo, quia teſtator proprio nomi-*
ne ſubſtituerit, ſi conſtat de contraria voluntate teſtatoris.
8 *Tranſmiſſibile facit voluntas teſtatoris, quod ex ſua natura*
non eſt tranſmiſſibile.
9 *Et ſufficit voluntas tacita, ac coniecturata.*
10 *Tranſmiſſio in filium tranſmittentis facilius, & ex leniori-*
bus coniecturis admittitur quàm in extraneum.

DECISIO LVI.

Domini reſoluerunt eſſe factum locum fideicom-
miſſo ad fauorem Fęlicis, qui licèt non fuerit ex-
preſſè in teſtamento vocatus, ad ipsũ tamen fuit à Lau-
1 rentino prædefuncto ſpes fideicommiſſi translata; †
quamuis enim fideicommiſſum conditionale non trãſ-
mittatur etiam ad liberos, l. ſi in perſonam, C. de fidei-
commiſ. gl. & DD. in l. vni. C. de his, qui antè per tab.
Bar. in l. 1. ſub nu. 8. v. alia gloſſa ponit. ff. de leg. 1. Bal.
conſ. 49. ſub n. 2. v. & licèt ſuperuixeret, lib. 2. Alex. cõſ.
165. nu. 4. lib. 5. & firmauit Rota coram Illuſtriſſ. Card.
a Mantica in vna Ciuitaten. bonorum 13. Iunij 1591.[a] †
2 hoc tamen non procedit concurrentibus pro tranſmiſ-
ſione iudicijs, & coniecturis, Bald. in d. l. vni. ſub n. 10. v.
niſi concurrentibus, & ibi etiam Corn. circa fin. verſ. in
eadem, Iaſ. conſ. 23. col. 1. v. vnde quando ex plurib. lib.
2. Soc. in l. in conditionib. §. 1. ſub n. 4. v. quinimò non ſo-
lum, ff. de cond. & demonſt. Dec. conſ. 397. nu. 5. Ruin.
conſ. 28. ſub n. 5. v. & vbi etiam, lib. 2. Pariſ. qui de com-
muni conſ. 77. n. 10. lib. 2. Caput. Dec. 21. in princ. p. 2.
Placuerunt autem Dominis coniecturæ adductæ per
3 informantes pro D. Io. Baptiſta Periolo, † & præcipuè
illa, quòd teſtator ſubſtituit Laurentium fratrem ſuum
ſuperuiuentem, & omnes nepotes maſculos ex fratrib.
præmortuis, ex quo elicitur perſpicua mens teſtatricis,
quòd admittendo hæredes fratrum præmortuorum
voluerit ob æqualitatem ſeruandã admitti etiam filios
Laurentij, caſu quo ille ante purificatam conditionem
deceſſiſſet, Ruin. conſ. 145. n. 6. lib. 2. Soc. iun. conſ. 259.
n. 16. Illuſtr. Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 20.
n. 25. cum alijs, de quibus per informantes. Accedit etiã
4 alia coniectura, quòd † cùm teſtatrici ab inteſtato de-
functæ ęqualiter fuiſſent ſucceſſuri Fęlix vnà cum fra-
tre ipſius teſtatricis, & aliorum fratrum filijs, §. cum fi-
lius, Inſt. de hæred. quæ ab inteſt. defer. & quidem in
ſtirpes, §. Si autem defunctus, v. huiuſmodi verò, iuncta
gl. in ver. parentum in auth. cod. tit. & not. in auth. ceſ-
5 ſante, C. de legit. hæred. † teſtatrix præſumitur voluiſſe
ſe conformare cum diſpoſitione iuris communis, leg.
Gallus, § quidam rectè, cum ibi not. ff. de lib. & poſth.
Alex. conſ. 55. n. 2. lib. 4. Iaſ. in l. 1. nu. 45. v. confirmatur,
ff. de vulg. & pup. Soc. in l. cùm auus, nu. 95. v. & per hoc
etiam patet, ff. de cond. & demon. & ita in terminis no-
ſtris arguit Soc. iun. d. conſ. 63. nu. 6. & 7. Additur, quòd
teſtatrix ſubſtituendo Laurentium fratrem pro vna
tertia parte, & Cæſarem filium, hæredemque Nicolai
pro alia tertia, pro alia etiam tertia hæredes Baptiſtæ
etiam fratris, qui plures erant, conſtat fuiſſe vocatos,
& ſubſtitutos in ſtirpes, † quæ vocatio innuit eſſe lo- 6
cum tranſmiſſioni, Soc. iun. conſ. 89. n. 14. lib. 3. & alij,
quos refert, & ſequitur Menoch. conſ. 333. n. 33. qui li-
cèt loquantur, quando teſtator in vocatione vſus eſt il-
lis verbis, in ſtirpes; tamen idem dicendum, quando ijs
tacitis re, & effectu ipſo ſubſtituit in ſtirpes, cùm volũ-
tas non magis verbis, quàm facto declaretur, l. Paulus,
ff. rem rat. hab. vt concludit Menoch. ibi, ex quibus, &
alijs per informantes adductis ſaltem, ſimul iunctis
Domini cenſuerunt eſſe locum tranſmiſſioni. Non ob-
ſtat, quod dicitur non poſſe agi de tranſmiſſione, cùm
Laurentius fuerit nomine proprio nominatus, quia vl-
tra quòd Alex. in l. fin. ſub n. 13. v. quam limitationem,
ff. de acq. hæred. & alij relati à Menoch. conſ. 209 n. 27.
tenent hoc operari quidem, vt alius ex vocatione ad-
mitti non poſſit, non autẽ eſſe impedimento tranſmiſ-
ſioni, † quãdo etiam verum ſit propter ſpecificam no- 7
minationem ceſſare tranſmiſſionem, hoc certè nõ pro-
cedit, vbi conſtat de contraria voluntate teſtatoris, † 8
quæ facit tranſmitti, quod de ſui natura non eſt tranſ-
miſſibile, l. vnic. C. vt actio ab hæred. Bal. in l. cùm pari-
ter, in 4. q. ſub n. 26. C. de inſt. & ſubſt. Iaſ. in l. nemo po-
teſt, ſub n. 33. v. Item addi, ff. de leg. 1. † & ſufficit tacita, 9
ac coniecturata voluntas, Bal. in d. l. vnic. cum alijs ſu-
pra cit. Nõ obſtat Deciſio Bononien. de Borgogninis,
quia vltra quod ibi agebatur de tranſmittenda hęredi-
tate in fratrem ſubſtitutum, in † caſu autem noſtro de 10
tranſmiſſione in filium tranſmittentis, quæ ex leuiori-
bus coniecturis admittitur, vt per Aym. & alios citatos
per informantes, in caſu etiam d. Deciſionis multa cõ-
currebant ad excludendam tranſmiſſionem, & appare-
bat de enixa mente teſtatoris volentis recedere ab ex-
preſſa vocatione. In caſu autem noſtro omnia clamant
pro tranſmiſſione. Quæ dicuntur in materia, l. cùm A-
nus, ff. de cond. & dem. ſunt ſatis extranea à terminis
noſtris, vt benè deducunt informantes pro D. Ioanne
Baptiſta, per quos etiam benè tolluntur omnia ex ad-
uerſo deducta.

ANNOTATIO.

a Fideicommiſſum conditionale an tranſmittatur, vi-
dendus eſt Mãt. qui latè materiam tract. de coniect.
vlt. vol. lib. 11. tit. 20. per tot. & amplè etiam Gab. de
hæred. inſtitnen. concl. 2. & † regula eſt, fideicommiſ- 11
ſum conditionale nõ tranſmitti, nec etiam ad filios,
& deſcendentes, quod & vltra deductos in Deciſio-
ne firmat Rot. penes Seraph. Dec. 1014. & Dec. 1469.
n. 6. & 16. & in rec. Dec. 100. n. 2. p. 1. & Dec. 380. n.
1. & ſeq. eadem p. 1. & ab hac regula non recedi, † ni- 12
ſi ex vrgentiſſimis, & concludentiſſimis coniecturis
dixit Rota in omnibus præallegatis Deciſionib. in
quibus etiam Deciſionib. plures coniecturę in ſpecie
reprobantur, & fuit etiam latè deductum in Anconi-
tana Fideicom. Caducati 28. Iunij 1617. & 25. Maij
1618. coram R. P. D. Cauallerio, & coniecturam illã
quòd filij fuerint poſiti in conditione. in ſpecie re-
probauit Rot. in Prænestina bonorum 16. Ian. 1615.
coram Card. Sacrato, prout etiam hãc, & nonnullas
etiam coniecturas ex mente Rotæ, & DD. reprobat
Mareſcot. var. lib. 1. c. 27. nu. 9. & ſeq. & etiam de hac
materia tranſmiſſionis fideic. conditionalis latè ha-
betur in Deciſ. Ariminenſ. Fideic. 26. Martij 1612. de
qua infra coram Sanctiſſ. *Oliuerius Beltraminus.*

NERITONEN. PENSIONIS.

Veneris 24. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Literæ penſionis ſunt iuſtificandæ contra eum, qui pen-
ſionis

ſionis reſeruationi non conſenſit, nec penſionem vnquam ſoluit.

S V M M A R I V M.

1 *Penſionis litteræ ſunt omnino iuſtificandæ contra non conſentientem reſeruationi penſionis.*
2 *Clauſula*(dummodò remaneant mille) *eſt conditionalis, & in primis, & ante omnia verificari debet.*
3 *Poſſeſſio transferentis extinguitur morte.*
4 *Ideo in translatarium non tranſit.*
5 *Quaſi poſſeſſio trãſferentis, quæ non aſcendit ad annos 30. licet excedat 20. non ſufficit pro iuſtificatione præſumenda.*
6 *Iuſtificatio gratiæ ex tempore, iuxta generalem obſeruantiam Rotæ non præſumitur, niſi ſpatio 30. annorum.*
7 *Titulus præſumitur ex tolerantia Epiſcopi, qui viſitando inquirit de titulis, non enim præſumitur Epiſcopum permittere aliquem ſine canonico titulo poſſidere diu beneficium.*
8 *Diſpenſatio præſumitur ex curſu decem annorum concurrente Ordinarij tolerantia.*
9 *De diſpenſatione cognoſcere ſpectat ad Ordinarium.*
10 *Tempus reſeruationis penſionis ad effectum clauſulæ* (dummodò) *eſt attendendum.*
11 *Penſionarius quando agit contra conſentientem penſioni non indiget aliqua iuſtificatione.*
12 *Hoc procedit, quãdo reſeruatio penſionis eſt pura ſecus ſi habet clauſulam*(dummodò centum, ſeu mille) *tunc enim etiam contra conſentientem eſt neceſſaria iuſtificatio, ſecus eſt ſi adſit clauſula*(ſi ita eſt) *& ſub num. 14.*
13 *Quod habet locum, ſiue agatur in poſſeſſorio, ſiue in petitorio*
15 *Penſionarius, quando agit contra non conſentientem, ſi non reperitur in poſſeſſione tenetur iuſtificare gratiam.*
16 *Si reperitur in poſſeſſione non tenetur iuſtificare in poſſeſſorio, ſed bene in iudicio petitorio.*
17 *Penſionarius non tenetur iuſtificare, ſi promiſſus de beneficio in eius impetratione facit mentionem de penſione, quia cenſetur illam approbare.*

D E C I S I O L V I I.

DOmini dixerũt ſententiam Rotalem ex capite iuſtitiæ eſſe confirmandam(quia de nullitate reſer-
1 uarunt particulariter videre) iuſtitia enim eſt clara † nã
cũ Epiſcopus non conſenſerit reſeruationi penſionis;
nec eã aliquando ſoluerit, erant omninò literę penſionis contra ipſum iuſtificandæ, Caſſad. Dec. 10. nu. 8. de
reſcript. Ant. Ang. in epit. tit. de ſolut. penſio. nu. 24. &
Dec. 196. lib. 3. & fuit dictum in vna Burgen. penſionis
15. Decembris 1596. coram R. P. D. Penia, præſertim,
2 † quia habent conditionem (*quatenus remaneant mille*)
quę proculdubio in primis, & ãte omnia debuit verificari, vt fuit ſæpius deciſum, & ſignanter in vna Sarxanen. penſionis, coram R. P. D. Decano 15. Febr. 1593.
& corã bo. me. Gypſio 26. Martij eiuſdem anni in vna
Salamãtina penſionis, & fuit latè deductum in Meluitana pẽſionis 28. Nouembris 1597. coram R. P. D. Litta, & coram eodem firmatum in hac cauſa 5. Nouemb.
3 Proximè præteriti, † Poſſeſſio autem transferentis, cũ
eius morte fuerit extincta, l. 1. §. Scęuola, ff. ſi quis teſta.
4 lib. eſſe iuſſ. fuer. † non potuit in translatarios trãſire, vt
in Brixien. & Calaguritana penſionis relatis, & confirmatis in d. Deciſ. in hac cauſa facta, in qua etiã fuit fir-
5 matum † pro iuſtificatione præſumenda non ſufficere,
quaſi poſſeſſionẽ trãſferentis, quamuis excedat 20. annos, poſtquam nõ aſcendit ad 30. quod prius fuerat reſolutum in Brixien. penſionis 28. Nouemb. 1594. corã
R. P. D. Millino, & in pręallegata Burgẽ. & in Lauden.
6 pẽſionis 29. Martij 1596. corã R. P. D. Penia; ex † generali enim obſeruãtia, vbi agitur de præſumẽda iuſtificatione gratię ex tẽpore, Rota requirit 30 ãnos, vt fuit
dictum in illa Lucana Decanatus corã Sanctiſſimo canonizata in pluribus Deciſionib. relatis in ſupradicta
Burgen. penſionis, a qua noluerunt Domini recedere.
Non obſtant tradita per Abb. & alios in c. cùm veniſſent, de inſtr. quia in caſu dict. c. Archiepiſcopus agebat
contra Archidiaconum, & Archidiaconus ſe defẽdebat
ex titulo prẽſũpto ex confeſſione ipſius Archiepiſcopi
nil mirũ ſi Archiepiſcopus tenetur(vt ibi dicitur) probare defectum tituli: In his terminis procedit etiã Deciſio in cauſã Gerunden. coram R. P. D. Sacrato, quæ
dicuntur de decennali, ex allegatione Lapi reducta ad
triennium non applicantur, quia fundatur in tolerãtia
Epiſcopi, † quia cũ viſitando inquirat de titulis, non eſt 7
veriſimile, quòd permittat aliquẽ poſſidere ſine canonico titulo, vt in dicta allegatione Lapi, & Caſſad.
Dec. 2. de cauſ. poſſ. & propr. & Dec. 8. ſuper reg. eodem
modo reſpondetur ad conſ. Anchar. & deciſion. Achil.
dum dicunt præſumi † diſpenſationem ex curſum decẽ 8
annorum, quia hoc etiã videtur fundari ſuper tolerantia Ordinarij, ad cuius officium ſpectat cognoſcere de
huiuſmodi † diſpẽſatione, vt per Felyn. in cap. illud. n. 9. 9
de prę̃ſcript. Vltra quod loquuntur, quando cũ tempore concurrit communis reputatio. Non obſtant Deciſ.
in cauſa Romana fructuum coram Sãctiſſimo, quia ibi
poſſeſſio decennalis deſeruiebat pro adminiculo. Adminicula autẽ, quæ adducũtur, viſa ſunt ſatis leuia; ad
illud enim, quod pro præcipuo allegatur, quòd Sãctiſſimus ſuper eadem Eccleſia de anno 1596. appoſuit aliam penſionem ſcutorum 1000. cùm clauſula (*quod ſit
ſalua penſio antiqua*) ex quo videatur apparere, quòd Eccleſia eſſet talis quæ poterat vtrumque onus ferre, reſpondetur, quòd quando iſta reſeruatio faceret aliquã
præſũptionem de tempore, quo emanauit; † tamen ni- 10
hil infert ad tempus anni 1577. quo fuit penſio, de qua
agitur, reſeruata; & quod cõſiderari debet; vt in terminis fuit dictum in illa Meluitan. penſionis.

A N N O T A T I O.

In hac materia, † quãdo pẽſionarius teneatur ad iuſtifi- 11
cationẽ penſionis, plures caſus ſunt cõſiderandi, primus eſt, quãdo agitur contra conſentientẽ penſioni,
& tũc penſionarius nõ indiget aliqua iuſtificatione.
Seraph. Deciſ. 1017. n. 3. Rot. in Salamantina penſionis 26. Martij 1596. corã R. P. D. Gypſio impr. penes
Marcheſ. de Cõmiſ. p. 1. fol. 126 Rot. Dec. 23. nu. 1. &
Dec. 517. n. 2. 3. & ſeq. p. 2. in recent. fuit dictũ in Eugub. penſionis 7. Apr. 1617. corã R. P. D. Mauzaned.
Declara hoc procedere, quãdo reſeruatio penſionis eſt
pura ſecus ſi eſt conditionalis continens clauſulam
(*dummodo centum*) † quia tunc etiam contra conſen- 12
tiẽtem, eſt neceſſaria iuſtificatio. Rot. penes Seraph.
Dec. 1017. & Deciſ. 1122. optimè Rot. Dec. 547. n. 3.
& 4. p. 1. in recent. vbi aliæ cumulantur, & ibi redditur ratio, quia conſenſus habet in ventre eamdẽ cõditionem, quam habet gratia cui accedit, nempe dũmodò remaneãt centũ, quod etiam benè conſiderat
Garz. de benef. p. 1. c. 5. n. 464. † & hoc procedit, ſiue 13
agatur in petitorio, ſiue in poſſeſſorio executiuè,
Garz. loco pręall. notandũ tamen eſt † quod ad iſtum 14
effectum non dicitur reddere penſionem cõditionalẽ clauſula, ſi ita eſt, & ſi preces veritate nitantur, &
ſimilia, ſed ſolũ, vbi adeſt clauſula(*dummodo centum, ſeu mille*) ita Rot. Deciſ. 519. num. 4. par. 2. in recent.
Secundus caſus eſt, quando agitur contra eum, qui nõ
conſenſit penſionibus, & tunc ſubdiſtinguendum eſt,
nã aut pẽſionarius reperitur in quaſi poſſeſſione exigendi, aut nõ reperitur † tenetur omnino iuſtificare 15
gratiam, antequam agere poſſit ad exactionem penſionis, ſiue in petitorio, ſiue in poſſeſſorio, prout

Digitized by Google

latè firmat Garz.de benef. p.1.c.5.n.442. & ſeq. per
plures numeros, vbi plures Deciſiones Rotę per ex-
tenſum refert, in quibus dicta concluſio firmatur.
16 Aut reperitur † in quaſi poſſeſſione exigendi, & tunc in
poſſeſſorio non tenetur iuſtificare ſuam gratiam,
prout plures deciſiones referendo dixit Rot. in De-
ciſ.547.nu.4.p.1.in rec. quòd procedit etiam contra
ſucceſſorem, qui nunquam ſoluit, Rot.d.Deciſ.547.
n.4. ex mutatione enim, & variatione perſonarum
contra quas poſſidetur non variatur poſſeſſio, nec
ius actoris, iuxta Dec.Guidop. 624. quam paſſim ſe-
quitur, prout dicitur in Deciſ.562.n.1.p.1.in rec. In
petitorio tamen tenetur iuſtificare, etiamſi ſit in
quaſi poſſeſſione exigendi, vt fuit dictum in Rauen-
naten. penſionis coram Litta impreſſ. penes March.
de commiſſ. p.1. fol.614. in Tudertina penſionis, 3.
Iunij 1617. coram R.P.D.Veroſpo, & in Romana
reſeruationis fructuum 19.Ian.1618. coram R.P.D.
Buratto, vbi dicitur eſſe neceſſariam poſſeſſionem
30. annorum, vt penſionarius liberetur ab onere iu-
ſtificationis, & hanc diſtinctionem inter iudicium
petitorium, & poſſeſſorium in his terminis pluries
Rota fecit, & præſertim penes Mant. Dec.196. Ti-
17 tularis † ſi in gratia prouiſionis fecit mentionem de
penſione, qua grauatum eſt beneficium, quod impe-
trat, tunc non tenetur penſionarius ad aliam iuſtifi-
cationem, quia titularis illam narrando cenſetur ei
conſenſiſſe, ita fuit dictum in Elboren. penſionis 19.
Nouemb.1614. coram R.P.D.Pirouano, & in Vlix-
bonen. penſionis 11. Martij 1616. coram R.P.D.
Andrea. *Oliuerius Beltraminus.*

SANCTI ANGELI LOMBARDORVM beneficiorum.

Luna 3. Iunij, 1602.

ARGVMENTVM.

Eſt locus arbitrio ad retardandam exequutionem Breuis ob turbiditatem reſeruationis.

SVMMARIVM.

1 *Subrogato gratioſe non datur immiſſio, quando reſeruatio non eſt indubitata, & notoria.*
2 *Reſeruatio redditur turbida, dato fumo iuriſpatronatus.*
3 *Iuriſpatronatus datur magnus fumus ex ſententia ordinarij, cum eius concernat præiudicium.*
4 *Reſeruatio licèt non excludatur per ſententiam Ordinarij canonizatoriam iuriſpatronatus, tamen ita offuſcatur, vt non ſit locus immiſſioni.*

DECISIO LVIII.

FVit tentum eſſe locum arbitrio ad retardandam e-
1 xecutionem Breuis, quia cum † non detur immiſſio
vigore ſubrogationis gratioſæ, quando reſeruatio non
eſt notoria, & indubitata, vt fuit dictum coram R.P.D.
meo Pamphilio in cauſa Neapolitana Rectoriæ 12. Fe-
bruarij 1598. & in alijs pluribus relatis in illa Oritana
Parochialis 13. Iunij 1598. coram R.P.D. meo Cordu-
2 ba, † reſeruatio in caſu iſto redditur multùm turbida,
quia adeſt magnus fumus iuriſpatronatus ex deductis
3 pro Io. Donato, & præſertim ex ſententia † Ordinarij
illius canonizatoria multum conſiderabilis, cùm con-
cernat præiudicium ipſius Ordinarij, Rot. Deciſ.11. de
4 iurep. in nou. Put. Deciſ.172. lib.1. per quam † ſenten-
tiam, licèt forſan non excludatur reſeruatio, ea tamen
vſque adeo offuſcatur, vt non ſit locus immiſſioni, præ-
ſertim iuncta confeſſione Antonij, quaſi poſſeſſione,
& alijs.

MEDIOLANEN. BONORVM EMPHYTEOT.

Luna 10. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Acta tranſportata præſumuntur integra, & aſſerenti contrarium incumbit onus probandi non integritatem.

SVMMARIVM.

1 *Integritas proceſſus præſumitur, donec probetur contrarium, & num.5.*
2 *Proceſſus dicitur integer etiam non tranſportatis inſtrumentis, vbi adeſt ſtylus producendi iura verbalia abſque eorum dimiſſione reali in actis, & n.10.*
3 *Informationes extraiudicialiter captæ oretenus, non ſunt de actis.*
4 *Iura extracta ab actuario lite pendente dicuntur in forma probanti; etiam quòd extrahantur parte non citata, & abſque compulſoria.*
5 *Notario aſſerenti ſe actuarium creditur.*
6 *Tranſportata eſſe omnia acta, ſeu alia non extare creditur Notario.*
7 *Amplia quod ſufficiat notarium atteſtari ſe fideliter extraxiſſe.*
8 *Tranſportatio actorum tunc præſumitur integra quando fuerunt extracta, & tradita à Notario actuario, ſeu à ſucceſſore, ſecus quando ab alio Notario non actuario, nec ſucceſſore.*
9 *Iudici aſſerenti acta eſſe integra non creditur, cùm hoc non ſpectet ad eius officium.*
11 *Productio iurium realis eſt quando parte citata fuerunt producta, & fuit dimiſſa copia, vel originale in actis, alias non facta dicta dimiſſione productio eſt verbalis.*
12 *Productio non dicitur realis ſi iura deponantur penes Notarium, niſi petatur vt regiſtrentur citata parte ad dicendum contra.*
13 *Productio cenſetur realis ſtante verbo* tenoris, *&c.*
14 *Item productio cenſetur realis ſtantibus verbis iudicis viſis omnibus, actis.*
15 *Item cenſetur realis ſtantibus verbis* facto produxit, *vel animo rehabendi, vel quando dicitur, quod quis producit inſtrumentum, quod incipit ſic & finit ſic.*

DECISIO LIX.

DVbitaui an acta pro parte D. Traiani, & litis con-
ſortum vltimo loco producta ſint integra, & in
forma probanti, & Domini affirmatiuè reſponderunt,
nam quoad integritatem proceſſus illa † præſumitur 1
quamdiu contrariũ non docetur, Aym. de antiq.temp.
p.2.n.55. & fuit dictum in vna Senogallien. Syluæ 24.
Maij 1577. coram Cotta, & in vna Calaguritana Bene-
ficij de Narnaia 13. Ianuarij 1595. coram R.P.D. meo
Corduba. a Non obſtat, quòd fuerint producta plura a
inſtrumenta, quæ non fuerunt tráſportata, † quoniam 2
vt fuit dictum in illa Mediolan. reſciſſionis contractus
coram Illuſtriſs. D. Card. Sacrato 14. Decemb. præteri-
ti, notorius eſt ſtylus illarum partium producendi iu-
ra verbaliter ſine dimiſſione in actis. b Minus † nocet b
defectus informationum captarum a Vicario, quia non 3
conſtat fuiſſe in ſcriptis receptas, cùm potuerint ore-
tenus capi, ita vt nõ debuerint, nec potuerint in actis
regiſtrari. Quod autem † ſint in forma probanti, licèt 4
ſint extracta lite pendẽte ſine partis citatione, & abſq;
compulſoria, ex eo patet, quòd ſunt extracta a Notario
actuario, Rot. Dec.1. de fid. inſtr. in nou. Ægid. Dec.58.
Caputaq. Dec.170.p.1. & fuit dictum in vna Caſalen.
Præpoſituræ coram bo. me. Gypſio 4. Martij 1596. &
in Dertuſina iuris conferendi, 24. Maij eiuſdem anni
corã R.P.D. meo Pamph. & in vna Gerunden. 13.
Maij 1598. coram R.P.D. Pena. Quod autẽ Io. Petrus
Scotus

Scotus,qui iura extraxit, ſit actuarius,deponunt teſtes
5 ſuper eius manus recognitione inducti, vltra quod†ip-
ſe enunciat ſe coadiutorem in officio , & tali enuncia-
tioni ſtatur, Capntaq Deciſ.245.p.2.

ANNOTATIO.

a a Et quòd acta præſumantur integrè tranſportata aliàs
pluries tenuit Rot.vt penes Farin. poſt ſecũdum lib.
conſ.Dec.116.n.1.& Dec.143.n.2. & Dec.144.n.1.
Rot.Dec.207.nu.23.p.4.in rec. & latè fuit dictum in
Algaren. diſmembrationis 4.Decemb.1617. coram
R.P.D.Remboldo.

6 Notario atteſtanti de integra trãſportatione, ſeu non
extare alia acta creditur, Rot.penes Farinac.poſt 2.
lib. conſ.Dec.144. n.5. & fuit dictum in vna Bracar.
Parochialis 29.Ian.1610. coram Card.Sacrato.

7 Imò ſufficeret, quòd Notarius atteſtaretur ſimpliciter
ſe fideliter extraxiſſe,vt fuit dictum in Bracaren.Pa-
rochialis 29.Ian.1610.coram Card.Sacrato, vbi re-
fertur alia Dec.coram Litta.

8 Præſumptio†pro integritate proceſſus procedit,quan-
do acta fuerunt à Notario actuario tradita , ſecus
quando fuerunt tradita ab alio,qui nõ eſt actuarius,
nec ſucceſſor in officio,quia tunc non præſumuntur
integra,vt fuit dictum in Algaren.diſmembrationis
5.Iunij 1617.coram R.P.D.Remboldo,vbi amplius
9 fuit dictum non credi† aſſertioni iudicis , qui dicit
acta eſſe integra, hoc enim ſpectat ad officium No-
tarij,non iudicis.

b b Et de hoc etiam ſtylo Mediolani atteſtatur, Rot. in
Mediolanen. Decimarum 17. Maij 1616. coram R.
P.D.Coccino Decano.

10 Et quod†quando iura ſunt tãtùm verbaliter producta,
& non realiter,illa non ſint tranſportãda.Rot.Dec.
561.n.10.p.1.in rec. vbi aliæ Deciſiones referuntur.

11 Iura vt realiter dicantur producta eſt neceſſe , † quòd
parte citata fuerint producta , & fuerit dimiſſa co-
pia,vel originale in actis, aliàs productio eſt verba-
lis, & non realis , vt optimè conſiderauit Rota in
Placentina deuolutionis 11.Maij 1602.coram Penia,
vbi plures cumulantur, quæ Deciſio reperitur im-
12 preſſ.penes Marcheſ. de comm. p.3.fol.157. nec†ad
effectum productionis realis ſufficit quòd iura de-
ponantur penes Notarium, niſi etiam petatur , vt
regiſtrentur,& pars citetur ad dicendum contra, ita
fuit dictum in Mediolanen. Decimarum 27. Maij
1616.coram R.P.D.Coccino Decano.

13 Productio præſumitur realis,quando adeſt verbũ(*teno
ris &c.*)vt fuit dictum in Ferrarienſ.bonorum 9.Maij
1594.coram R.P.D.Lancel.& in Vrbeuetana fidei-
commiſſi 16.Nouemb.1619.coram R.P.D.Coccino
14 Decano.Gratian.diſcept.Forenſ.c.121.nu.33.†Item
præſumitur realis ſtantib.verbis iudicis (*viſis omnib.
actis*) vt fuit dictum in Piſtorien.beneficij 13.Ianua.
1617.coram R.P.D.Buratto , prout etiam ex moti-
uis factis per iudicem colligitur iura fuiſſe coram
eo actualiter producta , & ab eo lecta , vt dicitur in
15 dicta Piſtor.† Productio etiam cenſetur realis ſtan-
tibus verbis (*facto producit*)vel animo rehabendi, vt
fuit dictum in dicta Vrbeuetana fideic.16.Nouemb.
1619.coram R.P.D.Coccino Decano,vbi etiam di-
citur,quòd quando legitur in actis, quòd quis pro-
ducit inſtrumentum,quod incipit ſic,& finit ſic,tunc
productio dicti inſtrumenti cenſetur verbalis , non
realis. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA CENSVS.

Lunæ 10. Iunij, 1602.

ARGVMENTVM.

Cenſus non dicitur extinctus per motum proprium Papę
Deciſiones Papales.
illum transferentis in alium fundum , & tollentis om-
nes obligationes, & hypothecas contractas ſuper fun-
do, ſuper quo prius erat impoſitus , transferendo illas
ſuper bonis ſubrogatis.

SVMMARIVM.

1 *Cenſum non extinguit,nec fideiuſſores liberat mutatio fundi
cenſuati,facta mediante ſubrogatione alterius fundi.*
2 *Penſionis translatio de vno beneficio ad aliud nullum infert
penſionario præiudicium de nouo.*
3 *Papa non dicitur conſenſum ſe extendere , vbi agitur non de
inducenda noua obligatione ,ſed de veteri conſeruanda.*

DECISIO LX.

MAndatum eſſe exequendum dixerunt Domini ,
quia fuit relaxatum in vim obligationis Came-
ræ,de qua non controuertitur. Non obſtat, quòd cen-
ſus videatur extinctus per motum proprium S. D. N.
per quem omnes obligationes,& hypothecæ ſuper Ca-
ſtro Nomenti contractæ fuerunt ſublatæ, & abolitæ,
ita vt Caſtrum,& eius tenuta ſint in ſtatu,in quo erant
ante contractas huiuſmodi obligationes.Quia per hu-
iuſmodi verba non fuerunt extincti cẽſus, & hypothe-
ca,ſed translatæ ad bona exiſtentia in territorio Man-
tuæ,quæ in omnibus,& per omnia fuerunt, quoad hu-
iuſmodi onera in locum tenutæ , & bonorum Caſtri
Nomenti ſubrogata cum omnibus clauſulis, vinculis ,
& cautelis in inſtrumentis obligationum appoſitis, &
propterea perinde eſt †ac ſi à principio fuiſſent cenſus 1
impoſiti ſuper bonis ſubrogatis,& eorum occaſione fi-
deiuſſores obligati,quoad ipſas enim obligationes ni-
hil innouatum eſt,præter rei mutationem,faciunt tra-
dita in cauſa Aſculana penſionis 1 Febr. 1593. coram
R. P. D. meo Pamphilio de translatione penſionis ab
vno beneficio ad aliud , vbi fuit dictum reſpectu † pen- 2
ſionarij nihil fuiſſe innouatum,ſed tantùm reſpectu be-
neficij,ex quo penſio ſoluebatur. Ita vt nullum præiu-
dicium penſionario per talem translationem oriretur.
Non obſtat,quòd†Papa non extendit conſenſum ex la- 3
tè deductis in Oxomen.penſionis 20.Maij 1598.coram
R.P.D.meo Litta, quia non agitur de noua obligatio-
ne inducenda, vt in caſu illius Deciſionis, ſed de veteri
conſeruanda, & ibi non fuit translata obligatio fide-
iuſſoris,quia tempore translationis penſionis iam re-
periebatur extincta , ſed hoc caſu obligatio remanet
in ſuo ſtatu,& efficacia.

DERTVSEN. PAROCHIALIS.

Veneris 14. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtro non eſt locus , vbi conſtat de alterius poſſeſſione.*
2 *Poſſeſſio ciuilis non amittitur per porrectionem ſupplicatio-
nis, in qua petitur noua prouiſio ante regiſtrationem dictæ
ſupplicationis.*

DECISIO LXI.

DIctũ fuit non eſſe apponendum ſequeſtrũ, quia cũ
ex Deciſione facta in hac cauſa 4. Martij proximè
præteriti appareat†de poſſeſſione Gabrielis,nõ eſt lo- 1
cus ſequeſtro,ſed potius eſt inhibendum Aduerſario,ne
illum moleſtet, Bald.in l.vnic.ſub nu. 3.verſ. & alia eſt
ſequeſtratio, C. de prohibit.ſequeſt. & conſ.244 lib.3.

Digitized by Google

D:c.in l.fin.n.7.C.de edict. Diu.Adr.toll. Non obſtat,
quòd Gabriel habuerit ſe pro non poſſeſſore, ex quo
obtinuit nouam prouiſionem, in qua petijt ſe reſtitui,
2 & ita videatur animo amiſiſſe poſſeſſionem, quia † Do-
mini noluerunt attendere huiuſmodi ſupplicationem,
& gratiam pro expedita non habuerunt, cùm ſuppli-
catio non ſit regiſtrata, & propterea non applicatur
Deciſio Illerden. coram R. P. D. meo Pamphilio, nec
Deciſio in hac cauſa coram me facta, quia in caſu di-
ctarum Deciſionem fuerunt literæ expeditæ, & earum
executio petita.

ROMANA DOTIS, SEV PECVNIARIA.

Die 27. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Dotis receptæ confeſſio facta per virum conſtante matri-
monio probat veram numerationem, etiam in præiu-
dicium tertij, concurrentibus adminiculis, & conie-
cturis.

SVMMARIVM.

1 *Mariti confeſſia de dote recepta conſtante matrimonio ter-
tio non præiudicat.*
2 *Fallit quando concurrunt adminicula, & coniecturæ.*
3 *Confeſſio inter perſonas prohibitas, concurrentibus coniectu-
ris probat.*
4 *Matrimonia ex generali conſuetudine non præſumuntur
contrahi ſine dote.*
5 *Alimentorum præſtatio facta vxori à viro inducit conie-
cturam ſolutionis dotis coadiuuantem confeſſionem viri
ad effectum etiam præiudicandi tertio.*
6 *Dotis promiſſio præcedens eſt potiſſimum adminiculum ad
coadiuuandam viri confeſſionem, de dote recepta, quæ e-
tiam tertio præiudicet.*
7 *Solutia aliquarum partitarum inducit præſumptionem ſolu-
tionis totius dotis, ſtante viri confeſſione.*
8 *Scriptura vera præſumitur in totum, quando in parte vera
probatur.*
9 *Solutio præſumitur in cauſam debitam, dum nil aliud fuit
expreſſum.*
10 *Et dum non apparet de alia cauſa.*
11 *Præſumptiones fortiores elidunt leniores.*

DECISIO LXII.

FVit concluſum confeſſiones receptarum pecunia-
rum ex cauſa dotis factas ab Alexandro Pagnotta
probare veram numerationem ad fauorem prudentiæ
vxoris, non ſolum contra ipſum Alexandrum, ſed etiã
1 contra tertios, quia licèt alias † confeſſio mariti con-
ſtante matrimonio tertio non præiudicet, Gloſſ. in l.
2 aſſiduis, C. qui pot.in pign.hab. hoc tamen † non pro-
cedit, quando pro ea concurrunt coniecturæ, & admi-
nicula, Bald.in l. 1. ſub num.4. v.vnde quæritur, C. de
priuil. Dot. Socin.conſ.122.poſt nu.7.lib.3.Dec.conſil.
536 poſt n.30.Purpur.conſ.461.nu.11.Cur.ſen.conſ.70.
num.4.Aym.conſ.40.num.4.Bero.conſ.60.num.43.lib.
3 2.Mohed.Dec.2.n.2.de confeſſ.& eſt generale, quòd †
confeſſio inter perſonas prohibitas probet concurren-
tibus coniecturis, vt latè per Alex.conſ.18.nu.2.3.& 4.
lib.3.Hic autem plures concurrunt coniecturæ, & ve-
riſimilitudines, vltra enim illam generalem præſump-
4 tionem, quæ ex eo oritur, quòd regulariter † matrimo-
nia ſine dote non contrahuntur, Purpur. d. conſ. 461.
ſub num.10. Socin. Iun. conſ.8. num.12.lib.2. Aym. d.
con.40.num.1.in fin.& num.ſequ. quam non neglexit
Rota in vna Vrbeuetana Legati coram Cantuccio 13.
Octobris 1581.& vltra etiam † exhibitionem alimen- 5
torum, quę pro coniectura huiuſmodi confeſſionis ad-
duci ſolet, Bald.in dicta leg.1.ſub n.4.Aret.in §.fuerat,
ſub num.45.Inſtit.de act.Soc.conſ.82.num.3.lib.3.Pur-
pur.d.conſil.461.nu.11.Dec.in allegat.conſil.563.poſt
num. 10. & fuit habita in conſideratione à Rota in di-
cta Vrbeuetana, concurrit † etiam potiſſimum admini- 6
culum in hac materia, videlicet promiſſio dotis præce-
dens, l.in contractibus, §.ſed quoniam, vbi Cyn.in 2.qu.
& alij, Cod.de non numer.pec.Ioann.And.in addit.ad
Specul.in rubr.de donation.inter vir.& vxor.circa fin.
v.hoc verum, Paul.de Caſtr.in leg.1.ſub num.8. verſic.
quartus eſt, ff.ſolut.matrim. Aret.in dicto §. fuerat ſub
nu.36. v. nec etiam obſtat opinio communis, Roman.
conſil.445.ſub num.15.v.vnde ſi confitetur.Ruin.conſ.
183.num.4.lib.1.Guidop.conſ.204.num.1.Rub.conſil.
78.ſub num.10.verſ.tertio reſpondeo.Afflict.Dec.402.
ſub n.9.v.ſed in contrarium, Aym.d.conſil.40.poſt nu.
1.Alciat.conſil.332.nu.1. † Accedit etiam alia vrgens 8
coniectura, quia probatur ſolutio aliquarum partita-
rum in confeſſionibus enunciatarum. Dec.d.conſ.563.
num.10.Soc.d.conſil.82.num.2. in fin. Aym.conſ.158.
num.6.in fin.Natt.conſil.547.num.26.quando enim † 8
ſcriptura in parte probatur vera, in totum vera præſu-
mitur. Paul.de Caſtr.conſ.301.ſub nu.4.p.1. Pariſ.conſ.
90. num.4. & 5.lib.1. † Nec releuat, quòd aliquæ ſolu- 9
tiones non exprimant cauſam dotis, quia ſufficit, quòd
aliam non exprimant, ad hoc vt cenſeantur factæ in
cauſam dotis debitæ, l.ſi cùm dotem, §.ſi pater, ff.ſolut.
matrim. Brun.de ſtat.fœm.excluſ.art.6.num.243. præ-
ſertim cùm de † alia cauſa non appareat, Aym.conſil. 10
158.num.13.Non obſtat, quod dos fuerit ſolui promiſ-
ſa in tot Societatibus, quia vltra quod non apparet;
quòd aliquæ Societates eo tempore factę reperiantur;
hoc non tollit, quod de conſenſu partium non potue-
rit ſolutio fieri, prout facta fuit in pecunia. Coniectu-
ræ, quæ pro ſuſpicione fraudis ex aduerſo adducuntur,
poſſent haberi in conſideratione, quando eſſemus in
nuda dotis confeſſione, non autem, in confeſſione ita
adminiculata, & verificata, præſumptiones † enim quę 11
ſunt pro veritate ipſius confeſſionis, abſorbent, & eli-
dunt eas, quæ pro ſuſpicione poſſunt conſiderari.

ROMANA DOTIS.

Veneris 21. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Dos ſcutorum quingentorum data moniali dicitur con-
grua, etiamſi monialis ſit nobiliſſima, & habeat pater-
num patrimonium ampliſſimum, & etiamſi alteri ſo-
rori nuptæ multò maior dos fuerit conſtituta.

SVMMARIVM.

1 *Dos Monialis congrua dicitur, quæ ſolet monialibus aſſigna-
ri.*
2 *Et cum qua fuit in monaſterio recepta.*
3 *Monaſterium ingredienti ex communi obſeruantia, & na-
turali æquitate minus datur, quàm nubenti in ſæculo, &
n.25.*
4 *Mulier, vt maritum ſibi condignum inueniat magna requi-
ritur impenſa, & cum longè minori reperitur monaſterium,
quod illam recipit.*
5 *Dos datur pro oneribus matrimonij.*
6 *Procedit hoc, tam in matrimonio carnali, quã in ſpirituali.*

7 *One-*

7 *Onera maiora nuptis incumbunt, quàm monialibus.*
8 *Monialis enim non eget familia, caret liberis, non quærit pompam, aut honores.*
9 *Dos à monaſterio pro alimentis tantùm, & vitæ ſuffragio recipitur.*
10 *In dotis conſtitutione plurimum attenditur loci conſuetudo.*
11 *Dos congrua dicitur, quæ eſt iuxta conſuetudinem loci.*
12 *Et talis dos ſufficit ad ſatisfaciendum ſtatuto excludenti dotatam.*
13 *Dotem ſcutorum quingentorum in Vrbe dari conſueuiſſe monialibus eſt notorium.*
14 *Conſuetudo fauens conſeruationi familiarum publicam continet vtilitatem.*
15 *Lites ſuſcitandi occaſio tolli debet.*
16 *Afflict. Dec. 348. reprobatur.*
17 *Monialis dotari debet ſtante ſtatuto excludente fœminas dotatas.*
18 *Sufficit ad iſtum effectum conſtituere dotem ſolitam ingredientibus monaſteria.*
19 *Nobilitatis diſtinctio non conſideratur in monialibus, ſed omnes ſunt æquales.*
20 *Moniales cùm eligant in paupertate Chriſto famulari, ideò circa eius dotes non attẽditur quãtitas paterni patrimonij.*
21 *Argumentum à dote carnalis matrimonij, ad dotem ſpiritualis, non valet circa quantitatem.*
22 *Pro congruitate dotis taxanda non eſt attendendum, quid pater alteri ſorori pro dote aſſignauerit, ſed quid aſſignandum fuiſſet, & n.23.*
24 *Legatum dotis relictum in maiori quantitate in caſu matrimonij carnalis, quàm matrimonij ſpiritualis, debetur in eadem quantitate maiori, etiam in caſu matrimonij ſpiritualis, & n.26.*

DECISIO LXIII.

SOrori Alexandræ de Maximis in ingreſſu Monaſterij S.Catherinæ de Senis, in quo profeſſionẽ emiſit,
fuerunt à Virginia eius auia pro dote, ſeu eleemoſyna
aſſignata ſcuta 500. quæ dos, cum d. ſorori Alexandræ,
ſeu Monaſterio videretur minus exigua, & modica nõ
ſolũ attenta quãtitate patrimonij paterni, ac dignitate
familiæ, verùm etiam habito reſpectu ad dotem ſcutor.
14. mil. quàm D. Lelius pater aſſignauerat D. Victoriæ
alteri eius filię, quę nupſit in ſæculo, obtinuerũt per Sãctiſ. committi cauſam ſupplemẽti congruæ dotis Illuſtriſſ. D. meo D. Cardinali S.Marcelli, cui placuit Rotam cõſulere, an d. ſorori Alexandræ pariter deberetur
dos ſcutor. 14. mil. aut quaota. Et Domini cum præſuppoſito, quòd dicta ſcuta 500. fuerint monaſterio ſoluta
(quod pro parte monaſterij nõ videtur admitti) cẽſue-
1 runt nullam aliam dotem deberi, cùm † ſufficere debeat
habuiſſe illã, quæ monialibus tradi ſolet, Salicet. in aut.
ſed quamuis, ſub nu. 4. v. & ad rationem, Cod. de rei vx.
Iaco. de S.Georg. in inueſt. feud. in v. qui quidem in fin.
2 & † quod cum tali dote fuerit in monaſterio recepta, vt
in matrimonio carnali, concludit Dec. conſ. 26 ſub n. 4.
3 v. ſi verò mulier, † communis enim obſeruãtia, & naturalis æquitas ſuadet, vt minùs detur ingrediẽti mona-
a ſterium, quam nubenti in ſæculo, a Bald. in auth. niſi rogati, ſub n. 11. Cod. ad Trebell. & in l. Deo nobis, n. 1. in
fin. Cod. de Epiſ. & Cler. Paul. de Caſtr. in l. Titio cẽtũ. §.
1. in fin. ff. de cond. & dem. Fulgoſ. conſil. 53. circa med.
Dec. in cap. in præſentia, num. 234. de probat. Iaſ. conſ.
4 43. col. 5. lib. 3. Æquitas † autem in hoc conſiſtit, vt dicit idem Iaſ. in auth. ſi qua mulier, ſub numer. 10. Cod.
de Sacr. Eccleſ. quia quãdo filia vult nubere requiritur
magna impenſa, vt inueniat maritum ſibi conuenientem, cum tamen pro valde minori reperiat monaſte-
5 rium. Fecit, quia cum dos † detur pro oneribus matrimonij, l. pro oneribus, & l. dotis fructus. Cod. de iure
dot. l. de diuiſione, vbi gloſ. & Doct. ff. ſolut. matr. quod
habet locum † non ſolùm in matrimonio carnali, ſed e- 6
tiam in ſpirituali, quod per ingreſſum religionis contrahitur. Salic. & Iacob. de S.Georg. vbi ſup. Soc. conſ. 222.
in fin. libr. 2. Longe † maiora onera incumbunt nuptis 7
quàm monialibus, vt dicit Couar. lib. 1. var. reſ. cap. 19.
num. 10. in fin. & docet experientia, quia † Monialis nõ 8
eget familia, liberis caret, non quęrit pompam, aut honores, & † dos a monaſterio recipitur pro alimentis tã- 9
tum, & ſuffragio vitæ. Bald. in aut. res quę, ſub nu. 13 C.
com. de legat. Soc. d. conſ. 222. in fin. facit etiam quod † 10
in dotis conſtitutione plurimum attenditur loci conſuetudo, Corn. conſ. 316. ſub n. 6. v. & hoc ſemper mihi
placuit, li. 1. Ruin. cõſ. 12. n. 13. in fin. lib. 2. Cęſ. de Graſſ.
Dec. 2. n. 15. de conſt. ita vt † dicatur cõpetenter dotata 11
quæ habuit dotem ſecundum cõſuetudinem loci, Dec.
d. conſil. 26. ſub. n. 4. v. nam conuenit, & † per talem do- 12
tem ſatis fit ſtatuto excludenti dotatam. Corn. in pręalleg. cõſ. ſub n. 6. v. ſi ita quod de com. ęſtimatione. Quod
autẽ † dos ſcut. 500. eſſet dos conſueta in Vrbe dari in- 13
gredientibus monaſteria Domini habuerunt pro notorio. Et ita in puncto ſępius iudicauit Conſilium Neapolitanum, vt teſtãtur Addẽ. ad Affli. Dec. 346. & habetur in Dec. Neap. nouiſſ. 40. Quã opinionẽ eo libentius
amplexi ſunt Domini, nõ ſolùm quia nititur æquitate,
ſecundũ Bald. & alios ſupra citatos, quam ſẽper Rota
ſequi ſolet, vt fuit dictum in vna Syracuſana illegitimitatis 10. Septembris 1575. & † fauet cõſeruationi fami- 14
liarũ, in quo verſatur intereſſe publicum; l. 1. §. ſed ſi ſecus, ff. de ventr. inſpic. Alex. conſ. 89. ſub n. 3. li. 6. ſed † e- 15
tiã quia daretur occaſio ſuſcitandi infinitas lites. Non
obſtat d. Dec. Afflict. 348. quia fuit ab ea receſſum, † & 16
poſt ipſam ſemper contrarium ſeruatum, vt teſtantur
præallegati. Non obſtat, quod † monialis debeat dota- 17
ri ſtante ſtatuto fœminarum excuſiuo, ex Anchar. & alijs allegatis, quia hoc non negatur; † ſed ſufficit dos 18
dari ſolita ingredientibus monaſteria, quod videtur ſẽtire ipſemet Anchar. in alleg. cõſ. 107. ſub n. 2. dum dicit
dotanda eſt reſpectu ſpiritualis matrimonij. Nec facit
dignitas familiæ, quia † in monialibus non conſidera- 19
tur diſtinctio nobilitatis, ſed omnes ſunt æquales, gloſ.
in c. 1. in gloſſ. fin. vbi Abb. num. 5. de purg. Can. idem
Abb. in c. dudum, ſub nu 2. v. in religioſis verò, de elect.
Dec. in c. cùm omnes, in prima lect. ſub num. 89 & ſeq.
Prout † nec etiam quantitas patrimonij paterni, cùm 20
elegerit in paupertate pauperi Chriſto famulari, c. nimis, el 1. in princ. de exceſſ. Prælat. Nec eſt attendenda
dos alteri ſorori conſtituta, quia à † dote carnali ad do- 21
tem ſpiritualis matrimonij, reſpectu quantitatis non
bene arguitur per ſupradicta, nec † curandum quid al- 22
teri ſorori conſtituerit pater, ſed quantum ſibi aſſignãdum fuiſſet, Bald. conſ. 386. viſo d. puncto, ad fin. lib. 4.
quia † non conſideratur exceſſus in dote habito reſpectu ad aliam dotem, ſed ad ipſam, quæ conſtituitur.
Ruin. conſ. 56. nu. 16. lib. 3. æquè enim dotantur filiæ,
modò æquè bene collocẽtur in matrimonio, licèt plus
vni quam alteri tradatur, Aleiat. in tract. præſump. regula 1. præſump. 7. num. 3. Non obſtat ſimile de mille
† legatis in caſu nuptiarum, & centum in caſu ingreſ- 24
ſus in monaſterium, quòd mille debeantur etiam ingredienti monaſterium, b quia vltra quod ſumus ibi in b
diſpoſitione hominis, & habet particularem rationem;
quia conditio nuptiarum reſpectu volentis ingredi religionem tamquam turpis reijcitur, vt poſt Richard.
Maluinb. quem allegat, dicit Albert. in lib. Deo nobis,
colum. pen. C. de Epiſc. & Cler. Alex. in add. ad Bar. in
l. 2. ff. de his qui pœnæ nom. Felin. in cap. in præſentia,

ſub nu.37. verſ. ſed propter hoc non eſt recedendũ, de prob. & alij pro monaſterio in dicto caſu ſentiẽtes per tex. in l. Titiæ ſi non nupſerit. ff. de cond. & dem. illa 2
etiam quæſtio ſatis eſt cõtrouerſa, quia non deſunt qui cõtrariam opinionem magis receptam dicant, vt Paul. de Caſtr. in d. l. Titiæ ſi non nupſerit. ſub nu. 2. Corn. in l. ſi ita quis, §. is cui. ff. de leg. 2. Dec. conſ. 419. poſt num. 7. Iaſ. conſ. 43. col. 5. lib. 3. Quam ſententiam vidiſſe Rotam ſequi teſtatur Bartholom. Romul. in l. filiusfam. §. Diui, ſub num. 89. ff. de leg. 1. Nec in contrarium vrget Dec. Mohed. 2. de conſuet. quia ibi ſolùm quæritur an probetur illa conſuetudo, licet obiter dicatur illam eſſe contra ius, cùm communis ſit opinio, quod filia debeat habere miſſe monachando, ſicut nubendo.

ANNOTATIO.

25 a Vide Rot. Deciſ. 480. p. 1. in recent. vbi latiſſimè cõprobatur minorem dotem † poſſe aſſignari moniali quam nubenti in ſæculo, & Rot. Dec. 249 n. 7. in fin. p. 2. in recent. vbì dicitur dotem, quæ datur mulieri nubẽti in ſæculo debere eſſe maioris quãtitatis, quã ea, quæ datur moniali, & ita de cõmuni obſeruantia teſtatur Mant. de tacit. & ambig. lib. 12. tit. 21. nu 30.

26 b An ſuſtineatur diſpoſitio teſtatoris ſi puellæ nubẽti in ſæculo † maiorem dotem relinquat quàm ſi Religionẽ ingrediatur, & fiat monialis, vide latè Mãt. de coniect. vlt. vol. lib. 11. tit. 18. num. 27. & ſeq. & latius Gaſpar Ant. Theſ. in ſuis quæſt. Forenſ. quæſt. 60 lib. 10. & latè Sanchez de matr. lib. 1. diſput. 34. & verior opinio eſt valere, dummodò non conſtet in odiũ monaſterij, & religionis fuiſſe minorem dotem relictam, Rot. Dec. 480. n. 9. part. 2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

SIGNINA CASTRORVM.

Mercurij 26. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Periurus à limine iudicij repellitur, etiamſi agatur de ſola manutentione poſſeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Periurus non eſt in iudicio audiendus, & nu. 10.*
2 *Etiam vbi agitur de ſola poſſeſſionis manutentione.*
3 *Excommunicationis exceptio obſtat etiam in iudicio manutentionis, & num. 13.*
4 *Periurus non repellitur ab excipiendo.*
5 *Mandatum de manutenendo petens non dicitur reus neceſſarius, ſed actor originarius, & voluntarius.*
6 *Abſolutio à iuramento requiritur, licèt iuramentum annulletur à ſtatuto.*
7 *Statutum allegans debet docere quod caſus verſetur in terminis ſtatuti.*
8 *Statutum Vrbis iuramentum annullans ſtante læſione vltra tertiam eſt intelligendum, quando adeſt ſententia pro læſione, vel conſtat euidenter de ea;*
9 *Et ideo antequam conſtet de læſione obſtat exceptio periurij, & numer. 14.*
11 *Periurus parte non opponente poteſt ſtare in iudicio, & iudicium tenet.*
12 *Oppoſitio non ſufficit quòd ſit facta in partibus, niſi etiam fiat in curia.*

DECISIO LXIV.

Domini concorditer dixerunt Duci de Comitibus
1 obſtare exceptionem periurij, quia regula quod † periurus in iudicio non audiatur, l. ſi quis maior. C. de transact. c. paruuli, vbi gloſſ. in verſ. cauſa 22. q. 5. Spec. de actor. n. 16. a habet locum etiam, † vbi de ſola ma- a
nutentione poſſeſſionis agitur, ad tradita per Nat. cõſ. 2
373. num. 37. & ſeq. & fuit reſolutum in vna Placent. Caſtri 4. Iulij 1601. coram R. P. D. meo Millino, b † b
prout etiam in exceptione excommunicationis tenuit 3
Rota coram R. P. D. meo Litta 31. Ian. in Valent. penſionis. c Non obſtat, quòd dicitur † periurium non re- c
pellere ab excipiendo, quia † dux petendo mandatum 4
de manutenendo non eſt reus neceſſarius, ſed actor ori- 5
ginarius, & voluntarius, vt fuit dictum in Valen. d Ad d
ſtatutum Vrbis lib. 1. cap. 149. quod annullat iuramentum interpoſitum in cõtractu donationis ſine certis ſolemnitatibus, fuit dictum † quòd nihilominus requiri- 6
tur abſolutio, e vt in his terminis in conſtitutione Mar- e
chiæ tenuit Rota in vna Firmana bonorum, quæ habetur inter diuerſ. manuſcriptas Dec. 21. & † debuit prius 7
conſtare notoriè, & euidenter quod ſimus in terminis ſtatuti. Ad quod benè facit Deciſio coram Bubalo in cauſa Romana legitimæ de Vrſinis 20. Maij 1588. vbi
fuit dictum † ſtatutum Vrbis annullans iuramentum 8
ſtante læſione vltra tertiã intelligendum quando adeſt ſentẽtia, vel euidenter, & notoriè conſtat de læſione, &
propterea † antequam de ea cõſtet, ſi obijciatur de periu- 9
iudicio neceſſarium eſſe docere de abſolutione, eodem modo reſponderunt ad l. ſi vnquam, C. de reuoc. donat.

ANNOTATIO.

a Rot. Deciſ. 5. n. 1. part. 2. in recent. & Deciſ. 701. n. 1 a
par. 1. in recent. Iſta autem cõcluſio † quod periurus 10
repellatur à limine iudicij, † & nõ ſit audiẽdus pro- 11
cedit parte opponẽte, alias proceſſus tenet, Crauet. conſ. 199. n. 15. verſ. 3. reſpondeo. Seraph. de priuil. iuram. priu. vlt. n. 18. fuit dictum in Hiſpalen. Coadiutoriæ 13. Martij 1615. coram R. P. D. Vbaldo,
vbi alterius † fuit dictũ oppoſitionem factã in partibus non ſufficere, niſi etiam fuerit oppoſita in Curia ſub termino citationis ad dicendum contra. 12

b Et fuit dictũ in Caſertana Beneficij 17. Iunij 1605. coram R. P. D. Marcomontio. b

c Et † de excõmunicato, quod nõ poſſit petere manutentionem fuit dictũ in Valentina penſionis 31. Ianuar. 1600. corã R. P. D. Manzanedo impreſſ. penes March. de cõmiſſ. to. 3. fol. 353. & Rota Deciſ. 275. ſub nu. 3. inter impreſſas penes Farinac. poſt ſecundum lib. conſil. & Deciſ. 614. ſub numer. 2. par. 2. in recent. & fuit dictum in Conchen. Archipresbyteratus 19. Nouembr. 1605. coram Penia. c 13

d Et fuit dictum coram R. P. D. Manzanedo in d. Valentina penſionis 30. Ianuarij 1600. impreſſ. penes Marcheſ. commiſſ. tom. 2. fol. 353. d

e Et † quod prius ſit petẽda abſolutio a iuramẽto an- e
tequam quis poſſit venire contra propriũ iuramẽ- 14
tũ ſub prætextũ læſionis, latè Gabriel: conſil. 9. per tot. lib. 2. Rota Deciſ. 164. nu. 9. part. 1. diu. & plenè Picus ad ſtatutum Vrbis gloſſ. 23. n. 22. prout etiam idem eſt dicendum quando prætenditur nullum iuramentum ob defectum ſolemnitatum requiſitarũ à ſtatuto, vt firmatur in hac Deciſione; quam Rota ſequuta fuit in Romana nullitatis Obligationis 2. Iunij 1604. coram R. P. D. Ottembergõ, Picus dicta gloſſa 23. n. 18. & ſequentibus.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Merc. 26. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Pactum initum ad fauorem alicuius, intelligi debet, vt illi proſit, non vt illi noceat.*

2 *Hæc verba,* (e tornando bene à detto Monſign. Veſcouo) *important pactum ad Epiſcopi fauorem.*

3 *Soluere anticipatè eſt plus ſoluere.*

4 *Societate officij extincta, ceſſat ſpes lucri ex parte accipientis pecunias, ideò quanto longiori tempore ſocietas durat, tanto maior eſt ſpes lucri, decreſcente verò tempore, minuitur etiam ſpes.*

DECISIO LXV.

PActum quod Epiſcopo aſſignanti maiorem ſummã ſcut. 250. ſingulis menſibus Spinola teneatur citius & pro rata extinguere ſocietates, Domini intellexerunt non ſolùm reſtringere tempus, ſed etiam minuere quantitatem pecuniæ, quæ ſolui debuiſſet ipſi Spinolæ durante tempore ſex annorum, & nouem menſium extinctioni præfixo, ita vt non debeantur 81. ſolutiones menſtruatæ ſecundùm intentionem Spinolæ, ſed fiat
1 pro rata defalcatio, † cùm enim pactum ſit editum in
2 fauorem Epiſcopi, vt expreſsè cantant illa verba, † (*e tornando bene à detto Monſignore*) intelligi debet, vt illi
proſit, non vt noceat, l. in lege, in fin. princ. ff. de locat. Paul. de Caſtr. in l. nulla ſub n. 1. ff. de legi. facit l. legata inutiliter, ff. de leg. 1. & l. quod fauore, C. de leg. ſi autẽ adhuc deberent 81. ſolutiones Epiſcopus fuiſſet de ſuo
3 damno ſollicitus, non ſolùm ſoluendo anticipatè, †
quòd eſt plus ſoluere, §. fideiuſſores, in fin. Inſt. de fideiuſſ. l. ſicui, §. fin. & ibi gl. ff. de verb. ſignif. §. plus autem, Inſt. de actio. ſed etiam in celeri extinctione ſocietatũ, cùm enim iam totum onus tàm fructuum, quàm ſortis ex pacto eſſet in ipſum Spinolam translatum, & lucrum ſocietatum, quod per mortem aliquorum contingere
4 potuiſſet, cederet in fauorem Epiſcopi, † quanto longiori tempore durabant ſocietates, tanto erat maior ſpes dicti lucri, & è conuerſo decreſcente tempore minuebatur etiam ſpes. Et hoc Domini pro indubitato habuerunt, circa autem adimplementum tam Epiſcopi in ſoluendo, quàm Spinolę in extinguendo erit particulariter videndum.

ROMANA CAPPELLANIARVM.

Veneris 28. Iunij, 1602.

ARGVMENTVM.

Collatio, electio, & præſentatio ſæpè confunduntur; & vnum pro alio vſurpatur. Et quę requirantur pro validitate vniuſcuiuſque. Item Capitulum poteſt ſtatuere in pertinentibus ad beneficia, quorum collatio ad ipſum ſpectat, & an ex conceſſione auctoritatis cenſeatur conceſſa coerctio.

SVMMARIVM.

1 *Verba* præſentatio, electio, & collatio, *quandoque confunduntur.*

2 *Collatio aliquando ſumitur pro præſentatione.*

3 *Et præſentatio pro collatione.*

4 *Impropriè vnum venit ſub nomine alterius, quando iſta ex eorum propria ſignificatione differunt.*

5 *Verba teſtatoris diſponentis electionem, & præſentationem ſpectare ad capitulum ſine interuentu alicuius perſonæ intelliguntur de collatione.*

6 *Electio requirit factum alterius, id eſt, ſuperioris confirmantis.*

7 *Teſtatoris verba quoties in ſenſu proprio non poſſunt operari impropriantur, vt eius voluntas ſortiatur effectum.*

8 *Verba debent interpretari, vt congruant perſonis, ad quas diriguntur.*

9 *Collatio alias de iure ſpectans ad Capitulum vna cum Archipresbytero, excluſo Archipresbytero ex diſpoſitione teſtatoris tota deuoluitur ad Capitulum.*

10 *Facultas conceſſa pluribus vno excluſo, tota deuoluitur ad reliquos.*

11 *Capitulum, & Canonici habentes adminiſtrationem, & diſtinctionem Cappellaniarum circa ea, quæ ad eorum regimen ſpectant ſtatuere poſſunt.*

12 *Expreſſum dicitur, quod ab expreſſo reſultat.*

13 *Facultas conceſſa Canonicis faciendo pro eorum arbitrio celebrare, & deſeruire cappellanos, niſi haberet iunctam aliquam coerctionem, foret inanis.*

14 *Conceſſo vno, cenſetur omne aliud conceſſum, per quod deuenitur ad illud.*

DECISIO LXVI.

CVm b. me. Card. Toledus in ſuo teſtamento, in quo hæredem ſibi fecit Glorioſiſſimam Virginem, & Dei Genitricem, ac eius Sanctiſſimam Imaginem exiſtentem in Baſilica S. Mariæ Maioris, mandaſſet ex omnibus eius bonis vendendis; & in tot locis montiũ non vacabilium conuertendis erigi plures Cappellanias ad electionem, & pręſentationem Capituli, ſine aliquo interuentu alterius perſonæ, nec etiam Archipresbyteri d. Baſilicæ, & quòd Cappellani ſic electi ſeruire deberent Eccleſiæ arbitrio eiuſdem Capituli, & Canonicorum; Quorum omnium approbatio, & cõfirmatio obtenta fuit a Sanctiſs. D. N. per ſuam Bullam ſub datum 3. Kal. Martij 1597. ortis pluribus controuerſijs inter Illuſtr. Archipresbyterum, & Canonicos occaſione dictarum Cappellaniarum, cauſaque primò ex partium compromiſſo, poſtea ex reſcripto Sanctiſ. mihi demandata, dubitaui in primis de ordine Sanctitatis ſuæ, an Bulla contineret aliqua, vltra diſpoſita in teſtamento Cardinalis, & quæ: Et Domini, informante tantùm Capitulo, cenſuerunt nullam adeſſe diſcrepãtiam, cùm omnia, quæ in Bulla leguntur implicitè ſaltem, & virtualiter contineantur in teſtamento, ad latè deducta in Corduben. concordię 19. Octob. proximè præteriti coram R. P. D. Litta, & quia difficultas ad tria capita videbatur reduci, ad collationem Cappellaniarum, ac facultatem condendi ſtatuta ſuper earum adminiſtratione, & directione, & ad correctionem Cappellanorum circa munia, quæ explicitè in Bulla Canonicis conceduntur, fuit dictum quoad collationem eam ſatis expreſsam ſub illis verbis (ad præſentationem, & electionem) quia iſta verba † præſentatio, electio, & collatio 1
aliquando confunduntur, vt dicit Mil. in verb. collatio
differt, & ſicuti † verbum collatio, pro præſentatione 2
quãdoq; ſumitur, Rot. Dec. 27. n. 2. de præb. in nou. Barbat. conſ. 32. n. 14. lib. 2. Lambe. de iurep. 3. art. 9. q. prin. 1. p. 1. lib. ſub n. 5. & 7. art. 2. q. princ. 1. p. 2. lib. n. 3. & 4. ita
præſentatio † pro collatione nonnunquam vſurpatur, 3
Rot. d. Dec. 27. nu. 1. Imol. in c. fin. poſt n. 2. de conceſſ. præb. Roch. de iurep. in prin. n. 6. circa med. v. quinimò largè pręſentatio. Nec refert, quòd iſtud ſit impropriè,
† cùm ex propria eorum ſignificatione differant, c. cum 4
in illis, §. cùm autem, & ibi not. de præb. in 6. c. fin. vbi
Abb. de iurep. quia † cùm velit teſtator electionem, & 5
præſentationem ad Capitulum ſpectare ſine interuentu alicuius perſonę, neceſſariò intellexit de collatione,
vt concludit Rota in d. Dec. 27. electio † enim requirit 6
factum alterius, hoc eſt, Superioris confirmantis, cap. nihil. de elect. ſicuti præſentatio factum inſtituentis, c.
decernimus, 16. q. 7. & † quoties verba teſtatoris in ſenſu 7
proprio operari non poſſunt, debent impropriari, vt eius voluntas ſortiatur effectum, l. fundus qui locatus,

ff. de

ff.de fund.inſt.l.quibus diebus,§.Dominus, vbi Soc. in
4.not.ff.de cond.& demonſt.Rom. conſ.14.in fin. Dec.
conſ.248.n.5.& ita in proprijs terminis arguit Barbat.
in præalleg.conſ.32.n.15. Accedit, quòd cùm collatio
huiuſmodi ad Capitulum ſpectaſſet ex Bulla Pij IV.eu-
ius copia datur,verba illa debent intelligi de collatio-
8 ne † provt congruit perſonis Canonicorum, ad quas
diriguntur,l.ſi vno ff.locat.cùm alijs ad hoc citatis per
9 Barb.d.conſ.32.n.14. & licèt † collatio debeatur capi-
tulo voà cum Archipresbytero, hoc tamen eſt ſubla-
tum per diſpoſitionem teſtatoris volentis ſoli capitulo
10 competere† & propterea excluſo Archipresbytero,to-
ta collatio,& diſpoſitio ad Capitulum deuoluitur,arg.
tex.in c.1.ne Sede vacante, lib.6. Quoad ſecundum,cũ
11 fuerit Capitulo conceſſa adminiſtratio, † & directio
iſtarum Capellaniarum expreſſe à teſtatore,neceſſariò
ſequitur,quòd Canonici in ijs,quæ ad eorum regimen
ſpectant,poſſint ſtatuere,ad Gl.in c.11.in verb.ſtatutũ,
de verb.ſignif.Fel.in c.cùm omnes,ſub n.9.v.vbi autem
12 Canonici de conſt. & expreſſum dicitur,†quod ab ex-
preſſo reſultat,l.ſi ita,§.qui filio,ff.de bon.poſſ.ſecundũ
tab.Bald.in l.fin.n.23.in fin.C.de hæred.inſt.Soc.in l.in
ambiguo,n.7.ff.de reb.dub. Dec.conſ.68.nu.3.& idem
concluſum fuit reſpectu tertij, & quoad coërtionem
13 circa munia,quia† cùm fuerit conceſſa facultas,& au-
thoritas à teſtatore Canonicis,& Capitulo, vt pro eo-
rum arbitrio facerent celebrare, & deſeruire Cappel-
lanos, iſta authoritas ſine aliqua coërctione eſſet nul-
la,l.fin.ff.de offic.eius,aut ſaltem redderetur eluſoria,c.
præterea, de offic.deleg. vnde conceſſa huiuſmodi au-
14 thoritate, venit† & coërctio,ſine qua expediri non po-
teſt.l.is,ff.de iuriſdict.omn.iud.l.3.§.fin.ff.de pen.leg. l.
veteres,vbi Gloſſ.& Bart. ff.de itin.actuque priu. c.ſuſ-
picionis, de offic.deleg.

RAVENNATEN. SALVIANI INTERDICTI.

Ven. 28. Iunij 1602.

ARGVMENTVM.

Saluiano non eſt locus,vbi non conſtat de credito, nec de eo dicitur conſtare per confeſſionem viri,de dote recepta, conſtante matrimonio, factam, quæ præſumitur in fraudem donationis.

SVMMARIVM.

1 *Saluianum requirit creditum ex neceſſario antecedenti.*
2 *Dotis confeſſio facta à viro conſtante matrimonio, non probat creditum,quia præſumitur in fraudem donationis, & num.14.*
3 *Donatio inter virum,& vxorem eſt prohibita.*
4 *Mariti confeſſio,durante matrimonio,habet præſumptionem contra ſe,quod emanauerit in fraudem donationis.*
5 *Maximè, quando maritus fatetur recepiſſe bona in inſtrumento deſcribenda, quæ non reperiuntur deſcripta.*
6 *Exceptio non numeratæ dotis tollitur ex lapſu Biennij, ſed non ideò ſequitur,quod non poſſit dari de inualiditate confeſſionis ex præſumpta donatione inter coniuges prohibita.*
7 *Confeſſio mariti conſtante matrimonio videtur in dubio facta non ſpe futuræ numerationis,ſed animo donandi.*
Hæc opinio eſt valde controuerſa, & Rota alias noluit illam firmare.
8 *Alienatio, ſiue conſenſus præſtitus alienationi bonorum ſibi hypothecatorum, præiudicat agenti Saluiano contra tertium habentem ius offerendi,& ceſſionem petendi, cùm alienans,ſiue conſentiens alienationi, cedere non poſſit iura aduerſus bona alienata.*
9 *Cedendarum exceptio immiſſionem impedit ex Saluiano.*
10 *Hæres creditor defuncti cenſetur ſibi de bonis hæreditarijs ſoluiſſe,& n.15.*
11 *Amplia id etiam habere locum in hærede,cum beneficio legis,& inuentarij quoties apparet adeſſe bona ſufficientia.*
Hæc præſumptio eſt inducta in fauorem hæredis, non in eius damnum, n.17.
12 *Inuentarium in re hæreditaria non opitulatur.*
13 *Hæres cum beneficio legis, & inuentarij tenetur habere ratum factum defuncti,quatenus reperitur in inuentario.*
16 *Hæres an poſſit propria auctoritate pro ſuo credito ſibi appropriare rem defuncti.*

DECISIO LXVII.

NOn eſt locus Saluiano interdicto ad fauorem D.
Hortenſij;cùm non conſtet de eius credito,quod
eſt neceſſarium† antecedens huius remedij, Ang.Aret. 1
in §.item Seruiana in fin.Inſt.de actio.Sarmient.de re-
dit.Eccleſ.p.3.c.2.nu.23.in fin.& duob.ſeqq. & fuit di-
ctũ in vna Romana,ſeu Amerina domus 8.Iunij 1576.
coram Cantuccio,& in Romana fructuum millium 40.
4.Martij 1577.coram Rubeo. Nam quo ad confeſſio-
nem dotis† maternæ factam conſtante matrimonio cũ 2
de promiſſione nullibi appareat,dixerunt Domini illã
non probare aliquod creditum; cùm potiùs præſuma-
tur facta in fraudem donationis.Io.And.in add.ad Spe.
cul.in rub.de donat.inter vir.& vx.Calder.conſ.3.eod.
tit.Paul.de Caſtr.conſ.86.n.1.lib.2. Alex. conſ.142.n.3.
lib.5.Iaſ.conſ.32.poſt prin.lib.3. Soc.conſ.66.n.7.lib.1.
Ruin.conſ.190.n.5.lib.1.Purpur.conſ.478.n.8.Gozad.
conſ.28.n.22.Nat.conſ.148.nu.4.Paleot.Dec.131.Mo-
hed.Dec.2.n.1.de confeſſ.Caputaq.Deciſ.12. in manu-
ſcript.li.1.idem fuit dictum de credito ſcutorum 1300.
quia cùm de eo conſtet per ſolam confeſſionem mariti
durãte matrimonio,& † ſit prohibita donatio inter vi- 3
rum,& vxorem,l.1.& tot.tit.ff.de donat.inter virum,&
vxorẽ,præſumitur† contra confeſſionem quòd in frau- 4
dem donationis emanuerit,Alex.d.conſ.142.n.4.Creſc.
Dec.2.de confeſſ.Tantò magis,quia †maritus cõfeſſus 5
fuit habuiſſe dicta ſcuta 1300.in tot bonis in eodem in-
ſtrumento inferiùs adſcribẽdis,& non reperitur huiuſ-
modi deſcriptio.Non obſtat lapſus biennij, quia illud† 6
benè tollit, vt non poſſit dari de non numerata dote,
non autem quòd non poſſit opponi de donatione,& in
dubio quando † confeſſio emanauit conſtante matri- 7
monio videtur facta non ſpe futuræ numerationis;ſed
animo donandi, Aret.conſ.86.ſub n.1.v.ſecundò oſten-
ditur.[a] Fuit etiam dictum obſtare D.Hortenſio aliena- a
tionem,ſeu conſenſum præſtitum alienationi quorun-
dam bonorum,quæ ſibi fuiſſent hypothecata pro dicta
dote,quando de ea conſtaret,cùm enim ita† alienando, 8
& cõſentiendo ſibi præiudicauerit quoad talem hypo-
thecam,ad l.ſi debitor, ff.quib. modis pign. vel hypo-
thec.ſolui,& propterea eam cedere non poſſit D.Iottę,
cuius competitius offerendi,& obtinendi ceſſionem, l.
Paulus,ff.quib.mod.pign.vel hypot.ſolui.l.1.C.ſi antiq.
cred.obſtat† exceptio cedendarum, & impedit immiſ- 9
ſionem ex Saluiano, l.Stichum,§.pen. ff.de ſolut.Bart.
in l.ſtipulatus, §.1. ff.de fideiuſſ. Accedit quòd cum D.
Hortenſius† patri ſucceſſerit cenſetur ſibi de bonis pa- 10
ternis,& hæreditarijs ſoluiſſe,l.ſi ei,cui,§.1.ff.de euict.
Bar.in l.peculium,la 2.vbi etiam Paul.de Caſt.ſub n.2.
ff.de pecul.Soc.Iun.conſ.170.ſub n.9.lib.2.Alciat.conſ.
572.ad fin.[b] Nec obſtat inuentarium, quia, cùm † ex b
eius lectura appareat adeſſe bona vltra creditum, non 11
impedit huiuſmodi ſolutionem,vt per Gabr.conſ.125.
n.12.lib.1.† inuentarium enim in re hæreditaria non 12
opitulatur. Afflict. Deciſ.26.poſt n.3.& ob id† hæres 13
cùm beneficio legis, & inuentarij tenetur habere ratũ

factum

Digitized by Google

factum defuncti, quatenus reperitur in inuentario,
Bart.in l.cùm vir,ſub nu.14.verſ. Sed ſi fecit inuẽta-
rium,ff.de vſucap.Dec.in l.ex qua perſona,ſub num.
2. verſ.& quod dictum eſt. ff.de reg. iur. Aym. conſ.
225.num.12.

ANNOTATIO.

14 a Eſt valdè cõtrouerſa opinio,an†confeſſio dotis rece-
ptæ facta a marito,conſtante matrimonio cenſeatur
facta ſub ſpe futuræ numerationis, an animo donã-
di,adeò quòd Gabr.conſ.163.nu.8.lib.2, dixerit non
facile percipi poſſe,quæ opinio ſit communior, &
hanc quæſtionem latè tractat Menoc.de præſumpt.
lib.3.præſ.12.nu.58. & cùm iam Rota in Spoletana
dotis 9.Martij 1609.coram R.P.D.Coccino Deca-
no firmaſſet,cenſeri confeſſionem factam ſub ſpe fu-
turæ numerationis, poſtea in eadem cauſa 15. Ian.
1610.coram eodem reuocauit d.reſolutionẽ, & no-
luit amplecti aliquam ex dictis opinionibus, ſed ſo-
lum dixit quod quatenus vera eſſet opinio,quod cõ-
feſſio dotis cenſeretur facta animo donandi,id pro-
cederet in dubio,ſecus autem concurrentibus conie-
cturis in cõtrarium, & plures coniecturæ ibi in ſpe-
cie conſiderantur.
b Surd.Dec.179.n.1.& ſeq.Menoch. conſ. 183.numer.
15 35.Seraph.Deciſ.967.†Rot.Deciſ.680.nu. 6.& 7.p.
16 1.diu.latè Mareſcot.var.lib.1.c.37.num.2.& 3.†ſed
aduertẽdum eſt quod ſi hæres vult rem aliquam hę-
reditariã ſibi apropriare pro ſuo credito, requiritur
factum Iudicis,Mareſcott.qui alios refert d.c.37.n.1.
crederẽ tamen,quòd valeret etiã appropriatio facta
propria auctoritate,quando ſine dolo, & fraude ele-
ctionem faceret,Rot.Dec.71.num.3.p.1.diu. Et ad-
17 uertendum eſt †quod iſta præſumptio,quod cenſea-
tur ſibi ſoluiſſe,eſt inducta in fauorem hæredis, non
autem in eius damnum,Bart.l.ſi hæres 22.§.fin.verſ.
item ſi eſſet,ff.de fideiuſſ. Barboſ. in l. quæ dotis,nu.
6.verſ.concluſionem, ff.ſol.matr.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CASALIS.

Lunæ 1.*Iulij* 1602.

ARGVMENTVM.

Explicatur in hac Deciſione, quando emptor,nec non creditor immiſſus vigore Saluiani, ac ſingularis ſucceſſor teneatur ſtare colono.

SVMMARIVM.

1 *Emptor non tenetur ſtare locationi.*
2 *Hoc non procedit quando conductor habet hypothecam pro obſeruantia contractus, maximè quando etiam concurrit iuramentum, quod pracirè obligat ad obſeruantiam,& tunc tenetur ſtare locationi,etiamſi indigeret re locata pro vſu ſuo,numer.7.*
3 *Sufficit ad iſtum effectum hypotheca generalis.*
4 *Emptor ſoluens de pretio rei emptæ creditoribus venditoris cenſetur ſoluere non de pecunijs proprijs, ſed venditoris,*
5 *Ceſſio reportare non poteſt, vbi debitum ſoluitur de pecunijs debitoris.*
6 *Creditor immiſſus in poſſeſſionem, vigore Saluiani tenetur ſtare locationi,& num.12.*
7 *Sacceſſor ſingularis, quando non ſuccedit in plenum ius auctoris ſui,tenetur ſtare locationi.*
8 *Succeſſor in re debitoris per ſententiam Iudicis tenetur ſtare locationi.*
9 *Lex ſi quis maior,C.de tranſ.rariſſimè practicatur, & quælibet iuſta cauſa excuſat à dolo, qui in ea requiritur.*
10 *Succeſſor an teneatur ſtare locationi continenti hypothecam ſi velit ſoluere intereſſe.*

DECISIO LXVIII.

Locauerat D.Maximilianus Caſſarellus de an.1599.
duo Caſalia ad nouennium D. Mario Fano, quo-
rum alterũ anno ſequenti vendidit D.Fabritio de Ma-
ximis,habita prius licẽtia à Sanctiſſ. cum derogatione
fideicommiſſi, & cum hoc,quod pretium creditoribus
D.Maximiliani ſolueretur,à quibus iura in D.Fabriti-
um ẽptorẽ transferri deberẽt,facta ſolutione creditori-
bus deſcriptis & ab eis habita iuriũ ceſſione inſtetit D.
Fabritius pro habẽda vacua,& libera poſſeſſione Caſa-
lis,vt fuerat ſibi in inſtrumento venditionis promiſſũ,
quòd D.Marius cõductor impediuit prępuio monitorio
A.C.a quo cum fuiſſet auocata cauſa, & in Rota corã
me introducta,dubitaui an D.Fabritius eſſet immittẽ-
dus in poſſeſſionem ad effectum expellendi D. Mariũ,
expulſionẽ prætendebat D.Fabritius ex triplici capite.
Primò ex regula,† quo emptor non tenetur ſtare loca- 1
tioni,l.emptorẽ,C.de locat Secũdo,quia vigore iuriũ,
& hypothecarum ſibi à creditoribus ceſſarum nõ vide-
batur poſſe denegari imiſſio ex remedio vtilis Saluia-
ni. Tertiò,quia cum D. Marius non ſoluerit penſiones
in terminis ſtatutis,& promiſſis eũ iuramento, videtur
cecidiſſe ab omni cõmodo d.locationis, iuxta l. ſi quis
maior. C. de tranſac. quod videtur poſſe opponere D.
Fabritius,cui fuerũt D. Maximiliano ceſſa omnia iura
ſuper dicto Caſali quomodolibet competentia, vltra
quod etiã ipſe D.Maximilianus,qui eſt in cauſa dat de
huiuſmodi caducitate. His tamen non obſtantibus fuit
reſolutum D.Marium non poſſe expelli,& ad primum
de regula l.emptorem, fuit dictum, illam limitari quã-
do cõductor habet†hypothecam pro obſeruatione cõ- 2
tractus, a l. ſi creditor, §. vlt.ff.de diſtr.pign.Bar.in d.l. a
emptorem,num.2.Salic.ſub n.6.verſ.aut conductor ius
vtilis dominij,Paul.de Caſtr.in l.ſi filius fam.§.ſi vir in
quinquennium,ſub num.4.verſ.& ideò cùm hodie,vbi
etiã Rom.ſub n.13.verſ.fallit quintò,ff.ſol.matr. Ang.
conſ.2.n.12.Alex.conſ.118.nu.20. lib. 5.Abb. in capit.
quęrelam, ſub n. 7.verſ.& per hoc datur bona cautelæ
ne prælat.vices ſuas.Iaſ.in l.quoties, nu.29.Cod.de rei
vend.Marſil.ſing.321.Guidop.quæſt.480.ſub numer.5.
v.ſecundò fallit. Præſertim obſtante iuramento, quod
præciſè obligat ad obſeruantiã,vt poſt Ant.de Butr. in
cap.fin.ne prælat.vices ſuas, tradit Soc. conſ. 90. lib 4.
Grat. conſ. 95. n.19. lib.3.fuit dictum in vna Romana
retractus 8. Iunij. 1588. coram Illuſtriſſ.Mantica,& in
vna Romana domus 7. Nouembris 1597. coram R. P.
D.meo Pamphilio.Non obſtat, quod primum inſtru-
mentum locationis non cõtineat ſpecialem hypothecã
Caſalis, & ſecundum quod illam contineat, ex multis
controuertitur,quia ea,quę obijciuntur cõtra ſecundũ
inſtrumẽtum requirunt altiorem indaginem,& habent
pro ſe præſumptionem validitatis,& veritatis,Cald.in
ca.1.§.ſi inſtrumentum, de nat.feud.Iaſ.in l.ſi poſt.di-
uiſionem, n.2.C.de iur. & fact. ign.Præterea quęſtio† 3
illa an requiratur ſpecialis,vel ſufficiat generalis hypo-
theca,eſt multum cõtrouerſa, & quod ſufficiat genera-
lis,communẽ dicunt Io.de Amic.conſ.113.n.7.Neguſ.
de pign.in 2.p.princ.in 1.mem.ſub num.6.Grat.d.conſ.
95.n.12.Ferd.Loaz.in repet.l.filius fam §.diui n.441.ff.
de leg.2.& ſine ſcrupulo procedere videtur in caſu iſto
ex duobus:Primò propter iuramentũ, appoſitũ habens
vim ſpecifici conſenſus, Io.de Amicis d.conſ.113.n.12.
Crot.in d.§.diui, ſub nu.97.verſ.& iſta concluſio tantò
magis.Gozad.conſ.100.numer.24.in fin.Soc. Iun.conſ.
129.n.11.lib.2.Secundò, quia non agitur ad effectum
vt venditio facta a D.Maximiliano ſit irrita, quo caſu
videtur requiri ſpecialis,ſed ad effectum, vt D. Marius
pro ſuo intereſſe inſiſtere poſſit, ad quod ſufficit gene-
ralis

ralis hypotheca,vt per Gozad.d.cōſ.100.ſub n.24.Roder.in l.poſt rem iudicatam in 1.limit.n.18.ff.de re iud. Quoad ſecundum de iuribus ceſſis,& prætenſo Saluia-
4 no primò reſpondetur† quod cùm ſolutio facta fuerit à D.Fabritio de pretio Caſalis nō cenſetur facta de proprijs pecunijs ipſius D. Fabritij, ſed de pecunijs ipſius D Maximiliani debitoris , vt fuit dictum in Romana Saluiani Interd.11.Ian.proximè præteriti corā R.P.D.
5 meo Decano† & propterea per talē ſolutionem actiones creditorū extinctæ fuerunt; & nulla potuit interuenire ceſſio,Bar.in l.Modeſtinus,n.4. vbi etiam Paul.de Caſtr.ſub nu.4. verſ.in nihilum autem, & ſub n. 5. verſ. nā principali,ff.de ſolut. & fuit dictum in illa Romana Saluiani Interdicti , & 19.Aprilis præteriti coram R. P.D. meo Iuſto in illa Bononien. fideiuſſionis ; 2. vbi etiam eſſet immittendus D.Fabritius in poſſeſſionē ex Saluiano,ne propterea veniret expellendus D.Marius,
6 quia cum ex remedio dicti † Interdicti non acquireret plenum ius Caſalis,tenentur ſtare locationi,l.in venditione,§.1. ff. de bon.auth.Iud.poſſid. Bart. in d. l. filiofam.§.ſi vir,in quinquennium,ſub nu.1.verſ.aut ei non eſt conſtitutum,Salic.in d.l.emptorem,ſub n.6.verſ.aut conductor nullum ius,Abb.in d.cap.querelam,ſub n.8. verſ.aut eſt ſucceſſor ſingularis , Iaſ. qui dicit communem in l.diuortio, nu.43.ff.ſolut.matr. Guidop. Deciſ.
7 480.ſub n.5.verſ.tertiò fallit.† & ad id,quod ex aduerſo replicatur pro parte D.Fabritij,quod d.l.in vēditione, loquitur in eo,qui mittitur in poſſeſſionē ex primo decreto,reſpondet Aretinus conſ.159. ſub n.16.verſ.ſi tamen rem locatam,quod licèt verum ſit textum illū loqui in d.caſu,tamen DD.ex eo formant regulam,quòd ſucceſſor ſingularis tenetur ſtare colono , quando non
8 ſuccedit in plenū ius authoris ſui,† accedit quòd D. Fabritius hoc pacto ſuccederet in d. Caſali per ſentētiam Iudicis pro caſu non habet locum l. emptorem, Bal.in c.quando frequenter,§.fin.in fin.vt lit.non conteſt. Iaſ. in l.diuortio,ſub n.34.ff.ſolut. matr. Alba,conſ.108.nu. 6 quia in trāslatione quæ ſit per Iudicē ſemper intelligitur reſeruatum ius tertij,Bald.ind.l.emptorem,nu.5. Alex.in d.§.ſi vir in quinquennium,ſub n.7.verſ.ad hoc tendunt. Quoad tertium placuerunt Dominis reſpōſiones datæ per informātes pro parte D.Marij;præſertim
9 † quia l.ſi quis maior rariſſimè in practica locū habet, cùm quælibet,etiā iniuſta cauſa, excuſetā dolo, qui in ea requiritur,vt per Iaſ.in d.l.ſi quis maior , nu.3.Curt. Iun.ſub nu. 17.& fuit dictum in illa Cornetana bonorū coram Sanctiſſ.26.Iunij 1579. vbi etiam fuit dictum in dubio iudicandum,non eſſe locum depoſitioni d.legis.

ANNOTATIO.

10 a Quando † adeſt hypotheca pro obſeruantia contractus ſucceſſor tenetur ſtare etiā ſi indigeret re locata pro vſu ſuo.Surd.conſ.103.nu.10.qui alios refert.
11 Difficultas eſt† an ſtāte hypotheca poſſit ſucceſſor expellere conductorē ſi velit ei ſoluere intereſſe,& pro affirmatiua tenet Valaſc.Cōſult.76.n.5.& latè Surd. conſ.311.nu.18 & ſeq. vbi dicit hoc procedere non obſtante iuramento de non contraueniendo, & non obſtāte hypotheca,ſed Rota in Romana Locationis domus 15.Ianuarij 1610. coram R.P.D.Ottembergo diſtinxit inter hypothecam ſpecialē,& generalē, & ſtante hypotheca generali admittit iſta opinionē ſecus verò ſtante hypotheca ſpeciali , item etiā ſtāte iuramento ſentit d.Dec.ſucceſſorem ſtare debere locationi nō obſtāte intereſſe oblato, quia iuramentū præcisè obligat ad obſeruantiam contractus,quādo præciſe contractus impleri poteſt, & ſine diſpendio ſalutis eternæ ;cap.cùm contingat,de iuretur.
12 Et quod† creditor immiſſus ex Saluiano,teneatur ſtare locationi, dixit Rot. in Romana fideiuſſionis 13. Martij 1617.coram R.P.D.Andrea.Vbi hæc Deciſ. canonizatur ſequendo Iaſ. atteſtantem de communi in l.diuortio,n.34.ff.de bon.auth Iudic.

Oliuerius Beltraminus.

SALVTIARVM IVRISPATRONATVS.

Lunæ 1.Iulij 1602.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis,etiam capta Iudicis auctoritate abſque expulſione nō eſt alicuius conſiderationis,quā do Iudex nulliter procedit . Executor quàndo dicatu minus,& quando liceat ab eius ſententia appellare.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis capta,exiſtente alio in poſſeſſione, & eo non expulſo,eſt nullius momenti.*
2 *Iudex priuat poſſeſſione abſque expulſione .*
3 *Hoc eſt verum,ſi ritè,& rectè procedit,ſecus autem,ſi nulliter.*
4 *Clauſula (vocatis) facit executorem mixtum Contrarium aliàs tenuit Rota,vt n.9.*
5 *Executor quando adeſt poſſeſſor debet aſſumere partes Iudicis.*
6 *Poſſeſſor non tenetur dimittere ſuam poſſeſſionem ad ſimplex verbum executoris.*
7 *Ab executoris ſententia datur appellatio.*
8 *Sequeſtro non eſt locus quando poſſeſſio alterius colligantis eſt clara , ſed inhibendum eſt alteri ne moleſtet poſſeſſorem.*

DECISIO LXIX.

DAndum eſt mandatum de manutenendo monialibus,de quarum poſſeſſione conſtat ex reſolutione in hac cauſa facta 27. Nouemb.1600.non obſtāte prætēſa poſſeſſione Franciſci,quia fuit † inſtrumētalis exi- 1
ſtētibus in poſſeſſione,& nō expulſis monialibus,& ob id nullius momenti, l.ſi colonus, & ibi notat.ff. de acquir.poſſeſſ.Deciſ.conſ.103. ſub n.1.verſ.ſed tamen his non obſtantibus,Caput.Deciſ.333.par.2.Cæſ.de Graff. Dec.5.in princ.de cauſ.poſ.& propr.Nec refert ; quòd authoritas† Iudicis ſufficiat pro expulſione ad trad. per 2
Ang.in l.qui vniuerſas, §. item cum prætor,in ſin.ff.de acquir.poſſ.quia id verùm , ſi Iudex ritè , & rectè† procedat,ſecus autem ſi nulliter.Soc in c.quoniam,§.quod 3
ſi ſuper n.125.ante med.verſ.ſecus autem in iudice, vt lit.cōteſt.Sarnen. in reg.de annal. q.45.n.3.fuit dictum in vna Spoletana domus 19. Decemb.1580. coram R. P.D.meo Decano in vna Lucana Cappellaniæ 17.Iun. 1599.coram R.P.D.meo Pāphilio,& in pluribus alijs.
Nullitas autem eſt clara, quia † executor literarū erat 4
mixtus propter clauſulam(*vocatis vocandis*) Card. cōſ. a
63.in princ.Rot.Dec.32.de reſcript.in antiq.& 30.eod. tit.in nou.Abb.in c.exhibita,nu.6.de Iud. Felin.in c.de cœtero,n.10 de re iud.& quia cùm moniales eſſent† in 5
poſſeſſione , debuit executor partes Iudicis aſſumere.
Felin in ca.ſin.n.24.de præſumpt.† non enim teneban- 6
tur moniales ad ſimplex verbum executoris poſſeſſionem dimittere,Achil.Deciſ.4.n.12.de ſent.excom. fuit dictum in vna Piſcien.ſeu nullius 11.Febr.1578.coram Sāctiſſ.& propterea† cum a ſententia huiſmodi execu- 7
tionis fuiſſet appellatum;prout licuit appellare,Card. d.conſ.63.Fel.in d.c.de cætero,nu.10.in ſine,executio, & immiſſio,poſt appellationem fuit nulla, c. per tuas, de ſent.excom.c.licet,eod.tit.in 6.Lap.alleg.2.n.5.& 7.
Ægid. Dec.707.† Nec eſt locus ſequeſtro cum poſſeſſio 8
monialium ſit clara, ſed eſt inhibendum Franciſco, ne eas moleſtet.Bald.conſ.244. hoc cum alijs in alia Deciſione in hac cauſa facta adductis.

AN-

ANNOTATIO.

a Seraph.Dec.136‹3›.Rot.Dec.386.n.1.& Dec.515.nu.
1.p.2.in rec.latè Garz.de benef.p.6.c.2.n.40. & licèt
re vera Rota ſæpiſſimè hanc opininnem tenuerit,
quòd ſcilicet.clauſula (*vocatis vocandis,*) faciat exe-
9 cutorem mixtum, † nihilominus coram Cardinali
Sacrato in Deciſione 558.p.1.in rec. optimis ratio-
nibus oſtenditur clauſulam iſtam non operari per
neceſſe iſtum effectum, ſed ſolùm importare, quòd
Iudex non poteſt procedere extraiudicialiter, ſed
ſolùm iudicialiter, præuia cauſę cognitione, & par-
tis citatione, retento tamen iudicio executiuo, ſicut
videmus in materia obligationis Cameralis, in qua
executiuè proceditur, citata tamen parte; in practi-
ca tamen eſſet difficile obtinere contra primam opi-
nionem ſæpiſſimè à Rota firmatam, & quæ in hac
Deciſione canonizatur, & plures etiam alias Deci-
ſiones cumulat Marta de clauſulis p.1.Clauſ.196.v-
bi etiam plura cumulat circa vim, & efficaciam d.
clauſ. *vocatis vocandis.* *Oliuerius Beltraminus.*

ELVEN. BENEFICII. S. SALVATORIS.

Merc. 30. Octobr. 1602.

ARGVMENTVM.

Alternatiua non gaudet Epiſcopus non reſidens, etiamſi tempore vacationis beneficij ex accidenti reperiretur in diœceſi, quando conſtat quòd non habebat animum reſidendi.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium conceditur ad ſuſpendendum, non ad retractandum executionem.*

2 *Executio attentata, non ex clauſula* (arbitrio) *ſed alia via, eſt reuocanda.*

3 *Alternatiua non gaudet Epiſcopus non probata reſidentia.*

4 *Epiſcopus non habetur pro reſidente, ſi vt plurimum in alio loco extra diœceſim habitat.*

5 *Recedere non dicitur quis loco, à quo recedit animo incontinenti reuertendi.*

6 *Reſidentia Epiſcopi per menſem integrum ſufficit, vt ipſe gaudeat alternatiua, dummodò reſidentia per menſem ſit cum animo continuo reſidendi.*

7 *Eſſe quis non dicitur, vbi eſt corpore, ſi mente, & animo abeſt.*

8 *Animus, licèt ſit imperſcrutabilis, tamen cognoſcitur ex præcedentibus, & ſequentibus.*

9 *Termini ſubſtantiales, quando ſunt malè ſeruati, eorum defectus ſanatur ex reiteratione, quæ fit in citatione ad ſententiam.*

DECISIO LXX.

1 DOmini iudicarunt non eſſe locum arbitrio, quia †
illud conceditur ad ſuſpendendam, non retractā-
dam exequutionem iam factam, vt fuit ſæpiùs dictum,
& ſignanter in Aurieñ. parochialis coram R.P.D.Lan-
cell.23. Aprilis 1600. & in Tudeñ. parochialis 3. De-
a cemb. præteriti coram R.P.D.Sacrato,[a] nec eſt verum,
2 quod † obijcitur exequutionem eſſe factam pendente
appellatione, & quando eſſet facta, non ex clauſula *ar-
bitrio*, ſed alia via eſſet reuocanda. Et eò minùs dixe-
runt intrare arbitrium, cùm breue ſit ſatis iuſtificatū,
quia vocatio in menſe Aprilis, quæ fuit poſita in con-
ditione, eſt in confeſſo apud partem, ex quo reſultat
notoria reſeruatio, quæ non tollitur per alternatiuam
3 Epiſcopo conceſſam, & ab eo acceptatam, † quia non
probatur reſidentia, quæ requiritur, vt Epiſcopus eius
b priuilegio gaudeat;[b] Imò apparet de eius bona reſidē-
tia. Et ſicut A.C. aſſumpſit partes Iudicis in admitten-
do exceptionem alternatiuę, ita etiam debuit aſſumere
in cognoſcendo, an verè, & perſonaliter reſederit, iux-
ta eius formam, vt in ſimili fuit dictum in vna Elueñ.
Prioratus 12. Octob. coram Sanctiſſimo, quòd autem
Epiſcopus non reſideret, licèt de tempore vacationis
fuerit pręſens, patet, quia propter officium Summi in-
quiſitoris, quo fungebatur in Ciuitate Vlixboneñ. ibi
continuè permanebat, licèt aliquando in certis tempo-
rib. viſitaret Eccleſiam Elueñ. vbi per aliquot dies mo-
rabatur exercendo munia Epiſcopalia, prout cōtingit
de tempore vacationis, vnde ex hac mora, quam fecit
in ciuitate Elueñ. animo reuertendi, prout reuerſus fuit
ad Ciuitatem Vlixbon. † non potuit pro reſidente habe- 4
ri, l.1.§.habitare, ff. de his, qui deiec. vel effud. l.poſtli-
minij, §.captiuus, ff.de c.& poſtlim.reuer. Et fuit in hac
cauſſa dictum 22. Martij 1599. coram R.P.D.meo Mil-
lino, ex traditis per Arch.in c.licèt Canon.n.5.de elect.
in 6.& per Corn.conſ.244.n.18 & 19.lib.2. † facit quia 5
cùm non diceretur receſſiſſe à Ciuitate Vlixbon. à qua
receſſerat animo reuertendi, l.qui fugitiuus, ff.de ædib.
§.in his autem animalibus, Inſt.de rer.diuiſ. & ita ad-
huc in dicta Ciuitate diceretur reſidere Io.And. vbi ſup.
Card.in clem.2.q.12.de for.compet. non potuit eodem
tempore haberi pro reſidente etiam in Ciuitate Eluen.
Gl.& DD.in c.non poteſt, de præb.in 6.cum alijs alle-
gatis per Ripam reſponſ.14. nu.32. in titulo de legi.&
conſuet. Non obſtat Deciſio in cauſa Fauentina Cano-
nicatus coram Illuſtriſ.Card.Blanch. † quia illi reſpon- 6
detur in Deciſ.D.mei Millini verum eſſe ſufficere prę-
ſentiam Epiſcopi per menſem integrum ad effectum,
vt gaudeat alternatiua, ſed debere intelligi de tali prę-
ſentia, quæ ſit cum animo ibi permanendi, quia † non 7
dicitur quis eſſe, vbi eſt corpore, ſi mēte, & animo abeſt,
l.poſtliminij, §.captiuus, ff. de capt. & poſtliminio re-
uerſ. cum alijs alleg. ad id, quod dicitur † animum Epiſ- 8
copi non poſſe cognoſci cùm ſit imperſcrutabilis, reſ-
pondetur, quòd imò ſatis in caſu noſtro declaratur ex
præcedentibus, & ſequentibus, l.ſed & Iulianus, §.pro-
inde, ff.ad Maced.l.ſi ſeruus plurium, §.fin.ff.de leg.1.&
à ſolito, Aym.conſ.20.n.7. Nec placuit Dominis nulli-
tas deducta ex defectu terminorum ſubſtātialium, quia
exequutio breuium, & literarum habet ſuos terminos
ad docendum paruiſſe, primò pro prima, ſecundò pro
ſecunda, vſque ad quartum terminum, & vbi † eſſent a- 9
liqui termini malè ſeruati, omnis defectus fuiſſet ſana-
tus ex reiteratione, quæ fit in citatione ad ſententiam.
Caſſad.Deciſ.8.in fin.de reſcript. Caputaq. Dec.149.p.
3.& fuit dictum in Sabineñ. Penſionis coram Illuſtriſ.
Cardinali Mantica 17. Decemb. 1593.

ANNOTATIO.

Circa materiam d. Deciſionis vide latè Gonz. ſuper reg.8.gl.43.n.161.& ſeq.

a Gonzal. ſuper reg.8. in annot. contra nullitates, nu. 296. Rota Dec.201.num.1.p.2.in rec. & fuit dictum in Eluen. tranſlationis 27. Iunij 1614. coram R.P.D. Caualerio.

b An ſit probanda reſidentia Epiſcopi à fundante ſe in alternatiua, vide quod dixi ad Dec.94.

Oliuerius Beltraminus.

CARTAGINEN. BENEFICII.

Merc. 6. Nouembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Defectus plures narrantur, ex quibus reſoluitur iura non eſſe in forma probanti.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Recognitio iurium ſequiritur parte citata.*
2 *Notario de citatione a ſe facta non creditur.*
3 *Citatio facta pro ſingulis diebus non tenet, & n.6.*
Hoc eſt verum reſpectu totius temporis, ſed per paucos dies ſuſtinetur, imò ſuſtinetur, durante toto termino probatorio, & num.6.
Citatio eſt neceſſaria in extractione iurium.
4 *Citatio in iurium collatione eſt neceſſaria.*
5 *Citatio non cenſetur remiſſa ex eo, quia dicatur, quòd aduerſarius probet, & faciat ſuas diligentias.*

DECISIO LXXI.

PRoceſſum vltimo loco per Io. productum, & iura in eo contenta nō eſſe in forma probanti, ſed mul-
1 tis defectibus laborare fuit dictum, † iura enim exhibita non fuerunt recognita citato Ludouico, vt requirebatur. Caput. Dec.4.p.3. & fuit dictum in vna Turritana Tertiariæ 15. Maij 1592. coram Illuſtriſſ. Mantica. Non obſtat, quòd Notarius aſſerat ſe notificaſſe decre-
2 tum Iudicis ſuper dicta recognitione facienda † quia Notario de citatione à ſe facta atteſtanti non creditur, Card. conſ.72. poſt nu.15. v. ſed. Io. And. Put. Dec.5. lib.
3 3. & vbi conſtaret de huiuſmodi citatione, † quia facta fuit pro ſingulis diebus, non valeret, Bald. conſ.268. n. 1. p.1. Put. Deciſ.258. in fin. lib.1. Mohed. Deciſ.4. de teſtib. Creſc. Deciſ.10. de dol. & cont. in princip. Cotta
a Dec.153. a fuit etiam nulla extractio dictorum iurium ex defectu citationis. Fely. in c. ſi inſtrumenta, nu.6. de fid. inſtrum. Mohed. Deciſ.8. eodem tit. & licèt quidem Notarius atteſtatur de notificatione decreti de extrahendo, tamen talis atteſtatio ſine teſtibus non probat,
4 vt ſupra dictum eſt, † deficit etiam citatio de iure neceſſaria in iurium collatione, vt fuit ſæpiùs reſolutum, & ſignanter in Syracuſana quartæ coram bo. me. Gypſio 29. Maij 1592. & in Corrigen. Gabellæ coram Reuerendiſſ. Pacen. 26. Febr. 1597. & 24. Nouemb. eiuſdē anni in illa Montis Regalis Iuriſdictionis coram R.P. D. Penia, & omiſſionem iſtarum citationum, & alia-
5 rum, de quibus per informantes † non excuſant verba illa Ludouici, quod audiebat, & quod pars comprobaret, & faceret ſuas diligentias, quia non propterea dixit, ſe nolle citari, vt in fortioribus terminis fuit reſolutum in cauſa Tuden. beneficij die 16. Octobr. 1577. coram Illuſtriſſimo Blanchetto, & in alia Tuden. de Zoſalo coram R.P.D. Penia.

ANNOTATIO.

a Rot. d.120. n.2. & d.259. n.3. p.1. in rec. ſed † nihilo-
6 minus per aliquos paucos dies ſuſtinetur huiuſmodi citatio facta pro ſingulis diebus, & horis. Rot. Dec. 311. n.3. p.1. diuerſ. Rot. Deciſ.307. ſub n.9. p.1. in rec. fuit dictum in Beneuentana terrarum 3. Decembris 1599. coram Cardinali Sacrato, & in Toletana hæreditatis 6. Iun. 1618. coram bo. me. Andrea, in quibus dicitur ſuſtineri per duos dies, item ſuſtinetur dicta citatio pro toto termino probatorio, Seraph. Dec.1498. n.1. Rot. Dec.393. nu.6. p.1. in rec. & fuit dictum in Nullius Iuriſdictionis 18. Iunij 1617. coram R.P. D. Pirouano, vbi fuit dictum contrarium procedere, quando non eſſet præfixus certus terminus probatorius, in eo enim caſu, in quo reſtringitur ad terminum probatorium, ceſſat illud abſurdum, quò citatio inducat perpetuam ſeruitutem, vt conſiderat Rot. Deciſ 393. ſub n.6. p.1. in rec.
b Et quòd Notario ſine teſtibus non credatur, Put. Dec.5. lib.3. Rot. Dec.624. n.10. p.1. in rec.

Oliuerius Beltraminus.

BRACAREN. BENEFICII.

Merc. 6. Nouembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Acta præſumuntur integra quandiu contrarium non doceatur.*
2 *Actus præſumitur perfectus, ſi aliud non apparet.*

DECISIO LXXII.

ACta eſſe integra dixerunt † Domini prout de iure 1
præſumuntur, quamdiu contrarium non doce-
tur. a Aym. de antiq. temp p.2. n.55. & fuit dictum in vna a
Senogallien. Siluæ 24. Maij 1577. coram Cotta in vna Calaguritana beneficij de Naruaia coram Reuerend. Pacen. 13. Ian. 1595. & coram me in vna Mediolanen. bonorum emphyteoticorum 10. Iunij præteriti, & eſt
generalis regula, † quòd actus præſumitur perfectus, ſi 2
aliud non apparet, l. ſi is qui, vbi Bald. & Imol. ff. de teſt. Iaſ. in rubr. ff. de nou. oper. nunc. ad fin. Non obſtat defectus prouiſionis Gaſparis, & poſſeſſionis ab eo captę, qui tamen in commiſſione narratur à D. Matthia, quia licèt narret Gaſparem vigore literarum Apoſtolicarum Ordinario Braccaren. directarum adeptum fuiſſe poſſeſſionem, ex hoc non ſequitur; quòd proceſſus fuerit factus iudicialiter, & parte citata, ita vt fuiſſet neceſſariò tranſportandus. Non obſtat Deciſ. Braccaren. parochialis de Moreira coram R.P.D. meo Iuſto, quæ ex aduerſo allegatur, quia Domini dixerunt eam procedere in actis iudicialibus. Proceſſus coram Braccar. & Portugallen. ſunt tranſportati, contra quos circa integritatem nihil opponitur, ſolùm obijcitur eos non eſſe in forma probanti, quod non eſt præſentis indaginis, & erit ſuo loco videndum. Non obſtat, quòd D. Matthias narrauerit in ſua prima commiſſione Nuncium diffinitiuè pronunciaſſe, & acta coram ipſo facta non ſint in proceſſu, quia hæc narratiua habet contra ſe narratiuam Comitis in dicta ſecunda commiſſione, quæ multum veriſimilis eſt, quòd fuerit habitus recurſus (prout ſæpè in illis partibus contigit) ad Nuncium pro dirimenda tantùm cōtrouerſia Iuriſdictionis; præterea dictus Matthias receſſit ab illa narratiua in tertia commiſſione, ita vt narrata in prima commiſſione non ſint attendenda, & ſic concluſum pro integritate Actorum.

ANNOTATIO.

a Acta præſumi integrè tranſportata dixi latè ad Deciſionem 59.

Oliuerius Beltraminus.

HORTANA FIDEICOMMISSI.

Veneris 8. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Diuiſio regulariter non inducit remiſſionem fideicommiſſi, & num.5.*
2 *Maximè non probata ſcientia teſtamenti indiuidentibus.*
3 *Ampla vt nec generales clauſula ad hoc ſufficiant pro inducenda remiſſione fideicommiſſi.*
4 *Coniunctus re, & verbis præfertur ſubſtitutis diſiunctis.*

DE-

DECISIO LXXIII.

FInea in teſtamento inſtituit hæredem vniuerſalem
Ægidium, cui quandocunque decedenti ſubſtituit
Petrum, & Ioannā ſuos ex filia nepotes pro vna parte
tantùm, & Claudiam, Clementiam, & Lauram eiuſ-
dem teſtatricis filias pro alijs tribus partibus, & voluit
quòd ſi aliquis eorum moreretur ſine filijs legitimis, &
naturalibus, vnus alteri ſuccederet mortua Finea teſta-
trice, & ſucceſſiuè, Ægidio hærede, deceſſit ſine filijs
Petrus condito teſtamento, in quo Pamphilo hærede
in proprietate tantùm inſtituto, domum quādam præ-
legauit, & vſufructuarios omnium bonorum ſuorum
reliquit Ioannam ſororem, & Latinum dictæ Ioannæ
filium; orta controuerſia inter Lauram, & Pamphilum
ſuper domo prælegata, & per appellationem coram
Auditore Cameræ deuoluta, cùm fuiſſet ſuffragium
Rotæ expoſtulatum, e propoſui dubium, An Lauræ
competeret ius aliquod ſuper dicta domo occaſione fi-
deicommiſſi per Fineam facti, & quia Pamphilus alle-
gabat pro ſe inſtrumentum diuiſionis factæ inter ipſos
ſubſtitutos, Domini dixerunt in eo non poſſe fieri ali-
1 quod fundamentum ſuper remiſſione fideicommiſſi †
quam regulariter diuiſio non inducit, l. cùm pater, §.
hæreditatem, ff. de leg. 2 Bart. & alij in l. qui Romæ, §.
duo fratres, ff. de verb. oblig. Bald. conſ. 408. n. 12. lib. 1.
Roman. conſ. 403. ſub n. 1. Alex. conſ. 208. n. 4. lib. 1. Cre-
a ſcent. Dec. 4. de donat. in princ.[a] præſertim non proba-
2 ta ſcientia teſtamenti, † vt latè per Soc. Iun. conſ. 118.
n. 115. verſ. 3. loco, & ſeq. lib. 1. Pariſ. conſ. 95. nu. 10. &
3 17. lib. 3. & † clauſulæ generales ad hoc non ſufficiunt,
vt per Creſcent. d. Dec. 4. Nec ſunt prægnantes, vt re-
quiritur, ſicuti fuir reſolutum in cauſa Cæſenaten. bo-
norum coram Illuſtriſs. Mantica, & in hoc Pamphilus
non multùm inſiſtebat, ſed allegabat ad excluſionem
4 Lauræ ſuperuiuentiam Ioannæ, † nam cùm Petrus, &
Ioanna eſſent re, & verbis in vna hæreditatis parte co-
niuncti, in portione Petri decedentis, ipſa Ioanna prę-
fertur alijs ſubſtitutis diſiunctis, l. cohæredi, §. qui diſ-
cretas, ff. de vulg. & pup. vbi eſt caſus noſter, l. vni, §. ſi
verò quidam, C. de caduc. toll. Bar. in l. Lucius, ſub nu.
21. ff. de hæred. inſt. Bald. in l. in teſtamento, n. 10. in fin.
C. de teſt. milit. Iaſ. in l. 1. ſub n. 2. v. 2. notabiliter limita,
C. de impub. & alijs ſubſtit. Dec. conſ. 186. n. 4. v. 3. non
eundo per mendicata, Ruin. conſ. 152. n. 10. & 11. lib. 3.
Curt. iun. conſ. 161. ſub n. 4. verſ. confirmatur intentio,
& ex iſto capite Domini ſine difficultate reſponderunt
Lauræ non competere ius aliquod ſuper domo, modò
non excedat portionem Petri, & Ioannæ.

ANNOTATIO.

a Latiſſimè firmauit Rot. 614. per tot. p. 2. in rec. vbi
aderant clauſulæ prægnantiſſimæ, & nihilominus
Rot. reſoluit non cenſeri fideicommiſſo renunciatū,
& de hac materia, an & quādo cēſeatur per diuiſio-
nem fideicommiſſo renunciatum, vide latè Menoc.
de præſump. lib. 3. præſump. 115. & Peregr. de fidei-
commiſſ. art. 52. *Oliuerius Beltraminus.*

MEDIOL. LIQVIDATIONIS FRVCTVVM.

Ven. 8. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Prouiſus ab Ordinario de beneficio reſeruato non tene-
tur ad reſtitutionē fructuum perceptorum ante motam
litem, quando reſeruatio non erat notoria, nec inſerta
in corpore iuris.

SVMMARIVM.

1 *Fructus vt non ſint reſtituendi, ſufficit, quòd abſit mala fi-
des.*
2 *Reſeruatio, quando non eſt notoria, vel clauſa in corpore iu-
ris, non cauſat malam fidem in prouiſo ab Ordinario ante
motam litem.*
3 *Reſeruatio, quando eſt ſuper vacaturis, non ſuper vacanti-
bus, non inficit prouiſionem prouiſi ab Ordinario.*
4 *Intruſus dici non poteſt, qui habet titulum ab Ordinario.*
5 *Fructus, vt non ſint reſtituendi ſufficit ab initio bona fides,
& color detinendi.*
6 *Antidatæ ſuſpicio in prouiſione Ordinarij non cauſat in
prouiſo malam fidem.*
7 *Sententiæ verba debent intelligi, prout ius diſponit.*
8 *Condemnatus ſimpliciter ad reſtitutionem fructuum cenſe-
tur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari de iure
debebat.*

DECISIO LXXIV.

FVit concluſum fructus liquidandus eſſe à die motæ
litis, † quia ad iſtum effectum ſufficit, quòd abſit 1
mala fides, Rot. Deciſ. 4. ſub nu. 1. de reſt. ſpol. in nou.
Ægid. in cap. grauis, nu. 4. circa med. eod. tit. & fuit di-
ctum coram bo. me. Gipſio in vna Romana fructuum
20. Nouemb. 1585. & in vna Salaman. fructuum 9. Mar-
tij 1587. & coram R. P. D. meo Decano in Salaman. di-
midiæ portionis 1. April. 1591.[a] Mala fides autem D. a
Marci Antonij ante litem non probatur, † cùm non ap- 2
pareat, quòd habuerit ſcientiam reſeruationis, & reſer-
uatio non ſit clauſa in corpore iuris, vel ſuper certo
corpore beneficij, aut aliàs indubitata, & notoria, ita
vt eius ignorantia allegari non poſſet, vt fuit dictum
in illa Salaman. fructuum, & in alia Salamantina dimi-
diæ portionis, talis enim requirebatur ad hoc, vt infi-
ceret poſſeſſionē dicti prouiſi ab Ordinario. Put. Dec.
180. lib. 3. & fuit dictum in Romana Canonicatus 7.
Decemb. 1584. coram Sanctiſs. & in pluribus alijs, † & 3
eo minùs quia reſeruatio, & decretum in ea appoſitum
fuit non ſuper vacaturis, ſed ſuper vacantibus, Caſſad.
Dec. 2. n. 4. in fin. v. & intellige de reſt. ſpol. Put. Deciſ.
27. lib. 2. & fuit dictum in dicta Romana Canonicatus.
Quæ dicūtur de intruſo, quòd teneatur ad fructus per-
ceptos † ante motam litem, non habent locum in dicto 4
Marco Antonio, qui ſuam habet prouiſionem ab Or-
dinario, quam non diſcolorat prędicta reſeruatio. Put.
d. Dec. 180. & propterea iuſto titulo accepit poſſeſſio-
nem, † & licèt poſtea fuerit detectus iniuſtus, ſufficit, 5
quòd ab initio habuerit bonam fidem, & colorem de-
tinendi. Rot. d. Dec. 4 in princip. de reſt. ſpol. in nouis.
Sarnen. in reg. de annal. q. 57. ſub num. 4. † Non obſtat, 6
quòd prouiſio Ordinarij, cùm careat teſtibus, & ſub-
ſcriptione Notarij, ſit ſuſpecta de antidata, quia iſta
ſuſpicio non poteſt cauſare malam fidem in prouiſo
ab Ordinario, qui ſciuit non adeſſe antedatam, nec fuit
conſcius ſe inuaſiſſe alienum beneficium. Non obſtant
verba ſententiæ, † quia intelligi debent prout ius diſ- 7
ponit, l. Herennius, ff. de euict. c. dilectus de offic. Ord.
Bart. in l. ſi fundus, §. in vendicatione, ſub n. 4. ff. de pi-
gno. & dictus Marcus Antonius cenſendus eſt † con- 8
demnatus in eo, in quo condemnari debuit, Aym. conſ.
74. nu. 9. & dixit aliàs Rota in quadam ſententia in ea
parte, in qua condemnabat ad fructus perceptos in v-
na Romana Vineæ de Macris 25. Iunij 1593. coram
Orano.

ANNOTATIO.

a Latè Rot. Dec. 320. per tot. p. 2. in rec. vbi ad effectū
faciendi fructus ſuos, dicitur ſufficere talem qualem

titulum,etiam inualidum,& putatiuum, dummodo
non ſit reprobus,& benè etiam Rota deciſ.528. n.7.
p.2.in rec. vbi dicitur, quòd quælibet cauſa, etiam
temeraria,& beſtialis excuſat à reſtitutione fructuũ,
& ibi etiam dicitur, talem qualem occaſionem poſ-
ſidendi ſufficere,quod etiam fuit dictum in Elboren.
fructuum 16.Febr.1618.coram R. P. D. Remboldo,
vbi dicitur ſufficere opinionem erroneam, non ſo-
lùm in facto, ſed etiam in iure, quod etiam firmat
Peregr.de fideic. art.49.n.118. Si tamen titulus eſſet
reprobus,puta ſi ſaperet vſuram,tunc bona fides non
excuſat à fructuum reſtitutione,Seraph.dec.1006.ſi-
cut etiam idem eſſet,ſi lex ab initio reſiſteret acqui-
ſitioni rei,Bart.in l.ſed etſi,§.ſcire, n.4.ff.de pet.hæ-
red. Boer.deciſ.98. num.3. & admiſit Rota in Man-
tuana fructuum 31. Iannarij 1618. coram R. P. D.
Vhaldo,vbi tamen id temperatur, ſi poſſeſſor igno-
raret factum,ex quo oritur d.iuris reſiſtentia, & cir-
ca hanc materiam eſt videndus Menoch.de recuper.
remed.15.à n.578. vſque ad finem,qui pleniſſimè il-
lam tractat.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Merc. 13. Nouembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Procurator non poteſt ſine ſpeciali mandato domino præiu-
dicare.*
Declara in committendo,ſed non in omittendo,n.4.
2 *Implementi exceptio opponi non poteſt per eum, qui con-
tractui acquieuit,& n.5. vbi vide rationem.*
3 *Ceſſio non reportatur, vbi ſit ſolutio de pecunijs ipſiuſmet
debitoris,& ſi reportatur quid operetur.*

DECISIO LXXV.

FVit dictum conſtare de adimplemento Epiſcopi,
quia apparet de errore calculi Guidotti, qui dum
in eius computo enumerat ſolutiones menſtruas,inci-
pit à menſe Nouemb. cùm debuiſſet incipere à præce-
denti menſe Octobris,& iſte error eſt patens,& in con-
feſſo apud partes, ex quo ſequitur,quòd cùm omiſſa v-
nius menſis ſolutione fecerit debitorem Epiſcopum in
ſcutos 2.& bol.92.addita pagha omiſſa,remaneret cre-
ditor in ſcutis 247.bol.6.Nec facit,quod dicitur etiam
erraſſe omittẽdo ſocietatem ſolutam per D.Spinolam
Falconerio: quia cùm illa non includatur in partito,
nec ſit de aſſignatis ab Epiſcopo,non propterea poteſt
dici Epiſcopum non adimpleuiſſe,licèt D.Spinola pro
eius extinctione extra rationem partiti remaneret cre-
ditor Epiſcopi: Quòd autem huiuſmodi Societas ſoluta
non ſit de aſſignatis, & contentis in partito, imò nec
eſſe poſſit,patet,quia conuentio,& partitum ſunt cele-
brata de anno 1597.pro extinguendis Societatibus præ-
teritis,& hæc Societas fuit contracta de anno 1600. &
ſoluta per D. Spinolam non in vim dictæ conuentio-
nis,ſed quia in ipſa Societate fideiuſſor interceſſerat,
quod etiam innuit ceſſio obtenta à Falconerio contra
Epiſcopum, quam non impetraſſet, ſi ſoluiſſet in vim
a partiti nomine Epiſcopi,& de eius pecunijs,[a]& Domi-
ni non habuerunt in conſideratione, quòd procurator
Epiſcopi facta intimatione comparuerit, & dixerit,
quòd aduerſarius habebat pecunias ſibi à dicto Lelio
1 ſolutas, & quòd de dictis pecunijs extingueret; † quia
non potuit Domino ſine ſpeciali mandato præiudica-
re. Pariſ.conſ.86.n.17.& conſ.108.n.98.lib.4.[b] Nec etiã b
ſufficiebat mandatum Epiſcopi, quia D. Lelius decla-
rauerat,quòd ex ſuis pecunijs D. Spinola poſſet ſolue-
re,& extinguere Societates per eum deſignatas,& eas,
ad quarum extinctionem tenebatur Spinola in vim cõ-
uentionis initæ cum Epiſcopo; vnde non potuit dictus
procurator in alium vſum conuertere dictas pecunias
non ſolùm præter intentionem Epiſcopi; ſed etiã con-
tra voluntatem dicti Lelij,qui erat illarum Dominus,
& deſtinauerat, prout ſupra. Non obſtat,quòd de non
adimplemento conſtet ex confeſſione ipſiuſmet Epiſco-
pi in Inſtr.de anno 1599. de quo tẽpore remanebat de-
bitor ſcutorum 77.† quia ex calculo Guidotti apparet, 2
quòd in fine anni fuit facta integra ſolutio,quam reci-
piendo D.Spinola cenſetur acquieuiſſe, ita vt de non
adimplemento amplius dari non poſſit ad tradita per
Aym.conſ.106.nu.2.& 3. [c] Non obſtat defectus,& non c
adimplementum,deductum ex eo,quòd Epiſcopus poſt
factam venditionem Officij Præſidentatus plumbi nul-
lum fecit (prout promiſerat) aſſignamentum,quòd ſuc-
cederet loco dicti Officij,quia tunc Epiſcopus ex facul-
tate ſibi in conuentione reſeruata abbreuiauit tempus,
& fuerunt aſſignatæ pecuniæ ſufficientes pro totali ex-
tinctione,ita vt non fuerit locus iteratæ aſſignationi.
Non obſtat, quòd D. Spinola habeat in manibus pa-
ghas decem menſium tantùm, & ſic non integri anni,
& quòd non teneatur ad extinctionem, niſi in fine
anni,quia ſufficit, quòd habeat in manib. tantas pecu-
nias, quæ ſint ſatis pro totali extinctione, tunc enim
ceſſat,& non durat ampliùs partitum,nec eſt expectã-
dus finis anni,ſed & in principio,& in medio, & in fi-
ne anni,& cùm primum habet omnes pecunias, debet
ſequi totalis extinctio,quia ſic conuentum,ſtante autẽ
adimplemento pro parte Epiſcopi, ſequitur D.Spino-
lam debere docere ſe extinxiſſe Societates aſſignatas.

ANNOTATIO.

a Ceſſio † non reportatur,quando ſit ſolutio de pecunijs 3
ipſiuſmet principalis debitoris, Caſtr. in l. modeſti-
nus,n.4.v.in nihilum autem,& n.5.v.nam principa-
li,ff.de ſol. Vinc.de Franc.dec.5.n.7.& ſi fiat ceſſio,il-
la non operatur tranſlationem iurium, ſed ſolùm
habet vim quietationis,& liberationis,Peregr.de fi-
deic.art.52.n.34.Rota dec.426.n.3.p.2.in rec.
b Procurator præiudicat Domino, ſine ſpeciali man-
dato in omittendo,non tamen in committendo,quia
tunc requiritur ſpeciale mandatum, ita diſtinguit
Bald.in c.1.col.2.vt lit. non conteſt. Iaſ.in l.ſi procu-
rator,in 8.limit.C.de procur. Tiraq. de leg.connub.
Gloſſ.7.n.78.Surd.deciſ.151.num.16.
c Rota deciſ.577.nu.10.p.1. in rec.vbi redditur ratio,
quia non implementum cenſetur tacitè remiſſum.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA AFFICTVS.

Veneris 15. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Per ſecundum inſtrumentum continens diuerſa pacta,
quando cenſeatur receſſum à primo, & an pro fide-
iuſſione licitum ſit fideiuſſori aliquid
recipere, & quantum.

SVMMARIVM.

1 *Contractus ſecundus, continens diuerſa pacta irritantia, &
caſſantia primum contractum, nouat primum, declara vt
num.8.*
2 *Contractus ſecundus non reuocat, nec innouat primum,
niſi*

niſi quando ſecundus eſt validus, quod eſt verum, niſi ſecundus contineat expreſſè reuocationem primi, & num. 9.
3 *A contractu receditur, de voluntate vtriuſque partis. Voluntas declaratur etiam ex actu nullo.*
4 *Pro fideiuſſione licet aliquid recipere; dummodò tamen moderatè recipiatur, & n. 8. vbi vide limitationem.*
5 *Recipere non licet vltra ſummam, pro qua quis fideiubet.*
6 *Inſtrumenta locationum non probant iuſtitiam affictus.*
7 *Valor probari debet de tempore contractus.*

DECISIO LXXVI.

FVit concluſum D. Marium teneri ſoluere affictum
1 ad rationem ſecundi inſtrumenti, † quia à prima locatione fuit receſſum, cùm deuentum ſit ad ſecundā continentem diuerſitatem affictus & pactorum, l. pacta nouiſſima, C. de pact. l. cùm plures, §. locant; ff. locat.
a l. 1. §. fin. ff. de ſtipul. a quod cùm procedat, etiam quando in ſecūdo contractu non ſunt verba irritātia, & caſſantia primum contractum, fortius erit verum in caſu iſto, vbi verbis expreſſis annullatur prima locatio. Nō obſtat nullitas, quæ obijcitur huic ſecundæ locationi, quia, (vt infra dicetur) non probatur, & ea etiam præſuppoſita adhuc cenſetur prima reuocata, quia licèt quādo ſumus in tacita reuocatione, quę fit per ſecundū contractum de eadem re inter eaſdem partes initū, re-
b quiratur, quod ſecundus ſit validus, b l. ſi quis in princ. ff. de leg. 1. auth. hoc inter liberos, C. de teſta. Gloſ. in d. l. pacta nouiſſima in ver. nouiſſima, vbi etiam Bart. in 1. lect. circa finem, ſecus tamen eſt, quando ſecundus
2 † contractus continet expreſſam reuocationem primi; quia tūc per ſecundū inualidum reuocatur primus validus, l. planè la 1. in princ. ff. de leg. 1. Alex. in l. ſi quis
3 ante ſub numer. 8. ff. de acquir. poſſeſſ. cùm enim † de voluntate vtriuſque contrahētis a contractu recedatur l. ſi diuerſa, ff. de tranſact. Paul. de Caſtr. in l. ſi mihi, & tibi §. in legatis, ſub nu. 2. ff. de leg. 1. iſta voluntas etiā in actu nullo declaratur, l. fin. ff. de reb. eor. qui ſub tutor. l. 2. C. de confirm. tut. l. in teſtamentis, ff. de fidei liber. Alex. conſ. 45. poſt numer. 2. lib. 1. Iaſ. in l. Dominus ſub nu. 2. ff. de cond. indeb. Non obſtat, quod dicitur, ſecundam locationem nullam, quia ob fideiuſſionem per D. Marium pro ipſo D. Maximiliano præſtitam, cum maxima tamen D. Marij cautela, & ſecuritate, fuit notabiliter, & cum magna D. Maximiliani læſione redu-
4 ctus affictus, & † quamuis liceat pro fideiuſſione aliquid recipere, ʿ. hoc iure, §. 1. vbi Bar. ff. de donat. Deciſ. conſ. 7. in princ. Ioan. de Anan. in cap. fin. numer. 4. vbi etiam
c Sal. C. ad Velleian. c hic autem dicitur lucrum tran-
5 ſcendere ſummam, † pro qua fideiuſſit; quo caſu actus iſte videtur omnino illicitus, & damnādus, ex traditis in sūma Armill in ver. fideiuſſor, numer. 15. in Summa, Siueſt. ſub eodem verbo, nume. 14. cum, alijs allegat. quia ad hoc fuit dictum ſecundùm inſtrumentum cōtinere plura pacta D. Maximiliano fauorabilia, quę in primo non erant poſita; ita vt non poſſit diſcerni, ſi & quanta portio prætenſæ remiſſionis tribuenda ſit fideiuſſioni, Nec etiā apparet quanta ſit reductio, quia non probatur ad quā quantitatem aſcēdit iuſtus Caſalis affictus, ille enim non benè deducitur à prima locatione, cùm Domini multū ſuſpicarentur de eius ſimulatione, vt in venditione, quæ ſequi debebat reperirietur maius pretiū, quæ ſimulatio, vltra depoſitiones teſtiū, redditur multum veriſimilis ex eo, quod vtrumque inſtrumentum fuit eadem die coram eiſdem notario, & teſtibus celebratum, ita vt ſub vno, eodemq; tractatu, vtrū-
6 que concluſum videatur. † Nec reuelant alia inſtrumēta locationum, quia per ea non probatur cōcludenter iuſtitia affictus. Bald. in l. 2. num. 58. & ſeq. C. de reſcind. vend. Imol. in c. cùm cauſa, ſub n. 28. v. an autem poſſet de empt. & vend. Alex. in l. Falcidia, §. corpora, nu. 3. ff. ad l. Falcid. † & eo minùs probant, quia non percutiunt 7
tempus locationis, de qua agitur, ſed ſunt de alijs temporibus, l. ſi voluntati in fi. C. de reſcind. vend. l. 3. §. diui fratres, ff. de iur. Fiſci Bar. in d. l. 1. vbi alij, C. de reſcind. vend. Imol. in d. c. cùm cauſa, n. 2. Soc. conſ. 48. n. 2. in fin. & n. ſeq. lib. 4. Caput. Dec. 264. n. 9. p. 3. & propterea alio non docto, ſtandum eſt ſecundo inſtrumento.

Deciſiones Papales.

ANNOTATIO.

a Crau. conſ. 167. nu. 9. & fuit dictum in Romana affictus, † ſeu Caſalis Buccæ 14. Martij 1603. coram R. 8
P. D. meo Coccino Decano, non tamen per ſecundū contractum intelligitur nouatus primus, niſi ſecundus contineat incompatibilitatem cum primo, Bal. in l. pacta nouiſſima, n. 12. C. de pact. Gabr. conſ. 81. n. 4. lib. 1. latè Menoch. de præſump. li. 3. præſump. 134.
b n. 39. & 40. Et quòd requiratur validitas ſecundi contractus, vt ex eo inducatur nouatio primi, † Menoc. 9
d. præſ. 134. n. 45. Surd. Dec. 51. n. 16. Rota Dec. 715.
c nu. 8. p. 1. diu. Plenè Surd. conſ. 306. per totum, Mant. de tacit. lib. 6. tit. 6. n. 6. Rota † Dec. 679. n. 2. p. 1. diu. 10
& quia prædicta concluſio eſt fundata in periculo, quod ſubit fideiuſſor, nempè quòd de proprio teneatur, ideò ſi extaret caſus, in quo non caderet huiuſmodi periculum, non liceret aliquid licitè recipere, ita declarauit Rota coram eodem Sanctiſs. in Romana affictus 8. Martij 1604. de qua infra Dec. 161.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS.

Mere. 27. Nouemb. 1602.

ARGVMENTVM.

Enumerantur plura, ex quibus colligitur beneficium non eſſe de menſa, nec vnitum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio triennalis indueit præſumptionem tituli.*
2 *Beneficium vnitum, & de menſa non dicitur vacare per obitum Vicarij.*
3 *Status collatiuus excludit vnionem.*
4 *Eccleſia habens Rectorem perpetuū, non poteſt dici de mēſa. Collatiua, & perpetua præſumuntur omnia beneficia.*
5 *Beneficium non probatur eſſe de menſa ex recognitionibus, & n. 10. vbi vide rationem.*
6 *Vnitum non præſumitur beneficium ex donatione de ipſo facta, quia donare beneficium non eſt vnire, & n. 11. vbi vide Deciſ. in contrarium.*
7 *Enunciatiua vnica non probat.*
8 *Enunciatiuæ moderuæ, & emanatæ à perſonis intereſſe habentibus non ſuffragantur.*
9 *Status vltimus attenditur ad effectum, vt videatur an beneficium cadat ſub reſeruatione.*
Status vltimus quando ſit attendendus, vide totam materiam latè ſub n. 12. vbi etiam de quaſi poſſeſſione conferendi, ſeu præſentandi.

DECISIO LXXVII.

PRopoſui dubium in Deciſ. 11. Ianuarij pręteriti reſeruatum: An conſtet de tali iure Silueſtri Carrarij, quòd per eius obitum potuerit vacare Parochialis, de qua agitur, & Domini affirmatiuè reſponderunt, † propter eius triennalem poſſeſſionem, de qua non ambigitur, Caſſad. Deciſ. 2. in fin. & Deciſ. 3. num. 6. de cauſ. poſſeſſ. & propriet. Mohed. Dec. 19. num. 1. de renunc. 1

2 Et ad id;quod obijciebat, † iſtam Eccleſiã vti vtinam,
& de mẽſa Monaſterij S.Marci de Monialibus, nõ po-
tuiſſe vacare per obitum Vicarij , c.cum acceſſiſſet de
conſt.Feder.conſ.187.& 200.Gem.conſ.86.n. 5. Vital.
in clem.vnica de offic.Vic.dixerũt, quòd,vt fuit firma-
3 tum 8.Martij præteriti, † beneficiũ hodie reperitur in
ſtatu collatino,& conſtat de pluribus collationibus A-
poſtolicis,& monialium , quę excludũt intentionẽ ip-
ſarum, quod ſit vnitum,& de menſa,& Vicaria perpe-
tua ad earum inſtitutionem;vt per Aret.cõſ.63.& fuit
latè deductum in Parmen. Prioratus 14.Apr.1600.co-
4 ram R.P.D.meo Penia,† non enim poteſt dici de men-
ſa Eccleſiæ habẽs rectorem perpetuum, Gloſ.in Clem.
vnica,§.quidam etiam in verſ.ad mẽſam de exceſ.Præ-
lat.& cuius fructus Rector percipit d.Gloſ.Innoc. in c.
de monachis, de præb.&multum mouebant Dominos
tres ſententiæ Rotales de anno 1523.ad fauorẽ prouiſi
Apoſtolici contra moniales, necnon præſumptio, quã
habẽt omnia beneficia,& præſertim curata,vt ſint col.
latiua,& perpetua,vt fuit dictũ in dicta Parmen.Prio-
5 ratus†Non obſtant recognitiones,quæ dantur monia-
libus;quia iſtæ inferunt ad ſubiectionem,ſubiectio au-
tem non concludit beneficiũ eſſe de menſa,imò potius
iſtæ ſolutiones de manu Rectoris receptæ perſuadent
beneficiũ non eſſe de menſa, quia ſi eſſet Rector ipſe de
a manu monialium reciperet fructus; [a] Ad donationem
habitam ab Epiſcopo reſpondebant informantes illam
loqui de alia Eccleſia S. Theoniſti , quæ eſt in Ciuitate
Taruiſij,non de hac,quæ licet ſit eiuſdem S. Theoniſti,
eſt tamen in Diœceſi. Præterea vbi etiã de hac loque-
6 retur † [b] donare beneficium,eſt donare ius prouidendi
b de beneficio,c.dilectus in 3.de præbẽ.Priuilegia sũt in
forma communi , & cũ clauſulis pręſeruatiuis,nec in-
ferunt neceſſario ad vnionẽ, minuſque excludũt,quòd
beneficium ſit collatiuum,ſed ſolùm iudicium faciunt
pertinentiæ collationis;Nõ obſtat enũciatiua de anno
7 1364.†quia eſt vnica , & ob id non probat , Alex.conſ.
90.ſub n.12.lib.6.& fuit dictum in vna Sabinen. confi-
nium 14.Octobris 1577.coram Illuſtriſſ.Blanchetto,&
8 ſæpius in alijs,†aliæ autẽ cùm ſint modernæ, & profi-
ciſcãtur à perſonis intereſſe habentibus , non ſuffragã-
tur,vt fuit etiam conſideratũ in dicta Parmen. Priora-
9 tus,†præſertim attento vltimo ſtatu , qui inſpici debet
c ad affectũ,vt videatur,an cadat ſub reſeruatione.[c]Cald.
conſ.23.de Præb.Simon.de reſeru.q.70.fuit dictum co-
ram R.P.D.meo Decano in Vicen.Benef.19.Nouemb.
1599.in Taraconen.Sacriſtiæ 9. Iunij 1600. coram R.
P.D.meo Iuſto;& in d.Parmen.

ANNOTATIO.

a Et benè Rot.in Taruiſina S.Theoniſti 31.Maij 1613
10 coram R.P.D.Vbaldo, vbi † clarè dicit,quòd modi-
ca recognitio excludit vnionem, quia ſtãte vnione ,
non quid modicum , ſed fructus omnes ſpectant ad
Eccleſiam,cui prætenditur facta vnio.
b Et quòd donare beneficium non ſit illud vnire,† ſed
11 importet ſolùm donationem iuriſconferendi , dixit
etiam Rota in d Taruiſina Parochialis 1613.coram
R.P.D.Vbaldo.In contrarium tamen , quod ex do-
nationibus de aliqua Eccleſia factis monaſterio, in-
feratur ad vnionẽ dictæ Eccleſiæ monaſterio , Rot.
Deciſ.513.n.1.p.2.in recẽt.& in Deciſ.626.n. 1.p.1,
in recent.quæ tamen Deciſiones poſſunt ad concor-
diam reduci,nempè, quòd ſimplex donatio non im-
portet vnionem,ſecus autem quãdo donatio eſt cõ-
cepta per verba valdè prægnantia , & quando alia
concurrunt adminicula inferentia ad vnionem.
12 Et fuit dictum in Tiraſonẽ.Canonic.4.Febr.1608.†co-
ram Scotto, & in Adrien.benef.14.Ianuar.1609.co-
ram R.P.D.Ottembergo , Rota Deciſ. 154. n. 3.&
Deciſ.233.ſub numer.1.in recent.præſertim in fine,
prout generale eſt , quod in materia beneficiali at-
tenditur vltimus ſtatus,latè Gonz.ſuper.reg.8.Gloſ.
5.§.21.num. 14.

Et circa hãc materiam vltimi ſtatus in materia benefi-
ciali,an,& quãdo ſit attendendus,eſt videndus latiſ-
ſimè Mareſcot.var. roſol. lib. 1. cap. 55. per totum ,
vbi ponit regulam cũ pluribus limitationibus, & re-
fert plures Deciſiones Rotę.Præcipuè autẽ ſolet at-
tendi vltimus ſtatus, quãdo agitur de ſuſtinẽda pro-
uiſione iã facta, quicquid ſit quoad futuras vacatio-
ne,& ideò ſi vltimus ſtatus beneficij ſit de libero, ſu-
ſtinetur collatio facta ab Epiſcopo , nõ obſtante ex-
ceptione iuriſpatronatus. Rot. Deciſ.625.p.2.in re-
cent.& Dec.435.n.1.eadem p.2.in recent.vbi in for-
tioribus iam erat reſolutũ cõſtare de iurepatr. & ni-
hilominus Rota ſuſtinuit collationem Epiſcopi fa-
ctam vti de libero propter vltimum ſtatum, & Dec.
154.ſub n.3.p.1.in recent.vbi dicitur contraria pro-
cedere , quãdo ageretur principaliter inter collato-
res de pertinẽtia collationis,ſecus quando agitur ad
ſuſtinẽdam collationem. Sicut & è contra collatio ,
vti de iurepat.facta ad præſentationem patronorũ,
ſuſtinetur ex ſolo vltimo ſtatu, iuxta c. conſultatio-
nibus de iurepat.& ſæpius fuit deciſũ , & præſertim
in Nouarien.iuriſpat.28.Iunij 1617. coram R.P.D.
Vbaldo , & coram eodẽ in Romana iuriſpat. ſeu be-
neficiatus 9.Decemb. 1619. & ratio eſt , quia colla-
tio,electio,& pręſentatio ſunt fructus,& vti fructus
ſpectãt ad poſſeſſorẽ,ita latè Gonz.ſuper reg. 8. Gl.
45.§.2.a n.4.vſque ad 14.& Garz.de benef.p.5.c.5.n.
2.& ſeq.qui plura cumulant. Si tamen ante factã col-
lationẽ conſtaret de iurepatr.vel de libertate benefi-
cij,tunc vltimus ſtatus nõ ſuffragaretur , nec etiã ad
ſuſtinendam collationẽ de proximo faciẽdam , quia
proprietas abſorbet poſſeſſionem, iuſta latè deducta
in Lucana Iuriſpat.25.Ianuar. 1612.coram Penia,&
Rota Dec. 167.nu.10.par.2.& benè Rota Deciſ.515.
nu.2.p.2.in recent.Benè verum eſt,quòd non dicitur
de hoc conſtare,niſi quando adeſt vel confeſſio par-
tis,vel res iudicata,Rota Deciſ. 269.n.4.& 5.par. 2.
diuerſ.Serap.Dec.555.n.8.Mareſcott.dict.c.55.n.66.
quod ampliauit Rota etiã,quando conſtaret per pu-
blicum inſtrumentum,prout latè in præalleg.Luca-
na Iuriſpat.coram Penia.

Prędictis eſt cõformis alia concluſio,quòd vltimus ſta-
tus nõ ſit attẽdendus quando cõſtat de anteriori ſta-
tu præcedẽti,niſi ſtatus vlt.ſit legitimè præſcriptus,
13 pront latè firmauit Rota in Dec.188.ſub n.1.p.1. in
recẽt.Circa quod tamen eſt benè aduertendũ , & eſt
diſtinguendum inter ſtatum beneficij , & inter quaſi
poſſeſſionem conferendi,ſeu præſentandi;nam quã-
do agitur de ſtatu,puta quod beneficiũ ſit ſæculare ,
vel regulare curatũ,vel ſimplex,& de ſimilibus qua-
litatibus,quæ propriè eſt materia c. cũ de benef. de
præb.in 6.tunc verũ eſt, quod non attẽditur vltimus
ſtatus quando conſtat de ſtatu anteriori contrario ,
nec etiam ad effectũ ſuſtinendi collationem. Si verò
agatur de quaſi poſſeſſione cõferendi,præſentandi ,
eligendi,quę eſt materia,[c]c.quęrelam de elec.& c.cõ- c
ſultationib.de iurepat.& c.cũ olim de cauſ. poſſ. tũc
ſola quaſi poſſeſſio ſufficit ad ſuſtinẽdam prouiſionẽ,
nec attẽditur præcedẽs ſtatus cõtrarius per rationẽ
ſupra allegatam , quia ſcilicèt iſti actus , vti fructus
ſpectant ad poſſeſſorẽ,& ita bene inter ſtatum bene-
ficij , & poſſeſſionem conferendi diſtinxit Rota in
Deciſ.

Digitized by Google

Deciſio.229.ſub n.2.& 3.p.1.in recent. vbi dicitur hãc eſſe legitimam,& veram intelligentiam,c.conſultationibus de iurepat. *Oliuerius Beltraminus.*

AQVILANA BENEFICII.

Lunæ 2. Decemb. 1602.

ARGVMENTVM.

De iuſtificatione gratiæ circa obitum in poſſeſſione, & circa valorem beneficij,& clericatum.

SVMMARIVM.

1 *Obitus probatur ex teſtibus,qui interfuerunt funeri.*
2 *Item ex fide Parochi extracta ex libro mortuorum.*
3 *Valor Beneficij probatur per teſtes de publica voce,& fama.*
4 *Valor obtentorum iuſtificatur ex qualibet leui probatione.*
5 *Clericatus probatur ex literis Ordinarij.*
6 *Et etiam ex communi reputatione.*

DECISIO LXXVIII.

FVit concluſum gratiam Scipionis eſſe iuſtificatam,
nam quod Claudius obierit in menſe Octobris,de-
ponunt concludenter teſtes ſuper primo articulo,quo-
1 rum aliqui reddunt bonam rationem, † quia interfue-
runt eius funeri,Bar.in l.ſi quidem n.2.C.ſol.mat.Bald.
in c.cùm cauſam nu.11.verſ.item probatur de teſtibus,
Corn.conſ.10.ſub nu.2.verſ.& probatur mors lib.1.cõ-
2 currit † fides Parochi extracta a lib.mortuorũ, [a] Imol.
a conſ.110.in fin.Rebuff.in tract.de regiſt.ſeu li.bapt. vt
vult gloſ.vnic.verſ.& ſic patet, fuit dictum in Placent.
Capellaniæ 29 Martij 1596.corã R.P.D.Penia, quod
autem obierit in poſſeſſione beneficij deponunt ſecun-
3 dus,& tertius teſtis ſuper ſecũdo art.† Valor probatur
per omnes teſtes ſuper quarto, & quinto art. qui depo-
nunt de publica voce,& fama.Ægid.Deciſ.675.Caput.
Dec.277.n.8.lib.1.qui etiam teſtes ſuper ijſdem articu-
lis probant valorem obtentorum,pariter per publicam
4 vocem,& famam,† licèt in hoc ſufficiat quælibet leuis
probatio.Ægid. Deciſ.684 fuit dictum in Segobricen.
Canonicatus 4.Nouemb.1588.corã Illuſtriſſimo Plat-
5 to.†Clericatus probatur ex literis Ordinarij.Rot. Dec.
16.de probat.in antiq.Felyn.in cap.poſt ceſſionem n.3.
6 & 15.de probat.Gram.Deciſ.81.nu.1.† & ex communi
reputatione. Rot. Deciſ.14.de probat in antiq. An au-
tem gratia ſuffragetur Scipioni cõtra Domitiũ proui-
ſum a Capitulo Lateranen. & an illi obſtet regula de
annali,erit particulariter videndum.

ANNOTATIO.

a Obitus probatur ex libro Parochi.Rota Dec.321.n.3.& Dec.621.n.4.& Deciſ.700.n.4.p.1. in recent. & Dec.605.n.4.par.2.in recent. & nedum ad effectum iuſtificationis,ad quem effectum ſufficit leuior probatio, ſed etiam ad effectum reſeruationis, vt fuit dictum in Tertulen.benef.7.Iunij 1610.coram R.P. D.Manzanedo,& tanto magis,quando concurrunt etiam adminicula,puta teſtes de publica voce, & fama,vt fuit dictum in Cæſarauguſtana portionis corã Iuſto impreſſa penes Marcheſ.de com.tom.1. fol. 340.& in Toletana Cappellæ 18.Maij 1615.coram R.P.D.Pirouano. Circa quod tamen aduertendum eſt,quod non ſufficeret ſimplex fides, & atteſtatio Parochi, ſed debet extrahi formiter partita ex eius libro, prout tacet,vt fuit dictum in d.Toletana, & etiam in Eſina bonorum 17. Maij 1617. coram bo. me.Audrea.

Oliuerius Beltraminus.

Deciſiones Papales.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 9. Decembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Libri priuati non probant, & maximè quando apparen in aliquo defectuoſi, & quid ſtante declaratione partis,quod vult ſtare partitis pro,& contra.

SVMMARIVM.

1 *Libri priuati pro ſcribente non probant.*
Fallit concurrentibus adminiculis, n.5.
2 *Libri non probant,quando in aliquibus apparent defectuoſi, quia ſicut in aliquo apparet erratum, potuit etiam in alio errari, & n.6.*
3 *Procurator non poteſt declarare, quod velit ſtare partitis pro,& contra abſq; ſpeciali mandato.*
4 *Declaratio, quòd quis velit ſtare partitis librorum pro, & contra,intelligitur arbitrio boni viri,& ideò ſi conſtat de errore, talis declaratio non præiudicat.*
Liber priuatus iuſtificatus in aliquibus partitis an probet etiam quoad alia n.7.

DECISIO LXXIX.

NOn eſt ſtãdum libris D.Marchionis,† habet enim 1
contra ſe regulam, quòd pro ſcribente non pro-
bant, [a] l.exemplo, C.de prob. not. in l.admonendi, ff. a
de iur.eò minus† quia eorum eſt ſuſpecta fides, tùm ex 2
partitis eroneè conceptis, tùm ex omiſſis, etiam quòd
fuerint citra dolum,ſed per errorem poſitæ,& omiſſæ,
quia,quemadmodum in iſtis fuit erratum, potuit, & in
alijs non iuſtificatis errari, [b] vt fuit dictum in illa Ro- b
mana Tutelæ de Ferratinis 19.Iunij 1600.coram R.P.
D.meo Decano. De errore enim apertè conſtat, quia
Facius fuit in dictis libris ſcriptus debitor pro tribus
quartis partibus in argento,& pro alia quarta parte in
quatrenis,cùm tamen in apocha affictus eſſet conſtitu-
tus debitor argenti in duabus tantùm tertijs partibus,
& de omiſſione conſtat ex partita ſcutorum 200. facta
in banco Herreri, & Coſtæ, quæ in libris non reperi-
tur,& propterea ceſſat, quòd de adminiculis dicitur,
quibus iunctis libri probare ſolent,quia hoc eſſet verũ,
niſi contra huiuſmodi libros d. ſuſpicio vrgeret, vltra
quod dd.adminicula non ſunt magni ponderis, & pro
maiori parte pendent à Iuſtitia menſurationis per pe-
ritum factæ,quæ controuertitur,& ceſſat etiam, quod
dicitur,iuſtificatis aliquibus partitis, alias veras præ-
ſumi, [c] vt fuit concluſum in d Romana Tutelæ,per quã c
etiam patet reſponſio ad id, quod dicitur librum fuiſſe
approbatum in partitis ad creditum Facij deſcriptis vl-
tra reſponſiones,quæ particulariter ad hoc dantur per
informantes:Non obſtat† declaratio Procuratoris Fa- 3
cij,quod volebat ſtare partitis pro,& contra,quia non
habebat ad hoc ſpeciale, aut ſufficiens mandatum, &
fuit facta in alio iudicio,& ad alium finem, & quando
etiam eſſet legitimè facta,& in hoc iudicio,tamen non
præiudicaret, ex quo Facius docet libros errorem cõ-
tinere, † quia illa declaratio, & promiſſio intelligitur 4
arbitrio boni viri,niſi contrarium doceatur,Butrig.in
l.1.C.de re iudic.Paul.de Caſtr.in l.vlt.n.5.ff.de Prętor.
ſtipulat. Afflict.Deciſ.91.nu.12. & fuit dictum coram
R. P. D. meo Mellino in cauſa Romana Cambiorum
15.Maij,& 19.Iunij 1592.

ANNOTATIO.

a Licèt regula ſit,quod liber ſcribẽtis pro ſcribente nõ
probet,† vt firmatur in Deciſione;tamẽ receditur ab 5
hac regula,cõcurrẽtib adminiculis,iuxta Dec.Guid.
441.in fin.Surd.Deciſ.199.n.10.Rot.Dec.650.n.41.

par.in recent.& Rota Deciſ.813. n.1.& ſeq.par. 1. diu.
& fuit dictum in Romana pecuniaria 25. Iunij 1618.
coram R.P.D Buratto, adminicula autem ſolent eſſe,
legalitas ſcr.bẽtis, mors illius,iuſtificatio maioris par-
tis deſcriptorũ in dicto libro,& ſimilia, de quibus per
Guidop.d.Deciſ.441.in fine, quam Rota paſſim in hac
materia ſequitur,& per Rolan. conſ.92.lib 3.
b Et quòd liber priuatus, ſeu rationis in aliquo repertus
6 defectuoſus, etiam per errorem, non † faciat fidem in
cæteris,fuit dictum in Papien. Bonorum 1.Iunij 1605.
coram R.P.D.Ottemberg. & in Vrbinaten. redditio-
nis computorum 19. Nouemb. 1602. coram Illuſtriſſ.
Lancelotto, & facit ſimile de inuentario, quòd non
probat quantitatem bonorum, ſi appareat fuiſſe in eo
omiſſum deſcribi corpus aliquod, etiam ſi deſcriptio
non fuerit doloſa,ſed per errorem,quia ſicut fuit erra-
tum circa deſcriptionem vnius corporis,ita etiam po-
tuit omitti aliud,ita fuit dictum in Romana reſtitutio-
nis dotis 18.Martij 1602. coram Cardinali Sacrato, &
latè in Romana prætẽſi erroris calculi 21.Iunij 1610.
coram Sanctiſſimo,de qua infra.
c Concluſio communis eſt, quod verificatis aliquibus
7 partitis alicuius libri priuati † præſumitur in cęteris ve
rus, Gabr.de præſump.concl.5,n.1.Menoch conſ.508.
n.21,Surd.Deciſ.199.nu.3.& conſ.543.n.4. Rota Dec.
813.n.5.& ſeq.p.1.diuerſ.Mantic.Deciſ.144. num. 3.&
Deciſ.363.nu.4. Fuit dictum in Aretina Capellaniæ 4.
Nouembris 1601. coram Penia, & in Romana pecu-
niaria 25.Iunij 1618.coram R. P. D. Buratto. Hoc ta-
men non procedit, quando cæteræ partitæ ſunt omni-
no ſeparatæ, & magni momenti, ſed ſolùm habet lo-
cum in connexis, & modici præiudicij, ita dictum fuit
in Romana pecuniaria 29.Martij 1593.coram bo.me.
Litta, & in Romana pecuniaria, ſeu Cambiorum 20.
Maij 1711. coram R. P. D. Manzan. vbi ad iſtud pro-
poſitum dicit partitas cenſeri connexas, quãdo proce
dunt ex eadem cauſa,& ad eundem effectum,& ſe inui-
cem reſpiciũt, & hanc limitationem etiam tenet Dec.
in l.1.nu.4.C.de edendo.Rimin.ſen.conf.583. circa fin.
Ripa in l.admonendi n.124.& ſeq.ff.de iure iur.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FRVCTVVM.

Merc.11.Decemb.1602.

ARGVMENTVM.

Fructus nõ debentur ex paraferno promiſſo vxori in pe-
cunia,nec in hoc æquiparantur bona parafernalia, &
Dos.

SVMMARIVM.

1 *Vſura dicitur quicquid accedit ſorti.*
2 *Vſura dicitur,quod datur ob dilatam ſolutionem.*
3 *Parafernalia bona ſunt ſeparata, & diſtincta a dote, nec gaudent priuilegijs dotis.*
4 *Fructus dotis debentur propter onera matrimonij.*
5 *Fructus dotis ſpectant ad maritum,ad quem ſpectat ſupportatio onerum matrimonij.*
6 *Fructus bonorum parafernalium ſpectant ad vxorem, non ad maritum, maximè quando mulier eſt competenter dotata,& num 10.*
6 *De paraferna libus non idem eſt iudicandum, quod de dote, ſeu augmento dotis.*
7 *Acconcium eſt diuerſum à bonis paraphernalibus, & magis accedit doti,quam bona paraphernalia.*
8 *Fructus bonorum paraphernalium poteſt maritus conuertere in vſum communem.*
9 *fructus indebitè ſoluti ſunt imputandi in ſortem principalem*
11 *Acconcium eſt de appendicijs dotis, & de eo idem eſt iudicandum,quod de dote.*
12 *Acconcium an ſit reſtituendum,& an,& quando procedat.*

DECISIO LXXX.

DOminus Octauius Clemẽtinus nuptui tradidit D.
Flaminiã ſuam ſororem D.Ioan. Baptiſtæ Muti-
no cũ dote ſcut. 10.mill. & vlterius promiſit dare eidẽ
D.Flaminiæ pro ſuo parapherno ſcuta 600. de quibus
ipſa poſſet diſponere,illiſque vti,ac frui ad ſuũ conten-
tamentũ occaſione,& cõtemplatione d.paropherni D.
Octauius ſoluit ſub nomine fructuum magnã pecunia-
rum quãtitatem excedentem etiam ſummam ſcut.600.
quos fructus vti indebitos prætendit in ſortem compu-
tandos,ideò dubitaui an D.Flaminiæ deberẽtur huiuſ-
modi fructus,& fuit reſolutum non deberi, † quia cùm 1
promiſſio ſit in quantitate,quicquid illis accedit,vſura
eſt,c.vſura,c.cõſuluit,& c.quia plerique 14.q 3.Purpur.
conſ.117.n.14.† & quicquid ob dilatam eius ſolutionẽ 2
fuit datũ,aut promiſſum,Gloſſ.in l.fraudem, §.qui pro
alio in ver. ad comparandam, ff. de iur.Fiſci Bal. in l.ſi
pro mutua.ff.ſi cert.pet.Abb. in c.conſuluit,num.7.de
vſur.nec poteſt applicari,quod dicitur de fructibus do-
tis ex c.ſalubriter de vſur.tũ† quia bona paraphernalia 3
sũt ſeparata,& diſtincta à dote,nec gaudẽt dotis priui-
legijs,Alex.conſ.7.n.11.li.5.Decian.conſ.521.n.3. Soc.
iun.conſ.83.ſub nu.7.li.3.† tùm quia fructus dotis debẽ 4
tur propter onera matrimonij,d.c.ſalubriter,vbi Abb.
in primo not.& alij l.ſi marito,ff.fam.hærciſc.† & pro- 5
pterea ſunt Mariti,ad quem ſpectat ſupportatio onerũ,
l.Dotis fructus ff.de iur.dot. † ſecus eſt in fructibus pa- 6
raphernalium, qui prout ipſa bona,ſpectant ad vxorẽ, a
tam de iure quam ex cõuentione in caſu noſtro,in quo
ita cõſtituitur D.Flaminiæ paraphernũ, vt de illo poſ-
ſit ſuo arbitratu diſponere, nec eius fructus debentur
marito in recompenſationem onerum matrimonialiũ,
præſertim quando vt in caſu iſto mulier eſt cõpetenter
dotata ad ipſa ſupportãda,vt per Bal.cõſ.276. ante fin.
li.3.eo minus debentur huiuſmodi fructus,quia promiſ-
ſio ad. ſcutorum 600 facta fuit ipſi D.Flaminiæ,ad ea,
quæ in fortioribus terminis trad. Ruin.conſ.221.lib.1.
Nõ obſtat, quod ex aduerſo dicitur bona paraperna-
lia cẽſeri partem dotis,ſeu appendicem, vel eius augu-
mentũ,& idem iuris eſſe de augumento dotis, quod de
dote ipſa,quia viget diuerſa ratio,vt per Cor.cõſ. 240.
nu.4.lib.3. bona paraphernalia ſunt penitus ſeparata,
& diſtincta a dote,nec appellatione dotis,aut dotalitij
veniunt. Dec.conſ.521.nu,3.præſertim in caſu iſto, in
quo partes ſpecificarunt quantitatem,& ſummã dotis,
ex quo apparet promiſſionẽ ſcut. 600. ſeparatim factã
ſub nomine dotis nõ venire,nec in illa cõtineri, Cæph.
conſ.366. nu. 35. & ſeq Anan.Alex.& alij in contrariũ
adducti loquuntur † in acconcio, vt in cophanis,veſti- 7
bus,& apparatibus,quæ dantur ob causã matrimonij, b
& eſt diuerſa ratio in huiuſmodi bonis,ac in alijs para-
phernalibus,illa enim magis accedunt doti,quam iſta,
vt per Deciſ. Theſauri 195.ex aduerſo allegatam,quæ
hac diſtinctione vtitur.Non obſtant,† tradita per Bart. 8
in l.fin. C.de pact. conuent. quod poſſit maritus fructus
bonorum paraphernalium in vſus communes cõuerte-
re,quia non inde requiritur, quòd fructus iſti debeãtur
marito, ſeu vxori,tamquam deſtinati ad onera matri-
monij ſupportanda, vt contingit in fructibus promiſſę
dotis, & loquitur Bart.in fructibus perceptis ex bonis
paraphernalibus de ſui natura fructiferis hic ſumus in
parapherno conſiſtente in quantitate,& pecunia, quæ
ſterilis eſt,& nullos parit fructus,c.eijciens, & ibi Ar-
chid.88.diſtinct. Idem Archid.in c.2.14.q. 3. & ſic fuit
concluſum fructus iſtos non deberi D. Flaminiæ, † & 9

propte

Digitized by Google

propterea in ſortē computandos, l. indebit. C. de vſur. Dec. conſ. 116. poſt n. 5. Rim. ſen. 351. in fin. &c.

ANNOTATIO.

10 a Quòd fructus † bonorum paraphernalium ſpectent ad vxorem, & non ad maritum; & an & quando maritus, ſi ſint conſumpti, teneatur illos reſtituere, vide latè Decian. conſ. 84. lib. 5. Theſ. Dec. 187. Menoch. conſ. 454. n. 25. & ſeq. Hond. conſ. 91. lib. 1.

11 b Et quoad † acconcium illud cenſetur de appendicijs dotis, & de eo idem eſt iudicandum, prout de ipſa dote, Rota Dec. 556. n. 2. p. 1. Diu. Theſ. Dec. 195. nu. 5. Gratian. diſcept. Foren. c. 498. n. 58.

12 Acconcium † non eſt reſtituendum, Seraph. Dec. 126. quod eſt verum, quando fuit datum ſeparatum à dote; ſecus autem quando ita fuit datum, vt conſtituat vnicam ſummam vna cum dote, Seraph. deciſ. 132.

Oliuerius Beltraminus.

CAMERINEN. TRANSACTIONIS.

Lunæ 16. Decembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Exiſtentia teſtamenti non probatur per publicam vocem & famam, & non ſufficit probare exiſtentiam; niſi etiam probetur tenor, & requiritur eadem probatio, quæ requiritur in ipſo actu teſtandi.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtentia teſtamenti non ſufficienter probatur per publicam vocem, & famam.*

2 *Probatio tenoris teſtamenti requirit eandem probationem, quæ requiritur in ipſo actu teſtandi.*

3 *Remiſſoria non eſt concedenda ſtante irreleuantia articulorum.*

4 *Teſtamentum non fuiſſe conditum redditur valdè veriſimile ex eo, quia per longum tempus non fuit repertum, nec fuerunt examinati teſtes in eo rogati.*

5 *Remiſſoria denegatur ex capite præſumptæ calumniæ, declara prout n. 6.*

DECISIO LXXXI.

Domini dixerunt denegandam remiſſoriam, nam articuli ſuper publica voce, & fama aſſerti teſtamenti viſi ſunt irreleuantes, quia tranſactio fuit inita non ſub dubio an eſſet conditum teſtamentum, ſed ſub certo præſuppoſito, quòd fuiſſet conditum; licèt non reperiretur; & propterea ex falſo præſuppoſito teſtamenti fuit reſolutum coram R. P. D. meo Iuſto 10. Maij præteriti tranſactionem nullam, falſitas autem cauſæ, & præſuppoſiti non tollitur per publicam vocem, &
1 famam, † cùm per eam non probetur exiſtentia dicti teſtamenti, l. 3. §. eiuſdem quoque, & ibi gloſ. in verb. confirmat, ff. de teſt. gloſ. in c. ſi teſtis in §. ſæpè in verbo fama 4. q. 3. notatur in c. veniens il primo de teſt. præſertim cùm non ſolùm debeat probari exiſtentia teſta-
2 menti, ſed etiam eius diſpoſitio, † quo caſu requiritur eadem probatio, quæ in ipſo actu teſtandi, gloſ. Bart. & alij in l. cùm proponebatur, ff. de leg. 2. latè Illuſtriſs. Card. Mantica de coniect. vlt. vol. lib. 12. tit. 16. nu. 3. &
3 ſeqq. ſtante † autem irreleuantia articulorum non eſt danda remiſſoria, l. ad probationem, C. de probat. Roman. conſ. 226. nu. 3. Caſſad. Deciſ. 2. de dilat. Mohed. Dec. 169. Cæſ. de Graſſ. Dec. 5. de dilat. Videbatur etiam non carere aliqua ſuſpicione calumniæ propter magnam inueriſimilitudinem, cùm Ioannes per tantum temporis ſpatium ſteterit in poſſeſſione ſine contradi-
4 ctione aliqua, & † quaſi impoſſibilis ſit, quòd ſi reuera fuiſſet factum huiuſmodi teſtamentum, non fuiſſet repertum, vel ſaltem examinati teſtes in eo rogati, vt in his terminis fuit dictum in cauſa Romana executionis de Anguillaria coram bo. m. Orano 13 Nouemb. 1591.
& † propterea ex capite etiam præſumptæ calumniæ a
articuli ſunt reijciendi, & remiſſoria deneganda, Caſſad. Deciſ. 3. de dilat. Chiſan. Deciſ. 164. &c. 5

ANNOTATIO.

a Ex ſola præſumptione calumniæ Rota non ſolet de 6
facili denegare remiſſoriam, Rot. Deciſ. 348. nu. 6. p. 1. in rec. & Deciſ. 503. n. 3. & Deciſ. 578. ſub nu. 2. p. 2. in rec. Imò ſimpliciter, quòd Rota ex præſumptione calumniæ non deneget remiſſoriam, fuit dictum in Brixien. Canonicatus 29. Ian. 1616. coram R. P. D. Veroſpio, & in Elboren. fructuum 18. Iunij 1618. coram eodem; quod tamen intellige, quando daretur aliqualis fumus pro excluſione calumniæ, alias eſt locus concluſioni, quòd propter præſumptionē calumniæ denegetur; ita fuit dictum in Hiſpalen. præeminentiarum 15. Decemb. 1617. coram bo. me. Andrea. Benè verum eſt, quòd non ſufficit quælibet ſuſpicio calumniæ, ſed requiritur vehemens, vel ſaltem probabilis, Rota Dec. 726. n. 7. p. 4. in rec.

Pro excluſione calumniæ in materia remiſſoriæ ſufficit ſola releuantia articulorum, Rot. Dec. 306. nu. 1. impreſſ. penes Farin. poſt 2. lib. conſil.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Lunæ 13. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

Ratificatio legitimationis inducitur ex ſola ſcientia, abſque contradictione, & ex multis alijs actibus. Item, legitimatio non poteſt dici nulla ab alio, quàm ab eo, in cuius fauorem eſt nulla.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio eſt actus concernens fauorem legitimati.*

2 *Legitimatus ex ſola ſcientia legitimationis cenſetur ratificare legitimationem.*

3 *Scientia in filio præſumitur facti paterni, maximè facti notabilis, & concurrente longo temporis ſpatio.*

4 *Legitimatus ſufficit quod ratificet poſt mortem patris, iuxta veriorem opinionem.*

5 *Ratificatio tacita ſufficit.*

6 *Legitimatus tacitè cenſetur ratificare, dum acceptat legatum ſibi factum vti legitimato.*

7 *Item dum, vti legitimatus, hæreditatem adit.*

8 *Ratificatio legitimati, qua non tenebat, propter defectum conſenſus legitimati, operatur retrò vſque ad diem legitimationis, non autem ſolùm à die ratificationis.*

9 *Item operatur retrò, quando habet implicitum ſtatum validitatis.*

10 *Subſtitutus non poteſt opponere, quòd ratificatio legitimationis retrotrahi non poſſit in præiudicium hæredum, nam ad hæredes ſolùm ſpectat dare de tali iure.*

11 *Et requiritur hæredum declaratio.*

12 *Legitimatio, quando impetrata eſt à patre, non poteſt impediri eius retrotractio, nec ab hæredibus, nec à ſubſtitutis.*

DECISIO LXXXII.

Qvoniam fuit in alia poſitione firmatum legitimationem Philippi abſentis potuiſſe per eius ratificationem conualidari; dubitatum an conſtaret de ſufficienti ratificatione, & Domini affirmatiuè reſponderunt, quia † cùm legitimatio ſit actus concernens fauo- 1
rem legitimati, Bal. conſ. 146. ſub n. 8. li. 1. Iaſ. conſ. 125. col. 6.

col.6.v.tertiò facit lib.4.cum multis,quos refert; & ſe-
2 quitur Menoch.conſ.19.ſub n.16.† ſola ſcientia ipſius
ſine contradictione ſufficit pro ratificatione. Bald.vbi
ſupra,Rom.ſing.594.Iaſ.in l.quę dotis poſt n.30.ff.ſol.
matr.Dec.conſ.367.ſub n.3.v.ſuperius, & quando. Be-
ro.conſ.176.n.6.& 26.lib.2.Soc.iun.conſ.97.nu.26.lib.
2.Boer.Deciſ.160. in fin. Couar.in epit.in 2 p. c.8 §.2.
ſub n.13. & tenuit Rota coram bo: me. Orano in illa
Peruſina bonorum de Vbaldis 27.Iunij 1586.de ſcien-
tia autem Philippi Domini non dubitarunt, quia fuit
3 impetrata a patre,† & facti paterni notitia in filio prę-
ſumitur, tam ratione coniunctionis quàm ratione co-
habitationis,Bal.conſ.225.poſt n.2.lib.1. Anchar.conſ.
170.n.7.Soc.conſ.264.n.10.lib.2.Ruin.conſ.50. poſt n.
17.li.1.præſertim facti notabilis reſpicientis perſonā,
& ſtatum ipſius Philippi, accedente longo temporis
ſpatio,quod interceſſit inter legitimationem,& mortē
patris.Salic.in l.auctoritatem in fi.C.vnde vi. Dec.cōſ.
186.n.12.circa med.& quia ſtatim poſt mortem Patris
petijt ſupplementum legitimæ,& alia fecit,quæ natu-
ralibus non conueniunt;ſed pertinent ad legitimos. Vl-
terius conſtat apertè de ratificatione poſt mortem pa-
4 tris,† quæ ſecundùm veriorem opinionem ſufficit; vt
concludit Ang.in ſua diſputatione,quæ incipit Nobilis
quidam genere,quem refert;& ſequitur Alex.conſ.139.
ſub n.2.v.etiam non impeditur lib.1.Prępoſ.in c.tanta
56.q.qui filij ſint legit.Iaſ.conſ.156.col.4 v.Item infans
poteſt legitimari lib.4.Ang.Aret.in §.fin.ſub nu.8.v.&
aduertas Inſtit.de nupt.Dec.conſ.367.poſt nu.3.Ruin.
conſ.119.n.5.lib.1.& conſ.72.n.10.lib.2. Soc.iun.d.cōſ.
97.n 27. & ſeqq.lib.2. & tenuit Rotā in dicta Peruſina
5 bonorum,† vbi pariter dicit ſufficere ratificationem
tacitam,quod etiam voluit Bald. d.conſ.146. ſub nu 8.
Dec.conſ.367.ſub nu.3.verſ.ſuperius, & quando, Soc.
iun.vbi ſup.nu.29.Pariſ.conſ.5.nu.8.ad fin.lib.1. Bero.
conſ.171.n.5.lib.2.ex vulgata l.Paulus,ff.rem rat. hab.
6 † Ratificatio autem tacita colligitur ex acceptatione
legati apothecarum facti ſibi,tanquam legitimato pro
portione ſuæ legitimæ,Iaſ.conſ.184.col.5.in princ. v.
7 ſed Cæſar ratificauit lib 2.Soc.iun. d.conſ.97. nu.28. †
prout etiam ratificare dicitur legitimationem ille,qui
tanquam legitimus hæreditatem adiuit,Dec.cōſ.316.
ſub n.6.v.cùm ergo,vt narratur,Pariſ.d.conſ.5.n.8. in
fi.lib.2.& in acceptante donationem ſibi vti legitima-
to factam tradit, Bero.conſ.175.ſub nu.7. v.ſed in caſu
currenti lib.2.item ex tranſactione facta cum hęredib.
patris,in qua aſſerit ſe legitimatum, & propterea ſibi
competere ius ad ſupplementum legitimæ, cùm apo-
thecæ ad eius valorem non aſcendant, & ob id fuit illi
ſuppleta. Non obſtat, quod dicitur ratificationem iſtā
a non trahi retrò,ſed a conualidare legitimationem ex
8 tempore ratificationis,† quia hoc procederet, quando
legitimatio non tenuiſſet alio defectu, quam conſenſu
legitimati, Ruin.conſ.70.ſub nu.5.lib.3. & etiam non
9 habet locum † quando actus non eſt omnino nullus à
principio,ſed habet implicitū ſtatum validitatis,prout
fuit reſolutum in alia Deciſione habere huiuſmodi le-
gitimationem,Alex.conſ.78.n.24.lib.5.Dec. in l.quod
initio in fin.ff de reg.iur. Non obſtat, quod non poſſit
fieri retrotractio propter præiudicium,quòd fieret, tā
filijs legitimis,& naturalibus hæredibus Iacobi, quib.
erat ius quęſitum reſpectu reſidui prætenſi ſupplemen-
ti,quàm filijs Philippi,quibus ius erat quæſitum, ſaltē
in ſpe vigore ſubſtitutionis factæ ipſi Philippo in lega-
10 to apothecarum,† quia quoad hæredes,quando hoc eſ-
ſet verum procederet reſpectu eorum pręiudicij,& ip-
ſis oppugnantibus,Paul.de Caſtr. conſ.34.poſt n.3. lib.
2.Ruin.conſ.75.ſub n.5.v.ſecundò etiam dico,& n.ſeq.
& conſ.93.n.8.lib.3.Pariſ.cōſ.1.n.152.lib.2.nec poſſent
ſubſtituti dare de iure ipſorum hæredum;quia iſta legi-
timatio,ſeu retrotractio non eſt in ſubſtantia nulla,ſed
valet, licèt quoad extenſionem præiudicij non afficiat
hæredes,Ruin.conſ. 81 ſub n.8.& d.conſ.93.n.7.& ſeq.
lib.3.Bero. conſ.177.n.81.ad fin.lib.2. Ant.Gabr.de le-
gitim.concl.7.n.25.& † debuiſſet præcedere eorum de- 11
claratio,Ruin.d.conſ.93.ſub nu.8.Ant.Gabr. vbi ſupra
n.26.præterea tam reſpectu ſubſtitutorum quàm hære-
dum† reſpondetur quòd cùm legitimatio fuerit impe- 12
trata a patre, retrotractio non potuit impediri nec ab
hęredibus,nec a ſubſtitutis propter voluntatem patris,
quæ legitimationi acceſſit, Bart.in l.Gallus, §. & quid
ſi tantum,ſub n.14.ff.de lib. & poſth. Bald.conſ.58. ſub
nu.6. v.tertij diſtinguunt lib.4. Socin.in d.l.Gallus, §.ſi
eius,n.5.ante fin.Gabr.conſ.103.n.18.lib.2.ſtante enim
conſenſu patris, de cuius bonis agitur,non poteſt con-
ſiderari aliquod alterius præiudicium, Soc.*ibi*, & fuit
dictum in vna Romana de Ruſcio 10.Ian.1602.coram
Robuſterio.

ANNOTATIO.

a Ratificatio legitimationis an retrotrahatur, vide Surd.conſ.75.nu.7. Houd.conſ.83.n.43.lib.2. Gabr. conſ.29.l.1. *Oliuerius Beltraminus.*

VERDVNEN. CAPPELLANIÆ.

Mercurij 15. *Ian.* 1603.

ARGVMENTVM.

Nonnulla in Materia indulti, & probatione iuriſpatronatus, necnon probationis iurium.

SVMMARIVM.

1 *Indultum concedens facultatem conferendi beneficia ſpectantia ad quamuis alterius diſpoſitionem comprebendit etiam beneficia, quæ ſunt de aliorum præſentatione.*

2 *Patronatus datur magnum indicium ex eo, quia in libro antiquiſſimo reperiatur deſcriptum beneficium eſſe de aliorum præſentatione.*

3 *Producens multa iura, non ſe reſtringens magis ad vnum, quàm ad aliud, non dicitur in vno fundare ſuam intentionem.*

4 *Teſtes examinari poſſunt ſuper ijſdem articulis etiam publicatis atteſtationibus, quando nihil depoſuerunt ſuper materia, ſuper qua ſunt de nouo examinandi.*

5 *Remiſſoria ex præſumpta calumnia non eſt de facili denegaada, maximè in tertia inſtantia.*

DECISIO LXXXIII.

FVit dictum eſſe dandam remiſſoriam,quia articuli
ſunt releuantes,& datur magnus fumus,releuantia
articulorum apparet,quia articulatur Cappellaniam,
de qua agitur,eſſe de iurepatronatus Monialium,quòd
quamuis Eccleſiaſticum ſit,ſufficit tamen ad excluden-
dam prouiſionem legati,ſtante indulto Capituli ſuper
beneficijs ad quamuis ipſius diſpoſitionem ſpectante,
cui non eſt derogatum per ſubſequētes regulas,vt fuit
dictum in Verdunen.Canonicatus 10.Aprilis 1571.co-
ram Reuerendiſs.Patriarcha Alexandro,† & verba in- 1
dulti capiunt etiam Beneficia, quæ ſunt de aliorum
præſentatione,& de inſtitutione Capituli,tùm propter
eorum generalitatē,tùm ex deductis per informantes.
† Pro fumo autem multa adducuntur. Et inter alia, 2
quòd in libro, ſeu rotulo antiquiſſimo Capella deſcri-
bitur de præſentatione Abbatiſſæ,ex quo magnum ſu-
mitur indicium pro iurepatronatus ex dictis in cauſa
Braccaren.de Ginnias die 19.Decembris 1597. coram

R.P.

R.P.D.meo Decano. Non obſtat, quòd moniales videantur fundaſſe ſuam intentionem in donatione, quia
3 †inter alia iura illā produxerunt, nec ad illā ſe reſtrinxerunt, & vt in Dec. in hac cauſa facta dicitur in donatione nullum ſit verbū de hac Cappellania; Nō obſtat, quòd ſint ijdē articuli, quia teſtes non fuerunt ſuper iurepatronatus examinati, & ex hoc tollitur etiam, quòd
4 dicitur de publicatione, †quia ſi teſtes non depoſuerunt ſuper iurepatronatus, non poſſunt ſuper eo dici didicita teſtificata, ex quibus etiam videtur tolli præſumpta
5 calumnia, propter † quam non videtur de facili deneganda remiſſoria, præſertim in vltima inſtantia.

TOLETANA ARCHIPRESBYTERATVS de Mondeſar.

Veneris 24. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

Plura de iuſtificatione gratiæ, *ſi neutri.*

SVMMARIVM.

1 *Lis ad iuſtificandam gratiam* (ſi neutri) *probatur ex commiſſione, & actis, & ſufficit de facto verificari.*
2 *Iuſtificare ſufficit gratiam de facto, quando non agitur de illius canonizatione.*
Declara prout ſub n.6 & 7.
3 *Valor probatur ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama.*
4 *Valor obtentorum dimittendorum non eſt iuſtificandus, amplia, vt n.9.*
5 *Gratia* (ſi neutri) *quoad non ius ſatis iuſtificatur ex reuolutione, & inſpectione actorum.*
7 *Iuſtificare non ſufficit gratiam de facto, dato concurſu alterius tituli.*
8 *Vacatio in menſe reſeruato iuſtificatur ex ſemiplena probatione, non dato concurſu alterius tituli, aliàs requirit plenam probationem.*

DECISIO LXXXIV.

GRatiam (*ſi neutri*) eſſe iuſtificatam dixerunt Domi-
1 ni, † lis enim narrata eſt patens ex Commiſſione, & actis, & ſufficit de facto verificare, Antonius Aug. in Epit. ſub tit. literæ form. in gratia, ſi neutri, n.6. Prouiſio ordinarij ad fauorem aduerſarij probatur ex Inſtrumento in actis producto, & prouiſionem Apoſtolicam ad fauorem Alphonſi probant literæ pariter in actis
2 productæ, † cuius gratiæ, cùm non agatur de eius ca-
a nonizatione, ſufficit iuſtificatio de facto, [a] Ægid. Dec. 116. in fin. & fuit dictum in vna Salamantina Capellaniæ 20. Nouemb. 1592. coram R.P.D. meo Decano; Vacatio eſt in confeſſo apud partes, quia Petrus obtinuit præſentationem, & inſtitutionem vti de vacanti, & probatur per teſtes: Idem dicitur de Parochialitate:
3 † valor probatur ex teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, Ægid. Deciſ. 664. Put. Dec. 29. lib. 1. qui
4 etiam teſtes probant habilitates Alphonſi, quod † fructus alterius Parochialis de Aliaga, non excedant valorem duc. 100. non eſt neceſſaria iuſtificatio, cùm ſit dimittenda per executionem iſtius, Mohed. Dec. 14. de
b Præben. [b] Neutri ius competere probatur, nam † quoad
5 Alphonſum probatur ex eo, quòd prima gratia non eſt iuſtificata, quoad Petrum eius non ius ſatis probatur ex reuolutione, & inſpectione actorum; vt fuit dictum in Feſulana Præceptoriæ 27. Ianuarij 1563. coram Robuſterio, & in alijs pluribus.

ANNOTATIO.

6 a Narratiuam ſufficit iuſtificare de facto, † latè Garz. de benef. p.6. c.2. n.205. & 206. tit. qui plures cumulat. Amplia, vt etiam clauſula (*Conſtito*) in breui Apoſtolico ſufficiat iuſtificari de facto, ad effectum, vt Breue poſſit exequi, Rot. Deciſ. 484. ſub nu. 1. p. 2. in rec. Gonzal. gloſ. 15. n. §. 1 n. 60. 61. & 81.
Non habet locum præallegata Concluſio † quãdo adeſt 7
concurſus alterius tituli, Rot. Deciſ. 484. n. 2. p. 2. in rec: Fuit dictum in Hiſpalen. beneficiorum 10. Iunij, & 7. Nouemb. 1611. coram R.P.D. Pamph. & coram eodem in Burgen. Canonicatus 24. Ian. 1618. † ſicut 8
etiam vacatio in menſe reſeruato, quæ aliàs ſufficiēter iuſtificatur ex ſemiplena probatione, dum non adeſt concurſus alterius tituli, vt fuit dictum in Legionen. Canonicatus, coram R.P.D. Coccino Decano Impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſ. to. 1. fol. 347. dato concurſu alterius Tituli requirit plenam probationem, vt fuit dictum in dicta Legionen. & in Burgen. de Pancorbo, coram D. Gypſio impreſſ. penes eundem Marcheſ. de Commiſſ. to. 1. fol. 346. Secundò non procedit concluſio quando agitur de grauì, & perpetuo præiudicio, Rota Dec. 208. nu. 2. p. 1. diuerſ. & in Algaren. Diſmembrationis 11. Ian. 1619. coram R.P.D. Remboldo.
Seraph. Dec. 1470. n. 2. & Deciſ. 1393. nu. 2. † Amplia, vt b
nec etiam ſit neceſſe exprimere valorem obtentorū, 9
imò nec ipſa obtenta quando impetrans eſt paratus illa dimittere, etiam ſi illa non ſint incompatibilia, Rota Dec. 20. de præb. in nou. & fuit dictum in ſupra allegata Legion. Canonicatus coram R.P.D. Coccino Decano, impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 1. d. fol. 347. *Oliuer. Beltram.*

PERRARIEN. BONORVM.

Veneris 24. Ian. 1603.

ARGVMENTVM.

Filia, quæ renunciauit ad fauorem Patris, reſeruato ſibi iure ſuccedendi, non poteſt impugnare teſtamentum Patris, & reſeruatio operatur tantùm quoad ius ſuccedendi ab inteſtato, & plura de natura reſeruationis, & quando tribuat ius reſeruanti. Necnon quando hæres in parte dato ſibi cohærede conditionali ante aduentum conditionis dicatur hæres in totum, & poſtea, eueniente conditione, deſinat eſſe hæres in totum.

SVMMARIVM.

1 *Renunciationes, quæ fiunt à filiabus, dum nubunt, reſpiciunt vtilitatem patris.*
2 *Et pater in eis tractat de ſua ſucceſſione amplianda, maximè quando ſtipulatur pro ſe, & hæredibus.*
3 *Et mens Patris in huiuſmodi renunciatione cenſetur eſſe, vt poſſit ad libitum de bonis ſuis diſponere, & n.6.*
4 *Filia renuncians non habet recurſum ad bona renunciata contra voluntatem Patris impugnando illius iudicium.*
5 *Mens diſponentis coniecturatur arguenda à communiter accidentibus.*
7 (Poſſit, & Valeat) *ſunt verba facultatiua.*
8 (Succeſſionis) *verbum intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato, attenta ſubiecta materia.*
9 (Tamen) *eſt dictio aduerſatiua.*
10 *Aduerſatur in eodem genere, & retentis eiſdem terminis.*
11 *Reſeruationis natura eſt nullum ius de nouo tribuere, ſed, quod prius competebat conſeruare.*
12 *Filia renunciante hæreditatem paternam, fauore maſculorum, non propterea cogitur pater maſculis relinquere, ſed poteſt teſtando illis præiudicare.*
13 *Renunciatio filiorum excludit tantùm à ſucceſſione ab inteſtato.*
14 *Et ideo non prohibetur filia renũcians ex teſtamēto capere.*
Amplia dupliciter, prout ſub n.32.
15 *Reſeruatio intelligitur facta de eo, de quo eſt renunciatio.*
16 *Reſeruatio declarat quid in diſpoſitione contineatur.*

17 Re-

17 *Reſeruatio habet vim exceptionis.*
18 *Reſeruatio contenta in renunciatione facta per filiam, dum dotatur, reſeruat tantùm ius ſuccedendi ab inteſtato, & remouet obſtaculum renunciationis, conſeruando, non tribuendo ius.*
19 *Determinatio plura reſpiciens omnia æqualiter determinat.*
20 *Hæres, qui ſemel fuit, non poteſt deſinere eſſe hæres.*
21 *Superfluitas vt euitetur, non eſt recedendum à natura actus.*
22 *Reſeruatio non eſt inconueniens, quòd nihil operetur, vbi ius reſeruati non competit.*
23 *Reſeruationis natura ita conuenit, ſi ius reſeruatum non ſubſiſtit nihil operari, quemadmodum aliquid operari, vbi ius reſeruatum ſubſiſtit.*
Succeſſio poteſt ſtare in ſuſpenſo, ſub eodem n. 23.
24 *Hæredis inſtitutio ſi ſit dilata in tempus, vel ſi ſit conditionalis pendente tempore, ſeu conditione ſucceſſio ſtat in ſuſpenſo.*
25 *Hæres conditionaliter conſtitutus, adueniente conditione vſque ab initio fingitur hæres.*
26 *In hæreditate reperiri dicitur etiam res, quæ non eſt in dominio defuncti, ſed tantùm ab illo detinebatur.*
27 *Et pro huiuſmodi rebus datur petitio hæreditatis.*
28 *Alienandi facultas operatur, vt poſſit fieri alienatio in præiudicium vocati.*
29 *Hæres pro parte, ſi illi ſit datus cohæres ſub conditione, pendente conditione dicitur hæres in totum, & adueniente conditione deſinit eſſe hæres in totum, & remanet ſolùm hæres in parte.*
30 *Hæres poteſt deſinere eſſe hæres ex cauſa ſuperuenienti, ſi dicta cauſa habet originem de præterito.*
31 *Hæres, cui datus eſt cohæres poſt mortem, licèt in vita ſit hæres in totum, poſt mortem deſinit eſſe hæres in totum.*

DECISIO LXXXV.

PRæſuppoſitis capitulis matrimonialibus initis die
27. Aug. 1548. & inſtrumento dotis ſubſecuto 28.
menſis ſequentis fuit die 14. Ian. proximè præteriti co-
ram Reuerendiſs. D. Pacen. diſputatum an Illuſtriſs. &
Excellentiſs. D. Anna reſeruauerit ſibi ſolùm ius ſucce-
dendi ab inteſtato, vel potius ſit vocata in defectum li-
neæ maſculinæ, & Domini reſoluerunt eam reſeruaſſe
ſibi ſolùm ius ſuccedendi ab inteſtato, cui reſolutioni,
cùm D. Anna non acquieſceret, & placuiſſet Rota ite-
rum illam audire, cauſa pee me ſuper ijſdem propoſita
DD. informante tantùm Sereniſs. Duce Mutinæ vna-
nimi voto perſtiterunt in reſolutis, viſa enim fuit hæc
interpretatio non minus menti partium, & naturæ a-
1 ctus, † quàm verbis congruere; quia cùm huiuſmodi re-
nunciationes reſpiciant vtilitatem patris, Corn. conſ.
95. poſt n. 4 lib 4. Couar. in c. quamuis in 3. p. in init. in
2 v. tertius eſt caſus de pact. in 6. Et pater in eis tractet †
de ſua ſucceſſione amplianda, Bald. conſ. 439. n. 1. circa
med. v. nam iſte tract. lib. 1. præſertim quando ſtipula-
tur renunciationem pro ſe, & hæredibus, Pariſ. conſ. 26.
3 n. 31. lib. 3. † veriſimilis mens ipſius eſſe intelligitur, vt
poſſit de bonis ſuis pro libito voluntatis ſuæ diſponere,
4 Aym. conſ. 41. n. 1. v. ratione, quia † & filia non habeat
recurſum ad eius bona contra eius voluntatem infrin-
gendo, vel impugnando eius iudicium, Rot. Deciſ. 4.
iuxta princip. verſ. præſertim, quia in dubio de pact. in
5 antiq. quod coadiuuatur † arguendo à communiter ac-
cidentibus, prout fieri ſolet in coniecturanda, & præ-
ſumenda mente diſponentis, ad not. in l. neque natalis,
6 C. de probat. Bald. conſ. 70. nu. 2. lib. 1. à communiter †
enim accidentibus, & ſecundum communem curſum
parentes, qui faciunt renunciare filias, id agunt, vt ipſi
ſint in libertate diſponendi de bonis quietatis, tam in
vltima voluntate, quàm inter viuos, vt dixit Aym. conſ.
229. ſub n. 3. verſ. tertiò videmus, & experientia docet:
vnde non eſt credendum, quòd voluerit Hercules ſecũ
pugnando renunciatione conſequi libertatem teſtan-
di, & conuentione eandem ſibi auferre, l. 3. de teſtam.
mil. Hoc etiam demonſtrant verba in capitulis poſita
† (*poſſit, & valeat*) quæ, vt in Deciſione fuit conſidera- 7
tum, cùm ſint facultatiua, & nullum habeant adiũctum
verbum promiſſiuum, non poſſunt inducere ius nouũ,
vel vocationem aliquam ad fauorem D. Annæ, per
quam parentes obligarentur ad relinquendum illi bo-
na ſua: Nec obſtat, quòd verba iſta, licèt ex parte D.
Annæ ſint facultatiua, ex parte tamen patris videan-
tur importare neceſſitatem, iux. trad. per Fortun. Garz.
in l. Gallus in princ. n. 78. ff. de lib. & poſthu. quia eſto,
quòd aſtringerent patrem, aſtringerent tamen in caſu,
& prout loquitur, nempè ſi inteſtatus deceſſiſſet, &
extincta eſſet linea maſculorum, ita vt eſſet obligatus,
ſtare reſeruationi, quam fecit D. Anna, vt poſſet ſucce-
dere ab inteſtato eueniente dict. caſu, † imò etiam vbi 8
eſſent veeba neceſſitatis, vt quia dictum fuiſſet, de-
beat ſuccedere, adhuc eſſent ex natura actus, qui gere-
batur, intelligenda de ſucceſſione ab inteſtato, Ruin.
conſil. 13. numero 4. libro 2. Menoch. conſil. 562.
numero 6. cum Bartol. & multis alijs citatis ab infoe-
mantibus, præſertim quia verba iſta ſunt poſita con-
ſecutiuè ad ipſam renunciationem ex his, quæ tradit
Bero. conſil. 140. numero 40. lib. 2. Non enim dubi-
tandum eſt, quin reſeruatio iſta referri debeat ad renũ-
tiationem, in qua de ſucceſſione agitur potiùs, quàm
ad dotis conſtitutionem, quæ nullam habet cum ſucceſ-
ſione affinitatem, fuit etiam ponderata illa dictio † (*ta-* 9
men) quæ cùm non ſit aduerſatiua, Bart. in l. 1. n. 4. ff. ſi
quis ius, d. c. non obt. Alex. conſ. 9. n. 4. lib. 7. Iaſ. in l. 3. §.
ex contrario n. 4 ff. de acqu. poſſeſſ. † aduerſatur in eo- 10
dem genere, & retentis eiſdem terminis, Bart. in l. ma-
riti, §. final. ff. ad leg. Iul. de Adult. Alex. vbi ſupea, Soc.
Iun. conſ. 202. n. 14. lib. 1. Vnde ſicut renunciatio habet
tacitam conditionem, ſi patee inteſtatus decedat, ita &
eeſeruatio. Et quando verba Capitulorum habuiſſent
aliquam dubietatem, D. Anna eam fuit interpretata in
Inſtrumento ſubſequuto, in quo adhibito Iudicis decre-
to, & proximiorum conſenſu, declarauit iſtam fuiſſe
meram reſeruationem per illa verba (*reſeruatio tamen
prout reſeruauit, & reſeruatum eſſe voluit*) reſeruationis † 11
autẽ natura eſt nullum ius de nouo tribuere, ſed, quod
prius competebat, conſeruare, Angel. in l. omnis, nu. 2.
C. de præſcrip. 30. vel 40. ann. Socin. conſ. 287. n. 2. lib. 2.
Aym. conſ. 289 n. 3. Confirmatur hæc ſententia, † quia 12
ſi quando filia renunciat hæreditati paternæ ad fauo-
rem maſculorum, non propterea cogitue pater maſcu-
lis relinquere, ſed poteſt teſtando illis præiudicare, Iaſ.
in l. fin. poſt n. 23. C de pact. Dec. in l. pactum, quòd do-
tale, ſub n. 6. v. Non obſtat, ſi dicatur pater. C. de collat.
Aym. d. conſ. 289. ſub nu. 1. verſ. ex præmiſſis infertur,
fuit dictum in Romana de Lante 13. Ianuarij 1578.
coram Sanctiſſimo, multò magis dicendum, quòd hoc a
poſſit facere in præiudicium filiæ renunciantis, licèt
illi fuerit reſeruata facultas ſuccedendi, vt in fortiori-
bus terminis arguit Menoch. d. conſ. 562. n. 9. ne alias in
hoc ſit melioris conditionis fœmina, quàm maſculus,
& poſt renunciationem, quàm ante, & † ſicut renuncia- 13
tio, quam fecit D. Anna, eam tantùm excludebat ab in-
teſtato a ſucceſſione parentum, Bald. in l. fin. ſub nu. 15.
verſ. tu dic hoc verum, & ibi Dec. n. 25. C. de pact. Cu-
man. conſ 48. ante fin. Ruin. conſ. 48. poſt nu 8. lib. 1. † 14
ita vt ex teſtamento ipſorum capere non prohibere-
tur, Bart. in l. ſtipulatio hoc modo concepta, n. 4. Imol.
ſub n. 5. ff. de verb. oblig. Bald. conſ. 38. ſub n. 1. lib. 2. cum
multis cumulatis per Gabe. de iure dot. concl. 1. n. 27. b 15

ita

ita dicendum,quòd reſeruãdo ſucceſſionem , intellexe-
15 rit de ipſa ſucceſſione ab inteſtato , † cum reſeruatio
intelligatur facta de eo,de quo eſt renunciatio.Caſſan.
16 conſil.39.ſub nu.99. † & ſicut reſeruatio declarat quid
in diſpoſitione contineatur,Bald.cõſ.107.col.1. in fin.
verſ.præterea extenſio lib.2.Aym.conſ.214.n.14. ita è
contra ab ipſa diſpoſitione poſſumus arguere, quòd in
17 reſeruatione comprehendatur;facit, quia † reſeruatio
huiuſmodi habet vim exceptionis.Caſſan.cõſ.55.n. 17.
Et propterea non debet egredi terminos renunciatio-
nis,quã moderatur,& limitat Bart.in l.ſi ea.§.qui iniu-
riarum,ff ſi quis caut.Dyn. in rub.de reg. iur. in ſexto,
circa fin.& iſta interpretatio ſemper capiẽda eſt in hu-
iuſmodi reſeruationibus,quia non ſolùm conformis eſt
diſpoſitioni iuris communis,& conſuetudini,ſed etiam
æquitati,ne impediat , aut reſtringat liberam teſtandi
facultatem,vt latè deducit Menoch.d.conſ.562. n.4. &
18 5.†etiam quòd pacta huiuſmodi,& reſeruationes con-
tineant tantum ius ſuccedendi ,quòd filiæ renuncianti
competebat ab inteſtato, non autem ius nouum tribu-
ant,tradunt Angel. in l. omnes circa princip. verſic. in
text.ibi, ſuo robore. C.de præſcript. tringita,vel qua-
draginta annorum.Dec.conſ.516.n.18.in fin.& n.ſequ.
Ruin.conſ.40.n.7.& 99.n.10.lib.1.Socin.iun.cõſ. 65. n.
79.lib.1.Cagn.in l.fin.ſub nu.171.verſic. Sic itaque pa-
ctum,C.de pact.cum alijs citatis per informantes. Re-
mouent enim tantùm obſtaculum renunciationis con-
ſeruando,non tribuendo , ius ſuccedendi, perinde ac ſi
renunciatio non emanaſſet. Caſſad. ſuper Conſuetud.
Burgun.rub.7.in gloſ.ibi ſil.ne luc.verſ.aduerte, quòd
ſi fiat. Socin. Iun. vbi ſupra , facit quod tradit Cuman.
conſil.48.in fin plurimum etiam mouit DD. quod reſ-
pectu bonorum maternorum fuit cautum,vt ab eorum
ſucceſſione D.Anna non cenſeretur excluſa,niſi extan-
tibus tantũ maſculis ex eodem matrimonio,quę verba
non excluſionis ſunt præſeruatiua,& important,quod
19 illo caſu ſit ſibi ſaluũ ius ſuccedendi ab inteſtato.† vn-
de dicẽdum, quòd etiam in bonis paternis actum ſit de
excludendo per renunciationem de non excludendo
per reſeruationem , quia ſunt ſub eadem diſpoſitione
bona materna , & paterna ad l.iã hoc iure.ff. de Vulg.
& Pupill.vel ſaltem , vt vna pars aliam declaret. l.v-
trum.ff.de pet.hæredit.l.1.ff.de reb.dub.maximè , quia
in bonis maternis preceſſit dotatio, cuius occaſione e-
manauit renunciatio. Verba etiam (pro eiuſdẽ D. An-
næ parte,& portione)maximè ſuadent,quod de ſucceſ-
ſione ab inteſtato ſit conuentum,quia nulla poteſt cõ-
ſiderari eius portio , niſi ab inteſtato,nec poteſt fieri,
quòd D. Annæ conſtituatur ius nouum ſuccedendi ex
contractu,& in ſua portione , quia dicere eius portio-
nem , eſt dicere portionem illi prius debitam , nec po-
teſt conſiderari certa portio in ſubſtitutione, cum ſuc-
ceſſio ex arbitrio diſponentis omnino, non à lege pro-
ueniat:Non obſtat, quod ex aduerſo dicitur ſuperfluã ,
& inutilem futuram fuiſſe reſeruationem ſuccedendi
Patri ab inteſtato , & nunquam habituram effectum ,
cùm conferatur in tempus,quo iam bona erant effecta
fratris,& in eius patrimonium translata, ac reperta in
ipſius fratris hæreditate,& ſic in caſu , quo frater iam
20 fuiſſet hæres†patris,cui non poterat deſinere eſſe hæ-
21 res. l.ei, qui ſoluendo, ff.de hæred. inſtit.†Primò enim
dici poteſt, quòd nõ eſt tãta cauſa fugiendæ ſuperflui-
tatis , vt recedamus à natura reſeruationis , quæ eſt vt
nihil noui inducat,vt ſut verba Alciat.cõſ.6.n.37.li. 9.
22 Nec † eſt inconueniens , quòd reſeruatio nihil opere-
tur,vbi ius reſeruanti non competit,Aymõ.conſil.127.
23 n.7.in fin.†& naturæ ipſius ita cõuenit nihil operari ,
ſi ius reſeruatum nõ ſubſiſtit,quemadmodum operari ,
ſi ſubſiſtit. Aym. conſ.15. ſub num.2.verſ.Natura enim
reſeruationis.Et propterea Dec. Ruin. & alij ſupra ci-
tati in illa cauſa Romana maluerunt reſeruationẽ eſſe
vanam,& inutilem,quã tribuere ius ſuccedendi , quod
ante renunciationem non competijſſet, & dicit Zaſius
in l.ſtipulatio hoc modo cõcepta,n.18.ff.de verb. obli-
gat.quòd ſi Pater dotat filiam,ſalua ſucceſſione paren-
tum,reſeruatio nihil operatur,ſi nullum ius habeat.Se-
cundò reſponditur bona non fuiſſe effecta paterna,nec
fratrem fuiſſe hæredẽ,quatenus capit portio D. Annæ
ab inteſtato debita,& ab ea non erat D. Anna omnino
excluſa;ſed ſucceſſio erat ſuſpenſa,& dilata,vt per Ay-
mon.conſil.127.nu.7.facit,quod in feudo dicit Fulgoſ.
cõnſil.8.colum.3.in princip.verſ. & ſanè hæc ſententia
foret humanior , † quamdiu enim pendebat conditio, 24
nõ poterant dici fratres hæredes pro dicta portione,ſi-
cut nec ipſa excluſa , quia quemadmodum defectus cõ-
ditionis ex futuro euẽtu faciebat hęredes fratres in to-
tum , † ita purificatio eiuſdem conditionis ex fictione 25
retrotractiua faciebat illam hæredem , vſque ab initio
in ſua portione ad ea, quæ de hærede puro, & cõditio-
nali tradit Bart.in l.planè,§.ſi coniunctim,ſub n.2.verſ.
Primo caſu,ff.de legat.1.Imol.in l.filius à patre , ſub n.
6.v.tu potes dicere,ff.de liber.& poſth. Alex. qui com-
munem dicit conſ.162.n.5.lib.2.Ruin.conſ.97.n.6.lib.
2.& iſto caſu bona poſſunt dici paterna verè, quia non
tranſeunt in dominium fratrum , & fraterna ratione
adminiſtrationis,quam interim habent fratres , vt di-
cit Bart.& alij,vbi ſupra,& non poteſt dici deſinere eſ-
ſe hæres frater adueniente conditione , qui retrò non
fuit,ſed ipſa filia fingitur vſq; à principio hæres,l.quòd
dicitur,ff de teſtamẽ.milit Bartol.in l.hæreditas ex die
n.3.ff.de hær.inſt Non obſtant verba illa(quæ remãſiſ-
ſent in hæreditate vltimi morientis) †quia in hæredi- 26
tate reperiri, & remanere dicuntur etiam res, quæ nõ
fuerunt in dominio defũcti , ſed fuerunt tantùm deten-
tæ,Ang.in l.ſi de eo,§.ſi fortè,in fin.Paul.de Caſtr.n. 3.
Imol.num.4.Roman.nu.3.ff.de acqnir.poſſeſſ. † & pro 27
eis datur petitio hæreditatis, l.item videndum.§.fin.cũ
ll.ſeqq.ff.de petit.hæred.Corn.conſil.207.poſt n. 1.li.1.
Non obſtat,quod dum ſuccedit filia in eo , quod rema-
net clarum eſt,quòd frater poteſt alienare, & per cõſe-
quẽs res ſunt in eius dominio,quia reſpondetur , quòd
reſeruatio fuit limitata ad illud,quod ſupereſt, & pro-
pterea in eo tantũ operari poteſt Iaſ. in l. ſi fundũ per
fideicom.n.20.ff.de leg.1.Aym.cõſil.15.n.5.latè Franc.
Bec.conſ.34.n.26.& habet implicitum conſenſum filiæ
frater,vt de alijs bonis diſponat inter viuos,& ex†pro- 28
miſſione huiuſmodi potuit ille alienare , & diſponere
in pręiudiciũ ipſius filiæ,l.ſicut.§.vẽditionis, ff.quibus
mod.pign.vel hypoth.ſol. Tertiò ſi velimus fratrẽ fuiſ-
ſe hæredem a principio in totum, & adiuiſſe totã hæ-
reditatẽ,non erit inconueniens, quod renuncians poſt
aditam hæreditatem vigore reſeruationis ſuccedere
poſſit ab inteſtato , vt per Franc.Bec.in aliàs allegato
cõſ.74.& ante eũ Claud.Cant.conſ.19.& ſeq.Iſto enim
caſu fuit hæres cum ſua cauſa, † ita vt eo decedente ſi- 29
ne maſculis portio D. Annæ ad ipſam deueniat, & pu-
rificata conditione frater non iam dicitur deſinere eſ-
ſe hæres,quã fingi non fuiſſe, vt per Alberic.in l.2.n.2.
vbi etiam Bald. in 2.lect.ff.de petit. hæred.Gomeſ.Va-
riarum reſolut.tom.1.cap.2.ſub n.15.verſ.Sed iſta opi-
nio,quia ſicut lex diſpenſatiuè permittit, quòd in totũ
efficiatur hæres pendente conditione , & dubio euẽtu,
ita etiam diſpẽſat , quòd poſtmodũ poſſit deſinere eſſe
hæres,Ruin.conſ.160.n.18.in fin.lib.2.& † ex eo,quòd 30
superuenit ex cauſa de præterito , poteſt quis deſinere
eſſe hæres,dicto §. ſi coniunctim, ſub num.19.verſ.pri-
mo,

Digitized by Google

mo,qnod eſt verū,quod præſertim in caſu iſto dici po-
teſt,in quo D. Annæ contingit habere cohæredē poſt
mortem;poſtquam reſeruauit ſibi hæreditatem pro ſua
portione poſt mortem vltim.deſcendētis maſculi, iux-
ta text.ſingularem,in l.filius à patre, in ſecūdo reſpon-
ſo,ff.de li.& poſthum.iūctis ibi notatis per Ang. Imol.
31 & alios citatos per informantes, † qui per illū textum
volunt hæredem,cui datus eſt cohæres poſt mortem,li-
cèt in vita ſit hæres inſolidū,poſt mortem deſinere eſſe
pro parte,& non habere locum regulam,Semel hæres,
&c. Ex quibus fuit concluſum Herculem noluiſſe ſibi
conſtringere facultatem teſtandi, ſubſtituendo D. An-
nam,ſed tantùm eidem Annæ eſſe ſaluum ius ſuccedē-
di ab inteſtato.

ANNOTATIO.

a Surd.conſ.244.per totum.
32 b Surd.Deciſ.14.n.4.& conſ.113.n.33.† Amplia pro-
cedere,etiam ſi renunciatio fuerit facta fratri cū iu-
ramento de non ſuccedendo patri. Surd.d.Deciſ.14.
nu.4. Amplia ſecundò procedere, etiam ſi filia renū-
ciaſſet expreſſè ſucceſſioni ex teſtamento,quia talis
renunciatio vti auferens liberam auctoritatē teſtan-
di,nō tenet,Afflict.Dec.350.n.8.& ſeq.Surd. d. Dec.
14.n.8.& benè fuit dictum in Romana laudi 16.Iun.
1589.coram R.P.D.Gypſio,vbi dicitur,quòd huiuſ-
modi renunciationes iuris ſuccedendi ex teſtamēto
habent locum,dummodò conſenſus illorum, quorū
hæreditatibus renunciatur, vſque ad obitum duret,
ex alleg.per Tiraq.in tract.le mort.ſaiſit.p.2 declar.
8.qui conſenſus eo ipſo deficit, dum renuncians, in
teſtamento vocatur,vt in d.Deciſ.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Luna 27. Ian. 1603.

ARGVMENTVM.

Plura de intellectu Statuti Bononiæ,ſub rub.
de modo citandi.

SVMMARIVM.

1 *Lis poteſt incipere cum procuratore*
2 *Mandatum præſumitur ex productione iurium.*
3 *Mandatum præſumptum ſufficit, etiam ſi diſpoſitio requirat mandatum.*
4 *Ratificatio non excludit quin potuerit procedere mandatum quia ratificatio potuit emanaße ad maiorem cautelam.*

DECISIO LXXXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis, quia de mandato Ale-
xandri dubitari non poteſt ex multis coniecturis
aliàs deductis,& ex alijs nouiter allegatis per informā
tes,præſertim, quia etiam aduerſarius illū pro tali ha-
buit,cùm eo præſente ſecerit coram Iudice multas in-
ſtātias,& multa decreta obtinuerit, tota difficultas re-
ducitur ad ſtatutū Bononię,ſub rubrica *de modo citādi*,
quod,vltra mādatum,duo,requirit,alterum, quòd ipsū
mandatum ante citationem producatur,alterum quòd
apud acta notarij regiſtretur: verū attēta ſerie proceſ-
ſus,viſum fuit Dominis ſtatutum nō obſtare,quia,vt in
eo apparet, prima citatio, videlicet ad producēdū pe-
titionem,& inſtrumentum venditionis,& alia iura fuit
facta ad inſtantiā Iacobi principalis,qui in termino di-
ctæ citationis comparuit,prędicta omnia produxit, ac
petijt,& obtinuit admitti,ita vt nō poſſit dici aduerſa-
rius citatus ad inſtantiam ipſius Alexandri,vt loquitur
ſtatutum,ibi,*ad petitionem alicuius, qui non ſit principalis*,
1 † ſtatutum enim in hoc videtur dare modum incipiēdi
a litem cū procuratore, prout poteſt incipere. a Bart.in l.
quamuis n.10. & 11. ff. de dam.infect. Caſſad. Deciſ. 1.
n.1.de dilat.Acchil.Dec.13.in fin.de citat.& quando,2.
Martij 1595. aduerſario ſimiliter citato cōparuit Ale-
xander,ipſe produxit extractum factum per acta prio-
ris notarij ſuſpecti recuſati inſtrumentum ſupradictæ
venditionis, & alia iura per Iacobum in principio li-
tis producta,adeò† quòd per productionem dd.iurium 2
non ſolum docuit de pręſumpto mandato,& ſatisfecit
ſtatuto in primo requiſito,ſed etiam in altero,dum iu-
bet in actis ſcribi mandatum,vel aliquid, ex quo de iu-
re alieno nomine aliquis admittendus veniat. Non ob-
ſtant quæ de ratificatione dicuntur, † quia Alexander 3
habuit mandatum ex pluribus coniecturis probatum,
quod licèt ſit præſumptum,eſt tale,quod ex productis,
& geſtis per ipſum in actis, apparet, quòd, vt dictum
eſt, non ſolùm de iure communi ſufficit,ſed etiam ſe-
cundùm ſtatuti diſpoſitionem, † & ſi Iacobus aliquan- 4
do dixit ſe ratificare geſta per Alexandrum, hoc factū
fuit ſub conditione, quatenus eſſet opus ratificatione,
& ad maiorem, ac abundantiorem cautelam, cætera
benè tolluntur per informantes, &c.

ANNOTATIO.

a Vide quod dixi in Deciſ. 127.

INTERAMNEN. BONORVM.

Luna 27. Ianuarij 1603.

ARGVMENTVM.

Milites Hieroſolymitani teſtari non poſſunt. Priuile-
gium Pij IV. circa facultatem teſtandi, conceſſum
Conclauiſtis non operatur quoad habilitatem perſo-
næ, ſed tantùm quoad bona.

SVMMARIVM.

1 *Milites Hieroſolymitani,non ſolùm non poſſunt diſponere de bonis, quæ in ipſos peruenerunt intuitu ſuæ religionis, ſed nec etiam de patrimonialibus, aut aliundè quæſitis.*
2 *Milites Hieroſolymitani ſunt verè, & propriè religioſi, & latè ſub n.13.*
3 *Religioſi prout ſunt milites Hieroſolymitani,teſtari non poſſunt.*
4 *Milites Hieroſolymitani non habent velle,nec nolle; quia id totum dependet à voluntate magni Magiſtri.*
5 *Milites Hieroſolymitani, etiam ſi ſint Conclauiſtæ, non poſſunt diſponere de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis, quia priuilegium Conclauiſtarum nihil diſponit quoad inhabilitatem perſonæ.*
6 *Impedimenta vbi plura obſtant, ſi vnum tantùm remoueatur, alia remanent.*
Tot diſpenſationes requiruntur, quot ſunt impedimenta, num,16
7 *Habilitatio in vno præſupponit habilitatem in alijs.*
8 *Diſpenſatio non comprehendit caſum mixtum.*
9 *Conclauiſtæ non indigent ſpeciali expreſſione, & ideò veniunt ſub generali derogatione.*
10 *Pars vna conſtitutionis aliam declarat.*
Vniuerſalia verba ſingula comprehendunt, ac ſi eſſent expreſſa.
11 *Acquiſitio præſumitur potius ex bonis Eccleſiæ per perſonam Eccleſiaſticam adminiſtratis,quàm aliundè.*
12 *Religioſi vndecumque bona acquirant,eorum Religioni, & monaſterio acquirunt.*
14 *Milites Hieroſolymitani emittunt tria vota, caſtitatis, paupertatis, & obedientiæ, ſicut cæteri religioſi.*
15 *Milites Hieroſolymitani quicquid acquirunt, religioni acquirunt, etiam reſpectu bonorum patrimonialium.*
17 *Diſpenſatio, quæ eſt ſtricti iuris non extenditur, nec*
ex

ex identitate, nec etiam ex maioritate rationis; quod tamen dupliciter limitatur.

DECISIO LXXXVII.

Contra ſententiam A. C. apponebantur nullitas, &
iniuſtitia, quoad nullitatem nihil fuit firmatum,
1 ſed tantùm dictum eam eſſe iuſtam; quia †Milites Hie-
roſolymitani non poſſunt diſponere, non ſolùm de bo-
nis, quæ ad ipſos peruenerunt intuitu ſuæ Religionis,
ſed nec de patrimonialibus, aut aliũde quæſitis. Paleot.
Deciſ. 82. Caputaq. Dec. 68. lib. 1. in manuſcript. & hoc
non ſolùm ex diſpoſitione Statutorum dictæ Religio-
2 nis, ſed etiam iuxta iuris communis diſpoſitiunẽ, †quia
ſunt verè, & propriè Religioſi. Abb. in cap. 2. numer. 3.
in fin. de Stat. Monach. & dicitur in dictis Deciſioni-
3 bus, a & propterea †teſtari non poſſunt, c. cùm ad Mo-
a naſterium in fin. de Stat. Monach. cap. in præſentia de
4 prob. not. in Auth. ingreſſi, C. de Sacroſ. Eccleſ. † non e-
nim habent velle, nec nolle; quia in totum dependent à
voluntate Magni Magiſtri, Mohed. Deciſ. 10. in fin. de
cauſ. poſſeſſ. & propr. quæ eſt potiſſima ratio, quare re-
ligioſi teſtari non poſſunt; vt per Bald. in dicta Auth.
ingreſſi in 2. notab. Non obſtat priuilegiũ Cõclauiſta-
5 rum, quia habilitat †tantùm ad teſtandum reſpectu bo-
norũ acquiſitorum intuitu Eccleſię, & ex reditibus Ec-
cleſiaſticis; nihil autem diſponit circa in habilitatẽ per
ſonæ, & propterea non ſuffragatur militi, in quo con-
currit duplex prohibitio, & ratione bonorũ, & ratione
6 perſonæ, †vbi enim plura obſtant, ſi vnum remoueatur
alia remanent, cap. ex tuarum, de Auth. & vſu pal. cap.
paſtoralis, de priuileg. Gemin. conſ. 33. nu. 8. Put. Deciſ.
b 109. in fin. lib. 1. & †habilitatio in vno præſupponit ha-
7 bilitatẽ in alijs c. non poteſt. §. in illud, vbi Franc. & alij
de præb. in 6. & quod in priuilegio dicitur de fructibus
Monaſterij, præſupponendo terminos habiles, poteſt
intelligi de ſæculari Clerico habente Eccleſiam Regu-
larem in commẽdam, non autem de regulari incapaci,
cũ nullibi legatur habilitatio perſonę regularis ad te-
8 ſtãdũ, & diſpenſatio †non comprehendat caſum mixtũ,
c c & dupliciter prohibitum. Put. Deciſ. 39. lib. 3. Et vbi
ex facultate Cõclauiſtis à Pio IV. indulta, potuiſſet Mi-
les Hieſolymitanus teſtari; illa, prout omnes alię facul
tates teſtandi, fuit ſublata per conſtitutionem Pij V. nõ
enim dubitarunt Domini propter generalitatem ver-
9 borum in illa comprehendi Conclauiſtas, †qui non sũt
tales perſonę, quę indigeãt ſpeciali expreſſione, pręſer-
tim quia in illa parte ſuperius mentionem fecit de Cõ-
clauiſtis. Nec obſtat quod ex aduerſo dicitur, hoc eſſe in
illa parte, in qua reuocat priuilegia trãsferendi pẽſio-
nes; & propterea quãdo Papa voluit reuocare priuile-
gia conclauiſtarum, id expreſſit, quod vtique etiam fe-
ciſſet, ſi voluiſſet etiam reuocare reſpectu facultatis te
10 ſtãdi, ad l. vnic. §. ſin autem, C. de caduc. toll. quia † imò
vna pars Cõſtitutionis aliam declarat, l. vtrũ. ff. de pet.
hæred. l. 1. ff. de reb. dub. præſertim quia habetur relatio
ad ſupradicta per illa verba *(vt ſupra conceſſas.)* & cõtra-
rium poſſet procedere, ſi Papa non fuiſſet vſus verbis
generalibus, & vniuerſalibus, quæ ita ſingula cõprehẽ-
dunt, ac ſi eſſent ſpecialiter omnia enumerata. Oldrad.
conſ. 322. num. 2. Non obſtat, quòd Conſtitutio loqua-
tur de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis, & non de pro-
prio labore, prout prætẽditur eſſe iſta; quia vltra quod
nõ probatur, quòd ſint taliter quæſita, & in perſona,
11 præſertim Religioſa, & paupertatem profitente, †cen-
ſentur potius acquiſita ex Bonis Eccleſiæ per ipſum
adminiſtratis ad tradita per Io. Andr. in c. 3. vbi Card. n.
2. Abb. n. 3. de priuil. cleric. in perſonis religioſis nõ eſt
12 habẽda talis diſtinctio † cùm bona vndecunque illis ve-
niant, Eccleſiæ quæſita dicũtur, c. 1. n. 18. q. gloſ. in c. 1.
in gloſ. penult. de teſtã. & in Equite Hieroſolymitano
tradit Paleott. d. Dec. 82. Vnde ſi nõ erit locus Conſti-
tutioni Pij V. intrabit diſpoſitio iuris communis, ſecũ-
dum quam nec teſtari, nec aliter diſponere poſſunt hu-
iuſmodi Milites, vt ſupra dictum eſt.

ANNOTATIO.

a Et quod Milites Hieroſolymitani ſint verè, & pro-
priè Religioſi, Rot. Dec. 87. nu. 1. p. 2. in rec. & Dec.
333. ſub n. 1. † & in Dec. 887. n. 8. p. 1. in rec. & fuit di- 13
ctum in Romana Palatij de Laquila 26. Maij 1600.
coram Card. Lancell. & in Tiraſon. decimarum 24.
Maij 1618. coram R. P. D. Pirouano, & in Vrbeue-
tana hæreditatis 14. Aprilis 1614. coram R. P. D.
Manzan. Grat. Diſcep. c. 457. n. 24. & ſeq. vbi ſub nu.
26. reprobat opinionem contrariam, & ſub n. 27. di-
cit quòd de eis iudicandum eſt, vti de cæteris Regu-
laribus profeſſis, †emittunt enim tria vota, Caſtita- 14
tis, Paupertatis, & Obedientiæ, Rot. Dec. 491. n. 5. p.
1. diu. Nauar. conſ. 21. nu. 1. de Regul. Menoch. de
Arbitr. c. 26. n. 16. & 17. in Addit.
Et propterea quidquid acquirũt, †Religioni acquirũt, 15
prout cæteri Religioſi, Rot. Dec. 333. ſub n. 2. p. 2. in
rec. Fuit dictũ in dicta Romana Palatij de Laquila,
vbi fuit dictum procedere etiam reſpectu bonorum
patrimonialium, prout hoc idẽmet reſoluit iſta De-
ciſio; imò acquiſitio immediatè ſit ipſi Religioni, nõ
autẽ ipſis Militibus, prout latè diſcuſſo articulo, te-
nuit Rot. in d. Dec. 333. ſub n. 2. vbi dicitur eſſe adhę-
rendum huic opinioni tanquam fauenti Religioni.
b Et quòd requirãtur tot diſpẽſationes, †quot ſunt im- 16
pedimenta, Surd. conſ. 244. n. 4. & plures alius refert
Gonz. ſuper Reg. 8. gl. 13. n. 97. & hinc fuit reſolutũ
in Zerulen. penſionis 2. Iunij 1597. coram Penia,
quòd diſpenſatio retinendi, & acquirendi penſionẽ,
nonobſtante matrimonio, non ſupplebat defectum
clericatus, ſed ſolùm tollebat obſtaculũ matrimonij.
Diſpenſatio ideò non comprehendit caſum mixtum, † 17
quia mixtum non cõprehẽditur ſub ſimplici in ma-
teria ſtricta, diſpenſatio autem eſt ſtricti iuris, & ſtri-
ctè interpretanda, latè Fely. in c. poſtulaſti, n. 8. & 9.
de reſcrip. cũ alijs per Surd. Dec. 268. n. 21. adeo quod
non admittat extenſionem, non ſolùm ex identitate,
ſed nec etiam maioritate rationis. Verall. Dec. 8. n. 6.
p. 1. in rec. Rot. Dec. 496. ſub n. 2. p. 1. in rec. Surd. di-
cta Dec. 268. n. 20. & ſeq. quod tamen limitatur du-
pliciter: Primò non procedit, quãdo diſpenſatio ha-
bet cauſam expreſſam, quæ militat etiam in caſu nõ
expreſſo, Ripa in c. ad aures, n. 41. lim. 1. de reſcript.
Sanch. poſt alios de matrim. lib. 8. diſp. 1. n. 34. & fuit
dictum in Nullius, ſeu Caput. penſionis 18. Aprilis
1616. coram bo. me. Andr. Secundò, non procedit in
diſpenſationibus generalib. & fauorabilibus, ſed ſolũ
in diſpenſationib. particularibus, & odioſis, Barboſ.
in l. 1. p. 1. n. 19. & 20. ff. ſol. matr. Sanch. diſp. 1. n. 8. 33.
& 36. & fuit dictum in d. Nullius coram Andrea.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA EVICTIONIS.

Lunæ 17. Febr. 1603.

ARGVMENTVM.

Sors principalis Cenſus repeti nõ poteſt inuito debitore, nec etiã ſub prętextu nõ implementi, niſi ratione intereſſe: Euictio quãdo dicatur ſecuta, adeò quòd agi poſſit de euictione, vel agi poſſit, quòd res libera tradatur.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, ſi vti talis agat, non tenetur probare ſe talem niſi parte opponente, & ad hunc effectum non ſufficit opponere, quòd nemo audiatur, niſi docto de legitimo mandato*

2 *In contractibus nominatis propter non implementum non eſt locus pœnitentiæ.*
3 *Sors principalis in contractu Cenſus nominato poteſt peti loco intereſſe non vti pretium & nu. 10.*
4 *Mora cenſetur remiſſa per exactionem fructuum.*
5 *Euicta res dicitur, quando poſſeſſori fuit ablata.*
6 *Euictionis actio competit emptori tam quādo euicta eſt poſſeſſio quàm quando proprietas, vel dominium, vide nu. 11.*
7 *Euicta poſſeſſione poteſt agi ad damna, & intereſſe.*
8 *Euictio antequam ſit ſecuta regulariter non poteſt agi de euictione, & vide num. 12.* Rurſus Decis. 286.
9 *Poteſt tamen agi, vt res libera tradatur.*

DECISIO LXXXVIII.

Domini reſoluerunt eſſe procedendum ad vlteriorem executionem, quia in commiſſione mandatur, vt conſtito de tribus conformibus, & quod ſit cœpta executio, ad vlteriorem & finalē executionē procedatur, apparet enim de tribus ſententijs cōformibus ad fauorem Domini Sanctini, & de executione cœpta per carcerationem Domini Octauiani. Nec apparet de iniuſtitia dictarum ſententiarum, quæ habeat impedire executionem, licèt plura ex aduerſo deducantur. Nam ad id, quod obijcitur Galeatium Fulgineum egiſ-
1 ſe tamquam hæredem Galleſi, & id nō probaſſe; † Fuit reſponſum non debuiſſe probare, parte non opponente & non negante, Gloſſ. in l. 1. in verb. Filium, C. quor. bon. Bald. in l. non ignorat, numer. 2. C. de his qui accuſ. non poſſ. Lanf. Dec. 513. & exceptio quòd nemo audiatur, niſi docto legitimo mandato, reſpicit legitimationem perſonæ comparentis, non agentis. Non obſtat, quòd Fulgineus non potuerit repetere ſortē principa-
2 lem, tum ex natura cenſus, † tum quia in contractibus nominatis propter non implementū, non ſit locus pœnitentiæ, l. in ciuile, & ibi Bald. in princ. C. de rei vend. l. non idcircò, C. de contr. empt. Doct. communiter, in l. Iulianus, §. offerri, ff. de act. empt. quia non egit Fulgineus ad reſciſſionem contractus, nec via pœnitentiæ voluit ab eo recedere, ſed egit ad implemētū, & in de-
3 fectum implementi ad damna, & intereſſe, † & loco intereſſe potuit petere ſortem principalem cenſus, nō vti pretium, ſed vti intereſſe, Bald. in l. ſi traditio in 4. quæſt. num. 7. C. de act. empt. Ruin. conſ. 141. n. 9. prope fin. verſ. & tūn etiam ſub tali intereſſe, lib. 1. Rim. Sen. conſ. 297. n. 11. & ſeqq. Et fuit dictum in vna Romana Dotis 11. Februarij 1583. coram Reuerendiſſimo. Pa-
a triarcha [a] Alexandrino, & nihil facit differentia quam conantur conſtituere informantes pro D. Octauiano, an ſit promiſſa fideiuſſio pro ſorte cenſus, vel pro fructibus, quia in vtraque, ſi nō præſtetur, viget ratio pacti non ſeruati, propter quam intrat obligatio ad inte-
4 reſſe. Non obſtat, † quòd Galeatius exegerit fructus cenſus nō præſtita cautione, & propterea videatur remiſſa mora ad Deciſionē Beneuentan. executionis coram Rubeo, quia hoc procederet, ſi voluiſſet Galeatius ſortem ex eo quod pro tēpore, quo ſoluit, non præſtitit fideiuſſionem, ſed quia hoc pactum ſemper loquitur, & non eſt reſtrictū ad certum tempus, prout in illa Beneuētana, poſt ſolutiones receptas egit, vt præſtaretur fideiuſſio pro futuris terminis alias ad dāna, & intereſſe. Non obſtat, quòd male fuerit cōdemnatus D. Octauianus, cùm adhuc non eſſet ſecuta euictio per ſolum mādatum de aſſociādo, quia Domino Sanctino fuerat do-
5 mus ablata; ideò † ſatis dicitur euicta, cùm dicatur res
6 euicta, quando poſſeſſori fuit ablata, l. ſi ſeruus vēditus, §. 1. & l. habere ff. de euict. & datur actio emptori, † tam quādo euicta eſt poſſeſſio, quàm quando proprietas vel dominium ablatum fuit. l. emptorē, §. idem Eratius, ff. de act. emptio. vbi Caſtrenſ. hoc expreſſè notat, l. datio in princ. eodem tit. Bero. conſ. 158. num. 34. lib. 1. [b] aut † 6
ſaltem negari non poteſt, quin etiā pro poſſeſſione eui- 7
cta potuerit agi ad damna, & intereſſe, Cæph. qui alios
allegat, cōſ. 168. n. 22. † præterea quamuis ante euictio- 8
nē ſecutam regulariter de euictione non agatur, l. euicta, vbi Gloſſ. ff. de euict. l. rem. C. eodem, tamen [c] cū do- c
mus eſſet Emphytbeotica, & ſciret Octauianus, potuit
agere, † vt ſibi libera traderetur, Alex. cōſ. 67. circ. prin. 9
li. 3. Dec. conſ. 483. n. 18. Dec. Pedem. 24. n. 4. & debet ita dari vt dominium ab ipſo auocari nō poſſit, vt fuit dictum coram Reuerendiſſimo Patriarcha Alexandrino in vna Romana Cenſus 15. Martij 1579.

ANNOTATIO.

a Et † quod in caſu nō implemēti, vel ſecutę euictionis 10
poſſit tā in Cenſu, quàm in alio contractu nominato agi ad reſtitutionē pretij, & ſortis principalis, non vti ad ſortem principalem, ſeu pretium, ſed loco intereſſe, Rota Dec. 741. n. 1. p. 1. Diu. & Rota Dec. 139. n. 2. inter impreſſ. penes Cene. de cenſib. & fuit etiam dictum in Peruſina dotis coram R. P. D. Ottēbergo impreſſa penes Marcheſ. d. Commiſſ. to. 2. fol. 589. ſub n. 4 & tradit Gratian. Diſcep. Foren. c. 301. n. 5. & ſic nota modū, quòd indirectè poteſt agi ad reciſſionem contractus nominati, propter non implementū partis contrariæ, licèt principaliter, & directè agi non poſſet, ſed agi debeat ad implementum. Seraph. Dec. 591. nu. 8. & 9. & Dec. 1133. n. 1. Put. Deciſ. 1. de tranſact. & vide latè Mareſcot. Variar. reſol. lib. 1. cap. 89.

Seraph. † Deciſ. 671. n. 6. & 7. Surd. Deciſ. 22. nu. 6. & 7. 11
videtur tamen obſtare Dec. in Peruſina Bonorū 17. Aprilis 1617. coram R. P. D. Buratto, vbi fuit deciſū non poſſe dici rem euictam per immiſſionem ſecutā in Iudicio Saluiani, ſed reſpōderi poteſt, quòd huiuſmodi immiſſio ex Saluiano non auocat poſſeſſionem, ſed ſolam detentionem, cùm creditor ex Saluiano immiſſus non poſſideat ſibi, ſed pro debitore, Surd. conſ. 481. n. 14. Deciſio autem iſta, & doctrina ſupra allegatæ procedunt, quando verè auocatur poſſeſſio.

Quam † regulam conſtituit Rot. 586. n. 2. p. 1. diu. Surd. 12
conſ. 36. n. 4. Theſaur. Deciſ. 85. in princ. plures autē limitationes ad hanc regulam vide penes dictam Deciſionem 586. par. 1. diuerſ.

Oliuerius Beltraminus.

AQVINATEN. BENEFICII.

Veneris 21. Februarij 1603.

ARGVMENTVM.

Plura habentur circa iuſtificationem gratiæ, *ſi neutri.*

SVMMARIVM.

1 *Narratiua quòd beneficium ſit ſine cura, non eget probatione cùm de iure præſumatur.*
2 *Gratia* (ſi neutri) *quoad non ius impetrantis ſatis iuſtificatur ex ſola illius confeſſione & num. 7.*
3 *Et quoad non ius alterius partis iuſtificatur ex reuolutione proceſſus.*
4 *Prouiſio Apoſtolica iuſtificatur ex literis prouiſionis.*
5 *Prouiſione Apoſtolica in ſupplicatione narrata non eſt neceſſe iuſtificare narrata in ea, id enim ſolùm eſt neceſſariū quando agitur de illius canonizatione, ſed ſufficit iuſtificare nudum factum mediante exhibitione literarum.*
6 *Valor obuentorum probatur ex quali probatione.*
7 *Debet tamen in ſuo genere eſſe perfecta.*
8 *Et locationes non ſufficiunt.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO LXXXIX.

FVit dictum gratiam *(ſi neutri)* eſſe iuſtificatam, nam
1. Iulij 1591. coram bo. me. Orano fuit deciſum ha-
bilitates Raynerij ad obtinendum hoc beneficium
fuiſſe probatas, & fuit etiam dictum valorem eſſe iu-
ſtificatum, & dantur teſtes, qui benè id probant, & licèt
fuerint examinati pro iuſtificatione primæ gratiæ in-
ualidæ, ex quo tamen fuerunt examinati eodem anno,
quo fuit obtenta gratia *(ſi neutri)* ſatis illam, quoad
hoc, iuſtificant, & per eoſdem teſtes probatur qualitas
1 Eccleſiæ S. Eleutherij, & quòd ſit ſine cura, † quamnis
iſta qualitas non eget probatione, cùm de iure præſu-
matur, Ægid. deciſ. 676. Staphil. de litt. grat. p. 2. in tit.
de qualit. & ſtat. benef. in princ. fuit dictum 16. Nouem-
bris 1571. in vna Calaguritana Congruarum coram
Oradino, & ſæpius in alijs; de lite apparet ex proceſſu,
2 de non iure ipſius Raynerij, † vltra quod ipſe id fate-
tur, quod videtur ſufficere, vt fuit dictum iu Cluſina
a Prioratus 17. Febr. 1592. coram R. P. D. meo Litta: a ſa-
tis etiam conſtat per deciſionem in hac cauſa factam
12. Iunij 1592. coram eodem Orano, in qua fuit di-
3 ctum illius gratiam eſſe ſubreptitiam, & illi non † ſuf-
fragari. Non ius autem aduerſarij ſatis fuit detectum
ex deciſione coram me facta, vbi fuit concluſum non
intrare prætenſam præſcriptionem, & de nullo alio
eius iure in actis apparet, quorum reuolutio, cùm ſuffi-
cienter probet negatiuam; Bal. in l. ſi contra, nu. 3. C.
de appell. Alex. conſ. 55. nu. 12. lib. 5. Dec. conſ. 483. n. 5.
ſatis etiam inſtificat gratiam *(ſi neutri)* quoad non ius
Aduerſarij, vt fuit dictum in Feſulana Præceptoriæ 27.
Ianuarij 1563. coram Robuſterio in Regien. Prioratus
21. Maij 1597. coram R. P. D. Penia, & in Bracharen.
Parochialis 9. Ianuarij præteriti coram R. P. D. Iuſto:
b b Iuſtificatur † etiam prouiſio Apoſtolica ad fauorem
4 Raynerij ex literis prouiſionis, Put. dec. 231. lib. 2. Pe-
5 reg. deciſ. 101. lib. 2. † & ſufficit exhiberi literas abſque
aliqua earum iuſtificatione, cùm non agatur de cano-
nizatione, ſed ad effectum per eas probandi impetra-
tionem gratiæ narratam, & ſic nudum factum, Ægid.
dec. 116. in fin. Creſcen. dec. 9. de præben. & fuit deciſũ
in Salamant. Capellaniæ 20. Nouembr. 1592. coram
6 R. P. D. meo Decano, † Valor obtentorum probatur
abundè ex teſtibus, licèt in hoc ſufficiat qualis qualis
c probatio. c Ægid. dec. 674. & 680. Cott. dec. 198 Put. de-
ciſ. 29. lib. 1. Quæ dicuntur circa ſubreptionem, & inha-
bilitatem perſonæ, ſunt extra dubium, in quo agitur
tantùm de iuſtificatione narratorum, & de illis, ſi opus
erit, particulariter dubitabitur, &c.

ANNOTATIO.

a Et quòd ex ſola confeſſione impetrantis iuſtificetur
7 non ius illius in terminis gratiæ *(ſi neutri)*: ſæpius † di-
xit Rota, vt in deciſ. 699. ſub n. 2. p. 2. in rec. & in de-
ciſ. 736. in fine eadem p. 2. in rec. Imò etiam ſi habe-
ret ius ex prima gratia, cenſetur huic iuri renuncia-
b re. Rota deciſ. 98. ſub nu. 1. inter impreſſ. per Farin.
poſt 2. lib. conſil. Rota d. deciſ. 699. ſub n. 3. & d. deciſ.
736. ſub n. 5. p. 2. in rec.
8 c Licèt † ad iuſtificandum valorem obtentorum ſuffi-
9 ciat qualis qualis probatio † nihilominus debet eſſe
in ſuo genere perfecta, vt fuit dictum in Gerunden.
beneficij 18. Martij 1615. coram bo. me. Andrea, &
ideò non ſufficere locationes, & arrendamenta di-
xit Rota penes Seraph. deciſ. 102. n. 1.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CASALIS.

Veneris 21. Febr. 1603.

ARGVMENTVM.

Emptor tenetur tradere venditori rem vacuam, & an hoc procedat etiam reſpectu iuris conductoris, quando emptor habebat notitiam locationis.

SVMMARIVM.

1 *Emptori tradi debet poſſeſſio vacua.*
2 *Vacua non dicitur poſſeſſio non ſolùm quando alius poſſidet, ſed etiam quando detinet.*
3 *Pro expreſſo habetur, quòd non poteſt niſi in vno ſolo verificari.*
4 *Inſtrumentum quod non dicit, neque nos dicere debemus.*
5 *Vacua poſſeſſio, quam tenetur venditor tradere emptori, non intelligitur reſpectu iuris conductoris.*
6 *Limita non procedere, niſi in inſtrumento extarent verba* (vacuam, liberam, & expeditam.)
7 *Vacua poſſeſſio, quam debet tradere Venditor Emptori, intelligitur reſpectu iuris detentoris, quòd ſit potentius iure Emptoris.*
8 *Emptor quando habet ſcientiam locationis, tunc venditor non tenetur tradere rem liberam à locatione.*
9 *Emens ſcienter rem alienam non agit de euictione, & n. 16.*
10 *Euictio eſt de natura emptionis.*
11 *Emens rem aliquo onere affectam ſcienter, ius tantùm venditoris emiſſe cenſetur.*
12 *Emptor ex ſola ſcientia locationis obligatur ad obſeruãtiam locationis, etiam ſi ignoret hypotecam contentam in inſtrumento locationis.*
13 *Ignorantia Emptoris circa qualitatem rei emptæ non excuſat quando de facili poterat certiorari.*
14 *Verba generalia reſtringuntur ex alijs verbis ſubſequentibus limitatiuis.*
15 *Capitula omiſſa in inſtrumento cenſentur conſultò omiſſa, & non ſunt attendenda.*

DECISIO XC.

PRætendebat D. Fabritius D. Maximilianum teneri
tradere ſibi poſſeſſionem vacuam, & liberam, etiã
à conductione D. Marij Fani, idque tàm ex legis diſpo-
ſitione, quàm ex forma conuentionis. † Lex enim ſta- 1
tuit poſſeſſionẽ emptori tradi vacuam, l. 2. §. vacua, &
l. 3. §. 1. ff. de act. empt. † & dicitur non vacua, non ſolùm 2
quando alius poſſidet, ſed quando eſt in poſſeſſione, &
detinet, vt dicitur in dicto §. vacua, & declarat ibi Gl.
& Bar. Gloſ in l. non idcircò in verbo (in vacuam) C. de
fid. Inſt. & D. Fabritius non contentus diſpoſitione le-
gis expreſsè inter alia ſtipulatus fuit liberari ab omni
prætenſione D. Marij, † & cùm iſta verba generalia 3
non poſſint verificari in alia prætenſione, quàm con-
ductionis, perindè eſt, ac ſi in ſpecie promiſiſſet libe-
rari ab ipſa conductione, l. 2. ff. de lib. & poſth. l. ſi Do-
mino, vbi Bar. & alij, ff. de leg. 1. gloſ. in c. ex parte il 1.
in gloſ. fin. & ibi Abb. de offic. deleg. Sed his non atten-
tis Domini contrarium cenſuerunt, quia nullibi in in-
ſtrumento legitùr, quòd D. Maximilianus teneatur tra-
dere Caſale liberum, & expeditũ à locatione D. Marij,
† & quod non dicit inſtrumentum, nec nos dicere debe- 4
mus, l. ſi verò, §. Viro, ff. ſol. mat. l. fideiuſſores magiſtra-
tui, ff. de fideiuſſ. Cur. Sen. conſ. 78. col. 6. v. nec etiam
nos. Non obſtat, quòd dicitur, id eſſe de iure, † quia 5
imò licèt de iure cogatur venditor tradere rem vacuã,
hoc tamen non intelligitur reſpectu iuris conductoris,
Iaſ. in l. in conuentionalibus, §. ſi quis vacuam, in princ.
ff. de verb. oblig. † niſi dixiſſet *(vacuam, liberam, & ex-* 6

peditam) Imol.ibi in v. Si autem quis promitteret, Iaſ.
ſub n.2.vbi dicit,quod iſta verba non ſunt ſuperflua,ſed
vnumquodque operatur, hæc autẽ verba in inſtrumẽ-
7 to non leguntur,† & ad id,quod dicitur deberi vacuam
etiam à detentione,vt in d.§. vacua. Reſpondetur illud
procedere,quãdo ius detẽtoris eſſet potentius iure em-
ptoris, prout in caſu d.§.vacua, in creditore miſſo in
poſſeſſionẽ ex primo decreto, Angel.Imol.Alex.& Iaſ.
8 in d.l.in conuentionalibus §.ſi quis vacuam,†Præterea
non procedit propter ſcientiam,quam habuit D.Fabri-
tius de huiuſmodi locatione, l. 1.in fin.ff.de act.empt.
benè per Gozad. conſ.24 nu.7.Bero.conſ.2.n.12 & 15.
a lib.1.cum alijs per Surd.Deciſ.265.ſub num.28.[a]facit l.
9 ſi in venditione in princ.ff.comm.prædiorũ, †& quod,
dicitur de emente ſcienter rem alienam,qui nõ agit de
euictione.l.ſi fundum ſciens,C.de euict.l.ſi à matre, C.
de iur,dot.l.ſi fratres,& ibi not.C. commuo. vtriuſque
b Iud.[b] licet euictio ſit de † natura emptionis, l. cùm du-
10 bitatur,vbi Bal.C.de euict. Bart. in l.qui Concubinam,
§.ſi hæres,ff.de leg.3.Aret.in §.actionum,num.32.Inſt.
11 de action.†Emens enim rem aliquo onere affectã ſciẽ-
ter,ius tantùm venditoris emiſſe dicitur.l.qui tabernas
ff.de contrab.empt.Gloſſ.Cyn. & Bald. in l. 1.C.ſi pig.
pignori datum ſit Alex.in l.ſi domus,§.fin.o.4. vbi etiã
Iaſ.ou.24.ff. de leg. 1. Gozad. vai ſupra,& fuit reſolu-
tum in Tiburtina Caſtri Sancti Poli corã Illuſtriſſimo
Platto.Non obſtat, quod dicitur non ſufficere ſcientiã
locationis,cùm requiretur etiam ſcientia hypothecæ,
12 †quia imò non requiritur ſcientia hypothecæ,cùm ex
ſola ſcientia locationis obligatur emptor ad eius ob-
ſeruantiam,& hypotheca, aliæque clauſulæ appoſitæ
ad eũdem finem non obligant Creditorem in plus, nec
augent obligationem,quæ oritur ex ſola ſcientia,vt in
terminis per Surd.d.Dec.265.num. 37.& ſeqq. & quod
ſufficiat ſcientia in genere rem eſſe alteri locatã,tradit
Bero.d.conſ.2.n. 19. imò ex quo ſciuit fuiſſe factam lo-
cationẽ,& inſtrumentum ex intimatione,& inhibitio-
ne ſibi facta ad inſtãtiam D.Marij cogitare potuit etiã
13 de hypotheca,quæ apponi coſueuit,vt in his terminis
per Natt.conſ.426.n.16.in fin. † & ſaltem ex indicatio-
ne inſtrumenti de facili potuit ſcire, & propterea cum
non excuſat ignorantia,Bald.in l.ſi duo,nu.1. ff. de ac-
quir.hæred.Non obſtat, quòd etiam data ſcientia per-
fecta adhuc teneatur D.Maximilianus,qui ſibi expreſ-
ſè cauit ſuper cõductione D.Marij,l.apud Celſũ,§. La-
beo,ff.de dol.except. Aym.conſ.64. ſub n. 4. Purpurat.
14 conſ.87.nu 2.† quia promiſſio deliberãdo emptorem à
prætẽſionibus D.Marij reſtringitur per illa verba ſub-
ſequentia prædictam poſſeſſionem impedientia.l.& ſi.
adijciatur,ff.pro ſocio.Ruin.conſ.197.nu. 7.lib.1.præ-
ſertim cùm dicatur,præfatam poſſeſſionem,& ſic rela-
tiuè ad dicta ſuperius.Bero conſ.132.n.7.lib.3.nam D.
Marius nõ vult impedire poſſeſſionem D.Fabritij,nec
illam interuertere,ſed potius paratus eſt eã adiuuare,
ipſum recognoſcendo poſſeſſorem, & Dominum, &
ſuperius(vt dictum eſt) fuit factũ de ſimplici poſſeſſio-
ne,nõ de vacua,libera,& expedita, quæ verba cum in
alijs inſtrumẽtis apponi ſoleant,nõ videntur hic gratis
15 omiſſa.†Ad ea,quæ dicuntur circa capitula,ſufficit di-
cere,quod nõ ſunt producta,& quando eſſet aliquid di-
c ctum in ipſis, cùm non fuerit in inſtrumento [c] appoſi-
tum,prout alia,videtur conſulto omiſſum, c.ad au-
dientiam de decim.Vltra, quòd eſſet videndum,an in
dictis capitulis adſit promiſſio dandi liberam,& vacuã
poſſeſſionem, quia verba videntur ibi appoſita condi-
tionaliter, non diſpoſitiuè.Cætera viſa ſunt Dominis
parum vrgere, & benè tollit per informantes pro D.
Maximiliano.

ANNOTATIO.

a Idem etiam tenuit Surd.Dec.172.n.5.& tenuit etiam
Rota ſequendo hanc Deciſionem in Romana loca-
tionis Caſalis 15.Ian.1610. coram R.P.D. Ottemb.
b Et† ideò emens ſcienter rem emphyteoticam fidei- 16
commiſſo ſubiectam,& aliam ſimilem, in qua cadit
euictio ex natura rei,non poteſt agere de euictione.
Rota Dec.152.n.4. & Deciſ.211.n.1.p.2. diuerſ.&
Deciſ.682 n.1.p.1.diu. Hood.conſ.3.n.42.l.1.Surd.
Dec.208.n.1. & latè fuit dictum in Bonon. de Blan-
chettis 20. Nouembris 1601. coram Card.Mellino.
c Capitulis,an iſtrumento deſuper celebrato magis ſit
ſtandum,dixi in annot. ad Deciſ.168.ſub littera B.

Oliuerius Beltraminus.

CREMONEN. IVRISPATRONATVS.

Merc. 26. Febr. 1603.

ARGVMENTVM.

Attentata poſſeſſio debet ſequeſtrari,ſi non ad inſtantiam partis, ſaltem ex officio Iudicis. Et an cenſeatur renunciatum priuilegio attentatorum, ex eo, quòd attentans fuerit admiſſus, ad probandum bonum ius ſuum, & illud probauerit. Et an poſſit dari de attentatis, ſtante clauſula, *appellatione remota*, & ſtante clauſula, *ſine retardatione executionis literarum Apoſtolicarum*.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio attentata eſt ſequeſtranda.*
2 *Executorem mixtum facit clauſula*, conſtito, *& clauſula*, dummodò non ſit alteri ius quæſitum.
3 *Ab executore mixto datur appellatio.*
4 *Et ſi vlterius procedat, executio eſt attentata.*
5 *Attentatorum priuilegio renunciatum cenſetur quando attentans fuit admiſſus ad probandum bonum ius, & illud probauit.*
6 *Hoc procedit, quando paſſus attentata patitur ſententiam transire in iudicatum.*
7 *Non autem procedit, quando ille, qui paſſus eſt attentata, dedit de attentatis, & cauſam ſuper eis commiſit.*
8 *Attentata ſi non ad inſtantiam partis,ſaltem ex officio Iudicis ſunt reuocanda.*
Hoc procedit etiam ſi conſtaret de non iure petentis reuocationem, n.12.
9 *Attentans non debet gaudere commodo vitioſæ poſſeſſionis.*
10 *Clauſula* (appellatione remota) *intelligitur, quando Iudex, ſeruata forma Commiſſionis procedit, & partem non grauat.*
11 *Clauſula* (ſine retardatione exequtionis literarum Apoſtolicarum) *ſolùm operatur,vt Iudex ad quem non præſtet impedimentum Iudici, à quo, ſed non operatur, quod ſi Iudex à quo attentat, non ſint attentata per Iudicem ad quem reuocanda, de quo latè n.13.*

DECISIO XCI.

DOmini dixerunt conſtare de attentatis, † & pro- 1
pterea auocandam, & ſequeſtrandam eſſe poſſeſ-
ſionem iuxta obſeruantiam Rotæ, Caſſad.Deciſ.3.n.7.
de reſt. ſpol. Caput. Deciſ.157.p.3. fuit dictum in vna
Mediolan. Parochialis 27.Iunij 1587. coram Illuſtriſ-
ſimo Platto, & ſæpius in alijs, nam de attentatis non
videtur dubitandum,quia Ordinarius Cremonen. non
erat merus, ſed mixtus Executor † propter clauſulam 2
(conſtito de Iurepatron. ex fundatione, & dotatione)
& dummodo non ſit alteri ius quæſitum,& cũ narrati-
ua,quòd erat præſentatus à medietate Patronorum,&
†ab eius ſententia dabatur appellatio,vt fuit dictum in 3
illa

Digitized by Google

illa Alerien. Attentatorum 20. Decemb. 1593. coram
4 R.P.D. meo Decano; † & propterea executio facta,
a pendente termino, ad appellandum, eſt attentata Ant.
Aug. Deciſ. 3. Chiſſan Deciſ. 1. fuit dictum in Vna To-
letana Cappellaniæ corã Oradino 9. Iunij 1567. & in
cauſa Tebeſina Beneficij 26. Iunij 1595. corã Illuſtriſ-
ſimo Blanchetto, & Deciſio, quæ allegatur in cõtrariũ
in cauſa Ipporregiẽ. coram Bubalo, fuit ſæpè allegata,
5 & reiecta in his terminis.† Non obſtat, quòd quãdo at-
tentans fuit admiſſus ad probandũ de ſuo bono iure, &
illud probauit, videatur tacitè renũciatũ priuilegio at-
6 tentatorum, †quia vltra quod hoc videtur procedere in
eo, qui patitur ſententiam tranſire in iudicatum, vt per
Cæſ. de Graſſ. Dec. 2. de appell. & in bis terminis loqui-
7 tur Deciſio Creſcentij ex aduerſo allegata, †non habet
etiam locũ, quando ille qui paſſus eſt attentata, dederit
de attentatis, & cauſã ſuper eis commiſit, quia tunc li-
cet patiatur diſcuti de bono iure, nihilominus eſt ſuper
illis attentatis audiendus, Lancell. de attent. lit. pend. li-
8 mit. 16. n. 14.† Et in omnem euentum, ſi non ad inſtan-
tiam patris, ſaltẽ ex officio Iudicis veniret executio re-
b uocanda, b & ſequeſtranda poſſeſſio. Lancell. vbi ſupra
9 n. 22. Caſſad. Deciſ. 3. n. 3. de reſt. ſpoliat. † vt attentans
non gaudeat commodo vitioſæ poſſeſſionis, Archid. in
c. quæ res, n. 9. verſ. Ex quibus iuribus, 11. q. 1. Non ob-
10 ſtat clauſula (*appellatione remota*) †quia intelligitur quã-
do Iudex proceſſit ſeruata forma Cõmiſſionis, & partẽ
11 non grauat, c. paſtoralis, & ibi Doct. de appell. † Non
etiam obſtat clauſula (*ſine retardatione executionis litera-
rum Apoſtolicarum*) poſita in Commiſſione appellatio-
nis, quia hoc operatur, vt Iudex, ad quem nõ det impe-
dimentum Iudici à quo, ſed non efficit quod non poſſit
c dare de attentatis ſi committatur, c quòd apertè proba-
tur ex ipſa Commiſſione, in qua conceditur expreſsè
facultas reuocandi attentata.

ANNOTATIO.

a Et quod ab executore mixto detur appellatio. Staph.
de literis grat. in tit. de noua forma mãdat. n. 3. Mãt.
Dec. 324. n. 3. cũ alijs cumulatis per Scac. de appell.
q. 12. lim. 11. n. 1. & propterea executionem ab eo fa-
ctã pendente appellãtione, vel intra terminũ ad ap-
pellandũ eſſe nullam, & attentatam ſæpius in Rota
fuit dictũ, & præſertim penes Seraph. Dec. 1045. &
n. 4. & firmatur in hac Deciſione.

12 b Etiam† vbi notoriè conſtat de non iure petentis re-
uocationem attẽtatorum, poteſt Iudex ex officio il-
la reuocare, Caputaq. Deciſ. 135. lib. 1. in manuſcrip.
Rot. Dec. 235. n. 7. p. 1. in recent.

13 c Et quòd † Iudex ad quem non obſtante clauſula (*ſine
retardatione exequutionis literarum Apoſtolicarum*) poſ-
ſit per viã attentati, & per viam manutẽtionis reuo-
care executionẽ factam à Iudice a quo, ſi non ſit ritè
& rectè facta, latè Mart. qui plures Dec. Rotę cumu-
lat in ſuo Clauſu. clauſ. 160. n. 4. & ſeq. Garz. de benef.
p. 1. c. 5. n. 573. & 574. qui etiã Deciſiones Rot. cumu-
lat, & benè Rota in Hiſpalen. coram. R.P.D. Gypſio
impreſſ. penes March. de Commiſſ. to. 1. fol. 366. Sed
de veritate huius opinionis, & in ſpecie de hac Dec.
Cremonen. dubitauit Rota in Bergomen. Beneficij
24. Nouemb. 1614. coram R.P.D. Vbaldo, vbi fuit
dictũ, quòd multi ex Dominis valde dubitabant: imò
quòd inclinabant in contrariam ſententiã, quod ſtã-
te clauſula (*ſine præiudicio exequutionis*) non poſſet niſi
via ordinaria executio à Iudice à quo facta, reuocari
ſed nihilominus Rot. poſtea pluries ſequuta fuit pri-
mam opinionem, & per viam attentatorum, & etiã
manutentionis reuocauit executionem nulliter factã
a Iudice à quo, vt fuit latè reſolutũ in Verdunẽ. Vi-
cariæ 1. Iunij 1616. coram R.P.D. Buratto, & in Seno-
gallien. Bonorũ 14. April. 1617. corã R.P.D. Rembol-
do, in quibus Deciſionibus dicitur, quòd per d. clauſu-
lam cenſetur reſeruata executio Iudici a quo, & execu-
tori, quatenus de iure ſit locus executioni, & executio
ritè, & rectè fiat, & non aliter, & hæc opinio eò magis
de plano procedit, ſi pars obtinuiſſet nouam Commiſ-
ſionem cum facultate manutenendi, vt fuit conſidera-
tum in dicta Verdunen. coram R.P.D. Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

CALLIEN. FRVCTVVM.

Veneris 28. Februarij 1603.

ARGVMENTVM.

Fructuum perceptio præſumitur in vim tituli præceden-
tis non autem iure familiaritatis, etiam ſi titulus ille
eſſet nullus. Et propterea confeſſio perceptionis fru-
ctuum iure familiaritatis, dum præcedit titulus, poteſt
hac qualitate familiaritatis reiecta acceptari.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio in reſponſione ad poſitiones plenè probat contra
confitentem.*
2 *In toto includitur pars.*
3 *Titulus præcedens tollit præſumptionem iuris familiarita-
tis, & n. 9.*
4 *Etiam ſi titulus eſſet nullus.*
5 *Ex titulo præambulo præcedentis conuentionis quis præſu-
mitur percipere fructus.*
6 *Etiam ſi conuentio eſſet nulla.*
7 *Ex cauſa potius neceſſaria, quàm voluntaria præſumitur a-
ctus geſtus.*
8 *Confeſſio quæ habet contra ſe iuris præſumptionem, poteſt in
parte tantum acceptari, & n. 10.*
11 *Hoc non procedit, quando qualitas, quæ habet contra ſe iu-
ris præſumptionem, eſſet talis, quæ tolleret actum.*

DECISIO XCII.

FVit reſolutum, informante tantùm Horatio, dan-
dum eſſe illi mandatum de manutenendo in perce-
ptione medietatis fructuum, de quibus agitur, cùm de
quaſi poſſeſſione conſtet ex confeſſione aduerſarij fa-
cta reſpondendo propoſitionibus Horatij, † quæ con- 1
tra ipſum plenè probat, l. procuratore, & ibi not. ff. de
inſt. Act. Abb. in c. quamuis, n. 4. de re iudic. Aym. conſ.
217. n. 9. Non obſtat, quòd in reſponſione fateatur de
integris fructibus, † quia in perceptione omnium fru- 2
ctuum includitur perceptio medietatis, l. diem profer-
re, §. ſi plures, in v. inde quæritur, ff. de arbitr. c. 1. eod.
tit. l. 6. Et pars illa confeſſionis, quę non annullat, & pe-
rimit ipſam confeſſionem factam in poſitionibus reijci
poteſt, ita vt alia remaneat, vt fuit dictum in vna Ro-
mana Hæreditatis, ſeu Cenſus 7. Iunij 1588. coram Il-
luſtriſ. Platto, & ſtante conuentione inter partes ini-
ta, & beneplacito Apoſtolico munita, non poteſt præ-
ſumi, quòd Horatius vti Pater perceperit fructus iure
familiaritatis, ſed potius iure proprio, quia† ſtante ti- 3
tulo ceſſat præſumptio iuris familiaritatis, Aug. in l.
aſſiduis, C. qui pot. in pign. hab. Imol. Rom. & Alex. in l.
qui iure familiaritatis, ff. de acqu. poſſ. Soc. conſ. 131.
ſub n. 4. lib. 1. Cur. iun. conſ. 168 n. 34. Nat. conſ. 502. nu.
14. etiam † titulus eſſet nullus, Cur. iun. vbi ſupra, Ce- 4
phal. conſ. 4. n. 39. in fi. a præſumitur percipere† hos fru- a
ctus ex titulo præambulo dictæ conuentionis, l. 1. §. 1. 5
ff. de excep. rei iud. l. 2. vbi gloſ. C. de acqu. poſſeſſ. latè
Alciat. præſump. 23. n. 1. reg. 2. †quamuis conuentio eſ- 6
ſet nulla, Alciat. d. præſump. nu. 5. & fuit dictum in vna
Bononien. Terrarum 29. Maij 1579. coram Cantuccio,
& ſic etiam ceſſat, quòd reſpondendo dicitur tacuiſſe
propter reuerentiam, †quia cùm præſumptio ſit, quòd 7
potius ex cauſa neceſſaria, quã volũtaria tacuerit. Bar.

Digitized by Google

in l.2.nu.3.ff.de cond.& demonſt.Aym.Conſ. 108.num.
8 8.& 149.n.12.†& propterea cōfeſſio aduerſarij habeat
in hoc cōtra ſe præſumptionem; poteſt qualitate reie-
cta acceptari, Bart.in l.Aurelius.§.Idem quæſijt, ff. de
li.leg.Matheſ.not.37.n.8 Purpur.conſ.242.n.7. Aym.
conſ.150.nu.5. & fuit dictum in illa Romana Hæredi-
b tatis coram Illuſtriſſimo Platto. b

ANNOTATIO.

9 a Socin.Sen.conſ.13.num.18.lib.4.† Menoch.de præſ.
lib.6.præſ.67 n.9.Put.Dec.75.lib.3. Rot. Deciſ.104.
b n.1.p.2.diuerſ. Et paſſim Rota ſequitur opinionem,
10 quòd†qualitas diuidi poſſit à confeſſione,quādo qua-
litas habet cōtra ſe præſuptionē iuris.Rot.Dec.525
nu.2.& Dec.772.n.12.p.2.in rec.& Rot. Deciſ.802.
nu.3.p.1.diuerſ.Limita hoc non procedere, quando
qualitas eſſet talis quæ faceret, vt quod actū videtur
actū non ſit, tunc enim etiam ſi ſit contra iuris præ-
ſumptionem, non poteſt diuidi à confeſſione, Rot.
Dec.113.n.7.&8,inter impreſſ.penes modern.Peruſ.
Cenc.de cenſ.vbi fuit dictum, quòd confeſſio emiſſæ
profeſſionis cū qualitate metus non poterat accepta-
ri, reiecta qualitate metus,& nihilominus metus eſt
qualitas, quæ eſt contra iuris præſumptionem.

Oliuerius Beltraminus.

RAVENNATEN. FRVCTVVM DOTIS.

Veneris 28. Febr. 1603.

ARGVMENTVM.

Fructus dotis quando debeantur poſt dotem exactam, & quando per taciturnitatem longi temporis cenſeantur remiſſi.

SVMMARIVM.

1 *Dotis fructus ad rationem ſeptem pro centenario debentur iuxta formam Statuti Rauennaten.*
An huiuſmodi Statuta valeant. Vide n.9.
2 *Fructus dotis etiam poſt dotem exactam debentur reprobata opinione contraria,& latè ſub n.11.*
3 *Et tantò magis quando fructus debentur ex Statuto.*
4 *Fructus debiti iure actionis peti poſſunt, etiam poſt receptionem ſortis principalis.*
5 *Fructus peti poſſunt etiam poſt receptionem ſortis principalis, quādo in ipſa receptione creditor reſeruauit ſibi expreſſè ius quoad fructus.*
6 *Fructus an cenſeantur remiſſi ex taciturnitate longi temporis, eſt valde controuerſum.*
7 *Non cēſentur remiſſi, quādo ſunt debiti cōditione ex Statuto.*
8 *Fructus quod cenſeantur remiſſi ex lapſu decennij, eſt fundatum in præſumpta donatione.*
10 *Et ideò non habet locum ſtante expreſſa proteſtatione præſeruatiua illorum*

DECISIO XCIII.

1 DOmini vnanimiter cenſuerunt † deberi equiti An-
tonello fructus dotis ad rationem ſeptē pro cen-
a tenario iuxta formam Statuti Rauennaten. Cum enim
habeamus diſpoſitionem Statuti à Sede Apoſtolica cō-
firmati, claram, ab ea non eſt recedēdum, l.ille aut ille,
2 §.cùm in verbis, ff. de leg. 1.Capr.conſ.52. n.3.†Non
obſtat,quòd poteſt dotē exactam non debeātur fructus
tanquā acceſſorij ad dotem ipſam,& officio Iudicis de-
b biti, ° iuxta latè tradita per Gabr. conſ.145.lib.2.quia
contrariam tenet Bald Nouell.de dot.p.2.n.11.Io. Lo-
pes in c.per veſtras in 6.notab. §.8.nu 6.& alij,quos ſe-
cuta eſt Rota in cauſa Romana cōſignationis depoſiti
24.Maij 1595.coram R. P. D. meo Penia, in qua fuit
plenè hæc materia diſcuſſa, & ſine difficultate in caſu
3 noſtro procedit,†quia cū fructus debeantur conditione
4 ex Statuto,Paul.de Mōtepic. conſ. 19.num. 13.†quan-
do iure actionis ſunt debiti,nō præiudicat receptio ſor-
tis principalis DD.in l.cētum Capuæ,vbi Iaſ.ſub n. 6.
verſ.vltimo aduerte,ff.de eo quod certo loco,cum alijs
per Rimin.Iun.conſ.67.ſub numer. 28.† Accedit quòd 5
Eques Antonellus recepit dotem cū proteſtatione fru-
ctuum,cui aduerſarius nō contradixit, ita vt per rece-
ptionē ſortis non fecerit ſibi præiudicium quoad fru-
ctus,Iaſ.de commun.in l.fin.ſub nu. 4. verſ.quid tenen-
dum, ff.de eo quod cert.loc. † Non obſtat,quod per ta- 6
citurnitatē longi temporis videatur remiſiſſe,ex doctr.
Bald.in conſ.474.lib.3.Quia vltra quod eius opinio eſt
multum controuerſa,quicquid ſit de eius veritate non
poteſt habere locū in caſu iſto,† quia fructus sūt debiti 7
cōditione ex Statuto,Paul.de Montepic.d.cōſ.19.n.13.
qui etiā eam limitat quando ſtatutum non ſolū marito
& vxori,ſed etiā alijs concedit actionem, prout Statutū
Rauennaten. Vlterius nō poteſt applicari dictum Bal.
quia negatur in facto, quòd effluxerit decennium à die
moræ,Dec.conſ.570.ſub n.6.v.2.reſpōdetur,Natt. cōſ.
495.n 3.Grammat.Dec.70.n.2.in fi. † Præterea opinio 8
Bal.fundatur in tacita remiſſione,& præſumpta dona-
tione, vt ipſemet dicit,& tradit Dec.vbi ſupra ſub n. 6.
v.tertiò poteſt reſponderi,Alciat.præſ.32.ſub n. 8. reg.
1.Grāmat.d.Deciſ.nu. 3. & probat textus adductus per
Bald.in l.cùm quidam,§.Diuus de vſur.ibi *(apud eum eſſes)*& habet locū in eo,qui tacet, nec aliquid proteſta-
tur,Dec.vbi ſupra v.quartò conſiderandum, Grat. cōſ.
57.n.6.li.1.& propterea talis prǽſūptio ceſſat in Equi-
te de fructibus conſequendis ſæpius proteſtante.

ANNOTATIO.

a Huiuſmodi†Statuta taxatiua fructus dotis ad ratio- 9
nē certę quātitatis,an ſint valida eſt ſatis cōtrouerſū
inter Doct. nā illa non valere latè defendit Barboſa
plures cumulās de ſol.matr.l.2.in prin.n.43.vbi teſta-
tur de veriori opinione reprobando cōtrariā, in cō-
trariū verò tenet Sur.poſt cumulatos per eū in trac.
de alim.tit.1.q.42.nu.27.& plures etiā cumulat, Ald.
conſ.84.nu.9.Molin.de contract.to.2.diſp. 321. col.
pen.in fin.& hanc etiam opinionem ſequitur Rota,
vt in Dec.574.nu.1.& 2.p.1.in rec.& Dec.471.nu.2.
p.1.in rec.in quibus Deciſ.Rota dixit eſſe validā cō-
ſuetudinem, quę taxat fructus dotis ad certam quan-
titatem,& ſicut eſt valida conſuetudo, ita etiam &
Statutum,cum conſuetudo ſit ius nō ſcriptum, §.ex
non ſcripto,Inſt. de iure gent. & hanc opinionē pro
validitate Statuti trāſire de plano, quando adeſt cō-
firmatio Apoſtolica dicit Gabr.conſ.153.nu.3.lib.2.
Grat.Diſcep c.466.num. 12. & ſeq.ſed apud me hoc
quod dicitur de confirmatione non tranſit ſine diffi-
cultate,pręſuppoſito, quòd Statutū abſque cōfirma-
tione non valeret vti vſurariū prout tenent DD. cō-
trariam opinionē ſequentes,cōfirmatio enim Papæ
non tollit vitiū vſuræ,c.ſuper eo de vſur.Rot.Deciſ.
292.ſub n. 3.& 4.p.1.in rec.cū vſuræ ſint prohibitæ,
etiā de iure diuino,Rot.Dec.67.n.3.p.1.diuerſ. Hāc
b †materiam, An,& quando recipiens dotē ſibi præ- 10
iudicet in fructibus,latè tractat Surd.de alim.tit.1.q.
45.& negatiuā opinionem firmauit Rota reprobādo
in ſpecie,cōſ.Gabr.145.lib.2.in Romana fructuū do-
tis 23.Ian.1608.corā Card.Sacrato,& etiā ſenſit Ro-
ta in Romana Cōſignationis depoſiti 14.Maij 1595.
corā Penia, vbi dicitur cōtrariā procedere in vſuris
odioſis,ſecus autē in fauorabilibus, prout etiā hanc
diſtinctionē inter vſuras fauorabiles,& odioſas ad i-
ſtū effectū in terminis fructuū debitorū ex æquitate
legis curabit, quæ pari paſſu procedūt cū fructibus
dotalibus,optimè defēdit Hond.cōſ.30.n.52.& ſeq.l.
1.contrariā tamen opinionē latè defēdit Grat.Diſc.
forēſ.c.455.n.36.& ſeq.vbi in fortiorib.terminis idē
ſenſit etiā quādo recipiens in actu receptionis, pro-
teſta-

teſtatus fuiſſet de fructibus,& pro eius opinione re-
fert Dec.Rot.in Foroliuien.dotis coram bo.me.Bu-
balo,de qua etiam meminit Mant.de tacit.lib.12.tit.
30.n.27.in fin.& quia iſte articulus in terminis fru-
ctuum debitorum ex æquitate legis curabit, quia vt
dixi à pari procedunt cum fructibus dotis , pendet
hodie in Rota in Romana Pecuniaria coram R. P.
D.Coccino,& prius fuit agitata coram R P.D.Pam-
philio,in qua cauſa ego defendo opinionem negati-
uam,ſcilicet,non cenſeri fructus remiſſos,&dubium
ſæpius fuit propoſitum,& non reſolutum , ideò erit
expectanda Rotæ reſolutio. *Oliuerius Beltr.*

BRACCHAREN. BENEFICII.

Luna 3. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Lis vt introducta dicatur , requiritur Commiſſio , vnà
cum citatione reproducta,& vt dicatur introducta cō-
tra non nominatum In Commiſſione vigore clauſulæ
(omnèſque alios) non requiritur expreſſio in prima cita-
tione.Ex quibus probetur negatiua non iuris alicuius,
& per quem debeat probari negatiua reſidentiæ Epiſ-
copi ad effectum excludendi alternatiuam,& alia plu-
ra deducuntur circa gratiam *(ſi neutri.)*

SVMMARIVM.

1 *Gratia* (ſi neutri) *requirit litem de tempore impetrationis .*
2 *Lis non inducitur ex ſola impetratione Commiſſionis aduer-*
ſus eum, contra quem fuit impetrata, ſed vlterius requiri-
tur citatio reproducta.
3 *Clauſula* (omnèſque alios) *contenta in Commiſſione ope-*
ratur,vt etiam tertius poſſit citari .
4 *Creſcentij decif.3.de dilat. non ſeruatur .*
5 *Tertio venienti ad cauſam in ſtatu , & terminis Commiſſio*
ſuffragatur .
6 *Citationi executio ſatis iuſtificatur ex productione manda-*
ti,& ex comparitionibus Procuratoris.
Gratia(ſi neutri) *an,& quando requirat expeditionem lite-*
rarum .
7 *Gratia* (ſi neutri) *quantum ad ius aduerſarij,ſatis iuſtifica-*
tur ex eo,quod in actis non conſtat de aliquo eius iure .
8 *Quod procedit etiam ſi cauſa reperiatur in prima inſtantia*
commiſſa .
9 *Alternatiuam Epiſcopi allegans non tenetur probare reſi-*
dentiam Epiſcopi,ſed ſufficit docere de acceptatione alter-
natiuæ,& onus probandi non reſidentiā incumbit venien-
ti aduerſus alternatiuam . De quo tamen vide n.11.
10 *Deuolutioni non eſt locus ſtante lite, quia interim non cur-*
rit tempus .

DECISIO XCIV.

DVbitaui an gratia *(ſi neutri)* D.Matthiæ ſit iuſtifi-
cata,& omiſſis alijs narratis,& præſertim iuſtifi-
catione valoris,quæ particulari dubio erit diſcutiēda,
fuit tantùm actum de lite,& non iure Gaſparis,& con-
cluſum,quoad vtrumq; caput gratiam eſſe iuſtificatā;
1 † nam quoad litem , quæ requiritur de tempore impe-
tratæ gratiæ,Rebuff.in prax.in tit.de reſcrip. ſi neutri,
a n.15.Sarnen.de Annal.qu.28. v.præterea, a quando ea
non poſſet deduci ex commiſſione Matthiæ ſuper nul-
litate prouiſionis Gaſparis,directa R.P.D.meo Sacra-
2 to , † quia ex ſola impetratione Commiſſionis non in-
ducitur lis aduerſus eum,contra quem fuit impetrata ,
cùm requiratur vlterius citatio reproducta, clem. fin.
& ibi not.vt lit.pend. Rot.deciſ.4. in fin.eodem tit. in
antiq.Dec.conſ.460.n.28.Caſſad.dec.1.n.4. vt lit.pen-
den.Fuit dictum in Conch. euictionis 22. Martij 1599.
coram bo.me.Orano, & licèt D. Matthias replicet ſa-
tis probari citationem ex productione mandati in cau.
ſa,tamen in hoc non eſt laborandum,quia reſpectu Cō-
miſſionis coram me productæ , ſatis de lite apparet ; † 3
vigore enim clauſulæ *(omneſq, alios)* potuit Gaſpar ci-
tari,Abb.in c.veniens,il 2.n.8 de teſtam Put.dec.25.de
Iudic.Mohed.deciſ.5.eod.tit.& fuit reſolutum in cauſa
Caput.Beneficij 27. Nouemb.1589. coram Bubalo, &
in vna Regien.Canonicatus coram R P.D.meo Melli-
no 26.Ianua.1596. propterea cùm adſit citatio vigore
huiuſmodi Commiſſionis contra Gaſparem perſonali-
ter executa die 8. Iunij , & ante gratiam *(ſi neutri,)* &
poſtea 19. Octob. fuerit exhibitus proceſſus cum exe-
cutione citationis,non videtur de lite dubitādum,prę-
ſertim concurrentibus etiam actibus poſitiuis Procu-
ratoris Gaſparis ante gratiam *(ſi neutri)* Ad deciſ.† Cre- 4
ſcent.3.de dilat.in contrarium allegatam,quòd ad effe-
ctum litis requirebatur Gaſparem nominatum fuiſſe in
prima citatione ; fuit dictum illam non ſeruari , quia
Rota ſeruat non eſſe neceſſariam expreſſionem in pri-
ma citatione,& poſſe fieri in partibus,Caſſad.dec.2.de
dol.& contum.† & Commiſſio ſuffragatur etiam tertio 5
venienti ad cauſam in ſtatu,& terminis, Put. dec.385.
lib.1.Achil.deciſ.a.vt lit.pend.& quòd illa deciſio non
ſeruetur, fuit dictum in cauſa Bononien. de Ponticulo
22.Martij 1574.coram Robuſterio, vltra quod illa nō
eſt deciſio Rotæ,ſed opinio ipſius Creſcentij , & licèt
huiuſmodi citatio negaretur ex parte Gaſparis,tamen
Dominis oculata fide apparuit eſſe verum, quòd vltra
citationem vigore Compulſorialium , coram Iudice
Compulſore,adeſt etiam relatio citationis vigore Cō-
miſſionis ad comparendum in Curia , nec fuit habita
conſideratio eius , quòd ex aduerſo dicebatur relatio-
nem Notarij non habere Teſtes , quia vltra quod non
eſt verum in facto,† ex productione mandati in cauſa, 6
& ex comparitionibus Procuratoris ſatis iuſtificatur
executio citationis,vt fuit dictum in Mediolanen.ma-
trimonij 3.Febr.1584. coram Reuerendiſs. Patriarcha
Alexandrino:Non obſtat regula 13. de Commiſſ. cau-
ſarum,literis non expeditis ; quia fuerunt expeditæ li-
teræ gratię principalis,& quantum ad gratiam *(ſi neu-*
tri) cùm non requirat aliam litem nouam, & diuerſam
a prima,ſufficit,quòd literæ expediantur,quando peti-
tur illarum canonizatio,Put.dec.24.de Iudic. † Quan- 7
tum autem ad non ius Gaſparis fuit dictum gratiam
ſatis iuſtificari , ex eo quòd de nullo eius iure in actis
apparet,vt fuit reſolutum in Feſulana Prępoſiturę 27.
Ian.1563.coram Robuſterio, & ſæpius in alijs. † Non 8
obſtat , quòd cauſa eſt commiſſa in Curia in prima in-
ſtantia , & propterea non mirum,ſi non conſtet de iu-
ſtificatione, cùm non adſint aliqua acta , quia ſiue in
prima,ſiue in alijs inſtantijs verſemur , ſemper verum
erit dicere gratiam non iuſtificari ex actis , & propte-
rea ex eis apparere de non iure.† Nec placuit,quod di- 9
citur gratiam Gaſparis iuſtificari ex vacatione in mē-
ſe Octobris,quia datur acceptatio alternatiuæ,& quā-
nis alternatiua non ſuffragetur Epiſcopo non reſiden-
ti , tamen onus probandi non reſidentiam incumbit
Gaſpari , quia Matthias habet fundatam intentionem
ſuam in acceptatione alternatiuæ , & ſi Gaſpar dicit ,
quòd alternatiua non ſuffragetur propter non reſiden-
tiam,habet id probare,vti fundamentum ſuę intentio-
nis: b Vltra quod Gaſpar in ſua gratia (*perinde valere*) b
narrat Ordinarium gaudere alternatiua . Non obſtat,
quòd conſtat de iure Gaſparis ; quia eius gratia com-
prehendit etiam caput deuolutionis, & Beneficium e-
rat deuolutum propter negligentiam Patronorum, &
Epiſcopi, † quia, cùm eſſet lis non ſolùm inter Patro- 10
nos,ſed etiam inter præſentatos,non eſt locus deuolu-
tioni,nec intrat diſpoſitio, c.quoniam de iurepatr. Io.
And.in c.cùm nos n.2.v.Vnde iura, Ant.de Burt.n.7.v.

iura

iura ergo, Imol.n.7.v.nec obſtat, de offi.ord.Lap. alleg.
78.n.15. cum alijs allegatis in cauſa Dertonen. Iuriſp.
19.Febr.1601.coram R.P.D.meo Penia.

ANNOTATIO.

a Et quòd gratia(*ſi neutri*)requirat litem de tẽpore da-
tæ, Verall.dec.34.n.1.& ſeq.p.2. Mant.deciſ.50.n.1.
Rota dec.455.n.1 p.2.in rec.Garz. de benef.p.6.c.2.
n.212.& ſeq.& ſicut piſcis non poteſt eſſe ſine aqua,
ita nec gratia (*ſi neutri*)ſine lite, vt fuit dictum in Sa-
lamantina Archidiacona.16.Iunij 1581.coram Ru-
beo,& quòd non concedatur pro lite mouenda, Ve-
rall.dec.34.n.4.p.2.& fuit dictum in Verdun.Cano-
nicat coram R.P.D.Pamphil.impreſſa penes Garz.
de benef.p.5.c.3.n.44.Et eſt adeò verum requiri litẽ
de tempore datæ dictę gratiæ, vt ſi tunc eſſet citatio
exequuta,ſed non retroducta, & poſt datam gratiæ
reproducta ſit, non ſufficeret, cùm reproductio ſit
neceſſaria ad inducendam litem reſpectu rei, ita di-
xit Rota in Legionen.Parochialis 16.Maij 1603.co-
ram R.P.D.Ortembergo:Benè verum eſt, quòd non
eſt neceſſaria vera lis,ſed ſufficit lis de facto, Mant.
dec.99.n.4 vbi dicitur fuiſſe ſępius reſolutum,& fuit
dictum etiam coram eod. Sanctiſſ. in Toletana Ar-
chipresbyt.24.Ian.1603.de qua infra:Si tamen adeſ-
ſet defectus iuriſdictionis in iudice, tunc non dicere-
tur adeſſe lis, neq; de facto ad effectum gratię (*ſi neu-
tri*) vt fuit dictum in Placentina Decanatus 12.No-
uemb.1593. coram bo.me.Penia, & faciunt tradita
per Pariſ.de reſig.li.2.q.3.n.46.& ſeq. prout etiam ſi
de tempore obtentę gratiæ(*ſi neutri*)impetrans inci-
diſſet in regulã de Annali, nõ dicitur lis aliqua exta-
re, cùm d.regula tollat primam gratiã cum omnib.
inde ſecutis,& proinde etiam litem;ita fuit dictũ in
Cremon. Beneficij 9.Decemb.1398. coram Gypſio.
11 Circa† hanc concluſionem firmatam in d.deciſione eſt
conſiderandũ, quòd cùm alternatiua requirat quali-
tatem reſidentiæ, videtur, quòd ille, qui ſe fundat in
alternatiua probare etiam debeat dictam qualitatẽ
reſidentiæ, prout hanc opinionem Rota firmauit in
Illerden.Portionis 2.Iunij 1606.coram bo.m.Penia;
& hanc etiam opinionem ſequitur Gonz. ſuper reg.
8.gl.43.n.92.& ſeq.& Garz.de ben.p.5.c.1.n.502.&
ſeq.licèt Gonz.id limitet, quando prouiſus ab Ordi-
nario eſſet actor, ſecus autẽ ſi eſſet poſſeſſor,& reus;
prout etiam incidenter idem videtur ſenſiſſe Rot.in
dec.651.n.4. p.1.in rec. nihilominus etiam prouiſio
ab Ordinario vigore alternatiuæ, licèt ſit in poſſeſ-
ſione, incumbere onus probandi reſidentiam, firma-
uit Rota in d.Illerden.Portionis, & id videtur fun-
datũ optima ratione; quia prouiſus Apoſtolicus ſatis
fundat ſuam intentionẽ in regula reſeruatoria octo
menſium; Poſtquam autem actor fundauit plenè ſuã
intentionem, etiam reus, & poſſeſſor debet probare
plenè ſuam exceptionem, Dec.in c.in præſentia, n.
48.& 49.de probationib.Rot.dec.75.n.1.& dec.618.
n 5. p.1.diu. propterea cùm prouiſus ab Ordinario
fundet ſuam exceptionẽ in alternatiua,& alternati-
ua requirat qualitatem reſidentiæ, non ſufficit reo
probare acceptationem alternatiuę; niſi etiam pro-
bata hac qualitate reſidẽtiæ ex vulgari regula, quod
fundans ſe in diſpoſitione requirente aliquam quali-
tatem, debet probare illam qualitatem, Pariſ. conſ.
56.n.14.lib 3.Oſaſc.dec.165.nu.6. & in ſpecie, quòd
excipiens probare debeat omnes qualitates neceſſa-
rias ad effectum, vt intentio ſua concludat, dicit
Franch.in c.1.nu.1.not. de præſcript. in 6.& fuit di-
ctum in Romana Incendij 24.Nouemb.1606.coram
Sanctiſſimo, de qua infra, vbi datur exemplum de
excipiente de reſignatione, qui tenetur probare qua-
litatem publicationis neceſſariæ ad validitatem re-
ſignationis. *Oliuerius Beltram.*

EGITANIEN. CANONICATVS.

Merc. 5. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Alternatiua non habet locum in Canonicatibus ſimulta-
neæ collationis, non obſtante diuiſione turni facta
inter Epiſcopum, & Capitulum.

SVMMARIVM.

1 *Canonicatuum collatio in Cathedrali eſt ſimultanea Epiſco-
pi cum Capitulo.*
2 *Alternatiua non intrat beneficijs ſimultaneæ collationis, &
ſub n.6.*
*Amplia etiam ſi adſit concordia, in qua Capitulum conceſſit
Epiſcopo collationem Canonicatuum vacantium in ſuo
turno, ſi in confirmatione d. concordiæ expreſsè fuerit di-
ctum, quòd Epiſcopus non poſſet conferre, niſi in menſibus,
in quibus Capitulum conferre poteſt ſub n.4.& 7.*
3 *Status vltimus ſufficit ad ſuſtinendam collationem factam
vti de reſeruato.*
5 *Iure alterius vtens non poteſt habere plus iuris, quàm ha-
beat ille, cuius iure vtitur.*
7 *Alternatiua an comprehendat beneficia, quæ non ſunt de
ſui natura libera collationis, ſed ſimultanea, ſtante diuiſio-
ne iuris conferendi per turnum.*

DECISIO XCV.

GRatia Sebaſtiani eſt iuſtificata quoad reſeruatio-
nem: nam, quòd Canonicatus vacauerit de men-
ſe Auguſti eſt in confeſſo apud partes; ſolùm contro-
uertitur, An Epiſcopus gaudeat alternatiua etiam quo-
ad Canonicatus,& per conſequens menſis Auguſti, vti
alternatus ſpectet ad Epiſcopum; † Verùm cùm agatur 1
de Canonicatibus in Eccleſia Cathedrali, in quibus de
iure communi collationem habet communem cum
Capitulo, Gl.in c.cùm Eccleſia Volterana, vbi Abb.n.
8.de elect.Caſſad.dec.22.de præb.Put.deciſ.27.eod.tit.
& fuit ſæpius dictum, † non intrat alternatiua, ſed ex- 2
cluditur a ſimultanea. a c.cùm in illis, §.ſi de beneficio, a
& ibi not. de præb. in 6. fuit dictum in Salamantina
Portionis 30. Aprilis, & 5. Maij 1599. coram R.P.D.
meo Mellino, & ſæpius in alijs. Et tantò magis, quia
vacante Scholaſtria, quę eſt dignitas in eadem Eccleſia
Cathedrali de Menſe Octobris, & alio Canonicatu in
Menſe Auguſti, Papa contulit vti reſeruatos,& proui-
ſiones Apoſtolicæ ſortitæ ſunt effectum, quæ ſunt vl-
timæ,& demonſtrant vltimum ſtatum, & quaſi poſſeſ-
ſionem, † & ſufficiunt ad ſuſtinendam collationem fa- 3
ctam, vti de reſeruato, Calde.conſ.23.de præb.Put.dec.
206.lib.1. Mobed.deciſ.8. de priuil. fuit dictum in Vi-
cen. beneficij 19. Nouemb. 1599. coram R.P.D. meo
Decano,& in Gerunden. beneficij 11.Decemb. eiuſdẽ
anni coram Reuerendiſs. Patriarcha Alexandrino; † 4
Non obſtat concordia, in qua Capitulum conceſſit E-
piſcopo collationem Canonicatuum vacantium in ſuo
turno, b quia in confirmatione expreſsè ſtatuitur, quòd b
Epiſcopus non poſſit conferre etiam vigore alternati-
uæ niſi in menſibus, in quibus Capitulum conferebat.
Vnde cùm vltra confirmationem Capitulum nihil
prætendere poſſit, vt fuit dictum in vna Colimbrien.
Canonicatus 24.Maij 1599.coram R.P.D.meo Melli-
no, † ſicut Capitulum non poterat conferre in menſi- 5
bus reſeruatis; ita nec Epiſcopus, qui iure Capituli vti-
tur, ad l.nemo plus iuris, ff.de reg.iur.

AN-

Digitized by Google

ANNOTATIO.

a Et † quòd alternatiua non comprehendat beneficia
ſimultaneæ collationis, latè Conzal.ſuper reg.8.gl.
45. & latè Garz.de benef. p.5.c.1. nu.474. vbi refert
plures Deciſiones Rotę, & declarat quando dicatur
libera collatio Epiſcopi.

b Quando Epiſcopus, & Capitulum diuidunt per tur-
6 num ius, & exercitium† conferendi beneficia ſimul-
taneæ collationis, tunc Epiſcopus in ſuo turno, reſ-
pectu dictorum beneficiorum gaudet alternatiua,
quia tunc verum eſt dicere, quòd Epiſcopus liberè
confert, Seraph.Dec.1296 nu.8. & alias Deciſiones
refert, & ſequitur Garz. de benef. p.5.c.1.nu.708. &
plenè Gonz.d.Gl.45.§.1.nu.13.& ſeqq. prout etiam
hanc opinionem tenuit Rota, Dec.232.ſub n.4.p.1.
in rec.& in Tiraſonen. Canonicatus 17.Iunij 1610.
coram R.P.D.Pirouano.

7 Limitãtur prędicta non procedere, quando huiuſmodi
diuiſio eſſet cõfirmata à Sede Apoſtolica, cùm clau-
ſula (*ſaluis affectionibus, & reſeruationibus, & ſine eo-
rum præiudicio*) tunc enim etiam ſi Epiſcopus habeat
liberam collationem beneficiorum vacantiũ in ſuo
turno, tamen non gaudet alternatiua, Gonz.d.Gloſ.
45.§.1.n.74.iuncto n.65. & ſeq.& Garz.de benef. p.
5.c.1.n.724. & ſeq. & fuit dictum in Barbaſtren. Ar-
chipresbyt. 15. Iunij 1615. coram R.P.D.Pirou. &
latiſſimè in ead.15 Apr.1619.coram R.P.D.Vbaldo.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. PRIORATVS.

Merc. 5. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Recurſus præſumitur habitus ab habente intereſſe, quando non conſtat niſi de intereſſe illius tantùm, ſed ſi plures habent intereſſe, tunc præſumptio eſt æquiuoca, & non poteſt in pœnam dicti recurſus deueniri contra vnum ad relaxationem cenſurarum, quę requirunt plenam probationem.

SVMMARIVM.

1 *Recurſus ad Iudices laicos præſumuntur prouenire ab habente intereſſe, quod tamen non procedit, vbi agitur de graui præiudicio, n.7.*

2 *Si plures ſunt, qui poſſunt habere intereſſe, præſumptio eſt æquiuoca, & n.6.*

3 *Recurſus ad effectum incurſus cenſurarum requirunt certam, & plenam probationem.*

4 *Teſtes etiam nulliter examinati reddunt turbidam iuris præſumptionem.*

5 *Recurſus habitus ab vno ex conſanguineis præſumitur de mandato conſanguinei habentis principale intereſſe.*

DECISIO XCVI.

DOmini cum præſuppoſito, quòd fuerint reſtituti
omnes fructus percepti a Gundiſaluo, ſeu eius no-
1 mine, dixerunt eum abſoluendum a cẽſuris,† quia licèt
impedimenta, & recurſus præſumantur prouenire ab
habentibus intereſſe, vt fuit ſæpius reſolutũ, & ſignan-
ter in cauſa Carthaginen.portionis 14.Nouemb.1594.
coram Reuerendiſs.Patriarcha Alexandrino, & in Ci-
uitaten.Scholaſticæ 24.Martij 1597.coram R.P.D.De-
2 cano,†tamen cùm agatur non ſolùm de intereſſe Gun-
diſalui præſentati, ſed etiam de intereſſe Marchionis
de Saluz præſentantis, vt præſentatio per ipſum facta
ſortiatur effectum, & non prouiſio Apoſtolica, in iſta
a præſumptione æquiuoca, non videtur poſſe fieri fun-
3 damentum ſolitum contra Gundiſaluum †a præſertim
ad effectum cenſurarum requirentium certam, & ple-
nam probationem, b & tantò magis, quia plures teſtes b
dantur, qui dicunt impedimẽta fuiſſe pręſtita ad inſtã-
tiam Marchionis,†qui licèt ſint nulliter examinati, ta- 4
men negari non poteſt, quin reddant magis turbidã, &
elidant præſumptionẽ, quę potuiſſet oriri contra Gun-
diſaluũ. Non obſtat tex.in c.conſtitutis il t.de teſt.quia
ibi intereſſe erat ſolius Epiſcopi, quia erat delatus de
crimine Simoniæ, & ideò†impedimentũ præſtitum ab 5
eius conſanguineis pręſumitur præſtitum eo mandãte,
& ibi conſiderat Summus Pontifex, quod Archiepiſc.
poterat prohibere, ſi volebat, quòd non contingit in
caſu iſto, attenta qualitate perſonæ Marchionis; Non
obſtant literæ Procuratoris Commiſſarij, quia notum
eſt Commiſſarium conſtituere Procuratores nomina-
tos à Prouiſis, & ideò iſtæ literæ non ſunt attendẽdæ.

ANNOTATIO.

a Et quòd,†quando Recurſus potuerunt haberi à plu- 6
ribus, non probantur certitudinalem contra vnum,
niſi ille fuerit nominatus, Rot.Deciſ.191.n.5.p.2.in
rec.& Deciſ.534.n.8.in fin. p.1.in rec.

b Præſumptio illa,†quòd Recurſus præſumatur habi- 7
tus ab habente intereſſe non procedit, vbi agitur de
graui præiudicio, Rot.Dec.634.n.7.& Dec.602. n.
3.p.1.in rec.& fuit dictum in Calaguritana beneficij
16.Febr.1620. coram R.P.D.Coccino Decano, vbi
dicitur præſumptionẽ habere locum ſolùm, quando
agitur ad effectum denegandi audientiam, & nõ ha-
bere locum ad effectum declarationis cenſurarum
dixit etiam Rot.Deciſ.751.nu.3.p.2.in rec. vbi fue-
runt per errorem omiſſa hæc verba (*quæ & ſi præſumantur geſta de mandato Martini*) poſt illud verbum
(*Et ſi*)

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Lunæ 10. Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Vxori non competit actio ad fructus dotis promiſſæ viro ipſa abſente, niſi Notarius ſtipulatus fuerit fauore omnium, quorum intereſt, quæ clauſula acquirit ius omnibus, quorum intereſt, etiam ſine ceſſione, maximè concurrente iuramento.

SVMMARIVM.

1 *Vxori non competit actio ad fructus dotis contra promiſſorem dotis, quando dos fuit promiſſa viro ipſa abſente, niſi ſit ei ceſſa actio à viro, vel ab hæredibus viri.*

2 *Limita non procedere, quando in inſtrumento promiſſionis Notarius ſtipulatus eſſet fauore omnium, quorum intereſt, & intereſſe poteſt, & n.6.*

3 *Stipulatione Notarij fauore omnium, quorum intereſt, acquiritur ius abſenti, etiam ſine ceſſione, & n.9.*

4 *Maximè accedente iuramento.*

An ſit neceſſaria ratificatio abſentis, n 8.

5 *Iuramentum operatur, vt competat actio ſine ceſſione.*

7 *Vxor ſtante negligentia viri in exigendo dotem poteſt ipſa agere pro exactione, etiam ſi non ſibi, ſed marito facta ſit promiſſio.*

DECISIO XCVII.

OMiſſa diſcuſſione, an fructus debeantur, de qua, ſi
opus erit, particulariter videbitur, ſed præſuppo-
ſito pro nunc, quòd debeantur; ſtrictè ad dubium, quod
quæritur, cui competat actio ad illos exigendum, fuit
concluſum eam competere D.Victoriæ,†licèt aliàs vi- 1
deatur mulierem non poſſe agere ad fructus, & vſuras
dotales, quando fuit dos, ea abſente, viro promiſſa, niſi
actione ſibi ceſſa à viro, vel ab hæredibus viri, vt per
Corn.conſ.211.ſub n.1.lib.3 quia quod ſtatutum eſt in
do-

Digitized by Google

dote per l.Socer §.Lucius.ff.ſol.matr. l.ſi pro te, C.de
dot. promiſſ. debet habere locum in his fructibus, qui
ſunt ad dotem acceſſorij, vt dicit ibi Corn.Tamen ſu-
2 mus extra iſtam difficultatem,†cum D.Victoria nõ ſit
excluſa, imò cõprehenſa in promiſſione propter ſtipu-
lationem Notarij fauore omnium,quorum intereſt, &
a intereſſe poſſet, a Guidop.conſ.6 n.6.Gabr.de iur.dot.
3 concl.3.n.7.†Ex huiuſmodi enim ſtipulatione generali
b acquiritur abſentibus; b quorum intereſt,ius ſine ceſſio-
c ne.c Nat. qui de communi conſ. 534.num.8.Pariſ.conſ.
82.nu.4.lib.9.Afflict.ſuper conſt.lib.1.rub.73.ſub n.41.
4 v.& hoc habet locum,Corn.conſ.139.n.6.lib. 3.† præ-
ſertim accedente iuramẽto.Alex.conſ.207.n.2. & 208.
in princ.l.7.Aym.conſ.304.col.2.verſ.ſecundò reſpon-
deo,Hier.Gabr.conſ.129.nu.9.lib.1. Gabr.dicta concl.
5 3.n.4.†Eſt enim de natura iuramẽti, vt eo interueniẽte
quæratur actio ſine ceſſione,Rom.cõſ.76.ante n.1.Iaſ.
in l.ſtipulatio, §.ſi ſtipuler in fin.ff.de verb.oblig. Non
obſtat,quod dicitur de alimẽtis,præſtitis D.Victoriæ à
D. Proſpero, quia vltra quod D. Victoria id negat,
iſtud daret actionẽ D.Proſpero pro eorum repetitione
contra ipſam D. Vict. non tamen tolleret actionẽ illi
competentẽ ad fructus dotis contra dotis promiſſores.

ANNOTATIO.

6 a Cũ† hodie in inſtrumẽtis dotalibus apponatur clau-
ſula Cameralis, quæ habet in vẽtre ſtipulationẽ pro
omnibus quorũ intereſt,poterit vxor, pro dote pro-
miſſa non ſibi,ſed marito agere ita fuit dictũ in Ro-
mana dotis 18.Aprilis 1619.coram Vbaldo,vbi etiã
dicitur,quòd in caſu,in quo vxori,ex promiſſione fa
7 cta à marito,non cõpeteret principaliter actio,†ni-
hilominus ſtante negligentia viri in exigẽdo,poſſet
implorare Iudicis officium pro exactione ſuæ dotis.
8 b Eſt ſatis cõtrouerſa quęſtio an ex ſtipulatione† Nota-
rij acquiratur ius abſenti ſine ratificatione,& acce-
ptatione,de qua latiſſimè per Rot.Dec.12.p.1.in rec.
vbi infiniti hinc inde cumulantur, & Rota ſequitur
hanc diſtinctionem,quod aut agitur ad effectum, vt
ſit acquiſitũ ius,ſeu dominiũ abſenti, & tunc requi-
ritur acceptatio abſentis,aut ad effectum,quòd non
poſſit ante ratificationẽ abſẽtis ille,qui ſe obligauit
pœnitere,& tũc nõ eſt neceſſaria acceptatio, ita di-
ſtinxit Rota in Dec.683.n.4.p.1.diu.in rec.p.2.Dec.
369.n.3.& Dec.488.ſub n.6.& benè etiam declarat
Surd.conſ.60.ſub n. 10.Et cũ hac diſtinct. ad concor-
diam reducuntur duę Dec.quæ videntur contrariæ,
ſcilicet Deciſ.262.ſub n.5.p.1.in recent.vbi firmatur
quòd magis cõmunis opinio eſt,quòd per ſtipulatio-
nẽ Notarij acquiratur ius abſenti, etiam ſine ratifi-
catione,cuius cõtrarium latè firmatur in d.Dec. 12.
ſub n.3 .ead.p.1.Satis tamen dicitur cõſtare de acce-
ptatione,& ratificatione ex ſola ſciẽtia abſẽtis abſ-
que alio actu poſitiuo,Gabr.de verb.ſignif.cõcl.1. n
102.in fin.Gõzal.ſuper reg.8 .Gloſ.26.n.25. Rota d.
Dec.663.n.2.p.1.diuerſ.& in recent.Deciſ. 262. n.2.
p.1.& Rota inter impreſſas penes Zach Dec.124.n.
1.fuit dictũ in Nepeſina vſusfructus, 3. Dec. 1607.
corã R.P.D.Caualerio, & latè in Romana donatio-
nis 21.Aprilis 1614.coram R.P.D. Vbaldo.Et iſta
ſciẽtia abſentis præſumitur, cũ ſcientia præſumatur
in ijs,quæ afferũt commodum.Menoc. de præſump.
lib.6.præſumpt.23. nu.84.& in his terminis Rota d.
Deciſ.261.n.9.vel ſaltem ſolis præſumptionibus, &
coniecturis iſta ſciẽtia probatur, vt ad hoc propoſi-
tum fuit latè dictum in d. Romana donationis 21.
Aprilis,1614.coram R.P.D.Vbaldo.
9 c Circa† verò illud an ſtãte ſtipulatione Notarij ſit ne-
ceſſaria ceſſio, negatiuam firmat Rota hic,quæ etiã
eſt magis communis, vt teſtatur Gabr.de v. oblig.
concl.1.nu.98.verſ.contrarium,item nec etiam eſſet
neceſſaria ceſſio,quando inſtrumentum eſt Quarãti-
giatum,vel cõtinet obligationem Cameralem.Hõd.
conſ.25.n.12.lib 2. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA PRÆTENSÆ HÆREDITATIS.

Lunæ 10.Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis ex pluribus actibus probatur, de qui-
bus in Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditatis aditio probatur ex poſſeſſione rei hæreditariæ,
& num.7.vbi declaratur.*
2 *Item aditio probatur ex locatione bonorum hæreditariorum
& ſub num.8.*
3 *Aditio probatur ex contractu inito ſuper re hæreditaria, e-
tiam in minimo.*
4 *Aditio probatur ex actu,qui citra ius, & nomẽ hæredis ex-
pediri non poteſt.*
5 *Aditio probatur ex ſolutione debitorum defuncti,& n.9.v-
bi limitatur.*
6 *Promiſſio de donando non transfert dominium,ſed ſolùm pa-
rit actionem perſonalem contra promiſſorem.*

DECISIO XCVIII.

VIſum fuit Dominis ſatis probari Marcellam fuiſſe
de facto hæredem Marij, & ſucceſſiuè poſt eam
Iſabellam,& Dominicam ipſius Marcellæ filias. Nam
†quòd Marcella ſe palã pro hærede geſſerit, ex eo de- 1
tegitur, quòd domum, quæ ipſius Marij fuit, poſt eius
obitum vti propriam tenuit, & poſſedit, a Bart.in l.pro a
hærede in princ.ff.de acquir.hæred.& conſ.207. n.3.&
eã locauit mediãte perſona Auguſtini Capotij eius vi-
ri,†per quam locationẽ probatur aditam fuiſſe ab ipſa 2
hæreditatem, b Corn.conſ.130.num.4.& ſeq.lib. 2. Ma- b
rant.in l.is poteſt, n.77.ff.de acquir.hæred.ſeruitutem
cuidam feneſtræ in ea cõſtituit,& alteri conceſſit, † ex 3
cõtractu enim ſuper re hæreditaria inito, etiã in mini-
mo inducitur aditio hæreditatis,Natt.conſ.448. ſub n.
18.Cæſ.de Graſſ.Deciſ.11.nu.12.de teſta.Poſt Marcel-
lam,Iſabella,& Dominica continuarũt poſſidere dictã
domum,vti propriam,& iudicialiter petierũt illam li-
berari à cenſu ſuper ea impoſito a Mario,reſtituto, ſeu
depoſito eius pretio,quod conuincit ipſas etiã mediatè
ſaltẽ fuiſſe heredes Marij†cùm ſit actus,qui citra ius,& 4
nomẽ hæredis expediri non poſſit,l.pro hærede, §.Pa-
pinianus, & l. gerit, vbi Bart.n.19.ff.de acquir.hæred.
§.fin.Inſt.de hæred.qual.& diff. Probatur inſuper Iſa-
bellã,& Dominicam fuiſſe hæredes Marij quia citatæ,
tãquam hæredes eiuſdem à Præceptore Sancti Spiritus
ſuſtinuerunt litẽ coram Vicario Vrbis,ſuper ſolutione
cenſuũ decurſorum tempore,quo viuebat Marius,†ſo- 5
lutio autem debitorum defuncti ſpectat ad hæredẽ, &
hæredem deſignat, Bart.in l.potuit, n.20.C.de iur.de-
lib.Dec.conſ.449.n.9.cum ſeq. c Quod factum fuit non c
ſolùm ſciente,& patiente Dominico auctore aduerſa-
riũ,ſed etiam approbãte per comparitiones in iudicio
factas ab ipſo,vti Procuratore Iſabellæ,& Dominicæ,
l.fin.in princ. ff. de inoff. teſt. latè Tiraq. de retract. li-
gnag.§.1.Gloſ.6.num.167. & ſeqq. Nec placuit Domi-
nis,quod ex aduerſo dicitur Dominicum comparuiſſe,
vti Procuratorem propter donationem ab ipſo factã,
† quia vltra quod eſt promiſſio de donando, per quam 6
non erat translatum dominium,ſed ſolùm competebat
actio perſonalis contra Dominicum,l.ſi ſterilis,§.ſi tibi
fundus,ff.de act.empt.l.qui fundum,ff.de cõtrah. empt.
Aym.conſ.184.ante fin. Quando etiam eſſet donatio,
non eſſet donatio iuriũ hæreditariorum,aut hæredita-
tis, ſed

Digitized by Google

tis,ſed donatio particularis iurium certæ domus,& ad fauorem Iſabellę tantùm,cùm tamen iudicium agitatū fuerit,tàm contra Dominicam, quàm contra Iſabellā, & vtriuſq; nomine comparitum per Dominicum,quæ ſicut fuerunt conuentę vti hæredes Marij,ita à Dominico defenſæ,nec aliter contingere potuit,quia Hoſpitale ignorabat talem donationem, nec de ea conſtabat in actis. Vlterius commiſſio præſentata apparet ſub die 30. Ian. 1584. & ſic pendente die ante prætenſam donationem,quæ fuit facta 10.Febr.eiuſdem anni. Accedit etiam, & prædictam aditionem adminiculatur Alexander Cancellarius frater Fabij Patris, qui in relatione calculi per eum facta Marcellam,& Iſabellam ſemel,atq; iterum hæredes Marij appellat. Iuuant etiā articuli dati pro parte Marcellæ, & teſtes ſuper eis examinati,vſque de anno 1564.in quibus articulatur, & probatur Marium nullis relictis filijs deceſſiſſe, & poſt eius mortem Æmiliam,&Marcellam ſorores germanas diuiſiſſe bona paterna, ex quibus,& ex alijs, de quibus per informantes ſimul iunctis, fuit concluſum conſtare Marcellam,& ſucceſſiuę Iſabellam,& Dominicam fuiſſe hæredes Marij de facto, quicquid de iure dicendum ſit, ad quod ſpectat diſcuſſio ſuper legitimitate,vel illegitimitate Dominici,quo cognito apparebit ad quē de iure ſpectet hęreditas,& cui dicatur delata.

ANNOTATIO.

7 a Ex poſſeſſione rei hæreditariæ præſumitur † aditio hęreditatis,quando non conſtat de alio legitimo titulo poſſidendi,latè Mant.de coniect.vlt.vol.lib.12. tit.12.n.8.vbi vide tres limitationes.Surd.conſ.456. n.32.dato verò alio titulo poſſidendi,tunc ex poſſeſſione nō infertur ad aditionem, Vrſil.ad Afflict.dec. 372.n.7.Mant.d.tit.12.ſub n.8. v.Et hoc ſanè,Pereg. conſ.93.in fi.lib.3.& fuit dictum in Romana aditionis hæreditatis 9.Nouemb.1610.coram bo.me. Penia,& in Anconitana cenſuum 30.April.1621.corā R.P.D.Buratto.Et nota,quòd non poteſt allegari titulus fideicommiſſi ad excludēdam aditionem, quia poſſeſſio fideicommiſſi non poteſt capi propria authoritate, ſed debet capi authoritate iudicis, vel de manu hæredis,vt fuit dictum in Romana Caſalis 16. Iunij 1593.coram Illuſtriſs.Mellino, & in Romana de Margauis 13.Ian.1603. coram eodem Mant. de

8 b coniect.vlt.vol.† d.lib.12.tit.12.n.11. Rota dec.495. nu.2.p.1. in rec. vbi dicitur hoc magis procedere, quando locatur res vti propria, & cum aſſertione, quòd ad ipſum res ſpectat.

9 c Solutio debiti hæreditarij,licèt arguat† aditionem, Menoch.de præſump.lib.4.præſump.101.n.80.Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.12.tit.12.nu.5.ſi tamen debitum ſolutum eſſet modicum, tunc non argueret aditionem,Laderch.Imol.conſ.3.n.5.verſ.quinimò, Menoch conſ.772.ſub n.12. *Oliuerius Beltr.*

TOLETANA ARCHIPRESBYTERATVS de Mondeſar.

Lunæ 17.Martij 1603.

ARGVMENTVM.

Indultum Iuris præſentandi ad beneficia in menſibus reſeruatis non ſuffragatur in locis, vbi Epiſcopus eſt Cardinalis.

SVMMARIVM.

1 *Indultum conferendi in menſibus reſeruatis non ſuffragatur, vbi Epiſcopus eſt Cardinalis, quia tunc nulli adſunt menſes reſeruati, & ſub n.4.*

Regula 8.non excipit, niſi Cardinales ordinarios collatores, & nu.4.

2 *Epiſcopus ex ſua ordinaria facultate habet ius conferendi in omnibus menſibus.*

3 *Indultum conceſſum Ordinario collatori conferendi in omnibus menſibus nihil de nouo tribuit,ſed ſolum remouet obſtaculum,& impedimentum reſeruationis regula 8.& n.5.*

6 *Indultum conferendi conceſſum Ordinario collatori non tribuit facultatem conferendi beneficia ſpectantia ad collatorem inferiorum.*

DECISIO XCIX.

DVbitaui an Petro eſſet ius quęſitū ex præſentatio-
ne Marchioniſſæ de Mōdeſar,& Domini negati-
uè reſponderunt,†quia cùm indultum iuris præſentan- 1
di fuerit à Papa conceſſum Marchioni ſolū in menſib.
diſpoſitioni Apoſtolicę reſeruatis,ita vt nullatenus ex-
tendatur ad menſes,in quibus Ordinarij ſua ordinaria
authoritate prouidere poſſunt,licèt parochialis vaca-
uerit in menſe Iulij,cùm tamē tunc Toletanæ Eccleſiæ
præſideret Cardinalis Quiroga, nulla potuit ratione
menſis dari reſeruatio, quia verba regulæ nominatim
excipiunt beneficia ſpectantia ad prouiſionem Cardi-
nalium,ᵃvt fuit dictum in vna Hiſpal.Portionis 19.Ian. a
1594.coram R.P.D. meo Decano,quando ordinaria,
vt in caſu iſto,auctoritate cōferūt Creſ.dec.20.de pręb.
Non obſtat,quòd Indultum excipit beneficia,de quib.
ipſi Ordinarij ſua ordinaria poteſtate cōferre poſſunt,
†quia Ordinarij non ſolùm habent ex ſua ordinaria fa- 2
cultate ius conferendi omnia beneficia ſua Diœceſis,
c.2. c.ex parte c.conſtitutus de conceſſ. præb. c.omnes
Baſilicæ 16.q.6.Sed etiam in omnib. menſib. Put.deciſ.
496.n.3.li.2.† & quando excipiuntur Cardinales ordi- 3
narij à regula reſeruatoria,nihil de nouo illis concedi-
tur,ſed obſtaculū tantùm,& impedimentū remouetur,
ᵇ vt dicit Put.d.deciſ.Simonet.de reſeru.q.5.n.10.& 11. b

ANNOTATIO.

a Et † quòd vbi Cardinalis eſt Epiſcopus non dentur 4
menſes reſeruati, quia reg.8. reſeruatoria menſium expreſsè excipit Cardinales,latè Gonz. ſuper reg.8. gl.24.per totam,& fuit dictum in Reatina Præpoſituræ 23.Ian.1615.coram R.P.D.Coccino Decano, iſta tamen exceptio Cardinalium, de qua in regula, non habet locum, niſi quoad Cardinales ordinarios collatores,latè Gonz.d.gl.24.n.38. qui plura cumulat.Verum eſt tamen,quòd comprehendit Cardinales ordinarios collatores,ne dum ſi ſint Epiſcopi,ſed etiam ſi ſint Abbates,& inferiores collatores,prout latè fuit deciſum in d.Reatina Præpoſituræ, per deciſ.Seraph.980. n.7.

b Prout†etiam indultum conceſſum Ordinario colla- 5
tori nihil de nouo tribuit, ſed tantùm remouet obſtaculum reſeruationum;Mand.conſ.724.n.3.Gonz. gl.24.n.24.vbi plures cumulat, & gl.53.nu.28.Rot. dec.530.n.7.p.3.lib.3.diuer.adeo quòd collatio facta vigore indulti cenſetur facta authoritate ordinaria, Gonz.d.gl.24.n.68.& fuit dictum in allegata Reatina Præpoſituræ 23.Ian.1605. coram R.P.D.Cocci-
no Decano, † & ideo vigore iſtius indulti Ordina- 6
rius non poteſt conferre ea beneficia, quæ aliàs remotis reſeruationibus conferre non poſſet, & collatio ad alios ſpectaret, Mobed. dec.1.nu.3. de priuil. Rot.dec.642.p.2. in rec. fuit dictum in Argentina Canonic.9.Maij 1611.coram Cardinali Pamphilio, imò ſufficeret ſola quaſi poſſeſſio conferendi alteri ius ad effectum,vt Epiſcopus vigore indulti conferre non poſſet,Put.dec.206.lib.1. iuxta antiquam impreſſionem, Mohed. deciſ.8. de priuil. Rot.deciſ. 702.num.2.p.4.in rec.

Oliuerius Beltraminus.

VI-

VITERBIEN. DECVRSVS AQVARVM.

Lunæ 17. Martij, 1603.

ARGVMENTVM.

Aquæ ducendæ quaſi poſſeſſio requiritur de tempore motæ litis ad effectum manutentionis. Teſtes in concurſu, quinam ſint præferendi.

SVMMARIVM.

1 *In manutentionis iudicio non eſt neceſſe probare poſſeſſionem antiquam, ſed ſufficit probare paulò ante motam litẽ.*

2 *In quaſi poſſeſſione ducendi aquam non eſt neceſſe probare ſcientiam aduerſarij.*

3 *Teſtes plures ſunt præferendi paucioribus.*

4 *Teſtes non intereſſati, & deponentes per meliores rationes, & cum aſſiſtentia ſtyli, & conſuetudinis generalis, ſunt præferendi.*

5 *Manutentio non competit ei, qui non docet de poſſeſſione de tempore motæ litis.*

DECISIO C.

IN conflictu probationum, & teſtium hinc inde examinatorum viſum fuit Dominis poſſeſſionem Archidiaconi melius, & concludentius probari; dantur enim pro eo depoſitiones plurium teſtium, quòd in ortu Solis die Iouis conduxit aquam, de qua eſt controuerſia, ad ſuum prædium, & de ſucceſſiuo, ac continuato
1 tempore, † quamuis ad effectum obtinendi in interdicto aquæ quotidianæ, & æſtiuæ ſufficeret probaſſe, quòd ſuperiori anno aquam duxerit, l. 1. in princ. ff. de aq. quot. & æſt. Ruyn. conſ. 191. n. 3. in fin. & n. ſeq. lib. 1. & ſemel tantùm idem Ruyn. conſ. 196. ſub n. 9. v. & ideo
2 lib. 5. Menoch. de retin. remed. 6. n. 15. † Et licèt non eſſet neceſſaria ſcientia aduerſarij, Ruyn. d. conſ. 191. n. 4. ea tamen abundè probatur per teſtes, qui dicunt eum continuaſſe ſuam poſſeſſionem non obſtantibus contradictionibus aduerſarij, & etiam poſt moleſtias illatas vigore monitorij Aud. Cam. Probatur etiam poſſeſſio Archidiaconi per duos teſtes pro parte Io. Laurentij examinatos, & propterea dixerunt Domini, teſtes, qui deponunt de eius poſſeſſione, eſſe præferendos teſtib. ad-
3 uerſario fauentibus, non ſolùm † quia ſunt plures, c. licèt cauſam, v. ex præmiſſis de probat. Gl. in c. ſi teſtes in gl. magna 4. q. 3. latè Gabr. de teſt. concl. 5. num. 50. Cæſ. de
4 Graſſ dec. 13. nu. 7. de re iud. † Sed etiam quia non ſunt intereſſati, prout teſtes Io. Laurentij deponunt per meliores rationes, & cum aſſiſtentia ſtyli, & conſuetudinis
5 generalis in hac materia. † Et cùm Io. Laurentius non probet, quòd eo anno, quo cœpit agere, vſus ſit dicta aqua, quam ſcolaturam appellant, non competit illi hoc interdictum, l. 1. in princ. & §. deinde, ff. de aq. quot. & æſt. Veronen. de ſeruit. ruſt. præd. c. 7. n. 11. v. Quintò, quod Ruin. conſ. 106. ſub n. 9. v. & ideo, li. 5. Non obſtat ceſſio Antonij Sprechæ; Vltra quod non habet obſtare poſſeſſioni Archidiaconi, quæ ſola ſufficit, cùm agatur de manutẽtione, eſt etiam de aqua principali, & plena, non de ſcolatura, de qua eſt lis hodie, & in qua Archidiaconus non habet ius ab Antonio. Eodem modo reſpondetur ſententiæ, ſeu laudo D. Landriani, quia non loquitur de iure percipiendi ſcolaturam, cum Sprecha ſemper fuerit ſolitus ea vti, cætera benè tolluntur per informantes, & ſic fuit reſolutum Archidiacono dandum eſſe mandatum de manutenendo.

BONONIEN. MACELLI.

Veneris 11. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Locatio non probat iuſtum pretium. Hoc ampliatur, & etiam limitatur ſub n. 5.*

2 *Venditio facta non probat iuſtum valorem rei venditæ.*

3 *Pretia, & affictus variantur non ſolùm ex tempore, ſed etiam ex loco.*

4 *Valor vnius rei non infert ad valorem alterius, niſi ſint eiuſdem omninò qualitatis.*

5 *Locationes excuſant à mala expreſſione, & à pœna reg. de valore.*

DECISIO CI.

CVm Federicus Fiera obtinuerit declarari Paulum Binarium nõ ſolùm teneri ad euacuationem Domus, & Apothecæ, ſed etiam ad damna, & intereſſe: dubitaui ad quam ſummam eſſent liquidanda, & viſum fuit Dominis ex adductis per Federicum, non cõſtare de aliqua ſumma, ad quam veniant taxanda, † ex 1
inſtrumento enim locationis d. Apothecæ, quam fecit d. Federicus 6. Iunij 1602. non probatur iuſta penſio, & quòd ita cõmuniter locari potuiſſet, vt fuit dictum in a
vna Neapolitana Cenſus 4. Decemb. 1579. coram Cantuccio, † ſicuti dicimus non probari valorem rei ex eo, 2
quòd tanti ees vendita fuerit, Bar. in l. cùm emptor, §. 1. in fi. ff. de dam. infec. Alex. in l. in lege Falcidia, §. corpora, n. 2. ff. ad l. Falcid. & in conſ. 28. n. 15. lib. 5. Dec. in l. quatenus ſub n. 6. v. Et pari ratione, de reg. iur. Natt. conſ. 532. n. 3. Multò minus probant locationes alterius Macelli in alio loco poſiti, videlicet, in via S. Blaſij, † 3
quia variantur pretia, & penſiones, non ſolùm ex tempore, ſed etiam ex loco, Bar. in l. pretia rerum, §. nonnullam, ſub n. 2. v. & hoc dico, ff. ad l. Falcid. † præſertim 4
cùm non probetur Macellum illud eſſe eiuſdem omninò qualitatis, cuius eſt Macellum, de quo agitur, Vinc. Hecc. in d. §. corpora, col. 7. v. Aut producuntur, C. de reſcind. vend. qui dicit hoc eſſe difficile in reb. vrbanis.

ANNOTATIO.

a Locationes † non probant valorem, etiam ſi ſint geminatæ, Sarn. in reg. de valor q. fin. in fi. fuit dictum in Oppiden. penſionis coram Card. Pamph. impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 1. 4

Concurrentibus tamen adminiculis probant valorem, vt fuit dictum in Veronen. Penſionis 23. Maij 1607. coram Card. Sacrato, vbi redditur ratio; quia homines non ſolent eſſe fatui ad conducendum res multò pluris, quàm poſſint percipere.

Locationes † licet non probent verum valorem beneficij, tamen excuſant à mala expreſſione, & à pœna regulæ de vero valore. Caſſad. dec. 20. in princ. & n. 2. ſuper reg. Caput. deciſ. 78. n. 1. p. 2. & deciſ. 49. p. 3. & fuit dictum in Carpentoraten. Prioratus 1. Iunij 1619. coram R.P.D. Buratto. 5

Oliuerius Beltraminus.

SPOLETANA HÆREDITATIS.

Veneris 11. April. 1603.

ARGVMENTVM.

Hæres inſtitutus durante ſua vita tantùm, nullo alio dato cohærede poſt eius mortem, quando ex coniectura mente teſtatoris teneatur poſt mortem reſtituere hæreditatem venientis ab inteſtato.

SVMMARIVM.

1 *Hæreditas ad tempus dari non poteſt, & ſubducitur de medio vitium temporis.*

2 *Hæres inſtitutus durante eius vita, vbi poſt mortem non edatus alius hæres, cenſetur hæres perpetuò, maximè, quando non eſt adiecta aliqua taxatiua.*

3 Fal-

3 Fallit, vbi conſtat de contraria veriſimili mente teſtatoris, quia tunc debet reſtitui hæreditas venientibus ab inteſtato.
4 Colligitur huiuſmodi mens, ſi veniens ab inteſtato eſt filius.
5 Item colligitur ex prohibitione alienationis.
6 Item ex clauſula codicillari.
7 Voluntas teſtatoris ſeruari debet eo modo, quo melius ſeruari poteſt non offendendo iuris regulas.
8 Conſenſus præſtitus ex forma ſtatutoram non præiudicat.
9 Bona fideicommiſſo ſubiecta non veniunt in generali ſubſtitutione, de quo latè ſub nu. 10.

DECISIO CII.

CVm Lauretus Sillanus Æmiliam vxorem hæredē
inſtituiſſet pleno iure toto tempore vitę ſuę, Tre-
batio filio in legitima tātū inſtituto dubitani an Æmi,
lia eſſet ſimpliciter, & liberè inſtituta, vel potius gra-
uata reſtituere tēpore mortis hæreditatē Trebatio, &
1 Domini reſponderūt fuiſſe grauatam, licèt enim, † hæ-
reditas ad tempus dari non poſſit, imò ſublato vitio tē-
poris maneat inſtitutio, l. hæreditas ex die ff. de hæred.
2 inſt ſ. hæres purè. Inſt. cod. † & propterea hæres inſtitu-
tus durāte eius vita, ſeu quoad vixerit, & ſimilibus ver-
bis, quando non eſt datus hæres poſt mortem, cenſetur
hæres perpetuò, perinde ac ſi verba illa nō fuiſſent ex-
preſſa, & tempus inſtitutioni non eſſet adiectum, præ-
ſertim, quando non eſt adiecta aliqua taxatiua, vt latiſ-
ſime, alios cōgerens, explicat, & comprobat D. Silueſt.
3 Aldobrād. conſ. 17. à n. 20. vſque ad fin. † Domini tamen
contrariū in caſu iſto dicendū cenſuerunt, attenta ve-
riſimili mente teſtatoris, quā in his terminis attenden-
dam dixerunt Pariſ. conſ. 69. n. 4. & 2. & n. 8. cū ſeq. l. 2.
Ang. Aret. conſ. 11. ſub n. 7. & ſeqq. Nat. conſ. 579. n. 12.
in fi. & propterea Trebatio poſt mortem Æmilię eſſe
reſtituendā hæreditatem, ſi non vti cohæredi, ſaltē vti
ab inteſtato ſuccedēti, Paul. de Caſtr. conſ. 241. circ. fin.
& 225. ſub n. 2. li. 2. Corn. in l. extra eum nu. 12. verſ. 1. ſi
teſtator. C. de hæred. inſtit. Dec. conſ. 278. ſub. num. 1. v.
ſecundus intellectus. Pariſ. d. conſ. 69. per totum. Natt.
4 d. conſ. 570. numer. 13. † mentem autem colligebant ex
qualitate Trebatij, qui erat filius teſtatoris, quod etiam
conſiderauit Dec. d. conſil. 278. num. 8 Pariſ. d. conſ. 69.
num. 10. & 11. ad fauorem enim filij de facili ſuppletur
voluntas paterna, iuxta tradita in l. cū auus, ff. de cond.
5 & demonſtrat. in l. cùm acutiſſimi Cod. de fideicom. †
Item quia teſtator illi prohibuerat alienationem bo-
norum, quæ ad ipſum peruenirent, tàm vigore inſtitu-
tionis per eum factę, quàm aliàs quomodolibet, ex quo
patet teſtatorem conſideraſſe bona ſua peruenta ad fi-
lium aliunde quam ex inſtitutione, & cùm prohibitio
nō poſſit intelligi reſpectu inſtitutionis, cū ſit ad legi-
timā reſtricta l. quoniam in prioribus, Cod. de inoff. te-
ſtam. & non poſſit cenſeri grauamen illi iniunctū niſi
in caſum, in quem cōtingat eū ex diſpoſitione teſtato-
ris habere hæreditatē, l. ſed ſi ſic ſ. fin. ff. de leg. 3. Alex.
conſ. 14. numer. 6. lib. 3 dicendum eſt eum ad fideicom-
6 miſſum poſt mortem Æmilię fuiſſe vocatum, † quod
etiam ſuadet clauſula codicillaris alias ad iſtum effectū
conſiderata per Rotam apud Caputaq. Dec. 263. p. 3. eo
magis, quia hoc modo verba illa (*toto tempore vitę ſuæ*)
non erunt ocioſa, & ſine effectu operandi, l. ſi quando,
ff. de leg. 1. c. ſi Papa, de priuil. in 6. Non obſtat l. hære-
ditas, quia hoc non tollit, quòd Æmilia, dū viueret, nō
eſſet hæres directa, & vtilis, licèt poſt eius mortē Tre-
batius per fideicōmiſſum fieret hæres, Soc. cōſ. 14. poſt
7 nu. 7. lib. 1. Angel. Aret. d. conſ. 11. ſub nu. 8. † vt ſaluetur
mens teſtatoris, eo modo, quo melius ſaluari poteſt, nō
offendendo iuris regulas, Paul. de Caſtr. d. conſ. 241. ſub
numer. 5. verſ. Sed hoc eſt falſum, libr. 3. Nat. d. conſil.
570. numer. 14. in fin. Minus etiam facit, quod Treba-
tius conſenſerit teſtamento Æmiliæ, quia † vltra quòd 8
cōſenſus fuit præſtitus ex forma ſtatuti, quod præiudi-
care non poteſt, Bald. conſil. 102. num. 2. libr. 2. Paul. de
Caſt. conſil. 423. ſub num. 2. verſ. non obſtat. lib. 1. in ge-
nerali † iuſtitutione non veniunt bona, quæ per fidei- 9
commiſſum Æmilia erat grauata reſtituere, Aym. cōſ.
19. num. 13. fuit dictum in vna Foroliuien. fideicōmiſ-
ſi 4. Maij 1593. coram Reuerendiſſimo D. meo Patriar-
cha Alexādrino, faciūt tradita per Bart. in l. codicillis.
ſ. inſtitutio nu. 5. & ibi Imol. in fin. ff. de leg. 2. a a

ANNOTATIO.

a Et quòd in generali intereſſe, & diſpoſitione nō † ve- 10
niant bona fideicōmiſſo ſubiecta latè Rot. Dec. 375.
per totū p. 1. in rec. vti dicitur hoc procedere nō ob-
ſtantibus verbis quantūuis vniuerſalibus, & fuit latè
etiam dictum in Ferrarienſ. de Taſſonibus 17. Febr.
1617. corā R. P. D. Pamphilio, & in nullius vineę 11.
Maij 1620. corā R. P. D. Pirouano, & latè tradit Pe-
reg. d. fideicom. art. 6. n. 8. Mant. de coniect. vlt. vol. li.
9. tit. 6. n. 8. & ſeq. etiam ſi teſtator haberet facultatē
diſponendi de dictis bonis Surd. Dec. 93. n. 18. & 19.
in fin. quod tāto magis procedit, quādo teſtator vti-
tur verbo (*ſuis*) non enim dicuntur ſua bona, quę te-
ſtator grauatus eſt poſt mortē alteri reſtituere, Sera-
ph. Dec. 963. n. 5. & 6. & Dec. 969. n. 8. & fuit dictū in
Bononienſ. vſusfructus 1589. coram Card. Pamphil.
& Rot. in rec. d. Dec. 375. ſub n. 3. licèt nō deſint DD.
qui velint ſub nu. bonorum ſuorum poſſe etiā com-
prehēdi bona fideicōmiſſo ſubiecta, quia hæres gra-
uatus dum viuit, dicitur Dominus fideicōmiſſi, Dec.
conſ. 57. n. 16. & ſeq. lib. 1. Laderch. conſ. 112. nu. 1. &
ſeq. Rota tenuit in Romana Domus de mōte Iorda-
no 29. Aprilis 1579. corā Brauo, & in Bononienſ. de
Famutijs 21. Ianuar. 1617. coram R. P. D. Caualerio,
quas opiniones ego crederem poſſe ad cōcordiā re-
duci nēpè quòd prima opinio procedat regulariter,
quando aliunde non conſtat teſtatorem voluiſſe diſ-
ponere, etiam de bonis fideicommiſſo ſubiectis. Se-
cūda autem opinio habet locum, quando ex conie-
cturis conſtat teſtatorem voluiſſe comprehēdere e-
tiam bona fideicommiſſo ſubiecta, vt benè per Me-
noch. de præſumpt. 197. n. 16. & ſeq. lib. 4. vbi conſi-
derat plures coniecturas, ex quibus colligitur talis
voluntas, & quòd quando vrgent coniecturę tunc
comprehendantur etiam bona fideicommiſſo ſubie-
cta, admittit Rota in dicta Nullius Vineæ, 11. Mar-
tij 1620. corā R. P. D. Pirouano. *Oliu. Beltr.*

EGITTANIEN. SCOLASTRIÆ.

Lunæ 14. April. 1603.

ARGVMENTVM.

Subrogatus gratioſè pro immiſſione, quę probare debeat: Alternatiua non intrat, niſi in beneficijs ſimultaneæ collationis. Obitus in menſe reſeruato an probetur per publicam vocem, & famam.

SVMMARIVM.

1 Subrogato gratioſè ſufficit probare Clericatum proprium, & obitum defuncti in poſſeſſione pro obtinenda immiſſione.
2 Amplia procedere etiam ſi ſubrogatio ſit deſumpta ex clauſulis generalibus.
3 Collatio in Cathedrali eſt ſimultanea Epiſcopi, & Capituli.
4 Alternatiua non intrat in beneficijs ſimultanea collationis, ſed tantū in ſpectantibus od liberam Epiſcopi collationem.
5 Obitus in menſe reſeruato non probatur ex publica voce, & fama.
6 Declara hoc procedere, quando datur concurſus alterius proui-

prouiſionis, aliàs iuſtificatio per publicam vocem, & famam eſt ſufficiens.

7 *Clericatus probatur per teſtes de fama, & communi reputatione.*

DECISIO CIII.

1 DOmino Franciſco † gratioſè ſubrogato ad ius, &
poſſeſſionem Gũdiſalui Pinti pro obtinenda im-
miſſione ſufficit probare Clericatum proprium,& obi-
tum Gundiſalui in poſſeſſione Scholaſtriç,vt fuit dictũ
in cauſa Burgen.de Pancoruo coram bo.me.Gypſio,&
in alijs relatis in Miranden.Parochialis 17.Maij 1600.
2 coram R. P. D. meo Penia, † in qua fuit etiam reſolu-
tum id procedere, etiam quando ſubrogatio fuit deſũ-
a pta ex clauſulis generalibus:[a] Et cũ iſta Scholaſtria ſit
3 dignitas in Eccleſia Cathedrali,† in qua collatio com-
petit Epiſcopo,& Capitulo coniũctim gloſ.in c.cũ Ec-
cleſia Volterana vbi Abb.nu. 8.de elect. Io.Andr.in ca.
à collatione, nu.2.& ibi Franc.in 2. not. de appel. in 6.
4 Caſſad.deciſ.22.de præb.non intrat alternatiua, † quæ
tantum habet locum in beneficijs ſpectantibus ad libe-
rã Epiſcopi collationem, vt fuit dictum in vna Vrgel-
len.Canonicatus 7. Maij 1593. corã Illuſtriſſimo Car-
dinali Blãchetto,& in Salamãtina Portionis 30. Apri-
lis,& 5.Maij 1599.corã R.P.D.meo Millino,& in ter-
minis fuit tentũ coram me in Egittanien.Canonicatus
b 1.Martij præteriti,[b]& licèt alias† teſtes de publica vo-
5 ce,& fama non probent vacationem per obitũ in mẽ-
6 ſe reſeruato Ægid.deciſ.652. Put.deciſ.266.lib.3.† vbi
tamen nõ datur concurſus prouiſionũ, iuſtificatio per
publicam vocem,& famam eſt ſufficiens,vt fuit dictum
in Burgen.de Pancoruo 28.Nouembris 1588.corã bo.
me.Gypſio in Plac.Canonic.1.Martij 1599.coram bo.
me.Orano,& 2.Decemb.præteriti coram R P.D.meo
7 Coccino in Legionen.Canonicatus:Clericatus D.Frã-
ciſci abundè probatur per teſtes,qui depoſũt de fama,
& cõmuni reputatione,Rot.deciſ.14.de prob.in antiq.
Ægid.dec.114.Caput.deciſ.277.nume.8.p.1.ex quibus
fuit reſolutum dãdam eſſe immiſſionem D.Franciſco.

ANNOTATIO.

a Et quòd ſubrogatio gratioſa gaudeat priuilegio executiuo, adeo quòd non ſit neceſſe iuſtificare totam gratiam,etiam ſi ſit deſumpta ex clauſulis generalibus,latè Rot.dec.570.n.1.p.1.in rec.& etiam tenuit Rota penes Seraph.dec.1426. & fuit etiam dictũ in Mirandenſ.Parochialis corã bo.me.Penia impreſſa. penes Garz.de ben.p.6.c.4.nu.22. quæ cõcluſio. fuit ampliata, vt procedat tertiã ſi ſubrogatio nõ fuerit ad partes expedita, vt in dec.401.n.3.p.2.in recent. Sed de veritate huius ampliationis ego ſẽper dubitaui,& etiam dubito;nam quando coram executore exhibetur gratia,vt illã exequatur, ſẽper illa gratia habet ſecũ tacitam conditionem,ſi in ea narrata veritati nitantur,iuxta tex.in c.2.de reſcript.& executor non debet procedere ad executionem illius gratiæ, in qua non ſibi conſtat de iuſtificatione omnium in ea narratorum,& huiuſmodi opinionis fuiſſe D.Cardinalem Sacratum olim Rotæ Auditorum,& in his materijs,præſertim beneficialibus peritiſſimũ & alios inſignes cauſarum patronos cum quibus hũc articulũ communicaui. Et conformis eſt obſeruantia Curię,quia paſſim videmus expediri ſubrogationes ad partes,quæ quidem expeditio,& impenſa eſſet omnino fruſtratoria ſi vigore ſubrogationis cõtentæ in clauſulis generalibus literarum poſſet idem effectus haberi.

b Vide quod dixi ſup.ad deciſ.95.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Luna 14. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Venditio quando cenſeatur ad corpus, vel menſuram, & an, & quando emptor poſſit prætendere diminutionem pretij pro modo deficientis numeri enunciati per venditorem.

SVMMARIVM.

1 *Venditio, quando eſt ad corpus, & non ad menſuram, tenetur emptor, ad integram ſolutionem pretij, etiam ſi numerus ennunciatus per venditorem in aliquo deficiat.*

2 *Venditio ad corpus cenſetur, quando venditor incipit mentis conceptum explicare à corpore.*

3 *Item quando fuit conſtitutum vnicum pretium totius prædij, & non fuit diſtributum in ſingulas tornaturas.*

4 *Venditio ad corpus an cenſeatur facta, an potius ad menſuram, totum id pendet à tacita, & veriſimili mente contrahentium.*

5 *Emptor tenetur ſoluere totum pretium, nec poteſt prætendere diminutionem iuxta deficientiam numeri enunciati in inſtrumento venditionis, quando in venditione adſunt verba* (quantumcumque ſit.)

6 *Item nec poteſt prætendere diminutionem, quando numerus non eſt certè, & determinatè expreſſus.*

7 *Prout etiam quando diminutio eſt in modico, non poteſt prætendere diminutionem.*

DECISIO CIV.

IAcobus de Sabbatinis vendidit Aldrouãdo Malchia-
uello prædium tornaturarum centũ,adijciendo hæc
verba (*& quantumcumque ſit*) totum veniat,& compre-
hendatur in præſenti venditione ad corpus, & non ad
menſuram poſitum in communi Toſignani. Cùm au-
tem Iacobus ageret ad ſolutionem reſidui pretij non
ſoluti, & Malchiauellus obijceret prædium non eſſe
tornaturarum centum, ſed tantum 97. vel circa, & ſic
deficere tres tornaturas menſuræ enunciatæ, dubitaui
an Malchiauellus teneretur ad ſolutionem integri pre-
tij, vel potius facienda eſſet diminutio pro modo defi-
cientis menſuræ,& Domini,informante tantùm Iaco-
bo,reſponderunt Malchiauellum teneri ad † integram 1
ſolutionem,cùm ſimus in venditione ad corpus,nõ au-
tem ad menſuram,† quia venditor incepit mentis con- 2
ceptum explicare a corpore,[a] iuxta conſ. Oldrad.197. a
quem ſequuntur communiter Doct. vt dixit Iaſ.conſil.
23.n.1.lib.1.Cagnol.in l.11.tit.178. C.de reſcind.vend.
& multi cumulati per Surd.deciſ.64.nu.1.† & quia fuit 3
conſtitutum vnicum pretium totius prædij, & non di-
ſtributum in ſingulas tornaturas,Bar.in l.Iulianus,§.ſi
Titius,ſub n.1.ff.de act.empt. Salyc.in l.2.ſub n.3.v.aut
eſt facta venditio, C.de cont.empt.cum alijs adductis
in illa Romana locationis Vineæ, ſeu remiſſionis affi-
ctus coram me, 20.Decemb. præteriti, concurrunt,&
coniecturæ conſideratæ per informantes,† quæ pluri- 4
mùm attenduntur in hac materia,quæ pendet à tacita,
& veriſimili mente contrahentium, Alexand.conſil.8.
num.8.lib.4.fuit dictum in vna Romana affictus Caſa-
lis 27. Ian. 1588. coram Illuſtriſſimo Blanchetto,& in
illa Romana locationis Vineæ, in quibus tamen im-
morari non expedit, cum habeamus expreſſa verba,
quòd venditio ſit ad corpus, & non ad menſuram,& li-
cèt etiam in venditione ad corpus facta adhuc rema-
neat dubium,an deficiente numero enunciato per ven-
ditorem ſit pro modo deficientis numeri diminuen-
dum emptori pretium ad latè tradita per Surd.dict.de-
ciſ. 64. † tamen illud ceſſare videtur in caſu præſentis 5
venditionis propter illa verba (*quantumcumque ſit,*)
Alex. conſ.127.col.2. in princ. v. & tanto magis lib.2.

Bertr.

Digitized by Google

Bertr.conſ.30.nu.4.lib.3.in antiq.Bero. conſ.83.nu.29.
lib.1.faciunt tradita per Cagnol. in l.2. ſub n. 190.verſ.
b quando autem,C.de reſcind.vendit.b Non enim videntur contrahentes ſe reſtrinxiſſe ad menſuram, ſeu numerum enunciatum, vt per Alexand. dict. conſil. 127.
6 poſt princip.†quando autem numerus non eſt certè,& determinatè expreſſus,nõ eſt locus diminutioni pretij,
Corn.conſ.59.ſub n.5.lib.4.fuit dictum in illa Romana
7 Locationis Vineæ,†preſertim attento modico defectu videlicet tornaturarum trium in circa ex nu. centum,
Boer.Deciſ.50.ſub nu.9.Couar.pract.quæſt. cap. 3. ſub n.7.verſ.vndecimo,vt ſtatim,&c.

ANNOTATIO.

a Circa materiam dictæ Deciſ. vide latè Surd. conſ.
8 366.& Deciſ.64.&†quòd cenſeatur venditio, & locatio ad corpus, quando partes cœperunt explicare mẽtem ſuam à corpore; dixit etiam Rota in Bonon. Affictus 14.Maij 1607.coram R.P.D.Marquemont.

b De vid.clauſulæ appoſitæ in inſtrumẽto venditionis vide latè Matth.in ſuo clauſulario,p.1.clauſula 108. qui plures cumulat. *Oliuerius Beltraminus.*

MEDIOLANEN. BONORVM, SEV Emphyteuſis.

Veneris 18. April. 1603.

ARGVMENTVM.

Dominus directus,quando poſſit propria auctoritate capere poſſeſſionem emphyteuſis in caſu deuolutionis, ſeu finitæ lineæ, quid & in caſu, in quo adſit pactum, quòd liceat propria auctoritate capere poſſeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Extremum primum in ſpolia ex quibus probetur.*
2 *Extremum ſecundum probatur per leuiores probationes.*
3 *Item probatur per ſuſtentationem litis cum adminiculis.*
4 *Iudicis auctoritate ingrediens in poſſeſſionem non ſpoliat.*
5 *Quod eſt verum,quando Iudex ritè,& rectè procedit; ſecus ſi nulliter.*
6 *Spoliare dicitur Iudex, quando capitur poſſeſſio in vim præcepti illius nulla præuia citatione.*
7 *Iudex debet audire,& examinare,non fulminare.*
8 *Præcepta Iudicis cum clauſula iuſtificatiua (ſi quis) reſoluuntur in ſimplicem citationem,& ideò ſunt valida, ſecus autem eſt,ſi in præcepto dicatur,quod compareat poſt factam executionem.*
9 *Ab executione non eſt incipiendum.*
10 *Amplia etiam reſpectu illius,qui poteſt propria auctoritate capere poſſeſſionem,ſi adiuit Iudicem.*
11 *Spoliatura poſſeſſio nõ poteſt iuſtificari,& confirmari ex noniter deductis,etiam ſi eſſet de nouo concedenda.*
12 *Dominus directus non poteſt propria auctoritate capere poſſeſſionem niſi quando prætendit deuolutionem ex capite non ſoluti Canonis; ſecus autem propter lineam finitam, vel ex alio capite.*
13 *Ampliatur etiam procedere ſtante pacto ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate, quia poteſt competere exceptio melioramentorum,vel alia ſimilis exceptio.*
14 *Poſſeſſionem propria auctoritate capiendi habens facultatem,ſibi præiudicat,quando adit Iudicem.*
Quod procedit etiam ſi ex vrbanitate, adeat, ſecus tamen eſt ſi petat tantum familiam,& mandatum de aſſociando.
15 *Dominus directus, finita emphyteuſi, ratione poſſeſſionis ciuilis poteſt recuperare naturalẽ,Iudicis tamen auctoritate.*
16 *Emphyteuta recognoſcens Dominum directum non poteſt propria auctoritate eijci.*
17 *Dominus directus non poteſt ſub prętextu finitę emphyteuſis prætẽdere manutentionem,niſi prius legitimè appareat de fine emphyteuſis.*
18 *Procedit etiam ſtante pacto ingrediendi propria auctoritate in caſu lineę finitę, quia prius parte citata debet liquidari,quod eueniret dictus caſus.*
19 *Inueſtitura poſterior regulariter non præiudicat anteriori; ſed anterior præualet.*
20 *Poſſeſſor non eſt amouendus à ſua poſſeſſione ſine cauſę cognitione, etiam ſi nullum habeat colorem poſſidendi.*
21 *Spoliatus non tenetur iuſtificare titulum in ſpolio, etiam ſi ſit res,quę non poſſit ſine titulo poſſideri, niſi quando agitur contra ſuperiorem.*
22 *Iudex nulliter procedens non priuat poſſeſſione, ſi poſſeſſor non habeat ſe pro ſpoliato.*
23 *Teſtes,etiã non interrogati, deponentes ſuper negatiua tenẽtur reddere rationem, cùm negatiua non cadat ſub ſenſu.*
24 *Confeſſio confitenti tantùm,non tertio prę iudicat.*
25 *Amplia etiam ſi tertius veniat ad cauſam, in qua confeſſio emanauit in ſtatu, & terminis.*
26 *Exceptio non iuris non impedit reſtitutionem ſpoliato,ſi paſſus non fuerit diſcuti ſuper bono iure.*

DECISIO CV.

DIe 29.Nouemb. proximè præteriti fuit reſolutum Barbaram eſſe reſtituendam ad poſſeſſionem bonorum,de quibus eſt cõtrouerſia, cauſa iterum propoſita Domini fuerunt eiuſdẽ ſententię quoad omnia bona præter Domũ, de qua voluerunt particulatiter videre,quoad illa enim conſtat de vtroq; extremo ſpolij,
nam†anterior poſſeſſio Barbaræ probatur ex actu exe- 1
cutionis mãdati, & apprehẽſionis poſſeſſionis eius vigore nomine Abbatis,ex inſtrumẽto recognitionis factę ab Iſabella Maſſaria,etiam cũ clauſula(*conſtituti*)ad fauorẽ ipſius Barbarę,& ex alio inſtrumento recognitionis,in quo eadem Maſſaria,recognoſcẽdo Procuratorẽ Abbatis teſtatur de recognitioni prius facta ad fauorem Barbaræ, ac ex alijs cumulatis per informãtes pro ipſa;Et hoc primũ extremum non controuertitur,
& minus Secũdum,† in quo leuiores probationes ſuffi- 2
ciunt.Rot.Deciſ.8.de reſtit.ſpol.in nou. †& ſufficit ſu- 3
ſtẽtatio litis cum adminiculis,vt paſſim tenet Rota, & fuit dictum in Regien.bonorum 17. Decembris 1576. corã Illuſtriſſimo Cardinali Blanchetto,& adeſt recognitio prædicta ad fauorẽ Abbatis;Non obſtat,†quòd 4
Abbas ingreſſus eſt poſſeſſionem auctoritate, & mandato Iudicis, quo caſu ceſſat ſpolium, l.iuſtè poſſidet, ff.de acquir.poſſeſſ.Gloſſ. in cap. præſentium in Gloſſ. final.7.quæſt.1.Bald.in l.final.in 1.notab.Cod.vnde vi,
† quia hoc non vendicat ſibi locum, quando Iudex 5
nulliter procedit,Gloſſ.in can.in ſumma, 3.quæſt.1. Hoſtien.in titul.de reſtitut.ſpoliat.§. quando facienda in princ.Bald.conſil.357.lib.2.Abb.in c.Conquerente, n.12.de reſt.ſpol.in dilectus,c.ſub n.1.v.Fallit ſecũdò de reſcrip.Aym.conſ.18.n.8.Caput.Dec.186.p.3.Cęſar de Graſſ.Dec.1.n.4.de Conſt.& fuit ſæpius reſolutum: de
nullitate nõ videtur dubitandũ, † quia poſſeſſio capta 6
fuit in vim pręcepti Iudicis,nulla præuia citatione,cũ tamen huiuſmodi præcepta non valeant,nõ prçcedẽte cauſę cognitione.Iaſ.in l.ne quicquã.§.vbi decretũ,n.5. de offic.Procõſ.& benè in terminis noſtris per Syl. cõſ. 27.n.9. & 10. & mãdatum de immittendo in poſſeſſionem non pręuia cauſę cognitione non valet, Bartol.in
l. Iudex per illum text. Cod. comm. vel Epiſtol. † Iu- 7
dex enim,vt inquit idem Bald. debet audire,& exami-
nare, non fulminare, † licèt autem admittantur hæc 8
præcepta cum clauſula iuſtificatiua(*ſiquis*,&c.)quia reſoluuntur in ſimplicẽ citationem, vt per Iaſ.vbi ſupra nu. 6. Tamen clauſula huius pręcepti non eſt in ſolita forma continente alternatiuam,vt faciãt, aut compareant illi, quibus præſentatur præceptum, Bald. in term.noſtris conſil.177.in princ.libr. 3. Sed in ea dicitur, quòd compareant poſt factam apprehenſionem,

adeò quòd non intendit audire, niſi poſt factam execu-
9 tionem,† & ſic voluit incipere ab executione, quod eſt
omni iure prohibitum, l. ſi cùm nulla, ff de re iud. lib. 1.
C. de executione rei iud. etiam in caſu, in quo quis po-
teſt propria auctoritate capere poſſeſſionem, & adit Iu-
dicem, Bald. in d. l. prima, num. 1. ad fin. faciunt tradi-
ta per eundem Bald. in l. prima in princio. Cod. com-
10 mun. vel epiſt.† Nec potuit iſta immiſſio, vti ſpoliati-
ua, iuſtificari, & confirmari parte citata, etiam quòd
eſſet de nouo concedenda, Chiſſ. Deciſ. 172. fuit dictum
in vna Romana Caſalis, ſeu Pedichæ Sācti Matthæi 12.
Iunij 1575. coram Robuſterio, & in Romana de Pinel-
lis 20. Februarij 1598. coram Orano, & ſæpius in alijs.
11 † Non obſtat, quòd Abbas citra vitium ſpolij potuerit
propria auctoritate capere poſſeſſionē in caſu deuolu-
tionis, quia quicquid ſit in deuolutione ex capite non
ſoluti Canonis, in quibus terminis loquitur Caſſad.
Dec. 1. de loc. & cōd. id nō procedit, quādo ex alio capi-
te, & propter lineam finitam prætenditur deuolutio.
Paul. de Caſtr. conſ. 67. ſub n. 1. verſ. non tamen poſſet,
lib. 2. Afflict. Deciſ. 97. Gabr. conſ. 88. in fin. li. 1. latè Me-
noch. conſ. 503. num. 13. & per totum, & iſtam opinio-
nem. In hoc caſu tenet Rota, vt apud Peregr. Deciſ. 30.
lib 1 & 58. lib. 2. & fuit dictum in vna Romana domus
5. Nouembris 1599. coram R. P. D. meo Lancelotto,
12 † etiam ſtante dicto pacto ingrediendi poſſeſſionē pro-
pria auctoritate, vt fuit latè deductū in vna Cæſanaten.
ſpolij 22. Iunij 1592. corā Illuſtriſſimo Cardinali Man-
a tica,ᵃ poterat enim Barbara habere melioramenta pro-
pter quæ ſibi competeret retentio, vel alium titulū, ex
quo poſſet prætendere ſucceſſionem, vt fuit conſidera-
tum in vna Aſten. Feudi de Solario 14. Decemb. 1584.
13 corā Bubalo. † Vltra quòd vbi etiam Abbas habuiſſet
facultatem capiendi propria auctoritate, illa ceſſabat,
ex quo adiuit Iudicem, Bald. in l. 1. ad fin. C. de execut.
rei Iudic. cum multis cumulatis per Gabr. de cit. cōcl. 1.
num. 206. & ſeqq. & fuit dictum in illa Romana domus
b coram R. P. D. Lancellotto: ᵇ præſertim cùm non ſo-
14 lùm per aditum ad Iudicem † tacitè elegerit viā Iudicij
ſed expreſsè in petitione monitorij dixerit, quòd eam
vult via iuris apprehendere. Alexan. in contrariū alle-
gatus, conſ. 131. lib. 4. non oppugnat, ſed potius com-
probat iſtam opinionem, dum ſub num. 4. dicit magis
communem, quòd pars ſit citanda, quādo ex vrbanita-
te Iudex aditur, licèt, ſecus, ſi petatur tantùm familia,
15 & mandatum de aſſociando, vti in caſu ſuo. † Non ob-
ſtat, quòd finita emphyteuſi, poſſit dominus directus ra-
tione ciuilis poſſeſſionis per viā manutētionis recupe-
rare naturalem, vt in illa Ciuitatis Caſtelli coram R. P.
D. meo Decano. Quia in ea non dicitur, quòd id liceat
propria auctoritate, imò præſupponitur, quòd via iu-
dicij agatur, dum dicitur competere interdictum reti-
nendæ, & habens naturalem, vt appellatur ab habente
ciuilem, debet citari, & audiri, vt poſt Alexand. quem
allegat, dicit Grammat. conſil. ciuil. 86. numer. 16. præ-
ſertim, quia non ſumus in caſu, in quo emphyteota ne-
16 gat proprietatē † Domino directo, quo caſu licet for-
ſan expellere propria auctoritate, quia alioquin ciuilē
amitteret, ſed illum proprietarium, & Dominum dire-
ctum recognoſcit, & propterea non poteſt propria au-
ctoritate eijci, iuxta diſtinctionem Corn. conſil. 193.
num. 3. libr. 3. Nec etiam eſt hodie concedendum man-
datum de manutenendo, vt prætenditur, tùm quia cō-
17 ſtat de ſpolio, quod purgandum eſt. † Tùm quia prius
apparere deberet, & legitimè docere, quòd ſit finita
emphyteuſis, vt fuit dictum in vna Romana Domus
3. Aprilis 1579. coram Illuſtriſſ. Cardinali Blanchetto,
& coram Reuerendiſſ. Patriarcha in Romana Domus
de Caualerijs 15. Ian. 1588. quod † procedit etiam ſtāte 18
pacto ingrediendi propria auctoritate in caſu lineæ fi-
nitæ, & deuolutionis, quia prius debet parte citata li-
quidari, quod euenerit caſus, vt fuit dictum in vna Mō-
tis Faliſci 19. Maij 1589. coram R. P. D. meo Decano,
& repetitum in ſuperius allegata Cæſenaten. Spolij,
quod non fuit factum in caſu iſto, imò in actis adeſt in-
ueſtitura perpetua tranſitoria ad omnes extraneos, &
ad fœminas, & illa, quæ in monitorio allegatur, non
reperitur in actis, & eſt poſterior, ita vt diſcutiendum
foret, quæ ſit † attendenda, cùm regulariter poſterior 19
nō præiudicet anteriori, ſed anterior præualeat, Paul.
de Caſtr. conſ. 142. in fine lib. 2. Dec. conſil. 163. numer.
3. & 390. numer. 2. in fin. & ſeqq. Quod dicitur de iuſti-
ficatione tituli nō placuit Dominis, quia numquam † 20
poſſeſſor, ſiue habeat colorem poſſidendi, ſiue non, eſt
a ſua poſſeſſione amouendus ſine cauſæ cognitione.
Oldr. conſ. 222. num. 3. ante fin. verſ. numquam autem,
† & iuſtificatio regulariter non habet locum in ſpo- 21
lio, etiam quando non poteſt res ſine titulo haberi, niſi
quando agitur contra ſuperiorem, vt benè declarat
Ant. de Butr. in cap. conſtitutus, num. 8. verſ. Sed tu dic.
de fil. Presbyter. Put. Deciſ. 457. lib. 2. Achil. Deciſ. 5. de
reſt ſpol. Non obſtant late deducta ad oſtendendum,
quòd mulieres non fuerunt eiectæ, nec poſſeſſio capta
in vim dicti præcepti, cùm noluerint tunc illam dimit-
tere, & propter earum reſiſtentiam fuerit neceſſarius
recurſus ad Iudicem pro earum eiectione. Quia reſiſtē-
tia fuit reſpectu Domus, de qua hodie nō agitur: Quoad
alia bona adeſt cognitio ad fauorē Abbatis, & ipſe Ab-
bas, ſeu eius Procurator in iudicio, 2. Aprilis 1582. dixit
bona ipſa iuridicè fuiſſe apprehenſa, nec cōſtat de mā-
dato poſteriori, minus de noua apprehenſione: Nec eſt
vis facieda, & quod Barbara, & aliæ dicta die ſecūda in
iudicio dixerint, quod fuerūt, & ſunt in poſſeſſione bo-
norū, de quibus agitur, † quia cùm Iudice nulliter pro- 22
cedente non amiſiſſent ſuam poſſeſſionem, Angel. in l.
clam poſſidere, §. qui ad nundinas, num. 2. in fin. ff. de
acquir. poſſeſſ. fuit dictum in vna Lucana Cappellæ co-
ram R. P. D. meo Litta 17. Iulij 1594. & 20. eiuſdem
menſis in Mediolanen. Cappellæ, coram R. P. D. meo
Iuſto, & in terminis Corn. conſ 193. numer. 4. lib. 3. po-
tuerunt tunc nolle ſe habere pro ſpoliatis, iuxta Dec.
Put. 419. lib. 2. & dicitur in illa Romana Domus corā
R. P. D. meo Lancellotto, quāuis poſtea ſe pro ſpoliatis
habuerint, & egerint, prout agunt, ſpolio. Quoad ille-
gitimitatem, & incapacitatem Barbaræ, fuit reſponsū
illā non probari, nam teſtes à Brigida examinati, vltra
quod non nocent Barbaræ ab ea cauſam non habente,
non etiam probant, quia ſimpliciter negant Carolū re-
liquiſſe filios legitimos, & naturales; & nullam ratio-
nem ſui dicti aſſignant, † quam tamen, etiam non in- 23
terrogati aſſignare debebant, cū deponant ſuper nega-
tiua, Alex. conſ. 65. ſub nu. 4. verſ. Vnde dicimus, lib. 1.
Dec. conſ. 101. col. 2. in fin. verſ. & ad infirmationem,
Aym. cōſ. 2. n. 3. in fin. cùm priuatio, & negatio non ca-
dant ſub ſenſu, Bald. in l. actum, numer. 6. & 11. Cod. de
Probat. Angel. in l. 1. v. D. Paulus, ff. de his, qui ſunt ſui,
vel aliē. Iur. Articuli, & poſitiones dati a filijs Brigidæ
non probāt cōtra Barbaram, † quia clarum eſt confitē- 24
ti tantùm, non tertio nocere, l. duobus, §. 1. vbi Iaſ. ff. de
iur. Alc. cōſ. 174. n. 2. Afflic. Dec. 175. n. 11. † & licèt Bar- 25
bara venerit ad causā, & propterea cēſeatur admiſſa in
ſtatu, & terminis cauſæ, nō tamē fecit illā confeſſionē
propriam, aut ſibi præiudicialē; nulla eſt etiā habenda
ratio teſtiū, de quibus in Summario Illuſtriſſimi Card.
nu. 26 quia vltra, quod ſunt examinati ad perpetuā rei
memoriam, fuit etiam prius proteſtatum de ſuſpēſione
peti-

Digitized by Google

petitorij,& quod non cumularetur petitorium cũ poſ-
26 ſeſſorio, † & propterea,cùm nnn ſolùm Barbara non paſſa fuerit,ſeu omninò repugnauerit,quòd diſcuteretur ſuper incapacitate defectus,qui objicitur, non habet impedire reſtitutionem poſſeſſionis. Io.Paul. Dec. 111.cum alijs,per Pontan.de ſpol.lib.3.n.18.qua reſtitutione facta Barbara forſan docebit de diſpenſatione, vel de aliquo, quod reddat eam capacem ſucceſſionis. Alia benè tolluntur per informantes pro Barbara, & propterea Domini reſoluerunt eam eſſe reſtituendã ad poſſeſſionem bonorum,circumſcripta pro nunc bono.

ANNOTATIO.

a Et quòd Rota ſequatur opinionem, quòd etiã ſtante pacto capiendi poſſeſſionem propria auctoritate in caſu deuolutionis, prius debeat coram Iudice liquidari, parte citata, quòd ſit factus locus deuolutioni reſoluit Rot.in Regien.bonorum 20.Decemb.1613. coram R.P.D.Dunozetto, & tunc ſolum Dominus directus poteſt intentare remedium poſſeſſorium, quando clara,& indubitata eſt deuolutio;ſed quãdo eſt dubia,& probabiliter poteſt controuerti,tunc tenetur iudicio petitorio experiri, vt fuit dictum in Ariminen. deuolutionis coram Card. Sacrato, impreſſ.penes Marcheſ.de Commiſſ. tom.1.fol.595. & in Romana deuolutionis 18.April.1616.coram bo.me.And.& in Colimbrien.Prædij 16.Maij 1618.coram R.P.D.Dunoz.Hic enim pactum ſolum operatur,quando conſtat nullam omnino poſſe competere defenſionem,ita Mant.de tacit. lib.22. tit.22. ſub
b n.14.v.nam pact.Latè Mant.de tacit.li.11.tit.5.n.19. & lib.22.tit.22.n.15.quod tamen limitatur non procedere, quando in petitinne facta corã Iudice actor ſibi expreſsè, mediante proteſtatione, præſeruauit facultatem ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate,quia tunc non obſtante recurſu ad Iudicẽ,poteſt omiſſa via iuris de facto poſſeſſionem apprehendere vigore facultatis ſibi conceſſæ. Dec. conſ.460. n.7.v.& hoc indubitanter, & n.9. v.ſed interueniente,Mant.d.tit.5.n.20.& d.tit.22.n.16.Et fuit dictum in Piſana domus 13.Ian.1589.coramR.P.D.Orano, a qua proteſtatione non cenſetur receſſum, etiamſi poſtea lis fuerit conteſtata, idem Mant. d.tit.22.nu. 18.Limitatur etiam ſecundò non procedere, quando aditur Iudex ſolùm pro obtinenda aſſociatione familiæ ad effectum euitandi ſcandala, Surd.poſt alios conſ.221.n.45.Seraph.Dec.1003.n.1.Mant. d.li. 22.tit.22.n.17. *Oliuerius Beltr.*

FARFEN. PECVNIARIA.

Lunæ 21. Aprilis 1603.

ARGVMENTVM.

Depoſitarius Communitatis rei frumentariæ non poteſt vti pecunia deſtinata ad dictum vſum,nec in alium vsũ conuertere,ſed tenetur ſtatim, & ſine mora ad petitionem Communitatis illam pecuniam reſtituere, alioquin contra illum poteſt deueniri ad carcerationem.

SVMMARIVM.

1 *Carceratio eſt Iudici arbitraria.*
2 *In arbitrarijs de eo, quod facit Iudex redargui non poteſt, quia ſemper præſumitur motus ex iuſta cauſa.*
3 *Depoſitarius,ſeu Cuſtos non eſt Dominus pecuniæ.*
4 *Depoſitarius non poteſt inuito Domino pecunia ad ſui libitum vti.*
5 *Quod maximè procedit in pecunia frumentaria, quæ de ſui natura prohibita eſt, in alium vſum conuerti.*
6 *Depoſitarius incontinenti, & ſine mora tenetur pecuniam depoſitam reſtituere.*
7 *Pecunia frumentaria pro Annona moram ſolutionis non recipit.*
8 *In Annonæ vtilitatem reſpicientibus quilibet etiam alias inhabilis admittitur.*

DECISIO CVI.

Domini cenſuerunt carceratione Ioſephi fuiſſe iuſtam, † quia vltra quod eſt iudici arbitraria, Af- 1
flict.in c.1.nu.21.ante fin.v.Item habet arbitrium carcerandi,ex quib.cauſ.feud.amitt. Menoch.de arbitr. q. 88.n.1.&† in arbitrarijs de eo, quod facit Iudex redar- 2
gui non poteſt,quia ſemper præſumitur motus ex iuſta cauſa.Paul.de Caſt.conſ.299.n.4.in fi. lib.2. Aym.conſ. 78.n.8.ſatis etiam iuſtificatur,†quia cùm Ioſephus exe- 3
gerit pecunias ab eis, qui emerant frumentum à Communitate, dominium pecuniarum erat penes ipſam Communitatem, præſertim cùm tali exactioni fuiſſet præpoſitus; & ipſe Ioſephus erat Cuſtos, ſeu depoſitarius,Dec.conſ.473.ſub n.9. Ruyn.conſ.143.nu.2. circa med.li.5.†& propterea non poterat inuita Communi- 4
tate pecunia ad ſui libitum vti,l.certi conditio.§.ſi.ff.ſi cert.pet.l.die ſponſaliorum,§.1.& l.Lucius,vbi Caſt.& alij,ff.depoſiti,idem Caſt.loquens de exactore pecuniæ Communitatis conſ.141.ſub n.4.li.1.qui debet eas ſemper paratas habere pro neceſſitatibus ipſius Communitatis,Rip.de remed.ad conſer.vber.n.17. in fin. † quod 5
maximè procedit in pecunia frumentaria, quæ de ſui natura prohibita eſt in alium vſum verti,l.2.§.quod de frumentaria, & ibi Gl. ff.de admin.rer.ad Ciuit. pertinentium, † debebat autem inſtante Communitate pe- 6
cuniam ſic depoſitam reſtituere,§.præterea, Inſt.quib. mod.re contr.oblig.& quidem ſtatim, ac ſine aliqua cunctatione,l.pen.§.vbi illico reddere,C.depoſ. † præ- 7
ſertim cùm eſſet pecunia frumenti,quę ſolutionis moram non recipit,d.l.2.§.frumentariæ pecuniæ,Rip.vbi ſupra nu.35. Non obſtat,quod dicitur D.Gallum fuiſſe motum ad carcerandum Ioſephum ex verbis Ruffetti, quia vltra quod etiam Communitas prius fuerat corã eo conqueſta,quod Ioſephus volebat portare pecunias Romam in graue præiudicium ipſius, potuit etiam ex verbis ipſius Ruffetti,& ad ipſius inſtantiam moueri,† 8
cùm in ijs,quæ ad vtilitatem annonæ pertinent, quilibet etiam alioquin inhabilis admittatur, l.vlt. ff. ad l. Iul.de adult.nec eſt verum, quòd Ruffettus hoc dixerit pro ſuo particulari intereſſe, quia imò fecit pro intereſſe vniuerſali,vt poſſet ex pecunijs emi frumentum, prout dicunt teſtes,& vbi etiam aliquid de ſuo intereſſe ſubiunxiſſet, tamen D.Gallus præſumitur motus ex cauſa annonæ, ex qua iuſtius ad carcerationem deueniri potuit,Paul.de Caſt.conſ.136.n.6.circa med.v.qui. nimò præſumitur,lib.1.& huiuſmodi tranſportatio pecuniarum ad Vrbem,vltra quod non potuit fieri vetãte Communitate earum Domina, quæ illis indigebat pro emptione frumenti,erat etiam periculoſa, etſi depoſitarius eam amiſiſſet, fuiſſet difficilis recuperatio, aut ſaltem non ita prompta,vt requirebatur; Ex quib. & alijs per informantes, qui benè omnia contraria diluerunt, Domini fuerunt pro iuſtitia Carcerationis; quæ fuit etiam potius cuſtodia,quàm carceratio.

CALLIEN. FRVCTVVM.

Lunæ 28. April. 1603.

ARGVMENTVM.

In iudicio manutentionis attenditur poſſeſſio,quomodo, cumque capta,etiam ſine mandato Iudicis. Exceptio vſuræ non impedit manutentionem, ſicut nec alia exceptio reſpiciens defectum proprietatis.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio quomodocumque rapta ſit, ſiue cum mandato Iudicis, ſiue ſine, eſt manutenibilis.*
2 *Vſuræ exceptio non impedit manutentionem, quamdiu ſuper validitate contractus diſcutiatur.*
3 *In manutentionis iudicio non admittitur exceptio reſpiciens proprietatem, & ſub n.5. vbi vide ampliationem.*
4 *Incertitudo vitæ facit ceſſare ſuſpicionem vſurarum in ſocietatibus Officiorum, & vide n.6.*

DECISIO CVII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis dandum eſſe man-
datum de manutenendo Horatio, de cuius quaſi
poſſeſſione apparet, vt fuit in alia poſitione firmatum;
Non obſtant adducta nouiter in contrarium: Nā quod
Horatius cœperit poſſeſſionem vigore mandati Vica-
1 rij, nihil eſt;† quomodocumque enim poſſeſſio quæſita
ſit, ſiue cum mandato Iudicis, ſiue ſine, non refert ad ef-
2 fectum manutentionis. † Quæ obijciuntur contra pa-
ctum, quòd vſuram ſapiat, non impediunt manutentio-
nem; quamdiù ſuper validitate diſcutitur, vt fuit dictū
in vna Meſſaneñ. Baroniarum coram Oradino 5. No-
uemb. 1565 & in Mutineñ. cenſus fuit reſolutum co-
3 ram R. P. D. meo Sacrato. † Nam defectus reſpiciens
proprietatem, non admittitur in hoc ſummariiſſi no
a iudicio,[a] vt fuit dictum in vna Romana cenſus 8. Febr.
1577. coram Robuſterio, & in vna Mediolaneñ. Paro-
4 chialis 16. Martij 1588. † coram Illuſtriſs. Cardinali
Platto, tantò minus, quia propter incertitudinem vitæ
videtur ceſſare ſuſpicio, & labes vſurarum, iuxta tradi-
ta per Roman. conſ. 302. nu. 3. & Dec. in l. fin. nu 4. C. de
b tranſact. [b] Nec etiam obſtat, quod titulus fuit habitus
lite pendente; quia concernit petitorium.

ANNOTATIO.

5 a Rota† Deciſ. 477. n. 3. & Deciſ. 614. n. 4. & Dec. 685.
in fin. p. 1. in rec. & concluſio procedit, etiam ſi defe-
ctus offeratur in continenti probandus, Sur. conſ. 93.
n. 7. & non poteſt impediri manutentio ſub prætex-
tu non iuris, niſi conſtet de dicto non iure per con-
feſſionem, vel per rem iudicatam, prout in terminis
manutentionis, Rota Dec. 28. ſub n 9. p. 1 diu. & alijs
pluribus relatis fuit dictum in Anconitāna bono-
rum, 29 Nouemb. 1616. coram R. P. D. Buratto.
6 b In† Societatibus Officiorum ſola incertitudo vitæ
non iuſtificat Societatem, quin ſit vſuraria, niſi etiā
concurrat Officium vacabile, quod eſt ſubiectum, &
fundamentum Societatis, vt fuit dictum coram Car-
dinali Millino in Deciſ. impreſſ. penes Zacch. de
Societ. Offic. Dec. 28. n. 28. *Oliuerius Beltramians.*

AQVINATEN. BENEFICII.

Veneris 2. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Subreptionem allegans tenetur illam probare, & vide plures qualitates, de quibus non eſt neceſſe facere mentionem: Beneficium, ex quibus præſumatur Curatum, & ex quibus requirat reſidentiam.

SVMMARIVM.

1 *Subreptionem opponens tenetur illam probare, & n. 12.*
2 *Beneficium præſumitur ſimplex, & ſine cura, & n. 13.*
3 *Curatum non præſumitur beneficium ex eo, quòd in Eccleſia adminiſtrentur Sacramenta, etſi probetur, quòd illud obtinens ad ea adminiſtranda adſtringatur, & recipientes illuc accedere cogantur, & num. 14.*
4 *Reſidentiam non requirunt beneficia ſimplicia ex generali conſuetudine.*
5 *Reſidentiæ onus non probatur ex onere Miſſam celebrandi, quia poteſt per alium explicari, & num 15.*
6 *Subreptitia non redditur gratia ex taciturnitate qualitatum à iure non conſideratarum, nec exprimendarum.*
7 *De incertis eleemoſynis non eſt facienda mentio.*
8 *Subreptitia non eſt gratia ex eo, quia non fiat mentio de concurſu, & de magna populi deuotione.*
9 *Subreptitia eſt gratia ſanatoria, ſi in ea non ſint expreſſi defectus nullitatis.*
10 *Limita non procedere, quando adeſt clauſula ſalutaris, quò clauſulæ infectiuæ habeantur pro expreſſis.*
11 *Supplicatio tamquam matrix ad effectum ſubreptionis attenditur, & latè vide n. 16. vbi quid ad effectum iuſtificationis.*

DECISIO CVIII.

IN vltima poſitione huius cauſæ, in qua fuit reſolutū
gratiam (*ſi neutri*) Raynerij eſſe iuſtificatam, reſer-
uatum fuit, vt particulariter videretur, an eſſet ſubrep-
titia, quo dubio dato, & vtraque parte informante fuit
omnibus idem ſentientibus concluſum pro negatiua,† 1
quia Archipresbyter, & litis conſortes ſubreptionem
non probant, prout tenentur, [a] Io. And. in c. 4 vbi etiam a
Gemin. ſub n. 8. v. in literis verò beneficialib. & Franc.
n. 17. de lit. conſt. in 6. Abb. in c. conſt. n 4. de reſcrip. Rot.
Dec. 8. & 9. de excep. in nou. Ægid. conſ. 470. Nam quod
obijcitur non fuiſſe factam mentionem de cura Eccle-
ſiæ annexa, ceſſat, quia nullibi probatur Eccleſiam eſſe
curatam, † & beneficium præſumitur ſimplex, Ægid. 2
Dec. 676. Staf. de lit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. n. 1.
Rebuff. in prax. ſub tit. ſæcul. benef. quotuplex n. 11. fuit
dictum in vna Calagur. Congruarū 16. Nouemb. 1571.
coram Oradino. [b]† Nec benè infertur onus curæ ex eo, b
quod ſoleant in d. Eccleſia miniſtrari Sacramenta; quia 3
ex hoc non concluditur quòd beneficium ſit curatum,
niſi probetur, quòd illud obtinens ad ea miniſtranda
aſtringatur, & recipientes illuc accedere cogantur, gl.
in Clem. dudum, in v. Impendum, Imol. poſt n. 32. v. ad-
de hoc facit ratio, Anchar. nu. 20. de ſepul. Abb. in c. de
multa ſub n. 24. v. adde vnam, Gl. de præb. Dec. in c. ad
aures, n. 19 ſecundum vlt. impreſſ. de reſcrip. Sarneñ. in
reg. de idio. q. 11. ſub n. 6. v. ratio ſecundùm Gl. fuit di-
ctum in vna Rauenateñ. Parochialis 20. Maij 1577. co-
ram Cantuccio, [c] Minus etiam facit, quod nō fuerit ex- c
preſſum beneficium requirere reſidentiam, quia nec e-
tiam probatur onus reſidentiæ † Imò cum ſit ſimplex 4
ex generali conſuetudine, non eſt neceſſaria reſidentia,
Imol. in c. fin. n. 9. v. ſed attento de Cler. non reſidentib.
Alex. conſ. 1. n. 2. l. 7. Dec. in d. c. ad aures n. 22. in fi. Cæſ.
de Graff. Dec. 4. n. 3, de præb. † Nec benè infertur reſi- 5
dentia ex onere Miſſas celebrandi, quia vltra quod ta-
le onus non probatur, illam non concludit, cùm per a-
lium ſine continua reſidentia poſſit explicari, [d] Lap. al- d
leg. 35. fuit deciſum in vna Romana Cappellaniæ 23.
Ianu. 1589. coram R. P. D. meo Decano, & in vna Bri-
xieñ. Cappellaniæ de Claris 2. Martij 1589. coram R.
P. D. meo Litta, & ſæpius in alijs ceſſante onere cele-
brandi Miſſas, & Sacramenta miniſtrandi, non fuit ne-
ceſſarium exprimere, quòd ibi Miſſæ celebrentur, &
etiam miniſtrentur Sacramenta,† quia hæc non eſt de 6
qualitatibus à iure conſideratis, & exprimendis, &
propterea eius taciturnitas non reddit gratiam ſubre-
ptitiam, Cald. conſ. 10. de reſcript. Ægid. Deciſ. 679.
num. 4. v. tertia principaliter, Caputaq Deciſ. 46. p. 2.
& 224. p. 3. fuit dictum in cauſa Calaguritana iuriſ-
dictionis 8. Aprilis 1585. coram Rubeo, vltra quod
hæc

Digitized by Google

hæc ſunt non ſolũ voluntariè, ſed etiã euentualiter ex
7 eleemoſynis,quæ a futuro pendent euentu;† Vnde ſicut
de ipſis eleemoſynis incertis nõ eſt faciẽda mentio,Ol-
drad.conſ.118.cum alijs per Couar.var.reſol.li.3.c.13.
n.1.ita nec de Miſſis,& alijs, quæ ab ipſis eleemoſynis
8 Pendente: † idem etiam dicitur de concurſu, & magna
Popu i deuotione,de vnionementio non erat facienda,
quia fuit iã reſolutum,eam non probari. Quod dicitur
9 gratiam†ſubreptiuam ex eo, quod in ipſa non ſunt ex-
preſſi defectus nullitatis ex Dec.Pereg.171 li.1.& 165.
10 li.3.tollitur†ex clauſula ſalutari,quòd clauſulę infecti.
uæ habeãtur pro expreſſis,vt dicitur in d. Dec.Peregr.
11 171.Achil.Dec.1.de except.Guidop.Dec.27.†& ad iſtũ
effectum attenditur ſupplicatiu tamquam matrix.Quæ
c dicũtur de illiteratura D.Raineri),nullibi probantur. c

ANNOTATIO.

12 a Subreptionis † exceptio cũ ſapiat obiectum , eſt ple-
nè,& cõcludenter probanda ab opponente,Seraph.
Deciſ.855.n.15.& fuit dictum in Mediolanen. Cap-
pellaniæ 29 Nouembris.1595.coram Orano.
b Et alios cumulat Gonzal.ſuper reg. 8.gloſ.6.n.91.&
propterea millies in Rota fuit dictũ,quòd narratiua
13 quòd†beneficium ſit ſimplex nõ indiget iuſtificatio-
ne,eo quia de iure præſumitur,Rota Deciſ.697. ſub
n.3.p.2.in recentior.
14 c Et fuit dictum in Salamantina Beneficij†28.Nouẽb.
1608.coram eodem Sanctiſſ.& de qua infra Dec.387
in Calaguritana Decimarum 11.Decemb.1615.corã
R.P.D.Pamphilio, Rota Dec.233.ſub n 3.p.1.in re-
cent.& Dec.257.ſub n.5.p.2.in recent.Gonzal.ſuper
15 d reg.8.gloſ.6.n. 36. Et quod†beneficium non cenſea-
tur Sacerdotale,nõ obſtãte,quòd in fundatione fue-
rit dictũ, quod eligatur Cappellanus, qui Miſſas ce-
lebret,quia cũ non dicatur,quòd celebret per ſe ipsũ
poteſt per alium celebrare,iuxta Dec.Lap.35.plures
cumulat Gonzal. ſuper reg. 8.gloſ.5.n. 74 & ſeq.per
plures.Rot.Dec.366.n.2.& Dec.635.n.2.& dec.719.
n.1.p.2.in rec.in quibus Deciſionibus Rota requirit
quòd fũdator expreſsè dixerit,quòd Cappellanus ex-
preſsè per ſe ipsũ celebrare teneatur ad effectũ,quòd
ſit Sacerdotale,& Gonz.ampliat id procedere etiam
ſi teſtator dixerit , quòd Cappellanus celebrare de-
beat Miſsã,ſicut cęteri Cappellani,Gõzal.dicta glo.
5.n.83. prout etiã procedit etiã ſi fuiſſet dictũ , quòd
eligatur Sacerdos idoneus,qui Miſſas celebret,nam
vt ſatis dicitur idoneus, qui per ſubſtitutũ celebrat,
ita reſpondit Rota dicta Dec.635. num.2. & 3.
16 e Supplicatio†ad effectum ſubreptionis eſt attendẽda
non autẽ literæ expeditæ , vt fuit dictũ in Cæſarau-
guſtana Pẽſionis 19.Februarij 1590 coram Gypſio,
& in Bononiẽ.Bonorum de Binarinis 5 Martij 1618.
corã bo.me.Andrea,vbi dicitur fuiſſe ſæpius decisũ.
Ad effectũ tamẽ iuſtificationis,an ſit attendẽda ſup-
plicatio,vel literæ,Rota variauit,nã quòd ſint attẽ-
dẽdæ literæ ad iſtũ effectum iuſtificationis,tenuit in
Meleuitana Pẽſionis coram Litta,quę reperitur im-
preſſa penes Marcheſ.de Cõmiſſ.to. 1.fol.528.ea ra-
tione, quia nõ ſupplicatio,ſed literæ ſunt canonizã-
dæ , in contrariũ autẽ tenuit Rota in Toletana Pa-
rochialis 10.Maij 1569.corã Cardinali Arigonio,&
Rota penes Seraph.Dec. 1496.n.3.in fine,& 4.& in
Pampilonen. Beneficiorum 14.Ianuarij 1513.corã
Cardinali Sacrato,vbi fuit dictũ, quòd narratiua nõ
diſpẽſationis expreſſa in literis,quę nõ legebatur in
ſupplicatione nõ erat iuſtificãda, ex ea ratione quia
ſupplicatio nõ literæ sũt attendenda.Ego crederem
quòd huiuſmodi Deciſiones poſſent ita ad cõcordiã
reduci,aut narratiua eſt in ſupplicatione,& nõ in li-
teris,& tunc nõ eget iuſtificatione,& ita in hoc caſu
verũ eſt,quod sũt attẽdẽdæ literę, nõ ſupplicatio,&
in his terminis loquitur Seraph.dicta Dec 1446.n.3.
in fine;& n.4.Aut narratiua legitur in literis,& non
eſt in ſupplicatione,quę narratiua fuit addita per Of-
ficiales,& tũc eſt attendẽda ſupplicatio,non literæ;
ratio eſt , quia Officiales Cancellarię nõ poſſunt ali-
quid addendo in literis præiudicare impetrantibus,
benè Rot.d.465.n.4.p.2.in recent.& Dec.128.n.5.in
fine eadem par.1.in recent. *Oliuerius Beltramianus.*

INTERAMNEN. BONORVM.

Luna 5.Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Milites Hieroſolymitani teſtari non poſſunt,etiam ſi ſint extra Clauſtrum : Papa ſciens inhabilitatem cenſetur tacitè diſpenſare, quod tamen limitatur in duobus caſibus,de quibus in Deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Milites Hieroſolymitani ſunt verè Religioſi, & non habent teſtamenti factionem.*

2 *Amplia procedere etiam in Milite non clauſtrali, & profeſſo Commenda.*

3 *Præceptoriæ nõ sũt Beneficia perpetua,ſed manualia,& poſ. sũt Milites ad nutũ magni Magiſtri ab illis amoueri & n.12 Regularia beneficia cenſentur manualia,& numero 11.*

4 *Monachus nõ redditur teſtabilis ex habitatione extra clauſtrum.*

5 *Monachus etiam ſi ſiat Epiſcopus non poteſt teſtari.*

6 *Tot Diſpenſationes,& habilitates requiruntur,quot ſunt obſtacula.*

7 *Diſpenſare cenſetur Papa quando ſcit inhabilitatem , & de hoc latè vide n.13.*

8 *Hoc procedit non in cognitione perſonę, ſed in ſcientia in actu,qui geritur,qua ſit expreſſa in priuilegio,vel ex eo colligi poſſit.*

9 *Itẽ nõ habet locũ regula quando agitur de præiudicio tertij.*

10 *Derogatorię derogatoriarum contentę in primo priuilegio cenſentur ſublatę per ſequentem diſpoſitionem continentem clauſulam* (etiam ſi de illis,eorumque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica,expreſſa,ac indiuidua , ac de verbo ad verbum eſſet facienda mentio)*n.14.*

11 *Clauſula* (pro expreſſis) *tollit derogatorias derogatoriarũ contentas in primo priuilegio.*

DECISIO CIX.

DOmini perſtiterunt in reſolutis,quia indubitatum
eſt Milites Hieroſolymitanos eſſe inteſtabiles,nõ
ſolùm,quia ſtabilimenta id expreſſè diſponunt,ſed etiã
quia,†vt ſæpius Rota reſoluit,ſunt veri Religioſi , qui 1
non habent teſtandi facultatem, c. cùm ad Monaſteriũ
in fin.de ſtat Monach latè Franc.in Rubr.de teſt.in 6.n.
63.† Non obſtat, quòd Frater Ludouicus nõ eſſet clau- 2
ſtralis,ſed profeſſus commendæ, & propterea haberet
velle,ac nolle,gloſ.in ca.2.in v.Religioſus,de teſt.in 6.
quia hoc non procedit in his Militibus, vt per Mohed.
Dec.10.de cauſ.poſſ.& propt.&†iſtæ præceptoriæ non 3
ſunt beneficia perpetua,ſed manualia,& ab illis poſſũt
Milites ad nutum Magni magiſtri amoueri, vt dicit ibi
Mohed.& ſæpius Rota reſoluit, [a] vltra quod habitatio a
extra clauſtrũ†non facit Monachũ teſtabilem,vt vide- 4
mus in Monacho facto† Epiſcupo,qui teſtari nõ poteſt 5
gloſ.in c.1.& ibi Couar.de commani.de teſt.Frãc. in de
rubr.n.76.ſtãte autem inhabilitate perſonę Fratris Lu-
douici ad teſtãdum non iuuatur priuilegio, quòd tan-
tùm habilitat ad diſponẽdũ de reditibus Eccleſiaſticis,
& nihil diſponit ſuper incapacitate perſonę,†& tamen 6
tot requiruntur habilitationes quot obſtacula , Gem.
conſ 33.fuit dictum corã Sanctiſſimo in Pharen. Pẽſio-
nis, &

nis,& in Romana Palatij 5.Iunij prçteriti coram R.P.
b D.meo Sacrato;ⁿnon obſtat clauſula *(omnibus, & ſingulis)*quæ oſtendit priuilegium eſſe conceſſum etiam ſingulariter, quia nihilominus non eſt magis latum, nec vlteriùs extenditur in perſona vnius, quam in perſona
7 alterius. † Nec facit, quòd Papa ſciuerit habitũ,& profeſſionem fratris Ludouici, ita vt propterea videatur
8 diſpenſaſſe, † quia regula procedit non in cognitione perſonæ,ſed in ſcientia in actu,qui geritur, quæ ſit expreſſa in literis priuilegij,vel ex eis colligi poſſit,gl.in c.ſtatutum,in ver.literarum de reſcrip.in 6. Nat. conſ.
9 420.n.22.Sarn.in reg de iure q.non tollend.q.18.n.4. † Nec habet locum,quando agitur de præiudicio tertij, vt hic religionis,cuius ſunt bona, Fel.in c.cùm inter,n.4.in fi.de excep.Franc.in c.vni.ſub n.6.v.hoc tamen fallit.de exceſſ.Prælat.in ſexto, Sarn.vbi ſup.ſub n.4. Domini etiam perſtiterunt in ea ſententia, quòd facultas teſtãdi,quatenus in dicto priuilegio eſſet conceſſa,eſſet
10 ſublata per conſtitutionem Pij V.†Nec releuant clauſulæ derogatoriæ derogatoriarũ in priuilegio appoſitæ,quia ſatis ſunt ſublatæ per clauſulas conſtitutionis, videlicet,ibi*(etiamſi de illis)* eorumq; totis tenorib. ſpecialis,ſpecifica, expreſſa, & indiuidua, ac de verbo ad
d verbum, ᵈD.Fed.de Sen.conſ.47.ſub n.1. v.& hoc intelligo verum,Alex.conſ.7.n.17.lib.4.Iaſ.conſ.184.col.3. v.item prædicta fortius, lib.2. Paul.de Caſt. conſ.206. ſub nu.1. v.præterea iſta mentio,lib.1.Io de Ana.conſ.
11 56.n.3. præſertim † accedente etiam clauſula *(pro expreſſis.)* Ant.Butr.conſ.2.Mohed.dec.1. de reſcript.

ANNOTATIO.

12 a Pariſ.† conſ.44.n.1.& 2.lib.3.Put.dec.382.li.1.iuxta nouam impreſſionem,Achil. dec.9.nu.3.de præb. & fuit dictum in Romana, ſeu Firmana Fructuum 13. Nouemb.1589. coram Card.Pamph. prout regulare eſt, quod omnia beneficia regularia, quæ non ſunt curata,& electiua cenſentur manualia, & ad nutum amouibilia,Gonz.ſuper reg.8.gloſ.8.n.7.

b circa hoc dixi ſupra ad deciſ. 87.

13 c Licèt† regulariter Princeps diſponendo ad fauorem inhabilis data ſcientia inhabilitatis cenſeatur ſecum tacitè diſpenſare, id tamen non habet locum in Põtifice ſtante Regula Cancellariæ 46.in qua diſponitur,quòd diſpenſationes debeant ad partes obtineri, aliàs ſuffragẽtur,Pariſ.de reſign.li.4.q.3.n.66.& ſeq. Gonz.ſuper reg.8.gl.15.n.29.videnda eſt tamen dec. Put.5.de diſpenſ. vbi dicitur quòd quando Papæ eſt expreſſus defectus,ſi Papa concedit gratiam videtur diſpenſare, non obſtante, quòd ſit oppoſitum de regula;ſed poſtea in fine deciſionis dicit, quòd videndum eſt quomodo reſpondeatur d.reg.46.

14 d An†huiuſmodi clauſula operetur ſufficientẽ derogationem,ac ſi fuiſſet in ſpecie omnib.in contrariũ facientib.derogatũ,eſt videndus latè Gonz.ſuper reg. 8.gl.36.per totum,& præſertim n.23.& ſeq.&Curia ſeruat cenſeri ſufficienter derogatũ per huiuſmodi clauſulam,vt teſtatur Card.Tuſc.in verbo Clauſula, concl.350.n.6.ſequendo conſ.Butr.2.& 49.& quidẽ ſi eſſet neceſſe facere mentionem de omnib. in contrarium facientibus,Papa etiam quando vellet,non poſſet derogare,quia ferè impoſſibile eſt,quòd Papa poſſit reminiſci omnium,vel ſcire omnia in contrarium obſtantia,vt benè conſiderat Gonz. gl.36. nu. 24.& Rota Tiraſon. Prioratus 26. Iunij 1595. corã Card.Blanchetto. *Oliuerius Beltraminus.*

ELVEN. BENEFICII SANCTI PETRI.

Lunæ 5. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Per contradictas procedi poteſt contra eum, qui diſceſſit à Curia, & non dimiſit procuratorem, & præſertim quando interceſſit tempus notabile à die diſceſſus.*

DECISIO CX.

FVit,informante tantùm Ioanne, pro eo reſolutum benè fuiſſe proceſſum contra Franciſcum aduerſarium per contradictas;† imputet enim ſibi ſi diſcedens 1
à curia non reliquit,aut non tranſmiſit Procuratorem.
ᵃHoc enim caſu valet talis proceſſus,Rota deciſ.17.de a
dolo,& coniu. in nou. præſertim cùm tempus non breue interceſſerit a die receſſus, vt fuit reſolutum coram bo.me.Gypſio in Auelleñ.Vnionis 18.Aprilis 1595.& ſæpiùs dictum.

ANNOTATIO.

Per contradictas poteſt procedi, etiam ſi fuerit tranſmiſſum mandatum; ſed tamen non acceptatum, vt fuit dictum in Orton.Penſionis coram Card.Pamph. impreſ.per March.de Commiſ.fol.278.to.1.Amplia, vt nec ſufficeret acceptatio mandati in alia cauſa,& coram diuerſo Iudice, ſed requiritur acceptatio, & productio mandati in actis eiuſdem cauſæ, vt benè dicitur in d.Ortonen. Poteſt etiam procedi per contradictas,data acceptatione mandati in procuratore, qui alium ſubſtituit, & talis ſubſtitutus receſſit à Curia,Achil.de Graſſis dec.de dolo.Mortuo Procuratore in Curia, nõ poteſt contra principalẽ procedi per contradictas, niſi intimata prius in partibus principali dicta morte ſui Procuratoris,Rot.dec.191. n.6.p.2.in rec. vbi fuit dictum dec.Bellamer.494. in qua contrariũ deciditur in praxi non ſeruari. Aduertendum tamen eſt,quòd licèt data abſentia principalis, vel Procuratoris à Curia,poſſit per contradictas procedi,nihilominus ſi contingat fieri aliquem actũ in partibus,vbi ſit principalis,puta examen teſtium, non poteſt ibi procedi per contradictas; ſed eſt citãdus dictus principalis,ita fuit dictum in Nerulẽ.Vicariatus coram Card.Sacrato impreſſ. penes Marcheſ.de Commiſſ.to.3.fol.99. *Oliuer.Beltram.*

VALENTINA PENSIONIS.

Veneris 9. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Mandatum coniecturis,& prçſumptionibus probatur, & plures adducuntur coniecturæ pro illius probatione.

SVMMARIVM.

1 *Mandatũ probatur præſumptionibus, & coniecturis, & maximè quãda cum eis concurrit enunciatio mandati, & n.7.*
2 *Mandatum præſumitur quaãda quis enunciatur procurator cum ſpecifica relatione ad notarium rogatum, & ad certam diem rogitus.*
3 *Mandatum præſumitur ſtante ſolutione pecuniarum alicui vti procuratori facta.*
4 *Soluere poteſt quilibet pro alio etiam inuito, & n.8.*
5 *Mandatum præſumitur in ſoluente procuratorio nomine.*
6 *Et tantò magis præcedente obligatione principalis.*

DECISIO CXI.

COncluſum fuit ſolutiones probari, nam quoad quietantias factas per ipſum Epiſcopum, non cadit dubitatio quoad ſolutiones factas Bartholomęo,Iacobo,Paulo,ac Michaeli Procuratorib.Epiſcopi.Non obſtat oppoſitio defectus mandati,quia de eo viſũ fuit Dominis ſatis apparere, ſaltem ad effectũ, de quo agitur,vt procedatur in cauſa† non obſtante clauſula *(ſine* 1
retardatione) cùm enim mandatum probetur præſum-
ptionibus,& coniecturis, ᵃ Dec.conſil.3.poſt n.8. Caſ- a
ſad.dec.3.n.4.ante finem,de Procur.Cęſ.de Graſ.dec.2. n.5.&

Digitized by Google

n.5.& 6.de reb.Eccleſ.non alien. Hic adſunt plures co-
niecturæ, quæ eò magis vrgent, quia cum eis concur-
rit enunciatio mandati, vt fuit dictum in Veliterna
Caſalis 7.Iunij 1574.coram bo.me. Illuſtr. Card. Lan-
2 cell.† Prima coniectura ex eo deſumitur, quòd non ſo-
lùm Procuratores enunciantur, ſed cum ſpecifica re-
latione ad Notarios rogatos, & certam diem rogitus,
quæ relatio multùm operatur in hac materia, Caſſad.
d. Dec.3.n.4. v.Item vult,cum alijs adductis in dicta
3 Veliterna Caſalis † Secunda, quia longè à veriſimili
abeſt(vt etiam in dicta Veliterna perpendebatur)quòd
tanta quantitas pecuniarum in tot vicibus fuiſſet illis
tamquam Procuratoribus ſoluta, niſi ſoluenti conſti-
tiſſet de mandato exigētium. Tertia,quia minus etiam
credibile eſt, quòd Epiſcopus diſtuliſſet ab anno 1599.
petere tot terminos huiuſmodi procuratoribus ſolu-
tos,ex quibus, & alijs adductis per informantes viſum
fuit ſatis conſtare de mandato, iuncto præſertim,quòd
tempore productionis nihil fuit oppoſitum,Feret.conſ.
226.in princ.& Epiſcopus paſſus eſt in negotio princi-
pali vſq; ad ſententiam,& vltra procedit; de mandato
4 autem ſoluentis non eſſet quærendum, † cùm quilibet
tertius ſoluere poſſit, & liberet debitorem ignorantē,
ac inuitum, l.ſolutionem, ff.de ſolutionibus, l. ſoluen-
do,ff.de neg.geſt. Inſt.quibus mod.toll.oblig. in princ.
b btamen†ſatis eſt veriſimile,quòd mandatum habuerit,
5 cùm ſoluerit tantam pecuniarum quantitatem procu-
ratorio nomine Hieronymi, aſſerendo, quòd ſoluebat
de pecunijs ipſius Hieronymi,Caſſad. d.Dec.3.nu.4.in
6 fin.Soc.iun.conſ.56.nu.9.in fin.lib.1.† præſertim ſtante
obligatione ipſius Hieronymi ſoluendi d.penſionem,
vt fuit dictum in vna Lucana Penſionis 4. Iunij 1584.
coram Illuſtriſſimo Lancell.

ANNOTATIO.

7 a Et quòd † mandatum probetur ex præſumptionibus,
& coniecturis,ſæpiùs firmauit Rota,Seraph.Deciſ.
1326.n.2.Rota Dec.55.n.1. & Dec.89.nu.1.& 2. &
Dec.169.n.4.p.2.in rec.& p.1.in recept.dec.475.n.8.
& 10.adeò quòd Rot.dixerit,ſtante oppoſitione par-
tis contrariæ, neminē audiri,niſi docto de legitimo
mandato, non eſſe neceſſe mandatum exhiberi, ſi ex
præſumptionibus,& indicijs præſumi poteſt, vtputa
ex litis ſuſtentatione cum impenſa, ex iurium pro-
ductione,& ſimilibus, de quo dixi infra ad Dec.330.
8 b Et † quod quilibet tertius ſoluere poſſit pro debitore,
tenet Rom.conſ.428 n.8.vbi Mandoſ.in add.Marſil.
ſingul.368.n.1.& creditor poteſt compelli recipere.
Surd.Dec.174.n.27.quod tamen nō procedit in Do-
mino directo emphyteuſis, & feudi, qui non poteſt
compelli ad recipiendum Canonem ab alio, quàm
ab emphyteuta, & feudatario, Marſil. ſing.58.nu.1.
Burſ conſ.181.nu.2.Surd. Dec.180.nu.10. Corbul.de
cauſa priu.ob non ſolut. canonum, lim.7. Grat. Di-
ſcep.Forenſ.c.8.n 8.Sed & hoc recipit ſublimitatem,
vt ſcilicet non procedat, quando offerens ſoluere
prætenderet intereſſe aliquod, verbi gratia ſi eſſet
creditor emphyteutæ, & ideò ſua intereſſet non fieri
deuolutionem, vt faciliùs poſſet ſibi ſatisfieri ex re
emphyteotica,ſeu illius fructibus,Marſil.d.ſing.368.
n.2.Corbu.dicta lim.7.n.4.Magon.Deciſione Florē-
tina 117.n.31. Grat.Diſcep.Forenſ. d.c.8.n.12.

Soluens pro alio poteſt actione vtili negotiorum ge-
ſtorum ſolutum repetere, l.ſi filius,in fin. ff.de neg.
geſt.quod tamen non procedit,ſi ſolueret inuito cre-
ditore,Pariſ.conſ.107.nu.129.lib.3. Menoch.conſil.
226.n.25.Scacc.de Camb.§.2.gloſ.5.n.72.& ſeq.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS.

Lunæ 12. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Vnioni repugnat ſtatus collatiuus, & vacatio tituli.

SVMMARIVM.

1 *Vnioni repugnat ſtatus collatiuus, & ſub n.5.*
2 *Vltimus ſtatus ſufficit ad ſuſtinendam collationem. Declara prout ſub n.6.*
3 *Vnioni repugnat vacatio, & ſub n.5.*
4 *Vnioni repugnat, quòd alius quàm locus, cui prætenditur facta vnio percipiat omnes fructus, & prouentus.*
5 *Vnitum beneficium amittit nomen beneficij, efficitur prædium Eccleſiæ principalis, ampliùs non vacat, non eſt collatiuum, nec poteſt reſignari.*

DECISIO CXII.

CVm placuiſſet Dominis iterū audire Moniales ſu-
per petita ab ipſis remiſſoria, iterum etiam dene-
gandam dixerunt:†potiſſima ratio fuit,quia apparet de 1
pluribus collationibus Sedis Apoſtolicæ,& Monialiū,
quæ repugnant intentioni Monialium,quòd beneficiū
ſit vnitum, & de menſa, a Aret.conſ.63 fuit dictum in a
Parmeñ. Prioratus 14.April.coram R.P.D.meo Penia,
& in hac cauſa 27.Nouembris præteriti,& excluditur
prætenſa articulata immemorabilis,Put.Dec.476.li.2.
fuit dictum coram eodem Domino meo Penia in vna
Caput.27.Nouemb.1591.& in vna Eugubina 22.Iunij
1598.& coram me in Auuinatenſi Beneficij 29.Aprilis
anni præteriti:† præſertim, quia vltimus ſtatus,vt ſæ- 2
piùs fuit dictum,eſt collatiuus,quod ſufficit Brunacino
ad ſuſtinendam eius gratiam,Calder.conſ.25.de præb.
b latè Fely.in c.eam te,n.22.de reſcrip.& propterea ar- b
ticuli ad iſtum effectum ſunt irreleuantes,Rot.Dec.49.
de reſcript. in antiq.quicquid enim dicat Abbatiſſa in
narratiua prouiſionis,quam fecit Syluestro Carrario,
per cuius obitum Brunacinus impetrauit beneficium,
quòd beneficium ſit de menſa, cùm dicat illud vacare,
& vti de vacanti prouideat,†vacatio repugnat aſſertæ 3
vnioni,& facit quòd beneficium non poſſit dici de mē-
ſa,c.cùm acceſſiſſent,de conſt clem.vnic.§.quidam etiā,
& ibi Vital.n.82.de exceſſ.Prælat.Fed.de Sen. cōſ.187.
& 200.Gemin.conſ.86.n.5.†prout etiam illud,quod in 4
prouiſione dicitur, quòd percipiat omnes fructus, &
prouentus, gloſſ. in d.§.quidam etiam, in ver.ad men-
ſam, Innoc. in c.de Monachis,de præb. & fuit dictum
in hac cauſa 27.Nouembris præteriti Lucana.

ANNOTATIO.

a Beneficium† eo ipſo,quòd eſt vnitum amittit titulū, 5
& nomen beneficij,& efficitur prædium eius,cui eſt
vnitum,latè Gonz. ſuper reg.8 gloſ.5.§.7.n.2.& ſeq.
Garz.de benef.p.12.c.2.n.10.& ſeq.qui infinitos cu-
mulat,Rota Dec.199.nu.5. & Deciſ.710.n.2.p.2. in
rec. Et propterea capta poſſeſſione Eccleſiæ princi-
palis, cenſetur capta etiam poſſeſſio Eccleſiæ vnitæ
vti prædij Eccleſiæ principalis, prout latè firmauit
Rota Deciſ.658.n 8.& 3. p.2.in rec.

Hinc etiam ſequitur non dari vacationē beneficij vni-
ti firmat hæc deciſio, & latè tradit Gonz. d.§.7.n 7.
& Garz.d.c.2.n.15.& 16.Seraph.Dec.1011.n.1.Rot.
d.Dec.658.ſub n.3 p.2. in rec. & per conſequens nec
etiam collationem, vt firmatur in hac Deciſione, &
dixit etiam Rot.in Dec.186.ſub n.2. v.neq.ideò ade-
rat,p.2.in rec.& propterea nec etiam poteſt amplius
permutari,nec reſignari,latè Gōz.d.§.7.n.11.& ſeq.
Status vltimus quando ſit attendendus, latè dixi ad
Dec.77.ſub n.12. quæ non repeto,& quia ibi diſtin-
xi inter ſtatum vltimum concernentem qualitatem
beneficij,& inter ſtatum continentem pertinentiam
collationis,ſeu quaſi poſſeſſionem conferendi,& di-
xi il-

xi illum non attendi, quando, conſtat de ſtatu anteriori contrario, ſed quòd benè attenditur ſtatus vltimus reſpectu pertinentiæ collationis, & quaſi poſſeſſionis conſerendi, nunc addo, quòd poſt ibi adnotata, & etiam impreſſa inueni optimam Deciſionē R.P.D. Coccini Decani 737.p.2. in rec. vbi hæc eadem diſtinctio latiſſimè comprobatur, & in illa diſtinguuntur tres caſus, qui clarè dilucidant totam hanc materiam vltimi ſtatus, quæ aliàs ſatis confuſa per curiam vagabatur.

Oliuerius Beltraminus.

LVCANA TERRARVM.

Veneris 16. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Adminiſtratio rei Eccleſiæ non poteſt transferre Dominium rei Eccleſiæ habendo fidem de pretio, nec permutare rem Eccleſiæ, habita fide de re permutanda.

SVMMARIVM.

1 *Fidem de pretio non poſſunt habere adminiſtratores Eccleſiæ, dum vendant, ita vt transferant dominium.*
2 *Item nec permutando poſſunt habere fidem de re in permutatione accipienda.*
3 *Permutatio eſt ſimilis emptioni, & vicem emptionis obtinet, & ſecundùm naturam emptionis regulatur.*
4 *Eccleſiæ dicuntur bona deputata pro fabrica Eccleſiæ.*
5 *§. Venditæ Inſt. de rer. diuerſ. an procedat in permutatione.*
6 *Adminiſtrator Eccleſiæ quòd non poſſit habendo fidem de pretio dominium transferre, eſt ſpeciale in eo, & in ſimilibus perſonis, & id eſt particulari ratione cautum.*
7 *Contractus eſt validus, licèt adminiſtrator, habendo fidem de pretio, non transferat dominium.*
8 *Beneplacitum Apoſtolicum non ſupplet defectum cauſæ, & num. 11.*
Inducit tamen præſumptionem iuſtæ cauſæ, & n. 11.
9 *Fides dicitur habita de pretio, ſi fuerit conſtitutus annuus cenſus loco pretij.*

DECISIO CXIII.

1 QVemadmodum † non poſſunt adminiſtratores Ec-
cleſię, vendendo eius bona, habere fidē de pretio;
a ita vt dominium transferant, [a] Bart. in l. à Diuo Pio, §.
ſed ſi emptor n. 3. vbi etiam Alex. n. 7. & 8. Iaſ. n. 6. & 7.
2 ff. de re iud. Bald. in l. in ciuili n. 2. & 3. C. de rei vend. †
ita nec etiam cenſuerunt Domini, permutando, habere
3 fidem de re permutatione accipienda, † cùm permuta-
tio ſit ſimilis emptioni, l. fin. ff. ex quibus cauſ. in poſſ.
eat. & vicem emptionis obtineat, l. 2. C. de rer. per. & ſe-
cundum naturam emptionis reguletur. Bar. in l. fin. per
4 illum tex. ff. eod. tit. † Quòd autem bona permutata ſint
Eccleſiaſtica, non ambigitur; cùm ſint deputata pro fa-
brica, Eccleſiæ, c. quatuor, c. de reditibus, & c. mos. 12.
5 q. 2. Non † obſtat, quod diſpoſitio, §. venditæ. Inſt. de rer.
diuiſ. non procedat in permutatione ſecundum gl. in l.
2. C. de rer. permut. quia vltra quòd de hoc eſt contro-
uerſia, & contrarium tenet gloſſ. in l. cùm proponas, in
verb. remanſit, ff. de dol. & perm. Bart. in d. l. 2. & in l.
cùm ſeruus communis, §. locatio, poſt gl. ibi, ff. de furt.
6 reſpondetur non benè inferri ad caſum noſtrum, † quia
quòd adminiſtrator Eccleſiæ non poſſit, habendo fidē
de pretio dominium transferre, eſt ſpecialiter in ad-
miniſtratore rerum Eccleſiæ, & ſimilibus perſonis, ac
particulari ratione cautum, vt per Bar. in d. §. ſed ſi
emptor ſub n. 3. Aret. in d. §. venditæ, poſt n. 3. Felyn. in
c. cùm olim, ſub n. 5. verſic. Item niſi ſit Procurator Ec-
cleſiæ, de offic. deleg. Nec ad rem facit allegatum bene-
placitum Apoſtolicum, quia vltra quòd de eo non con-
ſtat, † illud reſpicit validitatem contractus, non tranſ- 7
lationem dominij, & Doctores qui dicunt non poſſe
adminiſtratorem habere fidem, loquuntur quoad effe-
ctum transferendi dominium, & dictum contractum
validum, Bal. in d. l. in ciuili, in fin. Alex. in d. §. ſed ſi em-
ptor ſub n. 8. v. quod intelligatis ſanè, Iaſ. ſub nu. 6. v. in-
telligi verum, idem Iaſ. in l. 1. n. 18. in fin. ff. de offic. Pro-
curator. Cæſ. Præterea, vt dicunt Bar. & alij qui ſupra,
ideo non poteſt adminiſtrator Eccleſiæ habere fidem
de pretio, quia in alienatione rerum Eccleſiæ requiri-
tur cauſa, c. 1. de rebus Eccleſ. non alien. in 6 † Benepla- 8
citum autem non ſupplet defectum cauſæ, vt fuit di-
ctum in vna Placeñ. Bonorum 7. Aprilis 1581. coram
Reuerendiſs. Alexandrino. † Minus facit quòd fuerit 9
interim conſtitutus annuus reditus ſtariorum 18. Gra-
ni, quia hoc non tollit, quòd non dicatur habitas fides
de pretio. Cou. var. reſol. lib. 3. c. 11. n. 5.

ANNOTATIO.

a Qui † poſſint habere fidem de pretio, & quando di- 10
catur de pretio fides habita, vidè latè Mant. de tacit.
& ambig. lib. 4. tit. 21.
b Et quòd † beneplacitum Apoſtolicum non ſuppleat 11
defectum cauſæ, Seraph. Dec. 508. n. 2. Rot. Dec. 96.
n. 3 p. 2. in rec. Mant. de tacit. li. 23. tit. 7. n. 7. Sed licèt
beneplacitum Apoſtolicum non ſuppleat defectum
cauſæ, tamen facit præſumere cauſam, donec con-
trarium probetur, Dec. conſ. 142. n. 7. verſic. & cùm
dicatur Rot. Dec. 201. ſub n. 3. p. 1. in rec. fuit dictum
in Senogallienſ. emphyteuſis 11. Febr. 1608. coram
R.P.D. Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

FAVENTINA BONORVM.

Ven. 16. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Dos non cadit ſub confiſcatione bonorum mariti, & an obtenta gratia reſtitutionis per maritum veniant bona, quæ fuerunt vxori reſtituta pro illius dote: Incorporata quando dicantur bona Fiſco ad effectum, vt non veniant ſub gratia reſtitutionis habente reſtrictiuam; non tamen ad bona Fiſco incorporata.

SVMMARIVM.

1 *Dos vxoris, & donatio propter nuptias non veniunt in confiſcatione bonorum mariti delinquentis.*
2 *Reſtitutio bonorum confiſcatorum cum limitatione non tamen ad bona in Fiſcum incorporata, non extenditur ad bona, quorum poſſeſſionem Fiſcus apprehendit.*
3 *Incorporationem bonorum ad fauorem Fiſci non poteſt impedire contradictio creditoris in pecunia ſub prætextu hypothecæ, quam habet in dictis bonis.*
4 *Incorporationem impedit ſola contradictio, reſpectu dominij, & poſſeſſionis.*
5 *Verba quantumuis generalia recipiunt limitationem ex verbis adiectis, & limitantur à ſuo termino reſtrictiuo.*
6 *Reſtitutio bonorum facta delinquenti comprehendit bona peruenta ad tertium immediatè ex ipſo actu publicationis bonorum, & latè ſub n. 9.*
7 *Declara hoc procedere in ijs bonis, quæ proueniunt ex ipſa condemnatione abſque aliquo actu præcedenti, & ipſo delicto.*
8 *Reſtituendæ dotis caſus euenit, quando maritus incipit exulare, etiam abſque publicatione bonorum n. 10.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CXIV.

BAnnito Capitano Io.Baptiſta Seuerolo cum publi-
catione bonorum, Margherita eius vxor petijt, &
obtinuit ſibi relaxari bona ſtabilia pro concurrenti
1 quantitate dotis,& donationis propter nuptias, † hæc
enim iura erant ſibi ſalua, & exempta de iure ab ipſa
confiſcatione,l.ſi marito,in princ.ff.ſol.matr.l.1. & ibi
gl.& DD.C.de repud.Bar.in l.rem, § 1. ff.de iure Fiſci,
Marſ.in tract.de Bannit. in ver.confiſcata, n.17.& ſeq.
Soc.iun.conſ.55.n.3.lib.2.Fuit poſteà idem Io.Baptiſta
ad Patriam,honores,& bona,ac ſtatum gratioſè reſti-
tutus;poſt quam reſtitutionem,cùm vellet poſſeſſionē,
& liberam adminiſtrationem bonorum vxori aſſigna-
torum conſequi,recuſauit illa vxor reſtituere,& prop-
terea orta inter virum,& vxorem controuerſia,& cau-
ſa mihi extra Rotam commiſſa,propoſui dubiū in Ro-
ta, An quoad huiuſmodi bona gratia,& reſtitutio ob-
tenta ſuffragaretur Io. Baptiſtæ, ad quod Domini ne-
2 gatiuè reſponderunt; fundamentum principale fuit, †
quia reſtitutio non fuit facta ſimpliciter,ſed cum limi-
tatione ad bona Fiſco nō incorporata,& ob id reſtrin-
genda,quatenus dicta limitatio importat, Bar.in l.fin.
ſub n.1.C.de ſent.paſſ.& propterea non comprehendit
bona,de quibus agitur, quæ ſatis apparet fuiſſe incor-
porata Fiſco,cùm illorum poſſeſſionem apprehēderit,
fuerit à creditoribus conuentus,ac ſine contradictione
poſſederit,Bar.in l.3.C.de bon.vac.li.10.Io.Plat.in l.fi.
3 n.3.in fi.eod.tit. cum alijs alleg. † Contradictio autem
Margaritæ,quæ erat creditrix in pecunia propter hy-
pothecam,quam habebat in bonis mariti,non impedi-
uit incorporationem Bal.in d.l.ſi marito,n.1.Ang.in v.
in tex.ibi, inter quos,Imol.n.6.& 7.ff.ſol.matr. Ang.de
4 Malef.in ver.publicamus ſub n.10. † ſola enim contra-
dictio reſpectu dominij, & poſſeſſionis impedit effectū
incorporationis,l.fin.C.de bon.vac.lib.10. Non obſtat
vniuerſalitas, & prægnantia verborum ex aduerſu cō-
5 ſiderata, † quia verba,vtcumq;generalia, recipiunt li-
mitationem ex verbis adiectis non tamen Fiſco incor-
porata,Bar.in l.generali,§.vxori,ff.de vſufr.leg. Ruin.
conſ.78.ſub n 4. v.præterea verba, lib.1. & vniuerſalis
pronūciatio limitatur à ſuo termino reſtrictiuo, vt di-
cit Bal.in l.Pactum,quod dotali,n.20.in fi.C.de collat.
6 & poſt cum Aret.conſ.78.ſub nu.4.† Non obſtat,quòd
quando acquiſitio bonorum peruenit ad tertium im-
mediatè ex ipſo actu publicationis bonorum tunc fa-
cta reſtitutione,bona illa recuperentur, quia cauſa re-
a ducitur ad non cauſam,a DD.in l.Gallus,§.& quid ſi tā-
tùm,vbi Alex.n.13.Iaſ.n.56.v.ſecūdò limita.ff.de liber.
7 & poſth. Ægid.dec.743.nu.7. ver.ex iſta ſecund.par. †
quia illud procedit in ijs,quæ proueniunt ex ipſa con-
demnatione abſq;aliquo actu præcedēti, Ægid.in dec.
ſeq.744.in princ.& quando acquiſitio prouenit ex ea-
dem radice,videlicet à ſententia,ſeu delicto,Bero.conſ.
60.n.19.ad fin.v.& concl.in effectu,lib 3 Hic autē non
poteſt dici, quòd ſine actu præcedenti fuerint bona
Margaritę quæſita ex confiſcatione,& quòd immedia-
tam cauſam,& originem habeant à confiſcatione,cùm
imò habeant originem à promiſſione,de qua in inſtru-
mento reſtituendæ dotis in omnem,& quemcumq;ca-
8 ſum reſtitutionis, † qui caſus euenit,cùm primùm cœ-
pit Io.Baptiſta exulare,etiam abſq;publicationem bo-
norum,Bar. in l.ſi conſtante,ſub n.20.Iaſ. n.168.ff.ſol.
b matr. Soc.iun. d.conſ.55.num.2.[b]

ANNOTATIO.

9 a Reſtitutio† plenaria Banniti reintegrat ad bona im-
mediatè ex ſententia banni cum publicatione bono-
rum in tertium translata,& peruēta, prout de com-
muni teſtatur Odd.de reſt.in integ.q.94.art.10.n.74.
& 94.Farin.in praxi q.6.nu.36. v.contraria, & hanc
ſententiam ſæpè fuit ſequuta Rota, vt penes Ægid.
dec.744.Seraph.dec.998.nu.8. & 9. & in p.2. in rec.
dec.465.n.6. & in Vrbeuetana Bonorum de Sauinis
16. Iunij 1614. coram R.P.D.Caualerio, & in alia
Vrbeuetana hæreditatis 3.April. 1620. coram R.P.
D.Manzan. quod procedit etiam, ſi ex diſpoſitione
teſtatoris bona eſſent propter delictum translata in
ſubſtitutum,Odd.vbi ſup.Seraph.d.dec.998.n.8 & 9.
& fuit dictum in d.Vrbeuetana hæreditatis 3.April.
1620.coram R.P.D.Manzanedo, & quia iſta reſti-
tutio reducit cauſam ad non cauſam, & titulum ad
non titulum,ideò prēiudicat ſubſtituto,& valet abſ-
que derogatione regulę de iure quæſito non tollen-
do, ita fuit dictum in dicta Vrbeuetana de Sauinis
coram R.P.D.Caualerio.
b Eſt valdè controuerſia opinio† an ſit factus locus re- 10
ſtitutioni dotis per ſolum exilium mariti ſine publi-
catione bonorum, de quo latè per Barb. in l.ſi con-
ſtante,n.30.ff.ſol.matr.& Rota indeciſam reliquit in
Interamnenſ. Cenſus 20. Iunij 1621. coram R.P.D.
Vbaldo.Si tamē pater,vel alius ſit obligatus pro re-
ſtitutione dotis, de quorum vergentia ad inopiā nō
conſtat tunc eſt verior,& magis communis opinio,
per ſolum exilium mariti non eſſe factum locum re-
ſtitutioni,vt per Barb.loco præalleg.n.109.in fin.&
n.ſeq.poſt Iaſ.in l.ſi conſtante,n.42.ff.ſol.matr.& te-
nuit Rota in d.Interamnenſ. *Oliuer.Beltram.*

ROMANA SOCIETATIS MAGAZENI.

Ven. 23. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Excommunicatione mercium non infertur ad communicationem iuris inquilinatus apothecæ, in qua merces exiſtunt.

SVMMARIVM.

1 *Societas morte ſocij extinguitur.*
2 *Societas noua dicitur, quando non habet ortum à prima, & tranſit in aliam naturam.*
3 *Subrogationis natura eſt, vt ſit eiuſdem naturæ res ſubrogata cum ea in cuius locum ſubrogatur.*
4 *Illatio non ſit ex diuerſis.*
5 *Mercium appellatione non venit locus, in quo merces continentur, & ſub n.6.*
6 (Suum) *eſt dictio indicatiua dominij.*
7 *Decretum Camerale de inquilinatu non ſuffragatur ſub inquilino in præiudicium Domini, ſecus eſt, vbi agitur de præiudicio tantùm habeatis ius inquilinatus.*

DECISIO CXV.

NVllo modo poteſt Bernardinus prætendere com-
municationem inquilinatus Magazeni,non tan-
quam ſubrogatus in locū Hieronymi primi ſocij,†quia 1
ſocietas illa per mortem Hieronymi fuit penitus ex-
tincta,a leg.actione,§.morte,ff.pro ſoc.cum ſimil.& illa
quæ fuit creata cum Bernardino, eſt noua penitus cū
nouis capitulis, & pactis: Nec poteſt conſiderari ſub-
rogatio,† cùm iſta non ſolùm non habuerit ortū à pri- 2
ma,Bar.in l.fideiuſſor impetrauit, §.Lucius,ff.de pign.
ſed tranſiuit in aliam cauſam,Gabr.poſt Soc.quem al-
legat de reg.iur.concl.2.nu.80. † conuenit enim ſubro- 3
gationi,vt ſit eius naturæ res ſubrogata cū ea, in cuius
locum ſubrogatur,a l.ſi cum,§.qui iniuriarum,ff.ſi quis a
caut.l.ſi donatæ,§.1. ff.de don.inter virum,& vxorem.
Non etiam poteſt communicationē inquilinatus præ-
tendere ex capitulis ſocietatis ſecum initę,quia hoc in
illis non legitur,ſed tantùm in eis cauetur, quòd Gau-
cius debeat ponere in ſocietate omnia lignamina,quæ
re-

Digitized by Google

4 reperiuntur in ſuo Magazeno, † ex quo non poteſt in-
ferri ad communicationem inquilinatus, quod eſt quid
longè diuerſum ab ipſis lignaminibus, l. Papinianus
5 exul. ff. de minor. & † appellatione mercium non venit
locus, in quo merces continentur, l. librorum, §. char-
tis, ff. de legatis 2. Bar. in l. cùm pater §. menſæ, n. 10. eo-
6 dem titulo; præſertim, quia dicit in ſuo Magazeno †
per verbum (*ſuum*) apparet, quòd vult retinere Domi-
nium, leg. 11. ff. de relig. & ſumpt. fun. Alex. conſ. 171. n.
3. li. 6 Et verba illa rubricæ (*capitoli da farſi ſopra il ma-
gazino di legnami*) & alia verba (*contraxerunt ſocietatem
vnius Magazeni lignaminum*) ſunt intelligenda pro ipſis
lignaminibus, & ſic pro merce, quæ in loco exercetur,
Bar. in l. cùm pater, §. menſæ, n. 7. verſic. pręterea in vſu
videmus, ff. de leg. 2. Alex. conſ. 47. n. 2. li. 1. Non obſtant
plures ponderationes, quæ fiunt per informantes pro
Bernardino ſuper verbis Capitulorum, quia omnes reſ-
piciunt poſſeſſionem, vſum, & exercitium Magazeni,
quæ communicantur, & pro iſta poſſeſſione, & vſu ſol-
uit penſionem, ſed non inferunt ad ius inquilinatus,
quod eſt ſeparatum, & non dependet neceſſario ab vſu,
& poſſeſſione: Aliud fundamentum, quod faciunt in-
7 formantes pro hæredibus Gaucij † ſuper decreto Ca-
b merali, quòd non ſuffragatur ſubinquilino, [b] non pla-
cuit Dominis, cùm quia eſt extraneum à terminis no-
ſtris, tùm quia illud procedit in præiudicium Domini,
& Domino nolente, non autem quando ageretur de
præiudicio tantùm habentis ius inquilinatus, vt hic, &
propterea non eſſet prohibita communicatio, quando
partes id egiſſent, quod cùm non fuerit actum, rema-
net ius inquilinatus in ſolidum penes hæredes Gaucij,
prout erat ante initam ſocietatem cum Bernardino, &
ſic concluſum.

ANNOTATIO.

a Vide regulam cum annotationibus, & limitationi-
bus penes Gabr. de reg. iuris concluſ. 2.
b Et quòd decretum Camerale de inquilinatu nō ſuf-
fragetur ſubinquilinis, etiam tenuit Rota in Roma-
na inquilinatus 1. Iunij 1598. coram Card. Lancell.

Oliuerius Beltraminus.

PAPIEN. TENVTÆ.

Luna 26. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Eccleſiæ ſpoliatæ competit reintegratio, etiam ſi facto
Rectoris cecidiſſet à poſſeſſione, & plura de
probatione vtriuſque extremi.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia eſt reintegranda ad poſſeſſionem, etiamſi ab ea ce-
ciderit facto ſui Rectoris, & n. 4.*
2 *Extremum primum in ſpolio probatur ex confeſſione ema-
nata in Commiſſione.*
3 *Item ex locatione, quam recipit ſpolians à ſpoliato.*
4 *Eccleſiæ competit manutentio non obſtante, quòd prælatus
habuerit pro ſpoliato.*

DECISIO CXVI.

FVit ſine aliqua difficultate per Dominos reſolutū
1 † Eccleſiam eſſe reintegrandam ad poſſeſſionem
tenutæ, licèt ab ea ceciderit facto ſui Rectoris, Capnt.
Deciſ. 170. p. 3. & fuit dictum in Placeñ. Decimarum
coram bo. me. Bubalo 9. Iunij 1586. & in Sublaceñ. Bo-
a norum 14. Martij 1603. coram R. P. D. meo Litta; [a]
2 Nam de primo extremo conſtat, † non ſolùm per ex-
preſſam confeſſionem aduerſariorum in commiſſione
(*ſi in euidentem*) l. cùm precum, C. de lib. cauſ. ſed etiam
per tacitam ex productione dictę commiſſionis per eos
facta coram Vicario c. cùm olim, de cenſ. Bar. in l. poſt
legatum, in princip. ff. de his, quibus vt indig. † conſtat 3
etiam de hoc primo extremo ex locatione, quam rece-
perunt à Rectore, Bald. in l quædam mulier, per illum
tex. n. 1. ff de rei vend. Rot. Dec. 1. de fid. inſtrum. in an-
tiq. fuit dictum in vna Regieñ. Bonorum 1. Febr. 1577.
coram Illuſtriſs. Card. Blanch. ſecundum autem extre-
mum non controuertitur. Non obſtat, quòd in hoc caſu
competat aduerſarijs retentio pro expenſis factis à Re-
ctore in lite pro recuperatione iſtius tenutæ, quia hęc
exceptio viſa eſt Dominis penitus illiquida, cùm non
conſtet in actis, quòd ipſi ſint hæredes Rectoris, nec
de expenſis ipſis, & minus quòd fuerint de bonis pro-
prijs Rectoris factæ, & eſt veriſimile, quòd ſaltem par-
tem à Curtijs in expenſis condemnatis recuperauerit
Rector, & propterea talis exceptio non habet retarda-
re reſtitutionem in ſpolio; Non obſtant litteræ in for-
ma (*ſi in euidentem*) quia non ſunt executioni demanda-
tæ, vt per informantes.

ANNOTATIO.

a Et † etiam tenuit Rota penes Verall. Dec. 170. & 181. 4
p. 3. & fuit dictū in Neapolitana Spolij coram Card.
Lancell. impreſſ. penes March. de Commiſſ. 10. 1. fol.
103. Rot. Dec. 473. nu. 2. p. 2. in rec. vbi aliæ Deciſio-
nes cumulantur, † imò Eccleſiæ competit manuten- 5
tio non obſtante, quòd Prælatus habuerit ſe pro ſpo-
liato, quia non poteſt Prælatus præiudicare Eccle-
ſiæ, nec etiam in poſſeſſione, Seraph. Dec. 1417. n. 3.
& fuit dictum in Theatina iuriſdictionis S. Ioannis
in Venere 10. Maij 1621. coram R. P. D. Decano, &
eſt doctrina Bar. in l. ſi vir vxori, n. 3. ff. de acqu. poſſ.
vbi dicitur, quòd ex contractu nullo poſſeſſio per
prælatum non transfertur, & ſequitur Veral. Deciſ.
182. n. 8 p. 7. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA DONATIONIS.

Luna 26. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Conditio adiecta exequutioni actus, an & quando red-
dat actum conditionalem, vel ſolùm ipſam
exequutionem ſuſpendat.

SVMMARIVM.

1 *Conditio appoſit a à Donatore, quòd donatarius nubat de
conſenſu donantis, valida eſt, & donatario nubente, non
habito dicto conſenſu corruit donatio.*
2 *Participium præteriti temporis denotat actum perfectum,
& conſummatum.*
3 *Conditio adiecta exequutioni, non reddit diſpoſitionem con-
ditionalem, neque illam ſuſpendit.*
*Non procedit in vltimis voluntatibus, in quibus conditio a-
diecta exequutioni, reddit diſpoſitionem conditionalem.*
4 *Conditio adiecta reſeruationi penſionis, non facit reſeruatio-
nem penſionis conditionalem.*
5 *Conditio ſæpe accipitur pro pacto, videlicet, quando dicitur
cum infraſcriptis conditionibus.*
6 *Conditionis defectus, quando conditio reſpicit executionem,
non influit in nullitatem actus.*
7 *Conditio adiecta exequutioni, ipſam ſaltem exequutionem
ſuſpendit, & ideò licèt ſit orta obligatio, tamen eſt impe-
ditum exercitium actionis.*
8 *Conſenſus habetur pro præſtito, quando non adeſt iuſta cauſa
denegandi.*
9 *Non procedit in tertio, de cuius conſenſu actus eſt expedien-
dus.*
10 *Conſenſus conditionaliter præſtitus, non impleta conditione,
non poteſt dici habiens.*
11 *Conditio extrinſeca exorbitans, & iniuſta non eſt attēdenda.*

Digitized by Google

DECISIO CXVII.

SEntētiam R.P.D.Vicarij reuocandam dixerunt cō-
corditer Domini, quia declarat nullā, ſeu annullā-
dam donationem factā ad fauorem Dorotheæ,quæ ta-
men valida eſt,cùm emanauerit inter perſonas nō pro-
hibitas, & habeat omnia requiſita tam de iure cōmu-
ni,quam ex forma ſtatutorū.Nec refragatur, quod di-
citur eā eſſe conditionalem quatenus ipſa nubat de cō.
1 ſenſu,& ſcientia Domini Germanici donatoris,† quæ
cōditio valida eſt, & debuit per donatariam ad effectū
conſequendi pecuniam in donatione promiſſā, imple-
ri,ex latè deductis per informantes pro Domino Ger-
manico,& eſt Dec. coram Sanctiſſimo in illa Romana
de Maſſis, ſub die 27. Martij 1577. quæ poſt longā di-
ſputationē fuit confirmata in Romana Donationis de
Parentijs coram R.P.D.meo Penia, & quòd cùm ipſa
nupſerit nō habito huiuſmodi cōſenſu, donatio ex de-
fectu cōditionis fuit vitiata,l.neceſſariò.§.1.ff.de peric.
& com.rei vend.l.pecuniam,quam,ff.ſi cert.petat.l.tale
§.ſi quis,vbi Bald.ff.de hæred.inſtit.Aym.conſil.93.n.3.
quia fuit dictum conſenſum,& voluntatē D.Germani-
ci,non reſpicere donationem ipſam,ac eius ſubſtantiā,
ſed ſolutionem,& executionē, quod patet ex illis ver-
bis(quæ quidē ſcuta quadraginta monetæ,vt ſupra,do-
nata,idem D.Germanicus donator ſoluere promiſit cū
primum de cōſenſu,& ſcientia ipſius donatoris nuptui
tradita fuerit) præſertim pōderādo illa verba (*vt ſupra*
2 *donata*)† participiū enim illud præteriti tēporis deno-
tat donationem perfectam,& conſumatam,l.1.§.fin.ff.
quod quiſq;iuris,not.in l.arboribus §.idem tract. ff. de
3 vſufruct.Ruyn.conſil.226 nu.6.lib.1.†Conditio autem
adiecta executioni non reddit diſpoſitionē cōditiona-
lem,neque illam ſuſpendit.l.ex his,C.quando dies leg.
ced.l.mutuo.§.1.ff.de tutel.quam ita declarat Bart.in l.
1.ſub nu.3.verſic.inſtante ergo, ff.de condit.& demon-
a ſtrat. [a] idem Bartol. in l. ita demum §. ſed ſi quidem,
verſic.& ideò dicas.ff.de arbitr.Bal.in l.3.n.1.in fin.C.
eodem tit.Iaſ.in l.item quia,n.21.in fin.ff.de pact.Dce.
in l.in omnibus obligationibus,n.7.vbi etiam Cagnol.
n.23.de regul.iur.idem Dec.in c.ſecundo,nu.34.in fin.
& ſeq.de reſcript.Iaſ.l.centeſimis,§.fin.n.6.ff.de verbo-
rum obligat Natt.conſil.452.in fin.Fuit dictum in vna
Ciuitatis Caſtelli Caſtri Montonis 1. Decembr. 1578.
4 coram Sanctiſſimo, † propterea fuit reſolutum in vna
Salamantina penſionis coram Bubalo 17. Ianu. 1582.
& in vna Cæſarauguſtana penſionis 18.Iunij 1590.co-
ram Gypſio,conditionem adiectam ſolutioni pēſionis
non facere reſeruationem conditionalem. Nec refert,
quod in principio inſtrumenti legitur,quod Dominus
Germanicus intēdat deuenire ad donationem cum in-
5 fraſcriptis conditionibus,†quia verbum illud(*conditio-
nibus*) intelligi debet eum pactis in donatione appoſi-
tis;videlicet quod in euētum ſoluti matrimonij ſine li-
beris pecuniæ donatæ ad donantem,ſeu eius hæredem
reuertātur,& quòd non poſſit adſtringi ad ſoluendū ca-
pitale dum vult illud tenere ad cēſum, aut ſocietatem
Officij, verbum enim (*conditio*) ſæpiſſimè ſumitur pro
pacto appoſito in contractu puro, l. 2. C.de pact. int.
empt.l.1.vbi gloſſ.& Bald. ff. pro ſocio,cum multis cu-
mulatis per Tiraq. de retract.conuent.§.2. gloſ.1.n.76.
6 †& proptera à defectu conditionis appoſitę executioni
& ſolutioni non rectè infertur ad nullitatē donationis,
quia à poſteriori nō impeditur ſuum principiū,vt poſt
Bald.in l.ex cautione in 8.q.n.25.C.de nō n.pec. in his
7 terminis arguit Dec. in dicto c.2.ſub n.35.de reſcript.†
Et ſi dicatur quòd cōditio executioni adiecta ipsā faltē
executionē ſuſpendat,Bart.in d.l.1.Dec.in d.l.in omni-
bus,ſub n.7.Gig.de Pēſ.q.40.ſub n.4 & propterea licèt
ſit orta obligatio,nō tamen tenetur promittēs ad exe-
cutionē obligationis obſtante exceptione,Bal.in d.l.3.
n.1.in fi Port.Garz.in l.itē quia,ſub n.33.ff. de pact. &
ob id nō poteſt Dominus Germanicus cōdēnari ad ſo-
lutionem pecuniæ promiſſæ,ex quo Dorothea nō im-
pleuit conditionem ſolutioni adiectam; Reſpondetur
primò iſtud nō tollere iniuſtitiam ſententiæ,quia licèt
iſte defectus conditionis impediret exercitiū actionis,
nō tamen ipſam perimeret, & minus annullaret dona-
tionem, † Secundò reſpondetur,quòd cùm donatio, & 8
promiſſio ſit ſupra,licèt executio pręſtationis ſit colla-
ta in euētū cōſenſus D.Germanici,talis cōſenſus debet
haberi pro pręſtito, quia nō adeſt iuſta cauſa denegan-
di,vt benè per Iaſ. d. §. fi.n. 6.ad fin.& n.ſeq.†Nec facit 9
in contrarium doctrina Bart.in l.1.§.ſi plures, n.9.ff.de
exercit.quia Bart.loquitur in tertio,de cuius conſenſu
actus eſt expediendus,qui conſentire non cogitur, non
in conſenſu per ipſum promittentem præſtādo,qui illū
pręſtare debet ceſsāte legitima cauſa recuſationis,alias
pro præſtito habetur,vt per informantes: imò videtur
quòd habeamus conſenſū ipſius Germanici in particu-
lari inſtrumento,† cui non refragatur,quod dicitur eū 10
eſſe ſub conditione præſtitum,qua non impleta nō po-
teſt dici conſenſus,vt per Mondoſ.ſuper regul.32.q.31.
ſub n.16.& alios alleg. Quia conditionem illam (*factis
ſibi quietantijs.*) Domini nolnerunt attendere, cùm non
ſolū†ſit omninò extranea a conſenſu præſtando, & tē- 11
dat ad priuandum Dorotheam donatione iā perfecta,
ad tradita per Couar.in c.Raynald.§.1. ſub n.7. de teſt.
ſed etiam ſit exorbitans, & iniuſta, cū D.Germanicus
velit quietantiā eorū,quæ ſibi ſoluta negat donataria,
& quòd peius velit quietari etiā de fructibus in futurū
decurrendis,qui incerti ſunt ratione tēporis,& nō poſ-
ſunt veriſimiliter dici ſoluti:Alia verba (*præcedentibus
omnibus ſolemnitatibus requiſitis, ex for. Sacr. Concil. Tri-
dent.& iuxta ſtylum Sacræ Romanæ Eccleſiæ*) viſa fuerunt
Dominis reſpicere potius ſolitum ordinem proceden-
di in matrimonijs contrahendis, quàm facere aliquam
conditionem, aut ſuſpenſionem conſenſu, & ſi quā fa-
ciant ſufficere pro implemento, quòd fuerint poſtea
adimpletæ omnes ſolemnitates, & quòd matrimoniū
ſit validum,ad quod tantùm reſpexiſſe videtur D.Ger-
manicus; Siue igitur cōſenſus pręſtitus ſit,ſiue pro pręſ-
ſtito haberi debeat,D. Germanicus tenetur ſoluere pe-
cuniam in donatione promiſſam, & ita fuit deciſum.

ANNOTATIO.

a Caſſad.†Dec.3.n.11.verſ.item ſecus de præb. Ruyn. 12
conſ.65.nu.2.& 13.lib.2.Bald.conſ.478.nu.1.verſ.in
contrarium li.1.& fuit dictum in Comen.legati 26.
Ianuar.1609.coram Card.Lancellotto. † Verū iſta 13
Cōcluſio,quòd cōditio adiecta executioni, non red-
dat in ſubſtantia diſpoſitionem conditionalem,non
procedit in vltimis voluntatibus, in quibus nihil re-
fert an cōditio ſit adiecta ſubſtātiæ, vel executioni.
Gabr.cōſ.150.n.3.li.2.Mantic.de coniect. vltim.vo-
lunt.lib.11.tit.20.n.3.iux.vlt.impreſſ.

Oliuerius Beltraminus.

NVLLIVS BENEFICII.

Merc. 28. Maij 1603.

ARGVMENTVM.

Sequeſtratio regulariter eſt prohibita; Acta præſumun-
tur integrè tranſportata; A. C.non habet iuriſdictionē
in beneficialibus.

SVMMARIVM.

1 *Sequeſtratio eſt regulariter prohibita.*
2 *Probari debet caſus exceptuatus, vt poſſit deueniri ad ſequeſtrationem.*
3 *Acta præſumuntur integrè tranſportata.*
4 *Auditor Cam. nullam habet iuriſdictionem in beneficialibus, adeò quòd nec etiam concedere poteſt mandatum de manutenendo.*
5 *Intereſſe non habens non auditur, & latè ſub n.7.*
6 *Et poteſt à Iudice, etiam parte non opponente, repelli.*

DECISIO CXVIII.

FVit reſolutum, vna tantũ parte informante, pro re-
1 uocatione ſequeſtri, † quia ſequeſtratio eſt regulari-
ter prohibita, l.vni.C.de prohib.ſeq. per tot. tit. de ſeq.
2 poſſ.& fruct. † & vt concedatur debet dari caſus exce-
ptuatus, in quo iura illud permittãt, Pariſ.cõſ.41.n. 22.
li.1.ex actis autem productis de nulla cauſa concedẽdi
ſequeſtrum apparet, & licet dicatur acta non eſſe inte-
4 gra, id tamen non probatur, cùm probari debeat, † quia
præſumitur pro integritate proceſſus, vt fuit ſæpius re-
a ſolutum.[a] Quia tamen Domini dixerunt nõ eſſe faciẽ-
4 dam aliquam vim in mandato de manutenendo† dato
ab A.C. nullo, quia datum à non habente iuriſdictionẽ
b [b]& cùm de poſſeſſione Lucij Antonij non conſtet, niſi
per d. mandatum, & per teſtes coram eodem examina-
tos pro eo obtinendo, quorum examen pariter poteſt
dici nullum, cùm eodem morbo laboret, non cõſtat de
aliqua poſſeſſione, nec de aliquo intereſſe ipſius Lucij
5 Antonij, vt agere poſſit pro reuocatione ſequeſtri, † &
cùm non audiatur, cuius non intereſt, l.ſi pupilli, §. vi-
deamus, de neg.geſt.l.1 in princ. ff quor.appell.non re-
6 cip.† imò poſſit à iudice repelli, etiam parte non oppo-
nẽte. Alex.in l.vbi pactũ n.7. C.de tranſact. placet iterũ
Dominos conſulere ſuper reuocatione ſequeſtri.

ANNOTATIO.

a Circa præſumptam tranſportationem actorum integram dixi ſupra ad Deciſ.59.

7 b Et quòd A.C.nullã † habeat iuriſdictionem in beneficialibus Bellam.Dec.210. Lancell.de att lit.pend.par. 2.c.4.in præfat.n.374.Rot.Dec.271.n.4.p.1.in recent fuit dictum in Cremonen. Præbendæ 21. Maij 1607. coram Cardinali Lancellotto, & in Catanienſ.Canonicatus 5.Iunij 1603.coram R.P.D.Caualerio, quod ampliatur, vt nec etiam in vim prorogationis partiũ valeat proceſſus in beneficialibus coram A.C.factus, quia vbi nulla eſt iuriſdictio, nõ eſt locus prorogationi ita fuit dictũ in Caſertana beneficij, 5. Maij 1595. corã Cardinali Blãchetto impr.penes Garz. de benef. p.10.c.3.n.14. Ampliatur ſecũdò, vt non ſolùm in petitorio, ſed nec etiã in poſſeſſorio iuriſdictionẽ habeat vt fuit dictum in Gerũdenſ.Beneficij 14.Octob. 1600. coram Penia, & in d. Catanienſ. Canonicatus coram R.P.D.Caualerio, vbi dicitur, quòd Signatura pluries expreſſe prohibitur Locum tenentibus A. C. pro tempore exiſtentibus, & intereſſentibus in Signatura, vt non concederent in beneficialibus mãdata de manutenendo. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA EVICTIONIS.

Veneris 6. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Venditor tenetur de euictione, etiam ſi res vendita fuerit à Iudice, & vbicumque res ſcienter fuit vendita non libera, emptor poteſt agere ad intereſſe, & loco intereſſe ad reſtitutionem pretij.

SVMMARIVM.

1 *Euictio competit illi, qui rem habet à Iudice, non ſecùs ac ſi à priuato habuiſſet, tum factum Iudicis cenſetur factum partis.*
2 *Libera debet eſſe res vendita.*
3 *Venditor, qui ſciebat rem venditam onere aliquo affectam, tenetur emptori ad intereſſe.*
4 *Et intereſſe loco ſuccedit reſtitutio pretij.*
5 *Comparens in principio, vti procurator, cenſetur poſtea eodẽ nomine ſemper comparere, quamuis ſimpliciter compareat.*
6 *Agens ſine actione poteſt Iudicis officio repelli etiam parte non opponente.*
7 *Exceptio defectus actionis non poteſt opponi poſt ſententiã, nec iudicium redit retrò nullum.*
8 *Inhibitio Rotalis, quamuis emanata vigore Commiſſionis ſubreptitiæ, eſt timenda, nec ea manente eſt ad executionem procedendum.*
9 *Inhibitio emanata vigore Commiſſionis conditionalis non cauſat attentata.*
10 *Venditor tenetur ſpecificè certiorare emptorem de qualitatibus rei venditæ.*
11 *Inhibitio emanata vigore cõmiſſionis continentis clauſulam* (ſine retardatione executionis, ſeu legitimæ executionis) *non cauſat attentata.*

DECISIO CXIX.

DOmini ſteterũt in deciſis, benè enim egit pro eui-
ctione Gallianus, † qui domum habuit à Iudice, 1
non ſecus ac ſi ab ipſo Octauiano habuiſſet, l.ſi ob cau-
ſam, C. de euict.2.quæ † etiam cùm debuiſſet vendi li- 2
bera, l.in venditione, ff. de act.empt .l. ſi pater. C.eod.
tit.† & reperta ſit emphyteotica Octauianus qui ſciuit 4
talẽ, & non expreſſit,[a] tenebatur ad intereſſe Galliano, a
l.1 §. 1.Iulianus in princ.& l.quæro, ff.de act.ẽpt.Alex.
conſ.14.nu.8.& 9.lib, 5.Rom.conſ.503.ſub nu. 10.verſ.
† Vnde requiritur, quòd alienator, & loco intereſſe ad 4
reſtitutionem pretij gloſſ. in l. 1. in verb. quanti. C. de
his qui à non Dom.Bal.in l.ſi traditio in 4.quæſt.n.7.C.
de act.empt. Alex.conſ.67.poſt num.2.lib.2.Ruin.conſ.
141.n.7.propè fin.ver.& tamen etiam ſub tali intereſſe,
lib.1.Ruin in.ſen.conſ.297.num.10.& ſeqq.Non obſtat,
quòd ſubhaſtatio facta fuerit inſtãte Galeatio Fulgineo,
qui nullum habebat intereſſe, † quia cũ eſſet Procura- 5
tor Bartholomeæ vxoris, & vti talis à principio cõpa-
ruerit, poſtea ſimpliciter comparẽdo cenſetur ſimiliter
procuratorio nomine cõparuiſſe, ad tradita per Alci-
at.reg.2.præſ.25.in princ.† & vbi etiã nomine proprio 6
comparuiſſet, & ſine actione egiſſet, licèt potuiſſet e-
tiam Octauiano tacente Iudex ex officio illam repel-
lere à iudicio. Barthol.& cæteri, in l.vbi pactum, C.
de tranſ.tamen non poteſt opponi, poſt ſententiam, nec
iudiciũ redditur† retrò nullum, l.cùm putarẽ, vbi Bart. 7
ff.fam. herciſ. Paul. de Caſtr. in l.decem, ad final. ff.de
verb.oblig. Cæphal.conſil.112.nu.28 Non obſtat, quòd
commiſſio ſit conditionalis, quatenus † executio cœp- 8
ta, & quòd non poſſit dici cœpta per carcerationem
Octauiani, tamquam ſactam contra inhibitionem me-
am, licet enim commiſſio, cuius vigore inhibui potuiſ-
ſet dici ſubreptitia, quia non faciebat mentionem de
tribus, tamen erat timenda, nec poterat ad executio-
nẽ procedi ex latè deductis in Romana Saluiani inter-
dicti de Columna 14.Decembris 1598. coram R.P.D.
meo Lancellotto, quia hoc tollitur eſt lectura commiſ-
ſionis, in qua fuit a Signatura addita conditio (*dummo-
dò ſententia, à qua petebatur committi appellatio, & reſtitu-
tio, non eſſet tertia*) & contra Octauiũ erãt latæ tres ſen-
tentiæ, vnde inhibitio emanata vigore † commiſſionis 9
condi-

Digitized by Google

b conditionalis, non potuit facere attentata,[b] Put. deciſ. 13. vt lit. pend. Caſſad. deciſ. 2. & 9. ſuit dictum in vna Anconitana Attentatorum 16. Iunij 1556. coram Oradino, & in vna Romana de Magdalenis 4. Martij 1596. coram eodem.

ANNOTATIO.

10 a Venditor† tenetur certiorare emptorem ſpecialiter de qualitate rei venditæ, & non ſufficit quòd in genere, & obſcurè enunciet, ſeu ſub inuolucro verborum, Surd. conſ. 13. n. 34. & conſ. 15. n. 15. & dec. 265. n. 8. & deciſ. 288. n. 46. Aldobr. conſ. 19. n. 52.

11 b Et propterea inhibitio emanata vigore † Commiſſionis continentis clauſulam ſine retardatione executionis, ſeu legitimæ executionis, non cauſat attẽtata, Lanc. de attent. poſt inbib. lim. 13. n. 2. Gonz. ſuper reg. 8. in annot. contra nullit. & attent. num. 224. Cæſ. de Graſſ. dec. 3. in fin. de ſent. & re iud. & fuit dictum in Spoletana Attentatorum 5. Iunij 1569. coram R.P.D. Corduba.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Luna 9. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Filiusfamilias minor an validè obligetur pro patre, & ſi ſe obliget an ei competat reſtitutio.

SVMMARIVM.

1 *Filiusfamilias poteſt fideiubere pro extraneo.*
2 *Et multò magis pro patre.*
3 *Minor pro patre fideiubens eſt reſtituendus.*
4 *Reſtitutio ceſſat ſtante iuramento.*
5 *Item ceſſat, ſtante renunciatione beneficij reſtitutionis in integrum, & minoris ætatis.*
6 *Statutum poteſt tollere beneficium reſtitutionis in integrũ.*
7 *Reſtitutio non competit filio minori, qui pro excarceratione patris fideiubet.*
8 *Quod procedit etiam, quando pater eſt in carceribus pro debito.*
9 *Item procedit etiam, quando fideiubet ad effectum ne pater carceretur.*
10 *Item filiusfamilias non reſtituitur aduerſus fideiuſſionem, vbi fideiubet pro defenſione patris.*
11 *Filius fideiubens pro excarceratione patris, dicitur exercere officium pietatis.*
12 *Minor quando facit actum laudabilem, & pium excluditur à beneficio reſtitutionis.*
13 *Minor fideiubens in caſu, in quo quilibet diligens homo fideiuſſiſſet, non reſtituitur.*
14 *Læſio enormiſſima non præſumitur, ſed eſt probanda, & quidem clarè, & manifeſtè.*
15 *Læſio excluditur ex Iudicis præſentia, coram quo actus fuit geſtus, & n. 25.*
16 *Læſio non poteſt à minori allegari, quando vſus fuit iure communi.*
17 *Læſionis exceptio, vti requirens altiorem indaginem, non poteſt retardare executionem obligationis Cameralis.*
18 *Reſtitutio in integrum non impedit executionem, quando fuit præuentum in petitione executionis.*
19 *Minor dicitur læſus eo ipſo quòd fideiubet.*
20 *Læſio talis non dicitur enormis, nec enormiſſima.*
21 *Metus reuerentialis probari debet ab allegante.*
22 *Metus reuerentialis non probatur ex ſola reuerentia, quæ perſonæ debetur.*
23 *Filius minor non præſumitur fideiubere pro patre ob nimiam reuerentiam, niſi probetur.*
24 *Metus excluditur ex præſentia conſanguineorum.*

DECISIO CXX.

DVbitaui an obligatio D. Hieronymi ſit talis, quæ veniat exequẽda, & Domini vnanimi voto fuerũt pro affirmatiua, quia de ea conſtat publico inſtrumẽto obligatione Camerali vallato, cui non poteſt obijci, quòd D. Hieronymus ſit filiusfam. †Cùm filiusfamilias 1
poſſit fideiubere, non ſolùm pro extraneo, l. ſi dubitet, §. fin. ff. de fideiuſſ. l. filiusfam. C. eodem, †ſed etiam pro 2
Patre, l. 1. C. de fil. fam. min. Non obſtat, quòd etiam in caſu, in quo † minor pro patre fideiubet, veniat reſti- 3
tuendus, d. l. 1. quia †reſtitutio in caſu iſto ceſſat propter 4
iuramentum D. Hieronymi, Auth. ſacramenta puberũ, C. ſi aduerſus venditionem, Gl. in §. extraneis, in verbo omnib. Inſt. de hæred. qualit. & differ. Bar. & alij l. ſi duo patroni, §. idem Iulianus, ff. de iureiur. & in l. ſciendum, ff. de verb. oblig. Socin conſ. 53. n. 29. lib. 4. Aym. conſ. 7. n. 3. Gramm. conſ. ciuil. 31. n. 10. fuit dictum in vna Bononiẽ. Dotis 11. Decemb. 1602. coram R.P.D. Ortembergo, & in terminis fideiuſſionis tradit Bal. in d. Auth. Sacramenta pub. n. 13. Tiraq. de l. connub. Gl. 5. ſub nu. 104. † Præſertim accedente etiam renunciatione bene- 5
ficij reſtitutionis in integrum, & minoris ætatis, Felin. in c. ſi diligenti, n. 15. de foro compet. Accedit, quòd D. Hieronymus fideiuſſit cum ſolemnitatibus requiſitis in contractibus minorum ex forma ſtatuti Bononienſis, quibus adhibitis ſtatutum tollit remedium reſtitutionis in integrum, & non eſt dubium ſtatutum † poſſe 6
auferre huiuſmodi beneficium, Bart. in l. cùm hi, §. ſi cùm lis, in fin. de tranſact. Aret. in l. more, ſub nu. 4. in 1. & 2. concluſ. ff. de acquir. hæred. latiſſimè Odd. de reſtit. in integr. q. 15. artic. 1. & fuit in terminis iſtius ſtatuti deciſum in d. Bononiẽ. Dotis. Domini etiam conſiderarunt cauſam fideiuſſionis, quæ fuit, vt liberaret patrẽ ab imminentibus executionibus, & periculo, ne in carceribus traderetur. a † Vnde ſicut ceſſat reſtitutio, quã- a
do filius pro excarceratione patris fideiubet, Alber. in 7
d. l. 1. circa med. Salic. nu. 4. Paul. de Caſt. num. 2. Aret. in fin. Corn. circa princip. C. de fil. fam. min. Affl. ſuper Conſtit. Regn. lib. 2. rubr. 38. ſub num. 18. quod † pro- 8
cedit etiam, quando pater eſt in carceribus pro debito, Paul. de Caſt. conſ. 52. circa fin. p. 2. † ita etiam dicen- 9
dum non eſſe locum reſtitutioni, quando filius fideiubet ad effectum ne pater carceretur, vt benè deducunt informantes, & ſenſit Rota in vna Romana exhæredationis de Vitellis coram Cantuccio 14. Maij 1578. † 10
facit, quia vbi de defenſione patris agitur, minor non reſtituitur aduerſus fideiuſſionem per ipſum præſtitã, Gloſſ. in l. exigendi in verbo condemnatione v. vel melius dic, C. de Procurator. quam ſequitur ibi Salyc. ſub num. 14. v. & ad id, quod de reſtitutione dicebatur, facit etiam ratio, quam aſſignat Aret. in d. l. 1. †quia filius 11
fideiubendo pro excarceratione patris dicitur exercere officium pietatis, quæ ratio pietatis viget pariter in filio fideiubente ad impediendum, ne pater carceretur, quando† autem minor fecit actum laudabilem, & piũ, 12
excluditur à beneficio reſtitutionis, Bald. in l. 1. in fi. C. ad leg. Falcid. latè Odd. de reſtit. in integrum quæſt. 23. art. 12. †dicitur enim fideiubere in caſu, in quo quilibet 13
diligens homo fideiuſſiſſet, quo caſu non reſtituitur, vt per Corn. in d. l. 1. probat tex. in l. fin. C. de reſt. in integr. Non obſtant, quæ de enormiſſima læſione allegantur, †quia non præſumitur, & eſt probanda, Bar. & 14
alij in l. nam & poſtea, §. ſi minor. ff. de iureiurand. Gozad. conſil. 44. numer. 8. & quidem clarè, & manifeſtè Abb. in ca. 1. in 2. notabil. de reſtitution. in integr. Dec. conſ. 474. num. 11. †præſertim in caſu iſto, in quo Do- 15
minus Hieronymus fideiuſſit coram Iudice, cuius præſentia excludit læſionem, Aym. conſ. 114. num. 2. Dec. in

Digitized by Google

16 l.ſingul.ſub n.13.ff.ſi cert.pet.† & ſtante cauſa ſupradi-
cta fideiuſſionis nõ poteſt allegari læſio, quia vſus fuit
17 iure cõmuni, vt per Paul.de Caſt.d.cõſ.52.in fin.† & in
omnem euentũ hoc requirit altiorẽ indaginẽ, & pro-
pterea prætẽſa reſtitutio nõ habet retardare executio-
nẽ obligationis Cameralis, vt fuit dictum in Romana
executionis de Anguillaria 6. Martij 1592. coram bo.
me.Orano, & in cauſa Romana executionis Camer. 2.
18 Apr.1593.coram R.P.D.meo Penia, † eò minus, quia
fuit præuentum in petitione executionis, Paul.de Caſt.
in auth.qua ſupplicatio n.3.v.vel dic melius, C.de prec.
Imper.offer.Put.dec.285.lib.2.Cæſ.de Graſſ. deciſ.1.n.
19 14.de reſt.in integ.† Et licèt minor dicatur læſus eo ip-
ſo, quòd fideiuſſit.Socin.conſ.47.n.7.li.4. & fuit dictum
20 in Anconitana Dotis coram R.P.D.Lancell. † tamen
læſio, quæ ex hoc tantùm deducitur, non eſt enormis,
& minus enormiſſima. Minus faciunt, quæ dicuntur de
21 metu reuerentiali † quia probari deberet, Bald.conſ.62.
ſub n.1.lib.1.Socin.conſ.263.ſub n.3.lib.2.Aym.conſil.
22 115.n.13.† ſola enim reuerentia, quæ perſonæ debetur,
non ſufficit ad probandum metum ſecundum commu-
nem, de qua per Fel.in c.cauſam, il 1.nu.3. v.tamen his
23 non obſtantibus de offic.deleg.Capic. dec.159.n.34.†
& quod non præſumatur fideiuſſio facta fauore patris
ob nimiam reuerentiam, niſi probetur, tradit Bald.in l.
24 filiusfam.C.de fideiuſſor.† & multò minus in caſu iſto
propter præſentiam conſanguineorum, qui obligatio-
ni interuenerunt; quæ excludit omnem ſuſpicionem
metus, l.tranſactionem, vbi Iaſ.n.1.C.de tranſact. Bart.
in l.frater à fratre, n.51.ff.de condit.indebit. Dec.conſ.
232.n.3.Marſ.ſing.407.Ruin.conſ.170.poſt n.17.lib.1.
25 Aym.conſ.114 n.3.† & pariter propter præſentiam, &
decretum Iudicis, propter quæ ceſſat omnis præſump-
tio metus, Bart.in l.1.ſub num.4. C.de præd. decur. lib.
10.Iaſ.vbi ſup. Pariſ.conſ.10.n.53.lib.1.Ruin.conſ.122.
num.12.lib.4. Aym. vbi ſupra nu. 2. Alia benè tollun-
tur per informantes, & propterea concluſum fuit pro
executione.

ROMANA PECVNIARIA, SEV MODERAT. inhibitionis.

Lunæ 9. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Ceſſionarius vtitur iure cedentis, & omnia ceſſionario obſtant, quæ obſtant cedenti: Clauſula *(omneſq; alios)* extenditur ad omnes intereſſe prætendentes.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarium afficit commiſſio obtenta contra cedentem.*
2 *Ceſſionarius cenſetur eadem perſona cum cedente.*
3 *Ceſſionario obſtant omnia, quæ obſtabant cedenti.*
4 *Clauſula* (omneſque alios) *extenditur ad omnes quomodolibet intereſſe prætendentes, & n. 7.*
5 *Cedens poteſt conuenir i etiam poſt ceſſionem; dum non interuenit aliquid de requiſitis, l.3.C.de nouat.*
6 *Compenſationis exceptio, quæ poterat apponi contra cedentem, an poſſit opponi contra ceſſionarium.*

DECISIO CXXI.

FVit reſolutum inhibitionem non eſſe moderandã;
1 quia commiſſio obtenta fuit contra cenſuarios, † &
propterea debet afficere Excellentiſſimam D. Camil-
lam ceſſionariam dictorum cenſuariorum, cùm vtatur
iure cedentium, l.emptor.vbi Bal.in 1.notab. C.de hæ-
2 red.vel actio.vend.† ita vt cenſeatur eadem perſona cũ
3 ipſis, c.denique, 7.q.1.Crot.conſ.83.num.10.& ſeq.† vbi
etiam dicit omne, quod obſtat cedenti, obſtare etiam
ceſſionario, a faciunt tradita à Rom.conſ.132. aut ſal- a
tem negari non poteſt, quin ſit comprehenſa ſub clau-
ſula *(omneſq; alios)* † quæ extenditur ad omnes quomo- 4
dolibet intereſſe prætendentes, b Biſig.dec.2.de reſcrip. b
Put.deciſ.69.lib.1.cum alijs adductis. Non obſtat, quod
obijcitur in commiſſione non eſſe factam mentionem
obligationis Cameralis, quia contrarium in ea legitur.
Non releuat, quòd ipſa non fuerit citata in Signatura,
quia talis citatio non fuit neceſſaria. Nec facit, quòd
tempore commiſſionis non obtinuiſſet mandatum, ſed
longè poſt, quia ſufficit, quòd tempore commiſſionis
cenſuarij, contra quos fuit impetrata, illud obtinuiſ-
ſent. Minus, quòd ceſſio eſt facta Dominæ Camillæ
ante commiſſionem, † quia nihilominus potuerunt fi- 5
deiuſſores intentare iudicium contra cedentes, penes
quos erant directæ actiones, cùm non interueniſſent
aliqua, de quibus in l.3.C.de nouat.

ANNOTATIO.

a Omnia, quæ obſtant † cedenti, obſtant etiam ceſſio- 6
nario, Gabr.conſ.155.n.1.lib.1. Surd. conſ.4.nu.7.&
conſ.333.n.15.& ſeq.Seraph.dec.512.n.1.& ideò ex-
ceptio compenſationis, quæ poterat opponi contra
cedentem, poteſt opponi etiam contra ceſſionariũ,
Theſ. dec.221. vbi tamen dupliciter limitat, ſuper
quo eſt videndus Laderch. conſ. 109. & conſil. 164.
Cæſ.de Graſſ.except.16.n.37.Gratian.diſcept.c 356.
b De † vi, & natura dictæ clauſulæ *(omneſq; alios)* vide 7
Martam in ſuo clauſulario, p.1.clauſula 86. & quòd
operetur, vt cenſeatur data iuriſdictio contra omnes
intereſſe prætendentes, tradit idem Marta plures
referens clauſula 86.n.1. & dixit Rota in Tolet. Pa-
roch. coram R.P.D. Coccino Decano impreſſa pe-
nes March.de commiſ. to.2.fol.262. & tradit in pra-
xi lib.4.c.2.n.2.Mand.in forma commiſſ.9.admiſſio-
num pro intereſſe in princ.

Oliuerius Beltraminus.

CAMERINEN. TRANSACTIONIS.

Lunæ 16. Iunij 1603.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria eſt deneganda ſtante irreleuantia articulorum.*

DECISIO CXXII.

ARticuli dati pro parte Nicolai, & Ariodantis de
Vannis non fuerunt viſi Dominis irreleuantes,
ita vt † veniant reijciendi, & ſint denegandæ literæ re- 1
miſſoriales, & propterea ordinarunt Domini vt eas
tradam.

BONONIEN. MACELLI, SEV DE CANOBIIS.

Veneris 20. Iunij 1603.

ARGVMENTVM.

Banchi, & apothecæ nomen de quo loco intelligatur.

SVMMARIVM.

1 *Vſus communis loquendi eſt attendendus.*
2 *Apotheca ſignificat tabernam, & locum deſtinatum ad merces vendendas.*
3 *Lanio eſt ille, non qui occidit animalia, ſed qui carnem in fruſta ſecat vt vendat.*

DECISIO CXXIII.

IN hac cauſa mihi extra Rotam commiſſa dubitaui, ſtante Motu proprio Pij III. conceſſo Canobijs, an

Ad-

Digitized by Google

Aduerſarijs licitum ſit exercere Macellum in Apothe-
ca,de qua agitur, & Domini , quos de more conſului,
informantibus tantùm Canobijs , negatiuè reſponde-
runt,tàm inſpectis verbis motu proprio, quam mente,
& intentione concedentis, verba enim illa ſtatuit , &
ordinauit, neminem alibi banchum , ſeu apothecam
Beccariæ habere, & exercere poſſe , non reſtringunt
ad Macella, hoc eſt, ad loca , in quibus animalia occi-
duntur,ſed comprehendunt loca,in quibus carnes ven-
duntur, hoc enim importat tùm verbum illud (*banchũ*)
1 attento† præſertim communi vſu loquendi , qui in his
præſertim rebus eſt attendendus, l.cùm de lanionis. §.
aſinam, vbi Bar.n.4.& 5.ff.de fund.inſtr.vel.inſtr.l.cùm
cumulatis per Illuſtr.Manticam de coniecturis vlt.vol.
2 lib.3.tit.8.n.7.†tùm aliud verbum (*apotheeam*)quod ſi-
gnificat tabernam , & locum ad merces vendendum ,
Alber. in l. ſi ita teſtamento in princ. ff.de Fund. inſtr.
Bar.in l.cùm Pater,§.menſæ,n.8.ff.de leg.2.Hoc etiam
innuit aliud verbum (*laniena*) quo ſæpius vtitur Ponti
3 fex in Motu proprio;nam† ſicut lanio eſt ille, non qui
occidit animalia,ſed qui carnes in fruſta ſecat, vt ven-
dat,gl.1.in l.cùm de lanionis,in princ.ff.de Fund.inſtr.
ita laniena dicitur locus,in quo ſecantur,& venduntur
carnes,& ſic in motu proprio prohibitus,concurrit e-
tiam mens concedentis, quæ fuit, vt in motu proprio
legitur,vt euitentur rixarum,& diſcordiarum occaſio-
nes, & ne decipiantur ſub fide publica,qui noua ædifi-
cia,& nouas lanienas extruxerũt,rixæ enim,ac diſcor-
diæ conſiderantur in venditione, non in occiſione , &
deceptio contingit,ſi emolumentum, quod conſiſtit in
diſtractione,& venditione carniũ pluribus,quam con-
ſuetum ſit,communicetur.Quod autem apotheca hæc,
de qua eſt controuerſia,ſit diuerſa, & ſeparata ab illa ,
extra quam eſt prohibitum ex forma Motus proprij
exercere artem Beccariæ,ſeu Macelli, eſt in confeſſo
apud partes,& tolerantia,ſi qua fuit in præteritum,ex
eo proueniebat,quia ille,qui apothecã promiſſam , &
priuilegiatam cõduxerat, & in ea artem Macelli exer-
citabat,conduxerat etiam hanc illi contiguam,& pro-
pterea videbatur ceſſare fraus, & præiudicium , quod
hodie contingeret,ſi perſona diuerſa ab ea , quæ exer-
cet artem in apotheca priuilegiata,vellet in alia exer-
cere,tunc enim verè conſideratur multiplicatio,& ceſ-
ſat vnitas ſi qua potuiſſet aliàs conſiderari ex vnitate
perſonæ exercentis .

ILLERDEN. PRÆEMINENTIARVM.

Veneris 20. *Iunij* 1603.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in profanis datur ſine fumo , data releuantia articulorum, & ſufficit releuantia vnius .

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in profanis datur ſine fumo, data releuantia.*
2 *Conſuetudo attenditur in materia præcedentiæ,& latè n.4.*
3 *Pro remiſſoria ſufficit irreleuantia vnius ex articulis ad effectum, vt ſit concedenda ſuper omnibus.*

DECISIO CXXIV.

DOmini cenſuerunt eſſe dandam remiſſoriam, quia
1 †fumus in prophanis,vbi datur ſine fumo,Caſſad.
Deciſ.2.de dilat.Ant.Auguſt.Dec.121.lib.3.Cott.Dec.
368.& articuli viſi ſunt releuantes ad effectum remiſ-
ſoriæ,ſaltem in ea parte, in qua articulatur immemo-
rabilis conſuetudo præcedendi ad fauorem Eccleſiæ
2 del Romeral,† quæ conſuetudo potiſſimè attendi ſolet
in materia præcedentiæ,.Gl.in c.2.in verb.auſcultetur a
in fi.de off.Archid.dec.4.in fi.de elect.in nou. Dec.in l.
cùm quid n.393.vbi Cagnol.nu.54. ff ſi cert.pet.Corn.
conſ.193.n.4 l.2.† & ſufficit quòd vnus ex articulis ſit 3
pertinens ad effectum , vt concedatur remiſſoria ſuper
omnibus,vt fuit dictum in vna Imolen.Permutationis
de anno 1598. coram R. P. D. meo Iuſto , & ſæpius in
alijs. b Quamuis autem multa deducantur ad detegen- b
dam irreleuantiam,quia tamen patiuntur difficultatẽ,
& requirunt altiorem indaginem,Domini reſeruarunt
exactiorem cognitionem factis probationibus.

ANNOTATIO.

a Et † quòd attendatur conſuetudo in materia præce- 4
dentiæ Card.conſ.61.n.1.Nat.conſ.62.in fi. Menoc.
conſ.51.n.49. Rot.dec.596.p.4.in rec. Seraph.deciſ.
964.& fuit dictum in Pampilonen.præeminentiarũ
17.April.1592. coram Card.Pamph. quod procedit
etiam ſi illa conſuetudo repugnaret diſpoſitioni iu-
ris communis,puta ſi minus dignũ præferat dignio-
ri,Menoch.conſ.51.n.51.Seraph.d.Dec.964.Verùm
quod huiuſmodi conſuetudo,tamquam irrationabi-
lis,& corruptela,non teneat,non obſtante , quòd ſit
immemorabilis dicit Ruyn.conſ.155.n.11.li.4.Tob.
Non.conſ.72.n.24.Menoch.conſ.126 n.31.in fin. &
32. & dixit Rota coram eodem Sanctiſs. infra deciſ.
310. ſed hæc opinio habet locum,quando conſuetu-
do abſolutè in omnibus caſibus , & locis ſine cauſa
aliqua præferret minus dignum magis digno,ſecus
autem eſt, quando in aliquo caſu particulari , con-
currente aliqua qualitate , & ex aliqua rationabili
cauſa minus dignus præfertur, quia tunc conſuetu-
do non eſt irrationabilis, ita Menoch.conſ.52.n.99.
& ſeq. & dixit Rota in Seguntina Præcedentiæ 23.
Iunij 1609. coram R.P.D.Pamphil. vbi etiam dicit
huiuſmodi conſuetudinem induci ex ſolo ſpatio de-
cem annorum,& ita ad concordiam reducuntur iſtę
duę opiniones,quę alias videntur inter ſe contrarię.

Oliuerius Beltraminus .

PAMPILONEN. ABBATIÆ DE AZAGRA.

Ven. 20. *Iunij* 1603.

ARGVMENTVM.

Subrogatio debetur collitiganti : Calumnia excluditur ex cauſa colorata litigandi,& alia plura concernentia hanc materiam ſubrogationis , & regulam de ſubrogandis.

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio eſt danda collitiganti ne detur nouus collitigans.*
2 *Subrogatio non debetur calumnioſo litigatori.*
3 *De calumnia non dicitur conſtare , quando Deciſio non eſt ſuper meritis,& cauſa eſt in principio , & nulla adhuc facta ſunt probationes .*
4 *Calumnioſus litigator dici non poteſt quamdiu ius ſuum iuſtificare poteſt.*
5 *Calumnia vt excludatur,ſufficit qualibet probabilis,& colorata cauſa litigandi .*
6 *Pro ſubrogatione obtinenda non eſt neceſſe docere de bono iure .*
7 *Sententia tribuit aliqualem præſumptionem boni iuris,etiam ſi ab ea fuerit appellatum .*
8 *Morbum caducum deducens , & allegans in perſona ſui aduerſarij, debet concludenter illum probare.*
9 *Periti iudicio in arte ſua ſtandum eſt.*
10 *Confeſſio erronea confitenti non præiudicat .*
Maximè in his , quæ non pendent à poteſtate confitentis .

Digitized by Google

11 *Diſpenſatio obtenta pro cautela conſcientiæ, non probat inhabilitatem.*

12 *Morbus caducus, poſtquam quis ab eo fuit liberatus, non inducit inhabilitatem.*

13 *Et liberatio probatur ex teſtibus.*

14 *Morbi præſumpta continuatio tollitur ex probatione contraria.*

15 *Lis ſuper titulo beneficij probatur ex Commiſſione continente clauſulam* (quam, & quas,) *& n. 17.*

Declara prout n. 18. qualiter hoc procedat.

16 *Subrogationem non eſt neceſſe, quod collitigans impetret infra menſem, ſed menſis eſt adiectus ſolum ad inualidandum ſubrogationem à tertio infra d. tempus obtentam, & n. 19.*

20 *Et menſis, de quo in regula de annali, non currit à die vacationis, ſed à die conceſſæ ſubrogationis tertio.*

DECISIO CXXV.

DOmini, vtraque parte informante, concorditer
1 reſoluerunt dandam eſſe ſubrogationem† Io. Lo-
pez, quia conſtat de lite, & obitu collitigantis, iux. reg.
28. ne detur nouus collitigans, c. 2. vt lit. pend. in 6. fuit
dictum coram Reuerendiſsimo Alexādrino in Collen.
Parochialis 11. Decemb. 1595. & coram me in Gerun-
deñ. Canonicatus 14. Maij 1601. Nec obſtat, quod ex
Deciſione contra ipſum facta, videatur detegi calum-
2 nioſus litigator, †qui non ſubrogatur, Biſig. Deciſ. 2. de
rer. permut. Caſſad. Dec. 7. de dol. & contum. quia vltra
3 quod deciſ. facta fuit ipſo nō informante, †facta etiam
fuit non ſuper meritis, ſed ſuper retardatione Breuis ex
clauſula (*arbitrio,*) & in principio cauſæ, nulliſq; factis
probationib. quo caſu non poteſt de calumnia conuin-
4 ci. Achill. Deciſ. 7. ſub n. 6. vt lit. pend. † nec dici impro-
bus litigator, quādiu poteſt ius ſuum iuſtificare, vt fuit
5 dictum in illa Gerundeñ. & ad effectum regulę† pro cui-
tanda ſuſpicione calumniæ, ſufficit quælibet probabi-
lis, & colorata cauſa litigandi, Rebuff. ſuper d. reg. Gl.
7. n. 3. fuit dictum in Conchen. Archipresbyteratus 19.
Ian. 1598. coram R. P. D. meo Litta, & in allegata Ge-
6 runden. †licèt autem pro impetranda ſubrogatione nō
ſit neceſſarium docere de bono iure ſuperſtitis eam pe-
7 tente† tamen ex ſententia, quam obtinuit Lopez ad ſui
fauorem, oritur aliqua præſumptio, quod faueat bonū
ius, etiam quòd ab ea fuerit appellatum, vt per Alciat.
8 de præſ. reg. 3. præſ. 9. n. 11. †Non obſtat prætenſa inha-
bilitas ex morbo caduco, quia non probatur concludē-
ter: immo contrarium apparet ex fide D. Galliani Me-
dici, qui ipſum curauit, & teſtatur ipſum non incidiſſe
in morbum epilepticum, licèt ad illum magnam pro-
penſionem haberet propter vertiginem, cui erat obno-
9 xius, † & Medici iudicio in arte ſua ſtandum, vt l. ſepti-
mo menſe, vbi Bal. in vlt. addit. ff. de ſtat. hom. Soc. iun.
conſ. 183. n. 11. l. 2. Boer. Deciſ. 223. n. 21. fuit dictum in
Romana hæreditatis de Picchis, 15. Iunij 1580. coram
10 Vicecomite† ob id confeſſio Lopez in ſua diſpenſatio-
ne, tamquā erronea, illi non præiudicat, l. non fateatur,
11 ff. de confeſſ. Dec. cōſ. 408. n. 5. † Nec poteſt facere mor-
bum caducum illum, qui verè non eſt talis, ad tradita
per Aym. conſ. 262. n. 4. & 5. & eò minus habet obſtare,
12 quia fuit pro cautela ſuæ conſciētiæ petita, † Rot. dec.
11. de ſent. excom. in antiq. Vbi etiam aliquando labo-
13 raſſet tali morbo, qui eum inhabilem reddidiſſet, †con-
ſtat de liberatione ex eadem met fide D. Galliani, quæ
coadiuuatur ex depoſitione plurium teſtiū pro Io. Lo-
pez examinatorum, qui dicunt à pluribus annis illum
non fuiſſe aliquid tale paſſum, & benè cōcludunt, cùm
ſubiungant ſe continuò cum ipſo habitaſſe, & quod nō
potuiſſet hic accedere ipſis ignorantib. Ang. in 6. hinc
nobis, circ. fin. Auth. de hæred. & Falcid. Alex. conſ. 167.
n. 10. li. 2. Dec. conſ. 101. nu. 2. ante med. v. nec etiam in
iſto teſte. Pariſ. conſ. 13. ſub n. 17. v. tamen aduertendū,
lib. 314. hinc ceſſat. †quod dicitur de præſumpta morbi 14
continuatione quia huiuſmodi præſumptio tollitur ex
probatione contraria, l. cùm de indebito, ff. de prob. Pa-
riſ. conſ. 29. n. 76. li. 2. Non obſtat, quod dicitur litē non
fuiſſe introductam ſuper titolo beneficij, †quia cōtra- 15
rium apparet in commiſſione R. D. Paceñ. directa quæ
continet totum negotium principale cum clauſula
(*quam, & quas,*) a Minus etiam releuat, quod obijcitur, a
fuiſſe petitam poſt mēſem ſubrogationem, † quia vltra 16
quod dicitur fuiſſe inter mēſis ſpatium porrectam ſup-
plicationem, regula non arctat ad petendam ſubroga-
tionem infra dictum tempus, & mentio menſis fit ad
inualidandam non ſubrogationem poſt illum petitam,
ſed gratiam intra illum obtentam in præiudicium ſub-
rogandi, & propterea quando poſt menſem non fuit al-
teri conceſſa gratia, non prohibetur collitigans ſubro-
gationem quandocumque petere, vt fuit dictum in illa
Collen. b b

ANNOTATIO.

a Et† fuit dictum in Nucerina Iuriſpat. 14. Maij 1612. 17
corā R. P. D. Caualerio, & in Conchen. Beneficij 20.
Decemb. 1619. coram R. P. D Coccino Decano, &
prius in Elnen. Præceptoriæ 28. Nouem. 1608 corā
R. P. D. Marquemontio, in quibus Deciſionibus fuit
dictum cēſeri beneficium litigioſum eo ipſo, quòd in
commiſſione adeſt clauſula (*quam, & quas,*) vigore
cuius poteſt deduci omne ius tam in petitorio, quàm
in poſſeſſorio, & de clauſula (*cum incidentibus, & dependentibus*) dixit etiam Rot. Dec. 342. n. 2. p. 1. in rec.
& in d. Nucerina iuriſpatronatus coram R. P. D. Ca-
ualerio, & fuit latè dictū in Caput. Abbatię 25. Maij
1620. coram R. P. D. Dunoz. Aduertendum tamen
eſt, quod ſola† Commiſſio, cum d. clauſula non vide- 18
retur ſufficere, niſi in proceſſu reperiretur petito-
rium deductum ad ſpeciem, quia dictæ clauſulæ ſo-
lùm tribuunt facultatem deducendi petitorium, ſed
vltra d. facultatē requiritur, quòd partes voluerint
vti d. facultate, ita in ſpecie fuit dictum in Pāpilon.
Parochialis 2. Decemb. 1605. coram Card. Lancel. &
quòd clauſula (*quam, & quas,*) nihil operetur, niſi fue-
rit deducta ad ſpeciem, Seraph. Dec. 1013. n. 3. benè
Rot. dec. 68. n. 12. inter impreſſ. penes Pacif. de Salu.
iuxta nouam impreſſionem, vbi aliæ Deciſiones cu-
mulantur, ſed reuera Deciſiones ab initio allegatæ
ſimpliciter firmant, quod eo ipſo, quòd commiſſio
continet has clauſulas, cenſeatur lis indicta ſuper ti-
tulo ad effectum faciendi beneficium litigioſum, &
hęc opinio poteſt comprobari ea ratione; quia in iu-
dicijs cenſetur in dubio omne ius deductum, l. ſole-
mos, ff. de iudic. fuit dictum in Imol. bonorum 21. Iu-
nij 1619. coram R. P. D. Buratto; Ego crederem ita
poſſe diſtingui, aut Commiſſio eſt ſuper poſſeſſorio
principaliter cum clauſula (*quam, & quas,*) & tunc
non cenſetur comprehendere petitorium, nec titulū;
aut ſimpliciter eſt ſuper beneficio, & tunc cenſetur
comprehendere, tam poſſeſſionem, quam titulum,
Caſſad. dec. 6. in princ. de reſcrip. Mandoſ. reg. de ſub-
b rog. q. 14. n. 5. Et benè Rot. dec. 342. n. 10. p. 1. in rec. † 19
vbi hæc Deciſ. Canonizatur, & Menſis, † de quo in 20
regula non intelligitur à die obitus collitigantis, ſed
à die ſubrogationis conceſſæ tertio, Rota dec. 342.
n. 10. p. 1. in rec. *Oliuerius Beltraminus.*

ANCONITANA ASSECVRATIONIS NAVIS.

Luna 4. Maij 1602.

ARGVMENTVM.

Aſſecuratio Nauis facta de tempore, quo alter ex contra-
hen-

Digitized by Google

hentibus iam ſciebat, vel ſcire poterat naufragiū Na-
uis, de ſtylo Mercatorum non obligat aſſecurationem.

SVMMARIVM.

1 *Mercatorum iudicio plurimum Rota ſolet deferre.*
2 *Stylus ſemper attendi debet.*
3 *Præſertim inter mercatores.*
4 *Aſſecurationis Nauis contractus non eſt validus, quando al-
tera pars ſciebat tēpore aſſecurationis Nauem iam perijſſe.*
5 *In dolo qui verſatur, exceptione doli eſt repellendus.*
6 *Incertitudo, & dubietas eſt illa, quæ facit licitas huiuſmodi
contractus, in quibus emitur incertus euentus.*
7 *Mercatorum verba ſunt intelligenda, prout mercatores illa
intelligunt.*
8 *Conditio de præſenti, & de præterito admittitur in ſtipula-
tionibus propter ignorantiam contrahentium.*
9 *Ex pretij quantitate arguitur qualitas contractus, item ar-
guitur quòd veniat in venditione, & num. 11.*
10 *Interpretatio eſt capienda ne altera pars remaneat decepta.*

DECISIO CXXVI.

ZAcchařias Cęſaranus Mercator Anconitanus die 9.
Februarij 1559. aſſecurauit Moyſem Luzarū He-
bræum Orientalem Mercatorem pariter Anconitanū
pro ſcutis 300. ſuper corpore ſpatio naulis, & corredis
Nauis nūcupatæ Santa Maria, & Sāta Trinita pro to-
tidem pecunijs per dictum Moyſem datis ad cambium
ductoribus dictæ Nauis pro itinere faciēdo à Ciuitate
Gallipolitana ad Ciuitatē Anconæ, & vltra ſuſceptio-
nem omniū periculorum, promiſit Zaccharias ſoluere
ſummam aſſecuratam, ſi à die aſſecurationis in poſterū
per interuallum tēporis duodecim mēſium vera noti-
tia dictæ Nauis non haberetur: lapſis dictis 12. mēſibus
& nullo habito certo Nūcio, prætēdebat Moyſes puri-
ficatam conditionem promiſſionis, & Zacchariā tene-
ri ad ſolutionem dictorum ſcutorum 300. & propterea
R.P.D. Corduba ponēs dubitauit, An aſſecurator tene-
retur ſoluere Moyſi pecunias aſſecuratas, & cauſa per
eum pluries propoſita, tandem 4. Martij 1602. Domini
reſoluerunt nō teneri. Quia autem propter promotio-
nem dicti Patris ad Epiſcopatum Pacen. non potuit re-
ſolutionem extendere, Domini in vltima Rota memo
rialiū præſentis anni 1603. mādarunt mihi in eius lo-
cum ſubrogatū, vt eam extenderem; Licèt inter Domi-
nos eſſet aliqua cōtrouerſia, an legitimè probaretur di-
ſceſſus Nauis a portu Gallipoli, tamē in hoc cōuenie-
bant, quòd cū diſceſſus ex dicto portu, vt fatetur Moy-
ſes, fuerit die 17. Nouembris 1598. & ſic ferè per duos
menſes ante promiſſionem, ita vt veriſimiliter Moyſes
potuerit eſſe certus de naufragio Nauis, & Zaccharias
1 penitus ignarus, non teneatur. Et multum† mouit Do-
minos iudicium Mercatorum Florentinorum ſuper eo
adhibitum, atteſtantium etiam de cōmuni vſu, & ſtylo
2 †qui ſtylus ſemper attēdi debet, c. ex litteris de conſlit.
3 Bal. in l. 1. in fin. C quæ ſit long. conſuet. † præcipuè au-
tem inter Mercatores, Bald. conſ. 400. n. 10. lib. 5. Corn.
conſ. 319. nu. 12. lib. 3. Soc. Iun. conſ. 27. n. 22. lib. 2. & iſte
ſtylus, licèt Florentinus, cū etiam ſeruetur in Ciuitate
Anconæ, teſte Beneu. Strach. qui fuit Ciuis Anconita-
nus in tract. de aſſecurat. Gloſſ. 27. ſub n. 5. v. tertia facti
ſpecies, attēdi debet in contractu Anconæ celebrato, l.
ſi fundus, ff. de euict. Præſertim, quia ſtylus iſte iuri, &
4 rationi congruit; †nam ſi Zaccharias ſciuiſſet Moyſem
non ignarū Naufragij, proculdubio non feciſſet huiuſ-
modi conuentionem, vt in ſimili dicit Dec. conſ. 115. in
princ. verſ. 3. quia ex traditis per Bart. in l. quæro, ff. de
act. empt. & in l. contra legē in fin. ff. de legib. & latiùs
in terminis noſtris proſequitur Strach. d. Gloſſ. 27. quē
ſequuntur plures moderni relati per informantes, iſto
enim caſu, vt dicit Dec. vbi ſupra, deficit cōſenſus pro-
mittentis, & † Moyſes, qui conſcius facti dolo malo in- 5
duxit Zachariam ad aſſecurandum, ſaltem dolo exce-
ptione eſt reijciendus, l. ſi quis cùm aliter ff. de v. oblig.
l. dolo. C. de inut. ſtipul. ne alias ex ſua malitia commo-
dum reportet, l. 1. ff. de dol. † incertitudo enim, & dubie- 6
tas eſt illa, quę facit licitos huiuſmodi cōtractus, in qui-
bus incertus, & dubius euentus emitur, & periculi pre-
tium in re incerta præſtatur, Dec. vbi ſupra num. 4. qui
loquitur, quādo vt in caſu iſto, facta fuit conuentio ſub
duplici couentione alternatiuè, altera de præſēti, alte-
ra de futuro; ſufficit autē ſciētia præſumptiua ex ſpatio
tēporis, & loci diſtantia, ſecundum quam veriſimiliter
potuerit peruenire ad notitiā, vt per Strach. vbi ſupra:
ex diſpoſitione autem Capitulorum Barchinonen. cō-
ſtat portū Gallipolitanum diſtare a Ciuitate Anconæ
ſpatio milliariū 1200. quæ etiā cuilibet horæ tria mil-
liaria aſſignant, quam ſcientiam ex hoc benè deducunt
mercatores Florentini, & multis indicijs, ac veriſimili-
tudinibus coadiuuant informātes. Non obſtāt illa ver-
ba (*interueniſſe, ò fuſſe interuenuto*) quia debent intelligi,
dummodò Nauis non ſoluiſſet a portu tanto tempore
antè, quòd potuerit veriſimilitudiniter haberi dicta
notitia, Strach. vbi ſupra, & dicunt Florentini in eorū
relatione, quorum interpretationi ſtandum eſt, † tum 7
quia verba mercatorū ſunt intelligēda prout mercato-
res intelligunt, Put. Dec. 19. lib. 1. † tum quia conditio 8
de præſenti, & præterito admittitur in ſtipulationibus
propter ignorantiā contrahentium, l. cùm ad præſens,
ff. ſi cert. pet. Nec refert, quòd ſoleat etiam quandoque
aſſecurari nauis, quę ſoluiſſet tāto tēpore, quòd potuiſ-
ſet haberi notitia, quia vltra quod vt dicūt periti, ſolēt
adijci illa verba (*perita, ò non perita*) vt ijdem etiam in-
ferunt, non ſoluuntur, prout in caſu iſto 12. pro cētena-
rio, ſed bo. 170. & † ex quātitate pretij arguitur qualitas 9
contractus, & mens contrahentium, [a] Gloſ. in l. 1. §. qui a
ſuperficiem, in verb. agendo, ff. de ſuperf. Dec. conſ. 110.
ſub nu. 5. Pariſ. conſil. 64. num. 44. lib. 1. nec refert, quòd
Stracch. loquatur de tēpore, quod interceſſit à die nau-
fragij, non autē à die, quo nauis ſoluit, quia, vt referūt
Florentini, iſto caſu interpretatio eſt facienda contra
Moyſem, niſi ipſe, iuſtificet tēpus, quo nauis perijt, in-
tra quod nō potuerit veriſimiliter haberi notitia, quo-
rum ſentētia placuit Dominis tùm qua fundata in ſty-
lo, qui attendendus eſt per ſupradicta, tùm quia ſemper
† interpretatio capiēda eſt, ne altera pars remaneat de- 10
cepta, l. ſi quis in conſcribendo, circ. med. C. de pact. l. 3.
§. 1. ff de arbitr. Paul. de Caſt. conſ. 205. in fin. li. 1. Aym.
conſ. 33. num. 25.

ANNOTATIO.

a Ex † quantitate prætij colligitur quid veniat in em- 11
ptione, vt latè per Mant. de tacit. & ambig. lib. 4. tit.
9. nu. 8. & ſeq. Menoch. de præſumpt. lib. 3. præſumpt.
73. Surd. conſ. 13. num. 37.

Oliuerius Beltraminus.

BRACHAREN. BENEFICII.

Mercurij 29. Octobris 1603.

ARGVMENTVM.

In citatione ad dicendum contra Commiſſionem, quan-
do debeat inferri tenor commiſſionis, vt citatus notam
habeat iuriſdictionem delegati.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad dicendum contra Commiſſionem debet continere
inſertam tenorem Commiſſionis, vt citatus notam habeat
iuriſdictionem citantis, & num. 8.*

2 *Fal-*

Digitized by Google

2 *Fallit, vbi in citato adeſt veriſimilis, & coniectarata ſcientia Commiſſionis, ſeu iuriſdictionis.*
Fallit ſecundò ſi citatus compareret, n.9.
3 *Ignorantia probabilis non datur eorum, quæ ſunt apud acta.*
Declara hoc procedere, quando fuerunt producta parte citata aliàs ſecus.
4 *Procurator præſumitur certiorare Dominum ſuum in partibus, & ſub nu.10.*
Declaratur, & limitatur multipliciter, & ſub n.11.
5 *Citatio ſuſtinetur etiam ſine inſertione Commiſſionis, quando Commiſſio erat in partibus apud Compulſorem, de qua facilè citatus poterat habere notitiam.*
6 *Citatio non requiritur quando citatus eſt præſens in loco Iudicij, aut in loco parum diſtanti.*
7 *Paria ſunt ſcire, vel de facili ſcire poſſe.*
8 *Iudicium in Curia poteſt inchoari cum procuratore, & n.12.*

DECISIO CXXVII.

DOmini perſtiterunt in reſolutis gratiam *ſi neutri*,
D. Matthiæ eſſe quoad vtrũque caput iuſtificatã.
Nam quoad litem ſtante commiſſione cum ſolita clau-
ſula, *omneſque alios*, & c. potuit Gaſpar vocari ad causã
in partibus, vt fuit probatum in Deciſione, quæ in hoc
1 capite nõ impugnatur, † ſed datur de nullitate citatio-
nis ob non inſertam cõmiſſionẽ, quæ inſeri ſolet, & de-
bet, vt citatus notã habeat iuriſdictionem citantis, Spe-
cul. in tit. de citat. §. 4. n. 7. Bart. in l. 2. n. 6. ff. ſi quis in ius
voc. non ier. Abb. in cap. cùm ex officijs nu. 33. de præ-
ſcript. put. Deciſ. 241. lib. 3. Achil. Deciſ. 10. de dol. &
a cont. a ſed fuit reſponſum hoc non procedere, † vbi in
2 citato adeſt veriſimilitudo, & coniectura ſcientiæ, cõ-
miſſionis, vel iuriſdictionis, Achil Dec. 2. n. 10. & 11. de
off. deleg. cùm autẽ in caſu iſto eſſet cõmiſſio inſerta,
tã in literis citatorijs, quam in literis cõpulſorialibus,
3 † & non detur probabilis ignorantia eorum, quæ ſunt
apud acta, Paul. de Caſtr. in l. 1. ſub n. 2. C. de ſatiſdat. Pe-
b regr. Deciſ. 255. b non eſt præſumendum, quòd de ea
notitiam non habuerit, tanto minus quia comparẽdo
coram Cõpulſore, prout fecit, bis recuſando Notariũ,
pluſquàm veriſimile eſt, quòd viderit commiſſionẽ in-
ſertã in literis compulſorialibus, quod manifeſtius de-
prehenditur, quia citatus cùm alias exceptiones oppo-
ſuiſſet, de iſta nullum verbũ, quam tamen veriſimiliter
in primis oppoſuiſſet, ſi de cõmiſſione nõ fuiſſet certus
imò, cũ reſpondendo dictę citationi negauerit ſe fuiſſe
præſentatũ à Vicecomite, de qua præſentatione nõ fit
mẽtio in citatione, arguitur maxima coniectura ſcien-
tiæ; Accedit, quòd cùm adeſſet in Curia D. Brandanus
Procurator, qui in hac cauſa produxit mãdatũ die 20.
Decembris 1600. & fecit illud recognoſcere die 16. Fe-
bruar. 1601. & Gaſpar fuerit in partibus citatus 21. Iu-
4 nij eiuſdem anni 1601. † non eſt veriſimile, quòd non
fuerit certioratus a dicto ſuo Procuratore de dicta cõ-
c miſſione, Rom. conſ. 481. num. 7. c Put Deciſ. 100. in fin.
lib. 2. fuit dictum in Romana Pecuniaria de Zabrerijs
20. Maij 1580. coram Cantuccio. Et quando non adeſ-
5 ſent tot, & tam vrgentes coniecturæ ſcientiæ, † ex quo
tamen commiſſio erat in partibus apud Compulſorẽ,
de facili potuit eius habere notitiã, quod ſufficit ad ef-
6 fectũ, vt ſuſtineatur citatio ſiue inſertione: † Hæc enim
eſt ratio, quare nõ requiritur, quãdo citatus eſt præſẽs,
vbi eſt Iudex, vel in loco parùm diſtanti, Abb. in c. præ-
terea, nu. 5. ad fin. v. aut agitur de leui præiudicio, de di-
lat. Iaſ. in l. 2. n. 4. & 5. ff. ſi quis in ius voc. non ier. & cõſ.
155. n. 6. & 7. lib. 4. Andr. Gail. pract. obſer. lib. 1. obſ. 48.
7 n. 22. Sarn. Dec. 53. li. 1. † Paria enim sũt ſcire, vel de fa-
cili ſcire poſſe, l. Iulianus, ff. ad Maced. l. ſi duo, vbi Bal.
& Ang. ff. de acquir. hæred. Iaſ. in l. quòd te. n. 10. vbi etiã
Dec. ſub n. 4. in 1. lect. ff. ſi cert. pet. Iuſtificatur etiam lis
per actus, & comparitiones factas à D. Brandano Pro-
curatore, & præcipuè ex productione gratiæ (*perinde
valere*) Gaſparis ſub die 8. Martij 1602. quæ præceſſit
gratiã (*ſi neutri*) D. Matthiæ; quæ fuit impetrata 22. mẽ-
ſis ſeq. † & dubium non eſt, potuiſſe iudicium inchoare 8
in Curiam cũ Procuratore generali, Achil. Dec. 16. de
dol. & cont. Caputaq. Dec. 7. li. 2. in manuſ. d Quoad non d
ius res eſt clara, cũ gratia (*perinde valere*) in qua Gaſpar
ſe fundat, nõ ſit iuſtificata, vt fuit dictum in Deciſione.

ANNOTATIO.

a De quo latè per Vãt. de nullit. in tit. de nullit. ex de-
fectu citationis n. 47. & fuit etiã dictum in Terraco-
nen. Parochialis 4. Februarij 1604. coram Litta, quæ
eſt impreſſa penes Marcheſ. to. 1. fol. 461. † ſi tamen 9
citatus compareret, proceſſus eſſet validus, etiam ſi
in citatione non eſſet inſertus tenor Commiſſionis,
vt fuit dictum in Brachar. iuriſdictionis 1599. coram
bo. me. Corduba.

b Hoc eſt verum quãdo quid reperitur productũ apud
acta, præuia partis citatione, alias ſi quid reperiatur
penes acta, parte non citata, præſumitur ignorãtia,
nõ autẽ ſciẽtia, Rot. Dec. 258. n. 3. & Dec. 287. n. 3. p.
3. lib. diuerſ. & fuit dictum in Toletana Parochialis
27. Nouembr. 1617. coram R.P.D. Pamphilio.

c Roman. conſ. 481. qui † dicit, quòd præſumitur pro- 10
curatorẽ certioraſſe ſuũ principalem, Rota paſſim
ſequitur, vt in Dec. 396. n. 3. p. 1. diu. & Dec. 93. nu. 4.
p. 2. in rec. & Dec. 95. n. 2. p. 1. in recent. & fuit dictũ
in Aretina Cappellaniæ 9. Febr. 1618. coram R.P.
D. Buratto, & procedit etiam ſi procurator deſierit
eſſe talis, dummodò continuauerit comparere in iu-
dicio, Seraph. Dec. 1123. n. 4.

Declara † hoc procedere ſolùm in procuratore ſpecia- 11
li, non in generali, Hond. conſ. 55. n. 55. li. 1. Lancell.
de atten. p. 1. c. 1. nu. 101. Maſcard. de probat. d. con-
cluſ. 554. n. 9.

Declara ſecundò procedere in facto graui, & notabili,
non in leuibus. Hond. d. conſ. 55. nu. 54. Maſcard. de
concl. 554. n. 8.

Declara tertiò procedere, dummodò tantùm temporis
interuallo interceſſerit, vt potuerit procurator cer-
tiorare ſuum principalem, vt fuit dictum in Gerun-
den. beneficij 27. Iunij 1608. coram R.P.D. Ortemb.

Declara quartò non procedere, vbi ageretur ad effectũ
pœnæ, & priuationis, quia ad hunc effectum ſcien-
tia debet eſſe certa, non præſumpta, Seraph. Deciſ.
1239. Rot. Dec. 507. n. 8. p. 1. in rec. vel vbi ageretur
ad effectum delicti, puta ad effectum attentatorum:
procurator enim non cenſetur certioraſſe ſuum
principalem de attentatis per eum commiſſis, Lan-
cell. de attent. p. 1. c. 1. n. 101.

Declara quintò non procedere ad effectum cauſandi
malam fidem in principali, per quam impeditus eſ-
ſet præſcribere, prout ita limitauit Rot. penes Ca-
putaq. Dec. 67. lib. 3. in manuſcr.

d Et quòd iudicium † poſſit in Curia inchoari cũ pro- 12
curatore generali, Rot. dec. 16. de iud in ant. Caſſad.
dec. 1. n. 1. de dilat. Seraph. dec. 654. nu. 4. & ſeq. Rota
dec. 422. n. 5. p. 1. diu. & fuit dictũ in Spoletana Præ-
dij 30 Martij 1615. coram R.P.D. Pamph. & latè in
Ferrar. decimarum 29. Ian. 1618. corã R.P.D. Vbal-
do. Vnde citando procuratorem infra ſex menſes,
ſatisfit regulę de annali, quę requirit, quòd poſſeſſor
vocetur in iudicium intra ſex menſes, Mohed. Dec.
12. de cauſ poſſ. Creſc. dec. 14. eod. tit. Et circa hanc
materiam, quando poſſit inchoari iudicium cũ pro-
curatore, eſt videndus Lader. conſ. 15. qui plures ca-
ſus diſtinguit.

Oliuerius Beltraminus.

Digitized by Google

ROMANA LOCATIONIS VINEÆ.

Ven. 20. Decembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Locatio ſeu venditio, ex quibus dicatur facta ad corpus vel ad menſuram, & qualem, & quantam diminutionem importet dictio (*in circa.*)

SVMMARIVM.

1 *Venditio an ſit facta ad corpus, vel ad menſuram totum pendet à conjectura, & veriſimili mente contrahentium.*
2 *Conectura eſt conſtitutio vnici pretij non diſtributi in ſingulas petias.*
3 *Item ſolutio anticipatè facta pro toto tempore affictus, ex ea enim colligitur locationem eſſe ad corpus.*
4 *Venditio cenſetur facta ad corpus, quando contrahentes non ſunt locuti de certa, & determinata menſura, ſed vſi fuerunt dictione* (in circa.)
5 (In circa) *dictio modicum operatur arbitrio iudicantis.*
6 *Defectus in decima parte eſt modicus, & venit ſub dictione* (in circa.)
7 *Cannetum venit ſub menſura enunciata Vineæ.*
8 *Interpretatio eſt ſumenda contra fundantem ſe in verbis.*
9 *Appellatione vineæ non venit cannetum à vinea ſeparatum.*

DECISIO CXXVIII.

CÆſar, & fratres de Turrianis locauerunt de anno 1599. Terentio Iarrubeo quandam eorum Vineam petiarum 24. in circa cum cannetis per annos quinque pro affictu in totum ſcut. 1500. in quorum ſatisfactionem Terentius accollauit ſibi tot debita dictorum de Turrianis, quę aſcendebant ad ſummam ſcutor. 1245. in inſtrumento deſcripta, reliqua verò ſcuta 255. promiſit ſoluere; prout ſoluit, infra certum tempus; cùm autem D. Terentius moleſtaretur à quibuſdam creditoribus deſcriptis in inſtrumento, cœpit non ſolùm ſe defendere ſub prætextu, quòd Vinea non eſſet petiarum 24. prout enunciatur, ſed etiam reperiri partē Sodi, dicendo eſſe locum remiſſioni ob defectum menſurę; pro qua fuerunt electi periti, & cauſa coram A.C. pendēte Rota conſulta, fuit dubitatum, an locatio ſit ad mēſuram, vel ad corpus, & ſi ad corpus, an & quomodo ſit facienda remiſſio, & ad primam partem, quamuis non eſſet eius neceſſaria diſcuſſio ex infra dicendis; tamen Domini reſoluerunt eſſe ad corpus, licèt controuerſia ſit inter DD. quando fuit cœptum à corpore, & immediatè non deſcribuntur fines, ſed prius fit mentio men-
1 ſurę, quam finium, an locatio, † ſeu venditio dicatur ad corpus, vel potius ad menſuram, tamen cùm tota hæc materia pendeat à coniectura, & veriſimili mente cōtrahentium, Alex. conſ. 8. n. 8. lib. 4. Iaſ. conſ. 79. col. 1. v. ſed reſpondeo, & dico, lib. 1. Neuiz. conſ. 38. n. 3. fuit dictum in vna Romana Affictus ſalis 27. Ian. 1588. coram Illuſtriſs. Blanch. & 17. Aprilis anni ſequentis coram Illuſtriſſimo Platto. Hic concurrunt multę coniecturæ relatæ per informantes, quæ oſtendunt locatio-
2 nem eſſe ad corpus, † inter quas eſt conſtitutio vnici pretij non diſtributi in ſingulas petias, Bart. in l. Iulianus, §. ſi Titius ſub num. 1. ff. de act. emp. Salyc. in l. 2. ſub num. 3. v. aut eſt facta venditio, C. de cont. empt. Ruin. conſ. 83. in princ. lib. 1. Pariſ. conſ. 64. n. 59. & 63. lib. 1. Cagnol. in l. 2. ſub n. 186. verſ. & ratio eſt, C. de re-
3 ſcind. vend. † Concurrit etiam anticipata ſolutio ſcutorū 1500. pro toto tempore affictus, partim in accollatione, partim in pecunia numerata, quæ reſpicit totū corpus, & diuiſionem non recipit, quam coniecturam magni fecit Rota in dicta Romana Affictus Caſalis: Accedit etiā vna cū dicta cōſtitutione, & ſolutione traditio rei, & poſſeſſio per tantum tēpus, quibus concurrētibus eſſet inconueniens dicere, quòd locatio eſſet ad menſuram, vt per Socin. iun. conſ. 42. ſub num. 17. lib. 2. Ruin. d. conſ. 83. nu. 5. Quoad ſecundam partē Domini dixerunt non eſſe locum remiſſoriæ, nec eſſe neceſſariū ingredi illam difficultatem, an quando locatio eſt facta ad corpus, & enunciata mēſura deficiat, ſit diminuenda penſio. Primò † quia locatores non ſunt locuti de 4
certa, & determinata menſura, quando dixerunt Vineā petiarum 24. propter illam dictionem (*in circa*) adiectā,
[a] Ruin cōſ. 10. n. 3. lib. 5. Corn. cōſ. 59. n. 5. in fi. l. 4. Nec a
refert, quod dicitur † dictionem (*in circa*) modicum ca- 5
pere, quia hoc eſt poſitum in arbitrio iudicātis. Alexā. conſ. 82. in fin. lib. 7. & modicus defectus eſt in decima
parte, † ita vt ſub dicta dictione (*in circa*) proculdubio 6
veniat, vt per Corn. d. conſ. 59. n. 5. & 6. vbi etiā voluit, quòd modica portio poſſit in quarta parte verificari, per l. ſi quis. C. de inoffic. teſtam. Et quòd dicto (*in circa*) captat decimam partē, voluit etiam Bero. conſ. 85. n. 4. li. 1. vbi voluit cōceſſionem bubulcarum decem (*in circa*) capere vndecim bubulcas. In caſu autē iſto defectus non eſt vltra decimā, imò nec ad decimam aſcendit; cū iuxta mēſurationem factā cum vinea, computato illo exiguo ſodo, quod ex intra ſepē, ſit petiarum 21. & ordinū 131. Et propterea imputet ſibi D. Terentinus, qui noluit aliquid certi, quoad mēſuram ſtipulari, Corn. d. conſ. 59. n. 5. in fin. Quinimò dixerūt Domini eſſe in dicta menſura computandum Sodum extra ſepem, quod eſt de pertinentijs vineæ, imò coniunctum cum vinea, vnum corpus cum ea cōficit, quo Sodo computato ni-
hil, vel minimum, id eſt, pauci ordines deficiunt † Non 7
etiam videbatur inconueniens, quòd ſub menſura enūtiata veniant canneti, cùm dictum ſit vineam petiarū 24. cum cannetis, cū enim menſura poſſit referri ad vi-
neam ſimul cum cannetis, † verba dubia eſſent contra 8
D. Terentiū, qui ſe in illis fundat, interpretanda, l. veteribus, ff. de pact. Labeo. ff. de contr. empt. Corn. in ſepius alleg. conſ. 59. n. 5. in fin. Non obſtat, quòd appella-
tione † vineæ non veniat cannetum à vinea ſeparatum, 9
quia hoc procederet, quando non fuiſſet facta mentio cannetorum.

ANNOTATIO.

Vide circa materiam d. Deciſ. ſupra Deciſ. 104. & ibi annotat.

a Et quòd dictio (*in circa*) referatur ad quid modicum, Sued. conſ. 376. nu. 15. Menoch. de arbitr. caſu 46. n. 5. Rota Dec. 343. n. 2. p. 2. in recēt. latè Marta de clauſ. 1. p. clauſ. 59. n. 2 & quātū importet remittitur arbitrio iudicātis, qui cōſiderare debet veriſimilitudines præſumptiones, & materiā ſubiectā, ita dixit Rota corā Cardinali Millino in Parmēſ. Status 18. Martij 1602. per conſ. Ang. 127. & quando fit mentio de annis cum dictione (*in circa*) poteſt verificari in duobus, vel etiam tribus annis addēdo, vel detrahēdo, Corn. conſ. 179. n. 5. li. 3. Marta dicta clauſ. 59. n. 1. fuit dictū in Tricaricenſ. Territorij 8. Martij 1596. corā Cardinali Pamphilio, & in dicta Parmenſ. corā Cardinali Millino. *Oliuerius Beltraminus.*

FAVENTINA SVCCESSIONIS.

Veneris 7. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Edere an, & quando quis teneatur inſtrumenta propria parti aduerſæ.

SVMMARIVM.

1 *Exhibere quis non tenetur inſtrumenta ſuis ſumptibus à Notario redempta.*
2 *Exhibere quis tenetur collitiganti propria inſtrumenta ex*

æquitate

æquitate de ſtylo Rotæ.
3 *Hoc procedit, ſi ab alio haberi non poſſint.*
4 *Quando à Notario haberi poſſunt, vel debet pars petere illa à Notario, vel debet reficere expenſas ſolutas Notario in leuando ſcripturam.*
5 *Exhibere vt quis teneatur propria inſtrumenta, ex æquitate requiritur probatio exiſtentiæ ſcripturæ penes edentem, & intereſſe petentis.*
6 *Exiſtentia eſt probanda plenè, & non ſufficit probare præſumptiuè.*
7 *Exiſtentia eſt probanda de tempore motæ litis, quando reus cõuentus ratione officij non tenebatur cuſtodire, ſecus ſi ratione officij tenebatur ad cuſtodiam.*
8 *Exiſtentia ſcripturarum, & librorum aduerſus hæredem an, & quando ſit probanda, & quando præſumatur.*
9 *Exiſtentia librorũ, & iuriũ ſufficit, quòd ſit penes officialẽ, ad effectum, vt Dominus teneatur ad exhibitionem.*
10 *Intereſſe ſufficit ſummariè, & aliqualiter probare.*
11 *Item non intrat canonica æquitas quando ageretur de detegenda turpitudine illius, aduerſus quem petitur exhibitio.*

DECISIO CXXIX.

FVit reſolutũ Vrſolinam non teneri exhibere teſta-
1 mentũ, quia † cùm illud à Notario ſuis ſumptibus
redemerit, eſt eius proprium, & exhibere non tenetur,
l. qui accuſare, vbi Paul. de Caſtr. n. 2. Iaſ. in ſecundo notabil. C. de edend. Andr. Gayl. tract. obſeru. lib. 1. obſer.
2 106. n. 7. † Non obſtat, quod ex æquitate, & ſtylo Rotæ
a pars teneatur exhibere etiã inſtrumenta propria, [a] Rot.
Dec. 5. de prob. in nou. Sarn. Dec. 25. lib. 2. quia Domini
3 dixerunt † id procedere, ſi aliunde haberi non poſſit: Et
4 propterea cũ Beatrix poſſit ipſa quoque illud à † Notario reluere, vel reluat, vel reficiat expenſas, quas ſoluit Vrſolina in leuando ſcripturã iuxta tradita per Alexã. in l. ſeruum filij, §. cum, qui Chirographum num. 6. vbi etiam Iaſ. n. 11. ff. de legat. 1.

ANNOTATIO.

5 a Duo copulatiuè † requirũtur, vt intret æquitas canonica, iuxta quam quis tenetur edere iura parti cõtrariæ: Primò probatio exiſtẽtiæ ſcripturæ penes illũ, à quo petitur exhibitio. Secũdò quòd cõſtet de intereſſe petentis, Seraph. Dec. 1224. Veral. Dec. 194. p. 1. & latè fuit dictũ in Colonienſ. Canonicatus 8. Martij, 1611. coram R. P. D. Penia impreſſ. penes Farin. Dec. 318. n. 2. poſt ſecundũ li. conſ. vbi plura cumulãtur, &
6 penes eumdem in d. li. Dec. 278. nu. 1. Exiſtentia † eſt probãda plenè, & concludenter, & nõ ſufficeret probare præſumptiuè, vt dixit Rot. Dec. 259. n. 1. p. 1. in recent. vbi quamplures Deciſiones referũtur, & probari debet exiſtẽtia de tẽpore motæ litis, Gloſſ. in l. non ignorabit in verbo fuiſſe, C. ad exhibẽdum, Rot. Dec. 259. n. 6. p. 2. in recent. & d. Dec. 278. n. 2. & fuit etiam dictum in Romana Redditionis Computorũ 12. Martij 1602. corã R. P. D. Coccino Decano, vbi dicitur quod non valet in hac materia argumẽtũ de præterito in præsẽs, prout etiã dicitur in dicta Dec.
7 259. quod tamẽ declaratur † procedere ſolũ in ijs perſonis, quæ ratione Officij nõ tenẽtur cõficere, & cuſtodire libros, & ſcripturas, quæ quales ſint, vide in dec. corã S. infr. Dec. 199. ſecus autẽ eſt quãdo ſumus in perſonis, quæ ratione officij tenentur cõficere, & cuſtodire, prout poſt plures Deciſ. relatas diſtinxit Rota Dec. 159. ſub n. 6. p. 2. in recẽt. & fuit poſtea etiã dictũ in Romana Computorũ 25. Maij 1615. corã R. P. D. Coccino Decano; huiuſmodi enim perſonæ, niſi probent amiſſionem, & caſum amiſſionis cogũtur edere, & nõ eſt neceſſe probare exiſtentiã penes illas præciſè de tẽpore motæ litis. Rota poſt relatos Dec. 339. ſub n. 5. inter impreſſas penes Farinac. poſt 2. li. conſil. per doctrinam Bart. in l. ſi quis ex argẽtarijs, §. an verò hæredes, n. 114. ff. de edẽ. & fuit etiam dictum in Marſicenſ. Iuriſdictionis 20. Nou. 1617. coram R. P. D. Buratto, nec ſtandum eſt illarũ iuramento circa amiſſionem, non obſtante, quod eſſent perſonæ valde legales, Rota d. Dec. 278. penes Farinac. Imò † etiam tenentur hæredes edere etiam non 8
probata exiſtentia penes illos, & non obſtante, quòd ipſi hæredes iurent ad ſe ſcripturas non perueniſſe, Menoc. de præſumpt. li. 6. præſump. 61. n. 9. & ſeq. & fuit dictum in dicta Marſicenſ. iuriſdictionis 1617. coram R. P. D. Buratto.

Quando verò verſamur in perſonis, quæ ratione officij non tenentur conficere, & conſeruare, tunc ſi agatur contra eorũ hæredes, ſufficit dictio hæredibus negare medio iuramẽto penes ſe nõ extare ſcripturas petitas, Menoch. de præſump. 61. n. 9. & fuit dictum infra coram Sanctiſs. Dec. 169. & fuit etiam dictum in Ancon. Bonorum 21. Maij 1605. corã R. P. D. Ottẽb.
In hac autẽ materia † aduertendum eſt, quòd licèt ſcri- 9
ptura nõ ſit penes eũ, contra quem petitur exhibitio, ſed ſit penes perſonã, cui ille poteſt præcipere, tunc perinde haberi debet ad iſtũ effectũ exhibitionis, ac ſi penes illũ, à quo petitur extaret, Seraph. Dec. 1224. n. 3. & fuit dictum in dicta Marſicenſ. coram R. P. D. Buratto; vbi habetur, quod Epiſcopus tenebatur edere iura, quæ conſeruabantur in eius Archiuio penes eius Notarium, quia poterat Notario præcipere, & ab eo dicta iura habere.
Quo verò ad aliud ſecundũ requiſitum † concernens in- 10
tereſſe petentis exhibitionem, ſufficit ſummariè, & aliqualiter illud probare, Rota Dec. 250. ſub n. 1. p. 1. in recẽt. imò probatur ſolo iuramento petentis, Iaſ. in §. præterea, n. 46. Inſt. de act. Rota d. Dec. 278. n. 2.
Æquitas canonica cogens ad exhibendũ non habet lo-
cum, vbi ageretur † de detegenda turpidine illius, à 11
quo petitur exhibitio, Verall. Dec. 94. p. 1. fuit dictũ in Abulenſ. Canonicatus 20. Nouembris 1598. corã Rubeo.

Oliuerius Beltraminus.

IMOLEN. MOLENDINI

Lunæ 10. *Nouem.* 1603.

ARGVMENTVM.

Non licet in contractu locationis recedere ob nõ implementum alterius partis; cùm ſit contractus nominatus à quo non poteſt recedere, niſi implementum reſpiciat cauſam finalem.

SVMMARIVM.

1 *Locatio eſt contractus nominatus.*
2 *In contractibus nominatis non licet recedere ob non implementum alterius partis, ſed agi debet ad implementum, vel intereſſe. Declara, vt nu. 5.*
3 *Gabr. conſ. 75. lib. 1. qui vult in contractu locationis ob non implementum poſſe agi ad ad reſciſſionem, reprobatur, & Gabr. ſequuntur multi, prout ſub nu. 6.*
4 *In contractibus nominatis licet recedere, quando implementum, quod deficit, reſpicit cauſam finalem contractus, & n. 7. vbi declaratur quomodo dignoſcatur cauſa finalis.*

DECISIO CXXX.

SEntẽtia Gubernatoris Imolen. viſa fuit Dominis iuſta, & confirmanda, benè enim pronunciauit non
eſſe locum reſolutioni locationis, † quia contractus, cũ 1
ſit nominatus, Bart. in l. ſi merces, §. vis maior. ff. locat. regula eſt receptiſſima, † quòd in contractibus no- 2
minatis, qui ſuam exequutionem sũt ſortiti, ſi vna pars deficit, nõ licet alteri reſilire, ſed agere debet ad imple-
mentum, vel ad intereſſe, [a] l. in ciuile. vbi Bald. in prin- a
cip. C. de rei vendic. Bart. in l. ſi pecuniam, numer. 17. & ſeq.

Digitized by Google

ſeq.ff.locat.Alex.in l.cùm proponas la 2.nu.4. v.tertiò
fallit,C.de pact.Ruin.conſ.128.n.9.lib.5. Affiict.Deciſ.
180.n.6.Nat.conſ.171.n.1.& 2 fuit dictum in Romana
Caſalis Aquæ frigidæ 17.Iunij 1575. coram Cotta, &
in Vrbeuetan. Caſtrorum 29.Ianua.1534. coram San-
ctiſſimo, & interminis locationis tradit Boſſius de re-
miſſ.ſub n.49.Rolan.conſ.69.n.31.lib.4. fuit latè dedu-
ctum in vna Bononienſ.Damnorum, & intereſſe corã
Cantuccio,& in alia Imolenſ. locationis 8. Iunij 1592.
coram bo.me.Orano,quod tantò magis procedit in ca-
ſu iſto,in quo adeſt expreſſa prouiſio contraheotium,
quod quandoimpedirentur conductores percipere fru-
ctus Molendini præſtare ſint parati locatores,& facere
3 remiſſionem iuxta pactum:† Non obſtat Gabriel ex ad-
b uerſo,ᵇallegato conſ.75.lib.1.dum dicit regulam, quæ
habet,agendum eſſe ad implementum, vel intereſſe in
caſum inobſeruantiæ,non habere locum in locatione,
quia in contrarium ſunt authoritates, & Deciſiones
Rotales, de quibus ſupra; vltra quòd Gabr. loquitur
duobus concurrentibus, quod ſcilicet conductor culpa
locatoris non poſſit vti,& frui,& quud res ſit integra,
hoc eſt,ante executionem contractus,quorum vtrumq;
ceſſat in caſu iſto, in quo non ſolùm locatio fuit exe-
quutioni demandata, ſed etiam caſu contigit impedi-
mentum conductori.Nat.conſ.610. non loquitur de a-
4 liqua reſciſſione,ſed tantùm de remiſſione: Rolan. † &
alij ex aduerſo allegati loquuntur,quando implemen-
tum reſpicit cauſam finalem contractus,per cuius defe-
ctum etiam contractus nominatus reſcinditur, l. cum
te.vbi Bald.Salyc.& alij,C.de pact.inter empt. & vend.
c Aym. conſ.192.nu.22.ᶜ Non eſt verum,quod ex tacito
partium conſenſu fuerit à locatione receſsũ, nec actus,
qui ad id probandũ deducuntur,concludunt, nam ele-
ctio peritorum pro æſtimatione vtenſilium,ſeu inſtru-
mentorum Molendini,deputatio depoſitarij frumenti,
prouiſiones factæ à Iudice cum clauſula (*circa præiudi-
cium partium*) quas Iudex mandauit poni ad partes, nec
aliquo modo inferunt reſolutionem contractus. Non
placuit etiam Dominis allegata contrauentio circa
inciſionem arborum; nam quoad duas arbores ſiccas
potuerunt locatores illas incidere ex iure ſibi in in-
ſtrum. locationis reſeruato, quoad alias duas virides
nõ poteſt conſiderari contrauentio propter licentiam
habitam ab vno ex conductoribus pro reparatione
Molendini. Sententia etiam in alijs viſa eſt iuſta, quia
mandat conductoribus refici, ſeu defalcari intereſſe
Qualcheriæ,& fieri remiſſionem ob ceſſationem aquę,
iuxta conuentionem inter ipſas partes factam:Et quia
fides Vincentij non habet menſem,potuit Iudex decla-
rare, de quo menſe intellexerit pro tollenda omni dif-
ficultate, & ambiguitate.

ANNOTATIO.

5 a In† contractibus nominatis licèt non poſſit recedi ſub
prætextu non implementi agendo, benè tamen re-
cedi poteſt per viam exceptionis, Rolan.conſ.69.n.
38.lib.4 Becc.conſ.45.nu.38. Mant.de tacit.lib.3.tit.
12.n.53. Surd.conſ.563. ſub n.4

6b Hanc opinionem ante Gabr.†tenuit Becc.conſ.45. Et
etiam tenuit Rota in Romana penſionis domus 16.
Nouemb. 1611. coram R. P. D. Pirouano, vbi alle-
gatur Bar.in l.ſi quis ad fi.C.de agric.& cenſib.li.11.
c Rol.conſ.69.n.38.lib.4.Dec.conſ.45.n.29. fuit dictũ
in Romana penſionis domus 16.Nouemb. 1611.co-
7 ram eodem,† & ad iſtud propoſitum cenſetur cauſa
finalis illa,ſine qua quis alias contracturus non fuiſ-
ſet, vt fuit dictum in d. Romana penſionis domus,
Surd.conſ.563.ſub n.4.verſ.& in prædictis.

Oliuerius Beltraminus.

INTERAMNENS. BONORVM.

Veneris 14.Decemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Sententia de iure non poteſt ferri de nocte, ſed in Curia
ſuſtinetur, & in omni loco, vbi viget ſtylus: Suſpenſio
petitorij nihil operatur,quando poſtea fuit proceſſum
in petitorio.

SVMMARIVM.

1 *Nullitates quando ſunt turbidæ, tunc videndum eſt de bono iure.*
2 *Curſoris relatio facta in originali in actis magis eſt attendenda quam relatio eiuſdem Curſoris facta in manibus partis.*
3 *Sententia de iure non poteſt ferri de nocte.*
4 *In Curia hoc non ſeruatur.*
5 *Sententia de nocte lata tenet, vbi viget ſtylus in contrariũ.*
6 *Et maximè ſuſtinetur in Iudice implicito multitudine negotiorum.*
7 *A ſuſpenſione petitorij cenſetur receſſum per proceſſum factam in petitorio, & n.8.*

DECISIO CXXXI.

NVllitates,quę hodie opponuntur,fuerunt allega-
tæ in principio diſcuſſionis cauſæ,† & quia viſæ 1
fuerunt Dominis turbidæ, ordinarunt vt videretur de
bono iure,ſuper quo fuit cognitum, & firmatum bonũ
ius Religionis Hieroſolymitanæ, vnde tantò magis
hodie veniunt reijciendæ. Nullitas enim ex defectu ci-
tationis magnam patitur difficultatem,† quia ex rela- 2
tioneCurſoris in originali in actis producto conſtat ci-
tationem fuiſſe factam 22.Decem. ad hodie per totam
ſine illa alternatiua,ſiue ad p.d.quam Domini dixerunt
attendendam,non relationem factam in manibus par-
tis,præſertim quia veritas executionis factæ, prout in
actis legitur, comprobatur ex comparitione Procura-
toris D.Honorij ſub die 24.qui expreſsè dicit ſe die 22.
ſuiſſe citatum hora 24. ad hodie per totam. † Nec ob- 3
ſtat,ſententiam de nocte ferri non poſſe, ᵃ c.conſuluit, a
de offic.deleg. † quia ex antiquo ſtylo, de quo teſtatur 4
Hoſtienſ.in ſumma de Iudicijs, §.qualiter, & quando,
n.11.Curia Romana non ſeruat,ſed paſſim feruntur ſẽ-
tentiæ etiam de nocte,† & vbi viget talis ſtylus ſenten- 5
tia de nocte lata tenet, Felyn.in d.c.conſuluit ſub n.18.
† & in Iudice multitudine negociorum implicito,pro- 6
ut Auditor Cameræ, ſuſtinetur, Felyn.vbi ſupra v. ſe-
cundò fallit, Iaſ.in l.non minorem, ſub nu.3.C.de tran-
ſact. Alia etiam nullitas, quòd fuerit pronunciatum in
petitorio ſuſpenſo, non expedito prius poſſeſſorio non
placuit,quia Auditor Cameræ pronunciauit in poſſeſ-
ſorio ad fauorem D.Honorij, concedendo illi immiſ-
ſionem pro ſcutis mille vigore facultatis teſtandi, quã
habebat Commendator, & reliqua bona declarauit
pertinere ad Religionem,& ob id non poteſt dubitari,
quòd Auditor Cameræ non intellexerit Honorium in
reliquis bonis non eſſe immittendum in poſſeſſionem,
& quòd nõ habuerit poſſeſſorium pro terminato. Ter-
tia etiam nullitas deducta ex defectu terminorum viſa
fuit turbida,quia ante ſuſpenſionem ab initio, quando
fuit actum,tàm petitorio, quàm poſſeſſorio, erant ſer-
uati termini: Præterea non obſtante ſuſpenſione fue- 7
runt admiſſi articuli pro parte Religionis exhibiti cõ-
cernentes petitorium ſine appellatione, & contradi-
ctione Honorij, & ſemper fuit proceſſum in cauſa ſine
aliqua oppoſitione ſuſpenſionis petitorij, & fuerũt de-
nuò ſeruati termini in hoc iudicio, in quo non obſtãte
ſuſpẽſione in petitorio ſine oppoſitione, procedebatur,
ita

Digitized by Google

ita vt per huiuſmodi proceſſum non ſolùm cenſeretur
8 reuocata ſuſpenſio,† ſed etiam per ſeruationem dicto-
rum terminorum cenſeretur ab ea receſſum, Achil.de-
ciſ.3.de Iud. Ex quibus,& alijs deductis per informan-
tes Domini reſoluerunt ſententiam eſſe validam; præ-
ſertim ſtante eius iuſtitia,quæ omnino debet præuale-
re nullitati turbidæ.

ANNOTATIO.

a Sententia an de nocte ferri poſſit, vide latiſſimè Po-
lid.Rip.de noct.temp.cap.134. Et quod in Curia fe-
rantur ſententiæ de nocte latè Vant.in tit. de nullit.
ex defec.Iuriſdict.n.132.Et quòd,vbi viget talis ſty-
lus ſententiæ latę de nocte valeant,latè idem Polid.
d.c.134.n.30. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA DE AQVILANIS.

Ven.14. Nouembris, 1602.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio facta per verba communia debet cenſeri di-
recta, & ex quibus debeat cenſeri obliqua.

SVMMARIVM.

1 *Compendioſa ſubſtitutio concepta per verba communia comprehendit vulgarem, & n.10.*
2 *Verba communia,vbi non ſubeſt aliqua neceſſitas,aut ratio obliquandi, debent interpretari directa, & n.11.*
3 *Subſtitutio præſumitur directa,quando eſt integraliter facta de tota, vel de quota hæreditatis.*
4 *Verba ſemper dicuntur directa, vbi non requiritur factum alterius,quàm teſtatoris,& n.12.*
5 *Executor datus ad nominandam perſonam,non cenſetur directò vocatus.*
6 *Executor datus ad nominandam perſonam ad Commendam non cenſetur datus ad electionem Commendæ.*
7 *Exequutor teſtamenti ad certum actum particularem non poteſt cenſeri,vti hæres vocatus.*
Hoc non procedit, vbi ex alijs verbis teſtamenti appareret teſtatorem aliud ſenſiſſe.
8 *Augmenti idem iuris eſt,ac rei auctæ.*
9 *De Ordinario lex confidit, vbi de pia cauſa agitur.*

DECISIO CXXXII.

CVm ſubſtitutio facta Franciſco hæredi decedenti
1 †ſine filijs ſit compendioſa,& concepta per verba
communia, & propterea de ſui natura comprehendat
a vulgarem ſubſtitutionem, a vt fuit latè firmatũ in pri-
ma Deciſione, & in alijs repetitum, vt cùm euenerit
caſus vulgaris per mortem inſtituti ante aditam hære-
ditatem,meritò fuit per Dominos ſæpius reſolutũ nos
2 verſari in vulgari ſubſtitutione:† Verba enim commu-
nia,vbi non ſubeſt aliqua neceſſitas, aut ratio obliquã-
b di,debent interpretari directa,b Bal.in l.ſi quis ita, v.in
dubio etiam videtur,ff.de vſufruct. Galiaul.in l.centu-
rio,n.339.ff.de vulg.& pup.cum alijs adductis 19.Febr.
1601. vbi etiam fuit dictum non ſolum nullam ſubeſſe
rationem obliquandi,cùm non poſſit conſiderari ratio
3 cur magis voluerit teſtator † ſubſtituere poſt aditam
hæreditatem,quàm antè,imò ex inſtitutione vniuerſa-
li,& ſubſtitutione ita integraliter facta,magnam oriri
coniecturam, quod teſtator voluerit directè ſubſtitue-
re,ad tradita per Bar.in d.l.centurio,nu.21. v.ſed iſtud
verbum,quod etiam dixerunt tunc Dominis ſatis pro-
bari ex enixa, & conſtanti teſtatoris voluntate, quòd
fieret Commenda, & perpetuò eligeretur vnus de fa-
milia,vt latius in Deciſione deducitur:Quę concluſio-
nes non videntur per Aquilanos improbari,qui faten-
tur verba potius intelligi debere directa, quã obliqua,
dicunt tamen hoc procedere, ſi in ſenſu directo accipi
poſſint, quia aliàs ſemper ſunt in ſenſu obliquo intelli-
genda, in caſu autem iſto dicunt nullo modo poſſe in-
telligi directa,cùm nullus ſit, qui directo capere poſſit
de manu teſtatoris:Non commenda,quia ante erectio-
nem non eſt: Non executor,quia ad erectionem datus
non reperitur,†& cùm in huiuſmodi erectione non re- 4
quiratur factũ alterius, quàm teſtatoris, verba ſemper
dicuntur obliqua. Bar.in d.l.centurio,nu.44.& 45. vbi
Rip.n.185.†Nec poteſt dici directò vocatus Archiepiſ- 5
copus ex eo, quòd ipſi ſit commiſſa electio perſonæ ad
commendã,Bar.in d.l.centurio,n.25.Iaſ. n.42.Galiaul.
n 311.Rip.nu.213. Et quia non fuit ad omnia,aut ſim-
pliciter executor teſtamenti deputatus. Alex. conſ.12.
n.27.v.vltra prædicta,& n.ſeq.lib.3.Ripa in d.l.centu-
rio,n.113.Galiaul.n.355.v. limita; Domini tamen ad
prædicta reſponderunt Archiepiſcopum fuiſſe datum
ad erectionem Commendę,& propterea ceſſare omnia
ex aduerſo deducta,†& ad doctrinam Bar. & ſequaciũ,
quæ habet executorem datum ad nominandam perſo-
nam,non cenſeri datum ad erectionem commendæ, † 7
fuit dictum hoc verum, niſi ex alijs verbis teſtamenti
appareat teſtatorem aliud ſenſiſſe, vt dicit idem Bart.
ibi n.25.in fin.Rip.ſub n.113.v.iſta Deciſio,Galiaul.n.
355.in fin. & dicitur colligi mens, quando alius actus
fuit eidem commiſſus, ne inducatur confuſio ex inter-
uentu perſonarum, & euitetur circuitus, vt declarat
Bolognet.ibi nu.201.ad fin. hic autem in alia parte te-
ſtamenti,quando de augmento ipſius Commendæ agi-
tur, hoc relinquit curæ Archiepiſcopi. † Et cùm idem 8
iuris ſit de augmento ipſius Commendæ, quòd de ipſa
Commenda,l.etiam,vbi Bar.Bald.& alij, C.de iur.dot.
l.quod in rerum,§.ſi quid poteſt,ff.de leg.1 Bal.in auth.
res,quę n.66.c.commun.de leg.ſi teſtator demandauit,
curæ Archiepiſcopi augmentum commendæ, ex hoc
ſolo oritur vrgens coniectura, quod eidem etiam de-
mandarit ipſam Commendam,& eius erectionem,tan-
tò magis concurrente etiam electione, & attenta per-
ſona Archiepiſcopi,†de qua non ſolùm lex confidit, v- 9
bi de pia cauſa agitur,ſed etiam ipſe teſtator, qui pro-
pterea voluit eius nominationi ſtandum non aliter,
quàm ſi facta eſſet ab ipſomet teſtatore omni appella-
tione reiecta. Non obſtant,quæ dicta ſunt de executo-
re vniuerſali, quia Doctores allegati loquuntur per
modum exempli ad oſtendendum mentem in alia par-
te teſtamenti eſſe, quod eius facultas non eſſet ad ele-
ctionem reſtricta,vt hic eſt vnus modus,qui non exclu-
dit quin ex alijs diſpoſitis,in teſtamento deductis, non
poſſit mens teſtatoris fieri perſpicua,ex quibus,& alijs
in præcedentibus Deciſionibus latius deductis Domi-
ni perſtiterunt in eadem ſententia.

ANNOTATIO.

a Compendioſa† ſubſtitutio facta per verba cõmunia 10
continet vulgarem,Pereg.de fideicom.ar.34.n.16.&
infinitos cumulat Odd.de compend. p.5.art.1. Surd.
Dec.37.n.9. & conſ.347.n.13. & latè fuit dictum in
Firmana hæreditatis 11,Decemb.1619. coram R.P.
D.Dunozet. in Fulginatenſ. legati 25.Martij 1615.
coram R.P.D.Pamphilio,& talis vulgaris contenta
ſub compendioſa cenſetur vulgaris expreſſa. Surd.
Dec.37.n.11. & de ea iudicandum eſt, ac ſi ſpeciali-
ter fuiſſet expreſſa ſolita formula ſubſtitutionis vul-
garis.Surd.conſ.347.n.13.in fine, & 14.
b Et† quòd sẽper potius capi debeat interpretatio,quòd 11
ſubſtitutio ſit directa, quàm obliqua,tradunt omnes
in c.ſi pater.de teſt.in 6. latè Peregr.de fideic. ar.18.
num.7.

Digitized by Google

num.7. & art.19.n.3. & art.34.nu.27. & etiam dixit
Rota coram Sanctiſſimo infra Deciſ.207.n.8.
c Et†quòd generaliter omnia verba,quæ alterius mi-
niſterium non requirunt,cenſeantur directa, dixit
Rota dec.639.ſub n.3.p.1.in rec.

Oliuerius Beltraminus.

VITERBIEN. CVRSVS AQVARVM.

Lunæ 17.Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Scolatura aquæ cenſetur eſſe de dominio illius, cuius eſt ipſa Scolatura aquæ.

SVMMARIVM.

1 *Emptor cenſetur Dominus rei emptæ,probato dominio venditoris.*
2 *De Scolatura aquæ idem iudicandum eſt, quod de ipſa aqua; cùm idem ſit iudicandum de parte, quod de toto.*
3 *Totum infert quamlibet ſui partem.*
4 *De acceſſorio idem iudicandum eſt,quod de ipſo principali.*
5 *Aqua egrediens de fundo alicuius deſiuit eſſe in dominio illius,& tranſit in dominium recipientis,& ſub n.7.vbi vide ampliationem.*
6 *Id, quod noſtrum eſt, abſque facto noſtro non poteſt noſtrum eſſe deſinere.*

DECISIO CXXXIII.

DVbitaui ex ordine Rotæ circumſcripta pro nunc
conſuetudine,& obſeruantia, An aqua,de qua eſt
controuerſia,& ſcolatura nuncupata ſpectet ad Paulo-
num, & Domini affirmatiuè reſoluerunt: Cùm enim
non dubitetur ius,& domininm aquę,dum eſt in Colta
1 magna Riſpugli, eſſe penes Communitatem, † fateri
etiam cogimur Paulonum, qui à Communitate titulo
emptionis habuit ius ducendi & ipſam aquam cum
omnibus iuribus circa ipſam,& eius vſum ſpectâtibus,
qualibet nocte Mercurij fuiſſe effectum Dominum A-
quæ,quæ de dicto tempore educta reperitur,ad tradit.
in l.cùm res,C.de probat.in l.Titia,ff.de ſolut. Vnde ſi
2 conſideremus†iſtam Scolaturam,vti partem veram,&
realem,prout eſt dictæ aquę,proculdubio idem dicen-
dum de ea,quod de ipſa aqua tota, l.quæ de tota, ff. de
rei vend.l.iuris gentium,§.adeò cum ibi not.ff.de pact.
3 l.ſi cui in princ.& ibi not.Bal.ff.de leg. 1.† totum enim
de neceſſitate infert quamlibet ſui partem,l.ſi quis cùm
totum in princ.ff.de excep.rei iud.l.ſi quis in princ.vbi
4 gloſ.ff.de vſur. Vbi etiam vellemus iſtam Scolaturam†
eſſe ſequelam,& acceſſoriam ad aliam aquam, tamen
de ea idem erit iudicium, quod de ipſa aqua principa-
li, Afflict.dec.285. n.20. & ſub eadem conceſſione erit
comprehenſa,ad cumulata per Cagn. in l.cùm princi-
5 palis nu.8 & 9. ff. de reg. iur. † Iſta enim aqua ſtatim,
quòd erit de illo receptaculo appellato (*la Colta grãde*)
in quo clauſa reperitur, deſinit eſſe in dominio Com-
munitatis concedentis,& tranſit in dominium Paulo-
a ni recipientis.[a] Propterea ſine ſuo facto,†aut volunta-
6 te non poteſt deſinere eſſe ſua,l.quodcumq.§.ſi quis ita
ff.de verb.oblig. l.cùm maritus, ff.de iur.dot. l.id quod
noſtrum,ff.de reg.iur.Non obſtat,quod dicitur conceſ-
ſionem eſſe limitatam ad tempus noctis, & propterea
adueniente die ceſſare,quia limitatio eſt reſpectu edu-
ctionis aquæ,& ob id in ortu Solis claudetur exitus,ſed
aqua,quæ de tempore noctis egreſſa eſt,& poſt clauſu-
ram adhuc fluit, remanet ipſius Pauloni, cui ſufficit,
quòd de nocte ſit egreſſa, licèt de die perueniat ad lo-
cum deſtinatum: Ad quid enim licentia hauriendi a-
quam tota nocte, ſi aqua de nocte egreſſa ei non debe-
ret ſeruire? clarum eſt enim,quòd illa vltima aqua,quę
in vltima parte noctis educitur, non poteſt peruenire
ad locum irrigationis,niſi de die.

ANNOTATIO.

a Bart.in l.quominus,nu.88.& prius num.85.ff.de flu-
min.Honded.conſ.79.nu.19. & ſeq.lib.1.Surd.conſ.
447.& dixit Rot.in Bononien.Molendini 3.Decẽb.
1618. coram R. P. D. Veroſpio. † Amplia hoc pro- 7
cedere,etiam ſi iure ſeruitutis aqua reciperetur, nã
nihilominus ſit recipientis, Surd. conſ.41.nu.2. fuit
dictum in dicta Bononien. Molendini coram R. P.
D.Veroſpio.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Merc. 19. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Legitimatio præiudicat alijs filijs in legitima.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio præiudicat filijs legitimis quoad legitimam; quando eius perſona non facit tranſire legitimam de triente in ſemiſſem.*
2 *Filius grauatus vniuerſali fideicommiſſo poteſt petere ſeparationem legitimæ à fideicommiſſo.*
3 *Legitimæ ſupplementum poteſt filius petere in alijs bonis.*
4 *Fideicommiſſum à legitima reijcitur.*

DECISIO CXXXIV.

DOmini in vltima poſitione huius,in qua dubitatũ
fuit an Philippo filio legitimato deberetur legi-
tima, pro faciliori dubij Deciſione voluerunt,quòd in
primis videretur an circa hanc prætenſam legitimam
verſaretur aliquod præiudicium venientium ab inte-
ſtato;ſuper quo, cùm particulariter dubitaſſem; † fuit 1
ſine aliqua difficultate reſponſum agi de eorum multi-
plici,& notabili præiudicio,vt latè deducit Gabr. qui
in hac cauſa conſuluit,conſ.24.n.25.cum plurib. ſeqq.
lib. 2. Et inter alia euidens eſt præiudicium filiorum
legitimorum, & naturalium, quia Philippus faceret
partem in legitima,& diminueretur portio,quam ipſi
in ea habent; ſumus enim in caſu, in quo concurſus
Philippi non faceret tranſire legitimam de triente ad
ſemiſſem;quia filij legitimi,& naturales ſunt tres tan-
tùm; quæ diminutio legitimæ continet præiudicium
conſiderabile filiorum quantumuis vniuerſaliter inſti-
tutum, quando fuerunt grauati fideicommiſſo, quia † 2
cùm poſſint petere ſeparationem legitimę à fideicom-
miſſo,[a]& de ea,prout libet diſponere,Paul.de Caſt.in l. a
quoniam in prioribus in fi.C.de inoff.teſt.quantò pin-
guior eſt portio legitimæ tantò latius extenditur libe-
ra facultas diſponendi, quod tanto magis eſt conſide-
randum in caſu iſto,in quo fuit prohibita Trebelliani-
ca,& ſic de ſola legitima poterũt filij legitimi,& natu-
rales diſponere.Adeſt aliud pręiudicium clarum†cùm 3
prætendatur apothecas relictas non aſcendere ad quã-
titatẽ legitimæ,quæ ſibi debetur,& ideo poſsũt agere,
vt ſuppleatur in alijs bonis Iacobi eius patris, l.omni-
modo,C.de inoff.teſt.Agitur etiam de pręiudicio filio-
rum legitimorũ in ſpe,quam habẽt ex ſubſtitutione ad
eorũ fauorẽ facta in relicto apothecarũ caſu, quo Phi-
lippus ſine liberis decederet,†quę ſubſtitutio à legitima 4

Digitized by Google

reijcitur, d.l.quoniam in prioribus, & l.ſancimus,§.cū autem, C. de inoff.teſtam. ex quibus, & alijs adductis per Gabr, vbi ſupra, Domini reſoluerunt conſtare de præiudicio venientium ab inteſtato.

ANNOTATIO.

a Non ſolùm poteſt peti ſeparatio legitimæ à fideicōmiſſo in caſu, in quo legitima non eſt expreſsè prohibita per teſtatorem, quia legitima non cenſetur comprehenſa ſub fideicommiſſo,ad l.quoniam, C.de inoff.teſt.ſed etiam in caſu, quo eſt prohibita detractio,quia per ſeparationem non contrauenitur voluntati teſtatoris, ita fuit dictum in Romana legitimæ de Palutijs 11. Martij 1615. coram R.P.D.Caualerio, vbi etiam dicitur poſſe peti ſeparatio ante purificationem fideicommiſſi,per doct.Bald. in l.iubemus in princ.n.4.C.ad Senat. conſ.Trebell.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Lunæ 24. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Filio legitimato cum clauſula (*ſine præiudicio venientium ab inteſtato, legitima non debetur*) ſecus, ſi fuerit legitimatus ſine dicta clauſula plura in hac Deciſione notanda habentur.

SVMMARIVM.

1 *Legitimato cum clauſula* (ſine præiudicio eorum, qui ſuccedere deberent ab inteſtato)*legitima non debetur, & ſub n.20.*

Legitimato ſimpliciter legitima debetur ſub n.20.

2 *Clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *quæ eſt in priuilegio legitimantis,cenſetur repetita in legitimatione.*

3 *Legitimans non poteſt plus concedere in legitimatione,quàm ſibi in ſuis facultatibus ſit conceſſum.*

4 *Legitimatio cum clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *ſuffragatur ſolùm quoad ea, in quibus non fit filijs legitimis præiudicium.*

5 *Legitimatus non ſuccedit ab inteſtato ſtante clauſula,* ſine præiudicio venientium ab inteſtato.

6 *Legitima non debetur ei qui ab inteſtato non ſuccedit, cùm ſit portio portionis debitæ ab inteſtato, declara prout ſub n.21.*

7 *Legitimatus cum clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *non poteſt dicere teſtamentum nullum ex cauſa præteritionis.*

8 *Legitima non debetur ei,cui præterito querela,vel aliud ius querelandi teſtamentum non datur.*

9 *Inteſtati cauſa regulatur ſecundùm cauſam rumpendi teſtamentum.*

10 *Legitimatus cum clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *ſuccedit in eo tantùm, quod ſibi à patre relinquitur, ita vt non teneatur pater ei ex neceſſitate aliquid relinquere.*

11 *Ideò non poteſt nec legitimam, nec ſupplementum legitimæ prætendere.*

12 *Clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato)*operatur non minus condito teſtamento,quàm ab inteſtato.*

13 *Clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *ſolùm reddit capacem legitimatum ad ſuccedendum ex teſtamento,itaut ſi velit poſſit pater illi in teſtamento relinquere, ſed non tenetur.*

14 *Et efficitur ſucceſſibilis ex teſtamento,non contra teſtamentum.*

15 *Legitimatus excluſus ab inteſtato non poteſt impugnare diſpoſita in teſtamento.*

16 *Nec aliquod ſupplementum legitimæ petere.*

17 *Legitimatus non debet eſſe melioris conditionis dum venit contra voluntatem expreſſam teſtatoris, quàm ſi veniret præter voluntatem.*

18 *Legitimato ſimpliciter,& abſolutè debetur legitima.*

19 *Filia excluſa à ſtatuto, ſi ei pater aliquid in teſtamento relinquat,non poteſt petere ſupplementum legitimæ, reprobata contraria opinione.*

DECISIO CXXXV.

PRopoſui die 21. Maij præteriti dubium pluries in
Rota diſputatum coram bo.me.Cæſare de Graſſis,
an Philippo legitimato deberetur legitima. Et Domi-
ni inhærendo reſolutioni aliàs factæ die 15.Iunij 1579.
in qua tandem Rota cenſuit, ita demum deberi legiti-
mam, ſi nullum fieret præiudicium venientibus ab in-
teſtato, de quo particulariter videretur, ordinarunt,
quòd ſuper huiuſmodi præiudicio in primis dubita-
rem, prout feci die 19. præſentis menſis, in qua Rota
reſoluit conſtare de præiudicio venientium ab inteſta-
to,qua reſolutione ſtante, & cauſa iterum ſuper dubio
principali propoſita,Domini vnanimi voto cenſuerūt
Philippo legitimam non deberi;[a] †fundamentum Do- a
minorum fuit in clauſula (*ſine præiudicio eorum,qui ſuc-* 1
cedere deberent ab inteſtato) quæ licèt in legitimatione
non legatur,tamen vt fuit dictum 24.Ian.1575.† ſatis 2
in ea virtualiter ineſt,quia reperitur in priuilegio Co-
mitis legitimantis, qui facultatem legitimandi non
habuit niſi cum dicta limitatione, non enim eſt du-
bium clauſulam iſtam operari eumdem effectum, quā-
do eſt in facultate, quem operaretur, ſi eſſet in legiti-
matione poſita, vt in fortioribus terminis voluit Paul.
de Caſt.conſ.180.n.2,in fin.lib.1. tradit Pariſ. conſ.14.
nu.43.In fin. lib.2. †quibuſcunque enim verbis vſus ſit 3
Comes legitimando,non potuit plus operari,quam ſi-
bi eſſet conceſſum, vt in terminis concludit Soc. iun.
conſ.120.ſub n.20. lib.2.Ad effectū autem iſtius clauſu-
læ reſultat legitimam non deberi, vt latè probat Dec.
conſ.576.ſub n.6.Tiber.Decian.conſ.19.n.74. li.1.cum
alijs per Gabr.qui in hac cauſa conſuluit,& benè conſ.
24.n.11.& per tot.lib.2.Pereg.de fideic.art.13.ſub n.80.
Et probatur,quia cum ſit firmatum præiudicium,quod
fieret filijs legitimis,ſi Philippus ad legitimam admit-
teretur, †clauſula(*ſine præiudicio*)operatur,vt legitima- 4
tio legitimato ſuffragetur ſolùm quoad ea, in quibus
filijs legitimis præiudicium nō fit.Soc. conſ.41. poſt n.
8.lib.3.cum alijs per Gabr.vbi ſupra num. 8.† Accedit 5
quòd ex receptiſſima Doctorum ſentētia effectus præ-
cipuus d.clauſulæ eſt, excludere legitimatum à ſucceſ-
ſione inteſtati,Paul.de Caſtr.in l.Gallus,§.& quid ſi tā-
tùm n.16.in fin.ff.de liber.& poſth Capr.conſ.157.nu.
43.in fin. & num.ſeq. Soc.conſ.95.ſub n.43.lib.4. Crot.
conſ.100.n.29.Dec.conſ.338.n.4.Ruin.conſ.72.ſub n.
15. v.ſecundò non valuit lib.3. Pariſ.conſ.14.ſub n.44.
lib.2.Bero.conſ.177.n.74.lib.2.Mandel.conſ.7.n.1.Ca-
pic.Dec.22.n.5.Put.dec.303.lib.3.† Clarum eſt autem 6
legitimam ei non deberi, qui ab inteſtato non ſucce-
dit;cùm ſit portio portionis debitæ ab inteſtato,[b] Arct. b
in l.Gallus,§.& quid ſi tantum n.21.ff.de lib.& poſthu.
Dec.d.conſ.576.ſub n.6.Aym.conſ.11.n.13. & fuit latè
deductum in cauſa Aſculana Legitimæ 2. Decembris
1588. coram Bubalo,& in Romana ſupplementi legi-
timæ 8.Febr. 1593. coram Illuſtriſ. Cardinali Arra-
gonio: Accedit etiam †quòd legitimatus cum dicta 7
clauſula non poteſt dicere teſtamentum nullum ex cau-
ſa præteritionis. Ang.conſ.264.poſt nu.3.Soc. conſ.41.

ſub

Digitized by Google

ſub n.8.v.operatur etiam li.3.Ruyn.conſ.103. ſub n. 4.
v.conditio igitur teſtam.lib.3. Capic. d.deciſ.22.nu.4.
8 †& legitima non debetur ei,cui præterito querela,vel
aliud ius impugnandi teſtamentum non datur , l.cùm
quæritur,& in l.omnimodo in fin.C.de inoffi.teſt.latè
Gabr.d.n.4.legitima enim eſt portio ſucceſſionis debi-
9 tę ab inteſtato;vt dictũ eſt,†& cauſa inteſtati regulatur
ſecundũ cauſã rũpendi teſtamentũ,l.1.§.rectè,ff.ſi tab.
teſtam.nul.ex tab.Crot.in d.§.& quid ſi tãtùm n.151.in
10 fi.† Comprobatur etiam, quia ſic legitimatus ſuccedit
in eo tantùm , quòd ſibi à patre relinquitur, itaut non
c teneatur pater illi aliud relinquere.c Cur.ſen.cõſ.73.n.
8.circa med.Rimin.ſen.qui dicit neminẽ inueniſſe con,
tradictorem conſ.41.n.9.Gabr. qui alios congerit conſ.
30.n.29.li.1.Tiber.Dec.conſ.49.n.33.circa medium v.
hãcqunque li.3.itaut dixerit Rota 18.Martij 1578. ſo-
lam voluntatem teſtatoris eſſe attendendam,vt in dec.
11 Cæſ.de graſſ.179.nu.15.in fi.†Et propterea cùm ſit in
poteſtate patris relinquere, vel non relinquere, & illã
quantitatem,quæ ſibi videtur , filius non poteſt aliquã
legitimam,vel ſupplementum prætendere. Dec. conſ.
264 col.fi.v.& non poteſt,& verſ.nec contra teſt.Iaſ.in
rub ff.de lib.& poſthum.nu.16.Dilect.de art.teſtan.tit.
12 3.caut.6.n.2.†Et prædictam clauſulam dixerũt Domi-
ni operari non minus condito teſtamento,quam ab in-
teſtato , hoc enim tradit Bald. quem refert,& ſequitur
Soc.conſ.41.n.6.li.3.idem Soc. conſ.112.col.fi.v.præte-
rea d.clauſula lib.2.Alex.conſ.187.n.1.li.5.Ruyn.conſ.
72.& 88.n.15.& 16.li.3.Capic.d.dec.22.poſt n.7.Cęph.
conſ.442.n.49.in fi.cum alijs per Gabr.d.conſ.24.n.16.
& ſeq.& latius per Pereg.d.art.13.nu.80.Et quod dicit
Gozad.conſ.6.n.33.clauſulam nihil operari cõdito te-
ſtamento,procedit ad effectum,vt relictum in teſtamẽ-
to teneat etiam nolentibus filijs legitimis,ſed nõ quòd
propterea legitimatus fiat capax impugnationis volũ-
13 tatis paternæ,†ſolùm enim habilitatur,vt poſſit pater
illi in teſtamento relinquere, Paul. de Caſtr. in d. §.&
quid ſit tantum, n.16. in fi.Aret.ſub n. 26.v.nec obſtat,
quod aliter interpretando,Dec.conſ.576.ſub n.6.Pariſ.
conſ.14 ſub n.44.li.2.Felyn.in c. cùm olim poſt n.17.de
re iud.Soc.conſ.95.ſub n.43.li.4.Bero.cõſ.177.n.74. li.
14 2.Ruyn.ſeu d.conſ.41.n.9. † & efficitur ſucceſſibilis ex
teſtamẽto,non contra teſtamentũ,Ang conſ.264. poſt
15 n.3.† Et cũ ita legitimatus ſit,vt ſupra dictũ eſt, exclu-
ſus ab inteſtato,conſequens eſt etiam,vt non poſſit im-
pugnare diſpoſita in teſtamento , l. non eſt ambiguũ,v.
vbicũque lex,ff.de bõ.poſſ.l.poſthumos,§.ſi quis ex his,
16 ff.de inoff.teſt.Alex.conſ.57.ſub n. 2. li.4.†nec aliquod
ſupplementum legitimæ prætendere, quia legitimam
ita metimur in cauſa inteſtati, ſicut in cauſa inteſtati,à
qua ſumit initium,l.Papinianus.§.ſi quis mortis , & §.
quoniã autẽ quarta,ff.de inoff.teſt.Cæph.conſ.5.n. 49.
17 †Et eſſet abſurdũ,quòd eſſet melioris conditionis legi-
timatus veniens cõtra voluntatẽ expreſſam teſtatoris,
quã ſi veniret præter voluntatem , l.maximum vitium
circa mediũ,C.de li.præter.Paul.de Caſtr.conſ.503.ſub
n.1.li.2.& quòd filius imputaret patri hoc ſolum,quod
eſſet teſtatus vt dicit Bald.in d.l.maximum vitium cir-
ca fi.v.octauò,quia abſurdum,facit;quia,cùm,vt ſupra
concluſum fuit , pater habeat quoad ſic legitimatũ bo-
na libera,liberè etiam potuit teſtari,vt arguit ibi Bald.
18 per l.fi.C.de bon.li.Nõ obſtat,quòd† legitimato debea-
tur legitima,Bald.in c.de cauſis n.34.de off.deleg.aliàs
accuſet patris teſtamentũ de inofficioſo,Rom.conſ.34.
Nec poſſit in legitima grauari,Pariſ.conſ.55.n.4.lib.3.
quia prædicta procedunt in legitimato ſimpliciter , &
abſolutè ſine prædicta limitatione,Dec.cõſ.257. nu. 2.
19 Dilect.d.caut.6.n.1.Non obſtat conſ.Ruyn.40.li.3 †in
quo concludit filiã Statuto excluſam,cui pater aliquid
in teſtamento reliquit poſſe petere ſupplementũ legi-
timæ,quia contrarium tenuit Paul.de Caſtr.conſ.503.
li.2.& alij,quos refert,& ſequitur idem Ruyn.in l.Gal-
lus,§.& quid ſi tantùm in 1.lect.ſub n.179.v.ſed contra-
rium de li.& poſth.& in conſ.27.n.20.li.3.quã etiam o-
pinionem amplexa eſt Rota in illa Romana ſupplemẽ-
ti legitimę corã Illuſtriſſ.Arrigono.Vltra quòd termi-
ni illi multũ diſtãt à terminis,in quibus verſamur;in fi-
lia enim à ſucceſſione inteſtati per Statutũ excluſa po-
teſt legitima commenſurari ſucceſſioni ab inteſtato iu-
ris cõmunis,quod non eſt penitus à Statuto ſublatũ,ſed
eius tantùm impeditus effectus,ad quod ius commune
in teſtamẽto cẽſetur voluiſſe redire pater,ſecundũ Ru-
yn.d.conſ.40.at ius commune illegitimo in ſucceſſione
ab inteſtato nõ aſſiſtit,nec legitimatio ſuffragatur,quia
fuit limitata ſine præiudicio venientiũ ab inteſtato,&
cõſequenter nõ adeſt illa portio,cui cõmenſuretur,ne-
que illa iuris communis diſpoſitio,ad quam dici poſſit
patrẽ redire voluiſſe,& hanc reſponſionem aliàs dedit
Rota apud Cæſarẽ de Graſſ.d.deciſ.189 Ex quibus fuit
concluſum Philippo non fuiſſe debitam legitimam.

ANNOTATIO.

a Legitimato†purè,& ſimpliciter debetur legitima , 20
latè Rota plures cumulans dec.653.n.3.p.1.in rec.&
etiam poſtea firmauit Rot.in Romana legitimę 16.
Dec.1616.coram Illuſtriſſ. Cardinali Sacrato, diffi-
cultas eſt in legitimato cũ clauſula,ſine præiudicio
venientiũ ab inteſtato,& hinc inde eſt maxima con-
trouerſia inter DD.quos pro vtraque parte infinitos
cumulat Paſch.de patria poteſt.p.2.c.4.per totũ , &
iſte articulus hodie pẽdet indeciſus in Rot.in Rom.
legitimæ de Sotis corã R.P.D.Manzanedo , in qua
cauſa Ego defẽdo partes legitimati,& pluries cauſa
iſta in Rota propoſita,numquã fuit capta reſolutio,
& contra legitimatũ,quòd ei non debeatur legitima
extat dec.in Romana ſupplementi legitimæ 5. Iun.
1617.corã R.P.D.Vbaldo, quam etiã opinionẽ no-
niſſimè nonnuli Moderni ſecuti ſunt, ſcilicet, Grat.
Diſc.forẽ.c.496 n.37.& ſeq.Coſta de port.rat.q.157.
n.3.& ſeq.Caſtil.de quotid.controu.l.4.1.p.de coni-
ect.ac interpr.vlt.vol.c.22.n. 158.qui quãplures cu-
mulat, ſed quia non deſunt quàmplures DD.graues
contrariã opinionem tenentes,ideò Rota meritò in
dicta Romana de Sotis voluit videre de veritate o-
pinionum omiſſo numero, & auctoritate Doctorũ.
b Circa cõcluſionem,quód qui non poteſt ſuccedere ex
teſtamento nõ poſſit pętendere legitimam,& circa
aliã, quod legitima ſit quota eius quod quis habitu-
rus eſt ab inteſtato,eſt vidẽda dec.in Romana Legi-
timæ 16.Dec.1616.coram d.Illuſtriſſ.Card.Sacrato,
quæ ponit nonnullas declarationes,& fallentias, &
pręſertim quoad primam Concluſionem dicit,quod
non procedit Cõcluſio,quãdo ille,cuius gratia,quis
aliàs naturaliter habilis ad ſuccedendũ ab inteſtato,
excluditur à ſucceſſione ab inteſtato , nõ poteſt ſuc-
cedere,puta,quia vel nõ ſit ſcriptus in teſtamẽto,vel
ex alia cauſa,tũc enim altera perſona,ſcilicet legiti-
matus,aliàs fauore huius excluſa, poteſt petere legi-
timã,prout etiã ita firmat Dec.conſ.295.n.6.v.& ſic
ex prædictis. Cuch. de legit.rubr.ſi quatuor, vel po-
tiores n.10.Peregr.de fideicõmiſ.art.36.n. 10.in fine
Et quoad aliam concluſionem,quòd legitima ſit quota
eius,quod quis habiturus eſt ab inteſtato , Rota in d.
Romana legitimæ coram d.Illuſtriſſ. Card.Sacrato,
illã dupliciter limitat.Primò,vt nõ procedat,quãdo
res non ita ſe habet ex teſtam.quomodo ſe habitura
erat ab inteſtato,quod eſt dictũ Bal.in auth. nouiſſi-

mu, C. de inoff. teſt. quod ſequitur Surd. conſ. 404. n. 7. Gabr. conſ. 94. n. 20. lib. 1. Pereg. de fideicommiſſ. art. 36. n. 7. Secundò limitauit Rota in d. Romana legitimæ, vt dicta concluſio procedat affirmatiuè, non autem negatiuè, nempè eſt vera concluſio, quòd legitima eſt quota eorum, quòd quis habiturus eſt ab inteſtato; ſed non poteſt colligi argumentum à contrario ſenſu negatiuè, ergo non eſt quota eius, quod quis habiturus non eſt ab inteſtato.

c An legitimatus cum clauſula (*ſine præiudicio venientium ab inteſtato*) poſſit paternum iudicium impugnare, an verò ſuccedat in eo tantum, quod pater ei relinquet; Vide quod dixi ad Deciſ. 201.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE CECCHIS.

Lunæ 24. Decemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Ex quibus probetur aliquem eſſe hæredem.

SVMMARIVM.

1 *Hæredem quem ſe geſſiſſe probatur ex pluribus actibus, de quibus in Deciſione.*

2 *Poſſeſſio probatur ex ſuſtentatione litis, iunctis alijs adminiculis.*

3 *Articuli dati medio iuramento probant.*

DECISIO CXXXVI.

DOmini ſteterunt in reſolutis, quia negari nõ poteſt Iſabellam, & Dominicam geſſiſſe ſe pro hæredi-
1 bus Marij, † cùm vt tales ſuſtinuerint iudiciũ cum Præceptore Sancti Spiritus, pro quibus comparuit Dominicus allegãdo ſolutiones factas per manus authorum ſuorum principalium. Nec poteſt dici iudicium motũ fuiſſe contra ipſas, tamquã donatorias Dominici, quia citationes cantant in contrarium, expreſsè enim fuerunt citatæ vti hæredes, & in termino talis citationis pro ipſis comparuit Dominicus, & quia non ſolùm Iſabella prætenſa donataria fuit in hoc iudicio, ſed etiam Dominica in donatione non nominata, cui non competebat alius titulus, quàm hæredis, & quia Iſabella, & Dominica præſentarunt commiſſionem in bancho Curſorum per decem dies ante donationem: Nec facit promiſſio de donando præcedens, quia adhuc intrãt reſponſio data in Deciſione, ex quo iudicio ita agitato colligitur non ſolùm, quòd dictæ mulieres eſsẽt de facto hæredes, ſed etiam tacita confeſſio ipſius Dominici procuratorio nomine comparentis ad tradita per Tiraq. de retract. lignag. §. 1. Gl. 9. n. 276. & ſeq. Et quòd ante prædictas Iſabellam, & Dominicam Marcella fuiſſet hæres Marij, probatur ex poſſeſſione do-
2 mus hæreditariæ, † & poſſeſſio probatur ex eo, quòd cũ eodem Præceptore S. Spiritus de anno 1564. litem ſuſtinuit occaſione cenſus ſuper ea impoſiti a Mario, & ex alijs actibus poſſeſſorijs, de quibus in Deciſione, quibus non obſtant obiectiones, quę dantur, quia benè
3 tolluntur per informantes; † probatur etiam ex articulis pro parte Marcellæ, imò ab ea medio iuramento
a datis; a in quibus narratur bona paterna poſt mortem Marij fuiſſe diuiſa inter Æmiliam, & Marcellam ſorores germanas ipſius Marij; cùm enim bona paterna ad Marium, vti maſculum ſpectaſſent, mortuo Marcello patre diuiſio facta poſt mortẽ Marij, benè arguit fuiſſe hæredes ipſius Marij, adeſt etiam confeſſio Alexandri in ſua relatione, in qua tam Iſabellam, quam Marcellam hæredes Marij dicit. Ex quibus, & alijs deductis in Deciſione, & latiùs per informantes Domini iterum dixerunt conſtare de aditione hæreditatis de facto quicquid dicendum ſit de iure, circa quod pendet reſolutio à legitimitate, vel illegitimitate Marij.

ANNOTATIO.

a Articulans an cenſeatur fateri, vide quod dixi ad Deciſionem 143.

Oliuerius Beltraminus.

BRACHAREN. BENEFICII.

Veneris 28. Nouemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Plura de iuſtificatione gratiæ (*ſi neutri*,) & præſertim, quoad litem, & an debeat gratia (*ſi neutri*) intimari, & quando ſufficienter cenſeatur intimata.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad dicendum contra Commiſſionem non requirit inſertionem Commiſſionis, quando citatus de facili poteſt habere notitiam Commiſſionis.*

2 *Diſtantia quindecim milliarium habetur pro modica.*

3 *Et quando diſtantia cenſeatur modica, vel magna poſitum eſt in arbitrio iudicantis.*

Notitia commiſſionis iudicis delegati, ex quibus præſumatur in perſona citati.

4 *Citatus ſolus poteſt opponere de defectu citationis, quia potuit ſe habere pro legitimè citato.*

5 *Litem non tollit mutatio iudicis.*

6 *Iuſtificatio litis reſpectu tertia perſona; ſufficit de facto.*

7 *Narratiua, quæ non eſt de ſubſtantia gratiæ, ſufficit iuſtificari de facto.*

8 *Gratia* (ſi neutri) *eſt intimanda quando agitur de priuatione.*

9 *Intimatio ſufficiens cenſetur, quando quis fuit citatus ad dicendum contra.*

10 *Clericatus probatur per teſtes deponentes de communi reputatione.*

11 *Vacatio beneficij ex perſona defuncti ſufficienter iuſtificatur ex ſimili confeſſione aduerſarij in eius gratia.*

DECISIO CXXXVII.

COncluſum fuit gratiam (*ſi neutri*) D. Matthiæ eſſe iuſtificatam in omnibus, præterquam quoad valorem, de quo Domini voluerunt particulariter videre. Nam reſpectu litis cum Baltaſſare Gomez narratæ apparet de citatione contra ipſum executa in proceſſu compulſoriali, nec obſtat, quòd ſit ſine inſertione commiſſionis, † quia cùm eſſet in loco parũ diſtanti, potuit 1
de facili habere notitiam d. commiſſionis, quo caſu inſertio nõn requiritur, vt fuit dictum in vltima Deciſ. a a
diſtantia enim 15. milliarium ad iſtum † effectum viſa 2
fuit Dominis modica, prout in ſimili termino cenſuit Rota in vna Calaguritana Beneficij de Aly. 17. Iunij 1594. coram Illuſtr. Card. Mantica; † hoc enim poſitum 3
eſt in arbitrio iudicantis, Gl. in c. cùm nullus in ver. remoti de temp. ord. in 6. & in clem. cauſam in ver. remotis de elect. Archid. in c. quicumq; 16. q. 3. Bal. in l. ſi vicinis in fin. C. de nupt. Alex. conſ. 57. ſub n. 6. li. 3. Non deſunt etiam coniecturæ ſcientiæ ex comparitione ipſius Baltaſſaris, & eius procuratoris coram Compulſore, & quia excipiendo contra citationem non allegauit defectum inſertionis, ſed excepit de excommunicatione contra Didacum, & propterea benè intrant dicta in alia Deciſione ad ſuſtinendam citationem factã in perſonam Gaſparis † vltra quod iſta exceptio ſpectat ad 4
Baltaſſarem, qui potuit ſe habere pro legitimè citato,[b] b
adſunt etiam citationes, & comparitiones multæ ipſius Baltaſſ. in alio proceſſu compulſoriali. Nec refert quòd factæ fuerint vigore citationis decretę, à bo. me.

Orano,

Orano,à quo dicitur auocata cauſa,& ad partes remiſ-
ſa,quia fuit poſtea ad Rotã,vbi hodie pẽdet, vigore vl-
5 timę commiſſionis reuerſa, †& in omnem euẽtum mu-
tatio iudicis nun tollit litem.Et hæc tantò facilius ſunt
6 admittenda,†quoniam iuſtificata vera lite cumGaſpa-
re Freira,cũ quo agetur ſuper canonizatione gratiæ(*ſi
neutri*)reſpectu tertiæ perſonę,prout eſt Baltaſſar,ſuffi-
cit iuſtificatio litis de facto A.A.in tit.de gratia ſi neu-
7 tri. §.vltimo, † prout in qualibet alia narratiua,[c] quæ
c non eſt de ſubſtantia gratiæ, Ægid.Dec.116.in fin.Eſt
etiam iuſtificata narratiua,quæ habet Baltaſſarẽ fuiſſe
præſentatũ ab aſſerto patronu,quia in illo proceſſu cõ
pulſoriali apparet eius procuratorẽ, & ipſum compa-
ruiſſe vti præſentatum àVicecomite,& d.proceſſus cõ-
tinet plura acta facta coram Archiepiſcopo Bracharẽ.
inter Didacum de Souſa,& Matthiam ab eo præſenta-
tum ex vna,& Vicecomitem,ac Baltaſſarẽ ab ipſo prę-
ſentatum ex alia,& adeſt in eodem proceſſu cõparitio
ipſius Baltaſſaris expreſſè aſſerentis ſe à Vicecomite
8 præſentatũ.†Ad illud, quod dicitur gratiam (*ſi neutri*)
debuiſſe intimari,fuit dictum,quod vltra quod non eſt
ſimpliciter,& indiſtinctè verum, quòd ſit intimanda
huiuſmodi gratia, ſed vt dicit Anton. Aug. in d. tit. in
princ.eſt aliquãdu intimanda, quando agitur de priua-
tione,hoc cũcernit expeditionem cauſæ,non iuſtifica-
9 tionẽ gratię,†& pro intimatione ſufficit Gaſparẽ,con-
tra quem agitur,ſeu eius procuratorem fuiſſe citatũ ad
dicendum contra huiuſmodi gratiam, Mandoſ. qui ita
10 de ſtylo ſeruari teſtatur tit.de grat. ſi neutr.ad fi.†Cle-
ricatus probatur per teſtes deponẽtes de cõmuni repu-
tatione, Rot. Deciſ.14.de præb.in antiq.Ægid. Deciſ.
11 144.†Vacatio beneficij per obitũ Franciſci Arcos ex-
tra curiam de menſe Octobris anni 1595. probatur ex
confeſſione aduerſarij in noua prouiſione.

ANNOTATIO.

a Vide, quod dixi ſupra ad Deciſionem 127.

b Et quòd nõ poſſit allegari defectus citationis tertij, prubatur exẽplo ſentẽtię,quę eſt valida,quoad citatos,licèt cæteri intereſſe habentes nõ fuerint citati, quando intereſſe eſt ſeparatum,Ruyn.conſ.75.n.13. lib.1.Rota Deciſ.451.nu.7.p.2.in rec. fuit dictum in Romana Pecuniaria de Colũna 21.Aprilis 1617 corã R.P. D.Dunoz. licèt ſecus ſit ſi intereſſe eſſet cõnexũ,de quo dicã infra ad Dec.319.& probatur etiã ex eo quud dicitur in materia inuẽtarij,quod ſuſtinetur aduerſus creditores citatos,licèt nũ citatos non afficiat,Dec.conſ.252.n.4.Rota Dec.199.ſub n.7.inter impreſſ.penes Farinac.puſt ſecundum lib.Conſil.

c Narratiuam an, & quando ſufficiat iuſtificare de facto,dixi ad Deciſ.84.

Oliuerius Beltraminus.

MONASTERIEN. CAPPELLÆ.

Luna 28.Decem. 1603.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis non eſt alicuius conſiderationis alio exiſtente in puſſeſſione, & licet allegare poſſeſſionem tertij,etiam ſi ſit ſimplex detentio ſine titulo. Reſignans non abdicat à ſe poſſeſſionem, niſi poſtea ſit quæſitum ius perfectè reſignatario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento.*

2 *Poſſeſſio inſtrumentalis capta alio exiſtente in poſſeſſione, nullius eſt conſiderationis.*

3 *Ad iſtum effectum licet allegare poſſeſſionem tertij.*

4 *Et ſufficit ſola detentio tertij ſine titulo ad excludendũ poſſeſſionem inſtrumentalem.*

Deſiſiones Pupules.

5 *Reſignas non amittit poſſeſſionem niſi poſtquam reſignatario eſt perfectè quaſita.*

6 *Reſignans agere poteſt ſpolio contra tertium.*

7 *Reſignatio eſt nulla, quando non eſt facta mentio de vnione.*

DECISIO CXXXVIII.

PRo informante, † quia de eius poſſeſſione conſtat 1
ex inſtrumento,l.prædia,vbi Bar.ff.de acquir.poſſ.
Put.Deciſ.36u.nu.8.lib.1.& ex alijs pro ipſo adductis,
† Non obſtat prætenſa antiquior poſſeſſio aduerſario- 2
rum,quia eſt nullius roboris,tamquam inſtrumentalis,
& capta tẽpore,quo Vualterius reſignãs erat in poſſeſ-
ſione,l.quamuis.§.ſi cõductor cum ibi not.ff.de acquir.
poſſ.Put.Deciſ.372.lib. 2.Caputaq. Deciſ.333.part. 2.
[a] ad iſtum enim effectum licèt allegare † poſſeſſionem a
tertij, Bar. in l.1.§.vlt.in fin.§.vti poſſid.fuit dictum in 3
Maceraten.hæreditatis 27.Nouembris 1589.corã Ro-
buſterio,& in vna Mediolanen. Prioratus 24. Ianuarij
1601.coram me,†& ſula detentio tertij ſine titulo im- 4
pedit effectũ inſtrumentalis poſſeſſionis,vt in terminis
noſtris per Mohed.Dec.20.de reſt.ſpol. Non enim po-
teſt dici, quòd poſſeſſio de dicto tempore eſſet vacans,
cùm Vualterus reſignans†eam non amiſiſſet,niſi poſt- 5
quã Ioãni reſignatario fuiſſet perfectè acquiſita,Achil.
Dec. 10.n.4.de reſtit.ſpòl.fuit dictum in Zamoren. be-
neficiorum coram R.P.D.Penia 17.Iunij 1598.in Mu-
tinen.beneficij 27.Martij 1602.coram R.P.D.Litta,&
in Hiſpalen.& Corduben.præſtimoniarum 28.Februa-
rij præteriti coram R.P.D.Lãcellotto;[b] Hinc eſt; quòd b
reſignans agit†ſpolio,contra tertium, Caſſad.Deciſ.4. 6
de reſtit.ſpol. Achil.d. Deciſ. 10.Put.Deciſ. 158.lib. 3.
[c] Et eò minus eſſet abdicatum ius ab ipſo reſignante; c
quia ſi vera eſt vnio,†quam prætendunt aduerſarij, in 7
reſignatione nulla de ipſa fuit facta mẽtio,vt fuit dictũ
in Eugubina Sancti Stephani 15. Martij 1599. coram
R.P.D.Decano.

ANNOTATIO.

a De hac materia vide latè infra ad Deciſ.268.

b Latè Pariſ.de reſign.lib.1.q.3.n.47.& ſeq.

c Seraph Dec.756.n.5.fuit dictum in Marceraten.hæreditatis 21.Ianuar.1600.coram bo.me. Iuſto Pontan.de Spol.lib.1.n.143.& lib.3.n.172. vbi dicit hoc procedere etiãſi diù poſt reſignationem nõ ſtetiſſet in poſſeſſione, imù nõ ſolũ aduerſus tertium,ſed aduerſus reſignatarium ipsũ competit reſignanti manutentio,ſi dubitari cõtingat de validitate reſignationis antequã fuerit per reſignatariũ capta poſſeſſio,Rota Dec. 1.de renunc.in nou. & Dec. 423. ſub n.2.p.1.in rec.Et in Reg.Præceptoriæ 13.Iun.1618. curã bo.me.Andrea,ſi verò reſignatarius reperiatur iam in poſſeſſione,ipſi,non reſignanti,pendente lite ſuper validitate reſignationis,eſt dãda manutentio, Rot.Dec.92.p.2.in rec.vbi aliæ deciſiones referũtur

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOTIS.

Luna 1. Dec. 1603.

ARGVMENTVM.

Solutio eſt probanda per debitorem, & creditori ſufficit negare ſibi fuiſſe ſolutum, & ſolutio fieri debet vero procuratoti,& non ſufficeret,quòd haberet mandatum ad lites,

SVMMARIVM.

1 *Creditori, cui eſt facienda ſolutio, ſufficit negare ſibi factam eſſe ſolutionem.*
2 *Solutionem allegans eam probare debet.*
3 *Solutio facta perſonæ non habenti mandatum, non ſuffragatur.*
4 *Et non ſufficit mandatum ad lites.*
Requiritur ſpeciale mandatum ad exigendum, n. 7.
5 *Negatiua probatur ex diligentijs factis in libro, vbi veriſimiliter ſcriptum eſſe debebat.*
6 *Implementum probandum eſt ab eo, qui aſſerit ſe impleuiſſe quando agit contra illum, cui impleri debet, & ibi vide ampliationem.*
8 *Procurator ad vendendum ſeu locandum, an poſſit exigere pretium, & affictus.*

DECISIO CXXXIX.

FVit reſolutum, informante tantum Monaſterio, nõ
1 conſtare de ſolutione dotis ſororis Alexander, †
Monaſterio enim, cui debebat fieri ſolutio, ſufficit ne-
a gare ſolutionem factam, a gl. in l. 2. in verbo repellere,
& ibi Bar. n. 9. C. de iure emph. Iaſ. in l. in illa ſtipulatio-
ne ſub n. 15. v. iſta regula fallit 1. ff. de verb. oblig. Nat.
conſ. 226. n. 2. in fi. fuit dictum in illa Papien. bonorum
2 9. Decemb. 1596. coram Orano, † & Marchio, qui ſolu-
tionem allegat, debet eam probare, Nat. d. conſ. num. 3.
Aym. conſ. 313. n. 1. Afflict. dec. 91. n. 2. in fi. Non obſtat
3 prætenſa conſignatio cedulæ facta Florido Colutio, †
quia non apparet, quòd ille haberet mandatum ad re-
cipiendum ſolutionem, l. vero procuratori, ff. de ſol. ſi
ego, ff. de neg. geſt. l. eius qui in princ. vbi gl. & Bar. ff. ſi
4 cert. pet. † Nec ſufficit mandatum ad lites, b Bar. in l. hoc
iure, n. 3. ff. de ſol. Paul. de Caſt. in l. ſi procurator, n. 8. ff.
de cond. indeb. Tiraq. de retr. lign. §. 9. gl. 3. nu. 10. in fin.
Maximè quia probatur cedulam non habuiſſe effectum
ex diligenti perquiſitione librorum Luraghi, in quibus
5 non reperitur adnotata, & ſcripta talis ſolutio, † ex qua
diligentia probatur non ſolutio, Dec. conſ. 496. n. 7. &
8. Aym. conſ. 138. nu. 5. fuit dictum in vna Anconitana
coriorum 27. Maij 1573. coram Patriarcha. Hinc ſe-
quitur decoctionem Luraghi non præiudicare Mona-
ſterio, quod cedulam non acceptauit.

ANNOTATIO.

6 a Implementum † regulariter probandum eſt ab eo, qui aſſerit impleuiſſe, quando agit contra illum, cui impleri debet, & ſufficit alteri parti, cui eſt implẽdum, ſola negatio, Rot. dec. 326. n. 2. p. 1. in rec. & dec. 361. p. 4. in rec. & optimè fuit dictum in Calaguritana Cappellæ coram bo. me. Gypſio impreſs. penes Mar. ch. de Commiſ. to. 1. fol. 122. Quod procedit etiam ſi implementum non eſſet faciendum principaliter ipſi neganti, ſed tertio, dummodò ſit faciendum ad fauorem ipſius negantis, & pro eius intereſſe, Ripa in l. illa n. 15. v. & iſta fallentia, ff. de verb. oblig.

7 b Ad † exigendum requiritur ſpeciale mandatũ, vel ſaltem quod procurator habeat generalem adminiſtrationem, ita fuit dictum in Sabinen. Dotis 19. Martij 1610. coram bo. me. Pamphilio, & in Sabinen. Pecu-
8 niaria 1. Iunij 1609 coram Illuſtriſs. Card. Sacrat. †
poteſt tamen procurator conſtitutus ad locandum, & ad vendendum exigere pretium, & affictum abſq; ſpeciali mandato, Strac. de decoctor. §. mandati ſub n. 23. Pariſ. conſ. 122. nu. 1. lib. 4. Surd. conſ. 229. nu. 8. Vincentius de Franch. deciſ. 699. vbi hanc dicit eſſe magis æquam, licèt attento rigore iuris contraria videatur verior, & tenet etiam Rota penes Seraph. deciſ. 548. nu. 4.

Oliuerius Beltraminus.

TOLETANA DECIMARVM
de Lucillis.

Veneris 5. Decemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Concluſio in cauſa ex ſtylo Hiſpaniarum habet vim citationis, Qui allegat diem feriatam, tenetur probare, quia omnis dies præſumitur iuridica, & in materia feriarum multùm defertur conſuetudini. Concluſio in cauſa quando cenſeatur circumducta.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad ſententiam pro ſingulis diebus eſt nimis vaga.*
2 *Concluſio in cauſa habet vim citationis ex ſtylo Hiſpaniarum, & n. 11. vbi vide rationem.*
3 *Feriatam diem eſſe allegans probare debet, quia de iure omnis dies præſumitur iuridica.*
4 *An dies ſit in aliquo loco feriata plurimùm defertur conſuetudini.*
5 *Ferias in honorem Dei poteſt inducere conſuetudo.*
6 *Et inductas poteſt conſuetudo tollere.*
7 *Concluſio in cauſa cenſetur circumducta per iura de nouo reperta. Declara prout n. 16. vbi etiam vide limitationes.*
8 *Concluſionem in cauſa Iudex non minus expreſsè, quàm tacitè reuocare poteſt.*
9 *Concluſio in cauſa cenſetur reuocata, & circumducta per ſolam admiſſionem iurium in præiudicium illius, qui inſtetit pro admiſſione.*
10 *Nullitatem quis non poteſt allegare, cui cauſam præbuit.*
12 *Concluſio in cauſa cùm habeat vim citationis ad ſententiam ex ſtylo, probari debet, ſtylum hunc vigere in loco.*
13 *Item eſt neceſſe, quòd Iudex interponat decretum, nec ſufficeret partis inſtantia ſuper concluſione in cauſa.*
14 *Item eſt neceſſe, quòd ſententia non fuerit lata longè poſt concluſionem.*
15 *Concluſio in cauſa habet vim citationis non obſtante, quòd fuerit poſtea ſubſequuta citatio, ſed nulliter.*

DECISIO CXL.

COntra ſententiam de partibus tres opponuntur
nullitates, quarũ prima eſt defectus citationis ad
ſententiam, † quia fuit nimis vaga pro ſingulis diebus, 1
a Put. dec. 152. lib. 2. Creſcen. dec. 10. de dol. & contu. iſta a
nullitas non placuit Dominis propter concluſionem
in cauſa, † qua ſtante ex ſtylo notorio illarum partium 2
potuit ferri ſententia abſque citatione, b vt ſæpius Ro- b
ta reſoluit, & ſignanter in Toletana admiſſionis feneſtræ 27. Iunij 1577. coram Bubalo, & in Burgen. iuris
ædificandi 21. Aprilis 1586. coram Orano. Nec refert,
quòd iudex mandauerit citari, quia citatio fuit facta
prout mandauit, mãdauit enim citari pro ſingulis diebus, & prout ſolet citari poſt concluſum in cauſa, vt
patet in allegatis deciſionib. Secunda obijcitur nullitas, quòd ſententia lata ſit in die feriato, videlicet in die
S. Franciſci, ſed nec iſta nullitas placuit, † quia non pro- 3
batur, quod in illo loco dies Sancti Franciſci ſit feriatus, vt fuit dictum in cauſa Aurien. de Pao coram R.
P. D. Millino in feſtiuitate Sancti Antonij; omnis enim
dies eſt iuridica, niſi appareat feriata, & qui ferias allegat, debet probare, l. omnes dies, & ibi Bald. C. de fer.
† & in hac materia plurimum defertur conſuetudini, 4
c. 2. eod. tit. † quæ & poteſt inducere ferias in honorem 5
Dei, Alex. in l. præſides circa med. ff. de fer. & † indu- 6
ctas tollere, gloſs. in l. quadr. & ibi Bal. C. eod. Alex. in
d. l. præſides. Tertia, & vltima nullitas, quam Domini
am-

amplexi fuerũt,fuit,quia nulla hodie reperitur in actis
cõcluſio in cauſa,licèt enim,vt ſupra dictum eſt,fuiſſet
7 per Iudicem concluſum;†tamen per iura de nouo pro-
ducta fuit cõcluſio circumducta,& reuocata, Rot.dec.
1.de teſt.in nou.Alex.cõſ.72.n.7.lib.3.Imol.in c.auditis
in fi.de procur.Fel.in c.cũ dilectus,ſub n.17.de fid.inſtr.
Afflict.dec.115.n.2.& in noſtris terminis fuit dictum in
Toletana Nouen.decimarum 1.Iunij 1596.coram Bu-
c balo.Nec refert,quòd Rector nõ fuerit citatus,& pro-
pterea nõ ſint de actis,quia quicquid fit ad effectũ pro-
bationis,de quo nõ agitur, ad effectũ reuocationis cõ-
8 cluſionis ſufficit,quòd illa mãdauerit produci Iudex†in
cuius poteſtate eſt concluſionem non minus tacitè,quã
9 expreſsè reuocare.Afflict.vbi ſupra.†Tãto magis,quia
pars aduerſa, ad cuius inſtantiã fuit cõcluſum in cauſa
fuit illa quę petijt admiſſionẽ articulorũ, & propterea
etiam non citato Rectore in productione fuit cõcluſio
reuocata,Alex.conſ.84 n.9.lib.4.Nec eſt audiẽda cõtra
reuocationem,quã ipſa procurauit,Rot.deciſ.8.n.9.de
10 teſt.in antiq. † & cũ pars aduerſa,quæ ad iura per ipſã
producta citare debuit, nõ debet audiri excipiendo de
nullitate, cui cauſã præbuit, l. 1.§.ſi omnes in fin.ff.de
vent.inſpic.Io.Bapt.Ferret.qui alios cumulat,cõſ. 155.
n.7.Aym.de indẽ.nul.n.33.Rol.cõſ.52.n.15.& ſeq.li. 4.

ANNOTATIO.

a Vide latè annot.ad deciſ.71.
11 b Et†quod cõcluſio in cauſa de ſtylo habeat vim cita-
tionis,Rota dec.129.n.1.& deciſ.617.ſub n.4.p.2. in
recent.& deciſ.412 n.3.p.1.in recentior.& fuit dictũ
in Toletana Decimarum.5.Iun.1613.corã Illuſtriſs.
Card. Sacrato,vbi dicitur,quod iſte ſtylus habet ma
gnã æquitatem ex eo,quia citatio ad ſententiã fit,vt
pars ſciat ſe non amplius citandã,& ideò ſi vult, vel
habet aliquid deducere ante ſẽtẽtiã, deducat qui ef-
fectus reſultat ex concluſione in cauſa, per quẽ actũ
cùm pars ſciat ſe amplius nõ eſſe citãdã,ſibi imputa-
re debet,ſi ſtatim nõ deducit,quod intendit,& dedu-
cere poteſt & ſic cenſetur impletum per æquipollẽs.
12 Sed†cũ hoc ſit de ſtylo,non de iure,quòd concluſio in
cauſa habeat vim citationis,debet probari iſte Sty-
lus vigere in loco ab eo,qui allegat cõcluſionẽ loco
citationis ad ſententiã, ita fuit dictum in Almerien.
Decimarum 14.Maij 1614.coram R P.D.Pirouano
13 Vlterius†eſt neceſſe,quòd Iudex habeat cauſã pro cõ
cluſa,vel ſuper hoc interponat aliquod decretũ,& ſo
la inſtãtia partis ad iſtum effectũ non ſuffragaretur,
vt tenuit Rota in Hiſpalen.Cappellaniæ 28.Aprilis
1586.coram bo.mem.Bubalo,& in Pacen.Congrua-
rum 2.Aprilis 1607.coram R.P.D.Marquemontio.
14 Nõ† ſufficit concluſio in cauſa loco citationis ad ſen-
tentiã, quãdo ſententia eſt lata longè poſt cõcluſio-
nẽ in cauſa, quia tũc requiritur noua citatio ad ſen-
tentiã, ita fuit dictum in Aſtoricen. Diſmembratio-
nis 29.Martij 1593.corã bo.mem.Penia , & in Tre-
ueren.Decimarum 26. Martij 1614. coram R.P.D.
Dunozetto,& in Toletana Decimarũ 1.Iunij 1616.
coram R.P.D.Vbaldo.
15 Si poſt†concluſionẽ in cauſa fiat etiam citatio ad ſen-
tentiam,ſed nulliter, ſuſtinetur ſententia ex conclu-
ſione in cauſa,& illa citatio ad ſententiam, vti non
neceſſaria non vitiat,ita fuit dictum in d. Toletana,
ſeu Almarien.Decimarum 15.Nouembris 1613.co-
ram R.P.D.Pirouano.
16 c Rota†deciſ.618.n.5.p.2.in recent.& dec.227.nn.2.in
fine p.1. in recẽt. & fuit dictũ in Placent. Capellæ 2.
Iunij 1617.coram R.P.D.Pirouano.Sed ad iſtũ effe-
ctum,vt inducatur circumductio,requiritur aliquod
decretũ Iudicis, cùm id non pendeat à volũtate par-
tium Rot.dec.227.n.2.in fin.p.1.in recent.
Circumducitur†concluſio in cauſa per admiſſionẽ no- 17
uorum iurium,etiamſi admiſſio fuiſſet facta cũ clau-
ſula præſeruatiua,ſine præiudicio concluſionis, ſeu
termini habiti pro ſeruato,prout dixit Rota in vna
Romana Pecuniaria 5.Decemb.1610.impreſſ.penes
March.de Commiſſ.to.1.fol.1222. vbi dicitur, quòd
hæc forma admittendi iura ſine præiudicio termini
habiti pro ſeruato non admittitur à Procuratoribus
cautis,& ibi dicitur quod D. Penia Decanus retulit
coram ſe fuiſſe reuocatam ſentẽtiam,ſub ſimili pro-
teſtatione latam ſine alia citatione ad ſententiam ,
vti nullam , & ideò patitur difficultatem deciſio in
Romana Pecuniaria,ſeu reſtitutionis in integrum 1.
Iunij 1609. coram R.P.D.Ortembergo, vbi fuit di-
ctum huiuſmodi proteſtationem ſuffragari, quod e-
tiam tenuit Gonz.ſuper Reg.8.gl.9.§.1.in annot.cõ-
tra nullit.n.128. nam hodie ſtante in contrariũ prę-
allegata vltima deciſione, & opinione Rotæ ab ea
non eſt recedendum,prout bene vtramq;deciſionem
referendo tradit Grat.Diſcept.forenſ.c.428.nu.1.&
ſeq.Aliam etiã limitationem dat Gonz.in loco præ-
allegato n.129.vbi dicit, quòd tunc per admiſſionem
nouorum iurium cenſetur reuocata concluſio, quo-
ties Iudex ſcit eſſe concluſum in cauſa,ſecus ſi igno-
rat,veluti, quia ſucceſſit in Officio, vel concluſio in
cauſa eſt multùm antiqua, quam etiam limitationẽ
deducit Grat. Diſcep.c.156.n.39. qui tamen dubitat
de veritate dictæ limitationis , quomodo poſſit in
praxi verificari ex eo, quia non eſt veriſimile, quòd
procedatur ad admiſſionem nouorum iurium non
viſo regiſtro. *Oliuerius Beltraminus.*

MESSANEN. PRÆTENSÆ
illegitimitatis.

Veneris 15. Decemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio datur ad inſtantiam aſſerti Procuratoris, dummodo intra duos menſes doceat de mandato, & n.3.*
2 *Inhibitio ſuper articulo illegitimitatis contra Iudices laicos, coram quibus cauſa ſucceſſionis pendet, an, & quando ſit concedenda.*

DECISIO CXLI.

Circa primam partem dubij,in qua quæritur an cõ-
ſtet de ſufficienti legitimatione perſonarum ad ef-
fectum obtinendi inhibitionem, res eſt clara, & infor-
mantes pro Duce dant manus;†quia datur inhibitio ad 1
inſtantiam aſſerti procuratoris cum temperamento,&
modificatione,ᵃde qua per Caput.dec.390.lib.1.In ma- a
nuſcript.& paſſim ſeruat Rota. Quoad ſecundam par-
tem Domini dixerunt, non eſſe inhibendum , † quia ſi 2
petitur inhibitio ſpecialiter in cauſa,& articulo illegi-
timitatis ad effectum , ne Iudices de partibus ſuper di-
cti articuli cognitione ſe ingerant,Comes ea non indi-
get,quia adeſt inhibitio,& moderatio, quæ in Breue S.
D. N. continetur , & reſtricta quoad recuperationem
Baroniæ,remanente cauſa illegitimitatis in Rota. Aut
petitur inhibitio generalis , & obſtat Breue continens
claram moderationem antiquæ inhibitionis ad effe-
ctum,vt poſſit in partibus procedi in cauſa principali,
contra quod Breue ſi Comes habet quid de ſubreptio-
ne,vel aliter obijcere poſſit,adeat Sanctiſſimum.

ANNOTATIO.

a Et † quòd inhibitio cõcedi ſoleat ad inſtãtiam aſſer- 3
ti

ti Procuratoris,dummodo intra duos menſes doceat
de mandato, etiam parte opponente, fuit dictum in
Paderbornen. Canon. 28. Nouemb. 1616. coram R.
P.D.Coccino Decano, vbi teſtatur de Stylo Rotæ,
& inhibitio obtenta à Procuratore,de cuius manda-
to non conſtat,cum cautione de rato cauſat attenta-
ta. Achil.deciſ.27.de appell Lancell.de attent.p.2. c.
20. lib.5. fuit dictum in Terraconen. Attentatorum
coram R.P.D.Coccino Decano impreſſ.penes Mar-
cheſ.de Commiſſ.tom.2.fol.59.n.2.

Oliuerius Beltraminus.

TARVISINA PAROCHIALIS.

Merc. 10 *Decemb.* 1603.

ARGVMENTVM.

Mannale,& de menſa non dicitur beneficium, quod habet Rectorem proprium, & quando fructus percipiuntur à dicto Rectore, nec conuertuntur in vtilitatem menſæ,& quando fuit prouiſum vti de vacanti.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua vnica antiqua non ſuffragatur.*
2 *Item nec plures modernæ, quando emanant à perſonis ſuſpectis.*
3 *Ex donatione non infertur ad vnionem.*
4 *Manuale non dicitur beneficium, nec de menſa, quod habet Rectorem,vel Vicarium perpetuum alium,quàm illum,de cuius menſa prætenditur.*
5 *De menſa non poteſt dici beneficium,cuius fructus percipiuntur à Rectore,nec conuertuntur in vtilitatem menſæ.*
6 *Beneficia de menſa non vacant,nec quoad poſſeſſionem, nec quoad proprietatem.*
7 *In beneficijs de menſa non datur Rector, ſed Miniſter.*

DECISIO CXLII.

FVit pluribus deciſionibus firmatum beneficium
Sancti Theoniſti eſſe collatiuum, ex collationibus
factis in perpetuum tamquam de collatiuo, ex ſenten-
tijs Rotalibus,ex depoſitionibus teſtium,& alijs addu-
ctis. Nec obſtant in contrarium allegata, nam quoad
1 enunciatiuas, vt in alia deciſione fuit dictum, † vnica
2 adeſt antiqua, aliæ duæ modernæ † emanant à perſo-
3 nis ſuſpectis, & etiam in facto controuertuntur: † Ad
donationem Epiſcopi fuit reſponſum,ex ea tantùm in-
ferri ius collationis, & prouidendi de beneficio ad fa-
a uorem Monialium, a quod Io. Baptiſta non contro-
uertit,nec eius intentioni obſtat,quia ſufficit illi,quòd
beneficium vacet, & intret regula reſeruatoria octo
4 menſium: Ad illud,quod beneficium ſit de menſa, † &
manuale,fuit dictum quòd nec manualia, nec de men-
ſa dicuntur beneficia,quæ habent Rectorem,vel Vica-
rium perpetuum alium, quam illum, de cuius menſa
prætenduntur,& cui dicuntur annexa, gl. in clem.vni.
in ver.ad menſam, & ibi Abb.n.17.Imol. nu.16. & alij
de exceſſ.Prælat.repugnant enim locum eſſe de menſa,
& habere ſpecialem adminiſtratorem, Imol. in clem.
1.ſub nu.9.de reſcript. prout contingit in caſu iſto,vbi
adeſt Rector particularis,& perpetuus Eccleſię Sancti
5 Theoniſti, † prout nec etiam poteſt dici de menſa; ex
quo fructus ſpectant, & percipiuntur à Rectore nec
conuertuntur in vtilitatem menſæ, gl. vbi ſupra Abb.
nu.17.in fin. Imol. num.16. circa med. quod procedit,
etiam ſi reſeruetur aliquod debitum monialibus, Vi-
tal. in d.clem.nu.101. Nec facit in contrarium deciſio
Toletana Præeminentiarum allegata, quòd poſſint e-
molumenta pro congrua aſſignari, quia hoc non fuit
factum in caſu iſto. Et quòd iſtud beneficium non ſit de
menſa,patet, † quia & a Papa, & à Monialibus factæ 6
fuerunt prouiſiones vti de vacante, b & tamen huiuſ- b
modi beneficia non poſſunt vacare per obitum mini-
ſtrãtium in eis, cùm nullum titulum in eis habeant nec
quoad poſſeſſionem,nec quoad proprietatem, Card.in
d.clem. ver.præſentatos q.7. Prouiſio Carrarij, ex qua
deducitur vltimus ſtatus, facit, vt ſemper dictũ eſt pro
Io. Baptiſta potius quàm pro monialibus, quia in ea
narratur vacatio per mortem Franciſci Vicarij perpe-
tui,& Rectoris, †,& tamen ſi beneficium eſſet manuale 7
ſicut non potuiſſet dici vacare, ita nec Franciſcus ap-
pellari Rector,ſed miniſter, Innoc.in cap.Monach. de
ſtat.Monach.Anton.de Butr.in c.fin.n.18.de cauſ.poſſ.
& præterea fuerunt etiam per Dominos conſiderata
illa verba (*per obitum Franciſci illius,dum viueret, vltimi
Rectoris extra Romanam Curiam de menſe Decembris proximè elapſi,vita functi*)quæ narratiua ſolet fieri,quando
verè beneficium vacat ad effectum excludendi reſer-
uationem per obitum in Curia,& prouiſionem Papæ.
Vnio,vt fuit dictum,non probatur per teſtes prius exa-
minatos, & minus per eos,quia in Curia depoſuerunt,
& remiſſoria, quæ petitur, fuit per binas deciſiones
denegata,ex quibus,& alijs in deciſione allegatis,Do-
mini perſtiterunt in reſolutis.

ANNOTATIO.

a Vide annot. ad deciſionem 77.
b Et quòd non detur, nec vacatio, nec collatio beneficij vniti, vide quod dixi ad deciſ. 112.

BRACHAREN. BENEFICII.

Mercurij 10.*Decemb.*1603.

ARGVMENTVM.

De iuſtificatione valoris beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Ponens fatetur, & ſub n.4.*
2 *Teſtis vnicus, iunctis adminiculis, ſufficit pro iuſtificatione valoris.*
3 *Confeſſione nulla eſt maior probatio.*
5 *Articulans non fatetur.*
Non procedit quando articuli ſunt dati medio iuramento.

DECISIO CXLIII.

DOmini cenſuerunt gratiam (*ſi neutri*) D.Matthiæ
eſſe iuſtificatam quoad valorem, nam quòd fru-
ctus non excedant valorem docatorum 200. de Cam.
probatur expoſitione aduerſarij,in qua ponit qualiter
à quatuor, quinque, & vltra annis,& ſignanter de an-
no 1599. & 1600. fructus dicti beneficij non exceſſe-
rant valorem duc.140. illa enim verba (*à quatuor annis*)
intelliguntur à quatuor annis vſque ad diem poſitio-
nis datæ,& ſic includitur annus 1602.& tempus impe-
trationis D.Matthiæ,& clarum eſt,quòd † expoſitione 1
reſultat explicita ponentis confeſſio.Bar.in l.certum,§.
ſi quis abſente,in fin.ff.de confeſſ. Dec. conſ.445.n.17.
Alex. conſil.83. ſub num.3.lib.1. a Cum prædicta con- a
feſſione concurrit depoſitio Pauli de Pena pro parte
aduerſa examinati ſuper quinto articulo, qui eodem
modo depouit, prout in poſitione, & deponit de pu-
blica voce,& fama,† qui teſtis, licèt ſit vnicus, tamen 2
iunctis adminiculis ſufficere debet pro iuſtificatione
va-

Digitized by Google

valoris, vt fuit dictum coram Illuſtriſſimo Mantica in Aſtoricen. Archid. 24. Nouemb. 1589. pro adminiculo autem non poteſt negari, quin deſeruiant depoſitiones teſtium pro ipſo Matthia examinatorum, & materia redditur multum veriſimilis propter breuitatem temporis, quæ interceſſit inter impetrationem, quam fecit Gaſpar, & gratiam Matthiæ. Et ſumus, vt dictum eſt
3 in claris † ex confeſſione Gaſparis, qua nulla maior probatio, l. cùm te. C. de tranſact.

ANNOTATIO.

4 a Grauatius † ad Veſtrium lib. 5. c. 14. n. 17. Surd. Deciſ. 326. ſub n. 7. poſt 4. lib. conſ. Honded. conſ. 52. n. 30. li. 1. Aldouſ. conſ. 46. n. 29. licèt ponens fateatur ex ſu-
5 pra deductis, † articulans tamen non fatetur. Mantic. Deciſ. 198. n. 3. Seraph. Deciſ. 1054. n. 2. Sed quamuis articulans non fateatur, tamen confeſſio ibi emanata magnum adminiculum facit, cùm non ſoleant dari articuli abſque magna conſideratione, vt conſiderat Rot. Deciſ. 320. n. 2. in fin. impreſſa per Farinac. poſt 2. lib. conſ. & fuit dictum in Spoletan. Prædij 1. Decemb. 1617. coram R. P. D. Pamphilio. Præterea, quando articuli ſunt dati medio iuramento, confeſſio in illis emanata etiam contra articulantem plenè probat, Caputaq. Deciſ. 145. lib. 1. in manuſcrip. Rota coram eodem Sanctiſſimo infra Deciſ. 215.

Oliuerius Beltraminus.

ELVEN. BENEFICII SANCTI SALVATORIS.

Ven. 12. Decembris, 1603.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non eſt concedenda in beneficialibus, quando non datur fumus, & ſub n. 3.*
In beneficialibus non conceditur niſi facta obligatione de ſtādo vnica, & præſtito conſenſu appoſitioni ſequeſtri, ſub n. 3.
2 *Animus reſidendi non conuincitur per neceſſe ex corporali præſentia.*

DECISIO CXLIV.

1 DOmini cenſuerunt † non eſſe concedendam remiſſoriam, cùm non detur fumus, ſaltem ſufficiens,
a a & D. Emanuel intendat probare animum Epiſcopi
2 reſidendi † qui ex corporali præſentia, vt fuit ſæpius dictum, non conuincitur, & in contrarium vrgent multi actus poſitiui, & coniecturæ, ex quibus aliàs Dominis, & in hac cauſa, & in alijs viſum fuit Epiſcopum apertè declaraſſe animum ſuum non reſidendi, etiam quando in Ciuitate Eluen. moram faciebat.

ANNOTATIO.

3 In † beneficialibus remiſſoria difficilius conceditur, quàm in profanis, Mandoſſ. in praxi Commiſſ. pro remiſſoria in verbo (*beneficiar*) & ideò plura requiruntur.
a Primò non conceditur ſine fumo, Mandoſſ. in praxi Commiſſ. formula 19. verbo (*remiſſoria*) verſ. non tamen, vbi teſtatur de communi, & ineuitabili Rotæ ſtylo. Rota Deciſ. 503. n. 3. p. 2. in rec. & firmatur in hac Deciſione.
Secundò requiritur obligatio de ſtando vnicæ, Caput. Deciſ. 56. n. 57. p. 3. Achil. Dec 4. de dilat. Rot. Dec. 661. nu. 1. in fin. p. 2. in rec. & fuit dictum in Celſon. Præceptoriæ 1. Iunij 1605. coram R. P. D. Coccino Decano, ſi tamen cauſa eſſet commiſſa appellatione remota, vel alias eſſet in vltima inſtantia, adeo quòd non niſi vnica ſententia remaneret ferenda, tunc abſque dicta obligatione concederetur remiſſoria, Seraph. deciſ. 500. in fine, fuit dictum in Vlixbonen. Beneficij de Azambuca 4. Iunij 1518. coram R. P. D. Pamphilio.
Tertiò, quando petitur remiſſoria à poſſeſſore eſt neceſſe, quòd ille conſentiat ſequeſtro, vt fuit dictum in Ciuitaten. Scholaſtriæ 30. Octobris 1596. coram Card. Pamphilio, & in Celſonen. Præceptoriæ 1. Iunij 1605. coram R. P. D. Coccino Decano, in quibus Deciſionibus dicitur ita eſſe de ſtylo Rotę. Et etiam hæc duo requiſita, ſcilicet, obligatio de ſtando vnicæ, & conſenſus appoſitioni ſequeſtri, requiruntur, quando petitur compulſoria ſpecialis, iuxta Deciſ. Caput. 179. lib. 1. in manuſcrip. & fuit dictum in Caſalen. Præpoſituræ 31. Maij 1596. coram Gypſio, compulſoria autem ſpecialis, & remiſſoria habent magnam conformitatem, iuxta ea, quæ ſcribit Mādoſſ. in tract. de Commiſſ. in Commiſſ. 20. in princ. Scac. de iudic. lib. 2. c. 11. n. 803. & in his terminis fuit conſideratum in d. Caſalen.
Verum circa prędicta erit benè aduertendum, nā ſi ille qui petit remiſſoriam, pro poſſeſſore ſit Procurator, non poterat illam obtinere, niſi habeat ſpeciale mādatū de ſtando vnicæ, & de conſentiendo ſequeſtro, prout in ſimili de compulſoria ſpeciali dixit Rota penes Caputaq. in d. Deciſ. 179. lib. 1. in manuſcrip.

Oliuerius Beltraminus.

CALAGVRITANA DE AMVRIO.

Veneris 12. Dec. 1603.

ARGVMENTVM.

Plura in materia ſepulturæ.

SVMMARIVM.

1 *In ſepultura propria non poteſt alia perſona inuito Domino ſepeliri.*
2 *Sepulchrum ex eo, quod quis habeat in quadam Cappella, non inde infertur ad ius prohibendi humationem aliorum cadauerum in eadem Cappella, extra tamen ſuum Sepulchrum.*
3 *Sepeliri cadauera in Eccleſia de iure eſt prohibitum.*
Et præſertim in Cappella maiori.
4 *Prohibendi ius non habet, qui non habet ius concedendi.*
5 *Sepulturæ non datur ius quoad proprietatem, ſed ſolùm quoad vſum ad effectum ſepeliendi, necnon prohibendi alijs ne in eodem loco, & ſepulturn ſepeliantur.*
6 *Extinguitur tale ius per deficientiam familiæ, cui tale ius competit.*
7 *Sepulturæ ius, & vſus, ex quibus acquiratur.*
8 *Sepultura ius priuatiuè quoad alios non cenſetur acquiſitum ex iurepatronatus.*
9 *Circa ſepulturam Eccleſia habet intentionem fundatam.*
10 *Sepultura an poſſit vendi.*

DECISIO CXLV.

PRo informante quantum ad locum propriæ ſepulturæ † in quo, eo inuito, non poteſt aliquis ſepeliri, 1
l. 2. §. vſumfructum, ff. de relig. & ſumpt. fun. Hoſt. in c. abolendi, n. 18. in fin. vbi etiam Ant. de Butr. nu. 2. Abb. poſt nu. 5. de ſepult. fuit dictum in vna Burgen. Sanctæ Dorotheæ 13. Febr. 1579. coram Sanctiſſ. & in vna Pāpilonen. ſepulturæ 4. Maij 1584. coram R. P. D. Seraphino. a Quo verò ad ius prohibendi, ne alij in cappella a
ſe-

Digitized by Google

2 ſepeliantur contra informantem,quia ex†eo quòd ipſe habet lepulchrum in cappella maiori,non infertur ius prohibendi aliorum corpora extra ſuum ſepulchrum in d. cappella humari, & quòd alij non poſſint ibi acquirere ſepulturas: Nec ſententia bo.me.Gypſij aliquid de nouo tribuit, vltra antiquam ſepulturam in cappel-
3 la maiori,neque præeminentiæ hoc ius includunt.†Et cùm ſit prohibitum de iure ſepeliri cadauera mortuorum in Eccleſia, c.nullus mortuus intra Eccleſias, cap. præcipiendum, §. prohibendum 13. q. 2. præſertim in cappella maiori, vt fuit dictum in Pampilonen. amo-
b tionis tumbæ coram Peruſino, [b] & vltra iuris diſpoſitionem adſit in illis partibus conſtitutio,& conſuetudo
4 iuri communi conformis,† non poteſt dici, quòd competat D. Lupo, & eius ſucceſſoribus ius prohibendi, cùm non competat facultas concedendi, l.eius eſt nolle, ff.de regul.iur. ſufficere tamen illis debet, quod lex prohibet,& conſuetudo.

ANNOTATIO.

a Circa hanc materiam ſepulturę ad propoſitum huius
5 Deciſionis dicitur,quòd†licèt nō poſſit haberi dominium ſepulturæ quoad proprietatem, datur tamen quoddam ius circa vſum,ita vt competat ius non ſolum humationis proprij cadaueris,& ſuorum,ſed etiam prohibendi alijs,ne in eodem loco ſepeliantur, vt tradunt DD.in c.Abolendæ,de Sepult. Rota dec. 787.n.4 & 5.p.1.diuerſ.& fuit dictum in Burgen.Sepulturæ de Valladicgo 1.Iunij 1605.coram R.P.D. Ortembergo,& in Calaguritana Sepulturæ 17.Maij 1606.coram R.P.D.Coccino Decano,& in Abulen. Sepulturæ 21.Febr.1611.coram bo.me.Penia,vbi dicitur tale ius cenſeri acquiſitum per illationem cadauerum maiorum cum inſignibus familiæ in dicto
6 loco,& ex alijs ibi cōſideratis.Quando verò deficit† progenies illorum,quibus tale ius competit, extinguitur dictus vſus,& liberè redit ad Eccleſiam,ſicut dicitur de vſufructu,extincto illo,cui fuit facta conceſſio,iuxta l.pen.C.de vſufruct.& ita in ſpecie dixit Rota in Calaguritana Sepulturæ 17.Maij 1606.coram R.P.D.Coccino Decano.
7 Ad † acquirendum autem dictum ius,& vſum ſepulturæ, priuatiuè quoad alios,requiritur licentia ædificandi ab initio ſepulturam, vna cum ipſa ædificatione ſubſequuta, Lambert.de iurep.art.vltimo p.1. lib.1. v.benè verum eſt, & v.ſi diceretur, & fuit dictum in Burgen. Sepulturæ 9.Decembris 1605.coram R.P.D.Ortembergo.
b Et non cenſetur tale ius acquiſitum ex ſolo curſu decennali,& ex Cadauerum illatione,vt fuit dictum in dicta Burgen.9.Decemb. & etiam ſenſit Rota in dicta Calaguritana coram R. P.D. Coccino Decano. Prout nec etiam tale ius probatur ex inſignibus, & inſcriptionibus ſuper Lapide ſepulchrali,vt fuit dictum in dicta Burgen. 9.Decembris 1605. per doct. Bartol.in l.reliqua, ff.de relig.& ſumpt.fun.
8 Sicut nec etiam † cenſetur quæſitum tale ius ſepulturæ priuatiuè ad alios ex iurepatronatus, quod quis habet in Eccleſia, cùm nihil habeat commune ius ſepulturæ cum iurepatronatus,Lambert. de iurep. p. 1.lib.1. 11.q.principali art.13. & fuit latè dictum in Toletana Cappellæ,& Sepulturę 23.Iunij 1616.coram R.P.D.Vbaldo.
9 Non† probata autem valida conceſſione ſepulturę,Eccleſia habet intentionem fundatam, quòd ſepultura ſit illius libera,non autem alicuius priuatæ familiæ, iuxta §.Sacrę Inſt.de rerum diu.& ita in ſpecie dixit Rot.in dicta Burgē.Sepulturæ 9. Dec.1605.& prius in eadem coram bo.me.Card.Lancell. 5.Maij 1603.& de iure quælibet Eccleſia poteſt recipere ad ſepulturam,quem vult,Innoc.in c.1.& Abb.in c.certificari, de ſepult.& fuit dictum in Toletana Cappellę,ſeu Sepulturæ 27. Iunij 1616. coram R. P. D. Vbaldo. Quod etiam ius Eccleſiæ liberum apparet ex eo, ſi dum cadauer fuit illatum, fuit quid Eccleſiæ pro ſepultura ſolutum; hæc enim ſolutio indicat ius Eccleſiæ, vt fuit conſideratum in dicta Burgen. Sepulturæ 5.Maij 1603.coram bo.me. Card.Lancell.
Et†in hac etiam materia ſepulturæ ſciendum eſt,quòd 10
licèt ſepultura vendi non poſſit abſq;labe Simoniæ, cùm ſit res ſacra,c.abolendę,de ſepult.c.non ſatis de Simon. nihilominus pro ſepultura licitū eſt aliquid recipere ratione ſitus,& dignioris loci in Eccleſia,& hoc non eſt vendere ſepulturam, ſed illum locum honorabiliorem,Sot.de iuſt.& iur.lib.9.q.7.ar.1.circa med.v.nihilominus,Spin.de teſt. gl.2.princ.n.44. Eman.Rodriq.q.regul. li.3.q.58.art.2.& fuit dictum in Calaguritana Sepulturæ 3. Iulij 1617. coram R. P.D.Manzanedo, vbi dicitur hoc tantò magis procedere,quando venditio fit ob neceſſitatē Eccleſiæ. Hinc eſt,quòd pro ſepultura in loco communi,ſcilicet in Cœmeterio, vbi non cadit conſideratio maioris honoris, ratione loci dignioris,non licet aliquid recipere vt dicitur in dicta Calaguritana Sepulturæ,& in his terminis procedit tex. in d.c.Abolendæ.

Oliuerius Beltraminus.

FARFEN PECVNIARIÆ.

Veneris 19.Decemb.1603.

ARGVMENTVM.

Depoſitum vt ſuffragetur; & vt liberet deponentem ab obligatione quænam ſint neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Deponere non eſt ſoluere, & n.20.*
2 *Depoſito non eſt locus, quando creditor eſt paratus recipere, & n.21.*
3 *Depoſitum vt habeat vim ſolutionis, pecunia debet numerari, & n.22.*
4 *Clauis cuſtodiam denotat.*
5 *Depoſitarius dicitur, qui rem cuſtodiendam habet.*
6 *Depoſitum fieri debet parte citata, & n.23.*
7 *Depoſitum vt pariat effectum liberationis, eſt neceſſe, quòd deponens expreſſè conſentiat, quòd conſignetur depoſitum creditori.*
8 *Item eſt neceſſe, quòd depoſitarius ſe obliget ad depoſitum reſtituendum.*
9 *Depoſitum Iudiciale non eſt, quod non fuit factum de iudicis mandato, & parte citata.*
10 *Iudicis factum cenſetur factum partis, quando ritè, & rectè procedit.*
11 *Caſus fortuitus ſpectat ad creditorem ſtante mora illius.*
12 *Per clauium traditionem quis liberatur à Cuſtodia.*
13 *Caſus fortuitus ſpectat ad illum, qui eſt in culpa.*
14 *De damno dato tenetur ille, qui malè in cuſtodia verſatur.*
15 *Depoſitum, & cuſtodiam quis non cenſetur in ſe ſuſcipere ex eo quòd ipſo præſente, & tacente fuerit quid depoſitum in eius capſa.*
16 *Depoſitum in pecunia numerata tranſit in naturam mutui, & ſecundum mutui naturam regulatur, & ideò ſi perit damno depoſitarij perit.*
17 *In mutuo periculum eſt debitoris.*
18 *Genus perire non poteſt.*
19 *Debitor generis liberatur ab obligatione reſtituendi tantundem in genere.*
24 *Depoſitum quando cenſeatur factum in corpore, & vti ſpecies, an verò in quantitate, & effectu.*

DE-

DECISIO CXLVI.

FVit vnanimi Dominorũ ſuffragio cõcluſum Ioſephum ex ſua prætenſa pecuniarum depoſitione nõ fuiſſe liberatũ, quia, vt fuit aliàs reſolutum, tenebatur
1 reſtituere pecunias Communitati; † deponere autẽ nõ eſt reſtituere, nec ſoluere, Bar. in l. item liberetur, §. 1. ff. quibus mod. pign. vel hyp. ſol. latè Tiraq. de rectrat. li-
a gnag. §. 1. Gloſ. 3. num. 3 [a] præſertim quia Communitas nedum non recuſabat, ſed ſummoperè contendebat, &
2 inſtabat pro ſolutione, † & proptera tantò minus erat locus depoſitioni pecuniarum, Iaſ. conſ. 9. col. pen. v. Minus etiam valebit. lib. 1. Corn. conſ. 262. n. 13. ad fin.
a lib. 4. Rol. conſ. 63. ſub nu. 29. lib. 3. [b] & vbi fuiſſet locus depoſito, iſtud tamẽ, quod prætendit Ioſephus, illũ ex
3 pluribus non liberaſſet, † Primò quia factum fuit per depoſitionem ſacculi clauſi abſque eo, quod nedũ numeraretur, ſed nec etiã videretur pecunia, Bar. in l. cũ ſeruus nu. 3. ff. de cond. & demonſt. Bald in l. acceptam, nu. 1. C. de vſuris, & conſ. 455. ſub nu. 6. verſ. illud etiam non eſt omittendũ, l. 1. Paul. de Caſtr. conſ. 228. n. 1. circa med. li. 2. Rom. conſ. 325. n. 3. in fi. Iaſ. d. conſ. 9. col. pen. verſ. minus etiam valet, Cur. iun. conſ. 28. ſub num. 1.
c [c] Secundò, quia non reperitur aliquis depoſitarius, ſed Ioſephus ipſe remanſit, vt prius, depoſitarius, & cuſtos cùm habuerit clauẽ capſæ, in qua prætendũtur poſitæ
4 pecuniæ, † clauis enim onus cuſtodiæ denotat. l. cùm pater. §. pater pluribus, vbi Gloſ. & DD. ff. de leg. 2. An-
5 char. in Clem. 1. §. ſanè in 4. not. de hæret. † & depoſitarius dicitur, qui rem cuſtodiendam habet, l. 1. ff. depoſ. Azo. in ſum C. eod. tit. in princ. Tertiò, non releuat de-
6 poſitum, quia † factum fuit Communitate non citata, Iaſ. vbi ſupra col. pen. verſ. ſecũdò, quia Cur. iun. d. cõſ. 28. n. 1, verſ. item debet fieri, cum alijs per Rol. d. conſ.
7 63. nu. 13. fuit dictum † in vna Auximana depoſiti 27.
d Iuaij 1594. coram R.P.D. Litta, [d] Quartò ad effectum liberationis debebat Ioſephus expreſsè cõſentire, quòd Communitati petenti pecuniæ reſtituerentur, Salic.
8 in l. acceptam, nu. 1. circa med. C. de vſur. † & depoſitarius debebat ſe obligare ad depoſitum reſtituẽdum, Iaſ. d. conſ. 9. col. pen. verſ. 4. quòd talis. Rol. d. conſ. 63. n. 33. quorum neutrum factum fuit. Et ex his tolluntur adducta in contrarium, & in primis ceſſant omnia, quæ
9 dicuntur de iudiciali depoſito, † quia iudiciale depoſitum non poteſt dici, quòd non ſolum non fuit parte citata, ſed nec etiam de mandato Iudicis factum, Rol. vbi
10 ſupra num. 32. † Et quod dicitur factum Iudicis factum partis, procedit, quando iuris ordine, & ritè procedit, Bar. in l. meminerint, nu. 4. C. vnde vi. Bal. in l. ſi ob cauſam, n. 4. C. de euict. Iaſ. in l. à D. Pio, §. ſed ſi emptor, n. 3.
e ff. de re iud. [e] vltra quod Iudex laborauit, vt pecuniæ reſtituerentur, & talis depoſitio fuit præter eius intẽtio-
11 nẽ † Non obſtat, quod caſus fortuitus excuſet, quia non procedit ſtãte mora Ioſephi in reſtituendo, l. cùm proponas, C. de naut. fœnor. l. quod te, ff. ſi cert. pet. Abb. in c. fin. n. 4. de depoſ. Soc. in l. Titius, n. 4. in fin. ff. de cond. & dem. vltra quod nõ caruit Ioſephus culpa, quia vltra quod in eo præſumitur, ex traditis per Dec. cõſ. 473. n. 6. ex eo etiã cõuincitur, quia noluit deponere pecunias
12 in capſa aliena, & recipere clauẽ, † per cuius traditionẽ d. Gallus fuit liberatus à cuſtodia, Gloſ. in l. Dominus horreorum in v. receperit circa med. & ibi Caſtr.
13 ſub nu. 2. verſ. idem ſi renunciauit, ff. locat. † ſtante autem culpa non poteſt dici liberatus imò factũ eius damno cedit, l. ſi vt certo, §. ſi interdum, & l. in rebus, §. 1. ff. commod. l. ſi merces, §. culpa, ff. loc. c. 2. de depoſ. Dec. d. conſ. 473. Corn. conſ. 108. col. 1. verſ. & quando culpa,
14 li. 1. † qui enim malè in cuſtodia verſatur, tenetur etiã de damno ab alijs dato, Nat. conſ. 79. nu. 4. Non obſtat, quòd † depoſitum ſit factum præſente, & tacente d. Gal- 15
lo in eius capſa, quia nõ propterea videtur ſuſcepiſſe depoſitum, & per cõſequens cuſtodiam, Nat. qui de com. teſtatur, conſ. 131. n. 1. Et vbi etiam ſuſcepiſſet periculũ non tamen fuiſſet liberatus Ioſephus à cõmunitate per actum inter ipſos geſtum ſine interuentu ipſius Cõmunitatis. Non eſt verum, quod Ioſephus eſſet debitor pecuniæ apud eum depoſitæ, vti de ſpecie, ita vt ea perempta ſit liberatus, † quia nõ fuit pecunia apud ipſum de- 16
poſita, clauſa, & obſignata, ſed numerata, quo caſu retinet naturam mutui, & ſecundùm mutui naturã debet regulari, [f] l. ſi eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis caut. † & f
in mutuo periculũ eſt debitoris, l. incendium, ff. ſi cert. 17
pet. ita declarant DD. in l. cum quid, Paul. de Caſtr. nu. 13. Alex. ſub nu. 13. verſ. ex his ergo, Soc. nu. 11. verſ. prima ſit concluſio, ff. ſi cert. pet. & propterea † vti debitor 18
generis, quod perire non poteſt, l. incendium. C. ſi cert. pet. l. in ratione, la ſeconda §. incertæ, ff. ad leg. Falcid. Dec. d. conſil. 473. nu. 1. † non fuit liberatus ab obliga- 19
tione reſtituendi tantundem in genere, & ſimilẽ pecuniæ ſummam. Paul. de Caſtr. in d. l. cùm quid in fin. Bero. conſil. 194. numer. 39. & ſeq. lib. 1. Cur. iun. conſ. 239. n. 34. & 35. Vltra quod, vbi etiã Ioſephus fuiſſet depoſitarius certæ ſpeciei illã deponendo, vt fecit, non eſſet per ſupradicta liberatus.

ANNOTATIO.

a Rot. † Deciſ. 623. nu. 2. p. 1. diuerſ. & Deciſ. 281. nu. 9. 20
p. 2. diuerſ. & Dec. 102. n. 1 p. 2. in rec. fuit latè dictum in Bonon. pecuniaria, ſeu Literarum cambij 27. Nouembris 1617 coram R.P.D. Vbaldo.

b Neguſan. † de pign. 3. mẽbr. 5. p. n. 9. Rot. Dec. 675. p. 2 21
3. lib. 3. diu. Rot. Dec. 296. n. 3. & De. 267. n. 2. ambæ inter impreſſ. penes Modern. Peruſ. Cene. de Cẽſib. & etiã fuit dictum in Aſſiſien. Penſionis 22. Iunij. 1601. corã Illuſtriſs. Cardinali Sacrato & in Bonon. Pecuniaria, ſeu Literarum Cambij 27. Nou. 1617. coram R.P.D. Vbaldo.

c Menoch. de arbit. caſ. 232. n. 20. qui poſt plures relatos dicit eſſe neceſſe, † quòd numeretur coram teſti- 22
bus, & non ſufficere pecuniam eſſe in crumena, Roland. conſ. 53. n. 36. lib. 1. fuit dictum in d. Bonon. Pecuniaria, ſeu Literarum Cambij 27. Nouemb. 1617. coram R.P.D. Vbaldo.

d Menoc. † d. caſ. 232. nu. 59. Rolan. conſ. 63. nu. 31. li. 1. 23
Rot. Deciſ. 267. num. 5. impreſſ. penes Peruſ. Cene. de Cenſib. & fuit dictum in Ferrarien. dotis. 19. Nou. 1618. coram R.P.D. Buratto, & prius in Romana Emphyteuſis 9. Decemb. 1606. coram bo. me. Cardinali Lancellotto.

e Surd. conſ. 49. num. 37.

f Depoſitum, † quando eſt in pecunia numerata fa- 24
ctum, nõ vti ſpecies, & corpus, ſed vti quantitas an, & quãdo tranſeat in naturam mutui, & in dominiũ depoſitarij, & an caſus fortuitus ſpectet ad depoſitarium, & non ad deponentem, videndus eſt Mãtic. de tacit. li. 10. tit. 9. n. 21. & ſeq. qui multipliciter declarat, & etiam eſt videndus. Hond. conſ. 43. li. per tot. Et ex numeratione nõ infertur per neceſſe ad trãslationem dominij, quia numeratio ſæpè fit ad ſciendũ quãtum ſit depoſitum, Surd. conſ. 391. n. 19. verſ. nec repugnant, Mant. d. li. 10. tit. 9. nu. 25. & 26. in dubio tamen, quando depoſitum eſt factum, vt tantumdẽ reddatur, dicitur translatum dominium in depoſitarium, & penes deponẽtem remaneat ſolùm actio ad tantumdem, Rot. Deciſ. 132. n. 6. inter impreſſ. penes Pacif. de Saluian. iuxt. nouam impreſſionem.

Oliuerius Beltraminus.

CLO-

CLODIEN. BENEFICII.

Veneris 19. Decemb. 1603.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Valor per aſcenſum non iuſtificat narratiuam per non exceſſum.*
2 *Locationes non probant valorem.*

DECISIO CXLVII.

DOmini dixerunt non eſſe recedendum à deciſis, quia in articulis remiſſorialibus non continetur
1 aliud, quàm valor beneficij, de quo eſt controuerſia, † & quidem per aſcenſum, cùm tamen in gratia narretur per non exceſſum, quo fit, vt ſicut articuli non conclu-
a dunt; ita nec teſtes iuſtificent gratiam, a vt fuit dictum corã R.P.D. Sacrato in Caput. beneficij 16. Iunij 1600. & in Hiſpalen. beneficiorum 29. Aprilis 1602. coram R.P.D. Iuſto, & ſæpius in alijs. Minus etiam probant dicti teſtes: quia deponunt ſolùm de reditibus quarundam terrarum, nec ex eorum dicto, aut alibi apparet, quòd beneficium non habuerit alias terras, nec alios reditus, non percutiunt tempus gratiæ, & cauſam ſciẽ-
2 tiæ deducunt; † ex locationibus, quæ non concludunt
b valorem. b Sarnen. de valor. q. 11. n. 6. Pereg. Deciſ. 42. & Dec. 183. lib. 2. Io. Paul. Deciſ. 51. Deficit etiam iuſtificatio quoad poſſeſſionem, & perceptionem fructuum Barenghi in eadem impetratione narratam.

ANNOTATIO.

a Valor in gratia narratus per non exceſſum non iuſtificatur per teſtes deponentes per aſcenſum, quia ſtat ſimul, quod valor aſcendat ad ſummam expreſſam, & nihilominus non ſit verũ, quod non excedat, Rota deciſ. 186. ſub n. 3. & ſub n. 5. & Deciſ. 429. ſub n. 3. p. 1. in rec. & Deciſ. 443. ſub n. 1. p. 1. in rec.
b Vide quod dixi ad deciſ. 101.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 12. Ian. 1604.

ARGVMENTVM.

Colligitur ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mora cenſetur remiſſa ex acquieſcientia alterius partis, & num. 3.*
2 *Intereſſe non eſt locus ceſſante mora, & n. 4. vbi vide limitationem.*
5 *Mora cenſetur remiſſa ex receptione partis pretij, imò etiam ex ſola interpellatione, & petitione.*

DECISIO CXLVIII.

FVit concluſum non eſſe factum locum promiſſioni damnorum, & intereſſe, de quibus fuit conuentum in vltimo Capitulo ex inobſeruantia, & contrauentione, quia de contrauentione non docetur, & ſunt reſolutiones in contrariũ. Nõ enim poteſt inobſeruãtia deduci ex eo, quod partitũ non durauerit per ſpatiũ ſex annorum, & nouem mẽſium, quia fuit data facultas Epiſcopo augẽdi ſummam pecuniarum in cõſignatione, abbreuiare tẽpus extinctioni præfixũ; ita vt propterea D. Spinolæ nõ deberentur tot paghæ, quot erant cõſignãdæ, ſeu per ipſum exigendæ, ſi tẽpus non fuiſſet abbreuiatum, vt fuit reſolutum 26. Iunij 1602. Nec etiam ex eo, quòd in tẽpore venditionis Officij Epiſcopus nõ dedit nouum aſſignamentum loco dicti Officij, vt tenebatur ex pacto, quia pro, & vice d. aſſignamenti D. Spinolę fuerũt à D. Lęlio ſoluta ſcut. quatuor mille, ex quibus non fuit ſuppletum non ſolùm ſolutioni præteriti tẽporis, quando in aliqua parte Epiſcop. defeciſſet, ſed etiã aſſignamento faciendo, poſtquam Spinola ea ſimpliciter recipit poſt dictã venditionem, ita vt non propterea ex hoc capite dari poſſit de inobſeruãtia. Et nihil referre dixerũt Domini, quòd ea acceperit à D. Lelio, quia fuerunt ab eo ſoluta in hanc eãdem causã; quibus additis alijs ſcutis 3400. conuerſis ab ipſo Epiſc. in extinctionem tot ſocietatũ ex aſſignatis D. Spinolæ in partito, cõſtat abundè de implemento Epiſcopi, iuncta
præſertim acquieſcẽtia ipſius Spinolæ, de qua ſupra † 1
per quam mura, ſi qua ex parte Epiſc. interceſſiſſet, fuit
ſublata, Aym. conſ. 106. num. 2. & 3. Ruin. conſ. 155. ſub a
nu. 5. lib. 5. Rimin. ſen. conſ. 222. nu. 13. & ceſſante † mora 2
non eſt locus alicui intereſſe, b vbi DD. ff. ſi cert. pet. b
Bar. in l. ſtipulationes non diuidũtur in 5 q. ff. de verb. oblig. Ruin. conſ. 48. nu. 1. lib. 5. Aym. conſ. 87. in fin. lucrũ enim, quod ex rata tẽporis, & pecuniæ D. Spinolæ debetur ex forma cõuentionũ inter ipſos initarũ, Epiſcopus compenſare non recuſat. Conſiderarunt etiam Domini Spinolã retinuiſſe, & adhuc in manibus retinere pecunias: Nec docere, quòd fuerit paſſus aliquod intereſſe, vel damnum ex prætenſa inobſeruantia, quæ etiam non fuit in ſumma notabili.

ANNOTATIO.

a Mora † cenſetur tacitè remiſſa per acquieſcientiã al- 3
terius partis, cui erat implendum, Rota deciſ. 577. n. 10. p. 1. in rec. & dixit etiam Rota coram Sanctiſſimo ſupra deciſ. 75. ſub n. 2. prout etiam cenſetur re-
miſſa, † mora ex receptione partis pretij abſq; pro- 4
teſtatione, Veral. deciſ. 316. nu. 2. & 3. p. 3. latè Surd. conſ. 104. n. 7. & ſeq. & plenè etiam Gratian. diſcep. c. 301. n. 58. Rota deciſ. 77. n. 3. p. 2. in rec. Imò etiam per ſolam interpellationem cenſetur mora remiſſa, Rota Ianuen. Deciſ. 27. n. 11. Hond. conſ. 34. n. 84. l. 2. Gratian. diſcept. c. 301. n. 45.
b Et quòd intereſſe nõ debeatur ſine † mora latè Hond. 5
conſ. 50. n. 21. lib. 1. & conſ. 38. n. 9. lib. 2. vbi alios cumulat Rota dec. 662. n. 5. p. 2. in rec. & hoc procedit ſiue agatur de intereſſe lucri ceſſantis, ſiue damni emergentis, Hond. d. conſ. 38. n. 10. & fuit dictum in Leodien. Pecuniaria 30. Martij 1615. coram R.P.D. Caualerio, hæc tamen concluſio non procedit, quãdo à principio inter partes fuit intereſſe deductum in conuentione, quia tunc debetur ſiue mora, Hond. conſ. 36. n. 30. lib. 2. Gratian. diſcep. c. 240. nu. 2. Rota deciſ. 331. ſub n. 9. in impreſ. penes Farinc. poſt ſecũdum lib. conſ.

Oliuerius Beltraminus.

CAMERINEN. TRANSACTIONIS.

Veneris 16. Ian. 1604.

ARGVMENTVM.

Tranſactio ſuper exiſtentia teſtamenti ſuſtinetur ex ſolo timore, & vociferatione exiſtentiæ teſtamenti.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio reſcinditur ob defectum cauſa finalis.*

Digitized by Google

2 *Pro tranſactionis validitate ſufficit ſolus timor litis , & num.5*
Sed extare talem timorem , vel adeſſe litem, non ſtatur aſſertioni partium, ſed aliunde probari debet, & n.6
3 L.de his, ff transact. *non habet locum , niſi quando agitur de dependentibus ex teſtamento , ſuper quibus tranſigi non poteſt, niſi inſpectis verbis teſtamenti ; non autem procedit , quando controuerſia vertitur ſuper exiſtentia, vel non exiſtentia .*
4 *Tranſigibile eſt quicquid in controuerſiam deduci poteſt .*
Lis calumnioſa non iuſtificat tranſactionem , benè verùm eſt, quod ſufficit modica occaſio dubitandi, eod.n.4

DECISIO CXLIX.

DOmini, ſtantibus teſtibus vltimo loco examinatis
tam in partibus, quàm in Curia, receſſerunt à de-
ciſionibus in hac cauſa factis ſuper nullitate trāſactio-
nis, quicquid enim aliàs viſum fuerit, hodie dixerunt
trāſigētes nō reſpexiſſe verā, & realē exiſtētiā teſtamē-
ti, ita, & taliter, quod pro conſtanti præſupponerent
adeſſe teſtamentum, ſed ex eo inducti fuerūt ad ſic trā-
ſigēdum, quia non ſolùm pro parte filiorum Bernabei
inſtabatur Ludouicum condidiſſe aliud teſtamētū , ſed
etia de hoc aderat rumor, & vociferatio in loco. Vnde
non poteſt dici conſtare de falſitate cauſæ, niſi probe-
tur, quòd de tēpore tranſactionis non adeſſet talis vo-
1 ciferatio, † quæ vt cauſa finalis attendi debet ad ānul-
lādā trāſactionē, ad not. in l. domus, ff. de cond. & dem.
fuit dictum in cauſa Prænestina trāſactionis 21. Nou.
1575. coram Reuerendiſs. D. Patriarcha Alexandrino.
Iſtud autem non ſolùm non probatur, ſed de contrario
apparet ex depoſitionibus teſtium, primus enim, & ſe-
cundus teſtis in Curia examinati, & ſecundus de parti-
bus benè probāt famam exiſtētiæ teſtamēti , cum qui-
bus concurrit depoſitio vnius teſtis, qui teſtamento in-
terfuit, & nominat alios conteſtes, & Notariū, cōcur-
rit etiā dictū alterius teſtis de auditu . Ex quibus iūctis
ijs, quę de occultatione dicunt alij teſtes; potuit iſta de
cauſa ſuſpicari Vannes de veritate teſtamenti cōditi,
quodq; aliquando poſſet reperiri, & propterea lis ſibi
2 fieret ſuper ſucceſsione in bonis Ludouici, † qui timor
ſufficit pro validitate trāſactionis, l. 2. & ibi not. C. de
transact. Pariſ. con. 32. n. 18. l. 1. Nat. con. 465. n. 2. Ca-
putaquen. Dec. 123. l. 2. in manuſcrip. Mohed. Dec. 1. de
a trāſact. a Et propterea non ſolùm ceſſat defectus cau-
ſæ, ſed etiam quod dicebatur Vānem ex mala perſua-
ſione, & caliditate partis, ac errore inductum fuiſſe ad
tranſigendū, quia error in Vanne, & dolus in alia par-
te excluditur ex publica voce. Non etiam placuit Do-
3 minis aliud fundamentum ſuper diſpoſitione † l. de his
ff. de tranſact. quod enim in ea ſtatuitur habet locum,
quando agitur de dependentibus ex teſtamento, de his
enim non poteſt tranſigi, niſi veritate reperta per in-
ſpectionem ipſius teſtamenti, non autē procedit , quā-
do dubiū eſt ſuper exiſtētia teſtamēti, cuius inſpectio,
(cùm non reperiatur) eſt poſſibilis , aliàs ſuper huiuſ-
modi dubio tranſigi non poſſet, quod non eſt dicendū,
4 † cum omne, quod in controuerſiam deduci poteſt , ſit
tranſigibile, ad not. in l. ff. 1. de tranſact.

ADNOTATIO.

5 a Et † quòd timor litis ſufficiat pro validitate tranſa-
ctionis, Seraph. Dec. 638. n. 7. vbi dicit ſufficere ſolam
ſuſpicionē litis, & Dec. 737. & Rota penes Zacch. de
oblig. Cam. Dec. 119. n. 4. & in recent. p. 1. Dec. 169. n. 3
& Dec. 715. n. 5. ead. parte. Fuit dictum in R. domorum
11. Martij 1616. coram R.P.D. Vbaldo , & in Mendo-
nien. Canonicatus 24. Nou. 1617. coram R.P.D. Buratto
† Sed quoad hunc timorem litis, necnō quoad exiſ- 6
tentiam litis non ſtatur aſſertioni trāſigentium, ſed
debet aliunde de eo cōſtare, Rot. Dec. 327. in princ.
p. 2. diuerſ. Surd. Dec. 104. n. 2. & 3. & Dec. 131. n. 20
& Seraph. De. 737. & iſte timor litis ex coniecturis,
& veriſimilitudinibus ſatis probatur, Seraph. Deciſ.
737. Neq; lis calumnioſa ſufficeret ad ſuſtinēdā tran-
ſactionē, Magon. Deciſ. Floren. Dec. 5. n. 4. & 5. Fuit
dictum in Romana reſciſsionis contractus 13 Febr.
1591. coram Orano. Benè verū eſt, quòd ſufficit mo-
dica occaſio dubitandi etiā ſi prætenſio non eſſet ſa-
tis iuridica , vt fuit dictum in Rom. vſusfructus 15
Martij 1610. coram Illuſtriſs. Cardin. Sacrato , vbi
fuit dictum ſufficere auctoritatem vnius Doctoris
eximij ad præbendam iuſtam cauſā litis , & tranſa-
ctionis . Notandum tamen eſt in hac materia, quòd
quando tranſactio eſt concepta , cum verbis valdè
prægnantibus, & vniuerſalibus, comprehendit etiā
ea, ſuper quibus non eſt lis, non in vim trāſactionis ,
ſed in vim pacti, de quo dicā infra ad Deciſion. 158.

Oliuerius Beltraminus.

BRACHAREN. BENEFICII.

Vener. 19. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Gratia (*ſi neutri*) non eſt ſubreptitia ex eo , quod nō ſit facta mentio, quòd collitigans ſit prouiſus Apoſtolicus. Gratia(*ſi neutri*) de ſui natura non eſt præiudicialis, & de quibus qualitatibus ſit facienda mentio in gratia .

SVMMARIVM.

1 *Gratia* (ſi neutri) *an ſit ſubreptitia, quando non fuit facta mentio, quòd collitigans erat prouiſus Apoſtolicus, & negatiua eſt vera .*
2 *Subreptitia non eſt gratia ob taciturnitatem qualitatis, de qua in iure cautum non reperitur, quod exprimi debeat, de qua latè vide ſub n.* 11
3 *Gratia,* ſi neutri, *ex ſtylo dataria conceditur prouiſo Apoſtolico, etiam aduerſus alium prouiſum Apoſtolicum .*
4 *Qualitas, an ſit talis, quam ſi Papa ſciuiſſet reddidiſſet difficiliorem ad cōcedendum id totum pendet ex coniecturis, & n.* 10. *vbi dicitur, quòd attenditur communis ſtylus Curiæ, & n.* 11
5 *Præſumitur, quòd Papa non conceſſiſſet , vel difficilius , ſi gratia alteri præiudicium inferret .*
6 *Gratia,* ſi neutri, *non eſt præiudicialis, quia non habet locum, niſi data inualiditate gratiæ partis aduerſæ .*
7 *Subreptitia non poteſt dici gratia, quando continet clauſulas, quarum vigore id exprimitur, quod ōmiſſū vitiaret.*
8 *Regula de annali, dum in gratia derogatur, non poteſt opponi de ſubreptione ob non factam mentionem poſſeſſionis annalis .*
9 *De vnione cenſetur facta ſufficiens mentio per illius ſuſpenſionem .*

DECISIO CL.

COntra gratiam(*ſi neutri*) opponebant informantes pro Gaſpare de ſubreptione ex duplici capite ; primo, quia nō narratur Gaſparem eſſe prouiſū Apoſtolicū, quod dicebant neceſſarium, & de ijs, quæ difficiliorē reddidiſſent Papā ad cōcedendam, cum deuiet à ſolito ſtylo Datariæ, Felyn. in cap. in noſtra n. 49. in 20. cor. de reſcrip. Caſſad. Dec. 12. num. 14. de præb. Et dixit Rota in cauſa Calagurit. Iuriſdictionis 8. Apri.

lis 1585.coram Rubeo,& in ſpecie quòd in gratia (*ſi neutri*) ſit facienda mentio prouiſionis aduerſarij allegabāt Rebuff.in prax.in tit.de reſcript. gratiæ, ſi neu-
1 tri,n.36.† Secundò dicebatur ſubreptitia,quia non fuit expreſſum Gaſparem eſſe annalem poſſeſſorem. Felin. in c.in noſtra,n.33.de reſcript. quibus non obſtantibus Domini contrarium reſoluerunt. Et quoad primũ caput fuit dictum non reperiri expreſſum in iure,quod in gratia, *ſi neutri*, narrari debeat collitigantem eſſe pro-
2 uiſũ Apoſtolicum,†& ob id taciturnitatem non reddere eam ſubreptitiam,Cald.conſ.10.de reſcr. Ægid.dec. 698.ante fin.Caput.d.224.p.3. Nec probari allegatum ſtylum Datariæ, quia quicquid ſit quoad prouiſum ab
3 Ordinario † Apoſtolico paſſim datur gratia, *ſi neutri*, etiam quod collitigās ſit prouiſus à Sede Apoſt. & fuerunt oſtenſæ plures ſupplicationes expeditæ pro prouiſo Apoſt. contra alium ſimiliter prouiſum ſuper be-
4 neficijs diœceſis Bracharen.†Et quoniam tota hæc ma-
a teria ad probabiles coniecturas reducitur, [a] Felin. in c. ſuper litteris,n.8.de reſcrip.Caſſad.d. Dec.12.ſub n.14
5 †Et potiſſimum inſpicitur, ſi gratia præiuditium inferat,quia tunc præſumitur Papam, vel non conceſſurum,vel difficilius,Card. conſ.96. in fin.fuit dictum in vna Caput. Iuriſpatronatus 10. Maij 1600. coram Iu-
6 ſtu;cùm in†gratia(*ſi neutri*) præſupponatur collitigāti nullum ius competere, & non ſit præiudicium proā uiſo Apoſtolico, quia aut prouiſio ſua eſt valida, & non intrat gratia (*ſi neutri*) aut eſt inualida,& de ea non eſt facienda mentio,Gloſſ.in cap.ex tenore, in v. negocio, vbi Dec.n.6.de reſcrip. & in c.ſuggeſtum in v. poſterius de Iurepat. De iure Gaſparis cenſetur etiam facta mentio in clauſulis, in vim, quorum potuit exprimi, prout fuit expreſſum nomen, cognomen, &
7 ius collitigantium, † & non poteſt dici gratia ſubreptitia contiuens clauſulas,quarum vigore id exprimitur,quod omiſſum vitiaret. Ad aliud caput ſubreptionis, quod non fuerit facta mentio poſſeſſionis annalis Gaſparis,fuit reſponſum Matthiam longè ante poſſeſſionem à Gaſpare captam beneficium impetraſſe,&ob
8 id non ſubiacere regulę. † Vltra quod ſatis videtur fa-
9 cta mentio per derogationem ipſius regulæ, † vt in ſimili dicitur in vnione, de qua cenſetur facta ſufficiens mentio per illius ſuſpēſionē,Caſſad.De.5. de reſeruat.

ADNOTATIO.

10 a Pendet † ex coniecturis an Papa facilius, vel difficilius conceſſiſſet, Menoc. de arbitr. caſ.201.n.24. & ſeq.fuit dictum in Nouarien. Canonicatus coram b.m.Car.Pamphil.impreſſ.penes Marcheſ. de Commiſſ.to.1.f.451.& inſpicitur veriſimilitudo, Gab.c. 200.n.10.v.ad agnoſcendum autem, l.1 & maximè attenditur cōmunis ſtylus Cancellariæ, Lap.alleg. 89.n.6.vbi additio dat concordantes, Put. Dec.187 in fin.l.1. Rota Dec.532. n.4.p.1.diu.Fuit dictum in præallegata Nouarien. & in Gerunden.Cœmeterij 1.Feb.1610.coram b.m.Andrea,& tradunt Gab.co. 200.n.11.l.1.Hond. conſ.27.n.55.l.1 Menoch.de arbitr.d.caſ.201.n.37.in fin. & 28

11 Vlterius etiam in hac materia ſciendum eſt, quòd † non omnia,quę expreſſa mouere potuiſſent principem ad denegandam gratiam,ſed ea ſolùm, de quibus reperitur in iure cautum, & quæ ex iuris diſpoſitione exprimi debent, vel de quibus in iure eſt diſpoſitum, quòd eis expreſſis gratiam non conceſſiſſet, Menuc.de arbitr.l.2.d. caſu 201. n.26.cum alijs infinitis cumulatis penes Garz. de benef p.8.c.3.ſub n.20.idem etiam eſt reſpectu illorum, quæ ex ſtylo curiæ exprimi debent, iſta enim ſunt exprimenda, Garz.d.c.3.n.21.vbi refert Menoc.Maſcar.& alios.

In contrarium tamen,quod etiā ea, de quibus in iu[re] cautum non eſt,quòd exprimātur,quòd vitient gra[tiam], ſi illis expreſſis veriſimiliter Papa gratiā no[n] conceſſiſſet,eſt optima dec.in Calaguritana iuriſd[i]ctionis 8.Apr.1585.coram Rubeo, vbi fuit dictu[m] quòd reſpectu qualitatũ in iure expreſſarum,niſi d[e] illis fiat mētio,gratia eſt ſubreptitia, non attēto,a[n] Papa facilius,vel difficilius conceſſiſſet,quo verò a[d] qualitates in iure non expreſſas probari debet,quò[d] Papa ſi ſciuiſſet nō cōceſſiſſet,& in hoc caſu, & no[n] alias eorũ taciturnitas vitiat gratiam. Et etiam hā[c] eādē opinionē, quòd ſcilicet de qualitatibus in iure non expreſſis ſit faciēda mētio, ſi eis expreſſis Papa,vel non conceſſiſſet, vel difficiliùs, admiſit Rota in Gerunden.Cœmeterij 1.Feb.1619.coram bo.me. Andrea. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA EXHIBITIONIS LIBRORVM.

Lunæ 19. Ian. 1604.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator licèt teneatur edere libros rationis, tamē non eſt cogendus ita edere, vt deueniāt in manus partis contrariæ, ſed debent deponi penes tertium.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator cogitur edere libros.*
2 *Edere libros non plus importat, quàm Codices oſtendere, & copiam deſcribendi facere.*
3 *Item ſufficit adminiſtratori libros oſtendere,ita ut poſſint legi, & calculari rationes abſque eorum traditione.*
4 *Edendi non ſunt libri per adminiſtratorem, ita ut deueniant in manus collitigantis, ſed eligi debet tertius, penes quem deponantur.*

DECISIO CLI.

Domini dixerunt libros adminiſtrationis non eſſe tradendos D.Equiti Creſcētio,ſed eſſe deponendos penes tertinm,vbi poſſit eos videre,& ſcrutari,& ſi
velit copiā ſumere, † licet enim adminiſtrator, vel qui 1
adminiſtrationis rationē reddere tenetur, libros edere cogaturr,Bald.in l. cum teſtamento, n.4. C.de teſtam.
manu.† edere tamen non plus importat, quàm codices 2
oſtendere,& copiam deſcribēdi facere,l.1.§.1. & l.Argentarius,§.edi autem, ff.de edend. † Et quod ſufficiat 3
libros oſtendere,vt legi poſſint, & calculari rationes, abſque eorum traditione,dicit Soc.cōſ.190. ſub n.5.l.2 & ſentit Ang.conſ.286.in fin.Pariſ.cōſ.89.n.17.l.1. faciunt tradita à Specul.de inſtr.edit.v.videndum reſtat, ſub n.9.Quæ ſentētia eò magis placuit Dominis,quia
iam res eſt in cōtrouerſiam deducta, † quo caſu etiam 4
ſi libri eſſent,non ſolùm quoad negotium, & intereſſe, ſed etiā quoad dominiũ cōmunes, propter diſcordiam partium eligi debet tertius,penes quē deponantur,l.ſi quæ ſũt.ff.fam.herciſ.Bal.c.250. ſub n.11. v. & ſi duo ſũt l.1

ADNOTATIO.

a Et quod libri non ſint ita edendi,vt tradātur in manibus partis cōtrariæ,ſed ſufficiat libros oſtēdere,vt legi poſſint abſq; traditione,tradit Nicol.Genua de ſcrip.priuat.l.4.in tit.de l.adminiſtratoris, n.7. & 8 & quòd ſint deponendi penes tertiam perſonam,penes quā cuſtodiātur, fuit dictum in Romana Laudi 25.Iunij 1618.coram R.P.D.Buratto, vbi hæc dec. canonizatur, & coram eodem in eadem cauſa 17. Decemb.1617.vbi etiā dicitur,quòd altera pars poterat facere deſcribere partitas ad cauſā pertinētes.

Oliuerius Beltraminus.

BVR-

BVRGEN. DECIMARVM DE BELLORADO.

Lunæ 26. Ianuarij 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio, quando non eſt confirmata auctoritate Papæ, non excedit vitam tranſigentis, & non afficit ſucceſſores, & num. 3*
Sufficit præſumpta confirmatio ex lapſu 30. annorum, & 4
2 *De tranſactione nulla, & inualida non eſt neceſſe facere mentionem.*

DECISIO CLII.

IN hac cauſa, in qua per cõtradictas procedit, fuit
contra informantes tẽtum ſentẽtiã Ordinarij, quæ
conformis eſt priuilegio Gregorij XIII. eſſe cõfirman-
dam, & quoniam iuſtitia, & iniuſtitia ſententiæ ab eo
pendet, an ſit attendendum laudum, vel potiùs priuile-
gium, Domini dixerunt eſſe attendẽdum priuilegium,
quia non apparet de acceptatione laudi, ſaltẽ formali
totius cõuentus, prout requiritur ad iſtum effectum, &
cõcordia non eſt aliqua auctoritate Papæ, vel Ordina-
1 rij confirmata, † & propterea non eſt realis, ſed perſo-
nalis, itaut tranſigentium vitã non exceſſerit, Gloſ. in
c. veniens, in v. confirmatam, & ibi Abb. n. 2. de tran-
a ſact.[a] Et propterea de huiuſmodi laudo, & tranſactio-
2 ne † non fuit neceſſarium mentionem facere in priui-
legio. Addebant aliqui non conſtare, quòd ſcuta 25.
annua ſuperent frumenta 80. & minus, quòd hæreditas
Monaſterij illas excedat, neq; Moniales teneri probare
non exceſſum, ſed beneficiatis incumbere onus probã-
di contrarium. Non obſtat Dec. Zamoren. decimarũ
allegata, licèt enim in ea dicatur ſufficere Monialibus,
quòd probent indigentiam, id eſt, quòd congruam nõ
habeant, non propterea dicitur eas teneri ad id pro
bandum. Nec apparet an ibi Moniales eſſent actrices,
vel reæ.

ADNOTATIO.

a Et quòd tranſactio auctoritate Papæ non cõfirmata
non afficiat ſucceſſorem, Fed. de Sen. con. 84. per tot.
3 † Abb. conſ. 56. n. 2. l. 1. fuit dictum in Carthagin. pen-
ſionis 13. Feb. 1604. coram R. P. D. Pamphilio, & in
Burgen. quindemniorum 20. Nouem. 1613. coram
4 R. P. D. Dunozetto; ſufficit † tamen præſumpta con-
firmatio deducta ex lapſu 30. annorum, iuncta ob-
ſeruantia ad effectum, vt trãſactio afficiat ſucceſſo-
rem, & cenſeatur realis, Rot. Dec. 159. n. 5. p. 1. in re-
cent. & fuit dictum in Papien. Dotis Legatorum 20
Decem. 1610. coram R. P. D. Pamphilio per regulã
generalem, quòd beneplacitum Apoſtolicum præ-
ſumitur obtentum ex ſpatio 30. annorum, etiam ſi
non ſit enunciatum, de quo alibi dixi.

Oliuerius Beltraminus.

AQVILANA BENEFICII.

Vener. 6. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

Regula octaua tollit Priuilegia, & indulta conceſſa quibuſcumque, & quaſi poſſeſſionem conferendi, etiam immemorabilem, & inficit titulum, & poſſeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Regula 8. reſeruatoria capit beneficia ſpectantia ad collationem inferiorem collatorum.*
2 *Et tollit Priuilegia, & indulta conceſſa etiam Collegijs, & vniuerſitatib. cum quibuſcumq; clauſulis, & n. 7*
3 *Item tollit quaſi poſſeſſionem conferendi, etiam ſi ſit immemorabilis, & n. 8*
4 *Clauſula* (dummodò collatio ad nos hac vice pertineat) *non preſeruat ius inferiorum collatorum, ſi beneficium vacauit in menſe reſeruato.*
5 *Regula 8. inficit titulum, & poſſeſſionem.*
6 *Vacatio de iure ſufficit, licèt beneficium non vacauerit de facto.*

DECISIO CLIII.

FVit ſine aliqua difficultate reſolutum gratiam ſuf-
fragari Scipioni, quia cum fuerit deciſũ eam eſſe
iuſtificatam, etiam quoad vacationẽ in menſe reſerua-
to, quicquid ſit de facultate cõferẽdi Capituli Latera-
nen. circa hoc beneficiũ, † ea ſaltem ceſſauit in menſe 1
reſeruato, cum regula reſeruatoria octo menſium ca-
piat iſta beneficia inferiorum collatorum, † & tollat 2
priuilegia, & indulta conceſſa Collegijs cum quibuſ-
cumq; clauſulis, vt in ea legitur, & fuit dictũ in Caſa-
len. Canonicatus 19. menſis præteriti corã R. P. D. Lit-
ta.[a] Nec releuat pretẽſa † quaſi poſſeſſio Capituli con- 2
ferendi, etiã in menſib. reſeruatis, quia etiã ſi eſſet pro- 3
bata, & eſſet immemorabilis, eſſet nihilominus ſubla-
ta per regulam, vt patet ex eius lectura, & dixit Rot.
in d. Caſalen.[b] Non obſtat clauſula, dummodò † colla- b
tio ad nos hac vice pertineat, quia verum eſt iſtã clau- 4
ſulam præſeruare ius inferiorum collatorum, ſed præ-
ſeruare, quatenus beneficium non ſit reſeruatũ, vt fuit
reſolutum coram Orad. in vna cauſa Ianuen. Canonic.
14. Octob. 1569. Poſſeſſio, & titulus Domitij, quãdo de
eis appareret, non obſtarent, † quia reſeruatio, & de- 5
cretum Regulæ vtrunq; inficit, c. ſi in eo tempore, de
elect. in 6. Rot. Dec. 3. de reſt. ſpol. in nou. & d. 2. eod. tit.
in antiq. Caſſad. Dec. 11. n. 5. ſuper reg. Idem dicitur de
collatione & poſſeſſione, Lepidi, & ceſſat, quod dici-
tur beneficium nõ vacaſſe tempore impetrationis Sci-
pionis, † quia imò vacauit ſaltem de iure, quod ſufficit, 6
c. ſi tibi abſenti, & c. licèt Epiſcopus de præb. l. 6

ADNOTATIO.

a Rot. dec. 58. n. 7. & Dec. 88. n. 5. p. 2. in recent. vbi di-
citur, quòd regula 8. derogat quibuſuis priuilegijs,
† cum quibuſcũq; derogatorijs derogatoriorũ con- 7
ceſſis, & latiſſimè fuit deductum in illa Cæſaraugu-
ſtana de Maella 6. Nouem. 1617. & 13. Nou. 1620
coram R. P. D. Coccino Decano, & conferunt tradi-
ta per Gonzal. ſuper reg. 8. Gloſ. 35. per tot.
b Et quod Reg. 8. tollat † quaſi poſſeſſionem conferen- 8
di propter decretũ (*irritans*) in ea contentum, Gonz.
ſuper reg. 8. Gloſ. 81. n. 8. & Gloſ. 66. n. 29. Rot. Deciſ.
58. n. 1. p. 1. in recent. & fuit latè dictum in d. Cæſa-
raugustana Parochialis de Maella 6. Nouem. 1617
corã R. P. D. Coccino Decano, vbi dicitur hoc pro-
cedere, etiam ſi decretũ (*irritans*) Reg. 7. non ſit ſuper
certo corpore beneficij, ſed ſuper incerto.

Oliuerius Beltraminus.

GERVNDEN. DISTRIBVTIONVM.

Lunæ 16. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

Capitulum non poteſt habilitare abſẽtẽ ad percipiendas diſtributiones, niſi cõcurrat conſenſus omnium,

Digitized by Google

quibus accreſcunt portiones non reſidētium, & diſtributiones non debētur, niſi intereſsētibus, vel abſētibus ex cauſa neceſſitatis, ſeu euidentis Eccleſiæ vtilitatis.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum non poteſt habilitare non reſidentem, vt in abſentia lucretur diſtributiones, quando portio non reſidentis accreſcit non ſolùm Capitulo, ſed etiam ſingulis beneficiatis, tunc enim requiritur etiam conſenſus beneficiatorum, & de hoc latè vide n.6*

2 *Diſtributiones non debentur non intereſſentibus, niſi in caſu infirmitatis, ſeu iuſtæ, & rationabilis corporis neceſſitatis, aut euidentis Eccleſiæ vtilitatis, & n.7*

3 *Abſens ex cauſa alicuius officij exercendi, ne officium ſuum ſit ſibi damnaſum, haberi debet pro præſente.*

4 *Hoc eſt verum quoad fructus, non quoad diſtributiones, ad hūc enim effectum requiritur, quòd habeatur non pro præſente, ſed pro intereſſente.*

5 *Adminiſtrator Burſæ non poteſt conuertere pecuniam, niſi in vſum deſtinatum.*

8 *Diſtributiones, vt debeantur abſentibus duo copulatiuè concurrere debent, iuſta cauſa, & licentia ſuperioris, quę debet eſſe expreſſa, & non ſufficit tacitus conſenſus.*

DECISIO CLIV.

DOmini reſoluerūt contractum initum inter Capitulum, & Hieronymum non debere ſortiri effectum reſpectu diſtributionum, & Anniuerſariorum, quæ Beneficiatis debentur ex diſpoſitione ſtatuti Bertrandi, quicquid enim ſit de diſtributionibus, quæ ad ſolū Capitulū ſpectant ex particulari ipſius Capituli burſa, quicquid etiā ſit de portione, quæ ex burſa cum Beneficiatis communi ipſi Capitulo debetur, de quib. eſt quæſtio quoad illam, quā ex dicta burſa ſecundum ſtatutū Bertrandi lucrantur Beneficiati intereſſendo
1 Anniuerſerijs, † non potuit Capitulum ex ſua cōuentione habilitare Hieronymum, vt eas in abſētia lucre-
a tur, a cum enim portio abſentis accreſcat non ſolùm illis de Capitulo, ſed etiā ſingulis Beneficiatis intereſſētibus, Franc. in c. vnic. §. qui verò, n.4. de cler. nō reſi. in 6. non accedēte beneficiatorum cōſenſu non potuit ipſis per Capitulum inferri aliquod præiudicium, l. in hæredibus C. fam. herciſ. l. ſi vnus, §. ante omnia, ff. de
2 pact. præſertim, † quia tales diſtributiones nūquam de-
b bētur non intereſsēti, b niſi in caſu infirmitatis, ſeu iuſtæ, & & rationabilis corporis neceſſitatis, aut euidētis vtilitatis Eccleſiæ, d. c. vnic. & dixit Rota coram Cantuccio in Valētina emolumētorū 16. Octob. 1585. ſi nō adeſt conſuetudo Eccleſiæ aliter ſtatuēs, vt habetur in
3 d. c. vnic. † Nō obſtat, quòd Hieronymus debeat haberi pro præſente, ne aliàs officium ſuum ſit illi damno-
4 ſum, c cum non deceat de elect. in 6. † quia, vt dixit tex. hoc eſt verum quoad fructus, non quoad diſtributiones, licèt enim haberi debeat pro præſente, non tamen pro intereſſente, vt dicit ibi Gloſ. in v. exceptis. Hoc multò magis verum attenta diſpoſitione Statuti Bertrandi, quæ in pluribus obſtat conuentioni Capituli, vt deducūt informantes pro beneficiatis, Nec eſt neceſ-
5 ſarium ingredi materiā adminiſtrationis, quia † vbi etiā adminiſtratio huius burſæ ſpectaret ad Capitulū, tamen id eſſet intelligendum quoad vſū deſtinatum, & non aliter, l. 1. & 2. §. quoad frumentaria, ff. de admin. rer. ad ciuit. pertin. cle. 2. vbi Gloſ. in v. non ad alium, & DD. de religioſ. dom. Fuit in his terminis dictum in Valen. emolumentorū, 15. Maij 1598. coram Orano; Et fuit ſępiùs reſolutum non poſſe Capitulum aliquid ſtatuere, quod deuiet à diſpoſitione Statuti Bertrandi.

ADNOTATIO.

a Quòd † Capitulum non poſsit habilitare abſentem ad percipiendum diſtributiones, videndus eſt latè Garz. de benef. p. 3. c. 2. n. 402. & ſeq. & n. 417. āpliat hoc procedere, non obſtāte conſuetudine in contrarium, quā dicit eſſe corruptelam, & n. 423. & ſeq. refert plures declarationes S. Cōgregationis, & n. 427 dicit, quòd nec etiam per viam donationis, ſeu dimiſsionis talis habilitatio, ſeu cōceſsio ſubſtinetur, & benè Rot. Dec. 61. n. 3. p. 1. in recen. vbi tamen admittitur, quòd poſtquam diſtributiones ſunt quæſitæ, poſsūt illi, quibus accreuerūt eas remittere, ideſt conſentire, ne abſens portionē ſuam perdat, & hoc idem firmauit Rot. coram Sanctiſs infra Dec. 182 6

b Diſtributiones † non, niſi intereſsētibus, dātur, prout vltra iuris communis diſpoſitionē diſponit Concilium Trident. ſeſ. 24. c. 12. §. diſtributiones, Seraph. Dec. 1131. n. 1. & Dec. 1140 7

Et licèt † quando concurrit legitima cauſa abſentiæ, debeātur etiam non intereſſentibus, tamen id eſt verum, quādo vltra cauſam, cōcurrit etiam Epiſcopi licentia, Rot. poſt plures relatos De. 608. ſub n. 1. p. 1 in rec. & latè fuit dictum in Aſten. fructuum 10. Ianuar. 1614. coram R.P.D. Manzanedo, vbi vlterius fuit dictum duiuſmodi licentiam debere eſſe expreſſam, & non ſufficere tacitū conſenſum, ad quod conferunt tradita per Gonz. ſuper reg. 8. Gloſ. 47. nu. 51 Hæc tamen licentia Ordinarij non requiritur, quādo quis facto Capituli eſt impeditus reſidere, hoc enim caſu debētur diſtributiones, etiā ſi non cōcurrat alia licentia Epiſcopi, ne Capitulum ex impedimento per ipſum indebitè præſtito lucrum capiat, ita fuit dictum in Salamantina Fructuum 2. Iun. 1617 coram R.P.D. Remboldo. 8

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 20. Februarij 1604.

ARGVMENTVM.

Berleda, an ſit menſuranda, & an veniat in numero Tornaturarū vēditarū, & Ripa fluminis, quæ dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Dictio* (iuxta) *deſignat confines.*

2 *In venditione includitur quicquid eſt intra confines.*

3 *In menſura venit totum illud, quod venit in venditione.*

4 *Ripa non eſt menſuranda, quando tacitè accedit venditioni, ſecus quando conſtat expreſsè eſſe incluſam in venditione, & n.14*

5 *Berleda, quando eſt notabilis amplitudinis, & eſt fructifera, eſt menſuranda.*

6 *Menſurari ęquè debet terrenum malum, ſicut bonum, in contractu venditionis.*

7 *Berleda ſtante amplitudine, & vtilitate non poteſt dici ripa, ſed potius ager quidam ab ipſa diuiſus.*

8 *Ripa dicuntur illi limites, quibus naturalis curſus fluminis continetur.*

9 *Berlada non poteſt appellari Ripa, quamuis aliquando ob ingentes pluuias flumen excreſcens illam inundet pro parte, & forſan in totum.*

10 *Alueus dicitur venter fluminis ſecundùm naturalem, & conſuetum curſum.*

11 *Inundatio dicitur, quando aqua naturalem curſum egreditur.*

12 *Inundatio ſpeciem fundi non mutat.*

13 *In alueo plantationes fieri, nec in eo aliquid immitti poteſt.*

DECI-

DECISIO CLV.

CVm dubitaſſem an Berleda debuiſſet menſurari,&
eſſet computanda in numero Tornaturarũ in in-
ſtrumento vẽditionis expreſſarum;fuit vnanimi DD.
ſuffragio cõcluſum affirmatiuè,quia venditio deſignat
1 flumen pro confine,† vt denotat illa dictio,*(iuxta)* Old.
conſilio 49.numero 14.Alex.qui in puncto loquitur,&
2 decidit caſum iſtum conſil.120.numero 6.libro 2.† Vn-
de Berleda,quæ eſt citra flumen,in venditione includi-
tur,l.Aede ſacra,§.fi.ff.de contrah.empt.l.ſi fines, C.de
3 euict.† & ſi in venditione venit, vtique & in menſura,
Bal.in l.Riparum, num.2.ff.de rerum diuiſ.Ang.Aret.
in §.Riparum,numer.2.Inſt. eodem tit.Nec vim argu-
4 menti tollit,† quòd Ripę venditioni accedunt,& tamẽ
a non ſunt menſurandæ,ᵃBar.in trac.Tyberiadis.§.agro,
numero 4.cum alijs ex aduerſo allegatis, quia hoc eſt,
quando tacitè accedunt,Rim.ſen.conſilio 444.ſub nu-
22.ſecus quando apparet Ripam in inſtrumento ven-
ditionis incluſam,Alex.d.conſilio,numero 5.in fine,&
numero ſeq.poſt Bal.in rubr.C.de cõtrah empt.Fab.de
Monte de empt.& vend.quæſtione 6.ſub numero 15.&
ſatis dicitur incluſa,dato flumine pro termino,vt con-
cludit Alex.ibi.Hoc cõſonat,non ſolũ qualitati rei;ſed
etiã menti contrahentiũ, quia computata iſta Berleda
numerus Tornaturarum expreſſus correſpõdet,aut in
modico diſcrepat,ſi autem non cõputatur deficit nota-
5 biliter.† Accedit,quòd eſt notabilis amplitudinis nõ ſi-
ne fructu herbarum,& arborum,ita vt veriſimile nõ ſit
quòd venditor voluerit illã gratis dimittere,nec æquũ,
quòd emptor nullo expoſito pretio prætendat eam lu-
crari,Iaſ.in l.quo minus ſub numero 76.Rip. num. 75.
ff.de flumin.Fab.de Monte in loco allegato.Et licèt nõ
6 ſit ita fructifera,vt aliud terrenum prædij venditi,† ta-
men ita debet menſurari terrenum malum,ſicut bonũ,
Bal.in l.ſicut periculum,num.4.C. de act. empt. Alex.
d.conſilio numero 11. Nec poſſumus dicere eã fuiſſe à
venditore reſeruatam, tum quia ſi hæc fuiſſet intentio
expreſſè eã reſeruaſſet,tum quia eſt inueriſimile ex par
te vtriuſque contrahentis,venditoris enim nõ intereat
hanc ſolam partem ſeparatam reſeruare , nec emptor
paſſus fuiſſet venditorem illam retinere in medio ſui
Prædij,& probauit exitus,quia poſt venditionem Sab-
batinus ad eam non acceſſit, nec illa in aliquo eſt vſus;
Nec potuit Malchiauellus, qui,vt dicunt teſtes,in hoc
prædio erat multùm verſatus,circa hanc Berledam ali-
7 quam ignorantiam prætendere.† Stãte etiam amplitu-
dine,& vtilitate Berledæ,vt dictum eſt,non poteſt dici
Ripa,ſed potius ager quidã ab ipſa diuiſus,Bal. in rub.
ff.de rerum diuiſione,numer.25.Alex.d.conſilio nume-
ro 3.verſ.hoc eſt magis,Iaſ.in d.l.quominus nume. 70.
ad fin.Cepoll.de Ripa capite 36. colum. 2. v.ſed dubi-
tari poteſt.Nec etiam poteſt nominari Ripa.quia vt in
planta cernitur,& ex depoſitione teſtiũ colligitur, ali-
8 quantum à flumine diſtat,† & Ripæ dicuntur illi limi-
tes,quibus naturalis curſus fluminis cõtinetur,l.1.§.Ri
9 pa,ff.de flumin. † Et quamuis aliquando ob ingentes
pluuias flumen excreſcens illam inundet pro parte , &
forſan in totum aquis repleat,nõ ob id Ripa appellari
poteſt,gloſſa,& Angelus in d.§.Ripa, Soc. conſilio 79.
ante finem verſu & ad iura in contrarium li. 3.Ripa in
d.l.quominus ſub numero 2.Minus etiam applicantur,
10 quæ de alueo dicũtur,† quia alueus dicitur venter flu-
minis ſecundùm naturalem,& cõ ſuetum curſum,Bart.
in tract.de alueo,circa princ.in verbo naturali, & in v.
11 alueo.Rip.in d.l.quominus ſub numero 2.† Et quando
dictum curſum naturalem egreditur , dicitur inunda-
tio,Bar.& Rip.in dict.locis,quæ inundatio ſpeciẽ fun-
12 di non † mutat , Bar.in dict.tract.in princip.verſ.aliud
eſt,& nullus dixerit alueum locum,† in quo ſunt plan- 13
tationes,quia huiuſmodi plãtationes in alueo fieri,nõ
aliquid in eo immitti poteſt, Bal.conſilio 473.poſt nu-
merum 5.libro 4. Ad illud quòd dicitur fuiſſe vẽditam
poſſeſſionẽ terræ aratiuæ,arboratæ,vitatæ,& pratiuę
reſpondet in ſpecie Alex.d.conſilio 120.nu.8.verſ.non
obſtat,& num.ſeq.Alia benè tolluntur per informantes
pro Sabbatino.

ADNOTATIO.

a Hæc deciſio fuit cõfirmata coram R.P. D. Coccino
Decano 1608.
b Ripa† an,& quando veniat in venditione eſt viden- 14
dus Surd.conſ.376.per tot.

BONONIEN. CENSVS.

Veneris 16.Feb.1604.

ARGVMENTVM.

Si procedit conuentio de transferendo cenſum de vno
corpore ad aliud,præſumitur ſacta dicta translatio,
& nõ præſumitur reuera nouus cenſus creatus, licet
Notarius atteſtetur de interuentu actualis numera-
tionis pecuniæ,quia hoc cenſetur factum ſolùm pro
forma ipſius extinctionis,non quod reuera interue-
nerit pecunia.

SVMMARIVM.

1 *Innocentiana ſanat terminos nulliter,& malè tentos, & an
& quando locum habeat,& nu. 11.*
2 *Sufficit quod à die Commiſſionis tot dies effluxerint , quot
requiruntur pro eorum ſeruatione, & nu.10.*
3 *Cenſus extinctio requirit actum retroſimilem,ſcilicet,actua-
lem numerationem pecuniæ & nu.12.*
4 *Extinctio cenſus cenſetur ſecuta in vim conuentionis præce-
dentis,de qua apparet.*
5 *Receſſum non cenſetur ab eo,quòd fuit conuentum , præſer-
tim nulla extante cauſa mutationis.*
6 *Mutatio voluntatis non præſumitur , etiam ſi longum inter-
uallum temporis interceſſerit.*
7 *Incontinenti cenſetur actus factus quando interceſſit ſolum
interuallum vnius diei.*
8 *Intereſſe in materia cenſus eſt clarum, ſcilicet, fructus , qui
fuiſſent percepti , ſi mora in creando cenſus non interceſſiſ-
ſet.*
9 *Sub intereſſe nomine veniunt fructus, & num.13.*
*Sortem principalem recipiens ſibi non præiudicat in fructibus
recompenſationis,& nu.14.*

DECISIO CLVI.

DOmini vnanimiter cenſuerunt ſententiam Aud.
Cam.eſſe confirmandam,non obſtantibus contra
eam adductis,tam ex capite nullitatis, quàm ex capite
iniuſtitiæ. Nullitas enim , quæ deducitur ex eo,quòd
ſit lata pendente termino ad articulandum,tollitur per
Innocentianam,† quæ ſanat terminos nulliter, & malè 1
tentos, & † ſufficit , quod à die commiſſionis tot dies 2
effluxerint , quot requiruntur pro eorum ſeruatione.
ᵃ Alia nullitas, cui nititur Comes Riccardus, vti con- a
demnatus ad translationem iuxta formam chirogra-
phariæ promiſſionis, quæ non ab ipſo,ſed à Marchio-
ne Vgone emanauit,nõ placuit, quia Marchio promi-
ſit pro d.Comite,& eius ratificatio colligitur ex reſpõ-
ſionibus eiuſdem ad poſitiones Co.Iacobi. De Iuſtitia
etiam ſentẽtiæ liquet; quia extinctio cẽſus debebat fie-
ri,cùm aliàs emptor non emiſſet prædium, & ſi nouus
cẽſus erat creãdus,debuit prius vetus extingui,vnde cũ
cẽſus fuiſſet extinctus, iuſta fuit cõdemnatio ad trãſla-

Digitized by Google

tionem cēſus, vel reſtitutionem lib. 4. mil. pretij d. cen-
ſus. Non obſtat atteſtatio Notarij ſuper numeratione
cēſus; & numeratio ipſa, quia hoc fuit factū pro forma
3 ipſius extenſionis cenſus, † quæ requirit actum priori
b ſimilem, videlicèt retrouenditionem, ᵇvt fuit dictum in
Romana cenſus apothecarum 28. Iunij 1574. coram
Illuſtriſs. Card. Lancell. & in Romana cenſus 3. Iulij
1589. coram Bubalo, & ſæpius in alijs. Et quòd nō fue-
rit verè numerata pecunia adeſt confeſſio partis, quæ
4 iuuatur ex promiſſione, † & conuentione procedēti, in
cuius executionem cenſetur ſecuta extinctio, l. 3. §. ve-
rum, ff. de manumiſ. l. qui in aliena, ff. de acq. hęr. Aym.
conſ. 91. n. 9. Alc. reg. 2. præſ. 23. & ſeq. cum alijs traditis
in Rom. Pecuniaria de Buffalinis coram Robuſterio
7. Nou. 1572. præſertim, vt in d. deciſ. dicitur, ſtāte bre-
5 uitate temporis, & actuum vicinitate. † Non etiam eſt
veriſimile, quòd cùm partes egerint de tranſlatione,
voluerint ab ipſa conuētione recedere, l. eum qui, ff. de
prob. l. cùm hic ſtatus in princ. ff. de donat. inter vir. &
vxor. Alex. conſ. 133. n. 3. li. 1. Alc. reg. 2. pręſ. 16. n. 1. pręſertim nulla [illegible] mutationis, Nat. conſ. 196. n.
4 in fi. Nec refert, quòd eadē die non fuerint facta apo-
6 cha, & inſtrumentum, † quia voluntas eadem durare
præſumitur, etiam ſi lōgum interuallum interceſſerit,
l. ſancimus, vbi Iaſ. n. 6. C. de teſt. Dec. in l. pacta nouiſſi-
ma, n. 10. C. de pact. Pariſ. conſ. 67. n. 25. l. 3. Alc. vbi ſup.
7 ſub n. 1. v. quod amplia. † Imò cùm inſtrumētum fuerit
factum ſequenti die, non ex interuallo, incontinenti fa-
ctum dicitur, Gram. dec. 76. n. 5. in fi. facit in fortiorib.
terminis, Aym. conſ. 156. n. 13. Adminiculātur d. teſtiū,
qui celebrationi inſtrumenti interuenerunt. Iuſtè etiā
fuerunt condemnati à die interpellationis ad damna,
& intereſſe propter moram in non conſtituendo nouū
8 cenſū, † quod intereſſe eſt clarū, videlicèt fructus quos
percepiſſet, ſi mora nō interceſſiſſet, & cēſus fuiſſet cō-
9 ſtitutus, † & ſub nomine intereſſe veniunt fructus, ᶜBal.
c in l. ſi quid pars, n. 3. C. de ſeruit. & aq. Nat. cōſ. 536. n. 7.

ADNOTATIO.

10 a Seraph. dec. 515. n. 1. & 2. † Rota deciſ. 743. n. 4. p. 2.
in rec. Fuit dictum in Ripina Parochialis 6. Aprilis
1609. coram R. P. D. Ortembergo.
11 Innocentiana autem non ſuffragatur, † quādo termini
nullo modo fuerūt tēti, Rot. dec. 6. n. 3. inter impreſ.
penes Paciſcum de Saluiano interd. iuxta nouam
impreſſ. Verall. dec. 149. n. 7. p. 3. Item nec Innocen-
tiana ſuffragatur, quando tantum tēporis interual-
lum non interceſſit, vt termini non potuerint ſerua-
ri, vt fuit dictum in dicta Ripana Parochialis, & in
Compoſtellana Parochialis coram b. m. Orano im-
preſſ. penes Marcheſ. de commiſſ. to. 1. fol. 427. item
Innocentiana non habet locum, niſi in Rota, Rota
dec. 65. n. 3. p. 4. in nouiſſimis, & dec. 6. inter impreſſ.
penes d. Pacit. de Saluian. Interd. & fuit dictum in
Reatina 27. Iunij 1617. coram R. P. D. Caualerio.
12 b Serap. dec. 496. n. 1. † Rot. dec. 56. n. 1. & 2. p. 1. in rec.
fuit dictum in Romana cenſus 20. Febr. 1612. coram
R. P. D. Pamphilio, & quòd requiratur in extinctio-
ne Cenſus retrouenditio, infinitas deciſiones ad hoc
propoſitum cumulat Moder. Peruſ. Cinc. de Cenſ. p.
3. c. 1. q. 3. art. 1. n. 14.
13 c Sub † obligatione ad intereſſe veniunt etiam fructus,
Gabr. conſ. 57. n. 3. li. 1. Menoch. conſ. 110. n. 55. li. 2.
Surd. conſ. 298. n. 28. & 29. Hond. conſ. 30. n. 29. in fi.
li. 1. fuit dictum in Britonorien. Saluiani 17. Decem.
1618. coram R. P. D. Pirouano, vbi reſpondetur ad
Couar. Var. c. 4. n. 2. v. primo deducitur, & fuit etiam
dictum in Rom. Pecuniaria 2. Aprilis 1618. coram
R. P. D. Caualerio, vbi propterea dicitur, quòd poſ-
ſunt fructus peti ſeparatim à ſorte principali quod
idem etiam latè fuit dictum in Romana pecuniaria
25. Octobris 1621. coram R. P. D. Coccino Decano.
Et hæc deciſio eſt valdè magiſtralis, quia diſcutit il-
lam concluſionem, an recipiens † ſimpliciter ſortē 14
principalem abſq; perſeueratione aliqua, poſſit ſe-
paratim etiam petere fructus recompenſatiuos de-
bitos ex æquitate, l. curabit, & reſoluit poſſe petere
reprobatis DD. contrarium tenentibus, & hæc eſt
deciſio in illa cauſa, quam in annot. ad dec. 93. dixi
pendere in Rota, & nunquam fuiſſe reſolutā, & poſt
ibi impreſſa edita fuit; circa quod eſt videndum,
quod dixi in d. annot. 39. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA CENSVS.

Lunæ 23. Febr. 1604.

ARGVMENTVM.

Cenſus acquiſitus pro perſona nominanda interim re-
ſidet penes acquirentem, & ſecuta nominatione tranſ-
fertur dominium in perſonam nominatam. Cenſus eſt
contractus diuiduus. Simulatio non præſumitur, niſi
probetur, & cum ſua cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Iuramentum calumniæ ſufficit, quòd ſemel fuerit præſtitum ad inſtantiam vnius ex conuentis, & hoc ſufficit etiam reſpectu alterius.*
2 *Iuramētum calumniæ non præſtatur, niſi fuerit petitum, & n. 23. vbi etiam dicitur quòd debet repeti petitio in quolibet actu.*
3 *Numeratio pecuniæ, ſi interueniat in contractu cenſus ſatisfit Bullæ, licet pecunia ſit aliena.*
4 *Acquirere ſibi quis poteſt ex pecunia aliena.*
5 *Acquirere quis poteſt alteri ex pecunia propria.*
6 *Numeratio probatur ex atteſtatione Notarij atteſtantis de numeratione coram ipſo & teſtibus facta.*
7 *Emptione facta pro perſona nominanda, ſtatim ſecuta nominatione, eſt tranſlatum dominium in nominatū, & n. 24.*
Et creditores nominantis non acquirunt aliquam hypothecam ſuper re taliter empta, & n. 25.
8 *Confeſſio, & declaratio non afficit tertium.*
9 *Cedentis confeſſio poſt ceſſionem non præiudicat ceſſionario.*
10 *Venditoris confeſſio per venditionem non nocet emptori.*
11 *Nominatione non facta per emptorem, qui emit pro perſona nominanda, ius remanet penes ipſum emptorem.*
12 *In claris non eſt locus coniecturis.*
13 *Inſtrumentum facit rem certam, & manifeſtam.*
14 *Contra inſtrumentum non admittitur probatio præſumptiua.*
15 *Contra inſtrumentum requiruntur plenæ, apertiſſimæ, & concludentes probationes.*
16 *Emptores plures cenſus ſi ſint, cenſetur quilibet pro rata emiſſe, & tot cenſentur cenſus, quot perſonæ.*
17 *Contractus dicitur diuiduus, quando tantam vtilitatem offert pars in partem quantam totum in toto, & n. 16.*
18 *Fideiuſſoris obligatio eſt diuiſibilis, & tenet in ea parte, in qua valida eſt obligatio principalis.*
19 *Simul. contract. excluditur, vbi conſtat de veritate actus.*
20 *Simulatio non præſumitur in publico inſtrumento.*
21 *Simulationis cauſa probari debet, & n. 17. vbi vide plura, & an & quando id procedat.*
22 *Nouatio contractus celebrati pro perſona nominanda non poteſt fieri inuito nominato nec abſque illius conſenſu, poſtquam ſequuta eſt nominatio.*

DECISIO CLVII.

FAbius, & Virginius Vrſini die vltima Iunij 1591.
locarunt Philippo Rauennæ Tenutas, quas habe-
bant in agro Nomentano pro pretio affictus, & pactis
prout in inſtrumento deſuper celebrato, & inter alia
quòd

quòd deberent capi ad cenſum ſcut.32.mil.ex quorum
18.mil.redimeretur tenuta Turris Lupari,ex alijs 14.
mil.extinguerẽtur tot debita locatorum:Die 13.Febr.
eiuſdẽ anni prædicti locatores impoſuerunt ſuper nõ-
nullis bonis in territorio Nomenti annuum cenſum
ſcut.2240. quem vendiderunt pro pretio ſcut. 32. mil.
Rauennę conductori ementi pro perſona,ſeu perſonis
per ipſum in pede inſtrumenti nominandis, & de eorũ
pecunijs. Huic impoſitioni cenſus acceſſit Illuſtr. D.
Lotharius de Comitibus,& alij plures:Die 18.Aprilis
eiuſd. anni Rauenna in calce inſtrumenti cenſus pro
ſcutis 700.annuis ex pretio ſcutorum 10.mil. nomina-
uit D.Hieronymũ ab Eccleſia cum declaratione,quòd
pro dicta rata emerat d. cenſum ex proprijs d. Hiero-
nymi pecunijs;De menſe Septemb.& de eod.anno pro
ſcut.560.annuis ex pretio ſcut.8.mil. nominauit D.Ia-
cobum Marerium,à quo confeſſus fuit ſe reimburſatũ
de dictis ſcut.8.mil.Egerunt D.Hieronymus ab Eccle-
ſia, & D.Iſabella Priorata relicta Iacobi Marerij reſ-
pectiuè pro cenſibus decurſis,& non ſolutis corã Aud.
Cam.contra D.Lotharium,& confideiuſſores,& obti-
nuerunt relaxari mandatum executiuum in vim obli-
gationis Cameralis, à quo cùm fuiſſet appellatum, &
cauſa inRota mihi commiſſa cum clauſula(*ſi quid exe-
quendum*)dubitaui an mandatum ſit exequendum,& li-
cèt ad euadendam executionem d.mandati plura op-
ponerentur tàm reſpectu validitatis,quam reſpectu iu-
ſtitiæ d.mandati,illis tamen non obſtantibus Domini
reſoluerunt mandatum eſſe exequendum. Nullitates
enim obiectæ ex facto tolluntur,nam defectus mãdati
1 ceſſat ex fide,quæ datur:† Iuramentum calumniæ pro
parte D.Hieronymi fuit præſtitum inſtante alio fide-
iuſſore, cuius præſtatio ſufficere debet,reſpectu etiam
2 D.Lotharij, † præſertim cùm ab ipſo, vel perſona ab
eo mandatum habente non fuerit oppoſitum, & peti-
a tum iurari.a Non obſtant latiùs deducta ad eruendam
iniuſtitiam mandati,& primò dum dicitur, quòd verè
non fuerunt numeratæ pecuniæ perſonarum nominã-
darum,vtpote quæ poſtea ad manus Rauennæ perue-
3 nerunt, †.& quando vera pecuniæ numeratio non in-
teruenit,cenſus eſt nullus ex diſpoſitione Bullæ Pij V.
Hæc obiectio viſa eſt ſatis leuis,quia verè pecunia fuit
numerata venditoribus cẽſus,quòd ſufficit Bullæ,quæ
4 non curat,cuius ſit pecunia numerata,& ſicut† de iure
poteſt quis emere,& ſibi acquirere ex pecunia aliena,
l.1.& l.multum,& l fin.C.ſi quis ſibi vel alteri. Bar. in
l.& ſi inſtr.C.de fid.inſtr.& iur.haſt.fiſc.li.10.Bal.conſ.
5 67.n.1.lib.5.†ita etiam poteſt quis ex pecunia propria
pro alio emere,l.mancipia,ibi Bal. & alij c.ſi quis ſibi
vel alteri. Ad illud, quod dicitur non fuiſſe integrum
pretium ſolutum,ſed tantum ſcut.18.mil.& propterea
non ſolùm reſpectu 14.mil.non ſolutorum cenſum nõ
ſubſiſtere, ſed etiam quoad reſiduum ſcut.18.mil. eua-
nuiſſe propter indiuiduitatem contractus, & formæ,
quæ in integralitate ſolutionis pretij conſiſtit, vt in
Bulla Pij V.fuit dupliciter reſponſum; Primò nõ pro-
bari non numerationem integri pretij, imò conſtare
6 de contrario ex inſtrumento, † in quo Notarius atte-
ſtatur de numeratione facta coram ipſo,& teſtib. Bar.
in l.ſingularia, n.22. ff.ſi cert.petat. cum alijs deductis
in Bonon. cenſus 24. April. 1600. coram R.P.D. meo
Decano. Nec facit declaratio facta inter Vrſinos, &
7 Rauennam 24.Decemb. † quia cùm iam per nomina-
tionem fuiſſet translatum dominium cenſus in nomi-
natos, Anchar.conſ.127.col.1.& 2.Alex.conſ.232.n.3.
b in fi.& n.ſeq.lib.6.Surd.d.226.n.1.b confeſſio illa,& il-
8 lud inſtrumentum† ſolùm afficit Vrſinos,& Rauennã,
qui inſtrumento interfuerunt, non autem ipſos nomi-
natos, Bal.in rubr.C.de fid.inſtr.nu.6. Iaſ.in l.cùm ali-
quis,n.4.C.de iure delib. Ruyn.conſ.115.n.5.lib.5. † & 9
confeſſio cedentis poſt ceſſionem non præiudicat ceſ-
ſionario, Bar.Caſtr. & alij in l.facta, §. ſi hæres, ff.ad
Trebel.Alex.conſ.46.n.4.lib.5.Paul.de Caſt.conſ.134.
n.2.lib.1.†ſicut etiam confeſſio venditoris poſt vendi- 10
tionem non nocet emptori,Cum.conſ.155.nu.4. v.Ad
id autem;Partitæ librorum Rauennæ videntur facere
in contrarium,quia ibi reperitur deſcripta partita 32.
mil.ſcut.pro Philippo,in cuius conſpectu adnotantur
cenſus 10.mil.ſcut.pro D.Hieronymo, & aliorum 8.
mil.pro D.Marerio, & ſi nihil aliud adnotatum repe-
ritur,poteſt eſſe ex eo, quia nulla alia perſona fuit no-
minata, † & propterea cenſus ſuſtinebatur pro parte 11
non nominata in perſona ipſius Rauennę,ſeu hęredũ,
ad trad.per Bal.in l.1.in fi.ff.de pact. Alex.d.conſ.232.
n.3.4. Dec.conſ.543.n.4.Non obſtant plures coniectu-
ræ adductæ pro nõ integrali numeratione, quia vltra
quod ſigillatim reſpondetur per informantes,† in cla- 12
ris non eſt locus coniecturis,l.continuus,ff.de ver.obl.
& ſumus † in claris propter inſtrumentũ, quod facit 13
rẽ certã,& manifeſtã,Bar.in l.1.in princ.n.8.ff.de nou.
oper.nunc.Dec.cõſ.36.ſub n.2.Ruyn.conſ.128.n.1.l.4.
Pariſ.conſ.104.n.64.& ſeqq.l.1.& † probatio pręſum- 14
ptiua contra inſtrumẽtũ nõ admittitur, Dec. qui alios
allegat,conſ.36.ſub n.4.v.Nec obſtat,quòd idẽ præſu-
matur, † ſed requiruntur plenæ,apertiſſimæ,& cõclu- 15
dentes probationes,Bero.cõſ.147.ſub n.34.l.2. Secũdò
quando etiã non fuiſſent numerata ſc.14.mil. nõ pro-
ptereà pro reſiduo corrueret cenſus, quia contractus
fuit celebratus,& cẽſus emptus nomine pluriũ nomi-
nandorum ex proprijs ipſorũ nominandorũ pecunjis,
&† propterea facta nominatione, vnuſquiſq; ſuã por- 16
tionẽ eſt conſecutus pro rata pretij ſoluti, & videtur à
principio cenſus diuiſus,& actũ,vt tantũ quiſq; acqui-
reret,quantũ portio ſuæ pecuniæ caperet,& ſic tot vi-
dentur cenſus,quot perſonæ; quod etiam probatur ex
trad.per Bertr.conſ.41.l.3.in antiq. quẽ ſequuntur Ti-
raq.de retr.cõu.§.1.gl.6.n.45. Folet.de cẽſ. v.inſtrum.
gratiæ,n.43.arguendo à retrouẽditione cenſus ad vẽ-
ditionẽ: Et iſte contractus eſt diuiduus nõ ſolũ ratione
rei,ſed etiã ratione volũtatis; nam ſi quærimus de vo-
luntate Vrſinorũ, & Rauennæ, ea ſatis fuit declarata
in alleg.inſtrum.ſub die 24.Decem.1591. ſi etiã quæri-
mus de voluntate Hieronymi,& Iacobi, non eſt pari-
ter dubitandum,cu ipſi tantũ habeant, ſi cenſus ſit cõ-
ſtitutus pro ſc.18.mil.quantũ,ſi eſſet cõſtitutus pro ſc.
32.mil.†& dicitur contractus diuiduus reſpectu volũ- 17
tatis contrahentis, quando tantã vtilitatem recipit ex
parte reſpectu partis, quantã in toto reſpectu totius.
Bar.in l.qui vſumfr n.4. ad fi.v.præterea, ff.vſufr.leg.
Bal.cõſ.32.ante n.2.l.2.Aret.conſ.129.in princ.v.& eſt
ratio,Alex.conſ.143 ſub n.2.v.hoc etiã eſſe indiuiduũ
l.7.c multò magis,quãdo omiſſa proportione integra- c
liter,& æqualiter,tantã affert vtilitatẽ pars quantam
totum,vt hic. De perſona fideiuſſorũ non eſt agendũ,
quia † fideiuſſoria obligatio eſt diuiſibilis,& tenet ſẽ- 18
per in ea parte,in qua valida eſt obligatio principalis.
Io.Fab. in §. fideiuſſ.n.1. inſt.de fideiuſſ.& fideiuſſoris
magis intereſt obligationẽ pro parte tantũ valere,quã
in totum.Intereſſe enim,quod prætendit D.Lotharius
eſt extra inſtrumentũ cenſus, & nihil habet agere cũ
emptoribus cenſus,& ipſius etiam,quatenus fideiuſſor
eſt,intereſt eſſe minus obligatum quam fieri poteſt:Et
propterea ceſſant quæ dicuntur de ceſſatione cauſæ,
pro qua acceſſio eſt pura, & ſimplex, & non correſpe-
ctiua ad aliquam cauſam, & emptores cenſus non il-
lum aliter in fideiuſſorem recepiſſent. Nõ obſtãt quæ
de

Digitized by Google

19 de ſimulatione dicuntur,†quia vbi conſtat de veritate
actus excluditur præſũptio ſimulationis,Bal.in l.quæ,
20 ad fin. C. de diſtract. pig. † & in publico inſtrumento
non præſumitur,Bal.in c.illud,circa fin.de præſumpt.
Iaſ.in l.ſi poſt diuiſionem,nu.2.in fin. C.de iur. & facti
21 ignor. † Et non probatur, prout debet, cauſa ſimula-
d tionis,[d]Bar.in l.poſt contractum, ff.de donat. & conſ.
65.col.2.v.ſecundum eſt videndum, Ancha.conſ.227.
in 2.dub. Paul.de Caſtr.conſ.173.poſt nu.2.lib.2. Dec.
conſ.26.ſub nu.6. v.ſecundò reſpondetur.Ceſſat etiam
quod dicitur de nouatione, quia quicquid ſit circa pa-
cta conuenta in contractu locatiunis cum Rauenna ,
reſpectu cenſus non poteſt conſiderari aliqua nouatio,
22 †nec potuiſſet fieri ſine facto ipſorum nominatorum,
& ipſis inuitis,Specul.de Probat.§.1.ſub n.27.Ronche-
gal.in l.3.in princ.nu.13. ff.de duobus reis . Alia benè
tolluntur per informantes. Ex quibus fuit concluſum
pro executione mandati , præſertim , quia fuit actum
executiuè vigore obligationis Cameralis,quæ nõ ad-
mittit,niſi exceptiones claras,& cõcludẽter probatas.

ADNOTATIO.

23 a Iuramentũ†calumniæ ſi non fuit petitum,eius omiſ-
ſio non cauſat nullitatem,vt fuit dictum in Burgen.
reſidentiæ 30.Maij 1586.coram Platto,Rot. d.131.
n.5.penes Zacch.de oblig.Cam. Imò etiam ſi fuiſſet
petitum,& poſtea in quocumq; actu non eſſet repe-
tita petitio,cenſeretur ab ea receſſum , & proceſſus
ſuſtineretur, vt fuit dictum in Rom. Pecun. de Co-
lumna 20.Apr.1617.coram R.P.D.Dunoz.in iudi-
cialibus enim debet repeti proteſtatio in quolibet
actu, Rota poſt alios dec.688.n.3.p.1.diuerſ.
24 bSecuta†nominatione cenſetur vſq;ab initio ius quę-
ſitum perſonæ nominatę,Surd.dec.182.n. 18.& ſeq.
Mant.de tacit.lib.4.tit.22.n.9.qui dicit quòd domi-
nium,quod alias eſſet acquiſitum nominanti,ſecuta
nominatione reſoluitur,& cenſetur ab initio quęſi-
tum nominato, Rota dec.615.n.5.p.1.in rec. Quod
procedit etiam ad effectum, vt contra nominatum
executiuè agi poſſit vigore inſtrumenti vẽditionis,
perindè ac ſi eſſet in eo nominatus,Rota d.dec.615.
n.1.& ſeq.& prius etiam fuit dictum in Rom.Vineę
25 1.Iunij 1611.coram R.P.D.Marquem.† hinc etiam
eſt,quòd creditores nominantis non poſſunt vigore
eorum hypothecæ generalis prætẽdere ius aliquod
ſequuta nominatione , quia nunquàm cenſetur res
fuiſſe in bonis nominantis,Surd.dec.182.n.15. v.nec
etiam,& fuit etiam latè dictum coram eod.Sanctiſ.
in hac eadem cauſa in duabus Deciſ. de quib. infra.
26 c Rota† deciſ.709.n.4.p.1.diuerſ.fuit dictum in Rom.
Cottiuij 10.Ian.1608. coram Illuſtriſ.Card.Sacra-
to, & in Rom. Pecudum 16.Nouemb.1611. coram
R.P.D.Penia .
27 d Et†quod ſimulatio requirat cauſam,Farin.qui infi-
nitos cumulat.de falſit.q.162.n.163. Rot.Dec.5.n.4.
& Dec.241. nu.10.p.2. in rec. & vbi non adducitur
cauſa nõ ſufficiunt quæcumq;coniecturæ,Rot.dec.
307.n.11.p.1.in rec. & dec.677.ſub n.5. v.vnde ap-
plicatur concluſio,p.2.in rec.& fuit dictũ in Bonon.
de Monterentijs 2.Decem.1613.coram R.P.D.Du-
noz. vbi dicitur Rotam ſequi hanc opinionem , &
talis cauſa debet eſſe probabilis,ſufficiens,& veriſi-
milis,Mandel.conſ.9.Hond.conſ.41.n.28.li.2.Rot.
dec.413.n.1.p.2.in rec. fuit dictum in Rom.Pecun.
18.Maij 1615. coram R.P.D.Pamphil. Sufficit ta-
men quod cauſa ſit à partibus opinata,quamuis non
ſit vera , cùm ſimulatio pendeat ab animo , & opi-
nione contrahentium,Rota dec.140.nu.4. impreſſ.
penes Farin.poſt 1.lib.Conſil. & dec.21.ſub n.1. in-
ter impr.penes eundem Farin.poſt 2.lib.Conſil.No-
tandum tamen eſt, quòd non debet afferri cauſa ta-
lis , quæ ſi vera eſſet potius ſuaderet , quòd contra-
ctus fieri debuerit verè, non autem fictè , ita dixit
Rota in Bonon. Bonorum de Monterentijs 27. Iu-
nij 1611.coram b.m.Penia,& in Rom.Fideiuſs. 17.
Martij 1617. coram b.m.Andrea.

Prædicta procedunt ſolùm quando agitur de proban-
da ſimulatione ex præſumptionibus,& coniecturis,
ſecus autem quando clarè cõſtaret de ſimulatione ,
tunc enim non requiritur alia cauſa ad probandam
ſimulationem;Addentes ad Magon. Dec.Lucen.25.
ſub litera A, Grat.Diſcept.foren. c.600.n.19.prout
nec etiam eſt neceſſaria probatio cauſa ſimulatio-
nis,niſi quando verſamur in ſimulatione,in qua ve-
rè nihil agitur , ſed contrahentes fictè contrahunt ,
ſecus eſt,quando ſub figura vnius contractus volunt
facere alium contractum,puta pignoris, tunc enim
cauſa eſt euidens,ſcilicet,vſurarũ fraus, & ideò alia
cauſa non eſt probanda,Farin.de falſit. q.162.n.139.

Oliuerius Beltramiaus.

TOLENTINATEN. LEGATI.

Lunæ 8. Martij , 1604.

ARGVMENTVM.

Tranſactio reſtringitur ad cauſam expreſſam , & ad id ,
quod eſt in lite,non obſtantibus verbis generalibus.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactia ſuper certo iure non comprehendit aliud ius di-
aerſum .*
2 *Præfatia declarat mentem, & intentionem contrahentium.*
3 *Tranſactio cenſetur facta ſuper eo quòd eſt in lite.*
4 *Tranſactionis verba generalia ſemper reſtringuntur ad cau-
ſam in tranſactione expreſſam,& ad illud,ſuper quo erat lis,
& n.6.*
*Limita niſi verba eſſent adeò generalia, vt ſalua ratione recti
ſermonis,talem reſtrictionem non pateretur,& n.7.*
5 *Exceptia,& reſeruatia non ampliant diſpoſitionẽ ad ea, quæ
aliàs de ſui natura non comprehenderentur,vide etiã ſub n.8.
vbi in contrarium referuntur DD. & conciliantur opiniones.*

DECISIO CLVIII.

FVit reſolutum tranſactionem non obſtare Lauræ ,
quia facta fuit ſuper hæreditate Felicis,†& propte- 1
rea nõ complectitur ius,quod habebat Laura in bonis
Alexandri eius viri pro reſtitut. legati ſibi à Lucretia
matre relicti,& per Alexãdrum exacti, l.ſi de certa,C.
de tranſact.l.ſi cum dies,§.plenum,ff.arbitr.quòd autẽ
trãſactio ſit facta ſuper hęreditate,colligitur†ex præ- 2
fatione ipſius,ex qua mens, & intentio contrahẽtium
detegitur,l.1.in prin.vbi Bar.ff.ad Maced.l.fi.vbi idem
Bar.ff.de hær.inſt.Corn.qui de tranſact.loquitur conſ.
267. n.5.l.4. Accedit quòd ſuper hæreditate erat lis,† 3
& tranſactio cenſetur facta ſuper eo,quod eſt in lite,l.
1.ff.de tranſact.l.2.C.eod.tit. Imol.in l.de pupillo, §.ſi
plurib.ante fi ff.de nou.oper.nunc.Corn.conſ.144.ſub
n.11.v.& licèt Bar.li.3.& in tranſact.expreſsè legitur,
quòd cedit iura ſibi,tanquam hæredi cõpetentia.Non
obſtant verba generalia põderata per informãtes pro
pariſanis,†quia reſtringuntur ad cauſã in tranſact.ex- 4
preſſam,a Gabr.qui alios cumulat de reg.iur: concl.4. a
nu.21.& ad illud,ſuper quo erat lis,l.emptor.§.huius,
vbi Bar.& alij,ff.de pact.Iaſ.in d.l.ſi de certa,n.4.& ſub
n.5.Bert.cõſ.17.n.1.l.1.Corn.d.conſ.267.ſub n.5.Nat.
cõſ.146.n.13.Nõ obſtat,quòd in ceſſione facta in trã-
ſact.Laura excipiat ius ſuæ dotis,†quia id fuit factum 5
pro maiori cautione ipſius Laurę,& nõ ampliat ceſſio-
nẽ,vt cõprehẽdat credita alia ipſius Laurę,quæ de ſui
na-

Digitized by Google

natura non comprehenderet, l.generalis, §.vxori, ff.de
vſuf.leg.Soc.conſ.47 n.4.li.1.Dec.in l.1.n.21.ff.de reg.
iur.Ruyn.conſ.18.n.18.li.Mil.in ver.exceptio, fuit latè
deductum in vna Ferrarienſ.Societatis, 28.Iunij 1599.
b coram R.P.D.meo Millino.b

ANNOTATIO.

6 a Et † quòd tranſactio reſtringatur ad illud, ſuper quo e-
rat lis, Hond.conſ.6.n.35.li.1.Mantic.Dec.245.n.13.
vbi dicitur non obſtare quibuſcumque verbis tranſa-
ctio ſit concepta, Rota Dec.29.n.4.p.1.in recent.fuit
latè dictum in Romana domus 16. Decembris 1613.
coram R.P.D.Coccino Decano.

7 Si † tamen verba eſſent adeò generalia, & prægnantia,
vt ſalua ratione recti ſermonis, non poſſent reſtringi,
tunc omnia comprehenderet, & quoad ea, ſuper qui-
bus adeſt lis, ſuſtinetur in vim tranſactionis, quoad a-
lia verò, ſuper quibus non adeſt lis, ſuſtinetur in vim
pacti, & conuentionis, Alex.conſ.11.n.7.lib.3.Hond.
conſ.49.n.34.& 35.li.1.Surd.Dec.17.ſub n.4.Seraph.
Dec.737.fuit dictum in Romana domorum 15.Mar-
tij 1616.coram R.P.D.Vbaldo, & in Dec.386.n.7.co-
ram Sanctiſſ.de qua infra, ſæpè enim fit, vt occaſione
tranſactionis ſuper re dubia deueniatur ad generalem
quietantiam reſpectu omnium, etiam ſuper certis,
Surd conſ.267.n.14.& 15

8 b Et † quod exceptio non operetur, quòd comprehēdan-
tur ea in diſpoſitione, quæ alias non comprehenderē-
tur, Gabr.de Stat.concl.11.n.5.Surd.Dec.124.num.2,
verſ non contradicit, Rota Dec.110.nu.3.p.2.in rec.
ſed hæc concluſio non caret contradictoribus, qui te-
nent exceptionem ampliare regulam, etiam ad caſus
qui alias in diſpoſitione non comprehēderentur, Me-
noch.conſ.87.nu.38.& conſ.312.nu.6.Gabr.conſ.85,
n.4.li.1.latè Tiraquel.de retract.lignag.ad finē n.95.
Surd.Dec.185.n.8.& hæc opinio videtur verior, quā-
do alias reſultaret, quòd exceptio eſſet inutiliter, &
ſuperfluè appoſita, & contraria opinio procedit, quā-
do hoc abſurdum nō ſequeretur, prout benè declarat.
Tiraquel.loco præallegato, & optimè Surd.conſ.571
n.58.in fine, & 59.

Oliuerius Beltraminus.

MONASTERIEN. CAPPELLÆ.

Merc. 10. Martij 1604.

ARGVMENTVM.

Priuatę ſcripturæ non ſtatur in fauorem ſcribentis: Vnio
non effectuatur per reſignationem factam in fauorem,
ſed ſolùm per reſignationem liberam non obſtantibus
quibuſuis clauſulis prægnantibus.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum non probat poſſeſſionem, quando poſſeſſio eſt plena.*
2 *Libri Collegij non probant in fauorem Collegij.*
3 *Scripturæ propriæ nemo eſt tam priuilegiatus, vt ad ſui fauorem ſtetur.*
4 *Confirmatio non extendit diſpoſitionē ad caſum, qui aliàs non comprehenderetur.*
5 *Clauſula*(per ceſſum, vel deceſſum)*intelligitur de ſimplici ceſſione, non de ea, quæ fit ad fauorem certę perſonę, & non endit reſignationem ad fauorem, & nu.8.*
Et tantò magis, quādo adſunt ſolitę clauſulę ſuſpenſiuę vnionum, quę paſſim ſolent apponi in reſignationibus ad fauorem, de quo latè ſub n.9.
6 *Reſignatio non affert pręiudicium conſiderabile vnioni, eodem n.9*
Reſignatio conditionalis, niſi acquiratur ius reſignatario, non abdicat ius à reſignante, nec inducit vocationem.
7 *Derogatoriæ clauſulæ non aggrediuntur limites principalis diſpoſitionis ſed vti acceſſorię regulantur ab ipſa diſpoſitione principali.*
10 *Declarant tamen diſpoſitionem.*

DECISIO CLIX.

POſſeſſio Io.ex reſignatione Vualterij fuit ſatis fir-
mata in Deciſione, in qua fuit etiā dictū prætenſam
Poſſeſſionē anteriorē Collegij non probari per inſtru-
mentum, † cum de tempore inſtrumenti poſſeſſio eſſet 1
plena, & penes Vulterium reſignantē. Nō obſtāt actus
poſſeſſorij, qui hodie dātur, † partitæ enim Diarij Col- 2
legij productæ eos non probant, l.exemplo & l.rationi
C.de probat.l.inter chartulas.C.de cōuen.fiſci debit.li.
10.† nemo in hoc priuilegiatus exiſtit, vt propriæ ſcri- 3
pturæ ad ſui fauorem ſtetur, Purpur.in l.admonendi, n.
191, ff.de iur.iur. Vltra quod ex ipſiſmet ſcripturis appa-
ret Ioannem huiuſmodi actibus nō acquieuiſſe, & ſem-
per cōtendiſſe pro continuatione ſuæ poſſeſſionis. Nō
obſtat vnio, quia fuit in gratia Io.ſuſpenſa, & ſicut ipſa
vnio non afficit Io.nec etiam afficit Breue Sanctiſſimi,
quod poſt gratiā Io.ſuperuenit, † quia cùm ſit mera cō- 4
firmatio vnionis, vnionem non extendit, nec facit, vt
cōprehendat caſū, quē nō comprehenderet, ſi Breue nō
emanaſſet, l.Aurelius, §.teſtam.ff.de lib.leg.Bal.in l.ad-
uerſus.in fi.C.ſi aduerſ.rem, iud.Alex.conſ.123.n.20.li.
4.Dec.in rub.de confir.vtil.vel inutil.n.3.Ruyn.conſ.
158.n.16.li.1.Præterea Breue, & vnio ipſa quāuis con-
prehendat omnē vacationem per ceſſum, & deceſſum,
† tamē intelligitur de ſimplici ceſſione, nō de ea, quę fit 5
ad fauorem certæ perſonæ, Put.Dec.353.li.1.fuit latè
deductum in Eugubina S.Stephani 17.Martij 1599.co-
ram R.P.D.meo Decano. Et quòd huiuſmodi verba nō
capiāt reſignationem in fauorem, eſt Dec.Caſſad.3.de
renunc.Put.Dec.523.lib.2.Mohed.Dec.36.de renunc.
Palcot.Dec.48., quia reſignatio eſt conditionalis, † & a
ſi nō acquiritur illi, in cuius fauorē eſt facta, beneficiū 6
non vacat, Put.d.Dec.523. & alij, & non faciunt clau-
ſulæ derogatorię ad diſpoſitiones ab informātibus pō-
deratę, † quia regulātur ab ipſa diſpoſitione principali, 7
& non egrediuntur limites vnionis, & cōfirmationis, b
Clem.1.de præb.Ant.de Butr.conſ.29.poſt princ. Dec.
conſ.195.col.3.v.ſecundò diligenter, Ruyn.conſ.137.
nu.10.lib.2.Achil.Deciſ.3.n.4.qui fil.ſint legit, & pro-
pterea operātur dictę clauſulæ in caſu ceſſionis ſimpli-
cis, non in ea, quæ ad fauorē eſt facta, ſicut ipſa vnio, vt
etiam fuit dictum in d.Eugubina, ex quibus viſum fuit
Dominis non eſſe a Deciſis recedendum.

ANNOTATIO.

a Latè † Pariſ.de reſignat.lib.1.q.4.n.29.& ſeq.& n.35. 8
& 37.& latiùs lib.6.q.5.n.17.& ſeq.& in ſpecie quòd
clauſula(*per ceſſum*)appoſita in vnione non purifice-
tur ex reſignatione facta ad fauorem, fuit latè dictū
in Gerūdeſ.Prioratus 11.Maij 1615.coram R.P.D.
Veroſpio, & in Eugubina Beneficij 15.Martij 1599
corā Cardinali Pāphilio, in qua fuit reuocata Deci-
ſio cōtraria in eadem cauſa coram eodem, vbi fuerat
tentū quòd reſignatio non impediebat effectuationē
vnionis, quæ Dec. reuocata reperitur impreſſa pe-
nes Garziam de benef.p.11 c.4.n.40

Et tanto magis, † quia paſſim ex ſtylo Curię in reſigna- 9
tionibus ad fauorē apponuntur clauſulæ ſuſpenſiuæ
quarumcunque vnionum. Mādoſ.in Signat.gratię in
ver.(reſignationes)v.datur ſuſpēſio, Pariſ.de reſign.
l.2.q.3.n.52.& fuit cōſideratū in Spoletana iuriſpa-
tronatus 19.Iun.1518.corā bo.me.Rubeo, & in dicta
Eugubinæ Beneficij coram Card.Pāphilio, & latè in
præallegata Gerundenſ.corā R.P.D.Veroſpio. Nec
huiuſ-

Digitized by Google

huiuſmodi ſuſpenſio vnionis dicitur afferre pręiudiciũ conſiderabile vnioni, cùm poſſibile ſit, quod reſignatarius pręmoriatur reſignãti, vt conſiderat Put. dec. 352. l. 1. Pariſ. de reſign. li. 9. q. 9. n. 9. & fuit conſideratum in d. Gerũdenſ. & in d. Eugubina, in qua propterea fuit reſolutum nõ eſſe neceſſariam derogationem regulæ de iure quæſito non tollendo. Et ideò etiã huiuſmodi clauſulæ ſuſpenſiuæ vnionum comprehendunt quaſcumque vniones etiam Cõſiſtorialiter factas, & etiam pro dote, vt fuit dictũ in d. Gerundenſ. ſufficit autem quod dictæ clauſulæ ſuſpenſiuæ legantur in litteris, licet nõ legantur in ſupplicatione, vt fuit cõſideratum in dicta Gerundenſ. vel & è contra, quòd adſint in ſupplicatione, licèt non legantur in literis, vt fuit dictum in dicta Eugubina, prout etiam in vtraq; deciſione Gerundenſ. & Eugubina reſpondetur ad aliud obiectum, quòd ſcilicet huiuſmodi clauſulæ ſuſpenſiuæ apponi ſoleant in executiuis, non in ſuſpenſiuis: dicitur enim huiuſmodi clauſulas executiuas tollere defectum ſubreptionis, & interpretari Papæ intentionem.

10 b Licèt † clauſulæ derogatoriæ non amplient diſpoſitionem, tamen illam declarant, Bal. in l. eam quam, n. 36. C. de fideicommiſ. Seraph. dec. 570. n. 4. & dec. 716. n. 3. & dec. 1321. n. 5. Rota dec. 532. n. 7. p. 1. diuerſ.

Oliuerius Beltraminus.

NVLLIVS BENEFICII.

Merc. 10. Martij 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM

1 *Manutentio eſt danda ei, de cuius poſſeſſione conſtat.*
2 *Poſſeſſio probatur per duos teſtes deponentes de perceptione fructuum.*
3 *Vnicus teſtis ſufficit ad obtinendam manutentionem.*

DECISIO CLX.

DAndum eſt mãdatum de manutenendo Lucæ An-
1 tonio, †quia de eius poſſeſſione cõſtat, l. 1. §. inter-
dictum autẽ, ff. vti poſſid. §. retinendæ, Inſt. de interd. ha-
a bet enim duos ᵃ teſtes, qui de poſſeſſione concludenter
2 deponunt, etiam cum fructuum perceptione. † l. Titia,
vbi Bar. & alij, ff. de ſol. l. litibus, C. de agric. & cenſ. lib.
11. Aym. cõſ. 107. poſt n. 2. & eum depoſitione iſtorum
teſtium aliàs obtinuit mandatum de manutendo ab
Aud. Cam. ſed quia fuit dictum mandatum ſine iuriſ-
dictione fuiſſe datũ, & nulliter teſtes examinatos; ideò
repetitis teſtibus in Rota inſtetit de nouo pro manda-
to de manutenendo, quòd Domini ſine difficultate di-
xerunt concedendum.

ADNOTATIO.

3 a Non † ſolùm duo, ſed etiam vnicus ſolus teſtis ſufficit ad iſtum effectũ manutẽtionis, Menoch. de retin. remed. vlt. n. 34. Gratiã. Diſcept. 425. n. 56. Seraph. dec. 972. & dec. 561. in princ. Rota dec. 214. ſub nu. 3. p. 1. & dec. 272. in princ. p. 2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA AFFICTVS CASALIS.

Lunæ 8. Martij 1604.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſori licitum eſt quid recipere pro mercede ſuæ fideiuſſionis ratione periculi, quod ſubit, quòd quantum eſſe poſſit, relinquitur arbitrio iudicantis, & vbi non adeſt periculum, nihil percipere poteſt.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſori licitum eſt recipere aliquid loco mercedis pro fideiuſſione præſtita, diſcretè tamen, & moderatè, & nu. 9.*
2 *Et licet recipere duo pro centenario.*
3 *Super hoc non poteſt ſtatui certa regula, ſed ſolum reſidet in arbitrio iudicantis.*
4 *Fideiuſſori merces debet conſtitui pro modo periculi.*
5 *Fideiuſſor nullam poteſt recipere mercedem, ſi nullum immineat periculum.*
6 *Grauamen, quod erat cauſa commodi, ſi ceſſet, ceſſat etiam commodum.*
7 *Relationi iuratæ peritorum hinc inde electorum eſt ſtandum.*
8 *Periti præferuntur teſtibus, & nu. 10.*

DECISIO CLXI.

FVit in alia poſitione huius cauſæ per Dominos fir-
matũ licere † fideiuſſori recipere aliquid loco merce- 1
dis fideiuſſionis ᵃ præſtitæ; diſcretè tamen, & moderatè a
ex allegatis in deciſione, & propterea Rota aliàs cẽſuit
apud Chirogr. deciſ. 64. † mercatori hac de cauſa poſſe 2
ſolui duo pro quolibet centenario, † Super quo nõ po- 3
teſt ſtatui certa regula, ſed totũ reſidet in arbitrio iudi-
cãtis, Bal. in l. antiq. n. 3. in fi. C. ad Vell. cùm enim mer-
ces cõſtituatur propter dubiã exactionem debitoris, &
periculũ imminẽs fideiuſſori, quod gratis ſuſcipere nõ
tenetur, † debet pro modo periculi cõſtitui, Bald. in d. l. 4
antiquæ n. 2. in fin. Io. de Anan. in c. fin. ſub n. 42. v. nam
habetur reſpectus, de vſuris; † vſque adeò, vt ſi certa ſit 5
debitoris ſolutio, nec vllũ immineat periculum fideiuſ-
ſori, nihil recipere poſſit, vt per Couar. l. 3. var. reſol. c. 2.
ſub n. 6. cũ alijs allegatis per informãtes. † & facit quia 6
quãdo grauamen eſt cauſa commodi ceſſat commodũ
grauamine ſublato, l. eũ qui, vbi Bar. ff. de iure iur. Rom.
conſ. 317. n. 4. Domini autẽ conſideratis omnibus cau-
telis pro indemnitate D. Marij ſtipulatis (videlicet)
obligatione Equitis Creſcẽtij, & alterius in locũ Equi-
tis morientis ſubrogãdi ad eandẽ indemnitatem, retẽ-
tione ſcut. 50. annuorum pretij affictus pro extinctione
ſocietatũ, & facultate ipſi D. Mario reſeruata ſoluendi
ex d. affictu quicquid erit ſoluendũ tàm de ſorte princi-
pali, quã de fructibus ſocietatum, attenta etiã reductio-
ne a vero, & iuſto affictu ob cauſã d. fideiuſſionis dixe-
runt D. Maximilianum, ſi non in totum, ſaltem multũ
exceſſiuè, & enormiter læſũ in reductione, exceſſiuitas
enim, & enormis læſio tergiuerſari non poteſt, cũ pro-
pter huiuſmodi fideiuſſionẽ affictus ſit reductus ad Iul.
26. cùm ea circũſcripta verus, & iuſtus affictus eſſet Iu-
lij 35. vt deponũt cõcorditer periti hinc inde electi me-
dio eorum iuramento, quorum relationi † eſt ſtandum, 7
DD. in c. propoſuiſti, vbi Abb. n. 10. Felyn. n. 6. de pro-
bat. & fuit latè deductũ in Romana Palatij de Incoro-
natis 11. Maij 1584. coram Reuerẽdiſ. Patriarcha Ale-
xandrino, vnde apparet diminutio Iuliorum nouẽ pro
quolibet rubro, quæ quantitas ſpatio nouem annorũ
notabiliter excedit ſummã ſcutorum 5000. pro qua D.
Marius interceſſit. Exceptiones datæ contra relationẽ
Chercupini, & ſæpiùs in Rota deductæ non placuerũt
Dominis & benè tollũtur per informãtes; teſtes addu-
cti ad probandam vilitatem pretij affictus caſaliũ pro-
pter timorem bannitorum, non benè probant, † & quã- 8
do probarent præualet iudiciũ peritorum, Dec. conſil.
489. n. 12. cum alijs per Honded. conſ. 31. num. 46. lib. 1.
ᵇ Non obſtat, quòd reductio, & diminutio affictus facta b
ſit non tantùm propter fideiuſſionem, ſed propter alias
conuentiones, quia periti retulerunt, etiã conſideratis
pactis inſtrumenti, vt in relatione dicitur. Quæ dicũtur
de ſimu-

Digitized by Google

de ſimulatione primi contractus non faciunt, quia D. Maximilianus èo non vtitur, nec ab eo deducit exceſſiuitatem reductionis, ſed à liquidatione, & ęſtimatione facta per peritos.

ADNOTATIO.

9 a Et quòd fideiuſſori † liceat aliquid recipere pro mercede, Rota Dec.679.n.2.p.1. diuerſ. Surd.latè conſ.306.n.5.& ſeq. per tot. Mant. de tacit.l.6.tit.6 n.6.fuit dictum in Rom.Pecuniar. 16.Feb. 1607.coram Card.Sacrato,vbi fuit dictũ conſiderandam eſſe qualitatem periculi, & diſpendium fideiuſſoris.

10 b Seraph. † Dec.665.n.7.fuit dictũ in Nepeſina Executionis 27.Iun.1601.coram b.m.Iuſto Mãdel.conſ. 20.n.15.qui dixit hoc procedere, etiã ſi periti nullã redderent rationem ſui dicti.

Oliuerius Beltraminus.

VITERBIEN. DECVRSVS AQVARVM.

Lunæ 15. Martij, 1604.

ARGVMENTVM.

Conſuetudo probari debet ab allegante in caſu ſpeciali, de quo agitur, etiã ſi ſit interpretatiua, & non extenditur, neque inducitur ex actu difformi, neque ex vſu vnius tantùm perſonæ.

SVMMARIVM.

1 *Conſuetudinem allegans tenetur illam probare.*
2 *Probari debet in terminis caſus controuerſi.*
3 *Conſuetudo, quæ eſt contra id, quod eſt de iure clarum, non poteſt dici interpretatiua, ſed eſt correctoria, & noui iuris inductiua.*
4 *Conſuetudo etiam interpretatiua probari debet in caſu ſpeciali, de quo agitur.*
5 *Conſuetudinis ratio cuſtodienda eſt.*
6 *Conſuetudo eſt ſtricti iuris.*
7 *Conſuetudo vbi non diſponit, nec nos diſponere debemus.*
8 *Conſuetudo non inducitur ex vſu difformi, limita vt n.14*
9 *Conſuetudinem non extare probat vnicus actus contrarius, & n.15. vbi ampliatur id procedere non obſtantibus mille actibus, qui ſtent pro conſuetudine.*
10 *In facultatiuo actu non poteſt fieri fundamentum ad inducendam conſuetudinem, & latè ſub n.16*
Facultatiua materia, quando dicatur, & quando in facultatiuis detur quaſi poſſeſſio manutenibilis, v. latè ſub n.16
11 *Tolerantia non ita de facili inducit conſuetudinem, multa enim per patientiam tolerantur, quæ ſi in iudicium deducantur, exigente iuſtitia tolerari non debent.*
12 *Conſuetudo non inducitur ex actu vnius tantùm perſonæ.*
13 *Conſuetudinis probatio valdè difficilis.*

DECISIO CLXII.

FVit die 17. Nouem. pręteriti reſolutum Paulonium
habere de iure fundatam intentionem ſuper vſu,
& dominio totius aquę, quę ab occaſu ſolis in die mer-
cur. vſq; ad ortum in die Iouis egreſſa reperitur à Col-
ta magna Reſpogli etiam illius reſidui Scolatura, nũ-
1 cupari. Et propterea Archidiaconus, † qui cõtrarium
prætendens, conſuetudini nititur, debet illam probare,
gl. in l.1. in v. probatis. C. quæ ſit longa conſuet. Corn.
conſ.174.n.5.l.2. Pariſ.conſ.25.n.18.l.1. Rim.ſen.conſ.
2 307.n.16. † & in ſpecie caſus, qui venit in controuer-
ſiam, Oldrad.conſ.237. Anchar.conſ.339.n.8. Aym.cõſ.
96.n.4. Cæſ. de Graſ. Dec.6.n.5. de præbend. Nec repu-
gnat, quod ex aduerſo dicitur agi de conſuetudine in-
3 terpretatiua, & de obſeruantia, † quia cum prætenſa
conſuetudo verſetur circa id, quod eſt de iure clarum,
non poteſt dici interpretatiua, ſed correctoria potiùs,
& noui iuris inductiua, Paul. de Caſtr. in l. hæredes pa-
lam. §. ſi quid poſt, ff. de teſt. Dec. conſ.114. poſt n.5. cũ
alijs apud Aym.conſ.282. ſub n.6. verſ. Tertio reſpon-
deo, quòd hic nõ agitur, † & vbi etiam ageretur de cõ- 4
ſuetudine interpretatiua, & obſeruantia, adhuc illa
probari deberet in caſu ſpeciali, de quo quęritur, Surd.
qui alios congerit, conſ.254.n.26. Viſũ autẽ fuit Do-
minis Archidiaconum non probare aliquam conſue-
tudinem, quæ illi ſuffragetur in caſu, de quo agitur; te-
ſtes enim Paulonij explicitè dicunt, quòd quãdo quis
habet aquam tota vna nocte, vel toto vno die, vel ali-
qua parte diei, ſeu noctis, & non habet immediatum
ſucceſſorem, tunc ille fruitur tota aqua, & ſic etiam
Scolatura, quouſq; integra fluxerit, & ad deſtinatum
locum peruenerit. Cõſonant etiam teſtes Archidiaco-
ni, qui vno ore, & per eadem verba dicunt (*ogn'vno cu-
ſtodiſce il ſuo tempo, & la ſua hora, che tocca, nè da alcuno ſi
può pretendere Scolatura, ò ricompenſa alcuna, oltre il ſuo
tempo, ancorche habbia l'horto, ò poſſeſſione lõtana dal prin-
cipio, & confine dell'acqua, mà ſubito finito il ſuo tempo &
la ſua hora, ſubito li può eſſer leuata, e tolta da colui, che ſuc-
cede ò vero che hà raggione di pigliarla*) ex quo clarè col-
ligitur Scolaturam non poſſe à dominio auferri, niſi à
ſucceſſore, vel habente actionem. † Ratio etiam con- 5
ſuetudinis, quam afferunt teſtes, & quæ cuſtodiẽda eſt
vt admonet Imperator in l.1.C. quæ ſit long. conſuet.
ea eſt, quia alioquin perturbaretur totus ordo diuiſio-
nis, & vnus alium impediret, quæ proculdubio non
habet locum, niſi quãdo alter alteri immediatè ſucce-
dit. Vndè cum Archidiaconus, & Antonius Sprecha
eius author nũquã fuerint immediatè ſucceſſores Pau-
lonij; non poſſunt vti d. conſuetudine, † quia cum ſit 6
ſtricti iuris, Bar. in l.1. §. hoc interdicto, ff. de itin. actuq;
priuat. Natt.conſ.555. poſt n.5. in ea nihil ſuppleri de-
bet vltra ſolitã obſeruãtiam, † & vbi non diſponit cõ- 7
ſuetudo, nec nos diſponere debemus, Bal, conſ.275. cir-
ca fin.l.2. Aym.con.30.n.5. Quod autẽ Archidiaconus
non ſit, nec eſſe poſſit ſucceſſor immediatus Paulonij
trãſit ſine controuerſia, quia finito eius tẽpore, in ortu
ſolis die Iouis clauditur exitus, vnde aqua ducitur per
canale, quod deſeruit pro irrigãdis prædijs vtriuſq; &
aperitur alius exitus, & aqua per aliud canale deriua-
tur ad alios hortos ab iſtis penitus diſtinctos, & ſepa-
ratos, in quo canale fluit per totũ diẽ Iouis, & in occa-
ſu Solis eiuſ. diei aqua redit ad primũ canale, & ad Ar-
chidiaconũ ſpectat medietas aquæ noctis diei Iouis ab
ortu Solis vſq; ad occaſum. Accedit cõfeſſio Archidia-
coni ad poſitiones Paulonij, in qua ipſe fatetur, quòd
licèt habeat limitatũ tempus, vſq; ad ortum Solis diei
Veneris, tamen quòd aqua ad ſuos hortos fluit vſq; ad
14. & 15. horas diei Vener. & ſic potitur Scolatura,
quod confirmat ſuperius dicta, ſi non habet ſucceſſo-
rem immediatum, aut aliàs excludit conſuetudinem,
† quæ non inducitur ex vſu difformi, a Bar. in l.2.n.22 a
ff. ſolu. matr. Dec.conſ.215.n.2 verſ. ſecundò hoc idem.
Afflict. Dec.280. Aym.conſ.96.n.5. fuit dictum in vna 8
Ciuitatis Caſtelli bonorum 27. Iun.1478. coram Can-
tuccio, & in vna Meliten. præcedentiæ 5. Decem. eiuſ.
anni coram Reuerendiſs. Patriarcha Alexandrino, † & 9
vnicus actus contrarius probat non extare cõſuetudi-
nẽ, Bar. in l. ſemper in ſtipulationibus, in fin. & ibi Ca-
gnol.n.12. de reg. iur. Ber.conſ.5.n.23.l.1. b Griptæ al- b
legatæ non inferunt neceſſariò conſuetudinem ſurri-
piendi Scolaturam, poſſunt enim deſeruire pro alio
vſu, puta pro recollectione aquæ pluuiæ, quæ exit à
Colta magna, non benè clauſa, vel pro aqua, quæ alte-
ri ſupereſt, aut quæ ex alterius cõceſſione, vel permiſ-
ſione recipitur. Non obſtant teſtes, qui dicunt Archi-
diaco-

Digitized by Google

diaconũ, & ante eũm Sprechã fuiſſe vſũ iſta Scolatu-
ra, quia ſunt etiã teſtes in contrarium, qui dicunt Pau-
lonium fuiſſe potitum aqua per totam horam 14. & 15
vſquequo tota, & integra ad eius hortos fluxerit, vnde
forſam hoc fuit ex permiſſione Paulonij, quando ipſi
10 non indigebãt tota aqua, † ob id in actu, qui à mera fa-
cultate procedit, nõ poteſt fieri fundamentũ ad indu-
c cẽdã cõſuetudinem, c Calder. con. 1. & 3. de cõſuet. De.
conſ. 175. ſub n. 6. verſ. præterea licèt, latè Rol. conſ. 53
n. 38. l. 2. Et vbi etiã fuiſſet aliqua tolerantia Paulonij,
quòd Archidiaconus abſq; licentia, & conceſſione vte-
11 retur pro ſuo vſu Scolatura, † non tamen per eam eſſet
ita de facili inducta cõſuetudo, Iaſon conſ. 102. in fine
l. 2. multa enim per patientiam tolerantur, quæ ſi fue-
rint in iudiciũ deducta, exigente iuſtitia tolerari non
12 debẽt, c. cum iã dudũ, de præb. Aym. con. 96. n. 7. † Vl-
tra quod ex actu vnius perſonæ non benè infertur ad
cõſuetudinẽ, ex traditis per Roch. de cõſuet. n. 370. &
ſub n. 380. Ex quibus, & alijs, per informãtes adductis
13 fuit cõcluſum non probari cõſuetudinem, † cuius pro-
batio eſt multùm difficilis, vt dicunt Fulgoſ. conſ. 6. in
fin. Dec. conſ. 215. n. 2. in fin. Aym. conſ. 215. n. 1

ADNOTATIO.

14 a Si † actus difformes non eſſent inter ſe incõpatibi-
les, tunc eorũ difformitas non impediret cõſuetudi-
nẽ, Dec. con. 11. n. 12. v. & aduertendum eſt, quòd ſe-
cuta fuit Rota Dec. 356. n. 4. p. 1. in recent.
15 b Surd. † 393. n. 23. & 24. Scrader. de feud. par. 10. ſect.
20. n. 157. qui plures cumulant, quod procedit etiam
ſi mille actus ad inducẽdam cõſuetudinem eſſẽt ge-
ſti, nã vnicus ſolus actus cõtrarius, vel difformis il-
lam interrumpit, Scrader. d. ſect. 20. n. 157. in fin. ver.
vſque adeò.
c Ex actibus facultatiuis nõ inducitur cõſuetudo re-
ſtrictiua liberæ facultatis, De. conſ. 8. n. 4 Surd. conſ.
127. n. 81. Rota Dec. 778. n. 5. p. 1. diuerſ. Rota Dec.
536. ſub n. 4. p. 2. in recen. Imò in huiuſmodi actibus
facultatiuis nec etiam datur poſſeſſio manutenibi-
lis, Rota Dec. 555. ſub n. 1. p. 1. in recen. & hoc pro-
cedit nõ obſtãte quocũq; lãpſu tẽporis etiã imme-
morabili, Surd. poſt alios con. 127. n. 82. in fin. & ſeq.
Vt autẽ acquiratur poſſeſſio, & inducatur cõſuetu-
do, ſeu præſcriptio, etiã in actibus facultatiuis eſt
neceſſe, quòd præcedat prohibitio, ſeu contraditio
cũ ſubſecuta acquieſcẽtia, Caſtr. in l. qui luminibus
n. 2. v. ſed tamẽ ff. de ſeruit. vrban. præd. Seraph. De.
1086. n. 1. Rota De. 530. n. 2. & 3. p. 2. in recen. & be-
nè cõferunt tradita per Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 6
n. 36. & 37. Verùm, quia ſæpè oritur difficultas, an
materia ſit facultatiua. Primò ſciẽdũ eſt, quòd nõ di-
citur materia facultatiua, quando præcedit titulus,
quia tũc actus ſeqq. præſumuntur facti in vim tituli
præcedẽtis ad excluſionẽ voluntarij actus, Menoch.
de præſ. l. 6. præſ. 67. & in ſpecie fuit dictũ in Cala-
guritana Iuris viſitãdi de Aquila 13. Feb. 1617. corã
R. P. D. Pirouano. Secũdò excluditur præſũptio fa-
cultatis ex pluralitate actuum per longũ tẽporis in-
teruallũ geſtorũ, Ripa in c. cũ Eccleſia n. 55. de cauſ.
poſſ. Cæſar. de Graſſ. Dec. 1. n. 3. de cauſ. poſſ. Seraph.
Dec. 212. n. 2. & Dec. 323. n. 4. Fuit dictũ in Tuſcu-
lana Siluarũ 6. Iun. 1616. coram R. P. D. Veroſpio,
toties enim multiplicata gratia non eſt præſumen-
da, vt dicit Rota Dec. 397. n. 3. p. 2. in rec. Tertiò vbi
agitur de fauore piæ cauſæ, & diuini cultus, nõ præ-
ſumitur materia facultatiua, Rota Dec. 470. n. 7. in
fin. p. 1. in recent. Hoc autẽ eſt aduertendum, quòd
licet ſupra dixerim nõn dari poſſeſſionẽ manuteni-
bilẽ in actibus facultatiuis, tamẽ hoc procedit, quã-
do conſtat clarè, materiã eſſe facultatiuam, nã alias
ſub prætextu materiæ facultatiuæ non eſt ita de fa-
cili manutentio deneganda, niſi præſumptio ſit val-
dè vehemens, Seraph. Dec. 322. n. 3

Oliuerius Beltraminus.

ELVEN. BENEFICII SANCTI SALVATORIS.

Lunæ 12. Martij 1604.

ARGVMENTVM.

Animus non reſidendi ex quibus colligatur, & probetur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes nulliter examinati ſine citatione præſtant ſufficientem fumum pro conceſſione remiſſoriæ, & n. 10*
2 *Animus non reſidendi colligitur, quando quis alibi ſe contulit cum tota familia, & ſuppellectilibus, non relicta domo aperta in loco.*
3 *Animus circa reſidentiam colligitur ex euentu ſubſecuto.*
4 *In dependentibus ab animo ſtandum eſt aſſertioni, ac atteſtationi illius, de cuius animi declaratione agitur.*
5 *Animus reſidendi in propria Eccleſia, in qua reſidere quis tenetur, præſumitur.*
6 *Animum talem præſumitur quis habere, qualem de iure habere debet.*
7 *Epiſcopus non dicitur deſinere reſidere in loco, à quo ex accidenti pro peculiari negotio diſcedit.*
8 *In deſcendẽtibus ab animo magis ſtandũ eſt expreſſæ declarationi illius, de cuius animi declaratione agitur, quàm factis contrarium indicantibus, & n. 11*
9 *Probatio probationem non excludit, & n. 12*
13 *Conſtare non dicitur de non iure, quandiu poteſt de contrario doceri.*

DECISIO CLXIII.

DOmini recedentes à reſolutione facta 12. Decem.
præteriti dixerunt dandam eſſe remiſſoriã Ema-
nueli potiſſimũ fundamẽtũ fuit ſuper teſtibus ad per-
petuã memoriã in partibus examinatis, † qui ad effe- 1
ctũ obtinẽdæ remiſſoriæ præſtant ſufficientem fumũ,
licet ſine citatione examinati, Caſſad. Dec. 3. n. 2. de di-
lat. Peregr. Dec. 213. l. 1. fuit dictũ in vna Salam. Paro-
chialis 30. Octob. 1589. coram R. P. D. Meo Penia, a 2
quinq; enim teſtes cõteſtes dicunt Epiſcopum poſtquã
fuit creatus inquiſitor generalis (quod fuit de anno
1597.) de ãno ſeq. in principio mẽſis Martij ſe cõtuliſſe
ad ciuitatẽ Eluen. cũ tota familia, & ſuppellectilibus,
non relicta domo aperta in ciuitate Vliſbon. cum par-
te familiæ, & ſuppellectilibus; prout ãtea ſolebat † ex 2
quo apparet de animo nõ reſidẽdi in ciuitate Vlixbo-
nen. ſed Eluen. Bar. in l. aſſumptio. §. pen. ff. ad Municip.
cum cõcord. per Menoch. de Arbit. caſ. 86. n. 18. Subdũt
etiam teſtes, quòd a dicto tempore citra ſemel tantùm
diſceſſit, & ad ciuitatẽ Vlixbonen. peruenit, ſed id cõ-
tigit de particulari ordine Regiæ Maieſtatis pro ne-
gotio Dei, & Regiæ Maieſtatis ſeruitiũ cõtinẽte ani-
mo ſtatim poſt cõpletum negotium ad ſuam Eccleſiã
redeundi, prout redijt de menſe Decem. eiuſd. anni, &
ab inde poſtea non diſceſſit. † Vnde ex euentu colligi- 3
tur qualis fuerit animus Epiſcopi circa reſidẽtiã, Bar.
in l. ſi concubina, §. res amotas. n. 1. ff. rer. amot. Inſuper
deponunt Epiſcopum declaraſſe palam, & coram te-
ſtibus ſæpius affirmaſſe intentionem ſuam, & volũta-
tem reſidendi apud ſuam Eccleſiam, † cui aſſertioni, 4
& atteſtationi in eo, quod in animo conſiſtit, videtur
omnino ſtandum, l. qui in aliena. §. fin. ff de acqu. hær.
Bar. in l. ſiue poſſidetis, in ſecunda lectura, n. 7. Cod. de
pro-

Digitized by Google

probat.Bal.in l.cùm proponas, n.2.C.de bon.auth.iud.
poſſid.Marſil.in Rub.C.de probat.n.122. Soc.conſ.97.
num.22.li.4.Addunt etiam teſtes officium Inquiſitoris,
quod ademptũ fuit de anno 1597.non illum arctaſſe,ad
reſidendum in ciuitate Vlixbonen.magis, quàm in El-
5 uen.aut alibi;& propterea † oritur magna præſumptio
quòd habuerit animũ reſidendi in propria Eccleſia, in
qua reſidere tenebatur,ad tradita per Felyn. in c.dile-
6 ctus,el 2.n.4.de reſcrip.† & talem præſumitur habuiſſe
animum,qualem de iure habere debuit,Aym.cõſ.33.n.
23.conferunt latè deducta in Oriolen. beneficiorũ co-
ram Illuſtriſſimo Mantica die 6.Martij 1595. Non ob-
ſtant teſtes contrarij,qui dicũt de non reſidẽtia,& de
receſſu,& reditu,quia reducuntur ad concordiam cum
iſtis,diſtinguendo tempora ante annum 1597.& 1598.
& de quo tẽpore non controuertitur non reſidentia in
ciuitate Eluen.ſed nõ loquuntur de anno 1598.& de tẽ-
pore,quo Epiſcopus fuit factus Inquiſitor generalis;Et
licèt aliqui forsã dicãt de receſſu & diſceſſu anni 1598
diſceſſus non fuit cauſa officij,& minus animo reſiden-
di in ciuitate Vlixbonẽ.ſed de mãdato, & pro negotio
7 Regis,† & propterea nõ ob id deſijt reſidere in Eccleſia
Eluen.Archidiaconus,in c.licèt,n.5.de elect.in 6.Card.
in clem 1.q.12.de for.comp.cũ ab ea non dicatur receſ-
ſiſſe,§.in his autem animalibus,Inſt.de rer.diuiſ.Cora.
Conſ.244.ſub n.18.lib.2. & vbi teſtes partis aduerſæ eſ-
ſent cõtrarij depoſitioni horum quinque teſtiũ, horum
8 tamen depoſitio eſſet pręferenda;† cùm deponãt de ex-
preſſa declaratione Epiſcopi, cui magis ſtatur quã fa-
b ctis contrarium indicantibus,b cùm ſimus in his, quæ
in animo conſiſtant,Bar.in l.non ſolùm,§.morte,nu.17
Iaſ.n.14.ff.de nou.oper.nunc.Menoch.d.caſ.86.num.9.
9 † Et in omnem euentum, non eſſet tamen denegãda re-
miſſoria, cùm probatio probationem non excludat,
c Ægid.Dec.366.n.6.& 26. c

ANNOTATIO.

10 a Rayn.conſ.46 num.10.l.4.Verall.Dec.208.n.19.p.1.
Seraph.Dec.585.n.1.Rota Dec.18.n.3.p.2.in recent.
11 b Hæc concluſio,† quòd magis ſit ſtandũ declarationi
verbali,quam factis contrarium indicantibus, habet
contra ſe aliã vulgarem concluſionem,quòd facta ſũt
potentiora verbis,c.dilecti filij; vbi Gloſ.in verbo fa-
cto, de appell.& dixit Rota infra coram eodem San-
ctiſſ.no,Deciſ.247.n.8.vbi conſideratur, quòd ſæpè
homines dicunt aliter,quam velint,raró autem faciũt
contra,quod ſentiunt,prout etiã dicit Surd.conſ.370.
n.65.& in his eiſdẽ terminis huius Deciſionis in ma-
teria contrahendi domicilium, quòd magis ſit ſtandũ
factis quã contrariæ aſſertioni verbali,dixit Rota in
Cęſaraugustana Penſionis 19 Martij 1585.coram bo.
me.Orano,ſed poteſt defendi dictum iſtius deciſionis,
quòd habeat locum, quando facta non ſunt adeò cla-
ra,quia poſſint etiam recipere interpretationem con-
formem declarationi verbali.
12 c Hæc concluſio,† quòd probatio probationem nõ ex-
cludat,eſt ſatis trita in Rota,Put.Deciſ.34.n.4.li.1.&
Dec.63.nu.1.li.3.Seraph.Deciſ.575.n.5.Rota Deciſ.
520.n.4.p.1.diuerſ. ob quam rationem Rota ſolet cõ-
cedere remiſſoriam ad probandum contrarium illius
quod ex aduerſo fuit probatum,Rota Dec.158.lib.3.
p.3.diuerſ.fuit dictum in Braccharen.Parochialis 14.
Aprilis 1606.coram Illuſtriſſimo Cardinali Sacrato,
vbi tamẽ dicitur tũc pro obtinenda remiſſoria,requi-
13 ri maiorem formam. Huic † concluſioni eſt confor-
mis alia,quòd non dicitur conſtare de nõ iure,quam-
diu poſſibile eſt probare contrarium iuxta Deciſionẽ
originariam,Bellam.Deciſ.103.Rota Dec.520.nu.4.
& 5.part.1.diuerſ.& Deciſ.602.n.2.in fin.p.2.in rec.
Seraph.Dec.983.n.5.& 6.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA NVLLITATIS CONTRACTVS

Veneris 26. Martij 1604.

ARGVMENTVM.

Minor, & Pupillus validè non contrahunt ſine authoritate Tutoris, & Curatoris,etiam ſi contrahunt cũ alio Pupillo:Statutum Vrbis 151.lib.1.habet locum in omnibus Contractibus, in quibus minor lædi poteſt: Papa confirmando non comprehendit ea, quæ veriſimiliter ſunt aliena ab eius intentione, & quæ ſunt alteri præiudicialia.

SVMMARIVM.

1 *Pupillus non poteſt contrahere, nec ex contractu ſe obligare,niſi interueniente auctoritate Tutoris.*
2 *Etiam ſi ſit proximus pubertati.*
3 *Minor ſine interuentu Curatoris, non poteſt validè contrahere.*
4 *Statutum Vrbis* 151. lib.1. *vltra quatuor contractus in eo expreſſos, habet locum in quolibet alio,in quo minor etiam indirectè lædi poteſt, & nu.11.vbi dicitur hodie hanc opinionem eſſe in Rota controuerſam.*
5 *Læſio poteſt interuenire in contracta venditionis.*
6 *Pupillus,etiam contrahendo cum alio Pupillo ſine ſolemnitatibus Statutarijs, poteſt dare de nullitate contractus, quando ipſe remaneret in damno,& alter in lucro, ſed regulariter non poteſt dare, & nu.12.*
7 *Defectum non narratum Papa non cenſetur voluiſſe ſanare.*
8 *Confirmatio non operatur quoad ea, quæ veriſimiliter fuerunt aliena à mente & intentione confirmantis.*
9 *Intentionis defectum non tollunt clauſulæ* (quantumuis prægnantes & cuiuſcumque generis.)
10 *Confirmationis natura eſt, vt non intelligatur cum præiudicio tertij.*

DECISIO CLXIV.

Licèt in alijs poſitionib. fuerit pro indubitato pręſuppoſitum contractum emptionis cum D.Paulo Æmilio initum fuiſſe nullum,placuit tamen Dominis pro firmiori,& pleniori cauſę diſcuſſione,quòd de hoc particulariter dubitarem. Et informante tantùm ipſo
D. Paulo Æmilio,† Rota omnibus idem ſentientibus 1
dixit contractum, & obligationem eſſe nullam, iuris enim notiſſimi eſt, pupillum nec contrahere poſſe, nec ex contractu obligari,niſi intercedẽte authoritate Tutoris,l.obligari, ff. de Auth.tut.l.in cauſæ,la 2.ff.de minor.§.Pupillus,Inſt.de inut.ſtipul.not.in §.item admo-
nendi,Inſt.quib. alien. lic. vel non † Quod obtinet etiã 2
locum in pupillo pubertati proximo, d.§.Pupillus, Alex.conſ.122.n.2.in fin.& n.ſeq.lib.6.Corn.conſ.241. in princ.li.1.Et quando D.Paulus Æmilius factus eſſet pubes, ex quo tamen habebat amitam curatricem per
Breue Sanctiſſimi approbatam,& confirmatam, † non 3
potuit ſine eius interuentu validè cõtrahere, l.ſi curatorem, de reſt. integ. Augetur nullitas iſtius contractus, quia non acceſſit conſenſus proximiorum d.Pauli Æmilij,& alię ſolemnitates requiſitæ in cõtractib.mi-
norum ex forma Statuti Vrbis,lib.1.capit.151. † quòd 4
vltra contractus in eo expreſſos, habet locum in quolibet alio, in quo minor etiam indirectè lædi poſſit, Put.Deciſ.162.numer.2.lib.1. Creſcent. Deciſ.3. de conſt.fuit dictum in Tiburtina Caſtri Sambuci 22. Februarij 1579. coram Sanctiſſimo, & in Romana pacti de redimendo 9. Decemb. 1588. coram Comitulo,

& in alijs pluribus relatis in illa Romana releuationis
indemnitatis coram R. P. D. Ottembergo 22. Martij
a 1602.-in emptione autem poteſt† interuenire læſio re-
5 ſpectu pretij,& eius exceſſus,l.2.C.de reſcind.vend. Nõ
obſtat,quòd inter creditores adſint etiã pupilli,quia vl-
6 tra quod hoc nõ apparet† D.Paulus Æmilius,qui pro-
pter læſionem agit de damno euitando, poteſt dare de
b nullitate ex Statuto contra alios pupillos,b qui ex obli-
gatione ipſius lucrum facerẽt,l.fin. ex quibus cauſ.ma-
ior.c.auditis de reſt.in integ.Anchar. conſ.37.ſub nu.2.
verſ.nam cùm dictus Laurentius, Rom.conſ.179.n.16.
circa fi verſ.quia clarum, Alex.conſ.155.ſub n.18. verſ.
faciet ſecus lib.5.Iaſ.in Auth.quas actiones, ſub nu. 11.
verſ.ſola concluſio,C.de Sacr.Eccleſ.Arct. in §. rurſus,
n.3.Inſt de actio.fuit dictum in vna Anconitana Dotis
27.Nouembris 1598.coram R.P. D.Lancellotto. Nec
poteſt fieri fundamentum in Chirographo Sanctiſſimi,
quia emanauit ad ſanãdas nullitates proceſſus,& actuũ
iudicialiũ,non autem ad tollendas ſolemnitates requi-
ſitas in contractibus tàm ex diſpoſitione iuris cõmunis
quàm ex forma ſtatutorum , & minus ad ſupplendum
7 defectum ætatis,& naturæ,† præſertim quia Papæ non
fuit narratus huiuſmodi defectus,neque intellexit præ-
iudiciũ,quod inferebatur D.Paulo Æmilio, ſi eius ob-
8 ligatio deberet ſortiri effectum,† propterea non eſt di-
cẽdum confirmationem operari quod non loquitur,&
quod fuit omnino alienum à mente,& intentione con-
firmantis ex latè deductis in Romana Secretariatus 10
9 Aprilis 1592.coram Reuerendiſs. Patriarcha † in qua
etiã fuit dictum clauſulas quantumuis prægnantes, &
cuiuſcumque generis non tollere defectum intẽtionis,
nec contra eam operari , quod fuit etiam reſolutum in
Mediolanen.fructuum 24. eiuſdem Menſis coram Illu-
10 ſtriſs. Cardinali Blanchetto. † Accedit quòd de natu-
ra cõfirmationis eſt, vt non intelligatur cũ præiudicio
tertij Bald.in c.1.n.10.de cõfir.cum multis allegatis,&
fuit dictũ in Tiraſſonen.Prioratus 26.Iunij 1595. corã
d.Illuſtriſs.Blanchetto;Ex quibus,& alijs latius per in-
formãtes deductis,fuit cõcluſũ pro nullitate cõtractus

ADNOTATIO.

11 a Rota† Dec.592.num.1.p.1.in rec.& Deciſ.434.p.4.in
nouiſſ.& Dec.8.n.3.& 4.& Dec.44.n.5.inter impreſſ.
penes Picũ ad Statutum Vrbis , & latè idem Picus ad
dictum Statutum Vrbis, lib.1.gloſ.6.n.7.& ſeq.prout
etiã in terminis conſtitutionis Marchiæ loquentis in
certis contractibus , fuit dictum extendi ad omnes, in
quibus cadere poteſt læſio,Rota Dec.8.n. 3.impreſſa
penes Pic.& infra corã eodem Sanctiſſ. Dec.260, Sed
hæc concluſio fuit in controuerſiã deducta in Roma-
na cenſus Vitalitij corã R.P.D.Buratto,vbi pro con-
traria parte dicebatur, quòd Statutum nõ habet locũ
niſi in contractibus de ſui natura læſiuis, v. g. dona-
tione , fideiuſſione , & ſimilibus,non autem in omni-
bus,in quibus etiam indirectè cadere poteſt læſio, &
hęc cauſa ſæpius fuit propoſita,& nunquam reſoluta,
& ſi ſuperueniat reſolutio Rotæ illam annotabo in-
fra ad Dec.260.& ibi latius dicam.
12 b Minor† ſi contrahat cum alio minore,tunc ſolemni-
tates Statutariæ regulariter nõ requiruntur,Laderch.
conſ.66.n.1.& 2.Rota Deciſ.557.n.1.& Deciſ.558. p.
2.diuerſ. fuit dictum in Firmana Reſtitutionis Dotis
23.Iunij 1603.coram bo.me.Penia,impreſſ.penes Pi-
cum ad Statutum vrbis Deciſ.57. Hoc non procedit,
quando vnus ageret de damno,& alter de lucro, tunc
enim ille,qui tractat de damno euitãdo,poteſt oppo-
nere de defectu ſolemnitatum Statuti. Lãberteng.ſu-
per Statut.Mediol.ad finem n.125. latè Picus ad Sta-
tutum Vrbis, gloſ.7.n.83.qui plures caſus diſtinguit,
Rota Deciſ.218.ſub n.6.p.1.in rec.& in Romana Cen-
ſus 19.Decem.1615 coram R.P.D.Coccino Decano ,
& firmatur in hac deciſione.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE CANCELL.

Merc. 13. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Aditio hæreditatis non inducitur ex actibus dubijs, & æquiuocis,& qui poſſunt referri ad titulum iure familiaritatis.

SVMMARIVM.

1 *Habitatio in domo hæreditaria , & exactio pecuniarum ad hæreditatem ſpectantium, ſunt actus æquiuoci non inferentes per neceſſe ad aditionem , quando etiam referri poſſunt ad titulum familiaritatis.*
2 *Aditio non inducitur ex actu dubio, & æquiuoco.*
3 *Aditio excluditur ex eo ipſo, quòd quis in iudicio nomine aliorum vti hæredum eiuſdem hæreditatis ſimpliciter comparet abſque aliqua præſeruatione.*

DECISIO CLXV.

DVbitaui , An probetur Dominicum fuiſſe hæredẽ
de facto Marij,& Domini negatiuè reſponderũt,
quia actus,qui dantur,non probant concludenter eum
eſſe talem,& ſtante reſolutione facta ad fauorẽ Iſabel-
læ,& Dominicæ,quòd ipſæ eſsẽt hæredes dicti Marij,
ſaltẽ de facto;argumenta,quæ adducuntur pro Domi-
nico;redduntur æquiuoca;† habitatio enim in domo pot- 1
tuit eſſe iure familiaritatis,exactio pẽſionum,& aliarũ
pecuniarum ad hæreditatem ſpectantium,potuit ab eo
fieri nomine dictarũ mulierum,ſicuti ipſarum nomine
etiam in iudicio ſępius cõparuit.Non obſtat inſtrumẽ-
tum dotale Iſabellę,in quo Dominicus donat ius,& ra-
tã ipſum tangentẽ in domo, & apothecis, quia nõ ap-
paret,quę ſit iſta portio,& quòd ius,ac vnde perueniat
potuit enim eſſe ius ratione alimẽtorũ,iux. Auth.licèt,
C.de nat.li.vel portio,& ius,quod illi cõpetierat vigo-
re teſtamẽti Æmiliæ,in quo ipſe dicitur inſtitutus hæ-
res;† vnde vti actus dubius,& æquiuocus nõ probat il-
lum hæredẽ Marij , l.pro hærede in princ.ff.de acquir. 2
hæred.Aret.conſ.23.n.11.verſ.ſecunda ratio eſt.Acce-
dit,quòd nullus datur actus,in quo ipſe nominet ſe,aut
ab alio nominetur hæres , prout contigit Iſabellæ , &
Dominicæ,quæ in iudicio egerũt,& fuerũt cõuẽtæ, &
expreſsè hæredes Marij nominatæ,vt fuit dictũ in præ-
cedentibus deciſionibus : † Et tollit omnẽ difficultatẽ
cõparitio ipſius Dominici nomine ipſarum in iudicio, 3
qui actus multũ repugnat ſuæ prætẽſę aditioni;ſi enim
ſe prætendiſſet hæredem, vtiq; non ita ſimpliciter ſine
aliqua proteſtatione,& præſeruatione pro ipſis cõpa-
ruiſſet. Et ita cõcluſum non probari Dominicum de fa-
cto hæredẽ Marij,an autem ſit de iure, pẽdet a reſolu-
tione legitimitatis,vel illegitimitatis ipſius Dominici.

ANNOTATIO.

Aditionem hæreditatis non induci ex actu æquiuoco, ex quibus inducatur,dixi ad Deciſionem 98.

HISPALEN. BENEFICII DE GIBRALEON.

Veneris 17. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Familiaritas Cardin. probatur ex rotulo , & ex teſtib.
Beneficia Cardinaliũ sũt reſeruata etiã obtenta ante familiaritatẽ,& pro iuſtificatione ſubrogationis, quãdo ſumus in reſeruatis, ſufficit probare Clericarum impetrantis, & obitum defuncti in poſſeſſione.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Familiaris Cardinalis quis plenè probatur ex rotulo familiarium iunctis alijs adminicalis, & n. 11.*
2 *Familiaritas probatur ex teſtibus deponentibus de communi reputatione, & multò magis de certa ſcientia.*
3 *Reſeruata ſunt beneficia familiarium Cardinalium.*
4 *Etiamſi ſint obtenta ante familiaritatem, maximè iuxta regulas modernas, & nu. 13.*
5 *Subrogatio gratioſa, vbi non agitur de præiudicio Ordinarij, vel prouiſi ab eo, ſufficienter iuſtificatur ex probatione Clericatus ſubrogati, & obitus defuncti in poſ. (ſama.*
6 *Clericatus probatur per teſtes deponētes de publica voce, &*
7 *Obitus iuſtificatur per teſtes de publica voce, & fama.*
8 *Probatia fama iuncta cum vnico teſte deponente de certa ſcientia, facit plenam probationem.*
9 *Poſſeſſio præſumitur continuata vſque ad tempus mortis, etiam ad effectum iuſtificationis narratiua*
10 *Familiaritas Cardinalium qualiter, & ex quibus probetur, & quanam ſint neceſſaria latè deducitur.*
12 *Familiaritate ſemel probata præſumitur continuata, niſi probetur diſſolutio.*

DECISIO CLXVI.

DOmini ſine aliqua controuerſia reſoluerunt Reuerendiſſimum Dominum Centurionem immittendum in poſſeſſionem præſtimonij, ſeu ſimplicis beneficij in Eccleſia loci de Gibraleon, quod vacuit per obitum Hieronymi Hurtado, ex gratioſa ſubrogatione ad
1 poſſeſſionē eiuſdem Hieronymi, † quē fuiſſe familiarem [a] bo.me. Gardinalis Dez. apparet ex rotulo per ipſum Cardinalē ſubſcripto, qui iūctis adminiculis familiaritatē plenè, & concludenter probat, vt fuit reſolutū in vna Comen. beneficij 18. Mart. 1596. coram R. P. D.
2 Decano, † pro adminiculo autem dantur tres teſtes deponentes, tàm de eorū ſcientia, quàm de communi reputatione, qui per ſe ſufficerent, iuxta dec. Put. 134. lib. 3. qui teſtes etiā concludenter deponūt, quòd Hieronymus de tēpore, quo erat familiaris Cardinalis, tenebat,
3 & poſſidebat beneficiū, de quo agitur; † ex familiaritate
4 autem reſultat reſeruatio vigore regulæ 3. † quæ capit
b etiam beneficia quæſita ante familiaritatē, [b] vt tenuit Rota apud Accorambo, Dec. 11. lib. 2. vbi reſpondetur rationibus Sarnen. qui cōtrariū tenuit in q. 18. d. reg. & procedit hodie ſine difficultate in terminis reg. modernæ propter verba clara (*quæ obtineat, & in poſterū obtinebunt*)
5 quæ non aderāt in regulis antiquis. † Stante autē reſeruatione, per quā ligatæ ſunt manus omniū, & ob id non agitur de præiudicio Ordinarii, vel alterius collatoris, pro iuſtificatione gratioſæ ſubrogationis ſufficit probatio clericatus Reuerend. D. ſubrogati, & obitus Hieronymi in poſſeſſione beneficii, Mohed. Deciſ. 327. Put. Dec. 295. lib. 2. fuit dictū corā Gypſio in cauſa Burgen. de Pācoruo 24. Octob. & 28. Nouēb. 1588. & in Miranden. Parochialis 17. Maii 1600. corā R. P. D. meo
6 Penia, & ſæpius in aliis, † Clericatus autē, vltra quod eſt notorius, probatur per teſtes deponētes de publica voce, & fama, Rot. Dec. 14. de prob. in antiq. Ægid. dec. 114. Guidop. Dec. 132. Caput. Dec. 177. n. 8. p. 1. † obitus
7 Hieronymi probatur etiā per teſtes, quorū duo deponunt de publica voce, & fama, qui licet ad effectū iſtum ſufficerent, Put. Dec. 266. in fin. lib. 3. Mohed. Dec. 1. de
8 probat. † iuncti tamen cum altero teſte, qui deponit de certa ſciētia, faciūt plenā, & perfectā probationē l. 3. §. eiuſdem. ff. de teſt. Bar. in l. admonendi n. 48. ff. de iur. iuran. Alex. conſ. 180. ſub n. 6. lib. 2. Felynus, in c. veniens, el 1. n. 10. de teſt. Cæſ. de Graſſ. de Dec. 1. n. 2. de ſpōſ. deponunt etiā ijdem teſtes Hieronymum tēpore ſui obitus fuiſſe in poſſeſſione beneficij, licèt ſufficeret, quòd dixerint illum ſemel poſſediſſe, † cùm præſumeretur continuaſſe in poſſeſſione vſque ad tempus mortis [c] 9
c Rot. Dec. 4. de probat. in nou. Butr. in cap. cùm ad ſedē, n. 25. prope fin. vbi etiā Abb. n. 16. Imol. nu. 5. verſ. & ideò de reſt. ſpol. Alex. cōſ. 33. in fin. lib. 3. fuit dictū in Illerd. Benefi. 17. Octob. 1594. corā R. P. D. Penia.

ADNOTATIO.

a In hac materia probationis familiaris Cardinaliū: Primò ſciendū eſt, quòd ad effectū reſeruationis, regulæ tertiæ eſt † neceſſaria plena, & cōcludens pro- 10
batio familiaritatis. Sarnen. reg. de benef. vacan. per obitū famil. q. 13. n. 6. Simonet. de reſer. q. 36. n. 5. Veral. Dec. 147. p. 1. Rota Dec. 584. nu. 1. p. 1. in recen. ſi verò agatur ad effectū iuſtificationis, leuiores probationes ſufficiunt, Rot. dec. 645. n. 3. p. 1. in rec. & dec. 656. n. 8. p. 2. in recētiorib. Et fuit dictū in Hidrūtina Cappellaniæ 6. Apr. 1617. corā R. P. D. Vbaldo, & in Regien. Cappellan. 2. Dec. 1619. cor. R. P. D. Caual. prout etiā idē eſſet, ſi ageretur ad effectū, quòd literæ gratis expediantur, Sarn. dicta q. 13. n. 6. in fine.

Sed licèt ad effectū reſeruationis requiratur plena probatio, nihilominus non requiritur adeò ſtricta, quin plena, & cōcludens dicatur illa, quæ occurrit ſecūdū caſus contingentiā, vt fuit dictū in Hiſpalen. Archidiaconatus 10. Februarii 1606. corā Iuſto, & in Auinionen. Archidiaconatus 9. Iun. & 3. Iulii 1618. corā R. P. D. Buratto, & quæ deſumitur ex pluribus concurrentibus, & ſimul iunctis, Put. Deciſ. 134. lib. 3. & fuit dictum in dicta Auinion. in qua optimè pōderatur, quòd familiaritas eſt difficilis probationis, & in ea cōtrahēda nō ſolēt celebrari inſtrumēta, nec ſcripturæ nec adhiberi ſolēt teſtes, & ideò ibi dicitur, ꝙ leuiores probationes ad illā probādā ſufficere debēt.

Probatur autē familiaritas eo ipſo, quòd probatur ex parte familiaris ſeruitiū præſtitū Cardin. & ex parte Cardin. ſubminiſtratio victus, ſeu partis, cū familiaritas mente, & dēte contrahatur, vt tradūt DD. in c. fin. de verborū ſignif. l. 6. Sarn. dicta reg. de impet. benef. per obit. famil. Cardin. q. 13. in princ. Menoch. de arbit. caſu 552. n. 2. & 5. Rota Dec. 584. n. 3. p. 1. in recent. & fuit dictū in Vlixbonen. Beneficii de Azābuca 7. Februarii 1618. coram R. P. D. Pampbilio.

In quo tamen eſt benè aduertēdum; nā Cardinales ſæpè retinent domi perſonas, quibus exbibent victū, ſiue partē, & illæ perſonæ ſeruiūt etiam Cardinali aſſiſtendo ſępè in Cubiculo, ſeu vt dicitur. *Nell' anticamera*, & aſſociādo Cardinalē ad Cōſiſtoria, Cappellas, & ſimilia munera, & nihilominus iſti nō ſunt familiares, quia nō vti familiares, ſed vti vel cōſāguinei, vel ratione magnę amicitię, vel vti perſonę benemeritę literatę, à Cardinalib. domi retinentur, nō autē principaliter vt ſeruitiū præſtent, idem Sarn. d. q. 13. nu. 10. Garz de benef. p. 5. c. 1. nu. 316. & ſeq. qui plures Dec. refert. Et ideò Rota in Vlixb. Beneficiš 6. Iunii 1614. corā R. P. D. Pāpbilio, dixit, quòd vltra cōmenſalitatē erat etiam probandus animus, & intētio ſeruiēdi; & ibi propterea reſoluitur, quod quis non erat familiaris, licèt haberet partē, & aliquādo etiā honoris, & reuerētię cauſa ſeruiebat Cardinali. Hinc eſt, quòd Rota ſæpius requiſiuit deputationē ad certū ſeruitiū ad effectū, vt cōſtet de familiaritate, prout poſt plures Dec. relatas dixit Rota in Dec. 684. ſub nu. 3. p. 1. rec. Quod tamen debet intelligi nō de certitudine ſeruitii ſcilicet, quòd ſit Secret. Præfectus domus, Cubiculi, & ſimilia, ſed ſufficit etiam quòd ſit deſtinatus ad ſeruiēdū, vt vulgò dicitur (*per ſēplice Gentil' huomo*) aſſiſtēdo Cardinali, illū aſſociādo, vti familiaris Cardin. maximè diuites & Principes plurimos ſolēt domi retinere, ita optimè dixit

Rota corã R.P.D.Buratto,in ſupra allegata Auinionen. Archidiaconatus 17.Febr, 1617.& etiam in eadẽ coram eodem 9. Iunij, & 3. Iulij eodem anno 1617.

Teſtes ſingulares admittuntur ad probandam dictam familiaritatem,ſi deponant de actibus in particulari, qui omnes tendant ad probandum in genere familiaritatem, vt fuit dictum in Regien. Cappellaniæ 2.Decembris 1619.coram R.P.D.Caualerio.

11 † Liber etiam rotuli, vbi paſſim deſcribi ſolent familiares,maximè confert ad probandam familiaritatẽ; & licèt de per ſe ſolus non probet concludenter familiaritatem,iunctis tamen adminiculis, vt plenè probat Simon de reſer.q.35.n.23. & firmatur iu hac Deciſ. & latiùs Rota d.584.n.11.p.1. in rec. & dec.416. p.3.li.3.diu. ſicut, & è contra ſumitur probatio negatiuæ familiaritatis ex eo, quòd quis non reperiatur deſcriptus in rotulo aliorum familiarium, vt dixit Rota in Hiſpalen.beneficij coram b.m.Litta impreſſa penes Marcheſ.de Commiſſ.to.2.fol.468. non tamen ex hoc reſultat plena probatio negatiuę;cùm libri rotuli non ſint de ſubſtantia, & quia in illis ſcribendis potuit eſſe error ſcribentis,Rota dec.619. n.6.& 7.p.3.li.3. diu. Rota d.684.n.9.p.1. in rec. vbi tamen hoc declaratum fuit non procedere, ſi adeſſent teſtes, qui deponerent, quòd illi, qui non erant deſcripti in rotulo,nõ habebantur pro familiaribus.

Atteſtatio enim Cardinalis multùm confert ad probãdam familiaritatem,Rota d.656.ſub nu.9.p.2.in rec. & ad effectum iuſtificationis plenè probat,quicquid ſit ad effectũ reſeruationis,Rot.d.645.n.3.p.1.in rec

12 Semel autẽ probata † familiaritate ſemper præſumitur durare,niſi probetur diſſoluta, Sarnen.dicta q.13.n. 84. Creſc.d.18.n.1.de probat. Rota dicta dec.584.n. 2.& d.643.n.4.p.1.in rec.& dec.656.nu.8.p.2.in rec. & fuit dictum in d.Vlixbon.Beneficij de Azambuca 7.Febr.1618.coram R.P.D.Pamph. De diſſolutione autem conſtat, ſi familiaris fuit poſtea licentiatus, ſeu ipſe receſſit à ſeruitute Cardinalis,Sarnẽ.dicta q. 13.n.3.verſic.ſi verò recederet,Rot.d.dec.584.ſub n. 2.p.1.in rec.non tamen ſufficeret abſentia àCuria per modicum tempus pro diſſoluenda ſocietate, Calder. conſ.8.de offic.deleg.Rot.dicta d.656.n.8.p.2.in rec.

13 Et quòd beneficia etiam obtenta † ante familiaritatem ſint reſeruata; tradit Garz.de beneſ. p.5.c.1.nu.275. vbi dicit hoc procedere etiam reſpectu illorum beneficiorum,quæ durante familiaritate alterius Cardinalis iam prædefuncti,fuerunt obtenta.

b An, & quando poſſeſſio præſumatur continuata, & an tertius poſſit dare de continuatione poſſeſſionis, vide quod dixi infra ad Deciſ.307.ſub litera A.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SOCIETATVM OFFICII.

Lunæ 10. *Maij* 1604.

ARGVMENTVM.

Societates Officij vltra valorem Officij non ſuſtinentur data ſcientia officialis,& dantis pecunias.Officialis dicitur principalis in ſocietate reſpectu dãtis pecuniam, nõ autem ille,qui recognoſcit bonam fidem ad partes.

SVMMARIVM.

1 *Societates officiorum contractæ vltra valorem officij,quando concurrit ſcientia tàm dantis,quàm recipientis, non ſuſtinentur niſi vſque ad concurrentem valorem officij, & n.8.*

2 *Et ſufficit ſola ſcientia Officialis,ſuper cuius officio ſocietas contrahitur, licèt recognitor bonæ fidei huiuſmodi ſcientiam non habuerit.*

3 *Societatis officij contractus conſiſtit inter Officialem, & dantem pecuniam,& n.9.*

4 *Societati accedentes vti principales,& inſolidum non dicũtur ſocij, non obſtante quòd recognouerint bonam fidem.*

5 *Recognitio bonæ fidei non immutat qualitatem principalis obligationis.*

6 *Principalis in contractu cenſetur ille,qui pecuniam recepit, & n.10.*

7 *Hoc procedit inter ipſos obligatos,non autem reſpectu creditoris pecuniam dantis,quia reſpectu illius cenſetur principalis Officialis.*

DECISIO CLXVII.

ANtonius Mainardus ſub periculo ſuæ vitæ dedit plures pecunias conſtituentes inſimul sũmã ſcutorum 2700.ad ſocietatem ſuper officio Curſoratus Iacobi Mãbrillę valoris ſcut.1850.in quibus ſocietatibus diuerſæ perſonæ recognouerũt bonam fidem erga officialẽ.Dubitaui,præſuppoſita pro nunc partita ſcutorũ 1200.de cuius veritate erit vidẽdum, an dictæ ſocietates fuerint in totum validæ, vel vſque ad valorẽ officij tantũ,& Domini, nemine diſcrepãte,reſoluerũt ſocietates eſſe validas,& ſuſtineri vſque ad concurrentẽ valorẽ officij,cùm enim adſit ſcientia tã dantis pecunias, quam officialis recipientis, ſuccedit Deciſ.R.P.D.mei Millini Romana ſocietatũ ſub die 29.Ianuarij 1602.in qua poſt longam diſcuſſionem fuit reſolutũ data ſcien-
tia vtriuſque † contrahentis ſocietates vltra valorẽ nõ 1
ſuſtineri, a tam ex forma conſtitutionum ſummorum a
Pontificum, quàm ex diſpoſitione iuris communis, in qua luculenter reſpondetur Deciſionibus, quæ hodie etiam allegantur in contrarium,& fere omnibus,quæ deducuntur per informantes pro totali validitate.Nec facit quòd in caſu d.Deciſionis nõ interuenerint recognitores bonæ fidei,qui interuenerunt in caſu, de quo
agitur,& quorum ſcientia non probatur, † quia fuit 2
reſponſum ſufficere ſcientiam Mambrillæ officialis,cũ
quo Mainardus prudens, & ſciens contraxit, † quia 3
contractus ſocietatum conſiſtit ſolùm inter officialem,
& dantem pecuniam, b quod patet ex lectura inſtru- b
mentorum ſocietatum, & ex natura contractus ſocietatis,quę non poteſt iniri cum eo,qui rem non habeat, & ſic cũ non habente officium,vt benè per Gabr.conſ.
63.numer.5.& per tot.lib.2. † & alij accedentes etiam 4
quòd ſe vti principales, & inſolidum obligent, non poſſunt aliquo modo dici ſocij, Gabr. num 6.& recognitio bonæ fidei nihil habet cõmune cum ſocietate,& non celebratur cum dante pecunias, ſed fit inter officialem, & alios accedentes; quæ eò magis procedunt in ſocietatibus,de quibus agitur,cùm fuerint cõtractæ inter Mainardum, & Mambrillam officialem ſine aliqua expreſſione, quòd alius eſſet recogniturus bonã fidem,& recognitio fuit poſtea ad partes facta, & propterea non fuit habitus reſpectus ad perſonã recogno-
ſcentem, † & promiſſio indemnitatis nõ immutat qua- 5
litatem principalis obligationis, nec facit quòd alius quam officialis ſit ſocius, Gabr. vbi ſupra ſub numer.7.
verſ.nec refert. Non obſtat; † quòd quando quod obli- 6
gãtur,& pecunia ad vſum peruenit, ille,qui pecuniam recepit, cenſetur principalis, ad Gloſ.in l.ſed & Iulianus, §. ſi inter duos,ff.ad Maced.& in l.vic.vxori,§.fin.
in gloſ.vlt.ff.ad Velle. c quia id procedit inter ipſos † c
obligatos,non autem reſpectu creditoris,& pecuniam 7
ſoluentis,Aym.conſ.77.n.3.fuit dictum in vna Romana repetitionis indebiti 16.Nouemb.1573.coram Robuſterio, & in Romana Dohanæ Salis 19. & 21. Iulij 1581.coram Cantuccio,& recognitores non habuerũt pecuniam a Mainardo, ſed ab officiali poſt ſocietatis contractum perfectum, & fideiuſſores præſtitos in ſeparato inſtrumento,vt per Gabr.dict.conſ.n.8.

ANNO-

Digitized by Google

ADNOTATIO.

a Societates officij nõ ſuſtinentur vltra valorẽ officij,
8 †quia in eo, in quo excedunt, deficit ſubiectum, Boc-
cac. de ſociet. n. 102. & 126. Leoneſſa ſuper Bulla Pij
V. de ſociet. offic. v. quartò, Pacif. de Salu. interd. in-
ſpect. 4. c. 1. n. 55. & ſeq. Zacch. de ſociet. offic. n. 68. &
hoc de plano procedit data ſcientia vtriuſque con-
trahentis, prout armatur in hac Dec. & tradit Caſtr.
de ſociet. offic. c. 6. n. 7. Zac. loco præalleg. n. 69. quid
autẽ ſit dicendum data ignorantia exceſſus in dante
pecun. vide latè eũdem Zac. de ſoc. offic. n. 71. & ſeq.
9 b Officialis†in ſocietate dicitur principalis, cæteri ve-
rò ſunt fideiuſſores, vt vltra allegatos in Dec. tradit
Hond. conſ. 38. n. 2. l. 1. Mantic. de tacit. li. 6. tit. 2. ſub
n. 18. Fœlician. de ſociet. c. 29. n. 66. Zacc. de ſocietat.
offic. n. 15. & ſocietas tota in officiali conſiſtit, Rot.
Dec. 15. n. 9. penes Zac. de ſociet. offic. vbi propterea
reſoluitur, quòd pactum, de non moleſtando officia-
lem eſt contra ſubſtantiam ſocietatis, & propterea
etiam diſdicta fieri debet officiali, non autem reco-
gnoſcẽti bonam fidem, Caſtr. de ſociet. c. 60. n. 8. & 9
Hond. d. conſ. 38. n. 1. lib. 1. Zacc. de ſociet. nu. 210. &
ſeq. vbi limitat non procedere, ſtantibus in inſtru-
mento ſocietatis iſtis verbis. (*tàm ipſi officiali*, & c.)
tunc enim dicit poſſe fieri diſdictam etiam vni ex fi-
deiuſſoribus, aut recognoſcenti bonam fidem poſt
Caſtrac. & Boccacc. per eum allegatos.
10 c Quòd†inter plures obligatos ille cẽſeatur principalis
qui pecuniam recepit, & ad cuius commodũ cõtra-
ctus ceſſit, & cæteri cenſeantur fideiuſſores, Roland.
conſ. 64. n. 5. l. 1. Surd. conſ. 150. n. 57. Mantic. de tacit.
lib. 16. tit. 1. n. 2. & 3. Vincent. de Franc. Dec. 55. nu. 8.
Rot. Dec. 153. n. 2. p. 1. diuerſ. & Dec. 112. n. 1. p. 1. di-
uerſ. Rot. Dec. 732. n. 1. p. 1. in recẽt. Hoc autem pro-
cedit ſolùm inter ipſoſmet obligatos, ſecus autẽ reſ-
pectu creditoris, cũ quo fuit contractum, quia plures
obligati, ęquè principaliter reſpectu creditoris, om-
nes habentur pro principalibus, Roland. d. conſ. 64.
n. 5. Rot. d. Dec. 153. n. 6. Surd. d. conſ. 150. numer. 57.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 14. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Venditio cenſetur ad corpus, quando venditor noluit ſe
reſtringere ad aliquem certum numerum. Concluſio
non tractatus attenditur. Ripa eſt in dominio prædij
vicini.

SVMMARIVM.

1 *Venditio cenſetur facta ad corpus, non ad menſuram, quando
venditor noluit ſe reſtringere ad aliquem certum numerũ,
& vſus eſt verbis*(quantumcunque ſit.)
2 *Concluſio, non autem tractatus in contractibus eſt attenden-
dus, & n. 5.
Et ideò teſtis deponens de tractatu non probat, & n. 6.*
3 *Berleda cenſetur comprehenſa in venditione, quando eſt in-
tra fines deſignatos in venditione.*
4 *Ripa cenſetur eſſe in dominio illius, qui habet vicinum præ-
dium.*
7 *Capitula, & tractatus interpretantur concluſionem.
Capitulis an ſit magis ſtandũ quã inſtrumẽto, & n. 6. &* 8.

DECISIO CLXVIII.

DOmini vnanimi voto cenſuerunt eſſe perſiſtẽdum
in reſolutis, omnia enim prius deducta ſatis ſunt
ſublata in Deciſione; quæ autem de nouo adducuntur
facilè tolluntur. Quod enim Sabbatinum ante celebra-
tionẽ inſtrumenti, & concluſam vẽditionem affirmaſ-
ſet ſe feciſſe mẽſurare prædiũ, & reperiſſe eſſe in totũ
Tornaturarũ centum, ceſſat tum ex eo, quod habita ra-
tione Berledæ, nihil, vel parum deeſt de dicto numero,
tũ quia, vt in inſtrumento expreſſè, legitur, & fuit reſo-
lutum ſub die 14. Aprilis anni præteriti, † venditio fuit 1
facta ad corpus, non ad menſuram, & venditor noluit ſe
reſtringere ad aliquem numerũ per illa verba (*& quan-
tacunque ſit*) ex conſ. Alex. 127. l. 2. & alijs alleg. Idem 2
dicitur, dum allegatur eundem Sabbatinum ante ven-
ditionem affirmaſſe fundum eſſe capacem ſeminis de-
cem, & octo corbium, vltra enim alias rationes, quæ
dantur per informantes; † fuit dictum, quòd non atten- 2
duntur dicta ante contractum etiam in ipſius tractu,
ſed quæ in concluſione fuerunt expreſſa, l. ſi voluntati,
vbi Bal. & Salyc. in 1. not. C. de reſcind. vend. Alex. conſ.
28. n. 3. lib. 1. Decian. conſ. 488. n. 10. [b] Non obſtat em- b
ptio eiuſdem prædij facti per Sabbatinum de an. 1559.
a Maluezio, quia fuit facta ad menſuram pretio in ſin-
gulas Tornaturas diſtributo, venditio autem, de qua
agitur, fuit, vt dictum eſt, ad corpus vnico tantùm cõ-
ſtituto pretio. Non facit, quòd in venditione non fue-
rit facta mentio Berledę, † quia ſatis fuit compræhen- 3
ſa ex deſignatione fluminis pro termino, intra quod
reperitur, l. ęde ſacra, §. fin. de contr. emp. Statutum Bo-
nonien. nouiter allegatum, nõ facit, quia non impedit,
imò expreſsè ſtatuit, quòd Berledæ per particulares
perſonas retineãtur, & ſint in earum dominio, licẽt or-
dinet, quòd pro munimine, & manutentione Riparũ
cogantur illas nullo recepto pretio dimittere, & nõ eſt
mirum, ſi de ſuo vicini ripas manutenere teneantur, † 4
cùm certum ſit eas eſſe quoad proprietatem illorum,
qui vicina habẽt prædia, l. rip. ff. de rer. diuiſ. §. rip. Inſt.
eod. tit. Cætera benè tolluntur per informantes.

ADNOTATIO.

a Et quod clauſula (*quantumcunque ſit*) oſtendat vendi-
tionem fuiſſe factam ad corpus, non ad menſuram,
idcirco cõprehendat totũ intra fines deſignatũ, ſiue
ſit maioris, ſiue minoris quantitatis, vide latè Mart.
in ſuo Clauſulario 1. p. clauſula 108. qui plures cu-
b mulat. Ex† tractatu nõ infertur ad concluſionẽ, De- 5
cius, conſ. 488. n. 10. Rot. Dec. 104. n. 6. p. 2. diuerſ. &
Rota in recent. Dec. 677. ſub n. 3. p. 2. † & ideò teſtis, 6
qui interfuit tractatui, non autem concluſioni, nihil
probat, Surd. conſ. 202. n. 5. Rot. Dec. 187. n. 3. inter
impreſſ. poſt 2. lib. cõſ. Farin. & ſi in capitulis reperi-
tur aliquid dictum, quod non ſit in inſtrumẽto, ſtan-
dum eſt inſtrumento, & cenſetur conſultò in inſtru-
mento omiſſum, vt fuit dictum coram eodem Sanct.
ſupra Dec. 90. ſub n. 15. † Benè verũ eſt, quòd ex tra- 7
ctatu, & ex cõtẽtis in Capitulis deſumitur interpre-
tatio Concluſionis. Sur. Dec. 291. n. 10. & Dec. 238. n.
30. & ſeq. & conſ. 202. n. 19. & ſeq. in cõtrarium, quod
ſcilicẽt, † ſi Capitula diſcordẽt ab inſtrumẽto potius 8
ſit ſtandũ Capitulis quàm inſtrumẽto, dicit Alexãd.
cõſ. 156. n. 8. l. 6. Sur. latè Dec. 70. per tot. & Dec. 288
n. 41. vbi dicit, quòd in inſtrumẽto pręſumitur error,
& Rot. Dec. 114. n. 4. p. 1. in rec. & recurritur ad Capi-
tula, tãquã ad matricẽ, & originalẽ conuentionem,
vt fuit dictum in Rom. reſtitutionis dotis 10. Martij
1608. cor. Penia, vbi dicitur hoc maximè procedere,
quãdo inſtrumentum ſe refert ad Capitula, quia in-
continenti nõ præſumitur mutatio volũtatis, ita ad
cõcordiã poſsũt reduci dictæ opiniones; Prima enim
opinio procedit, quando intercedit longũ temporis
interuallum inter Capitula, & concluſionẽ: Secunda 8
verò opinio procedit, quãdo immediatè poſt Capi-
tula celebratur inſtrumẽtũ. Mãt. de tacit. lib. 3. tit. 4.
ſub n. 1. 2. & 3. Item hæc ſecunda opinio habet locũ
quãdo inſtrumẽtũ ſe refert ad Capitula, vulgaris, n.

regula eſt, quod ſtandum eſt magis relato, quã referenti, Rot.dec.121.n.6.p.1.diu. Mantic. dec.352.n.2.
c Quod procedit, etiam ſi inter Ripam, & prædium priuatum intercedit via publica, Sur.poſt alios conſ. 376.n.1.& 2.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA INVENTARII DE MASSAINIS.

Vener. 14. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Hæres omittens in inuentario aliquid deſcribere, præſumitur omiſiſſe non doloſè, ſed ignoranter, & maximè ſtante clauſula (*cum facultate addendi, ſi quid apparebit omiſſum*) & multò magis, quando antequam ſit appoſitum de omiſſione, fuit illud deſcriptum.

SVMMARIVM.

1 *Dolus non præſumitur.*
2 *Dolus debet perſpicuis coniecturis probari.*
3 *In inuentario hæres omittens aliquid deſcribere non præſumitur doloſè, ſed potius ignoranter omiſiſſe.*
4 *Quod maximè procedit ſtante clauſula, & proteſtatione* (addendi) *quæ excludit præſumptionem doli, & an, & quando dicta clauſula excuſet à dolo vide n. 12.*
5 *In inuentario excluditur dolus ex omiſſione, ſi antequam fuerit de omiſſione oppoſitum, fuerit facta deſcriptio in inuentario.*
6 *Subſequentia inducunt maximum indicium præcedentis animi, tàm quoad bonam fidem præſumendam, quàm ad dolum arguendum.*
7 *Dolus in hærede excluditur ex diligentijs, & perquiſitionibus per eum factis in perſcrutandis bonis hæreditatis.*
8 *Stabilia de facili latere non poſſunt, ſed ſe ipſa exhibent.*
9 *Certus quis non poteſt dici de eo, ſuper quo lis pendet.*
10 *Omiſſio in inuentario ita contingere poteſt per culpam, ſicut per dolum.*
11 *In dubio ſumi debet præſumptio in mitiorem partem, & ideò potius præſumi debet culpa, quàm dolus, & n.13.*

DECISIO CLXIX.

DVbitaui, An conſtet Maſſainos doloſè omiſiſſe apponere in inuentario bona Talamonis. & Orbetelli, & vtraq; parte informante, Rota amplexa eſt par-
1 tem negatiuam, pro Maſſainis enim ſtat regula, † quòd dolus non præſumitur, l.dolum, C.de dol. l ſi creditor, C.de pig.act.l.quoties, §.qui dolo, ff.de prob. Alc.reg.3.
2 præſ.4.n.1. † ſed debeat perſpicuis, ſeu perſpicacib. coniectoris probari, Bal.cõſ.250.n.1.circa med.li.1.Corn.
3 conſ.178.n.21.lib.2. Aym.conſ.8.n.t. † Et in terminis, quod omittens deſcribere aliquid in inuentario non præſumatur doloſè, ſed potius ignoranter omiſiſſe, tradit Alex.in l.fi.ſub n.2.v.quæ vltima reſponſio, C.de iur. delib.Bellam. conſ.30.n.6. cum alijs per Surd.dec.222. n.14 quibus additur Hercul.de prob.neg.ſub n.69.verſ.
a quarta concluſio.[a] Quod maximè procedit ſtante clau-
4 ſula, † & proteſtatione (*addendi ſi quid apparebit omiſſum, & cùm ad notitiam peruenerit*) quæ doli præſumptionem excludit Bal.in Auth.ſed cùm teſtator, n.18.C.ad l.Falcid.Iaſ.in l.fin.in prin.ſub nu.3. v.ideò cautela eſt, C.de iure delib.Cor.in d.l.§.licentia, ſub n.10.Dec.conſ.633. ſub n.11.Rol.de inuent.p.3 §.cautus eſſe debet, Surd.d.
b dec.n.21.[b] Et tantò magis remouetur ſuſpicio alicuius
5 doloſæ machinationis † quia Maſſaini, antequam de defectu horum bonorum fuerit oppoſitum, ea deſcribi fecerunt in ipſo inuentario, Bal.in d.l.fin. §.cùm igitur, ſub n.8.v.eſto enim, C.de iur.delib. Vital.de clauſ. in v. nil nouari, inuentar.confect.penden. ſub n.31. per hoc enim, inquit Baldus, oſtendit hæres ſe malum animum
c non habuiſſe in omittendo,[c] facit quod ex ſubſequenti-
6 bus oritur † maximum indicium præcedentis animi, l. ſed & Iulianus, §.proinde, ff.ad Maced. l. ſi ſeruus plurium, §.fin.ff.de leg.1.Bar.in l.cętera, §.fin.eod.tit.& ita ad excluſionem fraudis arguit Aym.conſ.319.n.11. ſicuti è contra ex ſubſequentibus colligitur animus doloſæ machinationis, idem Aym.conſ.143.ſub n.9. † plu- 7
rimùm etiam mouerunt Dominos diligentiæ, & perquiſitiones factæ in perſcrutandis bonis hæreditatis, cùm propterea obtinuerint, & pręſentari fecerint monitoriales ad reuelandum, quæ proculdubio repugnãt animo occultandi, & celandi bona. † Accedit, quòd hæc 8
ſunt bona ſtabilia, quæ vt dicit tex.in l.2. C.quando, & quib.4.p.lib.10.facile latere non poſſunt, ſed ſe ipſa exhibent, Gloſ.in l.quamuis in v.ſi mobilis, ff.de pign.act. Non obſtant literæ, & depoſitiones ſuper ſcientia, quia illa non eſt clara, ſed vti de re turbida, & litigioſa, ita vt forſan crediderint, aut dubitarent, an tenerentur deſcribere, vel potius expectare exitum litis, † cùm ante 9
finem non poſſit dici, quod eſſent certi, l.quod debetur, ff.de pecul. † Tandem omiſſio ita potuit contingere per 10
culpam, ſicut per dolum, Bal.in d.Auth. ſed cùm teſtator, n.17.Corn.in d.§.licentia, n.10.qui dicunt, quòd nõ idem operatur culpa, quod dolus circa omiſſionem; † 11
In dubio autem in mitiorẽ partem præſumendo (*ſi quid eſſet Maſſainis adſcribendum*) quod non videtur per prædicta, præſumenda eſſet potius culpa, quàm dolus,[d] Gl. d
in l.2. §.ignominia, in v.cur Miles, in fin. ff.de his, qui not.infa. Bar.in l.hæ enim, ſub num.3.ff.de ſuſpect.tut. Alex. conſ.2.ſub nu.7. lib.3. Et ita vndequaque ſemper ceſſabit ſuſpicio fraudulentæ omiſſionis. Alia benè tolluntur per informantes.

ADNOTATIO.

a Rota dec.747.la prima, n.4.p.2.in rec. vbi canonizatur hæc deciſio.
b Surd. † dec.216.n.32.Rot.dec.747.ſub nu.4. v.ſed po- 12
tius, p.2.in rec. & fuit dictum in Carpẽtoracten. Bonorum 18.Decemb.1617.coram R.P.D.Pamphilio; non tamẽ iſta clauſula, & proteſtatio ſaluo iure (*addendi*) excuſaret à dolo, ſi conſtaret, quòd hæres ſciẽter, aliquid omiſiſſet deſcribere in inuentario, Surd. dec.216.n.2.Capr.conſ.161.n.24.& benè Hond.conſ. 34.in fin.lib.1. Item nec ſuffragatur, ſi poſtea ſtatim ſuperueniente notitia, hæres non deſcriberet in inuentario, Hond.conſ.35.ſub n.29.v. vel ſi poſt, lib.1. Guid. de inuent. ſub n.6.
c Et ponderauit etiam Rota, d.deciſ.747.la prima, ſub n.4. verſ.& ceſſat omnis dolus, p.2.in rec.
d Non ſolum, † vt mitior pars præſumitur, potius cul- 13
pa, quàm dolus præſumi debet, ſed etiam ſi dolus per neceſſe eſſet præſumendus præſumi ſẽper debet minor dolus, Gabr.de malefic.concl.2.nu.6.Rota deciſ. 608.n.3.p.2.diuerſ. Alciat. reg.3. præſumpt.6. & dixit Rota in Anconitana cenſuum 30. Aprilis 1621. coram R.P.D.Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Lunæ 17. Maij 1604.

Nec Argumento, nec Summario indiget.

DECISIO CLXX.

DOmini ſine aliqua controuerſia cenſuerunt agi de præiudicio filiorum legitimorum, & naturalium Iacobi, dum quæritur an Philippo legitimato debeatur legitima rationibus, de quibus in deciſione in hac cauſa facta 19. Nouemb. præteriti; An autem huic præiudicio fuerit per dictos filios renunciatum, & renunciari potuerit, & an de eo dare poſſet Pirrus, reſeruarunt videre.

PEN-

Digitized by Google

PENNEN. SEV NVLLIVS BENEFICII.

Vener. 21. Maij 1604.

Argumentum patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum probat poſſeſſionem, quando eſt capta, dum erat vacans.*
2 *Poſſeſſio poſterior præſumitur clandeſtina, nec impedit manutentionem poſſeſſori anteriori.*
Procedit etiam, ſi anterior ſit merè inſtrumentalis, & poſterior ſit cum perceptione fructuum, & n. 3.

DECISIO CLXXI.

DAndum eſt mandatum de manutenendo Cionino,
1 †qui ſuam poſſeſſionem probat per inſtrumentum
a adeptionis in vim ſuæ prouiſionis Apoſtolicæ, cùm de
eo tempore poſſeſſio eſſet vacans, Rot. dec. 21. de reſt.
ſpol. in antiq. Caput. d. 344. p. 2. fuit dictum in vna Maceraten.
hæreditatis 1. Iunij 1599. coram R.P.D. Penia,
& in vna Sutrina bonorum 15. Iunij 1595. coram Illuſtriſs.
Card. Pamphil. Non obſtat prætenſa aduerſarij
b poſſeſſio, quia cùm ſit poſterior, [b] clandeſtina præſumi-
2 tur, † nec poteſt eſſe impedimento, quo minus poſſeſſio
Cionini anterior manuteneatur, c. licèt cauſam, & ibi
Doct. de prob. Bar. in l. ſi duo in prin. ſub n. 4. ff. vti poſſid.
cum cumulatis à Menoch. de retiu. poſſeſſ. remed. 3.
n. 725. fuit dictum in Romana Caſalis Monaſterij Oddonis
6. Aprilis 1576. coram Cantuccio, & in vna Oxomen.
Cappellaniæ 10. Martij 1589. coram Illuſtriſsimo
Card. Platto, & ſæpius in alijs.

ANNOTATIO.

a Et quòd poſſeſſio inſtrumentalis capta alio non exiſtente
iu poſſeſſ. ſit manutenibilis, Hond. conſ. 86. nu.
30. li. 2. Rota dec. 761. n. 1. p. 2. in rec. & fuit dictum in
Nucerina Prædij 28. Aprilis 1606. coram Illuſtriſs.
Card. Sacrato, & aliàs ſæpè, & plura circa hanc materiam
poſſ. inſtrumentalis dixi in annot. ad dec. 268.
b Poſſeſſionem poſteriorem, vti clandeſtinam non impedire
manutentionem, dixi in annotat. ad deciſ. 40.
4 & hæc concluſio procedit, etiam † ſi anterior ſit merè
inſtrumentalis, & poſterior ſit cum perçeptione
fructuum; vt fuit dictum in Cuſentina Cappellæ 26.
Octob. 1601. coram Card. Millino, & in Cremonen.
Præbendæ 21. Maij 1607. coram Cardinali Lancell.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DEVOLVTIONIS VINEARVM.

Lunæ 14. Maij, 1604.

ARGVMENTVM.

Identitas Vineæ ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Auctoris aſſertio probat cõtra omnes habentes cauſam ab eo,*
2 *Identitas ſufficienter probatur per duos confines.*
3 *Enunciatiuæ probant ſtante iuramento, & vide n. 7.*
4 *Enunciatiuæ probant ſtantibus adminiculis, & n. 8.*
5 *Teſtis vnicus iunctis adminiculis probat, & n. 9. vbi vide declarationem.*
6 *Identitas probatur ex leuioribus probationibus, imò etiam ex coniecturis, & n. 10.*

DECISIO CLXXII.

DOmini cenſuerunt conſtare de identitate vinearũ,
& quòd Galli poſſideant tam vineam poſſeſſam
per q. Io. Baptiſtam Morattum, quàm illam, quæ fuit
olim Iacobi Montelli, nam quòd vinea Moratti peruenerit
ad Zambellum probatur ex inſtrumẽto venditionis
vineæ factæ per Iacobum Montellum eidem Thomæ
Zampello, in quo inter alia dicitur vineam ipſius
Montelli habere confines ab vno latere bona q. Io. Baptiſtæ
Moratti, nunc Thomæ Zampelli eius ex ſorore
nepotis poſt mortem Zampelli omnia eius bona fuerunt
ſubhaſtata, & deliberata Annibali Marino, & inter
alia vinea prædicta cum alijs, quas habebat contiguas
in Monte Mario, quarum omnium vinearum medietatem
Annibal Marinus vendidit b.m. R.P.D. Gallo,
& in inſtrumento venditionis narratur inter vineas
venditas adeſſe illam, quam Thomas Zampellus emit
à Baptiſta Moratto, vnde cùm habeamus non ſolùm
iſtam ſucceſſiuam, & continuatam translationem vineæ,
ſed etiam expreſſam aſſertionem Annibalis authoris
D. Galli, † quæ probat contra omnes habentes ab eo 1
cauſam, Aret. conſ. 102. n. 1. Ruin. conſ. 50. n. 53. li. 1. Soc.
conſ. 13. n. 5. v. & probatio, li. 3. fuit dictum in vna Fauẽtina
bonorum de Nicolutijs 15. Ian. 1582. coram Illuſtriſs.
Card. Seraph. & ſæpius in alijs ſatis cenſetur probari
identitas. Quoad vineam Iacobi Montelli, res etiã
videtur perſpicua, quia conſtat, quòd Montellus illam
vendidit Zampello, & Annibal Marinus, qui per ſubhaſtationem
emit, vt dictum eſt, omnes vineas, quas vineas
Zampellus poſſidebat in venditione medietatis
eorumdem, quam fecit D. Gallo, enunciat, quòd in vẽditione
comprehenditur vinea vendita Thomæ Zampello
à iuponario, & teſtes dicunt Montellum fuiſſe iuponarium;
probatur etiam ex verificatione trium confinium,
quæ leguntur in conceſſione facta Zampello,
videlicet ab vno latere bona D. Benzoniorum, qui adhuc
ſunt Domini, ab alio bona Nalonij, in cuius locum
ſucceſſit Claudius Roma, vt conſtat ex teſtibus, ab alio
etiam vinea Ballati, quæ fuit à D. Gallo empta, † cùm 2
tamen ſufficerent duo confines, Bar. in l. demonſtratio
falſa in prin. nu. 14. & 15. ff. de cond. & dem. Alex. conſ.
133. n. 5. v. nec ad hoc obſtat lib. 1. Accedit quòd vinea
Iacobi Montelli erat in ſummitate montis Marij, vt affirmant
teſtes, & vinea, quæ eſt in d. ſummitate, hodie à
Gallis poſſidetur. Non obſtat, quòd dicitur, verba enũciatiua,
ſed aſſertiua, & demonſtrant vineas, quæ in vẽditione
comprehendebantur, † & vbi etiam eſſet enun- 3
ciatiua probarent, tùm propter iuramentum, † tũ prop- a
pter adminicula, ad latè deducta, [b] in Mediolanẽ. ſimu- 4
lationis contractus coram R.P.D. Ortembergo 10. De- b
cemb. 1603. † Non obſtat, quòd dicitur ſecundum teſtem 5
eſſe vnicum, quia iunctis adminiculis probat, [c] Aym. de c
antiq. tem 4. p. 5. ſed enim, n. 26. & conſ. 73. n. 18. Caput.
dec. 271. p. 3. Cæſ. de Graſſ dec. 3. n. 6. de prob. † Maximè 6
ad probandum identitatem, in qua admittuntur leuiores
probationes, imò etiã coniecturæ, vt latè per Rim.
conſ. 254. n. 11. & ſeq. & fuit ſæpius dictum, [d] ex quibus, d
& alijs latiùs per informantes deductis, fuit concluſum
probari identitatem vtriuſque vineæ, de quibus in puncto.

ADNOTATIO.

a Enũciatiua † verba ſtante iuramento probant, de quo 7
latè Nicol. Gen. de verb. enunc. lib. 1. q 3. n. 32. & ſeq.
b Enunciatiuæ † concurrentibus adminiculis probant 8
Rim. iun. conſ. 314. n. 17. Achil. deciſ. 6. ad fin. de iure
patr. Rota dec. 130. n. 2. p. 2. diuerſ. & in rec. dec. 176.
nu. 5. p. 1. & hoc procedit etiam ſi enunciatiuæ emanaſſent
ab intereſſe habentibus, Rota dec. 175. n. 3. &
dec. 91. n. 2. eadem p. 1. in rec.
c Et quòd vnicus teſtis iunctis adminiculis, † & circũ- 9
ſtantijs facti plenè probet, Farin. poſt alios de teſtib.
q. 63. n. 35. Mant. dec. 325. n. 4. & fuit dictum in Interamnen.

Digitized by Google

ramnen. Pecuniaria, 12. Iunij 1606. coram R.P.D. Coccino Decano,& coram eodem Sanctiſs. inf. dec. 247.ſub n.6.hæc tamen concluſio non procedit, niſi in ciuilibus,& vlterius eſt neceſſe,quòd teſtis ſit omni exceptione maior, ita declarat Farin.d.q.63.n.36. qui alios eefert.

10 d Et † quòd identitas probetur leuioribus probationibus, Rota dec.119.n.4.& dec.407.& 459.ſub n.3.p.1. in rec. Seraph. dec.1209.n.3.& dec.1344.n.1. & fuit dictum in Bonon. fideicommiſſi de Rubeis 12.Febr. 1618.coram R.P.D.Vbaldo,& tantò magis hoc procedit in antiquis,Seraph.d.462.n.8.& fuit dictum in d.Bononien.fideicommiſſi de Rubeis,vbi etiam fuit dictum, quòd ad iſtum effectum non eſt neceſſaria antiquitas vltra centum annos.

Oliuerius Beltraminus.

FAVENTINA BONORVM.

Luna 24. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

De materia, *l.hac edictali,C.de ſecund.nupt.* & an, & quando filijs ſecundi matrimonij liceat patri plus relinquere,quàm primi; & an Statutum de lucro dotis deroget, *l.hac edictali*.

SVMMARIVM.

1 *Minus cenſetur legatum quando legatum continet conditionem, & dilationem.*

2 *Filijs ſecundi matrimonij non eſt probibitum plus relinquere, quàm primi,modò primi non fraudentur portione legitima de quo etiam vide latè ſub n.5.11.& 12.*

3 L.hac edictali, *loquitur de nouerca,& vitrico,non de filijs.*

4 *Filij ex ſecundo matrimonio non ſunt ita exoſi liberis primi matrimonij, cùm ſint eorum fratres, ſicuti eſt vitricus, & vitrica.*

5 *Filijs ſecundi matrimonij plus poteſt relinqui,quàm primi, dūmodò fiat recta via,non in fraudem,contemplando principaliter perſonam filiorum non vitricę,ſeu vitrici,& n.12*

6 *Vſusfructus,qui debetur patri, ſeu matri in bonis relictis filijs, non inducit præſumptionem fraudis in hac materia,* l.hac edictali,*quando filij iam non ſunt nati.*

7 L.hac edictali, *cenſetur derogatum ex Statuto Vrbis deferenti lucrum.*

In dubio non cenſetur per Statuta derogatum d. legi, *ſed requiritur,vel expreſſa derogatio,vel quod Statutum ſit omninò incompatibile cum dicta lege.*

8 *Confeſſioni mariti circa dotem receptam non ſtatur in præiudicium filiorum primi matrimonij, cùm præſumatur dicta confeſſio facta in fraudem* l.hac edictali.

9 *Dos data primo viro cenſetur eadem data ſecundo.*

10 *Hac præſumptio non admittitur, vbi agitur de materia* l.hac edictali, *& quando ex primo matrimonio extant liberi, quia tunc requiritur vera probatio dotis, & non ſufficit præſumptiua.*

DECISIO CLXXIII.

LAnea Caballaria in ſuo vltimo teſtamento inſtituit ſibi hæredem vniuerſalem Veſulinam ex ſecundo matrimonio filiam,& medietatem ſuæ dotis, quā dixit fuiſſe lib.4.millium,legauit Quintilio eius ſecundo viro, Beatrici autem, quam ex primo matrimonio ſuſceperat,reliquit ex cauſa legitimæ lib.2000.ita vt ſingulis annis lib.1000. ſolui deberent,ſoluti prius quibuſdā legatis,quæ teſtatrix ad pias cauſas fecit.Contra huiuſmodi diſpoſitionem mateenam Beatrix inter alia opponit de diſpoſitione, l.hac edictali, C.de ſecund.nupt. non tantùm propter vniuerſalem inſtitutionem filiæ
ex ſecundo matrimonio viuente adhuc ſecundo viro,
ſed etiam propter inæqualitatem, quæ intercedit inter
legatum factum marito,& illud,quod fuit ipſi Beatrici
relictum, † licèt enim concordent in ſumma lib. 2000. 1
inæqualitas tamen ſurgit ex conditionibus, & dilationibus
appoſitis legato Beatricis, propter quas poteſt dicere
ſibi minus relictum, §.plus, & §.præterea, Inſtit.de
actio. Azo.in ſum.de plus petit.n.1.& 2.Dec.cōſ.46.ſub
n.1. v.ex qualitate enim rei, propterea dubitaui an eſſet
locus diſpoſitioni d.l.hac edictali. Et Domini re benè
per duas vices diſcuſſa,negatiuè reſpōderunt. Nam
quod pertinet ad inſtitutionem vniuerſalem Vrſulinæ,
† fuit dictum non eſſe prohibitum plus relinquere filijs 2
ſecundi matrimonij, quàm primi, modò non fraudentur
portione ſibi de iure naturæ debita, a Bal.conſ.22.n. a
2.in fin.lib.5.Paul.de Caſtr.in Auth.ſi parens,n.2. C.de
inoffic.teſt. Dec.conſ.246.col.2.vbi Add.concordantes
cumulant,Ruin.conſ.56.n.2.li.3.Bertr.conſ.63.n.1.volum.1.p.1.&
conſ.18.nu.2.volum.3.p.1. Bero. conſ.40.
ſub n. 14. lib.2. qui dicit omnes ita præſupponere in l.
hac edictali,Boer.dec.200.n.5.Dilect.de arte teſt.caut.
65.n.2.tit.de legat. Franc.Marc. d.23.p.2.Rol.conſ.62.
n.29.li.1.Decian.conſ.35.ſub n.14.li.1.Hier.Gabr.conſ.
13.ſub n.30.li.2.Sur.conſ.94.n.69.Ant.Gabr.de ſecund.
nupt.concl.4.n.57.Non obſtant Salyc.& alij allegati in
contrarium,quia,vt dicit Ant.Gabr.loco allegato,non
loquūtur in legato; ſed in ſtipulatione patris pro filio,
licèt aliqui confundant vtrumque caſum,rationem autem
differentiæ inter vtrumq; caſum ponit Aym.conſ.
40.circa fin. vbi dicitur, quòd magis lex ſuſpicatur de
fraude,quando pater ſtipulatur pro filio propter interpoſitam
perſonam,† & iſta ſententia conuenit non ſolū 3
verbis d.l.quæ ſemper loquitur de Nouerca,& Vitrico
in parte prohibitiua,ſed etiā menti,quia,vt dicit Caſt.
& Boer. vbi ſupra, † filij ex ſecundo matrimonio non 4
ſūt ita exoſi liberis primi matrimonij, cùm ſint eorum
fratres,& ideò non tantùm habent indignari: Et iſtam
opinionem aliàs ſecuta eſt Rota in vna Bononien.hæreditatis
coram Illuſtr.Blanch. 26.Maij 1576.† & hoc 5
procedit,quando recta via non in fraudem relinquitur,
Boer.d.dec.100.n.6.[b] quòd factum videtur in caſu iſto, b
quia non poteſt dici contemplata perſona ſecundi viri,
à quo tempore conditi teſtamenti Laura teſtatrix diuerterat,
& per conſequens conſtat,quòd habebat maritum
exoſum, Bertrand.in l.hac edictali,n.28.Nec facit,
quòd dicitur patri quæri vſumfructum bonorum,
in quibus eſt inſtituta filia,† quia cùm ſimus in filijs na- 6
tis,non eſt credendum, quòd voluerit quæri vſumfructum
in fraudem, l.hac edictali, vt concludit Paul. de
Caſt. conſ.150. ſub n.2. v.nos loquimur, quando ſupereſt,
lib.2.& ſentit Ruin. conſ.112. ſub nu.8.v.item non
obſtat, quod actum eſt lib.1. Tantò magis, quia, vt dictum
eſt, ſumus in perſona exoſa.† Quoad legatum fa- 7
ctum marito,cùm ſit factum pro lucro delato ex diſpoſitione
Statuti,res videtur clara,cùm Statutum expreſsè
deroget diſpoſitioni,d.l.quam, non eſt dubium poſſe
per Statutum tolli, [c] Bald.conſ.495.nu.9.lib.5.Socin. c
conſ.52.ſub nu.3. v.ſed quia iſtæ opiniones,lib.3.Iaſ.in
Auth.præterea,ſub n.15. v.pro veritate iſtius articuli,
C.vnde vir,& vxor,Dec.conſ.19.ſub n.2.v.ſecundus caſus,
Pariſ.conſ.92.n.10.& 40.lib.3.Et fuit dictum in illa
Bononien. hæreditatis. Dubitabat tamen vnus ex
Dominis,quòd non conſtaret de dote,ſiue eius quantitate,
cùm ad probationem afferatur ſola aſſertio teſtatricis
in teſtamento,† cui confeſſioni ad euitandam diſ- 8
poſitionem, l.hac edictali, non videtur ſtandum, cùm
præſumatur facta in fraudem d.l. vt dicit Bal. conſ.11.
lib.5. Et licèt Domini reſponderunt hic ſatis probari ex

Digitized by Google

ri ex eo, quòd dos eiuſdem ſummæ fuerat primo mari-
10 ſo conſtituta,& tradita,† & per conſequens cenſeatur
eadem data ſecundo viro,Cyn.in Auth.ſed quamuis,in
3.q.& ibi Salyc.ſub n.7. C.de rei vxor.act. Curt.iun. in
Auth.præterea,poſt n.13. verſ.ſecundò limita, C.vnde
vir,& vxor,cum cumulatis per Rol.de lucro dot.q.75.
n.5. & tenuit Rota coram Cantuccio in vna Romana
fideicõmiſſi,ſeu ſupplementi legitimę 16.Octob.1581.
11 hæc† tamen præſumptio non admittitur,vbi agitur de
materia, l.hac edictali, & quando ex primo matrimo-
nio extant liberi,Alex.conſ.144 poſt n.3. v.tamen ſi ex
primo matrimonio lib.5. Deciſ.Pedem.21.n.22. circa
med.qui alios refert,Menoc.de præſump.l.3.præſump.
6.n.32. Et in terminis ſtatuti derogatorij, l.hac edicta-
li, quòd non habeat locum in dote ſic præſumpta, ſed
requiratur vera,& actualis datio,conſuluerunt Iaſ.cõſ.
50.lib.1. Curt.ſen. conſ.79. tradit Curt.iun. in d. Auth.
præterea,n.16.Menoch.vbi ſup.n.33.& propterea vel-
lem,ſi aliunde non probatur; ſuper hoc particulariter
partem audire.

ADNOTATIO.

12 a Hanc† quæſtionem latiſſimè tractat Theſ.dec.170.&
relatis hinc inde copioſiſſimè auctoritatib pro vtra-
que parte,& rationibus,ſub n.24. dicit,quòd opinio
pro filijs primi matrimonij eſt communior, verior,
& æquior,& quod ipſe ſemper iudicaret pro æqua-
litate,& ſubdit quòd ita crederet Senatum fore iudi-
caturum, & amplè etiam eamdem quæſtionem diſ-
cuſſit,Vinc.de Franch. deciſ.625.per tot. & tandem
ſub n.43.dicit,quòd Sacrum Concilium diſcuſſis om-
nibus iudicauit pro filijs primi matrimonij.
b Caſtren.conſ.150.lib.1.Beltrand.in d.l.hac edictali,
13 n.10.Theſ.deciſ.170.n.32.&† propterea ſi Vitricus,
ſeu Vitrica erant iam mortui,tunc cùm ceſſet ratio,
quòd intuitu, & ad vtilitatem illorum fuerit relictũ
filijs ſecundi matrimonij, valebit relictum, Theſ. d.
Deciſ.170. n.32. verſ.ex hoc videtur.
14 c Licet† Statutum poſſet derogare,l.hac edictali, nihi-
lominus in dubio cenſetur derogare, Rot.Dec.432.
n.3.p.1.diu. & Rot.deciſ.255.nu.7.p.4.in rec. Vinc.
de Franch.deciſ.435.n.20. vbi dicit,quòd requiritur
expreſſa derogatio. Hinc eſt, quod Statutum Vrbis
135 lib.1.non cenſetur derogare l.hac edictali,vt la-
tè reſoluit Rot.Dec.255.p.4. in rec. ſi tamen Statuti
diſpoſitio ſit omnino incompatibilis cum diſpoſi-
tione, l.hac edictali, tunc cenſetur tacitè per Sta-
tutum derogatum, & ſufficit iſta tacita derogatio
reſultans ex incompatibilitate diſpoſitionis,Rol.de
lucro dotis,q.15.n.3.Gabr.conſ.13.n.10.lib.2.& fuit
dictum in Bononien. indemnitatis 23. Martij 1618.
coram R.P.D.Dunozetto,& in alia Bononien.dotis
26.Maij 1619.coram R.P.D.Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

TOLETANA DECIMARVM DE LVCILLIS.

Veneris 28. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in cauſa profana,prout eſt cauſa decimarum,
paſſim etiam ſine fumo conceditur data releuantia.De-
cimæ debentur illi,penes quem eſt cura animarum,
non autem penes quem eſt nudum exercitium: Remiſ-
ſoria quando non ſit concedenda ex eo, quia lite pen-
dente in partibus potuerit ibi fieri probatio.

SVMMARIVM.

1 *Decimarum cauſa cenſetur profana ad effectum remiſſoria, & latè n.7.*
Cauſa quæ dicatur beneficialis,& quæ profana, & n.7.
2 *Remiſſoria in profanis conceditur in qualibet inſtantia etiam ſine fumo, dummodò materia ſit releuans.*
3 *Decimæ de iure debentur ei,ad quem ſpectat cura animarum, & ille, ad quem ſpectat exercitium, non habet niſi ſuam congruam, & n.8.*
4 *Decimæ præſcribuntur per immemorabilem.*
5 *Remiſſoria in Curia non conceditur ſuper articulis, ſuper quibus poterant lite pendente in partibus examinari ibi teſtes. Hoc procedit,quando petens remiſſoriam indigebat probatione illorum articulorum, dum cauſa pendebat in partibus,ſecùs ſi tunc non indigebat.*
6 *In iudicio magis attenditur proſecutio,quam petitio.*

DECISIO CLXXIV.

FVit conclusum per remiſſoria,†quia ſumus in cauſa 1
decimarum, quæ ad iſtum effectum dicitur profa-
na,vt fuit dictum in Valentina Decimarum de Gandia a
coram Illuſtr.Pamph.23.Febr.1601.† & in profanis in 2
qualibet inſtantia remiſſoria conceditur,etiam ſine fu-
mo,dummodò ſit releuans,Put.dec.101.Caput.dec.68.
p.3. fuit dictum in Comen. Decimarum 28.Iunij 1602.
coram R.P.D.Sacrato; de releuantia non eſt dubitan-
dum;articulatur enim,quòd cura loci de Lucillis prin-
cipaliter reſidet penes capitulum;†quo probato ſequi- 3
tur omnes decimas ad ipſum pertinere,& aduerſarius,
ad quem ſpectabit exercitium, non poterit prætende-
re,niſi ſuam congruam, Abb. in c.extirpandæ, §.quia
verò in repetitione,t.15.de præb.Articulatur etiã im-
memorabilis,†quę ſine dubio Capitulo ſufficit pro pre- 4
ſcribendis decimis,vt fuit dictum in prædicta Valenti-
na Decimarum de Gandia. Nec obſtat, quod lite pen-
dente in partibus potuerit capitulum teſtes,quos modò
inducit,examinare,† quo caſu remiſſoria concedi non 5
ſolet,Caput.Dec, p.3.quia licet in partibus Io.petierit
decimas,tamen proſecutus fuit iudiciũ ſuper congrua,
† in huiuſmodi iudicio attenditur magis proſecutio, 6
quam petitio, Alex.conſ.114.n.6.li.6.Caput.d.126.p.3.
fuit dictum in Rom.donationis 5000.25.& 30.Iulij co-
ram Sanctiſſimo, & propterea capitulum non curabit
aliquos teſtes examinare ſuper articulis tũc datis, quia
ad ſe defendendum contra prætenſam congruam illis
non egebat,nec probatione immemorabilis,& vbi ho-
die Io. intendat proſequi iudicium ſuper congrua tan-
tùm,Capitulum renunciabit remiſſoriæ.

ADNOTATIO.

a Et† quod decimarum cauſa reputetur profana ad ef- 7
fectum remiſſoriæ ſæpius Rota dixit, vt penes Put.
d.324.in fin li 2.& Rota in rec. d.677.n.1.p.1.& fuit
dictum in Valent. Decimarum de Gandia 23. Febr.
1607. coram R. P. D. Pamph. & generaliter omnes
cauſæ in Rota reputantur profanæ,quando non agi-
tur ſuper titulo beneficij, etiam illæ, quæ de ſui na-
tura ſunt ſpirituales,& fori Eccleſiaſtici, Bellam. d.
617.Veral.dec.99.p.1.& ideò ſi agatur de vnione be-
neficiorum, cauſa non dicitur beneficialis, ſed pro-
fana,Seraph.d.1355.n.9.& fuit dictum in Piſaurien.
Beneficior. 4.Iul.1618. coram R.P.D.Caualerio,&
infra etiam coram eod.Sanctiſs.in dec.562.ſic etiam
ſi agatur de pertinentia Iuriſpatronatus inter patro-
nos principaliter,cauſa cenſetur profana,Aebil.dec.
11.de Iurepatr. Cæſ.de Graſ. d.1.n.9. de dilat. & fuit
dictum in Lucana Iuriſpatronatus 19.Ian.1611. co-
ram b.m. Penia, vbi tamen declaratur hoc procede-
re,quãdo principaliter ageretur de iurepatronatus,
ſecus autem quando principaliter ageretur de titulo
inter prouiſos,& incidenter de Iurepatronatus.
In hac autem materia,quia dari poteſt caſus, quòd reſ-
pectu vnius partis agatur de titulo, & reſpectu alte-
rius,

rius,non agatur de titulo,ſed vel de vnione,vel de alio ſimili iure non includente titulum, ideò ſciendum eſt, quòd ad hunc effectum cognoſcendi,an cauſa ſit beneficialis,attendi debet perſona actoris,Seraph.dec.990. n.4.Rota deciſ.212.n.6.p.1.in recentioribus, & ideò ſi ex parte actoris agatur de titulo,cauſa eſt cenſenda beneficialis,etiam ſi ex parte rei non prætendatur titulus & generaliter quòd ad cognoſcendam naturam cauſæ inſpiciatur perſona actoris,Hond.conſ.20.n.13.li.1.& vide etiam quod dixi ad dec.335.ſub n 20.

8 b Et†quòd decimæ pertineant ad illum,penes quem eſt cura animarum habitu, ille verò,qui habet ſolū exercitium curæ,non poſſit prætendere,niſi ſuam congruā, Mohed.dec.5.de decim.Creſc.dec.2.eod.tit.Veral.dec. 339.p.3.Rota dec.153.ſub n.2.& d.579.ſub n.3. & dec. 710.ſub n.3.p.2.in recent. & optimè in Aquileg. Congruæ 23.Ianuarij 1613. coram Card.Sacrato, vbi fuit dictum,quòd Capitul.Aquileg. cui erat vnita Eccleſia Parochialis,& per conſequens habebat curam habitu, pcreipere debebat omnes decimas, & quòd Vicarius non poterat prætendere niſi congruam.

Oliuerius Beltraminus.

NVLLIVS BENEFICII.

Veneris 28. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Beneficia ſimplicia quamnis de iure requirāt reſidentiā, tamen ſecus eſt ex conſuetudine generali. Beneficium præſumitur ſimplex,niſi aliud ex Statuto, Conſuetudine, vel Priuilegio caueatur.

SVMMARIVM.

1 *Reſidentiam de iure requirit quodlibet beneficium.*
2 *Ex generali tamen conſuetudine beneficia ſimplicia non requirunt reſidentiam.*
3 *Beneficium præſumitur ſimplex.*
4 *Niſi aliud ex Statuto,Conſuetudine,vel Priuilegio caueatur.*
5 *Capitulum poteſt condere Statutum, quòd beneficia ſimplicia requirant reſidentiam.*

DECISIO CLXXV.

FVit cōcluſum beneficium non requirere reſidentiā
1 & ſine ea Lucā Antoniū lucrari fructus; † licèt e-
nim de iure quodlibet beneficium requirat reſidētiā,c.
2 penul.de cler.nō reſid.c.ad hoc,de præb.†generalis ta-
men conſuetudo obtinuit,vt nō procedat in beneficijs
ſimplicibus,Abb.in c.extirpandi, §.qui verò,nu.31.de
præb.cū alijs per Mād.in 1.reg.q.13.n.8.Cæſ. de Graſſ.
a d.4.n.3.de præb.ᵃbeneficium†autem,de quo eſt contro-
3 uerſia eſt ſimplex, vt præſumitur,Ægid.d. 676.Reb.in
prax.ſub tit.ſecul.benef.quotuplex uu.11.Staph. de litt.
grat.2.p.tit.de qual.& ſtat. benef.in princ.fuit dictum
in vna Calaguritana Congruarum 16.Nouemb.1571.
4 corā Oradino,& ſæpius in alijs,†niſi aliud ex Statuto,
Cōſuetudine,vel Priuilegio caueatur.Innoc. in c.cler.
b de cler.non reſid.ᵇEx Breui autem,quòd exhibetur, nō
videtur probatum onus reſidendi,cùm non cōſtet Breue habuiſſe effectum,& beneficium,de quo agitur, eſſe de illis erectis in fructibus parochialis diſmembratis.

ANNOTATIO.

a Cum alijs cumulatis per Rotam deciſ.375.n.2.p.2. in recent.Hoie.de incomp.benef.p.1.c.17.n.26.

5 b Rota d.dec.375.ſub n.3. in qua fuit reſolutum † quòd Capitulum poteſt facere d.Statutum, quòd beneficia ſimplicia requirant reſidentiam, quia per hoc ſtatutum reuertimur ad ius commune,& de facili vnaquęque res reuertitur ad ſuum ſtatum antiquum.

Oliuerius Beltraminus

TVDERTINA DAMNORVM DATORVM.

Luna 31. Maij 1604.

ARGVMENTVM.

Sententia,etiam ſi non ſit conformis libello, ſuſtinetur, quando eſt ſummariè cauſa commiſſa.Præcipitanter an,& quando Index dicatur procedere; Mandatum prēſumitur ex productione iurium; & ex proſecutione actorum.

SVMMARIVM.

1 *Sententia debet eſſe conformis libello.*
2 *Quando cauſa eſt ſummariè commiſſa, non attenditur quid petierit actor,ſed quòd apparet illi deberi, & nu.12. Et ideò inter mercatores non attenditur quid petitum,ſed quod probatum fuit,n.18.*
3 *Verba ſententiæ intelligi debent iuxta iuris diſpoſitionem.*
4 *Iudex cenſetur pronunciaſſe prout de iure.*
5 *Sententia dicitur præcipitanter lata, quando conſiderata qualitate cauſæ,& breuitate temporis veriſimiliter Iudex inſtrui non potuit.*
6 *Sententia non dicitur præcipitanter lata,etiam ſi intra breuiſſimum tempus ſit lata, quando cauſa erat iam inſtructa coram alio Iudice & commiſſa fuit in eiſdem ſtatu,& terminis.*
7 *Auditores Rotæ omnes habent inſtructionem cauſarum coram alijs pendentium,& ſententia fertur de conſilio omniū Auditorum.*
8 *Mandatum præſumitur ex iurium productione.*
9 *Ratificatio mandati inducitur ex proſecutione actorum, & numero 13.*
10 *In vltimis audientijs ordo eſt ordinem non ſeruare.*
11 *Sētentia nulla quando eſt confirmata, non poteſt amplius impugnari de nullitate, & vide latiſſimè de hac materia ſub n.14.15.& 16.*
Et quid ſi fuerit oppoſitum de nullitate,nu.17.

DECISIO CLXXVI.

SEntentiam Rotalē eſſe confirmandam dixerunt Do-
mini,quia iuſtitia clara eſt ex deciſionib.& nullita-
tes adductæ non placuerunt.Nam quòd aliud cōtinea-
tur in sētentia,aliud in petitione,& ſentētia nō ſit cō-
formis†libello contra l.vt fundus, ff.com.diuid.ceſſat, 1
poſtquam cauſa fuit ſummariè commiſſa,†quo caſu nō 2
attēditur quid petierit actor,ſed quid appareat illi de-
beri.Alex.cōſ.114.n.6.l.6.Iaſ.in l.ſi ſtipulatus S.Chryſo-
gonus,n.33.ff.de verb.obl.Curt.in l.1.§.ſi quis ita,n.50.
eod.tit.Ruyn.conſ.5.n.12.li.4.Pariſ.conſ.131.n.14.lib.
1.fuit dictū in Romana Donationis 5000.23.& 30.Iu-
lij 1574.coram Sanctiſſimo, & in vna Peruſina Fractæ
Veneris 1.Martij 1577.coram Cantuccio,ᵃ cùm ſentē- a
tia ſimpliciter loquatur de iure deputandi cuſtodes, &
applicatione pęnarū,nec dicat priuatiuè ad alios,pro-
ut nec etiā cumulatiuè poteſt,†& debet intelligi iuxta 3
iuris cōmunis diſpoſitionem:prout ſemper intelligūtur
verba ſentētiæ,l,Herennius,ff.de euict.l.miles,§.decē
ff.de re iud.Bar.in l.ſi fundus,§.in vēdic.ff.de pign.Ver.
conſ.57.col.5.in prin.Aym.cōſ.74.n.9.†quia Iudex cē- 4
ſetur pronūciaſſe, vt de iure tenebatur idem Aym.cōſ.
188.nu.8. Ceſſat etiam allegata præcipitantia ex bre-
uitate temporis, † quia ad iſtum effectum attenditur 5
ſolùm

ſolũ, an Iudex cõſiderata qualitate cauſæ, & breuitate
tẽporis veriſimiliter potuerit eſſe inſtructus, Chiſſan.
6 Dec. 165. † & ſententia lata etiam intra breuiſſimũ tẽ-
pus valet, quãdo cauſa erat inſtructa corã alio Iudice,
& cõmiſſa fuit in eiſdem ſtatu, & terminis, Put. Dec. 4.
b d: Iud. Vnde cũ ſententia lata ſit in ſecunda inſtantia,
in qua ex eiſdem fuit proceſſum, & proceſſerint deciſ.
Domini iudicarunt tempus non ita breue fuiſſe, quod
Iudex non potuerit ad ſaturitatem inſtrui de cauſa. †
7 attento maximè, quod in Rota omnes habent inſtru-
ctionẽ cauſarũ corã alijs pendentiũ, & ſententia fertur
de cõſilio omniũ Auditorũ, Accor. dec. 4. Defectus mã-
dati non intrat, tùm quia de eo conſtat, † & vbi non
8 conſtaret, eſſe præſumendum ex iurium productione,
& alijs iuxta tradita corã me in Bononien. Pecuniaria
9 1 Martij 1602. † tùm quia in omnem euẽtum adeſt ra-
tificatio ex proſequutione actorum per eum geſtorũ, c
c ad not. per Bar. in l. bonorum, ff. rem rat. hab. per Alex.
& Iaſ. in l. Iulianus, ff. qui ſatiſd. cog. Aym. cõſ. 159. n. 5.
circa med. verſ. Nõ obſtat, quod ſub eadẽ die 7. fuerunt
reiterati termini ſubſtantiales, & citatio ad ſententiam
quia fuerunt prius 4. & 5. die ſeruati. Nec refert, quòd
5. die fuerint tantùm ſeruati contra Comitem Martiũ,
quia fuerunt ſeruati primò die 4. Iulij citato comite
Martio, vti principali, & Procuratore ſui fratris. Se-
cũdo ſupra eiuſdẽ citatis Baſchijs, & alijs intereſſe ha-
10 bentib. per cõtradictas: Tertiò 7. Iulij, præſertim † quia
id cõtigit in vltima audiẽtia, quãdo, vt dici ſolet, ordo
eſt ordinẽ non ſeruare. Nullitates, quæ allegantur con-
tra ſententiã primam ex defectu mandati, & alijs, non
ſubſiſtũt ex ſupradictis, & alijs traditis per informãtes,
11 † & non ſunt DD. Baſchij poſt confirmationem dictæ
d ſententiæ audiẽdi, d Creſc. Dec. 1. Pereg. Dec. 105. lib. 1.

ADNOTATIO.

12 a Surd. † Dec. 284. n. 14 & conſ. 12. n. 74. qui plures cu-
mulat, Caputaq. Dec. 126. p. 3. Rot. Dec. 611. ſub n. 5.
verſ. vltra quod p. 1. in recent. & propterea inter mer-
catores, inter quos proceditur ex æquo, & bono, &
ſummariè, non attenditur quod fuerit petitum, ſed
quod probatum fuit, vt fuit dictum in Anconitana
Pecuniaria 13. Febr. 1609. coram Illuſtriſ. Card. Sa-
crato, Dec. 268. n. 6. inter Dec. Farin. poſt ſecund. lib.
13 c conſ. Et † quòd principalis cenſeatur ratificare acta
per ſuum Procuratorem geſta, quando litem proſe-
quitur, latè Vant. de nullit. in tit. qualiter ſententia,
n. 103 Lancellot. de attent. p. 1. c. 1. n. 63. & 64.
14 d Sẽtẽtia † nulla parte nõ opponẽte poteſt cõfirmari,
Gabr. conſ. 49. n. 4. lib. 1. Vãt. de nullit. in tit. qualiter
ſẽt. n. 129. Cæſ. de Graſſ. d. 9. n. 13. de ſẽt. & re iud. Se-
raph. dec. 1261. num. 3. Put. deciſ. 60. lib. 3. iuxta an-
tiq. impreſſ. Rot. d. 571. nu. 2. p. 2. in recẽt. & d. 37. p. 4.
in recẽt. Quod procedit enim ſi nullitas proueniret
ex defectu iuriſdict. Alex. cõſ. 111. n. 3. per totũ lib. 5.
Achil. d. 4. de ſent. & re iud. Rot. d. 474. n. 4 p. 2. in re-
cẽt. fuit dictũ in Romana Canonis 18. Decem. 1609.
corã R. P. D. Ottẽber. Et etiã vitiũ non eſſet remiſſi-
bile per partes. Gabr. d. cõſ. 49. ſub n. 5. verſ. etiam ſi.
Lancell. de attent. p. 3. c. 29. n. 66. Rot. d. Dec. 572. ſub
n. 2 verſ. etiã ſi vitium p. 2. in recent. Et poſtquã ſen-
tẽtia eſt cõfirmata, nõ poteſt ampliùs ex capite nul-
litatis impugnari, & ſecunda cõfirmãs claudit viam
nullitatis cõtra primam, Rot. d. 7. de re iud. in antiq.
Achil. d. 5. de ſent. & re iud. Lancell. de attent. c. 19. de
purgat. attent. nu. 67. & ſeq. Rot. d. dec. 572. ſub nu. 2.
verſ. & ideò. Et fuit dictũ in Oſcen. Parochialis im-
preſſa penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 2. fol. 595.
Prædicta verò concluſio nõ eſt ſimpliciter vera, ſed ſo-
lùm quando † ſecunda ſentẽtia confirmans primam
iam tranſiuit in iudicatum, antequam autẽ ſecunda 15
confirmans trãſeat in iudicatũ, poteſt dari de nulli-
tate primæ, amplè Gabr. conſ. 49. n. 1. & 2. lib. 1. Mãt.
d. 301. n. 1. latè Rot. dec. 474. n. 4. & ſeq. p. 2. in recen.
vbi reſpondet ad omnia in cõtrariũ, & d. 510. n. 1. &
d. 512. n. 1. & 2. ead. p. 2. in recẽt. & ideò non eſt habẽ-
da ratio de dec. Oſcen. corã bo. mem. Card. Lancell.
impreſſa penes Marcheſ. de Commiſſ. tom. 2. f. 595.
vbi dicitur non poſſe dari de nullitate primæ, etiam
ſi ſecunda confirmans non tranſiuerit in iudicatum,
nam ad ibi deducta reſpondet Rota in d. dec. 474. p.
2. in recent. Hinc eſt, quod ſi reperiatur cõmiſſa cau-
ſa nullitatis æquè principaliter cũ cauſa appella-
tionis, tunc quia fatalia nullitatis durant ſpatio 30.
annorũ non obſtante lapſu fatalium appellationis,
poterit opponi de nullitate primæ ſẽtẽtiæ cõfirma-
tæ, Rota d. 512. n. 3. p. 2. in rec. E contra verò quando
verſamur in caſu, in quo duæ conformes faciunt rẽ
iudicatam, tunc ſtatim ſecunda confirmans claudit
viã nullitatis cõtra primã, ita fuit dictũ in Ferra. de-
cimarũ 11. Ian. 1604. corã R. P. D. Pirou.
Itẽ ſi vitia primæ influerũt in ſecũdã poteſt dari de nul-
litate primę, nõ obſtãte cõfirmatione ſecũdæ, vt fuit
dictũ in Lauden. Pecuniaria coram Orano, impreſſa
penes Marcheſ. de Commiſ. to. 2. f. 144. ſub nu. 5. verſ.
tũ quia, & in Taruiſina Simoniæ 13. Maij 1596. corã
Corduba impreſ. penes Farin. poſt primũ lib. conſ. in
ordine, d. 111 Gabr. d. cõſ. 49. n. 5. & 6. lib 1. vbi decla-
rat, quãdo vitia primæ dicantur influere in ſecũdã.
Prædicta † omnia procedũt parte nõ opponẽte de nul- 16
litate, nã ſtante oppoſitione non poteſt Iudex appel-
lationis ſententiã nullam confirmare, ſed debet ante
omnia illam vti nullam reuocare, Vant. de nullit. in
tit. quibus modis nullitates, n. 16. Cæſ. de Graſ. dec. 9.
n. 13. de ſent. & re iud. Rot. d. 37. p. 4. in recent. & dec.
374. n. 11. & dec. 572. ſub n. 2. verſ. & quando non fuit
oppoſitum p. 2. in recent. Requiritur tamen ad iſtum
effectũ, quòd ſpecificè opponatur de nullitate in par
ticulari, & nõ ſufficeret, quod opponeretur in gene-
re, vel quod committeretur cauſa nullitatis æquè
principaliter cũ cauſa appellationis, Rot. d. dec. 572.
ſub n. 3. p. 2. in recẽ. vbi plura cumulãtur, & etiã dixit
Rot. in Toletana Parietum 5. Nouemb. 1605. coram
Illuſtriſſ. Card. Sacrato. Item requiritur, quod di-
cta nullitas obiecta ſubſiſtat, aliàs poteſt Iudex appel
lationis illã non attendere; Rot. d. dec. 572. ſub nu. 5.
p. 1. in recẽt. imò ſi ſit dubia poteſt Iudex cognita iu-
ſtitia ſententię illam confirmare, non obſtãte oppoſi-
tione nullitatis, Rot. d. d. 474. ſub nu. 11. verſ. niſi nul-
litas, p. 2. in recent. Eſt autẽ neceſſe, quod in quoli-
bet actu repetatur iſta oppoſitio nullitatis, ita fuit
dictũ in Anconitana Affictus 8. Iunij 1587. corã Plat-
to, pro quo facit cõcluſio, quòd in iudicialib. repeti
debet proteſtatio in quolibet actu, de quo alias dixi.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. PAROCHIALIS DE CICAN.

Veneris 4. Iunij. 1604.

ARGVMENTVM.

Suffragia, quæ non fuerũt data de tẽpore celebrati in-
ſtrumenti non ſunt à Notario cõputanda in nume-
rum, quia Notarius non poteſt facere fidẽ, niſi de eo,
quod interuenit tempore celebrationis: Præſentatio
poſt quadrimeſtre non valet, & quando ſecùs.

SVMMARIVM.

1 *Notarius non poteſt facere inſtrumentum de eo, quod tempore celebrationis inſtrumenti, non interuenit, & vide ſub litera A.*

2 Inſtru-

Digitized by Google

2 *Inſtrumentum poteſt ſuppleri in omiſſione.*
3 *Notarius minus eſt, quòd erret in omittēdo, quã in cõmittēdo.*
4 *De præſentatione conſtare debet infra quadrimeſtre habenti inſtituere, de quo latè ſub n.7.*
Iſtud quadrimeſtre non incipit currere, niſi à die notitiæ vacationis, & n.9.
Poteſt tamē Ordinarius iſtud quadrimeſtre prorogare, & n.8.
5 *Præſentatio etiam poſt quadrimeſtre admitti poteſt ab Ordinario, & vide etiam ſub n.7.*
6 *Hoc procedit, vbi de ſolo præiudicio ipſius Ordinarij agitur, ſecus in præiudicium alterius præſentati in tempore*

DECISIO CLXXVII.

DOmini perſiſtētes in reſolutione facta die 20. Maij 1602. coram R.P.D. Lancellotto, iterum coram me dixerūt ſuffragia Ioãnis de Vētura, & Lupi de Laraſſe, non eſſe cõputanda ad fauorem Io. de Arazcur, quia eſt in confeſſo apud partes hæc duo ſuffragia non fuiſſe data in loco, & tempore celebrati inſtrumēti: ſed
1 ante, & alibi, † & clarum eſt non poſſe Notarium facere inſtrumentum de eo, quod tempore celebrationis non interuenit, & ſi facit nullam eſſe fidem adhibendã,
a a Bal. in l. ex his, n.3. ad fin. verſ. ideo ei in hoc credi nõ debet. C. de teſt. milit. Felyn. in c. ſi cautio, nu.69. de fid. inſtru. Aym. conſ. 171. n. 5. Io. Bapt. Ferret. conſ. 101. n.13. & multò minus probat inſtrumentum, quia falsò in eo aſſeueratur, quod iſti dederunt vota in tēpore, & loco, quo alij dederūt, quod eſt à veritate penitus alienū, ideò nullo modo poteſt Ioannes ſe iuuare d. inſtrumēto ad probãdū d. ſuffragia. Nec pro roboratione inſtrumēti poteſt fieri fundamentū in teſtib. poſtea examinatis, quia imò potius illud deſtruunt, cùm ex eorum depoſitionibus appareat Lupum, & Ioannē de Vētura non interueniſſe cū alijs: prout cantat inſtrumetum,
2 † & poteſt ſuppleri inſtrumentū in omiſſione; prout in Mediolanen. Matrimonij ex aduerſo allegata, quę propterea nõ facit ad caſum iſtū, † & quia minus eſt, quòd
3 Notarius erret in omittendo, quam in cõmittēdo, Bal. in l. Imperator, n.29. ff. de ſtat. hõ. vltra quod in iſta temeraria, ſi nõ doloſa, aſſertione nõ poteſt cadere error, non enim potuit Nutarius decipi circa præſentiã, vel abſentiam Lupi, & Ioannis de Ventura. Nõ etiam poſſūt deſeruire teſtes pro probatione principaliter, & ex
4 ſe † quia eorū depoſitiones nõ fuerunt exhibitæ habēti inſtituere intra quadrimeſtre, ad tradita per Lap. alleg.
b 75. n.3. & 4.b Nõ obſtat, quòd Ordinarius † poſſit admit-
5 tere præſentationē poſt tempus, ex Lamber. de Iurepatronatus, 2. p. 2. l. art. 27. 1. quæſt. princ. quia vltra quod eſſet videndum an Ordinarius habuerit talē intentionē, Lamber. loquitur, vbi de ſolo Ordinarij præiudicio agitur, quia cū ipſe id patiatur, non dicitur damnū pati, vti conſiderat Lamber. n.3. & ſub n.5. verſ. Dicerem etiam ſecus, vnde nõ procedet in præiudicium Martini, qui præſentatus fuit in tempore.

ADNOTATIO.

6 a Et † quòd atteſtationi Notarij circa actum de preterito, & geſtum ante celebrationem inſtrumenti, nõ creditur, Crauet. conſ. 171. n.5. Rota dec. 285. p.2. diuerſ. Seraph. deciſ. 1430. n.4. quod procedit etiam, ſi atteſtatio de præterito concernat actum à ſe ipſo geſtū, Bec. conſ.5. num.5. Put. deciſ. 15. de fide inſtrum. Rot. deciſ. 289. ſub n.6. inter impreſſ. penes Farin. poſt 2 lib. con.
7 b Si Procurator † præſente, eſt neceſſe, quod vel infra quadrimeſtre mandatum exhibeat, Lapus alleg. 22. in princ. vbi Apoſtilla dat concordantes. & fuit dictū in Lucana Cappellaniæ 22. Martij 1613. corã Illuſtriſſ. Cardinali Sacrato, vel patronus coram Ordinario infra quadrimeſtre ratificet. Lambert. de Iurepat. 21. art. 1. q. principalis 2 p.2. lib. nu.5. Et fuit dictū in Taurinen. Beneficij 28. Maij 1584. coram Orano.
Iſtud † quadrimeſtre datū patronis laicis ad præſentãdū, poteſt Epiſcopus prorogare, Creſc. dec. 11. n.1. & ſeq. de dilat. Pariſ. de reſignat. lib. 7. q. 29. in fin. & firmatur in hac deciſione. 8
Nun currit dictū quadrimeſtre à die vacationis, † ſed à die ſcientiæ patronorum vacationis, Seraph. d. 380. nu. 1. Verall. d. 248. n. 1. p. 3. & dec. 186. ſub nu. 1. p. 2. in rec. & iſta ſcientia debet eſſe certa, & cõcludēs, & non ſufficit præſūpta, & veriſimilis, Lapus, alleg. 78. n. 12. Seraph. d. 1178. n. 3. & Rota dec. 173. ſub n. 1. & Dec. 186. ſub n. 2. p. 2. in rec. vbi alij cumulantur. 9

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA NVLLITATIS OBLIGATIONIS.

Merc. 9. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Teſtis vnicus nõ probat, & multò magis ſi fuit Procurator etiam poſt depoſitum officium, Teſtes deponere debent de concluſione, & non de tractatu.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnicus non probat.*
2 *Amplia procedere in teſte quantumuis digno, & cuiuſcumque authoritatis.*
3 *Procurator ſalariatus repellitur à teſtimonio, etiam depoſito officio, de quo latè ſub n. 5.*
4 *Concluſio non tractatus attenditur in contractibus.*

DECISIO CLXXVIII.

CVm fuiſſet reſolutū 27. Martij præteriti emptionē bonorum q. Valerij Vrſini, quam fecit D. Paulus Æmilius eſſe nullam, Fabritius Vrſinus, qui ſolus in aperto cauſã ex aduerſo agit pro ſuſtinenda d. emptione, examinari fecit nõnullos teſtes, quorū depoſitionibus ſtantibus dubitaui, An eſſet à deciſis recedēdū; Et ſicut Fabritius perſiſtit in ſolita contumacia in nõ informãdo, ita Domini ſine aliqua difficultate perſtiterunt in reſolutis: ex teſtibus enim, qui dantur, primus tantùm viſus fuit DD. egere diſcuſſione, cùm alij duo nihil prorſus dicant; ſed diſcuſſio fuit facilis, † &
ſufficeret dicere, quod eſt vnicus, vt non probet, a c. licèt, c. veniens, & c. iuriſiurandi, de teſt. † quod eſt verū 1 a
in teſte quantumuis digno, & cuiuſcumque authoritatis, Abb. in c. cùm à nobis, verſ. nota pulchrum, tex. eod. tit. Blanch. de compromiſſ. q.8. poſt n. 35. Couar. pract. q. c. 33. ſub n. 3. verſ. bis accedit; multò magis habebit locum in iſto teſte, qui, vt in ſua depoſitione fatetur, fuit † Procurator ſalariatus D. Federici de Cæſis, vnius ex Aduerſarijs in hac cauſã, & propterea repellitur à teſtificando etiam depoſito officio, Rot. dec. 52. nu. 2. de 3
appel. in nou. Gabr. qui alios allegat, de teſt. concl. 12. n. 3. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 2. n. 3. eodem tit.b Nihil etiam dicit, quod releuet; deponit enim tantùm de iis, quæ dicta ſunt in tractatu venditionis Domino Paulo Æmilio faciendæ, & negat ſcire quid poſtea conclusum, & actū ſit, † & clari iuris eſt in contractibus, & aliis negotiis 4
nõ attendi quid tractatū ſit, ſed quid concluſū, l. ſi voluntati, vbi Bal. & Salyc. in 1. not. C. de reſcind. vend. Alex. conſ. 28. n. 3. lib. 1. Dec. conſ. 488. nu. 10. fuit dictū coram me in Bonon. Pecuniaria 14. Menſis præteriti; c c
Parùm enim refert, quod fuerit tractatum de facienda venditione cum debitis ſolemnitatibus, ſi quando ad actum venditionis fuit deuentum fuerunt omiſſæ, imò magis arguit, & detegit inualiditatem omiſſio ſolemnitatis, quæ non ſolum ita diſponente Statuto, ſed etiam ita volentibus partibus debuit adhiberi.

AD-

Digitized by Google

ANNOTATIO.

a Hanc concluſionem cum pluribus ampliationibus,& limitationibus ponit latè Farinac.de teſtibus q.63.per totam.

5 b Hæc † concluſio eſt valdè controuerſa inter DD. & pro vtraque parte plures cumulat Farinac.de teſtib.q. 60.n.198.cum pluribus ſequentibus, & affirmatiuam videtur tenuiſſe Rota in D.214.ſub n.2.p.1.in recent. pro qua opinione facit ſimile de familiari,qui ſi de tẽpore depoſitionis nõ eſt amplius familiaris admittitur in teſtem etiã ad effectũ plenæ probationis, vt dixit Rota in Romana Computorũ 25.Maij 1615.corã R.P.D.Coccino Decano.Ego tamen credo verã conclnſionẽ,firmatã in hac Deciſione,quòd ille, qui fuit Procurator,etiam poſt depoſitum officium Procuratoris,non ſit admittendus,vel ſaltem quòd ſit diminutæ fidei, quia ſemper penes illum remanet quædã affectio in cauſa,in qua fuit Procurator,propter quam remanere debet ſuſpectus,vt benè conſiderat Farinac. dicta q.60.n.203.

Limitationes plures ad hanc regulam firmatam in hac Dec.vide penes Farinac.d.quæſt.60.num.213.& ſeq. Vide ſupra annotationem ad Deciſionem 168.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Lunæ 14. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Executores non poſſunt quicquam facere contra mentem teſtatoris,ſed tenentur illam implere,nec poſſunt præiudicare hæredibus,nec ſubſtitutis.Ratificatio requirit plenam ſcientiam in ratificante.

SVMMARIVM.

1 *Executares non poſſunt facere cantra mentem teſtatoris,& num.8.*

2 *Ad executores ſpectat voluntatem teſtatoris adimplere, & opere, & conſilio iuuare, vt ad effectum perducatur, non autem illam euertere.*

3 *Executores in præiudicium hæredum, & ſubſtitutorum nihil facere poſſunt,etiam ſi habeant plenam, & liberam poteſtatem.*

4 *A legitima onus reſtitutionis reijcitur.*

5 *Errantis nulla eſt voluntas, & hac regula non habet limitationem.*

6 *Ratificatia requirit certam ſcientiam eius,quod ratificatur,*

7 *Ratificatio tacita non cadit in ignorantem.*

DECISIO CLXXIX.

FVit duabus Deciſionibus firmatum cõſtare de præiudicio venientium ab inteſtato,& ſic filiorũ legitimorum,& naturaliũ Iacobi: verùm quia poſſeſſores apothecarũ allegarunt ſæpius,& hodie etiam allegant dictos filios renũciaſſe præiudicio, quod ſibi inferebatur,Dubitaui de ordine Dominorum,an conſtet de tali renũciatione præiudicij,quę dictis poſſeſſoribus ſuffragetur, & informante tantùm Pyrrho Rota ad fauorẽ ipſius reſoluit,pro parte negatiua;fundamentũ reſolutionis fuit, quia ſuppletio legitimæ facta Philippo ab executoribus teſtamenti,quæ pro renũciatione adducitur non ſubſiſtit ex defectu tã voluntatis, quàm poteſtatis dictorum executorum.Nam quoad poteſtatem res eſt clara,quia ex iam reſolutis apparet teſtatorem
1 non voluiſſe illi relinquere legitimam,† & executores
2 non poſſunt facere contra mentem teſtatoris,ᵃBal.in l.
2 vnum ex familia,§.ſi duos,n.4.ff.de leg.2.†ad eos enim
ſpectat voluntatẽ teſtatoris adimplere,& ope,& conſilio iuuare,vt ad effectum perducatur,Ioan.à Cam.de execut.vlt.volũt.p.1.quæſt.1.n.3. non autem illã euer-
tere.†Non enim potuerũt irrequiſitis hæredibus face- 3
re talem ſuppletionem propter eorum præiudiciũ per ea,quę in fortioribus terminis tradit Bart.in l.alio hærede,ſub nu.16.ff.de alimen.& cibar.legat. Ruyn.conſ. 84.nu.13.lib.3.cum alijs allegat. qui loquuntur in executore habente plenam,& liberam poteſtatem alienãdi. Non enim potuerunt executores præiudicare ſubſtitutis in dictis apothecis admittẽdo Philippum ad le-
gitimã,†à qua onus reſtitutionis reijcitur, l.omnimo- 4
do, & l.quoniam in prioribus, C.de inoffic.teſtament. conferũt tradita in Romana Legati pro dote 29.Martij 1596.corã Illuſtriſſimo Cardinali Arrigonio. Adeſt etiam defectus voluntatis,quia aſſignatio fuit facta erroneè,& cũ falſo præſuppoſito.quòd teſtator reliquiſ-
ſet legitimam,†errantis autem nulla eſt voluntas,l.nõ 5
idcirco.Cod.de iur.& fact.ignor.l.ſi per errorem,ff.de iuriſd.omn.iudic.l.nihil conſenſui.§.nihil.ff.de regul. iur.vbi Dec.inquit hanc regulã nullam habere limitationem,Bal.in l.cùm teſtamentum, nu.2.Cod.de iur.& fact.ignor.quo errore veriſimiliter etiam capti filij teſtatoris legitimi non impugnarunt,nec contradixerũt facto executorum,& propterea ex iſta taciturnitate nõ
poteſt dici aliqua ratificatio,†quę requirit certã ſcien- 6
tiam eius, quòd ratificatur.Oldrad.conſ.329.num.10. Bald.conſ.186.poſt med.lib.2.Paul.de Caſtr.conſ.465. n.5.col.penult.verſ.Reſtat nunc,lib.1.Ruyn.conſ.128.
n.4.lib.1.Aym.conſ.197.ſub n.17.†& tacita ratificatio 7
non cadit in ignorantem, Pariſ.conſ.100.num.71.li.1. Nat.conſ.162.n.31.Ex quibus, & alijs per informãtes fuit reſolutũ non cõſtare de aliqua renuntiatione præiudicij,quę releuet.An antẽ Pyrrhus poſſit dare de huiuſmodi præiudicio,volunt Domini particulariter videre.

ANNOTATIO.

a Et †quòd executores vltimarum voluntatũ teneãtur 8
præcisè,& ad vnguem ſeruare voluntatẽ teſtatoris, Laderch.Imol.conſ.171.ſub n.1.latè Simon de Pret. de interpret. vlt. volunt.lib.5.diſp.2.ſub n.40.& illã debẽt ad effectum perducere ordinanter,prout teſtator diſpoſuit, Capr.in tract.de execut.vlt.volunt.in princ.n.6.& 7.& firmatur in hac Deciſione.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Lunæ 14. Iunij 1604.

Argumentum: Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum eſt probatio probata,& veritas apparens,ac manifeſta.*

2 *Societas officij non requirit de ſubſtantia fidem, ſeu memoriam ſocietatis,ſed ſufficit publicum inſtrumentum.*

DECISIO CLXXX.

IN diſputatione dubij, quod fuit reſolutum 10. Maij præteriti,fuit reſeruatũ,vt videretur ſuper veritate ſocietatis, ſcutorum 1100. quæ prætenditur inita 21. Martij 1602.inter Antonium Mainardum,& Iacobum Mãbrillum ſuper officio ſui Curſoratus cũ acceſſionibus DD.Alexandri,& Bertoldi de Vrſinis,& aliorũ,ac ſuper periculo vitæ ipſius Antonij pro ſcutis mille, & pro reliquis ſcutis centũ ſuper periculo vitæ Alexandri famuli ipſius Antonij, & propterea dedi dubium, an conſtet de tali ſocietate, & informante tantùm Annibale ſine vlla difficultate fuit reſolutum affirmatiuè,
† quia adeſt publicum inſtrumentum, quod eſt proba- 9
tio probata, & veritas apparens, ac manifeſta, Bald.

in l.quoties,in fin.C.de iud.Dec.conſ.36.nu.2.latiſſimè
Tiraq.de retract.lignag.§.2.gloſ.1.n.20.& ſeq. Conſtat
etiam de effectu ſocietatis, cùm appareat d. Iacobum
Mambrillum officialem habuiſſe pecunias, & ſoluiſſe
fructus. Accedit reſtitutio ſcutorum cētum ſuper peri-
culo vitæ famuli,& ſolutio aliorum fructuum vſque ad
id tempus decurſorum cum caſſatione inſtrumenti,ita
2 vt nihil clarius.† Nec releuat quòd non reperiatur fi-
des,ſeu memoria d.ſocietatis penes Annibalem hære-
dē Antonij,quia illa non eſt de ſubſtantia ſocietatis,nec
ad probationem neceſſaria, quia ſufficit publicum in-
ſtrumentum, cui cùm nihil aliud ex aduerſo apponatur,res remanet clara pro informante.

ROMANA NVLLITATIS OBLIGATIONIS de Vrſinis.

Luna 21. Aprilis 1604.

ARGVMENTVM.

Minor reſtituitur aduerſus aditionē hæreditatis,quando eſt hæreditas damnoſa, & ſatis dicitur damnoſa, quando eſt pluribus litibus implicita;nec inuentarium impedit d.reſtitutionem,nec minus exceptio,quòd minor poſſit agere contra tutorem,cuius auctoritate adiuit, nec aliæ exceptiones obſtant, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Minori conceditur reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæreditatis inconſultò factam.*
2 *Et maximè quando hæreditas eſt pluribus litibus implicita, & ſub num. 12.*
3 *Minoris intereſt litibus non vexari.*
4 *Litis timor eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum, ſicut timor damni.*
5 *Hæreditas multis litibus implicita, non dicitur locuples.*
6 *Minor eſt reſtituendus aduerſus aditionem hæreditatis etiam locupletis propter vexationem.*
7 *Inuentarium non tollit vexationes, neque impedit reſtitutionem.*
8 *Vexationis habenda eſt ratio, etiam ſi hæres non tenentur creditoribus hæreditarijs vltra vires hæreditatis.*
9 *Minoris in electione, eſt an velit agere contra Curatorem, cuius auctoritate adiuit hæreditatem damnoſam, an potius petere reſtitutionem aduerſus aditionem, & nu. 13.*
10 *Minori competit reſtitutio aduerſus aditionem hæreditatis, etiam ſi inter creditores hæreditatis extent alij minores.*
11 *Ratificatio non ita de facili inducitur in minore effecto maiore, quæ impediat reſtitutionem.*

DECISIO CLXXXI.

FVit vtraque parte informante concluſum D Paulū
Æmilium eſſe reſtituendum aduerſus aditionē hæ-
1 reditatis bo.me.D.Valerij Vrſini,† iura enim ſunt cla-
ra concedentia reſtitutionē in integrū minori, ſi incō-
ſultò hæreditatem adiuerit,l.1.& Auth.ſi omnes, C.ſi
min.ad hæred.ſe abſtin. cū alijs cumulatis per Odd. de
reſt.in integ.q 62 art.2.ſub numer. 15. verſ. ſed contra
2 eſt veritas,† & præſertim quando,vt in iſto caſu,hære-
ditas eſt pluribus litibus implicita,l.minoribus, ff.de
minor.Azo.in ſum.C.ſi min.ab hær.ſe abſtin.Bal.in l.1.
n.5.in fine eod.tit.Rom.in l.cùm hæreditate,ſub n.5.v.
ſequenda tamen eſt opinio Bar.vbi etiā Aret. poſt n. 3,
verſ.ad l.minoribus,dicitur,quòd ibi agitur de acquir.
hæred.Dec.in c.vt debitus n.7.de appell.Sal.in d.Auth.
ſi omnes in fin.Curt.iun.conſ.118.ſub n.11. Maur. de
reſt.in integ.c.233.Odd.in eod.tract. q.4.art.10.nu.79.
Surd.Deciſ.30.n.35.Greg.Lopez in l.7.tit.19.par.6.in
gloſ.1. Non obſtat,quòd non detur reſtitutio,niſi pro- a
betur læſio ex aditione,quæ non ſolùm in caſu iſto nō
probatur,imò apertè excluditur,tū quia hæreditas eſt
locuples, tùm quia fuit confectum inuentarium, quo
mediāte D.Paulus Æmilius præſeruatur ab omni dam.
no,quia reſpondetur,† quòd intereſt ipſius litibus nō 3
vexari,d.l.minoribus, quod intereſſe conſideratur etiā
in maiori,c.finem litibus,de dol.& cont.l.1.ff.de inoff.
teſta.Albert.in d.l.minorib.in princ. Bal. in l.fin. §.vbi
præfatam,n.6.C.de iur.delib.† & propterea timor ve- 4
xationis eſt cauſa reſtitutionis,ſicut timor damni,Bal.
in d.l.minorib.in 1.not.Alb.in princ.†Nec videtur ve- 5
rū,quòd hæreditas ſit locuples, cùm ſit multùm litibus
implicita,† ſed vbi etiā eſſet talis; tamē adhuc propter 6
vexationē deberet reſtitui,gloſ.in d.l.minoribus,Bero.
conſ.68.ſub nu.83.verſ.argumento,l.minorib. lib. 1. &
propterea dicit Azo.in loco ſupra citato non tantū cō-
ſiderari debere,an hæreditas ſit lucroſa, ſed etiā an in-
terſit minori litibus, & ſumptibus nō vexari. † Nec in- 7
uētariū tollit vexationes,neque impedit reſtitutionē,
Bal.in l.1.in fin.C. ſi min. ſe ab hæred. abſtin. Salyc. in
d.Auth.ſi omnes in fin.Bero.d.conſil.68.ſub numer. 83.
verſ.præterea minor,Phanuc.de inuent.p.3.n.26.Surd.
conſ.87.n.9.in fin.& n.ſeq Odd.de reſt.q.62.art.2.num.
21.facit dictum† Bal.in l hæreditate, in fin.ff.de acqu. 8
hæred.quòd ſit habenda ratio d. vexationis etiā attēta
æquitate canonica,ſecundùm quam hæres non tenetur
creditoribus hæreditarijs vltra vires hæreditatis.Non
obſtat,quòd adiuerit authoritate curatricis,& propte-
rea cū habeat cōtra illā regreſsū,videatur ceſſare reſti-
tutio,quia vltra quod agendo cōtra ipsā, non eſſet illi
ſuccurſū,nec poſſet ab ea releuari ab huiuſmodi vexa-
tionibus,ſicuti dictum eſt de inuētario, † eſt etiā in ele- 9
ctione minoris ſi velit agere cōtra ipsā,vel reſtitui,l.e-
tiā,& l.fin.C.ſi tut.vel cur.Cū,in l.ſi minoris,nu.2.ff.de
admin.tut.Rimi.conſ.163.n.5.Pariſ.conſ.100.n.65.l.1.
latè Odd.q.22.art.3.ſub nu.16.verſ. ſed breuiter. b Non b
obſtat quòd inter creditores adſint minores,& Eccleſiæ
†quia non habent impedire reſtitutionē,per quam D. 10
Paulus Æmilius certat de damno vitādo,Anchar.in c.
auditis,in fin.de reſt.in integr.Rom.conſil. 166.nu.14.
Paul.de Caſtr.conſil. 37. n.5.lib. 2.cum alijs per Cæph.
conſ.7.n.12.& fuit dictū in hac cauſa 27.Martij proxi-
mè præteriti. Non obſtat prætēſa ratificatio poſt mi- c
norem ætatē,quia de ea non apparet,nec apparere po-
teſt,cùm de tempore,quo congregatio ſuper ſolutione
æris alieni Baronum accepit poſſeſſionem bonorū hæ-
reditariorum, indubitāter d. Paulus Æmilius eſſet mi-
nor,& in eis poſtea nūquam ſe ingeſſit;† vltra quòd ex 11
eo quòd aliquid geſſerit in maiori ætate,nō ita de faci-
li inducitur ratificatio impediens reſtitutionē, l.3. §.ſi
quis cū minore,v.ſcio etiā,ff.de minor.Rebuff.in tract.
de reſt.in integ.artic.2.gloſ. vlt. nu. 5. Ablatio ſcriptu-
rarum allegata tollitur per informantes, qui benè etiā
reſpondent omnibus alijs in contrarium adductis.

ADNOTATIO.

a Idem† Surd.conſ.96.n.10.& conſil.365.nu.14.15.& 12
16 qui loquitur in ſpecie, etiam quando eſt confectum inuentarium,& latè Mareſcott.variar.reſol.li.2.cap.98. num.11. & ſeq. qui loquitur quando hæreditas eſt lucroſa,& inuentarium eſt confectū,& ampliat id procedere etiam contra Eccleſiam, & alios minores ea ratione,quia minor,qui talem hæreditatem adiuit,agit de damno euitando, quod etiam firmatur in hac Deciſione.

b Surd.† conſil.95.n.22.& conſ.164.n.25.& cōſil.576. 13
n.27.& 28.Mareſcot.variar.reſolut. d.cap.98. n.55.

c Ad

Digitized by Google

c Ad hæc conferunt, quæ dixi in annot. ad d. 164.& in
terminis hoc idem dicit Mareſcot.d.c.98.nu.15.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA NVLLITATIS CONTRACTVS.

Luna 12. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Filijfamilias obligatio non tenet, niſi ſeorſúm habitet à patre,& publicè habeatur pro patrefamilias, & qualiter vtrumque ex his requiſitis iuſtificetur.

SVMMARIVM.

1 *Regulam qui habet pro ſe, dicitur habere fundatam intentionem, ita vt aduerſario incumbat onus probandi exceptionem.*

2 *Filijfamilias obligatio vt ſubſiſtat, duo copulatiuè requiruntur, quod ſeorſum habitet à Patre, & quod publicè habeatur pro patrefamilias, & qui nititur in obligatione filij vtrumque tenetur probare.*

3 *Habitare non deſinit quis in loco, à quo receſſit animo redeundi.*

4 *Filius non dicitur habitare ſeorſum à patre eo abſente, dum habitat in domo paterna, vtitur omnibus mobilibus, & vtenſilibus patris,& ab eo recipit alimenta.*

Quando filius dicatur cohabitare cum patre, vide ſub nu.9.

5 *Paterfamilias vt quis probetur, ſunt neceſſarij plures actus cum pluribus, & diuerſis perſonis geſti, qui cadere non poſſint in eum, qui non ſit paterfamilias.*

6 *Fama eſt illud, quod publicè dicitur.*

7 *Pro patrefamilias, quis dicitur ſe gerere, quando id publicè omnibus notum eſt, aut certè magna ex parte, illis præſertim, qui negociationi addicti ſunt.*

8 *Communis, & publica reputatio vt inducatur vltra plures actus, requirit etiam curſum longi temporis.*

DECISIO CLXXXII.

NOn eſt quæſtio inter partes, an Petrus Vincentius
Lazzarinus ſit de comprehenſis in Statuto Vr-
bis, c.152. l.1. quos cauetur filiusfam. Romanos ciues
vel incolas ex nullo contractu poſſe ſe, aut ſua bona,
quomodo obligare, eſt enim, vt docuit, natus in Vrbe,
in qua continuò habitauit,& vixit, ſed controuerſia
eſt, an ſit ſub caſu, & regula ſtatuti vel potiùs ſub ex-
ceptione,& Domini, vtraque parte informante, reſo-
luerunt eum eſſe ſub regula, & obligationem ſuam nõ
ſuſtineri, fundamentum reſolutionis fuit, quia Petrus
1 Vincentius † qui nititur regulæ, habet fundatam in-
tentionem, ita vt Io.Martino aduerſario incumbat
onus probandi verſari in caſu exceptionis, Rom. conſ.
124.n.4. Alex.conſ.79.n.5.lib.7.Dec.conſ.142. num.4.
2 quod tamen nullo modo probat, † cùm enim exceptio
allegata duo copulatiuè requirat, quod filij ſeorſum
habitent à patre, quòd publicè habeantur pro patribus
fam.& propterea vtrumq; eſſet probandum, l. ſi hæredi
plures, ff.de cond.inſt.l.ſi is, qui ducenta, §.vtrum, ff.de
reb. dub. neutrum tamen iuſtificauit. Nam quoad pri-
mum, licèt Pater Petri Vincentij diſceſſiſſet ab Vrbe,
per duos menſes ante contractum, & tranſtuliſſet ſe ad
Montem Millonis, id tamen fecit animo redeundi, vt
3 ſæpius aliàs, † & ob id non dicitur deſijſſe habitare in
Vrbe, Bar.in l.4.§.prætor.ff.de dam.infect.Flor.in l.1.§.
habitare poſt med. verſ. pro hoc facit ff.de his, qui de-
4 iec. vel effud. † & Petrus Vincentius habitat in domo
paterna, vtitur omnibus mobilibus, & vtenſilibus Pa-
tris, ab eo recipit alimenta, ita vt nullo modo, etiam
ſtante abſentia patris poſſet dici ab eo ſeorſum habita-
re, Surd.dec.35.n.16. Minus etiam verificatur alterum
requiſitum, videlicet publica reputatio pro patrefam.
† ad cuius iuſtificationem requiritur probatio pluriũ 5
actuum cum pluribus, & diuerſis perſonis, qui cadere
non poſſint in eo, qui non ſit paterfam. l.3.in princ.vbi
Bar.n.2.ff.ad Maced.l.1.C.eod.latè Bal.in l.1.nu.1.2. &
6.C.eod.& probatio publicæ reputationis fit per famã,
† quia fama eſt id, quod publicè dicitur, vt tradit Bal. 6
in d.l.1. nu.1. † dicitur enim quis ſe gerere pro patrefa- 7
milias, quando id omnibus notum eſt, aut certè magna
ex parte, eis præſertim, qui negociationi addicti ſunt,
vt docet Terron.in conſuet. Burdegalen. tit. de ſtat. &
iur.perſon.§.1. in fin.† Requirit etiam hæc publica re- 8
putatio vltra plures actus curſum longi temporis, Bal.
in l.2.n.5.C.ſi aduerſ.rem iud.cum alijs adductis per in-
formantes. Vnde cùm nulla ex parte iuſtificetur exce-
ptio Statuti, intrat regula pro nullitate obligationis,
& ſic concluſum.

ADNOTATIO.

Hanc † deciſionem latè refert,& proſequitur pluribus 9
comprobans Galganet.ad Statut. Vrbis lib.1.c.152.
n.30.& ſeq.& plenè etiam Rota dec.527.n.6. & ſeq.
p.1.in recent.vbi latè diſcutitur, quãdo dicatur filius
ſeorſum habitare à patre, & quando dicatur ſe gere-
re, vti paterfamilias,& quantùm ad illud, quod dici-
tur de cohabitatione filijfamilias cum patre, cenſe-
tur filiusfamilias ſimul habitare cum patre, ſi habi-
tet in eadem domo, Cuman.conſ.146.n.5.Carpan.ad
Statut.Mediolan. c.263.nu.2.& 3.cohabitare etiam
dicitur filius cum patre, licèt filius abſit ex cauſa
ſtudij, vel etiam ex cauſa negociationis, Carpan. d.
c.263.n.3.& c.416.nu.252.& 253.è conuerſo autem
filius dicitur non cohabitare cum patre, licèt in ea-
dẽ domo habitet, ſi aſſignata fuerint ſeparatim ali-
menta, nec eſt patris commenſalis, Bal. in l.1.nu.10.
C. de legat.cuius doctrinam ſequuta fuit Rot. in d.
dec. 527. ſub n.6. & quod ſi filius habeat manſiones
ſeparatas, licèt aliquando ſimul accedant, non dica-
tur cohabitare cum patre, Fanut. de lucro dot. gloſ.
7.A die, quo, n.2.Carpan.ad Statut.Mediol.cap.483.
n.135.p.2.

Oliuerius Beltraminus.

LVCANA MERCEDIS.

Veneris 25. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Reconductio, ſeu relocatio cenſetur pro eodemmet ſalario conſtituto in primo contractu.*

2 *Diſtributiones ſolùm debentur intereſſentibus adeo quod contrarium ſtatui non poſſit per beneficiatos Eccleſiæ.*

DECISIO CLXXXIII.

DVbium propoſitum habet duas partes, quarum
prima eſt, an Laurentio debeatur ſalarium ad
rationem ſcut.15. ſingulis menſibus etiam pro tempo-
re, quo fuit eius opera reconducta; ſecunda, an illi de-
beantur diſtributiones ſuæ cappellæ ſolitæ dari inter-
eſſentibus, & deſeruientibus. Quoad primam partem
nihil fuit firmatum, ſed reſeruatum particulariter vi-
dendum, licèt enim à principio, & tempore diſceſſus à
Ciuitate Lucana fuerit conſtitutum ſalarium ad ratio-
nem ſcutorum 15.† & reconductio facta poſt eius redi- 1
tum è Pannonia cenſeatur pro eodemmet ſalario, l.pẽ.
§.vxor.ff.ſoluto matrim. Bald.in l. etiam, in fin. C. de
iure dot. Iaſ.in l.diem functo, num.19. ff.de offic. Aſſeſ-
ſor. a cum alijs allegatis, difficultatem tamen faciunt a
literæ ipſius Laurentij, in quibus quoad ſalarium ſe-

Digitized by Google

remittit ad ipſos Cappellanos. Circa diſtributiones
2 quæſtio non eſt volũtatis,ſed poteſtatis,† quia dicitur
non potuiſſe Cappellanos ſtatuere, vt diſtributiones
deberẽtur abſenti, vt fuit reſolutũ in cauſa Lucana iu-
riſdictionis,9.Apr 1601.corã Illuſtriſſ. Card.Pamphil.
& in Gerunden. diſtributionum 16. Febr. præteriti co-
b ram me,b contrarinm tamen viſum fuit Dominis,quia
omnis difficultas ceſſat ex declarat.bo.mem.Cardinalis
Caraphæ, qui fuit à fœl. recor. Sixto V. deputatus ad
concordandas differentias inter Epiſcopum, & Cap-
pellanos,is enim per ſuas literas declarauit ſollicitato-
rem cauſarum Capituli poſſe percipere diſtributiones
ſuæ cappellæ tẽpore,quo eſt abſens pro dicto ſeruitio.
Quia tamen Cappellani allegant ſolutionem diſtribu-
tionum,erit videndum,quatenus probetur.

ADNOTATIO

a Surd.conſ.42.n.13.& conſ.460.n.29.qui alios cumu-
lat.
b Vide ſupra annotationem ad deciſ.154.

GERVNDEN. ANNIVERSARIORVM

Vener. 25. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria denegatur quando tendit ad euerſionem Sta
tuti confirmati per plures ſententias, & quando adeſt
res iudicata, & quando probatio facta non releuaret.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria nõ eſt concedenda, quando tendit ad deſtructio-
nem Statuti contra plures deciſiones,ſententias,& rem iu-
dicatam.*
2 *Res iudicata imponit finem litibus, & probationes vlteriùs
non recipiuntur, & ideò ſtante iudicatu remiſſoria dene-
gatur, & n.7.*
3 *Remiſſoria non eſt concedenda ad probandum id, quod pro-
batum non releuat.*
4 *Dilatio fruſtra conceditur ad probandum illud, cuius expe-
ctatio, & finis potius diſpendium, quàm commodum vtri-
que parti eſt allatura.*
5 *Obſeruantiæ interpretatiuæ non eſt locus, vbi verba diſpo-
ſitionis ſunt clara.*
*Obſeruantia eſt attendenda, etiam ſi contrarius intellectus
ſit de iure veriùs,& obſeruantia præualet proprietati ver-
borum,& n.8.*
6 *Obſeruantiæ prætextu non poteſt aliquid prætendi, quòd ſit
de directo contra diſpoſitionem.*

DECISIO CLXXXIV.

1 FVit reſolutum pro denegatione remiſſoriæ,† quia
articuli viſi ſunt Dominis non aliò tendere,quàm
ad vſurpationem adminiſtrationis anniuerſariorũ,quę
debẽtur beneficiatis ex diſpoſitione Statuti Bertrãdi,&
ad euerſionẽ ipſius Statuti,contra tot deciſ. ſententias,
a & rẽ iudicatam a & propterea fuit aliàs ſimilis remiſ-
ſoria denegata 9.Martij 1592.coram R.P.D.meo Mil-
lino.Et Domini dixerunt,quòd ſi Canonici prætendũt
probare aliquid cõtra Statutum Bertrandi,& anniuer-
ſaria eius vigore beneficiatis debita non ſunt audiendi,
2 quia obſtant ſententiæ Rotales,† & re iudicata, quæ
imponit finem litibus, vt probationes vlterius non re-
b cipiantur,b Caput. dec.51. p. 3. aut intendunt probare
aliquid circa alia anniuerſaria particularia nõ cõpre-
3 hẽſa in Statuto,& cùm de his non ſit controuerſia,†nõ
eſt danda remiſſoria ad probandum, quod probatum
non releuat, l.ad probationem. C.de prob. Caput. dec.
4 68.p.3.† & fruſtra cõceditur dilatio,cuius expectatio,
& finis potius diſpendium quàm commodum vtrique
parti eſt allatura, Caſſad. d.2.de dilat.Caput.d.66. p 3.
Et hoc dilemmate vſa eſt Rota in illa deciſione coram
R.P.D.Millino.Nec facit,quod dicitur de obſeruantia
interpretatiua,† quia verba Statuti ſunt clara,& ſenſus 5
manifeſtus, & propterea nulla eſt opus interpretatio-
ne, l.3.in fin.C.de lib.præte.† & ſub prætextu obſeruã- 6
tiæ nõ poteſt aliquid prętendi cõtra formã,& diſpoſi-
tionem Statuti Bertrandi, Aret.conſ.155. nu.2.& dixit
Rota in d.deciſ.in qua etiam fuit reſolutum nõ eſſe dã-
dã remiſſoriam ad probãdam aliquam præſcriptionẽ
contra d.Statutum; quia debuiſſet ante rem iudicatam
deduci, & probari præſcriptio,præſertim cũ exceptio
præſcriptionis prætendatur orta ante rem iudicatã.

ANNOTATIO.

a Et in ſimili Rota dec.212.ſub nu.1.p.1.in recent. de-
negauit remiſſoriam ad probandum intellectum
Statuti Toletani in materia impuritatis ſanguinis
ex eo, quia erat contra alium intellectum, ſæpius à
Rota in pluribus cauſis canonizatum.
b Remiſſoria † poſt rem iudicatam non datur,quia re- 7
miſſoria imponit finem litibus, & probationes vlte-
riùs non recipiuntur, Seraph.dec. 1308.n.1. Rota d.
406.ſub nu.2.p.2. in recent.& fuit dictum in Barchi-
nonen. Legitimitatis 4.Febr. 1613.coram R.P.D.
Caualerio,& coram eodem in Pampilonen. Tributi
15. Ianuarij 1614. & dixit etiam Rota coram San-
ctiſſ.infra dec.211.vbi fuit dictum, quòd licèt Signa-
tura ordinauerit, quod quis etiam poſt rem iudica-
tam audiretur,id intelligi debet ex iam deductis;nõ
autem, quòd admittatur ad nouas probationes. Si
tamen poſt rem iudicatam prætenderet cauſa reſti-
tutionis in integrum, eſt concedenda remiſſoria, vt
dixit ad dec.76.item ſi ſententiæ, ex quibus præten-
ditur inducta res iudicata, eſſent nullæ, conceditur
remiſſoria,non obſtante oppoſitione rei iudicatę:vt
fuit dictum in Arimin. Legati 17.Maij 1596.coram
bo.me.Litta.
c Et quòd † obſeruantia interpretatiua non admitta- 8
tur in claris, Aret.conſ.115.n.2.Rota dec.39.n.11.p.
2.diuerſ.Seraph.dec.1410.n.24.& 25.Rota dec.126.
n.3.& deciſ.216.nu.4.p.2.in recent.aduertendum eſt
tamen,quod ſi verba non ſunt ita clara, vt nõ exclu-
dant contrarium intellectum,tunc attenditur obſer-
uantia interpretatiua, non obſtante, quod contra-
rius intellectus ſit de iure verior, Rota dec.574.n.3.
p. 1. diuerſ. & eſt videnda ad hoc propoſitum deciſ.
608.n 6.p.2. in recent.vbi dicitur, quòd regulæ Cã-
cellariæ,Priuilegia Apoſtolica, & ſimilia ſubiacent
obſeruantiæ interpretatiuæ, etiam ſi intellectus da-
tus pro obſeruantia ſit malus, vel de iure non tenẽ-
dus,quod etiam benè probat Hond.conſ.92.n.30. li.
1.& facit,quia magis attenditur interpretatio dedu-
cta ex obſeruantia, quàm proprietas verborum ip-
ſius diſpoſitionis,Crauet.reſponſo pro genero,num.
317. verſ.vſque adeò,Menoch.conſ.390.n.20.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSENAT. FIDEICOMMISSI DE ALDINIS.

Lunæ 28. Iunij 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Retentio competit pro detractione legitimæ aduerſus fi-
deicommiſſarios.*
2 *Legitimæ, & Trebellianicæ conſumptio iuſtificari debet
per fideicommiſſarium,qui petit immiſsionem, & n.5.*
3 *Fideicommiſſarius, ſeù alius allegans eſſe factas alias
alienationes anteriores, ex quibus ſint conſumptæ de-
tractio.*

Digitized by Google

tractiones, probare tenetur.

4 *Fideicommiſſario non impeditur immiſſio ſub prætextu detractionum legitimæ, & Trebellianicæ, ſed Rota obſeruat dare immiſſionem pro indiuiſo.*

5 *Alienationes factæ præſumuntur adæquare quantitatem detractionum.*

DECISIO CLXXXV.

PRętendebat Io. Baptiſta Aldinus vltimam ſententiã
latam in ſpolio eſſe notoriè iniuſtam, ſed Domini
contrarium cenſuerunt, & quoniam iuſtitia iſtius ſen-
tentiæ pendet ab iniuſtitia aliarum præcedentium
ſententiarum, illæ viſæ fuerunt iniuſtæ quia ex actis
a non conſtabat de anterioribus alienationibus, a quæ
1 ſaltẽ æquarent legitimam, & Trebellianicam, † vnde
non poterat concedi immiſſio, ſed competebat reten-
b tio, b vt fuit reſolutum in cauſa Perusina bonorum 5.
Iunij 1581. coram Robuſterio, & propterea dictę ſen-
tentiæ ſunt iniuſtæ, & per conſequens ſententia, de cu-
ius viribus agitur, iuſta non obſtat, quòd Iudex proceſ-
ſerit per viam cõpenſationis, quia negatur fuiſſe hac
1 via proceſſum, nec potuit procedi; † cùm non iuſtifi-
cetur ex actis conſumptio legitimæ, & Trebellianicæ,
c c vt fuit dictum in d. cauſa Perusina. Et ceſſat difficul-
tas, quia fuit babita materia pro turbida, & ideo fuit
prouisũ, quòd daretur cautio, quæ non erat neceſſaria,
ſi fuiſſet probata certa quãtitas, quę cõpẽſare potuiſſet.

ADNOTATIO.

3 a Ille, qui aſſerit † fuiſſe factas alias alienationes anteriores, ex quibus legitima, ſeu Trebellianica fuerint conſumptæ, tenetur probare, Peregr. de fideicommiſ. art. 39. nu. 13. & ſeq. & benè Rota in Romana Vineæ 29. Febr. 1616. coram bo. me. Andrea, vbi etiam dicitur non ſufficere allegare, quòd in hæreditate de tempore mortis fideicommittentis extarent plura bona mobilia, de quorum exiſtentia hodie non conſtat.

4 b Hodie Rota ſequitur opinionem, † quòd detractio legitimæ, & Trebellianicæ non impediat immiſſionem, ſed dat immiſſionem fideicommiſſario pro indiuiſo, ita fuit dictum in Foroliuien. Fideicommiſſi 10. Iunij 1614. coram R. P. D. Buratto, & in Ferrarien. de Taſſonis 28. Nouemb. 1618. coram R. P. D. Pamphilio, & in Tuſculana fideicommiſſi 4. Iun. 1618. coram R. P. D. Coccino Decano, & in Recanaten. ſucceſſionis 20. Iunij 1617. coram R. P. D. Buratto.

5 c Allegans † fuiſſe detractam, ſeu conſumptam legitimam, tenetur probare, & filius habet fundatam intẽtionem in detractione legitimæ ſibi de iure competentis, Rota d. 641. n. 18. p. 1. diuerſ. fuit dictum in Romana fideicõmiſſi de Spinis 18. Martij 1602. coram Card. Millino, & in Perusina Bonorum de Antigniola 22. Iunij 1616. & in eadem 27. Iunij 1616. coram R. P. D. Caualerio. An autẽ hoc procedat etiã, quando filius adiuit hæreditatem, non confecto inuentario, vide quod fuit dictum in Bonon. fideicommiſſi de Cataneis 30. Mart. 1617. coram R. P. D. Pirouano. Hoc
6 certum † eſt, quòd quando conſtat de alienationibus per filium factis, illæ cenſentur adæquare detractiones ſibi competentes, niſi contrariũ probetur, vt fuit dictum in d. Romana fideicommiſſi de Cataneis 10. Martij 1617. & in Romana domus ad Peregr. 11. Martij 1619. coram R. P. D. Coccino Decano, & tradit Peregrin. de fideicommiſſis art. 39. n. 14.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE TONSAR.

Lunæ 5. Iulij. 1604.

ARGVMENTVM.

Legatum alimentorum imputatur in legitimam, ſi fuerit acceptatum, & imputatio fit iuxta æſtimationem l. hæreditatum, ff. ad l. Falcid.

SVMMARIVM.

1 *In legitimam imputatur quicquid capit filius ex teſtamẽto patris quocumque titulo capiat.*

2 *In legitimam imputatur legatum alimentorum ſi fuerit acceptatum.*

3 *Legitima debetur in ſubſtãtia, & corporibus hæreditarijs.*

4 *Hoc non procedit, ſi filius conſenſiſſet acceptare legitimã in alijs iuribus, puta in vſufructu*

5 *Vſufructus æſtimatur iuxta formam l.* hæreditatum, ff. ad leg. Falcid.

6 *Vſusfructus imputatur in legitimam.*

DECISIO CLXXXVI.

GAſpar tenetur imputare in legitimam ſibi debitã
in bonis Fabij legatum alimentorum, a in eã enim a
† imputatur quicquid capit filius ex teſtamento Patris 1
quocumq; titulo ſit relictum l. omnimodo, & l. ſcimus.
Codic. de inoff. teſta. Bar. in l. in quartam. n. 10. vbi dec.
n. 179. & ſeqq. Rip. n. 140. ff. ad leg. Falcid. Capra conſ.
32. n. 8. Pariſ. conſ. 1. n. 89. lib. 3. Curt. iun. conſ. 180. n. 5.
fuit dictum in Bononien. fideicommiſſi vltima Maij
1600. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino, † & in 2
terminis legati alimentorum tradit Gabr. conſil. 109.
ſub n. 11. lib. 1. & latiùs Surd. de alimen. tit. 9. q. 34. Nec
facit. † quòd legitima debeatur in ſubſtantia, & corpo- 3
ribus hęreditarijs, l. ſcimus. §. repletionem. Codic. de in-
off. teſta. quia illud eſſet verum, ſi ipſe legatum non ac-
ceptaſſet, eo enim demiſſo potuiſſet conſequi legitimã
ex ipſis corporibus † ſecus autem poſt acceptationem, 4
quia acceptando videtur conſenſiſſe oneri imputatio-
nis, quod tacitè ex legis diſpoſitione, eſt ipſi legato in-
iunctum, & poſt acceptationem non licet variare, Pic.
in d. l. in quartam, ſub n. 183. & ibi etiam Bering. in cap.
3. n. 67. Surd. latè d. q. 34. n. 16. & ſeqq. & fuit benè dedu-
ctum in d. Bononien. fideicommiſſ. † imputatio autem 5
fiet iuxta ęſtimationem faciendam ſecundùm formam
l. hæreditatum. ff. ad leg. Falcid. b vt in vſufructu dixit b
Rota in d. Bononien. fideicommiſſi, & in terminis ali-
mentorum, Surd. vbi ſupra nu. 17. facit quod tradit Bal.
in l. cùm hi, §. nihil autem, in fin. ff. de tranſact. quòd in
relictis alimentorum reſpectu gabellæ fiat æſtimatio,
iux. d. l. hæreditatum.

ADNOTATIO.

a Et † inhærendo in hac Dec. & in Dec. Seraph. 1365. 6
Rota reſoluit in Ciuitatis Caſtelli ſupplementi leg. 11. Martij 1616. coram R. P. D. Manzanedo, quod legatum vſusfructus imputabatur in legitimam, & fundamenta huius Dec. fuerunt ibi repetita, & præter hic allegata, eamdem opinionem tenuit Iaſ. in Auth. nouiſſima, n. 45. C. de inoffic. teſtam.

b Et quòd diſpoſitio l. hæreditatum habeat locum in calculandis omnibus iuribus ad vitã, Surd. poſt alios conſ. 451. n. 37. Suar. in repet. l. quoniam in priorib. ampl. 3. n. 9. in fin. & ſeq. C. de inoffic. teſt. & fuit dictum in Senogallien. Prædij 18. Martij 1616. coram bo. mem. Andrea, vbi hæc dec. allegatur, & non ſolùm habet locum in diſpoſitione in vltima voluntate, ſed etiam in diſpoſitionibus inter viuos, Scac. de com. teſtan. de iudic. li. 2. c. 2. ſub n. 477. & ſub n. 476. verſ. primus caſus eſt, qui alios cumulat.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA REDDIT. RATIONIS ADMINIS.

Veneris 2. Aprilis 1604.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator tenetur reddere rationem. Vxor relicta hæres ſub conditione viduitatis tenetur præſtare cautionem Mutianam, & tranſiens ad ſecunda vota

an, & quando teneatur reſtituere fructus iam perceptos. Legatum liberationis à redditione rationis quid importet.

SVMMARIVM.

1 *Adminiſtrator quilibet tenetur reddere rationem ſuæ adminiſtrationis.*

2 *Mutianam cautionem tenetur præſtare vxor inſtituta ſub conditione viduitatis.*

3 *Vxor inſtituta ſub conditione viduitatis tranſiens ad ſecunda vota tenetur fructus omnes perceptos reſtituere, & inſtitutio, ſeu legatum reſoluitur vſque ab initio, & latè ſub n. 13. vbi vide ampliationem, & limitationem.*

4 *Secus eſt ſi non per viam venditionis, ſed per viam dictionis ſuſpenſiuæ, donec vidualiter vixerit fuiſſet inſtituta, quia tunc tenetur fructus perceptos reſtituere, & ſub num. 14.*

5 *Conditionis defectus habet oculos retrò, & reſpicit tempus diſpoſitionis.*

6 *Conditionem important verba* (reſtando Vedoua, & ſeruando l'habito vedouile.

7 *Gerundium appoſitum verbo futuri temporis importat conditionem.*

8 *Idem eſt, quando adÿcitur verbo præſentis temporis, ſed effectus non eſt de præſenti.*

9 *Conditionale legatum deficiente conditione expirat.*

10 *Conditio adiecta à teſtatore quãdo non eſt impleta, vocatus ſub ea priuatur omni emolumenta.*

11 *Liberatio legata à redditione rationis, ſolùm liberat ab exacta, & ſcrupuloſa ratione, non ab omnimoda redditione rationis, & reliquatus reſtitutione, & nu. 14.*

12 *Item non operatur, niſi quoad ea, ad quæ aliàs adminiſtrator teneretur ratione negligentiæ, & leuis culpæ.*

DECISIO CLXXXVII.

IN cauſa Romana adminiſtrationis pendente coram Illuſtriſſ. Cardinali Seraphino tunc Rotæ Auditore Rota reſoluit Fauſtinam teneri reddere rationẽ, & cõputa ſuę adminiſtrationis, quæ reſolutio fuit per me de ordine Dominorum extenſa; Fundamentum autẽ reſolutionis fuit, quia cũ in confeſſo ſit apud partes Fauſtinam per plures annos adminiſtraſſe hæreditatẽ Io. Ba-
1 ptiſtæ eius viri, † regula eſt generalis, quẽlibet adminiſtratorem teneri reddere rationẽ ſuæ adminiſtrationis l. 1. ff. de neg geſt. l. 1. §. officio, vbi Iacob. de Aret. & Bal. ff. de tutel. & ratio. diſtr. Soc. conſ. 73. n. 1. & 2. Aym. cõſ. 218. n. 1. & ſeq. Nec poteſt ſe Fauſtina excuſare à redditione rationis, ex legato vſusfructus, & liberationis à redditione rationis, nã quoad vsũfructũ illi fuit legatũ
2 ſub conditione viduitatis ſeruandæ † quã tenebatur implere mediãte cautione Mutiana, iux. Auth. cui relictũ.
3 C. de ind. vid. tol. † quam viduitatem cùm non ſeruauerit, ſed trãſierit ad ſecũda vota, legatũ reſoluitur vſque ab initio, & tenetur omnes fructus, exceptos reſtituere Iaſ. in d. Auth. n. 7. Imol. in l. Mutianæ n. 4. vbi etiã Soc. nu. 1. ff. de cond. & dem. Ruyn. conſ. 170. n. 7. & 11. lib. 3. cũ alijs per Peregr. de fide. art 11. n. 122. & fuit latè deductum in vna Rauennaten. hæreditatis 24. Nouembr. 1582. coram Rubeo, & in vna Anconitana fideicõmiſ-
a ſi 3. Iunij 1598. coram R. P. D. Lancellotto. Non enim
4 in † caſu iſto fuit appoſita dictio (*donec*) vel alia ſimilis temporalitatem denotãs, ſed teſtator procedit per viã cõditionis, quo caſu res videtur extra difficultatẽ poſita, Bal. conſ. 1607. ſub n. 4. v. nam ab inteſtato l. 5. Paul. de Caſtr. in l. fin. §. ſed quia in fin. C. de indicta viduitate
5 tollẽda. Nat. cõſ. 459. n. 17. † defectus enim conditionis habet oculos retrò, & reſpicit tẽpus diſpoſitionis, Sign. cõſ. 227. in quæſt. nullitatis n. 6. Purp. cõſ. 447. n. 7. circa
6 med. & reſoluit ab initio, Menoch. cõſ. 134. n. 31. † Quòd autẽ ſimus in cõditione probant illa verba (*reſtando però vedoua, & ſeruando l'habito vedouile*) vt tradit Ruyn. d. cõſ. 170. n. 5. verſ. præterea dicẽdo, & n. ſeq. † ſicut enim 7
gerundium appoſitum verbo futuri tẽporis importat cõditionem, l. ſi tum ex parte, vbi gl. in ver. adeundo, & dem. Dec. conſ. 433. n. 6. † ita etiam, quãdo fuit adiectũ 8
verbo præſentis temporis, ſed effectus nõ eſt de pręſenti; prout in caſu iſto, in quo vidualis vitæ ſeruatio defertur poſt mortem teſtatoris; ita Ruyn. loco alleg. ob id ceſſat etiam liberatio à redditione rationis, quę fuit in eadem ratione poſita cum ipſo vſufructu, & ſub eadem conditione viduitatis; † qua deficiente perinde eſt, 9
ac ſi liberatio nõ eſſet legata, l. neceſſaria, §. quòd ſi pẽdente, ff. de peric. & com. rei vend. l. pecuniam quam, & ibi Alex. n. 4. ff. ſi cert. pet. Pariſ. conſ. 8. n. 25. li. 3. Aym. 10
conſ. 170. n. 8. † & quando conditio à teſtatore appoſita non eſt impleta, vocatus ſub ea priuatur omni emolumento, l. ſi quis ſepulchrum. §. prætor ait. verſ. niſi aliquod, ff. de relig. & ſumpt. fun. l. pen. in fi. C. de leg. Pariſ. d. conſ. n. 27. † Dixerũt etiam Domini, quòd vbi libera- 11
tioni legatæ eſſet locus, ea non liberaret Fauſtinam ab exacta, & ſcrupuloſa ratione, non ab omnimoda redditione rationis, & reliquatus reſtitutione, Soc. conſ. 201. n. 3. lib. 2. Dec. conſ. 178. ſub n. 5. verſ. modò conſiderandum. Couar. de communi lib. 2. Var. reſol. c. 14. n. 3. [b] & b
non operaretur, † niſi quoad ea, ad quæ aliàs Fauſtina 12
teneretur ratione negligentiæ, & leuis culpæ, Gabr. qui alios allegat conſ. 62. n. 1. lib. 2.

ADNOTATIO.

a Et † quòd vidua non ſeruans vitam vidualẽ teneatur 13
reſtituere omnes fructus hæreditatis Eccleſiæ ſub cõditione viduitatis, latiſſimè fuit dictũ in Imol. Bonorum, 1. Maij 1613. coram R. P. D. Coccino Decano, & dec. 693. n. 1. p. 1. in recent. Adeò quòd nec excuſetur vxor a reſtitutione fructuum perceptorum ſub prætextu ignorantiæ, vt pluribus comprobat Rota d. dec. 693. n. 2. & ſeq. item cõcluſio procedit ſiue vxor fuerit inſtituta hæres ſub conditione viduitatis, ſiue per viã modi, & per v. ſuſpenſiua, donec vidualiter vixerit, Peregr. de fideicomm. art. 11. nn. 122. & 123. & fuit dictum in Anconitana fideicommiſſi 19. Iunij coram Card Lacellotto, & in d. Imol. bon. 31. Maij 1613. corã R. P. D. Coccino Dec. vbi optimè fuit animaduerſum dictam diſtinctionem ſolũ poſſe applicari in legatis, non autem in inſtitutione, cũ inſtitutio nõ poſſit fieri diſtinctè per annos, ſed debeat eſſe vnica, & perpetua. *Prædicta* tamen non procedunt, quando conſtaret de voluntate teſtatoris in contrarium etiã tacita, quia tũc vidua non teneretur fructus iam perceptos reſtituere, vt fuit conſideratum in d. Imol. vbi pro coniectura conſideratur maxima dilectio mariti erga vxorem, & alia ibi deducta.

b Rota † d. 762. n. 8. p. 2. in recentior. vbi dicitur fuiſſe 14.
alias ſæpè reſolutum, latè Mant. qui plures cumulat de coniect. vlt. vol. lib. 9. tit. 8. n. 29.

Oliuerius Beltraminus.

TAVRINEN. MATRIMONII.

Luna 25. Decem. 1604

ARGVMENTVM.

Confeſſio receptæ dotis factæ à mario cõſtante matrimonio præſumitur facta in fraudẽ donationis, vel animo donandi; præſertim cõcurrentibus coniecturis põderatis in dec. Recognitio bonæ fidei, & cõfeſſio fieri quandocunque poteſt, etiã ſi ſit prohibita obligatio, ſeu alienatio, dũmodo concurrant coniecturę & veriſimilitudines, ex quibus fomentum recipiat.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio mariti de dote recepta facta conſtante matrimonio præſumitur facta in fraudem donationis, ſeu animo donandi.*

2 *Dos eadem cenſetur conſtituta ſecundo viro, quæ reperitur conſtituta primo.*

Hoc non procedit, quando mulier eſſet minor, & n. 10.

3 *Solutio non eſt veriſimilis ſine quietantijs, quando eſt notabilis ſumma.*

4 *Quietantiæ duplicatæ ſolent relinqui in manibus mercatorum ſoluentium literas Cambij.*

5 *Præſumptio eſt contra eum, qui non vtitur probationibus quas de facili habere poteſt.*

6 *Recognitio bonæ fidei poteſt quandocumque fieri, & non requirit ſolemnitates.*

7 *Confeſſio non admittitur, quando eſt prohibita alienatio.*

8 *Hoc non procedit quando concurrant coniecturæ, & veriſimilitudines, ex quibus robur recipit.*

9 *Metus excluditur ex præſentia ſuperioris.*

10 *Minoris, & mulieris confeſſio, quæ alias ſine ſolemnitatibus fieri non poteſt, quando valeat, & probet.*

DECISIO CLXXXVIII.

FVit concorditer per Dominos concluſum non eſſe
ſtandum inſtrumento prætenſæ receptionis dotis
facto ſub die 23. Decemb. anni. 1591. niſi D. Suſanna il-
1 lud coadiuuet, † habet enim præſumptionem contra ſe;
cùm factum ſit conſtante matrimonio, quòd ſit factum
a in fraudem donationis, ſeu animo donandi, a l. 1. & 3.
§. ſciendum, ff. de donat. inter vir. & vx. l. quod de ſuo. C.
de dot. caut. & non n. Bar. & alij in l. ſi diuortio. ff. de
verb. oblig. quæ ſuſpicio non tollitur, ſed magis augetur
ex præcedenti promiſſione, quia in promiſſione do-
tis non fuit certa quantitas promiſſa, & non negatur
receptio dotis, ſed dicitur eam veriſimiliter non aſcen-
dere ad ſummam ſcutorum 16. mil. vt confeſſus fuit
maritus, præſertim attenta dote priori marito tradita,
2 quæ ad ſcuta 3. mil. non aſcendebat, † & tamen mulier
cenſetur nubere ſecundo viro cum ea dote, quam pri-
b mo conſtituerat, b l. ſi mulier. l. dote, & l. diuus. ff. de iure
dot. l. pē. §. vxor. ff. ſol. matr. Bar. in diſput. mulier habēs
amplum patrimon. in prin. ſolut. Pariſ. qui alios cumu-
lat conſ. 34. n. 1. lib. 3. fuit dictum in vna Romana fidei-
commiſſi, ſeu ſupplemēti legitimæ 16. Octob. 1581. co-
ram Cantuccio. Accedit, quòd nō eſt veriſimilis exactio
ſcutorum 16. mil. intra quatuor menſes, qui interceſſe-
runt inter inſtrumentum promiſſionis, & dictam con-
feſſionem, nullis etiam præcedentibus particularibus
3 quietantijs, † prout nec etiam viſa fuit Dominis veri-
ſimilis ex qualitate ſolutionis, quæ in localibus, & mo-
bilibus, ac literis cambij poſſet ad tantam ſummā aſcē-
dere. Accedit, quòd facile fuiſſet D. Suſānæ iuſtificare
confeſſionē in ea ſaltem parte, in qua dicit fuiſſe ſolutū
4 in literis cambij, † oſtendendo quietantias mariti, quæ
duplicatæ ſecundum notorium ſtylum relinquuntur
5 in manibus mercatorum, vel partitas librorū, † & præ-
ſumptio eſt contra eum, qui non vtitur probationibus,
quas facilè habere poteſt, ad tradita per Aym. cōſ. 134.
nu. 17. Tandem contra dictum inſtrumentum multùm
vrgent confeſſiones d. Suſannę in duobus inſtrumentis.
Nec releuat, quod obijcitur non fuiſſe ſeruatam for-
6 mam, & ſolemnitates conſtitutionis Ducalis, † quia cō-
ſtitutio loquitur de alienatione, inſtrumenta autē cō-
tinēt recognitionē bonæ fidei, quæ ſemper recognoſci
poteſt, ad notata in l. ſi fideiuſſor. §. quædā tū, ff. mand.
7 † Et licèt confeſſio non admittatur, quādo eſt prohibi-
ta alienatio, Put. dec. 7. & 55. lib. 3. Creſcent. deciſ. 199.
8 † Tamen admittitur, quando concurrūt coniecturæ, &
veriſimilitudines, Ang. conſ. 341. in 1. dub. Dec. conſ. 96.
ſub n. 3. verſ. Nec obſtat, quòd talis confeſſio. Tiraq. qui
alios cumulat in l. ſi vnquam, in ver. donatione largitus
n. 100. & ſeq C. de reuoc. donat. Aym. conſ. 202. nu. 48.
Gabr. conſ. 69. ad fin. lib. 1. Achil. dec. 1. de confeſſ. Quæ
de metu dicuntur, ceſſant ſaltem in ea confeſſione, quæ
facta fuit coram Epiſcopo, † cuius præſentia facit ceſ- 9
ſare ſuſpicionem metus, Bar. in l. 2. n. 4. C. de præd. de-
cur. lib. 10. Pariſ. conſ. 10. n. 35. lib. 1. fuit dictum coram
me in vna Bononien. pecuniaria 9. Iunij 1603. Nec ob-
ſtat, quòd dicitur eſſe falſam cauſam ſimulationis, quia
ſi cognata Comitis Alexandri erat anterior dote Su-
ſannæ, confeſſio Comitis non releuabat, ſi erat poſte-
rior, & fuiſſet ſuperflua, quia creditum cognatæ pote-
rat eſſe inter promiſſionem dotis, & tempus inſtrumē-
ti confeſſionis, quo caſu ſi confeſſio ſuſtineretur po-
tuiſſet illum, ſeu eius bona ſecura reddere pro ſumma
ſcutorum 16. mil. Ex quibus fuit concluſum non eſſe
ſtandum inſtrumento, niſi Suſanna illud coadiuuet.

ADNOTATIO.

a Vide quod dixi ſupra ad deciſ. 67.

b Et quòd † mulier ſecundò nubens cenſeatur eandem 10
dotem conſtituere ſecundo viro, quam dedit primo
marito, Rol. de lucro dotis q. 75. n. 1. & ſeq. vbi ſub n.
7. dicit ab hac ſententia non eſſe in iudicando rece-
dendum, Fanut. eodem tract. de lucro dotis, gl. 10. nu.
31. Rota dec. 159. nu. 10. p. 2. diuerſ. & fuit dictum in
Interamnen. Dotis 10. Mart. 1604. coram bo. me.
Penia, & latiſſimè Mant. de tac. l. 11. tit. 15. per totū
vbi conſtituit regulam cum pluribus ampliationib.
& limitationibus, & præſertim ſub n. 13. limitat nō
procedere, quando mulier eſſet minor vigintiquin-
que annis, quam etiam limitationem ſequitur Surd.
dec. 287. n. 2. Procedit præallegata concluſio, etiam
ad effectum lucri dotalis, latè Menoch. conſ. 5. per
totum: An autem lucrum dotis acquiſitum ex primo
matrimonio cenſeatur ſecundo viro pro dote datū,
pro affirmatiua tenet Ruyn. conſ. 53. ſub n. 27. lib. 2.
Contrarium autem tenet Iaſ. conſ. 50. lib. 1. Confeſ-
c ſio † minoris, & mulieris, etiam ſi aliàs non ſit vali- 10
da, quando emanat in actu, quem facere nō poſſunt
ſine ſolemnitatibus, Put. dec. 7. & dec. 55. lib. 3. tamen
id non procedit, quando eſt aliundè adminiculata,
prout vltra hic allegatos dicit Seraph. dec. 1443. n.
1. Rota d. 177. n. 6. p. 2. diuerſ. & fuit dictum in Ro-
mana exhibitionis librorum 8. Iunij 1618. corā R.
P. D. Remboldo, & in Romana Vineæ de Corbinel-
lis 5. Maij 1618. coram R. P. D. Caualerio, Picus ad
Statut. Vrbis gloſ. 7. n. 42. Gabr. conſ. 51. n. 15. lib. 2.
Item confeſſio facta à muliere, vel minore per viam re-
cognitionis bonæ fidei, & de actu de præterito, te-
net etiam ſine ſolemnitatibus, & contraria proce-
dunt in cōfeſſione obligatoria de præſenti, ita dixit
Rota in Romana dotis 10. Ianuarij 1600. corā Car-
dinali Sacrato, ſed tamen aduerte, quòd dicta dec.
fuit declarata, & limitata in Romana Societatis 9.
Febr. 1607. coram R. P. D. Ortembergo impreſſ. pe-
nes Zacch. de ſociet. dec. 24. & ibi vide.

Oliuerius Beltraminus.

HORTANA DOMVS

Lunæ 25. Octobris 1604.

ARGVMENTVM.

Sumptus litis non ſunt ſubminiſtrandi collitiganti aduerſario, niſi probata paupertate, & præſumptione boni iuris, & quid operetur in hac materia reſcriptum Signaturæ (*ſubminiſtratis expenſis arbitrio Rotæ*.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Expenſarum litis ſubminiſtrationem prætendens ab aduerſario probare debet paupertatem, & præſumptionem boni iuris, & de hac materia latè ſub n.7.*

2 *Quod procedit non obſtante, quòd Signatura reſcripſerit* (ſubminiſtratis expenſis arbitrio Rotæ.)

3 *Arbitrium intelligitur, prout de iure.*
& An, & quando relaxet de iuris rigore, latè n.8.

4 *Signatura quando vult præciſè, quod ſubminiſtrentur alimenta, & ſumptus litis, reſcribit cum clauſula* (ſubminiſtratis expenſis, ſeu alimentis arbitrio Rotæ extandis) *& n.9.*

5 *Clauſula* (ſubminiſtratis expenſis) *operatur, quòd Iudex non habet iuriſdictionem, niſi facta prius ſubminiſtratione.*

6 *Expenſas litis regulariter litigans non tenetur ſubminiſtrare ſuo aduerſario.*

DECISIO CLXXXIX.

PRætēdens ſibi ſubminiſtrari ſumptus litis ab aduer-
1 ſario† duo habet neceſſe probare, paupertatem, &
præſumptionē boni iuris, Aret. in c. ſi qui teſtium, col. 3.
in 2. & 3. cōcluſione de teſti. Alciat. reg. 3. præſ. 6. n. 8. &
ſeq. Couar. pr. q. c. 6. ſub n. 5. & ſeq. Creſc. Dec. 8. de iud.
fuit dictum in vna Valen. Emolumentorum 27. No-
uemb. 1579. coram Illuſtriſſ. Card. Seraph. & quotidie
ſeruat Rota: propterea dixerunt Domini non teneri
Pamphilium miniſtrare expenſas Lauræ, quæ neutrū
probauit. Nec eſt verum, quòd Signatura præciſè com-
2 miſerit ſubminiſtrationem, † quia licèt reſcripſerit cū
clauſula (*ſubminiſtratis expenſis*) tamen adiecit arbitrio
3 Rotæ, † quod arbitrium intelligitur, prout de iure a l.
a fin. §. ſed etſi, vbi Bar. n. 16. C. com. de legat. Peregr. dec.
239. lib. 2. Cæſ. de Graſſ. dec. 7. n. 7. de re iud. fuit dictum
coram R. P. D. meo Decano in Vlixbonen. bonorum
28. Ianuarij 1594. & in Brixien. penſionis 15. Martij
1599. & in alijs pluribus. Nō placuit intellectus partis
aduerſæ, arbitrium eſſe reſeruatum reſpectu quantita-
tis expenſarum, non reſpectu ſubminiſtrationis, quia cū
de quantitate nulla fiat mentio, non poteſt ad illam re-
4 ferri arbitrium, † ſolet autem Signatura, quando id in-
tendit, adijcere verbum (*taxandis*) aut ſimile, aut aliàs
b dixit Rota corā R. P. D. meo Lancell. b Nec facit, quod
dicitur de clauſula cum facultate ſubminiſtrandi expē-
5 ſas, † quia aliquando Signatura vult ſuſpendere iuriſdi-
ctionem, vt non procedatur, niſi cum ſubminiſtratione
expenſarum, & vtitur clauſula (*ſubminiſtratis*) hæc enim
eſt virtus d. clauſulæ, vt fuit dictum corā R. P. D. meo
Millino in Recanat. prædij 14. Iunij præteriti, aliquā-
do vult tantū concedere iuriſdictionē, & facultatē ſub-
miniſtrādi, & apponit clauſulā cū facultate. Et eò mi-
nus dicēdū, quòd Signatura voluerit ſimpliciter, & ab-
6 ſolutè miniſtrari expēſas; quia hoc ſaperet iniuſtitiā †
nā regulariter aduerſarius aduerſario eas nō miniſtrat,
l. Imperatores, ff. de tutel. & ration. diſtr. Ægid. d. 88. cir-
ca med. Quod dicitur de cōſenſu partiū, non probatur.

ADNOTATIO.

7 a Collitiganti † ſunt ſubminiſtrāda alimēta, & ſūptus
litis duobus concurrentibus, paupertate, & præſum-
ptione boni iuris, Surd. de aliment. tit. 1. q. 110. nu. 8. &
q. 120. n. 3. & ſeq. Veral. dec. 20. nu. 2. lib. 1. Seraph. dec.
426. n. 1. & dec. 1098. n. 2. & Rot. dec. 748. n. 1. p. 2. in re-
cent. Hoc procedit etiam ſi non agatur ad vniuerſita-
tem bonorum, ſed ad res particulares, prout reproba-
to Surd. d. q. 120. n. 14. dixit Rota in d. dec. 748. nu. 5. p.
2. in recent. Requiritur tamē, quòd agatur de re fructi-
fera, vel aliàs pretio æſtimabili, Rot. d. 470. n. 6. p. 2.
in recent. Item etiam requiritur, quod altera pars ſit
diues, vel ſaltem non egeat, pauper enim non tenetur
alere alium pauperem, vt in his terminis dixit Rota
d. dec. 470. n. 6. p. 2. in recent. Item etiam requiritur,
quod altera pars ſit diues, vel ſaltem non egeat; pau-
per enim non tenetur alere alium pauperem, vt in
his terminis dixit Rota d. dec. 470. n. 7. p. 2. in recent.

Præſumptio boni iuris ad iſtum effectum debet eſſe nō leuis, Couar. pract. c. 6. nu. 5. verſ. idem ipſe profiteor. Vallaſc. conſ. 1. n. 12. & dixit etiam Rota coram eod. Sanctiſſimo infra dec. 524. nu. 2. Reſultat tamen ſufficiens præſumptio boni iuris ex ſententia; etiam ſi fuerit ab ea appellatum, latè Couar. pract. d. c. 6. ſub n. 6. Surd. de alimen. tit. 1. q. 120. n. 10. & 11. Rota dec. 250. ſub n. 2. p. 1. in recent. & dec. 748. ſub n. 2. p. 2. in recen. vbi fuit dictum non tolli præſumptionem boni iuris ex ſecunda ſententia reuocatoria primæ, ſi prima fuit poſtea per tertiam ſententiam cōfirmata.

Paupertas debet probari in ſpecie reſpectu effectus, de quo agitur, & ideò non ſufficeret, quòd in genere paupertas probaretur, niſi in ſpecie probaretur paupertas talis, ob quam non poſſit quis ſe, & litem ſuſtentare, Seraph. dec. 426. & fuit dictum in Cordouben. Cappellaniæ 8. Nouemb. 1610. coram R. P. D. Ottember. & ſi haberet patrem diuitem, vel ei non eſſet indecorum proprijs manibus laborare, tunc ceſſaret paupertas, prout in iſtis terminis dixit Rota dec. 470. n. 5. p. 2. in recent.

Sciendum eſt autem, quòd huiuſmodi alimenta, & ſūptus litis, quæ lite pendente collitigāti ſubminiſtrātur, non imputantur in ſortem principalem, nec minus in caſu ſuccumbentiæ reſtituuntur, Vallaſc. cōſ. 1. n. 7. Vincent. de Franch. dec. 614. n. 1. & ſeq. Mareſcott. var. reſol. lib. 2. c. 83. n. 26. & dixit Rota in Romana Bonorum de Zecchis 14. Nouemb. 1603. coram bo. me. Penia, & in Romana Saluiani 17. Maij 1613. corā Card. Sacrat. vbi propterea dicitur, quod non tenetur recipiens cauere de reſtituendo, reprobando, Couar. pract. q. c. 6. n. 7. qui contrarium ſenſit.

b Arbitrium † regulatur à iure, vt firmatur in hac de- 8
ciſione, & in dec. 450. n. 1. & dec. 587. n. 1. & dec. 669.
n. 1. p. 2. in recent. & hoc tantò magis procedit, quā-
do arbitrium legitur in commiſſione emanata à ſi-
gnatura iuſtitiæ, quæ non facit reſcripta gratioſa,
ſeu aberrantia ab ordine iuris, vt dixit Rota d. 758.
n. 1. in fine p. 1. in recent. verùm tamen etiam eſt ve-
rum, quòd arbitrium dat facultatem aliquid relaxā-
di de iuris rigore, Rot. dec. 450. n. 1. & dec. 284. nu. 5.
& dec. 587. n. 1. p. 2. in recent. & deciſ. 85. n. 4. & deciſ.
179. n. 2. p. 1. in recent. & operatur, vt relicto extre-
mo rigoroſo, ſeruetur æquitas, Rota d. 506. n. 1. p. 2.
in recent. & dec. 462. n. 3. p. 1. in recent. & hoc tantò
magis procedit, quando reſcribitur iudici aliàs am-
plam iuriſdictionem habenti, ne ſi reducatur ad me-
ros terminos iuris, reddatur hæc clauſa inanis, ita
Rot. d. 363. n. 1. p. 2. in recent. & benè facit Menoch.
de arbit. lib. 1. q. 8. n. 35. Item etiam ob eamdem ra-
tionem dicendum eſt, quod arbitrium relaxet iuris
rigorem, quando conceditur circa ea, quæ ſunt à iu-
re determinata, ita fuit dictum in Catanien. Illegiti-
mitatis 10. Ianuar. 1583. coram fœl. re. Clem. VIII.
Verùm etiam in caſibus, in quibus cenſetur datum
arbitrium ad affectum recedendi à iuris rigore, id
intelligitur ſolùm ſubſiſtēte aliqua rationabili cau-
ſa, & non aliàs, vt fuit dictum in Tiraſonen. coram
Scoto impreſſ. penes Marcheſ. de Cōmiſſ. to. 1. f. 344.
c Et hoc caſu, quādo ita Signatura † reſcribit, cēſetur 9
præciſè reſcribere circa præſtationē alimentorū, &
clauſula (*arbitrio*) ſolùm reſpicit taxationem, ita fuit
dictum in Imolen. diſcuſſionis 8. Februarij 1608. co-
ram R. P. D. Coccino Decano.

ROMANA, SEV SABINEN. CENSVS.

Lunæ 8. Nouemb. 1604

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor ſoluens, reportata ceſſione, dempta ſua rata, poteſt agere contra alios confideiuſſores, non obſtantibus exceptionibus, quibus in deciſione reſpondetur.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor, qui totum debitum ſoluit, poteſt obtenta ceſſione, & deducta ſua portione conuenire confideiuſſores ad reſtitutionem pecuniarum per ipſum ſolutarum, de quo latè vide ſub n. 3.*

Fideiuſſor non poteſt repetere ab alijs fideiuſſoribus eorum ratam, niſi in actu ſolutionis reportet ceſſionem, & n. 4.

2 *Oratio vnita, quæ regitur ab vnico verbo, vna, eademque determinatione determinatur.*

DECISIO CXC.

IMpoſuit D. Latinus Vrſinus ſuper quibuſdã ſuis tenutis in Caſtro Nomenti plures cenſus, ex quibus vnum vendidit Dominis Ferratinis pro pretio ſcutorum 3. mil. qui poſtea peruenit ad Marcellum Petrignanum: huic cenſui prout alijs promiſit Latinis facere accedere Communitatis Pontis Caſtri Silicis Nomenti, & quaſdam alias, quæ cum licentia fœl. recor. bo. m. Gregorij XIII. acceſſerunt, & D. Latinus promiſit eos indemnes conſeruare; acceſſit enim D. Henricus Vrſinus, qui conuentus à Petrignano ſoluit in pluribus vicibus ſcuta 731. pro fructib. obtinuit ceſſionẽ 1 cõtra confideiuſſores, † & dẽpta rata, quæ ad ipſum ſpectat, inſtant hæredes pro mandato contra Communitates ſupradictas, quæ ad ſolutionem non teneri excipiunt, tùm quia cenſus ſit extinctus ex eo quòd filij Latini vendiderunt d. Caſtrum, & Tenutas Excellentiſſimo Marchioni Peretto Sanctiſſimo Domino Noſtro venditionem confirmante, & liberante, penituſq; eximente bona vendita ab omnibus cenſibus, & hypothecis; item quia licentia data à Greg. XIII. ad obligãdas Communitates, continebat expreſſam conditionẽ, quòd Communitates haberent ſpecialem hypothecã Tenutarum, ſuper quibus cenſus imponeretur, & aſſignationem tam fructuum, & prouentuum ipſarum, quàm Caſtrorum; & aliorum Latini bonorum, cum facultate percipiendi, & retinendi fructus pro ſua releuatione. Vnde cùm iſtæ cautiones hodie illis non ſeruentur, nec ſeruari poſſint, ſtante venditione bonorum, vt ſupra, ſunt tutæ exceptione, cùm non ſe obligarent, nec obligari potuerint alio modo. Quibus non obſtantibus Domini reſoluerunt dandum eſſe mandatum hæredibus D. Henrici aduerſus Communitates, potuit enim D. Henricus, obtenta ceſſione, & deducta ſua portione Communitates conuenire ad reſtitutionem pecuniæ per ipſum ſolutæ, gloſ. in l. Modeſtinus, in ver. actionum, vbi Bar. n. 8. in fin. Paul. de Caſtr. nu. 4. in fin. ff. de ſolut. Specul. in tit. de ceſſio. actio. §. 1. nu. 28.

a Non obſtat allegata extinctio; quia contra ipſum D. Henricum, quando conueniebatur pro ſolutione a Petrigano, fuit in Rota coram me reſolutum cenſum nõ fuiſſe extinctum. Non obſtat, quòd fuerit data licentia ſub illa conditione, quæ requirat perſeuerantiam, & 2 hodie defecerit, † quia fuit dictum omnia iſta eſſe poſita in vna, eademq; clauſula, quæ tota regitur ab vnico verbo illo (*promittat*) ex cuius determinatione tota completur oratio, ita vt ſufficiat ſola promiſſio indemnitatis cum dictis cautelis, vt facta fuit, ad tradita per Ang. conſ. 143. ad fin. & per Ruyn. conſ. 3. ſub nu. 10. lib. 2. ſuadetur iſta interpretatio, quia ſi iſta clauſula reciperet hanc interpretationem ſuſpenſiuam, ſeu reſolutiuã, quòd communitates accedentes non tenerentur, niſi quatenus poſſint conſequi releuationem, ſic, vt ſupra, expreſſam, gratia fuiſſet inutilis Latino, qui proculdubio non inueniſſet, qui cenſus emerent cum iſta conditionali acceſſione, quæ ex futuro euentu deſineret. Hoc etiam eò magis dicendum; quia Papa voluit fideiubentes teneri de euictione Tenutarum, & de conſeruando emptores cenſuum in poſſeſſione. Vnde ſi tenentur in caſu, quo Tenutæ euincerẽtur, conſequẽs eſt ipſum non intellexiſſe, quod fideiuſſio ſtaret ſolùm, ſi, & quaetnus Tenutæ ſub hypotheca remanerent.

ADNOTATIO.

a Alexan. † conſ. 38. in fin. lib. 5. Vinc. de Franch. Dec. 3 55. nu. 1. fuit dictum in Bonon. Pecuniaria 14. Iunij 1610. & 27. Iunij 1611. coram R. P. D. Coccino Decano, & in Romana Cenſus 18. Maij 1618. corã R. P. D. Mãzanedo, imò etiã quòd confideiuſſor, qui totũ ſoluit, & reportat ceſſionem, poſſit inſolidum agere, etiam non detracta ſua rata, tenuit Rota ceſſionis coram Robuſterio impreſſ. Dec. 859. p. 4. in rec. vbi redditur ratio, quia ſicut creditor cedens potuiſſet in ſolidum agere, nulla rata detracta, ita videtur, quòd idem poſſit fideiuſſor ceſſionarius, qui vtitur omnibus iuribus cedentis, & ſecuta fuit Rota in d. 362. ſub n. 5. verſ. reſpondebatur, p. 1. in rec. vbi tamẽ fuit dictum, quod hoc apud nonnullos ex Dominis habebat difficultatem, & contrariam opinionem latè defendit Enrig. de fideiuſſ. p. 3. c. 27. n. 28. in fin. 29. ſed iſtæ opiniones ad inuicem conciliari poſſunt, nam aut fideiuſſor ſoluit, vti tertius, quaſi emendo nomen debitoris, iuxta texum in l. cum his, ff. de ſolut. & tunc poteſt procedere prima opinio, quia tũc non cenſetur, vti fideiuſſor, ſed vti quilibet tertius, aut verò ſoluit vti confideiuſſor, & tunc omnino tenetur detrahere ſuam ratam, prout ita diſtinxit Rota in Romana ſocietatum 24. Februa. 1612. coram Illuſtriſſ. Cardinali Sacrato impreſſ. penes Zacch. de ſociet. offic. Dec. 17. & penes Farin. poſt 2. lib. conſ. d. 362. Sciendum eſt † etiam, quòd ſi confideiuſſor non 4 reportat ceſſionem, non poteſt agere contra alios confideiuſſores, Euerardus conſ. 1. per totum. Coſta de portion. rata q. 22. Enrig. dicto c. 27. n. 10. Rota d. 732. ſub n. 1. p. 2. in recent.

Et dum agit contra alios confideiuſſores tenetur etiã illis cedere actionem prius ſibi ceſſam, Enrig. de fideiuſſ. dict. c. 27. n. 28. in fin. & altero ex confideiuſſoribus exiſtente non ſoluendo iſtud damnum pro rata diuidi debet, Enrig. dict. c. 27. nu. 36. qui alios refert.

Oliuerius Beltraminus.

VITERBIENS. DECVRSVS AQVARVM.

Lunæ 15. Nouembris 1603.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in prophanis data releuantia indiſtinctè conceditur, non obſtantibus, quòd didicita fuerint teſtificata, quando articuli continent materias diuerſas.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria eſt concedenda, quando materiæ ſunt releuantes.*

2 *Remiſſoria in prophanis conceditur indiſtinctè.*

3 *Remiſſoria non denegatur ſub prætextu, quòd didicita fuerint teſtificata, quando articuli continent materias diuerſas.*

4 *Præſcriptio differt à conſuetudine, & vide latè ſub nu. 6.*

Digitized by Google

5 *Remiſſoria non de facili denegatur propter præſumptionem. calumniæ.*

DECISIO CXCI.

1 FVit concluſum pro remiſſoria,&†quia materiæ sũt
releuantes,Peregr.Dec.241.lib.3. Put.Deciſ.412.
2 lib.2.Paleot.Dec.7.†& ſumus in prophanis, in quibus
indiſtinctè conceditur,Put.Dec.201.lib.1. Mohed.De-
3 ciſ.199.Cæſ.de Graſſ.Deciſ.1.nu.10.de dilat.† Non ob-
ſtat,quòd dicitur fuiſſe didicita teſtificata,quia materię
ſunt diuerſæ:primi enim articuli continent generalem
4 conſuetudinẽ,iſti autem particularem pręſcriptionẽ,†
a & clarum eſt differre præſcriptionem,[a] conſuetudine,
[a] Bal.conſ.401.num.3.lib.5. Io.Fab. in §. ex non ſcript.
n.5.Inſt.de iure nat.gẽt.& ciuil.latè Aym.de antiq.tẽp.
p.4.ſection.1.n.1.cum, multis ſeqq.Quia dicuntur de
5 calumniæ ſuſpicione, non placuerunt Dominis,† &
præter huiuſmodi præſumptionem Rota non eſt faci-
lis ad denegandam remiſſoriam,[b]

ADNOTATIO.

6 a Plures†differentias inter præſcriptionẽ,& conſuetu-
dinem enumerat Crauet.de antiq.temp.p.4.ſect.1.per
totã,& præcipua differentia eſt quia per pręſcriptio-
nẽ acquiritur priuatio,ſiue illud ius trahatur ex publi,
co,ſiue ex priuato, per conſuetudinẽ verò acquiritur
publico,& non priuato,vndecũque ius trahatur, Ro-
lan.poſt relatos conſ.5.n.76. lib.1. & fuit latè dictum
in Cordubenſ. Redecimarum 14. Maij 1608. coram
R.P.D.Coccino Decano,prout etiam præſcriptio di-
citur,quãdo agitur de auferendo ius alicui competẽs,
& acquirendo alteri, Seraph.Dec. 10. & fuit dictum
in dicta Cordubenſ.Redecimarum, vbi fuit dictũ hoc
procedere, etiã ſi agatur de acquirendo non vni cer-
tæ perſonæ,ſed certo generi perſonarum.Hinc Rota
pluries dixit,quòd quando Capitulũ prætendit acqui-
rere ius aliquod cõtra Epiſcopũ,dicitur præſcriptio,
non cõſuetudo,prout plures Deciſiones in his termi-
nis refert Garz. de beneſ. p.5.c.4.n.98. & 99.Et rele-
uantes effectus inde reſultant;nã præſcriptio ſæpè re-
quirit titulum, conſuetudo autem non requirit aliũ
titulum,Garz.loco præallegato,n.98.in princ.præte-
rea pręſcriptio non currit ſine ſcientia illius,de cuius
intereſſe agitur;cõſuetudo autem non requirit ſcien-
tiã alicuius, Seraph.Deciſ.798.ſub n.3.ver.neq.obſtat.
b Vide annotationem ſuprà ad Dec.81.

Oliuerius Beltraminus

CAMERINEN. TRANSACTIONIS.

Veneris 19. *Nou.* 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Beneplacitum Apoſtolicum quãdo eſt reſeruatum cum clauſula*(non aliàs)*debet per neceſſe interuenire,etiam ſi alioquin non eſſet neceſſarium,& nu.*3.

2 *Renunciatio licèt de ſui natura nõ comprahendat ius de futuro,fallit tamen quando continet verba* (habere poſſit) *quæ ſonant in futurum.*

DECISIO CXCII.

PRopoſui dubium ſæpius diſcuſſum, nunquam tamẽ
reſolutũ, an defectus beneplaciti Apoſtolici obſtet
tranſactioni,quod tãdem Domini affirmatiuè reſolue-
1 rũt,† quia ſi beneplacitum ex conuentione reſeruatum
præſertim cum clauſula (*nec aliàs,&c.*)nõ accedat,trã-
ſactio corruit, quamuis alioquin non eſſet neceſſariũ,
vt fuit dictum in Comenſ.locationis 10.Maij 1600. co-
ram Illuſtriſſimo Cardinali Pamph. & in alijs ſæpius
[a] Nec obſtat, quòd ex aduerſo dicitur, reſeruationem a
non eſſe ſimpliciter factam, nec totam tranſactionem
reſpicere, ſed ſolũ ſi, & quatenus ex pactis trãſactionis
contrauueniretur diſpoſitioni teſtamenti cur partes vo-
luerũt adhærere donec, & quouſq; aliud nõ fuiſſet re-
pertum.Quia iſta reſtrictio, & intellectus Dominis nõ
placuit, dicebant enim illa verba(*non intendũt recedere
à teſtamento, niſi præuia conceſſione*) Non habere hãc vim
reſtringendi,& limitandi impetrationem beneplaciti;
quatenus trãſactio eſſet contraria teſtamento, ſed im-
portare, quòd nolunt recedere à teſtamẽto dando exe-
cutionem contractus,ita vt quandocumq;intentaretur
remedium, & via trãſactionis, sẽper obſtaret exceptio
non obtentæ cõfirmationis Apoſtolicæ, quæ ex vẽtre
inſtrumenti oritur, benè enim nouerant partes, quãdo
tranſigebant, an tranſactio eſſet diſpoſitioni teſtatoris
contraria,nec ne, & voluit Vannes eſſe ſecurus de non
contrauentione. Hoc ſuadent verba ſubſequentia (*&
non alias prædicta,& infra fienda intendunt habere rata,ne-
que firma,donec,& quouſque aliud teſtamentum fuerit reper-
tum*) quæ clauſula operatur, quod non poſſit peti exe-
cutio contractus, non obtento beneplacito, donec re-
periretur aliud teſtamentum: Et tantò magis voluerũt
clypeo beneplaciti ſe tutos reddere propter prohibi-
tionem alienationis in tranſactione relatam. Vlteriùs
quando intellectus partis aduerſæ eſſet attendendus,
& reſeruatio beneplaciti eſſet limitata, & reſtricta ad
caſum, in quo recederetur à primo teſtamento,receſ-
ſus videbitur Dominis clarus, dum Antonius pro ſe,&
Cæſare fratre, & vtriſq; filijs renunciat Vanni,& Ro-
cho eius patri omne ius, omnemq; actionem,quam, &
quod quomodocumq;& qualitercumq;haberet,ſeu ha-
bere poſſit ex quauis cauſa, & occaſione ſuper bo-
nis, & hæreditate d.R.D.Ludouici.† Nec facit,quòd 2
dicitur renunciationem nõ comprehendere Ius de fu-
turo, ſed illud tantùm, quòd de tempore tranſactionis
competebat,quia illa verba (*habere poſſit*) ſonant in fu-
turum.Non obſtat,quòd ſi hoc eſt verum, & intelliga-
tur de tali contrauentione teſtamenti,renunciatio hoc
ius non comprehendet,cum partes proteſtatæ ſint nol-
le recedere à teſtamento,quod reperitur,quia non ſim-
pliciter proteſtatæ ſunt nolle recedere,ſed cum limita-
tione, niſi præuia conceſſione Apoſtolica, quæ verba
habent implicitum ſenſum, vt accedente conceſſione,
non recuſent; imò velint recedere: Et dum ex aduerſo
dicitur non fuiſſe neceſſarium beneplacitum, cum ſine
eo potuiſſent partes renunciare iuri proprio, & ſic fi-
deicommiſſo quatenus eorum fauorem concernit; fuit
reſponſum voluiſſe firmiùs cauere,& nõ reſtringere
impetrationem beneplaciti ad caſum neceſſitatis, vt
ſuadet etiam clauſula (*non aliàs*,&c.)vt in præallegata
Comenſ.locationis.Accedit,quòd renunciabant etiam
nomine filiorum, quibus præiudicare non poterant,
vnde videbatur neceſſaria, vel ſaltem multùm oppor-
tuna confirmatio.Non releuat,quod fuerat reſeruatus
conſenſus Papæ, ſed & aliorum quorumcumque, quia
fuit reſeruatus conſenſus interioris habentis faculta-
tem confirmandi,quod nõ infert neceſſariam non fuiſ-
ſe confirmationem Sedis Apoſtolicæ,vel alterius.

ADNOTATIO.

a Et fuit†dictũ in Piſana bonorum 28.Octob.1585.co- 3
ram Brauo, & in Aretina Cappellaniæ 6.Ian.1616.
corã R.P.D.Buratto,& in Ferrarienſ.Decimarũ 23.
Iunij 1617 corã R.P.D. Pãphil. in quibus omnibus
Deciſſionib. Rota dixit eſſe neceſſariũ beneplacitũ

Apoſto-

Apoſtolicum, quando fuit reſeruatum cum clauſula (*non aliàs*) etiam ſi aliàs de iure non eſſet neceſſarium, & ideò non eſt habenda ratio de futuro, Gabr. conſ. 92. nu. 4. & ſeq. lib. 1. qui tenet non eſſe neceſſe expedire beneplacitum Apoſtolicum, quando illud de iure non eſt neceſſarium, non obſtante clauſula (*non aliàs*) quam ipſe dicit cenſeri appoſitam ſolùm ad maiorem cautelam; ſi verò beneplacitum reſeruatum ſit ſimpliciter, ſine dicta clauſula (*non aliàs*) non ſit de iure neceſſarium, tunc poteſt omitti, Gabr. d. conſ. 92. num. 7. Rota dec. 519. n. 3. p. 1. diuerſ. Seraph. dec. 1027. n. 6. & fuit ſæpè in Rota deciſum.

Oliuerius Beltramiaus.

ROMANA PRÆLATIONIS.

Veneris 19. Nou. 1604.

ARGVMENTVM.

Cenſuarius vigore Bullæ Pij V. habet prælationem non ſolùm in venditione voluntaria, ſed etiam in neceſſaria, quæ fit per viam ſubhaſtationis.

SVMMARIVM.

1 *Prelatio competens cenſuario ex Bulla Pij V. habet locum etiam in ſubbaſtatione, & n. 13.*

2 *Venditio, quod ſit voluntaria, vel neceſſaria, eſt quid accidentale.*

3 *Factum Iudicis habetur pro facto partis.*

4 *Diſpoſitio quantumuis exorbitans extenditur quatenus verborum proprietas requirit.*

5 *Etiamſi maior eſſet ratio in vno caſu, quàm in alio.*

6 *Cenſuario prælatio fuit conceſſa propter ius, quod habet in re*

7 *Ex cenſuarij prælatione non redditur deterius Ius vendentis.*

8 *Diſpoſitio loquens in venditione an procedat in additione pignoris.*

9 *Venditio facta à Iudice plus afferenti differt ab adiudicatione, ſeu datione inſolutum, quæ fit creditori.*

10 *Diſpoſitum ſimpliciter in venditione non habet locum in venditione neceſſaria.*

11 *Denunciatio, & intimatio venditionis, quæ fieri debet cenſuario vigore Bullæ Pij V. fieri poteſt non ſolùm à venditore, ſed etiam ab emptore.*

12 *In venditione, quæ fit per ſubbaſtationem, apponi poſſunt conditiones.*

DECISIO CXCIII.

FVit reſolutum (Dominis omnibus idem ſentientibus) priuilegium in Bulla Pij V. conceſſum Domino cenſus, vt præferatur emere volentibus rem cen-
1 ſui ſuppoſitam, procedere etiam in venditione † per
a viam ſubhaſtationis facta; a Fundamentum Dominorum fuit, quia verba Bullæ verificantur, & mens non eſt aliena, venditio enim eſt re, & verbis; cùm habeat omnia ad venditionem requiſita. Et licèt fiat ex cauſa
2 neceſſaria, hoc non alterat naturam venditionis, † cùm eſſe voluntariàm, vel neceſſariam venditioni accidentaliter contingat, ad not. in l. pacta conuenta, ff. de cont. empt. in l. iuriſgentium §. adeò, ff. de pact. prout nec etiam refert, ſi fiat à Iudice, vel à Domino, † cùm
3 præſertim in hoc factum Iudicis habeatur pro facto partis, l. ſi ob cauſam. C. de euict. l. ſi pignora, ff. eod. tit.
4 cùm igitur ſimus in venditione propria, † ſuccedit regula, quòd diſpoſitio, quantumuis exorbitans, & reſtringenda, ſemper eſt intelligenda, vt eatenus diſponat, quatenus proprietas verborum ſe extendit, l. cum lege, vbi Aret. ff. de teſtam. c. ſi quam de ſent. excom. Calder. conſil. 1. circa princip. in tit. de conſang. & affi.
5 Aym. conſ. 227. n. 12. † etiam quod eſſet maior ratio in vno caſu, quàm in alio, l. 1. §. quod aut. ff. de ale. Iuſ. & aleat. Cõcurrit etiã mẽs, & intẽtio bullæ, † quæ fuit fa- 6
uere Dominis cenſus propter ius, quod habet in re, quẽ fauorem ita meretur, ſi fiat venditore inuito, quemadmodum ſi eo volente videtur, quod vi. † Nec ius ven- 7
dentis fit deterius, aut illi in aliquo præiudicatur, cùm eius non interſit, an res vendita permaneat penes oblatorem, cui per Iudicem fuit deliberatã, vel perueniat ad Dominum cenſus. Nec facit, quod dicitur ex aduerſo nos verſari in adductione pignoris, & adiudicatione, † & propterea non intrare diſpoſita in venditione, 8
quia vltra, quod opinio tenentium in huiuſmodi adiudicatione non eſſe locum retractui, non caret difficultate, b & contradictionibus quia contrarium defendũt b
Tiraq; de retract. lignag. §. 1. gloſ. 14. nu. 13. & ſeq. Mattien. ſuper cõſt. regn. Hiſp. tit. 11. l. 7. Io. Guttien. pract.
q. 157. num. 1. † multum etiam differunt conditio, quæ 9
fit per Iudicem licitanti, & addictio, quæ fit creditori, l. ordo, C. de execut. rei iud. Bal. conſ. 300. lib. 1. Tiraq. d. gloſ. n. 18. Mattien. vbi ſuprà n. 10. ad finem. Nec obſtat, † quòd in multis caſibus cumulatis per Roland. 10
conſ. 21. lib. 1. diſpoſitum in venditione non habeat locum in venditione neceſſaria, quia illud ibi continget propter diſparitatem rationis. Non obſtant ponderationes verborum bullæ; nam circa verbum, vendenda, iam fuit dictum nos nõ eſſe in addictione pignoris, ſed in venditione facta oblatori, quæ eſt vera venditio. Nec etiam placuit alia ponderatio ſuper denunciatione facienda, † quia bulla non dicit, quòd Dominus rei, 11
nec venditor debeat facere huiuſmodi denunciationẽ, ſed loquitur imperſonaliter, & propterea poterit ab ipſo emptore fieri; imò videtur ab eo potius facienda, cùm ſua interſit magis, quàm venditoris rem non retrahi. Minus etiam facit, quod diſponitur debere denũciari conditiones, quibus res vedenda ſit, † quia etiam 12
in venditione, quæ fit per ſubhaſtationem, poſſunt apponi conditiones, & vt plurimum apponuntur circa diſtributionem pretij, & cautelas creditorum, & aliç. Rom. & Alexan. ex aduerſo adducti loquuntur in Statutò, in quo aderant verba (*voluerit vendere*) quæ plurimum ab ipſis ponderantur ad probandum, quod ſtatutum loquatur de venditione voluntaria; bulla autem loquitur ſimpliciter de re vendenda. Ex quibus fuit reſolutum illam comprehendere venditiones per viam Curiæ factas. An autem fratres Sancti Honufrij Domini cenſus habeant hoc caſu prælationem in præiudicium Eccleſiæ Sancti Sabæ, quæ dicitur eſſe domina directa Vineæ, de cuius retractu agitur, & an ſibi præiudicauerit agendo Saluiano contra D. Equitem Creſcentium pro fructibus, & recipiendo partẽ pretij venditionis, erit particulariter videndum.

ADNOTATIO.

a De † hac deciſione latè meminit modernus Peruſin. 13
Cinc. de cenſib. p. 2. c. 2. q. 3. art. 1. n. 25. fol. mihi 144. ſic etiam ius cõgrui haber locum in ſubbaſtationib. Vinc. de Franch. dec. 588. n. 1. prout etiam Dominus directus, qui in alienatione rei emphyteuticæ habet ius prælationis ex l. fin. C. de iur. emph. præfertur etiam in ſubhaſtatione, vt fuit dictum in Romana domus 22. Iun. 1611. coram Cardinali Lancellotto.

b Hanc opinionẽ, quòd ſcilicet in additione, & datione in ſolutũ facta per Iudicem ipſi creditori non habeat locum prælatio competens Cenſuario ex Bulla Pij V. tenet idem modern. Peruſ. de Cenſibus p. 2. c. 2. q. 1. art. 4. n. 29. d. fol. mihi 144. vbi alios refert.

Oliuerius Beltraminus.

MON-

Digitized by Google

MONTIS FALISCI FIDEICOMMISSI.

Mercurij 24. Nouembris 1604.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius non tenetur probare dominiũ teſtatoris, ſed ſolùm illius poſſeſſionem, quãdo agit contra hæredem, vel habẽtem cauſã ab illo. Teſtis recipit interpretationẽ ab articulis. Datio inſolutũ, an verò pignus præſumatur quando quid à debitore aſſignatur creditori.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſario ſufficit probare ſolam poſſeſſionem fideicommittentis, quãdo agit contra habentem cauſam ab hærede grauato etiam mediatè, & n.24*

2 *Teſtis deponens indefinitè intelligi debet de toto, ſi totum fuit articulatum, & vide n.25*

3 *Teſtis recipit interpretationem ab articulis, & n.26*

Et ideò teſtis deponens ſimpliciter de valore beneficij cenſetur percutere tempus datę, ſi articuli continent tempus datæ, & n.26

4 *Teſtis, licèt neget ſe ſcire, quod per prius affirmauerat, non repellitur, quia quando factum erat magis recens potuit benè ſcire, & poſtea tractu temporis potuit obliuiſci.*

5 *Memoria hominum non eſt ſtabilis.*

6 *Obliuionem in teſte potius præſumere debemus, quàm dolum.*

7 *Obliuio præſumitur ex interuallo decennij.*

8 *Teſtis deponens ſe fuiſſe ſubornatum non probat ſubornationem, quoad alium teſtem, ſed ſolùm quoad ſeipſum.*

9 *Teſtis mendacium circa non ſubſtantialia non infringit dictum illius.*

10 *Pignus conuentionale poſſidetur per creditorem.*

11 *Immiſſio ex remedio* l.fin.C. de edicto diui Adriani tollen. *competit etiam pro bonis per defunctum detentis.*

12 *Datio in ſolutum, non pignus in dubio præſumitur, & vide latè ſub n.27*

13 *Præſertim fauore dotis.*

14 *Idem etiam quando datur res pro quantitate.*

15 *Verbum* (dedit) *denotat tranſlationem dominij.*

16 *Datio in ſolutum, non pignus præſumitur ſtante pacto reficiendi melioramenta.*

17 *Ædificare non præſumitur quis in aliena.*

18 Reluitionis *verbum, conuenit tàm naturæ pignoris, quàm retrouenditioni.*

19 *Venditio cum pacto de retrouendendo videtur quaſi pignus.*

20 *Æſtimatio non facit venditionem, quando non eſt facta condigno pretio.*

21 *Pretium præſumitur iuſtum, & qui dicit contrarium, debet probare.*

22 *Exceptio iuris redimendi, tamquam requirens altiorem indaginem, non impedit immiſſionem ex remedio l.fin.*

23 *Poſſeſſio transfertur per actum facti, etiam ex contractu nullo, & ſub n.28*

Hæc non procedit, quando nullitas proueniret ex defectu conſenſus, & n.28

DECISIO CXCIV.

Domini vnanimi conſenſu perſtiterunt in reſolutis, probari tenutam Florentini fuiſſe in bonis Nicolai, cùm enim agatur ad effectum immiſſionis ex remedio leg. finalis, C. de edict. diui Adriani tollen.
1 † contra habentem cauſam, licèt mediatè ab hærede grauato, ſufficit Biſentijs probare Nicolaum poſſediſ-
ſe tempore mortis d. tenutam abſque probatione dominij, vel quaſi, vt benè deducitur in deciſione, & fuit
prius dictum in cauſa Bononienſ. de Sancto Petro coram Illuſtriſſimo Cardinali Platto 4. Maij 1588. & in
cauſa Viterbienſ. fideicommiſſi 8. Martij 1602. coram
R.P.D. meo Litta: [a] Poſſeſſionem autem Nicolai ſatis a
probant teſtes vltimo loco examinati, videlicet tertius, & quartus concurrentibus pręſertim alijs teſtibus
examinatis de anno 1593. & pluribus inſtrumentis acquiſitionum, & contractuum ipſius Nicolai. Non
obſtat, quod non deponant de vniuerſa Tenuta, ſed de Tenuta ſimpliciter, & indefinitè, quia tertius teſtis
iuxta artic. 17. deponit de poſſeſſione totius territorij Florentini, & quartus ſuper 44. dicit Nicolaum poſſe-
diſſe articulatam Tenutam, & ſic † debet intelligi 2
tota Tenuta, prout tota articulatur, A[illegible]
n.26. lib.5. Dec. conſ.100. ſub n.10. verſ. ſed ad hæc, &
fuit dictum in deciſione reſpectu aliorum teſtium; [b] di- b
ctus † enim teſtis recipit declarationem ab articulis, 3
Cæſar. de Graſſ. deciſ.3. n.7. de reb. Eccleſ. non alienan.
fuit dictum in vna Hoſtienſ. littoris maris coram Rub.
de anno 1575. [c] Poſſunt etiam d. iſtorum teſtium ſup- c
pleri, & recipere declarationẽ ab inſtrumentis acquiſitionũ per ipſum Nicolaum, quæ totam capiunt Tenutã cum medietate, cùm aliam ſextam partẽ receperit in cauſam dotis, aliã tertiã ex cauſa emptionis à Pẽnono, qui prius emerat à filijs Franciſci Cordellę. Nõ obſtat, quod tertius teſtis contrariet ijs, quæ dixerat in exam. anni 1598. tunc enim dixit Nicolaũ habuiſſe Tenutam in dotem Roſatæ, hodie autem interrogatus, à quo habuerit, dicit ſe ignorare, quia ad effectum, de quo agitur, & ad probandum, quod Nicolaus poſſederit Tenutam, nihil refert, quod teſtis ſciuerit, vel non ſciuerit, à quo illam habuerit, ſufficit, quod ſciat poſſe-
diſſe, † nec propterea redargui debet de periurio, aut 4
aliqua ſuſpicione notari; tãquam prius vnũ affirmauerit, quòd poſtea ſcire negauerit, quia tunc quando factum erat magis recẽs, potuit bene ſcire, & poſtea tra-
ctu temporis obliuiſci, † cùm memoria hominum ſit 5
labilis, l. peregrè, ff. de acquirend. poſſeſ. † quam obli- 6
uionem magis pręſumere debemus, quàm dolum in teſte, Corn. conſ.324. n.9. in fine lib.2. præſertim, cùm
† interceſſerit decennium, quòd facit præſumptio- 7
nem obliuionis, l. factum, §. fin. & l. ſeqq. ff. de vſucap. Bald. conſ.27. numer.6. lib.1. Aym. conſ.54. ſub numero 15. Minus etiam facit, quòd primus teſtis in proceſſu criminali dicat ſe fuiſſe ſubornatum ad dicendum falſum ab iſto tertio teſte, quia depoſitio d. teſtis non eſt
in actis, & † in omnem euentum aſſertio illius teſtis nõ 8
probat ſubornationem contra iſtum, Dec. conſ.189. n.6. cum alijs per Roland. conſ.16. num.7. l.1. Obiectiones mendacij, quę dantur quarto teſti, non placuerunt
Dominis, quia potuit ipſe ita credere, † & cùm non 9
ſint circa ſubſtãtiam poſſeſſionis, non infringunt dictũ teſtis, vt per Alex. conſ.5. n.10. & 11. l.1. & fuit ad aliud propoſitum dictum in Deciſione: particulariter etiam reſpondetur per informantes ſingulis obiectionibus. Non obſtant, quæ dicuntur circa medietatem Tenutę, quòd data fuerit in pignus dotale, quando enim eſſent vera, non tamen includerent aliquod ius Roſatę in ipſo pignore, eſſet enim in dominio dotantis, nec excluderent immiſſionem, quam prętendunt Biſãtij, ex l. fin.
quia ſi volumus, † quòd pignus conuentionale poſſi- 10
deatur per creditorẽ, vt per Iaſ. l.1. §. per ſeruũ corporaliter, n.5. ff. de acqui. poſſeſ. qui propterea dixit illi cõpetere interdicta poſſeſſoria, & ſumus in claris, ſi autẽ
velimus illũ detinere tãtùm, & † adhuc pro bonis detẽ- 11
tis per defunctum competit remedium l. fin. vt dicunt

ibi

ibi gloſſ.& DD. Aleiat.conſ.162.n.2.Rol.qui de cõmu-
ni teſtatur conſ.2.n.30.l.3.Menoc.de adipiſc. remed.4.
12 n.368.& ſeq.† ſeu verius eſt quòd fuit datio in ſolutũ,
non pignus,tũ quia in dubio it præſumitur,vt fuit di-
ctum in vna Romana Palatij de Ioachinis 20.Octobris
d 1594.coram Illuſtr.Card.Seraph. d præſertim † fauore
13 dotis,Iaſ.conſ.92.col.2.v.3.principaliter.lib.1.Menoc.
14 conſ.201.n.18.& ſeq.† tùm quia vbi datur res pro quã-
titate,& verba ſunt apta denotare trãslationẽ dominij
cenſetur datio in ſolutum , non pignus Aret.conſ.159.
poſt n.16.verſ.ex his infertur,Iaſ.d.conſ.92.circa princ.
15 Socin.conſ.9.n.30.lib.1.† hic autem adeſt verbum(*de-
dit*)quod non ſolum eſt aptum denotare,ſed de ſui pro-
prietate denotat trãslationem dominij, vt per Aret. d.
conſ.n.14.in fin.per Soc.vbi ſup.n.32.in fin.& ſub n.34.
verſ.11.probatur,adeſt etiam pactum de reſtituẽdo, &
dando;ſic de retrouendendo ſolutis ducat.230.pro qui-
bus fuit data Tenuta;ſuadẽt etiam illa verba(*libera, &*
16 *expedita* ponderata per informantes† Accedit pactum
de reficiẽdo melioramẽtis in caſu, quo tenuta recupe-
retur, quæ ratio melioramentorum ſuadet dationẽ in
17 ſolutũ,non pignus;cùm † non ſit præſumptio,quod in
alieno quis velit ædificare,vt in propoſito cõſiderauit
Rota in illa Romana Palatij.Ex quibus,& alijs per in-
formãtes adductis liquidè cõſtat nos non verſari in pi-
gnore,ſed in datione in ſolutũ,& propterea nõ obſtat,
quod in teſtamento Frãciſci Cordellæ vtatur verbo re-
18 luitionis † quod videtur naturæ pignoris cõgruere,vt
in Rub.C.de luit. pign.quia vltra quod ſe refert ad in-
ſtrumentum dotis,& propterea debet ſecundũ illud in-
telligi,& ſic de datione in ſolutũ,Auth.ſi quis in aliquo.
C.de eden. ipſa etiam reluitio quãdoque pro retrouen-
ditione vſurpatur,vt videre eſt apud Theſaurũ dec.75.
19 in princ.†nec mirum,quia venditio cũ pacto de retro-
uẽdendo reſpectu recuperationis,videtur quaſi pignus
Soc.conſ.15.n.34.l.1.Nec etiam poteſt dici fundus do-
talis,cùm tranſierit in dominium viri,ex quo pro quã-
titate dotis promiſſa fuit data in ſolutũ,iuxt.l.quoties,
C.de iur.dot. & benè deducitur in deciſione. Nec ob-
20 ſtat,† quòd dicitur æſtimationem nõ facere venditio-
nem,quando non eſt facta condigno pretio,Bal.in l.ex
conuentione,n.1.verſ.quod eſt verum. C. de pact. cum
21 alijs allegatis;quia † pretium pręſumitur iuſtũ,& qui
dicit cõtrariũ habet probare,Bal.in l.per diuerſas in 4.
q.C.mand. Rol.conſ.92.n.17. lib. 2. Et propterea cum
dicta dimidia Tenutæ eſſet in dominio Nicolai,quãdo
fuit dictum Tenutam poſſideri ab ipſo vna cũ Roſata
vxore,reſpectu Roſatę,debet intelligi iure familiarita-
tis,& reſpectu Nicolai iure proprio,vt iã fuit deciſũ.Et
locatio,in qua interuenit Roſata,potuit fieri pro maio-
ri cautela ipſorum recipientiũ,quia cùm medietas illa
prouenerit ex cauſa dotis,voluerunt cõtrahentes ſe po-
nere in tuto,ne moleſtarentur a Roſata, & ab vtroque
habere locationem.Circa impoſitionem cẽſus habetur
22 reſpõſio in deciſione.†Quod autem dicitur circa facul-
tatem redimendi,vti reſpiciens petitoriũ,erit ſuo loco
videndum ; aut ſaltem, tãquam,requirens altiorem in-
daginem,reijcitur ab hoc remedio l.fin.vt fuit tentũ in
vna Ciuitatis Caſtelli bonorum 9.Iulij 1598.corã R.P.
D.meo Millino. Quæ etiam dicuntur circa nullitatem
acquiſitionis tertiæ partis,ſũt aliena ab iſto iudicio,in
23 quo de ſola poſſeſſione agitur, † & poſſeſſio per actum
e facti transfertur etiam ex contractu nullo,e l.1.§.ſi vir,
vxori,& ibi not.ff.de acquir.poſſeſſ.Tiraq. d.conſt.p.3.
limit.7.n.2.11.& 17. Put. deciſ. 277. lib. 3. fuit dictum
in vna Bononien.de Pepulis 28.Februarij 1578.coram
Rubeo,& in cauſa Æſina prędij 20.Nouemb.1585.co-
ram Illuſtr.Card.Pamph.Ex quibus fuit concluſum cõ-
ſtare Tenutã fuiſſe poſſeſsã à Nicolao tẽpore mortis
iuxta reſolutionem factam corã Illuſtr.Pãph.An au-
tẽ ſit locus immiſſioni,erit particulari dubio vidẽdũ.

ADNOTATIO.

a Idem † tenuit Rota in Montis Faliſci fideicommiſſi 24
12.Maij 1603.coram Card.Pamphilio,& in Bonon.
fideicommiſſi de Mauris 24.Maij 1606.coram Card.
Lancell.Rimin.iun.conſ.109.n.35.Gabr.conſ.44.
n.3.l.1.Pereg.de fideicommiſſ. art. 44.n. 6.Gratian.
diſcept.foren.c.69.n.12.vbi redditur ratio,quia hæ-
res,& ab eo cauſam habens, non poſſunt refricare
quæſtionem dominij ſui auctoris.

b Et† etiam fuit dictum in Montis Faliſci fideicõmiſſi
12.Maij 1603.coram Card.Pamphilio, & prius in
Carthaginen.Decimarum 25.Iunij 1593.corã Ora-
no, ſublata autem vniuerſalitate articuli,indefinita
in teſtibus,non æquipollet vniuerſali,Cæſ.de Graſſ.
deciſ.13.n.13.de teſtib.Rota deciſ.17.n.5.p.1.diuerſ.
& in recent.deciſ.687.n.20.p.2.

c Rota † deciſ.311.n.6.p.2.diuerſ.Surd.dec.291.n.14. 25
Farin.de teſtib.q.68.nu. 58. fuit dictum in Leodien.
Canonicatus 16.Nouemb.1609.coram Card.Sacra-
to;vbi propterea fuit reſolutũ, quòd teſtis deponens
ſimpliciter de valore beneficij percutiebat tẽpus da-
tæ, ſi in articulis huiuſmodi tempus erat articulatũ.

d Et†quòd præſumatur potius datio in ſolutum,quàm 26
pignus pro regula,latè cõſtituit Menoch de pręſũp.
lib.3.præſũp.150.n.1.& ſeq.in fin.& conſ.201.n.18.
& 19.& hanc etiã pręſumptionem amplectitur,Rot.
deciſ.168.n.1.p.1.diuerſ.& in deciſ.672.n.4.par.2. in
recent.& plenè Decian.cõſ.35.ſub n.41.& ſeq.leg.2.
quæ præſumptio tantò magis procedit ſtãte diutur-
nitate tẽporis,quo creditor poſſidet rẽ ſibi à credito-
re aſſignatam:Ab hac autẽ regula,& præſumptione
receditur ex contrarijs coniecturis,Menoch.de præ-
ſumpt 150.n. 14. in fin. & dixit Rota in Lucana bo-
norũ 23.Ian.1599.coram Litta, & quãplures conie-
cturas,vide penes Surd.conſ.243.vbi conſuluit in ſuo
caſu cenſeri dationem in pignus, nõ in ſolutũ ex co-
niecturis,quæ ibi concurrebant, aliquãdo tamẽ Ro-
ta cenſuit in dubio cenſeri potius dationẽ in pignus,
quàm in ſolutum, ſequendo deciſ. Afflict. 373. prout
tenuit in Romana pecuniaria 13.Iunij 1609. coram
R.P. D. Marquemontio impreſſ.penes Marcheſ. de
commiſſ.fol.374.& prius in Sabinen. dotis 19. Febr.
1598.coram Orano,ſed non eſt recedendum à prima
opinione firmata in hac dec.& in alijs ſupra allega-
tis,quæ videtur communior, vt patet ex traditis per
Menoch.d.præſumpt.150.& etiam eſt verior ea po-
tiſſimum ratione,quia nõ eſt veriſimile, quod credi-
tor velit recipere ſuum creditũ per particulares, &
mutilatas ſolutiones, cũ ſolutio minutata multa ſe-
cũ ferat incõmoda,vt dicit Rot.d.dec.168.p.1.diu.&
tantò magis,quãdo cõcurrerent aliquæ coniecturæ
indicatiuę translationis dominij,quarũ multas cõſi-
derat Rot.in hac dec.& plures etiã in Rom.dationis
in ſolutum corã R.P.D.Comit.impreſ. penes Farin.
poſt.1.lib.cõſ.dec.46.& latiſſimè Menoc.d.conſ.201.
per totum vbi conſuluit cẽſeri in caſu ſuo dationẽ in
ſolutũ,non obſtante,quòd partes vſæ fuerint verbo.

e Iſta†cõcluſio, quòd ex actu nullo trãsferatur poſſeſ 27
ſio,quando deuentum eſt ad actum facti,quam vltra
alleg.in dec.firmauit Rot.deciſ.612.n. 2.p.1.diuerſ.
& dec.92.ſub n.5.p.1.in recẽt.& in dec.768.ſub n.9.
p.2.in recent.& in Placẽtina,& Caurien.Beneficio-
rum 6.Iunij 1605.coram R.P.D. Pamphilio, Gabr.
conſ.36.n.23.lib.1.Hond.conſ. 23.nu.26.lib. 1. non
procedit, quando nullitas procederet ex defectu cõ-

N ſenſus

ſenſus,ſed ſolum habet locum;quando nullitas pro-
uenit ex defectu ſolemnitatum,ita diſtinxit Rota in
deciſ.93.n.2.p.2.diuerſ.& in recent.dec.768.ſub n.9.
Seraph.dec.638.n.3.& deciſ.1200.n.2. plene Hond.
d. conſ.23.n.26.& 27.lib.1.

Oliuerius Beltraminus.

[illegible]

ROMANA CENSVS.

Veneris 26. Nouembris, 1604.

ARGVMENTVM.

Plures coniecturę,& præſumptiones ponderantur ad ex-
cludendã ſimulationem,& reſpondetur pluribus conie-
cturis,quæ deducebantur pro præſumẽda ſimulatione.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum publicum eſt probata probatio, & nulla ex-
triaſeca indiget coadiunatione.*
2 *Simulatio ſicut coniecturis probari poteſt,ita multò magis co-
niecturis excluditur.*
3 *Simulationis præſumptio excluditur ex numeratione pecuniæ
de qua conſtat ex partitis Banchi.*
4 *Simulationis coniecturę debent efficaces,& dilucidæ,& n.17*
5 *Identitas,& pluralitas eſt probanda ab allegante.*
6 *Emptio rei propriæ non poteſt dari.*
7 *Cenſus non poteſt imponi ſuper re propria ad ſuimet vtilitatẽ.*
8 *Hypotheca non cadit in re propria.*
9 *Cenſus conſtitutio de ſui natura continet hypothecam ſuper re
cenſuata.*
10 *Simulationis ſuſpicio ceſſat,vbi re vera potuit ſic contrahi.*
11 *In fraudem non poteſt dici factum,quod licuit facere fraude
ceſſante.*
12 *Simulationem excludit veritas cauſæ præexiſtentis.*
13 *Quietantiæ remaneat in manibus debitorum.*
14 *Debitor non poteſt eſſe teſtis in cauſa propria.*
15 *Simulationis præſumptiones tolluntur alijs probationibus
in contrarium.*
16 *Simulationis exceptio non impedit executionem obligationis
Cameralis,niſi ſit concludenter probata,& n.18.*

DECISIO CXCV.

POſt multas poſitiones huius cauſæ, tandẽ Domini
vnanimiter in eã inerunt ſententiam hæredes Da-
rij teneri ad ſolutionem cenſus ſcutorum 600.die 9.Fe-
bruarij 1587. ad fauorem q. D. Fabij Arronij ſenioris
impoſiti, adeſt enim inſtrumentum habens omnes ſo-
lẽnitates publicæ ſcripturæ, & interuenerũt omnia re-
quiſita in conſtitutione cẽſus ex diſpoſitione Bullæ Pij
1 V. Et † licèt inſtrumentũ ipsũ ſit ex ſe probatio proba-
ta,vt nulla extrinſeca indigeat coadiunatione, aut ad-
miniculis,Bal,in l,interea in vlt.not. C, de ſolut, Dec,
conſ.36.nu.2.nihilominus pro eius veritate adducũtur
ab informãtibus D.Fabio multæ,& vrgentes coniectu-
ræ,& veriſimilitudines ad magis excludendã allegatã
2 aduerſo ſimulationem,† quæ ſicut coniecturis, & præ-
ſumptionibus probari poteſt, longè magis etiã excludi
vt benè per Ceph.conſ.325.n. 25. & ſeq. Inter quas co-
niecturas viſa eſt potiſſima,& multùm cõſiderabilis il-
3 la,† quæ deſumitur ex partita banchi D. Bernardi Ol-
giati,in qua apparet pretium cenſus, quod legitur in
inſtrumento ſolutũ a D.Fabio, fuiſſe poſitũ ad creditũ
Darij venditoris eodemmet die conſtituti cẽſus,cũ ex-
preſſione,quòd ſint eædemmet pecuniæ, quam conie-
cturam alias magnifecit Rota ad iſtum effectũ in vna
Bononien.Cenſus 19.Octobr.1598.coram R.P.D.meo
Decano;hinc etiã iuſtificatur narrata numeratio, quæ
maximè excludit præſumptionem ſimulationis, Aym.
conſ.145.n.7.circa med,fuit dictum in Romana ſimula
[illegible]onis 14.Maij 1601.coram R.P.D. meo Iuſto. Ponde
[illegible]runt etiam Domini prouiſionem cedulæ bãchariæ,
[illegible]omiſſionẽ dandi plures fideiuſſores,& interim donec
accederent,debere firmã manere obligationem D.Ol-
giati,& plures alias cautelas,tã pro aſſecuratione ſolu-
tionis fructuũ,quã pro firmitate,& validitate cẽſus; ad
quid enim perditio hæc in cẽſu fictitio,& ſimulato? Vr-
gebãt enim multę aliæ coniecturę enumeratę ab infor-
mantibus pro D.Fabio. Quæ autem è conuerſo pro ſi-
mulatione adducũtur, viſæ fuerunt Dominis multũ le-
ues, & exiguæ,† cùm tamen requirantur efficaces, & 4
dilucidæ,Caput.deciſ.163. p.3. Illa enim præcipua,& a
in qua aduerſarij faciunt magnũ fundamentum, dedu-
cta ex apocha,ſeu declaratione D.Fabij ſenioris confe-
cta die 31.Martij 1587.non placuerũt Dominis;decla-
ratio enim refertur ad retroſcipta ſolia,ſeu ad cenſũ in
retroſcriptis folijs deſcriptũ,& non apparet, quod ſi il-
le,de cuius executione hodie agitur in ea enim non ſit
aliqua mentio temporis Notarij, aut aliquarũ qualita-
tum,ex quibus colligi poſſit, quod de iſto cenſu ſcuto-
rum 600.vt ſupra per D.Darium impoſitum loquatur
ſed ſimpliciter ſe refert ad retroſcripta folia, quæ ſi nõ
exhibeãtur,declaratio remanet in incerto,& nihil cõ-
cludit,Authen.ſi quis in aliquo. C. de eden. & folia,
quæ dantur inciſa,& lacera(non ſine ſcrupulo,& ſuſpi-
cione)nõ releuant,niſi duobus copulatiuè probatis,vi-
delicet,quod loquãtur de hoc cẽſu,& quòd ſint illamet
retroſcripta,quæ vocat dicta apoca, & propterea non
ſufficeret probare, quòd folia concordent cum inſtru-
mento, de quo agitur. † Nec facit quòd dicitur, non 5
conſtare de pluralitate cenſuum,quia nec etiam cõſtat
de identitate,& tamen eſt probanda ab aduerſarijs vti
fundamentum ſuæ intentionis.Corn.conſ.144 poſt n.
11.lib.4.Aym.conſ.196.num. 4.ſed identitas non pro-
batur,nec probari poteſt; cùm impoſſibile ſit declara-
tionem,de qua in apocha applicari cenſui iſti,illa enim
præſupponit,& loquitur de cenſu impoſito a tertio cã-
tante ad fauorem Fabij ſenioris,qui re vera ſpectat ad
Darium,& de eius pecunijs fuerit emptus,quæ accom-
modari nõ poſſunt huic cẽſui vendito à Dario d.Fabio
ſeniori, † aliàs enim daretur emptio rei propriæ, quæ 6
eſt impoſſibilis,l.cùm res.C.de contr.empt.l.ſuæ rei,ff.
eod.tit.l.neque pignus ff.de reg.iur. † & quod ſuper re 7
propria nõ poſſit quis ad ſui vtilitatem cenſũ impone-
re,fuit dictum in Romana nullitatis cenſus 9.Decemb.
1602.coram.R.P.D.Lancelloto, † in re enim propria 8
nõ poteſt etiam cadere hypotheca,l.ſi rem alienã,la 2.
ff.de pign.& tamen in cõſtitutione cenſus;† vltra quod 9
de ſui natura continet hypothecam,vt per Couar.lib.3.
var.reſol. cap.7.poſt num 6. adeſt etiam expreſſa ipſius
Darij. Non obſtat,quod in inſtrumento appareat Da-
rium accepiſſe hanc ſummam ad cenſum, ad effectum
ſe releuandi de fructibus ſocietatis officij, per cũ vti fi-
deiuſſorem ſolutis,quia cũ re vera potuerit ſic cõtrahi,
† ad iſtum effectũ ceſſat ſuſpicio ſimulationis.Aymon. 10
conſ.319.num.9.in fin. † & nun poteſt dici in fraudem 11
factum,quod licuit facere fraude ceſſante, l.qui autem
in princ.ff.de his,qui in fraud. cred. Zuchard. in l. 1.n.
11. in fin.Cod. qui admit. Ign. poſt Bald.quem citat in
Auth.ex cauſa,numer.72.Cod.de lib.præter.† imò iſta 12
præexiſtens cauſa,quæ vera fuit,excludit ſuſpicionem
ſimulationis, vt fuit reſolutum in vna Fauẽtina bono-
rum 2.Aprilis 1571. coram bo.mem. Illuſtriſſimo Car-
dinali Lancellotto.Non releuat,quod dicitur habitum
ſeniorem numquam exegiſſe fructus iſtius cenſus; iſta
enim negatiua nun probat, † & quietantiæ,ſi extant, 13
erunt in manibus aduerſariorum. Minus etiam facit d.
Fabiũ non curaſſe,quòd fideiuſſores accederent,vt fue-
rat promiſſum,quia non debuit de hoc eſſe ſolicitus,cũ
ſua magis intereſſet D.Olgiatum remanere obligatum
cuius obligatio expirabat,cũ primum alij acceſſiſſent,

Nec

Digitized by Google

Nec dixerunt Domini eſſe attandendam aliquam atte-
ſtationẽ D.Bernardi factam,vel faciendam,quia durat
14 adhuc obligatio,& fideiuſſio ipſius,† & propterea de-
bitor eſt,& non eſt cõueniens, quòd dicat teſtimonium
in cauſa propria ad ſui fauorem, vt fuit reſolutum in
Foroliuien.Cenſus 9.Febr.1590.coram bo. me. Orano.
15 Alia,quę adducuntur,viſa ſunt ſatis leuia,& minus di-
gna,quæ allegentur contra inſtrumentum clarum,† &
in omnem euentum tolluntur præſumptionibus, quæ
pro inſtrrumento ſunt vrgentiores Paul.de Caſtr.conſ.
16 162.n.1.Felyn.in c.fin.n.7.de præſcrip.† Tantò magis,
quia agitur de executione obligationis Cameralis,quẽ
non impedit exceptio ſimulationis, niſi ſit concludenter probata,vt fuit reſolutum in cauſa Romana Cenſus
b de Columna coram R.P.D.meo Lancelloto. [b]

ANNOTATIO.

a Rota † deciſ.413.n. 1.p.2.in recent. & deciſ. 207.inter impreſſ. penes Farin,poſt ſecundum lib. conſil. fuit dictum in Romana fideiuſſionis 13. Martij 1617. coram R.P.D. Andrea, plenè Farin. de falſit.q.162.n. 142. imò requiritur, quòd ſint coniecturę legis,non hominis, Veral. deciſ.163.n.7.p.3. Brau. conſ. 145. n. 2. fuit dictum in d.Romana fideiuſſionis coram bo.me,Andr.
b Rota † deciſ. 12. n. 1. p. diuerſ. & deciſ. 602. n. 4. p. 1. in recent. cum alijs per modern. Zacch. de oblig. Camer.q.18.n.1.& ſeq.

Oliuerius Beltraminus.

AQVITANEN. BENEFICII.

Lunæ 29. Nouembris 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis requiſita ſunt, quod teſtes deponant de viſu per 40. annos, & de auditu a ſuis maioribus, qui ab alijs audiuerint, & quod ipſi nec maiores ſui numquam viderint nec audiuerint contrarium, & de publica voce, & fama per verbum* (fuit, & eſt) *vide tamen ſub n. 3. an ſit neceſſarium requiſitum, quod teſtes dicant quod maiores non viderint, nec audiuerint contrarium.*

2 *Vnio probatur per immemorabilem.*

Et ex quibus probetur vnio latè ſub num. 3.

DECISIO CXCVI.

IN dubio hoc pluries propoſito Domini propter latitudinem materiæ, & vt magis diſtinctè procedatur
voluerunt tantùm determinare,an teſtes in dicto concludant immemorabilem,quod vnanimiter,& ſine ali-
1 qua difficultate affirmatiuè reſoluerũt,† deponũt enim
formiter cum omnibus requiſitis,gloſſ. in.c. 1. de preſcrip.in 6.nempe de viſu per quadraginta annos, de
auditu a ſuis maioribus,qui ab alijs audiuerunt,& quòd
a ipſe,nec maiores ſui [a] vnquam viderunt,aut audiuerũt
contrarium,& de publica voce, & fama per verbum
(*fuit, & eſt*)capellam S. Eleutherij eſſe vnitam Eccleſiæ
3 Sancti Petri de Arce,†probare autem vnionem per tẽ-
pus longiſſimum,cuius contrarij memoria non exiſtit,
b tranſit ſine controuerſia,[b] Oldr.conſ.296.n.3. Anchar.
conſ.162.in fin.Rota deciſ.9.& ſeq.de reb.eccleſ.non alienan.in Antiq.Caputaq.deciſ.344.& 347.p. 3. Stante autem hæc determinatione,quòd teſtes in dicto cõcludant huiuſmodi immemorabilem,erit videndum ſuper exceptionibus,& alijs,quæ hinc inde allegantur.

ANNOTATIO.

a Rota paſſim ſequitur d.gl.in.c.1.de præſc.in 6.circa requiſita immemorabilis Seraph.dec. 1102.n.2. & deciſ.
1450.n.2.& fuit dictũ in Romana ſeruitutis 15.Martij 1519.corã R.P.D.Vbaldo,verũ illud requiſitũ,quod maiores non viderint,vel audiuerint cõtrarium, nõ eſſe neceſſarium,dixit Rot.in Cõch.decim.de Gauẽna 31.Maij 1617. coram R.P.D. Manzã. & illud nõ expreſsè requiri à glo. in d.c.1.benè aduertit Cou.c. poſſeſſor.2.p. pręlect.§.3.ſub n.7.verſ.hoc antem vlt. licèt ſubdat illud deduci ex mente,& ſenſu,d,gloſſæ.
b Vnionis probatio eſt materia valde frequens in Cu-
ria,†& certum eſt,quòd ille,qui allegat vnionem,te- 3
netur illam probare,Rota dec.58.n.2.p.2.in rec.tùm quia vnio eſt,quid facti,quę nõ pręſumitur,niſi probetur,ad l.in bello.§.facta,ff.de capt.in ſpecie conſiderauit Rot.deciſ.233.ſub.n.5.p.1.in recen.tùm quia vnio habet contra ſe iuris aſſiſtentiam, cùm de iure quælibet Eccleſia debeat habere ſuum Rectorem, plenè Garz. poſt relatos de benef. p. 12. c. 2. n. 223.
Quando igitur nõ extant literæ Apoſtolicę vnionis,ex quibus indubitàter probatur vnio,Garz.poſt relatos d.c.2.n.226.poteſt probari vnio per præſcriptionẽ, quæ requiritur,quòd ſit,vel quadragenaria cũ titulo vel immemorabilis, vt firmatur in hac dec. & Rota deciſ 233.ſub n.5.& deciſ.283.ſub n.5.p.1.in recẽt.& deciſ.672.ſub.n.6.p.2.in recent.latè Garz.d.cap.2.n. 280.& ſeq.qui plures deciſiones Rotæ refert,ſufficit tamen probare communem reputationem, & famã loco tituli,quia illa ſeruit pro titulo,Rot.dec.724.n. 2.p.2.in recent.cum alijs relatis per Garz. d.c. 2.nu. 246.quicquid ipſe in contrarium ſentiat.
Secũdò probatur vnio ex enũciatiuis antiquiſſimis plurium inſtrumentorum,in quibus Eccleſia enũciatur vnita;Put.deciſ.204.lib.2. Seraph.deciſ.1246. nu.1. Rota deciſ.626.ſub n.2.p.1.in rec.&dec.724.n.3.p.2. in rec.Garz.d.c.2.n.248.& ſeq. dũmodo tamen enũciatiuæ habeant originẽ à diuerſis perſonis,& nõ ſuſpectis,Garz.d.c.2.n.254.& ſeq.Rot.dec.153.n.7. & 8.p.4.in rec.Item etiam requiritur, quod iſta verba enũciatiua ſint clara,Crau.cõſ.157.n.10.& in his terminis cõſiderauit Garz.loco præalleg. n.255.& fuit dictum corã R.P.D. Vbal.in Taruiſina Parochialis S.Theoniſti 31. Maij 1613. ſufficit tamẽ, quòd vnio ſit virtualiter enũciata,Seraph.d.1272.& d.1304.n. 3.Rot.dec.626.n.2.p.1.in rec.Garz.loco præalleg.n. 256.nẽpè ſi Eccleſia enuncietur eſſe mẽbrũ. Seraph. deciſ.1246.n.1.& deciſ.1272.Rot. deciſ.626.n.2.p.1. in rec.item ſi enuncietur de pertinẽtijs,Serap.d.dec. 1272.Rot.d.dec.1626.n.2.& dec.724.n.2. p.1 in rec. licèt hanc enunciatiuam,vt incertã, & dubiã ex eo quia de pertinẽtijs poſſit Eccleſia eſſe alio titulo,quà vnionis non approbauerit Rota in d. Taruiſina coram R.P.D.Vbald.ſed dicta deciſio eſt intelligẽda, quando aliud nõ cõcurreret,quod argueret vnionẽ.
Arguitur etiã vnio,ſi per plures perſonas ead.beneficia ſimul fuerint poſſeſſa,ad cõſil.Oldr.206.n.1,& Rot. deciſ.724 ſub n.1.p.2.in rec. item viſitatio Epiſcopi maximè probat vnionẽ,Rot.dec.724.n.3.p. 2.in rec. Item etiam per donationem factã vnius Eccleſiæ alteri arguitur vnio,de quo dixi ſupra ad de.77.Prout etiam vnio arguitur ex exactione decimarũ facta ab Eccleſia;cui prætẽditur facta vnio aſſignata cõgrua. Vicario,Card.clẽ.1.n.10.q.9.de offic.Vic. Rot.dec. 102.n.3.& Rot d.dec.626.n.3 p.1.in rec.& dec. 204. ſub n.1.verſ.cum ratione percep.decim.p.2.in rec.itẽ ſi in d.Eccleſia inſeruiuit Vicarius tẽporalis.Seraph. dec.1304.ſub.n.1.Rota deciſ.102.ſub n.5.p.1.in rec. prout etiã ſi fuit Eccleſia prouiſa nõ de Rectore, ſed de Vicario.Rot.d.de.102.ſub n.5.& dec.513.n.7.p.2 in recent.Item teſtes de publica voce,& fama multũ

conferunt ad probationem vnionis in antiquis, Felyn. conſ. 2.n.16.Rota deciſ. 724.n.4.p.2. in recent. & dec. 626. n. 4. p. 1. in recent. probatur etiam ex libris Epiſcopatus,in quibus Eccleſiæ enunciantur vnitæ,vt fuit dictum in Vlixbonen. Vicariæ 22. Iunij 1618. coram R.P.D.Decano, item etiam ex collationibus antiqnis factis cum expreſſione,quod Eccleſia erat vnita, Rota d.deciſ. 626.n.5. & multò magis ſi ad præſentationem Eccleſiæ principalis appareat deputatus Vicarius abſque præuio concurſu, ſed ſolum præuio examine, & approbatione Ordinarij,iuxta tex. in cap.1.de cappel. monac.& c.de monach.de præb.prout in ſpecie Rota deciſ.102.ſub n.1.p.2. in recent. & deciſ. 204. ſub n. 1. ead.par.2.in recent.

Sicut autem ex ſupra dictis probatur vnio, ita etiam illa excluditur ex collationibus factis in titulum collatiuũ vti de vacanti,item ſi fiat prouiſio vti de Rectore,quia iſta repugnant vnioni, cùm beneficium vnitum non vacet,non conferatur,non prouideatur de Rectore, ſed de Vicario,vt dixi ſupra ad deciſ. 112.

Aduertendum eſt tamen,quod ea, quæ ſupra dixi de probanda vnione,habent locum, quando agitur de vnione,quæ eſt extinctiua tituli, ſed ſi agatur de vnione æquè principaliter facta,quæ non eſt tituli extinctiua, longè minores probationes ſufficiunt, prout benè aduertit Garz.de benef. p.12.c.2.n.239.& ſeq.qui deciſiones Rotæ ad hoc propoſitum refert.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. DE FORMAGLIARIIS

Lunæ 29. Decembris 1604.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſarius tenetur hæredi grauato reficere omnes expenſas vtiliter factas pro fideicommiſſo, & huiuſmodi expenſæ, quænam ſint dicitur in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Fideicommiſſarius tenetur reficere hæredi expenſas vtiliter factas pro fideicommiſſo.*

2 *Item tenetur reficere expenſam factam in recolligendo inſtrumentum teſtamenti à Notario, & etiam impenſam factam pro obtinenda inueſtitura.*

3 *Expenſæ regulariter reficiuntur ab illis, quibus reſtituitur res circa quam fuit vtiliter impenſum.*

4 *Fideicommiſſarius tenetur reſtituere hæredi expenſas factas in litigando pro defenſione bonorum, & iurium fideicommiſſi,& n.6. vbi ampliatur etiam ſi hæres ſententiam fauorabilem non obtinuiſſet.*

5 *Expenſę iſtæ factæ per hæredem grauatum non ſunt compenſandæ cum fructibus ex hæreditate per eum perceptis.*

DECISIO CXCVII.

DVbitaui an ſit habenda ratio ad fauorẽ Dominorum de Lilijs expenſarum factarum a Lactantio pro impetratione Breuis facultatis cõſtruẽdi molendinum, & pro ſuſtinendis litibus contra Marſilium,& alios impedientes cõſtructionẽ, necnon pro effoſſione
a nouorum canalium, a & Domini quoad expenſas Breuis vnanimi cõſẽſu reſoluerũt affirmatiuè impetrationem,ſi non neceſſariam,ſaltem multum vtilem ad tol-
1 lenda plura impedimẽta,† & propterea debere à fideicõmiſſario refici grauato, ſeu iura habentibus ab ipſo, l.domos,ff.de leg.1.l.mulier, §. ſed cùm diſtrahere,& l. vbi purè,§.fin.ff. ad Trebel.Io. de Anan. conſ. 99. in fi. Capra conſ.55.n.8.Ruyn.conſ.135.num. 13.l.3. Pariſ. conſ.55.num.22.lib.3.Aym.conſ.202. poſt numer. 51.
† facit,quod de expenſa in recolligendo inſtrumẽto te- 2
ſtamẽti a Notario,dicit Bal.in l.n.§.in cõputatione, in
princ.per illum tex.Cod.de iur. delib. b & quod de im- b
penſa pro obtinenda inueſtitura tradit Ruyn.conſ.100.
in princ.& per tot. l. 4.†Et eſt generalis regula,vt refi- 3
ciantur expẽſæ ab illis,quibus reſtituitur res;circa quã
fuit vtiliter expenſum, c Io.de Anan.conſ.32.n.10.verſ. c
item aduertendum,& ibi Bologn.n.15.Alex.conſ.168.
n.8.lib.2.Ruyn.d.conſ.100.n.2. † Idem fuit reſolutum 4
de expenſis factis in litigando pro conſtructione,& ſuſtentatione molendini, has enim detrahit grauatus, Campeg.inter conſ.Grat.conſ.9.n.17.lib.2.qui dicit ita Bald.cõſuluiſse,& eſt communis opinio, vt per Æmil. conſ.14.n.4.ad fin.& per tot.quod etiam tenuit Rota in vna Romana Viridarij 28.Maij 1590.coram Illuſtriſs.
Card. Seraph. d Nec ſunt iſtæ expenſæ factæ à Lactan- d
tio, tàm in obtinendo Breue, quam in lite ſuſtinenda, compenſandæ cũ fructibus per eum perceptis,gloſ.in l. empt.in verb. ſuperfluum in fin.ff.de rei vend. Alexan. conſ. 128.in fin lib.1.Ruyn.conſ.38.ſub n.25. verſ. non obſtant, lib. 1. latè Rolan.conſ.28.ſub num. 17. lib. 1. Quoad effoſſionem canalium Domini voluerunt particulariter videre.

ANNOTATIO.

a Hæres † grauatus fideicõmiſſo quas expenſas detra- 5
here poſſit in actu reſtitutionis fideicõmiſſi latè tradit Peregr.de fideic.art.50.per tot.

b Surd.deciſ. 333. num. 18.

c Quam regulam etiam conſtituit Mereſcot.var.lib.2. cap.110.num.2.

d Ioan.de Anan.conſ.32.n.10.Cranet.conſ.202.n.151.
Rota dec.517.n.6.p.4.in recent.quod procedit etiã,
† ſi hæres ſententiam fauorabilem non obtinuerit; 6
dũmodò impenderit pro defenſione,& recuperatione rerum fideicommiſſi,Rota d.deciſ.517.n. 7. poſt Seraph. deciſ.925.num.5.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPOLII.

Veneris 3. Decembris 1604.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceſſus etiam minimus ſufficit ad effectum, vt executio, & ſubhaſtatio ſint nullæ in totum, declara prout, ſub n. 3.*

2 *Iudex nulliter procedens ſpoliat.*

DECISIO CXCVIII.

FVit reſolutum eſſe locum Ægidianæ;quæ enim cõtra ſententiam deducuntur ex capite nullitatis propter defectũ legitimationis perſonæ, ſunt benè ſublata per informantes pro Muſciano. Nec placuerũt Dominis,quę pro iniuſtitia ſententię ad ſuſtinendã ſubhaſtationẽ allegabãtur,imò ſentẽtia ſatis iuſtificatur; omiſſis enim alijs pluribus exceſſibus, quæ contra ſubhaſtationem obijciũtur,adeſt vnus irrefragabilis, qui nulla excuſatione euitari poteſt,quia D. Alexander ad computum mandatorum contra Petrum Paulum Muſcianum obtentorum habuerat a Monte Pietatis, ſub die 31. Ianuarij 1596.ſcuta 216.quibus non defalcatis fuit proceſſum ad ſubhaſtationem, & deliberationem pro
tota ſumma in mandatis contenta, † ſufficere autem 1
debet iſte exceſſus pro iuſtificatione ſentẽtiæ,cùm quilibet, & in quacumque parte ſatis ſit ad effectum, vt executio, & ſubhaſtatio ſint nullæ in totum, Bartol. in l. ſi

Digitized by Google

in l.ſi nõ ſortem,§.ſi certum,& ibi Iaſ.n.2.ff.de cond.in
deb.Bal.in l.certè conditio.§.quoniã n.3. verſ.ſecundus
ff.ſi cert.pet. Afflict. Dec.218.n. 3.& 4.fuit dictũ in vna
Romana de Zappis 1.Febr.1585.coram Cantuccio in
vna Aſculana legitimę 24.Nouemb.1595.corã Orano,
in vna Aſſiſien.nullitatis ſubbaſtationis 17.Maij 1596.
coram Illuſtriſſ.Cardin. Blanchetto, & in illa Romana
Spolij de Maluicinis corã D. meo Iuſto, vbi propterea
a fuit reſolutum intrare ſpolium.a † Quando enim Iudex
2 nulliter procedit ad executionẽ ſpoliat. Bal. conſ.257.
lib.2.Soc.conſ.12.n.11.l.1. Aym. conſ. 18.n.8.Caputaq.
Deciſ.183.& fuit ſæpiùs dictum.Et propterea iuſta eſt
ſententia,quæ dicit Muſcianum reſtituendum ad bonà
ſic nulliter ſubbaſtata, ita vt meritò ſit exequẽda iuxta
Ægidianam.

ANNOTATIO.

a Rota Deciſ.359.n.8.p.1.in rec.& Deciſ.630.ſub n. 3.p.
2.in rec.& fuit dictum in Romana Vineæ 14.Decembris 1609. coram R. P. D. Caualerio, & alias ſæpè, &
ſufficit quòd exceſſus ſit in minimo,Iaſ. in l. ſi non ſortem §.ſi cenſum in princ.ff.de cond.indebit.Pariſ.conſ.
81.n.36.lib. 2.Put.Deciſ.323.n.2.lib. 1. fuit dictum in
Romana ſpolij coram Iuſto impreſſa penes Marcheſ.
de Commiſſ.tom.3. fol. 45. & Rota penes Zacch. de
oligatione Camer.Deciſ.2.n.13.circa quod tamen aduertendum eſt, quòd exceſſus ad iſtum effectum nullitatis non attenditur,niſi quando eſt in ſententia,ſeu in
mandato,hoc eſt,quòd ſententia, ſeu mandatum contineant maiorem ſummam vltra debitum.Secus autem
eſt, quando eſt in ipſa executione,puta,ſi fiat executio
in re maioris valoris,quàm ſit debitum, hoc enim non
cauſat nullitatem. Surd. conſ. 39. n. 26. verſ. poſtremò
non obſtat,& ſeq.Burſat.conſ.184.n.38. fuit dictum in
Romana ſpolij 9. Maij 1614. coram R.P.D. Buratto,
& in Romana ſubhaſtationis 2. Iunij 1614. coram
R.P.D. Vbaldo, & in Romana domus de Cardellis 1.
Decembris 1617.coram R.P.D.Caualerio.

Oliuerius Beltraminus.

MARSICANA THESAVRARIÆ.

Mercurij 15. Decembris 1604.

ARGVMENTVM.

Edere quis non tenetur libros niſi probata exiſtentia penes illum, & etiam plenè, & concludenter, non autem
præſumptiuè,& ſi ille ſit hæres ſufficit ei iurare ſe non
habere Libros rationis tenentur conficere ſolùm generales adminiſtratores,& poteſt reddi ratio ſine libris.

SVMMARIVM.

1 *Editio librorum peti non poteſt non probata illorum exiſtentia penes illos,à quibus petitur editio.*
2 *Editio librorum ſi petitur ab hæredibus, ſufficit illos iurare penes ſe non habere libros, & num. 6. vbi vide limitationem.*
3 *Pro editione libri petenda, non ſufficit probare præſumptiuè exiſtentiam,ſed requiritur plena,& concludens probatio, & num. 6.*
4 *Libros conficere non tenetur niſi generalis adminiſtrator,non autem ærarius,ſeu exactor,& vide ſub nu. 7.*
5 *Ratio reddi poteſt etiam ſine libris, & ſub nu.8.*

DECISIO CXCIX.

1 NOn probatur † exiſtentia librorum anni 1595. &
1596. penes Francionos, & propterea indebitè
moleſtantur pro eorũ exhibitione.l.Celſus §.fin.& leg.
Theſaurarius.ff.ad exhib.l.cum ita §.ſpecies.ff.de leg.2
† tãto magis,quia exhibitio petitur ab ipſis, vti heredi-
2 bus Melehioris,quo caſu ſufficit illos iurare nõ habere
vt fuit dictum in cauſa Cluſina grani 14.Decẽb. 1586.
coram Robuſterio in Romana tutelæ 18.Martij 1585.
coram Illuſtr.Card.Seraphino,& in vna Floren.bono-
rũ 29.Octobris 1593.corã R.P.D.meo Millino. a Nec a
facit,quod dicitur fuiſſe productos plures libros anno-
rũ præcedentium,ita vt pręſumptio ſit,quòd extẽt etiã
libri annorum,de quibus agitur, quia † iſta pręſumptio 3
non ſufficit ad effectum, vt ſit faciẽda exhibitio,ſed re-
quiritur plena,& concludens probatio,vt fuit dictũ in
vna Æſina bonorum 11. Martij 1593.corã Illuſtr.Car-
din.Blanchetto,& in d. Floren.Bonorum. b Quod dici- b
tur Melchiorem fuiſſe obligatum conficere libros,non
facit ad dubium exhibitionis,quia ſi libri non reperiũ-
tur,impoſſibilis eſt exhibitio quęcumque pręceſſerit o-
bligatio;† ſed nec etiam videtur verum illũ fuiſſe obli- 4
gatum conficere librum, c non ratione officij,quia non c
erat generalis adminiſtrator, ſed ærarius, ſeu exactor,
Corn.conſ.81.n.4.l.4.Paul.de Monte Pic. conſ. 67.n.4.
fuit tentum in cauſa Bonõ.adminiſtrationis corã R.P.
D.meo Iuſto,in qua fuit dictũ DeciſionemCaputaq.ex
aduerſo allegatã procedere in generali adminiſtrato-
re,nõ etiam tenebatur librũ conficere ad effectum red-
dendi rationes adminiſtratorum; † cũ ſine illo,& aliũ- 5
de potuiſſet illam reddere,iux. cõſ.Calcan.93.& tenuit
ſæpius Rota,vt in Arimin.pecuniaria 11.Decẽb.1591.
coram bo.me.Gypſio in Romana redditionis compu-
torum 14.Maij 1593.coram R. P. D. meo Litta, & in
Meliten.reuiſionis computorum 30.Octobr.1593.corã
Illuſtr.Card.Pampbilio.Et vbi millies fuiſſet Melchior
obligatus conficere libros,nõ probatur,quòd illos cõ-
fecerit,& nõ probata exiſtentia,nõ eſt quærendum de
exhibitione.

Deciſiones Papales.

ANNOTATIO.

a Et † in Anconitana bonorũ 21.Maij 1605.corã R.P. 6
D.Ortẽbergo,& in Romana ſocietatis 1.Iulij 1602.
coram Cardinali Pãphilio, & in Romana pecunia-
ria 29.Nouembris 1602.coram Cardinali Millino,ſi
tamẽ liber,ſeu ſcriptura,cuius exiſtẽtia petitur,eſſet
de dominio defũcti præſumeretur eſſe penes hæredẽ
nec ſtaretur eius iuramẽto cõtrariũ aſſerenti,vt fuit
dictum in Romana computorum 25.Maij 1615.co-
ram R.P.D.Coccino Decano.

Et vide quod latiùs in hac materia aditionis iurium,&
librorum dixi ad Deciſ. 129.

b Rota † Deciſ. 259.n.1.p.1.in rec.& penes Farinacc. 7
poſt 2.lib.conſ.Deciſ.296.n.1.

c Quod † non ſolùm adminiſtrator publicus,ſed quod 8
quilibet alius, ſiue generalis, ſiue particularis, ſiue
publicus,ſiue priuatus teneatur cõficere librũ ratio-
nis,ex eo,quia nõ poſſit ſine libro rationis reddi ra-
tio,latè defẽdit Farin.conſ 96.n.45.& ſeq.qui plures
cumulat,vbi dicit,quòd opinio Rotæ eſt contra cõ-
munẽ,ſed tamẽ nõ eſt recedẽdũ ab opinione Rotæ,
quæ tenet poſſe reddi rationẽ ſine libris quã etiã no-
uiſſimè ſequuta fuit in Romana legatorũ 2.Decẽbr.
1619. coram R.P.D.Remboldo, vbi propterea fuit
dictũ,quòd alteratio facta in libris rationum nõ po-
teſt argui de falſitate ex eo,quia poterat reddi ratio
ſine illis libris.

Oliuerius Beltraminus.

RAVENNATEN. MAGAZZENI.

Ven. 17. Decembris, 1604.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt danda illi,de cuius poſſeſſione cõſtat ex
locationibus,iuncta receptione penſionum, ſeu ex
confeſſione partis aduerſæ emanata in cõmiſſione,
& ex iudicio ſpolij ex aduerſo intentato.

SVMMARIVM.

1 *Locatio iuncta receptione penſionis probat poſſeſſionem locatoris.*

2 *Poſſeſſio probatur ex confeſſione partis in commiſsione, in qua nominat ſuum aduerſarium detentorem, & num. 5. vbi redditur ratio.*

3 *Immiſſionem, ſeu reſtitutionem petens contra alium fatetur illum poſſeſſorem, & n. 6.*

4 *Spoliatori datur manutentio, & num. 7.*

DECISIO CC.

FVit reſolutum D.Horatio dandum eſſe mandatum
de manutenendo in poſſeſſione Magazzeni, quia
conſtat de poſſeſſione per ipſum capta in vim mandati
Iudicis ex inſtrumento publico, & ex locatione eiuſdē
1 Magazzeni, † quæ cum receptione penſionis, probat
poſſeſſionem ex cumulatis per Gabr. de locat. concl.4.
2 num.2.† probatur etiam poſſeſſio D.Horatij ex cōfeſ-
ſione aduerſarij in cōmiſſione, in qua petijt, & obtinuit
cauſam ſpolij Magazzeni contra ipſum D Horatiū, in
a qua expreſſis verbis dicit eum detētorem, a imò eo ip-
3 ſo, † quòd contra illum intentat actionem ſpolij tacitè
b fatetur illum poſſeſſorem, b talis enim actio contra nō
poſſeſſorem non dirigitur, vt fuit dictū in Parmen. ille-
4 gitimitatis 10. Decemb. 1582. coram Robuſterio, † &
in iudicio ſpolij Rota non denegat manutentionem ei,
qui prætenditur ſpoliator, Paleot. Deciſ. 87. fuit dictū
in Bononien. iuris maritandi 19. Aprilis 1577. coram
Cantuccio, & in vna Romana Vineæ 21. Iunij 1851.
c coram Robuſterio. c

ANNOTATIO.

5 a Quòd ex ſola† cōceſſione partis nominantis aliū detētorem, occupatorem intruſum, probetur poſſeſſio ſufficiens ad manutentionē Rota Deciſ.802.p.1.d iu. & Deciſ.525.n.2.p.2.in recent. fuit dictū in Arimin. domus 17.Iunij 1607.coram Card.Sacrato, & in Romana domus 2.Decembris 1609.coram R.P.D.Panphilio, & aliàs ſæpè, quæ concluſio eſt fundata in ea ratione, quia huiuſmodi cōfeſſio importat duo, ſcilicet, poſſeſſionē cum iniuſtitia, ſeu intruſione, & quia hæc qualitas intruſionis eſt cōtra iuris præſūptionē, ideò poteſt illa qualitas reijci, & acceptari cōfeſſio in alia parte iuxta doct. Bart. à Rota ſæpè canonizatā in l.Aurelius §.Idem quæſijt num.2.ff.de liber.legat.

6 b Rota † Deciſ.561.n.2.p.2.in recent.& Deciſ.661.n.2.p.2.in rec.& fuit dictum in Caietana beneficiorū 9 Februarij 1618.coram R.P. D.Buratto.

7 c Rot. † Deciſ.941.n.8.p.1.diuerſ.& Deciſ.50.n.29.& Deciſ.269.n.7.p.2.diuerſ.& Deciſ.661.n.2.in fin. p. 1.in recent.Seraph.Deciſ.555.n.9.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. APOTHECARVM.

Veneris 17. Decembris. 1604.

ARGVMENTVM.

Legitimatus cum clauſula (*ſine præiudicio venientium ab inteſtato*) excluditur à legitima non ſolùm a venientibus ab inteſtato, ſed etiam à tertio ob non ius illius, & quid operetur dicta clauſula (*ſine præiudicio venientium ab inteſtato.*

SVMMARIVM.

1 *Legitimatus cum clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *excluditur a legitima, etiam ex oppoſitione facta per tertium, quia hoc non eſt dare de iure venientium ab inteſtato, ſed eſt excludere legitimatum ob non ius ſuum, & n. 2.*

2 *Legitimans non poteſt excedere facultatem ſibi datam, etiam de expreſſo conſenſu illorum, de quorum præiudicio agitur.*

3 *Reus poſtquam actor fundauit ſuam intentionem, probare debet omnia neceſſaria vt exceptio ſua concludat.*

4 *Clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *non tantùm præſeruat præiudicium venientiū ab inteſtato, ſed etiā liberat voluntatem diſpoſitionis Patris; ita vt ſic legitimatus non poſsit paternum iudicium impugnare, & nu.10.*

5 *Legitimatus cum clauſula* (ſine præiudicio venientiū ab inteſtato) *eſt verè, & propriè legitimatus, & non diſpenſatus ſecundùm opinionem, quam ſequitur Rota.*

6 *Clauſula* (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *licèt non limitet legitimationem, limitat tamen ſucceſſionem.*

7 *Legitimatio vera dari poteſt, quæ effectū ſucceſsionis limitatum habeat, & nu 11.*

8 *Ex legitimatione ad ſucceſsionē non rectè infertur, cum ſint inter ſe diuerſa.*

9 *Succedendi ius eſt quid diuerſum, & ſeparatum ab ipſa filiatione.*

DECISIO CCI.

CVm fuerit reſolutum legitimationē Philippi fuiſ-
ſe factā ſine præiudicio venientium ab inteſtato,
ex quo legitimans habebat facultatem cum hac limita-
tione reſtrictam, & legitimam illi non deberi; quia
in hoc verſabatur magnum præiudiciū filiorum legi-
timorum, & naturalium Iacobi communis patris, du-
bitaui de ordine Dominorum, an Pyrrhus poſſit dare
de huiuſmodi præiudicio, & cauſa ſemel, atque iterum
propoſita, ipſo Pyrrho tantùm informante, fuit ad eius
fauorem affirmatiuè concluſum, fundamentum con-
cluſionis fuit, † quia Pyrrhus dans de clauſula (*ſine* 1
præiudicio, &c.) non dicitur dare de iure venientium ab
inteſtato, magis quam de non iure aduerſariorum op-
ponentium legitimationem, quæ non fuit ſufficiens ad
effectū, vt Philippo deberetur legitima propter facul-
tatem Comitis reſtrictam, vt in propoſito per Ruyn.
conſ.88.nu.14.& ſeqq.lib. 3. † quam facultatem exce- 2
dere non potuiſſet, etiam de expreſſo cōſenſu dictorum
filiorum legitimorum, & naturalium, vt per Liber.
Decian.conſ.40. num.37. & ſeqq.lib.3. Et propterea
non obſtat Pyrrhum actorem nō poſſe, replicando, da-
re de iure venientium ab inteſtato, ſed debere fūdare ſe
in iure reſidente in ſua perſona, ad trad. per Bar. in l. cū
mulier. ff. ſol. matr. per Soc. in l.2.num.7. ff. de except.
rei iud. Ruyn.conſ.48.n.12. lib. 4. quia non deducitur
ab ipſo ius nouum, ſed detegitur exceptionem aduer-
ſariorum ſuper legitima non veram, quòd vtique acto-
ri licet, vt per Bar. in d.l. cùm mulier n.6. Imò cùm Pyr-
rhus plenè, & cōcludenter probauerit ea, quæ ſunt ſuæ
intētionis, videlicet, fidei commiſſum ſuper apothecis:
& eueniſſe eius caſum ad ſui fauorem; aduerſarij, qui
ad effugiendum fidei commiſſum opponunt de legiti-
ma debita Philippo, vti legitimato, debent probare
non ſolùm legitimationem, ſed talem legitimationem
quæ neceſſariò includat debitum legitimæ, † cùm reus 3
debeat probare omnia neceſſaria, vt exceptio cōcludat,
l.1.C.de probat.l.in exceptionibus.ff.de excep. Ay. cōſ.
226.num.8. Put.Deciſ.406.lib. 2.fuit dictum in Melit.
præcedentiæ 11.Maij 1579.coram Illuſtriſſimo Cardi-
nali Seraphino, & in vna Cæſarauguſtana Parochialis
14.Nouembris 1583. coram Robuſterio. Verùm non
ſolùm id non fuit probatum, ſed imò de contrario ap-
paret propter defectum poteſtatis legitimantis. Adde-
bant

Digitized by Google

4 bant etiam aliqui ex Dominis† clauſulam (*ſine præiudicio*) non ſolùm præſeruare præiudicium venientium ab inteſtato, ſed etiã voluntatem, & diſpoſitionem patris, ita vt ſic legitimatus teneatur illius iudicium ſequi, & nullatenus impugnare illud valeat, tamquã habilitatus ad ſuccedendum in eo tantum, quod patri videbitur. Rim. ſen. conſ. 40. nu. 9. & 13. latiſſimè Tiber. Decian. d. conſ. 41. n. 33. & fuit dictum in alia dec. die 24. Nouem-
a bris anni præteriti. Vnus tamen ex Dominis, qui cum alijs non conueniebat, in contrariũ adducebat† legiti-
5 matos cum clauſula (*ſine præiudicio venientium ab inteſtato*) ſecundùm opinionem veriorem, & receptiorem, quã ſequitur Rota eſſe verè, & propriè legitimatos, & non diſpenſatos, Achil. deciſ. 6. qui fil. ſint legit. & fuit ſępius reſolutũ, & propterea cùm ſit propriè legitimus habeat ius filiationis, debebitur illi legitima. Verùm, quando iſta ratio eſſet attendenda concluderet etiã cõtra ipſos venientes ab inteſtato ſe opponentes quia velint, nolint ipſi, legitimatus cũ clauſula erit verus legitimus, & ius filiationis habet, & ſic deſtruitur reſolutio
6 facta 24. Nouemb. anni præteriti, †ſed nec etiã videtur bona cõſequentia: legitimatus cũ clauſula prædicta eſt verus legitimus, & filius, ergo illi debetur legitima, quia licèt clauſula non limitet legitimationem, limitat
7 tamẽ ſucceſſionem. Gonzad. conſ. 6. n. 64. † poteſt enim dari vera legitimatio, quæ effectum ſucceſſionis limitatum habeat, Socin. conſ. 246. nu. 3. circa med. v. ſecundò prima legitimatio, lib. 2. Dec. conſ. 258. in fin. Ruin. conſ. 75. n. 11. poſt med. verſ. & prædicta ſunt, lib. 3. Pariſ. conſ. 7. n. 17. lib. 2. Socin. iun. conſ. 93. n. 41. & 42. l. 3.
b b Et non ſolùm ſucceſſio non eſt de† eſſentia ſubſtantia-
8 li legitimationis, vt dicit ibi Soc. iun. ſed etiã ſunt inter ſe diuerſa, ita vt de vno ad aliud nõ benè inferatur, Alciat. conſ. 205. nu. 14. & 207. nu. 7. Tiraq. in l. ſi vnquam, in ver. donatione largitus, n. 317. C. de reuoc. donat. traditur in alleg. dec. 6. Achil. qui fil. ſint legit. & fuit dictũ in vna Syracuſana illegitimitatis 19. Octobris 1573. coram Sanctiſſ. in Portuen. bonor. 27. Nouemb. 1578. coram Illuſtriſs. Cardin. Seraphino in Rom. bonorum de Peruſchis 29. Februarij 1580. coram Robuſterio, &
9 ſæpius in alijs; ſic etiam ius ſuccedendi eſt† quid diuerſum, & ſeparatum ab ipſa filiatione, Bartolus, & alij in l. is poteſt ff. de acquir. hæred. Paul. de Caſtr. conſ. 304. n. 4. ad fi. lib. 1. Ruyn. conſ. 86. nu. 5. lib. 3. Tiraq. vbi ſupra.

ADNOTATIO.

10 a Et† quod legitimatus cum clauſula (*ſine præiudicio*) habilitetur tantum ad ſuccedendum ſecundũ voluntatem patris diſpoſitiuam, vel permiſſiuam, contra verò vel præter volũtatem patris, nihil conſequi poſſit, latiſſimè infinitos cumulans firmat Caſt. de coniect. vlt. volunt. c. 22. n. 158. vbi teſtatur de veriori, & communiori, ſed circa hunc articulũ pendet cauſa in Rota Romana legitimæ de Sotis coram R. P. D. Manzan. in qua cauſa Ego defendo partes legitimati, & ſępius fuit cauſa propoſita, & nunquam fuit capta reſolutio.

11 b Legitimatio; † per quam omnis macula nataliũ aboletur, & quis reſtituitur ad primæua naturæ iura, eſt verè, & propriè legitimatio, licèt effectus ſucceſſionis ſic limitatur per clauſulam, ſine præiudicio venientiũ ab inteſtato, vel per alium ſimilem, latè Caſtil. de coniect. vlt. volunt. c. 22. nu. 148. vbi aſſignat rationem, quia ius ſucceſſionis eſt ſeparatũ ab ipſa legitimatione, prout etiam firmatur in hac deciſione. Contraria. verò opinio procedit, quãdo quis non facta abolitione maculæ natalium habilitatur ad ſuccedendũ cum clauſula limitatiua, vt benè declarat Caſtil. loco præalleg. qui hoc modo reducit ad concordiã opiniones in hac materia contrarias, & plures Doctores cumulat.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. DE FORMAGLIARIIS

Lunæ 20. Decembris 1604.

ARGVMENTVM.

Expenſę per hęredem grauatum aduerſus fideicommiſſarium repeti non poſſunt, niſi probata earum vtilitate, & probatio debet eſſe certa.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa non neceſſaria non ſunt reficienda hęredi grauato per fideicommiſſarium.*
2 *Expenſas vti vtiles repetens tenetur probare earum vtilitatem, & ſub n. 3.*
3 *Nec ſufficit probatio deducta ex præſumptione,* l. cum de indebito, *quia eſt nimis vaga.*
4 *Pręſumptio* l. cum de indebito, *non habet locum, quando conſtat quem eſſe dilapidatorem.*

DECISIO CCII.

PRopoſui dubium in alia propoſitione reſeruatum, an ſit habenda ratio expenſarum factarum à Lactantio in effoſſione, & excauatione nouorum canalium molendini ad fauorem Dominorum de Lilio, quod fuit pro maiori parte reſolutum negatiuè. Fundamentum reſolutionis fuit, quia cùm extaret antiquum canale, quod antiquo deſeruiebat molendino, † 1
non apparet, quod ſuper eo non potuerit nouum conſtrui molendinum, & ob id non conſtat expenſam noui canalis fuiſſe neceſſariam, l. impenſæ neceſſariæ, ff. de impenſ. cum pluribus concord. cumulatis a Peregr. de fideicommiſſ. articul. 50. numer. 1. & ſeqq. Et ceſſant omnia, quæ ad arguendam neceſſitatem, adducunt informantes pro Lilijs, & litis conſortibus, licet enim molendinum, ſiue canale ſtare non poſſit, cùm adeſſet antiquum, nou fuit neceſſaria excauatio noui canalis. Et ſi illud fuiſſet repletum facilis erat expurgatio. Non obſtat dum dicitur Lactantium non potuiſſe ædificare molendinum ſuper canale vetus, quia illud vendiderat D. Io. Lilio, talis enim venditio, quæ locum canalis includat, non probatur; imò contrarium conuincitur per informantes pro Dominis Formagliarijs. Ius Abbatiæ Nanantulanæ ſuper canale antiquo, & molendino ſuper eo ædificato nõ poteſt allegari, quia fuit dictum coram Domino Litta 10. Maij præteriti, non conſtare de aliquo iure d. Abbatiæ. Non etiã poſſunt Lilij ex perſona Lactãtij prætẽdere huiuſmodi
† expenſas, tamquam vtiles, quia vtilitas eſt probanda, 2
Soc. iun. conſ. 62. ſub nu. 3. lib. 1. Neguſ. de pignor. 4. memb. 6. part. princ. poſt num. 11. Et tamen non docetur vtile fuiſſe diuertere aquam à ſolito curſu, & ad aliã partem deriuari pro cõſtruendo molendino. Nec facit quod Rota iudicauerit conſtructionem molendini vtilem, vtilitas enim molendini vniuerſo non conuincit particulariter fuiſſe vtilẽ mutationẽ canalis, quia forſan æquè, & magis vtiliter fuiſſet cõſtructum ſuper antiquo canali: Minus etiam facit, quod potuerit eligere pro ſedimine molendini locum ſibi benè viſum, quia ad effectum, de quo agitur, docere debet electionem vtilẽ, & expediuiſſe recedere ab antiquo, & nouum locũ inue-
nire. † Præſumptio l. cum de indebito ff. de probat. eſt 3
nimis vaga, & ſi ea ſufficere, non eſſet neceſſe, quod repetẽtes expẽſas ex capite vtilitatis, eſsẽt ſolliciti in probanda vtilitate, prout eſſe debent. iuxt. tradit per gloſſ. in l. in fundo. Cod. de rei vend. per Abb. in cap. 1. num. 4.

de

4 de reſtit.in integ.Soc.iun.& Neguſ.vbi ſupra.† Et præ-
ſump.d.l.non poteſt adaptari Lactantio,qui,vt fuit di-
ctum coram Illuſtriſs. Cardinali Pamphilio 22. Febr.
1588.erat dilapidator,& nihil minus cogitabat,quam
facere fideicommiſſi cōditionem meliorem, imò nihil
agebat,quod non tenderet in fraudem,& euerſionē fi-
deicommiſſi, vt dixit Rota coram eodem Illuſtriſſimo
Domino 4 Nouembris 1585. Non obſtat, quod fuerit
adhibitus peritus, quia non apparet adhibitū ſuper eo,
an expediret recedere à canali vetere,& nouū excaua-
ri,potuit enim Lactantius,ſecum ipſe prius deliberaſſe
ædificare molendinum in illo loco, & quia ſine pretio
conſtruere non poterat, illum vocaſſe ad deſignandam
fabricam,& opus molendini.Alia vel non concludunt
vel ſunt ſublata per informantes. Et propterea fuit
concluſum per maiorem partem Dominorum non
probari vtilitatem aliquam,& minus neceſſitatem fa-
ciendi nouum canale, & non eſſe habendam rationem
expenſarum in eius excauatione factarum.

ADNOTATIO

Ad materiam dictæ deciſionis facit deciſio ſupra 197. & quòd ibi dixi in annot.

SABINEN. MOLENDINI.

Lunæ 20. Dec. 1604.

ARGVMENTVM.

Mandatum de manutenendo eſt dandum exiſtenti in poſſeſſione auctoritate Iudicis, etiam ſi non probetur expulſio aduerſarij, & poſſeſſio poſterior non eſt habenda in conſideratione, & poteſt poſſeſſor ex vi ſuæ ciuilis recuperare naturalem, non obſtante inhibitione.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum poſſeſſionis captæ auctoritate Iudicis probat poſſeſſionem abſque eo, quod probetur expulſio, & num. 5.*
2 *Poſſeſſio poſterior non poteſt impedire manutentionem anteriori poſſeſſori, qui nunquam habuit ſe pro ſpoliato.*
3 *Poſſeſſionem ciuilem habens poteſt recuperare naturalem, & dicitur remouere turbationes, & num. 6.*
4 *Inhibitio non impedit quin habens poſſeſſionem ciuilem poſſit recuperare naturalem, quia dicitur continuare in poſſeſſione.*
Continuare in poſſeſſione an, & quando liceat non obſtante inhibitione, n. 7.

DECISIO CCIII.

FVit reſolutum pro communitate informante in cō-
tumaciam partis aduerſæ,dandum eſſe mandatum
de manutenendo in poſſeſſione Molendini, clarè enim
de ſua poſſeſſione cōſtat ex inſtrumento illius adeptio-
nis in vim rei iudicatæ,& executorialiū à R.P.D.Vul-
1 pio de ordine Signaturæ relaxatarum, † quod inſtru-
mētum probat poſſeſſionem abſque eo, quod probetur
expulſio eorum propter authoritatē Iudicis ritè,& re-
ctè procedentis,ex doctrina Ang.in l.qui vniuerſas, §.
item cùm prætor, in fin. & in l.clam poſſideri,§.qui ad
nundinas,numer.2.in fin.ff.de acquir. poſſeſſ. quam ſe-
quuntur ibi DD. & paſſim tenet Rota, vt fuit dictū in
cauſa Bononiē.bonorum de Muletiis 26. Martij 1599.
coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio,& ſæpiſſimè
a in alijs.ᵃ Non obſtat prætenſa poſſeſſio aduerſariorum,
† quia poſterior eſt,& vti clandeſtina,aut turbatiua nō 2
poteſt impedire quominus Communitas, quæ nunquā
ſe habuerit pro ſpoliata,manuteneatur in ſua anterio-
ri,c.licèt cauſam de prob.Bar.in l.ſi duo,n.4.ff.vti poſ-
ſid. fuit dictum in Ceruien. Bonorum 20. Nou. 1578.
coram Bruno,& quotidie ſeruat Rota. Non obſtat re-
cuperatio naturalis poſſeſſionis facta poſt inhibitionē
Rotalem, † quia potuit Communitas ex vi ſuæ ciuilis 3
recuperare naturalem, & expellere occupantes,ſicuti
poſſeſſor reuerſus à nūdinis, quia hoc pacto dicitur re-
mouere turbationes,ᵇ Iaſ.in l.clam.poſſid.§.qui ad nun- b
dinas,numer. 62.ff.de acquir.poſſeſſ. Pariſ.conſ.41.nu.
38.& 39.lib. 1,Lancellot.de atten.p.2.c.4.limit.1. num.
35.latè Menoch. de retin. remed.3.quæſt.2.dixit Rota
in vna Romana Cappellaniæ Sanctæ Mariæ Magda-
lenæ 24.Februarij 1576. coram Cantuccio † ad quod 4
non potuit præſtare impedimentum inhibitio, ᶜ Pariſ. c
conſ.39.n.8. lib. 1. cum alijs cumulatis per Lancellot.
d.limit.1.num.10. fuit reſolutum in cauſa Calaguritana attentatorum 11.Maij 1600,coram Reuerendiſ. P. D.Litta.

ADNOTATIO.

a Rota† deciſ.802.nu.6. p. 1. diuerſ. & in recent.deciſ. 5
525.num.3.& deciſ.557.n.2.p.2.in recent. Seraphin.
deciſ.1123.n.1.& auctoritas iudicis operatur, vt poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli,Rota dec.641. n.7.p.1.diuerſ.quæ ſola ſuſpicio ſufficit ad amittendam poſſeſſionem,l.ſi id,quod,§.fin.ff.de acquir.poſſeſſ.Seraph.deciſ.769.n.2.

b Et† quòd poſſidēs ciuiliter poſſit recuperare natura- 6
lem per viā manutentionis petēdo remoueri moleſtias,aliter enim dicitur turbare,Bero.cōſ.102.n.43. lib.1.Nati.conſ.572. n.22. Put.deciſ.198. nu.4.lib.1. Rot.dec.19.n.14.p.2.diuerſ.& d.560.n.4.p.1. in rec.

c Et † quod non obſtante inhibitione quis poſſit cōti- 7
nuare in ſua poſſeſſione ad regulam,quòd qui continuat non attentat,Achil.dec.36 de appell.Pariſ.cōſ. fin.per tot.lib.4.Gabr.conſ.50.n. 17.lib. 1.fuit dictū in Mediolan.optionis 27.Iunij 1608.coram R.P.D. Manzanedo,& in Mediolan.attētatorum 9. Aprilis 1612.coram bo. me. Penia.Sed hæc concluſio fuit limitata,vt nō procedat ſtante inhibitione Rotali,de cuius viribus cognoſcere non ſpectat ad iudices inferiores,ita fuit dictum in Gerūden. adminiſtrationis 1.Iulij 1691. coram R. P.D.Dunozetto,ſecundò regula non procedit, quando cauſa reperitur commiſſa ſuper continuatione, & ſuper illo actu particulari,vt per doctr.Rip. in cap. cùm M. Ferrarienſis ſub n.193.ante fi.verſ.ad iſtud reſpondeo de conſtit. dixit Rota in Terraconen.attētatorum 4.Iun. 1608. corā R.P.D.Coccino Decano,& in ead. coram eod. 14.Mar. 1618. & fuit etiam dictum in dicta Gerunden.adminiſtrationis coram R.P.D. Dunozetto.

Oliuerius Beltraminus.

CIVITATIS CASTELLI HÆREDITATIS, ſeu nullitatis laudi.

Veneris 14. Ianuarij 1605.

ARGVMENTVM.

Mulier, licèt non poſſit eſſe arbitra, poteſt tamen eſſe arbitratrix; & in dubio cenſetur tuliſſe laudum vti arbitratrix,etiam ſi proceſſerit ſeruata forma iuris. Pactum de lucro dotis, & Statutum de lucro dotis habent locum tam in dote data,quàm in promiſſa.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Mulier non poteſt eſſe arbitra.*
2 *Mulier non poteſt eſſe iudex.*
3 *Arbitria ſunt ad inſtar iudiciorum.*
4 *Mulier non poteſt eſſe arbitra, etiam ſi compromiſſo adſit iuramentum.*
5 *Mulier licèt non poſſit eſſe arbitra, poteſt tamen eſſe arbitratrix.*
6 *Arbitramentum nulla auctoritate iudiciali fundatur.*
7 *Arbitramentum non dicitur iudicium.*
8 *Arbitramentum ſe habet ad inſtar potius contractus, quàm actuum iudicialium.*
9 *Monachus, licèt non poſſit eſſe arbiter, poteſt tamen eſſe arbitrator.*
10 *Vti arbitrator quis potius cenſetur procedere, quàm vti arbiter, quando habet vtramque facultatem.*
11 *Vti arbitrator præſumitur procedere, quando procedit non ſeruata forma & ordine iuris.*
12 *Quod procedit etiam, ſi in aliquo procedit ſecundum formam iuris.*
13 *Vti arbitrator cenſetur quis procedere, quando non poteſt eſſe arbiter, etiam ſi procedendo ſeruet formam, & ordinẽ iuris.*
14 *Arbitrator licèt non procedit, vti iudex de neceſſitate ſecundùm formam iuris, poteſt tamen ſi vult, nec propterea facit contra naturam arbitratoris.*
15 *Vti arbitrator cenſetur quis procedere quando alias laudum vti latum ab arbitro, non ſuſtinetur.*
16 *Iudex habens vtramque iuriſdictionem ordinariam, & delegatam cenſetur proceſſiſſe ex poteſtate, ſecundùm quam actus valet, & num. 31. vbi vide ampliationem.*
17 *Actus, qui poteſt fieri vno modo licitè, & alio illicitè, cenſetur factus eo nomine, & iure, quo licitè fieri poteſt.*
18 *Et maximè quando quis non ſe reſtringit ad certam facultatẽ.*
19 *Clauſula* (omni meliori modo) *operatur, vt actus cenſeatur geſtus eo titulo, & iure, prout valere poteſt.*
20 *Lucrandæ dotis pactum habet locum non ſolùm in dote data, ſed etiam in promiſſa.*
21 *Dos dicitur tàm data, quàm promiſſa.*
22 *Lucrum dotis debitum per ſtatutum habet locum tam in dote data quàm in promiſſa.*
23 *Argumentum à Statuto ad pactum valet.*
24 *De lucro dotali, vbi agitur onera matrimonij non conſtituunt in mora, ſed requiritur interpellatio, licet ſecus ſit reſpectu dotis.*
25 *Mora non poteſt conſiderari pendente dilatione data ad ſoluendum, & n. 32*
26 *Diſpoſitio loquens de dote per verbum* (dederit) *poteſt verificari etiam in dote promiſſa.*
27 *Promiſſa dote dicitur maritus habere dotem.*
28 *Viduæ an debeantur vſuræ dotales poſt annum eſt difficilis, & periculoſa quæſtio.*
29 *Viduæ non debentur vſuræ dotales poſt annum ex ſola mora, & interpellatione niſi etiam concurrat, quòd non habeat aliunde, vnde ſe alere poſſit, & n. 33.*
30 *Fructus dotis quando non debetur, minus debentur fructus donationis propter nuptias.*

DECISIO CCIV.

COntra laudum Illuſtriſſimæ D. Virginiæ Sabellæ
opponebatur nullitas, & iniuſtitia. Nullitas dedu-
1 cebatur, † quia mulier arbitrum ſuſcipere nõ poteſt, l.
2 fin. C. de arbitr. † ſicuti enim prohibetur iudicari, l. cùm
pater. §. fin. ff. de iud. l. 2. ff. de reg. iur. ita etiam arbitri
3 officiũ ſumere; † cùm arbitria ſint ad inſtar iudiciorum
4 l. 1. ff. de arbit. not. in c. cũ dilectus, eod. tit. † & hoc procedit, etiam ſi in compromiſſo ſit iuramentum, Abb. in
c. dilecti num. 2. in fin. de arbitr. Iſta nullitas Dominis
non placuit, quia fuit in eam compromiſſum nõ ſolũ,
vti in arbitram, ſed etiam vti in arbitratricem, † mulier 5
autẽ arbitratricis munus ſubire nõ prohibetur. DD. in
d. l. fin. Bar. in l. in multis, in princ. ff. de ſtat. hom. Abb.
in cap. Quintauallis in 2. not. Imol. nu. 3. de iure iuran.
Dec. in l. 2. ſub n. 17. de reg. iur. † Arbitramentum enim 6
nulla authoritate iudiciali fundatur, Card. conſ. 29. ſub
num. 19. † Nec iudicium dicitur, Bal. conſ. 169. num. 3. 7
& 6. lib. 3. † & habetur inſtar contractus, potius quam
actuum iudicialium. Anchar. conſ. 208. ſub num. 9. verſ. 8
item ſententia, Soc. conſ. 124. ſub num. 6. lib. 1. † ſic vi- 9
demus in Monacho, in quem licet non poſſit compromitti vti in arbitrium, poteſt tamen vti in arbitratore,
Bal. in l. ſi qui ex conſenſu, num. 5. C. de Epiſcop. aud.
laudum autẽ cenſetur latum a D. Virginia tãquã arbitratrice ex infraſcriptis primo, † quia quãdo aliquid po- 10
tuit fieri ab aliquo vti arbitrio, & vti arbitratore præſumitur ab eo factum, vti ab arbitratore, Alex. conſ. 13.
num. 6. lib. 1. Ruin. conſ. 161. num. 7. lib. 4. Felyn. qui dicit communem, in cap. cùm ex officij nu. 12. in fin. & n.
32. verſ. ſunt duæ opiniones, de præſcript. Nat. cõſ. 2. n.
8. Eandem etiam communem dicit Menoch. præſ. 77. n.
1. & ſub num. 8. lib. 2. † Secundò, quia fuit proceſſum
ordine, & forma iuris non ſeruata, Anchar. d. conſ. 208. 11
ſub n. 9. Card. d. conſ. 29. ſub num. 21. Rom. in Rub. de
arbit. num. 49. & fuit reſolutum in cauſa Romana Tutelæ de Fabijs coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino. † Quod procedit, licèt in aliquibus proceſſerit ſe-
cundùm formam iuris, de quo tamen in aliquo defecit, 12
qui non fecit producere ſcripturas, & iura in actis, vt
fatetur pars aduerſa, quando enim partim ſeruatur, &
partim non ſeruatur ordo iuris, proceſſũ cẽſetur vti ab
arbitratore, Hoſt in d. c. Quintauallis, nu. 10. circa med.
verſ. & quid dices ſi partim, Io. And. ſub num. 8. verſ. &
quid. Ant. de Butr. ſub nu. 14. verſ. ſi autem partim proceſſit, de iur. iuran. Nat. cõſil. 104. n. 16. Alciat. præſ. 35.
n. 2. reg. 3. Quinimò etiam ſi in omnibus, & per omnia
iuris ordinem ſeruaſſet, † ex quo tamẽ re vera erat arbi 14
tra tantũ cũ arbitra eſſe non poſſit; adhuc cenſeretur
vti ab arbitra proceſſiſſe, Bald. in d. capit. Quintauallis.
numero 19. quando enim re vera habet vnicam tantùm poteſtatem, ex illa cenſetur procedere, Felyn. in
cap. cùm ex officij ſub nu. 32. verſ. limita 2. de præſcrip.
Nec refert, quòd fuerit proceſſum iuris ordine ſeruato,
† quia licèt arbitrator non procedat, vt iudex, de neceſ- 14
ſitate, poteſt tamen ſi vult, Anchar. d. conſ. 208. poſt
num. 10. Card. d. conſ. 29. num. 23. hoc enim totum eſt
poſitum in eius voluntate, Hoſt. in d. cap. Quintauallis,
num. 8. nec facit contra naturam arbitratoris, Rimin.
ſen. conſil. 48. num. 16. Alciat. vbi ſup. n. 2. in fin. † Ter- 15
tiò cùm laudum fuerit latum ab ipſa, tamquã arbitra,
& arbitratrice, cenſetur latum tamquã ab arbitratrice,
poſtquam eo nomine valet, Bal. in l. 3. poſt med. verſ.
ſed quid ſi dicit ita laudo tãquã arbiter, & arbitrator.
ff. de teſta. milit. Felyn. in d. cap. cùm ex officij, poſt n.
32. verſ. non obſtat, d. l. 3. Mil. in ver. Iudex poteſt procedere. Menoch. d. præſ. 77. nu. 16. † facit quod dicitur 16
de habente poteſtatem ordinariam, & delegatã, vt cenſeatur proceſſiſſe ea poteſtate, ſecundum quã actus valet, Abb. in d. c. cùm officij num. 31. & ſeq. vbi etiam Felyn. ſub num. 32. verſ. amplia ſecundò. Alciat. d. præſ. n.
5. a Actus enim qui poteſt fieri vno modo licitè, & † a- a
lio illicitè, cẽſetur factus eo nomine, & ſub ea perſona, 17
& iure, quo licitè fieri potuit. Aret. conſil. 23. nu. 10. in
fin. Cur. iun. conſ. 20. ſub n. 7. Et ad hoc optimè conueniũt. † Quod ſine difficultate procedit, quia D. Virgi- 18
nia non ſe reſtrinxit ad facultatem arbitri incõpetẽtẽ,
Paul. de Caſtr. cõſ. 84. ſub n. 5. verſ. ſed ad hoc reſcõdetur
lib. 1. Aym. conſ. 284. ſub n. 5. verſ. quinto reſpondeo; ſed

expreſſit

Digitized by Google

19 expreſſit non ſolùm vtrumque nomen,† ſed etiam ad-
didit clauſulam (*omni meliori modo*) vt in terminis per
Corn.conſ.10.n.19.lib.2.Moder. de nullit. ex defectus
iuriſd.ſub n.173.Quoad iuſtitiam impugnatur laudum
in ea parte,in qua cõdemnat hæredes lucri ad ſoluẽdũ
ſcut.400.promiſſa ex cauſa donationis propter nuptias
ſeu lucri,& in ea parte,in qua condemnat ad ſolutionẽ
fructuum partis dotis ſolutæ,& donationis propter nu-
ptias.Quoad donationem propter nuptias obijcitur,eã
non in totum deberi,ſed tantùm ad rationem dotis ſo-
lutæ,& ſic pro rata ſcutorum 200. cùm hæc sũma tan-
tũ fuerit ſoluta ex ſcutis 1200.pro dote promiſſis.§.hoc
igitur,iuncta gloſ.in verſ.virum.Auth.de æqual.dot.cũ
20 alijs alleg.†Contrariũ tamen viſum fuit Dominis,quia
pactum de lucranda dote habet locum, non ſolũ in do-
te data,ſed etiã in promiſſa, Bal.poſt gloſ. in l. mulier.
n.3.vbi etiam Paul.de Caſtr.n.2.ff.de cond.inſtr.Iaſ.in
l.ſi donaturus,§.ſi quis n.14.ff.de cond.cauſ.dat.Rol.de
21 lucro dot.q.5.n.7.† quia tam data,quam promiſſa,dos
eſt,vt dicit Ang.in d.l.mulier.in fin. & latè comprobat
22 conſil.180.† ſic videmus in lucro delato per ſtatutum
ſimpliciter loquens de dote, quod habet locum etiã in
b dote promiſſa,b Bal.Paul. de Caſtr. & Ang. in d.l. mu-
lier.Alex.qui dicit magis communem in d. l. ſi donatu-
rus,§.ſi quis num.7.quam etiam dicit communem Soc.
conſ.32.n.7.lib.3.latè Rol. allos cumulans d. quæſt. 5.
& per tot.n.11.Et tenet Rota,Achil.Dec.13. de conſt.
fuit dictũ in vna Auximana Dotis 10.Ian.1575. coram
23 Illuſtr.Card.Seraph.†valet antem argumentum à Sta-
tuto ad pactum,l.ſi.& ibi not.Bal.C.de fideiuſſ.gloſ. in
l.non impoſſibile,ff.de pact.& in l.nec ex pretorio,ff.de
reg.iur.& ita in propoſito arguit Iaſ.vbi ſupra.Nec po
24 teſt conſiderari aliqua mora vxoris,†quia vbi de lucro
dotali agitur,onera matrimonij nõ conſtituũt in mora
ſed requiritur interpellatio,Paul.de Caſtr.in l.iubemus
§.ſane,ſub n.4.C.de Sacr.Eccleſ. Iaſ.in d.§. ſi quis num.
17.Crot.in Rub.ſolut.matr.nu.89.Rol. de lucro dot. q.
8.verſ.contrarium tamen.Phanut.in eod. tract.in gloſ.
reſtituẽda,n.36.& res magis de plano procederet,ſi ve-
rum eſt virum deceſſiſſe pendente dilatione ad ſoluẽdũ
25 dotis reſiduum,†quia tũc nullo modo poteſt cõſidera-
ri mora,l.lecta verſ.ſed ſi cùm ſortis ff.ſi cert.pet.Alex.
conſ.221.ſub n.7.verſ.nec prædictis lib.2.Soc.conſ.130
c ſub nu.7.lib. 4.c Non obſtat gloſ.in §.hoc igitur in ver.
virum.Auth.de æqual.dot. quia debet intelligi de dote
conſtituta,& promiſſa,prout loquitur tex.& ver. ipſa,
quæ explicat(dicit enim tex.ibi,*tantam quantitatem præ-
ſcribere virũ*)& ad tex.in Auth.ſed quæ,nihil.C.de pact.
26 conuent.licèt vtatur verbo(*dederit*)†tamẽ poteſt etiam
verificari in dote promiſſa , vt probat tex.in l.fin.C.de
dot.promiſſ.ille enim tex.loquitur de patre, qui dotem
dederit,& tamen gloſ.& ſcribẽtes omnes exponũt ver-
bum(*dederit*) etiam per definitionem promittendo do-
tẽ & quòd,dos data,ſiue promiſſa,etiam verificetur,ex
plicat in noſtris terminis Soc.iun.conſ.35.ſub n.13. lib.
27 1.†Et ſicuti per promiſſionẽ ſibi factam dicitur mari-
tus habere dotem, gloſſ.in l.cùm poſt, §.ſed is qui in v.
habet dotẽ,ff.de admi.tut.ita etiam promittens dicetur
dediſſe per conſtitutionem,& promiſſionẽ. Quoad cõ-
demnationem fructuũ dotis,& donationis propter nu-
ptias,à die interpellationis,Dominis viſa fuit ſine diffi-
28 cultate hęc condemnatio iniuſta,†nõ eſt enim hoc ca-
ſu neceſſarium aggredi difficilem illam, & periculosã
quæſtionẽ,an Viduæ poſt annum debeantur vſuræ do-
29 tales ex retardata reſtitutione dotis,†quia etiam tenẽ-
tes affirmatiuam, fatentur non deberi ex ſola interpel-
latione;niſi etiam concurrat alia qualitas, quòd non
d habeat aliunde,vnde ſe alere poſſit,d Rol.conſil.55.ſub
n.18.lib.2.latè Surd,conſil.269.num.21.& ſequent.†Et
ſi non debentur fructus dotis, minus debebantur fru- 30
ctus donationis propter nuptias.

ADNOTATIO

a Latè†Menoch.de præſumpt.lib.2.præſ.17.n.6. in fi- 31
ne & 7.Vant.de nullit.ex defectu iuriſd.n.171.& ſeq.
Rota Dec.96.n.1.p.2.diu. Adeò quod etiam ſi iudex
enunciet ſe iudicẽ ordinarium,nihilominus cẽſetur
proceſſiſſe vti delegatus,quãdo aliàs iuxta ordinariã
iuriſdictionem actus non valerent, Abb. in c.eum ex
officijs n.2.de præſumpt.Seraph.Dec.549.nu. 2. fuit
dictum in Spoletana hęreditatis 2.Aprilis 1618.corã
Pamphilio,& in Taruiſina adiũctorum 17. Februar.
1620.corã Pãphilio, in quibus Deciſionibus dicitur
verbum illud(*Ordinarias*)in tali caſu ſtare demonſtra-
tiuè.

b Vide ſupra annotationem ad Dec.5.

c Eſt adeò verũ, quòd data dilatione interim quis nõ 32
poſſit dici in mora cõſtitutus,vt nec etiã emptor te-
neatur interim ſoluere fructus recõpẽſatiuos debitos
ex æquitate,l.curabit pẽdente dilatione ad ſoluendũ
pretium, Dec.conſ.119.nu.6.& 7.Bero.in c.1.n. 125.
de vſuris.Gabr.conſ.57.n.5.li.1.fuit dictum in Aſcu-
lana pecuniaria 11.Decembris.1606.coram R.P.D.
Coccino Decano, & in Romana Caſaletti 20. Iunij
1611.corã Cardinali Sacrato,ſic etiam data dilatio-
ne ad ſoluendum dotem,non poteſt maritus pręten-
dere aliquos fructus, Abb.in c.Salubriter nu.303.de
vſur.Surd.de alim.tit.1.quæſt.42.n.50.& ſeq.

d Surd.†conſ.194.n.5.& ſub n.16.verſ.reſponderi etiã
poteſt,Mant.Dec.171. & plenè fuit dictum in Peru.
ſina dotis 9.Iunij 1614. coram R.P.D.Vbaldo,& in
Romana fructuũ dotis de Paluzellis 15. Ianu. 1614.
coram R.P.D.Manzanedo, in quibus aliæ Deciſio-
nes cumulantur.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Luna 19. Ianuarij 1605.

ARGVMENTVM.

Primogenito non nocent acta, & probationes factæ contra anteceſſorem, niſi ſaltem eo citato per proclama,licèt ſecus eſſet,ſi ille ſuccederet iure hæreditario.

SVMMARIVM.

1 *Hæredi præiudicant acta,& probationes facta contra auctorem.*

2 *Primogenito non præiudicant probationes,& acta facta cũ anteceſſore primogeniti ſaltem ipſo non citato per proclama, & ſub n.5.*

3 *Sententia, quam non afficit, neque etiam afficiant acta,& probationes.*

4 *Immemorabilis eſt improbabilis, quando tanto tempore lis pendet,vt ſubducto de medio tempore motæ litis, impoſſibile ſit inuenire teſtes, qui probent quadragenariam de viſu,& num.6*

DECISIO CCV.

PRopoſui dubium, an probationes factæ pro parte Capituli Eccleſiæ Hiſpalen. Afficiant modernum Marchionem. Quod fuit negatiuè reſolutum, † licèt enim acta,& probationes factæ contra auctorem prę-iudicent hæredi ad not.in l.hæres abſens,& in l.ſi is,qui Romæ.ff.de iud.tamẽ cùm Marchio ſit paratus probare per remiſſoriam,pro qua inſtat decimas ad ipsũ non ſpectare iud.hęreditario,ſed ratione maioricatus Marchio-

Digitized by Google

chionatus de Ayamonte, & ſic ex diſpoſitione primi
2 teſtatoris,& fũdatoris maioricatus,†ſequitur probatio
nes,& acta facta ipſo Marchione nõ citato, ſaltem per
proclama ipſum non afficere. Bart.in l.1.ff.de pignor.
Alex.in l.de vnoquoque n.17.de re iudic.Put.Deciſ.91.
li.3.Achil.Dec.3.de re iud.fuit dictum in Hiſpalen.de-
cimarum de Villalua 18.Iunij 1582.coram Cantuccio
& in Calaguritana panis 14.Maij 1599. corã Illuſtriſs.
a Cardinali Seraphino, quæ licèt loquantur† in ſenten-
3 tia;tamen idem eſt etiam reſpectu probationum,Alex.
in l.ſæpè,num.125.de re iud.& in l.2.n.11.C.de edend.
Achil.Deciſ.5.de re iud.Nec facit,quòd ad effectum,vt
decimæ ſint debitæ iure maioricatus requiratur imme-
4 morabilis,cum fama priuilegij,†quę videtur improba-
bilis in iſto caſu,cùm lis fuerit inchoata,vſque de anno
1546. ita vt ſit impoſſibile habere teſtes, qui probent
b quadragenariam de viſu ante motam litem, [b] quia
hoc nõ eſt præſentis indaginis,non enim agitur modò
an decimæ verè ſint debitæ,ſed an probationes afficiãt
quod procedit ab eo,an ius iſtud decimandi,quod prę-
tẽdit Marchio,prætẽdat iure hæreditario,vel iure ma-
ioricatus.Non obſtat, quòd Marchio ratificatione, &
approbatione fecerit acta, & probationes, quas fecit
Capitulũ contra ipſius partẽ ſuas,nã quatenus appro-
batio deducatur ex ratificatione, quam fecit D. Anna
vti tutrix Marchionis omnium actorum factorũ in hac
cauſa per Benedictum Quires,& eius ſubſtitutũ,reſpõ-
detur nec Benedictum, nec ſubſtitutum geſſiſſe aliquid
circa remiſſoriam, fuerat enim exequuta antequã Be-
nedictus conſtitueretur Procurator,& propterea talis
remiſſoria nõ poteſt cadere ſub ratificatione geſtorum
ab ipſo,Multò minus poteſt inferri approbatio iſtarum
probationum ex ratificatione geſtorũ à Bartholomæo
Quexada,quam fecit modernus Marchio factus maior
quia per eam nõ dicitur ratificatus proceſſus cõpulſo-
rialis completus per plures annos ante mandatum datũ
ipſi Bartholomæo ab Anna tutrice,& licèt interuene-
rit in extractione d.proceſſus vigore inſtrumẽti cõpul-
ſorialis,tamen ſemper comparuit contradicẽdo,extra-
ctioni proteſtando de nullitate,& appellando,& petẽ-
do de nouo examinari teſtes.

ADNOTATIO

5 a Circa†hanc materiam eſt videndus Molin. de primo-
genit lib.4.c.8.per tot.& in ſimili materia fideicom-
miſſi Peregr.de fideicom.art.53.n.49.
6 b Et†quòd quando tanto tempore lis pendet, vt ſubdu-
cto tẽpore litis non poſſit reperiri teſtes ætatis 54.
annorũ,tũc immemorabilis ſit improbabilis, Seraph.
Dec.1456.& fuit dictum in Maceraten.Iuriſdictionis
24.Iunij 1609.coram R.P.D.Manzanedo.

Oliuerius Beltraminus.

HORTANA DOMVS.

Lunæ 24. Ianuarij 1605.

ARGVMENTVM.

Hæredi eſt danda immiſſio in omnibus bonis poſſeſſis à
defuncto, non obſtante poſſeſſione fideicommiſſarij,
quæ eſt vitioſa,vti capta non de manu hæredis;Et ma-
ximè, quando ſunt faciendæ detractiones,& alia,de
quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Hæres eſt immittendus in poſſeſſionem omnium bonorum,quę defunctus de tempore mortis poſſidebat.*
2 *Legatario non competit remedium l.finalis.*
3 *Hæredi non poteſt legari,quando eſt ſolus inſtitutus,cum à ſe ipſo ſibi legari non poſſit.*
4 *Debitor non poteſt quis eſſe ſui ipſius.*
5 *Fideicommiſſarius vitioſè poſſidet,quando non capit poſſeſſionẽ de manu hæredis,& latè n.10.vbi vide limitationes*
6 *Et ſi capiat non eſt legitimus contradictor ad impediendum immiſſionem hæredi.*
7 *Hoc procedit etiam ſi quando cæpiſſet poſſeſſionem hæreditas eſſet iacens,reprobato Alciato.*
8 *Fideicommiſſarius, etiam ſi ſit in poſſeſſione ſine vitio, non poteſt impedire immiſſionem hæredi,quando ſunt facienda detractiones,& latè nu.11.*
Quid ſi detractiones ſint certæ vide n.13
Quando non ſunt faciendæ detractiones fideicommiſſarius impedit hæredi immiſſionem, ne detur inanis circuitus nu.12.
9 *Fideicommiſſarius vt ſit legitimus contradictor duo copulatiuè requiruntur,quod ſine vitio poſſideat, & incontinenti de iure ſuo doceatur.*

DECISIO CCVI.

FVit vnanimis Dominorum ſententia eſſe dandam
Pamphilio immiſſionem in poſſeſſionem domus de
qua eſt controuerſia,†quia cùm ſit hæres vniuerſalis in 1
ſtitutus à Petro in ſuo teſtamento debet ex remedio l.fi.
C. de edict.diui Adr. tollen. immitti in poſſeſſionem
bonorum,quæ Petrus tempore mortis poſſidebat. Non
obſtat, quod domus fuerit legata Pãphilio in dicto te-
ſtamento,†& legatario nõ competat remedium d.l. ex 2
cumulatis per Menoch.de adipiſc.remed.4.in 19.quęſt.
n.132.& ſeqq. quia Pamphilus petit immiſſionem iure
inſtitutionis,non iure legati,imò non poteſt iure legati
domum prætendere,†quia cùm eſſet hæres ſolus,à ſe
ipſo legari non poterat,l.planè.§.ſi duobus,l.qui filiab.
in fin.& l.legatum.§.1. ff. de leg.1. Pariſ.conſ.79.nu.1.
l.2.†non enim poteſt quis eſſe ſui ipſius debitor,l.Vra- 4
nius,in princ.ff.de fideiuſſ.l.frater à fratre,in princ.ff.de
cond.indeb.Non obſtat,quòd Laura poſſideat vigore
fideicommiſſi,†quia poſſeſſio cùm non ſit capta de ma- 5
nu hæredis eſt vitioſa, l.1.ff.quor.legat.†a& propterea 6
non eſt legitima contradictrix,Rom.cõſ.312.in princ. a
Dec.conſ.414.ſub n.14.verſ.& retenta iſta cõcluſione,
latè Rolan.cõſ.78.n.14.l.3.fuit dictum in vna Vrbeue-
tana Caſtrorum 12.Decembris 1567. coram Illuſtriſſi-
mo Cardin.Seraphino. [b] Non obſtat, quòd acquiſiuerit b
poſſeſſionem ante aditam hęreditatem per Phamphilũ,
& poſſeſſio capta per fideicommiſſarium,hæreditate
iacente,non ſit vitioſa, Alciat.conſ.350.†quia contra- 7
riũ eſt verius,& receptius,vt patet ex cõgeſtis per Rol.
d.conſ.78.n. 20. & Alciati opinio fuit aliàs per Rotam
reprobata in cauſa Romana de Salamonibus 14. No-
uembris 1575.coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphi-
no,in qua fuit oſtenſum Alciatum non ſolùm loqui ad-
uerſus communem ſententiam, ſed etiam contra Do-
ctores per ipſum allegatos,quod etiam fuit deciſum in
Romana de Comitibus coram bo.mem.Cardinali Io.
Aldobrandino. [c] Non obſtat, quòd Laura poſſideat au- c
thore Prætore, quia ineptè fecit Iudex dando immiſ-
ſionem hæreditate iacente,cùm non eſſet data facultas
Lauræ capiendi poſſeſſionem auctoritate propria, &
præſertim nullo dato curatore hæreditati iacẽti,vt la-
tè deducitur in d.Romana Caſalis.†Vbi etiam Laura 8
eſſet in poſſeſſione ſine vitio,adhuc non poſſet impedi-
re immiſſionem Pamphili, qui habet aliquid detrahe-
re,Ber.Deciſ.156.n.2. & 5.& dixit Rota in d.Romana
de Salamonibus, [d] hic autem apparet detrahendam d
ſaltem partem debitam Petro ex fideicommiſſo Fincę,
ex ideò cùm Petrus eſſet in poſſeſſione totius domus,
non debet illi denegari immiſſio. Non eſt verum,quòd
Laura poſſit incontinenti docere de fideicõmiſſo, imò
apparet de nullo iure,niſi doceat de aliquo exceſſu, vt
fuit Deciſũ, de quo exceſſu nullius adhuc adeſt fumus.
Et quando etiam poſſet incontinenti docere,adhuc nõ
eſſet

Digitized by Google

9 eſſet legitima contradictrix,† quia duo copulatiuè re-
quiruntur, vt fideicom.ſit legitimus cōtradictor, quòd
ſine vitio poſſideat,& incontinenti de ſuo iure doceat,
e vt fuit dictum in dicta Rom. Caſalis, & latiùs in ead. e

ADNOTATIO.

10 a Dec.†conſ.467.n.12.Rota Deciſ.565.n.1.prima diu.
plenè Rota Deciſ.115.n.3.p.1.in rec.vbi quamplures
Deciſ.cumulantur,& latè Argel.de legit.contr.q. 10.
artic.14.nu.207.qui plura cumulat, & procedit hæc
concluſio etiā quando poſſeſſio eſt capta hæreditate
iacente,Rota d.Dec.115.ſub n.3.verſ.occupatio enim
Si tamē fideicommiſſarius pro indiuiſo, vna cum de-
functo poſſidebat,tunc poteſt cōtinuare poſſidere to-
tum,& non dicetur vitioſus poſſeſſor reſpectu totius,
Pariſ.cōſ.153.n. 110. li.5.& ſequuta fuit Rota in Ro-
mana de Sancta Cruce 23.Maij 1608.coram Cardina-
li Sacrato,& in Anconitana cenſus 24.Ianuarij 1618.
corā eodem,& tradit Lancell.de attent.p.2.c.4.limit.
1.nu.80. & ſeq.Mareſcot.variar.li.2.c.138.n.36.Poſ-
ſet etiam fideicommiſſarius capere poſſeſſionē pro-
pria auctoritate,quādo nullus adeſſet hæres,de cuius
manu fideicōmiſſum capi poſſet, Menoch. qui plures
allegat de adipiſc.remed.2.n.66.verſ.nam eſt cohęres,
Peregr.de fideicomm.art.47.nu.11.benè Rota Deciſ.
140.n.2.inter impreſſ.penes Farinac.poſt 2.li.Conſil.
b Dec.conſ.467.n.13.Rota d.Dec.565.n.1.par.1.diuerſ.
& plenè Deciſ.115.n.2.& 3.par.1.in recent.
c Et Rota quoad hoc caput ſecuta fuit hanc Deciſio-
nem in dicta Dec.115.ſub n.3.p.1.in recent.
11 d Et†quòd quādo ſunt faciendæ detractiones, tūc nul-
lo modo fideicommiſſarius ſit legitimus contradictor
ad impediēdum immiſſionem,Menoch.de adipiſcen.
remed.4.nu.638.Gabr.conſ.45.nu.24.lib. 1. latè Surd.
Dec.333.n.8.vſque ad finem.Rota d.Deciſ 565.nu.5.
p.1.diuerſ.Seraph.Dec.850.nu.1.& 609.n 4. latè Ro-
ta d.Dec.115.n.11.p.1.in rec.vbi aliæ Deciſiones cu-
mulantur, & Dec.640.n. 8.in fin.eadem par.1. in rec.
pleniſſimè Argel.de legit.contrad.q.10.art.9.nu.125.
12 Quando†nō ſunt faciēdæ detractiones,ſed tota hære-
ditas eſt reſtituenda,tunc ad euitandū circuitū inanē
non datur immiſſio hæredi,Pariſ.cōſ.53.n.113.& ſeq.
lib.3.& fuit dictum in Senogal.fideicommiſſ.22.Maij
1606.coram Card.Sacrato,latè Cæſar.Argel.de legit.
contradict.d.q.10.art.16.n.235. & ſeq.ſed aduertendū
eſt debere conſtare maniſeſtè,& notoriè nihil eſſe re-
māſurum penes hæredē;aliàs ſi poteſt eſſe aliqua diſ-
ficultas,d.concluſio non procedit, vt fuit dictum in
dicta Senogallien.Cæſar.Argell.d.art.16.n. 235. verſ.
hanc diſtinctionē,& propterea eſt valdè difficile pra-
cticare dictam concluſionem, quia ſemper hæres po-
terit allegare ſibi cōpetere detractiones, vltra legiti-
mam,& Trebellianicam, ſcilicet,æris alieni,& alio-
rū,de quibus docebit poſt adeptam poſſeſſionem,Rota
in ſæpè allegata Deciſ.115.ſub n.12.v.tū quia;p. 1.in
recent.
13 Quādo†detractiones ſunt certæ,puta,legitimæ,& Tre-
bellianicæ,ſufficit fideicommiſſario reſtituere hęredi
illas portiones certas,Corn. conſ.232.n.15. verſ.non
dato lib.4.vbi dicit,quòd obſtat hæredi regula, dolo
petis,Menoch.de adipiſc.remed.4.n.641.ſed hoc pro-
cedit quādo hæreditas conſiſtit in pecunia numerata,
ſecus autem,quando conſiſtit in corporibus,quia tunc
detractio eſt incerta ratione loci,prout ita ad conſ.
Cor.reſpondit Rot.Dec.565.in fi.p.1.diuerſ.& in rec.
d.Deciſ.115.ſub n.12.& fuit dictum in d.Senogallien.
fideicommiſſi 22.Maij 1606.coram Cardinali Sacra-
to,quando verò detractiones ſunt certæ, & ſumus in-
corporibus,Rot. ſeruat dare immiſſionem pro indi-
uiſo,vt aliàs dixi.
e Et plenè Rota d.Dec.115.p.r. in rec.& plura cumu-
lat Cæſar Argil.de legit.cōtradict.q.10.a.14.n. 206.

Oliuerius Beltraminus.

VITERBIEN. FIDEICOMMISSI,

Lunæ 24. Ianuarij 1605.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio cenſetur directa non fideicommiſſaria, quando teſtator inſtituit aliquem hæredem, & eius ſucceſſores, non obſtante clauſula *(omni meliori modo)* & clauſula codicillari.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio cenſetur vulgaris non fideicommiſſaria, quando teſtator inſtituit filium, & eius ſucceſſores.*

Vocatis pluribus per nomen collectiuum, an ſubſtitutio cenſeatur vulgaris, ſeu fideicommiſſaria, n.9.

2 *Verba, quæ poſſunt valere iure directo, non debent obliquari.*

3 *Vulgaris ſubſtitutio cenſetur etiam ſi teſtator vocet filios, & eorum hæredes expreſſè poſt mortem filiorum.*

4 *Clauſula* (omni meliori modo) *non alterat, nec ampliat diſpoſitionem.*

5 *Maximè quando non præcedit copula.*

6 *Codicillaris clauſula non operatur, vt vulgaris expreſſa per verba directa trahatur ad fideicommiſſum.*

7 *Verbum* (hæres) *quando non habet adiectum aliud verbum denotans tractum futuri temporis, non trahit ſubſtitutionem ad fideicommiſſum, ſed ſubſtitutio verificatur in vulgari, & n.9.*

8 *Subſtitutio in dubio eſt iudicanda directa, non fideicommiſſaria.*

DECISIO CCVII.

FVit concordi Dominorū ſententia tantum in teſta-
mento Nicolai ſenioris nullum extare fideicōmiſ-
ſum ad fauorē Claudij,& Nicolai Iunioris eius nepo-
tum†Verba enim illa (*inſtituit ſuum hæredem Anſelmum,* 1
& eius hæredes, & ſucceſſores) non inferunt ſubſtitutionē
fideicommiſſariam, ſedpotius vulgarē, Cuman. in l. 2
Gallus,§.quidam rectè,n.7.in fin. verſ. item cùm teſta-
tor. Aret. col.pen.verſ.ſed quando vocarentur, Soc. nu.
7.& 8.Galiaul.nu.22.ff.de lib. & poſth. Paul. de Caſtr.
conſ.352.n.5.l.2.Alex.conſ.10.n.7.li 5.Dec.conſ. 253.
ad fin.Rip.in l.hæredes mei.§ fi.n.9.ff.ad Trebel. Rub.
conſ.129.n.13.circa med.Pariſ.conſ.83.n.13. & 11. lib.
2.Soc.iun.conſ.100.n.34.lib.3.Aym.conſ.31.nu.7. latè
Rim.iun.conſ.50.n.31.& ſeq.& conſ.371.n.53.cū plur.
ſeqq.Præſertim propter verbū (*inſtituit*)quod cùm † ſit 2
directū ciuile,& ſubſtitutio potuerit valere à principio
iure directo non debet, nec poteſt aliquo modo obli-
quari,Aret.Soc.& Galiaul,vbi ſupra,Dec.cōſ.248.n.5.
circa med.Nō obſtat, quòd vocando hæredes Anſelmi
eos vocauerit poſt mortem ipſius Anſelmi, cùm viuēs
non habeat hæredem,l.1.ff.de hæred.vendita,†quia nō 3
inde ſequitur,quòd ſint vocati per fideicōmiſſum,cùm
iſto caſu poſſint admitti per vulgarem, Paul. de Caſtr.
conſ.434.in princ.lib.2.Dec.conſ.205.ſub n.5. verſ. his
præmiſſis.Aym.d.conſ.131.n.5.in fin.& n.ſeq. Rimin.
iun.d.cōſ. 371.n.174.& ſeq.Peregr.de fideicom.art. 32.
n.30.& 43.vbi de communi† Non obſtat clauſula(*omni* 4
meliori modo)quia nō facit,vt recedatur à modo expreſ-
ſo,nec alterat,aut ampliat diſpoſitionē, Anchar.conſ.
357.n.3. ad fin.fuit dictum in Vrbeuetana hæreditatis
4.Februarij 1577.coram Robuſterio, & in Romana fi-
deicommiſſi de Stancarijs 13.Ianuarij 1597.corā Illu-
ſtriſſimo Cardinali Seraphino, † præſertim quādo non 5
adeſt copula,Achil.Deciſ.1.de clauſ. Caput. deciſ.273.
lib.1.

Digitized by Google

lib.1.in manuſcrip.Cæſ de Graſſ.dec.1.n.4.de elect.fuit
6 dictum in d.Vrbeuetana,& paſſim tenet Rota.† Minus
etiam facit clauſula codicillaris;quia illa nõ operatur,
vt vulgaris importata per verba directa trahatur ad fi-
deicomiſſum,[quia iſtud eſſet præter intẽtionem teſta-
toris; qui fideicommiſſo non cogitauit, Dec. d.conſ.
248.n.6.Rip.in d.l.hæredes mei §.fin.ſub.nu.9. Rymin.
iun.conſ.371.nu. 156.Non releuat, quod dicitur de no-
7 mine collectiuo, quia † quando etiam ilud verbum
(*hæres*)poſſet dici collectiuum,adhuc tamen eſſemus in
vulgari,maximè cùm non ſint adiecta alia verba deno-
tãtia tractum futuri temporis, ad cumulata per Meno-
ch.conſ.85.n.67.& ſeq.& latiùs per Rymin.iun.d.conſ.
371.n.148. cũ pluribus ſeqq. & tenuit Rota in Aueniо-
nen.ſtatus corã Bubalo 6.Iunij 1578. Verbum enim il-
lud (*hæres*) non habet tractum temporis, qui non poſſit
verificari in vulgari per prædicta.Et tantò magis pla-
cnit Dominis hæc sẽtẽtia,quia nullus agnationis fauor
fuit à teſtore conſideratus,& nullæ ex tota eius diſpoſi-
8 tione colligi poſſunt coniecturæ fideicommiſſi, † & in
dubio ſubſtituto eſt iudicãda directa, c. ſi pater,de teſt.
in 6.glo.in l.verbis ciuilibus in gloſ.fin.in fin.ff.de vul-
gar.& pupil.Neuiz.cõſ. 53.n.13.& probat text.in l.fin.
C.de hæred.inſtit. Nõ obſtat deciſio in alia Viterbien.
fideicommiſſi coram D.meo Ortembergo,quia ibi cõ-
currebãt multæ coniecturæ mẽtis teſtatoris,in deciſio-
ne ponderatæ, & verba erant apta ad fideicõmiſſum.

ADNOTATIO.

9 a Rota† paſſim ſequitur doctrinã Cum.in l.cùm ita §. in
fideicom. n.4.ff.de leg.2.quòd ſcilicet,quando plures
etiam ſub nomine collectiuo ſunt] vocati niſi adſint
verba importantia tractum temporis ſucceſſiuum in
futurum,cenſetur ſolùm vocati per vnulgarem, adeò
quòd primo adeunte expirat ſubſtitutio quoad alios,
prout tenuit Rota in illa Auenionen. Status 6. Iunij
1578.corã Bubalo,& in d.125.n.1.& in dec.143.n.10.
vbi Rota dicit eſſe communem,& dec.357.n.2.p.1.in
rec.vbi in ſpecie Rota ſub n. 10. reſpondet ad clauſu-
lam codicillarem, & fuit dictũ in Romana fideicom.
miſſi de Briſcaglis 1616.coram R.P.D. Pirouano, &
hanc Cumani opinionem eſſe communem atteſtatur
Surd. qui plures cumulat deciſ.346. ſub n.22.

Prædicta opinio non procedit, quando vltra nomen col-
lectiuum concurrerent etiam verba perpetuitatem re-
ſpicientia, & tractum ſucceſſiuum importantia, tunc
enim ſubſtitutio cenſeretur fidcicommiſſaria, & pri-
mo adeunte non expiraret ſubſtitutio, ſed teneretur
reſtituere alijs vocatis, ſeu comprehenſis ſub nomine
collectiuo,Rota d.deciſ. 125.num.2.& deciſ. 143.ſub n.
10.& deciſ.266.n.12.& deciſ.357.n.2.& 3.par.1.in re-
cent.Surd.d.deciſ.346.n.22.

Quæ autem ſint iſta verba, quæ tantum temporis ſucceſ-
ſiuum,& perpetuitatem ſignificant,vide Peregrin.de fi-
deicom.art.18.n.14 Petra de fideicom.quæſt.5. n. 170.
Menoch. de præſumpt. l. 4. præſump.71.n. 34.Et Ro-
ta in Viterbien. fideicommiſſi 24. Nouembris 1603.
coram R. P. D. Ortembergo, dixit iſtam perpetuita-
tem tacitè induci;ſi teſtator vocauit naſcituros; item
ſi vocauit maſculos excluſis fœminis, item ſi adſit
clauſula codicillaris concepta per verba futuri tempo-
ris) *ſi non vales, vel non valebis* .)

b Subſtitutio, quòd cenſeatur potius directa, quàm fidei-
commiſſaria,dixi ad deciſ. 132.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE BONELLIS.

Lunæ 31. Ianuarij 1605.

Deciſiones Papales.

ARGVMENTVM.

Contra legitimatum opponi poteſt,tàm de nõ filiatio-
ne,quàm de defectu legitimitatis,nõ obſtante ſentẽ-
tia ad illius fauorem lata, quæ illum filium legiti-
mum præſupponat.Acceptatio legati non præiudi-
cat, maximè, quando eſt facta à tertio, vel quan-
do in acceptante adeſt ignorantia circa ius,quod ſi-
bi competebat impugnandi teſtamentum.

SVMMARIVM.

1 *In iudicio nemini præcluditur via deducendi ea, quæ ſuam
intentionem iuſtificant.*
2 *Sententia in eo, quod præſupponit,nihil diſponit circa præ-
ſuppoſitum.*
*Et vide circa veritatem illius concluſionis, quòd verba præ-
ſuppoſitiua non diſponant,& n.7.*
3 *Acceptatio legati facta à marito non præiudicat vxori, &
multò minus ſororibus vxoris.*
4 *Acceptatio non præiudicat, data ignorantia in acceptante
quoad ius impugnandi teſtamentum,& n.8.*
5 *Rota non exequitur ſententias extra eam latas, niſi cognito
de earum iuſtitia,& n.10.*
6 *Legitimationis materia eſt difficilis.*
*Ratificatio non præiudicat,niſi data plena ſcientia cum omni
bus qualitatibus,tàm quoad ius, quam quoad factum.*

DECISIO CCVIII.

FVit per Dominos reſolutũ nemine contradicente
poſſe Lauram, & litis conſortes opponere contra
Alexandrum tam de non filiatione,quam de non legi-
timitate; hoc enim eſt fundamentum ipſarum ad ex-
cludendum, vt prętendunt,Alexandrum ab hæreditate
paterna à legitima in bonis matris, & multò magis à
bonis fideicommiſſo ſubiectis,& emphyteoticis,† & in 1
iudicio nemini præcluditur via deducendi ea, quæ
ſuam intentionẽ iuſtificant, & ſentẽtia primi Collate-
ralis hoc non operatur; quia in ea nihil definitur
ſuper filiatione, aut legitimitate Alexandri, nec facit
quod dicitur ſententiam id præſupponere, † quia ſi 2
præſupponit,ergo de eo nihil diſponit, a Clem.1.in fin. a
depræb. Rota deciſ. 1. de procur. in antiq. Alex. conſ.
126.nu.5.l.5.Chaſſan.conſ.44.n.8. Aym. conſ. 186. nu.
3.circa med.verſ.quinimò dico;imò tantum abeſt,quod
hoc præſupponatur in sẽtẽtia,vt potius videatur prę-
ſupponi contrarium,cùm concedatur immiſſio ſorori-
bus Thomæ in bonis ſubiectis fideicommiſſo, ad quod
vocabãtur,quando Thomas deceſſiſſet ſine filijs legiti-
mis,& quia ipſis aſſignatur legitima matris teſtatoris,
excluſo penitus Alexãdro,qui tamẽ,ſi fuiſſet legitimus
debuiſſet habere in ea ſuam portionem. Accedit, quòd
vbi etiam hoc fuiſſet expreſſum in ſententia,& ea non
fuiſſet per appellationẽ ſuſpenſa,cùm Alexander præ-
tendat ius in bonis emphyteoticis,& fideicommiſſarijs
tota ineſpectio reducitur ad qualitatem,& ſtatum per-
ſonæ ipſius,& in primis venit diſcutiẽda filiatio,& le-
gitimitas. † Acceptatio legati,cùm fuerit facta à viro 3
Hortenſiæ,non pręiudicat alijs ſororibus,Salycet.in l.
non dubium ſub n. 3. vel dic, vbi etiam Alexan. ſub
num.2.verſ.vel ſecundùm Salyc.C.de teſtã. Imò nec ipſi
Hortenſiæ, niſi tantùm reſpectu legati, non autem re-
ſpectu aliorum in teſtamento contentorum,gloſ.in d.l.
non dubium in verb.agnouerit,latè Cæph.conſ.377.n.
51.cum ſeq.† præſertim nõ probata ſcientia Hortẽſiæ, 4
quod teſtamentum impugnare poſſet,l.fideic.ff.de cõd.
indeb.gloſ.ſupra allegata,quæ in hoc communiter ap-
probatur,vt dicit Cæphal.d.conſ. ſub nu. 55. & in pro-
prijs terminis tradit Dec.conſ.530.in 4. b dubio ſub n. b
10.Accedit quòd acceptatio, quando illi præiudicaret
quoad diſpoſita in teſtamento,non tamen quoad fidei-

commiſsum, & bona emphyteotica, quorum reſpectu
Alex. ſententiam impugnat, cùm illa non debeantur ex
teſtam. Thomæ; tamen quando ſententiæ diſponerent
ſuper legitimitate, & filiatione Alex. & trãſiſſent in iu-
dicatum, adhuc tamen de earum iuſtitia eſſet videndũ,
5 † cùm agatur de eorum exequutione, ad quam Rota
aliter non procedit, Put. d. 401. n. 2. li. 1. Cæſ. de Graſſ. d.
1. nu. 8. de locat. præſertim ſtante prima commiſſione,
qua Signatura mãdat, & conſtito de bono iure ſenator
procedat ad confirmationem, vel exequutionẽ ſenten-
tiæ, & alia commiſſione, quam aduerſarius porrexit
6 ſignandam cum voto Rot. eo expreſso, † quòd cauſa ha-
beat magnas difficultates, quia agitur de materia le-
gitimationis.

ADNOTATIO.

7 a Prout † regulare eſt, quòd verba, quæ præſupponunt,
non diſponunt. Rota dec. 23. de Procur. in antiq. Surd.
decif. 195. nu. 8. & ſeq. Rota dec. 507. n. 2. par. 1. diuerſ.
& deciſ. 55. nu. 4. par. 1. in recent. & potius eſt toleran-
da ſuperfluitas, quàm quòd verba, præſuppoſitiua di-
ſponant, Surd. deciſ. 195. n. 9. verſ. non obſtat. Limita-
tur non procedere, quando pręſuppoſitũ venit per ne-
ceſſarium antecedens ad id, quod eſt diſpoſitum, quia
tunc etiam verba pręſuppoſitiua diſponunt, Rota de-
ciſ. 316. n. 5. p. 1. diuerſ. Surd. conſ. 403. n. 26.
8 b Et † quòd ad inducendam approbationem, quæ præiu-
dicet, ſit neceſsaria ſcientia iuris, quod competit im-
pugnanti teſtamentum, Rota d. 662. par. 2. in recent.
Gratian. qui plures cumulat diſcept. forenſ. cap. 420.
9 n. 22. † & generale eſt, quòd ratificatio non inducitur,
niſi data plena, & diſtincta notitia in ratificante iuris
& facti. Gab. conſ. 69. n. 26. l. 2. & conſ. 86. ſub nu. 60. li.
1. Gratiã d. c. 429. n. 29. & ſeq. Rot. d. 51. n. 5. & d. 95. n.
4. & d. 280. nu. 9. & 10. & d. 535. n. 12. & 13. p. 1. in rec.
10 c Rota † dec. 84 n. 1. & dec. 85. n. 1. & dec. 165. par. 1, di-
uerſ. & d. 180. n. 5. & d. 594. ar. 2. in recent. cum alijs per
Gonz. ſuper reg. 8. in annot. contra nullit. & attẽt. n. 4

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPOLII DE PINIS,

Lunæ 31. Ianuarij 1605.

ARGVMENTVM.

Iudex nulliter procedens dicitur ſpoliare, & dicitur pro-
cedere nulliter, quando non fuit præſtitũ iuramentum
calumniæ petitũ, & non fuit facta citatio in ſpecie ad
ſententiã, & quando ſententia ex actis non iuſtificatur.

SVMMARIVM.

1 *Extremum ſecundum in ſpolio probatur ex ſuſtentatione li-
tis iuncto alio adminiculo.*
2 *Iudex nulliter procedens dicitur ſpoliare.*
3 *Iuramenti calumniæ defectus reddit proceſſum nullum, quã-
do fuit petitum, de quo latè ſub nu. 6.*
4 *Sententia ferri non poteſt ſub citatione ad comparendum, &
audiendum voluntatem, & nu. 7.*
Citatio ad ſententiam debet eſſe ſpecifica, & n. 7.
5 *Decretum, quod non iuſtificatur ex actis, dicitur nullum, ſeu
notoriè iniuſtum.*
6 *Iura produci debent parte citata ad dicendũ contra, & n. 8.*

DECISIO CCIX.

FVit reſolutum intrare ſpoliũ, & Paulum eſse reſti-
tuendum ad poſseſſionem bonorum, de quibus eſt
controuerſia, nam de primo extremo plenè conſtat ex
1 depoſitione quinque teſtium; de ſecundo † ex ſuſtenta-
tione litis iuncta adiudicatione dictorum bonorũ illis
facta, Caput. dec. 369. par. 2. fuit dictum in vna Ciuita-
tis Caſtelli 13. Martij 1589. coram Illuſtriſ. Card. Plat-
to. Nec obſtat, quòd iſti creditores conuenti poſſide-
ant authore prætor e l. iuſtè poſſidet ff. de acqu. poſſeſ. 2
quia id procedit iudice ritè, & rectè procedẽte, † inca-
ſu autem iſto nulliter proceſſiſset, & propterea dicitur
ſpoliaſse, c. cõquerenti, vbi Abb. n. 8. de reſt. ſpol. Felyn.
in c. cùm dilectus n. 1. v. fallit ſecundo de reſcrip. Caput.
dec. 112. par 2. & 186. par. 3. Cæſ. de Graſs. dec. 1. num. 4.
de conſt. fuit dictum in Romana Vineæ 1. Iulij 1577.
coram Cantuccio, & ſæpiùs in alijs. Ex pluribus autem
nullitatibus adductis per informantes pro Paulo tres
præcipuè placuerunt Dominis. † Prima, defectus iura- 3
menti calumniæ petiti qui ſine difficultate reddit pro-
ceſsũ nullum, c. 1. de iura. calum. l. 6. Rot. dec. 2. eod. tit.
in antiq. Put. dec. 398. lib. 2.[a] Secunda; quia mandatum a
fuit directum ſub citatione ad comparendum, † & audi- 4
endum voluntatem, ſub qua ſententia ferri non potuit,
b Rot. dec. 17. de re iud. in nou. Alex. conſ. 105. n. 5. lib. 5. b
Rom. ſingul. 371. Felyn. in ca. conſuluit n. 16. de off. de-
leg. Marſil. in Rub. C. de probat. n. 368. Tertia nullitas,
ſeu notoria iniuſtitia, quæ nullitati æquiparatur, eſt,
quia decretum non iuſtificatur ex actis, Pariſ. conſ. 54. n.
2. li. 4. Cæſ. de Graſs. d. 16. n. 15. de probat.[c] ſolùm enim c
fuit producta quædam ſimplex notula, in qua enuncia-
bantur tã credita, quæ nullo modo credita ipſa probat
† & tanto minus, quia fuit producta Paulo non citato 5
ad dicendum contra,[d] Bal. in l. 1. in fin. C. de ſent. ex bre- d
ui, recit. Sarn. de reg. de annal. quæſt. 4. nu. 5. Caſsad. dec.
1. n. 5. de except. Caputaq. dec. 99. p. 2. ex quibus, & alijs
deductis fuit concluſum pro iniuſtitia, & nullitate de-
creti, & per conſequens etiam dationis in ſolutum,
non ſolùm quia proceſſit à decreto nullo, ſed etiam
quia habuit proprios, & particulares defectus relatos
per informantes, & propterea intrat ſpolium.

ANNOTATIO.

a Et † quòd iuramentum calumniæ, ſi fuit expreſsè pe- 6
titum, & nõ præſtitum, vitiet proceſsum, latè Mare-
ſcot. qui plura cumulat cũ multis ampliationibus, &
declarationibus var. lib. 1, cap. 47. n. 1. Mantic. deciſ.
33. Sera. dec. 1355. n. 1. Put. dec. 33. de iudic. & fuit di-
ctum in Romana pecuniaria de Columna 21. Apri-
lis 1617. corã R.P.D. Dunozetto, & hæc nullitas eſt
attẽdenda, etiam ſi non ſit de tribus, Seraph. d. d. 1355
nu. 1. & peti poteſt iuramentum calumniæ in omni
inſtantia, & in quocunque iudicio, etiam ſummario,
Mareſcot. d. cap. 47. n. 3. & 4. Sed concluſio ab initio
firmata non procedit, quando de tẽpore, quo fuit iu-
ramentũ petitũ iam ex actis cõſtabat de bono iure il-
lius, pro quo lata fuit ſentẽtia, tunc enim nõ obſtante
omiſſione iuramẽti, valet ſentẽtia, & proceſsus. Ser.
d. dec. 1355. n. 6. Rota d. 366. ſub n. 2. par. 4. in recent.
cum alijs cumulatis per Mareſcot. d. li. 1. c. 47. n. 10.
& ſeq. vbi dicit, quòd idẽ eſset dicẽdũ ſi eadẽ die, qua
ſententia fuit lata, iuramentũ calumniæ eſset petitũ.
Quinimò etiam ſi poſt petitionem conſtaret ex actis de
bono iure, talis nullitas ex omiſſione iſtius iuramẽti
non videretur attendenda, Rota dec. 131. num. 6. in-
ter impreſs. penes Zacch. de oblig. camer. & fuit dictũ
in Engubina penſion. 7. April. 1617. coram R.P.D.
Manzanedo, & in Romana pecuniaria 21. Aprilis
1617. coram R.P.D. Dunozetto.
Si autem iuramentum calumniæ non fuiſset petitum,
tunc cenſetur tacitè fuiſse remiſsum, & proceſsus eo
non præſtito valet, vt dixi ſupra ad d. 157. n. 23. qui-
bus addo Mareſcot. alios referentem d. c. 47. nu. 2. &
requiritur, quòd in quolibet actu repetatur dicta pe-
titio, vt dixi ſupra ad dec. 157.
Sufficit autẽ præſtare iſtud iuramentũ in obſeruatione
terminorum ad ſentẽtiam, vt dixit Rota in Romana
reſciſſionis contractus 16. Martij 1590. corã bo. me.

Penia

Penia, & in Tiburtina adminiſtrationis coram R. P. D.Manzanedo impreſſa penes Marcheſ. de commiſſ. tom.3.fol.40.Mareſcot.d.cap.47.n.9.

7 b Citatio† ad ſententiam debet eſſe ſpecifica, & nõ ſufficiunt verba æquipollentia, Rota Dec.18.n. 2.p.1.in recent.& Dec.486.n.7.& Dec.141.n.3.p.2.in recent. Gonz.ſuper reg.8.in annot.cõtra nullitates n.118. & in ſpecie nõ ſufficere citationem ad audiendã voluntatem Iudicis, etiam cum perumptorio, dixit Rota in Vrbinaten. bonorum 11.Martij 1615.coram R.P.D. Pirouano, quòd etiam dixit Matheſil. ſing. 8.nu.3. & Roman.ſingul.372.& conſ.369.n.8.

c Vide quod dixi ad Dec.1.

d Iura nõ dicuntur de actis, quæ non ſunt producta par-
8 te citata † ad dicendum contra, Cæſ.de Graſſ.Deciſ.3. n.7.de reſtitut.ſpoli.Hond.conſ.75.n.34. lib.2. quod procedit etiã reſpectu inſtrumentorum, quæ ſunt rogata in actis eiuſdem Notarij cauſæ, quia requiritur ſaltem illorum repetitio cum partis citatione, vt fuit dictum in Romana Saluiani 25.Maij 1616.coram R. P.D.Caualerio, & etiam coram eodem Sanctiſſ.infra in Romana domorum 10.Iunij 1611.Dec.508.

Oliuerius Beltramiaut.

SYRACVSANA PRIORATVS.

Veneris 4. Februarij 1605.

ARGVMENTVM.

Impetrans ob non publicationem reſignationis factam in tempore, debet hanc negatiuam plenè probare, & qualiter probari poſſit, vide ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans beneficium ob non publicationem iuxta formam conſtitutionis Gregorij XIII. debet hanc negatiuam plenè & concludenter probare, & n.5.*

2 *Negatiua narrata in gratia regulariter eſt iuſtificanda.*

3 *Negatiua non factæ publicationis non probatur ex publicatione facta extra tempus, quia potuit fieri alia in tempore; cùm publicatio ſit actus reiterabilis, & n.6.*

4 *Negatiua non publicationis non poteſt, niſi altero de duobus modis iuſtificari, vel per confeſſionem eius, qui publicare debuit, vel ſi conſtat de expeditione literarum poſt tempus à conſtitutione præfixum.*

DECISIO CCX.

FVit vnanimi Dominorum conſenſu, & ſine aliqua difficultate reſolutum gratiam Pamphili non eſſe
1 iuſtificatam quoad vacationem,† cũ enim impetrauerit beneficiũ propter non publicationem reſignationis
2 in tempore, & iuxta formam Conſtitutionis † fœl. rec. Gregorij XIII. non factam a Coſimo Beneficij poſſeſ-
a ſore, debet hanc negatiuam plenè,ᵃ & concludenter probare, hoc enim regulare eſt in negatiua narrata in
b gratia,ᵇ vt fuit dictũ in vna Salamantina penſionis corã bo.me.Bubalo, & in terminis narratiuę nõ publicationis in vna Ripana beneſ.17.Aprilis 1600.coram D.
3 meo Sacrato, & in alijs pluribus.† Non obſtat publicatio extra tẽpus, quæ fuit in actis exhibita, quia fuit producta non a Coſimo, ſed ab ipſo Pamphilio, & non cõcludit, quòd non fuerit facta alia in tempore, cùm ſit
c actus iterabilis.ᶜ Nec ſufficit præſumptio, & veriſimilitudo allegata, quòd ſi proceſſiſſet publicatio in tẽpore non fuiſſet facta alia extra tẽpus, debet enim per neceſſarias, & concludentes probationes demonſtrare; præſertim cũ publicatio ita potuerit fieri à reſignãte, ſicu-

ti à reſignatario. Et ſæpiùs dictum fuit ſimiles gratias
nõ poſſe iuſtificari;† niſi de duobus modis, vel per con- 4
feſſionem eius; qui publicare debuit, vel ſi expediuit literas, quæ publicari debent poſt tempus à conſtitutione præſtitum.

ANNOTATIO.

a Seraph.† Dec.1164.Rota Deciſ.632. n.6.p. 1.in rec. 5
& in vna Palentina coram Penia, quę eſt impreſſ.penes Garz.de beneſ.p.11.c.3.n.330.& in Pacẽ. Canonicatus 10.Februar.1612.coram eodem Penia.& in Acheruntina Parochialis 19.April.1613.corã Card. Sacrato, & etiam dixi inſ.Dec.241.& Deciſ.288.

b latè Mareſcott.var.l.2.c.1.n.21.& ſeq.

c Et ita etiã eodem modo reſpondit Rota † in Palentina, & Oxomen. Præſtimoniorum coram Penia impreſſ.penes Garz.cap.3.n.330.

Oliuerius Beltramiaus.

PAMPILON. PAROCH. DE CICVRMAIOR.

Veneris 4. Februarij 1605.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt deneganda poſt rem iudicatam, & præſumitur calumnioſè petita, quando materia non fuit in alijs inſtantijs articulata, & quando apparet eſſe materiam imaginatam, & nullus datur fumus.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria denegatur poſt rem iudicatam.*

2 *Res iudicata præcludit viam probationibus, & finem litibus imponit.*

3 *Hoc procedit, etiam ſi Signatura ordinauerit, quod petens remiſſoriam, audiretur, id enim intelligi debet reſpectu probationum iam factarum.*

4 *Calumnioſè cenſetur petita remiſſoria ſuper materia non articulata in alijs inſtantijs, & de qua non datur fumus.*

5 *Calumniæ etiam ſuſpicio oritur, quando materia articulata videatur potius imaginata vt fiant articuli releuantes, quàm quòd verò ita res ſe habeat.*

6 *Remiſſoria ad probandam obſeruantiam contrariam verbis conſtitutionis, & interpretationi alias datæ à Rota eſt deneganda.*

DECISIO CCXI.

DEnegata fuit Io.remiſſoria, † cùm non detur poſt 1
rem iudicatam,ᵃ quæ præcludit viam probationi- a
bus, † & liti finem imponit, vt poſt Inno.& alios, quos 2
allegat tradit Iaſ.in l.patre furioſo nu.22.ff.de his, qui ſunt ſui, vel alien.iur.Caputaquen. Dec.51. p.3.fuit dictum in Gerunden.Statuti 9.Martij 1591. coram R.P.
D.Millino. † Non obſtat, quòd Signatura ordinauc- 3
rit, quòd Io.audiretur, quia intellexit, vt videretur, an ex deductis eſſet in aliquo grauatus, nõ autẽ, vt admitteretur ad nouas probationes poſt rem iudicatã, & lis terminata iterũ ſuſcitaretur. Accedit præsũptio vehemens calumniæ non ſolùm, quia petitur ad impediendam executionem rei iudicatæ, † ſed etiam quia iſta 4
obſeruantia non fuit in alijs inſtantijs articulata, &
non datur fumus, ᵇ vt fuit dictum in Calaguritana b
preæminentiarum de Victoria 3. Martij 1595.coram
R.P.D. Millino, † & viſæ fuerunt Dominis materiæ 5
potius imaginatæ, vt fiant articuli releuantes, quam
quòd verè ita res ſe habeat, ᶜ præſertim nullo, vt di- c
ctum eſt, dato fumo, vt aliàs dixit Rota in vna Iſpalen. de Eceza 16. Nouembris, 1579. coram Sanctiſſimo.

Dubitatio enim verificatorum,& iudiciũ Ordinarij nõ poteſt deſeruire pro ſufficienti ſumo, quia dubitatio aliunde oriri potuit,& ſi fuiſſet vera obſeruãtia,& practica quæ articulatur,non fuiſſet locus dubitationi, &
6 eo magis placuit Dominis denegare remiſſoriã,† quia obſeruantia, quam probare intendit Io, eſt contraria
d verbis conſtitutionis,& interpretationis datæ a Rota in hac cauſa 23.Ianuarij anni præteriti coram R.P.D. Lancellotto, & prius in Pampilon. de Varandano coram R.P.D.Litta.

ADNOTATIO.

a Remiſſoria quando ſit concedenda poſt rem iudicatam dixi ſupra ad Dec.184.

b Et quòd remiſsoria præſumatur ſuſpecta, ſi caſu diu pendente, numquam fuit allegata materia,ſuper qua remiſsoria petitur,fuit conſideratum in Meliten.habitus 15.Ianuar.1610.coram R.P.D.Caualerio.

c Et in ſimili,quod remiſsoria cenſeatur ſuſpecta, quando articuli apparent cõcepti ad euitãdas rationes Deciſionis,quia tunc præſumitur materia imaginata, dixit Rota in Mediolanen.bonorum 9.Maij 1597. coram Cardinali Pamphilio,& in Vlixbonen.iuris conferendi 7.Februar.1607.coram Cardin. Lancellotto.

d Prout etiam in ſimili denegauit Rota remiſsoriam in Deciſ.212.nu.1.p.1.in rec.vbi petebatur remiſsoria ad probandam interpretationem cuiuſdam Statuti Toletani aduerſus interpretationem datam a Rota.

Oliuerius Beltraminus.

SEGVNTINA PRÆEMINENTIARVM.

Vener. 21. Februarij 1605.

DECISIO CCXII.

PLacuit Dominis,quod Franciſcus audiatur,ſi habet aliquid, quòd releuat aduerſus ſententias,poſtea ſtatuentes,an ipſum afficiant dictæ ſententiæ.

BVRGEN. CANONICATVS,

Veneris 22. Aprilis 1605.

ARGVMENTVM.

Regulæ de annali,quando cenſeatur ſatisfactum.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali eſt ſatisfactum quando lis eſt mota infra tres menſes,& ſententia eſt reportata infra annum.*
2 *Lis ſuper executione literarum,ſufficit ad effectum regulæ de annali,& n.4.*
3 *Poſſeſſorium adipiſcẽdæ habet annexã cauſã petitorij,& n.4.*
5 *Regula de annali requirit expeditionem cauſæ infra annum in petitorio.*
6 *Et quid ſi pars aduerſa ſuſpendit petitorium.*

DECISIO CCXIII.

PRo Michaele informante fuit reſolutum non obſtare illi regulã de annali,†quia principali parti regulę fuit in ſua gratia derogatum,& ſecundę ſatisfactum,
1 lis enim fuit mota intra ſex menſes, cùm gratia fuerit impetrata de menſe Octobris anni 1602. de menſe autem Februarij anni ſequentis fuerit Io. Spinoſa aduerſarius citatus,& de menſe Septembris d.anni, & ſic intra annum, vt requirit regula, Michael reportauerit ſententiam. Non obſtat, quòd lis, & ſententia fuerit ſuper executione literarum; † quia ſufficit ad effectum 2
a regulæ,cùm talis executio concernat poſseſsoriũ adipiſcendę,†quod habet annexam cauſam petitorij,Sarn. 3
ſuper reg.quæſt.66.in fin.& fuit reſolutum in vna Leodien.Canonicatus coram R.P.D.Decano 7. Iun. 1596.

ADNOTATIO.

a Et†quòd ad effectum regulę de annali ſufficiat ſententia,& executio obtenta ſuper executione literarũ Apoſtolicarum,quia poſseſsorium adipiſcendæ in beneficialibus habet admixtam cauſam proprietatẽs, fuit dictum in Leodien.Canonicatus 23.Iunij 1597. corã Gypſio,& in Conchen. Paroch. 11. Dec. 1602. 4
coram bo.me.Penia,regulariter autẽ † lis debet eſſe ſuper titulo,nõ ſuper poſſeſsorio ad effectũ,vt dicatur ſatisfactũ regulæ de annali, & requiri cauſæ expeditionem infra annum. Sarnen. ſuper dicta regula de annali quæſt. 66 Creſcent. Deciſ. 9. de cauſ. 5
propriet. benè verum eſt, quòd ſi † per partem aduerſam fuiſſet ſuſpenſum petitorium, tunc impetrans excuſaretur,ſi infra annum cauſam non expediret in petitorio,& iſtud tempus, quo lis in poſseſſorio durauit, eſset ſubducendum de medio,non obſtante etiam quòd impetrans ſuccubuiſset in poſseſſorio, Sarnen. ſuper dicta regula de annal. quæſt. 14.per totam. Creſcent. Deciſ.10.de cauſ. poſs. 6

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 27. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum habet vim ſolutionis,quando eſt factum parte citata,quæ recuſat recipere.*
2 *Fides ſimpliciter non facit fidem,declara prout ſub num. 3.*

DECISIO CCXIV.

FVit vnanimi Dominorum ſententia concluſum D. Comitem plenè purgaſſe ſpolium, cùm reſtituerit poſſeſſionem prædiorum vna cùm fructibus perceptis, & ſoluerit expenſas litis, nam quoad poſſeſſionem, & expenſas nulla eſt inter partes controuerſia; ſolùm diſceptatio eſt, circa fructus, an ſint integrè reſtituti. Viſum tamẽ fuit Dominis conſtare de integra eorum pretij reſtitutione, ſeu depoſito,[a] quod ſufficit parte a
aduerſa interpellata † recipere recuſãte,l.obſignationi, 1
vbi gloſ.& Bald.C.de ſolut.Factum autem fuit depoſitũ iuxta adnotationẽ,quæ reperitur in libris Comitis, cum quibus concordant teſtes ex aduerſo examinati,& dictum Maſſarij,& Coloni, & Paſqualinus in termino ſibi præfixo nõ potuit probare plures fuiſſe perceptos, licèt enim de nouo fuerint producta ſequeſtra appoſita inſtante Comite cũ mandatis, ſeu relaxis ad eius fauorem obtentis,quia vltra quod ſequeſtra,& relaxa oſtendũt,quòd potius fuiſset percepti fructus in vim ſui crediti,quã vigore poſſeſſionis; repugnat enim poſſeſſori petere ſequeſtrũ,& propterea vt percepti iure crediti nõ venirẽt reſtituendi,nec in iſtis incideret,purgatio ſpolij,ſed in illis tantũ,qui vigore poſſeſ.ſpoliatiuę ad illũ perueniſſent.Dicitur etiam,quòd ex prędio Bagneti,ſuper quo cãtant ſequeſtra,& relaxa,nõ videtur, quòd Comes aliquos perceperit fructus, vt deponunt Maſſarius,penes quẽ erãt ſequeſtrati,& colonus partiarius,qui ad inſtantiã aduerſarij formiter examinati cũ iuramẽto deponũt fructus dicti prędij in 1. anno fuiſſe

per-

perceptos à Patricio de Bentiuolis,& ſequẽtibus annis
fuiſſe per ipſum venditos,& pecunias cõſignatas Iulio
Cæſari Bombaſario,& alijs creditoribus,& ex hoc tol-
litur, quod dicitur relaxũ præſentatum à Maſſario ci-
tato ad reddendum rationem de fructibus probare Co-
2 mitem habuiſſe fructus ſine alia quietantia,† tùm quia
b ſunt fides ſimplices, quæ fidem non faciunt,[b] & repu-
gnant depoſitioni iuratę eiuſdem Maſſarij,cũ qua con-
cordat depoſitio coloni, tum quia hoc, vt dictũ eſt,ar-
gueret perceptionem omniũ fructuum proueniſſe po-
tius à credito Comitis,quã ab eius poſſeſſione. Ex qui-
bus fuit concluſum non conſtare de aliqua perceptione
fructuum, quæ impedire habeat executionem debitam
ipſi Comiti vigore ſcripturæ priuatæ ipſius Paſquali-
ni,& ceſſionis à Turrino,& Caprario obtentæ.

ADNOTATIO.

a Depoſitum,vt habeat vim ſolutionis, quæ requiran-
tur vide quod dixi ad d.246.

3 b Fides† non facit fidem,Cæſ.de Graſſ.deciſ.2.nu. 13.de
ſponſal.Seraph.deciſ.106.n.3.Rota deciſ.780.n.1.p.1.
diu.etiam ſi eſſet fides Cardinalis firmata medio iura-
mento coram Notario,& teſtibus,Menoch.conſ.322.
n.45.verſ.nec dici hic poteſt.Aldouin.conſ.75.n.28 ſi
tamen fides eſſet veriſimilis, & adminiculis ſuffulta,
probaret,Rota d.122.n.7.par.1.in recent.& dec.323.
n.2.poſt 2.lib.conſil.& fuit dictum in Mediolanen.cã-
biorum 10.Maij 1606.coram Ortembergo,& in Cae-
tana beneficiorum 9.Februarij 1618. coram R. P. D.
Buratto.Fides autem facta ab aliquo Officiali ſuper re
& actu ſpectante ad eius officium, facit fidem, cùm
Officiali credatur in ſpectantibus ad eius officium,
Rota d.525.n.5.p.2.in recent.

Oliuerius Beltraminus.

FIRMANA, SEV NVLLIVS BENEFICII.

Mercurij 22. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Effectuatio inſtitutionis præſentati,& confirmationis
electi ex quibus probetur.Teſtis vnicus non probat,
nec etiam contra inducentem, & maximè quando
non reddit rationem, in his præſertim caſibus, in
quibus reddere tenetur.

SVMMARIVM.

1 *Effectuatio collationum,et præſentationum probatur ex ſuc-
ceſſiua prouiſione vnius per mortem alterius iuxta conſil.
Oldr.229.de quo latè vide ſub n.8*

*An conſ.Oldrad.229. procedat etiam in vacatione per reſi-
gnationem,n.8.*

2 *Articuli dati medio iuramento plenè probant contra articu-
lantem.*

3 *Præſentatio cenſetur facta in vim tituli pręcedentis,de quo
apparet.*

4 *Teſtis vnicus non probat.*

5 *Hoc procedit,vt non probet nec contra inducentem,& n.9.*

6 *Teſtis deponens de negatiua tenetur reddere rationem.*

7 *Acceptans beneficium tenue,ſibi imputare debet,nec poteſt
allegare,quòd fructus non ſufficiant pro eius congrua ſuſten-
tatione,& n.10.*

DECISIO CCXV.

ROta cenſuit eſſe recedendum à deciſis ex nouiter
deductis,& conſtare de effectuatione Breuis;dan-
tur enim quatuor inſtrumenta inſtitutionũ,ſeu confir-
mationum de anno 1558.1571.1575. & 1592. quæ fa-
cta fuerunt à Priore Monaſterij Sanctę Victoriæ Ordi-
narij oppidi de Altedana ad præſentationẽ Commu-
nitatis d.oppidi,cui fuit talis facultas in Breui conceſ-
1 ſa, † de quarum inſtitutionum effectu apparet ex

prouiſione vnius per mortem alterius,iuxta cõſ. Oldr.
229.ſæpius à Rota canonizatum, [a] & ipſemet Lucas a
Antonius fuit ad præſentationem eiuſdem Commu-
nitatis prouiſus per mortem alterius ſimiliter prouiſi.
Hoc etiam habetur in articulis aduerſarij,† qui, cùm 2
ſint dati medio ipſius iuramento, plenè probant con-
tra ipſum,[b] Caputaq.dec.145.li.1.in manuſcrip. id etiã b
deponit vnus teſtis pro ipſo examinatus,cum quo con-
cordant teſtes contra ipſum inducti.Nec releuat,quòd
dicitur hinc benè probari iuſpatronatus Communita-
tis,ſed non inde ſequi effectuationem Breuis, cùm po-
tuerit Communitas aliunde acquiſiuiſſe iuſpatronatus
† quia imò præſentationes cẽſentur factæ in vim tituli 3
præcedentis ex ipſo Breui; cùm de alio non appareat,
l.2.& ibi not.C.de acquir.poſſeſſ. Dec.conſ.179.in fin.
Soc.conſ.15.ſub n 7. verſ. hoc idem clarius,Aym.conſ.
255.n.3.& in ipſis inſtrumẽtis inſtitutionum expreſſè
dicitur,quòd ius præſentandi ſpectat ad Communitatẽ
vigore literarum Apoſtolicarum à ſummo Pœnitẽtia-
rio emanatarum, habemus etiam teſtem pro Luca An-
tonio examinatum,qui dicit Communitatem id feciſſe
poſtquam obtinuit Breue.Quæ dicuntur de ſubreptio-
ne Breuis ſunt extra dubium,nec releuant ad effectum,
de quo agitur,ex quo habemus effectuationem, & ob-
ſeruationem,tam circa erectionem Collegiatæ, quàm
circa præſentationem Communitatis, & aſſignatio-
nem quandam terrarum ab ipſa Communitate fa-
ctam, vt benè deponit teſtis aduerſarij, ſuper ſecundo
articulo. Vlterius non eſt verum,quòd fuerit narratum
beneficium eſſe curatum, quia verba ſonant in futu-
rum,quòd in ea cura animarum laudabiliter exercere-
tur,& cultus diuinus augeretur, ſi petita concederen-
tur,ſed nec etiam negatiua iſta, quòd non eſſet curata
probatur; † quia ad illam probandam datur vnicus 4
teſtis,cap.veniens,& cap.iuriſiurandi de teſtibus.† Nec 5
facit,quod ſit examinatus pro parte Rectoris,& aliorũ
presbiterorum, quia ſecundùm ſtylum Rotæ non ma-
gis creditur teſti contra,quàm pro Achil.dec.1.de teſt.
† & quia non adducit rationem, quam tamen debuiſ- 6
ſet etiam non interrogatus adducere;cùm deponat ſu-
per negatiua.Alex.conſ.65.ſub n.4.verſ.vnde dicimus,
quòd teſti, li.1.Aym.conſ.2.n.3.in fin. Nec facit teſtes
deponere,quòd in Eccleſia nõ recitẽtur diuina officia,
quia quando id probaretur,eſſet allegare inconueniẽs,
& abuſum, qui deberet tolli,non autem prodeſſe Lucæ
Antonio. Minus releuat, quòd fructus non ſufficiant
pro congrua ſuſtentatione, quia vltra quod non pro-
batur nõ ſufficere,præſertim in illis partibus; in omnẽ
euentum ſibi imputet Lucas Antonius, qui acceptauit
beneficium tenue, † quod cenſetur acceptatum cum 7
omnibus ſuis qualitatibus,& oneribus,cl.ſin autẽ,& ibi c
Bal.ff.de pact.

ADNOTATIO.

a Oldrad.conſ.229.qui dicit probari † effectuationem 8
prouiſionis ex ſucceſſiua vacatione ex perſona dicti
prouiſi eſt ſæpiùs à Rota approbatum, Seraphin.d.
299.nu.5.Rota dec.154.ſub n.4.part. 2. in recent.&
Rota in Bononien. iurispatronatus 4. Decẽb.1606.
coram Card.Sacrato,& dictũ conſilium Oldrad.ha-
bet locum nõ ſolùm in vacatione per obitũ, ſed etiã
per reſignationem,Seraph. dec.337.n.1.& Rota de-
ciſ.167.n.1.par.1.diuerſ.& in dec.423.n 2.p.2.in re-
cẽt.& in Lucana iurispatronatus 26. Iun.1619.corã
R. P. D. Dunozetto, & in Romana iurispatrona-
tus, ſeu beneficiatus 9. Decembris 1619.coram R.
P. D. Vbaldo, & licèt Rota aliquando contrarium
ſenſerit,prout in Albanen.Prioratus 29.April.1598.

coram bo.me.Orano, & in Tudertin. Prioratus 22. Maij 1587.coram Card.Pamphilio,ob eã rationem, quia poteſt reſignans ius cedere tale,quale habet,nihilominus Rota reprobauit dictas Deciſiones in d. Dec.423.p.2.in recent.vbi dicitur quòd poſſunt illæ Deciſiones locum habere,quando reſignans nõ erat in poſſeſſione, ſecus quando conſtat quòd acceperat poſſeſſionem,ſed neque eſt admittẽda dicta reſtrictiua,quia alias ad nihil deſeruiret concluſio ſupra firmata,quando enim cõſtat de poſſeſſione reſignantis, non eſt aliũdè quærenda effectuatio;cùm de ea ſatis conſtet ex ipſa poſſeſſione reſignantis,& ideò melius adaptatur diſtinctio,quã fecit Rota in Reatina prædij 2.Maij 1603.coram R.P.D.Coccino Decano;vbi dicitur,quòd aut beneficium reſignatur poſt modicũ tempus poſt factam prouiſionem,& talis reſignatio non probat effectuationem prouiſionis ipſius reſignantis ob rationem ſupra deductam, quia ſcilicet potuit reſignare,& cedere tale, quale ius habet, aut verò poſt longum tempus, & tunc probat effectuationem, quia in tali caſu præſumitur reſignans fuiſſe in poſſeſſione,& ita etiam hanc diſtinctionem ſecuta fuit Rota in deciſ. 224. n. 7. in fi. par. 1. in recent.

b An confeſſio in articulis plenè probet contra articulantem,vide quod dixi ad deciſ.143.

9 c Rota † ſeruat non dare maiorem fidem teſti contra inducentem,quam pro inducente. Seraph.dec.1249. n.4.Rota deciſ.244.n.2.par.1.in recent.vbi redditur duplex ratio;Primo,quia per inductionem cenſetur tantùm approbata perſona, non dictum: Secundò, quia approbatio non cadit, vbi nõ adeſt ſcientia depoſitionis,& hanc etiam opinionẽ latè defendit Farinac. de teſtibus quæſt 62.n.241. Hond.conſ.84.n. 49.& ſeq. n.2.Si tamen vltra inductionem teſtis inducens produceret etiã depoſitionem in iudicio,tũc dicta depoſitio plenè contra ipſum producentẽ probaret,etiam ſi eſſet vnicus tantùm teſtis,quia producendo cenſetur approbare, prout vt benè diſtinguit Hond.d.conſ. 84. num. 50. & 51. Farin. de teſtib. d. quæſt.62.n. 243. vbi dicit hanc declarationem eſſe à DD.communiter receptam, quam etiã tenuit Rota in Bonõ.Tutelæ.1.Iunij 1615.corã R.P.D.Veroſpio.

10 d Et quòd non poſſit † beneficiatus allegare exiguitatẽ fructuũ ſui beneficij ad effectum ſe excuſandi a reſidentia,nec ab alijs oneribus beneficij,quia ſibi imputare debet,ſi acceptauit beneficiũ tenue, dixit Rota deciſ.230.n.5.par.1.diuerſ. Mantic. deciſ.250.n.4.& deciſ. 255.n.2. & dixit etiam Rota corã Sanctiſſimo infra deciſ.429.n.4.& deciſ.431.n.12.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 3. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Æquitas *l.ſi me,& Titium*,non habet locum,niſi in ſubſidium,quando aliter non eſt conſultum contra eum, cum quo eſt actum.

SVMMARIVM.

1 *Aequitas* l.ſi me,& Titium,ff.certum petatur *eſt remedium ſubſidiarium,& ità demum procedit quando non eſt conſultum contra eum, cum quo eſt actum, & nu. 3.*

2 *Concordia extinguit primæua iura,adeò quòd amplius ad illa non detur regreſſus,& nu.4.*

DECISIO CCXVI.

IN libris Petri Ronchalli Mercatoris in Vrbe reperitur d. ſcriptus debito bo. me. Io. Moronus in pluribus partitis,quæ cãtant in commodum, & nomen Abbatis Bartholomæi,& Polycarpi fratrum, cũ in eis aſſeratur res datas deſeruiſſe pro perſonis ipſorum.Prætendebat Ronchallus dictos fratres teneri ad ſolutionẽ pretij rerum,quæ ad ipſos perueniſſent,& in eorũ vtilitatem eſsẽt verſæ ſaltem ex æquitate,l.ſi me,& Titiũ ff.ſi cert. pet. cauſa coram me extra Rotam pendente, conſuli Dominos, an dicti Fratres tenerentur ad ſolutionem prætenſam,& fuit negatiuè reſolutum: † ratio 2
potiſſima reſolutionis fuit,quia remedium d.l.ſi me,& Titium,eſt ſubſidiarium,& ita demum procedit,quando non eſt conſultum contra eum,cum quo eſt actum, a Alex. conſ. 92. poſt nu. 6. li. 1.Ruyn.conſ.19.nu.2.li. a
4. & 32.nu.8. circa med. lib. 1. Socin. in d. l.ſi me, & Titium ſub nu.3.verſ.tertiò & vltimò limita, cum alijs quos refert,& ſequitur Menoch de recuperãda poſſeſſ. remed.5.ſub nu.4.verſ.declaratur quartò,ſed Ronchallus non probat ſibi nõ eſſe cõſultum in bonis d.q.Ioannis Io.ex aſſignatione creditoribus facta apparet, quòd illi ſuo loco poterit ſatisfieri; cũ preſertim dicti fratres ſint parati promittere, quòd pro partitis,quæ ipſorum ſeruitium concernunt, erit Ronchallo cõſultum in bonis Io.iuxta graduationem creditorũ. Obſtat etiã Rõchallo cõcordia à Sede Apoſtolica cõfirmata,quæ fuit inita cũ deputatis ab ipſo,& alijs creditoribus, † cuius 2
etiam executionem petijt coram Aud.Cam. ita vt amplius ad primæua iura redire non poſſit, b etiam ex iſta b
ſola approbatione,vt fuit reſolutũ in cauſa Romana de Maninis coram R.P.D.Millino vltra quod in Breui ſtatuitur,quòd concordia liget etiam non nominatos.

ADNOTATIO.

a Surd. † conſ.528.n.18.& dicit Rota in Romana penſionis domus 11.Martij 1613.coram Cardin. Sacrato,vbi hæc eadem deciſ.canonizatur. 3

b Et quòd concordia † & tranſactio extinguat primæua iura eſt text.in ca.1.de tranſact.Mohed. dec. 3.eodem tit & benè Rota deciſ.414.n.1.par.2.in recent. vbi dicitur,quod concordia non ſolùm extinguit iura omnia, ſed etiam omnes probationes in iudicio factas,& omnia acta iudicialia. 4

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CAMBIORVM.

Lunæ 6. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Mercator dans literas cambij non liberatur, niſi ſolutione dictarum literarum ſubſecuta, & quæ requirantur ad inducendum delegationem, ita vt ſcribens remaneat liberatus.

SVMMARIVM.

1 *Cambij literas ſcribens non eſt liberatus, niſi ſolutione ſubſecuta, & latè ſub.n.9.*
Procedit non obſtante mora, & negligentia creditoris in præſentando,ſeu exigendo literas,& n.10.

2 *Cambij literæ quando non habuerunt effectum, durat prima obligatio.*

3 *Delegatio, vt inducatur,requiritur quòd delegans ſit creditor nominis debitoris delegati, & quòd mandet dicto debitori delegato, vt tamquàm ſuus debitor ſe obliget ad fauorem ſui creditoris,item quòd ſequatur talis obligatio, & acceptatio d.obligationis.*

4 *Præſentatio literarum cambij non inducit acceptationem illius,cui literæ præſentantur in debitorem.*

5 *Delegatio non poteſt induci ſine animo mandãtis,nec ſine animo recipientis.*

6 *Mora in materia literarum cambij non habet locum niſi quando eſt inducta delegatio.*

7 *Cambij literæ quando ſunt ad vſum, habent terminum*

decem

decem dierum iuxta generalem conſuetudinem Mercatorū.
8 *Cambia debentur concurrente mora, interpellatione, & prote-
ſtatione, & alijs requiſitis ad realitatem, & iuſtificatio-
nem cambiorum.*

DECISIO CCXVII.

QVia D. Franchinus non ſolū recuſat reſoluere cā-
bia, ſed etiam repetit ſortem principalē, vti inde-
bitè ſolutam, dubitaui an eſſet recedendum tàm à deci-
ſione bo.mem. Gypſij ſuper ſorte, quàm a deciſione R.
P.D. Littæ ſuper cambijs in bac cauſa ſactis; & Domi-
ni ſine aliqua contradictione, & difficultate perſtiterūt
quoad vtrumque caput in deciſis. Nam qnoad ſortem
res eſt clara ex rationibus adductis in deciſione Gypſij,
1 † quia cùm Franchinus in literis cambij mādaſſet Ber-
tis, vt ſoluerent Nicolinis, non potuit contingere libe-
ratio, niſi ſolutione ſubſecuta, l. ſi debitorē, ff. de nouat.
Paul. de Caſt. in l. delegare, n.4. eod. tit. & in l. ſingular.
n.21. in fin. vbi etiam Iaſ. ſub n.36. verſ. item Bart. malè
firmat, Dec. n.26. verſ.2. reſpectu liberationis. Cagnol.
ſub n.161. verſ. ſed cōtraria opinio, ff. ſi cert. pet. Socin.
in l. qui vſumſructum n.15. ff. de verb. oblig. & conſ.37.
n.4. lib.4. Ruin. conſ.209. n.1. lib. 2. fuit dictum in vna
Bonon. pecuniaria 13 Februar. 1581. coram bo. me. Il-
luſtriſs. Card. Lanceiloto, & in vna Veneta literarum
2 cambij coram Gypſio 23 Maij 1593. Quando † enim li-
toræ non habuerūt effectum durat prima obligatio, &
eius effectus, Bal. in l. literarum n.1. C. de ſolut. Propte-
rea bene in deciſione Gypſij infertur; quòd cū Berti ef-
fecti ſint non ſoluendo, Franchinus ſeriptor literarum
damnum decoctionis ſentire debuit, & reſtituere pecu-
nias, quas occaſione literarū recepit, bæredibus q. Bar-
tholomæi de Signoribus, vt etiam fuit cōcluſum in illa
Veneta literarum cambij. Verum eſt etiam; quod in d.
deciſione firmatur, nō interueniſſe in bac cauſa aliquā
delegationem, quicquid dicant informantes pro Fran-
3 chino, † vt enim delegatio eſſet ſubſecuta, requirebatur
quod eſſet Frāchinus creditor illorū de Bertis, & quod
mandaſſet illis, vt tanquā ſui debitores ſe obligarēt Ni-
colinis, & illi tanquam tales ſe obligaſſent, & quod talis
a obligatio fuiſſet per Nicolinos acceptata. gloſ. magna
in l. quamuis, §. ſi mulier el 2. vbi Caſtr ff. ad Vellei. Bal.
in l 2. n.4. C. de exec. rei iud. Iaſ. in d. l. ſingularia, n.36.
Dec. n.27. Socin. in. d. l. qui vſumſructum, n.9. & 10. &
conſ.267. n.3. li.2. Bero. conſ.197. n.2. li.1. Pariſ. cōſ.107.
n.21. lib.3. Alba. conſ.2. n.13. fuit dictum in illa Bonon.
pecuniaria. Hęc autem omnia deficere videtur, nam (vt
dictum eſt in deciſione) non ſatis conſtat Franchinum
fuiſſe creditorem illorū de Bertis, & benè deducūt in-
formantes pro Signoribus, qui reſpondent omnibus ad-
ductibus pro firmando credito, ſed quicquid ſit, nullibi
apparet, quod Franchinus illis mādauerit, quòd ſe obli-
garent, vti ſui debitores, Nicolinis, imò illis mandauit,
vt ſoluerent, quod nullam habet proportionem cū de-
legatione, quæ requirit iuſsū de ſe obligādo, & promit-
tēdo. Minus etiam verificari poteſt, quòd Berti promi-
ſerint vti debitores, imò non conſtat de aliqua expreſſa
promiſſione, ſed de ſola acceptatione literariū, in qui-
bus, vt dictū eſt, nō continebatur, quòd ſe obligarēt, ſed
quod ſoluerent. Non etiam adeſt aliqua acceptatio Ni-
4 colinorum proportionata delegationi, † ſi enim eā de-
ducit Frāchinus à præſentatione literarum cū inde ſe-
quutis benè reſpōdetur in deciſione, quòd illa facta fuit
ad effectū, vt campſor, cui literæ cum illis verbis ſcuto-
rum, prætendebantur adueniente tēpore ſolutionis ſub
aliquo prætextu, aut quæſito colore ſolutionē euitare,
aut differre nō poſſit, & propterea videtur Nicolini per
hos actus Bertorum fidem eſſe ſecuti, dummodò ſolue-
rent, & non aliàs, & accepiſſe illos pro ſoluēdo, nō pro
ſoluto, vt dicit Bal. cōſ.348. ſub n.3. verſ. amplius dicē-
dū, lib.1. Non obſtant literæ miſſiuæ ſcriptæ per Nico-
linos Cæſaranis Anconæ, quia illæ non inducūt aliquā
acceptationē, vti de ſoluto, ſed vti de ſoluendo ex ſupra
allegata doct. Bal. & boc declarāt aliæ literæ Nicolino-
rum, in quibus dicitur id factum ſine præiudicio ſuorū
iuriū, & ſub ſpe futuræ numerationis; præter ea quic-
quid ſit de animo, & ſacto Nicolinorum, † delegatio nō 5
poterat induci ſine animo Franchini mandantis, Socin.
d. conſ.267. ſub n.3. verſ. iſta autem non inducuntur ſine
animo, & ſine animo etiam Bertorum mandatum reci-
pientium, Paul. de Caſtr. in d. l. qui vſumfructum in fin.
ff. de verb. oblig. Deciſ. Put. 124. lib.3. quæ in contrariū
allegatur, non obſtat, quia in caſu d. dec. is, ad cuius cō-
modū fuerāt conſcriptæ literæ, fecerat ſe creare credi-
torem in libris Mercatoris, ad quem fuerāt literæ dire-
ctæ, quo caſu videtur cōcurrere virtualis ſolutio, & de-
poſitum reſpectiuè. Non obſtat, quod dicitur de mora,
& negligētia Nicolinorum, † quia vltra quod tunc de 6
mum noceret, quādo eſſet inducta delegatio, vt fuit di-
ctum in illa Veneta literarum cambij; † reſpondetur 7
etiam literas fuiſſe ad vſum, quo caſu habebāt terminū
decem dierum, iuxta generalem conſuetudinē Merca-
torū, & ex forma Statui Veneti dabātur alij tres dies,
quibus tranſactis, cōceduntur alij tres dies ad proteſtā-
dum; vnde cum vltima Iunij fuerint literæ productę, &
16. Iulij proteſtatum iuxta ſolitū illius fori Mercato-
rū excluditur negligētia, & mora, quæ proteſtatio fuit
bona, quicquid ex aduerſo dicatur, vt patet ex deductis
pro Signoribus, ſtāte igitur deciſione Gypſij ſuper de-
bito ſortis principalis nullū reſtat negotiū ſuper deci-
ſione D. Litræ quoad cambia, † quia, vt ex eius lectura 8
apparet, & ex allegatis per informantes, conſtat de mo-
ra Frāchini de interpellationibus, & proteſtationibus
contra ipsū factis, & concurrunt omnia requiſita ad ve-
ritatem, & iuſtificationē cābiorum, ex quibus fuit con-
cluſum ſtandum eſſe deciſis in vtroque capite, & Fran-
chinum teneri ad ſolutionem cambiorum, & hæredes
Bartholomæi de Signoribus eſſe abſoluendos à prętēſa
repetitione ſortis principalis, videlicet duc.704. bon.3.

ADNOTATIO.

Circa † materiam d. deciſio, quod ſcilicet dans literas 9
Cambij non liberetur, niſi ſecuta earū ſolutione, latè
tractat Scac. de cambijs, §.2. gloſſ. num. 322. vbi enu-
merat plures dec. Rotæ Romanæ, & vltra allegatas
per illū aliàs ſæpè Rota dixit, vt in dec. 679. ſub n.2.
p.1. in recent. & in Bonon. literarum Cambij 15. De-
cembris 1615. coram R.P.D. Pamphilio, & fuit latè
deciſum in Rauennaten. pecuniaria 1. Iulii 1610. co-
ram R.P.D. Buratto, & latè Gratian. diſcept. forenſ.
ca.64. per totum, quæ opinio maximè habet locum,
quando in literis adſunt illa verba (*& ponatis ad meā
rationem*) Surd. deciſ. 23. ſub n. 10. verſ. ſicuti, & con-
ſiderauit Rota in dicta Rauennaten. pecuniaria corā
R.P.D. Buratto. Et hoc habet locum non obſtante
mora, ſeu negligētia creditoris in exigēdo literas, vt
firmauit Rota in bac deciſ. & dixit etiā in Romana
pecuniaria 24. Nouemb. 1595. corā Cardinali Mil-
lino, & latè fuit dictum in d. Rauennaten. pecuniaria
coram R.P.D. Buratto, debet tamen creditor Cābii,
qui nō poteſt exigere literas Cābii ſtatim certiorare
eū, qui ſibi fecit literas, remittendo dictas literas cū
proteſtatione, Scacc. de Camb. §. 2. gloſ. 5. n. 326.
a Delegatio an, & quādo cēſeatur inducta, & quæ re-
quirantur, vide latiſſimè Scacc. de Cambiis dicto §.2
gloſ.5. num.280. & ſeq. & Gratian. diſcept. d.c.64.

Oliuerius Beltraminus

SEGVN-

SEGVNTINA PRÆEMINENTIARIVM.

Mercurij 8. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Sententia eſt valida, quando eſt lata ſeruatis ſeruandis.*
2 *Compulſoriæ generales non retardant, nec ſuſpendunt iudicium.*
3 *Compulſoriæ ſpeciales retardant proceſſum.*

DECISIO CCXVIII.

CVm Doctor Valaſquez obtinuiſſet Cappellaniam
maiorem in Eccleſia Seguntina, quæ fuerat vſque
de anno 1472. in dignitatem erecta, prætendebat ſibi
deberi præeminentias dictæ dignitati aſſignatas, Capi-
tulum verò Seguntinum illas denegabat, eo quòd non
eſſet Canonicus, vt dicebat requiri ex forma erectionis,
lite orta, Capitulũ obtinuit duas ſentẽtias in partibus,
& tertiam in Rota, necnon in vim trium conformium
executoriales in forma, ante quarum intimationem de-
ceſſit Valaſquez; & propterea fuerunt intimatæ Fran-
ciſco della Fuẽte exiſtẽti in poſſeſſione Cappellaniç vi-
gore coadiutoriæ cum futura ſucceſſione, qui etiã viuẽ-
te coadiuto fuerat in cauſa, quibus executorialibus in
actis reproductis, & ſeruatis terminis ſeruari ſolitis Ca-
pitulũ petijt cõtra ipſum declaratoriam de quo cũ 11.
Februarij Rotã conſuluiſſẽ; placuit Dominis audire, ſi
Frãciſcus aliquid releuans deduceret contra ſententiã
Rotalem, ad quod eruendũ dedi dubiũ, an dicta ſenten-
tia eſſet confirmanda, quod fuit affirmatiuè reſolutum,
1 † quia de validitate non eſt ambigendum, cùm ſit lata
ſeruatis ſeruandis, iuſtitia autem eſt clara, & patens ex
Deciſione in hac cauſa facta corã Illuſtriſſimo Cardi-
nali Seraphino, in qua iuxta formam erectionis fuit de-
ciſum Cappellano maiori non exiſtenti Canonico non
deberi præeminentias, cũ qualitas Canonici requiratur
ex fundatione. Franciſcus autem nihil in contrariũ de-
ducit, & minus docet ſe eſſe Canonicum, ſolùm allegat
proceſſum in partibus, & pro iuribus extrahendis obti-
2 nuit compulſoriales generales,† verũ illæ nõ retardãt,
a nec ſuſpendũt iudicium,ᵃ & ſunt lapſi decem mẽſes, in-
tra quod tempus potuiſſet reparare, & reproducere.

ADNOTATIO.

a Compulſoria generalis non retardat, nec ſuſpendit
3 iudicium, Veſtr. in prax. lib. 6. c. 1. ſub n. 12. † compul-
ſoriæ autem ſpeciales benè retardant, Caputaquen.
Deciſ. 171. par. 1. Veſtr. d. lib. 6. c. 1. n. 12. in fine. Scac.
de iudic. lib. 2. cap. 11. n. 839. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA FIDEICOMM. DE IACOBATIIS.

Lunæ 20. Iunij. 1605.

ARGVMENTVM

Alienans partem hæreditatis contra prohibitionem te-
ſtatoris, an cadat a toto, vel ſolùm à parte alienata.

SVMMARIVM.

1 *Alienans partem fideicommiſſi non cadit à tota hæreditate, ſed tantùm à parte alienata, & n. 7.*
Item emphyteuta, alienans emphyteuſim ſine conſenſu Domini, non cadit niſi à parte alienata, & nu. 7. vbi vide limitationem.
2 *Argumentum valet de lege ad teſtatorem.*
3 *Delictum circa rem commiſſum eatenus facit perdere rem quatenus in ea peccatur.*
4 *Hæreditas teſtatoris non eſt inconueniens, quòd ſit diuiſa inter plures.*
5 *Hæreditatis appellatione venit etiam pars.*
6 *Hæreditas poſtquam eſt adita, non eſt amplius hæreditas, ſed dicitur patrimonium adeuntis, largè tamen loquendo dici poteſt hæreditas, & num. 8.*

DECISIO CCXIX.

LIcet ardua ſit quæſtio, & inter Doctores multum
controuerſa, ſi per alienationem vnius rei fideicõ-
miſſo ſubiectæ,† & alienari prohibitę alienans cadat à 1
tota hæreditate, vel à re tantùm alienata. Et quòd ab
hæreditate tota cadat, conſuluerit Ang. vt patet in cõſ.
168. in dub. quem ſecutus eſt Crot. in l. filius famil. §. Di-
uin. 154. ff. de leg. 1. & alij adducti per informantes pro
Hoſpitali, & litis conſortibus. Contrarium tamen latè
defendit,ᵃ Iaſ. in l. ait prætor, in princ. n. 5. & ſeqq. ff. de a
iur. iurand. Ruyn. conſ. 119. ſub n. 12. verſ. ſed contrariũ
lib. 2. Ferd. Soarez in d. §. Diui n. 192. vbi dicit hanc opi-
nionem eſſe veritati, & æquitati conſonam, quam etiã
æquiorem dicit Soc. iun. ibi ſub n. 220. & magis rece-
ptam Menoch. conſ. 164. num. 22. & ſecuta eſt Rota in
Peruſina Hæreditatis 16. Nouembris 1584. coram bo.
me. Orano, in qua fuit reſponſum fundamentis Ang. &
tenuit in Romana de Theodolis 10. Ianuar. 1597. corã
R. P. D. Litta, quam opinionem comprobant Iaſ. & ſe-
quaces exemplo Vaſſalli, & emphyteutæ, vt etiã benè
deducitur in dicta Peruſina Hæreditatis. Nec obſtat,
quod ex aduerſo dicitur cum Crot. vaſſallum, & em-
phyteutam probiberi alienare à lege, cum qua mitiùs
agitur, l. Celſus, in princ. ff. de Arbitr. quia ad hoc bene
replicat Soc. iun. in d. §. diui. in fin. quod imò idem di-
cendum ſit de prohibitione teſtatoris, cũ & ipſa habea-
tur pro lege,† & aliàs valeat argumentũ de lege ad te- 2
ſtatorem, ſicuti è contra, quando eſt eadem ratio, prout
in iſto caſu, vt plenè deducit ibi Soc. † facit regula quòd 3
pro delicto circa rem commiſſo eatenus perditur res,
quatenus in ea peccatur, l. reſcriptũ. ff. de his quibus, vt
indig. l. Paulus, & l. beneficio, & vtrobique Bar. ff. ad
leg. Falcid. Aret. conſ. 14. n. 5. circa med. Non obſtat,
quod alienando cõtra prohibitionem teſtatoris dicatur
peccari in eius perſonam, ex Rol. conſ. 17. n. 12. l. 2. quia
imò principale peccatum eſt circa rẽ, vt dicit Aret. ibi.
Nihil etiam facit, quòd contraueniens voluntati teſta-
toris efficiatur indignus illius ſucceſſione, quia indigni
tas reſtringitur ad terminos contrauentionis, vt cẽſea-
tur quis indignus ſuccedere in illa parte, quã alienando
contrauenit, d. l. reſcriptum, & l. hæres qui tacitam, ff. de
his quibus vt indign. Non eſt habenda ratio eius, quod
pro inconuenienti conſideratur, nempè quod ſequere-
tur diuiſio bonorũ hæreditariorũ, res enim alienatæ eſ-
ſent penes ſubſtitutum, & aliæ penes hæredem † quia 4
non inconuenit, quòd hæreditas ſit diuiſa inter plures
quomodocũque vocatos; præſertim concurrente vo-
luntate teſtatoris, quæ ſola attẽditur, l. ex facto ff. de hę-
red. inſt. l. in conditionibus, ff. de condit. & dem. Non
obſtat, quòd teſtator in caſu alienationis bonorũ priuet
bonis, & hęreditate,† quia appellatione hęreditatis ve- 5
nit etiã pars, gl. in l. Lucius Titius, in verſ. hæreditatis, ff.
de leg. 1. & res ipſa hæreditaria facit partem hæredita-
tis. Bar. in l. ſeruũ §. fin. in princ. ff. de leg. 2. † præſertim 6
poſt aditã hæreditatẽ, quo caſu nõ eſt amplius hæredi-
tas, ſed dicũtur bona, l. ſed, & ſi plures. §. ſi ſolus ff. vulg.
& pupill. not. in l. 1. §. veteres. ff. de acquiren. poſſeſſ. ᵇ b

ANNO-

Digitized by Google

ANNOTATIO.

7 a Hanc eandem opinionem ſequendo d. deciſionem, & alias antiquiores tenuir Rot. in dec. 593. ſub n. 6. p. 2. in recent. & in Firmana fideicommiſſi 27. Iunij 1611. coram Caualerio, & in Peruſina dotis 9. Iunij 1616. coram R.P.D. Vbaldo, & in Reatina bonorum 24. Aprilis 1617. coram eodem D. Vbaldo, ſic etiam emphyteuta alienans partẽ emphyteuſis nõ cadit à toto, Clar. §. emphyt. q. 13. n. 10. vbi de magis communi, Corbul. de cauſ. priuil. ob alienat. ampliat. 42. ſub n. 6. Mantic. de tacit. tit. 22. lib. 22. n. 13. vbi dicit hãc opinionẽ eſſe magis communem, & magis benignã, quam etiam ſecuta fuit Rotã in Bononiẽ. bonorum emphyteoticorũ 2. Decemb. 1596. coram Cardinali Pamphilio, & in Burgen. decimarũ 3. Iulij 1606. coram R.P.D. Ottembergo, quod tamen non procedit, ſi emphyteuta alienaſſet; vti rem propriã non facta mẽtione de dominio directo Domini, quia tunc alienans partem cadit à toto, tunc enim apparet deprauata illius intentione interuertẽdi dominiũ directũ Rol. conſ. 17. n. 2. in fin. lib. 2. Corbul. de cauſ. priuil. ob alien. ampl. 42. ſub n. 7. vbi dixit ad hunc effectũ ſufficere, quòd in ipſa alienatione non ſit facta mentio de qualitate rei emphyteoticæ, & tenuit Rota in Cæſenaten. bonorũ 6. Apr. 1590. coram Car. Platto.

8 b Craſſ. §. † hæredita s q. 2. n. 1. Rota deciſ. 47. nu 4. p. 2. diuerſ. impropriè tamen, & largo modo hæreditas etiam poſtquã eſt adita, dicitur hæreditas, Decian. conſ. 25. n. 14. lib. 3. Surd. conſ. 562. ſub nu. 8. & dixit Rota in Romana de Cathaneis 4. Maij 1609. coram R.P.D. Marquemontio.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA NVLLITATIS OBLIGATIONIS.

Luna 20. Iulij. 1605.

ARGVMENTVM.

Elicitur ex Summario.

1 *Liquidatio fieri poteſt poſt ſententiam ante eius executionẽ.*
2 *Aſſerenti plus perueniſſe ad manus alterius, incumbit onus probandi.*
3 *Petens redditionem rationis ab aliquo, probare debet res, & quantitates adminiſtratas.*
4 *Calculatoris relationi ſtandum eſt.*
5 *Executio non eſt retardanda ſuper eo, quod eſt liquidum occaſione prætenſionum illiquidarum, & num. 6.*

DECISIO CCXX.

FVit pluribus præcedentibus deciſionibus, & cũ matura cauſæ cognitione pronũciatum inſtrumentũ venditionis bonorum, & iurium hæreditatis q. Valerij Vrſini eſſe nullum, obligationeſque occaſione d. venditionis factas tàm per DD. Paulum Æmilium, & Æmiliã, quam per Illuſtriſs. Card. Cusẽtinum cum omnibus inde ſecutis nullius roboris, & efficaciæ remanſiſſe, & quicquid per ipſos, & ipſorum quemlibet ſolutum fuit occaſione d. venditionis creditoribus d. hęreditatis eſſe ipſis reſtituendũ; fuit pariter in eadem ſentẽtia D. Paulus Æmilius reſtitutus aduerſus aditionẽ præſatæ hæreditatis; reddita tamen ratione per ipsũ creditoribus bonorũ adminiſtratorũ, ac deductis, & cõpẽſatis omnibus fructibus, & bonis hæreditatis, quæ penes ipsũ permanſiſſent, aut rationem nõ reddidiſſent, quæ ſentẽtia fecit tranſitum in iudicatum. Fuerunt data cõputa tàm adminiſtrationis, quam pecuniarũ ſolutarũ occaſione pretij hæreditatis, vt prædictũ eſt, emptæ, & pro eorũ calculatione, & ſolidatione electus fuit peritus, qui retulit fuiſſe ſolutũ creditoribus ſcuta 34110. & ad manus eorumdem Pauli Æmilij, & Æmiliæ de prædicta hæreditate perueniſſe ſcuta 3753. quibus detractis remanent creditores in ſcutis 30357. & nõ eſt dubiũ, † quòd 1
liquidatio potuit fieri poſt ſentẽtiã ante eius executionem, Bar. in l. 2. n. 2. & 5. C de ſentent. quæ ſine certa quant. proſ. cum alijs in deciſ. Ped. 129. n. 14. propterea dixerunt Domini pro d. ſumma ſcutorũ 30357. eſſe relaxandum mandatum aduerſus creditores. † Non ob- 2
ſtat, quod dicitur plus perueniſſe ad manus D. Pauli Æmilij, quia id eſt probandum, l. fin. §. licentia, C. de iure delib. gl. in l. cùm de leg. ff. de prob. & fuit in puncto deciſum in Romana de Lante 24. Ianuar. 1603. coram R.P.D. Iuſto; † præſertim qua ille, qui petit reddi- 3
tionẽ rationis debet probare res, & quãtitates adminiſtratas, Aym. conſ. 231. n. 14. Quæ etiã obijciuntur aduerſus calculum, ſunt probanda; † quia alioquin ſtãdum 4
eſt relationi calculatoris, Pariſ. conſ. 96. num. 32. lib. 1. ſi quid autẽ apparebit vltra deducta in calculo, & res adminiſtratas, ſeu fructus perceptos, habebitur omniũ ratio, † interim nõ eſt differenda executio ſuper eo, quod 5
eſt liquidum occaſione prætenſionum illiquidarũ, Bal. conſ. 152. in fin. lib. 3.[a] a

ADNOTATIO.

a Socin. ſen. † conſ. 24. ſub n. 36 li. 1. Rot. penes Zacch. 6
dec. 155. n. 3. fuit dictum in Romana pecuniaria 13. Febr. 1615. coram R.P.D. Veroſpio, eſt tamen caſus valdè notabilis in dec. 242. p. 1. in recent. vbi Rota noluit dare executionẽ credito liquido, donec nõ eſſent terminatæ prætẽſiones alterius partis illiquidę.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. CANONICATVS.

Luna 27. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Arbitrium non intrat ad impediendã executionẽ literarum Apoſtolicarum, quando non adeſt legitimus contradictor, & non dicitur legitimus contradictor Capitulũ, & ſi ſe opponat executioni tenetur prouiſo ad intereſſe; niſi ſubſit iuſta cauſa. De qualitate, quæ ineſt de iure, non eſt neceſſe facere mentionem: Papa poteſt concurrere cum quolibet Ordinario.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intelligitur prout de iure.*
2 *Literę Apoſtolicæ de iure habent executionem paratam, vbi non adeſt legitimus.*
3 *Capitulum non dicitur legitimus contradictor ad impediendam executionem literarum Apoſtolicarum, cùm non habeat conſimilem titulum, nec ſit in poſſeſſione Canonicatus, & n. 11.*
4 *Capitulum non debet ſe opponere executioni literarum Apoſtolicarum.*
5 *Si ſe opponit, tenetur prouiſo ad intereſſe.*
6 *Excuſatur tamen, ſi ſubeſt iuſta cauſa.*
7 *Canonicatuum collatio in Cathedrali de iure eſt ſimultanea Epiſcopi, & capituli.*
8 *Qualitas, quæ ineſt de iure, non eſt de neceſſitate exprimenda, quia cenſetur nota Principi.*
Subreptio non cadit in his, quæ ſunt iuris, & n. 12.
9 *Papa concurrit cum quolibet Ordinario, & concurrendo non facit illi iniuriam, & numer. 13. vbi dicitur*

Or-

Ordinarius ordinariorum.

10 *Qualitas dignitatis ſæpè exprimitur ad maiorem demonſtrationem.*

DECISIO CCXXI.

DOmini eum præſuppoſito, quod gratia Dom. Gaſparis ſit iuſtificata, quod reſeruarũt particulariter videndum, reſoluerunt non eſſe locũ arbitrio ad effectum retardandi executionẽ literarum Apoſtolicarum;
1 † arbitriu enim intelligitur, prout de iure, a Cæſ.
a de Graſ. dec. 7. n. 7. & deciſ. ſeq. n. 2. de re iudic. & fuit
2 ſæpius dictũ; † de iure autẽ literæ Apoſtolicæ propter earum authoritatem paratam habent executionem, ad inſtar l. fin. C. de edict. diu. Adr. tol. vbi non adeſt legitimus contradictor. Mohed. deciſ. 1. vt lit. pend. fuit dictum in vna Portugalliẽ. diſmẽbrationis 16. Iun. 1595. coram Illuſtriſſ. Cardinali Biãchetto, & in Elucn. bene-
3 ficij 13. Nouembris 1602. coram R.P.D. Decano, † ſed Capitulum nullo modo poteſt dici legitimus contradictor, cùm nõ habeat ſimilem gratiam, Mohed. vbi ſup.
b nec ſit in poſſeſſione Canonicatus, b Nec debet Capi-
4 tulum contradicere, & opponere ſe executioni, † vt ad-
5 monet Innoc. in c. mandatũ ſub n. 5. de reſcrip. † ne alias teneatur prouiſo ad intereſſe, Tau. deciſ. 49. fuit dictũ in vna Oſcen. Canonicatus, & præbendæ 4. Mart. 1575.
6 coram Robuſterio, † Et licet aliquando excuſetur, ſi ſubſit iuſta cauſa, vt dicitur in dictis deciſionibus, & fuit latè deductum in Segun. Archidiaconatus, & Canonicatus 21. Martij 1601. coram R.P.D. Lancelloto. Hic tamen nulla ſubeſt cauſa legitima, propter quam poſſit Capitulum recuſare obedire; Nihil enim releuat, quòd fuerit tacitũ Capitulum concurrere cũ Archiepiſcopo
7 in collatione iſtius Canonicatus, † quia cu hoc eſſet de iure, Abb. in c. cùm Eccleſia, n. 8. verſ. 3. opinor de elect. Rot. deciſ. 4. de conceſſ. præben. in nou. Caſſad. dec. 22. de præben. fuit dictum in vna Placen. Canonicatus 16. Febr. 1575. coram Orano, & in Hiſpalen. portionis 19. Ianuarij 1594. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pãphilio;
8 † nõ fuit neceſſe exprimere, quod de iure inerat, Rota, deciſ. 75. de reſcrip. in antiq. Caſſad. deciſ. 4. n. 6. & deciſ.
c 12. n. 7. & ſeq. de præb. c Papa enim nullo modo ignorauit iſtam ſimultaneam, ſed eã noluit attendere, præ-
9 ueniẽdo in collatione, † prout indubitãter potuit, quia concurrit cum quolibet Ordinario, & cõferendo nulli
d facit iniuriam, d Put. deciſ. 48. n. 6. & 7. li. 3. fuit dictum in noſtris terminis in illa Iſpalen. portionis. Et cùm appareat de animo Papæ præueniendo vanitas eſt dicere, quod voluerit in collatione adhibere cõſensũ Capituli. Nec poteſt inferri a conſenſu habito ab Illuſtriſſ. Card. de Gueuara ad conſenſum Capituli. Ad quem enim finem voluerit Papa conſenſum Cardinalis, nõ eſt quærendum, ſed ſatis eſt, quod potuit illo modo cõferre, & contulit, prout potuiſſet, alio quocumque modo placuiſſet, & ſi voluiſſet conſenſum Capituli expreſſiſſet, prout expreſſit conſenſum Cardinalis. Nec poteſt prætendere Capitulum ſe ſub nomine Archiepiſcopi vocatum ad conſenſum præſtandum, quia Papa non fuit in hoc contemplatus dignitatem Archiepicopalẽ, ſed potiùs perſonam Ferdinandi Cardinalis. Nõ obſtat, quòd appellatur etiã Præſul Iſpalen. Eccleſiæ, quia viſu fuit Dominis cõſenſum iſtum magis proportionari perſo-
10 næ, quàm dignitati, † & expreſſionem præſulatus fuiſſe factam gratia honoris ſecundum conſuetudinem, & ad maiorem demonſtrationem ad tradita per Abb. cõſ. 93. n. 1. & 2. p. 2. faciunt latè deducta in Cauſa Corriggien. Gabellæ 17. Martij 1603. coram R.P.D. Iuſto. Ex quibus fuit reſolutum non intrare arbitrium, ſed literas eſſe exequendas, ſi ſunt iuſtificatæ.

ADNOTATIO.

a Arbitrium an intelligatur, prout de iure, & an, & quando det facultatẽ recedendi à iuris rigore, vide, quod dixi ad deciſ. 189.

b Capitulum † non eſſe legitimum contradictorem ad 11
impediendam immiſſionẽ prouiſo Apoſtolico vltra allegata in hac deciſione dixit Rota in Pacen. puritatis 11. Decembris 1619. coram R.P.D. Manzan. & in Tiburtina Archidiaconatus 15. Ianuarij 1618. coram R.P.D. Caualerio, & in Oriolen. Canonicatus 24. Ianuarij 1618. coram R.P.D. Remboldo, & in Ratisbonen. Canonicatus 23. Mar. 1618. coram R.P.D. Pirouano, ſed prius in ead. 23. Iunij 1617. fuit dictum quòd Capitulum erat legitimus contradictor reſpectu qualitatum, & habilitatum requiſitarum in Canonicis.

c Non † enim cadit ſubreptio in his, quæ ſunt iuris, 12
Rot. deciſ. 466. ſub n. 2. p. 1. in recent. cum alijs per Gonz. ſuper reg. 8. §. 4. proœm. num. 83.

d Et † quod Papa poſſit concurrere cum quolibet Or- 13
dinario, & cõferendo nulli faciat iniuriã, latè Gonzal. ſuper reg. 8. §. 2. proœm. per totũ, & latius Garz. de benef. p. 5. cap. 1. per totum: eſt enim Ordinarius Ordinariorum, & habet totum orbem pro diœceſi, Gonz. ſuper ead. reg. 8. §. proœm. n. 44. Rota deciſ. 623. n. 2. p. 2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ALBEN. PAROCHIALIS, SEV IVRISPATR.

Lunæ 27. Iunij 1605.

ARGVMENTVM.

Prætendens iuſpatronatus ſi habet iuriſdictionem tẽporalẽ in loco beneficij, habet præſumptionẽ vſurpationis contra ſe, & grauatur onere probãdi iuſpatronatus ſecundum formam à Concil. Trid. præſcriptam, ſiue agatur in petitorio, ſiue in poſſeſſorio. Conſenſus præſtitus reſignationi non conſtituit in poſſeſſione, niſi probata effectuatione, quaſi poſſeſſio præſentandi non tranſit in hæredem, etiam ſi vigeat in loco Statutum de continuanda poſſeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Iuriſpatronatus vſurpatio præſumitur in eo, qui habet iuriſdictionem temporalem in loco beneficij, & num. 10.*

2 *Iuſpatronatus probari debet iuxta formam Sac. Concil. Trid. præſcriptam; ita vt aliter facta probatio non ſuffragetur quando prætendens iuſpatronatus habet iuriſdictionem temporalem, & num. 11.*

3 *Quæ probatio requiritur, tàm in poſſeſſorio, quàm in petitorio, & n. 11.*

Et de hac forma data à Concilio, vidè latè ſub nu. 11. vbi dantur plures limitationes, & declarationes.

4 *Conſenſus præſtitus, lite pendente, in conſideratione ad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi.*

5 *Conſenſus præſtitus reſignationi, vt inferat poſſeſſionem præſentandi, neceſſe eſt, quod reſignatio fuerit ſecuta, & quod habuerit effectum.*

6 *Præſentatio non conſtituit in quaſi poſſeſſione præſentandi, niſi probata effectuatione.*

7 *Poſſeſſio præſentandi non tranſit in hæredem, & 12.*

8 *Hoc procedit non obſtante ſtatuto loci continuatiuo poſſeſſionis defuncti in hæredem, quod non operatur contra Eccleſiam, & n. 12.*

9 *Eccleſia non cenſetur annexa Caſtro ex eo ſolùm, quòd ſit in Caſtro.*

DECI-

DECISIO CCXXII.

NOn conſtat de aliqua poſſeſſione præſentandi, quę
1 ſuffragetur D. Bonifacio,† quia cùm habeat iuriſ-
dictionem temporalem in loco beneficij, babet contra
ſe præſumptionem vſurpationis, a Put. deciſ. 3. & 8. de
a iurepatron. fuit dictũ in Sorana iuriſpatronatus 28. A-
prilis 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio,
2 & in alijs pluribus, & propterea debet probari † iuſpa-
tronatus ſecundum formam à Sacro Concilio Triden-
b tino præſcriptam; b ita vt aliter probatio facta nõ ſuf-
fragetur, vt dixit Rota in cauſa Sabin. beneficij 15. No-
uemb. 1582. coram fœl. recor. Clem. VIII. & in illa So-
rana, & in alijs quamplurimis cauſis, quæ probatio re-
quiritur tam in poſſeſſorio, quã in petitorio, vt ſæpius
fuit reſolutũ, & ſignãter in vna Auximana iuriſpatro-
natus coram Reuer. Rodien. 28. Maij 1593. in Romana
Parochialis de Publicolis coram Reuer. Pacẽ. 31. Ian.
1600. & in Comen. iuriſpat. 8. Iun. 1601. coram Illuſtr.
Card. Seraph. de anno præterito in Compſana iuriſpat.
coram R.P.D. Litta, quæ probatio in iſto caſu non vi-
detur adeſſe. Non etiã probatur aliqua præſentatio ip-
ſius D. Bonifacij, quia conſenſus ab ipſo, vt prætẽditur
præſtitus reſignationi faciendę per Hẽricũ, vltra quod
dicitur de eo nõ apparere in actis, & quòd fuit datus vl-
tima die Martij 1599. & ſic de facili pẽdente lite, cũ de
menſe ſequenti fuerit lata ſentẽtia ad fauorẽ Bonifacij,
3 † & propterea non eſſet in conſideratione ad tribuẽdũ
aliquã quaſi poſſeſſionem, ad tradita per Calder. conſ.
12. de iurepat. Caput. deciſ. 3. lib. 3. in manuſcript. fuit
dictum in vna Valen. de Conſentayna 30. Ianuar. 1581.
4 coram Illuſtr. Seraph. præterea nõ apparet,† quod fue-
rit ſecuta reſignatio, & quod habuerit effectũ, & tamẽ
ad effectũ, vt conſenſus probet quaſi poſſeſſionem, iuxt.
deciſ. Creſc. 2. de iurepat. debet doceri, quod effectum
habuerit vt fuit dictum in Lucana Decanatus 21. Maij
5 1578. coram fœl. rec. Clem. VIII. † ſicuti etiam dicitur
de præſentatione, Cald. d. conſ. 12. Abb. conſ. 54. n. 2. p. 2.
Dec. conſ. 149. n. 3. effectus autem non docetur, ſed ap-
paret de nõ effectu, quia vt narrãt informantes pro Bo-
nifacio, iſte Hẽricus mortuus eſt in poſſeſſione benefi-
cij, quod vacauit per eius obitũ, nec poteſt Bonifacius
niti poſſeſſione Ambroſij prætẽſi aui, cuius ſe facit hæ-
6 redẽ † quia in ipsũ trãſire nõ potuit, c Achil. deciſ. 5. de
c iur. patr. Fab. deciſ. 61. lib. 2. Taniſ. deciſ. 25. Caputaq.
deciſ. 420. p. 2. & fuit reſolutũ in cauſa Ianuen. iuriſpat.
17. Martij 1603. coram R.P.D. Litta; nõ obſtat conſti-
d tutio Mediolani d cõtinuans poſſeſſionem in hæredem
7 quam† Rota apud Caputaq. deciſ. 211. p. 3. cenſuit ope-
rari etiam quoad poſſeſſionẽ præſentandi; quia, vt fuit
dictum in illa Comen. iuriſpatr. ſępius Domini dubita-
rũt de illa deciſione, & procederet, vbi verſaretur fauor
8 Eccleſiæ, non autem contra Eccleſiam, † non obſtat,
quòd Eccleſia ſit in Caſtro, in quo ſucceſſit Bonifacius;
9 † quia nõ probat, quòd iuſpatronatus ſit annexũ Caſt.
ita vt tranſeat ad ſucceſſorem Caſtri, iuxta c. cũ ex lite-
ris, & c. cùm ſecundum de iurepatr. & ea, quæ adducun-
tur ad probandũ iuſpatronatus cantant ad fauorem do-
mus, & familiæ de Calderijs; & de Caſtro mentionem
non faciunt; non obſtant enunciatiuæ Ordinariorũ in
literis Epiſc. Alben. in viſitatione, vt prętenditur, ema-
natæ, & alia adducta ad probandũ iuſpatr. quia ſufficit
pro nunc dicere, quod cõcernũt petitoriũ, & hudie agi-
tur de quaſi poſſeſſione præſentãdi, & agitur de virib.
ſententiæ Vicarij Albẽ. qua declaratur d. Bonifaciũ eſ-
ſe in quaſi poſſeſſ. præſentãdi, & in ea manutenendum.

ADNOTATIO.

10 a Veral.† Deciſ. 228. n. 1. p. 2. Rota Dec. 421. n. 1. p. 2. in
rec. & 756. n. 3. p. 2. in rec. Pariſ. de confid. quæſt. 28
n. 242. Menoch. de præſumpt. lib. 3. quæſt. 40. num. 2.
Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 18. n. 63.

Et quòd quãdo prętendentes iuſpatronatus ſunt perſo-
nę potentes habentes iuriſdictionem temporalem in
loco, ſit neceſſaria probatio iuxta formam Concilii.

b Latè Garz.† qui plures Deciſiones cumulat de benef. 11
p. 5. c. 9. n. 98. cum pluribus ſeq. & Gonz. ſuper reg. 8.
gl. 18. à n. 63. vſque ad 85. Rota Deciſ. 99. p. 2. diuerſ.
& fuit dictũ in Iacẽ. Parochialis 27 Iunii 1603. corã
Cardinali Pampbilio impreſſa penes March. de Cõ-
miſſ. tom. 1. fol. 449. & cùm probatio requiratur de
forma, vt dicit Gonzal. d. gloſ. 18. n. 75. & ſeq. Pariſ.
de confid. q. 28. n. 258. & 259. ideò nõ ſufficeret pro-
bare pręſẽtationes per teſtes, vel per aliud æquipol-
lens, ſed requiritur probatio per ſcripturã, Pariſ. de
confiden. d. q. 28. n. 147. & ſeq. Garz. dict. c. 9. n. 113.
& Gonzal. reg. 8. gloſ. 18. n. 79. & 80. vbi reddit ra-
tionem, quia Concilium de teſtibus omninò nõ con-
fidit, & in dictis locis plures Deciſ. Rotæ cumulãtur,
& ideò cauendum eſt à conſil. Menoch. 241. n. 28. &
ſeq. qui tenet poſſe probari præſẽtationes per teſtes.

Et licèt Concilium præſcribat formam, & nõ poſſit im-
pleri per æquipollens, tamen quãtum ad probationẽ
immemorabilis, ſufficeret loco illius probare cẽtena
riã, quæ æquiualet immemorabili, Serap. Dec. 141.
Garz. de benef. p. 5. c. 9. n. 107. & ſeq. Pariſ. de confid.
dict. quæſt. 28. Menoch. conſ. 241. n. 24. in fin. & 25.
Rota Deciſ. 545. p. 1. diuerſ.

Et hæc forma tradita à Cõcilio eſt ſeruanda, etiã ſi cõ-
curreret maior, vel æqualis potentia in Ordinario
prout reprobata Deciſione Toletana iuris decimãdi
corã Card. Blãchetto dixit Rota in Sorana iuriſpa-
tronatus 1603. corã Card. Pamphilio, & Iacen. Pa-
rochialis 23. Iunii 1603. coram eodem; ſi tamen cõ-
curreret ſola potentia prætẽdentium iuſpatronatus
abſque iuriſdictione, tunc nõ habet locum dicta for-
ma data à Cõcilio, Gabr. conſ. 192. n. 3. & 4. lib. 2. Ro-
ta Deciſ. 374. d. 2. in rec. & fuit dictũ in Lucana iuri-
ſpatronatus 26. Iunii 1619. coram. R.P.D. Dunozet-
to, & confirmata 2. Decembris 1619. coram eodem.

Habet etiã locum d. forma data à Concilio, quãdo age-
retur de iurepatronatus Vniuerſitatis paruæ, Rot.
Dec. 481. n. 1. p. 1. in rec. vbi plures Deciſiones cumu-
lantur, Garz. de benef. p. 5. c. 9. n. 122. & propterea nõ
eſt habenda ratio de Deciſ. 569. n. 2. p. 4. in recent. in
qua contrariũ fuit reſolutũ. Si tamen plures familię
de aliqua vniuerſitate prætẽderent iuſpatronatus nõ
præſumeretur in his vſurpatio, nec adſtringerentur
ad probationem iuxta formã Cõcilij, vt fuit dictum
in Lucana iuriſpatronatus de Podijs 31. Ian. 1620.
corã R.P.D. Dunozetto; item ſi priuata familia ha-
beret iuſpatronatus ſimul cum familia potenti, vel
vniuerſitate, tunc nõ eſt neceſſaria probatio præſcri-
pta à Cõcilio, Rota Deciſ. 154. ſub n. 7. p. 2. in rec. &
Dec. 154. ſub n. 7. p. 2. in rec. & fuit dictũ in Firmana
Altaris de Dorijs 15. Febr. 1610. coram R.P.D. Mar-
quemontio, Menoch. de præſ. lib. 3. præſ. 90. n. 15. &
conſ. 654.

c Poſſeſſio] præſentãdi auctoris nõ tranſit in ſucceſſo- 12
rem, Mant. Deciſ. 88. n. 5. Rota Dec. 260. n. 4. & Dec.
337. n. 3. p. 2. in rec. & fuit dictum in Placẽtina Cap-
pellaniæ 30. Octobris 1615. corã R.P.D. Decano, &
latè in Lucana Parochialis 7. Februarii 1620. corã R.
P.D. Vbaldo, vbi fuit dictũ, quòd nec poſſeſſio Patris
tranſibat in filiũ, & ibi aliæ Deciſiones cumulãtur,
quod procedit nõ obſtante Statuto loci de continuã-
da poſſeſſione, quia non habet locum in quaſi poſſeſ-
ſione præſentãdi, prout reprobata Dec. Caputaq. di-
xit Ro-

Digitized by Google

xit Rota in Deciſ.160.n.4 p.2. In rec. & in Terdonen.
iuriſpatronatus 6. Aprilis 1609. coram R.P.D. Cocci-
no Decano,& alias ſæpe,& firmatur in hac Deciſione.
De quo dixi ſupra in annot. antecedent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE BONELLIS.

Veneris 4. Octobris 1605.

ARGVMENTVM.

Legitimatio requirit diſcuſſionem circa filiationem,& filius aſſerens ſe talem,probare debet ſe talẽ in quacumque parte iudicij, ſi opponatur. Appellatus poteſt adhærere appellationi interpoſitæ per appellantem, quando capitula ſunt connexa, & an, & quando dicantur connexa.

SVMMARIVM.

1 *Legitimatio non procedit ſine filiatione.*
2 *Filiatio probanda eſt ab eo,qui aſſerit ſe filium,ſiue agat ſiue conuentatur;præſertim,quãdo agitur de aliqua hæreditate.*
3 *Legitimatio perſonæ opponi poteſt in qualibet parte iudicij,& ommiſſa reddit proceſſum nullum.*
4 *Appellatus poteſt adhærere appellationi interpoſitæ ab aduerſario appellante,de quo etiam vide ſub n.9.*
5 *Etiam ſi appellatio fuerit interpoſita limitatè in parte, & partibus propter connexitatem, & ſub n.9.*
6 *Connexa quãdo ſunt plura capitula ,pro vno tantũ habentur.*
7 *Connexa articula dicuntur,quando vnum pendet ab alio.*
8 *Capitula plura reputãtur vnicũ, quãdo vnũ eſt propter aliud.*

DECISIO CCXXIII.

DOminì perſtiterunt in reſolutis,iudicantes cauſã
non poſſe cognoſci, omiſſa diſcuſſione legitima-
1 tionis,† & per conſequens etiam filiationis, ſine qua
legitimatio nõ procedit,Rol.qui alios refert,conſ.89.
n.39.lib.1.& pleniùs Menoch. conſ.581.n.4.cùm præ-
ſertim, vt in commiſſione dicitur,fuerit adhibitũ votũ
Rotę propter difficultates,quæ cõtingere poſsũt circa
2 legitimationem, & filiatio probanda eſt ab eo, qui aſ-
ſerit ſe filium, ſiue agat, ſiue conueniatur, præſertim
quando prætendit conſequi hæreditatẽ,vt filius,Pariſ.
poſt Ang.& alios,quos allegat conſ.12.nu. 240. & ſeq.
lib. 2. Iſta enim concernunt legitimationem perſonæ
3 Alexandri,† quæ opponi poteſt in qualibet parte iudi-
a cij,& ommiſſa reddit proceſſum nullum,a l. ſi quæra-
mus,de teſta.fuit latè deductum in cauſa Ciuitatis Ca-
ſtellanæ Molendini 26.Nouembris 1599. corã R.P.D.
meo Lancelloto.Non obſtat,quòd prætendatur res iu-
dicata ex eo,quod pro parte Laurę,& litis conſortium
4 non fuerit appellatum, † quia poſſunt adhærere, &
proſequi appellationẽ interpoſitã ab aduerſario, iux.
not.in l.ampliorem.C.de appel.in c.ſi duobus. eod. tit.
b Rot.Dec.de appell.in nou.b & licèt appellatio † fuerit
5 limitatè interpoſita in parte,& partibus,adhuc tamen
poſsũt dictæ ſorores appellationi adhęrere propter cõ-
nexitatem Capitulorum ſententiæ,Franc.in d.c.ſi duo-
bus n.5.Fel.in cap.ſignauerunt, ſub n.5. verſ. aduerte
etiam,& verſ.cogitabã tamen,& ibi latè Pariſ.n.22.de
6 except.Boer.Deciſ.73.n.6.†Ad iſtum enim effectu plu-
ra capitula cõnexa pro vno tantùm capitulo habẽtur,
Salycet in d.l.ampliorẽ,ſub n.2. Dec.in d.c.ſi duobus,
n.55 Quòd autem ſimus in connexis,dicebant Domini
7 non eſſe dubitandũ,† cum omnia pendeant ab articulo
filiationis,& legitimationis,Aym.conſ.232. num.1.&
8 2.latè Menoch.de Arbitr.caſ.95.n.15.& ſeq. † imò vnũ
reputantur,quando vnũ eſt propter aliud, l. Iulianus,
ff.de cond.& dem. Belam.conſ. 4.in fin. facit, quod ha-
betur in deciſ.Rot.13.ſub n.2.verſ.quartò quando de
prob.in nou.à dicto enim articulo pẽdet aſſignatio le-
gitimæ matris teſtatoris facta ſororibus excluſo Ale-
xandro.Nec facit, quod dicitur illam fuiſſe legatã ipſi
matri,quia fuit legata quatenus deberetur. Hinc etiã
pendet iuſtitia immiſſionis in poſſeſſionem bonorũ fi-
deicommiſſo ſubiectorum,vt benè deducunt informã-
tes pro ſororibus;quicquid ex aduerſo dicatur. Ex qui-
bus fuit reſolutum Lauram, & litis conſortes eſſe an-
diendos ſuper prætenſa filiatione, & legitimatione.

ANNOTATIO.

a Legitimatio perſonarum in iudicio,an, & quãdo ſit neceſſaria,& omiſſa vitiet proceſſum,& ſentẽtiam, vide quod dixi ad deciſ. 264.

b Latè Scacc.† de appel. q. 177.limit. 21.n.21. iunctis 9
antecedentibus,& ſubſequentibus, Rota in Ianuen.
Laudi 1604.corã Card.Sacrato impreſſ.penes Mar-
cheſ. de Commiſſ.to.2. fol.64. vbi dicitur, quòd ap-
pellans ſimpliciter cẽſetur appellare à tota ſentẽtia,
etiam in parte fauorabili,& in Perufina Inuẽtarij 7.
Aprilis 1606.coram eodem.

Hoc non procedit,quando eſt appellatum in parte, & partibus,quatenus contra,prout in curia paſſim ſeruatur,tunc enim non poteſt appellans adhærere appellationi appellãtis.Scacc.loco præalleg.Rot.in d. Ianuen.& in d.Perufina Lancell.de attent.p. 2.c. 12. lim.44.Gratian.diſcept.forenſ.c.1.n.19.quod tamen ſublimitatur,vt non procedat,quando capitula eſsẽt inter ſe connexa, quia tunc nõ obſtãte appellatione interpoſita in parte poteſt appellatus illi adhærere, prout firmatur in hac deciſione,& tradit Lãcel.d.limit.44.n.3.& p.2.c.12.limit.a.n.21.& ſeq.Gabr.cõſ. 38.per tot l.3. quãdo verò capitula dicãtur cõnexa, vide latè Lancell.d.lim.2. Menoc.de arbitr. caſu 95.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA VINEÆ.

Lunæ 24. Octobris 1605.

ARGVMENTVM.

Executio nõ facta præuia liquidatione,eſt nulla,& per conſequens etiã eſt nulla ſubhaſtatio ſubſecuta. De liquidatione conſtare debet ex actis,cùm iudex aliũde non poſſit ſumere informationes.

SVMMARIVM.

1 *Executio eſt nulla,quando eſt facta nulla præcedente liquidatione.*
2 *Subhaſtatio eſt nulla,quando eſt nulla executio,à qua ortum habet.*
3 *Liquidatio fieri poteſt in executione.*
4 *Liquidatio non requirit expreſſam pronunciationem, ſed tamen ex actis debet apparere, quod fuerit facta.*
5 *Iudex non poteſt aliunde, quam ex actis ſumere informationes,& num. 6. vbi vide limitationem.*
6 *De actis quod non eſt dicitur non eſſe de hoc mundo.*
7 *Notorium non indiget probatione, & de eo poteſt iudex extraiudicialiter ſe informare.*

DECISIO CCXXIV.

FVit reſolutum Moniales Sancti Laurentij eſſe reſtituendas ad poſſeſſionem Vineæ;fundamẽtũ reſolutionis

tionis fuit facta exequutio ſuper vinea pro ſcutis 316.
1 †nulla præcedente liquidatione,& propterea nulliter,
hęc autem,§.1.ff.ex quibus cauſ.in poſſ.eat. Bald.conſ.
99.nu.1.lib.5.Paul.de Caſtr.conſ.169.in fin.lib.2.Dec.
conſ 312.ſub n.3 fuit dictum in vna Meliten.bonorum
17.Maij 1591. coram R. P. D. Decano,& in Fauen.de
a Paſijs 28.Nouembris 1603. coram R. P. D. Coccino a
2 Decano,& ſicut fuit nulla exequutio,†ita etiã fuit nul-
la ſubhaſtatio,quæ ortum habuit ab exequutione nulla
& dixit Rota in Aſſiſien.ſubhaſtationis 15. Nouembr.
1596.coram Orano in Romana Spolij 21.Februarij,&
5.Maij 1600.coram R. P. D. Iuſto, & in alia Romana
Spolij coram Reuerendiſſimo Rhodien. 29. Nouembr.
b 1602.b In quibus fuit dictũ propterea competere actio-
nem Spolij.Nõ obſtat,quod dicitur creditum Claudiæ
fuiſſe ſcut. 316. & in vim d. crediti poſſediſſe domum,
quia hoc nullibi legitur, imò ipſa egit ſpolio contra
Monachos Sanctæ Prudentianæ,& fuit ad poſſeſſionẽ
3 domus reſtitutus.Nihil releuat,†& quòd poſſit fieri li-
4 quidatio in executione, & quòd†ſuper ea non requira-
tur expreſſa pronunciatio, quia nihilominus de liqui-
5 datione debet appareret,& cõſtare,quod fuerit facta.†
Nec Rota admittit, quòd poſſit Iudex aliunde, quàm
ex actis ſumere informationes, & fuit dictum in Peru-
ſina ſeparationis Thori 28.Iunij 1589. coram bo. me.
c Gypſio,c& ſæpiùs in alijs.

ADNOTATIO.

a Rota Dec.689.n.3.p.1.in rec.& dec.442.ſub n. 1.p.2.in
recent.
b Rota dec.630.ſub n.5.p.2.in rec.& dec.689.nu.5. p. 1.
in recent.
6 c Rota†dec.445.n.8.p.1.diuerſ.& deciſ.278.nu.2.p.4.in
rec.fuit dictum in Romana hæreditatis 17. Iunij 1611.
coram Cardinali Sacrato,vbi redditur ratio,quia ſi iu-
dex extra acta moueri poſſet, nõ poſſet pars facere ſu-
as diligẽtias;& ita tollerentur defenſiones,& ideò quę
non ſunt de actis,dicuntur non eſſe de hoc mundo,Ro-
ta deciſ.404.ſub nu.1.p.1.in recent.& fuit dictum in di-
cta Romana hæreditatis, ſi tamen factum eſſet noto-
rium,tunc poſſet iudex etiam extra acta moueri,vt di-
7 cit Rota in dicta deciſ.278.†quia notorium non indi-
get probatione,Surd.poſt alios conſ.371.n.45.& 46.&
poteſt iudex de notorio extraiudicialiter ſe informare,
Surd.d.conſ.371.n.46.Gratian.diſcep.foren.c.442.nu-
mero 8.
In contrarium tamen, quòd ſcilicet iudex in materia li-
quidationis,vti difficilis probationis, poſſit capere ex-
traiudicialem informationem dixit Rota in Romana
bonorum de Ceulis 3.Maij 1606. coram R. P.D.Mar-
quemontio, & in Ferrarienſ. decimarũ 28. Maij 1621.
coram R.P.D.Vbaldo per doctrinam Bart. in l.ſi quod
ex Pamphila n.3. ff.de leg. 2.Cagnol.in l.quatenus.nu.
24.& ſeq.ff.de reg.iuris.

Oliuerius Beltraminus

ROMANA DE IACOBATIIS.

Sabbathi 26. Nouemb. 1605.

ARGVMENTVM.

Cenſus cenſetur impoſitus ſolùm ſuper medietate rei ſpe
ctantis ad imponẽtem,maximè ad euitandum pœnam
caducitatis. Fideicommiſſum cenſetur impoſitum ſu-
per rebus proprijs, non autem hæredis. Repetitio an,
& quando admittatur.

SVMMARIVM.

1 *Cenſum imponens ſuper re, ſuper qua habet ſolam medieta-
tem, cenſetur impoſuiſſe ſuper dicta ſua medietate, de quo
latè num. 16.*
*Cenſus impoſitus ſuper re, ſi imponens nullum ius ſuper re ha-
bet, niſi ratione melioramentorum, cenſetur impoſitus ſu-
per melioramentis & num. 16.*
2 *De communi re diſponens cenſetur tantùm de portione ſua
diſponere.*
3 *Alienare quis cenſetur ſolùm ius, quod habet in re aliena-
ta.*
4 *Cenſus cenſetur impoſitus tantùm ſuper medietate ipſius im-
ponentis, etiam ſi ſint deſignati confines totius fundi.*
5 *Quod maximè procedit ad effectum euitandi caducitatem.*
6 *Prohibitio alienationis nuda ab omni cauſa, non eſt ſeruan-
da.*
7 *Teſtator præſumitur diſpoſuiſſe, & fideicommiſſo ſubiecisse
ſolùm bona ſua, non autem hæredis.*
8 *Et maximè quando adeſt genitiuum* (ipſius teſtatoris.
9 *Repetitia non ſolet admitti in oratione, & diſpoſitione diuer-
ſa, & n.18.*
10 *Repetitio ceſſat, vbi concurrit diuerſitas rerum.*
11 *Repetitioni non eſt locus, quando agitur de pœna, & nu.19.
Et quando ſit locus repetitioni, & n.17.*
12 *Caducitas eſt pœna.*
13 *Priuatio iuris eſt pœna, & numer. 20. vbi vide declaratio-
nem.*
14 *Repetitia non fit propter difformitatem, & quando aliàs diſ-
poſitio plus operaretur in caſu ad quem fit repetitio, quàm
in caſu, in quo non eſt facta repetitia.*
15 *Fideicommiſſum iniungere ſuper re hæredis eſt quid maius,
quàm ſuper bonis ipſius teſtatoris.*

DECISIO CCXXV.

CIrcumſcriptis alienationibus factis,viuente Hor-
tenſia, dubitaui, an propter alienationes factas
poſt eius mortem, eſſet factus locus fideicommiſſo ad
fauorem DD. de Iacobatijs, & Domini negatiuè re-
ſoluerunt;potiſſimum fundamentum reſolutionis fuit,
quia cùm domus,ſuper qua fuerunt impoſiti, & hypo-
thecati reſpectiuè cẽſus,qui pro alienatione allegãtur
pro medietate ſpectaſſet ad Marium, & Tarquinium
venditores cenſuum, † ſuper ea cenſentur impoſuiſſe 1
cenſus,non ſuper alia medietate,quæ erat teſtatoris,&
quam fideicõmiſſo ſubiecerat,vt in his terminis tenuit
Rota in vna Perusina fideicõmiſſi de Americis 26. Fe-
bruarij 1586. Coram Orano,† & facit regula,quòd di- 2
ſponens de re cõmuni cẽſetur tantùm de ſua portione
diſponere, l. qui Tabernas. ff.de contr. empt. cap. pa-
ſtoralis.de donat.Bal. in l. 1. num. 2. & ibi etiam Paul.
de Caſtr. nu. 4. C. qui teſt. fac. poſ.Alex. in l.ſi domus.
§.fin.n.2.& ſeq.ff.de legat. 1.† & alienare tantùm ius, 3
quod habet,l.quod in rerum §.ſi vſumfructũ,& l.ſi Ti-
tio,& Mæuio in princ.& ibi not.ff.de leg.2.l.vxor pa-
troni.C.de legat † quod habet locum; licet cenſus ſint 4
impoſiti ſuper domo deſignata cũ ſuis confinibus,quia
adhuc cenſentur impoſiti ſuper dicta portione tan-
tùm, Bald. & Paul. de Caſtr. vbi ſupra. Alex. conſ.
54.num.2.lib.3.Rubeus conſil. 95. ſub num. 11.† Et 5
hæc tantò magis procedunt ad effectum euitandi ca-
ducitatem, vt fuit dictum in illa Peruſina fideicom-
miſſi. Non obſtat deciſ.Caputaqnen. 12. part. 1. quod
per impoſitionẽ cẽſus tota domus ſubijcitur hypothe-
cæ,quia id procedit, quãdo tota domus eſt in dominio
venditoris cenſus. Non obſtat, quòd domus tota ſit
prohibita per teſtatorem alienari,† quia reſpectu por- 6
tionis hæredum non erat ſeruanda prohibitio, vti nu-
da ab omni cauſa, tam expreſſa, quàm tacita, l. filius
fam.§.Diui ff.de leg.1.l.pater filius.§. Iulius Agrippa,
& l.Lucius.ff.de l.3.Nec poteſt veſtiri a præcedenti fi-

Digitized by Google

deicommiſſo, quia illud fuit factum ſuper bonis ipſius
7 teſtatoris, non autem hæredis,† tùm quia ſic pręſumi-
tur, Bar. per illum text. in l. cum in teſtamẽto ff. de aur.
& arg. leg. late Peregr. de fideicom. artic. 2. num. 44.
b tum, quia verba ſunt clara ipſius teſtatoris; † & vbi
8 prohibitio alienationis afficeret etiã portionẽ domus
ad hæredes ſpectantem. Iſta tamen prohibitio non eſt
illa, quæ cauſat caducitatem, & parit fideicommiſſum,
ſed prohibitio generalis pręcedens, quę capit bona ip-
ſius teſtatoris tantùm, vt ſunt verba expreſſa (*non poſſint
bona hæreditaria ipſius teſtatoris vendere*) prout etiam in
dictis bonis teſtatoris alienatis fuit iniunctum fideicõ-
miſſum, dum ſubiungit teſtator. (*& ſic ipſe voluit, iuſſit,
& mandauit, quòd in bonis, & hęreditate ipſius teſtatoris ſuc-
cedatur.*) Nec poteſt dici repetitum fideicommiſſum in
cauſa alienationis ſupradictæ portionis. Plura enim
c obſtant, & prohibent repetitionem, [c] primò, † quia ſu-
9 mus in oratione, & diſpoſitione diuerſa, quo caſu repe-
titio non ſolet admitti, Bart. in l. Seiæ §. Caio n. 2. verſ.
2. caſu ff. de fund. inſtr. Paul. de Caſtr. conſil. 11. n. 3. lib.
2. Alexandr. conſil. 227. num. 9. lib. 6. Soc. conſil. 64. n. 2.
d l. 3. Pariſ. conſil. 38. n. 27. & ſequ. l. 2. [d] Secundò, † quia
10 cõcurrit diuerſitas rerum, cùm, vt dixi, prohibitio pri-
ma ſit circa bona teſtatoris, hæc circa rem hæredis, &
propter diuerſitatem rerum ceſſat repetitio. Bar. in l.
repetendis ff. de leg. 3. Soc. dicto conſil. n. 3. Ruyn. conſ.
11 64. ſub n. 1. verſ. mouetur paulò l. 2. † Tertiò non eſt lo-
cus repetitioni, quando agitur de pœna. Bal. conſ. 421.
n. 6. l. 3. Dec. cõſ. 90. poſt n. 3. verſ. nec dici poteſt. Alciat.
conſ. 8 ſub n. 31. l. 9. cum alijs adductis in cauſa Bono-
nienſ. de Pannolinis 4. Februarij 1602. coram R.P.D.
e Sacrato, [e] agitur enim hic de caducitate, quæ pęna, eſt,
12 † Corb. de communi de cauſ. priuat. ob non ſolut. canon.
13 ampl. 45. n. 18. † Et de priuatione iuris, quæ pariter pę-
na, Barbat. conſ. 14. in princ. lib. 1. Dec. in auth. qui rem.
n. 3. Cod. de Sacroſanct. Eccl. fuit dictũ in terminis no-
f ſtris in illa Bononienſ. de Pannolinis. [f] Quartò non fit
14 † repetitio propter difformitatem, & quando plus ope-
raretur in caſu, ad quẽ fit repetitio, quã in caſu, in quo
facta eſt expreſſio. Aret. conſ. 121. in 1. col. Soc. iun. conſ.
128. n. 252. l. 1. hic autem eſt difformitas, tàm in prohi-
bitione, quam in fideicommiſſo, quia prima prohibitio
& fideicommiſſum ſunt circa bona teſtatoris, hic autẽ
prohibitio eſt circa rem propriam hæredis, & fideicõ-
15 miſſum, ſi eſſet repetitũ, eſſet pariter in re propria hæ-
redis, † & nemini dubium eſt eſſe quid maius iniungere
fideicommiſſum rei hæredis, quam rei teſtatoris, & be-
nè probatur in l. vnum ex familia §. ſi rẽ tuam ff. de l. 2.

ADNOTATIO

16 a Et quòd † cenſus cenſeatur impoſitus ſuper portione
imponentis, fuit dictũ in Peruſina hæreditatis de V-
baldis 8. Aprilis 1587. coram Orano, impreſſa penes
Cinc. de cenſibus d. 39. & in Auximana bonorum 4.
Martij 1602. corã Cardinali Millino impreſſa penes
eundẽ Cinc. de cenſib. deciſ. 107. benè Rota deciſ. 559.
ſub n. 9. p. 1. in rec. & deciſ. 344. p. 4. in recentioribus,
& benè etiam infra coram eodem Sanctiſſ. dec. 256.
n. 1. latè Mareſcot. var. reſol. l. 1. c. 72 n. 1. & ſeq. & fu-
ſius Cinc. de cenſibus p. 1. cap. 2. quæſt. 1. artic. 7. n. 7.
quia ambo plenè hanc materiã tractant in dictis ca-
pitulis, & ideò impoſito cenſu ſuper re fideicõmiſſo
ſubiecta cenſetur impoſitus pro rata competente ra-
tione detractionũ legitimæ, & Trebellianicę, Rota
dec. 456. n. 3 p. 2. in rec. & plenè tradunt Mareſc. &
Cinc. locis præallegatis, & præſertim Cinc. ſub n. 8.
qui plures deciſiones cumulat. Hond. conſil. 58. n. 99.
l. 1. Imò ſi nulla competeret detractio ſuper re ipſa,
cenſeretur impoſitus ſuper melioramentis, Rota dec.
349. p. 2. in recent. & Deciſ. 344. num. 2. p. 4. in rec. &
quòd poſſit imponi cenſus ſuper melioramentis, latè
Cinc. de cenſib. part. 1. ca. 2. quæſt. 1. art. 6. n. 37 Præ-
dicta procedunt, etiam ſi imponens cenſum, deſigna-
uerit rem totam cum cõfinibus, & etiam ſi aſſeruerit
fundum ad ſe ſpectare, & nulli fideicommiſſo eſſe ſu-
biectum, quia id intelligitur ratione portionis ſuę li-
beræ, vt benè per Cinc. de cenſib. d. art. 7. n. 9. & 10. vbi
refert Rotæ deciſiones.
b Vide ſupra annotationem ad Deciſ. 102.
c Repetitio an, † & quando fieri debeat, vide latè Pe- 17
reg. de fideicom. art. 16. per totum. Mant. de coniect.
vlt. volunt. lib. 10. tit. 6. Card. Tuſch. in verb. repetitio
per plures concluſiones.
d Dec. † conſ. 423. n. 14. & 15. Dec. conſ. 34. num. 108. 18
l. 3. & conſ. 10. n. 57. & ſeq. lib. 2. Capr. conſ. 25. nu. 59.
quod procedit nõ obſtante dictione repetitiua; item
Bald. conſ. 58. n. 1. lib. 2. Capr. dicto conſil. 25. n. 19.
e Roland. † conſ. 59. n. 55. lib. 3. Dec. conſ. 437. n. 4. fuit 19
dictum in Romana fideicommiſſi vineæ 20. Octobr.
1589. coram bo. me. Penia, & in Romana de Theodo-
lis 10. Ianuarij 1597. coram Litta.
f Et † quòd priuatio iuris ſit pœna, Surd. dec. 216. n. 36. 20
Menoch. conſ. 216 n. 36. Rota Deciſ. 356. n. 10. p. 1. in
recent, quod procedit reſpectu priuationis iuris in re
quęſiti, ſecus autem reſpectu priuationis iuris ad rẽ;
ita diſtinxit Rota in deciſ. 693. ſub n. 3. p. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

MONTISFALISCI FIDEICOMMISSI

Veneris 28. Nouembris 1605.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Bona fuiſſe in hæreditate teſtatoris probatur ex teſtibus, &
ex æſtimatione facta inter partes.*

DECISIO CCXXVI.

FVit concluſum conſtare fuiſſe in † hæreditate, & bo- 1
niſq. Nicolai Biſentij, & ab eo tẽpore ſui obitus, &
antea poſſeſſa, infraſcripta bona, videlicet, vineam ad
fontem Caſtanei, Cannetum in Caerſa, Pratum Madõ-
nellæ, domum in Parocl. ia Sancti Petri, Petraram, Ter-
renum Vallis Pianallis, aliud Terrenum butrionis, &
aliud Sambuci, prædiolum aquæ fortæ, petium terræ
apud Sanctum Franciſcum, & ſtabulum, ſingula enim
corpora probãtur per plures teſtes examinatos de anno
1593. inter filias fœminas Nicolai teſtatoris ex vna, &
D. Valerium Scarincium, & litis cõſortes ex alia ſuper
petitione legitimæ, quam prætendebant dictæ filiæ; a-
deſt etiã quædam ęſtimatio inter dictas partes facta, in
qua inter bona hæreditaria numerantur omnia prædi-
cta: fuerũt etiam in hoc iudicio repetiti quatuor ex te-
ſtibus tũc examinatis, in quibus omiſſis primis duobus
propter exceptiones, quæ ex aduerſo dantur, tertius, &
quartus benè informati, ſuper omnibus concludenter
deponunt de poſſeſſione Nicolai Senioris.

ROMANA CENSVS SCVTOR. XVIII. MIL.

Veneris 2. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Emptione facta pro perſona nominãda ſecuta nomina-
tione

tione non poſſunt creditores illius, qui ſub hac forma
emit, prætendere aliquam hypothecam, in præiudi-
cium perſonæ nominatæ. Cauſa neceſſaria quando di-
catur.

SVMMARIVM.

1 *Emptione facta pro perſona nominanda ante nominationem cenſetur res eſſe in dominio ementis.*

2 *Retrotractio non fit in voluntarijs in præiudicium illius, cui medio tempore eſt ius quæſitum.*

3 *Emptione facta pro perſona nominanda ſecuta nominatione dominium eſt penes perſonam nominatam, & ille, qui ſic emit, non poteſt nec hypothecam, nec aliud onus imponere, ſed tenetur rem emptam liberè, prout liberè emit, tradere perſonæ nominatæ.*

4 *Retrotractio non fit ad tempus principij, quando à principio non poterat actus explicari.*

5 *Dominium non acquiritur ſine animo.*

6 *Emens pro perſona nominanda, poſtea non nominans, præſumitur voluiſſe ſibi acquirere, quæ præſumptio ceſſat, vbi poſtea ſecuta eſt nominatio.*

7 *Hypotheca generalis non comprehendit bona, & iura, quæ ex veriſimili mente hypothecantis noluit comprehendere ſub obligatione generali.*

8 *Hypotheca generalis non comprehendit bona ſubiecta fideicommiſſo.*

9 *Reſoluto dominio acquiſito commutabiliter, & reuocabiliter, reſoluitur etiam hypotheca.*

10 *Hoc procedit quando reſolutio fit ex cauſa neceſſaria, ſecus ſi ex cauſa voluntaria.*

11 *Cauſa neceſſaria, quæ ortum habet ab aliqua præcedente obligatione.*

12 *Fideiuſſor fideiubendo cenſetur approbare omnia contenta in contractu, etiam quoad confeſſiones, & ennunciata.*

13 *Contrahens cum aliquo certa qualitate expreſſa, non poteſt illam qualitatem negare.*

14 *Cauſa vt dicatur neceſſaria, ſufficit, quòd non poſſit ſine incommoditate omitti.*

15 *Fideiuſſor accedens contractui venditionis, cenſetur remittere omne ius ſibi in dicta re alienata competens.*

DECISIO CCXXVII.

PRopoſui dubium, an mandatum Aud. Cam. ſit ex-
quendum, quòd licèt 123. Februarij anni 1604. fue-
rit affirmatiuè reſolutum, quia tamen Illuſtriſſimus D.
Lotharius reſolutionem nouis fundamentis in dubiũ
reuocauit, placuit Rotę illum iterato audire. Pręcipuũ
autem fundamentum fuit, quia Rauenna ſub die 23.
Martij 1591. & ſic ante nominationem per eum factam,
promiſerat ex pretio dicti cenſus inueſtire ſc. 14. mill.
pro maiori cautione fideiuſſorum cenſus, & ſcuta 16.
mill. conuertere in extinctionem æris alieni Vrſinorũ
cum reportatione ceſſionum ad. fauorem eorundẽ fi-
deiuſſorum, & pro rata ſcutorum 11. mil. cẽſum extin-
guere, quam promiſſionem fecit Rauenna cum ſolita
obligatione, & hypotheca omnium bonorum, iurium,
& actionum, ſub qua obligatione dicebat D. Lotharius
1 comprehendi cẽſum, de quo agitur, & probabat ex † eo
quòd cùm Rauenna emiſſet ipsũ pro perſonis nominã-
dis, ante nominationẽ factam cenſus fuit in eius domi-
nio, l. ſecundùm reſponſum. Cod. de contr. & commit.
ſtipul. Alex. conſil. 232. ſub num. 3. lib. 6. & nominatio
ſubſecuta nõ ſuſtulit, nec præiudicauit dictæ hypothe-
cæ medio tẽpore quęſitæ, vt per Alex. ibi n. 6. & 7. Nec
in præiudicium iuris quæſiti ex dicta hypotheca po-
teſt nominatio retrotrahi ad tempus contractus, quia
conditio nominationis erat voluntaria Rau. cũ poſſit
2 nominare, & non nominare, † & in voluntarijs non fit
retrotractio in pręiudicium eius, cui medio tẽpore fuit
ius quæſitum, l. potior. & l. qui balneum. verſ. amplius.
ff. qui potiores in pign. hab. tradit Ale. vbi ſupra; poteſt
igitur D. Lotharius, & confideiuſſores retinere cenſus
pro obſeruatione præmiſſorum: Iſtud fundamnntũ fe-
cit magnã difficultatẽ Dominis, ita vt in pluribus po-
ſitionibus nõ potuerit haberi reſolutio. Tandem die 2.
Decẽbris Domini vnanimi ſentẽtia perſiſtentes in de-
ciſis iterum concluſerunt mandatum eſſe exequendũ,
a & placuerunt rationes allegatæ † per Surd. Dec. 182. a
num. 16. & ſeq. quibus adductis Senatus Mantuanus ſta- 3
tuit huiuſmodi hypothecam non afficere perſonam no-
minatã, quibus adſtipulantur tradita per Dec. cõſ. 143.
qui multis argumentis cõcludit illũ, qui emit pro per-
ſona nominãda, nõ poſſe rei emptæ poſt emptionẽ no-
ua onera, & nouas conditiones apponere, ſed teneri eã
liberam, prout emit, præſtare, cõcordant alij per infor-
mantes adducti. Non obſtat conſ. Alex. 232. quia non
eſt mirum, ſi in caſu ſuo non ſit retrotractio, cùm vt di-
cit n. 6. perſona nominanda tẽpore contractus eſſet fo-
renſis, & incapax acquiſitionis, & retrotractio nõ fiat 4
ad tẽpus principij, quãdo à principio nõ poterat actus
explicari, ad text. in l. obſeruare. §. fin. ff. de off. proconſ.
Non obſtat, quod dicitur non fieri retrotractionem; cũ
ſimus in voluntarijs, quia fuerũt datæ plures reſpõſio-
nes. Primò enim fuit dictum cenſum iſtum non poſſe
cadere ſub hypotheca, quia nõ fuit in bonis ipſius Ra-
uẽnæ, cuius intẽtio fuit omnino aliena ab acquiſitione
dominij, vt patet ex eo, quod ipſe promiſit ſe ſoluturũ
cenſus ad fauorem nominandorum, & ad eorum fauo-
rem ſe obligauit, & promiſit facere cedulã pro ſolutio-
ne fructuũ, quæ repugnant, & aduerſantur acquiſitioni
cenſus, † & clarum eſt, quòd ſine animo ſuo non potuit 5
illi acquiri dominium. Et l. ſecundùm reſponſum, Cod.
de contr. & commit. ſtipulat. † fundatur in præſumpta 6
mente ſtipulãtis, quòd non facta nominatione voluerit
ſibi acquirere, Bal. in l. 1. in princ. ff. de pact. Alex. in le.
ſtipulatio §. ſi quis ita. in 1. not. & ibi etiam Iaſ. n. a. ff. de
verb. oblig. vnde non habebit locũ ceſſante dicta præ-
ſumptione, & vbi apparet de animo nõ acquirendi. Se-
cundò vbi etiam fuiſſet translatum dominium cẽſus in
Rauennam, † ille tamen non veniret ſub hypotheca ge- 7
nerali attenta veriſimili mẽte ipſius Rauennæ, quæ ad
iſtud effectum attendi ſolet, b l. obligatione generali, b
iunctis. ll. ſeq. ff. de pignor. l. qui peculij. ff. de pecul. di-
ſtat enim longè à veriſimili, quòd voluerit obligare do-
minium iſtud modico tempore in ipſo permanſurũ, &
quòd in ſe ipſo ſuſpicit ad effectũ tantùm transferendi,
prout tranſtulit in perſonas nominandas in tàm graue
præiudicium, & deceptionem perſonarum nominãda-
rum. Facit, † quòd in obligatione generali non veniunt 8
bona ſubiecta reſtitutioni, Gabriel. qui alios refert de
reg. iur. concl. 12. n. 27. Tertiò, quando fuiſſet dominiũ
cenſus translatum in Rauennam, & fuiſſet cõprehensũ
ſub hypotheca, † cùm dominium fuiſſet acquiſitum cõ- 9
mutabiliter, & reuocabiliter, reſoluto dominio per no-
minationẽ, fuit pariter reſoluta hypotheca. Dec. 238.
ſub n. 4. verſ. quintò quęritur. Rub. Alex. conſ. 90. poſt n.
5. verſ. facit etiam pro iſta opinione. c † Non obſtat, c
quòd hoc procedit, quando reſolutio fit ex cauſa neceſ- 10
ſaria, ſecus ſi ex cauſa voluntaria, Bar. in l. in diem. n. 2.
& 3. ff. de acqua pluu. arc. Caſtr. in l. in contendendo.
num. 4. eod. tit. latè Tiraq. de retract. conuen. §. 3. gloſſ.
1. numer. 10. & ſeq. d quia reſpondetur dici ad iſtum d
effectum † cauſam neceſſariam, quæ ortũ habuit ab ali-
qua præcedente obligatione, Dyn. conſ. 3. Rip. in l. pri-
uilegia ſub n. 41. ff. de priuil. cred. Aſin. de exec. §. 7. cap. 11
32. Hic autẽ aderat conuentio de emẽdo ſatis bene de-
ducta per informantes, & eſt multùm veriſimilis ex eo,
quòd emptio facta fuit de pecunijs perſonarũ nominã-

darum, quod ſatis iuſtificatur per informantes, licèt
non egeat iuſtificatione, quia cùm exprimatur in con-
tractu emptionis, D. Lotharius fideiuſſor non poteſt
12 id controuertere † quia fideiubendo cenſetur appro-
baſſe omnia contenta in contractu, l. de exceptione. C.
de euict. Fulgoſius conſ.61. col.3. verſ.ipſe autem fide-
iuſſ. Tiraq. qui alios congerit de retract. lign. §.1. gl.9.
n.273. fuit latè deductum in vna Romana extinctionis
c cenſus 15. Iun. 1584. cor. Illuſtr. Cardin. Seraphino,[c] in
qua fuit dictum hoc procedere etiam quoad confeſſio-
13 nes, & enunciata, † facit, quòd contrahens cum ali-
quo certa qualitate expreſſa, non poteſt illam negare,
latè Sur. dec.104.n.5. & ſeq. & ſufficere videtur, quòd
cenſus emptus ſit de pecunijs alienis ad effectum, vt no-
minatio diceretur neceſſaria, etiam quòd non præceſ-
ſiſſet aliqua obligatio, quia ſi Rauenna volebat reti-
nere pro ſe cenſum, habebat neceſſe reſtituere pecu-
nias alienas, quod non poteſt negari, quin attuliſſet in-
14 commoditatem Rauennæ, † & ad effectum, vt cauſa
dicatur neceſſaria, ſufficit, quòd non poſſet ſine incom-
modirate omitti, Bar. in l.1.ff. qui pot. in pig. hab. Crot.
in l. ſi is, qui pro emptore, ſub n.137. verſ. quintò fallit.
ff. de vſucapion. Quartò omnis amaritudo ceſſat atten-
t a fideiuſſione præſtita per D. Lotharium, & alios, qui
fideiubentes Rauennæ ſtipulanti cenſum pro perſonis
nominandis videntur conſenſiſſe, quòd dominium in
ipſos nominandos transferretur ex natura contractus,
cui fideiubendo cenſeantur conſenſiſſe Tiraq. vbi ſu-
15 pra. † quo conſenſu ſtante nullam potuerunt in præ-
iudicium nominandorum acquirere hypothecam, imò
ſi per prius habuiſſent, amiſiſſent. l.4. §. in venditione,
& l. ſicut. §. ſi voluntate ff. quibus mod. pign. vel hypot.
ſol. l. creditor. ff. de reg. iur. Bar. in l. quæ dotis n.17. ff.
ſol. mat. Præterea cùm fideiuberent, & ſe obligarent
ſoluere perſonis nominandis fructus cenſus etiam obli-
gatione Camerali, non poſſunt aliqua exceptione eui-
tare ſolutionem, nec ſuper cenſu ipſo aliquam contro-
uerſiam inferre obſtante doli mali exceptione, l. excep-
tione, C. de euict.

ADNOTATIO.

a vide latè ſuprà adnotationem ad Dec.157.
b circa quod eſt videndus latè Mantic. de tacit. li.11. tit.
4.n.14. & ſeq. qui ad plura infert.
c Bar. in l. in diem nu.2. verſ. aut res reuertitur, ff. de aqua
plu. Dec. conſil.88.n.3. verſ. & ſpecialiter. Gabr. conſil.
76. lib.1 Seraph. deciſ.1290.n.12. in fin. & 13.
d Surd. Deciſ.286. num.3. Roſen. de feud. cap.9. concl.11.
n.9. & ibi gloſa in littera K, Seraph. deciſ.789.
e Decian. conſ.15.n.21. lib.1. Surd. conſil.15. nu.20. Rota
dec.597.n.2.p.1. diu. & in recent. dec.362.n.4. p.1.

Oliuerius Beltramiaus.

PARMEN. STATVS.

Veneris 2. Decembris. 1605.

ARGVMENTVM.

Vita, & mors, quæ impediunt matrimoninm, probari
debent ab allegante.

SVMMARIVM.

1 *Vita, & mors probanda eſt ab eo, qui in ea ſe fundat.*
2 *Reus in exceptionibus dicitur actor, & ſuam exceptionem*
probare tenetur.
3 *Matrimonij impedimentum probandum eſt ab eo, qui al-*
legat.
4 *Vitam non ſufficit probare præſumptiuè ex generali illa*
præſumptione continuationis vitæ vſque ad centum an-
nos.
5 *Et tanto magis, quando deducitur ad effectum obiecti.*
6 *Exceptio eſt actionis excluſio.*
7 *Actor non tenetur probare non exiſtentiam exceptionis, &*
latè n.8.

DECISIO CCXXVIII.

PRopoſui dubium in Rota, an DD. Palanicini re-
neâtur probare mortem Ioan. Petri primi viri Ca-
therinæ, vel potius DD. de Rangonibus vitam eiuſ-
dem, & poſt plures propoſitiones Domini venerunt in
ſententiam Dominos Palauicinos non teneri probare
mortem, † quia cùm vita, & mors ſit probanda ab eo, 1
qui in hac, vel in illa fundat ſuam intentionem, Bard.
in l. ſi quidem ſub num. 1. C. ſolut. matr. Alex. conſ.27.
n.7. circa med. lib.7. Corn. conſ.119. n.2. lib.1. Intentio
Palauicinorum, qui auctores ſunt, & non fundatur in
morte Io. Petri, ſed in matrimonio, & quidem non
contrahendo, ſed contracto inter Bernardinum, & Ca-
therinam; vnde ſatis illis fuit probare matrimonium,
de quo fuit iam reſolutum in Rota, conſtare ſaltem de
facto, quam reſolutionem in diſputatione præſentis
dubij præſupponendam Domini dixerunt; † ſi autem 2
Domini de Rangonibus obijciunt viram Domini Io-
an. Petri tempore ſecundi matrimonij habent probare
hâc exceptionem, cùm in ea ſint actores, l.1. ff. de excep.
Abb. in c. præſentium, n.2. circa med. verſ. alias opinio-
nes, de reſtim. Corn. conſil.227. n.7. lib.3. tanto magis,
quia hoc eſt allegare impedimentum matrimonij, † 3
cuius probatio illi incumbit, qui impedit matrimo-
nium, c. de illo, de eo, qui cognou. conſangu. xv. ſuæ. c.
dominus, de ſecund. nupt. c. cum per bellicam 34. q.2. † 4
Nec ſufficit præſumptio illa vitæ vſque ad centum
annos, Put. dec.85 ſub n.1. lib.1. Creſc. dec.2. de excep.
Achil. dec.1. de prob. præſertim cùm ſapiat obiectum, a
qui debet clarè, præcisè, & benè probari, vt per Creſc.
dicta dec. Si verò Domini de Rangonibus, vt pro eo-
rum parte fertur, non obijciunt de vita Ioan. Petri, † 5
tanto minus à Dominis Palauicinis eſt probanda mors,
quando de vita non opponitur, nec eſt bona conſe-
quentia; ſi Ioan. Petrus viuebat, matrimonium legiti-
mum non poterat cadere in Bernardinum, & Catheri-
nam, cap. gaudemus, de diuor. cum ſimilibus; ergo in-
cumbit onus Palauicinis probandi eum non fuiſſe vi-
uum, quia licèt vita probata deſtrueret intentionem
Palauicinorum; tamen cùm non fundetur in negatiua
vitæ, non tenetur illam probare, † alioquin cùm excep- 6
tio ſit actionis excluſio, l.2. ff. de excep. † omnis actor 7
deberet probare non exiſtentiam exceptionum, [b] & b
omnis, qui ſe fundat in matrimonio, haberet probare,
quòd in eo ceſſarent omnia impedimenta, & pro hoc
benè faciunt deducta in Toletana pēſionis cor. D. meo
Iuſto.

ADNOTATIO.

a Rota dec.102.n.6.p.1. diu. & dec.861. circa medium
l.3.p.3. diu. Seraph. dec.171. n.2.
b Actori ſufficit fundare ſuam intentionem, & non te-
netur deducere, nec probare illud, quod eſt de ex-
ceptione rei, vt optimè pluribus comprobans, tra-
dit Bellam. dec.76.n.2.3. & 4. Seraph. dec.1484.n.15.
& de.1497.n.4. & dixit Rota in Toletana Parochia-
lis, coram Corduba impreſſa penes Garz. de benef.
p.9.c.2. nu.342. & hoc procedit etiam in materia
obiectiua, benè Oldrad. conſ.229. ſub nu.3. vbi dicit
ſufficere accuſatori probare homicidium, & non
tenetur probare quod fuerit commiſſum non ad de-
fenſionem, & fuit dictum in Vrgellenſ. canonicatus
19. Ianuarij 1594. cor. Card. Blanchetto.

Hoc

Hoc autem limitatur in vno caſu, quãdo ſcilicet impe-
trãs in gratia narrauit illud, quod eſt de intentione,
& exceptione rei, tũc enim ex vi narratiuæ, tenetur
illud probare, nam impetrans ita narrando ſuo ſe li-
gone percuſſit, ita dixit Rot. coram Sanctiſſimo in-
fra deciſ. 242. & vide quòd ibi dixi.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. MATRIMONII.

Veneris 9. Decembris. 1605.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa, quando eſt commiſſa appellatione remota, nihil refert habere, vel non habere ſententiam pro ſe, nec quod illa ſit valida, vel inualida.*

2 *Matrimonialis cauſa indiget celeri expeditione.*

DECISIO CCXXIX.

DOmini dixerunt eſſe locum arbitrio ad effectũ, vt
ad vlteriora procedatur, & ad diſcuſſionem nego-
cij principalis; propterea noluerunt attẽdere prætẽſas
1 obiectas nullitates, † quia cùm cauſa ſit cõmiſſa appel-
latione remota, & vnica ſententia terminãda, parũ re-
fert, ſi D. Lucretia habeat, vel non habeat ſententiam
pro ſe; & ſi ſint valida, vel inualida. Idẽ ſtatuerunt quo-
ad attẽtata, tùm quia viſa ſunt ſatis turbida, tùm, quia,
2 in omnem euentũ reſpiciunt alimenta, † & agitur cau-
ſa matrimonialis, quæ indiget celeri expeditione.

AQVITANEN. BENEFICII.

Veneris 9. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Teſtes ſunt ad concordiam reducendi, & quãdo reduci non poſſunt, quæ nam depoſitio ſit attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitio vnius teſtis alium non deſtruit, ſi poſſunt aliqua via ad concordiam reduci.*

Et omnibus modis eſt teſtis ad inuicem cõcordandus, & n. 9.

2 *Depoſitio vltima attenditur quando prima poteſt cum ea compati.*

3 *In maiori ineſt minor.*

4 *Teſtis non dicitur varius, quando vtraque teſtificatio concludit intentionem inducentis.*

5 *Depoſitiones vbi ſunt contraria, & ad concordiã reduci nõ poſſunt, eſt attendenda poſterior, quando pro ea ſunt maiores coniecturæ, & veriſimilitudines.*

Regulariter tamen magis eſt attendenda prima, quam ſecunda poſterior, & n. 10.

6 *Teſtes, qui ſe ſubiecerunt oculis Iudicis, magis probant.*

7 *Aetas eſt vnum ex requiſitis neceſſarijs ad probandum immemorabilem.*

8 *Depoſitio poſterior ſolemnis, & iudicialis potius eſt attendenda, quam prior minus ſolemnis, & extraiudicialis.*

9 *Limita non procedere, ſi prima extraiudicialis eſſet iurata, quia tunc neutri eſt ſtandum, & num. 11.*

DECISIO CCXXX.

FVit vltimo loco in hac cauſa reſolutũ teſtes exami-
natos pro parte Archipresbyteri, & Cleri Sãcti Pe-
tri de Arce in eorum dicto concludere immemorabilẽ,
& reſeruatũ videre, an obſtent exceptiones. Propter ea
dubitaui an dicti teſtes patiantur tales exceptiones in
perſona, vel in depoſitione, propter quas veniant reij-
ciẽdi, & quia inter alias exceptiones Rainerius multũ
inſiſtebat circa ætatem, quam dicebat ſtudioſe, & falſo
expoſitam à teſtibus maiorẽ, quam re vera eſſet, idque
conuinci ex alijs depoſitionibus eorumdem, teſtiũ, Do-
mini ſuper hac exceptione inſiſtentes reſeruata diſcuſ-
ſione aliarũ in aliam poſitionem, cenſuerunt illam non
obſtare his potiſſimũ rationibus adducti; † Primò, quia 1
vna depoſitio aliam non deſtruit, ſi poſſunt prout etiã
debent aliqua via ad concordiam reduci. Ant. de Butr.
in c. tu. n. 4. verſ. & aduerte, quòd hæc concordia, & ibi
Abb. num. 4. verſ. Iſte dic. Fel. in 1. concl. de teſtib. Alex.
conſ. 190. n. 1. lib. 7. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 4. eod. tit. fuit
dictum in vna Toletana Parochialis 16. Decemb. 1591.
coram R.P.D. Decano, † & vltima depoſitio etiam at- 2
tenditur, quando prima poteſt cũ ea compati, ad cumu-
lata per Gabr. de criminal. concl. 20. n. 28. Hic autẽ be-
nè concordari poſſunt, & ſe inuicem compatiuntur,
† cũ in maiori ætate inſit minor, & qui 70. annos natus 3
eſt vtique poſſit affirmari, ſe eſſe in ætatæ 50. annorum
conſtitutum, l. 1. §. ſi ſtipulanti ff. de verb. oblig. l. 3. verſ.
ſi quia plus, ff. de adim. le. l. qui concubinatum, § 1. ff. de
le. 3. eò magis, quia in aliquibus vtraque ætas enũciata
ſufficit ad probandam immemorabilem. Et non di- 4
citur teſtis varius, quãdo vtraque teſtificatio cõcludit
intentionem inducentis, Alex. poſt Gem. quem allegat
in l. Gallus. §. ſi eius. nu. 4. circa med. verſ. per hoc benè
facit. ff. de lib. & poſt. † Secundò, quia vbi etiam adeſſet 5
diuerſitas, quæ conciliari non poſſet, eſſet potius atten-
denda depoſitio facta in Rot. licèt poſterior,[a] cum pro a
ea ſint maiores coniecturæ, & veriſimilitudines, c. lite-
ras, vbi Bald. & Abb. de præſ. Alex cõſ. 127. n. 7. l. 7. Tã-
cred. in tract. de teſtib. lib. 1. c. 2. verſ. dudum, & cap. 14.
n. 1. Coadiuuatur enim hæc depoſitio ex numeratione
focülariorum factam per regiã Cameram. Gram. deciſ.
48. in fin. † & ex aſpectu, quia teſtes ſe ſubiecerũt oculis 6
Dominorum, l. minor 25. annis adito præſide, ff. de mi-
nor. Bar. in l. de ætate in 3. q. ff. eod. & in l. 1. nu. 6. verſ.
nota, quòd ſicut. C. de mendic. valid. lib. 11. concurrunt
etiam alia adminicula relata per informãtes. Accedit,
quod in alijs depoſitionibus fuit obiter dictum, & ætas
fuit perfunctoriè enunciata, & in aliquibus dubitatiuè,
& cum dictione *in circa* cũ ſuper ea non eſſet vis: in hac
autem fuit appenſatè, & deliberatè ætas relata, † cũ ſit 7
neceſſaria, & de requiſitis ad probandã immemorabi-
lem, iuxta Gloſſ. in c. 1. de præſcr. in 6. † Tertiò hæc de- 8
poſitio eſt ſolemnis, & iudicialis, & ob id potius eſt at-
tendenda, quã prior extraiudicialis, & minus ſolemnis,
Bal. in l. nullum n. 3. C. de teſt. Rom. conſ. 505. ſub n. 1.
Salyc. in l. ſi quis Decurio, n. 6. C. de falſ. Alex. qui de
comm. conſil. 74. n. 8. lib. 1.[b] ex quibus, & alijs per in- b
formantes latiùs deductis fuit reſolutum, exceptionem
variationis ſuper ætate nõ obſtare; vltra quod nõ om-
nibus teſtibus applicatur.

ADNOTATIO.

a Et † quod teſtis vnicus omnibus modis ſit concordã- 9
dus, vt varietas, & cõtrarietas euitetur, latiſſimè Fa-
rinac. plures cumulãs de teſtibus q. 66. n. 1. & ſeq. vbi
ponit plures ampliationes, & limitationes, & inter
alia limitat cõcluſionẽ, vt procedat ſolũ ad effectum
euitandi falſum, non autem ad effectum, vt probet.
10 Regulariter † magis eſt ſtandum primæ depoſitioni b
quam ſecundæ eiuſdem teſtis, Cæſ. de Graſſ. deciſ. 8.
n. 1. de teſtib. Rot. deciſ. 346. n. 2. p. 1. diuerſ. & in rec.

deciſ.415.ſub nu 2.p.1.infinitos cumulat Farinac. de teſtib.q 66.num.124.& ſeq.vbi ſub n.127.teſtatur de magis vera,& magis communi, quam tamẽ opinionem multipliciter limitat,& præſertim n.151.quòd non procedat,quando ſecundum dictum erat magis veriſimile, tunc enim dicit eſſe magis attendendum ſecundum, quam primum, quod etiam Rota in hac deciſione firmauit.

11 Itẽ nõ procedit concluſio,† quãdo prima depoſitio eſſet extraiudicialis,& ſecunda iudicialis. Rol.conſ. 40.n.2.& ſeq.lib.2.ſi tamen prima depoſitio extraiudicialis eſſet iurata,tunc nõ eſſet ſtandũ ſecundę iudiciali cõtrariæ,ſed hoc caſu neutri eſſet ſtandũ propter periurium, Rolan.conſ 40.n.9.li.2.Hond.conſ. 56.n.29.lib.2. *Oliuerius Beltraminus.*

VITERBIEN. LIBERATIONIS A MOLEST.

Veneris 16. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Hęc deciſio non indiget alio argumento,nec Sũmario.

DECISIO CCXXXI.

PRo informãte,quia legitur clara promiſſio Camilli Biſentij eximendi rẽ venditam, & liberandi Io.de Bellis emptorem a quacũque moleſtia,ſiue iudiciali,ſiue extraudiciali,clara eſt etiã fideiuſſo Valerij Scarincij,qui ſe obligauit,& principalẽ cõſtituit ſuper omnibus promiſſis a Camillo cum obligationeCamerali.De moleſtijs illatis per illos de Biſentijs cõſtat, & apparet etiam de illorum intimatione, & propterea factus eſt locus obligationi, & promiſſioni,ita vt veniat relaxãdum mandatum;peruerſio ordinis in ſoluendo creditoribus aſſignatis in inſtrumento nihil releuat; cùm totũ pretium fuiſſet ſolutum , & ſatisfactum ſit omnibus creditoribus deſcriptis in inſtrumento.

RAVENNATEN. CENSVS.

Veneris 16. Decembris 1605.

ARGVMENTVM.

Sententia liquidans debitum, & continens complicationem negotij principalis, dicitur continere mixturam,& propterea ab ea admittitur appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* (ſine præiudicio legitimæ executionis) *præſeruat executionem Iudicis, à quò,& latè num. 4.*

2 *Sententia quando liquidat debitum, eſt apppellabilis. Etiamſi aliàs materia eſſet executiua, & num. 5.*

3 *Sententia, continens reſciſſionem tranſactionis,dicitur continere complicationem negotij principalis, quæ præbet legitimam cauſam appellandi.*

6 *Sententia an, & quando dicatur continere mixturam, & ſub num. 6.*

DECISIO CCXXXII.

DVbitaui an ſententia locũ tenentis Vicelegati Romandiolę ſit exequenda,intelligendo non de condemnatione reſpectu fructuũ decurſorum vſque ad diẽ trãſactionis, in quibus ſignatura reſcripſit cũ clauſula

1 ſine præiudicio legitimæ executionis,† quæ præſeruat

a executionem iudicis à quo; [a] ſed reſpectu decurſorũ à die tranſactionis citrà, circa quos fuit reſcriptum cum clauſula (*ſi quid exequendum*) & Domini dixerunt non eſſe locum executioni,quia Iudex pronunciãdo fructus eſſe ſoluendos iuxta formam inſtrumenti cenſus, non autem ſecundùm tenorem tranſactionis ex duobus fecit ſententiam ſuam appellabilem. † Primò, quia quo- 2
dammodo liquidauit debitum quo caſu datur appellatio, [b] Galeſ. ad ſor. cam.in q. de liquid. n.17. cum n. b
ſeq.† Secundò,quia propter reſciſſionem tranſactionis 3
ſententia continet complicationem negocij principalis,quæ præbet cauſam legitimã appellandi,Bal. conſ. 141.n.7. lib.1. ſæpius tenuit Rota, [c] imo non continet c
ſolùm complicationem, ſed etiam expreſſam implicationem, quia quoad fructus decurſos vſque ad diem tranſactionis condemnat debitores cenſuum ad ſolutionem eorumdem ad rationem octo pro centenario iuxta conuenta in tranſactione, quo verò ad decurſos poſt tranſactionem condemnat ad rationem decem pro centenario, vt cantat inſtrumentum cenſus, cùm tamen in tranſactione non minus reducantur cenſus futuri, quam præteriti, & non poteſt tranſactio eſſe vno caſu valida,alio non.

ADNOTATIO.

a Clauſula(*ſine † præiudicio executionis*) præſeruat iuriſ- 4
dictionem iudici à quo, ita vt ad vlteriorem executionẽ procedere valeat,Lancel.de attent.poſt inhib. c.20.limit.13.n.17. Gonz. ſuper reg.8. in annot.de nullit.& attent.n.224.plenè Marta in ſuo clauſ. p.1. clauſ.159.n.9.Cæſ.de Graſs.deciſ.3.n.4. de ſent.& re iud.Rot.dec.609.ſub n.1.p.2. in recent. Adeò, quod non obſtante inhibitione poſſit procedere ad executionem ſine vitio attentatorum Lancel. d. limit.13. n.2.Gonz.loco præalleg.n.224.Cæſ.de Graſs.d.dec. 3.in fin.& fuit dictum in Spolet. attentatorum 5.Iul. 1599. coram Cordub. benè verum eſt quod ſolùm cenſetur præſeruata facultas exequendi, quatenus de iure ſit locus executioni, alias enim d. executio poterit per viam nullitatis, & attentatorum per iudicem ad quem reuocari.vt dixi ſupra ad deciſ.91.

b Quando † decretũ continet liquidationem,admitti- 5
tur appellatio, etiã ſi aliàs materia eſſet exec.Surd. dec.27.n.9.Laderch.conſ.15.ſub n.2.Menoc.de adipiſc.remed.3.n.192.Zacc.de oblig. Cam.q.37.n 43. Gratian.dec.Marchiæ 212.n.12.Hector.Felic.de ſociet.offic.c.31.n.60.fuit dictũ in Narnien. frumenti coram Card.Lancel.impreſs. penes Marcheſ. de cõmiſs.to.1.fol.724.Aduertendum eſt tamen, quòd nõ ideo ſententia diceretur continere liquidationem ex eo,quia iudex declaret aliquem eſſe immittendũ in poſſeſſionem talium,& talium corporum, vt benè conſiderat Seraph.deciſ.452.n.2.in fine 3.& 4.

c Ad hoc † vt ſentẽtia dicatur continere mixturã, eſt 6
neceſſaria expreſſa implicatio cauſę reſpiciẽtis petitoriũ,alias etiã ſi ſententia per neceſſe præſupponat canonizationẽ petitorij,tamen cũ iſta ſit non explicita, ſed implicita cõplicatio, non diceretur facere mixturã ad effectũ appellationis,Serap.dec.603.n.1. Rota d.229.n.4.5.6.&dec.242.243.inter impreſ.penes Paciſ.de Salu.iuxt.nou.impreſ.vbi conſ. Bal. 88. lib.1.declaratur procedere, quando expreſſè in ſententia exprimitur cauſa habens complicationem cum petitorio, & fuit etiam dictum in Firmana Salu.11.Iul.1619.coram R.P.D.Pamph. imò eſt neceſſe, quód mixtura ſit in parte diſpoſitiua, adeò quòd etiam ſi in proœmio ſententię,vel in alia parte enunciaretur cauſa reſpiciens petitorium, illa nõ faceret mixturam,Rot.dec.381.p 4.in rec. & ideò ſi principaliter ſit actum ſuper poſſeſ.& incidẽter fuerit deducta cauſa reſpiciens petitorium, ad effectum poſſeſſorij, non dicitur ſententia cõtinere mixturã, iuxta conſ.Decij 28.ſępè à Rot.canonizatũ,ita dicit

Rota

Rota Deciſ.195.n.5.inter impreſſ.per Pacif.de Saluiano iuxta nouam impreſſionem, Hoad.conſil.86.nu.42. lib.2.ex quibus redditur dubia Dec.Foroliuien. bonorum 16.Ianuarij 1617.coram R.P.D.Dunozetto, vbi fuit dictum, quòd implicita canonizatio pacti reſolutiui inducebat miſturam. Plura de hac materia ſunt videnda penes Contard.de momen.in tit.ratione mixturæ, qui illam latè tractat per nouem §. & penes Scacc. de appellat.quæſt.17.lim.6.memb.9.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA LOCORVM MONTIVM.

Lunæ 16. Ian. 1605.

ARGVMENTVM.

Subſtituens aliquem in officio loco ſui tenetur pro delictis per hunc ſubſtitutum perpetratis, nec liberatur exhibendo illum in carceribus, quando aliàs officium erit tale, quod ſubſtituens debuiſſet per ſeipſum, & non per ſubſtitutum exercere, niſi probaretur, perſonam ſubſtitutam fuiſſe valde integram. Delinquere in officio quando quis dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Præponens aliquem in officio, ſeu loco ſui ſubſtituens, tenetur pro delictis per illum perpetratis.*

2 *Confirmatio actus nulli non operatur retrotractionem in præiudicium tertij, ſed ſolùm operatur à die confirmationis.*

3 *Exhibens in carceribus ſubſtitutum, qui deliquit in officio, liberatur.*

4 *Procedit hoc in officiali publico, qui ratione officij habet perſonas ſubordinatas, & ſolet vti ſubſtitutis, ſecus in alio officiali, qui non poterat, nec debebat exercere per ſubſtitutum, ſed per ſe ipſum.*

5 *Eligens perſonam valdè integram pro ſubſtituto excuſatur, dummodo tamen probetur talis qualitas de tempore electionis.*

6 *Delinquere in officio ſatis dicitur, qui delinquit contemplatione officij, ſeu prætextu, colore, vel occaſione officij.*

DECISIO CCXXXIII.

1 CVm fuerit reſolutum coram Reuerendiſſ. Rhodien. Thomam Vaninum deliquiſſe in officio; † conſequens eſſe videtur Gallianum, qui illum in dicto officio præpoſuit, ſeu loco ſui ſubſtituit, teneri pro delictis per eum perpetratis, Bar. in l.1.§.familiæ ff.de public. Fel. qui alios allegat in capit. Petrus numer. 8. & ſequẽti, de homicid. & fuit reſolutum in pluribus cauſis relatis in illa Romana pecuniaria 27.Ianuar. 1597.
a coram R. P. D. Litta. Non obſtat, dùm dicitur delicta fuiſſe commiſſa poſtquam Gallianus vendidit officium ipſi Vanino, quia fuit dictum venditionem eſſe nullam, cum Gallianus non haberet facultatem illud
2 alienandi, † quia nullitate ſtante non poteſt dici, quòd receperit robur, niſi ex die cõfirmationis, quæ emanauit 3. Auguſti 1601. ita vt non trahatur retrò ad aliud tempus in præiudicium tertij, c. dubium, & ibi notat. Abb. in capite penultim. not. de decim. Dec. in capite fin. num. 57. in tertia concluſione, de conſtit. & ante illam diem non fuerat tranſlatum officium in Vaninum nec abdicatum à Galliano, & propterea irrefragabiliter tenetur Gallianus de geſtis a Vanino, vſque in diem il-
3 lam. † Nec etiam obſtat, quòd Gallianus illum exhibuerit in carceribus, ita vt ob id videatur liberatus, Bart. & Fel. vbi ſupra, † quia Domini dixerũt id procedere in 4
officialibus publicis, & qui nomine officij habẽt perſonas ſubordinatas, & ſolent vti ſubſtitutis, qualis non fuit Gallianus, cuius perſona cùm fuiſſet ſpectata, & induſtria electa, non potuiſſet ſeruire, nec debuiſſet per ſubſtitutum, vnde ſi voluit vti opera alienæ perſonæ, fuit in culpa, & damnum, quod a ſua culpa originem habuit, tenetur reſarcire. Neque illum excuſat, quòd elegerit perſonam idoneã ſolitam exercere, & tempore electionis exercuerit ſimilia officia, † quia id habet 5
locũ quando fuiſſet electa perſona valdè integra, vt dicit Felyn. in d.cap. Petrus num. 11.[b] quæ qualitas non b
probatur in perſona Vanini, & nõ apparet, quòd exercuerit, niſi de tempore, quo fuit electus a Galliano, aut non multum ante, minus etiam conſtat qualiter ſe in ipſis geſſerit, & non ſufficit, quòd exercuerit dicta officia, niſi doceatur, quòd laudabiliter, & fideliter adminiſtrauerit. Accedit, quod, vt dictum eſt, Gallianus malè fecit, deputando perſonã pro ſeruitio, quod ipſe præſtare tenebatur, propterea talis deputatio debet omninò ſuo periculo eſſe facta. Minus etiam facit receptionẽ pecuniarum eſſe quid extra officium † Secretariatus, 6
& Vaninũ ad hoc non fuiſſe deputatum, quia ſatis dicitur delinquere in officio, qui delinquit contẽplatione officij, Bal. & Salyc. in l.2. Cod. vbi de ration. & prætextu, colore, vel occaſione officij, vt fuit latè deductum in vna Romana Notariatus 18. Octobris 1583. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino; Deciſio autem Romana pecuniaria coram R.P.D. Litta non applicatur, quia ibi Notarius in nullo deliquerat in officio, nã inſtrumenta per ipſum celebrata erant vera, & receputa pecuniarum non fuit facta in officio, nec ortum habuit ab aliquo delicto in of. celebrato, vt in caſu iſto: propterea D. Mõtacutus nullas pecunias exburſauit Vanino præter ſcuta 60. auri ad ſummam 70. ſed tãtùm permutauit ſua loca montis Ferrarien. in locis montis Sãcti Ioannis, quæ per Vaninum fingebantur eſſe cuiuſdã Lucę, & in hac permutatione Mõtacutus deceptus fuit, ex falſa, & doloſa aſſeueratione Vanini, quòd Spannochia reſignaſſet d. loca montium, & cum iam fuerit reſolutum, quòd delictum circa reſignationes admittendas, & in ſimulando, & confingendo perſonas, ad quas loca montium non ſpectabant, eſſe delictum in officio, res eſt omnino manifeſta pro Montacuto, & Gallianus ille tenetur ad emendationem damni paſſi, & ſic reſolutum.

ANNOTATIO.

a Et benè Rota Deciſ.379. ſub num. 1. par.4. in recentioribus.

b Et quod tali caſu ſit excuſatus Seraphin. Deciſiones 52. numer. 1.

ROMANA CENSVVM.

Lunæ 30. Ian. 1605.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Exceptio requirens altiorem indaginem non debet retardare executionem obligationis Cameralis.*

DECISIO CCXXXIV.

CVm Dom. Io. Antonius Citarella eſset creditor
ſcut.5.mil.pro reſiduo dotis ſcutorum 13.mil.ſibi
promiſſa à Marchione Montorio, D.Federicus, qui o-
nus ſoluendi hoc debitum aſsumpſerat, dedit illi inſo-
lutum domum quãdam ſeu palatium æſtimatum ſcut.
10331.& Dominus Io. Antonius pro illo pluri in quo
prætium,& æſtimatio excedebat creditum ſuum, pro-
miſit accollare ſibi quoſdam cenſus,illoſque iuxta cer-
tam ratã annuam extinguere,& interit fructus ſoluere
cuius promiſſionis occaſione fuit conuentus a D. Fed.
coram Aud,Cam.qui decreuit mandatum pro cenſibus
vſque tunc extinguendis,& pro fructib.decurſis, & nõ
ſolutis,fuit pro parte D.Io.Antonij appellatũ, & cau-
ſa appellationis commiſſa in Rota,& quia contra mã-
datum Aud.Cam.inter alia opponebatur,quò D.Fede-
ricus non poſſet moleſtare D. Io. Antonium pro dicta
extinctione,& ſolutione,quia dicebatur D.Laurã, cu-
ius D.Feder.eſt hæres vna cum alijs fructibus,ita ordi-
naſſe in ſuo teſtamẽto;propterea dubitaui, an D.Fede-
rico obſtet d.teſtamentũ,& in qua parte,& quoad pri-
mã partem dubij fuit reſolutũ negatiuè, quia teſtatrix
mandauit tantùm, quòd in caſu reſtituẽdæ dotis hære-
des deberent recipere Palatium pro pretio ſcut.10700
& reſtituere D.Io.Antonio quicquid ſoluiſſet vſque in
diem reſtitutionis,ſed D.Federic.non agit,nec vti hæ-
res D.Lauræ,nec pro reſtitutione dotis,ſed ex promiſ-
ſione facta in inſtrumento dationis inſolutũ;Imò reſti-
tutionem ipſam dotis prętendit ſibi cõpetere ex diſpo-
ſitione Statuti,non iure hæreditario D.Lauræ,cuius ſe
etiam aſſeruit hæredẽ cum beneficio Legis & inuenta-
rij ex quibus D.Federicus dicit, vel non intrare, vel ſi
intrat,ſeruare non teneri præceptum teſtatricis, vltra
quod ſuper hoc in ſpecie fuit lis inter partes introdu-
cta,quę adhuc indeciſa pende in Rot.propterea viſum
fuit DD.huiuſmodi exceptionem,quia non multũ con-
1 uenit Inſtrumẽto,de cuius executiooe agitur,†& eſt in
controuerſiam deducta,altiorem indaginem requirere
& nõ debere retardare executionem obligationis Ca-
a meralis,Caſſad.Deciſ.vnica numer.2.de mut. petit.a &
fuit pluries dictum, & ſtante reſolutione iſta reſpectu
primæ partis,non eſt agendum de ſecunda parte dubij.

ADNOTATIO.

a Seraph.Deciſione 1455.n. 2.Rota Deciſiones 415. nu.
10.p.1.in recent.& Dec.686.n.2.p.2.in recent.vbi plu-
ra cumulantur.

IMOLEN. MOLENDINI

Lunæ 30. Ianuarij 1606.

ARGVMENTVM.

Locator ad quid teneatur erga conductorem.

SVMMARIVM.

1 *Locator tenetur præſtare ſucceſſiuam patientiam, vt condu-
ctor poſſit vti, & frui re locata, & nu.4.*
An præſumatur ſalis patientia præſtita, & n.5.
2 *Locator non tenetur ad aliud, quàm ad remiſſionem merce-
dis, quando conductor caſu fortuitu citra aliquam culpam
locatoris impeditur vti re locata.*
*Interim donec liquidetur intereſſe non poteſt conductor retar-
dare ſolutionem affictus, & n.6.*
3 *Conductor non poteſt recedere à contractu quando locator
offert implere, et ita facere, vt cõductor poſſit vti re locata.*

DECISIO CCXXXV.

COnclusũ fuit conſtare de implemento contractus
pro parte locatorũ,tradiderunt enim conductori-
bus Molendinum ad molendum aptum, & præſtiterũt
omnia per ipſos præſtanda in lumine cõtractus,†& vl- 1
terius illam quæ in locatione requiritur,ſucceſſiuã pa-
tientiam vt conductores poſſent vti,ac frui;a nec facit, a
quòd murus Gualteriæ fuerit dirutus, quia id contigit
caſu fortuito citra aliquã culpam locatorum,†quo ſit, 2
vt ad nihil amplius teneaotur,quàm vt mercedẽ remit-
tãt,l.ſi quis domũ §.hinc ſubiungi & leg.ſi fundus in ſi.
ff.locat.gloſſ.in l.ſi in lege.§.colonus,in ver.prohiberi,
eodẽ tit.Bart.in legge ferro § qui maximos nu.13.ff.de
public.& vectig.Rom.conſ.432.in princ.& propterea
iuſta eſt ſentẽtia Gubernatoris Imol.quæ condẽnat lo-
catores ad huiuſmodi remiſſionẽ, † oec fuit locus reſo- 3
lutioni contractusb ſtante præſertim, quòd locatores b
obtulerunt reficere,prout etiam refecerunt murum,&
ſufficit talis oblatio,vt conductores teneantur perſiſte-
re in contractu locationis,vt dicit Rom.l.cit.Non ob-
ſtat,quòd dicitur de tarda reædificatione, quia quãdo
eſſet vera,nihil aliud inferret,quàm maiorem remiſſio-
nẽ,vltra quod huic moræ potuerunt occurrere condu-
ctores ex facultate ſibi data accõmodandi,quæ in dies
deuaſtarentur ſumptibus, & expẽſis locatorum,& licèt
perfectio muri ſecuta ſit ſententiam, inchoatio tamen
præceſſit,quòd ſufficit ex Romani ſententia.Quæ dicũ-
tur de receſſu à locatione,tàm ex mutuo conſenſu,quã
ex legis diſpoſitiooe,ſunt extra dubium propoſitum,&
fuerũt ſublata in Deciſione in hac cauſa facta 10.Nou.
1603.à qua dixerunt Domini non eſſe recedendum.

ADNOTATIO.

a Surd.†poſt alios Deciſ.326.n.17 vbi dicit, quò tene- 4
tur præſtare ſucceſſiuam,& continuatam patientiã,
& conſil.400.nu.7.& ſequenti. Menoch. conſil. 671.
n.2.& ſequenti, adeò quòd non valeat pactum in cõ-
trarium, Menoch. d. conſil.671.nu.17.& non ſolùm
locator tenetur pręſtare patientiã,ſed etiam tenetur
remouere omnia impedimenta,& ita facere,vt con-
ductor vti poſſit re locata,leg.ex cõducto in princip.
ff.locati Pariſ.conſil.40.nu.2.& 3.libr.1.Nat. conſil,
449.n.9.& ſequenti,& dixit Rota in Romana pẽſio-
nis domus 16.Nou.1616.coram R.P.D. Pirouano.
In dubio autem†pręſumitur pręſtita ſucceſſiua patien- 5
tia,vt per Menoch.de præſump.l.3.præſump.86.n.1
& fuit dictũ in Romana Affictus 17. Maij 1609.co-
ram R.P.D.Ortembergo,quod eſt verũ, quando ab
initio cõſtat de traditione,& de patientia, tũc enim
conductor allegans, poſteà ſuperueniſſe impedimẽ-
tum,& non fuiſſe pręſtitam ſucceſſiuam patientiam
per locatorem,tenetur probare,ſecus autẽ eſt quan-
do non conſtat de traditione,nec de patiẽtia ab ini-
tio,quia tunc incũbit onus locatori probandi imple-
mentum,& patientiam ex parte ſua, prout benè di-
ſtinguit Mantic.de tacit.lib.5.tit.1. ſub nu. 17. & ſe-
cuta fuit Rota in Deciſ.399.nu.2.part.1.in rec.& in
Theatina Affictus 20.Nouemb.1615.coram R.P.D.
Coccino Decano in fine.
Aduertendũ tamen eſt,†quòd in caſu, in quo conſtaret 6
de aliquo impedimento conductor non poteſt præ-
tendere; niſi intereſſe,vt firmatur in hac Deciſione,
interim autem,donec illud liquidatur,nõ poteſt re-
tardare ſolutionem penſionis, ita dixit Rota in Ro-
mana Affictus 5. Nou. 1612. coram R.P.D.Caualo-
rio,& in dicta Theatina Affictus 20.Nouemb.1615.
coram R.P.D.Coccino Decano.
b Et firmauit Rota coram eodem Sanct. ſuper d. 130.

Oliuerius Beltraminus.

CO-

COMEN. LEGATI.

Luna 20. Feb. 1606.

ARGVMENTVM.

Legatum factum pro reparatione Eccleſiæ an debeatur, ſi teſtator ipſe in vita faciat dictam reparationem, & plura de ſimili materia.

SVMMARIVM.

1 *Legatum relictum ad certam cauſam & ad certum effectum ſi teſtator ipſe in vita adimpleat non debetur, & latè ſub nu. 14.*
Et ideò ſi teſtator dotet eandem perſonam, cui in teſtamento reliquerat legatum pro dote, non debetur dictum legatum per hæredem, & n. 15. vbi tamen vide declarationem.
2 *Hoc procedit, quando factum à teſtatore viuente apparet factum ex cauſa legati, ſeu eodem animo quo habebat legandi, ſecus ſi fuit factum ex alia cauſa neceſſaria.*
3 *Factum quid præſumitur potius ex cauſa neceſſaria, & ad quam quis compelli poteſt, quàm ex cauſa voluntaria.*
4 *Legatum non dicitur impleri per id, quod legans facit ex cauſa neceſſitatis.*
5 *Legatum dicitur donatio, & fit cauſa liberalitatis.*
6 *In neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit.*
7 *Legatum factum tunc ceſſat, quando ſi ſuſtineretur concurrerent duæ cauſæ lucratiuæ, quæ de iure ſimul non poſſunt concurrere.*
8 *Legatum non cenſetur reuocatum ex alienatione rei legatæ neceſſaria & n. 15. vbi etiam declaratur, quando dicatur facta alienatio ex cauſa neceſſaria.*
9 *Legatum vt maneat, ſufficiunt reliquiæ cauſæ præexiſtentis.*
10 *Augmentum cauſat multiplicationem legati.*
11 *Legatum non præſumitur ademptum.*
12 *Præſertim ad fauorem Eccleſiæ.*
13 *Pars vna teſtamenti aliam declarat.*
14 *Si teſtator poſt actum ab eo geſtum, ex quo deducitur ademptio legati per plures annos ſuperuixit, & non mutauit teſtamentum, non cenſetur voluiſſe adimere legatum.*

DECISIO CCXXXVI.

PAulus Iouius Epiſ. Nucerinus in teſtamento legauit
Eccleſiæ S. Antonij Comen. cuius erat Perceptor
ſcuta 200. pro beneficio reparationis, & augmēto dictę
Eccleſiæ, ſoluenda ex ducatis mille exiſtentibus penes
Octauianum Iouium; R.P.D. Vulpius dictæ Eccleſiæ
Commēdatarius conuenit hæredes occaſione dicti le-
gati, eoſque obtinuit condemnare ad ſolutionem per
ſententiam Vicarij Comen. cauſa in Curia introducta,
& commiſſa Reuerendiſſimo Rodienſ. in cuius locum
fui ſubrogatus, dubitaui, an legatum debeatur, & ratio
dubitandi fuit, quia Iouij hæredes prætendebant Epiſ-
copū viuentem poſt conditum teſtamentū d. ſummam
expendiſſe in cauſam expreſſam in legato pro repara-
1 tione, videlicèt, dictæ Eccleſiæ, † & propterea ſolutio-
ne, ſeu implemento facto per teſtatorē actionem Eccle-
2 ſię non cōpetere ad legatum.[a] l. Lucius, la 1. ff. de leg. 2.
cuius diſpoſitionem dicit ibi Bart. num. 3. notandā pro
legatis pijs, allegabatur etiam l. filia legatorū, C. de le-
gat. in qua pater dotādo dicitur impleuiſſe legatū do-
tis, & propterea legatum non deberi. Rota in hac dubi-
tatione conſulta reſpondet legatum deberi. Nec obſta-
2 re iura allegata in contrarium, † quia procedunt, quan-
do factum a teſtatore viuente apparet factum ex cau-
ſa legati, ſeu eo animo, quo habebat legandi, & hinc
eſt, quòd Bald. in d. l. Lucius, in 2. not. notauit ex illo
textu, quòd teſtator poteſt præuenire hæredem in exe-
cutione legati. In caſu autem iſto non apparet expen-
ſas factas à teſtatore in reparatione fuiſſe factas in cau-
ſa legati; imò præſumendum potius factas ex neceſſi-
tate, tum muneris teſtatoris, quia erat Commendata-
rius dictæ Eccleſiæ, c. 1. de Eccleſ. ædific. tùm decreti in
viſitatione facti, † cùm factum quid præſumatur potius 3
ex cauſa neceſſaria, & ad quam quis compelli poterat,
quàm ex cauſa voluntaria, Paul. de Caſtr. conſ. 133. nu.
3. circa med. lib. 2. Corn. conſ. 316. nu. 7. li. 1. Aym. conſ.
106. num. 84. † & legatum non dicitur impleri per id, 4
quod legans facit ex cauſa neceſſitatis, † quia cùm le- 5
gatum fiat cauſa liberalitatis exercendæ, & ob id dica-
tur donatio, l. legatum ff. de leg. 2. Inſt. eod. tit. in princ. † 6
in neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit, l. rem legatā, ff.
de adim. leg. quod etiam probatur ex traditis per Bal.
conſ. 163. nu. 1. in fin. lib. 5. † vbi dicit, tunc ceſſare lega- 7
tum, quando aliàs concurrerent duæ cauſæ lucratiuæ,
& hoc eſt, quod etiam vult in d. l. Lucius, in 1. not. dum
dicit teſtatorem non præſumi velle multiplicare lega-
tum, & Aym. conſ. 784 nu. 2. ad fin. verſ. qui text. eo ca-
ſu dicit, quòd procedit, quando ex cauſa lucratiua le-
gatum, legatario traditur: † videmus etiam ex aliena- 8
tione rei neceſſaria non poſſe argui animū reuocandi
legatum, [b] l. rem legatā, ff. de adimen. legat. l. fideicom- b
miſſum, §. ſi rem, ſi ff. de l. 2. præſertim quia per repara-
tionem a teſtatore factam nō poterat diei ceſſaſſe cau-
ſam legati, quia cauſa reparationis recipit multiplica-
tionem, & tractum ſucceſſiuum, & propterea manet
legatū, iuxta tradita per Salycet. in l. quinquaginta, in
fi. de probat. † & ad effectum, vt legatum maneat, ſuffi- 9
ciunt reliquiæ cauſæ, vt per Ceph. conſ. 81. nu. 15. vltra
quod legatum eſt etiam factum expreſsè pro augmen-
to, † & augmentum conſideratum cauſat etiam multi- 10
plicationē legati ad latè tradita in Romana legati 23.
Octobris 1592. coram Illuſtriſſimo D. Cardinali Pam-
philio, & certè non videtur credendum, quòd teſtator
in legato intellexerit de illa reparatione; qua indige-
bat Eccleſia ipſo viuente, quia illa non erat cōmitten-
da hęredi, nec expectandū, quod hæres illam prętaret;
ſuadetur etiam ex præſumptionibus, & veriſimilitudi-
nibus, quòd legatum adhuc debeatur. † Vltra enim re- 11
gulam generalem, quòd non præſumatur ademptū le-
gatū, de qua latè per Menoch. præſump. 167. in princ.
li. 4. † & præſertim ad fauorem Eccleſiæ, iuxta tradita 12
per Tiraq. de priuileg. pię cauſæ priuileg. 40. coniectu-
ram optimam præbet, quòd teſtator voluit ſolui ſimile
legatum Eccleſiæ Sancti Iuliani, non obſtante, quod a-
lia ſcuta 200. pro reparatione eiuſdem Eccleſiæ depo-
ſuiſſet, † cū vna pars teſtamenti aliam declaret, l. ſi ſeru- 13
us plurium, §. fi. ff. de leg. 1. & l. qui filiabus ff. de leg. 3. † 14
Accedit, quòd teſtator poſt factam reparationem vixit
per plures annos, quibus potuiſſet mutare teſtamētum
& non mutauit, vnde præſumitur in eadem voluntate,
& eo animo legandi deceſſiſſe, Illuſtriſſ. Mantic. de co-
niectur. lib. 12. tit. 1. numer. 13. ex quibus, & alijs per in-
formantes deductis Domini cenſuerunt legatum Ec-
cleſiæ Sancti Antonij deberi.

ADNOTATIO.

a Hęc † materia, quando ſcilicet, per ſolutionē, ſeu im-
plementū ſecutum in vita teſtatoris cēſeatur legatū
ademptū, tractatur per Mantic. de coniect. vltim. vo-
lunt. li. 12. tit. 2. & lata deciſio habetur in recent. p. 2.
d. 499. vbi aliæ deciſiones referuntur, & ex hoc infe-
runt

runt DD. quòd ſi Pater in vita dotet filiam, extinguitur legatum dotis eidem in teſtamento relictum, Socin.iun.conſ.79.num.18.lib.3.Surd.conſ. 119. num.10. Paſc.de patr.poteſtat.par.2.cap.6.nu. 35.& ſeq.fuit dictum in Montis Faliſci dotis 19.Ianuarij 1601. coram Card.Millino, ſi tamen in vita minor quantitas per teſtatorem fuerit ſoluta, quam fuerit legata, non extinguitur legatum, niſi prorata ſoluta, Vinc. de Franch. deciſ.422.nu.6.Gattierez de Sponſal.cap.20.ſub n.29. vbi in fin.dicit hanc opinionem eſſe veriorem, & magis communem, & in iudicando, & conſulendo eſſe ſequendam, quam etiam tenuit Rota in Romana dotis, & legati 28.Nouembris 1603.coram Cardinali Milino & in Romana fideicom. de Maximis 5. Iulij. 1599. coram Iuſto, quæ tamen opinio non procedit, vbi ex coniecturis coaſtaret de contraria voluntate teſtatoris, vt fuit dictum in dicta Romana dotis coram Cardinali Milino.

b Craſſ.§.legatum quæſt.78.num.6.Mant.de coniect.vlt. vol.lib.12.tit.6.n.13.& dicitur alienatio facta ex neceſſitate quando eſt facta titulo oneroſo, & ſolùm dicitur facta ex cauſa merè voluntaria quando eſt facta titulo lucratiuo, & ex cauſa donationis, vt benè per Mant.loco præallegato.

Oliuerius Beltraminus.

MESSANENS. ILLEGITIMITATIS.

Luna 20. Februarij 1606.

ARGVMENTVM.

De materia Capituli *lator, qui filij ſint legitimi.*

SVMMARIVM.

1 *Terminus præfixus in iudicio illigitimitatis per iudicem Eccleſiaſticum iuxta terminos* cap.lator, *operatur, vt poſt eius lapſum opponens de illegitimitate non ſit amplius audiendus.*

2 *Fallit ſi à præfixione dicti termini fuit facta repoſitio.*

3 *Fallit ſecundò concurrente iuſta cauſa.*

4 *Capitulum* lator qui filij ſint legitimi, *loquitur quando actor, cui opponitur de illegitimitate, adit iudicem Eccleſiaſticum, & facit præfigere terminum reo opponenti, non quando reus principaliter committit cauſam ſuper legitimitate.*

DECISIO CCXXXVII.

FVerunt à fœl.recor.Clem.VIII. conceſſa duo Breuia Marchioniſſę Fabariæ, & Duci terræ nouæ, & in eis reuocata inhibitio Rotalis ad effectũ, vt ipſi poſſent nõ ſolùm proſequi iudicium à ſuis maioribus cæptum contra Dominos de Brãdiforte ſuper recuperatione, & tuitione Baroniæ de Thanis, ſed etiam nouũ ex perſonis ipſorum inchoare, firma tameo remanente cauſa, ſeu articulo illegitimitatis in Rota, Domini de Brandiforte adita Signatura Sanctiſſimi, obtinuerunt audiri ſuper ſubreptione, & obreptione dictorum Breuium, quia obſtabant clauſulæ in eis poſitæ. Propterea dubitaui an conſtet de aliqua ſubreptione, ſiue obreptione, & fuit reſolutum cõſtare de ſubreptione, ratio potiſſima reſolutionis fuit, quia non fuit Papæ narratum, quod pendente diſcuſſione illegitimitatis in Rota partes deuenerint ad trãſactionem, cuius occaſione Domini de Brandiforte ſoluerunt ſcuta 21.mil.quod ſi Papa ſciuiſſet, veriſimiliter non reuocaſſet inhibitionẽ Rotæ; Nam vt in Breuibus legitur, Papa motus fuit ex negligentia partis opponentis illegitimitatem, in procuranda expeditione, tranſactio autem omnem excludebat negligentiam. Non obſtat, quòd in tranſactione eſſet reſeruata cauſa legitimitatis, quia reſeruatio fuit ſub conditione, caſu, quo lis, vel moleſtia aliqua inferretur Comiti, ſeu ſucceſſori ſuper Baronia, & iure luendi, † Non obſtat, quòd fuerit pręfixus terminus, poſt cu- 1
ius lapſum non videbatur amplius audiendus Comes
Nicolaus, c.lator, qui fil.ſint legit. † quia à præfixione 2
fuerunt eius authores repoſiti, & lapſus termini non
impediebat, † quo minus ex iuſta cauſa audiri poſset, & 3
deberet, gloſ.in d.cap.lator in verſ. infra duos; iuſtiſſimam autem cauſam audientiæ præbebat tranſactio, vt
dictum eſt, † dicebant etiam aliqui ex DD.diſpoſitio- 4
nem c.lator.non applicari caſui noſtro, loquitur enim quando actor, cui opponitur de illegitimitate adit Iudicem Eccleſiaſticum, & facit præfigere terminum reo opponenti, nõ quando reus principaliter committit cauſam ſuper legitimitate, prout euenit in caſu, de quo agitur, in quo Domini de Brandiforte commiſerunt non ſolùm cauſam legitimitatis, ſed etiam negotium principale recuperationis Baroniæ; ex quo etiam reſultat alia ſubreptio, ſeu obreptio, cùm fuerit narratum ſolùm articulum, & cauſam illegitimitatis fuiſse in Rota introductum.

LVCANA PRÆTENSÆ CONFIDENTIÆ.

Luna 27. Feb. 1695.

ARGVMENTVM.

Confidentiæ crimen requirit plenam, & concludentem probationem, & non admittuntur præſumptiones, niſi neceſſariò concludant, & ex quibus confidentia probetur, vel excludatur.

SVMMARIVM.

1 *Confidentia requirit plenam, & concludentem probationem etiamſi ciuiliter agatur, & num. 13. vbi vide limitationem, & declarationem.*

2 *Et ideò non admittuntur coniecturæ, & probationes niſi ſint tales, quæ neceſſariò concludant, & conuineant confidentiam & ſub nu.14.*

3 *Confidentia non conſiſtit in hoc, vt gratificetur tertius impetrans, ſed vt gratificetur in dimiſſione, & diſpoſitione beneficij impetrati.*

4 *Confidentia non committitur, ſi quis procurat, alteri beneficium, ſed bene committitur, ſi procurat, vt poſsit illud poſtmodum ad ſui libitum diſponere.*

5 *Producens ſcripturam tenetur illi ſtare, & cenſetur fateri omnia in ea contenta eſſe vera: de quo latè ſub nu.15. vbi adducuntur plures limitationes.*

6 *Hæc regula habet locum etiam in fiſco, & quando per iudicem inquirentem fit exhibitio.*

7 *Confidentiæ præſumptio ceſſat, vbi apparet de alia cauſa.*

8 *Confidentia non probatur ex his, quę ſequuntur niſi probetur præcedens pactum & tractatus.*

9 *Simonia non arguitur ex ijs, quæ ſequuntur actum, in quo prætenditur commiſſa Simonia, niſi probetur, quod geſta ſint in vim tractatus, & pactionis præcedentis.*

10 *Confidentia probationem ſufficientem non inducit promiſſio de ſoluendo expenſas in expeditione literarum.*

11 *Teſtis vnicus nihil probat.*

12 *Confeſſio extraiudicialis non præiudicat.*

DECISIO CCXXXVIII.

CVm fuiſsem in hac cauſa deputatus adiunctus R. P.D.Carradoro Iudici confidentiarum, vt iuxta votum meum procederet, & cauſam expediret; Propoſui dubium in Rota, an conſtet de aliqua confidentia; quod fuit per Dominos nemine diſsentiẽte, & ſine difficultate

Digitized by Google

1 ficultate reſolutū negatiuè,† cùm enim in crimine cō-
fidentiæ,etiā quādo ciuiliter agitur, requiratur plena,
a & cōcludens probatio,ᵃ vt ſępius dixit Rota, & ſignā-
ter in firman.Cappell.coram fœl.rec.Clem.VIII.die 7
Maij 1582.in Imolen.ſ.confidentiæ 24.Feb.1592. corā
Illuſtr. D. Card. Pamph.in Aret. confidentiæ 23. Ian.
1595.coram R.P.D.Litta,& in ea non admittātur co-
2 niecturæ,& præsūptiones,†niſi ſint tales,quæ neceſſa-
riò concludant, & conuincant confidentiā.Caput.dec.
208.p.1.fuit dictum in vna Orioleñ.cōfidentiæ.1.Febr.
1591.coram Bubalo. Hic autem nō adſunt huiuſmodi
probationes,aut coniecturæ,licèt enim teſtes,duo exa-
minati pro parte Fiſci deponāt Coſmū dixiſſe ſe impe-
traſſe Canonicatum,vt rem gratā faceret D.Decano,
3 & alijs de Lilijs,hoc tamen nullo eſt iure prohibitū,†&
confidentia nō conſiſtit in hoc,vt gratificetur tertius in
impetratione,ſed vt gratificetur in dimiſſione,& diſpo
b ſitione beneficij impetrati,ᵇ Nau.conſ.80. de Sim.li.5.
& in ſuo manuali,c.23.ſub n.109.facit,quod dicit idem
Nau.conſ.33.ſub n.5.verſ.ad tertiū reſpondeo, de Sim.
4 †non eſſe confidentiam,ſi quis procurat alij beneficiū,
ſed ſi procurat,vt de illo poſtmodum ad ſui libitum di-
ſpunatur.Quod autem Coſmus non impetrauit benefi-
ciū animo illud dimittendi,ſed potius animo retinēdi,
& quod talis etiā fuerit intentio D.Decani,patet ex li-
teris tam à Dominis de Lilijs,quā à Petro Rigorio ad
Coſmū tranſmiſſis,nec non ex literis ipſius Coſmi De-
cano directis,in literis enim D.Sebaſtiani Lilij dicitur
(*V.S.tirianants,che nō può perdere niente, & vā à manifeſto
guadagno*)& D.Decanus in ſuis litteris dicit)*lei non ſpē-
derà niente, & hauerà queſto Canonicato*) in literis etiam
Coſmi Decano directis legūtur hæc verba)*& ſe piacerà
à Dio, che mi reſti queſto Cannonicato, cognoſceranno queſti
Signori Canonici, quanto io li ſia ſeruitore*) Idem etiam ſo-
nāt literæ Petri Rigorij,quæ literæ omnes,cū pro par.
te Fiſci fuerint productæ,nō eſt dubiū,quòd contra ip-
5 ſum probant ex regula,†quòd producens ſcripturā illi
ſtare tenetur,& videtur fateri omnia in ea cōtenta eſſe
c vera.ᶜ l. cùm precum, C. de lib. cauſ.cap.cùm olim de
6 conſ.not.in c.cùm venerabilis,de except.† quæ regula
habet etiam locum in fiſco, & quando per iudicem in-
quirentem fit exhibitio,Bald.in l.parētes,poſt n. 5.vbi
etiam Salyc.ſub n.2.verſ.& idem ſi eſt producta per iu-
dicem.C.de teſtib.Accedit,quod apparet de cauſa,pro-
pter quam DD.de Lilijs cupiebāt Coſmū interpetrare
beneficium,& illum adiuuabant pro executione,ea nō
fuit,vt excluderetur à Canonicatu Strina ipſorū inimi.
cus, & cū quo litē habebant in Rota ſuper huiuſmodi
7 Canonicatu,†vbi autē apparet de alia cauſa ceſſat præ.
ſumptio confidentiæ,vt fuit dictū in illa Oriolenſ. co-
ram Bubalo,in Cuſentina prætenſæ cōfidentiæ 4.Febr.
1591.coram Orano in Militenſ.Canonicatus 6.Martij
1595.Coram Reuerendiſs.Rodieñ.Hinc tollitur,quod
dicitur D.Decanū ſubminiſtraſſe Coſmo expēſas litis;
cùm appareat ſactum ex d.cauſa,non animo cōfidētia-
8 li,†vltra quod ex his,quæ ſequuntur abſque præcedēte
pactione,& tractatu ante impetrationem,nō probatur
confidentia,vt fuit dictum in illa Cuſentiua, & in vna
Brixieñ.confidentiæ 5.Iunij 1591.coram R.P.D.De-
d cano,ᵈ ſicuti etiam non arguitur Simonia ex ijs,† quæ
9 ſequuntur actum,in quo prætenditur Simonia,nō pro-
bato,quòd facta fuit in vim tractatus,& pactionis actū
ipſum præcedentis,c.Arſaldus 8.q.3.in gl.in c.quā pio
in verſ.poſtmodum 1.q.2.DD.cōmuniter in.c.veniens
il primo de teſt.Dec.conſ.118.n.4.Put.deciſ.171.lib.2.
Mohed.deciſ.266 fuit dictum in Romana, ſeu Hiſpal.
Sim.7.Febr.1596.coram Illuſtr.Card.Blanchetto.Non
obſtat pariter promiſſio de ſoluēdo expēſas in expedi-
tione literarum,quā fatetur D.Decanus in ſuo cōſtitu-
to,quia vltra,quod promiſſio facta fuit ex cauſa prædi
cta†ſolutio expenſarū pro expeditione literarū,quādo 10
aliàs faceret aliquam præſumptionē confidentiæ,ſola
tamen non ſufficeret, vt fuit dictū in Cuſentina prætē-
ſę confidentiæ coram Orano. Minus etiam facit dictū
primi teſtis Coſmū dixiſſe (*che in detta impetratione non
ne haueua vtile neſſuno; mà ſolo il nudo nome*) nihil enim
probat,tum†quia eſt vnicus,c.licèt,c.veniēs,& c.iuriſ. 11
iurandi,de teſtib.†tùm quia deponit de confeſſione ex- 12
traiudiciali,Felyn.in c.cū oporteat,n.6.de accuſat.Put.
dec.121.in fin.l. 2. & vbi teſtis iſte vellet ex illis verbis
inferre,quod beneficium verè non fuiſſet impetratum
pro Coſmo,non conuinceretur de mendacio ex literis.

ADNOTATIO.

a Pariſ.†de cōfid.q.64.n.13.& ſeq.qui infinitos cumu- 13
lat, prout in ſimili dicitur de probatione Simoniæ,
quæ requirit plenā,& concludentē probationē,etiā
ſi ciuiliter agatur, Rot.dec.63.num.1.& dec.135.n.1
inter impreſſ.per Farinac.poſt 1.li. conſ.& dec.418.
n.4.p.1. in recent. & dec. 166. n.8. p.2. in recent.Se-
raph.deciſ.1359.n. 3.& ibi addit. Quod tamen pro-
cedit, vbi agitur ad effectū priuationis,ſecus autē ſi
ageretur tantum ad effectum repellēdi aliquē ab aſ-
ſecutione beneficij nondum obtenti,quia tunc ſuffi-
ciūt leuiores probationes,prout ita declarauit Rota
in pluribus deciſionibus,quas refert,& ſequitur Ma-
reſcot.variar.reſolut.lib.2.cap.35.num.19.
Licèt †autem confidentia requirat plenam probationē; 14
nihilominus cùm ſit delictū,quod occulte fieri ſolet,
& ſit difficilis probationis, admittuntur etiā præsū-
ptiones,& coniecturæ,latè Pariſ.de cōfid.q.31.n.23.
Serap.dec.1359.n.2.& 3.plenè Rot.dec.350.ſub n.1.
p.2.in recēt.ſicuti etiā dicitur de Simonia,quæ pro-
batur ex coniecturis,& præſumptionibus,Cl.§.Sim.
n.11.latè Pariſ.de reſign.l.14.q.8.Serap.dec.1029.n.
2.Rot.deciſ.358.n.1.p.2.in reciſ.benè verū eſt, quod
huiuſmodi coniecturæ,& pręsūptiones debēt eſſe a-
deò euidētes,ac vrgētes,vt reū de tali crimine per ne
ceſſe cōuincant,Par.de cōfid.q.71.n.53.Seraph.Dec.
1359.n.2.vbi add.dat cōc. cl.d §.Sim.infin.Par. d.q.
8.n.14.Ver.d.202.n.2.p.1.& dicitur in hac deciſione
b Pariſ.de confid.quæſt.34.n.30.
c Et quòd† producēs ſcripturā in iudicio,cēſeatur fa- 15
teri,& approbare omnia in ea cōtenta,Sur.conſ.151.
n.16.Hond.conſ.78.n.80.lib.1.Veſtr. in praxi lib.6.
c.1.n.4.& 5.Rota dec.2.n.1.& deciſ.142 n.3.& dec.
349.n.3.& dec.455.n.3.p.2.in recent.& p.1.in recēt.
deciſ.108.n 3.& deciſ.149.n.6.& dec.555.n.9.& dec.
624.n.7.& dicta tacita confeſſio nō admittit reuoca-
tionem ſub prætextu erroris,Veſtr.d.l.6.c.1.n.5.quæ
regula procedit etiā quoad enunciata,& propter a-
liud prolata,Ruyn.cōſ.141.n.13. verſ. quinimò dici
poteſt,& n.ſeq.l.Rot.dec.248.in fin.p.1.in rec. Mo-
hed.dec.3.in fi.de reg.& dixit Rot.in Caſolēſ. pēſio-
nis 13.Iun.1608.coram R.P.D. Caualer.impreſſ.pe-
nes March.de Commiſ.to.1.fol.646.& in Rom.fidei.
commiſſi de Gorijs 16.Nou.1598.corā Gypſio,& in
Romana aſſecurat. dot.12. Maij 1605. corā R.P.D.
Marquem.Sed hęc ampliatio habet multos cōtradi-
ctores,qui tenent,quod producēs ſcripturā cēſeatur
fateri contenta in ea ſolùm quoad diſpoſitiua, ſecus
quoad enunciata in ea, Bero.conſ.170.n.1. & 2.li 2.
qui de cōmuni.teſtatur,Felyn.in c.cùm venerabilis,
n.22.lim.1.de conſt.quā etiā tenuit Rota penes Cæſ.
de Graſſ.dec.7.n.2.de ſent.& re iud.ad quod facit di-
ctum Mattheſ.ſingul.33. vbi habetur quod reſpōdēs
ad poſitiones cenſetur ſolùm fateri cōtenta in eis di-
ſpo-

Digitized by Google

ſpoſitiuè, non enunciatiuè, ſed à prima opinione non crederē eſſe in iudicando recedēdum, quia Rot. ſępius illam firmauit, vt patet ex pręallegatis deciſionibus, & præſertim dicta opinio habet locum in verbis enūciatiuis prolatis à partibus, inter quas negocium geſtum eſt, itē etiā in verbis enunciatiuis neceſſarijs ad actum qui geritur, vt benè per Oſaſc. deciſ. Pedem. 39. n. 30.

Prædicta concluſio, quòd ſcilicet producens ſcripturam, & inſtrumentum cenſeatur fateri in eo contenta, procedit quatenus inſtrumentum ſit authenicum, & probet, alias productio non operatur approbationem cōtentorum in inſtrumento. Alex. conſ. 108. n. 5. verſ. & idem lib. 5. Hond. conſ. 78. n. 89. lib. 2 Veral. dec. 199. p. 1. Rot. deciſ. 4. & deciſ. 159. n 1. p. 1. diuerſ. & infra coram eodem Sanctiſſimo, deciſ. 432.

Limitatur ſecundò non procedere quando eſſet facta productio per compulſum in parte, & partibus; tunc enim non præiudicat producēti quoad ſibi præiudicialia, latè Hond. conſ. 78. n. 85. & ſeq. lib. 2. Rota deciſ. 3. de fide inſtr. in nou. & dec. 384. n. 3. p. 3. lib. 3. diu. & deciſ. 354. n. 12. in fin. inter impreſſ. per Farin. poſt volum. 2. conſ. & fuit dictum in Barenſ. iuriſdictionis 16. Febr. 1606. coram Card. Sacrato, & infra coram eod. Sanctiſſ. in deciſ. 432. & ideò cauti procuratores paſſim ſolent in productione iurium vti dicta cautela producendi per compulſum, & præſertim ſeruatur in Curia, vt per Veſtr. in praxi lib. 6. c. 1. n. 6. vbi tradit formulam, quomodo in curia fiat iſta productio per compulſum non ſuffragatur, niſi in iuribus alienis, non autem in iurib. proprijs, Veral. deciſ. 93. n. 5. p. 1. Gabr. conſ. 40. n. 23. & 24. lib. 1. Rota in Militenſ. Abbatiæ coram Gypſio impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. to. 1. fol. 141. & in Auellina Vnionis 10. Iun. 1599. coram Cordub. & in Romana repetitionis indebiti 25. Iun. 1607. coram Penia. Item non ſuffragatur d. cautela, quando quis in ſcripturis productis fundat ſuam intentionem, vt fuit dictum in Anconit. computorum 9. Decembris 1616. Coram R. P. D. Veroſpio, quia non poteſt quis ſe in illis fundare, quin etiam teneatur cōtra ſe approbare, Rota Ian. deciſ. 72. n. 4. Oſaſc. deciſ. 38. num. 29.

d Rota deciſ. 108. n. 5. p. 1. in recent. & deciſ. 358. n. 11. & deciſ. 169. n. 9. p. 2. in recent. & latè infra coram eodem Sanctiſs. deciſ. 517.

ELVEN. BENEFICII.

Lunæ 27. Februarij 1606.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus non gaudet alternatiua, ſi de tēpore vacationis Beneficij non habebat animum reſidēdi, & ex quibus dignoſcatur non habuiſſe animum reſidendi.

SVMMARIVM.

1 *Alternatiua non gaudet Epiſcopus, qui de tempore vacationis beneficij reſidet, ſi tamen conſtat non habere animum reſidendi.*

2 *Teſtes in cōcurſu veriſimiliora deponentibus alijs præferūtur.*

3 *Recognitio valdè exacta non requiritur in literis miſſiuis.*

4 *Animus probatur ex coniecturis, & indicijs, cum directè probari non poſſit.*

5 *Animus declaratur ex præcedentibus, & ex ſequentib.*

6 *Papæ narranti factum proprium, vel etiam alienum ſecum geſtum creditur.*

Papæ aſſertioni an, & quando ſtandum ſit, & num. 10.

7 *Prærogatio licentiæ præſupponit licentiam obtentam,*

8 *Epiſcopi aſſertioni circa eius animum reſidendi non creditur ad effectum vt gaudeat alternatiua.*

9 *Reſidentia ad effectum alternatiuę attenditur de tempore vacationis beneficij.*

DECISIO CCXXXIX.

FVit in hac cauſa reſolutum coram Reuerendiſſimo
Rhodien. 22. Martij 1599. & coram me 30. Octo-
bris 1602.† Epiſcopum Eluen. non potuiſſe haberi pro 1
reſidente apud ſuam Eccleſiā tēpore vacationis bene-
ficij, de quo agitur ad effectū, vt gauderet alternatiua,
quia licèt tunc eſſet præſens, præſentia tamen illa non
videbatur ordinata ad reſidentiam, propter animum,
quam habebat reuertendi ad Ciuitatem Vlixbonenſ. in
qua ratione officij Inquiſitoris Generalis, quo fūgeba-
tur, ſolitus erat reſidere, prout alij anteceſſores; Ema-
nuel Zagabo pretēdens probare, quòd imò de dicto tē-
pore Epiſcopus habebat intētionem permanēdi in Ci-
uitate Eluen. petijt, & obtinuit remiſſoriā, cuius vigore
fuerunt plures teſtes examinati, quibus ſtātibus dubita-
ui; An eſſet à ſupradictis deciſionibus recedendum, &
DD. poſt plures propoſitiones pro maiori parte cēſue-
runt non eſſe recedendum, videbatur enim ſolidū fun-
damentum deciſionū in eo, quod Inquiſitores genera-
les ex neceſſitate officij, vel ſaltē ex antiqua cōſuetudi-
ne reſidere habeāt Vlixbonæ, vt deponūt teſtes exami-
nati pro D. Antonio Petyra,† quibus Domini dixerunt 2
magis credendum, quàm teſtibus Emanuelis contrariū
aſſerentibus, quia deponunt veriſimiliora, gloſ. & DD.
in c. noſtra de teſt. Alex. conſ. 27. n. 4. lib. 2. Aym. conſ.
6. n. 65. multùm enim veriſimile eſt officiū hoc toti Re-
gno commune in vno certo, & determinato loco, & nō
modò in vno, modò in alio exerceri deberi, & veriſi-
miliùs in Ciuitate Vlixbonen. quæ eſt caput Regni, &
vbi eſt palatiū ad hoc deputatū, & quia cōcurrunt plu-
ra adminicula, & præſumptiones; cōcurrit enim cōfeſ-
ſio ipſius Epiſcopi in breui impetratu de anno 1599.
Vbi dicitur inquiſitorē ſolere, & oportere reſidere V-
lixbonæ; nec poteſt in dubiū reuocari, quòd breue fue-
rit obtentū de ordine ipſius Epiſcopi, cùm vltra expē-
ſas, & aliàs veriſimilitudines habeamus Epiſtolā eiuſ-
dē Epiſcopi vltimo loco productam; in qua mādat licē-
tiam in breui contentam impetrari, & ad ipſum quam-
primùm tranſmitti. Quæ Epiſtola videbatur DD. ſatis
ſufficienter recognita,† cùm præſertim in literis miſſi- 3
uis nō requiratur tàm exacta recognitio. Cæſ. de Graſſ.
deciſ. 2. n. 7. de præb.[a] concurrit etiam dictum Epiſcopi a
in dicta Epiſtola, dum narrat, quòd tunc non reſidebat
Vlixbonæ, quia Papa per ſuū breue mandauerat, quòd
Epiſcopi, etiamſi eſſent Inquiſitores generales deberēt
reſidere apud ſuas Eccleſias, ex quo datur intelligi,
quòd cōtrarium priùs ſeruaretur, & Inquiſitores Epiſ-
copi nō reſiderēt in ſuis Eccleſijs, præſertim, quia im-
mediatè ſubiūgit, quod propterea ſua Maieſtas deſide-
rabat, quòd enūciabat Epiſcopatui, & remaneret inſer-
uiēdo officio Inquiſitoris, ex quo colligitur; quod offi-
cium requirebat reſidentiā, & ob id erat incompatibile
cum Epiſcopatu Eluen. concurrit etiā facultas cōceſſa
ipſi Epiſcopo de anno 1594. vt poſſet reſidere in Ciui-
tate Vlixbon. ad exercendū munus Inquiſitoris genera-
lis, & percipere fructus ſuæ Eccleſiæ, quod vtique Pa-
pa non conceſſiſſet, ſi potuiſſet in Ciuitate Eluen. d. mu-
nus exercere; cōcurrit etiā lōga reſidentia ante acta di-
cti Epiſcopi in Ciuitate Vlixbonen. ſtāte autē huiuſmo-
di neceſſitate, & ſolito reſidēdi in Ciuitate Vlixbonen.
ſurgit maximū indiciū animi Epiſcopi Eluen. redeūdi
ad ciuitatē Vlixbonen. quia nō erat in poteſtate ipſius
mutare locum, in quo erat ſolitū exerceri officium, &
ideò dū volebat remanere Inquiſitor, nō poterat acce-
dere ad ſuam Eccleſiam animo ibi reſidendi. Accedunt
aliæ coniecturæ, & indicia,† ad quæ recurrendū eſt ad
probandum animum, qui directè probari non poteſt.
Corn. conſ. 45. n. 4. in fi. lib. 3. Soc. conſ. 14. num. 14. lib. 1.

Potiſſi

Potiſſima autem coniectura ex eo deſumitur, quòd
poſtquam Epiſcopus fuit creatus, & per totum tempus
præcedens annũ 1598. reſedit Vlixbonę, licèt rediret ad
Eccleſiam propter feſta Paſchalia. Vnde idem creden-
dum de anno 1598. quòd licèt de menſe Aprilis, & ſic
circa tempus Paſchale, eſſet in Ciuitate Eluen. nõ eſſet
animo reſidẽdi, ſed peragendi functiones, & poſtea re-
5 deundi Vlixbonam, † ex præcedẽtibus enim declaratur
animus, lege ſi ſeruus plurium §. fin. de l. primo, Aym.
conſil. 220. num. 11. ſicut ex ſequente, lege qui res in
fin. ff. de ſolut. l. reprehendendum. & ibi gloſſ. Cod. de
inſtitut. & ſubſtit. Vndè cùm de eodem anno redierit
Vlixbonam, manifeſtè colligitur, quòd nõ habebat ani-
mum reſidendi in ſua Eccleſia, ex effectu enim animus
cognoſcitur, qualis fuerit, vn notat Bart. in lege ſi cõcu-
bina §. res amotas ff. rer. amot. Decian. conſil. 88. num.
13. lib. tertio. Accedit, quòd de dicto tempore, & ſic
de anno 1598. habebat licentiã reſidendi in loco officij,
vt colligitur ex breui obtẽto de anno 1599. in quo nar-
rat Sũmus Pontifex, prius illum conceſſiſſe ad trienniũ
proximè præcedens, & dat prorogationem. Nec eſt,
6 quòd reuocetur in dubium huiuſmodi breue, † cũ de eo
atteſtetur ipſemet Papa, cui in hoc creditur, cùm narret
factum proprium, vel ſaltem alienum cum ipſo geſtũ,
Imol. in Cle. in literis ad fin. de probat. Fel. in cap. cùm
à nobis num. ſecundo de teſt. fuit dictum in Salamant.
iuriſdictionis 17. Maij 1577. coram Illuſtriſſimo Cardi-
nali Seraphino, & in Caputaquen. iuriſdictionis nono
b Aprilis 1601. coram R. P. D. Ortembergo. [b] & confir-
matur ex literis ipſius Epiſcopi, in quibus mandat peti
7 prorogationẽ licentiæ, † quæ prorogatio præſupponit
licentiam conceſſam. leg. ſed & ſi manenti ff. de precar.
Vnde dubitari non poteſt, quòd habuerit animum reſi-
dẽdi Vlixbonæ poſtquam illud facere potuerit tuta cõ-
ſcientia, & ſaluis fructibus ſuæ Eccleſiæ; cũ præſertim,
vt ipſe in epiſtola ſua declarat, & teſtãtur literę Regis,
mallet renunciare Epiſcopatui, quã dimittere officium,
cõcurrit depoſitio vnius teſtis examinati pro D. Perey-
ra, qui loquens de receſſu anni 1598. dicit (*ſentiuo, che
quelli della Città ſi lamentauano, che lui era dimorato poco
in detta Città, e venuua come hoſpite, & che ſaria meglio
eſſere vno de doi, ò Veſcouo, ò Inquiſitore, & queſto ſi dice-
ua publicamente.*) Non obſtat aſſertio Epiſcopi, quod in-
tendebat reſidere in ſua Eccleſia, & quòd hoc animo di-
8 ſceſſerat ab Vrbe Vlixbona, & venerat ad Eluenſ. † quia
aſſertioni Epiſcopi non videtur ſtandum, poterat enim
proficiſci ab illa enixa voluntate gaudendi alternatiua,
quæ colligitur ex ſupplicatione eius nomine porrecta
Papæ, præſertim quia dictæ aſſertioni repugnãt conie-
cturæ ſupra numeratæ, & aliæ adductæ per informãtes,
& quia de contrario conſtat ex diſceſſu, & reditu ad
Vlixbonam, qui reditus cenſendus eſt fuiſſe pro ſeruitio
Officij Inquiſitoris, vt dicunt teſtes examinati pro D.
Pereyra, & animo reſidendi Vlixbonæ durante eadem
cauſa Officij, & licentia illum eximendi a reſidentia in
ſuo Epiſcopatu. Nec facit quod dicunt teſtes Zagalli
Epiſcopum ſe contuliſſe Vlixbonã pro ſeruitio Regis;
quia vltra quod hoc habebãt ex ore ipſius Epiſcopi, cui,
ſicut non eſt credendum, quando dixit de animo reſi-
dendi in ſua Eccleſia, ita nec etiam quãdo affirmauit ſe
reſidere pro ſeruitio Regis, & ex hoc alias conuince-
retur aſſertio animi permanendi in Ciuitate Eluenſ.
dicitur etiam quòd ſatis erat in ſeruitio Regis, quando
ſeruiebat in Officio Inquiſitionis. Vltra quod poterat,
& pro Officio, & pro alio ſeruitio Regis ſe illuc
conferre, nec teſtes dicunt, quod ceſſante vocatione
Regis non fuiſſet reuerſurus. Acceſſus ad Eccleſiam
cum tota familia non concludit neceſſariò animum
permanendi, & licèt præbeat aliquam coniecturã, prę-
ponderãt multò coniecturæ contrarium ſuadentes. Nõ
obſtat, quòd poſteà redijt, & ampliùs non receſſit, quia
attendendum tempus vacationis, an de illo tẽpore per-
maneret in ſua Eccleſia cum animo reſidendi, necne, ex
quibus, & alijs adductis per informãtes Domini nolue-
runt recedere à deciſionibus factis.

ADNOTATIO.

a Rota deciſ. 570. n. 2. p. 1. diu. cum alijs per Gonzal.
ſuper reg. 8. gloſ. 64. n. 27. & 28.
b Papæ aſſertioni an, & quando ſtetur, latã concluſio-
nem extendit Gabr. de prob. concl. 1. per totã, & Ma-
ſcar. de prob. cõc. 130. & Rota paſſim ſequitur diſtin-
ctionẽ, quòd aut Papa atteſtatur de facto proprio, ſeu
alieno ſecũ geſto, & illi creditur, vt tradũt omnes in
Clem. 1. de prob. Creſcen. deciſ. 2. n. ſecundo de renun-
ciat. Caputaquen. dec. 286. p. 2. Rota deciſ. 361. nu. 1.
p. 2. in rec. & dec. 405. ſub. n. 1. verſ. ſtatur enim p. 1. in
recent. & fuit dictum in Calaguritana, ſeu nullius 16.
Iunij 1606. coram R. P. D. Ortembergo. Adeò quòd
in tali caſu nec etiã admittitur probatio in cõtrariũ,
Gemin. conſil. 79. in princ. Caputaq. deciſ. 387. l. 1. in
manu Hinc eſt quòd Papæ aſſerẽti ſibi fuiſſe ſuppli-
catum creditur, Creſc. dicta dec. 2. n. 1. de renunc. Ro-
ta deciſ. 171. n. 2. p. 1. diuerſ. item ſi narret reſignatio-
nem fuiſſe in eius manibus factam, latè Par. de reſig.
lib. octauo. q. 11. n. 1. & ſeq. & dixit Rota in Pacenſ.
Parochialis 21. Maij 1610. coram Cardinali Lancel-
lotto, item ſi narret aliquẽ eſſe ſuum familiarẽ, Sarn.
reg. de impetr. benef. per obitum fam. quæſt. 13. verſ.
tamen eſt aduertendum. Maſcar. de prob. cõc. 139. n.
4. quod tamen ſolùm procedit ad effectum iuſtifica-
tionis narratiuæ, ſed nõ ad effectũ reſeruationis, quę
requirit pleniorem probationẽ, Rota deciſ. 832. part.
3. l. 3. diuerſ. & fuit dictum in Ratislauienſ. Beneficij
11. Ianuarij 1616. coram R. P. D. Pirouano.
Aut verò Papa atteſtatur de facto alieno nõ ſecũ geſto,
& tunc Papæ aſſerenti non eſt ſtandum etiã ſi ſuper
illa aſſertione fundaret ſuam diſpoſitionem. Mohed.
deciſ. 7. in fine de prob. Rota dec. 154. n. 5. p. 2. diuerſ.
& fuit dictũ in Sogouienſ Penſionis 22. Martij 1604.
coram R. P. D. Ortẽbergo, vbi vlterius dicitur, quòd
talis narratiua nec etiam transfert onus probandi in
contrarium.
Hoc tamẽ nõ procedit, quando aſſertio de facto alienò
eſſet facta Motu proprio, tũc enim illi ſtandũ eſt, Put.
dec. 100. l. 3. iuxta nouã impreſſionem, Seraph. deciſ.
1016. Rota, deciſ. 556. n. 3. p. 2. in rec. & dec. 522. n. 1.
& dec. 524. n. 2. p. 4. in rec. etiam ſi Papa vſus fuiſſet
verbis (*vt accepimus*) Achil. dec. 10. de prob. latè Rota
deciſ. 656. n. 3. p. 2. in rec. Admittitur tamen aduerſus
dictam aſſertionem factam Motu proprio probatio
in contrarium, Put. d. deciſ. 100. in fin. li. 3. Rota dec.
523. ſub n. 6. p. 4. in rec. Caputaqu. deci. 47. l. 3. in ma-
nu. & fuit dictum in Portuenſ. Beneficij 27. Martij
1596. coram Cardinali Millino, & alias ſæpè.
Et generaliter extra iſtos caſus ſtatur narratiuæ Papæ
circa identitatẽ ab eo prouiſi, & ideò narratiua Papę
de idoneitate prouiſi nõ eſt iuſtificãda, Rota de. 101.
n. 2 & dec. 140. ſub n. 3. verſ. & de alijs habilitatibus,
& dc. 613. n. 5. p. 2. in rec. Item etiam ſtatur aſſertioni
Papæ in concernentibus pręiudicium propriũ ipſius
Papæ, Rota dec. 390. n. 4. part. 1. in rec. In præiudiciũ
verò graue tertij regulariter nõ ſtatur aſſertioni Pa-
pæ, & maximè extra materiam beneficialẽ, Decian.
cõſ. 18. n. 27. l. 1. Mohed. de. 7. n. 2. de prob. fuit dictũ
in Viterbienſ. Campi maioris 15. Martij, 1591. corã

Orano. Hoc fallit concurrentibus adminiculis. Seraphin.deciſ.454.Plura alia de hac materia videnda ſunt apud Gabr.& Maſcard. locis ſupra allegatis.

Oliuerius Beltraminus.

EVGVBINA PRÆPOSITVRÆ.

Veneris 3. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Regula 8.derogat quibuſcumq; indultis,& priuilegijs, etiam cōceſſis Communitati, Regi, & Imperatori, & in ea non ſolùm Papa ſibi reſeruat ius confirmādi quoad beneficia electiua, ſed etiam ius de illis liberè diſponendi. Comprehēdit etiam beneficia patrimonialia,& debita certo generi perſonarum.

SVMMARIVM.

1 *Regula 8. derogat quibuſcumque priuilegijs cum quibuſcunque clauſulis conceſſis, & n.20. vbi ampliatur.*

2 *Clauſula* (quorum tenores) *quando per viam legis proceditur tollit omnia priuilegia quaſcunque derogatorias habentia, & num.21.*

3 *Regula 8. derogat priuilegijs, & indultis etiam conceſsis Communitati.*

4 *Item etiam priuilegio conceſſo inſtante Duce, & Rege, & Imperatore,*

5 *Clauſula* (cuiuſcunque dignitatis,ſtatus,&c.) *comprehendit etiam Reges, & Imperatores.*

6 *Regula 8.comprehendit beneficia, quæ in effectu non cadunt ſub cæteris regulis.*

7 *Regula 8.habet locum quandocumque, & quomodocumque beneficium ſpectat ad collationem, & electionem inferioris collatoris,*

8 *Regula 8.non ſolùm reſeruat confirmationem, ſed etiam liberam diſpoſitionem,*

9 *Confirmans non dicitur diſponere, nec prouidere.*

10 *Regulæ 8. ratio eſt fundata in eo vt Papa poſsit prouidere pauperibus, & benemeritis perſonis,*

11 *Confirmans non dat,*

12 *Confirmatio eſt actus neceſſitatis, & debitus de iure.*

13 *Beneficium non dicitur facere qui exhibet debitum,*

14 *In neceſsitatibus liberalitas non exercetur,*

15 *Mixtum continetur ſub ſimplici quando viget eadem ratio, etiam in pœnalibus, & in odioſis.*

16 *Mixtum iudicatur de illo ſimplici,quod eſt potentius,*

17 *Electio eſt potentior confirmatione;quia tribuit plenum ius, & confirmatio non tribuit,niſi exercitium iuris,*

18 *Priuilegium,quod quis habet ab alio, non poteſt vti contra eum,*

19 *Regula 8 capit etiam beneficia patrimonialia, & debita certo generi perſonarum, & num.22.*

DECISIO CCXL.

LEo Decimus de anno 1514. cùm Eccleſiam Eugubinam, quæ per priùs Regularis erat, ad ſtatum ſæcularem reduxiſſet, conceſſit Capitulo tam Præpoſituræ, quæ eſt prima dignitas, quàm omnium Canonicatuum electionem, cuius confirmationem ad Epiſcopum pertinere voluit,Gregorius XIII. in initio ſui Pontificatus ſtatuit, vt Præpoſitura, prætextu cuius confirmationem ſibi reſeruauit,& Canonicatus dictæ Eccleſiæ in quibuſcumque menſibus vacantes nonniſi Ciuibus Eugubinis ad ipſius Capituli electionem, & Epiſcopi confirmationem prouiderētur ſublatis omnibus reſeruationibus cum clauſulis ampliſſimis, & derogatorijs derogatoriarum. De menſe Maij præteriti cùm vacaſſet dicta Præpoſitura Capitulum ad ipſam elegit Comitem Ioan.Baptiſtam Gabrielium,tandem vti reſeruatam impetrauit Guido Montigranellus à Sede Apoſtolica;orta inter ipſos lite, & cauſa in Rota mihi commiſſa dubitaui an electio eſſet confirmanda: Et Domini nullo diſcrepante dixerunt, non eſſe confirmandam; fundamentum fuit in regula, reſeruatoria octo menſium, in qua Papa reſeruat ſuæ diſpoſitioni omnia beneficia etiam electiua, cum derogatione quorumcumque indultorum conceſſorum quibuſcumque collatoribus, & propterea non eſt facienda aliqua vis in ſupradictis priuilegijs Leonis, & Gregorij per regulam ſublatis, & minus in clauſulis
derogatorijs in eis poſitis, † quia viſum fuit DD. re- 1
gulam habere firmiores, & potentiores clauſulas, &
derogationes, ob idque indulta illi cedere ex latè deductis in Compſana iuriſpatronatus 3. Decemb.1604. Coram R.P.D. Lita,& in Meluitana beneficij Sanctæ Mariæ 14. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo
Decano, [a] præſertim cùm in regula adſit clauſula a
(*quorum tenores*) † qua ſtante,vbi per viam legis proce- 2
ditur ſine controuerſia cenſentur ſublata omnia priuilegia quaſcumque derogatorias habentia, de quibus eſſet facienda particularis mentio, ex cumulatis per Rip.in c.1.n.55. & ſeq. de reſcrip. vt dixit Rota in vna Aſtorien.Archidiaconatus 19. Martij 1576. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino,& multis alijs conge-
ſtis per informantes, [b] Et regula procedit etiam ſi di- b
camus priuilegium, † & indultum fuiſſe conceſſum 3
Communitati Eugubinæ,ſeu ad eius inſtantiam, prout fuit reſolutum in dicta Meluitana beneficij Sancti
Marci. † Item licèt ſit conceſſum inſtante Duce Vrbi- 4
ni,prout in Rege Scotiæ reſoluit Rota, Mohed. deciſ. 12.de priuileg.Ioan.Paul.dec.4. incip. Barchinonenſ.
Vicariæ, & in Imperatore tenuit illa Meluitana. † Id 5
enim operatur clauſula (*cuiuſcumque dignitatis,ſtatus,*) Sar.in Proœ.Regul.Cancel.q.4.num.2.verſ. nam dicta clauſula de ſui natura. Non obſtat, quòd Præpoſitura eſſet reſeruata per regulam tertiam, & ideo non poſſit cadere ſub regula octaua, quia id poſſet proce-
dere, quatenus cum effectu caderet † ſub regula ter- 6
tia, & propter ipſam remanſerit reſeruata diſpoſitioni Papæ. Rota deciſ. 32.de præb.in antiq. & propterea aut volumus, quod Præpoſitura ſit in effectu reſeruata per regulam tertiam, & ſufficit Montegranello, quia cùm effectus reſeruationis ſit ligare poteſtatem,vt de beneficio diſponere non poſſint,nec illud conferre, & per vnam reſeruationem fuerit hæc poteſtas ſublata, non egemus alia; imò alia reſeruatio nihil poſſet auferre, vel ligare, cùm nihil inueniat, vt dicitur in dicta deciſ. aut volumus dictam regulam tertiam, ſeu reſeruationem ex ea reſultantem eſſe ſublatam per clauſulas indulti, & tunc illa deficienter remanebit ius alterius regulæ, & reſeruationis,vt in dicta deciſ. ſub n.5. verſ. ſi enim prima reuocetur. Caſſad. deciſ.9. ſub nu.4. de præb.fuit dictum in Brunduſina Archidiaconatus coram Reuerendiſſimo Rhodien.de anno 1600.aut ſaltem dabitur occaſio, vt intret Regula 8. quia ſtante indulto Capitulum pote-
rat eligere, † & regula habet locum quandocumque, 7
& quomodocumque beneficium ſpectet ad electionem inferioris collatoris, quia reſeruat pertinentia ad collationem quorumcumque collatorum. Non obſtat quòd reſeruatio ſatis videatur operari eam confirmationem, quam voluit Papa apud ſe remanere, &
qua videtur fuiſſe contentus; † quia hoc eſt contra 8
verba, & mentem regulæ; cùm enim reſeruet ſuæ di-
ſpoſitioni, † per confirmationem non dicitur diſpo- 9
nere, nec prouidere, Bald. conſil.507. num.1. ad fi-
nem lib 5. † eſt etiam contra mentem Papæ, qui 10
intendit pauperibus,& benemeritis prouidere, quod
non facit per ſolam confirmationem;† quia qui con- 11
firmat, non dat, lege & quia. ff. de iuriſdict. omn.

iud.

Digitized by Google

iudicium,cap.inter dilectos,de fide inſtrum.Dec.in cap.
poſtquam,n.18.in fin.de elect. & cùm Papa intēdat ip-
ſis benefacere,confirmatio ei nō poſſet imputari ad be
neficium,ſed ad iuſtitiam, vt dicit Bal.in loco allegat.
12 †cùm enim confirmatio ſit neceſſitatis,& debita,c.fin.
de elect.in 6.& d.c.poſtquam, vbi Abb. in primo not.
13 Dec.n.1.†non impendit beneficium,qui exhibet debi-
tum,l.ſi ſeruo,§.1.ff.de reb.inſtit.l. proximè, ff. de rit.
14 nupt.Bal.vbi ſupra,†& in neceſſitatibus liberalitas nō
exercetur, l.rem legatam, ff.de adim.leg.Non obſtat,
quod dicitur iſtum eſſe caſum mixtum,& non compre-
15 hendi ſub regula, † quia reſpondetur,caſum mixtum
contineri ſub ſimplici,quando viget eadē ratio,l.inter-
dum §.quod ait.ff.de his, qui not. infam. l. ſi ita facta,
vbi Iacob.de Are.Bal. & Imol. ff. de iniuſt. nupt. & ir-
rit.teſt.Aret.in l.ſi ita ſcriptum, col. 2. ff.de lib. & poſt.
vbi inquit procedere etiā in pœnalib. Alex.conſ.144.
num.7.li.6.qui dicit idem in odioſis, latè Tiraq.de leg.
16 conub.gloſ.5.n.76.† Præterea mixtum iudicatur de il-
lo ſimplici,quod eſt potentius,l.quæritur,vbi Bal. n.3.
17 ff.de ſtat.hom.Ang.conſ.378.n. 2. poſt med.† electio
autem dicitur potentior,non ſolùm quia eſt principiū,
quod dicitur potiſſima pars, Ang. ibi num. 3. & trahit
confirmationem,vt dicit Dec.in d.c.poſtquam,nu.18.
in fi.ſed etiam quia per electionem plenum ius acquiri-
tur,per confirmationem autem nihil noui iuris,ſed tā-
tùm exercitium. Oldrad. conſ.146.poſt nu.4.Dec.loco
alleg.n.18.Nō obſtat,quod dicatur Capitulum ratione
communionis,& cōcurſus cum Papa poſſe dici exem-
ptum à regula,vt ipſe Papa per reg. l. ſi cōmune,ff.quē
ſeruit.omittāt.quia quando termini eſſent applicabiles
reſponſio eſt in promptu,quòd iſtud non procederet in
præiudicium collationis, quam ſibi reſeruauit Papa;
18 †quia Priuilegio quod quis habet propter aliū nō po-
teſt vti contra eum,Bar.in l.amiciſſimos,§.Lucius,n.7.
de excuſ.tut. Non obſtat,quod Canonicatus,& præpo-
ſitura debeātur Ciuibus Eugubinis iuxta indultū Gre-
19 gorij,†quia hoc non impedit effectū regulæ,nec regu-
la in hoc derogat indulto; & ſicut Capitulum in ſuis
mēſibus tenetur eligere dictos Ciues, ita Papa in mēſi-
bus reſeruatis confert eiſdem;hoc enim fit quoties be-
neficia ſunt debita certo generi perſonarum, gloſ. in c.
cum Eccleſia tua in gloſ.mag.in fin.de præb.lib.6.Put.
d.235.lib.2.Caput.dec.316.li.1.in manuſcrip. cum alijs
c relatis in d Meluitana,[c] quæ vndique dirimit præſentē
controuerſiam.

ADNOTATIO.

20 a Rota†deciſ.58.n.7.& deciſ.88.n.5.p.2.in recent. vbi
dicitur quòd Reg. 8.derogat quibuſcumque Priuile-
gijs continentibus derogatorias derogatoriarum, &
latiſſimè fuit deductum in illa Cæſarauguſtana Paro-
chialis de Mayela 6. Nouembris 1619. corā R. P. D.
Coccino Decano,vbi fuit dictum,quod propter clau-
ſulas prægnantiſſimas regulæ 8.erat derogatū Priui-
legio,etiam continente expreſſam clauſulam, quòd
nunquam ſub reſeruationibus Apoſtolicis intellige-
retur comprehenſum.
21 b Plenè Gonzal.† ſuper reg.8.gloſ. 36.num.29.vbi ſub
n.30.dicit,quòd iſta clauſula fuit adinuēta,vt daretur
modus,quo Pōtifices poſſunt derogare gratijs præce-
dentibus,de quibus notitiā non habent,quibus inten-
dūt derogare,& latiſſimè etiam de vi,& effectu huius
clauſulæ,quorum tenores,latè Mart.in ſuo clauſul.p.
1.clauſ.139.
22 c Gonzal.†ſuper reg.8.§.1.gloſ.9.nu. 55.Seraph.deciſ.
1420.Rota dec.580.ſub n.5.p.2.in recent.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA RATIFICATIONIS.

Lunæ 9. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Promittens alium ratificaturum non tenetur, niſi ad intereſſe illo non ratificante,& maximè,quando adhibuit omnem diligentiam pro habenda dicta ratificatione.

SVMMARIVM.

1 *Factum alienum non poteſt quis præcisè cogi præſtare, nec poteſt præcisè promittere,& nu.7. vbi limitatur non procedere ſtante iuramento.*

2 *Obligatio facti alieni dum non impletur, committitur ſtipulatio ad intereſſe.*

3 *Ad factum proprium quis præcisè non tenetur, ſed præſtando intereſſe liberatur.*

4 *Clauſula* (aliàs de proprio) *appoſita) in promiſſione ratificationis operatur, quod præſtatio intereſſe ſuccedit loco facti non ſolùm ex iuris diſpoſitione,ſed etiam ex forma contractus,& plura ſub n.8.*

5 *Factum alienum promittens, ad aliud non tenetur,quam ad intereſſe,quando omnem adhibuit diligentiam, vt factum illud præſtaretur,& plura latè de hac materia promiſſionis facti alieni,& ſub nu.octauo.*

6 *Liquidari debet intereſſe antequam deueniatur ad aliquam executionem.*

DECISIO CCXLI.

MAndatum Auditoris Cameræ reuocandum eſſe
Domini dixerunt, quia fuit relaxatum contra
Comitem Iulium Cæſarem ad ipſum carcerandum, &
in carceribus detinendum; donec fecerit, quòd Domi-
nus Gentilis ratificet tranſactionem eius nomine fa-
ctam, vt promiſerat Comes Iulius Cæſar, † & ta- 1
men ad id præcisè cogi non poterat, ſicut nec ipſe po-
terat præcisè ſe ad id obligare,l.ſtipulatio iſta,in prin-
cipio,ff.de verborum obligatione. Purpurat.conſ 561.
numero primo, & ſecundo. Ruinus, conſilio 67. nu-
mero nono,circa finem libro quarto, † ſed eo non ra- 2
tificante cenſebatur commiſſa obligatio ad intereſſe
ex dicta promiſſione de raro, Ruynus, conſilio 132.
numero primo, libro primo.†Regula enim eſt, quòd 3
præcisè ad factum etiam proprium quis non tenea-
tur, ſed præſtando intereſſe liberatur, lege ſi quis ab
alio in fin.ff.de re iudicata,lege ſtipulationes non diui-
duntur, ff. de verborum obligatione. Decius conſilio
502. ſub numero ſexto, & numero ſeq. [a] præſertim a
quia Comes Iulius Cæſar promiſit Dominum Genti-
lem ratum habiturum,aliàs voluit de ſuo proprio,[b] te- b
neri, quo caſu præſtatio intereſſe ſuccedit loco facti,
non ſolùm ex diſpoſitione iuris; † ſed etiam ex for- 4
ma contractus, vt per Decian. conſilio ſecundo, nu-
mero ſeptimo in fine, & numero ſequenti. Purpura-
tus dicto conſilio 561. poſt numerum ſecundum, ver-
ſiculo. Ex quo per prædicta: cenſetur enim hoc caſu
promiſſum intereſſe in euentum non ſecutæ ratifica-
tionis, Rip. qui alios allegat, in lege quod te, nume-
ro 46.in fine.ff.ſi certum petatur, † & hæc tantò ma- 5
gis procedunt, quia Comes Iulius Cæſar omnem ad-
hibuit diligentiam, vt dictus Gentilis ratificaret tran-
ſactionem, & propterea ad nihil aliud teneri poteſt,
quàm ad præſtādum id,quod D.Liuiæ intereſt propter
non ſecutam ratificationem, vt fuit dictū in vna Aſcu-
lana dotis 23.Februar.1599.coram Robuſterio in Ro-
mana Palatij 7.Maij.1590.corā Bubalo.& diebus præ-
teritis in Anconitana dotis coram R.P.D. Pāphilio, † 6
quod intereſſe debebat prius liquidari antequā deue-
niretur ad aliquā executionē.l.hęc autem §.1.ff.ex qui-

bus cauſ.in poſſeſ.eat.Bald.conſ.165.li.4.Aym.conſil. 164.n.2 Natt.conſ.27.nu.4.

ADNOTATIO.

7 a Ad factum† præciſè quis præciſè compelli nõ poteſt ſed præſtando intereſſe liberatur, Surd.cõſ.51.n.14.& ſeq Menoc.cõſ.92.n.22.qui alios referũt, hoc nõ procedit ſtante iuramẽto, quia tunc quis tenetur præciſè præſtare factũ, quãdo poteſt illud præſtare, latè Gabr. de iureiur.conſ.8.n.1.& 2.qui teſtatur de magis communi, Surd.conſ.13.n.27.Seraphin.deciſ.805.n.3.&4. & fuit dictum in Peruſina dotis impreſſa penes Marcheſ.de commiſſ.tom.2.fol.588.15.Ian.1607. corã. R. P.D.Ortẽbergo, etiã ſi ſit hæres iurantis.Mant.de tacit.& ambig.li.14 tit.33.n.8. Seraph.d.dec. 805.nu.3. & 4.& fuit dictũ in Tiburtina Caſtri Sancti Angeli de Vrſinis 26.Nouemb.1616.coram bo.me.Andrea, quę tamẽ ampliatio nõ admittitur in dicta Peruſina dotis, in qua dicitur hæredẽ iurantis non compelli præciſè ad factum, vbi autem adeſt Statutũ, quòd in obligationibus facti, ſi factũ, promiſſũ adimpleri poteſt, teneatur promittens præciſè ad factũ, Statutum eſt ſeruandum, prout huiuſmodi Statutum eſt in Vrbe, cap.164. lib.1.& fuit dictũ in dicta Tiburtina Caſtri ſancti Angeli coram d.bo.me.Andrea.

8 b Hęc materia† de promiſſione facti alieni, an & quãdo reſoluatur in ſimplicem promiſſionem, de adhibendo omnem diligentiam, & conatũ, & ſe facturũ, & curaturũ, latè tractatur per Gabr.de pact.concl.2 Mant.de tacit.& ambig.lib.14.tit.33.34.& 35. & per Couar.in cap.quamuis,p.2.§.5. de pact.in 6. & habetur etiã lata dec.Vincent.de Franch.624.qui plures caſus diſtinguit. Cõcluſio receptiſſima eſt, & a Rota ſæpiùs firmata, quod promittens factũ alienũ liberatur adhibendo omnem diligentiam, etiam non obſtante iuramento, quam latiſſimè plures cumulando firmauit Rota in dec.38.inter impreſſ.penes Zacch.de obligat Camer. vbi dicitur hoc procedere etiam, quando factũ alienũ directè promittitur, & etiam plenè fuit dictum in Peruſina dotis coram R.P.D.Ortẽbergo impreſſa penes Marcheſ.de Cõmiſſ.tom.2.fol. 588. & prius tenuerat Rota penes Veral.dec.239. n.2. par.2. Circa quod tamen eſt aduertendum quod huiuſmodi diligentiæ nõ ſint colluſiuæ, ſed bona fide factę; prout in dubio præſumitur, niſi colluſio probetur, Rota dicta dec.38.n. 9.Mantic.d.tit.35.num.2.

Hæc cõcluſio recipit plures limitationes, de quibus per DD.ſupra allegatos & præſertim non procedit, quãdo poſt promiſſionem facti alieni additur clauſula (*alias de proprio*) tunc enim promittẽs tenetur ad intereſſe non ſequuto effectuali implemento, vt firmauit Rota in hac deciſione, & videtur etiam ſenſiſſe Rota in dicta Peruſina ſupra allegata in v. ex hoc obtinet, & plures hãc opinionem tenentes cumulantur penes Mantic.de tacit.& ambig. li.14.tit.35. n.32. Sed contrariam opinionẽ, quòd, ſcilicet, nõ committatur ſtipulatio ad intereſſe, niſi in caſu, quo promittẽs nõ adhibeat omnẽ diligentiam nõ obſtante prædicta clauſula(*aliàs &c.*)tenet Gabr.conſ.131.num.5.& 6. lib.2. quẽ refert, & ſequitur Mant.d.t.35.n.34.vbi dicit hoc eſſe notandũ, & etiam ſecuta fuit Rot.in d.dec.38.penes Zacch.de obligat.Camer. præſertim ſub nu. 6.vbi expreſsè dicitur, quod promiſſio intereſſe eſt cõditionalis ſi promittens fuerit moroſus in adhibendo omnẽ diligentiã, & conatũ. Et licet hæc ſecũda opinio in puncto iuris, & de rigore videatur verior, quia ſi promiſſio facti alieni importat ſolũ promiſſionẽ de adhibendo diligentiã, vt ſupra fuit firmatũ, ſequitur quod obligatio de proprio in caſu nõ impletę dictę obligat, non operetur, niſi in caſu, quo nõ fuerit adhibita dicta diligentia, nihilominus ex veriſimili mente contrahentium non crederẽ eſſe recedendũ à prima opinione firmata in hac deciſione, quia per huiuſmodi clauſulã (*aliàs de proprio*) veriſimiliter contrahentes volũt, quod factum alienum omni modo adimpleatur, ſaltem per pręſtationẽ intereſſe ipſius promiſſoris, aliàs dicta verba eſsẽt omninò ſuperflua, quia etiã ſi nõ ſint expreſſa, dum quis promittit factũ alienũ, ſimpliciter ſuccedit obligatio ad intereſſe non ſecuto implemẽto, vt firmatur, in hac deciſione n.3.& vidẽtur contrahẽtes per hãc clauſulam idem voluiſſe dicere, ac ſi dixiſſent, quòd faciendo omnem ſuum conatũ, promittens non liberaretur, quo caſu ſine dubio non ſuffragaretur diligentia, Mantic.de tacit.d.lib.14.tit.35.nu. 1.& 29.Ioſeph.Ludou. deciſ.Peruſ.27.nu.8.& admittit Rota d. deciſ. 38. ſub num. 3.& 4.& etiam in d.Peruſina relata per Marcheſ.in loco prææallegato.

Quid autem dicendũ ſit ſtante clauſula(*cum effectu*) vidẽdus eſt latè Mantic.d.tit.35.n. 1.& ſeq. & quòd d.clauſula nihil plus operetur, quàm ſi non fuiſſet expreſſa, dicit Eugen.conſ.90.nu.46.teſtando de veriori, & magis communi.

Hoc certum eſt, quod quando promittens factũ alienũ vult ex dicta promiſſione deducere actionẽ aliquam, tunc non liberatur adhibendo diligentiã, niſi cum effectu ſequatur implementũ promiſſionis, Couar. in c. quamuis in 2.par.relect.§.5.num.7.verſ.vndecimo hinc apparet de pact.in 6.& ideò promiſſio dotis facta marito cum hoc, quòd faciat renunciare vxori ſuę iura ſibi competẽtia, non ſecuta dicta renunciatione, nõ poteſt maritus agere ad dotem, ita fuit dictũ in Bononiẽ. dotis 1.Iunij 1609.coram R.P.D.Caualerio, vbi conſideratur, quòd non eſt veriſimile fuiſſe tantam dotem promiſſam, ſi cum effectu renunciatio nõ fuiſſet facta, quòd idem etiam tenuit Rota in Anconitana dotis. 3. Maij 1606. coram R.P.D.Pamphilio, & circa hoc eſt videnda deciſio Vincent.de Franch.624.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. CANONICATVS.

Lunæ 6. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Negatiua nõ diſpenſationis quando eſt expreſſa in gratia, debet iuſtificari per impetrantem, & non dicitur ſufficienter iuſtificata per diligentias, niſi ſint factæ à tanto tempore quo potuit obtineri diſpenſatio, & in omnibus libris, in quibus potuit reperiri.

SVMMARIVM.

1 *In narratiua ſe fundans tenetur illam probare.*

2 *Narratiua gratia eſt iuſtificanda per impetrantem, licet contineat negatiuam, & n.10.*

3 *Negatiua diſpenſationis eſt per impetrantem probanda.*

4 *Actor non tenetur probare reo exceptionem non competere niſi quando impetrans narrauit negatiuam, tunc enim ut vt narratiuæ adſtringitur ad id probandum.*

5 *Qualitas narrata eſt omnino iuſtificanda.*

6 *Triennalis poſſeſſionis præſumptio tollitur ex vera probatione facta per diligentias*

7 *Præſumptio vincitur à probatione.*

8 *Diligentiæ non probant negatiuam non diſpenſationis, quãdo non ſunt factæ à toto tempore, quo potuit diſpenſatio obtineri, & in omnibus libris, in quibus potuit diſpenſatio reperiri.*

9 *Reus non prohibetur uti pluribus exceptionibus, licet contrarijs, & vide n.11.*

Digitized by Google

DECISIO CCXLII.

FRãciſcus Ruz.de Villaloa fuit vſque de anno 1592. prouiſus ab Archiepiſcopo,& Capitulo Burgẽ.de Canonicatu dictæ Eccleſiæ,hunc Canonicatũ Michael de Collado de ann. 1602.impetrauit a Sede Apoſtolica ſub prætextu,quòd prouiſio ad fauorem Franciſ.fuiſſet nulla ob eius inhabilitatem ex defectu natalium,ſuper quo ad Canonicatum huiuſmodi obtinendum cum eo ſaltem ſufficienter, non fuerit diſpenſatum. Dubitaui, an gratia Michaelis ſit iuſtificata quoad nullitatẽ collationis Ordinarij ob defectum ſufficientis diſpẽſationis, preſuppoſito,ſine viri preiudicio,quod cõſtet de illegitimitate ipſius Franciſci,& quod inſtrumenta ordinũ, & diſpenſationum ſint in forma probanti, dubiũ iſtud ex latè deductis pro vtraque parte habuit tres inſpectiones.Prima,an Michaeli incũbat onus probandi negatiuam ſufficientis diſpẽſationis,vel potius Io.aduerſario contrariam affirmatiuam. Secunda, ſi probatio ſpectat ad Io.an illum releuat poſſeſſio Franciſci nõ ſolùm triennalis,ſed etiam decennalis. Tertia,ſi Michael ſit aſtrictus ad probandum negatiuam,an illã probet ex diligentijs factis in regiſtris Apoſtolicis.Quoad primum DD.vnanimi ſententia dixerunt Michaelẽ teneri probare non ſufficientem diſpẽſationem ex regula ge-
1 nerali,†quòd fundans ſe in negatiua, illam habet probare,ex cumulatis per Gabr.de probat.concl.6.num.5.
a •&†quia narratiua gratiæ eſt iuſtificãda per impetran-
2 tem,licèt contineat negatiuam, vt fuit dictum in vna Salamantina penſionis 25.Iunij 1582.coram bo.mem. Bubalo in vna Aretina Parochialis 25.Iunij 1593.corã Orano in Palen. & Oximen. præſtimoniorum 9. Martij 1594.coram R.P.D.Decano,& in Cæſaraugoſtana Parochialis de Maella 8.Nouembris 1599.coram Illu-
3 ſtriſſimo Cardinali Pamphilio,& in alijs pluribus, †& in negatiua diſpẽſationis,quod ſit per impetrantẽ probanda,tradit Pariſ.conſil.138.numer.1.& 2.lib.4.cuius opinio placuit Dominis per prædicta quicquid ſentiat Rebuff.in contrarium allegatus. Non obſtat, quòd debeat ſufficere Michaelem probaſſe Frãciſcum illegitimum, ex regula, quòd actori ſufficit fundare intentionem ſuam,nec teneatur probare reo exceptionem non
b competere,ᵇ quia regula non procedit, quando impe-
4 trans id narrauit,†nam ex vi narratiuæ adſtringitur ad probandum. Abb.in c.3.num. 7. de libell. oblat.Caſſad. deciſ.10.num.10.de reſcrip. narrando enim ſuo ligone ſe percutit,vt dicit Caſſad.Non obſtat, quòd Papa fuerit motus,aut moueri potuerit ex narrata illegitimitate tantũ abſque negatiua ſufficientis diſpẽſationis,quia
5 Domini hoc non admittebant,vltra† quòd cũ ſit adiecta vti qualitas narratiuę illegitimitatis,omnino venit iuſtificanda,ſimul cũ illegitimitate ex traditis per Rip. poſt alios in cap.11.num. 65. de reſcrip.Firmato quòd onus probandi negatiuã ſpectat ad Michaelem,non eſt neceſſaria diſcuſſio ſecundæ inſpectionis, in qua etiam Domini non erant concordes, aut enim Michael non probat negatiuam, & hoc ſufficit Ioanni, nec indiget triennali,aut decennali poſſeſſione, nec de aliquo etiã debet eſſe ſollicitus,aut nõ probat de diligẽtijs,de quo infra dicetur, & non ſufficit præſumptio ex triennali,
6 †quia excluditur per diligentias,Caputaquen.dec.335
7 lib.1.in manuſcrip.idem dicendum de decennali,†quia præſumptio vincitur a probatione,l.cùm in debito,§.t ff.de probat.cap.quicumque 80.diſtinct. Aymon.conſ. 35.nu.5.& cedit veritati, l.fin.in princip.ff. quod met. cauſa,l.nuptura in fin.ff.de iur.dot. Aret.conſil.38.colum.2.Neuiz.conſ.81.numer.24. facit deciſ. Caſſad. 8.
8 ſuper regul.† Quoad tertiam breuiter fuit dictum dili-

Deciſiones Papales.

gentias non concludere negatiuã,cùm ſint factæ à die, quo Frãciſcus fuit prouiſus,& ſic ab anno 1592.& ſine dubio ante prouiſionem poterat obtinuiſſe diſpẽſationem. Accedit, quod non ſunt factæ diligentiæ in regiſtro Pœnitentiariæ,quibus ſtantibus non eſt neceſſariũ diſcutere;An diſpenſatio potuerit alibi, & aliunde, quã à Papa impetrari,circa quod tamen erant diuerſæ Dominorum ſententiæ. Non obſtat, quòd Franciſcus aliàs dixerit in iudicio ſe natum de legitimo matrimonio,† quia reus nõ prohibetur vti pluribus exceptioni- 9
bus,licèt contrarijs ᶜ l.nemo ex his,vbi Cagnol.nu.3.& c
4.de communi de reg.iur.gloſ.in Clem. ſi appellationẽ in verbo(*appellationes*)in fin.de appellat.Socin. in l.nemo prohibetur,num.1.ff.de except.

ADNOTATIO

a Latè Mareſcott.†var.lib.2.c. 1. n. 21.& ſeq.vbi ad 10
ducit plura exempla,Pariſ.de reſig.iat.li.10.q.3.n.5. fuit latè dictum in Acherũtina Parochialis 19. Apr. 1613.coram Card.Sacrato,vbi dicitur id procedere, etiam ſi probatio negatiuę ſit valdè difficilis,& ideò impetrãs ob non publicationẽ reſignationis tenetur probare hanc negatiuam, Rot. deciſ.632. n.6.p.1.in recent.Seraphin.deciſ.1004.& infra coram Sanctiſſ. deciſ.210.vbi etiam dixi,& dec 262.& alias ſæpè ſimiliter impetrans ob non dimiſſionem beneficij incompatibilis iuxta formã decreti, tenetur id iuſtificare, vt tenuit Rota in Militẽ.Canonicatus 16.Iun. 1586.coram Cardinali Platto;quam refert,& ſequitur Mareſcot.loco præal.item narrans in diſpenſatione Matrimoniũ non fuiſſe carnali copula conſumatum tenetur hanc negatiuam plenè iuſtificare, Rot.dec.86.n.2.impreſſ.penes Farinac.poſt 2.l.conſ.
b De quo dixi ſupra ad deciſ.228.
c Circa hanc concluſionem an,&†quando reus poſſit 11
vti exceptionibus diuerſis,& contrarijs eſt videndus, Gabr.de action.cõcl.1.n. 10.& ſeq. vbi pluribus modis ampliat,& limitat dictam concluſionem, quam etiam firmauit Rota in Aſculana Grahi.2.Decemb. 1608.coram Card.Sacrato , & inter alias limitationes non procedit concluſio in exceptione cuius contrarium excipiens obtinuit in iudicio canonizari , Rot.dec.78.n.3.p.1.in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CASALIS, ET PRÆCODII DE Iacobatijs.

Mercurij 10. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Sententia lata extra Rotam , cauſa pendente in Rota, eſt attentata,maximè poſt inhibitionem,& præſertim,ſi cauſa ſit iam inſtructa,nec conſenſus partium in iuriſdictionem tollit huiuſmodi attentata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata extra Rotam,pendente cauſa in Rota, eſt attentata,maximè poſt inhibitionem Rotalem.*
2 *Commiſſio,quæ non facit mentionem de pendentia litis iam introducta,non eſt habenda in conſideratione.*
3 *Cauſa quando iam eſt inſtructa coram alio Iudice, tunc non intrant Priuilegia,& facultates alterius tribunalis.*
4 *Inhibitio Rotalis cauſat attentata omnia geſta per Iudicem inhibitum, non obſtante conſenſu partium præſtito in iuriſdictionem.*

DECISIO CCXLIII.

FVit reſolutum ſententiam R. P. D Ripæ non eſſe
exequendam;fundamentum pręcipuum reſolutio-
nis fuit,quia cauſa iſta fuerat vſque de anno 1599.per
Colam Iacobatiũ auctorem Archihoſpitalis introdu-
cta in Rota coram Reuerendiſſi mo Rodien.in vim cõ-
miſſionis iactationum,& moleſtationum,cuius vigore
fuerunt R.P.D.Aſcianus,& Fratres non ſolùm citati,
1 ſed etiam inhibiti,† & propterea ſentẽtia per ipſos ob-
tenta eſt attentata,cuius pendentiæ non potuit nec per
Iudicem,nec per partes pręțendi ignorantia,cũ ſæpius
fuerit proteſtatum, & doctum etiã per regiſtri pro Iu-
ctionem.Non obſtat commiſſio Illuſtriſſimi Protecto-
2 ris Archihoſpitalis, † tùm quia ea non facit mentionẽ
de pendentia litis in Rota,ad nor.in cap.cęterũ.& in c.
ad audientiam, de reſcrip.tùm etiam quia cauſa nõ ſo-
3 lùm erat introducta in Rota, † ſed etiam ibi inſtructa,
ita vt non intrarent facultates Protectoris.Non obſtat,
quòd dicitur de cõſenſu præſtito in juriſdictionem D.
Ripæ pro parte Archihoſpitalis, quia vltra quod de
4 diſſenſu apparet ex multis proteſtationibus, & † talis
a conſenſus non excuſaret ex latè deductis · per Domi-
nos meos in proxima pręterita Rot.in Romana Vineæ
ſeu attentatorum coram R.P.D.meo Decano. Non e-
nim debet eſſe in poſſe partium deludere iuriſdictionẽ
huius tribunalis,& ſpernere inhibitiones Rotales.

ADNOTATIO.

a Et quòd conſenſus partium non excuſet ab attentatis
lite pendente in Rota ad effectum, quòd Officio iudi-
cis, cuius maieſtas læſa fuit, non veniant reuocanda,
Lancell.de attent.part.2.cap.4.limit.15.num.26. & ſe-
quenti,& limit.16.nu.16.in fine, & contraria conclu-
ſio,quòd ſcilicet, conſenſus partium excuſet ab atten-
tatis,de qua latè per Lancellot.d.limit.26. & ſequenti,
& per eundem part.2.capit.12.limitat.42. numero 12.
Creſc.deciſ.2.vt lit.pend.Rota deciſione 183. ſub num.
1.part.2.in recent.vbi fuit dictum ſufficere conſenſum
nedum expreſſum, ſed tacitum & procedit,ſi ageretur
de reuocatione attentatorum ad inſtantiam partis, vt
benè declarat idem Lancellot.d.limitat.15.nu.26. & d.
limitat.16.in fine.

Oliuerius Beltraminus.

SPOLETANA HÆREDITATIS.

Veneris 10. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio *l.hæreditas,ff.de hæred.inſtit.*quando non habeat locũ Inſtitutus in legitima, an dicatur cohæres ad effectum,vt deficiente hærede vniuerſali, per ius accreſcendi poſſit capere totum.

SVMMARIVM.

1 l.hæreditas ex die ff.de hæred.inſtit. *non habet locum, quando adſunt coniecturæ ſuadentes grauamen reſtituendi bona poſt mortem inſtituti ad vitam, & vide nu.11.*
2 *Pater in dubio præſumitur velle prouidere filio.*
3 *Patrum commune votum eſt quòd bona ſua ad filium perueniant.*
4 l.Hæreditas,ff. de hæred. inſtit.*non procedit quando eſt datus cohæres.*
5 *Legitima an ſit pars hæreditatis, eſt valdè controuerſum.*
6 *Eſt pars hæreditatis ad effectum, vt inſtitutus in legitima habeat ius accreſcendi.*
7 *Inſtitutus in re, certa habet commodum hæredis quoad ius accreſcendi, ceſſante vniuerſali hærede, perinde, ac ſi à principio ſolus fuiſſet hæres ſcriptus.*
8 *Iuri accreſcendi ſemper eſt locus, quando poteſt contingere quod quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*
9 *Conſenſus alicuius, dum fuit adhibitus in diſpoſitione facta de aliqua re,id arguit ius illius in dicta re.*
10 *Inſtitutio vniuerſalis non comprehendit bona ſubiecta fideicommiſſo.*

DECISIO CCXLIV.

DOmini ſteterunt in deciſis, † & ad l. hæreditas ex 1
die ff.de hæred.inſtit.tũ concord,in quo conſiſte-
bat totum fundamentum impugnantium deciſionem,
dupliciter reſponderunt.Primò diſpoſitionem dictarũ
legũ non procedere, quando ſunt coniecturæ ſuadẽtes
grauamen reſtituendi bona poſt mortem inſtituti ad
vitam, ſeu toto tempore vitæ.ᵃ Et quicquid in contra- a
rium laborarent ſcribentes pro Olinda, & ſororibus,
placuerunt coniecturæ conſideratæ in deciſione; quæ
licèt ſingulariter acceptæ poſſent recipere difficulta-
tes obiectas, tamen ſimul iunctæ ſatis perſuadent di-
ctum grauamen,præſertim ad fauorem filij,†cui pater 2
in dubio ſemper præſumitur velle prouidere, l. filius
matrem,Cod.de inoff.teſt.l.ſi furioſo puberi ff.de teſt.
furioſ.Bald.in l.precibus n. 56.Codic.de impub.& alijs
ſubſt. † iuxta commune votum parentum quod eſt, vt 3
bona ſua ad filium perueniant.l.nam, & ſi parentibus
in princ.ff.de inoff.teſt.l.ſcripto.ff.vnd.li.gloſ.in l.Pau-
la Callinicho,§.fi.in ver.non etiam ff.de leg.2.†Secun- 4
dò fuit reſponſum regulam d.l. hæreditas ex die, non
procedere,quãdo eſt datus cohæres,ᵇAng.d.l.poſt med. b
verſ.fallit ſi poſt tempus. Dec.conſilio 278.ſub nu. 1.v.
non obſtat,quod in caſu.Natt.conſilio 570.numer.13.
Menoch.conſilio 105.numer.40.Syluestr.Aldobr.con-
ſilio 17.numer.22.ceſſat enim tunc incõueniens,quòd
teſtator remaneat pro parte in tẽporis teſtatus, & pro
parte inteſtatus,quia finito tempore,quo ille fuit inſti-
tutus cohæres capit totum ex iure accreſcendi: Træ-
batius autem fuit datus cohæres,quia fuit in legitima
inſtitutus.Nec obſtat, quòd inſtiturus in legitima non
videatur poſſe dici cohæres,†cùm legitima nõ ſit pars 5
hæreditatis.l.Papinianus.§.quarta ff.de inoff.teſt.Bart.
in l.ex facto,numer.1.ad fin.ff.de hæred.inſtir.Alex. cõ-
ſilio 150.ſub nnmer.6.verſ item videamus lib. 2. quia
quicquid ſit in illa quæſtione,an legitima ſit quota hę-
reditatis, vel bonorum, quæ eſt multùm controuer-
ſa,†negari non poteſt quin poſſit dici quota hæredita- 6
tis,ad effectum,vt illi accreſcat reſiduum hæreditatis,
Dec.in l.hæres inſtituta ſub num.5. verſ. replicari po-
teſt.Cod.de impub. & alijs ſub benè Corn. conſilio 31.
nu.5.in fin.& num.ſequent.lib.4.Mich. Graſſ. in §.hæ-
reditas quæſt.8.in fin.†Et vbi etiam non poſſet dici in- 7
ſtitutus in portione hæreditatis, ſed bonorum, adhuc
tamen ſufficeret ad effectum, de quo agitur, cùm inſti-
tutus in re certa hæredis nomẽ,& commodum habeat
quoad ius accreſcendi ceſſante vniuerſali hærede,ᶜCo- c
uar.in cap Rainutius.§.1.ſub nu.9.verſ.nam inſtitutus
de teſtam.& totũ capiat,perinde ac ſi à principio ſolùs
ſi fuiſſet hæres ſcriptus,l.1.§.ſi ex fũdo,& l.quoties §. ſi
duo.ff.de hæred.inſtit.Alex.in l.quoties poſt nu.5.verſ.
vnde pro pleniori doctrina.Cod. de hæred. inſtit. Soc.
Iun.conſilio 111.num.10.lib.1.latè Mich.Craſſ.in d. §.
hæreditas quæſtion.3.ſub num.2.verſ.aliquando enim
hæres,& hoc procedit non ſolùm, quando ab initio nõ
eſt ſcriptus aliquis hæres vniuerſalis,ſed etiam, quãdo
fuit ſcriptus,ſed ex futuro euentu,& caſu nõ ſit hæres,
† quia quandocumque poſſit euenire, vt quis ſit pro 8
parte teſtatus,& pro parte inteſtatus,ſemper eſt locus
iuri accreſcendi.Alexand. in d.l.quoties ſub nu. 5.verſ.
pro hoc facit quia ratio, Non obſtat, quòd dicitur de
conſenſu

conſenſu Trebatii adhibito teſtamento matris etiã vl-
9 tra id,quod diſponit Statutum,†quia imò ex adhitione
huiuſmodi cõſenſus clarè denotatur ius ipſius Trebatij
in bonis ex tradit.per Bald in l.ſi permittente n.2.C.de
Velleian.& conſenſus iſte obſtauit hæredibus Trebatij
in bonis fideicom. ſubiectis, de quibus ſpecialiter ma-
ter diſpoſuit in teſtamento.Nihil tamẽ nocebit, quoad
alia bona,& quoad inſtitutionem vniuerſalem, quam
10 fecit mater, † cùm in ea comprehendantur bona debi-
ta Trebatio ex fideicommiſſo, Pariſ.conſ.7.num.9.lib.
1. Cæph.conſ.3.num.93.Roland.conſ.71.num. 26. lib.
d 2.cum adductis ad deciſionem. [d]

ADNOTATIO.

11 a An,†& quãdo hęres inſtitutus ad tẽpus certũ,ſeu in-
certũ dicatur hęres purè,ſimpliciter,& in perpetuũ
detracto tẽpore,& quãdo cenſeatur grauatus per fi-
deic.de reſtituẽdo ad fauorẽ vel cohęredũ,vel veniẽ-
tiũ ab inteſtato,vidẽdus eſt Peregr.de fideicõ.art.5.
n.17.& Surd.cõſ. 439.n.1.& 19.& ſeq.vbi diſtinguit
plures caſus, & quod vbi ſunt cohæredes cenſeatur
hæres inſtitutus ad tempus grauatus per hanc tem-
poris limitationem ad reſtituendum poſt illud tem-
pus cohæredibus, dixit. Rota ſequendo hanc deci-
ſionem in Sabinen. ſeu Nullius hæreditatis 26. Fe-
bruarij 1619.coram R.P.D. Pamphilio.

b Et ita etiã limitat,& declarat Surd.d.conſ.436.n.18.
& dixit etiã Rota ſequendo hanc deciſionẽ in dicta
Sabin.ſeu Nullius hæreditatis corã R.P.D. Pampb.

c Ius accreſcendi habet locum etiã ad fauorẽ hæredis
inſtituti in re certa,& particulari,Rota de.800.n.4.
p.2.diuerſ.Surd.qui plura cumulat d.conſ.439.n.18.
in fine,& 19.vbi dicit,quòd ſit hæres vniuerſalis,de-
tracta certarum rerum portiune.

d De quo dixi ad deciſ.102.num.10.

Oliuertus Beltraminus.

NERITONEN. PENSIONIS.

Veneris 7. Aprilis.

ARGVMENTVM.

Clauſula (*dummodò mille remaneant*) ex quibus iuſtifice-
tur in materia probationum admittitur coniunctio
plurium probationum ſimul, maximè quando ma-
teria eſt difficilis probationis.Veriſimilitudo multum
operatur in materia probationis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama, iuncto vnico teſte de ſcientia faciunt plenam probationem.*
2 *In probationibus procedit regula, quæ ſingula non proſunt, vnita iuuant.*
3 *Ex probationis pluribus imperfectis,ſimul iunctis reſultat perfecta probatio.*
4 *Maximè quando probatio non eſt facilis.*
5 *Valoris beneficij probatio eſt difficilis, & n. 11.*
6 *Penſionis ſolutio longum tempus multùm facit ad præſumendam iuſtificationem clauſulæ* (dũmodò centũ,ſeu mille)
7 *Veriſimilitudo multum inſpicitur in materia probationum.*
8 *Veriſimilitudo operatur,quod admittãtur leuiores probationes.*
9 *Veriſimilitudo operatur,quòd probẽt,quę alias non probarẽt.*
10 *Et quod habeatur fides teſtibus,quibus alias non crederetur.*
11 *Clauſula* (dummodò centum, ſeu mille) *requirit plenam probationem.*
12 *Intelligitur de centum,& mille liberis detractis oneribus, & quænam onera ſint deducenda.*
13 *An ſit iuſtificanda de tempore reſeruationis, & an ſucceſſiuè durare debeat.*

DECISIO CCXLV.

DOMINI cum præſuppoſito, quòd iura ſint in for-
ma probanti,& teſtes formiter examinati,cẽſue-
runt clauſulam (*dummodò remaneãt mille*) a eſſe iuſtifi- a
catam. Secundus enim, & quartus teſtis deponunt de
publica voce,& fama,quòd de anno 1577 quando fuit
reſeruata penſio duc.600.ad fauorem bo.me.Ludouici
Cardinalis Madrucij fructus Epiſcopatus Neritonen.
aſcendebat ad valorem duc.2.mil. & vltra, † qui teſtes 1
iuncta depoſitione quinti idem atteſtantis de ſcientia
videntur facere plenam probationem,gloſ.in cap.1.in
ver.famam de appell.cũ multis per Gabr.de prob.cõcl.
1.nu.8.Cæſar. de Graſſ.dec.1.nu.2.deſponſ.fuit dictum
vna Hiſpaleñ.iuris votandi 16.Martij 1575. corã Can-
tuccio, [b] & quando hoc in caſu noſtro pateretur diffi- b
cultatẽ, & teſtes non ita ſufficienter deponerent, con-
currunt alij plures teſtes de auditu,& à perſonis veriſi-
militer informatis: concurrunt & alij deponẽtes par-
ticulariter de membris Epiſcopatus, qui in idem con-
ueniunt,adſunt plura inſtrumenta arrendamentorum,
& alia plura cumulata per informantes,quæ ſaltem ſi-
mul iuncta plenè probant,† cum in materia probatio- 2
num procedat regula, quæ ſingula non proſunt, vnita
iuuãt,gloſ.in l.2.in ver.legitimè.ff.de excuſat.tut.dec.
conſ.146 ſub n.14.verſ.ſextò, & vltimò, & † ex multis 3
imperfectis probationibus ſimul iunctis reſultat perfe-
cta probatio,ad cumulata per Gabr. de concl.1.n.1.de
prob.† præſertim quãdo probatio non eſt facilis,Alex. 4
conſ.24. nu.32.lib.2.† prout eſt, quando agitur de pro- 5
banda quãtitate fructuum,& valoris.Bald.conſ.325. n.
5.lib.2.Natt.conſ.336.n.5.li.4. fuit dictum in Auxima-
na bonurum 7.Iun.1591.coram Illuſtriſſ.Cardinali Se-
raphino. c Quod maximè dicẽdum,quia concurrit ma- c
xima † veriſimilitudo ex ſolutione viginti annorum, 6
& vltra continuata ab ipſa reſeruatione,cùm pẽſio an-
te trãſlationem fuerit ſemper ſoluta tàm ab ipſo Epiſ-
copo Bouio, quàm à Fornario ſucceſſore, & etiam ab
aduerſario, eſt enim pluſquam veriſimile, quod ſi non
remanſiſſent mille non ſoluiſſent, d argumento l. cùm d
de indebito,ff. de probat. † Veriſimilitudo autẽ multũ 7
inſpicitur in materia probationum,Alexan.conſ. 239.
n.10.lib.6.†& facit,quòd admittantur leuiores proba-
tiones,Aym.conſ.258.n.19.†& quod probẽt,quæ alias 8
non probarent,latè Tiraquel.in l.ſi vnquàm,in præfat.
n.51.& † quod habeatur fides teſtibus,quibus aliter non 9
non crederetur,Surd.dec.231.n 17. Nec facit, quod te-
ſtes non deponant deductis oneribus, quia cum ex in-
uentario, & ex viſitatione facta de anno 1578. appa-
reat,quod onera non aſcendebant ad duc. 100. ſi Epiſ-
copus non docet de alijs oneribus,liquidò cõſtat, quod
eis etiam deductis remanebant mille.

ADNOTATIO.

a Clauſula(*dummodò*†*centum,ſeu mille remaneant titula-* 11
ri)requirit plenam,& concludẽtẽ probationem, Pa-
riſ.de reſignat.lib.6.qu.2.n.25.Seraph.dec.1122.n.2.
& fuit dictum in Cuſentina Parochialis coram Lit-
ta impreſſa penes Marcheſ.de commiſ.tom.1. f.629.
Marta qui deciſiones Rotæ cumulat in ſuo clauſu-
lario,p. 1.clauſ.42. n.1.Et ideò licèt regulariter va-
lor ſufficienter probetur per publicã vocẽ, & famã,
tamen non procedit, quando agitur ad effectũ iuſti-
ficationis clauſulæ(*dummodò*)vt pluries fuit deciſũ,
& præſertim dec.444.ſub n.1. & 4.par.2.in recent.
Et eſt iuſtificãda dicta † clauſula deductis onerib. quia 12
centum, vel mille, debẽt remanere libera ab onerib.
vt fuit dictũ in Foroſempronien. Penſionis 9. Febr.
1615.coram Card. Sacrato,& in Cremon. Penſionis
28. Maij 1618.corã R.P.D. Caualerio, Onera autẽ,
quæ ſunt deducẽda, ſũt onera ordinaria, & neceſſa-
ria,& nõ alia,Gig.de penſ.q.96.n.2.Caſſad.d.19. n.1.
& 2.de præb. & latè fuit dictũ in Romana penſionis
6.No-

Digitized by Google

6. Nouemb. 1619. coram R.P. D. Buratto confirmata corã eodẽ 6. Aprilis 1620. & de oneribus extraordinarijs, quod illa non ſint deducenda, fuit reſolutũ in dec. 298. n. 2. p. 1. diuerſ. & in Cuſentina Penſionis corã Litta impreſſa penes March. de Commiſſ. to. 1. fol. 629. & in dicta Romana Penſionis corã R.P.D. Buratto, & de incertis, & variabilibus, & non perpetuis, quod nõ ſint deducenda, Put. dec. 201. lib. 3. Rota deciſ. 158. n. 10. p. 1. in recent. & fuit dictum in dicta Romana Penſionis 6. Nouemb. Ad iſtũ autẽ effectum ſubſidium, & excuſatum, quod ſoluitur Regi Catholico, cenſetur perpetuum, & eſt detrahendum, quia licèt ſolũ ſit ad quinquenniũ conceſſum, tamen finito quinquennio ſolent Pontifices de nouo illud recondere, Garz. de beneſ. p. 5. cap. 3. n. 174. & ſeq. Item, quod onera voluntaria, & arbitraria, non ſint deducenda, eſt gloſ. in c. ſi propter tua in verbo (*ſpecialis gratiæ*) de reſcrip. li. 6. & fuit dictũ in dicta Cremon. penſionis 28. Maij 1618. corã R.P. D. Caualerio, & in dicta Romana penſionis 6. Nouẽb. in quibus deciſionibus fuit conſideratũ, quod non poteſt Rector ad libitũ imponere onera voluntaria in præiudicium penſionariorũ. Hinc eſt, quòd onus, quod poteſt per ipſummet titularẽ ſubiri, non eſt detrahẽdum, Rota deciſ. 158. n. 16. p. 1. in recent. & fuit dictum in dicta Romana penſionis 6. Nouemb. hinc etiam eſt quòd onus vnius Coadiutoris, ſeu Cappellani, ſeu Vicarij non eſt detrahendum, vt fuit dictũ in d. Cremon. pẽſionis, quia regulariter in Parochiali vltra Sacerdotẽ, ſufficit vnus ſimplex Clericus, Caſſad. deciſ. 19. ſub n. 1. de præb. Rota Deciſ. n. 10. p. 2. diuerſ. fuit dictum in Valiſoletana Seruitij 11. Ianua. 1619. corã bo. me. Andrea, ſi tamen probaretur quòd vnus Rector ſolus ſine alio Sacerdote coadiutore non poſſet ſupplere, tunc benè coadiutor diceretur neceſſarius, ſed ad iſtum effectum probari debet, quòd ob defectum miniſtrorũ, & multitudinem incolarũ infantes ſine Baptiſmo, & homines ſine Sacramentis obierint, Hoſt. in c. ad audientiam. il primo n. 3. de Eccleſ. ædific. Veral. deciſ. 240. n. 3. p. 2. & fuit dictum in dicta Valiſoletana Seruitij coram bo. me. Andrea, vbi etiam reſpondetur ad deciſiones in cõtrarium, nec ſufficeret probare, quod tempore Quadrageſimali & Paſchatis nõ ſufficiat vnus Rector pro audiendis confeſſionibus, & ſubminiſtrando Sanctiſſimo Euchariſtiæ Sacramento, quia tunc pro illo tẽpore tãtum poteſt Rector vocare in auxilium alios Sacerdotes, & non eſt neceſſe toto tempore anni huiuſmodi coadiutores retinere, ita fuit cõſideratum in dicta Valiſoletana Seruitij. Eadem etiam ratione non eſt detrahendum Salarium vnius factoris vti merè voluntariũ non neceſſarium, vt fuit dictum in dicta Cremonen. Penſionis 1618. coram R.P.D. Caualerio, vbi conſideratur, quod prædia poterant locari colonis portionarijs, & ſic ceſſabat neceſſitas factoris.

Onera verò neceſſaria detrahenda ſunt, vt Salariũ vnius Clerici in minoribus conſtituti, qui inſeruiat Miſſis, & cæteris neceſſarijs, iuxta tex. in c. vt quiſque de vita, & honeſt. Cleric. Caſſad. d. deciſ. 19. de præb. & fuit dictum in dicta Cremon. vbi Salariũ dicti Clerici fuit taxatum ad ſcuta vigintiquatuor, & in dicta Romana penſionis, vbi fuit ſolùm taxatum ad ſcuta 12. ex eo, quia Eccleſia nõ erat Parochialis inſignis, prout erat in d. Cremon. Item ſunt ſubducenda onera expenſarum pro cultu diuino, ſcilicet, pro Cera, Hoſtijs, Vino, Oleo, pro luminaribus Sanctiſſimi Sacramenti, & pro Muſica in Feſto eiuſdem Eccleſiæ, & ſimilibus, vt fuit dictum in dicta Cremon. Item Rota in dicta Romana Penſionis coram R.P.D. Buratto dixit quòd Penſionarij concurrere debebant pro rata ad refectionem domorum Eccleſiæ, & fabricæ Eccleſiæ. Sunt etiã ſubducenda cãbia, quæ pro tranſmiſſione pecuniarum a loco beneficij ad locum, vbi ſoluenda eſt penſio, titularis, patitur, vt fuit dictũ in Monopolitana Penſionis 3. Aprilis 1598. coram Orano.

In materia etiam dictæ clauſulæ (*dũmodo † cẽtũ, ſeu mille*) aduertendum eſt, quòd licèt illa ſit verificanda de tẽpore gratię, & reſeruationis, vt per Garz. poſt plures deciſiones relatas de benef. p. 1. c. 5. n. 398. tamen eſt neceſſe, quòd continuò duret illius iuſtificatio ad hoc, vt penſio ſuſtineatur, Seraph. dec. 951. nu. 4. ſi tamen aliquib. annis contingeret, quòd rectori nõ remanerent centũ, nõ propterea erit diminuenda pẽſio, iuxta opinionẽ Garz. de ben. p. 1. c. 5. n. 399. qui tamen ſub n. 440. admittit, quòd ſi poſt reſeruationem penſionis ita eſſent diminuti fructus, quòd ſoluta penſione, non poſſet Rector ſe, & onera Eccleſiæ incubentia ſuſtentare, tũc ſit locus reductioni, ſic etiã in materia cenſus, & penſionis emphyteoticæ nõ eſt retardãda ſolutio etiã ſi caſu aliquo fortuito per aliquod tempus fructus nõ poſſint percipi, dũmodò non in perpetuũ, latè Cinc. de cenſ. p. 1. c. 3. q. 2. art. 3. f. 68 n. 6. & ſeq. vbi de cõmuni, & ibi refert Nauar. Sot. & alios, & tenet Surd. cõſ. 162. n. 15. in fine 16. & 13

b 21. Verall. dec. 370. n. 2. & dec. 383. p. 2. Cæſ. de Graſſ. dec. 15. in princ. de præb. latè Gratian. plures cumulans diſcept. c. 309. n. 12.

c Et quod † valor beneficij ſit difficilis probationis, Caſſad. dec. 19. n. 3. ſuper reg. Sam. in reg. de valor. q. 11. verſ. præterea, vbi dicit quòd valor beneficij eſt ita difficilis probationis, vt plures etiam oriundi in eodem loco deficiant in illius probatione. 14

d Et hanc ſolutionem penſionis per aliquot annos factã ad effectum iuſtificationis clauſulæ (*dũmodò*) ponderauit Rota in Biſignanen. Penſionis 26. Iun. 1617. corã R.P.D. Buratto, vbi fuit dictũ hoc habere locũ, etiam, ſi ſolutio fuerit facta ſine præiudicio iurium.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA RESPONSIONIS.

Veneris 10. Martij 1606.

Argumentum patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſori in beneficio competit manutentio ex poſſeſſione antecesſoris, & nu. 2.*

2 *Eccleſia poſsidens, etiam ſi prælatus habeat ſe pro ſpoliato, poteſt petere manutentionem nomine Eccleſiæ.*

DECISIO CCXLVI.

PRo Galaſſo informãte fuit reſolutum dandum eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi reſponſionẽ barilorum octo vini ſuper vinea de qua agitur; cõſtat enim de exactione facta nõ ſolum à Capellano prædeceſſore, † quę ſufficit ad effectum, vt Galaſſus a ſucceſſor manuteneatur, Rota dec. 1. de reſt. ſpol. in nou. ſed etiã ab ipſo Galaſſo ex receptione pretij octo Barillorũ, quòd fuerat in monte Pietatis depoſitum: Vltra quòd dãtur plures teſtes deponentes Cappellanum ſolitum eſſe exigere dictam reſponſionẽ, cõcurrunt obligationes Roncioni, qui per prius dictã vineam poſſidebat de ſoluendo dictam reſponſionem, & intimationes factę Cappellano ad recipiẽdũ, & alia adminicula, de quibus per informãtes; De idẽtitate vineę conſtat ex depoſitionibus teſtiũ in Sum. ſub n. 1. & n. 7. 1 2

ADNOTATIO.

a Et quòd † ſucceſſor in Eccleſia poſſit iuuari poſſeſſione ſui prædeceſſoris, Tiraq. le mort. ſaiſit. p. 1. dec. 5. benè Garz. de bene f. p. 5. c. 5. nu. 73. & 74. Rota deciſ. 2

Digitized by Google

326.p.1.in rec.& dec.623.n.2.p.2.in rec. Surd. conſ. 183. n. 37. qui omnes dicunt quod ſucceſſor iuuatur ex poſſeſſione anteceſſoris ob eam rationẽ,quia poſſeſſio cẽſetur eſſe penes ipsã Eccleſiã,& ideò titularis nomine Eccleſiæ poteſt intentare remedia poſſeſſoria,adeò quòd etiã ſi titularis habeat ſe pro ſpoliato, nihilominus nomine Eccleſię poteſt petere manutẽtionem,Seraph.deciſ.1417.n.3.& fuit latè dictũ in Theatina iuriſdictionis S.Ioan.1621.coram R.P.D. Coccino Decano. *Oliuerius Beltraminus.*

PARMENS. STATVS.

Lunæ 10. Aprilis 1607.

ARGVMENTVM.

Martrimonium ex quibus,probetur, & ad effectum legitimationis,& ſucceſſionis ſufficiunt leuiores probationes.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptiones admittuntur contra alias præſumptiones.*
2 *Præſumptiones plures ſuperant pauciores.*
3 *Pręſumptiones fortiores vincunt debiliores.*
4 *Matrimonium ſufficienter probatur per præſumptiones,quando non agitur de fœdere matrimonij,& numer. 22.*
5 *Teſtes deponentes de publica fama iuncti cum vnico teſtẽ de certa ſcientia,faciunt plenam probationem.*
6 *Teſtis vnicus deponens de veritate facti iunctis adminiculis, & præſumptionibus planè probat.*
7 *Et hoc procedit in quacumque materia.*
8 *Diſpenſatio obtenta eſt maxima coniectura ad probandum matrimonium.*
9 *Animus declaratur ex actu imperfecto.*
10 *Item ex actu nullo.*
11 *Tractatus non concludit matrimonium:quod procedit alijs non concurrentibus.*
12 *Tractatus coniugalis probat matrimonium, & nu. 23.*
13 *Concubinatus non reddit æquiuocam,& turbidam probationẽ matrimonij cõcurrẽtibus alijs inferẽtibus matrimonium. Concubinatus præcedens operatur,quod ſint neceſſariæ vrgentiores probationes,& num.24.*
14 *Dictio* poſt *denotat tempus indeterminatum, tàm reſpectu principij,quàm finis.*
15 *Articulans non fatetur.*
16 *Confeſſio coniugum tempore non ſuſpecto valdè confert ad probationem matrimonij.*
17 *Matrimonij vrgens præſumptio eſt,ſi filij ex eo nati ſucceſſerunt in bonis fideicommiſſi, quorum bonorum aliàs non fuiſſent capaces.*
18 *Facta ſunt potiora ad declarandum,quàm verba; ſepè enim dicunt homines aliud, quàm velint; rarò autem faciunt contra quod ſentiunt.*
19 *Legitimitas probatur ex leuioribus coniecturis,etiam ex ſola fama,& ex communi reputatione.*
20 *Præſumptiones cedunt probationibus.*
21 *Vita primi viri eſt de intentione excipientis contra ſecundum matrimonium, non autem è contra eſt mors de intentione allegantis matrimonium.*

DECISIO CCXLVII.

ROtæ placuit iterum audire Dominos de Rãgonibus ſuper deciſione in hac cauſa facta die 23. Octob.1592.corã Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino tunc Rotæ Auditore, in qua fuit firmatũ probari matrimonium inter Bernardinum, & Catherinã,ſine aliqua tamen coarctatione temporis,& ſaltẽ de facto,propterea dubitaui an eſſet a dicta reſolutione recedẽdũ, & Domini perſtiterunt in tũc reſolutis,& tãto faciliùs, quia obiectiones,quæ hodie dantur,nõ ſunt nouæ;ſed in ipſamet deciſione tolluntur.Informantes pro Rãgonibus pro fundamento præſupponunt,quòd ſtãtibus pluribus præſũptionibus pro negatiua matrimonij, quas deducunt ex præcedenti matrimonio Catherinæ cũ Io. Petro,cuius mors vt dicũt nõ probatur ex raptu, cõcubinatu,& diſparitate inter Bernardinum,&Catharinam; quod propterea nõ ſit agẽdũ præſumptionibus ad probandum affirmatiuam matrimonij, ſed probationibus plenis,& concludentibus: Verùm aorruit fundamentũ, †quia imò admittitur probatio ex præſũptionibus,cõ- 1
tra alias præſũptiones,l.diuus.ff.de reſt.in integr.l.non ſolũ.ff.de rit.nupt.c.trãſmiſſa,qui fil.ſint legit.† & ſicut 2
plures ſuperãt pauciores,Auth.itaq.C.com. de ſucceſſ. l.cum de indebito.ff.de prob.Dec.conſil 470.n.10.†ita 3
fortiores vincunt debiliores,gl.in d.l.diuus,quæ eſt cõmuniter approbata,vt per Curt.Iun.conſ.93.n.6. Præſumptiones autẽ,quæ ſunt pro matrimonio,põdere,& numero exeedunt contrarias,† & nõ eſt dubiũ,quòd cũ 4
non agatur de fœdere matrimonij,ſufficit probatio per præſumptiones,iuxta cõſil.Gem.27.ſæpius a Rota canonizatum; a Et in hac cauſa fuit reſolutum 6. Martij a
1592.ſufficere matrimoniũ præſumptũ, vbi autẽ opus eſſet probatione concludenti, ea etiam nõ deeſt, habemus enim depoſitionem Præsbyteri Baptiſtæ,cui nulla obſtat exceptio,atteſtãtis de actu matrimonij,cuius celebrationi interfuit,†quæ iuncta cum depoſitione An- 5
tonij de Monteſelmo, Matthæi de Rugerijs, Bernardi Franzoſi,qui deponunt de publica voce,& fama,cõſtituunt plenã probationẽ,glo.in c.1.in verb.fama de appel.Alex.conſ.180.ſub n.6.verſ.licèt enim vnus teſtis,l.2.Felyn.in c.veniens,il primo n.10.de teſt.cum cõcordantibus adductis per Gabr.de prob.cõcl.1.n.8.Cæſ.de Graſſ.dec.1.n.1.de ſponſ.† Rurſus depoſitio præsbyte- 6
ri Baptiſtæ de veritate facti iunctis adminiculis,&præſũptionibus plenè probat,Bart.in l.1.§.idẽ Cornelio.n.3.ff.de quæſtio.Bald.cõſ.136 ſub n.5.verſ.perſuadentes igitur.l.2.Cæpol.conſ.38.col.4.poſt.med.Aym. conſil.6.ſub n.66.verſ.facit,quòd pulchrè;†quod procedit in 7
quacunque materia,Cæſ.de Graſſ.dec.3 n.6.de probat. Adminicula autẽ plura concurrunt pleniùs examinata in deciſione.†Præcipua autem,& vrgẽs præſũptio ſur- 8
git ex mandato de diſpenſando, quòd probat non ſolũ tractatum,ſed etiam enixam,&deliberatam voluntatẽ contrahendi matrimonium,& dum ex aduerſo dicitur conditiones in mãdato appoſitas nõ fuiſſe iuſtificatas, & iuſtificari opportuiſſe propter clauſulã(*ſi ita eſt*) & propterea actum remanſiſſe imperfectum, imò nullũ, †reſpõdetur ex actu imperfecto declarari animũ, Abb. 9
in c.1.in 3.not.in fi.de ſucceſſ.ab inteſt. Rom.conſ.179. ſub n.10.verſ.quoniã reſpõdit.Dec.conſ.159.n.3. circa med.†prout ex actu nullo,l.fin.ff.de reb. eorũ,l. filij.& 10
l.fin.C.fam.herciſc.Bart.in l.gerit.n.18.ff.de acqn.hær. Pariſ.cõſ.7.n.27.l.3.Quatenus etiã obijcitur depoſitionẽ presbyteri Baptiſtæ potiùs deſtrui,quã recipere adminiculum à dicto mãdato,quia mãdatum eſt de anno 1580.loquens de matrimonio cõtrahendo, & dicit cõtractũ de anno 1502.irreſragabilis eſt reſponſio data in deciſione teſtẽ nihil minus agere,quàm determinare tẽpus,& annum,poteſtatur enim ſe de eo nõ recordari,& loquitur de iudicio ſuo cũ dictione(*in circa*)†Minus etiã 11
facit,quòd tractatus nõ cõcludat matrimoniũ, Abb. in c.cùm ex par.n.1.de ſponſ.quia verũ eſt alijs nõ cõcurrentibus;Concurrit etiã,quòd(vt deponũt omnes teſtes in Sũmario Palauicinorum) Bernardinus, & Catherina diu cohabitarunt,cõmuniter habiti, & reputati coniuges†& ſe inuicẽ vti tales tractãtes, quæ nõ ſolũ ad- 12
miniculantur,ſed probant matrimonium.Put.dec.103. li.2.cum multis alijs cumulatis per informãtes. b Nec b
ex concubinatu poteſt reddi turbida, & æquiuoca co- c
habitatio,& reputatio cõcurrentibus,†(vt in deciſione 13
dicitur)

dicitur)alijs inferẽtibus matrimonium,provt nec etiã
ex eo,quia aliqui ex dd.teſtibus deponũt forſan de im-
pedimentis matrimonij,quia ijdem dicunt alios filios
natos ante,alios poſt matrimonium, ex quo apparet ,
quòd habuerũt conſiderationẽ diſtinctã cõcubinatus ,
& matrimonij non ſubſiſtit in facto,quòd tractatus,&
cohabitatio inceperint de an.1502.neq;hoc dicit Ioan.
Antonius de Monteſelmo,licet enim deponat de tem-
pore poſt mortem Federici (quam Domini de Rãgo-
nibus præſupponunt accepiſſe de an.1502.)nõ propte-
rea dicit,quòd immediatè,aut ſtatim ſecuta morte,ſed
ſimpliciter poſt mortẽ,ad cuius verificationẽ ſufficit,
quòd non viuo Federico, ſed eo mortuo quandocunq;
14 ſiue de anno 1508.ſiue de alio tempore,† quia illa di-
ctio (*poſt*) denotat tempus indeterminatum tam reſpe-
ctu principij,quàm finis,Dec.in l.mutuum.§.creditum
ſub n. 2. ff.ſi cert.pet. Articulus Palauicinorum nõ eſt
habendus in cõſideratione (provt fuerũt reiecti à Ro-
15 ta teſtes ſuper eo examinati)vltra quod†articulãs non
d fatetur,[d] Lanfranc.in c.quoniam contra in princ.nu.
34.de probat.Accedit nominatio vxoris,& mariti in-
ter cõiuges ipſos,& ſeparatim in pluribus inſtrumẽtis
16 publicis,† quæ confeſſio coniugũ tempore non ſuſpe-
cto,& ſuper eo, quòd erat in poteſtate contrahentiũ ,
multùm valet ad effectum,de quo agitur,Curt.iun.qui
alios allegat,& de communi teſtatur conſ.27.n.2.Mo-
hed.dec.3.qui fil.ſint legit.Et licèt pars aduerſa prętẽ-
dat has enunciatiuas non eſſe ſufficientes ad probandũ
tam matrimoniũ cõtra tertium,poſſet forſan admitti,
ſi de per ſe cõſiderarẽtur,& nõ in concurſu aliarũ prę-
17 ſumptionum. † Validiſſima etiã præſumptio viſa fuit
illa , quæ pro quinta ponitur in deciſione,& quã aliàs
magnifecit Rota in Cæſarauguſtana Status de Mora-
ta de an.1585.cor.Bubalo; ſucceſſio nempe filiorum
Bernardini in bonis fideicõmiſſo,de quo agitur, ſubie-
ctis,ſciente,& patiente Rolãdo.Non obſtat,quòd Ro-
lãdus habuerit illos pro capacibus, quia dicebat velle
illis litẽ mouere tãquã incapacibus ; nam quando hoc
probaretur vrget magis ad declarandũ animũ,ſeu fa-
ctum Rolandi in deciſione perpẽſum cũ illa patiẽtia,
18 & taciturnitate,† cùm facta ſint potentiora ad decla-
randum,quàm verba.c.dilecti filij T.& H. vbi gloſ.in
verb.facto cõcordãtes allẽgat de appell. Anchar.conſ.
302.n.3.ſępè enim dicunt homines aliud quàm velint,
raró autem faciunt contra quod ſentiũt.Crot.in l.non
ſolùm.§.morte n.100.in fin.ff.de nou.oper.nunc.Argu-
mentum etiam huic veritati præſtat factum ipsũ DD.
de Rangonibus;quia,vt in deciſione dicitur , Domini
de Rangonibus retroactis temporibus nõ cõtendebãt
ſuper non exiſtentia matrimonij,ſed pugnabant ſuper
validitate, & impedimentis, quòd fit etiã veriſimilius
ex nouiter allegatis per informantes pro Palauicinis .
Nec facit, quòd Rãgones in cõmiſſione vocarẽt priùs
illos filios illegitimos, quia illegitimitatẽ metiebãtur
ab impedimẽtis matrimonij.Subſiſtit etiã adminiculũ
deſumptum ex relatione facta per Cardinalẽ Simonet-
tum Paulo III.quę licèt non reperiatur ,Rangones ta-
men in eorum commiſſione illam fatẽtur, & quamvis
explicitè non dicat filios natos ex matrimonio,id ſatis
implicitè dicit,dum in ea habetur ex actis cõſtare ſibi
ipſos eſſe legitimos,& ſucceſſibiles ad paternas hære-
ditates, licèt enim legitimitas potuiſſet aliũde proue-
nire, ſucceſſibilitas tamen ad prætenſum fideicõmiſſũ
nõ poterat dari,niſi in nato ex matrimonio Ex quibus
19 Domini iudicarũt ſtandũ eſſe in reſolutione facta , †
cũ præſertim Rota ſæpiùs ad probãdũ legitimitatem
admiſerit lõgè pauciores,& leuiores cõiecturas,iuxta
deciſiones allegatas per informantes , ita vt aliquãdo
contenta fuerit ſola fama,Cæſar.de Graſſ.deciſ.42.nu-
mer.2.qui fil.ſint legit. aliquando ſola communi repu-
tatione,Caput.d.203. p. 2.Non obſtant coniecturæ al-
legatæ in contrarium,†quia vt dictum eſt,cedunt plu- 20
ribus ,& efficacioribus pro matrimonio, & multò ma-
gis probationi,Anch.conſ.255.ad fi.Rom.cõſ.156.ſub
n.40.Dec.conſ.400.poſt n. 8. quam probationẽ adeſſe
fuit oſtenſum.Præterea dictæ coniecturæ ſunt omnes
examinatæ,& reiectæ in deciſione.Nec facit, quod nõ
fuerit habita ratio præcedẽtis matrimonij, ideò enim
non fuit habita, quia viſum fuit hoc reſpicere impedi-
menta quæ circumſcribebantur in diſputatione dubij ,
quod poſtea fuit in vltima poſitione declaratum à Ro-
ta , quæ propterea voluit Palauicinos non teneri pro-
bare mortem primi viri.Nec facit,quòd reſolutio fue-
rit facta cũ præſuppoſito deciſionis,de qua hodie con-
trouertitur : quia ideò fuit in diſputatione illius iſta
præſuppoſita,quia multa allegabantur contra funda-
menta iſtius deciſionis , quam Rota tunc voluit in cõ-
trouerſia ponere, nõ quia illa egeret iſta vti fundamẽ-
to,quia ſiue matrimonium ſit probatum,ſiue nõ,†ſem- 21
per erit verum dicere,quod vita primi viri ſit de intẽ-
tione excipientis contra matrimonium,non autẽ mors
de intentione illud aſtruentis , vt in ea fuit dictum.

ADNOTATIO

a Rota†dec.198.nu.1.& dec.310.n.1.& 7.& dec.497. 22
nu.8.p 2.in recent.& dec. 341.nu.1.& 5.& deciſ.390.
n.1.p.2.in rec.& in Pragẽl.Matrimonij vlt. Ianuar.
1618.corã R.P.D.Pirouano,& ratio eſt, quia quan-
do agitur ſolũ ad effectũ legitimitatis agitur de fa-
uore ſine animæ periculo,& etiã quia filio nihil im-
putari poteſt; quòd ſibi non prouiderit de ſufficiẽti
probatione,cùm tunc nondum eſſet natus, prout v-
tramque rationem conſiderat Rota d.dec.390.nu.2.
Rota†d.dec.390.nu.4.& dec.341.n 4.p.2.in recent.vbi 23
alij cumulantur,& coram eodem Sanctiſſ.infra dec.
248.n.4. & latè materiam tractat Guttierez de ma-
trim.cap.40.
e Quando†conſtãt de initio vitioſo cõcubinatus ple- 24
nior,& efficacior probatio requiritur, quã regulari-
ter ſit neceſſaria;nam tunc reputatio,& tractatus,&
alia, quæ probare ſolent matrimonium,potius refe-
runtur ad initium vitioſum concubinatus, quàm ad
matrimoniũ.Veral.d.210.p.2.Rot.d. 244. inter im-
preſſ.per Farin.poſt 2.l.conſil.& etiam admittit Ro-
ta penes Seraph.dec.978. nu.7. Cephal.conſ.82.per
totum,& præſertim n.56.
d Et dixi ſupra ad deciſ. 143.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE CECCHIS.

Veneris 14. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Legitimitatis probatio ad effectum ſucceſſionis ex qui-
bus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Legitimitas ad effectum ſucceſſionis probatur ex leuioribus probationibus , imò ex coniecturis , & præſumptionibus.*
2 *Legitimitas de facili probatur,quando conſtat de ſubſtantia filiationis.*
3 *Matrimonium probatur ex communi reputatione ad effectum legitimitatis , & ſucceſſionis.*
4 *Tractatus coniugum ad inuicem facit præſumptionem pro matrimonio,quę transfert onus probandi contrarium.*
5 *Matrimonium probatur ex publica voce , & fama iunctis adminiculis ad effectum legitimitatis filiorum.*

6 *Teſtes*

Digitized by Google

6 *Teſtes de auditu faciunt præſumptionem, & adminiculum.*
7 *Matrimonium probatur ex eo, quòd mulier induebatur iiſdem veſtibus, quibus aliæ nuptæ vti ſolent.*
8 *Matrimonij præſumptio colligitur ex eo, quòd maritus propter mortem mulieris induitur veſtibus funeralibus.*
9 *Filius præſumitur natus ex ea, quæ communiter reputabatur vxor.*
10 *Legitimitas probatur ex publica voce, & fama.*
11 *Tractatus filiationis legitimæ conſtituit in quaſi poſſeſſione legitimitatis, de quo latè num. 15.*
12 *Fama bona in concurſu pro legitimitate præualet contrariæ famæ illegitimitatis.*
13 *Contrarietates teſtium, quando non ſunt circa id, quod principaliter quæritur, non elidunt eorum depoſitiones.*
14 *Teſtis, quando modò dicit ſe ſcire, & modò neſcire, conciliari poteſt, & vide ſub num. 16.*

DECISIO CCXLVIII.

ACtum fuit ſuper legitimitate Dominici, an eam
probent teſtes inducti pro parte illorum de Cā-
cellarijs, & Domini cenſuerunt probare, ſi tamen non
habeant tales exceptiones in earum perſonis, propter
quas veniāt reijciēdi; de quo particulariter diſcutietur.
1 †Quando enim incidit quæſtio legitimitatis ad effectū
a ſucceſſionis, ſufficiunt leuiores probationes,ᵃ imò co-
niecturæ, & præſumptiones, vt fuit dictum in vna Ro-
mana hæreditatis 22. Nouemb. 1598. coram Illuſtriſs.
Cardinali Seraph. Tanto magis in caſu iſto, in quo non
dubitatur de filiatione, quia eſt in cōfeſſo apud partes
Dominicum eſſe natum ex Mario, & Semidea, ſed con-
2 trouertitur qualitas legitimitatis, †quæ quidē, poſtquā
de ſubſtātia filiationis apparet, de facili eſt probabilis,
vt arguit in terminis Cæph. cōſ. 435. n. 41. & ſeq. Pereg.
conſ. 91. n. 2. l. 2. ex traditis per Ang. in l. ſi certis annis,
C. de pact. Ex teſtibus autem probatur Marium, & Se-
mideam communiter habitos, & reputatos fuiſſe mari-
tum, & vxorem; Id enim deponit primus ſuper 11. item
4. ſuper 14. ſ. iuxta 9. ſeptimus iuxta 11. Octauus ſuper
3 primo articulo; † communis autem reputatio probat
matrimonium ad effectū legitimitatis, & ſucceſſionis,
Alber. in l. qui filium, numer. 6. verſ. Item probatur per
communem reputationem, ff. de his, qui ſunt ſui, vel al.
iur. Alexan. conſ. 51. n. 2. lib. 1. Caput. deciſ. 203. p. 2. Cæſ.
de Graſſ. deciſ. 2. n. 6. qui fil. ſint legit. fuit dictum in Par.
men. Status 23. Octobr. 1592. coram Illuſtriſſimo Car-
dinali Seraphino, & coram me diebus præteritis. Ac-
cedit, quòd, vt dicunt iidem ibi teſtes, Marius, & Semi-
dea ſe inuicem appellabant, & tractabant vti coniuges
4 †quod facit tantā præſumptionem pro matrimonio, vt
transferatonus probandi in contrariū, Ant. de Butr. in
c. 1. in quinto not. qui filij ſint legit. Dec. conſ. 54. nu. 3.
Pariſ. conſ. 13. num. 23. lib. 2. Cæph. d. conſ. 435. nu. 55.
Mohed. deciſ. 3. ad fin. qui filij ſint legit. Deponunt etiā
quartus, & quintus teſtis in locis ſupra allegatis de pu-
5 blica voce, & fama †quæ ſaltē iunctis adminiculis pro-
bat matrimoniū ad effectum legitimitatis filiorū, Put.
deciſ. 173. lib. 2. Cæſ. de Graſſ. dec. 6. nu. 8. qui fil. ſint le-
git. fuit dictum in illa Veneta illegitimitatis corā Illu-
ſtriſſimo Pamphilio. Multa autem afferuntur admini-
cula pro matrimoniu. Primò enim adſunt plures teſtes
6 de auditu, † qui præſumptionem faciunt, & admini-
culum, Deciſ. conſ. 82. num. 1. Ruyn. conſ. 106. num. 17.
lib. 5. Cæſ de Graſſ. d. deciſ. 6. num. 7. fuit dictum in illa
Veneta illegitimitatis; Secundum vrgens adminiculū
pro matrimonio viſū fuit Dominis, quòd Marius pa-
tiebatur, quòd Semidea continuò tam foris, quam do-
mi eſſet non ſolum cum matre ipſius Marij, ſed etiam
8 cum ſororibus innuptis, quod non fuiſſet, ſi fuiſſet mu-
lier in honeſta, & eius concubina; qua præſumptione
etiā vtūtur Teſtes, Tertiò vt dicit 5. Teſtis iuxta nonū.
8. iuxta 5. † Nonus ſuper primo, Semidea induebatur 7
veſtibus nobiliū mulierum, & quibus Romanæ nuptæ
vti ſolebant, quod ad effectum, de quo agitur conſide-
rant Hoſtienſ. & alij in c. illud de præſumpt. Alex. conſ.
151. n. 10. li. 5. Cæphal. conſ. 435. num. 65. concurrit di-
ctum quarti teſtis iuxta 17. † qui dicit vidiſſe Mariū in- 8
dutum veſtibus funebribus dicentem, quòd incedebat in
dicto habitu propter mortem Semideæ, quod eſt ma-
gnum indicium, quòd viuens fuiſſet coniux, vt per Cę-
phal vbi ſup. num. 66. & ſeq. Stantibus autem tot conie-
cturis, & præſumptionibus perſuadentibus matrimo-
nium inter Marium, & Semideam, non eſſet aliud quæ-
rēdum pro legitimitate Dominici; † quia legitimus di- 9
citur natus ex ea, quæ credebatur vxor, gloſ. in c. lator.
in v. probari, qui filij ſint legitimi cū concord. adductis
per Peregr. d. conſ. 91. num. 4. & ſeq. Verùm non deſunt
etiā probationes reſpiciētes perſonam ipſius Domini-
ci, quia 4. teſtis ſuper tertio, 5. ſuper 11. Octauus ſuper
3. & decimus iuxta 12. † deponūt ex publica voce, & fa- 10
ma, & cōmuni reputatione Dominicum fuiſſe filiū le-
gitimū, & naturalem Marij, quod ſufficit. Cæſ. de Graſſ.
d. deciſ. 6. num. 2. Caput. deciſ. 150. num. 1. p. 2. Cæphal.
vbi ſupra n. 50. cùm præſertim, vt dicunt omnes teſtes
ſuper tertio, Marius, & Semidea illum vti legitimum
& nominauerint, & tractauerint, † ex quo fuerat cōſti- 11
tutus in quaſi poſſeſſione filiationis legitimæ, Bart. in l.
non nudis in 1. lect. nu. 17. C. de prob. Alexan. in l. filiū,
numer. 7. ff. de his, qui ſunt ſui, vel al. in. Menoch. de ar-
bitr. caſu 89. num. 69. 71. & 74. Cæphal. d. conſ. num. 50.
& ſeqq.ᵇ Non obſtat, quod dicitur de fama illegitimi- b
tatis, † quia præualere debet fama, quæ eſt pro legi- 12
timitate, vt per Put. dec. 2. lib. 3. Non obſtant quædam
contrarietates allegatæ per informantes pro Cecchis,
† quia vel nō ſunt circa id, quod principaliter quęritur, 13
& propterea non elidunt dictū teſtis ad tradita per Be-
ro. in c. licet cauſam, n. 37. verſ. ſolutio, de probat. † Vel 14
ſunt conciliabiles, vt eſt, quando modò dicunt ſcire, &
modò neſcire,ᶜ Decian. conſ. 272. n. 2. ad fi. verſ. & idem c
Bart. Neuiz. conſ. 48. nu. 7. Rimin. iun. conſ. 344. num. 9.
& ſeq. Et dixit Rota in vna Placētina adminiſtrationis
Sacramentorum 10. Martij 1582. coram Cauuccio.
Quod Marcella, & Iſabella fuerint hęredes, non obſtat,
quia fuit dictum fuiſſe hæredes de facto, non autem de
iure, & quòd fuerint tales, pendere à legitimitate, vel
illegitimitate Dominici.

ADNOTATIO.

a Vide † ſupra deducta ad præcedentē deciſionem 247. 15
num. 24.

b Surd. conſ. 1. n. 41. Rota deciſ. 1. n 2. & deciſ. 238. n. 9.
p. 1. diu. & latiſſimè Maſcard. de prob. concl. 790. vbi
latè tractat an, & quādo probetur filiatio ex tractatu
& ex nominatione. Sed aduertēdū eſt, quòd licèt tra-
ctatus, & nominatio cōſtituat in poſſeſſione contra
nominātes, & tractantes, & habentes cauſam ab illis;
tamen non conſtituunt in poſſeſſione contra tertiū,
puta, in præiudicium fideicommiſſariorum, Iaſ. cōſ.
81. lib. 2. n. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 16. n. 3.
Gratus conſ. 140. nu. 44. li. 1. Petr. de fideicommiſ. q.
11. n. 302. cum pluribus ſequētibus, Maſcard. q. prob.
concl. 789. n. 36. Seraph. deciſ. 1081. nu. 2. fuit dictum
in Sutrina beneficij Sancti Angeli 13. Maij 1583. co-
ram R.P.D. Platto, & in Romana bonorum de Bo-
nellis 23. Nouembr. 1613. coram R.P.D. Vbaldo, &
in Parmenſ. Status 26. Maij 1618. corā Card. Sacrato.

c Et teſtis, † qui modò dicit ſcire, & modò neſcire, ad 16
concordiā reducitur, quia dū dixit ſe neſcire, intelli-
gendus

Orano. Hoc fallit concurrentibus adminiculis. Seraphin.deciſ.454. Plura alia de hac materia videnda ſunt apud Gabr.& Maſcard. locis ſupra allegatis.

Oliuerius Beltraminus.

EVGVBINA PRÆPOSITVRÆ.

Veneris 3. Martij 1606.

ARGVMENTVM,

Regula 8.derogat quibuſcumq; indultis,& priuilegijs, etiam cõceſſis Communitati, Regi, & Imperatori, & in ea non ſolùm Papa ſibi reſeruat ius confirmãdi quoad beneficia electiua, ſed etiam ius de illis liberè diſponendi. Comprehẽdit etiam beneficia patrimonialia,& debita certo generi perſonarum.

SVMMARIVM,

1 *Regula 8. derogat quibuſcumque priuilegijs cum quibuſcunque clauſulis conceſſis,& n.20.vbi ampliatur.*

2 *Clauſula* (quorum tenores) *quando per viam legis proceditur tollit omnia priuilegia quaſcunque derogatorias habentia,& num.21.*

3 *Regula 8. derogat priuilegijs, & indultis etiam conceſsis Communitati.*

4 *Item etiam priuilegio conceſſo inſtante Duce, & Rege, & Imperatore.*

5 *Clauſula* (cuiuſcunque dignitatis,ſtatus,&c.) *comprehendit etiam Reges,& Imperatores.*

6 *Regula 8.comprehendit beneficia, quæ in effectu non cadunt ſub cæteris regulis.*

7 *Regula 8.habet locum quandocumque,& quomodocumque beneficium ſpectat ad collationem,& electionem inferioris collatoris.*

8 *Regula 8.non ſolùm reſeruat confirmationem, ſed etiam liberam diſpoſitionem.*

9 *Confirmans non dicitur diſponere, nec prouidere.*

10 *Regula 8. ratio eſt fundata in eo vt Papa poſsit prouidere pauperibus, & benemeritis perſonis.*

11 *Confirmans non dat.*

12 *Confirmatio eſt actus neceſſitatis,& debitus de iure.*

13 *Beneficium non dicitur facere qui exhibet debitum.*

14 *In neceſsitatibus liberalitas non exercetur.*

15 *Mixtum continetur ſub ſimplici quando viget eadem ratio, etiam in pœnalibus, & in odioſis.*

16 *Mixtum iudicatur de illo ſimplici, quod eſt potentius.*

17 *Electio eſt potentior confirmatione; quia tribuit plenum ius, & confirmatio non tribuit, niſi exercitium iuris.*

18 *Priuilegium, quod quis habet ab alio, non poteſt vti contra eum.*

19 *Regula 8 capit etiam beneficia patrimonialia, & debita certo generi perſonarum,& num.22.*

DECISIO CCXL.

LEo Decimus de anno 1514. cùm Eccleſiam Eugubinam, quæ per priùs Regularis erat, ad ſtatum ſæcularem reduxiſſet, conceſſit Capitulo tam Præpoſituræ, quæ eſt prima dignitas, quàm omnium Canonicatuum electionem, cuius confirmationem ad Epiſcopum pertinere voluit, Gregorius XIII. in initio ſui Pontificatus ſtatuit, vt Præpoſitura, prætextu cuius confirmationem ſibi reſeruauit,& Canonicatus dictæ Eccleſiæ in quibuſcumque menſibus vacantes nonniſi Ciuibus Eugubinis ad ipſius Capituli electionem, & Epiſcopi confirmationem prouiderẽtur ſublatis omnibus reſeruationibus cum clauſulis ampliſſimis, & derogatorijs derogatoriarum. De menſe Maij præteriti eum vacaſſet dicta Præpoſitura Capitulum ad ipſam elegit Comitem Ioan.Baptiſtam Gabrielium, tandem vti reſeruatam impetrauit Guido Montigranellus à Sede Apoſtolica; orta inter ipſos lite, & cauſa in Rota mihi commiſſa dubitaui an electio eſſet confirmanda: Et Domini nullo diſcrepante dixerunt, non
eſſe confirmandam; fundamentum fuit in regula, re-
ſeruatoria octo menſium, in qua Papa reſeruat ſuæ
diſpoſitioni omnia beneficia etiam electiua, cum de-
rogatione quorumcumque indultorum conceſſorum
quibuſcumque collatoribus, & propterea non eſt fa-
cienda aliqua vis in ſupradictis priuilegijs Leonis, &
Gregorij per regulam ſublatis, & minus in clauſulis
derogatorijs in eis poſitis, † quia viſum fuit DD. re- 1
gulam habere firmiores, & potentiores clauſulas, &
derogationes, ob idque indulta illi cedere ex latè de-
ductis in Compſana iurispatronatus 3. Decemb.1604.
Coram R.P.D. Lita,& in Meluitana beneficij Sanctæ
Mariæ 14. Nouembris præteriti coram R. P. D. meo
Decano, ᵃ præſertim cùm in regula adſit clauſula a
(*quorum tenores*) † qua ſtante, vbi per viam legis proce- 2
ditur ſine controuerſia cenſentur ſublata omnia priui-
legia quaſcumque derogatorias habentia, de quibus
eſſet facienda particularis mentio, ex cumulatis per
Rip.in c.1.n.55. & ſeq. de reſcrip. vt dixit Rota in vna
Aſtorien.Archidiaconatus 19. Martij 1576. coram Il-
luſtriſſimo Cardinali Seraphino,& multis alijs conge-
ſtis per informantes. ᵇ Et regula procedit etiam ſi di- b
camus priuilegium, † & indultum fuiſſe conceſſum 3
Communitati Eugubinæ, ſeu ad eius inſtantiam, pro-
vt fuit reſolutum in dicta Meluitana beneficij Sancti
Marci. † Item licèt ſit conceſſum inſtante Duce Vrbi- 4
ni, prout in Rege Scotiæ reſoluit Rota, Mohed. deciſ.
12.de priuileg. Ioan.Paul.dec.4. incip. Barchinonenſ.
Vicariæ, & in Imperatore tenuit illa Meluitana. † Id 5
enim operatur clauſula (*cuiuſcumque dignitatis, ſtatus,*)
Sar.in Proœ.Regul.Cancel.q.4.num.2.verſ. nam dicta
clauſula de ſui natura. Non obſtat, quòd Præpoſitu-
ra eſſet reſeruata per regulam tertiam, & ideo non
poſſit cadere ſub regula octaua, quia id poſſet proce-
dere, quatenus cum effectu caderet † ſub regula ter- 6
tia, & propter ipſam remanſerit reſeruata diſpoſitio-
ni Papæ. Rota deciſ. 32.de præb.in antiq. & propte-
rea aut volumus, quod Præpoſitura ſit in effectu re-
ſeruata per regulam tertiam, & ſufficit Montegra-
nello, quia cùm effectus reſeruationis ſit ligare po-
teſtatem, vt de beneficio diſponere non poſſint, nec il-
lud conferre, & per vnam reſeruationem fuerit hæc
poteſtas ſublata, non egemus alia; imò alia reſerua-
tio nihil poſſet auferre, vel ligare, cùm nihil inue-
niat, vt dicitur in dicta deciſ. aut volumus dictam re-
gulam tertiam, ſeu reſeruationem ex ea reſultantem
eſſe ſublatam per clauſulas indulti, & tunc illa defi-
cienter remanebit ius alterius regulæ, & reſeruatio-
nis, vt in dicta deciſ. ſub n.5. verſ. ſi enim prima reuo-
cetur. Caſſad. deciſ.9. ſub nu.4. de præb. fuit dictum in
Brundulina Archidiaconatus coram Reuerendiſſimo
Rhodien, de anno 1600. aut ſaltem dabitur occaſio, vt
intret Regula 8. quia ſtante indulto Capitulum pote-
rat eligere, † & regula habet locum quandocumque, 7
& quomodocumque beneficium ſpectet ad electio-
nem inferioris collatoris, quia reſeruat pertinentia
ad collationem quorumcumque collatorum. Non ob-
ſtat quòd reſeruatio ſatis videatur operari eam confir-
mationem, quam voluit Papa apud ſe remanere, &
qua videtur fuiſſe contentus; † quia hoc eſt contra 8
verba, & mentem regulæ; cùm enim reſeruet ſuæ di-
ſpoſitioni, † per confirmationem non dicitur diſpo- 9
nere, nec prouidere, Bald. conſil.507. num.1. ad fi-
nem lib 5. † eſt etiam contra mentem Papæ, qui 10
intendit pauperibus, & benemeritis prouidere, quod
non facit per ſolam confirmationem; † quia qui con- 11
firmat, non dat, lege & quia. ff. de iuriſdict. omn.

iud.

Digitized by Google

iudicium,cap.inter dilectos,de fide inſtrum.Dec.in cap.
poſtquam,n.18.in fin.de elect. & cùm Papa intẽdat ip-
ſis beneſacere,confirmatio ei nõ poſſet imputari ad be
neficium,ſed ad iuſtitiam, vt dicit Bal.in loco allegat.
12 †cùm enim confirmatio ſit neceſſitatis,& debita,c.fin.
de elect.in 6.& d.c.poſtquam, vbi Abb. in primo not.
13 Dec.n.1.†non impendit beneficium,qui exhibet debi-
tum,l.ſi ſeruo,§.1.ff.de reb.inſtit.l. proximè, ff.de rit.
14 nupt.Bal vbi ſupra,†& in neceſſitatibus liberalitas nõ
exercetur, l.rem legatam, ff.de adim.leg.Non obſtat,
quod dicitur iſtum eſſe caſum mixtum,& non compre-
15 hendi ſub regula, † quia reſpondetur,caſum mixtum
contineri ſub ſimplici,quando viget eadẽ ratio,l.inter-
dum §.quod ait.ff.de his, qui not. infam. l. ſi ita facta,
vbi Iacob.de Are.Bal. & Imol. ff. de iniuſt. nupt. & ir-
rit.teſt.Aret.in l.ſi ita ſcriptum, col. 2. ff.de lib. & poſt.
vbi inquit procedere etiãm in pœnalib.Alex.conſ.144.
num.7.li.6.qui dicit idem in odioſis, latè Tiraq.de leg.
16 conub.gloſ.5.n.76.† Præterea mixtum iudicatur de il-
lo ſimplici,quod eſt potentius,l.quæritur,vbi Bal. n.3.
17 ff.de ſtat.hom.Ang.conſ.378.n. 2. poſt med. † electio
autem dicitur potentior,non ſolùm quia eſt principiũ,
quod dicitur potiſſima pars, Ang. ibi num. 3. & trahit
confirmationem,vt dicit Dec.in d.c.poſtquam,nu.18.
in fi.ſed etiam quia per electionem plenum ius acquiri-
tur,per confirmationem autem nihil noui iuris,ſed tã-
tùm exercitium. Oldrad. conſ.146.poſt nu.4.Dec.loco
alleg.n.18.Nõ obſtat,quod dicatur Capitulum ratione
communionis,& cõcurſus cum Papa poſſe dici exem-
ptum à regula,vt ipſe Papa per reg. l. ſi cõmune,ff.quẽ
ſeruit.omittãt.quia quando termini eſſent applicabiles
reſponſio eſt in promptu,quòd iſtud non procederet in
præiudicium collationis, quam ſibi reſeruauit Papa;
18 †quia Priuilegio quod quis habet propter aliũ nõ po-
teſt vti contra eum,Bar.in l.amiciſſimos,§.Lucius,n.7.
de excuſ.tut. Non obſtat,quod Canonicatus,& præpo-
ſitura debeãtur Ciuibus Eugubinis iuxta indultũ Gre-
19 gorij,†quia hoc non impedit effectũ regulæ,nec regu-
la in hoc derogat indulto; & ſicut Capitulum in ſuis
mẽſibus tenetur eligere dictos Ciues, ita Papa in mẽſi-
bus reſeruatis confert eiſdem;hoc enim fit quoties be-
neficia ſunt debita certo generi perſonarum, gloſ. in c.
cum Eccleſia tua in gloſ.mag.in fin.de præb.lib.6.Put.
d.235.lib.2.Caput.dec.316.li.1.in manuſcrip. cum alijs
c relatis in d Meluitana,[c] quæ vndique dirimit præſentẽ
controuerſiam.

ADNOTATIO.

10 a Rota†deciſ.58.n.7.& deciſ.88. n.5.p.2.in recent. vbi
dicitur quòd Reg. 8.derogat quibuſcumque Priuile-
gijs continentibus derogatorias derogatoriarum, &
latiſſimè fuit deductum in illa Cæſarauguſtana Paro-
chialis de Mayela 6. Nouembris 1619. corã R. P. D.
Coccino Decano,vbi fuit dictum,quod propter clau-
ſulas prægnantiſſimas regulæ 8.erat derogatũ Priui-
legio,etiam continente expreſſam clauſulam, quòd
nunquam ſub reſeruationibus Apoſtolicis intellige-
retur comprehenſum.
21 b Plenè Gonzal.† ſuper reg.8.gloſ. 36.num.29.vbi ſub
n.30.dicit,quòd iſta clauſula fuit adinucta,vt daretur
modus,quo Põtifices poſſunt derogare gratijs præce-
dentibus,de quibus notitiã non habent,quibus inten-
dũt derogare,& latiſſimè etiam de vi,& effectu huius
clauſulæ,quorum tenores,latè Mart.in ſuo clauſul.p.
1.clauſ.139.
22 c Gonzal.†ſuper reg.8.§.1.gloſ.9.nu. 55.Seraph.deciſ.
1420.Rota dec.580.ſub n.5.p.2.in recent.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA RATIFICATIONIS.

Lunæ 9. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Promittens alium ratificaturum non tenetur, niſi ad intereſſe illo non ratificante,& maximè,quando adhibuit omnem diligentiam pro habenda dicta ratificatione.

SVMMARIVM.

1 *Factum alienum non poteſt quis præcisè cogi præſtare, nec poteſt præcisè promittere,& nu.7. vbi limitatur non procedere ſtante iuramento.*

2 *Obligatio facti alieni dum non impletur, committitur ſtipulatio ad intereſſe.*

3 *Ad factum proprium quis præcisè non tenetur, ſed præſtando intereſſe liberatur.*

4 *Clauſula* (aliàs de proprio) *appoſita) in promiſſione ratificationis operatur, quod præſtatia intereſſe ſuccedit loco facti non ſolùm ex iuris diſpoſitione, ſed etiam ex forma contractus, & plura ſub n.8.*

5 *Factum alienum promittens, ad aliud non tenetur, quam ad intereſſe, quando omnem adhibuit diligentiam, vt factum illud præſtaretur, & plura latè de hac materia promiſſionis facti alieni, & ſub nu.octauo.*

6 *Liquidari debet intereſſe antequam deueniatur ad aliquam executionem.*

DECISIO CCXLI.

MAndatum Auditoris Cameræ reuocandum eſſe
Domini dixerunt, quia fuit relaxatum contra
Comitem Iulium Cæſarem ad ipſum carcerandum, &
in carceribus detinendum; donec fecerit, quòd Domi-
nus Gentilis ratificet tranſactionem eius nomine fa-
ctam, vt promiſerat Comes Iulius Cæſar, † & ta- 1
men ad id præcisè cogi non poterat, ſicut nec ipſe po-
terat præcisè ſe ad id obligare,l.ſtipulatio iſta,in prin-
cipio,ff.de verborum obligatione. Purpurat.conſ 561.
numero primo, & ſecundo. Ruinus, conſilio 67. nu-
mero nono,circa finem libro quarto, † ſed eo non ra- 2
tificante cenſebatur commiſſa obligatio ad intereſſe
ex dicta promiſſione de raro, Ruynus, conſilio 132.
numero primo, libro primo.†Regula enim eſt, quòd 3
præcisè ad factum etiam proprium quis non teneatur, ſed præſtando intereſſe liberatur, lege ſi quis ab
alio in fin.ff.de re iudicata,lege ſtipulationes non diui-
duntur, ff. de verborum obligatione. Decius conſilio
502. ſub numero ſexto, & numero ſeq. [a] præſertim a
quia Comes Iulius Cæſar promiſit Dominum Genti-
lem ratum habiturum,aliàs voluit de ſuo proprio,[b] te- b
neri, quo caſu præſtatio intereſſe ſuccedit loco facti,
non ſolùm ex diſpoſitione iuris; † ſed etiam ex for- 4
ma contractus, vt per Decian. conſilio ſecundo, nu-
mero ſeptimo in fine, & numero ſequenti. Purpura-
tus dicto conſilio 561. poſt numerum ſecundum, ver-
ſiculo. Ex quo per prædicta: cenſetur enim hoc caſu
promiſſum intereſſe in euentum non ſecutæ ratifica-
tionis, Rip. qui alios allegat, in lege quod te, nume-
ro 46.in fine.ff.ſi certum petatur, † & hæc tantò ma- 5
gis procedunt, quia Comes Iulius Cæſar omnem ad-
hibuit diligentiam, vt dictus Gentilis ratificaret tran-
ſactionem, & propterea ad nihil aliud teneri poteſt,
quàm ad præſtãdum id,quod D.Liuiæ intereſt propter
non ſecutam ratificationem, vt fuit dictũ in vna Aſcu-
lana dotis 23.Februar.1599.coram Robuſterio in Ro-
mana Palatij 7.Maij.1590.corã Bubalo,& diebus pre-
teritis in Anconitana dotis coram R.P.D. Pãphilio, † 6
quod intereſſe debebat prius liquidari antequã deue-
niretur ad aliquã executionẽ,l.hęc autem §.1.ff.ex qui-

bus cauſ.in poſſeſ.eat.Bald.conſ.165.li.4.Aym.conſil. 164.n.2.Natt.conſ.27.nu.4.

ADNOTATIO.

7 a Ad factum† præciſè quis præciſè compelli nõ poteſt ſed præſtando intereſſe liberatur,Surd.cõſ.51.n.14.& ſeq Menoc.cõſ.92.n.22.qui alios referũt,hoc nõ procedit ſtante iuramẽto,quia tunc quis tenetur præciſè præſtare factũ,quãdo poteſt illud præſtare,latè Gabr. de iureiur.conſ.8.n.1.& 2.qui teſtatur de magis communi,Surd.conſ.13.n.27.Seraphin.deciſ.805.n.3.&4. & fuit dictum in Peruſina dotis impreſſa penes Marcheſ.de commiſſ.tom.2.fol.588.15.Ian.1607. corã. R. P.D.Ortẽbergn,etiã ſi ſit hæres iurantis.Mant.de tacit.& ambig.li.14.tit.33.n.8. Seraph.d.dec. 805.nu.3. & 4.& fuit dictũ in Tiburtina Caſtri Sancti Angeli de Vrſinis 26.Nouemb.1616.coram bo.me.Andrea,quę tamẽ ampliatio nõ admittitur in dicta Peruſina dotis, in qua dicitur hæredẽ iurantis non compelli præciſè ad factum,vbi autem adeſt Statutũ,quòd in obligationibus facti,ſi factũ,promiſſũ adimpleri poteſt,teneatur promittens præciſè ad factũ,Statutum eſt ſeruandum,prout huiuſmodi Statutum eſt in Vrbe,cap.164. lib.1.& fuit dictũ in dicta Tiburtina Caſtri ſancti Angeli coram d.bo.me.Andrea.

8 b Hęc materia† de promiſſione facti alieni,an & quãdo reſoluatur in ſimplicem promiſſionem,de adhibendo omnem diligentiam,& conatũ, & ſe facturũ,& curaturũ,latè tractatur per Gabr.de pact.concl.2 Mant.de tacit.& ambig.lib.14.tit.33 34.& 35. & per Couar.in cap.quamuis,p.2.§.5. de pact.in 6. & habetur etiã lata dec.Vincent.de Franch.624.qui plures caſus diſtinguit.Cõcluſio receptiſſima eſt,& a Rota ſæpiùs firmata,quod promittens factũ alienũ liberatur adhibendo omnem diligentiam,etiam non obſtante iuramento, quam latiſſimè plures cumulando firmauit Rota in dec.38.inter impreſſ.penes Zacch.de obligat.Camer. vbi dicitur hoc procedere etiam,quando factũ alienũ directè promittitur, & etiam plenè fuit dictum in Peruſina dotis coram R.P.D.Ortẽbergo impreſſa penes Marcheſ.de Cõmiſſ.tom.2.fol. 588. & prius tenuerat Rota penes Veral.dec.239. n.2. par.2.Circa quod tamen eſt aduertendum quod huiuſmodi diligentiæ nõ ſint colluſiuæ,ſed bona fide factę,prout in dubio præſumitur,niſi colluſio probetur, Rota dicta dec. 38.n. 9.Mantic.d.tit.35.num.2.

Hæc cõcluſio recipit plures limitationes,de quibus per DD.ſupra allegatos & præſertim non procedit, quãdo poſt promiſſionem facti alieni additur clauſula (*alias de proprio*)tunc enim promittẽs tenetur ad intereſſe non ſequuto effectuali implemento , vt firmauit Rota in hac deciſione, & videtur etiam ſenſiſſe Rota in dicta Peruſina ſupra allegata in v. ex hoc obtinet , & plures hãc opinionem tenentes cumulantur penes Mantic.de tacit.& ambig. li.14.tit.35. n. 32.Sed contrariam opinionẽ,quòd,ſcilicet, nõ committatur ſtipulatio ad intereſſe,niſi in caſu,quo promittẽs nõ adhibeat omnẽ diligentiam nõ obſtante prædicta clauſula(*aliàs &c.*)tenet Gabr.conſ.131.num.5.& 6.lib.2. quẽ refert,& ſequitur Mant.d.t.35.n.34.vbi dicit hoc eſſe notandũ,& etiam ſecuta fuit Rot.in d.dec.38.penes Zacch.de obligat.Camer. præſertim ſub nu. 6.vbi expreſſè dicitur,quod promiſſio intereſſe eſt cõditionalis ſi promittens fuerit moroſus in adhibendo omnẽ diligentiã,& conatũ.Et licet hæc ſecũda opinio in puncto iuris,& de rigore videatur verior,quia ſi promiſſio facti alieni importat ſolũ promiſſionẽ de adhibendo diligentiã,vt ſupra fuit firmatũ,ſequitur quod obligatio de proprio in caſu nõ impletę dictę obligat. non operetur,niſi in caſu, quo nõ fuerit adhibita dicta diligentia , nihilominus ex veriſimili mente contrahentium non crederẽ eſſe recedendũ a prima opinione firmata in hac deciſione, quia per huiuſmodi clauſulã (*aliàs de proprio*)veriſimiliter contrahentes volũt,quod factum alienum omni modo adimpleatur , ſaltem per pręſtationẽ intereſſe ipſius promiſſoris,aliàs dicta verba eſſẽt omninò ſuperflua,quia etiã ſi nõ ſint expreſſa, dum quis promittit factũ alienũ , ſimpliciter ſuccedit obligatio ad intereſſe non ſecuto implemẽto,vt firmatur,in hac deciſione n.3.& videtur contrahẽtes per hãc clauſulam idem voluiſſe dicere,ac ſi dixiſſent,quòd faciendo omnem ſuum conatũ,promittens non liberaretur , quo caſu ſine dubio non ſuffragaretur diligentia . Mantic.de tacit.d.lib.14.tit. 35.nu. 1.& 29.Ioſeph.Ludou. deciſ.Peruſ.27.nu.8.& admittit Rota d. deciſ. 38. ſub num. 3.& 4.& etiam in d.Peruſina relata per Marcheſ.in loco præallegato.

Quid autem dicendũ ſit ſtante clauſula(*cum effectu*)vidẽdus eſt latè Mantic.d.tit.35.n. 1.& ſeq. & quòd d.clauſula nihil plus operetur , quàm ſi non fuiſſet expreſſa , dicit Eugen.conſ.90.nu.46.teſtando de veriori ,& magis communi.

Hoc certum eſt, quod quando promittens factũ alienũ vult ex dicta promiſſione deducere actionẽ aliquam , tunc non liberatur adhibendo diligentiã , niſi cum effectu ſequatur implementũ promiſſionis,Couar. in c. quamuis in 2.par.relect.§.5.num.7.verſ.vndecimo hinc apparet de pact.in 6.& ideò promiſſio dotis facta marito cum hoc,quòd faciat renunciare vxori ſuę iura ſibi competẽtia,non ſecuta dicta renunciatione, nõ poteſt maritus agere ad dotem, ita fuit dictũ in Bononiẽ. dotis 1.Iunij 1609.coram R.P.D.Caualerio, vbi conſideratur,quòd non eſt veriſimile fuiſſe tantam dotem promiſſam, ſi cum effectu renunciatio nõ fuiſſet facta, quòd idem etiam tenuit Rota in Anconitana dotis. 3. Maij 1606. coram R.P.D.Pamphilio , & circa hoc eſt videnda deciſio Vincent.de Franch.624.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. CANONICATVS.

Lunæ 6. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Negatiua nõ diſpenſationis quando eſt expreſſa in gratia,debet iuſtificari per impetrantem, & non dicitur ſufficienter iuſtificata per diligentias,niſi ſint factæ ã tanto tempore quo potuit obtineri diſpenſatio,& in omnibus libris,in quibus potuit reperiri.

SVMMARIVM.

1 *In narratiua ſe fundans tenetur illam probare.*
2 *Narratiua gratia eſt iuſtificanda per impetrantem , licèt contineat negatiuam,& n.10.*
3 *Negatiua diſpenſationis eſt per impetrantem probanda.*
4 *Actor non tenetur probare reo exceptionem non competere niſi quando impetrans narrauit negatiuam , tunc enim ex vi narratiuæ adſtringitur ad id probandum.*
5 *Qualitas narrata eſt omnino iuſtificanda.*
6 *Triennalis poſſeſſionis præſumptio tollitur ex vera probatione facta per diligentias*
7 *Præſumptio vincitur à probatione.*
8 *Diligentiæ non probant negatiuam non diſpenſationis, quãdo non ſunt factæ à toto tempore , quo potuit diſpenſatio obtineri,& in omnibus libris , in quibus potuit diſpenſatio reperiri.*
9 *Reus non probibetur vti pluribus exceptionibus , licèt contrarijs,& vide n.11.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO CCXLII.

FRáciſcus Ruz.de Villaloa fuit vſque de anno 1592.
prouiſus ab Archiepiſcopo,& Capitulo Burgē.de
Canonicatu dictæ Eccleſiæ,hunc Canonicatū Michael
de Collado de ann. 1602.impetrauit a Sede Apoſtolica
ſub prætextu,quòd prouiſio ad fauorem Franciſ.fuiſſet
nulla ob eius inhabilitatem ex defectu natalium,ſuper
quo ad Canonicatum huiuſmodi obtinendum eum eo
ſaltem ſufficienter, non fuerit diſpenſatum. Dubitaui,
an gratia Michaelis ſit iuſtificata quoad nullitatē colla
tionis Ordinarij ob defectum ſufficientis diſpēſationis,
pręſuppoſito,ſine viri pręiudicio,quod cōſtet de illegi
timitate ipſius Franciſci,& quod inſtrumenta ordinū,
& diſpenſationum ſint in forma probanti, dubiū iſtud
ex latè deductis pro vtraque parte habuit tres inſpe-
ctiones.Prima,an Michaeli incūbat onus probandi ne-
gatiuam ſufficientis diſpēſationis,vel potius Io.aduer-
ſario contrariam affirmatiuam. Secunda, ſi probatio
ſpectat ad Io.an illum releuat poſſeſſio Franciſci nō ſo-
lùm triennalis,ſed etiam decennalis. Tertia,ſi Michael
ſit adſtrictus ad probandum negatiuam,an illā probet
ex diligentijs factis in regiſtris Apoſtolicis.Quoad pri-
mam DD.vnanimi ſententia dixerunt Michaelē teneri
probare non ſufficientem diſpēſationem ex regula ge-
1 nerali,†quòd fundans ſe in negatiua, illam habet pro-
bare,ex cumulatis per Gabr.de probat.concl.6.num.5.
a a&†quia narratiua gratiæ eſt iuſtificāda per impetran-
2 tem,licèt contineat negatiuam, vt fuit dictum in vna
Salamantina penſionis 25.Iunij 1582.coram bo.mem.
Bubalo in vna Aretina Parochialis 25.Iunij 1593.corā
Orano in Palen. & Oximen. præſtimoniorum 9. Mar-
tij 1594.coram R.P.D.Decano,& in Cæſarauguſtana
Parochialis de Maella 8.Nouembris 1599.coram Illu-
3 ſtriſſimo Cardinali Pamphilio,& in alijs pluribus,†&
in negatiua diſpēſationis,quod ſit per impetrantē pro-
banda,tradit Pariſ.conſil.138.numer.1.& 2.lib.4.cuius
opinio placuit Dominis per prædicta quicquid ſentiat
Rebuff.in contrarium allegatus. Non obſtat, quòd de-
beat ſufficere Michaelem probaſſe Fráciſcum illegiti-
mum, ex regula, quòd actori ſufficit fundare intentio-
nem ſuam,nec teneatur probare reo exceptionem non
b competere,b quia regula non procedit, quando impe-
4 trans id narrauit,†nam ex vi narratiuæ adſtringitur ad
probandum.Abb.in c.3.num. 7. de libell. oblat.Caſſad.
deciſ.10.num.10.de reſcrip. narrando enim ſuo ligone
ſe percutit,vt dicit Caſſad.Non obſtat, quòd Papa fue-
rit motus,aut moueri potuerit ex narrata illegitimita-
te tantū abſque negatiua ſufficientis diſpēſationis,quia
5 Domini hoc non admittebant,vltra† quòd cū ſit adie-
cta vti qualitas narratiuę illegitimitatis,omnino venit
iuſtificanda,ſimul cū illegitimitate ex traditis per Rip.
poſt alios in cap.11.num. 65. de reſcrip.Firmato quòd
onus probandi negatiuā ſpectat ad Michaelem,non eſt
neceſſaria diſcuſſio ſecundæ inſpectionis, in qua etiam
Domini non erant concordes, aut enim Michael non
probat negatiuam, & hoc ſufficit Ioanni, nec indiget
triennali,aut decennali poſſeſſione, nec de aliquo etiā
debet eſſe ſollicitus,aut nō probat de diligētijs,de quo
infra dicetur, & non ſufficit præſumptio ex triennali,
6 †quia excluditur per diligentias,Caputaquen.dec.335
7 lib.1.in manuſcrip.idem dicendum de decennali,†quia
præſumptio vincitur à probatione,l.cùm in debito,§.1
ff.de probat.cap.quicumque 80.diſtinct. Aymon.conſ.
35.nu.5.& cedit veritati, l.fin.in princip.ff. quod met.
cauſa,l.nuptura in fin.ff.de iur.dot.Aret.conſil.38.co-
lum.2.Neuiz.conſ.81.numer.24. facit deciſ. Caſſad. 8.
8 ſuper regul.† Quoad tertiam breuiter fuit dictum dili-

gentias non concludere negatiuā,cùm ſint factæ à die,
quo Fráciſcus fuit prouiſus,& ſic ab anno 1592.& ſine
dubio ante prouiſionem poterat obtinuiſſe diſpēſatio-
nem. Accedit, quod non ſunt factæ diligentiæ in regi-
ſtro Pœnitentiariæ,quibus ſtantibus non eſt neceſſariū
diſcutere;An diſpenſatio potuerit alibi, & aliunde,
quā à Papa impetrari,circa quod tamen erant diuerſæ
Dominorum ſententiæ. Non obſtat, quòd Franciſcus
aliàs dixerit in iudicio ſe natum de legitimo matrimo-
nio,† quia reus nō prohibetur vti pluribus exceptioni- 9
bus,licèt contrarijs c l.nemo ex his,vbi Cagnol.nu.3.& c
4.de communi de reg.iur.gloſ.in Clem. ſi appellationē
in verbo(*appellationes*)in fin.de appellat.Socin. in l.ne-
mo prohibetur,num.1.ff.de except.

ADNOTATIO

a Latè Mareſcott.†var.lib.2.c. 1. n. 21. & ſeq.vbi ad 10
ducit plura exempla,Pariſ.de reſignat.li.10.q.3.n.5.
fuit latè dictum in Acherūtina Parochialis 19. Apr.
1613.coram Card.Sacrato,vbi dicitur id procedere,
etiam ſi probatio negatiuę ſit valdè difficilis,& ideò
impetrās ob non publicationē reſignationis tenetur
probare hanc negatiuam, Rot. deciſ.632. n.6.p.1.in
recent.Seraphin.deciſ.1004.& infra coram Sanctiſſ.
deciſ.210.vbi etiam dixi,& dec 262.& aliàs ſæpè ſi-
militer impetrans ob non dimiſſionem beneficij in-
compatibilis iuxta formā decreti, tenetur id iuſtifi-
care,vt tenuit Rota in Militē.Canonicatus 16.Iun.
1586.coram Cardinali Platto;quam refert,& ſequi-
tur Mareſcot.loco præal.item narrans in diſpenſa-
tione Matrimoniū non fuiſſe carnali copula conſu-
matum tenetur hanc negatiuam plenè iuſtificare,
Rot.dec.86.n.2.impreſſ.penes Farinac.poſt 2.l.conſ.
b De quo dixi ſupra ad deciſ.228.
c Circa hanc concluſionem an,&†quando reus poſſit 11
vti exceptionibus diuerſis,& contrarijs eſt vidēdus,
Gabr.de action.cōcl.1.n.10.& ſeq. vbi pluribus mo-
dis ampliat,& limitat dictam concluſionem, quam
etiam firmauit Rota in Aſculana Grahi.2.Decemb.
1608.coram Card.Sacrato, & inter alias limitatio-
nes non procedit concluſio in exceptione cuius con-
trarium excipiens obtinuit in iudicio canonizari,
Rot.dec.78.n.3.p.1.in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CASALIS, ET PRÆCODII DE Iacobatijs.

Mercurij 10. *Martij* 1606.

ARGVMENTVM.

Sententia lata extra Rotam, cauſa pendente in Rota,
eſt attentata,maximè poſt inhibitionem, & præſer-
tim,ſi cauſa ſit iam inſtructa,nec conſenſus partium
in iuriſdictionem tollit huiuſmodi attentata.

SVMMARIVM.

1 *Sententia lata extra Rotam,pendente cauſa in Rota, eſt attentata,maximè poſt inhibitionem Rotalem.*
2 *Commiſſio,quæ non facit mentionem de pendentia litis iam introducta,non eſt habenda in conſideratione.*
3 *Cauſa quando iam eſt inſtructa coram alio Iudice,tunc non intrant Priuilegia,& facultates alterius tribunalis.*
4 *Inhibitio Rotalis cauſat attentata omnia geſta per Iudicem inhibitum, non obſtante conſenſu partium præſtito in iuriſdictionem.*

Digitized by Google

DECISIO CCXLIII.

FVit reſolutum ſententiam R. P. D Ripæ non eſſe
exequendam;fundamentum præcipuum reſolutio-
nis fuit,quia cauſa iſta fuerat vſque de anno 1599.per
Colam Iacobatiũ auctorem Archihoſpitalis introdu-
cta in Rota coram Reuerendiſſimo Rodien.in vim cō-
miſſionis iactationum,& moleſtationum,cuius vigore
fuerunt R.P.D.Aſcianus,& Fratres non ſolùm citati,
1 ſed etiam inhibiti,† & propterea ſentẽtia per ipſos ob-
tenta eſt attentata,cuius pendentiæ non potuit nec per
Iudicem,nec per partes prætendi ignorantia,cũ ſæpius
fuerit proteſtatum, & doctum etiã per regiſtri produ-
ctionem. Non obſtat commiſſio Illuſtriſſimi Protecto-
2 ris Archihoſpitalis, † tùm quia ea non facit mentionē
de pendentia litis in Rota,ad not.in cap.cęterũ,& in c.
ad audientiam, de reſcrip.tùm etiam quia cauſa nō ſo-
3 lùm erat introducta in Rota, † ſed etiam ibi inſtructa,
ita vt non intrarent facultates Protectoris.Non obſtat,
quòd dicitur de cōſenſu præſtito in juriſdictionem D.
Ripæ pro parte Archihoſpitalis, quia vltra quod de
4 diſſenſu apparet ex multis proteſtationibus, & † talis
a conſenſus non excuſaret ex latè deductis per Domi-
nos meos in proxima præterita Rot.in Romana Vineæ
ſeu attentatorum coram R.P.D.meo Decano Non e-
nim debet eſſe in poſſe partium deludere iuriſdictionē
huius tribunalis,& ſpernere inhibitiones Rotales.

ADNOTATIO.

a Et quòd conſenſus partium non excuſet ab attentatis
lite pendente in Rota ad effectum, quòd Officio iudi-
cis, cuius maieſtas læſa fuit, non veniant reuocanda,
Lancell.de attent.part.2.cap.4.limit.15.num.26. & ſe-
quenti,& limit.16.nu.16.in fine, & contraria conclu-
ſio,quòd ſcilicet, conſenſus partium excuſet ab atten-
tatis,de qua latè per Lancellot,d.limit,26. & ſequenti,
& per eundem part.2.capit,12.limitat.42. numero 12.
Creſc.deciſ.2.vt lit.pend.Rota deciſione 183. ſub num.
1.part.2.in recent.vbi fuit dictum ſufficere conſenſum
nedum expreſſum, ſed tacitum & procedit,ſi ageretur
de reuocatione attentatorum ad inſtantiam partis, vt
benè declarat idem Lancellot.d,limitat.15.nu.26.& d.
limitat,16.in fine.

Oliuerius Beltraminus.

SPOLETANA HÆREDITATIS.

Veneris 10. Martij 1606.

ARGVMENTVM.

Diſpoſitio *l.hæreditas,ff.de hæred.inſtit.*quando non habeat
locũ Inſtitutus in legitima, an dicatur cohæres ad ef-
fectum,vt deficiente hærede vniuerſali, per ius accre-
ſcendi poſſit capere totum.

SVMMARIVM.

1 l.hæreditas ex die ff.de hæred.inſtit. *non habet locum,*
quando adſunt coniecturæ ſuadentes grauamen reſtituendi
bona poſt mortem inſtituti ad vitam,& vide nu.11.
2 *Pater in dubio præſumitur velle prouidere filio,*
3 *Patrum commune votum eſt quòd bona ſua ad filium perue-*
niant.
4 l.Hæreditas,ff. de hæred. inſtit.*non procedit quando eſt*
datus cohæres.
5 *Legitima an ſit pars hæreditatis, eſt valdè controuerſum.*
6 *Eſt pars hæreditatis ad effectum, vt inſtitutus in legitima*
habeat ius accreſcendi.
7 *Inſtitutus in re, certa habet commodum hæredis quoad ius*
accreſcendi, ceſſante vniuerſali hærede, perinde, ac ſi à
principio ſolus fuiſſet hæres ſcriptus,
8 *Iuri accreſcendi ſemper eſt locus, quando poteſt contingere*
quod quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſta-
tus.
9 *Conſenſus alicuius, dum fuit adhibitus in diſpoſitione fact.*
de aliqua re,id arguit ius illius in dicta re.
10 *Inſtitutio vniuerſalis non comprehendit bona ſubiecta fidei-*
commiſſo.

DECISIO CCXLIV.

DOmini ſteterunt in deciſis, † & ad l. hæreditas ex 1
die ff.de hæred.inſtit.tũ concord,in quo conſiſte-
bat totum fundamentum impugnantium deciſionem,
dupliciter reſponderunt.Primò diſpoſitionem dictarũ
legũ non procedere, quando ſunt coniecturæ ſuadẽtes
grauamen reſtituendi bona poſt mortem inſtituti ad
vitam, ſeu toto tempore vitæ.ᵃ Et quicquid in contra- a
rium laborarent ſcribentes pro Olinda, & ſororibus,
placuerunt coniecturæ conſideratæ in deciſione; quæ
licèt ſingulariter acceptæ poſſent recipere difficulta-
tes obiectas, tamen ſimul iunctæ ſatis perſuadent di-
ctum grauamen,præſertim ad fauorem filij,†cui pater 2
in dubio ſemper præſumitur velle prouidere, l. filius
matrem,Cod.de inoff.teſta.l.ſi furioſo puberi ff.de teſt.
furioſ.Bald.in l.precibus n. 56.Codic.de impub.& alijs
ſubſt.† iuxta commune votum parentum quod eſt, vt 3
bona ſua ad filium perueniant.l.nam, & ſi parentibus
in princ.ff.de inoff.teſt.l.ſcripto.ff.vnd.li.gloſ.in l.Pau-
la Callinicho,§.fi.in ver.non etiam ff.de leg.2.†Secun- 4
dò fuit reſponſum regulam d.l. hæreditas ex die, non
procedere,quãdo eſt datus cohæres,ᵇAng.d.l.poſt med. b
verſ.fallit ſi poſt tempus. Dec.conſilio 278.ſub nu. 1.v.
non obſtat,quod in caſu.Natt.conſilio 570 numer.13.
Menoch.conſilio 105.numer.40.Syluestr.Aldobr.con-
ſilio 17.numer.22.ceſſat enim tunc incōueniens,quòd
teſtator remaneat pro parte in tẽporis teſtatus, & pro
parte inteſtatus,quia finito tempore,quo ille fuit inſti-
tutus cohæres capit totum ex iure accreſcendi: Træ-
batius autem fuit datus cohæres,quia fuit in legitima
inſtitutus.Nec obſtat, quòd inſtitutus in legitima non
videatur poſſe dici cohæres,†cùm legitima nō ſit pars 5
hæreditatis.l.Papinianus.§.quarta ff.de inoff.teſt.Bart.
in l.ex facto,numer.1.ad fin.ff.de hæred.inſtit.Alex. cō-
ſilio 150.ſub numer.6.verſ item videamus lib. 2. quia
quicquid ſit in illa quæſtione,an legitima ſit quota hæ-
reditatis, vel bonorum, quæ eſt multùm controuer-
ſa,†negari non poteſt quin poſſit dici quota hæredita- 6
tis,ad effectum,vt illi accreſcat reſiduum hæreditatis,
Dec.in l.hæres inſtituta ſub num.5. verſ. replicari po-
teſt.Cod.de impub. & alijs ſub benè Corn. conſilio 31.
nu.5.in fin.& num.ſequent.lib.4.Mich. Graſſ. in §.hæ-
reditas quæſt.8.in fin.†Et vbi etiam non poſſet dici in- 7
ſtitutus in portione hæreditatis, ſed bonorum, adhuc
tamen ſufficeret ad effectum, de quo agitur, cùm inſti-
tutus in re certa hæredis nomē,& commodum habeat
quoad ius accreſcendi ceſſante vniuerſali hærede,ᶜCo- c
uar.in cap Rainutius.§.1.ſub nu.9.verſ.nam inſtitutus
de teſtam.& totũ capiat,perinde ac ſi a principio ſolùs
ſi fuiſſet hæres ſcriptus,l.1.§.ſi ex fũdo,& l.quoties §. ſi
duo.ff.de hæred.inſtit.Alex.in l.quoties poſt nu.5.verſ.
vnde pro pleniori doctrina.Cod. de hæred. inſtit. Soc.
Iun.conſilio 111.num. 10.lib.1.latè Mich.Craſſ.in d. §.
hæreditas quæſtion.3.ſub num.2.verſ.aliquando enim
hæres,& hoc procedit non ſolùm, quando ab initio nō
eſt ſcriptus aliquis hæres vniuerſalis,ſed etiam, quãdo
fuit ſcriptus,ſed ex futuro euentu,& caſu nō ſit hæres,
† quia quandocumque poſſit euenire, vt quis ſit pro 8
parte teſtatus,& pro parte inteſtatus,ſemper eſt locus
iuri accreſcendi.Alexand. in d.l.quoties ſub nu. 5.verſ.
pro hoc facit quia ratio. Non obſtat, quòd dicitur de
conſenſu

conſenſu Trebatii adhibito teſtamento matris etiã vl-
9 tra id,quod diſponit Statutum,† quia imò ex adhitione huiuſmodi cõſenſus clarè denotatur ius ipſius Trebatij in bonis ex tradit.per Bald in l.ſi permittente n.2.C.de Velleian.& conſenſus iſte obſtauit hæredibus Trebatij in bonis fideicom. ſubiectis, de quibus ſpecialiter mater diſpoſuit in teſtamento.Nihil tamẽ nocebit, quoad alia bona,& quoad inſtitutionem vniuerſalem, quam
10 fecit mater, † cùm in ea comprehendantur bona debita Trebatio ex fideicommiſſo, Pariſ.conſ.7.num.9.lib. 1. Cæph.conſ.3.num.93.Roland.conſ.71.num. 26. lib.
d 2.cum adductis ad deciſionem. d

ADNOTATIO.

11 a An,† & quãdo hęres inſtitutus ad tẽpus certũ,ſeu incertũ dicatur hęres purè,ſimpliciter,& in perpetuũ detracto tẽpore,& quãdo cenſeatur grauatus per fideic.de reſtituẽdo ad fauorẽ vel cohęredũ,vel veniẽtiũ ab inteſtato,videdus eſt Peregr.de fideicõ. art.5. n.17.& Surd.cõſ. 439.n.1.& 19.& ſeq.vbi diſtinguit plures caſus, & quod vbi ſunt cohæredes cenſeatur hæres inſtitutus ad tempus grauatus per hanc temporis limitationem ad reſtituendum poſt illud tempus cohæredibus, dixit. Rota ſequendo hanc deciſionem in Sabinen. ſeu Nullius hæreditatis 26. Februarij 1619.coram R.P.D. Pamphilio.

b Et ita etiã limitat,& declarat Surd.d.conſ.436.n.18. & dixit etiã Rota ſequendo hanc deciſionẽ in dicta Sabin.ſeu Nullius hæreditatis corã R.P.D. Pamph.

c Ius accreſcendi habet locum etiã ad fauorẽ hæredis inſtituti in re certa,& particulari,Rota de.800.n.4. p.2.diuerſ.Surd.qui plura cumulat d.conſ.439.n.18. in fine,& 19.vbi dicit,quòd ſit hæres vniuerſalis,detracta certarum rerum portione.

d De quo dixi ad deciſ.102.num.10.

Oliuerius Beltraminus.

NERITONEN. PENSIONIS.

Veneris 7. Aprilis.

ARGVMENTVM.

Clauſula (*dummodò mille remaneant*) ex quibus iuſtificetur in materia probationum admittitur coniunctio plurium probationum ſimul, maximè quando materia eſt difficilis probationis.Veriſimilitudo multum operatur in materia probationis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes deponentes de publica voce, & fama, iuncto vnico teſte de ſcientia faciunt plenam probationem.*
2 *In probationibus procedit regula, quæ ſingula non proſunt, vnita iuuant.*
3 *Ex probationis pluribus imperfectis,ſimul iunctis reſultat perfecta probatio.*
4 *Maximè quando probatio non ſit facilis.*
5 *Valoris beneficij probatio eſt difficilis, & n. 11.*
6 *Penſionis ſolutio longum tempus multùm facit ad præſumendam iuſtificationem clauſulæ* (dũmodò centũ,ſeu mille)
7 *Veriſimilitudo multum inſpicitur in materia probationum.*
8 *Veriſimilitudo operatur,quod admittãtur leuiores probationes.*
9 *Veriſimilitudo operatur,quòd probẽt,quę alias non probarẽt.*
10 *Et quod habeatur fides teſtibus,quibus aliàs non crederetur.*
11 *Clauſula* (dummodò centum, ſeu mille) *requirit plenam probationem.*
12 *Intelligitur de centum,& mille liberis detractis oneribus, & quænam onera ſint deducenda.*
13 *An ſit iuſtificanda de tempore reſeruationis, & an ſucceſſiuè durare debeat.*

DECISIO CCXLV.

DOMINI cum præſuppoſito, quòd iura ſint in forma probanti,& teſtes formiter examinati, cẽſuerunt clauſulam (*dummodò remaneãt mille*), eſſe iuſtificatam. Secundus enim, & quartus teſtis deponunt de publica voce,& fama,quòd de anno 1577 quando fuit reſeruata penſio duc.600.ad fauorem bo.me.Ludouici Cardinalis Madrucij fructus Epiſcopatus Neritonen. aſcendebat ad valorem duc.2.mil. & vltra, † qui teſtes iuncta depoſitione quinti idem atteſtantis de ſcientia videntur facere plenam probationem,gloſ.in cap.1.in ver.famam de appell.cũ multis per Gabr.de prob.cõcl. 1.nu.8.Cæſar. de Graff.dec.1.nu.2.deſponſ.fuit dictum vna Hiſpalen.iuris votandi 16.Martij 1575.corã Cantuccio, b & quando hoc in caſu noſtro pateretur difficultatẽ, & teſtes non ita ſufficienter deponerent, concurrunt alij plures teſtes de auditu,& à perſonis veriſimiliter informatis: concurrunt & alij deponẽtes particulariter de membris Epiſcopatus, qui in idem conueniunt,adſunt plura inſtrumenta arrendamentorum, & alia plura cumulata per informantes,quæ ſaltem ſimul iuncta plenè probant,† cum in materia probationum procedat regula, quæ ſingula non proſunt, vnita iuuãt,gloſ.in l.2.in ver.legitimè.ff.de excuſat.tut.dec. conſ.146.ſub n.14.verſ.ſextò, & vltimò, & † ex multis imperfectis probationibus ſimul iunctis reſultat perfecta probatio,ad cumulata per Gabr. de concl.1.n.1.de prob.† præſertim quãdo probatio non eſt facilis,Alex. conſ.24. nu.32.lib.2.† prout eſt, quando agitur de probanda quãtitate fructuum,& valoris.Bald.conſ.325. n. 5.lib.2.Natt.conſ.336.n.5.li.4. fuit dictum in Auximana bonorum 7.Iun.1591.coram Illuſtriſſ.Cardinali Saraphino. c Quod maximè dicẽdum,quia concurrit maxima † veriſimilitudo ex ſolutione viginti annorum, & vltra continuata ab ipſa reſeruatione,cùm pẽſio ante trãslationem fuerit ſemper ſoluta tàm ab ipſo Epiſcopo Bouio, quàm à Fornario ſucceſſore, & etiam ab aduerſario, eſt enim pluſquam veriſimile, quod ſi non remanſiſſent mille non ſoluiſſent, d argumento l. cùm de indebito,ff. de probat. † Veriſimilitudo autẽ multũ inſpicitur in materia probationum,Alexan.conſ. 239. n.10.lib.6.† & facit,quòd admittantur leuiores probationes, Aym.conſ.258.n.19.† & quod probẽt,quæ alias non probarent, latè Tiraquel.in l.ſi vnquàm,in præfat. n.51.& † quod habeatur fides teſtibus,quibus aliter non non crederetur,Surd.dec.231.n 17. Nec facit, quod teſtes non deponant deductis oneribus, quia cum ex inuentario, & ex viſitatione facta de anno 1578. appareat,quod onera non aſcendebant ad duc. 100. ſi Epiſcopus non docet de alijs oneribus,liquidò cõſtat, quod eis etiam deductis remanebant mille.

(Right margin of this decision: a, 1, b, 2, 3, 4, 5, c, 6, d, 7, 8, 9)

ADNOTATIO.

e Clauſula(*dummodò † centum,ſeu mille remaneant titulari*) requirit plenam,& concludẽtẽ probationem, Pariſ.de reſignat.lib.6.qu.2.n.25.Seraph.dec.1122.n.2. & fuit dictum in Coſentina Parochialis coram Litta impreſſa penes Marcheſ.de commiſ.tom.1.f.629. Marta qui deciſiones Rotæ cumulat in ſuo clauſulario,p.1.clauſ.42. n.1.Et ideò licèt regulariter valor ſufficienter probetur per publicã vocẽ, & famã, tamen non procedit, quando agitur ad effectũ iuſtificationis clauſulæ(*dummodò*)vt pluries fuit deciſũ, & præſertim dec.444.ſub n.1.& 4.par.2.in recent. 11

Et eſt iuſtificãda dicta † clauſula deductis onerib. quia centum, vel mille, debẽt remanere libera ab onerib. vt fuit dictũ in Foroſempronien. Penſionis 9. Febr. 1615.coram Card. Sacrato,& in Cremon. Penſionis 28. Maij 1618.corã R.P.D. Caualerio, Onera autẽ, quæ ſunt deducẽda, sũt onera ordinaria, & neceſſaria,& nõ alia,Gig.de penſ.q.96.n.2.Caſſad.d.19. n.1. & 2.de præb. & latè fuit dictũ in Romana penſionis 12

6.No-

Digitized by Google

6.Nouemb.1619. coram R.P. D. Buratto confirmata
corā eodē 6. Aprilis 1620. & de oneribus extraordina-
rijs, quod illa non ſint deducenda, fuit reſolutū in dec.
298.n.2.p.1.diuerſ. & in Cuſentina Penſionis corā Lit-
ta impreſſa penes March.de Commiſſ.to.1. fol. 619. &
in dicta Romana Penſionis corā R.P.D. Buratto, & de
incertis,& variabilibus,& non perpetuis, quod nō ſint
deducenda, Put.dec.201.lib.3, Rota deciſ.158.n. 10. p.
1.in recent. & fuit dictum in dicta Romana Penſionis
6.Nouemb. Ad iſtū autē effectum ſubſidium, & excu-
ſatum,quod ſoluitur Regi Catholico, cenſetur perpe-
tuum,& eſt detrahendum, quia licèt ſolū ſit ad quin-
quenniū conceſſum, tamen finito quinquennio ſolent
Pontifices de nouo illud recondere, Garz. de benef. p.
5.cap.3.n.174.& ſeq.Item, quod onera voluntaria, &
arbitraria,non ſint deducenda, eſt gloſ. in c. ſi propter
tua in verbo(*ſpecialis gratiæ*) de reſcrip.li.6 & fuit dictū
in dicta Cremon.penſionis 28.Maij 1618.corā R.P. D.
Caualerio, & in dicta Romana penſionis 6. Nouēb. in
quibus deciſionibus fuit conſideratū, quod non poteſt
Rector ad libitū imponere onera voluntaria in præiu-
dicium penſionariorū.Hinc eſt, quòd onus, quod po-
teſt per ipſummet titularē ſubiri,non eſt detrahēdum,
Rota deciſ.158.n.16 p.1.in recent.& fuit dictum in di-
cta Romana penſionis 6 Nouemb.hinc etiam eſt quòd
onus vnius Coadiutoris, ſeu Cappellani, ſeu Vicarij
non eſt detrahendum,vt fuit dictū in d.Cremon.pēſio-
nis,quia regulariter in Parochiali vltra Sacerdotē,ſuf-
ficit vnus ſimplex Clericus,Caſſad.deciſ.19 ſub n.1 de
præb.Rota Deciſ.n.10. p.2. diuerſ. fuit dictum in Va-
liſoletana Seruitij 11.Ianua.1619.corā bo.me.Andrea,
ſi tamen probaretur quòd vnus Rector ſolus ſine alio
Sacerdote coadiutore non poſſet ſupplere, tunc benè
coadiutor diceretur neceſſarius, ſed ad iſtum effectum
probari debet,quòd ob defectum miniſtrorū, & multi-
tudinem incolarū infantes ſine Baptiſmo, & homines
ſine Sacramentis obierint, Hoſt in c.ad audientiam. il
primo n. 3. de Eccleſ. ædific. Veral. deciſ.240.n.3.p.2.
& fuit dictum in dicta Valiſoletana Seruitij coram bo.
me.Andrea,vbi etiam reſpondetur ad deciſiones in cō-
trarium,nec ſufficeret probare,quod tempore Quadra-
geſimali & Paſchatis nō ſufficiat vnus Rector pro au-
diendis confeſſionibus, & ſubminiſtrando Sanctiſſimo
Euchariſtiæ Sacramento, quia tunc pro illo tēpore tā-
tum poteſt Rector vocare in auxilium alios Sacerdo-
tes, & non eſt neceſſe toto tempore anni huiuſmodi
coadiutores retinere, ita fuit cōſideratum in dicta Va-
liſoletana Seruitij Eadem etiam ratione non eſt detra-
hendum Salarium vnius factoris vti merè voluntariū
non neceſſarium, vt fuit dictum in dicta Cremonen.
Penſionis 1618.coram R.P.D.Caualerio, vbi conſide
ratur, quod prædia poterant locari colonis portiona-
rijs,& ſic ceſſabat neceſſitas factoris.

Onera verò neceſſaria detrahenda ſunt, vt Salariū vnius
Clerici in minoribus conſtituti,qui inſeruiat Miſſis,&
cæteris neceſſarijs,iuxta tex.in c.vt quiſque de vita, &
honeſt.Cleric.Caſſad.d.deciſ.19.de præb.& fuit dictum
in dicta Cremon.vbi Salariū dicti Clerici fuit taxatum
ad ſcuta vigintiquatuor, & in dicta Romana penſio-
nis,vbi fuit ſolùm taxatum ad ſcuta 12.ex eo, quia Ec-
cleſia nō erat Parochialis inſignis,prout erat in d.Cre-
mon.Item ſunt ſubducenda onera expenſarum pro cul-
tu diuino,ſcilicet,pro Cera, Hoſtijs, Vino, Oleo, pro lu-
minaribus Sanctiſſimi Sacramenti, & pro Muſica in
Feſto eiuſdem Eccleſiæ, & ſimilibus, vt fuit dictum in
dicta Cremon. Item Rota in dicta Romana Penſionis
coram R.P.D.Buratto dixit quòd Penſionarij concur-
rere debebant pro rata ad refectionem domorum Ec-
cleſiæ,& fabricæ Eccleſiæ.Sunt etiā ſubducenda cā-
bia, quæ pro tranſmiſſione pecuniarum a loco be-
neficij ad locum, vbi ſoluenda eſt penſio, titularis,
patitur,vt fuit dictū in Monopolitana Penſionis 3.
Aprilis 1598.coram Orano.

In materia etiam dictæ clauſulæ(*dūmodo † cētū,ſeu mil-* 13
le)aduertendum eſt,quòd licet illa ſit verificanda de
tēpore gratiæ,& reſeruationis,vt per Garz.poſt plu-
res deciſiones relatas de benef.p.1.c.5.n. 398. tamen
eſt neceſſe,quòd continuò duret illius iuſtificatio ad
hoc, vt penſio ſuſtineatur, Seraph.dec.951.nu.4.ſi ta-
men aliquib. annis contingeret, quòd rectori nō re-
manerent centū, nō propterea erit diminuenda pē-
ſio,iuxta opinionē Garz.de ben.p.1.c.5.n.399.qui ta-
men ſub n.440.admittit,quòd ſi poſt reſeruationem
penſionis ita eſſent diminuti fructus,quòd ſoluta
penſione,non poſſet Rector ſe,& onera Eccleſiæ in-
cumbentia ſuſtentare, tūc ſit locus reductioni, ſic etiā
in materia cenſus, & penſionis emphytheoticæ nō
eſt retardāda ſolutio etiā ſi caſu aliquo fortuito per
aliquod tempus fructus nō poſſint percipi, dūmodò
non in perpetuū,latè Cinc.de cenſ.p.1.c.3.q.2.art.3.
f.68 n.6. & ſeq vbi de cōmuni, & ibi refert Nauar.
Sot & alios,& tenet Surd.cōſ.162. n.15.in fine 16. &
b 21.Verall.dec.370.n.2.& dec.383.p.2.Cæſ.de Graſſ.
dec.15.in princ.de præb. latè Gratian. plures cumu-
lans diſcept.c.309.n.12.

c Et quod † valor beneficij ſit difficilis probationis, 14
Caſſad dec. 19.n.3.ſuper reg.Sam.in reg.de valor. q.
11.verſ.præterea, vbi dicit quòd valor beneficij eſt
ita difficilis probationis, vt plures etiam oriundi in
eodem loco deficiant in illius probatione.

d Et hanc ſolutionem penſionis per aliquot annos fa-
ctā ad effectum iuſtificationis clauſulæ(*dūmodò*)pon-
derauit Rota in Biſignanen.Penſionis 26.Iun.1617.
corā R.P.D.Buratto,vbi fuit dictū hoc habere locū,
etiam, ſi ſolutio fuerit facta ſine præiudicio iurium.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA RESPONSIONIS.

Veneris 10.Martij 1606.

Argumentum patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſori in beneficio competit manutentio ex poſſeſſione an-
teceſſoris,& nu.2.*

2 *Eccleſia poſsidens,etiam ſi prælatus habeat ſe pro ſpoliato,
poteſt petere manutentionem nomine Eccleſiæ.*

DECISIO CCXLVI.

PRo Galaſſo informāte fuit reſolutum dandum eſſe
mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione
exigendi reſponſionē barilorum octo vini ſuper vinea
de qua agitur;cōſtat enim de exactione facta nō ſolum
à Capellano prædeceſſore,† quę ſufficit ad effectum,vt 1
Galaſſus, ſucceſſor manuteneatur, Rota dec.1.de reſt. a
ſpol.in nou.ſed etiā ab ipſo Galaſſo ex receptione pre-
tij octo Bariliorū,quòd fuerat in monte Pietatis depo-
ſitum; Vltra quòd dātur plures teſtes deponentes Cap-
pellanum ſolitum eſſe exigere dictam reſponſionē,cō-
currunt obligationes Runcioni,qui per prius dictā vi-
neam poſſidebat de ſoluendo dictam reſponſionem, &
intimationes factę Cappellano ad recipiēdū,& alia ad-
minicula,de quibus per informātes, De idētitate vineę
conſtat ex depoſitionibus teſtiū in Sum.ſub n.1. & n.7.

ADNOTATIO.

a Et quòd † ſucceſſor in Eccleſia poſſit iuuari poſſeſſio- 2
ne ſui prædeceſſoris, Tiraq.le mort. ſalſit.p.1.dec.5.
benè Garz.de benef.p.5.c.5.nu.73.& 74.Rota deciſ.
326.

326.p.1.in rec.& dec.623.n.2.p.2.in rec. Surd. conſ. 183. n. 37. qui omnes dicunt quod ſucceſſor iuuatur ex poſſeſſione anteceſſoris ob eam rationẽ,quia poſſeſſio cẽſetur eſſe penes ipsã Eccleſiã,& ideò titularis nomiue Eccleſiæ poteſt intentare remedia poſſeſſoria,adeò quòd etiã ſi titularis habeat ſe pro ſpoliato, nihilominus nomiue Eccleſię poteſt petere manutẽtionem,Seraph.deciſ.1417.n.3.& fuit latè dictũ in Theatina iuriſdictionis S.Ioan.1621.coram R.P.D. Coccino Decano. *Oliuerius Beltraminus.*

PARMENS. STATVS.

Lunæ 10. Aprilis 1607.

ARGVMENTVM.

Matrimonium ex quibus,probetur, & ad effectum legitimationis,& ſucceſſionis ſufficiunt leuiores probationes.

SVMMARIVM.

1 *Præſumptiones admittuntur contra alias præſumptiones.*
2 *Præſumptiones plures ſuperant pauciores.*
3 *Præſumptiones fortiores vincunt debiliores.*
4 *Matrimonium ſufficienter probatur per præſumptiones,quando non agitur de fœdere matrimonij,& numer. 22.*
5 *Teſtes deponentes de publica fama iuncti cum vnico teſte de certa ſcientia,faciunt plenam probationem.*
6 *Teſtis vnicus deponens de veritate facti iunctis adminiculis, & præſumptionibus planè probat.*
7 *Et hoc procedit in quacumque materia.*
8 *Diſpenſatio obtenta eſt maxima coniectura ad probandum matrimonium.*
9 *Animus declaratur ex actu imperfecto.*
10 *Item ex acta nullo.*
11 *Tractatus non concludit matrimonium:quod procedit alijs non concurrentibus.*
12 *Tractatus coniugalis probat matrimonium, & nu. 23.*
13 *Concubinatus non reddit æquiuocam,& turbidam probationẽ matrimonij cõcurrẽtibus alijs inferẽtibus matrimonium. Concubinatus præcedens operatur,quod ſint neceſſaria vrgentiores probationes,& num.24.*
14 *Dictio* poſt *denotat tempus indeterminatum, tàm reſpectu principij,quàm finis.*
15 *Articulans non fatetur.*
16 *Confeſſio coniugum tempore non ſuſpecto valdè confert ad probationem matrimonij.*
17 *Matrimonij vrgens præſumptio eſt,ſi filij ex eo nati ſucceſſerunt in bonis fideicommiſſi, quorum bonorum aliàs non fuiſſent capaces.*
18 *Facta ſunt potiora ad declarandum,quàm verba; ſæpè enim dicunt homines aliud, quàm velint; rarò autem faciunt contra quod ſentiunt.*
19 *Legitimitas probatur ex leuioribus coniecturis,etiam ex ſola fama,& ex communi reputatione.*
20 *Præſumptiones cedunt probationibus.*
21 *Vita primi viri eſt de intentione excipientis contra ſecundum matrimonium, non autem è contra eſt mors de intentione allegantis matrimonium.*

DECISIO CCXLVII.

ROtæ placuit iterum audire Dominos de Rãgonibus ſuper deciſione in hac cauſa facta die 23. Octob.1592.corã Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino tunc Rotæ Auditore, in qua fuit firmatũ probari matrimonium inter Bernardinum, & Catherinã,ſine aliqua tamen coarctatione temporis,& ſaltẽ de facto,propterea dubitaui an eſſet a dicta reſolutione recedẽdũ, & Domini perſtiterunt in tũc reſolutis,& tãto faciliùs, quia obiectiones,quæ hodie dantur,nõ ſunt nouæ;ſed in ipſamet deciſione tolluntur.Informantes pro Rãgonibus pro fundamento præſupponunt,quòd ſtãtibus pluribus
præſũptionibus pro negatiua matrimonij, quas deducunt ex præcedenti matrimonio Catherinæ cũ Io. Petro,cuius mors vt dicũt nõ probatur ex raptu, cõcubinatu,& diſparitate inter Bernardinum,& Catharinam;
quod propterea nõ ſit agẽdũ præſumptionibus ad probandum affirmatiuam matrimonij, ſed probationibus
plenis,& concludentibus: Verùm corruit fundamentũ,
†quia imò admittitur probatio ex præſũptionibus,cõ- 1
tra alias præſũptiones,l.diuus.ff.de reſt. in integr.l.non
ſolũ.ff.de rit.nupt.c.trãſmiſſa,qui fil.ſint legit.† & ſicut 2
plures ſuperãt pauciores,Auth.itaq.C.com. de ſucceſſ.
l.cum de indebito.ff.de prob.Dec.conſil 470.n.10.†ita 3
fortiores vincunt debiliores,gl.in d.l.diuus,quæ eſt cõmuniter approbata,vt per Curt.Iun.conſ.93.n.6. Præſumptiones autẽ,quæ ſunt pro matrimonio,põdere,&
numero excedunt contrarias,† & nõ eſt dubiũ,quòd cũ 4
non agatur de fœdere matrimonij,ſufficit probatio per
præſumptiones,iuxta cõſil.Gem.27.ſæpius a Rota canonizatum; a Et in hac cauſa fuit reſolutum 6. Martij a
1592.ſufficere matrimoniũ præſumptũ, vbi autẽ opus
eſſet probatione concludenti, ea etiam nõ deeſt, habemus enim depoſitionem Præsbyteri Baptiſtæ,cui nulla
obſtat exceptio,atteſtãtis de actu matrimonij,cuius celebrationi interfuit,†quæ iuncta cum depoſitione An- 5
tonij de Monteſelmo, Matthæi de Rugerijs, Bernardi
Franzoſi,qui deponunt de publica voce,& fama,cõſtituunt plenã probationẽ,glo.in c.1.in verb.fama de appel.Alex.conſ.180.ſub n.6.verſ.licèt enim vnus teſtis,l.
2.Felyn.in c.veniens,il primo n.10.de teſt.cum cõcordantibus adductis per Gabr.de prob.cõcl.1.n.8.Cæſ.de
Graſſ.dec.1.n.2.de ſponſ.† Rurſus depoſitio præsbyte- 6
ri Baptiſtæ de veritate facti iunctis adminiculis,&præſũptionibus plenè probat,Bart.in l.1.§.idẽ Cornelio.n.
3.ff.de quæſtio.Bald.cõſ.136 ſub n.5.verſ.perſuadentes
igitur.l.2.Cæpol.conſ.38.col.4.poſt.med.Aym. conſil.
6.ſub n.66.verſ.facit,quòd pulchrè;†quod procedit in 7
quacunque materia,Cæſ.de Graſſ.dec.3.n.6.de probat.
Adminicula autẽ plura concurrunt pleniùs examinata
in deciſione.†Præcipua autem,& vrgẽs præſũptio ſur- 8
git ex mandato de diſpenſando, quòd probat non ſolũ
tractatum,ſed etiam enixam,&deliberatam voluntatẽ
contrahendi matrimonium,& dum ex aduerſo dicitur
conditiones in mãdato appoſitas nõ fuiſſe iuſtificatas,
& iuſtificari oportuiſſe propter clauſulã(*ſi ita eſt*) &
propterea actum remanſiſſe imperfectum, imò nullũ,
†reſpõdetur ex actu imperfecto declarari animũ, Abb. 9
in c.1.in 3.not.in fi.de ſucceſſ.ab inteſt. Rom.conſ 179.
ſub n.10.verſ.quoniã reſpõdit.Dec.conſ.159.n. 3. circa
med.†prout ex actu nullo,l.fin.ff.de reb. eorũ,l. filij.& 10
l.fin.C.fam.herciſc.Bart.in l.gerit.n.18.ff.de acqu.hær.
Pariſ.cõſ.7.n.27.l.3.Quatenus etiã obijcitur depoſitionẽ presbyteri Baptiſtæ potiùs deſtrui,quã recipere adminiculum à dicto mãdato,quia mãdatum eſt de anno
1580.loquens de matrimonio cõtrahendo, & dicit cõtractũ de anno 1502.irrefragabilis eſt reſponſio data in
deciſione teſtẽ nihil minus agere,quàm determinare tẽpus,& annum,poteſtatur enim ſe de eo nõ recordari,&
loquitur de iudicio ſuo cũ dictione(*in circa*)†Minus etiã 11
facit,quòd tractatus nõ cõcludat matrimoniũ, Abb. in
c.cùm ex par.n.1.de ſponſ quia verũ eſt alijs nõ cõcurrentibus;Concurrit etiã,quòd(vt deponũt omnes teſtes
in Sũmario Palauicinorum) Bernardinus, & Catherina diu cohabitarunt,cõmuniter habiti, & reputati coniuges†& ſe inuicẽ vti tales tractãtes, quæ nõ ſolũ ad- 12
miniculantur,ſed probant matrimonium. Put.dec.103.
li.2.cum multis alijs cumulatis per informãtes. b Nec b
ex concubinatu poteſt reddi turbida, c & æquiuoca co- c
habitatio,& reputatio cõcurrentibus,†(vt in deciſione 13
dicitur)

dicitur)alijs inferĕtibus matrimonium,provt nec etiă
ex eo,quia aliqui ex dd.teſtibus deponũt forſan de im-
pedimentis matrimonij,quia ijdem dicunt alios filios
natos ante,alios poſt matrimonium, ex quo apparet ,
quòd habuerũt conſiderationē diſtinctă cōcubinatus ,
& matrimonij non ſubſiſtit in facto,quòd tractatus,&
cohabitatio inceperint de an.1502.neq;hoc dicit Ioan.
Antonius de Monteſelmo,licet enim deponat de tem-
pore poſt mortem Federici (quam Domini de Rāgo-
nibus præſupponunt accepiſſe de an.1502.)nō propte-
rea dicit,quòd immediatè,aut ſtatim ſecuta morte,ſed
ſimpliciter poſt mortē,ad cuius verificationē ſufficit,
quòd non viuo Federico, ſed eo mortuo quandocunq;
14 ſiue de anno 1508.ſiue de alio tempore,† quia illa di-
ctio (*poſt*) denotat tempus indeterminatum tam reſpe-
ctu principij,quàm finis,Dec.in l.mutuum.§.creditum
ſub n. 2. ff.ſi cert.pet. Articulus Palauicinorum nō eſt
habendus in cōſideratione (provt fuerũt reiecti à Ro-
15 ta teſtes ſuper eo examinati)vltra quod†articulās non
d fatetur,[d] Lanfranc.in c.quoniam contra in princ.nu.
34.de probat.Accedit nominatio vxoris,& mariti in-
ter cōiuges ipſos,& ſeparatim in pluribus inſtrumētis
16 publicis,† quæ confeſſio couiugũ tempure non ſuſpe-
cto,& ſuper eo, quòd erat in poteſtate contrahentiũ ,
multùm valet ad effectum,de quo agitur,Curt.iun.qui
alios allegat,& de communi teſtatur conſ.27.n.2.Mo-
hed.dec.3.qui fil.ſint legit.Et licèt pars aduerſa prętē-
dat has enunciatiuas non eſſe ſufficientes ad probandũ
tam matrimoniũ cōtra tertium,poſſet forſan admitti,
ſi de per ſe cōſiderarētur,& nō in concurſu aliarũ prę-
17 ſumptionum. † Validiſſima etiă præſumptio viſa fuit
illa , quæ pro quinta ponitur in deciſione,& quă aliàs
magnifecit Rota in Cæſarauguſtana Status de Mora-
ta de an.1585.cor.Bubalo; ſucceſſio nempe filiorum
Bernardini in bonis fideicōmiſſo,de quo agitur, ſubie-
ctis,ſciente,& patiente Rolādo.Non obſtat,quòd Ro-
lādus habuerit illos procapacibus, quia dicebat velle
illis litē mouere tăquă incapacibus ; nam quando hoc
probaretur vrget magis ad declarandũ animũ,ſeu fa-
ctum Rolandi in deciſione perpēſum cũ illa patiētia,
18 & taciturnitate,† cùm facta ſint potentiora ad decla-
randum,quàm verba.c.dilecti filij T.& H. vbi gloſ.in
verb.facto cōcordātes allēgat de appell. Anchar.conſ.
302.n.3.ſępè enim dicunt homines aliud quàm velint,
rarò autem faciunt contra quod ſentiũt.Crot.in l.non
ſolùm.§.morte n.100.in fin.ff.de nou.oper.nunc.Argu-
mentum etiam huic veritati præſtat factum ipsũ DD.
de Rangonibus;quia,vt in deciſione dicitur , Domini
de Rangonibus retroactis temporibus nō cōtendebāt
ſuper non exiſtentia matrimonij,ſed pugnabant ſuper
validitate, & impedimentis, quòd fit etiă veriſimilius
ex nouiter allegatis per informantes pro Palauicinis .
Nec facit, quòd Rāgones in cōmiſſione vocarēt prius
illos filios illegitimos, quia illegitimitatē metiebātur
ab impedimētis matrimonij.Subſiſtit etiă adminiculũ
deſumptum ex relatione facta per Cardinalē Simonet-
tum Paulo III.quę licèt non reperiatur,Rangones ta-
men in eorum commiſſione illam fatētur, & quamvis
explicitè non dicat filios natos ex matrimonio,id ſatis
implicitè dicit,dum in ea habetur ex actis cōſtare ſibi
ipſos eſſe legitimos,& ſucceſſibiles ad paternas hære-
ditates, licèt enim legitimitas potuiſſet aliũde proue-
nire, ſucceſſibilitas tamen ad prætenſum fideicōmiſſũ
nō poterat dari,niſi in nato ex matrimonio Ex quibus
19 Domini iudicarũt ſtandũ eſſe in reſolutione facta , †
cũ præſertim Rota ſæpiùs ad probādũ legitimitatem
admiſerit lũgè pauciores,& leuiores cōiecturas,iuxta
deciſiones allegatas per informantes , ita vt aliquādo
contenta fuerit ſola fama,Cæſar.de Graff.deciſ.42.nu-
mer.2.qui fil.ſint legit. aliquando ſola communi repu-
tatione,Caput.d.203. p.2.Non obſtant coniecturæ al-
legatæ in contrarium,†quia vt dictum eſt,cedunt plu- 20
ribus ,& efficacioribus pro matrimonio, & multò ma-
gis probationi,Anch.conſ.255.ad fi.Rom.cōſ.156.ſub
n.40.Dec.conſ.400.poſt n. 8. quam probationē adeſſe
fuit oſtenſum.Præterea dictæ coniecturæ ſunt omnes
examinatæ,& reiectæ in deciſione.Nec facit, quod nō
fuerit habita ratio præcedētis matrimonij, ideò enim
non fuit habita, quia viſum fuit hoc reſpicere impedi-
menta quæ circunſcribebantur in diſputatione dubij ,
quod poſtea fuit in vltima poſitione declaratum à Ro-
ta , quæ propterea voluit Palauicinos non teneri pro-
bare mortem primi viri.Nec facit,quòd reſolutio fue-
rit facta cũ præſuppoſito deciſionis,de qua hodie con-
trouertitur : quia ideò fuit in diſputatione illius iſta
præſuppoſita,quia multa allegabantur contra funda-
menta iſtius deciſionis , quam Rota tunc voluit in cō-
trouerſia ponere, nō quia illa egeret iſta vti fundamē-
to,quia ſiue matrimonium ſit probatum,ſiue nō,†ſem- 21
per erit verum dicere,quod vita primi viri ſit de intē-
tione excipientis contra matrimonium,non autē mors
de intentione illud aſtruentis , vt in ea fuit dictum.

ADNOTATIO

a Rota†dec.198.nu.1.& dec.310.n.1.& 7.& dec.497. 22
nu.8.p 2.in recent.& dec. 341.nu.1.& 5.& deciſ.390.
n.1.p.2.in rec.& in Pragēl.Matrimunij vlt. Ianuar.
1618.corā R.P.D.Pirouano,& ratio eſt, quia quan-
do agitur ſolũ ad effectũ legitimitatis agitur de fa-
uore ſine animæ periculo,& etiă quia filio nihil im-
putari poteſt; quòd ſibi non prouiderit de ſufficiēti
probatione,cùm tunc nondum eſſet natus, prout v-
tramque rationem conſiderat Rota d.dec.390.nu.2.
Rota†d.dec.390.nu.4.& dec.341.n 4.p.2.in recent.vbi 23
alij cumulantur,& coram eodem Sanctiſſ.infra dec.
248.n.4. & latè materiam tractat Guttierez de ma-
trim.cap.40.
e Quando† conſtāt de initio vitioſo cōcubinatus ple- 24
nior,& efficacior probatio requiritur, quă regulari-
ter ſit neceſſaria;nam tunc reputatio,& tractatus,&
alia, quæ probare ſolent matrimonium,potius refe-
runtur ad initium vitioſum concubinatus, quàm ad
matrimoniũ,Veral.d.210.p.2.Rut.d. 244. inter im-
preſſ.per Farin.poſt 2.1.conſil.& etiam admittit Ro-
ta penes Seraph.dec.978. nu.7. Cephal.conſ.82.per
totum,& præſertim n.56.
d Et dixi ſupra ad deciſ. 143.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE CECCHIS.

Veneris 14. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Legitimitatis probatio ad effectum ſucceſſionis ex qui-
bus deducatur.

SVMMARIVM.

1 *Legitimitas ad effectum ſucceſſionis probatur ex leuioribus probationibus , imò ex coniecturis , & præſumptionibus.*
2 *Legitimitas de facili probatur,quando conſtat de ſubſtantia filiationis.*
3 *Matrimonium probatur ex communi reputatione ad effectum legitimitatis , & ſucceſſionis.*
4 *Tractatus coniugum ad inuicem facit præſumptionem pro matrimonio,quę transfert onus probandi contrarium.*
5 *Matrimonium probatur ex publica voce , & fama iunctis adminiculis ad effectum legitimitatis filiorum.*

6 *Teſtes*

6 *Teſtes de auditu faciunt præſumptionem, & adminiculum.*
7 *Matrimonium probatur ex eo, quòd mulier induebatur iiſdem veſtibus, quibus aliæ nuptæ vti ſolent.*
8 *Matrimonij præſumptio colligitur ex eo, quòd maritus propter mortem mulieris induitur veſtibus funeralibus.*
9 *Filius præſumitur natus ex ea, quæ communiter reputabatur vxor.*
10 *Legitimitas probatur ex publica voce, & fama.*
11 *Tractatus filiationis legitimæ conſtituit in quaſi poſſeſſione legitimitatis, de quo latè num. 15.*
12 *Fama bona in concurſu pro legitimitate præualet contrariæ famæ illegitimitatis.*
13 *Contrarietates teſtium, quando non ſunt circa id, quod principaliter quæritur, non elidunt eorum depoſitiones.*
14 *Teſtis, quando modò dicit ſe ſcire, & modò neſcire, conciliari poteſt, & vide ſub num. 16.*

DECISIO CCXLVIII.

ACtum fuit ſuper legitimitate Dominici, an eam
probent teſtes inducti pro parte illorum de Cã-
cellarijs, & Domini cenſuerunt probare, ſi tamen non
habeant tales exceptiones in earum perſonis, propter
quas veniãt reijciẽdi; de quo particulariter diſcutietur.
1 †Quando enim incidit quæſtio legitimitatis ad effectũ
a ſucceſſionis, ſufficiunt leuiores probationes, ᵃ imò coniecturæ, & præſumptiones, vt fuit dictum in vna Ro-
mana hæreditatis 20. Nouemb. 1598. coram Illuſtriſs.
Cardinali Seraph. Tanto magis in caſu iſto, in quo non
dubitatur de filiatione, quia eſt in cõfeſſo apud partes
Dominicum eſſe natum ex Mario, & Semidea, ſed con-
2 trouertitur qualitas legitimitatis, †quæ quidẽ, poſtquã
de ſubſtãtia filiationis apparet, de facili eſt probabilis,
vt arguit in terminis Cæph. cõſ. 435. n. 41. & ſeq. Pereg.
conſ. 91. n. 2. l. 2. ex traditis per Ang. in l. ſi certis annis,
C. de pact. Ex teſtibus autem probatur Marium, & Se-
mideam communiter habitos, & reputatos fuiſſe mari-
tum, & vxorem; Id enim deponit primus ſuper 11. item
4. ſuper 14. iuxta 9. ſeprimus iuxta 11. Octauus ſuper
3 primo articulo; † communis autem reputatio probat
matrimonium ad effectũ legitimitatis, & ſucceſſionis,
Alber. in l. qui filium, numer. 6. verſ. Item probatur per
communem reputationem, ff. de his, qui ſunt ſui, vel al.
iur. Alexan. conſ. 51. n. 2. lib. 1. Caput. deciſ. 203. p. 2. Cæſ.
de Graſſ. deciſ. 2. n. 6. qui fil. ſint legit. fuit dictum in Par.
men. Status 23. Octobr. 1592. coram Illuſtriſſimo Car-
dinali Seraphino, & coram me diebus præteritis. Ac-
cedit, quòd, vt dicunt ijdem ibi teſtes, Marius, & Semi-
dea ſe inuicem appellabant, & tractabant vti coniuges
4 †quod facit tantã præſumptionem pro matrimonio, vt
transferatonus probandi in contrariũ, Ant. de Butr. in
c. 1. in quinto not. qui filij ſint legit. Dec. conſ. 54. nu. 3.
Pariſ. conſ. 13. num. 23. lib. 2. Cæph. d. conſ. 435. nu. 55.
Mohed. deciſ. 3. ad fin. qui filij ſint legit. Deponunt etiã
quartus, & quintus teſtis in locis ſupra allegatis de pu-
5 blica voce, & fama†quæ ſaltẽ iunctis adminiculis pro-
bat matrimoniũ ad effectum legitimitatis filiorũ, Put.
deciſ. 173. lib. 2. Cæſ. de Graſſ. dec. 6. nu. 8. qui fil. ſint le-
git. fuit dictum in illa Veneta illegitimitatis corã Illu-
ſtriſſimo Pamphilio. Multa autem afferuntur admini-
cula pro matrimonio. Primò enim adſunt plures teſtes
6 de auditu, † qui præſumptionem faciunt, & admini-
culum, Deciſ. conſ. 82. num. 1. Ruyn. conſ. 106. num. 17.
lib. 5. Cæſ. de Graſſ. d. deciſ. 6. num. 7. fuit dictum in illa
Veneta illegitimitatis; Secundum vrgens adminiculũ
pro matrimonio viſũ fuit Dominis, quòd Marius pa-
tiebatur, quòd Semidea continuò tam foris, quam do-
mi eſſet non ſolum cum matre ipſius Marij, ſed etiam
8 cum ſororibus innuptis, quod non fuiſſet, ſi fuiſſet mu-
lier in honeſta, & eius concubina, qua præſumptione
etiã vtũtur Teſtes, Tertiò vt dicit 5. Teſtis iuxta nonũ.
8. iuxta 5. † Nonus ſuper primo, Semidea induebatur 7
veſtibus nobiliũ mulierum, & quibus Romanæ nuptæ
vti ſolebant, quod ad effectum, de quo agitur conſide-
rant Hoſtienſ. & alij in c. illud de præſumpt. Alex. conſ.
151. n. 10. li. 5. Cæphal. conſ. 435. num. 65. concurrit di-
ctum quarti teſtis iuxta 17. †qui dicit vidiſſe Mariũ in- 8
dutum veſtibus funebribus dicentem, quòd incedebat in
dicto habitu propter mortem Semideæ, quod eſt ma-
gnum indicium, quòd viuens fuiſſet coniux, vt per Cę-
phal vbi ſup. num. 66. & ſeq. Stantibus autem tot coie-
cturis, & præſumptionibus perſuadentibus matrimo-
nium inter Marium, & Semideam, non eſſet aliud quæ-
rẽdum pro legitimitate Dominici; †quia legitimus di- 9
citur natus ex ea, quæ credebatur vxor, gloſ. in c. lator.
in v. probari, qui filij ſint legitimi cũ concord. adductis
per Peregr. d. conſ. 91. num. 4. & ſeq. Verùm non deſunt
etiã probationes reſpiciẽtes perſonam ipſius Domini-
ci, quia 4. teſtis ſuper tertio, 5. ſuper 11. Octauus ſuper
3. & decimus inxta 12. †deponũt ex publica voce, & fa- 10
ma, & cõmuni reputatione Dominicum fuiſſe filiũ le-
gitimũ, & naturalem Marij, quod ſufficit. Cæſ. de Graſſ.
d. deciſ. 6. num. 2. Caput. deciſ. 150. num. 1. p. 2. Cæphal.
vbi ſupra n. 50. cùm præſertim, vt dicunt omnes teſtes
ſuper tertio, Marius, & Semidea illum vti legitimum
& nominauerint, & tractauerint, † ex quo fuerat cõſti- 11
tutus in quaſi poſſeſſione filiationis legitimæ, Bart. in l.
non nudis in 1. lect. nu. 17. C. de prob. Alexan. in l. filiũ,
numer. 7. ff. de his, qui ſunt ſui, vel al. iu. Menoch. de ar-
bitr. caſu 89. num. 69. 71. & 74. Cæphal. d. conſ. num. 50.
& ſeqq. ᵇ Non obſtat, quod dicitur de fama illegitimi- b
tatis, † quia præualere debet fama, quæ eſt pro legi- 12
timitate, vt per Put. dec. 2. lib. 3. Non obſtant quædam
contrarietates allegatæ per informantes pro Cecchis,
†quia vel nõ ſunt circa id, quod principaliter quęritur, 13
& propterea non elidunt dictũ teſtis ad tradita per Be-
ro. in c. licet cauſam, n. 37. verſ. ſolutio, de probat. †Vel 14
ſunt conciliabiles, vt eſt, quando modò dicunt ſcire, &
modò neſcire, ᶜ Decian. conſ. 272. n. 2. ad fi. verſ. & idem c
Bart. Neuiz. conſ. 48. nu. 7. Rimin. iun. conſ. 344. num. 9.
& ſeq. Et dixit Rota in vna Placẽtina adminiſtrationis
Sacramentorum 10. Martij 1582. coram Cantuccio.
Quod Marcella, & Iſabella fuerint hęredes, non obſtat,
quia fuit dictum fuiſſe hæredes de facto, non autem de
iure, & quòd fuerint tales, pendere a legitimitate, vel
illegitimitate Dominici.

ADNOTATIO.

a Vide†ſupra deducta ad præcedentẽ deciſionem 247. 15
num. 24.

b Surd. conſ. 1. n. 41. Rota deciſ. 1. n. 2. & deciſ. 238. n. 9. p. 1. diu. & latiſſimè Maſcard. de prob. concl. 790. vbi latè tractat an, & quãdo probetur filiatio ex tractatu & ex nominatione. Sed aduertẽdũ eſt, quòd licèt tractatus, & nominatio cõſtituat in poſſeſſione contra nominãtes, & tractantes, & habentes cauſam ab illis; tamen non conſtituunt in poſſeſſione contra tertiũ, puta, in præiudicium fideicommiſſariorum, Iaſ. cõſ. 81. lib. 2. n. 1. Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 16. n. 3. Gratus conſ. 140. nu. 44. li. 1. Petr. de fideicommiſſ. q. 11. n. 302. cum pluribus ſequẽtibus, Maſcard. q. prob. concl. 789. n. 36. Seraph. deciſ. 1081. nu. 2. fuit dictum in Sutrina beneficij Sancti Angeli 13. Maij 1583. coram R.P.D. Platto, & in Romana bonorum de Bonellis 23. Nouembr. 1613. coram R.P.D. Vbaldo, & in Parmenſ. Status 26. Maij 1618. corã Card. Sacrato.

c Et teſtis, †qui modò dicit ſcire, & modò neſcire, ad 16
concordiã reducitur, quia dũ dixit ſe neſcire, intelli-
gendus

Digitized by Google

gendus eſt ſe neſcire aliter, quã ſupra dixerit, ita Fe-
lyn. in c. cùm tu, num. 3. in verſ. & in propoſito de te-
ſtibus, Rota deciſ. 141. numer. 10. p. 2. diuerſ. & deciſ.
371. nu. 5. p. 1. in recent. & fuit dictum in Bracharenſ.
Parochialis 16. Nouembris 1605. coram Card. Sa-
crato, plenè Farinac. de teſtib. q. 67. numer. 355. qui
alios cumulat.

Oliuerius Beltraminus.

VITERBIEN. DECVRSVS AQVARVM.

Lunæ 17. Aprilis 1606.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio anteceſſoris nõ poteſt coniugi cum poſſeſſione ſucceſſoris, quando anteceſſor erat in mala fide. Præſcriptio requirit poſſeſſionem cõtinuatam, quæ ſit cum ſcientia, & patiẽtia alterius partis. Poſſeſſio, de qua plures teſtes deponunt, eſt prçferenda, & maximè ſi ſit titulata ad effectum præſcriptionis.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſor non poteſt iuuari ex poſſeſſione ſui auctoris, qui erat in mala fide.*
2 *Poſſeſſio ad effectum præſcriptionis probari debet continuata.*
3 *Præſcriptio fundatur in ſcientia, & patientia alterius partis.*
4 *Poſſeſſio eſt præferenda, de qua plures teſtes deponunt.*
5 *Poſſeſſio titulata præfertur, etiam ſi de ea pauciores teſtes deponerent.*
6 *Hæres non poteſt nec à ſe incipere præſcriptionem, ſi auctor erat in mala fide, quod procedit etiam in hærede hæredis.*
7 *Poſſeſſio acquiritur ſine ſcientia, & patientia alterius, quando concurrit etiam titulus.*
8 *Item non eſt neceſſaria ſcientia, & patientia illius, de cuius iure aliquo non conſtat, nec quoad titulum, nec quoad poſſeſſionem.*
9 *Item nec quando agitur de reducendo in priſtinum ſtatum.*
10 *Item nec quando agitur in iudicio manutentionis, in quo ſolùm attenditur nudum factum.*

DECISIO CCXLIX.

NOn poteſt Archidiaconus prætẽdere prçſcriptio-
nem ex ſua propria poſſeſſione, quia eſt modici
temporis, minus poteſt vti acceſſione tẽporis, quo di-
1 cit Sprecham authorem ſuum poſſediſſe, † propter ma-
lam fidẽ, quæ in eo erat ex laudo Reuerendiſſimi Lan-
a driani, [a] l. Pomponius, §. cùm quis, vbi gloſſ. & DD. ff.
de diuerſ. & tempor. prçſcript. gloſ. in l. an vitium, in
gloſ. 1. eod. tit. Balb. de præſcrip. 2. p. 3. p. princ. q. 12. n. 6
in fi. Accedit, quod nec teſtes Archidiaconi probat poſ-
2 ſeſſionem Sprechæ, quæ ſufficiat; † primus enim nõ be-
nè cõcludit continuationẽ poſſeſſionis, pro vt requiri-
tur, lib. 3. ff. de vſucap. Paul. de Caſtr. qui in poſſeſſione
aquæ deducendæ loquitur conſ. 235. poſt med. verſ. ſe-
cundo, quia iſte articulus li. t. dicit enim (*che per quanto
hà veduto l'Archidiacono, & il Sig. Antonio hà poſſeduto.*)
Præterea iuxta 32. Interrogatorium dicit neſcire, an
Paulonius viderit, vel ſciuerit hauſtũ aquæ, & prçtẽsã
3 poſſeſſionem Sprechæ, † cùm tamen poſſeſſio, & præ-
b ſcriptio fundetur in ſciẽtia, & patientia ipſius, l. 2. vbi
not. C. de ſeruit. & aqu. Alex. conſ. 108. n. 4 & ſeq. lib. 2.
Veronenſ. de ſeruitut. ruſtic. præd. c. 4. num. 58. fuit di-
ctum in Veliterana aquæ 15. Decembris 1581. coram
Cantuccio, alij teſtes nihil dicunt de ſcientia Paulonij.
Prçterea, quãdo aliqua probatio oriretur ex dicto iſto-
rum teſtium, cùm Paulonius habeat plures teſtes depo-
nentes de ſua poſſeſſione reſpectu aquæ, de qua eſt cõ-
trouerſia, conquaſſatur dicta probatio, † imò prçferẽda 4
eſt probatio poſſeſſionis Paulonij; tũ quia de ea depo-
nunt plures teſtes, c. licèt cauſam, verſ. ex promiſſis, de
probat. gloſ. in l. ob carmen §. ſi teſtis in ver. in pari nu-
mero, ff. de teſt. Alex. conſ. 64. num. 2. lib. 2. † tùm quia 5
eſt titulata, quo caſu præfertur: etiam ſi teſtes de ea de- c
ponẽtes eſſent pauciores, gloſ. in c. ſi teſtes in gloſ. mag.
circa med. verſ. plures teſtes, 4. q. 3. Pariſ. conſ. 107. n. 77.
& ſeq. lib. 1. Gabr. de teſtib. concl. 4. n. 82. & in omnem
euentũ ſaltem probatur, quod Paulonius pariter poſſe-
derit, & quod aliquando vſus ſit dicta Scolatura, quod
ſufficit, vt poſſeſſio, ſuper qua fundat Archidiaconus
præſcriptionem, non poſſit dici continuata, ſed potius
interrupta.

ADNOTATIO.

a Imò, † quando ſumus in hærede, & ſucceſſore, non 6
ſolũ ille nõ poteſt vti acceſſione temporis ſui aucto-
ris, qui erat in mala fide, ſed nec etiã poteſt à ſe ipſo
incipere prçſcriptionem propter malam fidẽ ſui au-
ctoris, Gabr. de præſcrip. concluſ. 5. num. 2. vbi teſta-
tur de magis communi, Hond. conſ. 80. nu. 73. lib. 2.
Gratian. diſcept. forenſ. c. 203. nu. 15. qui omnes am-
pliant huiuſmodi, concluſionem non ſolũ in hærede
immediato, ſed etiam in hærede hæredis.
b Seraph. deciſ. 1432. n. 5. Rota deciſ. 167. n. 5. & deciſ.
184. n. 1. p. 1. diuerſ. Rot. deciſ. 717. ſub num. 3. p. 2. in
recent. Hæc autem concluſio, quòd ſcilicet, non ac-
quiratur poſſeſſio, & quaſi poſſeſſio ſine ſcientia: &
patientia, † primò limitatur, vt nõ procedat quando 7
ille, qui facit actus poſſeſſorios, habet etiam titulũ,
quia tunc acquirit poſſeſſionem ſine ſcientia, & pa-
tientia alterius, Caſtr. in l. ſeruitutes prçdiorum. n. 9.
verſ quartò requiritur, ff. de ſeruit. Couar. cap. poſſeſ-
ſor, §. initium, num. 8. verſ. ſecundus textus, Cæpol.
de ſeruit. vrb. præd. c. 20. n. 5. Rota deciſ. 533. n. 5. p. 1.
in rec. † Limitatur ſecundò, quòd non ſit neceſſaria 8
ſcientia, & patiẽtia illius, de cuius dominio, vel poſ-
ſeſſione non conſtat, Rota deciſ. 423. n. 6. & dec. 608.
nu. 9. p. 2. in rec. & fuit dictum in Balneoregienſ. ter-
rarum 23 Maij 1603. coram Card. Sacrato, Garz. de
benef. c. 5. p. 5. num. 125. vbi firmat non requiri, niſi
ſciẽtiam, & patientiam alterius poſſeſſoris. Limita-
tur tertiò, quòd non ſit neceſſaria ſcientia, quando
† ageretur de reducendo rem in priſtinum ſtatũ, pu- 9
ta, ſi ageretur de præſcribẽda libertate aduerſus ſer-
uitutẽ, Couar. in d. c. poſſeſſor, §. initium n. 8. ver. pri-
mò ſententia. Limitatur quartò, † vt nõ procedat in 10
iudicio manutẽtionis, quòd cùm ſit ſummarijſſimũ
ſufficit docere de actibus poſſeſſorijs de facto geſtis
abſque alia ſcientia, & patientia, Rot. d. 57. n. 7. p. 2.
diuerſ. & in recent. deciſ. 685. ſub n. 4. p. 1. vbi tamen
Rota loquitur per verba dubitatiua. In caſib. verò,
† in quibus eſt neceſſaria ſciẽtia, & patiẽtia, illa ſuf- 11
ficienter probatur ex multiplicitate actuũ, & diutur-
nitate temporis, & ex vicinitate, Abb. in c. cum Ec-
cleſia, n. 25. de cauſa poſſeſſ. Rot. deciſ. 179. nu. 2. p. 1.
diuerſ. & in recent. deciſ. 685. n. 4. p. 1. plenè Garz. de
benef. p. 5. c. 5. n. 129. & ſeq.
c Veral. deciſ. 36. p. 2. Rot. deciſ. 595. num. 2 p. 1. diuerſ.
Menoch. de retin. remed. 3. n. 733. Theſ. deciſ. 207. in
fin. cũ alijs per Gratian. diſcep. forenſ. c. 402. n. 1. & 2.

Oliuerius Beltraminus.

ROMA-

Digitized by Google

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Veneris 2. Apr. 1606.

ARGVMENTVM.

Alimentorum præſtatio ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Præſtatio alimentorum eſt difficilis probationis.*
2 *Probatur ex veriſimili.*
3 *Veriſimilitudo maximè deducitur ex impotentia ſe alendi.*
4 *Alimenta ſunt præſtanda vxori per hæredes mariti infra annum luctus.*
5 *Tutori aliũde non habẽti debentur alimẽta de bonis pupilli.*
6 *Alimenta cenſentur præſtita ab eo, qui præſtare tenebatur.*
7 *Factum præſumitur ab eo factum, qui facere tenetur, & n. 8. & 9. vide illationes.*

DECISIO CCL.

FVit reſolutum conſtare D. Victoriam alitam fuiſſe
de bonis filiorum poſt obitum viri de tẽpore, quo
1 cũ ipſis cohabitauit. Fundamentum reſolutionis fuit, †
quia præſtatio alimentorum eſt difficilis probationis,
Corn. conſ. 113. col. 2. v. item præmitto, quòd præſtatio
l. 1. Surd. qui dicit hoc omnes admittere, in tract. de ali-
ment. t. 6. quæſt. vlt. n. 9. & propterea nõ requiritur pre-
2 ciſa, & concludens probatio, † ſed ſufficit probari per
aliqua media, per quæ fit veriſimilitudo vrgens, Corn.
ibi, & in conſ. 171. n. 1. l. 2. Surd. vbi ſupra n. 10. Cordub.
in l. ſi quis à liberis, §. itẽ reſcriptũ, n. 66. ff. de l. agnoſc.
Vrgẽs autem veriſimilitudo ſurgit ex eo, quòd D. Vi-
ctoria de dicto tempore non habebat, vnde ex proprio
ſumeret alimẽta, cùm maximam partem ſuæ dotis re-
tinerent fratres, qui nunquam fructus ſoluerunt, vt pa-
tet ex iudicio contra ipſos intentato, & reſiduum re-
3 manſiſſet apud filios; † Vnde ſtante impotentia ſe alen-
di, magna eſt præſumptio, quòd fuerit alita de bonis fi-
liorum, cum quibus morabatur, Imol. in l. is ſub condi-
tione, quæ eſt l. ante penult. ſub n. 2. v. potes concordare
ff. de cond. & demonſtr. Alex. in l. cùm ſeruus n. 4. ad fi.
ff. de v. oblig. latè Natt. conſ. 547. n. 30. & ſeq. Surd. vbi
ſupra, n. 19. verſ. infert etiã, & n. ſeq. præſertim quia te-
ſtes probant, quòd viuebant, & comedebant ſimul D.
Victoria, & filij, Surd. ibi ſub n. 20. verſ. intelligi etiam;
hoc enim deponunt primus, & ſecundus teſtis exami-
nati pro D. Victoria iuxta 26. interrogatoriũ, & ter-
tius, & quartus, ac quintus teſtis pro D. Proſpero exa-
minati ſuper tertio articulo, & 6. iuxta 19. interrog.
4 † Confirmatur, quia dicti filij tenebãtur alere ipſam in-
fra annum luctus, Gloſ. in l. diuortio, in princ. in gloſ. 1.
vbi Bar. n. 1. & alij, ff. ſol. matr. Salycet. in l. vni. §. fin. autẽ
n. 6. C. de rei vxor. act. Abb. in c. ſalubriter, nu. 6. de vſur.
Dec. in l. de alimentis, n. 6. C. de tranſact. item de tẽpo-
re, quo geſſit officium tutelæ, quod fuit ab anno 1593.
5 vſque ad annum 1599. † Cùm tutori aliunde non habẽti
debeantur alimenta de bonis pupilli, Bart. in tract. de
alimen. nu. 51. cum alijs per Surd. in eodem tract. tit. 1.
6 queſt. 47. n. 3. Vnde in iſtis intrat alia præſũptio, † quòd
alimẽta cenſeantur præſtita ab ipſis filijs, quia præſta-
re tenebantur, l. fin. C. de alim. pup. præſt. Corn. d. cõſil.
113. col. 2. v. his tantùm nõ obſtantibus, Surd. d. quæſt.
7 vltima, n. 11. † facit regula generalis, quod factũ præſu-
matur ab eo, qui facere tenebatur in ijs; qui impenſam
requirunt Bart. & Bald. in d. l. fin. idem Bart. in l. cùm
ſeruus, vbi etiam Alex. n. 4. ff. de verb. oblig. Bald. conſ.
378. n. 2. li. 1. Abb. conſ. 54. ſub n. 2. verſ. nunc autem re-
a petitur p. 1. Natt. conſ. 231. num. 3. Et licèt medio illo
tẽpore quod interceſſerat poſt annũ luctus ante ſuſce-
ptionẽ tutelæ, non vigeant prædictæ neceſſitates ſum-
miniſtrandi alimenta, vrget tamen ratio ſuperius cõſi-
derata, quòd vixit in domo cum filijs, & non habebat
nec partem, nec fructus aliquos ſuæ dotis; vigẽt etiam
plures coniecturæ, quæ colligũtur ex dictis teſtium, ex
plurib. literis D. Victoriæ, & ex cõputis per ipsã datis
in redditione rationis tutelæ, vt latè deducitur per in-
formantes; quæ coniecturæ multũ in hac materia attẽ- 8
duntur, ſecundùm Io. de Imol. in d. l. qui ſub conditio-
ne, in v. potes concordare, quem ſequitur Alex. in d. l.
cùm ſeruus, ſub n. 4. verſ. Io. de Imol. in d. l. Corn. & alij
ſupra citati. † Vltra quod in iſta materia ab extremis 9
oritur præſumptio medij, Benint. decis. 43. n. 8. Surd. d.
quæſt. vltima, n. 22. & ſeq. Ex quib. & alijs deductis per
informantes Domini reſoluerunt ſatis conſtare, D. Vi-
ctoriam fuiſſe alitam ex bonis filiorum tempore, quo
cohabitauit eum filijs, & de alio tempore reſeruarunt
particulariter videre.

ADNOTATIO.

a Hinc eſt, quòd ſi teſtator grauet hæredẽ ad aliquid
faciendum, puta, ad ædificandã Eccleſiã, ſi actus re-
periatur factus, & Eccleſia cõſtructa, & dotata, præ-
ſumitur factum ab herede, cui teſtator iniũxerat, Fe-
lyn. in c. ſicut, num. 35. verſ. fallit quintò, de re iudic.
Abb. conſil. 54. n. 2. verſ. ſed his non obſtantibus, li. 1.
Corn. conſ. 71. n. 18. l. 4. Veral. d. 116. p. 2. & hinc Ro-
ta ſæpius reſoluit conſtare de iurepatronatus ad fa-
uorẽ hæredũ quando reperitur in teſtamẽto ordina-
tũ quod aliqua Eccleſia, ſeu Cappella debeat ædifica-
ri, ſeu dotari, & poſtea reperitur ædificata, ſeu dota-
ta; vt fuit dictum in Senen. Beneficij 18. Martij 1586.
coram R. P. D. Litta, & in Salamantina Capellaniæ
17. Iunij 1605. coram R. P. D. Ortembergo, & in A-
grigentina iuriſpatron. 4. Febr. 1609. coram R. P. D.
Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

FLORENTINA IVRISPATRONATVS. de Ricaſolis.

Veneris 28. Apr. 1606.

ARGVMENTVM.

Attentata eſt poſſeſſio capta ab inſtituto pendente ap-
pellatione ab inſtitutione, maximè quando Iudex
iudicialiter pronũciauit eſſe locum inſtitutioni nõ
obſtante cõſtitutione prohibitiua de nõ appellãdo,
quæ intelligitur quãdo extraiudicialiter ad inſtitu-
tionem fuiſſet proceſſum & dicta conſtitutio non li-
gat executorem Apoſtolicum.

SVMMARIVM.

1 *Attentata poſſeſſio iuxta ſtylum Rotæ eſt ſequeſtranda.*
2 *Attentata eſt poſſeſſio, quæ eſt capta poſt appellationem.*
An hoc procedat, quando eſt capta poſſeſſio vigore tituli ob- tenti ante motam litem, n. 13
3 *Attentata eſt poſſeſſio capta ab inſtituto pendente appella- tione interpoſita ab inſtitutione.*
4 *Maxime quando Iudex per ſententiam in iudicio pronun- ciat.*
Diſtinguendum eſt, quando iudicialiter proceditur, & quando extraiudicialiter; primo enim caſu poſſeſſio, et inſtitutio eſt attentata, ſecundo verò caſu non, n. 13
5 *Subrogata poſſeſſio eſt attentata ſicut erat attentata poſſeſ- ſio illius, in cuius locum fit ſubrogatio, & nu. 15.*
6 *Poſſeſſio ſubrogata eſt eadem cum prima.*
7 *Conſtitutio prohibens appellationem in materia præſenta- tionis, & inſtitutionis intelligi debet, quatenus extraiudi- cialiter procedatur.*
8 *Verbum* (videbitur) *intelligitur de arbitrio regulato.*
9 *Appellatio in dubio potius admitti, quàm reijci debet.*
10 *Appellatio ratione mixturæ permittitur.*

11 *Delegatus Apoſtolicus non tenetur ſeruare ſtylum , & con-
ſtitutiones loci, vbi ſit iudicium, ſed ſtylum, & leges
Curiæ Romanæ: vnde eius iuriſdictio profluit: Declara pro-
ut ſub n. 10.*
12 *Attentatorum reuocatio licèt poſt concluſionem in cauſa peti
non poſſit, tamen id procedit in illa inſtantia ſecus in alia.*
13 *Poſſeſſio quatenus per viam attentatorum non eſſet ſeque-
ſtranda, poteſt ſequeſtrari per viam nullitatis.*

DECISIO CCLI.

DOmini non dubitarunt de legitimatione perſonæ
D. Hieremyæ, quæ eſt prima pars dubij. Quoad
ſecundā partem cenſuerunt poſſeſſionem D Horatij
1 eſſe attendendam, †& iuxta ſtylum Rotæ, ſequeſtrandā
2 †talis enim fuit penes Mariū Fanum , qui illā accepe-
rat poſt appellationem interpoſitam, c. nō ſolū, de ap-
3 pell. l. 6. c. 2. vt lit. pēd. eod. l. 6. †Quod obtinet locū etiā
in poſſeſſione capta ab inſtituto pendēte appellatione
a interpoſita ab inſtitutione,[a] vt fuit dictū in vna Nea-
politana Cappellaniæ de mēſe Dec. anni 1562. corā O-
radino, & in vna Calaguritana portionis de Amerita
4 27. Iun. 1575. corā Cātuccio; †Quod ſine ſcrupulo pro-
cedit, quādo, vt in caſu noſtro , Iudex ex proceſſu ordi-
nato procedēdo pronūciat aliquē eſſe inſtituendū, quo
caſu indubitatè permiſſa eſt appellatio, quæ cauſat at-
tētata, Gem. in c. auaritiæ, n. 7. poſt med. v. tertius, quā
do fit ordinato iudicio, de elect. in 6. Lancel. de attēt. 2.
p. c. 4. in præfat. n. 613. & ſeq. Guidop. d. 104. dixerūt DD.
fuiſſe dictū in Aurien Parochialis coram R. P. D. meo
5 Lācellotto, de anno 1598. †Poſſeſſio autē Marij Fani fu-
it mediāte ſubrogatione gratioſa cōtinuata in D. Ho-
ratiū cum ſuo vitio, & ita adhuc eſt attentata, vt dixit
Rota coram Reuer. Peruſino, in vna Cremonen. Cap-
b pellæ 24. Ianua. 1590.[b] Poſſeſſio enim ſubrogata eſt ea-
6 dem cum prima, † vt fuit dictum in illa Barcharen. de
Padrinello, corā R. P. D. meo Sacrato, neque ab attenta-
tis excuſat cōſtitutio poſita in reformationibus Curiæ
Archiepiſcopalis Florētiæ, ſub rubr. de cauſ. ſummar. &
executiuis, quæ videtur tollere appellationē quoad ef-
fectum ſuſpenſiuum. Nā omiſſa diſcuſſione validitatis
dictæ cōſtitutionis. viſum fuit Dominis illā non ſuffra-
gari D Horatio; Cōſtitutio enim hæc emanauit, vt in
ea legitur, ad tollendas tergiuerſationes corū, qui abu-
tūtur remedio appellationū , & ita videtur prodita ad
cohibendas appellationes friuolas, & alias de iure im-
7 probatas. †Et propterea cū de præſētationib. loquitur,
poterit intelligi, quatenus in eis extraiudicialiter pro-
ceditur, prout regulariter proceditur, vt in ſimili con-
ſtitutione dixit Rota in Calaguritana de Ollaxar. 22.
Marij 1604. corā R P. D. meo Decano, in qua etiā dici-
tur hāc interpretationē fuiſſe prius factā in alijs cauſis.
Rurſus in cōſtitutione ſtatuitur, vt quādo ex cauſarum
ricumſtantijs (quod ſummo ſtudio dicit aduertendum)
Iudici videbitur, nō admittat appellationes, vel admit-
tat ad effectum tantùm deuolutiuum. Vnde non ſim-
pliciter tollit conſtitutio effectum ſuſpenſiuum, ſed re-
8 mittit arbitrio Iudicis, †& quidem à iure regulato , vt
denotat verbū illud (*videbitur*) Bart. in extrauag. ad re-
9 primendum, in v. videbitur, † qui Iudex, vt benè dedu-
citur in dicta Calaguritā. de Ollaxar. debet eſſe propē-
ſior erga appellationem quàm erga ſententiā, & execu-
tionem. In caſu autem iſto nullæ adſunt circūſtantiæ ,
nec aliqua ratio, propter quā potuerit moueri Iudex ad
impediēdum effectum appellationis, imò multæ ratio-
nes ſuadebant contrariū , quia Iudex, à quo nō fuit cō-
tētus de ſola, & nuda inſtitutione Marij Fani , ſed vlte-
rius procedēdo pronūciauit narrata in literis eſſe vera
ac DD. Nereo, & Gieremyæ perpetuū ſilentium impo-
10 ſuit, & ingreſſus fuit petitorium; † ex qua mixtura da-
batur appellatio, quādo ex ſola inſtitutione fuiſſet de- c
negāda, ad cumulata per Cōrard, in l. vnic. in 2. limit. C.
de mon. poſſ. fuit dictum in Elcen. hæreditatis 27. Iun.
1603. coram Reuerendiſs. Rhodien. & ſæpiſſis in alijs. † 11
Tandem quicquid ſtatuat conſtitutio, eam non debuit
attēdere executor, qui habebat iuriſdictionē delegatā,
Bald. in c. licèt, in fin. vbi etiā Felyn, nu. 4. c. circa med.
de off. ord idem Bald. in materia appellationis loquēs ,
in l. 4. n. 3. C. ſi aduerſ. vend. Nō enim tenebatur ſeruare
cōſtitutiones & ſtylū Florentiæ, & Curiæ Epiſcopalis
ſed ius, & ſtylum, quem ſeruat Romana Curia, Put. d.
127. lib. 1. Ferret. conſ. 190. n. 4.[d] cum alijs allegatis per d
informantes. Quę dicuntur de renūciatione attentato-
rum ex eo, quod de illis nō fuerit oppoſitum ante con-
cluſionē in cauſa, non placuerunt Dominis, quia vltra
quod dicitur hoc in facto non verificari, ſed quod fuit
oppoſitū, & datū dubiū ſuper attentatis, cuius diſputa-
tione pēdente mortuus eſt Marius Fanus; †Quod dici- 12
tur reuocationē attentatorum non poſſe peti poſt con-
cluſionē in cauſa procedit in illa inſtātia, ſecus in alia
Lancell. de attent. 3. p. cap. 23. n. 50. & ſeqq. fuit dictum
in Bononien attentatorū 24. Octobr. 1588. coram Illu-
ſtriſs. Card. Mantica. †Et vbi ceſſaret remedium attēta- 13
torū, eſſet ſuccurſum via nullitatis, vt in Calaguritana
beneficij d. l. Burg. 7. Maij 1574. coram Illuſtriſſ. Card.
Seraphino; Nec eſt verum, quod quādo poſſeſſio reuo-
catur per viam nullitatis non ſit locus ſequeſtro , & in
contrarium eſt dec. Caſ. de Graſſ. 2. de appell.

ADNOTATIO.

a In hac materia an† & quādo collatio , & inſtitutio, 14
nec nō poſſeſſio in vim illarū capta ſint attētata di-
ſtinguendū eſt inter proceſſū iudicialē, & extraiudi-
cialē, prout benè diſtinguit Gōz. ſuper reg. 8. in adn.
cōtra nul. n. 14. & ſeq. & antecū diſtinxit Rot. in Ca-
laguritana de Olauari 22. Martij 1604. corā R. P. D.
Penia, & Seraph. d. 152. quando enim ad prouiſionē,
& inſtitutionē extraiudicialiter proceditur, tūc nec
prouiſio, nec poſſeſſio eſt attentata. Gonzal. in loco
prę allegato, n. 8. Lācell. de attēt. p. 2. c. 12. limit. 40. n.
2. 5. 6. & 12. Seraph. d. 152. & fuit dictū in d. Calagu-
ritana de Olauari, & in Lunē. Sarzanē. iuriſpatr. 22.
Iunij 1615. corā R. P. D. Remboldo, & prius in Cæ-
ſaraug. Portion. 3. Iul. 1606. coram R. P. D. Coc. De-
cano. Si verò proceditur iudicialiter iuris ordine
ſeruato, tunc ſine dubio inſtitutio, & poſſeſſio infra
terminū decē dierum, vel poſt appellationē de attē-
tata, Seraph. d. 302. Rot. dec. 505. n. 2. & deciſ. 598. in
fine, par. 1. in recent. & plures alias deciſiones cumu-
lar, Garz. de benef. p. 4. c. 4. n. 16. & ſeq. per plures nu-
meros, & fuit dictū in dicta Lunen. Sarzanē. corā R.
P. D. Rēboldo, & in Compoſtel. Parochial. 27. Maij
1619. corā R. P. D. Andrea. Ex quibus autē cognoſca-
tur an fuit proceſſū iudicialiter, vel extraiudiciali-
ter optimè declarat Gōzal. ſuper reg. 8. in tit. de nul-
litat. n. 36. & ſeq. & ſi fuiſſet deuētū ad inſtitutionē ,
confirmationē, ſeu prouiſionē extraiudicialiter, &
antequā fuiſſet capta poſſeſſio , eſſet lis iā in iudiciū
deducta, tūc talis poſſeſſio, poſt motā litē capta eſſet
attētata, ita fuit dictū in Leodien Abbatiſſ. 31. Maij
1606. corā Card. Sacrato, & admittit Rot. in Cæſa-
raug. Portionis 3. Iun. 1606. coram R. P. D. Coccino
Dec. Sed hoc patitur magnam difficultatē , & cōtra-
riū tenet Lancell. de attent. p. 2. c. 4. lim. 5. n. 9. & 10.
& in principio dictæ limitationis conſtituit regulā.
quod actus geſtus poſt litem motam non eſt atten-
tatus, quando eſt conſecutiuus, & aſſeſſorius ad titu-
lū, qui pręcedit in litē, quod etiā firmauit idē Lācel.
d. p. 2. c. 4. in præfat. nu. 370. & facit etiā , quod dicit
Patiſius

Digitized by Google

Pariſius,de reſign.li.2.q.5.nu.28.& ſeq. vbi dicit, quòd
ſi reſignatio eſt facta ante motam litem,poteſt reſigna-
tarius lite pendente capere poſſeſſionē abſque metu at-
tentatorum;& ideò crederem quod præallegata deciſ.
Leodien.Abbatiſſatus ſit intelligenda, quādo vltra li-
tis pendentiam eſt facta etiā inhibitio, quia tunc verū
eſt non poſſe capi poſſeſſionem, etiam vigore tituli
præcedentis litem,vt declarat Lancellot.d.limit.5.nu.
10.& ſequuta fuit Rota in Neapolitana Altaris Priui-
legiati 23.Iunij 1614.coram R.P.D.Coccino Decano.

b Et fuit † dictum in Pampilon.Parochialis de Euarin,
25.Octobris 1585.coram fœl. rec. Clemen. VIII.& in
Vrgellen. Beneficij 16. Maij 1594. coram Cardin.Ari-
gonio,& in Gerunden. Parochialis 1. Iulij 1602. corā
R.P.D.Penia, & hinc eſt quòd exceptio attentatorum
defuncti non retardat immiſſionem ſubrogato, vt fuit
latè dictum in Pampilonen. Parochialis de Arcoz 6.
Iulij 1615.coram R.P.D.Vbaldo, & Rota deciſ.120.
num.6.& 7.p.4.in recent.

c Sententia an,& quando dicatur continere mixturam,
dixi ad d.232.

16 d Et fuit†dictum in Piſtor. Beneficij 22. Aprilis 1616.
coram R.P.D.Buratto,& Rota deciſ.74.par. 4.in rec.
Quod tamen intelligi non debet quoad deciſoria, ſed
quoad ordinatoria debet ſeruari ſtylus loci,in quo cau-
ſa agitur, ita fuit dictum in Papien. bonorum 14. Fe-
bruarij 1578.coram Card.Lancellotto, ſeu plenè Surd.
conſ.204.n.7.

Oliuerius Beltraminus.

AQVINATEN. BENEFICII.

Veneris 28. Apr. 1606.

ARGVMENTVM.

Exceptio contra teſtes ex eo, quòd deponant per eadem verba,non habet locum,dato numero teſtium,nec minus in probatione immemorabilis,in qua teſtes debent deponere de eiſdem requiſitis. Communitas ex quibus probetur habere ius in Eccleſia. Actus cenſetur factus ab ordinante.Item etiam à conſentiente.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium ſubornatimis timor ex eo, quòd deponant per eadē verba, & per eumdem præmeditatum ſermonem,ceſſat quādo adſunt plures teſtes,puta tres,vel quatuor & n.53.*

2 *Iſta exceptio multum pēdet ab arbitrio iudicantis,& n.14.*

3 *Teſtes deponentes de immemorabili debent concludere, & eſſe con teſtes in requiſitis,Gloſ.*cap.6.de præſcript.in 6.
An quilibet teſtis deponere debeat de omnibus requiſitis, an verò ſufficiat, quòd vnus deponat de vno, & alius de alio requiſito,& n.15.

4 *Poſſeſſio non datur ſine animo.*

5 *Teſtes examinati in vno iudicio maximè probant, etiam in alio contra illam perſonam, quæ in examine fuit citata.*

6 *Eccleſiam ædificare poteſt quicumque.*

7 *Communitas ædificans Eccleſiam cum conſenſu Archipresbyteri, ſeu Ordinarij non dicitur habere ius principale in dicta Eccleſia, ſed ius eſt penes Archipresbyterum ſeu Ordinarium,cuius conſenſus fuit requiſitus.*

8 *Iura plura, quando concurrunt in vna eademque perſona, non confunduntur, ſed vnumquodque conſideratur de per ſe,tamquam ſi eſſent duæ perſonæ diſtinctæ.*

9 *Actus attribuitur ordinanti,non exequenti.*

10 *Actus attribuitur conſentienti.*

11 *Teſtis,vt defendatur à falſitate,admittitur omnis interpretatio etiam impropriando verba.*

DECISIO CCLII.

ACtū fuit de exceptionibus reſpicientibus dicta te-
ſtium pro parte Archipresbyteri, & Cleri Sācti
Petri examinatorū, an tales ſint,propter quas veniant
reijciendi,quod Rota reſoluit negatiuè. Nā quoad ex-
ceptiones generales, quarum prima eſt,† quòd omnes 1
deponant per eadem verba,& ob id ſint ſuſpecti de ſu-
bornatione,ᵃomiſſo,quòd iſta ſuſpicio poſſet cadere in a
duobus teſtibus,nō autem in tribus,aut quatuor,vt di-
cit Iacob.Butr.in l.3.§.1.de teſtib.& poſt eū Alex.conſ.
149.n.6.verſ.vnde dicit expreſsè l.5.Rol.cōſ.72.n.6.li.
2.ᵇ & minus in ſeptem,vt in caſu iſto,hoc ipſum, † an b
teſtes deponētes per eundem præmeditatum ſermonē 2
probent, poſitum eſt in arbitrio iudicanti,Curt.de teſt
concl.14.n.29.Næl.in ſimili tract.n.195.Diaz.reg.762.
in 1.lim.ᶜEt ex qualitate rei,ſuper qua deponunt, mul- c
tùm mouetur arbitriū,vt conſiderauit Rota apud Cæſ.
de Graſſ.dec.13.n.14.de teſti.ᵈVnde cùm hic agatur de d
probanda immemorabili,†in qua teſtes debent cōclu- 3
dere,& eſſe conteſtes ᵉin requiſitis.Gloſ.in c.1.de præ- e
ſcript.in 6.quæ omnia debēt formaliter,& pūctualiter
probari,eſt quaſi neceſſe,quod omnes in eadē verba in-
cidāt;alia exceptio, quòd teſtes falsò dicāt Archipres-
byteros tenuiſſe,ac poſſediſſe Eccleſiā Sancti Eleuthe-
rij tamquā Dominos introitus, & fructus percipiēdo,
non reſpicit exceptionē circa dicta,ſed potius ſubſtan-
tiā,& veritatem depoſitionis,quam,dum informantes
pro Raynerio,cōtrarijs probationibus conuincere co-
nātur,incidunt in cōcurſum probationū,de quo hodie
nō agitur,& ſuo loco videbitur, ſi opus fuerit;Nihilo-
minus ex abundanti fuit dictum nō probari falſitatem;
Actus enim,qui allegātur facti à Communitate Arcis,
ſicuti non includunt poſſeſſionem,nec ius aliquod Cō-
munitatis ſuper Eccleſia Sācti Eleutherij,ita nō exclu-
dunt quòd Archipresbyter illam poſſederit vti gran-
ciam ſui Archipresbyteratus, quòd autem non inclu-
dāt aliquam poſſeſſionem Communitatis,†patet ex in- 4
tētione,& animo ipſius;ſine quo nō datur poſſeſſio,l.3.
§.in amittenda,ff.de de aeq.poſſ.nullibi enim apparet,
quod habuerit talē intētionē,imò de contrario teſtan-
tur explicitè nouē teſtes examinati corā Vicario Aqui
natenſi,qui ſuper decimo articulo dicunt Cōmunitatē
ea omnia feciſſe ex mera deuotione,nō ex iure aliquo,
quod prætenderet ſuper dicta Eccleſia,†quorum teſtiū 5
fides nō eſt ſpernenda,licèt in alio iudicio fuerint exa-
minati,quia in examine fuit citatus Raynerius ad tra-
dita,in l.2.C.de edē.Abb.in c.cauſam,el 2.n.2. de teſti.
Pariſ.cōſ.87.n.45.& 48.l.3.præſertim iūctis adminicu-
lis.Adminiculū enim magnum præbet,quòd in tot an-
nis,quibus pendet lis inter Archipresbyterū, & Ray-
nerium ſuper dicta Eccleſia Communitas nunquā cō-
paruit,nec allegauit aliquod ius.Aliud adminiculum,
quod non ſolū excludit prætēſionem Cōmunitatis,ſed
etiā arguit ius Archipresbyteri;ſurgit ex inſtātia, quā
fecit ipſa cōmunitas coram Epiſcopo Aquinaten. pro
diſmēbratione,quę diſmembratio prę́ſupponit vnionē:
Actus etiam,quos communitas exercuit,nō ſunt tales,
quod inferāt poſſeſſionem aliquam in Eccleſia; omnes
enim reducuntur ad negotium fabricę pro amplianda
Eccleſia, † quod poteſt à quocūque extraneo exerceri, 6
c.quicumque 16.quæſt.1.Huc etiam tendebat receptio
eleemoſynarum,quia ex ipſis conſtruebatur Eccleſia,
vt dicant teſtes in hac cauſa examinati tempore bo.
me.Orani,præcipuè 7.& 14. iuxta 8. interrogatorium
10.iuxta 5.Nec refert; quod per aliquod tempus ante-
quam inceperit fabrica, fuerint receptę dictæ eleemo-
ſynæ,quia veriſimile eſt,& experentia docet,quòd an-
te cœptum opus fuerit prius coacervata aliqua ſumma
ex dictis eleemoſynis pro congerendis ruderibus, cœ-
mentis,& alijs pręparamentis.Minus enim facit,quòd
Communitas ex dictis eleemoſynis ſoluerit onera,

& ſeruitia Eccleſiæ, quia ipſa prius erant detrahēda, & ſoluenda, reſiduum impendendum in conſtructione Eccleſiæ, & quòd tota adminiſtratio Communitatis verſaretur circa ędificium, inde patet, quod antequàm actū eſſet de ædificanda Eccleſia, nulli dabantur actus Communitatis, & perfecto opere ceſſauit omnis adminiſtratio, vt tradunt omnes teſtes examinati coram Vicario Aquinaten, quorum depoſitionem coadiuuat dictum nonnullorum teſtium, coram Orano, videlicet quarti iuxta 12. quinti, & ſexti iuxta 14. qui teſtantur fuiſſe à D. Mutio Archipresbytero electum quendam Dominicum del Maſtro factorem deputatum à Communitate, eò quia fabrica erat perfecta, ſed quod tollit omnem ſerupulum; tota adminiſtratio Communitatis proceſſit non ſolùm cum interuentu Archipresbyteri, vt fuit ſtabilitum in conſilio Communitatis 7. Maij anni 1581. ſed etiam accedente eiuſdem Archipresbyteri conſenſu, cum conſenſu enim ipſius Communitas deputabat factores, vt dicunt non ſolum omnes teſtes examinati coram Vicario, ſed etiam plures ex teſtibus coram Orano, nempe, primus, & vndecimus iuxta 5. interrogatorium 5. 8. & 9. iuxta 12. & 7. iuxta 8. cum cōſenſu etiam Archipresbyteri elemoſynæ recipiebātur à deputatis, & conuertebātur in negotium fabricæ, vt dicunt 7. & 14. ex teſtibus Orani, iuxta 8. interrogato-
7 rium, † qui conſenſus non ſolùm eſt argumentū, quòd Communitas ex ſuo aliquo iure non adminiſtrabat, ſed etiā apertè denotat ius principale, & poteſtatiuu fuiſſe penes Archipresbyterū, Bald. in l. ſi permittente, n. 2. C. ad Vell. facit quod tradit idē Bald. in l. in adoptionibus, n. 1. per illū textum ff. de adopt. tantò magis, quia deputati reddebāt rationē de omnibus ipſi Archipresbytero, vt dicunt ex teſtibus Orani 4. iuxta 13. interrogat. & ſuper art. 5. & 6 ſuper 4 Art. Nō obſtat, quòd D. Mutius Fortis continuauerit (poſtquam factus fuit Archipresbyter) agentiam nomine Communitatis, quam prius ſuſceperat: quia non propterea erat ignarus iuris Archipresbyteratus, nec illi voluit præiudicare; imò ſtatim, vt fuit creatus Archipresbyter, accepit poſſeſſionē Eccleſię S. Eleuterij vti mēbri, & granziæ Archi-
8 presbyteratus, † & ob id ſuſtinebat duplicem perſonam nec confundebatur ius Archipresbyteratus cū adminiſtratione Communitatis, ſed vnumquodque cōſiderabatur de per ſe, tamquam duæ fuiſſent perſonæ, leg. 1. vbi Bald. ff. de off. conſ. Socin. in l. cùm filium, nu. 28. ff. de leg. 1. Non obſtat, quòd teſtes dicant ignorare, à quo fierent deputationes, quia iuſtè ignorarunt tū propter tēpus, quod interceſſit, tùm quia non benè poterant diſcernere à quo prouenerit deputatio, quia licèt de facto fieret ab ipſa Cōmunitate, quia tamen fiebat de ordine Epiſcopi Aquin. vt legitur in præcitato conſilio anni 1581. Et dicit primus teſtis iuxta 5. interrogat. 4. & 6. ſuper 4. a. ex teſtibus Orani, videbatur poſſe dici facta
9 ab Epiſcopo, cùm † actus attribuantur ordinanti, non exequenti, l. ſi hæres teſtamento, ff. de act. empt. l. item eorum, §. ſi decuriones, ff. quòd cuiuſque vniuerſ. nom. Bald. conſ. 368. circa med. lib. 1. Aymon. conſ. 144. n. 3.
10 † poterat etiā deputatio dici facta ab Archipresbytero propter conſenſum illi adhibitum, Paul. de Caſtr. conſ. 319. ſub n. 3. ver. nihil ergo potuit, lib. 2. cum alijs per Tiraquell. in l. ſi vnquam, in ver. donatione largitus, n. 349. & ſeq. C. de reuoc. don. Alia obiectio falſitatis, quæ datur teſtibus, dum dicūt Archipresbyterum pro tempore percepiſſe introitus, & fructus Eccleſię S. Eleutherij, quos tamen dicitur perceptos fuiſſe à factoribus Communitatis, non videtur ſubſiſtere, quia loquuntur teſtes de fructibus bonorum ſtabilium, quos Archipresbyter pro tempore percepit; factores autem deputati perceperūt eleemoſynas, & hanc diſtinctionē inter fructus ſtabiliū, & eleemoſynas, quòd illos perceperit Archipresbyter: non deputati ponunt decimus teſtis iuxta 5. & 14. iuxta 8. examinati coram Orano. Vltra quòd omne, quod fuit perceptum à factoribus, cū fuerit perceptum de conſenſu Archipresbyteri, dici poteſt, quòd Archipresbyter perceperit. Paul. de Caſtr. & Tiraquell. vbi ſupra, & hæc tantò magis ſunt admittenda, † quia 11
admittitur omnis interpretatio etiam impropriando verba, vt teſtis defendatur à falſitate, latè Surd. conſ. 530. n. 13. Quoad exceptiones ſingulis teſtibus ſingulariter oppoſitas placuerunt reſponſiones datæ ab informantibus. Ex quibus fuit concluſū, exceptiones cōtradicta teſtiū oppoſitas non obſtare, vna tamen excepta, quā volūt Domini particulariter diſcuti, quæ reſpicit actus, de quibus deponunt teſtes, an ſint tales, qui neceſſariò inferāt ad poſſeſſionē Eccleſia, vti de vnita; & hoc ſtrictè ad ſeptē teſtes vltimo loco examinatos.

ADNOTATIO.

a Farinac. † qui plures cumulat, de teſtibus, q. 65. n. 24. 12
Rota d. 720. n. 2. p. 1. diuerſ.

b Et quòd † ſuſpicio reſultās ex præmeditato ſermone, 13
tollatur ex numero teſtium, Maſcard. de prob. concl. 1368. n. 9. idem Farinac. de teſtibus, d. q. 65. n. 27.

c Maſcar. † d. concluſ. 1368. n. 10. Farinac. d. q. 65. n. 27. 14

d Et propterea, quando vis eſt in verbis, vel quādo teſtes ſunt interrogati de formalitate verborū, tunc nō intrat iſta exceptio, quòd deponant per vnum, eundemque ſermunem, Farinacc. d. q. 65. nu. 28. Cæſ. de Graſſ. deciſ. 14. n. 14. de teſtibus.

e Molin. † de primog. lib. 2. cap. 6. n. 34. tenet non eſſe 15
neceſſe, quòd teſtes omnes deponant de omnibus requiſitis immemorabilis, ſed dicit ſufficere, quòd vnus deponat de vno, & alter de alio requiſito. In cōtrarium tamē tenet Rota, nimirū eſſe neceſſe, quod quilibet teſtis deponat de omnibus requiſitis, & quòd nō fiat coniūctio, ſi vnus deponat de vno, & alter de alio, Mant. d. 289. n. 4. & fuit dictum in Hieracē. iurispatronatus 17. Februar. 1617. coram R.P.D. Veroſpo, vbi in ſpecie reprobatur Molin. benè Mareſc. var. lib. 2. c. 100. n. 10. & eo ipſo, quòd teſtis deficit in vno ex requiſitis immemorabilis non probat immemorabilem, vt in ſpecie fuit dictum in d. Hieracen. vbi aliæ deciſiones allegantur, & benè Rota d. 557. ante fi. p. 4. in rec. inter impreſſas ſub nomine Farin.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. PECVNIARIA.

Veneris 5. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non conceditur, quando articuli, vel ſunt ſuſpecti de calumnia, vel ſunt irreleuantes, vel poſſunt probari per ſcripturas.

SVMMARIVM.

1 *Quietantia præſumitur reportata à ſoluente.*
2 *Remiſsoria non datur ad probandum per teſtes, quod poteſt probari per ſcripturam.*
Limitatur, & declaratur, prout num. 3.

DECISIO CCLIII.

FVit denegata remiſſoria, quia primus articulus, in quo dicitur, relaxationes ſeruire pro quietātijs ex communi vſu illarum partium, vel eſt ſuſpectus de calumnia, & quòd ſit datus ad protelandam litem, † quia 1
Maſſarius ſemper habuit quietantias ab illis, quibus ipſe dedit fructus, & non eſt veriſimile, quod ipſe voluiſſet à communi vſu, recedere, vel ſaltem eſt irreleuans,

uans, quia nihil refert, quòd ita ſe habeat communis
vſus, poſtquam in caſu iſto apparet non fuiſſe ſeruatū,
& quærimus quid fecerit, non quid facere debuerit
Maſſarius. Secūdus etiam articulus viſus fuit multùm
ſuſpectus, quia Maſſarius iam depoſuit quid, quantum,
& quibus ex fructibus aſſignauerit, ſibi parùm conſule-
ret; ſi plus aſſignaſſet, & minus diceret, quòd longè di-
ſtat à veriſimili; vltra quod ſi adſunt quietantiæ, quæ
exhiberi poſſunt, Rota non ſolet dare remiſſoriam ad
2 probandū teſtibus, † quia poteſt per ſcripturā probari,
a Rota dec. 40. de teſt. in antiq. Ægid. dec. 9. Et tantò
magis placuit Dominis denegare remiſſoriam, quia
plures termini fuerunt Paſquatino aſſignati ad hæc, &
ſimilia probandum, & ipſe neglexit vſquequò cauſa
eſſet in expeditione.

ADNOTATIO.

3 a Remiſſoria † non conceditur ad probandum illud,
quod poteſt per ſcripturas probari, Rota dec. 314. n.
1. par. 1. in rec. & dec. 45. n. 2. & dec. 589. n. 1. & 2. & de.
414. n. 5. p. 2. in rec. ſi tamen aliqui ex articulis datis
nonniſi per teſtes probari poſſint, tunc eſt conceden-
da remiſſoria, etiam ſuper alijs, qui poſſunt probari
per ſcripturas, vt fuit dictum in Aprutina Canoni-
catus 29. Nouem. 1613. coram R.P.D. Caualerio, &
in Rom. localium 28. Feb. 1618. coram R.P.D. De-
cano. Imò Rot. in Turitana bonorum 23. Febr. 1615
coram R.P.D. Vbaldo dixit, quod ceſſante calum-
nia erat concedenda remiſſoria etiam ſuper mate-
rijs, quæ poſſunt probari per ſcripturas, quia cùm
poſſit probatio fieri, tàm per ſcripturas, quam per
teſtes, non eſt coanguſtāda probatio ad ſcripturas.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA BONORVM DE ODDIS.

Veneris 5. Maij 1606

ARGVMENTVM.

Creditor poſtquam ſibi ſatisfecit de credito ex fructibus rei, ſuper qua ex Saluiano obtinuit immiſſionē, tenetur reſtituere rem, nec poteſt retinere pro alio credito, niſi illud ſit liquidum.

SVMMARIVM.

1 *Creditor immiſſus ex Saluiano poſtquam eſt ſatisfactus ex fructibus, tenetur rem reſtituere.*
Aliàs conueniri poteſt actione ſpolij, & n. 6
2 *Retinere licet creditori pignus, quod pro vno credito recepit etiam pro alio.*
Etiam ſi non ſit hypothecatum pro alio credito, pro quo vult retinere, & n. 7
3 *Hoc procedit, quando aliud creditum eſt liquidum, ſecus ſi non ſit liquidum, & n. 8*
4 *Saluianum non impeditur per exceptionem requirentem altiorem indaginem.*
5 *Immiſſio, & reuocatio poſſeſſionis à pari procedunt.*

DECISIO CCLIV.

DOmina Gentilis fuit in vim vtilis Saluiani inter-
dicti immiſſa in poſſeſſionē Palatij, vt ſibi ſatis-
fieret de vſufructu ipſius Palatij à die alienationis eiuſ-
dem facta per Octauianum primum eius virum, die 9
Iunij 1590. vſq; ad diem obitus eiuſdem Octauij, qui
ſucceſſit 9. Iunij āni ſeq. & ſic per annum tātùm, in cu-
1 ius poſſeſſione permāſit per 13. annos cōtinuos: † Vnde
apparet, quòd fuit longè vltra creditum, cuius occaſio-
ne fuit immiſſa in poſſeſſionem, ſatisfacta, itaut meri-
tò veniat reſtituenda poſſeſſio ceſſāte cauſa immiſſio-
nis. ᵃ Nec obſtāt plures aliæ prætēſiones D. Gentilis, a
† quia licèt ſit verum creditorem, qui pro vno credito 2
pignus recepit, poſſe pro alio retinere, l. vnic. C. etiam
ob Chirograph. pecun. Gram. dec. 58. n. 2. ᵇ cū alijs ad- b
ductis, ſed tamen non procedit, † quando aliud creditū 3
non eſt liquidum, (prout fuerunt Dominis viſæ præ-
tēſiones D. Gentilis) Surd. dec. 46. in fine facit, quia ſi- c
cuti ad retardādam † immiſſionem ex Saluiano inter- 4
dicto non admittitur exceptio requirēs altiorē indagi-
nē, Menoch. de adipiſc. remed. 3. ſub n. 280. Sarmient. de
redit. Eccl. p. 3. c. 2. ſub n. 23. v. ex quo etiā fiet, qui dicit
ita communiter ſeruari, & fuit dictum in vna Rom. ſeu
Amerina domus 8. Iunij 1576. coram Cantuccio, ita
etiam non videtur admittenda ad impediendam reſti-
tutionem poſſeſſionis ceſsāte cauſa immiſſionis, † à pa- 6
ri enim procedunt immiſſio, & reuocatio poſſeſſionis;
Cagnol. in l. nihil tàm naturale, n. 3. ff. de reg. iur.

ADNOTATIO.

a Debitori † pro recuperatione poſſeſſionis, rei ſuæ 6
cōpetit actio ſpolij contra creditorem, poſtquā ille
eſt ſatisfactus ex fructibus de ſuo credito, Pacif. de
Saluian. c. 1. inſp. 4. c. 1. n. 220. Scapuc. de Salu. l. 3. qu.
12. Rot. dec. 11. ſub n. 8. inter impreſſ. penes Pacif. d.
tract. de Salu. & fuit dictū in Mōtis Leonis domus
3. Iun. 1617. coram R.P.D. Pamphilio.
b Et hoc † procedit etiam ſi res eſſet hypothecata pro 7
alio credito, pro quo creditor vult retinere, Sur. de.
46. n. 9. Burſat. conſ. 63. n. 28. fuit dictum in Sutrina
bonorū co. Car. Platto impreſſ. penes March. de Cō-
miſſ. tom. 1. fol. 976. & Rot. penes Zach. dec. 130
c Rota penes Zach. † dec. 130. n. 8. & Rot. in recent. dec. 8
433. ſub n. 2. par. 2. in recēt. & benè Pacif. de Saluian.
inſpect. 4. cap. 1. n. 224. & ſeq. vbi refert, & ſequitur
hanc deciſionem.

Oliuerius Beltraminus.

CIVITATIS CASTELLI HÆREDITATIS.

Mercurij 10. Maij 1609.

ARGVMENTVM.

Statutum excluſiuum fœminarum non porrigitur ad bona extra territorium ſtatuētium, nec comprehēdit forēſes, & ideo vt habeat locum requiritur copulatiuè ſubiectio bonorum, & perſonarū, reprobata illa diſtinctione, ſi ſit cōceptum in rem, ſiue in perſonam, nec admittitur combinatio ſimul pluriū ſtatutorum ad effectum excludendi fœminas.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excluſiuum fœminarum non porrigit effectum ſuum ad bona ſita extra territorium, & n. 7*
2 *Item nec comprehendit perſonas forenſes reſpectu bonorum ſitorum in territorio ſtatuti, & n. 8.*
3 *Statutum excluſiuum fœminarum requirit ſubiectionem, tàm reſpectu bonorum, quàm reſpectu perſonarum, & num. 4*
4 *Combinatio ſtatutorum nihil operatur, quando vnumquodq; de per ſe eſt imperfectum.*
5 *Domicilium facit ſubditum.*
6 *Statutum excluſiuum fœminarum requirit vtramq; ſubiectionem bonorum, & perſonarum, ſiue ſit conceptum in rem, ſiue in perſonam.*

DECISIO CCLV.

PRætendebat Dominus Lucius Dominam Conſtantiam ſororem excluſam à bonis ſitis in territorio

Digitized by Google

Ciſternæ, quia non tantùm iuxta diſpoſitionem Sta-
tutorum d. loci, ſed etiam ſecundùm Statuta ciuitatis
Caſtelli frater excludit ſororem, & propterea ſiue at-
tendamus Statutum originis, ſiue Statutum loci, vbi
ſunt bona, ſiue quæramus ſubiectionem perſonæ, ſiue
ſubiectionem bonorum, vndequaq; reſultat excluſio
ſororis, & incluſio fratris, & huiuſmodi conformitas
ſtatutorum hoc operabatur, allegabatur conſ. Caſtr. 32.
lib. 3. & Purpur. 320. & aliorum. Quo non obſtante
Domini vnanimiter cenſuerunt D. Conſtantiam non
eſſe excluſam circumſcripta conſuetudine familiæ, &
1 ciuitate in loco Ciſternæ. Verum eſt enim, quòd † ſta-
tutum ciuitatis Caſtelli quatenus fœminas excludit,
non porrigit effectum ſuum ad bona ſita in territorio
a Ciſternæ, [a] Bart. in l. cunctos populos, qu. 2. n. 73. vbi e-
tiam Bald. n. 9. C. de summ. Trin. & fid. Cathol. Lap. al-
legat. 91. Alex. conſ. 16. n. 1. lib. 1. Socin. conſ. 288. n. 1.
Dec. conſ. 213. n. 6. & 7. Brun. in ſtatut. quòd ſtantibus
maſculis, artic. 8. quæſt. 25. n. 119. Pariſ. conſ. 68. n. 6. l. 2.
Hond. conſ. 49. n. 13. l. 1. Put. dec. 351. lib. 1. tenuit Rota
in pluribus cauſis, & ſignanter in vna Rom. ſeu Terra-
cinen. bonorum 19. Maij 1576. coram Illuſtriſ. Cardin.
Pamphil. 11. Feb. 1594. & 7. Iun. 1595. & in vna Rom.
bonorum, 8. & 13. Iunij 1599. coram Reuerendiſ. Peru-
2 ſino. † Verum eſt etiam ſtatuta territorij Ciſternæ ex-
cludentia fœminas non comprehendere perſonas fo-
b renſes [b] Alex. conſ. 44. n. 15. lib. 5. Iaſ. conſ. 80. n. 9. lib. 3.
Curt. conſ. 96. n. 9. l. 2. Ruyn. conſ. 48. n. 4. lib. 5. Brun. de
Statut. fœm. excluſ. art. 6. n. 3. Rom. conſ. 224. n. 6. fuit
tentum in illa Balneoregien. coram Illuſtr. Card. Pam-
phil. & in Camerinen hæreditatis 29. Ian. 1588. coram
eod. & in ſtatut. Ciſternæ inter DD. de Vitellis fuit re-
ſolutum coram Brauo 21. Octob. 1580. ex combinatio-
ne harum duarum concluſionum diſſoluitur allegata
3 cóbinatio ſtatutorũ. Vt † enim ſit locus excluſioni, re-
quiritur ſubiectio, tàm reſpectu bonorum, quam reſpe-
4 ctu perſonæ, & quidem in vno, & eod. ſtat. quia cum †
vnumquodq; ſtatutum ſit imperfectum, & de per ſe ni-
c hil operetur, coniunctio nihil prodeſt, [c] Bal. in l. ſi quis
ex argentarijs, n. 3. ff. de eden. Iaſ. in l. centurio, n. 57. in
fin. & in ſeq. ff. de vulg. & ſufficere debet deciſ. in termi-
nis noſtris coram Brauo, quæ loquitur de bonis Ciſter-
næ inter Vitellos, qui potuiſſent allegare d. conformi-
tatem. Non obſtant Doc. in contrarium allegati, & in
primis Paul. de Caſtr. conſ. 32. quia nõ dicit id, ad quod
allegatur, imò ſentiunt contrarium in princip. dum lo-
quitur de ſtatut. Recanaten. quod dicit habere locum
concurrente ſubiectione quoad perſonam, & quoad
bona, videlicet ſi excludentes, & excluſi ſint de Reca-
nate, & bona ſint in territorio Recanaten. poſita; dum
verò circa bona in Ciuitate, aut diſtrictu Paduano di-
cit debere ſeruari ſtatutum Paduanum, eſt intelligen-
dum concurrente vtraq; ſubiectione, vt dicit in ſtatu-
to Recanaten. propterea Purpur. in alleg. conſ. 120. in-
telligit, Paul. de Caſtr. quando loquitur de ſtatuto Pa-
duano, quod loquitur, vbi nominati haberent domici-
lium in Ciuitate Paduana. Hinc etiam patet non ob-
ſtare Purpur. quia, vt benè ſe explicat, loquitur cócur-
rente ſubiectione non ſolùm bonorum, ſed etiam per-
ſonarum, ſiue illæ ſint ratione originis, ſiue ratione do-
5 micilij, † clarum eſt enim ex conſtitutione domicilij,
quem effici ſubditum, Gloſ. in clem. 1. in v. ſubditos, in
fin. de for. compet. Paul. de Caſtr. conſ. 44. n. 5. in fin. l. 1.
Dec. conſ. 661. n. 6. Socin. conſ. 79. n. 15. lib. 4. Doctores,
qui dicunt attendenda ſtatuta vtriuſq; vel vniuſcuiuſ-
que loci Brun. ex aduerſo allegatus, & alij debent in-
telligi ſecundùm terminos habiles, videlicet concur-
rente in ſingulis iuriſdictione ſtatuentium, quod tunc
datur, quando concurrit vtraq; ſubiecta, & altera ceſ-
ſante ceſſat. Aliqui etiam loquuntur ſecundùm diſtin-
ctionem, Bart. † an Statutum ſit conceptum in rem, 6
vel in perſonam, quæ eſt communiter reiecta, [d] & Ro- d
ta nunquam admiſit. Put. d. dec. 351. & fuit dictum in
Balneoreg. & in Rom. de Saluiatis 14. Martij 1603. co-
ram R.P.D. meo Litta. Alij ſequuntur opinionem Sa-
lyc. quod Statutum originis habeat locum, & porri-
gat vires extra territorium, quæ eſt damnata per ſup-
prad. Put. dec. 29. l. 2. non refert dec. Rotę, ſed ſuã parti-
cularem ſententiam, quæ aduerſatur Deciſ. Rotalibus.

ADNOTATIO.

a Et quòd † Statutũ excluſiuum fœm. non porrigat 7
vires ſuas ad bona ſit extra territorium, latè Gaſp.
Ant. Theſ. l. 2. qu. 5. n. 4. & 5. vbi atteſtatur de com-
muni, & infinitos etiam cumulat, Aldou. conſ. 68. n.
3. & latè tenuit Rota in Colen. hæred. 10. Iun. 1616.
coram R.P.D. Buratto, & in Ciuitatis Caſtelli ſup-
plementi Legitimę 11. Decem. 1617. coram R.P.D.
Pamphil. vbi Rot teſtatur de communi. Et hoc pro-
cedit ſiue ſtatutũ loquatur in rem, ſiue in perſonam,
vt reiecta diſtinct. Bart. tenuit Rota in d. Colen. hæ-
red. & in d. Ciuitatis Caſtelli ſupplementi legitimæ,
& de cõmuni teſtatur Veg. conſ. 10. n. 4. & Plot. qui
illam dicit veram, & indubitatam, conſ. 10. n. 6. Hon-
ded. cõſ. 5. n. 14. l. 1. Gratian. diſceptat. forenſ. cap. 431.
n. 27. Aldouin. d. conſ. 98. ſub num. 3. Peregr. conſ. 7.
num. 8. lib. 5.
b Prout nec etiam huiuſmodi † ſtatuta excluſiua fœm. 8
comprehendunt forenſes, vt firmatur in hac deciſ.
& eſt videndus quoad hoc Gaſpar. Ant. Theſ. quæſ.
forenſ. l. 2. qu. 4. per totam, vbi diſtinguit ſex caſus,
prout etiam plures caſus diſtinguit Rot. in hac ma-
teria dec. 196. p. 1. diuerſ. & in caſu, quo tam defun-
ctus, quàm fœmina, & maſculi ſunt forenſes, indubi-
tatum eſt ſtatutum non ſuffragari maſculis, prout
latè fuit dictum in d. Colen. hæred. & tradit Hond.
conſ. 5. n. 15. & 16. l. 1. Marzat. conſ. 15. & cum hac
opinione tranſiuit etiam Senatus Pedemont. vt te-
ſtatur etiam Gaſp. Ant. Theſ. d. q. 4. n. 21. Difficultas
eſt, ſi maſculi ſint ciues, & fœm. forenſes, & in huiuſ-
modi caſu licèt Rota in Recanaten. ſucceſſionis 26.
Iunij 1617. coram Buratto videatur ſenſiſſe, quòd
fœminæ forenſes non ſint excluſæ, tamen ſuper hoc
crederem eſſe valdè cogitãdum, quia cùm ſtatutum
principaliter emanauerit ad fauorem ciuium maſ-
culorum, & ſolùm ſecundariò excludat fœminas, vi-
detur, quòd intentio ſtatuti principalis ſit facere
ſuis ciuibus maſculis non minus aduerſus fœminas
ſubditas, quàm forenſes, & ita fauore maſculorum
in hoc caſu conſuluit Surd. conſ. 343. & 553. n. 10. &
de communi teſtatur Peregr. conſ. 90. n. 10. l. 1. Gaſp.
Ant. Theſ. d. qu. 4. ſub n. 19. vbi dicit hunc caſũ apud
ſe eſſe indubitatum, & hæc opinio, quæ ex prædi-
ctis eſt communis, mihi etiam videtur verior ea ra-
tione, quia ſi ſtatutum vult excludere fœminas pro-
prias magis dilectas fauore ciuiũ maſculorũ, multò
magis cenſetur voluiſſe excludere fœminas foren-
ſes minus dilectas fauore eorumdem maſculorum.
c Et quòd nihil operetur coniunctio, & combinatio
ſtatutorum, dixit Rota in d. Colen. hæred. coram. R.
P.D. Buratto, quæ fundatur in hac deciſione.
d De quo vide ſupra, quod dixi ſub lit. A.

Oliuerius Beltraminus.

ROMA-

ROMANA FIDEICOMM. DE IACOBATIIS.

Veneris 12. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Cenſus cenſetur impoſitus ſuper parte rei, quæ libera eſt. An, & quando in contractu oneroſo cenſeatur tota res vendita. In obligatione generali non venit res obligari prohibita.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus cenſetur impoſitus ſuper ea parte rei, quæ libera eſt, dummodò ſit capax.*
2 *Maximè ad effectum euitandi caducitatem.*
3 *Deciſiones in terminis quando adſunt, non eſt laborandum ſuper regulis generalibus.*
4 *Venditio rei alienæ tenet.*
5 *In obligatione generali non venit res obligari prohibita ſub pœna caducitatis, & num. 8. vbi vide limitationem.*
6 *In obligatione rei non venit pars illa, quæ prohibita eſt alienari.*
7 *Hæres adeundo hæreditatem cenſetur acceptare prohibitionem alienandi factam a teſtatore prout ineſt, & ſecundum naturam ſuam.*

Rossene. de cens. decis. 63.

DECISIO CCLVI.

DOmini reſpectu cenſuum non excedentium portione Martij, & Tarquinij perſtiterunt in deciſis, de reliquis dixerunt particulariter videndum.
1 † Rota enim ſæpius tenuit cenſum cenſeri impoſitum ſuper ea parte tantùm rei, quæ libera eſt dummodò ſit
a capax, a vt in Peruſina fideicommiſſi de Amerinis 26. Februarij 1586. coram Orano, & in vna Romana cenſus de Palutijs 20. Nouembris 1606. coram R. P. D. meo Sacrato, in qua fuit allegata alia Romana cenſus
2 de Cenſijs coram R. P. D. meo Decano † præſertim ad effectum euitandæ caducitatis, vt fuit dictum in d.
3 Peruſina fideicommiſſi, † & propterea non eſt laborandum ſuper regula generali, l. qui tabernas, ff. de contrah. empt. cùm habeamus deciſiones in terminis, neque eſt facienda vis ſuper eo, quòd pars aduerſa dicit in cõtractibus oneroſis venire totam rem communem; nam vltra quòd DD. ex aduerſo allegati conſiderãt, an pretium correſpondeat valori totius rei; vel partis, quo ſtante nihil contra deciſionem, quæ loquitur, quatenus cenſus medietatem non excedant; loquuntur etiam,
4 quando agitur inter emptorem, & venditorem, † inter quos valet venditio rei alienæ, l. rẽ alienam, ff. de contrah. empt. hic non agitur res inter venditores, & emptores cenſuum, quo caſu etiam ſufficere deberet emptoribus, quòd tot fructus perciperentur ex medietate domus, qui ſatis eſſent pro ſolutione cenſuum ex traditis in illa Romana cenſus de Palutijs, ſed agitur cum DD. Iacobatijs prætendentibus caducitatem ex impoſitione dictorum cenſuum, pro qua euitanda præſumendum eſt, quòd Martius, & Tarquinius vſi fuerint iure ſuo tantùm; diſtinctio inter hypothecam generalem, & ſpecialem non facit, quia vltra quòd deciſiones ſupra allegatæ loquuntur de impoſitione cenſus facta ſuper re particulari, & eam reſtringunt ad portionem, de qua poterat diſponere imponens; inter obligationem ſpecialem, & generalem eadem eſt ratio,
5 † quia ſicut non eſt dicendum, quod in obligatione
b generali veniat res obligari prohibita b ſub pœna ca-
6 ducitatis; † ita nec etiam in obligatione rei, quòd veniat pars illa, quæ ſubiacet tali prohibitioni, quando ſine ea obligatio poteſt ſuum ſortiri effectum. Non obſtat, quòd pars tangens Martium, & Tarquinium fuerit prohibita per teſtatorem alienari, & quòd adeũdo hæreditatem cenſeantur ſe obligaſſe ad non alie-
nandum; † quia per aditionem cenſetur acceptata di- 7
cta prohibitio, prout ineſt, & ſecundùm ſuam naturam, l. in cauſa, ff de procur. Neuiz. conſ. 87. nu. 14. & ſeqq. & ſic tanquã prohibitio nuda, aut ſaltem, quæ remaneat in terminis ſimplicis prohibitionis ſine aliqua pœna caducitatis, cum ſit reſtricta ad bona propria teſtatoris, nec poſſit dici repetita circa portionem hæredum, tùm ex natura pœnæ, tùm ex alijs deductis in deciſione.

ADNOTATIO.

a Videnda ſunt, quæ dixi ſupra ad deciſ. 225.
b Sub † obligatione generali non veniunt bona aliena- 8
ri prohibita, l. obligatione generali, ff. de pignor. latè Gabr. de reg. iuris concl. 12. Mant. de tacit. lib. 11. tit. 4. numer. 14. & ſeq. & infinitos cumulat Pacif. de Saluian. inſpect. 3. cap. 2. numer. 45. Rota deciſ. 426. nu. 1. par. 1. diuerſ. & deciſ. 144. nu. 8. par. 1. in recent. quod procedit etiã ſi verba obligationis eſſe..t valde vniuerſalia, Theſ. deciſ. 193. Rota deciſ. 426. num 3. quod tamen non procedit, quando obligans non haberet alia bona, quàm alienari prohibita, Gabr. d. concluſ. 12. num. 8. Pacif. d. inſpect. 3. cap. 2. num. 49. Rota d. deciſ. 426. n. 8. verſ. quinta eſt concluſio, par. 1. diuerſ. & admiſit etiam Rota in deciſ. 17. numer. 6. inter impreſſ. penes dictum Pacif. onus verò probãdi, quòd obligans alia bona non haberet, incumbit neganti, Rota d. deciſ. 426. num. 20. & dicta dec. 17. n. 7. Pacif. d. cap. 2. num. 50.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA LEGATI MOBILIVM.

Veneris 12. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Sub legato mobilium veniunt gemmæ, & omnia, quæ apta ſunt moueri de loco ad locum, & maximè ſtante vniuerſalitate verborum, & ſtante exceptione aliquarum gemmarum, & rerum pretioſarum. Expreſſo ſpecierum, an & quando reſtringat genus.

SVMMARIVM.

1 *Mobilium appellatione veniunt gemmæ, & ſub n. 12.*
2 *Item omnia, quę apta ſunt moueri, & transferri de loco ad locum, & ſub num. 12.*
3 *Mobilium appellatione ſtantibus verbis vniuerſalibus adiectis non ſolùm veniunt, quæ ex propria ſignificatione venire ſolent, ſed etiam ea, quę ſub ſimplici verbo, & indefinitè prolata non venirent.*
4 *Exceptio firmat regulam in omnibus alijs caſibus non exceptis.*
5 Reſidui *appellatione totum continetur, & n. 13*
6 *Exceptio declarat, quid in regula comprehendatur.*
7 *Specierum expreſſio non reſtringit genus ſtante vniuerſalitate verborum.*
8 *Item nec quando ſpecies exprimitur non per viam diſpoſitionis, ſed per viam declarationis.*
9 *Speciei expreſſio regulariter non reſtringit genus, & nu. 13. vbi id limitatur.*
10 Mobilium *appellatione an veniant tantùm ſupellectilia deſtinata ad vſum domus, attento communi vſu loquendi.*

Vſus

Digitized by Google

Vſus communis loquendi probari debet ab allegante, n. 10. & latè num. 14.

11 *Mobilia etiam ſi ſint particulariter legata non inconuenit, quod veniant in inſtitutione.*

DECISIO CCLVII.

REalia Fuſoritus in ſuo teſtamẽto legauit Fauſtinę
vxori ſub his verbis; (*Item eſſo teſtatore deſidera, che la Signora Fauſtina ripigli il medeſimo acconcio, che li diede hauendoglielo ſempre conſeruato, che così lei li hà promeſſo in vita voler fare, e perciò pigliando l'iſteſſo acconcio, la laſcio padrona aſſoluta di tutto il mio mobile di caſa, & che neſſuno li habbi à riueder conto di detto mobile, eccetuando le coſe, delle quali eſſo teſtatore ne hà diſpoſto, del reſto del mobile del detto teſtatore vuole, che ſia di detta ſua moglie*)
Dubitaui, an in huiuſmodi legato comprehenderetur
quoddam vetium perlarum, monile aureum, & vas ar-
genteũ, & fuit affirmatiuè reſolutum, tàm ex vi verbo-
1 rum, quam ex mẽte teſtatoris; † appellatione enim mo-
bilium veniunt gemmæ, Rebuff. in l. mouentium, in
verſ. annuli verò, ff. de verborũ ſignificatione, Spec. in
tit. de fruct. 81. n. 9. Dec conſ. 472. n. 5. Ruyn. conſ. 32.
n. 4 in fin. li. 2. fuit dictum in vna Romana Legatorum
10. Februarij 1585. coram Illuſtriſſimo Card. Serap. &
in Romana cõpromiſſi 6 Februarij 1586. coram Ro-
2 buſterio, † & omnia, quæ apta ſunt moueri, & transfer-
ri de loco ad locum. Dec. 1. conſ. 472. n. 4. Illuſtriſſimus
3 Mantic. de coniect. vlt. volunt. lib. 9. tit. 3. ſub n. 1. † præ-
ſertim ſtantibus verbis vniuerſalibus, quæ operãtur, vt
appellatione mobilium veniant nõ ſolùm, quæ ex pro-
pria ſignificatione venire ſolent, ſed etiã quæ ſub ſim-
a plici verbo, & indefinitè prolata nõ venirent, [a] Dec. d.
conſ. 472. n. 3. Ruyn. vbi ſupra n. 5. Pariſ. conſ. 27. n. 42.
lib. 2. Curt. iun. conſ. 183. n. 4 Crot. conſ. 125. n. 9. lib. 1.
Pereg. conſ. 37. li. 9. lio. 2. Accedunt verba illa (*eccetuando le coſe, delle quali eſſo teſtatore ne hà diſpoſto*) † hæc enim
4 exceptio firmat regulam in omnibus alijs rebus nõ ex-
ceptis, l. quæſitum, §. denique, ff. de fund. inſtr. §. vt au-
tem. in Auth. de non alienan. Ruyn. d. conſ. 32. ſub n. 7.
verſ. põderanda ſunt etiam, præſertim quia ſubiungit,
5 (*il reſto del mobile voglio, che ſia di detta mia moglie*) † ap-
b pellatione enim (*reſidui*) totum continetur, [b] l. 2. C. de
hæred inſt. Aret. in l. ſi quidem, in 2. not. C. de tranſact.
Caſſan. conſ. 12. col. 2. verſ. & ſi replicatur. Afflict. deciſ.
185. n. 3. Eo maximè etiam, quia bona excepta, & alijs
6 legata ſunt vaſa argẽtea, & ſimilia, † & exceptio decla-
rat quid in regula comprehendatur, Aret. cõſ. 142 n. 2.
Alex. conſ. 63. nu. 2. lib 6. Decius l. 1. n. 20. ff. de reg. iur.
Rip. in l. 2 §. quod ſi in patris nu. 13. ff. ſol. matr. Natt.
conſ. 159. n. 31. fuit dictum in ſimili in vna Romana Le
gatorum 30. Martij 1601. coram R. P. D. Coccino. Ac-
cedit, quod teſtator ipſe declarauit, quòd volebat in
huiuſmodi legato cõprehẽdi annulos, & ſic res pretio-
ſas. Nec propterea debet dici quòd diſpoſitio ad annu-
los reſtringatur, ſed debet deſeruire pro alijs eiuſdem
generis, argumento, l. regula, §. fin. ff. de iur. & fac. ign.
7 damni infecti, l. a 2. in fin. ff. de damn. infect. † Nec facit,
quòd teſtator nominando dictos annulos, & aliquas a-
lias ſpecies mobiliũ videatur reſtrinxiſſe genus ad ſpe-
cies enumeratas, l. quæſitũ, §. 1. ff. de l. 3. quia primò re-
ſpõdetur cum Ruyn. d. conſ. 32. n. 5. hoc tolli ex vniuer-
8 ſalitate verborum, † ſecundò cum Peregr. io præcitato
conſil. 37 ſub n. 24. quod obiectum procedit, quando te-
ſtator legat diſpoſitiuè genus, & ſpeciem, ſecus quãdo,
vt in caſu noſtro non procedit diſponẽdo, ſed declarã-
9 do circa iam diſpoſita per ipſum, & legata; † Tertiò re-
ſpondetur, prout fuit reſponſũ in illa Romana legato-
rum, quod imò regula eſt facienda in cõtrarium quod
ſpecies non reſtringat genus, & quòd cenſeatur potius
expreſſa ſpecies maioris declarationis gratia. [c] Nõ ob- c
ſtat, quod attẽto communi vſu loquendi † appellatione 10
mobilium veniant tantũ ſupellectilia deſtinata ad vſũ
domus, Oldrad. conſ. 219. in fi. cum alijs allegatis, quia
reſpondetur, quod iſte communis vſus eſſet probãdus,
[d] vt per Dec. d. conſ. 472. n. 15. & ſeq. cum alijs, quos re- d
fert, & ſequitur Peregr. d. conſ. 37. n. 16. & ſeq. præterea
attenta generalitate verborũ, & declaratione ipſius te-
ſtatoris, & alijs ſupra deductis, non poteſt dici, quod te-
ſtator ſe retulerit ad communem vſum loquendi. Eo-
dem modo reſpondetur ad id, quod dicitur fuiſſe legatũ
non ſimpliciter mobilia, ſed mobilia domus; quia ex de-
clarationibus, quas fecit expreſsè teſtator in cõprehen-
dẽdo, & tacitè in excipiẽdo, apparet, quod nõ ſe reſtrin
xit ad ea quæ sũt ad vſum domus parata, vltra quod in
fine dum dicit (*del reſto, del mobile del teſtatore*) loqui-
tur indeterminatè, & ſine aliqua relatione ad certũ lo-
cum, & ita non obſtat deciſ. Romana legati mobilium
domus Maij 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pã-
philio. Non obſtat, quòd legatum non fuerit factum ex
mera liberalitate, ſed in recompenſationem Acconcij,
quia vt bene deducũt informãtes pro Fauſtina, hoc po-
tius debet augere, quia non fuit limitatè factum, ac re-
ſpectiuè ad creditu ipſius Fauſtinæ, ſed voluit, quòd in
eo cõprehenderetur, & vlterius voluit exercere libera-
litatem, vt verba [illegible] Non obſtat, quod
inſtitutio hæredis quoad mobilia aliàs erit ſuperflua,
quia imò ipſa mobilia veniũt ſub inſtitutione, & in il-
lis dicitur hæres inſtitutus, licèt non ad effectũ derogã-
di legato, vt not. Bald. & alij, in l. ſi quis ita hæres inſti-
tutus fuerit excepto, ff. de hæred. inſt. Alex. in l. nã qui,
§. non omnis, n. 15. ff. ad Trebell. & in terminis noſtris
tradit Ruyn. d. conſ. 32. n. 8. & dixit Rota in d. Romana
legatorum. Ex quibus fuit conclusum bona, de quibus
agitur comprehendi ſub legato Fauſtinæ.

ADNOTATIO.

a Legatum † mobilium, quæ cõprehendat latè vltra 12
Mantic. in hac dec. allegat. tractat Simon de Pret. de
interpret. vlt. volunt. lib. 4. dubitat. 8. & Card. Tuſch.
in verbo legatum, concluſ. 119. & per plures alias
concluſiones ſequentes.
Et quod legatum mobilium comprehendat non ſolùm
ſupellectilia domus, ſed etiam vaſa argentea, & etiã
omnia, quę de loco ad locũ moueri poſſunt, fuit latè
firmatum in Fulginaten. Legati 6. Nouembris 1620.
coram R. P. D. Pamph. vbi id maximè dicitur pro-
cedere ſtante affectione teſtatoris erga legatariũ, &
hoc † habet locũ etiam ſi teſtator expreſſiſſet nonnul- 13
las ſpecies mobiliũ, nam talis expreſſio cenſetur fa-
cta demonſtratiuè, non reſtrictiuè, Cephal. conſ. 372.
nu. 15. Rot. deciſ. 261 nu. 2. p. 2. diuerſ. fuit dictum in
Romana Legati de Vitellis 13. Ian. 1583. corã R. P.
D. Gypſio, prout regulare eſt, quod expreſſio ſpecie-
rũ nõ reſtringat genus, Surd. qui plures cumulat, cõſ.
352. n. 14 Grattian. diſcept. c. 404. n. 7. Niſi expreſſio
ſpecierũ fuiſſet facta per verba limitatiua, videlicet,
ſcilicet, & ſimilia, Bart. in l. quæſitum, §. ſi quis fun-
dum, n. 15. verſ. aut fuit facta numeratio, ff. de fund.
inſtruct. Bal. conſ. 200. numer. 3. lib. 4. Crau. conſ. 227.
num. 7. in fine. Cæphal. conſ. 372. n. 18.
b Et quòd † appellatione reſidui veniat etiã totũ, Ber. 14
conſ. 192. nu. 2. lib. 1. Corn. conſ. 39. n. 2. lib. 2. & dixit
Rota in Romana bonorum 30. Ianuarij. 1584. corã
Bubalo, & in Fauentina fideicomiſſi 19. Ian. 1596.
coram Litta. Hoc tamen fallit in obligationibus, in
quibus appellatione, reſidui, non venit totũ, Rota d.
84. n. 9. inter impreſſ. penes Zacch. de oblig. Camer.

c De quo

Digitized by Google

c De quo dixi ſupra ſub litera A.

15 d Vſus† cõmunis loquendi articulari,& probari debet
ab allegante,Becc.conſ.1.n.39.Hond.conſ.5.n.38.
lib.2.Mantic.de tacit.lib.2.tit.8.nu.10.cum alijs cu-
mulatis per Alder.Maſcard.de interpret.ſtat.conc.3
n.49.& ſeq.vbi multipliciter ampliat,& præſertim
eſt probandus vſus cõmunis loquendi de tẽpore cõ-
diti teſtamenti,& non ſufficeret ſimpliciter illũ pro-
bare,Hond.d.conſ.5.nu.38.Becc.conſ.1.n.30.& 31.
Itẽ teſtes deponentes de communi vſu deponere de-
bẽt vigere in loco vbi emanauit diſpoſitio,& per tẽ-
pus decem annorum,Ald.Maſcar.poſt alios,d.conc.
3.n.59. Quando verò communis vſus loquendi eſſet
notorius,& generalis ſufficeret allegare,Seraph.de-
ciſ.730.n.7.Mantic.de tacit.l.2.tit.8.ſub.n.10.Alder.
Maſcard.d.concl.3.n.51. *Oliuerius Beltraminus*

BENEVENTANA PAROCHIALIS.

Mercurij 17. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt dãda docenti de ſua poſſeſſione aduerſus ſubrogatum,qui non poteſt iuuari poſſeſſione illius,in cuius locum eſt ſubrogatus,quando poſſeſſio ab alio medio tempore reperitur occupata.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex inſtrumento capta poſſeſſionis vacantis.*
2 *Probatio plena reſultat ex vnico teſte deponente de viſu iunctis duobus deponentibus de publica voce,& fama.*
3 *Manutentio non requirit plenã probationem,ſed ſufficit leuis.*
4 *Poſſeſſio inſtrumentalis capta, alio exiſtente in poſſeſſione, non ſuffragatur.*
5 *Poſſeſſio deſinit eſſe continuata,quando conſtat fuiſſe ab alio medio tempore occupatam.*
6 *Poſſeſſio ciuiliſſima, quæ ex ſubrogatione transfertur, eſt ad inſtar illius,quæ in hæredem ex Statuto continuatur.*
7 *Poſſeſſio continuatiua in hæredem ex ſtatuto ceſſat, quando ab alio fuit poſſeſſio medio tempore effectualiter apprehenſa,de quo tamen vide n.9.*
8 *Seminario nondum erecto non poteſt acquiri poſſeſſio.*
Seminario nondum erecto,an poſſit fieri vnio,& latè n.10.

DECISIO CCLVIII.

RESolutũ fuit Archipresbytero, & litis cõſortibus
1 dandum eſſe mandatum de manutenendo;† quia
de eorũ poſſeſſione conſtat ex inſtrumento poſſeſſionis
ſub die 1.Nouemb.1703.quando à nullo detinebatur,l.
prædia,vbi Bart.ff.de acquir.poſſeſſ.l.non idcircò, &
ibi not.Bal.C.de fid.inſtr.& fuit ſæpius deciſum; pro-
2 batur etiam poſſeſſio ipſorum per teſtes,†quorum cum
vnus deponat de viſu,& duo alij de publica voce,& fa-
ma plenè probant,Gloſſ.in c.veniens,il primo,de teſt.
3 cum cumulatis per Gabr.de prob.concl.1.n.8.†licèt ad
effectũ manutentionis non requiratur plena probatio,
ſed ſufficiat leuior,Alex.conſ.103.n.3.li.7. Paleott. de-
4 ciſ.22.Non obſtat prætenſa poſſeſſio Marinelli,† quia
eſt inſtrumentalis,& ſub die 15.Aprilis 1604.quo tẽpo-
re Archypresbyter,& alij Clerici erant in poſſeſſione,
& propterea illi nõ ſuffragatur,l.clã poſſidere,§.qui ad
nundinas,ff.de acquir.poſſeſſ.Caput.deciſ.334.p.2.fuit
deciſum in vna Romana de Beneforte 11.Dec.1574.
coram Illuſtriſsimo Card.Blanc.& ſæpiùs in alijs.Ne-
que poteſt ſe fũdare Marinellus in ſubrogatione gratio
ſa, nec eius prætextu prætendere,quod in ipſum fuerit
trãslata,ſeu cõtinuata poſſeſsio,quæ fuit penes Io.An-
tonium Carraram;†quia cum iã poſſeſsio actualis fuiſ- 5
ſet ab Archipresbytero,& Clericis occupata, ceſſat ef-
fectus cõtinuationis poſſeſsionis,vt fuit dictũ in cauſa
Lucana Maiuſculatus 27.Aprilis 1587.corã Orano, &
in Romana Hoſpitij & Vineæ 13.Mart.præteriti corã
R.P.D.meo Decano.†Iſta enim ciuiliſsima poſſeſsio, 6
quæ ex ſubrogatione trãsfertur,eſt ad inſtar illius,quæ
in hærede ex ſtatuto continuatur,a Mohed.d.tt. vt lit. a
pend.& dicitur in dictis deciſionibus,†ceſſat autẽ con- 7
tinuatio poſſeſsionis in hæredem ex Statuto,quãdo ab
alio fuit effectualiter apprehenſa,Cuman. in l.Pompõ.
§.quæſitum ſub n.3.verſ.ego dixi,ff. de acq. poſſ. Alex.
conſ.83.nu.3.lib.2. Corn.conſ.166.col.pen.verſ.his ta-
men non obſtantibus,lib.1.Dec.conſ.467.n.8 Cur. iun.
in l.fin.poſt n.82.C.de edict.diu.Adr.toll.Pariſ.conſ.1.
n.158.l.1.b Non obſtat, quod Collegiata non eſſet ere- b
cta,& propterea nõ potuit illi acquiri† poſſeſsio,prout 8
dixit Rota in Seminario nondum erecto in Corduben.
præſtimoniarum 7.Februarij 1601.corã bo.me.Litta,
quia fuit ſaltẽ actualiter acquiſita Archipresbytero,&
Primicerio, qui illã ingreſsi ſunt tàm nomine ſuo pro-
prio,quàm aliorum clericorum;& licèt non conſtet de
aliquo præcedenti mandato Clericorũ,apparet tamen
de ratificatione ſubſecuta.Quæ dicuntur de nullitate
vnionis, & quod Collegiatæ erectio non fuerit a Sede
Apoſtolica confirmata,reſpiciunt petitoriũ,& nõ per-
tinẽt ad ſummariiſsimum poſſeſſorium,de quo agitur.

ADNOTATIO.

a De quo dixi infra ad deciſ.307.num.6.
b Benè Rota† dec.263.n.2.p.2.in rec.vbi tamen non 9
firmatur,an hæc cõcluſio procedat in ſuo hærede,ſed
quòd nullo modo apprehẽſio poſſeſsionis poſt mor-
tẽ defũcti impediat cõtinuationẽ in hæredẽ vigore
Statuti ex eo,quia in illo momento tẽporis, quo de-
cedit,poſſeſsio ex vi d.Statuti ſtatim eſt translata in
hæredẽ,nec datur mediũ aliquod tẽporis inter poſ-
ſeſsionem defuncti & hæredis,Fuit dictum in Signin.
bonorum 22.Iunij 1615.coram R.P.D. Andrea.
Vnio† fieri nõ poteſt Seminario in futurum erigendo, 10
ſed debet eſſe in actu erectũ,adeò quòd etiam eſt ne-
ceſſe,quod ſcholares actu ſint introducti,plenè Gar.
de ben.p.12.c.2.n.193.& ſeq.vbi refert plures decla-
rationes Sac.Congreg.& etiã Rot.deciſiones. Gõz.
ſuper reg.8.gloſ.5 §.7.n.68 & ſeq.& Rota deciſ.835
p.4 in rec.& in de.361.n.3.4.& 5.p.2.in rec. Verùm
quãdo Seminarium eſſet in via ad erectionẽ,& per-
fectionem,& iam præuia taxa,& detractione,& cõ-
tributione fructuum fuiſſet deuentũ ad vnionem be-
neficiorũ,ſeruata forma in reliquis omnibus tradita
à Cõcilio,tunc ſi non adeſſet aliqualis fumus,ſeu ſu-
ſpicio fraudis,videtur quòd poſsit ſuſtineri vnio,etiã
ſi effectualiter nondum fuerit erectum Seminarium,
nec introducti ſcholares,prout hãc opinionem latè
defendit Gonz.gloſ.5.§.7.n.75.& 76. vbi dicit hanc
opinionem placuiſſe multis ex Cardinalib.Sac.Cõg.
& Rotæ Auditoribus,quam etiam ſequitur Gratiã.
diſcept.ca.278.n.79.& verè mihi videtur iſta opinio
optimè fũdata in verbis Cõcilij Tridentini c.18.ſeſſ.
23.quæ plenè ponderat Gonz.in loco præallegato,
& pro hac opinione Ego ſcripſi in Rota in duabus
cauſis,ſcilicet,in Anagnina Vnionis 1620.corã R.P.
D.Manzanedo,quæ cauſa fuit propoſita,& nõ reſo-
luta,& in Adiacẽ Beneficij 1621.corã R.P.D.Coc-
Decano;quæ de proximo erit in Rota diſcutienda,
inter alias rationes illa mihi ſatis vrgere videtur,
quia cũ vniones beneficiorũ fieri debeãt pro alimẽ-
tis ſcholarium,eſt neceſſe,quòd dum introducũtur,
adſint

Digitized by Google

adſint huiuſmodi alimenta iã parata, quia, vt dicit Bart.conſ.58.ſub n.1.lib.2.Collegia ſtatim,quod sũt producta,exigunt, vnde viuãt ex fructibus iã perceptis,& percipiẽdos expectare nõ poſſunt,& eſt corpus, quod naſcitur cum dentibus , & ſtatim quærit cibum.Hæc ſunt verba Bart.in dicto loco.

Illud autem,quod ab initio dixi,quod vnio fieri nõ poteſt Seminario nondũ erecto,procedit in vnione facta ab inferiori,non autem quando eſt facta à Papa, qui poteſt etiam Collegio nondũ erecto,ſed erigendo vnire, ita fuit dictũ in Portug. Vnionis 6. Mart. 1598.coram Orano,& prius in ead. coram Iuſto 17. Aprilis 1595. *Oliuerius Beltraminus.*

HISPALEN. DECIMARVM DE AYMONTE.

Mercurij 24. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tertius veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis,in quibus reperitur,facit ſuas omnes probationes ,& acta iam facta, perinde ac ſi eſſent contra ipſum nominatim facta,& n.3. Limitatur prout ſub num.6.*

2 *Beneficio ſtatus litis qui gaudet , debet etiam pati præiudicium, quod oritur ex admiſſione ad cauſam.*

3 *Tertius,qui venit prout in prima,non in ſtatu,& terminis acta iam facta illum non afficiunt , & quando dicatur venire,prout in prima.*

4 *Tertius,qui venit ex proprio iure independenter à iure colligantium,poteſt venire prout in prima,ſi vult,ſi verò veniat defendendo , & adhærendo , non poteſt venire niſi in ſtatu,& terminis.*

5 *Tertius non afficitur ex actis iam factis , niſi expreſsè fuerit per iudicem admiſſus.*

7 *Item,nec quando venit excludendo ius vtriuſque.*

8 *Appellans facit ſententiam ſuam,& omnia acta.*

DECISIO CCLIX.

DOmini recedẽtes à deciſione in hac cauſa facta 19. Iã.1605. reſoluerũt probationes factas pro parte Capituli Eccleſię Hiſp. afficere modernum Marchio-
1 nem de Aymonte;ratio reſolutionis fuit,† quia cũ ipſe veniret ad cauſam contra eius partem inchoatam, eã proſequendo,fuit admiſſus in ſtatu,& terminis,in quibus reperiebantur probationes, quas inuenit factas à Capitulo ſibi communicauit.Mohed.d.3. de iud.per inde enim habentur,ac ſi eſſent contra ipsũ nominatim, ipſoque citato factæ,quia veniendo ad causã fecit om-
a nia acta ſua,[a] Innoc.inc.cùm ſuper,n.6.verſ.ſi autẽ hęc tertia perſona,vbi etiam Ant.de Butr.n.18.Felyn. n.17. de re iud. Put.deciſ.71.lib.3 Achil.de.13.de appell.fuit reſolutum in cauſa Cathã.legitimitatis coram fœl.rec. Clem.PP.VIII.& in cauſa montis Regalis iuriſdictionis 10.Iun.1602.coram Reuerendiſs.Rodien.& quemadmodum ſententia abſolutoria à prætenſionibus Capituli lata ad fauorem patris Marchionis,ipſum Marchionem iuuat,(quia non alia de cauſa venit ad iudicium cęptum,cùm potuiſſet nouum ex ſua perſona inchoare)ita etiam debent illi obeſſe probationes contra
2 patrem factæ,† quia qui gaudet beneficio ſtatus litis, debet & onus pati.Caſſad.deciſ.1.ſub n.3.de except.

ADNOTATIO.

3 a Rot.† deciſ.431.nu.5.& deciſ.705. n. 4. p.1.in recent. benè Marzar.conſ.24.Et quãdo tertius nõ vult facere acta ſua,debet venire tamquã in prima, & debet committere cauſam de nouo,Rot.dec.98.n.1.p.1.in recent.Serap.deciſ.1241. nec dicitur venire tamquã in prima,ex eo, quòd veniant principaliter deducẽdo ius ſuũ, ſed requiritur quòd expreſsè committat cauſam de nouo tamquam in prima; ita fuit dictum in Montis regalis iuriſdictionis 10.Iun.1602.coram Card.Millino impreſſ. penes Marcheſ. de Commiſſ. to.2.fol. 265. vbi fuit dictũ cõtrariã opinionẽ fuiſſe aliàs a Rota reprobatã,hãc tamen electionẽ venien-
di,prout in prima† non habet niſi ille tertius,qui venit ex proprio iure indepẽdenter à iure collitigãtiũ, 4
ſi enim veniat ad defendendũ alterũ ex litigantibus, nõ poteſt venire niſi in ſtatu,& terminis,ita fuit dictũ in Hiſpalen.decimarum 26.Martij 1607. coram eodẽ Sanctiſs.de qua infra d.303.& benè facit Hõd. conſ.25.n.22.& 23.lib.2.latè Couar.pract. q.ca.13. in princ.& per tot.Ioſeph.Lodou.Peruſ.26.n.25. & de hac duplici via veniendi ad cauſam benè Seraph. d.906.ſub n.1. & Rota in d. Montis Regalis iuriſdictionis corã Millino , impreſſ. penes Marcheſ.loco
præal.Ad effectũ autem,vt† acta, & probationes iã 5
factæ afficiant tertiũ, eſt neceſſe,quod tertius fuerit per iudicem cauſæ expreſsè admiſſus,& nõ ſufficeret tacita admiſſio,ita dixit Rota in Toletana penſionis coram Lita impreſſ.penes March.de Commiſſ.to.2.
fol 268.Vlterius† tertius nõ afficitur ex illis actis,& 6
probationibus,quæ de directo eius intentioni repugnant.Seraph.dec.906.n.2. Rot. deciſ. 705. n.5.p.1. in recent.Item aduertendũ,eſt, quòd ſolùm acta, & probationes præteritę illum afficiũt;ſecus verò acta futura,à quibus non afficitur,niſi in ſpecie fuerit citatus Rot.d.466.n.1.p.4.in recent.ſciendum verò eſt pro declaratione ſupradictorũ,quòd quando tertius
venit ad cauſã† excludendo ius vtriuſque collitigan. 7
tis,tunc acta,& probationes iam facta illum nõ afficiunt nec pro,nec contra,ita notabiliter declarauit Rot.in Nolana Penſionis 13.Iu.1611.corã Car.Sacr.
Appellans† à ſententia,vel dicens de nullitate ſententię 8
facit ſuam illam ſententiam,& omnia acta per prius geſta,Achil.deciſ.12.de appellat.Put.deciſ.71.lib.3. Rot.dec.98.num.5.p.1. in recent. & fuit dictum in Mõtis Regalis coram Cad.Millino,& in ead.coram bo.me.Penia impr.penès eumdem Marc.to.2.f.267.

Oliuerius Beltraminus.

CAMERINEN. TRANSACTIONIS.

Mercurij 24. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Tranſactio non inſinuata eſt nulla ex conſtitutione Marchiæ,quæ Cõſtitutio fuit extenſa per Cardinalem de Carpo ad omnes contractus , nec tollitur dicta ſolemnitas ex ſtatuto particulari loci requirentis alias ſolemnitates,ſicut nec ſuppletur ex præſentia Iudicis,nec ex præſentia patris, nec ex taciturnitatę,quinque annorum poſtquam minor eſt factus maior,nec ex confirmatione Apoſtolica.

SVMMARIVM.

1 *Inſinuatio requiritur ex Conſtitutione Marchiæ in contractibus minorum, & iſta conſtitutio fuit per Cardinalem de Carpo extenſa ad omnes contractus.*

Extenſiones,& additiones Card.Carp.ad Conſtitutiones Ægidianas nõ extẽduntur extra Prouinciã Marchiæ,& n.17

2 *Tranſactio comprehenditur ſub diſpoſitione loquente de remiſſione,& ceſſione.*

3 *Conſtitutio Marchiæ requirens inſinuationem,habet locum in quolibet contractu , in quo minor etiam indirectè lædi poteſt,& n.18*

4 Con-

Digitized by Google

4 *Conſtitutio Marchiæ, dum requirit inſinuationem, non tollitur*
per Conſtitutionem particularis loci requirentes certas ſo-
lemnitates nulla facta mentione de inſinuatione, & n. 19
5 *Fides non facit fidem.*
6 *Inſinuatio non ſuppletur ex præſentia Iudicis, vbi requiritur*
regiſtratio inſinuationis in actis.
7 *Item nec ſuppletur ex præſentia Iudicis, quando requiritur*
pro ſolemnitate contractus.
Regulariter tamen ex præſentia Iudicis ſuppletur inſinuatio.
& num. 20
8 *Curator non poteſt in teſtamento dari.*
9 *Datus in teſtamento poteſt per Iudicem confirmari.*
10 *Communis error, ſeu reputatio non admittitur in Curatore ad*
effectum conualidandi actus geſtos à falſo Curatore.
11 *Inſinuatio non ſuppletur ex præſentia patris.*
12 *Pater non poteſt authorizare contractum filij, reſpectu bo-*
norum filij, quorum non habet adminiſtrationem, nec v-
ſumfructum.
13 L. fin. C. ſi minor maior fact. *ſupplet tantùm defectum de-*
creti Iudicis, non autem tollit alias nullitates, & n. 21
14 *Non tollit nullitatem ex defectu authoritatis veri Curatoris.*
15 L. fin. C. minor maior fact. *fundatur in tacita, & præſum-*
pta ratificatione, & ideò non habet locum, niſi data, &
probata ſcientia cum omnibus qualitatibus, & defectibus
contractus, & n. 22.
16 *Beneplacitum Apoſtolicum non tollit nullitates, de quibus*
nulla fuit facta mentio.
23 L. fin. C. ſi minor maior fact. *an habeat locum quando*
Statutum præſumit dolum.

DECISIO CCLX.

TRanſactionem nullam eſſe viſum fuit Dominis ex
defectu inſinuationis, & authoritatis Marinágeli,
qui procurator interuenit, & authoritatem in cótra-
1 ctu præſtitit. † Nam quoad inſinuationem, adeſt conſti-
tutio Marchiæ eá requirens in contractibus minorum.
Nec refert, quod loquatur de certis contractibus, in
quibus non eſt nominata tranſactio, quia vltra quod
a conſtitutio fuit per Cardinalem de Carpo ᵃ extenſa ad
omnes contractus, adhuc ſine extenſione fuiſſet com-
2 prehenſus contractus tranſactionis, † quia cùm conſti-
tutio loquatur de remiſſione, & ceſſione, proculdubio
comprehendit tranſactionem, quæ iuris remiſſionem
includit, Put. deciſ. 4. de Ægidan. Caput deciſ. 195. par.
3. fuit dictum in Tubertina Caſtri Sambuci coram fel.
rec. Clem. VIII. & in terminis in vna Auximana bono-
rum 11. Aprilis 1603. coram Reuerendiſſimo Rodien.
3 † imò habet locum conſtitutio in quolibet alio cótra-
ctu, in quo minor etiam indirectè lædi poſſet, Put. dec.
162. in 2. dub. lib. 1. Creſc. dec. 3. de conſt. fuit dictum in
Romana releuationis indemnitatis coram R. P. D. Or-
tembergo, & in Romana nullitatis cótractus 26. Maij
b 1604. coram me. ᵇ Non obſtat, quòd in terra Caldaro-
læ adſit particulare Statutum ſuper cótractibus mino-
rum, quo ſtante ceſſat conſtitutio Prouinciæ, Bald. cóſ.
4 201. li. 1. † Quia hoc procederet, ſi Statutum Caldarolæ
loqueretur de inſinuatione, prout loquitur cóſtitutio,
ſed de illa nullú verbú facit, ſed tantum præſcribit for-
mam cótrahendi cum minore: Et propterea circa for-
mam in contractu adhibédam ſeruabitur Statutú Cal-
darolæ; quoad inſinuationē, quæ requiritur poſt cótra-
c ctum celebratum attendetur conſtitutio; ᶜ fides quæ da-
5 tur ſuper non vſu conſtitutionis in terra Caldarolæ † nó
facit fidem: latè Cephal. conſ. 384. n. 22. & ſeqq. Nó ob-
ſtat, quod dicitur de interuentu Iudicis, quia negatur
quòd aliquis Iudex interuenerit, dicitur enim ex illis
duobus, qui pro Iudicibus allegátur, alterú fuiſſe Nota-
riú, alterú Birruarium; Vbi etiá interueniſſet Iudex, ad-
huc non ſufficeret, quia quicquid ſit de iure, in quo ſunt
diuerſæ Doctorú ſententiæ, ᵈ conſtitutio requirit regi- d
ſtrationem inſinuationis in actis, † & propterea nó ſuf- 6
ficeret præſentia Iudicis, qui etiam ex alio non poteſt
ſupplere defectum inſinuationis, † quia illa requiritur 7
pro ſolemnitate contractus tàm ex conſtitutione, quá
ex allegato Statuto Caldarolę. Aret. in l. ſi tibi pecuniá,
in fin. ff. ſi cert. pet. Tiraq. de retract. lign. §. 36. glo. 2. ſub
n. 22. Rym. Iun. in §. 2. n. 155. Inſtit. de donat. Alia nulli-
tas deducebatur, quia Marinangelus interuenit vti Cu-
rator, & talis non erat, † quia non potuit in teſtamento 8
Curator dari, Inſtit. de Curat. in princ. † & licèt datus 9
potuiſſet per Iudicem confirmari, vt ibi dicitur, de tali
confirmatione nullibi apparet, † & in cura nó admitti 10
tur communis error, ſeu reputatio, l. 1. ff. de eo, qui pro
tutor. l. qui neque, ff. de reb. eorum. Bald. in l. non om-
nes, §. ſi pupillus, n. 1. circa med. ff. ſi cert. pet. cum cu-
mulatis per Gab. de prob. conc. 8. n. 26. Nó obſtat præ-
ſentia patris, † quia ad euitandam inſinuationē nó ha- 11
betur in conſideratione, l. lata, C. de donat. l. donat. quas
parentes, C. de don. inter vir. & vxor. præſertim quia
teſtator prohibuit illi adminiſtrationē, et vſum fructú;
† quo caſu non poterat authoritaté præſtare. ſed requi- 12
rebatur Curator, Gloſ. in Auth. excipitur, vbi Paul. de
Caſtr. in 13. & alij, C. de bon. quæ lib. & dicit ibi Salic.
quòd cum teſtator habet ſuſpectú patrem, lex de eo nó
confidit, ſed habet pariter ſuſpectum. † Ad l. fin. C. ſi mi- 13
nor maior factus ſine decreto alien. fact. rat. habendum
fuit reſponſum per illam ſuppleri tátùm defectú decre-
ti Iudicis, non auté tolli alias nullitates, ſi cótractus in
minori ætate geſtus laboret, ᵉ vt dicunt Iacob. de Aret. e
Cyn. Alberic. & alij relati à Surdo, cóſ. 49. n. 29. vbi etiá
oſtendit opinionem iſtá authoritate, & numero exce-
dere contrariá; & † in terminis, quando defectus eſt in 14
authoritate Curatoris, quòd non procedat diſpoſitio d.
l. tradit ibi Salic. n. 4. † Rurſus d. l. ſi fúdatur in tacita, & 15
præſumpta ratificatione, & ideò nó habet locú, niſi da-
ta, & probata ſciétia cú omnibus qualitatibus, & defe-
ctibus contractus, vt plenè per Natt. conſ. 162. nu. 5. &
ſeq. cum alijs per Surd. vbi ſupra n. 32. ᶠ Nec facit, quòd f
Vannes fuerit pręſens contractui, quia nullitas nó ſur-
git ex geſtis in ipſo cótractu, ſed ex deputatione Cura-
toris facta longè antè, & ex defectu inſinuationis, quæ
ſequi debebat contractú, † impetratio beneplaciti ſup- 16
plet tátú defectú ipſiuſmet beneplaciti, cuius impetra-
tio ex forma tráſactionis erat debita; nec pars aduerſa
petijt, nec intétio Papæ fuit tollere nullitates ſupra al-
legatas, de quibus nulla mentio fuit habita, c. 2. ne Sed.
vac. c. quia diuerſitaté, de cóc. præb. & quas Papa igno-
rauit, Paul. de Caſtr. conſ. 84. ſub n. 4. lib. 2. Idem dicitur
de clauſula *(ſupplentes)* vt per Ferret. conſ. 38. nu. 3. & 4.

ADNOTATIO.

a Extenſiones, † & additiones Cardinalis Carpen. ad 17
Conſtitutiones Ægidianas nó habent locum extra
Prouinciam Marchiæ, quia Cardinalis Carpen. erat
Legatus in dicta Prouincia, & ideò ſicut illius iuriſ-
dictio vltra dictá Prouinciam ſe non extendebat, ita
nec illius Conſtitutiones; & licèt fuerint cóſirmatæ
à Paulo III. tamen confirmatio non extendit confir-
matum vltra id, quod aliàs ex ſui natura non com-
prehendebat, Ita in terminis dictarum Conſtitutio-
num, Rota deciſ. 6. n. 3. par. 4. in recent. & in Imolen.
Damnorum 22. Iunij 1611. coram Card. Sacrato.
b Et † de contractu Vrbis 151. vidè latè ſupra annota- 18
tionem ad deciſionem 164. & in ſpecie de conſtitu-
tione Marchiæ eſt deciſio concordans 8. inter im-
preſſ. penes Picum ſuper gloſ. ad Statut. Vrbis.
c Idem dixit † Rota, in d. deciſ. 8. penes Picum, ſemper 19
enim

Digitized by Google

enim quando diſpoſitiones non ſunt ad inuicem incompatibiles vna non eſt abrogatoria alterius, Seraph.dec. 343.& de ſtatuto requirente certas ſolemnitates, quod non cenſeatur abrogare alias ſolemnitates, quæ de iure communi requirũtur, Menoch. conſ.384.n.14.Aldouin.conſ.2.num. 84.

20 d Et quòd præſentia Iudicis † regulariter ſuppleat factum inſinuationis, fuit dictum in Imol. reſciſſionis contractus 26.Iunij 1615.coram R.P.D. Manzanedo, & in Peruſina Donationis 12.Dec.1608.coram eodem Sanctiſſimo, de qua infra decis.391.

21 e Et idem † tenuit Rota in Romana erroris Calculi 21. Iunij 1610. coram eodẽ Sãctiſſimo, de qua infra dec. 473.licèt contrariũ teneat Menoc. de recup.remed. 15.n.143.vſque ad 149.vbi latè defẽdit diſpoſitionẽ l. finalis habere locũ dato defectu cuiuſcumque ſolẽ-

22 f nitatis.Rota † dec.102.nu.14.p. 2.diu.fuit dictum in Anconitana dotis 17.Nouembris 1538. corã Cardinali Lancellotto, & io Romana nullitatis cõtractus 28.Iunij 1619.coram R.P.D.Buratto, vbi fuit dictũ requiri ſcientiã nullitatis, tàm in facto, quã io iure.

23 Quando † Statutum præſumeret dolum, tũc nõ intrat ratificatio deducta io l.fin. C.ſi minor maior factus. Rota dec.54.n.3.p.1.in recẽtior.& fuit dictũ in Romana nullitatis contractus 28.Iunij 1619.coram R.P.D.Buratto.Sed contrarium latè defendit Menoc. de recuperat.rem.15. n. 178. qui dicit ratificationẽ inductam ex l. fin. habere locum etiam ſtante dolo præſumpto, dummodò non adſit dolus verus.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS SCVTOR. XVIII. MIL. extra Rotam.

Veneris 2. Iunij.

ARGVMENTVM.

Moleſtari quis non poteſt vigore inſtrumenti, quod ſibi non fuit impletum, etiam ſi defectus implementi cõſiſtat in minimo, & cui incumbit onus probandi non implementum.

SVMMARIVM.

1 *Conueniri quis non poteſt vigore inſtrumenti, quod ſibi non fuit ſeruatum.*

2 *Fruſtra petit ille, qui quod debet, non impendit.*

3 *Implementi defectus etiam in minimo obſtat agenti, & n. 6. vbi vide duas limitationes.*

4 *Ceſſionario obſtat eadem exceptio non implementi, qua obſtat cedenti.*

5 *Implementum probare debet ille, qui contractui nititur, & eius obſeruantiam requirit, declara prout n.7.*

DECISIO CCLXI.

PRincipe tantùm informante fuit reſolutum fructus cenſuum, & aliorum debitorum DD.de Vrſinis decurſorum à die 21. Iulij 1594. vſque ad diem 26. Septembris 1596.per ipſum ſolutos eſſe ponendos in cõputo ſolutionis ſcutorum 76. mil. reſidui pretij Caſtri Nomenti; fuit enim in inſtrumento vẽditionis expreſsè cõuentum, quòd donec venditores fecerint cõsẽtire D.Lucretiam Saluiatam eorũ matrẽ, & D. Beatricem Vitelliã, & alia plura per ipſos promiſſa adimpleuerit, emptor oon poſſit cogi ad aliquam pretij ſolutionẽ, & quòd interim fructus debitorum delegatorum currant damno ipſorum venditorum cũ clauſula, & proteſtatione adiecta, quòd aliàs emptor non contraxiſſet; cùm 1
autẽ vẽditores in pluribus defecerint, & ob id onus ſoluendi fructus ad ipſos ſpectaret, Princeps, qui illos ſoluit, non ſoluit debitum proprium, vt prætenditur pro parte Ducis aduerſarij, ſed debitum Vrſinorum, meritò veniũt ponendi in cõputo d.pretij. Et vltra expreſſum pactum † iuri conuenit Principem non moleſtari 1
vigore inſtrumenti, quod ipſi non fuit ſeruatum, l.de donat.quæ ſub modo, l.cùm proponas, la 2.C.de pact. † 2
fruſtra enim petit, qui quod debet, non impendit, c.fruſtra, de reg.iur.in 6.l.ædiles, in fin.ff.de ædil.edict.not. Bald.in c.1.n.9.qual.Dom.prop.feud.priu. † quod pro- 3
cedit quamuis defectus implemẽti noo eſſet in multis, vt in caſu iſto, ſed in minimo, Bald.in l.iuris gentium, § adeò, in 2.oot.ff.de pact.Dec.in dicta l.cùm proponas, ſub n.5.v.quartò ampliatur. Put.dec.357.in fin.l.3. [a] & a
ſicuti iſta exceptio † obſtaret Vrſinis venditoribus, ita 4
& Duci venienti ex d.inſtrumento, Dec.conſ.421.ſub n.14. † Defectum autem probare non habet Princeps, 5
ſed onus probandi implementum incumbit Duci, qui contractui nititur, & eius obſeruantiam requirit, l.Iulianus, §.offerri, ff.de act.emp. latè Aym.conſ.248.o.6 circa med. v.onus autem. [b] Nec difficultatem faciunt b
fructus decurſi à die captæ per Principem poſſeſſionis Nomenti, quaſi quòd obſtet æquitas.l.curabit C.de act. empt.quia æquitas illa non facit ad dubium, de quo agitur, alij enim ſunt fructus cenſuum, de quibus io puncto, alij ſuot fructus recompenſatiui debiti ex æquitate d.l, de quibus hodie non quæritur.

ADNOTATIO.

Vulgaris eſt iſta concluſio, quòd exceptio oon implementi obſtat agenti, etiam ſi defectus ſit in minimo, de qua præter in hac deciſ.allegat.

a Surd. † conſ.101.n.2.& conſ.369.n.36.Menoch.conſ. 1.n.368.Becc. conſ.45.n.6. & 10.latè Mant.de tacit. l.3.tit.16.n.18.benè Rot.dec.242.n.3.p.2.in rec. Sed hæc cooclusio dupliciter limitatur, primò vt procedat ſolùm reſpectu contentorum in eodem Capitulo, vel in Capitulis connexis, ſecùs autem in ſeparatis; Natt.conſ.133.n.5.Coph.conſ.48.n.42.Surd.d. coof.101.n.25.Mant. dec.238.n.2. & idem Mant.de tacit.l.3.tit.16.n.22. & dixit Rota in Rom. de Cangijs 25.Iun.1621.coram R.P.D.Buratto. Secundò non procedit, quando defectus implementi io minimo non læderet in ſubſtantia ius alterius; tũc enim talis defectus non obſtat, & intrat regula, quòd de minimis non eſt curandum, ita Mãtic.d.tit.16.n.23 6

b Latè Becc. † conſ.45.n.18.& in hac materia an, & cui incumbat onus probandi implementum, diſtinctio vera, & communis eſt, quòd aut ille, cui implendum eſt, negat ſibi fuiſſe impletum, & probari debet d.implementum ab allegante, Rip.in l. in illa, n.15.ff.de verb.oblig. Corn, conſ.11.n.8. v. & hoc niſi allegetur, l.2. Crau.conſ.1.n.10. Rota dec.361.p.1.io rec. & Rota dec.262.ſub n.2.p.1.io rec. & fuit dictum in Calaguritana Cappellæ de Algurite 14. Nou.1592 coram Gypſio, aut verò negãti non eſt implẽdum, ſed tertiò, & tunc allegans non implementum tenetur probare hĩc negatiuam, Corn.d.conſ.11.n.8.in prin.& Rot.in d.Calagurit de Albarite cor.Gypſio. 7

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. CANONICATVS.

Veneris 9. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Diligentiæ, vt probent negatiuam non diſpenſationis, fieri debent in omni loco, vbi expeditio fieri, & reperiri poterat, & n.2.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO CCLXII.

FVit reſolutum diligentias non eſſe ſufficiẽtes, cùm
a non fuerint factæ ſuper ſupplicationibus ſecretis,ᵃ
&tamẽ fieri debẽt in omni loco, vbi expeditio fieri po.
tuit, vt fuit dictum in vna Foroſempronien. Parochia-
lis 20. Maij 1575. coram bo.me. Orioleñ.

ADNOTATIO.

a Negatiua non probatur ex diligentijs, niſi fiāt in omnibus ſcripturis,& locis, in quibus poteſt eſſe adnotatus actus, Crauet. conſ. 112. n. 7. Ruyn. conſ. 35. num. 19. lib. 1. Rot. deciſ. 636. num. 2. & 3. p. 1. diuerſ. bene Rota deciſ. 356. nu. 3. inter impreſſ. penes Farinac. poſt 2. lib. conſ. & deciſ. 333. ſub nu. 4. p. 2. in recent. Et vt diligentiæ ſuffragentur quid ſeruari debeat dixi ad deciſ. 287. ſub littera A.

SEGVNTINA EXPENSARVM.

Luna 12. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Capitulum litigans cum Beneficiatis an,& quando poſſit ex maſſa communi extrahere expenſas pro lite, & an, & quando quis teneatur ſuo collitiganti ſubminiſtrare ſumptus litis.

SVMMARIVM.

1 *Expenſa, quas faciunt Canonici litigando cum Penſionarijs, non ſunt extrahenda ex maßa communi cum ipſis portionarijs, & n. 7.*

2 *Collitigans non tenetur propriam pecuniam ſubminiſtrare ſuo collitiganti pro ſumptibus litis.*

3 *Ruſticus litigans cum ſuo Communi non eſt cogendus ad ſoluendum gabellam, quæ imponitur pro expenſis dictæ litis.*

4 *Beneficiatus nõ tenetur ad contributionem expenſarum quas faciunt alij beneficiati, qui litem habent cum illo.*

5 *Lis quando reſpicit vtilitatem Eccleſiæ, tunc beneficiatus litigans cum Eccleſia tenetur concurrere ad expenſas, & ſumptus d. litis, & n. 8.*

6 *Secus eſt ſi lis reſpiciat particulare, & priuatum intereſſe, & quomodo id cognoſcatur, & n. 8.*

DECISIO CCLXIII.

1 DVbitauit bo.me. D. Litta,† an expenſæ, quas faciũt
Dignitates,& Canonici Seguntini, litigando cũ
Portionarijs eiuſdẽ Eccleſiæ, ſint extrahendæ ex maſſa
communi cum ipſis Portionarijs,& Rota reſoluit non
2 eſſe extrahendas† ex regula, quod nemo tenetur pecu-
niã propriam, aut proprios reditus collitiganti in ſum-
ptus litis ſubminiſtrare, l. Imperator, ff. de tutel. & rat.
a diſtrah.ᵃ per quem tex. dicit ibi Alber. ruſticum litigã-
3 tem† cum ſuo Communi non eſſe cogendum ad ſolue-
4 dum gabellam, quæ imponitur pro expenſis d. litis,† &
propterea coram Illuſtriſſimo Cardinali Mãtica 7. Fe-
bruarij 1594. Rota reſoluit beneficiatum nõ teneri ad
contributionẽ expenſarũ, quas faciunt alij beneficiati
cum ipſo litigantes,& coram eodem Litta 20. Nouẽb.
1595. fuit deciſum in vna Burgẽſ. Seruitij nõ poſſe Ca-
pitulũ ex maſſa communi deſumere pecunias pro ſuſti-
nenda lite mota contra Dignitates. Nõ obſtant notata
per Bart. & Bald. in l. ab omnibus. §. ſi Titio, ff. de leg. 1.
quod ciuis litigans cum Ciuitate teneatur ad collectã
5 impoſitam occaſione illius litis,† quia placuit reſpõſio
b data in dicta Burgenſ. vt procedat,ᵇ quando lis mota
Ciuitatis reſpicit cõmodũ Ciuitatis, & à Capitulo vti-
litatem Eccleſiæ, quod nõ contingit in caſu iſto,† quia 6
lites, quas Capitulum ſuſtinet, non reſpiciunt vtilitatẽ
Eccleſiæ; eius enim non intereſt, ſi antiquior Portiona-
rius, abſentibus omnibus Canonicis, & Dignitatibus
præcedat necne in Choro,& alijs actibus, prout nec e-
tiã in quo loco incedat Portionarius, ãte, vel poſt Cru-
cẽ; & propterea fuit dictum expenſas eſſe extrahendas
de particulari burſa Dignitatum,& Canonicorum; nõ
autem ex maſſa cõmuni capitulari, de qua participãt
Portionarij; quę reſolutio fuit per me ſubrogatum ex-
tenſa Dominis ita mandantibus.

ADNOTATIO.

a Seraph.† dec. 1090. n. 6. fuit dictum in Tiraſonen. iu- 7
riſuotandi 24. Decemb. 1609. corã R.P.D. Manzan.
& in Anconitana bonorum 26. Ianuarij 1612. corã
R.P.D. Pamphilio.
b Et Rota † ſemper ſequuta fuit iſtam diſtinctionem, 8
quòd aut lis reſpicit vtilitatẽ,& intereſſe Eccleſiæ,
& tũc fieri debẽt expẽſis cõmunibus Eccleſiæ,& per
cõſequens ex burſa communi, aut nullũ verſatur in-
tereſſe Eccleſiæ, ſed potius priuatum perſonarũ, &
tunc expenſæ non ſunt faciendę de cõmuni, Rot. de-
ciſ. 138. ſub n. 1. p. 1. in recent. & fuit dictum in dicta
Tiraſonenſ. iuriſuotandi coram R. P.D. Mãzanedo,
& in Pampilon. de Sangueſſa 3. Aprilis 1609. coram
R.P.D. Ortembergo, & in Burgenſ. Seruitij 20. No-
uẽbris 1595. coram Litta; dicitur autem agi de inte-
reſſe Eccleſiæ, quãdo lis eſt cum extraneis, ſecùs au-
tẽ ſi ſic inter eoſdemmet de eadem Eccleſia, Rota d.
deciſ. 138. ſub n. 1. p. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA VINEÆ.

Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Exceptio defectus mandati,& legitimationis perſonarum reddit nullum iudicium. Creditũ eſt de ſubſtantia Saluiani. Sententia eſt notoriè iniuſta, quæ non iuſtificatur ex actis.

SVMMARIVM.

1 *Mandati defectus reddit ſententiam, & proceſſum nullum, & quandocunque poteſt opponi.*

2 *Legitimatio perſonarum eſt neceſſaria in omni iudicio, quantumuis ſummario, & latè num. 5.*

Procedit parte opponente, n. 6.

Requirit plenam probationem, n. 7.

3 *Creditum eſt de ſubſtantia, & eſt neceſſarium antecedens Saluiani.*

4 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis, eſt notoriè iniuſta.*

DECISIO CCLXIV.

FVit reſolutum ſententiam Aud. Cam. eſſe reuocan-
dam; quia de mandato comparentis nomine Ioan.
Antonij, & aliorum de Nouitijs nullibi conſtat; † ex- 1
ceptio autem defectus mandati reddit ſententiam, &
proceſſum nullum,& quandocumque poteſt opponi, l.
licèt, C. de procur. cap. in noſtra, in fi. eod. tit. cap. licèt,
de appellat. in 6.& non ſolùm obſtat defectus in perſo-
na comparentis, ſed etiam in perſona agentium, qui
iudicium intentarunt, vti hæredes Paſij de Nouitijs.
† Nec tamẽ probauerũt ſe eſſe tales,& in iudicio hoc, 2
licèt ſummario ᵃ debuerunt ſuas perſonas legitimare, a
Bart. in l. 2. in fi. C. de edict. diu. Adr. toll. Alex. conſ. 59.

n.2.lib.2.Iaſ.in rubr.C. qui admitti, n.1.quod ſine ſcru-
pulo procedit,quia ſæpius fuit proteſtatū, vt docerent
quid ipſi haberent agere,ſuper vinea,de qua agitur, E-
gerunt etiā vigore cuiuſdam cenſus, quē dicunt fuiſſe
impoſitū ab Octanio Grato,& venditum cuidam Paſi-
di de Nouitijs,cū quo non apparet,quod haberet age-
re Paſius,cuius ſe dicunt eſſe hæredes, propterea cēſus
3 ipſe non legitur,†& ſic non conſtat de credito,quod eſt
de ſubſtantia,& neceſſariū antecedens Saluiani,vt fuit
dictum in vna Romana,ſeu Ariminenſ.domus 8. Iunij
4 1586.coram Cantuccio.† Nec iuſtificatur ſententia ex
actis,& propterea eſt notoriè iniuſta, Pariſ.cōſ.54.n.2.
lib.4.Cæſ.de Graſſ.deciſ.2. de ſolut. fuit dictum in vna
Romana Vineæ de Scappuccijs 15.Martij 1572.coram
b Binaino,& in Vlixbon.beneficij 9.Iun.1600.corā me.b

ADNOTATIO.

5 a Et quod†etiam in iudicio Summario ſit neceſſaria le-
gitimatio perſonarum, Vant. de nullit.in tit.de nullit.
ex defectu habilitatis,nu.3.Marant.in prax. p.4.diſt.9.
nu.38.Rot.deciſ.18.n.3.p.1.in rec.& deciſ.142.num.2.
ead.p. 1. Imò etiam in executiuis eſt neceſſaria legiti-
matio perſonarum,bene Rota deciſ.76.ſub nu.6.inter
impreſſ.penes Zacc.de oblig.Cam. & Rota deciſ. 28.
n.4.p.2.in recent.Et nō facta legitimatione proceſſus,
& ſententia ſubiacēt nullitati , vt dixit Rot.corā San-
ctiſſ.ſupra deciſ.223.ſub nu.3.& ſecuta fuit etiam Rota
in Cluſina Poſtæ Puteolæ 18. Iun.1618. coram R.P.D.
Buratto,Caball.poſt alios conſ.deciſ.42.nu.4. & 5.p.1.
6 Hoc†autem procedit parte opponente, nam parte nō
opponente, valet proceſſus etiam non facta legitima-
tione,Rot.deciſ.307.nu.7.p.1. in recent. & dixit Rota
in Ferrarienſ.bonorum 30.Martij 1615.coram R.P.D.
Vbaldo,& tenuit etiam Rota coram Sanctiſſ.ſupra de-
ciſ.88.num.1.vbi etiam dicitur non cenſeri ad hunc ef-
fectum factam oppoſitionem per generalem proteſta-
tionem,neminem audiri , niſi docto de legitimo man-
dato. Ab hac tamen declaratione recedit Menoch. de
adipiſcen.remed.4.nu.442.vbi dicit, quòd iudex ex of-
ficio curare debet fieri dictam legitimationem perſo-
narum, ſed Menoch. intelligi debet , vel quando non
adeſt cōtradictor,vt etiam videtur tacitè ſenſiſſe Rot.
d.deciſ.307.n.7.vel non loquitur ad effectum, quòd in-
de reſultet nullitas , aliàs eius doctrina non eſt tuta ex
7 deciſionibus præallegatis. Huiuſmodi † autem legiti-
matio perſonarum requirit plenam probationem,Me-
noch. qui plures cumulat d.remed.4.num. 443. vbi de
communi , & tenuit Rota in Caſalenſ. ſeu Nullius de
Carrettis 16.Dec.1586.coram Rubeo.
b Vide annotationem ſupra ad dec.1.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS SCVTOR. XVIII. MIL.

Veneris 16. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Res empta per perſonam nominandam non cadit ſub hypotheca ad fauorem creditorum ementis , poſtquam emptor nominauit perſonam, tantò magis ſi creditores conſenſerunt dictæ nominationi.

SVMMARIVM.

1 *Creditor conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ cenſetur remittere hypothecam.*
2 *Ius quærendum facilius impeditur , quàm quæſitum tollatur.*
3 *Retentio eſt fauorabilior,quàm acquiſitio de nouo.*
4 *Iuri de futuro renunciatur etiam tacitè.*
5 *Quæ à voluntate contrahentium dependent , magis inſpici debet eorum voluntas, & opinio,quàm veritas ipſa.*
6 *Iuri de futuro nunquam cenſetur renunciatum , & quando expreſsè renunciatur,intelligitur renunciatio de iure de futuro habente cauſam de præterito.*

DECISIO CCLXV.

DOmini perſtiterunt vnanimiter in dec. ea potiſſi-
mum ratione,quia D.Lotharius , & litis conſor-
tes,qui pro perſonis nominadis acceſſerūt,& pro ſolu-
tione cenſuu illis facienda ſe obligarunt,nō poſsūt ſo-
lutionē euitare ſub prætextu obligationis initæ cū Ra-
uenna ,ſi enim volumus,quod dominium non fuerit in
Rauennam trāslatum,prout videtur non habuiſſe ani-
mum ſibi,ſed perſonis nominandis acquirendi, vt dictū
eſt in deciſione,ſumus in claris, quòd nō venit ſub hy-
potheca bonorū ipſius Rauennę;ſi etiā volumus, quòd
dominium fuerit in eum translatum,& reſederit vſque
ad nominationē, id tamen cùm fuerit reuocabiliter ad
effectum transferendi illud in perſonas nominādas, &
tali translationi faciendæ cōſenſerint D.Lotharius,&
alij fideiubendo DD.cenſuerunt attenta natura actus,
& veriſimili paciſcentium mente cenſum non eſſe cō-
prehenſum in generali obligatione,quā conſtituit Ra-
uenna,†ſicuti enim per talē conſenſum,ſi prius fuiſſet 1
hypothecatus cenſeretur remiſſa hypotheca,iuxta l.4.
§.in vēditione,ff.quibus mod.pign.vel hypoth.ſolu.Ita
& multò fortius oſtēditur , quod nō fuit animus acqui-
rēdi ex regula,†quòd facilius impeditur ius quęrendū, 2
quam quæſitum tollatur,l.patre furioſo, ff. de his , qui
ſunt ſui,vel al.iur.l.fin.C.de acquir.poſſ.c.quēadmodū,
de iur.iuran.Alex,conſ.196.in fin.li.6.†& quia fauora- 3
bilior eſt retētio,quam acquiſitio de nouo,l.purè,ff.de
dol.excep.l.militis codicillū,§.veteranus ff.de mil.teſt.
Aym.conſ.6.ſub n.98.Nec facit,quod dicitur renūcia-
tionem non cadere in iure de futuro, ex Bart.in l.1.C.
de pact.quia vltra quod iuri de futuro†renūciatur etiā
tacitè,imò fortius quā iuri de præsēti,& quæſito,Rot.
deciſ.2.de renunc.in nou. quando nō procederet ex re-
nunciatione,procederet ſaltē ex animo non acquirēdi
qui facilius datur,quā renunciandi id,quod fuit quæſi-
tum, vt dictum eſt; diſtinctio, an perſona nomināda ſit
certa,vel incerta,non videtur ſubſiſtere,vt benè dedu-
cūt informātes,quia perſona nomināda,licèt poſſet eſ-
ſe certa in mēte eius,qui habet nominare,quoad animū
illius,cum quo cōtrahit,videtur eſſe incerta , quāuis in
caſu iſto non poſſit dici omnino incerta,quia cū fuerit
dictum,quòd cenſus emebatur nō ſolùm pro perſonis
nominandis,ſed etiam de pecunijs earūdem , dominiū
pecuniarū reddebat certas perſonas,ita vt non eſſet li-
berū Rauennæ non inare quos vellet , & licèt nomina
ignorarētur,erāt tamen certa ex qualitate dominij pe-
cuniarum.Nō obſtat,quod dicitur verè non fuiſſe em-
ptos cēſus de pecunijs nominandorum, quia quicquid
ſit de hoc,negari nō poteſt, quod in animo fideiuſſorū
nō fuerit fideiubere pro perſonis nominādis emētibus
ex pecunijs ſuis,& quod hoc dominium pecuniarū prę
oculis nō habuerint,hinc etiā cogebantur fideiuſſores
iudicare,quod ſi Rauenna emebat nomine nominādo
rū,& de eorum pecunijs , quòd vel præceſſiſſet aliqua
promiſſio Rauennæ,per quā teneretur nominare, vel
quod coactus fuiſſet pecuniam reſtituere non nominā-
do;ex quo ſequitur,quòd etiam ſi eſſet facienda diſtin-
ctio,ſi dominium eſſet reſolubile ex cauſa neceſſaria ,
vel voluntaria ; quod autem eſt inter partes,vt de do-
minio non reſolubili non ex cauſa volūtaria, & ad co-
gnoſcēdum, an fuerit in intentione partium quod ſub
hypo-

Digitized by Google

5 hypotheca veniret iſte cenſus,† videndũ eſt quo modo actũ ſit inter partes in cõſtitutione cenſus;id enim magis inſpicitur quàm veritas ipſa,in ijs, quæ à volũtate contrahentiũ dependẽt,iuxta tradita per Bald.in l.quo loco.§. 1.ff.de hæred.inſtit.cum concord.per Sur. conſ. 315.nu.66.& propterea ſtante huiuſmodi forma contractus Domini cenſuerunt cenſum non comprehendi in generali hypotheca, quam conſtituit Rauenna.Adducta in contrarium loquuntur in tertio nõ in fideiuſſore, & ſunt ſublata in deciſione, & per informantes.

ADNOTATIO.

a Renunciatio regulariter non trahitur ad ius de futuro Gabr.de reg.iur.concl.4.n.8.Gonz.gloſ.9.tit.5.nu. 28. latè Burſatt.conſ.67.per tot.& Menoch.conſ.749. per tot.adeò quod etiam ſi ſit renunciatum iuri de futuro, intelligitur de iure de futuro habẽte tamen cauſam de præterito,Dec.conſ.369.nu.11.Burſat.conſ.347.n. 19. & ſequ.Menoch.conſil.749.numer.11. & ſequ.Rimin. iun.conſ.72.num.112.Aldob.conſ. 66.numer. 2. Surd. conſ.15.numer.28.& conſ.418.numer.24 Peregr.de fideicomm.art.52.nu.35.Rot.deciſ.549.ſub nu. 3 p.2.in rec.vbi de communi, & quid dicendum ſit,quando adſunt verba ſonantia in futurum, puta quando quis renunciat iuribus,quæ habet,vel habere poteſt, ſeu ſperat,vide Surd.conſ.267.num.25.& ſeq.Pereg.de fideic. art.52.ſub n.32.Matth.Brun.conſ.38.

Oliuerius Beltraminus.

MONTIS FALISCI FIDEICOMMISSI.

Veneris 6. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Detractiones, quæ ſint faciendæ ex fideicommiſſo, & præſertim quando poſſit detrahi dos.

SVMMARIVM.

1 *Dos eſt detrahenda ex fideicommiſſo.*
2 *Aes alienum eſt detrahendum de fideicommiſſo.*
3 *Legitima filiorum eſt detrahenda de fideicommiſſo.*
4 *Trebellianica etiam eſt detrahenda.*
5 *Etiam ſi non fuerit confectum inuentarium iuxta veriorem opinionem,quam ſequitur Rota & n.13.*
6 *Fructus nõ imputantur in Trebellianicam, quando ſumus in filijs,& nu.14.*
7 *Etiam ſi vltra Trebellianicam competat etiam detractio legitima.*
8 *Melioramenta ſunt detrahenda tàm à Colonis, quàm à poſſeſſoribus facta.*
9 *Dos non eſt detrahenda de fideicommiſſo, quãdo ſupereſt legitima,& Trebellianica, in quibus dos poteſt conſtitui, & num.15.*
10 *Dos non detrahitur ex fideicommiſſo, niſi in ſubſidium,& in caſu neceſſitatis quando non adſunt alia bona,præter fideicommiſſo ſubiecta.*
11 *Dos detrahi non poteſt de fideicommiſſo, etiam ſi fideicommiſſum eſſet tale,quod pateretur detractionem legitimæ,& Trebellianicæ,quando dictæ quartæ de tempore reſtitutionis dotis erant iam conſumptæ.*
12 *Probandi onus cui incumbat,an aſſerenti extare legitimam & Trebellianicam,ſeu alia bona libera,in quibus dos poſſit aſſignari,vel neganti, eſt controuerſum, & latè nu.16.*
Hæredi ſine beneficio inuentarij incumbit onus probandi non extare alia bona,ex quibus poſſit facere ſuas detractiones & numer.16.

DECISIO CCLXVI.

SVper prima parte dubij,quæ continet detractiones, faciendas ex fideicom. Nicolaij Biſentij Senioris, reſeruata altera parte,in qua agitur de imputationibus
bonorũ in aliã poſitionem, † reſolutum fuit in primis 1
detrahendam eſſe dotem Roſatæ vxoris teſtatoris,l.ab
omnibus,§.fin.ff.de leg.1.Soc.iun.conſ 170.nu.5.lib 2.
Gabr.conſ 95.n.3.lib.2 †prout omne aliud æs alienum 2
teſtatoris,l.Papiuianus §. quarta ff. de inoff.teſt. l.ſi fi-
lia,in princ.ff.ad Trebell.†poſt dotem,& æs alienũ de- 3
trahendam eſſe legitimam filiorũ, leg. quoniã in prio-
ribus,C.de inoff.teſt.Rim.conſ.185.n.2.Dec. conſ. 81.
in princ.†& quoniã filij fuerunt ſub conditione graua- 4
ti vltra legitimã,detrahẽda eſt etiam Trebellianica, c.
Raynutius,& c Raynald.de teſt.Rom.d.conſ.181.n. 3.
& 4.cũ multis cumulatis per Mandoſ.ibi in add. † Nec 5
ceſſat detractio Trebellianicę ex eo,quod filij non cõ-
fecerint inuentariũ ſecundũ opinionem,quam vti ve-
riorem,& æquiorem ſequitur Rota Caſſad. deciſ. 3.de
teſt.fuit dictum in vna Oriolen. bonorũ de anno 1590.
corã Orano,& in vna Cæſenatenſ. hæreditatis 1.Iulij
1596.coram eodem. Nec iſto caſu agendum eſt de im- a
putatione fructuũ in Trebellianicam; †quia ſumus in 6
filijs,l.iubemus,C.ad Trebell.[b] quod procedit,licèt vl- b
tra Trebellianicam†debeatur etiam legitima, Bartol. 7
in l.quod de bonis, §.quod Actus, ff.ad l.Falcid. cuius
opinio eſt communiter recepta,Aym.cõſ.16.in fi.latè
Rol.conſ.12.in vlt.dub lib.1.Peregr.de fideicom.art.3.
n.112.& ſequuta eſt Rota apud Caſſad.deciſ. 2. de teſt.
† ſunt etiam deducenda melioramenta, tam à colonis, 8
quàm a poſſeſſoribus facta, l.domos, ff.de leg.1.l.vbi
purè, §. fin.& mulier.§.ſed cum diſtrahend.ff. ad Tre-
bel Paul.de Caſtr.conſ.247.num. 7.lib.1.Pariſ.conſ. 55.
n.22.li.3.cum alijs per Peregr.de fideicomm.artic. 50.
num.5.fuit dictum in Viterbienſ.fideicommiſſi 17.No-
uembris 1597.coram Orano;cẽſus etiam impoſitos ſu-
per tenuta Florentini de cõſenſu Roſatæ dixerũt Do-
mini eſſe deducẽdos,ita tamen, vt imputẽtur in legiti-
mam,& Trebellianicã, quatenus per prius non eſſent
detractæ, & comſumptæ; ſi autem erant cõnſumptæ;
erant vltra dictas quartas detrahendæ ſtante conſenſu
Roſatæ, & permiſſione teſtatoris. Idem fuit dictum de
dote Erſiliæ,tùm quia cõſenſus Roſatæ in eius reſtitu-
tione adhibitus recipit ſupra dictã conditionem,& di-
ſtinctionem. † Tùm quia diſpoſitio auth. res, quæ C. 9
comm.de leg. non habet locũ quãdo ſupereſt legitima
& Trebellianica,ex quibus poſſit dos reſtitui, Paul. de
Caſt.conſ.77.n.7.lib.2.Corn.conſ.3. ſub n.3. lib.3. Soc.
conſ.75.ſub n.13.verſ.præterea, Bal. & Paul.de Caſtr.
lib.1.Aym.conſ.19.poſt n.18.Rol.conſ.85.n.10. & ſeq.
lib. 1. † eſt enim remedium ſubſidiarium, cui non eſt 10
locus, niſi in caſu neceſſitatis, & quando non ſunt alia
bona,præter fideicommiſſo ſubiecta, Bald. conſ. 468.
numer.1.lib.4 Salyc.in l.fin.n.4 Cod.de reb.non alien.
Alexand.conſil.56.numer.3.in fin.lib.1.Iaſ.conſil.231.
colum.3.ad final.verſ.nam eùm iſta D. Angela, lib. 2.
Pariſ.conſil.63.numer.49.lib.2. fuit dictum in vna Bo-
nonienſ.fideicommiſſi de Formagliarijs 4.Nouembris
1585.coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio. † Si 11
autem tẽpore reſtitutionis faciendæ dictæ quartæ erãt
conſumptæ,reſtitutio erat facienda de fideicommiſſo,
tùm propter authoritatem Roſatæ,attributam à teſta-
tore, tùm ex diſpoſitione d. Auth. res, quæ, vt in ter-
minis dicit ibi Caſtr.numer. 11.Cornel. dicto conſil. 3.
ſub num.3.verſ.& hoc ſatis apertè. Natt. conſil.61.nu.
4.[c] Cui autem incumbat onus probandi,† vel aſſeren- c
ti exſtare legitimam, & Trebellianicam, ſeu alia bo- 12
na, ex quibus poſſit dos reſtitui, [d] vel neganti, ha- d
bet difficultatem,quia Corn.d.conſ.num.3.in fin. dicit
incũbere onus probandi negatiuam ei qui dicit detra-
hendam de fideicommiſſo; contrarium tamen aſſerit

Curt. Sen. relatus ab Aym. vbi ſupra, & propterea quādo opus eſſet particulariter eſſet diſcutiendum.

ADNOTATIO.

13 a Et tenuit † etiam Rota in Bononienſ. de Cataneis 10. Martij 1619. coram R. P. D. Pirouano.

14 b Graſſ. † §. Trebellianica q. 11. n. 2. Peregr. de fideicō. art. 3. n. 112. hoc tamē non procedit, niſi in liberis primi gradus, nō autē vlterioris gradus, prout sūt nepotes, quia nepotes imputant fructus in Trebellianicam Gabr. conſil. 11. in princ. lib. 2. & conſil. 122. lib. 1. Peregr. de fideic. art. 49. n. 62. & hanc opinionem tenuit Rota, vt in deciſ. 517. ſub n. 8. p. 4. in recent. quæ tamē opinio habet contradictores, vt per Menoch. conſil. 681. n. 18. & 19. & conſil. 982. n. 14.

15 Hoad. † conſ. 76. n. 5. l. 1. & latè Rota in Peruſina Dotis 9 Iunij 1614. coram R. P. D Vbaldo.

16 d Et quod † afferenti extare alia bona, ex quibus dos detrahi poſſit, incūbat onus probādi, tenuit Rota penes Matt. dec 152. ſub n. 5. verſ. & ſit aliquis; ſic etiam fideicommiſſario imponēti extare alia bona libera, ex quibus poſſit fieri detractio legitimæ, & Trebellianicę, præter fideicōmiſſo ſubiecta, incūbere onus probādi, tenet Gabr. cōſil. 138. per tot. l. 2. & latè Gratian. diſcept. c. 700. nu 25. Rota deciſ. 210. p. 2. diu. Prædicta verò non procedunt ad fauorem hęredis, qui hæreditatē adiuit non confecto inuentario: is enim propter malam præſumptionē ſubtractionum bonorum hæreditariorū tenetur probare, non extare alia bona, ex quib. poſſit facere ſuas detractiones, Natt. conſ. 129. n. 11. & conſ 158. n. 8 Ferrar. Gar. patroc. 60. per tot. li. 2. Couar. in c. ſi hęredes ſub n. 9. verſ. quamobrem ni fallor, de teſtam. Cuch. de legit. in verbo (*legitima*) nullū gratiā nē admittit n. 44. Peregr. de fideic. art. 39. n. 14. Sard. deciſ. 316. ſub n. 13. & ſeq. plenè Gratian. diſcep. forenſ. cap. 570. nu. 20. quam etiam opinionem ſecuta fuit Rota penes Seraph deciſ. 609. n. 6. & 7. & in Romana de Herculanis 7. Iunij 1581. corā Brauo, in qua fuit dictum, quòd alia deciſio in eadem cauſa facta, quæ reperitur impreſſa in deciſ. 210. p. 2. diuerſ. fuerat facta cum pręſuppoſito quòd extaret inuentariū, quo non exhibito ibi reſoluitur, onus probādi non extare alia bona, ex quibus fieri poſſit ſufficiēs detractio, pręter fideicōmiſſo ſubiecta, & particulariter legata, incumbere hæredi, quod idem fuit dictum in Romana Legati 29. Aprilis 1616. coram R. P. Caualerio. & in Bonon. de Poetis 4. Maij 1615. coram R. P. D. Vbaldo, & in Romana de Stephanellis 24 Apr. 1617. coram R. P. D Remboldo. Quando verò confectum eſt inuentarium allegans fuiſſe factas detractiones tenetur probare, de quo vide, quod dixi ſupra ad dec. 185. ſub num. 5.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOTIS DE TRINCIIS.

Luna 19. *Iunij* 1606.

ARGVMENTVM.

De Statuto Vrbis circa limitationem, & taxationem dotium, & an, & quando diſpoſitio dicatur noua, vel ſimplex confirmatio præcedentis.

SVMMARIVM.

1 *Confirmatio non alterat ſtatum rei confirmatæ, ſed conualidat in ea ſpecie, in qua illud reperit, & n. 10.*

2 *Actus talis præſumitur qualis à faciente denominatur.*

Hoc non procedit quando ſubſtantia, & effectus aliud ſuaderet; & n. 11.

3 *Ad cautelam quæ fiunt non nocent, ſed magis actum ſuſtinere intendunt.*

4 *Diſpoſitio dicitur continere confirmationem attenta diſpoſitione præcedenti reſpectu facti.*

5 *Dictio (quæcumque) eſt prægnantiſſima, & includit etiam ea, quę propriè non ſunt talia, & n. 12.*

6 *Statuta confirmata à Papa dicuntur ſtatuta Papalia, & n. 13.*

7 *Populi ſubiecti Sedi Apoſtolicę non poſſunt condendere Statuta ſine confirmatione Papę, de quo latè num. 14.*

8 *Confirmans actum nullum dicitur de nouo facere.*

9 *Poſteriora, quę prioribus derogant, ſunt attendenda.*

DECISIO CCLXVII.

DOmini dixerunt Statuta antiqua de dote loquētia
fuiſſe abrogata, & inter alia Statutum à Pio V.
Gregorius enim XIII. fœli. rec. in ſua Conſtitutione,
quam edidit pro confirmatione nouorum Statutorum
Vrbis, abrogauit, & aboleuit omnia; & quęcūque Statuta
Vrbis antiqua etiam reformata, & cōfirmata, ac
innouata quibuſcūque approbationibus, & confirmationibus
Apoſtolicis roborata, & negari non poteſt,
quin Bulla illa ſuper reformatione, & limitatione dotium
contineat Statutū, quia ita illud pluries appellat,
& in effectu innouat, licèt quoad quantitatem dotis
adipiſcet antiqua Statuta Pauli II. & Clementis VII.
ſuper dotibus, & earum moderatione emanata, confirmatio
autem accedens non tollit, quin ſit Statutum,
† quia confirmatio non alterat Statutum rei confirmatæ, ſed conualidat in ea ſpecie, in qua illud reperit, 1
Ruyn. poſt Bald. quem allegat conſ. 12. ſub nu. 16. lib. 3.
Crott. conſil. 55 nu. 17. Peregr. conſ 63. numer. 6. lib. 1.
Sard. 361. numer. 37. a Non obſtat, quòd Pius V. vi- a
deatur etiam ſtatuere de nouo, ibi, & pro abundanti
cautela, quia potuit, & confirmando dare, & dando
confirmare; vt per Pariſ conſ. 19. numer. 48. lib. 1. & in
hoc attenditur mens ſecundum præexiſtentem, & ibi
propoſitā materiam; poſtquàm ita ſæpius nominauit;
† talis enim oſtenditur actus, qualis à faciente denomi- 2
natur, iuxta tradita per Bald. ad Specul. tit de locat. in
princ. Alex conſil. 3. ſub num. 1. Aym. conſil. 2. num. 10.
& ſeq. b † & quæ ad cautelam fiunt, non nocent, ſed b
actum magis ſuſtinere intendunt. Præterea negari non 3
poteſt, quin aliquo modo, & ſaltē impropriè poſſit dici
de nouo fieri, † reſpectu tamen facti dicitur cōfirma- 4
tio diſpoſitionis præcedētis, Imol in c. inter dilectos n.
24. de fid. inſtrum. Ruyn. d. conſ. 12. ſub num. 16. verſ. &
ſi dicatur; Conſtitutio autem Gregorij habet verba tā
ampla, vt comprehendat etiam ea, quæ impropriè dici
poſſunt Statuta confirmata, † hoc enim inter alia im- 5
portat illa dictio (*quęcumque*) Bald. in l. quæcumque. C.
de ſer. fugit. Alex. conſil. 17. n 6. & ſeq. lib. 6. Tiraq. de
retract. lignag. §. 1. gloſſ. 7. ſub num. 22. deciſ. Pedem.
102. n. 4. Vlterius vbi conſiderare volumus hoc vti fa- c
ctum, & ordinationem ſolius Papæ, adhuc tamen erit
Statutum, quia Papa etiam facere poteſt Statuta, ſi
vult, & voluit hoc caſu, poſtquam appellauit Statutum,
& nihilominus veniet ſub reuocatione, † quia re- 6
uocantur Statuta cōfirmata a Papa, quę dicuntur facta
ab ipſo Papa confirmante, Curt. iun. qui de communi
conſil. 342. num. 20. & dicuntur Statuta Papalia, vt de
Statutis Vrbis fuit ſæpiùs reſolutū, d cùm enim popu- d
li, præſertim immediatè ſubiecti † Sedi Apoſtolicæ, non 7
poſſint condere Statuta, & condita non valeant ſine
confirmatione, e vt fuit dictum in vna Montis Faliſci e
hæreditatis 19. Martij 1584. corā Illuſtriſſimo Cardinali
Seraphino, & in pluribus alijs, † qui confirmat actū 8
nullum, dicitur de nouo facere, Bart. in l. more, n. 5. ff. de
iuriſd. omn. iud Ang. Aret cōſ. 123. nu. 18. Pariſ. conſ. 3.
n. 40. & 41. li. 4. Tandem quando illa eſſet conſtitutio,

& non

& non Statutum adhuc eſſet ſublata propter clauſulã
*(non obſtantibus verbis ampliſſimis in Conſtitutione Grego-
rij poſitis)* per quam tolluntur omnes conſtitutiones,
quæ illis,& eorũ obſeruantiæ aduerſantur. Cõſtitutio
autem prædicta multùm obſtaret Statuto,quo cauetur
mulieres debere dotari de Paragio,& ſecundũ faculta-
tes patrimonij.Paragiũ enim, & vires patrimonij poſ-
ſunt importare longè maiorem quantitatem dotis,quã
duc.4500.quæ ſecundum Cõſtitutionem Pij excedi nõ
9 poteſt,†& ideò poſteriora, quæ prioribus derogãt,sũt
attendenda. Accedit quia ſi intentio compilatorũ fuiſ-
ſet,quòd ſeruari debuiſſet illa limitatio in conſtituẽdis
dotibus,vtique eã inſeruiſſent inter Statuta de dotibus
loquentia; erat enim recens,& illis benè cognita,quia
(vt videri poteſt) aliqui eorum, qui interuenrant in
formando Statuto Pij Quinti,interuenerunt etiam in
compilandis Statutis nouis a Gregorio XIII. cõfirma-
tis.Ex quibus fuit concluſum Statutum ſuper reforma-
f tione dotium,quatenus fuerit vſu receptũ f(ſuper quo
multũ inſiſtunt informantes)fuiſſe abrugatũ à Grego-
rio XIII.& propterea ſententiã bo.me.D.Oriolen.quę
ſuper tali Statuto fundatur,eſſe reuocandã, niſi D.Ro-
gerio obſtet prætenſa acceptatio d.ſententiæ,quod re-
ſeruarunt Domini particulariter videndum.

ADNOTATIO.

10 a Rota†deciſ.429.n.1.& deciſ.555.n.2.& dec.111.n.2.
par.2.in recent.

11 b Quod†tamen nõ procedit,quãdo effectus rei, & ſub-
ſtātia aliud ſuaderet;magis enim attendi debet ſub-
ſtantia,quam denominatio Neuiz.conſ.92.n.12.&
ſeq.Crau.conſ.15.n.7.& conſ.20.nu.5. Cephal.conſ.
603.n.14.& ſeq.Hond.conſ.35.n.10.li.2.

12 c Hond.† conſ.76.n.16.li.2.Creſcent deciſ.1.n.4.& 5.
de præben.Seraphin.deciſ.980.n.8.Rot.deciſ.781.n.
10.par.2.diuerſ.& eſt optima deciſ.Card.Lancellot.
impreſſa penes Picum ad Statutum Vrbis dec.2.vbi
plura ponit devi,& efficacia iſtius verbi *(quicumque)*
& dicit locum habere etiam ſi alias materia eſſet o-
dioſa,& ſtrictè interpretanda.

13 d Et quòd Statuta†cõfirmata à Papa dicantur Papalia
in terminis Statutorum Vrbis dicit Hond.conſ.5.in
fin.lib.2.latè Mareſcott.var.li.2.cap.6.n.20.& ſeqq.
Seraph.deciſ.153.n.1.& deciſ.794.n.26.Rota deciſ.
451.n.1.& deciſ.369.n.3.par.1.diuerſ.

14 e Et quòd populi†ſubiecti Sedi Apoſtolicæ nõ poſſint
cõdere Statuta, niſi ſint cõfirmata à Papa,Bald.cõſ.
407.in princip.& n.2.verſ.ſecus eſt l.2.Rota d.537.
n.1.& d.780.n.1.p.1.diu.& plenè Rota in Feretrana
Bonorũ coram R.P.D.Buratto impreſſa penes Mar-
cheſ.de rem.tom.2.fol.552.& fuit dictum in Aſſiſiẽ.
hæreditatis 14.Decẽb.1607.corã R.P.D.Ortẽbergo.
Et requiritur expreſſa cõfirmatio,nec ſufficit pręſũ-
pta ex lapſu 30.annorum,vt fuit dictũ in dicta Fere-
trana,quæ inter alias rationes cõſiderat Conſtitut.
Ægid.l.2.ca.36.declarantẽ ipſo iure nulla Statuta,
quæ per Rectorẽ Prouinciæ publico inſtrumẽto ap-
probata nõ apparẽt.Et nõ ſufficeret confirmatio A-
poſtolica in forma cõmuni, quãdo Statuta sũt cõtra
ius cõmune,Rota d.103.n.12.p.1.diu.& fuit dictum
in dicta Feretrana,dixit tamen Rota in Rauennatẽ.
hæreditatis 14.Aprilis 1606.corã R.P.D. Pamphil.
quod reſpectu Statuti excluſiui fœminarũ ſufficie-
bat confirmatio in forma cõmuni, quia huiuſmodi
Statutum eſt valdè honeſtũ pro conſeruanda agna-
tione,licèt ſit contra diſpoſitionem iuris communis
in l.maximum vitium.cap.de lib. præter.

15 f Cõſtitutio† Papæ eo ipſo quod eſt publicata dicitur
vſu recepta,& non poteſt tolli per contrarium vſum
ſine ſcientia Papæ,Rota,deciſ.197.n.3.& de.213.n.
2.par.1.in recent.imò etiam requiritur conſẽſus ex-
preſſus Papæ,& non ſufficit tacitus,Rota deciſ.221.
ſub n.5.pa.2.in recent.vbi redditur ratio,quia pote-
ſtas Papæ eſt à Deo,non ab homine.

Oliuerius Beltruminus.

HISPALEN. BENEFICII DE MARCHINA.

Veneris 23. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio inſtrumentalis alio non exiſtente in poſſeſſio-
ne eſt manutenibilis. Teſtes ſunt nulliter examinati
ex defectu citationis ad videndum iurare teſtes, &
citatio requiritur ſpecialis,& indiuidua.Procurator
an poſſit præiudicare Domino quoad poſſeſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficis pro manutentione,quando
non conſtat de poſſeſſione alterius,ſecus autem ſi de poſ-
ſeſſione alterius conſtaret,& num.8.*
*Et quid ſi dicta poſſeſſio alterius eſſet omnino vitioſa, &
infecta,& n.9.*
*Licet ad iſtum effectum dare de poſſeſſione tertij,dummodò
illa probetur,& num.10.*
*Poſſeſſio inſtrumentalis capta iudicis auctoritate ſuffraga-
tur etiam alio exiſtente in poſſeſſione & num.11.*
2 *Teſtes dicuntur nulliter examinati ex defectu citationis ad
videndum iurare.*
3 *Nec ſufficit citatio generalis,ſed requiritur ſpecialis,& in-
diuidua & nu.12.vbi vide limitationes.*
4 *Recurſus factus in partibus ad iudices laicos nõ pręſumitur
de mãdato principalis,qui de dicto tẽpore erat in Curia*
5 *Procurator non poteſt facere actus, ex quibus principalis
habeat ſe pro ſpoliato, niſi ad id habent ſpeciale man-
datum,& nu.13.*
6 *Pro ſpoliato ſe habere,pendet ab animo.*
7 *Mandatum ſpeciale requiritur in his,quæ pendent ab animo*

DECISIO CCLXVIII.

FVit concluſum Hieronymo dandum eſſe manda
tum de manutenendo,quia docet de poſſeſſione per-
inſtrumentum ſub die 7. Aprilis 1592.† quæ poſſeſſio 1
inſtrumẽtalis ſufficit,ex quo nõ apparet in actis,quod
de dicto tempore alius eſſet in poſſeſſione,vt fuit dictũ
in Piſcien,ſeu nullius Capellaniæ 21. Februarij 1578.
corã fœl.rec.Clẽ.VIII.a Andreas autem,qui non docet, a
nec docere poteſt de poſſeſſione,niſi multò poſteriori,
ſolũ allegat, quòd de tempore d.inſtrumenti poſſeſſio
beneficij erat penes Ioannẽ de Alicaſtro;& propterea
per inſtrumentum acquiri non potuit Hieronymo, vt
fuit dictum in Maceraten. bonorum 27. Nouembris
1589.coram Illuſtriſſimo Cardinali Pampbilio,& ſæ-
piùs in alijs.b Verum teſtes, quibus vtitur Andreas ad b
hoc probãdũ,sũt nulliter examinati ex plurib.defecti-
bus,& præcipuè ex defectu citationis ad vidẽdũ†iura- 2
re teſtes.c.2.de teſt.l.ſi quando.C.eod.Rot.dec.1.ſub n.
1.verſ.modò receptio,vel publicatio.de fid.inſt.in nou.
Caputaqnen.dec.274.nu.3.par.3.† Nec ſufficit citatio 3
generalis,ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua, vt fuit
dictum in vna Tiraſonen. decimarum 18. Iunij 1599.
coram Bruno,& in Portugallien.diſmẽbrationis 3.De-
cemb.1601.coram R.P.D.meo Iuſto. c Quando etiam c
eſſent ritè examinati,nihil concludunt; quia non per-
cutiunt tempus inſtrumenti,& quando percuterẽt,fal-
tem,illud, non determinant, cùm vtantur dictionibus
(plus vel minus.) Et multùm facit pro Hieronymo,quòd
contra ipſum Ioan.obtinuit in Rota mãdatum de ma-
nutenendo in poſſeſſione huius beneficij;& propterea
tantò magis eſt concedendum contra Andream. Non
obſtant recurſus ad iudices † laicos, quia nec 4

fuerunt facti à procuratore habente ad hoc mandatũ,
nec poteſt præſumi aliqua preſuptio contra Hierony-
mum,qui de dicto tempore erati in Curia,vt fuit dictũ
in vna Pacen.penſionis 21.Octobris 1593. coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Pamphilio, & Hieronymus habita
noticia illis renunciauit.Non obſtat,quod dicitur Hie-
ronymũ habuiſſe ſe pro ſpoliato,quia actus,qui ad hoc
5 allegantur,hoc non concludunt, †& quando id cõclu-
derẽt,nõ nocerent Hieronymo,quia ſunt facti a procu-
d ratore non habente ad id ſpeciale mandatũ, prout re-
6 quiritur ,quia cum habere ſe † pro ſpoliato pendeat ab
animo ipſius Hieronymi,l.3.§.in amittenda, ff. de acq.
7 poſſ.†quæ pendent ab animo,nõ poſſunt explicari per
procuratorem non habentem ſpeciale mandatũ, Alex.
conſ.78.n.14.lib.5.Natt.conſ.230.n.8.Pariſ.conſ.31.n.
112. lib. 1.Caput.deciſ.168.p.1.

ANNOTATIO.

8 a Rot.†.dec.92.n.1.& deciſ.106.n.4.& 618.n.2.p.1. in
rec.& dec.56.n.1.& deciſ.525.n.1.p.2. in recent.
b Rot.dec.269.n.3.p.1.in recen.& dec.206 n.8.& dec.
147.n.2.& dec.649.n.9.& 10.p.2. in rec. imò ſufficit
9 †quòd alius ſit in mera,& nuda poſſeſſione, & detẽ-
tione ad effectũ,vt poſſeſſio inſtrumentalis per alte-
rum capta non ſuffragetur,Mohed.d. 20.circa med.
de reſtit.ſpoliat.Lanc.de atten.p.2.c.4.de attẽ.accu-
ſat.pend.n.63.vbi dixit,quod poſſeſſio attentata,im-
pedit poſſeſſionẽ poſteriorem inſtrumentalẽ, & fuit
dictũ in Macerat.hæreditatis 4.Iul.1590.corã Card.
Pamph.& ſupra coram Sanctiſſ.in dec.138. n.4.ſi ta-
mẽ prior poſſeſſio eſſet omnino nulla,& infecta,tũc
nõ impediret acquiſitionem poſterioris poſſeſſionis
inſtrumentalis,Creſc.de. 1.de cauſ.poſſeſſ.fuit dictũ
in Beneuent.beneficiorum 14.Decemb.1601.coram
R.P.D.Decano impreſs.penes Garz. de ben.p.5.c.1.
n.418.vbi redditur ratio, quia quando poſſeſſio eſt
omninò infecta,habetur pro vacua.
10 Ad hunc autem effectũ† impediendi alterius poſſeſſio-
nẽ inſtrumentalẽ,licèt etiã ſtare de poſſeſſione tertij
Mohed.d.20.de reſtit.ſpoliat.& fuit latè dictum in
Varmien.17.Maij 1610. coram Card. Sacrat.& etiã
coram eod.Sanctiſſ.ſup.de. 138.Tenetur tamen ille,
qui impugnat poſſeſſionem inſtrumentalẽ probare
alium fuiſſe in poſſeſſione,non autem dans de poſſeſ-
ſione inſtrumentali tenetur probare poſſeſſionẽ fuiſ-
ſe vacuam,quando fuit capta,Seraph.dec.322.nu.2.
fuit dictum in Vmbriaticẽ.Parochialis 1. Iulij 1613.
coram Card.Sacrato, & in Hipporegien. Cappellæ
S.Martini 6. Aprilis 1609.coram R.P.D.Penia.
11 Prædicta procedunt † quando poſſeſſio inſtrumẽtalis
propria auctoritate caperetur, ſecus autẽ; ſi capere-
tur auctoritate Iudicis , quia tunc ſuffragatur etiã ſi
alius ſit in poſſeſſione,quia auctoritas iudicis priuat
poſſeſſione abſque alia eiectione,Angel.in l.qui vni-
uerſas,§.itẽ cũ prætor,in fi.ff.de acquir.poſſ.Seraph,
d.1325.n.1.Rot.dec.525.n.3.p.2. in rec. & fuit dictũ
in Salamantina Beneficij 6.Iun.1598.coram Litta.
12 c Et fuit dictum in†Burg.Capellaniæ 27.Aprilis 1600.
coram Cordub.& in Æſina damnorum, & intereſſe
3.Decẽb.1601.corã Card.Lãcell.citatio tamẽ gene-
ralis ad omnia ad cauſã pertinentia includit etiã ci-
tationem ad vidẽdum iurare teſtes;vt fuit dictum in
nullius iuriſdictionis 28.Iunij 1617.corã R.P.D.Pi-
rouano. Item decretum admiſſionis ad probandum
parti intimatum continet citationem ad videndum
iurare teſtes,Rot.deciſ.686.ſub n.4.p.1,in recent.
13 d Et quod procurator†non poſſit facere actũ talem,ex
quo poſſit inferri , quod principalis habuerit ſe pro
ſpoliato;fuit dictum in Pampi.Vicariæ de Nauar.4.
Maij 1607.coram R.P.D.Marquemon. & in Papiẽ.
bonorum 14.Febr.1612.coram eod.Sanct.de qua in-
fra ad dec.546. *Oliuerius Beltraminus.*

SABINEN. FRVCTVVM DOTIS.

Lunæ 26. Iunij. 1606.

ARGVMENTVM.

Viduæ debentur fructus ad rationem ſeptem pro cente-
nario. Statuta Vrbis habent locum ſolùm in diſtrictu,
& qualiter probetur non vſus.

SVMMARIVM.

1 *Viduæ debentur fructus ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario poſt iudicialem interpellationem.*
Iſta interpellatio eſt de forma, & n.7.
Præſumitur interueniſſe ſtante ſolutione fructuum facta viduæ per multum tempus, & n.8.
2 *Statutum Vrbis eſt ſeruandum in omnibus locis diſtrictus, vbi non adeſt Statutum particulare in contrarium.*
3 *Non vſus Statuti non probatur per teſtes deponentes ſe neſcire, an Statutum fuerit in vſu, quia teſtes deponere debent non eſſe in vſu, & quod ſi eſſet in vſu ipſe teſtis ſciret.*
4 *Non vſus probari debet in ſpecie.*
5 *Non vſus probari debet per actus contrarios.*
6 *Teſtis deponens de negatiua non vſus Statuti etiam non interrogatus tenetur reddere rationem.*
9 *Statuta, quæ viduæ deferunt certum intereſſe donec per hæredes mariti dos ei reſtituatur, an ſint valida.*

DECISIO CCLXIX.

FVit per Dominos reſolutũ fructus Æmiliæ deberi
a die interpellationis factæ in Curia Capitolina; † 1
fũdamentũ reſolutionis fuit in Statuto Vrbis l.1 c.137.
quod diſponit fructus deberi viduæ ad rationẽ ſeptẽ,
cum dimidio pro centenario poſt iudicialẽ interpella-
tionem [a] factã pro dotis reſtitutione.Non obſtat,quod a
dicitur Abbatiã Pharſen.habere particularia Statuta;
†quia cùm ſuper hoc,de quo quæritur,non oſtendatur 2
particulare Statutum, ſeruandum eſt Statutũ generale
Vrbis ex traditis in illa Camerin.Trãſact.24 Maij præ-
teriti coram me.Imò Papa expreſsè mãdat ſeruari Sta-
tuta Vrbis in diſtrictu,vbi non adeſt particulare Statu-
tum loci, & fuit reſolutum in hac cauſa corã bo.mem.
Orano 10.Martij 1595.Non vſus Statuti,ſeu cõtrarius
vſus in Territorio Pharſ.non probatur,nec teſtes ſuper
eo examinati aliquid concludunt.† Aliqui enim tantũ 3
dicunt neſcire,quod Statuta Vrbis fuerint in d. loco in
vſu,& propterea nihil probãt,Alex cõſ.196.n.13.verſ.
quia dicti teſtes,lib.2.Pariſ.conſ.13.ſub n.17.lib. 3. de-
bent enim dicere non ſolũ,quòd neſciunt fuiſſe in vſu,
ſed addere,quòd nõ potuiſſent eſſe in vſu, quin ipſi ſci-
uiſſent,Ang.in §.hinc nobis.Auth.de hæred.& Falcid.
Alex.cõſ.156.n.17.li.5.Dec.conſ. 534. poſt n.10.Pariſ.
vbi ſupra:Aliqui etiã dicũt,quod in Territorio Abbat.
ſunt in vſu Statuta d.Abbatiæ, ſed non excludunt Sta-
tuta Vrbis in defectum ipſorum,& licèt nõnulli ſubiũ-
gãt,quòd in defectu Statutorũ prædictorum recurritur
ad diſpoſitionem iuris cõmunis,hoc poteſt verificari in
caſibus,in quibus Statuta Vrbis nõ diſponunt,†& pro- 4
pterea non ſufficit ita in genere deponere,ſed debẽt di-
cere in ſpecie,quod in caſib.nõ determinatis per Statu-
ta Abbatiæ;de quibus tamen Statuta Vrbis diſponunt,
recurri ad ius commune.Oldr.conſ.237.num. 3. Aym.
cõſ.96.n.4.Curt.Iu cõſ.26.n.10.Cæſ.de Gra.d.6.n.5.de
præb.†Præterea teſtes ſimpliciter loquũtur de nõ vſu, 5
quod nõ ſufficit,niſi deponat de ſimplici actu cõtrario,
quia nõ entis nullæ ſunt cauſæ,vt per Al.cõſ.196.n.15.
lib.2.

Digitized by Google

6 li.2.†Rurſus non reddunt rationem, quam tamen red-
derc debent etiã non interrogati in hac materia, Ca-
put.d.25.l.t.in manuſcript.maximè cùm deponant ſu-
per negatiua, Bald. in l. ſolam in fin. Cod.de teſt.Alex.
conſ.65.n.4.v.vnde dicimus lib.1.Dec.conſ.534. n.10.
Aym.conſ.2.n.3.in fin.Non obſtat,quod dicitur Æmi-
liã percepiſſe fructus prædij,quod pro eius dote fuerat
traditum marito, quia vltra quòd fuit reſolutum corã
bo.me.Orano,fructus,ſi quos percepit,fuiſſe perceptos
iure familiaritatis,hoc reſpicit ſolutionem,& ſatisfa-
ctionẽ,de qua poterit particulariter videri; fuit enim
pro nũc firmatum fructus dotis fuiſſe debitos à die in-
terpellationis,& ſic concluſum.

ADNOTATIO

7 a Iſta iudicialis†interpellatio requiritur de forma, &
ideò præcisè eſt adimplẽda;ita fuit dictum in Roma-
na fructuum dotis 27.Febr. 1606. coram R.P.D. Pe-
nia, & etiam in Bononien. de Lambertinis 19. Apr.
8 1619.coram R. P. D. Manzanedo,ſi tamen†per mul-
tũ tempus fuiſſent ſoluti fructus dotales viduæ,pręſu-
meretur iſta interpellatio,vt latiſſimè fuit firmatũ in
Bononien.dotis 9. Decembris 1619. coram R. P. D.
Remboldo,quæ fuit coram eod.confirmata 22.Mart.
1621. præterea iſta proteſtatio, ſeu interpellatio à
Statuto requiſita poteſt per partem remitti bonã fidẽ
agnoſcendo, & dando ſe pro interpellato;ita fuit di-
ctum in Romana fructuum 12. Iunij 1606.coram bo.
mem.Penia,quam etiam refert,& ſequitur Rota in d.
Bononien.dotis 9. Dec.1619.
9 Et licèt†inter DD.ſit cõtrouerſia,an talia Statuta,quæ
deferũt certum intereſſe viduæ ſint valida,nihilomi-
nus, quando Statutum eſt à Sede Apoſtolica confir-
matum nulla adeſt difficultas circa eius validitatem,
Gab.conſ.152.n.3.verſ.cum igitur lib.2. Gratian. di-
ſcep.c.466.n.14.& de Statuto Bononien. fuit dictum
in Bonon.de Lambertinis 19.Aprilis 1619.coram R.
P. D. Manzan. & in d. Bonon. de Maiolis 22. Martij
1621.coram R.P.D.Remboldo.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA, SEV SOCIETATIS.

Luna 30. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Eligens vnam viam, quando poſſit agere, & obtinere ex alia,& an ſocius teneatur pro debito ſocietatis inſolidum.

SVMMARIVM.

1 *Eligens vnam viam cenſetur alteri renunciare.*
2 *Id procedit quando agitur ad idem, & ex eadem cauſa; ſecùs quando licèt agatur ad idem, agitur tamen ex cauſa diuerſa.*
3. *Item non procedit, quando ab initio quis ſe non reſtrinxit ad certam viam, tunc enim proſecutio ex vna cauſa non impedit quominus ad aliam poſſit conuolari.*
4 *Clauſula*(quam,& quas)*operatur, vt quis non cenſeatur ſe reſtrinxiſſe ad certum caput, nec elegiſſe certam viam.*
5 *Clauſula*(quam,& quas)*operatur, vt ſic quis poſſit omiſſa vna via aliam aggredi abſque refectione expenſarum, & num.11.*
6 *In ſummarijs agens ex vna cauſa, ſi probet ex alia obtinere debet.*
7 *Productio per compulſum non præiudicat.*
8 *Productio facta à procuratore non præiudicat.*
9 *Confeſſiones procuratoris poſſunt reuocari etiam non docto de errore, limita prout ſub n.17*
10 *Socius an teneatur inſolidum pro debito ſocietatis.*

DECISIO CCLXX.

RESolutum fuit Petro Antonio Buffo, vti creditori
non vti ſocio deberi ſcuta 1394.prout conſtat ex
partitis librorũ Aduerſarij,& ſuper hoc non erat diffi-
cultas,ſed dicebatur illũ non poſſe petere vti creditorẽ
quando priùs petijt,vti ſocius: † eligendo enim iſtam 1
viam,alteri renunciauit,l.quod in hærede,§.eligere,ff.
de tribut.act.†.Verũ fuit reſponſum id procedere,quã- 2
do agitur ad idẽ,& ex eadem cauſa,ſecùs quãdo; licèt
agatur ad idę,agitur tamen ex cauſa diuerſa,Gabr.qui
alios congerit de action.concl.2. n.16.†Rurſus nõ ap- 3
plicatur regula d.§.eligere,quia monitoriũ non eſt re-
ſtrictum ad cauſam Societatis propter clauſulã (*ius & iuſtitiam miniſtrari omni meliori modo*) & aliàs, prout in
proceſſu,quo caſu cẽſetur omne ius à principio dedu-
ctũ,& proſecutio ex vna actione non impedit,quo mi-
nus ad aliam poſſit conuolari,vt fuit latè deductũ in il-
la Romana donationis 50.mil. 29.Martij, & 30. Iunij
1574.coram fœl.rec.Clem.VIII.Vltra quod fuit poſtea
obtenta Commiſſio, cum clauſula † (*quam, & quas*) ex 4
qua apparet,quod non ſe arctauerit,vt fuit dictũ in di-
ctis deciſionibus. †Et propterea ſtãte huiuſmodi com- 5
miſſione,& quando fuit omne ius deductum,Rota paſ-
ſim obſeruat, quod ille,qui omiſſa vna via aliã aggre-
ditur non tenetur ad refectionẽ expenſarum,vt fuit di-
ctũ in vna Ceruien.bonorum 17.Iun.1583.corã Illuſtr.
Cardinali Seraph.[a] Accedit quod cauſa † in dicta com- a
miſſione fuit ſummariè cõmiſſa,& in ſummarijs agens 6
ex vna cauſa ſi probet de alia, nihilominus obtinet A-
lex.conſ.114.nu.6.lib.6.Marſil.ſing.272.Crot.in l.1.§.ſi
quis ita,n.50.ff.de verb.oblig.Ruyn.conſ.5. numer.12.
lib.4.Caputaq.deciſ.126.p.3.fuit dictum in illa Roma-
na donationis 50.mil. & in vna Peruſina Fractæ vete-
ris 1.Martij 1577.corã Cantuccio;Altera erat difficul-
tas, an Michael poſſet conuenire inſolidum pro dicta
Summa,quod ipſe negabat ex duplici capite.Primò ex
apocha diuiſionis ſocietatis inter Michaelem, & Nea-
polionum Croſtam,in qua apparet,quod creditũ iſtud
fuit inter ipſos diuiſum,& iſtã diuiſionem cenſetur ap-
probaſſe Petrus Antonius producendo apochã ipſam
diuiſionis.Secũdò,quia, cum iſtud ſit debitum ſocieta-
tis,ſocius non tenetur inſolidum. † Quoad primum de 7
productione apochæ reſpondetur, quòd fuit facta per
compulſum,[b] nec intrat deciſio Caput. 193.p.1.quia b
iſta nõ eſt ſcriptura propria ipſius Petri Antonij cõti-
nẽs factum eius,ſed eſt ſcriptura aliena continens factũ
inter Croſtam,& Michaelem;† Pręterea iſta productio 8
fuit facta per procuratorẽ,qui nec producẽdo,nec agẽ-
do,vigore dictæ apochę potuit pręiudicare Petro An-
tonio,quoad remiſſionẽ ſolidi,& diuiſionem debiti,cũ
nõ requirat ſpeciale mandatum,Rip.in l.ſi ex toto §.1.
n.19.ff.de leg.1.Ronchegal.in leg.3.§.vbi duo,num.36.
ff.de duobus reis,† & in omnem euẽtum Petrus Anto- 9
nius reuocauit omnes cõfeſſiones ſibi præiudiciales à
ſuis procuratoribus factas, quod potuit facere etiã nõ
docto de errore,Caput.deciſ.198.par.1.[c] Quoad ſecun- c
dũ an Michael vti ſocius teneatur pro debito ſocieta-
tis inſolidum,†vel tantũ pro ſua rata,nihil fuit firma- 10
tum;pro Michaele enim allegabatur deciſio Pedẽ.150.
in dubio,in qua concluditur ſocium, non teneri inſo-
lidum,niſi eo caſu,quo plures ſocij exercerẽt aliquam
ſocietatem miniſterio vnius. Pro Petro Antonio au-
tem dicebatur, quod Michael, & Croſta promiſcuè
negociabantur, modò vnus, modò alter,ex quo vide-
bantur omnes inuicem præpoſiti ſocietati, & tenen-
tur in ſolidum,Surd.deciſione 213.numer.1.Rurſus al-
legaba-

legabatur decoctio Croſtæ, quo caſu etiā, vbi ab initio fuiſſet faciēda diuiſio, ceſſaret hodie propter decoctionem, & Michael rectè conueniretur inſolidum, allegabatur Ronchegal. in d. §. vbi duo, n. 107. qui tamē loquitur in duobus reis, & in beneficio diuiſionis, quod illis conceditur ex quadā benignitate, cùm alioquin de ſtricto iure teneatur inſolidum; vnde erit videndū, an hæc habeant locum in pluribus ſocijs, qui regulariter non ſunt plures rei. Rim. iun. cóſ. 52. n. 74. Et propterea Domini reſeruarunt particulariter videndum, an Michael teneatur inſolidum.

ADNOTATIO.

11 a Seraph. † deciſ. 630. n. 5. & fuit dictum in Hiſpalen. & Cō. dub. præſtimoniorum 27. Febr. & 7. Aprilis 1606. coram bo. me. Litta.

b Vide ſupra annot. ad dec.

12 c Rot. † deciſ. 623. n. 9. p. 1. diuerſ. & deciſ. 198. n. 3. p. 1. in recent. & deciſ. 170. n. 6. & dec. 763. n. 5. ead. p. 1. in rec. vbi dicitur hoc procedere etiam ſi ſit geminata, ſi tamen principalis vigore illius obtinuiſſet in iudicio, non poſſet illam reuocare niſi docto de errore, vt fuit dictum in Forolinien. cenſus 13. Iulij 1589. coram Orano, & idem etiam eſſet. ſi quomodocumque principalis in iudicio conſenſiſſe ſui procuratoris vſus fuiſſet, vt fuit dictum in Almen. Minerionum 6. Dec. 1583. coram Orano, quia illa vtendo cenſeretur ratificare, Rot. d. 39. de procur. in nouiſſim. Sur. d. 199. num 7.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA HÆREDITATIS DE BONELLIS.

Luna 26. Iunij 1606.

ARGVMENTVM.

Emphyteotica, & fideicommiſſo ſubiecta non veniunt in generali reſtitutione. Legatarius poſt acceptatum legatum, an, & quando poſſit ab inteſtato petere petitionem hæreditatis, & de præteritione fratris inſtituta turpi perſona.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteotica bona non veniunt ſub generali inſtitutione, & latè ſub numer. 27. vbi declaratur, & limitatur d. concluſio.*

2 *Item nec bona fideicommiſſo ſubiecta.*

3 *Reſtitutio præſupponit realem traditionem.*

4 *Legatarius non eſt admittendus ad petitionem hæreditatis ab inteſtato, niſi reſtituto legato.*

5 *Legatarius acceptans Legatum, non poteſt petere hæreditatem ab inteſtato.*

6 *Teſtamento annullato ex præteritione fratris, turpi perſona inſtituta non conſeruantur legata ex communi opinione contra aſſlictam.*

7 Authent. ex cauſa C. de liberis præteritis, *non conſeruat legata facta perſona præterita, & querelanti.*

8 *Clauſula codicillaris operatur repetitionem legatorum à venientibus ab inteſtato.*

9 *Hoc tamen non procedit, quando legata ſunt relicta ijſdemmet, qui prætendunt venire ab inteſtato, quia ſibi ipſi à ſe ipſo legari non poteſt.*

10 *Codicillaris clauſula tendit ad conſeruandam voluntatem teſtatoris.*

11 *Teſtator non præſumitur voluiſſe quòd conſeruarentur legata perſonis, quæ impugnant eius teſtamentum.*

12 *Codicillaris clauſula non operatur, vbi deficit voluntas teſtatoris.*

13 *Impugnans teſtamentum facit ſe indignum omni commodo hæreditario.*

14 *Pro legato competit actio ex teſtamento.*

15 *Legatarius non eſt admittendus ad petitionem hæreditatis, niſi reſtituto legato; dummodo tamen ei offeratur cautio de iterum dando ſi ſuccumbat, & non petita dicta cautione iudicium ſine reſtitutione tenet.*

16 L. diuerſa C. de tranſact. *non procedit, quando tranſactio & actus eſt nullus, & n. 28. vbi vide declarationem.*

17 *Spurius reputatur turpis perſona ad effectum quòd teſtamentum ſit nullum, in quo frater eſt præteritus inſtituto d. ſpurio.*

18 *Legatarius acceptans legatum videtur confirmare teſtamentum.*

19 *Frater, cui in teſtamento aliquid minus legitima eſt relictum inſtituto turpi perſona, an poſſit impugnare teſtamentum in totum, an potius agere debeat ad ſupplementum legitimæ.*

20 *Clauſula codicillaris, an ſuſtineat teſtamentum, in quo frater eſt præteritus inſtituto turpi perſona.*

21 *Teſtamentum, in quo eſt inſtitutus filius, & tamquam filius qui tamen non eſt filius, eſt nullum, & ſub nu. 29.*

Quod procedit etiam ſi inſtitutio ſit cum clauſula (ſiue ſit filius, ſiue non ſit filius.) *eod no. 29.*

22 *Spurius eſt patri inſucceſſibilis tàm ex teſtamento, quàm ab inteſtato, poteſt tamen pater inſtituere in caſu, quo erit legitimatus, & n. 30.*

23 *Inſtitutione hæredis nulla exiſtente ſuccedunt venientes ab inteſtato.*

24 *Inſtitutio legitimati eſt nulla, ſi legitimatio eſt nulla, & tunc ſuccedunt venientes ab inteſtato.*

25 *Legatarius etiam poſt legatum acceptatum poteſt venire ab inteſtato, quando ſumus in caſu, in quo non eſt in eius poteſtate tollere nullitatem teſtamenti.*

26 *In muliere præſumitur ignorantia iuris.*

DECISIO CCLXXI.

DVbitaui, an cōſtet ſorores de Bonellis aliquid recepiſſe de hæreditate Thomæ, quòd reſtituere teneantur ad effectum, vt poſſint impugnare teſtamentum ipſius Thomæ, & petere hæreditatē ab inteſtato. Difficultas reducitur ad legatum factū Hortēſiæ; quia relictum filiabus aliarum ſororū non eſt in conſideratione, cùm ipſæ non impugnent teſtamentū, reducitur etiā ad portionem debitam Hortenſiæ in bonis ipſius Thomæ. † Nam quoad bona emphyteotica nō dicitur 1
impugnare teſtamentū, quia non veniunt ſub generali inſtitutione Alexandri, Bart. in l. vt iuriſiurandi §. liberi, n. 6. ff. de oper. liber. cum alijs per Sur. cóſ. 395. ſin. 18.
a Idem dicendum de bonis, † quæ ex fideicommiſſo 2
Thomas reſtituere tenebatur, Bart. in l. codicillis, §. in- 2
ſtituto n. 5. & ibi Imol. in ff. de leg. 2. Rolā. qui alios refert, & de communi teſtatur conſ. 71. num. 26. lib. 2. fuit dictum in vna Forolinien. fideicommiſſi 4. Maij 1583. corā Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino. [b] Si probare- b
tur, quòd pro parte Hortenſiæ, quæ aſſerit domū, quæ dicitur illi in ſolutū data pro ſuo legato, verè, & realiter nō fuiſſe ſibi traditā, ſed adhuc ab Alexandro poſſideri, non eſſet vlterius quærendū, † quia reſtitutio ada- 3
ptari nō poteſt, vbi nō interuenit realis traditio, Salyc. in l. ſi conſtante, poſt n. 4. C. de don. ant. nupt. Iaſ. in l. ſi donaturus §. ſi quis in debitā n. 14. ante med. ff. de cōd. ob cauſ. & ſi eſt apud Alexandrum, non poteſt illā petere, lib. 1. C. de re iud. l. ſi quis ex argentarijs §. prohibet; vbi gloſſ. ff. de edendo; ſed quia hoc non probatur, & contrariū innuit inſtrumentū, neceſſaria fuit diſcuſſio dubij propoſiti pro Alex. quòd Hortēſia nō poſſet agere ab inteſtato, & petere ſucceſſionē Thomæ ſaltē non reſtituto legato, allegabatur in terminis l. poſtquā ff. de pet. hær. qua cauetur † legatariū nō eſſe admittendū 4
ad petitionem hæreditatis, legato improbatur exēplo

tranſa-

Digitized by Google

tranſactionis,l.ſi diuerſa.C.de trãſact.adducebatur etiã
l.poſt legatum,ff.de his quibus,vt indig.qua diſponitur
5 eum, † qui acceptauit legatum factum in teſtamento,
non poſſe petere hæreditatem ab inteſtato.Quibus nõ
obſtantibus fuit contra ipſum reſolutum; prout etiam
ſenſit Rota 30. Ianuarij 1605. in hac cauſa: Et quia
tota difficultas reſidet in remouendis cõtrarijs,& præ-
cipuè in reſpondendo,l.poſtquam de pet.hæred.infor-
mantes pro reſponſione allegabant deciſ. Afflict. 125.
cum qua etiam tranſibant aliqui ex Dominis: Verum
reſponſio ex deciſione illa nõ caret magna difficultate,
6 dum enim Afflict.ibi vult, † quòd annullato teſtamen-
to ex præteritione fratris, turpi perſona inſtituta,iux-
ta l.fratres.C.de inoffic.teſtamen.legata conſeruentur
ex diſpoſitione Auth.ex cauſa.C.de lib. præter. hoc eſt
contra communem DD.ſententiam, vt per Iaſ. in d. l.
fratres n.3.Ign.in d.Auth.ex cauſa num.212. præterea
quando eſſet verum dictũ Afflict.non applicaretur ca-
7 ſui noſtro,† quia Auth. ex cauſa non conſeruat legata
facta perſonæ præteritæ, & quærelanti,Iaſ.in d.Auth.
num.15.Ign.n.204.Curt.iun.n.59.Cagnol.nu.116.qui
omnes de communi teſtantur,dum etiam Afflict. pon-
derat clauſulam codicillarem,habet magnã difficulta-
8 tem, an applicetur caſui noſtro; † licèt enim clauſula
hæc operetur repetitionem legatorum a venientibus ab
inteſtat.l.ex ea §.his verbis, vbi Bartol. ff. de teſt. Dec.
conſ.245.num.1.in fin.& ſeq.Franch.deciſ.1.n.13. hoc
9 tamen non videtur poſſe habere locum in caſu iſto, in
quo legata facta ſunt ipſis, qui prætendant venire ab
inteſtatu,qui ſibi ipſis grauari nõ poſſunt, nec a ſe ipſis
legari,l.planè §.ſi duobus & l.legatum,§.1.ff.de leg.1.
præterea ſicut per Auth.ex cauſa.non conſeruantur le-
gata facta perſonis,quæ ex præteritione impugnãt te-
ſtamentum,ita nec etiam videtur, quod conſeruentur
ex clauſula codicillari;à pari enim procedere vidẽtur;
10 † quia ſicut clauſula codicillaris tendit ad conſeruan-
dam voluntatem teſtatoris, Bald. in l. fin. verſ.nunc
aliqua.C.de codicill.Dec.conſ.394.poſt n.9. ita etiã d.
Auth.emanauit fauore voluntatis defuncti conſeruan-
dæ,Bald.in d.Auth.q.8.num.60. poſt med. Cagnol.ſub
11 nu.116.verſ. eò maximè; † ideò autem non conſeruan-
tur legata perſonæ præteritæ facta;quia non eſt veri-
ſimile, quòd teſtator voluerit talem conſeruationem,
Bartol.in d.Auth.ſub numer. 19. verſ. hoc probat pri-
mò.Cagnol.poſt Bald.& Alex.quos allegat nu.116.cir-
ca med. qui rationem huius veriſimilitudinis benè de-
12 ducit ex Bald. allegato † clarum eſt autem clauſulam
codicillarem non operari,vt deficiat voluntas teſtato-
ris,Bald.conſil.170.n.10.lib.5.Dec.conſ.205.nu.10.Al-
ciat.conſ.527.num.9.Gram.deciſ.62.num. 23. Accedit
alia ratio, propter quam Doctores volunt legata per-
13 ſonæ præteritę non conſeruari; † quia nempè impu-
gnando teſtamentum fecit ſe indignum omni cõmo-
do hæreditario,Bart.ibi ſub n.19.verſ.pręterea,qui iu-
dicium.Ign.num.204.in fin.& num. ſeq. qui dicit hanc
rationem communiter adduci,quæ ratio vtique etiam
viget ſtãte clauſula codicillari,ſicuti enim in terminis
14 Auth. ex cauſa legatarij agunt ex teſtamento. † & pro
legato competit actio ex teſtamento,Bart.ibi num.19.
in fin.& num.ſeq. & eſt communis opinio, vt teſtan-
tur ibi Alexand.num.11.Iaſ.ſub num.20. Curt. iun. nu.
63.ita etiam, quando legata conſeruantur ex clauſula
c codicillari,[c] Curt.iun.qui dicit communem in d.Auth.
ſub n.65.verſ.circa aliam,& propterea,quãdo difficul-
tas reduceretur ad deciſ. Afflict. 125. vellem ſuper ea
15 particulariter partes audire; † ſed ad l.poſtquã, daba-
tur alia reſponſio ex ipſo textu, quòd non eſt facienda
reſtitutio,niſi oblata,vt dicit ibi Bart.cautione de ite-
rum dando, ſi ſuccumbat, vel præſtita, vt dicunt Bald.
Ang.& Paul.de Caſtr.quod magis congruit literæ, &
propterea cùm non ſolum nõ fuerit data,ſed nec obla-
ta per Alexandrum dicta cautio,ſorores non tenentur
reſtituere,& iudiciũ ſine reſtitutione tenet,vt per An-
gel.ibi † Ad l.ſi diuerſa C.de tranſactionibus,fuit dictũ 16
illam non procedere,quãdo agitur de nullitate actus,
vt fuit deciſum in cauſa Tiraſonenſ. iuris præſentandi
coram Cantuccio,de qua deciſione,licèt fuerit aliquã-
tulum dubitatum coram bo.me.Gypſio in cauſa Reca-
natenſ.Tranſactionis 29. Maij 1595. fuit tamen bonis
rationibus confirmata co.â Reuerendiſſimo Rhudienſ,
in Ariminenſ. tranſactionis 13. Iunij 1601. [d] ad l. poſt d
legatum,ff.de his quibus,vt indig.ſi ſorores venirẽt cõ-
tra teſtamentum per viam quærelæ ob inſtitutionem
turpis perſunæ, † cùm talis reputetur ad iſtum effectũ 17
ſpurius,vt latè per Theſaur.deciſ.126.viderẽtur, quòd
eſſent excluſæ ab impugnatione,† quia cùm huiuſmo- 18
di impugnatio,& nullitas concernat eorum fauorẽ ac-
ceptando legatum, videntur confirmaſſe teſtamentũ,
vt per Bart. in d.l.poſt legatũ, in princ. Paul.de Caſt.in
d.l.poſtquàm num.1.& 2.vbi etiam Ang latè Corn.qui
loquitur de fratre querelanti conſ.176.n.5.lib.4.faciũt
tradita per Abb.in c.2.ſub nu.7.verſ. vnde diceres, de
except.Et iſto caſu excuſarentur ſorores propter igno-
rantiam facti tantum, non autem propter ignorantiã
iuris,Bartol. vbi ſupra ſub num. 2. Vbi autem propter
ignorantiam facti eſſent excuſandæ, eſſent diſcutiẽdæ
duæ difficultates multum controuerſæ.† Prima eſt, an 19
ex quo Thomas aliquid reliquit ſororibus, ipſę impu-
gnare poſſint in totum teſtamentum, vel potius agere
debeant ad ſupplementum legitimæ.Nam quod frater
per querelam in totum expugnet teſtamentum, tradit
Iaſ.alios cumulans,& cõmunè dicens cõſ.71.in 2. dub.
li.1.ſequitur Dec.qui pariter teſtatur de communi cõſ.
530.num.13.Afflict.tamen deciſ.204. refert conſilium
Neapolitanum ſequutum fuiſſe ſententiã Ang.in le. 1.
ff.de inoffic.teſtamen.contrarium tenentis,quòd,ſcili-
cet etiã in fratre procedat diſpoſitio l. omnimodo, C.
de inoffic.teſtamẽ.quam opinionẽ ſequitur poſt alios,
quos allegat,& dicit communem Pariſ.conſ.64. n. 26.
& ſequ.lib.3.latè Anch.iun.quæſt.11.num.6.& ſeq. qui
pariter alios allegat,& teſtatur de magis recepta ſẽtẽ-
tia.Secunda difficultas eſt,† quam dicit multum dubi- 20
tabilem,Curt.iun.in d.auth.ex cauſa,ſub nu.75.An ſci-
licet,clauſula codicillaris operetur,quòd frater veniẽs
ab inteſtato teneatur deducta ſua legitima reſtituere
reſiduũ hæreditatis turpi perſonæ inſtitutæ. Negatiuã
enim opinionem tenuit Fulgoſ.conſ.71.in ſecundo du-
bio,cui cõſilio ſe ſubſcripſit Comanus,& reperitur etiã
inter conſ.Caſtr.368.li.1.idem voluit ipſe Caſtr.in l.ſi
patroni,§.fin.num.6.circa med.ff.ad Trebell. qui dicit
ita ſe cõſuluiſſe,Iaſ.in l.fratres ſub n.2.verſ. quartò no-
tabiliter.C.de inoffic.teſtam.Clemen.ſing.91.latè Dec.
conſ.561.per tot.Ruyn.conſ.5.nu.20.l.3.Gozad. conſ.
85.n.2 Gabr conſ.126.nu.3.li.1.Decian.conſ.31.n.44.
lib.4 illã tamen opinionẽ dicit periculoſam Curt.iun.
vbi ſupra,& contrariã defendit Anchar.d.quæſt. 11.n.
3.& ſeqq.vbi alios refert, & teſtatur de communi, ſed
ſumus extra iſtas difficultates,quia Hortẽſia,& ſorores
non impugnãt teſtamentum per viã querelæ,ſed præ-
tendunt illud annullare, & deducere rem ad cauſã in-
teſtati ex eo,quòd fuit inſtitutus a Thoma Alexander,
tamquàm filius,† qui tamen non ſit, [e] l. ſi pater, & l. 21
nec apud,C.de hæred.inſt.Capra conſ.2.n.20.vel† quia e
ſi filius tãquam ſpurius ſit patri inſucceſſibilis, [f] Auth. 22
licèt,C.de natur,liber.auth.ex complexu. C. de inceſt. f
nupt.§.fin.Auth.quib.mod.nat.eff.ſui.Bart.in l.fin.verſ.
quæro,

Digitized by Google

23 quæro,an iſtis ſpurius,ff.de his, quibus vt indign.†Et
iſto etiã caſu,quia inſtitutio,quę eſt caput teſtamẽti fa-
cta de filio ſpurio,eſt nulla,ſorores veniũt ab inteſtato,
vt benè per Surd.conſ.384.n.44 & ſeq. & per hanc viã
impugnando non efficiuntur indigni,vt per Aym.cõſ.
24 200.ſub n.6.verſ.præterea ſi lex prohibet.† Nec facit
quòd eſſet legitimatus,quia ſi legitimatio eſt nulla, vt
prætenditur,nulla etiã erit inſtitutio,& ſuccedent ve-
nientes ab inteſtato,Dec.conſ.453.in fin.Pariſ.conſ.12
25 n.227.l.2.Soc.iun.conſ.110.nu.23.l.2.† in quibus caſi-
bus,cũ nullitas non ſit inducta in fauorẽ ipſarũ ſororũ
nec in earũ poteſtate ſit ipſã tollere, poſsũt venire ab
inteſtato poſt legatũ receptũ,ſiue ignoranter, ſiue ſci-
enter receperint,ſecũdũ Caſtr.in d.l.poſtquã n.1.in fin.
ſed gloſ.in l.legitimam in gloſ.fin.& ibi Alber.& Bart.
in d.l.poſt legatum n.2.& Bald in d.l poſtquã ſub n. 2.
diſtinguunt inter ſcientẽ, & ignorantẽ.Bene verũ eſt,
quòd Bart.dicit excuſare ignorantiã iuris non minus,
26 quã facti,& hoc ſufficit Hortẽſiæ, † quia in ea vti mu-
liere pręſumitur ignorãtia iuris,gloſ.in Auth.de incęſt.
nupt.circa princip.in v.ſciẽs. Aret.conſ.62.col.4. verſ.
quintò,& vltimo.Socin.conſ.47.n.11.l.1.Dec.cõſ.351.
in fi.Ruyn.conſ.190.n.11.l.1.& 108.n.2.l.3.Aym.conſ.
142.n.11.& in proximis terminis Ceph.conſ.377.n.58.

ADNOTATIO.

27 a Et quod†bona emphyteotica nõ veniãt ſub generali
inſtit.Surd.d.93.per totum.Mantic.de coniect.vltimę
volunt.l.7.tit.8.& n.21.Rota dec.154.p.1.diuer. & in
rec.375.per totũ p.1.& in d.219.n.1.p.4.in recent. &
fuit dictũ in Romana emphyteuſis 18 Maij 1602.co-
rã R.P.D.Coc.Dec.quod procedit etiã ſi teſtator ha-
beat facultatem diſponendi de dicta emphyteuſi; nã
adhuc non venit in generali inſtitutione bonorũ. A-
ret.cõſ.53.n.3.colum.2.verſ.& quamuis.Surd.d.93.n.
16.& ideò etiã ſi primus acquirens regulariter poſſit
diſponere de emphyteuſi,iuxta tradita per Rot.d.435
n.13.p.1.in recent. nihilominus nõ venit ſub eius ge-
nerali diſpoſitione,Rota d.d.219.ſub n.10.p.4.in rec.
& hoc tantò magis procedit,quando teſtator reſtrin-
xiſſet ſe ad bona ſua, quia tunc eo minus veniũt bona
emphyteotica.Surd.d.dec.93.n.19.in fin.& 20.& Rot.
d.375.ſub n.7.& conferunt,quæ in materia bonorum
fideicommiſſo ſubiectorũ in ſimili dixi ad d.102.præ-
dicta tamẽ omnia procedunt in emphyteuſi ex pacto,
& prouidentia,ſecus autẽ quãdo emphyteuſis eſt hæ-
reditaria tranſitoria ad quoſcunque;tunc enim venit
in generali reſtitutione,Peregr.de fideic.art. 6.n.29.
Mantic.de coniect.vlt.vol.lib.7.tit.9.num.6.Rota d.
54.par.1.diuerſ. & dec.435.n.13.& dec.642.n.9.& d.
375.ſub n.7.par.1.in rec.& dec.152.n.2.& deciſ.294.
n.1.p.2. in recent. vbi dicitur hoc caruiſſe apud Do-
minos difficultate.

b Vide ſupra annotationem ad d.102.

c De hoc latè tractat Turre.de cl.codic.q.31.effectu 18.

28 d Et ſæpè Rota hãc opinionem tenuit. † prout in Ro-
mana Caſalis corã R.P.D.Coccino Decano impreſſ.
penes Marcheſ.de Cõmiſſ. tom.1.fol.1129.v.nec ap-
plicatur,& Rota d.262.nu.4. impreſſ.penes Cincium
de Cenſib. vbi quamplures aliæ deciſ.cumulantur, &
fuit etiã dictũ in Lucana terrarũ 9.Iun.1614.corã R.
P.D.Caualerio.Verùm hæc concluſio eſt ſano modo
intelligenda,hoc eſt,quod agi poſſit ad nullitatẽ trã-
ſactionis prius quã fiat reſtitutio accepti,ſed poſtquã
eſt detecta, nullitas non poteſt agi ad executionẽ niſi
prius facta reſtitutione, prout bene declarauit Rota
in Mediolanenſ.legati 15.Decemb.1593.corã R.P.D.
Gypſio,vbi dicit DD. tenẽtes in contrariũ intelligẽ-
dos cum ſupradicta diſtinctione,& infinitos cumulat
Menoch.conſ.644.n.14.Plura alia in materia d.l.ſi di-
uerſa,dixi in adnot.ad d.354.

e Plenè Rota†Bononienſ.in conſ.vnico poſt dec.Cæſ. 29
Barzij,n.31. & ſeq. vbi pluribus cõprobat cauſã finalẽ
inſtitutionis eſſe filiationẽ, & ideo nõ ſubſiſtẽte quali-
tate filiationis,fuit dictũ corruere inſtitutionẽ. Et hoc
procedit etiã ſi teſtator dixiſſet,quòd inſtituebat ſiue
eſſet,ſiue nõ eſſet filius, nã id cenſetur feciſſe ad maio-
rẽ cautelã,non quia reuera præſumendũ ſit, quòd vo-
luerit inſtituere etiã ſi conſtaret non eſſe filium, plenè
Rota Bononienſ.in præallegato conſ.nu.62. & ſeq.

f Cũ alijs plenè cumulatis per Rot.†Bonon. in præal- 30
legato conſ.n.8.& ſeq.ſuſtinetur tamen inſtitutio facta
de filio ſpurio,quãdo eſt collata in tempus habilitatis,
ſcilicet,legitimationis,Couar.in epitom.de ſponſal.p.
2.c.8.§.5.n.1.& ſeq.& latè habetur in dicto conſ.Rotę
Bonon.n.2.& ſeq.vbi dicit,quòd interim hæreditas re-
manet in ſuſpenſo,& datur curator bonis.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONENS. BENEFICII DE NVARTE.

Mercurij 31.Iulij 1606.

ARGVMENTVM.

Annus datus in regula de annali ad finiẽdũ cauſã inci-
pit currere a die executæ citationis,& ſufficit,quòd
cauſa ſit inſtructa, ita vt iudex poſſit facere ſentẽtiã
ſiue pro vna,ſiue pro altera parte,& in cõputatione
dicti anni ſunt ſubducenda impedimenta ab altera
parte præſtita.

SVMMARIVM.

1 *Annus ad expediendam cauſam iuxta regulam de annali
incipit currere à die executæ citationis.*

2 *Regulæ de annali requirenti expeditionẽ cauſæ infra annũ
ſatisfit inſtruẽdo cauſã;ita vt expediri poſſit infra annum,
& numero 6.*

3 *Procedit ſiue ſit in ſtatu,vt ſentẽtia ferri poſſit pro reo, ſiue
actore.*

4 *Inſtructio ſola cauſæ infra annum ſufficit,etiam ſi non fuerit
concluſum in cauſa ad effectum, vt cenſeatur ſatisfactum
regulæ de annali.*

5 *Tempora impedimentorum ſunt deducenda in computatio-
ne anni dati in regula de annali ad finiendã cauſã,prout e-
tiam ſunt ſubducenda in materia appellationis, & nu.7.*

7 *Noua iura poſſunt quandocunque produci ad corroboratio-
nem probationis antiquæ, nec non ad eludendas probatio-
nes contrarias factas,& latè ſub nu.9.*

DECISIO CCLXXII.

ROta cenſuit Bartholomæo de Nuarte non obſtare
regulã de annali,quia citatio fuit executa die 23.
Aprilis 1601. † certum eſt autem annum ad expedien- 1
dum cauſam currere a die executæ citationis,Guidob.
deciſ.7.Put.deciſ.2.ſuper hac regula,& fuit ſæpè deci-
ſum;vnde cùm à dicta die vſque ad diem 15. Dec.1601
Bartholomæus fecerit ſuas probationes, examinan-
do 27.teſtes,† cauſa ſatis erat inſtructa, ita vt expediri 2
poſſit,quod ſufficit,& ſatisfecit regulæ; prout fuit de-
ciſum in Egitanienſ. Canonicatus 18. Maij 1588. co-
ram fœl.record.Clem.VIII.in Hiſpalẽſ. Beneficiorum
10.Ianuarij 1603.coram R.P.D. meo Iuſto, aut enim 2
teſtes probabant inſtitutionem Bartholomæi,& cauſa
poterat ad eius fauorẽ expediri,aut non probabant, &
poterat expediri contra ipſum pro Ioanne,ſiue † enim 3
ſententia feratur pro reo;ſiue pro actore ſemper eſt ſa-
tisfactum regulæ,vt fuit dictum in vna Burgenſ.13. Ia-
nuarij 1586.coram Cãtuccio,& in illa Hiſpalen.Bene-
ficij.Non obſtat, quod Bartholomæus non obtinuerit
concludi in cauſa†quia vltra quòd ſola inſtructio circa 4
concluſionẽ in cauſa ſatisfacit regulæ,vt dixit Rota in
vna

Digitized by Google

vna Pampilonenſ.Beneficij de Aſtẽſa 2.Iunij.1553.coram Capiſucco.Caputaquen.dec.305.cauſa tũc dicitur l.1.in manuſcrip.id prouenit facto Ioann. qui obtinuit terminos,&dilationes ad faciendam ſuas probationes, quæ etiam fuerunt iteratò conceſſæ, & cum pluribus prorogationibus, quibus pẽdẽtibus quieſcebat officiũ iudicis l.ſiue pars.C.de dilat.& ſic propter impedimẽta præſtita à Ioanne nõ potuit peti cõcluſio,& nihilominus ſubducto tempore impedimentorum dictarum dilationũ, vt bene calculant informantes pro Bartholo-
5 mæo,concluſio fuit facta infra annum, quod ſufficit,† quia clarum eſt tempora impedimentorum eſſe ſubducenda,Sarnen.ſuper hac reg.quæſt.14.71.& 76.Pereg.
b dec.98.fuit dictum in illa Hiſpalenſ. & alijs pluribus,[b] Nec facit,quòd Bartholomeus ſe oppoſuerit cõcluſioni ex aduerſo petitæ;quia nimis properè petebatur;cũ adhuc ſupereſſent nouem menſes ad cauſam inſtruendam; vltra quòd Iudex tunc decreuit non eſſe locum concluſioni cauſæ cõcedendo terminum vtrique parti ad probandum,& ſic etiam in fauorem partis aduerſæ quæ dederat articulos,cõcluſio nõ fuit ſortita effectũ. Nõ obſtat, quòd impedimenta prouenerint facto Bartholomæi volentis prius expediri ſuũ examẽ;quia poſt examẽ Bartholomæi remanſerũt aduerſario quatuor menſes,intra quos potuit cõmodiſſimè facere ſuas probationes.Nõ obſtat, quod poſtmodum pro parte Bar-
6 tholomæi fuerint noua iura producta,†quia id factum
c fuit potius ad corroborationem probationis antiquę,[c] & ex abundanti,quia illa ſufficiebat pro iuſtificatione gratiæ, & ad elidendum contrarias probationes poſteà
d factas;[d] & nihilominus,vt dictum eſt, ſeus erat, quòd cauſa iſta fuiſſet inſtructa,quòd ſi non pro ipſo,ſaltem contra ipſum ferri potuiſſet ſententia.

ADNOTATIO.

7 a Rota†dec.601.p.4.in rec. & fuit dictum in Placentina Decanatus 6.Decembris 1594.coram Penia,& in Conchenſ.parochialis 1602.coram eodem.

8 b Et in† ſimili materia appellationis, quòd ſubducẽda ſunt tempora impedimentorum,quæ proceſſerunt ex facto appellati, ne interim currant fatalia latiſſimè Scac.de appellat.q.15.n.61.& ſeq.

9 c Probatio† de nouo non omnino dicitur quando tẽdit ad coadiuuationẽ primæ probationis,& ſẽper admittitur,Cæſar de Graſſ.d.20.n.11.de probat, & fuit dictum in Cæſaraug.portionis corã Iuſto impreſſa penes March. de com. tom. 1. fol. 340. & in Cæſaraug. Canonic.2.Febr.1610.coram R.P.D.Pamphilio;ſed tamen eſt aduertendũ,quòd nõ debent ita indiſtinctè, ſub prætextu coadiuuãdi probationes iam factas admitti nouæ probationes,vbi aliàs non admitterẽtur, ſed præcedere debẽt probationes tales,quæ ſufficiant ad inſtruendũ,& mouẽdũ animũ iudicis,licèt aliquid deficeret,prout cõſiderauit Rota in dicta Cæſarang. portionis impreſſa penes Marcheſ. ſupra allegat.

Sicut etiã quis admittitur ad faciendas nouas probationes,etiã ſi alias non admitteretur,quando ille tendũt ad elidẽdum cõtrarias probationes ex aduerſo factas poſt lapſum terminum ad probandum,ſeu poſt ſentẽtiam,Menoch.conſ.506.Gratian.diſcep.forenſ.c.214. num.7.& 8.Rota deciſ.198.nu.10.& 11.inter impreſſ. penes Pacif.de Salu.vbi fuit dictum,quòd ad elidendã exceptionem de nouo propoſitam poteſt actor nouas, probationes facere,& fuit dictũ in Romana Merciũ 26.Nouembris 1607. coram R.P.D.Ortembergo, & in Anconitana bonorum 22.Maij 1603.coram Iuſto.

d De quo ſupra in præcedẽti annotatione ſub litera C.

Oliuerius Beltraminus.

NERITONENS. PENSIONIS.

Lunæ 3. Iulij 1606.

ARGVMENTVM.

Teſtis vnicus deponẽs de certa ſciẽtia,& fama iunctus cum alio teſte de fama,plenè probat.Fama probatur per teſtes deponentes publicè audiuiſſe. Teſtes non probant valorẽ;niſi deponant deductis oneribus, & quãdo dicantur deponere deductis oneribus.Veriſimilitudo multùm operatur in materia probationũ.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis vnus deponens de ſcientia, & fama iunctus cum alio deponente de fama, facit plenam probationem, & nu.9.*
2 *Fama probatur per teſtes deponẽtes publicè audiuiſſe,& n.10*
3 *Teſtis deponens de fructibus cenſetur deponere deductis oneribus,quia fructus non dicuntur,niſi deductis oneribus.Declara prout ſub nu.11.*
4 *Veriſimilitudo eſt potens ad ſupplendam probationem imperfectam.*
5 *Veriſimilitudo operatur,vt ea probent quæ aliàs nullam fidem facerent.*
6 *Scriptura priuata nullam fidem facit pro ſcribente.*
7 *Fallit,ſi contineat veriſimilia,& n.12.*
8 *Confeſſio veriſimilis probat pro confitente.*

DECISIO CCLXXIII.

DOmini informantibus tãtùm tranſlatarijs,perſtiterunt in reſolutis 7.Aprilis præteriti.Et quoniã in memoriali dato pro parte Epiſcopi 30.Maij,quãdo petijt reuiſionem deciſionis, contra eam obijciebatur deficere principale fundamentum ipſius, quod cõſiſtit in depoſitione quinti teſtis deponentis de ſciẽtia, quæ iuncta cum depoſitione 2.& 4.atteſtantium de publica voce,& fama conſtituebat plenam probationem,dicebatur enim non eſſe verũ quintum teſtem deponere de ſcientia,& alios duos non deponere concludẽter de fama,nec loqui per verbum (*fuit & eſt.*) Verum fuit reſpõſum,quòd quicquid dicat quintus teſtis,adeſt quartus,qui ſuper 4.artic.in cauſa ſcientiæ dicit,quòd ſcit, vidit,& audiuit,& iuxta 47.interrogatorium loquitur de viſu,& eſt multùm veriſimile quòd ſciuerit,quia..., vt ipſe teſtatur iuxta 47. interrogatorium (*Fù creato di Ceſare Bouio*)qui conſenſit reſeruationi penſionis,& ſuper primo articulo dicit(*che lo sà come Prete, & pratico*)
qui teſtis,†cum deponat non ſolùm de ſcientia, & ve- 1
ritate, ſed etiam de fama, iunctus cum ſecundo teſte, qui de fama tantùm deponit,facit plenam probationẽ Bald.in l.Gallus.§.ille caſus,ſub nu.3. verſ.& eſt argumentum,vbi etiam Socin.nu.4.ff.de li.& poſth.Iaſ.in l. admonendi,nu.213.verſ.iſtam concluſionem, & Curt. nu.295.ff.de iur.iur.Ruyn.conſ.54.numer.5.lib.4.Pariſ.conſ.57.num.23.& ſeq.lib.1.Caputaquen.dec.383.
par.2. Cæſ.de Graſſ.deciſ.14.in princ.de teſtib.[a] & non a
eſt verum, quod non deponant concludenter famam,
quia quartus ſuper 1.articulo,†dicit publicè audiuiſſe, 2
per quæ verba probatur fama ſecundùm ſententiam Bald.quam ſemper eſt ſecuta Rota, Caſſad.deciſ. 3.de probat.Caputaq.deciſ.289.p.3.& fuit ſæpiùs dictum;
[b]percutit etiam tempus ante motam litem,vt requiri- b
tur,Caputaquen.deciſ.413.p.2. loquitur enim de tempore reſeruationis,& ſic vſque de anno 1577.& per totum tempus, quo vixit Bouius. Secundus teſtis deponit de fama ab anno 1577.& ante,& de continuato tẽpore, vſque in preſens in 1. & 8. articulo. Non obſtat, quòd teſtes neſciãt onera;imò expreſsè deponunt ipſis non deductis; quia iam fuit reſpõſum conſtare de oneribus,quibus deductis remanebant abundè vltra mille Epiſcopo: & hoc quamdiù ex aduerſo non probentur extare alia onera vltra deſcripta in inuẽtario,& viſitatione.Minus facit,quòd nõ deducant impenſas pro recolle-

Digitized by Google

3 collectione fructuum, † quia imò ſatis deducere dicitur eo ipſo, quòd de fructibus loquuntur, quia non dicuntur fructus,niſi eis deductis ad not.in l.in fundo. ff. de rei vend.latiſſimè Tiraquel.de retract.lignag.§.14.
c vel 74.gloſ.t.nu.1.cum multis ſeq.cProbatio prædicta, quando aliquam pateretur difficultatem,coadiuuatur ex alijs teſtibus,& adminiculis,de quibus in deciſione, & nititur maximè veriſimilitudine, quæ oritur ex ſolutione tanti tẽporis per omnes Epiſcopos,qui ſucceſ-
4 ſerunt, & per Modernum per plures annos;†quæ veriſimilitudo non ſolùm potens eſt ad ſupplendam probationem imperfectam, Tiraquel. in l. ſi vnquàm, in præfat.n.5 t.C.de reuoc.donat. Euer.in loco à veriſimi-
5 li ſub nu.3.verſ.quintò valet; † ſed etiam operatur, vt ea probent, quę alias nullam fidem facerent,& nullum gradum probationis,Surd.qui alios allegat d.325.n.5.
6 †& propterea ſcriptura priuata,quæ nullam fidẽ facit
7 pro ſcribente,l.inſtrum.& l.rationes,C.de prob.†ſi tamen cõtineat veriſimilia probat etiam ad fauorẽ ſcri-
d bentis ex cumulatis per Tiraquel.vbi ſup.d& † confeſ-
8 ſio veriſimilis probat pro cõfitente,Surd.d.dec.ſub n.6.

ADNOTATIO.

9 a Verall.†dec.370.n.2.p.1.& fuit dictum in Nouarienſ. Beneficij 15.Iunij 1610. coram R.P.D. Coccino Decano,& latè infinitos cumulando Gratiã. diſcept. forenſ.c.368.n.10.cum pluribus ſeqq. nã, vt dicit Gabr. conſ.4t.num. 16.lib. t.non eſt abſurdum in iure,quòd vnus,& idem teſtis poſſit plura probare.
10 b Rota†deciſ.702. ſub nu. 4.p.1.in rec.vbi plures deciſ. cumulantur,& ibi dicitur,quòd Rota nõ ſeruat doct. Bart.in l.minori,§.tormenta n.19.ff.de quæſt.& in d. 235.ſub n.3.& d.35 t.n.t.in fin.p.2.in rec. & quando teſtis deponit ſe publicè audiuiſſe probat famã etiã ſi poſtea interrogatus quid ſit fama , reſpondeat ſe neſcire,vt fuit dictum in Spolet.bonor.18.Maij 1590.coram Penia,& in Conchenſ.Capellan.17.Martij 1608 coram R.P.D.Ortẽbergo,& in Vicenſ.Paroch.4.Iunij 1612.coram R.P.D.Mãzanedo;ſi tamẽ teſtis poſtquam depoſuit ſe publicè audiuiſſe,poſtea ſubiungeret,quod audiuit à multis,tunc quia verba illa(*multis*) poſſunt verificari in duabus perſonis , non probaret famam,Gratian.diſc.for.d.310.n.84.& ſequ.
11 c Hæc†deciſio fuit declarata in dec.444 n.5.p.2.in recent.vt ſolum procedat in oneribus, & expẽſis neceſſarijs pro recollectione fructuum , non autem quoad alia onera extrinſeca beneficij.
12 d Rota†deciſ.803.ſub n.1.& ſeq.p.1.diuerſ.fuit dictum in Reatina fructuũ cenſus 5.Iunij 1610. coram Card. Lancellotto.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA, SEV MARSICANA THESAVR.

Luna 3. Iulij 1606.

ARGVMENTVM.

Adminiſtrator tenetur conficere librum rationum,ſecus autem adminiſtrator particularis, & quis nam dicatur adminiſtrator publicus,vide in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Aerarius tenetur cõficere librum diſtinctum ex ritu Magnæ Curiæ Neapolitanæ.*
2 *Adminiſtrator generalis tenetur librum conficere,ſecùs verò particularis, & nu.7.*
3 *Adminiſtrator publicus habens ampliſſimam auctoritatem & mandatum generale cum libera,&c.poteſt ea expedire; quæ requirunt ſpeciale mandatum.*
4 *Relatiuum(qui) dum non procedit copula, ſtat reſtrictiuè.*
5 *Doctori atteſtanti de conſuetudine fides non adhibetur iuxta opinionem,quam ſequitur Rota,& vide n.8.*
6 *Ratio reddi poteſt ſine libro,& n.9.*

DECISIO CCLXXIV.

PRætendebatur Melchiorem Francionum teneri conficere libros tam ex forma ritus Regni, vbi eſt poſitus Comitatus Albę,in quo fuit conſtitus ærarius, quàm ex diſpoſitione iuris communis,extat enim ritus magnæ Curiæ Neapolis in ritu 45.†In quo diſponitur 1
ærarium debere conficere librum diſtinctum, & lucidum,qui licèt loquatur de ærario Regio, Carauita ibi teſtatur idẽ ſeruari in omnibus alijs Curijs in ſerlorũ, & Baronũ. De iure communi etiam dicebatur teneri, quia nõ eſt adminiſtrator particularis,ſed generalis, † 2
qui tenetur librũ cõficere,l.1.§.officio ff.de tut. & cur. diſtr. Quibus non obſtantibus Domini contrarium reſoluerunt inhęrendo deciſioni factæ ſub die 17. Decẽbr.1604.quia Melchior nõ fuit officialis publicus, nec adminiſtrator generalis,ita vt ratione officij teneretur librum conficere.aQuòd autem non eſſet publicus offi- a
cialis,ſeu adminiſtrator, poteſt ex authoritate,quã habebat multùm limitatam ab inſtructione illi data à bo. mem.Illuſtriſſima D.Fœlice, tùm quia in omnibus negocijs recurrebatur ad Conteſtabilem.† publicus autẽ 3
adminiſtrator habet ampliſſimam authoritatẽ, & mãdatũ generale,cũ libera facultate, & poteſt ea expedire,quæ requirunt ſpeciale mãdatum, l.Præſes, vbi Iaſ. poſt alios n.7.C.de tranſact Bald.in l.vni.num.3. Cod. etiã per procur.cum alijs per Surd.conſ.335.n.48.Nec etiã erat generalis adminiſtrator, vt fuit reſolutũ,quia adminiſtratio generalis fuit primò penes d.D.Fœlicẽ, poſtea penes Illuſtriſſimos tutores,ſed erat merus exactor redituum particularium deſcriptorum in quadã liſta ſibi conſignata.Non etiam intrat diſpoſitio ritus magnæ Curiæ ; quia expreſſè loquitur de ærario pronentuum magnæ Curiæ,vt ſonant illa verba(*de quibus poſſit commodum peruenire Curię prælibatæ*)† quæ verba 4
iuxta naturam relatiui (*de quibus*) prolati ſine copula ſunt reſtrictiua,l.ea tamẽ adiectio.ff.de leg 3.l.à filio §. teſtator,vbi Bart.ff.de alim.& cib.leg.Alex.conſ.29.n. 4.li.1.Dec.conſ.261.n.1.Ruyn.conſ. 30.n.6.li.1.& propterea non applicatur ærarijs Baronum,ſi tales merẽtur nomen ærarij, de quo dubitabant DD. ex traditis per Afflict.ſuper conſtitutione regni l.t.Rub.17.n. 32. Nec facit,quòd Carauita ſuper dicto Ritu dicat illum ſeruari in Curijs Baronum,quia ſi volumus intelligere dictum Carauitæ, prout poteſt intelligi reſpectu ærarij Regis , quòd hoc ſeruetur etiã in Curijs Baronum, hoc nihil ad caſum noſtrum, ſi autem volumus quòd ipſe atteſtetur ita ſeruari etiam reſpectu ærariorũ Baronum,tali atteſtationi non eſt ſtandum;†cùm Doctori 5
fidem facienti de conſuetudine fides nõ adhibeatur ſecũdùm magis receptam ſententiam, vt per Gabr.de prob.concluſ.4.ſub n. t. verſ.contrarium. Franc. Becc. conſ.7.n.29,quam tenet Rota, vt per Mohed. dec.2.& 3.de cõſuetud.b fuit etiam in alia deciſione dictum, & b
hodie repetitum,quod nec propter reddẽdam rationẽ adminiſtrationis fuit neceſſe,quòd liber cõficeretur, † 6
quia ſine eo poterat reddi; iuxta conſilium Calcan.ſæpiuſ à Rota canonizatum; c & obſeruantia comprobauit in caſu noſtro,quia ſine eo fuit reddita. c

ADNOTATIO.

a Adminiſtrator,†qui nõ eſt generalis,nec eſt officialis publicus,nõ tenetur cõficere librũ rationũ,Paul. de Monte Pico,conſ.67.n. 4. fuit dictum in Melitẽſ. 7
reſciſsionis

Digitized by Google

reſciſſionis computorum 30. Octobr. 1595. corã Card. Pamphilio impreſſ. penes Farin. dec. 101. poſt 2. l. conſ. in Romana redditionis computorum 29. Maij 1596. coram Card. Millino, vbi fuit dictum, quod magiſter domus vulgariter dictum (*il maſtro di Caſa*) non tenebatur conficere librum rationum, & fuit etiam dictum in Romana redditionis computorum 14. Maij 1593. coram Litta.

7 b Et tenuit etiam Rota penes Seraph. †dec. 1349. n. 5. & in Camerien. Spolij 4. Iunij 1610. corã Card. Sacrato, & prius in Papien. & Placentina feudorũ 4. Iun. 1597 coram Litta. Poſſet tamẽ id temperari vt, ſcilicet, iſta opinio ſolùm procedat in ijs Curijs, & foris, in quibus doctores atteſtantes de conſuetudine verſati nõ ſunt, ſecùs autem in ijs Curijs, in quibus Doctores sũt verſati iuxta diſtinctionem, quam facit Surd. conſ. 74. nu. 14. poſt Gabr. de prob. concluſ. 4. n. 2.

8 c Rota †in Romana Tutelæ 13. Ian. 1597. coram Gypſio relat. à Farin. in conſ. 96. ſub n. 53. & poſt plures deciſ. fuit etiam dictum in Romana Legatorum, ſeu Administrationis 2. Decembr. 1619. coram R. P. D. Remboldo, vbi propterea fuit reſolutũ non potuiſſe adminiſtratorem criminaliter puniri ex eo, quia minus legaliter tenuerit libros rationis, cùm etiã ſine illis poſſit rationes reddere. *Oliuerius Beltraminus.*

PISTORIEN. PENSIONIS.

Lunæ 3. Iulij. 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur de quaſi poſſeſſione exigendi penſionem ad effectum manutentionis.

SVMMARIVM.

1 *Penſionarius ex exactione penſionum à prædeceſſore cenſetur eſſe in poſſeſſione etiam contra ſucceſſorem, qui nunquàm ſoluit, & n. 17*

2 *Poſſeſſionem metitur ex parte poſſidentis, nec variatur ex mutatione perſonarum, contra quas poſſidetur, & num. 18.*

3 *Mandatum præſumitur in ſoluente; quia non eſt veriſimile, quòd quis velit iactare pecunias ſuas ſaltem concurrentibus alijs adminiculis, & n. 19. vbi vide adminicula.*

4 *Pro adminiculis deſeruit reſeruatio penſionis, pluralitas ſolutionum cum diuturnitate temporis, & ſumma notabilis pecuniarum ſolutarum & n. 19.*

5 *Notarij atteſtatio licèt non probet mandatum, multùm tamen operatur, & magnam facit præſumptionem.*

6 *Confeſſio circa poſſeſſionem exigendi penſionem probat ad fauorem confitentis, quando eſt multum veriſimilis, & ex quibus reddatur veriſimilis habetur in deciſione.*

7 *Promiſſio præcedens valdè iuſtificat confeſſionem ſubſequentem de recepto, & n. 20.*

8 *Solutiones factæ ab œconomo Eccleſiæ vacante non conſtituunt in quaſi poſſeſſione exigendi, & latè ſub n. 22.*

9 *Solutiones factæ à reſeruatario fructuum non conſtituunt in poſſeſſione exigendi, & n. 23.*

Faciunt tamen indicium, quod etiam per prius penſionarius eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi.

10 *Manutentionis iudiciũ cõtentatur leuioribus probationibus.*

11 *Manutentionis iudicium non admittit exceptionem nullitatis translationis, vel requirentem altiorem indaginem.*

12 *In manutentione non requiritur aliquis titulus, & ſufficit ſola poſſeſſio.*

13 *Manutentio in ſummariſſimo peti poteſt etiam poſt latam ſententiam in poſſeſſorio plenario retinenda.*

14 *In manutentionis iudicio præſeruantur iura non ſolùm in petitorio, ſed etiam in poſſeſſorio ordinario.*

15 *Mandatum de manutenendo iam vni datum Rota ad libitum reuocat detecta poſſeſſione alterius, & n. 23.*

Diuiſiones Papales.

16 *Et è contra ſemel denegatum iterum concedit, vbi conſta de poſſeſſione.*

DECISIO CCLXXV.

FVit vnanimi Dominorum ſententia reſolutum Zanobio dãdum eſſe mandatũ de manutenendo, quia
†cõſtat de pluribus ſolutionibus penſionis factis ab an- 1
tiquioribus Epiſ. quæ ſufficiũt, vt Zanobius dicatur
in quaſi poſſeſſione exigendi cõtra modernum Epiſcopum, qui nunquàm ſoluit, Put. dec. 151. li. 3. Fuit dictum
in vna Cęſarauguſtana Pẽſionis corã bo. me. Gypſio, &
in vna Burgen. Penſionis 19. Feb. 1596. coram Illuſtr.
Card. Blanchetto, a quia ius metitur †à poſſeſſore, quod a
non mutatur, nec variatur ex mutatione perſonarum, 2
Guidop. dec. 629. fuit dictum in vna Romana cenſus 8.
Febr. 1577. coram bo. me. Oriolen. b Apparet autem de b
pluribus ſolutionibus factis à Lactantio Epiſcopo per
publica documenta, quibus ſolũ obijcitur nõ conſtare
de mãdato, nec ſoluẽtis, nec recipientis. † Verũ fuit re- 3
ſponsũ quoad ſoluentem præſumi, quòd habuerit mãdatum, quia non eſt veriſimile, quòd voluiſſet iactare
pecunias ſuas, Rot. dec. 2. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Caſſad. dec. 3. ſub n. 4. verſ. item ſecundùm Rotam, de procur. Quod Rota paſſim ſequitur cõcurrentibus alijs adminiculis, vt fuit dictum in vna Larinen. Pẽſionis corã
bo. me. Card. Lãcellotto, & coram eodẽ in vna Lucana
penſionis 4. Iunij 1574. & in cauſa Parten. Penſionis c c
coram Illuſtr. Card. Pãphilio. † Pro adminiculis in caſu 4
iſto deſeruiunt reſeruatio pẽſionis, in cuius executionẽ
ſolutiones factæ præſumuntur, pluralitas ſolutionũ cũ
diuturnitate temporis, & ſumma notabilis pecuniarũ
ſolutarum, quæ omnia ad iſtum effectum Rota cõſiderauit in illa Cæſarauguſtana, & in Partẽ. cõcurrũt etiã
plures literę d. Epiſcopi, partitæ librorũ Mercatorũ, &
alia, de quibus per informãtes pro Zanobio. Quòd Antonius Brauius eſſet procurator, adeſt relatio Notarij
in inſtrumẽto ſolutionis an. 1579. cũ atteſtatione, quòd
ipſe de eo fuit rogatus, & cũ expreſſione diei, & anni,
quæ relatio †licèt non probet perfectè mandatũ, multũ 5
tamen operatur, & magnam facit præſumptionem, vt
dixit Rota in vna Veliterna Caſalis 7. Iunij 1574. corã
Illuſt. Card. Lãcellotto; præſertim quia etiã in alijs inſtrumentis, & in partitis librorũ mercatorũ enũciatur
procurator, & vt procurator ſolutiones recepit; cõcurrũt coniecturæ cõſideratę in ſoluẽte, quia nõ eſt veriſimile, quòd Epiſcopus ſoluiſſet tot, & tã graues sũmas
pecuniarum, niſi ſibi cõſtitiſſet eum eſſe procuratorẽ,
& quòd Zanobius id paſſus fuiſſet; conſtat etiã de ſolutione facta per Epiſcopum Ambroſium; cùm enim ipſe
de an. 1594. locaſſet reditus Epiſcopatus in inſtrumẽto locationis, ordinauit Octauio Barchiolino cõductori; vt de affictu ſibi debito ſolueret pẽſionẽ Zanobio, &
adeſt quietantia ipſius Zanobij ad fauorẽ Barchiolini
per inſtrumentũ rogatum de an. 1597. Nec facit, quòd
cõfeſſio Zanobij †nõ probet ad eius fauorẽ, quòd ſit in 6
quaſi poſſeſſione exigendi; quia id non procedit, quãdo
confeſſio, vt in caſu iſto habet multũ veriſimilitudinis,
vt dixit Rota in illa Cęſarauguſtana Pẽſionis; veriſimilitudo enim deducitur, prout deducebatur in illa Cæſarauguſtana ex reſeruatione penſionis, ex notabili sũma, & quia nõ eſt præſumendũ, quòd Zanobius voluiſſet iactare suũ; quia cõfeſſio illi præiudicaſſet, quando
voluiſſet dictos terminos exigere, vt in dicta d. Cõcurrit etiã mãdatũ, & ordo Epiſ. Ambroſij, & promiſſio ipſius Barchiolini de ſoluẽdo, †quę promiſſio præcedẽs, 7
multũ iuſtificat cõfeſſionẽ ſubſequutã, quæ pręſumitur
facta pro liberatione Barchiolini, qui promiſit, & pro
veritate, Paul. de Caſtr. conſ. 383. ſub n. 1. verſ. ſecundus
caſus, l. 2. ſicuti videmus cõfeſſionem mariti de recepto

iuſtificari ex præcedenti promiſſione dotis, Paul. de Caſtr. ibi Afflict. dec. 102. Aym. conſ. 40. poſt n. 1. Con-
d currit etiam alia confeſſio ipſius d Ambroſij in ſua Cōmiſſione, quam porrexit pro repetitione penſionum ſolutarum, in quibus comprehenduntur etiam termini ſoluti per Barchiolinum. Accedit etiam iuramentum Zanobij in ſua confeſſione, quod pariter fuit perpenſum in Cæſarauguſtana. Adſunt etiā ſolutiones factæ à Camerario menſe epiſcopali de anno 1598. & à ſubcollectore Spoliorum de anno 1600. quæ licet forſan
8 † non proſint ad conſtituendum Zanobium in quaſi
c poſſeſſione exigendi; c faciunt † tamen magnum in-
9 dicium, quòd per priùs eſſet in quaſi poſſeſſione, quia aliàs prædicti non ſoluiſſent: & propterea ſolutiones huiuſmodi factas, Sede Epiſcopali vacante non neglexit Rota in illa Pacten. Vlterius adeſt mandatum, ſiue ordo Epiſcopi Paſſerini ſub die 29. Iulij 1599. in quo ordinat Baldaſſari Aſtadilio, vt ſoluat Zanobio ſcuta 250. pro termino penſionis Natiuitatis S. Io. Baptiſtæ cum quietantia Zanobij in calce dicti mandati ſub die 4. Auguſti eiuſdem anni, quæ, ſi ſunt recognita, carent omni difficultate, & ſi non ſunt recognita, poſſunt ſi opus eſſet, recognoſci, ſed non eſt opus, quia ex alijs abundè conſtat de quaſi poſſeſſione exigendi, quæ ſingula ſufficiunt, & multo magis ſimul iuncta; præſertim
10 cùm agatur ad effectum manutentionis, † in quo Rota contentatur leuioribus probationibus, vt fuit dictum in vna Regien. reſeruationis fructuum 6. Iulij 1586. coram Gypſio, & in dicta Pacten. Quæ dicuntur de attentatis non intrat, quia cauſa appellationis fuit cōmiſſa cum ſolita clauſula (*ſine retardatione penſionis*)
11 † Minus etiam, quæ opponuntur circa nullitatē tranſlationis, quia ſtāte quaſi poſſeſſione exigēdi exceptio nullitatis non admittitur ad impediendā manutentionem, Paleott. deciſ. 129. fuit dictum in vna Florentina Penſionis 24. Apr. 1592. coram R. P. D. meo Decano, & in illa Burgen. Penſionis coram Illuſtr. Card. Blanchetto. An autem intret Conſtitutio Pij V. erit in petitorio videndum, & per tres conformes, vt dicit Paleottus dicta deciſione. Nec eſt verum, quòd manutentio pendeat à validitate tituli penſionis; quia nihil cōmune habet poſſeſſio cum proprietate, l. naturaliter. §. ni-
12 hil commune, ff. de acquir. poſſeſſ. † præſertim vbi de manutētione agitur, in qua nō requiritur aliquis titulus, ſed ſola poſſeſſio, ſufficit, l. 1. §. ſicut interdicti, ff. vti poſſid. §. retinendæ Inſtitut. de interdict. fuit dictū in vna Bononien. iuriſdictionis 1. Febr. 1574. coram Illuſt. Card. Lancellotto, & in Regien. reſeruationis fructuū 6. Iunij 1586. coram Gypſio, & Domini non fecerunt vim, quòd fuerit pronunciatum non eſſe locum manutentioni, quia aut volumus, quòd ſententia ſit lata in
13 poſſeſſorio plenario, † & cùm fuerit ab ea appellatum & commiſſa cauſa appellationis, quamdiu pendet lis ſuper plenario poſſeſſorio retinendæ, poteſt officio iudicis in ſummariſſimo poſſeſſorio concedi mandatum de manutenēdo, latè Rol. conſ. 8. n. 24. & pluribus ſeqq. lib. 4. iudex enim in iſto caſu non intendit aliud, quam manutenere lite pendente in eo ſtatu, in quo quis repe-
14 ritur, † & præſeruat iura omnia, non ſolùm in petitorio, ſed etiam in poſſeſſorio ordinario, Neuiz. poſt Caſtr. & Felyn. quos allegat conſ. 81. n. 17. & dixit Rota in vna Romana Vineę 23. Iunij. 1581. coram bo. me.
f Oriolen. f aut volumus, quòd iudex, à quo pronunciauerit contra manutentionem in iſto ſummariſſimo poſſeſſorio, & hoc etiam non habet impedire manutē-
15 tionem; † quia ſicut in hoc iudicio Rota mandatum prius datum reuocat, quandocunque ei conſtat de non
g poſſeſſione; aut denegatur alterius poſſeſſio, vt fuit dictū in dicta Romana Vineæ; ita etiam denegatio præ- g
cedens non tollit, † quo minus poſſit, & debeat cōcedi 16
manutentio, vbi apparet de poſſeſſione, & de iniuſtitia denegationis.

ADNOTATIO.

a Et fuit dictum † in Campanien. Penſionis corā R. P. D. 17
Vbaldo impreſſ. penes Marcheſ. de Com. p. 1. fol. 615 & Rot. dec. 562. nu. 1. p. 1. in rec. & dec. 508. nu. 1. p. 2. in rec. & d. 387. n. 2. eadem p. 2. in recent. & fuit etiā dictum in Spoletana Pēſionis 21. Iunij 1619. corā R. P. D. Vbaldo, vbi aliæ deciſiones cumulantur, de quo vide infra ſub d. n. 19. & 20.

b Seraph. † dec. 878. n. 1. & 2. & in Cuſentina Penſionis 18
4. Maij 1616. coram R. P. D. Vbaldo, latè Gratian. diſcept. forenſ. cap. 113. n. 16. & ſeq.

c Rota † dec. 196. p. 1. diu. & dec. 43. n. 3. inter impreſſ. 19
penes Pacif. de Salu. iuxta nou. impreſſ. & fuit dictū in Toletana Pēſionis 23. Iun. 1617. corā R. P. D. Pāphilio, & in S. Martij Penſionis corā Card. Sacrato impreſſ. penes Marcheſ. de Cō. to. 2. fol. 486. & Rota ſolet in hac materia cōſiderare pro adminiculis pręcedentē reſeruationem pēſionis, pluralitatē ſolutionum, vt in dec. 196. p. 1. diuerſ. & dec. 591. n. 2. & 3. p. 2. in rec. & plura etiā adminicula ponderauit Rota in dicta Sācti Martij Pēſionis, & ſufficere pro adminiculis, quòd notabilis quātitas fuerit ſoluta, fuit dictū in Biſignaten. Pēſionis 26. Iun. 1617. corā R. P. D. Buratto, & † ſine adminiculis Rota non ſeruat d. 2. 20
de cauſ. poſſeſſ. Rota d. 44. n. 12. inter impreſſ. penes Pacif. de Salu. Imò quòd d. dec. 2. non procedat, niſi cōſtet de ſcietia titularis, & principalis debitoris tenuit Rota penes Verall. dec. 165. p. 3. & fuit dictū in Camerinen. Penſionis 22. Maij 1592. coram R. P. D. Gypſio, & tenuit etiam Rota infra in d. Vrbinaten. coram eodem Sāctiſſ. Ego tamen non credo requiri probationē iſtius ſcientiæ quando cōcurrunt adminicula, & deciſiones prędictas credo eſſe intelligendas, quādo alia adminicula nō concurrūt, & ideò in tot deciſionibus, in quibus Rota dixit præſumi mādatum ex adminiculis, numquam apparet, quòd Rota requiſiuerit d. ſcientiam principalis debitoris.

d Gabr. de iur. dot. † concluſ. 4. n. 1. Surd. dec. 55. nu. 5. 21
Seraph. dec. 678. n. 10. Rota dec. 124. n. 3. p. 2. in rec. & fuit dictum in Romana Augmenti dotis 19. Nou. 1599. coram Gypſio.

e Et quòd ſolutiones † factę ab œconomis, & ſequeſtra- 22
tarijs nō habentibus titulū non conſtituant in quaſi poſſeſſione exigendi contra verū titularem, Rot. d. 184. n. 1. & 2. p. 1. diuerſ. & dec. 508. n. 4. p. 2. in rec. & in d. 44. n. 2. inter impreſſ. penes Pacif. de Salu. vbi de ſolutione facta Sede vacante; fuit dictum in Vicen. Penſionis 28. Nouemb. 1614. coram R. P. D. Andrea, & in Meliten. Penſionis 17. Iunij 1617. coram eodem Gratian. diſcept c. 113. n. 51. & ſeq. Prædicta † nō pro- 23
cederet in reſeruatario fructuū cum facultate percipiendi fructus propria auctoritate, quia iſte ſoluēdo penſionē conſtituit in quaſi poſſeſſione exigendi cōtra verum titularem, latè Rot. d. 508. n. 3. p. 2. in rec.

f Rota dec. 641. n. 8. p. 1. diuerſ.

g Seraph. † d. 1295. n. 5. & benè Rota d. 404. ſub n. 2. & 24
3. p. 2. in rec. *Oliuerius Beltraminus.*

AVGVSTANA SEPVLTVRÆ.

Lunæ 20. Nouembris 1606.

ARGVMENTVM.

Pater poteſt eligere Sepulturam pro filio de conſuetudine; ſed non de iure Remiſſoria quibus caſibus ſit concedenda.

SVM-

Digitized by Google

S V M M A R I V M.

1 *Pater poteſt eligere Sepulturam pro filio ex conſuetudine licèt ſecus ſit de iure.*
2 *Remiſſoria datur etiam in cauſa reſtitutionis in integrum, & n.7*
3 *Remiſſoria non ſolet concedi ſuper articulis ſuper quibus cauſa in partibus pendents poterat fieri probatio propter ſuſpicionem calumnia, & nu.8. vbi vide limitationem.*
4 *Hoc non procedit, quando ille, qui petit remiſſoriam obtinuit in partibus ſententiam fauorabilem; quia tunc ceſſat praſumptio calumnia.*
5 *Attentata ſunt purganda, antequam petatur remiſſoria.*
6 *Attentatorum purgationi non eſt locus; quando agitur de exhumatione corporis.*
9 *Attentata ante omnia non reuocantur: quando alids talis reuocatio poſset cauſare ſcandalum.*

D E C I S I O C C L X X V I.

REſolutum fuit pro remiſſoria, quia materiæ ſunt
releuantes: articulatur enim cõſuetudo, quod pa-
1 ter eligat ſepulturam pro filio impubere, † quæ valida
eſt, & ſeruanda; licèt contrariũ ſit de iure, c. licet pater.
2 de ſepult. in 6. † & Remiſſoria datur in cauſa reſtitutio-
nis in integrum, Simonet. deciſ. 29 fuit dictum in cauſa
Ciuitaten. Decimarum 20. Martij 1600. coram R.P.D.
a meo Decano. a Non obſtat, quod lis fuerit diù in par-
tibus agitata, vbi Fratres Sancti Franciſci potuerunt
3 examinare teſtes ſuper articulis, qui hodie dátur, † quo
caſu Rota non ſolet concedere remiſſoriam, Put. deciſ.
b 201. l. 1. Caputaq. deciſ. 63. par. 3. b quia cum obtinuerit
ſententias fauorabiles, ceſſat non ſolum negligentia, &
culpa in non probando conſuetudinem forſan ibi no-
toriam, ſed etiam omnis præſumptio calumniæ, vt in
propoſito conſiderauit Rota in vna Bononien. Cenſus
17. Nouembris 1606. coram R.P.D. meo Sacrato. Non
4 obſtat, quòd conſtat de attentatis, † quæ prius ſunt pur-
ganda, antequam concedatur remiſſoria, Caput deciſ.
5 52. par. 3. † quia cùm agatur de exhumatione corporis,
6 non eſt locus purgationi † attentatorum, Rota dec. vlt.
vt lit. pẽd. in antiq. Franc. in c. dilecti, il ſecondo, n. 5. de
appell. Gemin. in c. nõ ſolùm in fin. eod. tit. in 6. & dixit
c Rota coram bo. mem. D. Litta. c

A D N O T A T I O.

7 a Caputaquen. dec. 61. p. 3. † fuit dictũ in Bergomẽ. Le-
gati 3. Iun. 1600. coram R.P.D. Ortẽbergo, & in Ra-
uennaten. cenſuũ 8. Iunij 1618. corã R.P.D. Manza-
nedo, Seuer. da remiſ. c. 3. ſub n. 43. & hoc procedit nõ
obſtãte lapſu quadriẽnij, Simonett. de. 75. bene verũ
eſt, quod maior fumus requiritur, quãdo petitur re-
miſſoria in cauſa reſtitutionis in integrũ, vt fuit di-
ctũ in Oriol. beneficiorũ 27. Maij 1596. coram Litta
Seuerol. d. c. 3. ſub n. 43. verſ. ſed de iſtis, & tunc leuis
ſuſpicio calumniæ ſufficit ad denegandam remiſſo-
riam, Seraphin. dec. 1307. ſub n. 1. verſ. non obſtat.
Rota de. 491. n 2. p. 2. in recent. & deciſ. 712. n. 5. p. 1.
8 b in recẽt. † fuit dictũ in Tarẽtina retractus 21. Ap. 1613
corã R.P.D. Manzanedo, vbi aliæ deciſiones referũ-
tur: ab hac autẽ regula receditur, ſi materia articula-
ta eſt releuãs, & datur fumus, vt fuit dictũ in Hiera-
cen. iuriſpatron. 5. Iun. 1617. coram R.P.D. Veroſpio.
Item non procedit regula, quando ſententia lata in
partibus fuiſſet reuocata, quia ex dicta reuocatione
ceſſat præsũptio calũniæ, Rot. d. 67. n. 5. p. 1. in recen-
9 c tior. Benè Lancel. de attent. p. 2 c. 4. lim. 13. vbi ſub n.
8. † dicit procedere de æquitate, ſe non de iuris rigo-
re, & generale eſt, quod vbicumque reuocatio atten-
tatorum poſſet cauſare ſcandalum in populo, tunc
attentata non ſunt ante omnia reuocanda, Lancell.
d. limit. 13. n. 1. & ſeq. *Oliuerius Beltraminus.*

NERITONEN. PENSIONIS.

Veneris 24. Nouembris 1606.

A R G V M E N T V M.

Agitur de probando, & iuſtificando valore beneficij.

S V M M A R I V M.

1 *Valor magis ad iudicium intellecti, & diſcurſum rationis ſpectat, quàm ad ſenſum corporis.*
2 *Viſus eſt ſufficiens ratio teſtis deponentis ſuper valore.*
3 *Teſtis deponens* (non mi ricordo d'altro) *intelligitur praterea de quibus expreſſè ſupra depoſuit, & n.8. Relatio fieri debet ad proxima, & n.3*
4 *Fama iunctis adminiculis plenè probat præſertim in his, quæ ſunt difficilis probationis.*
5 *Valor beneficij eſt difficilis probationis.*
6 *Valor beneficij etiam in conditione poſitus probatur ex probationibus imperfectis adminiculatis ex coniecturis. Requirit plenam probationem, & n.8*
7 *Teſtis deponens de fructibus cenſetur deponere de valore, deductis oneribus. Teſtes deponere debent de Fama per verbum* (fuit) *& quando id non habeat locum, & nu.9*

D E C I S I O C C L X X V I I.

TErtia vice reſolutum fuit pro iuſtificatione clau-
ſulæ (*dummodò remaneant mille*) ſi tamen iura ſunt
in forma probanti, & teſtes ritè examinati; licèt enim
requiratur plena probatio ex latè deductis per infor-
mãtes pro Epiſcopo, ea tamen reſultat ex fama iuncta
cum diſpoſitione quarti teſtis deponentis de ſcientia,
vt dictum eſt in vltima deciſione, & quicquid ex ad-
uerſo dicatur, viſum fuit Dominis ſatis apparere d. te-
ſtem deponere de ſcientia tàm iuxta 47. interrog. quam
ſupra quarto articulo, dicit enim ſcire, vidiſſe, audiuiſ-
ſe, & reddit cauſam ſcientię non ſolum quia presbyter,
& practicus, ſed etiam quia fuit familiaris Bouij, qui de
tempore reſeruationis erat Epiſcopus. Nõ obſtat, quod
dicitur, rationem de viſu non eſſe proportionatam va-
lori, † qui magis ad iudicium intellectus, & diſcurſum 1
rationis ſpectat, quam ad ſenſum corporalem, Cagnol.
in l. 2. num. 236. C. de reſcind. vend. quia diſcurſus, &
iudicium fundatur in ijs, quæ teſtis nota habet per ſen-
ſum corporis, & ab his, quę vidit, & audiuit, & non po-
teſt aliunde oriri ſcientia, † & quod viſus ſit ſufficiens 2
ratio deponentis ſuper valore tradit Cagnol. ibi verſ. ſi
tamen teſtes. Non obſtat, quod teſtis ſe referat ad exa-
ctores, & neget ſe fuiſſe exactorem; quia talis relatio
intelligenda eſt quoad illam punctualem, & totalem
ſciẽtiam vſque ad obulum, quia illa tantùm haberi po-
teſt ab exactoribus, non autem quoad hoc, vt fructus
aſcenderent ad ducat. 2500. non enim dicit teſtis, quod
etiam non excederent; poterat enim eſſe, quod in mul-
to etiam excederent; ſufficit illi dictam quantitatem re-
dituum includere: † propterea poteſt, & debet intelligi 3
quoad alia per ipſum non expreſſa, a tùm ex verbis a
ipſius teſtis (*non mi ricordo d'altro, rimettendomi del tutto
alla verità*) vt relatio fiat ad proxima, & immediata, gl.
in l. 1. ff. de leg. præſt. l. idem cũ eodem, §. fin. vbi gloſ. &
DD. ff. de iuriſd. omn. iud. tũ quia alioquin teſtis redde-
retur ſibi contrarius, quòd ſciret, & ſe remitteret, vbi
etiam ſuſtineri non poſſet, quòd iſte teſtis deponeret
de ſcientia, & veritate, ad huc tamen reſultat plena iu-
ſtificatio dictæ clauſulę ex fama cum adminiculis, vt
tenuit Rota in Cluſina penſionis 28. Ianu. 1575. coram
Illuſtr. Cardin. Blanchetto, † & facit quia fama iunctis 4

admi niculis plenè probat,præſertim in ijs,quę sũt dif-
ficilis probationis,Cyn.in l.ſi quidem.C.ſol.matr.Alex.
b conſ.4.n.4.lib.6.Dec.conſ.596.poſt num.6.[b] difficultas
5 autem probationis in caſu iſto ſurgit non ſolùm,†quia
agitur de probanda quantitate fructuum, & valoris,
Bald,cõſ.325.n.5.l.2.cũ alijs allegatis in prima deciſio-
c ne,[c] ſed quia etiam ſunt probãdi reditus vſque de anno
6 1577.† facit etiam; quia Rota pluries tenuit ſufficere
probationes imperfectas adminiculatas ex coniecturis
d ad probandum valorem in conditione poſitum,[d] vt fuit
dictum in vna Pampilonen.beneficij de Larcar. coram
bo.me.Rubeo 18.Martij 1580.Non obſtat, quod teſtes
6 non deponant de fama per verbum *fuit*,& *eſt*,[e] quia hoc
e tollitur ex vltima deciſione,& ex traditis per informã-
tes,Minus etiam facit,quod teſtes ignorent onera Epi-
7 ſcopatus † quia vt dictum fuit in alijs deciſionibus,de-
ponunt de tanta quantitate fructuũ,quæ deductis one-
ribus concludit valorẽ,quod ſufficit, vt dictum fuit in
vna Piſaurien. penſionis de anno 1573. coram bo.me.
Oriol.Alia onera vltra expreſſa in inuẽtario,& viſita-
tione adfuiſſe tempore reſeruationis pẽſionis viſũ fuit
Dominis non bene iuſtificari,vt benè per informantes
pro translatarijs: Ex quibus fuit reſolutum ſtandum
eſſe in deciſis, maximè attenta veriſimilitudine, quæ
maxima viſa fuit ſemper Dominis ex ſolutione tot an-
norum tot Epiſcoporum, & ipſiuſmet aduerſarij, quæ
veriſimilitudo,vt dictum eſt,ſuppleret defectum,ſi quis
adeſſet, probationis.

ADNOTATIO.

8 a Et † quòd teſtis,qui dicit ſe ſcire, & poſtea dixit ne-
ſcire,intelligendus ſit,ſe neſcire alias,quam ſupra di-
xerit,Felyn.in c.cùm tu,n.3.verſ. & in propoſito, de
teſtib.Rot.de.141 n.10 p.2.diuerſ.& de.371.n.5.p.2,
in recent, & fuit dictum in Braccaren, Parochialis
16.Nouemb.1605.coram Card, Sacrato,plenè Fari-
nac.de teſtib.q 67.n.355.qui alios cumulat,
b Rota dec.496.n 2.p 2,in recent,
c Vide ſupra,quod dixi ad de.245.ſub litera B,
9 d Ad probandum† valorẽ beneficij in conditione po-
ſitũ,& qui eſt probãdus per aſſenſum, Rota requirit
plenam,& concludentem probationẽ,Rot.dec.380,
& dec.381.n.2.& 3.p.1.diu,& de.444.n.1.p.2,in rec,
10 e Et quod teſtes deponentes†de fama debeant depone-
re per verbum(*eſt*,& *fuit*)Seraph.deciſ. 469.n.2.Rot,
deciſ.325.n.4 p.2.in rec.Gonz.ſuper reg.8.in adnot,
contra nullit.n.93.& ratio eſt, quia teſtis debet per-
cutere tempus ante motam litem,Veral. de.9.& de.
413.p.2.ſi tamen ex tota facti ſerie,&ex circumſtan-
tijs,de quibus deponũt,colligi poſſet,quod teſtes vo-
luerint deponere de tempore etiam ante motã litem,
tunc probarent etiam ſi non deponerent per verbum
(*fuit*) ſed per verbum (*eſt*) benè Gonz. in d. tit. de
null.& attent.n.94.& ſeq.vbi reddit rationem, quia
dicta teſtium ſunt coadiuuanda, non calumnianda,

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA INCENDII,

Lunæ 27. Nouembris 1606,

ARGVMENTVM,

Incendium probari debet, quòd ſine culpa contigerit, cùm non ſoleat ſine culpa euenire.

SVMMARIVM.

1 *Excipiens probare debet omnes qualitates neceſſarias ad effectum,vt exceptio concludat intentionem ſuam.*
2 *Excipiens de reſignatione debet docere de reſignatione publicata.*
3 *Incendium eſt de his,quæ ſine culpa euenire non ſolent, & num.11*
4 *Caſus fortuitus probari debet,qui excludat culpam,quando ſumus in ijs,quæ citra culpam accidere non ſolent.*
5 *Incendium præſumitur eueniſſe culpa leuiſſima,de qua non tenetur conductor,& vide ſub n.11*
6 *Præſumptiones Rota non admittit,quando quis tenetur probare,de quo etiam ſub n.12*
7 *Nec quando agens plenè probauit ſuam intentionem.*
8 *Actus præſumitur factus ab eo,cuius intereſſe cõcernit et n.3*
9 *Diligentiæ ſolitæ probari debent,quòd fuerint factæ ad effectum,vt ſit locus executionis.*
10 *Diligentiæ præſumptio non ſuffragatur, quando diligentia eſt fundamentum intentionis.*
Diligentia regulariter præſumitur,& n.14

DECISIO CCLXXVIII.

ROta cenſuit Hoſpitali incũbere onus probandi in-
cendium granarij accidiſſe ſine culpa ſuorum mi-
niſtrorum;fundamẽtum fuit,quia Princeps agit ad re-
ſtitutionem Caſalis vna cum omnibus mẽbris,& perti-
nentijs meliorati potiùs,quã deteriorati iuxta promiſ-
ſionem ſibi in contractu locationis factã ſolemni ſtipu-
latione,& obligatione Camerali vallatã. Et propterea
Hoſpitale,quod ad excuſãdũ ſe a reſtitutione granarij
dicti Caſalis excipit de incendio, debet probare, quod
nulla ſua præcedente culpa contigerit,†quia excipiens 1
habet probare omnes qualitates neceſſarias ad effectũ,
vt exceptio concludat intentionem ſuam,Frãch.in c.1.
in 1.not.de præſcr.in 6.Aym.conſ.226.n 8.fuit dictum
in vna Cęſaraugustana Parochialis 14 Nouemb.1583.
coram bo.me.Oriolen.† ſic dicimus excipientem de re- 2
ſignatione,debere docere de reſignatione valida,&pu-
blicata,vt tenuit Rota in illaCęſaraugustana,& in alijs
multis relatis in illa Hiſpal.& Corduben.prę ſtimonio-
rum 14. Iunij 1600. coram R.P.D. meo Lancellotto.
Tanto magis,quia†incendium eſt de ijs, quæ ſine culpa 3
euenire non ſolent,Bar. in l. ſi quis ex argentarijs,§.an
verò n 4.ff.de eden.Franc.Marc dec. 61.n.1. verſ. ſeq.p.
1.[a] in ijs autem, quæ † citra culpam accidere non con- a
ſueuerunt, debet non ſolùm probari caſus, ſed etiã tale 4
quid,quod culpam excludat,Bal.in l.ſi creditor ſub n.3.
verſ.ſi autem probatur modus,& ibi etiam Salyc.in fin,
C.de pig.act.Are.in §.ſi.ſub n.3.Inſt. quib.mod,re con-
tr.oblig.Cor.conſ.118.n.6 ad fi.lib.4. Non obſtat conſ,
Bal.441.lib.1.& alij in cõtrarium allegati, quia proce-
dunt, quando locator directè, & principaliter agit ad
emendationẽ damni,quod ex incendio prouenit,actio-
ne,vel ex locato,vel ex legeAquilia quia tũc fũdat ſe in
culpa cõductoris; vnde nil mirum,ſi illam probare ha-
bet tamquàm fundamentum ſuæ intentionis. † Eodem 5
modo reſpondetur,dum dicitur incendiũ præſumi eue-
niſſe culpa leuiſſima,de qua non tenetur conductor,l.ſi-
cut certè,§ nunc videndum,ff.locat.& culpa,quæ con-
ſiſtit in ommittendo,non autem in committẽdo, ita vt
etiã ceſſet lex Aquilia,l.ſi cuius,§.denique, ff. de vſufr.
quia iſtud procedit ad excludendum intentionem agẽ-
tis ad damnum; nã ſi intendit aliud genus culpæ inter-
ueniſſe,grauatur onere probandi; Non autem iuuat in-
tentionẽ rei volentis ſe excuſare a reſtitutione promiſ-
ſa;quia poſſibile eſt,& facilè maiorem culpam interue-
niſſe: vnde hoc caſu non ſufficit illi talis præſumptio,
† cùm præſertim Rota non admittat huiuſmodi præſũ- 6
ptiones,quando quis tenetur probare,Achill.dec. 1.de
probat.[b] nec† quando agens plenè fundauit ſuam intẽ- b
tionem,Ægid.deci. 618. num. 2. ad finem. Quæ tan- 7
tò magis habent locum in caſu, de quo agitur; quia

liquidò

liquidò conſtat incendium prouenifſe ab immiſſione
ignis in ſtipulas, qui præſumitur immiſſus a Miniſtris
8 Hoſpitalis,† cuius intereſſe reſpiciebat combuſtio ſti-
c pularum,c l.2.ſ.ſi quis ita in ſuo, & ibi not.Alber.ff.ne
quid in loc.public.in qua combuſtione ſolent,vt dicũt
teſtes, fieri quædam præparamenta, ne ignis inuadat
9 ædificia,†& propterea pro excuſatione eſt probãdum,
quòd fuerunt factæ diligentiæ ſolitæ,Fran.Marc.d. d.
10 61.n.3.& 4.p.1.& 521.ſub nu.2.p.2. †Et licèt aliàs quis
d Præſumatur diligens,d non procedit,quando eſt funda-
mentum ſuæ intentionis vt per Grat.conſ.46.n.21.l..2.

ADNOTATIO.

11 a Quod incẽdium† præſumatur culpa inhabitantiũ la-
tiſſimè Farinac.qui plures cumulat quæſt.110.n.41.&
ſeq.Gail.li.2.obſeru.21.n.3.& latè etiam Felician. de
cẽſib.c.21.à n.49.vſque ad 56.an verò prçſumatur or-
tum culpa leuiſſima,vel alia culpa maiori, latè idem
Farinac.quæſt.110. n.90. & an iſta culpa præſumatur
in omittendo,an verò in committendo , plenè idem
Farinac.dicta quæſt.110.n.22

12 b Rota† dec.102.n. 6.p.1.diuerſ.Seraph.deciſ.1171.nu.
2.fuit dictũ in Comen. decimarum 8. Iulij 1612. corã
Card.Sacrato,vbi dicitur Rotã ſequi hanc opinionẽ,
Gõzal.ſuper reg.8.glo.43.ſub n.95.verſ.maximè: Ve-
rum hæc opinio Rotæ,quod ſcilicet nõ ſufficiat pro-
bare præſumptiuè,quando quid eſt fundamentũ intẽ-
tionis,nõ videtur locum habere in præſumptione iu-
ris,vt latè defendit Garz. de benef.p.5.c.1.n.535.quia
præſũptio iuris dicitur vera,& liquidiſſima probatio
Rota deciſ.4.nu.21.p.2.diuerſ.Menoch.conſ.5.nu.10.
Mantic.dec.31.n.10.vbi dicit cenſeri manifeſtũ illud
quod apparet ex præſũptione iuris,& benè Rot. dec.
756. ſub n. 4. p.2.in rec.vbi propterea fuit dictũ quod
clauſula(*conſtita*)quæ alias requirit plenã probationẽ
ſufficienter iuſtificabatur ex iuris præſumptione ; &
ideò crederẽ,quod opinio Rotæ, de qua ſupra,ſit in-
telligenda ne præſumptione non iuris , ſed hominis.

13 c Et quod † actus præſumatur factus ab eo, cuius inte-
reſſe concernit,Seraph.d.1078.n.2.Rota deciſ.396.n.
2.p.1.diu.benè Rota deciſ.529.per totã p. 1. in recent.
& hoc procedit etiam in materia pœnali , Rota d.d.
529.n.4.quæ loquitur in materia recurſus ad iudices,
ſeculares;& hinc etiam dixit Rota in Hiſpalẽ.Primi-
tiarum,ſeu Attẽtatorum 24. Ianuarij 1614. coram R.
P.D.Pamphilio, quod ablatio proceſſus facta à Iudi-
ce præſumebatur de ordine,& inſtante eo,cuius inte-
reſſe dicta ablatio concernebat.

14 d Negligentia† regulariter non præſumitur,ſed diligẽ-
tia,Seraph.d.455.n.3.Rota dec.259.nu.3.p. 2. diuerſ.
Bec.conſ.37.n.19.& tãtò magis in cõcernentibus pro-
priũ intereſſe,Rota dec.131.n.6. par.2.diuerſ.Verall.
deciſ.110.n.3.p.3.Menoch.de præſump.l.6.præſumpt.
77.n.3. *Oliuerius Beltraminus*

CIVITATIS CASTELLI HÆREDITATIS.

Veneris 1. Decemb. 1606.

ARGVMENTVM.

Ciuilitas,& domiciliũ in loco,ex quibus acquiratur,&
quæ nam ſint iudicia indicatiua domicilij.Dominus
loci non ligatur Statutis loci.

SVMMARIVM.

1 *Ciuis,non autem forenſis quis præſumitur.*
2 *Excipiens in ſua exceptione eſt actor,& debet probare concludenter ſuam exceptionem.*
3 *Probationem præſumptiuam Rota non ſolet admittere ad probandum illud,quod eſt fundamentum intentionis.*
4 *Ciuilitatis præſumptio eſt ſatis vaga & fallax.*
Deciſiones Papales
5 *Ciuis quis non cenſetur ex ſola poſſeſſione maioris partis bonorum in loco.*
6 *Sed vlterius requiritur animus perpetuò habitandi.*
7 *Vicarius perpetuus cenſetur vtilis Dominus.*
8 *Dominus loci non poteſt dici ciuis loci.*
9 *Dominus loci non comprehenditur ſub Statutis loquentibus de excluſione feminarum.*
Eius tamen filiæ comprehenduntur,quia illę ſunt ſubditæ , & num.21.
Dominus loci in fauorabilibus poteſt vti Statutis loci & n.22
10 *Forenſis non ligatur Statutis loci,& n.23.*
Prout nec etiam gaudet beneficio Statutorum loci,& n. 24.
11 *Domicilium incolatus , vt contrahatur requiritur animus perpetuò habitandi in loco.*
12 *Et iſte animus debet eſſe firmus,& non vagus & n.26.*
13 *Ciuem eſſe aliud eſt,& aliud haberi pro Ciue.*
14 *Veritas eſt præferenda reputationi.*
15 *Forenſes de generali conſuetudine patiuntur collectas.*
16 *Onera realia,quæ debentur ratione rei non minus ſoluuntur à ciuibus,quam à forenſibus.*
17 *Iuriſdictioni loci quis ſubijcitur ratione rerum , quas in illo territorio poſſidet.*
18 *Filius non cenſetur habere domicilium diuerſum à domicilio paterno.*
19 *Filius ſequitur originem patris,& dicitur pars quædam Patris.*
20 *Habilitas,& inhabilitas conſideratur de tempore mortis illius,de cuius ſucceſſione agitur.*
21 *Ciuilitas ſuperueniens poſt delatam alteri ſucceſſionem non iuuat.*
24 *Eccleſia in fauorabilibus poteſt vti Statutis laicorum.*

DECISIO CCLXXIX.

COnclusum fuit per Dominos non conſtare de ali-
qua ciuilitate, aut domicilio in Terra Ciſternæ ,
ob quam D. Conſtantia excludatur à ſucceſſione pa-
terna in bonis ſitis in Territorio Ciſternæ vigore Sta-
tutorum d.loci. Nec placuit , quod Domina Conſtan-
tia ſit actrix,†& debeat probare D.Lucium eſſe foren- 1
ſem:cùm præſumatur Ciuis Bart.in l.1.n.21.ff.ad mu-
nicip.quia ad hoc,vt præſũptio intret,plura requirun-
tur,de quibus per Menoch. qui alios refert præſumpt.
30.n.6.l.6.& quòd ſit actrix,procederet,ſi D.Conſtan-
tia fundaret ſe in iſta qualitate,quòd ſit forenſis; quia
tunc illam probare deberet,vt per Menoch.ibi ſub n.8.
ſed ipſa fundat ſuam intentionem de iure communi in
l.maximum vitium. C. de lib. præter.& D.Lucius,qui
excipit de Statuto , debet probare concludenter illam
exceptionem:& † ſic quod comprehendatur ſub Statu- 2
to,quia in hac exceptione eſt actor,l.1.vbi Bart.per il-
lum textum ff.de excep.Corn.conſil.223.col.3.li.2.Pa-
riſ.conſ.45.in princ.li.1.†& Rota non ſolet admittere 3
probationes præſumptiuas,Achil.dec.1.de probat. a † a
præſertim cũ iſta præſumptio ciuilitatis ſit ſatis vaga, 4
& fallax,vt per Alciat.reg.2.præſumpt.15.n.2.Nõ etiã
placuit,quòd Vitellij poſſint dici ciues Ciſternę,ex eo,
quòd ibi haberẽt maiorem partem bonorum, quia hoc
in facto non verificatur , † nec videtur verum in iure, 5
quod ſola poſſeſſio maioris partis bonorum faciat ci-
uem;nã quod nõ ſufficiat,ſentit Hoſt.in c.dilectus,il ſe-
condo,n.6.& 7.& ibi etiã Ant.de Butr.n.15.de reſcript.
Soc.in c.fi.ſub n.26.v.ego multum dubito, vt lit. pend.
Rebuff.de nomic.elect.in præf.ſub n.18.Gabr.cõſ.189.
n.20.& ſeq l.2.quod etiam probat text. in l.ciues.iũcta
gloſ.C.de incol.l.10.† vbi requiritur vltra maiorẽ par- 6
tem bonorum animus perpetuò habitandi;nec probat
contrarium l. 2. C.vbi ſenat. vel clariſſ. quia imò facit
pro iſta opinione,ibi (*aut maiorem partem bonorum poſſident,& aſſiduè verſantur*) cũ illa duo copulatiuè requi-

rat.Nec etiã probatur aliqua ciuilitas ex perſona Ale-
xandri,nec probari poteſt;quia ipſe erat Vicarius per-
7 petuus pro Sede Apoſtolica deputatus Terrę Ciſternę;†
b & propterea vtilis Dominus,b Card.in clem.1.n.3. ad
fin.& n.9.vbi etiam Imol. n. 8.de off.Vic.Felin.in c.G.
8 perpetuus ſub n.3.verſ.in gloſ.1.de fid.inſtr.†Dominus
autem nõ poteſt dici ciuis,Ant.de Butr.in c.ex parte n.
9 4.verſ.nota,quòd de cler ægr.Gram.d.103.n. 11.† &
minùs cõprehẽditur ſub Statutis de excluſione fœmi-
narum loquentibus,l.penult.ff.de arbit.Card.cõſ. 2. ad
fin Brun.in tract.quòd ſtantibus maſculis, &c. art. 6.n.
67.cum alijs per Menoch.conſ.250.n.54.fuit dictum in
illa Balneoregien.bonorum 11.Febru.1594.coram Il-
c luſtriſſimo Card.Pamphilio; c & propterea non appli-
cãtur,quę dicũtur de ſimplici Gubernatore,quia quic-
quid de ipſo ſit,clarum eſt Dominum nec ciuẽ eſſe,nec
cõprehendi ſub Statutis,& diſtinctio,quæ fit ex aduer-
ſo inter Statuta edita ante,vel poſt dominiũ non ſubſi-
ſtit , & Bald. in cap. 1.de nat.feud. eam non probat, &
loquitur in alijs terminis.Non obſtant,quæ deducun-
10 tur ex perſona Alphonſi,†quem alias vti forenſem nõ
ligari Statutis Ciſternæ reſoluit Rota 21.Octob.1580
coram Brauo in vna Romana ſupplementi legitimæ;
d d teſtes enim in hoc iudicio examinati per Dom. Lu-
cium non ſolũ nõ probant ciuilitatem d.Alphonſi,ſed
potius illam excludũt,omnes enim(omiſſo primo iux-
ta 17 interrog.)deponũt,quòd aliquando morabatur in
Ciuitate Caſtelli,aliquãdo in Terra Ciſternæ ad libitũ
& prout ſibi videbatur,& ſic clarè demoſtrãt quòd nõ
habebat animum perpetuò manendi ; & non recedẽdi
11 a Terra Ciſternæ, † prout requiritur ad contrahendũ
domicilium,& incolatũ,l.Ciues,C.de incol.lib.10. vbi
12 Bald.notat,† & quòd in incolatu debet eſſe animus fir.
mus & nõ vagus gloſ.in l.1.in v.incollã.C.de municip.
& origin. eod. lib.& in l.ſcire in gloſ.vltima ff.ad mu-
nicip.Alciat.in l.pupillus §.incola in princ. ff. de v. ſi.
e gn. e primus teſtis,vltra quòd cõuincitur ab alijs teſti-
bus,& detegitur mendax in pluribus, in omnem euẽtũ
remanet vnicus.Non obſtat,quòd aliqui teſtes dicãt il-
13 lum fuiſſe reputatum ciuem;†quia aliud eſt eſſe ciuẽ,
aliud haberi pro ciue,l. meſſis appellatione,vbi gloſ.&
DD.ff.de ver ſignif. præſertim quia ex depoſitionibus
eorũdem apparet,quòd verè non erat ciuis; & propte-
14 rea† veritas eſt pręferẽda tali reputationi,l.3.§.ſi Titij
& ibi notat Bal.ff.de neg.geſt.Nõ obſtat,quod Alphõ-
ſus ſoluerit datia;quia illud probat ſolus primus teſtis:
vltra quòd nec etiam talis ſolutio concludit ciuilitatẽ,
15 † cum etiam forenſis poſſeſſor ſaltem de generali con,
ſuetudine patiatur collectam,Iaſ. in l.placet, nu.4.vbi
etiã Parpal.qui de communi nu. 56. C.de Sacr.Eccleſ.
16 Natt.conſ.389.ſub n.6.† Solutio onerũ, quæ debentur
ratione rei,non minùs ſpectat ad forenſes quã ad ciues
cũ res in alieno Territorio poſſeſſa dicatur ſubdita Pa-
ul.de Caſtr.in l.inter debitorem nu. 4.poſt med.ff.pact.
17 Natt.d.cõſ.389.n.6.†& quis ſubijcitur iuriſdictioni lo.
ci ratione rerũ in Territorio exiſtentiũ,l.pupillo ff. de
tut.& cur.dat.ab bis l.2.C.vbi in rẽ act.cũ alijs per Nat.
ibi n.1.Super incolatu D.Lucij,& D.Cõſtantiæ non eſt
laborandum; nam de tempore vitæ Alphonſi , cũ ipſe
Alphonſus nõ eſſet ciuis, nec incola nõ poteſt præten-
18 li,†quòd filij cõtraxerint,& habuerint aliud domici-
19 liũ diuerſum à paterno,Bald.conſ.271.in princ.l.1.†fi-
lius enim ſequitur originẽ paternã,& dicitur pars quę-
dam patris,idem Bald.conſ.334. poſt n.1.verſ.ſequitur
originẽ l.4 Declaratio D.Lucij, & alij actus facti poſt
mortem Alphonſi quando etiam feciſſent illum ciuem
20 nõ eſſent habẽdi in conſideratione;†quia habilitas, &
inhabilitas conſideratur de tẽpore mortis illius,de cu-
ius ſucceſſione agitur,l.ſi Titius ff.de teſt.milit.† & in 21
terminis forẽſis,qui vult vti beneficio Statuti,& habe-
ri pro ciue tradit Soc.iũ.cõſ.19.n.1.l.3. & quod ciuili-
tas poſt delatam alteri ſucceſſionem non iuuet,proba-
tur in fortioribus terminis,ex traditis per Ancha.cõſ.
169.n.2.& Dec.con.662.nu.12.ad fin.& num. ſeq.

ADNOTATIO.

a Vide annotationem ad deciſionem antecedentem
ſub litera B.
b Et quod huiuſmodi Vicarij perpetui in omnibus fũ-
gantur vice Principis,Rota d.230.n.2.par.2.in rec.
c Licèt† Dominus loci non cõprehẽdatur ſub Statutis 22
excluſiuis fœminarũ;tamen eius filiæ,& nepotes cõ
prehẽduntur,quia illæ nõ ſunt dominæ,ſed ſubditæ
prout latè fuit dictũ in Balneoregien.bonor.18.Maij
1583.corã Litta,vbi reprobatur Menoc.cõſ.250.qui
contrariũ tenet.Item ſciendum eſt,quod licèt Statu-
tũ†loci non afficiat dominos loci, id intelligitur in 23
partibus præiudicialibus,ſed ſi dominus loci in par-
tib.fauorabilib.vellet vti dicto Statuto,poteſt,Surd.
cõſ.262.n.58.ad inſtar.quod dicitur de Eccl.†quę li- 24
cèt nõ ligetur Statutis Laicorũ, poteſt tamẽ in par-
tib.fauorabilib.eis vti,Surd.cõſ.560.n 13.Hõd. cõſ.
78.n.110.& ſeq.l.2.& fuit dictũ in Mediolanẽ.hęre-
ditatis 15.Mart.1595.corã Card.Millino,& in Papiẽ.
bonorũ 17.Febr.1578.coram Card.Lancell. ſeniore.
d Rot.†d.673.n.1.& 2.p.2.diuerſ.ſicut nec è cõtra fo 25
rẽſis gaudet Statutis loci,Rot.d.295.n.3. p.1.diuerſ.
Hond.conſ.5.n.16.l.1.Surd.cõſ.204.n.3. & in ſpecie
quod Statutũ excluſiuũ fœminarũ,non cõprehendat
forẽſes,fuit dictũ in Camerien.hæreditatis 29.Febr.
1588.corã Card.Pãpbilio,& in Balneoregien.bono-
rũ 7.Iunij 1591.coram eodẽ, & in Peruſina bonorũ
16.Martij 1591.corã bo.me.Pẽſa.Et huiuſmodi Sta-
tuta requirũt vtrãque ſubiectionem tam ratione bo-
norũ,quam ratione perſonarũ ; vt fuit dictũ in Cal-
liẽ.hæreditatis 10.Iun.1616.corã R.P.D.Buratto, &
in Recanaten.ſucceſſionis 26. Iunij 1617.corã eodẽ
Gratiã.poſt alios diſceptat.c.431.n. 16 quod proce-
dit, ſiue Statutum loquatur in rem, ſiue in perſonã ;
prout hæc diſtinctio fuit latè reprobata in d.Calliẽ.
corã R.P.D.Buratto,& in Ciuitatis Caſtelli ſupple-
menti legitimæ 11.Dec.1617.coram R.P. D.Pam-
philio;prout etiam eam reprobat Grat.dicto c.431.
n.17.& communiter eſt reprobata;prout de cõmuni
teſtatur Tiraquell.de primogenit.quęſt.46.n.2.& de
hac materia pleniùs dixi ſupra ad dec.255.
e Et eſt†adeò neceſſarius ille animus permanẽdi in lo. 26
co,vt etiã ſi per centũ annos quis habitaret , ſi tamẽ
haberet animum recedẽdi, non contraheret domici
liũ,Roland.conſ.79.n.51.l.3.in dubio tamẽ talis ani-
mus cõtinuò habitãdi pręſumitur ex habitatione de-
cennali,Rolãd.d.cõſ.79.n.51.& 52.l.3 Surd.cõſ.371.
n.47.& tenuit Rota in Romana ſocietatis corã Co-
mitulo impreſſ.penes Marcheſ.de cõmiſſ.tom.2.fol.
227.vbi dicitur hoc procedere etiam abſque alia de-
claratione.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOTIS, SEV TESTAMENTI.

Lunæ 10. *Dec.* 1606.

ARGVMENTVM.

Agitur de pluribus nullitatibus ex defectu iuriſdictio-
nis,& ex defectu mãdati procuræ, & ex defectu ſer-
uationis terminorum ſubſtantialium. Iudex poteſt
pronunciare ſuper exceptione.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio ſuper cauſis vertentibus non comprehendit cauſas, quæ nondum erant in iudicio deductæ.*

2 *Hoc non procedit reſpectu cauſarum per viam exceptionis in iudicio deductarum, ad quas commiſſio ſe extendit, etiā ſi fuerint poſt commiſſionem in iudicio deductæ.*

3 *Procurator habēs mandatum commune cum alio ſine clauſula* (in ſolidum) *non poteſt ſolus comparere, & n.9. Vbi dicitur hoc procedere non obſtante clauſula* (cum libera.)

4 *Clauſula* (abſentes,) *&c. & clauſula* (promittens,) *&c. appoſita in mandato procura iuxta formularium Curiæ extenduntur, vt comprehendant clauſulam* (in ſolidum) *& n.10.*

5 *Obſeruantia ſubſecuta interpretatur mandatum.*

6 *Citans vnum ex pluribus procuratoribus cenſetur illum approbare pro procuratore inſolidum, de quo latè vide ſub numer. 11.*

7 *Termini ſubſtantiales vt ſanentur, ſufficit, quod interuenerint tot audientiæ, vt potuerint ſeruari.*

8 *Iudex poteſt pronunciare ſuper exceptione oppoſita.*

DECISIO CCLXXX.

DOmini nō dubitarunt de iniuſtitia ſententiæ R.P.
D. Alæ; difficultas fuit circa nullitates, quibus tamen non obſtantibus dixerunt ſententiam validam, &
confirmandā; defectus enim iuriſdictionis, qui deducebatur ex eo, quia nō appareat de deputatione, tollitur
ex facto, quia conſtat de deputatione facta ſub die 23.
1 Decembr. 1597. † & licèt, obijceretur fuiſſe deputatum
in cauſis vertentibus, & ſic in illis, quæ erant introductæ, & ob id non comprehendit controuerſiam ſuper
obſeruantia teſtamenti; de qua hodie agitur, quæ tunc
non erat in iudicium deducta, Alex. conſil. 124. num. 6.
2 lib. 2. † fuit reſponſum hoc fuiſſe per viam exceptionis
deductum, quod potuit fieri poſt deputationem quādocumque ante ſententiam, l. cùm nondum finitam, vbi
Bald. & Salyc. C. de except. Ad aliam nullitatem continentem defectum mandati procuratoris D. Citarellæ,
3 † qui cùm haberet mandatum commune cum alio ſine
clauſula (*inſolidum*) non poterat ſolus comparere, l. ſi
quis cum procur. §. penult. ff. de procur. c. ſi duo. eod.
a tit. in 6.ᵃ dictum fuit mandatum fuiſſe datum in perſo-
4 nam Petri, & Terentij fratrum, † cùm clauſula (*abſentes*) quæ iuxta formularium Curiæ extenditur ad abſentes tamquam præſentes, & quemlibet eorum inſolidum, item cum clauſula (*promittens*, &c.) quæ iuxta īdem formularium extenditur, promittens haberi ratum, & gratum quicquid ab eis, ſeu altero eorum, quæ
declarat mētem conſtituentis fuiſſe, vt eſſent procura-
b tores in ſolidum,[b] Put deciſ. 98. lib. 3. & ita interpre-
5 tata eſt obſeruantia ſubſecuta † non ſolùm ex parte
Petri, qui ſolus ſemper comparuit, & per conſequens
ita intellexit mandatum, Ceph. conſil. 220. n. 36. Rolād.
6 conſ. 53. in fin. lib. 4. † ſed etiam ex parte aduerſariorū,
qui illum ſolum pluries citando tam in prima, quàm in
ſecunda inſtantia illum habuerunt, declararunt, & approbarūt pro procuratore inſolidum, ad gloſ. & DD.
in l. Pōponius, §. rati ff. de procur. & in cap. cùm in iu-
c re de officio deleg. Natt. conſ. 262. n. 7[c] ceſſat etiā altera nullitas ex breuitate tēporis, iuxta quod dicebatur
7 nō potuiſſe ſeruari terminos ſubſtātiales, † quia ſufficit
quòd interueuerint tot audientię, vt potuerint ſeruari;
nā poſtcà licèt inculcatè, & nulliter ſeruati per reiterationem ſanantur iuxta facultatem, quam habet Aud.
Cam. vt fuit dictum in vna Auximana dotis 5. Maij
1581. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino; præterea à die, quo exceptum fuit de obſeruantia teſtamenti
vſque ad diē ſententiæ decurrerunt plures mēſes: ſuper
qua exceptione potuit iudex pronunciare; † licet enim
magna ſit difficultas, an, & quādo iudex debeat pronūciare ſuper exceptione oppoſita, de qua latè per Aſyn.
in praxi §. 18. c. 2. tamen ſine difficultate, & indiſtinctè
iudex poteſt, ſi vult pronūciare, & tenet ſentētia, vt pee
Aſyn. ad fin. d. c. ſed ſumus extra difficultatem, quia 16.
Ianuarij 1598. per viam actionis fuerunt DD. Mōtorij
citati ad recipiēdum Palatium, compenſandū, ſoluendum, & deliberandum reſpectiuè iuxta formam teſtamenti, quæ petitio, & inſtantia eſt per decē menſes ante ſentētiam, & tempus iſtud non fuit coanguſtatū per
monitorium ſecutum, ſaltem ad effectū ſuſtinendi ſententiam. Alia benè tolluntur per informantes pro D.
Citarella.

ADNOTATIO.

a Latè Mantic. † de tacit. li. 7. tit. 16. n. 1. & etiā ſi plures 9
procuratores eſſent cōſtituti cū clauſula (*cum libera*)
nō tamen intelligerētur conſtituti inſolidū, Pariſ. de
reſignat. lib. 9. q. 3. n. 24 Latè Mantic dicto l. 7. tit. 17.
ſub n. 8. & 9. vbi reprobat Baldū cōtrariū tenentem.

b Clauſula (*promittens † habere ratum quicquid ab eis, vel* 10
altero ipſorum erit geſtum) importat mandatum inſolidum, Pariſ. d. lib. 9. q. 3. n. [illegible] 23. Marta in [illegible]
ſular. p. 1. clauſula 127. vbi refert deciſiones Rotæ.

c Approbans † in iudicio perſonā alicuius, vti procu- 11
ratoris, puta ſi faciat illū citare vti talem nō poteſt
amplius opponere de defectu mādati, Surd. d. 104. n.
12. Rot. d. 169. n. 3. p. 2. in rec. fuit dictum in Pampilonen. de Stella 15. Martij 1602. coram R. P. D. Cocc.
Decano, & in Bononiē. fideicommiſſi de Mauris 24.
Nouembr. 1596. coram Cardinali Lancell. & in Toletana, decimarum de Capella 6. Apr. 1615. corā bo.
me. Andrea; & propterea nō eſt amplius neceſſe producere mandatū poſtquam quis tāquam procurator
fuit citatus, quia ex hac citatione adeò cenſetur approbata perſona procuratoris, vt amplius reprobari nō poſſit, vt fuit dictū in Vrbinaten. penſionis 28.
Iun. 1619. corā R. P. D. Buratto, ideò cautela eſt, quæ
paſſim ſeruatur a cautis procuratoribus, quod in citatione nō citetur quis ſimpliciter, vti procurator,
ſed cū clauſula aſſertus, ſeu prętēſus, Neuiſā. cōſ. 17.
n. 8. Hęc tamē omnia notabiliter limita nō procedere quādo in actis appareret de minùs ſufficiēti mādato, tūc enim nō obſtāte prętēſa approbatione poſſet
opponi de defectu mandati, ita fuit dictū in Verulana ſupplemēti legitimæ 18. Martij 1588. corā Card.
Blāchetto. Item non procedit, quando approbatio
eſſet facta à procuratore, quia procurator nō poteſt
approbare perſonā nō legitimā in præiudicium domini, vt fuit dictū in dicta Verulana corā Card. Blāchetto per dec. Biſignetti 6. de procur. Vlterius de
directo cōtra iſtā deciſionē, dū firmat per citationē
Vnius ex pluribus procuratoribus cēſeri approbatā
illius perſonā pro procuratore inſolidum, eſt dicta
deciſio Verulana corā Blanchetto, quæ mouetur ea
ratione, quia cenſetur quis citatus talis qualis eſt, &
vt citāti minus præiudicatū cenſeatur per cōſil. Decij 268. ſed hanc noſtrā deciſionem quoad hoc caput
in ſpecie ſecuta fuit Rota in Toletana decimarum
de Capilla 6. Aprilis. 1615 coram bo. me. Andrea.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA, FRVCTVVM CENSVVM.

Lunæ 11. Dec. 1606.

ARGVMENTVM.

Spoliatus nō tenetur reſpōdere ſpoliatori in alio iudicio,

cio, quando ſpolium habet mixtam vim, ſi verò ſpolium ſit commiſſum ſuper eadem re, tunc ſpoliatus nullo modo tenetur reſpondere ſpoliatori, etiam ſi nulla vis in ſpolio interuenerit.

SVMMARIVM.

1 *Spoliatus non tenetur reſpondere ſuper alio iudicio ſpoliatori.*

2 *Hoc procedit quando fuit vis illata, vel compulſiua, vel ablatiua.*

3 *Vis non cenſetur illata, quando poſſeſſio fuit capta de mandato iudicis.*

4 *Regula, de qua ſupra, quòd ſpoliatori non obſtet in alio iudicio exceptio ſpolij, niſi quando interuenit vis illatiua; vel compulſiua, ſolùm procedit quando agitur de re diuerſa, ſecus autem ſi agatur de eadem, in qua fuit commiſſum ſpolium.*

5 *Cenſus eſt quid diuerſum à re, ſuper qua eſt impoſitus.*

6 *Ideò imponens cenſum non cenſetur rem, ſuper qua cenſum imponit, alienare.*

DECISIO CCLXXXI.

PRæſidenti, & oblatis Turris ſpeculorum agentibus contra Paulum Pinum pro fructibus cenſuum non obſtare exceptionem Spolij domorum oppoſitam, te-
1 nuerunt Domini dicentes, regulam, † quod ſpoliatus non teneatur ſpolianti ſuper alio iudicio reſpondere,
2 †procedere contra illum tantùm, qui priùs fuerat conuentus interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum ex vi compulſiua, vel ablatiua. Ioan. Andr. in c. frequēs nu.5. verſ. non tamen contra eum. Anch. n.2. verſ. quod talis exceptio non competit. Gem. nu. 11. verſ. ſed quid, ſi reus. Franc. n.4. verſ. quia exceptio ſpoliationis non competit de reſt. ſpol. in 6. Abb. in c.2. num. 12. verſ. & credo oppoſitum tenendum de ord. cogn. Afflict. deciſ. 19. n.7. verſ. quòd exceptio. Auffre. in addit. ad dec. 493. Capell. Tholoſ. Sarn. dec. 44. fuit dictum in vna Cornetana Spolij 28. Martij 1582. & in vna Bonon. de Maluetijs 2. Aprilis eiuſdem anni coram Illuſtriſſ. Cardinali Seraphino. Hic autem nulla poteſt dici illata vis,
3 †cùm poſſeſſio eſſet capta de mandato iudicis, l. creditores, ff. ad l. Iul. de vi priu. & dixit Rota in illa Corne-
4 tana. † Et licèt ex aduerſo dicatur prædicta procedere, quando agitur de re diuerſa ab ea, in qua fuit cōmiſſum ſpolium, & vis, vt etiam innuit dicta deciſio Cornetana, attamen hoc facit pro Præſidente, quia ſpoliū fuit de domibus, & hodie agitur ſuper cenſibus, qui li-
5 cèt ſint impoſiti ſuper domibus, † negari tamen non poteſt, quin ſint quid verè, & realiter diſtinctum ab ip-
a ſis domibus, [a] & propterea dominus, & poſſeſſor fundi non eſt, [a] nec eſſe poteſt poſſeſſor, aut dominus cenſus.

ADNOTATIO.

6 a Rota† deciſ. 1. num. 2. inter impreſſ. penes Cinc. de cenſibus; & ideò imponens cenſum non cenſetur vēdere rem ipſam cenſuatam, Rota dicta deciſ. 1. num. 2. & deciſ. 81. nu. 8 inter impreſſ. penes Cincium de cenſibus, vbi propterea infertur, quòd Statutum loquens de venditione rerum immobilium, non habet locum in impoſitione cenſus, & fuit etiam dictum in Tuſculana Siluarum 15. Martij 1619. coram R. P. D. Caualerio.

Oliuerius Beltraminus.

BOIANEN. PENSIONIS.

Lunæ 11. Decembris 1606.

ARGVMENTVM.

Procurator ſpecialis admittitur ad iurandum de calūnia etiam in caſu, in quo principaliſmet iurare deberet, & maximè ſi principalis eſt impeditus, & an, & quando procurator dicatur habere mandatum ſpeciale.

SVMMARIVM.

1 *Procurator ſpecialis ad iurandum de calumnia admittitur ad iurandum, & cenſetur ipſemet principalis iurare per organum procuratoris.*

Imò etiam de conſuetudine generaliter admittitur procurator habens generale mandatum ad lites; & Statutum Vrbis contrarium diſponens vti ordinatorium, non ſeruatur extra Curiam Capitolij, & n.8.

2 *Decretum iudicis intelligi debet ſecundùm cenſuram legis, qua non debet eſſe durior.*

3 *Ad iurandum de calumnia per procuratorem faciliùs quis admittitur, quando eſt impeditus.*

4 *Ad iurandum de calumnia cenſetur quis habere mādatum, ſi habet mandatum ad iurandum in eadem cauſa.*

5 *Notarij atteſtationi ſtatur circa illud quòd fuerint ſpecificata materia.*

6 *Intimationis defectus ſuppletur ex citatione.*

7 *Praceſſiſſe præſumitur illud quod pro validitate actus procedere debet, & n. 1. vbi vide illationem.*

9 *Mandatum ſpecialiſſimum requiritur ad ponendum, & ad reſpondendum poſitionibus.*

10 *Poſitionibus non ſufficienter reſpondetur, ſi dicatur;*
(Nou credit, prout ponitur, ad effectum, ad quem ponitur.

DECISIO CCLXXXII.

DOmini perſtiterunt in deciſis, non obſtantibus pluribus nullitatibus ex aduerſo deductis, quibus impugnabantur dicta teſtium remiſſorialium, nam quoad defectum iuriſdictionis, qui deducebatur ex eo, quòd executor datus ſub conditione, quòd principaliſmet iuraret de calumnia, & medio eius iuramento ſpecificaret materias, non adimpleta dicta conditione proceſſerit, dictum fuit conditionem quoad vtrumque caput fuiſſe ſeruatam; nam quoad iuramentum calumniæ fuit dictum decretum eſſe intelligendum ſecun-
dum diſpoſitionem iuris communis † ſecundum quā iu- 1
dex, qui admiſit procuratorem ſpecialem ad iurādum,
non facit iniuriā parti, [a] cap. fin. de iur. calum. in 6. vbi a
enim talis procurator iurauit, cēſetur ipſe principalis iuraſſe per organū procuratoris, Mil. in v. procuratore habēte mandatū ſpeciale ad iurandum de calumnia, & cenſetur principalis ipſe iuraſſe, ita vt nō poſſit dominus tāquam iuſtior vocari, Abb. in c. pertractaudis ſub
nu. a. de iur. calam. cum alijs allegatis in deciſione, † & 2
propterea iudicis decretum debet interpretari ſecundùm cenſuram legis, qua non debet eſſe duriori, Bald. conſ. 298. ſub n.3. v. præterea ſicut nos non debemus li.
2. Aym. conſ. 515. n. 2. † & hoc eò faciliùs admittendū, 3
quia Marius de dicto tēpore erat infirmus in partibus longinquis Franc. in c. 1. ſub numer. 2. verſ. excuſant, de
iud. lib. 6. † Procurator autem ſatis habebat ſpeciale 4
mandatum, ex quo illud habebat ad iurandum in dicta cauſa, vt poſt Ioan. Andr. dicit Franc. in d. c. fi. n. 2. circa med.

med.de iur.calum.in 6.& quæ ex aduerſo dicũtur,pro-
b cedunt in mandato ad reſpondendum poſitionibus. b
Quoad ſpecificationem materiarum medio iuramẽto,
5 † fuit dictũ illud probari interueniſſe per atteſtationẽ
Notarij dicentis fuiſſe iuratum iuxta formam literarũ
in quibus mãdabatur, quòd iuraretur de calumnia ſu-
per materijs,ſiue articulis in remiſſoria incluſis, ad d.
6 Put.75.l.1.cum alijs adductis per informantes.† Deſe-
ctus intimationis iuramẽti tollitur ex citatione ad vi-
dẽdũ iurare;iudex enim intimationẽ requiſiuit non a-
lia de cauſa,niſi vt iuramentũ parti innoteſceret;id au-
tẽ per citationẽ pinguius adimplebatur, & per eã ple-
nius parti cõſulebatur,citatio ad videndũ iurare teſtes
per affixionem ſuſtinetur ſecundùm formam cõmiſſio-
nis;licèt enim eadẽ die comparuerit procurator,tamẽ
7 pars præſumitur in citãdo præueniſſe†ex regula,quòd
sẽper illud pręceſſiſſe præſumitur,quod pro validitate
c actus præcedere debuit, [c] l. cùm in teſtamento, §. hæc
verba;vbi Bald.Ang.& Imol. not.ff.de hæred.inſt.Al-
ciat.reg.3.præſump.42.Caſſad.deciſ.2. de præb.Creſc.
d.4.& 6. de præſump. Quæ opponuntur ex diuerſitate
iudiciorũ petitorij,& poſſeſſorij ſatis fuerũt ſublata ex
deciſ.Illuſtriſſimi Card.Millini;& videtur ceſſare diffi-
cultas ex lectura monitorij, quia nõ ſeſt reſtrictũ ad iu-
diciũ poſſeſſorium;Alia benè tollũtur per informãtes.

ADNOTATIO.

8 a Ex conſuetudine generali admittitur† ad iurandũ de
calumnia etiã procurator hab ns mandarum generale
le ad lites,Rot.dec.101.n.3.4.& 5.vbi teſtatur de ge-
nerali cõſuetudine inter impreepenes Zacc.de oblig.
Cam.quicquid ſit de iuris rigore,& fuit etiam dictum
in Romana domorum 22. Martij 1604. coram R. P.
D.Pamphilio,& in Romana Pecuniaria de Columna
21.Aprilis 1617.coram R.P.D. Dunozetto latè Ma-
reſcot.variar.lib.1.c.47.n. 8. & 9. hoc procedit etiam
in Vrbe,extra tamen forum Capitolinum non obſtã-
te Statuto Vrbis 66.l.1.diſponeute,quod principales
perſonæ, ſi præſentes ſint per ſe ipſos iuramentũ ca-
lumniæ præſtare debeãt, quia iſtud Statutum vti or-
dinatorium non habet locum extra Curiam Capito-
linam,vt fuit dictum in d.Romana domus.
9 b Ad reſpondendũ†poſitionibus requiritur ſpecialiſſi-
mum mandatum,ad reſpondendum ſic,& ſic,Menoc,
conſ.84.n.64.Hond.conſ.66.n.72.lib.1.Rot.dec.779.
ſub n.3.verſ.& per eaſdem rationes,p.2.in rec.& fuit
dictum iu Romana de Gradis 10. Apr. 1606. corã R.
P.D.Marquem.& ratio eſt,quia poſitiones ſunt inuẽ-
tę,vt ponens releuetur per confeſſionẽ partis contra-
riæ ab onere probandi,c.1.vbi gloſ.in præãb.verſ.&
pro intellectu de confeſſ. in 6.qui effectus nõ habetur
niſi procurator habeat mandatum ad ſic reſponden-
dũ;nam ſemper poſſet principalis reuocare confeſſio-
nes ſui procuratoris,vt benè conſiderat Rot.in d.dec.
779.n.2.Ita etiam adponẽdum requiritur ſpecialiſſi-
mum mandatum ad ſic,& ſic ponendum,gloſ.in c. in
poſitionibus in verbo,expreſsè,de iureiur.lib.6.Frãc.
Marc.d.441.n.2.p.2.Neuiz.conſ.7.n.12. Rot.d. deciſ.
779.per tot.p.2.in rec.
10 In qua etiam†materia reſponſionis ad poſitiones nolo
omittere, quod reſponſio ſolita fieri (*non credit, prout
ponitur ad effectum, ad quem ponitur*) non eſt ſufficiens,
niſi addatur copula (*&*) vel (*neque*) & ita reſpondea-
tur,nõ credit prout ponitur, & ad effectũ,ſeu neque
ad effectũ,ad quem ponitur,& ratio eſt, quia hoc ſe-
cundo caſu ſunt duæ orationes ſeparatæ, & prima o-
ratio continet reſponſionem certã,& præciſã,non ſic
in primo caſu,ita Rota dec.846.verſ.ad tertiam, p.4.
in recent.diuerſ. impreſ. Lugduni ſub nomine Fari-
nac. vbi dicitur fuiſſe in pluribus cauſis reſolutum.
c Et quod†ex duobus actibus eodem tempore factis 11
præſumatur pręceſſiſſe ille,qui præcedere debet pro
validitate.Creſcen.d.vlt.de præſump.Seraph. deciſ.
1215.Rot.d.750.n.12.p.1.diu.Maſcard. poſt alios de
prob.concl.244.num.4.quod procedit etiam,ſi ordo
ſcripturæ aliud ſuaderet,Alciat.de præſ.reg.3.præſ.
34.n.2.Mant.d.352.n. 11. hinc eſt,quod ſi eadem die
appareat lata ſententia,& iudex inhibitus,pręſumi-
tur ſententiã præceſſiſſe inhibitionem,Serap.d.1115
Et generaliter,quod actus geſtus eadem die executæ
inhibitionis,præſumatur,quòd fuerit geſtus ante e-
xecutionem inhibitionis,Lancell.de atten.p.2.c.20
declar.2.Mandoſ.de inhib.q.81.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ.

Veneris 15.Decemb. 1606.

ARGVMENTVM.

Manutẽtio in poſſeſſione ſepulturæ non eſt danda, vbi non conſtat de aliqua ſepultura. Traditio poſſeſſionis in vim alicuius tituli recipit conditiones omnes illius tituli,& ideò non verificatis illius conditionibus non cenſetur translata poſſeſſio.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo in poſſeſſione ſepulturæ non poteſt dari, vbi nullum adeſt ſignum aliquod ſepulturæ.*
2 *Patientia alterius non requiritur in acquirenda poſſeſſione ſtante titulo illius, qui gerit actus poſſeſſorios, & n.6.*
3 *Poſſeſſio in vim Breuis cenſetur tradita iuxta conditiones contentas in dicto Breui.*
4 *Et ideò ſi illę conditiones non verificentur, non cenſetur trãslata aliqua poſſeſſio.*
5 *Manutentio pendens à validitate tituli non eſt danda, niſi prius diſcuſſo titulo, & latè de hac materia, quando manutentio, & attentata pendent à cognitione negotij principalis, & ſub n.6*
7 *Poſſeſſio transfertur etiam ſi ſit capta ex cauſa falſa*
8 *Attentata, quorum reuocatio pendet à cognitione negotij principalis ante omnia non reuocantur.*
Decretum irritans non operatur niſi poſtquam eſt cognitum intrare diſpoſitionem, cui eſt annexum, & n 9.

DECISIO CCLXXXIII.

FVit concluſum Michaeli non†eſſe dandum manda- 1
tũ de manutenendo; quia in Cappella nulla adeſt
ſepultura,imò nec ſignum aliquod,imò nec aliqua hu-
matio cadaueris,propter quã poſſit prætẽdere poſſeſ-
ſionem;& propterea,quod non eſt, poſſideri nõ poteſt.
Nec facit pretẽſa acquiſitio poſſeſſionis ex actu ſedẽdi
& præcedendi,quia iſte actus fuit vſque ab initio tradi-
tionis ſibi controuerſus tùm à Rectore Eccleſiæ,tùm à
Iuratis negantibus in dicta Cappella adfuiſſe aliquam
ſepulturam.Nec refert, quòd ſtante Breui Apoſtolico
contradictio non releuat, †cum non requiratur aliqua 2
patientia ipſorum ſtãte titulo.Paul.de Caſtr.in l.ſerui-
tutes(*In grande*)num.9.ad fin.ff.de ſeruit.[a]quia traditio a
†cenſetur facta iuxta formam ipſius Breuis,quòd erat 3
conditionale propter clauſulam(*ſine cuiuſquam præiudicio*)[b] l. teſtamento Centurio. §. 1. ff. de manumiſſ.toſt. b
Put.deciſ.32.lib.2. Tholom. deciſ. 1013. inter diuerſ.
par.3.† Et propterea ſi deficiat, aut non verificetur 4
dicta conditio,non eſt translata aliqua poſſeſſio, [c] nec c
eſt locus manutentionis,l.qui abſenti,§.1.ff. de acquir.
poſſ.

Digitized by Google

poſſ.c.olim.vbi gloſſ.& DD.de reſt. ſpol.Rot.deciſ.19.
n.2.de reſt.ſpol.in antiq.Put.& Thol. vbi ſup. hic autē
ſi nō conſtat,quòd priùs adeſſet ſepultura,& prætenſū
ius ſepeliēdi,cōſtat de euidēti præiudicio Rectoris,&
Iuratorum,& ſic deficit conditio,aut ſaltē pēdet à va-
5 liditate,ſeu ſubreptione Breuis,de qua eſt videndū,† &
propterea nō eſt dāda aliqua manutentio,niſi poſtquā
d apparuerit de validitate,d vt fuit dictū in vna Syracu-
ſana Abbatiſsatus 1.Dec. 1597. & in vna Lucen. iuriſ-
dict.4.Maij 1598.coram Illuſtriſſimo Card.Seraphino.

ADNOTATIO.

6 a Cæpol.† de ſeruit.vrban.prædior.c.20.n.20.Conar.c.
poſſeſſor. § initium, ſub n. 8 verſ.ſecundò text.Rota
dec.53.ſub nu.3.p.1. in rec.vbi aliæ dec. cumulantur.
b De hac clauſula (*ſine præiudicio iurium alterius*) dixi latè
infra ad d.332
7 c Poſſeſſione tradita cum† clauſula (*ſine præiudicio*) an
cenſeatur poſſeſſio translata,dixi infra ad deciſ. 332.
Quādo verò poſſeſſio eſt trāslata purè,& ſimpliciter,
ſed tamen ex cauſa falſa,iſta falſitas cauſæ non vitiat
poſſeſſionē,Surd.qui alios refert conſ.93.n.10.in fi.&
11.Gratian.diſcep.forenſ.c.113.n.9.& 10.in fin. Rota
dec.275.ſub n.5.p.1. in recent. & fuit dictum in Ro-
mana Fatelæ 18. Maij 1609.coram R.P.D.Manzan.
& in Vratiſlauien.prædiorum 4. Febr.1614.coram
R.P.D.Pirouano , in quibus deciſionibus Rota dixit
poſſeſſionē etiam captam ex falſa cauſa eſſe manute-
nibilem,vt facit etiam , quando ex contractu, & actu
etiam nullo transfertur poſſeſſio,dummodo nō adſit
defectus conſenſus,de quo dixi ſupra ad d.149.
8 d Quādo manutētio† pēdet a negocio principali,priùs
diſcuti debet negocium principale, quam cōcedatur
manutētio,Lancel.de atten.p.3.c.24.q.19.n.4.Serap.
dec.1278.nu.1.Rota dec.423.num.7.p.2. in recent. &
fuit dictum in Romana de Bombellis 31. Maij 1613.
coram Card.Sacrato,& priùs in Conſtantien. iuriſdi-
ctionis 16.Nouembris 1607.coram R.P.D. Ortemb.
Et ideò ſi petatur manutētio ratione aſſiſtentiæ iuris.
cōmunis;eo quia locus cōtrouerſus ſit intra fines diœ
ceſis,ſeu Parochiæ,interim donec cognoſcatur,an lo-
cus ſit,vel non ſit intra fines,nō poteſt concedi manu,
tētio,Seraph.d.dec 1278 n.4 & fuit dictum in d.Con-
ſtantien.in ſimili etiam videmus , quod ſi opponatur
poſſeſſionē non eſſe manutenibilem,eo quia ſit infe-
cta propter decretū irritans,priùs cognoſci debet,an
ſit locus diſpoſitioni,qui habet decretū irritans quod
in effectu eſt cognoſcere negociū principale,antequā
ex iſto capite poſſit cōcedi,vel denegari manutentio
latè Garz.de benef.p.5.c.1.n.430.& ſeq.vbi plures de-
ciſiones Rotæ refert,Seraph.dec.1471.n.5.Rota dec.
516.nu.4.p.1.in recent. & dec.423. n.5.p.2.in rec.Ob
eamdem etiam rationem in materia attentatorū non
eſt procedendum ante omnia ad illorum reuocatio-
nem;quādo cognitio illorum pendet à negotio prin-
cipali, ſed eſt expectandus finis articuli principalis ,
Lancellot.de attent.d.par.3.q.19.per totum; Rot. d.
574.lib.3.p 3.diuerſ. & fuit dictum in Cæſarauguſta-
na diſmembrationis coram Card. Sacrato , impreſſ.
penes Marcheſ.de Commiſſ.tom. 3.fol.178.

Oliuerius Beltraminus

CÆSARAVGVST. PRÆEMINENTIARVM.

Lunæ 11. Decembris 1606.

ARGVMENTVM.

Capitulum Eccleſiæ Cathedralis præcedere debet Ca-
pitulum Eccleſiæ Collegiatæ.

SVMMARIVM.

1 *Capitulum Cathedralis præcedit Capitulum Collegiatæ.*
2 *Epiſcopus eſt caput ſui Capituli.*
3 *Membra non debent ſeparari à capite.*
4 *Membra debent præcedere eos omnes , quos eorum caput præcedit.*

DECISIO CCLXXXIV.

IN cōtumaciam Capituli Eccleſiæ Beatæ Mariæ del
Pilar nō informātis fuit hoc aliqua difficultate re-
ſolutū capitula Eccleſiarū Cathedralium Regni Ara-
gonum habere de iure communi fundatam intentionē
in eo,quod prætendūt in Comitijs generalibus,& in a-
lijs Cōgregationibus habere Sedē immediatā poſt Ca-
pitulū Eccleſiæ Cæſarauguſtanæ, quæ Metropolis eſt
illius Regni,ac præcedere dictum Capitulū del Pilar.
† Eo enim ipſo,quòd prædictæ Eccleſiæ in Statu ſunt 1
Cathedralium,proculdubio præcedere habēt præfatū
Capitulum,quod in Statu Collegiatæ reperitur,a Gem. a
in c quamuis.§.quamquam nu.3.de præb. in 6.Boer.d.
Auth.mag.conſ n.78.ſicut enim† Epiſcopus,qui eſt ca- 2
put ſui Capituli,c.nouit de his,quæ fiunt à Prælat. ſine
cōſenſ.capit.præcedit dictam Collegiatam;† ita etiam 3
Canonici,qui ſunt membra,illam præcedere habēt ex.
regulis in materia præcedentiæ cōſtitutis,quod mēbra
nō ſeparentur à capite,b c.1.12.diſt.Felyn.in c.paſtora- b
lis ſub n.10.de off.deleg.† & præcedūt omnes,quos an- 4
tecedit eorum Caput.Felyn.in c.cùm non liceat ſub n.2.
v.guſta benè de præſcrip.Boer.vbi ſupra nu.79.& fuit
latè deductū in vna Pampilonen.Decimarum 10.Maij
1577.coram bo.me Card.Lancellotto.

ADNOTATIO.

a Et fuit dictum in Calaguritana præeminentiarū 26.
Nouemb.1601.coram R. P. D. Litta , imò etiam in
propria Eccleſia Collegiata Capitulū Cathedralis
præfertur d.Capitulo Collegiatæ, Gonzal.Mendez
de Vaſconcel.li. 1.diuerſ.iuris arg.c.1.Gratian.diſ-
cep.c.111.n.11.
b Can.1.diſt. 12.Grat.d.c.11.n.3.vbi propterea per to-
tum pluribus probat Vicarium Epiſcopi non poſſe
præcedere Capitulū,ne mēbra diſiungātur à Capite.

Oliuerius Beltraminus

MONTIS FALISCI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 18. Dec. 1606.

ARGVMENTVM.

Mobilia,quæ ſeruando ſeruari poſſunt,cadunt ſub ge-
nerali fideicommiſſo,& de eis grauatus tenetur red-
dere rationem fideicommiſſario, ſecus verò de mo-
bilibus,quæ vſu conſumuntur,quæ lapſu longi tem-
poris præſumuntur non ampliùs extare.

SVMMARIVM.

1 *Mobilia,quæ ſeruando ſeruari poſſunt,veniunt ſub generali fi deicommiſſo,& n.4. vbi vide ampliationem , & declarationem.*
2 *Liquidatio dictorum mobilium tàm quoad ſubſtantiam quàm quoad valorem.eſt facienda à fideicommiſſario.*
3 *Mobilia , quæ ſeruando ſeruari non poſſunt , præſumuntur conſumpta , & hæres grauatus non tenetur ad illorum reſtitutionem , nec ſunt imputanda in detractionibus.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO CCLXXXV.

DVbitaui ſuper quibus bonis ſint faciẽdę detractio-
nes. Domini animaduertentes hoc pẽdere abor-
dine,& quantitate bonorum alienatorum , nihil ſuper
hoc ſtatuerunt,ſolùm dixerunt in hoc habendã eſſe ra-
tionem bonorum mobilium,quę ſeruando ſeruari poſ-
1 ſunt† quia nõ eſt dubium,quod ea veniunt ſub generali
fideicommiſſo, Soc.iun.conſ.130.n.15.in fin. & n.ſeq.
lib.1.Illuſtr.Card.Mantic.de coniect.vlt.volunt.lib.2.
a tit.6.n.1.[a] & de eis tenetur grauatus reddere rationem
fideicõmiſſario,latè Aym.conſ.316.in 9.dub. Dixerunt
2 tamen † valorem huiuſmodi bonorum eſſe liquidandũ
à Biſentij fideicommiſſarijs,pro quo faciunt in fortio-
ribus terminis tradita per Aym.ibi,qui poſt. Alex.quẽ
allegat,vbi dicit fideicõmiſſariũ debere probare hæc,
& illa mobilia fuiſſe in hæreditate , & perueniſſe ad
manus grauati; ſi enim ſubſtãtia ipſa eſt probanda,for-
tius valor. Quoad bona mobilia,quæ vſu cõſumuntur,
3 illa nõ fuerũt habita in conſideratione;†quia,cũ tanto
tempore conſumpta præſumantur, grauatus ad illarũ
b reſtitutionem non tenetur,[b] Pariſ.conſ.55.in fin.lib.2.
Rim.iun.conſ.459.n.18.& ſeq. & propterea illi impu-
tanda non veniunt.

ADNOTATIO.

4 a Peregr.†de fideicommiſſ.art.5.n.43.in fin. Menoch.
de præſump.lib.4.Præſump. 197.nu.2.fuit dictum in
Foroliuien.Fideicomm.13.Nouemb. 1595. corã R.
P.D.Litta,& concluſio procedit etiã reſpectu mobi-
liũ,quæ ſeruãndo ſeruari nõ poſſunt,Pereg.de fidei-
commiſſ.art.10.n.32.& ſeq. Benè verum eſt , quod ſi
hæres grauatus ſuperuixiſſet per tantũ tempus, quo
veriſimiliter mobilia potuerunt eſſe conſumpta, nõ
tenetur ad illorum reſtitutionem, Pereg. de fideicõ.
art.10.& n.40.& fuit dictum in Senogall.Prædij 18.
Martij 1616.coram R.P. D. Andr. & coram eod. in
Romana Vineæ 29. Februarij 1616. & firmatur in
hac deciſione in fine.
b De quo in annotatione immediatè antecedenti.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DE CELSIS.

Veneris 15. Ianuarij 1607.

ARGVMENTVM.

Tranſactio an,& quando reſtringatur ad terminos li-
tis præcedentis, an verò omnia comprehendat,
etiam non deducta in lite.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio quantumuis generalis reſtringitur ad terminos li-
tis præcedentis,nec extenditur ad cauſas,ſuper quibus non
erat contentio.*
2 *Maximè quãdo generalitas verborũ eſt poſita in executiuis.*
3 *Relatio cenſetur facta cum iiſdem qualitatibus.*
4 *Prohibitus mouere controuerſiam , poteſt mouere controuer-
ſiam ex ipſo contractu naſcentem.*
5 *Tranſactionis natura eſt receſſus à lite.*
6 *Quod intelligitur tàm de præſenti,quàm de futura.*
7 *Tranſactio non reſtringitur ad terminos litis præcedentis,
quando verba ſunt adeò ampla, & generalia, quòd ſalua ra-
tione recti ſermonis dictam reſtrictionem non patiuntur.*
8 *Tranſactionis natura eſt includere pactum de non petendo,
& non moleſtando.*
9 *Dictio videlicet eſt declaratiua, & reſtrictiua præcedenti*
10 *Relatio non fit contra intentionem diſponentium.*
11 *Receſſus à lite eſt fauorabilis,maximè inter perſonas coniun-
ctas.*

DECISIO CCLXXXVI.

PRætendebat Dominus Marius poſſe agere contra
Dominã Iſabellam pro augumento fideicommiſſi,
nec ſibi obſtare trãſactionem cum ipſa initam duabus
potiſſimum rationibus. Primò , quia ſuper huiuſmodi
augmento de tẽpore tranſactionis nõ pẽdebat aliqua-
lis,† & trãſactio quantumuis generalis reſtringitur ad 1
terminos litis præcedẽtis,nec extẽditur ad eas cauſas,
de quibus non erat contentio,[a] l.emptor.§.Lucius,ff.de a
pact.iun.ibi not.per Paul.de Caſtr.n.2. & per eundem
in l.Aquilia n.1.ff.de tranſact.Bald in l.age cum Gemi-
niano in fin.C.de tranſact.Bero. conſ.159.nu. 41. lib.2.
†præſertim quia generalitas verborũ eſt poſita in ver- 2
bis executiuis.Secundò , quia acceptatio aſſignationis
bonorũ pro fideicõmiſſo nõ fuit facta ſimpliciter , ſed
relatiuè ad ſententiã latã à Senatore Vrbis, & iux.for-
mã ipſius,non alias,aliter, nec alio modo † & propte- 3
rea cenſetur facta cum illa reſeruatione augendi fidei-
commiſsũ,quæ in trãſactione legitur,§.aſſe toto, ff.de
hær.inſt. vnde tantum abeſt,quod ipſa trãſactio obſtet,
vt imò ex ipſamet tranſactione agi poſſet ad prædictũ
augmentum,Bal.conſ.397.nu.2.lib.4 †cùm prohibitus 4
mouere controuerſiam poſſet mouere controuerſiã ex
ipſo cõtractu naſcentẽ;[b] l.venditores ff. de verb.oblig. b
cum alijs alleg. Quibus non obſtantibus fuit reſolutum
tranſactionẽ obſtare D. Mario tàm ex veriſimili mẽte
contrahentiũ,quàm ex verbis tranſactionis. Mẽs enim
colligitur,quia,vt præfantur,volũt lites euitare,&† eſt 5
de natura trãſactionis,quæ nihil eſt aliud,quã receſſus
à lite,l.1.ff.de trãſact.l.11.& l.ſi pro fundo,C.eod.Cor.
conſ.167.poſt n.15.lib.2.& totaliter Rol.cõſ.28. n.16.
li.4.†& tam à lite futura,quàm à præſenti,l.fratris,& l. 6
cauſas,& lites.C.de trãſact.Cor.ibi poſt n.33. & nõ eſt
veriſimile , quòd voluerint à iudicio recedere animo ,
iterũ,& ſtatim redeũdi, & quòd dimiſerint,& recepe-
rint reſpectiuè bona fideicom. & legitima animo ite-
rum dimittendi,aut repetẽdi; verba etiam ſunt clara,
quia ſicut D.Iſabella ampliſſimis, & prægnantiſſimis
verbis promittit nõ moleſtare DD.Io. & Mariũ ſuper
bonis pro fideicõmiſſo aſſignatis; ſic è conuerſo ipſi
promittunt eã non moleſtare ſuper bonis pro legitima
declaratis,& conſtitutis. Augmentũ autẽ fideicõmiſſi,
& bonorũ fideicommiſſo ſubiectorum non poteſt acci-
dere ſine diminutione legitimę,& repetitione bonorũ
pro ea aſſignatorum. Nõ obſtat,quod primo loco dice-
batur trãſactionem reſtringendã ad illud ,quod erat in
lite,quia negari non poteſt,quin lis ſuper augmẽto, &
diminutione fideicõmiſſi,& legitimæ penderet,cũ Se-
nator in ſententia ſibi cognitionẽ, & facultatẽ iudicã-
di ſuper eis reſeruaſſet,imò ſuper hoc tantũ erat lis tẽ-
pore trãſactionis, quia alia erant per dictã ſententiam
terminata,& terminationi vtraque pars acquieuerat ,
& informantes pro D. Mario fatentur , quòd ſemper
poſt ſententiã actũ eſt ſuper detractionibus,quę cõcer-
nebant augmentum,& diminutionẽ fideicommiſſi. VI-
teriùs quando lis etiã nõ fuiſſet ſuper dicto augmẽto ,
regula,†quod tranſactio reſtringatur ad terminos litis 7
pręcedentis,non procedit,quãdo verba ſunt adeo am-
pla, & generalia quòd ſalua ratione recti ſermonis di-
ctã reſtrictionẽ nõ patiãtur,Cyn.in l.ſi ex remoti, C.de
excep. Bar.in l.ſi de certa, n.5. C. de trãſact. & in l. em-
ptor,§.Lucius,nu.3.ff.de pact. cũ multis cumulatis per
Surd.conſ.267.n.12.cũ duobus ſeq.per Hond.conſ.49.
num.24. lib. 2. Non eſt verum, quod promiſſio de non
mole-

Digitized by Google

moleſtando ſit poſita in clauſulis executiuis, ſed ſtat
ęquè principaliter, dicitur enim in trãſactione (*promiſe-
rũt inſuper eauſa, & occaſione.*) Et hoc eſt de natura trãſa-
8 ctionis, † quæ includit pactum de non petendo, & non
muleſtando, Bal. in l. cum proponas, n. 5. Cod. de pact.
Non obſtat prætenſa relatio ad ſententiã, in qua iudex
reſeruat ſibi facultatem augendi, & diminuendi. Nam
verba illa (*non aliàs aliter, nec alio modo*) nõ ſunt relatiua
ad ſententiam, nec qualificant acceptationem fideicõ-
miſſi, ſed ipſam obligationẽ, quod volunt eſſe obligati
tamquam fideicommiſſarij, & nõ alias, aliter, nec alio
modo; alia verba (*prout, & iuxta*) ſtant quidem relatiuè,
& demonſtratiuè ſecundùm naturam eorum ad ipſam
ſententiam, ſed non referunt, vel demonſtrant reſerua-
tionem iudicis, quæ litem, & controuerſiã reſpicit, ſed
bona aſſignata, & ſpecificata, prout denotat illa dictio
9 (†*videbitur*) quæ cum ſit declaratiua, & reſtrictiua præ-
cedentium, Soc. inn. conſ. 108. n. 17. li. 1. Pariſ. conſ. 85.
n. 47. li. 2. oſtendit circa eas fuiſſe tantùm factã relatio-
nem. Accedit, quod ſupra oſtenſum fuit, mentem fuiſſe
partium in totum recedere a litibus, nõ autẽ eas ſuſci-
tare, prout contingeret ſi pateret aditus tali augmẽto,
10 & diminutioni, † relatio autẽ non ſit cõtra intentionẽ
diſponentium, Oldrad. conſ. 152. col. 2. Abb. conſ. 75. in
fin. lib. 2. Purpur. conſ. 599. nu. 5. Aym. conſ. 20. nu. 9. Et
11 iſta reſolutio Dominis eò magis placuit, † quia fauora-
bilis eſt, cũ imponat finem litibus, c. finẽ litibus de dol.
& contu. l. fratres, & l. ſi profundo. C. de tranſact. l. pro-
ponẽdum. C. de iud. & continet liberationem recipro-
cam inter perſonas coniunctas, vt latè, & benè deducit
Hond. conſ. 49. n. 18. & ſeq. li. 1. Quæ dicuntur de læſio-
ne erunt particulari dubio examinanda.

ADNOTATIO.

a Circa hanc materiam vide annotationem ſupra ad dec. 158.

b Sicut in ſimili prohibita quacunque exceptione nõ cenſetur prohibita exceptio proueniens ex ipſo contractu, & inſtrumento, vigore cuius agitur, Roman. conſ. 244. n. 5. & ibi Mandoſ. Decian. conſil. 1. num. 68. l. 3. Caſſad. dec. 10. de reſcript. Surd. conſil. 186. n. 22. & ſeq.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. CANONICATVS.

Veneris 19. Ianuarij 1607.

ARGVMENTVM.

Diligẽtiæ cenſentur ſufficienter factæ, quando nullius remanſit locus non perquiſitus, & officialis in relatione non tenetur iurare, & plura circa facultates legatorum.

SVMMARIVM.

1 *Diligentia ad probandam negatiuam dicantur ſufficienter facta, quando nullus remanet locus non perquiſitus.*

2 *Relatio officialis quoad diligentias, & perquiſitiones factas, data, quod ſine iuramento non ſuffragetur, tamen ſufficiet iuramentum præſtitum in ipſa adeptione officij de illo fideliter exercendo.*

3 *Deciſio Caputaquen. 265. p. 1. requirens iuramentum officialis in relatione circa diligentias factas, non ſeruatur, & vide num. 10*

4 *Diligentia in libris cenſentur ſufficienter facta per rubricellas, & repertoria.*

5 *Legatus non poteſt diſpenſare cum illegitimo, vt habilis ſit ad obtinendum curatas.*

6 *Item nec ad Canonicatus Cathedralis.*

7 *Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis, & curata beneficia in materia diſpenſationis pari paſſu procedunt?*

8 *Facultas illa, quæ non legitur data in facultatibus Legati cenſetur denegata.*

9 *Legatus deſtinatus in vna Prouincia non poteſt diſpenſare perſonam exteram alterius Prouinciæ ad obtinenda beneficia in Prouincia ſibi non decreta.*

Quid poſſit Legatus extra Prouinciam, & erga perſonas non ſubditas ſuæ Prouinciæ, & n. 11.

10 *Diligentia, vt ſuffragentur qualiter fieri debeant.*

DECISIO CCLXXXVII.

Licet pluries Michael defeciſſet in diligẽtijs, vt fuit
in alijs poſitionibus reſolutum, tandem viſum fuit
Dominis illum omnes defectus ſuppleuiſſe, † quia iam 1
nullus remanet locus nõ perquiſitus; in quo aſſeruẽtur
gratiæ Apoſtolicæ, & propterea fuit cõcluſũ, diligen-
tias illi ſuffragari. † Non obſtat quod officiales relatio- 2
nem fecerint ſine iuramento, contra dec. Caputaq. 265.
p. 1. quia ſufficit illud, quod præſtiterunt ſuſceptione
officij de illo fideliter exercendo, Bald. in l. hac edicta-
li §. his illud, num. 3. in fine, verſ. poteſt etiam dici. C.
de ſecund. nupt. Felyn. in cap. propoſuiſti. num. 9. in fin.
verſ. fallit quintò de probat. † & ſuper tali iuramento, 3
Rota nõ fecit vim in pluribus deciſionibus citatis per
informantes, ita vt non videatur obſeruari deciſ. Ca-
putaq. a quod præſertim in hoc caſu admittendum, vbi a
officiales medio eorum iuramẽto recognouerunt ma-
nũ ſuam; ex quo reſultat etiam quædam implicita ap-
probatio contentorum in ſcriptura. Non obſtat, † quod 4
in aliquibus regiſtris ſint factæ diligẽtiæ per rubricel-
las, & repertoria, quia ſic fieri ſolent perquiſitiones.
Rubricellæ enim, & repertoria ſunt notæ eorũ, quę in
ſupplicationibus, & Bullis continentur. Et dixerunt
Domini ſufficere diligentias in Curia, vbi regulariter
conceduntur huiuſmodi diſpenſationes, niſi doceatur,
à quo aliundè potuerit haberi diſpenſatio. Nam quoad
Nuncios clarum eſt eorum authoritatem ad hoc non
extendi. Quoad legatos eſſent inſpiciendæ ipſorum fa-
cultates, quia de iure hoc illis non videtur compete-
re, b † cùm enim non poſſint diſpenſare cum illegiti- b 5
mo, vt habilis ſit ad obtinendũ curatas, Spec. de diſpẽſ.
§. nunc de Epiſcopo nu. 33. Rebuff. in prax. in tit. de di-
ſpenſ. ſuper defect. natal. n. 45. † Ita nec etiã ad Canoni- 6
catus Cathedralis, qui in materia diſpenſatiunis † pari 7
paſſu ambulant cum Curatis, Rot. dec. 2. de fil. presbyt.
in nou. & facit dec. Caput. 270. p. 1. † & in facultatibus 8
bo. me. Cardinalis Alexandrini non legitur talis facul-
tas, & propterea cenſetur denegata, vt fuit dictum
in Leodiẽ. hæreditatis 15. Octobris 1571. & in Aretina
Commendæ 13. Maij 1587. coram Illuſtriſſimo Card.
Seraphino, & quod d. Cardinali, qui tempore Legatio-
nis erat Nepos Papæ, non fuit conceſſum, non eſt cre-
dendum, quod alius in dictis partibus habuerit in fa-
cultate. Non obſtant facultates bo. me. Cardinalis Ma-
drutij, quia fuit miſſus in partes Germaniæ, † & pro- 9
pterea non eſt tutum dicere, quòd vigore illarum fa-
cultatum potuerit diſpenſare Hiſpanum illegitimum
ad obtinenda beneficia in partibus Hiſpaniarũ, prout
voluit Dec. conſ. 207. quem ibi reprobant addentes, &
contrarium conſuluit Caſſan. conſ. 31. iuxta cuius cõſi-
lium fuit pronunciatum contra Dec. vt teſtatur idem
Caſſan. ſuper conſuet. Burgẽ. rub. 9. §. 16. n. 13. verſ. ego
tamen. Præterea longè diſtat a veriſimili, Franciſcum
ex Hiſpanijs profectum fuiſſe in Germaniã pro obti-
nenda ſimili diſpenſatione; quã pleniùs, & ſecuriùs ob-
tinere potuiſſet in Curia, minus etiam credendũ, quod
ipſe

Digitized by Google

ipſe notitiam habuerit facultatum dicto Cardinali cō-
ceſſarum. Coadiuuantur diligentiæ factæ à Michaele,
quia ſi emanaſſet talis diſpēſatio, reperta fuiſſet vnà cū
alijs inter ſcripturas Franciſci; fuiſſent enim cum alijs
cuſtoditę, & tātò magis, quia fuiſſet plenior, & ſufficiēs

ADNOTATIO.

10 Diligentiæ,† quæ fiunt in Curia, vt ſint validæ, depu-
a tantur duo Officiales, qui referre debent medio iura-
mēto, & pars citatur ad videndum fieri relationem di-
ligentiarum, & aliter factæ diligentiæ non ſuffragan-
tur, Rota deciſ. 323. nu. 4. par. 2. in recent. vbi canoni-
zatur dec. Caputaq. 265. par. 1
11 Circa† poteſtatem Legati extra Prouinciā tractat Gā-
b bar. in tract. de auct. Legat. de latere, l. 1. c. penul. & ſub
n. 4. diſtinguit ſequendo d. concl. Dec. 207. quod quoad
concernētia perſonam poteſt habilitare etiam nō ſub-
ditum, qui ſit alienigenus à ſua Prouincia, ad quam eſt
deſtinatus, & ideo latè reſoluit etiam Rota in Vercel-
len. Archipresbyteratus 21. April. 1608. coram R.P.D.
Cocc. Decano, quod poterat Legatus creatore Proto-
notariū non ſubditum in ſna Prouincia etiam abſentē,
ea potiſſimum ratione, quia iſtud cōcernit iuriſdictio-
nē voluntariam, quæ territorio non terminatur, & po-
teſt exerceri inter non ſubditos, l. 2. ff. de offic. Proconſ.
l. extra territoriū ff. de iuriſd. omn. iudic. & in terminis
Legati de latere eſt gloſ. in cap. excommunicati in ver-
bo cōmiſſa in fine de offic. Leg. Hinc ēt videmus quod
Legatus poteſt cōferre beneficia ſuę Prouinciæ etiam
non ſubdito, & etiam abſenti extra Prouinciam, ex quo
collatio eſt voluntariæ iuriſdictionis, Oldrad. conſ. 73.
in princ. verſ. ſicut dicimus, Cald. conſ. 3. n. 3. qui fil. ſint
legit. & dixit Rot. in d. Vercellē. Archipresbyterat. co-
ram R. P. D. Coccino Decano, & latiùs etiam dixit
Rota inſ. coram eodem Sanctiſſ. dec. 353. n. 5. & 6.

Oliuerius Beltraminus.

NARNIEN. CANONICATVS.

Veneris 26. Ianuarij 1607.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans ob non publicationem tenetur hanc negatiuam concludenter probare, & non probatur per eos modos, de quibus ſub n. 3.*

2 *Confeſſio reſignatarijs circa publicationem non factam non probat non publicationem, quia potuit publicatio eſſe facta à reſignante, quia Bulla de publicanda admittit ad publicandum tam reſignantem, quàm reſignatarium.*

DECISIO CCLXXXVIII.

GRatiam Melliuitani non eſſe iuſtificanda conclu-
ſerunt Domini informantibus tantùm eius ad-
1 uerſarijs, † cùm enim impetrauerit beneficia ob nō pu-
blicationem, debet eam concludenter probare tamquā
fundamentum ſuæ gratiæ, licèt conſiſtat in negatiua,
vt fuit dictum in vna Salamantina Penſionis 25. Iunij
1582. corā Bubalo in vna Aretina Parochialis 25. Iun.
1593. coram Orano in Palen. & Oxomē. præſtimonia-
a rum 11. Martij 1594. coram R.P.D. meo Decano, a &
tamen Melliuitanus eam nō probat, quia confeſſiones
prætenſę Iacobi, & alia, quæ adducūtur ad oſtendendū
2 ipſum non publicaſſe, quando id probarent, † non tamē
cōcludunt non publicationem, quia potuit eam facere
Attilicinius, qui cum ipſo beneficia, de quibus agitur,
permutauit, vt fuit dictum in vna Cæſar. Canonicatus,
& præbendæ 30. Maij 1579. coram fœl. rec. Cle. VIII.
tunc Rotæ Auditore, quia Bulla admittit ad publicā-
b dum tam reſignantem, quàm reſignatarium. b

ADNOTATIO.

Vide adnotationem ſupra ad dec. 210. a
Non† probatur negatiua nō publicationis ex collatio- 3
ne facta reſignatario poſt tempus ad publicandū, quia
ponit eſſe obtēta alia collatio, & prouiſio, quæ in tem-
pore fuerit publicata, cū in beneficialibus detur mul-
tiplicatio titulorum, ita fuit dictum in Iacen. beneficij
21. Maij 1599. coram Orano, ſicut nec etiam probatur
publicatio nulla, ſeu inualida ex eo, quod fuerit facta
extra tempus, tùm quia poteſt eſſe quod fuerit obten-
ta prorogatio, tùm quia potuit alia eſſe facta in tem-
pore; cùm ſit actus reiterabilis, vt dixit Rota coram
Sanctiſſ. ſupra dec. 210. & vide ibi, quod dixi.

Oliuerius Beltraminus.

IANVEN. IVRISDICTIONIS.

Mercurij 24 Ianuarij. 1607.

ARGVMENTVM.

Priuilegium obtentum à Papa ſchiſmatico an, & quā-
do præbeat iuſtum titulum præſcribendi, & plura in
materia tituli putatiui habilis ad præſcriptionem.

SVMMARIVM.

1 *Ioannes XXIII. an fuerit verus Papa, vel Schiſmaticus* 1

2 *Priuilegium obtentum à Papa ſchiſmatico eſt nullum.*

3 *Priuilegium quando eſt conceſſum ab vno Pontifice, dum alius prætendit eſſe verus Pontifex, dicitur interim habere ſtatum implicitum validitatis, & illius validitas pendet à futuro euentu.*

4 *Priuilegium, quod habet implicitum ſtatum validitatis, præſtat titulum validum ad præſcribendum.*

5 *Schiſma dum eſt in Eccleſia Dei propter cōtrouerſiam Pontificatus, cadit probabilis error facti penes illos, qui vni adhærent, antequàm ſit declaratum quis ſit verus Pontifex.*

6 *Titulus errore facti ſuffultus dat cauſam legitimam præſcribendi.*

7 *Titulus minus iuſtus ſufficit ad præſcribendum libertatem, & exemptionem à iuriſdictione Ordinarij.*

8 *Titulus putatiuus, & inualidus iuſto errore cauſatus ſufficit ad præſcriptionem.*

Titulus qualis ſufficiat in hac materia præſcriptionis latè num. 15.

9 *Error iuris non præbet iuſtam cauſam præſcribendi.*

10 *Error mixtus facti & iuris præbet iuſtam cauſam præſcribendi.*

11 *Præſcriptio non requirit titulum verum, ſed ſufficit titulus putatiuus, & ſub n. 15.*

12 *Titulus etiam redactus ad non titulum in materia præſcriptionis ſuffragatur.*

13 *Titulus in præſcriptione non requiritur pro bono iure præſcribentis, ſed ſolùm ad effectum eliciendi bonam fidem.*

14 *Titulus habitus à non habente facultatem ſufficit ad præſcribendum, quando impetrans credidit concedentem habere facultatem, & ſub n. 15*

Titulus iniuſtus, in quo non cadit probabilis ignorantia non ſuffragatur.

DECISIO CCLXXXIX.

ORta controuerſia inter Illuſt. Archiepiſc. Ianuen.
& Abbatem Eccl. S. Matthæi dictæ Ciuitatis, quæ
eſt de iurepatronatus familiæ Dominorum de Auria
ſuper libertate, & omnimoda exēptione à iuriſdictio-
ne ordinaria, quam prætendit dictus Abbas, & exhibi-
to pro parte eiuſdem Priuilegio Io. XXIII. pro titulo
præſcriptionis dictæ exemptionis Illuſtriſſ. Cardinales
Seraphinus, & Pamphilius, quibus ex ſpeciali reſcripto
Sāctiſſimi fuit cauſa commiſſa, dubitantes, an Priuile-

gium prædictum Abbati ſufficeret ad effectum præ-
ſcribendi me proponente Rotam conſuluerunt. In cu-
jus dubij propoſitione duæ inciderunt principales in-
ſpectiones ex duabus oppoſitionibus,quibus impugna-
batur Priuilegium,altera ſuper nullitate,& inualidita-
te Priuilegij,ſuper reuocatione altera. Nullitas dedu-
1 cebatur ex perſona concedentis,quia dicebatur† Ioan.
2 non fuiſſe verum Papam,ſed ſchiſmaticum.† & clarum
eſt Priuilegium à Papa ſchiſmatico obtentum eſſe nul-
lius roboris,c.factus in fin.7.q.1.c.dicimus in princ.34
quæſt.1.fuit dictum in vna Tullen.Prioratus 20.Mart.
1583. coram Illuſtr.Cardi Seraphino.Reuocatio verò
ſumebatur ex Conc.Conſtantienſi ſeſſ.43.in quo Mar-
tinus V. reuocauit omnes exemptiones conceſſas à
tempore obitus Gregorij XI. Quoad primam inſpe-
ctionem licèt informantes multa hinc inde deducant ,
& multùm laborent ſuper eo; An Ioannes fuerit verus,
& legitimus Papa,vel potius ſchiſmaticus,iſtam tamẽ
diſcuſſionem dixerũt Domini cum hac diligentia fuiſ-
ſe examinandam,ſi Abbas exemptionem deduceret ex
3 Priuilegio tantum , & illi ſoli niteretur,†quia cùm eo
tempore plures ſe pro Pontificibus gererent,Priuilegij
validitas pendebat a futuro euentu,an ille detegeretur
verus Papa , nec ne , vt de duobus Imperatoribus dicit
Oldrad.cõſ.22.Alb.in l.bene à Senone col.2.C.de qua-
dr. præſcrip.ſed quia vtitur priuilegio pro titulo ſuæ
4 præſcrip.iux.c.cùm perſonæ de priuileg. in 6.ſufficit †
ille implicitus ſtatus validitatis,qui eſt ante detectionẽ
vt Priuilegium conceſſum à Papa etiam ſchiſmatico in
loco ſuæ obedientiæ ſubiecto prębeat titulum habilem
ad præſcribendum, prout poſt longam diſputationem
tenuit Rota 2.Iun.præteriti in Valentina Parochialis
5 de Palma coram R.P.D.meo Coccino.†nam quoad il-
los,qui Ioanni adhæſerunt,cadit probabilis error facti
vt dicit Card.in cap.veniens ſub n.9.de præſcript.titu-
6 lus autem errore†facti ſuffultus dat cauſam legitimam
præſcribendi,Rota d.3.de præſcription.in nou. Ægid.
7 dec.205.nu.1.Ruyn.conſ.217 nu.11.circa med.li.1.†&
ad effectum præſcribendi libertatem,& exemptionem,
à iuriſdictione Ordinarij ſufficit titulus minus iuſtus ,
Archid.in d.c.cùm perſonæ in fin.& priuilegium inua-
lidum iuſto errore accedente,Ioan.Andr.ibi.n.4. Ioan.
Menoch.n.12.Anchar.nu.5.Gemin.in d.cap. §.quod ſi
8 talis n.6.Franch.n.1.Alexan.conſ.30.n. 13.lib.5.†& eſt
generale in omnibus caſibus, in quibus requiritur titu-
lus cum præſcriptione,vt ſufficiat titulus putatiuus,&
inualidus iuſto errore cauſatus,Caputaquen. dec.361,
a nu.3.& 4.par.2.aNon obſtat , quod dicitur hic verſari
9 errorem iuris,†qui non præbet iuſtam cauſam pręſcri-
bendi,quia imò eſt error facti,vt per Card.in dict.cap.
10 veniens,& dixit Rota in d.Valentina,†aut ſaltem mix-
tus,qui non minus ſufficit ad præſcribendum,Gabr.qui
alios allegat de pręſcript.concluſ.vltim.& fuit latè de-
b ductum in dicta deciſione. bNec etiam facit , quod di-
citur de titulo redacto ad non titulum , ex Sarnen. in
regul.de trien.quæſt.18.nõ enim applicantur materiæ
11 præſcriptionis,† in qua ſicut non requiritur validitas
tituli à principio, ſed ſufficit titulus putatiuus,qui ſci-
licet,putetur legitimus,Abb.in c,ſi diligenti n.33.poſt
12 med.de præſcript.†ita etiam non obeſt,ſi reddatur ad
non titulũ,modo extet probabilis ignorantia,ad l.pro
13 legato,& l.fi.ff.prælcg.†titulus enim nõ requiritur,vt
cognoſcatur de iure præſcribentis, ſed ſolùm ad finem
eliciendi bonam fidem,quia cum præſumatur in mala
propter iuris reſiſtentiam,titulus prębet quoddam ve-
lamen, cuius vmbra nutritur bona fides , vt poſt Abb,
tradit Felin.in d.c.ſi diligenti ſub n.12.v.conſidera be-
14 nè.Non obſtat,† quod titulus habitus à non habẽte fa-
cultatem concedendi , non ſufficiat , c quia hoc non c
procedit, quãdo petẽs iuſta credulitate ductus credidit
illum habere facultatẽ concedẽdi,vt videmus in emẽte
ab eo,quẽ credidit dominum,l.clauibus , in fi.vbi gloſ.
ff.de contr.empt.Abb.in d.c. ſi diligenti,n. 33.in fi.latè
Menoch.alios referens conſ.90.nu.61.in fin. & ſeqq.&
abundè fuit dictũ in Valentina,quę ſola ſufficit pro de-
ciſione ; & reſpondet omnibus,quæ hodie cõtra titulũ
Abbatis opponuntur. Nec eſt laborandum in terminis
l.Barbarius ff.de off.prætor.quia de ea eſſet agendum,
ſi Abbas contenderet ſuper validitate tituli , & ſi eſſet
validus,non eſſet opus præſcriptione.

ADNOTATIO.

a Et quòd† ad præſcriptionẽ ſufficiat titulus putati- 15
uus,& inualidus,Rot.d.91.n.3.in princip.& d.324.n.
8.p.1.in rec.& dec.662.n.6.p.2. in recent. non enim
requiritur iuſtitia tituli in præſcriptione , vt dixit
Rota in Valentina decim.de Guardia 25.Maij 1607
corã b.me. Iuſto,& in Valent.de Palma 2.Iun.1606.
corã R.P.D.Coc.Dec.impreſſa poſt 2.li. conſ. Fari-
nac.d.228.& ratio eſt , quia quãdo titulus eſt verus,
& iuſtus,tunc ſuperflua eſt alia præſcriptio,vt dixit
Rot.in Tiraſonẽ,iuris præſentãdi corã bo.me.Litta
impreſſ.penes Garz.de benef p.12.c.2.n.242.requiri-
tur tamẽ,quòd† iſte titulus ſit iuſto errore cauſatus , 16
Rota d.324.n.8.par.1.in rec.& ideò ſi eſſet cauſatus
ex iuris errore,in quo nõ cadit probabilis ignorãtia
non ſuffragaretur ad præſcriptionem,Felyn.in c.de
quarta n. 35. verſ.ſed conſidera primò de pręſcript.
Alex.conſ.44.n.7.l.3.& benè Rota in Bacen.iuriſdi-
ctionis corã R. P. D. Veroſpo impreſſa penes Mar-
cheſ.de Commiſſ.to.1.fol.1068. niſi eſſet error iuris
habens mixturam facti,Rota d.dec.228.ſub n. 3.poſt
2. l.conſ. Farin. vel niſi eſſet error iuris valdè dubij,
Rota dicta dec.228.ſub n.3. Item quando titulus eſ-
ſet reprobatus;adeò quod ius reſiſteret , non præbe-
ret iuſtã cauſam præſcriptionis non obſtante lapſu
cuiuſcũque tẽporis,Surd.poſt relatos cõſ. 276.n.24.
Hoc tamen ſemper in hac materia eſt obſeruãdũ,quod
titulus putatiuus debet eſſe talis, quòd ſi eſſet verus
de per ſe ſolus ſufficeret, ità dixit Rot.in Cordub.de-
cim.18 Maij 1618.coram R.P. D.Coc. Decano , &
eſt dec.Veral.361.n.4.p.2.Item licèt titulus non ſuf-
fragetur ad præſcriptionem quando prouenit, à nõ
habẽte poteſtatem,Guidop.d.85.in princip.n.3.Caſ-
ſad.d.7.n.3.ſuper regulis cũ alijs per Gratiã.diſcept.
c.441.n.19.tamen ſufficit titulus habitus ab eo , qui
probabiliter credebatur quod habeat facultatem ,
Rota d.d.228.poſt 2 lib.conſ. Farinac. quæ in ſpecie
loquitur de titulo habito à Papa Schiſmatico,prout
loquitur hæc deciſio.

b De quo dixi ſupra ſub litera A.

c Et vide etiam ſupra ſub litera A.

Oliuerius Beltramius.

PARMEN. STATVS.

Mercurij 24. Ianuarij 1607.

ARGVMENTVM.

Teſtes deponentes ſuper tempore an,& quando dican-
tur probare deponendo ſuper eo dubitatiuè.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis,qui non recordatur de tempore cenſetur quidquid de tempore depoſuit dubitatiuè deponere.*

2 *Teſtis deponens de iudicio ſuo dicitur dubitatiuè deponere.*

3 *Teſtis deponens per dictionem* (in circa) *dicitur dubitatiuè deponere.*

4 *Dubia probatio etiam reſpectu temporis non releuat.*

5 *Tempus*

Digitized by Google

5 *Tempus non dubitatiuè, ſed præciſè eſt probandum, vbi agitur de reprobando alios teſtes.*
6 *Teſtis dubitatiuè deponens non poteſt redargui quod falſum dixerit.*
7 *Teſtis de tempore dubitatiuè deponens dicitur conteſtis cum alijs teſtibus deponentibus de præciſo tempore.*
8 Bart. in l. quod tamen §. ſi arbiter, ff. de arb. *declaratur.*
9 *Teſtis deponens de iudicio ſuo probat, quando iudiciũ eſt iunctũ cũ sẽſu corporis, qui ſit correſpõdẽs, & proportionatùs.*
10 *Memoria eſt ſẽſus proprius, et proportionatus reſpectu tẽporis.*
11 Bar. iu l. de ætate, ff de minor. *declaratur.*
12 *Teſtis deponens ſuper ætate alicuius probat, licèt non recordetur de anno natiuitatis.*
13 *Teſtis dubitatiuè deponens de tempore non probat.*

DECISIO CCXC.

Licet fuerit bis reſolutũ, dum ageretur de probatione matrimonij inter Bernardinũ, & Catherinam, Don Baptiſtam in ſua depoſitione non firmare, nec determinare tẽpus dicti matrimonij, qui tamen multum vrgebat inſtãtia DD. de Rãgonibus, & magis rationes in contrariũ allegatę, quæ diligenti egebãt diſcuſſione Rota voluit, vt particulariter dubitarẽ, an Don Baptiſta probet aliquod tempus matrimonij, & quod. Et poſt longam diſputationem maior pars Dominorũ amplexa eſt negatiuam ſententiã alias firmatã rationibus, de quib. in dictis deciſionibus, licèt obiter, & breuiter deductis; in quam opinionẽ ex duobus præſuppoſitis faciliùs deſcenderunt. Quorum alterum fuit, quia conſiderabant Don Baptiſtã dixiſſe non recordari tempore
1 matrimonij, † ex quo ſequebatur, quicquid de eo depo-
a ſuit, dubitatiuè dixiſſe.[a] Ang. conſ. 25. n. 3. in fin. Alex. conſ. 65. ſub n. 4. verſ. & dicit etiam Ang. Surd. conſ. 12. n. 43. in fin. Quod procedit ſine difficultate, quia de tẽpore loquendo numquã præciſè reſpondit, ſed vſus eſt verbis hæſitationem pariter, & dubitationẽ, ſeu incertitudinem denotantibus. Alex. ibi. Vſus enim fuit illis
2 verbis (*iudicio ſuo*) † quæ hæſitationẽ important, Ruyn. conſ. 12. n. 45. li. 5. Soc. iun. qui de tempore matrimonij loquitur conſ. 31. ſub n. 31. verſ. & hoc ex eo maximè l. 2. cũ multis allegatis per per informãtes, & nihil aliud importãt niſi, quod non recordatur. Aret. in c. quoties
3 in fin. de teſti. † Eandem dubitationẽ, & incertitudinẽ indicat illa dictio (*in circa*) Ant. de Butr. in c. vlt. in fin. de deſponſ. impub. Corn. conſ. 179. n. 4. l. 3. prout etiam illa verba (*plus, vel minus*) Cæſ. de Graſſ. dec. 7. n. 3. de
4 præb. † dubia autem probatio etiam reſpectu temporis non releuat. Natt. qui alios allegat conſ. 170. n. 9. Alterum prẹſuppoſitũ fuit, quod intentio Rangonorum eſt elicere probationem aliquã ex dicto D. Paptiſtæ, non ad ſaluãdam eius depoſitionem, ſed potius ad illã perimendã, vel ad cõquaſſandas alias probationes matri-
5 monij. † Vbi autem agitur ad reprobandum; tempus
b eſt præciſè probandum.[b] Caputaq. deciſ. 247. p. 3. benè facit, quod tradit Card. conſ. 56. n. 9. & ſub n. 18. tempus furoris ad inualidandum actum deberi ita præciſè, & determinatè probari, vt non poſſit de alio intelligi, &
6 propterea non ſufficere, ſi teſtis dicat (*iudicio ſuo*) † iſte enim teſtis ſic dubitatiuè deponẽs nõ poteſt redargui, quòd falſum dixerit circa tempus, Alex. conſ. 156. n. 12.
7 in fin. lib. 5. Surd. conſ. 12. num. 43. in fin. † Nec erit contrarius, imò conteſtis cũ alijs teſtibus, ſi qui aderũt de certo tempore matrimonij deponentibus, Paul. de Caſtr. conſ. 26. ſub num. 3. verſ. item concludo li. 1. Alexan. d. conſ. 156. num. 11. & 12. & 185. num. 3. in fi li. 7. Bero. conſ. 201. ſub n. 40. lib. 3. Soc. iun. d. conſ. 31. n. 31. in fi. & ſeq. Aym. conſ. 78. ſub n. 9. verſ. ampliùs ſi vnus teſtis. Afflict. de. 178. num. 8. Et quod dicitur de teſtibus, dicendũ de alio genere probationis deſignãti certum tẽpus matrimonij. His præſuppoſitis firmatis reſultat reſponſio ad contraria, † nam ad doctrinam Bart. 8
in l. qui tamen §. ſi arbiter ff. de arbitr. in qua eſt potiſſimum fundamentum Dominorum de Rangonibus, dictum fuit Bart. loqui ad ſaluandũ teſtem, dicit enim ex hoc dictum eius non vitiari, & propterea nõ applicari ad caſum noſtrum, in quo agitur ad reprobandũ, vt in ſecundo præſuppoſito. Dicebãt etiam Domini Bart. eſſe intelligendum quoad probationem, facti, nõ autem quoad probandũ tempus determinatum, & iſta videtur eius intentio, alioquin eius dictũ eſſet multũ periculoſum, Aret. in c. quoties num. 24. & ſeq. de teſti. quem ſequitur Felyn. ibi nu. 12. verſ. ſed hoc dictum, & in c. de cætero n. 1. in fin. de homicid. Card. d. conſ. 56. ſub n. 10. & ſub n. 18. Et licèt multi adducantur ſequaces Bart. † 9
tamen ſequi videntur in eo, quòd iudicium iunctum cũ ſenſu corporis admittatur, ſed ſenſus debet eſſe correſpõdẽs, & proportionatus, Bald. in l. ſolam ſub n. 10. vbi etiam Sal. ad. fin. C. de teſti. Paul. de Caſtr. in l. teſtium poſt n. 5. eod. tit. Rom. in l. 1. n. 12. circa med. verſ. ratio ff. ſi cert. pet. † nihil autem commune habere videtur re- 10
cordatio temporis, & tempus cum viſu, ſed ſenſus proprius, & principalior in tẽpore eſt memoria, Bal. in l. de quibus n. 129. in fi. ff. de legib. quæ cũ in caſu noſtro ceſſet, quia teſtis dixit nõ recordari, nõ erit verũ, quod iudicium ſit vnicum cum ſenſu, ſed potius ſeparatũ, & propterea ceſſabit fũdamentum doctrinæ Bart. Rurſus Bart. loquitur, quando teſtis ſolùm vſus eſt verbo (*videtur*) ſed D. Baptiſta vltra illa verba (*iudicio ſuo*) quæ æquipollent verbo (*videtur*) addidit alia denotantia incertitudinem. † Non obſtat alia doctrina Bar. in l. de 11
ætate, ff. de minor. quia Bar. loquitur ad effectum ſaluandi teſtem à contrarietate. Item loquitur de eo, qui dixit vidiſſe aliquem naſci, & quòd a dicto tempore nõ concurrunt quatuordecim anni, † quo caſu non eſt fa- 12
ciẽda vis, ſi ignoret annum natiuitatis, quia ſciẽtia, ſeu recordatio anni non eſt de ſubſtãtia ſui dicti, pro cuius veritate ſufficit, quòd natus ſit à decimo quartoann. infra, & in tanta latitudine benè ſtant iſta ſimul, quòd ſciat natum non perfeciſſe annum decimum quartũ, & quòd nõ recordetur, aut ignoret annũ natiuitatis, Alexand, conſ. 149. lib. 5. vt patet num. 2. loquitur ad effectum, vt non vitietur probatio, & non loquitur, quãdo teſtis dixit non recordari de tempore, & quando vtitur dictionibus denotantibus incertitudinem, & dubietatẽ quibus cõcurrentibus tenuit cõtrariũ in ſupra allegato, conſ. 65. num 4. lib. 2. imò in d. conſ. 149. repellit teſtem deponentem de tempore cum dictione (*in circa*). Corn. conſ. 61. lib. 3. loquitur in prædicamẽto quãtitatis, quæ cadit ſub sẽſu viſus, Bald. in l. de quibus, n. 127. ff. de legib. & in caſu, in quo sẽſus nõ erat excluſus, ſed vnitus cum iudicio intellectus, Non obſtat, quod Don Baptiſta dicat de eo tempore fuiſſe in trigeſimo tertio ętatis ſuę ann. quia nõ dicit determinatè, ſed cũ dictione (*in circa*) & ſi non recordabatur de quo tẽpore fuit matrimonium celebratũ, non poterat ſcire, in qua ętate tũc fuiſſet cõſtitutus, prout è cõuerſo ſi ſciuiſſet prẹciſè ętatẽ ſuam ex eius dimenſione ſciuiſſet pariter tẽpus matrimonij. Adminicula, quæ adducũtur, quando poſſent deſeruire pro veritate temporis, non tamẽ sũt indicia quòd Dõ Baptiſta recordaretur, & quod intellexerit magis de vno, quàm de alio tempore.

ADNOTATIO.

a Teſtis † dubitatiuè deponens non probat, latè Farin. 13
de teſt. quæſt. 68. nu. 8. & an, & quando teſtis dicatur dubitatiuè deponere, latè tradit Farinac. ibidem per plur. numeros ſequentes.

b Quando vis eſt in tempore illud ad vnguem, & præci-
ſè eſt probandum, Serapb. deciſ. 1172. nu. 2. Rot. deciſ.
402. n. 5. p. 2. in rec. & niſi teſtes deponant certitudina-
liter de illo præciſo tempore nihil probant, Maſcar.
poſt relatos de probat. concluſ. 1357. nu. 14. & ſeqq. &
dicitur in hac deciſ.

Oliuerius Beltraminus.

MELEVIT. BENEFICII SANCTI MARCI.

Lunæ 29. Ianuarij 1607.

ARGVMENTVM.

Indultum conferendi an, & quando cenſeatur reuoca-
tum. Priuilegia quando ſunt æquè principaliter
conceſſa, reuocato vno nõ cenſetur reuocatũ aliud.

SVMMARIVM.

1 *Collatio beneficiorum de iure communi ſpectat ad Epiſco-
pũ in ſua diœceſi in omnibus menſibus, de quo latè ſub n. 4*

2 *Indultum nihil de nouo concedit, ſed remouet tantum obſta-
culum reſeruationum.*

3 *Iuriſdictio executoris dati in gratia licèt expiret vnà cum
gratia, quando acceſſoriè eſt datus, ſecus tamen eſt, ſi prin-
cipaliter, & de per ſe.*

5 *Indultum in effectu non tollit reſeruationem, ſed tribuit facul-
tatem conferendi etiam reſeruata.*

6 *Indulta an ſint fauorabilia, & latè interpretanda, & quid
in præiudicium tertij.*

7 *Indultum conceſſum collatori ordinario non venit ſub gene-
rali derogatione indultorum.*

8 *Indultum conceſſum alicui Cardinali intra alienam diœceſim
non comprehendit beneficia ſpectantia ad collationem Or-
dinarij.*

9 *Indultum comprehendit beneficia curata, & dignitates.*

10 *Indultum non comprehendit beneficia vacantia in Curia, &
apud Sedem.*

11 *Indultum an comprehendat beneficia duplici reſeruatione
affecta.*

12 *Indultum non tollit facultatem Papæ, quin præueniendo poſ-
ſit tamquam de reſeruato conferre.*

DECISIO CCXCI.

INformante tãtùm Michaele, & impugnãte deciſio-
nem vltimo loco in hac cauſa factam, fuit cõtra ip-
ſum reſolutũ, placuit enim Dominis deciſio ex rationi-
bus in ea deductis, quã etiam ſecuta eſt Rota in Eugu-
bina Præpoſituræ 3. Maij 1606. corã me. Non obſtat,
quòd ſicut indultum non cenſetur reuocatũ quoad Ci-
ues Meleuitanos, vt firmat deciſio, ita nec etiã quoad
Epiſcopum facultas cõferendi tanquàm acceſſoria ad
gratiã Meleuitanis factã, iuxta c. ſi ſuper gratia de of-
1 fic. de le. in 6. quia† fuit pro reſponſione dictum, quod
cùm de iure communi ad Epiſcopum ſpectet collatio
a omnium beneficiorum ſuæ diœceſis,ᵃ c. omne decretũ
in fin. 10. q. 1. c. omnes Baſilicæ, 16. qu. 7. & in omnibus
menſibus; c. 2. de conceſſ. præb à c. ſe de præb. lib. 6. Ca-
2 put. dec. 214. n. 5. p. 2 per illud† indultum nihil de nouo
conceditur Epiſcopo Meleuitano, ſed remouetur tantũ
obſtaculum reſeruationum, vt illud, quod eſt ſuæ ordi-
b nariæ poteſtatis, liberè agat, & abſque imped.ᵇ Caſſad.
dec. 34. de priuileg. Put. dec. 215. nu. 4. & 5. lib. 1. Creſc.
deciſ. 11. de priuil. Io. Paul. de. 28. Et propterea non ap-
plicatur diſpoſitio d. c. ſi ſuper gratia, quia ille executor
non habebat facultatẽ exequendi; niſi quia erat datus
ſpecialiter, & expreſsè in gratia. Et ſic etiã ceſſat aliud
motiuum, quod datũ alterius cõtemplatione iudicetur
tamquã acceſſoriũ, vti datum in gratiam perſonæ con-
3 templatæ. †Rurſus quando dicendum foret priuilegiũ
fuiſſe conceſsũ etiam Epiſcopo, negari poſſet, quod eſ-
ſet acceſſoriè cõceſsũ; quinimò æquè principaliter, ita
vt nõ intraret diſpoſitio, d. c. ſi ſuper, vt per Frãc. ibi n. 4
in fin. ver. tertiò intellige, quod patet, quia in eo decer-
nitur quòd Epiſcopus poſſit conferre familiaribus, &
cõſanguineis, & nõ exiſtentibus Clericis d. Ciuitatis, &
diœceſis originarijs, & familiarib. liberè, & quib. velit.

ADNOTATIO.

a Et quod† Epiſcopus habeat de iure communi fũda- 4
tam intentionem cõferendi omnia beneficia ſita in
ſua diœceſi, latè Gonz. ſuper reg. 8. §. 1. procem. n. 21.
qui plures cumulat, Rot. dec. 756. ante fin. p. 2. in rec.
& deciſ. 416. n. 1. ead. p. 2. in recent. vbi fuit dictum,
quòd ex hac ſola iuris aſsiſtẽtia erat dãda Epiſcopo
manutentio, & hoc procedit nõ ſolũ reſpectu bene-
ficiorum ſęcularium, ſed etiã regulariũ, c. Abb. & ibi
Abbas, n. 3. de verb. ſignif. Gonzal. ſuper reg. 8 gl. 23
n. 22. quod eſt verũ in beneficijs regularibus nõ exẽ-
ptis, ſecùs autẽ in exemptis, iſtorum enim collatio
ſpectat ad Prælatos regulares. Gonz. d gl. 23. n. 20. &
21. & dixit Rota in Ferrariẽ. Prioratus 18. Ap. 1611.
coram R.P.D. Ortẽberg prout nec etiã Epiſcopus
habet intẽtionẽ fundatã in beneficijs Eccleſiæ Col-
legiatæ, quorum collatio ſpectat ad Capitulũ, nec in
canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis, quorũ collatio
eſt ſimultanea Epiſcopi, & Capituli, de quibus latè
per Gonz. gl. 45. n. 36. & n. 47. & alibi ſuo loco dicã.
b Circa† hoc plura dixi ſupra ad dec. 99. quibus addo, 5
quod illud, quod dicitur in hac deciſione indultũ tol
lere obſtaculum reſeruationum non eſt intelligẽdũ
quod tollat in effectu reſeruationes, ſed quod tribuat
facultatẽ cõferendi perinde ac ſi nõ eſſet reſeruatio,
Garz. de benef. p. 5 c. 1. nu. 628. & dixit Rot. in Salſ-
burg. Præpoſituræ 7. Ap. 1621. corã R.P.D. Veroſp.
Et quia indultorũ materia eſt valde frequẽs in Roma-
na Curia, ideò nonnulla, quæ mihi magis notabilia
vidẽtur, annotare volui. Et primò prȩſupponẽdũ eſt
indulta de ſui natura eſſe fauorabilia,† quia tollunt 6
obſtaculũ reſeruationũ, & reducũt ad ſtatũ primæ-
uum, quæ reductio ad primæuã naturã reputatur in
iure fauorabilis, Caſſad. de. 4. n. 2. in princ. de priuil.
Creſc. dec. 3. n. 5. & 6. eod. tit. ideoque etiam ſunt latè
interpretanda, maximè contra Pontificem cõcedẽ-
tem, Creſc. d. dec. 3. n. 3. Caſſad. de. 3. n. 3. eod. tit. Præ-
ſertim† verò reputantur fauorabilia indulta cõceſſa 7
ordinarijs collatoribus, quȩ propterea nõ veniũt ſub
generali derogatione indultorũ, Gõzal. ſuper reg. 8.
glo. 24. n. 42 Put. dec. 17. de Priuil. & dec. 432. lib. 2.
Rota dec. 537. n. 7. & 9. cũ ſeq. & præcipuè ſub n. 12.
p. 3. l. 3. diuerſ. In præiudicium tamen tertij non ſunt
latè interpretanda, Caſſad. dec. 3. n. 2. de Priuileg. &
fuit conſideratũ a RR.PP.DD. Vbaldo, & Veroſpo.
in eorum voto dato in cauſa Cæſenatẽ. 1615. vbi di-
citur, quòd licèt reſpectu Papæ cõcedentis ſint latè
interpretãda, tamen cum agatur etiã de intereſſe il-
lorum, qui prouidẽdi ſunt a Papa, attẽto hoc reſpe-
ctu dicunt indultũ eſſe reſtringẽdum, & ibi allegatur
conſ. Ferret. 314. n. 9. in fin. Ex hoc, quòd, ſcilicet, in
prȩiudicium tertij indultũ nõ ſit extẽdendũ, infertur
quod indultum conceſſum† Cardinalibus cõferendi 8
beneficia intra alienam diœceſim, non cõprehendit
beneficia, quorum collatio ſpectat ad Ordinariũ, ne
alias Ordinarijs fiat præiudiciũ, Gõzal. ſuper reg. 8.
§. 1. procem. n. 77. & §. 4. procem. n. 24. & hoc eſt adeò
verum, vt etiam ſi Sedes Epiſcopalis vacaret, dũ va-
cat beneficiũ in menſe Ordinarij, non poſſet Cardi-
nalis vigore indulti illud conferre, Rot. dec. 442. p. 1
diuerſ.
Indulta† cõprehendunt etiã beneficia curata, & digni- 9
tates, Gõz. ſuper reg 8. gl. 6. n. 24. Garz. de benef. p. 1.
cap. 6. n. 41. vbi tamen ſub n. 44. refert cõtradictores.

Indul-

Digitized by Google

10 Indultum † non comprehendit vacantia in curia, & apud ſedem, niſi de iſta vacatione expreſſa mentio in indulto habeatur, Rot.de.4.de præb.in nou. & d. 17. de præb.in antiq.Simonet.de reſer.quæſt.73.nu. 1.& quæſt.83.nu.4.Mandoſ.ad Lap.allegat.96. litera D. & fuit dictum in Salsb. Præpoſituræ 7. Iunij 1621.coram R.P.D.Veroſpo.

11 Nec etiam † comprehendit beneficia duplici reſeruatione affecta, Caputaquen.deciſio 85. par. 2. Ægid. dec.425.Mandoſ.in praxi Signat.grat. in verbo (*indultum*) conferendi verſ. an autem, Gonzal. ſuper reg.8.gl.13.n.101.& latiſſimè fuit reſolutum coram RR.PP.DD.Vbaldo,& Veroſpo in eorum voto dato in cauſa Cæſ. de anno 1615. vbi dixerunt hoc habere locum non obſtantibus clauſulis generalibus,& prǽgnantibus,quia non comprehendunt ea,quę Papa non eſſet de facili cōceſſurus,ſed in fine dicti voti diſtinxerunt inter duas reſeruationes perſonales, ſeu coæquales,v.g.ſi quis ſit familiaris Papę,& Protonotarius, & tunc dixerũt indultum nõ extendi ad beneficia reſeruata hac duplici reſeruatione,ſi verò reſeruationes ſunt diſpares,videlicet, realis, & perſonalis,vel vtraque perſonalis, vna tamen ſit alteri inferior,nempè ſi quis ſit familiaris Papæ,& Cardinalis, & hoc caſu admiſerunt poſſe locum habere contrariam opinionem, prout etiam hãc diſtinctionem optimè facit Sarn.reg.de imp.benef. vac. per obitum qu.15.n.7.& 8.Alio etiam modo diſtinguit in hoc art.Germ.de indulto in §.commendare n. 24.& ſeq. ſ. inter indultariũ qui ſit ordinarius collator,& aliũ,qui non ſit collator ordinarius:in primo admittit indultũ cõprehẽdere etiã reſeruata duplici reſeruatione,tale indultũ eſt fauorabile, ſecus in 2. caſu.

12 In hac† etiam materia indultorum ſciendum eſt,quod non obſtante indulto non eſt ligata manus Papæ quin præueniendo poſſit tamquàm de reſeruato conferre,Garz.de benef.5.par.ca.1.num. 628. Gonzal.ſuper reg.8.glo.53.num.39.& ſeq.& fuit dictum in Papien Beneficij 10.April.1617.coram Andrea, & in Salsburg.Præpoſituræ 7.Iunij.1621.coram R. P.D.Veroſpo,quod procedit etiam, ſi indultum tolleret gratias præuentiuas, quia non intelligitur de præuentione per concurſum, ſed de gratijs præuenientibus vacationem, ita fuit dictum in Hiſpalen. Portionis 24.Februar.1587.coram Orano.

Oliuerius Beltraminus.

NERITONEN. PENSIONIS.

Mercurij 31.Ianuarij 1607.

ARGVMENTVM.

A recuſatione iudicis quando cenſeatur receſſum per comparitionem coram eodem iudice factam. Iura an,& quando ſint in forma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Recuſans iudicem poſt recuſationem coram eodem comparendo cenſetur à recuſatione recedere,& latè n.4.de hac materia,vbi præſertim quando ſit proteſtatio*(citrà conſenſum in iuriſdictionem.)

2 *Iura ſunt in forma probanti, quãdo ſunt extracta in vim literarũ cõpulſorialiũ Rotalium ſeruatis de iure ſeruãdis,& n.4 Compulſorialium vigore poſſunt extrahi etiam iura propria,quando ſunt in longinquis partibus, & n.5*

3 *Opponi non poteſt,quòd iura non ſint in forma probanti,quando in termino citationis ad dicendum contra nihil fuit oppoſitum,& de hoc latè n.6*

DECISIO CCXCII.

QVia reſolutiones ſuper iuſtificatione clauſulæ (*dummodo remaneant mille pro Epiſcopo*) ad fauorem tranſlatariorum factæ fuerunt cum præſuppoſito,
quòd iura per ipſos producta eſſent in forma probãti,
& teſtes ritè,& validè examinati, dubitaui de præſup-
poſito, & informantibus tantùm tranſlatarijs fuit pro
validitate examinis, & legalitate iurium reſolutum.
Nam quoad examen teſtium interuenerunt omnia de
iure requiſita. Nec ex recuſatione iudicis, quam fecit
pars aduerſa inferri poteſt ad aliquam nullitatem, † 1
quia à dicta recuſatione receſſit, & appellationi inter-
poſitæ renunciauit, non ſolum comparẽdo pluries co-
ram eodem iudice,[a] ſed etiam inſtando deputari Can- a
torem Collegiatæ Eccleſię Luperſini in locũ Epiſcopi
Vgendini pro parte ſua electi, qui cum eodem iudice
recuſato procederet,c.gratũ de off.deleg.c.ſollicitudi-
nẽ de appel.† iura etiã ſunt in forma probanti, fuerũt 2
enim extracta in vim literarum compulſorialium per
Rotam decretarũ ſeruatis de iure, & ex earum forma
ſeruandis,[b] vt benè deducunt informantes, & vbi ali- b
quem defectum continerent, adhuc fidem facerent,
& probarent contra partem aduerſam, † quæ in re- 3
productione nihil oppoſuit.[c] Rota deciſ.2.de fid.inſtr. c
in nou.Alex.conſilio 585.in fin.lib.6.Put.deciſio.4.de
fid. inſtr.

ADNOTATIO.

a Et † quod comparens corã iudice à quo cenſeatur re- 4
cedere à recuſatione.Gabr.de iudic.concl.5.n.4.Ro-
ta dec.901.n 1.par.2.diuerſ.Seraph.dec.898.n.7.&
deciſ.532 n.2.& dec.1057.& dixit etiam Rota infra
coram eodem Sanctiſſimo in dec.368.Hoc procedit
etiam ſi comparitio fiat cum proteſtatione citra cõ-
ſenſum in iuriſdictionem, dummodò tamen factum
explicetur,& perficiatur,puta,ſi quis poſt recuſatio-
nem compareat coram iudice,& obtineat iurare te-
ſtes,alioſque fecerit actus,Put.d.407.ſub n.3.l.1 iux-
ta nouam impreſſionem,& fuit dictũ in mediolã.re-
ſciſſionis tranſactionis 14.Decemb.1601.corã Card.
Sacrato,& in Nullius iuriſdictionis 28.Iu.1517.co-
ram R.P.D.Pirouano, benè Scac. de appellat.quæſt.
17.limit.2. nu. 47. ſi tamen quis ſimpliciter compa-
reat coram iudice,& non explicet, ſeu non perficiat
actum pro quo comparet,ſicque remaneat ſola com-
paritio cũ proteſtatione,tunc proteſtatio præſeruat
quin dicatur receſſum à recuſatione,Put.d.dec.370.
ſub n.3.Scac.d.limit.2.ſub n.45.& ſub n.47.

b Rota † deciſio 43.de probat.in antiq. Seraph. deciſ. 5
1028.in princip.Rota in recent.de.18.n.2.& deciſio
679.ſub n.4.p.2.in rec. Et hac ocaſione nolo omit-
tere,quod Rota diebus prǽteritis notabiliter reſoluit
in hac materia cõpulſorialium poſſe,ſcilicet,vigore
illarum extrahi etiam iura propria, maximè quãdo
ex longinquis partibus ſunt extrahenda propter pe-
riculum amiſſionis in Toletana,ſeu Nullius iuriſdi-
ctionis 20.Decembris 1621.coram R.P.D. Piroua-
no per Doctr. Bartol. in l. prætor ait,§. quod ſi in-
ſtrumentum,C.de edend. cuius contrarium tenuerat
Gabr.conſilio 199.num.1.lib.1.

c Et quod † ſi pars citata ad dicendũ contra iura nihil
opponat infra terminũ ad opponẽdũ non poſſit am-
plius opponere cõtra dicta iura,quia cẽſetur tacitè
illa approbaſſe,Put.deciſio 116.li.2.Rota deciſ.58t.
n.1.par.2.in recent.& dec.362.ſub nu.9.verſ. primò
par.1.in recent. & in Mediolan. decimarum de Va-
riſco 27.Iunij.1617.corã R.P.D.Pirouano, vbi fuit
dictum,quod propter lapſum terminum ad dicendũ
cõtra iura producta erat quęſitũ ius patri,& fuit etiã
dictum in Calaguritana decimarũ 5.Decemb.1618.
corã R.P.D.Pamphilio,& hinc eſt,quod elapſo ter-
mino ad dicendum cõtra,non poteſt etiã õpponi de

Digitized by Google

defectu recognitionis, vt fuit dictum in Rauennaten. pecuniaria 13. Maj 1619. coram R.P. D.Pirouano, & hoc procedit etiã ſi non principaliſmet, ſed procurator fuerit citatus ad dicendum cõtrà, & nihil oppoſuit, ita fuit dictũ in Aſten. fructuũ 19. Ian. 1618. coram R. P. D.Manzanedo, procurator enim præiudicat domino in omittendo, licèt nõ in cõmittendo, Surd. dec. 181. n. 3. Veral. dec. 415. n. 4. p. 2. Rut. dec. 719. nu. 3. p. 1. diuerſ.

Et ideò praxis inoleuit, quòd ſemper, quãdo pars aduerſa producit iura in terminis ad opponendum, opponitur generalis contra, ex qua generali oppoſitione cẽſetur præſeruatum ius quandocũque opponendi cõtra iura. Veral. dec. 323. p. 2. Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 64. n. 24.

Videnda eſt in hac materia dec. Mautic. 127. quæ diſtinguit, quando eſt iam lata ſententia poſt iura producta, & tunc dicit non poſſe amplius opponi de illorũ defectu, ſi verò nondũ ſententia ſit lata, vult poſſe opponi, quamuis non fuerit dictum *(generali a contra)* ſed dicta deciſio loquitur quando non eſt præfixus terminus ad opponendum, nec eſt facta citatio ad dicendum cõtra, quæ habet vim præfixionis termini, vt colligitur ex eadem dec. n. 2. & 3. in fine.

In productione iurium verbaliter facta non habet locum concluſione ſupra firmata, ſed tantùm in productione reali, vt infra coram eodem Sanctiſſimo in deciſ. 393.

Oliuerius Beltraminus.

TOLETANA HÆREDITATIS.

Mercurij 7. Februarij 1607.

ARGVMENTVM.

Amita excludit auiam maternam in ſucceſsione nepotis ſtante Statuto, quod hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex paterna linea, vel ex aui paterni linea deſcendentes. Maſculinum an, & quando concipiat fœmininum.

1 *Amita in ſucceſſione nepotis excludit auiam maternam ſtante Statuto, quod hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex linea patris, vel aui deſcendentes.*

2 *Amita agnata eſt.*

3 *Fœminæ ſub nomine conſanguineorum veniunt.*

4 *Item ſub nomine propinquorum.*

5 *Item ſub nomine deſcendentium, & n. 20. vbi vide ampliationem.*

6 *Amita eſt in tertio gradu.*

7 *Statuti intentio declaratur ex ratione expreſſa in Statuto.*

8 *Maſculinum concipit fœmininũ in materia indifferenti maſculis, & fœminis, & n. 21*

9 *Maſculinum concipit fœmininũ in materia ſucceſſionis, quia materia ſucceſſionis eſt indifferẽs ad maſculos, & fœminas.*

10 *Materia indifferens ad affectum videndi an maſculinum concipiat fœmininum dicitur, quando ratio conſiderata ità viget in fœmina, ſicut in maſculo, & vide ſub nu. 21.*

11 *Maſculinum concipit fœmininũ, quando in vtroque ſexu habet locum eadem ratio diſpoſitionis.*

12 *Maſculinum concipit fœmininum etiam in Statutis exorbitantibus à iure communi propter identitatem rationis.*

13 *Maximè quando ratio expreſſa eſt in Statuto.*

14 *Ratio expreſſa vbi viget, dicitur caſus comprehenſus in diſpoſitione quantumuis odioſa, & correctoria, etiam ſi verba deficiant.*

15 *Fœminæ non veniũt nomine agnatorum, quando viget ratio diuerſa in fœminis, & agitur de conſeruatione agnationis.*

Fœminæ ſunt de agnatione, etiam ſi ſint nuptæ. & nu. 23

16 *Fœminæ licet ſint de agnatione non conſeruant agnationem, & n. 24.*

Non veniunt ſub diſpoſitione facta pro conſeruatione agnationis, & n. 25

17 *Ratio vnica quando reperitur expreſsè per Statutum aſſignata, non eſt alia ratio quærenda.*

18 *Agnationis ratio non poteſt conſiderari, vbi agitur de ſucceſſione matris.*

19 *Statutum excludens deſcendentes à fœminis non cenſetur excludere fœminas ipſas, nam fœminæ ipſæ ſunt agnatæ, ſed non deſcendentes ab illis.*

20 *Maſculinum regulariter concipit fœmininum.*

DECISIO CCXCIII.

AGitur de hæreditate Nicolai Caldini inter Fauſtinam eius amitam, & Periſiam auiã maternã,
& quæritur ad quam ſpectet ſucceſsio; † fuit reſolu- 1
tum pro Fauſtina amita, pro qua in ſimili Statuto conſuluerunt Alciat. conſ. 58. & Soc. iun. conſ. 10. l. 2. habet
enim pro ſe diſpoſitionem Statuti tam quoad verba,
quàm quoad mentem. Verba enim Statuti ſunt, quòd
hæreditas decedentis ab inteſtato deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex paterna linea, vel Aui
paterni linea deſcendentes vſque in tertium gradum.
† Amita enim agnata eſt, §. cæterũ. Inſt. de legit. agnat. 2
ſucceſſ. Dec. cõſ. 563. ſub n. 8. verſ. nõ obſtat, quod ratio
† & ſub nomine conſanguineorum veniunt etiam fœ- 3
minæ, Tiraquel. poſt Bald. & Corn. quos allegat de retract. lignag. §. 1. gl. 9. n. 202. Socc. iun. conſ. 10. n. 14. l. 2.
† item ſub nomine propinquorum, Bald. conſ. 334. n. 5. 4
lib. 3. cum alijs per Honded. cõſ. 12. n. 8. & 9. l. 1. † prout 5
etiam ſub nomine deſcendentium, Alex. conſ. 160. n. 2.
li. 2. [a] & Amita eſt in tertio † gradu, l. 1. §. 3. gradu ff. de a
grad. affin. §. 3. gradu. Inſt. eodem. Dec. conſ. 563. n. 9. ita 6
vt in ea verificẽtur verba omnia Statuti. † Cõuenit etiã 7
mens Statuentium, quæ ex ratione in Statuto expreſſa
demonſtratur, l. cũ mulier. ff. ſol. matr. l. ſcire oportet. §.
oportet, ff. de exc. tut. dicit enim eſſe cõueniẽs rationi,
quòd bona reuertantur ad primum ſtatum, vnde principium habuiſſe dicuntur, quæ ratio verificatur non
minus in Amita, quàm in alio ex linea paterna, & tam
in fœmina, quàm in maſculo. Non obſtat, quòd in Statutis correctorijs iuris communis maſculinum non cõcipiat fœmininum, & ob id in Statutis excluſiuis appellatione agnatorum non veniant fœminæ Agnatæ,
quia reſpondetur † regulam eſſe, quòd in materia in- 8
differenti maſculis, & fœminis maſculinum ſemper
concipiat fœmininum, vt not. DD. in l. 1. ff. de verb. ſignif. in l. ſi quis id quod ff. de iuriſd. omn. iud. latiſsimè
Tiraq. de retract. lign. §. 1. glo. 9. n. 200 & 205. [b] materia b
autem ſucceſsionis eſt indifferens † ad maſculos, & ad 9
fœminas, l. maximum vitium. C. de li. præter. Bald. cõſ.
334. n. 5. li. 3. Gabr. qui dicit omnes hoc fateri conſ. 14.
n. 23. li. 1. Honded. cõſ. 12. n. 17. l. 1. † Rurſus dicitur ma- 10
teria indifferens, quando ratio conſiderata ita viget in
fœmina, ſicut in maſculo, Iaſ. in l. ſi quis id, quod ff. de
iuriſd. omn. iud. Menoch. conſ. 496. n. 46. † Et propterea 11
pro regula infallibili traditur, quòd ſemper maſculinũ
concipiat fœmininũ, quando in vtroque ſexu habet locum ratio diſpoſitionis, Cur. ſen. conſ. 9. num. 22. & 23.
Pariſ. conſ. 49. n. 12. in fin. l. 3. Tiraq. vbi ſup. nu. 205. in
fin. Syluest. Aldobr. conſ. 101. nu. 5. [c] Nec releuat quod c
dicitur de correctione iuris cõmunis, quia ſi reſtringeremus verba ad maſculos, magis diceretur correctoriũ, quia maſculi excluderẽt fœminas in eodẽ genere,
vt in terminis noſtris conſiderat Corn. conſilio 248.
ſub numer. 6. lib. 3. præterea etiã † in Statutis exorbi- 12
tantibus à iure communi propter idẽtitatem rationis
maſculinum concipit fœmininum, Curt. vbi ſupra,

præſer-

13 præſertim,† quando ratio eſt ſcripta in Statuto. Iaſ.in
14 d.l.ſi quis id,quod ſub n.18.† quãdo enim ratio expreſ-
ſa viget,etiam vbi verba deficiũt, caſus dicitur cõpre-
henſus in omni materia quantũuis odioſa,& correcto-
ria,gloſ.in c.1.in ver.Italia de tempor.ordin.l.6.Iaſ.in
Auth.quas actiones n.22.C.de Sacr. eccleſ.Pariſ. conſ.
15 16.n.23.& ſeq.li.3.Aym.conſ.183.nu.3.circa med.† Et
licèt aliqui DD. velint, quòd in Statutis appellatione
Agnatorum non veniant fœminæ de Agnatione,illud
tamen eſt quãdo viget ratio diuerſa in fœminis,& agi-
16 tur de conſeruatione agnationis,†quã non conſeruant
d fœminæ,licet de agnatione,[d]vt benè per Aym.cõſ.588
n.9.Non poſſumus autem dicere ſtatuentes in caſu iſto
17 fuiſſe motos ratione conſeruandæ agnationis,† quia
cũ Statutũ ipſum aſsignet rationem ſupradictam, non
eſt alia ratio quærenda,l.cũ pater,§.dulciſsimis,ff.de l.
2.Sylueſt.Aldobrand.conſ.99.n.31. Nec poteſt cõſide-
rari aliqua ratio agnationis nõ ſolũ quia nullibi legi-
tur, ſed etiã quia loquitur tã de ſucceſsione materna,
18 quã paterna,† & tamẽ vbi de ſucceſsione matris agitur
nõ poteſt cõſiderari agnatio, l.pronũciatio,§.familiæ,
ff.de verb.ſignif.Iaſ.cõſ.115.n.25.l.4.Pereg.cõſ. 106.n.
2.li.1 Non obſtat, quòd Statutum locutũ ſit de maſcu-
lis,& fœminis diſcretiuè,ibi(*ſi aliquis,vel aliqua inteſta-
tus, vel inteſtata*)quia id factũ fuit reſpectu perſonæ, de
cuius ſucceſsione agitur,nõ autem reſpectu perſonarũ
ad ſucceſsionem vocatarum.Non obſtat,quòd Statutũ
expreſsè excludat in linea paterna,& Amitæ deſcẽdẽ-
tes à fœminis, & propterea multò magis videatur fœ-
19 minas ipſas excludere voluiſſe,†quia viget diuerſa ra-
tio,nam fœminæ ipſæ ſunt agnatę,ſed non deſcenden-
tes ab ipſis,Alex.conſ.89.n.23.l.6.Soc.iun.conſ.10.n.3.
&4.quæ ſequuntur originem patris,non matris.

ADNOTATIO.

20 a Latè Peregr.†de fideicommiſſ.art.25.n.8.Rota dec.
535.p.4.in rec.quod procedit etiã ſi diſpoſitio loque-
retur de deſcendentibus per lineã maſculinã, vel per
virilẽ ſexum,Alciat.conſ.176.n.5.Menoch.conſ.379.
n.26.Pereg.conſ.11.n.15.lib.2.Mantic.de coniect.vlt.
volunt.lib.8.tit.11.n.9.
21 b Hond.†conſ.92.n.48.lib.1.Mant.de tacit.l.2.tit.5.n.
16.& è contra,quando materia eſt differens,tũc ma-
ſculinũ nõ concipit fœmininum,latè Rota plures cu-
mulans dec.663.ſub n.14. p. 1.in rec. & dicitur mate-
ria differẽs etiã ſi fœminæ nõ ſint omninò incapaces,
dummodò tamen materia magis congruat maſculis,
quàm fœminis,Rota d.dec.663.ſub nu.15. verſ.vltra
quod;ſed in hoc contrariũ tenet Hond.conſ.92.n.46.
& 47.vbi vult materiã dici indifferẽtẽ,quãdo fęminę
ſunt capaces;licèt materia magis cõueniat maſculis.
22 c Et regulã ſimpliciter,† & in abſtracto,quod ſcilicet,
maſculinũ concipiat fœmininũ,conſtituit,Gabr.cõſ.
125.nu.5.lib.2.Peregr.conſ.36.n.21.lib.1.Hond. conſ.
92.n.5.l.1. vbi dicit hanc regulam procedere in omni
materia,Theſ.dec.263.num.7.& 8.& dec.269.num.4.
23 d Fœminę†ſunt de agnatione,& dicũtur agnatę,plenè
Rota dec.282.& per totam p.2.in rec.vbi fuit dictum
venire ſub vocatione de domo, & familia, & ſub no-
mine proximiorũ, & latè etiam fuit dictum in Mõtis
Faliſci fideicommiſſi 5.Iun.1617.coram R.P.D. Coc-
cino Decano,vbi Rot.dixit venire ſub nomine cippi
& ſub nomine familiæ de Rubeis , & hoc procedit e-
tiã ſi fœminæ ſint nuptę,Gabr.conſ.195.n.3.l.1.Surd.
conſ.140.n.67.Seraph.dec.1428 n.2.Rota deciſ.587.
n.8.par.1.in rec.& dicta deciſ.283. ſub n.2.verſ.quod
procedit p.2.in rec. & ideò non eſt habenda ratio de
DD.qui tenent fœminam nuptam non eſſe de fami-
lia,quos plures refert Seraphin,d.848.n.3.

Licèt autẽ† fœmina ſit agnata,non tamen ipſa conſer- 24
uat agnationẽ , l.pronunciatio in fine ff.de verb.ſigni-
ficat.Surd.deciſ.9.nu. 6.Honded. conſ. 2.num.68.lib.2.
Latè Theſ.deciſ.37.n.7.† & ideò Rota ſæpiùs reſoluit, 25
quòd quando teſtator non ſolùm vocauit agnatos, ſed
etiam expreſſit verba , ex quibus conſtat voluiſſe bona
conſeruari in agnatione , tunc fœminæ non cenſentur
vocatæ,etiã ſi aliàs verba ſubſtitutionũ apta eſsẽt illas
comprehendere,Rota dec.203.n.4.& deciſ.217.n. 1.p.
2. in rec. & latè fuit dictum in Romana fideicommiſſi
de Iordanis 6.Nouembris 1617.coram R. P.D.Burat-
to,& in firmana fideicommiſſi 27.Ianuar.1620. coram
R.P.D.Remboldo, in quibus deciſionibus notandum
eſt,quòd Rota noluit admittere fœminas,etiam ſi non
adeſſet concurſus maſculorum ex eo,quia ipſę non sũt
habiles ad obſeruandam agnationem , & tradunt poſt
alios Mantic.de coniect.vlt.volunt.l.8.tit.12.numer.8.
& 9.Molin.de primogen.Hiſpan.lib.3.c.5.n.38.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SEPARATIONIS THORI.

Veneris 9.Februarij 1607.

ARGVMENTVM.

Separatio thori non eſt materia,quæ pendeat à volun-tate coniugum;ſed reſeruatur iudicio Eccleſiæ,quæ non admittit huiuſmodi ſeparationem,niſi adſit iuſta, & legitima cauſa,& quænam ſit iuſta cauſa deducitur in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Separatio coniugum non eſt materia, quæ pendeat à voluntaté ipſorum,nec etiam reſpectu thori , & cohabitationis, ſed hoc reſeruatur iudicia Eccleſiæ,& n.13*

2 *Quod procedit non obſtante iuramento , quod vti temerarium non eſt ſeruandum.*

3 *Pro ſeparatione thori non eſt iuſta cauſa occaſio tollendi contentiones.*

4 *Votum continentiæ fuiſſe factum non probatur per aſſertionem coniugum ad effectum ſeparationis thori.*

5 *In prohibitis , quæ ex cauſa tantùm permittuntur , aſſertio facientis non probat cauſam,& n.14.*

6 *Votum continentiæ ad effectum ſeparationis thori requiritur quòd fuerit emiſſum ab vtraque parte.*

7 *Votum continentiæ emiſſum pro parte vnius ex coniugibus tenet in præiudicium ipſius,adeò quod debitum ab alio petere non poſſit.*

8 *Coniuges quando iurant ſeruare continentiam , non poſſunt exigere debitum.*

9 *Si tamen poſteà non contineant incontinentiam , coguntur adinuicem redire.*

10 Dec.conſ.540.*reprobatur, dum vult ſufficere,quòd in promiſſione de non cohabitando maritus dicat ſe id facere iuſtis de cauſis,& vide ſub n.15*

11 *Generalitas habetur pro expreſſa. quando non poteſt verificari,niſi in vno.*

12 *Separatio thori eſt cauſa grauis , & ardua,& ideò requirit probationes neceſſarias,& concludentes, & n.16.*

DECISIO CCXCIV.

ROta vtraque parte informãte cenſuit ſententiam
Domini Vicegerentis eſſe confirmandam , nihil
enim contra eius validitatem opponitur , quòd rele-
uet , & iuſtitia eſt patens , † quia diſſolutio coniugum 1
non pendet ab ipſorum voluntate , [a] non ſolùm quan- a
do diſſolutio tendit ad ſubſtantiã vinculi, ſed etiã quã-
do agitur de diſſolutione reſpectu mutuæ ſeruitutis,ac
cohabitationis,& de ſeparatione Thori , Abb.in c.ita
nos il 2.int.not.de iur.iur.hoc enim reſeruatur iudicio
Eccle-

Digitized by Google

Eccleſię,& determinationi iudicis Eccleſiaſtici,c.por-
rò,vbi Butr.in 1.not.de diuort.gloſ.in c.literas in v.di-
uertit de reſt.ſpol.Nauar.in c.diuortiũ n.14.diſtinct. 1.
2 Gabr.conſ.161.n.8.l.1.†quòd procedit licèt intercedat
iuramentũ,gloſ.vbi ſupra,quia vltra illud requiritur
licita,& iuſta cauſa,d.c.tua nos & DD.& Abb.in c.ve-
niens,n.4.de Regul. qua ceſſante iuramẽtum eſt teme-
rarium,& nõ obligatorium,gloſ.in d.c.tua nos,in gloſ.
1.Abb.n.3.Cauſæ autem,quæ narrantur in inſtrumẽto
3 ſeparationis,nõ ſunt tales,† non enim ſufficiens eſt illa
ad tollendum occaſionem contentionũ,Dec.ex aduer-
ſo alleg.conſ 140.num. 2.& 7.in fin.Vltra quod cauſæ
debẽt priùs iudicio Eccleſiæ approbari,cap. ſæculares
33.quæſt.2.Nec facit,quod legitur de continentiæ vo-
4 to ſeruando , †quia reſpondetur primò non dici,quòd
tunc emittatur votũ,ſed enuntiatur,quòd fuerat omiſ-
ſum per priùs,cuius aſſertioni ad effectum,de quo agi-
tur,non ſtatur,gloſ.in d.c.literas in ver.diuertit.cap.fi.
5 vbi gloſ.in ver.in fraudẽ de frigid.& malef. †& eſt re-
gula generalis in rebus prohibitis,quæ ex cauſa tãtùm
permittuntur,vt aſſertio facientis non probet cauſam
l.qui teſtamentũ de probat.latè Tiraquel.in l.ſi vnquã
in ver.donatiõ.largitus n.87.& ſeq.C.de reuoc. donat.
b ᵇSecundò reſpondetur, quòd enunciatur votum fuiſſe
emiſſum à Hieronyma , & de Laurentio nihil, † & ta-
6 men requiritur votum vtriuſque partis,Ioan. Andr. in
c.dudum n.8.de cõuerſ.coniug.c.chariſſimus, vbi Abb.
7 n.6.eod.tit.† valet enim votum in præiudicium vouẽ-
tis tantùm,vt ipſe debitũ exigere non poſſit,Abb.in d.
cap,chariſſimus n.5.Nõ obſtat,quòd in perſona vtriuſ-
8 que legatur (*ſeruando vita boneſta*) † & quando vter-
que iurauit ſeruare continentiam, vlterius petere non
poſſunt,Innoc.in d.c.tua nos,vbi etiam Hoſt.n.1.Ioan.
Andr.nu.5.Anch.num.3.quia verba prædicta non ſunt
promiſſoria,nec cauſa promiſſionis,ſed eſt quędam ta-
cita cõditio,quę ineſt ſeparationi Thori ex cauſa iuſta
9 etiam continentiæ ſeruandæ facta,†quia ſi poſtea non
contineret,cogerẽtur adinuicem redire,Io.Andr.in d.
10 c.tua nos ad fin.& ibi Imol.nu.1.in fin.† Conſ.dec.540.
dũ vult ſufficere , quòd in promiſſione maritus dicat ſe
eam facere iuſtis de cauſis, non placuit Dominis,quia
hoc modo poſsẽt omnes coniuges pro libito ſuæ volũ-
tatis ſe inuicẽ ſeparari,& fruſtra iura requirerent cau-
ſas iuſtas approbatas à Iudice Eccleſiaſtico, poſſent e-
nim ſub hac generali expreſſione non ſolùm alios de-
cipere , ſed etiã ſe ipſos fallere,putantes aliquam cau-
c ſam iuſtam, & ſufficientem,quæ tamen non ſit. Quan-
do etiam conſultatio Decij eſſet vera , ea tamen non
faceret ad caſum noſtrum.Ideò enim vult ibi Dec.va-
lere illam generalem expreſſionem , quia non poterat
verificari, niſi quòd ex voto continentiæ facta fuerit ,
11 †& proinde illa nominatim expreſſa reputatur,arg.l.
nominatim,ff.de lib.& poſth.& l.fundus,qui locaturus
erat ff.de fundo inſtr.In caſu autẽ noſtro non adeſt iſta
clauſula vniuerſalis,quę poſſit cauſam voti inferre,ſed
cauſæ ſunt ſingulariter expreſſę.Nõ obſtat,quòd ſepa-
ratio non ſit perpetua,ſed ad triennium, quia eadẽ vi-
get ratio in tẽpore tàm longo,cũ præſertim per priùs
vt in promiſſione legitur,diuiſi vixerit per octo annos
imò iſta ſeparatio reſpectu Laurẽtij futura erat perpe-
tua,quia ipſo lapſo triẽnio redire nõ poterat iuxta cõ-
uentionẽ,niſi reſtitutis ſcutis 100.quę reſtitutio illi nõ
ſolùm difficilis,ſed ferè impoſſibilis fuiſſet propter eius
paupertatẽ.Quæ de frigiditate,& impotentia Laurẽtij
12 adducuntur nõ benè probãtur,†& tamen, vbi de ſepa-
ratione Thori agitur,quia eſt cauſa grauis , & ardua ,
requiruntur probationes neceſſariæ,& concludentes ,
d Pariſ.conſ.54.n.14.& ſeq.l.4.ᵈ & ſi tales cauſæ fuiſſent
veræ,non fuiſſent omiſſæ in apocha, alia benè tollun-
tur per informantes.

ADNOTATIO.

a Gabr.†conſ.161.n.8.lib.1.fuit dictum in Auximana 13
dotis 7.Maij 1609.coram R.P.D.Pirouano,vbi aliæ
referuntur,
b Natt.†conſ.203.n.3.Ioan.de Amic.conſ.31.n.7. Se- 14
raph.dec.145.& latè Menoch.de præſ.lib. 3.præſũp.
29.n.24.& ſeq.quod procedit non obſtante iuramẽ-
to partiũ,latè Tiraquel.l.ſi vnquam in verbo (*dona-
tione*)n.91.C.de reuoc.donat. concurrentibus tamen
adminiculis eſt ſtandum aſſertioni partium etiam in
materia prohibita,Menoch.d.præſ.29.nu.31.& ſeq.
c Et facit in ſimili,quòd Rota†reſoluit in dec.32.n.5.15
inter impreſſ.penes Picũ ad Statut.Vrbis,in qua fuit
dictum nõ cenſeri ſatisfactum Statuto Vrbis requi-
renti iuſtam cauſam alienationis in contractu mi-
noris, ſi in contractu exprimatur , quòd fuit factus
iuſtis de cauſis eorum animum mouentibus.
d Rimin.†iun.conſ.174.n.16.& 17.Barboſ.in rubr.ſo- 16
luto matrim.p.2.n.17.Rota deciſ. 411.n. 2.par. 1.in
rec. vbi propterea fuit dictum in hac materia non
admitti teſtes ſingulares.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVVM:

Veneris 16. Februarij 1607.

ARGVMENTVM.

Emptori ſi detegatur res empta cenſuata , ſeu affecta aliqua obligatione , qualiter ſuccurratur. Exceptio rei liberè non traditæ nõ obſtat,vbi ceſſat intereſſe.

SVMMARIVM.

1 *Emptori eſt ſufficienter ſuccurſum per fideiuſſorem euictio-
nis , ſi detegatur res empta comprehenſa ſub obligatione
generali omnium bonorum.*
2 *Emptori in caſu,in quo detegatur res empta cenſuata,cenſe-
tur ſufficienter ſuccurſum per retentionem ſortis prinſipalis
& fructuum cenſus.*
3 *Exceptio rei non liberè tradita non obſtat , quando emptor
nullum poteſt damnum pati,& latè n.5.*
4 *Ratificatio idem operatur quod mandatum pracedens.
Procedit etiam reſpectu eorum,qua exigunt ſpeciale manda-
tum,n.6
Ratificatio in multis caſibus non aquiualet mandato,de qui-
bus,& ſub n.6.*
5 *Promiſſio intelligitur,quatenus ſtipulatoris intereſt,& ideò
ceſſante illius intereſſe ex ea agere non poteſt.*

DECISIO CCXCV.

FVit reſolutũ pro relaxatione mãdati tàm reſpectu
fructuum cenſus ,quam extinctionis,quia de vtra-
que promiſſione D.Citarellæ cõſtat publico inſtrumẽ-
to obligatione Camerali vallato ; & exceptiones quæ
ex aduerſo obijciũtur,non obſtãt. Nam quoad cenſum
Chriſtophori Scoti,qui dicitur intuliſſe moleſtias , cũ
non ſit impoſitus ſuper domo,& ceſſauerint moleſtiæ,
†& ſolùm remaneat ſub obligatione generali omniũ 1
bonorum , & ſuccurſum D. Citarellæ non ſolũ per fi-
deiuſſionem euictionis , iux. l. ſi poſt. C. de euict. † ſed 2
etiam per retentionem ſortis principalis,& fructuũ d.
cenſus ex pretio domus,†& propterea cùm nullũ poſſit 3
damnum pati,ceſſat intereſſe,ita vt nõ obſtet exceptio
rei non liberè traditæ,vt fuit dictũ in vna Romana nõ
adimplementi 17.Nouembr.1597. coram Illuſtriſſimo
Card.Seraphino,ᵃprout etiam ceſſat intereſſe reſpectu a
aliorum

Digitized by Google

aliorum duorum cenſuum ad fatiorē Marehionis Mō-
torij, quia cùm hodie ſpectent ad Epiſcopum Neoca-
ſtren. ipſe conſenſit liberationi domus facto depoſito
pretij in monte Pietatis ex pecunijs, quas debet D. Ci-
tarella Domino Federico. Moleſtiæ à D. Anna ſuper
domo in vim ſequeſtri, per eiuſdem reuocationē ſunt
ſublatæ. Non obſtat, quòd dicitur, fideiuſſorem promiſ-
ſum nō fuiſſe ſaltē ſufficienter datum, cum procurator
qui fideiuſſit nomini Equitis Creſcentij non haberet ad
4 hoc mandatū, quia adeſt ratificatio eiuſdem Equitis, †
b quæ idem operatur, quod mandatum, præcedens, [b] l.
cum mandati in fin. C. mand. l. ratihabitio. ff. de reg. iur.
Poſſeſſio domus vſque ab initio fuit pacificè tradita, &
licèt multæ ſuper ea ineulcentur ex aduerſo moleſtiæ,
tamen non iuſtificantur in facto, niſi ſupradictę, quę (vt
dictum eſt) hodie eeſſant. Quæ dicuntur de teſtamento
D. Lauræ, & de vulneratione inſtrumenti per ſenten-
tiam ſunt ſublatæ in alia deciſione, quæ in diſputatio-
ne præſentis dubij præſupponitur. Alia benè tolluntur
per informantes pro D. Federico.

ADNOTATIO.

5 a Benè Alex. † conſil. 65. nu. 4. & 5. lib. 5. vbi dicit, quòd
ille, qui tenetur tradere rem liberā, ſufficit, quod ta-
liter ſatiſdet ei, cui ad liberādū tenetur, quod eū cer-
tum faciat damnū pati non poſſe, & ideò Rota plu-
ries reſoluit quòd ſi imponens eenſū aſſerat rem eſſe
liberam ab omni alio cenſu, non tenetur illā liberare
ab alio cenſu præexiſtente, ſi res cenſuata eſt capax
vtriuſq; quia nihil dicitur intereſſe ipſius emptoris
cenſus illā liberari ab alio cēſu, Rota penes Farinac.
de. 126. poſt 2. l. conſ. fuit dictum in Bononien. bono-
rū 1610. corā Cardinali Lancellotto, & in Romana
cenſus 17. Apr. 1598. coram bo. me. Penia, & benè fa-
cit Rot. de. 350. n. 3. p. 2. in recētioribus, vbi dicitur,
quòd promiſſio prædiū eſſe liberum ab omni obliga-
tione, intelligi debet de obligatione, quæ poſſit præ-
iudicare emptori, & ſimiliter promiſſio de faciendo
conſentire omnē perſonam intelligitur, dummodò
interſit emptoris, & ideò ſi hoc intereſſe ceſſaret per
præſtationem fideiuſſionis, id ſufficit, Serap. d. 1243.
n. 2. fuit dictum in Senogallien. prædij 5. Iunij 1617.
coram R. P. D. Andrea. Gratian. diſcept. ca. 113. n. 44
6 b Hæc cōcluſio, † quod ratificatio æquiparetur mādа-
to, habet locum etiam quādo exigitur ſpeciale man-
datum, Lancellot. de attent. p. 1. c. 1. nu. 46. Gabr. cōſ.
195. n. 5. lib. 1. Surd. de. 159. n. 15. & 16. vbi reprobat
contrarium tenentes, & deciſ. 231. n. 1 t. 81 tamē lex,
ſeu conſtitutio requireret mādatū ab initio, ratifica-
tio non ſufficeret, Gabr. conſ. 194. n. 6. l. 1. Hond. cōſ.
38. n. 27. lib. 1. vbi dicit hoc eſſe verum in commodū
ratificantis, ſed in eius præiudicium, & damnum va-
leret; ſicut nec etiam ſufficit ratificatio quando mā-
datum requiritur pro forma, Surd. dec. 159. nu. 16. In
materia etiam ſtricti iuris diſpoſita in mandato non
extenduntur ad ratificationem, Surd. conſ. 28. nu. 16.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOM. DOMORVM.

Lunæ 19. Februarij 1607.

ARGVMENTVM.

Agitur de materia *l. hæredes mei ff. ad Trebell.* & quando
ſubſtitutio facta duobus, ſi ambo, vel vterque dece-
dant ſine filijs, habeat locum, ſi alter tantùm ſine fi-
lijs decedat.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio quando eſt facta duobus, ſi vterque ſine filijs de-*
cederet, locum habet etiam, ſi primus decedat cum filijs,
& ſecundus ſine filijs.

2 *Hoc procedit etiam ſi fuerit dictum,* ſi ambo, *&c. repro-*
bato Ripa contrarium tenente.

3 *Pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem in ſubſtitutio-*
ne vulgari.

Et in genere de hac concluſione, quando pluralitas reſolua-
tur in ſingularitatem, ibi, & num. 7

4 *Secus eſt in fideicōmiſſaria, vbi aſſignatur ratio differētiæ.*

5 *Compendioſa quando reſoluitur in vulgarem, vel in fidei-*
commiſſariam debet de ea iudicari tamquàm de vul-
gari, vel fideicommiſſaria.

6 *Ripa in* l. hæredes mei §. cum ita, ff. ad Trebellian.
num. 236. *declaratur.*

DECISIO CCXCVI.

PLacuit a Dominis deciſio in hac cauſa facta ſub die a
26. Iunij præteriti, vt enim benè in ea animaduer-
titur pro præſenti controuerſia, extat reſponſum Pa-
piniani in l. hæredes mei §. cum ita ff. ad Trebell. † quia 1
teſtator inſtitutis hæredibus duobus filijs, & inuicem
ſubſtitutis, quando alter ſinę filijs, & Nepotibus more-
retur in euentum, in quem ambo ſic decederent, ſubſti-
tuit Catherinam, & Margaritam eius filias, quæ con-
ditio in primo decedente deficit, & purificata fuit in
vltimo, qui eſt caſus d. §. & in fortioribus terminis de-
cidit præſentem quæſtionem, cùm teſtator ſubſtituerit
dictas filias vltimo decedenti, ita vt non ſit neceſſe
præſumere aliam ſubſtitutionē in perſona vltimò mo-
rientis ſine filijs, vt videtur requiri in terminis illius
§. vt poſt Bolognett. ibi nu. 58. & ſeq. & alios adductos
dixit Rota in vna Romana ſupplementi legitimæ 26.
Octobris 1584. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphi-
no. Nec ſubſiſtit, quod in dicto §. adſit verbum (*vter-*
que) teſtator autem in caſu iſto dixerit (*ſi ambo*) † quia 2
nulla in hoc conſtituenda eſt differentia inter vtrum-
que verbum, Bar. ibi ad fin. verſ. ſi verò ſubſtitutio. Bero.
conſ. 119. n. 20. l. 2. Aym. conſ. 878. ſub n. 2. verſ. ſecundò
reſpondetur, Illuſtriſ. Cardinalis Mantica de coniect.
vlt. volunt. li. 11. tit. 5. n. 9. Peregr. de fideic. artic. 13. n.
35. Rota in dicta Romana Supplementi legitimæ. Nō
enim refert quibus verbis vniuerſalibus concepta ſit
ſubſtitutio, Cor. conſ. 283. ſub n. 2. verſ. his tamen mini-
mè refragātibus, l. t. Et differentia, quam videtur velle
conſtituere Rip. ex aduerſo allegatus in d. §. cum ita n.
112. non facit, tùm, quia, vt ipſe fatetur nu. præcedēti,
talis diſtinctio communiter non tenetur, tùm quia nō
conſtituit illam differentiam inter verbum (*ambo*) &
verbum (*vterque*) tùm, & tertiò, quia loquitur vulga-
ri, † in qua regulariter pluralitas non reſoluitur in ſin- 3
gularitates, etiā quando facta eſt ſimpliciter abſque di-
ctione vniuerſali, & collectiua, Bar. in d. §. ſub n. 4. verſ.
ſolutio ibi loquitur, & ſub n. 5. verſ. in vulgari, Illuſtriſ-
ſimus Cardinalis Mantica, qui de cōmuni, vbi ſupra n.
3. † in fideicommiſſaria autem, in qua verſamur regu- 4
la eſt cōtraria, Bar. ibi ſub n. 5. verſ. ſi verò loquimur in
fideicommiſſaria, & omnes poſt eum, Cur. iun. qui de
communi conſ. 128. n. 6. de qua etiam teſtatur Illuſtriſ.
Card. Mantica in loco citato n. 12. & rationē differen-
tiæ aſſignāt, quia in vulgari agitur ad vnum effectum,
in fideicommiſſaria ad plures, & ius accreſcendi in illa
habet locum, non in iſta. Et quod dicitur, ſubſtitutio-
nem fuiſſe factam per verbum (*ſubſtituit*) quod com-
mune eſt, & cōtinet vulgarē, poſſet applicari, ſi eueniſ-
ſet caſus vulgaris, Bart. in d. §. cū ita ad fin. verſ. ſi verò
loquimur in ſubſtitutione cōpēdioſa, & ibi Zāch. n. 88 3
in fin.

Digitized by Google

in fin.Corn.conſ.298.in fin.verſ.licèt autem iūctis tra-
ditis ſupra n.8.li.4.Socc.conſ.94.n.2. lib. 4. & quando
5 reſoluitur in vulgarē,Bar.& Soc.in locis citatis,†Cō-
pendioſa enim,quando reſoluitur in vulgarem,vel in
fideicommiſſariam debet de ea iudicari tamquam de
vulgari,vel fideicommiſſaria ſimpliciter,& abſolutè,
ac ſecundum propriam naturam,Dec.conſ.416.ſub n.
10.verſ.ſecundò cōſiderandum eſt.Rim.cōſ.1618.n.14.
lib.2.latè Pariſ.conſ.72.nu.31.& ſeqq.lib.3. Verba illa
(*in euentum in quem*)vt in deciſione dicitur,nō reſtrin-
gunt caſum præcedentem,ſed illum de nouo ponūt,&
conſtituunt,nec eſt verum,quòd limitent,& coarctent
fideicommiſſum,prout verba(*tunc,& eo caſu*)denotant
enim potius conditionem,quàm reſtrictionem,cum
idem ſit dicere in euentum in quem ambo decedant,
ac ſi ambo decedant.Ponderatio illa,quòd ſubſtitutio
ſit facta in tota hæreditate,& illatio,quòd cū Cathari-
na,& Marguerita non poſſint totum cōſequi,non ſint
admittendæ ad partem,eſt de directo contra d.§. cum
ita,per rationem ibi traditam.Claudia enim erat ſub-
ſtituta in totum,& fuit admiſſa ad portionem vltimi,
quia abſurdum fuiſſet denegari portionem illi, quam
6 totum habere teſtator voluerit.Dicta per†Rip.ibi nu.
136. procedunt,quādo primus deceſſit ſine liberis;qui
eſt caſus l.quidam teſtamento.ff.de vulgar.& pupil.&
diuerſus à caſu §.cùm ita,qui,vt dictum fuit,eſt quan-
do impleta fuit conditio in perſona vltimi.Et propte-
rea bene dicit Ripa ibi verſ.quid igitur reſpōdendum,
quod ratio,quæ in illo caſu facit contra ſubſtitutum,
in iſto facit pro ſubſtituto.Alia,quæ ex aduerſo dedu-
cuntur,vel non releuant,vel ſunt ſublata in deciſione,
in qua Domini perſtiterunt.

ADNOTATIO.

a Ad materiam dictæ deciſionis vltra allegat in d.vi-
dendus eſt latè Menoch.de præſumpt.li.4.præſ.186.
7 b Pluralitas,&† quando reſoluatur in ſingularitates,
latè tractat Gonzal.ſuper reg.9.gl.21.n. 1. vſque ad
17.qui ex hac cōcluſione plures deducit illationes;
Et in duobus præcipuè caſibus pluralitas nō reſolui-
tur in ſingularitatē,primò, vbi pluralitas eſt de for-
ma,Bal.conſ.123.num.3.in fine verſ.concludendum
lib. 5. Secundò quando plures improprietates con-
currerent,Ceph.conſ. 352.n. 15.& vtramque decla-
rationem deduxit Rota in Carpentoraten.penſionis
20.Nouembris 1602.coram Cardinali Lancellotto.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS SCVT. XVIII. MILLIVM.

Lunæ 5. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Plura in deciſione deducuntur, ſed præſertim an, &
quando liceat arguere à contrario ſenſu, & an,
& quando emptor faciat fructus ſuos.

SVMMARIVM.

1 *Emptor, quando retinet penes ſe pretium, non facit fructus ſuos.*
2 *Procedit etiam, ſi venditor promiſſa ex parte ſua non adimpleuiſſet, & latè n.12*
Fallit ſi emptori eſſet data dilatio ad ſoluendū pretiū, & n.10
Fallit ſecundò, ſi emptor ex re empta nullos fructus percipere potuiſſet, & n.11
3 *Correctio repentina, & contrarietas præſumitur aliena à mente contrahentium.*
4 *Relatio non debet fieri ad id, ex quo reſultaret contrarietas.*
5 *Argumentum à contrario ſenſu non admittitur, quando ſequeretur correctio eiuſdem diſpoſitionis.*
6 *Item nec ſumitur contra expreſſum ſenſum diſpoſitionis, nec per illud reuocatur expreſſa diſpoſitio.*
7 *Argumentum a contrario ſenſu non habet locum in Statutis ad correctionem iuris communis.*
8 *Argumentum a contrario ſenſu debet ſumi ſtrictè, & ad limites verborum, & num.17*
9 *Singula ſingulis congruè ſunt referenda.*

DECISIO CCXCVII.

FVit 2. Iulii præteriti reſolutum fructus cenſuum,
& aliorum debitorum de Vrſinis decurſos à die 21.
Iulij 1594. vſque ad diē 26.Septembris 1596.à Princi-
pe ſolutos eſſe illi ponendos in cōputo ſolutionis ſcu-
torum 16. mil. debitorum occaſione reſidui pretij Ca-
ſtri Nomenti, ſed quia pro parte Ducis prætendebatur
quod à dicta 21.Iulij vſque per totum menſem Septem-
bris fructus deberent quidem ſimpliciter currere dam-
no Vrſinorum,poſt verò menſem Septembris non ſim-
pliciter, & abſolutè, ſed duobus concurrentibus non
implemento videlicet ex parte Vrſinorum,& datione
cędulæ Bancharię pro parte Principis: Placuit Rotæ
Ducem iterum ſuper eiſdem audire, & parte vtraque
informante iterum reſoluit, fructum à die 21. Iulij,
vſque ad diē 28. Septembris 1596.nulla habita diſtin-
ctione,ceſſiſſe damno Vrſinorum,rationibus,de quibus
in deciſione. Non obſtant verba illa (*quatenus verò
elapſo menſe Septembris prædicta adimpleta non fuerint,
tunc data ex parte dicti emptoris cædula Bancharia, con-
uenerunt, vt fructus debitorum currant eo modo vt ſu-
pra, ad damnum venditorum, & nihilominus fructus rei
emptæ currant beneficio emptoris*) quæ verba ſunt condi-
tionalia,vt multipliciter pōderāt informātes pro Du-
ce,& ſecundū eorum intentionē important, quod fru-
ctus cenſuum, & aliorum debitorum currant ad dam-
num venditorum ſub conditione ſi fuerit ipſis non
adimplentibus data per Principem emptorem cędula,
quod etiam deducebant arguendo à cōtrario ſēſu, iū-
cta præſertim limitatione emptoris, ſed fuit reſpōſum
conditionem dationis cædulæ fuiſſe poſitam ad effe-
ctum, vt emptor faceret ſuos fructus Caſtri, † quos 1
non feciſſet, quando retinuiſſet penes ſe pretium,iux.
l.curabit.C. de act.empt. [a] etiam quòd vēditor promiſ- a
ſa † non adimpleuiſſet ſecundum receptiorem ſenten- 2
tiam,de qua per Cagnol.in d.l.nu.31.& ſeq.non [b] au- b
tem ad effectum,vt fructus cēſuum currerent ad dam-
num venditorum,ad quod de iure,vt in deciſione dictū
fuit,ſufficiebat ſola ipſorum inobſeruātia,& nō adim-
plementum,†alias induceretur repentina correctio,& 3
contrarietas,quæ non ſolùm aliena eſſe ſolet à mente
contrahentium,l.nā ad ea ff.de cond.& dem.ſed etiam
in caſu iſto à verbis expreſſis ibi (*eodem modo, vt ſupra*)
†& propterea conditio referri non debet ad id,ex quo 4
reſultaret contrarietas,glo.in l.ſi idem cum eodē.§.fin.
ff.de iuriſd.omn.iud.Aym.cōſ.70.n.5.circa med. Hinc
patet reſponſio ad argumentum deductum à contrario
ſenſu, † quod non admittitur, quando ſequeretur cor- 5
rectio eiuſdem diſpoſitionis in alia parte,Corn.conſil.
150.n.9.lib.2.Alciat.conſ.537.n.3.†non enim ſumitur 6
contra expreſſum ſenſum eiuſdem, nec per illud reuo-
catur expreſſa deciſio contraria,Corn.conſ.270.n.1.li.
1.& conſ.308.n.4.li.4.cum alijs per Rim.iun.in l.1.nu.
412.ff.de in offic.eius. † & facit, quòd in Statutis non 7
licet arguere a cōtrario ſenſu ad correctionē iuris cō-
munis,vt tradunt communiter DD.in d.l.1.Dec.conſ.
508.n.1.fuit dictum in vna Bononien. ſiue Rom. iuris
ſuccedendi 10.Aprilis 1592.coram Illuſtriſſ.Cardinali
Blan-

Digitized by Google

8 Blanchetto.† Rurſus cùm d.argumentum ſumi debeat ſtrictè ad limites verborum,& ſenſus directi,Butr.in c. cũ Apoſtolica in vlt.not.de his,quæ fiũt à Prælat.Dec. in d.l.1.n.38.& cõſ.386.n.4. circa med.verſ. & hoc du-
c plici ratione,cùm in ſenſu directo dicatur,quòd nõ ſecuto implemẽto,& data cedula duo ſequãtur ad fauorem emptoris,vnum quòd non teneatur ad fructus cẽſuum,alterum,quod faciat ſuos fructus Caſtri,benè ſequitur à contrario ſenſu,quòd deficiente tantũ cædula non conſequatur vtrumque effectum,ſed non infertur
9 neceſſariò, quòd acutum, ſed potiùs † ſingula ſingulis congruè referendo, quòd ſicut deficiente inobſeruãtia tenetur ad fructus cenſuũ accollatorũ, ita nõ data cædula non lucretur fructus Nomenti, & ſic concluſum.

ADNOTATIO.

10 a Venditor † ſi retineat penes ſe pretiũ,quia fuerit illi data dilatio ad ſoluẽdum,facit fructus ſuos,Bero.in c.1.n.125. de vſur. nec tenetur ad fructus recõpẽſatiuos,iuxt.æquitatem l.curabit.Gabr.de empt.cõcl.4. n.21.Dec.cõſ.119.n.7.Hier.Gab.cõſ.57.n.5.l.1.Hõd. conſ.44.n.4.lib.1. fuit dictũ in Aſculana pecuniaria 11.Deceb.1606.corã R.P.D.Coccino Decano.Hoc tamen procedit in dilatione,quæ cõtinet certum,& determinatũ tempus ab initio, ſecùs autem in dilatione incerta,& indeterminata,& quæ de ſui natura venit quãtò citius implẽda,ita diſtinxit Rota in Romana Caſaletti 20.Iunij 1611.corã Cardin. Sacrato.

11 Prout nec etiã† emptor tenetur ad fructus recõpenſatiuos,ſi nullos fructus ex re empta percipere potuit, iuxtà veriorẽ,& æquiorẽ opinionẽ,quã tenet Cagn. in l.curabit n.48.C.de act.empt.Couar.var.lib.3.c.4. n.3.Lup.in ead l.curabit Comm.1.§.7.nu.141.Odd. conſ.87.n.18.Mulin.de contract.diſp.368.n.12.& dixit Rota infrà coram Sanctiſs.dec.347.n.5.vbi tamẽ dubitatur,an pro rata tẽporis, quo fructus curãtur, & creſcũt,ſit locus æquitati,l. curabit ob eã rationẽ, quia fructus dicũtur percipi etiam pro tẽpore, quo curantur,& creſcunt l.diuurtio §. nõ ſolum ff. ſolut. matr. Si tamen emptor fuit in poſſeſſione, & habuit facultatẽ percipiendi fructus,licèt nõ perceperit,tenetur ad fructus cõpẽſatiuos percipere quos poterat ex æquitate l.curabit.Surd.conſ.101.nu.21.& dixit Rota in Beneuentana pecuniaria 15.Iunij 1617.coram Cardinali Sacrato.

12 b Alex.† conſ.147.n.3.lib.5.Surd.conſ.101.n.23.& de. 117.n.7.Hond.conſ.44.n.12.lib.1.Rota de.686.n.3. p.2.in rec.& fuit dictu in Beneuẽtana pecuniaria 15 Iunij 1606.coram Card.Sacrato,& latè in Romana Caſaletti 30.Iunij 1611.corã eod.vbi redditur optima ratio,nempè quia per nõ implemẽtum venditoris non minuitur vſus rei venditæ,cuius vſus contẽplatione debẽtur iſti fructus recõpẽſatiui,ne emptor locupletetur cum aliena iactura;& quòd debeantur iſti fructus etiã vbi nulla poteſt imputari mora emptori,ſi nõ ſoluerit pretiũ,Gabr.cõſ.56.n.3.l.1.Surd. d.cõſ.101.n.23.& ſeq.& dec. 117.n.7. & fuit dictum in Pariſ.pecuniaria 18.Iu.1618.coram R.P.D.Coccino Decano;& iſti fructus debiti ex diſpoſitione l.curabit non ſunt propriæ vſuræ, ſed potiùs reparatio dãmni,Surd.d.cõſ.101.n.20.& fuit dictũ in d.Romana Caſaletti,nec debentur vti vſuræ,ſed tãquam res propriæ ex ęquitate iuſtitię cõmutatiuæ,& iure naturali,Cou.var.li.3.c.4.n.1.verſ.& ideò alia ex cauſa,& dixit Rota in Rom.pecuniaria 25.Octob.1621. coram R.P.D.Coccino Decano,vbi etiam dicitur, quòd petuntur non tamquã fructus rei principaliter deductæ in iudicio, ſed tãquã res principalis debita, & ideò omni iure tam ciuili,quã naturali,& iure canonico debentur,Honded.conſ.44 l.1.fuit dictum in d.Romana pecuniaria,& etiam coram eodem Sanctiſſimo infra in dec.347.n.7

c Surd.† cõſ.224.n.2.Mant.de tacit.l.2.tit.14.n.21.fuit 13
dictũ in Tudertina nullitatis obligationis 1.Iu.1615. coram R.P.D.Buratto. *Oliuerius Beltraminus.*

AQVINATEN. BENEFICII.

Veneris 9. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Immemorabilis requirit in teſte ætatem 54.annorum, de qua ætate præcisè, & cõcludenter cõſtare debet, & teſtis de maiori sũma quãdo includat minorem.

SVMMARIVM.

1 *Immemorabilis requirit in teſtibus ætatẽ 54.annorũ,& n.12*

2 *Et debet de iſta ætate concludenter apparere.*

3 *Contrarietas in teſtibus circa ſubſtantialia vitiat eorum depoſitionem.*

4 *Regula,quòd in maiori ſumma minor inſit,patitur difficultatem in depoſitione teſtis.*

5 *Et non ſoles admitti in actu, qui poteſt afferre præiudicium.*

6 *Teſtes ad concordiam reduci non poſſunt,quando ſibi manifeſtè contradicunt.*

7 *Item quando concordia non eſt probabilis, nec conſonat verbis,nec veritati.*

8 *Teſtis ſibi ipſi contrarius difficilius ad concordiam reducitur, quàm ſi contrariaretur cum alio teſte.*

9 *Teſtis deponens de decem ſine taxatiua non excludit quindecim,& an,& quando hoc locum habeat.*

10 *Fides non facit fidem.*

11 *Teſtes deponentes de immemorabili debent eſſe benè certi,& conſtantes de ætate.*

13 *Immemorabilis excluditur ex actibus in contrarium, & quid ſi ſint antiqui vltra centum annos, vel è contra ſint geſti poſt completam immemorabilem.*

Immemorabilis excluditur ex ſolo rumore, & tumultus incontrarium,& ſub d.n.13

DECISIO CCXCVIII.

DOmini recedentes à deciſione in hac cauſa facta, ſub die 9.Decembris 1605.reſoluerunt teſtes,qui in tẽpore ætatis ſuæ variarunt plures annos ſibi ſuperaddendo, non eſſe ad probandum immemorabilem admittendos, † cùm enim ad eam probandam de ſub- 1
ſtantia requiratur certa ętas ſaltem 54.annorũ,Caput. Deciſ.290.par.3.& fuit latè deductum in illa Comen. decimarum coram R.P. D. Ortembergo, a neceſſe eſt, a
quòd de tempore dictæ ætatis præcisè,† & concluden- 2
ter appareat,l.mater.C.de prob.l.actum,vbi gloſ.Bart. & alij,ff.de neg.geſt.Iaſ.in rub.C.qui admit.n.9. Aym, conſ.6.n.106.circa med.& propterea† cõtrarietas cir- 3
ca ætatem eſt circa ſubſtãtialia,& vitiat eorũ depoſitionem,c.licèt cauſam,vbi gl.in verb.contra dicunt de prob.Ian.& Imol.in l.his verbis.§.fin.ff.de hæred. inſt. Alex.conſ.5.n.10.lib.1.ſiue iſta cõtrarietas,& variatio ſtudiosè,& dolo malo facta ſit,ſiue ex quadam temeritate,aut potius,quia ignorauerint ætatem ſuam, quod facilè contingere potuit in perſonis ruſticis quãuis de malitia dubitandum ſit, quòd ſibi auxerint ætatem, vt concludere poſſent immemmorabilem, quia ad iſtum effectum ferè omnes egebant tali augmento, cùm habita ratione alterius depoſitionis ætas nõ ſufficeret, & augmentum ſit in notabili annorum quantitate.

Non † obſtat regula,quòd in maiori ſumma minor 4
inſit, quia in depoſitione teſtis difficultatem patitur, Iaſ. in l.1.§. ſtipulanti n.9.in fine verſ.ſeptimò,limita. ff. de verb.oblig. cum alijs alleg. † & non ſolet admit- 5
ti in actu,qui poteſt afferre præiudicium, l.ſi decem in princ.ff.locat. Iaſ. loco citato num. 9.

Non

Digitized by Google

Non obſtat,quod vna depoſitio aliam non deſtruit,
quandopoſſunt inuicem concordari,& quòd quantum
6 fieri poteſt,debent ad concordiã reduci,†quia hoc non
poteſt fieri,quando teſtis ſibi manifeſtè contradicit,A-
7 lex.cõſ.20.n.3.l.4.†& quando concordia nõ eſt proba-
bilis,& conſona verbis,ac veritati,Fel.in c.cũ tu, poſt
n.13.verſ.tertiò nota de teſtib.tantò minus,quando nõ
agitur de cõcordando vnoteſte cũ alio;ſed de concor-
8 dandis pluribus depoſitionibus eiuſdẽ teſtis,†quia ma-
gis notatur contrarietas in vno teſte, & non eſt ita la-
borandum pro concordia,vt poſt Bart.in l.eos in fine,
ff.de falſ.tradit Fel.in d.c.cum tu,ſub n.2.ver. quinimo
dixit Bart.& num.30.
9 Non obſtat conſ.Alex.64.n.7.lib. 2.† quòd ille, qui
deponit de decẽ ſine taxatiua non excludit quindecim
quia vltra quod,vt notãt ibi Addentes, nõ procedit in
teſte deponẽte de facto proprio,& pari ratione nõ ha-
bebit locum in teſte deponente de propria ætate,dictũ
etiã Alex.procedere poteſt,vbi agitur de probãdo ali-
quo vniuerſali, vel aliquo in geuere,ſecus autẽ quãdo
agitur de probando certo actu,Afflict.dec.72.ſub nu.6.
quando autẽ quæritur de ętate teſtis,agitur de vltimo
an.& tẽpore,in quo reperitur teſtis,& de hoc interro-
gatur.Nõ obſtat,quod dicebatur in alijs depoſitionib.
fuiſſe obiter,& perfunctoriè dictum de ætate,quia fuit
ad eamdẽ interrogationem, & pariter cum iuramẽto.
10 Non ſufficiunt fides datæ,† quia non facinnt fidem,
nec deſcriptio foculariũ,quia ex ore ipſorum procedit
Non etiã coniecturæ , quæ adducuntur pro ſecundo
11 dicto,quia † ætas ad effectum immemorabilis eſt pro-
handa eõcludenter,& teſtes debent eſſe de ea benè cer-
ti,& conſtantes,admittebant tamen Domini illorũ de-
poſitionẽ,quod etiam in minori ętate per eos expreſſa
detracto tempore litis habebant tantam ætatẽ quanta
requiritur pro immemorabili,iuxta ſuperiùs expreſſa.

ADNOTATIO.

12 a Et quòd†immemorabilis requirat in teſte ætatẽ 54.
annorum,Rota dec.76.n.3.& d.254.nu.2.& dec.445.
n.1.p.1.in rec.& d.248.ſub n.3.p.2.in rec.cũ enim de-
ponere debeant de viſu de quadraginta annis,neceſſe
eſt,quòd de tẽpore,quo videre cœperunt , eſſent doli
capaces,& proinde quatuordecim annorũ, Rot, dec.
557.in fin.p.4.in nouiſſimis. Et neceſſe eſt , quòd ſint
huiuſmodi ætatis 54. annorũ ſubducto tempore litis
moræ,Rot.d.dec.248.n.4. p.2. in recent. & fuit dictũ
in Corduben.redecimarum 1618.coram R.P.D.Coc-
cino Dec. & ideò ſi quamplures anni ſint,quibus lis
cępta fuit,adeò quod veriſimiliter nõ poſſint reperiri
teſtes , qui ſubducto de medio tempore litis habeant
huiuſmodi ætatem, tunc immemorabilis eſt impro-
babilis,Scraph.dec.1450.
13 In hac etiã†materia immemorabilis vulgaris eſt con-
cluſio in Rota, quod illa excluditur ex actihus in cõ-
trarium,Rot.dec.254.n.1.& 2.& dec. 324.n.13.p.1.in
rec.& dec.248.n.2.p.2.in recent. imò ſolus rumor, &
tumultus in contrarium reddit improbahilem imme-
morabilem,cũ teſtes deponere debeant, quod aliquid
in contrarium nunquam fuerit viſum, nec auditũ, vt
fuit dictum in d.Cordub.redecimarum 18 Maij 1618
coram R.P.D. Coccino Decano. Aduertendum ta-
men eſt,quòd ſi actus,qui dantur in contrarium, ſunt
ſupra centum annos,non elidunt immemorabilẽ,ſtat
enim ſimul non extare memoriam in contrariũ cum
actu antiquo vltra centum annos;cũ memoria homi-
num non præſumatur ſe extendere vltra ceutũ annos,
ſi verò actus in contrarium ſunt infra centum annos,
tunc intrat cõcluſio,de qua ſupra,quòd exeludũt im-
memorabilẽ , ita benè declarat Molin. de primogen.
Hiſp.l.2.c.6.n.60.& 61.& ſecuta fuit Rota in Caualic.
feudi 26.Apr.1613.coram R. P. D. Pirouano, ſed nec
actus facti infra centum annos elidẽt immemorabi-
lem,quando eſſent geſti poſt completam probationem
immemorabilis,vt dixit Rota in d.Caualicen.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOMM. DE IACOBATIIS.

Merenrij 14. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Alienari poſſunt prohibita à teſtatore pro ſolutione
æris alieni hæreditarij,& pro reſtauratione corpo-
ris hæreditarij, ac etiam quando ex dicta alienatio-
ne fideicommiſſum fit pinguius.

SVMMARIVM.

1 *Contrauenire prohibitioni alienationis facta à teſtatore hæ-
res non dicitur , quando alienat pro ſoluendo ære alieno
eiuſdem teſtatoris.*

2 *Item nec quando alienat pro reſtauratione , & reparatione
corporis hæreditarij.*

3 *Cenſus impoſitus, & creatus pro extinctione alterius cenſus
ſortitur eamdem naturam, & qualitatem primi.*

4 *Impenſa neceſſaria conſiſtit non ſolùm in reficiendo, ſed e-
tiam in faciendo aliquod neceſſarium.*

5 *Prohibitio alienationis non comprehendit illam alienatio-
nem,per quam fideicommiſſum fit pinguius , & pretioſius.*

6 *Fideicommiſſum vt poſſit alienari ex cauſa æris alieni hæ-
reditarij,quænam ſint neceſſaria.*

DECISIO CCXCIX.

IMpoſitionẽ cenſus ſuper domo,de qua agitur à Mar-
tio Iacobatio, factam de anno 1580. ad fauorẽ An-
geli Clauarij non fuiſſe illi imputandã in cõtrauentio-
nem prohibitionis alienationis,dixerũt DD. animad-
uertentes†fuiſſe impoſitũ in maxima parte pro extin- 1
guendo anteriori cenſu ſuper ead. domo per Alexãdrũ
Columnã Martij tutorem cõſtituto pro cauſis neceſſa-
rijs,videlicet pro ſoluẽdo ære alieno hęreditario,ᵃl.fi- a
lius familias §.diui in fi.vbi Iaſ.n.72. in 2. lectura Rip.
n.9.ff.de leg.1.Alb.in l.ſenatus in princ.eod.tit,†& pro 2
reparatione,ac reſtauratione eiuſdẽ,domus l domos he-
reditarias,ff.de.leg.1.Bald.conſ.20.ſub n.1.l.2. latè Pe- 3
regr.de fideic.art.50.n.8.†& propterea cũ in hoc cen-
ſus Clauaris in locũ antiqui ſuccedat,præ ſe fert eãdem
neceſſitatẽ,ita vt non includatur in prohibitione alie-
nationis d.§ diui,& l.peto,§.prædiũ,ff.de leg.2.cũ alijs
per Rom.conſ.107.n.2.prout etiam in cauſam neceſſa-
riam videtur ceſſiſſe reſiduũ pretij cẽſus, quod fuit im-
pẽſũ in ædificatione ſtabuli pro ſeruitio domus:†licèt 4
enim impenſa neceſſaria cõmuniter ſit in reficiẽdo;ta-
men etiã in faciẽdo ſæpenumero occurrere poteſt,Pe-
regr.qui alios cõgerit d.art.50.n.6.& vbi etiã conſtitu-
tio ſtabuli non habuiſſet cauſam neceſſariã, cõtinebat
ſaltem maximam commoditatẽ , & vtilitatem domus.
† Prohibitio autem non comprehendit illã alienatio- 5
nem,per quam fideicommiſſum fit pinguius,& pretio-
ſius,ne alias prohibitio facta ad fauorem fideicõmiſſi ,
& vocatorum operaretur eorum detrimentum,vt he-
nè per Soc.iun.conſ.28.n.8.& ſeqq.lib.2.
Nõ obſtat,quòd talis alienatio ex cauſa neceſſaria nõ
probetur aliundè,quàm ex aſſertione illorũ , qui erant
prohibiti alienare,quibus non eſt ſtandũ,quia reſpectu
primi Cẽſus impoſiti per Alex.Colum. probatur ex aſ-
ſertione ipſius, ſtãte præſertim ampliſſima authoritate
illi à teſtatore cõceſſa alienãdi bona pro vtilitate here-
dum.Reſpectu verò reſidui, pro quo etiam fuit creatus
cenſus , concurrit tranſactio cum hæredibus Cintij fa-
cta , ex qua apparet creditum illorum de Capiſucchis
occa-

Digitized by Google

occaſione ſtabuli, & aliorum melioramentorum, quòd creditum iuſtificatur tùm ex decreto Aud. Cam. tum ex laudo lato per Iulium Cæſarem Columnam de voto D. Bernardini Biſciæ. Vltra quod conſtat integram ſummam perueniſſe ad manus hæredum Cincij de Capiſucchis.

Non obſtat, quod dicitur potuiſſe ſatisfieri ex fructibus bonorum hæreditariorum, vel per impoſitionem cenſus ſuper alijs bonis non prohibitis alienari, quia non conſtat fructus fuiſſe ſufficientes, nec adfuiſſe alia bona, quæ ſi adeſſent, res non eſſet ſine difficultate.

ADNOTATIO.

6 a Ad hoc, † vt alienatio fideicõmiſſi ſuſtineatur vti facta ex cauſſa ſoluendi æs alienum hæreditarium duo concurrere debent; Primò quod non adſint alia bona libera; Secundò, quod conſtet pretium fuiſſe conuerſum in ſolutionem dicti æris alieni, Peregrin. de fideicommiſſ. art. 40. n. 23. Grat. diſceptat. foren. c. 570. n. 13. & 14. Item etiam eſt neceſſe, quod creditores hæreditarij vrgeant, Gabr. conſ. 118. n. 5. lib. 1. Peregr. d. artic. 40. n. 25. & eſt habenda etiam conſideratio ne pro modico debito alienetur res magni valoris, Pereg. d. artic. 40. ſub n. 26. Gabr. d. conſil. 118. n. 6. nec eſt deueniendum ad electionem immobilium, quando adſunt mobilia, ex quibus debita ſolui poſſunt, Molin. de primogen. lib. 4. c. 6. n. 15. & c. 7. n. 2. Grat. dicto c. 570. n. 12. & 13. & fuit dictum in Romana fideicommiſſi 18. Iun. 1618. coram R. P. D. Remboldo.

Oliuerius Beltraminus.

MACERATEN. EXECVTIONIS REI Iudicatæ.

Veneris 16. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Acta in diuerſa cauſa non ſunt tranſportanda, provt nec iura exhibita parte non citata.

SVMMARIVM.

1 *Acta in diuerſa cauſa non ſunt tranſportanda.*

2 *Acta coram arbitris, à quibus fuit appellatum, ſunt tranſportanda.*

3 *Iura non exhibita parte citata non poſſunt dici de actis, & num. 4.*

DECISIO CCC.

1 FVit reſolutum pro informante non fuiſſe † neceſſa-
a riam tranſportationem actorum [a] coram Laurentino Locumtenente Gubernatoris Maceratæ, quia illa nihil aliud continent, niſi ſæpiùs iteratam petitionem reuocationis ſequeſtri, & reductionis ad viam iuris; quæ nihil habent commune cum cauſa, quæ tractata fuit in Rota C. R. P. D. meo Lancellotto inter matrem & filios, in qua ſolum agebatur de interpretatione legati, an importarent integrum vſumfructum, vel reſtringeretur ad alimenta ex conſuetudine Bulgari, & quia cauſa erat in Rota introducta per viam appella-
2 tionis à ſententia arbitrorum, † ſatis fuit producere acta facta coram prædictis arbitris, c. cupientes, verſ. cum omnibus de elect. in 6. fuit ſæpius dictum.

Minus facit, quod coram eodem Laurentino reperiantur quædam allegationes iuris, quia concernunt reuocationem ſequeſtri, & ſic ſunt aliena à iudicio, de
3 quo agitur provt alia acta, † vltra quod non ſunt exhibita parte citata, & propterea nullatenus dici poſſunt
b de actis, Guidop. deciſ. 241.

ADNOTATIO.

a De hac materia tranſportationis actorum dixi ſupra ad deciſ. 59. & infra ad deciſ. 320.

b Sarn. † de annali q. 2. circa med. Cæſar. de Graſſ. dec. 3. n. 7. de reſtit. ſpol. Hond. conſ. 75. n. 34. lib. 2. 4

Oliuerius Beltraminus.

BONONIENS. LEGATI.

Lunæ 19. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Legatum dotis debetur legatariæ Monaſterium ingredienti, & Chriſto nubenti, & latè reſpondetur ad coniecturas in contrarium ponderatas.

SVMMARIVM.

1 *Legatum pro dote relictum debetur etiam ſi legataria ingrediatur religionem, & vide num. 16*

2 *Dos, quæ conſtituitur pro nuptijs ſpiritualibus non minus dicitur dos, quàm quæ datur pro matrimonio carnali.*

3 *Nubere quis dicitur etiam ſi religionem ingrediatur, quia Chriſto nubere dicitur.*

4 *Legatum relictum in caſu nuptiarum debetur contrahenti ſpirituales nuptias.*

5 *Verba ſunt maximum teſtimonium veritatis ad declarandum voluntatem teſtatoris.*

6 *Teſtator præſumitur conformare ſenſum ſuum cum ſenſu legis.*

7 *Dilecti, qui magis fuerunt à teſtatore non eſt veriſimile, quòd teſtator voluerit eſſe deterioris conditionis, quàm minus dilectos.*

8 *Religionem ingredienti minus relinqui quàm nubenti in ſæculo aliàs Rota pro abſurdo reputauit.*

9 *Diſpoſitum cenſetur illud quod ſi cogitaſſet teſtator, veriſimiliter diſpoſuiſſet, de quo etiam ſub num. 17*

10 *Religioni debetur fauor.*

11 *Legatum dotis relictum extraneis debetur etiam in caſu ingreſſus in religionem non obſtante quòd idem teſtator ſuis proprijs deſcendentibus, in caſu in quo ingrediantur religionem, minorem quantitatem reliquerit.*

13 *Item ſi aliquando teſtator in teſtamento diſcretiuè locutus fuerit de nuptijs, & de ingreſſu in religionem.*

Diſcretiua locutio excludit, & ſeparat, & num. 18. vbi declaratur.

13 *Item etiam ſi ex conſuetudine loci puellæ monachentur cum multo minori dote.*

14 *Prohibitio facta à teſtatore, quòd bona non tranſeant in Eccleſias, intelligitur per viam ſucceſſionis, non per viã dotis.*

15 *Legatum dotis, quod teſtator voluit tempore, quo legataria nubet an ſit conditionale, Rota non reſoluit, & pro affirmatiua, vide nu. 19*

DECISIO CCCI.

MAtthias Amorinus in ſuo teſtamento, in quo Iulium Cæſarem, & Alexandrũ ex fratre nepotes hæredes inſtituit, legauit ſingulis filiabus ex ipſis naſcituris ſcuta 2. mil. auri in auro cum apparatibus condecentibus, quas dotes, & mobilia voluit per dictos fratres de communibus bonis dari, & ſolui tempore, quo nubent. Accidit ex Iulio Cæſare duas tantum, ex Alexandro autem decem extare filias fœminas; orta

fuit forſan occaſionæ huius diſparitatis inter eos con-
a trouerſia, ᵃ An legatum debeatur ſolùm filiabus in ſæ-
culo nubentibus, an verò illis etiam, quæ ſpiritualiter
nuberent per ingreſſum alicuius Monaſterij, & pro-
feſſionem in eo emiſſam; cauſa in partibus in iudicium
deducta, iudicatum fuit ad fauorem filiarum religio-
1 nem profitentium, † quam ſententiam confirmandam
eſſe Domini vnanimiter cenſuerunt; iſte enim intelle-
ctus non ſolum conuenit verbis legati, ſed etiam men-
ti teſtatoris eſt multum conformis, licèt enim reli-
ctum ſit ſub nomine dotis per illa verba (*quas dotes*)
2 † non minus tamen dicitur dos, quæ conſtituitur pro
nuptijs ſpiritualibus, quàm quæ datur pro matrimo-
nio carnali, gloſ. in cap. fin. in gloſ. vlt. de teſtam. Bal. in
Auth. niſi rogati in princ. C. ad Trebell. licèt etiam te-
ſtator mandet illud præſtari tempore, quo nubent,
3 † verbum (*nubent*) non excludit, imò includit filias re-
ligionem ingredientes, quæ Chriſto nubere dicuntur,
vt dicit Paul. ad Timotheum epiſt. 1. c. 5. c. quæ Chriſto,
& c. hi igitur 16. q. 1. Bald. in d. Auth. niſi rogati in pri-
4 mis verbis, & † legatum factum in caſu nuptiarum de-
betur contrahenti ſpirituales nuptias, § ſed & hoc præ-
ſenti, Auth. de Epiſcop. & poſt Fulgoſ. Soc. & alios quos
allegat, & tradit Illuſtr. Card. Mant. de coniect. vlt. vo-
lunt. tit. 18. n. 26. lib. 11. latè Natta conſ. 296. cum multis
relatis a Surd. conſ. 192. n. 19. & adductis per informan-
tes. Congruè multum etiam intentioni, & menti teſta-
5 toris, quæ potiſſimum ex verbis colligitur, † quibus
nullum maius teſtimonium veritatis, Bald. in l. gene-
raliter in 1. not. C. de non numer. pecun. verba enim nõ
aliò tendunt, niſi vt mentem dicentis exprimant, lege
Labeo ff. de ſupellect. leg. cum infinitis cumulatis per
Tiraquell. in l. ſi vnquam in verbo libertis, n. 17. & ſeq.
6 C. de reuoc. donat. † Item ex eo, quod teſtator præſu-
mitur ſenſum ſuum conformare cum ſenſu legis, l. hæ-
redes mei §. cum ita ff. ad Trebell. l. peto ff. de leg. 2. lex
autem interpretatur, quod legatum factum in caſum
nuptiarum intelligatur etiam de nuptijs ſpiritual. d. §.
ſed & hoc præſenti. Vlterius etiam colligitur mens te-
ſtatoris ex legato librarum 2000. facto filiabus Panta-
ſileæ ſororis teſtatoris cùm nupſerint, vel religionem
intrauerint, ac Chriſto nubenti, vel religionem ingre-
7 dienti; † non enim eſt credendum teſtatorem voluiſſe
illas eſſe deterioris conditionis, quas veriſimiliter ma-
gis dilexit, quia ſunt agnatæ, & diſcedunt ab hæredi-
bus inſtitutis, l. publicus §. 1. ff. de cond. & demonſtr. l.
qui fũdum §. qui filios ff. ad l. Falcid. Auth. hoc amplius
8 Cod. de fideicommiſſ. † Aut enim volumus teſtatorem,
quando legauit filiabus hæredem inſtitutorum cogi-
taſſe de ingreſſu religionis, prout fecit alijs fœminis
legando, & tunc dicendum quod cenſeatur legaſſe
etiam in dicto caſu, cum reliquis omnibus voluerit in
vtroque proſpicere, & proſpexerit; alioquin iſtæ puel-
læ non habebunt aliquid, ſi Monaſterium ingredian-
9 tur, † & ſi pro abſurdo habetur, quod minus relinqua-
tur pro ingreſſu Monaſterij, quam pro matrimonio
carnali ſecundum opinionem, quam alias tenuit Rota
apud Mohed. deciſ. 12. de conſuetud. & 3. de teſtament.
multò magis ſi nihil relinquatur. Aut volumus quod
hoc caſu de tali ingreſſu non cogitauerit, & præſu-
mendum eſt, quod ſi cogitaſſet, idem diſpoſuiſſet, quod
fauore nuptiarum ſæcularium diſpoſuit; lex enim iſto
caſu ſupplet defectum teſtatoris ex præſumpta eius
b voluntate, ᵇ Paul. de Caſtr. in d. Auth. niſi rogati nu. 3.
Corn. conſ. 253. ſub n. 6. verſ. hanc etiam opinionem li.
4. Dec. conſil. 259. poſt n. 4. verſ. etiam ideò tali cauſa,
10 & pro † hac interpretatione vrget non ſolùm fauor,
qui præcipuus exhibetur religioni, l. ſunt perſonæ in
fine ff. de relig. & ſumpt. fun. l. Titia §. Seia ff. de aur. &
arg. leg. ſed etiam fauor, qui doti debetur, cùm, vt di-
ctum eſt iſta ſit dos.

Non obſtant coniecturæ † in contrarium adductæ, 11
& primò illa, quod neptibus ex proprijs filijs noluit re-
linquere eam ſummam in caſu Monachationis, quam
reliquit, cum carnales nuptias contraherent, quia re-
ſpondetur, viſum fuiſſe teſtatori ſummam ſcut. 15. mil.
eſſe nimis magnam pro ingreſſu Monaſterij, & ex ea
poſſe ſequi diminutionem fideicommiſſi, quod voluit
conſeruari, non tranſire in Eccleſiam, non ſic in ſum-
ma ſcut. duo mil. quæ eſt adaptabilis vtriſque nuptijs,
& licèt in cauſa Monachationis neptibus ex filijs re-
liquerit ſcuta quingenta, tamen id factum fuit, tùm
quia voluit teſtator illas prouocare ad nubendum, vt
ſummoperè cupiebat, & ad procreandum liberos maſ-
culos, quos deficiente linea maſculina voluit ſuccede-
re. Tùm quia etiam ipſæ vtroque caſu poterant in bo-
nis teſtatoris conſequi legitimam, ſeu legitimæ ſup-
plementum, quæ non vigent in filiabus inſtitutarum,
quibus nec aliqua legitima poterat eſſe debita, nec ea-
rum filij erant aliquo caſu vocati ad ſucceſſionem.

Non obſtat alia coniectura deſumpta ex eo, quod
teſtator filiabus ſuis, quæ Monaſterium ingreſſæ fue-
rant, dederat libras mille tantum; quia de eo tem-
pore habebat filios maſculos, & fortè non erat ita
opulentus.

Alia etiam, † & tertia coniectura ex eo quod locu- 12
tus ſit teſtator diſcretiuè de nuptijs, & de ingreſſu re-
ligionis, ᶜ non facit quia imò iſta æquiparauit, & ſub c
eadem diſpoſitione poſuit, vt in legato facto filiabus
ſororis, & quando voluit ſeparatam diſpoſitionem fa-
cere, non contentus fuit verbo nubere, ſed addidit illa
verba, in ſæculo: ex quo bene infertur teſtatorem pro
comperto habuiſſe, quod ſub nomine nuptiarum non
venirent ſolum ſæculares.

Quarta coniectura † deducta ex conſuetudine Ciui- 13
tatis Bononiæ, in qua puellæ monachantur minori do-
te, nihil facit, quia non probatur, quin aliqui poſſint,
& ſolent etiam plus dotis coſtituere præſertim per viã
vltimæ voluntatis, & quãdo exceſſus non eſt magnus.

Quinta coniectura, † quæ elicitur ex eo, quod teſta- 14
tor voluit conſeruari bona in familia, & expreſsè pro-
hibuit, ne tranſirent in Eccleſias, non obſtat, quia pro-
hibuit, quòd per viam ſucceſſionis, non per viam dotis
tranſirent, & prohibitio eſt reſpectu corporum hæredi-
tariorum, vel ſummæ grauis, ex qua ſequeretur notabi-
lis diminutio fideicommiſſi; iſta autem ſumma non eſt
talis, ex qua ſequi poſſit talis diminutio. Et teſtator re-
ſpectu alterius legati non ſolùm non abhorruit, ſed
etiam voluit, quod poſſit in Monaſterium tranſire.

Non obſtat deciſio Romana dotis 21. Iunij 1602. co-
ram me, quia ibi dos erat aſſignata Moniali, ſeu Mo-
naſterio, & ipſa prætendebat habere dotem æqualem
illi, quæ fuerat conſtituta ſorori, quæ in ſæculo nupſe-
rat, & ſic eſt caſus ab eo, qui agitur, diuerſiſſimus. Ex
quibus, & alijs adductis per informantes Domini cen-
ſuerunt fortiores eſſe coniecturas, quæ militant ad fa-
uorem ingredientium religionem, licèt ſufficere debe-
rent verba hoc importantia.

An autem legatum † ſit conditionale, fuit aliqua dif- 15
ficultas inter Dominos. Aliqui enim dicebant non eſſe
conditionale, quia conditio nuptiarum non eſt ap-
poſita ſubſtantiæ legati, ſed executioni, & ſolutio-
ni, vt patet ibi (quæ voluit dari, & ſolui tempore,
quo nubent) quo caſu nuptiæ non faciunt legatum
conditionale, Bald. conſil. 286. num. quarto lib. tertio
cum multis per Honded conſil. 53. num. 31. & ſeq. lib.
2. fuit

Digitized by Google

2.fuit dictum in via Ciuitatis Caſtelli Caſtri Montonis
1.Decemb.1578. coram fœl. rec. Clemente VIII. & in
vna Romana donationis 26. Maij 1603. coram me.
Aliqui tamen tenebant contrarium, quia legatum
dotis ex ſui natura eſt conditionale, & habet tacitam
d conditionem, ſi nuptiæ ſequantur,[d] Bald. in l. non ſine
Cod. de bonis quæ liber. Pariſ. conſil. 110. n. 7. lib. 4. latè
Roland. conſil. 29. n. 15. & ſeq. lib. 4. & fuit allegata de-
ciſio Rotæ in Romana de Maximis 5. Iulij 1599. co-
ram R.P.D. meo Iuſto, & ideo ſi opus fuerit, particu-
lariter ſuper hoc dubitabitur.

ANNOTATIO.

16 a Hæc materia an, † & quando legatum dotis debea-
tur, ſi legataria ingrediatur religionem amplè tra-
ctant Sanchez de matr. lib. 1. diſp. 33. per totam, &
Guttier. de ſpōſ. c. 20. n. 27. qui plures caſus diſtinguit

17 b Sunt in hac † materia duæ iuris concluſiones, quæ
vidētur inter ſe cōtrariæ, prima eſt, quòd haberi de-
bet pro expreſſo, & diſpoſito illud, quòd ſi teſtator
cogitaſſet, expreſsè diſpoſuiſſet, quæ firmatur in hac
deciſione: Altera concluſio eſt, quòd non ſufficit te-
ſtatorem ita voluiſſe, niſi etiam diſpoſuerit, & vo-
luntas, quæ non tranſiuit in diſpoſitionem, non eſt
attendenda, ad quod communiter allegatur tex. in l.
quidam cum filium ff. de hæred. inſtit. Has autem
concluſiones optimè ad concordiam reducit, & de-
clarat DD. plures cumulando Caſtil. de coniect. &
interpret. vlt. volunt. cap. 11. per totum, & ad eius
dicta me refero.

18 c Diſcretiuæ † orationis natura eſt excludere & ſe-
parare, vt poſt alios dicit Surd. conſ. 426. n. 1. & dum
diſponens loquitur de duobus ſeparatim, & diſcreti-
uè, præſumendum eſt, quòd illa duo habuerit vti
quid omnino inter ſe ſeparata, idem Surd. poſt alios
conſ. 554. n. 7. 8. & 9. & per plura exempla bene com-
probat Menoch. conſ. 215. n. 69. & 70. vbi dicit filio-
rum appellatione non venire nepotes, nec maſcu-
linum concipere fœmininum, quando diſcretiuè de
ijs in aliqua diſpoſitione reperitur facta mentio.
Hæc autem concluſio pluribus modis declaratur
per Surd. d. conſil. 426. ſub n. 28. & ſeq. vſque ad n. 31.
& Rota in Romana fideicommiſſi de Paluzellis 4.
Maij 1615. in verſ. reſpondebatur, C.R.P.D. Manza-
nedo declarauit illam habere locum, quando diſcre-
tiua locutio eſt in eademmet parte diſpoſitionis, de
cuius interpretatione agitur, ſecùs autē ſi in diuerſa.

19 d Et quòd legatum † dotis ſit conditionale, Seraph.
dec. 959. vbi proptereà dicitur non tranſmitti ad hę-
redes, & Rota deciſ. 450. n. 2. p. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Veneris 23. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Socius an, & quando poſſit inſolidum conueniri pro
mercibus receptis occaſione negotiationis, & an, &
quando creditor agendo contra vnum ſocium, vel
recipiendo ab eo partem debiti cenſeatur remittere
obligationem ſolidi.

SVMMARIVM.

1 *Socij ſunt inſolidum obligati quando ambo promiſcuè nego-
tium gerunt, & num. 9.*

2 *Et præſertim quādo ſunt ſocij in negociatione mercium venaliū.*

3 *Socius eò magis inſolidum eſt obligatus, quando ipſemet rece-
pit merces.*

4 *Libri mercatoris non probant pro tertio, nec contra tertium.*

5 *Non procedit quando aliundè ſunt adminiculati.*

6 *Probant etiam ſine adminiculis ſolitum, & quod ita actum ſit.*
*Res inter alios acta probat factum ipſum contra quoſcumque,
licèt actus tertio non noceat, & n. 10.*

7 *Creditor agendo contra vnum ex ſocijs, ſeu recipiendo ab eo
ſolutionem pro eius rata, vt cenſeatur remiſiſſe obligatio-
nem ſolidi, requiritur quòd ſolutio punctualiter correſpon-
deat ratæ, & portioni ſoluentis; aliàs enim ſi in aliquo ex-
cedit, vel minor ſit, ſibi non præiudicat.*

8 *Item requiritur, quod expreſsè petatur, aut ſoluatur pro rata
ſua.*

DECISIO CCCII.

PRopoſui dubium in alia deciſione reſeruatum, an
Michael Confalonerius teneatur inſolidum Petro
Antonio Buffo, quod fuit affirmatiuè reſolutum; po-
tiſſima ratio reſolutionis fuit, quia ex partitis diuerſo-
rum mercatorum, in quibus legitur merces pro ſocie-
tate aliquando Croſtæ, aliquando Confaloniero conſi-
gnatas; † apparet conſueuiſſe promiſcuè modò vnum, 1
modò alium gerere; ex quo inter ipſos cenſetur datum
reciprocum mandatum, & poſſunt inſolidū conueniri,
[a] Bald. in rubr. Cod. de exercit. actio. n. 26. & in l. cùm a
in fin. verſ. caue tamen. ff. ſi cert. petat. Paul. de Caſt. in l.
1. §. ſi plures n. 3. ff. de exercit. act. Ronchegal. plenè in l.
eandem n. 187. & n. 191. in fin. vbi dicit communem, ff.
de reb. dub. cum alijs, quos refert, & ſequitur Surd. dec.
213. n. 1. † Cùm præſertim eſſent ſocij in negotiatione
mercium venalium. Bart. in l. nemo ex ſocijs. ff. pro ſoc.
Bald. in rub. Cod. eod. Alex. conſil. 186. nu. 3. lib. 2. Surd.
d. deciſ. n. 2. Tantò etiam magis, quia partitæ omnes,
in quibus Buffus fundat creditum ſuum, ſunt occaſio-
ne mercium ipſi Confalonerio traditarum, & ipſe ma-
nu propria creditorem fecit Buffum in libris ſocieta-
tis, † & ſic non ſolùm concurrit promiſcuum ſolitum 3
gerendi, ſed etiam agitur contra Confalonerium de
facto proprio, iux. tradita per Bart. in d. l. eamdem n. 9.
ff. de duobus reis, & quia concurrunt etiam multa, de
quibus per informantes:

Non obſtat, † quòd libri mercatorum non probent 4
pro tertio, nec contra tertiū, † quia propter confor- 5
mitatem, quam habent cum libris ſocietatis, & libris
Buffi, & alia adminicula, de quibus per informantes,
plenè probant, Aym. de antiq. temp. par. 1. §. tertiò limi-
ta num. 110. fuit dictum in vna Romana cenſus 25 Fe-
bruarij 1578. coram Rubeo, & in vna Farſen. grani 9.
Martij 1580. coram Illuſtr. Card. Seraph. & in alijs plu-
ribus, † vlterius, cùm non agatur de vi partitarum, ſed 6
tantùm ad probandum ſolitum, & quòd ita actum ſit, [b] b
probarent etiam ſine adminiculis ad tradita per Paul.
de Caſtr. conſil. 28. num. 10. lib. 1. Aym. conſil. 65. num.
6. Ad illud, quod Buffus ſibi præiudicarit, & fecerit di-
uiſionem ſolidi producendo apochā diuiſionis factam
inter Croſtam, & Confalonerium, fuit reſponſum in
deciſione: † Additur etiam quòd ad hoc, vt creditor 7
ſibi præiudicet, & remittat obligationem ſolidi, iuxta
l. ſi creditores, Cod. de pact. requiritur, quòd ſolutio
punctualiter correſpondeat ratæ, & portioni ſoluen-
tis, quia ſi in aliquo excedat, vel minor ſit, non intrat
diſpoſitio d. l. gloſ. in l. inter eos §. 1. in verb. ſoluit, vbi
Ang. in fin. ff. de fideiuſſ. Dec. in d. l. ſi creditores num.
2. Iaſ. poſt n. 3. verſ. limita quatuor modis, Bellam. conſ.
44. n. 3. circà med. Roncheg. in l. 3. verſ. vtique num. 92.
ff. de duob. reis: hic autem non concurrit petitio virilis
portionis adæquata, & punctualis, quia creditum eſt
ſcut. 1394. in apocha autem fit mentio de ſcutis 606.
quæ diſtant à medietate crediti: † Rurſus, vt inducatur 8
diuiſio, debet expreſsè dici, quòd petitur, aut ſoluitur
pro rata, & portione ſua, Ang. in d. l. inter eos. §. 1. verſ.

tu adde quòd ſi ſoluens,& ibi etiam Imol.ſub n.3.verſ.
Ang tamen hic dicit.Decius in d.l.ſi creditores,n.1.Iaſ.
ſub n.3.verſ.ſecundò limita Ronchegal. vbi ſup. n.23.
& 34 Bella.qui communem dicit d.conſ.44.n.3. quam
etiam communem dicit Lanfranc.dec.289.Quod diui-
ſio fuerit approbata ex eo, quòd in commiſſione de ea
fuerit facta mentio, eſt vanitas , vltra quod hoc eſt fa-
ctum procuratoris,quod non deberet obſtare Buſſo, vt
in deciſione.

ADNOTATIO.

9 a Menoch.† conſ.410.n.37.& hanc deciſionem ſecuta
fuit Rota in deciſ.61. n.5. inter impreſſ.penes Picū
ad Stat.Vrbis 151. & latiſſimè de obligatione ſocio-
rum reſpectu extranei, cum quo fuit actum, tractat
Hector Felic.de ſocietat.c.30.a n.1. vſque ad 39.
10 b Quando † agitur de probando facto ipſo etiam res
inter alios acta , & inſtrumentum inter alios cele-
bratum probant veritatem facti; licèt effectus illius
tertio non noceat,Couar.pract.c.20.n.9 Surd. conſ.
170.n 22.& conſ.429.n 41.& 42.Mandel. conſ.276.
n.6. vbi dicit, quòd communis DD. ſententia eſt,
quòd res inter alios acta probat apud omnes dictum
factum;licèt non probet effectum poſtea dependen-
tem ab ipſo facto, Rota dec.107.n.1. inter impreſſ.
penes Pacif. de Salui. iuxta nouam impreſ. & benè
etiam Rota dec.161. ſub n.3.p.2. in recent. vbi dici-
tur,quòd licèt ſententia non afficiat tertium,nihilo-
minus probat factum, & dixit etiam Rota coram
Sanctiſſimo infra deciſ.484.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Luna 26. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Tertius pro ſuo intereſſe poteſt ad cauſam venire cū
alio cęptam in ſtatu,& terminis,non ſolum quando
venit ad defendendum alterum ex collitigantibus,
ſed etiam quando venit pro iure proprio,requiritur
tamen tacita admiſſio,quæ ſufficienter deducitur ex
actibus geſtis concernētibus negocium principale.

SVMMARIVM.

1 *Tertius poteſt pro ſuo intereſſe venire ad cauſam cum alio
cœptum,ita vt acta iam facta,& ſententiæ ipſum afficiant
perinde ac ſi cum ipſo emanaſſent.*

2 *Quod procedit tàm in tertio, qui venit ad defendendum al-
terum ex litigantibus, quàm in eo,qui venit iure propria.*

3 *Tertius veniens ad defendendum alterum ex litigantibus
non poteſt venire niſi in ſtatu, & terminis,ille autem, qui
venit iure proprio, poteſt nouum iudicium inchoare, &
etiam poteſt, ſi vult venire in ſtatu, & terminis.*

4 *Tertium vt acta iam facta afficiant, eſt neceſſe, quòd con-
ſtet de illius admiſſione ad cauſam*

5 *Sufficit tamen tacita admiſſio, quæ deducitur ex eo, quòd
faciat aliquos actus reſpicientes merita cauſa.*

6 *Et ſufficit, quod ſit obtentum decretum compulſorialium
generalium.*

DECISIO CCCIII.

Domini vnanimi voto perſtiterunt in vltimo loco
deciſis: vera enim, & receptiſſima eſt ſententia,
1 quam Rota paſſim tenet, † poſſe tertium pro ſuo inte-
reſſe venire ad cauſam cum alio cœptam, ita vt acta,
& ſententiæ pręcedentes ipſum iuuent,& afficiant,de-
inde ac ſi cum ipſo, & ipſo citato emanaſſent ex alle-
2 gatis in deciſione,& additis per informantes, † & di-
ſtinctio,quam faciunt informantes pro Marchione in-
ter tertium venientem ad defendendum alterum ex li-
tigantibus,& eum,qui venit pro iure proprio,non ſub-
3 ſiſtit; differentia enim in hoc tantùm conſtituitur †
quia ille velit nolit venit ad proſecutionem iudicij cœ-
pti in ſtatu,& terminis,in quibus reperitur; iſte autem
non cogitur hanc viam intentare, cum poſſit nouum
iudicium inchoare,& ita loquuntur Couar.pract.q.c.3.
in princip.& deciſ. Toletana Decimarum coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Pamphilio,ſed quod tertius iſte, ſi
velit adhærere iudicio cum alio inchoato, & illud pro
ſuo intereſſe proſequi,non poſſet,nec Couar.nec deciſ.
Toletana dicunt; imò dicta deciſio expreſsè admittit
poteſtatem, dum ſcrutatur voluntatem Ducis compa-
rentis. De voluntate autem Marchionis non eſt dubi-
tandum, quia eſt clara ex mandatis datis in hac cauſa
tàm per eius tutricem, quàm per ipſum, in quibus ex-
preſsè dicitur ad proſequendum hanc cauſam in ſtatu,
& terminis, in quibus reperitur cum ratificatione
actorum præcedentium. Non obſtat, quod dicitur non
reperiri Marchionem fuiſſe admiſſum ad cauſam,pro-
vt videtur requiri,Creſ.dec.3 de reſcript.† quia ſufficit 4
pro tacita admiſſione, quod tertius faciat aliquos
actus,qui reſpiciant merita cauſæ,& negocium prin-
cipale, vt fuit dictum in vna Legionenſ. iuriſdictionis
de Saldagna 13 Martij 1592. coram Illuſtr.Card.Pam-
philio,† & dicit Mandoſ.in commiſſ.9.in verb. admit- 5
tat in 3.q.† fuiſſe in Rota reſolutum ſufficere ad iſtum 6
effectum, quod ſit obtentum decretum compulſoria-
lium generalium. Hic autem dantur multæ compari-
tiones, & inſtantiæ procuratorum Marchionis cum
defenſione cauſæ per 20. annos.

ADNOTATIO.

a De hac materia tertij venientis ad cauſam latè dixi
in annotat.ad deciſ.259.

Oliuerius Beltraminus.

NVLLIVS, SEV CAMERINENS. VNIONIS.

Luna 26. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Vnione, & incorporatione ſecuta omnia iura Eccleſiæ vnitæ
cenſentur acquiſita Collegio,cui fuit facta vnio.*

2 *Viſitandi ius habet ille, qui habet iuriſdictionem, cùm actus
viſitandi ad iuriſdictionem pertineat.*

DECISIO CCCIV.

Dubitaui an Rector Collegij Romani poſſet viſita-
re Eccleſiam de Flaſtra, & omnia membra in ea
exiſtentia, & ipſo Rectore tantum informante Domi-
ni partem affirmatiuam ſecuti ſunt, moti pręcipuè ex
eo,quod Papa ſuppreſſit nomen,titulum,eſſentiam,&
inſignia dignitatis Abbatialis;& annexuit,& incorpo-
ranit Collegio bona,& iura omnia,ac pertinentias, † 1
quo fit, vt omnia iura tàm temporalia, quā ſpiritualia
pleno iure cenſeantur acquiſita ipſi Collegio, Ang. a
conſ.247.Felyn.in c.tranſlato ſub n.6.verſ.ſed adde.de
Conſt.Vital.in clem.1.n.84.de exceſſ.Pręl.Ferret.conſ.
242.n.5.& ſeq.fuit dictum in vna Aretina, ſeu Montis
Politiani iuriſdictionis 10.Martij 1595.coram bo.me-
mor. Gypſio, & cum inter alia in ſpecie concedatur
Rectori iuriſdictio Abbatię prius competens,ita vt cu-
ram omnem tàm conuentualem, quàm iuriſdictiona-
lem, ac etiam parochialem, quæcumque ſit, per ſe,
vel per alium gerere poſſit,& exercere,† vtique etiam 2
conceſſum fuit ius viſitandi Eccleſiam, & Monachos
reſpectu eorum, quæ concernunt ſeruitium Eccleſiæ,
cùm

Digitized by Google

cùm actus viſitādi ad iuriſdictionem pertineat, Soc. de Viſitat. col. 4. verſ. 10. quæro. Pauin. in eodem tr. q. 1. p. 1. n. 8. ſuit dictum in vna Pampilon. iuris viſitandi 27.
b Apr. 1583. C. Illuſtriſs. Card. Seraph. [b] Nec facit, quòd Papa in vnione prohibuerit ſolitum Monachorum, & miniſtrorum numerum minui, quia id fecit, ne ex tali diminutione diminueretur cultus diuinus, non inde tamen ſequitur Rectorem non poſſe, & debere viſitare.

ADNOTATIO.

a Et quòd beneficium vnitum omnia iura ſua perdat, & omnia eius iura transferantur in Eccleſiam, cui eſt facta vnio, Rota deciſ. 710. ſub n. 2. p. 2. in recent. plenè Garz. de beneſ. p. 12. c. 2. n. 14. & ſeq.

b Seraph. deciſ. 615. n. 2. & deciſ. 1008. n. 4. Mant. deciſ. 322. n. 14. Rota dec. 168. ſub n. 2. & deciſ. 394. n. 4. p. 2. in rec. & ſuit dictum in Sabinen. ſiue Aretina Abbatiæ 4. Decemb. 1592. coram Orano.

Oliuerius Beltraminus.

ACHERVNTINA ARCHIPRESBITERATVS.

Veneris 30. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio capta lite pendente, & poſt inhibitionem eſt attentata, & poteſt à iudice reuocari, etiam ſi quando fuit capta eſſet vacās, & etiā ſi fuerit capta vigore literarum, in quibus de lite non fuit facta mentio.

SVMMARIVM.

1 *Poſseſsio capta lite pendente eſt attentata.*

2 *Item ſi ſit capta poſt inhibitionem præſentatam.*

3 *Poſseſsio vacans poteſt lite pendente abque vitio attentatorum capi.*

4 *Declaratur hoc procedere reſpectu partis, vt ad eius inſtantiam non poſſint dicta attentata reuocari, ſed benè poteſt iudex ex officio reuocare.*

5 *Literæ Apoſtolicæ non excuſant ab attentatis quando in eis non fuit facta mentio de lite.*

6 *Beneficium vt dicatur litigioſum, debet peti non tamquàm ſuum, ſed tamquàm debitum, & vti collatum non vti conferendum, & de hoc vide latè n. 7.*

7 *Lis inter præſentatos facit beneficium litigioſum, ſicut etiam inter electos.*

DECISIO CCCV.

1 FVit dictum † poſſeſſionem Mazziotti eſſe attentatam, quia fuit capta lite pendente Rota dec. 10. vt
2 lit. pend. in nou. Guidop. dec. 104. † & poſt inhibitionē præſentatam c. non ſolùm, & c. Romana de appell. in 6. Rota dec. 20. de appell. in nou. Non obſtat, quòd poſ-
3 ſeſſio eſſet vacans † & propterea potuerit Mazziottus illam ingredi lite pendente abſq; vitio attentatorum,
4 Caſſad. dec. 6. n. 6. de cauſ. poſſ. & propr. † quia hoc procedit reſpectu partis, vt ad eius inſtantiam non poſſet tamquam attentata reuocari, ſed nihilominus poteſt eam iudex ex officio reuocare, & ponere ſub ſequeſtro,
a iuxta [a] tradita per Modern. de attent. lit. pend. in præf. n. 329. & 334. Non obſtat clauſula (*ſine retardatione*) appoſita in commiſſione, quia cùm ſit reſtricta ad colla-
5 tionem Ordinarij illam tantùm præſeruat, † & literæ Apoſtolicæ non excuſant attentata, quia in eis nō ſuit facta mentio de lite, vt ſuit dictum in vna Vrgellen.
b Archidiacon. 13. Apr. 1592. [b] Dubium tamen remanet ex doctrina Innocentij, quam refert, & ſequitur Bal. in
6 Auth. litigioſa n. 1. de litig. quòd † beneficium, vt dicatur litigioſum ad effectum attentatorum, debet peti tamquam ſuum, non tamquam ſibi debitum, & ſit collatum, non conferendum, quia quando petitur conferri, imploratur quodammodo officium iudicis, quod ſapit actionem perſonalem, ex qua non contrahitur vitium litigioſi, idem tradit addit. ad Rot. deciſ. 3. vt lit. pend. in nou. fuit dictum in Caſalen. Præpoſituræ 9. Iunij 1597. coram bo. me. Gypſio. Ideò propter hoc motiuum, cui non ſatisfaciunt informantes pro Marco Antonio, & quod aliquibus ex Dominis placebat, Mazziottus erit iterum audiendus.

ADNOTATIO.

a Et ſecuta fuit Rota † in Romana, ſeu Tiburtina Caſtrorum 15 Martij 1619. coram R. P. D. Buratto.

b Vide ſupra, quod dixi ad deciſ. 2.

c Hanc Doctr. Bald. d. Anth. litigioſa C. de litig. de qua latè per Gonz §. 2. proœm. n. 68 ſæpè Rota fuit ſecuta, & præſertim nouiſsimè in Romana Cappellaniæ 3. Aprilis 1620. C. R. P. D. Coccino Decano, & in Leodien. Canonicatus 9. Iunij 1621. coram R. P. D. Vbaldo, in quibus deciſionibus fuit latè reſolutum beneficium non eſſe litigioſum quando gratia Apoſtolica eſt expedita, non in forma gratioſa, ſed per viam mandati de prouidendo ex eo, quia non dicitur facta collatio, ſed beneficium petitur vti debitum, & ibi ponderatur; quòd huiuſmodi mandata de prouidendo ſolum dant facultatem implorandi Iudicis officium, quòd videtur quædam actio perſonalis, in qua non contrahitur vitium litigioſi. Ego in vtraque cauſa partes contrarias defendebam, & præcipuè mouebar ex gloſ. in c. 2. in verbo (*finita*) vt lite pend. in 6. vbi dicitur, quòd ſi quis petit alium priuari, & ſibi conferri beneficium, eò ipſo cenſetur litigioſum, quam gloſ. communiter DD. ſequuntur, & Rota etiam in dictis deciſionibus ab ea non recedi, ſed reſpondet dictam gloſſam loqui, quando præcedit titulus tribuens ius in re, ſcilicet, collatio, ſeu prouiſio in forma gratioſa, quę reſponſio habet maximam difficultatem, quia gloſ. loquitur, quando agitur ad priuationem, numquam autem dantur prouiſiones in forma gratioſa, quando quis venit priuandus, & impetratio eſt certo modo, ſed tunc ſolùm proceditur per viam mandati de prouidendo directi executori, qui cognoſcit, an ſit locus priuationi, & ſucceſſiuè confert, & in ſpecie, quòd quando beueficium petitur etiam vti debitum, ſit litigioſū, dixit Rota in Gerūden. beneficij 8. Iu. 1612. C. R. P. D. Penia, & eſt optima deciſio Putei 485. lib. 2. latè Garz. de beneſ. p. 11. c. 3. à n. 75. vſque ad 84. vbi agit plenè de bac materia, & hinc etiam videmus, quòd lis inter præſentatos facit beneficium litigioſum, Serapb. dec. 990. Rota deciſ. 306. n. 1. p. 1. in recent. & ideò præſentato ſuperſtiti vigore regulæ de ſuprogando eſt debita ſubrogatio, vti de litigioſo, Sarnen. reg. de ſubrog. q. 13. prout etiā lis inter electos facit beneficium litigioſum, vt eſt textus expreſſus in c. 1. & 2. vt lit. pend. & nihilominus neq; præſentati, neque electi ante inſtitutionem, & confirmationem dicuntur habere titulum aliquem in re, & petunt beneficium vti debitum, non vti collatum, cùm præſentatio, & electio ſolùm tribuant ius ad rem, Rota dec. 8. n. 2. de iurepatr. in nou. Sarnen. reg. de infirmis q. 17. n 6 Seraph. deciſ. 1446. n. 1. Et ad doctrinam Baldi, quæ fuit originaliter Innocentij, reſpondebatur illum propriè loqui de literis commendatitijs, ſeu etiam Monitorialibus, quæ antiquitùs ſolebant per Papam concedi directè collatoribus, etiam antequam vacarent beneficia, quarum vigore non competebat, niſi quædam imploratio officij Iudicis, de quibus literis habetur per Rot. deciſ. 636. num. 1. 2. 3. & 4. p. 1. in rec. vel etiam quando agitur de mandato de prouidendo ad beueficium incertum vacaturum, prout videtur ſenſiſſe Rota in Burgen. Canonicatus coram Cardin. Pamph. impreſſa penes Marcheſ. de comm. to. 1. fol. 142. quando verò verſamur in mandato de prouidendo de certo beneficio, gratia in ſubſtantia cenſetur perfecta, & ſolùm executio eſt dila-

ta,Garz.de benef.p.2.c.1.nu.130. & ſeq. Rot.deciſ.711. ſub n.2.verſ.nam quicquid.p. 1. in recent. & plenè Rota in Burgen. Canonicatus coram Cardinali Pamphilio impreſſa penes Marcheſ.de comm.p.2.fol.142.vbi dicitur,quòd ſtante gratia in forma dignum beneficium habetur pro collato; cùm paria ſint,quòd alicui beneficium ſit collatum,vel quòd illi debeatur,ſi in rei veritate eſt habilis; dicta enim gratia continet conditionē de præterito,& non impedit acquiſitionem iuris, ſed ſolū ſuſpenſio eſt circa executionem,& propterea ibi dicitur non poſſe beneficium interim alteri cōferri;ad contraria autem reſpondet procedere in mandato de prouidendo ad beneficium incertum vacaturum. Et quidem Innoc.in c.cùm M.ſub num.9.de conſt.in quo ſe fundat Bald.in Auth. litigioſa, loquitur in caſu, in quo beneficium,non obſtāte mandato de prouidendo, poterat alteri conferri ex eo; quia beneficium non erat effectum litigioſū, quæ qualitas litigioſi impedit alienationē in tertiū,tot.tit.de litigioſis, cùm igitur ſimus certi, quòd ſtante mandato de pronidendo ad beneficium certum, interim non poteſt alteri conferri, vt Rota latè tenuit in dicta Burgen.corā Cardinali Pamphilio,ideò dicendum eſt,quòd Innoc. non loquitur in huiuſmodi caſu, ſed in literis cōmendatitijs,ſeu in mandatis de prouidēdo ob beneficium incertum. Neque gloſſa in d. c.2.verbo (*finita*) vt lit.pend.in 6.dum fecit diſtinctionem inter caſum, in quo petitur ſola priuatio, & inter caſum, in quo vlteriùs vltra priuationem petitur ſibi beneficium adiudicari,vnquàm cogitauit facere indifferentiā inter adiudicationem per viam præcedentis collationis, ſiue per viam mandati de pronidēdo, ſed vtrumque habuit ad hunc effectum pro eodem, & ideò DD.qui illam ibi communiter ſequuntur, indiſtinctè loquuntur de prouiſione;& ſolùm conſiderant vnà cum gloſ. quòd actor nō ſtet in puris terminis priuationis, ſed vlteriùs petat ſibi prouideri de beneficio quocumque titulo id petat, prout inter alios Franc.in dicto c.2. n.6.verſ.ſed ſi petitur.Prob ad Monac.in c.præſenti nu. 16.de offic. deleg. Aufr.ad Capel.Tholoſ.dec.437.ſub n.6.Pariſ.de reſig.li. 2.q.3.nu.57.benè Garz.de benef.p.11.c.3.n.75.& ſeq.& quidem quando actor petit ſibi de titulo prouideri, reus verò dicit titulum eſſe ſuum, non video, quare non dicatur in hoc caſu lis pēdere ſuper titulo, quę lis ſuper titulo facit beneficium litigioſum, Caſſad.deciſ.4.nu.1, vt lite pendente.Rota deciſ.342.ſub nu.1.p. 1. in recent.

Tandem dicebam, quòd ceſſare debebat omnis difficultas in hac materia, aduertendo, quòd doctrina Innoc.in c. cū M.Ferrarienſis ſub nu.9. de conſt quæ ſola hanc materiam turbat,fuit correcta per textū in c.1. & 2. vt lit. pend.in 6.quia titulus ille ſolùm emanauit ad corrigēdam,& declarandam d.doctor. Innoc. ita benè notauit gloſ. 1. in princ.d.c.1. vt lit.pend.& hinc eſt,quòd DD. omnes in d.c.cùm M.Ferrarienſis, poſt relatam dictam doctr.Innoc.ſubdunt hodie aliud eſſe dicendum ſtante d.c.1.& 2.vt lit.pend.& inter alios Imol. in d. cap. cùm M.ſub n.36.ante med.verſ.ſuper hoc tamen.Io.Andr.ſub n.23.verſ.ſuper hoc de conſtit.

Quæ omnia eò faciliùs procedunt, quando agitur de priuatione ob delictum,quod inducit vacationem ipſo iure,Garz.qui alios refert d.cap.3.n.80.& ſeq.

Oliuerius Beltraminus.

BENEVENTANA PAROCHIALIS.

Veneris 30.Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Subrogato gratioſè debetur immiſſio probato obitu defūcti in poſſeſſione,& Clericatu ſubrogati.Deſerta cauſa appellationis, non cenſetur deſerta cauſa nullitatis.

SVMMARIVM.

1 *Subrogato gratioſè eſt danda immiſſio in poſſeſſione beneficij litigioſi,quando conſtat de obitu defuncti in poſſeſſione, & de clericatu*

2 *Deſerta cauſa appellationis non cenſetur deſerta cauſa nullitatis aquè principaliter commiſſa,& n.3.*

Declara,dummodò conſtet de aliqua nullitate, ſecus ſi nulla adſit nullitas,nu 4.

Incompatibile beneficium cum eo, ſuper quo lis pendet, obtinens cenſetur renunciare liti,dummodò aſſecutio ſit valida.

DECISIO CCCVI.

DOmini dixerunt † Marinello dandum eſſe manda- 1
tū de immittendo vigore ſubrogationis gratioſę,
quam habet ad poſſeſſionem defuncti, de cuius obitu in
poſſeſſione cōſtat,prout etiam de Clericatu Marinelli,
quod ſufficit, cùm ſimus in beneficio litigioſo,Put.dec.
495.lib.2.Mohed.dec.11.vt lit. pend. fuit dictum in Legionen.Prioratus 14.Maij 1584.& in Lucana Maiuſculatus 13.Octob.1586.coram Orano,& in alijs pluribus.
Nō obſtat,quòd lis videatur extincta per deſertionem,
†quia licèt ſit deſerta cauſa appellationis;tamē nō fuit 2
deſerta cauſa nullitatis ſimul,& æquè principaliter cōmiſſa,Bart.in l.ſi expreſſum n. 10.ff.de appell.Bald.in l. tale pactum §.qui procurauit n.12.ff de pact Ruyn.cōſ. 34.n.10.l.5.& in his terminis dixit Rota in Placentina Parochialis de Malpartida 6.Nouembris, & 12. Decē-
bris 1602.coram bo.me.Litta.[a] Non obſtat,† quòd Ma- a
rinellus videatur renūciaſſe liti per aſſecutionē alterius 3
incompatibilis,[b] iuxta gloſ.in clem.gratiæ, in verb.re- b
nunciare de reſcript cum concord.quia eſſet vidēda talis aſſecutio,ſi ſit valida,& quomodo ſe habeat, & interim non eſſet retardanda immiſſio.

ADNOTATIO.

a Seraph.deciſ.1485.n.1.Rota dec.512.ſub n. 3.& dec. 591.n.4.p.2.in rec.& cenſetur cōmiſſa cauſa nullitatis æquè principaliter eo ipſo,quòd reperitur cōmiſſa nō ſolùm cauſa appellationis,ſed etiā cauſa nullitatis, ita fuit dictum in Toletana decimarum 5. Iun. 1613.coram Card.Sacrato,verùm concluſio firmata in deciſione, quòd deſerta cauſa appellationis nō cē-
ſeatur deſerta cauſa nullitatis, †procedit quando cō- 4
ſtat de aliqua nullitate,ſecus autem,ſi non conſtat de aliqua nullitate,ita fuit dictū in Cæſarauguſtana pēſionis 13.Martij 1619.corā R.P.D.Coccino Decano, & in Ciuitatis Caſtelli bonorum 15. Mart.1621.corā R.P.D.Veroſpo, vbi dicitur conſtare debere notoriè de nullitate,& ideò quādo re vera nō adeſſet aliqua nullitas,tūc eò magis de plano procederet, quòd deſerta cauſa appellationis,cenſeretur etiā deſerta cauſa nullitatis,vt eſt optima dec.Achil. 15. de reſcript.

b Rota deciſ 160.ſub n.4.p.2.in rec.vbi fuit conſideratum,quòd ſi per aſſecutionem ſecūdi incompatibilis cēſetur renūciatū primo,multò magis liti ſuper primo,cū faciliùs amittatur actio,quàm res ipſa, & plenè Pariſ.de reſign.lib.1.q.1.n 20.vbi dicit hoc procedere, dummodò poſſeſſio ſecundi fuerit pacifica, & non aliàs.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. CANONICATVS.

Veneris 30. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Immiſſio an,& quando ſit debita vigore ſubrogationis gratioſæ,& quid ſi defunctus in vita ſit priuatus poſſeſſione naturali, & plura alia concernentia executionem ſubrogationis gratioſæ.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Subrogato gratioſè eſt danda immiſſio probatis tribus requiſitis, lite, Clericatu ſubrogati, & obitu.*

2 *Subrogatia non poteſt dari, vbi ceſſat poſſeſſio defuncti.*

3 *Statutam de continuanda non operatur, niſi data poſſeſſione defuncti.*

4 *Subrogatio gratioſa, & Statutum de continuanda à pari paſſu procedunt, & n.25.*

5 *Executor mixtus tenetur procedere cum cauſa cognitione.*

6 *Executio nulliter à iudice facta non priuat poſſeſſione, ſi pars non habeat ſe pro ſpoliata.*

7 *Et ideò ea non obſtante competit manutentio.*

8 *Subrogatus poteſt petere immiſſionem, quando defuncto non potuiſſet denegari manutentio, & ſub n.14.*

9 *Poſſeſſio ciuilis non admittitur ſine animo.*

10 *Pro ſpoliato in dubio quis non præſumitur ſe habere, & probari debet ab allegante.*

11 *Vtilius quod eſt agenti, cenſetur in dubio quis velle, & facere.*

12 *Pro ſpoliato quis apparet ſe non habuiſſe, quando dixit ſe poſſeſſorem, & petijt manuteneri.*

13 *Pro ſpoliato non cenſetur quis ſe habere ex negligentia recuperationis poſſeſſionis naturalis, niſi poſt lapſum decennij, & de hoc latè vide n.16.*

14 *Statutum de continuanda operatur continuationem poſſeſſionis in hæredem ex ſola poſſeſſione ciuili defuncti, licèt naturalis eſſet ab alio occupata, & n.27.*

Et quid ſi poſſeſſio eſſet à tertio occupata, poſt mortem defuncti ante aditam hæreditatem, & vide n.27.

15 *Subrogatus gratioſè non poteſt petere immiſſionem, quando defunctus non potuiſſet prætendere manutentionem.*

16 *Subrogatio gratioſa nihil aliud eſt, quàm quædam continuatio in ſubrogatũ illius poſſeſſionis, quam habebat defunctus.*

17 *Sequeſtrum à iudice petens videtur ſibi in poſſeſſione præiudicare.*

18 *Iudiciũ ſuper iuſtificatione literarũ nõ deſinit eſſe executiuũ.*

19 *Poſſeſſorium poteſt in qualibet parte iudicij intentari ſuſpenſo petitorio.*

20 *Gratia de beneficio vacaturo habet tacitam conditionem, licèt poſtquam vacationi fuerit factus locus.*

21 *Expreſſio conditionis, quæ tacitè ineſt, non reddit diſpoſitionem conditionalem.*

22 *Executiua via non impeditur ex conditione adiecta.*

23 *Subrogatio gratioſa non impeditur per ceſſionem iuris defuncti, quæ ad alium iudicium eſt reſeruanda.*

24 *Poſſeſſionis continuationem an tertius poſſit allegare, & an ei ſuffragetur.*

DECISIO CCCVII.

POſt binam propoſitionem reſolutum fuit Ioan. Spi-
a nosæ a dandum eſſe mandatum de immittendo † in
1 poſſeſſionẽ Canonicatus vigore ſubrogationis gratioſę
concurrunt enim omnia requiſita, lis, clericatus Ioan.
& obitus Franciſci in poſſeſſione, vt in Burgen. de Pan-
coruo 24. Octob. & 18. Nouemb. 1588. coram bo. mem.
Gypſio, & in Miranden. Parochialis 17. Mart. 1601. co-
ram R.P.D. meo Decano, & in alijs pluribus; de lite, &
clericatu nõ eſt cõtrouerſia, difficultas reducitur ad poſ-
ſeſſionem Franciſci, licèt enim negari non poſſit eũ ali-
quando poſſediſſe; tamen prætendit Michael tempore
eius obitus fuiſſe in poſſeſſione, quã illo viuente habue-
rat à Nuncio Apoſtolico, in qua dicit permãſiſſe vſque
2 ad tẽpus appoſiti ſequeſtri, † & propterea non poſſe da-
ri ſubrogationem ad poſſeſſionem, quam Franciſcus nõ
3 habebat tempore mortis; † ſicut contingit in Statuto cõ-
tinuante poſſeſſionem defuncti in hæredem, Tiraq. intr.
4 le mort ſaiſit le vif. p.5. declar. 1. in princ. † ſubrogatio-
nes enim, & Statutum huiuſmodi procedũt per eaſdem
regulas, Mohed. deciſ. 11. vt lit. penden. & pluries fuit
b dictum. b Sed Domini dixerunt fuiſſe nulliter per Nun-
ciũ proceſſum, † ex quo erat mixtus executor, & tenebatur procedere cũ cauſę cognitione, vt benè deducũt in- 5
formantes pro Ioanne, † & propterea Franciſcus, qui ſe 6
pro ſpoliato non habuit, non amiſit poſſeſſionẽ, Put. de-
ciſ. 419. lib. 2. & paſſim tenet Rota. † Vnde ſicut non po- 7
tuiſſet Franciſco denegari manutentio, vt fuit reſolutũ
in Salutiarum iuriſpatronatus 1. Iulij 1602. coram me,
† ita nec Ioan. ſubrogato immiſſio, prout reſoluit Rota 8
in Toletana Parochialis 24. Iunij 1604. coram R.P.D.
meo Sacrato. Nec obſtat, quod nõ habere ſe pro ſpolia-
to penderet ab animo Franciſci, quem nõ videtur poſſe
hodie declarare Ioannes, quia etiã habere ſe pro ſpolia-
to ab eiuſdem animo pendebat, † cùm ſine eo nõ potuiſ- 9
ſet ciuilem poſſeſſionem amittere, l. 3. §. in amittenda, ff.
de acquir. poſs. † Michaeli autem, qui ad interrumpen- 10
dam, & remouendam poſſeſſionem Franciſci, dat de ſua
immiſſione nulla, quæ illum non priuauit poſſeſſione,
niſi quatenus ſe pro ſpoliato habuerit, debet probare nõ
ſolùm immiſſionem ſuam, ſed etiam quòd Franciſcus ſe
pro ſpoliato habuerit, cũ præſertim ſit potius iudicãdũ
quòd voluerit ſuam ciuilẽ retinere ex regula, † quòd sẽ- 11
per quis velle, & facere præſumitur, quod eſt ſibi vtili-
us, l. 1. & x. ff. de ſolut. Bart. in l. gerit ſub n. 21. v. in con-
trarium, ff. de acquir. hæred. Aym. conſ. 106. nu. 9. † imò 12
videmus eſſe in claris, quòd Franciſcus habuit animum
retinendi poſſeſſionem ex mandatis per ipſum datis, in
quibus dixit ſe poſſeſſorem, & in cõmiſſionibus Rota-
libus eius nomine obtentis, in quibus commiſit cauſam
appellationis etiam cũ facultate oratorem ipſum ma-
nutenẽdi in poſſeſſione; ex quo etiã ceſſat, quod dicitur
Franciſcum ex negligentia recuperandi naturalẽ occu-
patã videri habuiſſe ſe pro ſpoliato, † vltra quod ſuffi- 13
ciebat illi, quod eſſet intra tempus intentandi remediũ
retinẽdi. Tiraq. in præd. tr. p.4. declar. 1. n.5. & ſatis erat
intra tempus, quãdo non erat vltra decenniũ, per quod
negligens recuperare naturalem amittit ciuilẽ, c Iaſ. in c
l. clam poſſidere §. qui ad nundinas n.19. ff. de acqu. poſs.
Rip. in c. cùm Eccleſia ſub n. 23. verſ. ex hoc elicitur de
cauſ. poſs. & propr. Non eſt verum ſufficere ad excludẽ-
dũ effectum ſubrogationis, quòd poſſeſſio naturalis eſ-
ſet à tertio tẽpore mortis occupata arguendo à Statuto
continuanti, ſeu transferenti poſſeſſionem in hæredem,
quia vltra quod in ſubrogatione eſt deciſ. Toletana ſu-
perius allegata † in contrarium etiam Statutũ operatur 14
continuationem poſſeſſionis in hæredem ex ſola ciuili,
Bald. conſ. 436. ſub n.2. verſ. quintò: nam cùm d. ciuilis,
lib. 3. cum alijs per Tiraq. d. tract. 3. p. dec. 3. d & diſtin- d
ctio, quæ ex aduerſo datur, quando naturalis vacat, &
quando ab alio eſt occupata, cõfunditur tum ex deciſio-
ne Toletana, in qua naturalis reperiebatur à tertio oc-
cupata; tũ ex traditis per Tiraq. d. tr. p.4. decl. 1. n.5. quia
ſicut daretur defuncto manutentio cõtra intruſum; ita,
& ſubrogato immiſſio, vt ibi per Tiraq. † ſicuti è cõtra 15
ceſſat immiſſio in ſubrogato, quãdo defũcto fuiſſet de-
neganda manutẽtio, vt dixit Rota in vna Placen. Cano-
nicatus 2x. Apr. 1602. coram Illuſtr. Card. Pampb. † ſub- 16
rogatio enim nihil eſt aliud, quàm quædã continuatio
in ſubrogatum illius poſſeſſionis, quam habebat defun-
ctus, Mohed. dicta dec. 11. vt lit. pend. Paleott. dec. 118.
cum omni iure, quod circa ipſum habebat prædeceſſor
vt fuit dictum in Bracharen. beneficij de Padronello 17.
Iunij 1607. coram R.P.D. meo Sacrato. Non obſtat Ti-
raq. in præcit. tract. in præf. decl. 8. quia non loquitur in
terminis Statuti, ſed de iure cõmuni, quod, hæres poſſit
propria auctoritate capere poſſeſſionẽ rerũ hæredita-
riarum, modò nõ ſint ab alio occupatæ, minus facit Lã-
cell. de atten. p.2. c.4. in præfat. n.36. quia loquitur, quã-
do ille, in cuius locum eſt ſubrogatus, deſijſſet poſſidere.

17 Non

17 Non obſtat, quòd † Io. procurauerit apponi ſequeſtrũ
à Rota,&propterea videatur ſibi in poſſeſſione præiu-
dicaſſe,iuxta tradita in vna Vliſbon.bonor.15. Nouem.
1574.cor.Robuſterio,& in Alerien.benef.27.Iun.1605.
cor.R.P.D.meo Coccino,quia hoc procederet,ſi Ioan.
prætendiſſet habuiſſe per priùs in perſona ſua aliquam
poſſeſſionem,ſed non babet impedire, quo minus agat
ad conſequendam poſſeſſionem,quam habebat Franci-
ſcus. Non obſtat,dum dicitur Io. egiſſe priùs via ordi-
naria,cùm fuerit admiſſus ad cauſam in ſtatu,&termi-
18 nis,& fecerit probationes, † quia illud iudicium fuit
pariter executiuum,& probationes factæ concernebāt
iuſtificationem literarum,vt fuit dictum in Aſtoricen.
Archidiacon.6.Nou.1602.cor.R.P.D.Lācell.vltra quod
19 vt etiam in ead.dictum fuit,†clarum eſt poſſe in quali-
bet parte iudicij intentari poſſeſſorium reiecto, vel
ſuſpenſo petitorio,ad not.in c.paſtoralis, de cauſ.poſſ.
&propr. Non obſtat, quod in hac ſubrogatione adſit
clauſula(*ſi,& poſtquam vacationi, & collationi per ceſſum, vel deceſſum Franciſci locus fuerit*) & quod d. clauſula vi-
deatur facere conditionem,quę tollat virtutem execu-
tiuam literarum ſubrogationis, quia multipliciter fuit
20 reſponſum,primo,quòd hoc tacitè inerat de iure,† cū
in qualibet gratia de beneficio vadaturo tacitè ſubin-
telligatur,ſi,&poſtquam vacationi factus fuerit locus,
21 ne aliàs ſit prouiſio de beneficio viuentis,† & propte-
rea expreſſio conditionis,quæ tacitè inerat,non reddit
ſubrogationem conditionalem,l.Cornel.ff.de hær.inſt.
l.3.vbi latè exornat Rip.in 1.not.ff.de l.1.Secundò non
22 eſt verum,quod†conditio impediat viam executiuam,
prout videmus in teſtamento,& in remed.l.fin.Cod.de
edict.diu.Adr. tollendo ex deductis per informantes.
Tertiò iſta conditio pro ſui verificatione in materia
ſubrogationis non requirit aliam probationem, quàm
obitus eius,cui ſubrogatur in poſſeſſione beneficij.Quę
opponuntur contra ius Franciſci,non ſunt attendenda;
23 † quia quando petitur immiſſio vigore ſubrogationis
gratioſæ non diſcutitur ius defuncti, Mohed.dec.11.&
dixit Rot.in Legionen.Priorat.14. Maij 1584.cor.fœl.
rec.Clem.VIII.minùs etiam verum eſt conſtare de iure
aduerſarij,quia illegitimitas Franciſci, quæ eſt funda-
mentum ſuæ intentionis, adhuc non eſt probata.

ADNOTATIO.

24 a Licèt † de iure poſſeſſio præſumatur continuata, ta-
men difficultas eſt,an tertius poſſit iuuari d.præſump.
& negatiuam tenet Alc.de preſump.reg.2. præſumpt.
21.n.6.in princ.Gabr.conſ.143.n.4.l.1. & videtur ſen-
ſiſſe Rot in Eluen.Canon.5.Maij 1603.cor.Car. Lan-
cell. vbi redditur ràtio, quia continuatio poſſeſſionis
pēdet ab animo,qui non poteſt eſſe notus tertio. Con-
trariam autem opinionem Rotam hodie ſequi fuit
dictum in Varmien.Canon.27.Maij 1610. cor. Card.
Sacrato,vbi dicitur,quòd alia opinio procedit ſolùm,
quando ille, de cuius poſſeſſionis continuatione agi-
tur,negaret iſtam coutinuationem, ſed hæc vltima
opinio Rotæ procedit,quando non conſtat, quod a-
lius medio tempore cœperit naturalem poſſeſſionem,
ſed data poſſeſſione,&occupatione alterius, tunc ter-
tius non poteſt allegare præſumptam continuatio-
nem,ita fuit dictum in Leodien.Benef.11.Dec. 1609.
cor.R.P.D.Coccino Decano, quam Rota poſtea ſe-
cuta fuit in Alb.iuriſpat.21.Feb.1620. coram R.P.D.
Caualerio,vbi fuit dictum, quòd retentio ciuilis non
poteſt à tertio allegari,ſed in d.cauſa Alben. in qua e-
ram aduocatus pro parte negante continuationem
poſſeſſionis,fuit controuerſa hæc concluſio,&pręſer-
tim allegabatur iſta dec.cor.Sanctiſ.Verùm quicquid
dicendum ſit in alijs caſibus in ſubrogatione ad ius,&
poſſeſſionem defuncti,in quibus terminis loquitur no-
ſtra deciſ.non eſt dubium,quin ſubrogatus poſſit alle-
gare cōtinuationem poſſeſſionis defuncti; ſicut pote-
rat allegare ipſe defunctus, Rot.dec.523.ſub n.1.p.2.
in rec.& fuit dictum in Conchen.benef.de Thieſtra 2.
Decem.1619.cor.R.P.D.Coccino Decano,& optimè
in Agrigent.benef.30.Maij 1611.cor.R.P.D. Pamph.
vbi ſequendo hanc deciſ.Sanctiſ.Rot.dixit, quòd ſub-
rogatus petere poterat immiſſionem, non obſtante,
quod defuuctus fuiſſet in vita ſpoliatus.
b Gonz.† ſuper reg.8.§.3.prœm.n.90.Rot.dec.159.n.3 25
p.4.in rec.& dixit Rot.cor.Sanctiſ.ſuper dec.258.n.6.
c Diſtiuctio † ſæpiùs approbata per Rot.in hac mate- 26
ria eſt,quòd aut tertius interuertit poſſeſſionem natu-
turalem illam occupando, & tunc poſſeſſio ciuilis vl-
tra decennium non pręſumitur continuata, ſed ſolùm
infra decennium,aut poſſeſſio naturalis eſt vacans,&
tunc etiam vltra decennium non cenſetur amiſſa ci-
uilis;ita Mant.dec.172.Rot.dec.287.n.5.&dec.404.n.
7.p.2.in rec.& dec.634.n.6.p.5.in rec.& in Cuſentina
penſionis 12.Feb.1617.cor.R.P.D.Vbal.vbi in mate-
ria penſſonis dicitur non cenſeri admiſſam poſſeſſio-
nem exigendi etiā ſi per decennium non fuerit penſio
exacta,Gratian.diſcep.c.310.n.52.&53.in corporalib.
tamen non præſumitur poſſeſſio continuata vſq; ad
decennium, quando quis patitur in contrarium exer-
citium plurium actuum poſitiuorũ,ita declarauit Ro-
ta in dec.454 ſub n.2. p.5. in rec. Verùm quoad illud
membrum diſtinctionis,quòd poſſeſſio cenſeatur con-
tinuata vſq; ad decennium; etiam quando ab alio re-
peritur occupata, de plano procedit data ignorantia
occupationis,ſed data ſcientia eſt contra communem
doctrinam DD.in l.ſi de eo fundo,§.ſi fortè, vbi Bar.
n.4.Caſt.n.2.v.aut eſt per alium occupata, ff. de acqu.
poſſ.Alex.in l.quod meo, §.ſi. ſub n.2.v. quod benè,ff.
de acquir.poſſ. qui omnes dicunt, quòd data ſcientia
occupationis,ſi quamprimum fieri poteſt, quis non
curat recuperare ſuam poſſeſſionem, perdit ciuilem,
& benè Crau. conſ.235.n.1. vbi conſiderat negligen-
tiam tridui,& Crau. ſecuta fuit Rota in Rom. Cano-
nis S.Martini 23.Febr'1612.coram R.P.D. Pamph.&
hoc etiam videtur fuiſſe de mente Rotæ penes Mant.
dec.172.ſub n.5.dum ibi conſideratur, quòd occupa-
tio fuerat facta ignorante poſſeſſore, quando enim
quis quamprimùm poteſt, non curat recuperare poſ-
ſeſſionem,videtur ſuſpicari ſe poſſe repelli,Abb.conſ.
62.n.7.ante fin.& n.8.l.1. Put.dec.26.in fin.n.4.l.1.eo
ipſo autem,quòd quis ſuſpicatur ſe poſſe repelli,amit-
tit poſſeſſionem,gloſ. in l.3.§.ſi quis nuntiet in verbo
amiſiſſe,ff.de acquir.poſſ.Put.dec.269.n.4. Seraph.de.
769.n.2. Verùm quia difficile eſt probare ſcientiam
occupationis, & Rota ſimpliciter in tot deciſionibus
ſecuta fuit illam opinionem, quòd infra decennium
non cenſetur amiſſa poſſeſſio,&quia materia amiſſio-
nis eſt præiudicialis,& odioſa, eſſet difficile it Rota
pro hac opinione obtinere.
d Eſt controuerſa iſta opinio, an Statutum de conti-
nuanda habeat locũ, quando ante aditā hæreditatē
eſt,occupata poſſeſſio ab alio, & negatiuā tenuit Ro.
de.163.n.2.p.2. in rec. vbi etiam dicitur ſæpius Rotā
reſoluiſſe pro hac opinione. Verùm contrariam opi-
nionem conformem noſtræ deciſ. tenuit Rot. in Sign.
bunorum 22 Iun.1616.coram b.m. Andr. quæ moue-
tur ex ea ratione,quia ſtatutum de continuanda ope-
ratur, vt nec momento temporis poſſeſſio ſit vacans,
& per cōſequens poſſeſſio capta alio exiſtēte in poſ-
ſeſs. eſt nulla,&infecta, quę nullũ iuris effectũ produ-
cere poteſt,&ſic nō poteſt impedire continuationem,
quæ

Digitized by Google

quæ ratio mihi videtur valde vrgens,& propterea cre-
do hanc opinionem veriorem, licèt fortaſſe contraria
ſit magis communis, vt patet ex alleg. per Gabr. con-
cluſ.vltima n.18.de acquir.poſſeſsione, & per Tiraqu.
in tract.le mort. ſaiſit.p.5.dec.3.n.1.

Oliuerius Beltraminus.

RAVENNATENS. APOTHECÆ.

Luna 2. Aprilis 1607.

ARGVMENTVM.

Apotheca communi nomine,& de pecunijs communibus empta eſt inter ſocios diuidenda non obſtantibus nonnullis pactis adiectis,quæ videbantur obſtare.

SVMMARIVM.

1 *Communis res eſt inter ſocios diuidenda, cùm communio ſit cauſa diuiſionis.*
2 *Pars vna copulatiuæ recipit declarationem ab alia.*
3 *Copula (&) qualitatem præcedentis extremi attribuit ſequenti,& ea vniformiter iungit.*
4 *Pactum continens iniquitatem eſt maximè reprobatum in contractu ſocietatis,quæ in ſupremo requirit bonam fidem, cùm ſit ad inſtar cuiuſdam fraternitatis.*
5 *Contractus ſumit interpretationem ex ſolita contrahentium ſeruato in alijs contractibus. & n.9.*
6 *Contractus ſecundus recipit interpretationem è primo initio inter eaſdem partes, & n.10.*
7 *Domus potius,quàm apotheca eſt cenſendum ædificium,quando pars maior,& principaliter eſt domus.*
8 *In materia præiudiciali, & ſtrictè interpretanda mixtum comprehenditur ſub ſimplici.*
Et generaliter mixtum quando comprehendatur ſub ſimplici, & n.11.

DECISIO CCCVIII.

APotheca,de qua agitur,fuit communi nomine,&
1 de pecunijs communibus ſociorum empta, † &
propterea eam eſſe diuidendam reſoluerunt Domini;
cùm communio ſit cauſa,& fundamentum diuiſionis,
l.1.& 2.ff.famil.herciſ.Pariſ.conſ.26.n.46.& ſeq. lib.2.
Non obſtat pactum in inſtrumento ſocietatis oppoſi-
tum (*Che tutte le botteghe, che ſeruono, & ſeruiranno in
detta ragione, & negotio fuori d' Ancona, in fine di detta
Compagnia reſtino al detto M. Angelo*) quia Domini in-
telligebant pactum loqui de apothecis, quæ conduce-
rentur, non de illis, quæ eſſent in dominio ſociorum,
& communes. Mouebantur; quia pactum dicit de
aphothecis (*che ſeruino, & ſeruiranno*) Vnde ſicuti
illæ, quæ tempore conuentionis inſeruiebant, erant
conductitiæ, ita credendum eos intellexiſſe de in fu-
2 turum conducendis, † quia vna pars compulatiuæ re-
cipit ab alia declarationem,l.1.vbi Socin.n.1.ff.de reb.
3 dub.Crot conſ.45.n.3.† Copula enim illa (&) qualita-
tem præcedentis extremi attribuit ſequenti, & ea vni-
formiter iungit Signorol conſ.199.ſub nu.2. verſ.1. ex
monoſyllaba. Et accedit, quòd ſi cogitaſſent de emen-
dis communi nomine,& proprijs, fuiſſet cautum de
ſoluendo medietatem pretij Bonello; tùm quia alias
4 pactum contineret iniquitatem, † quod maximè eſt
alienum a contractu ſocietatis,quæ contrahitur ad in-
ſtar cuiuſdam fraternitatis, & in ſupremo requirit bo-
a nam fidem, & debet contrahi iuſta, & æqua, [a] Corn.
poſt Bald.quem allegat conſil.152. ſub n.9.lib.2. Tùm
quia id expreſſum fuit in apotheca Lanxiani. Nec fa-
ciunt verba illa (*con tutti i carichi, e ſpeſe*) quia illa non
comprehendunt pretium, neque ex eorum vi,l. quibus
diebus,§.1.ff de cond.& demon.neq;ex mente contra-
hentium,qui licèt appoſuiſſent d.verba, expreſſerunt
reſcectionem pretij reſpectu apothecæ Lanxiani, quod
non expreſsiſſent, ſi voluiſſent ſub illis pretia contine-
ri.Concurrit etiam obſeruantia circa apothecam An-
conæ, quæ durante ſocietate fuerat pariter communi
nomine empta,& in fine ſocietatis fuit diuiſa. Nec ob-
ſtat,quòd illud accideret ex alio contractu,& alio tem-
pore,quia fuit cõtractus ſimilis ſocietatis inter eaſdem
partes continens in indiuiduo iſtud idem pactũ,† vnde 5
præſumendum, quòd in hoc vltimo contractu habue-
rint eundem ſenſum arguendo à ſolito contrahentium,
b l.ſi quis donaturus,ff.de vſufruct.† &arguendo ex eo, 6
quod partes ſenſerunt in primo contractu ad interpre- b
tionem ſecundi,[c] iuxta latè tradita per Aym.conſ.291. c
n.12 cùm præſertim non ſit dare rationem diuerſitatis,
& ſimus quaſi in renouatione primæ ſocietatis. Adeſt,
& obſeruãtia non ſolùm in hoc vltimo cõtractu, ſed in
indiuiduo in apotheca,de qua agit.quę fuit inter ſocios
diuiſa.Nec refert, quòd diuiſio ſit facta per modũ pro-
uiſionis, quia fuit facta ſine præiudicio melioris diui-
ſionis faciendæ,& ſic ſemper habita fuit pro diuiſibili.
Ex alio etiam non veniebat ſub tali pacto,quia eſt po-
tius domus,quam Apotheca † denominando à maiori, 7
& principaliori parte,aut ſaltem propter annexionem
domus erat quid mixtum, † itaut non debeat [d] in pa- 8 d
cto præiudiciali, & ſtrictè interpretando comprehen-
di,vt per informãtes. Non obſtat,quòd apotheca Lan-
xiani fuit communibus expenſis fabricata,& tamen in
fine ſocietatis remanſit Iouitæ, quia id fuerat expreſsè
conuentum,& propterea facit potius in cõtrarium ar-
guendo ex regula,l.vni,§.ſin autem,C.de caduc.tollen.
& quando fuit conceſſa ad fabricandum à Communi-
tate Lanxiani, fuit adiecta prohibitio diuiſionis ſub
pœna caducitatis;fuit etiam conuentum, quòd rema-
neret Iouitæ refuſo pretio,quæ cum ceſſent in apothe-
ca,de qua agitur,non eſt bona illatio.

ADNOTATIO.

a De quo latè Mant.de tacit.lib.6.tit.4.num.3.& ſeq.
b Et † quod contractus præcipuè ſumant interpretatio- 9
nem a conſuetudine contrahentium;latè Mant.de ta-
cit.lib.3.tit.9.n.67.
c Vnus † contractus per alium declaratur,Bart.in l.ven- 10
ditores n.2.ff.de verb oblig.Mant.de tacit.l.1.tit.1.n.8
etiam ſi ſint ex interuallo celebrati,Crau.d.conſ.464.
n.3.& n.6.verſ.ſextò,Mant.tit.1.n 8.
d Mixtum † in materia præiudiciali,& ſtrictè interpre- 11
tanda non comprehenditur ſub ſimplici,Surd.dec.174
n.14.& dec.329.n.13.Gabr.conſ.197.n.5.l.1.& infini-
tos cumulat Gonz.ſuper reg.8.gloſ.9. n.20. quod ta-
men non procedit,quãdo eadem ratio militaret, tam
in ſimplici,quam in mixto, Surd. conſ.23.n.29. Rota
dec.385.ſub n.4.par.2. in rec. in materia autem fauo-
rabili mixtum comprehenditur ſub ſimplicibus,Rot.
d.dec.385.ſub n.4.cum alijs per Gonz.d.gloſ.9. n.20.
Hoc procedit,quando de vtroq;ſimplici,ex quo com-
ponitur mixtum, facta eſt mentio in diſpoſitione, ſe-
cus autem quando de vno tantùm ſimplici fuit diſpo-
ſitum,quia tunc licèt diſpoſitio ſit fauorabilis,non in-
cludit mixtum,Surd.poſt alios, dec.329.n.24.& dixit
Rota in Rom.domus,ſiue retractus 26. Feb.1590.cor.
b.m.Penia,plura de hac materia,quando ſcilicèt mix-
tum comprehendatur ſub ſimplici penè, vide penes
Polidor.Rip.in tract.de noct.temp.c.4.per totum.

Oliuerius Beltraminus.

SABI-

SABINIENS. ALLVVIONIS.

Lunæ 2. Aprilis 1607.

Argumento non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Exiſtentia Scappiæ, ſeu inſulæ probatur ex teſtibus.*
2 *Teſtes ſunt ad inuicem conciliandi.*

DECISIO CCCIX.

DOmini circumſcriptis exceptionibus, quas reſer-
uarunt particulariter videndas, cenſuerunt ex
dictis teſtium, pro parte Illuſtriſ. Cardinalis examina-
torum probari exiſtentiam Scappiæ, ſeu Inſulæ, de qua
1 agitur in genere tamen, † hanc enim exiſtentiam benè
concludunt viginti teſtes, & quamuis vnus teſtis Mal-
lianenſium dicat aquam cooperuiſſe vniuerſam inſulã,
itaut ab inde citra non potuerit poſsideri, attamen vl-
tra quod eſt vnicus, in contrarium ſunt omnes prædi-
cti teſtes, qui dicunt terras Scappiæ adhuc extare, licèt
non ſit amplius inſula, ſed ager coniunctus cum alijs
terris, quæ antea mediante flumine erant ab ea diuiſæ.
Et eiſdem etiam teſtibus viſum fuit DD. benè probari
flumen vno impetu deſeruiſſe alueum antiquum, quem
habebat verſus Mallianum. Non obſtant teſtes aduer-
ſariorum, ex quibus contendunt probari, non vno im-
petu, ſed paulatim flumen reliquiſſe primum alueum,
2 ac ſe recepiſſe in ſecundum, † quia vt dictum fuit, poſsẽt
conciliari inuicem dicta teſtium vtriuſque partis, ita
a vt vtraque depoſitio ſit vera, a nempè quòd flumen pau-
latim, & per modum cuiuſdem præparationis cæperit
ſe conuertere ad alueum minorem, & quòd ſemel, & v-
no impetu mediante quadam vehementi aquarum ex-
creſcentia in totum ſe conuertit in d. alueum, nullo au-
tem pacto per alluuionem id contigerit.

ADNOTATIO.

a Semper enim dummodò poſſibile ſit, eſt ſumenda talis
interpretatio, per quam teſtes ad inuicem ad concor-
diam reducantur, de quo latiſſimè per Farin. de teſtib.
quæſt. 65. n. 37. & ſeq. vbi pluribus modis hanc conclu-
ſionem ampliat, & limitat.

Oliuerius Beltraminus.

SEGVNTINA PORTIGHERII.

Veneris 4. Maij. 1607.

ARGVMENTVM.

Portigherius, qui eſt Laicus, non debet in functionibus Eccleſiaſticis ſe immiſcere cum Clericis, & multò minus ſtare debet in loco digniori, & conſuetudo in contrarium, tamquàm irrationabilis non eſt attendenda.

SVMMARIVM.

1 *Laicus in functionibus Eccleſiaſticis non debet ſe cum Clericis immiſcere, & maximè in digniori loco ſtare non debet.*
2 *Dignior locus cenſetur ille, qui vltimo propius accedit, & numer. 8.*
3 *Dignior locus debetur ſecundum dignitatem, & honorem, & n. 9.*
4 *Clericus eſt maior quocumque Laico etiam Principe.*
5 *Conſuetudo, quæ minus dignum digniori præfert, tamquàm irrationabilis, & inualida, non eſt ferenda, & reſpondetur ad deciſ. Seraph. in contrarium.*
6 *Et huiuſmodi conſuetudo eſt imperſcriptibilis. Non tamen eſt incongruum, quòd in aliquo caſu ex particulari cauſa minus dignus præcedat magis dignum, & n. 10.*
7 *Rota plurimum defert in materia præcedentiæ iudicio Sacræ Congregationis Rituum.*

DECISIO CCCX.

INformantes proportionarijs in ſuis informationi-
bus, & expreſſiùs in mappula oculis Dominorum
ſubiecta tribus conſtitutis ordinibus inceſſionis, in qui-
bus interuenit Portigherius ad tertium ſuam præten-
ſionem reſtringunt, qui eſt, quando celebrantes finito
reſponſorio pro defunctis ex Zenaraſio redeunt ad ſa-
criſtiam, in quo Portigherius vult incedere poſt Cru-
cem, & Subdiaconum eam deferentem immediatè an-
te Diaconum, quod Dominis viſum fuit carere omni
decentia, & ratione, cùm † enim ipſe Laicus ſit, non 1
debet ſe in huiuſmodi functionibus Clericis immi-
ſcere, c. 1. de vit. & honeſt. Cleric. c. Sacerdotem, de con-
ſecr. diſt. 2. Hoſt. in c. 1. col. 3. verſ. Laici autem de cele-
br. miſſ. fuit dictum in vna Valentina Cappellę 5. Mar-
tij 1599. C. R. P. D. meo Iuſto, & multò minus incedere
poſt Subdiaconum Crucem deferentem, † cùm enim di- 2
gnior ſit locus, qui vltimo propiùs accedit, Præpoſ. in
c. perfectis n. 10. & 25. diſt. Boer. de auct. magn. conſ. n.
79. verſ. ideò debet, fuit dictum in vna Calaguritana
præeminentiarum 31. Ian. 1597. C. R. P. D. meo Deca-
no; a & dignior locus debeatur ſecundùm dignitatem, a
† & honorem, l. 1. & toto tit. C. vt dignitat. ordo ſeruet 3
lib. 12. l. honor. §. gerendorum, & l. vt gradatim de mu-
ner. & honor. c. ſtatuimus, de maior. & obed. Bald. in l.
decernimus in 2. not. C. de Sacroſanct. Eccleſ. b abſur- b
dum maximum eſt Portigherium incedere in loco di-
gniori eo, quo incedit Subdiaconus, cui longè eſt infe-
rior, tùm ratione ordinis, † cùm Clericus ſit maior 4
quocumque laico, etiam Principe, c. 1. in fin. 16. diſt. c.
quis dubitet, 96. diſt. c. duo ſunt 12. q. 1. tùm ratione fa-
mulatus, quia eſt famulus Capituli, & Subdiaconus eſt
vnus ex Capitularibus, & Dominis. Nec facit cõſuetu-
do allegata, † quia quando illa probaretur, non eſſet 5
ferenda, tamquam inualida, & irrationabilis, cùm om-
ni iuri, & rationi repugnet, quòd minus dignus in di-
gniori loco incedat ex latè deductis per Abb. conſ. 21.
lib. 1. Ruyn. conſ. 155. n. 11. lib. 4. c & licèt conſuetudine c
etiam quandoque fieri poſſit, vt minor maiori præfe-
ratur, & poſterior priori; prout fuit dictum in Calagu-
ritana præeminentiarum coram Illuſtr. Card. Seraph.
ex aduerſo allegata, illud poteſt procedere, ſi id con-
tingat ratione dignitatis; † vel officij, alioquin conſue- 6
tudo eſt irrationabilis, & imperſcriptibilis. Hoſt. in c.
1. ſub num. 2. verſ. verum ſi ſubtiliter attendas, & ibi Io.
Andr. n. 3. Card. ſub n. 3. verſ. tertiò quæro. Anan. n. 1. in
fin. Ant. de Butr. n. 11. Imol. n. 2. in fin. de maior. & obed.
plurimùm † etiam in hoc Domini deferebant iudicio 7
Illuſtriſ. Cardinalium Congregationis Rituum, qui
huiuſmodi conſuetudinem in indiuiduo reprobarunt,
& in poſterum ſeruari vetuerunt, & licèt decretum re-
uocauerint, id tamen factum fuit, quia fuerat tacitum,
quòd lis penderet in Rota, cuius determinationi deci-
dendum reliquerunt. Non obſtat, quòd Capit. teneat
Portigheriũ in loco illo, vt ſit facilis, & præſtò ad ipſi
inſeruiendum; quia vltra quod æquè facilè, & cõmodè
inſeruire poteſt, ſi à latere altero extra ordinem ince-
dat, quando Sacerdos redit ad ſacriſtiam, peractum eſt
officiũ, ceſſat omnis indigentia, & Portigherius nõ ha-
bet, in quo inſeruiat. Nõ obſtat, quòd Portigherius nõ
intendat aliquã præeminentiã; quia vltra quod in du-
bio quæritur, an locus prædictus ſit illi debitus, quæ-
cumq; ſit eius, aut Capituli intentio, negari non poteſt

indecen

Digitized by Google

indecentia maxima, quę mali ſit exempli ſpectantibus, omnes enim illum vident indecẽtem in loco digniori, perſpectam autem non habent Capituli intentionem.

ADNOTATIO.

8 a Rota† deciſ. 599. p. 4. in nouiſſ. diu. & fuit dictum in Hiſpalẽ. præeminentiarum 13. Martij. 1602. coram R. P. D. Coccino Decano.

9 b Seraph. † deciſ. 1445. n. 3. & fuit dictum in Toletãna admiſſionis 25. Iunij 1618 coram R. P. Vbaldo.

10 c Non eſt incongruum, quòd in † aliquo particulari loco, & actu minus dignum præferatur digniori, vt fuit dictum in Seguntina Præcedentiæ, 22. Iun. 1609 cor. R. P. D. Pamph. & in iſtis etiam terminis ſubſiſtit dec. Seraph. 964. n. 2. & benè facit Menoch. conſ. 62. n. 99. vide latiùs, quod dixi ſupra ad dec. 124.

Oliuerius Beltraminus.

RAVENNATENS. CENSVS.

Lunæ 7. Maij 1607.

Lortsene. de cens. decis: 223.

ARGVMENTVM.

Procurator ad tranſigendum quantumuis cum libera, &c. non poteſt tranſigere ſuper iure claro, & ratificatio dictæ tranſactionis non cenſetur inducta, niſi data ſcientia clara, & ſpecifica per lecturam inſtrumenti, neque ex actu æquiuoco, & indifferenti illa inducitur.

SVMMARIVM.

1 *Procurator habens facultatem tranſigendi, non poteſt tranſigere ſuper iure claro, & indubitato.*

2 *Procurator non poteſt remittere ius clarum ſuorum principalium.*

3 *Remiſſio gratuita eſt ſpecies alienationis.*

4 *Procurator quantumcumque generalis, & ſub quacumque facultate etiam cum libera, &c. conſtitutus donare non poteſt, & n. 18. vbi vide limitationem.*

5 *Clauſulæ executiuæ non augent, nec alterant diſpoſitionem principalem.*

Benè tamen illam declarant, & n. 19.

6 *Papa, quando reducit cenſus, nunquam illos redimit quoad fructus iam decurſos.*

7 *Solitum fieri à Principe non venit ſub mandato, licèt veniat ſolitum conſtituentis.*

8 *Interpretatio, quæ ſit minus præiudicialis eſt capienda.*

9 *Remiſſio iuris eſt ſtrictiſſimè interpretanda.*

10 *Et vt remittenti minus noceat, quàm ſit poſſibile.*

11 *Interpretatio eſt ſumenda contra eum, qui ſe fundat in diſpoſitione.*

12 *Remiſſio cenſetur conditionalis, quando eſt facta cum clauſula* (dummodò.)

13 *Cedentis aſſertio poſt factam ceſſionem, non præiudicat ceſſionario, quod declaratur prout ſub n. 20.*

14 *Tranſactionis natura eſt, vt pars, quæ aliquid remittit, in tranſactione aliquid recipiat.*

15 *Ratificatio requirit claram, & ſpecificam ſcientiam omnium in inſtrumento contentorum.*

16 *Et pro habenda tali notitia requiritur, quòd ratificans legerit, vel ei fuerit lectum inſtrumentum, & n. 21.*

17 *Ratificatio non inducitur ex actu, qui poteſt referri ad alium titulum citra ratificationem.*

DECISIO CCCXI.

DOmini cenſuerunt tranſactionem non obſtare intentioni agentium, quia Carolus Altauilla ab eis
procurator conſtitutus in multis exceſſit fines ſui mandati, licèt enim fuiſſet illi data facultas tranſigendi ſuper quacumq; re, iure, cauſa, & negotio emergenti virtute, & vigore ſolutionis, tàm ſortis principalis, quàm
cenſuum decurſorum; attamen † non potuit tranſigere 1
ſuper iure claro, & indubitato, l. Lucius, §. fin. ff. de adm.
tut. l. pactum curatoris, C. de pact. l. 1. vbi Bal. ff. de tranſ.
Sal. in l. præſes n. 2. & ibi Iaſ. n. 13. ff. de pact. Ab. conſ. 85
ad fin. v. nam tranſactio l. 2.ᵃ minus potuit † procurator a
ius ſuorum principalium, quod controuerſiam pati nõ 2
poterat remittere, Feder. de Sen. conſ. 177. n. 3. & 4. Alex.
conſ. 11. n. 8. l. 1. Iaſ. in l. contra iuris, §. ſi filius n. 5. ff. de
pact. † iſta enim gratuita remiſſio vim prorſus donatio- 3
nis obtinet, l. contra, §. ſi filius, ff. de pact. l. ſicut, §. an
paciſci, ff. quibus mod. pign. vel hyp. ſolu. Dec. conſ. 402.
n. 5. † & procurator quantumuis generalis, & ſub qua- 4
cumq; facultate, ac etiam cum libera conſtitutus, &c.
donare non poteſt,ᵇ Bart. in l. procurator cui, in princ. b
ff. de procur. Bald. in l. non abſtulit n. 1. ante fin C. de nouat. Alex. & Iaſ. vbi ſupra. Natt. conſ. 25. n. 4. Non ob-
ſtant † clauſulæ executiuæ, quia non augent, nec alte- 5
rant,ᶜ vt benè per informantes. Ex quibus conſtat non c
potuiſſe cenſum impoſitũ ad rationem decem pro centenario reduci ad octo. Non obſtat, quòd Papa ſoleat
facere huiuſmodi reductiones in Signatura, † quia vl- 6
tra quod nunquam facit pro fructibus decurſis, vt fecit procurator, poteſt etiam quoad futuros denegare, & aliquando denegat reductionem. Imo in indiuiduo in
hoc cenſu denegauit, † & iſtud ſolitum à Principe fieri 7
non venit ſub mandato, licèt veniat ſolitum cõſtituentis, l. vel vniuerſorum, ff. de pign. act. cùm præſertim iſtud ſolitum Principis contineat remiſſionem, & donationem, quæ cenſetur excluſa à quocumq; mandato, in quo expreſſa non reperitur, vt dictum eſt. Neque in cõtrarium faciũt literæ, quæ exhibentur, quia vltra quod non ſunt productæ, nec recognitæ, non etiam concludunt reductionem. Nam litteræ, quæ dantur ſub nomine Pirri Gonzaghi, loquuntur de remiſſione vnius pro centenario, & procurator duos dimiſit, non apparet etiam, an loquantur de fructibus decurſis, vel decurrendis, & intelligendæ ſunt de remiſſione decurſorum, non
de reductione futurorum; & perpetua, vt capiamus in- 8
terpretationem minus præiudicialem, Aym. conſ. 33. n.
24 præſertim † in remiſſione, quæ eſt ſtricti iuris, & ſtri- 9
ctiſſimè interpretanda, Cald. conſ. 5. de præb. Card. conſ.
120. n. 3. Dec. conſ. 352. n. 7. Gabr. conſ. 60. n. 6. l. 1. & ita 10
vt remittenti minus noceant, quàm ſit poſſibile, Dec. in l. poſtquam liti n. 15. C. de pact. Grat. conſ. 17. n. 46. l. 1. & dixit Ro. in vna Nullius Caſtri Monti Portij 6. Mar.
1581. cor. Brau. † & eſt capienda interpretatio verborũ 11
ad fauorem remittentis contra eum, qui in remiſſione fundat, iuxta l. veterib. ff. de pact. Curt. iun. in d. l. poſtquam liti n. 9. Gab. vbi ſupra, & Rot. in d. nullius. Acce-
dit, quòd in alijs literis ſub noĩe Iulij Cæſaris apparet † 12
remiſſionem fuiſſe conditionalem, dummodò ſolutio ſtatim facta fuiſſet. Litteræ Iulij Cæſaris approbantis factum Pirri cenſentur approbare ſub eadem conditione, rurſus approbatio licèt remittat cõditionẽ, & inobſeruantiam quoad præterita, tamen eas renouat quoad futura per illa verba *(volendo ſeruare la conditione)* vnde oporteret probare ſolutionem factam incontinenti. Accedit, quòd dicitur, literas Iulij Cæſaris fuiſſe ſcriptas; poſtquam ipſe vnà cum alijs fratrib. ceſſerat hũc
cenſum D. Herculi, & eius vxori, † & propterea illis 13
nullo modo præiudicant,ᵈ Bart. & alij in l. facta, §. ſi he- d
res, ff. ad Treb. Affl. dec. 164 in fin. Gonz. conſ. 3. n. 8. Additur etiam cenſum fuiſſe cõſtitutum ad fauorem aliorum fratrum Pyrrhi, & Iulij Cæſaris, quibus non potuiſ-

tuiſſent ipſi præiudicare remittendo. Vlterius idem procurator conceſſit dilationem quatuor annorum ad ſoluendum terminos decurſos, in quo etiam ius conſtituentium diminuit, §. plus autem, Inſt. de act. Accedit, quòd in taxãdo valore monetæ, qui ſemper fuit minor eo, qui vigebat Mantuæ, vbi erat deſtinata ſolutio; & in alijs, de quibus per informantes grauauit ſuos principales omnia ad fauorem aduerſariorum ſtatuẽdo nihil ſuis principalibus acquirendo, vt propterea termi-
14 nos etiam tranſactionis exceſſerit, † de cuius natura eſt vt pars, quæ aliquid remittit in recompenſationem aliud recipiat, l. 1. ff. de tranſ. l. tranſactio, C. eod. Bar. in l. ſi cognita n. 5. C. eod. Non obſtat prætenſa ratificatio
15 trãſactionis deducta ex quibuſdam literis D. Franciſci † quia probari deberet, quòd ipſe habuiſſet claram, & ſpecificam ſcientiam omnium in inſtrumento tranſactionis contentorum, Paul. de Caſtr. conſ. 465. n. 5. v. nũc reſtat, l. 1. Card. conſ. 44. n. 3. Ruyn. conſ. 91. n. 11. l. 1. latè Tiraq. de retract. p. 2. gl. 2. n. 3. quæ ſcientia videtur potius per d. literas excludi, cùm Frãciſcus in eis conqueratur non potuiſſe vnquam habere copiam tranſactionis, licèt eam ſæpiùs petierit, & vis eſt, vt potuerit ha-
16 bere perfectam notitiam ipſius, † ad quam videtur requiri, quod illam legerit, vel illi lecta fuerit, Paul de
c Caſtr. vbi ſup. Aym. conſ. 197. poſt n. 14. [c] Minus etiam concluditur ratificatio ex receptione ſolutionis in ſcutis monetæ ad formam ipſius tranſactionis, quia omnes quietantiæ poſt tranſactionem factæ, dicunt ad cõputum fructuum, ſeu liuellorum nulla facta mentione tranſactionis, & licèt non aſcenderent ad ſummam de-
17 bitam vigore inſtrumenti cenſus † fuerunt receptæ ad bonum computum, & dicuntur receptæ, vt minus debeatur, non animo ratificandi tranſactionem, Innoc. in c. ſuper hoc n. 2. in fi. vbi Io. Andr. propè fi. v. ſuper ſpoliatione, Ant. de Butr. ſub n. 22. de renunc. Bart. in l. ſi per vim n. 2. vbi etiam Alex n. 2. C. de his, quæ vi, metuſue cauſ. fiunt. Soc. conſ. 24. n 46. lib. 1.

ADNOTATIO.

a Benè Rota deciſ. 697. ſub n. 4. p. 2. in recent.

18 b Pariſ. † conſ 8. n. 8. l. 4. Hond. conſ. 66. n. 81. & 82. l. 1. & latè Pariſ. de reſig. l. 5. q. 7. n. 17. & 18. Rot. d. dec. 997. n. 4. p. 2. in rec. & fuit dictum in Verulen. Stat. 26. Iun. 1606. co. R. P. D. Coc. Decan. Ex quibus auctoritatibus probatur mandatum cum libera, & cum quauis plena poteſtate non comprehendere facultatem donandi, ſed requiritur ſpeciale mandatum ad donandum, ſi tamen in mandato legeretur facultas data non ſolùm ad tranſigendum, ſed etiam ad remittendum, tunc per hoc cenſeretur data facultas donãdi, quia remittere eſt donare, ita dixit Ro. in Fulginatẽ. reddit rat. 16. Cec. 1616. co. R. P. D. Pamph. & licèt in d. cauſa, in qua pro cõtraria parte ſuccumbente ſcribebam. allegarẽ, quòd iſta remiſſio intelligi debebat de remiſſione iuris dubij, non autẽ iuris clari, quæ ſapit donationem, cùm ſemper verba mandati ſint interpretanda in fauorem conſtituentis, tamen Rota noluit hoc attendere.

19 c Clauſulæ † executiuæ licèt non augeant, nec alterent diſpoſitionẽ; illam tamen (*ſi ſit dubia*) benè declarant, Serap. dec. 574. n. 2. & dec. 716. n. 3. & deciſ. 1321. n. 5. per doctrinam Bal. in l. eam; quã n. 36. C. de fideicom.

20 d Confeſſionem cedentis poſt factam ceſſionem non nocere ceſſionario, latè infinitos cumulando tradit Surd. conſ. 22. n. 31. hoc non procedit, quando ceſſio eſt facta ad commodum cedentis, vel ceſſionarius habiturus eſt regreſſus contra cedentem, quia tunc confeſſio cedentis etiam poſt factam ceſſionem nocer ceſſionario, Surd. d. conſ. 22. n. 9. in fin. & 10.

e Gabr. † conſ. 149. n. 78. lib. 2. Menoch. conſ. 389. n. 21. 21 & latè in Malfienſ. fructuum 8. Iun. 1582. C. Cantuccio.

Oliuerius Beltraminus.

VRBINATENS. DECIMARVM.

Veneris 11. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Aſſiſtentia iuris communis, quando redditur turbida; non ſuffragatur pro manutentione; poſſeſſio exigendi non acquiritur per ſolutionem factam à tertio, de cuius mandato non conſtat, nec minus de ſcientia principalis.

SVMMARIVM.

1 *Aſſiſtentia iuris communis, quæ offuſcatur, & redditur turbida, non ſuffragatur pro obtinenda manutentione.*
Aſſiſtentia iuris communis an, & quando ſuffragetur pro manutentione, latè n. 4.
2 *Sanatio nullitatis examinis teſtium non cenſetur conceſſa, ex eo ſolùm, quòd Papa remittit fidem teſtium arbitrio Rotæ.*
3 *Exigendi quaſi poſſeſſio non acquiritur contra aliquem ex ſolutione facta per tertium ſine mandato principalis, & non conſtito de ſcientia eiuſdem principalis.*

DECISIO CCCXII.

REſolutum fuit non eſſe dandum Rectoribus Eccleſiarum Parochialium mandatum de manutenẽdo in quaſi poſſeſſione exigendi decimas ex fructibus, quos Fratres Sancti Franciſci percipiunt ex eorum prędijs, † aſſiſtentia enim iuris communis, quam pro manutẽ- 1
tione allegant, cùm offuſcetur, & turbida reddatur ex priuilegijs exẽptionis, quæ habent Fratres, & ex depoſitionibus teſtium, qui pro eis fuerunt examinati, viſa fuit non ſuffragari Rectoribus, ita vt ex ea ſit concedẽda manutentio, vt fuit dictum in cauſa Montis Regalis Iuriſdictionis 4. Nou. 1596. C. R. P. D. meo Decano, & in alijs pluribus, & vltimo loco in Calaguritana Iuriſdictionis 14. Martij præteriti coram R. P. D. meo Iuſto.
[a] Quantum ad teſtes, qui dantur ad probandam quaſi 2
Poſſeſſionem, non poteſt fieri fundamentum, cùm patiantur plures nullitates. † Nec facit pretenſa commiſ- 2
ſio ſanatoria, quia Papa remittit eorum fidem arbitrio Rotæ, quę nunquã declarauit ſuum arbitrium, nec Rectores fecerunt aliquã inſtantiam pro habenda huiuſmodi declaratione; vltra quod in dicto non probant poſſeſſionem vniuerſalem totius Comitatus, nec concludunt per aliquam ſcientiam, vel ſenſum corporis. Quoad liſtas, vltra quod ſunt ſcripturæ, quæ nullum faciunt genus probationis, nec ſunt formiter extra-
ctæ, † non probatur eum, qui dicitur ſoluiſſe vinum, 3
habuiſſe aliquod mandatum, vel quod ſoluerit de ordine Superiorum monaſterij, aut ipſis ſcientibus, prout requiritur ad effectum, vt ex tali ſolutione contra ipſos acquiratur quaſi poſſeſſio exigendi, Caput. deciſ. 165. p. 3. cum alijs alleg.

ADNOTATIO.

a Aſſiſtẽtia † iuris cõmunis an, & quando ſufficiat pro 4
obtinẽda manutẽtione plenè tract. Mareſc. var. li. 1. c. 11. per tot. & in materia iuriſdictionali ſufficere ſolã aſſiſtẽtiã pro manutẽtione ſępiùs Rota dixit per tex. in c. cùm perſonę, de priu. in 6. vt in dec. 382. n. 1. & in dec. 493. n. 2. & dec. 501. n. 1. p. 2. in recent. & in dec 491. num 2. par. 1. in recent. Seraphin. dec. 1449. num. 1. vbi dicitur, quòd Rota hanc opinionem

perpe-

Digitized by Google

perpetuò implexa eſt,& deciſ.1104.& propterea dixit
Rot.in dicta deciſ.493.n.1,quod aduerſus Epiſcopũ nõ
eſt inhibendum,& ſi eſt inhibitum,ante omnia eſt inhi-
bitio reuocanda. Procedit præallegata concluſio etiã
ſi lex aduerſo exhiberetur priuilegium,niſi vnà cum pri-
uilegio probetur etiã poſſeſſio, prout latè reſoluit Ro-
ta in d. dec.491. quæ ponderat verba tex. in d.c. cùm
perſonæ de priuil. in 6. Mareſcot. d.c.t.n.5.

Limitatur inter alia præallegata concluſio de manutẽ-
tione ratione aſſiſtentiæ iuris,vt non procedat,quando
aſſiſtentia eſt turbida,Seraph. dec.1279.n.4. Rota dec.
382.n.5.p.2.in recent. fuit dictum in Marſicen. iuriſdi-
ctionis 16.Iun.1618.C.R.P.D.Buratto; ſed adhuc non
obſtante turbiditate danda eſſet manutentio habenti
fundatam intentionem de iure communi,quando con-
curreret etiã aliqui actus poſſeſſorij,Rot.d. dec.382. n.
5.vbi dicitur offuſcationẽ obſtare manutentioni, quã-
do ſolùm fieret vis in aſſiſtentia iuris communis.

Item aſſiſtentia non ſuffragatur,quãdo alius eſt in poſſeſ-
ſione, quia manutẽtio eſt dãda exiſtenti in poſſeſſione,
non autẽ habenti iuris aſſiſtentiam, Rota dec.685. ſub
n.2.verſ.& præterea p.1. in recent. vbi dicitur hoc ſo-
lum procedere quando poſſeſſio eſt tẽporis conſidera-
bilis,& dixit etiã Rota in Aquilana iuriſdictionis 1607
C.R.P.D. Pamphilio impreſſ. penes Marcheſ. de com-
to.t.fol.980.& in Hiſpalenſ.præeminentiarum 20.Fe-
br.1619 coram R.P. D. Vbaldo,vbi dicitur ſufficere,
quod poſſeſſori ius vehementer non reſiſtat.

Extra verò materiam iuriſdictionis,puta,in materia de-
cimarum Rota non dat manutentionem propter aſſi-
ſtentiam iuris,niſi probata poſſeſſione, vt benè diſtin-
guit Seraph. dec.1449. n.3. & dixit Rot. in Mediolan.
decimarum 26.Nou.1613. C.R.P.D. Pirouano, & in
Ciuitanenſ. decimarum 26. Martij 1618. coram R.P.
D. Veroſpo,Mareſcot,var.reſol. lib.1.c.11. n.13.

b Vide, quod dixi ad deciſ.275.

Oliuerius Beltraminus.

IMOLENS. CENSVS.

Veneris 11. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Ex vnica ſolutione acquiritur quaſi poſſeſſio exigẽdi,quæ ſuffragatur ad effectum manutentionis etiam aduerſus hęredes,& ſucceſſores ſoluentis non obſtante ſententia in contrarium lata, quando ab illa eſt appellatum.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio exigendi acquiritur ex vnico actu ſolutionis.*
2 *Pluralitas cauſarum non præſumitur.*
3 *Poſſeſſio quæſita contra auctorem ſuffragatur ad effectum obtinendi manutentionem contra illius hæredes, & ſucceſſores, & latè num.6.*
4 *Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi competit etiam poſt ſententiam, quæ fuit ſuſpenſa per appellationem.*
5 *Et tantò magis,quando conſtat de ſolutionibus factis poſt d. ſententiam.*

DECISIO CCCXIII.

Rota cẽſuit DD. de Capponibus dandum eſſe man-
datum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exi-
1 gendi cenſum,de quo agitur, † ex ſolutione enim, quæ
datur,licèt vnica,quæſita fuit poſſeſſio,gloſ.& Doct.in
cap.cùm Eccleſia Sutrina,de cauſ. poſſeſ.& prop. Bart.
in l.hoc interdicto n.3.ff.de itin.actuq; priuat. Alex.cõ-
ſil.74.n.16.lib.4. Roman.conſ.311.num.17. & fuit ſæ-
pius reſolutum,ſignanter autem in terminis iſtis in vna
Venetiarum cenſus 22.Martij 1596. cor. Illuſtriſſimo
Cardinali Arigonio, & in Romana cenſus 6. Nouem-
bris proximè præteriti cor. R.P.D. meo Decano. Non
obſtat,quod dicitur,ſolutionem eſſe factam ex alia cau-
ſa,quia vltra quod de alia nõ apparet,†&pluralitas cau- 2
ſarum non præſumitur,l.ſi diuortio.ff. de verb.obligat.
Aym.conſ.73.num.38. ex inſtrumento quietantiæ con-
trarium conuincitur, cùm in eo habeatur ſolutionem
eſſe faciendam DD. Franciſco, & Nicolao de Cappo-
nibus ceſſionarijs Marci Antonij Bencij, & ceſſio eſt
de cenſu,de quo agitur, † & iſta quaſi poſſeſſio acquiſi- 3
ta contra Hieronymum defunctum eſt manutenenda
contra filios hæredes, & ſucceſſores,quia in interdicto
retinendæ ius metimur ex perſona actoris, quod non
mutatur mutata perſona ex parte rei, Guido, Pap.de-
ciſ.Put,dec.151.l 3.Gig.de penſ.q.97.n.10.& in his ter-
minis fuit dictũ in vna Romana cenſus 17. Maij 1589.
coram Illuſtr. Card. Seraphino, & in pluribus citatis,
& in alia Romana cenſus ſuperiùs allegata. a Non ob- a
ſtat ſentẽtia contra cenſum ex capite euictionis,† quia 4
fuit ſuſpenſa per appellationem, & commiſſionem re-
ſtitutionis in integrum, & nullitatis, & interim ſunt
manutenendi DD. de Capponibus in ſua quaſi poſſeſ-
ſione cenſum exigendi, Cæſ. de Graff. deciſ.4.de cauſ.
poſſ.& propr. fuit dictum in Bononien. cenſus 13.Iunij
1594.coram Reuer.Paeen.in Romana cenſus 26.Apri-
lis 1596. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio,
& in præallegata Rom. cenſus C.R.P.D. meo Deca-
no. † Tantò magis, quia apparet de ſolutione poſt ſe- 5
quutam euictionem,vt ponderauit Rota in Terdonen.
penſionis 7.Decembris 1585.cor. Illuſtriſſ. D.Cardin.
Blanchetto, & in Pactenſ. penſionis coram Illuſtriſſ.
Cardinali Pamphilio 1.Iulij 1586. & in Calaguritana
penſionis 2. Maij 1598. coram Reuerendiſſ. Pacen.

ADNOTATIO.

a Rota† paſſim ſequitur deciſ.Guidop.629. quod ſcili- 6
cet,poſſeſſio ſit metienda ex parte actoris,adeò quod
per mutationem rei,& poſſeſſoris non tollatur quaſi
poſſeſſio exigendi ex parte actoris exiſtentis in poſ-
ſeſſione; vt penes Seraph.dec.878. n.1. & 2. in deciſ.
562.n.1.p.1.in recent.vbi dicitur fuiſſe pluries reſo-
lutum;& ideò penſionario exiſtenti in quaſi poſſeſ-
ſione exigendi competit manutentio contra ſucceſ-
ſorem in beneficio,qui nunquam ſoluit, Rota deciſ.
508. nu.1.p.1. in rẽcent. & fuit dictum in Spoletana
penſionis 21.Iun.1618.C.R.P.D.Vbald.vbi aliæ de-
ciſiones cumulantur; ſic etiam cenſuario competit
manutentio contra ſucceſſorem in re cenſuata, qui
cenſum nunquàm ſoluit,Seraph.d.dec.878.n.1.Grat.
diſcept.c.113.n.16.& ſeq.non tamen poſſeſſio acqui-
ſita contra emphyteutam eſſet manutenibilis ad-
uerſus dominum directum poſt ſecutam deuolutio-
nem, vt dixit Rota in Ciuitatis Caſtellanæ Iuris pa-
ſcendi C.Card. Millino;nam feudo ad dominum de-
uoluto expirant omnes obligationes, ſeruitutes, &
onera durante inueſtitura contra inueſtitos acqui-
ſita,Roſent.de feud.c.9. memb.1. concluſ.11.n.1. &
2.& concluſ.18. in princ.

Oliuerius Beltraminus.

COLIMBRIENS. CANONICATVS.

Veneris 9. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Prouiſus Apoſtolicus tenetur iuſtificare ſuã gratiam, & præſertim reſeruationem, quando in prouiſione adeſt clauſula (*dummodò collatio ad nos hac vice pertineat*) alternatiua non capit beneficia ſimultaneæ collationis inter Epiſcopum,& Capitulum non obſtante diuiſione turni inter Capitulum,& Epiſcopum facta.

SVMMARIVM.

1 *Impetrans tenetur iuſtificare narratiuam ſuæ impetrationis.*
2 *Reſeruatio eſt de ſubſtantia, & eſt fundamentum gratiæ.*
3 *Papa prouidens cum clauſula* (dummodò collatio ad nos hac vice pertineat) *declarat nolle prouidere, niſi quatenus beneficium reſeruatum exiſtat.*
4 *Alternatiua non capit beneficia, quæ ſunt ſimul tantæ collationis Epiſcopi, & Capituli, & n.7*
5 *Quod procedit non obſtante diuiſione turni inter Epiſcopum, & Capitulum, declara vt num.8*
6 *Papa quomodo dignoſcatur, quòd velit concurrere, & præuenire, & an & quando velit conferre vti reſeruatum, & n.6*

DECISIO CCCXIV.

PRo Iacobo informante fuit ſine difficultate reſolutum, quia in actis nihil reperitur pro iuſtificatione
1 gratiæ Hieronymi aduerſarij, † cum tamen debuiſſet iuſtificare narratiuam ſuæ impetrationis, Ioan. Andr. & communiter alij in c.1. de lit. conteſt. li.6. dec.20. de
2 præben. in nou. † præſertim quoad reſeruationem, quę
3 eſt ſubſtantia, & ſundamentum gratiæ, † Papa enim apponendo clauſulam *(dummodò collatio ad nos hac vice pertineat)* fecit prouiſionem conditionalem, & declarauit nolle prouidere, niſi quatenus reſeruatum exiſtat, Simonet. de reſeruat. q.61. n.3. fuit dictum in vna Taurinen. Cantoriæ 14. Octobris 1569. cor. Oradino, & in Romana Clericatus Sancti Petri 27. Nouembris 1602.
a C. Illuſtr. Card. Pamphilio, [a] reſeruatio autem huiuſmodi non ſolùm non eſt iuſtificata, ſed nec etiam iuſtificabilis, quia reſeruatio eſt expreſſa ſub prætextu, quod menſis Septembris, in quo narratur vocatio, & qui eſt ex quatuor menſibus Ordinarij, effectus fuiſſet Apoſtolicus in vim alternatiuæ, acceptatæ ab Epiſco-
4 po, quod nullo modo ſubſiſtit. † Alternatiua enim reſtricta eſt ad beneficia liberæ collationis Epiſcopi, & propterea non capiebat Canonicatum iſtum, qui ſpectat ad collationem ſimultaneam Epiſcopi, & Capituli Colimbrienſ. & Capitulum non participat de alternatiua, vt fuit dictum in Salamantina alternatiuæ 22.
b Octobris 1581. cor. Rubeo; & in Turni, & concordia
5 inter Epiſcopum, † & Capitulum, quia fuit confirmata ſaluis reſeruationibus, & affectionibus Apoſtolicis, & ſine illarum pręiudicio, & propterea menſes remanēt, prout erant ante concordiam, vt fuit reſolutum in alia Colimbrien. Canonicatus 24. Maij 1599. coram Illu-
c ſtriſſimo Cardinali Milino. [c]

ADNOTATIO.

6 a Intentione † Papæ præueniendi, & concurrendi cum Ordinario excludit dicta clauſula (*dummodò collatio ad nos hac vice pertineat*) Rot. dec.444. in fin. p.1. in recent. & dec.777. nu.6. p.2. in recent. Marta in ſuo Clauſulario clauſula 36. nu.2. & quando Papa vult præuenire loco clauſulæ (*dummodò collatio hac vice ad nos pertineat*) apponere ſolet clauſulam *(dummodò a die datæ præſentium non ſit alicuius quæſitum)* Ita fuit dictum in Paterbon. Canonicatus 29. Martij 1610. C. R.P.D. Coccino Decano, & priùs in Elnenſ. beneficij 21. Iun. 1604. C. R.P.D. Penia, & in Hiſpalen. Canonicatus 23. Iunij 1616. C. R. P. D. Buratto, prout etiam cenſetur Papa velle præuenire; quando expreſſa vacatione in certo menſe reſeruato addita ex clauſula (*ſeu alio veriori menſe*) quia tunc conſtat noluiſſe Papam reſtringere ſuam collationem ad reſeruationem, ita fuit dictum in dicta Elnenſ. beneficij, quæ poſtea fuit coram eodem confirmata 13. Nou. 1602. ſi verò narratur diſpoſitiuè vacatio in menſe reſeruato, tota gratia, vna cum omnibus clauſulis in ea contentis, reſtringitur ad reſeruationem, qua deficiente corruit prouiſio, Gonzal. poſt relatos ſuper reg.8 §.4. proœm. n.80.
b Latè † Gonz. gloſ.45. n.1. & ſeq. & Garz. de benef. p. 5. c.1. n.474. Seraph. deciſ.1297. n.7. & 8. 7
c Tenuit † etiam Rota in Barbaſtrenſ. Archipresbyteratus 15. Iun. 1615. cor. R.P.D. Pirouano, ſi verò fuiſſet diuiſus Turnus, & non fuiſſet ſecuta confirmatio Apoſtolica, vel ſi confirmatio interuenit, & nō fuerit in ea appoſita clauſula (*ſaluis reſeruationibus*) quę reperitur appoſita in caſu noſtræ deciſionis, tunc ſuccedente vacatione in menſe Epiſcopi Capitulum gaudebit alternatiua, Seraph. deciſ.1296. n.8. Gonz. ſuper reg.8. gloſ.45. §.1. n.55. Garz. de benef. p.5. c.1. n.726. & dixi etiam de hac materia ſupra ad deciſ.95. 8

Oliuerius Beltraminus.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Lunæ 14. *Maij* 1607.

ARGVMENTVM.

Filii poſiti in cōditione cenſentur vocati ex coniecturis, & plures coniecturæ numerantur. Dictio vniuerſalis (*omnes*) refertur ad omnes ſupra nominatos, & de ſui natura verificari debet in pluribus, quam in duobus.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione cenſentur vocati ex coniecturis, & num.15*
2 *Coniectura eſt, quando non ſemel, ſed pluries reperiuntur poſiti in conditione, & n.16*
3 *Item ſi in alia parte teſtamenti reperiuntur expreſsè vocati.*
4 *Item ex digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum, quæ coniectura ſaltem iuncta cum alijs plurimùm operatur, & num. 17. vbi referuntur deciſiones in contrarium.*
5 *Item ſi poſiti in conditione ſint deſcendentes teſtatoris, in quibus ſufficiunt leuiores coniecturæ.*
6 *Item ſi teſtator vocauit extraneos, & perſonas minùs dilectas.*
7 *Item ne reſultet abſurdum, quòd minùs dilectus ſit melioris conditionis, quam magis dilectus.*
8 *Item ſi teſtator vocauit filios ſubſtitutorum, multò magis cenſetur vocaſſe filios inſtitutorum poſitos in conditione.*
9 *In hac materia coniecturæ ſimul coniunguntur, & quæ ſingula de per ſe non ſufficiunt, ſimul iuncta ſuffragantur, & num.18*
10 *Filij in conditione poſiti, qui ex coniecturis ſunt tacitè vocati, habentur ac ſi expreſsè fuiſſent vocati.*
11 *Dictio vniuerſalis* (omnes) *neminem excludit, & idem operatur, ac ſi de ſingulis eſſet facta expreſſio ſpecialis.*
12 *Non poteſt referri ad duos tantum, ſed prædicatur de pluribus, & num.15. reprobatur Beſp. contrarium tenens.*
13 *Fideicommiſſum vbi eſt reale, æquè grauat vocatos, & poſitos in conditione, quibus eſt reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato.*
14 *Teſtator præſumitur magis voluiſſe grauare fideicommiſſo nepotes, quàm filios.*

DECISIO CCCXV.

POſt plures poſitiones Domini receſſerunt à deciſione in hac cauſa facta 28. Iunii 1604. dubium enim, quod agitur; An Andreas, & fratres de Chriſtianis

ſtianis

Digitized by Google

ſtianis ſint vocati ad fideicommiſſum Nicolai de Ru-
beis in caſu obitus Nepotum ex filijs ipſius Nicolai,
pendet à duabus inſpectionibus, quarum prima eſt, an
dicti Nepotes ſint vocati, altera an ſint grauati, ita vt
poſt obitum ipſorum inuitati ſint Andreas, & fratres.
1 Quoad primam Domini dixerunt † eos eſſe, ſi non ex-
preſsè, tacitè ſaltem vocatos, vti poſitos in conditione
a ex coniecturis vocationem ſnadentibns, a quarum pri-
2 ma † eſt, quia non ſemel, ſed pluries ſunt poſiti in con-
ditione. Corn. conſ. 74. n. 5. & ſeqq. lib. 2. Gozzad. conſ.
64. Purpur. inter conſ. Silua. conſ. 53. ſub n. 4. verſ. tertia
coniectura. Ceph. conſ. 476. n. 10. latè Menoc. plures re-
b ferens præſ 76. n. 58. lib. 8. b etſi hoc verum, quando po-
ſiti ſunt in duabus conditionibus, longè magis, quando
ſunt in aliqua parte teſtamēti vocati, vt in caſu, de quo
3 agitur, ita arguit Cephal. vbi ſupra. Vnde † inſurgit ſe-
cunda, & fortior coniectura vocationis etiam in caſu,
c in quo ſunt poſiti in conditione. c Iaſ. conſ. 108. col. 5.
verſ. non quoque obſtat, li. 4. Aym. conſ. 62. n. 10. Ruyn.
conſ. 160. ſub n. 24. lib. 2. Gozzad. cōſ. 60. ſub n. 20. verſ.
5. dico. Gab. de fideicommiſs. concl. 4. n. 36. & 53. quam
coniecturam ſemper magni fecit Rota, & ſignanter in
Vrbeuetana Caſtror. 21. Apr. 1578. C. Illuſtr. Card. Blan-
chetto, & in Cæſenatenſ. hæreditatis 12. Febr. cor. bon.
mem. Orano in Viterbien. fideicommiſſi 18. Dec. 1610.
cor. bo. mem. Litta in Montis Faliſei fideicommiſſi 29.
Nou. 1602. C. Illuſtr. Card. Pamph. & in Vrbeuetana fi.
deicommiſſi 6. Ian. anni præteriti C. R. P. D. meo Coc-
4 cino. † Alia oritur coniectura ex digreſſu ad plures ſub-
d ſtitutiones, d Anchar. conſ. 84. Alex. conſil. 65. ſub n. 5.
verſ. corroboratur. Ruyn. conſil. 153. n. 6. lib. 2. Dec. cōſ.
477. in fine. Alciat. in l. Lucius, n. 49. ff. de vulg. Purpur.
conſ. 53. n. 4. verſ. 4. reſultat inter conſ. Siluan. quam cre-
briori calculo approbatam dicit Cephal. conſ. 252. ſub
n. 17. verſ. idem. Decian. conſ. 103. n. 12. lib. 2. Menoch.
conſil. 173. n. 55. Theſaur. dec. 96. ſub n. 17. qui dicit mi-
rari de illis, qui dicunt contrariam ſententiam eſſe ma-
gis receptam, & eam ſæpiùs Senatum Pedemontanum
fuiſſe ſecutum, quam etiam tenuit Rota in Spoletana
terrarum 21. Iun. 1599. C. Illuſtr. Cardin. Millino. Quæ
coniectura, quando ſola pateretur aliquam difficulta-
tem, iuncta tamen cum alijs plurimùm operatur, Rip.
in l. Centurio, n. 165. ff. de vulgar. Socin. iun. conſil. 110.
ſub n. 28. lib. 1. Purpurat. vbi ſupra, Gratian. conſil. 89.
ſub n. 9. lib. 2. Cæphal. conſ. 475. in fine. Illuſtriſſimus
Cardinalis Mantic. de coniect. vltim. volunt. lib. 11. tit.
3. ſub n. 13. verſ. verùm planè, in fin. Theſaur. vbi ſupra,
qui dicit ſufficere, ſi concurrat aliqua ex lenioribus
coniecturis. Et iſta coniectura de plano procedit in ca-
5 ſu, de quo agitur, ex duobus. † Primò quia filij poſiti in
conditione, ſunt deſcendentes teſtatoris, Alexand. d.
conſ. 65. ſub n. 5. verſ. ſanè, quia limitatio, li. 5. Gozzad.
conſ. 64. n. 10. Socin. iun. conſ. 110. ſub num. 28. verſ. hoc
etiam lib. 3. Decian conſ. 103. n. 17. ante med. lib. 2. Ri-
min. iun. conſ. 476. n. 32. in deſcendentibus enim ſuffi-
ciunt leuiores coniecturæ, vt cenſeantur vocati, Corn.
conſ. 97. ſub n. 3. verſ. eſt enim tàm vrgens, lib. 1. Aym.
conſil. 367. ſub n. 9. Illuſtriſſimus Cardinalis Mantica,
lib. 11. tit. 2. in final. verb. cum alijs per Peregr. conſ. 91.
n. 34. lib. 1. fuit dictum in Viterbienſ. fideicommiſſi in
Spoletana terrarum, & in Vrbeuetana fideicommiſſi
ſuperiùs relatis. Secundò maximè procedit in caſu iſto
6 coniectura deducta ex digreſſu ad plures gradus, † quia
in ſequentibus gradibus vocati ſunt extranei, qui non
ſunt de familia teſtatoris, & perſonæ minùs dilectæ te-
ſtatori, quàm filij in conditione poſiti, Rip. in d.
leg. Centurio, ſub numero 165. verſ. 4. concl. Aym.
conſil. 155. numero 6. Alban. conſil. 87. numero 12.
Cæph. conſ. 251. n. 80. Tob. conſ. 31. n. 15. Rim. iun. conſ.
21. n. 41. Menoch. conſ. 173. n. 55. in fine. † Et hinc ori- 7
tur alia coniectura vocationis, ne ſequatur abſurdum,
quòd minus dilectus ſit melioris conditionis magis di-
lecto, Aym. qui dicit grauem coniecturam, quę ſola ſuf-
ficere videtur conſ. 62. n. 6. & ſeqq. Gratian. conſ. 101.
n. 19. li. 2. Gabr. d. concl. 4. de fideicommiſ. n. 27. Hieron.
Gabr. concl. 96. n. 17. lib. 1. Rim. iun. conſ. 476. n. 71. Illu-
ſtriſſimus Mantica d. tit. 3. n. 13. ad fin. verſ. & quòd filij
poſiti, vt enim dictum abſurdum euitetur, verba condi-
tionalia diſponunt, Ruyn. conſ. 158. n. 13. circa med. lib.
2. † Huic affinis eſt alia coniectura, quia teſtator filijs 8
hæredibus inſtitutis ſubſtituit filias, & eorum filios; ſi
enim vocanit filios ſubſtitutorum, multò magis cre-
dendum, quòd voluerit vocari filios inſtitutorū, Ruyn.
conſ. 140. poſt n. 9. & 142. ſub n. 11. verſ. & iſtud etiam,
lib. 3. Gozzad. d. conſ. 64. ſub n. 10. verſ. 5. dico. Aym. d.
conſ. 62. n. 10. latè Rim. ſen. conſ. 189. n. 10. cum pluri-
bus ſeqq. Cephal conſ. 251. n. 75. Menoch. præſump. 76.
n. 56. lib. 4. ſicuti enim magis dilexit teſtator inſtitutos,
quam ſubſtitutos, ita etiam plus illorum, quàm iſtorum
filios, Cephal. conſ. 88. ſub n. 15. † Quæ coniecturæ, 9
quando ſingulariter captæ reciperent difficultatem, ſi-
mul iunctæ, & additis alijs per informantes adductis,
proculdubio rem ponunt in tuto, quia in hac materia
paſſim admittitur regula, quæ ſingula, &c. Bero. qui
alios allegat, cōſ. 104. n. 12. in fin. li. 2. Gratus conſ. 109.
n. 48. in fin. lib. 2. Soc. iun. conſ. 110. n. 28. in fin. & n. ſeq.
lib. 3. Cephal. conſ. 251. n. 87. & dixit Rota in illa Spo-
letana terrarū in Vrbinatenſ. bonorū, & in Montis Fa-
liſei fideicommiſſi; e firmata prima inſpectione altera e
remanet ſine difficultate, † quia, cùm ſint tacitè ex con- 10
iecturis vocati, habentur, ac ſi verè, & expreſsè fuiſſent
nominati, Gabr. conſ. 115. n. 17. lib. 1. Peregr. de fideic.
art. 28. n. 3. ſed ſi priùs eſſent expreſsè vocati, & ſubſti-
tuti eorum parentibus, quando teſtator poſtea ſubiun-
git (*ſi omnes quandocumque ſine filijs decedant*) ſine dubio
eſſent & ipſi comprehenſi; quia illa dictio, † vniuerſalis 11
(*omnes*) prænominatos includit, & neminem excludit,
l. 1. ff. de leg. 1. & idem operatur, ac ſi de ſingulis eſſet
facta expreſſio ſpecialis, Bart. in l. 2. ff. de nouat. Aym.
conſ. 308. n. 6. Cephal. conſ. 56. n. 22. † Et ſi referretur ad 12
inſtitutos tantùm, ſine dubio eſſet contra naturam ver-
bi (*omnes*) quod prædicatur de pluribus, quā de duobus,
l. non diſtinguimus, §. ſi plures, ff. de arbitr. Innoc. in c.
quia propter n. 5. de elect. Bald. in l. in teſtamento ſub n.
12. verſ. tu dic. C. de teſtam. milit. Anchar. conſ. 68. n. 2.
& 3. Paul. de Caſtr. conſ. 123. circa princip. verſ. & fallit
dubium, lib. 1. & 271. ſub n. 1. lib. 2. Surd. conſil. 31. n. 25.
& ſeq. Et quòd per iſtam dictionem (*omnes*) cenſeatur
impoſitum fideicommiſſum omnibus ſuperiùs nomi-
natis tradit Gratian. conſ. 5. n. 59. lib. 2. & fuit dictum in
illa Vrbeuetana fideicommiſſi, & tranſit ſine difficul-
tate, quia, vt dictum eſt, filij hæredum non ſunt tantū
nominati, ſed etiam vocati: † Et vbi etiam eſſet illis 13
tantùm reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato, adhuc
cenſerentur comprehenſi, & grauati, quia, cùm ſimus
in fideicommiſſo reali, ſeu in reſcripto, vt benè de-
ducunt informantes, nulla conſtituitur differentia in-
ter vocatos, & poſitos in conditione, vt per Decian.
qui alios congerit, conſil. 44. n. 72. lib. 3. Rim. iun. conſ.
456. num. 50. Concurrit etiam veriſimilis mens teſta-
toris, quia non eſt dare rationem, † cur magis volue- 14
rit grauare onere reſtitutionis filios, quàm nepotes,
imò credendum, quòd iſtos magis voluerit grauare, vt
per Gratian. dicto conſil. 5. num. 31. & ſeqq. Et quod ex
aduerſo dicitur, grauato filio non cenſeri grauatum
nepotem, non applicatur, quia procedit, quando filius

fuiſſet in ſpecie grauatus, & ageretur per viam extenſionis,& grauando nepotem, hic autem agitur, an ſub ſigno vniuerſali comprehendantur etiam nepotes, vel potius filij tantùm. Non obſtat conſ. Bero. 70. lib. 2. in
35 deciſ. allegatum,† quia, vt ipſe teſtatur n. 12. in fine, in ſuo caſu aderant quatuor filij, ad quos ſermo generalis poterat adaptari, & licèt n. 13. ſubiungat dictionem (*omnes*) congruè adaptari ad duos, hoc tamen repugnat menti legis, & teſtatoris, vt dicit Bald. in loco ſupra allegato, & iura, ac authoritates à Bero. citata nullo pacto probant eius intentionem, vt benè aduertunt informantes, qui etiam benè tollunt alia ex aduerſo allegata. Et ex his Domini receſſerunt à reſolutis.

ADNOTATIO.

36 a Quòd † ex coniecturis recedatur ab opinione gloſ. in l. Lucius ff. de hæred. inſtit. pluries Rot. tenuit, & preſertim in dec. 133. ſub n. 1. & dec. 266. n. 3. & dec. 330. n. 15. p. 1. in recent. vbi aliæ deciſ. allegantur, Seraph. dec. 1329. n. 1. & in teſtamentis aſcendentiũ ſufficiunt leuiores coniecturæ pro vocatione deſcẽdentium, Crau. conſ. 62. n. 6. in fine. Surd. conſ. 67. n. 35, Rot dec. 105. ſub n. 3. p. 1. in recent. extra verò deſcendentes coniecturæ debent eſſe vrgentes, & neceſſariæ, vt dixit Rota in dec. 538. ſub n. 6. p. 2. in recent. & latè fuit dictum in Comen. fideicommiſſi 11. Martij 1619. C.R.P.D. Buratto, vbi plures coniecturæ reprobantur, & præſertim coniectura digreſſus ad plures gradus, nec non expreſſæ qualitatis legitimationis. & clauſulæ (*omni meliori modo.*) Et quænam coniecturæ ſufficiant, eſt recurrendum ad amplum tractatum Ruſtici de filijs in conditione poſitis, qui amplè hanc materiam tractat.

37 b Et hanc † geminationem ad hoc propoſitum ponderauit Rota in deciſ. 266. n. 11. p. 1. in recent.

c Hanc coniecturam latè defendit Rota dec. 146. n. 3. & 4. p. 1. in recent. vbi dicitur fuiſſe ſemper per Rotam approbatam, & ibi plures deciſiones cumulantur, & reprobatur Ruſticus, qui hanc coniecturam non admittit, quam etiam approbauit Rota in dec. 133. ſub n. 2. p. 1. in recent.

38 d Hanc † etiam approbauit Rota in dec. 133. ſub n. 2. p. 2. in recent. vbi dicitur ſufficere, quod concurrat alia coniectura, quantumuis leuis, & in Meluit. hæredit. 16. Maij 1619. C.R.P.D. Dunoz. vbi dicitur hãc coniecturã eſſe maximũ argumentũ vocationis; ſed hanc coniecturã reprobat Rota dec. 1154. p. 3. l. 3. diuerſ. & deciſ. 486. n. 18. p. 1. in recent. & dec. 538. ſub n. 7. p. 2. in recent. & latè fuit reprobata in Comen. fideicommiſſi 11. Martij 1619. C.R.P.D. Buratto, vbi fuit dictum hanc coniecturam eſſe conſiderabilem in deſcendentibus, non autem in tranſuerſalibus.

39 e Coniecturæ† in hac materia non debent diſcuti ſeparatim, ſed ſimul ſunt iungendæ, Rot. dec. 266. n. 19. & dec. 146. n. 1. p. 1. in recent. & in Meluitana hæreditatis 17. Maij 1616. C.R.P.D. Dunozetto, vbi dicitur, quod licèt aliquæ coniecturæ de per ſe eſſent reprobatæ, tamen iunctæ cum alijs ſuffragabantur.

Oliuerius Beltraminus.

ARIMINENS. LEGATI.

Luna 21. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Hæres, cui alternatiuè fuerat iniunctum onus ſoluendi legatum, vel in pecunia, vel bonis, admittit electionem propter longam moram, & n. 3.*

2 *Electio non durat poſt ſententiam, vel ſaltem non habet locum poſt conſumptam executionem.*

DECISIO CCCVI.

FVit concluſum pro vlteriori exequutione, quia licèt † legati ſolutio fuerit alternatiuè hæredi iniũcta, videlicèt, vel in pecunia, vel in bonis, electionem tamen propter tam longam moram amiſit, gloſ. in c. Inter cæteras in verſ. quandoque ad fin. vbi Ripa n. 72. de reſcript. Bart. in l. eam qui certarum. §. fin. ff. de verb. oblig. Paul. de Caſtr. in l. 1. n. 2. ff. de ſolut. Iaſon. in lege legato generaliter n. 19. ff. de leg. 1. Pariſ. conſ. 23. n. 4. & 5. lib. 3. fuit dictum in vna Neapolitana liberationis à fideiuſſione 24. Maij 1600. C.R.P.D. meo Iuſto. Non obſtat, quod dicitur, † electionem durare etiam poſt ſententiam, & in ipſa executione, glo. in d. l. eum, qui certarũ. §. fin. in verb. quoties. ff. de verb. obl. quia gloſ. loquitur, quando ſententia eſt concepta alternatiuè, & ſaltem non habebit locum poſt conſumptã exequutionẽ, & in actu deliberationis, vt in caſu, de quo agitur. 1 2

ADNOTATIO.

a Tenuit etiam Rota in Romana electionis 11. Decemb. 1617. C.R.P.D. Buratto, & quod elapſo tempore ad eligendum, & non facta electione facultas eligendi transferatur in alium, Gratian. diſcep. foren. 239. n. 10. vbi alios refert.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOTIS DE TRINCIIS.

Luna 22. Maij 1607.

AGVMENTVM.

Rota, prout alia ſuprema Tribunalia, non attendit ſententias, quando conſtat de earum iniuſtitia, etiam ſi iuſtitia, non ſit notoria, & ex quibus detegatur iniuſtitia ſententiæ.

SVMMARIVM.

1 *Rota, prout alia ſuprema Tribunalia, non attendit res indicatas.*

2 *Et hoc procedit, quando iniuſtitia eſt notoria.*

3 *Res iudicata non obſtat, quando ille, qui obtinuit rem iudicatam, paſſus eſt diſcuti ſuper illius iuſtitia, & vide declarationes, & limitationem ſub n. 8.*

4 *Creditor, qui confeſſus fuit ſe creditorem de certa ſumma abſque dictione taxatiuè, non cenſetur fateri ſibi plus non deberi.*

5 *Approbatio ſententiæ non nocet reſpectu certi effectus, quando poteſt dicta approbatio referri in alium effectum.*

6 *Approbatio numquam ad id refertur, per quod induceretur renunciatio alicuius iuris ratificantis, & maximè ſtante ratificatione.*

7 *Maritus non poteſt in præiudicium vxoris facere aliquam renunciationem.*

DECISIO CCCVII.

PRætendebant creditores Honorij Trincij obſtare D. Ruggerio acceptationẽ ſententiæ bo. me. Robuſterij, quam deducebãt ex proſequtione appellationis, ex confeſſione eiuſdem in commiſſione directa Illuſtriſſimo Cardinali Milino, & ex eo, quòd petijt dictæ ſententiæ exequutionem. Contrarium fuit in Rota reſolutum, & quoad non proſequutionem appellationis, & pretenſam rem iudicatam clarum Dominis videbatur

Digitized by Google

tur dicere,ſententiam illam eſſe ſeruandam, poſtquam
1 fuit ex decißionib.Rotalib. detecta eius iniuſtitia:†Ro-
ta enim, prout alia ſuprema Tribunalia , non attendit
res iudicatas, quandocumque appareat de errore , aut
iniuſtitia ſententiarum,Guidop.dec.215. ſub n,9. verſ.
an ſententia,& 368.n.1.Put.dec.407.li.1.Cæſ.de Graſs.
deciſ.10.n.12.& ſeq.de re iud. fuit dictum in vna Anxi-
mana dotis 14.Martij 1575. Non obſtat quod dicitur,
2 hoc procedere,quando iniuſtitia eſt notoria;quia,† vl-
tra quod Put. & Cæſ. de Graſs. expreſsè loquuntur in
iniuſtitia non notoria , adeſt etiam notoria iniuſtitia ,
3 cùm ſententia ſit contra conſtitutionem Gregorij,† &
res caret omni ſcrupolo in caſu iſto, quia creditores
paſſi ſunt , quòd diſcutiatur iuſtitia ſententiæ poſt rem
a iudicatam,Dec.in l.res iudicata,n.4.ff.de reg.iur.ª Cō-
feſſio deducta ex commiſſione non obſtat ; quia ſi D.
4 Ruggerius dixit ſe creditorem in ſeutis 3375.† non
propterea negauit plus ſibi deberi , cùm non adiecerit
aliquam dictionem taxatiuam.Bart. & alij in l. ſi qui-
dem.C.de tranſact. in l.rationes . C.de fid. inſtr. Ruyn.
conſ.56.n.9.lib.1.Aym.conſ.313.poſt n.1 . verſ. ſimili-
ter ſi creditor . Quatenus autem approbatio deduci-
tur ex petitione exequutionis ſententiæ , fuit dictum ,
quòd Ruggerius ius ſuum metiebatur à promiſſione
dotis,tàm reſpectu quantitatis , quam reſpectu obliga-
tionis , per ſententiam autem ſortitus fuerat locum
tantùm,& ius reſpectu graduationis , quia autem ſen-
tentia reſpectu certæ ſummæ tantùm illum graduaue-
rat,quoad reſiduum,abſoluendo creditores, quādo pe-
tijt iuxtà gradum ſuum aſſignari ſibi creditum in ſen-
tentia declaratum,videtur tantùm aſſignationem gra-
5 dus approbaſſe,† nullo autem pacto cenſetur eam ap-
probaſſe,quatenus ſuum creditum vulnerat , cùm poſ-
ſit dici facta alio reſpectu,Bart.in l.ſi per vim n.2. C.de
6 his,quæ vi, metuſve cauſ. fiunt † & approbatio nūquā
ad id referatur, per quod induceretur renunciatio ali-
cuius iuris approbantis , Anch. conſ.105. Aym. conſ.
257. ſub n.4. verſ. Octauò ſi dicimus , & tantò minus
ſtante probatione,l.ſi debitor,§.1.ff.quib.mod.pign.vel
hypoth. ſoluit. Dec. conſ.450. ſub n.7. Tandem ceſſat
omnis difficultas propter intereſſe vxoris D.Ruggerij
in cuius præiudicium ipſe non potuit facere aliquam
renunciationem,l.ſeruus dotalis,& l.fin. ff.ſolut.matr.
Dec. conſ.58. n.3. nec dotis conditionem deteriorem
facere,l.de die cum l. ſeq. ff. de pact. dot. benè faciunt
tradita per Rimin.conſ.670.n.27.cum pluribus ſeq.vbi
7 per multa probat,† approbationem,quam fecerat ma-
ritus teſtamenti minuenti dotem , non nocere vxori .

ADNOTATIO.

8 a Mohed.deciſ.4. n.3. de ſent. & re iud. Rot. deciſ.55.
li.2 p.3.diu.cum alijs per Gonz.ſuper reg.8.gloſ.66.
n.39.& non ſufficit proteſtari de re iudicata,Put.de-
ciſ.197.in fin.li.2. & dixit Rota in Placentina deci-
marum 5.Iun.& 8.Octob.1579.C.R.P.D. Penia:ad-
uertendum tamen eſt , quòd ſi ex iuribus productis
non conſtat de iuſtitia rei iudicatæ non cenſetur ali-
quod præiudicium illatum rei iudicatæ ex eo, quod
ſuper illius iuſtitia fuerit diſcuſſum , Caputaq. dec.
87.l.1.in manuſcript.fuit dictum in Burgen.præemi-
nentiarum 3.Iun.1605.C.R.P.D.Coccino Decano.
Oliuerius Beltraminus.

BONONIENS. CONSERVATIONIS
Indemnitatis.

Veneris 25. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

In Saluiano ſufficit probare ſolam poſſeſſionem abſq; dominio,quæ poſſeſſio probatur ex inſtrumento loca-
tionis effectuatæ; vel aliunde adminiculatæ .

SVMMARIVM.

1 *In Saluiano ſufficit probare ſolam poſſeſſionem abſque domi-
nio ipſius debitoris,ſeu teſtatoris ,*
2 *Locatio probat poſſeſſionem concurrentibus adminiculis,& n.
4.& 5.*
3 *Et pro adminiculo conſideratur venditio rei locatæ facta à
locatore .*

DECISIO CCCXVIII.

REſolutū fuit,informantibus tantùm Dominis Ca-
nobijs conſtare prædium,de quo agitur , fuiſſe in
bonis Bonifacij Baſij, & ab eo poſſeſſum,† quod ſuffi- 1
cit ad effectum Saluiani §.interdictum quoque . Inſtit.
de Interd.Bart.in l.1.in fin. ff. de Sal. interd. † poſſeſſio 2
autē probatur per inſtrumētum locationis ab eo factæ
quia conſtat de effectuatione tam ex ſolutione penſio-
nis quam ex fruitione, & detentatione conductorum,
c.cùm veniſſent de reſt. ſpol.gloſ. in l. qui vniuerſas §.
quod per Colon.in verb.Colonum , ff. de acquir. poſſ.
Bar.in l.ad probationem.C.locat.Corn.conſ.6.in fi. li.
2.cum cumulatis per Gabr. de loc. concl.4. n.2. ª Con- a
currunt etiam adminicula quo caſu † ſine difficultate 3
locatio probat poſſeſſionem locantis,ᵇ Pariſ.conſ,104. b
n.82.lib.1. Rim.ſen.conſ.92. n.14. & alij per Gabr. vbi
ſupra n.16.Cæſ.de Graſs.dec.10.in fin.de reſt. ſpol. fuit
latè deductum in vna Placen. adminiſtrationis ſacra-
mentorum 10. Martij 1581. coram Lauretano , & in
alijs pluribus : Adminiculum † autem facit non ſolùm 4
venditio dicti pretij facta a filijs,& hæredibus Bonifa-
cij,vt fuit conſideratum in illa Placen. ſed etiam , quia
in dicta conditione fit mentio dictæ locationis ; con-
currunt; & alia , de quibus per informantes: Quibus
omnibus iunctis Domini ſine difficultate dixerunt cō-
ſtare de poſſeſſione Bonifacij , qui releuationem pro-
miſit ſic de primo extremo Saluiani .

ADNOTATIO.

a Vide,quod dixi ad deciſ.6.
b Rot.† dec.573. n.5. p.2. in recent. vbi dicit locatio- 5
nem probare poſſeſſionem etiam ſi non conſtet de
effectuatione,dummodò concurrant alia adminicu-
la . *Oliuerius Beltraminus .*

BVRGI SANCTI SEPVLCRI.

Lunæ 28. Maij 1607.

ARGVMENTVM.

Subhaſtatio declaratur nulla ex pluribus nullitatibus , de
quibus in Summario .

SVMMARIVM.

1 *Subbaſtatio , quæ eſt nulla reſpectu non citatorum, eſt etiam
nulla quoad citatos ratione indiuiduitatis,& ſub n.7*
2 *Curator eſt dandus minori,aliàs proceſſus eſt nullus .*
3 *Subbaſtatio , & deliberatio facta pro maiori ſumma quam ſit
debitum,corruit in totum .*
4 *Subbaſtatio facta non præſente pecunia eſt nulla .*
5 *Forenſes ex conſtitutionibus Apoſtolicis in Statu Eccleſiaſtico
probibentur acquirere ſtabilia .*
6 *Habet locum etiam in ſubbaſtatione , licèt ſubbaſtatio ſit
venditio neceſſaria,non voluntaria .*

DECISIO CCCXIX.

INformantibus tantùm Dominis de Ballionibus fuit
vnanimi Dominorum ſententia, & ſine difficultate
reſolutum pro nullitate ſubhaſtationis , ex pluribus

capitibus.Primò, quia cùm lis eſſet introducta expreſsè contra Carolum,Griffonum, Galeottum, Alexandrum, & Pandulphum filios, & hæredes Bracchij, & contra omnes proceſſum ad ſubhaſtationem, & deliberationem deuentum fuit citato tantùm procurato-
1 re Griffoni, & Galeotti,† & propterea ſubhaſtatio fuit nulla, non ſolùm qnoad alios non citatos, l creditor. C.de diſtr.pignor.vbi Alber.Afflict. deciſ.358. n.3. ſed etiam quoad ipſos Griffonum, & Galeottum ratione indiuiduitatis,Bald.in l.1.n.63. verſ.aut continet quid indiuiduum,C.de error.calcul. Fulgoſ.in hoc n.2.verſ. ſed ſi Iudicium,ff.famil.hercifc,Ruyn. conſ.129. n.12.
a & 13.lib.5.Gabr.conſ.56. n.17. li.1. ª Quæ nullitas au-
2 getur, † quia fuit datus Curator ſolùm Bracchio, & Federico, filijs Griffonij indefenſis, & ſine Curatore, relictis Carolo, & alijs filijs eiuſdem Griffoni,l.1. vbi Bald.C.qui legit.par.ſtat. Secundò principaliter dedu-
3 citur nullitas ſubhaſtationis,& deliberationis, † quia fuit facta pro maiori ſumma, quàm eſſet debitum Bal-
b leonorum, quo caſu in totum corruit, ᵇ vt dixit Rota in vna Aſſiſien.ſubhaſtationis 10 Nou. C.Orano, & in Romana ſpolij 21.Febr.1600. C.R.P.D. meo Iuſto,& in alijs pluribus, quòd autem fuerit facta plus debito patet,quia fuit facta vigore mandati relaxati àR.P.D. meo Lancellotto, pro ſcutis 1454. cuius vigore 4. Ian. 1599.fuit capta poſſeſſio Turris Cluſinę,& Caſtri Turris Andriæ,& 24.Aprilis fuit facta deliberatio non deductis fructibus medio tempore à creditore perceptis
4 ad ſummam notabilem aſcendentibus.† Tertiò eſt nulla,quia facta fuit non præſente pecunia, vt dixit Rota coram me in Romana vineæ 2.April.1601.,in qua aliæ
c deciſiones allegantur. ᶜ Tandem † facta fuit contra
5 Conſtitutiones Summorum Pontificum prohibentium venditionem rerum exiſtentium in ſtatu Eccleſiaſtico
6 in Forenſes,& non ſubditos, † quæ conſtitutiones loquentes de venditione, habent locum in ſubhaſtatione, licèt ſit venditio neceſſaria ex deductis coram me in Romana prælat.19.Nouemb.1604.

ADNOTATIO.

7 a Et quòd † ſtante connexitate iuris ex eadem cauſa prouenientis, defectus citationis vnius ex litis conſortibus annullet actum etiam reſpectu citati, Rot. deciſ.451.n.7.p.2.in recent.& de pluribus venientibus ex eodem iure fuit dictum in Maceraten. hæreditatis 13.Maij 1616.C.R.P.D.Caualerio,& ideò ſi plures ſint poſſeſſores, & vnus ſolùm citetur, alter verò non,proceſſus eſt nullus in totum etiam reſpectu citati, ita fuit dictum in Romana ſpolij domus 15.Decemb.1617.coram R.P.D.Pirouano;ſi tamen ſententia, & mandatum poteſt exequi ſuper portione citati abſque eo, quod præiudicetur portioni nō citati,valet proceſſus reſpectu citati,ita fuit dictum in Romana pecuniaria de Columna 21.Aprilis 1617 C.R. P. D. Dunozetto, vbi reſpondetur ad deciſ.in cauſa Maceraten.hæreditatis,& quòd quando intereſſe non eſt connexum, tunc defectus citationis quoad vnum non noceat quod alium legitimè citatum,Rot.alios cumulans deciſ.561.n.13. p.1. in recent. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA DECENSIS.

Veneris 1. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Acta ſunt tranſportanda,quæ faciunt ad cauſam etiam ſi cauſa ſit commiſſa,prout in prima, & etiam ſi ſint acta criminalia.

SVMMARIVM.

1 *Acta ſunt tranſportanda, quæ ſunt neceſſaria ad detegendam iuſtitiam, vel iniuſtitiam ſententiæ.*

2 *Acta,quæ faciunt ad cauſam, ſunt tranſportanda, etiam ſi cauſa fuerit commiſſa,prout in prima,de quo vide ſub n.4.*

3 *Etiam ſi acta criminalia,quæ actiunt ad cauſam,ſunt tranſportanda.*

DECISIO CCCXX.

Viſū fuit Dominis acta,de quibus agitur eſſe tranſportanda, Bernardus enim in cōmiſſione præuia narratione ſuæ innocentiæ,& quòd ex proceſſu contra eum formato in Curia Vicarij non probatur,quòd ipſe fuerit particeps mortis paternæ, & quòd contra illum indefenſum fuit lata ſententia condemnatoria ad triremes cum cōfiſcatione omnium bonorum, & quòd hoc acta ipſius cauſæ,& ſententia vltimo loco lata ad illius fauorem per Gubernatorem Vrbis, qui dictam ſententiam reuocauit,demonſtrant; ne iniuſtè remaneat priuatus bonis paternis,& auitis, ſupplicat cōmitti cauſam ſuper recuperatione dictorum bonorum contra quoſcumque detentores, & in ſpecie contra filios Iacobi Cincij, habentes cauſam à Fiſco, nec nō cauſam reſtitutionis in integrum aduerſus præiudicialia quæcunque,& lapſum quorumcumque temporum,†ex quibus patet,quod intentio Bernardi agen- 1
tis ad recuperationem bonorum ablatorum fundatur ſuper iniuſtitia condemnationis pro qua detegenda eſt neceſſaria viſio,& exhibitio actorum dictæ condemnationis. Nec refert, quòd prætendatur cauſa commiſſa vt in prima,† quia hoc non tollit,quòd acta,quæ in eā 2
influunt,non ſit tranſportanda, ª vt fuit dictum in cau- a
ſa Virdunen.repetitionis fructuum 23.Iun.1597. C.R. P.D.meo Decano,& in Bracharen.Parochialis de Moriera 8.Martij 1602.coram bo.mem.Iuſto. Minus facit quòd acta ſint criminalia,†quia cùm Bernardus veniat 3
ad illa impugnandum,& ad redarguendum de iniuſtitia,& in effectu ſit commiſſa cognitio dictæ iniuſtitię, vtique ſunt tranſportanda quæcumq; illa ſint, & alias fuerunt tranſportata acta criminalia in Rota in illa Romana Societ.C.Illuſtr.Card. Seraph.ad cognitionē de nullitate ſententiæ latæ contra Cæſarem Glorierū,

ANNOTATIO.

a Et quòd acta† ſint trāſportanda, etiam ſi procedatur 4
prout in prima,Rot.dec.77.& deciſ.114.quæ ambæ ſunt impreſſæ penes Farin.poſt 2.lib.conſ.& in Cremonen.penſionis 24.Martij 1608.C.R.P.D. Ortembergo,& in Cæſaraug. Canonic.de Menaz 12.Dec. 1603.C.Card.Lancell.Gratian.diſcep.c.121.n.24.& 25.in contrarium tamen, quòd quando fuit proceſſum prout in prima, non ſit neceſſe trāſportare acta vti acta, ſed ſolū quelibet pars poſſit illius vti tāquā iuribus,fuit dictum in Romana Vineæ 5. Iun. 1610. coram R. P. D. Caualerio, & in Imolen.bonur.21. Iunij 1519.coram R. P. D. Buratto,ſed pro concordia dicendum eſt, quòd aut cauſa eſt deuoluta per viam appellationis, & tunc curam Iudice appellationis non poteſt procedi prout in prima, niſi tranſportatis actis, aut inchoatur omninò de nouo iudicium non introducta cauſa per viam appellationis, & tunc non eſt neceſſaria tranſportatio actorum, quæ diſtinctio benè colligitur ex dec. Rotæ in Romana Vineæ 12. Febr. & in ead.5. Iun.1610.coram R. P. D. Caualer. plura de hac materia tranſportationis actorum dixi ſupra ad deciſ.59.

Oliuerius Beltraminus.

BONO-

Digitized by Google

BONONIEN. PECVNIARIA.

Mercurij 6. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Mulier an,& quando poſsit fideiubere,& quando obligatio fideiuſſoris ſuſtineatur data nullitate obligationis principalis.

SVMMARIVM.

1 *Publicum inſtrumentum facit rem certam, & manifeſtam.*
2 *Mulier non poteſt fideiubere ex ſenat.conſ.Velleian.*
3 *Non procedit, quando certiorata de tali beneficio illi in ſpetie cum iuramento renunciauit.*
4 *Imo ſufficit iuramentum abſque certioratione,& n.11.*
Hoc non procedit, quando mulier remaneret omnino ſine dote & n.12.
5 *Filiusfamilias excepto mutuo poteſt contrahere.*
6 *Fideiuſſoris obligatio non corruit, licèt ſit nulla obligatio principalis, quando nullitas non prouenit ex iure communi, ſed ex iure ſpeciali, puta ex Statuto,& n.13.*
7 *Fideiuſſoris, qui ſe vti principalis obligauit, ſuſtinetur obligatio, licèt obligatio principalis ſit nulla,& n.13.*
8 *Cedi, quando non poſſunt actiones citra culpam alicuius, illi imputandum non eſt, ſi cedere non poteſt.*
9 *Mulier, quæ dat de nullitate obligationis ex eo, quod remanſerit indotata, tenetur hoc probare.*
10 *Pretium conuentum præſumitur iuſtum.*

DECISIO CCCXXI.

SEntentiam de partibus confirmandam eſſe dixerunt DD. quia contra eius validitatem nihil obijcitur, & iuſtitia eſt patens, cùm fundetur in obligatione D.
1 Violantis, † de qua conſtat publico inſtrumento, quòd facit rem certam,& manifeſtam, Bart.in l.1.in prin.n. 8.ff.de nou.op.nunc.Bald.in l.2. col.2. C. quando Fiſc.
2 vel priu. Non obſtat, quòd iſta ſit fideiuſsio † quã in muliere improbat Sen. Conſ. Vell.l.1. & tot.tit.ff. & C. ad
3 Sen.Vell. † quia certiorata de tali beneficio, illi in ſpecie,& cum iuramento renunciauit, gloſ.in c.ex reſcripto, de iureiur. Abb.poſt Innoc.in c.ſi diligenter, n.9.in
4 fin.de foro comp. Alex.conſ.146.n.1.l.7. † imo ſufficiebat iuramentum abſq; certioratione, latiſſimè Theſ.de.
a 222.n.11.[a] Nõ obſtat, quòd principalis obligatio ſit nulla tamquam facta à filiofamilias, & propterea corruat
b etiam obligatio acceſſoria,[b] l.qui contra ff. de fideiuſſ. gloſ.in l.1.eod.tit.gloſ.& Doct.in c. grauis, de cenſibus.
5 Quia fuit reſponſum † obligationem fuiſſe ex cauſa emptionis, quæ de iure communi eſt permiſſa in filiofamilias, prout aliæ omnes, præter quam ex cauſa mu-
6 tui in l.4.§.is autem, vbi gloſ. & DD ff.ad Maced. † & propterea licèt ex iure ſpeciali per Statutum annulle-
c tur, non corruit obligatio acceſſoria, & fideiuſſoria,[c] Pariſ.conſ.16.n.111.l.2.Aug.Pin.in l.2.C.de reſc.vend. p.3.c.2.n.17.Grat.conſ.82.n.21.l.1.Franc. dec.247.n.2. fuit dictum in Rom.cenſ.b.me.de Prouanis 8.Apr.1598 cor.b.m.Orano,& in vna Rom.euictionis 5.Iulij 1566. cor.eod.Orano, extenſam per Illuſtriſ.D.Card. Seraph.
7 † Rurſus ſuſtinetur, quia D. Violantes ſe obligauit vti
d principalis,[d] Bart.in l.ſi quis pro eo, n.15. ff.de fideiuſ. Natt.conſ.262.n.14 dec.Peruſ.27.n.2.Dec.conſ.72.n.5 l.2.Mohed.dec.2.de fideiuſ.& dixit Rot.in illa Roman. cenſus,& in vna Bonon. bonorum de Ouellis, 26.Apr. 1602.cor.b.m.Litta. Cùm enim ita ſe obligauerit, licèt reſpectu filij eſſet fideiuſſor, reſpectu tamen Colonelli Odoardi eſt rea principalis, Cart. Ang. & alij in l.reos, in princ.ff.de duob.reis.Natt.conſ.52.n.1. & 6. & dixit Rot. in vna Rom. repetitionis indebiti 16. Nou. 1573. coram bo.m.Robuſterio,& in vna Rom.Dohanæ Salis 10.& 21.Iulij 1581.cor.Lauretano. Non obſtat, quòd Colonellus non potuit cedere actiones contra filiumfam. & propterea ceſſet obligatio ſoluendi, quia hoc non procedit, cùm ipſa Violantes ſit principalis debitrix reſpectu ipſius Colonelli venditoris, vt dictum eſt,
† & non fuerit factum culpa venditoris, quòd cedere nõ 8
poſſit, l.his, §.ſi duo, ff.de ſol. & nihilominus Colonellus non omittet facere ceſſionem, quæcumq; ſit, quæ ſi non erit proficua, ſibi imputet. Non obſtat, quòd obligatio D.Violantis facta ſit pro ſoluendo pretio rei emptę,& cùm emptio ſit nulla, nullum ſit pretium, & obligatio nulla, vt fuit dictum in Rom.nullitatis obligationis 23 Ian.1602.co.Illuſtriſ.Card.Pamph. quia applicari poſſet deciſio, quando venditio non fuiſſet effectum ſortita. Quod dicitur D.Violantem remanſuram indotatam
† ſi teneatur ſoluere pretium, non iuſtificatur, prout nec 9
etiam iuſtificatur, & tamen iuſtificari debet allegata lęſio, l.ſi circumſcripta.C.ſol.matr.gloſ.in l.iuri ſuccurſum de iure dot.not.in l.2.C.de reſc.vẽd. quia † pretium 10
conuentum præſumitur iuſtum, l.in minoribus,& l.hęreditatem, ff.de minor. Bald.in l. per diuerſas in 4.q.C. mandat. Rolan.conſ.92.n.17.l.2. præſertim in caſu iſto, in quo ęſtimatio præceſſit emptionem.

ADNOTATIO.

a Rot. † dec.619.n.3.p.2. in rec.fuit dictum in Imolen. 11
damnorum 23.Iun.1612.cor.Car.Sacrato, vbi opinio contraria reprobatur, Surd.conſ.367.n.12. ſed hoc procedit inſpecto iure cõmuni, inſpecto verò ſtatuto Vrbis Rom. quod præſumit iuramentũ per fraudem,& dolũ extortum, obligatio mulieris etiã iurata non tenet, vt dixit Ro.in Rom.Societatis officij, ſeu fideiuſſionis 4.Febr.1602.cor.R. P.D.meo Penia,& in Rom.releuationis indemnitatis 22.Maij 1602.cor.R.P.D.meo Ortemberg.& infra cor.Sanctiſ.dec.363. Verùm etiam de iure communi fide-
iuſſio † vxoris cum iuramento non tenet, quando re- 12
maneret omnino Indotata, vt fuit dictum in Rom. fideiuſſionis cor.Card.Arigonio, & in Imolen.damnorum 28.Iun.1610.cor.Card.Sacrato per tex.in Auth.ſi qua mulier.C.ad Velleian. & plura de fideiuſſione mulieris an,& quando ſuſtineatur, latè tradit Maur.de fideiuſ.c.3.per totum.Enrig.eod.tract. cap.7.n.389.

b Regulariter † obligatio fideiuſſoris eſt nulla data 13
nullitate obligationis principalis, prout latè regulam conſtituit Maur. de fideiuſ.ſect.1.c.5. Mareſc. var.l.2.c.65.n.1.qui ambo plures limitationes,& ampliationes circa hanc regulam adducunt,& inter alias duæ ſolent eſſe limitationes magis practicabiles, quæ etiam in hac dec.deducuntur, prima, quãdo fideiuſſor obligauit ſe vti principalis principaliter quia tunc ſuſtinetur eius obligatio etiam data nullitate obligationis principalis, vt firmatur in dec. & fuit etiam firmatum infra cor.eod.Sanctiſ. in de. 560.Serap dec.134.& fuit dictum in Bonon.bonor. 14.Iun.1608.cor.Card.Sacrat.& tradit Mareſc.d.c. 65.n.7.vbi alias deciſ.Rot.refert Maur. d.c.5. n.17. Grat.diſcep.for.c.122.n.21.idem etiam eſſet dicendum, ſi adeſſent clauſulæ æquipollentes obligationi vti principalis, v.g.clauſula (*omni meliori modo*) interpoſitio iuramenti, obligatio Cameralis, & ſimilia, Serap.d dec.1324.n.5.Mohed.d.de 2.de fideiuſ.Mareſc.d.c.65.n.8 Grat.diſc.For. d.c.122.n.10. Alia limitatio eſt, quòd nõ procedat cõcluſio, quãdo obligatio principalis eſt nulla fauore aliquo ſpeciali, qui non militat reſpectu fideiuſſoris, quæ etiam limitatio adducitur in hac deciſ.& eam ſecuta fuit Rota in d.dec. Seraph.134. & optimè etiam Rota in dec.118.n.4.inter impreſ. penes Farin.poſt
ſecun-

Digitized by Google

ſecundum lib.conſ. vbi reſpondendo ad concluſionem,
quòd data nullitate contractus principalis corruit obli-
gatio fideiuſſoris,dicit hoc procedere, quando contra-
ctus de iure communi eſt nullus,ſecus ſi de iure ſpeciali
ſequuntur Mareſc.d.c.65.n.9.Maurus d.c.5. n.25.Grat.
d.c.122.n.14.& 15.vbi deciſiones Rotæ refert.
c De quo in adnotat. antecedenti ſub litera b.
d Vide etiam ſupra in ead.adnotatione ſub litera b.

Oliuerius Beltraminus.

CIVITAT. HABITVS, SEV ANTIANITATIS.

Mercurij 6. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Mercatura,quæ obijcitur ad effectum, vt quis ſit incapax habitus religionis Hieroſolymitanæ, debet plenè probari,nec ſufficit teſtis vnicus cum fama, & excluditur probatio in contrarium deducta.

SVMMARIVM.

1 *Mercatura,quæ opponitur ad effectum, vt quis non ſit capax habitus Religionis Hieroſolymitanæ, debet concludentiſſimè probari,cùm materia ſapiat obiectum,& n.13.*
2 *Teſtes deponentes de fama non probant obiectum.*
3 *Teſtis vnicus de viſu cum fama non probat obiectum.*
4 *Item non probat,quando agitur de cauſa graui, & ardua.*
5 *Incertitudo perſonæ ex eo, quia reperiantur duo eiuſdem nominis,& cognominis,reddit æquiuocam probationem.*
6 *Teſtes plures in concurſu ſunt præferendi paucioribus.*
7 *Teſtes deponentes de affirmatiua tunc demum præferuntur teſtibus deponentibus de negatiua, quando affirmatiua eſt concludenter probata,& non aliàs.*
8 *Teſtes ſuper affirmatiua non præferuntur teſtibus deponentibus de negatiua.quando ſumus in actu ſucceſſiuo, & continuo,in quo negatiua, ſicut affirmatiua æquè cadit ſub cognitione teſtis.*
9 *Mercatura eſt ars mechanica.*
10 *Mercatura apud aliquas nationes non inficit nobilitatem.*
11 *Nobilitas potiſſimùm attenditur ex conſuetudine Religionis.*
12 *Statuta Religionis Hieroſolymitanæ non contentantur nobilitate locali, ſed requirunt nobilitatem vbique pro tali communiter habitam,& n.14.*

DECISIO CCCXXII.

DVbitaui,an obiectus mercaturæ Didaci de Miranda,Aui materni fratris Gundiſalui illi obſit ad effectum,de quo agitur,effectus autem eſt, vt Gundiſaluus reddatur incapax non ſolùm antianitatis,ſed etiam
1 habitus Religionis Hieroſolymitanæ, †quem per plures annos portauit, poſtquam fuit admiſſus ad ſolemnẽ profeſſionem,& ſolita,ſibiq;iuncta ſeruitia præſtitit,& DD.fuerunt pro negatiua,quia viſum fuit non probari d.Didacum mercaturam exercuiſſe, quod tamen debuit concludentiſſimè probari, cùm materia ſapiat obiectum,Pariſ. conſ.104.n.3.& 4.l.4. Ægid. dec.528.&
a 561.Put.dec.6.de probat.Mohed. dec.4. eod.tit. [a] teſtes
2 enim,quid † probare prætenduntur, deponunt de auditu,& fama,quæ ſine dubio non probat obiectum,Sarnẽ. in reg.de infirm.reſign.q.36.Cæſ.de graſ.deciſ.184.n.2.
3 Nec refert,quòd adſit 13.teſtis deponens de viſu,†quia in huiuſmodi materia non ſufficit vnus teſtis de viſu
4 cum fama,Ægid.deciſ.471.† nec quando agitur de cauſa graui,& ardua,Dec.in c,veniens,n.29. de teſtib. Alciat.conſ.6.n.13. Gabr.de probat.concl.1.n.18.Rurſus probatio redditur æquiuoca,& minus concludens,quia pro parte Gundiſalui adſunt decem, & nouem teſtes, qui dicunt eod. tempore, & loco fuiſſe alterum Didacum de Miranda mercaturam exercentem,cum quibus concordat diſpoſitio teſtis examinati coram b.m. Illuſtriſ.Card.Lancellotto de mandato fęl.record.Clementis VIII. qui licèt fuerint parte non citata examinati, attamen reddunt turbidam depoſitionem teſtium ex aduerſo examinatorum,qui pariter depoſuerunt Gundiſaluo minimè citato. † Vnde cum exiſterent duo Di- 5
daci Mirandæ, quorum alter erat mercator, probatio cõtra Gundiſaluum non eſt concludens, vt in terminis fuit concluſum in alia Comen.habitus 14.menſis præt. cor.R.P.D.meo Iuſto,imò teſtes apertè dicunt non Didacũ,de quo agitur,ſed alterum fuiſſe mercatorem, tãdem eſt depoſitio viginti teſtium ex aduerſo examinatorum partim in prima, partim in ſecunda probatione dicentium,quòd Didacus auus maternus Gundiſalui ſe ſemper tractauit vti nobilẽ,&idalgum,&pro tali reputabatur, & quòd nũquam aliquod officiũ vile exercuit,
† qui teſtes cùm ſint longè plures, quàm illi, qui dicũt 6
illum fuiſſe mercatorem,ſunt in eorum dicto pręferendi,c licèt cauſam,v. ex præmiſſis de probat. gloſ.in c.ſi teſtes,in gloſ.magna 4.q.3.Alex.conſ.64.n.2.l.2.Cæſ.de
Graſ.dec.13.n.7.de re iud.Non obſtat,quòd †contrarij 7
deponẽtes affirmatiuè videantur præferendi iſtis, qui deponunt ſuper negatiua,quia hoc nõ procedit,quãdo affirmatiua non eſt concludenter probata, Iaſ.conſ. 81. n.30.v.tertiò dicitur l.3.cum alijs per Gab.de teſtib.cõcl.4.n.11.&ſeqq. & cum ſimus in actu non inſtantaneo,
ſed ſucceſſiuo,†& continuo,in quo negatiua,ſicut affir- 8
matiua cadit ſub cognitione teſtis,non eſt facienda differentia inter affirmatiuam,& negatiuam,Salyc.in l.2. ſub n.27.C.de reſcind.vend. Non etiam facit, quòd teſtes non dicant Didaeum non exercuiſſe mercaturam, ſed quòd non exercuit aliquod officium vile. Nam vel dicendum eſt, quod excludendo officium vile, excluſe-
rint mercaturam, † quam artem mechanicam appellat 9
Bald.in l.nobile,C.de Commerc. & mercat. vel dicendum, quòd cùm teſtes illum nobilem dicant, & quòd nullum officium vile exercuit,annuant mercaturam in illis partibus non eſſe exercitium vile, nec derogare
nobilitati,† prout contingit apud aliquas nationes,vt 10
per Tiraq.de nobil.c.33.n.21.& circa nobilitatem† po- 11
tiſſimè attendatur conſuetudo Religionis, [b] Paul. de b
Caſtr.conſ.125.n.4.l.2.Ruyn.conſ.66.n.23.lib.3.Socin. conſ.246.poſt num.3.lib.2.

ADNOTATIO.

a Materia † obiectiua requirit pleniſſimam probatio- 12
nem,gloſ.in c.1.§.ſi quis igitur,in v.(*apertiſſimis*) de except.in 6.fuit dictum in Parm.Beneſic. 10. Decẽb. 1604.cor.Card.Sacrato, & in Eluen. Canonicatus 5. Martij 1604.coram Card.Lancellotto, & in Cracouien. illegitimitatis 22.Maij.1606.coram eod. Card. Sacrato.
b Statutum † Religionis Hieroſolymitanæ non con- 13
tentatur nobilitate locali, ſed requirit nobilitatem, quæ habeatur pro tali vbiq; vt latè fuit deciſum in illa Comen.habitus cor. R.P.D. Marquemontio 22. Iun.1609.& 4.Mart.1611.quæ eſt impreſſa dec.297. p.1.in rec.vbi fuit deciſum, quòd licèt notariatus in Ciuitate Comen. non haberetur pro officio vili, ſed nobili,nihilominus reddebat inhabilem ad habitum Religionis Hieroſolymitanæ,quia notariatus communiter reputatur officium vile.

Oliuerius Beltraminus.

PHA-

Digitized by Google

PARENS. ABBATIÆ.

Veneris 8. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Manutentio in beneficialibus datur docto de ſola poſſeſſione abſque exhibitione tituli, & poſſeſſio poſterior tertij illam non impedit, quando quis non ſe habet pro ſpoliato.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo eſt dandum ei, qui docet de ſua poſſeſſione capta in vim mandati executoris Apoſtolici.*
2 *Manutentio etiam in beneficialibus datur abſque productione tituli, & multò magis abſque illius iuſtificatione, & numero 4.*
3 *Poſſeſſio poſterior tertij non impedit manutentionem, quando quis non habet ſe pro ſpoliato.*
Poſſeſſio titulata data paritate præfertur poſſeſſioni non titulata ad effectum manutentionis, & ſub n.5. & ideo in manutentionis iudicio articuli concernentes petitorium non ſunt omninò irrelevantes, & n.6.
Poſſeſſio anterior non titulata præfertur poſteriori titulata in iudicio manutentionis, & n.7.

DECISIO CCCXXIII.

GEorgio dandum eſt mandatum de manutenendo,
1 † quia conſtat de eius poſſeſſione capta 19. Martij
2 1601. in vim mandati executoris Apoſtolici. † Nec facit, quòd titulus nondum ſit iuſtificatus, quia vbi de manutentione agitur, etiam in beneficialibus Rota paſſim eum concedit non ſolùm abſque aliqua iuſtificatione, ſed etiam ſine tituli productione, vt fuit dictum in vna
a Lucana Capellæ coram b.m. Litta, & in alijs ſæpiùs. a
Nec facit, quòd obijcitur de iurepatronatus, & de non facta probatione, quia iſta erunt diſcutienda in negotio principali, & interim, dum examinantur, Georgius eſt manutenendus in ſua poſſeſſione. Non obſtat prætenſa poſſeſſio aduerſarij, quia vltra quod eſt attentata,
3 eſt etiam poſterior, & turbatiua, † quæ non impediuit, quominus Georgius retinuerit poſſeſſionem ſaltem ciuilem, Bart. in l. 1. §. fin. n. 17. ff. vti poſſid. Bero conſ. 102 n. 43. l. 1. fuit dictum in vna Ciuitatis Caſtelli bonorum 8. Nouemb. 1586. cùm ipſe nunquam ſe pro ſpoliato habuerit, Put. dec. 189. n. 4. lib. 1. & 419. n. 4. l. 2. & ſæpiùs dixit Rota.

ADNOTATIO.

4 a Rota † dec. 595. n. 8. p. 1. diuerſ. fuit dictum in Parmenſ. Prioratus 20. Iunij 1594. cor. R. P. D. Penia, & in Gennenſ. Cappellaniæ 11. Ianuar. 1619. cor. R. P. D. Pamphilio, ſi tamen hinc inde concurrerent poſſeſſiones,
5 tunc † benè ſuffragaretur titulus, quia poſſeſſio, de cuius titulo conſtaret, eſſet præferenda in manutentione, Rota dec. 595. n. 2. p. 1. diuerſ. Veral. dec. 386. p. 2. & infra cor. eod. Sanctiſ. dec. 380. Menoch. de retin. rem. 3
6 n. 733. Grat. diſcept. c. 402. n. 1. & 2. † ideò in iudicio manutentionis articuli concernentes titulum non ſũt omnino impertinentes, Bald. in l. vnic. poſt princ. n. 12 in fin. v. ſi autem vterq; probat, ff. vnde vi. Grat. diſcep. d. c. 402. n. 1. & 2. & infra co. eod. Sanctiſ. dec. 412. Quod
7 tamen intelligitur, dummodò † probationes ſuper poſſeſſione ſint pares, nam ſi conſtat de poſſeſſione anteriori, illa etiam non titulata præfertur poſteriori titulatæ, Menoch. d. rem. 3. n. 228. Honded. conſil. 2. n. 23. l. 1. Surd. conſ. 481. n. 4. & hoc procedit etiam in beneficialibus, vt fuit dictum in Lucan. Capellæ 17. Iunij 1594. coram Litta.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA RESPONSIONIS.

Veneris 8. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Plura inter ſe omnino ſeparata continet, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Recognitio cum vno facta afficit etiam tertium venientem ad cauſam in ſtatu, & terminis.*
2 *Deponens pecuniam præſumitur habere mandatum, quia non præſumitur quis pro alio facere depoſitum de proprijs pecunijs.*
3 *Depoſitum conditionale non dicitur ex eo, quod fuerit factum cum clauſula* (ſine præiudicio.)
4 *Probationes leuiores ſufficiunt, vbi non agitur de ſubſtantia debiti, ſed de quantitate.*
5 *Manutentionis iudicium admittit leuiores probationes.*
6 *Mandatum præſumitur ex impenſa, & an, & quando procedat, vbi vide limitationem.*

DECISIO CCCXXIV.

DOmini ſteterunt in deciſis D. Galaſſo de Campis dandum eſſe mandatum de manutenendo, de exactione enim reſponſionis, de qua agitur, conſtat ex deductis in deciſione. Non obſtat, quòd dicitur, quietantiam Raynaldi prædeceſſoris non eſſe recognitã, quia imò conſtat de recognitione facta cum Ioanne Baptiſta
Lilio, † quod debet ſufficere contra Angelam, quæ alle- 1
gando ſe poſſidere vineam, venit ad cauſam ad tradita in Hiſpalenſ. decimarum de Ayamonte diebus præteritis coram me, & vbi opus eſſet D. Galaſſus dicit ſe eſſe paratum recognoſcere de nouo citata Angela. Nec facit, quòd quietantia non ſit producta citata ipſa Angela, quia vltra quod ſufficit citatio contra Ioannem Baptiſtam, cùm ipſa venerit ad iudicium contra illam cęptum; omnia iura contra Io. Baptiſtam producta, fuerunt ipſa citata, repetita 12. Febr. præteriti. Quòd autẽ Annibal Raynaldus prędeceſſor D. Galaſſi eſſet Rector Cappellæ S. Pauli in Eccleſia S. Angeli, vltra quietantiam, quæ facta fuit vti tali, patet ex eo, quòd fuit collata D. Galaſſo vti vacans per obitum Annibalis, ex quo etiam ceſſat obiectio, quæ opponitur D. Galaſſo, quòd non conſtet eum eſſe Rectorem. Non obſtat, quòd dicitur, non conſtare de mãdato procuratoris Octauij Rõcioni, quia, quando de eo non appareat, intrat præſum-
ptio mandati, † quia depoſitum non ſit ſine pecunijs, 2
nec ſine impenſa, a Bart. & Alex. in l. cum ſeruus, ff. de a
verb. obligat. Caſſad. dec. 3. n. 4. de reb. Eccleſ. non alien. Sarn. de annal. q. 32. n. 6. Caput. dec. 190. n. 4. par. 1. Non obſtat, quòd dicitur non conſtare in actis de dicta cędula, quia cædula non reperitur in actis, cùm fuerit conſignata D. Galaſſo, ſed apparet de productione facta ſub
die 8. Maij 1589. † Non facit, quòd depoſitum eſſet con- 3
ditionale propter clauſulam (*ſine præiudicio*) quia clauſula (*ſine præiudicio*) poſita fuit propter differentiam, quæ erat circa pretium. Octauius enim non prætendebat, quòd D. Galaſſo non deberetur reſponſio, vt patet ex oblationibus factis in actis. Quod autem reſponſio ſit octo barilium, patet ex quietantia Annibalis Raynaldi, ex particula denunciationis reperta in libris fabricæ baſilicæ Principis Apoſtolorum, ex cædula ſcutorum decem, quæ ſatis correſpondet pretio octo barilium,

Digitized by Google

rilium,non autem quatuor, vt prætendit pars aduerſa,
4 &vbi agitur non de ſubſtantia debiti,ſed de quantitate,
ſufficiunt præſumptiones,& coniecturæ, Iaſ.in repet.l.
admonendi,n.202. ff.de iur.iur. cum alijs per Cæph.
5 conſ.297.n.12.& per Sur.conſ.94.n.28.†præſertim cùm
agatur in ſummariſſimo poſſeſſorio,quod etiam ex ſui
natura admittit leuiores probationes. Nō obſtat,quòd
vnus teſtis dicat de quatuor barilibus,‡quia refert ſe ad
inſtrumentum emptionis, in quo licèt dicatur vineam
reſpondere quatuor barilia,hoc tamen non potuit præ-
iudicare Eccleſiæ, & forſam ita fuit expreſſum callidè
à venditore,vt facilius emptorem inueniret,& pro ma-
iori pretio.

ADNOTATIO.

6 a Mandatum† præſumitur ex impenſa,latè Pariſ de re-
ſignat.l.10.q.8.n.55.& ſeq.Surd.conſ.355.n.23. & 24.
Rot.deciſ.241.n.5. & dec.475.n.9.p.1.in rec. vbi aliæ
cumulantur,quod procedit etiam ſi impenſa ſit modi-
ca,dixit Rot.penes Serap.dec.856.n.5.ſed contrarium
de iure eſt verius, quòd ſcilicèt impenſa modica non
facit præſumere mandatum,Mant.qui tres deciſ.Rot.
refert,de tacit.l.7.tit 4.n.14.Grat.diſcep.forenſ.c.296
n.22.eſt benè verum, quòd ad iſtum effectum dicitur
impenſa conſiderabilis,& non modica, etiam ſi non
ſit in notabili ſumma, prout in impenſa vnius ducati,
deciſ.Put.329.n.3.l.2. iuxta nouam impreſſ.Rot.deciſ.
440.n.6.in fi.p.2.in rec. & dec.408.ſub n.6. p.1.in rec.
limitatur concluſio ſupra allegata circa præſumptio-
nem mandati ex impenſa,quòd non procedat,quando
ille, qui facit actum cum impenſa poteſt ex illo actu
conſequi aliquod commodum,vel habere aliquod in-
tereſſe,tunc enim ceſſat præſumptio mandati,vt dixit
Rot.in Beneuent.pecun.14.Martij cor.Card.Sacrato.

Oliuerius Beltraminus.

IANVENS. IVRISDICTIONIS.

Mercurij 13. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Agitur de probando exercitio iuriſdictionis, & præſer-
tim an,& quando teſtes deponentes ſuper negatiua iu-
riſdictionis teneantur reddere rationem, & quam ra-
tionem allegare debeant, agitur etiam de probatione
famæ,& de alijs,de quibus in ſummario.

SVMMARIVM.

1 *Obſeruantia interpretatiua debet eſſe proxima diſpoſitioni,nec poteſt eſſe remota,declara, & limita prout ſub n.26.*
2 *Exemptio præſupponit ſubiectionem.*
3 *Teſtes deponentes de iuriſdictione,cùm non ſit de ijs, quæ cadunt ſub ſenſu, tenentur etiam non interrogati reddere rationem per ſenſum corporis.*
4 *Teſtis deponens ſuper negatiua tenetur reddere rationem.*
5 *Et iſta ratio reddi debet per remotionem actus à ſenſu, dicendo,quòd aliter eſſe non poſſet,quin ipſe vidiſſet,& ſciuiſſet.*
6 *Hoc habet locum etiam in teſte, qui veriſimiliter ſit adeò informatus,vt non potuiſſet geri actus, quin ipſe ſciuiſſet, de quo vide ſub n.27.*
7 *Ex præſentia teſtis arguitur ſcientia.*
8 *Teſtis impoſſibile eſt,quod potuerit eſſe præſens in omnibus locis,in quibus actus potuit fieri.*
9 *Negatiua non coarctata ob ſui latitudinem non cadit veriſimiliter in ſenſu teſtis.*
10 *Negatiua aliquando eſt coniuncta cum ſenſu, verbigratia, quòd quis non habeat birretum, & tunc non eſt neceſſe remouere actum à ſenſu.*
11 *Teſtes ad probandum negatiuā iuriſdictionis,debent probare, quòd oblata ſit occaſio exercendi iuriſdictionem ſcitè illo, de cuius iuriſdictione agitur,& non exercuerit,quia prohibitus.*
12 *Teſtis deponens de fama debet percutere tempus ante motam litem.*
13 *Teſtis ignorans,quid ſit fama,non probat. Declara,prout ſub n.28.*
14 *Fama non facit ſufficientem probationem.*
15 *Negatiua probatur per famam,quando aliter probari non poteſt.*
16 *Famæ probatio non admittitur ſuper eo,quod habet contra ſe præſumptionem iuris in contrarium.*
17 *Item nec quando adeſt aliquid in contrarium,quod elidit famam.*
18 *Famæ probatio vti priuilegiata facilè proſternitur.*
19 *Iuriſdictio arguitur ex cognitione cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium.*
20 *Remiſſaria conceſſio præſupponit iuriſdictionem.*
21 *Tranſportatio actorum non eſt neceſſaria,quando non tractatur de iuſtitia,ſeu iniuſtitia,ſed tantùm de probando facto, quod ſcilicet fuerit inter partes agitatum iudicium.*
22 *Scientia probatur ex multiplicitate actuum.*
23 *Exemptus an poſſit prorogare iuriſdictionem in perſonam Ordinarij,cui circumſcripta exemptione eſſet ſubiectus,& vide n.29.*
24 *Non poteſt, quando eſt immediatè ſubiectus Sedi Apoſtolicæ.*
25 *Ordinarius cenſetur actus feciſſe potius nomine proprio, & ex facultate,quam habet ex iure communi,quàm iure delegato,& iure ſpeciali.*

DECISIO CCCXXV.

ACtum fuit ſuper vſu,&obſeruantia Priuilegij Ioā-
nis XXIII.& parte vtraq; acerrimè informante
DD.cenſuerunt ex deductis per Abbatem non probari
aliquam obſeruantiam,quæ releuet. Vltra enim,†quòd 1
deberet eſſe proxima,&cohærens priuilegio, nec peti
poteſt à remotis,a Bald.in prœm.ff. ſub n.7. fuit dictum a
in vna Valent.emolumentorum 24.Octob.1583.cor.Il-
luſtriſ.Card.Seraph.in vna Tiraſonē.iuris paſcendi cor.
Bubalo 14 Octob.1588. & in vna Alexandrina Deca-
natus 12.Iunij 1598.cor. b.m. Orano: vltra etiam quod
eſt non ſolùm difformis, ſed etiam in aliquibus contra-
ria priuilegio, vt benè deducunt informantes pro Illu-
ſtriſ.Archiepiſcopo, nulla adducitur obſeruantia circa
immediatam ſubiectionem Sedi Apoſtolicæ, quæ non
ſolùm eſt potiſſima pars priuilegij,ſed etiam de natura
exemptionis,†quæ non datur ſine dicta, aut alia ſubie- 2
ctione,cap.cum non liceat,&ibi not.de præſcrip.Oldr.
conſ.254.circa princ.Rota dec 1.de præſcrip.in nou.&
fuit dictum in Montis regalis iuriſdictionis 18.Octob.
1598.cor.R.P.D.meo Decano,& 21.Febr.1600. co.R.
P.D.meo Lancellotto.Non etiam probatur obſeruan-
tia circa exemptionem ab ordinaria Archiepiſcopi iu-
riſdictione;teſtes enim pro Abbate examinati, omiſſis
exceptionibus,quæ dantur tàm contra perſonas, quam
dicta,iam nullo modo probant,dicunt enim ſemper vi-
diſſe, & audiuiſſe Abbatem exercere iuriſdictionem, &
fuiſſe in quaſi poſſeſſione exemptionis, ſed nullam red-
dunt rationem, † quam tamen reddere debebant, licèt 3
non interrogati per ſenſum corporeum, cùm hoc non
ſit de ijs,quæ ſenſu percipiuntur, Bart.in l. ſolam ſub n.
3.Bald.ſub.n. 1.verſ.ſed quando tale,Salyc.ſub n.3. verſ.
quædam autem ſunt,C.de teſtib.Ant.de Butr.in c.ſuper
hoc n.17.v.ſed dico,de renun.Abb.in c.cum cauſam ſub
n.6.v.aut fuit teſtis interrogatus,& ibi Felyn.ſub n.3.v.
fallit ſecundò de teſtib. b quam † etiam reddere debuiſ- b
ſent,quando dicunt Archiepiſcopum non exercuiſſe 4
ſuam iuriſdictionem in Eccleſia S.Matthæi,nec in Cle-
ricos d. Eccleſiæ,cùm deponant ſuper negatiua,Felyn.
in c.tertio loco,n.5.Dec.n.43.de prob. idem Dec. conſ.
10 t.ad fin.Aym.cōſ.2.ſub n.3.v.quinnimmò,† & quidē 5
per remotionem actus à ſenſu,dicendo,quòd Archiepiſ-

copus

Digitized by Google

copus non potuiſſet exercere iuriſdictionem, quin ipſi vidiſſent, aut ſciuiſſent, gloſ. in §. hinc nobis, quam dicit ibi Angel. communiter approbatam, Auth. de hæred. & Falcid. Bald. in l. 1. ſub n. 7. Co. de bon. poſſ. ſecundum tabul. Paul. de Caſtr. in l. 1. n. 22. ff. ſi cert. petat. Card. conſ. 25. n. 6. Alex. conſ. 108. n. 10. l. 2. Dec. in d. c. tertio loco n. 44. & conſ. 94. n. 5. Purpur. conſ. 440. n. 13. Rip. in cap. cùm Eccleſia ſub n. 88. verſ. ratio autem, de cauſ. poſſeſ.

c & propr. c Non obſtat, quòd ex qualitate teſtium, qui ſunt Cappellani dictæ Eccleſiæ, apparet ipſos fuiſſe taliter informatos, quòd non potuiſſet exerceri iuriſdictio, quin ipſi ſciuiſſent, quo caſu non requiritur, quòd

d illud exprimant, d gloſ. in l. 1. §. hoc interdicto primo in

6 v. an non in fin. ff. de itin. actuq; priuat. † quia vltra quod plures ex ipſis non ſunt Cappellani, gloſ. illa nõ eſt ſimpliciter, prout loquitur intelligenda, & propterea ab ea cauendum dicunt Bald. in l. actor poſt n. 14. Cod. de probat. & Flor. in l. 2. n. 4. in fin. ff. eod. & duram appellat Dyn. in d. §. hoc interdicto, quem ſequi videtur ibi Bar. ſaluari tamen poſſet gloſ. prout illam ſaluat Aret. in c. tertio loco n. 11. & poſt eum Fel. ſub n. 5. quod procedat in illis, quæ non ſolent fieri in omni loco, & omni tempore, ſed certo loco, & tempore, & ſolemniter certo ſigno præcedenti, tunc, qui ſunt de loco, & præſentes in loco, præſumuntur habere notitiam: Vnde non applicatur caſui noſtro, quia clarum eſt, quòd Archiepiſcopus potuit omni tempore, & pluribus in locis exercere iuriſdictionem in perſonas Clericorum, & Cappellanorum Eccleſiæ, de qua agitur: Rurſus teſtes non deponũt

7 de præſentia, † ex qua arguitur ſcientia, & vltra Aret. & Felyn. tradit Dec. in d. c. tertio loco ſub n. 44. Ruyn. conſ. 145. n. 2. ad fin. l. 5. Pariſ. conſ. 162. n. 14. & ſeq. lib. 4.

8 † quæ præſentia eſt etiam impoſſibilis, cùm requiratur continua in locis, in quibus potuit exerceri iuriſdictio, Card. conſ. 25. num. 5. & 6. Præterea dictum gloſ. indu-

9 bitanter non procedit, quando negatiua † eſt parum coarctata, ſeu non multum reſtricta, quia ob ſui latitudinem non cadit veriſimiliter in ſcientiam nominis teſtificantis, Bald. in d. l. actor n. 13. & 14 Flor. in d. l. 2. ſub n. 4. idẽ dicit Salyc. in d. l. actor n. 14. circa med. Lanfranc. in c. quoniam contra iu 3. not. ſub n. 15. v. vnum non omitto de prob. Corn. conſ. 105. ſub n. 14. ver. & patet l. 3 Nat. conſ. 648. ſub num. 12. Boſſ. in tit. de defen. reorum num. 18. Cotta in mem. in ver. negatiua, v. alium etiam caſum, & loquitur Bal. de deponente per tempus vnius anni, imò vnius menſis, teſtes autem in caſu iſto deponunt negatiuam per tempus 40. annorum, & tanto magis, quia vltra tantam latitudinem temporis concurrit etiam incertitudo loci, in quo potuit exerceri iuriſdictio, vt per Salyc. vbi ſupra. Deciſio Aſculana Parochialis S. Laurentij ex aduerſo allegata loquitur in actis permanentibus, videlicèt de Arca, ſigillo, & alijs ſignis Collegiatæ, quæ indubitatè ſciuntur ab illis Clericis, qui in Eccleſia ſimul morantur, & allegat Aret. & Pariſ. ſupra alleg. & propterea debet intelligi iuxta eorum declarationem. Alia Portugallienſ. vnionis loquitur in iiſdem terminis, videlicet in ſignis Collegia-

10 tæ, & in non reſtauratione Eccleſiæ † quo caſu negatiua eſt coniuncta ſenſui, & ſub ſenſu cadit, ſicut negatiua, quòd aliquis non haberet loculos, ſiue biretum, Dec. poſt Innocen. & Abb. in cap. quoniam contra numer. 69. de prob. Præterea teſtes debuiſſent dicere,

11 quod † Archiepiſcopo oblata ſit occaſio exercendi iuriſdictionem eo ſciente, & non exercuit, Ign. in l. neceſſarios, §. non alias num. 162. verſ. quare teſtis interrogatus, ff. ad Syll. & quod non exercuerit, quia prohibitus. Aym. conſ. 154. poſt num. 2. cum multis adductis per informantes. Non obſtat, quòd teſtes deponunt de fama, quæ ſolet ſupplere probationem negatiuæ, † quia 12

vltra quod aliqui deponunt per tempus præſens, & non probant, cùm non percutiant tempus ante motam litem, Caput. deciſ. 413. d. 2. † Aliqui ignorant quid ſit 13

fama, e Dec. in l. 1. in 2. lect. num. 52. ff. ſi cert. pet. Ruyn. e conſ. 44. num. 14. lib. 4. in omnem euentum † ex fama 14

non oritur ſufficiens probatio, l. 3. §. eiuſdem iuncta gloſ. fin. de teſta. gloſ. in cap. dilecti, in verbo famæ, vbi Dec. poſt alios num. 36. de appel. Rota deciſ. 16. de probat. in nou. Caſſad. Deciſ. 2. in princip. de prob. & quod dicitur probari † negatiuam per famam, procedit, 15

quando aliter probari non poteſt, Bald. in leg. paupertas in fine, ff. de excuſ. tut. † Rurſus non admitti- 16

tur probatio per famam ſuper eo, contra quod militat præſumptio iuris in contrarium, vt per Aym. conſil. 425. num. 86. verſic. ſecundò reſpondeo, & numero ſequen. in caſu autem iſto eſt præſumptio pro affirmatiua, & pro Archiepiſcopi iuriſdictione contra negatiuam cap. cùm perſonæ de priuileg. libro 6. Nec etiam, † quando aliqua adſunt in contrarium, 17

elidant, & debilitent famam; quo caſu etiam in antiquis non probat, vt fuit dictum in vna Ouetenſ. Canonicatus 24. Ianuarij 1578. coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino; † cùm enim fama procedat 18

ex quodam iure priuilegiato, facilè proſternitur, Cur. iun. conſil. 16. ſub num. 1. Aym. dicto conſil. num. 87. Dantur autem pro parte Archiepiſcopi plurimi actus iuriſdictionales, qui non ſolùm elidunt famam, ſed etiam conuincunt teſtes, ſi non de mendacio, & falſitate, ſaltem de non ſufficienti informatione, & quod non eſt verum aſſumptum partis aduerſæ, quòd ſi Archiepiſcopus exercuiſſet iuriſdictionem, non eſſet factum in ſcijs teſtibus. Probatur autem ex ſcripturis, † quæ dantur multiplex cognitio 19

cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium in Curia Archiepiſcopali, quæ ſine dubio ad iuriſdictionem ſpectat, leg. Imperium, ff. de iuriſdictione omn. iudic. Roman. conſ. 70. numero 13. Dec. conſil. 694. numero 12. Socin. conſil. 187. numero 19. libro ſecundo. Item † conceſſio literarum re- 20

miſſorialium, quæ pariter à iuriſdictione procedit. Abb. in capite fraternitati ſub num. 6. verſ. eſt enim hoc iuriſdictionis, de Clericis non reſid. & dixit Rota in vna Salamantina iuriſdictionis 18. Aprilis 1581. coram Lauretano: dantur etiam multi actus concernentes tàm contentioſam, quàm voluntariam, & dieceſanam iuriſdictionem, de quibus latè per informantes, & in ſummario Archiepiſcopi. Non obſtat, quòd opponitur, non eſſe in forma probanti, ſed fides, quæ non faciunt fidem, quia in multis dantur inſtrumenta actorum tradita à Notarijs rogatis, vel ſucceſſoribus in officio, aliqui coadiuuatur, & probantur ex depoſitionibus teſtium partis aduerſę, & vbi opus eſſet, poſſet particulariter videri. Non obſtat, quòd non exhibeantur integra acta cauſarum agitatarum, quia † non tractatur 21

de iuſtitia, vel iniuſtitia earum, ſed tãtum quòd fuerint agitata inter partes. Non obſtat, quòd potuerint eſſe actus facti ex negligentia Abbatis, quia in multis apparet ſtatim, & immediatè, cùm euenit caſus, aditam Curiam Archiepiſcopalem. Non obſtat, quòd non appareat fuiſſe factos ſciente Abbate, quia † vltra quòd 22

ex eorum multiplicitate præſumitur ſcientia, Abb. in c. cùm Eccleſia Sutrina nu. 25. verſ. & an præſumatur ſcientia de cauſ. poſſeſ. & propr. fuit dictũ in vna Reatina beneficii 20. Iunii 1576. C. Illuſtris. Cardin. Seraphino, & in aliis pluribus, datur depoſitio duorum teſtium, ex qua probatur, duos Clericos Sancti Matthæi, qui ſe inuicem percuſſerant, fuiſſe ab ipſomet Abbate

bate ad Archiepiſcopum tranſmiſſos pro abſolutione,
& actus factus contra ipſum Abbatem, videlicet, pro-
hibitio Archiepiſcopi, ſeu eius Vicarij, ne benediceret
Populo, & Calicet, & vbi non probaretur ſcientia Ab-
batis, ſaltem elideretur probatio teſtium dicentium
Archiepiſcopum nunquam exercuiſſe iuriſdictionem.
Non obſtat, quòd dicti actus potuerunt fieri ex proro-
24 gatione, quam † poteſt exemptus facere in perſonam
eius, qui eſſet Ordinarius circumſcripta exemptione,
iux. conſ. 14. Fed. quia vltra quod dictum Fed. habet mul-
f tos contradictores, f vt latè per Soc. in c. ſignificaſti, n.
42. de foro compet. & Rota apud Creſc. deciſ. 3. de for.
compet firmauit exemptum non poſſe prorogare iuriſ-
dictionem, cùm non agatur de ſuo præiudicio tantùm,
ſed etiam de præiudicio Superioris; deciſio Salaman-
tina iuriſdictionis ex aduerſo allegata loquitur expreſ-
sè, quando exempti non ſunt immediatè ſubiecti Sedi
Apoſtolicæ, & non ſine cauſa, quia iſti nō poſſunt pro-
rogare, vt per Felyn. in c. P. & G. ſub n. 13. de offic. dele-
gat. & pariter loquitur expreſsè quando non redundat
præiudicium alterius, quā prorogantis. Præterea illud
poſſet procedere; quando non dubitaretur de exem-
ptione, ſed ageretur tantùm de validitate actorum Or-
25 dinarij; † cùm autem negetur exemptio, cenſendū po-
tiùs quòd actus ſint facti ab Ordinario iure proprio, &
ex facultate, quam habet de iure communi ex latè de-
ductis in Conchen. iuriſdictionis 22. Maij 1593. C. Illu-
ſtr. Card. Mant. Alia benè tolluntur per informātes pro
Archiepiſcopo, ex quibus fuit concluſum non conſtare
de obſeruantia Priuilegij. Non obſtat, quod teſtes dicāt
Archiepiſcopum Riparchā ſemel voluiſſe viſitare Ec-
25 cleſiam, & nō fuiſſe admiſsū, † quia eſt vnicus actus, &
modernus; nec apparet, an prohibitioni acquieuerit.

ANNOTATIO.

26 a Obſeruantia † interpretatiua debet eſſe proxima, nō
remota, vt præter alia in hac deciſione allegata dixit
Rot. dec. 37. n. 34. & 35. p. 2. diu. & dec. 170. n. 4. p. 2. in
recent. fuit dictum in Comenſ. decimarum 1. Febr.
1608. C. Card. Sacrato, & in Placent. Canonicatus 3.
Iun. 1613. C. R. P. D. Pirou. Non dicitur autem remo-
ta obſeruantia, ſi eſt infra 40. annos, vt dixit Rota in
Tiraſonenſ. Sacriſtiæ 9. Iunij 1600. cor. bo. me. Iuſto;
obſeruantia etiam remota ſuffragatur, quando per
prius nunquam venit occaſio faciendi aliquem actū
vt fuit dictū in Barchinon. Prioratus 11. Maij 1609.
C. R. P. D. Coccino Decano; Item etiam obſeruantia
remota ſuffragatur, quando iuuatur aliquo alio ad-
miniculo, quod inducat præſumptionem ſtatus anti-
qui continuati. Rota deciſ. 482. n. 20. p. 1. in recent.

b Latè Farinac. de teſtib. q. 65. n. 238.

c Farinac. de teſtib. d. q. 65. n. 218. qui plures refert.

27 d Circa † quod eſt videndus Farin. d. q. 65. n. 229. & hoc
caſu, quando teſtis eſſet veriſimiliter informatus ſu-
per negatiua, non eſt neceſſe, quòd remoneat ſenſum
ab actu, dicendo, quod aliter eſſe non poſſit, quin ipſe
ſciuiſſet, ſed ſufficit, quòd ſimpliciter deponat de ne-
gatiua, vt dixit Rota in Cuſentina penſionis cor. bo.
me. Litta impreſs. penes Marcheſ. de Commiſs. to. 1.
fol. 629. & in Burgenſ. Abbatiæ 4. Decembr. 1602.
cor. bo. me. Penia, & in Calaguritana Canonicatus
20. Iun. 1605. coram Card. Lancell. & coram eod. in
Aquenſ. nullius 19. Decemb. 1608.

28 e Rota penes Farinac. † poſt 2. lib. conſ. dec. 138. n. 7. &
fuit etiam dictum in Auenion. Præpoſ. 13. Maij 1594.
coram Litta. Eſt tamen aduertendū, quod licèt teſtis
dicat ſe ignorare, quid ſit fama, tamē ſufficit, quod ex
illius verbis colligatur tale factū, ex quo reſultet pu-
blica vox, & fama, vt fuit dictum in d. Conchen. Cap-
pellaniæ 17. Martij 1608. C. R. P. D. Ortemb. & in Vi-
cenſ. Parochialis 4. Iun. 1612. coram eod. & ideò ſi te-
ſtis deponat, quòd publicè dicitur, probat famā, etiā
ſi dicat ſe ignorare, quid ſit fama, vt fuit dictum in
Maioricenſ. Sacriſtiæ 16. Dec. 1602. cor. bon. me. Pe-
nia, Rota deciſ. 702. n. 5. p. 1. in recent.

f Exemptus † non poteſt in præiudiciū Papæ, cui im- 29
mediatè eſt ſubiectus, prorogare iuriſdictionem alte-
rius Iudicis, Mant. dec. 237. n. 4. Rodriq. de reg. li. 2. q.
62. art. 10. ſi verò non eſt ſubiectus Sedi Apoſtolicæ
poteſt prorogare iuriſdictionē, in præiudiciū tamen
prorogantis, & non alterius, Seraph. dec. 595. n. 7.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALENS. MATRIMONII DE ALCALA.

Lunæ 18. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Metus in filia matrimonium contrahente ex qui-
bus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Metus probatio maximè pendet ex eo, an extiterit princi-pium meticuloſum.*

2 *Metus eſt difficilis probationis.*

3 *Metus dicitur quaſi mentem terrens.*

4 *Metus maximè eſt difficilis probationis, quando infertur à patre filiæ ſecum habitanti.*

5 *Metus huiuſmodi probatur ex leuioribus probationibus, & ex teſtibus domeſticis, & aliàs inhabilibus, ac etiam ex indicijs, & coniecturis.*

6 *Metus valdè arguitur à veriſimili, ſicut etiam è contra à veriſimili excluditur.*

7 *Metus probatur ex magna animi auerſione, & repugnantia circa actum geſtum.*

8 *Metus in muliere reſpectu matrimonij contracti colligitur ex declaratione, quam fecerat de nubendo cum alia diuerſa perſona.*

9 *Metus probatur ex lamentationibus, & proteſtationibus.*

10 *Metus arguitur ex qualitate perſonæ tàm incutientis, quàm patientis metum.*

11 *Metus ſolus reuerentialis iuxtà magis communem opinionem, non ſufficit ad annullandum matrimonium, iunctus tamen cum alio etiam leui metu ſufficit, & n. 51.*

12 *Metus illatus à perſona, cui debetur reuerentia, eſt multùm conſiderabilis, quando illa perſona erat multùm terribilis, & ſeuera.*

13 *Metus reuerentialis ſufficit, quando vnà cum reuerentia concurrunt importunæ, & continuæ perſuaſiones, quia illæ iuſtum metum inducunt.*

14 *Metus valdè incutitur ex indignatione.*

15 *Virginali pudori non conuenit eligere ſibi maritum inſcio patre.*

16 *Metus illatus ex propria culpa non debet prodeſſe.*

17 *Fallit in matrimonio, quod nullum eſt propter metum, licèt metuens in illum culpa ſua inciderit.*

18 *Metus inducitur ex minis illatis à perſona, cui debetur reuerentia.*

19 *Metus inducitur ex minis de nece, & de priuatione ſucceſſionis.*

20 *Melioramenta, & augmenta primogenituræ ſpectant ad liberam diſpoſitionem meliorantis.*

21 *Metus iuſtus inducitur etiam ex amiſſione magni lucri.*

22 *Succeſſio paterna dicitur quaſi debita filio, & illius priuatio ſonat potiùs in damnum, quàm in lucri amiſſionem.*

23 *Metus inducitur ex minis paternis, etiam ſi non fuerint facta in faciem filiæ dummodò fuerint ei notificata.*

24 *Metus redditur veriſimilis attenta perſona metum patientis.*

25 *Metus minor requiritur in muliere, quàm in maſculo.*

26 *Metus*

Digitized by Google

26 *Metus minor exigitur in minore, quàm in maiore.*
27 *Metus eo magis eſt conſiderabilis ſi conſtat, quòd metum paſſus valdè metuebat illum, qui metum incuſſit.*
28 *Metus minor ſufficit in filia matre carente, & non habente perſonam, quæ illam confortet.*
29 *Metus, & incuſſio arguitur à ſolito.*
30 *Metus licèt non probetur ex proteſtationibus, valde tamen ex illis coadiuuatur, etiam ſi non ſint facta in ipſo actu, nec parte præſente, & n.43.*
31 *Metus arguitur, quando contrahens non erat in ſua libertate plenè conſtitutus.*
32 *Metus arguitur ex diligenti cuſtodia facta perſonæ metum paſſæ.*
33 *Item arguitur ex prohibitione commercij, & loquelæ.*
34 *Metus iuſtus dicitur, quando non poteſt adiri magiſtratus ſicut è contra non eſt iuſtus metus quando poteſt adiri.*
35 *Metus multùm præſumitur ex ſerie facti, & ex circũſtãtijs.*
36 *Metus arguitur ex modo inſolito, & ex nimia feſtinatione.*
37 *Metus præſumitur interueniſſe in matrimonio, quòd fuit celebratum ianuis clauſis.*
38 *Item aſtantibus hominibus armatis.*
39 *Metus præſumitur in matrimonio, quod fuit celebratum nullis interuenientibus conſanguineis.*
40 *Metu præſumitur contractum matrimonium ex lamentationibus, & conqueſtionibus.*
41 *Item ex lachrymis.*
42 *Metus in contractu matrimonij arguitur non ſolum ex præcedentibus, ſed etiam ex ſubſequentibus.*
44 *Metus adhibitus in ratificatione arguit etiam violentiam in ipſo contractu adhibitam.*
45 *Metus poſtquam eſt probatus difficile eſt probare contrariũ.*
46 *Teſtes duo deponentes de metu præferuntur mille deponentibus de libera voluntate.*
47 *Metus probatur ex teſtibus ſingularibus.*
48 *Minæ probantur ex teſtibus ſingularibus.*
49 *Reſtitutio vxoris non eſt impedienda marito, non obſtante quacumque exceptione etiam notoria.*
50 *Arbitrium minuit iuris rigorem, & operatur vt poſſit cumulari petitorium cum poſſeſſorio reintegrandæ.*

DECISIO CCCXXVI.

a QVoniam, vbi de metu, agitur, attendi debet in
1 primis, ſi adſit principium meticuloſum, † à quo
cætera ſubſequuta regulantur, vt admonet Barbat. cõſil.54.col.12.in fin.lib.1.& poſt eum Rim. iun. conſ.77.
poſt n.29 inter conſ matrim. ſumma ratione Domini
ſtatuerunt, vt ante omnia particulari dubio diſcuteretur: An conſtet de metu Marchioniſſæ de Alcalà ab
initio contracti matrimonij cum Don Philippo de
Aragon, & de Guzman, quod vtraque parte informante omnibus idem ſentientibus fuit affirmatiuè reſolu-
2 tum; pro reſolutione autem præmittebatur † metum
eſſe difficilis probationis, Pariſ.conſ.53.n.63.lib.4.Menoch.de arbitr.caſ.116.n.17.dixit Rota in vna Nicien.
Matrimonij 6.Martij 1587.cor.Illuſtr.Card.Seraphino
tam ex parte illum patientis, cùm in eius animo ſit reconditus, lib.1.ff.quod met.cauſ.Anch.conſ.289.nu.1.
3 Alciat.conſ.5.n.25.lib.1.† Dicitur enim metus quaſi
mentem terrens, Anton.de Butr. in c.ad audientiam, n.
14.in fin.de his quæ vi, metùſve cauſ. fi. quàm ex parte
inferentis, cùm ſecretò, & clam inferatur, Aleiat. reg.
3.præſumpt.7.n.3.& conſ.5.nu.9.lib.1. Andr. Gail.ob-
4 ſeruat.93.n.19.lib.2.† Præſertim, quando infertur à patre filiæ ſecum habitanti, Corn.conſ.124.n.4.lib.3.Purpur.conſ.579.n.11.in fin.& n.ſeq. Soc.iun.conſ.47.ſub
5 n.33. lib.3. † & propterea in eo leuiores probationes
ſufficiunt, Corn.d.conſ.124.ſub n.4.Alba. conſ.77. n.9.
Alciat.& Aud.Gail. vbi ſuprà admittuntur teſtes domeſtici, Purpur.d.conſ.579.n.11.in fin. & n.ſeq. & qui
alias non admitterentur.Alex.conſ.156. nu.15. lib.5. &
etiam indicia, & coniecturæ, Anchar.conſ.299.ſub n.1.
Alex.conſ.98.nu.6. lib.3.Dec.in l.in omnibus, n.7.ff. de
reg.iur.Ruin.conſ.121.n.12.lib.4.Pariſ.conſ.60.n.21.li.
4.Cæpol.conſ.ciuil.2.n.5.Corn.d.conſ.124.ſub n.4.Soc.
iun.conſ.77.n.43.lib.1. Purpur. d. conſ.579.n.12. Grat.
qui dicit communem, conſ.38.n.25.lib.2.fuit dictum in
illa Nicien.matrimonij, & in vna Romana legatorum
13.Nou.1595.cor.bo.me.Orano.Et multùm † in eo va- 6
let argumentum ductum à veriſimilitudinibus, Bald.
conſ.364.ſub n.5.lib.3. Anchar. d. conſ.299. n.3. Pariſ.
conſ.139.n.21.in fin.& n.27.lib.4.Rim.ſen. conſ.15. n.
18.& ſeq.Aym.conſ.40.n.5.Rol.conſ.100. n.118. lib.4.
ſicuti è contra à veriſimili arguitur libertas animi, &
quòd ſpontè, & libenter fiat Syluester Aldobr.conſ.23.
n.34.Præſumitur enim metu, & coactè feciſſe, qui facit
actum, quem veriſimiliter non feciſſet, Pariſ.conſ.53.n.
64.lib.4.& d.conſ.139.n.20.Aym.d.conſ.49.n.4.Alban.
conſ.77.n.24.Rolan.d. conſ.100. n.112. Menoch. præſumpt.4.n.13.li.3.ſicuti è contra ceſſat metus præſumptio in actu, quem alias veriſimiliter ſuiſſet facturus,
Bald.de Schiſmate in princ.n 27.circa med.Hoc argumento vſi ſunt Domini, veriſimilitudinem deducendo
à nimia animi auerſione, † & repugnantia, quæ erat in 7
Marchioniſſa nubendi cum Don Philippo, provt in
terminis arguit Rim.iun.d.conſ.72.ſub n.24.inter conſilia matrimonialia poſt Alex.quem allegat.† Animum 8
autem Marchioniſſæ alienum, & contrarium probat
primò cædula ſcripta, & ſubſcripta manu ipſius, in qua
promittebat nubere Don Franciſco de Zuniga, & ad
ipſum tranſmiſſa, velle enim nubere Don Franciſco,
erat nolle nubere Don Philippo, argumento c. gaudemus, de diuort. Tantò magis, quia, vt deponunt 2.3.&
4. teſtis, ſuper 2. artic. benè informati de animo Marchioniſſæ, non tàm fecerat prædictam cędulam, vt nuberet Don Franciſco, quam, vt ſe liberaret à periculo
nubendi Don Philippo; quod eſt etiam multùm veriſimile: tùm quia cædula ſcripta & tranſmiſſa fuit pendente tractatu matrimonij cum Don Philippo; Tùm
quia non apparet, quod Marchioniſſa vnquam fuerit
conqueſta, quòd impediretur nubere Don Franciſco;
cùm tamen continuæ ſint lamentationes, quòd in vita
cogeretur contrahere cum Don Philippo. De veritate
autem cædulę, & quòd eſſet ſcripta manu Marchioniſſæ, dubitari non poteſt, cùm de ea deponunt 1.2.3.4.5.
teſtis ſuper 2.articulo quorum aliqui viderunt eam, dũ
ſcriberet, aliqui ſcriptam, & habent benè notam eius
manum, aliquibus Marchioniſſa expoſuit ſe illam
ſcripſiſſe, etſi non ſuiſſet ſcripta manu ipſius, non ita
fuiſſet turbatus, & in furorem raptus Marchio pater,
quando illi fuit oſtenſa, nec ita fuiſſet ſollicitus, quòd
Marchioniſſa illam negaret, & manum contrafaceret,
vt dicunt teſtes in Summario Marchioniſſæ n.3. Nec
refert, quòd Marchioniſſa cædulam negauerit, quia vt
dicunt teſtes, fuit vi, & metu compulſa ad negandam,
provt etiam eodem metu territa nouerca negauit ſe
cognoſcere, an eſſet manu Marchioniſſæ conſcripta, vt
ipſa teſtatur ſuper 2.artic. Secundò, & apertiùs repugnantiam animi declarant † lamentationes, & prote- 9
ſtationes continuæ, quibus cum iuramento, & maximis imprecationibus negabat ſe vnquam nupturam
Don Philippo, quæ ſicut declarant animum Marchioniſſæ alieniſſimum à contrahendis dictis nuptijs, l. ſi
quis, §.pleriq; ff. de relig.& ſumpt.ſun.l.ſi mihi, & tibi,
§.interdum, ff.de leg.1.ita remouet conſenſum à cõtractis; l.ſi quis in principio teſtamenti, ff. de leg.3. Natt.
cõſ.451.n.20. & dixit Rota in vna Toletana matrimonij 3.Mart.1589.C.Illuſtr.D.Card.Seraph.Et quoniam

Digitized by Google

10 multùm inſpici debet † qualitas perſonæ tàm incutiē-
tis, quàm patientis metum, Calder. conſ. 1. circa princ.
verſ. 2. quòd metus, ſub tit. de his, quæ vi, metuſue cauſ.
fiunt cum alijs, quos refert, & ſequitur Tiber. Decian.
conſ. 30. n. 24. lib. 4. Surd. dec. 194. n. 3. Inferens metum
in caſu iſto eſt pater, cuius ſolam reuerentiam in filio
pro iuſto metu ſufficere voluerunt plures relati à Me-
noch. conſ. 1. n. 492. & ſeq. quorum opinio licèt cōmu-
b niter non recipiatur,[b] negari tamen non poteſt, † quin
11 propter huiuſmodi reuerētiam minor metus requira-
tur, Franc. Marſ. dec. 1090. n. 2. p. 1. & quod ſufficiat iun-
ctis adminiculis, Alciat. conſ. 1. n. 14. lib. 8. & dixit Rota
in Valentina profeſſionis 27. Apr. 1570. cor. Card. Lan-
cell. Accedit, quod Marchio, vt dicunt teſtes, erat mul-
tùm terribilis, aſper, & ſeuerus; quæ qualitas, præcipuè
12 in perſona, † cui debetur reuerentia, eſt multùm cōſi-
derabilis, Alba poſt Ang. quē allegat. conſ. 77. n. 19. Fe-
lyn. conſ. 14. ſub n. 8. verſ. & aduerte ad perſonam iſtam
patris. Iaſ. ex mente Bald. quē allegat cōſ. 3. col. penult.
verſ. non obſtat dictū. Bald. lib. 1. dec. Pedem. quæ alios
cumulat, & de communi teſtatur 179. poſt n. 10. Hōded.
conſ. 29. ſub n. 36. lib. 1. quam qualitatem magnifecit
Rota in vna Neapolit. Profeſſionis 15. Iun. 1598. C. bo.
me. Gypſio. Nec in cōtrarium faciunt teſtes aduerſarij
dicentes, quod erat homo placidus, quia non loquuntur
quando erat iratus, & quando contraueniebatur eius
voluntati, vt loquuntur teſtes Marchioniſſæ, ſed quan-
do erat ſedato, & tranquillo animo. Cum reuerētia pa-
13 terna concurrunt † importunæ, & continuæ perſua-
ſiones, quibus nomine Patris ſollicitabatur tàm à No-
c uerca, quàm à quodam Sacerdote, qui ſufficiunt [c] ſine
minis, & verberibus, Afflict. dec. 69. n. 4. Aym. conſ. 461.
n. 21. Honded. d. conſ. 29. n. 34. Huiuſmodi enim perſua-
ſiones importunæ, quando ſumus in perſona, cui debe-
tur reuerentia, iuſtum metum incutiūt, & vim coactio-
nis habent, Innoc. in c. petitio, de iur. iur. Soc. conſ. 263.
n. 8. li. 2. Cur. iun. conſ. 41. n. 18. Aym. conſ. 10. n. 17. & d.
conſ. 461. n. 11. Alba. d. conſ. 77. nu. 10. Io. Bapt. Ferret.
conſ. 196. n. 17. & ſeq. & fuit dictum in illa Romana le-
gatorum 13. Nou. 1595. cor. Orano, huiuſmodi impor-
tunitatem ſuadendi conſiderauit Rota in Valentina
Profeſſionis 15. Iun. C. Illuſtr. Card. Pamph. & multò
magis quia vltra perſuaſiones apparet de repetitis con-
tradictionibus Marchioniſſæ, Aym. d. conſ. 461. ſub n. 11.
de quibus contradictionibus benè deponit Doct. Seba-
ſtian. Martinez iuxta interrogatorium 2. art. in ſum. n.
10. Conſideranda eſt etiam in parte magna illa indi-
gnatio, quam concepit ex apocha, quam filia confece-
14 rat, & ex eo quòd nolebat ſuæ voluntati obedire, † quę
indignatio plurimum conducit ad incuſſionem metus,
Boer. conſ. 20. n. 37. verſ. & idem Abb. fuit dictum in illa
Valen. Profeſſionis cor. Illuſtriſs. Cardin. Pamph. Nec
facit, quòd iſta indignatio proceſſerit culpa Marchio-
15 niſſæ; cùm non ſit † pudoris virginalis eligere ſibi ma-
ritum inſcio patre, c. honorantur, 32. q. 2. & propterea
16 metus illatus † ex ſua culpa non debet illi prodeſſe, [d]
d l. ſi mulier, in princ. ff. quod met. cauſ. quia reſpondetur
17 † hoc non procedere in matrimonio, quod nullum eſt
propter metum, licèt metuens in illum culpa ſua inci-
derit, c. veniens, il 2. vbi Franc. n. 6. in fin. Ant. de Butr.
in 4. not. de ſponſ. Gloſ. in c. Clericum, in gloſ. vlt. 50. di-
ſtinct. Abb. in c. 2. n. 8. de his, quæ vi met. cauſ. fi. Alex.
conſ. 99. in princ. lib. 3. Pariſ. conſ. 61. n. 19. lib. 4. Rimin.
iun. d. conſ. 77. n. 20. inter conſ. matrim. Concurrunt etiā
18 minæ, † quæ cum reuerentia perſonæ debita minanti
generant iuſtum metum. Bart. in l. 1. in fin. ff. quar. rer.
act. non det. Dec. cōſ. 232. poſt n. 4. Purpur. qui de com-
muni, d. conſ. 579. n. 6. Pariſ. conſ. 26. n. 67. lib. 3. Alba de
communi, conſ. 77. n. 5. Rolan. conſ. 95. n. 30. lib. 1. † quæ 19
ſunt de his, quæ iuſtum metum ingerunt: tùm quia de
nece ſunt, c. cùm dilectus, de ijs, quę vi, met. cauſ. fi. Bald.
& alij, in l. interpoſitas, C. de trāſact. tùm quia de priua-
tione ſucceſſionis Marchionatus; iuſtus eſt enim timor
amiſſionis maioris partis bonorum, Bald. poſt Guidop.
& Cyn. in l. iſti quidem §. ſi is, in fin. ff. quod met. cauſ.
Abb. in c. 2. n. 1. eod. tit. Pariſ. cōſ. 77. n. 34. li. 1. latè Aym.
conſ. 387. n. 19. & 20. Nec facit, quod maioratus ad illā
ſpectaſſet ex prouiſione maiorum, & propterea pater
in illo præiudicare non potuiſſet, quia vt dicunt teſtes
pater illū in maxima parte auxerat; & de hoc augmen-
to loquebatur, quod † vti ſeparatum à Maioratu, illi nō 20
cedebat, ſed erat ſub libera diſpoſitione patris augētis,
ad latè tradita per Molin. de primog. li. 1. c. 26. Nec etiā
facit, quod iſtud contineat non damnum, ſed amiſſionē
lucri, quæ non cauſat iuſtum metum, quia vltra quod † 21
non procedit, quando agitur de amiſsione magni lu-
cri,[e] Cyn. in l. interpoſitas, C. de tranſact. Iaſ. in l. Titia, e
ſub n. 10. verſ. 2. notabiliter, ff. de verb. oblig. Ruyn. cōſ.
121. n. 10. l. 4. Neuiz. conſ. 47. n. 18. Cephal. conſ. 395. n.
17. Rol. conſ. 100. n. 126. lib. 4. † Cùm agatur de ſucceſ- 22
ſione paterna filio, quaſi debita potius ſonat in damnū,
quàm in amiſsionem lucri, l. vltim. ante fi. C. de codicil.
Bart. in l. ſi quis teſtamento, circa med. ff. de cond. inſt.
Alex. conſ. 144. n. 15. l. 6. col. 1. Aret. conſ. 2. verſ. pro iſta
concluſione latiſsimè Tiraq. in l. ſi vnquam, in præfat.
n. 19. C. de reuoc. donat. licèt in hoc non ſit laborandū,
cùm minæ ſint etiam de morte, prout nec etiam eſt ne-
ceſſarium diſcutere, an in patre minante ſit neceſſe
probare, quod ſit ſolitus exequi minas, de quo latè per
Rimin. iun. in repet. c. 1. n. 27. de off. deleg. quia ſolitum
probant concludenter teſtes benè informati. Non ob-
ſtat, quod non probetur Marchioniſſam fuiſſe præſen-
tem, quando pater minabatur, quia multùm eſt veriſi-
mile, quòd pater fuerit illi in faciē minatus, † ſed for- 23
ſan probari non potuit; quia minæ à patre illatæ ſunt
difficilis probationis, Bertran. conſ. 64. n. 5. p. 1. in antiq.
Boer. deciſ. 101. n. 1. Alba. d. conſ. 77. n. 5. ſufficit, quod
fuerint Marchioniſſæ notificatæ à nouerca, & illo Sa-
cerdote qui adhibiti fuerunt mediatores ad terrendū,
& minandum nomine patris. Multùm etiam attendi
debet † qualitas perſonæ metum patientis, vbi de illius 24
iuſtitia agitur, vt dictum eſt, & tradit Dec. in l. in om-
nibus, ſub n. 2. verſ. & aduertendum, de reg. iur. Purpur.
d. conſ. 579. n. 7. Boer. dec. 100. n. 2. Alba. d. conſ. 77. n. 2.
Menoch. de arbitr. caſ. 135. n. 4. & dixit Rota in illa Ni-
cien. matrimonij, † ſumus autem in muliere, in qua re- 25
quiritur minor metus, quàm in maſculo, gloſ. & Doct.
in c. quod locum, de ſponſ. Innoc. & alij in c. cùm cau-
ſam matrimonij, de offic. delegat. Calder. conſ. 1. verſ. 3.
quod ſub titul. quod met. cauſ. Anchar. conſ. 24. ſub n. 7.
Abb. conſ. 4. n. 5. lib. 1. Felyn. conſ. 14. n. 2. & 3. & in pue-
rula, vt dicit vnus teſtis, aut ſaltem in cōſtituta in mi-
nori ætate, † minor autem metus exigitur in minore, 26
quàm in maiore, & perfectæ ætatis, Paul. de Caſtr. cōſ.
174. poſt n. 3. lib. 1. Purpur. d. conſ. 579. n. 7. Rim. ſen. cōſ.
15. n. 22. Marchioniſſa etiam valdè † metuebat patrē, 27
vt plenè dicunt teſtes, primus videlicet, ſecundus, & 3.
ſuper 13. artic. ſecundæ inſtantiæ, quæ qualitas eſt cō-
ſideratione digna; prout eam cōſiderat Alex. de Neuo
conſ. 3. n. 7. in fine, ratione enim huius timiditatis mi-
nor requirebatur metus, vt per Boſſ. de plur. violen. ſub
n. 30. Non eſt etiam omittendum quod Marchioniſſa
non ſolùm carebat matre, † quę illam haberet confor- 28
tare, ſed habebat nouercam, quæ haberet illam terrere,
& in odio patris ponere, vt in propoſito conſiderandū
dicit Paul. de Caſtr. d. conſ. 174. n. 2. ad fin. quod in caſu
noſtro

Digitized by Google

noſtro non ſtat in terminis præſumptionis,quia ſumus
in claris quòd nouerca aſſiduè terrebat Marchioniſsã,
vt ipſa fatetur,& deponunt alij teſtes. Ad probandum
metum in matrimonium adhibitum multùm confert
vis, & metus illatus, quo compulſa fuit Marchioniſſa
ad negandum cædulam à ſe conſcriptam,tùm quia vis
illa tendebat ad eumdem finem, videlicet, ad tollendũ
impedimentum, quod præſtabat matrimonium cõtra-
29 hẽdo cum Don Philippo † tũ quia à ſolito benè argui-
tur incuſſio, & coactio, vt in propoſito arguit Aym.
conſ.461.n,8.in fine, Rim.ſen.conſ.15.n.15. & ſeq. Ti-
ber.Decian.d.conſ.30.n.20.lib.4.Rota in illa Romana
30 Profeſſionis C.Illuſtr.Card.Pamph.†Conferunt etiam
multæ proteſtationes Marchioniſſę de vi,& metu,quę
licèt illum non probent,l.metũ,C.quod met.cauſ.mul-
tùm tamen coadiuuant,& operantur, vt faciliùs pro-
betur,Ang.in l.metum la terza,ff.eodem. Dec.in c.fin.
ſub n.21.verſ.benè verum eſt,de appell. Rip. in c. cum
M.Ferrarienſis,ſub n.93.verſ.proteſtatio enim,de con-
ſtit.Natt.conſ.50,n.18.Couar.in epitom. de ſponſ. p.2.
c.3.§.5.n.12.Honded.d conſ.29.n.55. Nec refert, quod
non ſint factæ in actu contrahendi matrimonium, ſed
ante,Gemin.conſ 15.ante n.13.Corn. d. conſ.41. n.14.
Pariſ.conſ.60.n.14.lib.4.Couar. vbi ſupra ſub num.12.
verſ.ſi verò fiat,prout nec etiam,quod ſint factæ abſen-
te ſpatre,& Don Philippo,gloſ.& Doct.in cap.1.de his,
quæ vi,metùſve cauſ.fiunt.Rim.Bald.Paul. de Caſtr.&
Imol.in l.qui aliena,§.fin. vbi Iaſ.n.46.ff. de acquir. hæ-
31 red.latè Natt.conſ.451.n.22.† Ad arguendum inſuper
metum maximè perpendi debet,an contrahens eſſet in
ſua libertate conſtitutus.Bald.conſ.117.ſub n.1. verſ.1.
eſt,& 364.ſub n.5.lib.3.Aym.conſ.49.num.6.Rim. iun.
conſ.215.nu.58. præſertim in contrahendo matrimo-
nio, in quo contrahentis animus debet plurima ſecuri-
tate,& libertate gaudere c.cùm locum,& ibi Abb.n.4.
de ſponſ. Fel. dicto conſil.14. ſub num.5. Io. Baptiſta
Ferret.conſil.311.num.7. Marchioniſſa autem, vt di-
cunt teſtes, cuſtodiebatur cum maxima vigilantia, &
obſeruabatur diligentiſſimè, ne poſſet loqui cum ali-
qua perſona,cui detegeret animum ſuum, & Marchio
pater vetuit, ne ipſa iret ad confitendum peccata ſua
ſolitis cõfeſſarijs,ſed voluit, quòd proprio ipſius Mar-
chionis confeſſario confiteretur, & quòd non accede-
ret ad aliquam Eccleſiam, niſi ad Eccleſiam cuiuſdam
Hoſpitalis propè domum; vt illa ſubtraheret tempus,
32 & locum loquendi cum aliquo in itinere, † quæ tàm
diligẽs cuſtodia proculdubio excludit libertatem; imò
plurimùm confert ad probationem metus,Barbat.cõſ.
14.n.19.lib.1.Corn.d.conſ.41. ſub nu.12. verſ. maximè
cùm cuſtodirent,lib.2.Pariſ.conſ.61.n.16. lib.4. Aym.
d.conſ.461.n.7.in fin.& n.ſeq.Rim.iun. conſ.77.nu.19.
inter conſil. matrimon. eſt enim talis cuſtodia ſpecies
carceris,Fulgoſ.conſ.5.ante fin.Ang.Aret.conſ.96. ſub
n.2.Dec.conſ.219.n.5.Io Baptiſta Ferret.conſ.311.poſt
33 n.8.Aym.vbi ſupra.Prohibitio † etiam commercij, &
loquelæ non parùm conducit ad arguendum metum,
Aym.d.conſ.461.poſt n.25.Alb.d.conſ.77.ſub n.7. Grã-
mat.deciſ.103.ſub n.56. verſ. maximè ex prohibitione
commercij,fuit dictum in illa Nicien. matrimonij. Et
Marchioniſſa, quæ deſiderabat poni in libertate,pro-
curabat propterea Breue Nuncij Apoſtolici, poſtquã
Archiepiſcopus Hiſpalen.ad cuius officium ſpectabat,
cap.cùm locum, vbi gloſ. in verbo nihil etiam timere
& doct.de ſponſ.illud expreſsè negauit, ſed nec etiam
34 Breue obtinere potuit, & ſi † non eſt iuſtus metus,
quando adiri poteſt Magiſtratus,l. fin. in princ.ff. quod
met.cauſ.Bellon.conſ.18.n.14.à contrario iuſtus erit in
Marchioniſſa,cui aditus vndique præcludebatur.Con-
ſiderare etiam oportet non ſolùm amicitiam,quæ ma-
xima erat inter Archiepiſcopum, & Marchionem,
prout conſiderat Grammat.d. dec.103.n.63. ſed etiam
perſuaſiones, quibus continuò vrgebat Marchioniſ-
ſam,vt obediret patri, cùm enim prouenirent à perſo-
na, cui Marchioniſſa reuerentiam debebat, iuxta tra-
dita per Aym.conſ.483.n.16.incutiebant illi metum,vt
dictum eſt de ſuaſionibus patris, conſiderandus eſt etiã
abuſus iuſtitiæ, Angel.conſ.215.n.3.in fin. Perpendebãt
etiam Domini† ſeriem facti,& circumſtantias,vt ad- 35
monet Alex.conſ.99.n.7.circa med.li.3.Pariſ.conſ.53.
n.55.lib.4.& † modum inſolitum,ex quo arguitur non 36
bona fides,vt dixit Rota in illa Nicien.matrimonij. Il-
la enim nimia feſtinantia mittendi tabellarium pro
habendo mandatum procurę Don Philippi;& in alijs,
non carebat ſuſpicione, Aym. conſ.6.n.34.& ſimilem
celeritatem ad arguendam fraudem, & metum addu-
cit Paul.de Caſtr.d.conſ.174.num.3.circa med. verſ.eſt
etiam hæc præſumptio, & conſiderauit Rota in illa
Valentina profeſſionis cor.Illuſtr.Card.Pamph.imò in
caſu noſtro eſt manifeſtè fraudulenta, quia, vt dicunt
expreſsè teſtes,iſta ſolicitudo erat, ne ſuperueniret ali-
quod impedimentum.Accedit pro metu,† quo matri- 37
monium fuit celebratum ianuis domus clauſulis,Alex.
d. conſ.99. ſub n.4. verſ. item coadiuuant prædicti te-
ſtes.Cæphal.conſil.ciuil.2.ſub n.6.verſ.tertia coniectu-
ra.Io.Baptiſta Ferrett.conſ.311.ſub n.7.Petr.de Barbo.
conſ.24.n.20.& 21.inter conſ.matrim.Rim.iun.d.conſ.
77.n.18 †Item aſtantibus famulis armatis,Corn.d.cõſ. 38
41.n.10.& 11.Pariſ.conſ.60.n.15.lib.4.Io. Bapt.Ferret.
vbi ſupra,& conſ.296.ſub n.13. Menoch. præſumpt.4.
n.8.lib.3. † & nullis interuenientibus conſanguineis, 39
Alciat.conſ.5.n.22.lib.1.Grat. conſ.38. n.18. & 20.lib.
2.Ferrett.d. conſ.296. n.11. poſt med. Menoch. d. præ-
ſumpt.ſub n.14.Concurrunt etiam† alia indicia metus 40
ipſamet nocte, vt lamentationes, & conquæſtiones,
quòd contra propriam volũtatem inducebatur, & co-
gebatur ad contrahendũ,Aym.d.conſ.471.n.11. Hon-
ded.conſ.29.n.39.lib.1. † Aſſiduæ lachrymæ, Menoch. 41
d.præſumpt.4.& n.11.& præſumpt.126.n.17. eodem l.
3.Suſpiria,Alexan.d.conſ.99.nu. 11. verſic. ſecunda eſt
præſumptio.† Pallor vultus,mœſtitia,delirium,Pariſ. 42
conſ.53.n.33.li.4.Petr.de Barbo.d. conſ.24. num.20.&
ſeq.Arguitur etiam metus Marchioniſsæ non ſolum à
præcedentibus,& ab ijs,quæ circa actum contrahendi
matrimonium interuenerunt,ſed etiam à ſequutis†poſt 43
matrimonium,Alex.de Neuo conſ.3.n.11. Pariſ. d cõſ.
53.n.56.Grat.d. conſ.58. num.23. & ad hoc deſeruiunt
proteſtationes poſt illud emiſſæ, Anchar. conſil.299.
ſub 1. Alex. d. conſil.99. poſt num.4. Grammat. deciſ.
76.num.9.Rimin.iun.conſil.362.numer.81. & ſeq.cum
alijs per Menoch.d.præſumpt.126. num.23. & aperiſ-
ſimè demonſtrant maxima triſtitia, & inconſolabilis
afflictio, qua Marchioniſſa afficiebatur, ploratus,
& maximi clamores, quos emittebat dum ex ciui-
tate Hiſpalen. duceretur ad oppidum de Coria, ad
ratificandum matrimonium; ita vt ipſa præ nimia
triſtitia facta fuiſſet valdè deformis, & omnes coge-
ret ad collachrymandum, vt plenè deponunt teſtes
in Summario Marchioniſſæ,num.13.quod etiam con-
tigit in actu ratificandi, quem fecit cum magna diſ-
plicentia, metu, & violenter,vt abundè dicunt teſtes
in dicto Summario à n.13.vſque in finem;†& iſta vio- 44
lentia in ratificatione optimè detegit violentiam in
ipſo contractu adhibitam, vt per Rimin.ſen.conſ.15.n.
15.& pluribus ſeqq.Non eſt verum, vt ex aduerſo præ-
tenditur,quod intentio Marchionis eſſet ſolùm, quòd
filia non nuberet Don Franciſco, & indignationẽ,mi-

Z 2 naſque

naſq;proceſſiſſe ex eo,quòd ipſa nollet illi nubere;quia
ſicut intentio principalis filiæ non erat nubendi Don
Franciſco, ſed impediendi, ne contrahere cogeretur
cum Don Philippo; ita è conuerſo intentio patris pri-
ma erat, quòd nuberet Don Philippo, non quòd ſe op-
poneret matrimonio cum Don Fráciſco: Primus enim
teſtis in Summario n.7.dicit, quòd pater erat iratus,&
colericus,quia Don Antonia ſua filia recuſabat nubere
Don Philippos,&ſecundus ibi dicit,quod Marchio di-
xerat vxori, vt illa ſuaſionibus, & minis induceret ad
contrahendum cum Don Philippo; decimus teſtis in
Summario n.3.dicit,quod pater numquam libenter aſ-
pexit Marchioniſſam, niſi poſtquam nupſit Don Phi-
lippo;quintus n.4. quod fiebat violentia, vt contrahe-
ret cum Don Philippo; primus n.4. quod ita colericus
euaſerat intelligẽdo, quod recuſabat nubere Don Phi-
lippo,& quod niſi nupſiſſet illã interficeret; quod etiã
dicunt tertius,& ſextus n.6. & lamentationes, ac pro-
teſtationes Marchioniſſæ, vt ſupra dictum eſt, non
erant,quod impediretur contrahere cum Don Franci-
ſco, ſed quod vi, & metu cogeretur ad contrahendum
cum Don Philippo. Non oſtat, quod teſtes ex aduerſo
examinati videantur dicere Marchioniſſam ſpontè, &
45 libenter contraxiſſe;quia,† cum fuerit pro parte Mar-
chioniſſæ probata vis,& metus,difficile eſt probari cõ-
trarium,Alban.d.conſ.77. n.12. imò quaſi impoſſibile,
Abb.in c.ſuper hoc,ſub nu.34. de renunc. Iaſ. in §.qua-
drupl.n.72.Inſtit.de act. ſed quicquid ſit, ſufficit, quod
46 in concurſu plus creditur † duobus teſtibus de metu,
quàm mille deponentibus de voluntate ſpontanea, &
libera,gl.Innoc.in dict.c.ſuper hoc.Bald.in l.obſeruare;
§.profeciſſe,n.15.in fine, ff. de offic. proconſ. Rom. in
rub.ff.de arbitr.n.22.Alex.conſ.156. n.3. lib.5. Purpur.
conſ.282.n.14.Crot.conſ.106.n.27.Iaſ. in l. interpoſi-
tas,n.5.C.de tranſact.cum alijs per Gabr. de teſtib. cõ-
cluſ.4.n.15.Menoch.dicta præſumpt.126. nu.31. quod
ſine ſcrupulo procedit, quando teſtes non ſolum depo-
nunt de metu,ſed etiam de minis,& alijs actibus metũ
inferentibus, Alciat.poſt Imol.quem allegat conſ.55.n.
22.lib.2.Gabr.d.concluſ.n.16.Minus etiam verum eſt,
quod teſtes ſint ſingulares, quia imò ſunt conteſtes in
47 multis ſaltem,† & vbi eſſent ſingulares,adhuc proba-
rent metum, latè Crot. conſ.106.in 2.dub. Surd. conſil.
48 395.n.26. prout etiam † teſtibus ſingularibus proban-
tur minæ,Gram.dec.5.n.15.Gabr.de teſtibus, concluſ.
2.n.56. Non obſtat, quod deducatur metus ad effectum
49 impediendi reſtitutionem vxoris marito, † quo caſu
non admittitur exceptio etiam notoria, cap. porrò, de
50 diuort. quia adeſt clauſula† (*arbitrio*) quæ minuit iuris
rigorem,& operatur, vt poſſit à dicta regula recedi, vt
in hac ſpecie cumulationis petitorij,& poſſeſſorij fuit
firmatum in Romana Cottiuij 6.Martij anni præteri-
ti coram R.P.D.meo Sacrato: Alia benè tolluntur per
informantes. Oppoſitiones verò, quæ pro parte Don
Philippi,dantur contra examen, & teſtes Marchioniſ-
ſæ Domini reſeruarunt videre in alia poſitione.

ADNOTATIO.

a De hac materia metus in terminis matrimonij eſt videndus Sanch.de matrim.l.4. per totum, & plura etiam tradit Gutier.eod.tr.de matrim.c.76.& 77.& circa metus probationem, de qua in ſpecie tractat hæc deciſio,conſulendi ſunt Menoch. de præſumpt. l.3.præſumpt.4.& præſumpt.26. & 27. Maſcard. de probat.concl.1055.cum pluribus ſeqq.& omninò eſt videnda dec.643. per totam par.1. in recent.quæ in multis concluſionibus canonizat hanc deciſionem.

51 b Et quod † ſolus metus reuerentialis non ſufficiat ad
annullãdum matrimonium,niſi minæ, aut verbera, aut alius metus adiungatur,plenè infinitos cumulãs Sanch.de matr.d. li.4. diſp.6.n.7.Gutier.de matrim. c.44 ſub n.32. verſ.nihilominus,& hoc procedit etiã ſi vnà cum metu reuerentiali cõcurreret læſio enormis, puta ſi matrimonium fuerit contractum cum perſona longè inferioris cõditionis, Sanchez d.diſp. 6.ſub n.15.Gutier.d.diſp.44. n.43. Verùm licèt metus reuerentialis non ſufficiat ad annullandum matrimonium; tamen operatur, quod ſufficiat minor metus, quàm alias requireretur, vt firmatur in hac deciſione,quam Rota etiam ſecuta fuit in Toletana profeſſionis 29.Nouemb.1614.C.R.P.D.Vbaldo;an autem ſufficiant ſolæ minæ,etiam ſi non probetur, minantem ſolitum eſſe illas exequi,vide Sanchez d. diſput.6.n.20.& ſeq.

c De quo latè per Sanchez d.li.4 diſp.7.ſub n.3.& ſeq.

d Idem Sanchez d.lib 4.diſput.8. n.8.& ſeq. Gutier.de matrim.cap.76. num.5. & 6.

e Et latè Sanchez d.lib.4.diſput 5.n.27.& ſeq.

f Et quod proteſtationes multùm coadiuuent probationem metus,Seraph.dec.859 n.4.& ſeq & fuit dictum in Hiſpalen.Coadiutoriæ 25. Ian.1610.C.Cardinali Lancellotto,Surd.dec.194. n.26. etiam ſi fuerint occultè factæ, Honded.conſ.23.n.22.lib.1. Gabr.conſ.149.n.94.lib.2.

g Latè Maſcard.de probat.concl.1055.Sanch. d.lib.4. diſp.27. qui dat duas limitationes ad hanc concluſionem,quæ penes ipſum videri poſſunt, Gutier. de matrim.d.c.78.n.7. *Oliuerius Beltraminus.*

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Veneris 22. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Agitur de pluribus nullitatibus,quæ opponebantur,quibus omnibus in deciſione reſpondetur.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria quãdo eſt directa duobus Iudicibus,poteſt vnus ſolus procedere ſtante alterius excuſatione, declara prout ſub num.13.*

Regulariter autẽ remiſſoria per vnũ tantùm ex duobus Iudicibus remiſſorialibus executa,proceſſus eſt nullus,& n.13.

2 *Suſpicionis cauſa,quando ſunt leues ſperni poſſunt,ſufficit autem leuis cauſa pro recuſatione Iudicis, & n.14.*

3 *Generalia verba ſunt generaliter intelligenda.*

4 *Etiam in materia odioſa.*

5 *Statutum,quod emanat ad obuiandum fraudibus, eſt fauorabile,& latè interpretandum.*

6 *Calumnia in recuſatione Iudicis arguit calumniam,etiam recuſationis Notarij.*

Prout etiam arguitur calumnia ex frequenti,& continua recuſatione,& num.15.

7 *Suſpicio Notarij ceſſat ex datione alterius Notarij adiuncti, contrarium aliàs Rota tenuit, prout ſub n.16.*

8 *In teſtium examine attenditur tempus receptionis iuramenti, non tempus examinis, ad effectum quod dicantur examinati infra terminum datum, & n.17.*

9 *Impedimentum temporis eſt ſubducendum de medio, vt interim tempus examinis teſtium non currat.*

10 *Impedito non currit tempus.*

11 *Teſtes habentur pro ritè,& rectè examinatis in odium partis præſtantis impedimenta.*

12 *Dilationes omnes ex ſtylo Rotæ cenſentur reuocatæ ante publicationem ſententiæ, quod intelligitur ad effectum inualidatis ſententiæ,non autem ad effectum inualidandi probationes poſt ſententiam factas.*

DECI-

DECISIO CCCXXVIII.

FVit vnanimi Dominorum conſenſu reſolutum exa-
men teſtium vigore remiſſoriæ à Capitulo obtētæ
examinatorum eſſe validum non obſtātibus oppoſitis
nullitatibus, poſtquam reſolutionem compertum fuit
idem fuiſſe deciſum vſque de anno 1586. 24. Ian. cor.
bo.me.Orano,ad quod neutra partium aduerterat.Nō
obſtat prima nullitas deducta ex eo, quòd literæ re-
1 miſſoriales eſſent duobus Iudicibus directæ, † & vnus
a tantùm proceſſerit, [a] quia ſtante alterius excuſatione
potuit,& debuit procedere,non ſolùm de iure, c. pru-
dentiam,§.adijcimus,de offic. deleg.c.cùm plures,eod.
tit.lib.6.ſed etiam ex forma tradita in literis,in quibus
mandabatur, quòd altero legitimam excuſationē pro-
ponente,aut procedere recuſante, alter ſolus procede-
ret, & propterea forma reſcripti, quam pro ſe allegat
Marchio, in ipſum retorquetur, provt etiam deciſio
Tiraſonen.eleemoſynariæ,quæ pariter admittit vnum
tantùm Iudicem procedere poſſe ſtante alterius recu-
ſatione;excuſationem autem pro legitima,& legitimè
probata habuit Rota,vt in deciſione Orani.Et propte-
rea quia conſtitit non ſolùm de dicta excuſatione,& de
plurimis, & maximis impedimentis, quæ Marchio
propter ſuam potentiam præſtabat,Rota ſecunda vice
reſcripſit ſoli Commendatario ſancti Spiritus, & licèt
in reſcripto dicatur modo, & forma, quibus in literis
remiſſorialibus,id tamen intelligebant Domini reſpe-
ctu modi procedendi, non autem reſpectu coniudicis,
quem ſciebant nolle procedere; aliàs vtriq; literas di-
rexiſſet.Alia nullitas ex recuſatione Notarij fuit in de-
ciſione bo. me. Orani reiecta, & hodie etiā habita pro
irreleuanti,ſtante præſertim decreto bo.me. Card. Lā-
cellotti,quòd procederetur quibuſcūq; recuſationibus
2 non obſtantibus,†abundè enim conſtabat cauſas ſuſpi-
cionis eſſe leuiſſimas,vt propterea ſperni potuerint,ad
not.per Innocen. & alios in c. cùm ſpecialis,de appel-
lat.dixit Rota in Cauſa Senogallien.ſpolij 27.Iun.1603
b cor.Illuſtriſs. Cardinali Pamphilio. [b] Nec facit, quod
obijcitur, decretum emanaſſe propter cauſas reſpi-
3 cientes perſonam Iudicis, non autem Notarij, † quia
verba ſunt generalia, & generaliter ſunt intelligenda
de quibuſcumque recuſationibus,l.1.§.quod autem, ff.
4 de aleat.lib.1.§.& generaliter, ff. de leg. præſt. † quod
procedit etiam ſi eſſemus in materia odioſa,Angel. in
l.fin.ff.de conſt.Princ.Dec.conſ.534.n.5. fortiùs igitur
5 in iſto decreto, † quòd cùm emanauerit ad obuiandū
fraudibus,& calumnijs,fauorabile eſt,& latè interpre-
tandum,l.1.§.pecuniam,ff.de calum.c.quanto, de pri-
uilegijs,c.ſi Ciuitas,de ſentent.excommunic. li.1.Dec.
6 conſ.5.in fine.Aym.conſ.118.n.11. † Quando etiam de-
cretum loqueretur de recuſationibus Iudicis in ſpecie,
ex calumnia in recuſatione Iudicis benè argueretur
ad calumniam recuſandi Notarium,l.ſi cui,§.iiſdem,ff.
de accuſ.Dyn.in reg.ſemel malus,n.1. de reg.iur. in 6.
c [c] & vbi ex aliqua iuſta cauſa Marchio habuiſſet ſuſpe-
ctum Notarium,ceſſaſſet omnis ſuſpicio ex datione al-
terius Notarij adiuncti, Auth. ſi verò contigerit, vbi
Iaſ.n.2.C. de iud. fuit dictum in vna Toletana Decim.
d 2.Iun.1403.C.Illuſtr.Card.Pamph.[d] Alia etiam nullitas
ſub prætextu,quòd teſtes fuerint extra terminum exa-
7 minati,non ſubſiſtit,†quia attento,provt attēdi debet,
tēpore receptionis,& iuramenti, Cald.conſ.1.de teſti-
e bus,latè Rom.conſ.443.n.4. ſeq. [e] Ex prorogationibus
accuratè,& fideliter calculatis pro parte Capituli, &
ſubducto tempore,quo Marchio plura de facto,& illi-
cita obierit impedimenta, etiam mediantibus recurſi-
bus ad Iudices laicos,apparet fuiſſe erratum in tempo-
8 re,† eſt enim deducendum tempus huiuſmodi impedi-
mentorum,vt in iſtis terminis tradit Bald. in l.1.n.4. C.
de iur.calum.Tiraq.de retr.lig.§.12.gloſ.2.n.3.& facit
regula generalis,† quòd tempus nō currit impedito ex 9
mora,& culpa aduerſarij,vt not.in Auth.Clericus,C.de
epiſc.& Cleric.in l.fin.Cod.de Adult.Aut.dicendum,† 10
quòd in odiū Marchionis impedimēta pręſtantis teſtes
haberi debeant pro ritè, & rectè examinatis, Fel. poſt
alios in c.quoniam frequenter, n.7. vt lit.non conteſt.
Dec.in c.2.n.51.de teſt.Peregr.dec.159.li.2.fuit dictū in
vna Iannen.Viridarij 27.Feb.1595.& in Lunen.Sarzan.
Canonic.C.Illuſtr.Card.Seraph. & in Ciuit. Scolaſtriæ
24.Martij 1597.C.Illuſtr.Card.Pamph.Non obſtat ſen-
tentia bo.me.Cardinalis Lancelloti iuncto ſtylo Rotę,
ſecundum quem † omnes dilationes cenſentur reuo- 11
catæ ante prolationem ſententię,quia Domini hoc in-
telligebant ad effectum validitatis ſententiæ,quia illis
ſtantibus eſſet nulla,l.ſiue pars,vbi Bald.& alij,C.de di-
lat.Gl.in c.ſignificante,in verbo (*peruenire*) vbi Io. An-
dr.& alij de appell.non autem †ad effectum inualidādi 12
probationes poſt ſētētiā factas,quod in caſu noſtro red-
ditur clarū, ex quo poſt ſētentiam fuit nouus terminus
pręfixus inhærendo remiſſoriæ, ex quibus & alijs per
informantes deductis fuit reſolutū pro validitate exa-
minis.

ADNOTATIO.

a Et † quòd ſi remiſſoria ſit directa duob. Iudicibus 13
examen factum coram vno ſolùm non valeat, Rot.
dec.652.n.3.p.2. in rec. fuit dictum in Calaguritana
Abbatiæ 28.Febr.1597. C. Cardinali Pamphilio, &
in Tiraſonen.eleemoſynariæ 25.Februarij 1604.co-
ram Cardinali Lancellotto,& in Hiſpalen.primitia-
rum 16.Februarij 1618. cor. R.P.D. Pamphilio, &
iſta nullitas, cùm reſpiciat defectum iuriſdictionis,
non eſt ſanabilis,etiam ſtāte clauſula (*arbitrio*) vt di-
xit Rota in d. Hiſpalen. primitiarum; licèt autem
ſtante recuſatione alterius, qui non vult intereſſe
examini,poſſit vnus ſolus procedere,tamen requiri-
tur negligentia,vel malitia recuſantis,aliàs non po-
teſt alter ſolus procedere,ita firmauit Rota in dicta
Hiſpalen.primitiarum,per tex. in c.prudentiam, §.
1.& ibi Gloſ.in verbo cum poſſit, de off. deleg. & c.
b cū plures,de off. deleg. in 6. Sufficit † quælibet leuis 14
cauſa ſuſpicionis, vt Iudex repellatur, Rota dec.2.n.
10.& 11.p.2.diu.& dec.93.n.1.p.1.diuerſ.fuit dictum
in Gerunden. adminiſtrationis coram Robuſterio
impreſ. penes Marcheſ. tom.2.fol.386.
c Prout†etiam calumnia arguitur ex continua,& fre- 15
quēti recuſatione vſq; ab initio facta Rota dec.563.
in fin.p.1.diuerſ.Seraph.dec.197.fuit dictū in Hiſpa-
len.primitiarum 31.Maij 1617. cor.R. P. D. Pamph.
prout etiā quando apparet calumnioſa vna ex cau-
ſis expreſſis pro recuſatione, præſumitur in totum
recuſatio calumnioſa, Rota d. deciſ.563.ſub num.6.
d In contrarium,†quòd in Notarijs nō ceſſet ſuſpicio 16
per dationē adiuncti;quia poteſt Notarius ſuſpectus
reuelare dicta teſtiū,cui malo nō prouidetur per da-
tionem adiuncti,dicit Rota dec.604.p.1.diu.& aliàs
pluries fuiſſe tentum dixit Gonz. ſuper reg.8. in an-
not.cōtra nullitates,n.105.vbi teſtatur in Curia ſer-
uari, quòd Notarius recuſans omninò remoueatur.
e Et quòd teſtes,†qui fuerunt inducti,& iurarūt infra 17
terminum datum ad probandū, poſſint poſt termi-
num examinari,eſt doctr.Felyn. in c.licèt cauſam,n.
19.de prob.Rota dec.3.de teſtibus in nouis.Veſtr.in
prax.lib.6.c.fin.n.8.Verall.dec.185.n.3.p.3. Seraph.
deciſ.857.n.21.& hoc procedit etiam ſi terminus ſit
datus ad recipiendum,& examinandum teſtes,Rota
dec.27.de probat.in antiq.& ratio eſt,quia dies exa-
minis trahitur ad diē iuramēti, vt dicit Felyn.in lo-

Digitized by Google

co præallegato, qui etiam dicit hoc habere locum, etiã
ſi nulla diligentia fuerit adhibita, vt teſtes infra termi-
num examinarentur. *Oliuerius Beltraminus.*

CIVITATIS CASTELLI LVCRI DOTIS.

Veneris 22. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Promiſſio dotis facta in ſcriptura priuata continente obligationem Cameralem eſt exequenda contra ſubſcribentem, & illius hæredem etiam ſi careat teſtibus, & reſpondetur ad defectum non acceptatæ promiſſionis, & ad defectum ſtipulationis.

SVMMARIVM.

1 *Subſcribens ſe obligat ad omnia contenta in ſcriptura, & tantò magis, ſi expreſsè promittat contenta in illa.*
2 *Scriptura priuata probat contra ſubſcribentem, & hæredem, etiam ſi careat teſtibus.*
3 *Pater poteſt ſtipulari pro filia, & n. 10.*
4 *Etiam ſi filia ſit abſens.*
5 *Stipulari licet ex cauſa dotis.*
6 (Promiſſionis) *verbum in ſcriptura importat ſtipulationem.*
7 *Hoc etiam procedit in ſcriptura priuata.*
8 *Dotis promiſſio non requirit ſtipulationem; cùm nudo pacto debeatur, imò in ea fingitur ſtipulatio, etiam ſi non interuenerit.*
9 *Dos, & donatio propter nuptias pari paſſu ambulant, & iiſdem fruuntur priuilegijs.*

DECISIO CCCXXVIII.

DOmini vnanimiter dixerunt apocham eſſe exe-
quendam; quia continet obligationem Camera-
lem, & aliàs in vim mandati A. C. in parte exequutio-
1 nem habuit, † quæ apocha, cùm fuerit à partibus ſub-
ſcripta, obligat ipſas ad omnia in ea contenta, tùm ex
natura ſubſcriptionis, ad cumulata per Gabr. de præſ.
concl. 3. n. 1. tùm quia in ſubſcriptione expreſsè pro-
mittunt contenta in ea. Non obſtat, quod non habeat
2 ſubſcriptionem teſtium: † quia cõtra ſubſcribentem, &
hæredem non requiritur, Rebuff. in tract. de Chirog. n.
84. cum pluribus ſeqq. Gabr. de probat. concl. 9. n. 1. & 2.
Non obſtat, quod Ancilla eſſet abſens, nemine pro ea
donationẽ acceptante; quia imò pater pro ea accepta-
3 uit promiſſionem, † & potuit pro filia paciſci, & ſtipu-
a lari, [a] l. quodcumque. §. 1. & l. quod dicitur, ff. de verb.
oblig. not. in §. ei qui, Inſt. de inut. ſtipul. Pariſ. conſ. 76.
4 n. 9. li. 3. licèt ipſa eſſet abſens, † Pic. in repert. l. in quar-
tam, n. 236. in fine, ff. ad leg. Falcid. Mil. in ver. abſens, n.
5 1. Pariſ. ibi † præſertim cùm donatio illa eſſet ex cauſa
dotis, ita vt nedum pater, ſed etiam extraneus paciſci
potuerit, l. Caius, ff. ſol. matr. Iaſ. in l. ſtipulatio, §. alteri,
b n. 30. ff. de verb. oblig. Pariſ. d. conſ. n. 11. [b] Non obſtat,
quòd dicitur de defectu ſtipulationis; quia vltra quod
6 negari poteſt talis defectus, † cùm verbum (*promitto*) in
ſcriptura importet ſtipulationem, §. ſi ſcriptum, Inſtit.
7 de inut. ſtipul. † quod etiam procedit in priuata ſcri-
ptura, Dec. conſ. 107. num. 1. ante med. verſ. ſimpliciter
8 promiſerunt, † dotis promiſſio non requirit ſtipulatio-
nem, cùm nudo pacto debeatur, l. ad exactionem, C. de
dot. promiſs. & in ea fingitur ſtipulatio, & competit
actio ex ſtipulatione, etiam ſi ſtipulatio non interceſ-
ſerit, l. vnica, circa princ. vbi Bald. & alij, C. de rei vxor.
act. Nec facienda vis, an apocha loquatur de dote, vel
9 de donatione propter nuptias, † cùm pari paſſu ambu-
lent, & iiſdem fruantur priuilegijs, Auth. dos data, C. de
dot. propter nupt. & Auth. æqualitas, C. de dot. promiſ.
de ſcientia autem, & approbatione Ancillæ, non eſt
dubitandum, cùm in vim dictæ apochæ ſit ſecutum
matrimonium, & ex alijs deductis per informantes.

ADNOTATIO.

a Et † quòd pater poſſit pro filijs ſtipulari, Surd. dec. 10
322. n. 1. vbi dicit hoc procedere non ſolùm reſpectu
filiorum natorum, ſed etiam naſciturorum, Menoch. conſ. 1153 n. 8. hoc autem non procedit, quando
pater ſtipularetur filijs poſt obitum ſuum; quia cùm
in tali caſu nihil ſibi quærere poſſit, ceſſat ratio quare pater pro filio ſtipulari poſſit, Rota dec. 489. ſub
n. 2. verſ. nec obſtat, p. 1. diuerſ.

b Bald. Nouel. de priuil. dot. priuil. 22. nu. 2. cum aliis
Barboſ. in l. Caius, ſub n. 7. ff. ſolut. matrim.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA FIDEICOMM. DE ALPHANIS.

Veneris 22. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Filij poſiti in conditione ex quibus coniecturis cenſeantur vocati.

SVMMARIVM.

1 *Filij in conditione poſiti non cenſentur vocati iuxta opinionem gloſſæ.*
2 *Ab hac opinione receditur ex coniecturis.*
3 *Filij poſiti in conditione quando ſunt deſcendentes ſufficiunt leuiores coniecturæ pro illorum vocatione.*
4 *Coniectura vocationis eſt, ſi in alia parte teſtamenti reperiuntur vocati.*
5 *Item digreſſus ad plures ſubſtitutiones, & maximè ſi in illis fuerunt ſubſtituti non ſolùm remotiores, ſed etiam extranei*
6 *Item quando fuerunt poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis.*
7 *Item ſi non ſemel, ſed pluries fuerunt in conditione poſiti.*
8 *Item ſi vocati ſunt filij ſubſtitutorum, multò enim magis cenſentur vocati filij hæredum primo loco inſtitutorum poſiti in conditione.*
9 *Parentum commune votum eſt hæreditatem ſuam peruenire ad deſcendentes.*
10 *Coniectura vocationis filiorum in conditione poſitorum, quando ſingula de per ſe paterentur defectum, ſimul iuncta inducunt vocationem.*
11 *Hoc autem maximè pendet ab arbitrio Iudicis.*

DECISIO CCCXXIX.

COncluſum fuit conſtare de fideicommiſſo ad fa-
uorẽ Marcelli Iunionis, & fratrum de Alphanis,
† ex eo, quòd fuerunt poſiti in conditione tanquam 1
filii Baldaxaris; licèt enim receptiſſima ſit ſententia
Gloſ. in l. Lucius, ff. de hæred. inſtit. quòd filij poſiti in
conditione non ſint ex teſtamento vocati, ſed tantũ ſit
eis reſeruatum ius legitimæ ſucceſſionis, † attamen ſine 2
controuerſia eſt ab ea recedẽdum ex coniecturis voca-
tionem ſuadentibus, Soc. in l. cùm Auus, in fin. verſ. à
qua tamen, vt plurimùm, ff. de cond. & demon. & conſ.
14. n. 3. lib. 3. Corn. conſ. 146. n. 19. in fin. lib. 2. latè Illu-
ſtriſſimus Cardinalis Mantica, de coniect. vlt. vol. lib.
11. tit. 2. n. 19. Put. deciſ. 215. lib. 3. & Rota paſsim ad-
mittit, & quando, † vt in caſu noſtro, deſcendentes te- 3
ſtatoris

Digitized by Google

ſtatoris ſunt poſiti in conditione ſufficiunt leuiores co-
niecturæ.Corn.conſ.97.ſub n.3.v.eſt enim tàm vrgens,
l.1.Aym.conſ.367.ſub n.9.Illuſtriſ.Mant.de coniect.l.11
tit.2.in fin.v.cum alijs per Peregr.conſ.91.n.34.l.1.fuit
dictum in vna Viterb. fideicom. 18. Decem. 1600. cor.
b.m.Litta,& in pluribus alijs relatis in illa Ciuitat.Ca-
ſtelli fideicom.14.Maij præteriti cor.me. Coniecturæ
autem multæ, & vrgentes concurrunt; inter quas illa
4 eſt potiſſima,† quia hos, quos poſuit in hac ſubſtitutio-
ne,in conditione vocauit in euentum,quòd hæredes in-
ſtituti,&eorum patres committerent delictum aliquod
dignum confiſcatione bonorum, vt in indiuiduo eſt de-
ciſio Illuſtriſ.Card.Milini in Spoletana Terrar.20.Iun.
1599.magna enim eſt coniectura vocationis,quando in
alia parte teſtamenti ſunt expreſsè ſubſtituti, Iaſ.conſ.
108.colum.5.v.non quoq;obſtat,l.4.Aym.conſ.62.n.10
Ruyn.conſ.160.ſub n.24.l.2. cum alijs adductis in illa
Ciu. Caſtelli, in qua etiam apparet Rotam ſępiùs hanc
5 coniecturam magni feciſſe. † Concurrit alia coniectu-
ra ſurgens ex digreſſu ad plures ſubſtitutiones, iux.cõſ.
Anchar.74.quod eſt magis communiter receptum,& à
Rota approbatum ex latè deductis in d.Ciuit. Caſtelli,
vbi etiam fuit dictum procedere ſine difficultate,quan-
do concurrit aliqua alia coniectura, & quando ſumus
in deſcendentibus teſtatoris: cùm præſertim in ſequen-
tibus gradibus reperiantur ſubſtituti, non ſolùm remo-
tiores,ſed etiam extranei,qui non ſunt de familia teſta-
toris, Rip.in l.Centurio ſub n.165. v.4. concluſio, ff.de
vulg.& Pup, Alban.conſ.87.n.12.cum alijs in d.dec.ci-
tatis.Accedit,quòd non fuerunt poſiti in conditione fi-
6 lij ſimpliciter,ſed† filij legitimi,& naturales,&ex legi-
timo matrimonio procreati.Socin. iun. conſ.110.n.25.
& ſeq.l.3. qui dicit hanc coniecturam multùm conclu-
dentem,cui nihil opponi poteſt,& conſ.135.n.39.eod.
l.potentiſſimam appellat,cui nihil opponi poteſt,quam
ſecutus eſt Thob.Non.cõſ.32.n.11.v. ſecunda eſt conie-
ctura. Rimin.iun.conſ.21.n.44.Menoch. qui dicit non
leuem coniecturam,conſ.325.n.10. latè proſequitur Il-
luſtriſ Cardinalis Mant.de coniect.vlt.volun.l.11. tit.3
n.7.cum plurib.ſeqq plenè Surd.dec. 162. qui dicit hanc
ſolam vti vrgentiſſimam coniecturam ſufficere, & am-
plexa fuit Rota in vna Bonon.de Pepulis 13.Nouemb.
1566.cor. Robuſterio, & in alia Bonon.de Felicinis 5
7 Iun.1592.cor.Illuſtriſ.Card.Serap. præſertim† quia nõ
ſemel,ſed bis fuerunt in cõditione poſiti, ex quo argui-
tur magna coniectura vocationis,vt per Corn. conſ.74
n.5.& ſeqq.l.2.& alios,quos refert,& ſequitur Menoch.
præſump.76.n.58.l.4.& dixit Rota in illa Ciuit.Caſtel-
8 li.Accedit,quòd teſtator vocauit ſubſtitutos,† ſubſtitu-
torum filios,vnde multò magis credendum, quòd vo-
luerit vocare filios inſtitutorum,nè alias melioris con-
ditionis ſint minùs dilecti, Ruyn.conſ.140. poſt n.9.&
142.ſub n.11.v.& iſtud,& l.3.fuit latè deductum in illa
Ciuit.Caſtelli.Ex quibus coniecturis iunctis cum ratio-
ne omnibus ſubſtitutionibus annexa,ſcilicèt, vt domus
teſtatoris remaneat aperta,abſque eo,quod in ea inſpi-
ciatur mendicitas,ex prohibitione alienationis,alijſq;
coniecturis per informãtes pro Alphanis deductis Do-
mini vnanimiter cenſuerunt eos eſſe vocatos. Conie-
cturæ enim ſunt multæ,& vrgentes,& agitur de deſcẽ-
9 dentibus teſtatoris,†facilè autem perſuadetur eum vo-
luiſſe hæreditatem ſuam ad ſuos deſcendentes perueni-
re,cùm in hoc concurrat commune naturæ, & paren-
10 tum votum, l.ſcripto,ff.vnde lib.† & quando ſingulæ
coniecturæ ſingulatim conſideratæ paterentur difficul-
tatem,attamen ſimul iunctæ manifeſtam inducunt vo-
cationem,Bero.qui alios allegat conſ.104. n.12. in fin.
l.2.Socin. iun.conſ.110. n.28. in fin.& n. ſeq.l.3. Mich.
Graſſ.de communi,in §.fideicommiſſum, qu.14.in fin.
dixit Rota in illa Spoletana bonorum, in vna Montis
Faliſci fideicommiſſi 20.Nou.1602.coram Illuſtriſſimo
Cardinali Pamphilio, & in illa Ciuitatis Caſtelli.† Et 11
Domini, à quorum arbitrio pendet examinatio huiuſ-
modi coniecturarum ex cumulatis à Surd. d.dec.162.n.
11.cenſuerunt coniecturas pro vocatione adductas,
multùm præſtare coniecturis in contrarium adductis
pro parte Seſtij, & litis conſortium, placueruntq; reſ-
ponſiones datæ pro parte illorum de Alphanis, & ex
his fuit concluſum conſtare de fideicommiſſo ad eorum
fauorem.

ADNOTATIO.

Vide circa materiam dictæ deciſionis, ſupra deciſ.315.
& quod ibi dixi.

ROMANA NVLLITATIS EXECVTIONIS.

Luna 25. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Plures nullitates deducuntur ex defectu mandati procuræ non exhibiti, & ex eo, quia contra tertium fuit actum executiuè, & quia non fuit exhibitum inſtrumentum, vnde iuſtificatur ſententia.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum procuræ non ſufficit habere, ſed debet etiam exhiberi, quando eſt facta proteſtatio neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato.*

Hoc non procedit, quando adeſt præſumptio mandati, & numero 5.

2 *Executiuè non poteſt agi contra tertium poſſeſſorem, etiam ſi agatur in vim obligationis Cameralis.*

3 *Sententia, quæ non iuſtificatur ex actis eſt notoriè iniuſta.*

4 *Notoria iniuſtitia æquiparatur nullitati.*

DECISIO CCCXXX.

PRo informante; ſententia enim Audit. Cam.eſt nul-
la,quia coram eo nunquam fuit exhibitum manda-
tum procuræ comparentis pro Caballarijs,† & tamen 1
fuerunt pro parte illorum de Ghettis proteſtatum, nõ
auditi, niſi docto de legitimo mandato, quo caſu non
releuat,quod verè eſſet Procurator,Bald.conſ.122.cir-
ca med.lib.3.Aym.conſ.108. ſub nu.1. latè Gabr. conſ.
25.à num.23.vſque in fin.lib.2.Guidop.deciſ.129. & ſe-
pè fuit reſolutum, a eſt etiam nulla, † quia fuit actum a
executiuè contra tertios poſſeſſores, Ruyn. conſ.87. n. 2
1.& ſeq.lib.4.Bero.conſ.47.n.6.lib.1.fuit dictum in vna
Romana Computorum 18. Martij 1594. coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Millino, in qua fuit additum hoc
procedere, etiam quando agitur in vim obligationis
Cameralis. Rurſus non apparet de exhibitione inſtru-
menti venditionis cum pacto redimendi, licèt fuerit
proteſtatum nihil fieri,niſi eo exhibito,† ex quo ſequi- 3
tur, non ſolùm ſententiam non iuſtificari ex actis, &
per conſequens eſſe notoriè iniuſtam, b Pariſ. conſ 54. b
n.2.lib.4.Cæſ.de Graſſ.deciſ.2. de ſolut. fuit dictum in
vna Romana Vineæ de Scappuccijs 11. Martij 1572.
coram Binanino,& in vna Vlixbonen.beneficij 9.Iun.
1600.coram me; & paſſim tenet Rota, † quæ notoria 4
iniuſti-

iniuſtitia æquipollet nullitati, vt ſæpiſſimè fuit deciſũ, & ſignanter in vna Gadicen. Statutorum 19. Nouemb. 1580. C. Illuſtr. Cardinali Seraphino, ſed etiam ſtante proteſtatione, ſententiam poſſe dici verè nullam, & ſenſit Rota in Romana Cenſus 4. Decembris 1595. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphilio.

ADNOTATIO.

5 a Huiuſmodi † proteſtatio non vitiat proceſſum, etiã ſi mandatum non exhibeatur, quando poteſt illud præſumi ex notabili impenſa, & ex exhibitione iurium facientium ad cauſam, prout in ſpecie dixit Seraph. dec. 933. n. 2. & fuit dictum in Romana Mercedis 1615. C. R. P. D. Manzanedo, & coram eodem in Eugubina Penſionis 7. Aprilis 1617. Item niſi dicta proteſtatio fuerit in quolibet actu repetita, cenſetur ab ea receſſum, & non cauſat nullitatem, vt habetur ſupra in dec. 34. & ibi alios concordantes ad-

b duxi. De quo dixi ſupra ad deciſ. 1

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. CANONICATVS.

Lunæ 25. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Illegitimitas ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Illegitimitas probatur ex diſpenſatione petita reprobato Romano contrarium ſentiente.*

2 *Abſolutionem ab excommunicatione petens non fatetur ſe excommunicatum quando petitur ad cautelam, & vide latè n. 18. vbi referuntur plura ſimilia.*

3 *Abſolutio ab excommunicatione in dubio eſt petenda.*

4 *Illegitimitas ex abſolutione petita ſaltem præſumptiuè, ſi non plenè probatur.*

5 *Illegitimitas probatur ex probatione præſumptiua.*

6 *Illegitimitas probatur ex confeſſione emiſſa in diſpenſatione, in qua narratur, quod quis ſit natus ex perſona, cum qua non poteſt contrahi matrimonium.*

7 *Illegitimitas maximè probatur ex diſpenſatione, quanda ſæpius fuit petita*

8 *Diſpenſatio præſumitur, quod fuerit impetrata ab eo, vel de mandato illius, de cuius intereſſe agitur propter impenſam quæ in expeditione requiritur.*

9 *Ratificatio inducitur ex retentione ſcripturæ penes ſe.*

10 *Item ex vſu illius.*

11 *Producens ſcripturam cenſetur fateri omnia in ea contenta*

12 *Hoc procedit etiam ſi ſcriptura fuerit producta à Procuratore, quia cenſetur de mandato principalis producta, & vide n. 20.*

Productio facta à Procuratore an, & quando præiudicet principali, & n. 20.

13 *Extractio iurium ſuſtineri debet, etiam ſi patiatur aliquem defectum, quando aliunde dicta iura iuſtificantur.*

14 *Illegitimitas probatur per publicam vocem, & famam.*

15 *Teſtes, qui primò fuerunt examinati nulliter, ſi poſtea repetantur, ſufficit quòd ſe referant ad illud primum examen nullum, & vide n. 21.*

16 *Nuncius Hiſpaniarum habet iuriſdictionem in cauſis beneficialibus.*

17 *Interrogatoriorum defectus regulariter non vitiat examen, & vide num. 22.*

19 *Supplicatio an præſumatur porrecta ab eo, vel de mandato illius, qui pro oratore in ea eſt nominatus.*

Examen factum ſine interprete de iure eſt validum, & n. 23.

DECISIO CCCXXXI.

CONcluſum fuit conſtare de illegitimitate Franciſci, & quoad iſtud caput etiam gratiam Michaelis eſſe iuſtificatam, † probatur enim primò ex diſpenſatio- 1
nibus tàm à Sede Apoſtolica per viam Sacræ Pœnitentiariæ, quàm ab Ordinario, & à Nuncio Hiſpaniarum obtentis, Bald. in l. 2. n. 1. Cod. de iur. aur. annu. Alex. in l. decem, nu. 34. & ibi etiam Iaſ. poſt numer. 18. verſ. 4. quòd, ff. de verbor. obligat. Dec. in l. non videtur rem amittere, n. 3. Cagnol. ſub n. 1. ff. de reg. iur. Fel. in c. litteras, ſub n. 19. verſ. & inde, Bald. de præſ. Et authoritas Rom. contrarium ſentientis, in l. 1. ff. de nou. oper. nunc. in concurſu tot Doctorum non videtur habenda in cõſideratione, cùm præſertim dictum Bald. comprobetur multis ſimilibus adductis per Alex. in d. l. decem, à nu. 33. vſque in fin. & latiùs per Iaſ. n. 18. cum duobus ſeqq. a a
Non obſtat, † quòd petens abſolutionem ab excommu- 2
nicatione non fateatur ſe excommunicatum; b quia b
hoc procedit, quando petitur ad cautelam, vt in terminis noſtris reſpondit Rot. in vna Meliten. Abbatiæ 27. Aprilis 1592. cor. bo. me. Gypſio, & tradit Io. Andr. in c. venerabilem, ſub n. 32. de elect. † vltra quod in ex- 3
communicatione ſolet, imò debet in dubio peti abſolutio, cap. illud, de Cleric. excommun. miniſtr. quod non contingit in legitimatione, ſeu diſpenſatione. Et vbi dictum Bald. & ſequacium haberet difficultatẽ quoad veram probationem, † negari tamen non poteſt, quin 4
ſaltem oriatur probatio præſumptiua, Iaſ. in l. 1. n. 4. ad fin. ff. de nou. oper. nunc. Couar. in repet. cap. alma mater, 1. p. §. 12. n. 1. circa med. de ſent. excommun. lib. 6. † quæ probatio præſumptiua admittitur ad proban- 5
dum illegitimitatem, Bald in l. vulgò, circa princip. ff. de ſtat. hom. Natt. conſil. 473. n. 39. latè Bero. q. 90. per tot. Cardin. Paleott. de notth. & ſpur. c. 16. n. 2. & 3. fuit dictum in Romana hæreditatis à Bordiſiera 10. Dec. 1576. coram fel. recor. Clemente VIII. Tantò magis, quia non ſumus in illa nuda, & ſimplici confeſſione reſultante à ſola petitione diſpenſationis, quam præſumptiuam appellant Iaſ. & Couar. tacitam Paul. de Caſtr. in d. l. decem, poſt n. 4. † ſed ſumus in expreſſa, quia ex- 6
primitur, quòd Franciſcus erat natus ex Presbytero, & ſoluta, quæ ſine aliqua difficultate plenè probat. Paul. de Caſtr. ibi Abb. in cap. exhibita, in fine de homicid. Alex. conſil. 88. ſub n. 10. lib. 7. Caputaq. deciſ. 226. n. 2. p. 2. fuit dictum in illa Meliten. Abbatiæ, in qua dicitur hoc prius fuiſſe dictum in Cæſarauguſtana Status de Morata cor. bo. me. Bubalo. Conſiderando † etiam, 7
quòd ſæpius fuit petita diſpenſatio, vt conſiderauit Rota in illa Meliten. Non obſtat, quòd non appareat dictas diſpenſationes fuiſſe impetratas à Franciſco, † 8
quia præſumendum, quòd ab ipſo fuerint impetratæ, vel ſaltem de eius mandato, propter impenſam, quæ in earum expeditione requiritur, Caſſad. deciſ. 3. num. 4. de Procur. Caputaquen. dec. 190. n. 4. p. 1. c & in noſtris c
terminis fuit dictum in illa Meliten. Abbatiæ; præſertim propter illarum pluralitatem, quæ omnem ſuſpicionem fraudis excludit, Aym. conſ. 375. n. 11. Ceſſante autem mandato non deeſſet ratificatio, & approbatio Franciſci, † tùm quia eas apud ſe retinuit, vt latè per 9
Gabr. de præſ. concl. 4. † tùm quia eis fuit vſus, Rot. 10
dec. 39. de procur. in nou. Caput. dec. 193. n. 2. p. 1. fuit dictum in illa Cæſarauguſtana Status coram bo. me. Bubalo, & in Meliten. Vſus enim probatur non ſolũ ex ipſarũ effectuatione cũ illarũ vigore obtinuerit ordines, & beneficia, ad quæ ſine diſpenſatione non fuiſſet admiſſus. Sed etiam ex illarum productione; ita enim

illum

11 illū conſiderant dictæ deciſiones,& facit regula†quod
producens ſcripturam cenſetur ſateri omnia in ea con-
tenta, Gloſ.in l.1.§. editiones,in ver.die, conſul.ff.de
eden.Lap.allegat.119.n.1.verſ.in eo enim,Bal.in c.prę-
ſentium,n.2.de reſt.Rom.cōſ.63.n.3.Alex.cōſ.158.n.12.
l 6.Nec facit, quod Franciſcus eas non produxerit, ſed
12 Procurator;†quia veriſimile eſt,& pluſquā veriſimile,
quod Procurator eas habuerit à Franciſco, & de eius
mandato produxerit,Aym.conſ.80.n.4. in fin.& n.ſeq.
d Modern.de nullit.tit.vlt.n.25. qui alios cumulat.ᵈNon
obſtat,quod obijcitur,ſcripturas nō fuiſſe formiter ex-
tractas; quia contrarium oſtendunt informantes pro
Michaele;ceſſat enim potiſſima nullitas oppoſita ex de-
fectu mandati Io. de Ceſpedes, quia de eius mandato
conſtat,cùm fuerit conſtitutus vna cum Ioanne de Vi-
uanco,& Franciſco della Torre: nec dubitari poteſt de
acceptatione mandati, cum fecerit totum proceſſum
remiſſorialem nomine aduerſarij. Nec releuat prote-
ſtatio, quod in proceſſu compulſoriali deberent citari
Frācıſcus della Torre,& Io.de Viuanco,quia talis pro-
teſtatio nō fuit inſerta, nec à tergo literarum compul-
ſorialium iuxta ſtylum ſolitum adnotata,ita vt Procu-
rator Michaelis non potuerit de ea habere notitiā;nec
mirum ſi fuit omiſſa,quia remiſſoria fuit decreta die 6.
Oct.1604.proteſtatio autem facta fuit 9.eiuſdē,de quo
13 tempore iam erāt expeditæ literæ remiſſoriales;†quā-
do etiam extractio pateretur aliquam difficultatē,ſuſti-
neri deberet ex eo, quod ſcripturę extractę ſatis verifi-
cātur; tū ex eo,quòd licētiatus Gaſpar de Zioazo dela-
to ſibi à Iudice remiſſoriali iuramento,& oſtenſis titu-
lis declarauit eſſe illos, quos tamquam prouiſos inue-
nit in domo Franciſci,quia venerat ad illos inuentari-
zandum: nonus teſtis vidit diſpenſationem Nuncij, de
qua etiam deponit octauus. Adſunt teſtes, qui non ſo-
lùm adminiculant dictas ſcripturas, ſed etiam per ſe
probant;inter quos adeſt tertius benè informatus,quia
dicit, quod quando mortuus eſt Petrus pater Frācıſcus
erat quinque,vel ſex menſium,& remanſit in domo ip-
14 ſius teſtis,deponit de publica voce,& fama,†per quam
probatur illegitimitas,Bal.l.vulgo,circa princ.de ſtat.
hom.Alex.conſ.78.n.11.lib.7.cum alijs,quos refert, &
14 ſequitur Burſ.cōſ.88.n.13.& 14. †Non obſtat,quod iſti
teſtes fuerint primò nulliter examinati, quia ſufficit,
quòd fuerint cor.Nuncio formiter repetiti,& ſatis eſt,
quod in repetitione ſe referant ad illud primum exa-
men, Bart.in l.eos,n 6. C.ad leg.Cornel.de falſ. Alex.in
l.legata inutiliter,n.7. & ibi Claud.n.8. ff.de leg.1.Ca-
put.dec.337.lib.1.in manuſcript.fuit dictum in Toleta-
na penſionis 17.Nou.1657.& in vna Calaguritana Ma-
e trimonij 14.Nou.1575.cor.Illuſtr.Seraph. ᵉ Nec obſtat
nullitas, quæ examini obijcitur ex defectu iuriſdictio-
16 nis in beneficialibus, † quia imò Illuſtr.Card.Gymna-
ſius tunc habebat iuriſdictionem in cauſis beneficiali-
bus, vt fuit dictum in Abulen.Cappellaniæ 20. Iunij
1603.coram Illuſtriſſimo Cardinali Milino, & in ea-
dem repetitum 9. Decembris 1605.cor. R. P. D.Mar-
quemontio: Non verificatur; quod teſtes non fuerint
examinati ſuper omnibus interrogatorijs, ſed potius
contrarium oſtendunt informantes pro Michaele,qua-
tuor enim fuerunt à Prouiſore Burgen. examinati ſine
f interrogatorijs, ᶠ qui licèt ſint repetiti coram Nun-
17 cio,illis tamen non vtitur Michael,† vltra quod talis
defectus regulariter non vitiat examen, Alex. conſil.
172.n.9.lib.2. Dec.in c.licèt cauſam, n.56.de prob.Æ-
gid.in c.per tuas,n.15.de teſt.Put.dec.427.l.1.& 417.n.
2.l.2.Alia benè tolluntur per informantes pro Michae-
le; & propterea omnibus ſimul iunctis fuit reſolutum
conſtare de illegitimitate Franciſci.

ADNOTATIO.

a Idem tenet Surd.conſ.552.n.12.
b Et†quod petens abſolutionem ab excommunicatio- 18
ne non fateatur ſe excommunicatum, Rot. dec.5. de
except.in antiq.& dec.11.ſent.excommunic.in anti-
q.& Rota dec.55.n.2.inter impreſſ.per Farinac. poſt
1.l.conſ.Becc.conſ.35. nu. 31. vbi reddit rationem,
quia abſolutio plerumq; petitur ad cautelam, quod
tamen non procedit, quando in precibus narratur
factum tale,ex quo reſultat excommunicatio,ita de-
clarat Rot.d.dec.55.nu.2. & fuit dictum in Meliten.
Abbatię 27.Apr.1592.cor.Gypſio,Couar.in cap.al-
ma mater,p.1 §.12.n.3.de ſent. excommunicat. in 6.
provt nec etiam componēs ſe cum fiſco cenſetur fa-
teri delictum, quia dicta compoſitio potuit fieri ad
redimendum ſe a vexatione,Gabr.de maleſ. concluſ.
23.n.5.& ſeq.Seraph.dec.325.n.5.nec minùs Bandi-
tus ſupplicans Principi pro reſtitutione,cenſetur fa-
teri delictum, provt dixit Rota in Vrbeuentana hæ-
reditatis 3.Apr.1620.cor.R.P.D.Manzanedo.
c Licèt Oldr.†conſ.126.ſimpliciter teneat, quod ſuppli- 19
catio pręſumatur impetrata ab eo,ad cuius ſauorem
cantat,tamē Rot.non ſeruat dictum conſ. Oldr. ſim-
pliciter,niſi quando vlterius concurrit impenſa no-
tabilis,vel materia eſt difficilis impetrationis, Sarn.
de annal.q.32.ſub n 6.Seraph.dec.560.fuit dictum in
Verdunen.electionis Epiſcop.15 Nou.1593. C.b.m.
Card.Pamph.& in Parmen. beneficij 11. Dec. 1604.
C.Card.Sacrato;vbi dicitur,quod aliàs daretur ma-
gna occaſio fraudibus;& hoc procedit etiā ſi ille,qui
eſt nominatus pro oratore in ſupplicatione,eſſet prę-
ſens in Curia,& etiam ſi ſupplicatio eſſet regiſtrata,
provt latè dixit Rot.in Burg. Abba.de Salas 20.Nou.
1615.c.R.P.D.Vbaldo,per quā cēſetur receſsū à dec.
529.p.1.in recēt.facta in eadē cauſa, vbi Rot.tenuit
pręſumi ſupplicationē porrectā ab eo,qui pro Ora-
tore eſt nominatus quādo ille enūciatur pręsēs in Cu.
d Et idem†tenuit Rot.in Rom.de Aronis 20.Iun.1614.
C.R.P.D.Vbaldo,& in dec.614.n.3.in fin.p.1. in re-
cent.vbi dicitur quod productio iurium facta à Pro-
curatore præiudicat principali, non ſecùs ac ſi eſſet
facta ab eodem principali,& eſt dec.Verall.193.n.3.
p.1. vbi dicit,quod confeſſio tacita reſultans ex pro-
ductione iurium facta per Procuratorē nocet prin-
cipali,licèt ſecùs ſit in confeſſione expreſſa Procura-
toris.Verū in cōtrariū,quòd productio iuriū facta à
Procurat.nō pręiudicet principali, tenet Ro.d.593.
ſub n.5.verſ.& ad productionem,p.2. in recent.& in
dec.285.ſub n.4.verſ.accedit eadem,p.2.in recent.&
facit,quia iſta productio ſapit tacitam cōfeſſionem,
& ſicut confeſſio expreſſa Procuratoris non præiu-
dicat principali,multò minùs præiudicare debet ta-
cita, cum tacitum non debeat plus operari, quàm
expreſſum,Surd.poſt alios conſ.29.in fin.ſed ad con-
cordiam poſſunt reduci dictæ deciſiones,vt,ſ.prima
opinio procedat in productione iuriū,quę veriſimi-
liter Procurator aliunde habere non potuit,quàm à
principali: ſecùs ſi veriſimiliter aliunde habere po-
tuit,quę diſtinctio benè colligitur ex dicta d.285.ſub
n.8.verſ.accedit,dū ibi conſideratur,quòd priuilegiū
productum nō fuit à principali de partibus trāſmiſ-
ſū,ſed vti notoriū per Procuratorem in Cur.repertū.
e Et licèt hęc opinio,quòd ſ.†teſtis poſſit ſe referre ad 21
aliud examē nullum,ſit multū controuerſa, vt patet
ex trad.per Farinac.de teſt.q.66.l.3.& ſeq.tamen il-
lam Rota paſſim ſequitur,vt penes Verall. dec.247.
p.3.& dec.430.n.4.p.1.diu.vbi dicitur,quòd Rota
ſæpiùs hanc opinionem tenuit,quod etiam tenuit in
Con-

Conchen.Cappellaniæ 17.Martij 1608. cor.R.P.D.
Ortemb.& latè in Carthag.Canonic.16.Ian.1609.c.
Card.Lancell.& in Tolet.hæreditatis 6.Iun.1618.c.
b.m. Andrea,& eſſe magis communem,& magis ve-
ram atteſtatur Farin.d.quæſt.66.n.43. Vnde non eſt
attendenda dec.720.n.4. p.2. in recen.dum ibi dici-
tur, quòd teſtes de nouo examinandi non debent ſe
referre ad primum examen, ſed quòd explicitè, &
per extenſum debeant deponere abſque relatione
ad primum examen nullum, eſt enim contra com-
munem ſæpius à Rota firmatam.

22 f Examen ſine interrogatorijs† eſt validum, Alex.cōſ.
172.n.9.lib.2.Ruin.conſ.3.n.4.li.4.Put.dec.427.li.1.
fuit dictum in Toletan. hæreditatis 6.Iun.1618.cor.
bo.me.Andr.& fuit etiam dictum coram.Sanctiſſ.in-
fra d.351.ſed tamen teſtes non probant,niſi repetan-
tur,provt pluries fuit in Rot.reſolutum,quas de.re-
fert Farin.de teſt.q.73.ſub n.6.vbi latè tractat de hac
materia,& idem tenuit Rot.penes Serap.d.702.n.4.
& quoad caput validitatis examinis illud procedit,
etiā ſi interrogatoria eſſent in actis producta, quādo
non eſt facta proteſtatio, quòd teſtes nō examinētur
ſine interrogatorijs,ita fuit dictum in Bonon.fideic.
de Mauris 24.Nou.1606.C.Card. Lancel. provt etiā
23 examen† factum ſine interprete eſt validum, ex tra-
ditis per Scac.de iudic.lib.2.c.8.n.925.& fuit dictum
in Toletana hæreditatis 6.Iun.1618.cor.bon.m. An-
drea, vbi dicitur hunc ſtylum adhibendi interpretē
ſolùm vigere in Curia. *Oliuerius Beltraminus.*

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ.

Lunæ 25. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Sepultura poſſideri non poteſt, niſi conſtet de illius exi-
ſtentia, quę deſignantur ex effoſſione, humatione,& ſi-
milibus. Clauſula (*ſine præiudicio tertij*) operatur, vt
non cenſeatur acquiſita poſſeſſio in præiudiciū tertij.

SVMMARIVM.

1 *Poſſideri non poteſt,quod non eſt in rerum natura.*
2 *Sepultura deſignatur ex effoſſione,humatione,& ſimilibus.*
3 *Sepulturæ poſſeſſio non infertur ex poſseſſione loci.*
4 *Clauſula* (ſine præiudicio iurium alterius) *operatur, vt non cenſeatur acquiſita poſſeſſio in pręiudicium iuris alterius.*
5 *Et maximè, quando iſta clauſula eſt adiecta in ipſo actu traditionis.*
6 *An clauſula* (ſine præiudicio) *præſeruet ius in petitorio tantùm,an verò etiam in poſseſſorio, & an indicet conditionem ſuſpenſiuam,vel reſolutiuam.*
7 *Intelligitur præterquam quoad expreſſa.*

DECISIO CCCXXXII.

CAuſa iterum propoſita ſuper eiſdem Domini ſteterūt
in deciſis rationibus,de quibus in deciſ.† impoſſibile
1 enim eſt ſepulturam, quæ non eſt in rerū natura,poſſi-
deri. Nec facit,quòd dicitur de poſſeſſione loci, in quo
prætenditur ſepultura, quia ille locus poteſt ad alios
2 effectus forſan poſſideri non ad iſtum† quia requirūtur
certi actus,vt effoſſionis,vel humationis vel ſimilis,de-
ſignātes ſepulturā,ſine quibus nec cōſtitui,nec poſſide-
3 ri poteſt,† & propterea de poſſeſſione loci ad poſſeſſio-
nē ſepulturę inferri non poteſt,& Papa intellexit,quòd
actu adeſſet ſepultura formalis,& in eſſe deducta cōceſ.
ſit enim ſepulturā olim conceſſam perpetuā Pāpil.Gu-
glielmo,non autem conceſſit locum ad effodiēdam fo-
ueam pro ſepultura,& in omnē euentum,vt in deciſio-
ne dicitur,ſiue agatur de loco, ſiue (vt verius eſt)de ſe-
pultura prætēſa,poſſeſſio tradita fuit iuxta formā Bre-
4 uis,†& ſic cum clauſula in eo poſita(*ſine præiudicio iuriū alterius*) ita vt nulla poſſeſſio poſſet dici eſſe quæſita
a contra eum, pro quo eſt facta reſeruatio,ᵃ Put.dec.32.l.
2.cum alijs adductis in deciſione,quod ſine difficultate
procedit,† cùm clauſula ſit adiecta non ſolùm conceſ-
ſioni,ſed etiā traditioni,iuxta tradita per Cæſ.de Graſ.
dec.vlt.de reſt. ſpol.

ADNOTATIO.

a Eſt cōtrouerſa opinio an d.clauſula (*ſine † præiudicio*)
prǽſeruet ius in poſſeſſorio,an verò in petitorio tātū, 6
de quo latè per Hond.conſ.86.n.44. & ſeq.li.2. & non
præſeruare niſi iura in petitorio fuit ſæpius tētum,vt
penes Mātic.d.332.& Serap.d.756.n.2.& in Rom.cē-
ſus 13.Maij 1608.c.R.P.D.Coc. Dec.& in alia Rom.
cenſus 14.Nou.1608.cor.R.P.D.Marquemont,& per
priùs in Rom.Præcedentię 15.Iun.1590.c.b.m.Oran.
In contrarium autē,quòd præſeruet ius tàm in petito-
rio, quam in poſſeſſorio, pluries Rot.tenuit ſequentē
deciſionē.Put.32.li.2.vt in de.1013.p.3.li.3.diu.Serap.
de.403.n.1.& 2.& in Rom.domus de Cardel.17.Maij
1609.c.R.P.D.Caualerio,& in Sancti Seuerini bono-
rum 1611.c.Card. Sacrato, vbi dicitur,quòd ſtāte tali
clauſ.vel cenſetur præſernata poſſeſſio alterius, vel
quatenus id verificari non poſſit, vitiabitur poſſeſſio
alteri data cū d. clauſ. & fuit etiā dictū in Ciuit. Caſt.
3.Iul.1617.cor.R.P.D. Vbald.vbi dicitur non cenſeri
præiudicatum iuri alterius quoad poſſeſſionem, nec
etiam ad effectum manutentionis, & quod præſeruet
iura tàm in petitorio,quàm in poſſeſſorio,tenet etiam
Peregr.de fideic.ar.47.n.29.& ar.48.ſub n.36. & conſ.
2.ſub n.63.ver.& in ſumma lib.1.Mareſc.var.l.1.c.55.
n.31.& pro hac opinione facit illa ratio, quia appel-
latione iurium venit etiam poſſeſſio l.pereg.in princ.
ff.de acqnir.poſſ. Verùm cōcordari poſſunt d.deciſio-
nes,vt ſcilicet prima opinio procedat, quando verſa-
mur in actu poſſeſſorio volūtariè facto ab eademmet
parte, puta quādo quis ſoluit ſine præindicio iurium
ſuorum, vel dimittit poſſeſſionē, ſeu alteri tradit ſine
præiudicio iurium ſuorum, tunc enim pars ſibi non
præſeruat poſſeſſionem, ſed conſtituit aduerſariū ſuū
in poſſeſſione manutenibili,&in bis terminis verè lo-
quuntur dec.allegatæ pro prima opinione; aliæ verò
deciſiones pro contraria parte loquuntur,&procedūt
in actu facto à Iudice,puta,quādo Iudex dat immiſſio-
nē cū dicta clauſula; quia Iudex nullo modo pōt par-
tibus in aliquo pręiudicare,& vt dicit Pereg.de fideic.
d.ar.48.ſub n.36.cōſtat intētionē Iudicis eſſe nolle in
iure ſuo alicui præiudicium inferre, quando apponit
d.clauſulam,& ſubdit, quòd dicta clauſula rē integrā
conſtituit perinde ac ſi nihil eſſet per Iudicē geſtum.
Et in his terminis locum habet illa cōcluſio,quod clau.
(*ſine præiudicio*) reddit actum conditionalē,ſi & quate-
nus præiudicium ex actu alicui nō inferatur,Pereg.de
fidei com.ar 47.ſub n.29.ver.& ideò Mareſ.d. c.137. n.
2.Mart.de clau.p.1.clauſ.157.nu.2.qui alios referunt.
Quod tamen eſt intelligendum de conditione non ſu-
ſpēſiua,ſed reſolutiua,hoc eſt,quòd cōſtito de alterius
præiudicio, & inre, actus reſoluatur, interim autem
actus geſtus cum d.cōditione babetur pro puro, benè
Pereg.d.a.47.ſub n.29.ver.intellige,Hōd.cōſ.86.n.44
l.2.Serap.d.877.n.2.& 3.vbi dicit,quod poſſeſſio data
cum d.conditione cēſetur purè data,quamdiù nō ap-
paret aliū babere potiora iura,optimè Rot.in d.513.
ſub n.3.p.1.in rec.& faciūt in ſimili quæ dixi ſupra ad
dec.350. de clauſulis (*dummodò alicui ius quæſitum non ſit*)&(*dummodò collatio ad nos bac vice pertineat.*)Et ideò
poſſeſſio,quæ erat vacās acquiritur non obſtāte,quòd
fuerit tradita cum d. clauſula (*ſine præiudicio iurium*)
qnia d.clauſula ſolùm præſeruat poſſeſſionem alterius
plenam,Cæſ.de Graſſ.dec.3.n.3.& 4. de verborum ſi-
gnif.Rot.d.dec.513.n.3.& fuit dictum in Romana do-
mus de Cardellis 1.Decemb.1617.coram R.P.D.Ca-
uale-

Digitized by Google

ualerio, & in Sabin. Caſtri Mompei 7. Febr. 1618. cor.
R.P.D.Veroſp.& fusè tradit Hond.conſ.86.n.52.lib.2.
7 Circa quam clauſulam (*ſine† præiudicio*) paſſim etiã Rot.
ſequitur conſ.Oldrad.conſ.230. quòd, ſcilicet, intelli-
gatur de alio præiudicio, præterquam quoad expreſ-
ſa, Seraph.dec.756.n.2.& dec.1445.n.4. Rota dec.236.
n.5.p.1.diuerſ.cum alijs per Hond. d. conſ.86. & n.46.
& per Mart.d.clauſ.157.n.3. qui alias deciſiones Rotæ
refert. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA ARGENTORVM.

Mercurij 25. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Statutum Vrbis 151. habet locum in fideiuſsione, & in
omnibus alijs contractibus, in quibus mulier, vel mi-
nor lędi poſſunt, & requirit cauſam, quæ reſpiciat vti-
litatem mulieris, & minoris.

SVMMARIVM.

1 *Statutum Vrbis 151. habet locum in omnibus contractibus,
in quibus mulier, vel minor lædi poſſunt, & latè ſub n.9.*
2 *Fideiuſſio eſt contractus de ſui natura læſiuus.*
3 *Mulier non poteſt fideiubere, maximè ad fauorem mariti.*
4 *Statutum Vrbis 151. requirit non ſolùm cauſam, ſed etiam
plenam cognitionem circa dictam cauſam.*
5 *Et dicta cauſa debet reſpicere perſonam mulieris, & illius
vtilitatem, vel ſaltem quòd non tendat in eius præiudicium
& approbari debet à conſanguineis, & à Iudice, de quo
vide ſub n.10. vbi allegantur deciſiones in contrarium.*
6 *Conſanguinei debent iurare, quòd mulieri non præiudicat
obligatio.*
7 *Fideiuſſio vxoris pro marito eſt læſiua quando non poteſt in
bonis mariti habere releuationem.*
8 *In fideiuſſione mulieris non debet tolerari aperta læſio fideiu-
bentis, prout eſſet quando fideiuberet ſine ſpe releuationis.*

DECISIO CCCXXXIII.

RESolutum fuit Marchioniſſam ad aliquid non te-
neri; imò eius obligationem eſſe nullam ex diſpo-
1 ſitione Statuti Vrbis lib.1.c.151.†quod habet locum in
omnibus contractibus, in quibus minor, vel mulier læ-
a di poſſunt, a Put.dec.162.n.2.lib.1.Creſcen.deciſ.3.de
conſtit. fuit dictum in Tiburtina Caſtri Sambuci 22.
Febr.1577.C.fœl.rec.Clem.VIII.& in pluribus alijs re-
latis in illa Romana releuationis indemnitatis C.R.P.
2 D.Ortembergo 22.Martij 1602.†fideiuſſio autem non
ſolùm eſt contractus de ſui natura læſiuus, l.1. C. de fil.
famil.minor.l.ait prętor, §.1.ff.de minor.benè Soc.iun.
conſ.47.n.7.& ſeq.lib.4.qui refert dictum Chilonis La-
cedæmonis vnius ex ſeptem Græcię Sapientibus, quòd
3 fideiuſſioni non deeſt iactura; †ſed etiam eſt in muliere
b à iure improbatur, b l.1.& toto tit.ff.& C.ad ſenat. con-
ſul.Velleian.& magis ad fauorem mariti, Auth. ſi qua
mulier, C.ad Velleian.hoc enim dictat ſpecialis ratio,
quia præſumitur à marito ſeducta, vt per Bald.conſ.5.
n.1.lib.5.in iſta autem fideiuſſione, licèt interuenerint
4 ſolemnia, tamen non interuenit † cauſa quam non ſo-
lùm requirit Statutum, ſed etiam plenam eius cogni-
tionem: non enim poteſt deſeruire pro cauſa fideiubere
pro marito, cùm hoc à iure abhorreat. Non etiã decre-
tum Iudicis, quòd argenta marito reſtituerentur facta
obligatione per vxorem: quia non aſtringebat vxorem
ad ſe obligandam, imò illam non afficiebat. Nec facit,
quod aſtringeret Marchionem maritum, quia vltra
quod nec etiam illum arctabat; quia ſaltem potuiſſet
5 alium fideiuſſorem præſtare, † cauſa à Statuto requiſi-
ta debet reſpicere perſonam mulieris, non autem per-
ſonam eius, cum quo, vel pro quo contrahit; vlterius
cauſa debet eſſe talis, quæ reſpiciat vtilitatem mulieris
c vel ſaltem non tendat in eius præiudicium, & propte- c
rea debet approbari à conſanguineis interuenientibus,
& à Iudice; † imò conſanguinei debent iurare; quòd 6
mulieri nõ præiudicet nedũ cauſa, ſed ipſamet obliga-
tio, hic autem non ſolùm eſt præiudicialis cauſa, quia
reſtitutio argentorum, quæ erat facienda marito dila-
pidatori, reſultabat in damnum, & propterea magis in-
tererat, quòd non peruenirent ad eius manus, ſed con-
ſeruarentur pro filijs; quibus poſt mortem Marchionis
debebantur: † Sed etiam ipſa fideiuſſio, cùm non poſſit 7
in bonis mariti reperire releuationem, ſiue conſidere-
mus tempus obligationis, ſiue tempus ſolutionis, vt per
Theſaur.deciſ.223.n.11.Non obſtant deciſiones ex ad-
uerſo allegatæ, quia in illis non concurrebat defectus,
ſeu vitium cauſæ, nec fideiubebatur pro marito dilapi-
datore, & qui vbi opus fuiſſet, non potuiſſet indemnem
conſeruare vxorem ab obligatione pro ipſo præſtita.
Non obſtat, quod fideiuſſio ſit contractus de ſui natura
deſtinatus ad commodum alterius, † quia non propte- 8
rea debet tolerari, vt reſultet in apertam perniciem fi-
deiubentis, prout fit quando fideiubetur ſine ſpe rele-
uationis obtinendæ: Et licèt in fideiubente non poſſit
conſiderari vtilitas (quod tamen non eſt abſolutè ve-
rum) debet tamen abeſſe illa læſio, quòd non poſſit im-
munis conſeruari.

ADNOTATIO.

a Et quòd Statutum† Vrbis 151.lib.1.locũ habeat non 9
ſolùm in quatuor contractibus ibi expreſſis, ſed etiã
in omnibus alijs, in quibus minor, vel mulier lædi
poteſt, ſæpiſſimè Rota tenuit, vt in deciſ.529.n.4. in
fine p.1.diu.& in rec.p.1.deciſ.153.ſub n.13.verſ. &
poteſt habere, & deciſ.385.nu.2.eadem p.1.in rec. &
dec.619.n.5.ante med.verſ.idq; patet p.2.in rec.& in
Romana pacti de redimendo cor. Comitulo im-
preſs.penes Marcheſ. de comm.tom.1. fol.455.& in
Peruſina fideiuſsionis 26.Nou.1611.C.R.P.D.Pam-
ph. plenè Picus ad dictum Statutum Vrbis li.1. gloſ.
7.p.6. & ſeq. Imò habet locum dictum Statutum in
omni contractu, in quo non ſolùm directè, ſed etiam
indirectè cadere poteſt læſio, Rota dec.114. ſub n.2.
p.2.in rec.& dec.592.n.1.in fin.verſ.quę quidem nul-
litas, p.1.in recent.& dec.433.p.4.diu.in nouiſs. im-
preſsis. Verùm hæc concluſio fuit in controuerſiam
deducta in Romana cenſus Vitalitij C. R. P. D. Bu-
ratto, in qua agebatur, an cenſus vitalitius potuerit
emi à muliere ſine ſolemnitatibus dicti Statuti, & di-
cebatur non eſſe neceſſarias ſolemnitates Statuti ex
eo, quia Statutum non habet locum niſi in contra-
ctibus, qui ſunt de ſui natura lęſiui, puta, in donatio-
nibus, refutationibus, remiſsionibus, fideiuſſionibus,
& ſimilibus, non autem in omnibus, in quibus quo-
modocumque etiam per indirectum, & ex acciden-
ti, & futuro euentu lęſio cadere poteſt, Put.dec.152.
aliàs 158.lib.1.Cotta.deciſ.211.Gabr. conſ.6.n.4. &
conſ.20.n.55.lib.2. & fuit dictum in Romana nomi-
nationis domus 10.Martij 1600.C.Card.Pamph.ſed
quia huiuſmodi cauſa fuit ſæpè in Rot. propoſita, &
numquam reſoluta, & hodie etiam pendet in Rota
indeciſa; ideò erit expectandum Rotæ iudicium.
b Et quòd mulier regulariter ſit prohibita fideiubere
latè Her.de fideiuſs.cap.7.n.389. & ſeq. per plures,
Maur.de fideiuſ.ſect.7.c.3. per tot. qui ambo amplè
tractant hanc materiam cum ſuis ampliationibus,
c & limitationibus. In contrarium, † quòd cauſa ex- 10
preſſa in obligatione mulieris non ſit neceſſe, quòd
ſit vtilis, ſed ſufficiat, quòd ſit vera in ſpecie, & in ter-
minis fideiuſſionis dixit Rota in Romana Salu.13.
Nou.1614.cor.R.P.D.Pamph.impreſs.penes Pacif.
de

Digitized by Google

de Saluian. decif.56. iuxta nou. impreſs. vbi conſide-
ratur, quòd Statutum non requirit, quòd cauſa debeat
eſſe vtilis mulieri, quam deciſionem Rota ſecuta fuit in
deciſ.227. ſub n.3. impreſs. penes eumdem Pacificum.
Verùm prædictæ deciſiones non tranſeunt ſine magna
difficultate, & mihi ſemper magis placuit concluſio in
hac deciſione firmata, quia re vera Statutum emanauit
ad conſulendum ne mulieres, & minores non læderen-
tur; & ideò vult quòd conſanguinei iurent contractum
cedere in vtilitatem mulieris, & minoris, ex quo appa-
ret, quòd Statutum voluit non ſolùm veritatem cauſæ,
ſed etiam vtilitatem, & idem etiam tenuit Rota infra
cor. Sãctiſs.dec.363. vbi dicitur, quòd cauſa debet reſpi-
cere commodum, & intereſſe mulieris.

Oliuerius Beltraminus.

CAMERINEN. TRANSACTIONIS.

Mercurij 4. Iunij 1607.

ARGVMENTVM.

Inſinuatio requiſita à Conſtitutione Marchiæ non ſup-
pletur ex præſentia Iudicis, nec ex interuentu patris, &
maximè quando agitur de bonis, in quibus pater non
habet vſumfructum.

SVMMARIVM.

1 *Inſinuatio requiſita ex conſtitutione Marchia non ſuppletur ex præſentia Iudicis.*

2 *Inſinuatio non ſuppletur ex interuentu patris.*

3 *Statutum prohibens minorem contrahere ſine certa ſolemnitate non habet locum, quando minor contrahit cum patre, ſed num.10. vide contrarium.*

4 *Inſinuatio in donatione inter patrem, & filium eſt neceſſaria, & num.11.*

5 *Quod procedit etiam in donatione, & renunciatione facta à filia ad fauorem patris.*

6 *Pater, quando eſt vſufructuarius, poteſt alienare bona filij ſine decreto, ſecus ſi non eſt vſufructuarius, & latiùs n.12.*

7 *Pro patris iudicio magis præſumitur, quando cum affectione concurrit commune intereſſe cum filio.*

8 *Pater ſi eſt tutor, & curator filij tenetur reddere rationem, vt quilibet alius tutor, & n.13.*

9 *Hoc procedit, quando bona pleno iure ſpectant ad filium, & pater non habet vſumfructum in illis, ſecùs autem, ſi habet vſumfructum, & num.13.*

DECISIO CCCXXXIV.

DOmini informante tantùm vanno ſteterunt in de-
ciſis, quia ſi de tempore tranſactionis non extabat
Statutum Caldarolæ, vt prætenditur pro parte aduer-
ſariorum, intrabat Conſtitutio Marchiæ, quæ cùm in-
ter alia requirat actum inſinuationis, non eſt laboran-
dum, an illi duo, qui interuenerunt celebrationi inſtru-
1 mẽti ſuerint iudices, nec ne, † cùm (vt dictum eſt in de-
2 ciſione) iudicis præſentia Patris. † Præſumptio enim,
quæ eſt pro affectu, & conſilio paterno, poteſt ſupple-
re defectum aliarum ſolemnitatũ, non autem inſinua-
3 tionis: † & propterea ſtante Statuto prohibente mino-
rem, aut mulierem contrahere ſine certa ſolemnitate,
non habet locum, quando minor, vel mulier contrahit
cum patre iuxta magis receptam Dominorum ſenten-
a tiam, de quo latè per Gabr. de Stat. concl.2.[a] nihilomi-
4 nus, quando donat, vel recipit donationem à patre, †
requiritur inſinuatio, l. lata, C. de donat. l. donationes,
quas parentes, C. de donat. inter virũ, & vxor. Put. dec.
b 136.n.1.lib.2.[b] Nec facit, quòd illud ſit in donatione,
5 quæ eſt inter patrem, & filiam prohibita, † quia etiam
doct. allegati per Gabr. loquũtur in donatione, & remiſ-
ſione, quã fecit filia ad fauorẽ patris, & l. lata, & l. de do-
nationes, loquũtur in caſu validitatis donationis, quã-
do donatio erat morte donantis confirmata. Rurſus nõ
videtur habenda ratio perſonæ patris, quia non erat
vſufructuarius bonorum, de quibus diſponebatur in
tranſactione, videtur enim in hoc conſtituenda diffe-
rentia inter patrem vſufructuarium, legitimumque ad-
miniſtratorem, & eum, qui nõ eſt vſufructuarius; † quia 6
videmus in ſimili, quòd vbi pater eſt vſufructuarius,
poteſt alienare bona immobilia filij ſine decreto Iudi-
cis,[c] ſi autem non eſt vſufructuarius requiritur decre- c
tum,[d] Bal. in l.1. ſub n.1. verſ. ſed dubium. ff. de reb. cor. d
qui ſub tut. vel curat. ſunt, & in l. Præſes Prouinciæ ſub
n. 8. vbi Iaſ. n.2. & ſeqq. qui de communi, C. de tranſact.
latiſſimè Tiraq. in l. ſi vnquam in præfat. n.27. & ſeq. C.
de reuoc. donat. Couar. var. reſol. lib.1. c.8. nu.6. † Tunc 7
enim magis præſumitur pro iudicio patris quando cũ
affectione concurrit commune intereſſe cum filio, Ti-
raq. ibi n.29. in fin. Cou. n.6. ante med. facit, quod tra-
dit Bald. in l. ſi infanti, n.11. C. de iur. delib. † & propte- 8
rea licèt aliàs pater tutor, aut curator filij teneatur red-
dere rationem, vt quilibet alius tutor, & curator, leg. ſi
ſuperſtite, vbi Bald. in 1. not. & alij, C. de dol. Aret. in l.
vltim. §.1. ad fin. ff. de verb. obligat. Iaſ. in d. l. præſes, n.
3. † Id verum eſt, quia adminiſtrat bona pleno iure 9
ſpectantia ad filium, Soc. conſ.2. n.7. lib.1. ſecùs autem
eſt in ijs, in quibus pater habet vſumfructum, & legiti-
mam adminiſtrationem,[e] leg. ſi quis prioris, §. in illo e
& ibi Bald. C. de ſecund. nupt. Alexand. conſ.110. n.22.
lib.3. Iaſ. vbi ſupra.

ADNOTATIO.

a Sed quòd † contraria opinio ſit magis communis, & 9
magis vera dixit Rota dec.177. n.2. p.1. in recent.

b Benè Rota † dec.8. inter impreſ. penes Picum ad Sta- 10
tut. Vrb. n.11. & fuit dictum in Peruſina fideiuſſionis
1. Aprilis 1612. coram R. P. D. Pamphilio.

c Pater † legitimus adminiſtrator bonorũ filij an poſſit
illa alienare ſine decreto Iudicis, eſt vidẽdũ Simon.
de decret. li 3. tit.6. inſpect.1. vbi plures caſus diſtin-
guit, & latiùs Caſtil. de vſufruct. c.3. n.65. & ſeq. vſq;
ad n 75. vbi diſtinguit ſex caſus, ac etiam plura de-
ducit Paſchal. de patr. poteſt. p.1. c.2. n.5. & ſeq.

d In ijs, † in quibus pater non habet vſumfructum, non 11
eſt legitimus adminiſtrator, ſed habetur loco extra-
nei, Burſat. conſ.133. n.30. Menoch. de recuper. re-
med.9. n.86. cum alijs plenè cumulatis per Paſchal.
de patr. poteſtat. p.1. c.2. n.84. ſuper quo eſt videndus
Caſtil. de vſufr. d. c.3. n.59. & ſeq. Et ideò licèt pater
regulariter non teneatur reddere rationem, nec cõ-
ficere inuentarium, Minſing. obſeruat.93. in 2 cent.
cum alijs relatis penes Paſchal. d. c.2. nu.82. hoc ta-
men non habet locum quoad bona, in quibus pater
non habet vſumfructum, quia de illis tenetur ratio-
nes reddere, & inuentarium conficere, ſicut cæteri
tutores, Gutiez in tract. de tut. in 2. p. c.1. n.24. Me-
noz. Eſcobar. de ratiocin. c.3. n.23. Paſchal. d. c.2. n.
83. qui alios cumulat.

e De quo vide in annotatione antecedenti.

Oliuerius Beltraminus.

CASALEN. CANONICATVS.

Lunæ 22. Octobris 1607.

ARGVMENTVM.

Subrogatio gratioſa requirit litem, quæ ſit ſuper titulo
principaliter, non incidenter, & an, & quan-
do dicatur lis ſuper titulo.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Subrogatio gratioſa requirit litem, quæ faciat beneficium litigioſum, ita vt nullus inferior poſſit ſe intromittere.*
2 *Lis ad hunc effectum requiritur, quòd ſit ſuper titulo.*
3 *Lis quando eſt ſuper titulo agitur de quaſi dominio.*
4 *Litigioſa res efficitur quando agitur de dominio, vel quaſi.*
5 *Lis ſuper poſſeſſione non facit beneficium litigioſum, & n. 19.*
6 *Quod procedit etiam, ſi agatur in poſſeſſorio adipiſcendæ.*
7 *Poſſeſſorium adipiſcendæ, licèt habeat admixtam cauſam proprietatis, tamen principaliter cauſa proprietatis, in eo non cognoſcitur, nec deducitur ad effectum, vt ſuper ea pronuncietur.*
8 *Litigioſum vt ſit beneficium, non ſufficit, quòd agatur de titulo, niſi etiam de illo principaliter agatur.*
9 *Poſſeſſorium iudicium non deſinit eſſe merum poſſeſſorium quando de poſſeſſione principaliter agitur, licèt ſit deducenda, & probanda proprietas.*
10 *Beneficium eſt litigioſum quando præcedente collatione quis petit id declarari, & poſſeſſionem ſibi tradi.*
11 *Litigioſum eſt beneficium quando petitur præbenda tamquam ſua, quia fuit ſibi collata.*
12 *Exequutor debet cognoſcere de colore tituli ſtante clauſula* (amoto.)
13 *Iudicium metimur ex parte actoris, & plura ſub n. 20. Iudicium dicitur verſari inter perſonas Eccleſiaſticas, ſi actor ſit perſona Eccleſiaſtica, etiam ſi reus ſit laicus, & n. 10.*
14 *Beneficialis cauſa non dicitur, quando actor agit ſuper beneficio tamquam vnito, licèt reus prætendat illud iure tituli collatiui.*
15 *Executio literarum Apoſtolicarum conceditur in poſſeſſorio ad inſtar* l. fin. C. de edict. diu. Adrian.
16 *Iudicij qualitas dignoſcitur ex monitorio, & ex proſecutis.*
17 *Exequutor ſtante oppoſitione poſſeſſoris debet aſſumere partes iudicis, remanente tamen iudicio executiuo.*
18 *Appellatio in poſſeſſorio de iure Canonico admittitur.*

DECISIO CCCXXXV.

SEbaſtiano non eſſe dandam ſubrogationem iudica-
1 runt Domini, ea potiſſimùm adducti ratione, † quia
ad illam obtinendam requiritur lis, & talis, quæ faciat
a beneficium litigioſum; [a] ita vt Ordinarius, nec alius in-
ferior poſſit ſe intromittere, Franc. in cap. 2. n. 2. vt lit.
pend. Rebuff. ſuper reg. de ſubrog. gloſ. 2. Mandoſ. in d.
2 reg. q. vlt. n. 2. in fi. † quod tunc contingit, quando lis eſt
ſuper titulo, Vital. in Clem. 2. ſub n. 72. vt lit. pend. Gab.
de offic. Leg. lib. 3. n. 475. & fuit dictum in Oſcen. optio-
nis, ſeu præbendæ 4. Iunij 1594. cor. bo. me. Gypſio, &
in Legionen. præſtimoniorum 16. Iunij 1595. coram Il-
3 luſtr. Card. Pamphilio; † quando enim lis eſt ſuper ti-
tulo, agitur de quaſi dominio, c. ſi tibi abſenti, de præ-
ben. lib. 6. Mil. in verb. (*litigioſa res*) Sarn. de trien. q. 53.
4 ſub n. 7. † tunc autem efficitur res litigioſa; quando agi-
tur de dominio, vel quaſi, gloſ. in Auth. litigioſa in
verbo (*dominio*) vbi etiam Bald. ſub n. 2. C. de litigioſ. Sa-
lyc. in l. 2. eodem tit. Ang. in Auth. de litig. poſt n. 3. lis
5 autem inter Sebaſtianum, † & Graſſum defunctum erat
ſuper poſſeſſione, quæ non reddebbat beneficium liti-
b gioſum, [b] gloſ. in c. 1. in verbo (*litigioſa*) quam ſequuntur
ibi omnes de confirmat. Bald. in l. 2. poſt n. 3. C. de liti.
Angel. vbi ſupra n. 3. circa med. verſ. eodem modo. Mil.
in verbo (*litigioſa res*) Curt. iun. qui communem dicit,
conſ. 165. n. 5. Io. Baptiſta Ferrett. qui pariter de com-
muni teſtatur, conſ. 12. n. 4. fuit dictum in vna Vrgellen.
Archidiaconatus 15. Iunij 1592. cor. R. P. D. meo De-
cano. Non obſtat, quòd fuerit actum remedio adipi-
6 ſcendæ, quod habet admixtam cauſam proprietatis; †
quia nec etiam in tali poſſeſſorio efficitur beneficium
litigioſum, [c] Ang. vbi ſupra latè Caſſad. deciſ. 4. vt lit. c
pend. Mandoſ. in regul. de ſubrog. quæſt. 13. Io. Baptiſt.
Ferrett. d. conſ. 12. ſub n. 4. deciſ. Pedem. 144. n. 10. vbi de
communi, & in terminis iſtis fuit deciſum in vna Ver-
dunen. Canonicatus 28. Aprilis 1595. coram Illuſtriſſ.
Pamphilio; † licèt enim in d. remedio ſit cognoſcendū 7
de titulo, & proprietate; id tamen principaliter non
cognoſcitur, vt per Caſſad. Mandoſ. & Ferret. & patet,
quia non deducitur ad finem, vt ſuper eo pronuncie-
tur, Ægid. deciſ. 99. † ad effectum autem litigioſi neceſ- 8
ſe eſt, quòd de titulo principaliter agatur, Gemin. in c.
1. in prima oppoſ. & Franc. ſub n. 3. vt lit. pend. in 6. Sa-
lyc. in l. 3. ſub n. 1. verſ. tu dic. C. de litig. Mil. Caſſad. Fer-
ret. & Mandoſ. in locis alleg. † Nec deſinit eſſe merum, 9
& ſimplex poſſeſſorium, quando de poſſeſſione princi-
paliter agitur, licèt ſit deducenda, & probanda pro-
prietas, Bero. q. 91. n. 7. & 8. cum alijs per Contard. in l.
vnica in 2. limit. 6. 1. n. 9. & 18. C. ſi de mom. poſſeſ. Non
obſtat dictum Bald. in l. 2. C. comm. diuid. [d] quia Bald. d
quando de beneficio collato loquitur, † dicit tunc in- 10
duci vitium litigioſi, ſi petat id declarari, & poſſeſſio-
nem tradi, & ita facit pro hac parte, quia vult, quòd de
petitorio, & titulo principaliter agatur, cùm ſuper eo
ſit pronunciandum, Ægid. d. deciſ. 99. Non obſtat de-
ciſio Acchil. 5. vt lit. pend. quia vltra quod non eſt de-
ciſio, ſed diſcurſus, allegat Bald. in loco prædicto, &
propterea ſecundum eius terminos debet intelligi, & ſi
aliter intelligeretur, loqueretur contra deciſ. Caſſad.
& alias ſupra citatas. Deciſ. Chiſan. loquitur ipſa etiam
ſecundùm terminos Baldi, † & dicit tunc contrahi liti 11
gioſum, quando peto præbendam tamquam meam,
quia fuit mihi collata, & ſic vult, quòd lis ſit ſuper be-
neficio, non ſuper poſſeſſione, & quādo agitur ex quaſi
dominio, quæ deciſ. dicit ita eſſe intelligendam deciſ.
56. in nou. ex aduerſo allegatam. Non obſtat deciſio
7. de re iud. Cæſaris de Graſſ. quia apparet ibi actum
fuiſſe petitorio tùm ex reuocatione ſuſpenſionis eiuſ-
dem, tùm quia, vt ibi dicitur, actum fuit pro canoniza-
tione literarum penſionis. Non obſtat, † quòd ſtante 12
clauſula (*amoto, &c.*) deberet cognoſcere executor de
colore tituli, vt per Acchil. d. deciſ. 5. quia iſta cognitio
eſt incidens, non principalis, & licèt adhuc inſtetur,
quòd poſſeſſor principaliter deducat titulum pro de-
fenſione, & in hoc tantùm fundetur; † attamen repli- 13
catur, quòd metimur iudicium ab actore, l. 1. ff. ſi pars
hæred. pet. Caſſad. deciſ. 3. num. 2. de iud. fuit dictum in
præallegata Oſcen. optionis coram Gypſio, benè facit
deciſ. Ægid. 617. [e] qui propter hanc regulam dicit, e
† quod non dicitur cauſa beneficialis, quando actor 14
agit ſuper beneficio tamquam vnito, & de pertinentijs
ſuæ dignitatis, licèt reus prætendat illud iure tituli, &
tamquam beneficium ſibi collatum. Non obſtat, quod
dicitur agi petitorio; cùm agatur pro executione lite-
rarum; † quia imo executio conceditur ex poſſeſſorio, 15
videlicet, ad inſtar, l. fin. C. de edi. diu. Adr. toll. Vital. in
Clem. 1. n. 68. de cauſ. poſſeſſ. & propr. Menoch. de adi-
piſc. remed. 6. n. 35. & fuit ſæpiùs dictum, † & ex moni- 16
torio, quod vim habet libelli, apparet, quod nihil aliud
petitur, quàm immiſſio in poſſeſſionem, & probatur ex
proſequutis, vt dixit Rota in dicta Oſcen. optionis.
Non obſtat, † quòd ſtante oppoſitione poſſeſſorij exe- 17
cutor debebat aſſumere partes iudicis; quia ſit tranſi-
tus de executore ad iudicem, non autem de poſſeſſione
ad petitorium principaliter. Nec facit, quod tunc ad-
mittatur appellatio, † quia clarum eſt de iure Cano- 18
nico licere etiam in poſſeſſorio appellare.

Digitized by Google

ADNOTATIO.

a Circa materiam dictæ deciſionis an, & quando beneficium dicatur litigioſum, & quando lis ſit ſuper titulo, dixi latè ſupra ad deciſ. 305.

19 b Gonzal.† ſuper reg. 8. §. 7. proœmiali n. 29. Pariſ. de reſign. l. 1. q. 3. n. 52. & ſeq. Lancell. de attentat. p. 1. c. 3. n. 143. vbi propterea infert, quod pendente lite ſuper poſſeſſione Ordinarius nõ eſt prohibitus conferre, & hoc procedit, etiã ſi lis ſit ſuper poſſeſſorio adipiſcẽdę, quod habet admixtã cauſã proprietatis, Rot. dec. 341. n. 2. p. 1. in recent. vbi hæc deciſ. Canonizatur.

c De quo dixi immediatè ſupra ſub litera B.

d Vide, quod dixi ad deciſ. 305.

e Surd. conſ. 183. n. 14. Hond. conſ. 50. n. 13. l. 1. vbi propterea dicit, quod ad cognoſcendum naturam cauſę inſpicitur perſona actoris, Menoch. conſ. 1123. n. 9. Hinc eſt, quod iudicium dicitur eſſe inter perſonas Eccleſiaſticas, etiam ſi ſolus actor ſit perſona Eccleſiaſtica, Honded. d. conſ. 20. n. 13. & dixit Rota in Peruſina hæreditatis coram Brauo impreſs. penes Paciſ. de Salu. dec. 234. iuxta nou. impreſs. & vide, quæ in ſimili materia dixi ad deciſ. 174.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPOLII DE PINIS.

Mercurij 7. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Spolium commiſſum per iudicem nulliter procedentem dicitur violentum, & competit interdictum vnde vi; Spolium commiſſum per procuratorem an, & quando cenſeatur ratificatum.

SVMMARIVM.

1 *Spolij exceptio ſolùm repellit eos, qui tenentur interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum iuxta magis communem opinionem approbatam à Rota.*
2 *Poſſeſſio capta vigore ſententiæ nullæ eſt ſpoliatiua.*
3 *Poſſeſſio huiuſmodi dicitur capta per vim expulſiuam, ita vt competat interdictum vnde vi.*
4 *Carceratus nulliter dicitur priuatus per vim ſua libertate.*
5 *Iudex quando ritè, & rectè procedit ad immiſſionem, non competit reſtitutio.*
6 *Poſſeſſio capta poſt appellationem eſt attentata.*
7 *Spolium attentatum æquiparatur violento.*
8 *Spolij exceptio obſtat in quocumque iudicio etiam ſuper re diuerſa.*
9 *Spolium commiſſum à tertio non repellit ab agendo.*
10 *Procedit etiam ſi ſpoliatio eſſet facta à procuratore.*
11 *Spolium factum à procuratore non cenſetur ratificatum à principali ex fructuum perceptione nõ data ſcientia ſpolij.*
12 *Ratificatio ſpolij requirit ſcientiam perfectam omnium qualitatum, & circumſtantiarum.*
13 *Ratificatio ſui natura non trahitur ad qualitates illicitas.*
14 *Poſſeſſio tradita à iudice præſumitur iuſta.*

DECISIO CCCXXXVI.

CAuſa iterum ſuper eiſdem propoſita Domini ite-
1 rum firmarunt † exceptionem ſpolij ſolùm repellere eos, qui tenebantur interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum ex multis allegatis in deciſione, & alijs additis per informantes, à qua dixerunt non eſſe recedendum, licèt aliqui contradicant: Tùm quia eſt magis recepta, vt patet ex traditis à Gabr. de reſt. ſpol. concl. 2. n. 24. & teſtatur Boſs. de plurib. violen. n. 35. propè fin. verſ. eſt tamen difficile. Tum quia ea ſæpiùs amplexa eſt Rota. Non tamen placuit, quod in deciſione habetur non poſſe dici hoc caſu illatam vim, eo quia poſſeſſio capta fuerit authoritate iudicis, nam cùm fuerit reſolutum ſententiam, cuius vigore Præſidens, & Oblatæ fuerant immiſſæ in poſſeſſionem, laborare plu-
ribus, & quidem notorijs nullitatibus; † poſſeſſio capta 2
vigore ſententiæ, quæ tales defectus patitur, dicitur
non ſolùm ſpoliatiua, Ant. de Butr. Imol. & alij in c. ex
inſinuatione, de procur. Aym. conſ. 8. numer. 8. Caput.
deciſ. 186. p. 3. & fuit pluries deciſum; † ſed etiam dici- 3
tur capta per vim expulſiuam; ita vt competat interdictum vnde vi, Rip. in l. naturaliter. §. nihil commune, num. 59. ff. de acquir. poſs. Afflict. ſuper Conſtitit. Regni l. 1. rub. 24. de violen. circa poſſeſs. n. 32. & 33. cum alijs per Menoch. de recuperand. remed. 8. num. 18. latè Bolognet. in l. iuſtè poſſidet. nu. 89. & ſeqq. ff. de acquiren. poſſeſs. ſentit Azo. in Summa. C. vnde vi, ſub n. 4. & fuit dictum in Surrẽtina Abbatię 24. Martij 1586.
coram Illuſtr. Card. Seraphino, † ſicut videmus in car- 4
ceratione nulla, & inualida, per quam carceratus dicitur per vim ſibi illatam ſpoliatus ſua libertate, itavt ei cõpetat interdictum vnde vi, vt dicit Bart. in q. 6. Lup. in princ. nu. 1. & in ſolut. ſua n. 1. verſ. nam quando aliquis, quem ſecuta eſt Rota coram Lauretano in vna Romana Duhanæ Salis 16. Ian. 1581. Non obſtat deci-
ſio Cornetana, † quia ibi iudex ritè, & rectè proceſſe- 5
rat, quo caſu non ſolùm non poteſt conſiderari aliqua vis, ſed etiam ceſſat reſtitutio, c. conſultationibus, & ibi not. Imol. n. 1. Dec. n. 9. de offic. deleg. Pariſ. conſ. 1.
n. 165. lib. 1. Accedit, † quod poſſeſſio capta fuit poſt in- 6
terpoſitam appellationem à Paulo, & per conſequens
eſt attentata, c. ad audientiam, & c. dilecti de appell. † 7
ſpolium autem attentatum per omnia æquiparatur violento, Rot. dec. 5. de reſt. ſpol. in nou. Lancell. de attent. 3. p. c. vltimo n. 71. & regula, quæ repellit violentum ſpoliatorem ab agendo, arctat etiam eum, qui attendando ſpoliauit, vt ſenſit Rota in aliàs allegata Bononien. de Maluetijs 2. April. 1582. coram Illuſtr. Card. Seraphino. Non eſt laborandum ſuper identitate rei,
aut iudicij, quia ſi intrat exceptio ſpolij, † non ſolum 8
obſtat in quocumque iudicio, & cauſa, cap. fin. de ordin. cogn. Gab. de reſt. ſpol. concluſ. 2. nu. 1. ſed etiam ſuper alia re, Abb. in c. 2. n. 3. Butr. n. 14. de ord. cogn. cum alijs relatis in dicta Cornetana. Dicebant tamen Domini Præſidenti, & Oblatis non obſtare exceptio-
nem, † quia ipſæ non ſpoliarunt, & ſpoliatio à tertio fa- 9
cta non repellit ab agendo, c. frequens, de reſt. ſpol. Ga-
br. vbi ſupra n. 28. † licèt ſpoliatio facta fuerit à procu- 10
ratore, vt tradit Calder. in d. c. fin. n. 29. de ordin. cogn. per l. ſi procurator. ff. de dol. mal. excep. Nõ obſtat præ-
tenſa ratificatio [a] ex fructuum perceptione, † quia non 11
nocet non data ſcientia ſpoliationis; Ægi. deciſ. 550. 10
prout nec etiam non data ſcientia attentatorũ, Lancel. de attentat. p. 1. c. 1. n. 71. cum nonnullis ſeqq. qui dicit ita fuiſſe deciſum in vna Meſſanenſi illegitimitatis 25. Maij 1562. coram Gropperio. Nec ſufficit, quod ha-
buerint ſcientiam poſſeſſionis captæ; † quia requiritur, 12
quod perfectè ſciuerint omnes qualitates, & circumſtantias, Alexan. cõſ. 114. ſub n. 4. verſ. accedit ad maiorem li. 1. Gabr. conſ. 146. n. 14. lib. 1. Tiraq. de legib. connub. gloſ. 8. n. 183. Lancell. vbi ſupra n. 76. & ſeq. & præ-
ſertim qualitates illicitas, † ad quas ſui natura nõ refer- 13
tur ratificatio, Aym. cõſ. 160. n. 5. Potuit enim, & debuit
Pręſidens credere poſſeſſionẽ ligitimè captam. † Cùm 14
poſſeſſio iudicis authoritate tradita iuſtitiæ ſpecimen præ ſe ferat, & pro ea ſit iuris præſumptio, l. iuſtè poſſidet. ff. de acquir. poſſeſs. c. in pręſentia de renunc. gloſ. fin. in c. præſentium 7. q. 1. Pontan. de ſpol. lib. 2. n. 182.

& ex

Digitized by Google

& ex iſto capite Domini perſtiterunt in reſolutis, quòd exceptio ſpolij non obſtet Præſidenti, & Oblatis agentibus ad ſolutionem cenſus.

ADNOTATIO.

a Spolium attentatum commiſſum per procuratorem cenſetur ratificatum eo ipſo, quòd principalis habita notitia de attentatis, & de ſpolio ſtatim illi non renunciauit, Verall. deciſ. 53. n. 1. & 6. & deciſ. 58. p. 1. & fuit dictum in Mediolanen. de Variſio 16. Nouemb. 1616. coram R.P.D. Andrea, & etiam fuit dictum in hac eadem cauſa infra coram eodem Sanctiſſimo 10. Iunij 1611. in dec. 525. & in ſimili de recurſu ad iudicem Eccleſiaſticum factum per procuratorem, quòd cenſeatur ratificatus eo ipſo, quòd principalis habita notitia dicti recurſus ſtatim non renunciauit geſtis per ſuum Procuratorem, fuit dictum in Hiſpalen. attentatorum 27. Febr. 1617. cor. R. P. D. Pamphilio, & multò magis inducitur ratificatio, ſi habita notitia de ſpolio, & attentato commiſſo per Procuratorem principalis, illud in iudicio conatus fuit deſendere Rota dec. 261. n. 12. inter impreſſ. penes Pacif. de Saluian. iux. nou. impreſſ. & dixit Rota coram eodem Sanctiſſimo in hac cauſa 10. Iunij 1611. infra dec. 525.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE QVINQVE.

Lunæ 12. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Filij in conditione poſiti, qui regulariter non cenſentur vocati, niſi ad portionē patris; an, & quando cenſeantur vocati etiam ad portionem patrui.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione, quando ſunt vocati, cenſentur ſolùm vocati ad portionem parentum.*

2 *Hoc procedit etiam, quando ſunt à Statuto vocati.*

3 *Limitatur non procedere, quando portio cohæredis per eius prædecedentiam ex ſubſtitutione deuenit ad patrem.*

4 *Filij in conditione poſiti, quando cenſentur vocati, perinde habetur, ac ſi eſſent expreſſè ſubſtituti etiam per fideicommiſſariam.*

5 *Subſtitutio fideicommiſſaria intelligitur de omni parte hæreditatis, quæ ad grauatum ex diſpoſitione teſtatoris quomodocumque peruenit mediatè, ſiue immediatè, etiam ex ſubſtitutione aliorum cohæredum.*

6 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati ad portionem patruorum ex coniecturis.*

7 *Et coniectura eſt voluntas teſtatoris conſeruandi bona in agnatione.*

8 *Filij poſiti in conditione quando ſunt deſcendentes teſtatoris, faciliùs, quàm extranei cenſentur vocati ad portionem patruorum.*

DECISIO CCCXXXVII.

Licet regulariter filij poſiti in conditione quando
1 ſunt vocati, † cenſeātur tantùm inuitati ad portio-
nem parentum, quorum reſpectu fuerunt poſiti in con-
2 ditione,ᵃ Ruyn. cōſ. 141. n. 13. circa med. verſ. poſtremò,
& fortiùs li. 3. qui dicit hoc eſſe de mēte omnium, Rip.
in l. 1. n. 11. C. de pact. cum multis per Pereg. de fidei-
com. art. 18. n. 19. & per Menoch. præſ. 76. n. 86. lib. 4. &
tenuit Rota in Senogallien. fideicommiſſi 14. Maij 1601.
2 C.R.P.D. meo Decano, † quod procedit etiam, quando
ſunt vocati prout in caſu iſto ex diſpoſitione Statuti, vt
per Gabr. conſ. 2. n. 11. l. 2. & in terminis ſtatuti fuit dictū
in Romana ſpolij domorum, & fideicōmiſſi 24. Octob.
1605. C. D. meo Lancellotto. Nihilominus in caſu de
quo agitur, viſum fuit Dominis filios Larentij eſſe
vocatos non ſolùm ad portionem ipſius Laurentij, ve-
rùm etiam ad portionem Vincentij, & Quintij patruo-
rum; † cùm per eorum præcedentiam ex ſubſtitutio- 3
ne deuenerint ad Laurentium, vt per Corn. conſ. 180.
ſub n. 2. verſ. & inſuper d. opinio l. 4. & clariùs per Ga-
br. conſ. 115. n. 13. circa med. verſ. quæ opinio eſt veriſ-
ſima l. 1. per illam enim acquiſitionem effecta fuit vni-
ca portio in perſona Laurentij, Corn. conſ. 229. ſub n. 5.
verſ. & licèt non ſpecificè in tota hæreditate, li. 3. Pariſ.
conſ. 5. poſt n. 27. li. 2. Facit, † quia quando filij poſiti in 4
conditione cenſentur vocati, perinde habetur, ac ſi eſ-
ſent expreſſè ſubſtituti, Gabr. d. conſ. 115. n. 11. circa fin.
cum alijs per Pereg. de fideic. art. 28. n. 3. & quidem per
fideicommiſſariam Ruyn. d. conſ. 141. ſub n. 13. ver. po-
ſtremò, & fortiùs lib. 3. Subſtitutio autem fideicommiſ-
ſaria † intelligitur de omni parte hæreditatis, quæ ad 5
grauatum ex diſpoſitione teſtatoris quomodocumque
peruenerit mediatè, vel immediatè, Alex. conſ. 66. ſub
n. 10. verſ. ergo dicta ſubſtitutio li. 2. cū multis per Ceph.
conſ. 471. n. 30. & comprehendit portiones omnes, quæ
grauato ſuperuenerunt ex reciproca ſubſtitutione, l.
Scæuola, vbi Bart. ff. ad Trebell. Alex. d. cōſ. 66. n. 8. verſ.
& quòd in caſu, & n. ſeq. Dec. conſ. 86. ſub n. 1. verſ. & in
tali fidei. Grat. poſt multos, quos allegat, conſ. 9. n. 20. &
ſeq. lib. 2. & alij plures allegati per informantes: Rurſus
† filij in conditione poſiti cenſentur vocati ad portio- 6
nem patruorum ex coniecturis, Corn. conſ. 306. in fin.
li. 4. Gabr. conſ. 2. n. 13. in fin. li. 2. Burſat. qui alios cōge-
rit, conſ. 202. poſt n. 42. verſ. enimuerò, † & bona conie- 7
ctura inter plures, quæ adducuntur, eſt intentio teſta-
toris clara, & aperta conſeruandi agnationem, & bona
in ea, Ruyn. conſ. 144. ſub n. 9. verſ. 2. dicta l. 2. Aym. cōſ.
130. n. 5. & 6. Zanch. in l. hæredes mei, §. cùm ita p. 7. n.
91. ff. ad Trebel. nouiſſimè Aquilan. in tract. de li. in cō-
ditione poſit. lib. 5. c. 9. n. 10. † præſertim cùm ſimus in 8
deſcendentibus teſtatoris, qui ſicut ex leuioribus con-
iecturis cenſentur vocati ad portionem parentum ex
latè deductis coram me in illa Ciuitatis Caſtelli fidei-
commiſſi 34. Maij præteriti, & in Peruſina fideicom-
miſſi de Alphanis, ita etiam faciliùs, quàm extranei,
vocantur ad portiones patruorum ſine filijs præmor-
tuorum ad ea, quæ poſt Ruyn. tradunt nouiſſimè Aqui-
lani, vbi ſupra n. 8. qui ſortiùs volunt hoc ipſum, quòd
deſcendāt à teſtatore, ſufficere. Ex quibus, & alijs addu-
ctis per informantes fuit concluſū filios Laurentij poſt
eius mortem eſſe vocatos ad portionem, quæ Vincen-
tio, & Quintio obuenit in hæreditate Pauli eorum pa-
rentis.

ADNOTATIO.

a Et quòd filij in conditione poſiti non cenſeantur regulariter vocati ad portionem patruorum, Seraph. dec. 147. & dec. 1281. n. 3. Rota dec. 100. n. 3. p. 1. in rec. & latiſſimè tractat Ioſeph. de Ruſtic. in ſuo tr. de fil. in cond. poſit. lib. 5. c. 9. qui hanc concluſionem multipliciter limitat, & præſertim dicit non habere locum concurrentibus coniecturis in contrariū, quod etiam Rota dixit in deciſ. 266. n. 3. & dec. 320. n. 17. p. 1. in rec. vbi alij referuntur, & fuit firmatum in hac dec. n. 6.

Oliuerius Beltraminus.

SENOGALLIEN. FIDEICOMMISSI.

Veneris 16. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Subſtitutio in caſu delicti committendi non purificatur in caſu delicti iam commiſſi de tempore factæ ſubſtitutionis, & hac occaſione tractatur, quando ſubſtitutio facta in vnum caſum, & tempus extendatur ad aliud.

SVMMARIVM.

1 *Subſtitutio concepta in caſu homicidij in futurum patrandi non habet locum reſpectu homicidij tam de tempore factæ ſubſtitutionis commiſſi.*

2 *Subſtitutus in certum caſum in alijs cenſetur excluſus.*

3 *Subſtitutio ſub vno tempore facta ad aliud tempus non trahitur, etiam ſi ſit vulgaris, & directa.*

Subſtitutio an, & quando de caſu ad caſum extendatur, & num. 14.

4 *Tempus determinato modo prolatum non recipit functionem alterius temporis, & vide etiam n. 15.*

5 *Tempus futurum verba denotantia non includunt præteritũ.*

6 *Subſtitutio vulgaris non extenditur de tempore ad tempus, maximè quando adſunt verba reſtrictiua.*

7 *Verba* (&aduenientе caſu prædicto) *ſunt reſtrictiua.*

8 *Subſtitutio non extenditur ad caſum, in quo teſtator ſpecialiter prouidit.*

9 *Item nec quando deficit, ſeu repugnat voluntas teſtatoris.*

10 *Subſtitutioni non eſt locus quandiu eſt ſpes, quod primo loco vocatus ſuccedat, & latè n. 16.*

11 *Actus potiùs iudicari debet nullus, quam quid fiat contra voluntatem teſtatoris.*

12 *Nepotes viuo patre non poſſunt annullare teſtamentum ex capite præteritionis, ſed ſolum poſſunt illud querelare.*

13 *Querela quinquennio excluditur.*

DECISIO CCCXXXVIII.

1 COnditionẽ † homicidij in futurum patrandi à filijs
teſtatoris, ſub qua fuit concepta ſuſtitutio ipſorũ
filiorum non fuiſſe purificatam per homicidium pa-
tratum à Franciſco ante teſtamentum, & viuente te-
ſtatore vnanimi ſententia reſoluerunt Domini per re-
2 gulam, quòd † ſubſtitutus in certum caſum, in alijs cen-
a ſetur omiſſus,[a] vel excluſus, de qua per Cæph. cõſ. 390.
3 n. 53. † quia ſubſtitutio licèt vulgaris, & directa ſub vno
tempore facta ad aliud tempus non trahitur, neque in
alio verificatur Corn. conſ. 199. ſub n. 13. verſ. præterea
ſubſtitutio lib. 2. Berou. conſ. 98. poſt n. 3. li. 2. Hond. qui
4 alios refert conſ. 49. n. 46. lib. 2. † Tempus enim deter-
minato modo prolatum non recipit functionem alte-
b rius temporis, [b] l. ſi vſusfructus mihi in biennium, ff. de
vſufruct. leg. Bald. in c. licèt ſub n. 2. verſ. tu dic cõtra de
ſupplend. neg. prælat. Iaſ. in Auth. qui ſupplicatio, n. 5.
5 poſt med. C. de precib. Imper. offer. Natt. conſ. 485 n. 6. †
& verba futurum tempus denotantia non includunt
c præteritum, [c] l. 1. cum ibi not. ff. quòd quiſque iur. Ol-
drad. conſ. 310. poſt n. 2. verſ. ita autem eſt. Bero. conſ. 53. n. 21. l. 1. Rebuff. in l. verbum oportebit verſ. verbum futurum non continet, ff. de verb. ſignif. maximè quia teſtator quando condidit teſtamentum fuit memor homicidij commiſſi, qui propterea inſtituit Franciſcũ, quandocumque gratiam, & remiſſionem obtinuiſſet: Ideò prudens, & ſciens in ſubſtitutione locutus fuit de homicidijs in futurum patrandis non alia de cauſa, niſi vt appareret, quod non intelligebat de homicidio iam patrato à Franciſco, & ratio eſt in promptu, quia teſtator ſatagebat de excludendo Fiſco à ſucceſſione bonorum ſuorum, quem ſciebat non poſſe in illis aliquid prætendere ex homicidio Franciſci, ex quo illum inſtituerat tantùm poſt impetratam gratiam; & propterea cauit ſolùm in euentum, quod in futurum patrarentur, quo caſu Fiſcus bona homicidæ fuiſſet inuaſurus. Non obſtat, quod ſimus in vulgari ſubſtitutione, quæ in vno caſu expreſſa ad omnes extenditur, per quos contingat inſtitutum non eſſe hæredem, vel quia nolit, vel quia non poſsit, etiam ſi id contingat viuo teſtatore, l. 1. cum
6 ibi not. ff. de vlgar. † quia reſpondetur hoc non proce-
dere, quando extenſio fit de tempore ad tempus per ſupradicta, prout nec etiam quando adſunt verba reſtrictiua, Aym. conſ. 98. ſub n. 5. Cæphal. conſ. 410. ſub n. 55.
† verba autem reſtrictiua ſunt illa (*& aduenientе caſu* 7
prędicto) Bald. conſ. 52. n. 2. ad fin. lib. 2. Dec. conſ. 253. n. 3. ante med. verſ. & prædicta concluſio. Gozad. conſ. 4. n. 23. in fin. Bero. conſ. 99. n. 9. li. 2. Aym. d. conſ. 98. n. 6. Pariſ. conſ. 92. n. 11. lib. 2. Rub. conſ. 31. n. 5. Tantò magis
† quia teſtator, vt dictũ eſt, caſũ homicidij de pręterito 8
pręuidit, & in eo prouidit l. cũ ex filio. §. filio. ff. de vulg. Rip. in l. 1. n. 93. eod. tit. Silueſter Aldobr. conſ. 30. n. 46. Sfort. Odd. in tract. compend. ſubſtit. p. 2. q. 3. ad fin. verſ.
limit. quintò. † Accedit, quòd vulgaris non extenditur, 9
quando deficit, aut repugnat voluntas teſtatoris, Surd. qui alios cumulat deciſ. 228. n. 8. & ſeq. hic autem non ſolùm deficit, quia non viget in caſu omiſſo ratio conſiderata in expreſſu, vt dictum eſt, ſed etiam omnino repugnat voluntas, quia teſtator in caſu patrandi delicti ſubſtituit ex nunc, & ſic voluit ſubſtitutum ſtatim admitti, quod implicat cum caſu homicidij iam patrati à Franciſco; cùm enim illum inſtituerit hæredem quandocumque gratiam habuerit, non poſſet dici ſtatim
ſubſtitutus cippus, † cui non erat locus, quamdiu erat 10
ſpes, quod Franciſcus ſuccederet, [d] l. quãdiu ff. de acquir. d
hęred. l. antequam. C. commun. de ſucceſ. facit ſimile de filio inſtituto apud hoſtes, quod propter ſpem regreſſus non eſt locus ſubſtituto, l. 1. §. 1. in fin. ff. de ſuis legiti. & aliud de ſpurio in tempus legitimationis inſtituto, cuius ſubſtitutus non poteſt admitti, niſi poſtquam euanuit ſpes obtinendæ legitimationis, vt poſt Bald. Alex. & alios, quos allegant, tradit Gabr. conſ. 103. n. 10. cum plurib. ſeqq. lib. 2. Non obſtat, quod dicitur de præteritione, quæ aliàs ſequeretur, nepotum ex Franciſco,
quia omiſſo, quod † actus potius iudicari debet nullus, 11
quàm quòd fiat contra voluntatem teſtatoris, l. verbis ciuilibus, vbi Iaſ. poſt alios n. 6. ff. de vulg. Dec. conſ. 362. in fin. Illuſtriſs. Mantic. de coniect. vltim. vol. l. 3. tit. 3. n. 4. Non apparet, quod de tempore mortis teſtatoris, quæ ſucceſſit de anno 1539. eſſent in rerum natura iſti nepotes, ita vt aliquid ſuper eius hæreditate prętendere habeant, l. ſi quis filio, §. ſed hæc ita, ff. de iniuſt.
l. Titius cum l. ſeq. ff. de ſuis, & legitim. præterea † quã- 12
do nepotes viuente patre potuiſſent querelare teſtamẽtum aui, non tamen poterant dicere nullum ex pręteritione, Bart. in l. ſi quis poſthumus. §. ſi filiũ n. 10. in repet. & ibi Iaſ. col. 1. ad fin. verſ. ſed dubium fortiter facit, ff.
de l. poſtum. † Querela autẽ fuit quinquennio excluſa, 13
l. ſi quis filium, & ibi Bart. n. 2. & l. ſcimus, §. illud vbi Bald. C. de inoffic. teſtam. l. 2. C. in quibus cauſ. reſt. integr. Ex quibus concluſum fuit non eueniſſe caſum ſubſtitutionis per mortem Marchioniſſæ in fauorẽ Claudij; & propterea non conſtare de cauſis reſtitutionis aduerſus ſententiam Rotalem, & rem iudicatam.

ADNOTATIO.

a Licèt regula ſit, † quod ſubſtitutio facta in vno caſu 14
non extendatur ad alium, vt notant omnes in l. commodiſsimè, ff. de vulg. latè Honded. conſ. 48. n. 57. l. 2. & ſufficit dicere aduerſus fideicommiſſarium, ſubſtitutio de te in hoc caſu non loquitur, Peregr. poſt alios de fideicommiſs. ar. 1. n. 26. tamen ab hac regula receditur, quando caſus omiſſus habet eandẽ omninò rationem cum caſu expreſſo, & in caſu omiſſo veriſimile eſt, quod teſtator idẽ voluerit quòd in expreſſo latè Surd. dec. 37. n. 17. & ſeq. per totã, & conſ. 236. à n. 23. vſq. ad 27. Laderch. conſ. 3. ſub n. 12. & 14. & fuit latè dictũ in Ariminen. bonorũ 20. Apr. 1610. C. R: P. D. Pamph. quod procedit non obſtantibus

verbis

verbis reſtrictiuis (*tunc & eo caſu*) & ſimilibus, quia
verba huiuſmodi reſtrictiua non impediunt exten-
ſionem, quæ fit ex veriſimili, & coniecturata mente
teſtatoris, Surd. poſt alios d. conſ. 236. n. 46. & dixit
Rota in d. Ariminen. coram R.P.D. Pamphilio, &
in Ferrar. fideicommiſſi de Roſarijs 24. Maij 1621.
coram R.P. D. Veroſpo.

15 b Et quòd † tempus determinatè prolatum alterius
temporis non recipiat functionem, Rimin. iun. conſ.
203. n. 92. & latè quando vnum tempus ad alterum
trahatur, puta an præſens trahatur ad præteritum,
vel ad futurum, & è contra futurum ad præteritum,
latè tractat Card. Tuſcb. in verb. (*tempus*) concl. 29.
& in verbo(*verba*)concl. 113. cū duabus ſequentibus,
& regulariter eſt vera cōcluſio præallegata, & hinc
eſt, quòd verbum præſentis temporis regulariter nō
importat futurum, Hond. conſ 63. n. 62. l. 1. Menoch.
conſ. 97. n. 68. ſic etiam nec futurum regulariter in-
cludit præſens, vel præteritum, Alciat. in l. verbum
oportebit n. 6. ff de verborum ſignificat. Menocb. d.
conſ. 97. n. 68. & firmatur in hac deciſ. n. 5.

c Dixi in Annotatione immediatè antecedenti.

16 d Subſtitutus † non admittitur, quamdiu eſt ſpes, quòd
primo loco vocatus poſſit ſuccedere, vt præter alle-
gatos in deciſ. Surd conſ. 125. n. 32. & conſ. 403. n. 10.
& 11. & conſ. 548. ſub n. 11. Molin. de primogen. lib.
3. c. 10. n. 19. latè Rota deciſ. 593. ſub n. 1. p. 2. in rec.
vbi fuit dictum, quòd ſubſtitutus in caſu, quo quis
non habeat filios, donec ſpes extat poſſe habere, non
admittitur ad ſuccedēdum, & in ſimili etiam fuit re-
ſolutum in Romana pecuuiaria 7. Maij 1618. cor. R.
P.D. Buratto, quòd ſubſtitutus in caſu, quo non ex-
taret aliquis ex deſcendentibus teſtatoris, qui eſſet
Clericus, vel Doctor, non erat admittendus donec
aderat ſpes quòd poſſent ſimiles perſonæ extare,
quod etiam firmauit Rota in Conchen. Cappellaniç
14. Martij 1616. coram R.P.D. Veroſpo; & de ſimili
materia plura etiam tradit Cæſ. Argel. de legitim.
contradic. q. 11. art. 1. n. 10. & ſeq.

Oliuerius Belsramians.

PAMPILON. BENEFICII DE TOLOSA.

Veneris 16. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Sententia nulla ex defectu citationis non tranſit in iudi-
catum, nec dictus defectus tollitur ex concluſione in
cauſa, quando concluſio eſt circumducta per produ-
ctionem iurium, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Res iudicata excluditur ſtante nullitate ſententiæ.*

2 *Concluſio in cauſa circumducitur per productionem iurium,
& per decretum iudicis ſubſequens.*

3 *Circumducitur etiam per productionem Commiſſionis factam
pro parte aliorum litis conſortium.*

4 *Collatio eſt nulla, quando eſt facta infrà decem dies datos ad
appellandum, etiam ſi poſteà non fuerit appellatum, & ſub
num. 5.*

*Attentata an dicantur geſta pendente termino ad appellan-
dum, ſi poſtea non fuerit appellatum, & n. 5.*

6 *Appellatio non poteſt tolli etiā per Conſtitutionē Synodalē.*

DECISIO CCCXXXIX.

1 FVit reſolutum † non conſtare de re iudicata pro-
pter nullitatē ſecundæ ſententiæ, l. 4. §. condemna-
tum de re iud. l. ea, quæ & l. vt proponis. C quomodo, &
2 quando iud. Nullitas apparet, quia † fuit lata nulla præ-
uia citatione, & concluſio præcedens fuerat circumdu-
cta per productionem iurium, & decreta Iudicis ſubſe-
quentia, a Felyn. in c. cùm dilectus, n. 17. de fid. inſtrum. a
Rota dec. 1. de teſtib. in antiq. Auffrer. ad dec. Toloſ. 14.
fuit dictum in vna Toletanā Vicenij decimarum corā
Bubalo, & in Clodien. Prioratus 21. Iunij 1596. coram
Orano; fuit enim poſt huiuſmodi concluſionem non ſo-
lùm exhibitum mandatum procurę pręſentatorū, quod
Iudex mandauit communicari alteri parti, ſed etiā Pro-
curator eorumdem pręſentauit quandam commiſſionē
aliorum præſentatorū, qui pariter appellauerunt à ſen-
tentia lata per Ordinarium Pāpilonen. & Iudex māda-
uit tradi copiam dictæ cōmiſſionis cum termino ad di-
cēdum contra ad primam diem, in quibus terminis lo-
quitur deciſio Clodien. Et quod ex aduerſo dicitur, Cō-
miſſionem non fuiſſe admiſſam, tollitur ex facto; quia
adeſt decretum admiſſionis. Non facit, † quòd Commiſ- 3
ſio fuit præſentata pro parte aliorum prætendentium,
& ſic non videatur terminus circumductus quoad Pe-
trum, quia Iudex voluit ſimul, & ſemel contra omnes
procedere, prout fit, quando tertius venerit ad cauſam,
hinc eſt, quòd tulit ſententiam non ſolùm contra Pe-
trū, ſed etiam contra alios; vnde non eſt dicēdum, quòd
voluerit concluſionem reuocari quoad omnes. Prima
ſententia non impugnatur, ſed collatio eius vigore fa-
cta, quam Domini dixerunt per viam nullitatis reuo-
candam, † quia facta fuit infra decem dies datos ad ap- 4
pellandum, etiam quòd poſtea non fuiſſet appellatum,
Cęſ. de Graſſ. dec. 2. de appell. & fuit reſolutum in Pam-
pilonen. de Ianzi 2. Martij 1592. coram Illuſtriſ. Cardin.
Mant. & in Aurien. Parochialis 1. Iulij 1596. coram R.
P.D. meo Decano. b Non obſtat † Conſtitutio Synoda- b
lis, quia per eam non poteſt tolli effectus appellatio- 5
nis, vt fuit latè deductum corā me in Florentina iuriſ-
patronatus de Ricaſolis 28 April. 1606.

ADNOTATIO.

a Circa materiā circumductionis propter productio-
nem nouorum iurium dixi latè ſupra ad deciſ. 149.

b Rota † dec. 618. n. 2. & dec. 598. n. 1. p. 1. in rec. fuit di- 6
ctum in Calaguritana Beneficij die Lun. 7. Feb. 1618.
coram R.P. D. Coccino Decano, Lancell. de attent.
p. 2. c. 11 ſub n. 51. verſ. niſi declarationem, vbi dicit,
quòd licèt geſta infra tēpus ad appellandum veniant
reuocanda, etiam ſi non fuerit appellatum, huiuſmo-
di tamen reuocatio nō fit ex priuilegio, nec per mo-
dum attentatorum, ſed per viam nullitatis, quod idē
eſt dicendum, etiā ſi fuiſſet appellatum, ſed appella-
tio eſſet nulla, adhuc enim geſta infra decē dies ad ap-
pellandum per viam nullitatis eſſent reuocanda, vt
fuit dictum in Mediolanen. iuris patronatus 17. Ian.
1612. coram R.P.D. Vbaldo, vbi redditur ratio, quia
paria ſunt non appellare, vel nulliter appellare.

Oliuerius Beltraminus.

SABINEN. ALLVVIONIS.

Luna 19. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Teſtes de vniuerſitate, an, & quando probent ad fauorem
vniuerſitatis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes de vniuerſitate non probant ad fauorem Vniuerſita-
tis, quando habent intereſſe, quod illos vti ſingulos reſpicit,
& ſub n. 8 & latiùs n. 14.*

2 *Teſtes de Vniuerſitate non repelluntur, quando cauſa agitur
Vniuerſitatis nomine.*

3 *Teſtes de Vniuerſitate ſunt admittendi, quando negocium
principaliter non ſpectat ad Vniuerſitatem, ſed in conſe-
quentiam.*

4 *Donans non tenetur de euictione, quod declaratur ſub n. 13.*

Digitized by Google

5 *Teſtes de vniuerſitate non repelluntur, etiam ſi agatur principaliter de intereſſe Vniuerſitatis.*
6 *Teſtes de vniuerſitate dato, quod non ſint integri, numerus ſupplet.*
7 *Teſtium fides ſuppletur ex numero.*
9 *Teſtes vt repellantur propter intereſſe, eſt arbitrium iudici quale, & quantum debeat eſſe intereſſe.*
10 *Et modicum intereſſe non repellit teſtem.*
11 *Teſtes de Vniuerſitate ſuper iure paſcendi nõ dicũtur habere intereſſe ſuper hoc iure, quando ſoluunt mercedẽ pro paſcuo.*
12 *Prout nec etiam, quando ius paſcendi per Vniuerſitatem venditur.*

DECISIO CCCXL.

COntra teſtes examinatos pro Illuſtriſſ. Madrutijs
1 opponebatur, Galleſanos † non probare ad fauorẽ
Vniuerſitatis Galleſij: præſertim quia habẽt multiplex
2 intereſſe, quod illos vti ſingulus reſpicit; † ſed fuit reſponſum, quòd nõ ſolùm nõ agitur cauſa Vniuerſitatis
nomine, vt conſiderauit Rota ad effectum, de quo agitur, in vna Syracuſana Pręeminentiarum 5. Maij 1586.
coram Bubalo, ſed nec etiã tractatur de aliquo eius iure, quia ceſſit omnia iura ſua etiã Territorij DD. Madrutijs, & licèt reſeruatũ fuerit, quòd Galleſani poſſent
colere terras donatas, & pręferrẽtur exteris, hoc tamẽ
nõ eſt intereſſe Vniuerſitatis, ſed ſingulorum. Et quãuis
aliqui dicant ſibi videri, quòd Communitas habeat intereſſe in hac cauſa, de eo tamẽ non apparet, quia omne
3 ius à ſe abdicauit, † & ſi quod cõſiderari poſſet, eſſet remotum, & cõſecutiuum, teſtis autem admittitur ad deponendũ ſuper negocio, quod principaliter nõ ſpectat
ad ſuam Vniuerſitatem, ſed in conſequentiam, Affli. deciſ. 400. n. 2. in fin. Imò etiam quãdo huiuſmodi intereſſe
conſecutiuũ eſſet proprium, & particulare, l. diſtãtibus,
vbi Iaſ. nu. 4. C. de teſt. Nec facit, quòd vnus teſtis dicat
(*Io credo, che hauendo la Communitá, & huomini di Galleſe donato, & ceduto al Sig. Aliprante queſti beni, & terre, che la detta Cõmunitá, & huomini ſi poſſono dire intereſſati, poiche l'hanno da far buoni, & mantenere la detta donatione*) Iſta
4 enim credulitas eſt erronea; † quia hoc non fuit promiſſũ in ceſſione, nec de iure eſt debita euictio, cùm ceſſio
a facta ſit ex cauſa donationis, [a] l. Ariſt. §. fin. ff. de donat. l.
5 2. C. de euict. † Vbi etiam ageretur principaliter de intereſſe Vniuerſitatis in cauſa per eam mota, non tamen
b prohiberentur Galleſani deponere ad eius fauorem, [b]
Bald. in c. inſuper n. 3. & ibi etiam Fel. n. 1. verſ. eſt etiam
alia regula de teſtib. Ant. de Butr. in c. cùm Nuncius n.
3. eod. tit. Alber. in l. tantùm, §. Vniuerſitatis n. 3. & ſeqq.
6 ff. de rerum diuiſ. Salyeet. in l. parentes n. 5. C. de teſtib. †
Et vbi non eſſent omninò integri propter pręſumptam
affectionem erga vniuerſitatem, quod deficeret ex fide,
ſuppleret numerus teſtium, Soc. conſ. 194. ſub n. 2. verſ.
ſecundò, quia li. 2. cum alijs, quos refert, & ſequitur Rolan. conſ. 72. n. 5. circa fin. lib. 2. & fuit dictum in illa Sy-
7 racuſana præeminentiarum, † & eſt regula generalis,
quòd numerus ſuppleat fidẽ teſtium, ex cumulatis per
Gabr. concl. 6. in princ. de teſtibus, & dixit Rota in vna
Romana Prælationis 25. Octob. 1574. coram Illuſtriſſ.
Card. Seraphino, & ſępius in alijs, maximè cùm cõcurrant ſex teſtes forenſes, vt in dicta Syracuſana præemi-
8 nentiarum. † Non obſtat, quòd teſtes de Vniuerſitate repellãtur omninò, vbi agitur de commodo ſingulorum,
Bart. in l. tãtùm. §. Vniuerſitatis. n. 1. ff. de rer. diuiſ. Ang.
in l. omnibus n. 2. verſ. aut reſpicit ſingulos, C. de teſtib.
Rom. conſ. 7. n. 4. Cou. pract. q. c. 18. n. 4. verſ. quibus ſuffragatur, vbi dicit quod ita omnium conſenſu diffinitũ
eſt, & dixit Rota in Narnien. confinium coram R.P.D.
mec Coccino, quia fuit dictum non conſtare de tali ſingulorum intereſſe, quod perimat eorum depoſitionem,
intereſſe enim deductum reſpectu pręlationis in colendo terras viſũ fuit leue, cũ nihilominus ſoluere debeãt,
prout ſoluerũt de reſiduo Territorij, & quoad iſtos teſtes eſt euentuale, cũ non cogantur DD. Madrutij iſtis
magis, quàm alijs Galleſanis locare, † eſt autẽ arbitra- 9
riũ iudici, quale, & quantũ debeat eſſe intereſſe, vt teſtis
repellatur, cùm non omne cõmodum ſufficiat, Lãfranc.
de teſt. n. 72. in fin. ſequitur Camp. pariter de teſt. reg. 56.
in 2. & 3. fallen. vbi etiam in idem allegat. Abb. in c. per
tuas, de teſt. † & modicum intereſſe non repellit. Cæſ. de 10
Graſſ. dec. 9. n. 8. de teſt. Alia vtilitas, quia liberabantur
ab oneribus ſoluendis Mallianenſibus, nõ placuit, quia
non apparet, quòd ea, aut ſimilia non ſint ſoluturi DD.
Donatarijs, prout nec alia ex iure paſcẽdi, nõ enim eſt
conſiderabilis, † cùm dicant ſe mercedẽ ſoluere debere, 11
vt poſt Bald. & Alex. adductos dicit Capic. dec. 152. n. 6.
Rolan. conſ. 62. n. 15. lib. 2. ſicuti dicitur ceſſare intereſſe
ſingulorum, quando † ius paſcendi per Vniuerſitatem
venditur, Iacob. de Sancto Georg. in l. nullus nu. 8. verſ.
deinde, ſi eſſet quæſtio, ff. de teſt. Bald. in c. tertio loco n.
4. Felyn. n. 3. in fin. verſ & idem ſi eſt quęſt. de prob. Cou.
d. c. 18. n. 4. verſ. qua ratione. Aliæ exceptiones, quę dantur perſonis tàm illorum ſex teſtium forenſium, quàm
Galleſanorum, viſæ fuerunt Dominis non eſſe tales,
quòd ſaltem omnibus ſimul iunctis non ſit adhibenda
fides, modò non obſtent exceptiones in dicto, quę erunt
particulari dubio diſcutiendæ: Et ſic concluſum.

ADNOTATIO.

a Hæc concluſio, † quòd donãs nõ teneatur de euictio- 13
ne, recipit plures limitationes, de quib. per Mãt. de tacit. li. 13. tit. 4. n. 18. & ſeq. & Primò nõ procedit, ſi donator expreſsè promiſerit de euictione, Corn. conſ.
141. n. 1. li. 2. Mãt. d. tit. 4. ſub n. 19. & 20. Secũdò nõ procedit, ſi dolus donatoris intercedat. Ruyn. conſ. 184.
n. 1. l. 1. Mant. d. tit. 4. n. 10. Tertiò concluſio procedit,
quãdo donatio incipit à traditione, ſecus antẽ ſi incipiat à promiſſione; quia tũc donãs de euictione tenetur, Mant. d. tit. 4. n. 18. Seraph. deciſ. 534. n. 3. & benè
Rota dec. 198. n. 12. inter impreſſ. penes Cinc. de cenſ.
aduertendũ tamen eſt, quòd donatio dicitur incipere
à traditione, etiã ſi donator conſtituat ſe nomine donatarij poſſidere, vt decl. Mant. d. art. 4. ſub n. 20. Ma-
b teriam hanc an, † & quando teſtes de vniuerſitate ad- 14
mittãtur in cauſa vniuerſitatis, latè tract. Farinac. de
teſt. q. 60. n. 1. & ſeq. qui conſtituit regulam affirmatiuã cum ampliationibus, & limitationibus, quã regulam etiã pluries Rota affirmauit, vt in dec. 312. inter
impreſſ. penes Far. poſt 2. li. conſ. & in Calaguritana
erectionis in Parochialẽ 11. Ian. 1619. coram R.P.D.
Veroſpo, ſed communis diſtinctio eſt, quòd aut iſta
cauſa vniuerſitatis reſpicit intereſſe vniuerſitatis tãtùm, nõ ſingulorũ, & tunc procedit regula, de qua ſupra, aut tangit intereſſe ſingulorum vti ſingulorũ, &
tunc teſtes repelluntur, Rota d. dec. 312. n. 2. & Rota
dec. 136. n. 1. p. 1. in rec. & deciſ. 330. n. 3. p. 2. in rec. in
quibus deciſionibus dicitur agi de intereſſe ſingulorũ, quãdo agitur de iure paſculãdi, & ſinguli de vniuerſitate poſsũt gratis paſculare, nõ tamẽ poteſt negari, quin etiã ſi nõ agatur de intereſſe ſingulorũ vti
ſingulorũ, nihilominus propter præſumptã affectionem, quã erga ſuã vniuerſitatem habere præſumuntur, ſint aliquantulũ diminutæ fidei, Hond. cõſ. 17. n.
88. lib. 1. & dixit Rota in Senogallien. Iuriſpaſcendi
17. Nouembr. 1619. corã R.P.D. Remboldo, & propterea in concurſu cum alijs teſtibus hanc exceptionem non patientibus ſuccumbere debent, vt fuit dictum in Sabinen. Viletarum 18. Maij 1607. coram
R.P.D. Coccino Decano. *Oliuerius Beltraminus.*

Digitized by Google

CIVITAT. HABITVS, ET ANTIANITATIS.

Mercurij 28. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Antianitas incipit currere à die, quo quis admitti debuiſſet nec ſtetit per eum, quin admitteretur.*

2 *Impeditus eſt excuſandus, & maximè quando impedimentum prouenit à parte aduerſa.*

DECISIO CCCXLI.

INformante tantùm fratre Gundiſaluo fuit ſine diffi-
1 cultate reſolutum † antianitatem deberi illi nume-
rari à die 13. Sept. 1375. cùm enim à die illa admitten-
dus fuiſſet ad habitum, nec ſteterit per ipſum, quo mi-
a nus admitteretur, haberi debet pro admiſſo a ad omnē
effectum, Rot. deciſ. 6. de conſuet. in antiquior. Roch de
Curte de conſuet. ſect. 4. in 5. requiſito, n. 11. Imò fuit
admiſſus ex decreto magni Magiſtri, & Conſilij, per
quod fuit ipſi conceſſum biennium ad tranſportandas
probationes, quibus exiſtentibus, prout requirunt ſta-
bilimenta Religionis, intelligeretur receptus, & à prę-
dicta die curreret illi antianitas; quod decretum debet
ſortiri effectum, cum probationes fuerint repertæ le-
gitimæ, & ſufficientes, Alex. in l. à diuo Pio §. in vendi-
tione, n. 17. de re iud. Felyn. in c. quoad conſultationem,
poſt n. 1. extra eod. tit. Nec refert, quòd eas in præfixo
tempore non tranſmiſerit; quia id contigit citra omnē
eius culpam propter impedimenta præſtita à Priore
2 Caſtellæ: † Ideò venit excuſandus, l. ſine hærede, §. idem
iuris, ff. ad leg. Rhod. de iact. l. non exigimus, §. 1. ff. ſi
quis caut. l. Celſus, §. 1. ff. de arbitr. Bald. in l. diffamari,
n. 5. in fin. C. de ingen. & manumiſ. & tanto magis quia
impedimenta fuerunt præſtita à perſona, quæ partes
aduerſarij ſuſtinebat, l. ſi cum ipſe, & ibi not. ff. de excuſ.
tut. l. intra vtile, vbi Bald. ff. de minor. Purpur. cōſ. 90. n.
6. Accedit ſolutio paſſagij, & functiones, quas à die an-
tedicta facere cœpit ſuper Triremibus Religionis, ita
vt pro eo concurrat omne ius, & omnis æquitas. Et ita
concluſum.

ADNOTATIO.

a Pluries in ſimilibus materijs Rota reſoluit haberi pro facto, quando quis impeditus fuit facere, prout in Ciuitaten. habitus 19. Decemb. 1608. C. R. P. D. Manzanedo, vbi fuit dictum habendas eſſe carauanas pro factis, quando Miles Hieroſolymitanus petijt ad illas admitti, & non fuit admiſſus, & de Canonico, cui à Capitulo fuit denegata poſſeſſio, quod haberi debeat pro admiſſo ad effectum gaudendi pręrogatiuis, & emolumentis aliorum Canonicorum, dixit Rota in Pacen. Canonicatus 27. Iunij 1612. coram R. P. D. Manzanedo, & in Toletana Canonicatus 5. Nouemb. 1610. coram Card. Lancell. & facit regula, de qua per Surd. conſ. 374. n. 7. vbi firmat, quod pro facto haberi debet id, quod fieri debebat ſi per eum ſtetit, quominus factum fuerit, & latè Gonzal. ſuper reg. 8. §. 3. procœm. n. 38. & ſeq. Id autem eſt declarandum procedere ſolùm in præiudicium illius, qui præſtat impedimentum, non autem in præiudicium tertij, vt colligitur ex trad. per Gonz. d. §. procœm. à n. 38. vſque ad 42.

Oliuerius Beltraminus.

MVTINEN. CANONICATVS.

Mercurij 28. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Compenſationem opponens dicitur ſatisfacere clauſulæ (*parito iudicato*) cùm compenſatio habeat vim ſolutionis, & poſſit quandocumque opponi.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* (parito iudicato) *cenſetur ſatisfactum ex compenſatione, quæ vicem ſolutionis habet, & vide etiam n. 6.*

2 *Compenſatio opponi poteſt poſt ſententiam, & rem iudicatam, & in executione.*

An poſſit opponi poſt terminum ſuſceptum, & aduerſus obligationem Cameralem, & n. 7.

3 *Compenſatio eſt fundata in æquitate.*

4 *Compenſatio ſuadente æquitate eſt admittenda, vbi aliàs eſſet admittenda.*

5 *Compenſatio non eſt ſolutio vera, ſed ficta.*

DECISIO CCCXLII.

FVit reſolutum conſtare de paritione iudicato, † ex 1
compenſatione, oppoſita à Bernardo, quæ vicem a
ſolutionis obtinet, l. ſi debitor, verſ. nihil intereſt, ff. qui
pot. in pign. habe. l. ſi pecunia, §. 1. ff. de ſtat. lib. Bart. in
l. amplius, n. 8. ff rem rat. haber. & † opponi poteſt poſt 2
ſententiam, & rem iudicatam, & in executione, b l. 2. in b
fin. vbi Doct. communiter. C. de compenſat. gloſ. & DD.
in c. ſuborta, vbi Felyn. n. 7. de re iud. Afflict. dec. 121. n.
13. lib. 1. per eam enim dicitur impleri ſententia, Surd.
dec. 191. n. 7. Præſertim † ſuadente æquitate, in qua 3
fundatur compenſatio, Grat. conſ. 121. n. 13. li. 1. & † pro- 4
pter quam admittitur, vbi alias non eſſet amittenda, vt
per Galleſ. ad 4 p. oblig. Camer. q. 2. n. 2. dec. Pedem. 92.
n. 35 quæ æquitas viſa fuit eſſe multa pro Bernard. qui
ſuum beneficium amiſit, prout etiam viſum fuit ſatis
liquidum eius creditum, quod in compenſationem de-
ducit. Non obſtat. † quòd dicitur compenſationem non 5
eſſe veram, ſed fictam ſolutionem, quia commiſſio non
dicit ſoluto iudicato; ſed parito, quæ paritio fit per cō-
penſationem non minùs, quam per ſolutionem.

ADNOTATIO.

a In contrarium † quòd, ſcilicet, per compenſationem 6
non fit ſatisfactum clauſulæ (*parito*) ex eo quia talis
clauſula requirit realem paritionem, tenuit Rot. in
Romana de Ruſticuccis 7. Iun. 1619. coram R. P. D.
Remb. vbi enim requiritur vera ſolutio, non admit-
titur compenſatio, Surd. conſ. 246. n. 19 & ideò quia
ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem exigendi
requiritur vera ſolutio, non ſufficit compenſatio,
Rota dec. 389. n. 2. p. 1. diuerſ.
b Compenſatio † an poſſit opponi poſt terminum ſu- 7
ſceptum Rota variauit, nam in Romana Pecuniaria coram Card. Sacrato impreſſa penes March. de commiſ. to. 1. fol. 777. dixit poſſe opponi dictam exceptionem compenſationis, etiam aduerſus terminum ſuſceptum, tamen contrarium coram eod. poſtea fuit tentum in Romana pecuniaria 15. Nou. 1613. & hanc ſecuta fuit Rot. dec. 773. ſub n. 5. p. 2. in rec. vbi conſideratur, quòd per termini ſuſceptionem cenſetur renunciatum exceptioni compenſationis: An autem admittatur exceptio compenſationis aduerſus obligationem Cameralem, vide latè Zacc. de oblig. Camer. q. 18. n. 8. & ſeq. & admittitur etiam aduerſus obligationem Cameralem, quando

credi-

Digitized by Google

creditum, cuius compenſatio opponitur, ſuperuenit
poſt dictam obligationem Cameralem, vt tenuit Rota
in Veneta donationis 17. Nou. 1617. C.R.P.D. Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

LEODIEN. BONORVM.

Mercurij 3. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Conceſſio in emphytheoſim ex quibus probetur
vtilis Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Conceſſio in emphyteoſim ex obſeruantia 30. annorum præſumitur non ſolùm ſolemnis, ſed etiam vtilis, & n. 4.*
2 *Conceſſio præſumitur vtilis ex eo, quia fuit facta pro maiori ſumma, quam fuit repertum in licitatione.*
3 *Item etiam eſt vtilis, quando eſt facta in perpetuum pro eadem quantitate, pro qua fieri ſolebat, dum ad tempus concedebatur, cum in conceſſione perpetua iuſtè detrahatur de ſolita reſponſione ſexta pars, & ſub n. 7.*
4 *Beneplacitum Apoſtolicum præſumitur ex obſeruantia 30. annorum, etiam ſi non ſit nec enunciatum, nec reſeruatum, & n. 5.*
Alienatio rerum Eccleſiæ præſumitur vtilis ex confirmatione executorum, & Commiſſariorum Apoſtolicorum n. 6.

DECISIO CCCXLIII.

RESolutum fuit ſententiam Rotalem eſſe confirmã-
dam; quia de validitate non dubitatur, & de iuſti-
1 tia apparet ex deciſione Domini mei Lancellotti, † cũ
enim conceſſio fuerit per 30 annos, & vltra ante litem
motam obſeruata, habet præſumptionem pro ſe nõ ſo-
a lùm ſolemnitatis, ſed etiam vtilitatis, [a] vt fuit dictum
in cauſa Romana Domus in Burgo 30. Martij 1589.
C. Illuſtr. Card. Mantica, & alijs allegatis in deciſione,
& vltra præſumptionem, quæ eſt pro vtilitate, de ea
2 etiam † ſatis apparenter liquet, quia conceſſio facta
fuit pro modijs vigintiquatuor, cùm tamen in licita-
tione non fuerint reperti niſi vigintiduo, & clariùs,
quia antiquitùs locabantur pro annua reſpõſione mo-
3 diorum 18. † & iſta eſt conceſſio perpetuarum, ex qua
iuſtè detrahitur de ſolita reſponſione vſque ad ſextam
b partem, [b] ad not. in Auth. perpetua. C. de Sacroſ. Eccleſ.
& vbi non detrahitur, conſtat de euidenti vtilitate, vt
dixit Rota in Romana domus in Burgo, tantò magis,
quando fit cum augmento Canonis, vt benè deducitur
in deciſione Domini mei Lancellotti, in qua etiam be-
nè omnia obiecta Monaſterij diluũtur. Nec facit quòd
contra deciſionem, & ſententiam Rotalem opponeba-
tur conceſſionem loqui de octo bonuarijs tantùm, & ex
menſuratione deprehendi hæredem Io. di Tiher detine-
re ſexaginta duo, quia reſponſio patet ex lectura pro-
clamationis, ad quam ſe refert conceſſio, in ea enim le-
gitur proclamari concedendum tenimentum, & colo-
niam infra ſe habentem varia membra; videlicet, iar-
denum, prata, terras, agros, ſartagia, & paſcua vnà cũ
dumeto, vinea, & inter iſta terras arabiles octo bonua-
riorum, ex quo apparet menſuram non eſſe adiectam
vniuerſo tenimento, nec limitare totam conceſſionem,
ſed tantùm terras arabiles, vltra quòd non probatur
totam quantitatem prædictæ menſuræ eſſe de terris à
Monaſterio habitis, & in colonia comprehenſis.

ADNOTATIO.

4 a. Alienatio † rerum Eccleſiæ ex obſeruantia 30. anno-
rum non ſolùm præſumitur ſolemnis, ſed etiam vti-
lis, Mant. dec. 101. Seraph. dec. 1125. n. 3. & dec. 1307.
n. 7 Rot. dec. 684. ſub n. 1. verſ. maximè verò ſecuta p.
2. in recent. & dec. 221. n. 3. p. 4. in nouiſsimè impreſ-
ſis, & optimè in Tuſculana bonorũ 18. Martij 1611.
coram Cardinali Sacrato, vbi hęc deciſio canoniza-
tur; cùm enim ex obſeruantia 30. annorum † præſu- 5
matur beneplacitum Apoſtolicum, Gabr. conſ. 82.
n. 30. & 31. li. 2. Seraph. dec. 1042. Rota dec. 179. n. 1.
p. 2. diu. Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 12. n. 76. quod proce-
dit etiam ſi non reperiatur enunciatum, nec reſer-
uatum in conceſsione, Seraph. d. dec. 1042. Rot. dec.
159. n. 4 p. 1. in recent. ſubintrat alia concluſio, quòd
beneplacitum Apoſtolicum facit præſumere vtili-
tatem, & iuſtam cauſam, Rota poſt relatos, dec. 201.
ſub n. 1. verſ. vltra quod p. 1. in recent. Mantic. d. dec.
101. Vbi reſpondetur ad illam obiectionem, quòd
vna præſumptio non debet oriri ex alia.
Vlteriùs præſumitur † vtilis alienatio ex ſola confir- 6
matione exequutorum, pro quibus in dubio eſt præ-
ſumendum, Seraph. d. dec. 1225. n. 1. Rot. dec. 479. n.
1. p. 1. diu. & in recent. dec. 584. n. 1. p. 2 Surd. conſ.
249. n. 19. verſus finem. Hoc procedit in dubio, &
ideò ceſſat dicta præſumptio, ſi de contrario conſta-
ret, Hond. qui alios refert conſ. 37. n. 15. lib. 2.
b Et quòd † in alienatione perpetua iuſtè detrahatur 7
ſolita reſponſione temporali vſque ad ſextam par-
tem, Seraph. deciſ. 1125. n. 4. Rota deciſ. 78. n. 5. p. 2.
diuerſ. & in recent. dec. 684 ſub n. 4. p. 2. vbi dicitur
fuiſſe aliàs ſæpè in Rota deciſum.

Oliuerius Beltraminus.

PARMEN. STATVS.

Lunæ 3. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Tempus an, & quando per teſtes dicatur concludenter, &
certitudinaliter probatum, & an, & quando teſtes cen-
ſeantur conteſtes in tempore.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes ſingulares ſingularitate obſtatiua repelluntur.*
2 *Teſtes debent iudicari conteſtes etiam in tempore.*
3 *Matrimonij pluralitas, & iteratio non eſt præſumenda.*
4 *Pluralitas in factis non præſumitur.*
5 *Maximè, quando actus ſunt tales, qui à communiter contingentibus iterari non ſolent.*
6 *Teſtis non præcisè deponens de tempore, ſed per dictionem* (in circa) *illud non probat, & n. 8.*
7 *Teſtis ignorans principium temporis, vnde fieri debeat denumeratio non poteſt deponere de tempore.*
8 *Teſtis deponens de tempore per verba* (iudicio ſuo plus, vel minus) *dicitur non recordari de tempore, & n. 17.*
9 *Dictio* (in circa) *quantum tempus capiat, eſt poſitum in arbitrio Iudicis.*
10 *Tempus modicum quantùm dicatur, eſt in arbitrio Iudicis.*
11 *Modicum dicitur quarta pars.*
12 *Modicum dicitur triennium in ſpatio 14. annorum.*
13 *Teſtis loquens confusè, & dubitatiuè de tempore debet iudicari conteſtis cum alijs probationibus certum tempus determinantibus.*
14 *Teſtes, quantum fieri poteſt, ſunt reducendi ad concordiam;*
15 *Bart.* in l. de ætate, ff. de minor. *declaratur.*

DECI-

Digitized by Google

DECISIO CCCXLIV.

POſt longam,& pluries iteratam diſputationem Do-
mini perſtiterunt in deciſis animaduertentes inda-
gationem temporis in depoſitione D.Baptiſtæ princi-
1 paliter tendere ad reddendum ipſum non† ſolùm ſingu-
2 larem ſingularitate obſtatiua, per [a] quam lacerantur
probationes,vt dicit.Bald.cõſ.25.n.2.in fin.li.3.& poſt
2 eum Aym conſ.41.ſub n.7.† contra regulam, quod de-
beant iudicari conteſtes etiam in tempore ad effectum,
vt probent, de qua infra dicetur, ſed etiam ad redden-
dum ſibimet contrarium, cùm enim deponat ſe fuiſſe
præſentem deſponſationi Catherinæ, ſi volumus, vt
prætendunt Domini Rangoni, quòd ſe reſtringat ad
tempus ab anno 1499.vſq;ad annum 1507.de quo tem-
pore non fuit matrimonium; cum diſpenſatio de con-
trahendo ſit poſterior,non erit verum,quòd fuerit prę-
3 ſens diſpenſationi.Nec obſtat,quod dicitur de† plurali-
tate,& iteratione matrimonij,quia illa nullo modo eſt
b [b] præſumenda,vt per Ruyn.conſ.141. poſt nu.12.lib.5.
4 † & facit regula,quod in factis pluralitas non pręſumi-
tur,vt notatur in l.cùm quis.§.in popularibus.ff.de iur.
iur.in c.in præſentia,de prob.& per Bald.in l.fin. C.de
5 reb.cred.† quæ ſine difficultate procedit in actibus,qui
à communiter contingentibus iterari, & multiplicari
non ſolent, Dec. in d.c.in pręſentia ſub n.43.verſ.ſi ve-
rò multiplicari non ſolent, cum multis per Sylu. conſ.
57.n.39. Et multùm facit depoſitio Stephani de Caual-
lis teſtis pro parte DD.de Rangonis inducti, qui dicit
13 audiuiſſe à D.Baptiſta,quod Bernardinus tempore de-
ſponſationis Catherinæ obtinuit diſpenſationem à Se-
de Apoſtolica, & ſic non loquitur de alio matrimonio
ab eo,de quo in diſpẽſatione.Et propterea cùm agatur
de reprobando dicto Don Baptiſta,non eſt facienda vis
6 in tempore,de quo † non præciſè deponit, ſed cum di-
ctione(*in circa*)& alijs incertis, & indeterminatis iuxta
dec.Cap.247.p.3.Placebat etiam pluribus ex Dominis,
quod in deciſione dicitur,Don Baptiſtam non recorda-
ri de tempore propter eius præcedentem proteſtatio-
nem,quę erat multùm veriſimilis propter pręſumptio-
nem obliuionis ex tanti temporis ſpatio, & impræme-
ditatam reſponſionem ad improuiſam interrogationẽ,
& dicebant non obſtare,quod ex aduerſo obijcitur, ip-
ſum non dicere ſe non recordari de quantitate tempo-
5 ris,ſed quod non recordatur de anno præciſè, † quia ſi
non recordatur annum,non poteſt recordari temporis
quantitatem,nam qui ignorat principium,à quo debet
fieri dinumeratio,& computatio,dinumerationem,&
computationem ignoret neceſſe eſt; l. de ætate non fa-
cilè.ff.de gradib.Bart.in l.de ætat.nu.7.circa med. verſ.
quęritur vtrum minor ætas.ff.de minor.Bald.in l.ſi mi-
norem ſub n.4.C.de reſtitut.in integrum.Salicet.in l.2.
ſub n.2.verſ.item nota hæc.C.de tẽp.appell.Cum enim
computatio fiat habito reſpectu ad principium tempo-
ris,neceſſe eſt habere principium,vt ſciamus computa-
re,Iaſ.in l.de diuiſione nu.6.ff.ſolut.matri.& propterea
Don Baptiſta,qui non recordatur de anno cõtracti ma-
trimonij, per neceſſe non recordatur quantum tempo-
ris effluxerit poſt contractum matrimonium. Accedit,
quòd interrogatus de tempore non dixit ſimpliciter de
8 30.annis,ſed ſubiungit †(*indicio ſuo*)cum dictione(*in cir-
ca plus,vel minus*)quæ nihil aliud important, niſi quòd
non recordatur,Aret.in ca. quoties.in fi.de teſtib.& ita
non recordatur de 30.annis, non recordatur de pluri,
vel minori tempore.Nec facit, quòd recordetur ſaltim
de aliqua latitudine temporis, quia hoc dato non erit
talis, quod non poſſit excedere annum 1506.& 1507.
9 Domini enim,in quorum arbitrio † eſt poſitum, quod
tempus capiat dictio (*in circa*) & aliæ, Alex.conſ.
82.n.5.lib.7.cum multis allegatis per informantes,ar-
bitrati fuerunt, quòd non excludat annum 1508. Nec
facit,quòd ſoleant referri ad modicum tempus;† quia 10
& iſtud modicum eſt in arbitrio iudicantis,Corn.conſ.
179.n.4.& 5.lib.3.† & quarta pars dicitur modica,l. ſi 11
quis in ſuo C. de inoff. teſt. † & tres anni in ſpatio qua- 12
tuordecim annorum,ex gl.in l.pupillum.ff.de reg. iur.
& in §.pupillus Inſtit.de inutil.ſtipulat.quæ ad propo-
ſitum ponderat Corn. vbi ſupra. Et licèt aliàs Rota in-
terpretata ſit continere minus tempus,attamen aliter,
atque aliter ſeruandum eſt ſecundùm ſubiectam mate-
riam, & quòd in caſu noſtro capiat dictum tempus an-
ni 1508.vltra depoſitionem Stephani de Cauallis ſupe-
riùs relatam,facit,† quòd teſtis loquens confuſè,& du- 13
bitatiuè de tempore debet iudicari conteſtis cum alijs
probationibus certum tempus determinantibus, Paul.
de Caſtr.conſ.26.n.3.circa fi.lib.1.Alex.conſ.156.n.11.
& 12.li.5.& conſ.186.n.3.in fi.lib.7.Aym.conſ.78.verſ.
amplius teſtis,† & eſt regula ordinaria,teſtes eſſe, quã- 14
tum fieri poteſt,reducendos ad concordiam ad effectũ,
vt probent, [c] Cæſar de Graſs. dec.5.n.23.de ſponſ.Ca- c
putaq.deciſ.270.n.7.p.3. Non obſtat dictum Bart. in d.
l.de ætate. ff. de minori. † quia ibi habebatur certum 15
tempus,à quo dinumerando teſtis ſciebat non eſſe ela-
pſos quatuordecim annos, & quando interrogatus de
anno reſpondit neſcire,ad ſaluandum eum debet intel-
ligi, quòd neſciat annum Natiuitatis Domini, quaſi
dicat,neſcio,quot anni ſunt à Natiuitate Domini,ſcio
tamen quotus eſt annus à Natiuitate pueri,vt ſunt ver-
ba Bart. & ſic ibi obſtetrices, licèt ignorarent annum
Domini, attamen recordabantur annum Natiuitatis
pueri,& ſic principium temporis, nil mirum ſi ſciebãt
etiam temporis dinumerationem, Salyc.in d.l.2.ſub n.
2.verſ.item nota hæc.C.de tẽp.appell.& dicebant ſim-
pliciter, & pro firmo,quod à tempore Natiuitatis vſq;
ad tempus depoſitionis non cucurrerunt 14.anni, ſed
Don Baptiſta non recordatur principium, quia nõ re-
cordatur de quo anno Catherina fuerat deſponſata,
non firmat tempus;quia non dicit ſimpliciter, ſunt tri-
ginta anni, non plus, non minùs; quia alternatiuè lo-
quitur.Non obſtat Doctr.eiuſdem Bartol.in l. quid ta-
men.§.ſi arbiter.ff.de arbitr.ſi eam intelligamus, prout
intelligit Aretin.in deciſione alleg. ſed vlterius dicitur
non facere ad caſum noſtrum; quia vbi in caſu noſtro
verba(*indicio ſuo*)eſſent iuncta cum ſenſu corporis,quod
tamen negabant aliqui ex Dominis optimis rationi-
bus:caſus iſte multùm diſtat à caſu Bartoli,in quo teſtis
ſimpliciter dicebat de decem annis,& ſubiungebantur
illa verba (*vt mihi videtur*)quæ ſecundùm intelligen-
tiam partis aduerſæ non tollunt, quo minus probaret
dictum tempus,in caſu autem noſtro vltra proteſtatio-
nem præcedentem,quòd non recordatur de anno,& ſic
de initio temporis,quo caſu non poteſt firmari aliquod
ſuper quantitate temporis, vt dictũ eſt, & tradit Natt.
conſil.53.n.3.verſ.nam ex ſex teſtibus,vltra etiam ver-
ba(*indicio ſuo*)quæ æquipollent verbi(*vt ſibi videtur*)te-
ſtis vſus eſt dictione (*in circa*) † quæ facit,vt non dica- 16
tur concludenter probare tempus,Alex.conſ.149.n.7.
lib.4.Natt.vbi ſupra, & dicit Cuman. conſ.91. circa
princ.verſ.hoc tamen non obſtante, quod propter in
certitudinem,& indeterminationem nihil operatur.† 17
Item ſubiungit plus,vel minus,ita vt non dicatur certè,
& conſtanter deponere, [d] Bald.in l.ſi ab hoſtib.§.fin.n. d
3.in fi.& n.ſeqq.ff.quibus ex cau.maior.Cæſar.de Graſ.
dec.7.n.3.de prob. Præſertim propter illam alternati-
uam(*vel*)Alex.in l.& ſi poſt tres n.6.circa med.ff.ſi quis
caut.Natt.d.conſ.ſub n.3.verſ.item deponit per alter-
natiuam. Ex quibus reſolutum fuit Don Baptiſtam
non

Digitized by Google

non probare aliquod tempus, ſaltem quod excludat annum 1508.

ADNOTATIO.

a De triplici ſpecie ſingularitatis obſtatiuæ adminiculatiuæ,& diuerſificatiuæ, plenè tractat Farinac. de teſtib.q.64.n.4.

b Pluralitas,an verò identitas ſit præſumenda, vide latè Menoch.de pręſumpt.lib.6.præſump.15 per tot.

c De quo latè per Farinac.de teſtib.q.65.n.37. & ſeq. vbi pluribus modis ampliat, & limitat.

d De teſte non conſtanter,ſed dubitatiuè deponente latè tractat Farin.de teſtib.q.68.n.8.& ſeq.vbi refert plures dictiones, & plures modos loquendi, quibus ſolent vti teſtes,quando dubitatiuè,& non conſtanter deponunt.

Oliuerius Beltraminus.

BONON. CENSVS, SEV ATTENTATORVM.

Luna 10. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Attentata non dantur, vbi cauſæ ſunt diuerſæ, & an, & quando cauſæ cenſeantur diuerſæ.

SVMMARIVM.

1 *Attentata non dantur, vbi cauſa ſunt diuerſa, & n.6.*

2 *Cauſa eſt diuerſa, quando agitur ſuper diuerſis terminis fructuum.*

3 *Tot ſunt obligationes, quot ſunt debita, & termini.*

4 *Clauſula* (vna cum toto negocio principali) *& aliæ ſimiles intelliguntur ſtrictè de, & circa cauſam, & actionem intentatam.*

5 *Facultas exequendi obligationem Cameralem non venit ſub clauſulis generalibus, ſed requirit ſpecialem expreſſionem.*

DECISIO CCCXLV.

PEndente in Rota coram me cauſa appellatinnis à
mandato Aud. Cam. ad fauorem Dominorum de
Duratijs contra Albertum Balzanum relaxato pro ſo-
lutione quorumdam fructuum cenſus, & renouatione
cædulæ Bancbariæ;egerunt Duratij C.Aud.Cam. pro
alijs terminis fructuum dicti cenſus,quorum dies ceſſit
poſt relaxationem præfati mādati, & pro quibus obti-
nuerunt alium mandatū;quòd Balzanus dicebat atten-
tatnm,vti obtentum poſtquam cauſa erat per appella-
tionem in Rota introducta, ſed Domini vtraque parte
informante contrarium reſoluerunt. Fundamentū fuit
1 in diuerſitate cauſarum,† qua ſtante non eſt locus attē-
a tatis,[a] Ægid.Bellam.conſ.18.ſub n.3.verſ. tene contra-
rium,& n.4.Soc.conſ.45.ſub n 5.verſ.quibus ſuppoſitis
li.1.cum alijs cumulatis per Lancell.de atten.p.2.c.12.
lim.2.n.13.& mnltis ſeqq. cauſa autem dinerſa eſt non
ſolùm quatenus in primo iudicio actum eſt de renoua-
2 tione cædulæ,in vltima autem de ſolutione cenſuum;†
ſed etiam quatenus in dicto primo iudicio fuit actum
ad ſolutionem fructuum poſtquam ſunt diuerſi termini
frnctuum ab ijs,quæ vltimo in iudicio fuerunt deducti,
vt poſt Bar.in l.non poteſt ff.de iudic. tradit Gabr. cōſ.
42.n.18.li.1.benè Iaſ.conſ.9.n.4.& 5 lib.1.& propterea
dicit Lancell.vbi ſupra ſub n.17. fuiſſe in Rota reſolu
tum in vna Bononien. Pecuniaria non fuiſſe attentatā
ſententiam ſuper certa ſumma Bononiæ latam per iu.
dicem,à quo pendente appellatione in Rota ſuper alia
3 ſumma,licèt ageretur inter eaſdē perſonas,facit,† quia
tot ſunt obligationes & deb ita,quot termini,l.ſcire de-
bemus in princ ff. de verb. oblig. Iaſ.d.conſ.n.4.in fin.
Put.dec.259.lib.1.Mohed.dec.4. de præſcript. Non ob-
ſtat clauſula, (*vnà cum toto negocio*) & aliæ ponderatæ
4 ab informantibus pro parte Balzani, † quia omnes in-
telliguntur de,& circa cauſam,& actionem intentatā,
ſuper qua fuit prouūciatum, & commiſſa cauſa appel-
lationis, aut ſaltem per eas non poteſt dici auocatum
iudicium exequutiuum quoad terminos decurrendos
ab A. C. cùm præſertim † facultas exequendi obliga- 5
tiones Camerales non veniat ſub clauſulis generalibus
ſed requirat ſpecialem expreſſionem. Non obſtat dec.
Cæſarauguſt.Pecuniaria de Muellæ 15.Iun.1601.C.Il-
luſtr.Card. Pamph. quia cùm in eadem cauſa fuiſſet al-
legata C.R.P. D. meo Coccino 31. Ian.1603. Rota de
eadem dubitauit, & ordinauit, vt videretur de bono
iure.

ADNOTATIO.

a Et quòd † ſtante diuerſitate cauſarum non ſit locus 6
attentatis,dixit Rota in dec.500.n.6.& 10.p.1.in rec.
& in Romana Domus 26.Martij 1618. cor. bo. me.
Andr.vbi fuit vlterius dictum hoc procedere etiam,
ſi aliquid fuiſſet innouatum circa ius, quod venit ſe-
cundariò,& in conſequentiam ab illo iure,ſuper quo
cauſa pendet.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. LEGATI.

Luna 17. Decembris 1607.

ARGVMENTVM.

Legatum Dotis cenſetur, quando fuit relictum ſub commemoratione nuptiarum, & an, & quando contineat conditionem, ſi nuptiæ.

SVMMARIVM.

1 *Legatum cenſetur pro dote relictum, quando factum fuit ſub commemoratione nuptiarum.*

2 *Legatum dotis relictum ab extranea eſt conditionale, ſi nuptiæ ſequuntur, & reprobantur contrariū tenentes ſub n.4.*

3 *Legatum dotis non eſt conditionale, quando eſt relictum ab eo in cuius bonis debetur legitima.*

4 *Dos non poteſt eſſe ſine matrimonio.*

5 *Conditionale cenſetur legatum, quando continet diem incertam etiam ſi dies incerta ſit adiecta praſtationi legati, & num.8.*

6 *Legatum an ſit conditionale, multùm pendet à coniectura mente teſtatoris.*

DECISIO CCCXLVI.

DOmini non dubitarunt legatum factum filiabus
Iulij Cæſaris, & Alexandri eſſe in cauſam dotis,
non ſolùm propter expreſſam mentionem ipſius do-
tis; † ſed etiam, quia factum fuit ſub commemoratio- 1
ne nuptiarum,Ruyn.conſ.224.n 10.lib.1. Bero. conſil.
45.n 1. lib.2. latè Illuſtriſſimus Mantic.de coniect. vlt.
vol.lib.11.tit.21.num.1.& 4.† & propterea reſoluerunt 2
eſſe conditionale,ſi nupſerint, & non deberi niſi ſecu-
tis nuptijs, prout eſt natura legati pro dote ab extra-
neo facti,[a] Bart.in l.Titia centum,§. Titio genero n.3. a
verſ. concluditur ergo,& num.4.ff.de cond. & demon.
Corn. qui communem dicit conſ.229. n.3. in fin. lib.4.
cum multis per Illuſtr.Mantic.lib.11.tit.22.n.12.& ſeq.
iuncto n.7. verſ. ſecundus caſus, & per Menoch. præ-
ſumpt.146 n.24.iuncto n.6.& ſeq. lib.4.& tenuit Rota
in cauſa Bononien. ſucceſſionis 11 Februar.1598. cor.
Illuſtr. Card. Pamphilio, necnon in cauſa Romana fi-
deicommiſſi de Maſtinis 5.Iun.1599.coram D.meo Iu-
ſto. Non obſtant plures in contrarium adducti; quia
aliqui loquuntur, † quando dos legatur ab eo, in cu- 3
ius bonis legitima debetur legatario, quo caſu cùm
lega-

Google

legatum dotis cẽſeatur pro legitima debita relictũ,ex
natura legitimæ,nec iſtam,nec aliam conditionem ad-
mittit,Paul.de Caſtr.conſ.16.n.2.lib.2. Alex. cõſ.179.n.
10.li.5.Aym.qui alios cumulat,conſ.778.n.3.&4.Me-
noch.conſ.81.n.4. fuit dictum in illa Bonon. ſucceſſio-
4 nis. † Aliqui loquuntur contra communem ſententiã,
provt Aym.conſ.101.ita enim eum arguit Illuſtr.Mãt.
lib.11. tit.18. n.21.in fin.poſt Rim.iun.quem allegat.
Non obſtat,quod conditio nuptiarum ſit appoſita exe-
cutioni legati;quia vltra quod nõ tollit eam,quæ ineſt
5 tacitè ſubſtantiæ legati dotis, † quæ ſine matrimonio
eſſe non poteſt,l.1.ff de iur.dot.leg.fin.C.de donat.ante
6 nupt. † dies incerta adiecta præſtationi legati, reddit
b illud conditionale,[b] vt in iſtis terminis dicit Ang. in l.
Seius Saturninus, n.2. quem ſequitur ibi Alex. pariter
n.2.ff.ad Trebell.& eſt communis ſententia,vt teſtatur
Rim.iun.conſ.334.n.19.& 20.latè Illuſtr.Mantic.li.11.
tit.18.n.20.& ſeq.qui damnat Decian. conſ.5. lib.3. ex
aduerſo allegatum non conſtituentem differentiam in-
ter diem certam,& incertam. Quam ſententiam eò li-
bētiùs in caſu iſto amplexi ſunt Domini; quia viſa fuit
multùm conſona menti teſtatoris,qui cùm enixè ſtude-
ret excluſioni fœminarum, vt bona in agnatione con-
ſeruaret,non eſt credendum, quòd voluerit præbere
anſam exhauriendi pingue legatum, & illud in extra-
7 neos tranſmittendi ex alia cauſa, quàm matrimonij, †
& iſta materia multùm pendet a coniecturata volun-
tate teſtantis,Ang.conſ.392.n.2.Corn.conſ.40. ſub nu.
15.lib.3.deciſio Delfin.858.n.8. p.1. Couar. in c.3. poſt
n.11.de teſt.Deciſio Maceraten.legati cor.D.meo Coc-
cino,& Romana Alimentorum cor. bo.me.Card. Lan-
cellotto non loquuntur in legato dotis; deciſio etiam
Romana donationis coram me non obſtat; quia ibi
dubitabatur principaliter de implemento conditionis,
non ſi eſſet promiſſio pura, vel conditionalis.

ADNOTATIO.

a De hac materia an legatum pro dote relictum ſit cõ-
ditionale,an verò ſit purum vltra allegatos in deci-
ſione latè tractat Graſs.§.legatum q.48. per totam.
Hond. conſ.53. per totum lib.2. Menoch. conſ.455.
Gaſpar.Ant.Theſ.q.foren.li.1.q.43.Caſtil.de coniect.
vlt.vol.c.55. n.54. qui infinitos cumulat, Galganet.
de cond.& demonſt.p.2.c.6.q.1.fol.330.

8 b Et quòd tempus † incertum adiectum ſolutioni lega-
ti reddat illud conditionale,latè plures cumulãs tra-
dit Gaſpar.Ant.Theſ. quæſt.forenſ.lib.1.q.68.n.7.&
8.Vbi in ſpecie agit de legatis relictis pro maritan-
dis puellis. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA CENSVS SCVT. XVIII. MIL.

Lunæ 17. Nouembris 1607.

ARGVMENTVM.

Emptor an, & quando teneatur ad fructus recompenſati-
uos iuxta æquitatem *l.curabit*, & reſpondetur pluribus
exceptionibus, quæ opponebantur contra cædulam
banchariam datam per emptorem.

SVMMARIVM.

1 *Emptor pro tẽpore,quo nõ habuit rem,nõ tenetur ad fructus,n.7*
2 *Emptor,qui rem,& pretium habet, tenetur ad fructus recom-
penſatiuos.*
3 *Iſtæ vſuræ recompenſatiuæ debentur etiam attenta diſpoſitio-
ne iuris Canonici.*
4 *Fructus recompenſatiui an debeantur habita ratione ad æſti-
mationem fructuũ perceptorum,an verò ad ratam tẽporis.*
5 *Emptor non tenetur ad fructus recompenſatiuos, ſi nullos fru-
ctus percepit, nec percipere potuit.*
6 *Fructus dicuntur percipi non ſolùm tempore, quo colliguntur,
ſed etiam toto tempore, quo curantur, & creſcunt.*
7 *Emptori,qui non totum,ſed partem pretij ſoluit,debentur fru-
ctus à die ſolutionis pro rata pretij ſoluti,quod declaratur,
provt ſub n.18.*
8 *Cædula bancharia habet vim ſolutionis ad effectum, ne cur-
rant fructus recompenſatiui,declaratur,provt ſub n.19.*
9 *Emptor, vt euitet vſuras recompenſatiuas ſufficit, quòd non
retineat pretium.*
10 *Emptor tenetur venditori ad vſuras recompenſatiuas per
ſolam traditionem rei,licèt venditor in totum ex parte ſua
non impleuerit.*
11 *Exceptio non implementi non competit, quando nullum re-
ſultat intereſſe,nec damnum ex non implemento, & n.20.*
12 *Cædula licèt contineat conditiones,tamen ſi illæ ſunt intrin-
ſecæ,& ex natura negocij non vitiant.*
13 *Prioritas, & potioritas creditorum dignoſci non poteſt, niſi
facta diſcuſſione.*
14 *Obligatus ſoluere debitum alienum poteſt petere ceſſionem.*
15 *Ceſſio non poteſt denegari,quando cedenti non nocet,& ſol-
uenti prodeſt.*
16 *Reſeruatio non tribuit ius,ſi aliàs non competebat.*

DECISIO CCCXLVII.

ACtum fuit de fructibus, ſeu vſuris recompenſati-
uis,an Princeps ad eas teneatur, & pro quo tem-
pore,ac pro qua rata,in quo fuerunt diſtincta tria tem-
pora,primum à die 21.Iulij 1594.quando fuit facta vẽ-
ditio Caſtri Nomenti vſque ad diem 1. Martij anni ſe-
quentis,ſub qua Princeps conſequutus fuit poſſeſſionẽ,
quoad iſtud tempus res de plano procedit, † quòd ad 1
nullos fructus,ſiue vſuras recompenſatiuas tenetur, cũ
rem non habuerit,nec eius poſſeſſionem,[a] l.curabit. C. a
de act.empt.l.Iulianus,§.ex vendito,ff. eod.tit.l.2. C.de
vſur.Imol.in l.Inſulam. §. vſuras, in fin. ff. ſolut. matr.
Corn.conſ.113.ſub n.4. verſ. clariſſimum eſt etiam li.3.
Pariſ.conſ.175.n.15.in fin.lib.4.Aym.conſ.105.n.11.Se-
cundum eſt tempus de 1.Martij vſque ad 1.Iunij eiuſdẽ
anni,in quo etiam Domini ſine difficultate dixerunt † 2
Principem teneri;quia rem,& partem precij habebat,
Corn.conſ.150, in fin. lib.4. cum multis per Gabr. de
empt.& vend.concl.4.n.1. Couar.lib.3.var.reſol.c.4.n.
6.ad fin.verſ.decimo tertio apparet, † quæ vſuræ peti 3
poſſunt etiam attenta diſpoſitione iuris Canonici,[b] gl. b
in d.l.curabit.in ver.ratio,& in c. conqueſtus in gloſ.2.
de vſur.Bart.& alij in l.2.C.de vſur.Ruin.qui communẽ
dicit,conſ.73.ſub n.3.verſ.3.eſt caſus,li.3.latiſſimè Ga-
br.d,concl.n.5.Difficultas eſt circa ratã, & in hoc Do-
mini non benè conueniebant,aliqui enim dicebant de-
bere haberi † reſpectum ad ratam fructuum, id eſt vt 4
debeatur æſtimatio illorum fructuum, quos in dictis
menſibus percepit,hoc eſt,à ſolo ſeparauit,pro qua ſen-
tentia facit,quia æquitas fundatur in perceptione fru-
ctuum magis,quàm in rei traditione,Corn.conſ.59.ſub
n.5.circa med.verſ.ex quibus demonſtratur, li.3. Cagn.
in d.l.curabit.n.29.Natt.c.494.n.3.& benè probat text.
in d.l.curabit ibi,quas perceptorũ fructuũ nõ generauit
† & ad nullas vſuras tenetur, ſi fructus nullos percepit, 5
nec percipere potuit,[c] Cyn.in l.in minorũ in 1.oppoſ.C. c
quibus cauſ.reſt.in integ.nõ eſt neceſſe.Imol.in d.§.vſu-
ras in fin.Soc.cõſ.109.poſt n.3.ll.1.Cagnol.qui dicit cõ-
munem in d.l.curabit ſub n.28. Alij tenebãt, quod pro
rata temporis,& ratio eſſe poteſt; † quia fructus dicũtur 6
percipi non ſolùm tempore,quo colligũtur, ſed etiã to-
to tempore,quo curantur,& creſcũt,l.diuortia,§.nõ ſo-
lũ,vbi Paul.de Caſtr.n.2.ff.ſolut.matr.Soc.in l. qui Ro-
mæ in princ.poſt n.22.verſ. & ſecundũ hanc conſidera-
tionẽ,de ver.oblig.& in terminis,l.curabit,tradit Hõd.
cõſ.41.n.18.& ſeq.l.1.ſufficit enim,quod emptor perce-
perit ex re vtilitatem.Bal.in rub.C.de vſur. q.2. in fi.n.
12.quam vtilitatem percipit ex illo tempore, quo cre-
ſcunt,

ſcunt,propterea quādo opus eſſet vellem partioulari-
ter diſcutere, an ſit habēda ratio fructuum, vel tempo-
ris;ſed non videtur neceſſaria hęc diſcuſſio in caſu iſto;
7 † quia Principi,qui partē pretij vſq;ad 35.mil.in circa
ſoluerat,re adhuc non habita debeantur pro rata pretij
d ſoluti à venditoribus fructus à die ſolutionis,[d] l.fin.ff.de
fūd.dot.Bal.in l.ſi traditio,q.9.C.de act.empt.Alex.cōſ.
121.ſub n.2.li.4.Cagn.in d.l.curabit,n.40. Tiraq.de re-
trac.conuentional.ad fi.tit.n.7. Gabr.de empt.concl.3.
n.1.Couar.vbi ſupra n.7.quorum compenſatio fieri po.
teſt,& debet cum fructibus ex aduerſo prætenſis,prout
etiam competit ſaltem retentio pro ſc.2700.quos Prin,
ceps ſoluit Rauennæ,vt poſſet liberam poſſeſſionem
Caſtri capere.Quantum ad vltimum tempus à die cōſi-
gnationis cędulæ citra,fuit reſolutum Principem non
teneri ad dictos fructus; quia licet de illo tempore ha-
buerit,& poſſederit Caſtrum,attamen non habuit pre-
8 tium propter depoſitionē cædulæ,† quæ habet vim ſo-
e lutionis [e] Put.dec.165.li.1.& fuit pluries deciſū,ſignan-
ter autem ad effectum impediendi, ne currant fructus,
in vna Rom.fructuom cenſus 9.Apr.1601. cor.R.P.D.
meo Iuſto, vltra quod fuit expreſsè conuentum, quod
datam cædulam fructus, ſeu vſuræ compenſatiuę non
currerent ad damnum Principis. Non obſtat,quòd cæ-
9 dula non ſit conformis conuentioni, † quia vltra quod
ad effectum effugiendi dd.vſuras ſufficere deberet Prin-
10 cipi,quòd non retineat pretium,† ſicuti ad illas conſe-
quendum ſufficit traditio venditionis,licèt in alijs non
impleuerit promiſſa Bart.Alex.& alij per Gabr.d.cōcl.
4.n.9.& latiùs per Surd.cōſ.101.n.23.tantò magis quia
creditoris vigore dictæ cædulæ conſecuti ſunt ſuū cre-
ditum, & venditores obtinuerunt liberationem ita vt
11 † propterea non poſſunt dare de non implemento, ex
f quo non ſunt aliquod damnum conſequuti, [f] Bal. conſ.
121.li.1.Aym.conſ.59.n.2.circa med.Surd.d. conſ.101.
n.24. Particulariter etiā fuit reſponſum obiectionibus
datis ipſi cædulæ, ceſſat enim, quod obijcitur eam non
continere integram ſummam duc.76. mil. quia ad bo-
num computum in diminutione dd.ſummę fuerunt ſo-
lutæ creditoribus ſc.15. mil. minus facit, quod cædula
non cantet ad fauorem creditorum in liſta deſcripto-
rum,quia cùm fuerit cor. Illuſtr. Cardin.Mill.reſolutū
Principem potuiſſe omiſſis creditoribus deſcriptis ſol-
uere creditoribus anterioribus vtiq;potuit concipi cę-
dula ad ſauorem priorum, & potiorum creditorum.
Non obſtat, quòd cædula non ſit pura, ſed contineat
12 plures conditiones,† quia omnes ſunt conditiones in-
trinſecæ,& ex natura negotij ipſæ non vitiant,Bald.in
l.[illegible]ecepta n.24. C.de vſur. fuit dictum in Rom. bonorū
de Ceulis 11.Decemb.1585.cor.b.m.Orano,& in Rom.
Saluiani interdicti 10.Decemb.1599. cor.R.P.D.Lan-
cell.cùm enim poſſet fieri ſolutio prioribus,& potiori-
13 bus creditorib.† non poterat dignoſci prioritas, & po-
tioritas,niſi facta diſcuſſione, & propterea malè dāna-
tur conditio graduationis.Idem dicendum de clauſula
(citato Principe,& alijs,quos decet) quia, vt ſolutio fieret
prioribus,& potioribus creditoribus,debuit etiā Prin-
ceps,& alij quorum intererat, citari, vt poſterioribus
14 nō fieret ſolutio,cōditio ceſſionis nō eſt extranea† quia
Princeps habebat ius in re,ex cōditione,& obligādo ſe
ſoluere poterat eam petere additio ad Bal.in l.nulla in
verbo *(cogere)* C. de ſolut.Paul. de Caſtr.in l.ſi res obli-
15 gata,n.5.ff.de leg.1. † quæ ceſſio cum creditoribus non
noceat,prodeſſet autē plurimùm Principi ſoluēti,non
poterat illi denegari,Vinc.de Frāc.dec.55.n.5.reſerua-
tio facultatis accollādi cenſus non operatur,niſi Prin-
cipi,aut ex conuentione,aut ex legis diſpoſitione priùs
16 competeret,† natura enim reſeruationis eſt conſeruare
ius,quod quis habet, non autem ius tribuere, vbi non
competit,Oldr.conſ.214.n.2.& 3.Dec.conſ.343.col.fi.
verſ.& illa verba Soc.conſ.287.n.2.li.2.Ruyn.conſ.99.
n.10.li.1.Aym.conſ.29.n.8.Alia tolluntur per informātes.

ADNOTATIO.

a Plura† de hac materia l.curabit dixi ſuprà ad de.297. 17
ibi videnda,& quod emptor non teneatur ad fructus
recōpenſatiuos,ſi rei poſſeſſionem non habuit,tradit
Cagnol.in d.l.curabit,n.27.& 28.& ſeq. vbi de com-
muni,& veriſſima opinione atteſtatur Rot.dec.564.
ſub n.1.p.1.in rec.vbi dicitur,quòd tūc ceſſat ratio,l.
curabit,quòd ſcilicet,emptor fruatur ſimul re,& pre-
tio.Imò etiā data poſſeſſione rei,ſi tamē emptor nul-
los fructus percipere potuit, nō habet locū ęquitas,
l.curabit,vt firmatur in hac dec.ſub n.5.& dixi ſupra
ad dec.297.ſub n.11.vbi etiam dixi, quòd ſi percipere
potuit,& nō percipit,tenetur ex æquitate,l.curabit.
b Dixi ſupra ad dec.297.ſub n.12.
c De quo ſupra in an.ſub lit.A.& dixi ad dec.297.n.11.
d Licèt emptor† ſoluens partē pretij tantū non acqui- 18
rat dominiū rei emptæ pro rata pretij ſoluti Tiraq.
de retrac.conuen.in fi.n.70.Sur.conſ.51.n.65.& conſ.
101.n.13.& fuit dictum in Rom.Præl.13.Mar.1606.
c.Card.Sacrato;Nihilominus pro rata d.pretij ſolu-
ti debentur d.emptori fructus recōpenſatiui,non ra-
tione dominij,neq;ratione moræ,ſed ratione cuiuſdā
generalis æquitatis, ne venditor locupletetur cum
illius iactura,ita dicit Sur. poſt alios relatos, d.conſ.
52. n.65. non poteſt tamen emptor iſtos fructus pro
d.rata petere,niſi priùs ſoluto integro pretio,& tunc
debentur ei fructus etiam temporis præteriti pro
rata dicti pretij, iam per priùs ſoluti, Hond.conſil.
44.nu.25.lib.1.Surd.conſ.101.num.7.in fin.& num.
26.verſic.reſpondetur quoque.
e Cædula† bācharia habet vim ſolutionis,Rot.de.536. 19
ſub n.3.verſ.quoad reſiduū p.1. in rec. cū alijs pluri-
bus deciſionibus cumulatis per Cinc.de cenſib.p.2.c.
1.q.1.ar.7.n.13.& 14. fol.101. adeò quod etiam vbi
ſolutio requiritur de forma, provt in cenſu, ſufficit
cædula bancharia, vt in dec.103.n.7.& ſeq.inter im-
preſs.penes d.Cinc. de cenſib. & in ſpecie ad effectū,
quod non currant amplius fructus,eſt dec. Rot.131.
inter impreſ.penes eundem Cinc. ac etiam ad retar-
dandam executionē oblig.Camer. quòd ſufficiat cæ-
dula bancharia, tradit Zacc. qui dec. Rotæ refert de
oblig.Cam.q.17.n.31.& 32. Hoc tamen fuit declara-
tum in Rom. Domor.1. Dec.1606.C. R.P.D. Pāph.
non procedere,quando cædula contineret ſolū pro-
miſſionē de ſoluendo cædulam factam ab ipſo Mer-
catore,ſed ſolùm præallegata habent locum, quan-
do cædula reuera continet ſolutionem, ſeu depoſi-
tionem pretij, adeò quòd per traditionem cædulæ,
& illius acceptationem inducatur nouatio, quod
etiam dixit Rota penes Seraph.in dec.1419.nā vt in
d.deciſ. Romana domorum C.R.P.D. Pamph. con-
ſideratur,per talem cædulā continentē ſolā promiſ-
ſionē Mercatoris de ſolnendo venditor nō deſinit re
vera habere penes ſe rē,& pretiū,quod ſolùm atten-
ditur ad effectū æquitatis,l.curabit, & ideò benè ad-
uertendum eſt quando tales cædulæ banchariæ con-
ſignantur, eſt enim neceſſe ad effectū plenæ libera-
tionis, quòd Mercator aſſerat ſe habere in depoſi-
tum illam ſummam, ſeque promittere illam ſolu-
turum, & non ſufficere ſola promiſſio de ſoluen-
do, quia talis promiſſio non habet, niſi vim fide-
iuſſionis, & aſſecurationis iuxta dictam deciſionem
Romana domorum.
f Exceptio † non implementi opponi non poteſt,quā- 20
do

Digitized by Google

do opponentis nihil intereſt ſibi non fuiſſe impletum, Sur.dec.265.n.39.Scraph.dec.1243. n.2.& 3. & fuit dictum in Senogallien.prædij 5.Iun.1617. cor.b.m. Andrea,& Rot.inter impreſſ.penes Zac. d. 127.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSENATENS. BONORVM.

Mercurij 14.Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Emphyteoſis deuoluitur ob tempus finitum, non obſtante pacto de renouando; quod non tribuit ius in re, ſed tantùm actiunem perſonalem ad factum.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteoſis finito tempore conceſſionis deuoluitur.*

2 *Renouatio aliud eſt, & aliud pactum de renouando, & n.6.*

3 *Renouandi pactum non tribuit ius aliquod in re aduerſus poſſeſſorem, ſed actionem perſonalem tantùm ad factum, & n.6. vbi declaratur.*

4 *Inueſtitura facta vti de deuoluto, acceptari debet cum ſua cauſa, & qualitate, ſcilicet, deuolutioni, adeò quòd inueſtitura ſit noua.*

5 *Domino directo non ſufficit acceptare deuolutionem, niſi etiam apprehendat, & incorporet.*

DECISIO CCCXLVIII.

EX pluribus deuolutionibus, quæ per D.Marchionem Malateſtam deducebantur, Domini amplexi fuerunt
1 tantùm † deuolutionem ob tempus finitum, inueſtitura enim facta per Abbatem Claſſenſ. Com. Guidoni de Bandis pro 60.futuris annis duraturis, vſque ad annum 1579.dicto tempore elapſo, bona fuerunt deuoluta ad concedẽtem, cùm conceſſum ad tempus poſt illud cen-
a ſeatur denegatum, a l.ſi vnus, §.1.vbi Bal.ff.de pact.Tiraquel.de retract.§.1.gloſ.2.n.44.Surd.de.189.n.9.Non obſtat pactum de renouando, quia non fuit petita, nec
2 facta renouatio, † & aliud eſt pactũ de renouando, aliud
b renouatio, b l.nec cui, vbi Bald.& Salyc.C.loc.Rym.ſen.
3 conſ.16.n.6.& ſeq. † & per iſtud pactum nũ fuit DD. de Bandis ius aliquod in iſtis bonis quæſitũ aduerſus poſſeſſores, ſed actio perſonalis tantùm ad factum ſcilicèt,
c vt illis fieret renouatio, c Ang.conſ.184.ſub n.3.verſ. & illa verba ad renouandum. Ruyn.conſ.167.n.13.lib.1. Non obſtat inueſtitura anni 1575.recepta per Ioannem Cynum nomine Comitis Æneæ, & aliorum de Bandis, quia non habuit effectum, cùm Cynus, & Alexander Paſolinus re integra, & ante ſecutam illius ratificationem procurauerint, & obtinuerint ſibi ipſis, & proprijs nominibus fieri aliam inueſtituram, credẽtes id ſibi facere licuiſſe, cùm ante ratificationem non eſſet Bandis ius acquiſitũ, imò reſederit in perſona ipſius Cyni, qui pro Bandis receperat. Sed videtur tollere omnem diffi-
4 cultatem † quia iſta inueſtitura dicitur bona fuiſſe deuoluta, & vti deuoluta recipiunt, vnde ſi Comites Bandi illam acceptant, debent cum ſua cauſa, & provt cantat acceptare, & ſic fateri, quòd iſta ſit noua inueſtitura. At verò impugnant, & conſtat apertiſſimè de lapſu temporis primæ inueſtituræ, & quod ex dicto capite bona fuerunt deuoluta. Quoad acceptationem deuolutionis factam a Domino directo, quæ eſt ſecũda pars dubij, licèt negetur a Dominis de Bandis, attamen de ea docetur pro parte Marchionis, provt etiã de appre-
5 henſione, ſeu incorporatione, † ſine qua acceptatio non ſuffragaretur, vt fuit dictum in Bononienſ.emphyteoſis 18.Aprilis 1597.cor.Illuſtr.Cardin.Pamphilio.

ADNOTATIO.

a De quo latè per Corb. † de cauſ.priuat. ob tempus fini-
6 tum, Rot.dec.251.n.1.p.1.in rec.& de.369.n.1.p.2.in recent.& in Ciuitatis Caſtelli bonorum 21. Martij 1614. coram R.P.D.Dunozetto, & infrà coram eodem Sanctiſſimo dec.567.

b Et quòd aliud ſit pactum de renouãdo, & aliud renouatio, Mãt.poſt relatos de tacit.li.22.tit.23.n.9.& hoc pactum de renouãdo non tribuit ius aliquod in re, ſed tãtùm actionem perſonalem ad factum, vt firmatur in hac dec.& infra c.eod.Sanctiſſ.in dec.567. Gabr.conſ. 72.n.1.li.1.& conſ.68.n.10.li.1.Mant.de tacit.li.22.tit. 23.n.16.Rot.dec.215.n.2.p.1.in rec.& dec.369.n.2.p. 2.in rec.& ideò finito tempore conceſſionis, poteſt alteri fieri conceſſio non obſtante pacto de renouando. Mant.d.tit.23.n.8.cuius tamen contrarium ſentit Rimin.iun.conſ.94.n.31. vbi reprobat Angel. auctorem huius opinionis, & idem videtur tenuiſſe Rot. in Foroliuienſ.bonor.14.Dec. 1618. c. R.P.D. Remboldo, vbi dicitur, quòd Dominus directus tenetur renouare comprehenſas in inueſtitura, ſtante dicto pacto de renouando, ſed iſta ſecunda opinio habet locum, quãdo conceſſio eſt perpetua, cum pacto tamen de renouando de certo tempore in certum tempus, tunc enim renouatio cenſetur requiſita ad faciliorem probationem dominij, non autem pro ſubſtantia, prima autem opinio procedit, quando conceſſio eſt temporalis ad certum tempus cum pacto renouandi, & ita optimè hanc deciſionem Sanctiſſimi declarauit Rot.in deciſ. 438.n.3.p.1.in recent. *Oliuerius Beltraminus.*

VICENT. BENEFICII SANCTI FRANCISCI.

Mercurij 16. Iannarij 1608.

ARGVMENTVM.

Deſcendentiam ſufficit probare ab eo, qui fuit in poſſeſſione præſentandi, & ex quibus talis poſſeſſio præſentandi probetur.

SVMMARIVM.

1 *Deſcendentiam ſufficit probare ab eo, qui fuit in poſſeſſione præſentandi, & n.6.*

2 *Præſentationis vim habent conſenſus præſtiti in manibus Ordinarij præſentationibus, ſeu reſignationibus, & n.7. vbi etiam declaratur.*

3 *Effectuatio præſentationis probatur ex vacatione per obitum præſentati.*

4 *Procedit etiam hoc in vacatione ex cauſa reſignationis.*

5 *Filiatio probatur ex nominatione iuncta cum actu proportionabili inſtitutionis, & n 8.*

DECISIO CCCXLIX.

ACtũ fuit ſtrictè ſuper deſcendentia Hieronymæ, quæ præſentauit Franciſcum iuxta ordinem datum die 2.Iun.1606. quando fuit hæc cauſa propoſita; & Franciſco tantũ informante fuit reſolutum conſtare
de deſcendentia, † probatum enim fuit eum deſcendere 1
ab Iſabella de Vileſſes, quæ vltimo loco fuit in quaſi
poſſeſſione pręſentandi, quòd ſufficit, a iuxta tradita per a
Molin.de primog.Hiſpan.li.3 c.7.n.7. & tenuit Rot.in cauſa Papienſ.Archipresbyteratus 28.Ianuar.1602.coram.Illuſtr.Cardin. Pamphilio; conſtat autem de quaſi poſſeſſione Iſabellæ præſentandi non ſolũ ex pręſentatione, quam fecit de an.1504.de Ioanne Bombaſſo mediante perſona eius mariti, & procuratoris, ſed etiã ex cõſenſibus præſtitis duabus præſentationibus eiuſdem
beneficij in manibus Ordinarij † qui habent vim pręsẽ- 2
tationis, & conſtituunt in quaſi poſſeſſione præſentãdi,
b Abb.conſil.54.n.1.in fin.& ſeq.p.1.Put.dec.310.lib.2. b
Creſcent.dec.2.de iur.patr.fuit dictum in vna Alatrina Cappellaniæ 27.Iun.1586.cor.Bubalo, & ſæpiſſimè in
alijs, † quę præſentationes, & conſenſus ſortitæ fuerunt 3
effectũ partim per obitum, & partim per reſignationẽ
præſentatorum, iux.conſ. Old.229. c quod † habere lo- c
cum etiã in reſignationibus, fuit reſolutum in Papienſ. 4
Archipresbyteratus 19. Februarij 1601. coram Illuſtr.

Card.Pamph.& in alijs pluribus,ex Iſabella antem or-
tus fuit Petrus,& probatur ex teſtamento ipſius Iſabel-
læ, in quo illum filium nominat, & hæredem inſtituit,
qui Petrus pariter Ioannem vti filium inſtituit, & Io-
annes Hieronymam filiam in ſuo teſtamento hęredem
5 fecit,† iſta autem nominatio iuncta cum inſtitutione fi-
liationi multùm oppropriata deſcēdentiam plenè pro-
d bat,ᵈ Bald.† in c.ex tranſmiſſa ſub n.4.vbi etiam Butr.n.
6 10.Præpoſ.n.9.in fi.de reſt.ſpol.Gozad.conſ.13.n.7.Pa-
riſ.conſ.29.n.10.lib.2.& fuit multoties reſolutum,& ſi-
gnanter in Comenſ.Cappellan.27.Ian.1593.c.R.P.D.
meo Decano,& in Vrbeuetana fideicommiſſi 13.Nou.
1605.cor.Illuſtr.Cardin.Pamphilio.

ADNOTATIO.

a Et quòd patronus non teneatur probare deſcendentiam
à primo fundatore, ſed ſufficiat ei probare deſcenden-
tiam ab eo,qui fuit in quaſi poſſeſſioue pręſentandi,di-
xit Rota dec.546.n.1.& dec.24.n.8.p.t. in recent.& in
Firmana iurispatronatus 13. Maij 1611. c. Card. Lan-
cellotto, & in Romana iuriſpatronatus, ſeu beneficia-
tus 9.Dec.1619.cor.R.P.D.Vbaldo,ſicut etiam ille,qui
eſt in quaſi poſſeſſione præſentandi non tenetur pro-
bare ſuam deſcendentiam,quia eo ipſo,quòd eſt in poſ-
ſeſſione præſentandi, præſumitur deſcendere à veris
patronis,Seraph.dec.1334.in fine. Rota dec.224. num.
9.in fin.& dec.347.n.1.p.t.in rec.vbi dicitur fuiſſe alias
reſolutum.

b Conſenſus † præſtitus reſignationi, conſtituit in quaſi
7 poſſeſſione præſentandi non ſecùs, ac ſi interueniſſet
vera præſentatio,iux.conſ.Abb.54.n.1.li.1.Rota deciſ.
693.n.8.& deciſ.795.n.8.p.1.diuer.& dec.154. ſub n.4.
p.2.in recent.& fuit dictum in Lucana iuriſpatronatus
3. Aprilis 1615. cor. R.P.D. Manzanedo, & ad conſil.
Dec.in contrarium 148.n.4.verſ. ſic ad probandum,
quod conſilium videtur Rot.fuiſſe ſecuta in Hoſtumen.
Capellę 4.Iun 1603.cor.b.m.Iuſto;reſpondetur,locum
habere,quando daretur alius poſſeſſor iuriſpatr.quia
tunc verum eſt quaſi poſſeſſionem pręſentandi reſpectu
reſignationis non conſtituere in poſſeſſione præſentan-
di ſimpliciter reſpectu etiam vocationis per obitum,
ſecus autem eſt, quando non adeſt alius poſſeſſor iuriſ-
patronatus,quia tunc vnicus actus pręſentationis con-
ſtituit in quaſi poſſeſſione in totum, prout ita declara-
uit Rota penes Creſcent.dec.2.de iurepat.Mohed. dec.
22.de præb.Put.dec.301.n.1.lib.2.Verum eſt aduerten-
dum in hac materia,quod ſi Papa,ſeu Ordinarius pro-
uidiſſet de beneficio vti de libero,& prouiſus ad ſe exi-
mendum à moleſtijs ſibi illatis à prætenſis patronis,vel
etiam ad reddendum ſe magis tutum adhibuiſſet etiam
conſenſum patronorum,non propterea ex hoc conſen-
ſu conſeretur iudicatum libertati Eccleſiæ, nec patro-
ni per talem conſenſum eſſent conſtituti in poſſeſſione
præſentandi,bene Rota dec.333. ſub n.6.p.1. in recent.
Item nec conſenſus præſtitus ignorante alio prætenſo
patrono conſtituit in illius præiudicium in poſſeſſione,
vt dixit Rota cor. eodem Sanctiſſ.infra dec. 417.

c De materia conſ.Oldrad. 229. dixi ſupra ad deciſ.215.

d Et quod filiatio † probetur per nominationem iuncto
actu proportionabili inſtitutionis; latè Surd.plura cu-
mulans conſ.1.nu.50.plenè Maſcar.de prob.concl.397.
Menoc.de præſ.lib.6 præſump.53.n.39.Rot.deciſ.347.
ſub n.2.& dec.472.n.8 p.t. in rec.quod procedit etiam
reſpectu extraneorum, d.dec.472.n.8. *Oliuerius Beltr.*

PAMPILONENS. SEPVLTVRÆ.

Mercurij 23. Ianuarij 1608.

ARGVMENTVM.

Clauſula (*dummodò*) non eſt inſtificanda,nec facit gratiam
conditionalem;ſed ſolùm eſt præſeruatiua iuris alterius.

ARGVMENTVM.

1 *Sepulturæ conceſſio eſt quid diuerſum à conceſſione tituli ſe-
pulturæ.*

2 *Clauſula*(dummodò alteri non ſit conceſſum) *& clauſula*
(dummodò alicui ius non ſit quæſitum) *& clauſula*
(dummodò collatio ad nos pertineat) *non eſt iuſtificanda,
nec facit gratiam conditionalem.*

3 *Clauſula* (ſine præiudicio cuiuſque) *cenſetur verbum Pa-
pæ, non narratiua partis.*

4 *Iuſtificationis materia eſt diuerſa à materia ſubreptionis.*

DECISIO CCCL.

FVit dictum Breue non eſſet ſubreptitium,neq; obre-
ptitium,licèt enim fuerit reſolutum non extare,ne-
que extitiſſe aliquam ſepulturam,illud fuit ad effectum
manutentionis poſſeſſionis,quæ non potuit dari non
data exiſtentia rei, quæ poſſideri poſſet, non autem
exinde oritur aliqua ſubreptio,cùm Papa conceſſerit
ſolùm ſepulturam, prout Gulielmo conceſſa fuerat † 1
Gulielmo autem fuerat conceſſus titulus ſepulturæ,nō
ſepultura,vt conſtat ex cōceſſione facta ab Epiſc.Pam-
pilonenſ.ann.1422.& Papæ non fuerat narratum,quòd
Gulielmo fuiſſet conceſſa ſepultura; ſed quod fuerat
conceſſus ſepulturæ titulus, vt probatur ex dicta con-
ceſſione.Clauſula(*dummodò non ſit alteri conceſſa*)non fa-
cit ad dubium ſubreptionis, † imò non eſt iuſtificanda, 2
nec facit gratiam conditionalem; ſed ſolùm præſeruat
alterius conceſſionem, quatenus adſit, ᵃ cui Papa præ- a
iudicare noluit, Achil.dec.18.nu.2.de probat.prout de
clauſula(*dummodò non ſit alteri ius quæſitum*)fuit ſæpè de-
ciſum, & ſignanter in cauſa Fauentina Monaſterij 15.
Dec. 1603. cor. Illuſtr. Cardin.Seraph. & in cauſa Pla-
centina Cappellaniæ 29. Martij 1590. cor.R.P.D.meo
Decano,& de clauſula(*dummodò collatio ad nos pertineat*)
ᵇ fuit dictum in cauſa Aquilana beneficij 6.Febr. 1604. b
coram me.Quantum ad clauſulam†(*ſine præiudicio cuiuſ- 3
que*)neque ipſa tangit punctum ſubreptionis,& obrep-
tionis,quia ſunt verba Papæ, non narratiua partis, &
in hac clauſula habent locum dicta ſuperiùs in clauſula
(*dummodò non ſit alteri conceſſa.*) Multa etiam dicuntur
circa non iuſtificationem, quæ ſunt aliena à dubio, de
quo agitur, † aliud enim eſt quærere, an breue ſit ſu- 4
breptitium, aliud, an ſit iuſtificatum, ᶜ de qua iuſtifica- c
tione Domini volunt particulariter videre.

ADNOTATIO.

a Et quòd clauſ. (*dummodò alicui ius quæſitum non ſit*) non
facit gratiam conditionalem ſuſpenſiuam, ſed ſolùm
præſeruet ius,ita vt conſtito de iure alterius, gratia
reddatur nulla,Rot.dec.610.in fi p.4.in nouiſſimis,&
in Colonienſ.Canonicatus cor.Card.Pamph.impreſſ.
penes Garz.de benef.p.10.c.1.ſub n.74. cum alijs plu-
ribus,quos cumulat Mart.de clauſulis par.1.clauſ.35.
num.9.Mareſcot.Variar.lib.2.cap.1.num.172.& ideò
non eſt iuſtificanda per impetrantem,vt dicitur in di-
cta Colonienſ. & firmatur in hac deciſione, & tradit
Mareſcot.d.c.1.n.173.ſic etiam clauſula(*dummodò col-
latio ad nos hac vice pertineat,*) non eſt iuſtificanda per
impetrantem, cùm non contineat conditionē ſuſpen-
ſiuam,vt fuit dictum in Vercellen. beneficij 16. Nou.
1601.cor.Litta,Mart.de clauſ par.1.clauſ.37. nu.4.&
faciunt, quæ de ſimili clauſula ſine præiudicio iuris
alterius dixi ſupra ad dec.372.vbi dixi importare non
conditionem ſuſpenſiuam, ſed reſolutiuam.

b Vide annotationem immediatè antecedentem ſub
litera A.

c Et idem dixit Rot.cor.Sanctiſſ.ſupra dec.89.in fine.

Oliuerius Beltraminus.

Digitized by Google

HISPALEN. MATRIMONII DE ALCALA'.

Lunæ 28. Ianuarij 1608.

ARGVMENTVM.

Teſtes ad probandum metum ad effectum reſcindendi matrimonium quales eſſe debeant, & qui ſint admittendi, & plura in fine deciſionis circa validitatem examinis.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes idonei præſumuntur, donec contrarium non probetur.*
2 *Teſtes omni exceptione maiores requiruntur ad effectum reſcindendi matrimonium.*
3 *Teſtes omni exceptione maiores qui dicantur, eſt Iudicis arbitrarium.*
4 *Teſtium numerus ſupplet defectum etiam ad effectum, quòd cenſeantur omni exceptione maiores.*
5 *Procedit etiam, ſi omnes patiantur aliquas exceptiones, ſi ſint vltrà numerum trium.*
6 *Metus per patrem filia illatus cenſetur illatus intra domeſticos parietes non palam coram extraneis perſonis.*
7 *Teſtes ad probandum factum intra domeſticos parietes admittuntur etiam conſanguinei domeſtici, & aliàs inhabiles.*
8 *Domeſtici in his, quæ domi fiunt, non ſolùm non repelluntur in teſtes, ſed imò eis magis creditur, quàm extraneis, & ſub n.16.*
9 *Teſtes vbi aliàs debent eſſe omni exceptione maiores, non requiritur iſta qualitas concurrentibus aliundè adminiculis, præſumptionibus, & ſerie facti.*
10 *Teſtis Sacerdos eſt maiori fide dignus, quàm Laicus.*
11 *Teſtis deponens de facto proprio maiorem fidem meretur, quàm teſtis ordinarius.*
Teſtis in facto proprio quam probationem faciat, & n.50.
12 *Parochus non prohibetur eſſe teſtis pro eo, quem baptizauit.*
13 *Teſtis quilibet eſt idoneus, qui non reperitur ſpecialiter in iure prohibitus eſſe teſtis.*
14 *Teſti malum adiuuat fidem nobilitas.*
15 *Teſti deponenti contra proprium intereſſe multùm creditur.*
17 *Nouerca deſinit eſſe talis eo ipſo, quòd deſinit eſſe vxor patris.*
18 *Confeſſio cum qualitate actus acceptari poteſt reiecta qualitate metus, quæ habet contra ſe præſumptionem iuris.*
19 *Malum minus eſt præſumendum.*
20 *Iuramentum in teſte non præſumitur etiam ad effectum, vt probet.*
21 *Periurium, vt euitetur eſt facienda omnis interpretatio.*
22 *Teſtes non dicuntur contrarij, nec varij, ſi vnus deponat plus, quàm alter.*
23 *Teſtis deponens plus in ſecundo examine, quàm in primo, non propterea dicitur ſe corrigere.*
24 *Teſtis vt patiatur ſe examinari, licet vti iuſſu, prece, & pretio.*
25 *Socius criminis admittitur in teſtem in caſibus, in quibus veritas aliundè haberi non poteſt.*
26 *Teſtis deponens de facto proprio maximè probat, adeò quod etiam ſi eſſet inhabilis, faciat ſemiplenam probationem.*
27 *Teſtis omni exceptione maior dicitur, qui eſt benè informatus, & nulla exceptione legitima repelli poteſt.*
28 *Domeſticæ perſonæ non repelluntur à teſtificando.*
29 *Teſtis varius, & contrarius circa accidentalia, non circa ſubſtantialia non repellitur.*
30 *Teſtis mendax, & falſus circa accidentalia non repellitur.*
31 *Teſtes vt ad concordiam reducantur, interpretari debeat, vt deponant de tempore diuerſo, & ſucceſſiuo.*
32 *Teſtis vnus ſi non deponit de aliqua qualitate, de qua deponit alius, qui fuit præſens eidem actui, non propterea tollitur ei fides, quia fortaſſe non aduertit, aut non audiuit prout aduertit, & audiuit alter.*
33 *Teſtis habilitas, & inhabilitas inſpicitur de tempore depoſitionis.*
34 *Coniunctus admittitur in cauſa matrimonij, quando non eſt diſparitas inter coniuges.*
35 *Famulus admittitur in teſtem, ſi de tempore depoſitionis non erat in ſeruitio, & n.51.*
36 *Famuli Illuſtriſſimæ perſonæ admittuntur in teſtes maximè circa geſta domi.*
37 *Teſtium dicta non ſunt cauillanda, ſed adiuuanda, & ſuſtinenda pro viribus.*
38 *Teſtium contrarietates, quammaximè fieri poſſunt ſunt conciliandæ.*
39 *Poſſeſſorium ſæpè in Rota terminatur per depoſitum, & per ſequeſtrum.*
40 *Reſtitutio non datur in matrimonio, niſi quando conſtat de legitimo conſenſu.*
41 *Matrimoniale poſſeſſorium habet admixtam cauſam proprietatis.*
42 *Et in eo admittuntur probationes excludentes conſenſum.*
43 *Metus excludit conſenſum in matrimonio.*
44 *Reſtitutio in ſpolio matrimoniali non datur, ſi poſſeſſio non fuit iuſta, vel fuit violenta.*
45 *Probationes quando ſunt in promptu reſpectu nullitatis matrimonij, non eſt danda reſtitutio propter periculum amittendi virginitatem.*
46 *Teſtium examen non eſt nullum ex omiſſione interrogatoriorum.*
47 *Interrogatoria ſi non fuerunt exhibita coram Iudice, ſibi imputare debet pars, quæ non exhibuit, & n.52.*
48 *Teſtium Receptor, qui habet facultatem ſolùm examinandi ſuper articulis, non poteſt admittere interrogatoria, ſed recurrendum eſt ad Iudicem.*
49 *Intimatio commiſſionis Receptoris, in qua dicitur, quòd examinarentur teſtes ſuper articulis, ſupplet defectum citationis ad dicendum contra articulos.*

DECISIO CCCLI.

TEſtes Marchioniſſæ eſſe idoneos pro nullitate matrimonij, & ritè, ac validè examinatos, fuit concluſum vnanimiter per Dominos, & omiſſis multis, quæ informantes pro parte Don Philippi inculcant extra dubium circa probationem metus iam deciſum. Quantum ad idoneitatem, quæ eſt prima pars dubij, † 1
cùm illa præſumatur etiam ad effectum, de quo agitur, quamdiu contrarium non probatur, vt per Caputaq. dec.276.n.7.p.3. ſufficit reſpondere obiectionibus, quæ multæ ex aduerſo dantur in genere, & in ſpecie. Et quoniam fundamentum, ſuper quo tota obiectionum machina conſtruitur, eſt, † quòd ad effectum reſcinden- 2
di matrimonij requirantur teſtes omni exceptione maiores ad illud labefactandum; † Domini, quorum arbi- 3
trio remiſſum eſt, qui teſtes dicantur omni exceptione maiores, Abb. in c. cùm Ioannes, n.13. circa finem, verſ. ego concordando, vbi Felyn. n.44. poſt med. verſ. in hoc multùm verſabitur, de fid. inſtrum. Couar. de ſponſ. p.2. c.8. §.12. ſub n.8. verſ. nam in hac coniugali cauſa; dixerunt non deeſſe Marchioniſſæ teſtes huiuſmodi, vt ex eorum diſcuſſione apparebit, & quando deeſſent qualitatem hanc in caſu iſto, aut non requiri aut ſuppleri ex tribus. Primò ex numero † teſtium, qui ſunt decem, 4
& octo, Alex. conſ.47.n.2. lib.2. Dec. conſ.163. num.14. Natt. conſ.161.n.11. qui omnes loquuntur in cauſa matrimoniali, & quod in ea ſuppleat numerus hanc qualitatẽ, dixit Rota apud Cæſ. de Graſſ. dec.5.n.8. de ſpõſ.

& latiùs in Valentina profeſſionis prima Mart. 1584.
cor. Illuſtr.Card. Blanchetto, vbi etiam fuit dictum id
maximè procedere quando negotium eſt difficilis pro.
bationis, & in terminis noſtris ad probandum minas
paternas pro annullando matrimonio tradit Alex. de
Neuo conſ.37.n.3. inter conſilia matrimonialia, & te-
nuit Rota in vna Nicienſ. matrimonij 17. Ian. 1586.c.
b.m.Gypſio, & eſt regula generalis, & trita gloſ. in l.3.
5 in ver.numerus ff.de teſtib.† quæ procedit etiam, vbi
omnes patiuntur aliquas exceptiones, ſi teſtes ſunt vl-
tra numerum trium, Cæſ.de Graſſ.d.de.n.9. Tertiò, quia
agitur de annullando matrimonio ex metu illato à pa-
tre Marchioniſſæ, qui cùm inferatur intra domeſticos
6 parietis, †non coram extraneis perſonis, Purpur.conſ.
579.nu.11.in fi. Corn.conſ.124.n.4.li.3.Soc. iun. conſ.
7 47.ſub n.33.lib.3.† non requiruntur teſtes omni excep-
tione maiores, Purpur.ibi.nu.11. ſed admittuntur, qui
aliàs non admitterentur, Alex.conſ.156. num.15. lib.5.
Honded.conſ.29.n.24.lib.1. Et propterea admittuntur
conſanguinei, & domeſtici, Purpur.ibi.n.11.in fin.& n.
ſeq.Paul.de Caſtr.conſ.36.n.1.& Alex. de Neuo conſil.
8 ſeq.num.1. inter conſ.matrim. † In his enim, quæ domi
fiunt, non ſolùm admittuntur domeſtici in teſtes, l.con-
ſenſu.C.de repud.cap.veniens in ſecundo de teſtib.Bar.
in l.lex, quæ tutores n.3.C.de adminiſtr.tut.Bal. conſil.
427.n.5.lib.5. Alex.conſ.151.n.3.in fine lib.5.ſed etiam
eis magis creditur, quàm extraneis, Aret.conſ.13.n.17.
Felyn.in cap.in literis poſt nu.6. de teſtib.cum alijs per
9 Gabr.de teſtib.concl.16.n.38.† Tertiò non requiruntur
teſtes in caſu iſto omni exceptione maiores propter ad-
minicula, præſumptiones, & ſeriem facti, de quibus in
deciſione, & latiùs per informantes, vt reſoluit Rota
in vna Toletana, ſeu Mediolanenſ. matrimonij 17.
Martij 1572. cor.Oradino. Non obſtat, quod dicitur,
prædicta non procedere in teſtibus patientibus plures
defectus; quia vltra quod non omnibus dantur exce-
ptiones illæ, quæ adducuntur, viſæ fuerunt Dominis
leues. Nam quoad Sebaſtianum Martinez, quem Do-
mini ſine difficultate dixerunt eſſe omni exceptione
10 maiorem †tùm quia Sacerdos, & ob id maiori fide di-
gnus, quàm laicus, Alex.conſ.143.n.5.li.7.Soc.iun.conſ.
31.n.30.lib.2. Aym. conſ.267.n.1. faciunt tradita à Ga-
1 1 br.de teſtib.concl.4.n.40. † Tum quia deponit de facto
a proprio, & propterea maiorem fidem meretur, quàm
teſtis ordinarius, Aym. conſ.178. n.7. circa med.& fa-
cit pluſquam ſemiplenam probationem, Cæſ.de Graſs.
dec.2.in fine de empt. & vend. & fuit dictum in Vrbe-
uetana bonorum 4.Iunij 1596.cor.Illuſtr.Card.Seraph.
& ſæpiùs in alijs, tùm & vltimò, quia fuit à parte ad-
uerſa approbatus adhibendo illum ad ſolemnizationē
matrimonij. Neque eius fidei aliquid eſt detrahendum
ex eo, quod ſciret animum Marchioniſſæ alienum a
contrahendo matrimonium cum Don Philippo, quia
de mandato Cardinalis de Caſtro Archiepiſcopi inter-
fuit, & ad effectum illum excuſandi ſufficit, quod in
actu matrimonij Marchioniſſa non reclamauit. Minus
12 facit † quod vti Parochus baptizauerit Marchioniſ-
ſam, quia nullibi in iure cauetur, quod propterea repel-
13 latur à teſtificando pro ipſa, †& clarum eſt edictum de
teſtibus eſſe prohibitorium certarum perſonarum, ita
vt quilibet admittatur in teſtem, qui non prohibetur, l.
1.in princ.vbi Bald.ff.de teſtib.Nell.in tract.de teſt. p.1.
n.1.& 2 Soc.iun.conſ.32.num.26. & ſeq.lib.2. Multum
etiam deferebant Domini Dominæ Franciſcæ Enri-
quez, tùm quia pleniſſimè informata, tùm quia eſt de
14 nobiliſſimo genere, † quod multum auget eius fidem,
Bald.in l teſtium n.36.C.de teſtib.Aym.conſ.6.n.28.la-
tè Tiraq.de nobil.c.20.n.33.vbi poſt Gerard. quem al-
legat, dicit teſtimonium mulierum nobilium præferri
teſtimonio virorum non nobilium † Item quia depo- 15
nit contra proprium intereſſe in præiudicium propriç
filiæ, vt benè deducunt informantes, quo caſu multùm
creditur teſti, Soc.iun.conſ.61.ſub n.19. verſ. quod etiā
lib.2.Surd.deciſ.107. nu.5. & multùm conſiderare ſolet
Rota, vt deciſ.11.de iure patr.in nou.Put. dec.243. lib.
2.Non obſtat obiecta domeſticitas, † quia (vt dictum 16
eſt) non minuit, ſed potiùs auget fidem teſtis in hac ma-
teria ratione præſumptæ melioris ſcientiæ, & verita-
tis, vt per Purpur. conſ.576.ſub n.12. Provt nec etiam
qualitas affinitatis ex eo, quod eſſet nouerca Marchio-
niſſæ, vltra quod eo ipſo, † quod deſijt eſſe vxor Mar- 17
chionis patris, deſijt eſſe nouerca Marchioniſſæ, Alex.
conſ.207.nu.10. in fin.lib 6. Quod fuerit conſultrix, &
mediatrix in cauſa, non probatur, & mirum non eſt,
quod notetur de magna affectione erga perſonam
Marchioniſſæ; cùm in adagium abierit nouercalis
amor. Et quatenus dicitur, eam mendacem, & periu-
rā, dum dicit ſe alias depoſuiſſe non cognoſcere, quod
apocha eſſet ſcripta manu Marchioniſſæ, nec iuuari ex
eo, quod ſubiungit negaſſe ob metum mariti, †quia po- 18
teſt acceptari confeſſio negationis, & reijci qualitas
metus, quæ habet contra ſe præſumptionem, reſponde-
tur potius eſſe præſumendum metum; quia cùm cla-
rum ſit apocham fuiſſe ſcriptam manu Marchioniſſæ
vt fuit oſtenſum in deciſione, & in dubitatum D. Fran-
ciſcam habuiſſe notam manum Marchioniſſæ, exclu-
dendo metum, includeremus fraudem, & dolum in ne-
gando, †vnde pro minori malo dicere debemus, vt fuit 19
dictum in deciſione, quòd metu mariti territa id fece-
rit, ad tradita per Gabr.de crimin.concluſ.1.n.6. & me-
tus eſt multùm veriſimilis propter indignationem, &
furorem, qui maritum inuaſerat propter talem ſcri-
pturam, & quia coegit Marchioniſſam metu, & minis
ad illam negandum, & contrafaciendum manum.
Quoad periurium non eſt agendum; an ex meticuloſo
iuramento incurratur, in quo contendunt Doct. & la-
borant informantes pro vtraque parte, quia non dicit
ſe negaſſe cum iuramento, nec de illo apparet, †& non 20
præſumitur iuramentum in teſte etiam ad effectum,
vt probet Abb.in cap. tuis n.8.de teſtib. Crot. de teſtib.
p.7.n.15. vnde multò minus ad effectum, vt notetur de
periurio, † pro quo euitando ſemper eſt omnis inter- 21
pretatio facienda, cap. quemadmodum de iure iuran.
cum alijs per Beroum conſ.149.n.12.lib.1.Non obſtat,
quod in primo examine nullum verbum dicat, quod
Marchio eius vir fuiſſet occiſurus filiam, cùm tamen
id deponat in ſecundo, quia non propterea debet iudi-
cari ſibi contraria, nec varia, † provt non ſunt contra- 22
rij, nec varij teſtes, ſi vnus deponat pluſquam alter,
Ant.de Butr.in cap.1.in ſecunda oppoſitione de off.leg.
Alex.conſ.64.n.11.lib.2.Dec.conſ.163.n.15. verſ.& pro
fundamento. Corn conſil.220. col.2.verſ. tamen dicta
Thomaſina, l.1. poteſt enim eſſe, quod ſuper eo non
fuerit interrogata, & teſtis poteſt examinari ſuper
omiſſis in primo examine, † nec propterea dicitur ſe 23
corrigere, latè Gabr. de crim. concluſ.28. nu.7. & ſeq.
Nec faciū tradita per Innoc. & Abb. in c. præterea.de
teſtib. cogen. quia loquuntur, quando eſt timor, quòd
teſtis potuerit inſtrui a patre, quod non poteſt applica-
ri in caſu noſtro, attento quòd Domina Franciſca erat
omnium benè conſcia, & dicit ibi Abb.n.12.circa med.
quòd hoc eſt arbitrarium iudici, qui habet conſiderare
qualitatem perſonæ, & alias circumſtantias. Non eſt
etiam inconueniens, quòd ipſa dixerit eius famulæ,
quòd ſe examinaret, & diceret veritatem, † quia licuit 24
non ſolùm iuſſu, ſed etiam prece, & pretio ita facere,

Dec.

Digitized by Google

Fec.qui alios allegat,conſ.189.n.16.Rip.In l.1.n.37.ff.
ſi cert.petat.Minus etiam facit, quod dicitur, fuiſſe ſo-
25 cium criminis in inferendo metum Marchioniſſę; † o-
miſſo enim, quòd in caſibus, in quibus veritas aliunde
haberi non poteſt, admittitur particeps, & ſocius cri-
minis,Dec.conſ.89.n.10.Aym.conſ.198.poſt n.3.Alex.
de Neuo d.conſ.27.ſub n.2. inter conſ. matrimonialia.
Caput.dec.277.n.88.& ſeq. p.3. fuit dictum in vna Ro-
mana releuationis indemnitatis 1.Iulij 1593.C.Illuſtr.
Cardin.Seraph. Domina Franciſca non intulit, ſed re-
tulit minas paternas intuitu forſan pietatis dubitans,
vt ipſa teſtatur, ne pater verè minas exequeretur in fi-
26 liã,quando illa ſuo non obtemperaſſet imperio:† & cũ
deponat de eo, quod ipſa fecit,tantò magis probat, vt
in terminis per Mandel. conſ.77.nu.7.imò ſi aliàs eſſet
inhabilis ex eo ſolùm, quòd deponit in facto proprio,
faceret ſemiplenam probationem.Paul.de Caſtr.in l.2.
§.ſi abſens poſt n.5.ff.ſi ex nosa.eau.aga.Dec.conſ.363.
n.3.Afflict.dec.369.n.7.Sylueſtr.Aldobr.conſ.14.n.14.
Lupus de Slaua fuit etiam habitus omni exceptione
27 maior, † quia erat benè informatus, cùm de tempore
contracti matrimonij eſſet Secretarius Marchionis pa-
tris,& nulla exceptione legitima repelli poteſt,gloſ.in
c.1.in verb.maiores,vbi Hoſtien.n.2 ver.maiores.Abb.
n.5 Præpoſ.n.7.de conſang.& affin.Rolan.conſ.7.n.13.
lib.1. licèt enim de tempore examinis eſſet familiaris,
28 & domeſticus Dominæ Franciſcæ nouercæ, † attamẽ
domeſticus perſonæ domeſticæ non repellitur à teſtifi-
cãdo,Innoc.& alij in c.inſinuãti de offic.deleg.Corſett.
in verb.teſtis ſing.20.Aufr.de teſtib.n.34.Gabr.cõcl.10.
n.53.de teſtib.facit deciſ.Ægid.605.& Rota 12.de te-
ſtib.in nou. Et nihil facit, quòd dicat Sebaſtianum Sa-
cerdotem de tempore contracti matrimonij fleuiſſe,&
tamen Sebaſtianus examinatus id non dicat, quia non
fuit de hoc interrogatus,& ſufficit,quòd non neget.Dũ
dicitur conuinci de mendacio,quia dicit retuliſſe Hie-
ronymæ ſuæ matri Marchionem ſibi dixiſſe,quòd filiã
occidiſſet,ſi in ſua perſeueraſſet opinione,Hieronyma
autẽ dicat filiam ſibi ſolùm dixiſſe de exhæredatione,
29 † quia cùm hæc varietas,ſeu contrarietas non ſit circa
ſubſtantialia,non eſt attendenda,Alex.conſ.5.n.10.li.1.
Iaſ.in l.1.ſub n.16.verſ.confir.C.de bon.poſs.ſecun.tab.
Dec.conſ.100.poſt n.4.verſ.3. hoc Ruyn.conſ.36.n.2.
30 lib.4.Cap.dec.270.n.2.circa med.p.3.†prout nec men-
dacium,& falſitas,Dec. d.conſ.ſub nu.4. verſ. ſimiliter
falſitas.Rym.ſen.conſ.44.n.6.Ruyn.d.conſ.36.n.3.Ca-
put.vbi ſupra: Vlteriùs facile euitatur contrarietas re-
ferendo illam dictionem (*ſolùm*) ad verbum (*ſibi*) id eſt,
quòd ſibi ſoli,& non alijs dixerit, aut ad alia verba, ex
quib. tollatur repugnantia, licèt in originali materno
ſermone concepto nõ reperiatur huiuſmodi dictio,ſed
errore interpretantis fuerit adiecta. Facilè etiam con-
ciliatur alia prætenſa contrarietas,quòd dicat ſe fuiſſe
præſentem, quando Cardinalis loquebatur cum Mar-
chione patre, cùm tamen ſeptimus, & nonus teſtis di-
cant neminem vidiſſe, quia teſtis iſte deponit de tem-
pore, antequàm Marchioniſſa fuiſſet vocata,alij de tẽ-
31 pore,quo ibi reperiebatur Marchioniſſa,† præſumen-
dum eſt enim, quòd loquantur de tempore diuerſo, &
ſucceſſiuo ad euitandam contrarietatem,Fel.in c. trãſ-
lato n.8 circa med.de Conſtit.Ruyn.conſ.130.n.6.lib.
3 fuit dictum in vna Vlixbon.profeſſionis 9.Maij 1580
C.Lauretano. Corruit etiam alia prætenſa contrarie-
tas inter ſuum dictum, & depoſitionẽ Sebaſtiani Mar-
tinez,quia dicit nullũ extraneũ fuiſſe vocatum ad cele-
brationem matrimonij, & Sebaſtianus atteſtatur fuiſ-
ſe præſentes nedum famulos, ſed etiam equites, & no-
biles,quoniã idẽ Sebaſtianus ſubiũgit dictos equites,&
nobiles fuiſſe de domo Marchionis. Sunt etiã vanæ ex-
ceptiones,quę dantur contra Donnã Hieronymã,licèt
enim dicat nouercã feciſſe minas mortis,quas nouerca
examinata non dicat feciſſe;attamen ſatis eſt, quòd nõ
negat feciſſe.Et dum obijcitur,quòd teſtes dicunt nullũ
remaſiſſe in cubiculo,in quo erat Cardinalis.Reſpõde-
tur Hieronymã nullibi deponere,quòd aliquis reman-
ſerit.Ad illud,quòd alij,qui fuerunt præſentes,non de-
ponant de minis mortis, vt deponit ipſa;†reſpõdetur, 32
quòd forſan non aduerterunt,aut non audiuerũt,prout
aduertit,& audiuit ipſa, vt in fortioribus terminis di-
cunt Alex.conſ.10.n.5.lib.1.Corn.conſ.202.n.2.lib.4.
Nullã etiã exceptionẽ patiuntur Antonius de Galarza,
& Donna Frãciſca de Figuerda,quia licèt dicatur fuiſ-
ſe eiecto à Marchione,eo,quia ſuſpicabatur,ne ipſi prę-
ſtarent conſiliũ Marchioniſſæ, Marchio erat mortuus
de tẽpore depoſitionis, † quod tẽpus ſemper inſpicitur 33
ad effectum habilitandi,vel inhabilitandi teſtem,l.3.in
princ.ff.de teſtib.gl.in l. Carbonianum.§.cauſæ in ver.
non eandem.ff.de Carbo.edict. Bart.in l. ad teſtium.§.
conditionem n.4.ff.de teſt.Alex.conſ.149.n.7.li.5.& ni-
hil habent agere cum Don Philippo, cum quo cauſa
agitur. Nihil etiam refert,quòd eſſet verum quòd Dõ-
na Franciſca deſideraſſet, quòd Marchioniſſa nuberet
cum Don Franciſco de Zuniga,quia Don Frãciſcus de
tẽpore examinis,erat vxoratus,& ſic euanuerat huiuſ-
modi deſideriũ.Donna Ioanna Enriquez,licèt ſit † ſo- 34
ror Marchioniſſæ; attamen admitti debet in cauſa ma-
trimonij,præſertim quando non eſt diſparitas inter co-
niuges,gl.& Doct.in c.ſuper eo.il 2.de teſtib.Abb. in c.
videtur,n.2.& ſub n.6.qui matrim.accuſ.poſs.Dec.cõſ.
163.n.26.Pariſ.conſ.58.ſub n.24.lib.4.& dixit Rota in
illa Valentina profeſſionis cor.Illuſtr.Blanchetto; imò
præfertur extraneis, quia præſumitur habere plenam
notitiam contractus matrimonij,Abb.vbi ſupra.Quòd
Ruffina Lopez inſeruiuerit Marchioniſſę,nihil eſt,quia
quando etiam ſeruientes repellerentur,non eſſet repel-
lenda ipſa,†quę tempore depoſitionis non erat in eius 35
ſeruitio,[b] Spec.de teſt.§.1.n.13.verſ.quid ſit olim.Abb. b
in c.in literis,n.6.vbi Felyn.n.8.de teſt.Alex.cõſ.5.n.9.
li.1.Crot.conſ.131.n.53. Cõtra Ioannẽ de Segura,Ma-
riam de Naruaez,& Ioannẽ Antoniũ Galarza opponi-
tur,quòd ſunt famuli Marchioniſsæ,†ſed nihilominus 36
admitti debent famuli Illuſtriſſimæ perſonæ,[c] Lãfranc. c
de teſt.n.63.Aufrer.de reprob.teſt.ſub n.34.verſ.fallit,
ſi ſit famulus, præſertim ad teſtificandum de his, quæ
domi facta ſunt,ad not.in l.contenta.§.ſeruis etiam,ſeu
ancillis,C.de repud.Crot.d.cõſ.131.n.26.Alex.de Neuo
conſ.4.n.15.qui de probatione metus loquitur Catheri-
na de Maiorga,Magdalena,& Aloyſia de Sigueroa nõ
prohibentur teſtificari pro Marchioniſsa, eò quia ſunt
famulæ Dominæ Frãciſcæ nouercæ, vt ſupra dictũ eſt
de Lupo de Slaua.Alię exceptiones quæ dãtur,viſæ sũt
Dominis parui momẽti,& benè ſublatę per informan-
tes pro Marchioniſsa,† dicta enim teſtiũ non ſunt ca- 37
uillanda,ſed iuuanda,ac ſuſtinẽda pro virib.Caſsad.de.
3.n.5.de prob.etiam per ſuppletionem.Dec.cõſ.292.n.
2.& 595.n.5.†& contrarietates,quã maximè fieri poſ- 38
ſunt,ſunt cõciliandę,Cæſ.de Graſs,dec.4.n.5.de teſtib.
Ad ſecundã partem dubij, quæ reſpicit validitatẽ exa-
minis,duæ principaliter obijciuntur nullitates: Prima
ex ſuſpẽſione petitorij, ex omiſſione interrogatoriorũ
altera.Quoad primam fuit dictum†poſseſsorium fuiſ- 39
terminatum per depoſitum Marchioniſsę, prout ſæpè
contingit in Rota per ſequeſtrũ,& alio modo termina-
ri nõ poterat,†quia reſtitutioni non erat locus,cùm ea 40
non detur in matrimonio, niſi quando cõſtat de legiti-
mo conſenſu,c.ex tranſmiſsa,vbi gl.in verbo (*legitimè*)

Io. Andr.n.5.Ant. de Butr.ſub nu.10. verſ. Ioannes Andreas approbat.Abb. ſub n.5. verſ. contra quod de reſt. ſpol.c.ex parte, vbi Butr.in ſummario Bellam. ſub n.12. eodem titulo,& ratio eſt quia non poteſt in perſona libera haberi quaſi poſſeſſio huius ſeruitutis coniugalis,
41 niſi ex legitimo conſenſu,Bellam.ibi ſub n.23.† & propterea poſſeſſorium matrimoniale habet admixtam cauſam proprietatis,Card.in d.c. ex parte n.4. Bellam. n.12.Anchar.in d.c. ex tranſmiſſa in fin. in verbo poſſeſſio,& quaſi iuris matrimonialis.Rip.in l.naturaliter § nihil commune ſub n.83.ff.de acquiren.poſſeſs. Hinc
42 ſequitur, † probationes Marchioniſſæ ad excludendum conſenſum fuiſſe admittendas non ſolùm ratione mixturę,ſed etiam,quia in hoc præceſſit poſſeſſio iuris, vt dicit Imol.in d c. ex parte poſt n.10. & probationes
43 ſuper metu benè excludebant conſenſum, † qui adeſſe non poteſt vbi metus,& coactio interuenit, c. cùm locum,de ſponſ.& in filia à patre territa, quòd non dicatur matrimonio conſenſiſſe, tradit Felyn. conſ.14. n 6.
44 facit, † quia reſtitutio in ſpolio matrimoniali non datur ſi poſſeſſio non fuit iuſta, vel fuit violenta, Specul. de petit.& poſſeſs.§.fin.n.2.in fin.Goffred.in ſumma de reſtit.ſpol.n.2. ad fin. Rurſus cùm negaretur matrimo-
45 nium, † & eſſent in promptu probationes,debebat admitti,& retardari reſtitutio propter periculum animę, & timorem peccati, ne daretur cohabitatio illicita, c. gaudemus,de diuort. Alex.in l.naturaliter.§.nihil commune, n.20. vbi Rip. ſub n.83. ff. de acquiren. poſſeſs. Couar.de ſponſ.p.2.c.17.§.5. n.9. poſt med. cum multis per Gabr.de reſtit.ſpoliat.concluſ.1.n.150. vbicumque enim ad reſtitutionem faciendam poſſeſſio dat occaſionem peccati, debet admitti pars aduerſa ad docendum de proprietate,Fed. de Sen. conſ.283. n.4. Præſertim, quia concurrebat aliud periculum propter virginitatem,& incorruptionem Marchioniſſæ,gloſ. in c. t. in verbo(*ſuſpectum*) vt lit.non conteſt.Specul. vbi ſupra ſub n.3. latè Bellam.in cap. ex parte ſub n.51. verſ. ſe-
46 cunda concluſio de reſtit.ſpoliat.† Ad ſecundam nullitatem ex omiſſione interrogatoriorum fuit dictum ex tali omiſſione non concludi ad nullitatem exami-
d nis, d Alex.conſ.172.n.9.lib.2.Dec.in c.licèt cauſam n. 56.ac probat Put. deciſ.417. lib.2. & 317. lib.2. Acco-
47 ramb. dec.49 & imputare † ſibi debet pars aduerſa,
e quæ illa non exhibuerit e coram Nuncio, provt fuerat monita ſub comminatione, quòd aliàs examinarentur ſine illis, Peregr.deciſ.129.lib.1.& 68.lib.2. Neque obſtat, quòd dicitur fuiſſe exhibita quædam interrogatoria, tùm quia de dicto tempore erant excommunicati
48 plures teſtes, † tùm quia,cùm receptor haberet in mãdatis ſolùm facultatem examinandi ſuper articulis, non poterat aliquid addere, & alterare formam ſibi traditam,& benè fecit illa non admittendo, & debuiſſet pars redire ad Iudicem, vt per Franc. Marc. deciſ. Delphin.427.p.2. & in omnem euentum ſufficere poſſunt teſtes examinati ante illorum exhibitionem. Alia oppoſitio ex defectu citationis ad dicendum contra ar-
49 ticulos non placuit,† quia ſatis eſt,quòd fuit intimata commiſſio Receptoris, in qua dicebatur quòd examinarentur ſuper articulis hinc inde deductis, vnde pars tunc potuit opponere, Cæſar de Graſs. deciſ.15. n.4. de fide inſtrument.Cætera deducta ex aduerſo pro nullitate examinis benè tolluntur per informantes, quorum reſponſiones placuerunt Dominis. Ex quibus fuit concluſum teſtes eſſe idoneos,& validè examinatos.

ADNOTATIO.

50 a Teſtis † de facto proprio deponens iuxta opinionẽ Rotæ non facit plenam probationem,Rot.dec.244. n.3.p.1.in rec.quam etiam opinionẽ poſt plures hinc inde relatos ſequitur Farinac.de teſtib.q.63.nu.209. ſed benè facit pluſquàm ſemiplenam.Achil.dec.3.de prob.Cæſ.de Graſs.dec.2.de empt.& vendit.Seraph. dec.889.n.3.Veral.dec.171.p.3.Rota dec.252.n.2.p. 2.in recent.cum infinitis cumulatis per Farinac.d.q. 63.n.124.& concurrentibus adminiculis plenè probat,Seraph. dec.1163.n.6.& fuit dictum in Cuſeatina penſionis 12.Februarij 1618.cor. R.P. D. Vbaldo plenè Farinac.d.q 63.n.221.

b Farinac.† qui infinitos cumulat de teſtibus q.55.n.51 145. & dixit etiam Rota in Romana computorem 25.Maij 1615.C.R.P. D. Coccino Decano,& in dec. 69.n.9.inter impreſs. penes Zacch. de ſociet.offic.& in ſimili Procurator poteſt eſſe teſtis, ſi de tempore depoſitionis non eſt amplius procurator.Rot. deciſ. 241.ſub n.2.in fin.p.1.in recent.

c Plenè Farinac.de teſtib.q.55.n.140.qui plures cumulat, & in fine dicit eſſe communem limitationem.

d De hoc dixi ſupra ad deciſ.331.

e Interrogatoria ſi pars aduerſa non curauit dare, ſibi ipſi imputare debet, & tum examen ſine interrogatorijs factum eſt validum, Decian.conſ.51. n.121. li. 2.Farin.de teſtibus q.73.n.33. qui alios cumulat, & fuit dictum in Valliſoletana iuriſdictionis 6. April. 1614.C.R.P.D.Veroſpo, vbi hæc deciſio canonizatur.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DISCVSSIONIS, SEV DOTIS.

Veneris 1. Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Creditor in pecunia an, & quando teneatur recipere inſolutum,& de materia *Auth. hoc niſi. C.de ſolut.* & de Statuto Vrbis 182.*lib.*1.

SVMMARIVM.

1 *Creditor in pecunia non poteſt cogi recipere in ſolutum ſpeciem,ſeu corpus, quia aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt.*
2 *Debitor quãtitatis nõ poteſt ſoluere in ſpecie inuito creditore.*
3 *Creditor vt teneatur accipere inſolutum iuxta* Authen. hoc niſi C. de ſolut. *inter alia requiritur, quòd adhibita diligentia non fuerit repertus emptor.*
4 *Item requiritur cautio de euictione.*
5 Auth.hoc niſi. *Non habet locum ſtante iuramento.*
6 Auth.hoc niſi.*Renunciari poteſt,& venit ſub renunciatione generali facta omni legum,& iuris, auxilio;& generaliter de materia* d.Auth.*num.*10.
7 *Statutum Vrbis* 158.*lib.*1.*cùm reſpiciat ordinatoria non eſt attendendum extra Curiam Capitolinam.*
8 *Stylus Iudicis exequentis in executione, eſt attendendus.*
9 *Statutum diſponens, quòd creditor in quantitate teneatur recipere inſolutũ,eſt intelligendum ſi emptor non inueniatur.*

DECISIO CCCLII.

REſolutum fuit procedendum eſſe ad vlteriorẽ executionẽ, quia defectus citationis Dominæ Liuiæ fuit per Signaturam Sanctiſſimi ſublatus,& non poteſt D.Ludouica † cogi ad recipiendam partem Caſalis in- 1
ſolutum,quia ipſa eſt creditrix in pecunia,& aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt, l.2. §. mutui datio.ff.ſi cert.pet.† nec debitor quantitatis poteſt ſolue- 2

re in

Digitized by Google

re in ſpecie,l.cùm à quo.C.de ſolut.Socin.conſ.214.poſt
n.1.lib.2.Ruyn.conſ.65.n.10.li.2. qui loquuntur in do.
a te.Nec eſt locus depoſitioni.Auth.hoc niſi.C.de a ſolut.
3 † quia non concurrunt eius requiſita,quæ recenſet poſt
alios,Rip.in d.§.mutui datio , n.75.& inter alia , quòd
fuerit perquiſitus emptor d.Caſalis,& adhibita diligē-
ti inquiſitione reperiri non potuerit,Iaſ. conſ.9. ſub n.
13.verſ.Item ad hoc lib.1.Natt.conſ.344. ſub n.3.verſ.
Item requiritur,& dixit Rota in Bononien.pecuniaria
4 4.Iulij 1603.C.Illuſtr.Card.Pamph.† deficit etiam cau-
tio de euictione Caſalis , quæ eſt de principalibus re.
quiſitis,vt ſit locus beneficio d.Aut.hoc niſi,Iaſ. d. cōſ.
9.ſub n.13.verſ.requiritur , & aliud . Rip. in d. §. mutui
datio ſub n.25.verſ.quartū ,vt caueat.Natt.d.conſ.344.
n.3.ad fin.tenuit Rot.in d.Bononien.pecuniaria , & in
Bonon.dotis 26.Febr.1601.C.R.P.D. meo Lancellotto.
5 Excluditur† etiam beneficium d.Auth,tùm ex iuramē-
b to b in contractu dotis appoſito,vt latè per Gozad.cōſ.
32.n.9.& pluribus ſeqq.Rip.vbi ſupra , poſt n.28. verſ.
Item limitatur.Bennit.dec.28.Rolan.conſ.6. n.44. lib.
1.cum alijs per Theſaur.dec.153.n.14.Surd. dec.30. n.
10.fuit dictum in allegata Bononien. dotis, tùm ex re-
6 nunciatione, † quia dicto beneficio renunciari poteſt ,
c c ex cumulatis per Theſaur. in d, dec.153. n.13. & ſuffi-
cit generalis renunciatio omni legum,&iuris auxilio,
vt voluit Rota in d. deciſ. Non obſtant deciſiones Sar-
mienti,& Illuſtriſſimi Manticæ,quarum copia non da-
tur,ſed ex relatione allegantis apparet illas loqui,quā
do de bonis ſubhaſtandis, vel non reperitur oblator,vel
non offertur iuſtum pretium quod in caſu , de quo agi-
7 tur,adbuc non verificatur. Non eſt etiā locus Statuto†
8 Vrbis,c.182.l.1.† quia cū reſpiciat ordinatoria, & exe-
cutionem ſententiæ,eſt attendendum Curia Capitolij,
d non autē apud nos,d vt tenuit Rota apud Caputaquen.
9 dec.58. Pendente lite in manuſcript. ex regula , quòd †
e in executione attenditur ſtylus iudicis exequētis,e Ang.
in l.ſi fundus n.2.ff.de euict.Iaſ.in l.à diuo Pio,§.ſenten-
tia,n.7.&ſeq.ff.de re iud.Vltrà quòd Statutū vult,quòd
ſi apparuerit emptor,dentur emptori, alias adiudicen-
tur creditori,& vbi hoc non exprimeret;ita eſſet intel-
ligendum,vt latè per Natt.d.c.344 à n.5. vſque in fin.

ADNOTATIO.

10 a Autb. † hoc niſi, vt habeat locum, plura concurrere
debent,de quibus per Rot.dec.42.p.1. in rec.quæ om-
nia etiam recenſuit Rota in Bonon. pecuniaria 29.
Ian.1610.C.R.P.D.Manzan.& nouem requiſita ne-
ceſſaria ad hoc vt ſit locus d.Antb.enumerat Bertaz.
de clauſulis,clauſula 41.gl.5.ſub n.3. & ſeptem enu-
merat Guttierez de iur.p.t.c.29.n.2.& de materia d.
Aut.latè tradit Theſ.dec.153.Barz.dec.40.n.5. & 6.
Guttier.d.c.29.per tot.Hond.conſ.34.n.25.& ſeq. li.
2.qui ſub n.26. vult hanc Auth. locum habere etiam
non obſtante iuramento de ſoluendo , ſuper quo ta-
men eſt videndus Seraph.de priuil.iur.priuil.74. nu.
207.& ſeq.& Bertaz.d.clauſ.41.gloſ.7.n.4.& Guttie-
rez d.c.29.& poteſt beneficio d.Auth.renunciari, vt
firmatur in hac deciſ. & tenet Guttierez d. c.29. n.3.
Bertaz d.clauſ.5.ſub n.4.qui alios cumulat.
b Vide,quod dixi ſupra ſub littera A.
c Dixi ſub littera A .
11 d Et quòd Statuta † Vrbis ordinatoria non ſint atten-
denda extra forum Capitolinum, latè Scac.de iudic.
lib.2.c.2.n.650.& 651.Seraph.deciſ.208.n.4.fuit di-
ctum in Aſſiſien. bonorū emphyteoticorum 17.Apr.
1600.C.Card.Sacrato,& in Romana domorum 23.
Martij 1604.coram R.P. D. Pampbilio.
e Surd.qui plures cumulat,c.204. ſub n.7. verſ. & hoc
eſt verum . *Oliuerius Beltraminus.*

BVRGEN. CANONICATVS.

Veneris 1. Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Diligentiæ factæ in Regiſtris Cancellariæ non probant negatiuam diſpenſationis, cùm potuerit diſpenſatio eſſe obtenta à Legatis , & Nuntijs : impetratio certo modo ex capite illegitimitatis ſapit materiam obiecti. uam,& requirit plenam probationem, & alia ; de quibus in Summario .

SVMMARIVM.

1 *Diligentiæ factæ in regiſtris Curiæ probant negatiuam diſpenſationis reſpectu diſpenſationum Apoſtolicarum non tamen quoad eas , quæ extra Curiam ab alio quàm à Papa potuerunt obtinert.*
2 *Poſſibilitas in contrarium excludit probationem , quæ debet concludere per neceſſe .*
3 *Aetas non probatur per aſcenſum,probando ,ſcilicet aliquem habere 10t annos, niſi etiam probetur non habere plures .*
4 *Teſtes deponentes de valore per aſcenſum non probant per non exceſſum , & ſub n.16.*
5 *Nuncius, & Legatus Apoſtolicus poteſt diſpenſare etiam extra Prouinciam , & etiam perſonam non ſubditam .*
6 *Legatus poteſt extra Prouinciam exercere ea , quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis .*
7 *Obiectiua materia non dicitur verè,& propriè,& quando includit ius dantis,& n.17.*
Obiectiua materia requirit plenam probationem,& n.18.
8 *Impetratio certo modo propter illegitimitatem ſapit aliquo modo obiectum .*
9 *Et eſt materia odioſa, quæ requirit præciſam , & neceſſariam probationem .*
10 *Diſpenſatio præſumitur ex poſſeſſione beneficij per multum tempus,quod aliàs citra diſpenſationem licitè obtineri non potuiſset .*
11 *Et iſta præſumptio eſt probatio probata .*
12 *Diſpenſatio inſufficiens non tollit poſſibilitatem alterius ſufficientis .*
13 *Et maximè quando non ſunt dictæ diſpenſationes inſufficientes productæ ab eodem illegitimo .*
Titulus inſufficiens productus non excludit præſumptionem melioris tituli, quando productio fuit à tertio facta , ſecùs autem ſi ab eademmet parte , & n.19.
14 *Diſpenſatio non tollit maculam illegitimitatis ad omnem effectum .*
15 *In diſpenſatione non valet argumentum de maiori ad minus.*

DECISIO CCCLIII.

FVit reſolutum 6. Martij 1606. gratiam Michaelis
eſſe iuſtificandam in ea parte,in qua narrauit cum
Franciſco non fuiſſe legitimè diſpenſatum ſuper illegi.
timitate, & hodie fuit concluſum nō eſſe iuſtificatam ,
† diligentiæ enim factæ in regiſtris Curiæ , probant 1
quidem ſufficienter , vt fuit reſolutum negatiuam reſ-
pectu diſpēnſationum Apoſtolicarum, nihil tamen cō-
cludunt quoad eas , quas Franciſcus extra Curiam ab
alio , quàm à Papa potuit obtinere , cùm enim hodie
exhibeantur facultates diuerſorum Legatorū,& Nun-
ciorum,tàm ad regna Hiſpaniarum,quàm ad alias par.
tes tranſmiſſorum, quos conſtat habuiſſe facultatē diſ-
penſandi cū illegitimis,etiam ad Canonicatus,& præ-
bendas in Cathedralibus etiam Metropolitanis à qui-
bus Franciſcus potuit diſpenſari, † iſta poſsibilitas ex- 2
cludit

cludit illam neceſſitatem, quam de ſui natura requirit
probatio.l.neque natales.C.de probat.l.non hoc C.vn-
de legit.& benè facit deciſ.Caſſad.4.n.5.de cauſ.poſseſ.
& propr.Non obſtat, quod dicitur per ætatem Franci-
ſci probari eum non potuiſſe vigore facultatum exhi-
bitarum diſpenſari, quia ætas non probatur conclu-
3 denter,† aſſertio enim in gratijs diſpenſationum, quod
Franciſcus haberet tot annos, non excludit de neceſſi-
tate, quòd non potuerit plures habere, vt poſt Cuman.
4 quem allegat, dicit Silua.conſ.62.n.28. † facit, quod di-
citur de teſtibus deponentibus de valore per aſcenſum,
a qui non probant non exceſſum. [a] Accedit, quòd ſaltem
probatur, huiuſmodi facultatem fuiſſe ſolitam concedi
Legatis, & Nuncijs, quod ſufficere debet ad effectum, vt
negatiua non obtentæ diſpenſationis non dicatur ſuf-
ficienter probata; Præterea apparet, quod etiam de tē-
pore enunciatæ ætatis aderant Nuncij cum huiuſmodi
facultatibus, quos licèt non appareat ſe tranſtuliſſe ad
5 partes Hiſpaniarum † potuit tamen ab eis Franciſcus
diſpenſationem petere, & obtinere vt in terminis per
Dec.conſ.207.ſub n.2.& per rot. Gambar.de offic. Le-
gat.l.1.tit.de poteſtate Legati extra Prouinciam in fin.
6 Prob.ad Monac.in c.1.n.17.& 18.de off.dele.li.6. † Le-
gatus enim extra Prouinciam poteſt in non ſubditum
b exercere ea, quę ſunt voluntariæ iuriſdictionis, [b] gloſ.in
c.6.Abbat.in verſ.in Prouincia, vbi Anchar.nu.2. verſ.
quęro, dicitur in tex.de elect.in 6.dixit Rota in Vercel-
len.Archipresbyteratus 1. Iunij præteriti cor. D. meo
Coccinò, & in caſu iſto res tranſit ſine difficultate, quia
exhibentur facultates, quæ non ſunt reſtrictæ ad cer-
tam Prouinciam, ſed ad omnes patent. Non obſtat pro-
batio ex aduerſo deducta à communiter accidentibus à
veriſimili, & præſumptionibus, quia Domini eam non
7 admittebant in hac materia,† quæ licet non ſit verè, &
c propriè obiectiua, cùm includat ius dantis, [c] vt fuit di-
ctum in vna Caſalen. Præpoſituræ cor. bo. me. Gypſio
8 21.Apr.1597.& ſæpiùs in alijs cauſis † ſapit tamen ali-
quo modo obiectum, cùm agatur de euincendo benefi-
cium, propter illegitimitatem Franciſci, qui illud per
decem annos, & vltra poſſedit, vt dixit Rota in Cæſar-
auguſtana Parochialis de Maella 8. Nou.1589. C. Re-
9 uerendiſs.Card.Pamph.† Aut ſaltem negari nō poteſt,
quin materia ſit admodum odioſa, itavt requirat præ-
d ciſam, & neceſſariam probationem, [d] ad tradita per Pa-
riſ.conſ.104.lib.4.Rot.dec.4.li.1. inter diuerſas manu-
ſcript. præſertim quia omnes contrariæ præſumptio-
nes eliduntur ab ea, quæ oritur eo, eò quòd per tantū tē-
pus Franciſcus poſſedit Canonicatum de quo agitur,
10 quem vti illegitimus obtinere nō potuiſſet;† præſumi-
tur enim ex hoc illū canonicè poſſediſſe, & ſecum fuiſſe
diſpenſatum; Anchar.conſ.117. poſt med. verſ. per hoc
facit. Felyn.in c.ſicut ſub n.29.de re iud.Sarn.1. de ann.
11 q.10.n.12. † & iſta præſumptio eſt probatio probata,
12 vt dicit Caſſad.d.dec.4.ſub n.5.de cauſ.poſs.prop.† Nec
etiam obſtat, quod appareat de alijs diſpenſationibus
inſufficientibus, quia non inde tollitur, quod non po-
tuerit habere aliam ſufficientem, in hoc enim attendi-
tur potentia, Caſſad.vbi ſupra, ex qua potentia iuncta
poſſeſſione præſumitur valida, & ſufficiens diſpenſatio
13 vt ibi per eundem; † præſertim quia d. diſpenſationes
e non fuerunt à Ioanne, ſed à Michaele productæ, [e] iuxta
dec.Creſcentij 21.de probat. Minus facit Franciſcum in
prædictis diſpenſationibus fuiſſe confeſſum ſe eſſe ille-
gitimum, & propterea per priùs non fuiſſe ſecū diſpē-
ſatum, quia iſtæ non ſunt legitimationes, quibus Frāci-
ſcus natalibus, & ingenuitati plenè reſtitueretur, omnis
macula tolleretur, & ad omnes effectus plenè reſtitue-
14 retur, ſed ſunt † diſpenſationes, quibus tollitur tantùm
fructus natalium quoad quid, vel in certo caſu, vltra
quem remanet illegitimus, vt benè per And.Gail.obſer.
uat.92.n.17.lib.2. & ſicut potuit multiplicare diſpenſa-
tiones, ita potuit, & debuit multiplicare narratiuam
illegitimitatis, quæ eſt cauſa diſpenſationis obtinēdæ.
Non etiam facit, quod ſi per prius fuiſſet diſpenſatus
ad obtinendum Canonicatum in Cathedrali Eccleſia,
non eguiſſet diſpenſatione ad obtinendum beneficia
ſimplicia, tantò enim magis fuiſſet ad ipſa diſpenſatus,
quia potuit eas ad cautelam impetrare, & probabiliter
dubitare an illa ſufficeret,† cùm in diſpenſatione non 15
valeat argumentum, à maiori ad minus. Hoſt. & alijs
in c.poſtulaſti de reſcript. Caput.deciſ.8. in fin.p.1.latè
Surd.dec.268.n.20. & ſeq. Ex quibus Domini receden-
tes ab vltima deciſ.in hac cauſa facta reſoluerunt gra-
tiam Michaelis non eſſe iuſtificatam.

ADNOTATIO.

a Rota† deciſ.186.n.3.5.& 6.& deciſ.429.ſub n.3. p.1. 16
in recent.& deciſ.443.ſub n.1.verſ. nihilominus, p.
2.in recent.

b De quo dixi ſupra ad deciſ.287.

c Et† quod non dicatur propriè materia obiectiua, 17
quando aliquo modo includit ius dantis Rot. dec.1.
de ſeq.poſs.& fruct.in nouis, Caſſad.dec.2.de except.
Rot.dec.661.n.2.p.2.in rec.vbi dicitur, quod tunc re-
cipitur non vti obiectum, ſed vt ius partis, & ideò
articuli etiam criminoſi, quando ſunt de iure dantis
admittuntur, vt dicit Rota deciſ.309.n.2. inter Im-
preſs.penes Fariuac. poſt 2. lib.conſ.

d In materia,† quę ſapit aliquo modo obiectum requi- 18
ritur apertiſſima probatio, gloſ. in cap.1.§. ſi quis
igitur, in verbo (*apertiſſimis*) de except.in 6.Sarnen.
reg.de infir.q.63.Rot.deciſ.747.n.4.p.2. in recent.

e Ex exhibitione† tituli inualidi ceſſat præſūptio me- 19
lioris tituli quādo titulus fuit productus ab eadem-
met parte, quia non præſumitur meliorem titulum
habere, Rota deciſ.731.n.10.p.1. diuerſ. & hinc paſ-
ſim dicitur melius eſſe non producere titulum, quàm
producere infectum, Bellam. deciſ.287. & dec.393.
ſi verò productio fiat à tertio, tunc non excluditur
poſſibilitas alterius melioris tituli, Rot. dec.731.n.
20.p.1.diuerſ.& dec.489.n.4.p.2.in recent. & fuit di-
ctum in Caſalen. Canonicatus 14.Maij 1617.C.R.P.
D.Manzan. Hinc reſoluit Rota in Cremonen. pen-
ſionis 16.Ian.1609.& in Carthagin.& Abulen.bene-
ficiorum 25.Febr.1609. C. Card.Sacrato, quod per
productionem mandati inſufficientis, & inualidi nō
excludebatur præſumptio alterius mādati ſufficien-
tis, quando mandatum inſufficiens fuit à tertio pro-
ductum, ſecus autem ſi fuit productum ab eodem,
qui nititur inſufficientia mandati.

Oliuerius Beltraminus.

MESSANEN. BARONIÆ, SEV ILLEGITIMIT.

Veneris 8. Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Tranſactio obſtat agenti, & eius hæredibus, cùm conti-
neat exceptionem litis finitæ. Tranſactio generalis an,
& quando ad omnia referatur. Aſſenſus Regius quan-
do ſit neceſſarius, & quando ex lapſu temporis præſu-
matur.

SVMMARIVM.

1 *Tranſactio obſtat, quia continet exceptionem litis finitæ.*
2 *Lites iam per tranſactionem terminatæ non ſunt inſtauran-
dæ.*
3 *Hæredes tranſigentium afficit tranſactio, etiamſi non ſint ex-
preſsè nominati.*

4 Ta-

4 *Pactum de retrouendendo tranſit ad hæredes.*
5 *Pactum de retrouendendo non parat actionem extraneo.*
6 *Hæres quis præſumitur ex poſſeſſione bonorum hæreditariorũ.*
7 *Tranſactionem reſcindens tenetur reſtituere bona empta ex pecunijs in vim tranſactionis receptis.*
Et plenè de materia l.ſi diuerſa n.17.*vbi dantur plures ampliationes, & limitationes.*
8 *Tertius inchoans iudicium de nouo admittitur in ſtatu,* [illegible] *minis, in quibus reperitur iudicium.*
9 *Tranſactio generalis ſuper iudicio generali omnia comprehendit, & ad omnia refertur.*
10 *Tranſactio trahitur ad connexa, acceſſoria, & dependentia.*
11 *Tranſactio præſumitur comprehendere ius, de quo legitur facta expreſſio in narratiua tranſactionis.*
12 *Tranſactio verbis generalibus concepta omnia comprehendit, quia ſufficit fuiſſe cogitatum in genere.*
13 *Remiſſio pacti de retrouendendo feudum non requirit Aſſenſum Regium.*
14 *Aſſenſus Domini directi non requiritur in remiſſione iuris competentis ad rem per alium poſſeſſam.*
15 *Aſſenſus Regius, & quilibet alius conſenſus præſumitur ex ſpatio triginta annorum.*
Beneplacitum Apoſtolicum an, & quando præſumatur ex lapſu triginta annorum, & ex obſeruantia, & n 8.
Non detrahitur tempus vitæ alienantis, n.19.

DECISIO CCCLIV.

TRãſactionẽ obſtare Dominæ Marchioniſſæ Fabbariæ, & Duci Terrænouæ concorditer reſolue-
1 runt Domini, quia tranſactio † continet exceptionem litis finitæ, l fratris, C. de tranſact. c. 1. de lit. conteſt. in
2 6. gl. in l. 1. ff. de iur. iur. † non enim ſunt inſtaurandæ lites ſemel per eam terminatæ, l. cauſas. l. ſi maiores, & l. quãuis. C. de tranſact. & vt notat Bald. in l. terminato in 2. not. C. de fruct. & lit. expenſ. ex ſopita materia nõ debet nouum iurgium ſuſcitari. Quod ſine difficultate procederet, ſi ipſi eſſent, vt prætẽditur, hæredes tranſigentium; nam in tranſactione expreſſi fuerunt hære-
3 des, † & vbi non fuiſſent expreſſi, adhuc eſſent comprehenſi tàm actiuè quàm paſſiuè, l. ſi pactum. ff. de probat Berous conſ. 176. n. 73. in fin. lib. 1. Rim. ſen. conſ. 107. n. 6. ſine præiudicio tamen Inuentarij, de quo informãtes pro parte Marchioniſſę ſunt parati docere, quando apparebit eam eſſe hæredem. Quod autem ſint hæredes arguunt informantes pro Dominis de Branciforte dupliciter. Primò ex proſequutione iudicij intentati vigore pacti de retrouendendo Baroniam, de qua agitur,
4 † quod tranſit ad hæredes, gloſ. in l. 2. in verſ. ſiue hæredes, C. de pact. inter empt. & vend. latè Tiraq. de retract.
5 conuent. §. 1. gloſ. 6. n. 1. † & nullã extraneo parat actionem l. ratio, vbi Bald. n. 2. ff. de hæred. inſtit. Secundò,
6 † quia dicunt eſſe de deſcẽdentibus tranſigentiũ, & poſſidere eorum bona, quæ poſſeſſio indicat eſſe hæredes,
a ᵃ Bart. conſ. 207. n. 3. Alex. conſ. 32. n. 1. lib. 3. & fuit dictum in Romana Caſalis 18. Iunij 1593. cor. Illuſtriſs. Cardin. Milino, & inter alia tenere bona empta ex pe-
7 cunijs in vim tranſactionis receptis, † quæ in omnem euentum forent reſtituenda, tùm ex diſpoſitione l. ſi
b diuerſa. C. de tranſact. ᵇ tùm quia fuerunt empta cum expreſſione, vt perpetuò eſſent hypothecata pro obſeruatione tranſactionis, & pro euictione Baroniæ. Vbi etiam eſſent meri tertij, & non poſſiderent bona prædicta, prout prætenditur pro parte Ducis Terrænouę, adhuc eſſet difficultas, quia non inchoant nouum iudicium, ſed volunt venire ad illud, quod fuerat cœptum
8 per tranſigentes, & fuit tranſactione finitum, † cum tamen tertius admittatur in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur iudicium, vt fuit ſæpius deciſum, facit deciſ. Put. 71. lib. 3. & Caputaq. 226. lib. 1. in manuſcr. Et quòd trãſactio afficiat Marchioniſſã, & Ducem, ſenſit Rota, & quando vltimo loco reſoluit Breuia per ipſos impetrata à fęl. rec. Clem. VIII. eſſe ſubreptitia ob non factã mentionẽ trãſactionis, quã tamẽ exprimere nõ debuiſſent, ſi eos non afficeret. Non dubitarunt Domini trãſactionẽ cõprehendere quæſtionẽ motã ſuper illegitimitate in Rota, nã ſi volumus, quòd fuerit cõmiſſa cauſa in Rota non ſolũ ſuper dicta illegitimitate, ſed etiã
ſuper recuperatione Baroniæ, & ſic tota cauſa, † cũ pe- 9
titio ſit generalis, & trãſactio etiã generalis, proculdubio ad omnia referri debet. l. ſub prętextu la 2. vbi Bart. in ſummario, C. de tranſact. Caccial. de trãſact. q. 18. ſub n. 4. verſ. 4. caſus eſt, & totã litem terminare, ac finire, Bald. in d. l. terminato. n. 1. in fin. Neuiz. cõſ. 50. n. 28. Si etiam volumus, quod fuerit tãtùm, & ſeparatim introducta quæſtio incidens ſuper illegitimitate, iuxta ter-
minos c. lator, qui fil. ſint legi. † Idẽ dicendũ, quia trãſa- 10
ctio trahitur ad cõnexa, acceſſoria, & depẽdẽtia, Alex. in l. 2. ſub n. 1. ff. ſi quis caut. Aym. cõſ. 701. ſub n. 43. verſ.
tranſactio enim. Præſertim quia † in trãſactione narra- 11
tur lis ſuper illegitimitate, & eius ſtatus, quæ narratiua multũ confert ad probandũ, quod fuerit in tranſactio-
ne comprehenſa, Io. de Selua de beneſ. p. 3. q. 12 n. 100. † 12
maxime attentis verbis generalibus tranſactionis, quæ generalem cõprehenſionẽ ſignificant non ſolùm, quãdo in indiuiduo, vt hìc, ſed etiam quãdo in genere, fuit cogitatum, Bart. in l. ſi de certa, n. 4. C. de tranſact. Curt. iun. conſ. 191. n. 9. & ſeq. fuit latè deductũ in vna Amerina Pecuniaria 17. Febr. 1577. C. Illuſtr. Card. Seraph. Et ceſſat omnis difficultas, ex quo in caſu moleſtiarum Domini de Branciforte reſeruarunt ſibi ius proſequẽdi cauſam illegitimitatis, ex quo apertiſſimè dignoſcitur, eam fuiſſe comprehenſam in tranſactione. Quæ opponuntur de nullitate tranſactionis ob defectum Aſ-
ſenſus Regij non obſtant † vel quia ille non requireba- 13
tur in remiſſione pacti de retrouendendo, Afflict. ſuper conſtit. lib. 3. Rub. 5. ſub n. 21. Tiraq. de retract. conuent.
ad fin. tit. n. 160. Vrſil. ad afflict. dec. 231. ad fin. † & quã- 14
do remittitur Ius ad rem per alium poſſeſſam Afflict. d. dec. 232. ſub n. 8. latè Cacheran. conſ. 31. n. 63. cũ duo-
bus ſeqq. cum alijs per informantes, † vel quatenus re- 15
quirebatur ex ſpatio tot annorum præſumi debet, cũ ſufficiant 30. anni, vt per Cacheran. ibi n. 66. faciunt, quæ dicũtur de cõſenſu Domini directi in alienatione rei emphyteoticæ, vt per Gabr. de præſumpt. concl. 1. n. 2. & de beneplacito Apoſtolico in alienatione rei
Eccleſiæ, ᶜ fuit dictũ in vna Neapolitana Fũdaci 1. Iun. c
1579. cor. Robuſterio, & in alijs pluribus, & † quod cõ- 16
ſenſus pro validitate tranſactionis requiſitus curſu tẽporis præſumatur, eſt deciſ. Mohed. 2. de tranſact.

ADNOTATIO.

a Aditio hęreditatis quãdo præſumatur ex poſſeſſione bonorum hæreditariorum, dixi ſupra ad deciſ. 98.

b Veniens † contra tranſactionem ante omnia tenetur reſtituere, quod ex tranſactione recepit, iuxta text. in l. ſi diuerſa, ff. de tranſact. Rot. deciſ. 11. n. 1. & deciſ. 140. n. 1. & deciſ. 510. p. 1. diuerſ. & deciſ. 539. n. 6. p. 1. in recent. cum alijs plenè cumulatis per Giurbam deciſ. 103. n. 5. etiam ſi impugnetur ex capite læſionis enormiſſimæ, Honded. conſ. 34. n. 34. lib. 2. & alijs relatis, dixit Rota in Ariminenſ. bonorum 23. Iunij 1617. cor. R. P. D. Vbaldo, quod procedit etiam ſi Eccleſia aut minor ſit, qui impugnent tranſactionem, l. quod ſi minor, §. reſtitutio, ff. de minor. cum alijs per Giurb. d. dec. 103. n. 10. & diſpoſitionẽ d. l. ſi diuerſa, procedere etiam in loco pio, dixit Rota in Neapolitana reſciſſionis cõcordiæ 13. Apr. 1602. C. Card. Lancell. & antequàm fiat reſtitutio, eſt ſuperſeden-

Digitized by Google

ſedendum in vlteriori proceſſu, Rota dec.111.n.2.p.1.
diuerſ.Hond.conſ.34.n.35.li.2.Huius autē legis diſpo-
ſitio procedit parte opponente,Rot.d.dec.111.n.1. &
dec.805.n.1.& dec.810.per tot.& præcipuè n.10.& 11.
p.1.diuerſ.limitationes plures dantur per DD. ad dictā
l.ſi diuerſa,& primò illa non habet locum,quando im-
pugnatur tranſactio ex capite nullitatis,circa quod eſt
vidēdum,quod dixi ad dec.271.n.28.& poſt ibi impreſ.
hanc limitationem firmauit etiam Rota in Romana
legati 24. Nou.1621. C.R.P. D. Coccino Decano. Se-
cundò non procedit,quando illud, quod eſt datum fuit
datum pro augmento Cultus diuini,gl.in c.peruenit in
verbo(*aſſignet*)vbi Prępoſ.n.9.& 10.de appellat.& dixit
Rota in Mediolan.legati 15. Dec.1593. C. Gypſio,vbi
illud,quod fuerat datum in tranſactione, fuerat cōuer-
ſum in fabricam Eccleſiæ; quoad hoc tamen videntur
contrarium tenere plures relati per Giurbam d. deciſ.
103.nu.11. qui dicunt faciendam eſſe reſtitutionem ab
Eccleſia de pecunia recepta,etiam ſi in Eccleſiæ vtili-
tatem verſa probetur: Limitatur tertiò non procedere,
quando tranſactio eſſet reſoluta culpa partis aduerſæ
non adimplentis ex parte ſua,quia illi non eſt ante om-
nia facienda reſtitutio,Caputaquen.dec.717.p.3. & ſe-
cuta fuit Rota in dicta Mediolanenſ.legati coram Gy-
pſio.Limitatur quartò non procedere, quando ille,qui
impugnat tranſactionem,habet aliquam aliam iuſtam
cauſam,& titulum retinendi illud, quod recepit vigo-
re tranſactionis,Seraph.deciſ.922.n.8.Rota dec.102. n.
3.p.2. diuerſ. & in rec. dec.539.n.6. in fi.p.1. eſt tamen
neceſſe,quod iſte titulus ſit clarus, & liquidus, non du-
bius,Rot.dec.111.n.4.p.1.diuerſ.Limitatur quintò non
procedere, quando ille, qui impugnat tranſactionem
dolo fuit inductus ad tranſigendum,Bal.in l.vnica, n.2.
oppoſit.3.Salycet.ibi.in 3.oppoſ. C. de repud. Rot. pe-
nes Cottam deciſ.118. circa fin. Limitatur ſextò non
procedere, quando receptum fuit in tranſactione cor-
pus aliquod,quod poſtea fuit euictum ſine culpa partis
tunc enim agi poteſt ad reſciſſionem tranſactionis etiā
illo corpore non reſtituto, vt dixit Rot.in Lucana ter-
rarum 9.Iunij 1614. coram R.P.D. Caualerio.
c Beneplacitū †Apoſtolicum præſumitur interueniſſe ex
18 ſpatio triginta annorum,Serap.de.671.n.1.& dec.792.
n.1.Rot.dec.179.n.1.p.2.diuerſ.& deciſ.694.n.5.p.1.in
rec.& dec.159.n.4.ead.p.1.in recent. Mareſcot. var. l.1.
c.13.n.4.Gonzal. ſuper reg.8. gl.12. n.76. quod proce-
dit etiam ſi in contractu non reperiatur,nec reſeruatū,
nec enunciatum,Seraph.dec.1042.n.4.Rota d.dec.159.
n.4.p.1 in recent.Gonz.d.gl.12.n.77.Mareſc.d.c.13.n.11.
vbi teſtatur de communi; Minus autem tempus non
ſufficeret,& in ſpecie non ſufficere tempus 29. annorū;
dixit Rota in Ancon.Terrarū 17. Ian.1581. cor. Card.
Blanchetto.Aduertendum tamen eſt, quòd vltra lapsū
temporis requiritur etiam obſeruantia,Rot.d. de.694.
ſub n.5.Put.dec.7.de præſump.Gabr.conſ.36.n.52.ver.
ſed ſi poſſeſſio lib.1.Et iſta obſeruantia debet eſſe con-
tinuata per totum dictum ſpatium 30.annorum,vt fuit
dictum in Valent.Baronię de Corte 4.Iunij 1603.C.R.
P.D. Ortemberg. & etiam de huiuſmodi obſeruantia
ad iſtū effectum debet conſtare certitudinaliter,& non
ſufficeret de ea conſtare præſumptiuè, quia alias reſul-
tarent ex eodem curſu temporis duæ præſumptiones
obſeruantię,& confirmationis,Mareſc.plures cumulat
d.c.1.n.13.& 14.& dixit Rota in Romana Caſalis Tur-
ris Vergatæ,C.R.P.D.Coccino Decano impreſs.penes
Marcheſ.de comm.to.1.fol.1129.& in Burgen. Abba-
tiæ de Salas 20.Nou.1615.C.R.P.D. Vbald.& benè fa-
cit dec.Seraph.1402.n.4. & demum circa tempus dictæ
obſeruantiæ ſciendum eſt, quòd non deducitur tempus
vitæ Prælati alienantis,ſicut deducitur ad effectū præ-
ſcriptionis,Seraph.dec.1027.n.11.& fuit dictū in Oſcen.
ſeu Barbaſtenſ.penſionis 14.Ian.1602.C.Card.Lancell.
impreſs.penes March. de Commiſs. to.2. fol.168. Ma-
reſcott.d.c.1.n.17. *Oliuerius Beltraminus.*

IMOLENS. CENSVS.

Veneris vltima Februarij 1608.

ARGVMENTVM.

Cenſus in dubio præſumitur validè conſtitutus,& poteſt
conſtitui ſuper certis tornaturis vnius prædij,ſi ex cir-
cumſtantis poteſt dignoſci, ſuper qua parte dicti præ-
dij cenſeatur impoſitus. Numeratio actualis pecuniæ
ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus in dubio præſumendus eſt validus.*
2 *Et maximè quando contrahentes expreſsè proteſtati fuerunt
ſe velle contrahere iuxta Bullam Pij V.*
3 *Cenſus impoſitus ſuper quinquaginta tornaturis terræ vnius
prædij tornaturarum 150. ſuſtinetur, etiam ſi non ſit ex-
preſſum à quo latere, quia intelligitur de tornaturis adia-
centibus domui dicti prædij.*
4 *Fundus poteſt ex deſtinatione patrisfamilias ſecari ad libi-
tum,& plures effici poſſunt fundi.*
5 *Numeratio vera, & realis probatur ex verbis Notarij atte-
ſtantis de actuali ſolutione coram ſe, & teſtibus.*
Numeratio pecuniæ actualis ex quibus probetur, & n.7.

DECISIO CCCLV.

RESolutum fuit pro validitate cēſus† pro qua in du- 1
bio facienda eſt omnis interpretatio,l.ſi prętor.in
princ.ff.de iud.l.3.ff.de teſt.mil.c.Abbate,de verb.ſign.
latiſſimè Aym.con.52.n.2.& per tot.concurrunt enim
omnia requiſita per Conſtitutionem Pij V. † ad quam 2
ſe contrahentes expreſsè retulerunt proteſtantes feciſ-
ſe, & facere dictum cenſum iuxta diſpoſitionem dictæ
Bullæ. Nec ſubſiſtunt duæ obiectiones, quæ contra il-
lum dantur, & primò quòd non fuerit ſpecificata res
cū ſuis cōfinibus,& fuerit impoſitus cēſus ſuper 50.tor-
naturis terræ vnius poſſeſſionis tornaturarum 150.non
expreſſo à quo latere; a quia poſſeſſio ipſa eſt certa ha- a
bens †ſuas demonſtrationes,& confines,quod pars ad- 3
uerſa non negat, & quantitas tornaturarum 50. ſuper
quibus eſt impoſitus cenſus,habet etiam ipſa ſuam cer-
titudinem, & ſuas demonſtrationes, & adiacentia do-
mus, vt intelligatur de illis, ſuper quibus eſt domus æ-
dificata, & quæ ſunt circa ipſam, & illi proximiores,
cui interpretationi multum fauent illa verba inſtru-
menti (*iuxta iura dd.de Saxatellis*) qui ſunt impoſitores
cenſus.Non obſtat,quòd iſte fundus non erat diſtinctus
ab alijs bonis Dominorum de Saxatellis, & quod erat
vnica poſſeſſio maioris ſummæ; † quia vltra quòd de- 4
ſtinatione patrisfamilias poteſt ad libitū ſecari in plu-
res,& plures fundi effici,l.quod in rerum.§. ſi quis poſt
ff.de leg.1.Bar.in l.ſi quis,§ ſi quis,ff.comm.præd.nihil
probibet,quod remanente vnica poſſeſſione cenſus ſu-
per parte ipſius conſtituatur, & ſufficit, quod pars illa
ita deſcribatur,vt ab alijs dignoſci poſſit; hoc enim ſa-
tis eſt pro certitudine fundi, quam requirit Bulla.Alia
obiectio circa defectū numerationis pecuniæ tollitur† 5
ex verbis claris inſtrumenti,ibi(*qui fratres actualiter ſol-
uerunt,& exburſarunt in tot auro, & argento coram me No-
tario,& teſtibus infraſcriptis videntibus DD. Alexandro,&
Annibali præſentibus,& recipientibus,& ad ſe trahentibus*)
quæ verba cùm non ſint prolata à partibus, ſed à No-
tario, non continent confeſſionem recepti, ſed actum
enumerationis, & receptionis realiter demonſtrant,
b Bart.in leg.ſi ita ſtipulatus.§. Ghryſogonus, num.3. b
vbi

Digitized by Google

vbi etiam Alex.n.14.verſ.quia quando Notarius ,ff.de verb.oblig.Bald.in l.3.n.4.C.de non n. pecun. & in terminis dixit Rota in vna Bononien.cenſus 15.Febr.1599 coram R.P.D. meo Decano.

ADNOTATIO.

6 a Et quòd valeat† cenſus impoſitus ſuper quibuſdam tornaturis vnius prædij multò maioris quantitatis, etiam ſi non fuerit expreſſum à quo latere dicti prędij ſint dictæ tornaturæ, dummodò ex ſignis, & demonſtrationibus conſtare poſſit, ſuper quibus tornaturis dicti prædij fuerit facta impoſitio, Rota dec. 95.nu.6.& dec.99.nu.1.inter impreſſa penes Cinc.de cenſib. ſuper quo eſt videndus idem Cinc. p.1.c.3. q. 3.art.1.fol.75.n.35.

7 b Numeratio vera,† & actualis pecunię ex quib.verbis inſtrumenti colligatur, & ex quibus verbis reſultet ſola confeſſio de recepto eſt videndus plenè Cinc.de cenſib.p.2.c.1.q.1.art.8. fol.103.& plenè de hac materia fuit dictũ in Fauentina penſionis 23.Ian.1619. & in eadem 16.Dec.1619.C.R.P.D.Pamph.vbi fuit dictum probari numerationem actualem, ſi Notarius dicat(*talis dixit, & cõfeſſus fuit habuiſſe, & recepiſſe, prout actualiter habuit ab N.præſente, & ſoluente in tot Zecchinis*) in qua cauſa, Ego vti Aduocatus ſuſtinebam partes contrarias ſuccũbentis allegando, quòd poterant omnia dicta verba referri ad ſolã confeſſionem partis, pro quo allegabam dec.320.n.3.& 4.inter impreſſ.penes Farin.poſt 2.li.conſ. quæ valde ad propoſitum facere videtur, ſemper enim, quando verba Notarij poſſibile eſt poſſe referri ad confeſſionem partis, dato etiam, quòd poſſint importare actualem numerationem, in dubio tamen referri debent ad partis confeſſionem, Bart.in l.ſi ex cautione, in 1.lectura ſub n.1.verſ.ſic aduerte. C.de nõ numerata pecunia.Roman. in l. prædia n.4. Imol.ſub n.2. ff.de acquir.poſſeſſ Ruyn.conſ.9.n.8.li.2.Aret.inſtit. de litterarum obligat.n.40.Gratian.diſcepr. Forenſ. c.387.n.42.& ſeq.vbi ſub n.40.conſiderat, quòd quãdo re vera interuenit actualis numeratio, Notarius ſolet dicere, quòd pecuniæ manualiter fuerunt ſolutę, vel quòd quis illas ad ſe traxit, vel alijs ſimilibus verbis vti ſolet. *Oliuerius Beltraminus.*

LEODIEN. BONORVM.

Mercurij 5. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Alienari poſſunt bona in conſanguineos, non ſecus, ac in extraneos ceſſante præiudicio Eccleſiæ, & mala ſuſpicio reſultans ex conſanguinitate ex quibus ceſſet.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria eſt deneganda propter irreleuantiam articulorum.*

2 *Probatio non eſt admittẽda, quando probatum non releuaret.*

3 *Prælatus poteſt alienare bona etiam in conſanguineos, ceſſante præiudicio Eccleſiæ, de quo etiam ſub n.9.*

4 *Alienatio bonorum Eccleſiæ præſumitur vtilis ex curſu longi temporis, & purgat ſuſpicionem, quæ aliàs poſſet oriri ex alienatione facta in conſanguineos.*

5 *Fraudis ſuſpicio ceſſat in his, quæ palàm, & publicè fiunt.*

6 *Tutor palam, & publicè contrahens cum pupillo illum ſibi validè obligat.*

7 *Calumnioſa præſumitur remiſſoria ex eo, quòd cauſa diù in partibus agitata numquam pars curauit facere probationes ſuper materia articulata.*

8 *Calumnioſa præſumitur remiſſoria petita in fine litis, & in calculo ferendæ ſententiæ.*

DECISIO CCCLVI.

FVit denegata remiſſoria propter irreleuantiã articulorum, † qua ſtante non ſolet, nec debet concedi, 1
Mohed.dec.5.n.5.de probat.Cæſ.de Graſſ. dec.2.de dilat. † quia non eſt admittendum Monaſterium ad pro- 2
bandum, quod probatum non releuaret, l.matrem.C.de prob.c.cùm contingat.de off.deleg.Rom.conſ.226.n.3. nec eſt danda dilatio diſpendium magis, quàm commodum allatura, Caſſad.dec.2. de dilat. Irreleuãtia patet, quia quando probaretur articulata cõſanguinitas, non concluderet intentionem Monaſterij, † cùm ceſ- 3
ſante præiudicio Eccleſiæ eius bona alienari poſſint in conſanguineos, ſicut in extraneos, [a] Archid.in c. Epiſ- a
copus in fine 10.q.2.Card.in Clem.1.§.Abbates, n.1. in fine de exceſſ.prælat.Imol. in c.vt ſupra n.13. & 14.& ibi Abb.n.18.& ſeq.de reb.Eccleſ.non alien. idem Abb. conſ.41.n.3.verſ.per hoc etiam tollitur lib.1. fuit dictũ in vna Romana Caſalis 6. Apr.1576. cor. Lauretano, hic autem non ſolùm ceſſat præiudicium Eccleſiæ, ſed, vt fuit duabus deciſionibus firmatum, conſtat de euidenti vtilitate, & vbi non conſtaret† præſumptio vtili- 4
tatis oriens ex curſu tanti temporis iuxta ibi deducta, ſine dubio purgaret ſuſpicionem, quæ aliàs potuiſſet oriri ex conſanguinitate. Accedit, quòd conceſſio, & inueſtitura non fuit facta ſecretò, nec tractata particulariter cum emptore, ſed publicis generalibus præcedentibus proclamationibus, & ſic nõ potuit eſſe locus fraudi, † cuius ſuſpicio ceſſat in ijs, quæ palam, & pu- 5
blicè fiunt, l.ita fideic.ff.de iur.Fiſc. Alex. conſ.31.n.4. & 5.lib.7.Aym.conſ.3.n.5.† facit, quod dicitur de tutore, qui palam, & publicè contrahendo cum pupillo illum ſibi validè obligat, Bart.in l.frater à fratre n.50. ff. de cond.indeb.Bald.conſ.347.n.1.li.4.Alex.in l.ſingularia, n.5.Iaſ.n.17.Decian.n.4.& 11.ff.ſi cert.petat.Et Domini faciliùs etiam denegarunt remiſſoriam ex vehementi ſuſpicione calumniæ, † quæ oritur ex eo, quòd 7
per 50.annos, quibus hæc cauſa fuit in partibus agitata, potuit Monaſterium facere probationes, quas hodie facere intendit, & non curauit, Ang.in l. de die §. ſi iubetur, n.2.ff.qui ſatiſd.cog. quẽ ſequitur Paul. de Caſtr.in eadem l.in §.Tutor.in fin.& Alex.n.7.Afflict.dec. 137.n.4.Caput.deciſ.63.p.3.† quæ ſuſpicio augetur, 8
quia remiſſoria petitur in fine litis, & in calculo ferendæ ſententiæ, Rot.diuerſ.dec.322.lib.3.p.3.fuit dictum in Romana de Rambogliettis 14.Ian.1594. coram bo.me.Litta, & in alijs pluribus.

ADNOTATIO.

a Et quòd Prælatus† ceſſante fraude poſſit alienare res 9
Eccleſiæ etiam in conſanguineos, Menoch.conſ.79. n.19.& latè Grat.diſcept.Forenſ.c.415.n.13.14.& 15. Seraph.dec.1125.n.7. quæ ſuſpicio fraudis ceſſat ex confirmatione Commiſſariorum, Serap.d.dec.1125. n.1.cum alijs per Gratian.d.c.415.n.16. item etiam quando conſtat de euidẽti vtilitate Eccleſiæ, Menoch.de præſumpt.lib.3.præſumpt.54.n.1.in dubio tamen huiuſmodi alienationes factæ in cõſanguineos ſunt ſuſpectiſſimæ, & præſumuntur potius factæ in fraudem, quàm in vtilitatẽ Eccleſiæ, Rota dec.720. n.1.p.1.diu.& dec.18.n.5.& dec.65.n.18.p.2.diuerſ. & in recent.dec.430.n.7.p.2.Menoch. d. præſumpt. 54.num.4. & ſeq.& plenè de hac materia tradit Rodoan.de reb.Eccleſ. non alienan. quæſt.54.

Oliuerius Beltraminus.

BOIANEN. PENSIONIS.

Lunæ 10. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Tolluntur plures exceptiones obiectæ contra teſtes.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Reſignatio iuſtificatur ex literis ipſius reſignationis.*
2 *Teſtes examinati in poſſeſſorio nõ probãt in petitorio, & n.6.*
3 *Confeſſioni partis magis ſtandum eſt, quàm depoſitionibus teſtium deponentiũ in contrariũ, etiam ſi ſint mille, & n.7.*
4 *Valor vt probetur per teſtes, debet percutere tempus gratiæ, & deductis oneribus.*
5 *Inimicitia vt repellat teſtem, requiritur, quòd ſit capitalis.*

DECISIO CCCLVII.

GRatiam Marij eſſe iuſtificatam reſoluerũt Domi-
1 ni, † reſignatio enim in manibus Papæ probatur
ex literis ipſius reſignationis, quòd reſignans ius ha-
buerit ſuper beneficio tempore reſignationis cõſtat ex
latè deductis in deciſione R. P. D. mei Decani ſub die
15. Ian. 1603. in qua fuit particulari dubio id firmatum.
Quòd autem remaneant centum pro Rectore, benè
probant teſtes ſuper hoc examinati, quibus non obſtãt
plures oppoſitiones, quæ dantur pro parte Euangeii-
2 ſtæ. Nam quòd † fuerint examinati in poſſeſſorio, &
a propterea non probent in petitorio, [a] fuit ſublatum per
deciſionem factam 27. Iun. 1603. C. Illuſtr. Card. Milli-
no, quæ fuit coram me confirmata 11. Dec. 1606. in
qua deciſione coram me fuit etiam ſublatum, quod ite-
rum opponitur eſſe non præſtito iuramento calumniæ
per ipſummet principalem. Non obſtat, quod dicitur
teſtes hos fuiſſe coram Domino meo Decano reiectos
tamquam falſos 27. Nou. 1600. quia hoc in d. deciſione
3 non dicitur, † ſed voluit Rota, quòd ſtaretur magis
confeſſioni partis dicentis contrarium, cùm confeſſio
præualeat mille teſtibus contrarium deponentibus,
b Gabr. qui alios allegat de teſt. concl. 4. nu. 75. [b] & vbi
etiam poſſit ex hoc argui de falſo, vt per Caputaq. dec.
283. n. 5. in fin. & n. ſeq. p. 3. attamen hæc falſitas vnicũ
tantùm teſtem percutit, videlicet, Federicum fratrem
Marci Antonij, qui de facto proprio deponendo dicit
ſe ſoluiſſe, non autem alios teſtes, qui deponunt de ſo-
lutione per auditum, quia poteſt eſſe verum, quòd ſo-
lutio non ſit facta, & quòd iſti audiuerint eſſe factam,
cùm etiam multa falſa dicantur vt vera. Non etiam
4 obſtat, quod dicitur † teſtes non percutere tempus gra-
tiæ item nec deductis oneribus, quia quoad tempus te-
ſtes deponunt, & de tempore Marij reſignantis per
plures annos, & de tempore Marci Antonij reſignata-
rij, ita vt proculdubio includant tempus reſignationis:
quoad deductionem onerum apparet ex lectura teſtiũ
ſuper tertio articulo quòd eorum rationem habuerũt,
& loquuti ſunt ipſis detractis. Obiecta inimicitia inter
teſtes, & Cameratum non probatur; quia fides non fa-
5 cit fidem, † & quia non apparet, quòd ſit capitalis, vt re-
c quiritur ad effectum repellendi teſtes, [c] Marſil. in l. 1. §.
præterea in princ. & n. 11. ff. de quæſt. Aufrer. de reprob.
teſt. ſub n. 56. Cur. in tract. de teſt. n. 101. verſ. & præmiſ-
ſa intelligendo. Clar. in §. fin. q. 24. ſub verſ. item quæro.
Et in omnem euentum fides loquitur de Federico pri-
mo teſte, & Io. Camillo tertio teſte tantùm. Non eſt ve-
rum, quòd teſtes non reddant cauſam ſcientiæ, quia
primus dicit ſe fuiſſe exactorem fructuum, alij dicunt
ſe ſcire non ſolùm, quia ciues, ſed etiam per publicam
vocem, & famam. Alia bene tolluntur per informãtes.

ADNOTATIO.

6 a Teſtes † examinati in poſſeſſorio non probant in pe-
titorio Gabr. conſ. 40. n. 44. lib. 2. vbi dicit, quòd non
ſolùm non probant in petitorio, ſed quòd nec etiam
examinati in vno iudicio poſſeſſorio probãt in alio,
Put. deciſ. 171. lib. 1. Milis in repertorio in verbo te-
ſtes producti in poſſeſſorio Caputaquen. deciſ. 129.
li. 12. in manuſcript. & fuit dictum in Pampilonenſ.
Tributi 11. Decemb. 1591. cor. bo. me. Penia; hoc nõ
procedit, quando teſtes fuerunt plenariè examinati
ſuper tota cauſa. Rota dec. 162. ſub nu. 5. & 6. p. 4. in
nouiſſimis, & fuit dictum coram eodem Santiſſimo
infra deciſ. 535.
b Cæſar † de Graſs. deciſ. 6. n. 2. de teſtibus, Vera l. deciſ. 7
283. n. 6. p. 3. Serap. dec. 433. n. 7. & dec. 1318. n. 1. Ro-
ta deciſ. 867. propè finem, verſ. Non obſtant teſtes p.
4. in nouiſſim. vbi dicitur, quod inter principalem,
& teſtes non datur concordia.
c De quo latè per Farinac. de teſtibus q. 53. nu. 52. vbi
infinitos cumulat. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA DOTIS.

Veneris 14. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Statutum excluſiuum fœminarum non impedit, quo minus ex voluntate patris filia ex teſtamento capere poſſit, prout etiam ex eodem teſtamento patris capere poteſt non obſtante renunciatione facta hæreditati paternæ.

SVMMARIVM.

1 *Statutum excludens ab inteſtato fœminas non impedit quo minus ex voluntate patris poſſint ex teſtamẽto capere, & n.6.*
2 *Filia à Statuto excluſa ſi inſtituatur hæres à patre competit remedium l. finalis.*
3 *Renunciatio facta per filiam hæreditati paternæ non impedit, quo minus ſi pater ei in teſtamento aliquid relinquat poſſit capere.*
4 *Statutum excluſiuum fœminarum habet locum etiam condito teſtamento, quando filia venit contra teſtamentum, ſecus ſi veniat ex teſtamento, & n.6.*
5 *Teſtator non eſt præſumendus quòd voluerit facere diſpoſitionem illuſoriam, quæ effectum ſortiri non poſſet.*

DECISIO CCCLVIII.

DOmini dixerunt ſorori Alexandræ deberi ſc. 500.
in bonis paternis pro dote ſibi à patre relicta, nec
obſtare, quòd fuerit ſub die 21. Iunij 1601. deciſum aliam
dotem illi non deberi, quia tunc credebatur ſcuta 500.
fuiſſe monaſterio ſoluta de hæreditate patris, nec etiã
impedimentum præſtare Statutum excludens eam à
ſucceſſione paterna propter fratres maſculos, quòd ex-
cludit, licèt non fuerit dotata à patre, † quia Statutum 1
loquitur ab inteſtato, & propterea ea non impedit quo
minus ex voluntate patris poſſit ex teſtamento cape-
re, [a] Bar. in l. fin. vbi ſub numer. 3. vbi etiam Angel. col. a
2. Iaſ. num. 19. & ſeq. C. de pact. Bald. in l. quicumque n.
13. in fine. C. de ſeru. fugit. Alex. conſ. 131. ſub num. 2.
verſ. vnde propter hoc lib. 1. Paul. de Caſtr. conſ. 288.
circa princ. verſic. & ideò determinat lib. 2. Dec. con-
ſil 378. num. 3. circa med. verſ. non obſtat, quòd mater.
Corn. conſil. 290. poſt num. 5. verſ. quod, & ſecundò lib.
3. Curt. ſen. conſ. 37. nu. 17. & ſeq. fuit dictum in Fauen-
tina legitimæ 23. Ianuarij, ac 1. & 19. Februarij 1588.
cor. Illuſtriſſimo Cardinali Platto, & 28. Martij 1590.
coram Gypſio, & in Cæſenatenſ. legati 20. Februarij
1595. coram eodem Gypſio. † Et propterea filiæ à Sta- 2
tuto excluſæ, ſi inſtituatur à patre, competit remedium
l. fin. C. de edict. diu. Adrian. toll. & concludit Menoch.
de adipiſcen. remed. 4. q. 41. nu. 321. & ſeq. ſic videmus
in filia, † quæ cum iuramento renunciauit fratribus 3
hæreditatem paternam, nam ſi pater aliquid ei in teſta-
mento relinquat, non obſtante iurata renunciatione
illud

illud habebit, Bart. & alij in l. ſtipulatio hoc modo concepta, ff. de verb. oblig. Bald. in l. pactum, quod dotale, in 3. q. & ibi Dec. n. 6. C. de collat. Iaſ. in l. fin. n. 13. ibique Dec. num. 7. & 25. C. de pact. cum multis eumulatis per Gabe. de iur. pot. concl. 1. num. 27. Et licèt Statutum habeat aliquando locum etiam condito teſtamento, atta-
4 men id verum eſt, quando† filia venit contra teſtamen-
b tum, non quando venit ex teſtamento, [b] Alex. d. conſil.
131. n. 2. in fin. lib. 1. Hier. Gabr. conſ. 140. n 23. & ſeq. li. 2. & ſecundùm hanc diſtinctionem procedunt deciſiones ex aduerſo allegatæ. Non obſtat, quòd pater non relinquat ſimpliciter dotem, ſed mandet dotari iuxta formam teſtamenti Lucæ, qui iuſſerat fœminas dotari, & propterea ſoror Alexandra, quæ iam reperiebatur habere dotem, non erat à patre, aut fratribus dotanda. Quia dixerunt Domini relationem eſſe intelligendam reſpectu modi ſoluendi, & ceſſare videtur difficultas, quia pater ſciebat filiam habere bona ex ſucceſſione matris, & nihilominus legauit; vnde non eſt dicendum, quòd voluerit legare in caſu, quo de iure dos illi debe-
5 retur, quia benè ſciebat non deberi,† & non eſt præſu-
mendum, quòd voluerit facere diſpoſitionem, quæ effectum ſortiri non poſſet, Rimin. ſen. conſ. 231. nu. 12. & facere legatum eluſorium, l. 3. ff. de mil. teſt. Illuſt. Mantica de Coniect. vlt. vol. l. 4. tit. 5. art. 10. n. 18.

ADNOTATIO.

a Et quòd ſimilia Statuta† excluſiua fęminarum ab inteſtato non impediant, quo minus poſſint fœminæ inſtitui in teſtamento, pluries fuit in Rot. dictum, & præſertim in Bononien. tranſactionis de Capacellis 14. Martij 1616. cor. b. m. Andrea, & in Recanaten. ſucceſſionis 26. Iun. 1617. cor. R. P. D. Buratto, & non obſtat, quòd Statutum excludens ab inteſtato, vt fuit dictum in Romana ſupplementi legitimæ 8. Febr. 1593. cor. Card. Arigonio, & in Romana cenſus de Mutis 24. Maij 1619. cor. R. P. D. Coccino Decano, per doctr. Bartol. in l. fin. colum. 1. circa finem ff. ad Tertull. nam id procedit, quando fœmina veniret impugnando teſtamentum, ſecus autem quando venit ex teſtamento, ita dixit Rota in deciſ. 449. p. 4 in nouiſſimis, & etiam benè declarauit Rota in hac deciſione ſub num. 4.

b De quo dixi ſupra litera A.

Oliuerius Beltraminus.

SANCTI ANGELI BENEFICIORVM.

Lunæ 16. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Obitus in menſe reſeruato plenè probari debet ad effectum reſeruationis, & pluribus oſtenditur non fuiſſe in hoc caſu plenè probatum, nec ex teſtibus, nec ex fide Parochi.

SVMMARIVM.

1 *Vacatio in menſe reſeruato plenè, & concludenter probari debet ad effectum reſeruationis.*
2 *Teſtis vnicus plenè non probat.*
3 *Teſtis deponens alternatiuè de tempore non probat tempus.*
4 *Fides non facit fidem.*
5 *Fides Parochi circa obitum non probat, ſed opus eſt formiter extrahere partitam ex libro Parochi, & n. 9.*

6 *Teſtis ſe referens adſcripturas nihil probat, niſi exhibitis ſcripturis.*
7 *Valor non probatur ex arrendamentis.*
8 *Fama non probatur per teſtem deponentem per verba præſentis temporis.*

DECISIO CCCLIX.

Concluſum fuit gratiam Antonij nõ eſſe iuſtificatã quantùm ad vacationem per contractum matri-
monij in menſe Februarij,† quia non probatur plenè, & 1
concludenter, quòd in dicto menſe fuerit contractum, prout deberet probari ad effectum reſeruationis, Put. dec. 260. n. 2. & li. 3. fuit dictum in vna Pampilon. beneficij de Allo 8. Martij 1577. cor. Lauretano, & in vna Ginnen. Canonicatus, & præbendæ 4. & 11. Maij 1587. cor. Oriolen. Adeſt enim ſolùm primus teſtis, qui ſuper ſecũdo deponit de auditu puplico, quòd matrimonium ſit celebratum de menſe Februarij, & quòd vidit ſic de-
ſcriptum in libro Parochi, † cuius depoſitio, quamvis 2
concludenter deponeret, non ſufficeret, vbi requiritur plena probatio, c. licet. c. veniens, & c. iuriſiurandum, de teſtib. Secundus enim teſtis deponit de menſe Ian. vel
Feb.† & propter illam alternatiuam non probat, [a] Crot. 3
conſil. 122. n. 10. Bertran. conſ. 100. nu. 19. p. 1. in antiq. a
Rolan. conſ. 35. n. 23. li. 1. & ſubiungit, quòd neſcit præciſè de quo tempore Antonius Caraciolus, qui beneficia obtinebat, vxorem duxerit. Fides prætenſi coadiutoris Parochi non probat, quia vltra quòd non conſtat
eum eſſe coadiutorem, nec à quo ſit deputatus, † eſt fi- 4
des, quæ non facit fidem, latè Cæph. conſ. 384. n. 21. &
ſeqq. nec eſt recognita,† & opus fuiſſet extrahere parti- 5
tam formiter ex libro Parochi, [b] de quo mentionem fa- b
cit primus teſtis. Non probatur etiam, quòd valor non excedat duc. 250. de publica voce, & fama, attamen ſe-
cundus dicit (*che del tutto ſi rimette alle ſcritture di dette* 6
Terre) † quibus non exhibitis nihil probat, Auth. ſi quis
in aliquo. C. de eden. gl. & Doc. in c. 1. de fid. inſtrum.† & 7
ſi tales ſcripturæ eſſent arrendamenta ipſarum terrarum, non probarent valorem, Caſſad. dec. 20. n. 1. ſuper
reg. Sarn. in reg. de valore, qu. 11.† & licèt deponat de 8
fama, eam tamen non probat, quia deponit per verba
prȩſentis temporis tantùm, [c] Caputaquen. dec. 416. p. 2. c
& fuit pluries reſolutum.

ADNOTATIO.

a Teſtis dubitatiuè deponens de tempore non probat, quando vis eſt in tẽpore, de quo dixi ſup. ad dec. 290.
b Parochi fides † non probat obitum, niſi formiter ex- 9
trahatur partita libri, prout iacet, vt fuit dictum in Toletana Cappellæ 18. Maij 1615. cor. R. P. D. Pirouano, & in Æſina bonorum 17. Maij 1607. cor. bon. me. Andrea.
c De quo vide ſupra adnot. ad dec. 277.

Oliuerius Beltraminus.

VIGLIEVANEN. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 19. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Inhibitio Iudicis appellationis pendente appellatione cauſæ attentata.*
2 *Inhibitio licèt non ſit præſentata Iudici, ſufficit tamen quòd ſit intimata parti ad effectum attentatorum.*

DECISIO CCCLX.

DOmini vtraque parte informante perſtiterunt in deciſis C.R.P.D.meo Marquemontio,ſententiam Rouiſcalæ eſſe attentatam, & nullam rationibus, de quibus in deciſione. Nec obſtare dixerunt plura,quæ pro parte Baliſtæ, & litis conſortum allegabantur ad euitandum attentata ex eo, quòd fuiſſet lata in ſpretum inhibitionis tàm à Vicario Papien.quam ab Aud.Cam. emanatæ. Nam quoad inhibitionem Vicarij non obſtat,quòd idem Vicarius inhibitionem ſuam reuocauerat, & nullam declarauerat ante prolatam à Rouiſcala

1 ſententiam † quia fuerat à dicta reuocatione appellatum,& à Iudice appellationis inhibitum. Rot.dec.1.de off.deleg.in nou.& 6.in fin.patier in nou. Lancell. de attent.c.20.lim.2.n.17.Quoad inhibitionem Auditoris

2 Cam. non obſtat,quòd non fuerit Iudici præſentata, † quia ſufficit, quòd fuerit intimata parti ad effectum at-

a tentatorū,ᵃ Ant Aug dec.373.Thomas li.3. fuit dictum in vna Rom.Saluiani interdicti 14.Decemb.1598.cor. R.P.D.meo Lancellotto. Non obſtat quod dicitur,cauſam fuiſſe per Breue ſpeciale Rouiſcalæ delegatam, quia aduerſarij non ſunt vſi hac commiſſione, immo illi renunciarunt adeundo nouum Vicarium Papien.ante præſentationem commiſſionis cor. Rouiſcala,citauerant enim Michaelem coram dicto nouo Vicario ad videndum cauſam coram eo de nouo introduci, & obtinuerant Notarium, & Curſores, licèt poſtea coram eodem comparuerint pro reuocatione inhibitionis, & hinc reſultat etiam nullitas ſententiæ Rouiſcalæ, quia ſine iuriſdictione etiam iudicauit. Non obſtat,quod opponitur, inhibitionem Auditoris Cam. emanaſſe ſub falſa narratiua, quòd Baliſta,& litis conſortes appellaſſent à quadam declaratione Arbitrorum, nec curarent cauſam committi, quia de appellatione apparet. Alia,quæ objiciuntur contra deciſionem,ſunt benè ſublata per informantes.

ADNOTATIO.

a Lancell.de attent.par.2.c.20.ampliat.19.Rota dec.72. n.8.inter impreſſ.penes Pacif. de Saluian. iuxta nouam impreſſ.quod eſt intelligendum, quando Iudex faceret actum ad partis inhibitæ inſtantiam; ſecus ſi ex officio ſuo, quia hoc caſu non data ſcientia inhibitionis in Iudice non videtur, quòd Iudici aliquid imputari poſſit,vt declarat Lancell.d.limit.19.n.2. & 3.

Oliuerius Beltraminus.

ANCONITANA BONORVM.

Mercurij 19. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Plura de clauſula *(parito)* & de clauſula *(arbitrio Rotæ.)*

SVMMARIVM.

1 *Clauſula (*parito iudicato*) non datur à Signatura, quando res iudicata prouenit ex vnica tantùm ſententia, ſed ſolùm quando adſunt tres ſententiæ, & latè n* 4.

2 *Arbitrium Rotæ datum aliquid remittit de rigore iuris, prout ſubiecta materia patitur.*

3 *Arbitrium ad effectum reſeruandi reſtitutionem fructuum in fine litis, quando intret.*

Paupertas eſt iuſta cauſa reſeruandi reſtitutionem fructuum, & expenſarum in fine litis, & n. 5.

DECISIO CCCLXI.

DOmini cēſuerunt eſſe locum arbitrio ad effectum, vt hæredes Petri de Leonibus audiantur abſq;eo, quòd faciant aliam paritionem, quia vltra quòd ſumus in re iudicata prouenienti ex vnica tantùm ſententia,† 1 quo caſu de ſtylo Signaturæ non datur clauſula *(parito, &c.)* ſed tantùm quando adſunt tres ſententiæ,ᵃ vt fuit

a dictum in vna Mediolanen.Cappellan.14.Apr.1595.c. Illuſtr.Card.Seraph.in Toletana Cappellan.12. April. 1595.cor.Illuſt.Card. Millino,& in Toletana Pecuniaria 20.Nouemb.1598.c.b.m.Gypſio.† Arbitrium Rotæ 2 datum aliquid remittit de rigore iuris, prout ſubiecta materia patiatur,ᵇ vt dixit Rota cor.Illuſtr. Card. Ari-

b gonio in Viterbien.bonorum 18. Maij 1596. in Neapolitana penſionis 26 Feb.1597. cor.Orano, & in alijs pluribus qua remiſſione habiti ſunt digni iſti hæredes quibus non informantibus,dicitur fuiſſe obtentam per aduerſarium ſententiam, † tùm quia ſunt pauperes, & 3 bona fuerunt reſtituta per ipſos,& hodie ſolùm agitur de reſtitutione fructuum,& quia dater ſumus eorum boni iuris circa probationem primi extremi,quo caſu ſolet intrare arbitrium, ᶜ vt fuit dictum in Aſtoricen.

c Prioratus 9.Nou.1596.cor.bo.me.Litta, & in Aurien. parochialis 22.Apr.1598. C.R.P.D.meo Lancellotto, & ſic concluſum informantibus tantùm dd.hæredibus.

ADNOTATIO.

a Clauſula *(parito iudicato)* quòd non ſoleat ex ſtylo Signaturæ dari, niſi vbi adſunt tres conformes, non autem, vbi adeſt vnica tantum ſententia, plures deciſiones Rotæ cumulando tradit Mantic.de clauſul. p.1.clau.92.n.2.& vltra deciſiones per eum allegatas dixit Rota in Romana Molendini c.R.P.D.Coccino Decano impreſſa penes Marcheſ.de commiſſ.to.2. 2.fol.247.& in Placentina beneficij 1.Iun.1615.cor. R.P.D.Veroſpo,& in Valliſoletana exemptionis 14 Martij 1516.cor.R.P.D.Pirouano,& in Barbaſtren. pecuniaria 1.Iunij 1616.cor.b.m.Andrea & propterea in omnibus dictis Rota reſpondit pro arbitrio, quando res iudicata non prouenit ex tribus ſententijs, non obſtante, quòd adſint duæ, quæ ex Statuto loci faciant rem iudicatam,vt præſertim fuit dictum in dicta Valliſoletana,& in dicta Barbaſtren.& ratio eſt, quia tres conformes ſemper ſecum præſe ferunt maiorem cauſæ cognitionem, quàm duæ, vel vnica tantùm, quod ſolet conſiderari ad effectum executionis,vt per Gabr.concl.1.n.37.de execut. rei iudic. & ponderauit Rot.in dicta Valliſoletana, & in alijs ſupra allegatis,& plura de hac clauſula *(parito)* quando per Signaturam apponi ſoleat in commiſſionibus,latè tradit Mareſcot.var.reſol.lib.1. c.86. 4

b De hac materia arbitrij plura dixi ad dec.189.ſub n. 5 8.& in ſpecie quantùm ad caſus huius deciſion.quòd intret arbitrium ad effectum reſeruandi reſtitutionem fructuum in fine litis ſtante paupertate, dixit Rota in Cæſenaten. de Aldinis 9. Dec.1609. c.R.P. D.Coccino Decano,vbi redditur ratio,quia cùm arbitrium regulari debeat ab æquitate, omnis æquitas ſuadet, quòd ſtante paupertate quis audiatur reſeruatis fructibus, cùm præceptum impoſſibile non liget,& dixit etiam Rota in Elnen.præceptoriæ 5.Iunij 1609.cor.R.P.D.Manzanedo,vbi conſideratur, quòd aliàs pauper,ſi bonum ius foueret,compelleretur cauſam deſerere, & benè Mareſcot.var.reſol. lib. 1.cap.86.nu.33.vbi dicit, quòd ſtante paupertate Signatura ſolet reſcribere dimiſſa poſſeſſione tantùm reſeruatis fructibus, & expenſis in fine litis de paupertate, & paupertatem eſſe maximè conſiderabi-

c lem in hac materia dixit Rota de. 363. in fine p.2. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

FA-

FAVENTINA SPOLII.

Lunæ 24. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Conſtitutum probat poſſeſſionem conſtituentis inter cõtrahentes. Executiuè non poteſt procedi contra tertium. Creditores venditoris non poſſunt contra emptorem agere ad pretium, quod ex forma contractus conuerti debet in extinctionem cenſus.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* conſtituti *appoſita in inſtrumento venditionis probat poſſeſſionem venditoris contra emptorem, & n. 11.*
2 *Conſtitutum probat inter contrahentes abſque alia probatione.*
3 *Extremum ſecundum probatur ex ſuſtentatione litis iuncto adminiculo.*
4 *Iudex non ritè, nec rectè procedens non ſolùm non excuſat à ſpolio, ſed ipſemet dicitur ſpoliare.*
5 *Inſtrumentum non guarantigiatum, nec obligatione Camerali vallatum non habet executionem paratam.*
6 *Executiua via vbi competit, non poteſt exerceri contra tertium, & n. 12.*
7 *Forma ſtipulationis, & contractus per alterum ex contrahentibus immutari, nec alterari poteſt.*
8 *Venditor rei cenſuatæ non poteſt reuocare mandatum datum ad extinguendum cenſum, ſi emptoris intereſt, quòd extinguatur.*
9 *Hypotheca ſuper iuribus debitoris cenſetur acquiſita cum ſua cauſa, & qualitate.*
10 *Creditori licet vti iuribus ſui debitoris, prout ipſi debitori competebant.*

DECISIO CCCLXII.

FVit concluſum conſtare de ſpolio, nam de primo
extremo docetur, non ſolùm per inſtrumentum
executionis factæ in bonis, de quibus agitur, tamquam
in bonis Iulij, & ab eo poſſeſſis, ſed etiam per inſtru-
mentum deliberationis dictorum bonorum, in quo ex
perſona d. Iulij vti debitoris, bona fuerunt vẽdita cum
1 clauſula (*Conſtituti*) † per quam aduerſarius emptor
faſſus fuit Iulium venditorem poſſidere, Ruyn. conſil.
a 169. n. 16. lib. 1. a Conſtitutum enim probat † poſſeſſio-
2 nem inter contrahentes abſque alia probatione, An-
gel. in leg. quædam mulier circa med. verſ. item atten-
di, ff. de rei vend. cum adductis per informantes. Secun-
3 dum extremum probatur † ex ſuſtentatione litis iun-
cto adminiculo inſtrumenti ceſſionis, Cæſ. de Graſ. de-
ciſ. 4. de reſt. ſpol. Non obſtat, quòd poſſeſſio ſit capta
4 authoritate iudicis, quia iudex † nec ritè, nec rectè pro-
ceſſit, quo caſu non ſolùm non excuſat à ſpolio, ſed po-
tius dicitur ipſe ſpoliare, Felyn. in cap. dilectus il 1. ſub
n. 1. de reſcript. Aym. conſ. 302. n. 2. & fuit ſæpiſſimè de-
ciſum; quòd autem non fuerit ritè proceſſum, vltra
non tranſportationem integram actorum, & alias nul-
5 litates, fuit proceſſum † executiuè vigore inſtrumenti
non guarantigiati, nec obligatione Camerali vallati,
& tamen de iure communi regulariter inſtrumenta nõ
habent executionem paratam, l. 1. & ibi not. Bald. C. de
execut. rei iud. l. aic prętor, §. 1. vbi Ang. ff. de re iud. Alc-
xand. conſ. 192. num. 1. lib. 2. & quando ex iure munici-
6 pali, vt prætenditur, haberent, † hoc tamen non pro-
b cederet contra tertium, b Alex. conſ. 83. num. 13. lib. 2.
Ruyn. conſ. 87. n. 1. & ſeq. lib. 4. Bero. conſ. 47. n. 6. lib. 1.
fuit dictum in vna Romana Computorum 18. Martij
1594. C. Illuſtr. Cardin. Millino, & in Romana nullita-
tis executionis 25. Iunij præteriti coram me. Conſtat
etiam de notoria iniuſtitia, quia Iulius non erat obli-
gatus ad ſoluendum, nec ad pretium, quia imò de ipſo
erat quietatus, ſed ad factum, videlicet, ad extinguen-
dum cenſum, & † ſicut non potuiſſet venditor alterare, 7
& immutare formam, quam habuit ſtipulatio, l. verò
procuratori, §. ſed, & ſi quis, verſ. alia cauſa eſt, ff. de ſo-
lut. ita nec iudex potuit ad inſtantiam creditoris: Nec
potuiſſet, vt malè ex aduerſo prætenditur, † venditor 8
reuocare mandatum datum ad extinguendum d. cen-
ſum, ex quo emptoris, qui fideiuſſor acceſſerat, inter-
erat, quòd fieret extinctio, c vt in terminis reſoluit Ro- c
ta in cauſa Bonon. bonorum de Ocellis 26. Apr. 1602. c.
bo. m. Litta. Nec facit, quod dicitur de anteriori hypo-
thecca creditorum, quia iſta actio competens venditori
pro extinctione, non poteſt ex perſona eius creditorũ
mutari, vt cogatur pretium ſoluere; † ius enim hypo- 9
thecæ ſuper ea cenſetur acquiſitum ſecundùm naturã,
& conditionem actionis, videlicet, vt illud reſiduum
pretij erogaretur in extinctionem cenſus, l. licèt, & ibi
not. C. qui pot. in pign hab. Neguſ. de Pignor. 2. memb.
5. p. priuc. nu. 11. in 1. fallent. † & creditori ſolùm licet 10
vti iuribus ſui debitoris, Paul. de Caſtr. in l. ſi cui in
princ. C. de non num. pecun. Mandel. conſil. 447. nu. 32.
ita vt non poſſit cogi Iulius ad conuertendum dictam
ſummam in aliam cauſam ad inſtantiam creditorum
venditoris, ſicut non potuiſſet inſtante ipſu venditore.

ADNOTATIO.

a Conſtitutum † probat poſſeſſionem conſtituentis ad 11
præiudicium ipſiuſmet conſtitutarij, Tiraq. de con-
ſtit. limit. 1. num. 23. verſ. ſed hoc, quod dicimus, Rot.
deciſ. 766. n. 11. p. 1. diuerſ. & benè Rota dec. 150. n. 5.
inter impreſs. penes Cinc. de cenſ. & fuit etiam di-
ctum in Romana ſpolij domus 10. Decembr. 1618.
C. R. P. D. Caualerio.
b Et quod contra † tertiũ agi non poſſit executiuè Ro- 12
ta deciſ. 58. n. 3. & dec. 66. n. 4. & 5. inter impreſs. pe-
nes Zacch. de oblig. Cameral. Burſ. conſ. 36. n. 1.
c Videmus etiam in ſimili, quod mandatum datum per
debitorem ad ſatisfaciendum creditori ſuo, poſtquã
eſt acceptatum, non poteſt in prętudicium dicti cre-
ditoris reuocari, vt fuit dictum in Romana pecunia-
ria de Lazarijs 9. Ian. 1598. cor. Corduba, & cò ma-
gis de plano procedit in mandato dato in contractu
cambij, vt fuit dictum in Romana literarum cambij
27. Nouembris 1615. C. R. P. D. Remboldo, vbi aliæ
deciſiones referuntur.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA ARGENTORVM.

Lunæ 24. Martij 1608.

ARGVMENTVM.

Obligatio mulieris pro marito an, & quando ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Obligatio mulieris debet continere cauſam reſpicientem commodum, & intereſſe mulieris, non aliorum.*
2 *Mulieris fideiuſſio pro marito, contra quem non poterat habere releuationem, eſt inualida.*
3 *Mulieris fideiuſſio iurata eſt inualida de iure communi:*

DECISIO CCCLXIII.

DOmini ſteterunt in deciſis rationibus, de quibus
in deciſione, quia obſtat defectus cauſæ à Statu-
1 to requiſitæ,†quæ debet reſpicere commodum, aut in-
a tereſſe ipſius mulieris, [a] non aliorum, pro quibus, vel
cum quibus ipſa contrahit, vt in ea fuit dictum, & la-
tiùs, in cauſa Rom. de Sancta Cruce 3. Dec. 1607. cor.
2 R.P.D. meo Sacrato, † & quia propter malum ſtatum,
in quo verſabatur maritus, pro quo Marchioniſſa fide.
iuſſerat, non erat illi conſultum pro ſua releuatione.
Non obſtat deciſio Interamnen. mercium cor. R.P.D.
meo Decano, quia illa loquitur in terminis iuris com-
3 munis, † ſecundùm quod ad validandam mulieris fide-
b iuſſionem ſufficit iuramentum, [b] iuxta tradita per gloſ.
& Doct. in c. ex reſcripto de iureiur. Rurſus in ea erat
conſultum indemnitati mulieris, pro qua plures inter-
ceſſerant, quibus etiam Rot. non contenta voluit, quòd
ſuperſederetur in executione mandati contra mulierem
relaxati, vt clariùs liqueret, an reliqua ſupereſſent bo-
na, ſuper quibus eius dotes tutæ conſiſterent. Alia ſunt
ſublata per informantes.

ADNOTATIO.

a Obligationem mulieris cedere debere in vtilitatem ip-
ſius dixi ad dec. 333.

b Mulier an, & quando poſſit fideiubere, dixi ſupra ad
dec. 321. *Oliuerius Beltraminus.*

AVRIACEN. PRÆPOSITVRÆ.

Veneris 18. Aprilis 1608.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſione Præpoſituræ capta, cenſetur capta poſſeſſio bonorum ipſius, & habetur pro capitulariter capta, quando fuit præſtitum impedimentum, quo minus capitulariter capi potuerit. Reſignatatio cōpetit manutentio aduerſus reſignantem.

SVMMARIVM.

1 *Beneficij poſſeſſione capta cenſetur per conſequens capta poſſeſſio bonorum ipſius beneficij, & n. 6. vbi hæc concluſio declaratur.*

Beneficij non cenſetur capta poſſeſſio ex poſſeſſione bonorum, & n. 7.

2 *Capitulariter quando poſſeſſio capi non poteſt propter impedimentum præſtitum, haberi debet pro capitulariter capta.*

Capitulariter an, & quando ſit capienda poſſeſſio Canonicatus, latè num. 7.

3 *Reſignatario competit manutentio non obſtante nullitate reſignationis. Item non obſtante exceptione non implementi conditionum.*

4 *Reſignans ſi ſpolietur à reſignatario, non poteſt agere ſpolio.*

5 *Mandatum de manutenendo conceſſum à Iudice laico ſuper poſſeſſione beneficij eſt nullum.*

DECISIO CCCLXIV.

REſolutum fuit Ioſepho dandum eſſe mandatum de
manutenendo, quia conſtat de poſſeſſione Præpo-
1 ſituræ, † & per conſequens bonorum ipſius Præpoſitu-
a ræ, [a] Anchar. in regula beneficium n. 11. in fin. verſ. &
ideo ego dico, & in regula ſine poſſeſſione, n. 10. in fi. &
n. ſeq. de reg. iur. in ſexto, Aret. in l. poſſideri in princ. n.
8. ff. de acquir. poſſ. Berthach. de Epiſcop. lib. 3. p. 1. qu.
560. Couar. li. 3. var. reſol. c. 16. n. 13. Natt. conſ. 562. nu.
13. lib. 3. Io: Bapt. Ferret. conſ. 236. n. 10. fuit dictum in
vna Romana Capellan. Sanctæ Mariæ Magdalenè 24.
Feb. 1576. cor. b. m. Lauretano, & ſæpiùs in alijs. Non
b obſtat, quòd poſſeſſio non ſit capitulariter capta, [b] quia
ſic non potuit capi propter impedimentum in ipſo fa-
cto illi præſtitutum, † quod non obſtat, imò haberi de- 2
bet pro poſſeſſore, l. quamvis, C. de Bon. Anth. iud. poſ-
ſid. Bald. in l. poſtquam, C. vt in poſſeſſ. legat. Afflict. de.
302. n. 1. & in terminis, quod poſſeſſio non capta capi-
tulariter propter impedimentum ſuffragetur, fuit di-
ctum in cauſa Placentina Decanatus cor. R.P.D. meo
Decano. Non obſtat, quod dicitur de non implemento
conditionis, quia † Ioſephus eſt manutenendus in ſua 3
poſſeſſione dum agitur de nullitate reſignationis, vel
non implemento conditionum, vt fuit reſolutum in
cauſa Ipporegien. Præpoſituræ 11. Decemb. 1584. cor.
bo. me. Bubalo, & in cauſa Placentina beneficiorum 6.
Iun. 1605. cor. Illuſtr. Cardin. Pamph. † hinc ſi reſignans 4
ſpolietur à reſignatario, non poteſt agere ſpolio, Caſ-
ſad. deciſ. 4. de reſt. ſpol. Put. deciſ. 4. eod. tit. Non obſtat,
quòd reſignans obtinuerit mandatum de manutenen-
do à Curia Auriacen. † quia eſt non ſolùm nullum, vti 5
conceſſum à Iudicibus laicis, ſed etiam iniuſtum ſtante
poſſeſſione reſignatarij qui, cùm non ſe habuerit pro
ſpoliato, eſt manutenendus, & ita reſolutum.

ADNOTATIO.

a Hæc concluſio, quòd capta † poſſeſſione Eccleſię cen- 6
ſeatur capta poſſeſſio omnium bonorum, & iurium dictæ Eccleſiæ, quam vltra allegata in deciſione, deducit Rot. in dec. 171. n. 2. & dec. 199. n. 6. & dec. 658. n. 2. p. 1. in recent. non procedit reſpectu bonorum, & iurium, quæ poſt vacationem medio tempore fuerunt ab alio occupata, Rot. dec. 322. nu. 3. p. 1. in rec. & d. dec. 171. n. 3. p. 2. in recent. Item concluſio ſolùm procedit reſpectu bonorum, & iurium, in quorum poſſeſsione conſtat Eccleſiam iam fuiſſe, ſecus verò reſpectu eorum, in quorum poſſeſſione non erat, vel poſſeſſio erat controuerſa, ita fuit dictum in Piſtorien. Prioriæ 13. Martij 1615. cor. R.P.D. Veroſpo. Licèt autem ex poſſeſſione Eccleſiæ acquiratur poſſeſſio bonorum Eccleſiæ, non tamen è conuerſo capta poſſeſſione bonorum Eccleſiæ cenſetur capta poſſeſſio ipſius Eccleſiæ, ita fuit dictum in Mutinen. Canonicatus 14. Mart. 1603. cor. Card. Lancellotto, & in Nucerina bonorum 6. Febr. 1609. cor. R.P.D. Caualerio, quia acceſſorium non trahit ad ſe principale, ſed bene è contra. Dec. conſ. 21. nu. 10. lib. 4. Surd. dec. 192. n. 4. & 5.

b Poſſeſsio Canonicatus capitulariter capi debet; aliàs non ſuffragatur, Caſſad. deciſ. 8. de cauſ. poſs. Rot. dec. 701. n. 5. p. 2. in rec. & fuit dictum in Caualicen. Canonicatus 4. Martij 1616. coram Cardinali Sacrato, & aliàs ſæpè; & niſi ſit capta capitulariter non eſt manutenibilis, vt fuit dictum in Nouarien. Canonicatus 7. Iun. 1610. C. R.P.D. Pirouano, & in Meten. Canonicatus 4. Iunij 1618. coram eod. & concluſio procedit etiam, quando poſſeſsio eſt capta de mandato executoris literarum Apoſtolicarum, provt latè fuit dictū in Meten. Canonicatus 4. Iunij 1618. cor. R.P.D. Pirouano, vbi reſpondetur ad deciſionem Adrianen. Archipresbyteratus 36. Martij 1619. coram R.P.D. Buratto, quæ videbatur contrarium ſentire, & quòd etiam poſſeſſio data ab Executore literarum Apoſtolicarum capi debeat capitulariter, fuit dictum in Senen. Canonic. 21. Maij 1596. cor. bo. me. Litta, & in Taruiſ. Canonic. ſeu Simoniæ 9. Maij 1597. cor. bo. me. Cordub. Verùm præallegata concluſio in pluribus caſibus nō procedit, & primò non habet locum, quando Capitulum denegauit tradere poſſeſſionē, tūc .n. poteſt etiā nō capitulariter poſſeſſio capi, & habetur, ac ſi eſſet capitulariter capta,

Digitized by Google

capta, c. vbi Capitulum, & ibi Anchar. n. 2. verſ. quęro poſt gl. de conceſs præb. fuit dictum in Piſtorien. Canonicatus 17. Iunij 1615. C. R. P. D. Caualerio, & in Leodien. Canonicatus 3. Iulij 1617. coram eodem, & firmatur in hac deciſione, ſed ad iſtum effectū eſt neceſſe quòd Capitulum ſine iuſta cauſa recuſet tradere poſſeſſionem, ſecùs autem, ſi habet legitimam cauſam recuſandi, quia tunc non capitulariter capta non eſt valida, ita fuit dictum in dicta Piſtorien. Canonicatus 4. Martij 1616. C. Cardinali Sacrato, vbi vlterius videtur requiri, quòd Capitulum fuerit legitimè conuocatum, & quòd abſque iuſta cauſa recuſauerit tradere poſſeſſionem: Et etiam eſt aduertendum, quòd non ſufficeret impedimentum à tertio præſtitum, ſed requiritur, quòd ſit præſtitum ab eodem Capitulo, ad effectum, vt poſſeſſio non capitulariter capta ſuffragetur, vt præſupponunt, gl. in c. ſi Capitulo, & Anch. ibid. nu. 2. de conceſs præb. in 6. & fuit dictum in d. Meten. Canonicatus C. R. P. D. Pirouano. Limitatur etiam ſecundò non procedere dicta concluſio, quando conſtaret de conſuetudine Eccleſiæ capiendi poſſeſſionem. Canonicatus etiam non capitulariter, Ferrett. conſ. vlt. in fin. li. 2. Serap. deciſ. 1044. Tertiò non procedit dicta concluſio, ſi ex poſt Capitulum admiſit Cannnicum ad actus Capitulares, & Canonicales, quia tunc cenſetur ratificare, & approbare illam poſſeſſionem non Capitulariter captam, & ex vi dictæ ratificationis habetur pro legitima, Caſſad. deciſ. 7. n. 3. de cauſ. poſ. Rota deciſ. 91. n. 6. p. 1. in recent. & fuit dictum in Carthaginen. Canonicatus 6. Apr. 1609. C. Card. Lancellotto confirmata 25. Maij 1609. coram eodem, vbi fuit dictum hoc habere locum non obſtante, quòd præceſſiſſet aliqua contradictio Capituli. Iſta tamen tacita ratificatio Capituli non eſſet ſufficiens ad connalidandam poſſeſſionem in præiudicium tertij, qui ante d. ratificationem appræhendiſſet poſſeſſionem Canonicatus Capitulariter, Rota dec. 1156. verſ. nec patientia p. 3. lib. 3. diuerſ. & fuit dictum in Callen. Canonic. 29. Ian. 1619. cor. R. P. D. Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DONATIONIS.

Lunæ 28. Aprilis 1608.

ARGVMENTVM.

Exigendi quaſi poſſeſſin ad effectum manutentionis ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Exigendi poſseſſio ad effectum manutentionis probatur ex confeſſione aduerſarij emanata in Monitorio, in quo petit reſtitutionem pecuniarum ſolutarum.*

2 *Exigendi poſſeſſio acquiritur ex ſolutione facta in vim mandati Iudicis, niſi ſoluēs in actu ſolutionis proteſtetur ſoluere metu mandati, de quo latè ad n. 4.*

3 *Manutentio non impeditur per ſententiam latam, quando fuit per appellationem ſuſpenſa.*

DECISIO CCCLXV.

RESolutum fuit dandum eſſe Fauſtinæ mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi annuam donationem ſcut. quinquaginta, conſtat enim de exactionibus, & ſolutionibus ex pluribus confeſſio-
1 nibus aduerſarij in iudicio factis, † & pręſertim in monitorio ad eius inſtantiam contra Fauſtinā in hac cauſa executo, in quo petebat ſibi reſtitui pecunias occaſione dnnationis ſolutas, quod ſufficere ad obtinendū mandatum de manutenendo reſoluit Rota cor. Illuſtr. Pacen. in cauſa Romana, ſiue Præneſtina cenſus 5. Iun. 1599. & cor. R. P. D. meo Sacrato in Bononien. cenſus 15. Decemb. eiuſdem anni. Probatur etiam exactio ex calculo manu propria Io. ſcripto, & ſubſcripto, in quo fatetur omnes paghas, & terminos Fauſtinæ ſolutos fuiſſe in executionem mandati per ipſam obtenti à bo.
me. D. Rophino. a Nec facit, quòd † ſi ſunt ſoluti metu a
dicti mandati, non poteſt dici ex ipſis quæſita Fauſtinæ 2
quaſi poſſeſſio exigendi, b Achil. dec. 11. de penſ. Put. b
dec. 281. lib. 2. quia hoc procederet, ſi aduerſarius proteſtatus fuiſſet in actu ſolutionis, vt fuit dictum in vna Cordubeu. re decimarum 23. Decemb. 1593. cor. Illuſtr. Card. Seraph. in qua aliæ deciſiones allegantur. Nnn obſtat ſententia lata cnntra inſtrumētum donationis,
† quia fuit per appellationem ſuſpenſa, & interim eſt 3
manutenenda in ſua quaſi poſſeſſione exigendi, vt ſæpiùs fuit reſolutum, & ſignanter in Bononien. cenſus 21. Iunij 1600. cor. R. P. D. meo Lancellotto, & in Romana cenſus 6. Nouembr. 1606. & 15. Ianuarij 1607. cor. R. P. D. meo Decano.

ADNOTATIO.

a Poſſeſſio an probetur eo ipſo, quòd petitur reſtitutio, immiſſio, dimiſſio, & ſimilia; dixi ad dec. 456.

b Solutiones † factæ metu mandati, ſeu cenſurarū non 4
conſtitunnt in quaſi poſſeſſione exigendi, Achil. dec. 11. de penſ. Put. dec. 273. li. 2. iuxta nouā impreſſionē, Verall. dec. 330. n. 1. & dec. 331. n. 4. p. 2. Roman. cōſ. 369. n. 14. quod procedit, ſi in actu ſolntionis fuerit proteſtatum de metu, aliàs omiſſa dicta pr oteſtatione ſolutio conſtituit in quaſi poſſeſſione; ita declarat Rota penes Seraph. dec. 1047. n. 11. & deciſ. 196. n. 3. p. 1. diuerſ. & deciſ. 241. n. 6. p. 1. in recent. vbi dicit hoc eſſe notum, & quotidie practicari in Rota, & dec. 299. n. 10. eadem p. 1. in recent. & fuit dictum in Romana cenſus 19. Febr. 1618. cor. R. P. D. Vbaldo, Gratian. diſcept. cap. 310. num. 38. & 39. Mareſcot. var. lib. 1. cap. 23. numer. 21. & 22. Iſta autem proteſtatio debet fieri in prima ſolutione, quia ſi fieret in ſequentibus ſolutionibus illa prima ſolutio iam ſimpliciter facta ſufficeret ad conſtituendum in poſſeſſione, quæ non poteſt tolli per ſolutiones ſubſecutas factas cum dicta proteſtatione, vt fuit dictum in Oſcen. penſionis 25. Maij 1618. cor. R. P. D. Pirouano, ſufficit autem, quod ſemel ab initio fuerit facta proteſtatio, quia cenſetur repetita in ſequentibus ſolutionibus, cùm duret eadem cauſa metus, Achil. de. 11. n. 7. de ſolution. Gratian. d. cap. 310. n. 40. Iſta autem proteſtatio reſpicere debet diſſenſum ſolutionis, non autem ſufficeret proteſtatio de repetendo à tertio, pro quo quis ſoluit Rot. d. dec. 299. n. 2. p. 1. in recent. Grat. d. cap. 310. n. 41.

Et circa hanc materiam, eſt aduertendum, quòd licèt aliàs Rota conſiderauerit inſtitiam mandati, & cenſurarū, quaſi quòd mandatum iuſtum non dicatur inferre iuſtum metum, Seraph. dec. 826. n. 4. Nihilominus ad effectum acquirendi quaſi poſſeſſionem nihil refert iuſtitia, vel iniuſtitia mandati ſtante proteſtatione, quia proteſtatio operatur, vt non poſſit dici adeſſe patientia, ſine qua nō acquiritur quaſi poſſeſſio, ita fuit dictum in dicta Oſcen. penſionis cor. R. P. D. Pironano, & videtur in terminis dec. Put. dec. 273. li. 2. iuxta nouam impreſſ.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.

Lunæ 28. Aprilis 1608.

ARGVMENTVM.

Socius, qui habet duas diuerſas ſocietates, reputatur vti duplex perſona. Solutio facta in quam cauſam cedere debeat.

SVMMARIVM.

1 *Socius, qui duas ſocietates contrahit, repræſentat duplicem perſonam, prout duę ſunt ſocietates.*
2 *Compenſatio cum debito alieno non datur, & latè n.7.*
3 *Contrapoſitio partitarum inducit compenſationem, de quo plenè ſub n.8.*
4 *Solutio cedere debet in cauſam electam à debitore.*
5 *Solutio non cedit in debitum antiquius, quando eſt facta declaratio a partibus.*
6 *Mercator ſi in ſuis libris reperit errorem, poteſt illum corrigere.*

DECISIO CCCLXVI.

ROta cenſuit partitarum, de quibus in dubio, non
eſſe habendam rationem quoad extenſionem cre-
diti, quod habet Buffus cum Michaele, & quoad parti-
tam ſcut.600. fundamentum Dominorum fuit, quia cū
Neapolio poſt contractam, & finitam ſocietatem cum
1 Michaele aliam contraxiſſet cum Guglielmo Croſta, †
vtiq; ſuſtinebat duplicem perſonam, prout duæ erant
ſocietates altera quatenus coniunctus cum Michaele,
altera vti ſocius Guglielmi, ad tradita per Petr. de
Vbald. de duob. fratr. in p. prin. 14. num. 8. verſ. Secundò
quæro. Rota Ianuen. dec. 75. n. 3. hinc ſequitur, quòd cū
partita ſit deſcripta ad decretum Neapolionis, & Gu-
glielmi, non poſſit extinguere debitum Neapolionis, &
Michaelis. Tùm quia computum vnius nihil habet cō-
2 mune, † nec poteſt dari compenſatio cum debito alie-
a no,ᵃ l.1. & 2. & l. in rem. ff. de compenſ. l. eius. C. eod. tit.
3 † Tùm quia per contrapoſitionem ad debitum,ᵇ quod
habebant Neapolio, & Guglielmus cum Buffo, fuerat
b cum eo inducta compenſatio, Alex. conſ. 5. n. 5. l. 3. fuit
dictum in vna Anconitana pecuniaria. 11. Febr. 1594. c.
Orano, & in eadem repetitum 4. Maij eiuſdē anni cor.
4 Illuſtr. Card. Pamph. † & cauſa electa à debitore eſt at-
tendenda, l. 1 in prin. & l. creditor. §. cùm de ſorte. ff. de
c ſolut.ᶜ & facta declaratione à partibus non intrat re-
5 gula, quòd ſolutio cedere † debeat in debitum antiquius
d ᵈ vltra quod non procedit data varietate perſonæ debi-
toris, & partitæ non ſunt poſitæ ſimpliciter ad creditū
Neapolionis, ſed cantant in fauorem Neapolionis, &
Guglielmi, & ſic perſonæ diuerſę a Neapolione, & Mi-
chaele. Quoad partitam ſcutorum 150. vt dicitur, ſtor-
6 natam, clarum eſt, quòd mercator, † qui ſcripſit parti-
tas, ſi in illius reperitur error, poteſt illum corrigere,
e ᵉ vt fuit dictum in Romana Partitarum 25. Maij 1601.
C.R.P.D. meo Iuſto. Error autem, & cauſa ſtornationis
deprehenditur ex eo, quod pro parte Michaelis nō fuit
hęc partita poſita in creditum Lambertenghi, & in de-
bitum Buffi, nec minus ex parte Lambertēghi fuit facta
deſcriptio aliqua iſtius ſolutionis, ſicut neque ex parte
Buffi, & ſic vndiq; apparet partitā non habuiſſe effectū,
quibus additur, quod in diuiſione ſocietatis Michael,
& Neapolio poſuerunt pro debitore totius ſummę Lā-
bertenghū, & poſtea Lambertenghus verè ſoluit dictā
ſummā, vt benè deducunt informantes pro Buffo, qui
benè etiā reſpondent omnibus in contrarium adductis.

ADNOTATIO.

a Et quod non † fiat compenſatio cum debito alieno Rot. dec. 634. n. 9. in fin. p. 1. in recent. & ideò debitor ſocietatis non poteſt opponere compenſationem cū credito, quod habet cum vno ex ſocijs in particulari, quia ſocius in particulari cenſetur quid diſtinctum à ſocietate, Cuman. conſ. 172. ante n. 1. verſ. conſultum fuit. Soc. conſ. 73. n. 10. li. 1. Rota Ianuen. dec. 26. n. 30. & Rota Romana penes Zacch. de oblig. Cam. de. 35. & facit etiam dec. 205. ſub n. 3. p. 1. in recent.

b Contrapoſitio † partitarum inducit compenſationē, & extinctionem debiti inter Mercatores, Soc. cōſ. 65 n. 5. verſ. non ex tali l. 4. Rot. Ianuen. dec. 60. n. 8. Menoch. conſ. 121. n. 43. Maſcard. de probat. concl. 1319. nu. 5. & fuit dictum in Romana pecuniaria 22. Iunij 1611. C.R.P.D. Caualerio, & in Romana precij Fūdaci 20. Febr. 1612. C. Card. Sacrato, & in Bononien. pecuniaria 28. Ian. 1611. C.R.P.D. Marquemontio; Notandum eſt tamen in hac materia, quòd ſi debitor in partitis ad eius fauorem creatis reperitur deſcriptus pro creditore, non autem partita creatur pro ſoluta in diſſolutionem debiti iſta contrapoſitio non inducit compenſationem, ſed eſt in poteſtate debitoris compenſare cum eo credito, quod ſibi magis placet, iuxta conſil. Alxe. 85. n. 2. & 3. l. 3. & ſequitur Surd. dec. 117. ſub n. 9. & 10. & dec. 186. nu. 8. & 9. Menoch. dicto conſ. 121. n. 43. Maſcar. d. concl. 1319. nu. 6. ſed ſtante dicta declaratione ferè numquàm in Curia practicabitur concluſio, de qua ſupra, quia ſē per mercatores, & bancharij ſolent creare partitas per modū crediti, non autē per modum ſolutionis.

c Et quòd cauſa electa à debitore ſit attendenda Maſcard. de probat. concl. 1319. ſub nu. 4. Decian. conſ. 60. n. 24. lib. 2. qui alios referunt.

d Idem dixit Rota in Romana pecuniaria 22. Iunij 1610. cor. R.P.D. Caualerio.

e In contrarium, quod non poſſit mercator ad libitū partitas in ſuis libris deſcriptas ſtornare, Rot. dec. 641. n. 11. p. 1. in recent. Menoch. conſ. 296. n. 12. Farin. conſ. 18. n. 4.

Oliuerius Beltraminus.

SPOLETANA DE SILLANIS.

Veneris 2. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria non conceditur ad impediendam immiſſionem *l. finalis*, maximè quando alias fuit conceſſa.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria non conceditur ad impediendum immiſſionem* l. finalis. C. de edict. *& n.3.*
2 *Remiſſoria regulariter in eadem cauſa bis non conceditur, de quo latè ſub n.4.*

DECISIO CCCLXVII.

FVit reſolutum non eſſe dandam remiſſoriā, † quia 1
non ſolet concedi ad impediendum immiſſionem
ex remedio l. fin.ᵃ C. de edict. diu. Adrian. tol. Ioan. Pau. a
dec. 149. & tenuit Rota in Mediol. de Cuſanis 19. Maij
1600. cor. Illuſtr. Card. Seraph. quod fuit dictum proce-
dere licèt in illo caſu fuiſſet cauſa commiſſa tā in poſ-
ſeſſorio, quàm in petitorio appellatione remota, ex quo
tunc

Digitized by Google

tunc agebatur tantum de immiſſione, quæ hoc prætextu retardari non debet. Et tantò minus eſt conceden-
2 da, poſtquam fuit ſemel conceſſa,† & remiſſoria regu-
b lariter in eadem cauſa bis non conceditur, b Oldrad. conſ.311.n.11.Bellam.conſ.36.n.3. qui dicit ita eſſe de ſtylo Curię Ant.Aug.in epitom.tit.de remiſſor.§.8. fuit dictum in vna Bergom.funeralium 21.Iun.1596. C.R.P.D.Pacen.

ADNOTATIO.

3 a Remiſſoriam† non concedi ad impediendam immiſſionem ex remed.l.fin.dixit Rot.dec.212.n.7. vbi plures aliæ deciſiones cumulantur, & dec.424. n.3. p.1. in recent. Seraph.dec.1364.n.1. fuit dictum in Perusina hæreditatis 28.Nou.1616.C.R.P.D.Buratto, & in Ariminen.bonorum 31.Ian.1620.C.R.P.D.Vbaldo, & ratio eſt, quia in huiuſmodi poſſeſſorijs non admittuntur exceptiones requirentes altiorem indaginem.

4 b Et quòd † remiſſoria regulariter in eadem cauſa bis non concedatur ſuper eijſdem articulis propter timorem ſubornationis, Rot.dec.76. de teſtib. in nou. & dec.29.de iud.in antiq.Put.dec.4.de dilat.Rot.de. 406. ſub n.2. verſ. & propter p.2. in rec. imò nec etiã ſuper nouis articulis, vt fuit dictum in Corduben.decimarum 4.Iun.1610.C.R.P.D.Pamph.impreſſa penes Marcheſ.de commiſs.to.1. fol.287. ex iuſta tamẽ cauſa ſolet concedi ſecunda remiſſoria, Put. deciſ.4. de dilat.& Rot.dec.338. ſub n.5. poſt 2.l.conſ.Farin. & fuit dictum in d.Corduben. C.R.P.D.Pamph. vbi pro iuſta cauſa conſideratur, quòd prima nõ potuerat exequi in tempore, & in Rauennaten.cenſuum 8. Iun.1618.C.R.P.D. Manzanedo vbi pro iuſta cauſa conſideratur, quòd in remiſſoria non erat diſtinctè, & ſpecificè, ſed confuſè articulatum illud quod articulabatur in ſecunda, & etiam fuit dictum in Hieracen.iuriſpatronatus 5.Iun.1617.C.R.P.D.Veroſpo, vbi pro iuſta cauſa fuit conſideratum, quod ex depoſitionibus teſtium reuera conſtabat de materia articulata, licèt in aliquo examen pateretur defectũ; item etiam ſtante nullitate primi examinis paſſim conceditur ſecunda remiſſoria, prout dixit Rota in Conchen.decimarum de Buendia 15.Ian.1619. C.R.P.D.Pirouano, vbi redditur ratio, quia depoſitiones teſtium, quæ non ſunt validæ, haberi debent pro nõ receptis, cap. cum cauſam de teſtibus.

Oliuerius Beltraminus.

TOLETANA DECIMARVM DE LVCELLIS.

Lunæ 5. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Plura circa recuſationem Iudicis, & circa validitatem examinis teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Suſpectus non poteſt allegari Iudex à procuratore non habente ad id ſpeciale mandatum, & n.8. vbi declaratur.*

2 *A ſuſpicione iudicis allegata cenſetur receſſum per comparitiones poſtea factas coram eodem ſine aliqua proteſtatione.*

3 *Notario poteſt committi nudum miniſterium circa examen teſtium, & latè n.9.*

4 *Iuramentum poteſt per teſtes præſtari in manibus Notarij.*

5 *Iuramentum teſtis probatur, quando Notarius de eo non atteſtatur enunciatiuè* (teſtis iuratus) *ſed diſpoſitiuè* (teſtis iurauit.)

6 *Notario creditur circa receptionem iuramenti teſtium abſque alijs teſtibus.*

7 *Notarij ſubſcriptio ſufficit, quòd ſit in fine proceſſus pro ſingulis actis.*

DECISIO CCCLXVIII.

COnclusum fuit teſtes pro parte Capituli de Talanera eſſe validè examinatos, nec obſtare obiectiones pro parte Io. oppoſitas. Nam quod fuerint examinati à iudice ſuſpecto poſt recuſationem cum expreſſione cauſæ, & appellationem tollitur. Primò, quia fuit
allegatus † ſuſpectus à procuratore non habente ad id 1
ſpeciale mandatum, vt requiritur, a Pariſ.conſ.31.num. a
112.lib.1.Caputaquen.deciſ.168.par.1. Secundò † quia 2
fuit à dicta ſuſpicione receſſum, cũ principaliſmet cõparuerit coram eo, & obligauit ſe, ac fideiuſſores dederit pro ſportulis vltra plures comparitiones in cauſa
procuratoris ſine aliqua proteſtatione, b vt fuit reſolu- b
tum in vna Papien.bonorum 27.Nou.1577.C. bo. me. Card.Lancellotto. Non obſtat alia nullitas, quòd non potuerint Iudices remiſſoriales, & delegati ſubdelega-
re Notario receptionem iuramentorum † quia poteſt 3
committi nudum miniſterium, c vt fuit dictum in Com- c
poſtellana Theſaurariæ 24.Martij præteriti cor. R.P.
D.meo Coccino,† & quod iuramentum poſſit præſtari 4
in manibus Notarij eſt deciſ. Guidob.163. Iudices remiſſoriales, & Caputaquen.265.p.3. quæ dicit, quòd in Hiſpanijs eſt ſtylus, quòd committatur receptio teſtiũ Notarijs. Minùs etiam verum eſt, quod non probetur
iuramentum, † quia Notarius de eo non atteſtatur enũ- 5
ciatiuè (*teſtis iuratus*) ſed diſpoſitiuè (*iurauit*) d Non ob- d
ſtat, quòd in receptione iuramenti † non fuerint adhi- 6
biti teſtes, quia non requiritur, & ſine eis creditur No-
tario actuario,† prout neque eſt neceſſaria ſubſcriptio 7
ipſius Notarij, quia ſufficit ſubſcriptio in fine proceſſus pro ſingulis actis.

ADNOTATIO.

a Licèt requiratur † mandatum ſpeciale ad recuſandũ 8
Iudicem ſuſpectum ex allegatis in hac deciſione, & admiſit Rota in deciſ.440.num.2.p.2.in recent.& in Neocaſtren.Archidiaconatus 9. Decemb.1588. cor. Gypſio. Nihilominus ſufficit tacita ratificatio, quæ ſufficienter deducitur ex eo, quòd principale iudicium fuerit proſecutum coram alio Iudice, Rota d. dec.440.n.2. Item ſatis dicitur adeſſe ſufficiens mandatum, ſi in mandato ſit ſolita clauſula ad Iudices, & Notarios recuſandum, atque alios eligendum, vt fuit dictum in dicta Neocaſtren.

b De quo dixi ſupra ad deciſ.292.

c Notario † poſſe committi per Iudicem teſtium exa- 9
men, latiſſimè infinitos cumulando firmat Farinac. de teſtib.q.77.nu.175.& ſequent. vbi pluribus modis ampliat, & limitat, & ſæpiùs tenuit Rota, vt in dec. 630.p.1.diuerſ.& penes Farin.poſt 1.lib.conſ. deciſ. 133.n.1.Seraphin.deciſ.781.nu.5. non tamen poteſt ſubdelegari totum examen, ſcilicet, citatio teſtium, & receptio iuramentorum, cùm hęc ſapiant iuriſdictionem, ita fuit dictum in Terdonen. bonorum 11. Martij 1615.C.R.P.D. Manzanedo; ſed quòd facultas citandi poſſit Notario committi, dummodò non fuerit etiam data facultas cogendi, dicit Seraphin. d.deciſ.781. ſub nu.5. & ſecuta fuit Rota in Compoſtellana Theſaurariæ 24.Martij 1608.C.R.P.D.Coc.

d De quo dixi ſupra ad dec.39.

Oliuerius Beltraminus.

PLACEN.

Digitized by Google

..ACEN. ET TOLETANA CANONICATVVM, & Beneficiorum.

Lunæ 5. Maij 1608.

ARGVMENTVM.

Regula de annali non obſtat nouæ impetrationi. Auditor Rotæ quando poſſit procedere in cauſa alteri Auditori commiſſa.

SVMMARIVM.

1 *Regula de annali, in quam quis ſemel incidit, non obſtat quo minus noua impetrutio poſſit obtineri.*

2 *Auditores Rotæ fuciunt omnes vnum Tribunal, & vna eſt omnium iuriſdictio, & vnus cenſetur loco alterius ſubrogatus.*

3 *Et idcò acta facta coram vno in cauſa alteri commiſſa ſunt valida, maximè parte non opponente.*

4 *Pars quæ Rotam conſuluit, & eius iudicium fuit ſecutu non debet remanere decepta, & deluſa à Rota.*

5 *Regula de unnali procedit, quando impetruns deprebenditur in negligentia notabili, nec aliquam babet excuſationis cauſam.*

6 *Negligentia excluditur ex ignorantia, & ex iuſta credulitate.*

7 *A regula de anuali excuſat impedimentum extrinſecus proueniens non ex facto impetrantis.*

8 *Arbitrium temperat iuris rigorem.*

9 *Regulæ de iure quæſito non eſt locus, vbi ius eſt turbidum.*

DECISIO CCCLXIX.

RESolutum fuit regulam de annali non obſtare ſecundis gratijs Didaci Pozzar, & Iacobi de Quinones, fuerunt enim earum reſpectu obſeruata omnia re-
1 quiſita regulæ, † quæ licèt obſtaret primis eorum gratijs, non tamen efficit, quòd ille, qui in eam ſemel incidit, non poſſet nouas impetrationes eiuſdem beneficij obtinere, quicquid dicendum foret reſpectu aliarum gratiarum dependentium, quales ſunt reformatoriæ, perinde valere, & ſimiles, Sarn. in d. reg. q. 79. Mandoſ. q. 85. & fuit deciſum in cauſa Placentina Decanatus 16. Dec. 1594. C. R. P. D. meo Decano. Non obſtat, quod citatio ſit nulla ex defectu iuriſdictionis, cùm fuerit à me decreta vigore commiſſionis præſentatæ Domino meo Coccino, Mohed. dec. 7. de teſtib. & propterea nõ
2 interrũpat curſum regulæ, † quia fuit reſponſum omnes Auditores facere vnum Tribunal, & vnam eſſe omnium iuriſdictionem, ita vt vnus loco alterius ſub-
a rogatus dicatur, [a] Put. deciſ. 240. in fin. li. 3. † adeò quòd
3 acta facta coram vno in cauſa alteri commiſſa ſolent ſuſtineri, & reputari valida, Put. dicta deciſ. & fuit reſolutum in cauſa Burgen. fructuum 28. Maij 1590. C. Illuſtr. Card. Pamph. maximè quando pars non opponit, vt in dicta deciſ. Put. & Burgen. & in alia dec. Put. 470. lib. 2. Hic autem non ſolùm pars non oppoſuit; imò citata ad dicendum contra commiſſionem proteſtata fuit cauſam coram me pendere, & vtraque pars per memorialia petijt à Rota, vt declaret, ad quem ſpectaret cauſa, & fuit dictum cauſam debere coram me remane-
4 re, vnde durum eſſet nimis, † quòd pars, quæ Rotam conſuluit, & eius iudicium fuit ſequuta, remaneret decepta, & deluſa a Rota, & à parte præſertim; cùm re-
5 gula de annali, † licèt in odium impetrantis inducta, procedat, quando impetrans deprehenditur in negligentia notabili, nec aliquam habet excuſationis cauſã
6 vt per Sarn. in d. reg. q. 14. n. 9. † quam negligentiam excludit ignorantia, & multò magis iſta iuſta credulitas, Alexand. conſ. 116. n. 3. & 4. lib. 5. † & iſtud impedimen- 7
tum non euenit facto impetrantium, ſed extrinſecus contigit, & propterea illis non debet imputari, vt per Sarnen. ibi n. 8. Tantò magis, quia ſuperuenit Rotæ arbitrium, quòd temperat iuris rigorem. † Nõ obſtat dec. 8
Mohed. 7. de teſtibus quia vltra quod in contrarium, vt dictum eſt, procedit parte opponente, deciſ. Mohed. admittit, quòd poſſit ſubſiſtente cauſa vnus Auditor ſe intromittere in cauſis alteri diſtributis, pro cauſa autem ſufficere debet præcedens commiſſio mihi directa, proteſtatio partis, & ordo Rotæ. Non obſtat regula de iure quęſito non tollendo, quia ſtantibus prædictis nullum ius fuit quæſitum Antonio, & litis conſortibus propter pręetenſam nullitatem citationis, † quæ ſaltem 9
turbida eſt, ita vt non fuerit neceſſaria derogatio d. regulæ ex traditis in Catbanien. illegitimitatis Lunæ 16. Februarij 1587. C. Illuſtr. Card. Blanchetto. Alia benè tolluntur per informantes.

ADNOTATIO.

a Et quòd vna, eademque ſit iuriſdictio omnium Auditorum, ita vt commiſſio vni directa tribuat iuriſdictionem etiam alijs, Rota deciſ. 16. n. 4. p. 4. in nouiſſimis, vbi propterea fuit reſolutum, quod promoto Auditore ad Cardinalatũ remanet iuriſdictio quoad illius cauſas penes alios coaditores, & fuit etiã dictum in Càllien. Canonicatus 17. Nouemb. 1608. coram R. P. D. Caualerio, vbi Rota dixit eſſe validum examen factum coram vno Auditore, licèt non conſtaret de eius ſubrogatione, & ibi hæc deciſio canonizatur.

Oliuerius Beltraminus.

NVCERINA, SEV NVLLIVS BENEFICII.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſor, quando prohibeatur vti ſua poſſeſſione ſub prętextu, quod habeat iuris aſſiſtentiam, vel habeat iuris præſumptionem contra ſe, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio, quæ babet iuris reſiſtentiam, non eſt manutenibilis, niſi coloretur aliquo titulo.*

2 *Si autem babet ſolam iuris præſumptionem contrariam, eſt manutenibilis abſque titulo.*

Reſiſtentia iuris aliud eſt, & aliud iuris præſumptia in contrarium, & n. 10.

Præſumptio iuris in contrarium non impedit tranſactionem, & num. 10.

3 *Beneficium licèt præſumatur potius ſæculare, quàm regulare, tamen hæc præſumptio non babet locum in Eccleſia dependente ab Eccleſia regulari.*

4 *Eccleſia non poteſt eſſe ſponſa duorum, & n. 11.*

5 *Poſſunt tamen eſſe plures in Eccleſia deputati ad curam animarum exercendam.*

6 *Cappellanus deputatus in Eccleſia vnita, & de menſa ſolet eſſe amouibilis.*

7 *Poſſeſſor non probibetur vti ſua poſſeſſione ex eo quod babet contra ſe ius, niſi adſit vebemens iuris reſiſtentia, & num. 10.*

8 Clemen-

8 *Clementina 1.de electione, prohibens homines diuerſæ profeſſionis,& habitus ſimul ſociari,procedit,quando ſocialiter, & conuentualiter vti vt vnum corpus congregantur, ſecus ſi vti ſinguli.*
9 *Curæ animarum exercitium poteſt pluribus etiam in ſolidum ompetere.*

DECISIO CCCLXX.

REſolutum fuit dandum eſſe mãdatum de manutenendo Abbati B.Mariç de Sitia in quaſi poſſeſſione deputandi vnum ex Monachis dictæ Abbatiæ in Cappellanũ ad nutum amouibilem in Parochiali Eccleſia S.Mariæ Montis Rubei; hanc enim quaſi poſſeſſionem probant teſtes pro Abbate examinati,& plures deputationes effectum ſortitæ. Nec pars aduerſa id ne-
1 gat;ſolùm contendit iſtam quaſi poſſeſſionem † deberi aliquo titulo colorari propter reſiſtẽtiã iuris,ad not.in c.1.de præſcript.li.6.Caput.dec.296.n.4.p.1.Ius autem poſſeſſioni ex pluribus nominibus reſiſtere deducebatur,& primò quia Abbas, hoc ius deputandi, & hanc quaſi poſſeſſionẽ prætendit ex eo, quòd Eccleſia Parochialis ſit connexa Monaſterio,cùm tamen prçſumatur
2 ſoluta,& libera,†ſed fuit reſponſum iuris prçſumptio-
a nem contrariã non impedire manutentionem,[a] vt fuit dictum in Lucana Decanatus 21.Maij 1578. corã fœl. rec.Clem.VIII.& ita etiam reſpondetur ad id,quod di-
3 citur beneficium præſumi ſæculare,nõ regulare,†vltra quod præſumptio hæc non habet locũ in Eccleſia,quæ per annexionem, & vnionem effecta eſt membrum Eccleſiæ regularis;quale enim eſt caput, tale cenſetur & mẽbrum,vt fuit dictũ in vna Parmen.Prioratus 28.Ian. 1595.coram bo.me.Litta,& in Tudertina Prioratus 21. Aprilis 1591.coram R.P.D.meo Decano. Alia deduce-
4 batur reſiſtentia † quia Eccleſia hoc pacto à duobus regitur,& ſit ſponſa duorũ,quod ius omninò prohibet,c.
5 ſicut in vna 21.quæſt.1.ſed fuit reſponſum†hos non poſſe dici ſponſos Eccleſiæ,cùm eã non prætendant ſuam, Abb.in c.cùm nõ ignores,n.4.in fin.de præb.ſunt enim inſtituti, ſeu deputati ad curam animarũ in quo poſsũt
b eſſe plures,[b] Inuoc.in d.c.n.1.Card.ſub n.1.Ant.de Butr. ſub n.5.Vital.in Clem.vnic.n.60.de offic.Vicar.Caſſad. deciſ.11.ſub n.3.de præb. præſertim quia iſte cappellanus,qui deputatur ab Abbate,eſt ad eius nutũ amouibi-
6 lis,prout ſolet in Eccleſijs vnius, † & de menſa,vt latè per Corn.conſ.262.ſub n.3.li.3.Dum etiã dicitur,quod datur concurſus clerici regularis,& ſecularis,cui pariter reſiſtit ius, quod prohibet homines diuerſæ profeſſionis,& habitus ſimul ſociari,clem.1.de elect.Reſpon-
7 detur ex eo,quod†aliquid ſit contra ius non prohiberi, quę vti ſua poſſeſſione,vt not.Abb.in c.1. in tertio not.
c vt lit.pend.ſed requiritur vehemens iuris reſiſtẽtia,[c] vt dicitur in Abul.Parochialis ex aduerſo allegata,quę nõ eſt talis in terminis dictæ deciſ. vt probatur ex traditis
8 per Vital.ibi nn. 68. & ſeq. † Præterea diſpoſitio dictæ clem.procedit,quando ſocialiter,& cõuentualiter aliqui,vt vnum corpus cõgregantur,ſecus ſi vt ſinguli ad aliquod officium explicandum,vt per Imol.n.12.in fin. Tandem non obſtat reſiſtentia deducta ex ſciſſione, & diuiſione beneficij,quia beneficium non ſcinditur, ſed
9 diuiditur exercitium curæ,†quod non ſolum diuidi poteſt,ſed etiam pluribus in ſolidum competere,Vital.in clem.n.6.de offic.Vicar.

ADNOTATIO.

10 a Aliud eſt,†quòd ius reſiſtat poſſeſſioni,& aliud eſt, quòd poſſeſſio ſit cõtra præſumptionem iuris, Rota dec.268.n.2.p.2.& deciſ.534.n.7.p.1.diuerſ.& quando ius vehementer nõ reſiſtit, tunc poſſeſſio eſt manutenibilis etiam ſi ſit cõtra iuris præſumptionem, Couar.practic c.17.n.6.Menoch.de retinen.remedio vlt.n.21.& ſeq.Rota d.deciſ.534.n.7. & fuit dictum in Hiſpalen. præeminentiarum 20.Februarij 1619. cor.R.P.D.Vbaldo, & quando poſſeſſio eſt alicuius temporis conſiderabilis, eſt manutenibilis, etiam ſi ius reſiſtat; Rota dec.595.n.4.p.1.diuerſ.& dec.685. ſub n.3.p.1.in rec.& facit etiam Rota dec.397.ſub n. 4.iunctis antecedentibus p.2.in rec.data verò reſiſtẽtia regulariter poſſeſſio non eſt manutenibilis, niſi docto de legitimo titulo,Caputaq.dec.296.p.1.& dixit Rota infra coram Sanctiſſimo deciſ.404.
b Eo ipſo quòd ſunt † plures in Eccleſia deputati ad 11
exercitium curæ animarum, eo ipſo apparet curam penes ipſos non reſidere,ſed nudum exercitium tantùm,quia cura non poteſt eſſe penes plures, Oldrad. conſ.67.n.1.in fine. Rota deciſ.52. n.17.p.2. diuerſ. Gonz.ſuper reg.8.gloſ.6.n.42.& ſeq. & præcipuè n. 65. Rota dec.226.nu.7.p.1. in rec.& etiam infra coram eodem Sanctiſſimo deciſ.387.
c Vide ſupra ſub littera A.

Oliuerius Beltraminus.

SENOGALLIEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 2. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Plura deducuntur in materia ſubſtitutionis, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Verba futuri temporis non continent tempus præteritum.*
2 *Subſtitutio vulgaris non extenditur ad caſum à teſtatore præuiſum.*
3 *Banditus præſumitur obtinuiſſe gratiam remiſſionis, dum fuit toleratus in patria.*
4 *Inſtitutus ſub conditione non purificata conditione non poteſt dici inſtitutus.*
5 *Gratia pendens a voluntate Principis reputatur caſus impoſſibilis, aut ſaltem fortuitus.*
6 *Dictio*(quandocumque)*poteſt importare conditionem.*
7 *Vulgaris ſubſtitutio expirat per aditionem hæreditatis.*
8 *Aditio probatur ex poſſeſſione, & diſpoſitione bonorum paternorum.*
9 *Et hæc poſſeſſio,& diſpoſitio probatur ex diuiſione hæreditatis.*
10 *Sententia lata contra abſentem contumacem non arguit malum ius illius, ſed contra eum præſumitur lata ex cauſa ſua contumaciæ.*

DECISIO CCCLXXI.

DOmini perſtiterunt in deciſis, prætenſa enim ſubſtitutio vulgaris in caſu homicidij ante teſtamentum commiſſi nullo modo ſubſiſtit, quia verba ſubſtitutionis eum non includunt,ſed potius excludunt,dum eſt cõcepta in caſu perpetrãdi homicidij,& ſic per verba tempus futurum denotantia,†quæ nullo pacto con- 1
tinent tempus præteritum, [a] leg.1.cùm ibi not.ff.quod a
quiſque iur.Oldrad.conſ.310. poſt nu.2. verſ.ita autem eſt cum alijs adductis in dec. Nec etiam poteſt extendi ad iſtum caſum,quia teſtator illum habuit præ oculis, homicidium enim fuit patratum ante teſtamentum, & Franciſcus fuit inſtitutus,quãdo impetraſſet gratiam:
† Vulgaris autem ſubſtitutio non extenditur ad caſum 2
a teſtatore præuiſum,prçſertim ſtantibus verbis reſtrictiuis, & præciſis, vt dicitur in deciſione. Non obſtat, quod ex aduerſo dicitur, teſtatorem inſtituendo Franciſcum,

ciſcum,quandocumque impetraſſet gratiam,credidiſ-
ſe,& pro firmo habuiſſe, quòd illam eſſet impetratu-
rus,ſed dubitaſſe rantùm de tempore,ſeu illud ignoraſ-
ſe,vnde caſus non obtentæ gratiæ fuit illi inopinatus,
& propterea benè poteſt ad illum extendi vulgaris.
Quia vltra quòd non probatur eueniſſe iſtum caſum nō
3 obtentæ gratiæ,imò arguitur contrarium† ex eo,quòd
diu fuit conuerſatus, & toleratus in patria,à qua eſu-
labat,quòd contingere non potuit ſine gratia,&remiſ-
ſione bandi,Ruyn.conſ.48.n.7. lib.4. vltra etiam quòd
daretur ſubſtitutus Franciſco in caſu, in quo non eſſet
4 ipſe inſtitutus,† quia cùm eſſet inſtitutus ſub conditio-
ne obtentæ gratiæ, ea non obtenta non poteſt dici in.
ſtitutus,l.pecuniam,circa fi.ff.ſi cert.pet.Paul.de Caſtr.
conſ.292.n.5.poſt med.verſ.item teſtator priuauerit li.
2.Pariſ.conſ.19.n.51.lib.2.Non etiam poteſt dici teſta-
torem,qui illum ſub dicta conditione inſtituerat, pro
firmo habuiſſe,& credidiſſe, quòd Franciſcus gratiam
impetrauit,quia euentus conditionis eſt dubius, habēs
ſe ad eſſe, & non eſſe, præſertim quia eius purificatio
5 pendebat a facto Principis,† ita vt caſus non ſit conſi-
b derabilis, ſed reputetur potiùs impoſſibilis, [b] vt per
Bart.in l.fin.n.1.in fin.C.de ſent.paſs.aut ſaltem fortui-
tus,Paul.de Caſtr. conſ.220. ſub nu.1.verſ.2.quia caſus
fortuitus,li.1.Soc.in l.quidam relegatus n.3. poſt med.
6 ff.de reb.dub.Aym.conſ.233.n.2. † & illa dictio (*quan-
documque*) benè adaptatur conditioni l. cùm vir.ff. de
cond.& demonſt.Alber.in ver.quando, & quandocum.
que.Tandem,quando fuiſſet in dicto caſu inducta vul-
7 garis† illa expiraſſet, quia Franciſcus adiuit hæredita-
tem paternam,l.poſt aditam.C. de impub. & alijs ſub-
ſtit.† aditio autem probatur ex poſſeſſione, & diſpoſi-
tione bonorum paternorum,ad tradita in l.gerit.ff. de
acquir.hæred.Alex.conſ.32.circa princ.li.3. Aym.cōſ.
197.ſub n.4.fuit dictū in cauſa Calaguritana oblationū
9 25.Iun.1580.C.Illuſtr.Peruſino † quæ poſſeſſio, & diſ-
poſitio benè probatur ex diuiſione aduerſus diuidētes,
& habentes ab eis cauſam,Pariſ.conſ.29.n.54. li.2. fuit
dictum in cauſa Vrbeuetana fideicommiſſi 3.Iun.1594.
cor.Illuſtr.D.Card-Pamph.Hinc etiam tollitur, quod
dicitur de nullitate ex præteritione nepotum, quia ſi
Franciſcus fuit hæres,non opus fuit inſtituere,aut ſub-
ſtituere nepotes:Vltra quod non probatur, quod exta-
ret de tempore mortis teſtatoris, & liber productus nō
eſt recognitus, imò partita dicitur ſcripta manu ad-
uerſarij,& hoc reſpicit intereſſe nepotum, non Clau-
dij,& vigent reſponſiones alias datę. Non obſtant ſen-
tentiæ ex aduerſo allegatæ, quia primò dictum fuit il-
las non optari caſum ſubſtitutionis conſideratum à te-
ſtatore,quia vt dictum eſt cor.Illuſtr. Card.Arigonio,
teſtator fecit ſubſtitutionem pro excluſione Fiſci, ne
bona ad ipſum peruenirent, qui effectus non ſequeba-
tur ex ſententijs latis extra Statum Eccleſiaſticum, in
quo ſunt bona;Et ſententia prima, vt fuit deciſum cor.
Illuſtr. Arigonio,non eſt lata ſuper delicto, de quo lo-
quitur ſubſtitutio. Alia ſententia eſt lata propter con-
tumaciam,non propter delictum, quod innuit non ſo-
10 lum lectura ſententiæ, † ſed etiam iuris præſumptio,
c cùm ſit lata contra abſentem, [c] Rim.conſ.329.n.10.Fe.
lyn.in c.ex literis num.40.de Conſtit.fuit reſolutum in
cauſa Ciuitatis Caſtelli legitimæ de Vitellis 22. Apr.
1602. C.R.P.D.meo Iuſto,& in cauſa Ianuenſ.Iuriſpa-
tronatus 25.Iunij anni præteriti cor.R.P.D.meo Lan-
cellotto,& ſufficit,quod non fuerunt exhibita acta, ita
vt conſtare non poſſet,an ex illis reſultet plena proba-
tio delicti ex cumulatis in dicta Ianuen. iuriſpatrona-
tus;Dantur etiam aliæ reſponſiones per informantes,
quæ placuerunt Dominis.

ADNOTATIO.

a De hac materia dixi ſupra ad dec. factam in hac ea-
dem cauſa 338.
b Iſta cōcluſio,quòd quæ pēdēt à facto Principis repu.
tantur impoſſibilia,de qua vltra allegata in dec.Me.
noch.conſ.504.n 50.nō habet locum reſpectu eorū,
quæ de facili,& indiſtinctè Princeps ſolet cōcedere,
Rolan.conſ.11.n.15.lib.2.Surd.conſ.90.n.40.& conſ.
374.n.29.plenè Sanch.de matrim.l.5. diſput.5.n.12.
c Sentētia lata contra abſentē præſumitur lata potiùs
ex cōtumacia,quàm ex Iuſtitia,prout latè plures cu-
mulando tradit Farin.de inquiſit.q.11. nu.92. vbi per
extenſum refert quinque deciſ.Rotæ, & idem tenuit
Rot.in deciſ.147.n.4.p.2.in recent.& in dec 665. ſub
n.3.p 1.in recent.& huiuſmodi ſententia cōtumacia-
lis nec etiam nocet ad effectū manutentionis,Rot.d.
dec.147.ſub n.5.nec induceit aliquam diffamationem,
vt fuit dictum in Maceraten. hæreditatis 16. Nou.
1609.coram R.P.D.Manzanedo,& per cōparitionē
condēnati ſtatim reſoluitur pœna per d. ſententiam
inflicta,Dec.c.ex literis n.42.& ſeq.de conſt.Seraph.
deciſ.972.n.20. & fuit dictum in Baren.ſuppreſſionis
16.Nouembris 1609.coram R.P.D.Vbaldo.

Oliuerius Beltraminus.

CIVITATIS CASTELLI HÆREDITATIS.

Lunæ 9. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Ciuilitas ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Liber æſtimi non probat ciuilitatem, cùm ſit factus ad effe-
ctum exigendi onera, & gabellas, quod procedit etiam ſi in
eo fiat diſtinctio inter ciues, & forenſes.*
2 *Enunciatiua vt aliquid operetur debet eſſe clara, & ſpecifica.*
3 *Enunciatiua non probat veritatem enunciati, quando princi-
paliter contingit de ea dubitare.*
4 *Talis quis præſumitur, qualis in matricula reperitur deſcri-
ptus.*
5 *Matricula non probat aliquem eſſe ciuem, niſi etiam probetur
illum facere ea, quæ ad ciuem ſpectant.*
6 *Ciuilitas paterna tranſit in filium.*
7 *Diſcretiua locutio arguit diuerſitatem.*

DECISIO CCCLXXII.

CVm D Lucius ad docendum Alphonſum eius pa-
trem fuiſſe ciuem Citernenſem, produxiſſet plu.
res partitas compulſatas ex varijs libris in terra Citer-
næ exiſtentibus, ex quibus contendebat probari eum
fuiſſe deſcriptum inter Ciues Citernenſes, & ſoluiſſe
datia, & onera à ſolis ciuibus debita, Domini ordina-
runt, quòd libri ipſi exhiberentur, vt eorum qualitas
inſpiceretur, quibus exhibitis particulariter dubita-
rem,an ex eis conſtet de tali deſcriptione,& ſolutione,
quæ ſuffragetur Dominio Lucio, & parte vtraque in-
formante fuit reſolutum non ſuffragari, liber enim
æſtimi,qui præcipuus eſt, & à quo alij omnes regulan-
tur, † nou fuit confeſſus ad effectum, vt ſciretur, qui 1
eſſent, vel non Ciues; ad probandum enim ciuilitatem
fuit particulari Statuto, & certa forma prouiſum, ſed
fuit tantùm fabricatus ad effectum exigendi onera, &
gabellas,quod non concludit ciuilitatem, Natt. conſ.
386.n.6.& in eo ſunt etiam deſcripti forenſes habentes

bona

Digitized by Google

bona in Territorio. Non obſtat prætenſus ordo, & di-
ſtinctio inter ciues, & forenſes; quia iſta diſtinctio non
fuit poſita principaliter ad diſtinguendas perſonas, vt
dignoſcerentur, qui eſſent ciues, & qui forenſes, ſed ad
diſtinguendum modum ſoluendi, & nihil aliud poteſt
importare, niſi tacitam enunciatiuam, quæ ſine dubio
2 non probat; tùm † quia, vt enunciatio aliquid operetur,
debet eſſe clara, & ſpecifica, vt per Aym. conſ. 157. nu.
10. & 12. Tùm quia, vbi eſſet ſpecifica, & clara, proba-
3 ret † tantum ad effectum ſoluendi onera, vti ciuem,
non autem ad effectum probandi ciuilitatem ipſam,
quando de ea eſt principaliter quæſtio, iuxta notata
per gloſ. & Doctores in l. optimam C. de contr. & com-
mitt. ſtipul. in Auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. Alex.
conſ. 21. n. 4. lib. 1. Dec. conſ. 360. nu. 68. Hinc ſequitur
4 non applicari regulam talem, quem præſumi, † qualis
in matricula deſcriptus reperitur, de qua in l. matricu-
lam. C. de agen. in re. lib. 12. quia liber matriculæ nihil
aliud intendit, quam demonſtrare, qui ſint tales: Acce-
5 dit, quòd cùm matricula † eum tantùm probet talem,
qui etiam ſaciat ea, quæ ad talem ſpectat. Bart. in l. pe-
titionem. C. de aduoc. diuerſ. iud. Felyn. in c. 1. ſub n. 19.
verſ. cuius dicta intelligo de fide inſtrum. Bero. conſ. 1.
n. 50. lib. 2. non docetur, nec doceri poteſt Alphonſum
feciſſe, quæ facere debent ciues, & neceſſaria ſunt pro
acquirenda ciuilitate, iuxta formam præallegati Sta-
tuti. Vlteriùs quando eſſet attendenda diſtinctio inter
ciues, & forenſes viſum fuit Dominis non benè appa-
rere, quòd Alphonſus ſit magis deſcriptus inter ciues
quàm inter exteros, & multùm vrgere ea, quæ per in-
formantes pro D. Conſtantia adducuntur, & præſer-
tim, quòd Alphonſus ipſe non potuit probare ciuilita-
tem, ſed contra ſe reportauit reſolutiones Rotales, imò
& ſententiam, quæ etiam fuit executa, cum qua ſenten-
tia conſonat alia ſententia pariter Rotalis lata in cau-
ſa Ciuitatis Caſtelli legitimæ, & quia D. Lucius obti-
nuit admitti in ciuem iuxta formam ſupradicti Statuti,
6 quod non feciſſet, ſi Alphonſus fuiſſet ciuis; † quia in
eum tranſiuiſſet ciuilitas paterna. l. aſſumptio, §. 1. vib
Bart. ff. de ad municip. l. filios. C. de municip. & incol. li.
a 10. a Ex quibus patet non eſſe veriſimile, quòd fuerit
poſitus inter ciues, & vt ciuis reputatus. Accedit, quòd
reperitur deſcriptus inter particulares appaſſatos,
quod verbum, aut excludit ciues, aut ſaltem includit
7 etiam forenſes; † ſi enim eſſent vnum, & idem ciues, &
particulares appaſſati, fruſtratoria eſſet diſtinctio, &
vana varietas denominationis contra regulam, l. ſi idē.
C. de Codicil. & inter particulares appaſſatos reperiun-
tur inter alios deſcripti Buſalini exteri, & non ciues.
Nec mouebat Dominos fides Cæſaris Mariotti, quia
non facit fidem, & redditur ſuſpecta ex multis oppoſi-
tis pro parte D. Conſtantiæ. Super alijs libris datiorum
non fuit facta vis, tùm quia non apparet à quo, nec qua
authoritate fuerint ſcripti, fides enim Mariotti nec
etiam circa hoc facit aliquam fidem, & contra eam
ſunt multæ obiectiones, tùm etiam quia capiunt robur
à libro cataſtri, & viget reſponſio ſuperiùs data, quòd
non ſunt confecti ad dignoſcendum, qui ſint ciues, ſed
pro exactione gabellarum, & onerum tantùm. Ex qui-
bus, & alijs adductis per informantes pro D. Conſtan-
tia, qui benè omnia diluunt, fuit concluſum deſcriptio-
nes, & ſolutiones non ſuffragari Domino Lucio.

ADNOTATIO.

a Peregr. poſt alios conſ. 126. n. 2. lib. 5.

CORNETANA BONORVM.

Lunæ 16. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non poteſt conſtituere procuratorem abſque Iudicis decreto, alias proceſſus cum dicto procuratore factus eſt nullus.*

2 *Subhaſtatio facta vltra verum creditum corruit in totum.*

DECISIO CCCLXXIIII.

RESolutum fuit informantibus tantùm Moccaninis
ſententiam vltimo loco contra eos latam ad fauo-
rem Ioan. Franciſci Parmæ eſſe infirmandā tàm ex ca-
pite nullitatis, quàm ex capite iniuſtitiæ: Nullitas de-
ducebatur, quòd fuit lata citato † ſemper Saluſtio Tibe- 1
rio procuratore conſtituto per tutorem abſque Iudicis
decreto, & ſic nulliter, l. neque tutores, C. de procurat.
§. fin. Inſtit. de Curat. Creſcent. deciſ. 8. de re iud. fuit di-
ctum in Catanien. legitimationis 2. Aprilis 1582. cor.
fœl. rec. Clem. VIII. Subhaſtatio etiam dicebatur nulla
non ſolùm ex defectu, de quo ſupra, & quia facta fuit
vigore ſententiæ, & decreti nulli, ſed etiam, † quia fuit 2
facta pro ſcutis 25. vltra creditum prætenſum, ita vt in
totum corruat a ex latè deductis in cauſa Romana ſpo- a
lij bonorum cor. R. P. D. meo Iuſto, & ſæpius in alijs;
iniuſtitia detegitur, quia non reperitur probatum, Ma-
ximum patrem horum pupillorum habuiſſe integram
vocem, ad cuius reſtitutionem fuerunt condemnati. Ex
quibus, & alijs deductis per informantes fuit reſolutū
pro infirmatione ſententiæ.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad deciſ. 198.

HISPALEN. MATRIMONII DE ALCALA'.

Lunæ 23. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Ex quibus metus probetur ad effectum annul-
landi matrimonium.

SVMMARIVM.

1 *Metus probatur per indicia, & coniecturas, etiam ſi agatur de infirmando matrimonio ex cauſa metus.*

2 *Hoc tamen procedit in coniecturis propinquis, & mediatis, non autem in remotis, & diſtantibus.*

3 *Coniecturæ, & indicia metus in muliere contrahente matrimonium, quænam ſint.*

4 *Metus multum præſumitur ex proteſtationibus metum paſſi.*

5 *Et concurrentibus indicijs proteſtationes plenè probant metū.*

6 *Metus valdè arguitur ex qualitate perſonarum tàm incutientis, quàm patientis metum.*

7 *Metus minor requiritur in muliere, quàm in maſculo propter fragilitatem ſexus.*

8 *Et ideò in muliere non requiritur metus, qui cadat in conſtantem virum, ſed ſufficit, vt cadat in conſtantem mulierem.*

9 *Metus reuerentialis licèt ſolus, & nudus ſufficiat ad infringendum*

Digitized by Google

gendum matrimonium, tamen ſecus eſt, ſi cum eo concurrant alia metus indicia.

10 *Coactio leuis non ſufficit pro iuſto metu.*

11 *Metus ad annullandum matrimonium non eſt neceſſe, quod ſit talis, quòd interueniant minæ mortis, aut cruciatus corporis, ſed ſufficit metus cadens in conſtantem virum, & ſub n. 13. reſpondetur ad plures auctorisates in contrarium facientes.*

12 *Metus cadens in conſtantem virum qui ſit, relinquitur arbitrio iudicis.*

13 *Metus minor ſufficit, quando eſt illatus ab eo, cui reuerentia debetur, quam ſi eſſet illatus ab extranea.*

14 *Minæ iunctæ cum metu reuerentiali inducunt iuſtum metum, etiam ſi non ſint minæ mortis.*

15 *Metus iuſtus inducitur ex terribilitate perſonæ, cui reuerentia debetur.*

16 *Metus iuſtus, dato quod eſſe debeat mortis, aut cruciatus corporis, ſufficit quod paſſus metum de iſtis probabiliter ſuſpicari potuerit.*

17 *Metus iuſtus ex affectu metuentis dignoſcitur.*

18 *Matrimonium requirit libertatem animi non ſolum à compulſione, ſed etiam à timore compulſionis.*

19 *Minæ paternæ ſunt difficilis probationis, & ideò admittuntur ad illas probandas teſtes, qui aliàs non admitterentur.*

20 *Metus probatur ex teſtibus ſingularibus reprobata contraria opinione.*

21 *Teſtes ſingulares probant concurrentibus adminiculis.*

DECISIO CCCLXXIV.

Die 18. Iunij anni præteriti reſolutum fuit conſtare
de metu D. Marchioniſſæ ab initio contracti ma-
trimonij, ſed quia informãtes pro parte D. Dõ Philip-
pi, aut non acquieſcebant deciſioni, aut ſaltẽ eam tan-
tùm admittebant ad effectum, qui tũc agebatur cumu-
lãdi petitorium cum poſſeſſorio iuxta arbitrium Rotę
traditum à Signatura Sanctiſſimi, non autem ad effectũ
infringendi matrimoniũ, placuit Dominis, quod parti-
culariter dubitarẽ: An conſtet de tali metu, qui ſufficiat
pro annullando matrimonio, & parte vtraq; informã-
te fuit vnanimi omnium voto affirmatiuè concluſum:
Regula enim rationibus, & authoritatibus in deciſio-
1 ne, firmata, † quòd metus probetur per indicia, & conie-
cturas, procedit etiã, quãdo agitur de infirmãdo matri-
monio, ea enim in his terminis paſſim vtũtur Doctores
& ſignãter Barbat. latè conſ. 45. in 2. dub. li. 2. Alex. conſ.
98. n. 6. li. 3. & conſ. 21. n. 8. inter conſ. matr. Purpur. cõſ.
579. n. 12. Pariſ. conſ 60. n. 20. li. 4. Couar. in epitom. de
ſponſal. par. 2. c. 3. §. 5. nu. 10. & viſa fuit Rota in Nicien.
matrimonij 6. Martij 1589. coram Illuſtriſs. Card. Se-
raphino. Nec turbabat Dominos Doctrina Salycet. ex
aduerſo allegata in l. interpoſitas, n. 3. C. de tranſact. dũ
ex illo textu notat non ſufficere probare quaſdã veriſi-
militudines, vel hominis coniecturas ad probandum
2 metũ, † quia debet intelligi de coniecturis, & veriſimi-
litudinibus remotis, & diſtantibus, non autẽ de propin-
quis, & immediatis, vt declarat Bald. in d. l. n. 6. Paul. de
Caſtr. n. 4. Iaſ. n. 1. in fin. alias Salyc. ita ſimpliciter, & in-
diſtinctè intellectus loqueretur non ſolùm contra verã
interpretationẽ illius tex. ſed etiã cõtra receptionẽ re-
gulæ in materia metus. Coniecturæ autẽ propinquę, &
mediatæ hìc plures cõcurrebant ſigillatim perpenſę in
deciſione, tàm ex præcedentibus, & ſequentibus, quàm
ex ipſo actu matrimonij. Maximum autem indicium
3 videbatur † nimia auerſio animi Marchioniſſæ, erga
huiuſmodi nuptias, cuius apertiſſimum reddebant te-
ſtimonium non ſolùm contradictio, quam ſæpiùs fecit
importunis ſollicitata precibus eorum, quorum nutui
aliàs obedire debuiſſet, ſed etiam continuæ lamẽtatio-
nes, & frequentes proteſtationes, quas vbique, & omni
tempore emittebat, ſuſpiria, & lachrymæ, animi deli-
rium, & triſtitia, & alia ſigna, quòd inuita trahebatur
ad dictas nuptias. Ex circumſtantijs etiam facti præce-
dentibus matrimonium vehementia metus oriebantur
indicia, & præſertim quia Marchioniſſa fuit in perpe-
tua cuſtodia poſita omni deſtituta libertate, tàm eundi,
quàm loquẽdi, niſi quo, & cum quibus placuiſſet Mar-
chioni patri. Et illi erat non ſolùm interdicta omnis
ſpes recurſus ad ſuperiorem pro libertate cõſequenda,
ſed etiam patiebatur cõtrarium ſuperioris imperium,
& cùm ex circumſtantijs inſuper in actu matrimonij
multa ſe offerebant argumenta metus, videlicet, nimia
feſtinantia, clauſura oſtij, præſentia virorum armato-
rum exteris introitum prohibentium, abſentia propin-
quorum, & alia in deciſione adducta. Quæ ſaltem ſi-
mul iuncta metum ſufficienter probant, pręſertim ſtan-
tibus proteſtationibus toties iteratis, † quæ multum 4
conſerunt ad probationem metus, Angel. in l. metum la
3. ff. quod met. cauſ. Dec. in cap. fin. ſub numer. 21. verſ.
benè verum eſt, de appell. Purpur. d. conſ. 579. num. 4. in
fin. Rip. in c. cùm M. Ferrarien. ſub n. 63. verſ. proteſta-
tio enim de conſt. Natt. conſ. 50. n. 18. Couar. in epit. de
ſponſ. p. 2. c. 3. §. 5. n. 12. & concurrentibus† coniecturis, 5
& indicijs eum plenè probant, Bald. in c. quę cauſa, n. 4.
in fin. de his, quæ vi, metùſve cauſ. fi. Ang. in l. metum
autem la 2. in princ. verſ. tunc qualiſcum. ff. de eo, quod
met. cauſ. Purpur. d. conſ. n. 4. ante med. Petr. de Borbon.
conſ. 24. nu. 14. inter conſ. matrim. Conſiderarunt etiam
Domini † qualitatem perſonę tàm incutientis metum, 6
quàm patientis, iuxta conſ. Calder. 1. de his, quæ vi, me-
tùſve cauſ. fi. Agebatur enim cum patre potente, ſeue-
ro, irato, & minante, ac ſolito minas exequi contra op-
pugnantes ſuam voluntatem, qui ad magis terrendum
adhibuerat etiã ſuperioris, & Archiepiſcopi imperiũ,
è contra aderat Marchioniſſa filia puella, & virgo, quę
vt dicunt teſtes, patrem valdè metuebat, & non eſt du-
bium minorem † metum requiri in muliere, quàm in 7
maſculo, iuxta gloſ. communiter rece. in c. cùm locum,
in verb. metus de ſponſ. faciliùs enim in fragiliori ſexu
metus toleratur, & præſumitur, Aret. conſ. 24. poſt n. 7.
& in debiliori perſona minor metus ſufficit, Imol. in c.
cùm dilectus, poſt nu. 8. de his, quæ vi, metùſve cauſ. fi.
Neque eſt verum, † quod in muliere requiratur metus, 8
qui in virũ cõſtantem cadat, quia ſufficit ille, qui cadat
in cõſtantem mulierem, Ant. de Butr. in c. conſulationi
in 4. notab. & ibi Præp. in vlt. not. Abb. nu. 4. de ſponſal.
Aret. conſ. 24. n. 7. Rom. ſing. 229. Fel. conſ. 14. ſub nu. 7.
Dec. in c. cauſam matr. ſub nu. 7. de off. deleg. Boer. dec.
100. n. 2. ad fin. & ad d. c. conſulationi, quod loquendo de
muliere requirit metum cadentem in conſtantem virũ
benè reſpondet Præp. & Dec. vbi ſupra. Et ſi verum eſ-
ſet, quòd indiſtinctè tàm in fœmina, quã in maſculo re-
quireretur metus cadens in virũ conſtantẽ, inanis eſſet
regula, quòd metus probetur inſpecta qualitate perſo-
nę, quã conſtituunt Bald. in c. ſuper eo in fin. de teſt. Al-
ber. in rubr. ff ex quib. cauſ. maior. nu. 1. Purpur. d. conſ.
579. n. 4. cũ alijs adductis in deciſione. Non obſtat, quod
ex aduerſo dicitur non ſufficere probare metũ in gene-
re, ſed debet probari in ſpecie; quia hic habemus metũ
in ſpecie probatum, videlicet, metum reuerentialem, † 9
qui licèt ſolus, & nudus non ſufficiat, attamen ſecus eſt,
ſi cum eo cõcurrans alia metus indicia, & adminicula,
Bald. in l. ſi cogente, ff. de rit. nupt. Aleiat. conſ. 1. nu. 15.
li. 8. Molina, qui alios congerit, de Primog. Hiſpaniar.
lib. 2. cap. 3. n. 9. & 10. qui dicit præcipuè verum in mu-
liere, & dixit Rota in Valentina profeſſionis 12. Apri-
lis 1570. coram Cardinali Lancelloto. Iura autem, &
autho-

Digitized by Google

authoritates,quę ex aduerſo allegantur,vel loquuntur
in metu reuerentiali, nudo, & ſolo; ita enim loquitur
alleg.l.ſi cogènte,cùm ſic eam intelligant Bald.ibi, &
10 Abb.in c.1.n.4.de ſponſ.impub.† vel loquuntur de coa-
ctione non graui,ſed leui,quæ non ſufficit, gloſſ.in c.
præſens in verb.patrem in fin.20.q.3.Abb.in c.cum vi-
rum n.8.circa med.de reg.Fel.in c.cauſam matrimonij
n.3.ante finem.verſ.modò probatur,& ibi Dec. ſub n.
7.de offic.deleg.Couar. de ſponſ. p.2. c.3.§.6. circa fin.
Non obſtat illud,in quo informantes pro Don Philip-
po faciunt præcipuum fundamentum,quòd ad annul-
landum matrimonium requirantur minæ mortis, aut
cruciatus corporis pro ſufficienti metu;quia fuerũt da-
tæ plures reſponſiones.Et primò hoc non eſſe verum,
11 † quia ad iſtum effectum ſufficit metus cadens in con-
12 ſtantem virum,d.c.conſulationi,de ſponſ.† quis autem
ſit metus cadens in conſtantem virum relinquitur ar-
bitrio iudicis,Alex.conſ.156.nu.5.in fin.lib.5.Soc.iun.
conſ.77.n.45.li.1.plures cumulat Thomas Sanch. li.4.
diſputationum diſp.5.nu.1. qui rationem aſſignat, eo
qnia non poſſunt in particulari exprimi omnes caſus,
& in diſcurſu dictæ diſputationis enumerat duudecim
caſus metus eadentis in virum conſtantem.Non poſſet
autem eſſe arbitrarium iudici, ſi eſſet abſulutè in iure
diffinitũ quòd requirerentur minę mortis,aut verbera,
& non eſſet verũ,quòd reperiantur tot caſus, in quibus
verificari poſſit metus viri conſtantis. Nun obſtat l.in-
13 terpoſitas.† Cod.de trãſaction. nam quatenus requirit
ſalutis periculum,vel corporis cruciatũ,hoc habet lo-
cum quoad verba edicti,& actionem directã, ſecus eſt
quoad vtilem actionem,& mẽtem Prætoris,quia ſuffi-
cit minor metus,& aliunde proueniẽs, vt declarant ibi
Doct.& in ſpecie Angel.& Paul. de Caſtr. in princ. Et
propterea Bald.ibi n.8.Salyc.n.5.& Curt.iun.nu.7. di-
cũt ſufficere,ſi timeatur graue damnum in bonis Gloſ.
in d.c.conſulationi in verſ.in conſtantem virum,intel-
ligi debet,vt loquatur per modum exempli,quod me-
tus mortis, aut cruciatus corporis ſint quidem metus
in conſtantẽ,ſed non ita,quod non poſſit aliter dari ta-
lis metus hoc benè comprobat Ang.in l.interpoſitas in
princ.dum dicit,nota, quòd metus debet eſſe talis, qui
cadat in virum conſtantem,puta,mortis, vel corporis
cruciatus;facit etiam,quod tradit Cald.conſ.1. circa
princ.de his,quæ vi, metusve cauſ.fiunt,vbi dicit metũ
iuſtum iudicari ex circumſtantijs, vt non ſolùm, quæ
continent cruciatũ corporis, ſed etiam quæ continent
verba comminatoria, maximè mortis, Alex.conſ.156.
n.20.li.5.refert ſe ad ſuperiùs per ipsũ dicta, ſuper au-
tem n.5.verſ.& etiã dixerat, quòd poteſt varijs ex cau-
ſis,& per minas,& aliter inferri iuſtus metus cadens in
conſtantem virum.Secundò principaliter reſpondetur,
quod dicitur de metu cruciatus corporis, aut mortis,
14 † procedere in extraneo,non in eo, qui reuerentiã de-
bet,Bart.in l.1.§.quæ onerandæ n.4. ff. quarum rerum
act.non det.clarum eſt enim propter reuerẽtiam debi-
tam minorem metum ſufficere,Franc.Marc.dec.1090.
n.3.p.1.& fuit dictum in deciſione.Accedit,quòd Bart.
in d.§.qui onerandę in fine,& concordantes adducti in
15 eadem deciſione,dum dicunt minas † cum metu reue-
rentiali ſufficere,loquuntur ſimpliciter de minis,nec ſe
reſtringit ad minas mortis,& Ant.Gomeſ.var.reſolut.
tom.7.c.14.n.127.verſ.ſed his non obſtantibus,ibi præ-
terquam ſi cum prædicto metu, dicit, quòd quales de-
beant eſſe iſtæ minæ, cùm non reperiatur à iure deter-
minatum,pendet ab arbitrio iudicantis,& eſt de men-
te Abb.in c.cùm virum nu.8. circa fin.verſ.Index ergo
ex circumſtantijs de reg.& propterea dicit Abb. paulò
16 ſuperiùs quòd reuerentia † cum terribilitate perſonæ
ſufficiat pro iuſto metu,quod etiam vult Fel. in c. cau-
ſam matrimonij ſub nu.4. verſ.quod talis reuerentia,
de offic.deleg.Tertiò reſpondetur,quòd vbi† verum 17
eſſet timorẽ debere eſſe mortis,aut cruciatus corporis
non tamen propterea requirerentur minæ mortis,aut
cruciatus,ſed ſufficeret,quòd Marchioniſſa probabili-
ter ſuſpicari potuerit de metu,aut cruciatu,Alex.conſ.
98.n.5.inter conſ.matrim.Rim.iun.conſ.36.nu.73. Ti-
mor enim iuſtus† ex affectu metuentis dignoſcitur, Al-
ber.in rubr.ff.ex quibus cauſ.maior. n.1. & iuſta metus
ſuſpicio ſufficit pro metu,Bald.in l.fin.n.7. Cod.de iur.
delib Rim.ſen.conſ.15.n.26.Alban.conſ.77.n.11.Gram.
dec.5.n.7.cum duobus ſeqq.Pariſ.conſ.60.n.13.lib.4.&
dicit Bald.conſ.165.ad fin.li.2. quòd † in matrimonio 19
animus debet eſſe liber non ſolùm à compulſione, ſed
etiã à timore compulſionis. Marchioniſſam autem ta-
lem metum, & ſuſpicionem concepiſſe probat Doctor
Sebaſtianus Martinez ſuper ſexto, qui deponit ſe ab ea
rogatum fuiſſe,ne abiret propter dubium, quod habe-
bat,ne pater aliquid damni ſibi afferret, meliùs etiam
Donna Maria de Nauarez, quę deponit Marchioniſsã
ſibi dixiſſe,quod timebat,ne a ſuo patre occideretur, ſi
dixiſſet nolle contrahere matrimonium cum Dõ Phi-
lippo;& quud iſta ſuſpicio nõ eſſet omnino vana,pro-
bat depoſitio materteræ, quæ benè informata de ani-
mo, natura, & ira ſui viri dicit ſe pro certo habere,
quòd Marchio occidiſſet filiam, ſi ſibi in hoc non ob-
temperaſſet.Quartò prę ſuppoſito ad omne peius,quòd
requirerentur minæ mortis,aut verberum; reſpõdetur
minas huiuſmodi interueniſſe,illas enim probãt Lupus
de Slaua,& Donna Hieronyma de Mendoza,quorum
dicta coadiuuantur ex dicto Donnæ Franciſcæ de Fi-
gueroa deponentis de auditu, & depoſitione Donnæ
Hieronymæ de Mendoza, & Donnæ Franciſcæ Enri-
quez,quæ datur in Summario. Nec obſtãt obiectiones
quæ dantur contra perſonas,& eorum dicta: quia pla-
cnerunt Dominis reſponſiones datæ in vltima deciſio-
ne facta 20.Ian.pręteriti ſupponendo minas† paternas 20
eſſe difficilis probationis,Bertrand.conſ.64.n.5. p.1.in
antiq.Alban.conſ.77.n.8.Boer.dec.101.n.1.ita vt pro-
pterea admittantur teſtes, qui aliàs non admitteren-
tur,Alex.conſ.156.n.15.li.5.Hond. conſ.29.n.24.lib.1.
Nec obſtat,quod dicitur,teſtes eſſe ſingulares, & pro-
pterea non probare minas,quia† magis placuit Domi- 21
nis ſententia Angel.Crot.& aliorum volentium,quòd
in hoc admittantur teſtes ſingulares, & Doctores in
contrarium adducti,vel non dicunt id,ad quod allegã-
tur,vel procedunt,quãdo ageretur de probandis minis
ſolis,& propter ſe,non autem pro eruendo metu,iuxta
diſtinct.Anch.conſ.277.nu.7.circa med.quem ſequitur
Silu.Aldob.ex aduerſo allegatus conſ.71.n.38.& 39.qui
facit pro opinione Ang.& Crot.Præterea teſtes ſingu-
lares† probant concurrentibus adminiculis,Paul.de 22
Caſtr.conſ.281.nu.10.ad fin.verſ.item non obſtat,quòd
teſtes ſunt ſingulares lib.1.& conſ.250. poſt nu.3.lib.2.
Aym.conſ.178.n.8.Cæph.conſ.141. ſub nu.12. verſ. &
propterea.Gabr.de teſt.concl.3.in fi.Rol.conſ.82.n.47.
li.2.Surd.conſ.94. n.65. fuit dictum in vna Biſignaten.
penſionis 17.Maij 1574.C.Card.Lancell.& in vna Ro-
mana fideicommiſſi 20.Decemb.1582.coram Bubalo:
Adminicula autem ſunt ex depoſitionibus aliorum te-
ſtium, & ex multis circumſtantijs ponderatis per in-
formantes,& adductis in prima deciſione huius cauſę.
Alia ex aduerſo deducta vel ſunt ſublata in dicta deci-
ſione, vel tolluntur ex deductis per informantes pro
parte Dominæ Marchioniſſæ.

ADNOTATIO.

Circa materiam dictæ deciſionis dixi ſup. ad dec.326.

ROMANA CENSVS.

Luna 23. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Cenſus, in quo fuerunt ſeruata requiſita Bullæ Pij V. eſt validus, & reſpondetur ad defectum actualis numerationis pecuniæ, qui opponebatur.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus eſt validus, quando in eius impoſitione interuenerunt omnia requiſita ex forma Bullæ Pij V.*

2 *Numeratio pretij probatur interueniſſe ex inſtrumento cenſus, in quo Notarius atteſtatur pecuniam fuiſſe numeratã.*

3 *Et ad effectum impugnandi inſtrumentum requiruntur plenæ, apertiſſimæ, & concludentiſſimæ probationes.*

4 *Nec ſufficeret fides perſonæ, quæ fuit deputata ad emendum cenſum, quia poſt emptionem non poteſt in præiudicium emptoris aliquam declarationem facere.*

5 *Confeſſio voluntaria procuratoris non nocet domino.*

6 *Confeſſio Prælati non præiudicat Eccleſiæ, quod multipliciter limitatur, & n. 11.*

7 *Maximè, quando continet iuris remiſſionem.*

8 *Cenſus præſumitur validè conſtitutus ex ſolutione fructuum plurium annorum, maximè ſi ſoluens erat iuris peritus.*

9 *Declaratio non dicitur, quæ non vertitur circa rem dubiam, ſed circa rem claram, & n. 12.*

10 *Declaratio circa rem claram, non tollit ius ius quæſitum ex actu declarato.*

DECISIO CCCLXXV.

Cont. fine. de cens. decis: 7.

1 COncluſum fuit cẽſum in totum eſſe† validum, cum
in eius venditione interuenerint omnia requiſita
ex forma bullę Pij V. Non obſtat, quod obijcitur de nõ
2 integra numeratione pretij, quia in contrarium† can-
tat inſtrumentum, quod eſt probatio probata euidens,
& manifeſta, vt latè per Tiraq. de retr. lign. §. 2. gl. 1. nu.
a 20. & in numeratione pretij [a] cenſus dixit Rot. in vna
Bonon. cenſus 24. Apr. 1600. C. R. P. D. meo Decano, &
coram me in Rom. Cenſus ſcut. 18. mil. 23. Febr. 1604. &
propterea Domini dixerunt non eſſe habendam ratio
nem apochę Petri Fuluij, & Ludouici Rinaldi contra-
rium atteſtantium, quia eſt fides, quæ non facit fidem,
3 & aduerſus inſtrumentum† requiruntur plenæ, apertiſ-
ſimæ, & concludentiſſimæ probationes, Berous conſ.
147. ſub n. 34. li. 2. & fuit dictum in illa Romana Cenſus
4 ſcut. 18. mil. Nec refert, † quòd iſti fuiſſent deputati à
congregatione Sancti Bernardi ad emendum cenſum,
de quo agitur, quia poſt emptionem, & ius ex ea quęſi-
tum Monialibus nõ potuerunt in earum præiudicium
b aliquam declarationem facere, [b] vt in terminis fuit re-
5 ſolutum in illa Rom. Cenſus ſcut. 18. mil. facit† quod di-
citur, confeſſionem ſpontaneã procuratoris non noce-
re Domino, Alex. cõſ. 130. n. 6. l. 4. Par. conſ. 115. n. 11. &
6 ſeq. li. 1. Sicut nec cõfeſſio Prælati† præiudicat [c] Eccle-
c ſiæ, c. 2. vbi glo. in verb. conuentum de teſt. in 6. Feder.
de Sen. conſ. 143. n. 2. Ang conſ. 245. n 8. fuit dictum in
Veron. iuriſdictio. 18. Mar. 1596. C. Illuſt. Card. Pam-
7 ph. Et tantò minus quando† continet iuris remiſſionem
Berous conſ. 116. n. 11. li. 1. & tendit ad diſtrationem re-
rũ ipſius Eccleſiæ, Abb. in c. fin. n 44. verſ. & non credo
quod præiudicet Eccleſiæ de præſcript. Et tãtò minus
præiudicari habet atteſtatio dictorum deputatorum,
8 quia illam redarguit† ſolutio fructuum integrè cenſus
per decem annos, & vltra, quam vtiq; non feciſſet Lau-
rentius benè informatus de quãtitate pretij ſoluti, quia
eadem met die, quo fuit cenſus ſtipulatus, acceſſit vti fi-
deiuſſor tam pro ſolutione, quàm pro euictione eiuſdẽ,
& habuit penes ſe apocham prædictã. Nec dici poteſt
quòd ipſe ſoluerit, eo quia pretium fuerit integrè ſolu-
tum, ſed ex interuallo, non in actu ſtipulationis, quia
quando de contrario non cõſtaret, vt dictum eſt, adhuc
repugnat ſolutio fructuum, quia Laurentius erat Præ-
latus, & iuriſperitus, qui optimè ſciuiſſet nullitatem
cenſus propter Conſtitutionem Pij V. & propterea tot
fructus indebitos ſciens non ſoluiſſet, arg. l. cum de in-
debito de prob. Non obſtat, quod dicitur, iſtos deputa-
tos potuiſſe declarare actum per ipſos geſtum, quia iſta
non eſt declaratio, † cum non vertatur circa rem dubiã, 9
ſed circa rem claram, † quæ non tollit ius quæſitum ex 10
actu declarato, [d] Paul. de Caſtr. conſ. 338. ad fin. li. 1. Dec. d
conſ. 114. poſt n. 5. & nullo modo, poteſt dici declaratio
illa, quæ non exponit, ſed perimit actum, Bald. in l. 1. in
fin. Cod. de lib. præter.

ADNOTATIO.

a Numeratio actualis pecuniæ ex quibus probetur, di-
xi ſupra ad deciſ. 355.

b Etiam ille, ex cuius facto tertio ius eſt quæſitum, nõ
poteſt in dicto iure quæſito ex poſt præiudicare, Ti-
raq in tr. conuent. §. 1. gl. 7. n. 21. & 22. qui plures cu-
mulat, & hinc eſt, quod procurator non poteſt in
præiudicium ſui principalis renunciare appellatio-
ni à ſe interpoſitæ, Alex. conſ. 22. n. 10. l. 1. Caputaq.
dec. 29. p. 1. & fuit dictum in Auximana hæreditatis
6 Martij 1606. coram Cardinali Lancellotto.

c Regula eſt vulgaris, cõfeſſionẽ† Prælati nõ præiudi- 11
care Eccleſiæ, vt firmatur in hac deciſione, & Rot.
dec. 334. n. 1. & dec. 489. n. 4. p. 1. in rec. & aliàs ſæpè,
verum dicta concluſio recipit multas declarationes,
& limitationes; & Primò non procedit, ſi ſit aliunde
adminiculata, Rot. d. dec. 334. ſub n. 2. & dec. 177. n. 5.
p. 2. diu. Mant. dec. 39. n. 1. & ſufficit, quòd habeat aſ-
ſiſtentiam, ſeu præſum ptionẽ iuris pro ſe, Fel. in cap.
fin. ſub n. 11. de præſcr. Rot. dec. 141. nu. 6. p. 2. diu. Se-
cundò præiudicat, quando confeſſio concernit actũ
geſtum ab ipſomet Prælato, qui confitetur, glo. in c.
vltimo in fine, vbi etiam Abb. n 44. verſ. ego ſaluan-
do, de præſcr. Tiraq. tract. lign. §. 1. glo. 14. n. 48. Ter-
tio præiudicat, quando eſt facta in iudicio per modũ
contentioſæ iuriſdictionis, Rot. dec. 141. n. 4. & dec.
666. n. 5. p. 2. diu. & fuit dictum in Regienſ. penſionis
coram Orano impreſſa penes Marcheſ. de commiſ.
to. 1. fol. 616. Quartò præiudicat, quando non eſt vni-
ca, ſed geminata, & ſæpiùs repetita, ita limitauit
Rota in Conchenſ. Decimarum de Belmonte 1. Iun.
1619. C. R. P. D. Dunozetto. Et generaliter eſt verũ,
quòd ſaltem confeſſio Pręlati maximum præbet ar-
gumentum, quòd ita res ſe habeat, Rot. dec. 293. n. 2.
p. 1. diu. & ideo donec de contrario, non conſtet, vi-
detur, quòd ſit attendenda, vt dixit Rot. dec. 291. n. 8.
inter impreſſ. penes Farin. poſt 2. lib. conſil.

d Quando † diſpoſitio eſt clara non admittitur decla- 12
ratio, quæ tollat ius quæſitum, Dec. conſ. 3. n. 44. &
ſeq. Surd. conſ. 192. n. 31. & tunc non dicitur propria
declaratio, ſed noua diſpoſitio, Surd. conſ. 380. n. 50.
& 51. Menoch. conſ. 191. n. 29

Oliuerius Beltraminus.

MACERATENS. SPONSALIVM.

Veneris 27. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Sponſalia iurata qui contraxit eſt cogendus per cenſu-
ras ad cõtrahendum matrimoniũ per verba de præ-
ſenti,

Digitized by Google

ſenti,& reſoluitur non probari mutuum diſſenſum,nec
minus concurrere aliquam iuſtam cauſam, ob quam
Eccleſia debet à coactione abſtinere.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia iurata qui contraxit eſt cogendus per cenſuras ad contrahendum matrimonium per verba de præſenti, de quo latè ſub n.9.*
2 *Sponſalia mutuo diſſenſu poſſunt diſſolui.*
3 *Exploratio voluntatis niſi fiat legitimè, non ſuffragatur.*
4 *Sponſalia non diſſoluuntur per conſenſum vnius tantum, ſed requiritur conſenſus mutuus vtriuſque coniugis.*
5 *In ſponſalibus Eccleſia abſtinet à coactione legitima exiſtente cauſa, & n.9.*
6 *Pendet ab arbitrio Iudicis quænam ſit iuſta cauſa.*
7 *Lis non eſt iuſta cauſa.*
8 *Odium capitale eſt iuſta cauſa abſtinendæ à coactione.*

DECISIO CCCLXXVI.

FVit per Dominos vnanimiter concluſum Ludoui-
1 cum eſſe per cenſuras compellendum contrahere†
per verba de præſenti cum Antonia, quia inter eos præ-
ceſſerunt ſponſalia iurata, aut ſaltem obligatione Ca-
a merali vallata, [a] c. ex literis il ſecundo, & c. requiſiuit.
2 de ſponſ. & Rota ſeruauit pluries. Non obſtat, quòd †
ſponſalia mutuo diſſenſu ſoluantur, c.2. eod. tit. quia
iſte diſſenſus non probatur. Nam prætenſa exploratio
3 voluntatis Antoniæ † non fuit legitimè facta, & Epi-
ſcopus Maceratenſ. in ea nec ritè, nec rectè proceſſit: li-
teræ enim Sacræ Conſultæ, quarum vigore procedere
debuit ad dictam explorationem vnà cum memoriali
porrecto pro parte Ludouici, fuerunt præſentatæ per
ipſum Ludouicum poſt conſumatam explorationem.
Non obſtat fides illorum Religioſorum, quia non facit
fidem, & in contrarium eſt atteſtatio ipſius Antoniæ,
quæ in actis negauit ſe vnquam dixiſſe nolle matrimo-
nium effectuari, prout etiam effectuationem petijt in
ſupplicationibus porrectis in Sacra Conſulta. Ceſſante
autem diſſenſu Antoniæ ceſſat etiam diſſenſus Ludoui-
ci, quia ipſius diſſenſus pendebat à diſſenſu Antoniæ,
diſſentiebat enim ipſe, quatenus illa diſſentiret, vt patet
4 ex ſupplicatione per ipſum Sanctiſſimo porrecta, †
& ſi ipſius diſſenſus probaretur, non ſufficeret, cùm re-
quiratur mutuus vtriuſque, d.c.2. vbi Abb. n.5. Præpoſ.
5 n.6. Et licèt legitima exiſtente cauſa † Eccleſia abſtineat
à coactione in ſponſalibus, Hoſt. & alij in d.c. requiſi-
uit, attamen Domini, quorum eſt arbitrium, quæ ſit
iuſta cauſa, vt dixit Rot. in Valent. matrim. 6. Feb. 1579.
cor. fel. rec. Clem. VIII. arbitrati fuerunt nullam adeſ-
ſe cauſam legitimam: clarum eſt enim præſentem litem
6 † non ſufficere pro cauſa, aliàs nunquam poſſet deueniri
ad coactionem, carceratio etiam Ludouici proceſſit ex
alia cauſa, & ad inſtantiam aliarum perſonarum. Non
obſtat deciſio Mediolanenſ. Sponſalium cor. Domino
7 meo Pamphilio, quia ibi pro † cauſa aderat odium capi-
tale procedens ab informatione, & alijs, propter quæ
mulier iuſtè abhorrebat à nuptijs, quæ non interuene-
runt inter iſtos ſponſos. Et tantò magis placuit Domi-
nis quòd compelleretur Ludouicus ſtante acceſſu non
ſolùm ipſius ad domum Antoniæ, ſed etiam Antoniæ
ad domum ipſius Ludouici, & continuæ conuerſatio-
nes, ita vt diſſolutio non ſine mulieris iniuria, & peri-
culo ſcandali ſit futura, prout etiam conſiderauit Ro-
ta in dicta Valentina.

ADNOTATIO.

a Sponſalia an, † & quando inducant obligationem con-
trahendi matrimonium, latè tractat Mant. de tac. li. 3.
tit. 17. per totum. Guttier. de ſponſal. c. 15. & regula eſt,
quòd ſponſalia ſiue ſint iurata, ſiue non, ſunt effectuan-
da, iuxta textum in c. ſicut de ſponſ. Rota dec. 497. n. 1.

Deciſiones Papales.

p. 1. diu. Seraph. dec. 11. 12. nu. 1. & 2. & fuit dictum in
Tullenſ. matrimonij 17. Apr. 1617. cor. R. P. D. Caua-
lerio, quando tamen ſubeſt aliqua iuſta cauſa Eccle-
ſia abſtinet à coactione, Seraph. dec. 1258. n. 2. Rota
d. dec. 497. n. 1. & in recent. de. 207. n. 9. p. 1. Surd. conſ.
364. nu. 7. cùm nuptiæ coactæ ſoleant habere malos
exitus, Seraph. de. 893. n. 33. & dec. 11. 12. n. 7. vbi plu-
res cauſæ conſiderantur, & pro iuſta cauſa non habe-
tur defectus conſenſus parentum, vt fuit dictum in
dicta Tullenſ. ſponſalium 36. Ian. 1617. & 17. April.
eodem anno cor. R. P. D. Caualerio, cùm de iure Ca-
nonico talis conſenſus in matrimonio non requira-
tur, habetur tamen pro iuſta cauſa timor exhæreda-
tionis paternæ, Seraph. dec. 1258. & fuit dictum in d.
Tullenſ. ſponſalium 4. Decem. 1617. cor. R. P. D. Ca-
ualerio. Item etiam pro iuſta cauſa enumeratur odiũ
capitale, timor ſcandali, & inimicitiarum, & homi-
cidiorum, de quibus latè tradit Mant. in d. li. 3. tit. 17.

Oliuerius Beltraminus.

FIRMANA LAVDI.

Mercurij 4. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Liber, qui continet partitas debiti, & crediti non poteſt acceptari quoad creditum, niſi etiam acceptetur, quoad partitam debiti, quod declaratur, prout ſub n. 2.*

DECISIO CCCLXXVII.

DOmini cenſuerunt vtramq; partitam iuſtificari, il-
la enim florenor. 397. ſatis comprobatur, † quia eſt 1
poſita ad debitum, & creditum, cùm non poſſit accep-
tari creditum, quin acceptetur & debitum, [a] vt fuit di- a
ctum in Romana Tutelæ de Ferratinis 19. Iun. 1600. c.
Illuſtr. Card. Pamphil. & in alijs. Non obſtat, quòd Gu-
glielmuccius aliàs faſſus fuerit ſe dictas pecunias ha-
buiſſe ab Antonio Portella, non ab equite Azelio, quia
quando eſſet verum, poſſet intelligi ab Antonio præ-
uio mandato equitis. Non obſtat, quòd videatur inue-
riſimile fuiſſe creditas iſtas pecunias, quia de veritate
apparet. Nec facit, quòd debeat dari exitus dictæ par-
titæ, quia ſatis eſt, quòd ſit poſita in credito, & debito,
ſic enim excluditur omne præiudicium. Quòd verò
hæc partita contineatur ſub alia partita maioris ſum-
mæ, nullibi probatur. Alia partita florenorum centum
videtur iuſtificata, quia apparet fuiſſe Antonio datas
pecunias, vt illas in monetas argenteas reduceret, quid
autem poſtea de iſtis pecunijs actum ſit, non concernit
iuſtificationem iſtius partitæ, conſtabit ex redditione
rationis, quam fecit Antonius, in qua etiam fuit in ſpe-
cie reddita de iſta partita.

ADNOTATIO.

a Acceptans, † partitas poſitas ad ſui creditũ debet etiã 2
acceptare partitas in eodẽ libro contrapoſitas, Crau.
conſ. 275. n. 4. Franc. Marc. de. 60. n. 3. Pariſ. conſ. 90. n.
2. li. 1. Rot. dec. 650. n. 2. p. 1. in recent. & fuit dictum in
Bononienſ. computorum 2. Iun. 1597. cor. Corduba;
huiuſmodi verò concluſio fuit declarata in Neapoli-
tana pecuniaria 27. Feb. 1612. cor. Card. Sacrato, quòd
procedat ſolùm ad effectum oneris probandi, non
enim poteſt quis ſe fundare in partitis crediti ad ſui
fauorem, & transferre onus probandi partitas debiti
contrapoſitas, ſed ſi vult in ſe aſſumere onus proban-
di, quòd illæ partitæ debiti non ſunt veræ, poteſt in
hoc caſu illas impugnare, & ſimul acceptare partitas
ad ſui creditum, imò ſufficit oſtendere, quòd aliquæ
partitæ fuerint erroneæ, & indebitè in debitũ poſitę,
quia tunc licitũ eſt acceptare partitas ad ſui creditũ,

& negare alias deſcriptas ad debitum, ita hanc concluſionē limitauit Rota in tribus deciſionibus, quas refert Marcheſ. de commiſ. to. 1. fol. 885.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSARAVGVSTANA VISITATIONIS DE Pilari.

Veneris 13. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Commiſſio cum clauſula (*præuia repoſitione, ac ſuſpenſione*) intelligitur, provt de iure, maximè ſtaute clauſula (*provt iuris.*)

SVMMARIVM.

1 *Commiſſio continens conditionem pendente conditione non tribuit iuriſdictionem.*

2 *Commiſſa repoſitione, & ſuſpenſione ſemper intelligitur, provt de iure, non præciſè, & maximè quando adeſt clauſula* (provt iuris.)

Clauſula (provt iuris) *quid operetur, n. 4.*

3 *Clauſula in fine commiſſionis appoſita ad omnia refertur.*

DECISIO CCCLXXVIII.

FVit reſolutum contra informantē non eſſe dandum
mandatum prætenſum vigore clauſularum cōmiſ-
1 ſionis, quia ſi clauſula illa (*præuia quoque repoſitione*) † im-
portat, provt dicunt informantes, conditionem, erit ea
pendēte ſuſpenſa iuriſdictio, nec poterit cōcedi aliquod
mandatum. Et repoſitio, ac ſuſpenſio, ſi fuit commiſſa
per Signaturā, non fuit commiſſa præciſè, vt prætēdi-
2 tur, ſed facultatiuè, provt de iure, † tùm quia ſic ſemper
cenſetur cōceſſa facultas iudici; Tū quia adeſt clauſula
(*provt iuris.*) Nec facit, quòd reſtringatur ad clauſulam,
3 in qua apponitur, quia vltra, quòd † eſt appoſita in fine
a commiſſionis, & ſic ad omnia eſt referenda, a eſt etiam
poſita in illa clauſula, in qua cōceditur facultas decernendi mandata, provt de iure, vnde ſi non conſtat, quòd ſit de iure, non poteſt relaxari aliquod mandatum.

ADNOTATIO.

4 a Clauſula (*provt † de iure*) appoſita in fine commiſſionis limitat totam commiſſionem, & totam reſpicit, Serap. dec. 896. n. 4. Rota dec. 208. n. 3. p. 2. in recentior. fuit dictum in Romana Sancti Thomæ 4. Febr. 1608. coram Scotto, & iſta clauſula inducit diſpoſitionem conditionalem, itavt ſi de iure ſit concedendum id, quod petitur, habeatur pro confeſſo, ſin minus habeatur pro denegato, Matth. Brun. conſ. 17. ſub n. 5. Surd. conſ. 379. n. 34. Seraph. dec. 530. n. 5. & ſtat limitatiuè, & reſtrictiuè, Seraph. d. deciſ. 896 n. 4. Surd. d. conſ. 379. n. 3.

Oliuerius Beltraminus.

REATINA BENEFICIORVM.

Veneris 20. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione valoris Beneficij, & de probatione Protonotariatus.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis deponens de auditu nullam fidem facit.*

2 *Teſtis deponens de valore per aſcenſum non iuſtificat narratiuam non exceſſus.*

3 *Teſtis deponens de valore etiam non interrogatus tenetur reddere rationem ſui dicti, cùm valor ſenſu corporis non percipiatur.*

4 *Protonotariatus ad effectum reſeruationis debet plenè probari, & non ſufficit communis reputatio.*

DECISIO CCCLXXIX.

VIſum fuit Dominis gratiam Ioan. Baptiſtæ eſſe in
omnibus iuſtificatam preterquàm quoad valorē
beneficiorum; † primus enim teſtis deponit de auditu, 1
& ob id nullam facit probationē, c. licèt cauſam de te-
ſtib. gloſ. & Doct. in l. teſtium, C. eod. tit. † alter deponit 2
per aſſenſum, qui modus, vt ſæpius Rota reſoluit, non
iuſtificat narratiuam per non aſcenſum, rurſus nō † red- 3
dit rationem ſui dicti, quam tamen licèt non interrogatus reddere debebat, cùm valor ſenſu corporis non percipiatur, Bart. in l. vnica ad fi. C. de ſent. quæ pro eo, quod in ſer. Bald. in l. fin. in fin. C. de iur. domin. impetr. Caſſad. dec. 19. n. 3. ſuper reg. dixit Rota in vna Cameracenſ. vnionis 19. Ian. 1575. cor. Card. Lancellotto, &
ſæpiùs in alijs. a Remanet tamen mihi ſcrupulus ſuper a
probatione Protonotariatus Fabij, quia probationes quòd inceſſerat in habitu, & gereret ſe pro tali, reſpiciunt communem reputationem, & quaſi poſſeſſionem Protonotariatus, quæ non ſufficit ad effectum reſerua-
tionis, † quia requiritur, quòd probetur eum verè fuiſſe 4
Protonotarium, Ægid. deciſ. 611. Actor amiſſus. Caſſad. dec. 2. n. 2. in fine de Conſt. Simonet. de reſeruat. q. 24. & propterea ſuper hoc iterū decreui audire quid Domini ſentiant, præſertim quia altera pars non informauit.

ADNOTATIO.

a Et infinitos cumulat Farin. de teſtib. q. 70. n. 6. & ſeq. qui pluribus modis ampliat, & limitat.

Oliuerius Beltramians.

SENOGALLIENS. IVRISPASCENDI.

Mercurij 23. Ianuarij 1608.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

1 *Probationes ſuper poſſeſſione, quæ habent titulum annexum, præualent alijs probationibus ſine titulo.*

DECISIO CCCLXXX.

QVoniam in concurſu probationum, quæ plurimæ
extant pro vtraq; parte, Abbas prætendebat ſuas
præualere propter dominium, † & proprietatem, quam 1
habet Abbatia ſuper bonis, de quorū iure paſcendi agi-
tur, a iuxta notata in c. licèt cauſam de prob. E cōuerſo a
Communitas Sancti Viti ſuam poſſeſſionem coadiuuabat ex iure Territorij, allegando eas eſſe in ſuo territorio, quod cùm apertè negaret Abbas, imò contenderet eſſe in territorio Abbatiæ, placuit Rotæ dato particulari dubio inueſtigari, in cuius territorio eſſet Planum Caſſiani, & terræ, de quibus agitur, quod tamen aſſequi non potuit propter multitudinem, & diuerſitatē probationum, quæ hinc inde afferebantur, & propterea fuit dictum non conſtare, in cuius territorio ſint.

ADNOTATIO.

a Circa hanc materiam dixi ſupra ad deciſ. 323.

PAMPILON. DECIMAR. DE GORGORA.

Lunæ 28. Octobris 1608.

ARGVMENTVM.

Parochiani habent ius defendendi libertatem eorum Eccleſiæ. Pertinentia iuris patronatus præſupponit exiſtentiam.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Parochiani negligente Paracho poſſunt ſuſcipere defenſionem Eccleſiæ.*
2 *De iurispatronatus pertinentia quando agitur, implicitè etiã, & in neceſſarium antecedens agitur de exiſtentia.*
3 *Qualitas non poteſt ſtare ſine ſubiecto.*
4 *Cognitio quid ſit præcedere debet cognitionem quale ſit.*
5 *Qualitas non poteſt dici probata, ſi prius non fuerit probata ſubſtantia.*

DECISIO CCCLXXXI.

DOmini cenſuerũt iudicium fuiſſe etiam ſuper exi-
ſtentia iuriſpatronatus, quia in cauſa fuerunt etiã
Vicarij, & Beneficiati contendentes pro libertate Ec-
cleſiæ, & negantes iuſpatronatus, quorum pariter no-
mine fuit commiſſa in Rota cauſa appellationis à ſen-
tentia Ordinarij, & commiſſio cantat ſuper iurepatro-
natus, quòd cùm ipſi non prætenderent, non poteſt di-
ci, quòd eorum reſpectu cauſa eſſet ſuper pertinentia,
imò ipſimet Parochiani recedẽtes à prætenſione per-
tinentiæ iuriſpatronatus, quam ab initio habebant, re-
quiſiuerunt Vicarium, vt daret mandatum ad defen-
dendum libertatem Eccleſiæ, quòd cùm Vicarius de-
negaſſet, ipſi cum vno beneficiato illud dederunt, po-
1 tuerunt† enim eo negligente ſuſcipere defẽſionem Ec-
a cleſiæ, a gloſ. in c. ſi quis Presbyter, in verb. perſonis, de
reb. Eccleſ. non alien. Dicebat etiam vnus ex Dominis,
quòd vbi ſimpliciter fuiſſet actum de pertinentia iuriſ-
2 patronatus, † implicitè tamen, & neceſſarium antece-
3 dens fuiſſet actum de eius exiſtentia, † quia ſicut quali-
tas non poteſt ſtare ſine ſubiecto, & ſubſtãtia, l. eius, qui
in prouincia, verſ. poſt aditam, ff. ſi cert. pet. cũ alijs per
Caſtr. conſ. 160. ſub n. 1. verſ. ad ſecundum reſpon. lib. 1.
Alex. conſ. 233. n. 8. lib. 6. Rom. conſ. 48. ante fin. ita etiã
4 ad cognitionem qualitatis† debet præcedere cognitio
ſubſtantiæ, cùm ſecundum Philoſophum primò quæ-
ratur quid ſit, poſtea quale ſit, & tradit poſt gl. Bald. in
l. 2. ſub n. 1. verſ. gloſſa tenet contrarium, vbi etiam Ca-
ſtr. ſub n. 3. verſ. gloſ. reprehendit, C. de bon. poſſeſs. ſe-
5 cund. tab. Nec poteſt† dici probata qualitas, ſi prius nõ
fuit probata ſubſtantia, latè Bald. conſ. 465. n. 1. cũ non-
nullis ſeqq. n. 4. Dec. conſ. 508. n. 5. Aym. conſ. 21. poſt n.
5. vnde cùm de exiſtentia iuriſpatronatus partes non
ſint concordes, de ea in primis eſt agendum, tantò ma-
gis, quia Domini ex deductis in alia poſitione dubita-
bant de vſurpatione.

ADNOTATIO.

a Et quod quilibet de populo poſſit ſuſcipere defẽnſionẽ
Eccleſiæ negligente Rectore, dixit Rota in Leod. Ab-
batiſſatus 4. Octobris 1607. coram Card. Sacrato, & fa-
ciunt latè tradita per Card. Tuſc. in verbo agere, con-
cluſ. 142. & defenſio bonorum Eccleſiæ dicitur actio
popularis, ad quam quilibet de populo admittitur, iux-
ta tradita per Tiraquel. de priuileg. piæ cauſ. priuil. 51.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. BENEFICII DE NVARTE.

Mercurij 5. Nouembris 1608.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificanda vacatione per profeſſionem emiſ-
ſam in religione.

SVMMARIVM.

1 *Beneficium vacat per profeſſionem emiſſam in religione.*
2 *Teſtis deponens de fama per verba præſentis temporis non Deciſiones Papales. probat, cùm perentere debeat tempus ante litem motam.*
3 *Teſtis deponens relatiuè ad aliquem librum non probat niſi, exhibito libro.*

DECISIO CCCLXXXII.

COntra informantem fuit reſolutũ gratiam ipſius
non eſſe iuſtificatam quoad vacationem, narrauit
enim beneficium vacaſſe, eo quia aduerſarius illud ob-
tinens† ingreſſus fuit Monaſterium Beatæ Mariæ Ron- 1
ciſuallis Canonicorum regularium Ordinis Sancti Au-
guſtini, & in eo profeſſionem emiſerit, a c. beneficium de a
reg. lib. 6. profeſſionem tamen ſufficienter non probat,
ex duobus enim teſtibus, qui dantur, alter loquitur de
auditu, & licèt deponat de ſama, deponit † tantùm per 2
verba præſentis tẽporis, & ſic non concludit, prout de-
bet eam extitiſſe ante litem motam, Caput. dec. 9. p. 2. &
fuit ſæpius dictum. Alter teſtis deponit relatiuè ad li-
brum profeſſionum, & propterea eo non exhibito† non 3
probat, Auth. ſi quis in aliquo, C. de eden. Et cùm non
probetur profeſſio, non eſt agendum de diſpenſatione.

ADNOTATIO.

a De vacatione Beneficij ob emiſſam profeſſionẽ tra-
dit Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 15. n. 46. Pariſ. de reſign.
li. 3. q. 14. n. 13. & beneficium vacare ipſo iure per in-
greſſum in religionem, dixit Rota in Toletana be-
neficij 6. Iun. 1605. cor. Litta.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ.

Luna 10. Nouembris 1608.

ARGVMENTVM.

Ius ſepulturæ conceſſum à Papa intelligitur ſine præiu-
dicio tertij. *Lineę* appellatione veniunt omnes deſcen-
dentes in infinitum tàm fœminæ, quàm maſculi, &
etiam deſcendentes ex fœminis.

SVMMARIVM.

1 *Sepulturæ iùs a Papa obtentum cum narratiua, quòd ſit extincta linea illorum, qui tale ius habebant, indiget iuſtificatione extinctionis lineæ.*
2 *Clauſula* (ſine præiudicio alicuius) *etiam non expreſſa ſubintelligitur in gratia Papæ.*
3 *Lineæ appellatione veniunt omnes deſcendentes, tàm maſculi, quam fœminæ, & etiam deſcendentes fœminarum.*
4 *Sepulturæ ius eſt tranſitorium ad extraneos hæredes.*

DECISIO CCCLXXXIII.

FVit viſum Dominis Breue nõ eſſe iuſtificatũ in eo,
quod narratur lineã Gulielmi de Torres eſſe extin-
ctã, †quòd vtiq; eſt probandũ, quia aliàs Papa non fuiſ- 1
ſet cõceſſurus ius ſepulturæ, cùm enim priùs fuiſſet idẽ
ius conceſſum Gulielmo, & eius deſcendentibus, ſi exti-
tiſſent deſcendentes, ipſis auferretur, quod nullo pacto
voluit Papa, qui appoſuit clauſulam († *ſine præiudicio ali-* 2
cuius) quę etiã nõ appoſita eſſet ſubintelligẽda. a Sarn. in a
reg. de iur. quæſ. non tol. q. 1. in princip. Principis enim
gratia ſẽper intelligitur ſine alterius iniuria, l. 2. §. ſi quis
a Principe, & §. meritò. ff. ne quid in loco pub. c. ſuper eo,
de off. deleg. Bal. in l. nec auus per illũ tex. C. de eman. li.
Dec. conſ. 11. n. 4. Non fuit autẽ ſaltem ſufficienter pro-
batum, quia teſtamentum Io. & inſtrumentũ concor-
diæ, quando eſſet in forma probanti, prout nõ ſunt, nõ

Digitized by Google

concludunt huiuſmodi defectum, dicere enim quòd Io.
Torres inſtituerit quondam Io. Ximenes, quem veriſi-
militer non inſtituiſſet, niſi cum ipſo fuiſſet extincta li-
nea, nihil per neceſſe concluditur, & eſt veriſimilitudo
multum leuis. Vltra quòd licèt Ioannes teſtator eſſet
de familia Torres, non tamen apparet, quòd eſſet de li-
nea Gulielmi, parùm etiam vrget alia præſumptio, quæ
deducitur ex tranſactione inter quondam Io. & illos de
Zaualetta, arguendo quòd ſi eſſent aliqui de linea Tor-
res, fuiſſet cum illis inita concordia, vltra quod in in-
ſtrumento tranſactionis nulla fit mentio, quòd tranſi-
gentes eſſent, vel non eſſent de linea Gulielmi. Accedit
quia pars aduerſa fatetur, familiam de Zaualetta de-
ſcendere ex quadam Ioanna filia Gulielmi, quod ſi ve-
rum eſt, conſtat de non extinctione lineæ, quia in iſta
3 familia conſeruatur, † cùm lineæ appellatione veniant
b omnes deſcendentes,[b] Pariſ. conſ. 40. n. 1. lib. 2. tam maſ-
culi, quàm fœminæ, Bal. conſ. 321. lib. 1. Bero. conſ. 77.
n. 13. in fine lib. 2. & etiam deſcendentes dd. fœminarũ,
Bero. ibi, facit quod dicit Bald. conſ. 334. nu. 10. lib. 3.
quod omnes poſſumus dici de linea Adami, & quia de-
ſcendentium appellatione veniunt etiam nati ex fœ-
c minis,[c] Fulgoſ. conſ. 87. nu. 2. Ruyn. conſ. 120. n. 8. lib. 1.
4 Socin. iun. conſ. 2. n. 11. li. 3. † & præſertim in iuribus ſe-
pulchrorum, quæ ſunt ad extraneos hæredes tranſito-
ria, l. familiaria cum l. ſequen. ff. de rel. & ſump. fun. Mo-
lin. de primog. lib. 1. c. 24. n. 9.

ADNOTATIO.

a Et alios cumulat Marta in ſuo clauſulario par. 1. clauſ.
157. ſub n. 5. verſ. hæc clauſula.

b Et quòd lineæ appellatione veniant omnes deſcenden-
tes, tàm maſculi, quàm fœminæ, Peregr. de fideicomm.
art. 21. n. 24. Burſat. conſ. 243. n. 4. Rota deciſ. 424. ſub n.
1. verſ. lineæ autem p. 2. in rec. Imò etiam ſub nomine
deſcendentium ex linea maſculina veniunt fœminæ,
Mantic. de coniect. vlt. vol. lib. 8. tit. 11. nu. 9. Menoch.
conſ. 379. n. 26. Peregrin. conſ. 11. n. 15. lib. 2.

c Latè Peregr. de fideicomm. art. 19. nu. 11. & clariùs art.
25. n. 8. vbi plures cumulat, Menoch. conſ. 939. n. 18.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA FIDEICOMM. DE ALPHANIS.

Lunæ 10. Nouembris 1608.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor de euictione an, & quando cenſeatur præſtare
conſenſum venditioni, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor de euictione cenſetur cõſentire venditioni, & n. 10.*
*Et iſte conſenſus ſufficit reſpectu diſpoſitionis requirentis ſim-
pliciter conſenſum, ſecus quando requiritur expreſſus con-
ſenſus, & n. 7. 10. & 11.*
*Item nec procedit, quando conſenſus requiritur de forma, &
n. 8. & 12.*

2 *Verba ſunt referenda ad id, cui magis conueniunt, & proba-
biliùs adaptantur.*

3 *Ex qualitate pœnæ arguitur interpretatio verborum.*

4 *Relatio non fit ad omnia præcedentia quando ſubeſt ratio,
quòd debeat magis referri ad vnum, quàm ad aliud.*

5 *Conſenſus præſtitus alienationibus intelligitur de alienatio-
nibus factis in caſibus permiſſis.*

6 *Conſenſus alicuius vbi in actu requiritur, debet interuenire ex
certa ſcientia, & non ſuffragatur, quando obſtabat diſpoſi-
tio teſtatoris, de qua non habebat notitiam conſentiens.*

9 *Decretum irritans inducitur ex verbis prohibentibus nullo
modo poſſe alienari, quod decretum irritans inducit for-
mam.*

DECISIO CCCLXXXIV.

PRætendebat Alexander ſuſtinere emptionem bono-
rum fideicommiſſo ſubiectorum ex cõſenſu matris
aduerſariorum, eo enim accedente dicebat teſtatorem
promiſiſſe bona alienari; † conſenſum autem matris 1
probari ex fideiuſſione per ipſam præſtita de euictione
bonorum venditorum, Bar. in l. 2. in princ. n. 1. ff. de do-
nat. Bald. in l. exceptione, C. de euict.[a] cum multis con- a
cordantibus allegatis. Sed contrarium fuit reſolutum
vnanimiter per Dominos, quibus in primis videbatur
illa verba (*ſenza eſpreſſo conſenſo della madre*) † eſſe referẽ- 2
da non ad alienationem, ſed ad fideiuſſionem, cui ma-
gis conueniunt, & probabiliùs adaptantur, Ruyn. cõſ.
123. n. 12. lib. 3. cùm enim duo ſtatuerit teſtator, vnum
ne eius filij poſſent vllo modo, neque ex vlla cauſa alie-
nare, & permutare bona ſtabilia ipſius, alterum ne poſ-
ſent fideiubere vltra certam ſummam ſine expreſſo cõ-
ſenſu matris, aut fideicommiſſariorum, dicendum eſt
conſenſum huiuſmodi fuiſſe appoſitum ad limitandũ
fideiuſſionem, nõ ad permittendum alienationem ver-
bis tam præciſis, & vniuerſalibus prohibitam, † hoc 3
etiam ſuadet modicitas pœnæ, quæ magis correſpon-
det, & commenſuratur fideiuſſioni, quàm alienationi,
argumento l. 1. §. ſed, & quæ, ff. de abig. c. quæſiuit, de
his, quæ fi. à maior. p. Capitul. Nec obſtat regula, quòd
relatio debeat fieri ad omnia præcedentia, quia non † 4
procedit, quando ſubeſt ratio, quòd debeat magis re-
ferri ad vnum, quàm ad aliud, Ruyn. conſ. 64. n. 6. lib. 3.
Quatenus etiam conſenſus maternus eſſet ad aliena-
tionem referendus, attamen † deberet intelligi de alie- 5
nationibus factis in caſibus permiſſis, vt fuit dictum in
Romana de Cincijs 17. Nou. 1597. C. Illuſtr. Card. Sera-
ph. in qua aliæ deciſiones allegantur. Rurſus iſte con-
ſenſus nõ operaretur validitatem alienationis, niſi da-
ta ſcientia depoſitionis teſtatoris, quia vbi † conſenſus 6
alicuius requiritur in actu, ſemper debet fieri ex certa
ſcientia; Dec. in l. in totum n. 1. ff. de reg. iur. Molin. de
primog. Hiſp. lib. 2. c. 7. nu. 10. hìc autem non probatur
ſcientia, ita vt poſſet dici conſenſum adhibitum in vim
illius facultatis à teſtatore conceſſæ, vltra quòd fideiuſ-
ſio fuit per matrem præſtita per duos annos poſt factã
alienationem. Vlteriùs, quod dicitur fideiubẽtem cen-
ſeri conſentire, poſſet procedere, † ſi conſenſus ſimpli- 7
citer requireretur, ſecus quando, vt in caſu iſto, requiri-
tur expreſſus conſenſus, quia tum ſunt neceſſaria ver-
ba conſenſum exprimentia,[b] Aret. in l. is, qui hæres, §. 1. b
poſt n. 3. ff. de acquir. hæred. poſt Bald. quem allegat cũ
concord. adductis per informãtes pro parte illorum de
Alphanis, & admiſit Rota in illa Romana extiuctionis
cenſus relata inter diuerſ. 797. p. 1. ad fin. ex aduerſo al-
legata, † prout etiam quando requiritur conſenſus pro 8
forma,[c] Sarnen. in reg. de impet. beneſ. vac. per obit. fa- c
mil. Cardin. q. 11. ſub n. 2. & ſub n. 5. hic autem requiri-
tur pro forma, † quia teſtator nullo alio modo vult poſ- 9
ſe alienari, ex quibus verbis inducitur decretum irri-
tans, gloſ. in Clem. 2. in verb. nullo modo, de ætat. &
qualit. Felin. in cap. ex p. n. 7. de conſt.

ADNOTATIO.

a Fideiuſſor † cenſetur approbare cõtractum, Dec. cõſ. 10
15. n. 17. li. 1. Surd. conſ. 15. n. 20. verſ. & idem. Tiraq.
de retract. lignag. §. 1. gl. 9. n. 268. Rota dec. 797. n. 2.
p. 1. diuerſ. & in recentior. dec. 362. ſub n. 4. p. 1. Maur.
de fideiuſ. c. 4. n. 15. & facit latam concl. Card. Tuſch.
in verbo (*fideiuſſor*) concl. 303. Hinc eſt, quòd ſtante
ſtatuto, quod filius non poſſit ſe obligare ſine licen-
tia patris, ſufficit, quòd pater fideiubeat pro filio, Ti-
raqu. d. §. 1. gloſ. 9. n. 268. Rota d. deciſ. 797. n. 3. cum
alijs

aliјs pluribus cumulatis per Maur.de fideiuſs.d.c.4.
n.18.Quod tamen non procedit,quando eſſet neceſ-
ſarius conſenſus expreſſus, vt firmatur in hac deciſ.
n.7.& Rota deciſ.797. nu.12. p.1. diuerſ. & faciunt
notata infra ſub litera B.

11 b Conſenſus† tacitus nõ ſufficit, vbi requiritur expreſ-
ſus,Rota dec.15.de offic.de leg.in nou.Tiraquel. leg.
connub.gl.6.n.7.plures cumular.Gonzal.ſuper reg.
8.gloſ.42.n.20.Pariſ.de reſignat.lib.8. q.10.n.18. &
ſeq.Rota d. deciſ.797. n.12.p.1. diuerſ. & in his ter-
minis de conſenſu præſtito occaſione fideiuſſionis
dixi ſupra ſub litera A.

12 c Similiter, quòd non † ſufficiat conſenſus tacitus,vbi
conſenſus requiritur de forma, latè Tiraqu. de leg.
connub.gloſ.6.n.5. vſque ad 15. vbi cumulat plura
notanda, & a n.6. vſque ad 48. octo modis idem li-
mitat, & aliјs multis declarat Gonzal. qui alios cu-
mulat,ſuper regula 8.gl.47.n.21. Seraph. dec.115.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. BENEFICII DE NVARTE.

Veneris 14. Nouembris 1608.

A R G V M E N T V M.

Profeſſio probatur ex diſpenſatione producta, & ex confeſſione in poſitionibus.

S V M M A R I V M.

1 *Producens diſpenſationem fatetur omnia in ea contenta eſſe vera.*
2 *Vtens diſpenſatione cenſetur approbare omnia in ea cõtenta.*
3 *Ponens fatetur ea quæ ſunt in poſitionibus narrata.*
4 *Poſitiones non articuli cenſetur, ſi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum, non obſtante quòd vocentur promiſcuè, & articuli, & poſitiones.*
5 *Profeſſio inducitur tacitè per ſolam delationem habitus, de quo latè ſub n.6.*
Tollitur ex reclamationibus, & proteſtationibus, & n.6.

D E C I S I O   CCCLXXXV.

LIcèt 5. huius menſis exhibitis tantùm depoſitionibus teſtium, viſum fuiſſet Dominis non iuſtificari gratiam Bartholomæi quoad vacationem per profeſſionem Ioannis in Monaſterio Ordinis Sancti Auguſtini; teſtes enim non probabant concludenter profeſſionem: Attamen cauſa iterùm propoſita, & aliјs exhibitis probationibus, & adminiculis viſum fuit conſtare ſufficienter de profeſſione, quia vnà cum depoſitionibus teſtium concurrit diſpenſatio Officialis Pampilonenſ.aſſerentis ſibi cõſtitiſſe de profeſſione expreſſa, & ſolemni Ioannis, quæ aſſertio probat contra aduerſarium non ſolum ex eo quod d. diſpenſationem pro-
1 ducendo † videtur fateri omnia in ea contenta eſſe ve-
a ra, ᵃ Bartol.in l.poſt legatum,ff de his,quibus vt indig.
Bald.in l.ſcripturæ,in princip.C.de fide inſt.Alex. cõſ.
30.n.1.lib.7.Dec.in c.cùm ſuper,n.23.de offic.delegar.
2 Mohed.deciſ.1. in fine, de Regular. † ſed etiam ex eo,
quod dicta diſpenſatione vſus fuit in vim illius retinendo beneficia per prius obtenta, Caputaquenſ.deciſ.
333.n.4. p.1. Concurrit etiam eiuſdem confeſſio in po-
3 ſitionibus per ipſum datis,cùm ponens † dicatur fate-
b ri ea,quæ ſunt in poſitionibus narrata, ᵇ Alexan. conſ.
71.n.4.lib.3.Aſin.in prax.§.19.c.24. n.4. & ſeqq. & licèt
4 appellentur † articuli,& poſitiones, re vera tamen ſunt
poſitiones, & vt tales in iudicio productæ, quod patet ex eo, quia parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum, & cùm non reſponderet, fuit accuſata illius contumacia. Accedit maxima veriſimilitudo ex tanto ſpatio temporis quod interceſſit ab anno 1598.vſq; ad an-
num 1601.cùm † inducatur etiam tacitè per delationẽ 5
habitus profeſſorum,ad not. in c.eos, qui de Regular.

A D N O T A T I O.

a De quo dixi ſupra ad deciſ.231. & 238.

b Grauat.ad Veſtr.lib.5.c.14.n.17.Surd.dec.326.ſub n.
7.poſt 4.lib.conſ.Hond.conſil.52. n.30. lib.1.

c Et quod profeſſio † inducatur tacitè per ſolam dela- 6
tionem habitus,Honded.conſ.78.n.18.lib.2.qui plures cumulat, latè Gratian.diſcept.c.640.n.20.& ſeq. Menoch.de præſumpt. l.6. præſumpt.83.n.25. Maſcard.de probat.concl.1273.n.14.& ſeq. Rota deciſ. 579.n.2.p.1.in recent.dummodò tamẽ ſuſceptus habitus deferatur in ipſo Monaſterio, Menoc. de præſum. preſ.83.n.15.l.6.Azor.Inſt.mor.l.12.c.5.q.3.p.1. & fuit dictũ in Meten.profeſſionis 25.Maij 1615.C. R.P.D.Vbaldo,& etiam eſt neceſſe,quod talis habitum deferens habitum illum ſuſceperit cor.Abbatiſſa,& omnibus aliјs Monialibus ſimul,Decian. conſ. 18.n.11.l.3.cum aliјs per Grat.diſcept.foren. c.640. n.37.& 38. Nam alias ſi quis ex ſe ipſo aſſumeret habitum profeſſorum, non ſe obligaret religioni, Calder.conſ.5.colum.2.verſ. reaſſumptio autem,de Regular.Gratian.d.c.640.n.39. Item etiam requiritur, quòd habitus nouitiorum non ſit diſtinctus ab habitu profeſſorum,aliàs data diſtinctione per delationẽ talis habitus non inducitur tacita profeſſio, vt benè declarat Gratian.d.c.640.n.21.& ſeq. per plures. Et huiuſmodi profeſſio tacita non eſt ſublata à Conc. Trid.Nauar.conſ.35.n.5.de Regular.l.3. Rot.deciſ. 579.ſub n.2.Grat.diſcept.d.c.640.n.34.in fin.Excluditur autem huiuſmodi tacita profeſſio ex reclamationibus,& proteſtationibus in contrarium, Hond. d.conſ.78.n.25.Rota d.deciſ.579. n.3. vbi plures cumulantur,& deciſ.705.n.5.p.2.in recent.vbi ſub n.3. dicitur ſufficere proteſtationes,quæ habent vim ſufficientis reclamationis, & fuit etiam latè dictum in Brixienſ.Parochial. 20.Martij 1620.c.R.P.D. Vbaldo, prout etiam huiuſmodi tacita profeſſio deducta ex delatione habitus tollitur ex metu reuerentialis, licèt alias non ſufficeret ad tollendam expreſſam, Rot.d.dec.579.n.5. & pleuè in dicta Brixienſ. Parochialis, & hoc procedit indiſtinctè etiam ſtante ſuſceptione habitus ab initio ſolemniter facta, prout reiecta doctrina Abb.in c.1.n.14.de his,quæ vi, metùſve, latè tenuit Rota in Metenſ. profeſsionis 19. Iunij 1617.coram R.P.D.Dunozetto.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS SCVT. XVIII. MILLIVM.

Lunæ 24. Nouembris 1608.

A R G V M E N T V M.

Plura in materia accollationis cenſuum facta ab emptore occaſione emptionis.

S V M M A R I V M.

1 *Accollatio habet vim aſſumptionis debiti in ſe.*
2 *Accollatio relatiua ad aliud non conſtituto de effectuatione relati nihil operatur.*
3 *Accollatio, quæ non habuit effectum non eſt attendenda perinde ac ſi facta non eſſet.*

D E C I S I O   CCCLXXXVI.

DVbitaui an accollatio facta per Dominum Vrbis Senatorem die 12.Septembris 1595.afficiat Principem, ita vt à dicta die teneatur ad fructus, & fuit cõcluſum negatiuè, quamuis enim dubitari non poſſit de auctoritate Senatoris, cùm haberet ad hoc ſpeciale
mandatum, & licèt etiam verum ſit dictam † accolla- 1
tionem habere vim venditionis, ᵃ & aſſumptionis a
cenſuum in ſe, ſeu debitorum accollatorum, † atta- 2

tamen

men cùm ſit relatina ad loca Montium aſſignanda
quandiu non conſtat, quæ, & quo loco eſſent per Prin-
cipem aſſignanda, non poteſt ſuper ea fieri aliquod fū-
damentum. Conſtare autem hoc, & certificari non po-
teſt, quia Princeps aliqua loca Montium aſſignare non
tenebatur, quamuis enim non teneretur extinguere tot
debita venditorum, nullibi tamen diſponitur, quòd ea
extinguere deberet per aſſignationem locorum Mon-
3 tium. Rurſus† iſta accollatio non babuit effectum, vnde
perinde eſt, ac ſi non fuerit facta, l. nihil, §. 1. ff. de inoff.
teſtamen. l. ſi quis à Senatore, & l. eius, qui ff. de re, nupt.
l. 11. & l. fin. C. ſi à non compet. Iudic. facit deciſ. Capu-
taquen. 11. p. 1. fuit enim poſtea de anno 1596. facta alia
accollatio cenſuum cum declaratione, quòd fructus
cenſus decurſi ſpectarent ad Vrſinos venditores, quæ
accollatio non fuiſſet neceſſaria, imò non potuiſſet fie-
ri, ſi prima fuiſſet attendenda, quia ea ſtante dicti fru-
ctus per illud tempus ſpectaſſent ad Vrſinos, & non ad
Principem, & mediante iſta vltima accollatione fuit
ſatisfactum creditoribus, & ſic ſaltem facta fuit per eos
approbatio.

ADNOTATIO.

a Accollatio debitorum habet vim ſolutionis, Maſtril.
deciſ. 37 n. 7. Gratian. diſcept. Forenſ. c 326. n. 14.

Oliuerius Beltraminus.

SALAMANTINA BENEFICII.

Veneris 28. Nouembris 1608.

ARGVMENTVM.

Eccleſia Parochialis ex quibus probetur, & quænam ſint
requiſita Parochialitatis.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Parochiali diruta non amplius remanent iura Pa-
rochialia, quia non entis nullæ ſunt qualitates.*

2 *Eccleſia Parochialis ſi transferatur in aliam Eccleſiam deſi-
nit eſſe Parochialis.*

3 *Et maximè, quando alia Eccleſia in qua eſt facta translatio,
etiam ipſa eſt Parochialis, non enim poſſunt dari duo bene-
ficia curata, & duo Curati in vna, eademque Eccleſia.*

4 *Parochialitas habet contra ſe iuris præſumptionem, cùm be-
neficia præſumantur ſimplicia.*

5 *Narratiua, quæ eſt fundamentum gratiæ requirit plenam pro-
bationem.*

6 *Parochialitas probari debet iuxta requiſita Parochialititas.*

7 *Præcipuum requiſitum eſt reciproca, & viciſſitudinaria ne-
ceſſitas miniſtrandi, & recipiendi Sacramenta inter Cura-
tum, & eius Populum.*

8 *Et ex ſola adminiſtratione Sacramentorum non infertur ad
dictam neceſſitatem, & ideo teſtes vltra depoſitionem ſu-
per adminiſtratione Sacramentorum debent etiam depone-
re de dicta neceſſitate.*

9 *Item requiſitum Parochialitatis eſt diſtinctio limitum.*

10 *Parochialitas non probatur ex cura animarum, quia poteſt
eſſe cura ſine Parochialitate.*

11 *Parochialitas non probatur ex fonte Baptiſmi.*

12 *Item nec ex cæmeterio, cùm cæmeterium poſſit habere Ec-
cleſia etiam non Parochialis.*

13 *Fama, quando non ſumus in antiquis, non probat.*

14 *Enunciatiuæ, quādo non ſumus in facto recenti, non probant.*

15 *Parochialitas non probatur ex prouiſionibus factis per con-
curſum, quia Epiſcopi poſſunt prouidere etiam de benefi-
cijs non Parochialibus per concurſum.*

DECISIO CCCLXXXVII.

Reſolutum fuit gratiam Ioannis non eſſe iuſtificatā
etiam in eo, quod narrauit Eccleſiam Sancti Cy-
priani parochialem, quoad alia enim nullę adhùc ſunt
probationes, fundamentum Dominorum fuit, quia in
confeſſo eſt apud partes hodie non extare Eccleſiam
Sancti Cypriani, cùm ſit diruta, & ſolo æquata, ſicut † 1
autem non extat ipſa Eccleſia, nec etiam extabunt eius
iura parochialia, [a] quia non entis nullæ ſunt qualitates, a
l. eius, qui in Prouincia, ff. ſi cert. pet. & parochialitas
non poteſt ſtare ſine Eccleſia eius ſubiecta, l. nec vllam.
§. ſi abſentes, & ibi notat Ang. ff. de pet. hær. Bald. in l.
omniū, n. 1. in fi. C. de teſt. Nō obſtat prætenſa trāslatio;
quia ex depoſitione teſtiū non apparet, quod ſit trāsla-
tū, an titulus, ſeu parochialitas, an ius curæ, vel eius
exercitiū, † & vbi Eccleſia parochialis ad aliū locū trāſ- 2
fertur, deſinit eſſe parochialis, vt per Mandoſ. in praxi
Signat. grat. in tit. de translat. verſ. quando parochialis
Eccleſia, quod tāto magis videtur in caſu iſto procede-
re, † quia Eccleſia Sācti Pauli, ad quam prætenditur 3
translata, eſt curata, & ſi hoc beneficium eſſet curatum
darētur duo beneficia curata, & duo curati in eadē Ec-
cleſia, quod non eſt dicendum, [b] vt latè per Oldrad. cōſ. b
67. & dixit Rota in Recanat. parochialis 20. Maij 1577
cor. Lauretano, & in Salaman. prætēſæ parochialis vl-
tima Ian. 1594. cor. Orano. Videbitur etiam aliquibus
ex Dominis non probari, quòd Eccleſia Sācti Cypriani
ante trāslationē eſſet Parochialis, parochialitas enim,
† quæ contra ſe habet iuris præſumpt. Ægid. dec. 676. 4
Staphil. delit. grat. tit. de qualit. & ſtat. benef. in princ. &
fuit dictum in vna Calagur. Congruar. 16. Nou. 1571. c.
Oradino, in Sabinen. decimarum 30. Apr. 1599 cor. Il-
luſtr. Card. Pamph. † cum ſit fundamētum gratiæ Ioan- 5
nis, & cauſa ſuæ conceſſionis, requirit plenam, & con-
cludentem probationem, Ægid. dec. 625. Put. dec. 266.
lib. 3. fuit dictum in Bonon. Prioratus 9. Iun. 1606. c. R.
P. D. meo Manzanedo, & ſæpiſſimè in alijs. Non vide-
batur autē benè probata in† requiſitis parochialitas: de 6
quibus per Staphil. vbi ſup. n. 20. Sarnen. in reg. de ideo c
q. 11. & latè in dicta Recanat. Parochialis. Deficit enim
ſecundū prædictos Dominos in primis illa† reciproca, 7
& viciſſitudinaria neceſſitas Miniſtrandi, recipiēdi Sa
cramenta, quæ requiritur inter Curatū, & eius populū,
[c] vt dicunt Sarnenſis, & alij, & fuit dictum in illa Sabi- d
nen. decimarum cor. Illuſtr. Pamph. & propterea teſtes
† à Ioanne inducti, dum deponunt de ſola adminiſtra- 8
tione Sacramentorū, nec dicunt de neceſſitate, & pote-
ſtate cogendi, nō cōcludunt parochialitatē, gl. in clem.
dudum, in verb. impediant, vbi Card. q. 9. Imol. n. 32. de
ſepultur. Abb. in c. de multa n. 24. verſ. ſed adde de prę-
bend. cum alijs relatis in dicta Recanaten. & fuit etiam
dictum in Ciuitaten. decimarū 6. Febr 1598. cor. Illuſtr.
D. Card. Mant. Videbatur etiam non benè probari per
teſtes† diſtinctionem limitum, quòd eſt vnum ex requi- 9
ſitis ad parochialitatem, [e] quia non reddunt rationem e
eorum dicti, & videtur confundi ex eo, quod dicunt Pa-
rochianos Sancti Pauli, & Parochianos Sancti Cypria-
ni recipere Sacramenta per vnum, & eumdem mini-
ſtrum ad vnum fontem, ad vnum altare. Non obſtant
multa, quæ dicuntur per teſtes, quæ concernunt curam
animarum, quia talis† cura poteſt eſſe ſine parochiali- 10
tate, [f] Io. Andr. & alij in c. ſuper eo, de præb. in 6. & fuit f
dictum in dicta Recanaten. & in Ciuitaten. decimarum
de anno 1596. cor Gypſio, & in ſupradicta Sabinen. de-
cimarum. Non obſtat, quod teſtes dicant in Eccleſia
Sancti Cypriani fuiſſe fontē baptiſmalem, & Cęmete-
riū, † quia nec fons baptiſmi probat parochialitatem, [g] 11
Card. in cle. 1. in 4. qu. nu. 7. Anchar. in 2. not. Imol. n. 6, g
de

de baptiſ.Feder.de Sen.conſ.80.n.3.Dec.in c. ad aures,
n.10.de reſcrip.Saen.d.q.11. poſt n.8. & dixit Rota in d.
12 Recanaten.Nec Cœmeterium,cùm etiam Eccleſia† nõ
parochialis,nec curata poſſit illud habere ex conſuetu-
dine,vel conceſſione Epiſcopi.Io. Andr. in c. nonnulli
col.fin.verſ.ſed per falſum receptionem , & ibi Butr. n.
10.de ſepult.Feder.de Sen.conſ.135.n.2.Saenen. vbi ſu-
pra n.8. Rot. in d. Recanaten. Non obſtat,quod teſtes
13 conentur deponere de fama,† quia cùm non ſimus in
antiquis,non probat,l.3.§.eiuſdem,ff.de teſt.Bald. in l.
milites ſub n.1.verſ.ratio eſt,C.de q.Dec.in c.1.n.36.de
14 appell.& ita etiam reſpondetur enunciatiuis,† quæ nõ
probant in facto recenti,Innoc.& alij in c. cum in iure
de off.delegat.gl.in l.cùm aliquis , in verb. ex hoc,vbi
Bart.n.2.C.de iur. delib. & fuit ſæpiſſimè reſolutum.
Quod Eccleſia fuerit per concurſum prouiſa non pro-
batur,quia fides,quæ dantur, non dicunt , quòd proui-
ſiones ſint effectũ ſortitę,ſi ſint factæ in hac eademmet
vacatione,& dederint occaſionem liti, quæ hodie agi-
tur , & vocant Eccleſiam Sancti Cypriani vnitam Ec-
15 cleſiæ Sancti Pauli. Et probatio non releuaret , quia †
Ordinarij poſſunt prouidere de beneficijs non curatis
per concurſum , & laudabiliter , ſicut videmus fieri in
Curia coram Illuſtriſſimo Vrbis Vicario .

ADNOTATIO.

a Et de hoc dicam infra ad dec.405.factam in ead.cauſa.
b De quo ſupra ad deciſ.370.
c De requiſitis ad Parochialitatem pleniſſimè habetur penes Gonzal.ſuper reg.8.gloſ.6.n.34. & ſeq. & etiam penes Rot.diuerſ.deciſ.52.p.2.
d Et quòd ſit neceſſaria iſta viciſſitudinaria obligatio inter exercentem curam animarũ, & Parochianos , Rot. deciſ.233.ſub n.3.p.1.in recent. & dec.247.ſub n.3.p.2. in recent.Gonzal.d.gloſ.6.n.36.& fuit etiam dictum in Calaguritana decimarum 11.Decembr.1615.C.R.P.D. Pamphilio .
e Roman.conſ.356.n.2.& 3.Rot.d.dec.52.nu.14.Gonz.d. gloſ.6. nu.37. & fuit dictum in Ciuitatenſ.Decimarum 16.Iunij 1597.cor. Gypſio,vbi fuit dictum non ſufficere habere vſum ſepeliendi, & baptizandi,niſi data iſta diſtinctione limitum .
f Rota d.dec.52.n.37.& in recent.d.dec.247. ſub nu.3.p. 2.Gonzal.d. gloſ.6.n.92.
g Seraph.deciſ.1026.n.5.Rot.d. dec.52.n.28.

Oliuerius Beltraminus .

ROMANA FIDEICOMM. DE IACOBATIIS.

Veneris 5. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Exceſſus in materia cenſus an attendatur ratione valoris rei quoad proprietatem , an verò ratione fructuum. Hypotheca an , & quando cauſet caducitatem.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus vt dignoſcatur an excedat medietatem rei cenſuatæ eſt attendenda non reditus , ſed proprietas, de quo tamen dubitatur, ſub n.5.*
2 *Ex hypotheca non incurritur pœna adiecta alienationi , niſi fuerit deuentum ad traditionem.*
Traditio actualis requiritur , vt incurratur caducitas , latè num.9.
3 *Hypotheca conditionaliter conſtituta non cauſat caducitatem,antequam purificetur conditio , quæ probari debet ab eo,qui prætendit caducitatem .*
4 *A caducitate qualibet cauſa etiam minus iuſta excuſat .*
6 *Cenſus pro ſui validitate requirit , quod fructus rei cenſuatæ ſuperent,vel adæquent Cenſum .*
Cenſus eſt validè conſtitutus , ſi fructus ſint ſufficientes , licèt valor rei non correſpondeat,& n.10.
7 *Cenſus quando imponitur,non emitur res,ſed ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa .*
8 *Cenſus non perit,licèt pereat pars fundi,ſuper qua eſt impoſitus,dummodò ſufficiant fructus partis remanentis .*

DECISIO CCCLXXXVIII.

FVit concluſum non intrare contrauentionem,cùm
enim fuerit reſolutũ cenſus potuiſſe imponi,& cẽ-
ſeri impoſitos ſuper medietate domus , quæ erat pro-
pria,& libera Martij,& Tarquinij,dũmodò non exce-
derent dictã medietatem, quod fuit reſeruatum parti-
culariter videndũ,& hodie ageretur, an probetur talis
exceſſus,viſum fuit Dominis non probari , & quia ex-
ceſſus poteſt dupliciter cõſiderari, vel quia fructus cẽ-
ſuum excedant fructus, qui ex medietate domus perci-
piuntur,vel quia pretia cenſuũ valorem medietatis ip-
ſius domus quoad proprietatem,& dominium,cenſue-
runt† Domini exceſſum in propoſito cõſiderari debere 1
hoc ſecundo modo,qui ſine dubio non adeſt,vel ſaltem
non probatur,Domini enim de Iacobatijs non prętẽ-
dunt, vel non probant ſortem principalem cẽſuum ex-
cedere medietatem proprietatis domus,ita vt adſit cõ-
trauentio,per quam ſit incurſa caducitas. Addebãt ali-
qui ex Dominis non probari etiam exceſſum reſpectu
fructuum , quia cenſus Clauarij impoſitus ex maxima
parte pro extinguẽdo ęre alieno hęreditario debet im-
putari in medietate domus fideicommiſſaria,non autẽ
in libera,licèt enim dicatur etiã ex parte impoſitus pro
reparatione totius domus,Dominis de Iacobatijs incũ-
bit onus probãdi,quãta ſit illa pars,quæ fuit in repara-
tione erogata. Videbatur etiã aliquibus non eſſe impu-
tandum cenſum Marci Antonij Moretti , qui non fuit
impoſitus ſuper domo,de qua agitur , quamuis autem
fuerit in ſpecie hypothecata in euentũ non ſolutionis
fructuum,attamen hęc hypotheca fuit nulla,& nõ ap-
paret,quòd fuerit † deuentum ad traditionem,quæ re- 2
quiritur,[a] vt incurratur pœna ex hypotheca,Bald.in c. a
1.§.aut liuellatio,n.4.verſ.ſequitur in textu,quib.mod.
feud.amitt.latè Neguſ.de pign.in 3.memb.2.p.n.78.&
ſeq.Corbul.de cauſ.priuat.ob alien.lim.33.faciunt tra-
dita per Lambert.de contr.mul.in fin.num.159.verſ.&
poſſet ali,& per Petr.à Petr.de fideic.q.8.num.54.verſ.
poſſent autem. Accedit,quòd d. hypotheca fuit condi-
tionaliter adiecta in euentum nõ ſolutionis fructuum,
vnde dato,quod de ſui natura cauſaret caducitatẽ,hoc
tamen præſtari† non poſſet,antequam exiſtat cõditio, 3
ex cumulatis à Tiraq.de retr.lign.§.1.gl.2 n.23.à Corb.
de priu.ob alien.lim.36.n.3.& 4.cuius conditionis pu-
rificationem,cùm non probent Domini Iacobatij,non
poſſunt ex hoc cenſu pretendere contrauentionem. Ex
quibus fuit cõcluſum non apparere de aliqua cõtrauẽ-
tione ſaltem ad effectum incurrendi caducitatem,† pro 4
qua excuſanda quęlibet etiã minus iuſta cauſa credẽdi
ſufficere ſolet,l.igitur,§.poteſt,ff.de lib.cauſ. Ang. in l.
plagij.C.ad leg.Flau.de plag.Corbul.de priuat. ob non
ſolut.can.lim.17.n.2. Circa illud autem,quod dictũ eſt
eſſe attendendũ† exceſſum reſpectu valoris rei,nõ fru- 5
ctuum, [b] ſi opus eſſet,ego iterum partes libenter audi- b
rem,tùm quia materia eſt exẽplaris ; tùm quia,vt cre-
do,nõ caret dubitatione,quia pro validitate cenſus,re-
quiritur,† quòd prædij reditus ſuperet,aut æquet cen- 6
ſum,vt per Nau.de vſur.poſt n.79.† & quia non emitur 7
res, ſed ius exigendi quantitatem fructuum ex illa , vt
dixit Rota in Romana Cenſus 30.Octobris 1602. co-
ram Illuſtriſſimo Cardinali Millino,in qua fuit dictum
non eſſe curandum,† ſi pars fundi,ſuper qua fuit impo- 8
ſitus cenſus,perierit,modo fructus illius partis,quæ re-
manſit,ſufficiant pro ſolutione cenſus .

A D-

Digitized by Google

ADNOTATIO.

9 a Requiritur,quod†fuerit deuentum ad actualẽ tradi-
tionem,ad effectum,quod ob alienationẽ,ſeu hypo-
thecam incurratur caducitas, vt pręter hic allegata
Clar.§.emphyteuſis q.19.q.3.Menoc.conſ.28.n.5.&
ſeq.& dixit Rota in Ferrar.bonorum de Schianchis
15.Nou.1619.coram R.P.D.Pamphilio,adeò quod
nec etiã ſufficeret clauſula(*conſtituti*) quæ aliàs ſolet
operari effectum traditionis,cùm ad iſtum effectum
pœnæ requiratur actualis traditio,prout ſtãte clau-
ſula(*conſtituti*) latè reſoluit Rota in Vrbeuetana hę-
reditatis 24 Nou.1614. coram R.P.D. Manzan.vbi
dicit hãc opioionem eſſe ęquiorem,& a grauiſſimis
Doctoribus approbatam,& ibi Rota recedit ab alia
deciſione in ead.cauſa,in qua contrariũ fuerat reſo-
lutũ,& in d. cauſa Vrbeuetaoa agebatur de transla-
tione poſſeſſionis mediãte reſeruatione vſusfructus
iuxt.tex.in l.quiſquis.C.de donat.& bane etiam opi-
nionem in terminis clauſulæ(*conſtituti*) tenuit Rota
coram Sanctiſſ.infra in dec.520.vbi latè firmatur,&
plures cumulãtur,& eam etiam plur.exornat Guid.
dec.101.à princ.vſq;ad n.6.& Frezia de feud.lib.2. in
verbo(*propria auctoritate*)& hęc opinio eò magis trã-
trãſit ſine difficultate,quãdo in alienatioue eſt reſer-
uatũ ius domini directi cum clauſula(*non aliàs*) quæ
clauſula,licèt non pręſeruet à caducitate,quãdo fuit
deuentum ad actualem traditionẽ,tamen benè præ-
ſeruat,quando traditio eſt facta per clauſ.(*conſtituti*)
aut alium ſimilem modum fictum, ita dixit Rota in
Imol.bonorum 18.Iun.1618.coram R.P.D. Coccino
Decano, ſequendo Cord.de cauſ.priu.ob alien.n.2.
10 b Pro validitate†cenſus non eſſe habendam rationem
valoris,& æſtimationis ipſius rei, ſuper qua cenſus
imponitur,ſed ſolùm fructuum, quos res cenſuata
reddit,vel reddere poteſt,latè tradit Cinc.de cenſib.
p.1.c.3.q.2.art.1.ſub nu.8.& 9. hanc ſententiam am-
plectitur,& dicit veriorem,Io.Azor.Inſt. mor. p.3.
li.10.c.9.q.8.Io.Franc.Leon.in ſuo theſaur. for. Ec-
cleſ.p.2.c.1.de cenſib.n.59.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOMM. DE IACOBATIIS.

Mercurij 10.Septembris 1608.

ARGVMENTVM.

Recognitio ſcripturæ qualiter ſit facienda.

SVMMARIVM.

1 *Teſtis deponens de recognitione,ſi ſubdat,* reſeruato tamen
omni errore,*non videtur benè certus de veritate ſuæ at-
teſtationis.*
2 *Recognitio debet fieri per duos teſtes, & quando non vide-
runt ſcribere,ſed habent notam manum,requiruntur etiam
adminicula,& n.6.*
3 *Antiquum in materia teſtium dicitur, quando excedit* 50.
aut 60.*annos,& latè n.7.*
*In materia verò inſtrumentorum,quando dicatur antiquum,
& n.7.*
4 *Archiuium Vrbis vt tribuat robur ſcripturæ, inter alia re-
quiſita eſt neceſſaria recognitio ex Statuto Vrbis.*
5 *Recognitio facta per vnicum teſtem in materia recenti, non
ſumit robur ex adminiculis, nam vt ex adminiculis robur
ſumat,eſt neceſſaria recognitio per duos teſtes.*

DECISIO CCCLXXXIX.

DOmini concorditer tenuerũt tranſumpto nõ eſſe
fidem adhibendã,quia manus Hyeronimi,qui di-
citur Notarius rogatus de teſtamẽto, nõ eſt ſufficiẽ ter
recognita ex vnico teſte,cuius etiã depoſitio aliquibus
Dominis nõ omninò ſatisfaciebat,†cùm in fine dicat,ſe 1
depoſuiſſe,reſeruato omni errore, ita vt non videatur
benè certus de veritate ſuę atteſtationis. Duo enim te-
ſtes ad minus†exigũtur tàm ex forma Statuti,quã ex di- 2
ſpoſitione iuris cõmunis,& quando nõ viderũt ſcribe-
re,ſed habent notã manum,Rota requirit etiã admini-
cula, a vt fuit dictum in vna Toletana matrimonij 23. a
Febr.1572.coram Robuſterio, & in Romana hæredi-
tatis de Mazzocchis 9.Martij 1580.coram Lauretano,
& in Mediolan. de Cuſanis 4.Febr.1600.coram R.P.D.
meo Iuſto.Nec poteſt dici,quod ſimus in antiquis,quia
teſtamentum fuit factum de anno 1550.ita vt etiam nõ
deducto tempore litis intercedat tãtum tempus 58.an-
norum,cùm tamen ad effectum,†vt dicamur verſari in 3
antiquis in materia teſtium,requirantur 60.aut 70.an-
ni, b Put.dec.518.lib.2. Caputaq. qui de recognitione b
ſcripturæ loquitur,dec.5.p.3.Nec facit,quòd ſcriptura
ſit in Archiuio reperta, † quia inter alia requiſita, vt 4
poſſit ſumere robur ab arbitrio de iure, de quibus per
Caputaq.io dec 41.p.1. & ex forma Statutorum Vrbis
relata in c.35.& ſeq.li.1 Statutũ expreſsè ordinat,quòd
fiat recognitio c manus,& literæ eius,qui de inſtrumẽ- c
to rogatus dicitur per teſtes idoneos, aut per cõpara-
tionem literarum.Non obſtant adminicula,quia vltra
quòd Dominis viſa ſunt pauca,aut non multùm vrgẽ-
tia,& attendi ſolent in materia†recenti,quando reco- 5
gnitio facta eſt per duos teſtes, non quando per vnum
tantùm,vt ſupra dictum eſt,& ſeruauit Rota in Spole-
tana dotis coram R.P.D.meo Iuſto pluries diſputata,
in qua noluit adhibere fidem ex recognitione vnius te-
ſtis,qui benè recognoſcebat in forma concurrente re-
cognitione alterius per ſimilitudinem cum quibuſdã
adminiculis, niſi quãdo fuit producta acceptatio ſcri-
pturæ obligationis,ea etiam, quæ pro adminiculis al-
legantur, reſpiciunt obſeruantiam ſcripturæ, quam
Domini reſeruarunt particulariter videndam.

ADNOTATIO.

a Recognitio† per teſtes,qui non viderũt ſcribere,ſed 6
habent notam manum, non admittitur à Rota, niſi
quãdo vlterius concurrũt adminicula,Rot.dec.124.
n.3.& 4 p 2.diuerſ.& latè deciſ.303.p.1.in recent.&
fuit dictũ in Vlixbonenſ matrimonij 21.Iunij 1613.
corã Card.Sacrato,vbi aliæ deciſiones cumulantur,
& fuit dictum in Bonon.bonorum de Grifonibus 24.
Maij 1618.coram R.P.D.Buratto,& tradit Rot. Bo-
non.inter deciſ.nouiter impreſſas dec.80.n.44. An-
b tiquum † vt dicatur in materia inſtrumentorum re- 7
quiruntur centũ anni,prout infinitos cumulãdo te-
nuit Rot.in illa Farfẽ.territorij 19.Martij 1607.co-
rã bo.me.Penia,& in dec.167.ſub n.43.p.1.in rec.Se-
raph.dec.394.n.1.Garz.de benef.p.12.c.2. n.262. &
ſeq.Meno.de arbitr.caſu 3.n.6.in materia verò teſtiũ
antiquum dicitur,quod excedit 60.annos,Rot. dec.
155.n.13.p.2.diuerſ.& dec.693.ſub n.2.p.2 in recent.
Garz.qui plures cumulat d.c.2.n.264.& 265. Gabr.
conſ.149.n.51.lib.2.Farin.1.p.q.47.n.102. & 122. &
de teſt.q.69.n.145.& tàm in teſtibus,quàm in inſtru-
mentis tempus litis detrahẽdum eſt ad effectũ dinu-
merãdi temporis antiquitatem,Seraph. dec.76.n.2.
Rota dec.185.in princ.& dec.188.n.1.p.1. diu. cum
alijs cumulatis per Garz.d.c.2.n.267.quod eſt verũ;
quando agitur de inſtrumento, ſuper quo conſiſtit
principale fundamentũ totius cauſæ,ſecùs verò eſt,
ſi ageretur de inſtrumẽto, in quo non conſiſtit prin-

cipale

Digitized by Google

cipale fundamẽtum totius cauſæ, ſecus verò eſt ſi ageretur de inſtrumento, in quo non conſiſtit principale fundamentum litis, ſed incidenter in progreſſu cauſæ producitur, prout ita declarauit Rot. in Tudertina Caſtri Sancti Angeli C. Card. Lancell. ſeniori, cum qua declaratione patet reſponſio ad dec. Seraphini 928. n. 1. & ad dec. Put. 349. n. 1. li. 2. in quibus dicitur non eſſe detrabendum tempus motæ litis, verum non obſtante præfinitione certi temporis, de qua ſupra pro arguenda antiquitate extat etiam alia communis, & recepta opinio, quod hoc totũ ſit quæſitum in iudicantis arbitrio, Menoc. poſt alios de arbitr. d. caſ. 3. n. 2. Surd. conſ. 245. n. 25. & hanc opinionem Rotæ placuiſſe fuit dictum in Bonon. fideicommiſſi de Rubeis 12. Feb. 1618. coram R.P.D. Vbaldo.

c Et hanc deciſionem ſequuta fuit Rota in Romana fideicommiſſi de Veccis 27. Ianuarij 1620. coram R.P.D. Pirouano.

Oliuerius Beltraminus.

PARMENS. STATVS.

Lunæ 5. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Teſtes quando dicantur ſingulares ſingularitate obſtatiua, vel diuerſificatiua, & an diuerſificatiua vitiet eorum depoſitiones.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium pluries contrahi, & iterari poteſt, & vide n. 7.*
2 *Teſtes non poſſunt redargui de ſingularitate obſtatiua, quando deponunt de actu iterabili.*
3 *Singularitas diuerſificatiua latè ſumpto vocabulo dici poteſt obſtatiua, & n. 11.*
4 *Singularitas diuerſificatiua vitiat probationes, quia eas diuidit, & quoad hunc effectum non differt a ſingularitate obſtatiua.*
5 *Singularitas obſtatiua contingit non ſolùm per directam contradictionem, & reductionem ad impoſſibile, ſed etiam per reductionem ad inuerisimile.*
6 *Veriſimilitudo petitur a communiter accidentibus.*
7 *Matrimonia a communiter accidentibus non multiplicantur.*
8 *Teſtis deponens dubitatiuè de tempore non dicitur diſcordare ab alijs deponentibus de certo tempore.*
9 *Teſtes præſumuntur conteſtes, niſi probentur ſingulares.*
10 *Teſtes vt reducantur ad concordiam, præſumitur pluralitas actuum.*

DECISIO CCCXC.

PLacuit Rotæ audire Dominos de Rangonibus ſtrictè ſuper prima parte deciſionis vltimo loco factæ in eo, quod dicebatur indagationẽ temporis in depoſitione Don Baptiſtæ tendere ad reddendum eum ſingularem ſingularitate obſtatiua, vel ſibi contrarium, cõtra, quod Domini de Rangonibus ſ: neutrum intendere obijciebant, quia dicebant agi de probatione matri-
1 monij, † quod pluries contrahi, & iterari poteſt, Spec. de teſt. §. iam de interrogatorijs, nu. 16. & ob id non ſo-
2 lùm non reddere contrarietatem in teſte, † ſed nec etiã poſſe redargui de ſingularitate obſtatiua, quæ contingit in actu non iterabili, neque iterato, ſeu potius ſingularitate diuerſificatiua, quæ eſt de actu multiplicabili, vt per Aym. de antiq. temp. p. 4. §. ſed enim nu. 2. & 3. Quo non obſtante Domini in eadem ſententia per-
3 manſerunt, omiſſio enim, quòd † ſingularitas in actu non iterabili, & quam diuerſificatiuam vocant Aym. & alij adducti, latè ſaltem ſumpto vocabulo obſtatiua dici poteſt, vt per Soc. iun. conſ. 82. n. 28. li. 4. Frãc. Curt. in l. admonendi. ſub n. 268. ff. de iur. iur. quod comprob. Soc. iun. ex doctr. Bald. in rub. de contract. inueſtit. verſ. eſt ergo duplex, vbi dicit duplicem eſſe ſingularitatem, obſtatiuam, quę infringit teſtimonium, & adminiculatiuam, quæ teſtimonium coadiuuat, quam diſtinctionẽ ſequuntur Felin. in c. licèt ex quadam. colum. 5. verſ. eſt enim duplex. de teſti, Crot. conſ. 57. nu. 2. Franc. Curt. in d. l. admonẽdi. n. 268. Nihilominus ad effectum, qui fuit à Rota conſideratus conquaſſandi probationes, non
multum refert, † an verſemur in obſtatiua propria, vel 4
in diuerſificatiua, quia Bald. in dec. alleg. conſ. 25. li. 3. a
de hac diuerſificatiua loquens, dicit, quòd lacerat probationes, quia eas diuidit, quem ſequitur Aym. conſil. 41. n. 7. Rol. conſ. 95. n. 20. & 21. li. 4. Gabr. conſ. 40. n. 17. in fine li. 2. Rim. iun. conſ. 944. nu. 67. & ſeq. Surd. conſ. 307. n. 21. & dicit Bald. in c. licèt cauſã ſub n. 11. de probat. quòd talis ſingularitas omninò vitiat probationes, quod etiam tradit Fel. in c. licèt ex quadam. col. 4. verſ. & hoc etiam eleganter, de teſt. Corn. quaſi 247. n. 11. li. 2. Surd. vbi ſupra. Et non ſolùm lacerat, & vitiat, quia ſcindit, & diuidit probationes, ſed quia per eam dictum vnius teſtis debilitat, elidit, & detrahit de fide alterius, Bald. & Fel. in locis proximè allegatis. Dec. in d. c. licèt cauſam. n. 63. de prob. Caccial. in d. l. admonendi, ſub n. 209. Franc. Curt. ſub nu. 267. Aym. de antiq. temp. 4. p. verſ. ſed enim ſub n. 7. & conſ. 267. n. 4. Soc. iun. conſ. 99. n. 2. li. 2. Cæph. conſ. 448. n. 8. Vlteriùs dicebant Domini veram † obſtatiuam contingere non ſolùm per directam contradictionem, & reductionem ad impoſſibile, ſed etiam per reductionem ad inueriſimile, Bald. in l. ſcripturæ n. 9. C. de fid. inſtr. Grammat. conſ. ciui. 66. nu. 18. ante finem, & eſt de mente Imol. in c. cùm tu, n. 4. antẽ finem, verſ. fallit, vbi reduci poſſunt, vbi etiam Fel.
ſub n. 11. verſ. item procedit, de teſtib. † Et cùm veriſimi- 6
litudo petatur à cõmuniter accidentibus, vt dicit Bald.
in d. l. ſcripturæ. n. 7. Grammat. d. conſ. n. 39. & ſequen. † à 7
communiter accidentibus matrimonia non multiplicantur vltra alias inueriſimilitudines conſideratas ab informantibus. Non obſtat, quòd Spec. loquatur de matrimonio, & velit præſumi multiplicationem, quia agitur, vt ipſe dicit, ad concordandum teſtes, quæ concordantia aliquando fit per multiplicationem, & reiterationem, iuxta notat. in d. c. cùm tu, de teſt. in caſu autem noſtro agitur de diſcordando probationes per pluralitatem, rurſus loquitur Specul. ad effectum euitandi periurium. Præterea Spec. & alij adducti loquuntur in teſtib. deponentib. de certo, & præciſo tempore diuerſo, quod non cõtingit in dicto Don Baptiſtæ, qui deponit, *de tempore non benè memor*, dubitatiuè, & cum dictioni-
bus *(in circa)* & *(parùm plus, vel minus)* † quo caſu teſtis nõ 8
dicitur diſcordare, ſed potius concordare cum alijs probationibus certum tempus continentibus, Alex. conſ. 156. n. 11. & ſeq. li. 5. Ruyn. conſ. 36. n. 5. li. 4. Crot. de teſt p. 7. n. 135. Aym. vbi ſupra n. 19. & conſ. 78. ſub n. 9. verſ. amplius. Bero. conſ. 201. n. 4. li. 3. Surd. conſ. 12. n. 43. ad fin. cum nonnullis ſeqq. faciunt tradita per Alex. conſ. 185. n. 3. in fin. li. 7. Non ſubſiſtit, quòd ſufficiat poſſibilitas iterationis, & quod teſtes poſſint eſſe ſingula-
res, † quia imò præſumuntur conteſtes de eodem actu, 9
ſi non probentur ſingulares, Inn. in c. qualiter, & quando. col. 2. de excuſat. Iaſ. poſt Bald. in l. 2. n. 4. C. de bon. poſſeſſ. ſecun. tab. Alex. conſ. 47. ſub n. 6. verſ. non omitto li. 2. Aret. conſ. 36. ſub n. 1. Barbat. conſ. 25. n. 6. lib. 2. Ruyn. conſ. 105. n. 5. li. 4. Socin. conſ. 143. n. 9. in fin. li. 1. Dec. conſ. 650. n. 8. Rim. ſen. cõſ. 310. n. 8. Aym. conſ. 78. n. 9. in fin. Gram. conſ. ciuil. 79. n. 10. Cæſ. de Graſſ. deciſ. vnica de depoſito, n. 5. fuit dictum in vna Lucana penſionis

ſionis 4.Innij 1574.coram bo. me. Card. Lancell. & in
Romana Legati de la Porta 3.Decemb.1601. C.R.P.
10 D.meo Coccino.Et facit,† quia ſi ad concordandum
b probationes præſumitur pluralitas actuum, vt dictum
eſt,& tenuit Rota in vna Burgenſ.decimarum de Sca-
lante 30.Ian.1589.coram Bubalo,contra regulam tra-
ditam in c. cum Ioannes de fid. inſtr. multò magis pro
concordia probationum debet excludi pluralitas, &
præſumi vnitas,ex quibus, & alijs adductis per infor-
mantes Domini perſtiterunt in reſolutis.

ADNOTATIO.

11 a Singularitas†diuerſificatiua tollit teſtiũ probatio-
nẽ,& tantùm dicuntur probare mille teſtes ſingula-
res ſingularitate diuerſificatiua quantum vnus,Far.
de teſt.q.64.n.42.& n.55.qui plures cumulat, plenè
Gabr.conſ.40.n.19.& ſeq.li.2.vbi in fortioribus ter-
minis loquitur de ſingularitate adminiculatiua, &
dicit, quod teſtes huiuſmodi ſingulares non plus
probant mille,quam vnus.

b Cum alijs pluribus cumulatis per Far.de teſt.q.65.n.
38.& per Menoch.de præſump.lib.6. præſ.15.n.15.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA DONATIONIS.

Veneris 12. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Plura in materia inſinuationis, & etiam quando ſit ne-
ceſſarius conſenſus patris in contractu filij.

SVMMARIVM.

1 *Minor donare poteſt cum iuramento,& donatio tenet, & la-
tè num.9.*

2 *Patris conſenſus requiſitus in alienatione bonorum filij non eſt
neceſſarius,niſi in ijs bonis,in quibus pater habet vſumfru-
ctum.*

3 *Hoc procedit non obſtante ſtatuto requirente conſenſum pa-
tris in quocumque inſtrumento filij, quia dictum Statutum
eſt intelligendum in caſu,in quo patri eſſet debitus vſusfru-
ctus.*

4 *Statutum requirens certas ſolemnitates non comprehendit
contractus iuratos.*

5 *Inſinuatio non eſt neceſſaria ſtante illius renunciatione,& iu-
ramento,& n.10.*

6 *Iuramentum vnicum non poteſt ſupplere plures defectus, ſed
tot requiruntur iuramenta,quot ſunt defectus,quos ſupple-
re debet.*

7 *Limitatur non procedere,quando forma iuramenti eſt ampla,
& prægnans,tunc enim ſupplet plures defectus,& n.11.*

8 *Inſinuationem ſupplet præſentia iudicis.*

DECISIO CCCXCI.

CVm præſuppoſito, quod bona donata à Iacobo
gentili eius matri ad eũ legitimè peruenerint, de
quo ſi opus erit,particulariter videbitur, Domini re-
ſoluerũt donationẽ ab eo factam d.eius matri fuiſſe va-
1 lidã†tenet enim donatio, à minore facta propter iura-
a mentum, Auth. Sacr.pub. Cod.ſi aduerſus vend.Alex.
conſ.125.n.3.li.1.Dec.conſ.232.poſt n.2.verſ.queritur,
& conſ.180.n.4.Soc.de communi conſ.279.poſt n.1.li.
2.cum multis cumulatis per Gabr.de min.cõcl.5.n.5.&
per Honded.conſ.42.n.16.& ſeq.lib.1. qui conſuluit in
donatione facta à minore matri. Neque obſtat, quòd
2 pater non conſenſerit donationi,†quia cõſenſus requi-
ritur in his tãtum,in quibus habet vſumfructum, Aut.
vt liceat matri,& auiæ in princ.Rom.conſ.512.n.3.Pa-
riſ.conſ.157.n.32.li.4.Aym.conſ.84.n.9.Clar. de com-
muni in §.donatio,q.6.verſ.aut quæris, quẽ in hoc ca-
ſu(quatenus pater habuiſſet) propter alienationes fa-
ctas contra teſtamentum,& donationem reſtauri ami-
ſiſſet. Hinc etiam patet reſponſio ad Statutum Peruſi-
num requirens cõſenſum patris in quibuſcunq; inſtru-
mentis,& ſcripturis filijfamilias, quia quando cõpre-
henderet contractum donationis,quod negabãt aliqui
ex Dominis, † eſſet intelligendum in caſu,in quo patri 3
eſſet debitus vſusfructus,vt reſpiciat interpretationem
à iure communi,Bart.& alij omnes in l.omnes populi,
in 6 q.princ.ff.de iuſt.& iur.Gozad.conſ.12.n.39.† VI- 4
tra quod non comprehendit contractus iuratos, Alex.
conſ.27.n.8.li.1.Gab.conſ.127.n.14.li.1. Hond.d.conſ.
42.n.22.li.1.†Non obſtat defectus inſinuationis ſtante 5
illius renunciatione,& iuramento, Dec.conſ.239.n.3. b
Cur.iun.de communi conſ 34.n.1.Guidop.dec.350.n.4.
Decian.conſ.39.n.78.li.2.Gabr.concl.1.n.66.& 69. de
donat.& fuit dictum in Beneuen.donationis 21.Octob.
1581.coram Gypſio,& in Rauennaten.donationis 29.
April.1596.C.bo.mem.Card.Seraph.Nec obſtat, quòd
iuramentum†vnicum tot defectus ſupplere nõ valeat, 6
quia plura leguntur iuramenta in inſtrumento dona-
tionis.Et quando forma iuramenti† non eſt reſtricta, 7
ſed amplexa,& prægnans apta comprehendere omnes
defectus cum præcedenti promiſſione habendi rata
omnia, & ſingula in inſtrumento contenta iurando
omnia, & ſingula attendere, & non contrafacere ſub
pœna periurij,prout in caſu iſto ceſſat difficultas iura-
mentum ſupplere omnes defectus ex cumulatis in dicta
Rauennaten.donationis,in omnem†euentum,præſen- 8
tia iudicis,qui illi interfuit, habet vim inſinuationis,
Corn.conſ.36.n.1.circa med.lib.3.

ADNOTATIO.

a Donatio facta†à minore cum iuramẽto tenet,iuxta 9
Auth.Sacr.puberum,C.ſi aduerſus vend. quam locũ
habere etiã in donation. factis a minore dicit Gab.
de min.cõcl.5.n.5.& Hier.Gabr.in conſ.127.n.8.li.1.
Sur.conſ.46.n.12.& conſ.114.n.13.& 14. Rot.dec.49.
ſub n.1.inter impreſs.penes Picum ad Statut.Vrbis.
Et quãdo donatio eſt ſuper certa quãtitate,ita vt mi-
nor certus ſit quid,& quãtum donat, tunc non adeſt
aliquod remedium veniẽdi contra dictã donationẽ,
vt dicit Gabr.d.conſ.127.ſub n.28.& 29.li.1. Mand.
conſ.11.ſub n.7.Sur.conſ.46.ſub n.16.verſ.& quãuis,
Rot.dec.102.ſub n 9.& 10.p.2.diu.ſi enim in tali ca-
ſu maior non poſſet reuocare donationem, ita nec
etiã minor,qui per iuramentũ repræſentatur maior,
vt in his terminis arguit Mãt.de tac.li.16. tit.4.in fi.

b Iuramentum†regulariter ſupplet defectum inſinua- 10
tionis iux.opinionem,quam pluries tenuit Rota,vt
penes Caputaq.dec.286 p.1.vbi de cõmuni,Seraph.
dec.472.n.14.& dec.746.n.5.& dec.1184.n.14.vbi di-
citur,quòd ita ſæpè per Rotam fuit deciſum,& in re-
cent.p.1.deciſ.588.n.2.verſ.tertiò inſtrumentum, &
dec.665.n.6.& fuit dictum in Viterbienſ.Terræ Ve-
trallæ 10.Iun.1613.coram R.P.D.Pirouann, quod
indubitanter procedit,quando in ſpecie fuit inſinua-
tioni renunciatum cum iuramento,prout plures cu-
mulando dixit Rota in d.dec.775.n.7.p.1.in recent.
Prædicta non haberent locum,quando adeſſet in loco
ſtatutum, quòd vltra iuramentum requireret etiam
inſinuationem, nam eo caſu copulatiuè requiritur,
& iuramentum, & inſinuatio,Rota dec.671.n.2.p.1.
in recent.vbi aliæ deciſiones referuntur, & in deciſ.
385.n.9.p.2.in recent.Mareſcott.variar. lib.2.c.17.
n.13.& 14.

c Iura-

11 c Iuramentum † quando non eſt reſtrictum, ſed amplum, & prægnans, ſupplere poſſe plures defectus plures cumulando tradicSeraph.de priuil. iura.priu. 83.n.48.& plenè Marcſcot.variar. l.2.c.27.n.15. Ser. Deciſ.1184. ſi vero iuramentum ſit ſimpliciter præſtitum,non ſupplet plures defectus, Surd.poſt alios, dec.154.num.12.& 14.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. MATRIMONII DE ALCALA'.

Luna 15. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Metus nunquam cenſetur purgatus durante eadem cauſa metus, non obſtante, quòd actus geſti præſeferanc liberam voluntatem, & non obſtante quocumque temporis Interuallo.

SVMMARIVM.

1 *Metus ſemel illatus durare præſumitur.*

2 *Quod de plano procedit vigente eadem cauſa metus, & numero 8.*

3 *Meticuloſi cenſentur omnes actus facti durante eadem cauſa metus, etiamſi præſeferant liberam voluntatem, & lætum, iucundumque animum.*

4 *Ampliatur procedere non obſtante quocunque temporis interuallo.*

5 *Metus cauſa dicitur durare, donec viuit ille, qui metum intulit.*

6 *Metus purgatio requirit, vt ille, qui metum paſſus fuit, ſit in plena libertate conſtitutus.*

7 *Metus purgatio ceſſat ſtantibus præcedentibus proteſtationibus metum paſſi, maximè vigente eadem cauſa metus.*

DECISIO CCCXCII.

Actum fuit de purgatione metus per D. Marchioniſſam paſſi in contrahendo matrimonio cum D.Philippo,quæ diſcuſſio triplicem babuit inſpectionem,prout tria reſpiciebat tempora,tempus videlicet quo hac vita functus fuit D. Petrus Lopez Portocarero Marchio pater Marchioniſſę,tẽpus, quo Marchioni ſuperuixit Card.de Caſtro Archiepiſc. Hiſpalen. & demum tempus poſt obitum vtriuſque, Domini pro nunc determinantes primum tempus tantùm ſine contraditione, & difficultate reſoluerunt per actus factos viuente Marchione patre non fuiſſe purgatum me-
1 tum,moti ex regula,† quòd metus ſemel illatus durare præſumitur,Bart.in l.2.n.10.C.de his,quæ vi, metuſve cauſ.fi. Aret.conſ.14.n.18.Iaſ conſ.165.colum.penul. verſ.benè facit,quod notabiliter, li.2. Rebuff.conſ.68. nu.24.deciſ.Pedemon.quæ alios allegat, & rationem adducit,79.ſub n.11.v.his infert, qua regula ad excludendum purgationem metus vſa fuit Rota in Neapolitana profeſſionis 26.Iunij 1598.cor.Orano.Et de pla-
2 no † procedit vigente cauſa,& ratione metus,ᵃ c.cùm
a locum,de ſponſ.cap.accedens,de procuratoribus.Bartol.in l.penult. num.7.vbi etiam Iaſ.ſub n.3. ver.tertiò limita,ff.de condit.ob turp.cauſ. Bald.in l. 2. ſub num. 10.verſ.ſecundo caſu,C.quod metus cauſ.Ang. in l.qui aliena,§.Celſus,ff.de acquiren.hæredit. Barbat.conſil. 54.n.6.& 13.l.1.Alex.conſ.98.ſub n.8.lib.3. latè Dec. conſ.219.n 4 circ.med.verſ.ſed his, & ſimilibus. Purp. conſ.579.n.14.& 15.Corn.conſ.42.n.15.in fine, lib.2. Pariſ.conſ.139. in fin.l.4.Grat.conſ.38.nu.17.l.2. Alb. conſ.77.n.14. dixit Rota in Toletana matrimonij coram Illuſtriſſimo Cardinali Seraphino 23. Ianuar. 17. Martij,& 27. Octobris anni 1589. & prius in Nicien. matrimonij 27.Ianuarij 1586.coram Gypſio. Quamdiu enim durat cauſa metus,† quicunque actus fiac, etiamſi præſeferat liberam voluntatem,& lætum, iucundumque animum, ne dum metum non purgant, 3
Abb.antiq.in cap.ſuper boc,verſ. filia cuiuſdam ciuis, de renunciatione,vbi etiam Io.Andr.Imol. & Abb.Alex.conſ.99.ſub n.8.lib.3.Barbat.d.conſ.54.nu.5.Pariſ. conſ.53.num 6.l.4.Grat.d.conſ.38.ſub n.17.cum alijs, quos refert,& ſequitur Menoch præſumpt.4.n.23.lib. 3. plures etiam cumulat Thomas Sanchez de matrimonio,l.4.diſput.18.num.7.& fuit dictum in illa Toletana 17.Martij 1589.Sed potius eũ magis confirmant, vt dixit Rota in præallegata Neapolitana profeſſionis cor.Orano.Quod verum eſt, † quodcumque tem- 4
poris interuallum intercedat, Bald.in l.2. ſub n.10. C. de his,quæ vi,metuſue cauſ.fi.Aret.in l. interpoſitas n. 4.C.de tranſact.Dec.in l.omnibus cauſis,ſub n.12.verſ. ſed eadem cauſa,ff.de reg.iur.& d.conſ.219.ſub n.4.v. primò ex ec,cum alijs per Thom. Sanchez vbi ſupra. Durauit autem † proculdubio cauſa metus, quamdiu 5
vixit Marchio metus illator,gloſ.in cap. 1.in gloſ.fin. circa med.vbi Hoſtien.in ver. *(non temerè mortis)* Abb. nu.12.Imol.n.14.de his,quæ vi,metuſue cauſ. fin.prob. Monach.in cap.vnic.num.8.ad finem, eodem tit.in 6. Calderin.conſ.1.quod metus cauſa, Alex. d.conſ.99. n. 8.Dec.conſ.219.ſub n.5.verſ.ſeptimò adduco, Ruyn. conſ.120.n.28.lib.4.Purpur.conſ.679.n.15. Natt.conſ. 451.n.17.Rebuff.d.conſ.68.ſub n.24. Ioannes Baptiſta Ferrettus conſ.79.num.12.&tenuit Rota in dicta Neapolitana profeſſionis.Ad effectum enim, vt metus durare præſumatur,ſufficit, quòd duret eadem cogendi, & nocendi poteſtas,Aret.conſ.14.poſt n.18. Soc. conſ. 263.poſt num.11.lib.2.Corn.dicto conſ. 41.n.14.& 15. Boer.deciſ.100.n.13. Accedit, quòd dicto tempore Marchioniſſa† nunquam fuit in plena libertate conſti- 6
tuta,vt requiritur ad purgationem metus,c.accedens, de procurat.cap.cùm locum,de ſponſal.Barbat.d.cõſ. 54.ſub nu.15.Neuizan.conſil.52.n.53.circa finem, & dixit Rota in dicta Toletana matrimonij 3.12.& 17. Martij 1589.& in Neapolitana profeſſionis 26.Iunij 1598.cor.Orano. Conſiderabant etiam Domini plures proteſtationes † Marchioniſſæ præcedentes emiſ- 7
ſas tempore contracti matrimonij,ſiue ante,quæ cùm remouerint conſenſum ipſius ab actibus futuris,vt plenè fuit deductum in prima deciſione huius cauſæ, impediebant purgationem metus,præſertim eius cauſa adhuc vigente, vt reſoluit Rota in d.Toletana matrimonij 17.Martij 1589.Ex quibus, & alijs deductis per informantes reſolutum fuit pro continuatione metus toto tempore vitæ Marchionis patris.

ADNOTATIO.

a De purgatione † metus latè tractat Farinac. in ſuis frag.crim.par.2.de metu,à nu. 136. vſque ad 367.& quod durante eadem cauſa metus nunquam cenſeatur metus purgatus,vltra hìc allegata dixit Rota in deciſ.705.num.1.par.2. in recent. & deciſ. 490. ſub num.4.& 570 ſub num.6.præſertim deciſ. 642.nu.4 par.1.in recent.in qua vltima deciſion.dicitur,quod nec oſcula,nec amplexus,nec alij actus præſeferentes liberam voluntatem inducunt purgationem, quando durat eadem cauſa metus,& quod requiratur plena,& totalis libertas pro metus purgatione, dicit Rota,d.deciſ.490.ſub num.4. & firmatur in hac deciſione ſub n.4. 8

Oliuerius Beltraminus.

MEDIOLANEN. DECVRSVS AQVARVM.

Veneris 19. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Inſtrumentum non dicitur publicum, ſi caret nomine, & ſubſcriptione Notarij non obſtante antiquitate, quæ etiam non probatur ex ſola data inſtrumenti.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum non eſt in forma probanti, ſi careat nomine, & ſubſcriptione Notarij.*

2 *Data ſola non probat antiquitatem, & n.5.*

3 *Antiquitas non defendit inſtrumentum à defectibus ſubſtantialibus.*

4 *Iura non eſſe in forma probanti opponi poteſt in ſecunda inſtantia, licèt nihil fuerint oppoſitum in prima, quando productio facta in prima fuit verbalis, non realis.*

DECISIO CCCXCIII.

REſolutum fuit ſententiam an.1439. non eſſe in for-
ma probanti, quia non habet faciem inſtrumen-
1 ti, † nec publicæ ſcripturæ, caret enim nomine, & ſub-
ſcriptione Notarij, quod requiritur in publica ſcriptu-
ra, Alex.conſ.153.ſub n.10.li.2.Caputaqu.dec.104.p.2.
& fuit dictum in Neapolitana donationis 16.Dec.1602.
cor.Illuſtr. Card. Pamph. & in ſententia tradit Specul.
de ſent. §. vt autem, quæ præmittimus, n.1. caret etiam
omnibus alijs requiſitis ad publicam ſcripturam ex la-
tè deductis per informantes. Non obſtat, quòd dicitur
2 de antiquitate ſcripturæ, quia vltra quòd † ſola data
a non probat inſtrumentum antiquum, [a]Put.dec.186.lib.
3. antiquitas non ſupplet vitia viſibilia, Innocen. in c.
ex inſinuatione, de appel.Paul.de Caſtr.conſ.81.ſub tit.
3 verſ.& ſi dicatur propter antiquitatem, libr.2. Alex.
3 conſil.77.nu.11.lib.2.Accoramb.dec.31.lib.1.Nec† de-
fendit à defectibus ſubſtantialibus, Corn.conſ.142.n.6.
verſ.& inſuper, lib.2. fuit dictum in Burgen. de Caran-
za 27.Octob.1579.cor Bubalo. Non obſtat, quod dici-
4 tur non poſſe opponi contra tranſumptum, † cùm fue-
rit productum in prima inſtantia parte nihil opponen-
b te, [b]Put.dec.159.lib.1.quia dicitur productionem fuiſſe
verbalem iuxta morem illarum partium, & quod tran-
ſumptio fuit facta lite pendente, & parte non citata.
Obſeruantia non videbatur Dominis benè probata,
quoad alia iura, de quibus in dubio fuit reſeruatum par-
ticulariter ſingula examinari.

ADNOTATIO.

5 a Et quòd † ſola data non probet antiquitatem, niſi concurrant adminicula vltra dec.Put.186.li.3.extat alia deciſ.eiuſdem Put.439.lib.1.& idem Put.dec.9.de fide inſt.& fuit dictum in Firmana iuriſpatronatus 1. Dec.1589.cor.bo.me.Penia, & in Hiſpalen.decimarum de Ayamonte 12.Maij 1614.cor. R.P.D. Pamph.& in Anconitana, ſeu Auximana Florum 15.Dec. 1617.c.R.P.D.Buratto, ſi tamen ſcriptura ex oculari eius inſpectione appareret antiqua, & haberet ſpeciem inſtrumenti legalis, quod colligitur ex oculati inſpectione ſubiecta Iudici, tunc data dictæ ſcripturæ probaret antiquitatem, vt fuit dictum in Sulmonen.prætenſæ vnionis 3.Iun.1629.cor.b.m.Andrea, & in eadem coram R.P. D. Duzonetto 7. Februarij 1620.

b De quo dixi ſupra ad deciſ.292.

Oliuerius Beltraminus.

PLACENT. ET TOLETANA CANONICATVS, & Beneficiorum.

Veneris 12. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Subrogato gratioſè datur immiſſio in beneficio litigioſo iuſtificato clericatu, & obitu defuncti in poſſeſſione, & ex quibus iſta iuſtificentur.

SVMMARIVM.

1 *Subrogato eſt danda immiſſio iuſtificato clericatu, & obitu defuncti in poſſeſſione.*

2 *Clericatus probatur per teſtes deponentes de communi reputatione, & de publica voce, & fama.*

3 *Teſtis probat obitum in poſſeſſione, quando reddit cauſam ſuæ ſcientiæ ex amicitia, & familiaritate, quam habebat cum defuncto.*

4 *Poſſeſſio de certo tempore probata præſumitur continuata vſque ad mortem, quæ præſumptio ſuffragatur etiam hæredi ad effectum obtinendi immiſſionem vigore remedij* leg. fin.

5 *Obitus defuncti in poſſeſſione iuſtificatur ex publica voce, & fama.*

6 *Et maximè, quando non conſtat de aliquo titulo partis aduerſæ, & n.7.*

DECISIO CCCXCIV.

REſolutum fuit pro Didaco informante dandam eſ-
ſe illi immiſſionem in poſſeſſionem beneficiorum,
in qua exiſtebat Ludouicus de Obrigou tempore mor-
tis, cùm iuſtificauerit ſuum Clericatum, & obitum Lu-
douici in poſſeſſione, quod ſufficit † pro obtinenda im- 1
miſſione in poſſeſſionem vigore ſubrogationis gratio-
ſæ, vbi agitur, provt in caſu iſto, de beneficijs litigioſis
Put.dec.495.lib.2.Mohed.dec.11.vt lit.penden.fuit di-
ctum in Burgen.beneficij de Panicorno 24. Octobr. &
28.Nou.1588.cor.Gypſio in Meranden.Parochial.17.
Maij 1600.c.R.P.D.meo Decano, & ſæpiſſimè in alijs.
Clericatum Didaci † probant teſtes de communi repu- 2
tatione, & publica voce, ac fama, Rota dec.14. de pro-
bat.in antiq.Ægid.deciſ.114. Mohed.dec.21. in fin.de
renunc.Caputaquen.deciſ.277.n.4.p.1. Quod verò Lu-
douicus deceſſerit in poſſeſſione, probat explicitè † pri- 3
mus teſtis ſuper primo reddens cauſam ſuæ ſcientiæ ex
amicitia, & familiaritate, quam habuit cum ipſo
Ludouico, hoc etiam probant alij duo teſtes, dum
dicunt ipſum, dum viueret poſſediſſe, † quæ poſſeſſio 4
præſumitur vſque [a] ad mortem continuata, ad not.in a
ſiue poſſidetis, C. de probat.Rota dec.4.eod.tit.in nou.
& fuit in iſtis terminis dictum in Mediolanen.Cappel-
laniæ 30. Maij 1594. coram Illuſtriſſimo Cardinali
Pamphilio, & in Hiſpalen.& Corduben. beneficiorum
2. Iunij 1597.coram Gypſio, provt etiam in terminis l.
fin.D.de edict.diu.Adr.toll.dixit Rota in Romana Pa-
latij 10.Octobris 1578. coram Lauretano, ad cuius le-
gis inſtar procedit hæc immiſſio vigore ſubrogationis,
Mohed.deciſ.5.vt lit. penden. Præſertim quia teſtes ſu-
biungunt per eius mortem vacaſſe beneficia. Et ſatis
probant, licèt deponant † de publica voce, & fa- 5
ma, cum pro iuſtificatione admittatur talis probatio,
Rota deciſ.14.de probat. in nouis. Ægid. deciſ.675.

Put.

Digitized by Google

6 P ut.dec.29.l.1.Mohed dec.1.de prob.Quod † procedit ſine ſcrupulo in caſu iſto , cùm non conſtet de aliquo
b titulo aduerſariorum, [b] vt fuit dictum in Hiſpalen. & Cordubem.beneficiorum 2. Iunij 1597. cor. Gypſio in Placen.Canonicatus 1.Mart.1599.cor.Orano,& in Eginaten.Scholaſtriæ 14.Aprilis 1603.coram me.Accedit , quòd idem Ludouicus dedit de regula de annali contra Didacum , quam exceptionem proſecuti ſunt aduerſarij poſt Ludouici obitum ex perſona, & poſſeſſione ipſius. Concurrit atteſtatio Notarij de obitu , & poſſeſſione.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad dec.307.

7 b Reſeruatio † quæ alias requirit plenam , & concludentem probationem,ſufficienter iuſtificatur per ſemiplenam probationem,etiam de publica voce , & fama,quando non conſtat de aliquo titulo in contrarium,Gonz.ſuper reg.8.gloſ.11.n.107.qui plures deciſ.Rotæ refert,& fuit dictum in Celſonen.Pręceptoriæ cor.R.P.D.Coccin. Decan. impreſſa penes Marcheſ.de commiſ.tom.1.fol.347.& in Oueten. benefic. 12.Iun. 1609.coram eodem.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. MATRIMONII DE ALCALA.

Lunæ 26. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Matrimonium à principio nullum non poteſt per ratificationem conualidari, niſi denuo contrahatur cum omnibus ſolemnitatibus à Concilio requiſitis.

SVMMARIVM.

1 *Matrimonium , quando fuit ab initio contractum per metum, vel ex aliquo impedimento,eſt nullum,ceſſante metu , & impedimento non conualidatur,ſed requiritur,quod de nouo ex integro contrahatur cum ſolemnitatibus requiſitis à Concilio .*

2 *Conſenſus eſt de ſubſtantia matrimonij.*

3 *Conſenſus deficit ſtante metu.*

4 *Matrimonium,in quo deficit conſenſus,non ſolùm eſt ipſo iure nullum,ſed etiam dici poteſt non fuiſſe contractum , & ideo omnia ſunt de nouo iteranda.*

5 *Præſentia Parochi in matrimonio requiritur de forma.*

6 *De forma dicitur,quando quid requiritur ſub pęna nullitatis.*

7 *De forma,quæ ſunt,debent interuenire in tempore , quo actus producitur in eſſe.*

8 *Matrimonium ipſo iure nullum ex defectu conſenſus non reconualeſcit ex conſenſu ſubſequenti , vt ex tunc ,ſed vt ex nunc.*

9 *In ratificatione actus nulli conſideratur tempus ratificationis,& n.16.*

10 *Ratificatio actus inualidi nihil aliud eſt,quam nouus actus.*

11 *Ideo requiritur eadem forma , & ſolemnitas in ipſa ratificatione, quæ eſt neceſſaria in actu de nouo facto , & num. 17.*

12 *Retrotractio non fit,quando actus eſt omnino nullus , quia non inuenit principium conſeruabile.*

13 *Conſenſus vbi requiritur certo tempore , nunquam retrotrahitur.*

14 *Reſignatio nulliter facta à procuratore,qui non implet mandatum, non conualidatur ex ratificatione principalis reſignantis, ſed denuo eſt præſtandus nouus conſenſus formalis.*

15 *Manifeſtum,non occultum dicitur, quod probari poteſt.*

DECISIO CCCXCV.

PRætendebant pro parte D. Philippi purgatio metus ex longa cohabitatione,&multis actibus,quos
dicebat eſſe ſpontaneos,& non ſolùm libero,verum etiam læto animo factos;pro parte verò Marchioniſſæ
reſpondebatur non probari purgationem , & probatá
non releuare,& quod metu ceſſante,&animo ad ſuam
libertatem redacto requirebatur matrimonium denuò
contrahi adhibitis , ſeu repetitis ſolemnitatibus à Sacro Concilio Tridentino requiſitis . Et propterea
dubitaui de ordine Rotæ , an conſtet de purgatione
metus,quæ ſuffragetur D.Philippo.Quo dubio propoſito Domini reſoluerunt per actus factos viuente
Marchione patre non fuiſſe metum purgatum , reſpectu autem temporis poſt mortem nihil fuit reſolutum.
Pro faciliori autem , & celeriori cauſæ expeditione
Rota inſtante Marchioniſſa, & citato procuratore D.
Philippi ſtatuit,vt videretur , an fuerit neceſſarium,
quod matrimonium de nouo cum ſolemnitatibus ab
Eccleſia requiſitis celebraretur,ſi enim requiritur,fruſtra laboratur ſuper purgatione metus , quæ non ſufficeret. Quod dubium Domini , informante tantum
Marchioniſſa † affirmatiuè reſoluerunt ſequendo de- 1
clarationem Sac.Congregationis Illuſtriſſimor.Interpretum Concilij,quam in proprijs terminis prius fuerat amplexa Rota in Toletana Matrimonij coram Illuſtriſs.Cardinali Seraphino . Quotieſcumque enim
matrimonium non tenet ex aliquo impedimēto , quod
ab initio viget,ſi poſtea ceſſet,opus eſt, quòd omnia
de integro ponantur,quæ ſunt neceſſaria , & de eſſentia matrimonij , vt ex multis benè comprobat Victoria in ſuis relectionibus Theologicis relect.7.de matr.
in 2.punct.1.par.v.in contrarium,num 9.Io.Guttierez
in canon.quæſt.cap.18.num.4.& trib.ſeqq. relati in
illa Toletana,& Nauar. conſil.14. de ſponſ. & alij per
informantes adducti , [a] quorum rationes placuerunt a
Dominis,quicquid in contrarium dicant Moder.Cordub.lib.2.de matr.diſput.37. Et ſi hoc generaliter verum,in impedimentis,maximè procedere debet in defectu conſenſus,quia nullum eſt impedimentum ita dirimens,& nihil,à quo ita dependeat matrimonium,eſt
enim † conſenſus de ſubſtantia matrimonij, c. tua nos 2.
in fin.vbi gloſ.pen.Ant.de Butr.num 10.& ſeq.Abb.nu.
vlt.de ſponſ.& cauſa efficiens ipſius, c. ſufficiat 27. qu.
2.cap.cùm apud,& cap.tua de ſponſal c. tuas de ſponſ.
duor.Concil.Floren.in decret.de matrim.& probat, l.
nuptias, ff. de reg. iur. Defectus autem conſenſus in
Marchioniſſa eſt clarus ſtante metu , † quo nihil ma- 3
gis contrarium conſenſui , l.nihil conſenſui , ff.de reg.
iur.c.ſuper hoc,& ibi notat Abb de renunc. præſertim
iunctis præcedentibus proteſtationibus , vt benè per
Ruyn.conſ.120.num.24.& ſeq. libr. 4. Vbi autem in
matrimonio deficit conſenſus,† matrimonium non ſo- 4
lùm eſt ipſo iure nullum , Abb.in cap.2. numer.2.vbi
alij communiter de eo,qui dux.in matrim. quam poll.
per adult.ſed etiam dici poteſt non fuiſſe contractum,
quia vbi deficiunt ſubſtantialia , nihil dicitur actum,
Io.Andr.in c.1.num.3.vbi etiam Ant.de Butr.ſub num.
7.Io.de Anan.num.1. de Sacr. vnct. Et propterea omnia ſunt iteranda,& non eſt locus ſuppletioni , & dicunt poſt Hoſt.Io.And.& alij ibi.Accedit etiam,quod
præſentia † Parochi à Concilio requiritur pro forma, 5
vt dixit Rota in vna Florent. matrimonij 1. Februarij
1580.coram Vicecomite, & probatur , quia Conci-

6 lium procedit† annullando matrimonium eo abſente
factum,Bald.in l.1.poſt n.2.v. in contrarium,ff.de lib.
& poſthum Felyn.in cap.cum dilecta , in quinto ſigno
formæ de reſcript.Dec.conſ.528.n.11.Sarnien.in reg.
7 de idiom.qu.8.in princ.† quæ tamen ſunt de forma,de-a
bent interuenire in tempore , quo actus producitur
in eſſe,Bald.in l.obſeruari,§.fi.n.3.ff.de off. Proconſul.
Ant.de Butr.in c.cùm conſuetudinis, n.20. de conſuet.
Fel.in d.c.cùm dilecta n.8.verſ.& ideo.Nec poteſt agi
8 de ratificatione ex ſubſequuto conſenſu,† quia ſi ma-
trimonium metu contractum ex conſenſu ſubſequenti
reconualeſceret,reconualeſceret vt ex nunc,non vt ex
tunc,vt notat Abb.in c.ad id in 1.not.in fin. de ſponſal.
6 † in ratificatione enim actus nulli conſideratur tem-
b pus ratificationis,Surd.qui alios alleg.dec.241.n 70.b
10 cum ratificatio actus inualidi nihil aliud ſit, † quam
nouus actus,l.aſſe toto,ff.de hæred. inſt. l.obuenire ſo-
let,ff.de verb.ſignific.Soc.conſ.92.n.11.l.3.Menoc.cõſ.
11 80.n.66.† Et propterea omnis forma , & ſolemnitas,
quæ debet interuenire in actu , vt valeat interuenire
c debet in d.ratificatione, c Soc.ibi cum multis cumula-
tis per informantes,& tenuit Rota in vna Rom.dona-
tionis 13.Iunij 1586.cor.Illuſtriſ.Card.Seraph. & in v-
na bonorum cor.Illuſtriſs.Card.Platto , & ſuperius in
alijs.Nec poteſt deſeruire ſolemnitas per priùs ſecuta
quoniam,vt eſt dictum , illa debet concurrere de tem-
pore actus,nec poteſt ab eo ſeparari,neque iuuare po-
12 teſt fictio,aut retrotractio, † cùm non fiat , quando a-
ctus eſt omnino nullus,Bar.in l.obſeruari n 4. ff.de off.
Procon.Alex.conſ.78.n.24 lib.7.Dec.in l.ſemper, qui
non prohibet n.16.ff.de reg.iur.quia tunc retrotractio
non inuenit principium conſeruabile,Bald.in l fin.n.2
13 C.ad Velleian.Et vbi†conſenſus requiritur certo tem-
pore,prout requiritur ex diſpoſitione Concilij tempo-
re,quo Parochus eſt præſens , vnquam retrotrahitur,
Bald.in l.fin.ſub n.2.C.ad Velleian.facit ſimile,de con-
14 ſenſu præſtito iuxta formam regulæ à procuratore,†
qui non implendo mandatum nulliter præſtitit.Reſi-
gnatio enim non conualidatur ratificatione reſignã-
tis,ſed denuò eſt pręſtandus nouus conſenſus formalis,
Put.dec.111.l.3.Crot.dec.399.fuit dictum in Hiſpalen.
& Corduben.præſtimoniorum 1.Iunij 1562. coram
Gypſio.Nullus autem remanet dubitandi locus , cùm
habeamus in terminis declarationem Sacræ Congreg.
qua audita ad relationẽ Ponẽtis ſine aliqua diſcuſſio-
ne Rota in illa Tolet. omiſit longam diſputationem
ſuper metus purgatione,& ordinauit,vt cauſa expedi-
retur,prout fuit expedita . Ceſſat etiam omnis ſcrupu-
lus , quia non ſumus in impedimento metus occulto,
ſed manifeſto,cuius fuit conſcius ordinarius Sacerdos,
qui interfuit celebrationi matrimonij,& plures teſtes,
15 qui poſtea de eo depoſuerunt,† manifeſtum enim non
occultum dicitur,quòd probari poteſt,gloſ.in c.veſtra
in verb.notorium circa med. de cohabit. Cler. & in c.
manifeſta 2.qu.1.Card.in Clem.nolentes,in v.Notarij
n.1.de hæret.Gemin.conſ.54.ſub n.3.verſ.reſtat igitur
Abb.conſ.22.col.2.ver.item,& 2.lib.1.& in noſtris ter-
minis plures refert,& ſequitur Thom. Sanch. de matr.
lib 2.diſput.37.num.11.

ADNOTATIO.

a Et latè Surd.qui plures cumulat conſ.364.n.45.
6 b Et quod ratificatio † actus ab initio nulli non retro-
trahatur,itaut actus ex tunc valeat,ſed ſolùm opere-
1 tur validitatem,vt ex tunc,Hond.conſ.38.n.19. & ſe-
q.l.1.Sur.dec.69.n.15.Par.poſt relatos de reſig l.9.q.
17.n.71.Rota.dec.557.ſub n.3.p.1.in recent.
17 c Hinc eſt,quod† minoris, & mulieris ratificatio re-
quirit eaſdem ſolemnitates,quę ſunt neceſſarię in ce-
lebrando contractu de nouo,Serap.dec.142.n.2.& Ro-
ta infra coram Sanctiſſimo,dec.473

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE

Veneris 30. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Agitur de tertio veniente ad cauſam ,an,& quando poſ-
ſit impedire proceſſum inter alios
inchoatum .

SVMMARIVM.

1 *Sententia ferri poteſt contra Procuratorem dominum litis ef-
fectum,& n.6.vbi an ferri poſſit contra principalem omiſ-
ſo procuratore.*
2 *Tertius, qui profitetur velle denuo venire ex iure ſuo princi-
paliter diuerſo à iure collitigantium , non poteſt impedire
proceſſum iam inter alios inchoatum , quando ſua non in-
tereſt.*
3 *Exceptio tua non intereſt,repellit ab agendo,& ab excipiẽdo*
4 *Implicat nolle eſſe in iudicio,& velle in iudicio audire.*
5 *Filius, qui profitetur in cauſa decimarum velle ad iudicium
venire ex iure ſuo ſeparato à iure patris , non poteſt impe-
dire ſolutionem decimarum decurſarum viuo patre, cuius
non eſt hæres.*

DECISIO CCCXCVI.

RESolutum fuit Capitulum potuiſſe proſequi iudi-
cium cœptum contra Marchionem defunctum
cum eius procuratore domino litis effecto, quia de iu-
re contra talem procuratorem† procedi poteſt etiam, 1
vt contra ipſum feratur ſententia,a l.non ſolùm §.mor- a
te,ff.de noui oper.nunc.l.nulla dubitatio,vbi Alex.n.3
cum ſeq.& Iaſ.in fi.C.de procur. fuit dictum in cauſa
Toletana nullitatis profeſſionis 27. Octob.1595. cor.
bo.m.Card.Seraphino,& ſæpiùs in alijs.Et talem pro-
ceſſum† non poſſe impedire modernum Marchionem 2
filium,mirum enim videbatur,quod ipſe velit impedi-
re,& non eſſe in cauſa, imo expreſsè profiteatur nolle
venire,nec proſequi cauſam pendentem cũ patre,nec
nolle illud ius aliquo pacto defendere , & propterea
nouam cauſam per nouam cõmiſſionem introduxit ex
nouo iure propriam ipſius perſonam tangẽte ſepara-
to,vt dicitur,& diſtincto à iure , quod prætendebat,&
tuebatur pater , videntur enim hæc implicare contra-
rietatem,quod ius paternum ad ipſum non ſpectet, &
quod ſuper eo velit ſe intromittere , † obſtat enim ex- 3
ceptio,tua non intereſt,quæ ſicut repellit ab agendo ,
ita etiam ab excipiendo,l.1.ff.quor.appel.non recip.l.
illo,à quo,§.ſi de teſtamento,ff.ad Trebel. Dec. in l.ex
conuentione,n.1.in fi.C.de pact.Cæphal.conſ.133.n.39
† prout etiam implicat nolle eſſe in iudicio,& velle in 4
iudicio audiri Nõ obſtat,quod dicitur,modernũ Mar-
chionem habere eamdem cauſam defenſionis , quam
habebat Marchio eius pater,quia ſi habet , illa vtetur
in iudicio per ipſum moto.Nec etiam facit , quòd ter-
tius,cuius principaliter intereſt, poſſit impedire non
ſolùm proceſſum,ſed etiam executionem ſententiæ, b b
quia hoc verum in tertio ad cauſam veniente pro ſuo
intereſſe,quod facere noluit, & adhuc nõ vult moder-
nus Marchio,imo†nec etiam,vti tertius poſſet hoc ca- 5
ſu impedire proceſſum , quatenus agitur de ſolutione
decimarum decurſarum viuo patre, cuius non eſt hæ-
res,quia dum venit ex perſona propria,& non ex iure
patris,ſua nõ intereſt,vt in puncto reſoluit Rot.in To-
letana decimarum 19.Februarij 1693. coram Illu-
ſtriſſimo Cardinali Pamphilio . Et quatenus
dicitur

Digitized by Google

dicitur,quod hoc pacto Capitulum poterit facere exequutiouem pro decimis decurſis ſuper bonis Marchionatus,cùm ſit onus reale,reſpondetur,quod Marchio, ſi erit in poſſeſſione dd.bonorũ, audietur, quando Capitulnm volet facere talem executionem ,cùm poſteriori nunquã ſit denegãda audientia. Non etiam facit, quod iſta cauſa ſit pręiudicialis moderno March.quia non videtur præiudicialis tamquam res inter alios acta,& agatur de decimis non ſuo tempore decurſis, & ſi dubitat de præiudicio, poteſt venire ad cauſam pro ſuo intereſſe,& tũc audietur. Hinc etiã ceſſat,quod dicitur de indiuiduitate,quia perſonæ sũt diuerſæ,& iudicia diuerſa,quibus ſtantibus nulla poteſt conſiderari indiuiduitas.

ADNOTATIO.

2 Sententia ferri poteſt cõtra procuratorem dominum litis effectum,vt præter alleg.in dec.Sur. conſ.99. n.5. Vant.de nullit.ex defect.citat.n.25.&26. qui amplius dicit non valere ſententiam contra principalem omiſſo procuratore,ſi procurator ſe opponeret, quod procedit ſolùm de iure ciuili,nam de iure canonico,& de conſuetudine indubitatum eſt poſſe ferri ſententiam contra principalem citato procuratore pract.Papien. in v.(*forma*)ſent.n 33.& dixit Rot.in Imol.bonorum 16 Decembris 1619.coram R.P.D. Buratto.

b De tertio veniente ad cauſam videnda ſunt, quæ dix ad deciſ 259.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 30. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Patronatus non probatur ex aſſignatione decimarum, nec ex alijs, de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus non probatur ex aſſignatione decimarum pro congrua,quia cùm decimæ ad Eccleſias pertineant, videtur potiùs quædam reſtitutio, quàm dotatio de proprio.*

2 *Iuſpatronatus non acquiritur ex aſſignatione bonorum facta ex neceſſitate,quia neceſſitas excludit libertatem.*

Iuſpatronatus non acquiritur ex donatione,& aſſignatione neceſſaria,num. 5.

3 *Patronatus ex præſumptione, vel ex priuilegio eſt ſublatum per Concilium Tridentinum,& num.6.*

Iuſpatronatus ex augmenta,an cadat ſub derogatione Concilij Tridentini,& an ſub reſeruationibus, laſè num.6.

4 *Patronatus vſurpatio præſumitur in patronis temporalibus loci,vbi eſt ſitum beneficium.*

DECISIO CCCXCVII.

ROta cenſuit non conſtare de iurepatronatus Dominorum de Gongora,quia illud prætẽdere non
1 poſſunt† ex aſſignatione ratę decimarum pro congrua: tùm quia cum de iure decimæ ad ipſas Eccleſias pertineant, iſtæ vidẽtur potiùs reſtituiſſe Eccleſiæ id, quod ſuum erat,aut ad ipſam ſpectabat,quàm aliquid de nouo,& de ſuo dediſſe,quòd tanto magis procedit, ſi dicamus,prout ſuſpicabautur aliqui ex Dominis, quod decimandi ius peruenerit ad ipſos ex vſurpatione Eccleſiarum, & curæ animarum vſque de anno 1527. de qua fuit ſæpius dictum,vt patet ex deciſionibus, quæ dantur,aut ſaltem ſi iſtæ decimæ,vel ex præſcriptione, vel ex aliquo iuſto titulo ad ipſos ſpectant,attamen illæ ſpectarent cum ſuo onere ſubminiſtrandi congruã Vicarijs,vt in erectione Vicariarum facta de ann.1527
2 pro parte ipſorum producta, vnde † ex iſta aſſignatione neceſſaria Vicarijs,qui haberent ſubminiſtrare Sacramenta Parochianis non potuit acquiri iuſpatronatus,quia iſta neceſſitas excludit omnem liberalitatem,
a l.rem legatam,ff. de adm.legat. & non præſtat beneficinm,qui impedit debitum,l.ſi ſeruo,ff.de hæred.inſt. vnde non potuerunt illis acquiri decimæ, niſi cum onere,& illa pars,quæ fuit neceſſaria pro ſubminiſtratione Sacramentorũ,tamquàm accepta, non fuit ipſis acquiſita.[b] Quæ ex aduerſo deducuntur ad probandũ b
iuſpatronatus,vltra quod patiuntur reſpõſiones datas per informantes pro Eccleſijs Parochialibus poſſent concludere iuſpatronatus,vel præſcriptum,vel ex priuilegio,† quod eſt ſublatum per Concilinm Tridenti- 3
num.[c] Nec poteſt intrare præſumptio dotationis,cùm c
illa ſit excluſa per prædicta,nec fundationis, cum Eccleſiæ ſint antiquiſſimæ. Quæ tãto facilius procederẽt, ſi conſtaret,prout aliquibus Dominis videbatur, iſtos Dominos de Gongora fuiſſe dominos † temporales,& 4
potentes in oppidis,de quorũ decimis agitur,itaut potiùs præſumenda eſſet vſurpatio,quàm fundatio,&dotatio,[d] Acchil.deciſ 4.de iurep. d

ADNOTATIO.

a Ex dotatione, † ſeu ædificatione neceſſaria no voluntariè facta non acquiritur iuſpatronatus, Lamb. de iurep.7.art.4.q.principali t.p.1.l.Rot.dec.167.n. 5.&6.p.2.diu.fuit dictum in Burg.de Acoio vlt.Ian. 1604 co.Sacrat.vbi redditur optima ratio,nimirum quia ex iure ſpeciali eſt inductum, vt Laici ſint capaces iuriſpatronatus ad effectnm, ſcilicet,vt alliciantur ad dotandas Eccleſias,quæ ratio ceſſat,quãdo faciunt ex neceſſitate. 5

b Fructus pro congrua aſſignati sẽper hypothecati remanent in quemcumque tranſeant, Caput.dec.304. n.5.p.2.Gig.de penſ.q.5.in princ. & fuit dictum in Policaſtren.congruæ 24.Febr.1616.coram R.P.D. Veroſpo,vbi hæc deciſio canonizatur.

c Iuſpatronatus † ex priuilegio eſt reuocatum per Cõcil.Trid.Seraph.dec.1395.n.4.Pariſ.de confident.qu. 28.n.239.in fin.& 240.Gonz.ſuper reg.8.gloſ.18.n. 18.19.& ſeq.Garz.de benef.p.5.c.9.n.115. & latiùs p.5.c.9.n.115.& ſeq.vbi refert plures declarationes Sac.Cong.&dec.Rot.Quod procedit etiam ſi iuſpatronatus,ex priuilegio ſpectet ad Duces, Marchiones,Comites,niſi ſit iuſpatronatus Regum,ſeu Principum iura regia habentium,Garz.d.c.t.n.575.etiã ſi in priuilegio dicatur,quod iuſpat. cenſeri debeat, ac ſi ex vera,& reali fundatione,& dotatione competeret,non enim ideo deſinit eſſe ex priuilegio, vt in pluribus deciſ.fuit reſolutum, quas refert, & ſequitur Garz.d.c.9.n.117.& 118.benè Rot.dec.88.n. 2.& 3.par. t. in rec. quicquid in contrarium teneat Garz.ſuper reg 8.gloſ.18.n.92.& ſeq. 6

Prædicta indubitanter procedunt reſpectu priuilegi conceſſi ex mera cauſa lucratiua,ſecus ſi fuerit conceſsũ ex cauſa oneroſa,Ser.dec.499.n.4. vbi dicitu fuiſſe ſæpius in alijs canſis animaduersũ, & in dec. 518.Garz.de benef.p.5.c.9.n.120.& ideo licèt iuſpatron. ex augmẽto dicatur iuriſpatronatus ex priuilegio,Ser.d.de.518.Ro.de.58.n.5.1.p.in rec. cùm de iure cõm.non cõpetat,niſi ex fundatione,&dotatione,vel ex totali refectione,iuxta trad.in c.3.de iurepat.Ro.dec.311.n.1.p.2.in rec.Non tamen cadit ſub derogatione Concil.Ser.d.dec.499.in fi. Gab.d.cõſ. 195.n.2.& patet manifeſtè,quia Conciliũ ſubijcit examini,& reuiſioni Ordinarij iuſpatronatus cõceſsũ ex augmẽto à40.an.citra,ſignũ euidẽs,quod vult cætera iurapat. ex augmẽto cõceſſa ante 40. an.valida remanere,Ro.de.4.n 4.p.2.in rec.& benè Gar.

c.9.n.124. & ſeq. vbi refert declarationes Congregationis Sac. Concil. & dec. Rotæ, imo illud iuſpatronatus ex augmẽto cõceſſum infra 40. annos dicitur habere implicitũ ſtatum validitatis, & donec non reuideatur, & iudicatum fuerit Eccleſiæ damnoſũ, & per Ordinarium reuocetur, admitti debeant præſentationes Patronorum, Rot. d. dec. 4. ſub n. 5. p. 2. in recent.

Nec dicatur, quòd quando augmentum non præponderat gratiæ, cenſeri debeat ex mero priuilegio, Rot. de. 457. n. 17. p. 1. diuerſ. & deciſ. 58. n. 8. p. 1. in rec. Et præponderare non dicatur, niſi Eccleſia eſſet in ſtatu tali, quòd non habeat dotem congruam, cum qua poſſet ſeipſam ſuſtentare, Rot. d. dec. 157. n. 17. in fin. & 18

Nam talis obiectio procedit, ſi ageretur ad effectum cognoſcendi, an Papa poſſit derogare, quando enim cauſa onèroſa præponderat priuilegium dicitur ſapere contractum, qui eſt irreuocabilis, ſed quando agitur de præſumpta mẽte Papæ, ſeu cuiuſcumq; alterius diſponentis, an ſcilicet voluerit derogare, tũc non eſt locus d. commenſurationi, ſed eo ipſo, quod priuilegium eſt conceſſum non merè gratuito, ſed ob aliquam impenſam non cẽſetur cadere ſub diſpoſitione derogatoria ex defectu voluntatis; ita optimè declarat Serap. deciſ. 518. n. 4. & 5. Vltra quod in dubio etiam præſumitur augmentum præponderare gratiæ, Ser. d. dec. 518. n. 4. Hęc vero omnia de plano procedunt reſpectu derogationis Concil. Trid. ſed reſpectu reſeruationis reg. 8. videtur aliter dicendum, ſcilicet ſubiacere iuſpatronatus ex augmento d. regulæ, tum quia reg. 8. habet clauſulas ampliſſimas, & prægnantiſſimas, prout ad iſtud propoſitum illas ponderat, Rot. dec. 88. n. 9. p. 1. in rec. Tùm etiam multo magis, quia agitur de minori præiudicio Patronorum reſpectu regulæ, quàm reſpectu Cõcilij, quia Concilium tollit in totum iurapatronatus, ſed derogat iuri præſentãdi pro illa vice, in qua ſuccedit vacatio in mẽſe reſeruato, in cæteris enim vacationibus ſemotis reſeruationibus Patronus poterit præſẽtare. Et quod iuſpatronatus ex augmẽto cadat etiã ſub reſeruatione reg. 8. dixit Ro. in d. de. 58. ſub n. 5. & 6. cõfirmata in d. de. 88. p. 1. in rec. & in Valẽ. de Carlet co. Card. Lancell. impreſſ. penes Garz. de benef. p. 5. c. 9. n. 127. & fuit latè dictum in Cæſaraug. de Maella 6. Nou. 1618. cor. R. P. D. Coccin. Decan. Benè verum eſt, quòd Rot. in d. dec. videtur ſentire, quod ſi augmentum eſſet notabile, adeò quod gratiæ præponderaret, tunc non cadat etiam ſub reſeruatione, vt in d. dec. 88. n. 4. p. 1. in recent. & in d. Cæſarauguſtana de Maella, vbi tamen ad iſtum effectum requiritur, quod augmentum dotis ad medietatem annui valoris fructuum beneficij aſcendat ſequendo deciſionem in Valentina Parochialis de Carlet, coram Cardinali Lancellotto impreſſ. penes Garz. loco præallegato.

d De quo ſupra ad dec. 222.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA LVCRI DOTIS.

Lunæ 19. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Mater an poſſit ſtantibus Statutis Vrbis 134. lib. 1. teſtari de ſua dote inæqualiter inter filios, & plura de intellectu dictorum Statutorum.

SVMMARIVM.

1 *Parentes de iure communi poſſunt hæreditatem ſuam inæqualiter inter filios diuidere, dummodò vnicuique ſuam legitimam aſſigneat.*

2 *Statutum Vrbis* 134. lib. 1. *non prohibet, quominus mater poſſit plus vni, quàm alteri relinquere, dummodò non grauet in legitima.*

3 *Statutum Vrbis* 131. lib. 1. *intendit diſponere de lucro dotis ad fauorem mariti, non filiorum, & dum vlterius diſponit, quod maritus teneatur reſeruare liberis, dicta diſpoſitio nõ emanauit pro incluſione filiarum, ſed pro excluſione mariti à lucro, latè hoc comprobatur.*

4 *Statutum iuri communi contrarium eſt interpretandum, vt deroget depoſitioni iuris cõmunis minùs, quam fieri poſſit.*

5 *Matri non eſt auferenda facultas teſtandi de dote, cùm mulieres regulariter non habeant aliud patrimoniũ vltra dotẽ.*

6 *Reſeruationis natura eſt nihil de nouo tribuere.*

7 *Statutum Vrbis* 133. lib. 1. *qualiter ſit intelligendum.*

8 *Lucrum dotis delatum eſt Statuto Vrbis, an conſiſtat in vſufructu, an verò in proprietate limitatè ad tempus vitę mariti.*

9 *Legatum factum ad tempus finito tempore conſolidatur cum proprietate.*

10 *Statuentium voluntas eodem modo eſt interpretanda, quo & voluntas teſtatoris.*

11 *Statutum Vrbis de lucro dotis, vel non tranſmutat dotem in lucrum, vel ſi tranſmutat, ſolùm ad tempus tranſmutat.*

12 *Tempus determinatum importat contrariam diſpoſitionem finito dicto tempore.*

DECISIO CCCXCVIII.

DRuſilla Caſtellana ex tribus filiabus, quas habebat duas Lauram, & Lucretiam inſtituit in legitima eis debita. Victoriam autem hæredem vniuerſalẽ fecit, orta inter illas ex vna parte, & iſtam ex altera lite, & controuerſia occaſione d. inæqualis inſtitutionis, dubitaui extra Rotam, an potuerit Druſilla de ſuis do-
tibus ita inæqualiter diſponere, a quod dubium fuit v- a
nanimi Dominorum ſuffragio reſolutum affirmatiuè.
De iure enim communi res eſt clara, † per tex. in l. pa- 1
rentibus, C. de inoffic. teſtam. in quo diſponitur poſſe parentes hæreditatem ſuam inæqualiter inter filios diuidere, dummodò cuiq; ſuam legitimam aſſignent, ſufficitque filio legitima, vt excludatur ab impugnatione teſtamenti, §. fi. Inſt. eod. tit. Et difficultas, quæ à diſpoſitione Statuti oriri poſſet, reperitur ſublata per plures deciſiones Rotales, nam quod Statutum non
impediat, quominus † poſſit mater plus vni, quam alte- 2
ri relinquere, dummodo non grauet aliquem in legitima, in terminis Statuti antiqui reſoluit Rota in vna Romana prælegati 29. Octob. 1563. coram Ioanne Baptiſta Rota, & ſecundùm noua Statuta in Roman. ſucceſſionis de Tagliaferris coram bo. me. Litta 9. Iunij 1606. quæ deciſio fuit rationibus, & authoritatibus plenius confirmata 29. Martij anni ſequentis coram R. P. D. meo Marquemontio, à quibus deciſionibus dixerunt Domini non eſſe recedendum, quoniam, vt benè deducitur in deciſione Domini Marquemontij, in-
tentio † ſtatuentium fuit diſponere de lucro dotis ad 3
fauorem mariti, non autem ad fauorem filiorum, & verba illa (*quam tamen liberis reſeruare teneatur*) ſunt poſita pro excluſione mariti à lucro, non autem pro incluſione filiorum, vt in caſu ſimilis Statuti aduertit Dec. conſ. 386. nu. 7. ver. & hoc confirmatur, cum enim verba ad filios non dirigantur, apparet, quòd non ſunt prolata ad effectum lucri, ſeu dotem in ipſos transferendi, ſed potius conſeruandi illius ſucceſſionem iuris communis, quæ eſt, vt vſq; ad legitimam ex neceſſitate, quatenus autem eſt vltra, ſuccedant ex voluntate matris, vt in alio Statuto dixit Paul. de Caſtr. conſ. 82. n. 2. poſt med. lib. 1. & iure hæreditario ex teſtamento, ſi inſtituantur, vel ab inteſtato, ſi teſtamentum non fecerit idem Caſt. in l. ſi cum in dotem, in princip. n. 11. in ſi ff. ſol. matr. quod etiam voluit, Cum. conſ. 48. circa finem

Digitized by Google

nem. Iaſ.conſ.127.col.penul.verſ.ſed iſtis non obſtanti-
bus,li.1.Dec.vbi ſupra.Cagnol.in l.fin.ſub n.100. verſ.
tu vide,& plures refert,& ſequitur Honded.conſ.16.n.
14. & ſeqq.li.2 Hunc intellectum comprobant præfati
Doctores,tùm ex ſimili traditio per gloſ.in l. Lucius,la
4 ſecūda,ff.de hæred.inſt.tùm ratione,† vt Statutum hoc
iuri communi contrarium minùs eius diſpoſitioni de-
roget,l.ſi quando,in princ.C de inoff.teſtam.c. cùm di-
5 lectus,de conſuet.†& quia alias auferretur matri facul.
tas teſtandi de dote,quod ſapit iniquitatem,l.ex fundo,
in princ.ff.de vulg. & pupil. cùm præſertim ſecundum
communiter accidētia mulieris non habeant aliud pa-
trimonium vltra dotē,vt in his terminis perpendit An-
gel.conſ.81.n.2.poſt med. Qui intellectus de plano pro-
cedit in Statuto Vrbis, in quo apparet expreſsè ſtatuē-
tes noluiſſe reſpectu filiorū aliquid noui inducere, tùm
quia quoad ipſos referunt ſe ad diſpoſitionem iuris cō-
munis , vt benè perpenditur in deciſione D. Marque-
6 montij, tùm quia vſi ſunt verbo*(reſeruare)*†de cuius vi ,
& natura eſt nihil de nouo tribuere, Ang.in l.ſi quis per
illum tex.ff.de leg.1.Ruyn.conſ.99.n.10.li.1.Soc.conſ.
287.n.1.in fine,& n.ſeq.li.2.Aym.conſ.29.n.8.& Statu-
tum Brixien. ſuper quo conſuluit Iaſ. habet verbum
(conſeruare) vt patet in themate dicti conſilij,& ita pon-
derat Honded. dicto conſ.16.n.16.verbum*(retineāt)*quo
vtitur Statutum Æ.inum poſt alios,quos allegat. Non
obſtat conſ.Paul.de Caſtr.49.li.1.quia Statutum, ſuper
quo conſuluit extantibus filijs , mandabat reſeruari ip-
ſis tres partes,& permittebat matri teſtari de quarta
parte tantùm auferendo facultatem diſponendi de re-
ſiduo.quod nō contingit in terminis noſtris,licèt enim
7 in c.34.li.1. † concedatur vxori facultas teſtandi de de-
cima tantùm parte dotis,attamen , vt in deciſione Do-
mini mei Marquemontij dicitur,hoc dictum fuit in ca-
ſu,in quo eſſet locus lucro ad fauorē mariti , quia cùm
per illud fuiſſet prohibita facultas teſtandi de dote , vt
latè per Rol.de lucr.dot.quæſt 82.voluerunt ſtatuentes
mulieri prohibitę indulgere,quòd de decima parte pro
anima poſſit teſtari . Non obſtat dictum Bald. in l.pro
hæreditarijs,n.17.C.de hæred.act.quod quando dos re-
tinetur ex pacto de lucrando extantibus liberis , tunc
mulier non poteſt teſtari de dote , cùm ad aliud ſit ap-
plicata ex vi contractus,quia Bald.loquitur,quando re-
tinetur dos ex pacto de lucrādo, & ſic quando durabat
lucrum,& virtus pacti,vnde non eſt mirum,ſi præiudi-
cium dicti lucri,& pacti de lucrando non poteſt teſtari,
in caſu autem Statuti noſtri diſpoſitio matris cōfertur
in tempus,quando non eſt amplius lucrum, cùm ſit de-
latum viuente marito tantùm , & ad eius vitam . Nec
etiam obſtant tradita per eundem Bald. in Auth. vxore,
C. de ſecund. nupt. quia ibi agebatur de transferendo
lucrum in filios,& in caſu,in quo ſi lex non feciſſet trā-
slationem,maritus potuiſſet de eo libere diſponere in
perſonas extraneas,in caſu autem Statuti Vrbis non eſt
neceſſaria huiuſmodi trāslatio, quia lucrum poſt mor-
tem mariti non exiſtit amplius , imò nec etiam poteſt
8 dari translatio,†quia ſi volumus illud conſiſtere in vſu-
fructu,iuxta tradita per Gabr.conſ.13.li.2.quem ſequu-
ta eſt Rota in dicta Romana ſucceſſionis c.D.Marque-
b montio,[b] & non poteſt dari translatio, quia vſufructus
morte mariti fuit extinctus , §. finitur , inſt.de vſufr. &
conſolidatur cum proprietate,l.ſi Titio, ff.de vſufr.aut
volumus quod lucrum contineat proprietatem,& cum
ſit conceſſum limitatè ad tempus vitæ mariti,eo mor-
tuo non eſt amplius lucrum , ſed reuertitur ad propriā
naturam,& conſolidatur cū hęreditate matris,& apud
9 eum,apud quem eſt hæreditas,†ſicut dicimus de legato
facto ad tempus ſiue certum,ſiue incertum , vt per Ca-
ſtr.in l.Titia,35.§.fin.verſ.iſtum caſum habui,ff.de leg.
2.Soc.conſ.102.n.10,poſt med.li.3.Cæph.conſ.158.n.6.
† Eodē modo enim interpretanda eſt voluntas ſtatuen- 10
tium,quo & volūtas teſtatoris,vt dixit Rota in Roma-
na de Lante 11.Maij 1576.C. fœl.rec.Clem. VIII. facit
quod tradit Bald.conſ.184.in fin.li.1. Sic etiam reſpon-
detur ad auth.lucrum,& Auth.hęres.C.de ſecund nupt.
quia in eis,& alijs iuribus adductis agitur de trāsferen-
do in filios lucrū plenè,alioquin & irreuocabiliter trā-
slatum in coniugem. Hinc etiam corruit totum funda-
mentum partis aduerſę conſiſtens in eo,quòd Statutum
tranſmutet dotem in lucrum,†quia vel illud nullo mo- 11
do tranſmutat , ſi lucrum eſt in vſufructu , proprietas
enim dotis remaneret in ſua natura, vel ſi trāſmutatur,
tranſmutatur temporaliter ad vitam mariti , ita vt eo
mortuo recuperet, vel potius dicatur non amiſiſſe pro-
priam naturam,quia dicere,†quod ſit lucrum durante 12
vita mariti,eſt denegare , quod poſt dictum tempus ſit
ex nataura limitationis temporis , iuxta cumulata per
Surd.dec.75.n.1.cum plur ſeqq.qui dicit hoc etiam pro-
cedere in Statutis .

ADNOTATIO.

a In huiuſmodi Statutis conſiderandum eſt, ſi verba
principaliter dirigantur in filios,& ſi in filios , diri-
gantur quibus verbis an translatiuis puta*(lucrentur)*
vel*(habeant)* vel verbis reſpicientibus ſucceſſionem ,
puta*(ſuccedant remaneant in illis)*& ſimilibus; nam in
primo caſu mulier nō poteſt teſtari in præiudicium
filiorum,plenè Hond.conſ.16.per tot.lib.2.& etiam
benè conſiderauit Rota in dec.710.n.4.p.1.in recent.
& in terminis Statuti Vrbis Rota dec.653.nu.7.iun-
ctis anteced.p.2.in recent.

b Et quod Statutum deferens lucrum dotis marito cē-
ſeatur deferre ſolùm quoad vſumfructum,latè Rota
deciſ.653. par.2. in recent. ſicut & è contra reſpectu
quarti dotalis vxoris non defert vxori,niſi vſumfru-
ctum , & fuit latè dictum in Romana quarti dotalis
12.Martij 1616.coram R.P.D.Remboldo .

Oliuerius Beltraminus .

PLACENTINA, ET TOLETANA CANONIC. & Beneficiorum .

Mercurij 4. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Commiſſio cenſetur comprehendere, quodcumque ius competens oratori ex quacumque cauſa, & maximè ſtante clauſula(*quam, & quas*) & alia de quibus in deciſione .

SVMMARIVM.

1 *Concluſio firmata* in deciſ.369.*quod,ſcilicet , Auditores faciant unum Tribunal, & una ſit omnium iuriſdictio , & unus Auditor habeat iuriſdictionem in cauſa alteri cōmiſſa fuit in controuerſiā deducta,& Rota noluit illā firmare.*

2 *In iudicijs,maximè in beneficialibus cenſetur deductum omne ius ex quocumque capite competens .*

4 *Clauſula*(quam,& quas)*operatur,vt cenſeatur omne ius deductum .*

4 *Regula de annali annullat gratias retro , non autem nouas gratias .*

5 *Tot cenſentur commiſſiones quot ſunt iura in eis deducta , ita vt deficiente vno iure remaneat commiſſio in ſuo robore reſpectu alterius .*

6 Clau-

6 *Clauſula*(quam, & quas)*operatur, quod licèt commiſſio appellationis ſit nulla, tamen tribuit iuriſdictionem in negotio principali.*

7 *Proteſtatio partis aduerſa, quòd cauſa ſit cognoſcenda coram vno Auditore iuncta declaratione Rota operatur, vt ſuſtineantur geſta coram d. Auditore.*

DECISIO CCCXCIX.

FVit cauſa iterum ſuper eiſdẽ propoſita vtraq; parte
informante, & Domini ſteterunt in deciſis ſub die
5. Maij proximè præteriti, quãuis dubitauerint de pri-
mo motiuo deciſionis, an applicetur, & caſui propoſito
1 deſeruiat, quod† dicitur vnum eſſe omnium Auditorum
Tribunal, vnamque iuriſdictionem, in quo non conue-
niebant, conueniebant tamen omnes, quod non eſt ne-
ceſſaria hęc diſcuſſio, cùm ego nõ caruerim propria iu-
riſdictione ex propria commiſſione, qua etiam fui vſus,
cum vigore vtriuſque commiſſionis, & cùm vtriuſq; in-
ſertione fuerit expedita citatio ad partes; iuriſdictio
autem ex mea commiſſione eſt patẽs, quia in ea Orato-
2 res cenſentur† deduxiſſe omne ius,[a] & non ſolùm illud,
a quod competebat ante commiſſionem ex antiquis gra-
tijs, ſed etiã illud, quod poſtea ex nouis gratis ſuperue-
nit, tùm quia ſumus in beneficialibus, Ægid. dec. 662.
Put. dec. 83. n. 1. li. 1. Fab. dec. 217. latè Papaz. in addit. ad
3 dec. Rut. 18. de reſcrip. in nou. tùm† propter clauſulam
(quã, & quas) quæ efficit, vt nullo modo commiſſio dici
b poſſit reſtricta ad primas gratias,[b] Papaz. vbi ſupra, fuit
dictũ in Romana 50. mil. 29. Maij 1574. coram fœl. rec.
Clem. VIII. & in cauſa Mediol. Cappellaniæ 16. Nou.
1597. coram Illuſtriſſimo Cardinali Pamphil. & ſæpiùs
in alijs. Non obſtat, quod dicitur commiſſionem fuiſſe
annullatam per regulã de annali, quæ habet oculos re-
4 trò, † quia hoc eſt verum reſpectu primarum, nõ autem
reſpectu nouarum gratiarum, quibus cùm nõ obſtet re-
gula, Guidop. dec. 129. Caputaq. dec. 101. li. 1. in manu-
ſcrip. Rebuff. ad reg. de annal. gloſ. 14. & 19. Mandoſ. q.
85. n. 4. non eſt dicẽdum quod ſit annullata commiſſio,
5 & iuriſdictio, quæ ipſas reſpicit, † tot enim debent cen-
ſeri cõmiſſiones, quot iura in ea deducta ad not. in l. ſci-
re debemus, ff de verb. oblig. & in l. etiam, §. ex cauſa, ff.
de minor, ita vt ſi vna annulletur, altera remaneat in
6 ſuo robore, præſertim† propter d. clauſulam *(quam, &
quas)* quæ efficit, quod licet commiſſio appellationis ſit
nulla fortè, quia de ea non cõſtat, vel quia ſententia fe-
cit tranſitum in iudicatum, commiſſio tamẽ, & iuriſdi-
c ctio in negotio principali ſuſtinetur,[c] Sarnen. de inf. re-
ſig. q. 34. n. 4. Put. d. dec. 83. Achil. dec. 14. n. 1. de reſcrip.
Cęſ. de Graſſ. dec. 2. eod. tit. Tandem omnem ſcrupulum
7 tollebat proteſtatio† procuratoris partis aduerſę, quod
cauſa eſſet cognoſcenda coram me, & declaratio Rotæ
vtraque parte informante, ita vt, vel inter Conſtitut.
Innoc. VIII. & tradita per Adden. ad dec. Rot. 13. n. 3. in
fine, & n. ſeq. de off. deleg. in nou. vel ſaltem ſint Didaeus,
& Iacobus excuſandi pro euitanda pœna regulæ
de annali, vt fuit dictum in deciſione.

ADNOTATIO.

a In iudicijs cẽſetur omne ius deductum, vt eſt tex. in l. ſolemus, ff. de iudic. Rot. dec. 254. n. 2. p. 1. diu. & fuit dictum in Imolen. bonorum 21. Iunij 1619. coram R. P. D. Buratto, & hoc maximè procedit ſtante cõmiſſione, in qua adeſt ſolita clauſula *(quam, & quas)* quia per illam cenſetur deductũ omne ius, & omnis actio competens, Mart. latè de clauſ. p. 1. clauſ. 125. ſub n. 7. vbi plures deciſiones Rotę refert, & ampliſſimè Mareſcot. var. lib. 1. c. 20. per totum, vbi ponit regulam cum multis ampliationibus, & declarationibus.

b De quo ſupra litera A.

c Latè Mareſcott. d. c. 20. nu. 6. & ſeq. & Mart. d. clauſ. 125. n. 12. qui plures cumulant.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SOCIETATIS OFFICII.

Veneris 6. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Nominatio periculi vitæ eiuſdem Notarij rogati eſt valida, non obſtante, quòd ex poſt fuerit dicta ſocietas ceſſa eidem Notario, & maximè quando ex veritate facti probata ex adminiculis ceſſat omnis ſiniſtra ſuſpicio.

SVMMARIVM.

1 *Inſtrumentum non probat ad commodum Notarij rogati.*

2 *Hoc non procedit, quando de tempre rogitus nullum habebat ius, ſed cœpit ius habere multo tempore poſt.*

3 *Item non procedit, quando ex adminiculis conſtat de veritate facti, ita vt ceſſet omnis ſiniſtra ſuſpicio.*

DECISIO CCCC.

IOãnes Petrus Capogallus, Proxeneta Ripæ ſuper di-
cto officio contraxit ſocietatem ſcutorum 100. cum
Franciſco Morãdo ſub periculo vitę Ioannis filij dicti
Franciſci, cui acceſſit bonam fidem recognoſcẽdo erga
officialẽ, & alios obligatos Poſſidonius de Angelis: poſt
annum Frãciſcus declarauit dictam ſocietatem eſſe fa-
ctam de pecunijs Ioãnis eius filij, & ceſſit illi omnia iu-
ra dictæ ſocietatis, poſt nonnullos dies obijt Frãciſcus,
relicto Ioanne hærede, qui egit conta Poſſidonium pro
recuperatione ſortis principalis C. Aud. Cam. à quo ob-
tinuit relaxari mandatum, pro cuius exequutione, dum
inſtabatur C. R. P. D. Machiauello Iudice deputato,
Poſſidonius obtinuit per memorialem Sãctiſſimi, quod
cauſa cum voto Rotæ terminaretur, prętendebat enim
ſe pecunias fuiſſe ſuperlucratum, quia Ioannes fuit No-
tarius de ſocietate rogatus, & propterea nõ probari no-
minationem ſuæ perſonæ ex regula, quod inſtrumentũ
†non probat ad commodum Notarij ſcribẽtis,[a] de qua 1
per Bart. & Bald. in l. ſi Conſul. ff. de adopt. Iaſ. in l. ſciẽ- a
dum, n. 6. ff. de verb. oblig. & in terminis huiuſmodi no-
minationis allegabantur moderni à Cingulo de ſociet.
offic. n. 153. Quo non obſtante Domini contrarium te-
nuerunt, quia quando Ioannes poſſit dici Notarius ro-
gatus de dicto inſtrumento, & non Bertus Dominus
Officij, cuius contrarium tenebant aliqui ex Dominis
adnotando perſonam ſuam, ſuper qua Franciſcus pater
voluit currere periculum vitæ, nihil ſibi adſcripſit,
cùm ex ea nullum ius conſequeretur, † & propterea 2
pater poſt annum illi ceſſit eamdem ſocietatem, cuius
ceſſionis vigore cœpit habere ius, quod antea non ha-
bebat. Et ceſſat omnis ſuſpicio ex veritate facti, quia
Poſſidonius vidit, & approbauit talem nominationem,
tùm quia facta fuit in ipſo inſtrumento ſocietatis, in
quo ipſe interuenit, tùm quia erat ſcripta in fide ſocie-
tatis, in qua Poſſidonius fecit quietantiam pecuniæ re-
ceptæ, † ex quo, & alijs adminiculis, quæ dantur, ceſſat 3
omnis ſuſpicio, & omnis ſiniſtra interpretatio, vt per
informantes, & admittunt Modern. de ſocietate in loco
ſupra alleg. quibus etiam reſpondetur, eos loqui, quan-
do periculum vitæ ſtabat in perſona illius, qui dederat

pecu-

pecunias,vnde non mirum,ſi nominatio tunc non probatur,& in iſta mutatione tollatur fides Notario,cùm videatur in aliquo derogari iuri recipientis,ſecus eſt in caſu iſto, in quo in limine ſocietatis nominata fuit perſona Io.& in ea fuit fundatum periculum vitæ.Nec etiam facit declaratio,& ceſſio per patrem facta, quia de tempore,quo Ioannes rogatus fuit de inſtrumento, nullum habebat intereſſe,quia ſocietas cantabat nomine patris,& hoc eſſet deſtruere contractum ſocietatis, quem Poſſidonius præſupponit, cum inde prætendat pecunias lucratum fuiſſe. Ex quibus, & alijs adductis pro Ioanne fuit reſolutum Poſſidonium non fuiſſe ſuperlucratum pecunias.

ADNOTATIO.

a Notarius non poteſt ſibi aliquid adſcribere in inſtrumento,ſeu teſtamento,de quo ſe rogat, de quo latiſſimè per Farin.de falſit.q.150.n.175.& ſeq.vbi regulam conſtituit cum pluribus ampliationibus, & limitationibus.

VSSELLEN. SPOLIORVM, SEV DONAT.

Veneris 13. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Prælatus regularis poteſt in vita diſponere de fructibus beneficij dotando conſanguineos, maximè pauperes, & erga eum benemeritos, & alia huiuſmodi materiam concernentia.

SVMMARIVM.

1 *Prælatus habens adminiſtrationem æquiparatur in vita vſufructuario, ita vt poſſit per actum inter viuos de fructibus beneficij diſponere.*
2 *Et ideò poteſt ex illis dotare conſanguineos pauperes.*
3 *Prælatus poteſt donare ex cauſa remunerationis.*
4 *Prælatus ex ſua promiſſione poteſt conueniri.*
5 *Prælatus ex fructibus, & redditibus Eccleſiæ tenetur ſoluere ſua debita.*
6 *Prælatus de fructibus beneficij,qui ſibi ex propria parſimonia ſuperfuerunt,poteſt diſponere,ſicut de bonis proprijs patrimonialibus.*
7 *Regularis effectus Epiſcopus facit fructus ſuos in vita,& de eis diſponere poteſt non minùs,quàm ſæcularis.*
8 *Prælatus quando emit rem ex pecunia redacta ex fructibus Eccleſiæ ad effectum dotandi ſuam conſanguineam idem iudicari debet de dicta re empta,ac ſi fructus, cum quibus illam emit,in vita aſſignaſſet,& dediſſet pro dote.*
9 *Prælatus regularis emens rem dicitur illam acquirere Eccleſiæ,etiam ſi pro ſe ſtipuletur.*
10 *Hoc non procedit,quando apparet Epiſcopum noluiſſe acquirere Eccleſiæ,quia tunc Eccleſiæ non acquiritur ex defectu voluntatis.*
11 *Animus acquirenti, cui ſcilicet voluerit acquirere, colligitur ex præcedentibus,& ſequentibus.*
12 *Stipulari alteri quis non poteſt.*
13 *Prælatus ſicut poteſt acquirere Eccleſiæ,ita etiam poteſt acquirere cum qualitate reuocabilitatis.*
14 *Fraus non dicitur commiſſa, quando actus fuit factus lege permittente,& quando fieri poteſt citra fraudem.*
15 *Simulatio non datur ſine cauſa ſimulandi.*
16 *Simulatio non arguitur ex eo ſolùm,quòd alienans poſt alienationem remaneat in poſſeſſione rei alienatæ; maximè concurrente titulo familiaritatis.*
17 *Donatio an ſit immoderata remittitur arbitrio Iudicis, qui iudicare debet iuxta quantitatem bonorum donantis, & iuxta merita,& qualitatem donatarij.*
18 *Conſtitutio,& Breue Papæ dat formam futuris,non præteritis negotijs, nec ſe extendit ad ea,ſuper quibus lis pendet.*

DECISIO CCCCII.

PEtrus Clemens Profeſſus Ordinis Carmelitani promotus ad Epiſcopatum Vſſel. emit die 5. Martij 1594.dum eſſet Epiſcopus,quaſdam domos in Ciuitate Calaritana, pro ſe vti perſona priuata, & laica pro ſuis hæredibus,& ſucceſſoribus,ac pro quibus dediſſet, 22.eiuſdem menſis,eaſdem domos donauit Ioſephæ,& Marianæ eius neptibus,pro ipſarum dotibus, mortuo Epiſcopo orta fuit lis inter Capitulum Eccleſię Vſſel. & donatarias ſuper dictis domibus in partibus,vbi Capitulum ſententiam fauorabilem obtinuit, à qua pro parte mulierum fuit appellatum, & cauſa appellationis commiſſa Illuſtriſſimo Camerario, qui dictam ſententiam reuocando,pronunciauit ad fauorem donatarij, & cauſa ad Signaturã Sanctiſſimi delata placuit, quòd videretur in Rota de iuſtitia vltimæ ſententię,& propterea dedi dubium, an ſententia Illuſtriſſimi Camerarij eſſet confirmanda,quod fuit reſolutum pro cõ-
firmatione,†quia cùm Prælatus habens adminiſtratio- 1
nem in vita, æquiparetur vſufructuario, vt poſſit per
actũ inter viuos de fructibus beneficij diſponere, iuxta
gloſſ.communiter receptam in c perſonę,in verſ.reuocari,de offic.Ord.in 6.Rota dec.41.n.2.de probat.in an-
tiqu.ex ipſis non ſolùm poteſt,†ſed etiam tenetur dota- 2
re conſanguineas pauperes,Abb.in c.peruenit, ſub n.
1.verſ.& credo,quod bona conſcientia,de arbitr.Alex.
in l.1.n.24.ff.ſolut.matrim.Cappel.Tholoſ. dec.290.n.
9.Boer.dec.129.n.8. Campeg.de dot.p.1.q.23. Summa
Syluest.in verbo Clericus il quarto,n.11.q.15.latè Marſil.de redit.Eccl.c.32.n.8.& 9.Surd.de alim.tit.8. priuileg.92.n.5.Cbiſſan.deciſ.181. Maximè quia dos in caſu
iſto erat debita non ſolù iure conſanguinitatis,ſed etiã
ex cauſa remunerationis propter plurima ſeruitia recepta,vt cantat donatio,& abundè probant teſtes,† li- 3
cet autem Prælato donare ex cauſa remunerationis,vt
per Nauar.conſ.6.n.3.de don.li.1.imò etiã iure actionis
debita, quia illis fuerat promiſſa ab Epiſcopo, cuius
promiſſionis intuitu fuerãt dictæ neptes ex regionibus
Hiſpaniarum ad Regnum Sardiniæ auocatæ,† & cùm 4
ex iſta promiſſione potuiſſet Epiſcopus conueniri,cap.
quicumq;ſuffragio;& ibi gloſ.in verb.promiſerint iuncto c.ſeq.12.q.2.†clarum eſt Prælatum ex fructibus, & 5
reditibus Eccleſię teneri ſoluere ſua debita,c.peruenit,
& ibi not.de fideiuſſ.Rot.d.dec.41.n.2.de prob. in antiquis.Quæ tãtò magis procedunt,quia ex teſtibus apparet hoc factum†ex parſimonia, quam adhibuit Epiſco- 6
pus in parte fructuum ad ſuum victum,& vſum deſtinata,talium enim fructuum eſt eadem ratio, quæ de bonis proprijs,D.Thom.2.2.qu.185.art.7.in corpore art.
& ibi Caiet.q.2.Molin. de iuſt. & iur. diſput.146. verſ.
contrarium,ibi,tertio quoniam.Nauar. de redit. Eccl.
q.1.monit.33.n.2.& 4.verſ.quæ ratio,Sot.de iuſt.& iur.
li.10.q.4.art.4.col.4.verſ.cùm ergo. Nec obſtat, quòd
ſimus in Epiſcopo regulari, † quia regularis effectus 7
Epiſcopus facit fructus ſuos in vita,& de eis diſponere
poteſt non minùs quàm ſæcularis,Bald.in c.Clerici, il
ſecondo,n.7.de vit.& honeſt.Cleric. Card.in c.ſi quis,
colum.penult.verſ.in religioſis, de pecul.Cleric.& in
Clem.2.§.ſed & talis,in princ. eodem tit. Nauar. conſ.
15.n.4.& per tot.de Regul.vbi n.8. in fin. dicit praxim

totius

Digitized by Google

totius Orbis Chriſtiãni ita ſeruare, conſ. 70. n. 4. eod. tit.
dicit neminem contradicere, Sarmiẽt. qui alios allegat
de redit. Eccleſ. par. 1. quæſt. 9. n. 10. & dixit Rota in vna
Aquilana Prioratus 1. Februarij 1584. relata inter di-
a uerſ. dec. 772. p. 1.[a] Nõ obſtat, quod prędicta poſſent pro-
8 cedere, † ſi Epiſcopus donaſſet ipſos fructus, vel pecu-
niam ex eis redactam, ſecus autem de rebus ex dicta pe-
9 cunia emptis, † quia cum bona fuerint ad effectum do-
tandi empta, idem iudicari debet, quod de reditibus, vt
in ſpecie per Nau. de redit. Eccl. q. 1. mon. 47. col. 1. verſ.
& ita. Iacob. de Graſſ. conſ. 11. n. 21. & ſeq. de regul. Nec
10 facit, quod † res emptæ à Prælato regulari dicantur
acquiſitæ Eccleſiæ, etiam ſi pro ſe ſit ſtipulatus, iuxt.
trad. per Io. Andr. & alios in c. cùm olim il ſecondo, de
priuil. quia ad hoc, in quo verſatur punctus iſtius diffi-
cultatis, fuit reſponſum, non procedere, quando appa-
ret Epiſcopũ noluiſſe Eccleſiæ, ſed potius alteri acqui-
rere, puta, quando alteri ſtipulatur, quia tunc Eccleſiæ
non acquirit ex defectu voluntatis, Innoc. in d. c. cùm
olim, n. 3. circa med. Hoſt. ſub n. 12. Io. Andr. ſub num. 5.
Henric. Boic. ſub n. 4. Quod autem in caſu iſto noluerit
Eccleſiæ, ſed nepotibus acquirere, ſuadent non ſolũ ver-
ba ſtipulationis pro ſe vti perſona priuata, & laica, &
pro quibus dederit ponderata poſt informantes, ſed etiã
præcedentia, & ſequentia, videlicet, promiſſio dotandi
præcedens, & donatio ex dicta cauſa poſt paucos dies
11 ſubſequuta, & tota ſeries iſtius facti, † ex pręcedentibus
autem, & ſequentibus colligitur, cui quis voluerit ac-
quirere, Bald in l. mutuum intereſt, ſub n. 3. C. ſi quis alt.
vel ſibi. Berou. qui alios alleg. q. 46. n. 5. qui dicit verum,
etiam ſi acquirens nomen proprium exprimat. Et licèt
Innoc. & alij ſupra citati dicant, quòd nec etiam tertio
acquiritur ex defectu poteſtatis, id tamen dicunt pro-
12 pter naturam ſtipulationis, † ſecundùm quam alteri
quis ſtipulari non poteſt, l. ſtipulatio iſta §. alteri, ff. de
verb. obl. ſed quicquid ſit ſufficit, quòd non fuerint do-
mus per emptionem acquiſitæ Eccleſiæ, & quòd quan-
do illas donauit, non donauit rem Eccleſiæ. Dicebant
etiam aliqui ex Dominis, quod vbi fuiſſet acquiſitum
Dominium Eccleſię fuiſſe acquiſitum reuocabiliter in
13 caſu donationis, & quod † ſicut Epiſcopus potuiſſet non
emere, & non acquirere, potuit etiam acquirere cum
iſta qualitate reuocabilitatis. Quæ dicuntur de fraude,
14 ſunt bene ſublata per informantes, nec poteſt dici † fa-
ctum fraudulenter, quod fuit factum lege promittente,
l. Grachus, C. de adult. Pariſ. conſ. 72. in fi. li. 3. nec quod
potuit fieri citra fraudem, Surd. qui alios alleg. dec. 30.
15 nu. 30. Ceſſant etiam, quæ de ſimulatione dicuntur; †
b Tùm quia non adeſt cauſa ſimulandi,[b] Bar. conſ. 65. nu.
4. Anchar. conſ. 227. n. 7. & fuit ſæpiùs reſolutum, tùm
etiam quia coniecturæ adductæ pro ſimulatione, viſæ
fuerunt Dominis leues: Reſeruatio enim vſusfructus
in donatione fuit facta, donec nuberent, & illa, quæ in
inſtrumento dotali ad vitam facta legitur, vel eſt in-
telligenda ſecundùm eam, quæ facta fuit in inſtrumen-
to donationis propter verba relatiua appoſitas, vel
præiudicare non potuit iuri nepotũ quæſito per dona-
16 tionem. † Et licet Epiſcopus habitauerit domum cum
nepotibus, hoc tamẽ ſolùm non ſufficit pro ſimulatio-
ne, vt fuit dictum in Beneuent. donationis 27. Nou.
1585. cor. Gypſio, & id factum fuit iure familiaritatis,
quãdo autem in eis fabricabat palàm, & publicè, profi-
tebatur ſe id facere in domibus neptum, vt dicũt teſtes,
quamuis etiam exigeret penſionẽ vnius apothecæ, hoc
potuit eſſe, quia in multis ipſis nepotibus auxiliabatur,
& prę ſertim in eis alẽdis, quando in dicta domo mora-
batur. Non obſtat, quod dicitur de immoderata dona-
17 tione, & dote, † quia attẽtis facultatibus donantis, qui
ampliſſimi ſpolium reliquit, necnõ meritis, & qualita
te donatariarũ, ſecundùm quæ arbitrari debet iudex, vt
in his terminis dixit Iaſ. conſ. 73. in fin. verſ. non obſtat,
li. 3. ante eum, Hoſt. in Summa de don. §. & quid nu. 6. in
fine, & facit gloſ. in l. ſed, & ſi ſuſceperit, quam ſequun-
tur ibi omnes. C de iud. Et habita ratione, quod domus
inſeruire debebãt pro dotibus duarum neptum, nequa-
quam videtur cõſiderari poſſe exceſſiuitas, & ſi aliqua
eſſet, orirετur ex augmẽto dotis poſtea per Epiſcopum
facto. Breue fœl. record. Clem. VIII. inualidans dona-
tiones factas in vita reſeruato vſufructu Epiſcopo do-
nanti non obſtat, quia inualidat eas, quę viuentibus do-
natarijs non ſunt effectum ſortitæ, vnde non compre-
hendit iſtam, in qua poſſeſſio fuit infra quinque dies
tradita, & ſi illam poſſet comprehendere, non afficeret,
† quia emanauit non ſolùm poſt obitum Epiſcopi, ſed
etiam hac lite pendente; conſtitutio enim dat formam
futuris, non præteritis negocijs, l. leges, C. de legib. &
non ſe extendit ad ea, ſuper quibus pendet lis, Auth. in
med. lit. non fieri Sac. for. §. ideoque.

ADNOTATIO.

a Quòd idem ſequendo hanc deciſionem dixit Rot. in
Vrcellen. hęreditatis 24. Maij 1619. C. R. P. D. Pirou.
b De quo ſupra ad deciſionem 157.

Oliuerius Beltraminus.

ANCONITANA BONORVM.

Lunæ 16. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Primum extremum in ſpolio ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex monitorio partis contrariæ, in qua peti-
tur, quòd quis condemnetur ad dimittendam poſſeſſionem,
quia dimiſſio præſupponit poſseſſionem.*
2 *Exequutori creditur non ſolum quoad actum immiſſionis in
poſseſſionem, ſed etiam quod bona illa ſint debitoris, contra
quem ſit exequutio.*
3 *Producens cenſetur fateri vera omnia contenta in ſcriptura
producta.*

DECISIO CCCCII.

CONcluſum fuit conſtare de primo extremo, videli-
cet de poſſeſſione filiorum Petri de Leonibus, quia
vltra teſtes examinatos pro parte ipſorũ C. bo. me. Do-
mino Sottomaior, & alios examinatos per Iachellum
Rectorẽ S. Apollinaris productos C. R. P. Stella, qui be-
nè de ea deponunt, † adeſt monitorium pro parte d. Ia- 1
cheili impetratum, & præſentatum filijs Petri, vti eius
hæredibus, in quo monentur ad dimittendã poſſeſſionẽ
bonorum, de quibus agitur quàm ſi dimittere debebãt,
neceſſariò erat penes ipſos, cum priuatio præſupponat
habitum,[a] l. manumiſſiones, ff. de iuſt. & iur. l. decẽ. ff. de a
verb. obl. l. Titio vſusfructus, ff. de cond. & dem. & carẽ-
tia ſint habẽtiũ, Bald. in c. licèt in 3. opp. C. loc. Accedit
mandatum exequutiuum, relaxatum cõtra bona hęre-
ditaria Petri, quod fuit exequutum in vna Vinea in cõ-
trada Piſciarellæ in viridario dictorum hęredum, & in
alia contrada Srauezze poſſeſſa per hæredes cum ex-
preſſione confinium, qui conueniunt cum inſtrumento
conceſſionis factæ Petro eorum patri, ita enim cantant
relationes exequutionis, † cui creditur non ſolùm quo- 2
ad actum miſſionis in poſſeſſionem, ſed etiam quòd bo-
na illa eſſent illius, contra quem probatur exequutio,
Tiraq. de retract. conſang. §. 8. gloſ. 9. n. 22. fuit dictum
in

Digitized by Google

in Romana cenſus 26. Nou. 1697. cor. R.P.D. meo Ortembergo. Hoc etiam probatur ex inſtrumento deliberationis factæ Hieronymo maſculo, vbi leguntur bona poſſeſſa per hęredes. Accedit fides Lucæ Coſſini Locumtenentis Gubernatoris Anconæ, quam Iachellus
3 producendo† tacitè confeſſus fuit eſſe vera in omnibus
b in ipſa contentus,[b] c. cùm olim, de cenſib. l. Publia, §. fin. ff. depoſ. Bart. in l. poſt legatum, in princ. ff. de his, quibus vt indig. Innocen. & alij, in c. cùm venerabilis, vbi Fel. num. 22. de except. Rurſus adeſt tacita confeſſio Iachelli, qui aliquando expreſsè, aliquando relatiuè ad ſcripturas dixit ſe poſſidere bona, de quibus agitur ex ſubhaſtatione, & deliberatione, quæ cùm fuerit obtenta contra hæredes Petri, tacitè innuit fuiſſe ante deliberationem ab ipſis poſſeſſa. Et licèt aliqua ex ſupradictis iuribus non fuerint exhibita ante ſententiam Rotalem, id tamen factum fuit, quia proceſſus tranſportatus in Rota non erat integer, ſed defectiuus, & fuit neceſſe illum ſupplendo corrigere, & emendare. Ex quibus, & alijs deductis pro parte filiorum, & hæredum Petri, viſum fuit Dominis ſatis conſtare de primo extremo.

ADNOTATIO.

a De qua materia infra dicam ad dec. 458.
b Dixi latè ſupra ad deciſ. 238.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Veneris 20. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in cauſa decimarum vti prophana indiſtinctè, & ſine fumo eſt danda data releuantia, maximè in prima inſtantia, & ſufficit releuantia vnius articuli.

SVMMARIVM.

1 *Cauſa prophana dicitur cauſa decimarum ad effectum remiſſoriæ.*
2 *Item cauſa prophana dicitur qualibet alia, in qua non agitur de titulo beneficij.*
3 *Remiſſoria in materia prophana indiſtinctè, & ſine aliquo fumo datur, aliquando materia articulata eſt releuans.*
4 *Remiſſoria maximè eſt concedenda in prima inſtantia, quia durum eſt, quod cauſa in prima inſtantia diſcutiatur in Curia, & tollatur facultas probandi in partibus.*
5 *Articulus concernens fines Diœceſis, & Parochialitatis in materia decimarum eſt releuans.*
6 *Lis ſuper re diuerſa non præſtat impedimentum.*
7 *Remiſſoria eſt concedenda ſuper omnibus articulis, quando conſtat vnum eſſe releuantem.*

DECISIO CCCCIII.

COnclusum fuit Marchioni dandam eſſe remiſſo-
1 riam, quia ad iſtum effectum cauſa† decimarum
a dicitur prophana,[a] vt fuit dictum in vna Pampilonen.
decimarum 23. Iun. 1600. & in Valen. decimarum de
2 Gandia 9. Febr. 1601. cor. Illuſtr. Card. Pamph. prout†
quælibet alia, in qua non agitur de titulo beneficij, Ægid. dec. 617. Caputaquen. dec. 99. p. 1. in prophanis au-
3 tem† indiſtinctè, & ſine aliquo fumo datur remiſſoria,
quando materiæ articulatæ ſunt releuantes, Caputaq dec. 68. p. 3. Cæſ. de Graſſ. dec. 1. nu. 10. de dilat. Et ſi hoc verum in quacumque inſtantia, vt dicit ibi Caputaqu.
4 fortiùs procedit in prima,† in qua denegare remiſſoriam eſſet tollere probationes reo, quod eſſet abſurdum, & durum eſſet, quòd cauſa primæ inſtantiæ diſcuteretur in Curia, & tolleretur facultas probandi in partibus. Quod autem materiæ ſint releuantes, Domini
non dubitant, ſaltem in eo, quod articulatur† loca, de 5
quorum decimatione agitur, non eſſe in diœceſi Hiſpalen. quia eo probato Capitulum non poterit fundare ſuam intentionem decimandi in ipſis, & poterit illi Marchio dicere, quoad te liberas ædes habeo. Nec poteſt dici iſte articulus improbabilis propter pendentiam litis cum Marchione auo, quia lis non erat ſuper
diœceſi, aut ſituatione bonorum,† & non præſtat impe- 6
dimentum lis ſuper re diuerſa, ex cumulatis per Lancellot. de attent. lib. 2. cap. 4. limitat. 2.
Cùm† autem ha- 7
beamus vnum articulum releuantem, & non improbabilem, non ſunt diſcutiendi alij, ſed eſt concedenda remiſſoria ſuper omnibus, vt ſæpiùs fuit dictum, & ſignanter in vna Comen. decimarum 28. Iunij 1602. cor. R.P.D. meo Saciato, & in Illerden. pręeminentiarum 20. Iun. 1603. cor. me.

ADNOTATIO.

a Cauſam prophanam cenſeri, quando non agitur de titulo beneficij, etiam ſi aliàs ſit fori Eccleſiaſtici, dixi in annotatione ad dec. 238. & ad dec. 331.

Oliuerius Beltraminus.

CASALEN. DECIMARVM.

Lunæ 23. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Laico competit manutentio in quaſi poſſeſſione exigend decimas, etiam ſi non doceat de titulo. i

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non eſt danda poſſeſſori, cui ius reſiſtit, niſi docto de legitimo titulo.*
2 *Laico eſt danda manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi decimas, etiam ſi non docet de titulo, quia poteſt eſſe, quòd non ſint ſpirituales, ſed potiùs reſponſiones temporales.*

DECISIO CCCCIV.

FVit reſolutum pro Pezzanis informantibus dandum eſſe illis mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi reſponſionis grani, de quibus agitur. Nec obſtare dixerunt Domini, ipſos vti laicos eſſe
incapaces decimarum, & propterea,† cum eorum poſ- 1
ſeſſioni reſiſtat ius, non eſſe manutenendos, niſi docto
de legitimo titulo,[a] Caputaquen. dec. 296. p. 2. quia non a
† apparet iſtas eſſe decimas ſpirituales, & Eccleſiaſti- 2
cas, vel potiùs reſponſiones, quarum laici ſunt capa-
ces,[b] & quamdiu non conſtat iſtas eſſe decimas, non b
poſſe denegari ipſis manutentionem.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad dec. 379.
b Quòd dentur duæ ſpecies decimarum, ſpirituales, & temporales, dicit Bald. conſ. 419. vol. 1. Bero. conſil. 84. n. 41. l. 1 benè Petra in addit. ad Rodoan. de rebus Eccleſ. non alien. poſt quæſt. 63. in princ. Rot. deciſ. 313. nu. 3. p. 1. in recent. vbi dicitur non eſſe verum ſimpliciter, quòd laici ſint incapaces decimarum, cùm non omnes decimæ ſint ſpirituales, propriè tamen loquendo ſub nomine decimarum veniunt decimæ ſpirituales, vt fuit dictum in Ferrarien. decima-

marum 16. Iun. 1616. coram R.P.D. Pirouano, vbi dicitur, quòd decimę temporales propriè non ſunt decimę; & propterea ibi reſoluitur in dubio intelligendum eſſe de ſpiritualibus, quod idem etiam latè fuit reſolutum in Mediolanen. reſciſſionis permutationis 21. Maij 1591. C. Card. Pamph. & dicit etiam Bald. in d. conſ. 419. li. 1. & Bertaz. conſ. ciuil. 17. n. 15. & 16.

Oliuerius Beltraminus.

SALAMANTINA BENEFICII.

Lunæ 23. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſia Parochiali diruta non ſolùm remanet extincta Parochialitas, ſed etiam beneficium ipſum, non obſtante prætenſa translatione.*
2 *Probatio incerta, & æquiuoca non ſuffragatur.*
3 *Et eſt interpretanda contra probantem.*

DECISIO CCCCV.

CAuſa iterum ſuper eiſdem propoſita inſtante Ioan. qui non informauit, Domini perſtiterunt in deciſis, quod non ſit iuſtificata gratia ipſius reſpectu Parochialitatis, quia cùm Eccleſia Sancti Cypriani fuerit
1 authoritate Epiſcopi diruta, † fuit non ſolùm extincta
a Parochialitas, [a] ſi quæ per prius adfuit, vt in deciſione dicitur, ſed etiam beneficium ipſum, Abb. in c. 2. n. 5. de nou. oper. nunc. Sylua. de benef. p. 3. quæſt. 42. in fin. Remig. de Gonny. de imm. Eccleſ. ampliat. 20. n. 30. Non
b obſtat prætenſa translatio, [b] quia non probatur, cùm teſtes loquantur de translatione, aut vnione; rurſus ex dictis ipſorum non apparet, quid ſit translatum, an titulus, vel Parochialitas, an cura, vel eius exercitium, vt
3 in deciſione dicitur, vnde † probatio iſta incerta, & æquiuoca Ioannem non releuat, l. neque natales, C. de prob. l. non hoc, C. vnde leg. c. in pręſentia, de prob. imò
4 † eſt contra ipſum interpretanda gloſ. in d. c. in præſentia, Bart. in l. inter ſtipulãtem, §. 1. ff. de verborum oblig. Crot. conſ. 47. n. 22. Natt. conſ. 592. n. 13. Non obſtat deciſio in cauſa Mediol. Capellaniæ 14. Aprilis 1565. coram bo. me. Orano, quia vltra quòd ibi conſtabat de translatioue, ad hoc, vt Parochialitas Eccleſiæ Sancti Georgij non fuiſſet per translationem extincta, Epiſcopus erexerat Eccleſiam Sanctæ Mariæ, in qua exiſtebat quædam Cappellania, ſiue beneficium ſimplex, in Parochialem Sancti Georgij, transferendo illius iura Parochialia in d. Eccleſiam Sanctæ Mariæ, nil mirum, ſi ibi non fuit extincta Parochialitas. Rurſus ibi fuit translata Eccleſia Parochialis ad Eccleſiam ſimplicem, & ſic non dabatur concurſus duarum Parochialitatum in eadem Eccleſia, vt in caſu, de quo agitur, ex quibus viſum fuit Dominis non bene inferri de caſu illius deciſionis ad iſtum, & propterea non eſſe recedendum à reſolutioue facta.

ADNOTATIO.

a Diſtinguunt DD. communiter in hac materia, aut Eccleſia deſtruitur auctoritate Superioris, & tunc amittit omnia iura, aut deſtruitur caſu fortuito, & tunc retinet habitu omnia iura, vt poſt alios Dec. conſ. 93. n. 14. li. 5. & ideò ſi alia Eccleſia in eodem loco reædificetur, retinet omnia iura Eccleſiæ deſtructæ vti ſubrogata in locum primæ, vt fuit dictum in Toletana decimarum de Sanzedon 12. Iunij 1590. coram bo. mem. Penia.

b De translatione vnius Eccleſię ad aliam eſt vidẽdus latè Mandoſ. in tract. de ſignatura, in tit. de translatione, qui in propoſito huius dec. dicit, quòd quando Eccleſia Parochialis transfertur ad aliam, deſinit eſſe Parochialis, & talis prout prius erat.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 23. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Minor fideiubens cum iuramento non reſtituitur in integrum. Falſitas cauſæ non præſumitur in obligatione minoris ſtante decreto Iudicis, & eſt probanda concludenter, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Minor non reſtituitur in integrum ſtante iuramento, & ſub n. 5. & 18.*
2 *Minor non reſtituitur in integrum, ſi maior factus per quinquennium tacuit.*
3 *Minor non poteſt contrahere ſine interuentu curatoris.*
4 *Statutum dum requirit quaſdam ſolemnitates in contractibus minorum, non ideò tollit aliqua requiſita de iure communi.*
6 *Propinquiores præſumuntur illi, qui interuenerunt in contractu minoris, & ex aduerſo eſt probandum, quòd adeſſent alij magis propinqui, qui poſſent obligationi interuenire, & latiùs de hac materia ſub nu. 19.*
7 *Falſitas cauſæ non præſumitur in contractu minoris, quia præſumitur, quòd Iudex diligenter ſcrutatus fuerit de veritate cauſæ, & n. 20.*
8 *Falſitas cauſæ ad retardandam exequutionem obligationis Cameralis debet euidenter, & manifeſtè probari.*
9 *Ex ſtatu de præſenti non infertur ad ſtatum de præterito.*
10 *Soluendo aliquem fuiſſe de tempore contractus præſumitur, ſi conſtat, quòd ante contractum erat ſoluendo, licèt ex poſt conſtet non eſſe ſoluendo.*
11 *Excuſſio facta in Vrbe tantùm non probat aliquem non eſſe ſoluendo; maximè, ſi conſtat alibi habere bona.*
12 *Falſa cauſa non poteſt dici, quæ ab initio eſt vera, licèt poſtea deficiat.*
13 *Læſio enormiſſima non præſumitur, niſi probetur.*
14 *Et excluditur Iudicis auctoritate.*
15 *Et eſt probanda de tempore contractus.*
16 *Læſio enormiſſima propter fideiuſſionem præſtitam non poteſt conſiderari, niſi probetur impoſſibilitas obtinendi releuationem, & ſola fideiuſſio non ſufficit.*
17 *Obligationis Cameralis exequutio non retardatur per exceptiones requirentes vltiorem indaginem.*

DECISIO CCCCVI.

FAbius, & Virginius de Vrſinis de anno 1591. locauerunt Philippo Rauennæ Caſtrum Nomenti, cum ſuis tenutis ad annos 17. pro annuo affictu ſcutorum 4000. pacto adiecto, quod conductor reperiret ſcuta 42. mil. ad cenſum, pro locatoribus, &

Digitized by Google

& cenſus teneretur ipſe conductor infra ſexdecim an-
nos extinguere, interimque ſoluere fructus, pro qua
extinctione, & ſolutione retineret pecunias dicti affi-
ctus, & inſuper ſcuta mille Turris Lupariæ ad locato-
res pertinentis, fuit impoſitus cenſus ſuper Caſtro, &
1 tenutis locatis, & venditis eidem Rauennę conducto-
ri pro perſonis nominandis, qui ſucceſſiuè nominauit
Hieronymum ab Eccleſia pro ſcutis 10. mil. & Mare-
rium pro 8000. in reliquis nonhabuit effectum obli-
gationis de cenſu ſoluendo, & de euictione inter alios
acceſſit D. Io. Antonius Vrſinus Dux S. Gemini, contra
quem, cùm actum fuiſſet ad ſolutionem cenſuum de-
curſorum coram Aud. Cam. & obtentum, ac etiam exe-
quutum mandatum, fuit oppoſitum ipſum tempore
obligationis fuiſſe minorem, & ob id fideiuſſionem per
ipſum præſtitam eſſe nullam, vel ſaltem ei competere
reſtitutionem in integrum. Dubitaui extra Rotam de
ordine Signaturæ, an eſſet procedendum ad vlteriorē
exequutionem, vel potius reuocandum mandatum
Aud. Cam. cum inde ſequutis. Fuit reſolutum eſſe pro-
cedendum vlterius in executione, quia obligatio Du-
cis eſt liquida ex inſtrumento publico obligatione
Camerali vallato, & fuit adhibitum decretum Iudicis
cum alijs ſolemnitatibus requiſitis ex forma Statuto-
rum Vrbis in contractibus minorum. Et quoad reſti-
1 tutionem in integrum fuit dictum eam † non poſſe
a competere propter iuramentum, [a] Auth. Sacram. pub.
Cod. ſi aduerſ. vend. vbi Bald. n. 13. in ſpecie dicit non
conſtitui aduerſus fideiuſſionem, & poſt eum Tiraq. de
legib. connubial. gloſ. 5. ſub n. 104. & dixit Rota coram
2 me in Bononien. pecuniaria 9. Iun. 1603. Et † quia ob-
ſtat lapſus quadriennij, leg. fin. C. de tempor. in integ.
reſtitut. præſertim, vt non impediatur curſus alterio-
ris exequutionis, tum quia ſumus in obligatione Ca-
merali, tùm quia fuit peruentum in exequutione ex
latè deductis in d. deciſ. Bonon. Nullitates etiam non
obſtant, nam quoad primam, quòd Dux tempore obli-
3 gationis haberet matrem curatricem, † ſine cuius in-
teruentu nulliter egerit, l. ſi curatorem, Cod. de reſt. in
integr. fuit dict. Statutum non requirere præſentiam
4 curatoris, & licèt Statutum † non videatur tollere alia
requiſita de iure communi, Caſtren. qui de curatore
loquitur conſ. 106. in 1. dub. l. 2. & poſt eum Dec. conſ.
110. ſub n. 1. verſ. ſed tamen hoc non obſtante, Tiraq. de
5 legib. connub. gloſ. 8. n. 49. † attamen in terminis iuris
communis clara eſt reſponſio ex iuramento, quod tol-
lit remedium reſtitutionis in integrum minori, Aym.
conſ. 7. n. 16. qui de communi opinione, quæ vbiq; ſer-
uatur cum alijs per Gab. de minor. concl. 5. ſub n. 40. v.
contrarium, Menoch. conſ. 203. n. 11. Non obſtat alia
6 nullitas ex eo, quod interuenerint minus propinqui †
omiſſis propinquioribus, quia eſſet probandum pro
parte Ducis, quod tunc habuiſſet propinquiores, qui
b potuiſſent obligationi interuenire, [b] Paul. de Caſt. con.
124. in 2. dub. l. 1. Corn. conſ. 306. n. 8. l. 1. & 131. ſub n. 2.
lib. 4. Curt. iun. in l. 1. n. 22. circa finem, Cod. vnde vir,
& vxor. Aym. conſ. 80. nu. 14. Tiraq. de legib. connub.
gl. 8. ſub n. 51. Achill. deciſ. 4. de præſump. Guidob. dec.
98. & fuit ſæpius deciſum, fides autem, quæ ex aduer-
ſo datur ad probandum præſentiam bo. me. Cardinalis
Gaietani, non percutit tempus contractus, quia eſt de
alio menſe, & de alijs diebus, & recipit alias reſpon-
ſiones, de quibus per informantes. Dum etiam impu-
gnabatur obligatio ex defectu, imo falſitate cauſæ, cū
fuerit narratum Ducem poſſe ſe obligare ſecurè ſine
detrimento, periculo, & iactura, eò quod haberet Vr-
ſinos releuatores, qui tamen propter nimium æs alie-
num, quo premebantur, eum releuare non poterant.
Item quia fuit expreſſum, quod Rauenna intra certum
tempus extingueret cenſus, & tamen non extinxit, fuit
reſponſum falſitatem † cauſæ non præſumi, leg. 1. in fi. 7
c prin. & leg. magis puta, §. ne paſſim, ff. de reb. eor. Put. c
deciſ. 245. lib. 2. Chiſan. deciſ. 183. fuit dictum in Rom.
cenſus de Prouanis 8. Aprilis 1598. coram Orano, præ-
ſumitur enim Iudicem, qui decretum interpoſuit dili-
gēter ſeruatum fuiſſe de veritate cauſæ expreſſæ, Pau.
de Caſtr. conſ. 332. n. 2. p. 1. Alex. conſ. 80. ſub n. 11. lib. 5
& quod adhibuerit cauſæ cognitionem, vt fuit dictum
in vna Camerinenſ. Fideicommiſſi 7. Nouembris 1579
coram Robuſterio, & in Sabinenſ. ſeu Romana com-
promiſſi 14 Maij 1576. coram Cardin. Lancellotto.
Falſitas autem cauſarum pro parte Ducis non proba-
tur, † & tamen deberet euidenter, & manifeſtè probari 8
ad retardandam executionem obligationis Camera-
lis, vt voluit Rota in illa Romana cenſus de Prouanis.
Nam quod Vrſini non poſſent illum releuare, non
probatur per prętēſam excuſſionem, quia non conclu-
dit de tempore contractus, † cùm non valeat conſe- 9
quentia, non reperiuntur bona Vrſinorum, ergo nec
de d. tempore, † cum præſertim conſtet per prius eos 10
habuiſſe plura bona, & potius præſumptio ſumi de-
beat à ſtatu, in quo reperiebantur ante contractum,
quàm ab eo, qui poſt contractum interuenit, ex traditis
per Menoch. de præſum. l. 2. q. 24. Accedit, quod excuſ-
ſio † facta fuit in Vrbe tantùm, & tamen notorium eſt 11
Vrſinos habere multa bona in territorio Mantuæ.
Rurſus Iudex declarauit decretū deputationis Curſo-
rum ſuper excuſſione facienda in bonis Vrſinorum eſ-
ſe factum citra præiudicium obligationis Cameralis,
proceſſus executiui, & executionis factæ. Relatio etiā
Curſorum patitur plures exceptiones relatas ab infor-
mantibus. Alia etiam cauſa, quod Rauenna fuiſſet ex-
tincturus cenſus, non poteſt dici falſa ex eo, quod non
extinxerit, † cum falſa non poſſit dici, quæ à principio 12
eſt vera, & poſtea deficiat, Bald. in l. 1. n. 11. Co. de con-
dit. indebit. & facit regula tradita per Bartol. l. ſi rem
meam circa med. quem ſequuntur plures relati ab in-
formantibus, quod in concernentibus validitatem
contractus ſemper inſpicitur tempus contractus. Et ex
his reſultat reſponſio ad obiectum enormiſſimæ † læ- 13
ſionis eſt enim probanda, cum non præſumatur, Bart.
& alij in l. nam, & poſtea, §. ſi minus, ff. de iureiurand.
Ab. in c. 1. in 2. notab. de reſt. in integ. De. cōſ. 474. n. 11. † 14
maximè propter decretum Iudicis, quod facit præſu-
mi eam non adeſſe, De. in l. ſingularia, ſub n. 3. ff. ſi cer.
pet. Aym. conſ. 214. n. 2. Rimin. ſen. conſ. 74. n. 6. Hond.
conſ. 34. num. 61. lib. 2. & fuit dictum in illa Bononienſ.
pecuniaria, † hic autem non probatur talis læſio, ſal- 15
tem de tempore contractus, vt requiritur, l. ſi volunt.
in fin. Cod de reſcind. vend. gloſ. & DD. in l. 2. eo tit. &
in l. pretia rerum, ff ad Falc. † & læſio non poteſt con- 16
ſiderari, ſi non probetur impoſſibilitas obtinendæ re-
leuationis, nam ea, quæ deducitur ex eo, quod minor
fideiuſſit, non eſt enormis, & minus enormiſſima, vt
fuit dictum in d. Bononienſ. pecuniaria, impoſſibilitas
autem non ſolum non probatur, ſed potius videtur ex-
cludi, nam cum fuerint quatuor fideiuſſores, ex tribus
partibus conſequi poterat indemnitatem à confideiuſ-
ſoribus ex beneficio diuiſionis, quatenus ſolidum ſol-
uiſſet, in quarta parte remanebat releuatio in bonis
Vrſinorum, & Rauennæ. Alia autem, quæ deducuntur
non ſubſiſtunt, vt benè deducunt informantes, † vel re- 17
quirunt altiorem indaginem, & propterea nullo mo-
do impedire debent exequutionem obligationis Ca-
meralis, vt in his terminis concluſit Rota in dicta Ro-
mana Cenſus de Prouanis, & in Bononien. pecuniaria.

ADNOTATIO.

18 a Quòd † minori ſtante iuramento non competat reſtitutio, latè Surd. conſ. 114. n. 11. & ſeq. & plenè etiam Mantic. de tacit. lib. 16. tit. 4. n. 1. Odd. de reſt. in integrum q. 54. art. 8. n. 32. Quod non procedit ſtante læſione enormiſſima, tunc enim non obſtante iuramento minor eſt reſtituendus, Odd. d. q. 54. art. 8. num. 53. & 54. vbi de communi, plenè Rot. deciſ. 63. inter impreſſ. penes Pic. ad Statut. Vrbis.

19 b Minor, qui † impugnat contractum ex defectu interuentus proximiorum, non ſolùm probare tenetur, quod adeſſent alij conſanguinei, ſed etiam quòd poſſent tempore contractus interuenire; provt ſæpiùs dixit Rot. in pluribus deciſionibus relatis penes Pic. ad Stat. Vrbis, vt in dec. 28. n. 5. & optimè in dec. 30. vbi fuit dictum, quòd vltra præſentiam proximiorum in loco erat etiam probanda habilitas non ſolùm naturalis, ſed etiam accidentalis, & in dec. 57. n. 1. vbi dixit Rot. quòd probandum erat, quòd proximiores commodè adhibere potuerint, & quòd non ſufficiebat præſumptio habilitatis, & fuit etiam dictũ in Camerinenſ. donationis impreſſ. penes Marcheſ. tom. 2. fol. 56. n. 9. & 10. & in Roman. nullitatis contractus 27. Iun. 1611. cor. R. P. D. Pamph. vbi dicitur probari debere plenè, & concludenter præſentiam eadem die obligationis, & quòd contractui interuenire potuiſſent, & in Romana de Iacomellis 29 Apr. 1611. cor. Card. Sacrato, in Romana fideiuſſionis 2. Iun. 1614 cor. R. P. D. Pirouano, & in Senogallienſ. prædij 5. Iun. 1617. cor. b. m. Andrea, vbi dicitur probari debere in loco præſentiam de eadem die, & hora contractus, & quòd commodè interuenire potuerit, & omnes d. deciſiones mouentur ea ratione, quia ſtat præſumptio pro validitate contractus propter decretum Iudicis, pro quo præſumitur, quandiu non probatur contrarium, & ideò minor, vti actor agens ad nullitatem cõtractus tenetur plenè, & concludenter probare defectum, quem patitur contractus, & non ſufficit probatio præſumptiua, vt latiùs habetur in præallegatis deciſionibus.

Aduertendum tamen eſt, quod Rot. in dec. 713. p. 2. in recent. temperauit rigorem iſtarum deciſionum, dum nonnullæ requirunt probationem habilitatis proximiorum non ſolùm de die, ſed de hora contractus, in dicta enim deciſione reſoluitur ſufficere probare habilitatem eadem die contractus. Et etiam in dicta deciſione firmatur ſufficere probare habilitatem naturalem, puta illorum ſanitatem; nec eſt probandum, quòd non extiterint impedimenta accidentalia ea ratione, quia ſi impedimenta accidentalia adfuiſſent, non diu duratura, erat expectandum, quòd ceſſarent, Tiraquell. de leg. connub. gloſ. 8. n. 6. & ſeq. Bertaz. de clauſ. iuſt. clauſ. 8. gloſ. 10. n. 1.

20 c Cauſa † expreſſa in contractu, in quo interuenit Iudicis decretum, præſumitur vera, donec non probetur falſa Surd. alios adducens dec. 126. n. 7. & conſil. 39. n. 7. & in terminis Stat. Vrbis fuit dictum in Romana Saluiani 15. Dec. 1614. cor. R. P. D. Pamphilio, & in alia Romana Saluiani 20. Maij 1613. cor. R. P. D. Manzanedo, & alijs pluribus relatis, fuit dictum in Romana Nullitatis obligationis 28. Maij 1618. cor. R. P. D. Vbaldo. *Olibertus Beltraminus.*

NOGALLIEN. IVRIS PASCENDI.

Veneris 27. Martij 1607.

ARGVMENTVM.

Enunciatiua vnica, & moderna non probat etiam ſi emanauerit cum procuratore, cuius nec confeſſio principaliter facta præiudicat.

SVMMARIVM.

1 *Enunciatiua vnica non probat, & n. 6.*

Probat ſemiplenè, & concurrentibus adminiculis plenè.

Enunciatiua vnica cenſetur, etiam ſi ſint plures, prouenientes tamen ab eadem perſona. & n. 6.

2 *Enunciatiua moderna non probat, etiam ſi emanauerit cum procuratore.*

3 *Confeſſio procuratoris non nocet domino.*

4 *Et multò minus enunciatiua incidenter prolata.*

5 *Enunciatiua vt probet iunctis adminiculis debet eſſe antiqua.*

DECISIO CCCCVII.

CAuſa iterum ſuper eiſdem propoſita, Dominis iterum viſum fuit non conſtare in cuius Territorio ſint terræ, de quibus agitur, non obſtantibus iuribus de nouo productis pro parte Communitatis Viti, quæ in ſumma reducuntur ad vnam enunciatiuam an. 1530. qua enunciatur de duo petia terrarum laboratiuarum poſita in Territorio Caſtri Montis Sancti Viti in contrada Plani Caſſiani, quæ enunciatiua non probat non
ſolùm, quia eſt † vnica, Soc. conſil. 266. n. 12. & ſeq. lib. 1
2. & ſæpius reſoluit Rota, ſignanter autem in vna Sabinenſ. Confinium 14. Octobr. 1577. cor. Illuſtr. Cardinali a
Blanchetto in Romana Viridarij 5. Decem. 1580. cor. 2
Rubeo, & in Farfenſ. Territorij 20. Iunij præteriti coram R. P. D. meo Decano, † ſed etiam quia eſt moderna, Aym. de antiqu. temp. p. 1. §. 1. nu. 7. & 9. fuit dictum a
in illa Farfenſ. & ſæpiſſimè in alijs. Non obſtat, quòd b
enunciatiua ſit facta cum Procuratore Abbatis, † quia 3
ſi confeſſio Procuratoris per ſe primò, ac principaliter facta, non nocet Domino, Paul. de Caſtr. in l. non ſolùm nu. 2. ff. de procur. Ægid. dec. 104. factam, ſeu confeſſio n. 3. Felyn. in c. 1. n. 44. & vt lit. non conteſt. minus ea,
† quæ emanauit incidenter, & per verba enunciatiua, 4
Dec. in leg. 2. n. 65. & in Authen. ſi quis in aliquo n. 37.
Cod. de edendo. Nec facit quòd enunciatiua † probet, 5
iunctis adminiculis, quæ ad fauorem Communitatis plura enumerantur per informantes pro eius parte, quia, vltra quod hoc poſſet procedere in enunciatiua antiqua, multa etiam in contrarium adducuntur pro Illuſtr. Commendatario, quæ Dominis vrgentiora, & maioris ponderis videbantur.

ADNOTATIO.

a Et quòd † enunciatiua vnica non probet, etiam ſi ſit antiqua, Rot. dec. 160. n. 6. & dec. 169. n. 2. p. 1. in recent. & dec. 71. num. 5. & dec. 170. n. 3. p. 2. in recent. Mantic. de tacit. lib. 2. tit. 6. n. 22. Sed ad minus requiritur, quòd ſint duæ, Mantic. poſt alios d. tit. 6. n. 21. imò eſt neceſſe, quòd proueniant à diuerſis perſonis, & a diuerſo fonte; nam ſi prouenirent ab eadem perſona, etiamſi eſſent plures, reputarentur pro vnica enunciatiua, Achil. dec. 8. n. 2. de iurepatronatus. Verall. dec. 337. n. 6. p. 2. Rota dec. 289. n. 1. p. 1. diuerſ. & in recent. dec. 295. n. 7. p. 1. Menoch. conſ. 732. nu. 26. Aldou. conſil. 51. num. 22. & etiam requiritur, quòd illæ perſonæ, à quibus enunciatiuæ emanant, non ſint ſuſpectæ, Achill. dec. 8. de iurepatronat. Mantic. dict. titul. 6. num. 23. & ſæpè fuit in Rot. deciſum. Licèt autem enunciatiua vnica plenè non probet, facit tamen ſemiplenam probationem, quando eſt antiquiſſima, vt fuit dictum in Oritana Archipresbyteratus 2. Decembris 1598. coram bon. mem. Orano, & in Lancianenſ. Archipresbyteratus 2. Maij 1615. cor. R. P. D. Buratto, & etiam admiſit Rot. cor. eodem in Piſtorien. beneficij 11. Maij 1618. & concur- 6

currentibus adminiculis facit plenam probationem, vt fuit dictum in Foroliu. iuriſpatronatus 3. Decembris 1607. coram Card. Lancellotto, & in d. Piſtorienſ. coram R.P.D. Buratt. Rota deciſ. 160. num. 9. & deciſ. 432. num. 4. par. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIENS. OLEORVM.

Lunæ 30. Martij 1609.

ARGVMENTVM.

Plura in materia confeſſionis extraiudicialis emanatæ parte abſente, quando probet ſaltem de æquitate canonica, & quid quando eſt iterata.

SVMMARIVM.

1 *Confeſſio facta in poſitionibus plenè probat contra ponentem.*

2 *Confeſſio emanata parte abſente de æquitate canonica probat, & num. 5.*

3 *Confeſſio emanata parte abſente propter reiterationem probat.*

4 *Ignorantia libri, & contentorum in eo allegari non poteſt ab eo, qui quotidie præ manibus librum habet.*

DECISIO CCCCVIII.

PRopoſito dubio, ad quem ſpectaſſent dolia olei 58. an ad Paulum Draco, vel ad Iulium Cæſarem Tittam propter varietatem, & multitudinem probationum, quæ pro vtraq; parte controuerſiæ afferebantur, Rot. 18. Apr. præteriti ordinauit, quod viderentur iura vtriuſq; partis ſeparatim, & poſtea ſi opus erit in concurſu, in cuius ordinis executionem cœptum fuit à iuribus Bartholomæi filij, & hæredis q. Iulij Cæſaris Tittæ actoris, & dubitaui, an ex deductis pro parte dicti Bartholomæi conſtaret dolia olei 58. ſpectaſſe ad Iuliū Cæſarem eius patrem, quod fuit reſolutum affirmatiuè, nam quod dolia 35. ex ipſis ſpectaſſent ad ipſum adeſt clara, & explicita confeſſio partis aduerſæ in po-
1 ſitionibus per ipſum datis, † quæ confeſſio facta in po-
a ſitionibus plenè probat, & præiudicat ponenti, a Alex. conſ. 172. in princ. l. 6. latè Gabr. de confeſſ. concluſ. 1. num. 12. Quantum ad dolia 23. reſiduum ſummæ 58. adeſt confeſſio Pauli, qui poſt mortem Iulij Cæſaris, dum ſolidauit diuerſa computa dati, & recepti cum hærede Iulij Cæſaris reſpectu computorum olei, faſſus fuit nullum intereſſe habuiſſe in magazeno, ſed inſeruiſſe de nudo nomine, quæ confeſſio eſt probata per quatuor teſtes multum qualificatos conteſtes de loco,
2 & tempore, † quæ etiamſi emanaſſet parte abſente, pro-
b bat de æquitate canonica, b ex cumulatis per Gabr. de confeſ. d. concluſ. 1. num. 46. quod ſequitur Rot. Put. deciſ. 12. lib. 2. fuit dictum in vna Hiſpalen. iuris votandi 16. Martij 1575. coram Cantuccio, & in vna Romana ſocietatis 1. Iunij 1561. coram Reuerendiſſimo Peruſino, & adeſt alia ſimilis confeſſio in inſtrumento conſi-
3 gnationis apochæ, itaut † etiam plenè probet propter reiterationem, vt per Gabr. d. concluſ. num. 59. concurrunt etiam adminicula ex libris ſuper hoc negotio tentis. Petrus enim tenebat vnicum librum pro toto negocio nulla habita diſtinctione inter dolia 35. & dolia
4 23. † cuius libri ignorantiam Paulus allegare non poteſt, cùm illum quotidie haberet præ manibus, imo in libro Pauli met reperiuntur adnotatæ omnes partitæ, quas ipſe Paulus habebat ex retractu oleorum, quæ omnes partitæ indiſtinctè ſunt poſitæ ad creditum Iulij Cæſaris, quod eſt manifeſtum indicium, totum oleū ad ipſum ſpectaſſe. Magnum etiam dd. confeſſionibus præſtat adminiculum, quod de his dolijs 58. poſitis in magazeno ipſe Paulus emit 12. dolia, & de illis tantum ſoluit gabellam, ex quo apparet, quod non habebat dolia 23. quia vltra quod rem propriam non emiſſet ſoluiſſet etiam gabellam pro dolijs 23. non pro 12. tantum, ſolidatio etiam computorum facta poſt mortem Iulij Cæſaris, in qua Paulus diligentiſſimè ſe geſſit, memor etiam minimarum partitarum ſuum fauorem concernentium, & tamen de iſtis dolijs nullum verbum & in computo remanſit debitor librarum 4888. pro quibus petijt dilationem ad ſoluendum, cuius ſummæ non remanſiſſet debitor, ſi dicta dolia ad ipſum ſpectaſſent, imò forſan euaſiſſet creditor. Non obſtat, quod iſtæ confeſſiones poſſint intelligi de alijs oleis per Petrum Gypſium adminiſtratis, quæ eſſent Iulij Cæſaris, quia non apparet, quod vltra dolia 58. Draghus in magazeno Petri poſuerit alia olea ſua, nec minus quod ſub nomine Draghi Petrus adminiſtrauerit alia olea Iulij Cæſaris. Non eſt verum, quod Petrus eſſet miniſter Iulij Cæſaris, quia imò, vt colligitur ex poſitionibus, Petrus erat deputatus ab ipſo Paulo, & dum Petrus dictum oleum vendendo recipiebat pretium, illud afferebat ad Paulum, qui illud ponebat ad creditum Iulij Cæſaris, vt apparet ex libris Petri, & Pauli: concurrunt etiam alia adminicula adducta per informantes.

ADNOTATIO.

a De quo ſupra ad deciſ. 385.

b Put. deciſ. 11. nu. 3. lib. 2. † Ro. dec. 4. n. 1. par. 1. diuer. 5
& in recent. dec. 158. nu. 11. p. 1. vbi de communi, & fuit etiam dictum in Pampilonen. penſionis coram Cardinali Sacrato impreſſ. penes Marcheſ. de commiſ. to. 1. fo. 545. Verum inter Romanos, inter quos ſeruatur ius ciuile non habet locum hæc concluſio, quod confeſſio extraiudicialis inter illos probet, Seraah. dec. 487. num. 13.

Oliuerius Beltraminus.

VRBEVETANA DOTIS.

Veneris 3. Aprilis 1609.

ARGVMENTVM.

Quantitas dotis probatur ex publico inſtrumento dotis, & probationes contra dictum inſtrumentum debent eſſe claræ, nec teſtes ſe referentes ad capitula aliquid concludenter deponunt contra inſtrumentum.

SVMMARIVM.

1 *Dotis quantitas probatur ex publico inſtrumento dotis, quod facit rem certam, & manifeſtam, & probationem probatam.*

2 *Probationes contra inſtrumentum debent eſſe concludentes, neceſſariæ, & apertiſſimæ.*

3 *Teſtis ſe referens ad capitula non probat non exbibitis capitulis.*

4 *Inſtrumentum, quando repugnat capitulis, magis eſt ſtandum ipſi inſtrumento, quam capitulis.*

DECISIO CCCCIX.

DVbium propoſitum habet duas inſpectiones, quarum altera quantitatem dotis conſtitutæ D. Sulpitiæ, altera eiuſdem dotis ſolutionem reſpicit; DD. reſoluerunt tantum primam, & dixerunt eſſe ſcutorū ſex mil. † ita enim cantat inſtrumentum, quod facit 1

tem certam, & manifeſtam, Bar. in l. 1 in prin. n. 8 ff. de
nou. oper. nunc. Bal. in l. 2. col 2. Cod. quando Fiſc. vel
Princ. & dicitur probatio probata, idem Bald. in l. in-
tereſt, in vl. not. C. de ſolut. Dec. conſ. 36. n. 2. Ruyn. cōſ.
2 128. n. 1. l. 4. & probationes, † quæ contra inſtrumen-
tum afferuntur, debent eſſe concludentes, neceſſariæ,
& apertiſſimæ, l. cùm precibus, & ibi gloſ. Co. de prob.
Bero. conſ. 142 ſub n. 34. l. 2. Gram. conſ. ciuil. 65. num.
14. tales autem non videbantur adductæ per hæredes
D. Co[illegible]ij Clementini, ſolùm enim afferuntur dicta
duorum teſtium in eorum ſummario n. 4. & 5. ad pro-
bandum, quod licèt inſtrumentum contineat ſummam
ſex mil. attamen re vera actum fuit, & conuentum in-
ter partes, vt eſſet ſcutorum 5000. tantum, quod tamē
neuter concludēter probat, primus enim in effectu re-
3 fert † ſe ad capitula quædam, quæ dicit inita in Terra
Proceni mediāte perſona D. Pauli Sfortiæ, quibus non
exhibitis nihil probat, Authen. ſiquis aliquo, Cod. de
eden. imo fuerunt edita quædam capitula cum ſubſcri-
ptione D. Pauli, quæ cōtinent ſūmam ſcutorum 6000.
& propterea non ſolùm non iuſtificatur per relationē
ad capitula, ſed potius videtur redargui, & deſtrui.
Præterea iſte teſtis non deponit de acceptatione iſto-
rū capitulorū, nec quod eis interfuerit Notarius mari-
tus D. Sulpitiæ, vel Ludouicus ſocer, vnde poteſt eſſe,
quod non fuerint prætenſa capitula acceptata ab ipſis.
Rurſus iſte teſtis non interuenit, quando fuit poſtea ce-
lebratum inſtrumentum in Ciuitate Vrbeuetana, & di-
4 cit, quod ignorat, quid tunc fuerit actum, † poſſibile
autem eſt, quod à dictis capitulis fuerit receſſum, & re-
ceſſus videtur clarus, poſtquam inſtrumentum in hoc
repugnat præcedentibus capitulis, & vltima derogant
a prioribus [a] Alter teſtis excludit omnem bonam cauſā
ſcientiæ, dum dicit ſe non recordari, an fuerit præſens
celebratione inſtrumenti dotalis, & alijs conuentioni-
bus, & loquitur de auditu tantum.

ADNOTATIO.

a Si inſtrumentum diſcordet a capitulis, cui magis ſit
ſtandum dixi ad dec. 168.

Oliuerius Beltraminus.

SANCTI SEVERINI SPONSALIVM.
Lunæ 11. Maij 1609.

ARGVMENTVM.

Sponſalia inter conſanguineos contracta ſub conditione futuræ diſpenſationis ſunt ipſo iure nulla, & licet ab eis recedere, & imperrata diſpenſatione requiritur nouus conſenſus illorum.

SVMMARIVM.

1 *Sponſalia ſunt nulla ab initio ſtante impedimento conſanguinitatis, etiamſi ſint contracta ſub conditione futuræ diſpenſationis, quæ poſtea fuerit impetrata, & ſub num. 5.*

2 *Diſpenſatio antequam impetretur, licet contrahere alia ſponſalia, & à primis recedere, num. 7. & 8.*

Pœnitentia an ſit locus, quando ſunt celebrata ſub conditione diſpenſationis Apoſtolicæ, & num. 8.

3 *Conditione pendente non eſt licita pœnitentia in contractu conditionali.*

4 *Hoc eſt verum, quando contractus ab initio eſt validus, ſecus ſi ſit nullus.*

5 *Sponſalia, ſeu matrimonia contracta inter conſanguineos ſub conditione futuræ diſpenſationis requirunt nouum conſenſum poſt obtentam diſpenſationem, quando ille primus conſenſus fuit nullus, & ſub num. 7.*

6 *Audiendus quis non eſt ſuper exceptione, in qua non habet aliquod intereſſe.*

DECISIO CCCCX.

FVit reſolutum ſententiam de partibus eſſe iuſtam,
quia ſponſalia contracta inter Marinum, & An-
gelam fuerunt † nulla propter impedimentum conſan- 1
guinitatis, licèt fuerint contracta ſub conditione fu-
turæ diſpenſationis, [a] vt poſt Innoc. & alios in c. ſuper a
eo de cond. appoſ. reſoluit Rota in Abul. matrimonij
28. Maij 1593. coram Illuſtriſſimo Cardin. Blanchet-
to, in Taurinenſ. ſponſalium 2. Decembris 1594. corā
Gypſio, & in Valenſ. matrimonij 10. Nouembris 1595
coram bo. mem. Cardinali Seraphino. Nec releuat,
quod poſtea ſit ſequuta diſpenſatio, † quia antequam 2
obtineret Angela, receſſit à dictis Sponſalibus alia
contrahendo, potuit enim pendente conditione diſ-
penſationis pœnitere, [b] Put. deciſ. 353. in vna Cæſarau- b
guſtana lib. 1. fuit dictum in Pampilonenſ de Sanguel-
la 3. Martij 1579. coram fœl. rec. Clemente VIII. Nec
obſtat, quod pendente † conditione non ſit licita pœ- 3
nitentia in contractu conditionali, l. hæc venditio, in
princ. ff. de contrah. empt. l. 3. cum gloſ. ff. de ſeru. exp.
Alex. conſ. 40. nu. 2. lib. 5. † quia hoc procedit in promiſ- 4
ſione aliàs de ſe valida, ſecus autem, quando eſt inuali-
da, vt in propoſito dixit Rota in d. Valen. matrimonij.
Et poſt obtentam diſpenſationem † requirebatur nouus 5
conſenſus, [c] cum conſenſus ab initio præſtitus nullam c
habuerit iuris ſubſiſtentiam, & diſpenſatio non habeat
ratum, quod geſtum eſt, ſed tantum contrahendi licen-
tiam impertiatur, vt dixit Rota in dictis deciſionibus
Abulenſ. Taurinenſ. & Valenſ. & prius in alia Valenſ.
matrimonij 24. Ianuarij 1578. coram Illuſtriſſimo
Cardinali Blanchetto ex doctrina Abb. & aliorum *in d.*
c. ſuper eo, conſenſus autem Angelæ nouus non inter-
uenit, imo perpetuus, & pertinax diſſenſus. Non ob-
ſtant, quæ opponuntur de metu adhibito in ſecundis
ſponſalibus, quia vltra quod non benè probatur, inua-
liditas iſtorum non concludit validitatem primorum
ſponſalium, † vnde ſuper huiuſmodi obiectione non 6
eſt audiendus Marinus, quia ſua non intereſt, nec hoc
pacto ſuam intentionem iuſtificat.

ADNOTATIO.

a De hac † materia latè tractat Sanchez de matrim. l. 7
5. diſp. 5 per tot. Guttierez can. q. l. 1. c. 22. & ſponſa-
lia eſſe nulla, & interim eſſe locum pœnitentiæ, ſe-
quendo hanc deciſ. dixit Rota in Vlixbonenſ. matri-
monij 25. Iunij 1613. coram Cardinali Sacrato.
b Obligationes, † poſſeſſiones contractæ ſub conditio- 8
ne diſpenſationis, ſeu cōfirmationis Apoſtolicæ, vel
reſeruato beneplacito Apoſtolico, an pēdēte d. con-
ditione obligent, an verò interim ſit locus pœniten-
tiæ, ſolet eſſe materia in Rot. paſſim agitata, & in
terminis, in quib. loquitur hæc deciſ. ſcilicet de ſpō-
ſalibus, & matrimonio, licitam eſſe pœnitentiam te-
nuit Ro. pen. Mant. de. 201. n. 3. Serap. dec. 638. n. 12.
in fi. & 13. & etiam fuit dictum in d. Vlixbon. coram
Card. Sacrat. & latè Guttierez can. q. l. 1. c. 20. n. 18.
& ſeq. vbi in fortioribus terminis id tenet etiā poſt-
quam eſt expedita diſpenſatio ea ratione, quia eſt
neceſſarius nouus conſenſus poſt diſpenſationē ob-
tentam, & ille primus conſenſus non ſuffragatur,
quem etiam conſenſum nouum requirit, dixit Rota
in hac dec. n. 5. & Mant. d. deciſ. 201. n. 4. Serap. d. de.
858. n. 12. quando vero poſt obtentum beneplaci-
tum eſt neceſſarius nouus conſenſus, regulariter eſt
licita pœnitentia etiam poſt illius impetrationem,
Gonz. ſuper reg 8. gloſ. 12. num. 81. & 82.

In

In materia vero alienationis rerum Eccleſiæ,ſaluo beneplacito Apoſtolico,Rot.ſequitur diſtinctionem,quòd aut nondum eſt impetratum beueplacitum,& tunc eſt locus pœnitentiæ,Put.dec.343.lib.1.Achil.dec.2.pact. Rot.dec.206.p.4.in nouiſ.& deciſ.624.in fin.p.1.in recen.& fuit dictum in Romana reſciſſionis coram Car. Blanchetto impreſſ.penes Marcheſ.de commiſ.tom.2. fol.98.ſub n.6.& in nullius de Vaſtalla coram Cardin. Lancellotto impreſ.penes eumdem Marcheſ.dict.to.1 fol.100.ſub n.1.& in Romana harræ 5.Decemb.1616. coram R.P.D.Pamphilio, vbi de reſignatione Officij Mareſcot.qui alias deciſiones Rotæ refert,Var.li.1.c. 14.n.5.quod tamen procedit reſpectu Eccleſiæ,non autem reſpectu perſonæ cum Eccleſia contrahentis, cui non licet pænitere, cùm fauore Eccleſiæ contractus claudicet,ita latè Mantic.d.deciſ.201 Poſt vero obtẽtum beneplacitum non licet etiam Eccleſiam pœnitere,quamuis nondum ſit per Commiſſarios,&executores executũ,Rot.dec.205.& melius dec.206.p.4.in nouiſ.Mareſcot.qui plures auctoritates,& dec.Rotæ refert d.c.14.n.1.quæ concluſio habet locum etiam contra ſucceſſorẽ,qui alienationi non conſenſit, Mareſc. d.c.14.n.5.& dixit Rot.in Valiſoletana iuris nominãdi 6.Nouemb.1613 cor.R.P.D.Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

VICEN. SEV GERVNDEN. VNIONIS.

Veneris 22. Maij 1609.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione narratiuæ,quod Archidiaconatus ſit prima dignitas, & quod Eccleſia ſit ſæcularizata,& de valore.

SVMMARIVM.

1 *Dignitas maior poſt Pontificalem probatur per teſtes deponentes de publica voce,& fama.*

Et latè ex quibus dignoſcatur, quæ dignitas in Eccleſia ſit maior,& num.5.

Archidiaconatus eſt prima dignitas,& præcedit Archipresbyterum,& num.5.

2 *Sæculariʒatio narrata benè iuſtificatur per teſtes, & etiam per atteſtationem Papæ,qui ſæculariʒationem fecit.*

3 *Teſtes deponentes de valore non detractis oneribus, non probant valorem.*

4 *Valor non probatur ex arrendamentis.*

DECISIO CCCCXI.

ROta cenſuit literas vnionis eſſe iuſtificatas , nam
a quod Archidiaconatus ſit dignitas maior [a] poſt
1 Pontificalem probant , teſtes † deponentes de publica
voce,& ſama,vt dixit Rota in Verdun.Decanat.4.Iunij 1579.cor.Card.Lancellotto. Qui teſtes etiam benè probant,quod Archidiaconus habeat adminiſtrationẽ ac iuriſdictionem ſede vacante,& ius viſitãdi ſede plena,probatur etiam diſmembratio 30.Eccleſiarum Parochialium à diœceſi Vicẽ.facta in erectione Eccleſiæ Celſonen.prout etiam,quod Archidiaconus eſſet ſolitus ex dd.Eccleſijs diſmembratis nõnulla percipere emolumenta.Non obſtat,quod iſta emolumenta vix aſcendant ad ſcuta 30. & quod pro eorum recompenſatione Papa concedat fructus aſcendentes ad ſcuta 300 Et quod Papa motus fuerit ad faciendã vnionem propter inſigne præiudicium , quod narratur prouenïſſe ex diſmembratione dd.Parochialium,ex quibus percipiebat nõnulla emolumenta , quæ benè iuſtificatur in dd.ſcutis 30.præiudicium,autẽ inſigne non reſultat ex amiſſione dd.emolumentorum,tantùm, ſed ex iactura etiam iuriſdictionis prærogatiuæ, & præeminentiæ, quæ ſuper dd.Eccleſ.competebat,vltra quod vnio non fuit facta ſolùm, vt cõſuleretur indemnitati Archidiaconi,ſed etiam pro cõmodiori eiuſd.ſuſtẽtatione.Probatur etiã,quod Prioratus erat Regularis ordinis Canonicorum S.Auguſt.& diœceſis Gerund. & ſæculari-
zatio†probatur non ſolùm ex depoſitione teſtium,ſed 2
etiam ex atteſtatione Papæ,qui illam fecerat,qui plenè probat in facto proprio,Clem.1.vbi gloſ.& DD.de
prob.[b] Valor Archidiaconatus benè iuſtificatur,prout b
etiam valor Prioratus,quod non excedat ducat 300.de eo enim deponũt teſtes benè informati,&per bonas rationes,&concurrunt adminicula deducta per informãtes.Non obſtant teſtes ex aduerſo examinati, quia vltra quod aliqui potius cõcordãt cũ teſtibus Archidia-
coni,non †deponunt deductis oneribus , loquuntur de 3
auditu,& fundant eorum ſententiam ſuper arrẽdamẽ-
tis,†quæ non probant valorem,Sarn.in reg. de valore 4
qu.11.num.6.Peregr.dec.42.& 183.lib.2.fuit dictum in Neapolitana cenſus 4.Decembris 1579.coram Lauretano,& ſæpiſſimè in alijs . Non obſtat, quod dicitur non fuiſſe iuſtificatum,quod adeſſet lis , quia non fuit narrata lis,ſed timor litis, quia fuit dictum , quod obuiaretur litibus,& controuerſijs, quæ ex diſmẽbratione oriri poſsẽt,qui litis timor,imò lis ipſa ſatis iuſtificatur,cum Archidiaconus Eccleſię Vicen.ſe oppoſuiſſet diſmembrationi,prætendens nullã tãquam factam Sede Epiſcopali vacante,& fuit appellatum,&cõmiſſa cauſa in Rota . Ex quibus fuit concluſum gratiam in omnibus iuſtificatam præſuppoſita validitate examinis teſtiũ,quia Cõmunitas nõnulla adducit pro nullitate,ſuper quib. ſi volet, particularit. poterit audiri.

ADNOTATIO.

a Archidiaconatus de† iure communi eſt prima digni- 5
tas poſt Pontificalem,Aret.conſ.23.ſub n.7.v.quia de iure communi,Boe.deciſ.186.ſub num.5.v.quinimmo, Gram.dec.64.n.19. & præfertur Archipresbytero, etiam ſi non ſit Sacerdos,&Archipresbyter Sacerdos ſit Ber.conſ.22.n.31.l.1. Card.Tuſc. in v.Archidiaconus, concl.482.n.55.& dixit Rota in Viterb.celebrationis Miſſar.11.Decemb.1609.coram Card.Sacrato,in qua notabiliter fuit reſolutum,quòd Archidiaconus,quando ex accidenti reperitur eſſe Sacerdos,præfertur Archipresbytero in celebratione ſolemni Miſſarum abſente Epiſcopo.

Verùm ante omnia attenditur conſuetudo Eccleſiæ ad dignoſcendum, quæ nam ſit prima dignitas , nam aliquando in vna Eccleſia eſt prima dignitas Archidiaconatus, in alia Archipresbyteratus, Gram.dec.64.n. 17.& 18.vbi dicit,quod in hac materia plus attenditur conſuetudo,quam ius com.Pariſ.de reſig.l.2.q.1.n.83. Mant.dec.175.nu.3.& etiam attenditur communis reputatio, & publica fama loci , Abb.in c.de multa ver. tertia concl.de præb vbi dicit , quod illa cenſetur prima dignitas , quæ in loco communiter reputatur pro tali,etiamſi in iure pro tali non habeatur,Boer.de.346 n.8.Gomeſ de grat.exp.n.46 v.quæ ſunt.Rot.dec.518. nu.2.p.1.diu.& de.585.ſub n.2.p.4.in nouiſ.diu.Mant. dec.175.nu.2.in fin.& 3. & firmauit Rota infra coram Sanctiſſimo dec.482 Signa etiam , ex quibus dignoſcitur,quod ſit prima dignitas,ſunt plura,quæ enumerat Rota in dicta deciſ.518.p 1.diuerſ. & dicta deciſ. 585. p.4.& potiſſimum ſignum eſt præcedentia , & ſeſſio in loco honorabiliori,& nominatio primo loco facta in ſcripturis,& alijs actibus,vt in d.dec.518.& 585.& fuit etiam dictum in Compoſtellan.Priorat.17.Mart.1587 cor.bo.me.Litta,Rot.dec.533.ſub n.5.p.2. in rec. vbi dicitur,quod eo ipſo, quod eſt prima dignitas in Eccl. habet aſſiſtentiam iuris cõmunis quoad pręeminentiã. Aduertendum eſt etiam, quod ad vnũ effectum ſufficiũt leuiores probationes,quam ad alium,v. g. ſi agatur de

Digitized by Google

prima dignitate ad effectum Regulæ Cancellariæ reſeruantis primam poſt Pontificalem, ſunt neceſſariæ pleniores probationes, & debet eſſe dignitas prima propriè, plenè, & cum effectu, Rota dec. 70. nu. 11. par. 1. diuerſ.

6 Papæ aſſertioni, † quando ſtetur, dixi ſupra ad dec. 239

Oliuerius Beltraminus.

SENOGALLIEN. IVRIS PASCENDI.

Lunæ 25. Maij 1609.

ARGVMENTVM.

In concurſu probationum, & poſſeſſionum præferuntur titulatæ.

SVMMARIVM.

1 *Probationes in concurſu præualere debent illæ, quæ habent fomentum tituli, & proprietatis, & num. 5.*

2 *Poſſeſſio titulata in concurſu probationum eſt præferenda, & manutenenda, & num. 5.*

3 *In manutentionis iudicio non ſunt impertinentes articuli ſuper proprietate.*

4 *Eccleſia, quando probauit ſuum dominium, non eſt ita de facili admittenda alterius quaſi poſſeſſio, quæ impediat, ne Eccleſia poſſit perfectè vti re ſua.*

DECISIO CCCCXII.

PRo Illuſtriſſimo Commendatario informante fuit reſolutum dandum illi eſſe mandatum de manutenendo in iure paſcendi ſuper bonis, de quibus agitur, quia licèt tam ex parte Communitatis S. Viti, quam ex parte Abbatiæ Claræuallis fuerit probata poſſeſſio paſcendi, viſum tamen fuit DD. præualere probationes Abbatię, cùm ſit inconfeſſo apud partes, terras, de
1 quibus eſt controuerſia, † eſſe ſub dominio, & proprietate ipſius, quia, vt dicit Bald. in l. data opera in fin. C. de ijs, qui accuſ. non poſ. tanto iuſtior eſt poſſeſſio, quãto magis eſt à proprietate cauſata, quæ verba Bal. dicit eſſe aurea, Cur. ſen. conſ. 73. n. 15. in fi. Rip. in l. naturaliter, §. nihil commune, n. 100. ff. de acquir. poſſ. & facit
2 generale dictum, quod † titulata poſſeſſio in concurſu probationum ſit anteferenda, & manutenenda, c. licèt cauſam, & ibi not. omnes de probat. Bart. in l. ſi duo, n. 4. verſ. ſed vterque, ff. vti poſſid. cum infinitis relatis à Menoch. de retinen. remed. 3. num. 733. & dixit Rot. in vna Bononien Iuriſdictionis 1. Februarij 1574. cor. bo. me. Cardinali Lancellot. & in Hoſtien. literarum 12 Nouemb. 1574. & ſæpiſſimè in alijs, qui enim habet titulum, dicitur habere meliora, & potiora iura, leg. 1. C. de edict. diu. Adr. toll. Cur. ſen. d. conſ. 73. n. 16. Men.
3 ibi n. 734. † Et propterea in iſto interdicto non ſunt impertinentes articuli ſuper proprietate, Bal in ſua diſp. Accuſatus de vi turbatiua, col. vlt. v. 3. modo, & alij re-
b lati à Men. vbi ſup. n. 735. b Et licèt Communitas prætenderet iuſtificare ſuam poſſeſſionem ratione territorij, attamen fuit duabus reſolutionibus concluſum non conſtare terras eſſe in ſuo territorio. Cum autem conſtet de proprietate Eccleſiæ, non eſt de facili admittenda quaſi poſſeſſio Communitatis in eius præiudi-
4 cium, cum impediat, † ne Eccleſia poſſit perfectè vti
re ſua, vt fuit dictum in Albanen. iuriſpaſcendi 5. Iulij coram R. P. D. meo Iuſto.

ADNOTATIO.

5 a Poſſeſſionem † titulatam in concurſu eſſe præferendã, vt magis iuſtificatam per pũctum rationis, dixit Rota in Gerunden. iuriſdictionis 31. Ianuar. 1614. cor. R. P. D. Coc. Decano, & eſt textus in c. licèt de cauſa de probat. cum alijs cumulatis per Grat. diſcep. For. c. 402. n. 1. & ſeq. vbi teſtatur de cõmuni, adeò quod etiam ſi teſtes deponentes de poſſeſſione titulata eſſent pauciores, præferri deberent, vt dixit Ro. corã eod. Sanctiſs. ſupra deciſ. 249. n. 5. hoc tamen procedit, quando non conſtaret de anterioritate poſſeſſionis non titulatæ, quia tũc anterior nõ titulata eſſet prēferẽda in manutẽtione, vt dixi ſup. ad de. 323.
b Idem Bald. in l. vnica col. vltima poſt princ. n. 10. in fin. verſ. ſi autem vterque probat, C. vnde vi, Grat. diſcep. Forenſ. cap. 402. num. 2.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. SEPVLTVRÆ.

Mercurij 27. Maij 1606.

ARGVMENTVM.

Exequutori mixto non creditur, quoad iuſtificationem gratiæ, ſed de iuſtificatione conſtare debet ex actis. Exequutorem mixtum, quæ clauſulæ faciant.

SVMMARIVM.

1 *Exequutor mixtus non poteſt dare gratiam pro iuſtificata, nec eius aſſertioni quoad hoc creditur, ſed debet conſtare de iuſtificatione ex actis.*

2 *Exequutor, an ſit merus, vel mixtus dignoſcitur ex verbis deputationis.*

3 *Exequutorem mixtum faciunt clauſulæ* (ſine præiudicio iurium cuiuſcumq; Stantibus præmiſſis. Si nulli alij conceſsa reperiatur. Saluis Iuribus Eccleſiæ.)

Exequutor merus, quãdo dicatur, & quãdo mixtus; plenè n. 4

DECISIO CCCCXIII.

POſt reſolutionem in hac cauſa factam, quod Breue non ſit iuſtificatum, Doctor Michael prætendebat ſufficere, quod officialis Pampilon. dederit gratiã, pro iuſtificata, itaut non ſit vlterius iuſtificãda, ſed cõ-
trariũ reſoluerũt DD. quia cum d. Officialis † eſſet mix- 1
tus executor, & Iudicis partes ſuſtineret, non eſt adhibenda fides eius aſſertioni, quæ ex actis non cõprobatur, c. quoniã contra de prob. Creſc. dec. 5. n. 2. de fid. inſtr. fuit dictũ in vna Placen. Cappellan. 13. Ian. 1597. co. b. me. Card. Seraph. Quod autem eſſet executor mixtus,
non merus, a patet ex verbis deputationis, quæ ad iſtũ a
effectum ſunt perpendenda, ex traditis per Anch. conſ. 2
84. in princ. in Breui enim † adeſt clauſula (*ſine præiudi-* 3
cio iurium cuiuſcumque) quæ facit executorem mixtum, cum requirat cauſæ cognitionem, Caput. de. 284. in fi. p. 2. Adſunt aliæ clauſulæ (*ſtantibus præmiſſis, ſi nulli alij conceſſa reperiatur*. Item, *ſaluis iuribus Eccleſiæ debitis*) quæ requirunt cauſę cognitionem, & faciunt executorem mixtum. Non obſtat deciſ. Hiſpalen. Canonicatus coram me, quia loquitur in mero executore, cuius aſſertioni ſtatur, Put. dec. 144. n. 2. lib. 2.

ADNOTATIO.

a Executor † an ſit merus, vel mixtus ſæpè cõtingit du- 4
bitari, & latè de hoc tractat Garz. de beneſ. p. 6. c. 2. nu. 106. & ſeq. Dicitur autę mixtus, quãdo agitur de amouẽdo poſſeſſore, Garz plures cumulans d. c. 2. n. 110. Achil. ſuper reg. de trien. dec. 6. n. 4. & dixit Ro. co. Sãctiſ. infra dec. 499. cum non ſit quis expellẽdus à ſua poſſeſſione ſine cauſæ cognitione, & vocato poſſeſſore, eiuſque rationibus auditis, Oldrad. conſ. 227. n. 3. verſ. alia eſt, Card. conſ. 75. in princ. verſ. verum poſſeſſio, maximè verò quando ille, qui eſt in poſſeſſione, docet de titulo colorato, puta, ſi habeat titulũ ab Ordinario, iſte enim eſt legitimus contradictor ad impediẽdã executionem literarum Apoſtol. prout omiſſis alijs deciſionibus, fuit dictum in Reatin. beneficiorũ 2. Maij 1616.

coram

C.R.P.D.Buratto, vbi referuntur plures deciſiones, & dicitur aliàs paſſim in alijs cauſis fuiſſe reſolutum. Secundò (& infertur ex præcedenti) dicitur exequutor mixtus quando adeſt clauſula (*Amoto illicito detentore*) Rot.dec.52.n.2.& dec.195.n.3.p.2.in recent.& d.deciſ. 516.n.3.p.1.in rec.Mant.de clauſ.p.1. clauſ.9.nu.1. vbi dicit hoc procedere etiam ſi non adſit verbum(*illicito*) Tertiò dicitur exequutor mixtus, quando eſt datus in gratia in forma dignum, Seraph.dec.817.Rot.dec.202. n.1.diu.& in rec.dec.52.n 2.& dec.159.n.3. & dec.701. ſub n.2.p.2. in rec. vbi inde infertur licuiſſe appellare, & poſſeſſionem interim capta eſſe attentatam, & dec. 516.n.3.p.1.in rec. & alias deciſiones refert Garz. d. c. 2.n.126. & 127. & fuit dictum in dicta Reatina beneficiorum 2.Maij 1616.C.R.P.D. Buratto. Et hoc tantò magis procedit, quando agitur de exequutione gratiæ certo modo impetratæ, Seraph.dec.1471.n.1. Rot.dec. 701.n.2.in fi.p.2.in rec.Quartò facit exequutorem mixtum clauſula,(*conſilio*)Serap.dec.1041.& fuit dictum in Celſonen. Præceptoriç C.R.P.D.Coccino Decano impreſſ.penes Marcheſ.de commiſſ. to.2.fol.63.& fuit dictum in Syracuſana Parochialis 13.Apr.1619.C.R.P.D. Caualer.Item clauſula(*verificato prius iurepatronatus*) vt latè fuit dictum in Spoletana Cappellaniæ 17.Maij 1619.coram bo.me. Andr. Item clauſ.(*dummodò alicui non ſit ius quæſitum*)vt dixit Rota coram Sanctiſſ.ſupra dec.91. Sicut etiam clauſula(*ſine præiudicio iurium alterius*)prout firmatur in hac dec.n.3.& latè Verall.in manuſcrip.dec.114.li.2.Item clauſula(*vocatis vocandis*) ex plenè deductis penes Mart.de clauſ.p.1.clauſ.196.& ſeq. qui cumulat plures auctoritates, & etiam Rotæ deciſiones. *Oliuerius Beltraminus*.

HISPALEN. MATRIMONII DE ALCALA'.

Veneris 5. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt deneganda ſuper materia aliàs articulata, & probata in partibus.Item quando continet magnam inueriſimilitudinem, & quando adeſt vehemens ſuſpicio calumniæ.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria denegatur ſuper articulis, ſuper quibus in partibus fuerunt examinati teſtes; quia tunc præſumendum eſt fuiſſe examinatos teſtes magis idoneos.*
2 *Paterna maledictio eſt perhorreſcenda.*
3 *Remiſſoria denegatur ſtante inueriſimilitudine materiæ articulatæ.*
4 *Aut ſaltem tunc eſt dandus fumus non leuis, quia teſtes non ita de facili audiuntur contra inueriſimilitudinem.*
5 *Inueriſimilitudo operatur, vt quis non ſit admittendus ad probandum.*
6 *Suſpicio calumniæ ex quibus deducatur.*
7 *Ignorantia non cadit ſuper eo, quod omnes publicè ſciunt.*
8 *Remiſſoria licèt de facili propter ſuſpicionem calumniæ non ſoleat denegari: tamen ſecus eſt, quando ſuſpicio eſt multùm vehemens, & declaratur ſub n.13.*
9 *Suſpicio calumniæ quando eſt vehemens, eſt neceſſarius fumus.*
10 *Remiſſoria ſuper articulis tendentibus ad reprobandum teſtes non de facili admittitur; quia eſt materia, quæ ſapit crimen, & agitur de detegendo periurio.*
11 *Virginali pudori non congruit, quòd inſcio patre tractet de ſe nubendo; & quod ſcribantur literæ miſſiuæ amaſio.*
12 *Teſtis vnicus, dato quod probetur, quod per metum depoſuerit, non inde infertur, quod etiam alij teſtes depoſuerint per metum.*

DECISIO CCCCXIV.

DOmini reſoluerunt poſt plures propoſitiones Don
Philippo nō eſſe dandam remiſſoriam, nam quoad articulum continentem liberam, & libentem volun-
tatem Marchioniſſæ contrahendi matrimoniū cum ip-
ſo, ea fuit pluries in partibus† articulata, & plurimi in- 1
ducti, & examinati teſtes, quo caſu Rota ſolet denega-
re remiſſoriam,[a] Caputaq.deciſ.5.n.6.p.3. & denegauit a
in vna Veneta illegitimitatis 23.Iun.1589.coram Illu.
ſtr.Card.Platto, in vna Caputaq.vnionis 20.Maij C.R.
P.D. meo Decano, & in vna Pampil. decimarum 15.
Iunij 1598.coram bo.me. Orano. Credendum eſt enim
quòd induxerit, & examinauerit teſtes, quos habuerit
magis idoneos, Ægid.dec.38.poſt princ. & fecerit me-
liorem, ac pleniorem probationem, quam potuerit,
Aym.conſ.134.n.3.Et tantò minus venit iterum admit-
tendus Don Philippus ad probandum liberum, & lætū
animum Marchioniſſæ, quia ipſemet cum iuramento
in iudicio declarauit ſciuiſſe, antequam duceret Mar-
chioniſſam, Marchionem patrem illi dixiſſe, quod non
nuberet Don Franciſco, ſed ipſi Don Philippo, & quod
niſi ita faceret; eius maledictio ſuper eam caderet, †quę 2
maledictio paterna quātum eſſet perhorreſcenda à filia
virgine, nemo eſt, qui neſciat. Quoad alium articulum,
in quo articulatur, teſtes, qui de metu Marchioniſſæ in
hoc iudicio depoſuerant, priùs in alio inter ipſam, &
Don Frāciſcum de Zuniga depoſuiſſe de ſpontanea, &
libera volūtate, viſum fuit Dominis ab omni veriſimi-
litudine alieniſſimum decem, & octo teſtes pro maiori
parte graues, inter quos eſt etiā Sacerdos, & Parochus
in re tam graui inter magnates, & potentes tam breui
temporis ſpatio in eodem tribunali cōtraria deponere
fuiſſe auſos, † qua inueriſimilitudine ſtante reijciuntur 3
articuli, & denegatur remiſſoria, c.quia veriſimile, de
præſumptione, Specul.de prob.§ nunc dicendum, nu.1.
Rot.dec.23.de teſt.in antiq.Than.dec.86. fuit dictum
in Toletana portionis 10.Maij 1595. C. Reuerendiſſ.
Pacen.†aut ſaltem debet dari fumus non leuis, quia te- 4
ſtes non ſunt facilè audiēdi contra veriſimilitudinem,
Anch.conſ.330.n.8. ante fin. verſ. Quinimò contra id.
Tiraq.in l.ſi vnquam, in præſat.n.39. in fin.C.de reuoc.
donat.& quando eſt † tāta inueriſimilitudo non admit-
titur quis ad probandum ſine cauſæ cognitione, c.ſu-
per eo de renunc.Imol. in d.c. quia veriſimile ſub nu.1.
verſ.quandoque eſt tanta, & Abb.ſub n.2.verſ. quando-
que veriſimilitudo eſt maxima. Accedit vehemens ſu-
ſpicio calumniæ, †cùm ſit quaſi impoſſibile, quod ha-
beantur teſtes, qui viderint, legerint, & obſeruauerint
depoſitiones 18.teſtium, & poſt tantum tempus recor-
dari poſſint, quid ſinguli depoſuerint. Augetur magis
ſuſpicio calumniæ, quia neque in articulis pro parte
Don Philippi exhibitis, neq; in interrogatorijs datis in
examine teſtium Marchioniſſæ aliqua vnquā facta fuit
mentio de cōtraria teſtiū depoſitione, quæ ſi fuiſſet ve-
ra, proculdubio fuiſſet oppoſita, cùm Dō Philippus cō-
tra iſtos teſtes pluries oppoſuerit exceptiones; tātò etiā
magis, quia petijt reſtitutionem in integrum aduerſus
omiſſam probationē, & tamen in articulis datis in gra-
du dictæ reſtitutionis nihil articulauit ſuper prætenſo
examine. Nec iuuat allegata ignorantia, quia Dō Phi-
lippus 12.Iun.1602. faſſus fuit corā Ordinario cum iu-
ramento ſe habuiſſe ſcientiam litis agitatę inter Mar-
chioniſſam, & D.Franciſcū de Zun. Nec facit, quod nō
propterea cōcludatur notitia depoſitionis dd.teſtium,
quia Domini nullo pacto adduci poterāt, vt crederent,
quod fuerit actū de validitate matrimonij, cum D.Phi-
lippo cōtracti ipſo non ſolùm nō citato, ſed etiā inſcio;
præſertim cū articuletur fuiſſe publicū, & notorium; † 7

non

Digitized by Google

non enim potuiſſet ignorare id, quòd omnes publicè
ſciebant, vndè excluditur præcipuũ fundamentũ, quod
iſtas exceptiones contra teſtes nũquam adduxerit vſq;
quo de ann.1605. cognouit proceſſum fuiſſe occultatũ,
& mirum eſt eum ſciuiſſe, quid cõtineret proceſſus poſt
amiſſionem, & non ante, quòd præbet ſuſpicandi occa-
ſionẽ fuiſſe expectatum hoc tẽpus, quia ſi fuiſſet oppoſi-
tum ante occultationẽ, ex viſione proceſſus ſtatim con-
8 uinci potuiſſet oppoſitio. Et licèt Rota nõ facilè † ſoleat
denegare remiſſuriam, propter ſuſpicionem calumnię,
b [b] id tamen non procedit, quãdo ſuſpicio eſt multùm ve-
hemens, vt fuit reſolutum in Caurien. Iuriſdictionis 16.
Febr.1587. C. Oriolen. & in alijs congeſtis in Corduben.
redecimarum 27. Martij 1607. C. R.P.D. meo Coccino.
9 Ad minus videbatur Dominis † pro excludenda tanta
pręſumptione calumnię neceſſarius fumus, Caſſad.dec.
10 3.n.2. de dilat. Put.dec.366.n.7.li.2. Pręſertim † cùm ar-
ticuli tendant ad reprobandum teſtes, quæ reprobatio
c ſapit quamdã naturam criminis, [c] vt dicit Oldrad.conſ.
311. ſub n.8. & de redarguendo ipſos de contrarietate,
quæ ſine periurio contingere non poteſt, Men. de arbi-
tr.caſ.180.n.9. ad quod periurium detegendum non fa-
cilè conceditur remiſſoria. Put.dec.18. de dilat. facit de-
ciſ. Caputaq.62. & 63.p.3. Nullus autẽ datur fumus non
ſolùm, quod iſti teſtes contrarium depoſuerint, ſed ne-
que quòd fuerint in dicto iudicio examinati, imò nec
quod aliqua lis fuerit cum Don Franciſco ſuper matri-
monio Don Philippi. Prætenſa occultatio proceſſus ex
parte Marchioniſſæ, quando eſſet probata, nullum pr-
ſtaret indicium talis depoſitionis, nec quod fuiſſet oc-
cultatus, ne ea detegeretur; non enim defuiſſet alia ve-
11 riſimilior ratio, videlicet, † ne in publicum prodiret,
quod virgo talis conditionis, non ſolùm inſcio, ſed etiã
inuito patre procuraſſet nubere, & miſiſſet apochã pro-
pria manu ſcriptam illi, cũ quo cupiebat matrimonio
copulari. Non obſtat, quod dicitur Nouercam fateri ſe
aliàs contrarium depoſuiſſe, quia ipſa dicit, quod metu
mariti adducta fuit ad dicendum ſe non cognoſcere, an
apocha eſſet ſcripta manu Marchioniſſæ, nõ autem di-
cit, quod contrarium depoſuerit circa metũ, & ſicut vl-
trò ipſa circa cognitionem ſcripturę dixit ſe alias aliud
dixiſſe, idem etiam dixiſſet de metu; ſi contrariũ de me-
tu priùs depoſuiſſet, ad l.vnic.§. ſin autem C. de cad.toll.
12 Pręterea † malè infertur, quòd ſicut ipſa dixit contrariũ,
ita, & alij teſtes, pręſertim quia dicit ſe metu Marchio-
nis mariti territam dixiſſe, qui metus non cadebat in
perſonis aliorum teſtium. Articulus concernens abſen-
tiam aliquorum teſtium à loco, vbi ipſi dixerunt fuiſſe
præſentes, vltra quod non percutit omnes, & ob id eſt
irreleuans, non eſt admittendus etiam ſine fumo, cùm
agat de conuincendo teſtes non ſolùm de periurio, ſed
etiam de falſitate per prædicta. Super alijs articulis
Domini non fecerunt aliquam vim, & placuerunt di-
cta per informantes pro parte Marchioniſſæ.

ADNOTATIO.

a Rot.dec.491.n.2.p.2. in rec. & dec.712.n.5.p.1. in rec.
& dec.272.n.1. inter impr. penes Farin. poſt 2.li.conſ.
& in eodem li. dec.330.n.2. Seuerol. de remiſſor.c.6.
n.1. Farin. de teſtib.q.77.n.40.

13 b Ob ſuſpicionẽ † calumniæ Rot. ſolet denegare remiſ-
ſoriã, vt dec.620.n.4.p.4.diu. & dec.571. ſub nu.2.p.2.
in rec. & aliàs ſæpè, & quod ex aduerſo dici ſolet re-
quiri ſuſpicionẽ vehementẽ, ſolùm habet locũ quan-
quãdo datur fumus, qui excludat calumniæ ſuſpicio-
nẽ, aliàs non dato fumo, Rot. ex ſola præsũpta ſuſpi-
cione calumniæ denegat remiſſoriã, ita fuit dictũ in
Hiſpal. Primitiarũ 15. Dec. 1617 C. bo.me. Andrea.

c Farin. de teſt.q.77.n.65. *Oliuerius Beltraminus.*

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Veneris 5. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in materia decimarum eſt concedenda data
ſola releuantia. De iure tertij quando liceat excipere.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria in materia prophana eſt concedenda data releuan-
tia articulorum.*

2 *Articulus concernens terras, de quarum decimatione agitur,
non eſſe in diœceſi, eſt releuans in cauſa decimarum.*

3 *Excipere licet de iure tertij, quando eſt ipſo iure excluſiuum
iuris agentis, & latè de hac materia an, & quando opponi
poſſit de iure tertij, & n.6.*

4 *Item reo, & poſſeſſori licitum eſt ad ſe defendendum allegare
ius tertij.*

5 *Remiſſoria vt ſit danda ad probandum poſseſſionem, ſufficit,
quod eam petens prætendat ſe poſseſſorem.*

DECISIO CCCCXV.

DOmini ſteterunt in deciſis dandam eſſe Marchioni
remiſſoriam, quia, vt dictum fuit, † pro ea obti- 1
nẽda in materia prophana ſola exigitur releuãtia arti-
culorũ, quæ in hoc caſu negari non poteſt, cùm articu-
letur terras, de quarum decimatione agitur, † non eſſe 2
in diœceſi Hiſp. quo probatu reſultabit non eſſe funda-
tam intentionem Capituli ſuper decimis. Non obſtat,
quod dicitur hoc eſſe dare de iure tertij, † quia poteſt eo 3
vti Marchio, cùm ſit ipſo iure excluſiuũ intẽtionis Ca-
pituli, [a] l.fin.C. de rei vend. Bart. in l.2. poſt med.ff. de a
excep. rei iud. Paul. de Caſtr. cõſ.367.n.2.li.1. Corn.conſ.
65. ſub n.3. verſ. nec obſtat li.1. † & quia reo, ac poſſeſſori 4
licitum eſt ſe, & ſuam poſſeſſionem tueri allegando ius
tertij, Paul. de Caſtr. in l.fin.n.12. vbi Alex.n.23. Corn.n.
41. C. de edict.diu.Adr.toll. Men. de adipiſc. remed.4.n.
595. Caput.deciſ.133.n.2.p.3. Nec facit quòd negetur,
Marchionem eſſe in poſſeſſione exigendi decimas, quia
hoc etiam articulatur, † & ad effectum, vt ſit illi danda 5
remiſſoria, ſufficit, quod prætendat ſe poſseſſorem, &
ideo illam petat, vt fuit dictum in Toletana iuris deci-
mandi 14. Mart.1594. C. Illuſt. Card. Pamph. & in Cala-
guritana panis 6. Nouemb.1595. C. Orano Nec releuat,
quod non articuletur ſe poſseſſorem bonorum, de quo-
rum decimatione contenditur, quia Marchio non præ-
tendit exemptionem à decimis, ſed ius eas exigendi.

ADNOTATIO.

a De iure tertij † regulariter dari non poteſt, Rot. dec. 6
131.n.10.p.2.diu. & dec.282.n.2. ead.n.1.diu. Cęſ. de
Graſs dec.3.n.1. de conſt. Sur.conſ.557.n.2. cum alijs
latè per Garz. ſuper reg.8.glo.56.n.112. & de hoc ple-
nè habetur penes Theſ.dec.4. nu.1. & ſeq. vbi diſtin-
guit plures caſus. Hęc autẽ cõcluſio principaliter li-
mitatur nõ procedere, quando dictũ ius tertij eſt ipſo
iure excluſiuum iuris agẽtis, vt firmatur in hac dec.
Crau.conſ.191.n.3. & dicit Theſ.dec.4.n.1. Surd.cõſ.
415.n.16. in fin. & 17. nam hoc non eſt propriè dare
de iure tertij, ſed de non iure agentis, Rot.deciſ.741.
in fi.p.4 in nouiſs. Surd.d.conſ.415.n.17. Fallit ſecun-
dò regula in poſseſsore, qui ad obtinendam abſolu-
toriam, & ad tuendam ſuam poſseſſionem poteſt da-
re de iure tertij, vt firmatur in hac deciſione, & vltra
hic allegata Surd.dec.108.n.14. & 15. in fin. & conſ.
415.num.16. Theſ.deciſ.4.num.1. & fuit dictum in
Anconit. bonorum 4. Iun.1614. coram R.P.D. Man-
zan. Fallit tertiò, quando ille, cuius fauorẽ ius illud
pria-

principaliter concernit, declarauit ſe velle d. iure vti, puta, quando caducitas eſt declarata per dominũ, tunc enim poteſt etiam à tertio allegari, Surd. deciſ. 80. nu. 6. Rot. dec. 175. n. 12. p. 1. diu. Fallit quartò, quando ius tertij etiam opponenti prodeſt, & ſua intereſt, Surd. deciſ. 301. n. 15. Theſ. dec. 4. n. 7. ſed hæc fallentia, ſi eſt vera, deſtrueret regulam ab initio firmatam, ſemper enim, quando opponitur de iure tertij opponenti prodeſt d. ius, aliàs repelletur exceptione generali, quòd intereſſe non habens non auditur, nec agendo, nec excipiendo, iuxta tradita per Surd. dec. 149. n. 24.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA NVLLITATIS SVBHASTATIONIS Vineæ.

Mercurij 10. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Arbitrium non intrat ad ſanandum deliberationem nullam ex defectu citationis ad videndum deliberari, & maximè ſubſequuto ſpolio. Citationem non interueniſſe probatur ex inſpectione actorum.

SVMMARIVM.

1 *Deliberatio, vt ſit valida requirit citationem ad videndum deliberari.*

2 *Et iſte defectus citationis eſt inſanabilis, etiam ſtante clauſula* (arbitrio.)

3 *Citatio ad deliberandum quando eſt facta, ſubſequi ſolet decretum* (niſi infra menſem.)

4 *Arbitrium non intrat, vbi eſt commiſſum ſpolium; cùm non ſit confouendus ſpoliatar in ſpolio, & latè n. 7.*

5 *Citationis defectus probatur ex inſpectione actorum, ex qua tollitur quacumque præſumptio in contrarium.*

Neg ttiua probatur ex inſpectione actorum, & n. 8.

6 *Præſumptio cedit veritati.*

DECISIO CCCCXVI.

1 ROta cenſuit non eſſe locum arbitrio, † quia deficit
citatio ad videndũ deliberari de iure neceſſaria, l.
creditor, de diſtr. pign. Afflict. dec. 358. n. 3. defectus au-
2 tem citationis† non ſanatur ex allegatis in Zamorenſ.
pecuniaria 20. Martij præteriti coram Domino meo
Caualerio. Et tantò minùs quia citatio (vt Dominis vi-
debatur) non fuit per errorem, vel negligentiá omiſſa,
3 ſed ſtudioſè, & in magnum detrimentum Dominici, †
quia ſi præceſſiſset citatio, fuiſset ſequutum ſolitum de-
cretum, niſi infra menſem, qui terminus includebat tẽ-
pus imminẽtis vindemiæ, vnde ipſe per talem omiſſio-
nem fuit fraudatus nõ ſolùm tempore, ſed etiam facul-
tate ſoluendi ex pretio muſti. Tantò etiam minus vide-
4 batur eſse locum arbitrio, quia† cùm aduerſarius fuerit
immiſsus in poſſeſſionẽ vineę, & ob id poſſeſſio ſit ſpo-
liatiua, iuxta not. in c. ex inſinuatione, de procur. Aym.
conſ. 8. n. 8. Caputaq. dec. 186. p. 3. arbitrium, & ſanatio
nullitatis tenderet ad confouẽdum ſpoliantem in ſpo-
lio, & auferret remedium recuperandi poſſeſſionem
a ſpoliato, ᵃNon obſtat, quod dicitur de præſumenda ci-
5 tatione, † quia cùm ex inſpectione actorum conſtet de
b non citatione, nõ eſt locus præſumptioni, ᵇvt per Paul.
de Caſt. conſ. 81. n. 3. li. 2. quem ſequuta fuit Rota in vna
6 Senogall. Syluæ 24. Maij 1577. coram Cotta, † præſum-
ptio enim cedit veritati, l. fin. in princ. ff. quod met.
cauſ. l. ſcriptura, in fine, ff. de iur. dot. Aret. conſ. 38. col.
2. verſ. ſecundò reſpondetur: Nec poteſt hic cadere ali-
qua præſumptio citationis, cùm non conſtet de aliquo
decreto, nec de termino ad deliberandum.

ADNOTATIO.

a Conſtito† de ſpolio Rot. nunquã interponit arbitriũ 7
pro ſpoliatore, ne ille cõfoueatur in ſuo ſpolio, Rot.
dec. 365. n. 9. p. 1. in rec. & fuit dictum in Maceratenſ.
hæreditatis 13. Maij 1616. C. R. P. D. Caualerio, & in
Romana ſpolij 26. Iun. 1618. C. R. P. D. Manzanedo,
in quibus deciſionibus Rotę dixit non eſſe locum arbitrio ad ſanandum nullitatem ſententiæ, quãdo vigore d. ſententię nullæ fuit etiam obtenta immiſſio, quia d. immiſſio eſt ſpoliatiua. Quod tamen fuit temperatum, & modificatum, vt locum non habeat, quãdo nullitas, ex qua deducitur ſpolium proueniret ex mero iuris rigore, & non reſpiceret defenſionem: nã hoc caſu intrat arbitrium non obſtante ſpolio, ita fuit dictum in Firmana bonorum 13. Ian. 1617. coram R. P. D. Remboldo.

b Vulgaris eſt cõcluſio, † negatiuam probari ex inſpe- 8
ctione, & reuolutione actorũ, Rot. dec. 455. nu. 4. p. 2. in rec. & dec. 611. n. 2. p. 1. in rec. & fuit dictum in Romana pecuniaria coram R. P. D. Caualerio impreſs. penes Mareh. de commiſs. to. 3. fol. 88. & in ſpecie de defectu citationis, de quo in d. dec. eſt dec. Rot. 64. n. 2 par. 1. diu. & fuit dictũ in Ferrarienſ. Legati 8. Feb. 1610. C. R. P. D. Marquemontio: Et vbi aliàs de iure præſumeretur aliqua ſolemnitas, ceſſat d. præſumptio, quando ex facie ſcripturæ, & actorum apparet illam non interueniſſe, Surd. conſ. 28. n. 110. & ſeqq. Honded. conſ. 80 nu. 15. lib. 2. & dixit Rot. in Aſtoriccenſ. beneficij 11. Decembris 1585. coram Cardinali Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

VIGILIEVANENS. IVRISPATRONATVS.

Mercurij 10. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Præſentandi quaſi poſſeſſio ex quibus cenſeatur acquiſita.

SVMMARIVM.

1 *Præſentandi quaſi poſſeſſio acquiritur ex conſenſu præſtito reſignatiani.*

2 *Dic non procedere in præiudicium illorum, quibus abſenti bus, & ignorantibus fuit præſtitus.*

3 *Admiſſia dicti conſenſus facta per iudicem conditionaliter* (ſi, & quatenus conſentiens ius habeat) *non ſuffragatur, donec appareat de iure ipſius conſentientis, & de ſimili admiſſione plura ſub* num. 12.

4 *Præſentatio, quæ dedit occaſionem liti, non conſtituit in quaſi poſſeſſione.*

5 *Patronus admittens alium ad ſecum compræſentandam, eo ipſo conſtituit illam in quaſi poſſeſſione præſentandi, & de hoc latè ſub nu. 13.*

6 *Patientia non datur ſine ſcientia.*

7 *Præſentandi poſſeſſio non tranſit in hæredes, & ſub n. 14.*

8 *Hoc procedit etiam ſtante Statuto loci de continuanda poſſeſſione, reprobata deciſione Caputaq.*

9 *Patronus præſentans præſeruat poſſeſſionem aliorum compatronorum, & n. 15.*

10 *Declara hoc procedere, ſi conſtat alios compatronos per prius fuiße in quaſi poſſeſſione præſentandi, & n. 15.*

11 *Præſentationes factæ lite pendente, & poſt inhibitionem non conſtituunt in quaſi poſſeſſione manutenibili.*

DECISIO CCCCXVII.

FVit reſolutum Baliſtæ, & eius nepotibus ſolis dãdũ eſſe mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione

ne preſentādi,quia Baliſta preſentauit de anno 1573.&
preſētatus fuit inſtitutus,deindè de anno 1596.ipſe vnà
1 cū eius nepotibus†præſtitit conſenſum reſignationi ad
fauorē Bernæ,quod ſufficit pro quaſi poſſeſſione præ-
a ſentandi,a Abb.conſ.14.n.1.in fine p.1. Greſcen.dec.2.de
iurepat.& fuit ſæpiùs reſolutum. De quaſi poſſeſſione
autem hęredū Rollandi nullibi conſtat,quatenus enim
deducitur ex cōſenſu præſtito ab ipſo ſupradictæ reſi-
2 gnationi,reſpōdetur†fuiſſe prębitū abſētibus,& igno-
rantibus Baliſta,& nepotibus,vnde non potuit in eorū
præiudicium poſſeſſionem acquirere, Caput.dec.339.
3 p.2.Nec releuat admiſſio Iudicis,quia†fuit facta condi-
tionaliter(*& ſi quatenus ipſe ius haberet*)vnde non ſuffra-
gatur,donec appareat de iure ipſius, vt per Caputaq.
4 dec.129.p.2. Præſentatio anni 1598. † vltra quod dedit
occaſionem liti, quæ de illo anno cœpta fuit C. Ordi-
nario Vigleuan.ſuper prætenſo iure præſentandi Rol-
landi,fuit pariter admiſſa cum cōditione(*ſi,& quatenus*
b b *ipſi Rollando ius nominandi competeret*)nec eſt verum,
quod fuerit facta cū Baliſta,& nepotibus,vnde non in-
5 trat,† quòd ſufficiat illū fuiſſe admiſſum a cōpatronis,
c c iuxta doctrinam Rip.in c.cùm Eccleſia Sutrina ſub n.
93.de cauſ.poſſeſſ.& propriet.quā ſequuta eſt Rota 10.
Maij,& 1.Dec.1608.C.D.meo Marquemontio, quia
Rip.loquitur quando ſimul præſentant, imputet enim
ſibi verus patronus,qui aliū admittit,& patitur, quod
ſecum præſentet, in caſu autem iſto præſentatio facta
eſt non ſolùm abſentibus Baliſta,& nepotibus, ſed etiā
inſcijs;vnde nō poteſt adſcribi illis,quòd admiſerint,&
6 paſſi fuerint Rollandū præſentare,†cùm patientia non
detur ſine ſciētia,vt per Rip.in d.c. cùm Eccleſia n.64.
7 Et ibi probaretur aliqua quaſi poſſeſſio Rollandi,† illa
tamen nō tranſijſſet ad eius hæredes,l.cùm hæredes,ff.
de acquir.poſſ.Achil.dec.5.de cauſ.poſſ. & propr. Fab.
dec.61.lib.2.Caputaq.dec.420.p.2. & fuit ſæpiſſimè re-
ſolutum,& ſignanter in vna Arbenſ.Parochialis 27.Iu-
nij 1605.cor.me.Neque obſtat Statutum de continuan-
8 da poſſeſſione ex allegata dec.†Caputaq. quia Rota il-
d lam non ſequitur,d vt fuit dictum cor.bo.me.Cardinali
Seraphino in Comenſ.Iuriſpatronatus 8.Iunij 1601.&
repetitum in dicta Albenſ.Parochialis,idem dicitur de
poſſeſſione Ioannis Auguſtini,qui fuit frater Rollandi,
& tantò magis,quia non apparet,quòd Rollandus fue-
rit eius hæres.Nō obſtat,quod dicitur per preſentatio-
9 nem factam à Baliſta,& nepotibus†fuiſſe præſeruatam
e poſſeſſionem Rollan.e iuxta conſ.Federici de Sen.112.
in vlt.dub.& Cald conſ.15.de iurep.quos ſępiùs ſequuta
10 eſt Rota,† quia procederet,ſi apparet per prius Rollā-
f dū fuiſſe in poſſeſſione præſentandi,f Put.dec.298.lib.1.
fuit dictum in Viterbienſ.Cappellæ 12.Iun.1606.C. D.
meo Manzanedo.Nec poſſunt adiuuari aduerſarij prę-
11 ſentationibus factis de anno 1606.& 1607.quia † cùm
ſint factæ lite pendēte,& poſt inhibitionem Rotalem,
nulla ex eis poteſt reſultare poſſeſſio manutenibilis,
Caputaq.dec.234.cum his li.1.in manuſcrip. latè Lan-
cell.de attent.p.3.c.31.num.185.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad deciſ.349.

12 b Præſentatio admiſſa(*ſi & † quatenus*)cēſetur admiſſa,
ſi de iure admitti debuit,& conſtituit in quaſi poſſeſ-
ſione præſentādi,Seraph.dec.499.n.2.& fuit dictū in
Florentina Parochialis,ſeu iuriſpat.28.Maij 1599.c.
bo.me.Iuſto.Huiuſmodi enim admiſſio cum clauſula
(*ſi,& quatenus*)importat admiſſionem,quatenus de
iure ſit locus admiſſioni; & reiectionē,quatenus de
iure non ſit admittenda,Men.conſ.174.nu.32.Hond.
conſ.22.n.12.li.2.Mart.de clauſ.p.1.clauſ.362.n.4.vbi
plura de effectu huiuſmodi clauſulæ(*ſi,& in quantū.*)

c In præiudicium†cōpatronorum,qui aliū ſecū ad- 13
miſerunt ad præſentādum,acquiritur quaſi poſſeſſio
præſentādi etiā nō probata alia effectuatione d.præ-
ſētationis,iuxta doctrinā Rip.in deciſione alleg.quā
Rot.ſæpiùs ſequuta fuit,vt dicitur in dec.174.ſub n.
3 p.2.in rec.& Rot.etiā ſequuta fuit in Tiraſon.Ca-
nonicatus 4.Feb.1608.C.Scotto, & in Gerund.iuris
intereſſendi in Capitulo 6.Nouemb.1609.C.R.P.D.
Coccino Decano, & in Sibinicenſ.manſionariatus
17.Decemb.1610.C.R.P.D.Pirouano.

Verùm iſta admiſſio patroni ſolùm cōſtituit in poſſeſ-
ſione præſentandi,non tamen facit patronum,& ita
ſupradictam Ripæ doctrinam declarauit Rot.deciſ.
184 ſub n.7.p.1.in rec.Vlteriùs d. quaſi poſſeſſio ſo-
lùm iuuat contra admittentem, ſed non contra eius
ſucceſſores in iurepatronatus, quibus admittens per
talem admiſſionem præiudicare non potuit, Rot.d.
dec.284.n.8.d.1.in rec.

d Poſſeſſionem†præſentandi non tranſire ad hæredes 14
non obſtante Statuto de continuanda poſſeſſione,di-
xi ſupra ad dec.223.Nihilominus tamen licèt poſſeſ-
ſio auctoris non trāſeat in hæredes,ex illa benè pro-
batur pertinentia iuriſpatronatus ad fauorem ſuc-
ceſſoris,vt ſenſit Rot.in dec.337.ſub n.3.p.2.in rec.
& clariùs in Placentina Cappellę 30.Octob.1615.C.
R.P.D.Coccino Decano.

e Ex pluribus†patronis ſi vnus ſolus præſētat,præſer- 15
uat poſſeſſionem aliorum,latè Rim.iun.conſ.214.n.
40.& ſeq.Garz.de ben.p.5.c.5.n.15.& ſeq.vbi refert
plures deciſiones Rot.dec.229.n.5.& dec.713.n.6.&
7.p.1.diu.& generale eſt,quòd in iuribus cōmunibus
actus vnius ſocij præſeruat ius,& poſſeſſionem alte-
rius,Rot.dec.640.ſub n.4.p.2.in rec.Hoc autē proce-
dit in dubio,ſecus autē,ſi cōſtaret,quod præſentatio
fuiſſet facta animo priuādi alios compatronos,quod
cognoſcitur ex eo,ſi præſentans diceret omnimodā;
ſeu plenariā præſētationē ad ſe ſpectare,benè Garz.
d.c.5.n.117.in quo tamen caſu huiuſmodi præſenta-
tio non noceret alijs patronis,niſi conſtaret de eorū
ſcientia,& patientia, vt fuit dictū in Lucana Paro-
chialis 7.Feb.1620.C.R.P.D.Vbaldo.Item ſupra fir-
mata concluſio non procedit, niſi quando conſtaret
per priùs alios patronos fuiſſe in poſſeſſione præſē-
tandi;quia nō poteſt præſeruari poſſeſſio,quę nō eſt,
vt firmatur in hac deciſione,& dixit etiam Rot.in d.
Placentina Cappellaniæ 30. Octob.1615. C.R.P.D.
Coccino Decano,vbi propterea dicitur,quod defun-
cto patre,qui erat in poſſeſſione,nō præſeruatur per
preſentationē factam ab alijs compatronis poſſeſſio
filiorū,in quos(ſupra dixi)nō tranſit poſſeſſio patris.

f De quo in annotatione immediatè antecedenti.

Oliuerius Beltraminus.

MESSANENS. BARONIÆ DE THAVI.

Mercurij 10. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Tranſactio ſuper cauſa principali bonorum terminat
etiam litem ſuper articulo illegitimitatis, quod inci-
denter in iudicio erat deductum. Tranſactio afficit
etiam hæredem tranſigentis,etiam ſi ſit hæres cum be-
neficio legis,& inuentarij,quatenus vires hæreditariæ
ferant,non tamen præiudicat tertio,nec agnatis.

SVMMARIVM.

1 *Finita per tranſactionem cauſa principali ſuper ſucceſſione,ſeu recuperatione bonorum,cenſetur etiam finita ſuper exceptione illegitimitatis, quæ incidenter ad d.cauſam principalem in iudicio erat deducta.*

2 *Legitimationis quæſtio dicitur incidēs ad cauſam principalē.*

3 *Ac-*

Digitized by Google

3 *Acceſſorium eatenus eſt extinctum, quatenus eſt extinctum principale.*

4 *Finita per tranſactionem cauſa principali ſuper recuperatione bonorum, poteſt ille, cuius legitimitas erat in iudicio deducta pro honore, & dignitate, & pro legitimitate prolis proſequi iudicium ſuper legitimitate, nec ad hunc effectum obſtat exceptio litis finitæ in negotio principali.*

5 *Hæres non poteſt venire contra tranſactionem factam à ſuo auctore ex quocumque iure veniat.*

6 *Quod procedit etiam ſi ſit hæres cum beneficio legis, & inuentarij, cùm inuentarium non liberet hæredem ab habendo rata omnia geſta per defunctum, quatenus vires hæreditariæ ferant, & n. 15.*

7 *Inuentariũ nõ opitulatur hæredi in rebus hæreditarijs, & quatenus vires hæreditariæ ferũt, & ſub n. 6. & latè ſub n. 15.*

8 *Hæres an ratione particularis affectionis vendicare poſſit bona ab auctore ſuo alienata, ſub num. 15.*

8 *Hæres eo minùs poteſt venire contra factum auctoris ſui quando auctor promiſit, nec per ſe, nec per ſuos hæredes contrauenire.*

9 *Contra tranſactionem veniens tenetur ante omnia reſtituere quod vigore illius recepit.*

10 *Tranſactio tertij non præiudicat.*

11 *Tranſactio ſuper fideicommiſſa non nocet agnatis; de quo latè ſub n. 16. vbi etiam in materia fideicommiſſi.*

12 *Hoc procedit, etiam ſi in tranſactione fideicommiſſum non tradatur, ſed dimittatur penes poſſeſſorem, & concluſio in contrarium allegata declaratur, & ſub n. 16.*

Tranſactio an requirat ſolemnitates neceſſarias in alienationibus, quando res dimittitur penes alteram perſonam, penes quam iam reperiebatur, & num. 17.

13 *Fideicommiſſum non præſumitur hæreditarium, ſed potius ex pacto, & prouidentiæ, iuxta veriorem, & receptiorem opinionem, & n. 18.*

14 *In inueſtitura comprehenſi, etiam antequàm aperiatur illis ſucceſſio, poſſunt petere declarari ſibi competere ius adueniente conditione, & n. 19.*

DECISIO CCCCXVIII.

DOmini perſtiterunt in deciſis obſtare tranſactionem rationibus, de quibus in deciſione. Non obſtat, quod dicitur, eſſe duas cauſas, vnam ſuper Baronia, alteram ſuper legitimitate, quia imò eſt vnica cauſa, & vnicum iudicium, ſiue enim lis ſuper Baroniæ pendeat in Rota, vt alias fuit dictum, ſiue, vt ex aduerſo prætenditur, in partibus coram Iudice laico, & ſola diſcuſſio illegitimitatis in Rota, iuxta cap. la-
1 tor, qui fil. ſint legit. † ſemper erit verum, quòd Comites de Branciforte ad repellendum aduerſarios a prætenſa recuperatione, opponunt exceptionem illegitimitatis; vnde lis tranſactione finita reſpectu actionis intentatę; non poteſt ſtare quoad exceptionem oppoſitam, iuxta cap. forus de verborum ſignif. & not. in cap. non licèt, de regul. iur. in 6. & in terminis dict. cap.
2 lator. † quæſtio legitimitatis dicitur incidens ad cauſam principalem, gloſ. fin. ibi. Innoc. in vlt. verb. Hoſt. in fin. Abb. n. 4. finita autem cauſa principali eſt etiam finita incidens, Anch. conſ. 145. n. 2. & 3. non ſolùm, quando principale negocium fuit terminatum, ſed etiam quando tranſactum, Innoc. in cap. vlt. ad finem, de iuram. calum. Et ſi lis principalis in partibus quoad Baroniam excitatur, debet remanere inhibitio in
3 Rota, † non ſolùm ex natura acceſſorij, l. cùm principalis, ff. de reg. iur. & c. acceſſorium, eodem tit. in 6. Butr. & Abb. in cap. tuam, de pen. vbi inferunt eatenus extingui acceſſorium, quatenus extinctum eſt principale, & non vltra, ſed etiam ex conuentione expreſſa tranſigentium ibi cum pacto, quòd in caſu contrauentionis ſtaret, & remaneret in ſuo robore lis ſuper illegitimitate, quam Domini de Brancifortibus in caſu dictarum moleſtiarum, & non aliàs proſequi poſſint, ex quibus verbis, alijſque latè ponderatis per informantes liquidò conſtat partes voluiſſe tranſigere, etiam ſuper articulo illegitimitatis, & ſic non ſolùm ex natura cauſæ, ſed etiam quoad mentem expreſſam partium, tranſactionem, quatenus comprehendit cauſam Baronię, eatenus etiam comprehendere quęſtionem motam ſuper illegitimitate. Non obſtat, quòd Marchioniſſa Fabariæ, & Dux Terræ nouæ nun † debeant, nec poſ- 4
ſint impediri proſequi cauſam in Rota, pro firmando ſtatu perſonarum, pro honore, & dignitate, & pro legitimitate prolis, & in hoc non habeat obſtare tranſactio, quia quatenus ad iſtum finem agatur, Comites de Branciforte non intendunt ſe opponere, neque cauſam proſequi, imò eſſent reijciendi, quia ſua non intereſſet, ſed ſolùm dant de tranſactione ad effectum ſe tuendi in iudicio recuperationis Baroniæ, ſicuti & ad iſtum effectum fuit oppoſita exceptio illegitimitatis, & tranſactio intelligi debet iuxtà terminos litis pendentis, ad not. in l. ſi de certa. Cod. de tranſact. Hoc etiam licèt ſub inuolucro exprimitur in noua commiſſione, dum committitur cauſa illegitimitatis, forſan etiam ad effectum recuperandi in partibus feuda malè alienata. Non obſtat, quòd Marchioniſſa, & Dux veniant, vti
tertij, ex noua commiſſione, quia † reſpectu Marchioniſ- 5
ſæ, quæ eſt hęres Ioannæ tranſigentis, ipſa non videtur poſſe ex quocumq; iure venire contra tranſactionem, l. cùm à matre, Cod. de rei vend. l. ſi ab eo C. de lib. cauſ. l. ex qua perſona, ff. de reg. iur. & in ſimilibus terminis dixit Rot. in Rom. bonor. de Columna 13 Nou. 1595. cor. b. m. Cardin. Seraph. Nec releuat, quod dicitur de inuentario, quia omiſſis exceptionibus, quæ contra il-
lud dantur, inuentarium † operatur quidem, vt non co- 6
gatur ratam habere tranſactionem, vltra vires hæredi-
tatis, ſed benè tenetur quatenus eſt in hæreditate, ᵃ A- a
lex. conſ 19. in fin. li. 5. Aym. conſ. 225. n. 12. Gabr de re-
gul. iur. concl. 11. n. 10. † inuentariũ enim non opilatu- 7
tur hæredi in rebus hæreditarijs, Cæphal. qui alios cu-
mulat conſ. 395. n. 36 Et tantò magis, † quia Ioanna in 8
tranſactione promiſit illi non contrauenire, neque per ſe, neque per ſuos hæredes, vt per Alex. conſil. 13. ſub n. 7. lib. 5 Pariſ. conſ 16. n. 42. lib. 1. cum alijs adductis per
informantes. † Et ſaltem teneretur reſtituere bona re- 9
cepta ex cauſa tranſactionis, non ſolùm ex natura contractus, l. ſi diuerſas. Cod. de tranſact. ſed etiam ex pacto expreſsè inter tranſigentes conuento. Difficultas eſt circa perſonam Ducis, quam vellem particulariter diſcuti, quia cùm non ſit hæres tranſigentis, nec poſſideat bona tradita à Comitibus de Branciforte, regula
eſt clara, † tranſactionem tertio non præiudicare, l. Im- 10
peratoris, ff. de tranſact. l. 1. C. eod. titulo, quod eſt generale in omni conuentione, l. ſi vnus, §. ante omnia, ff. de
pact. & tranſactio † ſuper feudo non nocet agnatis, ᵇ Al- b
uar. & alij in c. 1. §. ſi Vaſallus de feudo ſi de feud. fuer. 11
contr. inter dom. & agnat. Rol. qui alios cumulat, conſ. 100. n. 110. li. 4. Tiber. Decian. conſ. 23. n. 94. li. 1. Menoch. conſ. 441. nu. 30. Non obſtat, quod dicitur, regulam
non procedere, † quando in tranſactione feudum non 12
traditur, ſed dimittitur penes poſſeſſorem, ᶜ vt per Bald. c
in cap. 1. ad fin. de contract. inter Vaſal. & ali. de benef. cum alijs adductis, quia vltra quòd habet multos contradictores cumulatos per Surd. conſ. 501. ſub n. 9. illud procedit quoad validitatem tranſactionis, & ne per eam tranſigens incidat in pœnam alienantis, non autem quoad præiudicium aliorum vocatorum, vt per Melch. Palaez. de Maior. p. 4. q. 22. ſub n. 2. Molin. de primogen. Hiſpan. li. 4. c 9. n. 18. circa med. Quòd feu-

da-

Digitized by Google

dum ſit hæreditarium non apparet, cùm non exhibea-
13 tur inueſtitura,† quòd autem ea non apparente præſu-
matur hæreditarium, habet maximam difficultatem,
nam quod potiùs pręſumatur ex pacto, & prouidentia,
d veriùs, & receptiùs videtur, d ex traditis per Marin.
Frec. de feud. ter. 1. n. 53. & in dec. Pedem. 161. à n. 5. vſq;
ad finem. Non obſtat, quòd dicitur, Ducem non poſſe
agere ad feudum, cùm eum præcedit D. Maria eius
14 Auia, quia vltra quod pendente† conditione poteſt agi
pro iure conditionali, ſaltem, vt declaretur ius eue-
e niente conditione competere, e vt fuit dictum in Firma-
na bonorum 20. Iunij 1583. coram bo. me. Gypſio, hoc
non percutit dubium, de quo agitur, quod quærit tan-
tùm de exceptione tranſactionis, non de alijs.

ADNOTATIO.

a Hæres etiam† cum beneficio inuentarij tenetur ratum
15 habere factum defuncti, quatenus vires hęreditariæ fe-
runt, & vltra alleg. in deciſ. Men. conſ. 89. n. 14. verſ. re-
ſpondeo ſecundò. Hond. conſ. 3. n. 53. l. 1. Gabr. cõſ. 125.
n. 12. li. 1. Rot. dec. 61. n. 4. p. 2. in rec. & dec. 256. nu. 5. ea-
dem. p. 2. vbi propterea fuit dictum inuentarium non
opitulari hæredibus in rebus hæreditarijs; & fuit dictũ
in Romana domorum 3. Mart. 1617. C. bo. me. Andrea,
vbi Rot. dixit, quod inuentarium non liberabat hære-
dem à præſtando factum defuncti quatenus vires hęre-
ditariæ ſuppeterent, & ſimiliter fuit dictum in Tibur-
tina Caſtri Viuarij 16 Febr. 1596. coram Card. Pamphi-
lio, quod inuentarium non impediebat confuſionem
actionum, quatenus ſuppetunt vires hæreditariæ ad ef-
fectum, quod hæres cenſeretur ſibi ſoluiſſe: & ratio eſt
quia beneficium inuentarij non fuit inuentum, niſi vt
præſeruaret hæredem à damno, nõ autem, vt ex eo ali-
quid lucraretur, vt dicitur in hac deciſione, Mant. dec.
226. n. 4. Rota dec. 250. p. 4. in nouiſſ. Surd. dec. 30. n. 13.
& 14. & propterea hæres cum beneficio inuentarij non
poteſt vendicare bona ab auctore alienata, & ſibi debi-
ta, ſi deductis oneribus tantùm remaneat in hęreditate,
quantum capit valor rei alienatę, vt habetur in præal-
legatis auctoritatibus, & præſertim penes Surd. conſ.
73. n. 34. niſi forte in re alienata conſiderari poſſet ali-
qua particularis affectio, puta, ſi eſſet res antiqua ſuorũ
maiorũ, quia tunc liceret hæredi illam vendicare iuxta
doctrinam Alber. in l. fi. §. in computatione, n. 20. verſ. ſi
autem emptori. C. de iur. deliber. Gabr. conſ. 125. ſub n.
12. li. 1. Laderch. Imol. conſ. 138. ſub nu. 4. & ſequuta fuit
Rot. in Romana de Theodolis 10. Dec. 1593. cor. Card.
Blanchetto, & de hac doctrina Alber. vnde plura penes
Roſen. de feudis c. 9. membr. 2. concl. 72. n. 8. & ſub glo.
in litera F. & eam noluit firmare Rot. in Romana, ſeu
Tiburtina Sancti Angeli fideicommiſſi de Vrſinis 26.
Nouemb. 1616. C. bo. me. Andrea, ſed reliquit in ſuſpẽſo.
b Tranſactionem † non nocere agnatis comprehenſis in
16 inueſtitura latè firmant Scrader. de feud. p. 8. c. 6. nu. 2.
Roſent. eodem tract. de feud. concl. 21. c. 9. memb. 1. n. 4.
& ſeq. qui ambo ampliãt procedere, etiam ſi agnati ha-
berẽt notitiam d. tranſactionis, & non reclamauerint, ſi
tamen tranſactio eſſet facta bona fide de re dubia, & in-
certa, afficeret etiam agnatos ſucceſſores, Scrad. dicta
p. 8. c. 1. n. 43. & 48. Roſent. eodem tractat. d. concl. 21. c.
9. n. 1. & 4. Gratian. diſceptat. Forenſ. c. 476. n. 2. Idem
etiam procedit in fideicommiſſis, Peregr. de fideicom-
miſſ. art. 52. nu. 86. Petr. de fideicomm. q. 8. nu. 74. & ſeq.
Mant. de tacit. l. 26. tit. 4. nu. 20. & tantò magis, quando
per tranſactionem non dimittitur res feudalis, & fidei-
commiſſaria in manibus tertij, ſed remanet penes fidei-
commiſſarium, & feudatarium ſoluta in recompenſam
pecunia alteri parti, cum qua fuit tranſactum, vt benè
per Gratian. d. c. 476. n. 13. & ſeq. vbi etiam dicit, quòd
hęredes tranſigẽtis poterũt recuperare d. pecuniã in
tranſactione ſolutã contra ſucceſſores in feudo, & in
fideicommiſſo, cum negotium fuerit vtiliter geſtũ,
de quo etiam per Mol. de Primogenitura Hiſp. li. 4.
c. 25. ad med. verſ. quod ſi ea trãſactio: Difficultas eſt,
quando in trãſactione dimittitur res penes tertium,
quæ etiam tangitur in hac deciſione ſub n. 12. ſuper
qua eſt videndus Gratian. d. c. 476. n. 16. & 17.
c De quo eſt vidend. Gratian. † d. c. 476. nu. 16. & 17. & 17
dicitur tranſactio ſpecies alienationis, etiã quãdo res
eſt penes aduerſarium, ſi in trãſactione agitur, quòd
penes illũ remaneat: ideòq; ſunt neceſſariæ ſolemni-
tates requiſitæ in alienationibus, vt latè tenuit Rot.
in Romana Caſalis C. R. P. D. Coccino Decano im-
preſſ. penes Marcheſ. de commiſſ. tom. 1. fol. 1129.
d Feudũ† præſumitur potiùs ex pacto, & prouidentia, 18
quàm hæreditarium, Scrad. de feud. p. 2. c. 3. n. 31. Ro-
ſen. de feud. c. 2. cõcl. 48. n. 6. & glo. in litera A. infini-
tos cumulat. Mant. de tacit. & ambig. l. 23. tit. 29. n. 8.
& ſeq. Caſtil controu. iur. p. 3. c. 19. n. 229. & hanc eã-
dem opinionem ſecuta fuit Rot. teſtando de magis
communi in Vrbeuetana fideicommiſſi 7. Feb. 1620.
coram R. P. D. Coccino Decano.
e Cõprehenſi† in inueſtituris, & in fideicõmiſſis poſſũt 19
etiam pendente cõditione, & antequam ſit apertum
feudum agere ad effectum, vt eueniẽte caſu declare-
tur ſibi ius competere. Cou. var. l. 1. c. 18. nu. 8. Molin.
de Primogen. Hiſpan. li. 1. c. 15. n. 2. & ſeq. Peregr. de
fideicommiſſ. art. 40. ſub n. 10. verſ. & in primogeni-
turis, & fuit dictum in Romana fideic. de Longhis
28. Maij 1618. coram R. P. D. Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

VERDVNEN. PRIORATVS.

...... *12. Iunij 1609.*

ARGVMENTVM.

Valor beneficij ex quibus dicatur non iuſtificari, & plura
in materia vnionis, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Valor ex multis, de quibus in deciſione non eſt iuſtificatus, ſed*
præſertim, quia non eſt iuſtificatus iuxta tempus data im-
petrationis.
2 *Vnio impedit vacationem.*
3 *Vnionum regula reuocatoria non reuocat vniones factas pro*
ſuſtentatione monaſterij, nec vniones factas in exequutio-
nem Sacri Concilij Tridentini.
Vnio facta pro augmento cultus diuini an, & quando cadat
ſub reuocatione regulæ, & an, quando dicatur facta pro do-
te, & nu. 6.
4 *Vnio non tenet de beneficio reſeruato, & latè n. 7.*
5 *Hoc procedit, quando erat reſeruatum de tempore vnionis, ſe-*
cus autem eſt, ſi tunc nõ erat reſeruatum, licèt poſtea fuerit
effectum reſeruatum per vacationem in menſe reſeruato.

DECISIO CCCCXIX.

ROta cenſuit literas Apoſtolicas non eſſe exequen-
das, quia non ſunt iuſtificatæ quoad valorem, nar-
ratiua enim literarum vnionis illam iuſtificare nõ po-
teſt, † quia vltra quod in ipſis valor exprimitur per aſcẽ- 1
ſum, & cum dictione (*vel circiter*) in gratia autem aduer-
ſarij ſimpliciter per non exceſſum, literæ vnionis ſunt
datæ de anno 1602. impetratio autem eſt de anno 1607.
valor autem eſt iuſtificandus ſecundùm tempus datæ
impetrationis, Caſſad. dec. 19. in fi. ſuper reg. Caput. de-
ciſ. 264. n. 9. & 330. nu. 1. p. 3. Non enim verificatur, nec
verificari poteſt quoad vacationem, † quia vnio Præce- 2
dens impedit vacationẽ, Clem. frequens, §. quidam etiã
Eccleſias, vbi gl. in verb. menſa de exceſ. Præl. Oldrad.
conſ. 257. n. 15. Rebuff. in prax. tit. de vnion. ben. n. 12. in

fin

Google

5 fin.Non obſtat regula reuocatoria,†quia vnio fuit fa-
a cta in ſuſtentationem Monaſterij,ᵃ&vt in ea legitur,in
exequutionem Sacri Conc.Trid.vt fuit dictum in Por-
tugal.diſmembrationis 28.Iunij.1600.coram R.P.D.
meo Iuſto,& regula Sanctiſſimi D.N.habet in ventre
præſeruationem vnionum factarum auctoritate Con-
4 cil.Trid.non obſtat,†quod vnio non teneat, vti de be-
b neficio reſeruato,ᵇvt in Auerſan.beneficiorum 3.Iunij
5 1606.cor. R.P.D. meo Sacrato,† quia vnio facta fuit
viuente Rectore,& tunc beneficium non erat reſerua-
tum,vnde non refert, quod obitus ipſius contigerit in
mẽſe Apoſtolico, quia vnio nihilominus ſuum conſe-
quitur effectum, vt fuit dictum in Caputaq. benef. 12.
Decem.præteriti cor.R.P.D. meo Marquemontio.

ADNOTATIO.

6 a Vnio facta† pro augmento cultus Diuini nõ ſubiacet
regulæ reuocatoriæ vnionum,Mohed.dec.7. de priu.
Serap.dec.982.& alijs relatis fuit dictum in Aler. be-
neficior.15.Ianuar.1618.co. R.P.D Caualerio,Gonz.
ſuper reg.8.gl.5.§.7.n.49.Garz.de benef.p.12.c.11.nu.
283.v.& licet,& nu. 209. Verum hoc intelligi debet,
quando augmentum eſt neceſſarium; ſecus autẽ, ſi eſt
voluntarium,vel pro cõmodiori ſuſtentatione, Achil.
dec.1.ſuper reg.reuocat.Put.dec.337.li.1.& fuit dictum
in Toletana Cappellaniç.23.Ianuar.1608.coram R.P.
D.Pamphilio; vbi etiam dicitur, quòd in regulis Can-
cellariæ modernis expreſsè reuocantur vniones factæ
in fauorem cultus diuini,& pro augmento dotis men-
ſarum Capitularium, & coram eodem in Valentina
ſubſidij 14.Martij 1616. vbi ſimiliter fuit reſolutum v-
nionem factã menſæ Capitulari ſubiacere reuocatio-
ni,quia non cẽſetur facta ex cauſa neceſſaria,cùm Ca-
pitulum per prius ſine d.vnione ſe ſuſtentauerit. Quã-
do verò certum eſt vnionem eſſe factã ex cauſa neceſſa-
ria, ſine dubio non ſubiacet ſub regulis etiam moder-
nis,Gonz.d.gl.5.§.6.n.48.& fuit dictũ in Algaren. diſ-
membrationis 14.Ianuar.1616.cor.R.P.D.Remboldo.
Hinc eſt,quod vnio, ſeu diſmembratio facta occaſione
erectionis alicuius Eccleſiæ,ſeu beneficij,vti facta pro
dote,non cadit ſub reg.Serap.d.dec.982.& fuit dictum
in Gerund.Vnionis 13.Iunij 1611. coram Card.Lancel.
& in eadem 16.Decem.1613.cor.R.P.D.Veroſpio, &
in d.Alerien.beneficiorum coram R. P. D. Caualerio,
& in Auximana vnionis 3.Iunij 1617.coram eodem,v-
bi vlterius fuit dictum hoc habere locum, etiamſi Ec-
cleſia Parochialis erigatur in Collegiatam,&occaſio-
ne d.erectionis fiat vnio d.Parochialis, nam dicitur v-
nio ex cauſa neceſſaria; licèt enim Eccleſia Parochia-
lis per prius dotem haberet, non tamen erat congrua
pro Collegiata.

7 b De iure communi†Epiſcopus non poteſt vnire reſer-
uata,Gonz.poſt alios ſuper reg.8.gloſ.5.n. 136.& fuit
dictum in Leodien.beneficij 23. Ianuarij 1595. coram
Gypſio, vbi dicitur, quod ſicut Epiſcopus non poteſt
conferre reſeruata, multò minus poteſt reſeruata vni-
re. Ex diſpoſitione verò Concilij Trid.licèt Epiſcopo
ſit data facultas vniendi etiam reſeruata, nihilominus
Sac.Congreg.interpretatur,Concilium,& Ro.pluries
declarauit id eſſe intelligendum de beneficijs,quæ non
erant reſeruata de tempore vnionis, ſed ex poſt fuerũt
effecta reſeruata ex vacatione in menſe reſeruato,Ro-
ta dec.201.n.5.p.2.in rec. & in Auerſana beneficiorum
3.Iulij 1606.cor.Card.Sacrato, & in Aquinaten.bene-
ficij 2.Iun.1607.cor.R.P.D.Marquemont.quod etiam
dixerunt RR.PP.DD.Coccinus,Manzanedus,&Pam-
philius vnà cum Card. Sacrato conſulti à Dataria in
Tudertina vnionis 1620. quod eſt fundatum in eo, vt
fraudes euitentur, quæ alias in præiudicium Sedis A-
poſtolicæ committi poſſent ab Ordinarijs,ſi poſſent
vnire reſeruata de tempore vnionis,Garz.de benef. p.
12.c.2.n.105.& eſt videndus à n. 91.vſque ad 107.quia
plenè, & de hac materia vnionis beneficiorum reſer-
uatorum tractat,& plures declarationes Sac. Congre-
gatio refert.

Oliuerius Beltraminus.

VALENTINA BENEFICII.

Lunæ 5. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus donari non poteſt Laico ſine conſenſu, & auctoritate ipſius Epiſcopi. Patronus, quando poſſit concedere facultatem præſentandi beneficium, antequam vacet.

SVMMARIVM.

1 *Donatio iuriſpatronatus facta laico ſine conſenſu, & confirmatione Ordinarij non valet,& n.7.*
Vbi limitatur non procedere, quando donatur compatrono.
Conſenſus iſte Ordinarij, an præſumatur, & an poſsit ex poſt interuenire,& an ſufficiat tacitus,& n.7.
2 *Et non ſuffragatur confirmatio Vicarij,niſi conſtet de ſpeciali facultate,& latè de hac materia,n.8.*
3 *Patronus non poteſt concedere alteri facultatem præſentandi antequam beneficium vacet.*
4 *Hoc procedit non obſtante iuramento,& confirmatione ſuperioris.*
5 *Patronus an, & quando poſſit conſtituere procuratorem ad præſentandum,ſeu aliàs concedere facultatem præſentandi antequam beneficium vacet,& latè de hac materia,n.9*
Dictio (maximè)*exprimit caſum minus dubitabilem,& implicat magis implicabilem, & ſub n.6.*

DECISIO CCCCXX.

COncluſum fuit ſententiam Vicarij Ordinis Seruo-
rum,vti iniuſtam eſſe reuocandã quia donatio fa-
cta Dominico Perez,cuius vigore præſentatus fuit Io-
ſephus,eſt nulla,fuerat enim Dominico donatũ a Petro
Toſſie ius præſentãdi ad vnum ex quinq; beneficijs ſe-
cunda vice vacantis,† quæ donatio non valuit,cùm ſit 1
facta perſonæ laicç abſque conſenſu,& confirmatione
Ordinarij,quæ ſicut requiritur, quando laico donatur
iuſpatronatus,ᵃad not cõmuniter per DD. in c.cùm a
ſæculũ,& in c.illud de iurep.ita etiam quando donatur
ius præſentandi, Put.dec.16.li.2. Dec. conſ.514. nu.2.
iunctis primis verb.conſ. Nec ſuffragatur confirmatio
Vicarij,†niſi doceatur de ſpeciali facultate illi ad hoc 2
conceſſa,quia ex generali eius poteſtate non valuit, ᵇ b
Cald.cõſ.1.de off.Vic.latè comprobat Io.Bapt. Ferret.
conſ.343.n.7.cum plurib.ſeqq.Eſt etiam nulla, † quia 3
Patronus non poteſt cõcedere facultatem præſentãdi,
antequam beneficiũ vacat, ᶜ c.ſi.vbi omnes not.de cõ- c
ceſ.præb.quia, vt dicunt ibi Doct. quando beneficium
eſt plenum,patronus dicitur habere poteſtatem ligatã
c.paſtoralis,§.1. de reſcr. & ne reperiatur via ad vaca-
tiones,cõtra decr.ne captandæ de conceſ.præb.l.6.†Et 4
hoc caſu iuramẽtum interpoſitum non validat, vt fuit
dictum in Pampilon.beneficij 13.Febr.1595.coram R.
P.D.meo Iuſto,prout nec confirmatio Superioris,Ab.
in c.conſtitutus nu.3.de conceſſ.præb.Nec facit,quod
Doctores in d.capite fin.videantur loqui in mandato,
quia vltra quod,vt benè deducitur per informantes,
in effectu ſumus in mandato ad præſentandum,
loquuntur generaliter, quod patronus non po-
teſt concedere poteſtatem præſentandi ad beneficium

Digitized by Google

vacaturum, Card. ibi ſub n. 4. Ab. in prin. & in terminis donationis iuris pręſentandi tradit Dec. d. conſ. 541. n. 1. Non obſtat, quod ſit ad vnum de quinque vacaturis in
5 genere, non in ſpecie, † quo caſu videtur valere cōceſſio facultatis, & conſtitutio procuratoris, vt ex ſentētia Guid. tradunt Io. And. & alij in d. c. ſi. quia fuit dictū procedere, quando datur procurator generalis in omnibus negocijs ſuis, præſertim ex iuſta cauſa, puta longæ abſentiæ, & quod ita declarauit Ro. in d. Pampilon. beneficij, ſed hoc non caret ſcrupulo, quia Io. And. & alij non reſtringunt d. Guid. ad hunc caſum, quia dicunt tunc maximè verum, per iſtam enim implicatiuā (*maximè*) innuunt, quod etiam illis non cōcurrentibus procedat; licèt faciliùs, & pleniùs ſi concurrant, vt benè ponderat Imol. ibi n. 8. circ. med. quod etiā videtur ſen-
6 tire Ab. ſub n. 6. natura † enim iſtius dict. (*maximè*) eſt exprimere caſum minùs dubitabilem, & implicare magis dubitabilem, l. qui ſe patris, & ibi not. C. vnde l. gloſ. in l. illud. ff. ad l. Aquil. Iaſ. in l. pro hærede, §. 1. circ. prin. ff. de acquir. hær. Et DD. dicunt, quòd illis concurrentibus valeat conſtitutio procuratoris, etiamſi conſtituens vnicam tantùm pręſentationem habeat, in deciſ. Pampilon. dicitur limitari regulam, quando datur generalis procurator in omnibus negocijs, præſertim ex iſta cauſa, qui eſt propriè caſus, qui tunc agebatur, vt in ea dicitur, vera eſt enim illa limitatio illis concurrentibus, ſed non ſequitur, quod etiam ſine illis nō procedat, & propterea quando difficultas ad hoc reducatur, libēter iterū partes audirem. De iuſtitia, & viribus sētētię Vicarij Val. ſi opus fuerit, particulariter videbitur.

ADNOTATIO.

7 a Iuſpatronatus † donari non poteſt abſq; conſenſu Ordinarij, vt vltra allegata in dec. tradunt Mant. dec. 86 n. 6. Ro. dec. 337. n. 5. p. 2. in rec. vbi plures cumulātur, & ſi fiat donatio ſine conſenſu Ordinarij, nullū ius eſt abdicatum à donāte, & ideo poteſt donans præſentare non obſtante donatione à ſe facta, Ro. d. de. 337. ſub n. 7. Item etiam poteſt eum conſenſu Ordinarij alteri donare non obſtante prima donatione iam facta ſine cōſenſu Ordinarij, Mant. d. dec. 86. ſub n. 6. Verum iſte cōſenſus Ordinarij præſumitur ex lapſu temporis 30. ann, iuncta obſeruantia, Ro. dec. 497. n. 3. p. 1. diuerſ. & dec. 707. n. 1. p. 1. in rec. Item ſufficit conſenſus tacitus Ordinarij, qui ſatis colligitur ex præsētationibus per ipſum admiſſis, vt fuit dictum in Aquen. iuriſpatron. co. Card. Lancel. impreſ. penes Marcheſ. de cōmiſ. to. 1. fol. 454. neq; enim eſt neceſſarius conſenſus in ipſo actu donationis, ſed ſufficit, quod interueniat poſt quandocunq; Ro. dec. 17 de iurep. in antiq. Mant. dec. 86. n. 7. & fuit dict. in Tuden. Parochial. 9. Apr. 1612. co. R. P. D. Vbald. & in Pient. iuriſp. 13. Mart. 1609. co. R. P. D. Cocc. Decan. Imo etiam poſt mortem donantis poteſt Epiſcopus ſuo conſenſu confirmare donationem, Ro. dec. ſi. de iurep. in antiq. & d. dec. 337. n. 7 p. 2. in rec. vbi dicitur poſſe confirmare donationem in præiudicium hæredis donatoris.

Aduertendum eſt tamen, quod in donatione facta compatrono non eſt neceſſarius iſte conſenſus Ordinarij, Achil. dec. 19. n. 2. de iurepat. Veral. dec. 284. n. 1. p. 1. Rot. dec. 707. n. 4. p. 1. in recent.

8 Conſenſus † autem iſte requiſitus in donatione Iuriſp. requiritur, quod ſit ipſiuſmet Epiſcopi, & non ſufficeret conſenſus Vicarij, niſi ille ſpeciale mandatum ab Epiſcopo habeat, Gar. de benef. p. 5. c. 9. n. 76. & 77. Ro. dec. 337. n. 5. p. 2. in rec. & dec. 576. n. 1. p. 1. in rec. plenè fuit dict. in Lucan. iuriſp. 30. Ian. 1614. coram R. P. D. Manzanedo. Ampliatur, vt nec etiam in caſu abſentiæ Epiſcopi Vicarius poſſit præſtare huiuſmodi cōſenſum, Ferret. conſ. 347. n. 19. v. nec obſtat, Rot. d. dec. 337. n. 5. Ampliatur ſecūdò, vt nec etiam valeret conſuetudo in contrarium, Ferret. conſ. 345. n. 5. & ſeq. & Ro. ſequuta fuit dec. 576. ſub n. 3. p. 1. in rec. vbi etiam dicitur, quod in omnem euentum talis conſuetudo eſſet contra ius, & ideo deberet eſſe vel quadragenaria, vel immemorabilis. Ampliatur tertiò, vt non pręſumatur mandatum in Vicario ex lapſu longi temporis, niſi ſit enunciatum, vt fuit dictum in d. Lucana iuriſp. 31. Ian. quod tamen apud me non tranſit abſque difficultate, cùm mandatum ſpeciale Vicarij regulariter probetur ex lapſu longi temporis iuncta obſeruantia, Rot. deciſ. 231. n. 9. & 10. p. 4. in nouiſ. & videmus præſumi beneplacitum Apoſtolicum, etiamſi non ſit reſeruatum, vt aliàs dixi, imò plus dicitur in d. deciſ. Lucana, quod licèt aliàs conſenſus Ordinarij præſumatur ex lapſu 30. annor. hoc non procedat, ſi exhiberetur conſenſus Vicarij, quia iſta exhibitio cōſenſus inualidi excludit præſumptionem conſenſus validi, de quo ſupra in adnotatione antecedenti.

b Diſtinctio † cōmunis in hac materia eſt paſſim à Ro- 9
ta approbata, quod aut mandatū datur ad præſentandum certam perſonā in caſu vacationis beneficij, & mandatum eſt inualidum, quia continet votū captandæ mortis, aut nō eſt expreſſa certa perſona præſentanda, & ſuſtinetur mandatum, prout dixit Ro. in tribus deciſ. in illa Pampilon. Parochialis co. bo. m. Orano, Pereg. & Iuſto, quas refert, & ſequitur Mareſ. var. l. 2. c. 33. n. 1. & ſeq. & maximè ſuſtinetur mandatum datum ad præſentandum antequam beneficium vacet, quando quis occaſione longæ abſentiæ conſtituit procuratorem generalem pro omnibus negocijs ſuis, Ro. dec. 521. n. 7. p. 1. in rec. Mareſc. d. c. 33. n. 3. & dicitur in hac deciſ. admitti etiam mandatum procuræ ad præſentandum ad beneficium, antequam vacet datum in ipſo limine fundationis, Ro. dec. 530. n. 2. p. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

CIVITATIS CASTELLI FIDEICOMMISSI.

Mercurij 17. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Detractiones ex fideicommiſſo, quæ competant. Trebellianica prohiberi poteſt etiam filijs primi gradus, & ex quibus cenſeatur prohibita.

SVMMARIVM.

1 *Funeris impenſa eſt in primis deducenda, cùm ſit creditum magis priuilegiatum, quàm omne aliud.*
2 *Præfertur etiam creditoribus anterioribus.*
Æs alienum teſtatoris detrahendum eſt.
3 *Dos materna detrahenda eſt.*
4 *Fideicommiſſum non comprehendit bona, & iura hæredis grauati.*
5 *Hæres grauatus poteſt deducere id, quod ſibi à defuncto debetur tempore mortis.*
6 *Et ad iſtum effectum deducitur confuſio.*
Quid ſi non confecit inuentarium, & quid ſi teſtator diſpoſuit de dicta re hæredis, & n. 5.
7 *Pater non reſtituendo dotem filijs dicitur hæreditatem maternam adiuiſſe pro filijs, maximè ſtante curſu plurium annorum, quibus dotem retinet.*
8 *A legitima quodlibet onus fideicommiſſi, & quodlibet grauamen rejcitur.*
9 *Trebellianica debetur filijs vltra legitimam.*
10 *Trebellianica prohiberi poteſt etiam filijs primi gradus, iuxta opinionem, quam ſeruat Rot. & num. 16.*
11 *Et ad hunc effectum non requiritur indiuidua, & expreſſa prohibitio, ſed ſufficit, quòd ex verbis generalibus id conijci poſſit.*

12 *Tre-*

Digitized by Google

12 *Trebellianica an cenſeatur prohibita, quando teſtator diſpo-
nit bona reſtitui pleno iure, & cēſeri prohibitam, quando vl-
timò teſtator diſponit bona omnia reſtitui, reſoluit Rota.*
13 *Trebellianica cenſetur prohibita ſtantibus verbis* (ſine dimi-
nutione.

DECISIO CCCCXXI.

ACtum fuit de detractionibus, quas prætēdunt Pá-
derij facere ante reſtitutionem fideicōmiſſi. Et
1 quoad funeris† impēſam clari iuris eſt eam eſſe in pri-
mis deducendam, l. Papinianus, §.4.ff. de inof. teſtam.
l. in reſtituenda, C. de pet. hær. dicitur enim debitum de-
functi, & hæredit. l.1. & l. ſi quis ſepulchrum, ff de relig.
& ſumpt. fun. & magis priuilegiatum, quā omne aliud
a debitum,ᵃ l. impenſa, eod. tit. l. ii. §. in cōputatione, vbi
2 gloſ. in v. funus, C. de iur delib. † Idem dicendū de quo-
libet ære alieno teſtatoris, quod ſoluiſſe probauerint, l.
Lucius, §. Titia, & §. filiam, ff ad Treb. l.1. l.2. C. eod. De-
3 trahendam etiam dixerunt DD. † dotem vxoris teſta-
toris, & matris filiorum grauatorum, Paul. de Caſt. cōſ.
97. in 1. dub. l.2. Nat. conſ. 255. ſub n.7. Soc. iun. conſ. 170
in 1. dub. l.2. Moder. de fideic. art. 35. n.1. in fin. qui alios
allegat, & fuit dict. in Fan. fidcicom. 13. Nou. 1595. cor.
b b. m. Litta.ᵇ In fideicommiſſo† enim, & eius reſtitutione
4 non veniunt bona, & iura hæredis grauati, l. cohær. §.
5 cùm filiæ, v. ſic nec fideicom. ff. de vulg. & pup. † & gra-
uatus poteſt deducere id, quod ſibi a defuncto debetur
c tempore mortis,ᶜ l. ab omnibus, §. fin. ff. de le. 1. l. impo-
nenda, C. ad leg. Falc. gloſ. in l. Stichum, aut Pamphil §.
aditio, in v. retinet, ff. de ſolut. Bart. in l. debitor, in fi. ff.
6 ad Treb. † & ad iſtum effectum non dicuntur confuſæ
actiones, vt per Soc. vbi ſupra, & latè per Illuſtr. Card.
Manticam de coniect. vlt. vol. l.7. tit. 8. n.15. & pluribus
ſeqq. ſecundum vltimā impreſſionem. Nō obſtat, quòd
obijcitur, non probari filios adiuiſſe hæreditatem ma-
tris, & eam non agnitā non potuiſſe ad aſcendētes trāſ-
mittere, quia imo ſatis probatur aditio, ex quo pater
7 dotem prædictam non reſtituit, per retētionem† enim
dicitur adiuiſſe hæreditatem maternam pro filijs, vt
poſt Bar. Io. de Imol. & Paul. de Caſt. quos allegat, tra-
dit Alex. conſ. 20. n.1 l.7. latè Nat. conſ. 74. n.10. & ſeq.
quæ aditio eò magis eſt præſumenda ex curſu plurium
annor. quibus dotem retinuit, vt per Nat. ibi n.11. poſt
Bar. quem citat. Quoad legitimam nulla cadit dubita-
8 tio, † cum ab ea onus fideicommiſſi, & quodlibet aliud
grauamen ipſo iure reijciatur, & habeatur pro non ap-
poſito, l. ſcimus, §. cùm autem, & l. cum antiquiorib. &
l. ex tribus C. de inof. teſt. l. ſi pater, vbi gloſ. & DD. C.
9 de inſt. & ſubſt. Difficultas fuit circa Trebell. † quæ filijs
grauatis vltra legitimam debetur iuxta c. Rayuucius,
& c. Rainaldus de teſt. & not. in c. ſi pater, eod. tit. in 6.
10 Eam tamen non deberi fuit reſolutum, † vti prohibitā
detrahi a teſtatore, quæ prohibitio tenet etiam in præ-
d iudicium filiorum primi gradus,ᵈ iuxta opinionē, quā
ſemper tenuit Rot. Caſſad. dec. 4. de teſtam. Creſc. dec. 2
eod. tit. fuit dictum in vna Fan. de Nicobatijs 18. Maij
1682. co. b. me. Card. Se rap. & in Fulginat. fideicom. de
11 Orphinis 5. Decem. 1605. co. R. P. D. Coc. † quæ prohi-
bitio non requiritur in indiuiduo, ſed ſufficit, quod ex
verbis generalibus id conijci poſſit, Bar. in l. centurio,
n.17. v. vel quid ſi teſtator, de vulg. & pup. Alex. cōſ. 201.
12 n.10. Hic autem teſtator voluit † bona ſua reſtitui ple-
no iure, & licèt magna ſit controuerſia inter DD. an
iſta verba importent prohibitionem Trebellianicæ, vt
patet ex traditis a Gab. conc. 4. ad Treb. & per Illuſtriſ.
Manticam in d. tract. l.7. tit. 12. n.18. attamen quando
cum dd. verbis concurrunt alia denotantia teſtatorem
voluiſſe omnia bona reſtitui, cenſetur ſine difficultate
prohibita, tùm propter geminationem, quæ magis e-
nixam voluntatem demonſtrat, tùm quia hoc caſu ceſ-
ſat interpretatio, quæ datur illis verbis (*pleno iure*) per
eos, qui tenent non importare prohibitionem Trebel-
lianicæ, Claud. Aq. in l. centurio, n.34. ff. de vulg. & pup.
Grat. qui alios allegat, & dicit communem conſ. 103. n.
14. l.2. Mantua conſ. 291. col. 2. Gab. d. concl. n.2. Illuſt.
Mantic. d. n.18. in fin. Hier. Gab. conſ. 86. n.21. l.2. Me-
noch. præſumpt. 198. n.13. l.4. Pereg. conſ. 36. ſub n.9. l.
2. Teſtator autem vltra verba (*pleno iure*) ſubiunxit, † 13
(*& ſine diminutione*) quæ ſola ſufficerent pro inducenda
prohibitione,ᵉ Aym. qui alios allegat, & dicit in hoc e
neminem diſcrepare, conſ. 174. ſub n.1. Gab. qui pariter
alios cumulat, & dicit indubitatum, concl. 7. in prin. ad
Treb. plures etiam addit Menoch. d. præſump. 18. n.16.

ADNOTATIO.

a Funeris impēſa† eſt adeo priuilegiata, vt præferatur 14
etiā creditoribus anterioribus, Mant. de tac. l.11. t.23.
n.23. Sed dubiū eſt, an id intelligatur reſpectu credi-
torum anteriorum habentiū ſolam tacitam hypothe-
cam, an verò etiam reſpectu habentium anteriorē ex-
preſſam, & Mant. d. t.23. n.25. tenet non præferri cre-
ditoribus habentibus expreſsā, ſed ſolùm habentibus
tacitā ad inſtar dotis, & ibi refert Rip. atteſtatem de
communi; contrarium tamen defendit Gratiā. diſcep.
For. c.94. n.2. & ſeq. vbi plures cumulat, & hanc etiam
opinionem eſſe probabiliorem concludit Fachin. cō-
trouerſ. iuris l.12. c.49. vbi ad partes diſputat, & hoc
idem priuilegium habent etiam expenſæ factæ pro
infirmitate, Grat. d. c.94. n.14. & ſeq.

b Men. conſ. 183. n.33. Gab. conſ. 95. n.3. l.2 Surd. deciſ.
233. n.15. Hond. conſ. 63. n.76. & ſeq. l.1. qui dicit hoc
procedere, etiam ſi filius grauatus non confeciſſet fi-
deicōmiſſum, & ſiue dos ſit in pecunia, ſiue in ſtabilib.

c Etiam ſi hæres† grauatus non confecerit inuentariū 15
nihilominus poteſt aduerſus fideicōmiſſariū vniuer-
ſalem deducere totū id, quod ſibi à teſtatore debetur,
& quod ex alio iure, quam hæreditario ſibi competit,
Caſt. in l. ita tamen, §. ſi ex Treb. ſub n.2. ff. ad Trebel.
Nat. conſ. 323. n.2. Dec. conſ. 85. n.2. v. idem detrahere
poteſt l.2. Gab. conſ. 124. n.2. & 3. l.1. Monticul. in tra-
ctat. de inuent. c.9. n.252. Phanuc. de lucro dot. gloſ. 8
n.69. verſ. ad hoc facit, Petr. de fideicom. q.11. n.5. ad
fin. Simon de Pret. de interpret. vlt. vol. l.3. dub. 5. reſo-
lut. 4. n.15. fol. mihi 354. Surd. conſ. 7. n.25. & de rece-
pta, & vera teſtatur Menoch. conſ. 667. n.12. Mantic.
de coniect. vl. vol. l.7. tit. 8. n.13. iuxta modern. impreſ.
Pereg. de fideicom. art. 33. n.47. in fi. & in art. 3. n.78.
dicit ſe ita frequētiſſimè ſeruari vidiſſe. Hinc eſt, quòd
poteſt detrahere fideicommiſſum antiquum ſibi debi-
tum per vltimum teſtatorem Bertr. conſ. 246. incipit
(*ponitur in facto*) ſub n.9. in fi. cum ſeq. l.1. p.1. Socin. ſe-
nior conſ. 44. n.1. in fi. & ſeq. l.3. Pariſ. conſ. 31. n.53. l.
2. Menoch. de præſump. l.4. præſump. 197. n.15. Præ-
dicta tamen omnia ego credo locum habere, quando
teſtator non diſpoſuit de d. re, ſeu iure hæredis, prout
in dubio diſponere nō cēſetur, ſi verò in ſpecie diſpo-
ſuit ad fauorē alterius, tūc hæres ſi adeat hæreditatē
ſine beneficio inuētarij non poteſt detrahere, Men. de
præſūp. l.4. præſ. 197. n.16. Pereg. de fideic. ar. 35. n.4.
iūcto n.2. Franc. Marc. dec. 331. ſub n.18. nā ratio, qua-
re aduerſus fideicommiſſarium vniuerſalem hæres
poteſt detrahere iura ſua, eſt, quia fideicommiſſum v-
niuerſale non eſt, niſi de eo, quod eſt in hæred. ipſius
teſtatoris detracto omni ære alieno, & ideo facta hu-
iuſmodi detractione æris alieni nihil diminuitur de fi-
deicōmiſſo vniuerſalis relicto, quod nō trāſcēdit vi-
res hæreditarias, nec per hāc detract. cōtrauenitur in

Digitized by Google

aliquo diſpoſitioni teſtatoris, vt benè conſiderat Caſt.
in l.ita tamen, §.ſi ex Trebel. n.2. ff. ad Treb. & melius
conſ.11. videndus per tot.lib.3. ceſſat autem hæc ratio,
quando teſtatur diſponit de huiuſmodi iuribus hæredi-
tatis, quia tunc conſtat, quod voluit de tali iure diſpo-
nere, & ſi hæres poſſet detrahere, tunc non ſortiretur
totalem effectum diſpoſitio teſtatoris, & iſta diſpoſitio
habetur pro fideicōmiſſo particulari, & pro legato fa-
cto de re aliena, ſcilicet de re hæredis; vnde militat illa
concluſio, quod ad fauorem legatarij, & fideicōmiſſa-
rij particularis hæres adiens ſine beneficio inuentarij
tenetur inſolidum etiam vltra vires hæreditatis, l.fin.
C.de iur. delib. & §. ſi verò nō fecerit, Aut. de hær. & Fal.
16 d Trebellianica † etiā filij primi gradus prohiberi po-
d teſt, Serap.dec.570.n.1. Rot.dec.313.n.1.p.2.diu. & dec.
693.n.4. & n.3. & dec.359.n.4.p.2.in recent. & dec.66.
n.2. & dec.318.n.3.p.1.in recent. & non ſolùm expreſ-
sè, ſed etiam tacitè prohiberi poteſt, vt firmatur in hac
deciſ.n.11. & fuit dictum in Bononienſ. de Poetis 18.
Martij 1619. coram R.P.D. Vbaldo, eſt tamen neceſſe,
quod verba ſint talia, quæ neceſſariò hanc prohibitio-
nem inferant, & aliud importare non poſſint, Rot.dec.
67.n.2.p.1.in rec. & fuit dictum in Viterbiē. fideicom.
11. Ianuar. 1606. coram R.P.D. Manzanedo.
e Mant.de coniect.vlt.volunt.lib.7.tit.12.n.16. Surd.con-
ſil.458.n.23. Honded.conſ.66.n.8. & ſeq.lib.2. Rot.de-
ciſ.433.n.1.par.4.diuerſ.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. DE PASIIS.

Lunæ 22. Ianuarij 1609.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

1 *Filiatio ex quibus probetur.*
2 *Locatio probat poſſeſsionem, quando vlterius concurrit alie-
natio eorundem bonorum locatorum facta à filijs locatoris.*
3 *Hypotheca generalis pro obſeruantia contentorum in inſtru-
mento donationis comprehendit etiam bona donata.*

DECISIO CCCCXXII.

REſolutum fuit bona patris Laurētij de Paſijs fuiſ-
ſe hypothecata ad fauorem Licinij, & filiorum
pariter de Paſijs in caſum euictionis pro ſumma ſcut.
3300. prout in donatione, promiſſio enim clara eſt,
quia pater Laurentius voluit teneri ad defendendum
a donatarium[a] vſque ad dictam ſummam in caſu, quo
ſequeretur euictio prædiorum ſitorum in agro Bo-
non. in communi Ozani, & Maſſæ, euictio autem ſe-
quuta eſt in vno ex dictis prædijs. Non obſtat, quòd o-
bijcitur Licinium, & filios non legitimaſſe eorum per-
1 ſonas. † quia conſtat Licinum eſſe filium, & hæredem
Io. Andreæ, ad cuius fauorem fuit oppoſitum pactum,
& hoc ex teſtamento Ludouici, qui legauit Licinio
tanquam filio Io. Andreæ, & inſtituit eiuſdem Licinij
filios, & ex mandato procuræ facto à Licinio in perſo-
nam DD. Sinibaldi, & Rangoni, in quo ſe filium, &
hæredem Io. Andreæ vocat. Minus etiam obſtat, dum
dicitur non conſtare, prædia, de quibus agitur, fuiſſe
2 poſſeſſa à Bonifacio, † quia hoc apparet ex inſtrumen-
to locationis ab eodem factæ de anno 1569. 17. De-
cembris de iiſdem bonis, quæ fuerunt poſtea vēdita ab
illius filijs poſt eius mortem. Non obſtat, quod dicitur
non conſtare Franciſcum, & Laurentium dediſſe man-
datum ad vendendum, quia quicquid ſit, de de hoc ſuf-
ficit, quod fuerit ſequuta euictio, vt intret pactum in-
demnitatis ad fauorem Io. Andreæ, ex quo † ſequitur 3
non eſſe verum, quòd pater Laurētius voluerit obliga-
re donatarios, niſi aliunde conſtet de promiſſione eui-
ctionis, ad quam fuiſſet obligatus donans, quia vltra
quod ipſe benè nouerat, an fuiſſet obligatus, contrariū
colligitur ex verbis pacti, ibi, dū dicitur, quia Io. And.
obligauit bona ſua pro euictione ſupra dictum Colle-
gium teneatur, pro cuius verificatione ſufficit, quod a-
liàs Io. Andr. obligauit bona, nec eſt neceſſe, quòd illa
obligauerit donans, quòd autem prædium Ozani, &
della Quaderna ſint vnum, & idem, docetur ex fide, quę
datur, in qua dicitur nomen Ozani eſſe nomen Villæ,
ſeu cōmunis, nomen Quadernæ eſſe nomen Fluminis, à
quo aliquando poſſeſſiones, quæ ſunt in d. communi,
nominantur, quod verificatur ex eo, quod in inſtrumē-
to venditionis enunciatur in cōmuni Ozani iuxta Flu-
men Quadernæ, & ex quo etiam in inſtrumento loca-
tionis enunciatur in communi Ozani, & alla Quader-
na cum alijs confinibus, de quibus in inſtrumento ven-
ditionis. Non obſtat, quod dicitur non adeſſe hypothe-
cam in bonis donatis pro d. euictione, quia enim pactū
fuerit factum ad fauorem Io. Andreæ, hypotheca etiā
generalis pro obſeruatione contentorum in donatio-
ne benè ſeruit Io. Andreæ, præſertim ſtante ſtipulatio-
ne Notarij fauore omnium, quorum intereſt.

ADNOTATIO.

a Donans, an, & quando teneatur de euictione, dixi ſu-
pra ad deciſ.340.

ANCONITANA BONORVM.

Veneris 26. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio non indiget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Primum extremum in iudicio ſpolij eſt plenè probandum.*

DECISIO CCCCXXIII.

CAuſa iterum ſuper eiſdem propoſita Domini in-
hærendo deciſis dixerunt conſtare de poſſeſſione
filiorum de Petri Leonibus, quam ſatis probant mādatū
executiuum, & illius exequutio ſubſequuta, inſtrumen-
tum ſubhaſtationis, & deliberationis iunctis alijs,
de quibus in deciſione, quæ ſaltem vti adminicula
coadiuuant † probationem primi extremi. [a] An 1
autem dicti filij fuerint dicta poſſeſſione priuati tali- a
ter, quod illis non competat actio ſpolij, & noti ſint re-
ſtituendi, ad quod tendunt multa ex aduerſo deducta, e-
rit particulari dubio examinandum.

ADNOTATIO.

a Primum extremum in iudicio ſpolij plenè, & con-
cludenter eſt probandum, nec ſufficit probatio præ-
ſumptiua, Ro.de.165.n.1. & dec.328 n.6. & de.337. in
prin. & dec.370.p.2.diu. & dec.543.n.3.p.3 l.1.diuerſ.
In materia tamen antiqua ſufficit probare primum
extremum per famam, Put.de.78.l.1. fuit dictum in
Bonon. Præceptoriæ 5. Apr. 1604. cor. bo.m. Litta.

Oliuerius Beltraminus.

MAR-

Digitized by Google

MARSILIEN. PECVNIARIA.

Veneris 26. Iunij 1609.

Hæc deciſio non indiget Argumento, nec Summario.

DECISIO CCCCXXIV.

PRo informante fuit ſine difficultate reſolutum non conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum, iuſtitia enim ſententiæ Rotalis reuocantis illam A. C. eſt patens ex defectu nō legitimationis perſonarum, vt benè deducitur in deciſione, quæ illam præceſſit, & nihil alegatur in contrarium, neque allegari poteſt, & licèt pro parte D. Abbatis fuerint dati articuli ad probandum, attamen terminus præfixus vigore commiſſionis iamdudum eſt lapſus, & nihil probatum.

ROMANA VINEÆ.

Veneris 26. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Plura de prælatione, quæ ex Bulla Pij V. competit Domino cenſus, quando alienatur res cenſuata.

SVMMARIVM.

1 *Dominus cenſus habet prælationem in emptione rei cenſuatæ.*
2 *Exceptio, & retentio faciliùs competit, quàm actio.*
3 *Exceptio clara reſpiciens petitorium, eſt admittenda etiam in iudicio poſſeſſorio.*
4 *Exceptio, de qua manifeſtè, & notoriè apparet, nunquàm cenſetur reiecta.*
5 *Scientia, vt præiudicet, debet eſſe certa, non præſumpta.*
6 *Item debet eſſe ſpecifica cum omnibus ſuis qualitatibus.*
7 *Cenſus Domino non præiudicat ſcientia alienationis quoad prælationem, niſi ſibi fuerit facta denunciatio, quæ pro forma à Bulla requiritur, & n. 12.*
8 *Cenſus Dominus habet prælationem etiam in datione inſolutum.*
9 *Datio inſolutum eſt ſimilis venditioni, maximè quando eſt voluntaria, & quicquid de venditione dicitur, habet locum in datione inſolutum.*
10 *Præſcriptio ſtatutaria ſexdecim annorum habet locum ſolùm in creditore, & ideò non applicatur contra dominum cenſus, qui intendit retrahere.*
11 *Reſtitutio aduerſus præſcriptionem Statutariam datur ex capite probabilis ignorantiæ.*

DECISIO CCCCXXV.

RESolutum fuit DD. de Spada non teneri reſtitue-
1 re Vineam, fundamentum reſolutionis fuit, †
quia fuit domini cenſus ſuper Vinea impoſiti, & declarunt velle præferri in eius emptione facta ab auctoribus Clitæ aduerſariæ, quæ prælatio eſt illis debita vigore Bullæ Pij V. ſuper creatione cenſuum, & ſicuti
2 illis daretur actio ex priuilegio dictæ conſtitutionis, †
ita & multò magis exceptio, l. inuitus §. cui damus, ff. de reg. iur. cap. qui ad agen. eod. tit. in 6. & ius retinendi, quod eſt fauorabilibus iure agendi, l. per retent. C. de vſur. l. 2. vbi Bald. in 3. notab. C. de fideicommiſſ. Aym. conſ. 148. nu. 2. De iuriſdictione autem mea ſuper hoc Domini non dubitabant, præſertim ſtante clauſula (*quam, & quas*) in commiſſione. Non obſtat, quòd iſta
ſit exceptio reſpiciens petitorium non admittendum
in iudicio poſſeſſorio, † quia cum ſit clara, ita vt non 3
egeret probatione, omninò eſt in quocumque iudicio admittenda. Dec. in c. interpoſita ſub nu. 1. verſ. 2. iſta
prima regula de Prob. † exceptio enim, quæ manifeſtè, 4
& notoriè apparet, nunquam cenſetur reiecta, Menoc. qui alias allegat præſump. 49. n. 9. l. 2. Non obſtat, quod dicitur de ſcientia, quia non probatur, quòd Comites
de Spada habuerint ſcientiam dictæ venditionis, † quæ 5
tamen deberet plenè, & concludenter probari, & non præſumptiuè, Bal. de iur. protem. quæſt. 6. n. 6. Benedel.
eo tract. §. in primis, nu. 45. † & ſpecificè cum omnibus 6
eius qualitatibus, & pactis, ex latè deductis per Tiraq. de retract. lign. §. 36. gloſſ. 2. nu. 30. & ſeq. & dicit Rota in Narnien. retractus 4. Iulij 1603. cor. b. m. Cardin. Seraph. & cor. Illuſtriſs. Cardin. Millino, in alia Romana
Vineæ 31. Ian. 1610. Præterea † non ſufficit ſcientia, 7
cum pro forma Bullæ non requirat denunciationem, [a] a
vt fuit deciſum in dictis deciſionibus; minus facit, † 8
quòd non ſimus in venditione, ſed in datione in ſolu-
tum, † quia datio in ſolutum eſt ſimilis venditioni, & 9
dicitur quędam venditio, l. fin. ff. ex quibus cauſ. in poſſeſſ. catur. l. ſi prædium. C. de euict. Soc. iun. conſ. 74. n. 9. li. 2. ita vt quicquid de venditione dicitur, in ea locum
habeat; [b] Aret. conſ. 32. n. 2. in fine, præſertim cùm ſimus b
in donatione inſolutum voluntariè facta ad tradita per Tiraquel. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 4. nu. 8. & 9. Non
obſtat præſcriptio 16. annorum, quia vltra quòd † Sta- 10
tutum loquitur expreſsè de creditore, quando applica-
ri poſſet iſtis terminis † ſtante ignorantia veriſimili 11
Comitum, vel non potuiſſet contra ipſos currere, vel ſi cucurriſſet, eſſent aduerſus ipſam reſtituendi, iuxta latiſſimè cumulata per Sfortiam Oddum de reſtit. in integr. q. 90. art. 5. verſ. in contrarium. Mohed. dec. 1. eod. tit.

ADNOTATIO.

a Denunciatio † in hac materia cenſus eſt de forma, 12
Seraph. dec. 1474. n. 3. Rot. dec. 157. n. 3. in 3. impreſſ. penes Cinc. de cenſibus idem p. 2. c. 2. q. 1. art. 2. nu. 7. & ſequ. & ideò non ſufficit ſcientia aliundè, plenè idem Cinc. d. art. 2. n. 8. & 9.

b Et hanc deciſionem refert, & ſequitur Cinc. de cenſib. p. 2. c. 2. q. 1. art. 4. n. 23. & 24.

Oliuerius Beltraminus.

PLACEN. ET TOLETANA CANONICATVS, Et Beneficiorum.

ARGVMENTVM.

Agitur de immiſſione ſubrogati gratioſè an, & quando ſit illi danda.

SVMMARIVM.

1 *Subrogato gratioſè eſt danda immiſſio, quando conſtat de lite, clericatu, & obitu defuncti in poſſeſſione.*
2 *Regula de annali annullat non ſolùm impetrationem, ſed etiam commiſſionem cauſæ, citationes, proceſſum, & omnia alia neceſſaria.*
3 *Clauſula* (quam, & quas) *comprehendit æquè principaliter gratiam de nouo obtentam.*
4 *Notarij atteſtatio non probat exequutionem citationis, niſi etiam adſint duo teſtes.*

Deciſiones Papales.

5 *Non procedit in iis partibus, in quibus Notarij funguntur officio nuncij, & Curſoris, & ſub num. 4.*
6 *Nuncio referenti citationem exequutam creditur.*
7 *Citatio in dubio præſumitur facta cum literis citatoris Ordinarij, non autem cum tranſumpto ad effectum ſuſtinendi citationem.*
8 *Calumnia, vt excludat collitigantem à ſubrogatione, debet eſſe euidens, & notoria carens omni colore, & probabili cauſa litigandi, & num. 11.*
9 *Subrogatio non datur impetranti per priuationem.*
10 *Non procedit, quando iam eſt lata vna ſententia priuationis.*

DECISIO CCCCXXVI.

DOmini vtraque parte informante ſteterunt in deciſis Didaco eſſe dandam immiſſionem in poſſeſſionem Canonicatus, & beneficiorum vigore gratioſæ ſubrogationis, quam obtinuit ad ius, & poſſeſ-
1 ſionem Ludouici de Obregon, † quia conſtat de lite Cleric. Didaci, & obitu Ludouici in poſſeſſione dd. beneficiorum, Put. dec. 495. l. 2. fuit dictum in Burgen. de Pancoruo 24. Octob. & 28. Nouemb. 1558. cor. Gypſio, in Senen. Canonicatus 13. Maij. eiuſd. anni cor. Bubalo, & in Miranden Parochialis 17. Maij 1600 co. R. P. D. meo Decano, & ſæpiſſimè in alijs. Non obſtat, quod opponitur de defectu litis, nam quatenus illa deducitur ex vi regulę de annali, fuit iam ſatisfactũ per duas deciſiones, à quibus nullatenus recedendum eſſe dixe-
2 runt DD. & ita per Mandoſ. qu. 5. ſuper d. reg. † quod vltra impetrationem, ſeu gratiam obtentam commiſſio cauſæ, citatio, proceſſus cauſæ, ſententia, ſequeſtrũ, & omnia alia acceſſoria annullentur, non applican-
3 tur, † quia in commiſſione adeſt clauſula (*quam, & quas*) cuius vigore comprehenditur cauſa nouarum gratiarum, quæ non eſt acceſſoria ad prius obtentas, ſed æquè principalis, illa enim clauſula virtualiter operatur, quod quæ ſequuta ſunt circa deductionem vltimarum, ſint tanquam ex noua commiſſione vetere ſublata. Quatenus etiam deducitur litis defectus ex defectu citationis, cùm citatio Landæ non ſuſtineatur, quia mandatum ipſius erat reſtrictum ad primas gratias, & citatio de partibus contra Obrigon non ſubſiſtat, quia
4 de eius exequutione, † adeſt ſola atteſtatio Notarij cũ vno teſte, & requirantur duo, Put. dec. 5. l. 3. quia non fuit facta cum literis citatorijs à Curia emanatis, ſed cum tranſumpto ab illis per Notarium extracto omiſſa citatione in perſonam procuratoris, in cauſa fuit dictum citationem principalis in partibus eſſe validam,
5 & ſtandum eſſe relationi Notarij abſq; teſtibus, † quia cum ex notorio ſtylo in illis partibus Notarij fungan-
6 tur officio Nuncij, ſicut ſoli † Nuncio referenti creditur, gloſ. in c. cum Curati in v. ſuus Nuncius de appel. Specul. tit. de citat. §. 1. v. ſed nunquid credatur, ita etiã credi debet ſoli Notario Nuncio officio fungenti, vt dixit Ro. in Tolet. decimar. de Sacer. 13. Iun. 1590. cor. R. P. D. meo Decan. & in Vlixb. iuris deputandi collectorem decimar. 14. Mart. 1603. co. D. meo Ortemberg.
a [a] Exequutio citationis fuit facta cum originalibus, vt ex ipſorum inſpectione apparet, † & tranſumptum li-
7 terarum citationis non dicit, quod intimatio fuit facta vigore tranſũpti, ſed quod potius fuit facta vigore originalium, licèt poſt factam intimationẽ Notarius extrahat vnum tranſumptũ eod. contextu à literis originalibus, & ab intimationibus, & quando verba non eſſent clara, ita eſſent interpretanda pro validitate citationis. Non obſtat, quod dicitur ſaltem litem eſſe calumnioſam, & ob id non ſuffragari pro obtinenda ſu-
8 brogatione, † quia id procedit, quando calumnia eſt euidens, & notoria carens omni colore, & probabili cauſa litigandi, [b] Rebuf. in reg. de ſubr. gloſ. 7. n. 3. fuit b
dictum in Collen. Parochialis 15. Decemb. 1561. co. b. me. Card. Serap. in Conch. Archipresb. 19. Ianuar. 1598 cor. Litta, in Gerund. Canonicat 14. Maij 1602. co. me, lis autem, de qua agitur, non videbatur Dominis talis. Quod dicitur non probari Clericarum Didaci, ex teſtibus de publica voce, & fama, niſi probata legitimitate, ceſſat, quia oſtenduntur literæ Clericatus cum atteſtatione legitimitatis perſonæ. Non obſtat, quod † 9
impetranti per priuationem non detur ſubrogatio, & data non ſuffragetur, vt in vltima parte regulæ, quia cum fœl. rec. Clem. VIII. declarauerit beneficia eo ipſo vacare, & liberè impetrari poſſe à Sede Apoſt. quatenus Obrigon, & alij aduerſarij non parerent, prout nõ paruerunt, & fuerunt declarati incidiſſe in pœnas in Breui contentas ob non paritionem tàm per Illuſtriſ. Car. Gymnaſium, quàm per Illuſt. Milinum Nuncios, ſequitur regulam in hac parte non obſtare Didaco, † 10
quia non procedit, quando eſt lata vna ſententia priuationis, vt per Sarn. in d. reg. q. 7. n. 4. in fin. v. limitantur tamen, multò minus, quando ſunt latè duæ.

ADNOTATIO.

a Quod idem dixit etiam Ro. atteſtando de ſtylo Hiſpaniar. in Oucten. beneficior. 12. Iunij 1609. cor. R. P. D. Coccin. Decan. & tradit Gonz. Suarez. in pract. Eccleſ. lib. 2. cap. 2. de tacit.

b Ad euitandam † calumniam ſufficit cauſa nedum co- 11
lorata, ſed etiam probabilis, latè Rot. dec. 342. n. 7. p. 1. in rec. & fuit dictum in Aretin. Cappellaniæ 16. Ianuar. 1619. cor. R. P. D. Buratto, nec bonum ius requiritur, ſed pro calumnia euitanda ſufficit euidenter non conſtare de non iure, & de prætenſione omninò diſcolorata, ita dixit Rot. in Romana Caſaletti 4. Maij 1612. coram Cardinali Sacrato.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA INCENDII.

Mercurij 27. Maij 1609.

ARGVMENTVM.

Incendium, in quo loco præſumatur priùs originem habuiſſe.

SVMMARIVM.

1 *Incendij materia admittit indicia, & coniecturas etiam quando de eius origine quæritur.*
2 *Incendium præſumitur habuiſſe originem, vbi primùm ignis fuit viſus.*
3 *Præſumptio adaptatur ad id, quod frequentiùs accidit.*
4 *Incendium præſumitur habuiſſe originem in eo loco, ex quo priùs fuerunt bona aſportata.*
5 *Teſtes deponentes de eorum indicio, & credulitate, licèt concludenter non probent, efficaciſſimum tamen præſtant indicium, maximè in materia difficilis probationis.*
6 *Teſtes deponentes de eorum indicio probant, quando eorum indicium eſt coniunctum cum ſenſu viſus.*

DECISIO CCCCXXVII.

POſt plures propoſitiones DD. circumſcripto effectu reſoluerunt conſtare ignem ortum habuiſſe, & originem in apotheca Dom. Vincentij, cùm enim
† in materia incendij attendatur indicia, & conie- 1
cturæ,

a ſturæ, a Bald. conſ.174. num.2. verſ.& vtrum interue-
nerit li.2. Alex.conſ.50.n.6.li.1. Afflict. dec.53.n.3.etiā
quando de eius origine quæritur, Gab.conſ.159.n.8.in
fine,& n.ſeq.li.1.indicium magnum pręſtat,quòd,vt di-
2 cunt teſtes vtriuſque partis,in dicta apotheca † fuit vi-
ſus ignis prius quam in alia parte, Alex.dicto conſ.50.
nu.3.ad fin.Gab.vbi ſupra n.15.Flam. Rub.qui alios re-
fert conſ.11.n.163.Nec facit poſſibile eſſe,quod habue-
rit originem in alio loco,licèt ibi primò non fuerit vi-
ſus,quia à communiter accidentibus ignis videtur in
3 loco ſuæ originis,†& præſūptio adaptatur ad id, quod
frequētiùs accidit, Bald.d conſ.174.n.2.ante finē.Acce-
dit,quod ex parte ſuperiori,& ex palatio fuerūt aſpor-
tata multa bona mobilia,& ex apotheca D.Patriarchę
certa quantitas fœni præſente,& iubente D. Vincētio,
& tamen ex ipſius apotheca nihil omnino extrahi, ſed
4 nec etiam aliquis illam ingredi potuit,†quod eſt argu-
mentum non leue illam fuiſſe longiori, & antiquiori
tempore ab igne occupatā.Quinimò id expreſsè dicunt
5 teſtes,quibus non obſtat,quòd deponant† de eorum iu-
dicio,& credulitate, quia licèt ita deponentes conclu-
denter non probent,efficaciſſimum tamen præſtant in-
diciū,præſertim in materia difficilis probationis, Ang.
conſ.3.n.2.& ſeq. Iaſ.in rub.ff.de iur. iuran.ſub n.9.verſ.
ſeptimò limita. Campeg.de teſtib reg.209.in 4. fallen.
& dixit Rota in vna Terdon fructuum 26.Octob.1575.
6 C.Lauretano.Et hoc caſu plenè probant,quia† iudiciū
eſt coniunctum cum ſenſu viſus. Caputaq.dec.270.n.6.
p.3.& dant optimas rationes Cyn.Bald.& Salyc.in l.te-
ſtium C.de teſtibus.Iaſ.in d.rub.n.25.& ſeq. quæ cōclu-
dunt non ſolùm,quod ignis inuaſerat priùs apothecam
D.Vincentij,quam ſuperiorem partem domus, & aliā
apothecam, ſed etiam quod ab illa in vtramq; illarum
deriuauit.Nam quoad ſuperiorem partem, & palatiū
primus teſtis examinatus pro D.Patriarcha iuxta 108.
inter dicit:(*Quādo vedeua il fuoco prima in quel fondo ſot-
to il n.1.C.*)qui eſt apotheca D.Vincētij,(*& hauendo ve-
duto il reſtante del Palazzo ſù ad alto ſana*) Tertius ſuper
31.art.(*viddi il fuoco nel n.1.& poi andai ſopra del Palazzo,
è viddi, che non vi era fumo, mà in mezo al tetto viddi il fu-
mo, che aſcendeua ad alto verſo la parte,che riſponde alla par-
ticella del fondo del n.1.*)Quartus teſtis iuxta 85.inter(*cre-
go, che il fuoco, che hà abbrugiato il Palazzo,è venuto dal n.
1.*)& paulò inferius(*per hauer viſto entrare il fuoco del fon-
do nel n.1.alle feneſtre delle ſtanze ſuperiori.*)idem etiam
quoad apothecam D.Patriarchæ contiguam apothecę
D.Vincentij,ſecundus enim teſtis iuxta inter 69. dicit
(*il fumo vſciua da vn buco del muro commune, cioè, che ve-
niua per vn buco dal fondo n.1.nel fondo n.3.C.*)qui nume-
rus deſignat apothecam Patriarchæ: Tertius iuxta idē
interrogatorium (*il Signor Vincenzo mandò per vn len-
zuolo bagnato, e turò quel buco, il quale, quando fù turato,
non ſi vedeua fuoco dentro al n.3.*) Sextus pariter iuxta
idem interrogatorium (*dopo che ſi acceſe il fuoco al n.1.ſi
acceſe ancora nell'altro al n.3.*)& ſubdit(*eſſendo nel fondo n.3.
vedemmo gran quantità di fumo, che vſciua dalli buchi della
muraglia commune, & veniua in detta rimeſſa al n.3.*)Idem
teſtis iuxta 80.(*io viddi gettar dell'acqua dal fondo del n.3.
nelli buchi del muro commune, trà il detto n.3.& n.1.,*) cum
quo, conſonat primus teſtis D.Iuſtiniani, qui iuxta 11.
dicit(*nella ſeconda bottega ſi buttaua grand'acqua alla mu-
raglia, che diuide la prima bottega, e nell'entrare nella ſecon-
da bottega non vi era fuoco; ma fieno con fumo.*)

ADNOTATIO.

a Latè Farin.in ſuis quæſt.crim.q.110.n.73.& 74. vbi di-
cit incendium eſſe difficilis probationis, & ideò dicit
quòd cuius culpa, & qualis culpa ortum ſit probatur
indicijs,& coniecturis. *Oliuerius Beltramanus.*

ROMANA DOTIS DE MONTORIIS.

Lunæ 30. Martij 1609.

ARGVMENTVM.

Primogenitus obligatus dotare fœminas de familia, an,
& quando poſſit cogi ad aſſecurationem dotium.

SVMMARIVM.

1 *Dotis obligatio,& promiſſio ex ſui natura tacitè continet con-
ditionem nuptiarum.*
2 *Dictio quando importat conditionem.*
3 *Conditio impleri debet ad hoc, vt agi poſſit ex diſpoſitione
conditionali, & ante implementum non dicitur ceſſiſſe
diem, neque eſſe ortam obligationem.*
4 *Clauſula*(ex nunc, prout ex tunc) *appoſita in diſpoſitione
conditionali non operatur retrotractionem, niſi purificata
conditione.*
5 *Debitor ſub conditione ea pendente regulariter cauere non te-
netur.*
6 *Limita, non procedere iuſta ſubſiſtente cauſa, quæ etiam cauſa
debet ſuperuenire poſt contractum.*
7 *Cautio eſt præſtanda pro legatis conditionalibus, ſecus eſt in
contractibus.*
8 *Cautio Mutiana non habet locum in contractibus.*
9 *Cautioni nunquam eſt locus, quando aliter poteſt eſſe conſul-
tum.*
10 *Modus dicitur, quando eſt implendus poſt emolumentum
quæſitum.*
11 *Debitum ſi ex parte creditoris eſt conditionale, licèt ex parte
debitoris ſit modale, eſt cenſendum conditionale, cum ius
metiamur ex parte actoris.*
12 *Poſſeſſor non tenetur in contractibus cauere de modo im-
plendo.*
13 *Cautio eſt præſtanda etiam ſine cauſa quando ſumus in dila-
tione, quæ venit à lege, quod declara, prout in deciſione.*

DECISIO CCCCXXVIII.

IN primogenitura, quam Ioan.Baptiſta, & fratres de
Montorijs conſtituerunt, & quæ initium habuit in
ipſo Io.Baptiſta, inter alia fuit conuentum, quod filiæ
primogenitorum debeant, quando erunt nubilis ętatis,
in bonis parentum, vel proprijs earum dotari, & caſu,
quo non eſſent bona parentum libera, vel propria, &
primogeniti, aut alij, ad quos ſpectabit, nollent, ſeu nō
poſſent eis concedentes dotes tradere, tunc, & eo caſu
poſſent dd. filiæ fœminæ omnes,& ſingulos fructus bo-
norum donatorum propria earum auctoritate percipe-
re,& in cauſam dotis, ſeu computum illos conuertere,
& ad maiorem cautelam fœminarum eoſdem fructus
ex nunc, prout ex tunc aſſignarunt,& ceſſerūt. Deceſſit
Io.Baptiſta abſque filijs maſculis relicta Anna Maria
filia, quæ conuenit Don Federicum in primogenitura
ſucceſſorem petens ab eo, vt pro ſuæ dotis aſſecuratio-
ne deponat, vel aliter aſſecuret certam partem fructuū,
propterea dato ſuper hoc particulari dubio Domini
reſoluerunt eum non teneri deponere, neq; aſſecurare,
dos enim non conſtituitur ſimpliciter filiabus, ſed ſub
duplici conditione, videlicet, nuptiarum, & quod non
poſſent aliunde conſequi dotem. Conditio † enim nu- 1
ptiarum non ſolùm tacitè ineſt ex natura obligatio-
nis, quæ pro dote contingit, l.ſtipulationem,& l.ſeq. &
l.promittendo ff.de iur. dot. Alex. conſ 147.nu.1.lib.5.
Cæph conſ.12.n.8.†ſed etiam expreſsè propter illam 2
dictio-

Digitized by Google

dictionem(*quando*)l. quod pupillæ ff.quando dies l.ced.
Bart.in l.1.n.17.eod.tit.Ruyn.conſ.68.n.7.li.4. Cæph.
conſ.161.n.4.conditio autem impotentiæ,& recuſatio-
nis dotandi ex alijs bonis eſt clara ex illis verbis(*eo ca-*
ſu)Pariſ.conſ.32.n.3.li.1.Aym.conſ.268.in princ. Vtra-
3 que autem†cõditio impleri debet ad hoc,vt agi poſſet,
l.cohæredes plures,ff.de cond.inſt.quia ante earum im-
plementum non ceſſit,neq;venit dies ,& nulla orta eſt
obligatio,vel actio,l.cedere diem ff.de verb. ſignificat.
4 Nec in contrarium faciunt illa verba†(*ex nunc,prout ex*
tunc)quia non operantur retrotractionem , niſi purifi-
cata conditione,gloſ.in clem.1. in ver. ex nunc, & ibi
Card.in prima oppoſ.de conceſſ.præb.Pariſ.conſ.82.n.
17.li.4.Caſſad.dec.3.ſub n.15.de præb. Mohed.dec.21.
n.3.& 4.eod.tit.Gab.conſ.189.n.8.li.2. Sicuti autem nõ
poteſt dicta Anna Maria petere dotem ſibi cõſtitui di-
ctis conditionibus non impletis,ita nec petere ſibi pro
5 ea caueri,†quia debitor ſub conditione ea pendente re-
gulariter caueri non tenetur,l.2.vbi Cyn.& alij C.de
hæred.vel act.vend. Aret.in l.2.poſt n.6.verſ. ſed cum
text.& ibi Tho.Parpa l.n.69.ff.ſol.mat.Vrſil.ad Afflict.
dec.108.in princ.& ſentit Alex.conſ.241.n 3.li.6. Non
obſtat l.in omnibus ff.de iud.quia habet locum , vt in
6 ea expreſſè dicitur,†iuſta ſubſiſtente cauſa, prout etiã
diſponitur in l.ſi creditores ff.de priuil.cred.& propte-
rea Alex.in l.ſi conſtante §.quoties n 4.in fi.ff.ſol.matr.
dicit,quod in terminis dict.l. in omnibus datur ſatiſda-
tio cauſa cognita,& non aliter,& Aret.vbi ſupra,dicit,
quod illa verba(*ex iuſta cauſa*)important, quod regula-
riter non ſit cauendum, cauſa autem debet de nouo ſu-
peruenire poſt contractum, Alb.in d.l.in omnibus ante
fin.Paul.de Caſtr.nu.2. Bart.in l.ſi creditores poſt med.
verſ.nam priùs ff.de priu.credit. Aret.in d.l.2. poſt n.6.
verſ.intentio iſtorum iurium,vbi etiam Alex. ſub n.14.
verſ.ſed hanc opinionem,& Rip.n.37.Iaſ.in l dedi pe-
cuniam n.14 ante fi.verſ.tu reſponde,ff.de cõd.ob cauſ.
quæ cauſa hic non probatur in perſona D.Federici.Nõ
7 obſtat,quod pro legatis†cõditionalibus præſtetur cau-
tio,l.1.& tot.tit.ff.vt legat.nom.caueatur, quia eſt dif-
ferentia inter vltimas volũtates,& contractus, nam in
illis ſimpliciter caueri debet,in iſtis tantùm ſubſiſtente
cauſa,vt dicit Bald.in d.l.in omnibus in 2.lect.in fin.Et
8 propterea cautio†Mutiana non habet locum in cõtra-
ctibus ſecundum communem,de qua per Iaſ.in d.l.dedi
pecuniam n.15.Mol.de primog.Hiſpan.li.2.c.12 n.26.
Ex alio etiam non eſt locus aſſecurationi , quia in pri-
mogenitura fuit prouiſum,quod in euentum, in quem
eſſent purificatę conditiones,& primogenitus non cõ-
ſignaret dotem condecentem, poſſent dotandæ capere
propria auctoritate fructus primogenituræ in cauſam
9 dotis,†cautioni enim nunquam eſt locus, quãdo aliter
poſſet eſſe conſultum, Angel.in d.l. in omnibus circa
med.verſ.ſi verò nõ habet dilationem,& Paul. de Caſt.
n.4.Iaſ.in d.l.dedi pecuniam ſub n.14.verſ.quintam ſo-
lutionem,vbi de communi. Quod dicitur cautionem
præſtandam de domo implendo,non obſtat , quia licèt
onus dotandi reſpectu primogeniti poſſet dici modus,
10 quia ſit præſtandum† poſt conſequutionem primoge-
nituræ,l.cum tali.§.1.vbi Bart. ff. de cond. & demonſt.
idem Bart.in l.quibus diebus §.Termilius nu.1. eod.tit.
11 Bald.in Auth.cui relictũ n.12.C.de indict.vidui. toll. †
attamen reſpectu D.Annæ Mariæ eſt conditionale per
ſupra deducta,& intrant,quę dicta ſunt de debitore cõ-
ditionali,cùm ius metiamur ex parte actoris , l.1. in
princ.ff.ſi pars hæred.pet.Bald.cõſ.331.in fi.li.1.Ægid.
dec.617.Caſſad dec.3.n.2.de iud. & quando eſſemus in
12 modo, D.Federicus,†qui eſt in poſſeſſione primogeni-
turæ,& ea ita non petit, non teneretur cauere de modo
implendo,quia ita contingit in contractibus,ſecundum
Bart.in l.quibus diebus §.Termilius n.14.ff.de cond.&
demonſt. Et quod tollit omnem difficultatem , cùm ſit
alia via conſultum,non eſſet locus alicui cautioni. Nõ
obſtat,quod † cautio ſit præſtanda etiam ſine cauſa , 13.
quando ſumus in dilatione,quæ venit à lege,Paul. de
Caſtr.in d.l omnibus nu.3.quia loquitur in dilatione
conceſſa à lege,& quando non concurrit voluntas , &
conuentio partium,quæ in hoc caſu eſt expreſſa.

ADNOTATIO.

a Ad materiam dictæ deciſionis videnda ſunt ea, quæ in materia cautionis præſtandæ per hæredem grauatum ad fauorem fideicommiſſariorum, & legatariorum latè tradit Pereg.de fideicomm.art.40. n.10. & ſeq.poſt Ioſeph.Ludou.dec.63.

Oliuerius Beltraminus.

TOLETANA DECIMARVM DE LVCILIO.

Veneris 6. Februarij 1609.

ARGVMENTVM.

Congrua an,& quando per Capitulum,quod percipit decimas ſit aſſignanda Rectori,vel Vicario exercentibus curam animarum.

SVMMARIVM.

1 *Congrua debetur Rectori , ſeu Vicario exercenti curam animarum,& n.8.*

2 *Congrua præſumitur Rectori aſſignata in decimis minutis , quas ille percipit.*

3 *Congrua præſumitur ſufficiens , ſi fuit ſufficiens prædeceſſoribus.*

4 *Congrua ſi non eſt ſufficiens,ſibi imputare debet ille,qui acceptauit beneficium minùs tenue. Declaratur hoc ſub n.8.*

5 *Teſtes,qui non ſolùm fuerunt examinati extra terminum, ſed etiam iurarunt extra illum,dicuntur nulliter examinati.*

Citatio ad videndum iurare teſtes deſeruit pro toto termino etiam prorogato,non tamen pro nouo termino,eodem, n.5.

6 *Beneficia Eccleſiæ Cathedralis , & Dignitates in Regnis Hiſpaniarum ſunt fundata in decimis , & ideò Rectores non fundant contra alios beneficiatos intentionem ſuam in illis Regnis Hiſpaniarum ſuper decimis.*

7 *Congruæ onus ſpectat ad eos,qui decimas percipiunt.*

In congrua non imputantur incerta,& n.8.

DECISIO CCCCXXIX.

Licèt Rectori, ſeu Vicario exercenti curam anima-
rum,& adminiſtrandi Sacramenta debeatur†con- 1
grua,[a]c.extirpãdæ,§.qui verò,vbi gloſ.&DD.de Pręb. a
& dixit Ro.in Pampilonen. Congruarum 29. Ianuarij
1590.coram Reuerendiſs.Peruſino,& ſæpè in alijs,at-
tamen Domini cenſuerunt eam non deberi Io. Ruiz,
moti,quod nõ ſolùm ipſe , ſed etiam eius anteceſſores
ab immemorabili tempore ſoliti ſunt percipere deci-
mas minutiarum maiores,& minores primitias,&plu-
ra alia , de quibus deponunt teſtes remiſſoriales ſuper
primo articulo , ex quo maxima† intrat præſumptio, 2
quod fuerint Vicario pro ſua dote , aut congrua aſſi-
gnata,itaut petere non poſſit , quòd noua aſſignetur,
aut antiqua augeatur,Rebuff.in tract.de congr.nu.92.
& fuit reſolutum in Calaguritana de Vaderan.4.Iunij

1574.

Google

1574.C.Robuſterio, & in Toletana congruarum 13.
Febr.1576.coram fœl. recor. Clemente VIII. Nec ob-
ſtat,quod dicitur ea non ſufficere pro Vicarij ſuſtenta-
3 tione,†quia illi ſufficere deberet,quod alijs ſuis prędę-
4 ceſſoribus fuit ſatis,& quando non ſufficeret, † haberet
ſibi imputari,quod acceptauerit beneficiũ nimis tenue,
b b gloſſ.in c.quanto,in ver. indulgemus,de cenſibus,Re-
buff.ibi,& dicunt allegatę deciſiones.Vltra quod teſtes
remiſſoriales dicunt eum percipere omnia,quæ perci-
piebant ſui anteceſſores, & quod ex ſola eorum perce-
ptione illi ſe honorificè ſuſtentabant, & teſtes pro Ioã-
5 ne inducti non probant contrarium, † quia non ſolùm
depoſuerunt, ſed etiam iurarunt extra terminum aſſi-
gnatum,Caputaq.dec.285.n.3.p.3.fuit dictum in vna
Pamphil.armorum 23.Iunij 1595. coram Reuerendiſ-
ſimo Pacen.& in alijs.Nec obſtat dec. Calaguritana ex
aduerſo allegata,quia verum eſt,quod citatio ad vidē-
dum iurare teſtes deſeruit pro toto terminu etiam pro-
rogato,ſed ſecùs eſt,quando terminus expirauit,& po-
ſtea nouus conceditur,vt reſoluit Rota in dict.Pampil.
armorum. Accedit, quod neque etiam dicti teſtes con-
cludunt,vt benè deducunt,informantes pro Capitulo.
6 Et prędicta tantò magis procedunt,quia notum eſt† in
Regnis Hiſpaniæ Eccleſias Cathedrales, Dignitates,
& multa alia beneficia eſſe fundata ſuper decimis, aut
ſaltem de eis percipere, vt in propoſito conſiderauit
Rota in Pampil.congruæ 7.April.1595.C.Illuſt. Card.
Millino, & benè comprobant teſtes probantes de per-
ceptione Capituli ab immemorabili tempore, ex quo
ſequitur aduerſariũ debere probare decimas ad ipſum
ſpectare,nec intrare, quod ipſe ſit fundatus de iure cõ-
muni,vt per Rebuff.de congr. n.108.& ſi ipſe vteretur
iuris communis aſſiſtentia,non poſſet agere contra Ca-
pitulum ſolùm, ſed contra omnes percipientes deci-
7 mas,†quia de iure communi onus congruę pertinet ad
omnes illas percipientes,Rebuff.in d.tract. n.48. & di-
xit Rota in illa Pampilonen.Congruæ.

ADNOTATIO.

8 a Congrua† debetur Rectori,ſeu Vicario, Rebuff.de
Congrua,q.4.in princ.Caeſ.de Graff.dec.6.nu.7. de
præb.Mant.dec.269.n.3.Rot.dec.16.n.1.p.1.diu.& in
rec.dec.420.n.3.p.1.& dec.449.n.5.p.2.in recent. In
quam congruam non ſunt imputanda incerta, Re-
buff.de Congrua,nu.83.& 86 Mantic.dec.269.nu.6.
Rot.dec.5.n.3.par.2.diu.& d.dec.449.nu.6.& d.dec.
420.ſub n.2.vbi redditur ratio, quia venter non de-
bet pendere ab incerto,cùm venter non patiatur di-
lationem, & licèt quando à principio fuit congrua
ſemel aſſignata, debeat Rector illa eſſe contentus,
Mantic.dec.22.n.1.Rot.d.dec.449.n.5.& firmatur in
hac deciſione ſub n.3.vbi dicitur,quod ſibi imputare
debet,ſi beneficium minus tenue acceptauit; tamen
hoc non procedit, quando Congrua eſt ita tenuis,vt
Rector non poſſit ſe ſuſtentare, & ſuſtinere onera
Eccleſię;quia tunc non habet locum illa ratio,quod
ſibi debeat imputare,cũ non agatur ſolùm de prę iu-
dicio perſonę;ſed de præiudicio Eccleſiæ,& ordinis
clericalis, pront benè declarauit Rot.in dec.420.n.
4.p.1.in rec.vbi dicitur ita eſſe intelligendã hanc de-
ciſionem Sanctiſſimi,& pleniùs hoc idem dixit Rot.
in d.deciſ.449.ſub n.5.

b Vide ſupra in annotatione antecedenti.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGI SANCTI SEPVLCRI.

Lunæ 4. Maij 1609.

ARGVMENTVM.

Plures nullitates, quæ opponebantur contra tranſactio-
nem,tolluntur.

SVMMARIVM.

1 *Per contradictas procedi poteſt, quando procedit citatio per-
ſonalis,& citatus non comparet,& n.5.*
2 *Procuratorem dominum litis effectum ſufficit citare.*
3 *Fructus pendentes tanquam pars fundi veniunt in venditio-
ne,& deliberatione.*
4 *Subhaſtatio eſt valida, etiamſi non interuenerit pecunia, ſi
creditor velit habere fidem de pretio.*
5 *Procedi non poteſt per contradictas, niſi prius præcedat cita-
tio perſonalis.*
6 *Proceſſus per contradictas ſit tantùm ex vrbanitate, non ex
neceſſitate.*
7 *Proceſſus per contradictas fieri non poteſt quando fuit conſti-
tutus procurator in actis.*
8 *Procedi poteſt per contradictas mortuo dicto procuratore
etiam non intimata morte principali.*

DECISIO CCCCXXX.

PArte vtraq;informante,& priùs inter ipſas concor-
datus de pluribus pręſuppoſitis Domini receſſerũt
à deciſione facta ſub die 28.Maij 1607.Et ad primam
nullitatem deductam ex eo,quod non fuerint in ſubha-
ſtatione citati Alexand.& Pandulphus,illa ceſſat,quia
vt in quarto præſuppoſito dicitur, fuerũt citati omnes
filij,& hæredes Brachij ſenioris, qui nũquam compa-
ruerũt, excepto Carolo,qui ſuo,& fratrum nomine cõ-
ſtituit procuratorem Alexandrum Lucam Antonium,
†& propterea contra non comparentes fuit proceſſum 1
per cõtradictas,& contra Alexandrum procuratorem,
quandiu fuit in Vrbe,proceſſum fuit citando perſona-
liter, & poſtea per contradictas, quæ citatio per con-
tradictas ſufficit, cùm à principio fuerint perſonaliter
citati,ᵃ Ægid.dec.310.Put.dec.381.in fin. li.1. Caſſad. a
dec.6.n.1.& ſeq.vt lit.pend. Ad ſecundam nullitatem,
quæ deducebatur ex proceſſu facto poſt obitum Grif-
fonis vnius ex filijs Brachij ſenioris, qui poſt obitum
aliorum,& diſceſſum Alexandri Lucæ Antonij à Curia
venit ad cauſam ex eo, quod poſt mortem d. Griffonis
fuit datus ſolùm Brachio iuniori,& Federico filijs Grif-
fonis,& non alijs eiuſdem,fuit dictum,quod,vt conſtat
vndecimo,& duodecimo pręſuppoſito,fuerat per Grif-
fonum conſtitutus procurator Virginius Martinus, † 2
qui effectus fuit Dominus litis, & fuit ſemper citatus,
vt in præſuppoſito 14.& ſufficit eius citatio,l. nulla,vbi
gloſ.& DD.C.de procur.Caſſad.d. dec.6.n.3. fuit dictũ
in Toletana nullitatis profeſſionis 27.Maij 1596. C.
bo.m.Card.Seraph.& propterea, cum datio curatoris
reſpectu Brachij, & Federici fuerit ſuperflua reſpectu
aliorum omiſſa non habet vitiare.Tertia nullitas pro-
pter prætenſam deliberationẽ plus debito,ex eo, quod
nõ fuerit habita ratio fructuum perceptorũ per Tauri-
nos,ceſſat,† quia fructus pendentes,tanquam pars fun- 3
di,fuerunt comprehenſi in deliberatione, nec conſtat,
quod alij fuerint percepti, & fuerint reſeruati in ſen-
tentia, vti illiquidi,& vlteriùs nõ poteſt dici vltra, ſed
intra ſummam debitam,quia mandatum,& exequutio
erant

erant pro ſcutis 14554 & deliberatio fuit pro 10. mil.
Quarta nullitas ex deliberatione facta nõ præſente pe-
cunia tollitur, quia pecunia fuit numerata ante delibe-
4 rationẽ, vt fuit firmatum in 27. præſuppoſito, † & quod
nulla ſit deliberatio ſine interuentu pecuniæ, fuit indu-
ctũ fauore creditoris, qui poteſt, ſi vult, habere fidem de
b precio,[b] vt fuit dictũ in Romana dotis 1. Iul. 1598. C. R.
P. D. Decano. Ad quintam nullitatem ſubhaſtationis,
ex eo quod bona fuerint deliberata extero, & forenſi,
vltra alias reſpõſiones fuit dictum non probari empto-
res eſſe exteros, quia poſſunt eſſe oriũdi ex Statu Eccle-
ſiaſtico, & quod ante editam Bullam erant bona alie-
nata; aliæ duæ nullitates non deductæ in deciſione vi-
debantur ſatis ſublatæ per informantes pro Taurinis.

ADNOTATIO.

5 a Non poteſt † procedi per contradictas, niſi prius præ-
ceſſerit citatio perſonalis, Veral. dec. 107. n 4. p. 1. Sera-
ph. dec. 1276. n. 4. Rot. dec. 36. p. 3. li. 3. diu. & dec. 636. n.
2. p. 2. in rec. quando verò præceſſit citatio perſonalis,
tunc citato non comparente procedi poteſt per cõtra-
6 dictas, vt firmatur in hac deciſione, † imò tũc huiuſmo-
di citatio fit tantùm ex vrbanitate, & procedi poteſt
contra perſonaliter citatum, etiam abſque alia citatio-
ne per contradictas, Put. dec. 371. in fi. li. 2. iuxta nouam
impreſſ. & dixit Rot. in Carthag. & Abulen. beneficio-
rum 4. Iun. 1608. C. Card. Sacrato, & prius in Lamacen.
adminiſtrationis 12. Iun. 1598. C. Corduba. Verùm quã-
7 do adeſt † procurator in actis conſtitutus, non poteſt
procedi per contradictas, Rot. dec. 486. n. 2. in fi. p. 2. in
rec. & dec. 179. n 1. p. 1. in rec. non ſufficeret tamen ſim-
plex conſtitutio procuratoris in Curia, niſi etiam di-
ctus procurator acceptaſſet mandatum, & vlteriùs il-
lud produxiſſet in actis eiuſdemmet cauſæ, vt fuit di-
ctum in Ortonen. Penſionis C. Card. Pamphil. impreſſ.
8 penes Marcheſ. de commiſſ. to. 1. † mortuo verò d. pro-
curatore in Curia procedi poteſt per contradictas etiã
non intimata principali morte ſui procuratoris, Rot.
dec. 191. ſub n. 6. p. 2. in rec. vbi dicitur deciſionem Bel-
lam. 494. quæ in contrarium facit, non ſeruari in praxi.
Item etiam poteſt procedi per contradictas, ſi procu-
rator non facta alterius ſubſtitutione ſe abſentauit, vt
fuit dictum in Gerunden. preæminentiarum 27. Iunij
1616. coram R. P. D. Caualerio.

b De quo dixi ſupra ad deciſ. 23.

Oliuerius Beltraminus.

SPOLETANA PENSIONIS.

Mercurij 4. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Electio exactionis penſionis reſeruatæ in pecunia, vel in quantitate eſt penſionarij; & plura ad hoc propoſitum in materia diſpoſitionis alternatæ, & alia, de quibus in Summario,

SVMMARIVM.

1 *Electio eſt penſionarij exigere penſionem in pecunia, aut in grano, & ſi mallet in tot ducatis de Camera.*

2 *Electio in gratijs eſt gratiati.*

3 *Et tantò magis, quando concurrit obſeruantia conformis d. iuri eligendi.*

Electio in Legatis eſt legatarij, & n. 13.

4 *Alternatiuæ natura eſt alternare æqualia, vel parũ diſtantia.*

5 *Hoc procedit in dubio, quia, ſcilicet, vnum ex alternatis eſſet liquidum, & egeret declaratione, ſecùs autem, ſi eſt certum, & taxatum,*

6 *Tempus reſeruationis penſionis eſt attendendum.*

7 *Alternatiua quando eſt poſita inter diſpares ſummas, ſumma maior habetur pro non adiecta.*

Declara prout ſub n 9.

8 *Alternatiua quando eſt inter duas ſpecies, vtrumque alternatum eſt in obligatione.*

10 *Iuſtificatio clauſulæ* (dummodò penſio non excedat medietatem) *præſumitur ex exactione 30. annorum.*

Iuſtificatio præſumitur ex lapſu 30. annorum, & ad hunc effectum non detrahitur tempus moræ litis, & tempora coniunguntur, & num. 14.

11 *Reductio penſionis non poteſt prætendi, quando non probatur cauſa aliqua, & multò minus, quando omnis reductio fuit in literis reſeruationis prohibita.*

12 *Beneficium tenue, & grauatum penſione acceptans ſibi imputare debet.*

DECISIO CCCCXXXI.

RESolutum fuit rectores poſſe præcisè cogi ad præ-
ſtationem ſalmarum trium cum dimidio grani, † 1
quia Lelio fuit reſeruata penſio in dd. ſalmis, & ſi mal-
let in tot ducatis auri de Camera, ita vt ducati ſuccedãt
loco ſalmarum ipſo volente, & eligente, non autem in-
uito, verba enim ſunt clara, quibus apparet alternatiuã
fuiſſe appoſitam in fauorem ipſius (*ſeu ſi malet.*) Vnde
indubitanter eius eſt electio, Aym. conſ. 899. nu. 7. Vltra
quod † in gratijs in dubio electio eſt gratiati, quaſi cre- 2
ditoris,[a] Bald. poſt Gul. quem alleg in l. qui duos n. 1. in a
fin vbi etiam Alex. n. 4. ff. de leg. 1. Fel. in c. inter cæteras
n. 4. verſ. fallit quartò de reſcript. Pariſ. conſ. 7. n. 42. li. 2.
Cæſ. de Graſſ. dec. 185. n. 4. Accedit † obſeruantia ſubſe- 3
cuta, vt in propoſito conſiderauit Rota in d. dec. nu. 5.
fuit enim penſio in dd. ſalmis exacta per ſpatium vltra
quinquaginta annorum, quod tempus deſeruire etiam
poteſt pro præſcriptione, ſi opus eſſet. Nõ obſtat, quod
† natura alternatiuæ ſit alternare æqualia, vel parũ di- 4
ſtãtia, † quia procedit in dubio, ita enim expreſsè loqui- 5
tur Soc. ex aduerſo alleg. in li. 1. nu. 4. ff. de reb. dub. Rip.
in d. c. inter cæteras n. 34 videlicet, quãdo vnũ ex alter-
natis eſſet illiquidũ, & veniret arbitrãdũ, quia tunc de-
bet arbitrari iuxta qualitatẽ alterius, nõ autẽ ſumus in
vtroq; alternato certo, & taxato per Papã, & de tempo.
re † reſeruationis pẽſionis, quod attendi debet iuxta tra- 6
dita per Fel. in c. cũ te n. 18. de reſcript. non aderat inæ-
qualitas, imò maxima conuenientia inter ſalmã grani,
& ducatum auri de Camera, vt fatentur aduerſarij, &
probatur ex fide per ipſos exhibita, & ſi valor fuit au-
ctus, tale augmentum ceſſit etiam in fauorem Rectorũ
reſpectu aliquorum ſuorum fructuũ; † Nec etiam facit, 7
quòd in alternatiua poſita inter diſpares ſummas, ſum-
ma maior habeatur pro non adiecta, l. ſi ita ſtipulatus
fuero decem, aut quinq; ff. de verb. oblig. quia primò di-
citur nos non verſari inter sũmas, † ſed potiùs inter ſpe- 8
cies; quo caſu vtrũq; eſt in obligatione, Bart. in l. ſi duo
rei ſtipulandi ff. de verb. oblig. Imol in d. l. ſi ita ſtipula-
tus verſ. & ſi quæratur, Illuſtr. Mant. de tacit. & ambig.
conuent. li. 14. tit. 39. n. 14. Secundò reſpondetur l. ſi ita
ſtipulatus procedere, † quando electio eſt debitoris, tũc 9
enim non cadit affectio in vtroq; & ſi diceretur illud,
quod eſt plus eſſe in obligatione, eſſet ſuperfluum, Iaſ.
poſt alios, ibi ſub n. 1. ſecùs quãdo electio eſt creditoris,
tunc enim vtrumq; eſt in obligatione, & poſt Petrum
de Bel. pert. & Cyn. quos alleg. & ſequitur, tradit Bart.
in d. l. ſi duo rei. Imol. in d. l. ſi ita ſtipulatus, qui rationẽ
differentiæ conſtituunt, quia faciliùs quis remittit, quã
det, & quia nõ ſic violenter præſumitur, quod creditor
vellet maiorem quantitatem eligere, ſicut debitor mi-
norem. Tertiò reſpondetur, quod attento tempore re-
ſerua-

Digitized by Google

aderat diſparitas, nec poterat cōſiderari maius, & minus inter alternata, vt dictū eſt. Non obſtat, quod penſio ſit reſeruata ſub conditione (*dummodo non excedat medietatem fructuum*) quia cū † fuerit exacta per quinquaginta annos, & vltra, vt dictum eſt, præſumitur iuſtificata, cùm ad hoc ſufficiant triginta,[b] vt fuit dictum in Lucana Decanatus 21. Maij 1578 C. fœl. rec. Clemente VIII. & ſæpiſſimè in alijs. Nec probatur exceſſus, imò contrariū colligitur ex depoſitione ipſorummet teſtiū pro parte Rectorum examinatorū, qui dicunt ex qualibet beneficio percipi ſalmas ſex frumēti, octo, vel decē barilia muſti reditus prati, & alios fructus, ita vt negari nō poſſe videatur ſolutis ſalmis tribus cū dimidia remanere medietatē fructuum, idem concludunt, dum dicunt quodlibet beneficium aſcendere ad ſcuta quinquaginta, cùm ſalmæ tres cū dimidia valeant ſcuta 21.

10 (margin) b

11 Quæ de reductione dicuntur nō obſtant, quia nō† probatur cauſa, & fuit omnis reductio in literis reſeruationis prohibita; parum refert, quod iſti Rectores aſſerant ſe non poſſe cōmodè viuere cum fructibus, qui remanent ſoluta penſione, quia, vt dicūt teſtes, ſunt ordinati ad titulū patrimonij, † & propterea erit ipſis imputandum, ſi acceptarunt beneficia tenuia,[c] Rebuff. in tract. de congr. n. 92. fuit dictū in Calaguritana de Vader 4. Iun. 1564. C. Oriolen. Giennen. Congruæ 28. Iun. 1600. C. R. P. D. meo Coccino, & in Toletana decimarum de Lucilijs 6. Februarij præteriti coram me.

12 c

ADNOTATIO.

13 a Sic etiam † in materia vltimæ voluntatis, cum qua in multis regulantur literæ Apoſtolicæ, videmus, quod electio eſt Legatarij, quādo plura fuerunt alternatiuè legata, Mareſcott. poſt alios var. li. 2. c. 97. n. 2. Gaſpar. Ant. Theſ. q. for. li. 2. q. 31. n. 1. Rot. dec. 203. n. 3. p. 1. in rec. vbi dicitur, quòd regula illa, quòd electio eſt debitoris, procedit in contractibus, non autem in legatis.

b Iuxta opinionem, quam paſſim Rot. ſequitur, præſumitur gratia iuſtificata ex lapſu 30. annorum, Serap. dec. 642. n. 3. Rot. deciſ. 534. p. 1. diu. & dec. 122. n. 5. & dec. 406. ſub n. 3. p. 1. in rec. fuit dictum in Oſcen. penſionis C. Card. Lancellotto impreſſ. penes Marcheſ. de commiſſ. tom. 2. fol. 578. & alias deciſiones refert, & ſequitur Garz. de benef. p. 1. c. 1. n. 478. & ſeq. & ad iſtum effectum non detrahitur tempus mortæ litis, vt dixi ſupra ad dec. 354. prout etiam ad iſtum effectum coniunguntur tempora, exempli gratia, in materia penſionis coniungitur vita transferētis cum vita translatarij, Rot. dec. 122. n. 2. iuncto n. 11. & optimè Rot. dec. 406. ſub n. 4. par. 1. in rec. vbi ad effectum præſumendi iuſtificationem narratorum in diſpenſatione Apoſtolica matrimoniali fuit dictum eſſe coniungendum tempus ante mortem coniugum cum tempore ſucceſſorum.

c De quo dixi ſupra ad deciſ. 215. & 419.

Oliuerius Beltraminus.

MEDIOLANEN. DECVRSVS AQVARVM.

Mercurij 4. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Exemplum exempli non probat, etiam ſi primum exemplum ſit ſolemniter extractum. Productio ſcripturæ in formis non præiudicat producenti, & maximè in alio iudicio, & quando eſt facta per compulſum.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum ab alio extractum non meretur fidem, ſicut nec teſtes de auditu auditus, & n. 8.*
Hoc procedit, quantumcunque primum exemplum ſit ſolemniter, & legitimè extractum reiecta opinione Bartol. de quo vide ſub n. 8.

2 *Exemplum ſolemniter extractum habetur pro originali ad effectum vt illi fides adhibeatur, non autem, vt ex eo aliud exemplum poſſit ſumi.*

3 *Producens ſcripturam, quæ non eſt in forma probanti, ſibi non præiudicat, quin poſſit illam impugnare, quia productio eatenus nocet, quatenus ſcriptura probet.*

4 *Productio facta in vno iudicio non nocet in alio.*

5 *Productio facta per compulſum non nocet.*

6 *Item nec quando productio eſt verbalis.*

7 *Item nec quando productio eſt facta cum ſolita clauſula & cautela* (in parte, & partibus.)

DECISIO CCCCXXXII.

Domini reſoluerunt inſtrumentum anni 1472. non eſſe in forma probanti, quia, vt in eius principio, & fine apparet, eſt exemplum ab alio exemplo extractum, & † propterea fidem non meretur,[a] l. 3. C. de diu. reſcr. not. in Auth. ſi quis in aliquo. C. de eden. Alex. cōſ. 138. n. 4. li. 1. Corn. conſ. 24. n. 17. li. 4. Caputaq. dec. 234. nu. 2. p. 3. fuit dictum in Montis Regalis Iuriſdictionis 24. Nouemb. 1597. C. R. P. D. meo Decano, quia, vt dicit Bald. in d. l. 3. n. 2. in fin. † eſt ſimile teſtimonio de auditu auditus, quod non facit fidem. Et procedit quantumcūque ſit ſolemniter, & legitimè extractum, Put. dec 159. n. 4. li. 1. & 152. n. 3. li. 3. Ant. Auguſt. de fid. inſtrum. ſ. de exemplis n. 5. Non obſtat, quod ſumptum, à quo fuit extractum hoc exemplum, fuiſſet ſolemniter ab originali exemplatum,[b] quo caſu ſecundum Bart. in d. Auth. ſi quis in aliquo, fides exemplo exempli datur, quia in hoc Bart. opinio eſt communiter reiecta, vt teſtatur Card. Alb. in addit. ibi ad Bart. & Decius ſub n. 30. Ancha. iun. quæſt. 17. n. 10. p. 1. & dicit Cagnol. in d. Auth. n. 53. circa med. quod opinio contra Bart. eſt canonizata, & ſeruatur in practica, & tanquam communem ſequuta eſt Rota in vna Regien. præcedentiæ 20. Decēb. 1587. relata inter diu. dec. 737. p. 1. Non obſtat c. fin. de fid. inſtrum. † vbi ſcriptura cum ſolemnitatibus ibi poſitis ab originali exēplata habetur pro originali, quia eſt verum quantum ad hoc, vt illi fides indubitata habeatur, non autem, vt ex ea exemplum poſſit extrahi, quod probet, vt per Paul. de Caſtr. in d. l. 3. ſub n. 3. Dec. vbi ſupra. Nec poteſt hæc ſcriptura, vt prædicitur pro parte Illuſtriſ. Commendatarij, fidem recipere ex eo, quod fuerat pluries † per Monaſteriū producta, & propterea non videatur hodie poſſe impugnari, Guidop. dec. 503. cum alijs adductis, quia productio eatenus nocet, quatenus ſcriptura probat,[c] Bart. in l. poſt legatum n. 2. verſ. reſponde, ff. de his, quibus, vt indign. Imol. in c. cùm Venerabilis, n. 25. vbi Alb. n. 36. Fel. n. 25. verſ. intellige 2. Dec. n. 23. circa fin. qui de communi de excep. Alex. conſ. 124. n. 5. li. 7. Soc. conſ. 92. n. 9. li. 3. Ægid. dec. 395. Caputaq. dec. 199. p. 1. fuit dictum in vna Tuſculana Vineæ 27. Octob. 1581. coram Lauretano. Accedit, quòd ex dd. productionibus, prima, quæ fuit facta corā Arbitris, † non debet operari in iudicio iſto, cùm nec etiam in iudicio vno facta noceat in alio, Cæphal. qui alios allegat. conſ. 377. n. 86. Rim. iun. conſ. 213. nu. 20. Achil. dec. 2. de confeſ. & quia facta eſt per compulſum, Caputaq. dec. 194. nu. 5. par. 1. fuit dictum in cauſa Buegen.

(right margin: 1 a, 2, b, 3, 4, c)

gen,12.Maij 1586.C.Illuſtriſs.Card. Pamphilio. Aliæ
verò duæ,quarum altera eſt facta coram Iacobello Vi-
cario Mediolani in prima inſtantia,altera coram Ma-
6 ſcardo in ſecunda,ſunt † verbales iuxta notorium ſtylū
illarum partium ſæpiùs in Rota allegatum, & ſignan-
ter in vna Mediol.reſciſſionis cōtractus C.R.P.D.mêo
Sacrato 14.Decemb.1601.& in Mediol.bonorum em-
7 phyteoticorum 10.Iunij 1602.coram me, † ſunt etiam
factæ cum ſolita clauſula (*in parte, & partibus*) & pro-
pterea tantò minus nocent,Rot.dec.3. de fid. inſtrum.
in nou.Fel.in c.cùm Venerabilis ſub n.23. verſ.limita-
ſecundò de except. Quæ dicuntur de obſeruantia iſtius
ſcripturæ,Domini reſeruarunt particulariter videre.

ADNOTATIO.

8 a Maſcard.† qui plura cumulat de prob. conc.713.n.1.
& ſeq.& de exemplo exempli in materia literarū Apo-
ſtolicarum,quod non probet,dixit Rot. in Tiraſonen.
Parochialis de Ablitu 4.Maij 1616. coram bo. me. An-
drea,& in Anconitana, ſeu Auximana florum 15. De-
cemb.1617.C.R.P.D.Buratto, & hæc concluſio habet
locum etiam ſi primum ſumptum ſit ſolemniter extra-
ctum,vt firmauit Rot. in hac deciſione, & etiam infra
in deciſ.550. Maſcar.qui alios cumulat,de prob.concl.
712.n.2.Verùm in contrarium tenet,Scac.de iud.li.2.c.
11.n.648.& etiam in contrarium facit limitatio,quam
ponit Maſcard.d.concl.712.n.3.
9 Hoc videtur†certum,quod vigore Innocentianę etiam
ſumptum ex alio ſumpto, quod in actis alterius cauſæ
reperitur regiſtratum facit fidem,Rot.dec.18. ſub n.2.
p.2.in rec.dec.465.ſub n.3.verſ.& partim p.1.in rec. &
tenuit etiam Rot.in Cōchen. decimarum de Torelmo-
nez 28.Iun.1617.C.R.P.D.Coccino Decano;ſed etiam
hoc redditur dubitabile ex his, quæ habentur in deci-
ſione coram Sanctiſſ.infra 550.quam vide.
b De quo vide in Annotatione antecedente.
c Dixi ſupra ad deciſ.238.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOMM. DE IACOBATIIS.

Mercurij 2. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Vocatum qui ſe prætendit in aliquo fidelcomiſſo,debet
probare ſubſtitutionem.Quando ſubſtitutiones ſunt di-
uerſę,ex vna non infertur ad aliam.Oratio relatiua in-
telligitur retētis terminis ſubſtitutionis relatæ. Agna-
tionis ratio quando dicatur habita, & quando exten-
dat diſpoſitionem,& alia,de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Vocatum qui ſe prætendit in aliquo teſtamento id probare debet.*
2 *Et ad illum excludendum ſufficit dicere*, ſubſtitutio de te non loquitur,vel caſum iſtum non comprehendit.
3 *Negatiua non factæ ſubſtitutionis probatur ex verbis teſtamenti.*
4 *Vocatus tacitè quis non cenſetur à teſtatore in certo caſu, quando teſtator expreſsè in alio caſu eum expreſsè vocauit,quia veriſimile eſt quòd teſtator eodem modo expreſsè vocaſſet.*
9 *Subſtitutiones quando ſunt factæ in diuerſis caſibus, & diuerſis orationibus,ab vna ad aliam non poteſt inferri.*
6 *Subſtitutio non extenditur,quando adſunt verba*(eo caſu) *& ſimilia,quæ limitant vocationem ad caſum expreſſum, & num.21.*
7 *Verba ſingularis numeri non poſſunt ad plura referri, ſed ad vnum tantum.*
8 *Verba referuntur ad caſum proximiorem, & immediatum.*
9 *Relatio quando fit ad omnia, fieri debet cum ſuis qualitatibus,ſingula ſingulis congruè referendo.*
10 *Relatiuæ,& illatiuæ dictiones intelliguntur retentis terminis principalis diſpoſitionis.*
11 *Verba*(in perpetuum,& infinitum)*non inducunt nouum fideicommiſſum,quando ſunt poſita relatiuè, ſed recipiunt limitationem iuxta ſubſtitutionem relatam.*
12 *Prohibitio alienationis quantumuis generalibus verbis concepta non inducit fideicommiſſum in caſu mortis,quando in alia parte teſtamenti fuit facta ſubſtitutio in d.caſum.*
Prohibitio alienandi conſecutiua reſtringitur iuxta præcedentem ſubſtitutionem, ſecus ſi ſtet principaliter de per ſe, & quomodo id cognoſcatur,& n.22.
13 *Subſtitutio tacita non inducitur, vbi requiritur expreſſa.*
14 *Relatiua dictio operatur,quòd diſpoſitio non ſtet de per ſe principaliter,etiamſi habeat verbum ſeparatum, ſed vti conſecutiua ad diſpoſitionem relatam reſtringitur.*
15 *Agnationis ratio non cenſetur habita, quando teſtator in certum caſum vocauit fœminas.*
16 *Item nec quando vocauit ſpurios,& baſtardos, qui non ſunt agnati.*
17 *Spurij, & baſtardi non conſeruant agnationem, nec ſunt agnati, & latiùs num.23. vbi quæritur, an id procedat, quando diſpoſitio eſt concepta per verba non iuris, ſed naturæ.*
18 *Agnationis ratio non extendit ſubſtitutionem, ſed attenditur ſolùm in caſibus,& perſonis expreſſis.*
19 *Fideicommiſſum particulare ſuper certo corpore non facit recedere à diſpoſitione vniuerſali.*
Fideicommiſſa plura ad fauorem eiuſdem perſonæ in eodem teſtamento dari poſſunt,& n.24.
20 *Prohibitio generalis facta à teſtatore non comprehendit bona hæredis.*

DECISIO CCCCXXXIII.

FVit vnanimiter concluſum Dominos de Iacobatijs
filios q.Dominici non eſſe ſubſtitutos poſt mortem
Tarquinij,&Martij,quia non†probant ſe in dicto caſu 1
vocatos,prout probare debent,l.ſi quis ita ſubſtituerit
ff.de vulg.& pup.gloſ.in l.qui duos,in verſ.ſuperſtes ff.
de reb.dub.Corn.conſ 161.ſub n.8.lib.2. cum alijs per
Illuſtr.Mantic.de coniect.vlt.vol.li.5.tit.1.n.18.† ſuffi- 2
cit enim Hoſpitali dicere, ſubſtitutio de vobis non lo-
quitur,& iſtum caſum non comprehendit.Io. Andr. in
addit. ad Specul. in tit. de teſt §.1. verſ. occurrit in fin.
Soc.conſ.62.ſub n.4.verſ.& in primis lib.3. Pariſ. conſ.
38.n.21.li.2.Aym.conſ.161.n.16.præſertim quia inſpe-
ctis verbis teſtamēti,†ex quorum lectura probatur ne- 3
gatiua non factæ ſubſtitutionis,vt latè per Surd. conſ.
129.n.16.& ſequent.& per Honded.conſil.51.num.67.
& 68.li.2.apparet teſtatorem dd.Tarquinio,& Mario
deſcendentibus ſine filijs legitimis,& naturalibus ſub-
ſtituiſſe eorumdem filios ſpurios,ſeu baſtardos,& de fi-
lijs Dominici nullum verbum,† quos tamē quādo vo- 4
luit ad ſucceſſionē inuitare expreſsè vocauit,vt fecit in
caſu alienationis, quod feciſſet etiam in caſu mortis,
ſi pariter eius intentio fuiſſet, quod admitterentur in
d.euentum, argum.leg.vnicæ,§.ſin autem ad deficien-
tis.C.de cad.toll.& quod not. in cap. ad audientiam de
decim.

Google

decim. Neq; poteſt ab iſta ſubſtitutione facta propter
alienationem inferri ad illam poſt mortem hæredum,
5 †cùm ſint factæ in diuerſis caſibus, & diuerſis occaſio-
nibus, Bart. in l. iam hoc iure, §. fin. & ibi Paul. de Caſt.
n. 7. ff. de vulg. & pup. Rom. conſ. 503. n. 2. & ſeq. Curt.
ſen. conſ. 64. ſub n. 28. Pariſ. conſ. 38. n. 23. l. 2. præſertim
6 propter illa verba ſæpiùs repetita (*eo caſu*) & ſimilia,†
quæ limitant vocationem ad caſum expreſſum, ita vt
a extra illum non trahatur,[a] Anchar. conſ. 356. n. 3. v. ſe-
cundò hoc probat, Rom. conſ. 131. n. 1. Pariſ. conſ. 31. n.
26. l. 1. Aym. cõſ. 98. n. 9. cum multis cumulatis per Me-
7 noch. conſ. 533. n. 7. Non obſtat clauſula illa (*quod† qui-
*dem fideicommiſſum ipſe teſtator voluit, quòd ſit, & eſſe de-
beat perpetuum, & vſque in infinitum,) quia cùm ſint duo
fideicommiſſa, alterum in caſu alienationis verba illa
(*quòd fideicommiſſum*) in ſingulari numero prolata non
poſſunt vtrumq; ſed vnum tantùm comprehendere, l.
fin. ff. ad Trebel. c. penult. de re iud. Bald. conſ. 242. ſub
8 n. 1. v. & qui ſingularis numerus, l. 3. & † propterea cõ-
prehendunt fideicommiſſum proximum, & immedia-
tum in caſu contrauentionis, ad not. per gloſ. in l. 1. ff.
de leg. præſt. per Bart. Caſt. & alios in l. hæredes palam
9 §. & ſi notam, ff. de teſt. & quando† vtrumq; comprehẽ-
deret propter illam dictionem relatiuam (*quòd*) vtrum-
que referret cum ſuis qualitatibus, Dec. conſ. 183. n. 1.
Aym. conſ. 45. n. 4. ſingula ſingulis referendo, idẽ Aym.
conſil. 98. numer. 11. propterea per illam clauſulam
non poteſt dici facta diuerſa diſpoſitio à relata, ſed de-
10 bet intelligi retentis terminis vtriuſq; ſubſtitutionis,†
hæc eſt enim natura dictionum relatiuarum, & illati-
uarum, vt dixit Rot. in Foroliuienſ. fideicom. 19. Martij
1576. cor. fœl. rec. Clem. VIII. tunc Rotæ Auditore.
11 Hinc etiã patet reſponſio ad illud,† quod dicitur pro-
pter illa verba (*in perpetuum, & in infinitum*) eſſe inductũ
fideicomiſſum etiam in caſu mortis, quia cum ſint po-
ſita relatiuè, non extẽdunt ſubſtitutionem relatam, vl-
12 tra quod† ex verbis quantũuis generalibus appoſitis in
prohibitione alienationis non poteſt cenſeri inductũ
fideicommiſſum in caſu mortis, quando in alia parte
fuit facta ſubſtitutio in d. caſum, vt per Gab. conſ. 132.
n. 68. l. 1. quem ſequitur, & comprobat Hond. conſ. 78.
13 n. 47. & ſeq. l. 1. † facit, quòd non inducitur tacita ſub-
ſtitutio, vbi reperitur expreſſa, leg. cùm ex filio, §. 1. ff.
de vulg. cum alijs, & per Cęphal. conſ. 430. n. 22. Ceſſat
etiam, quod dicitur, talem clauſulam ſtare de per ſe. &
14 principaliter ex eo, quod habeat verbũ ſeparatũ,† quia
imò ſtat cõſequutiuè propter dictionem relatiuam ad
tradita per Petr. à Petr. de fideic. qu. 6. n. 22. & 41. & qu.
11. n. 549. & vti conſecutiua ad prædicta reſtringitur,
b [b] Alex. conſ. 59. col. fi. l. 3. Ruyn. conſ. 102. n. 2. & ſeq. l. 2.
Cæph. conſ. 636. n. 52. fuit dictũ in vna Bonon. de For-
maliarijs 5. Decemb. 1597. co. bo. me. Litta. Non obſtat,
quod dicitur, teſtatorem habuiſſe reſpectum ad cõſer-
uationem agnationis, quia hoc nullibi legitur, imo cõ-
15 trarium videtur dicendum,† ex quo vocauit fœminas,
videlicet, ſorores hæredum in caſu alienationis, Aym.
conſ. 250. n. 2. v. euidens autem ratio, Molin. qui alios
cumulat de primog. l. 3. c. 5. n. 50. Menoch. conſ. 532. n.
10. vel 18. Illuſtr. Mantica de coniect. vlt. vol. l. 6. c. 15.
16 n. 9.† & in caſum mortis vocauit ſpurios, & baſtardos
17 †qui non ſunt agnati,[c] l. ſi ſpurios, & leg. hac parte, ff.
c vnde cognat. Oldr. conſ. 153. Bald. conſ. 67. l. 4. Bero. cõſ.
54. n. 16. l. 2. Aym. conſ. 138. n. 3. & ſeq. & quando fuiſſet
18 in † teſtamento conſiderata ratio agnationis, deberet
attendi tantùm in caſibus, & perſonis expreſſis, ex cu-
mulatis per Rim. iun. conſ. 117. ſub n. 71. per Simon. de
Pret. conſ. 90. n. 29. Illuſtr. Mant. vbi ſupra n. 6. Non ob-
ſtant deciſ. Peruſina de Bigazzinis, Bonon. de Lamber-
tinis, & Florent. de Detis ex aduerſo allegatæ, quia ibi
teſtator nõ diſpoſuerat diſcretiuè in caſu mortis & a-
lienationis, fuerat expreſſa ratio agnationis, & in ſum-
ma cõcurrebant verba, & mens diſponẽtis, quorum v-
trumq; defuit in caſu iſto. Non releuat etiam prohibi-
tio alienationis domus magnæ particulariter facta,† 19
quia quando per eam induceretur particulare fideicõ-
miſſum ſuper domo, non eſſet tamen ob id receſſum à
fideicommiſſo vniuerſali per ea, quæ tradit Rota corã
me in Rom. fideicom. de Celſis 7. Maij 1601. ita ut eædẽ
perſonæ, & eod. modo ad ſucceſſionem d. domus voca-
tæ dicantur,[d] prout fuerunt vocatæ ad fideicommiſſũ d
vniuerſale, & prohibitio particularis fuit facta, quia
prout aliàs conſiderauit Rota in hac cauſa 26. Nouem.
1605.† prohibitio generalis tanquàm reſtricta ad bo- 20
na ipſius teſtatoris non comprehendiſſet medietatem
domus ſpectantem ad hæredes.

ADNOTATIO.

a Huiuſmodi verba (*tunc, eo caſu*) & ſimilia ſunt limita- 21
tiua, & impediunt extenſionem ad alium caſum, Me-
noch. conſ. 326. n. 16. Aldobr. conſ. 30. n. 11. & latiùs
n. 24. & ſeq. Hond conſ. 49. n. 48. l. 2. Surd. conſ. 46. n.
9. & fuit dictum in Ferrarienſ. fideicomm. 15. Martij
1621. coram R. P. D. Veroſpio. Verumtamen non
impediunt extenſionem, quę fit ex coniecturata mẽ-
te teſtatoris ad caſum, qui ſit ſimilis expreſſo, Surd.
poſt alios conſ. 236. n. 46. & fuit dictum in Ariminẽ.
bonorum 30. Apr. 1510. cor. R. P. D. Pamphilio, &
priùs in Rom. hæreditatis de Aquilis 18. Iunij 1600.
coram Corduba, licèt in contrarium teneant plures
relati per Pereg. de fideicommiſſ. art. 13. n. 65.
b Et in ſimili,† quòd prohibitio alienandi cõſecutiua 22
ad fideicommiſſum præcedens reſtringatur ad ter-
minos fideicõmiſſi præcedentis, iuxta conſiliũ Dec.
636. n. 11. ſæpè à Rot. canonizatum, Seraph. dec. 883
Rot. dec. 568. n. 9. p. t. diuerſ. & dec. 100. n. 7. p. 1. in
rec. & alias ſæpè, Pereg. de fideicom. art. 44. ſub nu.
47. Si tamen prohibitio alienandi non ſtet conſecu-
tiuè, ſed de per ſe principaliter, tunc importat ſepa-
ratum fideicommiſſum à præcedenti, & non regu-
latur, iuxta illud Rot dec. 44. n. 4. & 7. p. 1. in rec. vbi
dicit, quod cenſetur ſtare principaliter, & de per ſe,
quando orationes ſunt ſeparatæ, & habẽt verba ſe-
parata, Rot. dec. 44. n. 4. & 7. p. 1. in rec. & latè etiam
fuit dictum in Spoletana fideicommiſſi 26. Nouem.
1618. cor. R. P. D. Caualerio, vbi fuit dictum prohi-
bitionem ſtare principaliter, quia erat concepta per
verba (*addens, & mandans.*)
c Plenè Lup.† de illegit. plures cumulans comment. 1. 23
§. 3. n. 24. & latiùs Garz. de benef. p. 7. c. 15. nu. 36. vbi
infert, quòd ſi ad iuspatronatus ſint vocati illi de fa-
milia, non cenſentur comprehenſi illegitimi, & infi-
nitos cumulat, & benè Hond. conſ. 5. n. 15. & ſeq. l. 2.
Rot. dec. 395. n. 4. p. 1. in rec. & fuit dictum in Bono-
nien. de Ranutijs 23. Ianuarij 1617. cor. R. P. D. Ca-
ualerio. In hac tamen materia diſtinguendum eſt in-
ter verba, quę ſunt iuris, ſeu ciuilia, prout sũt Agna-
tio, Domus, Familia, Parentela, & inter verba natu-
ræ, ſeu naturaliter ſignificãtia, vt ſunt coniũctus, cõ-
ſanguineus, parentes, in primo caſu nõ cenſentur cõ-
prehenſi illegitimi, benè tamẽ in ſecundo, vt latè di-
ſtinguit Garz. d. c. 15. n. 40. & ſeq. quam diſtinctionẽ
admiſit Rot. in Pamp. Cappellaniæ 6. Nou. 1617. co.
R. P. D. Pirouan. vbi propterea fuit reſolutũ, ſpurios
venire ſub nomine cõſanguineorũ in materia iuriſ-
patr. quæ deciſ. fuit confirmata cor. eodem 26. Febr.
1618. vbi fuit dictum hoc eò magis procedere de iu-
re Canonico, etiam ſi fuerint vocati conſanguinei

Digitized by Google

proximiores,quicquid aliàs dicēdū ſit de iure ciuili.
24 d Poteſt vna,†eademq; perſona In teſtamento vocari
in diuerſis fideicōmiſſis,Caſtr.conſ.77.n.3. volum.1
Gabr.conſ.123.ante n.1.& per tot.& conſ.132.n.20.
l.1.Pereg.de fideicom.art.14.num.48.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALENS. SEV NVLLIUS DECIMARVM de Ayamonte.

Veneris 20. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Ex quibus probetur loca eſſe,ſeu non eſſe in diœceſi.

SVMMARIVM.

1 *In confinium materia ſtatur ſcriptura antiqua.*
2 *Maximè quando principaliter inſtrumentum fuit ſuper hoc celebratum.*
3 *Sententiæ inter alios latæ faciunt præſumptionem.*
4 *In confinium, & diœceſarum materia ſufficiunt præſumptiones.*
5 *Teſtes mortui etiam nulliter examinati ex æquitate faciunt fidem,& num.18.*
6 *Diſcretiua locutio oſtendit diuerſitatem rerum ad effectum euitandi ſuperfluitatem.*
7 *Dictio* (ſaltem) *de ſui natura non excludit.*
8 *Scripturis magis tribuendum eſt,quàm teſtibus in materia antiqua,& num.19.*
9 *Antiquis inſtrumentis indubitata lux veritatis aſſiſtit.*
10 *Immemorabilis excluditur ex ſcripturis,& actibus contrarijs.*
11 *Immemorabilis probari debet cum requiſitis gloſſa in c.1 .de præſcript.in 6.*
12 *Immemorabilis non poteſt probari per teſtes, niſi deducto tempore litis habeant ætatem legitimam,idest, 54.annor.*
13 *Diœceſis,& ius diœceſanum probatur ex deputatione Curatorum,& ex eo,quod Sacrum Oleum miniſtratur.*
14 *Confeſſio partis præualet depoſitionibus teſtium, ac omnibus alijs probationibus.*
15 *Præſcriptio 40. annorum requiritur ad præſcribendum ius diœceſanum.*
16 *Præſcriptio quadragenaria requiritur ad mutationem ſtatus. Status beneficij mutatio,vt inducatur,quanam ſint neceſſaria,& num.20.*
17 *Tranſactioni,quando partes volunt ſtare, actus in vim tranſactionis facti, dicuntur facti lite pendente,quin ſublata tranſactione remanet lis antiqua.*

DECISIO CCCCXXXIV.

VIſum fuit Dominis non conſtare oppida de Ayamonte Lepe,& la Redondella eſſe in diœceſi Hiſpalenſ.ad effectum,qui agitur,decimarum,imò potiùs apparere de contrario ex multis adductis pro parte Marchionis;datur enim in primis antiquiſſimū inſtrumentum cōcordiæ anni 1263.inter Epiſcopum Syluē. & Magnū Magiſtrum Religionis S. Iacobi de Spatha,
1 in quo exprimitur dd.loca eſſe de diœceſi Syluen. †cui ſcripturæ propter antiquitatē eſt ſtandum in hac materia,Calc.conſ.90.n.5.Hieron. a Mont.in tract.de fin. 263.n.5.& dixit Ro.in Barchinonē.confinium 19. Ian.
2 1607.cor.R.P.D.meo Sacrato.†Et tātò magis,quia inſtrumentum fuit principaliter ſuper hoc celebratum, quo caſu indubitanter facit plenam probationē, Bald. conſ.286.n 2.l.2.Dec.conſ.42.ſub n.10.v. cum ergo exter,Nat.conſ 632.n.16.circa med Nec facit, quòd pro parte Capituli obijcitur,inſtrumentum non eſſe in forma probanti,quia cor.fœl.rec.Clemen.VIII.ſub die 8. Maij 1583. Rota reſoluit omnia iura pro parte Marchionis exhibita,eſſe in forma probāti,inter quæ præcipua fuit hæc ſcriptura. Ad excludendū etiā,quod dd. loca non ſint intra limites Archiepiſcopatus Hiſpalē. adſunt duæ antiquæ ſentētiæ,altera de anno 1495. altera de anno ſeq. in quibus cum ageretur de exactione cuiuſdā tributi facienda in toto Archiepiſcopatu,pronunciatū fuit dd loca non eſſe cōprehenſa in facultate
exigendi prædictum tributum, † quæ ſententiæ, licèt 3
inter alios latæ,faciunt præſumptionem contra Capitulū,Alex.conſ.190.nu.16.l.2.Aym.de antiq.temp.par. 15.propoſitum,nu. 29. fuit dictum in vna Cordubenſ. Decimarum 25.Octobris 1595.coram bo.mem.Cardi-
nali Seraphino,† & in hac materia ſufficiunt præſum- 4
ptiones,vt per Hier.a Mont.in d.tract. cap.50.num.7.
a Concurrit alia ſententia Regiæ Audientiæ de anno a
1518. inter Comitem de Ayamonte, & quemdam habentem priuilegium exercendi artem ſaponariam in toto Archiepiſcopatu Hiſpalē. & volentem prohibere Comitem de Ayamonte, ne in prędd. eius oppidis illā exerceret, in qua Auditores Regij abſoluendo Comitem virtualiter declararunt Vicariam de Lepe eſſe à dicto Archiepiſcopatu ſeparatam,pro qua ſententia obtinenda fuerūt pro parte Comitis examinati quamplurimi teſtes, qui depoſuerunt loca hæc non eſſe de
diœceſi Hiſpalen.† qui teſtes,cùm ſint mortui,faciunt 5
ſemiplenam probationem, b Bart.in l. admonendi, nu. b
45. & ibi Iaſ. num.98. ff.de iureiuran. cum multis cumulatis à Surd.deciſ. 103.num.2.Mohed.deciſ.5.de teſtib. fuit dictum in vna Bononienſ. Iuriſdictionis 18. Maij 1576.coram Cardinali Lancellotto, fuit etiam exhibita concordia quædam edita de anno 1509. inter Reginam Ioannam, & quoſdam reconciliatos, vt in ea dicitur Hiſpalenſ.Gadicenſ.& oppidorum iſtorum,
† quod clarè indicat ea non eſſe in diœceſi Hiſpalenſ. 6
quia ſi fuiſſent,veniſſent ſub verbo, *Archiepiſcopatus*,& eſſent ſuperflua,& otioſa verba exprimentia in ſpecie dd. oppida contra regulam, de qua per Bald. in rubr. Codic.de contrah.empt. num. 9 hoc etiam ſuadet copula (&) quæ deſignat diuerſitatem copulatorum, gloſſ.in rubr. ff.de iur.& fact.ignor.in l.ſi duo, Codic. per quas perſon.nob.acqu. Iaſ.in l.1. num.2. ff. de iuſt. & iur.cum dicta concordia conſonat publicatio Cruciatæ de anno 1515. directa perſonis exiſtentibus in Archiepiſcopatu Hiſpalenſ.Gadicenſ. & Vicaria de Lepe. Accedunt plures diſpoſitiones, ſeu mandata de diſpenſanda directa Vicario ordinariam iuriſdictionem exercendi in dictis locis, quæ etiam appellantur nullius diœceſis. Hoc etiam colligitur ex inſtrumento concordiæ factæ de anno 1508. inter Comitem, & Archiepiſcopum, & Capitulum Hiſpalenſ. confirmatæ à Iulio II.in qua narratur antiqua lis, & antiqua concordia, per quam ordinabatur,quod d. Archiepiſcopo, & Capitulo ſoluerentur 2000. morapetini conſtituentes ſcuta ſex occaſione decimarum, ex qua modica perceptione arguitur,quàm fuiſſet debilis eorum prætenſio,præſertim circa ius decimādi dd.loca,quod eſt maximi redditus. Faciūt etiam maximè literę Leonis anni 1515.& ſeq.impetratæ ad poſtulationem tam Archiepiſcopi, quàm Comitis, in quibus partes narrant non conſtare ante concordiam loca prædicta eſſe in diœceſi Hiſpalenſ. & licèt ſubiungatur ſaltem quò
ad temporalia,†attamen illa dictio (*ſaltem*) non ex- 7
cludit ſpiritualia,Bald.in §.Codicillis,num.5.Inſtit.de codicil.Cæſ.de Graſſ.dec.6.in fin.de præbendis, ſed adeſt etiam nouus teſtis pro parte Capituli examinatus, qui expreſsè deponit loca iſta non conſiſtere in diœceſi Hiſpalenſ.Non obſtant teſtes Capituli, quia vltra

quod

Digitized by Google

quod patiútur multas exceptiones, & ſunt intereſſati,
vt benè deducunt informantes pro Marchione, primò
8 fuit dictum, quòd † cùm Marchio habeat tot ſcriptu-
ras, & tanti tēporis, in re antiqua plus illis tribuendū
c eſt, quàm teſtibus, gloſs. in c. 3. loco de teſt. Socin. cōſ.
187. n. 18. li. 2. Felin. in c. cùm cauſam poſt n. 5. de pro-
9 bat. Pariſ. conſ. 104. n. 46 lib. 1. Aym. conſ. 54. n. 15. † In-
ſtrumentis enim antiquis indubitata lux veritatis aſsi-
ſtit, vt dicit Bald. conſ. 109. in princ. lib. 4. Secundò vi-
debatur Dominis eos nihil dicere, quòd releuet, nam
10 de articulata immemorabili non eſt agendum, † quia
vltra quòd apertè excluditur ex ſcripturis, & actibus
contrarijs, vt fuit dictum in vna Caputaquenſ. vnionis
27. Nouemb. C. R. P. D. meo Decano, & in Aquinatēſis
d beneficij 29. Aprilis 1602. coram me, [d] eam non pro-
bant, cùm non deponant cum requiſitis, gloſs. in c. 1. de
11 præſcript. in 6. † nec probare poſsunt, quia deducto
12 tempore litis, quæ ortum habuit de anno 1546. teſtes
debuiſsent eſse ætatis annorum 81, à qua tamen pluri-
13 mùm diſtant. Nec facit, † quòd dicunt de deputatione
Curatorum, & quòd Sacrum oleum ab Eccleſia Hiſ-
palenſ. miniſtrabatur Eccleſijs iſtorum locorū, ex qui-
bus videtur probari diœceſis, & ius diœceſanum, c. 1.
& ibi not. de relig. dom. gloſs. in c. dilectus, in verbo (*&
lege digeceſana*) vbi Card. n. 3. Abb. n. 4. de offic. Ordi. Ale-
xand. conſ 53. n. 3. par. 1. Quia fuit reſponſum, quod ſi
teſtes intelligunt de tempore ante concordiam, & tūc
in contrarium eſt confeſsio Archiepiſcopi, & Capituli
in concordia, & in eius confirmatione, dum in ea fuit
dictum, quòd iuriſdictio Eccleſiaſtica etiam tēporalis
exercebatur in iſtis locis per Religionē S. Iacobi, dein-
14 de per Comites de Ayamōte eius ſucceſsores, † & cla-
rum eſt confeſsionem partis præualere diſpoſitionibus
teſtiū, ac omnibus alijs probationib. vt latè per Surd.
conſ. 6. n. 1. Rurſus iſte actus, ante concordiam eſsent
non ſolum facti lite antiqua pendēte, ſed etiam turba-
tiuè, cùm Capitulum in concordia fateatur Comitem
fuiſse in quaſi poſseſsione. Aut verò loquuntur, prout
reuera intelligi debent, de tempore poſt concordiam,
& cùm ſint illimet actus, qui in ea cōceduntur Archie-
piſcopo, prout, & debēt intelligi facti in vim tituli pre-
ambuli ipſius concordię, quam ijdē teſtes dicunt fuiſse
ſem per ſeruatā, Vnde ex illis non potuit Archiepiſco-
pus acquirere aliquod ius diœceſanum, & diuerſum ab
eo, quod ſibi fuit conceſsum, cùm præſertim in litteris
Leonis caueatur, quòd incolæ iſtorum oppidorum nō
habeātur pro diœceſanis Archiepiſc. Hiſpalenſ. magis,
15 quam fuerunt a centū annis ante concordiā. † Nec po-
teſt prætendi aliqua præſumptio, cùm à die concordię
vſque ad diem motæ litis non affluxerint 40. anni, qui
requiruntur ad præſcriptionem, c. de quarta, & c. ad
16 aures, de præſcr. † & ad mutationē ſtatus, [e] c. cùm de
e benef. de præbend. in 6. & quia † Capitulum non vult
17 ſtare concordiæ, iſti actus cenſentur facti lite pendēte,
vt dicit Rot. in Romana tranſactionis 16. Iunij 1603.
cor. bo. me. Litta, & propterea nō poſſunt deſeruire pro
præſcriptione. *ADNOTATIO.*
18 a Rot. deciſ. 405. n. 8. p. 1. in recent. & fuit dictū in Fa-
nenſ. Iuriſdictionis 18. Maij 1609. coram bo. me. Iuſto.
Rot. deciſ. 490. n. 1. & dec. 614. n. 1. p. 1. diuerſ. & deciſ.
371. n. 2. p. 1. in recent. & etiam fuit dictum in Spoleta-
na bonorum 4. Maij 1607. coram R. P. D. Marque-
montio; & ideò etiam ſi teſtes ſint nulliter examina-
ti, tamen ſi repeti non poſſunt, quia ſunt mortui, ſæpè
ex quadā æquitate eorum examen ſuſtinetur, Mohed.
deciſ. vlt. n. 3. & 4. de teſtib. Gōzal. ſuper reg. 8. in an-
not. contra nullit. n. 76. & in huiuſmodi caſu quādo eſt
datum arbitriū Rotæ pro ſanatione nullitatis exami-

nis teſtium, Rota de facili ſolet reſpondere pro arbi-
trio, vt in dec. 462. in fin. p. 1. in recent.
c Maior † fides eſt adhibenda ſcripturis, quàm teſtibus, 19
præſertim in antiquis, Serap. dec. 339. n. 7. & dec. 465.
n. 5. Rot. dec. 91. n. 9. & dec. 582. n. 6. p. 1. in recent. &
fuit dictum in Pampilonen. Parochialis die 23. Iunij
1603. coram R. P. D. Coccino Decano, & ideo paſſim
Ro. denegat remiſſoriam ad reprobandū illud, de cu-
ius cōtrario cōſtat ex ſcripturis, Ro. d. de. 583. ſub n. 6.
d De quo dixi ſupra ad dec. 298.
e Ad mutandum † ſtatum beneficij requiritur quadra- 20
genaria, Serap. dec. 1227. n. 3. Rot. deciſ. 91. ſub n. 1. &
dec. 308. n. 1. & dec. 229. n. 8. p. 1. in rec. latè fuit dictum
in Lucana Iuriſpatronatus de Podijs 23. Martij 1620
coram R. P. D. Dunozetto, & vlterius requiritur po-
teſtas, & voluntas Superioris, Rot. dec. 368. ſub n. 4.
& dec. 375. n. 8. p. 2. in rec. & dec. 163. n. 9. p. 1. in rec. v-
bi fuit dictum eſſe neceſſe, quòd prouiſiones fuerint
factæ eo animo, & intentione, vt ſtatus mutetur, &
dec. 308. n. 3. eadem p. 1. in rec. vbi dicitur inde proue-
nire illam concluſionem, quod prouiſio Papæ non
mutat ſtatum, quia in Papa deficit intentio, & fuit e-
tiam dictum in doct. Lucana Iuriſpatronatus de Po-
dijs, & inſuper etiam requiritur vltra quadragena-
riam, & vltra voluntatem, & poteſtatem bona fides,
Rot. dec 163. n. 3 d. dec. 308. n. 4. in fin. ead. p. 1. in rec.
interuenire etiam debet ſcientia, & patientia iſtorū,
qui ex hac ſtatus mutatione præiudicium recipiunt,
vt fuit dictum in d. Lucana Iuriſpatronatus de Podijs
coram R. P. D. Dunozetto, vbi ſequendo deciſionem
illam in Peruſina ſancti Beſignati coram Cardinali
Pamphilio fuit dictum requiri in patronis ſcientiam
collationum factarum ab Ordinario, vti de libero ad
effectum, vt cenſeatur acquiſitus ſtatus libertatis.

Oliuerius Beltraminus.

ANCONITANA ATTENTATORVM.

Veneris 27. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Inhibitio cauſat attentata, nec eſt agendum de illius
iniuſtitia, nec de ſubreptione commiſſionis, quia de-
bet adiri Signatura pro reformatione, & interim
abſtinendum eſt ab exequutione.

SVMMARIVM.

1 *Attentata ſunt geſta poſt inhibitionem.*
2 *Inhibitio præſentata vni ex aduerſarijs, qui eſt procurator a-
liorum, afficit omnes.*
3 *Inhibitio cauſat exequutionem ex poſt factam attentatam
non obſtantibus tribus conformibus, & etiamſi exequutio
de nouo eſſet facienda.*
4 *Inhibitio præſertim Rotalis cauſat attentata, ſiue iuſta, ſiue
iniuſta.*
5 *Subreptio commiſſionis non attenditur in Curia propter faci-
lem recurſum ad Signaturam pro reformatione.*
6 *Et ideo interim ab exequutione propter inhibitionem eſt ab-
ſtinendum.*

DECISIO CCCCXXXV.

ATtentata ſunt clara, † quia facta poſt inhibitio- 1
nem Rotæ, cap. non ſolùm in fin. & c. Romana,
§. quod ſi obijciatur de appellat. in 6. relaxatum enim
fuit mandatum die 19. Maij præteriti, & die 20. † fuit 2
præſentata inhibitio in Curia vni exaduerſarijs, quæ

a afficiebat etiam alios, cùm eſſet eorum procurator, [a]
Cæſ.de Graſſ.dec 6.n.3.de cauſ.poſſ.& propr.& dicta
dies 20.fuit Mercurij, quando ſcribuntur literæ, quæ
transſmittuntur ad Ciuitatem Anconitanam, & vt ex
fide docetur, die 24. fuerunt iuxta ſolitum diſtributæ,
& conſignatæ literæ in d.Ciuitate; & nihilominus die
25.fuit in vim d. mandati carceratus vnus ex iſtis Tu-
derinis, contra quos erat directum, & die 26.fuit facta
executio ſuper animalibus, & alijs bonis, quæ anima-
lia 4.Iunij aduerſarij conduci fecerunt ad Hoſpitium,
& poni ſub haſta: Adeſt etiam aſportatio grani, & alia,
de quibus per informantes pro Tuderinis non ſolùm
in ſpretum inhibitionis, ſed etiam contra decretum
prouiſionale. Non obſtat, quòd ex aduerſo obijcitur de
iuſtitia mandati, quando illud fuiſſet legitimè obten-
3 tum, non facit ceſſare attentata, † cum executio etiam
trium conformium poſt inhibitionem ſit attentata, vt
latè per Lancel.de attent.poſt inhib.ampliatione 6.&
eſt reuocanda, quamuis de nouo propter iuſtitiam de-
b creti eſſet facienda, [b] Caput.dec.131.licèt vbi tenuta l.1
in manuſcrip.plenè Lancel.vbi ſupra de attent. ampl.
4 17.De iuſtitia autem † inhibitionis non eſt agendum
cùm inhibitio præſertim Rotalis ſiue iuſta, ſiue iniu-
ſta timeri, & ſeruari debuiſſet, Put.dec.395.l.2. Caput.
dec.93.p.2.Cæſ.de Graſ.d.dec.6.n.2.Minùs etiam facit,
5 quod dicitur † de ſubreptione commiſſionis, quia illa
c non attenditur in Curia, [c] Cot.dec.113.poterant enim,
& debebant adire Signaturam pro reformatione quan-
6 do fuiſſet ſubreptitia, † & interim abſtinendum ab exe-
qutione propter inhibitionem, Lancell.ampl.6.n.2.

ADNOTATIO.

a Et quod ſufficiat inhibitionem fuiſſe intimatam pro-
curatori ad effectum attentatorum, dixit Rot. in Bo-
nonien.Parochialis cor. Card. Sacrato impreſſ. penes
Marcheſ.de commiſſ.to.1. fol.963.contrarium tamen
videtur ſenſiſſe Rot.in Tuſculana Siluarum 15.Martij
1619.coram R.P.D.Caualerio.
b Rot.dec.117.n.4.inter impreſſ. penes Zacch. de oblig.
Camer.& dec.670.n.3.p.2.in recent.fuit dictum in Se-
nogallien.Bonorum 14. Aprilis 1617. coram R.P.D.
Reinboldo, in quibus omnibus deciſionibus Rotalibus
dixit inhibitionem Rotalem cauſare attentata, etiam
ſi in illis caſibus dictarum deciſionum conſtaret non
eſſe de iure locum appellationi.
c Idem dixit Rot.in Romana Cenſus 2. Iunij 1602. corã
R.P.D.Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

ÆSINA BONORVM.

Lunæ 15. Iunij 1609.

Argumento non eget.

SVMMARIVM.

*In legitima eſt computandum, quod pater ſoluit Fiſco pro fi-
lio; diſtingue, prout ſub num.2.*

DECISIO CCCCXXXVI.

DVbitaui, an conſtaret Petro Franciſco ratione le-
gitimæ, vel eius ſupplementi aliquid deberi, ita
vt alienatio bonorum per eum facta ſuſtineatur, quod
dubium habuit plures inſpectiones diſcutiendas. Do-
mini tamen ſolùm reſoluerunt legitimam non fuiſſe in
1 totum conſumptam, † quia, eſto quòd eius pater ali-
quid pro eo Fiſco ſoluiſſet, quòd eſſet imputandum in
legitima, [a] certum eſt, quòd ſolutio non æquabat, nec a
abſorbebat integram legitimã, quod manifeſtè patet,
eò quia Ioannes Franciſcus porrectis præcibus Com-
munitati Æſinæ, ad quam tunc ſpectabant confiſcatio-
nes ſuper confiſcatione ſuæ legitimæ, obtinuit ſolutis
40.florenis vlteriùs non moleſtari. Vnde quando fuiſ-
ſent ſoluti illi 40. floreni, quod non conſtat, non eſſet
proculdubio ſoluta integra legitima, quia aliàs non
eſſet aliquam gratiam conſequutus.

ADNOTATIO.

a Aut pater ſoluit voluntariè Fiſco prò filio, & ſolutũ 2
non imputatur in legitimã, aut ſoluit coactè, puta,
quia erat fideiuſſor, vel ex Statuto loci erat obliga-
tus ſoluere, & tunc imputatus in legitimam, Surd.
dec.167.n.10.Peregr.de fideicomm.art.36.ſub n.37.
& 38.& hanc diſtinctionẽ ſequuta fuit Rot. in Ro-
mana legitimæ 18.Maij 1616.C.R.P.D.Veroſpio,
& in eadem 31.Maij 1617. coram Card. Sacrato.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 16. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Compræhenſi in inueſtitura vigore clauſulæ (*conſtituti*)
dicuntur habere veram poſſeſſionem, qua non priuan-
tur per auocationem factam à Iudice, imò debet Iudex
poſſeſſionem, & ſequeſtrum relaxare ad illorum fauo-
rem.

SVMMARIVM.

1 *Conſtitutum contentum in inueſtitura transfert veram poſ-
ſeſſionẽ in omnes in inueſtitura cõprehenſos, & latiùs n.5.*
2 *Conſtitutum operatur, quòd conſtitutarijs competat omne
remedium poſſeſſorium, & n.6. vbi de poſſeſſorio retinen-
dæ, & redintegrandæ.*
3 *Sequeſtrum neceſſarium mediante auocatione per Iudicem ad
ſe facta non priuat poſſeſſione.*
4 *Sequeſtro, ſeu auocationi poſſeſſionis non eſt locus quando poſ-
ſeſſio alterius partis eſt clara, & non eſt timor ſcandali, &
num.7.*

DECISIO CCCCXXXVII.

DOmini dixerunt poſſeſſionem domus per Iudicem
auocatam eſſe relaxandam ad fauorem Pruden-
tiæ, quia eſt comprehenſa in inueſtitura, in cuius in-
ſtrumento collegium Angelorum conſtituit ſe poſſi-
dere ad fauorem omnium nominatorum, † per quod 1
conſtitutum fuit in eos tranſlata vera poſſeſſio, [a] leg. a
quòd meo, & ibi notat.ff de acquir.poſſ.leg.quędã mu-
lier, vbi gloſſ.Bart.Bald.Ang.& alij, ff.de rei vẽd. † qua 2
mediante cõpetit conſtitutarijs omne remediũ poſſeſ-
ſorium, Dec.Pedemont.133.n.7. † Poſſeſſeſſioni autem 3
Prudentiæ in nullo fuit præiudicatũ per auocationẽ,
quia hæc eſt natura ſequeſtri neceſſarij, [b] Bar.in leg.in- b
tereſſe.n.4.ff.de acquir.poſſ.Cardinal.in clem.vn.n.32.
de ſequeſtr.poſſ.& fruct. † Et cùm poſſeſſio ipſius eſſet 4
clara, & non eſſet timor ſcandali, nõ erat locus auoca-
tioni factæ per Iudicem, [c] Specul. de libel.concept.§. c
nunc videndum.n.14. Bal.in l. ordinarij. n.9. in fin. C.
de rei vend.Guidop.q.578.& tantò magis, quia conſtat
de eius bono iure ex deciſione, & ſententia Rotali.

A N-

ADNOTATIO.

5 a Poſſeſſio† per cõſtitutũ tranſlata licèt dicatur trãſla-
ta per modũ fictũ, tamẽ poſſeſſio eſt vera, Theſaur. de-
ciſ. 38. in princ. Aldou. qui plures refert conſ. 69. n. 43.
& alijs deciſionib. relatis dixit Rot. in Bonon. de Bo-
logninis 11. Decemb. 1619. corã R.P.D. Veroſpio: &
non ſolùm procedit in ſpiritualibus, ſed etiam in cor-
poralibus, Rot. deciſ. 764. ſub n. 2. p. 1. in recent. & ideò
6 conſtituario † ratione conſtituti cõpetit manutentio
etiam aduerſus conſtituẽtem, Rot. deciſ. 153. n. 4. inter
impreſſ. penes Picum ad Statut. Vrbis, & etiã reſoluit
Rot. in Bononien. de Gozad. 4. Iunij 1618. corã R.P.D.
Remboldo. Item etiam conſtitutario competit actio
ſpolij Rot. deciſ. 31. n. 3. inter impreſſ. penes Zacch. de
obl. Camer. & fuit dictum in Auinionen. ſeparationis
Thori 1. Iunij 1606. cor. R.P.D. Marquemont, & de-
mũ, quòd conſtitutũ operatur trãſlationẽ poſſeſſionis
ad quoſcũq; effectus, & dixit Rot. in hac deciſione, &
plures cumulat Mart. in ſuo clauſ. p. 1. clauſ. 20. n. 4.
b Sequeſtrum neceſſarium non priuat poſſeſſione, de
quo latè dixi ſupra ad deciſ. 9.
7 c Conſtito † de alterius poſſeſſione certa, illa non eſt
ſequeſtranda, nec eſt auocanda poſſeſſio; ſed eſt inhi-
bendum alteri parti, ne moleſtet poſſeſſorem, vt fir-
matur in hac deciſione, & vltra hic allegata dixit
Bald. conſ. 244. l. 3. Capic. deciſ. 96. n. 11. latè Rot. dec.
293. ſub n. 8. p. 1. in recent. & hoc procedit etiãſi adeſ-
ſet metus armorum, & timor ſcandali, Capic. d. deciſ.
96. n. 11. Grat. conſ. 10 n. 11. lib. 1. videtur tamen circa
hoc contrarium ſenſiſſe Rot. in dec. 513. ſub n. 4. p. 1.
in recent. dum ibi pręſuppoſita poſſeſsione vnius par-
tis dixit non potuiſſe per Iudicem auocari poſſeſsio-
nem ad euitanda ſcandala, quia non erat iuſtificatus
timor ſcandali, vnde tacitè Rot. ibi ſenſit, quòd ſi fuiſ-
ſet iuſtificatus dictus timor, licita fuiſſet auocatio, ſed
ad hoc reſponderi poteſt, quod non licèt ex dictis
Doctorum, & per conſequens etiam deciſionum ar-
guere à contrario ſenſu. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA RESPONSIONIS.

Mercurij 6. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt danda docto de poſſeſsione, ad quam pro-
bandam ſufficit vnicus teſtis, & ſucceſſor in beneficio
poteſt ad d. effectum iuuari ex poſſeſsione prædeceſſo-
ris.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio in quaſi poſſeſſione exigendi annuam reſponſio-
nem eſt danda docenti de d. poſſeſſione exigendi.*
2 *Teſtis vnicus ſufficit in manutentione.*
3 *Teſtis vnicus ſufficit in iudicio ſummariſſimo manutentio-
nis.*
4 *Succeſſor in beneficio ex ſola poſſeſſione prædeceſſoris poteſt
petere manutentionem.*

DECISIO CCCCXXXVIII.

1 INformante tantùm D. Galaſſo de Campis reſolutũ
fuit eſſe illi† dandum mandatum de manutenendo
in quaſi poſſeſsione exigendi barilia 8. vini, prout fue-
rat prius reſolutum contra Angelã Mazonam, dum eſ-
ſet in poſſeſsione Vineæ, de qua agitur. Conſtat enim
de quaſi poſſeſsione tàm ex iuribus productis contra
d. Angelã, quæ fuerunt de nouo producta contra Mar-
mittam aduerſariũ, quàm ex teſtibus tunc examinatis,
ex quibus vnus repetitus fuit, cùm alij eſſent mortui,
& propterea benè intrant dicta in deciſionibus factis
cõtra Angelam tam ſuper actu exactionis, quàm ſuper
identitate Vineę. † Teſtis enim vnicus ſufficit pro obti- 2
nenda manutentione in hoc ſummariſſimo poſſeſſo-
rio, [a] Men. de retin. remed. vlt. ſub n. 34. Paleott. dec. 22.
& dixit Rota in Lucana penſionis 5. Iun. 1584. C. Card.
Lancellotto, & in alijs ſæpiſſimè, multò magis iuncta
depoſitione illorum, qui propter mortem non potue-
runt repeti ex iuribus productis. Nec refert, quòd ſolu-
tiones fuerint factę Rectori prædeceſſori, quia ſũt etiã
factæ D. Galaſſo moderno Rectori, † licèt ſatis fuiſſet 3
prædeceſſorẽ fuiſſe in quaſi poſſeſſione, vt eo mortuo
poſſet ſucceſſor exigere, cùm interim poſſeſſio reman-
ſerit penes Cappellanum, [b] Abb. in c. cum ſuper. n. 18. &
20. de cauſ. poſſeſſ. & propr. & fuit ſæpè in Rot. deciſũ,
& ſignanter in vna Romana Cappellaniæ S. Mariæ
Magdalenæ 24. Feb. 1576. coram Lauretano, & in vna
Aretina iuris viſitandi 26. Iun. 1592. C. bo. me. Gypſio.

ADNOTATIO.

a Grat. † diſcept. Forenſ. c. 425. nu. 56. Rot. dec. 323. ſub 4
n. 2. inter impreſſ. penes Farin. poſt 2. li. conſil. vbi di-
citur ſufficere vnicum teſtem etiam minus idoneum,
& fuit dictum in Lucerina beneficij 6. Febr. 1609. C.
R.P.D. Caualerio, & in Romana penſionis domus
15. Decembris 1617. coram R.P.D. Buratto.
b Et dixi ſupra ad deciſ. 246.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPONSIONVM.

Veneris 13. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Referens eſt attendendum magis, quàm relatum etiam
in materia pendente à voluntate partium. Societas nõ
poteſt contrahi ſuper re non exiſtente, ſed requiritur
ſubiectum, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Relatum non referens eſt attendendum.*
2 *Referens vbi aliter loquitur, quàm relatum, attendendum eſt
relatum.*
3 *Amplia procedere etiam in materia, in qua referens habet
poteſtatem diſponendi, quia cenſetur ita diſpoſuiſſe per er-
rorem reprobata opinione contraria, & n. 13.*
*Referens attenditur etiamſi non conſtat de relato quando
diſpoſitio eſt certa, & pendet à libera facultate diſponen-
tis, & num. 13.*
4 *Societas ſuper re non exiſtente contrahi non poteſt, nec dari
poteſt participatio eius, quod non eſt.*
5 *Non entis nullæ ſunt qualitates.*
6 *Teſtis vnicus non probat plenè etiã in facto proprio, & n. 14.*
7 *Creditor debet retinere penes ſe ſcripturam continentem de-
bitum, non autem debitor.*
8 *Compenſatio præſumitur, quòd fuiſſet oppoſita ad euitandam
ſolutionem, ſi debitor ex alio capite fuiſſet creditor.*
9 *Succurrendum magis eſt ei, qui agit de damno euitando, quàm
alteri tractanti de lucro faciendo.*
10 *Dolus excluditur ex errore etiam iniuſto.*
11 *Error concernens factum alienum eſt iuſtus.*
12 *Succedenti in ius alterius cadit iuſtus error.*

DECISIO CCCCXXXIX.

SEntentias eſſe iuſtas Domini nullo contradicente
reſoluerunt, iuſtitia autẽ redditur clara ex deciſio-
nibus in cauſa factis, cùm enim, vt in eis dicitur, apo-
cha, in qua Arnaldus admiſit in ſocium Maroldum ex-
preſsè ſe referat ad ſchedulas in illis verbis (*& altri-*

1 *mente, come in dette polize ſi contiene*) † attendendum eſt,
quid contineatur in ſchedulis relatis, non quid ſcriptũ
ſit in apocha referẽte, l. ſi ita ſcripſero. ff. de cond. & de-
monſtr. Authen. ſi quis in aliquo. C. de edend. c. Abbati.
2 de verb. ſignif. Pariſ. conſ. 94. n. 22. li. 1. † & vbi referens
aliter loquitur, quam relatum, reſpiciendũ eſt ad rela-
tum, Caſtr. Aret. Alex. & alij cumulati à Surd. conſ. 313.
3 n. 50. † Non obſtat, quod dicitur hoc non procedere,
quando referentes habent poteſtatem diſpẽſandi, quia
quicquid dicant Aleiat. & Bertazz. ex aduerſo allega-
ti, verior, & receptior eſt ſententia, quòd etiam tunc ſit
inſpiciendum relatum, nam vbi apparet in eo aliter
contineri, quàm ſit expreſſũ in referente, expreſſio prę-
a ſumitur ab errore proceſſiſſe, a Alex. conſ. 9. ſub n. 12.
lib. 5. Dec. conſ. 63. ſub n. 16 verſ. & licèt referens. Rip.
in l. admonendi. n. 36. ff. de iur. iuran. Pariſ. conſ. 7. n. 5.
li. 3. Curt. iun. conſ. 92. n. 10. circa med. Bellon. conſ. 23.
poſt n. 3. Neuiz. conſ. 12. n. 10. circa med. Aym. cõſ. 956.
n. 3. & 4. Menoch. conſ. 1. n. 95. & tenuit Rot. in plurib.
cauſis relatis in deciſione in hac cauſa facta 19. Nouẽ-
bris 1607. coram D. meo Ortembergo. Vlteriùs nõ eſt
verum, quod verſemur in referente rem, de qua partes
potuerunt diſponere, quia quòd iniretur ſocietas ſuper
ſchedulis affirmatiuis, quæ non extant in rerũ natura,
4 non pendet a voluntate partium, † quia ſocietas ſuper
re non exiſtente contrahi non poteſt, l. verum. in fin. ff.
pro Soc. & cùm Arnald. nollet de ſuo in aliquo teneri,
ſed tantùm facere Maroldum participẽ de lucro pro-
ueniente ex cædulis affirmatiuis nullo exiſtente lucro,
5 non poterat fieri aliqua participatio † cùm non entis
nullę ſint partes, l. eius qui in prouincia. in fin. ff. ſi cert.
pet. Cùm autem exhibitæ ſint non ſolùm ſchedulæ ne-
gatiuæ, quarum cauſa Arnaldus ſoluit ſummas in ſpõ-
ſionibus contentas, ſed etiã contra ſchedulæ affirmati-
uæ. Maroldus autem nõ doceat de ſchedulis affirmati-
uis, nec de aliquibus cõtra ſchedulis negatiuis, quæ af-
firmatiuas cõtrarias arguant, apparet de manifeſto, &
palpabili errore. Nõ obſtat depoſitio Caroli Oſten. te-
ſtis inducti ab Arnoldo ſuper recognitione cædularũ,
qui ſuper interrogatorijs dicit cędulas affirmatiuas re-
manſiſſe penes Conradũ fratrem Arnaldi, quia omiſſa
ſuſpicione, quæ contra ipſum oritur ex eo, quòd noluit
ſe examini ſubijcere, niſi priùs Arnaldus declararet
penes acta ſe non vſurũ illo examine contra ipſum, eſt
6 vnicus, † & plenè non probat etiam in facto proprio,
b b Achill. deciſ. 3. de teſt. Caput. deciſ. 271. n. 3. par. 3. fuit
dictum in vna Iannen. matrimonij 16. Maij 1583. corã
bo. mem. Card. Seraphino, & cùm priùs dixerit, quòd
ludendum eum Conrado ipſe ſuſtinebat partem affir-
matiuam, & Conradus negatiuam, dũ poſtea deponit
cædulas negatiuas manſiſſe in manibus ſuis, & affirma-
tiuas in manibus Conradi, deponit vel contraria, vel
admodum inueriſimilia, quia in ſponſionibus affirmãs
debet tenere, & cõſeruare cædulas affirmatiuas, vt ve-
nientę caſu, & purificata conditione poſſit illas exige-
re, & è cõuerſo negans negatiuas; hoc enim vltra quòd
ſemper ita fuit reſeruatum, eſt etiam rationi, & iuri cõ-
7 ſonum, quia † ſcriptura continens creditum debet eſſe
apud creditorem, non autem apud debitorem, ad nota-
ta in l. plures apochæ. C. de fid. inſtrum. Nec etiã facit,
quòd alij teſtes dicant ſpõſiones negatiuas, & affirma-
tiuas fuiſſe factas ab eiſdem perſonis, nam primus non
deponit, quòd fierent cum eiſdem perſonis, imò dicit
hoc ignorare, ſecundus, & tertius nõ dicunt, quòd ſub
eadem quantitate fierent affirmatiuæ, & negatiuæ cũ
eiſdem perſonis, quia penitus ignorant quantitatem,
& certum eſſet multùm inueriſimile, quòd eodem tem-
pore inter eaſdem partes in eadẽ ſumma fierent affir-
matiuæ, & negatiuæ ſponſiones, quia tamquàm con-
trarię ſe inuicẽ eliderent, fieret circuitus inutilis, idem
eſſet facilius etiam, & promptius reſtitutio, vel la-
ceratio cædularũ, & quòd iſto caſu Arnaldus non ha-
buerit à Carolo cędulas affirmatiuas, patet, quia Caro-
lus negatiuas non exegiſſet ab Arnaldo, ſi arnaldus ab
eo habuiſſet affirmatiuas, † fuiſſet enim locus compẽ- 8
ſationi, quam veriſimiliter appoſuiſſet ad euitandam
ſolutionem, vel ſaltem ſi ſoluiſſet, exegiſſet etiam ipſe
affirmatiuas. Nec dicendum eſt, quod Arnaldus eas ſe-
creto exegerit in fraudẽ Maroldi, quia vltra quòd hoc
non eſt præſumendum, vt dicitur in deciſione D. mei
Ortẽbergi, Carolus, qui auſus eſt deponere de cædulis
affirmatiuis, depoſuiſſet etiã de earum ſolutione, ſi fa-
cta fuiſſet. Nec poteſt eſſe locus prætẽſis damnis, & in-
tereſſe, quia Maroldus nihil dãni pati potuit, & minùs
lucri iacturam facere ex eo, quòd non eſſet particeps
ſocietatis cædularum affirmatiuarũ, cùm nulla fuerit
ſocietas inita ſuper affirmatiuis cædulis nõ extãtibus,
& vbi aliquod lucrum conſiderari poſſet, ſanctiùs, † & 9
meliùs eſt Marold. non lucrari, quàm Arnaldum dam-
nõ affici, l. at ſi quis. §. ſed ſi adita. ff. de reli. & sũpt. fun.
Paul. de Caſtr. conſ. 106. in fin. li. 1. Aym. conſ. 33. n. 24.
in fin. Non etiam poteſt, vt ex aduerſo pretenditur, cõ-
ſiderari aliquis dolus in Arnaldo, quia cũ appareat de
errore, ex quo aliter repertum fuit in cædulis relatis,
quam eſſet ſcriptum in apocha referente, Signorol.
conſil. 257. circa princ. cum ſuperius adductis, † error 10
etiam iniuſtus excludit dolum, l. ſed, & ſi ſæpè, ff. de
pet. hæred. l. igitur, ff. de lib. cauſ. Corn. conſ. 181. ſub n. 8
l. 3. Aym. 366. n. 35. quamuis † in caſu iſto ſit iuſtus, cum 11
ſit facti alieni, l. fin. ff. pro ſuo, l. verius, ff. de prob. & ſuc-
ceſſerit † in ius alterius, l. qui in alterius, ff. de reg. iur. 12
Quæ de varietate cædularum dicuntur, ſunt ſublata in
deciſione D. Ortẽbergi, Alia benè tolluntur ex d. deci-
ſione, & ex traditis per informãtes pro parte Arnaldi.

ADNOTATIO.

a Mantic. † deciſ. 352. n. 2. Rot. deciſ. 121. n. 6. p. 1. diuerſ. 13
& fuit dictum in Reatina Cenſus 27. Nouemb. 1617.
corã R. P. D. Buratt. Surd. cõſ. 362. ſub n. 8. Peregr. de
fideic. art. 16. ſub n. 121. & in hac materia relationis
hoc ſolùm operatur libera facultas diſponẽdi, quòd
ſtandũ eſt diſpoſitioni referẽtis, etiãſi nõ conſtet de
relato, quãdo diſpoſitio referens eſt certa, & deter-
minata, Dec. conſ. 63. n. 6. verſ. nec obſtat. Ferret. cõſ.
86. n. 6. Rimin. iun. cõſ. 68. n. 14. Seraph. dec. 1083. n. 2.
b Rot. ſequitur opinionẽ quòd † teſtis deponens de fa- 14
cto proprio plenè non probat, Seraph. dec. 558. n. 5.
optimè Rot. deciſ. 244. n. 2. & 3. p. 1. in recent. & fuit
dictũ in Romana releuationis identitatis 7. Maij
1612. coram R. P. D. Pirouano; ſed ſolùm facit pluſ-
quam ſemiplenam probationẽ, & iunctis admini-
culis plenè probat, de quo ſupra dixi ad deciſ. 351.

Oliuerius Beltraminus.

BAIONEN. PENSIONIS.

Veneris 4. Decembris 1609.

ARGVMENTVM.

Agitur, quando ſit factus locus decreto annullatiuo pen-
ſionis propter exactionem factam ante literarum ex-
peditionem.

SVMMARIVM.

1 *Penſio quando prætenditur annullata ob exactionem factam ante litterarum expeditionem, probari debet exactio.*

2 *Et talis exactio non probatur ex confeſſione penſionarij ſi talis confeſſio fuit à titulari impugnata, & ſuper impugna-*

Digitized by Google

pugnatione obtinuit.

Penſio exacta literis non expeditis eſt nulla, de quo latè ſub num. 8.

3 *Probationes, quæ non fuerunt ſufficientes ad probandam exactionem in iudicio manutentionis, multò minus ſufficere debent ad probandam exactionem ad effectum annullandi penſionem.*

4 *Exactio penſionis ante expeditionem literarum non probatur facta ex data relaxationis literarum in Plumbo, quia poſſibile eſt, quòd poſt Plumbationem in Plumbo permanſerint, & ſub num. 5.*

5 *Expeditæ cenſentur literæ ſtatim quòd ſunt Plumbatæ.*

6 *Annata non ſoluitur, quando literæ expediuntur ſub narratiua intruſionis, ſed fit obligatio de illam ſoluendo poſt habitam poſſeſſionem iuxta ſtylum Cancellariæ.*

7 *Penſio aliud eſt, quòd ſit ceſſa, & aliud eſt, quòd ſit ceſſa commoditas, & fructus; nam commoditas poteſt cedi potentiori, quicquid ſit de ipſa penſione.*

D E C I S I O CCCCXL.

PRætendebat Euangeliſta Camerarius penſionem
fuiſſe à principio nulliter reſeruatam, & quatenus
validè, ex poſt facto fuiſſe annullatam, ideò ſuper vtraque prętenſione parte dubio fuit ſuper vtraq; contra ipſum
reſolutum. Nullitas enim ab initio deducta ex eo,
quod fuerit reſeruata cum præſuppoſito, quod Marius
reſignans habuerit ius in beneficio, & tamen contrarium fuerit per tres ſententias declaratum, fuit plenè
ſublata in deciſione facta in hac cauſa 15. Ian. 1603. C.
R.P.D. meo Decano, in qua fuit dictum ſententias non
fuiſſe latas ſuper eo, quod Marius ante reſignationem
ius non haberet ſuper beneficio, ſed quod habere deſijſſet per reſignationem per ipſum factam, licèt ipſe prætenderet illud non fuiſſe a ſe abdicatum propter reſignationem non legitimè publicatam à reſignatario,
imò in ea deciſione fuit dictum conſtare de iure Marij
ad effectum validitatis penſionis, & reſpondetur abundè omnibus, quæ hodie iterato pro parte Camerarij
obijciuntur, quę reſponſiones Dominis placuerũt. Annullatio autem prætenſa ob exactionem penſionis an-
1 te literarum expeditionem † ex decreto in reſeruatione
a appoſito a ceſſat, quia, vt fuit dictum C. Illuſtriſs. Card.
Millino 27. Iun. 1603. deficit probatio exactionis, &
quod exactio ſit facta ante expeditionem literarũ, exactio enim nõ probatur ex confeſſione Marij ex aduer-
2 ſo allegata, † quia talis confeſſio fuit a Camerario impugnata, & ſuper impugnatione obtinuit, Inno. & alij
in c. mulieri, de Iur. Iur. Alex. in l. 2. n. 27. verſ. hanc concluſionem, vbi Rip. n. 21. C. de eden. Boer. dec. 289. nu. 8.
Caputaq. dec. 197. p. 1. Ad quietantias etiam reſpõdetur
3 in d. deciſione, † & eſſet mirum, quòd probationes, quæ
non fuerunt ſufficientes ad probandum exactionẽ pro
obtinendo mandato de manutenendo in quaſi poſſeſſione exigendi in Rota, hodie ſufficerent pro annullãda pẽſione; in omnem euentũ non probatur, quod exactio proceſſerit ante expeditionem literarum, vt benè
4 deducitur in d. deciſione, & † atteſtatio relaxationis literarum in Plumbo non probat, quod per priùs non
5 fuerint expeditę, † quia cẽſentur expeditæ ſtatim, quod
b fuerunt Plumbatæ, b Sarn. in reg. de non iud. iux. form.
ſuppl. quæſt. 1. ſub nu. 5. verſ. eſt tamen vlteriùs, & dixit
Rota in vna Gadicenſ. Benef. 20. Octob. 1578. C. Brauo,
& in Biſuntina Penſionis de anno 1603. poſſibile autem
eſt, quod literæ poſt Plumbationem in Plũbo permanſerint, & data relaxationis literarum nõ probat datam
Plumbationis. Minùs etiam cõcludit negatiuam expeditionis literarum alia atteſtatio, quę datur circa ſolu-
6 tionem annatæ, † quia potuerunt literæ expediri ſub
narratiua intruſionis alterius, & ſic abſque ſolutione
annatæ facta obligatione de illã ſoluendo poſt habitã
poſſeſſionem iuxta ſtylum Cancellariæ. Non obſtat,
quod dicitur de ceſſione pẽſionis facta à Mario Mona-
ſterio tanquam potentiori, quia † non fuit ceſſa penſio 7
ipſa, & titulus, ſed tantùm commoditas, & fructus, nec
ceſſionarius hoc caſu dici poteſt potentior cedente, vt
plenè deducunt informantes pro fratrib. S. Dominici,
qui benè etiam reſpondẽt alijs ex aduerſo deductis, vltra quod non concernunt nullitatem penſionis, de qua
hodie quæritur, ſed nullitatem ceſſionis, quæ ſunt ſatis
diuerſa.

A D N O T A T I O.

a Penſio † exacta literis non expeditis eſt nulla ſtãte de- 8
creto apponi ſolito (*vigore literarum Apoſtolicarum deſuper conficiendarum, nec antea, aliàs præſens penſio ſit nulla*)
latè Garz. de benef. p. 1. c. 2. n. 43. & ſeq. Mant. dec. 286.
& dec. 300. vbi fuit dictum nullam cauſam in hoc caſu
excuſare à nullitate pẽſionis, & dixit etiam Ro. in Veron. Penſionis cor. Card. Millino impreſ. penes March.
de commiſ. to. 1. fol. 611. vbi fuit dictum non ſuffragari
expeditionem factam poſt exactionem, & in ead. cauſa
cor. eod. in d. deciſ. impreſ. penes eundem Marcheſ. de
commiſ. eod. tom. 1. fol. 627. in qua fuit reſolutum, quod
titularis poterat dare de nullitate d. penſionis, & quod
poſt extinctionem penſionis non erat amplius locus
purgationi moræ etiam de conſenſu titularis, quia
conſenſus partium nihil operatur in materia validitatis penſionis, niſi etiam auctoritas Papæ. Ad iſtum autem effectum literæ dicũtur expeditæ, ſi fuerint Plumbatæ, vt firmatur in hac deciſ. nu. 5. & vltra hic alleg.
Mohed. dec. 3. n. 1. de prob. Caſſad. dec. 4. n. 3. ſuper reg.
Mandoſ. in reg. 8. q. 3. Garz. de benef. p. 4. c. 2. n. 56. qui
alios refert, & fuit dictum in Biſuntin. Penſionis 4. Iun.
1604. cor. Cardinali Sacrato.

b De quo ſupra in adnotatione antecedenti.

Oliuerius Beltraminus.

MVTINEN. CANONICATVS.

Veneris 4. Decembris 1609.

A R G V M E N T V M.

Reſignatio beneficij, ad cuius titulum reſignans eſt ordinatus, eſt nulla non facta in ſupplicatione mentione de hac qualitate, & vtrum hoc habeat locum in reſignatione ex cauſa permutationis beneficij congrui.

S V M M A R I V M.

1 *Reſignatio eſt nulla, quando reſignatur beneficium, ad cuius titulum reſignans fuit promotus non facta mentione de hoc in reſignatione, & latiùs n. 9.*

2 *Hoc procedit etiam in reſignatione ex cauſa permutationis iuxta reſolutionem Sacræ Congregationis.*

3 *Sed ab hac reſolutione fuit poſtea receſſum, & fuit dictum permutationem tenere, ſi permutans aſſequutus fuit poſſeſſionem pacificam alterius beneficij ad ſui congruam ſuſtentationem ſufficientis.*

4 *Hæc tamen declaratio intelligi debet, dummodò poſſeſſio ſit valida, ſecus ſi ſit nulla, & inualida, & quæ ſtatim auocari poteſt.*

Prouiſus de Curato in forma dignum non poteſt apprehendere poſſeſſionem, niſi poſtquam eſt approbatus ad curam animarum, & ſub n. 3.

5 *Poſſeſſio, quæ non poteſt retineri, ſed ſtatim auocari poteſt, non habetur pro poſſeſſione.*

6 *Et maximè quando poſſeſſio requiritur in aliqua diſpoſitione ad effectum talem, qui requirit continuationem.*

7 *Poſſeſſio iniuſtè capta in odium eius, qui eam accepit, habetur pro bona.*

8 *Cle-*

8 *Clericus non poteſt renunciare ijs, quę concernunt priuilegium clericalis Ordinis.*

DECISIO CCCCXLI.

ANnibal Benella Canonicatus Eccleſię Mutinen. permutauit Canonicatum cum Rectoria Eccleſiæ Parochialis S. Apollinaris diœceſis Ferrariē, quam obtinebat Bernardus Viola; Bernardus habuit collationem Canonicatus cum penſione. Annibal autem repertus non idoneus ad exercendam curam fuit reiectus, & propterea cùm nō potuerit conſequi Parochialem, induxit litem in Rota cor. b. me. Litta pro recuperatione Canonicatus, & inter alia dedit de nullitate re-
1 ſignationis † ex eo, quod in ſupplicatione non fuiſſet narratum ipſum ad titulum d. Canonicatus fuiſſe ordi-
a natum, prout exprimi debuit, iuxta diſpoſitionē Con-
2 cilij Trident. in c. 2. ſeſſ. 21. de reformat. † quam locum habere in reſignatione ex cauſa permutationis Sacra Congregatio interpretum d. Concilij in hac cauſa cōſulta reſpondit, qua declaratione habita bo. me. Litta ſentētiam redintegratoriam ad poſſeſſionem d. Canonicatus tulit ad fauorem Annibalis, quæ fuit per Domin. meum Lancellottum confirmata, & vigore rei iudicatæ executioni demandata, contra quam rē iudicatam obtinuit Bernardus committi cauſam reſtitutionis in integrum, & pro cauſa reſtitutionis hodie allegatur, quod Annibal aſſecutus fuit pacificam poſſeſſio-
3 nem parochialis, quod ſufficit † iuxta vltimam reſolutionem Sac. Cōgreg. quæ declarauit præcedentem reſolutionem non procedere, quando permutans dimiſſo beneficio, ad cuius titulum ordinatus fuerat, aſſecutus eſt pacificam poſſeſſionem alterius beneficij ad ſui congruam ſuſtentationem ſufficientis, propterea dubitaui, an conſtet de cauſis reſtitutionis in integrum, & fuit negatiuè reſolutum, quia vltra quod, vt aliquibus DD. videbatur, non probatur concludenter poſſeſſio Parochiæ, quia teſtes de partibus fuerunt in Rota habiti pro non legitimè examinatis, & teſtes examinati in Curia nihil releuans probant, quia non concludunt ſuper adminiſtratione Eccleſiæ, ſed deponunt de certis actibus particularibus tantùm, qui videntur potuiſſe fieri etiam à non habentibus titulum, itaut ex eis non poſſet inferri ad adminiſtrationē Parochialis, & integræ, aut maioris partis fructuū perceptionē. Sed quando eſſet concludenter probata poſſeſſio Annibalis, ea tamen nō releuaret in caſu, de quo agitur, quia fuiſſet capta abſq; eo, quod fuiſſet approbatus ab Ordinario ad curā animarum, prout priùs approbari debuiſſet, cùm haberet gratiam in forma dignam, imò poſtea examinatus ab examinatoribus Synodalibus, vti repertus nō idoneus fuit reprobatus, vt probatur à fide Vicarij, quam coadiuuant literæ Epiſcopi Ferrar. ſcriptę ad Card. hoc ipſum narrantes, & fuit ſemper pro conſtanti habitum in Rot. & pro fundamento ſententiarū Rotal. licèt hodie per aduerſarium videatur talem re-
4 ductionem controuertere. Hinc patet prætenſam † poſſeſſionem vti nullam, & inualidam non eſſe talem, vt in ea verificari poſſit declaratio Sac. Congreg. quæ proculdubio intellexit de valida poſſeſſione, non de inualida, l. 4 §. condemnatum, vbi Bar. ff. de re iud. l. non putauit, §. non quædam, & ibi etiā Bar. ff. de re iud. Rom. conſ. 199. n. 3. Nat. conſ. 402. n. 54. cum latiſſimè cumu-
5 latis à Surd. conſ. 3. nu. 14. & plur. ſeqq. † & de ea, quæ poſſit retineri, nō de ea, quæ ſtatim ab ipſo auocari potuiſſet, l. non videtur, ff. de acq poſ. l. ſi pro patre, §. verū ff. de in rem ver. Rimin. ſen. conſ. 203. n. 14. præſertim,
6 quia † Sacra Congreg. non conſiderauit nudum factū poſſidendi, ſed reſpexit illius effectum, nempè congruam ſuſtentationem permutantis, vt in ea legitur, vnde cum ex d. poſſeſſione auocabili, & petitura non poſſet ſequi effectus à d. Sac. Congreg. & ab ipſo Concilio prętenſus, ſequitur, non ſufficere poſſeſſionem noui facti, ſed acquiri poſſeſſionem validam aptam producere d. effectum, Bart. in l. quid ergo, §. cùm autem factū ff. de his, qui not. infam. Surd. vbi ſupra nu. 20. Non ob-
ſtat, quod † poſſeſſio iniuſtè capta in odium eius, qui eā 7
accepit, pro bona habeatur, & operetur ſuos effectus, iuxta tex. in c. eum qui de præb. quia hic non agitur de pręiudicio Annibalis, cui poſſet renunciare, ſed de priuilegio ordinis Sacerdotalis, ne in eius vilipendium, & dedecus cogatur mendicare, quod cōſiderauit Sacrum
Cōcilium, dum fecit talem prouiſionem, † illis autem, 8
quæ concernunt priuilegiū clericalis ordinis, Clericus nō poteſt renūciare, iux. not. in c. ſi diligēti, & c. ſignif. de for. cōpet. & in c. contingit de ſent. excommunicat.

ADNOTATIO.

a Beneficiū, † ad cuius titulum quis fuit ad ſacros Ordi- 9
nes promotus, nō poteſt reſignari, niſi fiat mētio expreſſa, quod ad titulū d. beneficij fuit promotus Pariſ. de reſig. li. 2. qu. 6. n. 36. & 39. Garz. de benef. p. 2. c. 5. n. 192. & ſeq. Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 10. nu. 35. Mant. de tacit. l. 25. tit. 7. ſub nu. 44. Grat. diſcept. Foren. c. 159. n. 3. & ſeq. & fuit dictum in Aretina Plebis 4. Decemb. 1600 C. Card. Millino relat. per Garz. de benef. p. 1. c. 5. n. 438 & hæc expreſſio requiritur de forma, & ideò non poteſt impleri per æquipollens, Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 10. n. 35. Garz. de benef. p. 2. c. 5. n. 193. & 194 Rot. dec. 614. p. 4. in nouiſſimè impreſſ. & fuit dictum in d. Aretina Plebis; an autem ſeruari debeat hæc forma etiam in reſignatione ex cauſa permutationis, vide Grat. diſcept. For. c. 159. n. 3. Mant. de tacit. lib. 25. tit. 7. nu. 44. vltra deducta in hac deciſione. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA CENSVS DE CELSIS.

Veneris 27. Nouembris 1609.

ARGVMENTVM.

Reſoluitur cenſum paſſiuè pertinere ad quandam hæreditatem, & per conſequens hæredes teneri ad illius ſolutionem pro rata.

SVMMARIVM.

1 *Cenſus, qui ab initio paſſiuè ad vnum ſpectabat, remanet eiuſdem naturæ, quamuis ſit translatus de vno corpore ad aliud.*

2 *Et tantò magis, quando translatio fuit facta ex cauſa, & facto eiuſdemmet originalis debitoris.*

3 *Hæres tenetur pro rata ad ſolutionem debiti hæreditarij, & num. 5.*

4 *Scriptura non recognita poteſt recognoſci, imò ſi aliundè habet adminiculum veritatis forſan nō indiget recognitione.*

Hæredes plures non tenentur niſi pro rata, etiamſi alter ex his non eſſet ſoluendo, n. 5.

DECISIO CCCCXLII.

FVit concluſum ſolutionem cenſus pro medietate ſpectare ad D. Iſabellam, & pro alia medietate ad DD. de Celſis aduerſarios, fundamentum reſolutionis fuit, quia hoc eſt debitum hæreditatis Ioannis Celſi ſenioris. Conſtat enim ex quietantijs, & partitis librorum ipſius, quod poſſidebat domum, ſeu apothecam ſitam in regione Parionis in vna Palamantelliorū grauatam onere ſoluendi ſcuta 10. cum dimidio Cappellæ S. Ioannis Baptiſtæ in Eccleſia S. Barbaræ. Apparuit etiam dictam Ioannam emiſſe quamdam vineam extra

por-

portam Flamineam ab Andrea Fruměto, ad cuius pretij computum d. domum dedit nulla facta mentione oneris ſoluendi cenſum, ita vt propterea Siluius Santacruçins Rector prædictę Cappellæ poſt mortē Ioannis egerit contra eius hæredes, & cōtra poſſeſſores domus pro deuolutione, quo iudicio pendente per tranſactionem initam inter dd. hæredes, & Rectorem Cappellæ, fuit onus cenſus, à ſupradicta domo tranſlatum in aliā domum hęreditariam ſitam in via, quę dicitur (*alle bottegbe oſcure*) & cenſus fuit auctus vſq, ad ſummam ducatorum duodecim. Ex qua facti ſerie apparet † onus cen-
1 ſus, quod ab initio fuit ipſius Ioannis ſuper domo ad Palamantellios, dici hæreditarium, quamuis translatū ad aliam domum, tùm ex regula ſubrogationis, l. ſi eū, §. qui iniuriarum, ff ſi quis caut. l. 1. §. hęc actio, ff. ſi quis teſt. li. eſſe iuſ. ſu. & eſt tex. in terminis in l. pater filium,
2 in princ. ff. de leg. 3. † tū quia trāslatio facta fuit ex cauſa, & facto Ioānis, qui domum primam, vti liberam, & exemptā ab omni onere alienauit, vnde perinde eſt, ac ſi ab ipſa Ioanna fuiſſet facta, d. l. pater filiū. in 1. reſp. & ibi Bart. n. 1. latè Mol. de primog. Hiſp. li. 1. c. 10. nu. 25. & ſeqq. qui loquitur in cenſu de vna re fideicommiſſi ad aliam tranſlato cum alijs adductis per informantes
3 pro D. Iſabella. Si debitum eſt hæreditarium d. Ioānis, † ſequitur D. Iſabellam vti hęredem Laurentij teneri ad ſolutionem pro dimidia, & pro alia dimidia Dominos
a aduerſarios. [a] Non ſubſiſtit, quod Laurentius ſolus tranſegerit cum Rectore, quia trāſegit etiam nomine Celſi fratris, à quo habebat mandatum, vltra quod trāſegit ex cauſa, & debito hæreditario, quod ad vtrumq; cohæredem pertinebat. Non obſtat, quod pro parte D. Iſabellæ dicitur, iſtud onus eſſe reale, & ſequi debere domum, quia non inde reſultat, quòd non ſit hęreditariū, & non ſpectet ad omnes hæredes pro portione hæreditatis, prout etiam non obſtat, quod domus non fuerit diuiſa, tantò enim magis onus erit commune hæredibus. Minùs etiam facit D. Iſabellam habuiſſe ſcuta 5000. pro debitis hæreditarijs ſolutis per Laurentium, quia poſſet applicari, ſi onus iſtud ſolutioni fuiſſet ab eo redemptum, aut accollatum, quorum neutrum fuit factum. Non obſtat, quod dicitur, quietantias, & alias ſcripturas non eſſe recognitas, neq; in forma probanti,
4 quia † ſi nō ſunt recognitæ, poſſunt recognoſci, & in eis lucet veritas ex cōuenientia, quam habent cum domo aſſignata venditori vineæ cum tranſactione, & alijs.

ADNOTATIO.

5 a Hæredes non † tenentur, niſi pro rata hæreditaria, & vnus non poteſt inſolidum pro toto credito conueniri, Vincen. de Franch. dec. 203. n. 1. benè Gomeſ. de indiuiſ. tom. 2. c. 10. n. 3. Grat. diſcept. Forenſ. c. 16. n. 7. Surd. conſ. 415. nu. 13. in fi. & 14. quod procedit etiam, ſi alter cohæres non eſſet ſoluendo, Gomeſ. d. c. 10. ſub nu. 3. verſ. & procedit etiamſi.

Oliuerius Beltraminus.

FAVENTINA BONORVM.

Veneris 27. Iunij 1609.

ARGVMENTVM.

Mater poteſt filijs ſecundi matrimonij plus relinquere, quàm filijs primi, & an, & quando cenſeatur illis reliquiſſe contemplatione viri, & alia plura de hac materia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Filijs ſecundi matrimonij plus poteſt relinqui, quàm filijs primi, iuxta opinionem aliàs à Rot. firmatam, & de nouo comprobatam.*
2 *Hoc procedit etiam ſi ſit ſuperſtes alter coniux pater, ſeu mater filiorum ſecundi matrimonij.*
3 *Filijs ſecundi matrimonij non cenſetur relictum contemplatione patris, ſed eorum contemplatione.*
4 *Nepoti legitimo ex filio illegitimo cenſetur relictum contemplatione ipſiuſmet nepotis, non filij incapacis.*
5 *Pater non acquirit vſumfructum in bonis relictis per matrem filijs ſecundi matrimonij.*
6 *Item nec quando filius alteri filio, & reſpectiuè fratri donat cauſa mortis de conſenſu patris.*
7 *Patri non acquiritur vſusfructus in bonis relictis filijs, quando adeſt legis probibitio, nec quando diſpoſitio aliàs redderetur inutilis.*
8 *Mater relinquens filijs ſecundi matrimonij non cenſetur relinquere contemplatione viri, ſi probetur non fuiſſe benè affecta erga virum.*
9 *Mater poteſt priuigno relinquere legatum alimentorum in caſu neceſſitatis, etiam ſi babeat filios primi matrimonij, & non propterea præſumi debet reliquiſſe contemplatione viri.*
10 *Legatum alimentorum relictū in caſu neceſſitatis non babet locum, quando legatarius habet patrem, qui poteſt alere.*
11 *Pater non poteſt alere filiū, ſi non babet facultates cōgruas.*
12 *Legatum factum ſecundo viro tenet, quando eſt factum pro lucro dotis in vim Statuti.*

DECISIO CCCCXLIII.

DOmini noluerūt recedere à reſolutione in hac cauſa facta 24. Maij 1604. & in illa ſatis controuerſa quæſtione, an † liceat relinquere plus filijs ſecundi ma- 1
trimonij, quàm primi, placuit opinio affirmatiua [a] firmata in deciſione, quam etiā prius amplexa fuit Rota in illa Bonon. hæreditatis C. Illuſt. Card. Blanchetto, quæ vt verior, ita etiam videtur receptior ex authoritatibus adductis in deciſione, & alijs citatis per informantes pro Vrſolina, præſertim quia inter Doctores, qui pro contraria opinione numerantur, aliqui loquūtur in priuigno, nō in communibus filijs, plures etiam in donatione facta à matre, quàm maritus, & pater reſpectiuè ſtipulatus eſt pro filijs, quæ habet particularē ſuſpicionem ob interpoſitam perſonam patris, vt per Aym conſ. 40. ad fin. Non placuit diſtinctio, quæ datur ex aduerſo de marito mortuo, & viuo, quia licèt eo mortuo res magis de plano procedat ad fauorem filiorum ſecundi matrimonij, † nihilominus adhuc eo viuo 2
idem concluditur, & DD ſimpliciter loquuntur nō habita tali diſtinctione, imò multi loquuntur in caſu, in quo maritus erat viuus, prout Ang. conſ. 285. in ſecūdo dub. Paul. de Caſtr. conſ. 150. li. 2. Alciat. conſ. 17. n. 7. lib. 2. Aym. d. conſ. 40. in fi. Boer. dec. 200. n. 5. & alij adducti per informantes. Minùs etiam ſubſiſtit, quod viuo marito eius contemplatione cenſeatur filijs relictum, quia † imò quando relictum factum eſt filijs viuis cen- 3
ſetur eorum contemplatione factum, vt benè declarat Caſtr. d. conſ. 150. col. fi. verſ. nos loquimur. Ruyn. conſ. 112. n. 8. circa med. li. 1. & cōprobatur ex doctrina Bar. in l. Gallus, §. quod ſi is, ſub n. 3. in tertio caſu, vbi Iaſ. n. 21. & 24 qui de communi, ff. de lib. & poſthum. † quòd 4
inſtitutio facta de nepote legitimo, & naturali ex filio illegitimo, quando aliud non exprimitur, & præſumitur facta contemplatione nepotis, non filij. Nec eſt inferendum ad vſumfructum patri debitum in bonis aduentitijs filij, † quia iſto caſu non quæritur, imò ex ve- 5
riſimili mente inſtituentis, vel legantis cenſetur prohibitus, vt fuit firmatum in deciſione ex auth. Paul. de Caſtr. & Ruyn. *vbi ſupra*, quibus additur Betrand. in d. l. hac edictali. ſub n. 18. verſ. vel etiam fortè, & conſ. 115. num. 3.

num.3.li.7. prout etiam in præallegato caſu concludit
Bart.cõmuniter receptus in d.§.quod ſi is,in fine. Facit
quod fuit præteritis diebus dictum in vna Camerinẽſ.
6 donationis C.R.P.D.Marquemontio,†quod ad hoc,vt
valeat donatio cauſa mortis facta à filio alteri filio de
7 conſenſu patris,vſusfructus,non acquiritur patri;† Ac-
quiſitio enim vſusfructus quæ fit patri ex legis diſpoſi-
tione non fit contra aliam legis prohibitionem, nec
quando cauſa acquiſitionis eſt iuſta,vt benè per Soc.in
d.§.quod ſi is,ſub n.20.verſ.ſed hic conſiderat, & quan-
do diſpoſitio aliàs redderetur inutilis,perinde eſt, ac ſi
vſusfructus eſſet patri expreſsè prohibitus, Surd.poſt
alios,quos allegat conſ.16.n.56. Et prædicta tantò ma-
8 gis† procedunt in caſu noſtro, cùm Laura teſtatrix,vt
dicũt teſtes pro Vrſolina examinati, non eſſet benè af-
fecta erga virum ſuum, ita vt nullo modo poſſit dici,
quòd fuerit cõtemplata perſona ipſius viri,Bertr. in d.
l.hac edictali,n.10.& fuit dictũ in deciſione.Non obſtat
legatũ priuigno factum, quia in eo ceſſat omnis ſuſpi-
9 cio fraudis,† tùm quia fuit legatum alimẽtorum in ca-
ſu neceſſitatis,& ſic ex cauſa pietatis,tùm quia cõſtat,
quod non fuit factum cõtemplatione mariti, quo caſu
nõ poteſt dubitari de fraude,vel cautela aliqua, Bertr.
d.l.hac edictali,n.18.cum alijs,quos refert, & ſequitur
Theſ.ex aduerſo allegatus dec.170.n.32.Conſtat autem
non ſolùm ex eo, quòd maritus erat illi odioſus, ſed
etiã quia ex huiuſmodi legato alimentorum nil redun-
dare poteſt in maritum.Nam aut maritus poteſt priui-
gno alimenta præſtare,& non intrat legatum, quod
10 fuit factum in cauſam meræ neceſſitatis,† in quo non
dicitur conſtitutus, quando habet patrem, qui poteſt
alere,Soc.iun.in conſ.134.n.33.& ſeq.li.1.Surd.de alim.
11 tit.1.q.23.nu.11.& 12.† aut verò non poteſt, quia eſt
pauper,& cùm in iſto caſu non teneatur,l.præſes,C.de
ſeruit.& aqu.ex legato facto priuigno in nihilo releua-
tur,& nullum ſentit commodum. Subſiſtit etiam deci-
12 ſio† quod legatum factum ſecundo viro quia factum
eſt pro lucro dotis in vim Statuti continentis expreſsã
derogationẽ d.l.hac edictali, & ceſſat difficultas reſer-
uata in deciſione,cùm hodie conſtet ex publico inſtru-
mento de quantitate li.4.mil.data per Lauram iuxta
narrata in teſtamento. Ex quibus,& alijs adductis per
informantes Domini ſteterunt in deciſis.

ADNOTATIO.

a Hanc eandem opinionem tenuit Rot.in dec.432. n.7.
p.1.diu.Surd.conſ.94.n.68.& 69. & latè quæſtionem
hanc tract.Vinc.de Franch.dec.435.per tot. Teſ.deciſ.
170. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA CENSVS.

Luna 9. Iunij 1608.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor cenſus non remanet liberatus ex eo, quod Pa-
pa tranſtulerit cenſum de vno corpore ad aliud, quia
remanet idem cenſus, & ſolùm mutatur ſubiectum.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſores cenſus per tranſlationem factam de vno corpore ad aliud non remanent liberati, & ſub n.5. & 7.*

2 *Fideiuſſor vti principalis, & principaliter obligatus inſolidum reſpectu creditoris non reputatur fideiuſſor, ſed principalis, & n.8.*

3 *Fideiuſſor qui acceſſit pro vna re, non cenſetur pro alia obligatus.*

4 *Fideiuſſor cenſus, qui prætendit ſe liberatum propter extinctionem cenſus, excluditur ab hac prætenſione allegando non conſtare de extinctione.*

5 *Cenſus impoſitus ſuper re fideicommiſſo ſubiecta, licèt pro non impoſito habeatur in præiudicium fideicommiſſarij, ſecus tamen eſt quoad grauamen illius, qui illum impoſuit.*

6 *Fideiuſſor in materia penſionis liberatur tranſlata penſione, quia penſio tranſlata eſt noua, antiqua penitus extincta, de quo vide etiam ſub n.9.*

DECISIO CCCCXLV.

FVit concluſum fideiuſſores† non fuiſſe liberatos per 1
Motũ proprium Clem. VIII.hoc enim non opera-
tur vis ſubrogationis,vt prætenditur,[a] quia contrariũ a
fuit in alio cenſu reſolutum 20.Iunij 1602.præſertim† 2
quia fideiuſſores,ſe obligarunt inſolidum vti principa-
les,& principaliter,quo caſu reſpectu creditorum non
ſunt fideiuſſores,[b] Bart.in l.reos,ff.de duob.reis Aretin. b
conſ.33.n.8. Put.deciſ.58.in fin.li.3.fuit dictum in vna
Romana Dohanę ſalis 10.& 11.Iunij 1581.cor. Laure-
tano.Non obſtat,quòd fideiuſſor,†qui acceſſit pro vna 3
re,non cẽſeatur pro alia obligatus,quia iura, & Doct.
ad hoc allegati loquuntur, quãdo ageretur de extẽſio-
ne obligationis,& Gabr.conſ.43. n.8.li.1. & Surd.dec.
212.n.2. & alij, qui ex aduerſo allegantur in terminis
ſubrogationis nõ loquũtur de ſubrogatione,ſed prout
alij de extenſione,& ab extenſione nõ benè infertur ad
ſubrogationẽ,per quàm non augetur obligatio fideiuſ-
ſorũ, præſertim quia, vt infra dicetur, ſubrogatio fuit
facta quoad effectum,& exercitium hypothecarum,&
non quoad ſubſtantiam cenſuũ, quia illa remanſit in
primo fundo. Vnde nullo modo agitur de extendenda
obligatione fideiuſſorum ad alios cẽſus diuerſos à pri-
mis.Non etiam poſſunt dicere ſe liberatos† ex prætẽſa 4
extinctione cẽſuum,quia de hac extinctione nullibi le-
gitur in verbis Motus proprij, quod ſufficere deberet
ad eius excluſionem,vt dicit Rot. in vna Romana cen-
ſus 27.Ianuarij 1603.C.R.P.D.Sacrato,nec ſequitur ex
allegata ſubtractatione,& liberatione fũdi,†quia licèt 5
Caſtrũ Nomenti fuerit liberatum ab hypothecis,ita vt
ſuper eo nulla cõpetat actio,non tamen ſequitur,quòd
fuerint extincti cẽſus, & remanſerint ſine fundo; hoc
enim factũ fuit fauore Principis emptoris, & † facit, 6
quod dixit Rot.in Romana de Alexijs 5.Iun.1583.cor.
Illuſtriſs.Card. Seraphino de cenſu impoſito ſuper re
fideicom.ſubiecta,qui licèt pro non impoſito habeatur
in præiudiciũ fideicommiſſarij,ſecus tamen eſt,quoad
grauatũ,qui illum impoſuit, conſtituendo differentiã,
an cenſus deficiat in forma,iuxta not.in l.cùm lex. vbi
Aag.ſub n.1.ff. de fideiuſ.& propterea dixerũt Domini
cenſus remãſiſſe ſuper eodẽ fundo in præiudicium Vr-
ſinorũ,& fideiuſſorum,& quod in alia deciſione fuit di-
ctũ de tranſlatione, debere intelligi quoad effectum,&
exercitium actionum realium,vt ea poſſint,& debeant
dirigi contra bona ſubrogata,nõ contra bona liberata,
non autem quoad formam,& ſubſtitutionem,quia illa
remanſit in bonis,ſuper quibus fuerũt impoſiti, & hoc
benè conuenit intentioni Papæ, quæ fuit(vt in Motu
proprio dicitur,& legitur in deciſione Cardinalis Mil-
lini)ita conſulere Principi emptori,vt creditoribus nõ
inferret præiudicium.† Non obſtat deciſio Oxomenſ. 7
penſionis corã Litta,nam ibi fideiuſſor nõ obligabatur
in penſione tranſlata,[c] quia penſio tranſlata eſt noua, c
antiqua penitus extincta,vt ſæpiùs fuit reſolutum: in
tranſlatione autem,de qua agitur,remanet idem cẽſus
quoad formã,& ſubſtantiam;licèt ſint translatę actio-
nes,& hypothecæ, & ideò nõ eſt neceſſarius nouus cõ-
ſenſus,& noua obligatio fideiuſſorũ.Non obſtat, quòd
ſubrogatio reſpectu creditorũ,& quoad hypothecas ſit

ſacta ad ſcuta 76.mil.iuxta deciſionē Illuſtriſſimi Millini,quia in ea nō negatur translatio ad bona,de quibus in inſtrumento venditiouis, & ſunt verba clara Motus proprij.Vltra quod hoc non pertinet ad creditores cēſuum,quia ad quæcunq;bona ſit facta translatio hypothecarum,ſufficit ipſis,quòd cenſus nō fuerint extincti, & quod ex hoc capite fideiuſſores non fuerint liberati, nou enim tollitur electio creditoribus agēdi potius cōtra fideiuſſores principales,& principaliter obligatos, quàm cōtra bona ſubrogata:ipſi poſtea fideiuſſores videbunt,contra quæ bona pro eorum releuatione agere poſſint,& debeant.Alia benè tolluntur per informātes.

ADNOTATIO.

a Translato cenſu de vno fundo ad alium , fideiuſſores non remanent liberati,vt firmatur in hac deciſione , Grat.diſcep.for.c.113.n.81.& c.450.n.16.ſicut etiam translata penſione de vno beneficio ad aliud, remanet eadem omninò obligatio ad fauorem Pēſionarij ; cum non agatur de noua obligatione inducenda, ſed de veteri conſeruanda,Grat.d.c.454.n.11.vbi deciſiones Rotæ refert . An autem translata Penſione in diuerſam perſonam fideiuſſor liberetur,dicam infra ſub litera C.

8 b Crauet.†conſ.77.n.3.verſ.hoc ita.Vinc.de Franch.dec. 55.nu.8.Surd. conſ.150.nu.57. verſ.hoc verum eſt.Rot. dec.153.n.7.p.2.diu.& dec.18.ſub n.3.inter impreſſ. penes Zacch.de ſociet.offic.

9 c Deciſionem†Oxomenſ.allegatam in hac deciſione refert per extenſum Garz.de benef.p.1.c.5.n.247. & vide etiam circa eandem materiam aliam deciſionem Segobienſ.penſionis cor.Cordub.impreſſ.penes Garz.d.c.5. n.28.vbi dicitur,quod manet obligatio fideiuſſoris etiā ad fauorem translatarij poſt translatam penſionem refert,& ſequitur Grat.diſcept.Forenſ.454.n.14.

Oliuerius Beltramiuus .

ROMANA FIDEICOMMISSI DE IVSTINIS.

Mercurij 10. Decembris 1608.

ARGVMENTVM.

Reuocatio teſtamenti non condito alio teſtamento an, & quando teneat .

SVMMARIVM.

1 *Teſtamentum vt reuocetur , requiritar aliad teſtamentum cum haredis iaſtitutione, vel quod teſtator caſſando teſtamentum dicat velle ab inteſtato decedere .*

2 *Limitatur non procedere vbicamque reuocatio facta eſt fauore venientium ab inteſtato .*

3 *Et ad hunc effectum non eſt neceſſe,quod teſtator in reuocatione expreſsè dicat,quod velit decedere ab inteſtato,ſed ſufficit,quod tacitè colligatur illum velle decedere inteſtatum.*

4 *Inter ſuccedentes ab inteſtato ſufficit quodcumque voluntatis teſtatoris indicium .*

5 *Clauſula codicillaris operatur, quod cenſeantur venientes ab inteſtato tacitè vocati .*

6 *Clauſula codicillaris operatur ,vt reuocatio teſtamenti teneat abſque eo , quod ſequatur declaratio voluntatis decedendi ab inteſtato .*

7 *Et præſertim quando eſt adiecta clauſula* (omni meliori modo .)

8 *Reuocatio teſtamenti tenet , quando eſt facta verbis prægnantibus,etiam ſi expreſsè non dicat teſtator , quòd velit ab inteſtato decedere .*

9 *Teſtamentum non eſt ſuſtinendum contrà expreſſam voluntatem teſtatoris,qui illud expreſsè reuocauit .*

10 *Teſtamenti reuocatio eò magis eſt ſuſtinenda , quando in eo filij erant inæqualiter inſtituti , & attentata reuocatione æqualiter ſuccedant .*

11 *Teſtamenti reuocatio eò faciliùs admittitur, quando apparet,quòd illud proceſſit ex quadam indignatione teſtatoris.*

12 *Teſtamenti reuocatio faciliùs intrat, quando non agitur de reuocanda inſtitutione, ſed de reuocatione legatorum , aut fideicommiſſorum .*

13 *Obſeruantia in materia reuocationis teſtamēti eſt attēdēda .*

DECISIO CCCCXLVI.

DEceſſit R.P.D. Coſmus Iuſtinus inſtitutis hæredibus Archihoſpitali Orphanorum,& Monaſterio Sanctæ Catherinæ,cōtra quę inſurrexerūt DD.Hieronymus,& Dominicus ex fratribus nepotes prætēdētes fuiſſe factum locum fideicommiſſo Hieronymi Iuſtini ſenioris Aduocati Conſiſtorialis ipſorū aui in teſtamēto per eū cōfecto ſub die 3.Octob.1574.hæredes autem excipiebant inter alia dictum teſtamentum , ſeu prætensū in eo fideicommiſſum fuiſſe reuocatum ex quadā diſpoſitione , ſeu declaratione per ipſum Hieronymū facta 12.Aprilis 1548. Ideo dubitaui extra Rotam 29. Ian.1607.& 10. Decembr.1608.an cōſtet de aliqua reuocatione d.teſtamenti anni 1547.quæ ſuffragetur hæredibus d.R.P.D. Coſmi, & fuit cōcordi Dominorum ſententia reſolutū affirmatiuè. Quia licèt ſentētia Bar.
in l.ſi iure,ff.de leg.3.quod†ad effectū,vt teſtamentum 1
reuocetur, requiratur aliud teſtamentū cū hæredis inſtitutione,vel quòd ille, qui teſtatus fuit caſsādo teſtamentū dicat velle ab inteſtato decedere,videatur recep-
tior,[a] ex Clar.& alijs cumulatis per informantes pro a
DD.Iuſtinis,in quam videtur inclinaſſe Rota in cauſa Peruſina hęreditatis 26.Martij 1601.cor.Illuſtriſ.Car.
dinali Pamph.ea tamen non procedit† vbicumq;reuo- 2
catio facta eſt fauore venientiū ab inteſtato,Dec.conſ. 582.ſub n.1.verſ.ſecundū quod principaliter.Corn.cōſ. 149.ſub n 6.verſ.& maximè.li.2. Rub.Alex.cōſ.41.ſub n.5 verſ.ideò videtur,Soc.iun.conſ.145.ſub n.7.verſ.ſed in propoſito,& ſub nu.8.verſ. & licèt Bar.lib.2. tacitè enim tūc videntur inſtituti venientes ab inteſtato , & eorū aditione adeptio hęreditatis cōfirmatur,l.ſi quæſita.ff.de hæred.inſt.Bart.in d.l.ſi iure, ſub n 3. qui licèt loquatur,quādo teſtator expreſsè in reuocatione dixit,
quod volebat decedere ab inteſtato,attamen†nihil in- 3
tereſt, quòd expreſsè dicat, vel quòd tacitè colligatur eum velle inteſtatū decedere,Barb.conſ 60.ad fin.verſ. reſpondeo quòd licèt expreſsè lib.2.Alex. conſ.30.n.5. circa med.li.3.Bero.conſ.4.n.4.circa med.verſ.& hanc vltimā opinionē,li.2.Soc.iun.vbi ſupra.Illuſtriſ.Card. Maut.de coniect.vlt.volunt.lib.2.tit.15.n.20. circ.med.
† quia ſufficit inter ſuccedentes ab inteſtato quodcūq; 4
volūtatis indiciū,vt in noſtris terminis dicit Alex. cōſ. 104.n.3.in fi.li.2.Quod autē Hieronymus fecit reuocationē in gratiā venientiū ab inteſtato, benè probatur, dū in reuocatione dixit,quòd ſi Aſcanius,& Pompeius non erunt viri probi , quod ipſius teſtamentū primū ſit ſuo robore, igitur in sēſu cōtrario voluit eos ſuccedere ab inteſtato ſi eſſent probi,vt benè deducitur per informātes,& ſufficit quocunq;modo appareat voluiſſe decedere ab inteſtato,Bero.ibi. Voluntas etiā ſic decedē-
di cogitur ex clauſula codicillari†per quā venientes ab 5
inteſtato tacitè cenſentur vocati. Cou. in rubr. de teſt. p.1.col pen.verſ.quod ſi in ſecundo teſtamento,& pro-
pterea†hanc clauſulā in voluntate reuocatoria ſuffice- 6
re abſq; eo , quod ſequatur declaratio voluntatis decedēdi ab inteſtato,tenuit Bar.in d.l.ſi iure n.5. Dilect. de art.teſt.tit.10.caut.3.n.4.Anchar.iun.q.70.nu.5. par.3.

† præ-

Digitized by Google

7 † præſertim cùm ſit etiã adiecta clauſula (*omni meliori modo*) Bal.conſ.389.n.6.lib.5. Pariſ.conſ.10. n.23.lib.3. Ruyn.conſ.11. ſub n.14.verſ.nam ex quibuſcunq; lib.2. Anchar.d.q. ſub n.7. Et tantò magis videbatur Domi-
8 nis fuiſſe receſſum à prædicto teſtamento † ſtante prægnantia verborum reuocationis (*ceſſauit, annullauit, & illud pro irrito, nullo caſſo, & non facto ex nunc in omnibus, & per omnia haberi voluit*) vlterius etiã repetendo clauſulam (*caſſans*, &c.) quæ prægnantia verborum efficit, vt non ſolùm cõſtet de cõtraria Hieronymi volũtate, ſed etiam quòd volebat decedere ab inteſtato, vt per Bero.d.conſ.4.n.4. circa med. verſ. & hanc vltimã opi-
9 nionẽ, † cùm enim manifeſtiſſimè appareat eum à primo teſtamento voluiſſe recedere, abſurdum, & irrationabile eſſet illud ſuſtinere contra explicitã eius voluntatẽ, vt benè deducit, & comprobat Illuſtriſs. Mant. vbi
10 ſupra n. 22 † Tantò etiam magis quia in priori teſtamẽto fuerunt filij exhæredati, inæqualiterq; inſtituti, & per hanc reuocationem æqualiter ſuccedũt Paul. de Caſtr. in Auth. hoc inter liberos, n.3. C. de teſtam. Alex. conſ.104. n.4. & 5. li.2. Et quia teſtamentum prædictũ
11 † videtur proceſſiſſe ex quadam indignatione, quam habebat cũ aliquibus ex ſuis filijs, & in hac vltima voluntate apparet, quòd remiſerat præterita, licèt præcaueret de futuris malè geſtis, vt per Soc.iun.d. conſ.145.
12 n.3.in fi.& n.ſeq. Eò etiam libentiùs † Domini fuerunt pro reuocatione, quia non agitur de reuocãda inſtitutione, ſed fideicommiſſo. Doctrina enim Bart. ſuperiùs allegata procedit in inſtitutione, nõ autem in legatis, aut fideicommiſſis, vt declarat ipſe ibi n.2.in fin. Alex. in l.ſancimus, n.8.in fin.C.de teſtam. & conſ.30. n.9.li. 3. Berous, qui dicit non vidiſſe contradictorem d conſ. 4.n.8. Surd.conſ.120.n.11. faciunt tradita per Crotũ in
13 l.re coniuncti, n.65.ff.de leg.3. † Accedit obſeruantia clara ex diuiſione inter filios Hieronymi, & alijs actibus benè deductis per informantes, ex quibus liquidò cõſtat dictos filios geſſiſſe ſe pro hæredibus æqualibus, & loca pia inſtituta in teſtamento nunquam ſe intromiſiſſe in hæreditate Hieronymi, quod, vt congruit ſucceſſioni ab inteſtato, ita expreſsè repugnat diſpoſitioni dicti teſtamenti. Ex quibus omnibus ſimul iunctis fuit reſolutum conſtare de reuocatione teſtamenti Hieronymi facti de anno 1547.

ADNOTATIO.

a Circa materiam huius deciſionis eſt videndus Gratian diſcep. Forenſ.cap.558. & c.763. in quibus locis plenè illam diſcutit, & infinitos DD. cumulat.

ROMANA CENSVS SCVT. XVIII. MILLIVM.

Lunæ 11. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Soluens creditoribus ſui creditoris, quando liberetur.

SVMMARIVM.

1 *Obligatus ſoluere creditoribus non liberatur ſoluendo poſterioribus, quando habet notitiam anteriorum.*
2 *Obligatio ſubſequens non nouat præcedentem.*

DECISIO CCCCXLVII.

FVit reſolutum partitæ ſcutorũ quatuor milliũ ſolutorum Garzonio nõ eſſe habendam rationẽ ad excludendum Ducem S.Poli, quia ipſe eſt creditor nõ ſolũ anterior, ſed etiã potior ex cauſa fideiuſſionis ad fauorem Fabij, & Virginij Vrſini ſuper quibuſdam cẽſibus præſtitis de anno 1591. creditum verò Garzonij, quam habeat originẽ ignoratur, ſolùm fit de eo mẽtio in inſtrumento venditionis Caſtri Nomẽti, non habet inſtrumentum, neque hypothecã, & propterea † Prin- 1
ceps Perettus ſoluendo Garzonio dictam partitam, nõ potuit conſequi liberationẽ à credito Ducis anteriore ſtante ſcientia dicti crediti,[a] Paul. de Caſtr. in l.vlt.§.& a
ſi præfatã, n.4.C.de iur.delib.& dixit Rot. in hac cauſa 26. Nouembris 1601.& 5. Maij 1603. coram Illuſtriſſimo Cardinali Millino. Scientia autem eſt clara, quia creditum, pro quo agit Dux, erat deſcriptum in liſta tradita ab Vrſinis, & licèt deciſiones præfatæ dicant Principẽ ſoluẽdo poſterioribus creditoribus deſcriptis in liſta non fuiſſe liberatum, & potuiſſe moleſtari ab anterioribus non deſcriptis, attamen idem dicendum reſpectu deſcriptorum, quod non potuerit ſoluere poſterioribus deſcriptis in præiudicium anteriorum pariter deſcriptorum, quia viget eadem, imò maior ratio propter ſcientiam, quam habuit Princeps de anterioritate nominatorum in liſta, quæ non poterat reſpectu omiſſorum haberi. Non obſtat inſtrumentum promiſſionis factæ à Principe ad fauorem Ducis 27. Februa-
rij 1595. † quia illud non innouauit obligationem eiuſ- 2
dem factam de anno 1594 quia tamen pro parte Principis adeſſe dicuntur creditores anteriores Duci, qui etiam ipſum moleſtant, ita vt quando deberet iteratò ſolui iſta partita, non eſſet ſoluenda Duci. Propterea Domini reſeruarunt videre cui ſit ſoluenda.

ADNOTATIO.

a De quo latè Phanut. de inuent. inter tract. diuerſ. de inuent. q.242.n.136.& 137.

ROMANA INCENDII.

Veneris 15. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Ignis præſumitur ibi ortus, vbi primùm viſus eſt, maximè concurrentibus coniecturis, & adminiculis, de quibus in deciſione, & incendium quando præſumatur culpa inhabitantium.

SVMMARIVM.

1 *Ignis origo ibi præſumitur, vbi primùm repertus fuit.*
2 *Præſertim quando concurrunt adminicula.*
3 *Ignis origo indicijs, & coniecturis probatur.*
4 *Ignis non præſumitur accenſus culpa inhabitantium, quando fuit repertus in alia domo.*

DECISIO CCCCXLVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis conſtare ignem ortum habuiſſe in apotheca D. Vincẽtij, circumſcripto tamẽ effectu, quia ex eo, quòd † ignis primùm viſus fuit 1
in apotheca D. Vincẽ. ſurgit pręſũptio originis, Alex. & alij in deciſ. adducti, quibus additur Catoſaſcb. inter conſ. Calcan.63. ſub n.2. Quæ præſumptio quando ſola non ſufficeret, attamẽ † fulcita pluribus adminiculis ex 2
dictis teſtiũ concludentiſſimè probat d. originem, quæ alias indicijs, & coniecturis probatur, Gabr. cõſ.159.n.
8. in fin. & n.ſeq.l.1. † Maximũ autem indiciũ inter alia, 3
imò euidentẽ demonſtrationẽ faciebat; quòd dũ ignis erat in apotheca D. Vinc. ipſe procurabat, ne penetraret in apothecã D. Patriarchæ, prohibendo illi aditũ ex foraminibus in pariete cõmuni exiſtentib. cũ quibuſdã linteaminibus madefactis, extrahẽdo fœnũ è d. apotheca, quę extractio, & aditus ipſi propter ignẽ fuit prohibitus in apotheca propria ipſius D. Iuſtiniani. Non obſtat, quòd coniecturę debeãt eſſe cõcludẽtes, quia viſę

ſunt

Digitized by Google

ſunt Dominis tales, quæ poſſint deſeruire pro ea probatione, quæ in hac materia haberi poteſt, & longè ſu-
4 perant coniecturas ex aduerſo deductas. † Illa enim coniectura, ſeu præſumptio, quòd præſumatur ignis ac-
a cenſus culpa inhabitātium, a vltra quòd tangit effectū,
de quo hodie non agitur, procederet in igne reperto in domo Domini Patriarchæ, aliàs enim eſſet inducere præſumptionē præſumptionis, quòd ſit culpa habitantium, & ortus in loco vbi habitatur. Altera coniectura, quòd præſumatur potiùs ignis proceſſiſſe in apotheca D. Patriarchæ, quia fœnum erat recens, ſeu nouum, quod abſque cauſa extrinſeca, & ex ſe aptum eſt ad cōburendum, tollitur, quia teſtes dicunt, quòd ignis non erat in apotheca D. Patriarchæ, quando erat in illa D. Vincentij, & fœnum nouum non ſolet generare flammam, ſed inter ſe comburitur, & quando generaſſet, flamma penetraſſet per foramina in apothecā D. Vincentij, non è contra, prout dicunt teſtes. Alia coniectura, ſeu obiectio, quòd cùm apotheca D. Patriarchæ eſſet murata ex parte anteriori, non poterat ignis in ea benè videri, pariter ceſſat, quia teſtes loquuntur de tēpore, quando erat aperta, ac D. Vincentius, & alij erāt in ea pro impediendo ingreſſum igni. Non facit, quod dicitur de vacuo exiſtēte retrò apothecam D. Patriarchæ, ex cuius ſuperiori parte poſſibile ſit, quòd ignis fuerit proiectus in fœnum ibi exiſtens, quia iſtud poſſibile non attenditur propter coniecturas contrarium ſuadentes, & quia probatur, quòd de tempore, quando ardebat fœnum D. Vincentij, non erat ignis in apotheca D. Patriarchæ. Non eſt verum, quòd teſtes, qui viderunt ignem orientem ex fœno D. Vincentij, non inſpexerint fundum, ſeu apothecam D. Patriarchæ, quia contrarium conuincitur ex ipſorum lectura. Alia benè tolluntur per informantes.

ADNOTATIO.

a De quo hoc dixi ſupra ad decis. 278.

MARIANEN. DECIMARVM.

Veneris 15. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Parochus eſt manutenendus ex aſſiſtentia iuris communis ſuper exactione decimarum intra limites ſuę Parochiæ, maximè quando probauit quaſi poſſeſſionem exigendi. In concurſu teſtium qui ſint magis attendendi.

SVMMARIVM.

1 *Parochus habet aſſiſtentiam iuris communis ſupra decimis intra limites ſuæ Parochiæ.*
2 *Quaſi poſſeſſio generalis exigendi decimas, ſufficit pro manutentione alio non poſſidente.*
3 *Teſtes deponentes ſuper affirmatiua magis probant, quam deponentes ſuper negatiua.*
4 *Teſtes plures numero præualent paucioribus.*
5 *Teſtes deponentes id, quod ius commune diſponit, magis probant, quàm alij.*
6 *Teſtes deponentes de ſcientia præferuntur deponentibus de publica voce, & fama.*
7 *Teſtibus deponentibus de facto proprio magis credendum eſt.*
8 *Teſtes deponentes ſpecificè præferuntur loquentibus generaliter.*
9 *Immemorabilis non probatur per teſtes non deponentes cum requiſitis,* Gloſſ. in c. 1. de præſcript. in 6.
10 *Exceptiones contra teſtes non admittuntur in poſſeſſorio ſummariiſſimo, & n. 11.*

DECISIO CCCCXLIX.

Rectori dandum eſſe mandatum de manutenendo ſuper exactione decimarū in locis, de quibus agitur, Domini concorditer reſoluerunt, quia vltra aſſiſtē- 1
tiam iuris communis, † a quam habet in exiſtentibus in- a
tra limites ſuæ Parochiæ, c. cùm contingat, c. cū in tua; de decim. probauit per teſtes generalē quaſi poſſeſſionē exigendi ab omnibus, quæ ſufficit pro manutētione in quaſi poſſeſſione exigendi contra Blaſium, & Calixtum aduerſarios alio nō exiſtēte in poſſeſſione, Ant. de Butr. in c. fin. n. 40. & 46. de cauſ. poſſeſ. & propr. Abb. conſ. 71. n. 2. in fin. p. 2. Rot. dec. 2. de præſcript. in nou. fuit dictū in Adrien. decimarum 25. Iunij 1591. cor. Reuerendiſs. Pacen. & in Valentina decimarum 23. Octob. 1598. cor. bo. me. Card. Seraphino. Probauit etiam particulariter exactionem ab ipſis aduerſarijs per eoſdem teſtes, qui bonas cauſas ſcientiæ allegant. Non obſtant teſtes cōtrarij, quia præualent teſtes Rectoris ex plurib. Primò,
quia † illi deponunt ſuper negatiua, iſti autem ſuper af- 3
firmatiua, b gloſ. in l. diem proferre, §. ſi plures, in ver. b
inde quæritur. ff. de arbitr. & in c. 1. in gloſ. fin. de præſcrip. in 6. Innoc. in c. quid per nouale de verbor. ſignif.
Alex. conſ. 169. n. 12. lib. 5. † Secundò, quia teſtes Recto- 4
ris ſunt plures, c c. licèt cauſam, in verſ. ex præmiſſis, de c
probat. l. ob carmen, §. ſi teſtes, & ibi gloſ. ff. de teſtib.
gloſ. in c. ſi teſtis. 4. q. 3. in gloſ. magna. † Tertiò, quia 5
eorum depoſitio cōſonat cum diſpoſitione iuris cōmu-
nis, d Innocent. & alij in cap. auditis, de præſcript. Aret. d
conſ. 44. in fin. Ruyn. conſ. 35. ſub n. 1. libr. 4. † Quartò, 6
quia teſtes aduerſariorum deponūt de publica voce, & fama, & teſtes Rectoris de certa ſciētia, Alex. in l. & quid meo, §. ſi venditorem, n. 4. ff. de acquir. poſſeſſ. Dec.
conſ. 302. n. 17. & 18. † Præſertim quia aliqui ex teſtib. 7
Rectoris deponunt de facto proprio, & propterea magis credendum, Aym. conſ. 99. num. 6. Gabr. de teſtibus,
concluſ. 4. n. 20. † Quintò, quia ſpecificè loquuntur de 8
ſolutione ab aduerſarijs facta, contrarij autem generaliter de eorum familia, Alex. conſ. 350. n. 17. lib. 5. Aym. conſ. 94. n. 3. Socin. iun. conſ. 54. n. 14. lib. 4. Gabr. d. concluſ. n. 72. Quod dicitur de exemptione, ſpectat ad pe-
titorium, & teſtes eam benè non probant, nam † quoad 9
immemorabilem, vltra quòd non habent ætatem ſufficientem, vt benè deducunt informantes pro Rectore, non deponunt cum requiſitis, gloſ. in c. 1. de præſcr. in 6. Exceptiones, quę dantur contra perſonas teſtiū Rectoris, Domini noluerunt attendere, tùm quia viſæ ſunt
leues, tùm quia † in hoc ſummariiſſimo poſſeſſorio non 10
dantur obiectus contra teſtes, e Capic. decis. 55. Couar. e
pract. q. c. 17. n. 4. verſ. ſeptimo eſt. Rol. conſ. 8. nu. 31. in fin. lib. 4. & dixit Rot. in Hoſtien. littoris Maris 10. Decembris 1574. coram Rubeo.

ADNOTATIO.

a Aſſiſtentia iuris communis an ſufficiat pro manutentione dixi ſupra ad decis. 312.
b De quo plenè per Farin. de teſtibus, q. 65. n. 20. & ſeq. vbi pluribus modis ampliat, & limitat hanc concluſionem.
c Idem Farinac. d. quæſt. 65. n. 106. & ſeq.
d Idem d. quæſt. 65. n. 129. & ſeq.
e Seraph. † decis. 392. & decis. 561. in princ. Rot. decis. 11
214. ſub n. 3. par. 1. in recent. & decis. 272. in fin. p. 2. in recent. fuit dictum in Cuſentina Penſionis 12. Februarij 1618. coram R. P. D. Vbaldo; adeo quòd nec etiam admittitur exceptio, quòd teſtis ſit intereſſatus, Rot. decis. 349. nu. 2. inter impreſs. penes Farin. poſt 2. lib. conſiliorum.

Oliuerius Beltraminus.

ERVNDEN. PRIORATVS, SEV VNIONIS.

Sabbati 23. Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Vnio dicitur ſubreptitia, quando non fuit facta mentio curæ animarum. Item, quod beneficium vnitum erat Prioratus in Eccleſia Collegiata requirens reſidentiam, & quod erat dignitas monocularis, & habebat iuriſdictionem in ſuo territorio, & quòd erat caput in alia Eccleſia.

SVMMARIVM.

1 *Vnio ſubreptitia dicitur nulla ipſo iure.*
2 *Subreptitia dicitur gratia non facta mentione curæ animarum. De quo latè ſub n. 9.*
De cura acceſſoria non principali non eſt neceſſe facere mentionem, & n. 10.
De curata habita an ſit neceſſe facere mentionem, & n. 11.
3 *De cura non cenſetur facta ſufficiens mentio ex eo, quòd in gratia dicatur, quòd animarum cura, ſi qua imminet, nullatenus negligatur.*
4 *Subreptionem non tollit clauſula ſonans in monitionem, & indemnitatem.*
5 *Subreptitia eſt vnio non facta mentione quod beneficium vnitum eſſet Prioratus in Eccleſia Collegiata.*
6 *Et quòd requirebat reſidentiam.*
7 *Subreptitia dicitur vnio non expreſſa, quòd beneficium eſſet dignitas monocularis, & n. 12.*
8 *Subreptio inducitur, quando non fuit narratum beneficium vnitum habere iuriſdictionem in ſuo territorio, & quod eſſet caput in alia Eccleſia.*

DECISIO CCCCL.

RESolutum fuit non conſtare de validitate literarũ
1 vnionis propter multas ſubreptiones, † quæ illam
reddũt ipſo iure nullam, ad not. in c. ſuper literis de re-
ſcrip. Prima enim ſubreptio oritur, quia non fuit facta
2 mentio curæ animarum, † quæ prioratui imminebat,
a a cap. cùm in illa, de præb. in 6. clem 1. eod. tit. Felyn. in
c. in noſtra, n. 15. corrol. 10. de reſcrip. fuit dictum in
Lucana beneficiorum 15. Nouembris 1580. coram bo.
me. Cardinali Seraphino. Nec ſubreptionis vitium tol-
3 lit clauſula († *quòd animarum cura, ſi qua imminet, nullatenus negligatur*) vt expreſsè dicitur in d. clem 1. in verſic.
quamuis, vbi gloſ. in verſ. animarum cura. Felyn. vbi ſu-
4 pra, verſ. & ampliat hoc. Ægid. deciſ. 473 quia † clauſu-
la ſonans in monitionem, & indemnitatem ſubreptio-
nem non tollit, Vital. in clem. num. 23. Secunda ſubre-
5 ptio, quod non fuit facta mentio, † quod eſſet Priora-
6 tus in Eccleſia Colleg. Vital. in d. clem. 1. n. 43. & † quòd
requirebat reſidentiam, latè Hoieda de incompatib. be-
nef. p. 1. c. 17. n. 27. Tertia, quia non fuit expreſsũ, quòd
7 eſſet dignitas † monocularis, cùm Papa non ſoleat vni-
cã dignitatẽ in Eccleſijs tollere, iuxta tradita per Imol.
in d. clem. 1. n. 20. & Vital. ibi. in §. ad hoc, n. 23. de præb.
b b Quarta, quia non fuit narratum Priorem habere iu-
8 riſdictionem in ſuo territorio, † & eſſe caput in alia
Eccleſia S. Vincentij, quæ ſi Papa sciuiſſet, non eſt cre-
dendũ, quod voluiſſet priuare territorium ſuo particu-
lari Prælato, & Superiore, neque dictam Eccleſiam S.
Vincentij ſuo capite, vt per informantes. Ex quibus, &
alijs ſubreptionibus deductis viſum fuit Dominis non
conſtare de validitate literarum vnionis, quia tamẽ ali-
qua poteſt ſubeſſe difficultas, ſi prædictæ qualitates ta-
citæ probentur, & ſuper qualitate examinis, Archi-
diaconus, qui non informauit, poterit, ſi volet, audiri.

ADNOTATIO.

a Latè Menoch. † de arbit. lib. 2. cent. 3. caſ. 201. n. 61. & 9
ſeq. qui deducit plures ampliationes, & limitationes
ad hanc concluſionem in hac deciſione firmatam, &
benè etiam Gonzal. ſuper reg. 8. gloſ. 6. n. 3. & ſeq. Nõ
eſt tamen neceſſaria expreſſio ſpecifica de cura, ſed
ſufficit exprimere curam per æquipollens, Gonzal.
qui plures refert d. gloſ. 6. num. 15. & 16. vbi declarat
hoc procedere, quando æquipollens eſt neceſſarium
ad curam, & fuit etiam dictum in Aretina iuris viſi-
tandi 10. Martij 1595. coram R. P. D. Gypſio.
Aduertendũ etiam eſt, † quòd ſi titulus beneficij princi- 10
palis non haberet curam immediatam, ſed ſolùm ra-
tione annexionis, eo quia ei eſt annexum beneficium
curatum, tunc de huiuſmodi cura acceſſoria non eſt
facienda mentio. Menoc. qui alios refert d. caſ. 201.
n. 67. Garz. de benef p. 5. c. 3. n. 122. & 123. vbi refert
deciſionem Rotæ coram Rubeo.
Quid autem dicendum ſit, ſi Eccleſia ſit curata tantùm 11
habita, † eo quia receſſerunt Parochiani, & non ha-
beat populum, an in hoc caſu ſit neceſſe facere men-
tionem de cura, latè tractat Garz. de benef. d. p. 5. c. 3.
n. 109. & ſeq. & adſunt deciſiones Seraph. contrariæ,
nam in deciſione 396. n. 2. dicit nõ eſſe neceſſe facere
mentionem de cura habita, cuius tamẽ contrarium
habetur in deciſ. eiuſdem 964. n. 3. poſſunt autem ad
inuicem ad concordiam reduci hoc modo, aut adeſt
ſpes Parochianos poſſe reuerti, & tunc eſt neceſſe fa-
cere mentionem de cura, aut verò non adeſt ſpes, eo
quia per ſpatium 40. annorum Eccleſia nõ habuerit
Parochianos, & tunc non eſt facienda mentio de cu-
ra, prout ita diſtinxit Rot. in vna Firmana Paro-
chialis coram Quiroga, quã refert, & ſequitur Garz.
de benef. d. p. 5. c. 3. nu. 112. & hãc etiam diſtinctio-
nem ſequitur Burſat. concl. 432. in fin. Pariſ. de reſi-
gnat. lib. 10. q. 2. n. 87.
b Quando † vltra dignitatem monocularem, adſunt in 12
Eccleſia alia beneficia, tunc qualitas monocularita-
tis non habetur in conſideratione, vt fuit dictum in
Turritana Archipresbyt. relata per extenſum per
Garz. p. 5. c. 1. n. 258. & de hac materia beneficiorum
monocularium latè tractat Garz. ſuper reg. 8. gloſ. 9.
§. 4. per totum.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA RETRACTVS.

Mercurij 27. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Vicinus, vel proximior retrahere volens non tenetur ex diſpoſitione Bullæ Gregorij XIII. ſuper ornatu Vrbis facere depoſitum, donec durat lis ſuper vicinitate, vel proximioritate.

SVMMARIVM.

1 *Tempus datum vicino ad retrahendum non currit, donec durat lis ſuper vicinitate.*
2 *Tempus conceſſum proximiori ad retrahendum non currit pendente lite ſuper proximioritate.*
Item nec pendente lite inter emptorem, & venditorem ſuper traditione rei venditæ, vt n. 3.
3 *Proximiori non currit tempus, ſi lis ſit inter emptorem, & conſanguineum ſuper re vendita.*

4 *Etiam*

4 *Etiam ſi vtrumque iudicium fuerit cumulatum vicinitatis, & retractus.*

5 *Conſtitutio Gregorij diſponens fieri depoſitum etiam pendente lite intelligitur de alia lite, quam reſultante ex controuerſia vicinitatis.*

6 *Obligatio ad deponendum non intrat, donec controuertitur qualitas ſine qua non competit actio.*

Tempus ad ſe promouendum ad Ordines Sacros ratione beneficij obtenti, non currit pendente lite ſuper d. beneficio, n. 9.

Tempus decreti de dimittendo primum incompatibile non currit pendente lite ſuper ſecundo obtento, & n. 10.

7 *Obſeruantia non releuat, niſi probetur particulariter, & in ſpecie.*

8 *Bulla Gregorij ſuper iure congrui in dubio ita eſt interpretanda, vt faueat ornatui Vrbis.*

DECISIO CCCCLI.

PRæſuppoſita obſeruātia Cameræ allegata pro par-
te D. Manilij dubitaui, an Dominus Petrus tene-
retur ad faciendum depoſitum infra annum, & fuit re-
ſolutum non teneri; ratio reſolutionis fuit, quia tēpus
1 † datum vicino ad retrahendum non currit, donec, &
quouſq; duret lis ſuper vicinitate, Put. deciſ. 50. & 199.
lib. 2. & in deciſione, quæ data fuit manuſcripta, ſicut
2 etiam † non currit proximiori, donec, & quoſq; duret
lis ſuper proximioritate, Guidop. quæſt. 257. n. 1. in fin.
verſ. aliquis vendit, prout nec etiam currit emptori,
donec durat lis inter emptorem, & venditorem ſuper
traditione rei venditæ, quia venditor neget traditionē,
aut aliter impuget venditionē, vt poſt alios tradit Ti-
raquel. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 10. nu. 56. & ſicut etiā
3 † eidem proximiori non currit, ſi lis ſit inter emptorē,
& conſanguineum prætendentem rem ad ſe pertine-
re, quamdiu lis illa permaneret, vt per eumdem Tira-
quel. vbi ſupra, n. 40. & licèt Put. deciſ. 227. lib. 2. videa-
tur inclinaſſe cumulato vtroque iudicio depoſitum eſ-
ſe faciendum infra annum, attamen contrarium poſtea
4 reſolutum fuit, † vt in deciſione, quæ data fuit manu-
ſcripta, & optima ratione, quia cumulatio benè reddit
certum cumulantem, non tamen reddit certum Iudi-
cem, nec partem. Minus obſtat conſtitutio Gregorij
ſuper depoſito diſponere etiam præſuppoſita lite, quia
5 † poteſt, & debet intelligi de lite alia de cauſa intro-
ducta, quam ex controuerſia vicinitatis, cuius qualita-
tis intuitu oritur actio ad retrahendū, & ex conſequēti
oblatio ad opponēdum. Nam ceſſante vicinitate ceſſat
actio, ita & obligatio depoſiti, propterea vſque dum
6 diſcutitur qualitas, † propter quam competit actio, nō
intrat obligatio ad deponendum; Nimis enim durum
eſſet eum, qui prætendit retrahere ad hoc aſtringi, dum
ei negatur huiuſmodi qualitas, ſine qua vana eſſet præ-
a tenſio illius [a] vt in deciſ. 50. & 199. lib. 2. Ceſſat etiam
7 fundamentum factum ſuper obſeruantia, quia ea † non
probatur in caſu prædicto particulariter, prout proba-
ri debet. Alex. conſ. 6. per totum, lib. 5. Caſtr. conſ. 340.
circa fin. verſ. ſupereſt, li. 2. Rol. conſ. 80. n. 10. cum ſeqq.
lib. 1. Nec in hoc caſu adeſſe creditur, quia eſſet contra
deciſiones, conſtitutiones, & rationes ſupra dictas, &
tantò magis, quia Papa generaliter ſtatuit d. Bullam
8 quòd ne dubitare contingat de eius intellectu † capien-
dus ſit in dubio ille intellectus, qui fuerit magis pro
ornatu Vrbis, & ſic pro retractu.

ADNOTATIO.

9 a Facit in ſimili, † quod pluries dixit Rot. non currere
tempus ad faciendum ſe promoueri ad Ordines ra-
tione beneficij obtenti, donec patitur litem ſuper ti-
tulo d. Beneficij; vt latè reſoluit Rot. in Toletana
Canonicatus 5. Nouembris 1610. coram Illuſtriſſimo
Cardinali Lancellotto, & in Aſten. fructuum 1. Iunij
1620. coram R. P. D. Coccino Decano; Sicut † nec 10
etiam currit tempus decreti de dimittendo primum
incompatibile, donec quis patitur litem ſuper ſe-
cunda, cap. commiſſa, vbi DD. de elect. in 6. & fuit
dictum in Corduben. Cappellaniæ 27. Iunij 1606.
coram R. P. D. Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

LVCANA CAPPELLANIÆ.

Lunæ 1. Februarij 1610.

ARGVMENTVM.

Iuſpatronatus probatur ex pluribus præſentationibus effectum ſortitis, & ex confeſſione prouiſi; præſertim quando Ordinarius non eſt in cauſa. Ex duobus præſentatis eſt ille inſtituendus, qui eſt præſentatus à maiori parte patronorum, & fuit validè præſentatus.

SVMMARIVM.

1 *Iuſpatronatus probatur ex pluribus præſentationibus effectuatis.*

2 *Iuſpatronatus probatur ex confeſſione partis aduerſæ, & num. 22.*

3 *Iuriſpatronatus probatio leuior ſufficit, quando Ordinarius non eſt in cauſa, nec alius prouiſus de beneficio tamquam libero.*

4 *Præſentatus non dicitur habere vnum ſtipitem, niſi habeat maiorem partem concurrentium in illo ſtipite, & n. 23.*

5 *Præſentatio ad iuſpatronatus facta vigore mandati dati, antequam vacaret beneficium, eſt nulla.*

6 *Præſentatio facta vigore mandati reuocati eſt nulla, licèt non fuerit intimata reuocatio.*

7 *Negligentia patroni in præſentando non probatur ex eo, quod in præſentationibus non fiat mentio de eo.*

8 *Patronus negligens in aliquibus præſentationibus ſibi non præiudicat in alijs.*

9 *Quaſi poſſeſſio præſentandi conſeruatur per compatronos.*

10 *Præſentandi ius non præſcribitur per compatronos, niſi appareat illos habuiſſe animum præſcribendi.*

11 *Patronus non præſumitur habere animum priuandi compatronos iure præſentandi.*

12 *Et ſi habet talem animum, requiritur de hoc ſcientia in alijs compatronis.*

13 *In præſcribenda libertate Eccleſiæ patronatæ requiritur, quod Ordinarius conferat animo acquirendi libertatem cum ſcientia patronorum, & n. 24.*

14 *Præſentandi quaſi poſſeſſio ſufficit ad ſuſtinendam præſentationem.*

15 *Patronus admittens alium ad ſecum compræſentandum non poteſt obijcere, quòd ille non ſit patronus, aut quòd non habeat ius præſentandi.*

16 *Præſentandi poſſeſſio non attenditur, vbi conſtat de proprietate, & hoc habet locum, quando eſt controuerſia inter poſſeſſorem, & proprietarium.*

17 *Deſcendentiam non eſt neceſſe probare à primo fundatore; ſed ſufficit probare deſcendentiam ab illis, qui aliàs præſentarunt.*

18 *Patronus poteſt præſentare, non obſtante, quòd conſtituerit Procuratorem ad præſentandum.*

19 *Præſentationes non ſortitæ effectum non ſuffragantur.*

20 *Præſentandi poſſeſſio deducta, ex vltima præſentatione effe-
ctuata, ſufficit ad ſuſtinendam præſentationem.*
21 *In forma probanti ſunt præſentationes extractæ ab ijſdem-
met Cancellarijs Epiſcopalibus rogatis, ſiue ab eorum ſuc-
ceſſoribus.*

DECISIO CCCCLII.

QVod Cappellania B. Virginis in Eccleſia SS. Io. &
Reparatæ ſit de iurepatronatus non controuer-
titur, & conſtat non ſolùm ex dotatione facta de anno
1435. & ex plurib. præſentationibus effectum ſortitis
1 ab anno 1454. per ſpatium 150. annorum, † ſed etiam ex
confeſſione Ioannis in eius prouiſione, quæ contra ip-
a ſum plenè probat, [a] Peregr. † deciſ. 54. lib. 2. fuit dictum
2 in vna Taurinen. Cappellaniæ 8. Martij 1581 coram
Orano, & in Romana de Publicolis 3. Ianuarij 1600.
coram Reuerendiſs. Pacen. præſertim, cùm Ordinarius
non ſit in cauſa, nec aliquis prouiſus de Cappellania
3 vti libera, & † ob id ſufficiũt leuiores probationes, Caſ-
b ſad. deciſ. 1. n. 7. de prob. fuit [b] dictum in cauſa Vrcellen.
Cappellaniæ 7. Maij 1601. cor. Illuſtriſs. Card. Millino.
Dubium autem eſt, an Cappellania ſit Ioan. adiudicã-
da, vel potius in ea inſtituendus Stephanus. Quod du-
biũ in prima parte fuit negatiuè reſolutũ, quia Ioan.
iuſtificauit ſuã gratiam, & præſertim in eo, quòd fue-
rit præſentatus a medietate Patronorum, imò de con-
trario conſtat, nã cùm præſentatio ſpectet ad Priorem
SS. Ioan. & Reparatæ, pro vna vice, ad illos de Gualan-
duccijs pro alia, & pro tertia ad familiam de Cenamis,
quæ tractu tẽporis in tres ramos fuit diuiſa, vt conſtat
ex præſentationibus antecedentibus, de quibus infra
dicetur in ſecunda parte dubij, Io. exhibet tantùm præ-
ſentationem factã à Iacobo Cennamo, vnde ex tribus
vocibus vnã tantùm prætendere poteſt, ſed neq; illam,
4 cùm deficiat maior pars in illa concurrentiũ, † [c] Lap.
c in Clem. plures, & ibi Card. col. 3. verſ. & quod dictum
Stephani. Imol. n. 4. in fin. & alij de iurepat. Lambert.
de iur. patr. art. 7. q. 3. princip. 3. par. 1. li. n. 2. fuit dictum
in Aretina Cappellan. 24. Ianuarij 1603. cor. Illuſtriſs.
Card. Pamphil. Vlteriùs hæc præsẽtatio eſt nulla, quia
facta in vim mandati dati ad præſentãdum in hoc be-
d neficio in tempore, antequã vacaret [d] iuxta notata in
5 c. final. de conceſſ. præben. † Roch. de iurepatr. in verſ.
honorificum, q. 5. ſub n. 25. verſ. limita modo. Lambert.
art. 2. 1. par. q. 4. li. 2. fuit dictũ in Miranden. Parochia-
lis 10. Martij 1603. C. R. P. D. meo Decano. Et quando
mandatum validum extitiſſet, fuerat reuocatum, vnde
6 præſentatio, ſubſecuta fuit nulla, vt in dicta Mirãden,
quod procedit, licèt non fuerit intimata reuocatio,
Paul. de Caſtr. cõſ. 361. n. 5. & ſeq. li. 1. Aym. conſ. 76. ſub
n. 3. verſ. quartò in terminis, & habetur in d. Miranden.
Quoad ſecundam partem dubij circa inſtitutionem fa-
ciendam Stephano fuit ad eius fauorẽ concluſum, quia
fuit præſentatus à Priore SS. Io. & Reparatæ, necnon à
Gualanduccio Paulo, & Camillo de Gualãduccijs, qui
præſentauerunt etiam nomine Benedicti eorũ fratris.
Item à Nicolao, Iacobo, & Bartholomæo de Cẽnamis.
Non obſtat, quòd dicitur Priorẽm amiſiſſe ius præſen-
tandi, cùm per multum tẽpus in multis vacationibus
non præſentauerit, quia fuit dictum conſtare ipſum
præſentaſſe de anno 1453. & 1591. quòd autem medio
7 tempore non præſentauerit, non docetur; † quia licèt in
præſentationibus productis, non fiat mentio de ipſo,
potuit tamen ſeparatim præſentare, vel aliorum præ-
ſentationi conſentire. Et vbi etiam non præſentaſſet,
8 † & fuiſſet negligens in aliquibus præſentationibus, nõ
e ſibi præiudicaſſet in alijs, [e] Peder. de Sen. conſ. 102. No-
bilis quidem patronus, in vltimo dubio. Abb. conſ. 53.
n. 3. ante fin. par. 1. Ruin. conſ. 50. n. 10. lib. 5. Natt. conſ.
446. nu. 18. Io. Bapt. Ferret. conſ. 132. n. 2. Quinimò per
præſentationem † aliorum compatronorum fuit con- 9
ſeruata eius poſſeſſio, Abb. & Ferret. vbi ſupra. Capu-
taquen. deciſ. 292. par. 2. & fuit ſæpiùs reſolutum. Nec
intrat, quod dicitur de præſcriptione 40. annorũ, quia
ex hoc, quod illi ſoli præſentaſſent, nõ præiudicabatur
priori, † niſi expreſsè appareat, quòd habuerint animũ 10
ipſum priuandi, † quod in dubio nõ præſumitur, vt per 11
Ruyn. d. conſ. 50. n. 9. & per Ferret. vbi ſupra, n. 3. † imò 12
requiritur, quòd prior ſciuiſſet, præſentantes habuiſſe
animum ipſum priuandi, Ferret. ibi. Facit, quod dicitur
in præſcribenda libertate Eccleſiæ patronatæ requiri,
† quòd Ordinarius conferat animo acquirẽdi liberta- 13
tem aduerſus iuſpatronatus, & quòd patroni id ſciant,
[f] vt reſoluit Rota in vna Imolen. iuriſpatrõ. 19. Octobr. f
1579. cor. Lauretano. Minus etiam facit, quod dicitur
priorem præſentaſſe de anno 1577. Iacobum Iannetti-
num, & poſtea renunciaſſe liti introductæ inter ipſum,
& ab eo præſentatũ ex vna, ac alios patronos de Gua-
landuccijs, & Cẽnamis, qui præſentauerant Vincentiũ
Citadellam ex altera, quia vltra quod renunciatio fuit
facta per procuratorem, de cuius mandato nõ conſtat,
fuit renunciatum non iuſpatronatus, ſeu præſentandi,
ſed ipſa præſentatio tunc facta, quia alter præſentatus
habebat maiorem partem. Quoad Gualãduccios verò,
dũ obijciebatur eos non eſſe nominatos in fundatione,
† fuit dictum ſufficere ipſos eſſe in quaſi poſſeſſione 14
præſentandi iuxta cap. conſultationibus, de iurepatr.
forſan enim præſentarunt, vti deſcendentes à Cecilia
vxore fundatoris, in fundatione vocata, ſed vtcumq; ſit,
† cùm per duas vices fuerint in duabus vltimis præſen-
tationibus ab alijs patronis admiſſi ad præſentandum,
non poſſunt ipſi, nec ab eis præſentatus obijcere, quod
non ſunt patroni, aut habeant ius præſentandi, Rip. in
c. cùm Eccleſia, n. 93. verſ. ſextò requiritur. de cauſ. poſſ.
& prop. quem ſecuta eſt Rota in Florent. de Ricaſolis
C. R. P. D. meo Lancellotto, & poſt longã diſcuſſionem
in Cenneten. iuriſpatron. 1. Decembris 1616. C. R. P. D.
meo Marquemõt. Et quod dicitur ex aduerſo † non at- 16
tendi quaſi poſſeſſionem præſentandi, vbi conſtat de
proprietate in contrarium, procedit quando eſt cõtro-
uerſia inter poſſeſſorem, & proprietarium, cui non po-
teſt obijci, quod conſenſerit alterius poſſeſſioni, quia ſi
conſenſit eum admittendo ad ſecum præſentãdum, in-
trat doctrina Rip. & deciſiones allegatæ. Quoad Cen-
namos non obſtat, quòd non probetur eos deſcendere à
Petro Cennamo in fundatione cum ſuis deſcendẽtibus
vocato, quia ſufficit quòd deſcendant ab illis, qui aliàs
præſentauerunt, [g] vt fuit dictum in Gerunden. benefi- g
cij † de Ceruiana, cor. bon. me. Card. Seraphino, & in 17
Papien. Archipresbyteratus 28. Ianuarij 1602. cor. Illu-
ſtriſs. Card. Pamphilio, & ſæpiſſimè in alijs. Iſti autem
nõ ſolùm deſcendunt ab illis de Cennamis, qui præſen-
tarunt in antiquis vacationibus, ſed ſunt illimet, qui
præſentarunt in duabus vltimis. Nam quoad Iacobum,
quem pars aduerſa patronũ fatetur, cùm eius præſen-
tationi nitãtur, ipſe præsẽtauit de anno 1577. & 1590.
† & non eſt dubium, quòd poſt mandatum datum ad 18
præſentandum potuit etiam ipſe præſentare, Fel. in c.
venerabilis, poſt n. 2. de except. & non eſt facienda vis
in præſentatione facta in perſonam Ioan. ex mandato
nullo, & reuocato, vt eſt dictum. Nicolaus eſt filius An-
nibalis, qui præsẽtauit de anno 1591. de quo anno præ-
ſentauit etiam Bartholomæus. Non obſtat, † quod op- 19
ponitur præſentationes non fuiſſe ſortitas effectum,
quia effectuatio duarũ vltimarũ non poteſt negari, cũ
exhibeãtur literæ inſtitutionis Vinc. Citadell. qui fuit
præsẽtatus de ann. 1577. qui Vinc. poſtea de anno 1581.
d. Cappel-

d.Cappellaniam in manibus Papæ reſignauit ad fauo-
rem Sebaſtiani Gualanduccij, per cuius obitum Cap-
pellania deinde vacauit de anno 1591.& fuit præſen-
tatus,& inſtitutus Io. Gualanduccius, qui poſtea per-
mutauit hanc Cappellaniã cum Paulino Arnulphino,
20 per cuius obitum vltimo loco vacauit; † & hæc ſola
ſufficeret pro validitate præſentationis,& pro obtinẽ-
da inſtitutione, Calder. conſ.12.de iurepatron. Achil.
deciſ.5.eod.tit. Malè etiam obijcitur diſpoſitio Concil.
Trident. poſſeſſionem præſentandi non attendentis,
quia vltra quod adeſt fundatio iuriſpatron. & non cõ-
trouertitur patronatus,ſed pertinentia,habemus duas
præſentationes poſt Conciliũ factas præuia cauſæ co-
gnitione. Non ſubſiſtit, quod dicitur præſentationes
21 productas nõ eſſe in forma probanti,quia omnes† fue-
runt extractæ a libris collationum Epiſcopatus ab ip-
ſiſmet Notarijs,& Cancellarijs rogatis, ſiue ab eorum
ſucceſſoribus, & pars aduerſa illas reproduxit coram
Priore Sacri Tidentiani, & propterea non poteſt op-
ponere,quòd ſint minùs ſolemniter deſumptæ,Lap.al-
leg.119.n.3.Pariſ.conſ.125.n.20.lib.1.

ADNOTATIO.

22 a Iuſpatronatus† probari per cõfeſſionem partis in il-
lius pręiudiciũ,pluries dixit Rot.& tres deciſ.per ex-
tenſum refert Garz.de benef.p.12.c.2.à n.276. vſq;ad
279. & Rot. deciſ.526.563. & 645.p.4. in nouiſſ. im-
preſs.& deciſ.697.ſub n.2.p.1.in recẽt. & regulariter
in beneficialibus confeſſio præiudicat cõfitenti,Rot.
deciſ.738.ſub n.2.verſ. & indiſtinctè, p.2. in rec. Hoc
autem,quod dicitur de probando iuſpatron.ex cõfeſ-
ſione partis, non habet locum ad effectum canonizã-
di iuſpatronatus in præiudicium Eccleſiæ,ſed ſolùm
procedit in præiudicium ipſius confitentis,Mant.de-
ciſ.318.n.3.& fuit dictum in Aquilana iuriſpatr. corã
Comitulo,impreſs.penes Marcheſ.de Commiſ.tom.1.
fol.131. & ita eſt intelligenda declaratio S. Congre-
gationis relata per Garz. d.ca.2.n.275.vbi reſoluitur
non probari iuſpatronatus ex ſola confeſſione partis.
b Mantic.deciſ.244.n.5.Rot.deciſ.526.& 533.in princ.
p.4.in nouiſſ.impreſſ.Gonzal.ſuper reg 8.gloſ.18.nu.
59.Garz.de benef.p.5.c.9.n.68.
23 c Qui habet† maiorem partem vocum,ſeu ſuffragiorũ
vnius ſtipitis, etiã ſi adſit contradictio minoris par-
tis dicitur habere totam ſtipitem,†nec attenditur cõ-
tradictio minoris partis,quia pars maior ſuffocat mi-
norẽ,Gonz.poſt relat. ſuper reg.8.gloſ.45.n.61. Rot.
deciſ.443. ſub n.4.p.2. in recent. fuit dictum in Vrbi-
naten.iuriſpatrõ.14.Maij 1618.coram bo.me.Andrea,
& in Vgentina iuriſpatronatus 15.Aprilis 1605.cor.
R.P.D. Pamphilio, adeò quòd ſi duo fuerint præſen-
tati cumulatiuè ab vna ſtipite, ſed vnus habeat om-
nes voces;alter verò ſolùm maiorẽ partem, dicuntur
inter ſe pares, & eſt locus inter illos gratificationi,
perinde ac ſi ille, qui habet maiorem partem vocum,
omnes voces illius ſtipitis habuiſſet,vt notabiliter re-
ſoluit Rot.in Lauden.Cappellæ 3. Iun.1617. coram
R.P.D.Caualerio.
d De hac materia dixi ſupra ad deciſ.420.
e Vide,quod dixi ſupra ad deciſ.417.
24 f Rot.† dec.615.n.3.p.1. in recen. & plenè fuit dictũ in
Lucana iuriſpatron. de Podijs 23. Martij 1620. corã
R.P.D.Dunozetto, vbi fuit dictũ, quòd ad effectum,
quod pręſcribatur libertas Eccleſię aduerſus iuſpatr.
requiritur auctoritas Superioris, & voluntas vnà cũ
curſu quadraginta annorum,& ad mutandũ ſtatũ be-
neficij, quæ requirantur,plenè dixi ſupra ad dec.434.
g Vide ſupra ad deciſ.349.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. ÆDIFICII.

Veneris 12. Februarij 1610.

ARGVMENTVM.

Teſtium examen an fuerit validum in caſu propoſito,be-
nè declaratur.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium examen in dubio præſumitur validum.*
2 *Teſtium examen factum poſt terminum,quo durabat citatio,
eſt nullum vti factum ſine citatione,nec terminus ſuperue-
niens aliquid operatur.*
3 *Retrotractio termini non poteſt ſanare nullitatem exami-
nis.*
4 *Notarij atteſtationi ſtatur circa citationem in locis,vbi viget
conſuetudo,quòd Notarij fungantur vice Curſorum.*
5 *Stylus probatur ex eo, quòd etiam altera pars in proceſſu de
facto idem ſeruauit,& n.9.*
6 *Acta iudicialia non requirunt teſtes.*
7 *Citatio,quæ non eſt reſtricta ad certum diem, intelligitur pro
toto termino examini præfixo.*
8 *Iuramentum in forma intelligitur præſtitum, prout debuit le-
gitimè præſtari.*

DECISIO CCCCLIII.

RESolutum fuit teſtes eſſe validè examinatos,exce-
ptis illis,qui fuerunt examinati die 5.Iulij.Iudex
enim 19 Iunij admiſit partes ad probandum cũ præfi-
xione termini 15. dierum, qui terminus durabat vſque
ad diem 4.Iulij. Die autem 6.eiuſdem de vtriuſq; partis
conſenſu prorogauit terminum ad 60. dies incipien-
dos à die 2.prędicti menſis. Hinc ſequitur teſtes,qui iu-
rarunt die 2.3.& 4.Iulij,iuraſſe in tempore,cùm durat
primus terminus 15 dierum. Idem dicendum de illis,
qui iurarunt die 6. cum iurauerint in termino proro-
gato. Nec refert, quod non appareat iuramentũ fuiſſe
præſtitum poſt decretum prorogationis, † quia ita eſt 1
præſumendum pro validitate examinis,ad tradita per
Alciat.præſ.42.regul.3. Cott. in memor. in ver. actus.
Caſſad.deciſ.21.de præb.Creſc.dec.4. & 6.de præſcrip.
Teſtes verò examinati die quinta† quando primus ter- 2
minus expirauerat,& nondũ incęperat ſecundus,& ſic
extra terminum,& per conſequens ſine citatione,quæ
nõ durat niſi durãte termino, ſunt nulliter examinati,
nec terminus ſuperueniẽs aliquid operatur ad validi-
tatẽ examinis,cùm requiratur pro ſubſtantia tempore
examinis,l.obligari,§.tutor,& ibi not.ff.de autbor. tut.
& l.matrẽ,C.de prob.latè Tiraq.de iur. primog. q.34.
n.21.& licèt in prorogatione fuerit dictũ,quòd termi-
nus prorogatus inciperet à die ſecũda,attamen iſta re-
trotractio† non potuit ſanare nullitatẽ examinis,Alex. 3
conſ.28.n.24.li.5.Pariſ.conſ.144.n.3.li.4.Surd.latè de-
ciſ.70.n.16.qui alios cumulat. Nullitas, qua deducitur
ex eo,quòd citatio non probatur per atteſtationẽ No-
tarii abſque teſtibus,tollitur † ex ſtylo Notorio,qui in 4
partibus Hiſpaniarum viget, ibi enim nõ ſunt Nuncij,
& Curſores,ſed eorũ vice funguntur Notarij,& meri-
tò illis creditur de citatione facta,prout de iure credi-
tur Nũcijs,vt fuit dictũ in cauſa Toletana decimarum
13.Iunij 1590.coram R.P.D. meo Decano,& in cauſa
Placentina,& Toletana Canonicatus, & Beneficiorũ
16.Iunij 1609. coram me, & in aliis pluribus. † Nec 5
poteſt pars aduerſa controuertere iſtũ ſtylum, quia in
citationibus ad eius inſtãtiam factis adeſt ſola relatio

a Notarij ſine teſtibus. a Minus obijci poteſt defectus teſtium decreto deputationis Notarij receptoris decre-
6 tū prorogationis termini,& ſimilibus,quia † cùm ſint acta iudicij, eos non requirunt, gloſ.& DD. in c.quoniam contra de probat.Lap.alleg.8 t.n.3. vér. ſpeciale eſt.Bal.in l.donationibus,n.3.C.de donat. Non obſtat, quod citatio fuerit facta pro vna die,& alia fuerit exa-
7 minatum† quia citatio nō fuit reſtricta ad certas dies, & intelligitur pro toto termino examini præfixo, vt fuit dictum in Toletana decimarum de Lucillos 2. Februarij 1609 coram me,& in alijs. Nec etiam verum eſt,quod Notarius atteſtetur d.iuramento per verba enunciatiua, cum appareat, quod Notarius ſingulis diebus, quibus iuramentum detulit, ſingulos actus rogauit, vt benè deducunt informantes pro Monaſterio Sancti Elmi. Vltra quòd cùm Notarius non dicat ſimpliciter de iuramento præſtito, ſed quòd iurarunt in
8 forma, ſufficit, † quia tunc intelligitur præſtitum, vt debuit legitimè, prout fuit ſæpiſſimè reſolutum in Rota,& ſignanter in vna Ciuitat. conſtructionis Cappellæ 21.Februarij 1589.coram bo.me. Card.Seraph. in Corduben.redecimarum 29 Ianuarij 1595. coram eodem, & in Calaguritana oblationum 26. Martij 1590.coram Peruſino.

ADNOTATIO.

9 a Et quòd† ſtylus circa ordinatoria reddatur veriſimilis ex eo,quòd eadem pars aduerſa eodem modo fecit ſuas probationes, Rot.deciſ.41 1.ſub n.2. verſ.ac etiā ex eo,p.1.in recent.& deciſ.587.n.3. p.2. in recent.& deciſ.205.n.3. inter impreſ. penes Farinac. poſt 2.li. conſ. vbi fuit dictum non poſſet opponi de nullitate examinis ex defectu alicuius ſolemnitatis, ſi etiam eundem modum opponens ſeruauit in faciendis ſuis probationibus; vel ſaltem,quando par forma,& ordo fuit ſeruatus in examine vtriuſque partis, tunc de facili Rot. vtrumque examen ſuſtinet, vt dicit Gonzal. ſuper reg.8. in annot.contra nullit.n.73. in fi.

Oliuerius Beltraminus.

VENETIARVM NAVIS.

Lunæ 1. Februarij 1610.

ARGVMENTVM.

Iura ex quibus cenſeantur in forma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Iura extracta à Notario actuario habentur loco originaliū.*
2 *Notario atteſtanti ſe actuatum creditur.*
3 *Signum non eſt de ſubſtantia,& ſufficit ſola ſubſcriptio Notarij,& n.6.*
4 *Notarij habent iuuenes, & ſubſtitutos, qui quicquid agunt, agunt nomine Notarij principalis.*
5 *Subſcribens dicitur virtualiter omnia ſcribere, & n.7.*

DECISIO CCCCLIV.

Dubitaui an iura in actis exhibita ſint integra,ac in forma probanti; Et Domini reſeruata diſcuſſione integritatis in aliam poſitionē reſoluerunt eſſe in for-
1 ma probanti,quia cùm† fuerint extracta,& ſubſcripta à Notario actuario habentur loco originalium, Bald. in l.publicari,n.9.laſ.num.4. Cod. de teſtam. Alex. in Authen.ſi quis in aliquo,num.5. Dec.num.15.Cod.de eden. Rot. deciſ.1. de fid. inſtrum. in nou. latè Couar. pract.quæſt.cap.19.num.3.fuit dictum in cauſa Brach. Parochialis 10.Iunij 1609.& 20. Ianuarij præteriti C. R.P.D.meo Sacrato,& ſæpiſſimè in alijs. Quòd autem ille ſit † actuarius, probatur ex eius atteſtatione ſecun- 2
dùm ſtylum Rotæ, Caputaqu.dec.245.p.2. fuit dictum in Gerunden.vini 13.Maij 1598.cor. R.P.D. meo Decano, & coram me in vna Romana iuriſpatronatus 26.Maij 1600.& in Barchinonen. Prioratus 28. Nou. 1607.cor.bon.mem.Iuſto. Non obſtat,quòd Notarius non appoſuerit ſignum, quia † illud non eſt de ſubſtan- 3
tia,& ſufficit ſola ſubſcriptio.a Chiſſan.dec.73.fuit de- a
ciſum in Bononien. fideicommiſſi de Sancto Petro de anno 1607.C.R.P.D. meo Decano, & in Pampilonen. Parochialis 9. Maij eiuſdem anni. Nec etiam facit, quòd actuarius dicat proceſſum fuiſſe ab ipſo extractum,& tamen reperiatur ſcriptus diuerſis manibus, † 4
quia ſcribaniæ habent iuuenes, & ſubſtitutos ſub illis ſcribentes,qui quicquid agunt,agūt nomine ſcribæ,& Notarij principalis,vt etiam videmus in officijs Notariorū Aud.Cam.& alijs Curiæ. Vltra quod propter ſubſcriptionem † dicuntur omnia ab ipſo virtualiter ſcri- 5
pta,b Natt.conſ.287.n.4 latè Surd.conſ.61.n.31.Alia b
benè tolluntur per informantes pro Roberto, & litis conſortibus.

ADNOTATIO.

a Quicquid† ſit ex iuris diſpoſitione an ſignum ſit de 6
ſubſtantia Rot.ſeruat opinionem, quòd non ſit de ſubſtantia,ſed quòd ſufficiat ſuſcriptio ſola Notarij, Seraph.dec.902.n.5.& dec 909.Rot.dec.628 n.2.p. 2. in recent. fuit dictum in Mediolanen. iuriſpatronatus 13 Februarij 1615.cor.R.P.D.Pirouano,& in Firmana iuriſpatronatus 7.Iun.1619.C.R.P.D.Dunozetto,vbi dicitur ita fuiſſe multoties in Rot.iudicatum.

b Roland.†conſ 44.n.28.& ſeq.lib.1.Rot.dec.603.ſub 7
nu.2.p.2.in recent.fuit dictum in Ariminen.Caſtrorum 13.Mart.1600. cor.Cardinali Lancellotto,& in Vrgelien Parochialis 29.Nouembr. 1602.cor. Cardin. Pamph. vbi fuit dictum validam eſſe extractionem, etiam ſi Notarius totam ſcripturam non ſcripſerit,ſed ſolùm ſe ſubſcripſerit.

Oliuerius Beltraminus.

TOLETANA PORTIONIS.

Lunæ 25. Februarij 1610.

ARGVMENTVM.

Decretum ſuper derogatione puritatis eo ipſo,quòd non iuſtificatur ex actis dicitur notoriè iniuſtum,& ex pluribus oſtenditur non eſſe in caſu propoſito iuſtificatum.

SVMMARIVM.

1 *Notoriè iniuſtum dicitur decretum eo ipſo,quòd non iuſtificatur ex actis.*
2 *Puritas non eſt poſitiuè probanda per admittendum, ſed è contra probari debet eius impuritas,& latè ſub n.15.*
3 *Fama bonæ probatio prænalet malè,& ſub n.16.*
4 *Procedit etiamſi deponentes de bona ſint pauciores.*
5 *Teſtes inducens non poteſt opponere contra eorum perſonas. Teſtis non magis probat contra inducentem, quàm pro inducente,& ſub n.17.*
6 *Fama debet eſſe conſtans,inconcuſſa,& ſolida.*
7 *Incertitudo perſonæ vitiat probationem.*

8 Plu-

Digitized by Google

8 *Pluralitas generat obſcuritatem.*
9 *Identitas probatur ex indicijs,& coniecturis.*
10 *Identitas probatur ex pluribus demonſtrationibus , quando illæ alijs non conueniunt,& ſub n.18.*
11 *Confeſſio non probat contra tertium.*
12 *Origo,& domicilium patris tranſit in filium.*
13 *Relatio fit ad proxima,& immediata.*
14 *Interpretatio depoſitionis teſtium facienda eſt contra inducentem.*

DECISIO CCCCLV.

FVit reſolutum ſententiam Rotalem eſſe confirmandam,quia de eius iuſtitia conſtat ex deciſion.in hac
cauſa,& in Toletana Canonicatus factis. Non obſtat,
quòd dicitur,decretum denegatæ Auguſtino poſſeſſionis ob non appellationem feciſſe tranſitum in iudicatum,& propterea Auguſtino incumbere onus probandi puritatem, iuxta deciſ. Gropperij in alia Toletana
portionis, quia vltra quod perfecta informatione Auguſtinus petijt ſibi tradi poſſeſſionem, & caſu,quo denegaretur,appellauit , nec fuit illi intimatum decretũ
denegationis , quando etiam non fuiſſet appellatum,
& appellari debuiſſet,non propterea tenebatur Auguſtinus probare poſitiuè ſuam puritatẽ,& deciſio Gropperij hoc non dicit , ſed quod tenetur probare iniuſtitiam decreti,& grauamen,& ita illam intellexit Rota
in Oueten.Canonicat.24.Ianuar.1578.cor.b. me. Car.
Seraph.ob id Auguſtinus fecit tranſportare acta inqui-
1 ſitionis,ex quibus,†cùm non iuſtificetur decretum ap-
a paret de eius notoria iniuſtitia, [a] Pariſ.conſ.54.n.21.l.
4.Cæſ.de Graſſ. dec. 2.de ſolut.fuit dictum in Segunt.
Præſtimonij 17.Apr 1592 cor Orano,& in Vlixbonẽſ.
Benef.9.Iun.1600.cor.me.Quod autem non iuſtificetur
2 inde patet,quòd Capitulum† non probat impuritatem
b Auguſtini,prout probare tenetur,[b]& pluries fuit dictũ
quatenus enim eam probaſſe credit ex teſtibus de publica voce,& fama deponentibus,vltra quod multa opponuntur,& contra dicta,& perſonas eorum, apparet
etiam fuiſſe probatam puritatem ex fama contraria,
3 †& in concurſu præualet probatio bonæ famæ proba-
c tioni malæ,[c]Aucharan.conſ.187.num.7.ver.quinimò
in dubio,Corn.conſ.176.ad fin.lib.4 Put.dec.2.num.2.
4 li.3.quod procedit,†etiamſi deponentes de bona eſſent
pauciores,Anch.& Corn.ibi,& fuit dictum in Toletana Cappellaniæ 19. Ianuarij anni præteriti coram R.
P.D. meo Marquemontio,multò magis,quando, vt in
caſu noſtro ſunt plures,cùm omnes teſtes primę informationis,& alij multi ſecundæ deponant de fama puritatis . Et licèt pro parte Capituli dicatur teſtes pro
Auguſtino loquentes non concludere publicam vocem, & famam , attamen contrarium liquet ex eorum
lectura.Nec ſunt attendendæ exceptiones,quæ dantur
5 contra eorum perſonas, cùm † Capitulum eos receperit, & examinauerit abſque aliqua participatione Au-
d guſtini,[d] l.ſi quis teſtibus,Cod.de teſtibus, Abb. in cap.
præteriti,num.6.& 7.eod.tit.Roman.conſ.104.num 6
Pariſ. conſ.50. num.6. lib.1. fuit dictum in Toletana
portionis 21.Maij 1594.coram Illuſtriſſimo Cardinali
Mantica.Additur,quod Auguſtinus in ſuſceptione ordinum coram Commiſſarijs Sanctæ Inquiſitionis, iam
ſunt 30.anni,examinauit ſuper ſua puritate ſeptem teſtes admodum ſenes,qui optimè deponunt , ex quibus
6 ſaltem †apparet, quòd fama impuritatis non eſt con-
e ſtans,inconcuſſa,& ſolida,prout eſſe debet, [e] Bald.in l.
conuenticulam,n.8.v.eſt tamen verum, C. de Epiſc.&
Cleric.& ſine contradictione,Afflict.dec.83.n.7.Accedit , quod ex teſtibus deponentibus de fama impuritatis Auguſtini aliqui eam videntur deducere ex parentela,quã ipſe habebat cũ illis de Caſtillos,ſed fuit probatum , & reſolutum Caſtillos non tangère Auguſtinum,niſi per affinitatem,quæ eum non maculat,aliqui
ex parentela illorum de Tellez, & tamen, vt probatur
ex ipſa inquiſitione, macula illorum de Tellez eſt moderna, & prouenit ex quadam muliere de familia Madrid, quæ nihil habet commune cum aſcendentia Auguſtini.Quatenus autem Capitulum deducit impuritatem ex perſona Gundiſalui Sanchez de Vbeda, quem
pro tritauo aſſignat Auguſtinus in ſua genealogia, eo
quia in publicis ſcripturis Sanctæ Inquiſitionis probatur de an.1486.fuiſſe publicè pœnitentiatum,& reconciliatum Gundiſaluum Sanchez de Vbeda de Caſarauios , hoc fuit ſublatum ex deciſione Domini mei Sacrati,quia conſtat de pluritate Gundiſaluorum de Vbeda; Nam Gũdiſaluus tritauus Auguſtini habuit filium,
qui nomine patris Gundiſaluus appellabatur,vt deponunt Franciſca Garzia, Ferdinandus Ximenez , Ferdinandus Peon,Alphonſus Garzia, & alium Gundiſaluũ
nepotem, vt dicit Iſabella de Oluera , & Ferdinandus
Ximenez , & omnes tres appellabantur Gundiſaluus
Sanchez de Vbeda.Vnde impuritas,quam oſtendit Ca-
pitulum ex perſona Gundiſalui pœnitentiati , † non 7
probatur propter incertitudinem perſonæ Gundiſalui,leg.duo ſunt Titij,ff.de teſtam.tutel.l.ſi ita,ff.de reb.
dub.l.qui ex pluribus,ff.de verb.oblig. Alexand.conſil.
153.nu.5 in fin.lib.2.Vbi enim pluralitas,†ibi obſcuri- 8
tas,vt dicit Bald.in leg.hæc conſultiſſima , nu 6. C. qui
teſtam. fac.poſſ. Non obſtat quòd non probetur, quòd
de ann.1486 quando Gundiſaluus pœnitentiatus fuit ,
extitiſſent plures Gundiſalui , quia nec etiam probatur contrarium,& non eſt mirum,quod eodem tempore extitiſſet pater, & filius, & vbi vnicus tantùm extitiſſet,ille potuit eſſe filius,ſicut pater,nemo enim dicit,
& nullibi probatur Gundiſaluum aſcendentem Auguſtini fuiſſe de dicto anno , & licèt ſufficiat Auguſtino
docere pluritatem Gundiſaluorum ad effectum,vt non
probetur ipſum originem ducere ab illo Iudaizante,&
reconciliato, attamen ex abundanti concurrunt multę
coniecturæ, & veriſimilitudines benè pōderatæ in deciſione Domini mei Sacrati ad excludendum , quòd
Gundiſaluus aſcendens Auguſtini ſit alius ab illo de-
ſcripto in actis Sanctæ inquiſitionis,† & vbi de identi- 9
tate agitur,attenduntur indicia,& coniecturæ,Afflict.
dec.23.n.3.Surd.conſ 414.n 68.præſertim in antiquis ,
Menoch.conſ.21. n 33. Inter alias autem veriſimilitudines illa eſt maxima coniectura , ſiue demonſtratio,
tritauus Auguſtini fuit coniugatus cum Franciſca Tellez,Gundiſaluus autem pœnitentiatus habuit vxorem
Mariam Diaz,& excluditur,quod ex aduerſo obijcitur
potuiſſe habere vtramq;ſucceſſiuè, quia vnus teſtis dicit præcisè Gundiſaluum habuiſſe vnicam tantùm
vxorem Franciſcam, & alij plures dicunt ſe audiuiſſe
de Franciſca, ſolùm, & quòd numquam audiuerunt illum habuiſſe aliã, & eſt multùm veriſimile, quòd cùm
habuiſſet vxorem nobiliſſimam,ex qua plures ſuſceperat liberos,non duxerit aliam infimæ conditionis.Accedit,quod nullus teſtis habetur in tota Inquiſitione,
qui malè loquatur de Gundiſaluo.Sanch.de Vbeda, &
ex ijs,qui conati sũt deponere de impuritate,nemo eſt
qui eam deducat à perſona ipſius,imò,vt deciſ.dicitur,
ſunt teſtes,qui de eo optimè loquũtur,& dicũt illũ fuiſſe valdè honoratũ,quod ſit veriſimile ex familiaritate,
quã habuit,vt deponunt plures teſtes cũ Henrico.IIII.
Caſtiliæ Rege Non obſtat †quod plurib. demõſtratio- 10
nibus cōcurrentibus probetur identitas , quia hoc ve-
rũ,niſi illæmet alijs etiam conueniant.[f] Bar.in l.demõ- f
ſtratio falſa,n.15.in fi ff.de cond.& demonſtr.Bal.in l.
hac conſultiſſima,n.5.in fin.C.de teſtam.fac.poſ.qualitas,

tas,ſeu demonſtratio deducta ex eo, quòd Gundiſaluus
pœnitentiatus habuerit Io.& Garziam filios, non pro-
batur ex confeſſione Alphonſi della Pegna, vt fuit re-
11 ſolutum,cùm†illa non probet contra tertium,l.ſi vnus
li.1.vbi Iaſ.ff.de pact.Afflict.dec.245.n.11. Tiraquel.de
retract.conuent.§.4.gl.6.n.9. alia etiam qualitas dedu-
cta ex eo, quòd eſſet de loco de Caſaruuios, non exclu-
12 dit Gundiſaluum filium,imò illum includit,† cùm do-
miciliū,& origo patris tranſeat in filium,Bald.in conſ.
334.poſt nu.1. lib.4.fuit dictum coram me in Ciuitatis
Caſtelli Liquidationis 1.Nou. 1606. dantur etiam ad
hoc aliæ reſponſiones per informantes.Non obſtat pō-
deratio depoſitionis Ferdinandi Peon,quam facit pars
aduerſa ad probandū, quòd Gundiſaluus filius non ex-
taret de ann.1486.ex eo,quòd teſtis examinatus de an-
no 1607.dum eſſet ætatis annor.44.dicit cognouiſſe
ipſum per decem annos,quod eſſe non poteſt ſi de ann.
1486.fuit pœnitentiatus, oportet enim ſecundùm cal-
culum,quem faciunt informantes pro parte Capituli,
quòd ille Gundiſaluus vixiſſet per an.121.quia omiſſo,
quod non eſt impoſſibile per rerum naturam,reſpōde-
tur teſtem non dicere de cognitione Gundiſalui,ſed de
cognitione Ioannis eius filij,illud enim relatiuum(*qui*)
13 eſt intelligendum de ipſo Ioanne, † vt relatio fiat ad
proxima,& immediata,gl.in l.1 ff.de legat.præſt.Bar.
Caſt.& alij in l.hæredes palā,§.ſed ſi notum, ff.de teſt.
14 &†interpretatio facienda eſt contra Capitulum,quod
illum examinare fecit,Soc.conſ.274.n.3.l.2.Pari.conſ.
107.n.65.l.1.Dum autē pars aduerſa adhuc inſtat,quòd
etiam ſi referatur cognitio ad Ioannem filium,per ne-
ceſſe arguitur Gundiſaluum iſtum ſecundum non eſſe,
qui de anno 1486.fuit pœnitentiatus,quia Ioannes de
tempore,quo fuit examinatus,teſtis erat 70. annor. &
hodie etiam viuit, quod eius natiuitas fuiſſet de anno
1528.Reſpondetur hæc de vita,& ætate Ioannis, nec
non de tēpore mortis Gundiſalui eſſe gratis dicta,quia
nullibi apparet,& in omnem euentum iſte eſſet vnicus
teſtis, in quo Auguſtinus non fundat ſuam intentionē,
& non curat ſuſtinere eius dictū, cuius depoſitio ſi de-
ſtruatur,Capitulum eo vti non poterit,& remanebunt
depoſitiones aliorum ſuper pluralitate Gundiſaluorū.

ADNOTATIO.

a De quo ſupra ad dec.1.
15 b Rot.†pluries huiuſmodi Statuta Tolet.& ſimilia nō
admittentia impuros ſanguine,&deſcēdentes ab in-
fecta radice Hebræorum, ſeu Maurorum ad aliquā
dignitatem,ſeu gradū,ſeu ad obtinendum beneficia
in aliqua Eccleſia interpretata fuit, quod nō impo-
nāt onus probandi puritatē ex informationibus ca-
ptis,ſed quod ſufficiat non conſtare ex dd. informa-
tionibus iā captis de impuritate,quia puritas ſāgui-
nis de iure præſumitur,Māt.de.274 n.1.Ro.de.167.
n.38 & dec.182.n.2. vbi referuntur plures deciſ. &
dicitur ſæpiſſimè fuiſſe in Rot.reſolutum,&dec.196
per totam p.1.in rec.vbi etiam infinitę deciſ.cumu-
lantur,in qua etiam Rot.denegauit remiſſoriam ad
probādum contrarium intellectum Statuti vti con-
tra obſeruantiam interpretatiuam Rot.& dec 494.
n.2.p.1.in rec. vbi in materia Statutor. Religionis
Hieroſolymitanæ non admittentium niſi nobiles,
& in p.2.in rec.deciſ.335 n.1.& vltimo loco fuit di-
ctum in Calaguritana puritatis ſanguinis 18. Iunij
1621.coram R.P.D.Coccino Decano.
16 c Mant.†dec.274.n.12. Rot.deciſ.182.n.9.p.1.in rec.&
dec.494.n.12.ead. p.1.in rec. vbi fuit dictum, quòd
probationes pro bona fama, etiamſi ſint minùs pō-
deroſæ,præualent, & ideo etiamſi teſtes deponētes
de bona fama eſſent pauciores,præferendi ſunt plu-
ribus deponentibus de mala, vt firmatur in hac de-
deciſ.& poſt plures deciſ. relatas dixit Rot.in Cala-
guritana puritatis ſanguinis 13. Nouemb.1619. co-
ram Cardin.Sacrato,& in iſtis terminis impuritatis
Hoied.de incompatibilit.benef.p.1.c.23.n.143.
d Rot.† in iſtis terminis,in dec.182.ſub n.7.p.1.in rec. 17
& hoc procedit quoad exceptiones contra perſonas
teſtium,ſed reſpectu dicti Rota ſeruat non dare ma-
iorem fidem teſti contra inducentē,quàm pro indu-
cēte,vt in dec.594.n.2.p.2.l.3.diuerſ.& benè in dec.
244.ſub n 2.p.1.in rec.& fuit dictum in Bonon.por-
tionis 8.Martij 1610.coram R.P.D. Pamphil. adeò
quòd cùm in Aſſiſien.Pecuniaria 7. Maij 1610. cor.
R.P.D. Manzanedo fuiſſet firmata concluſio in cō-
trarium,fuit in ſpecie reuocata illa deciſ.quoad hāc
concluſionem 28.Ianuarij 1611.coram eodem.
e Rot.dec.167.ſub n.24.& dec.182.ſub n.5.& 7.p.1.in
rec.& dec.335.ſub n.5.p.2.in recent.
f Identitas†non probatur ex demonſtrationibus ge- 18
nericis,quę etiā alijs poſſunt conuenire,Corn.cōſ.111
n.15.v.ſecus videtur,l.1.Ro.dec.295.n.9 p.1.in rec.
& fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli bonorū 16. Iun.
1595.coram Litta, & in Romana,ſeu Amelſitana
Salniani coram eod. impreſſ. penes Pacific. de Sal-
uian.deciſ.79.iuxta antiquam impreſſ.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS.

Lunæ 1. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Nominandi facultas an ſit ſubhaſtabilis,& ceſſibilis.

SVMMARIVM.

1 *Nominandi ius poteſt ſubhaſtari.*
2 *Nominandi ius poteſt in alium transferri.*
3 *Factum Iudicis adiudicantis cenſetur factum ipſius partis.*
4 *Nominandi facultas an,& quando ſit ceſſibilis.*
5 *Eſt ceſſibilis,quando competit ex contractu.*
6 *Ceſſibile eſt omne ius etiam perſona cohærens, quando inhæ-
ret ratione rei,& num.7.*

DECISIO CCCCLVI.

PRopoſui dubium, an Laurentius Cataneus habue-
rit facultatē nominandi de anno 1589. difficultatē
fecit ſubhaſtatio domus per prius facta ad inſtantiam
creditorum ipſius Laurentij fuiſſe abdicatam ab eo d.
facultatem, Sebaſtianus autem aduerſarius contende-
bat,non ſolùm, quòd non fuerit ſubhaſtata,ſed quòd
neq; ſubhaſtari potuerit. Domini reſoluerunt ius no-
minandi potuiſſe ſubhaſtari,& reſeruarunt particula-
riter videre,ſi fuerit ſubhaſtatum. Quod enim ſit ſub-
haſtabile,non videtur habere difficultatem, † conſen- 1
tientibus pręſertim ſubhaſtationi Monialibus,ad quas
ſpectat dominium directum, † ſicuti enim accedente 2
conſenſu potuiſſet Laurentius ius iſtud,& omne aliud
cedere,& in alium transferre,Ancharan. conſ.63.nu.
1.& ſeqq.Paul.de Caſtr. conſ. 329. num.2.p.2.pari ra-
tione potuit & per Iudicem ſubhaſtari, quod enim
† fit à Iudice adiudicante rem creditori,vel licitatori, 3
cēſetur factum ab ipſo debitore,l.ob cauſam,vbi Bart.
Bal.& alij,C.de euict.l.ſi pignora,ff.eod.tit.l.elegāter,
in princ.ff.de pign.act.cum cumulatis per Tiraq.de re-
tract.lignag.§.1.gloſ.14.n.13. Non obſtat, † quod dici- 4
tur facultatem nominandi,vti quid perſonale non eſſe
ceſſibilē per l.ſi ſtipulatus fuerim,ff.de verb.oblig.quia
ille tex.nō habet locum in ſubhaſtatione facta per Iu-
dicem,vt per Iaſ.ibi ſub n.1.v.ſecundò limita,procedit
enim in ceſſione voluntaria,non in neceſſaria,vt dicit
Iaſ.

laſ.ibid.& latè Tiraq.de retract.lignag.§.26. gloſ.1.n.
12.& ſeq.Rurſus locum habet in ſaeultate eligendi cō-
petēte per viam meri facti,non in electione,quæ cō-
petit per viam iuris,vt declarat Bart.in d.l.in 1.oppoſ.
quem omnes ſequuntur,teſte Iaſ.ſub n.1.eirca med. Et
5 propterea ius eligendi,†quod competit ex contractu,
prout eſt illud,de quo agitur,eſt ceſſibile,l.ſi ſic,§. vlt.
& ibi not.ff.de leg.1.l.vlt.§.1.ff.de verb.oblig.Bal.conſ.
93.in quodam contractu,n.1.l.1. Tiraq. d.§.29. gloſ.3.
n.33.Accedit,quod iſta facultas nominandi Laurentio
competebat ratione domus in emphyteuſim ab eo re-
6 ceptæ . Omne autem†ius etiam perſonæ inhærens eſt
a ceſſibile,quando inhęret ratione rei,ᵃRol poſt Specul.
& Gonz.quos allegat conſ.27.n.26.& 31.lib.2.

ADNOTATIO.

7 a Ius perſonale † licèt cedi non poſſit, Surd. poſt alios conſ.205 n.21. & 22. Nihilominus ſi perſona cohæret ratione rei,illud cedi poteſt vna cū ipſa re,Vincent.de Franch.dec.242.n.1.Pariſ.conſ.82.n.36.l.3. Card. Tuſc. in pract.conclus. in verbo ius congrui, concluſ.583.num.27.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSARAVGVSTANA DEDICATIONIS.

Lunæ 1. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Decretum,an,& quando ſit nullum ex defectu citationis , & quando conclusio in hac cauſa habeat vim citationis,& de illius circunductione.

SVMMARIVM.

1 *Citationis defectus reddit nullum decretum.*
2 *Prouiſionale decretum non requirit citationem.*
3 *Manutentionis decretum requirit citationem.*
4 *Concluſio in cauſa circumducta non ſupplet defectum citationis.*
5 *Concluſio in cauſa circumducitur per productionem nouorum iurium*
6 *Et tunc opus eſt noua concluſione.*
7 *Circumductio requirit decretum Iudicis, cùm non pendeat à voluntate partium.*
8 *Intimatio in interloquutorijs ſupplet defectum citationis, & num.10.*
9 *In poſſeſſorio plenario decretum factum habet vim diffinitiuę.*

DECISIO CCCCXLVII.

FVit concluſum pro nullitate decreti manutentio-
1 nis facti ab Auditore Nuncij,† Nullitas reſultat ex
defectu citationis,l.de vnoquoq;ff.de re iud.l.1.§.item
cum ex dicto,ff.quæ ſent.ſine appell.reſcind. clem.ſæ-
pè de verb. ſignif. Nec facit , quod ex aduerſo dicitur
2 fuiſſe quoddam decretum prouiſionale , † in quo non
3 requiritur citatio,quia imò fuit decretum ordinariū
manutentionis,quod requirit citationem,Put.dec.225
4 l.1.A.Aug.de cauſ.poſſ.& prop.n.12. & dec.129.l.3.†
Nec defectum citationis ſupplere poteſt concluſio in
cauſa iuxta notorium ſtylum illarum partium , quia
vltra quod in ea non concurrit aliquod de requiſitis
deductis in Aurien. diſmembrationis 29. Martij 1597.
5 cor.R.P. D.meo Decano,concluſio † in caſu fuit cir-
cumducta per productionem nouorum iurium factam
a ᵃpro parte Cathedralis , quæ etiam obtinuit mandari
extrahi copiam,& fuit extracta,&†propterea opus e-
rat noua concluſione in cauſa,Rot.de.1.de teſt.in nou.
& 12.de renunc.in antiq.fuit dictum in Toletana De-
cimar.1.Iunij 1590.cor.Bubalo,in cauſa Pampilonen.
Parochialis 3.Iulij 1600.cor.R.P.D. meo Decano, in
Calaguritana de Maeſtr.29.Octobr.1603.cor. R.P.D.
meo Lancellotto,& in Toletan. decimarum de Lucil-
los 3.Decemb.eiuſd.anni cor.me. Nec facit,†quod ad 7
effectum,vt inducatur circumductio , requiratur ali-
quod decretum Iudicis , cùm ea non pendeat à volun-
tate partium,ſed Iudicis, quia hic non deeſt decretum
Iudicis,videlicet,quod iura extraherētur. Non obſtat
afferta intimatio decreti,† quæ in interlocutorijs ſup- 8
plet defectum citationisᵇex traditis in Cordub.penſio- b
nis 16.Nouem.1609.cor.bo.me.Scotto , quia iſta inti-
matio nullibi legitur in proceſſu , & quando adeſſet,
dicitur pro parte Eccleſię de Pilar decretum non fuiſ-
ſe latum in iudicio poſſeſſorio†ſummariſſimo , ſed in 9
poſſeſſorio plenario,quod habet vim diffinitiuę,ex cu-
mulatis per Contard.in l.vnic.C.de momen. poſſeſ. in
2.ratione decidendi,n.12.fuit dictum in Valen.decim.
23.Octob.1598.cor.b.m.Card.Serap. ſed hæc diſcuſſio
non eſt neceſſaria,quia intimatio non reperitur .

ADNOTATIO.

a Concluſio in cauſa,quando habeat vim citationis,& quando cenſeatur circumducta per productionem nouorum iurium,dixit latè ſupra ad deciſ. 140.

b Intimatio†ſupplet defectum citationis,Surd.conſ.86 n.31.in fin.Serap.deciſ. 1047.n. 4. & fuit dictum in Cordub. Penſionis cor.Scot. impreſſ. penes Marcheſ. de commiſ.to.1.fol.631. ſed hoc non habet locum in actu grauis beneficij , Rot.dec.274. n.3.p.1. in rec. & dec.340.in fin.p.2.in recent. 10

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMVS.

Veneris 5. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſio ad effectum manutentionis ſufficienter probatur ex aſſertione partis enunciantis aliquem occupatorem,detentorem,& vitioſum poſſeſſorem, & alia in materia manutentionis.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo eſt dandum exiſtenti in poſſeſſione.*
2 *Dimiſſio poſſeſſionis præſupponit præexiſtentem poſſeſſionem.*
3 *Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex aſſertione partis aduerſæ enunciantis aliquem detentorem,& occupatorem,& ſub n.5.& 6.*
4 *Poſſeſſio præſumitur iuſta,& legitima.*
5 *Confeſſio poteſt acceptari in parte reiecta qualitate , quæ eſt contra iuris præſumptionem.*
7 *Manutentionis iudicium contentatur leuioribus probationibus.*
8 *Manutentio datur etiam in gradu reſtitutionis in integrum, non obſtante re iudicata , maximè quando illa redditur turbida.*
9 *Poſſeſſione quis non priuatur per exequutionem nullam.*
Reſtitutio in integrum non ſuſpendit exequutionem rei iudicatæ,quando exequutio iam eſt cœpta, & latè quando dicatur

Digitized by Google

catur cœpta, ſub numer. 10.

DECISIO CCCCLVIII.

PRo Domino Antonio Querro informante fuit re-
1 ſolutum dandum eſſe illi mandatum † de manute-
nendo in poſſeſſione domus, in qua exiſtebat tempore
motæ litis, §. retinendæ, Inſt. de interd. de qua conſtat
ex monitorio illi facto per partẽ aduerſam, quòd An-
2 tonius deberet dimittere poſſeſſionẽ domus, † quam ſi
dimittere debebat, neceſſariò erat penes ipſum, cùm
priuatio præſupponat habitum, l. manumiſſione, ff. de
iuſt. & iur. l. decem, ff. de verb. oblig. vt in fortioribus
terminis ad effectum ſpolij dixit Rot. cor. me in Anco-
3 nitana bonorum, 16. Febr. anni præt. præſertim, † quia
in monitorio pars aduerſa appellat Antonium deten-
torem, & occupatorem domus, licèt enim ex his ver-
bis videatur confiteri poſſeſſionem vitioſam, attamen
4 iſta confeſſio, cum habeat præſumptionem contra ſe, †
quia poſſeſſio præſumitur iuſta, & legitima, non vitio-
5 ſa, l. merito, ff. pro ſoc. Aym. conſ. 150. n. 5. † poteſt acce-
ptari confeſſio reſpectu poſſeſſionis reiecta qualitate
vitij, Bar. in l. Aurelius, §. idem quæſijt, ff. de lib. leg. &
propterea ex his verbis probari poſſeſſionem ad effe-
a ctum manutentionis tenuit[a] Rot. in vna Pęnn. & Adr.
beneficior. relata inter diu. dec. 802. p. 1. & in Rom. do-
mus 2. Decem. præteriti cor. D. meo Pamph. Concur-
runt plures aliæ confeſſiones, & in narratiua commiſ-
ſionis appellationis a ſententia D. Triuultij, & in plu-
ribus citationibus factis Antonio pro reſtitutione pẽ-
ſionis exactæ, quæ confeſſiones indubitanter probant
poſſeſſionem aduerſus confitentem, non ſolùm quan-
do agitur de manutentione, vt in d. Pænnẽ. & Adr. ſed
6 etiam vbi agitur de reſtitutione in ſpolio, † Caputaq.
dec. 36. l. 2. in manuſcrip. Concurrit ſententia R. P. D.
Alæ, per quam condemnatur Antonius ad reſtituendũ
ſcut. 280. ex penſionibus per ipſum perceptis. Concur-
runt alia ponderata per informantes, ex quibus appa-
7 ret poſſeſſionem fuiſſe concludentiſſimè probatam, †
licèt in hoc ſummariſſimo ſufficiant leuiores proba-
tiones, Menoch. de retin remed. vlt. ſub nu. 34. Couar.
pract. q. c. 17. n. 4. Vnde non poteſt denegari Antonio
8 manutentio, quæ † datur etiam in gradu reſtitutionis
b in integrum,[b] Cæſ. de Graſ. dec. 4. in fi. de cauſ. poſſ. &
propr. fuit dictũ in Rom. cenſus 6. Nouem. 1606. & 15.
Ianuar. 1607. cor. R. P. D. meo Decan. & in Bonon. cen-
ſus 25. Iun. 1605. cor. R. P. D. meo Sacrat. Præſertim cũ
res iudicata, quæ poſſit allegari, reddatur ſatis turbida
ex ſententijs in contrarium latis ad fauorem Antonij,
itaut donec in Rota diſcutitur de earum iuſtitia, non
videatur deneganda manutentio. Non obſtat manda-
tum de immittendo in poſſeſſionem domus relaxatum
per R. P. D. Gypſium, confirmatum à R. P. D. Ala, quia
illud erat directum ad accipiendum poſſeſſionem do-
mus acquiſitæ per Michaelem, vnde non potuit execu-
tari ſuper domo, de qua agitur acquiſita per Andreã
9 diuerſa omninò ab illa, & propterea † executio huiuſ-
modi eſt nulla, & non priuauit Antonium ſua poſſeſ-
ſione, Gabr. conſ. 31. n. 7. l. 2. Hond. conſ. 20. n. 24. l. 1.

ADNOTATIO.

a De hac materia dixi ſupra ad dec. 200.

10 b Manutentio † eſt concedenda etiam pendente iudi-
cio reſtitutionis in integrum, vt præter allegata in
hac dec. Rot. dec. 38. p. 1. diu. & de. 144. inter impreſ.
penes Cinc. de cẽſib. & de. 111. n. 8. p. 1. in rec. Mareſ.
var. l. 2. c. 64. n. 10. Hoc nõ procedit, quãdo executio
iam eſſet cœpta, quia tunc reſtitutio in integrum nõ
ſuſpendit executionem rei iudicatę, iuxta opinionẽ,
quã ſeruat Rot. Pat. dec. 10. de reſt. in integr. Cæſ. de
Graſ. dec. 1. n. 14. eod. tit. Serap. dec. 777. nu. 12. Rot.
dec. 379. ſub n. 2. & dec. 545. n. 5. p. 1. in rec. & de. 138.
nu. 2. p. 2. in rec. & fuit plenè dictum in Barbaſtren.
Pecuniaria 1. Iulij 1616. cor. bo. me. Andrea, vbi fuit
reſolutum, quòd ſtante clauſ. (*parito iudicato arbitrio
Rotæ*) non erat locus arbitrio ad effectum ſuperſedẽ-
di in executione, ſi executio erat iam cœpta, quòd
habet locum etiam contra minorem, Rot. dec. 826.
p. 4. in nouiſ.

Cœpta autem dicitur executio iuxta opinionem Rot. poſtquam fuerunt decretæ, & relaxatæ executoriales, ſeu mandatum, Rot. d. dec. 545. n. 5. & d. dec. 138. ſub n. 2. p. 2. in rec. & dec. 826. p. 4. in nouiſ. & fuit dictum in d. Barbaſtren. & in Pampilon. Beneficior. de Zaffala 7. Apr. 1617. cor. R. P. D. Dunozetto, & hanc opinionem etiam ſequitur Signatura, vbi agitur de ſententijs Rotalib. vt teſtatur Marcheſ. de Commiſ. to. 1. fol. 398. n. 19. & fuit dictum in d. Pamp. cor. R. P. D. Dunozetto. Non ſufficit tamen, quòd in ſentẽtia fuerit decretum, & relaxatum mandatum, quia aliàs eſſet modus infallibilis impediendi reſtitutionem; cùm ſemper in omnibus ſẽtentijs poſſit decerni, & relaxari mandatum, vt benè conſiderauit Rot. in Bonon. Cenſus cor. bo. mem. Iuſto, impreſſ. penes Marcheſ. de commiſ. tom. 2. fol. 60. & etiam conſiderat idem Marcheſ. de commiſ. to. 1. fol. 398. num. 18.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 8. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Numeratio actualis pecuniæ, ex quibus cenſeatur interueniſſe in contractu cenſus, & reſpondetur ad plures præſumptiones in contrarium ponderatas.

SVMMARIVM.

Rota Sene. Cens. decis: 24.

1 *Reſtitutioni in integrum eſt locus conſtito de bono iure.*
2 *Item ſtante iniuſtitia ſententiæ competit reſtitutio.*
An ſit neceſſaria probatio iniuſtitiæ plena, & concludens, & notoria, vide num. 11.
3 *Inſtrumentum publicum facit rem certam, & manifeſtam, & facit conſtare de bono iure ad effectum reſtitutionis in integrum.*
4 *Numeratio pecuniæ probatur ex atteſtatione Notarij facta in inſtrumento publico, niſi contrariũ apertiſſimè probetur.*
5 *Teſtes deponentes contra inſtrumentum publicum debent eſſe omni exceptione maiores.*
6 *Teſtes debent concludenter deponere, maximè vbi agitur de probando contra inſtrumentum.*
7 *Simulationis ſuſpicio tollitur ex præexiſtenti cauſa vera.*
8 *Simulatio non habet locum, vbi contractus potuit realiter, & verè fieri, & num. 9.*
10 *Minor, ſeu mulier impugnans contractum ob non interuentũ conſanguineorum, & propinquorum, non ſufficit, quòd probent, quòd illi abfuerent, ſed debent etiam probare, quòd illi potuerint contractui interuenire, de quo latè etiam ſub numer. 12.*

DECI-

DECISIO CCCCLIX.

1 DOmini dixerunt conſtare † de cauſis reſtitutionis in integrum, ex bono iure Bartholomæi, & Mariæ
2 coniugum, Caputaq. dec. 55. p. 3. & † propter iniuſtitiã
a ſententiæ contra ipſos latæ, a Guidop. dec. 315. ſub n. 8. & 368. fuit dictum in vna Auximana dotis 14. Mart. 1575 cor. b. m. Card. Seraph. bonum ius autem eſt clarum ex
3 publico inſtrumento, † quod facit rem certam, & manifeſtam, c. cum dilect. vbi Ab. n. 2. de donat. Bart. in l. 1. n. 8. ff. de oper. nou. nunc. Bal. in l. intereſt, n. 2. C. de ſolut. Alex. conſ. 135. n. 5 l. 6. & in noſtris terminis dixit Rot. in Beneuentana Cenſus 16. Decem. 1594. cor. Illuſtriſ. Card. Mant. in Bonon. Cenſus 24. Apr. 1600. cor. Illuſt. Card. Pamph. & in Rom. Cenſus 20. Ianuar. 1605. corã
4 R. P. D. meo Lancell. † in quibus fuit dictum ſatis conſtare de numeratione pecuniæ, poſtquam Notarius in inſtrumento de ea atteſtatur. Et propterea pars aduerſa, quæ dicit cenſum creatum ſine pecuniæ interuentu, id habet apertiſſimè probare, vt fuit dictum in illa Beneuentana, & in alijs ſupradd. deciſionib. tales autem non ſunt probationes, quæ in cõtrarium adducuntur; nam teſtes ad hoc inducti non ſunt conteſtes, aliqui nõ ſunt formiter examinati, aliqui, vt filia Sextiliæ, habẽt
5 intereſſe, cùm ipſa eſſet creditrix. Et tamen † teſtes, qui deponunt contra contenta in inſtrumento, debent eſſe omni exceptione maiores, l. optimam, ad fin. vbi Bald. C. de contr. & commit. ſtipul. Bart. in l. 1. §. ſi quis neget n. 12 poſt. med. ff. quemadm. teſt. aper. Iaſ. conſ. 124. n. 2. ad fi. v. ſed ad iſtud obiectum, l. 1. Corn. conſ. 261. poſt n. 34. l. 4. fuit dictum in terminis iſtis, in vna Forolin. cenſus 13. Nouem. 1598. cor. b. me. Litta, & in vna Bonon. cenſus 13. Nouem. 1598. cor. R. P. D. meo Decan. Aliqui etiam non deponunt concludenter, vt benè perpendũt
6 informantes pro Bartholomæo, & Maria, & † licèt teſtes ſemper debeant concludere ex regula, l. neq; natales, C. de prob. & in c. in præſentia, eod. tit. attamẽ præcipuè vbi agitur de probando contra inſtrumentum, debent neceſſariò, & concludenter deponere, Alex. cõſ. 33. n. 15. l. 3. Iaſ. conſ. 13. col. 4. v. pro ead. par. l. 3. Menoc. de arbitr. cauſ. 105. n. 3. Coniecturæ adductæ pro ſimulatione non placuerunt DD. præcedens enim pactio de accipiendo ad cenſum ſummam, in qua Sextilia remanſit debitrix, non concludit ſimulationem, imò potius illam excludit, quia legitima cauſa capiendi pecunias ad cenſus, prout plerumq; contingit, eſt ſolutio æ-
7 ris alieni, & debitum erat verum, & reale, præexiſtẽs † autem cauſa, quæ vera fuit, tollit ſuſpicionem ſimula-
8 tionis, † quæ etiam non habet locum vbicumq; cenſus potuit realiter, & verè conſtitui, vt fuit dictum cor. me in alia Rom. cenſus 26. Nouem. 1604. Neq; etiam argui poteſt ſimulatio ex eo, quod muratores creditores Sextiliæ emerint cenſum ab illo, ad cuius fauorem eũ conſtituerat Sextilia, quia, vltra quod hoc eſt factũ per plures menſes poſt eius creationem iſtud nihil conclu-
9 dit, † quia potuit fieri verè, & ſine fraude, vnde ceſſat ſuſpicio ſimulationis, & fraudis, l. qui autem in prin. ff. de his, quæ in fraud. credit. & fuit dictũ in allegata Roman. cenſus. Deciſio Senogal. cenſus corã R. P. D. meo Decan. nõ applicatur, quia, vt ex eius lectura apparet, multa ibi concurrebant, ex quibus oriebatur maxima præſumptio, quòd realiter pecunia non interueniſſet, quæ ceſſant in caſu iſto. Non obſtat, quod obijcitur cẽſum fuiſſe impoſitum a Sextilia non adhibitis ſolemnitatibus Statuti, quia contrariũ apparet ex decreto Iudicis, & præſẽtia curatoris ad id ſpecialiter conſtituti, nec releuat, quod non interuenerint propinqui, quos conſtat ex depoſitionibus teſtiũ extitiſſe tempore con-
10 ſtitutionis cenſus, † quia non ſufficit, quod extarent, ſed debet probari, quod potuerint celebrationi inſtrumẽti interuenire, b Paul. de Caſt. cõſ. 124. in 2. dub. l. 1. Corn. b
conſ. 306. n. 8. l. 1. & fuit dictum in Rom. cenſus 23. Feb. ann. præter. cor. me, hoc autem teſtes non deponunt. Ex quibus fuit concluſum conſtare de cauſis reſtitutionis in integrum.

ADNOTATIO.

a Non dicitur † conſtare de cauſis reſtitutionis in inte- 11
grum, niſi probata iniuſtitia ſententiarũ, ex qua reſultat læſio, Benint. dec. 85. n. 10. Rot. dec. 1. de reſt. in integr. in nouiſ. & in rec. p. 2. dec. 307. n. 1. & dec. 329 n. 1. & dec. 672. n. 1. & dec. 731. n. 1. & p. 1. in rec. dec. 132. n. 1. & ideo conſtito de iuſtitia ſententiæ nunquam datur reſtitutio, Rot. d. dec. 131. n. 1. p. 1. in rec. & dec. 534 n. 1. poſt 2. l. conſ. Farin. & probatio iniuſtitiæ ad iſtum effectũ reſtitutionis debet eſſe plena, & concludens, Benint. d. dec. 85. n. 10. Rot. d. dec. 354 poſt 2. l. conſ. Farin. & plenè fuit dictum in Piſtoriẽ. Benef. 11. Mart. 1612. cor. R. P. D. Burat. vbi fuit dictum hoc procedere etiam, quãdo minor petit ſe reſtitui in integrum, & ibi dicitur, quòd probationes petentis reſtitutionẽ debẽt eſſe luce clariores. Licèt autem probatio iniuſtitiæ ſentẽtiæ debeat eſſe valdè concludens, non tamẽ requiritur iniuſtitia notoria, Cæſ. de Graſ. de. 10. n. 13. de ſent. Ser. dec. 251. n. 2 Rot. de. 351. n. 5. p. 1. diu. vbi dicitur maximè id procedere in ſupremis Tribunalib. Rot. dec. 635. in fi. p 2. in rec. & dec. 492. n. 1. p. 1. in rec. Item eſt etiã aduertendum, quod poteſt quæri de reſtitutione ad duplicem effectum. Primò ad effectũ audientiæ, & introductionis cauſæ in iudicio reſtitutionis in ipſo limine obtinendi audientiã in d. iudicio reſtitutionis. Secundò, quãdo poſtquã cauſa reſtitutionis eſt introducta ad effectũ reportandi totalẽ victoriã, & retractandi ſententias, in hoc ſecundo caſu habet locum, quod ſupra dixi eſſe neceſſariã plenam probationem iniuſtitiæ, in primo verò caſu ſufficit ſemiplena, & ſolus fumus iniuſtitiæ, prout optimè fuit conſideratũ in d. Piſtor. benef. 11. Maij 1618. co. R. P. D. Burat. vbi etiã dicitur, quod cẽſetur cauſa iam introducta, & obtenta audiẽtia per ſolã cõmiſſionem reſtitutionis, prout de iure, & hanc eandẽ diſtinctionem optimè facit Grat. diſcep. Foren. c. 439. n. 45. & 46. iunctis numeris antecedẽ. latè etiã Odd. de reſt. in integ. p. 1 q 36. n. 46. Sur. conſ. 95. n. 15. & 16 & cum hac diſtinctione ad cõcordiam reducũtur auctoritates DD. & deciſionũ, dum aliquando firmatur eſſe neceſſariam plenam probationẽ, aliquando verò ſufficere ſemiplenam, & ſolũ fumum, quod vltimũ etiam firmauit Ro. in Rom. Spolij 17. Iun. 1602 cor. R. P. D. Ortemberg. Surd. d. conſ. 95. n. 15. Veſtr. in praxi l. 8. c. 3. n. 9.
b Minor † impugnans contractũ ex eo, quod nõ inter- 12
uenerint proximiores, non ſolùm probare debet exiſtentiam conſanguineorũ in loco contractus ead. die celebrati cõtractus, ſed etiã probare debet, quòd potuerint cõmodè in illa die interuenire, Achil. dec. 4. de præſump. Rot. penes Zacch. dec. 134. n. 8. fuit dictũ in Rom. cẽſus 29. Apr. 1611. co. R. P. D. Pirou. & in Rom. nullitatis contractus 27. Iun. 1611. co. b. m. Andrea, vbi dicitur probãdũ eſſe per minorẽ, quod proximiores poterant interuenire cõmodè eod. die, & hora: Verũ Rot. in dec. 713. p. 2. in rec. recedendo ab alijs deciſ. dixit ſufficere probare de die celebrati cõtractus habilitatẽ naturalẽ, ſcilicet ſanitatẽ, licèt nõ probetur præcisè in illa hora ipſius cõtractus, probata autẽ habilitate naturali nõ præſumitur inhabilitas accidentalis ex aliquo impedimẽto proueniens, niſi probetur, vt latè habetur in d. deciſ. 713.

Oliuerius Beltraminus.

RO-

ROMANA DOTIS.

Lunæ 8. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Hæreditas ex quibus cenſeatur adita.

SVMMARIVM.

1 *Aditio probatur ex verbis enunciatiuis.*
2 *Procedit hoc, quando verba enunciatiua ſunt prolata ab eo, cui eſt delata hæreditas, non autem à tertio, etiamſi ſit legitimus adminiſtrator.*
3 *Adiri non poteſt hæreditas per Procuratorem.*
4 *Procuratoris confeſſio voluntaria non nocet.*
5 *Confeſſio voluntaria dicitur, etiamſi ſit facta in iudicio, quãdo voluntariè nullo praecedente iuſſu, & mandato Iudicis emanauit.*
6 *Aditio non inducitur ex actibus, qui potuerunt fieri alio iure, quàm hæreditario.*
7 *Bulgari conſuetudo reſtringit vſumfructum relictum vxori ad alimenta.*
8 *Ceſſat d. conſuetudo filijs defunctis, tunc enim euadit vſusfructus plenus.*
Et an, & quando ſit locus d. conſuetudini Bulgari latè ſub numero 17.
9 *Aditia hæreditatis non inducitur ex poſſeſſione bonorum, ex quibus competit vſusfructus.*
10 *Aditio hæreditatis non inducitur ex poſſeſſione, quæ referri poteſt ad alium titulum.*
11 *Putei deciſ. 447. lib 1. declaratur.*
12 *Poſſeſſio licèt in dubio non cenſeatur capta ex titulo fideicõmiſſi, quia ex tali titulo propria auctoritate capi non poteſt, tamen procedit in dubio, ſecus quando ille, qui cepit poſſeſſionem, declarauit expreſsè ſe illam cepiſſe iure fideicommiſſi.*
13 *Declarationi illius, qui fecit actum ſtandum eſt in ijs, quę pendent ab animo facientis.*
14 *Articuli, & poſitiones, quòd cenſeantur habiti pro confeſſatis Rot. & Curia non ſeruat, & ſub n. 18.*
15 *Aditio hæreditatis non præſumitur in hęreditate damnoſa, & debitis inuoluta.*
16 *Adire quis non præſumitur hæreditatem, quando nihil eſt in hæreditate.*

DECISIO CCCCLX.

VIſum fuit Dominis non conſtare, quòd D. Liuia
adiuerit hæreditatem filij. Aditio enim non pro-
batur per illam comparitionem in iudicio, in qua di-
citur pro D. Liuia de Vrſinis hærede cũ beneficio le-
1 gis, & inuentarij, † quia licèt alias verbis enunciatiuis
probetur Bar. in l. gerit, ſub n. 14. ff. de acq. hær. Matth.
not. 34. Iaſ. in l. ex his verbis, C. de teſt. mil. ſub n. 8. v. o-
2 ctauò limita, † hoc tamen verum, quando verba enun
ciatiua ſunt prolata ab eo, cui delata eſt hæreditas, nõ
autẽ à tertio, qui non poteſt alium facere hæredem, e-
tiamſi ſit legitimus adminiſtrator, Ruin. conſ. 113. n. 6.
l. 3. Quando autem ille cõparens fuiſſet Procurator D.
3 Liuiæ, quod non conſtat, † clarũ eſt hæreditatem per
Procuratorem adiri non poſſe, l. Paulus reſpondit per
4 Procuratorẽ, ff. de acq. hær. Nec etiã † d. cõfeſſio probat
hæreditatem prius aditam per D. Liuiam, quia confeſ-
ſio Procuratoris volũtaria non nocet, Ægid. dec. 695.
5 in princ. Fel. in c. 1. n. 14 vt lit. non cont. † & dicitur vo-
lũtaria, quamuis facta in iudicio, cùm ab eius arbitrio
nullo præcedẽte iuſſu, & mandato Iudicis proceſſiſſet,
Alex. cõſ. 322. n. 6. l. 2. Pariſ. cõſ. 115. n. 21 l. 1. Men. conſ.
32. n. 40. Neque etiam probatur ex actibus, qui dantur
† quia potuerunt ab ea fieri alio iure, quã hæreditario, 6
l. pro hærede, & l. ſi pupillus, alias Iulianus, §. fin. ff. de
acquir. hæred. Bald. conſ. 224. circa med. verſ. ſi autem,
li. 2. Rom. conſ. 154. ſub n. 1. Habebat enim D. Liuia in
bonis per filium viuentẽ poſſeſſis duplex ius, vſusfruct.
nempe ſibi à Septimio marito relictis, qui licèt viuente
filio † ex cõſuetudine Bulgari eſſet reſtrictus ad alimẽ- 7
ta, a gloſ. in l. 1. in fin. in ver. derogare, C. ſi ſecũd. nupt. a
mul. attamen eo ſine liberis defuncto euaſit † plenus, & 8
vniuerſalis vſusfructus, b ex cumulatis per Gabr. de vſu- b
fruct. concl. 3. n. 7. & per Surd. de alim. tit. 2. q. 15. n. 162.
† qui autem ratione vſusfructus retinet bona, non adit 9
hæreditatem, Corn. conſ. 1. n. 8. lib. 2. Aliud etiã ius ha-
bebat in bonis Septimij, nempe fideicommiſſi, cui per
mortem filij ſine filijs fuerat factus locus, in vim cuius
fideicommiſſi ingreſſa fuit poſſeſſionem bonorum, &
propterea non intrat pręſũptio aditionis ex inſtrumẽ-
to venditionis herbarũ, & alijs, ex quibus colligi poſſit
poſſeſſio tenutæ, aut acquiſitio fructuũ, † quæ fieri po- 10
tuerunt in vim legati vſusfructus, & ſubſtitutionis fi-
deicõmiſſariæ. Non obſtat † deciſ. Put. 447. li. 1. cũ alijs 11
allegatis, per quas pars aduerſa probare intẽdit, quòd
ſupradicti actus nõ ſint referendi ad titulũ fideicõmiſ-
ſi, ſed hæreditatis, ex quo poſſeſſio nõ fuit capta autho-
ritate Iudicis, prout capere debet fideicõmiſſarius, quia
Put. & aliæ deciſiones loquũtur in dubio, & quãdo fuiſ-
ſet poſſeſſio capta ſimpliciter ſine aliqua declaratione.
Domina † autẽ Liuia declarauit ſe acquirere poſſeſſio- 12
nẽ iure fideicõmiſſi, cui declarationi in hoc eſt ſtãdũ,
Alex. conſ. 126. n. 4. circa fin. li. 7. Corn. conſ. 77. ſub n. 2.
li. 3. Aym. conſ. 197. n. 4. † quia in ijs, quæ pẽdẽt ab ani- 13
mo facientis actum, ſtatur eius declarationi, gloſ. in §.
ſed alię. Inſtit. de act. Bart. in l. Põponius, ff. de neg. geſt.
Alex. conſ. 315. n. 7. in fin. li. 1. Soc. conſ. 97. n. 22. li. 4. In
venditione capſarũ, & alijs contentis in poſitionibus,
quæ fuerũt habitę pro confeſſatis Domini nullã facie-
bant vim, quia vltra alias reſpõſiones, † Curia, & Rot. 14
non obſeruant, neq; admittunt hunc ſtylum iſtius fictæ
confeſſionis, c Veſtr. in prax. c. 14. n. 4. l. 5 Ex quibus, & c
alijs adductis per informantes DD. cenſuerũt non con-
ſtare de aditione, præſertim † cùm ſimus in hæreditate 15
multùm damnoſa, quo caſu facile pręſumi debet actus
non eſſe factus animo adeundi, Nat. cõſ. 448 n. 20. cùm
non præſumatur ita de facili animus adeũdi in hære-
ditate debitis inuoluta, Corn. conſ. 29. n. 8. circa med. l.
4. & nõ creditur † quis velle adire, quãdo nihil eſt in hę- 16
reditate, idẽ Corn. cõſ. 46. nu. 14. l. 2. ex reſolutione autẽ
quòd non probetur aditio, reſultat deciſ. alterius par-
tis dubij, quòd ſit faciẽda ſeparatio Caſalis, vt detracta
legitima, & Trebell. debita creditoribus filij, ſibi conſi-
gnetur medietas ratione fideicõmiſſi, & ita concluſũ.

ADNOTATIO.

a De conſuetudine † Bulgari reſtringente legatũ vſus- 17
fructus relicti vxori ad alimẽta, plenè tractant Pereg.
de fideicom. art. 12. n. 28. & ſeq. Borgnin. de vſufr. mu-
lieri relicto, n. 17. vſque ad 107. Mant. de coniect. vlt.
volun. l. 9 ti. 7. Simon de Pret. de interpr. vlt. vol. ſolut.
5. dub. 10 a n. 44. vſque ad 73. Menoch. de præſum. l. 4.
præſ. 139. & 140. Surd. de alim. lib. 2. qu. 8. per tot. &
nouiſſimè Caſtil de vſu fruct. cap. 45. per tot.

b Licèt autem concluſio ſit, quod vſusfructus reſtrin-
gatur ad alimenta iuxta d. conſuetudinẽ Bulgari paſ-
ſim receptã, & per Rot. ſæpiùs approbatã, vt in dec.
762. p. 1. diu. & latiùs dec. 740. n. 1. & ſeq. p. 4 in nouiſ.
impreſſ. quę conſuetudo locum habet, etiamſi ſimpli-
citer vxor fuerit relicta vſufructuaria abſq; adiũctio-
ne alterius verbi, vt firmatur in præallegatis deciſio-
nib. & etiam habet locũ, quãdo eſt inſtituta nouerca,

extantibus

Digitized by Google

extantibus filijs alterius matrimonij, Gabr.conſ.97.
n.3.& ſeq.lib.2.Rot.d.deciſ.748. in fin.p.4.nihilominus ab hac conſuetudine receditur ex coniecturata
mente teſtatoris in contrarium, plenè Caſtil.in d.cap.
45.n 9.& etiam Rot.d.deciſ.748.n.3.& fuit dictum in
Bononien.vſusfructus 4.Feb.1604. cor.Iuſto, vbi pro
coniectura excluſiua d. conſuetudinis conſideratur,
quòd verba non conueniebant alimentis, & quòd
vxor fuerat inſtituta ſolùm in dimidia vſusfructus.
Videnda eſt d.deciſ.748.par.4.vbi plures coniecturæ
fuerunt reprobatæ, quæ ponderabantur, vt recederetur à d.conſuetudine, & etiam cor.b. me. Orano in
Romana de Beuilaquis 16.Febr.1598. fuit reprobata
alia coniectura, ſcilicet liberationis à redditione rationis, & confectione inuentarij, nec non etiam alia
coniectura deducta ex onere iniuncto vxori alendi
filium.

Ceſſat autem d. conſuetudo Bulgari poſt obitum filiorum ſuperſtite vxore, quia tunc vxor acquirit integrum, & plenum vſumfructum, vt firmatur in hac deciſione, & prçter hic allegatos, Hond.conſ.63.n.135.
lib.1.Peregr.conſ.70.n.14.& ſeq.lib.1. Petr.Pechia
de teſtam.coniug.lib.5.c.3.per tot.vbi reprobat Alexan conſ.29.li.4. qui id limitat ſolùm habere locum,
quando vxor eſt inſtituta non ſimpliciter, ſed limitatiuè, donec caſtè, & vidualiter vixerit.

18 c Fuit dictum† in Romana Vineæ 11.Dec.1613.& 1.
Feb.1613.coram R.P.D. Pamphilio, & etiam fuit dictum in Romana Lęſionis 26.Iun.1619. cor. eodem.
Præterea etiam, vbi ſeruatur rigor, cap.2.de confeſſ.
li.6.vt ille tex.habeat locum, concurrere debent omnia requiſita per Franc.ibi ſub nu. 5. vt dicit Seraph.
dec.408.& fuit etiam dictum in Romana Pecuniaria
17.Febr.1599.cor.Cardinali Lancel. & latè de materia d.cap.2.de confeſſ.in 6.tractat.Scacc.de iudic.lib.
2.cap.7.à num.502.& ſeq. per plures.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONEN. MATRIMONII.

Veneris 19. Martij 1610.

SVMMARIVM.

Bona fides alterius ex coniugibus ſufficit ad legitimandam prolem, & ex quibus cenſeatur inducta bona fides.

ARGVMENTVM.

1 *Remiſſoria denegatur, quando articuli ſunt irreleuantes.*
2 *Matrimonium putatiuum data ignorantia in vno coniuge legitimat prolem prius ſuſceptam.*
Bona fides vnius ex coniugibus ſufficit ad legitimandum prolem, & an, & quando id procedat, & n. 11.
3 *Bona fides in coniugibus in dubio præſumitur.*
4 *Præſertim in matrimonio palam, publicè, & in facie Eccleſię contracto.*
5 *Contrahens palam in caſu prohibito præſumitur errare.*
6 *Matrimonium ſubſequens non legitimat prolem ſuſceptam ex inceſtu.*
7 *Hoc non procedit ſtante legitimatione Papæ cum decreto legitimationis prolis tam ſuſceptæ, quàm ſuſcipiendæ.*
8 *Diſpenſare dicitur Papa in radice matrimonij, quando matrimonium approbat vſq; ab initio cum legitimatione prolis.*
9 *Matrimonium contractum poſt diſpenſationem ſuffragatur, etiam ſi contrahentes nondum habuerint notitiam impetratæ diſpenſationis.*
10 *Bona fides in coniugibus inducitur ex aſſertione Parochi aſſerentis ſe habere licentiam:*

Deciſiones Papales.

DECISIO CCCCLXI.

DOmini reſoluerunt hæredibus Mariæ de Vrnieta, non eſſe dandam remiſſoriam, quia articuli,† 1
viſi fuerunt irreleuantes, Caſſad.dec.2.de dilat. Caput.
dec.66.p.3.Irreleuantia probatur, †quia matrimonium 2
putatiuum data ignorantia in vno coniuge legitimat
prolem priùs ſuſceptam non minus, quàm verum glos. 2
in c.tanta, in ver.aliam, vbi Ant.de Butr.nu.9.Alex.de
Neu.n.7.qui fil.ſint legit. Io. Andr.in cap.quod nobis,
quem ſequitur Card.in fin.2.oppoſ.eod tit.Ant.Roſel.
in tract.de legit.lib.1.in tit.de matrim.putat.nu.2.Lud.
à Sard.in tr.de natur.li.p.2.tit.de legit.per matrim.putat.latè Gemin.conſil.66. in 3.dub. cum multis relatis
per Gabr.de legit.concl.1.n.486.& per Duen.reg.350.
filius naturalis legitimatur.Ampl.9.Et hanc opinionē
vti magis receptam, veriorem, & æquiorem ſecuta eſt
Rota apud Caſſad.dec.vnic.de ſponſal.& in hac cauſa
19.Nou.1607.cor.R.P.D.meo Caualerio. Bona fides
autem Vrſulæ oſtenditur ex multis ponderatis in d.
dec.D.Caualerij, †vltra quod in dubio eſſet præſumēda, vt per Gemin.vbi ſupra, pręſertim† in matrimonio 3 4
palàm, publicè, & in facie Eccleſiæ contracto, Iaſ.conſ.
168.n.5.verſ.item contrahens matrimonium prohibitum, lib.4.Ruyn.conſ.51.ſub n.16.lib.5. Rolan. conſil.
93.nu.23.lib.3.Gabr.de legit.concl.4.n.22.† quia con- 5
trahens palam in re, & caſu prohibito præſumitur errare, Bald.in l.nemo clericus, ſub num.12.Cod.de ſum.
Trinit.& fid.Cathol.Abb.in c.de homine, nu 6.verſ.&
productis de celeb.miſſar.Non obſtat, quod Papa legitimando intellexerit de matrimonio valido, non autē
putatiuo, quia imò voluit tollere omne impedimētum
repugnans matrimonio, & legitimitati prolis, & rem
ad eum ſtatum reducere, ſicuti ſi nullum vnquam extitiſſet impedimentum, vnde ſicut nullo exiſtente impedimento, & nulla neceſſitate diſpenſationis ex matrimonio putatiuo iuncta bona fide fuiſſet legitimata
proles, ita etiam exiſtente impedimento, eoq; per Papam ſublato, & hoc non contrariatur, ſed conuenit
menti ipſius Papæ, qui cenſendus eſt voluiſſe, quod ex
ſua diſpenſatione omnis legitimus effectus ſequeretur.
Quo ſtante articulata reuocatio procuratoris, quando
eſſet vera, illi nō obſtaret declaratio, quam fecit Martinus in ſuo teſtamento, quòd Vrſula erat ſua vxor legitima cum inſtitutione vniuerſali Martini iunioris
filij ex d.Vrſula ſuſcepti, adhuc tamen non releuaret,
neque tolleret hanc bonam fidem, non probata intimatione reuocationis, aut aliter eius ſcientia in Vrſu-
la. Non obſtat, quod† proles ſuſcepta ex inceſtu non 6
legitimetur per ſubſequens matrimonium etiam verū
data ſcientia tempore, quo fuit ſuſcepta, †qua non pro. 7
cedit ſtante diſpēſatione Papæ cum decreto legitimationis prolis tàm ſuſceptæ, quàm ſuſcipiendæ, Abb.in
d.cap.tanta ſub n 14.verſ.idem dicit Vicen.qui fil.ſint,
legit.Papa enim hoc caſu dicitur† diſpenſaſſe in radi- 8
ce matrimonij illud approbando cum eius effectu, &
tollendo impedimentum vſq; ab initio cum reintegratione prolis, perinde ac ſi nunquam extitiſſet impedimentum, & coniuges fuiſſent ſemper in potentia libera contrahendi legitimum matrimoniū, vt fuit latiſſimè deductum 10.Iunij præteriti cor.bon. mem. Iuſto.
Quatenus etiam articulatur decretum de diſpenſando, ac illius expeditionem emanaſſe ſub die 26. Iulij
per horā ante meridiem, ita vt eius notitia haberi non
potuerit tempore matrimonij contracti, neq; hoc etiā
eſt releuans, † quia, vt reſoluit Rota coram eodem Iu- 9
ſto 1.Decembris 1608.ſufficit, quòd matrimonium ſit
contractum poſt diſpenſationem, licèt veriſimiliter nō
potuerit haberi notitia impetrationis diſpenſationis.

ex qua deciſione tollitur etiam alter articulus, per quẽ hæredes Martini probare intendunt licentiam contrahendi matrimonium coram quocunque Sacerdote fuiſſe conceſſam hora tertia poſt meridiem diei contracti matrimonij, & ſic poſt actum contrahendi, quia articulus loquitur de licentia in ſcriptis, & præterea, vt in deciſione dicitur, non excludit licentiam verbo datam, vltra quòd ad effectũ, de quo agitur bonæ fidei
10 Vrſulæ † ſufficit, quod frater Thomas, qui pro Parocho interuenit, palam aſſeruerit, & profeſſus fuerit habere huiuſmodi licentiam, potuit enim, & debuit Vrſula credere viro fide digno, vt benè deducitur in decisione D. Caualerij.

ADNOTATIO.

11 a Bona † fides vnius ex coniugibus ſufficit ad legitimationẽ prolis, Rot. deciſ. 354. n. 3. inter impreſſ. per Farinac. poſt 2. lib. conſ. Seraph. 1099. n. 1. Sanch. qui alios refert de matrim. li. 8. diſp. 34. num. 46. vbi dicit cenſeri prolem legitimam non ſolùm quoad parentẽ habentem bonam fidem, ſed etiam quoad alium malam fidem habentem, de quo etiam latè per eundem Sanchez lib. 3. diſput. 42. pleniſſimè Gutierez de matrim. c. 71. per tot. qui infinitos cumulat. Hoc tamen ſolùm habet locum, quando matrimonium fuit publicè, & palam celebratum, ſecùs autem ſi fuerit clãdeſtinè contractum omiſſis denunciationibus, quæ non ſunt de ſubſtantia: Ita limitat Sanchez d. diſp. 42. n. 1. & ſeq. Gutierez d. c. 71. n. 8. Verùm Rot. in d. deciſ. 354. ſub n. 6. noluit firmare hãc limitationem, ſed dixit eſſe multùm controuerſam, & ibi Rot. euitauit hanc difficultatem dicendo non probari denunciationes fuiſſe omiſſas, prout probari debet.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FRVCTVVM DOTIS.

Veneris 26. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Vidua non tenetur conferre fructus ſuæ dotis, niſi pro rata alimentorum poſt annum luctus.

SVMMARIVM.

1 *Vidua non tenetur conferre fructus ſuæ dotis, niſi pro rata alimentorum, & ſi fructus excedunt alimenta, poteſt illos petere.*
2 *Hoc non procedit durante anno luctus, ſed ſolum poſt annum.*
3 *Viduam tenentur hæredes mariti alere infra annum luctus, etiam ſi fructus dotis non ſufficiant.*
4 *Vidua etiam durante anno luctus poteſt petere ratam fructuum excedentem alimenta, ſi dos conſiſtit in immobilibus.*

DECISIO CCCCLXII.

1 CONcluſum fuit D. Victoriam † non teneri conferre fructus ſuæ dotis, niſi pro rata alimentorum, quia doctrina Bart. in l. diuortio, ff. ſolut. matrim. & ſequacium, quos congerit Surd. de alim. tit. 1. quæſt. 44.
a n. 29. & 30. [a] quòd hæredes mariti præſtantes alimẽta
2 vxori lucrentur integros fructus dotis, † procedit, durante anno luctus, quo pendente, cùm non poſſint cogi ad reſtitutionem dotis in pecunia conſiſtens, tenentur alere vxorem non habentem vnde ſe alat, ſecus autem poſt annum, quia tunc mulier poteſt dotem exigere, & ſi fuit alita ab hæredibus, illi non lucrantur fructus vltra ratam, & concurrentem quantitatẽ alimentorũ, Cum. in d. l. diuortio num. 6. & iſtam differentiã an in primo anno, vel poſt ſint præſtita alimenta, & neceſſitatẽ præſtandi, quæ viget pendẽte anno, ceſſatque, eo lapſo latiùs perpẽdit Iaſ. ibi n. 18. ante fin. verſ. & iſtud fundamentum. Quando enim durat annus pẽdet dilatio legalis data hæredibus, vnde interim debent omne commodũ habere. Salycet. in leg. vnic. ſub 31. verſ. aliqui contra, Cod. de rei vxor. act. & † ſicut eo 3
tempore tenẽtur præſtare alimenta, etiã ſi fructus dotis non ſufficiant, Bart. in d. l. diuortio, in fin. quem ſequuntur Ang. Imol. Rom. Alex. & alij citati à Surd. vbi ſupra n. 23. ita ſi è conuerſo fructus dotis excedant impenſam alimentorum, ſpectare debent omnes ad ipſos. Vbi autem ceſſat iſtud onus, & neceſſitas alẽdi vxorẽ, ceſſat etiam lucrum fructuum, Iaſ. in d. l. diuortio, ſub n. 17. verſ. Tertia concluſio. Hinc eſt, quod etiam pendente anno luctus, quando dos conſiſtit in immobilib. quo caſu ſtatim reddi debet, & non expectatur annus, neq; cadunt dilatio, & onus alimentandi, † ſi mulier re- 4
cepit alimenta ab hæredibus mariti, ipſi nõ lucrãtur fructus dotis, ſed fit compenſatio cum alimentis, vſq; ad concurrentem quantitatem, Ang. conſ. 142. Bal. poſt Dyn. in d. l. diuortio, nu. 5. & Imol. n. 15. in fin. cum ſeq. & hęc tantò magis procedunt in D. Victoria, quę egit contra D. Proſperum pro reſtitutione dotis.

ADNOTATIO.

a Et plenè etiam tractat Surd. deciſ. 111. per tot. Barb. ſolut. matrim. leg. 2. in princ. n. 3.

CALAGVRITANA PRÆEMINENTIARVM.

Lunæ 29. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Eccleſiæ renouatio, & reſtauratio fieri debet ſine præiudicio familiæ, quæ in d. Eccleſia habebat inſignia, & ideò in Eccleſia renouata debent eadem inſignia renouari.

SVMMARIVM.

1 *Eccleſiæ ampliatio intelligitur facta remanentibus iiſdem prærogatiuis.*
2 *Ideò remanere debent eadem arma, & inſignia familiæ, quæ reperiebantur in Eccleſia antiqua.*
3 *Eccleſia noua ſubrogata in locum antiquæ debet aſſumere omnes illius qualitates.*
4 *Eccleſiæ renouatio cenſetur facta ſine alterius præiudicio.*
5 *Inſignia armorum depicta in Eccleſia oſtendunt dignitatem familiæ, & illius memoriam conſeruant.*

DECISIO CCCCLXIII.

PRo Dominis de Murga informantibus fuit reſolutum arma, ſeu ſcuta armorum ſuæ familiæ, quæ appoſita, & affixa reperiebantur in fornice, & colũnis, ſeu pilaſtris Cappellæ veteris eſſe transferenda, & affigenda cornici, & columnis Cappellæ nouæ, quia, vt fuit concluſum coram bo. mem. Gypſio 28. Iunij 1589.
† ampliatio Eccleſię intelligitur facta firmis remanen- 1
tibus qualitatibus Eccleſiæ, & prærogatiuis Dominorum de Murga, [a] iuxta not. in c. ad audientiam il ſecon- a
do de Eccleſ. ædific. † Vnde arma, & inſignia familiæ 2
de Murga, quæ reperiebãtur in Cappella veteri, debeaent etiam affigi in Cappella renouata, quæ cùm ſit in
locũ antiquæ ſubrogata, † debet aſſumere omnes eius 3
qualitates, leg. ſi eum, §. qui iniuriarum, ff. ſi quis caut.

benè

Digitized by Google

benè faciunt in argumentū tradita per Hoſtien.in c.3.
n.4. de iurep. Abb.in c.cùm olim n.6. de conſuet. cum
4 alijs adductis in præfata deciſ. † in qua etiam fuit
dictum renouationem cenſeri factam ſine alicuius
præiudicio. Multùm autem præiudicaretur Dominis
deMurga,ſi nō liceret in Cappella ponere inſignia ar-
5 morū†per quæ dignitas familiæ oſtenditur,& memo-
ria cōſeruatur,Anchar.conſ.356.in fin.Bald.in l.1.C.vt
mem.lic.ſign.Imper.Io.de Anan.conſ.86. poſt nu.2. &
ibi Bolog. in addit. cum alijs adductis per informātes.

ADNOTATIO.

a Inſignia familiæ affixa, ſeu depicta in Cappella, ſeu Eccleſia,non ſunt delenda,Seraph.deciſ.652.n.2.

ROMANA FIDEICOMMISSI.
Lunæ 28. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Fœmina venit ſub vocatione proximiorum de familia.
Agnationis ratio, quando non cenſeatur habita.

SVMMARIVM.

1 *Proximioris appellatione veniunt fœminæ.*
2 *Fœmina venit ſub nomine familiæ.*
3 *Fœmina venit ſub appellatione domus.*
4 *Domus importat agnationem.*
5 *Fœminæ dicuntur agnatæ.*
6 *Etiam ſi ſint nuptæ extra familiam.*
7 *Fœmina nupta ſi fiat vidua,indubitanter dicitur agnata.*
8 *Teſtatoris voluntas interpretatur iuxta Statutum.*
9 *Statutum excluſiuum fœminarum non excludit ſorores propter patrueles.*
10 *Fœmina non perpetuat agnationem,ſed in ea finitur.*
11 *Hoc non facit, quin ipſa non ſit agnata, & non veniat ſub nomine agnatorum.*
12 *Agnationis non cenſetur habita ratio, ſi teſtator non expreſſit.*
13 *Agnationis habitam fuiſſe rationem poteſt ex coniecturis conſtare.*
14 *Agnationis coniectura non ſumitur ex qualitate ſubſtituti, qui ſit de agnatione.*
15 *Agnationis non fuiſſe habitam rationem maximè colligitur ex eo, quod teſtator nullam fecit mentionem maſculinitatis per viam depoſitionis,aut conditionis.*
16 *Agnationis ratio præſumitur habita ex mentione, & prædilectione maſculorum.*
17 *Agnationis Conſeruandæ ratio non cenſetur habita,quando teſtator vnum tantùm gradum ſubſtitutionis fecit.*
18 *Agnationis ratio cenſetur habita ex pluralitate graduum ſubſtitutionis.*
19 *Agnationis ratio excluditur ex vocatione extraneorum.*
20 *Anchar.conſ.26. declaratur.*

DECISIO CCCCLXIV.

a ALexander [a] Biſchalia hæredibus ſuis decedenti-
bus ſubſtituit proximiorem ſibi, qui tunc ſuper-
ſit de domo, & familia de Biſchalijs. Dubitaui an in
dicta ſubſtitutione poſſit dici compræhenſa Peregrina
ſoror Alexandri teſtatoris omnes in gradu præcedēs,
1 & fuit reſolutum affirmatiuè, † quia verba ei propriè
conueniunt,& mens teſtatoris non eſt aliena.Nō enim
dubitari poteſt,quin appellatione proximioris veniat
tàm fœmina,quam maſculus,Bal.conſ.6. n.1.li.2. Rub.
Alex. conſ.106.nu.4.Curt. iun.conſ.49.n.7,circa med.

Tiraq.de retract.lign.§.1.gloſ.9.nu.203.Clarū eſt etiā,
† quod cōprehēditur ſub nomine familiæ.l.pronūcia- 2
tio,§.familia.ff.de verb.ſignif.l.1.& ibi not.C.de fideic.
Alex.conſ.56.n.4.li.1.Pariſ.cōſ.51.n.2.li.2. Berou.cōſ.
383.n.10.li.2.†Et idem dicendum de verbo *(domus)* cū 3
idem importet,quòd verbum *(familia)* l.cùm vnus decē,
in princ.vbi gloſ.in ver. domum.ff. de alimen. & cib.l.
Bart.in l.1.in princ.ff. ad Sillan. Et quatenus etiā iſtud
verbum, † *(domus)* importet agnationem, iuxt.tradita 4
per Illuſtriſſimum Card.Mantic.de coniect. vlt. volūt.
lib.8.tit.12.n.17.Peregrina†vti agnata admitti debet, 5
cùm fœminæ de familia ſint agnati,[b] d.l.pronūciatio, b
§.familia,de verb.ſignif.§.item vetuſtas. Inſtit. de hæ-
red.quę ab inteſt.defer.Iaſ.conſ.142.ſub n.3.verſ.ſextò
facit,li.2.Soc.conſ.227.ſub n.5.verſ. ſed cōtra præmiſ-
ſam,li.2.Rub. Alexan.& Bero.vbi ſupra. Menoc.conſ.
197.n.37.circa med.& n.ſeq.†Quod procedit,licèt ſint 6
nuptæ extra familiam,[c] l.volumus, vbi Bald.n.2.C.de c
fideicom. Card. Zabar.conſ.91.nu.2. & ſeq.Dec.conſ.
287.n.2.Corn.conſ.230.poſt n.11.lib.3.Ruyn.conſ.53.
poſt n.9.lib.2.Pariſ. conſ.51. num.13.lib.2.Soc.d.conſ.
227. ſub nu.5.verſ.ad idem, & verſ.præterea. Cur.ſen.
conſ.64.n.56.Soc.iun.conſ.1.n.16.lib.2. Cæphal.conſ.
53.n.86.Gabr.cōſ.195. n.3.li.1. Illuſtriſsimus Mantic.
d.tit.12.n.7.fuit dictū in Romana fideicōmiſsi de Mic-
cinellis 10.Iun.1603. coram bo. me. Card. Seraphino.
Et quia Peregrina tempore purificatæ conditionis fi-
deicommiſsi,quod eſt attendendum, l.interuenerit,ff.
de leg.præſtand.† erat vidua, ceſſat omnis ſcrupulus, 7
ex traditis per Bart.in l.quoties,num.2.C.de priuileg.
Schol. libr.12.quem ſecuti ſunt Franc.in c. ſi pater ſub
nu.114.verſ. vigeſimo ſexto de teſtam.in 6. Alex.conſ.
125.poſt n.10.li.7.Iaſ.in l.cum quidam,n.3.ff. de iuriſ-
dict.omn.iud.Corn.conſ.177.poſt n.7. libr.4. Cùm au-
tem verba ſubſtitutionis conueniant Peregrinæ,nulla
etiam ratio coniecturatæ mētis teſtatoris eā excludit.
Nō enim fieri poteſt fundamentū in Statuto Vrbis ex-
cludente fœminas propter maſculos ex eo,quòd†ſit ſe- 8
cundū eius diſpoſitionem interpretanda mens teſtato-
ris,iuxta Doctr.Bart.communiter receptam in l.hære-
des mei,§.cùm ita,ff.ad Trebell. quia ceſſat d.præſum-
ptio,cùm non adſit † Statutum excludens ſororē pro- 9
pter patrueles,vt eſt caſus,de quo agitur, Soc.conſ.55.
poſt nu.1.verſ.ſed in caſu noſtro libr.3. Socin.iun.conſ.
158.n.50.libr.2.Cur.iun.d.conſ.49.nu.10.Cæphal.conſ.
46.ſub n.14.verſ.Non obſtat itaq;& dixit Rota in vna
Montis Faliſci hæreditatis 14.Maij 1584. cor.bo.me.
Card. Seraphino. Non obſtat † quòd in fœmina non 10
perpetuetur,ſed finiatur memoria agnationis,d.l.pro-
nunciatio, d.§.fin. cum l.ſeq.ff.de verborum ſign. Pur-
pur. conſ.472. nu.18. quo caſu procedunt doctrinæ ex
aduerſo allegatæ,quia † hoc non tollit,quòd ipſa non 11
ſit agnata,vt dicit Socin.iun.d.conſ.94. nu.10.lib.1.&
quòd ſub mentione agnatorum non veniat,quādo non
apparet,quòd teſtator prę oculis habuerit cōſeruatio-
nem agnationis,& bonorum in ea. Quòd autem teſta-
tor motus fuerit ad faciendam d. ſubſtitutionē fauore
agnationis,non præſumitur†cùm hanc rationē non 12
exprimat,Dec.conſ.511.n.6.ante med. Socin. iun.cōſ.
117.poſt num.25.libr.1.Bero.conſ.122. num.5.ad fin.
cum pluribus ſeqq.lib.2.Gabr.conſ.97.n.18.lib.1. Cæ-
phal.conſ.527.num.34.& licèt†poſsit etiam ex conie- 13
cturis conſtare, vt per Socin.iun. & Gabr.in dd.locis,
vt tenuit Rot. in cauſa Bononien.fideicōmiſsi de Bor-
zanis 6.Iulij 1605. coram bon.mem. Iuſto, attamen
nulla in hoc teſtamento legitur coniectura, quæ hoc
ſuadeat, ſed potius ſunt coniecturæ in contrarium.
Non enim pro coniectura ſufficit qualitas ſubſtituti,

14 †quod ſit de domo,& familia,& ſic agnatus,Gabr.qui
alios cumulat,conſ.88.num.9.li.2.Nullam etiam fecit
mentionem teſtator maſculinitatis per viam diſpoſi-
15 tionis,aut conditionis,† quod eſt magnum indicium,
quod non habuit rationem conſeruandi agnationem,
16 Gabr.ibi nu.9.in fin.& nu.ſeq.ſicuti† è contra mentio
maſculinitatis,& prædilectio maſculorum eſt potiſſi-
mum argumentum, quòd teſtator habuerit animum
conſeruandi bona in agnatione, Ruyn.conſ.139.n.17.
l.3.Nat.conſ.128.n.2.Dec.conſ.1.n.119.l.1.Cæph.conſ.
330.nu.62.Menoch.conſ.432.ſub nu.5. verſ.præmitto
17 tertiò.† Accedit,quòd teſtator vnum tantùm proxi-
miorem de familia ſubſtituit, nec eum grauauit reſti-
tuere deſcendentibus,vel in eius defectum alium agna-
tum vocauit, ex quo deprehenditur, quòd non habuit
præ oculis conſeruationem agnationis ex vnico gra-
du ſubſtitutionis,Soc.iun.d.conſ.117.ſub nu.25.& ſub
n.ſeq.lib.1.Gabr.conſ.97.n.7.li.1.Cæphal.conſ.600. n.
37.latè Card.Mant.de coniect.vlt.volunt.lib.6.tit. vlt.
18 n.5.& 6.ſicuti † è contra ex pluralitate graduum ſub-
ſtitutionis colligitur intentio diſponentis conſeruan-
di agnationem,Surd.poſt alios,quos allegat conſ.241.
nu.13.Tandem quod teſtator non cogitauerit conſer-
uari bona in agnatione apertè demonſtratur ex inſti-
19 tutione,†quia duos penitus extraneos ſibi hæredes fe-
cit.Rim.iun.conſ.244.n.303.quem ſecuta eſt Rot.Bo-
nonien.vt in dec.poſt d.conſ.impreſſa nu.75.Non ob-
ſtat, quòd teſtator non ſubſtituerit expreſsè, & nomi-
natim Peregrinam hæredibus inſtitutis,quia hoc non
tollit,quod ipſa etiam non poſſit dici virtualiter com-
prehenſa ſub verbo generali ſubſtitutionis. Teſtator
enim incertus fuit,ſi ipſa, vel alius agnatus potius ex-
titutus eſſet tēpore conditionis ſubſtitutionis.Non ob-
20 ſtat† conſ.Anchar.27.& ſequacium,quòd vocato pro-
ximiori non intelligatur de primo proximiori tantū,
ſed ſucceſſiuè de proximiori in proximiorem, quia
iſtud non percutit dubium, de quo agitur,an Peregri-
na ſit comprehenſa, præterea dictum Anchar.proce-
dit,quando eſt habita ratio agnationis conſeruandæ,
ſecus quando apparet non fuiſſe habitam, Aym. conſ.
161.ſub n.9.verſ.nec obſtat,quod ſcribit Anchar.Rub.
Alex.conſ.106 nu.4.Rolan.conſ.20.n.31.lib.3.Illuſtr.
Card.Manric.de coniectur.vlt.vol.lib 6.tit.15.nu.12.
Michael.Craſſ.in §.fideicom.quæſt.16.n.7. in fin.Rur-
ſus in caſu Anchar.ex onere, quòd in perpetuum fuit
iniunctum illis antiquioribus de domo colligitur in-
tentio teſtatoris, quod fideicommiſſum eſſet perpe-
tuum, ſed non eſſet perpetuum, niſi ad vlteriores gra-
dus ſucceſſionis ordine extenderetur, ita intelligit
Nat.conſ.531.n.28.& ſeq.Dec.conſ.10.ſub n.76. verſ.
ſecundò reſpondet,lib.3 Illuſt.Mant.ſub d.n.12.verſic.
ſed rurſus. De hoc tamen dicto Anchar. ſi opus erit
particulariter videbitur, provt etiam particulariter
examinabitur,an Peregrina fideicommiſſum agnoue-
rit,ſeu tranſmiſerit ad hæredes.

ADNOTATIO.

a Hanc deciſionem in omnibus ferè concluſionibus in
ea firmatis canonizauit Rot. in Montis Faliſci fideic.
5 Iun.1617.cor.R.P.D. Coccino Decano.

b Fœminæ an,& quando dicantur agnatæ,dixi ſupra ad
deciſ.293.

Oliuerius Beltraminus.

PARMEN. STATVS.

Veneris 30. Aprilis 1610.

ARGVMENTVM.

Arbitrium quando intret pro reiectione attentatorum.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intelligitur provt de iure.*
2 *Arbitrium non intrat pro reiectione attentatorum: cum at-
tentata in primis,& ante omnia de iure ſint reuocanda.*
*Arbitrium an, & quando intret in hac materia reiectionis
attentatorum,& n.12.*
3 *Attentans eodem tempore ius, Iudicem, & partem of-
fendit.*
4 *Attentata dicitur ſententia extra Rotam lata pendente lite
in Rota.*
5 *Taxatiua excludit omnia alia præter expreſſa.*
6 *Legitimitatis cauſa pendens ex validitate matrimonij, non
eſt auocanda à tribunali Eccleſiaſtico remittendo eam ad
Iudices laicos.*
7 *Excuſari quis non poteſt ſub prætextu decreti ab eo vio-
lati.*
8 *Attentata reuocantur ex ſola litis pendentia abſque alia
probatione iuris.*
9 *Attentatorum purgatio non poteſt euitari ſub prætextu non
iuris alterius partis, niſi de tali non iure conſtet per con-
feſſionem,vel rem iudicatam.*
10 *Attentata ſunt reuocanda etiam,vbi conſtat de notorio non
iure non ad partis inſtantiam,ſed ex officio iudicis.*
11 *Attentata maximè reuocantur, quando fuerunt commiſſa
in ſpretum inhibitionis Rotalis.*

DECISIO CCCCLXV.

FVit vnanimi Dominorum ſententia reſolutum nō
intrare arbitrium, quia† cùm illud intelligatur, a
provt de iure.Bart.in extrauag. ad reprimendum in v. 1
(*videbitur*)n.8.Pereg.dec.329.lib.2. Paleott. deciſ.290.
eſſet † contra ius, ſi attentata in primis,& ante omnia 2
non reuocarent,vt dicit Dec.in c.an ſit, n.8.poſt med.
de appellat.& Iudex aliter faciens faceret iniuſtitiam,
Io.And.in cap.non ſolùm de appellat. in 6. Franc.in c.
conſuluit,num.7.in cap.dilecti num.3.eod. tit. Afflict.
dec.98.n.5.ac liceret appellare,Bero.conſ.51.n.5. in
fin.lib.3.& arbitrium, quod aliàs ſuadente æquitate
moderatur, & mitigat iuris rigorem, non ita de facili
intrare debet †pro attentante,qui eodem tempore ius, 3
Iudicem,& partem offendit,ad not. in cap. cordi de
appellat.in 6 Farin.in cap.benè n.14.& 39.de appell.
Nat.conſ.568 nu 4 Præſertim nulla ſubſiſtente cauſa
ex illis, propter quas Rot.in hac materia aliquando v-
titur arbitrio, relatis in Cæſaraugustana diſmembra-
tionis 23.Ian præteriti co.R.P.D.meo Sacrato.Quod
autem ſententia Prætoris Ianuæ cum omnibus præce-
dentibus,& ſubſequentibus ſit attentata,negari nō po-
teſt,quia † lata pendente lite in Rot. per Commiſſionē 2
auocatoriam ſignatam manu Papæ vſq; de anno 1350.
tot.tit.ff. vt lit. pendent. & quia vltra generalem inhi-
bitionem emanauit de anno 1531.particularis ne pro-
cederetur coram Magiſtratibus Ianuæ ſuper locis,ſeu
comperis S.Georgij,c.non ſolùm in fin.& cap.Rom. §.
quod ſi obijciatur,de appellat.in 6.Rot. dec. 20. & 31.
de appellat. in nouis. Decretum autem moderationis
Rotalis non ſolùm non excuſat Dominos Pallauici-
nos,ſed eos in multis accuſat.Illud enim reuocat,& mo-
deratur inhibitiones limitatè ad effectum in eo expreſ-
ſum cum dictione taxatiua (*tantùm*) nempè vt fructus
decurſi conſignarētur D.Paul.Serræ ad finē, vt tranſ-
mitterētur ad Vrbem deponendi in Monte Pietatis, vt
inueſtirētur in tot bonis ſtabilib. ſeu Mōtib. non vaca-
bilib.ſub nomine,& ad cōmodū hæredū,ſeu fideicōmiſ-
ſarior.Io.Frāc.citra innouationē iuriū vtriuſq; partis,
ac ſine

ac ſine præiudicio quorumcumq; ipſarum iurium, ita
vt per talẽ tranſportationẽ non minueretur ius vnius
partis, nec augeretur alterius. Vnde cùm dictũ decre-
5 tũ, & moderatio ſit reſtricta ad dictum effectum, † om-
nes alios excludit nõ ſolũ in vim taxatiuæ in ea appo-
ſitæ, l. qui in aliena, §. liberos, ff. de neg. geſt. Rom. cõſ.
456. n. 1. Socin. conſ. 5. nu. 5. lib. 4. Dec. conſ. 328. n. 5. ſed
etiã, quia expreſsè præſeruat inhibitiones quoad om-
nes effectus. Acta autem, & petitio pro parte DD. de
Pallauicinis, ac ſententia Prætoris in omnib. repugnãt
formæ decreti. In eo enim non dicitur, quòd pecuniæ
conſignentur Paulo Serrę, Procuratori Pallauicinorũ,
vt fuit petitum, & obtentũ, ſed fuit dictum ſimpliciter,
quod conſignarentur Paulo Serræ quod ideò fuit ita
ſimpliciter dictũ, quia Paulus erat in actis huius cauſæ
cõſtitutus Procurator vtriuſque partis, & exactio per
ipſum facta nõ erat adſcribenda DD. Pallauicinis ma-
gis, quam DD. Rangonibus, fuit etiã in alio exceſsũ, &
receſſum a decreto, quia illud loquitur de fructibus tũc
decurſis, ſententia autem diſponit etiam de in futurũ
decurrẽdis ad fauorem Marchionis Alphonſi cũ gra
ui, & ſucceſſiuo præiudicio DD. de Rangonibus. Man-
dat etiam ſententia, quòd D. Marchio Alphonſus de-
ſcribatur creditor ſortis principalis in libris S. Geor-
gij, quod non ſolùm eſt præter verba decreti, & contra
taxatiuam in eo appoſitam, ſed etiam repugnat menti
Rotæ, quæ fuit ſeruare æqualitatem in omnibus inter
partes, ita vt vna pars aliquid nõ acquireret, nec altera
quicquã amitteret. In decreto etiam verbũ nullũ, quòd
Marchio poſſet petere, & obtinere declarari deſcen-
dens a teſtatore ex legitimo matrimonio verè, & non
fictè, prout fuit in dicta ſententia declaratus, & nihil
abſurdius, & magis repugnans menti Dominorũ. Hoc
6 enim erat auocare cauſam † ab hoc tribunali, & remit-
tere iudicibus laicis, qui cognoſcerent de viribus ma-
trimonij contra diſpoſitionem, c. lator, qui fil. ſint leg.
Non obſtat, quod dicitur de legitimatione perſonarũ
neceſſariò facienda corã illo Magiſtratu; quia vltra
quòd fuit in alijs multis vltra d. legitimationẽ exceſ-
sũ, & attentatũ, talis legitimatio nõ potuit, nec debuit
fieri corã Iudice laico, cũ verſaretur circa quæſtionẽ
matrimonij, & tamen, quãdo alias cauſa fuiſſet iuſtè in
forũ introducta, articulus legitimitatis fuiſſet cogno-
ſcendus cor. Iudice Eccleſiaſt. iux. terminos, d. c. lator.
Tandẽ nõ erat neceſſaria coram illis Iudicib. neq; hęc,
neq, alia legitimatio perſonarum, quia ſecundũ men-
tem Rotæ, & tenorem decreti debebant pecuniæ de
communi conſenſu vtriuſq; partis ſuper eis prætendẽ-
tis abſq; aliquo iudicio in partibus ferendo ſuper earũ
pertinẽtia transferri ad Vrbem, & quando hoc pacto
non potuiſſet obtineri translatio, quod nõ cõſtat, quia
non fuit hæc via intentata, nõ propterea debebãt Pal-
lauicini aliquid moliri, aut attentare contra formã de-
creti propria authoritate, & inſcia parte, ac Rota in-
cõſulta. Cũ igitur Pallauicini in prędictis, & alijs plu-
7 ribus adductis per informãtes pro Rãgonibus † viola-
uerint decretũ, ab eo fruſtra excuſationem quærunt, l.
auxilium, ff. de minor. prout etiam a Breuibus Sanctiſs.
Domini noſtri, quæ mandant pecunias ſolui iuxta
decretum Rotale, pro cuius executione emanarũt. Nõ
obſtat, quod dicitur nõ cõſtare de intereſſe Dominorũ
de Rangonibus ad impugnandũ iſtam exactionem ex
8 capite attentatorũ, quia pro reuocatione † attentato-
rũ ſufficit ſola litis pendentia abſq, alia probatione iu-
ris litigantis, Franc. in c. 1. n. 5. vt lit. pend. in 6. Lancel-
lot. de attent. p. 2. cap. 4. ampliat. 6. & non obſtat, dum
dicitur conſtare de non iure ipſorum, & propterea
non eſſe ad eorũ inſtantiã reuocanda attentata, Caſ-
ſad. deciſ. 3. n. 4. de reſtit. ſpoliat. † quia cùm lis pendeat 9
indeciſa, de nullius partis iure poteſt dici conſtare, &
ſufficit, quòd exceptio nõ iuris indigeat diſcuſsione ad
effectum, quòd non retardet reuocationem attentato-
rum, Paleot. deciſ. 87. orta. Lancell de attent. p. 3. c. 24.
q. 1. n. 62. debet enim conſtare de notorio non iure per
confeſsionem, vel rem iudicatam, non ex alijs proba-
tionibus, vt latè per Lãcell. ibi n. 64. cum plurib. ſeq. n.
83. ac 84. Vbi etiã † conſtaret de notorio non iure Do- 10
minorum de Rangonibus, ita vt ad eorum inſtantiam
non eſſent reuocanda attẽtata, reuocarentur ex officio
propter ſpretum iuriſdictionis, Rot. deciſ. 2. ad fin. de
reſt. ſpol. in nou. Frãc. in c. bonæ ſub n. 15. de appel. Mil.
in ver. attenta lite pendente † præſertim ob ſpretum in- 11
hibitionis Rota lis, vt fuit dictum in vna Senogallien.
attentatorum coram fœl. rec. Clement. VIII relata per
Lancell. vbi ſupra nu. 55. Declaratio quam fecit D. Al-
phonſus non fuit habita in conſideratione apud Do-
minos, quia illa non potuit deſeruire pro declaratio-
ne, cùm attentata ſint clara, neque pro purgatione,
quia iſte non eſt modus purgandi attentata.

ADNOTATIO.

a Arbitrium ad effectum reijciẽdi attẽtata, nõ intrat, 12
quando attentata ſunt clara, Rot. dec. 235. n. 1. p. 1. in
recent. & deciſ. 735. nu. 2. p. 2. in recent. quando verò
ſunt turbida, intrat arbitriũ, vt fuit dictũ in Cæſar-
auguſtana diſmembrationis cor. Card. Sacrato, im-
preſſ. penes Marcheſ. de commiſſ. t. 3. fol. 178. & in
Conchen. Cappellaniæ 3. Nouembris 1617 coram
R. P. D. Veroſpio. Item etiam intrat arbitriũ ad effe-
ctum reijciendi attentata, quando illa dependent à
cognitione negocij principalis, vel aliàs diminuere-
tur cultus diuinus, vel quãdo cõſtat de nõ iure petẽ-
tis reuocationẽ per rẽ iudicatam, vel per cõfeſsio-
nem partis, ita fuit dictũ in prædicta Cæſaraugnſt.

Oliuerius Beltraminus.

VSCELLEN. SPOLIORVM, SEV DONAT.

Lunæ 10. Martij 1610.

ARGVMENTVM.

Arbitrium quando intret pro ſananda nullitate examinis teſtium.

SVMMARIVM.

1 *Arbitrium intrat pro ſananda nullitate examinis teſtium, quando hinc inde ſunt data interrogatoria, & latè ſub num. 11.*

2 *Interrogatoria ſi non ſunt data, imputandum eſt parti, quæ ea dare non curauit.*

3 *Arbitriũ tantò magis intrat pro ſanatione examinis teſtium, quando ius cauſæ principalis non ſtat in depoſitione teſtium, ſed in ſcripturis.*

4 *Item intrat, quando depoſitio teſtium recipit robur aliunde.*

5 *Citatio ad videndum iurare teſtes durat pro toto termino.*

6 *Teſtes ſufficit iuraſſe intra terminum.*

7 *Recuſatio friuola, & calumnioſa poteſt reijci, & valet proceſſus vlterior, niſi fuerit appellatum, & n. 12.*

8 *Suſpicio iudicis tollitur ex adiuncto.*

9 *A recuſatione cenſetur receſſum per comparitionem coram eodem Iudice.*

10 *Arbitrium intrat ad ſanandas nullitates teſtium, quando nullitates ſunt turbidæ.*

DECISIO CCCCLXVI.

DOmini fuerunt concordes intrare arbitrium ad effectum, vt teſtibus remiſſorialibus ſit adhibẽda

ſides,non obſtantibus nullitatibus,quas contra eorum
examen objiciebant Oeconomi Eccleſiæ Vſcellen.Ná
1 quoad illos,qui fuerunt examinati† cum interrogato-
rijs datis ab ipſis œconomis res eſt ſine difficultate,Put.
dec.301.l.3.Cæſ.de.Graſ.dec.11.nu.18. de prob.Creſc.
dec.vnic.de fer.Caputaq. dec.149.p.1. fuit dictum in
vna Peruſina ſpolij domus 21.Aprilis 1606.coram R.
P.D.meo Decano, & in Valadiſlauien.prædiorum 8.
Maij 1609.cor.R.P.D.meo Manzanedo, & quotidie
a ſeruat Rota.[a] Quoad illos autem,qui ſine interrogato-
2 rijs examinati fuerunt,† imputandum eſt parti,quæ ea
dare non curauit,Peregr.deciſ.129.lib.1.&fuit dictum
3 in ſupra allegata Peruſina ſpolij, † & tantò magis,
quia principale fundamentum Marianæ non eſt in de-
poſitione horum teſtium, ſed in ſcripturis, vt tenuit
Rota in vna Nicien.matrimonij cor.bo.me. Card. Se-
4 raphino,& quia eorum depoſitio concordat † cum dd.
ſcripturis,& cum examine primæ inſtantiæ,itaut ceſ-
ſet omnis ſuſpicio,& veritas ſit clara, Gabr.conſ.118.
n.77.lib.2.Accedit,quòd nullitates allegatæ non vide-
bantur Dominis ſubſiſtere, prout illa, quòd non iura-
5 uerint in termino citationis,†quia cùm præceſſerit ci-
tatio ad vidẽdũ iurare pro termino in remiſſoria præ-
fixo, nõ requirebatur alia citatio,cùm illa duraret pro
6 toto termino,†intra quem ſufficit teſtes iuraſſe, vt fuit
dictum in vna Corduben.decimarum 29.Ianuar.1593.
coram bo.m.Card.Seraphino, & in pluribus alijs cau-
ſis relatis in Veneta illegitimitatis 6 Nouem.1598.co-
ram R.P.D.meo Decano.Alia etiam nullitas deducta
7 ex recuſatione Iudicis remiſſorialis ceſſat, † quia vti
friuola,& calumnioſa fuit reiecta,& non fuit appella-
b tum,[b] Innoc.in c.cùm ſpeciale,n.6.de appellat. Achil.
dec.1.de excep.Caput. dec.390.p.2. fuit dictum in vna
Papien.bonorum 27.Nouemb.1577.coram Card.Lan-
cellotto,& in alijs pluribus. Præſertim quia d. Iudex
fuit deputatus cum conditione, quòd aſſumeret in Aſ-
ſeſſorem iuris vtriuſq; Doctorem partibus non ſuſpe-
8 ctum, quem aſſumpſit, † ita vt fuerit conſultum omni
prætenſæ ſuſpicioni, Authen.ſi verò.C.de iud.latè Co-
9 uar.pract.q c.26.n.1.& à recuſatione† fuit etiam receſ-
ſum, cùm pars aduerſa comparuerit coram eo, ſeu aſ-
ſeſſore dando interrogatoria, & alia faciendo, Alex.
conſ.12.n.6.lib.6. cum cumulatis per Lancellot. de at-
tent.2 par.c.6 n.35. Cæſ.de Graſ.deciſ.9.n.8.de re iud.
Quòd remiſſoria fuerit ſine voto Rotæ conceſſa, tolli-
tur ex facto.Ex puibus apparet nullitates non ſubſiſte-
10 re,&† quatenus remaueret aliquis ſcrupulus,intrare
arbitrium, quod remittit aliquid de rigore iuris, Cre-
ſcent.deciſ 4.n.3.de teſtibus, præſertim cùm conſtet de
bono iure Marianæ ex deductis in deciſ.in hac cauſa
factis, à quibus Domini iudicarunt non eſſe receden-
dum,qui eſt effectus dubij, de quo hodie agitur.

ADNOTATIO.

11 a Et quòd† iuxta Rotæ obſeruantiã arbitrium ſemper
intret pro ſananda nullitate examinis teſtium,quãdo
teſtes ſunt examinati cũ interrogatorijs partis benè
Rot.deciſ.716.p.2. in recent. & fuit dictum in Leod.
Salarij coram Scotto impreſſ penes Marcheſ.de com.
miſſ.to.3.fol.77.& in Carthaginen. Canonicatus co-
ram Card. Lancell. impreſſ. penes eundem Marcheſ.
to.3.fol.91. & in Toletana Iuriſdictionis 11. Decem-
bris 1617.coram R.P.D. Pirouano, vbi dicitur, quòd
Rot.tam antiqua,quam moderna ſequitur hãc æqui-
tatem ad euitandum inutilem circuitum,& multipli-
catas expenſas, nam quãdo ſunt data interrogatoria,
apparet,quòd pars fecit totum id, quod facere pote-
rat, ſi examen eſſet validum,& hanc Rotæ æquitatẽ
refert,& ſequitur Viui.com.opin.931.n.6.Farin.de
teſtib.q.72.ampliat.12.n.34.Quę æquitas habet lo-
cum etiam ſi nullitas examinis proueniret ex defe-
ctu iuriſdictionis, dummodò defectus non ſit totalis
iuriſdictionis, ſed ſolùm aliqualis, vt fuit dictum in
Hiſpalen.Beneficij 22.Aprilis 1611. coram R.P.D.
Pamphilio.Item habet locum etiam ſi interrogato-
ria eſſent data cum expreſſa proteſtatione de non
conſentiendo in iuriſdictionem, & in examen, vt
fuit dictum in d.Toletana iuriſdictionis 11.Decemb.
1617.coram R.P.D.Pirouano.

b Eſt ſatis cõtrouerſa opinio, an ſit neceſſaria appel-
latio à proceſſu Iudicis recuſati ad effectum nullita-
tis,& infinita pro,& contra cumulat Farin.Fragm.
crim.p.2.ſub litera I.n.932.& 933. Verũ Rot.ſequi-
tur opinionẽ Innoc. in c.cũ ſpeciali de appell.quòd
ſit neceſſaria appellatio,vt in deciſ.567. num.2.p.1.
diuerſ.& dec.2.n.7.p.2.diuerſ.& deciſ.901.n.1.p.3.li.
1.diuerſ.& fuit dictum in Tridentina decimarum 2.
Decembris 1619. coram R.P.D. Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILON. DECIMARVM DE GONGORA,

Veneris 14. Maij 1610.

ARGVMENTVM.

Lis terminata ad fauorem poſſeſſoris non interrumpit præſcriptionem. Contractus, & iudicium quando dicatur claudicare ad fauorem Eccleſiæ, & minoris. Productio facta à Procuratore non nocet Domino.

SVMMARIVM.

1 *Præſcriptio non interrumpitur per litem terminatam ad fauorem poſſeſſoris, & n.15. vbi vide limitationes.*

2 *Sententia lata cum defenſore Eccleſiæ minùs legitimo non præiudicat Eccleſiæ.*

3 *Sententia eſt valida, quando fuerunt citati illi, contra quos actio fuit directa, licèt alij non citatis non præiudicet.*

4 *Lis mota debet aut in totum approbari, aut in totum reijci, & non poteſt pro parte acceptari, & pro parte non.*

5 *Claudicare poteſt iudicium ad fauorem Eccleſiæ, & minoris, ſed tamen non poſſunt contractum pro parte acceptare, & pro parte non, & n.16. vbi declaratur.*

6 *Immemorabilis ceſſat dato certo initio.*

7 *Productio tituli inualidi tollit præſumptionẽ alterius tituli.*

8 *Productio ad vnum finem facta non nocet producenti quoad alium.*

9 *Productia facta per compulſum non nocet.*

10 *Productia facta à Procuratore non præiudicat.*

11 *Procuratoris confeſſio voluntaria non nocet domino.*

12 (Tanquam) *eſt dictia, quæ denotat ſimilitudinem, & improprietatem.*

13 *Teſtium dicta ſunt coadiuuanda, non cauillanda.*

14 *Immemorabilis excludit omnẽ præſumptionem malę fidei.*

DECISIO CCCCLXVII.

PLacuit Rotæ deciſio in hac cauſa facta cor.Illuſtr. Card. Pamph. die 21.Maij 1603. in qua bonis rationib.fuit firmata quaſi poſſeſſio immemorabilis Do. minorũ de Gongora percipiẽdi decimas Eccleſ. locorũ de Ciordia, & Olazagutia vnà cũ fama Priu.Apoſt. ex qua deciſ.reſultat in effectu reſpõſio ad omnia,quæ hodie ex aduerſo opponuntur.Nam dũ dicitur litẽ ſuper huiuſmodi decimis incepiſſe vſq; de anno 1520.& teſtes non deponere de quadrag.annis ante dictũ tẽpus

reſpon-

reſpondetur eam fuiſſe terminatam de anno 1525. per
ſententias Rotales ad fauorem Dominor. de Gongo-
1 ra, & propterea † per huiuſmodi litem non poſſe dici
inductam aliquam malam fidem, aut interruptionem
a præſcriptionis,[a] vt poſt Caſtr quem allegat tradit. Fe-
lyn. in c. illud n. 17. in 14 concl. de præſcrip. Sot. conſ. 47
in fin. l 3. Couar. in reg. poſſeſſor 2. p. §. 12. n. 4. v. ſecun-
da concluſio, vbi hanc, item ſecundam concluſionem,
& fuit ſæpiùs dictum, ſignanter autem in Lucana De-
canatus 21. Maij 1578. co. fœl. rec. Clem. VIII. in Rom.
Caſalis Longhezze 5. Martij 1593. cor. bo. me. Card. Se-
raph. & in cauſa Eugubina S. Petri 26. Apr. 1596. corã
2 Illuſtr. Car. Pamph. Nec facit replicatiu, quòd lis † fue-
rit terminata cum defenſore Eccleſię minùs legitimo,
& ob id ſententias vti nullas ad iſtum effectum non ſuf-
fragari, quia ſententiæ non fuerunt latè contra Eccle-
3 ſiam, ſed inter partes tunc litigantes, † & ideo pro illa-
rum validitate ſufficit fuiſſe latas citatis illis, contra
quos actio dirigebatur, licèt non præiudicent alijs nõ
citatis, Bald. in l. ab eo n. 17. C. quomodo, & quando Iu-
dex cum concordantibus cumulatis per Gab. de cit. cõ-
cluſ. 1. n. 310. & per Surd. dec. 256. n. 15. fuit dictum in
cauſa Montis Regalis, ſeu Catan. de an. 1607. cor. R. P.
D. meo Decan. & propterea Rot. in dec. in hac cauſa
facta 12. Ian. 1591. dixit ſententias vti latas cum non
legitimo defenſore Eccleſiæ non præiudicare, ſed non
dixit, quòd reſpectu partium, inter quas litigabatur nõ
eſſent validæ, & quòd non ſuffragarentur ad oſtendẽ-
dum moleſtias illatas contra poſſeſſores, fuiſſe reiectas
& repulſas, itaut neq; fuerit inducta mala fides, neque
impeditus curſus præſcriptionis. Nec poteſt Eccleſia
iuuari motione litis ad interrumpẽdam præſcriptio-
4 nem, & impugnare ſententias ſuper ea latas, quia † ap-
probando litem debet illam approbare cum omnibus
ſuis qualitatibus, & ſic cum ſententijs latis ad fauorem
poſſeſſoris, l. cùm quæritur, ff. de adminiſt. tut. l. cum ab
vno in princ. ff. de leg. 2. c. officij de teſt. & quod dicitur
5 iudicium, † ſicut contractum poſſe claudicare [b] fauore
b Eccleſiæ, ac minoris, procedit quantum ad hoc, vt poſ-
ſint eligere, an velint ſtare in iudicio, & contractui, vel
ne, non autem poſſunt actum diuidere pro parte illum
approbando, & improbando pro parte, ſed debent to-
tum approbare, aut improbare, vt in minore dicit Bal.
conſ. 10. & 32. l. 2. Tiraq. de retr. conu. ad fin. n. 48. Surd.
c conſ. 576. ſub n. 31.[c] Neq; ex iſta lite poſſunt de falſo ar-
gui teſtes, qui dicunt non vidiſſe, neq; audiuiſſe aliquid
in contrarium, quia lis fuit, vt dictum eſt, finita de an.
1525. itaut propter eius antiquitatem ſit veriſimile,
quòd notitiam non habuerint, præſertim, quia lis non
agebatur in partibus, ſed in Curia, & non cum ſoluen-
tibus decimam, ſeu cum Eccleſijs, ſed cum alijs tertijs,
& propterea benè potuerunt dicere, quòd non viderũt,
aut audiuerunt aliquid in contrarium, hoc eſt, quòd a-
liquid non viderint, neq; audiuerint, per quod DD. de
Gongora fuerint impediti, aut turbati in ſua quaſi poſ-
ſeſſione exigendi decimas. Minùs obſtat lis mora de an.
1569. quia in ea agebatur de augmẽto ſeruitij Eccleſię,
& de quodam prandio, quòd prætendebant Incolæ,
quãdo deferebant decimas ad horreũ Dominor. vt ap-
paret ex decreto Concil. Regij iuncta petitione per D.
Antonium facta, & mandato ad illam litem per inco-
las dato, vnde tantùm abeſt, quòd ſolutio decimarum
fuerit in hoc iudicio controuerſa, quòd potiùs Eccle-
ſiæ, & Incolæ præſupponerent d. ſolutionem vti funda-
mentum ſuæ intentionis, & ſic iſta ſententia nedum nõ
interrumpit poſſeſſionem percipiendi decimas, imò eã
maximè fouet, & comprobat. Non obſtat productio
Priuilegij Vrbani facta pro parte Dominorũ de Gon-
gora, ex qua dicunt aduerſarij non ſolùm tolli imme-
morabilem, † quæ ceſſat dato certo initio, ſed etiam 6
præſumptionem † alterius tituli, vt in Seguntina dimi- 7
diæ annatæ cor. R. P. D. meo Mãzanedo, quia DD. pro
reſponſione animaduertebant Priuilegium hoc nun-
quã pro titulo, ſemper autem fuiſſe allegatum imme-
morabilem cum fama priuilegij in genere: Priuilegiũ
verò Vrbani, vti notorium fuiſſe per procuratorẽ hic
in Curia extractum ab alio proceſſu alterius cauſæ ad
iuſtificandum ſecundam remiſſoriam, & oſtendendum
materiam non eſſe impertinentem, quia ex d. priuile-
gio oſtendebatur Sedem Apoſtolicam eſſe ſolitam ſi-
milia concedere, & ita fuit exhibitũ pro fumo remiſ-
ſoriæ, vt dicitur in deciſ. tunc facta, & ſi in illo iudicio
fuiſſet productum priuilegium pro titulo, fuiſſet dene-
gata remiſſoria pro immemorabili, quia titulus illi re-
pugnaſſet, ex quibus intrat regula, quòd † productio ad 8
vnum finem facta non obſtat producenti quoad alium,
& diuerſum, Grat. conſ. 14. n. 17. l. 1. dixit Rot. in vna
Bonon. de Budriolis 25. Nou. 1578. cor. bo. me. Card. Se-
raph. & in vna cauſa Valent. Decimar. de Gandia 17.
Martij 1604. cor. Illuſtr. Card. Pamph.[d] & † quia fuit fa- d
cta per compulſum, Caputaq. dec. 193. n. 5. p. 1. fuit di- 9
ctum in cauſa Burg. Abbatię 12 Maij 1586. cor. Illuſtr.
Card. Pamph. & in Mediolan. decurſus aquarum 4. No-
uembr. 1609. cor. me. Accedit, quòd in omnem euentũ
ex iſta productione priuilegij, quod non fuit à princi-
pali tranſmiſſum, ſed vti notorium in Curia repertum,
vt dictum eſt, à procuratore † facta reſultaret tacita 10
einſd. procuratoris confeſſio, quæ non debet plus ope-
rari quam expreſſa, † vnde tãquam voluntaria non no- 11
cet domino, Paul. de Caſtr. in l. non ſolùm nu. 2. de pro-
cur. Ægid. dec. 119. n. 1. & non debet excludere à præ-
ſumptione alterius tituli, quemadmodum excluderet,
ſi eſſet facta ab ipſomet principali, cùm ex prædd. non
habeat aliquam præſumptionem cõmunicationis cũ
ipſo, aut ratihabitionis. Non obſtat prætenſa mala fi-
des deducta ex eo, quòd teſtes dicant Dominos de Gõ-
gora percepiſſe decimas tanquã Abbates, quia cùm eſ-
ſent meri laici, & vxorati, & teſtes hoc ſcirent, intelli-
gi debet, quod perceperint ad inſtar, & ſimilitudinem
Abbatum, † prout denotat illa dictio, tamquam, deno- 12
tans ſimilitudinem, & improprietatem, Rol. conſ. 60.
n. 43. l. 1. & † dicta teſtium ſunt adiuuanda, non cauil- 13
landa, Bald. in l. de quibus ſub n. 135. ff. de legib. Alex.
conſ. 5. n. 12. l. 1. Caſſad. dec. 3. n. 5. de prob. Vltra quod
† Immemorabilis excludit omnem præſumptionẽ ma- 14
læ fidei, Oldr. conſ. 244. ſub n. 11. v. præſertim cùm quis
poſſidet, Alex. conſ. 24. n. 18. iunctis præcedentibus l. 5.
Surd. conſ. 525. n. 9. imò ad hoc ſufficit curſus temporis
30. vel 40. annor. vt fuit dictum in Rom. cenſus 4. Iun.
1610. a fol. 65. & Rom. incendij ead. die fol. 67. l. fin. vbi
Bart. & Salic C. vnde vi, Alex. conſ. 151. n. 7. l. 2. Dec. cõſ.
558. n. 13. Abb. conſ. 89. ſub n. 5. v, & debet hoc caſu præ-
ſumi p. 1. Afflict. dec. 41. n. 12. & fuit dictum in d. Valẽt.
decimar. de Gandia cor. Illuſtr. Card. Pampbilio.

ADNOTATIO.

a Rot. paſſim † ſequitur doctrinam Felyn. in c. illud nu. 15
17. v. 14. concl. de præſcrip. quod non interrumpatur
præſcriptio per litem, in qua actor ſuccubuit; vt in
dec. 534. n. 6. p. 1. diu. Serap. dec. 1027 n. 11. & dec. 1273
n. 3. & dec. 1459. n. 15. Rot. dec. 728. n. 6. p. 2. in recẽt.
fuit plenè dictum in Lancian. Archipresbyteratus 2.
Maij 1616. cor. R. P. D. Burat. Hoc tamen non proce-
dit, quando ſententia lata eſt nulla, vel iniuſta, quia
talis ſententia non tolleret interruptionem inductã
per motionẽ litis, ita fuit dictũ in Rom. cenſus 17. Iun.
1596. cor. b. me. Oran. & priùs in Toletan. decimarum
22. Maij

Digitized by Google

22.Maij 1582.cor.b.me.Arigonio . Idem etiam eſt
dicendum,ſi à d.ſententia fuiſſet appellatum,vt fuit
dictũ in d.Rom.cenſ. requiritur tamen,quòd appel-
latio fuerit proſecuta,Seraph.dec.1026.n.14.& dec.
1085.num.6.

16 b Claudicat† contractus fauore Eccleſiæ,Surd.dec.69.
n.23.latè Pinel.in§l.1.p.3.n.32.C.de bon.mat.Hond.
conſ.18.n.72.l.1.& ideo poteſt Eccleſia ſtare cõtra-
ctui etiam nullo inuita altera parte,ſicut etiã in ele-
ctione Eccleſię recedere à d.contractu nullo,Mant.
de tacit.l.25.ti.6.n.48. & 49. Benè verum eſt , quòd
tenetur Eccleſia contractum,vel in totum accepta-
re,vel in totum ab eo recedere,Couar.var.l.2. c.16.
n.5.fuit dictũ in cauſa Placent.decimar.2.Apr.1586
cor.b.m.Bubalo;& firmatur in hac dec.Prout etiam
poteſt Eccleſia ad declarandũ,an velit ſtare contra-
ctui,ne altera pars cogatur ſtare in ſuſpenſo , Surd.
dec.69.n.23.in fi.Gonzal.ſuper reg.8.gloſ.59.n.93.
Garz.de benef.p.2.cap.1.n.75.

c Dixi ſub litera B.

d Et fuit etiam latè firmatum in Rom. ſeu Tiburtina
Caſtri S.Angeli 26.Nou.1616.cor.b.m. Andrea.

Oliuerius Beltramiaur.

VRBEVETANA DOTIS.

Lunæ 7. Iunij 1610

ARGVMENTVM.

Dos rectè ſoluitur ſocero.Dos probatur ſoluta ex conie-
cturis,de quibus in deciſione.

SVMMARIVM.

1 *Socero dos rectè ſoluitur.*
2 *Maximè quando ſuſtinuit onera matrimonij.*
3 *Dos datur pro oneribus matrimonij.*
4 *Dos debet eſſe apud eum,qui onera ſuſtinuit.*
5 *Solutio cenſetur facta ex cauſa præambula , de qua apparet.*
6 *Pluralitas debitorum non præſumitur.*
7 *Solutionis cauſa probatur ex coniecturis.*
8 *Dotis ſolutio præſumitur ex diuturnitate temporis.*
9 *Item ex præſtatione alimentorum.& num.14.*
10 *Qualitas faciliùs probatur,& præſumitur, quàm ſubſtantia.*
11 *Libro ſcripto à perſona benè informata, & legali valdè defe-
rendum eſt.*
12 *Et tantò magis poſtquàm ſcribens eſt mortuus,quia mors au-
get fidem ſcripturæ.*
13 *Liber priuatus facit fidem concurrente maxima veriſimilitu-
dine.*

DECISIO CCCCLXVIII.

DOmina Sulpitia Clementina , quæ Comiti Hora-
tio de Marciano nupſerat cum promiſſione dotis
per eius fratres facta ſcutor. 6. mil. eo mortuo conue-
nit fratres pro conſecutione d.dotis,qui exceperunt cã
ſoluiſſe Comiti Ludouico patri Comitis Horatij,&ſo-
1 cero ipſius Sulpitiæ,†cui nõ ſolùm ſolui potuit,l.ſi dos
ſocero,ff.ad l.Falcid.l.ſi filia,§.1.v.nec ſolùm,ff.famil.
2 erciſ.l.ſi cùm dotem,§.trãſgrediamur,ff.ſol.matr.† ſed
etiam debuit,quia filius habitabat cũ patre, & D. Sul-
pitia fuit in eius domum traducta , per ſocerum alita,
qui etiã ſuſtinuit omnia onera matrimonij , Pract. Pa-
pienſ. in form. libel. quo vxor agit ad dotem , §. vxor
3 quõdam n.21.†Dos enim cum detur pro oneribus ma-
trimonij,l.pro onerib.C.de iur.dot.l. dotis fructus , ff.
4 eod.c.ſalubriter de vſur.†debet eſſe apud eum,qui one-
ra ſuſtinet,l.actiones,§.ſi ff.pro ſoc.Paul.de Caſt.in d.§.
transgrediamur n.7. Quia tamen filij , & hæredes Co-
mitis Ludouici negabãt ſolutionem , de ea fuit actum.
Et licèt Clementini plures partitas ſolutionum dedu-
cerent,attamen DD. vltra partitam ſcutor. 500. quam
non controuerterunt Comites de Marciano,approba-
runt tantùm alteram ſcut.2800. de qua conſtat ex cõ-
feſſione Comitis Ludouici 25.Maij 1600. quæ † licèt 5
non exprimat , præſumi debet ex cauſa præãbula pro-
miſſionis dotis,cùm de alia non appareat , Bart. in l.
triticum,ff.de verbor.oblig. Corn.conſ.22.n.5.circa
med.l.1.Aym.conſ.91.n.3.& 168.n.13. fuit dictum in
vna Rom.Vineæ 29.Nou.& 10.Decemb.cor.Illuſtriſ.
Card.Pamph.† Pluralitas enim debitorem non præſu- 6
mitur,Bal.in l.neq;natales n.8.C.de prob.& conſ.344.
in fin.l.2.Iaſ.conſ.62.n.6.l.1.Aym.vbi ſupra.Præſertim
quia concurrunt adminicula , & coniecturæ pondera-
tæ per informantes. Ex coniecturis enim probatur † 7
cauſa ſolutionis, vt tenuit Rot. in vna Rom.pecunia-
ria 22.Octob.1576.cor.Robuſterio.Coniectura autem
deſumitur † ex diuturnitate temporis dotis promiſſæ , 8
Cum.conſ.91.n.3.v. pari autem , & fortiori ratione ,
Paul.de Caſt.conſ.58.poſt n.4.l.2. Corn.conſ. 177.n.3.
circa med.v.& ideo non eſſet abſonum, li.4. Dec.conſ.
596.n.9.in fin.Calcan.conſ.23.n.5.circa med.v.non eſt
veriſimile,Pariſ.conſ.137.n.12.l.4.Item†ex priuatione
alimentorum facta ipſi Sulpitiæ, Bal.in rub.C.de pri- a
uil.dot.Soc.conſ.82.n 3.l.3.qui de cõmuni latè Cæph.
conſ 448.n. 23. & ſeq. quas coniecturas adducunt Do-
ctores ad præſumendum actum ſolutionis,vnde fortiùs
debent concludere cauſam ſolutionis , † quia qualitas 10
ſicut faciliùs probatur,quam ſubſtantia, gloſ.in l.talis
ſcriptura in v. vniuerſa,ff.de leg.1.Ang.& poſt eum A-
lex.in l.ſi certis annis,C.de pact.Dec conſ 297.n. 4. cũ
alijs per Surd.conſ.168.n.7.ita etiam facilius præſumi-
tur,Cæph.conſ 297.n. 10.l.2. Accedit liber rationum
hæreditatis Comitis Ludouici,in quo d.partita deſcri-
bitur ad computum dotis D Sulpitię,†cui libro Domi- 11
ni multum deferebant vti ſcripto a perſona familiari
Comitum de Marciano benè informata,legali,ac fide
digna,Bal.conſ.156.n. 3.circa med. v.ſi autem non po-
teſt l 3.Soc.conſ.187.n.16 l.2 Guidop.dec.441.n.1.fuit
dictum in vna Ciuitatis Caſtell.bonorum 8.Nou.1589.
cor.Illuſt.Card.Pamph. † & quia mortuus fuit ante 12
motum iudicium,mors enim ſcribentis multum auget
fidem ſcripturæ,Bart.in l.admonendi n.27 ff. de iure-
iur.Fulgoſ.cõſ 532.n. Dec.conſ.42.n.6 Soc.d.cõſ.187.
n.6.circa med.v.non parùm etiã adminiculatur,Aym.
conſ.6.n.52.Ber.q 65.n.7. fuit dictum in vna Rom. ex-
tinctionis cenſ.18 & 20.Maij 1583.relata inter diuerſ.
dec.vlt.p.1.Maximè,quia† ex ſupradd. hoc habet ma- 13
ximam veriſimilitudinem , qua ſtante liber priuatus
facit fidem,Dec.qui alios allegat conſ. 510. poſt nu.2.
Aym.conſ.158.n.9.v.ex qua veriſimilitudine, Mãdoſ.
in reg.18.q 8 n.3.fuit dictum in vna Piſcien.deuolutio-
nis bonor.relata inter diuer. dec.776.p.1.in qua etiam
fuit additum hoc maximè procedere,vbi agitur de ali-
quo declarando, prout hic , in quam cauſam cedat ſo-
lutio. Ponderabant etiam informãtes qualitates libri,
& eius admihicula, ex quibus promptiores reddeban-
tur DD. ad præſtãdũ fidem d. partitæ eo modo adno-
tatæ Quia tamen Clementini prætendebant nõ ſolùm
probare ſolutionem ſcutor.2800.ſed quòd eſſent ſoluta
pro reſiduo,inde inferentes ad ſolutionem totius dotis
Rota ſuper hoc nihil ſtatuit,ſed ordinauit,vt particu-
lariter dubitarem,An d.partita fuerit pro reſiduo ſolu-
ta.

ADNOTATIO.

a Alimentorum† præſtationẽ eſſe coniecturã dotis ſo- 14
lutæ dixit Rot.in dec.155.n.9.p.2.diu.& dec.124. ſub
n.2.p.2.in rec.& non eſſe leuem dixit Rot.in Terraci-
nen.dotis 26.Aprilis 1619.coram R.P.D. Pamphilio,
& ſaltem iuncta cum alijs ſuffragatur,vt fuit dictũ in
Bono-

Digitized by Google

Bononien.dotis 25. Febr.1619. coram bo.me.Andrea, ſed quod d.coniectura non ſit valde vrgens,præſertim ſi ſit ſola,dixit Rot.683.ſub n.14.p.3.in rec.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. SEV NVLLIVS DECIMARVM de Ayamonte.

Lunæ 14. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Iura,quando dicantur in ſorma probanti.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum exempli non probat.*
2 *Procedit etiam,quando primum exemplum eſſet formiter,& legitimè exemplatum.*
3 *Item etiamſi ſecundum exemplum fuiſſet ſolemniter,& legitimè extractum.*
4 *Iura extracta lite pendente nomine citato non ſunt in forma probanti.*
5 *Obſeruantia poteſt ſupplere defectum ſcripturæ, non tamen poteſt facere,quod illa ſit authentica,& in forma probãti.*
Obſeruantia tribuit robur ſcripturis, etiam ſi non conſtet de obſeruantia in omnibus capitibus,& etiam contra tertium num.7.
6 *Iura poſſunt eſſe formiter extracta, & tamen non eſſe in forma probanti.*

DECISIO CCCCLXIX.

DVbitaui, an iura pro parte Dominor. Marchionum producta ſint in forma probanti,& DD.quo ad ſcripturam concordiæ ann.1263.negatiuè reſoluerunt, quia non fuit extracta à ſcripturis originalibus,
1 ſed† eſt exemplum exempli ab alio exemplo exemplati,& propterea non probat,l.3.& ibi not.C.de diu.reſc. Dec.poſt alios in auth.ſi quis in aliquo ſub n. 30. verſ. contrarium,vbi de communi,C.de eden.Alex.conſ.138 n.4.l.1.Caput.dec.234. nu.1. p.1.fuit dictum in Montis Regalis iuriſdictionis 24. Nouemb.1597.coram R.P. D.meo Decano, & in Mediolanen. decurſus aquarum
a 4.Nouem.præteriti coram me.ᵃQuod† proceditetiam
2 ſi exemplum,a quo ſcriptura extrahitur, ſit formiter, & legitimè exemplatum,Alex.d.conſ.138. poſt n.5. & dixit Rota in vna Regienl. præcedentiæ 20. Decemb. 1582.relata inter diuerſas deciſ. 732. par. 1. & fuit dictum in illa Mediolanen. decurſus aquarum, licèt exemplum, à quo deſumpta fuit ſcriptura, de qua agitur,non eſſet tale,vt fuit reſolutum 9. Maij 1583.corã
3 fœl.rec.Clement.VIII. & † habet locum etiam ſi ſcriptura,de cuius fide agitur,fuiſſet ſolemniter,& legitimè exemplata, Put.dec.159.num.4.lib.1.& 142.n.3.li. 3. & dixit Rota in illa Mediolanen. quod tamen non
4 euenit in caſu iſto,quia † fuit extracta lite pendente nemine citato,itaut etiam ex hoc nomine fidem non mereatur d.Authen.ſi quis in aliquo,vbi Decius n.9.&10. Rot.dec.1.de fid.inſtrum.in nou.Mohed.dec.8.eod.tit. & exemplatio patitur alios defectus,de quibus per informantes pro parte Capituli:Obſeruantia,& adminicula,quæ cumulantur,non faciunt ad dubium, in quo
5 quæritur,an ſcriptura ſit in forma probanti, † quia licèt poſſint ſupplere defectum ſcripturæ ad effectum,vt
b illi fides adhibeatur,ᵇ Caputaq.dec.234. & dicitur in Gerunden.beneficij de Ceruiano 4. Iunij 1604. coram bo.me.Litta,quæ ex aduerſo datur,non tamen poſſunt mutare ſubſtantiam,ſeu qualitatem ſcripturę,& facere quòd ſcriptura informis,& minus ſolemnis ſit authentica, & in forma probanti: quod duas ſententias anni 1495.& 1496.Dominis viſũ fuit eas eſſe in forma probanti, quia duę reperiuntur extractiones,quarũ prima fuit facta corã Prætore contenta in proceſſu literæ C. & contra iſtam benè procedũt oppoſitiones ex aduerſo datæ;verùm iſta extractione non vtitur procurator bo.me.Marchionis dominus litis effectus, ſed altera facta coram Iudice compulſoriali Rotali,quæ cõtinetur in alio proceſſu ſignato litera B. contra quã nihil obijcitur:Sententias,teſtes,& alia iura extracta ab Alphonſo Seuariego,quæ cõtinentur in proceſſu ſignato litera D.dixerunt Domini eſſe in forma probãti, quia obiectio in Rota facta de anno 1583. quod non appareret Seuariegum eſſe actuarium,ceſſat poſtquam de anno ſequenti fuit doctum ipſum fuiſſe ſucceſſorem in officio Notarij rogati.Cõtra prouiſiones Regias nihil releuans deducitur,& Rota de anno 1583. habuit eas pro legitimè extractis, & cõpulſatis, vt patet in deciſ. ex aduerſo data,ibi, quoad reliquos proceſſus, præter illos, in quibus ſunt cõpulſatæ, quædam regiæ prouiſiones.Super ſententia lata de anno 1509.exhibita corã Iudice Ciuitatis Hiſpalen.de anno 1518. non eſt laborandũ, quia pars ea non vtitur, & deciſio in ea non fundatur,ſentẽtia enim anni 1518.de qua loquitur deciſio, eſt ſententia lata in Regia Audientia ſuper arte Saponariæ.Exceptio ſubreptionis,quæ datur contra confirmationes Iulij II. & Leonis X. vltra quòd non
probatur,non facit ad dubium, † quia hodie agitur de 6
forma probanti, & pars non controuertit, quòd non fuerint formiter extractæ ex Regiſtris Apoſtolicis, prout & diſpenſationes Apoſtolicæ in actis exhibitæ.

ADNOTATIO.

a Et ibi dixi.

b Obſeruantia tribuit robur ſcripturæ etiam aliàs informi,Rot.dec.18.ſub n.1.p.2.in recent.& dec.703. ſub n.8.eadem c.2.in rec.& dec.482.n.6.& n.11.p.1. in rec.etiam ſi non conſtet de obſeruantia ſcripturę in omnibus capitibus in ea contentis,Rot.dec.569. in fin.p.4.in nouiſſ.& etiã ſi obſeruantia fuerit contra tertium, vt fuit dictum in Ferrarien. Bonorum, ſeu Palatij 21.Aprilis 1603.cor.Cardinali Millino: ſed quoad hoc in contrarium facit Rot. deciſ.375. ſub n.8.verſ ſecundò par.1.diuerſ.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA RETRACTVS.

Veneris 18. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

In iudicio retractus eſt neceſſe facere depoſitum infra annum etiam pendente lite ſuper vicinitate, quando vicinitas eſt deducta in iudicium per modum exceptionis,& incidentis,non autem principaliter.

SVMMARIVM.

1 *Retrahere volens vigore Bullæ Gregorianæ tenetur facere depoſitum infra annum.*
2 *Forma Bullæ Gregorianæ ad vnguem ſeruanda eſt.*
3 *Retrahere volens debet facere depoſitum infra annum etiam pendente lite ſuper retractu.*
4 *Quid pendente lite ſuper vicinitate, an interim currat tempus ad deponendum.*
5 *Lis ſuper vicinitate poteſt contingere principaliter, & incidenter.*
6 *Iudicium eſt dimetiendum ex perſona actoris.*

7 *Iudi-*

Digitized by Google

7 *Iudicium declaratur ex proſequutis.*
8 *Exceptio non facit cauſam de per ſe,ſed de ea iudicatur, vti de principali.*
9 *Illatio non fit ex ſeparatis.*
10 *Super exceptione non eſt neceſſe pronunciare:*
Poteſt tamen Iudex pronunciare,ſi vult, & n.16.
11 *Pronunciare ſufficit ſuper principali,quia de neceſſitate,& tacitè cenſetur pronunciatum ſuper incidenti.*
12 *Incidens aſſumit naturam ſuæ cauſæ principalis.*
13 *Nullitas incidenter deducta aſſumit naturam appellationis, & ſecundùm eam regulatur, licet ſecùs,ſi principaliter deducatur.*
14 *Vicinitatis iudicium eſt præiudiciale iudicio retractus.*
15 *Præiudiciali iudicio pendente ſuperſedendum eſt in alio,& num.17.*
Et quando dicatur iudicium præiudiciale, & n.17.

DECISIO CCCCLXV.

DOmini recedentes à deciſione facta ſub die 27. Ianuarij præteriti reſoluerunt, quòd D.Petrus de
1 Valle † tenebatur facere depoſitum infra annũ, vt requirit cõſtitutio Gregoriana,cuius vigore,cum vellet
2 retrahere,domum,de qua agitur,debuit omnino† eius formam adimplere, & ſeruare requiſita, c.fruſtra de reg.iur. lib.6. Bar.n.l.1.§.quod autem ait prætor.ff. ne quid in flum.pub.cũ cumulatis per Surd.dec.268.n.12.
3 quod depoſitũ†fieri debet etiam,quando controuerſia ſuper retractu fuit in iudicio deducta iuxta obſeruantiã Cameræ,quæ prçſupponitur.Nõ obſtat,quòd fuerit
4 negata qualitas vicinitatis,ex qua†oritur ius retrahẽdi,& propterea,dum ea diſcutitur, non videatur currere tẽpus datum ad deponẽdum iuxta deciſiones Put. & alia allegata, quia Domini dicebant cõtrouerſiam
5 ſuper vicinitate poſſe dupliciter contingere,principaliter,& de per ſe,aut incidenter,& per viam exceptionis,iuxta notata in l.1.C.de ord.iud.in l.2.C. de ord.cognit.& in c.1.eod.tit.ſecundũ primum modum lis erat in caſu deciſ.Put.ibi enim fuerant duo intentata iudicia, & contingebat diſputare de vicinitate in iudicio ſeparato à iudicio retractus,vt ex lectura dictarũ deciſionum patet,& præſertim in deciſ.50.& 200.lib.2. Et hodie verificantur in facto per exhibitionem duarum cõmiſſionum diuerſarũ,& ſententiarũ ſeparatim latarũ in vtroq;iudicio.In caſu autem, de quo agitur, fuit vnicũ iudiciũ ſuper retractu intentatũ; vt indicat mo-
6 nitorium.Intentio†enim actoris,ex cuius perſona metiendum eſt iudiciũ,l.1.ff.ſi pars hæred.pet. Gaſſad.dec. 3.n.2.de iud.ex libello deprehenditur, Specul.de libel. cõcept.§.1.in princ.Hoſt.in ſum.eod. tit.in princ.not. in l.edita.C.de edend.& in c.fin.de libel.oblat Hoc etiã indicat tota ſeries proceſſus relata per informantes.
7 Clarũ†eſt enim ex proſecutione facta in cauſa declarari, quale iudiciũ fuerit motũ, Abb.in c.cæterum n.20. verſ.debet enim intelligi de iud. Felyn.in Rub.de præſcript.n.8.fuit dictum in vna Bononien. Iuriſdictionis vltima Ianuarij 1578.cor.Illuſtr.Card.Lãcellotto.Negatio autẽ vicinitatis in caſu iſto non facit aliud iudi-
8 cium á iudicio retractus,†cũ exceptio non faciat cauſum de per ſe,ſed de ea iudicetur,vt de principali,Bal. in l.3.in addit.n.6.ff.ad exhibedũ, & ſic vnicũ iudiciũ, Paul.de Caſtr.in l.filio præterito, ſub nu.6.ff.de iniuſt.
9 rupt.& irrit.teſtã.Ex†quo dicebant Domini non poſſe inferri à caſu deciſionũ Putei ad caſũ,qui agitur omninò diuerſus, l.Papinian. exuli ff. de min.l.ſi maritus la 1.vbi Bal.C.de donat.inter vir.& vxor. Non obſtat, quod dicũt informãtes pro D.Pet.non poſſe cõſiderari diuerſitatẽ rationis inter vtrũq; caſũ, quia imò maxima viget,quãdo enim quid incidẽter, & per viã exce-
10 ptionis deducitur†nõ eſt neceſſe ſuper eo pronũciare, nec pronũciari ſolet,a d.l.1.vbi Bal.in fin.ſub n.9.Paul. a
de Caſtr.in princ.C.de ord.cogn.idem Paul.de Caſt.in d.l.filio præterito ſub n.6.Abb.in c.1.n.11.circa fin.de ord.cogn.vbi Imol.n.4.& ſub n.6.verſ.ſed an ſit neceſſe,dicit quòd ita communiter tenetur,Ber. cõſ.34.ſub n.8.ver.ſed quando exceptio li.3.Rim.ſen.conſ.377.n. 8.cum ſeqq.Aſin.in praxi §.18.c.2.ad fin.Fachin. lib. 1. controu.iur.c.43. verſ.prima concluſio, ſufficit enim,
†quòd pronũcietur ſuper principale,quia de neceſſita. 11
te,& tacitè cenſetur pronunciatũ ſuper incidenti,Bal. in d.l.1.n.13.& in l.11.in 2.& 3.not.vbi etiam Alb.col. 3.verſ.ſecunda quæſt.& Sal.poſt n.2.eod.tit.Imol.in d. c.1.n.6.Vnde cùm vnicum ſit iudicium,& vnico fine terminandum, non eſt quòd expectetur deciſio ſuper qualitate vicinitatis,vt currat tẽpus ad retrahendum, alias dicere cogeremur, quòd tempus deponẽndi non curreret,niſi poſt finitum negocium retractus per ſententiam,& rem iudicatam,quòd eſſet valde abſurdum.
Accedit,†quod incidens aſſumit naturam, & qualita- 12
tem cauſç principalis,vt latè per Rim.iun.conſ.655.n.
120. & ſequ.†ſic nullitas incidenter deducta per viam 13
appellationis aſſumit naturam appellationis, & ſecũdùm eam regulatur,licèt ſecus,ſi principaliter deducatur,Ant.de But.in c.exhibita ſub n.16.de iud.Contard. latè in l.vnic.lim.7.nu.6.cum nonnullis ſeqq.C.vt de momen.poſſeſſ.ex quo infertur,quòd vicinitas per viã exceptionis deducta nõ poteſt dici præiudicialis iudicio retractus,ita vt dum cognoſcitur qualitas vicinitatis,ſit ſuper eo ſuperſedendũ,& propterea interim non currat tempus præfixum ad deponendum,quando verò vicinitatis quæſtio principaliter mouetur in iudicio ſeparato,vel cumulatiuo,quod idem eſt ad effectũ, de quo agitur,vt per Paul.de Caſtr. in d.l. filio prætе-
rito n.6.in fin.quia iudicium†ſuper vicinitate eſt prç- 14
iudiciale iudicio retractus,vt dicit dec.Put.50.li.2.pẽ-
dente†iudicio præiudiciali ſuperſedendum erat in iu- 15
dicio retractus,[b]l.1. C. ſi quis ali.teſtari prohib. Anch. b
conſ.62.n.3.Aym.conſ.280.n.2.& per tot.Alia,quæ ex aduerſo adducuntur,vel loquuntur in diuerſis iudicijs, vel loquuntur in terminis iuris communis, in quibus poteſt procedere,quòd pendente lite tẽpus non currat, & propterea non applicantur ad caſum noſtrum,quia depoſitum,vt præſupponitur,fieri debet lite etiam pẽdente inter vicinum,& emptorem ſuper retractu. Et ita fuit concluſum D. Petrum fuiſſe obligatum infra annum à die,quo ſciuit venditionem factam D.Horatio deponere pretium,neq;excuſari ſub prçtextu negatæ vicinitatis.

ADNOTATIO.

a Super†exceptione licèt non ſit neceſſe,& non ſoleat 16
pronũciari,tamen Iudex poteſt pronunciare,ſi vult, vt Rot.coram Sanctiſs.ſupra deciſ.280.n.8.
b Cauſa†præiudicialis facit ſilere aliam plenè,Farin. 17
q.Crim.100.n.60.& in his terminis retractus fuit dictum in Rom.retractus 26.Iunij 1606.cor. R.P.D. Coccino Decano, & an, & quando vna cauſa dicatur alteri præiudicialis,optimè declarat Farin.d.q. 100.n.79.& ſeq.& præſertim dicitur vna cauſa prçiudicialis alteri, quando ſententia in vna cauſa lata parit exceptionem rei iudicatæ in alia, Farin. poſt relat.d.q 100.n.79.& n.128.& non eſt neceſſe, quòd in effectu,& reuera pariat,ſed ſufficit,quòd poſſibile ſit poſſe parere,Curt.iun.teſtans de communi in l. edita n.156.C.de eden.Farin.qui alios refert d.q.100 n.130.& ſub n.60.circa med.vbi refert deciſ.Rotalẽ Pereg. & fuit etiam dictum in Ciuitatis Plebis Simoniæ 1.Iulij 1619.coram R.P.D.Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

REA-

Digitized by Google

REATINA BENEFICIORVM.

Veneris 18. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Agitur de probando Protonotariatum per teſtes.

SVMMARIVM.

1 *Protonotariatus poteſt probari per teſtes, quando eſt datus ab inferiori à Papa.*

2 *Gratia Papæ poteſt probari per teſtes ſtante eius amiſſione, & num. 12.*

Gratia Apoſtolica regulariter non probatur per teſtes, ſed per literas, & quando hoc non procedat, & n. 12.

3 *Vicinus præſumitur informatus.*

4 *Conſanguineus præſumitur informatus.*

5 *Teſtes duo, quando ſibi ad inuicem contradicunt, non dicuntur falſi, ſed neutri eſt credendum.*

6 *Teſtis dictum non eſt canillandum, ſed adiuuandum.*

7 *Præſertim ad effectum ne ſibi contrarietur.*

8 *Fama probatur per teſtem deponentem publicè dici audiuiſſe.*

9 *Valor probatur per famam.*

10 *Valor beneficij probatur per ſemiplenam probationem.*

11 *Teſtium numerus ſupplet defectum.*

DECISIO CCCCLXXI.

Die 20. Iunij 1608. fuit reſolutum gratiam Ioannis
Baptiſtæ fuiſſe iuſtificatam, remanſit tamen diffi-
cultas in Protonotariato Fabij Marij, per cuius obitũ
vacarunt beneficia, de quibus agitur, & propter quem
Ioan. Baptiſta illa impetrauit vti reſeruata, necnon in
probatione valoris, ideo ſtrictè ſuper vtroq; cauſa plu-
ries propoſita, & pluribus factis probationibus DD.
reſoluerunt vtrumq; iuſtificari. Nam quoad Protono-
tariatum, qui fuit datus à bon. mem. Card. Farneſio, vti
1 Legato, † & ideo poteſt per teſtes probari, cum ſit datus
ab inferiori à Papa, Bald. in l. ſi qua per calomniam, n.
7. C. de Epiſc. & Cleric. Rot. dec. 5. num. 3. in fin. de of-
fic. delegat. in nou. Addit. ad Rot. dec. 27. circa fin. de
a reſcript pariter in nou. a & tantò magis ſtante amiſſio-
2 ne priuilegij, † quo caſu etiam gratia Papæ probatur
b per teſtes, b cap. cùm olim, l. 1. de priuil. Abb. in c. ex di-
ligenti in vlt. not. de ſim. Felyn. in rub. de conſt. ſub n. 6.
verſ. tertius caſus, teſtes autem eum benè probant, quia
3 adeſt penultimus benè informatus, tùm † quia vicinus
d. Fabij Marij, l. ſi vicinus, C. de nupt. c. quanto, & cap.
4 quoſdam de præſumpt. tùm † quia conſanguineus ipſius
in tertio gradu, l. octaui, ff. vnde cognat. l. filium, C. de
liberal. cauſ. qui benè deponit per huiuſmodi Protono-
tariatũ, cùm dicat pluries vidiſſe, & legiſſe priuilegiũ,
quia continuè verſabatur in domo d. Fabij Marij. Nec
facit, quòd teſtis dicat vidiſſe priuilegium per duos an-
nos ante obitum Fabij, cum occaſione, quòd Fabius il-
lud oſtenderit Fabritio Manerſo, qui Fabritius per fi-
dem exhibitam negat tale priuilegium ſibi oſtenſum,
quia teſtis non reſtringit ſe ad illam vicem, cùm dicat
ſæpius vidiſſe, & legiſſe. Neque intrat, quòd in vno fal-
ſus in alijs fidem non mereatur: quia quando, & Fabri-
tius formiter examinatus negaſſet oſtẽſionem, de qua
5 deponit teſtis, non † propterea poſſet dici falſus, ſed po-
tius neutri eſt credendum, vt benè per Aym. conſ. 13.
num. 3. Concurrit tertius teſtis dicens audiuiſſe legi
priuilegium, quod loquebatur de Protonotariatu, &
licèt dicat non recordari tenorem priuilegij, debet
intelligi quoad narratiuã, & ſeriem ipſius Priuilegij,
non autem quoad ſubſtãtiã Protonotariatus, quia † di- 6
ctum teſtis non eſt canillandum, ſed iuuandum, & pro
viribus ſuſtinendum, Bald. in leg. de quibus ſub n. 135.
ff. de legibus. Alex. conſ. 5. n. 12. lib. 1. Caſſa. deciſ. 3. n. 5.
de prob. † præſertim ad effectum ne ſibi contrarietur, 7
Rim. ſen. cõſ. 559. n. 1. & 2. & hoc apertè dicit teſtis iux-
ta interrogatorium 13. *(hò viſto li ſuoi priuilegij, e ſentito leggere, mà come diceſſe non lo sò, ſi non come hò detto di ſopra Protonotario Apoſtolico.)* Septimus teſtis dicit vi-
diſſe priuilegiũ, quia fratres Fabij Martij illud ei oſtẽ-
derunt, licèt non legerit. Adſunt plures teſtes deponẽ-
tes de cõmuni reputatione, & quòd incedebat in habi-
tu Protonotarij, ac pro tali ſe gerebat, & datur actus
factus ab eo vti Protonotario. Et iſtã veritatẽ agnoſcit
Epiſcopus in ſuis literis. Quoad valorem quartus teſtis
deponit † publicè dici audiuiſſe, quod probat famam, 8
c ſecundùm Bald. in c. per tuas de prob. quem ſequitur c
Rota Caſſad. deciſ. 3. de prob. & fuit ſæpius dictũ, ſunt
alij tres ſequẽtes teſtes explicitè deponentes de publi-
ca voce, & fama per verba (*fuit, & eſt*) Clarum autẽ eſt
† valorem probari per famam, Caputaq. deciſ. 277. n. 7. 9
p. t. fuit dictum in vna Cluſina penſionis 18. Ianuarij
1575. cor. Illuſtriſ. Cardinali Blãchetto, & in Cremo-
nen. penſionis 27. Nouembris 1577. corã Rubeo, & ſæ-
piſſimè in alijs, † cũ ſufficiat ſemiplena probatio, Cæ- 10
ſar de Graſſis deciſ. 3. nu. 7. de prob. Non obſtant exce-
ptiones, quæ dãtur cõtra teſtes, quia pro maiori parte
ſunt leues, ac plenè ſublatæ per informantes, † & ſi qui 11
adeſſent defectus poſſent ex numero teſtium ſuppleri,
gloſſ. in l. 3. §. 1. in ver. numerus, & ibi expreſſius Iacob.
Butrig. ff. de teſt. Alex. conſ. 5. nu. 7. lib. 1. Iaſ. in Auth. ſi
verò, n. 4. C. de iudic. Dec. conſ. 163. poſt n. 27.

ADNOTATIO.

a Cum alijs per Pariſ. de reſignat. libr. 8. q. 2. n. 21. vbi
vide declarationem.
b Gratia † Apoſtolica regulariter nõ probatur per te- 12
ſtes, ſed ſolũ per literas, Caſsad. dec. 20. n. 2. in princ.
de alijs per Pariſ. de reſign. d. lib. 8. q. 2. n. 7. & fuit di-
ctũ etiam in Taruiſina Canonicatus 9. Martij 1507.
cor. Corduba, ſed ſi conſtaret de amiſſione literarũ,
poſſet probari per teſtes, vt fuit firmatũ in hac deci-
ſione, & vltra hìc allegatos tradit Maſcard. de prob.
concl. 845. n. 24. 25. & 26. & alios refert Pariſ. de re-
ſign. d. li. 8. q. 2. n. 22. qui tamẽ dicit contrariũ à Rot.
ſeruari, & in quocũq; tribunali Curiæ, & reddit op-
timam rationẽ, quia in Palatio adſunt duo regiſtra,
vnũ ſupplicationũ, alterũ literarũ: vnde data amiſ-
ſione literarũ poterit quiſq; extrahere aliud ſumptũ
ſupplicationũ vel literarũ, & ſubdit hoc paſſim pra-
cticari, & eſſe ſtylum vulgatiſſimum; licèt autẽ gra-
tia Apoſtolica non poſſit probari per teſtes quoad
ſubſtantiã, circũſtantiæ tamẽ; & qualitates gratiæ
benè poſſunt per teſtes probari, latè Menoch. de ar-
bitr. caſ. 86. n. 4. & ſeq. Veral. dec. 51. n. 2. p. 2. & deciſ.
281. n. 3. p. 3. cum alijs pluribus cumulatis per Pariſ.
dict. li. 8. q. 2. nu. 25. vbi atteſtatur de magis commu-
ni opinione, ſecundùm quam dicit Rot. iudicaſſe.
c De quo vide ſupra ad dec. 273.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSARAVGVSTANA DEDICATIONIS.

Veneris 18. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Eccleſia non poteſt prohiberi celebrare feſtum ſuæ Dedicationis, & plura in materia teſtium.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Probibitio cum ſubſequuta acquieſcentia partis probibitæ eſt neceſſaria, vt quis dicatur in quaſi poſſeſſione priuatiua.*
2 *Teſtes numero plures ſunt præferendi.*
3 *Teſtes ſunt præferendi, qui babent pro ſe præſumptionem iuris.*
4 *Actus præſumitur potius factus nomine proprio, quàm alieno, & n.9. vbi quando Procurator cenſeatur facere actum nomine proprio.*
5 *Dedicationis Eccleſiæ feſtum tenentur celebrare omnes Eccleſiæ.*
6 *Teſtis deponens ſe ita credere, & pro certo babere nō probat.*
7 *Probatio in ſpecie præfertur probationi generali.*
8 *Actus præſumitur factus non nomine proprio, ſed alieno, quando non iure proprio competit.*

DECISIO CCCCLXXII.

DVbitaui, an Eccleſiæ S.Saluatoris Cæſarauguſtanæ eſſet dandum mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſſione celebrandi ſub die 12. Octobris, & ſeptem ſequentibus dedicationem Eccleſiæ priuatiuè ad Eccleſiam B.Mariæ del Pilari eiuſdem Ciuitatis, & fuit reſolutum non eſſe dādum, quia ex teſtibus, & alijs deductis apparet Eccleſiam del Pilari antiquitùs fuiſſe Cathedralem, & in ea extitiſſe Sedem Epiſcopalem Cæſarauguſtanam, illiuſque dedicationem eſſe die 12. Octobris, & quolibet anno fuiſſe ſolēniter in d. Eccleſia celebratā pro dedicatione propria, vt benè probāt plures teſtes de viſu, & auditu, qui deponunt de plurib. annis vſq; ad tempus motæ litis. Et licèt Eccleſia Sancti Saluatoris, quæ prius erat Meſquita Maurorum, & poſtea illis eiectis cultui diuino dicata, & cōſecrata 6. Ianuarij, & in Cathedralem erecta 17. Iulij vltra feſtū dedicationis, quod in dd. diebus ſolēniter celebrat, celebret etiam dedicationem primæuæ Cathedralis Eccleſiæ illius Ciuitatis, & ſic Eccleſiæ del Pilari 12. Octobris, attamē eiuſdē feſtiuitatis celebrationē continuauit ſēper ipſa Eccleſiā del Pilari. Non obſtant teſtes pro Eccleſia S.Saluatoris examinati, quia nullus
1 deponit, quòd† Eccleſia del Pilari per ipſā fuerit prohibita celebrare feſtū dedicationis ſui tēpli, & acquieuerit prohibitioni, quod eſt neceſſariū, vt dicatur in
a quaſi poſſeſſione priuatiuè, ᵃgloſ. in l. qui luminib. & ibi Bart. Caſtr. & alij, ff. de ſeru. Vrb. præd. Felyn. in c. paſtoralis n.5. in octaua limit. de Offic. Ord. latè Gomeſ. de cōtract. c.15. n.28. verſ. itē adde. Gabr. de præſcr. cōcluſ.10. n.13. Nec eſt verū, quòd in Eccleſia del Pilari fuerit celebratū feſtum dedicationis nomine Eccleſiæ Cathedralis aduerſariæ, quia hoc tantū videtur deponere 8. teſtis, qui non probat vti vnicus, & quando etiā alij hoc innuerent, ſunt multò plures in contrariū, qui dicunt Eccleſiam del Pilari celebraſſe feſtum vti propriam ipſiuſmet Eccleſiæ dedicationem, & propterea
b eorum depoſitio debet præualere, ᵇtùm quia numero
2 † excedunt l. ob carmen. §. fin. ff. de teſtibus, c. in noſtra eod. tit. tùm quia cum eorum depoſitione concurrit
3 præſumptio, † Paul. de Caſtr. conſ. 192. col. 2. ad fin. lib. 2. Ruyn. conſ. 35. ſub n.16. verſ. teſte autem lib. 4. Aym.
4 conſ. 73. poſt n.41. Actus† enim præſumitur potius factus iure proprio, quàm alieno, l. Titiā, & l. & magis ff. de ſol. gloſſ. in l. 2. in ver. & dominū, vbi Bart. & Sal. C. de acquir. poſſeſſ. l. 3. §. ex cōtrario, & ibi Add. ff. eod. tit. Bart. in l. 1. §. nunciatio nu.13. ff. de nou. oper. nunc. Bald. in l. 2. q. 9. C. de ſeru. & aqua, & quia aſsiſtit diſpoſitio iuris cōmunis, Iaſ. conſ. 163. col. penult. ad fin. li. 2. cum alijs cumulatis per Gabr. de teſtib. concluſ. 3. n.23.

De iure enim omnes† Eccleſię tenentur celebrare feſtū 5
dedicationis ſuæ, c. ſolemnitatis 1. & 2. de conſecr. diſt. 1. c. 1. diſt. 3. not. in c. fin. de ferijs, Ab. in rub. de conſecr. n.3. Non obſtat, quod iſta feſtiuitas generaliter in toto Archipresbyteratu celebretur, quia vltra quod teſtes
hoc non† probant, cùm dicant ſe ita credere, & pro certo habere, Iaſ. poſt alios in l. 1. ff. de iuſt. & iur. quando 6
etiam hoc probaretur, non poſſet tamen fieri illatio, quam facit pars aduerſa, quod ſicut aliæ id faciunt intuitu Eccleſiæ Cathedralis, ita, & Eccleſia del Pilari, quia cum in hac Eccleſia ſit probatum per teſtes, quòd ab ea celebratur nomine ipſiuſmet Eccleſiæ, & vti propria dedicatio, probatio† in ſpecie pręfertur probatio- 7
ni generali, Innoc. in c. auditis de præſcr. Aym. cōſ. 258 n.6. circa med. latè Gab d. concl. 4. n.72. de teſt. Menoc. de arb. caſ. 526. n.33. & viget diſpar ratio, quia in alijs Eccleſ. non poterat dici dedicatio propria, & propterea† cùm non competeret iure proprio, ſed alieno, nil 8
mirum ſi cenſeantur nomine alieno id facere, Bart. in d. §. nunciatio n.15. latè Surd. conſ. 19. nn.35. non ſic in Eccleſia del Pilari, cui cùm iure proprio etiam competat celebratio propter propriam dedicationē, quando eſſemus in dubio, præſumeretur nomine proprio celebraſſe, Menoch. præſ. 49. n.23. cum ſupra deductis.

ADNOTATIO.

a Benè Rot. dec. 330. per totam p.2. in recent.

b Teſtes in concurſu, qui ſint præferendi, plenè tractat Farin. de teſt. q.65. a n. 206. vſq; ad 244. qui cōprobat omnes concluſ. in hac materia in d. dec. firmatas.

De qua† concluſione latè Menoch. de præſ l. 3. præſūp. 9
46. Alciat. de præſ. reg. 2. præſ. 24. Maſcard. de probat. concl. 38. n.1. nec ab hac concl. receditur ex eo, quod actus fuerit per Procuratorem geſtus; quia tunc ſolùm Procurator actum ſimpliciter faciens cenſetur facere nomine procuratorio, quando præcedit mandatum particulare ad alicuius particularis actus expeditionem, ſecus ſi præcedat ſolùm mandatum generale ad negocia, prout ita diſtinxit Sur. concordando ad inuicem opiniones conſ. 19. n.29. & 30.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PRÆTENSI ERRORIS CALCVLI.

Lunæ 21. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Inuentarium, quando non ſuffragetur Statutum Vrbis 151. habet locum etiam in diuiſione. Ratificatio diuiſionis factæ in minori ętate, quādo cēſeatur inducta ex taciturnitate, poſtquā minor factus eſt maior.

SVMMARIVM.

1 *Inuentarium non afficit non citatos, quorum intereſſe eſt certum, & notum.*
Creditores etiam certi, ſi tamen non ſunt præſentes, non ſunt ſpecialiter citandi, & num. 22.
2 *Inuentarium continere debet omnia bona, & iura in bæreditate reperta.*
3 *Inuentarium non probat quantitatem bonorum, quando apparet in eo aliquid deficere.*
4 *Etiam ſi omiſſio non eſſe doloſa, ſed per errorem.*
5 *Statutum Vrbis babet locum in diuiſione, & in quolibet contractu, in quo minor lædi poteſt.*

6 *Diui-*

Digitized by Google

6 *Diuiſio eſt ſpecies tranſactionis.*
7 *Statutum Vrbis 151. habet locum in permutatione.*
8 *Diuiſio eſt permutatio.*
9 *Ratificatio requirit eaſdem ſolemnitates, quas requirit contractus principalis.*
10 *Conſanguineus habens intereſſe non eſt admittendus ad authorizandum contractum, & n. 23.*
11 *Impugnans contractum ex defectu proximiorum debet probare, quòd illi interuenire potuerint contractui.*
12 *Contractus minoris vltra decretum Iudicis requirit etiam præſentiam conſanguineorum ex Statuto Vrbis.*
13 *Priuilegiatus vtitur priuilegio contra priuilegiatum, quando vnus tractat de damno, alter de lucro.*
14 *Item etiam ſi vterq; de dãno ageret, alter tamen cõuenitur.*
15 *Tertij ius opponi non poteſt.*
16 *Maior vt vti poſſit iure minoris, requiritur, quòd ſit litis conſors minoris, & quòd res ſit indiuidua.*
17 *Ratificatio inducitur ex taciturnitate plurium annorum, poſtquàm quis factus eſt maior.*
18 *Non procedit in contractu, in quo præſumitur à Statuto dolus, & n. 24.*
19 *Item non procedit, niſi quando nullitas eſt propter defectũ decreti Iudicis, ſecus autem quãdo adſunt aliæ nullitates.*
20 *Nec etiam habet locum non probata ſcientia nullitatis.*
21 *Tranſactionem impugnans ex capite nullitatis non tenetur ante omnia reſtituere recepta.*

DECISIO CCCCLXXIII.

VIſũ fuit Dominis iura a Michaele Angelo exhi-
1 bita illi non ſuffragari, nam inuentarium† non
afficit Alexandrum, & alios fratres nõ citatos in eius
confectione, quorum tamen intereſſe erat certum, &
a notum,[a] Bart. in l. fin. §. cùm igitur. n. 3. de iur. deliber.
Bal. in Auth. ſed cum teſtator. C. ad l. Falcid. Dec. cõſ.
633. n. 8. Aym. conſ. 225. n. 1. fuit dictum in Romana
reſtitutionis dotis de Ruſchonibus 17. Mart. 1600. cor.
R. P. D. meo Sacrato. Et eò minùs, quia non continẽt
omnia bona hæreditatis, nam fuit omiſſum ius Caza-
gà, quod potiſſimum eſt, & principaliſsimum ius He-
bræorũ in Vrbe, & erat notabilis valoris, cùm fuerit à
Michaele Angelo venditũ pretio ſcutorũ 2700. Clarũ
2 eſt enim in† inuentario eſſe deſcribenda omnia bona,
& iura in hæreditate reperta, l. ſi quis in tea. C. de bon.
proſcrip. l. fin. §. ſin autem duobus. C. de iur. delib. l. fin.
C. Arbit. tut. Dec. conſ. 633. n. 10. cũ alijs per Honded.
conſ. 34. n. 12. li. 1. Præſertim quia non agitur ad effe-
ctum, vt Michael Angelus per talem omiſsionem di-
3 catur amiſiſſe beneficium inuẽtarij, † ſed ſolùm, vt ex
eo non poſsit deſumi concludens probatio quãtitatis
bonorum hæreditariorum, prout alias diſtinxit Rot.
in d. Romana de Ruſchonib. 18. Mart. 1602. & in vna
Bononienſ. Dotis 11. Decembr. eiuſdem anni coram
4 R. P. D. Ortẽbergo, † & procedit, quando etiã omiſsio
non fuiſſet doloſa, ſed erronea, prout in libris ratio-
num, & alijs ſæpiùs reſoluit Rota, & ſignanter in Vr-
binatenſ. redditionis computorũ 19. Nouembr. 1602.
cor. R. P. D. meo Lancellot. in Romana pecuniaria 9.
Decembr. eiuſdem anni coram me, & in Papienſ. bo-
b nor. 1. Iulij 1605. cor. R. P. D. Ortembergo.[b] Idem fuit
concluſum quoad inſtrumentũ diuiſionis, quia tẽpore
celebrationis Alexander, & alij fratres erãt minores,
nec fuit ſeruata forma Statuti Vrbis in c. 151. li. 1. Do-
5 mini enim† non dubitabant Statutum habere locũ in
diuiſione, cùm procedat in quolibet cõtractu, in quo
c minor lædi poteſt,[c] Put. dec. 162. in 2. dub. li. 1. fuit di-
ctum in Romana releuationis indemnitatis 22. Maij
1602. C. R. P. D. Ortembergo, & Camerinenſ. tranſa-
ctionis 24. Maij 1606. corã me; in qua referuntur aliæ
deciſiones, & facit, quia habet locum in tranſactione,

Put. deciſ. 4. de conſt. Caput. deciſ. 595. par. 3. fuit reſo-
lutum in d. Camerinẽſ. & per conſequens etiã in diui-
ſione, † quæ eſt ſpecies tranſactionis, l. tres fratres, vbi 6
Bart. Alex. & Iaſ. ff. de tranſact. Fulgoſ. conſ. 120. in
princ. Tib. Decian. conſ. 39. n. 104. li. 1. † Itẽ habere lo- 7
cum in permutatione tenuit Rota in Romana de Sã-
cta Cruce C. R. P. D. Sacrato. Diuiſio † autem eſt per- 8
mutatio, l. cùm pater. §. hæreditatem poſt mortem, &
ibi Bart. & Bald. ff. de l. 2. latè Tiraq. de retract. lignag.
§. 32. gloſſ. vnica, n. 88. Nec faciẽda eſt vis, quòd inſtru-
mentũ ſit potius acceptationis, & approbationis di-
uiſionis per prius factæ, quia, eadem † ſolemnitas eſt 9
neceſſaria in ratificatione contractus, quæ requiritur
in celebratione ipſius contractus,[d] l. ſi, vt proponis C. d
de nupt. l. nuptiæ ff. de rit. nupt. Rot. conſ. 12. n. 6. Aret.
conſ. 128. n. 1. Dec. conſ. 536. n. 6. Berous conſ. 134. n. 1.
lib. 1. fuit dictum in vna Camerinenſ. prædij 10. No-
uẽmbr. 1597. cor. bo. me. Card. Seraphino. Nam, vt di-
cit Bald. in l. mancipia per illum tex. C. de reb. Eccleſ.
non alien. ratificatio reconciliat ea, quæ pendent ab
animo, ſed non quæ pendent ex aliqua forma, vel ex
alia exteriori potentia, & infert ad ratificationẽ mi-
noris, & idem dicit ibi Salycet. Defectus autẽ eſt cir-
ca interuentum conſanguineorum, qui à Statuto re-
quiritur, nã fuit adhibitus D. Vgo Boncõpagnus, qui
† vti habens intereſſe expreſsè reijciebatur a Statuto, 10
& quando non fuiſſet expreſsè reiectus, non erat ad-
mittendus,[e] Giul. de benedict. in repet. c. Raynur. nu. e
154. de teſtam. latè Lambert. de contr. mul. gloſſ. 10.
n. 30. intereſſe autem eſt clarum ex partitis ſui crediti
ſummam ſcutorum ſex millium in circa continenti-
bus poſitis pro veris, & canonizatis in d. inſtrumẽto,
quæ aliundè non iuſtificantur. Accedit, quòd D. Vgo
ſolus interuenit, Statutum autem requirit præſentiã
duorum conſanguineorum. Et licèt probari debeat,
quòd vltra ipſum Vgonem adeſſent alij cõſanguinei,
† qui ſtipulationi interuenire potuiſſent, vt fuit latè 11
deductum in Romana cenſus 18. mil. 23. Februar. præ-
teriti coram me, attamen concludentiſsimè probatur
per teſtes præſentia de illo tẽpore D. Pauli Ghislerij,
& alterius cõſanguinei. Deputatio curatoris nõ ſup-
plet defectũ conſanguineorũ, quãdo poſſunt interue-
nire, ſed quando adhiberi non poſſunt, vt expreſsè cã-
tat Statutũ. Decretum iudicis non releuat, † quia cùm 12
Statutum duo requirat, decretum, & præſentiam con-
ſanguineorum, non ſufficit, quòd alterũ tantùm inter-
ueniat, l. ſi hæredes plures. ff. de cond. & demoſtr. c. vbi
periculũ §. certũ de elect. in 6. gloſſ. & DD. in l. manci-
pia. C. de ſer. fugit. Nõ obſtat, quòd in ſtipulatione in-
teruenerit Franciſcus Maria alter frater, qui pariter
erat minor, & priuilegiatus non poſsit vti priuilegio
cõtra æquè priuilegiatũ, † quia vltra quòd regula nõ 13
procedit, quãdo vnus tractat de dãno, alter de lucro,
vel quando, vt ſaltẽ eſt caſus, de quo agitur, vterq; de
dãno, † alter tamen conuenitur, quia potior eſt cauſa 14
eius, qui conuenitur,[f] vt latè per Lambert. de cõtract. f
mul. in fin. n. 125. Franciſc. Maria non eſt lite, & cũ eo
non agitur, vnde in hoc Michael Angelus † dat. de iure 15
tertij, quod nõ licet, l. loci corpus. §. cõpetit. ff. ſi ſeru.
vend. li. 1. & 2. ff. ſi ager vectigal. l. cùm ſeruũ C. de ſeru.
fugit. & vt maior † vtatur iure minoris, duo requirun- 16
tur, quòd ſint litis conſortes, & quòd res ſit indiuidua,
vt per Afflict. deciſ. 213. Nõ obſtat, quòd Alexand. &
alij maiores facti per plures annos tacuerit, † & ob id 17
cenſeantur ratificaſſe diuiſionem iux. l. fin. C. ſi maior
fact. quia Statutũ præſumit dolũ, † quo dato nõ intrat 18
diſpoſitio d. l.[g] Rom. conſ. 54. in fin. Ruyn. cõſ. 170. ſub g
n. 29. li. 1. Curt. iun. conſ. 50. n. 9. Caputaq. dec. 1. par. 3.

fuit dictum in Romana Donationis de Cuppis 5. Iulij 1602.cor.Illuſtriſs.Card.Pamphilio. Præterea per diſ-
19 poſitionem d.l.fin.† ſuppletur tantùm defectus decreti Iudicis,non autẽ tolluntur aliç nullitates ex receptio-re doctorum ſententia,de qua latè per Surd.conſ.49.n. 29. quam ſequuta eſt Rota in ſupra allegata Cameri-
20 nenſ.tranſactionis.Præſertim† non probata ſcientia nullitatis,Surd,ibi n.32.qui alios cõgerit,& fuit dictũ in d.Camerinenſ.Quæ dicuntur de reſtitutinne facienda receptorum in primis,& ante omnia iux.l.ſi diuer-
21 ſa.C.de tranſact.† non applicantur,quia non agitur de
h reſciſſione,ſed de nullitate contractus,h vt fuit dictum in vna Tiraſonenſ.Decimarum de Indella 4.Februarij 1577. coram Robuſterio, in Mediolanenſ. legati 11. Nouembris 1593.coram Gypſio. in Rauennatenſ. bonorum de Viuolis 11.Decembris 1606.coram R.P.D. meo Manzanedo, & in alijs ſæpiſsimè.

ADNOTATIO.

22 a Non † ſufficit creditores eſſe certos ad effectũ, quod fuerit neceſſe eos nominatim citare,ſed etiã conſtare debet,quod illi eſſent præſentes;nam abſentes etiã certi non ſunt ſpecialiter citãdi,Seraph. dec.371.n.5. & fuit dictum in Carpentoratenſ. bonnrum 18. Nouembris 1617.cor. R.P.D.Pamphil. vbi etiam dicitur difficile eſſe aſſerere aliquem creditnrem certum eſſe per dictum Salycet.in l.fin.§. ſin autem dubius,n.8. in fin.C.de iure deliberandi.

b Et ibi dixi in annotat. ad illam deciſionem.

c De quo plura annotaui ſupra ad deciſ 333.

d De qua concluſione ſupra dixi ad deciſ. 395.

23 e Cõſanguineus † qui interuenire debet ex forma Statuti in cnntractu mulieris, & minorũ nullũ debet habere intereſſe,plenè Picus ad Stat. Vrbis gloſ.15.n.1. & ſeq. qund eſt verum, quando interuentus conſanguinei requiritur ad integrandam perſonam contrahentis,ſecus autẽ ſi ratione proprij præiudicij,vt benè diſtinguit Rot.dec.380.ſub.n.3 p.1.in recenr.intereſſe autẽ , quod repellit cõſanguineũ ab authnrizãdo,requiritur,quòd ſit principale,& directũ, nõ autẽ extrinſecũ,& ſecũdarium,Seraph.dec.1003.n.7. Rot. deciſ.710.n.2.p.1. tu recent.Picus d. glnſ.15.n.5.

f De quo ſupra dixi ad deciſ.164.

24 g Rot.dec.154.n.3.p.1. in recent. & fuit dictũ in Romana nullitatis contractus 28.Iun.1619.cor.R.P.D. Buratto, & quòd dnlus præſũptus ſufficiat ad excludendã ratificationem inductã ex l.fin.C.ſi minor.ma. fact. tenet etiam Rnt.dec.102.n.12.p.2.diuerſ. Veral. deciſ.1.p.3.cõtrarium autem latè defendit Menoc.de recuper.remed.15.nu.178.& ſeq vbi pluribns probat ſnlùm dolum verum excludere ratificationem, non autem dolum præſumptum.

h Dixi ſupra ad deciſ.271. *Oliuerius Beltraminus.*

MACERATENS. SPONSALIVM.

Lunæ 21. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Sponſus nnn cenſetur donaſſe ſponſæ annulos, margaritas, & veſtes pretioſas,& ideò poteſt illas condicere.

SVMMARIVM.

1 *Donata non cenſentur res pretioſa tradita per ſponſum ſponſæ, ſed tantùm cenſentur conceſſa ad vſum,& ornatum.*
2 *Procedit tam in ſponſa,quàm in vxore.*
3 *Competit marito,ſeu ſponſo condictio ob cauſam ad illa recuperanda.*

DECISIO CCCCLXXIV.

Contractis ſpnnſalibns inter Ludnuicum Mãdirolã,& Antoniam de Fidelibus, ijſq; diſſolutis, dubitaui an gẽmę,annuli,Margaritæ,& pretioſæ veſtes, quas Ludouicus tradidit,& trãſmiſit Antoniæ,ſint reſtituendæ,& domini informãte tantùm Ludouico cõ-
cordiier reſoluerunt eſſe reſtituendas,†quia nõ dicun- 1
tur donatæ,ſed tantùm conceſſæ ad vſum,& ornatum
ipſius. Bart.in l.1 §. nec caſtrenſi.n.9. verſ.circa ſecun- a
dum.ff.de Collat.Bald.in Authen.ex teſtamento. nu.9. verſ.duodecimum capitulum eſt.C.eod.tit. Ang.conſil. 339.n.2.& 3.Anchar.conſ.147.n.5.& 181.n.1. Paul.de Caſtr.conſ.428.n.2.li.2.Alex.in l. penult.§.1.n.4.ff.ſol. matr.Afflict.deciſ.315.n.1.& 2.qui dicit ita fuiſſe indicatum in conſilio Neapolitann tribus vicibus inter diuerſas nobiles perſonas, & hanc ſententiam ſecuta eſt Rota in Ferrarienſ.Dotis 13.Martij 1606.cor.R.P.D. men Manzanedo,vbi non ſolùm iuribus,& rationibus oſtenditur iſtam opinionem eſſe veriſſimam,ſed etiam ex pluribus authoritatibus cumulatis,& multorũ Doctorum atteſtatione eſſe receptiſsimam, quod habet
locum tam in ſpnnſa, quàm in† vxore, Cãpeg.de Dot. 2
p.1.priuil.79.in fin.cum cumulatis congeſtis in d.Ferrarienſ. & ſi hoc verum, quãdo ſecutum eſt matrimoniem poſt ſponſalia, vt loquuntur Doctores de ſponſa loquentes, fortiùs videtur procedere, quando nnn eſt
ſecutum, quocirca † videtur etiam competere condi- 3
ctio ob cauſam, leg.ſi donaturus,in princ.ff.de condit. cauſ.non ſeq.Habet enim huiuſmodi traditio, & trãſmiſsio tacitam conditionem futuri matrimonij, leg. cùm veterum,& ibi not.C.de don.ante nupt.

ADNOTATIO.

a Plenè circa materiã huius deciſinnis, vid ẽdus eſt, Surd.deciſ 166.per tot.& Rot.dec.113.p.1. in rec.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGI SANCTI SEPVLCHRI.

Veneris 25. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Expenſæ an, & quando probentur ex libro adminiſtratoris.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ modicæ probantur ex libro Factoris, & nu.11. & quid in magnis,ibidem.*
2 *Probantur leuioribus probationibus etiam per coniecturas.*
3 *Item etiam per iuramentum.*
4 *Et tantò magis ſunt veriſimiles.*
5 *Expenſæ etiam magnæ probantur ex libro factoris quando ſunt veriſimiles.*
6 *Molendina egent pluribus expenſis, & reparationibus.*
7 *Expenſæ re ipſa dicuntur probari ex notabili melioratione rei.*
8 *Liber non probat in fauorem ſcribentis.*
9 *Teſtis,vbi agit de ſui exoneratione, non probat.*
10 *Libro non eſt maior fides adhibenda, quàm adhiberetur voci viuentis.*

DECISIO CCCCLXXV.

Dubitaui, an ſit habẽda ratio trium partitarũ, videlicet, ſcutorum 531.652.& 551.in debitum DD.de Balleonibus poſitarum in redditinne cõputorum fructuũ Turris Clauſinæ, & Domini quoad pri-
mam

Digitized by Google

mám cenſuerunt eſſe habendam rationem , quia hæc partita fuit creata per calculatorem , & cumulata ex quamplurimis partitis vſq; ad n 385. ſingulariter poſitis in libro factoris Taurinorum, pro varijs expenſis pluribus, & diuerſis temporibus factis in reparationē & conſeruationem Molendini,quæ ſingulæ modicam
1 continent ſummam, propter quam † modicitatem viſum fuit Dominis eas ſatis iuſtificari ex libro factoris, cùm in modicis non cōſueuerint parari probationes,
a a vt dicit Paul.de Caſtr.conſ.301.n.3.lib.1.nec fieri in-
3 ſtrumenta,Bald.in conſ.117.n.2. lib.2. Anchar. conſil. 44.ſub n.6.verſ.quariò,quia Abb.conſ.36. ad fin, lib.2. Corn.conſ.319.n.3.li.2.Minùſq;adhiberi teſtes,Feder. de Sen.conſ.319. nulli dubium.n.5 Bald.conſ.413.n.6.
2 lib.3.ſed ſufficit † leuis probatio,Feder.ibi nu.3.in fin.
1 etiam per coniecturas,Bald.conſ.356.in fin.lib.1.†etiā per iuramentum, Bart.in l.fin.§. in computatione n.4. & Iaſ.n.5.in fin. & nu.7.C.de iur.delib. Bald.conſ.152. poſt med.verſ.& verū,li.3.Rom.conſ.76. ſub n.4. verſ.
4 quoad quartum. Guidop.deciſ.614.nu.circa med.† Et tantò magis,quia cū modicitate concurrit magna veriſimilitudo expenſarum,Bald.conſ.413.n.6.li.3.Alex. conſ.54.ſub n.4.verſ.& tantò magis,li.2. Soc.conſ.82.
5 ſub n.22.li.1.†& imò propter veriſimilitudinem adhibetur fides libro etiam in magnis expenſis , Aym. poſt Bart.& Soc.quos allegat de antiq.temp.par.1.ſect.4.limitatur. Veriſimilitudo autem colligitur ex ſubiecta
6 materia,nam † molendina, vt docet experientia,egent pluribus expēſis, & reparationibus, quia quotidie deteriorantur,& ſunt in cōtinuo periculo, vt dicit Ang. & poſt eū Fulg.in l.non ſolū.ff.de pet.hæred. Tiraq. de retract.lign.§.1.gloſſ.7. n.92. poſt med.Item quia Taurini docent non ſolùm de cōſeruatione molēdini,
7 †ſed etiam de notabili eius melioratione , & ſic patet de expenſis re ipſa,Fed.de Senis vbi ſupra ſub n.4.verſ. dico,quòd probatio. Fel.in c.2.n.23. in fin.de fid.inſtr. Soc.d.conſ.82. ſub n.22. Quoad ſecundam partitā fuit concluſum nullam eſſe habendā rationem. In ea enim habetur,quòd factor,Taurinorū ſoluit ſcuta 552.Bartholomæo Montauto,& Ioann. Andreæ Paleſtino pro
8 expenſis litis,quæ ſolutio† non probatur per librū ipſius factoris in præiudicium Balleonorum,l.exemplo. C.de prob.not.in l.admonendi.ff.de iur. iuran. & in c. 2.de fid.inſt.Accedit,quòd ſi factor deponeret,vt teſtis non probaret remiſſionem pecuniarum prædictis Mū-
9 tauto,& Paleſtino,†quia deponeret ad ſui exonerationem, cùm alias potuiſſet conueniri, & condemnari ad reſtitutionem dictarum pecuniarum,l.omnibus.C.de teſtib.Paul.de Caſtr.conſ.301.in fin.li.1.Aym.conſ.112.
10 n.10.& propterea nec etiam† probat eius liber,cùm non ſit maior fides adhibēda ſcripturæ, quàm adhiberetur voci ſcribentis , Bart.in l.admonendi.ſub nu. 24. verſ.nam priuatæ ſcripturæ.ff.de iur.iurand. fuit dictū in vna Romana extinctionis cenſus 14.April.1584.relata inter diuer.deciſ.781. par.1.& quando etiam probaretur tranſmiſsio,& receptio, nullibi tamen cōſtat, quòd Montautus, & Paleſtinus pecunias in lite impēderint , quod requiritur,vt poſsint imputari in debitū Balleonorum. Imò omnes expenſæ litis fuerunt taxatæ per R.P.D.meum Lancellottum , & ſolutæ de alijs pecunijs, & ſuper hac ſecunda partita Taurini non contendunt , & dicunt , quod non intendunt illa vti . Quoad tertiam partitam Domini nihil firmarunt, ſed voluerunt, quod particulariter examinetur .

ADNOTATIO.

11 a Diſtinctio,† quam Rota in hac materia ſequitur,eſt inter expenſas modicas,& magnas,nam modicæ expenſæ probantur ex libris , & aſſertione adminiſtratoris , maximè ſi ſint veriſimiles, magnæ verò ſunt aliunde iuſtificandæ,prout etiam infinitos cumulando tradit Nicol. Genua de ſcriptura priu.l.4.in tit.de li.tutor.fol.207.n.7.& dixit Rot. in Rom. de Montorijs 17.Martij 1608.corā.Card. Sacrato , & procedit concluſio etiam ſi expenſæ modicæ ſimul coaceruatę facerent notabilē quantitatē,Rot.dec.283.ſub n.3.p. 1.in recent.quæ autē dicātur expēſæ magnæ, & paruæ, eſt Iudici arbitrariū ex rei actu , & perſonæ qualitate,Guttier.de tutel.p.3.c 1.n.157.inter tract. diu. de inuent. Verùm illud,quòd ſupra dixi de fide adhibenda in modicis libro factoris,eſt intelligendū concurrentibus circumſtantijs, quas benè cōſiderat Guttier.d.c.2.n.158.& ſeq. *Oliuerius Beltraminus*

VRCELLENS. DONATIONIS, SEV Spoliorum.

Luna 28. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Epiſcopus Regularis licèt in dubio cenſeatur acquirere Eccleſiæ ſuæ,tamen fallit,quando conſtat voluiſſe alteri acquirere, & ex quibus hoc dignoſcatur.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus regularis ſimpliciter acquirendo cenſetur Eccleſiæ ſuæ acquirere.*
2 *Non procedit , vbi conſtat Epiſcopum voluiſſe acquirere Eccleſiæ,ſed alteri perſonæ.*
3 *Animus colligitur etiam ex actu nullo.*
4 *Animus declaratur ex actu ſubſequenti .*
5 *Item ex declaratione antecedenti facta.*
6 *Actus præſumitur potiùs prouenire ex cauſa licita,& honeſta,quàm ex inboneſta,& illicita.*
7 *Actum qui poteſt facere, poteſt etiam illum qualificare .*

DECISIO CCCCLXXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis rationibus , de quibus in deciſione, quia licèt vera ſit concluſio , quam tradit Ioan.Andr.in c.cùm olim.li.2.n.5.de priuil.cum pluribus concordantibus adductis per informātes pro Eccleſia Vſcellēſ.quòd† Epiſcopus regularis Eccleſiæ acquirat ſiue ſimpliciter,& imperſonaliter,ſiue ſibi ſtipuletur;attamen verum eſt etiam,quod dicit Hoſt. & alij in deciſ.citati,quòd Eccleſiæ † non acquiritur,vbi
conſtat Epiſcopū noluiſſe illi , ſed alteri potiùs acqui- 2
rere,talem autem fuiſſe animum Epiſcopi Vſcellēſ. in emptione domorū,de quibus agitur, patet ex eo,quod acquiſitionem earū ſtipulatus fuit vti laica,& priuata perſona , quem modum excogitatum fuiſſe nulla alia ratione credendum,niſi, vt oſtēderet,quod in acquiſitione nullam habuit contemplationē Eccleſiæ, & noluit ex ſua ſtipulatione illi aliquid acquiri,nec faciēda eſt vis in eo,quod dicunt informātes ex aduerſo, quod non valuit ſtipulatio vti de perſona laica , quia quicquid ſit de validitate,ſufficit,quòd inde colligitur intētio Epiſcopi aliena ab acquirēdo Eccleſiæ,quæ inten-
tio † etiā ex actu nullo deprehēdi poteſt,l.fin.ff.de reb. 3
corū.Iaſ.in l.dominus.ſub nu.2.ff.de cond. indeb.Dec. conſ.407.in fin.Ruyn conſ.98.n.6.li.1.quod etiā colligitur ex alijs verbis inſtrumēti pōderatis in dec.Quod etiā animus Epiſcopi fuerit emendi pro dotandis neptibus , patet, quia poſt paucos dies nondū capta poſſeſsione domorū eas ipſis donauit reſeruato ſibi vſu-
fructu,donec nuberent, † cū ex ſequenti actu declare- 4
tur,quis fuerit animus in præcedēti. l.Iulianus.§. proinde.ff.ad Macedonianū,l.ſi ſeruus pluriū.§.fi.ff.de l.1. latè Surd.conſ.140.num.44.& ſeqq.Præſertim,quia vt

Digitized by Google

5 plures teſtes dicunt,†Epiſcopus ante emptionem dixit
quòd illas emebat pro maritandis neptibus, & proba-
tur ex tota ſerie facti perpẽſa in deciſ.& benè facit de-
ciſ.Hiſpalenſ.ſeu Cordubenſ. beneficiorum corã Gyp-
ſio Non obſtat reſeruatio vſusfructus,quam fecit Epi-
ſcopus ſua vita durante, quia omiſſo, an hæc reſerua-
tio ſit intelligenda iuxta reſeruationem in donatione
factam,videlicet,vſq; in tempus nuptiarum,quia neq;
in hoc perſiſtit deciſio. Iſta reſeruatio,vel non valuit
propter præcedẽtem donationẽ,vel ſi valuit,valuit ex
conſenſu donatariæ præſtito reſeruationi,ex quo con-
ſenſu argui debet potius animi gratitudo erga Auun-
culum benefactorem, quam, vt ex aduerſo prætendi-
tur, animus colludendi cum ipſo intendente habere
dominium domorum in vita, & poſt obitũ in eis mu-
6 lierum ſucceſſionem. Præſumere enim † debemus hoc
potiùs proceſſiſſe a cauſa licita, & honeſta,quàm ab il-
licita, & fraudulenta, l.meritò. ff.pro ſoc.l.item apud
Labeonem.§.communem.ff.de iniur.Abb.conſ.68.n.3.
circa med.verſ.3.probo,part.1.cum alijs per Gabr.de
criminal.concl.2.nu.25.Non obſtat allegatus exceſſus
in dotando, quia non probatur, & ſi eſſet aliquis ex-
ceſſus, oriretur ex augmento poſtea facto per Epiſco-
pum, vt pleniùs in deciſ.dicitur. Minus etiam facit,
quòd in dote promiſſa Ioſephæ mãdauerit Epiſcopus,
quod ſi contigeris eam ſine liberis decedere, poſſet di-
ſponere de 3.mil.libris,& reliqua reuerterẽtur ad Epi-
ſcopum ſuperuiuentem, aliàs ad Marianam, quæ ta-
men priùs erat dotata, quia ſi Epiſcopus potuit dare
dictam dotem Ioſephæ liberè, potuit etiam grauare
7 onere ſubſtitutionis, ex regula,† qui poteſt actum fa-
cere,poteſt illum qualificare,l.in actionibus,vbi Iaſ.2.
not. ff. de in lit.iur. Paul. de Caſtr. in l.nemo poteſt,ad
fin.vbi Alex.n.18.ff.de leg.1. Franc. Becc.conſ.101.nu.
27.alia ſunt ſublata in deciſione.

ADNOTATIO.

a Hæc deciſio confirmat aliam deciſionem factam in eadem cauſa, de qua ſupra in deciſ.

MVTINENS. CANONICATVS.

Lunæ 5. Iulij 1610.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria eſt deneganda data irrelepãtia articulorum.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria eſt deneganda data irreleuantia.*

2 *Probatio non eſt admittenda,quæ facta nihil releuaret.*

3 *Poſſeſſio,quæ non eſt duratura,ſed ſtatim auocari poteſt, non habetur pro poſſeſſione, & n.4.*

DECISIO CCCCLXXVII.

SIue agatur de noua remiſſoria,vt prætẽdit Borella,
ſiue de ſola repetitione teſtiũ iuxta intẽtionẽ Ber-
nardi Violæ;Domini neutrũ eſſe concedendum reſol.
1 uerunt,quia† irreleuantia articulorũ vtrumq; reijcit;
fruſtra enim petitur, quod parũ, aut nihil operari po-
teſt,l.hęc ſtipulatio §.diuus,cũ concordantibus per gl.
2 ibi.ff.vt leg.nom.cau.& † non debet admitti ad probã
dum,quod probatum non releuat,Bero.conſ.86.n.5.li.
3.Caſſad.dec.2.de dilat. Caputaq.dec.32.p.2. irreleuã-
tia eſt clara, quia fuit iam reſolutũ,quòd licèt poſſeſ-
ſio Annibalis fuiſſet concludenter probata, nõ ſuffra-
garetur Bernardo ad effectum,quem prætendit, nem-
pè,vt intret declaratio Sacrę Cõgregationis Concilij,
quia vt fuit dictũ in deciſione in hac cauſa vltimo lo-
co facta, Sacra Congregatio, quæ præ oculis habuit
congruam ſuſtentationem reſignantis, intellexit de
poſſeſſione beneficij valida,& duratura,† ex qua ſequi 3
poſſet ſuſtentatio,non autem de inualida, quæ conti-
nuò auocari poterat, [a] vt in deciſione,& propterea a
Domini dixerunt non eſſe dandam remiſſoriam, neq;
inſtrumentum ſubdelegationis pro teſtium repetitio-
ne.

ADNOTATIO.

a Poſſeſſio,†quę nõ eſt duratura,& ſtatim poteſt auo- 4
cari,non habetur pro poſſeſſione, l.non videtur, ff.
de acquir.poſſeſſ.Bald.conſ.186. n.8.in princ. lib.6.
& facit text. in l.qui ſoluit. ff. de ſolut.& momenta-
nea acquiſitio non habetur in iure in conſideratio-
ne,Surd.poſt alios conſ.116.n.62.

Oliuerius Beltraminus.

FERRARIENS. DOMVS.

Lunæ 5. Iulij 1610.

ARGVMENTVM.

Domus Canonicalis,quando dicatur de pertinentijs Canonicatus, adcò, quòd non poſſit optari in præiudicium prouiſi Apoſtolici.

SVMMARIVM.

1 *Domus poſſeſſa à Canonico defuncto venit ſub prouiſione facta de illius Canonicatu vnà cum annexis, & pertinẽtijs.*

2 *Optio non habet locum in menſe reſeruato, & n.5.*

3 *Reſeruatio vt intret, ſufficit, quòd ſit de pertinentijs Canonicatus vacantis.*

4 *Domus dicitur de pertinentijs Canonicatus, quamuis non ſit annexa, & incorporata.*

De pertinentijs, & de annexis Canonicatui quando dicatur domus Canonicalis, & alia ſimilia membra temporalia, latè ſub num.6.

DECISIO CCCCLXXVIII.

REſolutum fuit domũ ſpectare ad Cęſarem,quia cũ
fuerit † prouiſus à Papa de Canonicatu,& præ- 1
benda vacantibus per mortẽ Simonis Celini in menſe
Apoſtolico vna cũ connexis pertinẽtijs,& domus fue-
rit ab eodẽ Simone poſſeſſa ratione dicti Canonicatus,
venit ſub prouiſione Cæſaris, vti de pertinẽtijs Cano-
nicatus, iux.cõſ.Card.16.& alia allegata per informã-
tes,& fuit dictũ in cauſa Bonon.præbendæ 28.Ianuar.
1608. C.R.P.D. meo Sacrato, & in Lucana Optionis
13.Marr.1609. cor.R.P.D. meo Manzan. Non obſtat
prætenſũ ius † optandi,quia nõ habet locũ,quando cõ- 2
tingit vacatio in menſe reſeruato, [a] propter expreſſa a
verba regulæ octauæ, vt fuit dictũ in cauſa Hippore-
gienſ.præbendę 27.Ian.1607.C R.P.D.meo Manzan.
& in præallegata Bonon.præbendæ.Non obſtat,quod
dicitur domũ eſſe ſeparatam à Canonicatu,[b] quia ſuffi- b
cit,†quòd ſit de pertinentijs Canonicatus ad effectũ,vt 3
intret reſeruatio, & ſatis probatur eſſe de pertinẽtijs,
cũ defunctus illã poſſederit ratione Canoniæ, vti Ca-
nonic.& prębẽdatus ex latè deductis in d.Luca.Optio-
nis.Nec facit allegatũ Statut.quia vltra quòd de eo nõ
docetur niſi per ſimplicẽ copiã,& vltra ſufficientẽ de-
rogationẽ,quę habetur in gratia Cæſar.& in regula,&
omiſſis

omiſſis etiam, quæ de inualiditate Statuti dicuntur, Statutum non dicit, quòd aliquæ domus ſint ſeparatæ à præbendis, & Canonicatibus ſaltem tali ſeparatione, quæ impediat reſeruationem, licèt enim dicat Domos Archipresbyteri, & Archidiaconi optari nō poſſe, tamquam perpetuò annexas, & incorporatas ſuis
4 dignitatibus, non tamen infertur, †quòd aliæ non poſſint dici de pertinentijs Canonicatus, quamuis non habeant annexionem, & incorporationem, vt benè deducitur in d. Lucana Optionis.

ADNOTATIO.

5 a Optionem † non habere locum in reſeruatis, plenè tradit Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 34. per tot. Garz de benef. p. 5. c. 1. n. 450. & ſeq. latè Monet. de opt. c. 3. q. 3. n. 12. & ſeq. qui latè per plures concluſiones hanc materiam tractat.

6 b Domus† iſtæ Canonicales, & alia ſimilia membra tēporalia aliquando ſunt annexa perpetuò, & inſeparabiliter Præbendæ, ſeu Canonicatui, & tunc nō poſſunt optari, ſi Canonicatus vacat in menſe reſeruato, ſi verò non ſunt annexa, ſed ſeparata, & Canonicatus defunctus vti antiquior iure optionis, ad vitam ſuam illa poſſidebat, & tūc optari poſſunt, Capuaq. deciſ. 281. p 2. benè Gonz. ſuper reg. 8. gloſ 34. n. 32. & ſeq. Garz. de benef. p. 5. c. 1. n. 457. & 458. quos etiā ſequitur Moneta de option. c. 3. q 3. n. 47. & etiam ſequuta fuit Rot. in Vercellen. Optionis 28. Iunij 1610. corā R. P. D. Caualerio, vbi in fortioribus terminis fuit dictū, quòd coadiutoria facta de omnibus iuribus, pertinentijs annexis, & connexis intelligebatur de mēbris annexis non ſeparari ſolitis, nō autem de mēbris ſolitis obtineri ratione antianitatis. Et ideò Rota in Vercellen. Optionis 4. Maij 1615. cor. R. P. D. Remboldo noluit dare immiſſionem prouiſo Apoſtolico de Canonicatu vacante in menſe reſeruato reſpectu cuiuſdam prædij à defuncto poſſeſſi ex eo, quia non probabatur annexio, quod idem etiam fuit tentum in Salernitana Præbendæ 10. Decembr. 1617. cor. R. P. D. Vbaldo, in quibus etiam deciſionibus fuit dictum, quòd allegans annexionem probare tenetur, cū annexio ſit facti, annexio autem benè probaretur ex eo, ſi tot extarent domus, ſeu alia ſimilia membra tēporalia, quot ſunt Canonicatus, tunc enim præſumitur annexio, iuxta doctr. Abb. in c. maioribus n. 4. de præben. quam ſequuta fuit Rot. in Hipporegien. præbēdæ 23. Ianuar. 1608. cor. R. P. D. Mānzanedo, & in Corduben. Coadiutoriæ 27. Nouemb. 1619. cor. R. P. Dunozetio, vbi fuit reſolutum, Præſtimonia Eccleſiæ Corduben. cenſeri adnexa Canonicatibus, & ideò non poſſe optari. *Oliuerius Beltraminus.*

SALERNITANA PAROCHORVM, SEV Rectoriæ.

Lunæ 5. Iulij 1610.

ARGVMENTVM.

non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Beneficia præſumuntur diuerſa ex ſeparatis, & diſtinctis prouiſionibus de eis factis.*

2 *Beneficium, licèt ſit vnicum, & indiuiduum ratione tituli, poſſunt tamen fructus ad duos ſpectare.*

DECISIO CCCCLXXIX.

VIſum fuit dominis in Eccleſia S. Marci ad Rotā eſſe duo beneficia diſtincta, inter quæ fructus æqualiter diuiduntur, Cappellaniā nēpè, & Rectoriā; de Cappellania fuit prouiſus ab Ordinario Thom. Bar-

racanus de an. 1597. cuius poſſeſſionem adeptus fuit, & ahuc detinet, obtinuitq; mandatum de manutenendo ab A. C. citato Tiberio Viualdo aduerſario, qui longè ante, & vſq; de an. 1576. obtinuerat prouideri à Cardin. Columna Archiepiſcopo Salernitano de Rectoria in eadem Eccleſia, de cuius quaſi poſſeſſione, & percipiēdi medietatem fructuum ad d. Rectoriam ſpectantium cōſtat ex confeſſionibus Thomæ, & alijs deductis. Hæc
duplicitas †beneficiorum probatur non ſolùm ex ſepa- 1
ratis, & diſtinctis prouiſionibus perſonis etiam diuerſis
factis, ſed etiam ex viſitationibus pluribus Ordinario- a
rum pro tempore exiſtentiū, in quibus aſſeritur ab immemorabili tempore præd. Eccleſiam S. Marci ad Rotam in titulum Rectoriæ, & Cappellaniæ fuiſſe diuiſā, & duos fuiſſe poſſeſſores, Rectorēq; à Cappellano pro tempore exiſtentem medietatem fructuum, hoc eſt ſcutā quadraginta ſemper exegiſſe. His ſtantibus Domini dixerunt dandum eſſe vtriq; mandatum de manutenēdo, reſpectu ſui tituli, prout vterq; poſſidet, poſſeſſio enim vnius non impedit poſſeſſionem alterius, cùm ſint in ſubiectis diuerſis, & Beneficijs diſtinctis, & quādo etiam eſſet vnicum beneficiū, non tamen poſſet negari manutētio vtriq; percipiēdi medietatatē fructuū, quia
licèt †beneficium ſit indiuiduū quoad titulum, c. tuæ, c. 2
maioribus, & cap. dilecto de præb. ſecus tamen eſt quo ad fructus, & reditus, quia illi ex cauſa poſſunt inter duos diuidi, c. propoſuit, & ibi Ab. n. 2. de fil. Presbyter.

ADNOTATIO.

a Rot. ſolet multùm deferre viſitationibus, vt dec. 360 p. 2. in rec. & dec. 371. ſub n. 2. p. 1. in rec. & alias ſæpè. *Oliuerius Beltraminus.*

ROMANA CENSVS.

Veneris 4. Iunij 1610.

ARGVMENTVM.

Depoſitum, quæ concurrere debeant, vt ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum factum parte non citata nihil operatur.*

2 *Depoſitum non dicitur integrè factum, quando non eſt factum vnà cum fructibus decurſis.*

3 *Solutio debet probari à debitore, quando agitur inter ipſum, & creditorem.*

4 *Depoſitum dicitur non integrum, & irreleuans, ſi deficiat vnus nummus.*

5 *Exceſſus etiam in minimo vitiat mandatum, & executionem.*
Depoſitum vt ſuffragetur, quæ concurrere debeant, & nu 6.
Depoſitum non integrum, ſeu aliàs nullum accepiens ſibi præiudicat, & n. 7.

DECISIO CCCCLXXX.

ANtonius Gibertus de anno 1561. emit domum à Peregrino Solognia, & pro reſiduo pretij, quod erat ſcutorum 929. impoſuit ſuper omnibus bonis ſuis cenſum ſcutorum octo pro quolibet centenario d. ſummæ, quem cenſum pro ſoluto dedit venditori de anno 1565. Gibertus vendidit d. domum D. Iuliæ Ceruariæ, quæ ad computum pretij aſſumpſit in ſe onus d. Cenſus de anno 1597. Iulia viuente Peregrino venditore de eius ordine ſoluit ſcut. 450. de ſorte, & pretio d. Cenſus Gregoriæ, & Paulinæ ipſius vxori, & cognatæ reſpectiuè. Defuncto Peregrino cùm D. Iulia moleſtaretur a pluribus d. Peregrini creditoribus cor. Cardinalibus Congregationis aquæ Solonis, de eorum mandato depoſuit ſcuta 479. quod erat reſiduum pretij cenſus, &

quod fuit dictis creditoribus cōſignatũ. Mortua D.Iu-
lia Hoſpitale S. Iacobi Incurabilium, vt hæres D.Pe-
regriui Sologniæ, conuenit Illuſtriſs.Cardinalem Ve-
rallum, & D.Ioannem Baptiſtam fratrem hæredes Iu.
liæ pro fructibus d.cenſus, & obtinuit mandatũ, quod
fuit executum ſuper quadam eorum domo, quæ fuit
ſubhaſtata, prædicti hæredes habita poſt lōgũ tempus
notitia depoſiti facti per D.Iuliam iudicium mouerũt
cōtra d.Hoſpitale pro recuperatione pecuniarũ ſolu-
tarum mediante ſubhaſtatione vnà cum damnis, & in.
tereſſe, quod iudicium terminari obtinuerunt cũ voto
Rotæ. Propterea propoſui dubium an Hoſpitale tene-
retur ad d.reſtitutionem, pro qua obtiuenda pro parte
hæredum allegabatur extinctio cenſus per ſolutionē
ſcutorum 450. factã Gregoriæ, & Paulinæ de ordine
venditionis, & per depoſitum ſcutorum 479. factum de
anno 1572. cũ in prædictis duabus partitis cōtineatur
sũma ſcutorũ 929. quæ eſt integra ſors principalis, ſeu
pretiũ dicti cenſus, & propterea non deberentur am-
pliùs aliqui fructus, & competeret reſtitutio indebitè
1 ſolutorũ Sed contrarium fuit reſolutum, † quia depoſi-
a tum factum fuit Hoſpitali nō citato, a quod tamē cita-
ri debuit Iaſ.cōſ.9.col.penult.verſ.ſecundo, & melius
lib. 1.latè Rol.conſ.63.n.31. & 32.lib.1. Neque obſtat,
quòd comparens pro Hoſpitali repudiaſſet hęreditatē
Peregrini, quia quando fuiſſet verus procurator, talis
aſſertio non præiudicaſſet principali. Rurſus depoſi-
2 tũ † non fuit integrum, cùm non fuerit factũ vna cum
b fructibus decurſis, b l.acceptam, in princ. & ibi gloſ.in
verſ.vſuris, & Bald.in 6.oppoſ.n.19. Paul.de Caſtr.n.2.
C.de vſur. Nec facit, quod non probetur, quòd tēpore
depoſiti deberentur aliqui fructus, qui non fuerint ſo-
luti, quia Hoſpitale habet fundatam intentionē ſuper
non ſolutione, tamquam creditor, & nō habet probare
3 negatiuam non ſolutionis, ſed debitor † debet probare
affirmatiuam ſolutionis, ex cumulatis per Gabr. de
probat.concl.6.in 1.limit.n.15.& ſeq. Nec facit inueri-
ſimilitudo adducta ex eo, quòd fuerit actũ pro ſorte, &
non pro fructibus, quòd non fuiſſet factum, ſi Iulia fuiſ
ſet etiam debitrix fructuũ, quia vltra quòd hoc ſolum
non ſufficeret ad probãdum ſolutionem, tollitur etiã,
quia vltra ſortem principalem ſcutorũ 479. fuerũt etiã
petita ſcuta 21. pro fructibus, quæ ſcuta 21. ſufficerēt ad
effectum, vt depoſitum non dicatur integrũ, & non re-
4 leuet, † cùm ſatis ſit, quod deficiat vnus numerus, c ex
c cumulatis per Tiraq.de retract.conuen §.4. gloſ.6.nu.
23.& ſeq. per Foller.de cenſ.in verb.inſtrumēto gratię,
n.49. Accedit, quòd mandatum fuit obtentum pro fru-
ctibus decurſis ante prætenſam extinctionem, quòd
non ſolũ præſumi deberet pro validitate mandati, &
ſubhaſtationis, ſed etiam probatur ex calculo facto in
reſpōſione facti pro parte Hoſpitalis. Verùm iſte cal
culus non cōpreh[illegible] ſummã ſcutorũ 393. in [illegible]
comprehenſam, nam ſi ſcutis 70. debitis pro reſiduo
pretij addantur ſcuta 112. quæ prætenduntur deberi à
fructibus decurſis a die 8.Octobr.1565. vſq;ad diem 11.
Martij 1567 quando fuerunt ſoluta ſcuta 450. ad com-
putu ſortis principalis cenſus, & ſcuta 210. pro fructi-
bus reſidui cenſus decurſus à die 11.Mart.1567. vſq;ad
diē 29.Martij 1572. quando fuit factum depoſitum,
iſtæ ſummæ coaceruatæ non aſcendunt ad ſcuta 393.
ſed tantùm ad ſcuta 383. & propterea, quando cenſus
fuiſſet per depoſitum extinctus, appareret notorius ex-
5 ceſſus mãdati, † qui etiã in miniſtro vitiat mandatũ, &
ſubhaſtationem inde ſecutã, vt fuit latè deductum in
Melfien.ſpoliorũ 11.Octobr.1576.corã Cantuccio in
Aſiſien Subhaſtationis 15.Nouebr.1596 cor. Orano,
& in Rom.ſpolij 21.Februar.1600.corã Iuſto, & ſicuti
non poſſet ſuſtineri ex fructibus poſt extinctionem de-
curſis, ita neque ex debitis ante diem 8. Octobr.1565.
cũ petitio ſit reſtricta ad fructus poſt d. diē decurſos.

ADNOTATIO.

a Depoſitũ † vt ſuffragetur in hac materia Cenſus, quę- 6
nam ſint neceſſaria, plenè tractat. Cinc.de Cēſibus p.
3.c.1 q 3.art.9. à n.28. vſq;ad fin. & quòd debeat fieri
parte citata, prout firmatur in hac deciſione, dixit
etiã Rot.dec.295.n.1.& dec.277.n.7.& 8.& deciſ.84.
n.11. inter impreſſ. penes d.Cinc.de cenſib. ſicut etiã
quod eſſe debeat integrũ vnà cũ omnibus fructibus,
vt firmatur in hac deciſ. ſimiliter dixit Rot. deciſ.84.
n.14. inter impreſſ. penes eundem Cinc. de Cenſib. &
tradit Felician.de Cenſibus tom.1.l 4. c.vnic.p.2. in
fin. Peregrin.conſ.92.n.2.& ſeq.l.1. Cinc. loco præall.
n.42. qui alios refert, vbi etiam quærit ſub num.43.&
ſeq. an deponi etiã debeant fructus decurrendi per
duos menſes poſt factã diſdictã Cenſus. Et ſufficit de-
fectus in vno nummo, vt depoſitum dicatur non inte-
grum, vt firmatur in hac deciſione, & dixit etiã Rot.
in dec.297.n.5. inter impreſſ. penes eundem Cinc. de
Cenſib. & fuit dictum in Romana Pecuniaria coram
R.P.D.de Pirouano impreſſ. penes Marcheſ.de com-
miſſ.tom.1.fol.721 Felician.de Cenſ.t.1 li.4.c.vnic.n.
3. Milan.deciſ.18.n.31.li.a. cum alijs penes Cinc. loc.
præallegat.n.39. Notandum † tamen eſt, quòd ſi pars 7
recepit, & acceptauit depoſitum non integrum, ſibi
præiudicat, nec poteſt illud impugnare ſub prætextu
non integritatis, ſed ſolùm agere poteſt ad reſiduum,
Crau.conſ.106. per totum; imò eo ipſo quòd pars ad-
uerſa intimato ſibi depoſito nihil opponit, cenſetur
tacitè illud approbare, & amplius non poteſt aduer-
ſus validitatem dicti depoſiti opponere, Surd.conſil.
86. in fine, & dit Rot. in Peruſina Bonorum 5. Maij
1617 cor. R.P.D.Manzanedo.
b De quo dixi ſupra ſub litera A.
c De quo dixi ſupra ſub eadem litera A.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA INCENDII.

Veneris 4 Ianuarij 1610.

ARGVMENTVM.

Examinantur dicta teſtium deponentium ſuper origine incendij, & ideò non indiget alio Summario.

SVMMARIVM.

Summario non indiget.

DECISIO CCCCLXXXI.

TErtia vice reſolutum fuit conſtare ignem origi-
nē habuiſſe in apotheca D.Vincētij, rationibus
de quibus in alijs deciſionibus, quibus non obſtãt pō-
derationes teſtiũ ex aduerſo factæ, quia eſt aduerten-
dum fuiſſe in deciſione conſtitutas duas concluſiones
ex depoſitionibus teſtium, vnam, qua fuit probatum,
quòd de tempore, quo ignis erat in apotheca Domini
Vincentij non erat in parte ſuperiori Palatij, ita vt nō
poſſit dici quòd ab ea deſcenderit in apothecã D.Vin.
centij. Alteram, quod de tempore, quo ignis erat in d.
apotheca, nō erat in ſtabulo D.Patriarchę, & ſic quòd
nō potuit originem habere in d.ſtabulo, ſed potius in
d.apotheca. Has cōcluſiones ita diſtinctas ex diſtinctis
probationibus erutas pars aduerſa cōfundere nititur,
& propterea recurrēdo ad iſtam diſtinctionem ceſſat,
quod dicunt informantes pro parte D.Vincentij. Pri-
mũ, tertiũ, & quartũ teſtes relatos in deciſione primo
loco facta nō concludere ignem de tempore, quo erat
in apotheca D Vincentij, non fuiſſe in illa D. patriar-
chæ, qui dd.teſtes in locis relatis in deciſione allegan-
tur ſolum ad probandum, quòd ignis primùm viſus
fuit,

Digitized by Google

fuit &c, originem habuit à parte inferiori, hoc eſt in fundo, ſeu apotheca D. Vincentij, quam in parte ſuperiori Palatij, & tertius teſtis iuxta 69. interrogatoriũ benè cõcludit id, ad quod allegatur in deciſ. ibi (*vidi la fiamma, che vſciua dalle fineſtra ſotto il n. 1. & andaua alle feneſtre, che ſono ſopra*) & licèt quartus teſtis deponat per verbum (*tengu*) attamen reddit rationem ſuæ credulitatis fundatam in ſenſu viſus, dum iux. idem interrogatorium, dicit (*per hauer viſto entrare il fuoco del fondu del nu. 1. alle feneſtre delle ſtanze ſuperiori*) & dum iſte teſtis dicit iux. 96. interrog. (*non sò ſe nel fonda num. 3. ſi accendeſſe il fuoco*) nihil refert, quia in deciſ. allegatur ad probandũ prioritatem ignis in fundo D. Vincentij reſpectu ſuperioris partis, non reſpectu fundi D. Patriarchæ, vt dictum eſt, & ſic remanet bene probata prima concluſio. Altera etiam concluſio, quòd ignis viſus fuit priùs, & habuit originẽ in fundo D. Vincẽtij, quàm in fundo D. Patriarchæ, & quòd in illo, non in iſto habuit originẽ, adhuc firma remanet nõ obſtãtibus exceptionibus datis contra teſtes alleg. in deciſ. ad eam probandum. Nã dum ſecundus teſtis poſt verba relata in deciſ. ſubiungit (*quando vidi, che il fuoca entraua nel detto fondo num. 3 ci era gran quantità di fuoca*) loquitur de igne egredienti ex fundo D. Vincentij, in quo priùs dicit, quòd vidit ignem prima vice, & quòd per alias vices ſucceſſiuè reuerſus vidit ex fundo D. Patriarchæ extrahi fœnum, & partem fœni eſſe accenſam, loquitur enim non de origine, ſed de actu ſucceſſiuo, quia licèt verum ſit, quòd originem habuerit ex fundo D. Vincentij, verum eſt etiã, quod poſtea eod. tempore ignis erat in vtraq;. Ignis enim egrediens è fundo D. Vincentij in fęnum exiſtẽs in fundo D. Patriarchę, illud ſtatim accendit, cũ exire, & accendere fiant inſimul, & quaſi in eod. inſtanti. Nõ obſtat, quòd teſtes non dicant, quòd ignis non poterat eſſe in fundo D. Patriarchæ, quin vidiſſent tamquam deponentes ſuper negatiua, quia imò deponunt, & cõcludunt ſuper mera affirmatiua de viſu ignis prius in fundo D. Vincentij, quam in fundo D. Patriarchæ, & de fumo, & igne intrante a fundo D. Vincentij ad fundum D. Patriarchæ per foramina muri communis. Primus teſtis D. Vincentij in deciſ. relatus non reſtringit eius depoſitionem ad locum ingreſſus in fundũ D. Patriarchæ, ſed ad tempus ingreſſus; & dum dicit (*il fuoco era nel cantu dentro la porticella*) non loquitur de origine ſed de tractu, & ſucceſſu ignis, & poſtquam apertę fuerunt portæ eiuſdem fundi ab vtroq; latere, & fœnum fuerat extractum ab igne intactum quantitatis ſalmarum 8. in circa, ſecundus teſtis D. Patriarchæ, quando iux. 96. dicit (*mẽtre ſi cauaua il fieno*) ex fundo D. Patriarchæ (*viddi attaccatu il fuoco in detto fiena*) loquitur de tẽpore ſucceſſiuo poſt extractũ aliud fœnum ſanũ, & intactum ab igne, ita etiam loquitur iux. 17. Tertius teſtis D. Patriarchæ deponit de fumo tẽpore ſucceſſiuo, fumus enim aderat antequam obturaretur foramẽ, quod fuit obturatum ad impediendum ne flamma intraret, & erant plura foramina, ex quibus fumus egrediebatur, vt benè deponit ſextus teſtis iuxta idem interrogatorium, quintus teſtis loquitur de igne in fundo D. Patriarchæ in fine, non in origine incendij, ſecundus teſtis D. Vincentij loquitur de igne in fundo D. Patriarchæ in tempore ſucceſſiuo poſt extractum fœnum.

ADNOTATIO.

Hæc deciſio eſt confirmatoria aliarum duarum deciſionum in hac eadem cauſa emanatarum.

ACHERVNTINA ARCHIPRESBYTERATVS.

Lunæ 8. *Nouembris* 1610.

ARGVMENTVM.

Dignitas principalis in Eccleſia ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Prouiſio Apoſtolica declarat ſtatum beneficij, vbi non conſtat de ſtatu anteriori contrario.*
2 *Archipresbyter eſt maior & dignior dignitas Cantore.*
3 *Dignitas maior in Eccleſia cenſetur illa, quam generaliter homines exiſtimant eſſe maiorem.*
4 *Collegiata Eccleſia ſigna ſunt habere archam, & ſigillum commune.*
Collegiatæ Eccleſiæ ſigna quæ ſint, & ex quibus talis probetur, latè ſub nu. 9.
5 *Collegiata Eccleſia probatur ex eo, quòd communiter eſt habita & retenta vti talis.*
6 *Ordinario multum deferendum eſt circa qualitatem beneficiorum ſuæ diœceſis.*
7 *Status beneficij attenditur ad iudicandam qualitatem beneficij præſertim ad effectum iuſtificationis gratiæ.*
8 *Collatio non effectuata non facit ſtatum.*

DECISIO CCCCLXXXII.

PRo Petro Antonio informante fuit reſolutum cõſtare de vltimo ſtatu dignitatis ex prouiſione Apoſtolica obtenta a Marco Antonio de Ianellis, per cuius obitum vltimo loco vocauit, in qua fuit prouiſus de Archipresb. vti de principali dignitate, & eius vigore
poſſeſſionem accepit. Prouiſio enim Apoſtolica† ſatis 1
deſignat, & declarat ſtatum beneficij vbi de alio anteriori non conſtat, iux. notata in c. cùm de beneficio de præb. in 6. fuit dictum in Terdonen. Prioratus 5. Maij 1595 & in Parmen. Prioratus 27. Iun. 1597. c. Orano, in Maloricen. Sacriſtiæ 26. Iun. 1602. cor. bo. me. Card. Pamph. & in Alerien. beneficior. 29. Martij præteriti c. R. P. D. meo Pamph. Accedit prouiſio fęl. rec. Clem. VIII. de Cantoria Eccleſiæ, quæ ibi refertur dignitas, non tamẽ principalis, & ex depoſitione teſtium apparet duas fuiſſe in Eccleſia dignitates, vnde ſequitur, quod ſi Cantoria non eſt dignitas principalis, talis erit
Archipresb. [a] quod quod conſonat cum diſpoſitione a
iuris, † ſecundùm quam Archiprebyter eſt maior, & di- 2
gnior Cantore, vt fuit concluſum in Ortana Archipresbyter. 5. Maij 1600. cor. Reuerendiſſ. Pacen. maximè cùm dicant teſtes ita communiter teneri, & repu-
tari. Illa enim cenſetur† maior dignitas, quam genera- 3
liter homines exiſtimant eſſe maiorem, [b] vt dicit Bald. b
conſ. 387. poſt med. verſ. item illa eſt maior dignitas, li. 1. refert, & ſequitur Boer. dec. 86. n. 8. circa med. cum alijs adductis per informantes. Concurrit etiam, quòd Eccleſia eſt Collegiata, quia, vt probant teſtes dignitates, & presbyteri capitulariter congregantur, habẽt,
†archam, & ſigillum commune, quæ ſunt ſigna Eccle- 4
ſiæ Collegiatæ, [c] Card. in clem. 2. nu. 10. de ætat, & qua- c
lit. Abb. in c. nobis. n. 8. verſ. quãdo autem agnoſcatur, de iurepat. Fel. in c. accedentes, n. 5. verſ. de iſtis ſignis, de præſcript. fuit dictum in vna Zamboren. Canonitatus de Thoro 12. Ian. 1598. cor. b. m. Card. Seraph. & in vna Placen. Præpoſituræ 12. Febr. 1593. cor. Illuſtriſs.
Cardin. Mantica. Accedit quòd† iſta fuit communiter 5
habita, tenta, & nominata Collegiata, quod probat eam eſſe talem, vel ſaltem eam conſtituit in hac quaſi poſſeſſione, iux. tradita per Tiber. Decian. conſ. 6. n. 3.
& 9. li. 1. iuncta præſertim aſſertione† Ordinarij in vi- 6
ſitationibus cui vti informato de qualitate beneficiorũ ſuæ Diœceſis plurimùm eſt deferendum [d] ex plenè deductis in præallegata Alerien. Beneficiorum. Ex quibus benè videtur probatus ſtatus dignitatis principalis,

7 lis,qui † attenditur ad iudicandum qualitatem benefi-
cij, præſertim ad effectum iuſtificationis gratię, In-
noc.in cap.poſtulaſti,n.1.poſt med.verſ.ſi autem non
apparet de iure patr. Abb.in cap.nobis,n.8.verſ.ſi ve-
rò conſtat, eodem tit.fuit dictum in vna Aſculana Pa-
rochialis 17.Martij 1586.cor.b.m.Orano.Non obſtat,
quòd dictus Marcus Antonius prædeceſſor priùs obti-
nuiſſet aliam prouiſionem de iſto Archipresbyteratu
cum narratiua, quòd non erat dignitas principalis,
quia ex prædictis apparet erronea,& non habuit effe-
ctum;nam ipſe cognito errore obtinuit aliam narran-
do eſſe dignitatem principalem, & vigore iſtius vlti-
mæ,vt dicunt teſtes,accepit poſſeſſionem ; Clarum eſt
8 autem † ad conſtituendum vltimum ſtatum attendi de-
bere prouiſionem effectum ſortitam,non illam, quam
certum eſt effectum non habuiſſe, Ioan.And. & alij in
c.2.de reſtitut.in integr.Cald.Conſil.6. de cauſ. poſſeſſ.
& prop.& 12.de iurepatr. *ADNOTATIO.*

a Archidiaconatus an ſit prima dignitas in Eccleſia,di-
xi ſupra ad deciſ.411.vbi plura notaui, ex quibus ſi-
gnis prima dignitas in Eccleſia dignoſcatur.

b De quo ſimiliter dixi ſupra ad dictam dec.411.

c Collegiata Eccleſia dignoſcitur etiam ex indicijs, &
coniecturis,Rot.dec.584.n.2.p.4. in nouiſſ.& deciſ.
673.ſub n.2.p.2.in recent. quæ autem ſint iſta indi-
cia,& coniecturę,latè tradit Maſcard.de prob.cōcl.
584.per totam,plenè Decian.conſ.6.li.2.& nonnul-
la etiam recenſet Menoc.præſumpt.li.3 præſumpt.
90.à n.21.& ſeq.aliqua etiam recenſet Rot.dec.201.
n.4.p.1.in recent.& plnra enumerantur in dec.584.
nu.2.p.4.in nouiſſimis.Non eſt autem neceſſe,quòd
copulatiuè concurrant omnia ſigna, quæ ſolent ar-
guere Eccleſiam Collegiatā,ſed ſufficit quòd aliqua
concurrant, Rota d.dec.584.n.2. Aduertendum eſt
etiam, quod Eccleſia non dicitur Collegiata ex eo
ſolùm,quòd adſint in Eccleſia plures beneficiati,qui
ſoleant facere congregatiouem, quia poſſunt ibi
eſſe vti ſinguli,non vti vniuerſi, & dicuntur facere
non vnum Collegium, ſed congregationem, Achil.
dec.10.n.2.de præben.Gonz.ſuper reg.8.gl.15. n.15.
& 16.& fuit dictū in Calaguritana Benef. de Auſol.
1.Feb.1608.cor.Cardin.Sacrato,ſicut nec etiam Ec-
cleſia dicitur Collegiata,etiāſi in ea adſit vnus per
modum Capitis, & fructus communiter percipian-
tur, & diuidantur, iſta enim poſſunt conuenire etiā
ſimplici Congregationi,Rot.dec.673.n.2.p.1.in re-
cent.Non etiā probatur Eccleſia Collegiata per cō-
munem reputationem, & famam,cùm iſta materia
habeat certas probationes, ita dixit Rota penes
Achil.dec.10.n.3.de præbend.In concurſu autem te-
ſtium deponentium ſuper affirmatiua, & negatina
Collegiatæ, magis eſt ſtandum teſtibus deponenti-
bus eſſe Collegiatam, vt dixit Rot.in Aſculana Pa-
rochialis Sancti Laurentij 17.Maij 1596.C.Orano.
Et licèt Eccleſia non præſumatur Collegiata, niſi
probetur; Fallit tamen in Eccleſijs Cathedralib. &
Conuentualib.quæ de iure communi præſumuntur
Collegiatę,Hoſt.in cap.nobis,ſub n.2.colum.2.ver.
quicquid etiam.Abb.n.8.v.item Eccleſiæ, de iurep.
Biſign.dec.13.de præben.& admiſit Rota in Celſo-
nen Præcept.16.Dec.1605.c.R.P.D. Cocc.Decan.

d Cardin conſ.132.n.5.Fely.in cap.cùm ad aures,nu.14.
verſ. decimaquarta concluſio, de reſcript. Seraph.
dec.1026.n.3.Rot.dec.233.ſub n.2.p.2. in recentior.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. REDVCTIONIS BENEFICIORVM.

Lunæ 15. Nouembris 1610.

ARGVMENTVM.

Suppreſſio fieri non poteſt ſine cauſa,& cauſa iuſta eſt di-
minutio redituum, quæ tamen concludenter eſt pro-
banda,quia de iure non præſumitur iſta diminutio.

SVMMARIVM.

1 *Suppreſſio tendit ad diminutionem cultus diuini.*
2 *Suppreſſio non poteſt fieri ſine iuſta,& legitima cauſa,& latè num.8.*
3 *Et cauſa iuſta eſt diminutio redituum Eccleſiæ,& vide n.8.*
4 *Diminuti non præſumuntur reditus Eccleſiæ.*
5 *Dos ab initio Eccleſiæ aſſignata præſumitur fuiſſe ſufficiens,& congrua.*
6 *Pro cultus Diuini augmento eſt ſemper faciēda interpretatio.*
7 *Ordinarij iudicio plurimum deferendum eſt circa congruita-tem fructuum Beneficiorum.*

DECISIO CCCCLXXXIII.

ROta cenſuit beneficium, de quo agitur nō potuiſ-
ſe reaſſumi,quia quicquid ſit in Ecelefijs recepti-
tijs in Eccleſia numerata,qualis eſt Eccleſia oppidi de
Medina,vt probant verba concordiæ, & depoſitiones
teſtium,reaſſumptio,& ſuppreſſio,† cùm tendat ad di- 1
minutionem cultus diuini,c.ex parte de conſtit. non † 2
poteſt fieri ſine iuſta,& legitima cauſa,ᵃBald.in c.cum b
acceſſiſſent,n.8.Ab.n.4.verſ.aut non ſubeſt,Felyn.n.17
Dec.nu.43.eodem tit.de conſtit.licèt autem pro cauſa
allegetur redituum diminutio, † quæ eſt potiſſima ra- 3
tio reducendi,& ſupprimendi beneficia, iux. notata in
d.cap.cùm acceſſiſſent,& in c.cùm M.Ferrarienſis eod.
ti.attamen illa † debent plenè,& concludenter probari, 4
cùm habeat iuris præſumptionem in contrarium,ᵇAn- b
gel.conſ.274.Bonifacius Epiſcopus num.3.ad fin.& in
fin.conſ.Gig.de penſ.quæſt.9.nu.10.& in terminis no-
ſtris dixit Rota in Calaguritana de Iocano 9. Aprilis
1602 coram bo.me.Cardinali Seraphino,in qua etiam
fuit deciſum diminutionem conſiderari debere reſpe-
ctu quantitatis allegatæ à principio erectionis benefi-
cij, † quæ præſumitur fuiſſe congrua, & ſufficiens pro ,
miniſtris,& oneribus incumbentibus,cap. nemo, de
conſec.diſtinct.1.Cald.conſ.10.poſt med.ver.pro parte
contraria,de probat.Caputaq. deciſ.62. p.1. Probatio
verò,quæ adducitur pro parte Capituli,non concludit
licèt enim teſtes deponant,quòd de anno 1599.in loco
Medina *del Pomar* graſſata fuerit contagioſa lues, ob
quam mortui ſint 700.homines in circa, & ob id fue-
rint diminutæ non ſolùm oblationes fidelium propter
infrequentiam populi,ſed etiam decimę Capitulo prę-
ſtari ſolitæ, quia agri aliquot remanſerunt inculti, at-
tamen nullum habent reſpectum ad quantitatem in e-
rectione aſſignatam; Et pro parte vniuerſitatis datur
relatio per peritum de mandata prouiſoris facta, per
quam probatur,quòd nedum à primæuo ſtatu erectio-
nis iſtorum beneficiorum,ſed ab anno 1517. citra fue-
runt aucti reditus,& quod plus eſt,probatur per teſtes,
quòd ab anno 1578.citra fuerunt relicta plura legata,
vnde diminutio,quam deponunt teſtes,poteſt intelligi
habito reſpectu ad ſtatum beneficiorum poſt annum
1517.& 1578.quando erant aucti reditus. Accedit,quòd
diminutio,quæ contigit occaſione teſtis, non fuit per-
petua,ſed tranſitoria, quia curſu temporis locus poteſt
incolis repleri, & terræ poſſunt per Colonos aliunde
euocandos arari, & coli. Quod dicitur fructus non a-
ſcendere ad taxam conſtitutionis Synodalis, non rele-
uat,quia conſtitutio non probatur vſu recepta, vt fuit
dictum in d.Calaguritana de Iocano,& quia procedit
in Eccleſijs receptitijs,non in numeratis.Et hanc ſen-
tentiam Domini libenter amplexi fuerunt, tùm quia
tendit ad fauorem augmenti cultus Diuini, pro quo †
faciēda eſt interpretatio, vt in his terminis dixit Rot.

in vna

in vna Calaguritan.portionis de Narbaſta 3.Iul.1589.
cor.R.P.D.meo Dec.& in d.Calagurit.de Iocano, tùm
quia concurrit iudicium Ordinarij,cui in hac materia
7 †plurimum eſt deferendum,non ſolùm ex diſpoſitione
Sacri Conc.Trid.ſed etiam de iure communi,iux.trad.
per Rebuff.de congr.n.68 & 69.& Surd.de alim. tit.4.
q.23.n.43.& ſeq.& tenuit ſæpiùs Rota.

ADNOTATIO.

8 Suppreſſio † fieri non debet ſine cauſa,cùm tendat ad
diminutionem cultus Diuini , & cauſa ſufficiens eſt di-
minutio fructuum Eccleſiæ , vt dicitur in hac deciſ. &
tradunt DD.in c.cum acceſſiſſent,de conſt.Serap. dec.
1345.n.1.vbi dicitur nunquam eſſe faciendam ſuppreſ-
ſionem,niſi reditus Eccleſię diminuti probentur,& fuit
pleuè dictum in Calagurit.benef.28 Nou.1607.cor.R.
P.D.Pamph.& in alia Calagurit.de Iocano de an.1601
cor.Corduba,latè Garz.de beneſ.p.12.c.1.n.2.Hæc au-
tem diminutio fructuum eſt plenè probanda,quia fru-
ctus potius aucti,quàm diminuti præſumuntur , vt fir-
matur in hac dec.& tradit Gigas de penſ.q.9.n.9. v. &
prædicta,Seraph.dec.1385.n.1.& ſaltem præſumuntur
ſufficientes,Ser.dec.1385.Veral.dec.62. p.1. & fuit di-
ctum in d.Calaguritana benef.cor. R.P.D.Pamph.vbi
allegatur gl.in c.fin.in ver.(*ſufficiunt*) de reſcript.& fir-
matur in hac deciſ. Et quòd diminutio redituum Eccl.
ſit iuſta cauſa diminuendi numerum Beneficiatorum,
tradit Azor.Inſt mor.p.2.l.6.c.30.q.11.& 12. poſt Roc.
de Curt.de iurep.in v.(*proeo*)ſub.n.27.quod procedit e-
tiam ſi in Eccleſia eſſet certus numerus ſtatutus autho-
ritate Papæ,nam ſuperueniente noua cauſa,ſcilicet,di-
minutione redituum poteſt d.numerus diminui,Garz.
d.c.1.n.3 & 4.ſicut autem diminutio redituum eſt iuſta
cauſa diminuendi numerum beneficiatorum , ita & ex
cauſa auctis reditibus augeri debet numerus,Rocch.de
Curt.in loco præalleg.ſub n.27.Garz.d.c.1.ſub n.5.fuit
dictum in Calagurit.benef.de Traſpuntas 13.Februar.
1606.coram R.P.D.Pamphilio.
b De quo dixi ſupra ſub litera A.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS, SEV EXECVTIONIS.

Lunæ 15. Nouembris 1610.

ARGVMENTVM.

Præſentia in loco,ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Præſentia probatur ex verbis* (ſedens,&c.)
2 *Præſentia præſumitur ex interpoſitione decreti.*
3 *Inſtrumentum probat quoad omnes rem ita geſtam,& factum ipſum.*
4 *Inſtrumento circa diem celebrationis contractus ſtandum eſt.*
5 *Notariorum atteſtationi ſtatur in probatione ſtyli.*
6 *De ſtylo poteſt Iudex ſe extraiudicialiter informare partibus non vocatis,& latè num.8.*
Procedit,quando reſpicit ordinatoria,ſecus ſi deciſoria,& n.8
Item procedit ſolùm reſpectu ſtyli loci,vbi iudicium agitatur,& n.9.
7 *Præſentia probata ante actum , & poſt actum præſumitur etiam de tempore actus.*

DECISIO CCCCLXXXIV.

DOmini concorditer reſoluerunt cõſtare de præsẽ-
tia bo.mem.Card.Caietani in Vrbe die 18. menſis
Martij anni 1591. in quo D. Dux S. Gemini fideiuſſor
acceſſit cenſui,de quo agitur,quia eadem die Cardina-
lis ſedens fecit decretum,quod quædam bona reſtitue-
rentur,Notario,& teſtibus præſentibus , † verba enim 1
(*ſedens,&c.*)ex ſui natura important præſentiam, & eã
probant,iux tradit.per Fel.in c.tenor ſub n.3.v.præſer.
tim fallit primò de re iud.Imol.conſ.8. n.5. Men. præſ.
19.n.7.li.6. præſertim quia decreta per abſentes inter-
poni non ſolent,nec poſſunt . Vnde ex interpoſitione† 2
neceſſariò arguitur præſentia,Paul.de Caſt.in l. Titia,
§.pen.ff.de verb.obl.Ruyn.conſ.154.n.11.l.5.Felyn.vbi
ſup.in 2.fallen.Men.d.præſumpt.19. n.6.Et inſtrumen-
tum d. decreti probat præſentiam Cardinalis , non ſo-
lùm inter partes,inter quas fuit interpoſitum , ſed etiã
quoad omnes,quia †inſtrumentum probat rem ita ge-
ſtam,& factum ipſum pro,& contra quemcumq;[a] Bar. a
in l.2.in 1.lect.n.12.vbi etiam Purp.n.96. & 98. Cagn.
n.110.C.de eden.Aym.conſ.65.n.6.Couar.pract.q.c.20
in fin.Nec poteſt prætendi decretum fuiſſe factum alia
die,quia cùm Notarius ſcripſerit die 18.† ſtandũ eſt e- 4
ius ſcripturæ,iux.trad.per Fel.in c. quoniam contra n.
33.de prob. Dec.conſ. 88. n.9. in fin.Et concurrit fides
Notariorũ Cameræ,quòd verè, & realiter decreta hu-
iuſmodi ſolent ſcribi,& adnotari ſub eademmet die,in
qua interponuntur,ſtatur autem† Notariorum atteſta- 5
tioni in probationibus ſtyli,Rim.iun. conſ.33.n.15.&
ſeq. dec.Pedem.22.n.16 in fin.& de eo † poteſt iudex ſe 6
partibus non vocatis,& extraiudicialiter informare,[b] b
Bart.in l.3.in fin.ff.de teſt.Bal.in l.1.in fi.C.vt quæ deſ.
aduoc.Boer.cõſ 8.n.17.Hanc præſentiã probat tertius
teſtis, qui dicit ſe de hoc perfectè recordari , & reddit
bonã rationẽ,quia quotidie tractabat cum Card.de ar-
dua, nempè de conducendo frumento ad Vrbem tunc
maxima penuria laborãtẽ.Adſunt alij duo teſtes fami-
liares ſtantes in cõtinuo ſeruitio Card & propterea o-
ptimè informati,qui deponũt de præsẽtia in Vrbe per
totũ menſem Martij,& ſubdunt,quod non potuiſſet eſ-
ſe abſens,quòd ipſi neſciuiſſent, quia erãt famuli inſer-
uientes mẽſæ. Addũtur plura adminicula ex pluribus
ſubſcriptionibus factis per Card.ſub d.die 18.Probatur
etiam præſentia in Vrbe paulò ante, & paulò poſt † d. 7
diem,itaut valdè veriſimilis fiat pręſentia de d.tempo-
re ad not.in c.inter dilectos,de fid. inſtr. & per Alciat.
reg.2 p.22.An autem ſufficiat Duci S. Gemini probaſ-
ſe præſentiam Cardinalis de d.tempore ad effectum,de
quo agitur,erit particulariter videndum.

ADNOTATIO.

a Inſtrumentum probare factum ipſum etiam inter a- 8
lios,& contra quemcumque dixi ſupra ad dec.302.
b De ſtylo†poteſt Iudex ſe extraiudicialiter informa-
re,vt præter hìc allegatos Rol.conſ.44 n.36.l.1.De-
cian.conſ 5.n.45.l.1.Rota dec.343.n.2.& 561. n.15.
& dec.644.n.4.p.2.in rec.quod tameu eſt intelligen-
dum de ſtylo reſpiciente ordinatoria iudicij , ſecus
autem ſi reſpiciat deciſoria , quia tunc formiter eſt
probandus,Rota dec.259.n.5. p.1.in rec. benè Rota
dec.215.n.2.inter impreſſ.penes Farin.poſt 2.l.conſ.
Item illud,quod dicitur poſſe Iudicem extraiudicia-
liter ſumere informationes de ſtylo a Notarijs , &
cauſidicis habet locum,vbi agitur de ſtylo loci ,vbi
iudicium,vel actus geſtus fuit,nõ autem de ſtylo al-
terius loci,vt declarauit Rota in Cataniens.illegiti-
mitatis cor. Card. Blanchetto impreſſa penes Mar-
cheſ.de commiſ.tom.1.fol.171.&benè faciunt tradi-
ta per Mareſc.var.lib.2.c.12.per tot.vbi dicit,quòd
Rota ad probandum ſtylum extra Curiam non ad-
mittit fides extraiudiciales.

Oliuerius Beltraminus.

ANCO-

Digitized by Google

ANCONITANA BONORVM S. Apollinaris.

Lun a 29. Nouembris 1610.

ARGVMENTVM.

Reintegratio eſt concedenda docto de vtroque extremo. Quando dicatur nulliter proceſſum contra minorem indefenſum, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Extremum ſecundam probatur ex ſuſtentatione litis iunctis adminiculis.*
2 *Reintegratio eſt danda probatis duobus extremis.*
3 *Non procedit, quando interuenit Iudicis authoritas, quia tunc debet probari, quòd Iudex nulliter, & iniuſtè proceſſerit.*
4 *Exceſſus mandati in totum illud vitiat.*
5 *Contra pupillos, & minores indefenſos proceſſus factus eſt nullus.*
6 *Non procedit, vbi conſtat pupillis nullas competere defenſiones.*
7 *Requiritur, quòd notoriè conſtet nullas illis competere defenſiones.*
8 *Liquidatio fieri debet ante executionem.*
9 *Minorum bona debent ſtare ſub haſta ſaltem per 20. dies. Hoc non eſt neceſſarium de iure Canonico, & n. 13.*
10 *Nuncij aſſertioni non eſt ſtandum circa ſolemnitates neceſſarias in ſubhaſtatione.*
11 *Actorum non tranſportatorum defectus vitiat proceſſum.*
12 *Spolium vltimum eſt purgandum, de quo etiam latè ſub n. 14. vbi vide limitationes.*

DECISIO CCCCLXXXV.

FVit reſolutum Leonijs competere actionem ſpolij, & illos eſſe reintegrãdos; ratio ſolutionis fuit, quia de primo extremo conſtat, vt fuit reſolutum per duas deciſ. & ſecundum, vltra quod non cõtrouertitur, probatur ex reintegratione Rectoris vigore ſententiæ b.
1 me. D. Iuſti, iux. dec. 802. n. 1. p. 1. diuerſ. † & ex ſuſtentatione litis iũctis adminiculis, Veral. dec 369. p. 2. & fuit dictum in Tudenſ. decim. 13. Nouem. 1589. cor. Illuſtr. Card. Platto, & in Mediolanen. Spolij 26. Iun. 1609. co.
2 R. P. D. meo Lancell. Vnde ſequitur illos eſſe † reintegrandos ad eorum poſſeſſionem, c. conquerens, & cap. cùm ad ſedem de reſt. ſpoliat. Verùm, quia pro parte Rectoris ad impediendum reintegrationem opponebãtur illa duo extrema nõ ſufficere in iſto caſu, in quo
3 interuenit authoritas Iudicis, † ſed tertium deberet probari, nempè, quòd iniuſtè, & nulliter fuerint per Iudicem priuati, Dec. conſ. 449. n. 30. Ab. in d. c. conquerente ſub n. 8. v. aduertendum tamen eſt, cum alijs adductis. Dixerunt Domini ſatis conſtare de iniuſtitia, & nullitate, ſiue attendamus immiſſionem Rectoris conceſſã vigore Brachij ſæcularis ab Aud. Cam. relaxati, ſiue redintegrationẽ eiuſd. emanati à b. m. Iuſt. tũ ratione exceſſus, cùm mãdatũ fuerit relaxatũ pro ſalmis 16. grani pro an. 1592. & tamẽ vigore inſtrumẽti Leonij ad ſum-
4 mum fuiſſent debitores in ſalmis 15. qui exceſſus † facit,
a vt mandatum in totum a corruat, vt fuit reſolutum in Rom. ſpolij bonorum 21. Febr. 1600. cor. Iuſto, & in Burgi S. Sepulchri 28. Maij 1607. & in Cornetana bonor. 16. Iun. 1608. coram me, & alibi ſæpiùs. Nec poteſt ſaluari ex reſiduo annorum præcedentium, quia in actis conſtat de quietantia pro reſiduo; tùm ex eo, quòd
5 fuit proceſſum contra † pupillos, & minores indefenſos, & nullo illis dato curatore, b Creſc. dec. 9. n. 3. de b
ſent. & re iud. & fuit dictum in Burgi S. Sepulchri, & in Cornetan. ſupra allegatis. Nec releuat, quòd id nõ procedat, † vbi conſtat pupillis nullas competere defenſio- 6
nes, vt in Carpen. ſeu Nullius bonor. 11. Febr. 1602. coram me, ſi quidem ibi vltra quod conſtabat nullas cõpetijſſe defenſiones, aderat curator, qui comparuerat acerrimè cauſam defendendo, quod ceſſat in caſu iſto, in quo nemo comparuit, nec datus fuit curator, qui cõparere potuiſſet, quinimmò in mandato legitur illud fuiſſe relaxatum citatis Leonijs per edictum, de qua tamen citatione per edictum, aut de aliquo proceſſu etiã in executiuis neceſſariò non conſtat ex actis tranſportatis, & coram b. m. Iuſto fuit proceſſum in cõtumaciã nemine pro ipſis informante. Et quoad defenſiones nedum non conſtat illis non cõpetijſſe, prout in d. Carp.
ſeu nullius, de quo † tamen conſtare notoriè debuiſſet, 7
Put. dec. 284. l. 2. ſed imò conſtat de cõtrario, nam reintegratio cor. Iuſto fuit ex falſa cauſa, vt in deciſionib. vltimo loco factis ſuper primo extremo, & cor. Audit. Cam. vltra iniuſtitiam mandati ratione exceſſus, de quo ſupra, nõ eſt certum, quod prima die Auguſti, qua Leonij fuerunt citati in partibus, ceſſiſſet dies cõſignationis frumenti, qui erat faciendus tempore recollectionis, quæ à communiter accidentibus de d. tempore non ſolet eſſe perfecta. Quibus accedit nullitas deliberationis bonorum nulla facta liquidatione valoris frumẽti, quod erat in obligatione, quæ liquidatio fuit ne-
ceſſaria † ex deductis in Rom. Vineæ 24. Octob. 1605. 8
cor. me; & in Aſculana prædij 22. Iun 1609. co. R. P. D. c
meo Sacrato, & nulla præuia ſubhaſtatione, & deliberatione, & ſine citatione partis, nulliſq; datis dilationibus, aut ſeruatis terminis requiſitis, tum ex forma Statuti Anconitani, tùm de iure communi ſecũdùm quod
† res minoris debet ſtare ſub haſta ſaltem per 20. dies, d 9
Authen. hoc ius porrectum, C. de ſacroſ. Eccl. Surd. cõ ſ. d
49. cum alijs allegatis. Nec ſtandum eſſe cenſuerunt Domini aſſertioni Nuncij referentis coram Notario ſe ſub die 26. Martij tũc præteriti vigore Brachij ſæcularis in Apotheca Iacobi Iachelli vendidiſſe ad extinctionem candelæ ſeruatis ſeruãdis Hieronymo maſculo præſente, & ita eſſe confitendum, ſi quidem de his ſo-
lemnitatibus † aliunde, quàm ex aſſertione Nuncij cõ- 10
ſtare debet Surd. ibi, & addentes ad Rom. conſ. 447. in v. Nuncio, & quoad Notarium, licèt nec etiam illius aſſertioni ſtandum ſit, cùm id non ſpectet ad eius officiũ ceſſat difficultas, quòd ipſe eſt rogatus ſolùm de relatione Nuncij, non autẽ de actu ſubhaſtationis, aut deliberationis. Et tandẽ ad hoc, vt Leonijs cõpetat actio ſpolij, & ſint reintegrãdi, ſufficit nullitas reintegrationis bo. m. Iuſti, quæ emananit ex falſa cauſa, prætextu, quòd non cõſtaret de primo extremo, cuius cõtrarium
fuit reſolutũ, & quia † cor. eo non fuerunt tranſportata 11
acta facta coram Raguſino, Cæſ. de Graſſ. dec. 9. n. 3. de cauſ. poſſ. & prop. & fuit dictum in Bonon. de Herculanis 1. Iunij 1589. coram Illuſtriſ. Cardin. Platto. Et iſtud
ſpolium † tanquam vltimum debet prius purgari, e Ab. 12
& alij in c. fin. de ord. cognit. Card. conſ. 10. n. 2. v. de exceptione enim, Alex. conſ. 6. n. 11. l. 3. Afflict. deciſ. 403. & 18. Berous conſ. 57. n. 21. lib. 3. & fuit dictum in Romana Sancti Thomæ 21. Februarij 1603. coram R. P. D. meo Coccino, & ita concluſum.

ADNOTATIO.

a De quo vide ſupra ad deciſ. 198.
b Vide ſupra ad deciſ. 43.
c Rota deciſ. 340. n. 5. & 689 n. 3. p. 1. in recent. & deciſ. 242. ſub num. 1. par. 2. in recent.

d Ro-

Digitized by Google

13 d Rol.†conſ.33.n.14.l.1.Menoch. de arb.caſu 171.n.
28.cum alijs per Simon.de decret.l.1.tit.1.ſub n.64.
v.&hæc ſubhaſtatio.Et notandum eſt,quòd licèt de
iure cōmuni bona minorum non poſſint alienari,ni-
ſi per ſubhaſtationē, tamē de iur.Can.id non eſt ne-
ceſſariū,ſed ſufficit , quòd venditio fuerit bona fide
facta,Bald.Auth.hoc ius porrectū,& ibi additio,C.
de Sacroſ.Eccl.Rot dec.446.n.2.p.1. in.rec. vbi fuit
dictum omiſſionem ſubhaſtationis non vitiare alie-
nationem bona fide factam .

14 e Spolium†vltimū purgandum eſt, vt firmatur in hac
dec.& præter hic allegata Rot.dec.27. in fin.de ap-
pel.in nouiſ.& dec.626.n.3.l.3.p.3.diu.Ser.dec.96.in
fin.Gab.conſ.149.n.12.l.2.Men.de recup. remed.1.n.
382.Hoc non procedit,quando primū ſpolium fuiſ-
ſet violētum,vel attentatū, tunc enim non eſt locus
concluſioni,quòd vltimum ſpolium ſit purgandum,
ſed primò purgandum eſt ſpolium primum , vt fuit
dictum in Rom.S.Thomæ co.R.P.D Cocc. Dec. in
duab.deciſ.quæ reperiuntur impreſſæ penes March.
de commiſ.to.2.fol 207.& 208.Men. de recup. rem.
1.n.383.Item nec concluſio allegata procedit,quan-
do ſecundum ſpolium fuit incontinenti factum,Th.
Faſt.dec.4.Gab.de reſt.ſpol.concl.4.limit.30.Meno.
de recuper.remed.1.num.384.

Oliuerius Beltraminas .

PARMENS. STATVS.

Veneris 3. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Agitur de purgatione attentatorum, & quando illa cen-
ſentur ſufficienter purgata per legitimam attentantis
ceſſionem.

SVMMARIVM.

1 *Attentata purgantur per legitimam attentantis ceſſionem,
& quando id procedat,num.20.*
2 *Et tantò magis,quando fuerunt per Procuratorem commiſſa.*
3 *Attentatorum purgatio mediante legitima ceſſione fieri po-
teſt in Rota, quamuis fuerint alibi commiſſa.*
4 *Attentata purgari debent in eo Tribunali , cuius iuriſdictio
fuit læſa.*
5 *Ad factum alienum quis non tenetur.*
6 *Defendere vnuſquiſq;præſumitur velle à ſe geſta potius,quàm
illa reuocare .*
7 *Attentatorum reuocatio ſpectat ad illum Iudicem,cuius ma-
ieſtas fuit læſa .*
8 *Iudex ſiue benè,ſiue malè functus fuerit officio ſuo,non conue-
nit,quòd reuocet ſuam ſententiam.*
9 *Sententia lata ſuper ſtatu perſonæ facit ius quoad omnes .*
10 *Non procedit, quando ſententia fuit lata citato legitimo de-
fenſore.*
11 *Attentata ſententia eſt nulla ipſo iure.*
12 *Sententia nulla nullum poteſt parere iuris effectum .*
13 *Attentata ſunt quoad omnes proceſſus purganda.*
14 *Attentata non purgantur per renunciationes defectiuas .*
15 *Attentatorum purgatio non fit congruenter per ceſſionem
conditionalem.*
16 *Attentata ita purgari debent per ceſſionem , ita ut nulla re-
maneat lis, & diſcuſſio ſuper dicta purgatione .*
17 *Attentata vt per ceſſionem purgentur,debet renunciari om-
ni iuri,ita ut neque attentans ex attentatis commodum ſen-
tire , neque attentata paſſus aliquo intereſſe pati poſſit .*
18 *Attentatorum purgatio debet continere perpetuum ſilentiū.*
19 *Attentatorum purgatio fieri debet cum legitimo , & ſuffi-
cienti mandato.*

DECISIO CCCCLXXXVI.

DOmini non dubitabant attētata†purgari poſſe per 1
legitimam attentantis ceſſionem,Achil.dec.23.de
appel.Paleot.dec.358.Mandoſ.in cōmiſſione excluſiua
attentatorum circa med.Lanc.de atten.p.3.c.29.n.4.&
ſeqq. tantò magis,† quando fuerunt per procuratorē 2
commiſſa,ibi Lanc.n.27.Admittebāt etiam poſſe DD. 2
Pallauicinos ceſſionem facere in Rota apud acta iſtius
cauſæ,†quamuis fuerit in Ciuitate Ianuæ attentatum, 3
hoc enim innuunt deciſiones Achil.& Paleot.&ita fuit
ſeruatum in vna Calaguritana de Anſero cor.R.P.D.
meo Cocc.pendente 2.Decemb.1605.in vna Toletan.
Cappellaniæ de Paſtrana 22.Ianuar.1608. cor.R.P.D.
meo Pamph.in vna Burgenſ. viſitation.de Couaruuias
23.Martij 1609.cor.R.P.D.meo Pirouano,& in vna
Tiraſonenſ.legati 19.Iunij præteriti cor. R.P. D.meo
Caualerio,& ſæpiùs in alijs.Conuenit etiam†attentata 4
purgari in eo Tribunali,cuius iuriſdictio fuit ſpreta,
ad latè tradita per Lancel.de atten.p.3.c.27.n.39. cum
plurib.ſeqq.Nec placuit,quod prætendebatur pro par-
te DD.de Ragonibur,ſententiam latam à Prætore Ia-
nuæ debere ab eod.reuocari,eſſet enim non ſolùm no-
uum,& inauditum,ſed etiam valdè durum,† quòd Pal- 5
lauicini tenerentur ad factum d.Iudicis contra regulā,
l.ſtipulatio iſta in 2.reſponſo,ff.de verb.obl.§.ſi quis a-
lium.Inſt.de inutili ſtip.&ad factum reuocationis pro-
priæ ſententiæ , cùm quilibet†ſit potiùs pronus ad de- 6
fendendū,quam ad reuocandum à ſe geſta,vt in propo-
ſito per Lancel.d.c.27.ſub n.38.Præſertim,quia poteſt
Rot.reuocare d ſententiam , & quidem congruentiùs,
tùm quia†reuocatio ſpectat ad eum Iudicē , cuius ma- 7
ieſtas fuit læſa , Mandoſ.in d.commiſ.excluſiua atten-
tator.in v.eidem R.P.D.N.Lancel.d.c.27.n.39.& ſeqq.
Tùm quia Prætori,qui† ſiue benè,ſiue malè functus eſt 8
officio ſuo,non cōuenit reuocatio ſuę ſententiæ,l.Pau-
lus la.1 .&l.iudex poſtquam,ff.de re iud.l.duo fratres,ff.
de pœnis.Nec facit,quod obijcitur de præiudicio per-
petuo reſultante ex d.ſententia,vti lata ſuper ſtatu per-
ſonæ, † quæ facit ius quoad omnes,iuxta l.ingenuum, 9
ff.de ſtat.hom.quia vltra quod poteſt à Rot.reuocari,† 10
cùm ſit lata Rangonibus legitimis defenſoribus non
comparentibus,non facit ius reſpectu tertij, Bar.in d.
l.ingenuum in fin.Bal.n 6.Ang.circa fin.v.quædam in
proceſſu,Alex.in l. ſæpè poſt n.76.& n.78. ff. de re iud.
Accedit,quòd d.ſententia†vti attentata eſt etiam nul- 11
la ipſo iure,Lanc.de atten.p.2.c.12.ampliatione 17. &
p.3.c.31.n.7.& ſeq.&†propterea nullum poteſt vnquā 12
iuris effectum parere,l.4 §.condemnatum, ff de re iud.
l.non putabit,§.non quamuis,ff.de contra tab.DD.ta-
men dixerūt ceſſiones exhibitas à Pallauicinis non eſ-
ſe legitimas ex pluribus . Primò quia ſunt reſtrictæ ad
actus factos cor.Officialibus,& Magiſtratibus S.Geor-
gij,& non comprehendunt ſententiam latam à Prote-
ctore Ianuæ,neq;actus coram ipſis factos , cùm tamen
†attentata ſint quoad omnes proceſſus purganda,Put. 13
dec.penult.l.2. † & renunciationes defectiuæ non ſuf- 14
fragentur attentati,Cæſ.de Graſ.dec.5.n.2.de reſt.ſpo-
liat.Secundò quia ſunt cōditionales quatenus ſit receſ-
ſum à decreto Rotali,&eius formæ contrauentum.Cō-
ditionalis†autem ceſſio non admittitur ad purgationē 15
attentatorum,vt poſt Bald.& alios adductos tradit Lā-
cel.de atten.p.3.c.29.n.31.& multum deſeruit dec. Pa-
leot.273.Communitas, &c. quæ licèt loquatur in pur-
gatione ſpolij, attamen à fortiori concludit in purga-
tione attentatorum,vt arguit ibi Lanc. & facit,quia
ceſſio†conditionalis relinquit poſt ſe diſcuſſionem, & 16
litem ſuper purificatione,& liquidatione conditionis,
quod

quod non conuenit purgationi attentatorum , vt per
Cæſ.de Graſſ.dec.5.n.3.& 4.Lanc.d.c.29.n.37. Tertiò
indd. ceſſionibus dicunt Pallauicini nolle vti actis in
præiudicium litis pendentiæ in Rot. ex quibus verbis
17 innuitur eos aliquid ſperare ex dd.actis,& tamen,† vt
per ceſſionem purgentur attentata,cedens debet renũ-
ciare omni iuri,quod ex illis ſibi competere poſſet, ita
vt nullo vnquam tempore neq; attentans ex dd. actis
cõmodum ſentire, neq; attentata paſſus aliquod in in-
tereſſe pati poſſit,Paleot.dec.389.Lanc.vbi ſupra ſub
18 n.25.& purgatio attentatorum†debet continere per-
petuum ſilentium,Paleot.de.358. Lancl.ibi ſub n.73.&
reponere in priſtinum ſtatum,c. bonæ de appel. Alex.
conſ.89.in fin.v.& hoc concludo,l.1.Dec.conſ.103.n.1
Lancel.d.c.29.n.77.quartò, quia ex illis verbis *(firma ſemper remanente diſpoſitione fideicommiſſi)* ſuboritur ſuſ-
picio . & ne Pallauicini intendant vti illis attentatis,
quæ concernunt fideicommiſſum , & declarationem
ſuper eo factam Ianuæ, quia aliàs eſſent inutiliter ap-
poſita , cùm clarum ſit in ceſſione attentatorum non
poſſe cenſeri renunciatum diſpoſitioni fideicommiſſi;
vnde ſaltem vti obſcura, & periculoſa ſunt reijcienda,
Cæſ. de Graſſ.d.dec.5.n.2. & 4. Quintò cùm acta facta
in ciuitate Ianuæ fuerint facta etiam & nomine Ale-
xandri,& Cini filiorum Pallauicini,ſunt eorum nomi-
ne purganda cum legitimo ſufficienti ipſorum manda-
to,Paleot.d.dec.358.Lanc. vbi ſupra n.30. Reuocatio
D.Serræ, & aliorum procuratorum in ciuitate Ianuæ
non tollit attentata ab eis perpetrata,& reſtitutio ſcri-
pturarum obtenta ab officialibus Montis S. Georgij
non tollit actus factos coram Prætore, in quibus con-
ſiſtit radix,& ſubſtantia attentatorum,ſcripturæ enim
coram officialibus productæ nil aliud ſunt,quàm exẽ-
plum decreti, & executionis ipſius Prætoris . Et pote-
runt DD. Pallauicini cum iiſdem ſcripturis reſtitutis,
vel alijs extractis ab originalibus coram Prætore iudi-
cium proſequi,aut inchoare. Ex quibus,& alijs adductis
per informantes reſolutum fuit attentata non eſſe ſuf-
ficienter purgata.

ADNOTATIO.

Et quod attentata purgentur per legitimam attentan-
tis ceſſionem Rot.dec 715.n.1.p.1. in recent.
19 a Ser.dec.864. & fuit dictum in Papienſ.Coauditoriæ
cor.R.P.D.Coc.Decan.impreſſa penes Marcheſ.de
commiſ.to.2.ſol.38.& in Cordub.Beneficior.7.Feb.
1615.cor.R.P D.Caualerio,& in Barchiuonen. Pa-
rochialis 27.Martij 1612.cor.Card.Sacrato;requiri-
tur tamen,quòd iſta ceſſio ſit pura,& libera,non cõ-
ditionalis , vt firmatur in hac deciſ. & dixit etiam
Rota in d.Papienſ.Coauditoriæ cor. R.P.D.Deca-
no impreſſ.penes Marcheſ.loco præallegato, prout
nec etiam ſuffragaretur purgatio facta per ceſſionẽ,
ſi adhuc aliquod impedimentũ facti remaneret,Ser.
dec.864. Item vltra ceſſionem refici debent omnes
expenſæ,damna,& intereſſe,vt fuit dictum in d. Pa-
pienſ. & plura de hac materia purgationis attenta-
tor.ſunt videnda penes Lanc.de atten. c 19.per tot.
b Cum alijs relatis per Gonz.ſuper reg.8.gl.9.§.1.n 86
c De quo dixi ſupra ſub littera A.

Oliuerius Beltraminus .

SABINENS. ALLVVIONIS.

Mercurij 15. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Agitur de concordandis ad inuicem teſtibus .

SVMMARIVM.

1 *Teſtium contrarietas ſaluari debet per diſtinctionem temporum,& n.4.*
2 *Teſtis,qui deponit de reputatione, ſi poſtea dicit ſe neſcire,intelligi debet de ſcientia certitudinali.*
3 *Item ſi prius dicit ſe ſcire,& poſtea ſe neſcire,intelligi debet, quòd neſciat aliter,quam tam dixerit.*
4 *Territorium probatur ex ſignis iuriſdictionalibus,puta, exactione gabella,& ſimilibus.*
5 *Teſtium dicta non ſunt cauillanda,ſed adiuuanda.*
6 *Teſtium dicta ſunt ſemper intelligenda,vt non ſint ſibi contraria.*

DECISIO CCCCLXXXVII.

DVbitaui an nonus , & decimus teſtes ſint ſibi ipſiſ-
met contrarij,& fuit vnanimi Dominorum ſentẽ-
tia reſolutum negatiuè, nam dum contra nonum obij-
citur contrarietas ex eo,quod iuxta 15. interrogatoriũ
dicit (*che nell'Iſola circondata da due rami del Teuere ſi poſſedeuano beni diuerſi di Galleſo,cioè Sotti,Ciotti, & Egidij,quali poſſedeuano anco beni fuori dell'Iſola*)& iuxta 50.
interrogatorium dicit(*che detta Iſola era grande aſſai, & non era poſſeduta da alcuni particolari,mà ogn'vno ci andaua à paſcolare,e far legna*) quod etiam dicit iux.52.& ſu-
per 17.dicit(*che detti Sotti,Ciotti,& Egidij poſſedeuano fuori dell'Iſola,mà nell'Iſola non ci poſſedeuano coſa alcuna particolare.*) Iſta contrarietas viſa fuit Dominis poſſe ſal-
uari,quòd prædicti haberent in d.Inſula bona illa , ta-
men particulariter non poſſiderẽt,ſed communiter,&
in confuſo cum alijs,quod colligitur ex dicto teſtis ſu-
per 17.dum reddit rationem,quare illi non poſſiderent,
dicit(*perche come già hò detto,non ſi lauoraua*) & ita quã-
do negatiuè depoſuit,intellexit de poſſeſſione fructuo-
ſa,& reſpectu fructuum, & quando affirmatiuè, de nu-
da,& ſimplici poſſeſſione. Alia contrarietas in dict. te-
ſte adducebatur ex eo,quod iux.19. & 32. interrogato-
rium,& ſuper ſecundo articulo dicit (*che anticamente li Moroni grandi erano nel confine trà il territorio di Galleſo,& Magliano,& che non hò mai inteſo dire, che quando il fiume paſſaua ſotto li Moroni grandi,l'iſteſſo fuſſe confine;mà ſolo li detti Moroni grandi* , & tamen idem ſuper ſecundo dicit
(*hò inteſo dire,che il fiume , quale anticamente paſſaua ſotto li detti moroni grandi,fù,& era il confine di detti luoghi*) † 1
Verùm iſta contrarietas ſaluari poteſt per diſtinctio-
nem temporum;cùm teſtis loquatur,&de tempore an-
tiquo,& de recenti,& quoad antiquum loquitur de au-
ditu,& quoad ſecundum de credulitate . Tertia obij-
ciebatur contrarietas , quæ iuxta 31. interrogat. dicit
(*Io non sò adeſſo in che territorio ſiano le terre di Sacco,*)&
tamen ſuper quinto dicit (*che le terre di Sacco ſempre ſono ſtate reputate,& ſi reputano per territorio di Galleſe,*) ſed
iſte teſtis reducitur ad concordiam,quia † cùm dixerit 2
de reputatione,verbum (*neſcire alibi poſitum*) debet in-
telligi de ſcientia certitudinali,vt per Grat.conſil. 42.
ſub num.34.lib.1.& per Alexan.conſ.184.num 5.circa
finem lib.7.& quia†quando teſtis in vna parte dicit ſci- 3
re,in alia neſcire , debet intelligi , quòd neſciat aliter,
quàm dixerit,[a] & ſic in caſu noſtro,quod neſciat aliter, a
quàm per communem opinionem,Bart.in leg.de ætat.
num. 11.verſic.ſed ſi ſimplex,ff.de minor.Ruyn. conſil.
1.num.1.lib.3.Contrarietas, quæ obijcitur decimo te-
ſti ex eo , quod aſſerat antiquitùs flumen fuiſſe termi-
num inter prædictas Communitates , & poſtea alibi
neget flumen eſſe terminum,non ſubſiſtit, cùm loqua-
tur non ſolùm de ſtatu præterito, ſed etiam de præſen-
ti; dictum enim teſtis † contrarium per diſtinctionem 4
temporis reducitur ad concordiam ,[b] Bart. in l. apud b
antiquos,in fin.Cod.de furt.Alex.conſ.147. num. 4. ad
fin.lib.7.Dec.conſ.602.nu.6.Caputaquen.dec. 270. nu.
2.par. 3. & per diſtinctionem temporum concordatur
alia oppoſita contrarietas , quod teſtis dixerit in Inſu-
la non ſeminari , ſed lignari tantùm communiter per
omnes,

omnes, & poſtea dicat (*dopò la mutatione del fiume, &*
che d'Iſola reſtò verſo Magliano i Ciotti, Sotti, & Egidij la
lauorauano, & pigliauano il territorio) depoſitio enim
iſtius teſtis reſpicit diuerſa tempora, & non ſolùm ſal-
uatur à contrarietate, ſed etiam redditur veriſimilis,
quia cùm propter vnionem territorio Malleani red-
dita fuerit inſula commodior ad laborandum, propte-
rea laborari cœpit, quod antea propter incommodi-
tatem, & periculum amiſſionis laboris facere non ex-
pediebat, & ſub eadem diſtinctione cadit id, quod obij-
citur de ſolutione gabellarum illis de Galleſio, quia
ſoluere, & non ſoluere erat correſpectiuum ad cultu-
ram, & non culturam agrorum, vltra quòd non pu-
gnant ſimul ſcire locum eſſe de territorio, & neſcire
5 an in eo gabellę exigantur; cùm † vltra exactionem ga-
bellæ, ſint plura ſigna, & probationes territorij, quod
probatur ex omnibus alijs ſignis iuriſdictionalibus,
Dec. conſ. 694. n. 12. Affl. dec. 265. n. 10. & 301. n. 5. latè
Decian. conſ. 40 per tot. volum. 4. Neq; ſubſiſtit, quòd
teſtis reddatur mendax ex eo, quòd dicat iuxt. 23. in
Summ. n. 16. (*Io mi ricordo, quando il fiume paſſaua per le*
Coſtiere di Saletto, quando diuideua li detti due territorij,
perche io ce lo vedeua paſſare.) & iterum iux. 36. n. 31. &
tamen ſuper primo artic. n. 17. dicit (*io hò inteſo dire, che*
il fiume, quale hoggi corre come ſi vede 100. e più anni ſono
adietro, e per tanto tempo, che non ci è memoria d'huomini
in contrario, haueua il ſuo corſo ſotto li moroni) ex quo ar-
guitur impoſſibile fuiſſe teſtem id videre potuiſſe, quia
eſt poſſibile, quòd à dicto antiquiſſimo tempore vſque
ad tempus, quo teſtis vidit, tranſierit iuxta moronos,
& ab inde citra alueum mutauerit, ita vt ceſſet omnis
contrarietas maximè in teſtibus, qui ſunt rudes, &
idiotæ. Ex quibus, & alijs per informantes deductis
deciſum fuit Dominis contrarietates oppoſitas, vel nõ
ſubſiſtere, vel facilè conciliari poſſe, & debere, cùm
6 † teſtium dicta non ſint cauillanda, ſed iuuanda, Bald.
in l. apud antiquos C. de furt. Imol. in l. inter ſtipulan-
tem §. ſi Stichum ff. de verb. oblig. Alex. conſ. 185. poſt
7 n. 5. lib. 7. & † ſunt ſemper intelligenda, vt non ſint ſibi
contraria, Bart. in d. l. de ætate. n. 7. circa med. verſ. ſed
contrarium. ff. de minor. Corn. conſ. 119. nu. 6. ante fin.
lib. 3.

ADNOTATIO.

a Et de hoc dixi ſupra ad deciſ. 277.
b Farinac. qui plures cumulat de teſt. q. 65. n. 54.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PECVNIARIA.
Veneris 17. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Proſequi quis poteſt iudicium ſuper vno tantùm capite,
nec propterea tollitur aliud caput. Sententia quando
ferri poſſit ſuper parte.

SVMMARIVM.

1 *Ius omne cenſetur ab initio in commiſſione deductum.*
2 *Proſecutio ex vno capite non tollit aliud.*
3 *Ad expenſarum refectionem non tenetur ille, qui omiſſa vna via aliam aggreditur.*
4 *Sententia ferri debet ſuper toto non ſuper parte crediti.*
5 *Non procedit, quando ſunt plura capita ſeparata, quia tunc ſuper aliquibus lata alijs omiſſis valet.*
6 *Argumentum de perſonis ad res valet.*
7 *Sententia poteſt reſpectu vnius ferri, & reſpectu alterius differri, quando plures ſimul conueniuntur.*

Deciſiones Papales.

DECISIO CCCCLXXXVIII.

CVm Petrus Antonius Buſſus fuerit in deciſione in
hac cauſa facta declaratus creditor Michaelis
Conſalonerij in ſcutis 1394. orta fuit longa controuer-
ſia ſuper nonnullis partitis, qua pluries propoſita, &
dum adhuc durabat deſuper diſputatio, Hieronymus
hæres Petri Antonij petijt aduerſarium condemnari
in ſumma, quæ non erat cõtrouerſa, & 7. Iulij, quæ fuit
Rota Memorialium feci ſuper hoc verbum cum Do-
minis, qui vtraque parte informante ordinarunt, vt ſu-
per quantitate liquida condemnarem aduerſarium, &
quia dicebat quantitatem liquidam aſcendere ad ſum-
mam ſcutorum 540. tantùm, licèt Buſſus prætenderet
multùm excedere, tuli ſententiam, in qua condemnaui
Conſalonerium ad ſoluendum dictam ſummam liqui-
dam ſcutorum 540 reſeruando iura, ſi quæ compete-
rent Buſſo pro reſiduo, & alijs prętenſionibus, ſed quia
ſententia prætendebatur nulla, quia Conſalonerius
fuerat citatus ad ſententiã pro die 2. iuridica, quæ ca-
debat ſub die 5. Iulij, & Notarius adnotauerat produ-
ctionẽ citationis ſub die 7. eiuſdem, & ſub ea promul-
gationem ſententiæ, Buſſus adijt Signaturam Sanctiſ-
ſimi, & obtinuit, vt reiecta dicta nullitate arbitrio Ro-
tæ procederem ad executionem ſententiæ, & cùm 12.
Nouẽbris propoſuiſſem dubiũ, an eſſet locus arbitrio,
Domini ordinarũt, quòd videretur de bono iure, ſuper
quo cauſa iterum propoſita, Rota reſoluit conſtare de
bono iure Buſſi, quia de ſuo credito apparet non ſolùm
ex libris Petri Antonij per Conſalonerium productis,
ſed etiam ex diuiſione inter Michaelem, & Neapolio-
nem. Non obſtat, quòd Buſſus ab initio petierit, tan-
quam ſocius, quia poſtea declarauit ſe velle conſequi,
tanquam creditorem, & ſtante commiſſione, in qua † ab 1
initio omne ius ſuum cenſetur deduxiſſe † proſecutio 2
ex vno capite non tollit aliud, vt cenſuit Rota in vna
Ceruienſ. bonorum 17. Iunij 1583. cor. bo. me. Card. Se-
raphino, † vbi etiam fuit dictum Rotam paſſim ſerua- 3
re, vt ille, qui omiſſa vna via aliam aggreditur, non te-
neatur ad refectionem expenſarum.[a] Et quòd Buſſus a
potuerit hoc facere, fuit particulari deciſione reſolu-
tum. Non obſtat, quòd non potuerit ſuper parte credi-
ti pronunciari, ſed debuerit † ferri ſententia ſuper toto, 4
l. in hoc iudicio. ff. famil. erciſc. leg. etiam. ff. de minor.
† quia non procedit, quando ſunt plura capitula, tunc 5
enim, cùm cenſeantur tot petitiones, quot capitula,
ſententia ſuper aliquibus lata alijs omiſſis valet,[b] Abb. b
in c. cùm inter, ſub nu. 23. verſ. ego capiendo, vbi etiam
Felyn. poſt nu. 6. verſic. fallit primò, de re iudic. & dixit
Rot. in vna Melphienſ. ſpoliorũ 11. Octobris 1576 cor.
Lauretano, † & comprobatur arguendo de perſonis ad 6
res, ad l. qui funere. ff. de ſtat. hom. vt arguit Rot. in d.
Melphienſ. Sicut autem † quando plures ſimul conue- 7
niuntur, poteſt reſpectu vnius ferri ſententia, & reſpe-
ctu alterius differri, l. non ideircò in princ. & ibi Bart.
& alij. ff. de iud. Dec. conſ. 295. n. 1. Caput. deciſ. 8. nu. 1.
ita etiam quando ab vno petuntur plures res, ſeu ſum-
mæ ex diuerſis cauſis. Ex quibus Domini reſoluerunt
conſtare de bono iure Buſſi, & eſſe locum arbitrio, &
executioni.

ADNOTATIO.

a Seraph. deciſ. 630. n. 5. & dixit etiam Rot. coram eo-
dem Sanctiſſimo ſupra deciſ. 270.
b Et dixit etiam Rot. dec. 13. in fin. par. 2. in recentior.

Oliuerius Beltraminus.

Digitized by Google

ROMANA CENSVS DE CELSIS.

Veneris 17. Decembris 1610.

ARGVMENTVM.

Legitimæ ſupplementum quanto tempore præſcribatur, & quando filius ſibi præiudicat in dicto ſupplemento,

SVMMARIVM.

1 *Legitimæ ſupplementum non præſumitur minori ſpatio 30. annorum iuxta veriorem opinionem à Rota approbatam, & num. 23.*

2 *Pro legitimæ ſupplemento cõpetit códictio ex lege, & n. 24.*

3 *Condictio ex lege requirit præſcriptionem 30. annorum.*

4 *Petitio hæreditatis non præſcribitur minori ſpatio 30. annorum.*

5 *Legitimæ ſupplementi petitio non præſcribitur per quinquennium, ſicut querela inofficioſi, & reprobatur Bartol, contrarium tenens.*

6 *Querela inofficioſi prodita eſt ad annullandum teſtamentũ.*

7 *Legitimæ ſupplementum tendit ad ſuſtinendum teſtamentũ.*

8 *Legitimæ ſupplementum non præſcribitur minori ſpatio 30. annorum non ſolùm reſpectu filij, ſed etiam reſpectu hæredis filij, reprobato Angel. & n. 10.*

9 *Ius defuncti non mutatur in perſona hæredis.*

11 *Legitimæ præſcriptio non currit pro tempore quo ille, qui habet ius legitimæ, poſſidet etiam bona, ſuper quibus legitima debetur, & n. 25.*

12 *Exceptio eſt perpetua.*

13 *Præſcriptio non currit durante pupillari ætate, ſed dormit.*

14 *Præſcriptio licèt currat durante minori ætate, tamen datur reſtitutio in integrum.*

15 *Præſcriptio Statutaria non habet locum in actione, quæ cõpetit pro ſupplemento legitimæ, de quo etiam ſub n. 26.*

16 *Præſcriptio Statutaria non habet locum in actionibus mixtis.*

17 *A dote ad legitimam arguitur.*

18 *Legitima non comprehenditur ſub diſpoſitione generali vti ſpeciali nota digna.*

19 *Legitima non venit ſub diſpoſitione loquente de præſcriptione, quæ habet vim cuiuſdam renunciationis.*

20 *Præſcriptio non currit cum mala fide.*

21 *In legitima filius ſibi non præiudicat iudicium patris agnoſcendo in genere, & latè num. 28. vbi datur cautela patri, vt poſſit præiudicare filio in legitima.*

22 *Etiam ſi teſtator dixerit filium debere eſſe tacitum, & contentum diſpoſitis in teſtamento.*

DECISIO CCCCLXXXIX.

RESolutum fuit hæredibus Hortenſij de Hortenſijs, & litis conſortibus non obſtare præſcriptionem,
1 nem, † quia ſupplementum legitimæ non præſcribitur
a minori ſpatio, quam triginta annorum, [a] ſecundum receptiorem, & veriorem ſententiam, quam tenuit Bald. in l. ſi quis in ſuo n. 4. & in l. ſi quis filium in fin. C. de inoffic. teſtam. & in d. l. ſi quis filium §. ſed nos n. 3. vbi etiam Salyc. num. 8. Calder. conſ. 17. de teſtam. Fulgoſ. conſ. 83. n. 3. Paul. de Caſtr. in d. l. ſi quis filium n. 4 verſ. ſed eſt dubium, & conſ. 109. n. 2. lib. 1. Alex. conſ. 128. n. 10. lib. 1. Iaſ. qui dicit communem in d. l. ſi quis filium n. 5 & 6. Dec. conſ 302. n. 2. & in fin. qui dicit communem opinionem, Gozad. conſ. 80. num. 19. verſ. quartò quæritur. Grat. conſ. 109. n. 21. lib. 1. qui de communi, Rip. in l. fin. n. 235. C. de reuocan. donat. Soc. iun. conſ. 164. n. 3. & ſeq. lib. 2. Tiraquel. in leg. ſi vnquam in fin. num. 312. & 315. Cod. de reuocat. donat. Natt. conſil. 156. num. 4. Boer. deciſ. 250. nu. 1. & nu. 3. verſ. ideò, qui dicit communem, & veriorem opinionem, & ab ea non eſſe in iudicando, & conſulendo recedendum, & conſ 38. n. 2. latè Michael Craſſ. in §. legitima q. 47. per tot. vbi plures cumulat, & plures de communi atteſtãtes refert Surd. conſ. 148. ſub n. 13. quam opinionem ſecuta eſt Rot. apud Mohed. deciſ. 2. de præſcript. & Put.
deciſ. 127. lib. 2. ſiue enim pro † ſupplemento competat 2
conditio ex lege, [b] iux. gloſſ. in l. omnimodo §. exigere b
C. de inoff. teſtamen. † cum ſit perſonalis, requirit præ- 3
ſcriptionem triginta annorum, leg. 2. C. de conſtitut. pecun. l. ſicut C. de præſcript. trigint. vel quadraginta ann. §. 1. Inſtitut. de perpet. & tempor. præſcript. ſiue vt alij opinantur pro d. ſupplemento detur petitio hære-
ditatis, & † iſta etiam non minori temporis ſpacio præ- 4
ſcribitur, l. hæreditatis C. de petit. hæredit. & leg. licèt
cum gloſſ. ord. de iur. delib. Et † propterea communiter 5
damnatur ſententia Bart. in d. l. ſi quis filium, qui voluit ius petendi ſupplementum legitimæ excludi præſcriptione quinquennali, ſicut excluditur querela inofficioſi teſtamenti, cuius loco dicit ius petendi ſupplementum ſubroggari, quia tantum ab eſt, quod petitio ſupplementi ſubrogetur loco querelæ, quòd imò fuit inductum ad illam excludendum, & habent inuicem oppoſitam naturam, & contrarium effectum ope-
rantur, † cùm querela prodita fuerit ad annullandum 6
teſtamentum, leg. poſthumus §. ſi quis de inofficioſo, &
l. Papinianus §. ſi ex cauſa ff. de inoffic. teſtament. † ſup- 7
plementum autem legitimæ ad illud ſuſtinendum, leg. omnimodo C. eodem, vnde interea non poteſt cadere ſubrogatio, quæ præſupponit eamdem naturam, leg. ſi eum §. qui iniuriarum ff. ſi quis caut. Neque facienda eſt differentia inter filium, & hæredem, quòd reſpectu
† filij ſupplementum duret vſq; ad 30. annos, reſpectu 8
autem hęredis non, niſi quinquennio, vt voluit Angel. in leg. Papinianus §. ſi conditione num. 3. de inoffic. teſtament. quia eum merito reprobat Iaſ. in d. l. ſi quis filium ſub num. 6. Et dicit rationem diuerſitatis, quam conſtituit dicendo, quod ſi filius tacuit per quinquennium, & mortuus eſt, intelligitur tacitè renunciaſſe, ſecus ſi viuat, nihil valere, quia ſi verum eſt, quod iſtud ius duret triginta annis, non poteſt dici tacitè renunciatum per lapſum quinquennij, & eius mortem. Et iſta differentia inter filium, & eius hæredem confun-
ditur per regulam, quòd † ius defuncti non mutatur in 9
perſona hæredis, ſed eſt omninò idem, vt per Surd.
conſil. 146. num. 7. & quod ius petendi † ſupplementum 10
duret vſque ad triginta annos non ſolùm reſpectu filij, ſed etiam hæredis filij, tradit Bero. conſil. 25. num. 7. lib. 2. & leg. ſi quis filium, dum loquitur de ſilentio quinquennij, intelligenda eſt de querela, de qua proximè mentionem feci, non autem de iure agendi ad ſupplementum legitimæ, vt per Paul. de Caſtr. conſil. 209. num. 2. libr. 1. Certum eſt autem à morte Ioann. Ce. ſi iunioris patris Horatij non interceſſiſſe triginta annos, cùm Ioannes obierit de anno 1563. Horatius autem de anno 1591. cuius Horatij cùm fratres fuerint
hæredes, † non eſt habenda ratio temporis ſubſecuti 11
ad complendam præſcriptionem, quia actio non poterat ab iiſdẽmet contra ſe ipſos intentari, & cõtra bona
ab ipſis poſſeſſa, [c] & quod erat in actione, tranſiuit in c
exceptionem, quæ † perpetua eſt, l. licet vbi gloſſ. C. de 12
except. Felyn. in c. ſi autem n. 6. de reſcript. & in terminis ſupplementi legitimæ tradit Caſtr. conſ. 171. nu. 4. lib. 1. & propterea non refert, quòd lis fuerit cœpta de anno 1604. & à dicto tempore ſubducendum eſt non
ſolùm tempus pupillaris ætatis Horatij, † quo tẽpore 13
dormiuit præſcriptio, leg. ſicut od. de præſcrip. trigint.

vel

Digitized by Google

vel quadrag.ann.Surd.dec.4.n.1.Paleot.deciſ.150.Sed
14 etiã†tẽpus minoris ætatis,quia licèt tunc concurrerit
tẽpus,attamẽ datur reſtitutio in integrum,l.fin.C.qui-
bus ex cauſ. reſtit. non ſit neceſſ.gl.Bar. & alij in d.l.ſi-
cut.Odd.de reſt.in integr.q.90. n.1. Præſcriptio Statu-
d taria non intrat,[d] quia quicquid dicat Bouius in decla-
15 ratione dicti Statuti, † non habet locũ in actione,quæ
cõpetit pro ſupplemento legitimæ, vt per Corn.conſ.
264.n.2.li.1. quia cùm pro ea cõpetat petitio hæredi-
16 tatis,quæ ẽſt mixta,† non intrat præſcriptio Statuta-
ria,vt per Corn.ibi.& quòd Statutum non habeat locũ
in actionibus mixtis, latè probat Gabr.conſ.8.n.14.cũ
plurib.ſeqq.li.1.& facit, quia,cùm Statutũ excipiat ca-
17 ſũ dotis,cenſetur etiã excipere caſum legitimæ,cũ † à
dote ad legitimam arguatur, l.quoniam nouella. C.de
inoff.teſt.Bero.qui alios allegat cõſ.25.n.3.li.2. & par
ſit vtriuſq; fauor, Bald.in l.cũ oportet §.cùm autem ad
fin. C.de bon.quæ li.1. Facit etiam ratio generalis hic
18 conſiderata per informantes,quòd†diſpoſitio genera-
lis regulariter uon cõprehendit legitimã tamquã ſpe-
ciali nota dignam,& magis in ſpecie,quòd ſicut in re-
nũciatione generali non venit legitima, neq;eius ſup-
19 plementum, vt infrà dicetur, † ita nec etiã in præſcri-
ptione,quæ vim renunciationis habet, Bald.conſ.315.
n.1.circ.med.verſ.item liberatio li.3. Franc. Bald.de
præſcript.p.1.§.quintò principaliter.n.6. His accedit,
quòd eùm fratres optimè ſcirẽt legitimã eſſe Horatio
debitam,quia cùm illimet eã petijſſent,ex eius perſona
coram Senatore,nõ poterãt bonã fidem habere, & cõ-
ſequenter eam præſcribere,cùm nulla†pręſcriptio ad-
20 mittatur cũ mala fide, vt in terminis noſtris cõſiderat
Corn.conſ.265. n.11.lib.3. Neq;tandẽ nocet quòd per
informantes pro Iſabella dicatur Horatiũ acquieuiſſe
diſpoſitioni paternæ, & renunciaſſe ſupplemẽto legi-
timæ acceptando annua ſeptingenta, nam vltrà quòd
hoc nõ videtur percutere dubiũ præſens præſcriptio-
nis, nec videtur ſatis legitimè probata acceptatio,re-
21 ſpondetur, quòd filius iudiciũ†patris agnoſcendo in
genere,& ſimpliciter nõ ſibi pręiudicet quoad ſupple-
e mentum legitimæ,[e] quia de eo ſpecialis mẽtio fieri de-
bet,l.ſi quãdo §. generaliter C. de inoffic. teſt. Bald.in
conſ.375.n.1.li.1.Anch.conſ.152.n.7.in fin.& ſeq.Fulg.
conſ.83.n.2.Alex.conſ.8.n.15.& infra li.3. Ruyn.conſ.
57.n.9.li.2.Natt.conſ.255.n.3.Bero.cõſ.93.n.59.& ſeq.
22 li.2. Rol.conſ.26.n.22.li.3. quod locum habet etiã,† ſi
teſtator dixerit filium debere eſſe tacitum, & cõtentũ,
tunc enimetiam ſimpliciter agnoſcendo relictum,non
intelligitur renunciaſſe iuri cõpetenti ad ſupplemẽtũ,
niſi hoc in ſpecie dixerit,Corn.cõſ.42.n.4.& conſ.290.
n.3.li.1.Cæph.conſ.42.n.4.& cõſ.563.n.12. plenè Illu-
ſtriſ. Mant.qui probat cõtrariũ ſentientes de coniect.
vlt.vol.li.7.tit.8.n.3.cum plur.ſeqq. ſequũtur moderni
de fideicommiſſis art.36.n.93.cũ plur.ſeqq.& fuit aliàs
deciſum cor. R.P.D. meo Marquemont. in Romana
Palatij dell'Aquila 2. Decẽbr. 1609.Ex quibus conclu-
ſum fuit vnanimi conſenſu non obſtare præſcriptionẽ.

ADNOTATIO.

23 a Et quòd†Rota ſequatur hãc opinionem reiecta opi-
nione Bart.contraria,fuit dictum in Romana legiti-
mæ 17.Maij 1613.coram R.P.D Caualerio, & vltra
allegatos in hac deciſ.tenet etiam Marc. Ant.Cucch.
in tract.de legit. ſub cap. quòd legitima nullum gra-
uamen admittit n.94 & ſeq fol.mihi 132.
24 b Rota†ſequitur opinionem, quòd ſupplementum le-
gitimæ petatur actione perſonali ex lege,vt in deciſ.
60.n.6.& 7.inter impreſſ.penes Pacific.de Saluian.iux-
ta nouam impreſſionem , quam opinionem etiam te-
net Peregr.de fideicomm.art.36.n.153.

Deciſiones Papales.

c Et quòd†quando quis eſt poſſeſſor bonorũ,ſuper qui-
bus competit detractio legitimæ pro eo tempore nõ
poſſit currere pręſcriptio aduerſus ſeipſum, Menoch.
conſ.1019.nu.4.& 5.plenè Grat.diſcept. foren.c.602.
nu.3.& ſeq.& dixit Rot.in Romana hæreditatis de
Valle 26.Februarij 1601.cor. Card.Millino.
d Contrariam† opinionẽ,quòd ſcilicet,Statutum Vr- 26
bis de præſcriptione 16.annorum excludat filiũ à pe-
titione legitimæ , tenet Mareſcot. alios referens var.
lib.2.c.67.n.17 ſed contrarium tenet Rota in hac de-
ciſione quod idem tenuit Rota in Romana legitimæ
17.Iunij 1613.coram R.P.D.Caualerio,vbi in termi-
nis Statuti Vrbis fuit dictum legitimam non præ-
ſcribi minori ſpatio 30. annorum .
e Filius † adiens hæreditatem paternam vigore teſta- 27
menti,in quo eſt expreſsè prohibita detractio legiti-
mæ ſibi nõ præiudicat in legitima iuxta opinionem
pluries à Rota approbatam,Rot.dec. 200.n.5. & dec.
206.n.4.5.& 6.& deciſ.449.n.3.& 4.& deciſ.979.n.8.
& dec.653.n.9.p.1. in recent. & fuit dictum in Foroli-
uienſ.Fideicõmiſſi 9.Maij 1612.cor.R.P.D.Pamphil.
in quibus omnibus deciſionib. redditur ea ratio, quia
legitima requirit ſpecificam,& indiuiduã derogatio-
nẽ. Et vt filius poſſit legitima grauari, adeò quòd ad-
eundo hæreditatem ſibi præiudicet, datur cautela,
quòd pater in teſtamento diſponat,quod caſu quo fi-
lius nolit dicto oneri , & grauamini conſentire, cen-
ſeatur tantũ in legitima inſtitutus, tunc enim ſi filius
adeat ſimpliciter hæreditatem cenſetur dicto oneri
cõſentire,& ſibi in legitimæ detractione præiudicat,
benè Rot.d.deciſ.653.n.13.& etiam d.dec.206.n.4.&
dec.479.n.8.p.1. in recent. non tamen ſufficeret, ſi te-
ſtator dixiſſet,quòd aliàs filius cenſeretur omni com-
modo teſtamenti priuatus,Rot.d.dec.206. ſub n.4.Et
in caſu, in quo pater grauat filiũ in legitima nõ vtẽ-
do d.cautela, non tenetur filius fructus ex tota hære-
ditate perceptos in legitimã imputare , vt in his ter-
minis conſiderauit Rota in d.deciſ.653.propè finem.

Oliuerius Beltraminus.

NAVARIENS. CANONICATVS.

Luna 20. *Decembris* 1610.

ARGVMENTVM.

Agitur de iuſtificatione valoris Beneficij, & an penſio temporalis diminuat valorem, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Obtenta non eſt neceſſe iuſtificare quando quis eſt paratus illa dimittere.*
2 *Obtentorum valor iuſtificatur ex tali quali probatione.*
3 *De valore beneficij ad effectum regulæ non deducitur penſio tẽporalis, ſicut nec etiam ad effectum expeditionis literarum Apoſtolicarum, & n.9. vbi ſecus dicitur de penſione perpetua.*
4 *Diſtributiones quotidianæ computantur in valore ad effectum, vt ſit neceſſaria prouiſio Apoſtolica, & non intret indultum conferendi.*
5 *Taxa non excuſat à mala expreſſione valoris quando non fuit narratus ſecundùm communem æſtimationem.*
A valoris mala expreſſione quæ excuſent, & n.10.
6 *Clericatus probatur ex literis Ordinarij*
7 *Narratiua eſt iuſtificanda, etiã ſi conſiſtat in mera negatiua.*
8 *Literis non expeditis ſi poſſeſſio apprehendatur, dicitur poſſeſſio nullo titulo, aut iuris adminiculo ſuffulta, ſed temeritate propria quis dicitur poſſeſſionem accepiſſe.*

DECISIO CCCCXC.

ROta cenſuit gratiam Martini eſſe iuſtificatam in
omnibus, præterquam quoad narratiuam, quòd
Guarinus non obtinuerit nouam prouiſionem à Papa,
iux. decretum appoſitum in prouiſione Ordinarij. Nã
quoad obtentum, quod eſt incompatibile cum Cano-
1 nicatu, & Martinus† eſt paratus dimittere, non eſt ne-
a ceſſaria iuſtificatio [a] Rot. deciſ. 20. in princ. de præben.
in nouis, fuit dictum in Ianceñ. Vicariæ vlt. Ianuarij
1590. coram Illuſtriſs. Cardin. Platto, & in Ciuitateñ.
Scholaſtriæ 24. Maij 1597. cor. bo. me. Card. Pamphi-
2 lio, eius tamẽ valor fuit expreſſus, in quo ſufficit† qua-
lis qualis probatio, Ægid. deciſ. 683. Quòd fructus ex-
cederent ducat. 24. manifeſtè probatur ex eo, quòd ſu-
per beneficio reperiebatur impoſita annua penſio du-
cat. 30. & expreſſio non poteſt cenſeri facta deducto
3 onere penſionis, quia de† valore beneficij ad effectum
b regulæ non deducitur penſio temporalis, b Peregr. dec.
183. lib. 2. & multò minus ad effectum expeditionis li-
terarum Apoſtolicarum, quatenus beneficium nõ ex-
cedat ducat. 24. iux. formam indulti, vt per Cæſar. de
Graſſ. dec. 7. de præb. & coadiuuatur exceſſus ex abun-
danti ex depoſitionibus plurium teſtium, confeſſioni-
bus, & adminiculis latè deductis per informantes pro
Martino. Nec releuat, quod dicitur penſionem potuiſ-
ſe eſſe impoſitam etiam ſuper diſtributionibus quoti-
4 dianis, quia† pro ſtatuendo valore ad effectũ, vt ſit ne-
ceſſaria prouiſio Apoſtolica, habetur ratio diſtribu-
c tionum, & quorũcunq; emolumentorũ, c Cæſ. de Graſſ.
5 d. d. c ſ. 7. quicquid ſit ad effectum regulæ.† Et taxa nõ
d excuſat a mala expreſſione valoris, d quãdo fuit narra-
tus ſecundùm communẽ æſtimationẽ, Rot. dec. 42. de
reſcript. in antiq. Caſſad. deciſ. 19. in fin. ſuper reg. Cle-
6 ricatus † Martini probatur ex literis ſui Ordinarij.
Gram dec. 81 n. 1. Quod obtineret Cappellaniã proba-
tur per inſtrumentum admiſſionis ad ipſam. Prouiſio
Guarini cum decreto de literis expediendis infra qua-
tuor menſes, quatenus Canonicatus excederet valorẽ
24. patet ex inſtrumẽto ſuæ prouiſionis. Ex quibus fuit
concluſum gratiã eſſe iuſtificatã in omnibus; præter-
quam quoad narratiuã non expeditionis literarũ Apo-
7 ſtolicarũ, † quæ tamen iuſtificari debet, licèt conſiſtat
in mera negatiua, ex latè deductis in Burgenſ. Canoni-
catus 6. Maij 1606. corã me; qua narratiua iuſtificata
8 erit etiam iuſtificata altera, † quòd Guarinus nullo alio
titulo, aut iuris adminiculo, ſed temeritate propria
poſſeſſionẽ occupauerit, iuxta tradita in Placẽt. Paro-
chialis de Malpartida 1585. cor. bo. me. Card. Pamphil.

ADNOTATIO.

9 a De quo † vide ſupra ad deciſ. 84.
10 b Onus† tẽporale, puta, pẽſio non diminuit valorẽ be-
neficij ad effectum regulæ de valore, Put. dec. 201. l. 3.
vbi regulã illam, quòd fructus intelliguntur deductis
omnibus oneribus, declarat procedere oneribus per-
petuis, non autem temporalibus Rot. deciſ. 185. n. 4.
p. 3. li. 3. diu. Gonz. ſuper reg. 8. gloſ. 5. §. 5. n. 21. Garz.
de benefic. p. 5. c. 3. nu 171. 172. & 173. qui dicit aliud
eſſe dicendum in penſione perpetua, quæ benè dimi-
nuit valorem beneficij.
11 c Quod idem etiam tenet Garz.† de benef. p. 11. c. 5. n.
321. ſed ab hac opinione receſſit Rota infra coram
eodem Sanctiſſimo deciſ. 540.
12 d Ad† excuſandum à mala expreſſione valoris Rot. ſo-
let tria requirere: Primò ſimilẽ expreſſionem præde-
ceſſorũ. Secũdo arrendamenta. Tertiò publicam vo-
cem, & famam, Sarnenſ. ſuper d. reg. q. 11. verſ. fin. verſ.
ſed conſiderãdum. Rot. dec. 116. n. 3. p. 2. diuerſ. & de-
ciſ. 185. n. 2. p. 3. lib. 3. diuerſ. Et Rot. penes Veral. dec.
78. nu. 1. p. 2. & deciſ. 49. p. 3. dixit ſufficere tria arren-
damenta prædeceſſorum cum teſtibus de publica vo-
ce, & fama. *Oliuerius Beltraminus.*

FANENS. SALVIANI INTERDICTI.

Veneris 14. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Ægidiana habet locum in iudicio Saluiani quod datur etiam contra tertium poſſeſſorem. Et de requiſitis in Saluiano. Confeſsio dotis receptæ quando probet veram dotem.

SVMMARIVM.

1 *Ægidianæ eſt locus, quando ſententia eſt lata in remedio Saluiani.*
2 *Saluianum non admittit appellationem de iure Ciuili.*
3 *Ægidiana ſublato impedimento iuris Canonici reducitur ad ius Ciuile.*
4 *Saluianum vti perſonale in rem ſcriptum datur contra tertium poſſeſſorem.*
5 *Ægidianæ vt ſit locus, requiritur, quòd ſententia ſit iuſta.*
6 *Saluiani requiſita ſunt, creditum cum hypotheca, poſſeſſio debitoris, & poſſeſſio eius, contra quem dirigitur Saluianum.*
7 *Dotis receptio probatur ex confeſſione de recepto, quæ ſtante præcedenti promiſſione præiudicat non ſolùm confitenti, ſed etiam creditoribus & tertijs, & n. 12.*
8 *Donatio propter nuptias non ſubiacet ſolemnitatibus requiſitis ex ſtatuto in contractibus donationis, quod limitatur ſub n. 13.*
9 *Saluianum non admittit exceptiones reſpicientes nullitatem contractus.*
10 *Conſtitutum probat poſſeſſionem conſtituentis contra habentes ab eo cauſam.*
11 *Poſſeſſio partis aduerſæ probatur per ſuſtentationem litis.*

DECISIO CCCCXCI.

FVit concluſum eſſe locum Ægidianæ, † quia ſentẽ- 1
tia lata eſt in remedio vtilis Saluiani, Caputaq. dec.
106 & 141. p. 3. & fuit latè deductum in Roman Saluia-
ni Interdicti 26 Nouemb. 1605. cor R. P. D. meo Man-
zanedo, cùm enim de iure ciuili, † non detur appellatio 2
in Saluiano, a Bart. in l. 1. n. 4. ff. de Salu. interd. Salyc. in a
l. 1. num. 6. in fin. C. eod. tit. Alex. conſ. 73. ſub num. 11. li.
5. Idem eſt dicendum in terminis Ægidianæ, b quæ ſu- b
blato† impedimento iuris canonici reducit ad ius ciui- 3
le, vt latè Contard. in l. vnic. Cod. de moment. poſſeſ. in
qu. 1. ſuper Ægidiana, & ita in terminis Saluiani ar-
guit Rota in vna Romana Saluiani interdicti 26. Apr.
1591. coram Gypſio. † Et remedium Saluiani, vti per- 4
ſonale in rem ſcriptum redditur contra quemlibet ter-
tium poſſeſſorem, Signorol. conſ. 4. ſub. num. 7. Rolan.
conſ. 14. in princ. lib. 1. latè Menoch. de adipiſcend. re-
med. 3. q. 7. num. 55. & ſeqq. fuit dictum in vna Romana
damnorum, & intereſſe 11. Februarij 1591. coram bon.
me. Cardinali Seraphino, & in vna Romana Saluiani
Interdicti 25. Iunij 1599. coram R. P. D. meo. Decano,
& paſsim ſeruat Rota. Quoniam autem ad effectum, vt
ſit locus † Ægidianæ requiritur quòd ſententia ſit iu- 5
ſta, vt fuit dictum in vna Fauentina Spolij 31. Martij
1579 Coram Cardinali Seraphino. Iuſtitia ſententiæ,
de qua agitur, apparet, qua fuerunt probata † omnia 6
requiſita in Saluiano, quæ ſunt, creditum cum hypo-
theca, poſſeſſio debitoris tempore hypothecæ, vel poſt,
& poſſeſsio eius, contra quem dirigitur Saluianum
de tempore litis, Rol. d. conſ. 14. n. 13. fuit dictum in
vna Romana Saluiani interdicti 22. Maij 1599. coram
R. P. D. meo Decano, & in vna Romana Domorum
in Burgo

Digitized by Google

in Burgo 24.Maij 1602. cor.R.P.D.meo Lancellotto,
& ſæpè in alijs. Creditum Dorotheæ cum hypotheca
conſtat ex inſtrumentis fidentiarum, & ſponſalitiæ
largitatis,cum confeſſione Antonij de dote recepta,
7 † quæ confeſſio propter præcedentem promiſſionem,
non ſolùm præiudicat Antonio,& eius hæredibus,l.in
contractibus, §.ſed quoniam, vbi Cin. & alij,C.de non
nu.pecun. latè Gabr. de iure dot. concl.4.n.1. Menoch.
præſ.12.n.53.li.3.ſed etiam creditoribus, & tertij qui-
c buſcunque, Paul.de Caſtr.in l.1.circa fin. verſ.quartus
eſt.ff.ſol.matr. Rub.conſ.78.n.10.poſt. med.verſ. & vbi
promiſſio, Afflict deciſ.402.n.9.verſ.ſed in cõtrarium,
& n.ſeqq.Boer.in ſing.in ver.confeſſio. Loffr.conſ.22.
col.1.verſ.nec obſtat,quod dicit Cæph.conſ.239.in fin.
Rol.poſt multos,quos allegat.conſ.20. n.18.li.4.Gabr.
conſ.163.n.10.& ſeq.lib.2.Et ab iſta opinione non eſſe
recedendum, neque in conſulendo,neq; in iudicando,
dicit Soc.in d.l.1.n.95.ff.ſolut.matr. & communem di-
cit Valaſ.deciſ Luſit.6.nu.11. & 12.quam etiam com-
munem nuncupauit Rota apud Paleot.deciſ.131. *Illu-
ſtriſſima Iſabella*, & ſequuta eſt in vna Romana Dotis
21.Iunij1599.cor.Illuſtriſſimo Cardinali Millino, &
in vna Camerinenſ.prætenſæ dotis 12. Nouembr.eiuſ-
8 dem anni cor.bo.me.Litta.†Nec poteſt agi de nullita-
te donationis ob non ſeruatas ſolemnitates Statuti, cũ
d ſit facta ob futuras nuptias, [d] Caput.dec.119.part.3.&
fuit dictum in ſupra allegata Romana Dotis. Vltra,
9 quòd huiuſmodi nullitates non†eſſent admittendæ ad
retardandam immiſſionem in Saluiano, vt dixit Rota
de nullitate ceſſionis in vna Romana Saluiani Interdi-
cti 18.Maij.1598.coram Orano. Poſſeſſio mariti bono-
rum, de quibus agitur, probatur per inſtrumentum
10 venditionis cum conſtituto, quod † probat poſſeſſio-
nẽ conſtituentis contra habentes ab eo cauſam, Ruyn.
conſ.169.in fin.lí.1.Grat.conſ.42.n.12.& 13.li.2.Natt.
conſ.439.n.3.Tiraq.de iure conſt.par.3.limit.1.n.11.in
fin & n.23.vbi alios allegat,& dixit Rota in vna Sabi-
nen. Caſtri Vaccunis 9. Decembris 1589. relata inter
diuerſ.dec.776.part.1. & in iſtis terminis in vna Imol.
Saluiani interdicti 5.Decembr. 1601.cor.R.P.D. meo
Lancellotto & in vna Romana Saluiani Interdicti 11.
Ianuar.1602.cor.bo.me.Card.Seraphino:Poſſeſſio au-
11 tem aduerſariorum†de præſenti probatur per ſuſten-
tationem litis, vt fuit dictum in Romana Saluiani In-
terdicti 11.Ianuarij 1602.coram Cardinali Seraphino,
& in alia Romana Saluiani Interdicti 31. Maij eiuſ-
dem cor. bo.me. Iuſto, præſertim iunctis adminiculis,
vt in d. Romana domorum in burgo.

ADNOTATIO.

a Plenè Pacif.de Saluian.inſpect.4.c.2.per totum.
b Ægidiana habet locum in quocumq; poſſeſſorio, &
in ſpecie in iudicio Saluiani,ad quod plurimas Rotæ
deciſiones cumulat Pacif.d.c.2.n.11. & 35.
12 c Quòd†confeſſio dotis receptæ probet veram nume-
rationem, quando conſtat de promiſſione præceden-
ti,firmauit Rot. ſupra coram eodem Sanctiſſimo dec.
62.n.6.& deciſ.124.nu.3.p.2.in recent. Seraph.deciſ.
678.n.10.& in Perusina Dotis 9.Iunij.1614.cor.R.P.
D.Vbaldo,vbi dicitur fuiſſe ſæpè in alijs cauſis reſo-
lutum,Surd.conſ.117.nu.23. Gratian.deciſ.Marchiæ
103.n.8.qui alios referunt.
13 d Rota†dec.107.ſub n.2.inter impreſs. penes Cinc.de
Cenſibus.Seraph.dec.181.n.10.quod tamen procedit,
quãdo donatio habet in ſe neceſsitatem,vel continet
commodum donantis, aliàs etiam ſi ſit ſacta propter
nuptias ſubiacet Statuto Vrbis,Rot.penes Picum ad
Stat.Vrbis dec.22.prout in ſimili,quòd donatio facta
ex cauſa dotis ſubiaceat ſolemnitatibus Statuti, quã-
do eſt merè voluntaria,& non eſt facta ab eo, qui te-
netur dotare,Rot.dec.114.ſub n.1.inter impreſſ.penes
Pacif.de Saluian.iuxta nouã impreſsionẽ,& fuit etiã
dictũ in Romana reſciſsionis cõtractus 9. Decembr.
1608.& 17.Iunij 1609.cor.R.P.D.Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMORVM.

Mercurij 19.Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de oblationibus factis pro redimenda re vendita cum pacto de retrouendendo.

SVMMARIVM.

1 *Duæ conformes inter ciues, & incolas habent vim trium ex diſpoſitione Statuti.*
2 *De re iudicata conſtat, quando à ſententia nõ fuit appellatũ.*
3 *Res iudicata imponit finem liti, & aduerſus illam quis non eſt audiendus.*
4 *Rei iudicatæ non præiudicat Commiſſio cauſæ in Rota,quando habet clauſulam*, prout de iure.
5 *Nullitates, quæ non ſunt de tribus,reijciuntur ex Conſtitutione Pij IV. & Clement.VIII.*
6 *Retrouendendi termino iam lapſo,oblationes ampliùs non ſuffragantur.*
7 *Abblatiuum abſolutum importat conditionem.*
8 *Conditio debet impleri in forma ſpecifica.*
9 *Oblatio verbalis non ſufficit ſtante clauſula,*refectis expenſis.
10 *Retrouendendi pactum facit, vt res minus cenſeatur vendita,& cenſetur pars pretij.*
11 *Oneroſa cauſa magis ſuffragatur, quàm lucratiua.*
12 *Oneroſa cauſa eſt fauorabilior.*
13 *Correſpectiuitas non inducitur ex actu incontinenti facto, quando adeſt diuerſitas cauſæ.*
14 *Oblatio, quæ non eſt pura,ſed conditionalis,non ſuffragatur.*
15 *Procedit etiam in oblatione reali cum depoſito.*
16 *Oblatio requirit citationem, quæ etiam debet eſſe ſpecialis, & generalis non ſufficeret.*
17 *Oblatio fieri poteſt non ſolùm vltima die termini,ſed etiam vltimo momento.*
18 *Non procedit, quando poſt illum actum remaneret aliquid faciendum, quod non poſſet intra terminum expediri.*
19 *Oblatio cenſetur facta ad deludendum,quando offerens poſtea ſemper tacuit.*
20 *Mandatum ſpeciale non requiritur ad conſtituendũ in mora.*

DECISIO CCCCXCII.

COnſtat de re iudicata nõ ſolùm propter duas con-
formes,† quæ inter ciues, & incolas habent vim 1
trium ex diſpoſitione Statuti Vrbis lib.1.cap.178.† ſed 2
etiam quia a ſecunda ſententia non fuit appellatum,
Authen.hodie. C.de appell.c.quoad cõſultationem, de
re iudicata.Contra quam rem†iudicatam Flaminia,& 3
litis conſortes non ſunt ampliùs audiẽdi,l.cùm quæri-
tur,cum duabus ſeqq.de re iudic.† Et rei iudicatæ non 4
præiudicat cõmiſsio cauſæ in Rota,cùm habeat clau-
ſulam(*prout de iure*)l.fin C.quæ ſent.reſcin. non poteſt.
cap.exhibita.de arbitr.l.cauſas,vbi Alex.n.3.Iaſ.n.6.&
ſeqq.Curt.iun.nu.7.C.de tranſact.Alex.conſ.36. nu.10.
lib.6. Non obſtant nullitates adductæ contra ſenten-
tias, † quia vltra quòd non ſunt de tribus, & per con- 5
ſequens reiectæ per Conſtit. Pij IV. & Clement. VIII.
viſæ fuerunt etim Dominis multùm turbidæ, placue-
runtq; reſponſiones datæ per informãtes. Non obſtant,
quæ pro iniuſtitia ſententiarum deducuntur ex obli-

gationibus factis pro redimendis domibus in vim pa-
6 cti, nam omiſſa tertia, & alijs vlterioribus † quæ nullo
modo releuare poſſunt tamquam factæ poſt lapſum
a tempus datum ad redimendum,ᵃ Cagnol. in l.2. ſub nu.
11. C. de pact. inter empt. & vend. Gozad. conſ. 49. n. 59.
Tiraq. de retract. conuent. §. 1 gloſſ. 2. n. 43. Præſertim
ſtante pacto reſolutiuo, quòd elapſo quinquẽnio, & nõ
facta redemptione, promiſſio, & conuentio ceſſet, imò
pro nulla, & non facta habeatur, & Iacobus nõ tenea-
tur ad aliquam retrouenditionem. Prima oblatio fa-
cta ſub die 24. Maij 1600. quæ erat penultima dies ter-
mini præfixi ad redemptionem, neq; etiam ipſa obſtat,
quia quicquid ſit de illa opinione Io. Andr. & aliorum
tenentium oblationem verbalem admitti in pacto de
retrouendendo, cuius tamen contrariũ tenuit Anchar.
conſ. 331. ſub n. 1. & alij adducti, Domini dixerunt non
applicari caſui, de quo agitur, cùm in pacto conuentũ
ſit expreſsè, vt in caſu retrouenditionis reſtituatur in-
tegrum pretium ſcutorum 1700. in moneta argentea,
ex latè deductis per Dec. conſ. 10. n. 89. verſ. non obſtat
vltimò, cum ſeqq. li. 1. Quod magis ſuadent verba illa
7 pacti (*reſtituatis*) † cùm illud ablatiuum abſolutum con-
ditionem importet, l. ſi debitor. §. 1. ff. quib. mod. pign.
vel hypot. ſolu. Bart. l. 1. in 3. q. ff. de cond. & demonſtr.
8 † quę impleri debet in forma ſpecifica, & nõ per æqui-
pollẽs l. qui hæredi, & l. Mæuius. ff. de cond. & demõſtr.
Ruyn. conſ. 110. n. 10. li. 3. cum cumulatis per Surd. cõſ.
9 186. n. 19. Facit, quòd dicitur de clauſula † (*refectis ex-
penſis*) in commiſſione poſita, quæ non admitti obla-
b tionem,ᵇ Put. deciſ. 119. in fin. lib. 1. tenuit Rota in vna
Romana legitimæ coram Robuſterio 16. Martij 1587.
& in vna Romana reſciſſionis contractus 30. Octobris
1602. cor. bo. me. Cardinali Pamphilio, & ſæpiſſimè in
alijs. Videbatur etiam Dominis conſideratione dignũ,
quòd pactum de retrouendendo factum fuit non in
ipſo contractu venditionis, neq; in eodem inſtrumẽto,
ſed in inſtrumento ſeparato in alio loco, & coram alijs
teſtibus, & ex mera liberalitate emptoris ad faciendũ,
vt dicitur in inſtrumento, rem gratam creditori: Vnde
quicquid ſit, quando eſt poſitum in inſtrumento vendi-
tionis ex conuentione inita cum venditore, qui aliàs
10 non fuiſſet venditurus, † quo caſu res cenſetur minus
vendita propter dictum pactum. Soc. conſ. 288. in fin.
lib. 2. Dec. conſ. 308. n. 3. Ruyn. conſ. 66. poſt n. 9. lib. 4.
Et pactum habetur ex cauſa onerosa, & vti pars pretij.
Ruyn. ibi. Rol. conſ. 96. n. 41. li. 1. Cæph. conſ. 370 n. 95.
c ᶜ de illo caſu ad caſum iſtum, in quo pactum venit ex
11 ſola liberalitate emptoris, inferri non poteſt, † quia
agẽti ex cauſa onerosa magis ſuccurritur, quam ex lu-
cratiua, ad notata per Iaſ. in l. item quia. ſub n. 1. verſ. 3.
12 limita. ff. de pact. † & cauſa onerosa eſt fauorabilior, l.
ſciendum. cum ibi. not. ff. ex quib. cauſ. maior. Honded.
conſ. 34 n. 18. lib. 2. Neq; poteſt dici pactum retrouen-
dendi eſſe correſpectiuum ad vẽditionem priùs factã,
ex eo, quòd inſtrumenta ſunt eadem die celebrata, quia
cùm procedat a mera liberalitate, quæ omnem aliam
13 cauſam excludit, & ſic non à cauſa vẽditionis, † vbi eſt
diuerſitas cauſæ temporis, vicinitas non inducit cor-
reſpectiuitatem, Put. deciſ. 271. nu. 5. & ſeqq. & 490. ſub
14 n. 2. li. 2. Accedit, quod oblatio prædicta nõ eſt pura, †
cùm non interpellet ſolùm pro pretio recipiendo, ſed
etiam pro docendo de ſolutione pecuniarum aſſerta-
rum in venditione, & calculando, & alijs, vnde non re-
leuat, Grat. conſ. 93. n. 75. li. 1. Gabr. de ſolut. concl. 8. n.
15 4. quod † etiam habet locum in oblatione reali cum de-
poſito, Bart. in l. ſolutum. n. 5. ff. de ſolut. Bald. in l. ac-
ceptam. n. 24. in fin. vbi etiam Paul. de Caſtr. n. 12. C. de
vſur. Gabr. conſ. 57. n. 6. lib. 1. fuit dictum in vna Bono-
nien. damnorum, & intereſſe 16. Iunij 1578. cor. Lau-
retano, & in alijs. Et tantò magis, quia prædictæ con-
uentiones reſpiciunt inſtrumentum venditionis, cum
quo nihil habet commune pactum de retrouendendo
in inſtrumento, vt dictum eſt ſeparatè poſitũ. Ex alio
etiam non ſuffragatur prædicta oblatio, quia citatio, † 16
quæ requiritur in oblatione, Tiraq. de retract. lignag.
§. 8. gloſ. 2. n. 1. debet eſſe ſpecialis pro dicta cauſa, ita vt
generalis nullo modo admittatur, latè Tiraq. ibi n. 5.
cum nonnullis ſeqq. Citatio autem facta per partem
aduerſam fuit ſolùm ad dicendum cõtra iura, videndo
fieri proteſtationem, & interpellationem. Nec facit,
quòd in termino citationis pars interpellauerit, & ob-
tulerit, quia interpellatio, & oblatio non ſubſiſtit, cùm
non fuerit facta parte præſente, nec præcedente legi-
tima citatione. Additur, quòd † licet oblatio poſſit fieri 17
non ſolùm vltima die, ſed etiam vltimo momento, vt
per Tiraq. d. gloſ. 2. ſub n. 2. ᵈ attamen hoc verum, niſi d
† poſt illum actum remaneret aliquid faciendum, quòd 18
non poſſet intra terminum expediri, idem Tiraq. de re-
tract. conuent. §. 1. gloſ. 7. n. 4. in fin. In caſu autem, de
quo agitur, fuit penultima die non ſolùm interpellatũ
pro pretio recipiendo, ſed etiam pro docendo de ſolu-
tione pecuniarum, & de calculando, quæ omnia ſine
dubio non poterant intra dictum anguſtum terminum
expediri. Quæ ratio vltra ſuperiùs adducta à fortiori
concludit in ſecunda oblatione, quæ facta fuit die 26.
quatenus poſſit dici facta in termino; tãtò magis quia
poſt huiuſmodi oblationes aduerſarij ſiluerunt per
triennium, & vltra: Ex quo apparet oblationes factas
fuiſſe ad deludendum emptorẽ, iux. tradita per Tiraq.
de retract. lignag. §. 8. gloſ. 2. n. 7. Accedit, quòd non
ſolùm non conſtat de aliqua recuſatione Virginiæ, &
litis conſortium, ſed neque de ea ſuſpicari potuerunt,
quia citata ad recipiendum, & retrouendendum non
recuſauit, nec dixit nolle facere, ſed potius oſtendit ſe-
paratam. Nec facit, quòd de non ſufficienti mandato
procuratoris ad iſtum actũ opponatur; eò quia requi-
ratur ſpeciale, nam vltra quod hoc cenſeri debet fa-
ctum de ordine, & communicatione principalis, † ſuf- 19
ficere debet ſaltem ad conſtituendum Cinos in mora,
ad quod non requiratur ſpeciale mãdatum, ad l. ſi quis
ſolutione. §. 1. ff. de vſur. ex traditis per Fel. in c. cùm M.
Ferrarienſis, nu. 45. vbi etiam Rip. n. 141. de Conſtit. Io.
Bolog. in l. non ſolùm § morte. nu. 237. ff. de nou. oper.
nunciat. & fuit dictũ in Reatina Caſtri Portæ 29. Maij
1589. coram Illuſtriſs. Cardinali Platto, & ad magis
oſtendendum, quòd pars volebat illudere emptorem.

ADNOTATIO.

a Mont. de tacit. l. 4. tit. 31. à nu. 34. vſq; ad 41. cum alijs
plenè cumulatis per Gratian. diſcept. forenſ. c. 786. n.
29. & 30. vbi facit mentionem de hac deciſione.

b Et dixit Rota in Pampilonen. beneficij coram bon.
me. Cardinali Blanchetto impreſſa penes Marcheſ.
de com. to. 1. fol. 432. & plures alias deciſiones Rotæ
cumulat Marta de clauſ. p. 1. clauſ. 134. Grat. diſcept.
Forenſ. d. c. 786. nu. 16. & an ſufficiat depoſitum vnius
Iulij cum obligatione de reſtituendum reſiduum, dixi
infra ad dec. 503.

c Tiraq. de retract. lignag. §. 1. gloſ. 18. nu. 69. cum ſeq.
Couar. var. lib. 3. cap. 10. n. 1. cum alijs cumulatis per
Gratian. d. c. 786. n. 17.

d Caſſan. conſ. 41. in fin. Gratian. d. c. 786. nu. 26. vbi ſub
n. 27. limitat hoc non procedere, quando poſt illum
actum remaneret aliquid faciendum, quod non poſſet
ampliùs in fine dicti termini expediri, prout etiam
declarauit Rota in hac deciſione n. 13.

Oliuerius Beltraminus.

C Æ-

Digitized by Google

CÆSARAVGVSTANA DEDICATIONIS.

Luna 24. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Poteſt Eccleſia, quæ olim fuit Cathedralis celebrare feſtum dedicationis d. Eccleſiæ, nec poteſt impediri per Eccleſiam Cathedralem.

SVMMARIVM.

1 *Prohibitio implicita ſufficit ad acquirendum quaſi poſſeſſionem priuatiuè.*
2 *Poſſeſſiones plures eiuſdem rei, & iuris, quando reſpiciunt diuerſos effectus ſunt compatibiles.*
3 *Eccleſia, quæ olim fuit Cathedralis, an poſſit conſeruare prærogatiuam antiquæ Cathedralitatis.*
4 *Poſſeſſio cenſetur ſecuta eo nomine, quo fieri poteſt.*
5 *Actus cenſetur factus eo nomine, vt legitimus cenſeatur.*
6 *Cathedralis Eccleſia poteſt etiam eſſe Parochialis.*
7 *Dedicationis feſtum quælibet Eccleſia celebrare poteſt, & iſtud feſtum præfertur alijs ſolemnitatibus, & num. 7.*

DECISIO CCCCXCIII.

DOmini ſteterunt in deciſis rationibus de quibus in deciſ. Non obſtat, quod obijcitur teſtes fuiſſe examinatos, & iura compulſata extra terminum, hoc enim ex facto tollitur, quia licet Nuncius dederit terminum 40. dierum, attamen illũ ſtatim prorogauit alios 40. & iſte terminus ita prorogatus 80. dier. incipiebat die 16. Decem. & currebat vſq; ad diem 4 Martij incluſiuè, teſtes autem omnes iurauerunt de menſe Febr. vno excepto, qui iurauit die 3. Martij, & compulſatio ſcripturarum cœpta die 1. Mart. conſummata fuit, & perfecta die 4. eiuſd. quibus ſcripturis corã Nuncio productis nihil fuit oppoſitũ pro parte Eccleſiæ Cæſarauguſt. & dicta teſtiũ recipiunt adminiculum veritatis ab antiquis hiſtorijs loquentibus de multis prærogatiuis, & præeminentijs, quas habuit Eccleſia del Pilari, quæ fuit antiquitùs Cathedralis. Non obſtat, quòd cùm iſta celebratio fuerit facta ab Eccleſia S. Saluatoris, vti de feſto dedicationis Sedis, id eſt, Eccleſię effectæ Cathedralis, iſta quaſi poſſeſſio in vim prærogatiuæ Cathedralitatis, quæ vni tantum Eccleſiæ cõpetere poteſt (cùm non ſit dare in ead. diœceſi plures Cathedrales) videatur cõti-
1 nere prohibitionẽ implicitã † quoad alias Eccleſias, quę
a ſufficit ad acquirẽdũ quaſi poſſeſſionẽ priuatiuè, a vt dixit Rot. in Hoſtien. littoris maris 20. Dec. 1574. coram Rubeo ex Cald. conſ. 2. de præſcrip. & alijs tunc allegatis, quia reſpõdetur Eccleſiã del Pilari, nõ celebrare feſtum ratione Cathedralitatis, ſed vti propriã Eccleſiæ
b dedicationẽ, vt in qualibet Eccleſia celebratur. b Vnde ſequitur, quod cùm celebratio cõpetat vtriq; Eccleſiæ
2 diuerſis reſpectibus, vna † poſſeſſio nõ poteſt continere prohibitionẽ alterius, ſed ſunt cõpatibiles, DD. in c. licèt cauſã, de prob. Bart. in l. ſi duo, ſub n. 4. ff vti poſſid. Rip. in l. ait prætor. n. 15. ff. de re iud. Cæſ. de Graſ. dc. 33 n. 7. de cauſ. poſ. & propr. Non obſtat, quod dicitur Eccleſiã del Pilar facere celebrationẽ propter Cathedra-
3 litatẽ, quam amiſit, quia omiſſo, an id facere poſſit, † & in hoc cõſeruare prærogatiuã antiquæ Cathedralitatis, iux. tradita per Io. de Plat. in l. 1. & 2. C. de præfect. præt. l. 12. Guid. dec. 377. & dato, quod facere nõ poſſet, poſſet autem (vt negari non poteſt) vti propriã dedica-
4 tionẽ, quaſi † poſſeſſio celebrãdi cẽſeri debebit facta eo nomine, vt legitimè fieri potuit, Signorol. conſ. 57. n. 10 poſt med. Aym. conſ. 321. poſt n. 3. Cæſ. de Graſ. dec. 19.
5 n. 5. de prob. & eſt regula generalis, quod actus † præſumitur fieri eo modo, quo validè, & licitè fieri poteſt, l. quoties, de reb. dub. l. meritò, ff. pro Soc. Corn. conſ. 237 ſub n. 3. v. & qui poteſt facere, l. 1. Rim. ſen. conſ. 42. nu. 12. Non releuat, quod dicitur probari ex literis quorũdam Cardinalium Eccleſiã del Pilar fuiſſe Parochia-
lem, & Collegiatã, † quia quãdo probaretur, non exclu- 6
deret Cathedralitatem, cùm, vt notum eſt, ex pluribus exemplis conſtat, iſta ſunt compatibilia.

ADNOTATIO.

a Ad acquirendã quaſi poſſeſſionẽ priuatiuè in his terminis, in quibus loquitur hæc deciſ. eſſet neceſſe probare, quod Eccleſia Cathedralis prohibuiſſet illã feſtiuitatẽ, & quòd Eccleſia prohibita d. prohibitioni acquieuiſſet, Gab. de præſcrip. concl. 10. n. 10. lim. 6. Sur. conſ. 231. n. 13. Rot. dec. 530. n. 2. & 3. p. 2. in recent.

b Quælibet Eccleſia tenetur de iure communi celebrare feſtũ ſuæ dedic. c. ſolemnitas 1. & 2. de conſecr. cum
alijs cumulatis per Rot. de. 616. n. 1. p. 1. in rec. † & iſtud 7
feſtum dedicationis propriæ Eccleſiæ regulariter alijs ſolemnitatibus præfertur, Rot. d. dec. 616. nu. 2.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. IVRISPATRONATVS.

Veneris 28. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Concurſus in Parochiali Iuriſpatronatus, quando ſit neceſſarius.

SVMMARIVM.

1 *Concurſus in Parochiali iuriſpatronatus non eſt neceſſarius, & de quo latè ſub num. 3.*
2 *Non procedit, quando ſunt plures præſentati, quia inter ipſos fieri debet concurſus, & num. 4.*
Concurſus requiritur in Parochialibus iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, & num. 5.
Idem etiam dicendum eſt in iurepatronatus mixto, & n. 6.

DECISIO CCCCXCIV.

POſt plures propoſitiones fuit reſolutum literas Apoſtolicas à Io. Bapt. Roſa obtẽtas non eſſe exequẽdas, quia in eis non narratur Antoniũ Mariam Franeũ fuiſſe præſentatum ab eo, qui præſentauit ipſum Roſã, quod vtiq; erat exprimendũ, cùm agatur de parochia-
li, licèt enim † ſpeciale ſit in iurepatronatus laicorum, a 1
vt non requiratur cõcurſus in examine, prout pluries a
reſoluit Sac. Congr. Conc. Trid. attamen, vt ead. declarauit, nõ procedit, † quãdo ſunt plures præſentati, quia 2
inter ipſos debet fieri concurſus, vt eligatur magis idoneus. Non obſtat, quod dicitur fuiſſe narratum in ſupplicatione, quãdo dixit ſe eſſe magis qualificatum, quã cõpræſentatum, quia quando hæc expreſſio ita incidẽter, & ſub inuolucro facta eſſet attendenda, poſſet ipſũ excuſare à vitio ſubreptionis, ſed non tollere defectum in literis, ſiue ille contigerit ob negligentiam expeditorum, ſiue ob modum exprimendi artificioſum, quo vſus eſt. Neq; etiam tolleret effectum, qui oriri poſſet ab executione literarum, & de facto oriretur, quod parochialis daretur minus idoneo, quod eſt inconueniens & contra mentem Concilij.

ADNOTATIO.

a Concurſus † non requiritur in parochialibus de iure- 3
patronatus laicorum, ſed ſufficit, quòd præſentatus à patronis examinetur ab examinatoribus deputatis, & ſi idoneus reperitur, eſt admittendus, & inſtituendus, vt diſponit expreſsè Conc. Tr. ſeſ. 24. c. 18. latè Gonz.

ſuper

ſuper reg.8.gl.6 n.134.& ſeq.per plures, & latè etiam
Garz.de beneſ.p.9.c.2.n.255.& ſeq.Mareſc.var.l.1.c.5
n.11.Hoc autē nō procedit, quãdo fuiſſent plures præ-
ſētati à patronis laicis,nam tunc requiritur examē per
concurſum inter ipſos præſentatos,vt ex illis eligatur
magis idoneus, vt firmauit Rot.in hac deciſ. ex mente
Sacr.Congr.cuius reſolutionem referunt,& ſequuntur
Gonz.d.gl.6.n.137.in fin. & 138. Garz.d.c.2.n.156. &
fuit dictum in Pamp.de Zal.26.Iun.1609.corã R.P.D.
Ortemberg.& in alia Pampilonē. Parochialis 27. Ian.
1614.cor.R.P.D.Cecc.Decan.Verùm hoc habet locũ,
quando ſinguli præſentati haberent æquales voces, a-
liàs ſi vnus habeat plures voces,ille ſolùm eſt examinã-
dus abſq; concurſu aliorum,Garz.d.c.2.n.157.&admi-
ſit Rota in d.Pampilon.cor.R.P.D. Decan. vbi tamen
reſoluitur, quod ſi habens maiorem partem vocum ſe
ſubijciat examini,& concurſui,ſibi præiudicat, quia
facit ſe parē,& perinde haberi debet, ac ſi haberet pa-
5 res voces, Parochiales autem † iuriſpatronatus Eccle-
ſiaſtici prouidentur per concurſum iuxta formam tra-
ditam à Conc.Tr.d.c.18. v. ſi verò iuriſpatronatus Ec-
cleſiaſtici,de quo latè Garz.d.c.2.n.261.& n.263. cum
pluribus ſeq. vbi latè tractat hanc materiam de modo
prouidendi, & diſponendi de Parochialibus iuriſpat.
Eccleſiaſtici,&ſequitur Gōz.d.gl.6.ſub n.112.&latè di-
xit Rot.in Florent.Parochial. 28.Maij 1599.cor. Iuſto,
6 †idem etiam eſt dicendum de beneficio iuriſpat.mixti,
quod ſubiacet concurſui, ſicut beneficium iuriſpatron.
meri Eccleſiaſtici iux.declarationem Sac. Congr. quã
refert,& ſequitur Gonz.d.gl.6.n.135.&plures alias de-
clarationes refert,& ſequitur Garz.d.c.2.n.278.& idē
tenet Mareſc.var.l.1.c.52.n.7.& ratio eſt, quia fauor
Eccleſiæ eſt,quod prouideatur per concurſum, quali-
tas autem Clericalis præualet, quando illa Eccleſiæ
prodeſt,vt benè conſiderat Garz.d.c.2.num.279.

Oliuerius Beltraminus.

HORTANA SVCCESSIONIS.

Veneris 28. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Tractatur de ſubſtitutione pupillari ad effectum,an ex ea mater cenſeatur excluſa ab hæreditate filij.

SVMMARIVM.

1 *Matri eſt debita hæreditas filij ab inteſtato.*
2 *Subſtitutio pupillaris in totum excludit matrem à ſucceſſione*
3 *Inſtitutus in certa re dato alio cohærede vniuerſali non poteſt dici hæres,nec ſub nomine hæredis venire,niſi impropriè.*
4 *Hæres ex propria ſignificatione ſignificat quid vniuerſale.*
5 *Pupillaris ſubſtitutio,quando de ea agitur ad effectum excludendi matrem ab hæreditate filij,non admittit largam,ſed ſtrictam interpretationem.*
6 *Matrem excludere à luctuoſa hæreditate filij,iniquum eſt.*
7 *Dictio* (Dicti) *eſt relatiua ad ſupra expreſſa.*
8 *Teſtatoris vſus loquendi attendendus eſt pro declaranda eius voluntate.*
9 *Subſtitutio recipit declarationem ab inſtitutione.*
10 *Relatio non fit ad omnia ſupra expreſſa,quando reſultaret aliquid incompatibile.*
11 *Relatio non fit ad omnia præcedentia,quando per eam ſequeretur contrarius effectus intentionis diſponentis.*
12 *Mater non eſt excludenda ab hæreditate filiæ ex coniecturis, & præſumptionibus.*
13 *Subſtitutio non extenditur de perſona ad perſonam.*
14 *Dotis legatum,quando eſt relictum à patre filiæ,eſt purum,& tranſmiſſibile ad hæredes, & num.17. vbi ſecus ſi ab extraneo.*
15 *Mater ne excludatur à luctuoſa hæreditate filiæ,omnis interpretatio eſt capienda.*

DECISIO CCCCXCV.

SEntentiam Aud.Cam.ad fauorem Helenę latam cō-
firmandam eſſe dixerunt DD.illi enim debita † erat 1
hæreditas filiæ ab inteſtato defunctæ,tot.tit.ff.& C.ad
Sen.Conſul.Tertul.Neq; obſtat pupillaris ſubſtitutio,
quæ prętenditur facta d.filiæ a patre,†per quam rema- 2
nent excluſa in totum à ſucceſſione;[a] l.Pampinianus,§. a
ſed nec impuberis,ff.de inoſ.teſtam.l.precib.C.de im-
pub. & ſubſtit.c.ſi pater de teſt.in 6. quia hæc ſubſtitu-
tio non reperitur, & cùm teſtator expreſsè non ſubſti-
tuerit,credendum eſt,quod voluerit ſuam voluntatem
eſſe conformem debito filiæ,itaut ſicut ipſa matrem
non excluſiſſet,ita neq;ipſe eã excludere noluerit, Me-
noc.conſ.551.n.19.& 20 Neq;poteſt dici filia compre-
henſa in illa ſubſtitutione pupillari,quã fecit poſt mor
tem hæredum ad fauorem Nepi fratris ſui,quia† cùm 3
ipſa fuerit in certa quantitate pecuniæ tantùm inſtitu-
ta dato cohærede vniuerſali,non poteſt dici hæres,ne-
que ſub nomine hæredũ venit,l.quoties, Co.de hæred.
inſt.latè Men.de adipiſc.poſſ.rem.4 q.19. & 20. Mich.
Craſ.de com.in §.hæreditas,q.3.n.7.& quando inſtitu-
tus in re certa poſſit dici hęres,hoc eſſet ex lata quadã,
& impropria ſignificatione,quia† verbũ(*hæres*)ex pro- 4
pria vi ſignificat quid vniuerſale, Bald.in d.l.quoties,
poſt n.7.Iaſ.ſub n.3.vbi autē agitur de excludenda ma-
tre ab hæreditate filij,verba† non ſunt largè,& impro- 5
priè accipienda,Ruyn.conſ.110.n.8.l.3.ſed ſtrictiſſimè
eſt procedendum,vt poſt Bal.in c.1.in princ. de ſucceſ.
feud.dicit Dec.conſ.466.n.1.poſt med.& n.9.iniquum † 6
enim,& crudele eſt excludere matrem a luctuoſa hære-
ditate filij,& addere afflictionem afflicto, vt ſunt ver-
ba Bal.in l.precib.n.15.C.de impub.& alijs, &c. & im-
pium,ac odioſum dicit Bero.conſ.79.poſt.nu.25.lib.2.
Præſertim quia teſtator eſt locutus de hæredibus non
cum aliquo ſigno vniuerſali, ſed potius reſtrictiuè per
illam dictionem (*dicti*) Aym.conſ.98.n.8.quæ † dictio 7
cùm ſit relatiua ad hæredes ſuperiùs nominatos,l.qui
liberis,§.hæc verba,ff.de vulg.l.fin.C.de inſt.& ſubſtit.
debet facere relationem ad poſthumos maſculos ſupe-
riùs proximè,& immediatè expreſſos,nō ad poſthumã
fœminam multùm remotam,l.talis ſcriptura,ff.de leg.
1.gl.in l.1.ff.de leg.præſt.Bar.Caſt.& alij in l.hæredes
palàm,§.ſed ſi notum,ff.de teſta. quod ſuadetur ex mo-
do loquendi,quo vſus eſt teſtator, dum dixit caſu, quo
dd.hæredes,ſeu hæres,qui correſpondet verbis,quibus
vſus eſt in inſtitutione poſthumorũ maſculorũ(*poſthumum,ſeu poſthumos hæredem, ſeu hæredes*) non ita locutus
eſt de poſthuma,quia de ea tantùm in ſingulari nume-
ro mentionem fecit,vſus antē† loquendi teſtatoris at- 8
tendendus eſt pro declaranda eius mēte,l.ſi ſeruus plu-
riũ,§.fin.ff.de leg.1.Rom.conſ.179.ſub n.5. v.tertio in-
ſpicienda,Paul.de Caſt.in l.hæredes palam,§.1.n.5.A-
ret.n.9.in 5.not.ff.de teſtam.&† ſubſtitutio declaratio- 9
nem,atque intelligentiam recipit ab inſtitutione,l.qui
liberis in fin.ff.de vulg.l.1.vbi Bart. C. de impub. & al.
ſubſtit.Dec.conſ.186.poſt num.4.Ruyn.conſ.168.n.4.l.
2.Nec poteſt fieri relatio ad omnes hæredes ſupra in-
ſtitutos, quia inter ipſos adeſt etiam nepos ipſe voca-
tus per ſubſtitutionem,vnde ſequeretur,quod eſſet ſibi-
met ſubſtitutus,relatio autem† non fit ad omnia ſupe- 10
riùs expreſſa, quando reſultaret aliquid incom-
pati-

Digitized by Google

patibile Iaſ.in l.1.ſub n.8.verſ.iſtā regulam. C.de liber.
præter, Rurſus poſſet ſequi aliud inconueniens, quòd
poſthuma fœmina excluderet Nepotē,nam cùm ante-
quàm ſit locus ſubſtitutioni ad eius fauorē factæ ipſos
hæredes inuicem ſubſtitueret,ſi eſſet natus poſthumus
maſculus, & poſthuma fœmina,ac mortuus eſſet ma-
ſculus,fœmina deberet admitti excluſo Nepote ab hæ-
reditate maſculi,& tamen teſtator voluit,quòd Nepos
ipſam excludat non exiſtēte maſculo,quia ipſū vniuer-
ſaliter hæredem inſtituit, & poſthumam particulari-
11 ter;vnde ſuccedit regula,quòd relatio†non fit ad om-
nia præcedētia,quādo per eā ſequeretur effectus cōtra-
rius intentioni diſponentis, Oldr.conſ.152.n.2.in fin.
Bald.conſ.107.col.fin.verſ.ſed cōtra hoc opponitur.li.
2.Dec.conſ.163.n.21.Soc.iun.conſ.81.n.21.l.3.Nō ob-
ſtat,quòd teſtator reliquerit Helenæ ſcut.25. ita vt nō
poſſet prætendere aliquid tàm ratione legitimæ,quàm
alia quauis ratione ſuper hæreditate, & bonis ipſorū
hæredum,quia reſponſio patet ex ſupradictis,quod vbi
teſtator fecit mentionem de hæredibus,non intellexit
de poſthuma fęmina,quę potiùs dicitur legataria,quā
hæres. Cùm autem verba ſubſtitutionis non cōprehē-
dant filiam,non eſt agendum de coniecturis, & præſū-
12 ptionibus,†quia non admittuntur contra matrē,Oldr.
conſ.142.in fin Rip.in l.2.n 46.ff.de vulg.Neq;de extē-
13 denda ſubſtitutione, † cùm non ſit licita extenſio de
perſona ad perſonam iuxta magis cōmunē, de qua per
Menoch.conſ.97.n.92.Rim iun.conſ.567.n.16.Hōded.
conſ.51.n.61.lib.1.& tantò minùs quando agitur de ex-
tenſione ſubſtitutionis directę, vt per Honded. ibi nu.
66.& omnem extenſionem excludunt verba illa (*tunc,
& eo caſu*) Anchar. conſ.356.n.3. ante med. verſ.tertio
hoc probat.Ruyn.conſ.112.ſub n.5.li.3.Socin. iun.cōſ.
190.n.9.l.2.Pariſ.conſ.66.n.4.lib.3. cum alijs adductis.
Non obſtat,quòd legatum pro dote videatur conditio-
b nale,neq;debitum ante tempus nuptiarum,[b] & propte-
14 rea non eſſe tranſmiſſibile ad hæredes,quia† hoc non
obtinet in legato facto à patre, qui filiæ legitimam nō
reliquit,hoc enim caſu legatum eſt purum,quia cenſe-
tur relictum pro legitima,quæ ſine onere debetur, leg.
quoniam in prioribus,C.de inof.teſt.ita Bart.in l.Titio
centum,§.Titio genero n.4.v.ſed ſi alias, ff.de cond.&
demonſt.Soc.conſ.92.n.8.l.1.Ruyn.conſ.53.n.12.lib.2.
Cou.in c.111.n.11.v.octauò à mente,de teſta.cum alijs
per Men.pręſ.146.n.31.l.4.Et Domini in iſtam ſenten-
15 tiam libenter deſcendunt, ne † mater à luctuoſa hære-
ditate filiæ excludatur,pro qua ius in dubio præſumit,
& omnem præſumptionem contrariam, & quemlibet
tacitum intellectum tollit,vt dicit Ang.conſ.281.Mar-
tinus nu.6.& fauorabilis eſt in hoc cauſa matris, Dec.
conſ.245.in fi.itaut in dubio non ſit excludenda à d.hę-
reditate,Curt.iun.qui communem concluſionem dicit
conſ.134.n.6.

ADNOTATIO.

a Subſtitutio pupillaris expreſſa excludit matrē, Surd.
dec.173.n.3.& conſ.212.n.1.Rot.dec.373.n.2.p.2.in
rec quādo verò ſubſtitutio pupillaris non eſt expreſ-
ſa,ſed eſt tacita cōtenta ſub cōpendioſa,an excludat
matrem,vide latè Gab.conſ. 120.n.9.& ſeq.l.2. Sur.
dec. 173.à n.2.vſq;ad fin.& pleuè Men.de præſ. li.4.
præſ.39.& 40.circa quam etiam materiam ſubſtitu-
tionis pupillaris ad effectum excluſionis matris eſt
videnda Rot.dec.509.p.4in nouiſ.& dec.639.p.1.in
recent.& deciſ.431.par.2.in recent.
16 b Dotis†legatum an ſit purum,vel conditionale,DD.
communiter diſtinguūt,an ſit relictum ab extraneo,
an vero à Patre,in primo caſu dicunt eſſe conditio-
nale,in ſecundo verò caſu purum,vt inter alios benè
diſtinguit Craſ.in §.legatum,q.48.n.5.quando à pa-
tre eſt relictum,cenſetur relictum pro legitima,quæ
ſtatim ſine onere debetur,vt in his terminis conſide-
rat Seraph.dec.959.& plures modernos hanc mate-
riam tractantes retuli ſupra deciſ.346.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PRÆTENSI ERRORIS Calculi.

Veneris 4. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de inualiditate inuentarij.

SVMMARIVM.

1 *Citatio executa contra minorem ei non nocet.*
2 *Paria ſunt,non facere inuentarium,& minùs legitimè facere.*
3 *Gazagà eſt ius inter Hebræos inuiolabile.*
4 *Fides non facit fidem.*
5 *Statutum Vrbis 151.non vnum, ſed duos conſanguineos requirit.*
6 *Statutum Vrbis habet locum in actu diuiſionis.*
7 *In diuiſione habet locum remedium l.2.C.de reſcind.vendit.*
8 *Statutum habet locum in omni contractu, in quo minor lædi poteſt.*
9 *Paria ſunt non eſſe,vel nullum eſſe, & quod nullum eſt,nullum parit præiudicium.*
10 *Statutum Vrbis 151. vltra decretum Iudicis requirit etiam præſentiam conſanguineorum.*
11 *Decretum ex falſa cauſa interpoſitum eſt nullum,& latè numero 12.*
Etiam ſi ſit interpoſitum partim ex falſa,partim ex vera cauſa,niſi falſa cauſa eſſet minùs principalis,& num. 12.

DECISIO CCCCXCVI.

DOmini ſine vlla difficultate vnanimiter ſteterunt
in deciſis rationibus, de quibus in deciſ. Quibus
non obſtat,quod dicitur onus faciendi inuentariū fuiſ-
ſe in teſtamento iniunctū factori, quia hoc in eo nō le-
gitur,imò incumbebat Michaeli Angelo maiori filio,
in cuius poſſe erant bona hæreditaria.Nec tollit defe-
ctum citationis in inuentario requiſitæ monitorium,
quod dicitur executum ad inſtantiam Alexandri,& a-
liorū fratrū pro cōfectione inuentarij,quia vltra quod
nō cōſtat de eius reproductione ſaltē legitima; nec ip-
ſum monitoriū,nec citatio†poſtea ſubſecuta ad conſi- 1
gnādū bona iuxta formā inuentarij,&c. noceret dd.A-
lexandro,& alijs, tūc minoribus ad l. cum & minores,
C.ſi aduerſus rem iud.l.acta,§.cōtra eum, ibi not. ff.de
re iud.inuentariū fieri debebat ſeruatis de iure ſeruādis
& ſic citatis fratribus Michaelis Angeli ſpecialiter,cū
eorum intereſſe eſſet certum, monitoriū enim conclu-
debat de legitimo,& valido inuētario,quia aliàs paria
† fuiſſent,non facere,& minùs legitimè,& inualidè. 2
Minus etiam releuāt, quæ cōtra non integritatem in- a
uentarij obijciuntur,præſupponendo tamen,vt in dec.
dicitur dari de non integritate non ad effectum,vt Mi-
chael Angelus dicatur amiſiſſe beneficium inuentarij,
ſed ad tollendam fidem propter eius imperfectionem,
& diminutionē;vt in Rom.de Ruſconibus,& in Bonon.
dotis in deciſ.allegatis.Nam ab omiſſione iuris Gaza-
gà non excuſat, dum obijcitur ius iſtud non fuiſſe con-
ſiderabile,cum in inſtrumēto locationis fuiſſet illi ex-
preſsè renunciatum ad fauorem locatoris,quia renun-
ciatio

3 ciatio,†vel non valuit,vel erat futura ſine effectu,cùm
inter Hebræos non admittatur violatio d.iuris,&nul-
lus Hebræus cōdneat domum ab alio Hebræo inhabi-
tatam,niſi de conſenſu habitantis,&obtēta ab eod.ceſ-
ſione d.iuris Gazagà.Nec releuat,quod dicitur tale ius
fuiſſe acquiſitum per ipſum in noua reconductione do-
mus nomine proprio, quia quando hoc eſſet verū iſtud
fuiſſet factū poſt mortē patris,&nō tollit,quòd tale ius
non fuiſſet repertū in hęreditate patris,ſed nullibi etiā
conſtat de allegata reconductione,neq;eſt veriſimilis,
imò repugnat locationi factæ de an.1585.quæ erat fa-
cta ad 12.annos futuros,& illis finitis ad alios 12.ann.
vt legitur in inſtrumento locationis, qui terminus du-
rabat vſq;ad ann.1609. Ad quid enim reconducere de
an.1592.cùm ſupereſſent 17. anni locationis antedictæ.
Remiſſio iuris Gazaga, quam dicit Michael Angelus
ſibi factam pro commodo, & incōmodo in ſe ſuſcepto
occaſione pignorum ei relictorum,&prætenſorum de-
4 bitorum decoctorū,non probatur,quia† fides, quæ da-
tur,non facit fidem,& probata non releuaret, quia A-
lex. & alij minores non poterant aliquid remittere nō
ſeruatis ſolēnitatibus Statutarijs. Vltra defectus inuē-
tarij in deciſ.allegatos,DD.alium conſiderabant,quia
in eo non fuit deſcriptum ius fęnerandi hæreditarium
notabilis æſtimationis.Contra inſtrumētum diuiſionis
ſubſiſtunt nullitates deſignatæ in deciſ.videlicet, defe-
ctus conſanguineorū requiſitorū ex forma Statuti,qui
defectus eſt tam in cōmittendo,quàm in omittendo.In
committendo, quia D. Vgo Boncompagnus habebat
notabile intereſſe ratione ſui crediti ſcutorum ſex mil.
in circa,& ex d.inſtrumento conſequebatur non ſolùm
probationem ſui crediti, quam per prius patiebatur dif-
ficultatem,ſed etiam promiſſionem de ſoluendo. Nec
facit, quod ex aduerſo dicitur,creditum probari per a-
lias ſcripturas,quia vltra quod ſunt ſcripturę infurmes
non continentes cauſam debiti, nec integrā ſummam,
illarū vigore non habuiſset executionem paratam,pro-
ut in d.inſtrumento.In omittendo etiam fuit peccatum
5 quia†defecit alter conſanguineus,cùm Statutum duos
requirat.Et licèt probari debeat,quòd adfuiſſet alius,
qui fuiſſet habilis ad interueniendum ſtipulationi,hoc
quicquid ex aduerſo dicatur,& obijciatur, viſum fuit
DD. quoad perſonam D. Pauli Ghiſlarij cōcludentiſ-
ſimè probari,& ipſe hoc apertè, & clarè oſtēdit in ſua
depoſitione,quæ placuit. Quod dicitur nō fuiſſe neceſ-
ſarias ſolēmnitates Statuti in iſta diuiſione,vti in actu
neceſſario,non ſubſiſtit,quia fuit abundè oſtensū in de-
6 ciſ.†Statutū habere locū in diuiſione. Et licèt actus di-
uiſionis ſit neceſſarius,tamē non eſt neceſſariū hoc, vel
illo modo diuidere, & propterea in diuiſione benè ca-
7 dit læſio. Hinc videmus,† quòd in ea habet locū reme-
dium l.2.C.de reſc.vend.vt dicunt Bald.& Salyc.ibi, &
8 alij per Gab.de empt.& vend.concl.1.n.25.† Et propte-
rea intrat Statutū, quod habet locum in omni contra-
b ctu,in quo minor lædi poteſt,b Put.deciſ. 162. li.1.cum
alijs adductis in deciſ.Minùs etiam facit, quòd dicitur
verſari in probando facto,quod probatur etiam, vt ex
aduerſo prætenditur per inſtrumentū nullū,quia quic-
9 quid ſit,probaretur etiam factum nullum,&†paria sūt
non eſſe,vel nullum eſſe,& quod nullum eſt, nullū po-
10 teſt parere præiudicium.Decretū Iudicis† licèt requi-
ratur;tamen non ſufficit, cùm Statutum etiā requirat
præſentiā conſāguineorum.Et ex abundanti fuit addi-
11 tum decretū non ſubſiſtere,cùm†ſit interpoſitū ex fal-
c ſa cauſa,c l.ſed etſi præſes,C.de præd.minor.Alex.conſ.
69.n.3 l.3.fuit dictum in Rom.ſocietat.Officij 17.Iunij
1602.cor.R P.D.meo Decano.Falſitas autem cauſę in
eo deprehenditur,quia fuit ſuppoſitum Iudici,quòd in-
ter alia hæreditaria debita fuit vnum cū Laura Inco-
ronata ſcut.400.mādati, quod debitum fuit poſtmodū
repertum propriū ipſius Michaelis Angeli,& non hæ-
reditatis.Etenim illud contraxerat occaſione ſocieta-
tis Officij initæ ad fauorē eiuſdē Lauræ ſub die 6. Iulij
1591.& quidem non hæreditario nomine,ſed fideiubē-
do pro alijs poſt obitū cōmunis patris.Et hoc idē ipſe-
met Michael Angel. alias iudicialiter faſſus fuit in of-
ficio Sillę Notarij ſub die 7.Octob.1594.dum dixit(*del-
li 400.ſcudi della Sig.Laura Incoronata, detto Saluatore di-
ce queſta partita eſſer ſua,& hauerla fatta doppò la morte dē
ſuo Padre,ſi come appare per iſtromento rogato al Belgio.*)
Cætera,quæ contra deciſ. deducebantur,benè fuerunt
ſublata per informantes pro Alexandro,& alijs.

ADNOTATIO.

a Et in terminis inuentarij Rolan.conſ.73.n.28.& ſeq.
Surd.dec.222.n.2.Seraph. deciſ.1311.n.2.

b De quo dixi ſupra ad deciſ.333.

c Menoch.†conſ.314.n.27. cum alijs plurib. cumula- 12
tis per Picū ad Statutum Vrbis gl.21.n.35.Rota dec.
624.n.4.p.1.diu.quod procedit etiam,ſi Decretum ſit
interpoſitum partim ex falſa, partim ex vera cauſa,
ratione enim indiuiduitatis corruit in totū,Honded.
conſ.32.n.211.li.1.Grat.diſcept.Forenſ.c.122.n.5.Pi-
cus d.gloſ.21.n.36.Rot.deciſ.852.p.4.in nouiſſ.& fuit
dictum in Romana Spolij Bonorum 21. Febr.1600.
cor.bon.me.Iuſto. Verùm ſi falſa cauſa,quæ fuit ex-
preſſa,non eſt principalis interpoſitionis decreti,ſed
ſecundaria, & cauſa principalis eſt vera, decretum
ſuſtinetur,Caſtr.conſ.202. per tot.lib.1. Picus ad Sta-
tutum Vrbis d. gloſ.21. n.38. & ſecuta fuit Rota in
Romana Cenſus 1. Iulij 1616.coram R.P.D.Vbaldo,
& quando decretum eſt interpoſitū ex pluribus cau-
ſis,ſufficit vnam veram eſſe, licèt aliæ non iuſtificen-
tur,vt fuit dictum in d.Romana Cenſus,& ſecuta fuit
Rota in Romana reſciſſionis Contractus 16.Nouem-
bris 1618.coram R.P.D.Caualerio.

Oliuerius Beltraminus.

IANVENS. IVRISDICTIONIS.

Luna 21. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Teſtes, quando poſſint ſuper eiſdem examinari poſt didi-
cita teſtificata, & poſt factam teſtium publicationem.

SVMMARIVM.

1 *Teſtium examen non admittitur ſuper ijſdem articulis poſt didicita teſtificata.*

2 *Teſtes non obſtante publicatione poſſunt produci ſuper articulo partim nouo, & partim antiquo.*

3 *Articulus non dicitur nouus,ſi ſubſtantia continet idem, quod antiquus,licèt in ſono,& cortice verborum differat.*

4 *Teſtes admittuntur etiam poſt didicita teſtificata de ſtylo Rotæ,quando habitum fuit ſolummodò Summarium,vel quando originale fuit oſtenſum, aut dimiſſum in manibus ſolius procuratoris,ſecùs autem ſi ſtetit penes principalem,& latiùs de hoc ſtylo num. 8.*

5 *Teſtes ijdem non debent de nouo ſuper articulis antiquis examinari,etiam ſi non ſit eorum examen publicatum.*

6 *Non procedit,quando non fuerunt prima vice perfectè examinati abſque culpa patris.*

7 *Probatio non eſt admittenda, vbi materia eſt irreleuans.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO CCCCXCVII.

PRopoſito ſemel,atq;iterum dubio,an ſit locus exa-
mini quatuor teſtium inductorum per Abbatem S.
Matthęi DD.negatiuè reſponderunt,quia Abbas exa-
minauit 23.teſtes ſuper articulis vigore remiſſoriæ,&
habuit penes ſe, & per multos dies retinuit proceſſum
1 originalem depoſitionum eorundem teſtium, vnde †
poſt didicita eorum dicta non poteſt de nouo ſuper e-
a iſdem examinare,ᵃ Auth.aliqui ſemel,C.de probat.& in
corpore,vnde ſumitur in §. quia vero in Auth. de teſt.
c.Fraternitatis,& c.intimauit eod.tit.Nec tacit, quòd
2 non†obſtante publicatione poſſint produci teſtes ſuper
articulo partim nouo,& partim antiquo,vt dicũt But.
&Fel.in d.c.Fraternitatis,quia viſum fuit DD.non ap-
3 plicari,nam licèt articuli,†qui de nouo dantur,aliqua-
liter in cortice,&ſono verborum differant ab antiquis,
attamen in virtute,& ſubſtantia ſunt ijdem, aut ſaltem
b tacitè in ipſis comprehenduntur,ᵇ quod ſufficit, vt non
admittatur nouum examen,vt poſt Inn.& Io.And. tra-
dit Ab.in d.c.Fraternitatis n.8.v. ſed breuiter cõcludo,
Bar.in d.Auth.atqui ſemel,n.24.Paul.de Caſt.conſ.193.
ſub n.1.v.& ſic videretur l.1.Aym.conſ.134.n.47.Ant.
Gab.de teſt.concl.21.n.17 & hoc præſertim eſt cauen-
dum in iſto caſu poſt reſolutiones factas,& diſcuſſa di-
cta teſtium,vt dixit Rot.in vna Placen.bonor. 8.Febr.
4 1595.cor.b.me.Card.Seraph.†In qua deciſ.reſpondetur
ad illud,quod obijcitur de ſtylo Rotæ, quod procedat,
quando habitum fuit ſolũmodò ſummarium,vel quan-
do originale fuit oſtenſum, aut dimiſſum in manibus
procuratoris,quod in Curia aliquando admittitur, &
Rota permittit propter legalitatem,& probitatẽ pro-
c curatoris,ᶜ vnde non debet extendi ad iſtum caſum,in
quo per multum tempus originale fuit penes princi-
palem Iudicẽ,& Rota inſcia. Accedit,quòd duo ex dd.
teſtibus,videlicet Io.Ant.& Marcus fuerunt ſuper illis
5 antiquis articulis examinati,vnde†amplius examinari
non debent, etiam ſi non fuiſſet eorum examen publi-
catum,l.produci,vbi gl.& Bar.ff.de teſt.Abb.in c.con-
ſtitutus il ſecondo n.2.de teſt Syl.Aldob.conſ.14.n.74
& ſeq.Pereg.dec.87.l.1.& 118.l.2.Non obſtat, quod di-
citur poſſe de nouo examinari teſtes non obſtante pu-
6 blicatione, † quando non fuerunt perfectè examinati,
ex cumulatis per Gab.d.concl.21.n.20.& ſeq.de teſt.&
fuiſſe non benè examinatos,&interrogatos,quia ſuper
fama deponunt tantùm per verbũ præſens,& benè in-
terrogati depoſuiſſent etiam per verbum præteriti tẽ-
poris, quia vltra quod duo tãtùm ex tot teſtibus depo-
nunt de fama per verbũ præſentis tẽporis tantùm, ar-
ticulus habet verba præſentis temporis tantùm,& per
conſequens ſi teſtes locuti ſunt,prout eſt conceptus ar-
ticulus,hoc nõ venit culpa,aut negligentia Iudicis,ſeu
examinantis,ſed culpa articulantis;licèt autẽ ſuccurrẽ-
dũ ſit parti cõtra negligentiam examinantis,non tamẽ
cõtra propriam,aut ſui procuratoris;præterea fuit re-
ſolutum ex pluribus famã etiam formiter probatã non
releuare,vnde non debet ſub prætextu eius, quod non
releuat,cõcedi facultas examinandi contra regulas iu-
7 ris,cùm etiam†in caſu nõ prohibito non ſoleat admit-
ti quis ad probandum,vbi materia eſt irreleuans,Caſſ.
de.2.de dilat.Caput.dec.66.p.3.&vbi fama iuuare poſ-
ſet Abbatẽ,non egeret repetitione iſtorũ teſtiũ,quia ha-
bet plures teſtes benè deponẽtes de ea per ver.*fuit&eſt.*

ADNOTATIO.

8 a De qua†materia latiſſimè habetur per Farin.de teſtib.
q.85.n.68.& ſeq. vbi conſtituit regulam cum pluribus
ampliationibus,& limitationibus;ſtylus autem Curiæ,
& Rotæ eſt,quod detur Summarium teſtium,& huiuſ-
modi receptio ſummarij non operatur publicationem
nec minus quod didicita fuerint teſtificata, & ideo nõ
impedit quin ad nouum examen deueniri poſſit, Ser.
dec.688 ſub n.2.vbi dicitur hunc ſtylum eſſe fundatum
in præſumpta probitate Procuratorum,de quibus Ro-
ta confidere ſolet,vt etiam dicitur in hac deciſ.Cæſ.de
Graſſ.dec.11.de teſtib.Rota dec.136.p.3.l.2.diu. & fuit
dictum in Senogall.Spolij 11.Decem.1600.co.Cordu-
ba,& in Pampil.Decimar.23.Iunij 1601.cor.Card.Pã-
phil.& in Hieracenſ.iuriſpat.5.Iunij 1617.cor. R.P.D.
Veroſpio,& in Auenonien.Archidiaconatus 17. Febr.
1617.cor.R.P.D.Buratto; vbi fuit dictum quotidie ſer-
uari in Curia, quòd receptio Summarij non operatur,
quòd cenſeantur didicita teſtificata.
Articuli,quando dicantur noui,& quando antiqui,vel b
dependentes ab antiquis plures de hac materia tractã-
tes cumulat Farin.de teſtib.q.75.à n.29.vſque ad 32.
De quo vide ſupra ſub litera Q. c

Oliuerius Beltraminus.

HISPALENS. HABITVS.

Veneris 11. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de materia puritatis ſanguinis,an,& quando de
illa dicatur conſtare,& quando de contrario.

SVMMARIVM.

1 *Puritas ſanguinis habet præſumptionem Iuris pro ſe.*
2 *Et ideo transfert onus probandi contrarium.*
3 *Puritas cenſetur probata eo ipſo, quod non eſt probata impũ-
ritas.*
4 *Puritas probatur per publicam vocem,& famam.*
5 *Puritas patris neceſſariò concludit puritatem filij.*
6 *Teſtes examinati inter Religionem Hieroſolymitanam,& pa-
trem ſuper materia impuritatis probant etiam inter ean-
dem Religionem,& filium.*
7 *Patris perſona non eſt diuerſa à perſona filij.*
8 *Teſtes vt non dicantur examinati inter diuerſas perſonas,ſuf-
ficit,quod perſona non ſit omninò alia.*
9 *Teſtes examinati ſuper ſtatu perſonæ faciunt ius, & probant
quoad omnes.*
10 *Puritas probatur eo ipſo,quod quis admiſſus fuit ad aliquem
gradum honoris,qui non ſolet concedi, niſi puris ſanguine,
& num.18.*
11 *Puritas probatur ex pluribus ſimul iunctis.*
12 *Fama non probatur per teſtes deponentes per verbum præſen-
tis temporis* (eſt.)
13 *Fama debet eſſe ſolida,conſtans,& perpetua.*
14 *Fama vt releuet,nihil debet habere in contrarium.*
15 *Puritas famæ eſt præferenda contrariæ famæ.*
16 *Fama bona in concurſu præualet famæ malæ.*
17 *Probatio haberi debet pro facta,quando per aliquem non ſte-
tit,quò minus fieret.*

DECISIO CCCCXCVIII.

DVbitauit, an D. Ioannes ſit admittendus ad habi-
tum Equitum Iuſtitiæ Hieroſolymitanorum, &
à quo tempore.Quoad primam partem difficultas non
fuit reſpectu nobilitatis,quia illa vndequaq;plenè,&a-
bundanter eſt probata,ſed ſolùm circa puritatẽ,&qui-
dem ſuper vno ex quatuor lateribus tantùm,quia quo-
ad alia tria non eſt,neq;fuit controuerſia,imò habet in
ijs declarationem Concilij fauorabilem. Super latere
D. Iſabellæ auiæ paternæ ipſius Ioannis fuit quæſtio,
quia prætendebatur illã deſcendere à magno illo Pau-
lo Burgen.Archiepiſcopo,qui ante Chriſtianam fidem
ſuſceptam fuit inſignis legis Moſaicæ Rabbinus. Ve-
rùm

Digitized by Google

rùm viſum fuit Dominis hoc non probari, ſed potiùs
1 contrarium ex præſumptione iuris, quæ militat † pro
a puritate, a vt fuit dictum in vna Toletana Portionis 2.
Maij 1594. coram Illuſtriſſimo Cardinali Mantica, &
pleniſſimè deductum in cauſa Toletana Canonicat. 10
Septem. 1608. cor. R.P.D. meo Marquemontio, & in
Pacen. puritatis 6. April. anni ſequentis coram R.P.D.
meo Manzanedo, in quibus plures aliæ deciſiones Ro-
2 tales referuntur, quæ præſumptio, † vt dicitur in dd. de-
ciſionibus, non ſolùm liberat ab onere probandi puri-
tatem, & reijcit onus probandi in eum, qui contrarium
contendit, l. fin. in princ. ff. quod met. cau. l. ſcriptura, in
fin. ff. de re iud. l. ſiue poſſidetis, C. de probat. ſed etiam
3 efficit, vt † cenſeatur probata puritas eo ipſo, quod im-
puritas non eſt probata, iſtam præſumptionem coadiu-
uant ſex teſtes, qui dantur pro parte D. Ioannis depo-
nentes de eius puritate, & melius comprobant alij 20.
& plures teſtes examinati pro Licentiato Caſtagneda
patre ipſius D. Io. cùm peteret admitti, prout fuit ad-
miſſus ad habitum eiuſd. militiæ, qui teſtes optimè de-
4 ponunt de publica voce, & fama de eius puritate, † quę
b probatio ſufficit in hac materia, b Bal. in l. prouidendū,
C. de poſtul. Tiraq. de nobilit. c. 5. n. 8. & fuit reſolutum
in cauſa Toletana portionis 27. Ianuar. 1595. cor. Illu-
ſtriſ. Cardinali Mantica, in Oxomenſ. Statuti 27. Iunij
1601. cor. R.P.D. meo Decano, in Legionenſ. Canoni-
catus 3. Iulij 1602. coram R.P.D. Coccino, & in Burg.
admiſſionis ad habitum 26 Ianuar. 1604. coram R.P.
D. meo Lancellotto, & ſæpiſſimè in alijs. Et cùm im-
puritas obiecta D. Ioanni ex perſona Iſabellæ præten-
datur ex latere paterno, non eſt dubium, quod puritas
5 † patris neceſſariò concludit puritatem filij, cùm eadē
dicatur vtriuſque origo, l. aſſumptio, §. 1. ff. ad municip.
faciunt latè tradita per Tiraq. de nobilit. cap. 15. & fuit
dictum in d. Burgenſ. admiſſionis ad habitum. Non ob-
ſtat, quòd dicti teſtes ſint examinati in alio iudicio, &
inter diuerſas perſonas, quia primò hoc negari poteſt,
6 † nam ſicut ex vna parte eſt Religio Hieroſolymitana,
quæ ſemper eſt eadem, ita ex alia parte fuit perſona
7 patris, † quæ non eſt diuerſa a perſona filij, l. vlt. C. de
impub. & alijs ſubſt. l. cùm ſimus, §. vlt. Cod. de agric. &
cenſ. li. 11. pater enim, & filius ſunt vna identitas, vt di-
cit Bald. conſ. 294. nu. 1. ante med. lib. 1. cum cumulatis
per Tiraq. in l. ſi vnquam, in præfat. num. 15. & ſeqq. C.
8 de reuoc. donat. & ad iſtum effectum ſufficit, † quòd
perſona non ſit omninò alia, vt per Alex. in l. ſæpè, nu.
69. ff. de re iud. Vbi etiam eſſent perſonæ diuerſæ, cùm
9 agatur de ſtatu † perſonæ ſententia quantumcumque
inter alios lata, & teſtes quantumcumque inter alios
recepti, & examinati faciunt ius, & probant quoad o-
mnes, l. ingenuum, & ibi not. ff. de ſtat. hom. Bald. & Sa-
lyc. in l. 2. C. quib. res iudic. non noc. Alex. in l. ſæpè, nu.
52. ff. de re iud. cum multis per Surd. deciſ. 289. num. 17.
& dixit Rota apud Achil. dec. 5. de ſentent. & re iudic.
Mohed. dec. 8. eod. tit. Creſc. dec. 18 de probat. & fuit in
iſtis terminis dictum in deciſionibus Toletana, & Pa-
cenſ. allegatis. Nec habet obſtare, quòd habitus fratris
Cappellani, quem ſuſcepit pater D. Ioannis differat ab
habitu fratris Equitis de iuſtitia, quem prætendit ipſe
D. Ioannes, nam differentia poteſt quidem conſidera-
ri circa probationem nobilitatis, ſed quoad puritatem
nulla eſt diſparitas, quia in vtroq; habitu requiritur. Et
10 vbi non eſſent teſtes, ſufficere debent ad probandum †
puritatem patris, quod ipſe fuit admiſſus ad ſuſcipien-
dum habitum, qui non ſolet concedi, niſi illis, qui ſunt
c puri ſanguinis, c Dec. conſ. 66. n. 50. li. 3. fuit dictum in
Toletana portionis 13. Martij 1595. cor. Illuſt. Cardin.
Mantica, & in pluribus alijs relatis in d. Burgen. admiſ-
ſionis ad habitum. Accedit depoſitio teſtiū examinatō-
rum de ann. 1521. ad inſtantiam Ferdinandi de Caſta-
gneda patris D. Iſabellæ deponentium de illius nobi-
litate, & puritate, necnon teſtes deponentes Licentia-
tum Petrum de Caſtagneda fuiſſe cōſultorem, & aduo-
catum S. Inquiſitionis Hiſpalenſ. ad quod officium non
admittuntur impuri. Item teſtes examinati de manda-
to Ordinarij ad inſtantiam Alphonſi Rauinez deſcen-
dentis ex d. Ferdinando patre D. Iſabellæ deponentes
de iſta puritate, quæ omnia inſimul iuncta mirum in
modum coadiuuant intentionem D. Ioannis, † & com- 11
probant eius puritatem, vt ponderauit Rot. in vna O-
ueteo. Canon. 24. Ian. 1578. cor. bo. me. Cardinali Sera-
phino, & pleniùs in dictis deciſionibus Toletana, &
Pacen. Quibus ſtantibus non obſtant teſtes deponentes
ſuper impuritate reſpectu d. Iſabellæ de publica voce,
& fama, quia aliqui fuerunt examinati extra locum o-
riginis contra Statuta Religionis, & omnes reſtringūt
famam ad tempus depoſitionis, cum vtantur † tantum 12
verbo præſentis temporis (*eſt*) & ſic non probant famā,
quæ releuet, Corn. conſ. 198. ſub n. 12. li. 1. Caput. dec. 9.
p. 2. & fuit ſæpiùs reſolutum, & vbi fama eſſet legitimè
probata, attamen non releuat, tum quia confunditur
ex ſupradd. & non poteſt † dici ſolida, conſtans, & per- 13
petua, ſicut requiritur, d vt poſt Bald. quem allegat, tra- d
dit Marſil. in l. de minore, §. plurimum n. 36. ff. de quæſt.
Men. qui concordantes allegat, conſ. 191. n. 86. & dixit
Rot. in illa Pacenſ. habitus. Et probatio famæ, vt rele- 14
uet nihil debet habere in cōtrarium, & nullā contradi-
ctionē, Rol. poſt alios, quos citat cōſ. 3. n. 48. l. 2. Et fuit
dictum in illa Oueten. Canon. Accedit, quòd cum ha-
beamus contrariam famam puritatis probatam, † vti- 15
que hæc eſt præferenda, tū quia multò plures teſtes de
ea deponūt, Rimin. ſen. cōſ. 6. n. 38. tū quia nititur præ-
ſumptione, qua (vt dictum eſt) ſtat pro puritate ſangui-
nis, Anch. conſ. 189. n. 7. circa med. Surd. cōſ. 151. ſub n.
79. tùm etiā, quia in concurſu fama † bona præualet fa- 16
mæ malæ, e Anchar. d. conſ. 189. poſt n. 7. Abb. in c. cum e
contingat, in fin. de accuſ. cū alijs per Gab. de teſt. cōcl.
4. n. 25. Put. deciſ. 2. nu. 2. lib. 3. fuit dictum in Oxomenſ.
Statuti 27. Iunij 1601. cor. R.P.D. meo Decano, in d.
Burgenſ. admiſſionis ad habitū, & in ſæpiùs allegatis
deciſionibus Toletana, & Pacenſ. Præſertim quia ap-
paret ex teſtibus examinatis prò Didaco Marmoleyo
formā huiuſmodi habuiſſe ortum à Cōmiſſarijs, qui fe-
cerunt informationem, de qua agitur. Nō obſtat, quòd
non fuerint examinati ſuper hoc quarto viginti teſtes
iuxta decretū Concilij, quia Don Ioānes depoſuit ſcu-
ta 300. pro ſubminiſtrādis expēſis cōmiſſarijs, & ad ef-
fectū, vt illi examinarētur, ſi autē Commiſſarij exami-
narunt nouem tātū, nihil eſt, quòd ipſi imputetur, im-
mò † cùm per ipſum non ſteterit, probatio haberi debet
pro facta, vt fuit reſolutum in d. Toletana cor. R.P.D.
meo Marquemont. Et ita fuit cōcluſum pro admiſſio-
ne ad habitū, quæ eſt prima pars dubij. Quoad aliam
partē, in qua quæritur, a quo tēpore debeat eſſe admiſ-
ſio, Domini ordinarunt, quod particulari dubio diſcu-
tiatur.

ADNOTATIO.

a Et ſæpiùs Rota in ſimilibus materijs hoc firmauit,
& præſertim in dec. 167. n. 31. & 39. & deciſ. 182. n. 4.
& deciſ. 494. nu. 2. par. 1. in recentior. vbi plures aliæ
deciſiones cumulantur.

b Mant. deciſ. 154. & d. deciſ. 169. n. 49. vbi aliæ deciſio-
nes referuntur, & d. deciſ. 494. n. 4.

c Eſt modus † optimus probādi nobilitatē, & puritatē 11
ſanguinis parentū, quādo oſtēditur illos habuiſſe of-
ficia, ad quæ nō niſi nobiles, & puri ſanguine admit-
tūtur, Cæſ. de Graſſ. dec. 2. n. 1. verſ. quartò qui fil. ſint
legit.

Digitized by Google

legit. Seraph.deciſ.297.nu.4. Rot.deciſ.176.n.7.p.1.& deciſ.248.n.2.inter impreſ.penes Farin.poſt 2.lib.conſ. & Rota d.deciſ.494.n.7 fuit dictum in Neritonen. habitus 16.Iun.1617.cor.R.P.D.Veroſpio,& aliàs ſæpè.
d Rota d.deciſ.167.n.24.& d.deciſ.182. n.6.p.1.in recen. eum ibi cumulatis, & deciſ.264. n.4. inter impreſſ.penes Farin.poſt 2.lib. conſ.
Et in his terminis Statuti impuritatis dicit Hoieda in tract.de incompatibil.benef.p.5.c.23.n.143.Rot.deciſ. 264.n.4.in fin.& deciſ.494.n.12.p.1.in recent.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. HABITVS.

Lunæ 18. Aprilis 1611.

ARGVMENTO.

non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Antianitas vt debet incipere à die primæ præſentationis probationum, quæ poſtea fuerunt declaratæ bona, & valida.*
2 *Antianitas currat militi, debet conſtare de ſolutione pecuniarum facta Theſauro Religionis.*

DECISIO CCCCXCIX.

RESolutum fuit Don.Ioanni faciendam eſſe admiſſionem à die primæ præſentationis ſuarum probationum, quæ fuit de menſe Iulij 1602.ita enim declarat decretum, ſeu ſententia Concilij, dùm dicit, ſi probatio fuerit bona, & valida reperta, Don Ioannes habeat anterioritatem in gradu militum à die ſuæ primę præſentationis. Probationes autem bonas, & validas fuiſſe, conſtareque de eius puritate fuit deciſum. Ex
1 qua deciſione† apparet exceptionem oppoſitam cõtra eius puritatem fuiſſe iniuſtam, & propterea non debere illi in ſua antianitate parere aliquod præiudicium,
a a l.iur.ciu. vbi Doct.ff. de cond. & demonſtr.cum allegatis in cauſa Ciuitaten.habitus 19.Decemb.1608.cor. R.P.D. meo Manzanedo. Non obſtat, quòd ſecunda probatio non fuerit completa per examen viginti teſtiũ, quia omiſſo quòd D.Ioães videtur grauatus, fuiſſe ſuperflua probatione, quoad ipſum haberi debet pro completa. Quia per ipſum nõ ſtetit, quo minùs omnes teſtes examinarentur, imò præſtitit omnia per ipſum præſtanda, vt fuit dictũ in deciſione. Conſtat etiam de
2 ſolutione † pecuniarum quæ appellatur *(il paſſaggio)* per ipſum multò ante facta communi Theſauro, vt requirunt ſtabilimenta Religionis ad effectum quòd currat antianitas.

ADNOTATIO.

a Et de hoc dixi ſupra ad deciſ. 341.

NVCERINA PAROCHIALIS.

Veneris 29. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Reintegrationi in materia ſpolij an ſit locus, & an concurrant requiſita.

SVMMARIVM.

1 *Poſſeſſio probatur ex publico inſtrumento adeptionis tempore, quo erat vacans.*
2 *Locatio effectuata per receptionem affictus probat poſſeſſionem etiam contra tertium.*
3 *Extremum ſecundum probatur per ſuſtentationem litis iuncto quolibet adminiculo.*
4 *Titulum coloratum tribuit prouiſio Apoſtolica.*
Titulus coloratus an, & quando dicatur, latè n.11.
5 *Poſſeſſore exiſtente non poteſt procedi ad immiſſionem eo non citato, & non diſcuſſo de eius iure.*
6 *Executor eſt mixtus, vbi agitur de remouendo poſſeſſorem.*
7 *Papa poteſt præuenire.*
8 *Deuoluitur ius conferendi, & deputandi ad Papam ob negligentiam inferioris.*
9 *Reintegrationem in ſpolio non impediunt exceptiones reſpicientes petitorium.*
10 *Spolium vltimum eſt purgandum.*

Deciſiones Papales.

DECISIO D.

FVit reſolutum Octauium eſſe reintegrandum, quia de primo extremo, & anteriori eius poſſeſſione † 1
conſtat publico inſtrumento adeptionis tempore, quo erat vacans, Rot.deciſ.21.de reſtit.ſpol.in antiq.Biſing. deciſ.8.eod.tit.Caſſad.deciſ.20.in fin.de præben.Caputaq.deciſ.334.n.5.p.2.Cæſ.de Graſs. deciſ.4.n.1. de reſtit.ſpol. & ſæpiſsimè fuit reſolutum. Accedit locatio fructuum, † quæ effectuata per receptionem affictus 2
poſſeſſionem probat etiam contra tertium, [a] ex cumu- a
latis per Gabr.de loc.concl.vlt.nu.2.& ſeq.fuit dictum in vna Placent. adminiſtrationis Sacramentorum 10. Martij 1581.coram Lauretano. De ſecundo extremo apparet per inſtrumentum poſseſsionis per aduerſarium captæ, & per ſuſtentationem litis, † quæ ſufficit 3
cum quolibet adminiculo, Caputaq.dec.369.p.2. Cæſ. de Graſs.d.deciſ.4.nu.2.Pro†titulo colorato adeſt pro- 4
uiſio Apoſtolica.[b] Non obſtat, quòd Abbas obtinuiſſet b
mandatum de manutenendo in quaſi poſſeſsione deputandi Cappellanum, quia quaſi poſſeſsio iuris deputandi benè operatur, quòd abbas poſsit deputare, non autem, quòd† pendente lite poſsit procedere ad immiſ- 5
ſionem, præſertim non citato illo, qui exiſtebat in poſſeſsione beneficij, & non diſcuſſo de eius iure, vt de eo qui eſt in quaſi poſſeſsione conferendi, vel præſentandi, dixit gl.per illum text.in c.licèt Epiſcopus in ver.ſi non vocato, vbi etiã Io:Andr.verſ.in gl.not.& Franch. in 3.not.de præben.in 6.Rocch. de iurepatron.in ver. honorificumq; 54.nu.87. & quicquid dicendum foret, quando poſſeſsio fuiſſet vacans, attamen cùm eſſet plena erat procedẽdũ iudicialiter, & iuris ordine ſeruato contra poſſeſsorem. Poterat enim eſſe, quod aliquod ius retinendi poſſeſſori competeret, c. licèt Epiſcopus de præb.in 6.quod procedit etiam ſtante mandato de manutenendo. Caputaq. dec.78.par.3 Hine videmus, quòd vbi agitur de† remouendo poſſeſſorẽ, omnis exe- 6
cutor eſt mixtus, [c] Card.conſ.67.n.1.Felyn. in c.fin.nu. c
24.de præſumpt.fuit dictum in vna Piſciẽ. ſeu Nullius Cappellaniæ 21 Februarij 1578.coram fœl. rec.Clem. VIII. Præſertim, quia poteſt eſſe, quòd Abbati debeatur manutentio in quaſi poſſeſsione deputandi, & nihilominus prouiſio Apoſtolica ſuſtineatur, vel quia †Papa voluerit præuenire, cap. dudum de præb in 6. 7
vel quia † ob negligentiam deputãdi ius fuerit ad eum 8
deuolutum, clem. vnic. de ſup.negl.præl. Quæ dicuntur de iuſtitia poſſeſsionis Octauij † reſpiciũt petitorium, 9
nec impediunt reintegrationem, c.ex literis. de reſtit. ſpol.imò etiam ſi poſſeſsio prætendatur ſpoliatiua, vltimum † ſpolium priùs eſt purgandum, Rota deciſ. 27.in fin.de appel.in nou.Faſtol.dub.4. n.2.

ADNOTATIO.

a Dixi ſupra ad deciſ.6.

b De† colore tituli in materia Spolij latè tractat Pont.
11 de ſpol.li.2.c.15.n.137.& ſeq.& in hac materia Spolij
requiritur minor color, quàm ad effectum regulæ de
Triẽnali, Achil.dec.8.n.7.ſuper reg. de Trienn. colo-
ratũ autem titulum quis dicitur habere eo ipſo, quòd
reperitur in poſſeſſione auctoritate ſuperioris, Gem.
conſ.149.n.2.Rot.dec.16.n.4.de reſt.ſpol. Põt.de ſpol.
li.2. c.15.n.139. & prouiſio Apoſtolica etiã nulla tri-
buit titulum coloratũ ad effectũ ſpolij, Rot. dec.517.
n.2.p.2.in recent.& dec.542.ſub n.3.ead.p.2, in recẽ.
vbi dicitur, quòd pro colore tituli ſufficit ad effectũ
ſpolij prouiſio obtenta ab habente facultatẽ confe-
rendi, licèt nulla, vel ſubreptitia, & quæ aliàs nõ ſuf-
ficeret ad effectũ regulæ de triennali, vt dicitur in d.
dec.ſub n.4.& ita etiam eſt intelligenda dec. Seraph.
457.in fin.dũ dicit, quòd gratia nulla nõ tribuit titu-
lum coloratum, ſcilicet, cũ effectu regulę non ſpolij,
Et ad diſcolorandũ titulũ in hac materia ſpolij, non
ſufficit quilibet defectus tituli, ſed debet eſſe patens,
& manifeſtus, vt fuit dictum in Calagurit. Beneficij
de Ormilia 11.Ianuar.1608.cor. Cardin. Sacrato per
Doct.Pelyn.in c.in noſtra n.13.in 2.concl.de reſcrip.
& ideò ſola poſſibilitas ſufficit ad tollendũ diſcolora-
tionem tituli, vt dixit Rot.dec.741.ſub n.6.p.2.in re-
cent.quando verò euidenter, & notoriè cõſtat de in-
fectione tituli, ille titulus nõ tribuit aliquem colorẽ,
quia dicitur emanaſſe de facto, & nõ de iure, Rebuff.
cõſ.188.n.3.Sarnen.reg.de trien.q.33.n.1.& 2.Pontã.
de ſpol.li.3.n.62. Priuilegiũ reuocatũ dicitur tribue-
re titulum coloratum, Achil.dec.4.de reſt.ſpol. Rot.
deciſ.583.n.2.p.1. in recent. quod eſt verum, quando
quis probabiliter ignorabat priuilegij reuocatio-
nem, Mantic.deciſ.118.ſub n.13. verſ.præterea.

c De quo dixi ſupra ad deciſ.413.

Oliuerius Beltraminus.

PLACENTINA PAROCHIALIS
de Malpartida.

Mercurij 4 Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Impedimentum, vt excuſet, quæ concurrere debent, & plura de dieta legali.

SVMMARIVM.

1 *Impedimentum vt excuſet, non ſolùm debet illud probari, ſed etiam probari debet diligentia de illo remouendo.*

2 *Et talis probatio debet eſſe clara, & liquida.*

3 *Dieta legalis calculatur 20.milliarijs pro quolibet die.*

4 *Non procedit quando conſtat de conſuetudine regionis diuerſa à dicta dieta legali.*

5 *Item nec attenditur ſtante vſu tabellariorum in contrarium.*

6 *Iniuſtitia notoria requiritur ad effectum reuocandi ſententias Rotales iam executioni demandatas.*

DECISIO DI.

CVm Michael de Ayala, & Petrus de Oliua darent
de nullitate duarum ſententiarũ Rotaliũ vltimo
loco cõtra eos latarum, ex eo, quòd illę cõfirmẽt ſentẽ-
tias Bubali, ac bo.me.Card.Seraphini, & Card. Pãphi-
lij, quarũ acta non fuerunt tranſportata, fuit dubitatũ;
An duæ vltimę ſententiæ Rotales ſint nullæ, quod du-
bium fuit propoſitũ die 10.Mẽſis Decembr. præteriti,
& reſolutio fuit dilata; interim Didacus della Marca,
pro quo erant latæ ſententiæ, adiuit Signaturã Sãctiſ-
ſimi, ſupplicans, quòd reiectis dictis nullitatibus, & in-
ſtantia, quã faciebat pars aduerſa de tranſportãdis re-
giſtris actorum dictarũ triũ primarum inſtantiarum,
Sanctiſſimus dignaretur mihi cõmittere, vt cũ actis ad
me tranſportatis procederẽ ad cauſæ expeditionẽ, qui
reſcripſit (*arbitrio Rotæ*,) Vnde emanauit dubiũ, an in-
tret dictũ arbitriũ, quo propoſito 18. Martij præteriti
Rota ordinauit, quòd videretur de releuantia depoſi-
tionis quorũdam teſtiũ, de quorũ non tranſportatione
pars multùm cõquerebatur, & poſt binã propoſitionẽ
fuit reſolutum teſtes nõ releuare, neq; probare allega-
tũ impedimẽtũ Epiſcopi in adeptione poſſeſſionis Epi-
ſcopatus, admiſſo enim, prout aliàs admiſit Rota 24.
Martij 1586.cor.bo.me. Bubalo, quòd ex iſtis teſtibus
probetur conſuetudo in regionibus Hiſpaniarũ de ob-
tinenda cedula Regis pro capiẽda poſſeſſione Epiſco-
patus, & quòd tẽpore illo Rex reperiretur in Ciuitate
Vlixbonen.& propterea illuc eſſent tranſmittẽdæ pro
obtinenda cedula literæ Apoſtolicæ, quæ poſtmodum
erant cum cedula ad Curiã, & Conſilium Madrid pro
Regiſtro, & Sigillo tranſportandæ, & inde ad Placen-
tiã pro capienda poſſeſſione Epiſcopatus, attamen ex
dictis teſtium non probatur impedimentum, propter
quod Epiſcopus non potuerit accipere poſſeſsionẽ an-
te diem 21.Ianuarij 1582.& quatenus adfuiſſet aliquod
impedimentum, quòd Epiſcopus adhibuerit diligen-
tiã, vt illud remoueret, † cùm tamen vtrumq; probare 1
debeat, qui vult propter impedimentum excuſari, c.ex
tranſmiſſa, & ibi Fel.in prin.de præſcrip.Bar.& alij in
l.2 §.quod diximus, ff.ſi quis caut. Alex.conſ.49.n.5.li.
2.Natt. conſ.258.n.6.Caput.dec.72.n.5.& 6 p.2. & di-
xit Rota in hac cauſa cor.Bubalo, & R.P.D.meo Lã-
cellotto, † quæ probatio, vt dicitur in dictis deciſionib. 2
debet eſſe clarè liquida, tantùm autẽ abeſt quòd liqui-
dò conſtet de impedimento ex dictis teſtiũ, quòd imò
illud apertè excludant, quãdo enim verũ eſſet, quòd ad
expediendam cædulam regiã, & capiendam poſſeſsio-
nẽ eſſent, vt dicunt, neceſſarij duo menſes, conſtat Epi-
ſcopũ, cùm eſſet in Ciuitate Vlixbonen recepiſſe lite-
ras ſuæ prouiſionis 19. Nouemb.1581. poſſeſsionẽ au-
tẽ accepiſſe die 22.Ianuar & ſic per tres dies poſt duos
menſes, & ſic teſtes non includunt, ſed potiùs excludũt
impedimentũ, imo calculando iuxta dicta eorumdem
potuiſſet multò ante poſſeſsionẽ capere, quia cùm cæ-
dula fuerit ſignata a Rege 11. Decemb.iuxta ſtylum
articulatũ, & probatũ per teſtes, reſtabat ſolùm, quòd
cædula ſubſcripta vnà cũ literis Apoſtolicis tranſmit-
teretur ad cõſilium Madrit, vt regiſtraretur, & ſigilla-
retur; ab Vrbe autẽ Vlixbonẽ.ad Madrit, dicunt teſtes,
cũ mula ordinaria perueniri ſpatio octo, nouẽ, aut de-
cem dierum; Vnde capiendo mediã partem, & ſic nouẽ
dierũ debuiſſet peruenire ad Secretum Cõſilij 20. De-
cemb.& die 21.aut ſequẽti potuit regiſtrari, ſubſcribi,
& conſignari procuratori Epiſcopi ad effectum tranſ-
mittendi ad Placentiã, quo ſpatio ſex, aut ſeptem die-
rum iuxta diſtãtiã, quã deponunt teſtes, peruenire po-
terat, & ſic die 27.aut 28.poterant eſſe in Ciuitate Pla-
centiæ, ac die 29.capi poſſeſsio Epiſcopatus, & multò
etiã celeriùs potuiſſet capi poſſeſsio, attẽto vſu Tabel-
lariorũ, qui citatis equis cõtinuò tranſmittuntur in di-
ctis partibus, quo caſu tribus, vel ad ſummum quatuor
dieb. cędula poterat peruenire ad Madrit, & a Madrit
Placẽt.duobus, vel trib. diebus, quod cõſiderauit Rot.
in d.dec.cor.Bubalo. Calculatio † 20.milliariũ pro qua- 3
libet die, iux.l.3.ff. de verb.ſign. & l.1.in prin.ff. ſi quis
caut.fuit reiecta in dec.D.Lancell.& meritò, quia neq;
teſtes eã admittunt, dũ deponunt de cõſuetudine illarũ
partiũ diuerſa dieta legali, † qua ſtante non attenditur 4
diſpoſitio dictarum legum, Alex.in d.l.1.n.7.Reb.in d.
l.3.verſ.ſextò hæc hodie, † prout neq; etiam attenditur 5
ſtante vſu Tabellar. l.continuus.§. cùm ita. ff. de verb.
oblig. Alc.in d.l.n.10.& ſeqq. Reb.in verſ.alia eſt dieta
ſingularis, & cõſiderauit Rota cor. Bubalo. Diligẽtia
etiam

etiam nulla probatur in remouendo prætenſo impedi-
mento, nulla pro habēdis literis in Curia, neq; pro ob-
tinenda cædula, quæ fuit ſubſcripta die 11. Decembr.
cùm tamē literæ fuiſſent receptæ in Ciuitate Vlixbo-
nen. 19. Nouembr. Et hanc ſententiam libenter ample-
xi ſunt Domini non ſolùm propter duas præcedentes
6 deciſiones, ſed etiam quia agitur de† reuocādis ſenten-
tijs Rotalibus executioni demandatis, & per plures
annos obſeruatis, ad quem effectum requiritur proba-
tio notoriæ iniuſtitiæ, quæ nullo velamine obfuſcari,
b & nulla excuſatione celari poſſit, b Corn. conſ. 19. nu. 3.
li. 4. Fely. in c. inter cæteras n. 7. de re ind. Dec. in c. quo-
niam contra n. 153. & ſeqq. de probat. fuit dictum in
Romana hæreditatis de Comitibus 3. Iunij 1587. & in
Peruſina bonorum 16. Nouembr. 1601. coram Reue-
rendiſſimo Pacen. & ſæpiùs in alijs.

ADNOTATIO.

a Surd. deciſ. 4. n. 3. & deciſ. 203. n. 17. Menoch. de arbitr. caſu 118. n. 7.

b ſententia notoriè iniuſta quando dicatur, dixi ſupra ad deciſ. 1.

ROMANA CENSVS.

Lunæ 9. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Socius, qui ſoluit, poteſt pro rata agere contra alios conſocios, ad quos negocium æqualiter ſpectat, & damnum debet eſſe commune, & æquale inter ſocios,

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſor ſoluens, & reportata ceſſione poteſt dempta eius portione, & communicato damno ex aliorum obligatorum decoctione agere contra coobligatos.*

2 *Originalis cauſa contractus eſt attendenda, & magis attendendus primus contractus, qui dedit cauſam ſecundo, quàm ſecundus.*

3 *Socius tenetur pro rata releuare, & præſeruare indemnes conſocios.*

4 *Socius, qui non habet maiorem participationem in ſocietate, nec etiam debet ſentire maius detrimentum.*

5 *Societate finita durat communio in effectibus, & damnis non diuiſis.*

6 *Societatis damnum debet eſſe commune, licèt contingat poſt cauſam finitam.*

7 *In ſocietate damna, & lucra debent eſſe æqualiter cōmunia.*

8 *Amplia vt non valeat pactum contrarium æqualitati.*

9 *Solutio ſubſecuta declarat, quid fuerit de intentione partiū.*

10 *Obſeruantia eſt optima interpres voluntatis contrahentium.*

11 *Tutoris factum eſt conſiderabile propter concomitantiam, & adminiculum veritatis.*

DECISIO DII.

RESolutum fuit mandatum Aud. Cam. ſiue R. P. D.
Vulpij ab eo deputati eſſe exequendum, quia cū
D. Adrianus de Caualerijs vnà cū D. Gregorio Serlu-
pio, & alijs eſſet in ſolidum obligatus pro ſolutione
cenſus, Domini Serlupij, qui integros fructus ſoluerūt,
1 & ceſſionem obtinuerunt, †poterunt dempta eorū por-
tione, & communicato damno ex aliorum duorū obli-
gatorum decoctione pro medietate agere contra D.
a Adrianum, ſeu eius hæredes, a iux. tradita per Bart. &
Caſtr. in l. Modeſtinus ff. de ſolut. fuit dictū in vna Ro-
mana Pecuniaria cor. Illuſtriſs. Card. Blanchetto 5. Iul.

1595. & cor. Reuerendiſs. Pacen. 2. Maij 1598. & ſæpiùs
in alijs; licèt enim Serlupij cenſum imp oſuerint, non
tamen poſſunt dici principales debitores reſpectu
Adriani, & aliorum obligatorum, quia fuit impoſitus
pro ſoluendis cambijs, & ſocietatibus officiorum con-
tractis occaſione affictus Caſalis Cāpi mortui, in quo
Serlupij, Adrianus, & alij erant ſocij, prout declarauit
non ſolum Gregorius Serlupius in impoſitione cēſus,
ſed etiā Adrianus ipſe in ſua acceſsione, & obligatio-
ne, ex quo ſequitur, † magis attendendum contractum 2
ſocietatis, qui dedit causā impoſitioni cenſus, quā cen-
ſum ipſum, b Alex. conſ. 215. nu. 4. & 5. li. 6. deciſ. Pedem. b
167. n. 25. Rot. Ian. dec. 91. n. 8. & propterea cū ex natu-
ra ſocietatis Adrianus teneretur † non ſolùm releuare 3
Serlupios pro ſua rata, & portione, ſed etiā cōmunicare
ſibi decoctionem aliorū duorum ſociorū, l. omnes alie-
num, cū l. ſeqq. ff. pro ſoc. DD. de Caualerijs tenerētur
ad ſolutionē medietatis fructuū cenſus; Æquitas enim
non patitur, † quòd DD. Serlupij, qui nō habent maio- 4
rem participationē ſocietatis, quàm illi maius ſentiāt
detrimentū, Gabr. conſ. 63. ſub n. 14. lib. 2. Non obſtat,
quòd tēpore impoſitionis cenſus affictus Cāpi mortui,
& ſocietas eius occaſione cōtracta eſſet finita, quia du-
rabat† adhuc cōmunio in ipſis affictibus, & damnis nō 5
diuiſis, Ruyn. cōſ. 77. ſub n. 5. li. 4. verſ. iſtud etiam com-
probatur cū alijs adductis per informātes. Et debet eſ-
ſe cōmune† damnū proueniens occaſione ſocietatis, li- 6
cèt poſt eam finitā cōtingat, vt latè per Surd. conſ. 20.
n. 16. Non obſtat, quod dicitur D. Adrianum nō fuiſſe
ſociū Rilli, & alterius decocti, quia contrarium depre-
henditur ex declaratione ipſius, quando acceſsit obli-
gationi cenſus, cùm eos indemnes pro ſua rata promi-
ſerit conſeruare, & quādo fuiſſent tantū duo ſocij Ser-
lupius, & Adrianus, & totus effectus ſocietatis in eorū
perſonis reſediſſet, Serlupius, qui habebat æqualē par-
ticipationem cum Adriano, non debuiſſet maius dam-
num ſentire, quā Adrianus, hoc enim† repugnat natu- 7
ræ ſocietatis, in qua damna, & lucra debent eſſe æqua-
liter cōmunia, l. verùm. ff. pro ſoc. cum concord. vſque
adeo, † quòd non valet pactum contrariū æqualitati, l. 8
ſi non fuerit §. 1. ff. pro ſoc. & §. 1. Inſtit. eod. latè Corn.
cōſ. 310. in princ. li. 4. Accedit† diuturna ſolutio medie- 9
tatis fructuū d. cenſus facta à Dominis de Caualerijs,
quæ multùm deſeruit pro declarāda mēte, & intentio-
ne partiū, Paul. de Caſtr. conſ. 363. in 2. dub. lib. 1. Ob-
ſeruantia enim† ſubſecuta potiſsima eſt ad declarandū 10
voluntatem contrahētium, latè Illuſtr. Mant. de tacit.
& ambig. conu. li. 2. tit. 1. n. 5. Nec releuat, quòd ſolutio
ſit facta a tutore, quia vltra quòd dicitur facta à D. Do-
minico patre, & legitimo adminiſtratore etiā poſt ex-
ceſſum minoris ætatis; factum tutoris† in hoc eſſet con- 11
ſiderabile propter concomitantiam, & adminicula ve-
ritatis, vt de conf. dicitur, Achil dec 1. de confeſ. cum
ſimil. Non eſt verum, quòd non fuerit actum vigore
ceſsionis, quia eius inſtrumentum fuit in actis produ-
ctum, & non ad alium finem.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad deciſ. 190.

b Benè Rot. in his terminis dec. 231. p. 2. diu. Picus, qui alios refert ad Stat. Vrbis gl. 7. n. 817. & etiam benè facit doctrina Bar. in l. tutor datus. ff. de fideiuſ. & ibi etiam Bald. in princ.

PARMEN. STATVS.

Veneris 1. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Purgatio attentatorum quando ſit ſufficienter facta.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum vnius Iulij cum oblatione ſoluendi reſiduum facta liquidatione, an ſufficiat in materia attentatorum, & latè num. 6.*

2 *Citatio non eſt neceſſaria, quandò decretum eſt factum praeſente procuratore.*

3 *Attentatorum purgatio, quæ fit ex Iudicis officio, dicitur eſſe remedium extraordinarium, cui non eſt locus, quando per viam ordinariam agi poteſt.*

4 *Officium ſuum non ſolet Iudex impertiri, niſi illi, qui eſt omni actione deſtitutus.*

5 *Attentata ita tolli debent, vt non ſolùm de iure, ſed etiam de facto nocere non poſſint.*

DECISIO DIII.

LIcèt reſolutū fuerit attentata in Ciuitate Ianuæ à DD. Pallauicinis facta poſſe purgari per eorum ceſſionem in Curia in actis cauſæ factā, & Marchio Alphonſus fecerit ceſſionem iuxta formam ſibi a Rota, & à parte præſcriptam, attamen Rota cenſuit nō poſſe procedi ad vlteriora in negocio principali; omiſſa enim refectione expenſarū, in qua Domini nō faciebāt vim, tùm propter earū modicitatē, tùm quia Marchio
1 Alphonſus depoſuit † Iulium, a & fecit præfigi terminū
a Dominis de Rangonibus ad eas liquidandum, quod videtur ſufficere ex traditis per Lancell. de attent. c. 31. n. 57. & ſeqq. vbi allegat deciſiones Rotales, cuius dicta licèt abſolutè loquēdo poſsēt pati difficultatē, attamē in caſu iſto de plano procedere vidētur, quia ſi Domini Rangones fecerunt aliquas expenſas, ſunt factæ extra iudicium, & Dominis Pallauicinis penitus ignotę, ita vt ipſis impoſſibilis ſit liquidatio: Deciſiones ex aduerſo allegatæ loquuntur in reſtitutione fructuum, vel expenſarum iudicialiū, quæ poſſunt etiā per attentantē probari, & liquidari. Verùm quia Marchio Alphonſus attētauit etiā nomine Alexandri, & Cirri, fuit dictū in deciſione vltimo loco facta, quòd ceſſio debebat fieri etiā ipſorū nomine cū mandato ſufficienti: Et iſto caſu ex natura negocij, & circūſtantijs facti viſū fuit Dominis nō ſufficere reuocationē attentatorū ex officio nobili Iudicis factam; nā prætermiſſis ijs, quæ opponuntur de defectu citationis Alexandri, & Cirri, quia quādo illa fuiſſet neceſſaria Iudice huiuſmodi officiū exercente, hoc caſu non requirebatur, cū decretū
2 reuocationis fuerit factū præſente Marchione Alphōſo ipſorū procuratore, Bar. in l. prolatam n. 7. C. de sēt. Ang. in l. de vnoquoq; circa med. & ibi Imol. circa fi. ff. de re iud. Alex. in Rub. C. de in ius vocan. n. 8. fuit dictū
3 hoc eſſe † remediū extra ordinariū purgandi attentata, Lanc. de atten. p. 3. c. 21. n. 17. cui non videtur eſſe locus, quando per viā ordinariā agi poteſt, iux. reg. l. in cauſę la 2. ff. de minor. & l. in prouinc. §. ſed in loco, vbi Bar.
4 & Doct. ff. de nou. op. nunc. † & tale officiū nō ſolet Iudex impertiri, niſi illi, qui eſt omni actione deſtitutus dec. Pedē. 40. n. 7. latè Surd. de alim. tit. 3. q. 3. n. 24. præſertim cùm in caſu iſto non ita plenè prouideatur per remediū extraordinariū, ſicut eſſet prouiſū per remediū ordinariū ceſſionis, quia Iudices illi non attendūt geſta in alijs tribunalibus, vt eſt notorium, & apparet ex ſpretu inhibitionis Rotalis. Vnde per hāc reuocationē Domini de Rangonibus non sūt in plena ſecuritate conſtituti, ſed probabiliter ſuſpicari poſsūt, quòd aliquo tēpore procedatur ad executionē attentatorū;
5 † attentata autē ita tolli debēt, vt nō ſolùm de iure, ſed neq; etiā de facto nocere poſſint, iuxta deciſ. Rotę relatā à Lancell. de attent. p. 2. c. 29. nu. 42. Nec facit, quòd Marchio Alphonſus dicat ſe pro ſua parte plenè purgaſſe attētata, & morā Alexādri, & Cirri nō debere ei nocere, quominus poſſit pro ſuo intereſſe iudiciū proſequi, quia Domini hoc noluerunt admittere propter implicitatē negocij, cū reſolutiones, ſi quas fauorabiles obtineret Marchio, eſſent etiam ipſi Alexandro, & Cirro profuturæ, & ad tollendam omnem ſuſpicionem colluſionis. Nec verificatur, quòd Marchio adhibuerit omnem diligentiam, & fecerit omne ſuum poſſe pro obtinendo mandato ad ceſſionem faciendam, quia literæ exhibitæ hoc non probant; illæ enim non continent aliquam recuſationem, aut repugnantiam, ſed potiùs neceſſitatem temporis ad conſulendum, & deliberandum de modo faciendi mandatum. Et propterea Domini reſoluerunt nō eſſe ad vlteriora procedendū.

ADNOTATIO.

a Rota † in Iudicijs priuilegiatis, puta in ſpolijs, & at- 6
tentatis non ſeruat opinionē Ang. in l. 4. §. ait prætor. ff. de re iud. qui vult ſufficere depoſitum vnius Iulij cū oblatione ſoluendi reſiduum quādo fuerit facta liquidatio, ſed ſeruat Doct. Bald. in c. conquerente de reſt. ſpol. qui requirit in ſpolio omnimodam purgationē vſq; ad vnum nummum, Veral. deciſ. 150. p. 1. Seraph. deciſ. 1176. & dec. 269. n. 1. in fin. p. 1. in recent. & optimè in Panorm. Archid. cor. bo. me. Penia impreſſa penes March. de cōmiſ. to 3. f. 233. & in Papien. Coadiutoriæ cor. R. P. D. Coccino Decano impreſſa penes eumdem March. d. t. 2. f. 38. fuit dictum in Placent. iuriſpatr. 1. Febr. 1599. cor. Corduba, & in Ferrarien. Dotis 16. Decemb. 1618. cor. R. P. D. Buratto; & ſtylus eſt, quòd petens procedit ad vlteriora, ipſe liquidet, vel impetret Cōmiſſionē, in qua præfigatur terminus aduerſario ad liquidandū, ita dixit Rot. in d. Placentina iuriſpat. cor. Corduba, Marta de clauſulis par. 1. clauſ. 92. ſub n. 5. verſ. vnde iuxta ſtylum. Prædicta de plano procedunt reſpectu reſtitutionis, & purgationis fructuū, ſed quoad expenſas damna, & intereſſe, quādo illa non ſunt liquida, videtur ſufficere depoſitū vnius Iulij cū oblatione de ſoluendo reſiduū, quo facto procedi poterit ad vlteriora, Rot. dec. 715. n. 2. p. 1. recent. & fuit dictū in Vercellen. penſionis 28. Iunij 1619. cor. R. P. D. Pirouano, vbi fuit dictū ita eſſe intelligendū, Lācell. de atten. p. 3. c. 31. n. 96. & 166. & ibi dicitur idem etiā fuiſſe tentum in Aſten. Canonicatus 27. Iunij 1616. cor. Card. Sacr. Et hāc opinionem credo veriorem reſpectu damnorū, & intereſſe, de quibus nullo modo, nec in genere conſtat, ſecus autē reſpectu expenſarum, & in ſpecie, quòd reſpectu expenſarum non ſufficiat depoſitum vnius Iulij cū obligatione reſidui, dixit Rot. in d. Ferrarien. dotis cor. R. P. D. Buratt. quæ opinio de plano procedit reſpectu expēſarum iudicialium, quia de illis ſaltē in genere cōſtat, & fortaſſe contraria opinio poteſt procedere in expēſis extraiudicialibus, de quibus nullo modo conſtat, prout videtur diſtinguere Rota in hac deciſione.

Oliuerius Beltraminus.

SALERNITANA PAROCHORVM.

Mercurij [illegible] Iunij [illegible].

ARGVMENTVM.

Parochialitas Eccleſiæ ex quibus probetur Diſmēbratio eſt ſpecies alienationis, & requirit ſolemnitates neceſſarias in alienatione rerum Eccleſiæ.

SVMMARIVM.

1 *Parochiali Eccleſia probatur ex pluribus prouiſionibus factis tamquàm de Parochiali.*

2 *Parochialitatis ſigna ſunt poteſtas fori pœnitentialis, locus certis finibus conſtitutus, in quo degit populus, cui per vnicum Rectorem Sacramenta adminiſtrantur.*

3 *Paro-*

Digitized by Google

3 *Parochis conuenit perceptio decimarum.*
4 *Diſmembratio eſt alienatio & n. 8.*
Diſmembratio non poteſt fieri ſine cauſa, & quanam ſit iuſta cauſa pro diſmembratione facienda, n. 8.
5 *Diſmembratio requirit ſolemnitates neceſſarias in alienatione rerum Eccleſia.*
An Rector Beneficij ſit citandus, & n. 9.
6 *Viſitationes factæ non ab Epiſcopo, ſed ab inferiori non ſunt ſolemnes.*
7 *Parochus non poteſt præiudicare Eccleſiæ.*

DECISIO DIV.

PRo informante quoad vtramq; partem dubij fuit reſolutum. Nam quod Eccleſia S. Marci ſit Paro-
1 chialis probatur † ex pluribus prouiſionibus Ordinarij factis tamquàm de Curato, vt fuit dictum in vna Salaman. Dimidiæ portionis 28. Maij 1586. corā Orano & in Toletana Paroch. 15. Maij 1587. cor. Illuſtriſs. Card. Platto. Concurrunt etiā omnia ſigna Parochialitatis
a a relata in Recanaten. Parochialis 20. Maij 1577. corā
2 Lauretano, † videlicet, poteſtas fori Pœnitentialis, & illius exercitiū per Rectorē in nomine proprio locus certis finibus cōſtitutus, in quo degit populus, cui per vnicum proprium Curatū Sacramenta adminiſtrātur, & optimè deponunt plures teſtes, qui etiā deponūt de
3 perceptione decimarum iure proprio † quod Parochis conuenit, c. ad Apoſtolicæ. de decim. Quoad ſecundam partem dubij, quæ reſpicit diſmembrationem fructuū,
4 concluſum fuit eam non probari, & cùm † ſit alienatio,
b b Achil. deciſ. vnic. de rebus Eccl. non alien. † debet pro-
5 bari cum requiſitis in alienatione rei Eccleſiaſticæ, vt fuit dictum in Syracuſana diſmembrationis Fructuum 14. Febr. 1594. cor. bo. me. Card. Pamph. quæ hic nullo modo probantur, ſed neque ipſa diſmembratio; quinimò ex probationibus datis videtur potiùs excludi, cū teſtes dicant Parochum ſolùm percipere fructus, qui non excedunt duc. 80. regni, ita vt vix ſufficiant pro ſuſtentatione Parochi. Nec obſtat, quod in quibuſdam viſitationibus fiat mentio diſmembrationis, quia illæ
6 ſolæ eam non probant, præſertim † cùm non ſint factæ ab Epiſcopo, ſed ab inferioribus, & ideò non ſint ſolēnes, Fuſc. de viſit. li. 1. c. 20. n. 16. & 17. Et cū ſint ab anno 1587. non includunt tempus 30. annorum, ita vt poſſit allegari præſumptio ſolēnitatis, & vtilitatis, ſeu neceſſitatis in diſmēbratione. Vltra quod teſtes deponūt à 40. annis, & vltra fructus integros fuiſſe perceptos à Rectore. Non obſtant ſolutiones factæ, quia fuerunt
7 factæ cum clauſula (*ſine præiudicio*) & † Parochus non potuit præiudicare Eccl. Caputaq. deciſ. 170. nu. 6. p. 2. & poſſent forſan probare quaſi poſſeſſionem, non autem ius diſmembrationis, ſi non contineant tantum tempus quod ſufficiat ad præſcriptionem.

ADNOTATIO.

a Signa Parochialitatis latè recenſet Rot. deciſ. 52. p. 2. diu. & plenè Gōz. ſuper reg. 8. gl. 6. n. 34. & ſeq. 6. & vide etiā plures relatos penes Garz. de ben. p. 1. c. 6. n. 4.
8 b Diſmēbratio † eſt ſpecies alienationis, & ideò fieri nō poteſt ſine iuſta cauſa, & ſolemnitatibus neceſſarijs in alienatione rerū Eccleſiæ, Seraph. dec. 1062. n. 2. Rot. dec. 288. n. 1. p. 1. in recent. & deciſ. 119. n. 11. & 12. & dec. 239. n. 1. eadem p. 1. in recent. fuit dictū in Hiſpalen. diſmembrationis 11. Decembr. 1615. cor. R. P. D. Pamphil. vbi dicitur, quòd iuſta cauſa debet eſſe vel neceſſitas, vel vtilitas Eccleſiæ, plenè Garz. de ben. p. 12. c. 3. nu. 3. & ſeq. Nec pro iuſta cauſa reputatur ſola numeroſitas populi, quia poteſt prouideri per adiunctionē aliorum Sacerdotū, qui coadiuuent Rectorem, ſed vltra dictam numeroſitatem requiritur etiam magna diſtātia loci, Rot. deciſ. 288. n. 1. & 2. p. 2. in recēt.
† & in hac diſmembratione citari debet ille, ad quem 9
pertinet regimen Eccleſię, & illius reditus, Rot. d. deciſ. 288. nu. 4. & dec. 455. n. 6. p. 2. in recent. & quod ſit neceſſarius conſenſus Rectoris Beneficij, Seraph. dec. 1062. n. 2. vbi ſub n. 1. dicit non eſſe ſtandum aſſertioni Ordinarij diſmembrantis atteſtantis de conſenſu: In contrariū autem, quòd quando concurrunt iuſtę cauſæ pro diſmembratione, non ſit neceſſarius conſenſus Rectoris beneficij, dixit Rota in Mediolanen. Decimarum 18. Maij 1616. coram bo. me. Andrea, vbi dicit pro hac opinione eſſe iura expreſſa in c. ad audientiam de Eccleſ. ædific. in Conc. Trid. ſeſſ. 21. c. 4.

Oliuerius Beltraminus.

LAVRETANA BONORVM.

Lunæ 6. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Depoſitum quando ſuffragetur.

SVMMARIVM.

1 *Depoſitum licèt aliquando liberet à ſolutione facienda, nunquam tamen retractat iam factam.*
2 *Deponere non eſt accollare.*
3 *Maximè quando altera pars nunquam recuſauit, ſed ſemper inſtetit pro accollatione.*
4 *Promiſſio quod prædium nulli perſonæ ſit obligatum, intelligi debet de obligatione, quæ poſſit præiudicare emptori, & num. 10.*
5 *Promiſſio de faciendo ratificare intelligitur dummodò emptoris interſit, & n. 10.*
6 *Depoſitum debet eſſe integrum.*
7 *Depoſitum fieri debet præcedente citatione.*
8 *Intimatio an, & quando æquipolleat citationi.*
9 *Depoſitum vt releuet, debet eſſe purum, & ſine aliqua conditione, adeò quod creditor poſſit ad libitum illud exigere, & latè ſub n. 11.*
Conditio intrinſeca non vitiat depoſitum, ſed ſolùm extrinſeca, & quanā dicatur intrinſeca, & quæ extrinſeca, n. 18.

DECISIO DV.

REſolutum fuit depoſitum non ſuffragari Illuſtriſs. Card. Cuſentino ad effectum, vt non teneatur ad ſolutionem fructuum cenſuū. Nā quoad cenſus per ipſum accollatos res eſt indubitata; quia licèt † depoſitū 1
aliquando liberet, vel excuſet à ſolutione facienda, nūquā tamen retractat iam factam, neq; eius effectus tollit, ſed neq; etiam quoad fructus cenſuum, quos ex conuentione accollare tenebatur, quia deponere † non eſt 2
accollare, iux. tradita per Bar. in l. item liberatur. §. ff. quibus mod. pignor. vel hypot. ſoluit. Tiraq. de retract. lignag. §. 9. gl. 9. n. 3 præſertim quia † D. Bernabeus nun- 3
quā recuſauit, ſed ſēper inſtetit pro accollatione, Iaſ. coſ. 9. n. 15. li. 1. Corn. cōſ. 262. n. 13. ad fin. li. 4. Tiraq. vbi ſupra. Rol. conſ. 63. n. 29. lib. 1. Gabr. conſ. 57. n. 6. lib. 1. fuit dictum in Farfen. Pecuniaria 19. Decembr. 1603. coram me, & in Romana Cenſus 2. Aprilis 1607. cor. R. P. D. meo Manzanedo. Non obſtat, quod ex aduerſo dicitur non ſtetiſſe per dictum Cardinalem, quominus accollationem faceret, ſed fuiſſe repertum adeſſe alios creditores anteriores illis, qui fuerunt dati in liſta, quia quando fuiſſet verum, poterat iſtis ſoluere; ſeu accollationem facere omiſſis datis in liſta, quia promiſſio de accollando erat facta non de certis creditoribus, ſed ſimpliciter de anterioribus, faciunt in fortioribus terminis tradita in Romana Cenſus corā

Digitized by Google

Illuſtriſs.Card. Millinoex aduerſo allegata, vltra quòd
non ad erant creditores anteriores, qui inſtarent, imò
inſtare poſſent pro ſolutione, cùm eorum dies non ceſ-
ſiſſet, vt in dotibus allegatis. Nec facit, quod dicitur de
vergentia Bernabei ad inopiam reſpectu dotis vxoris,
quia vxor de ea non dedit, nec intentauit remedium, l.
ſi conſtante. ff ſolut.matr. Minùs etiam facit quòd Ber-
4 nabeus † promiſerit prædium nulli perſonæ eſſe obli-
gatum, quia intelligi debet de obligatione, quæ poſſet
a præiudicare emptori, [a] vt fuit dictum in vna Peruſina
hæreditatis 8. Aprilis 1587. cor.bo.me. Orano, & in
vna Romana Cenſus 17. April. 1598. cor. R.P.D. meo
Decano; hìc autem nullum poterat contingere præiu-
dicium D.Cardinali, ex quo ipſe habebat ſoluere cre-
ditoribus anterioribus Bernabei, à quibus ceſſionem
obtinendo repellebat creditores poſteriores, idem di-
cendū de promiſſione de faciendo conſentire omnem
5 perſonam, quia † intelligitur, dūmodò emptoris inter-
b ſit, & poſſit aliquod damnum pati, [b] vt fuit dictum in
vna Romana non adimplementi. 7. Nouembris 1597.
cor. Card. Seraphino, & in d. Romana Cenſus. Hìc au-
tem excluditur omne periculum, & damnum propter
ſolutionem faciendam creditoribus anterioribus, & in
omnem euentum Illuſtriſs. Cardinalis poterat, & debe-
bat agere ad liberandum, & faciendum cōſentire, qui-
bus per Bernabeum non præſtitis potuiſſet eſſe locus
depoſito. Quando enim fuiſſet locus depoſito, adhuc ta-
men illud, de quo agitur non ſuffragaretur; quia omiſ-
6 ſis ijs, quæ hinc inde dicuntur † ſuper integritate depo-
ſiti requiſita ad eius validitatem, Alex.conſ.75.n.9.lib.
7. Aym.conſ.106.n.1. quæ eſſent calculo examinanda,
7 depoſitum non eſt validum, † quia factum fuit nulla
præcedente citatione, Iaſ. in præallegat. conſ.9. ſub n.
15. verſ. ſecundò; & fortiùs lib.1. Curt.iun qui cōmunē
dicit conſ 28. poſt n.1. Rol. qui pariter de communi te-
ſtatur d.conſ.63 n.31. & fuit dictum coram me in dicta
8 Farſen. Pecuniaria. Non obſtat quod dicitur † de inti-
matione facta, quæ æquipollet citationi, quia poſſet
forſan procedere ſi fuiſſet factum decretum, ſeu man
datum per Iudicem de deponendo, vt requiritur, Rol.
qui alios allegat, vbi ſup. n.32. & dixit Rot. in d. Farſen.
Pecuniaria. Hoc caſu, ſi eſſet facta intimatio decreti
ante depoſitū poſſet ſuſtineri, nullo autem modo poſt
depoſitū factū, aliàs intimatio ſuppleret duplicē defe-
ctū citationis, & decreti; præſertim quia Bernabeus
intimatus non ſolùm non cōſenſit, ſed expreſsè impu-
9 gnauit depoſitum. Accedit, † quod, vt depoſitum rele-
uet, debet eſſe purum, & ſine aliqua conditione, ac ta-
c le, quod ad ſui libitum poſſit creditor exigere, [c] Paul. de
Caſtr. in l. acceptam ſub n.12. verſ. ſi verò facta fuit, C.
de vſur. Iaſ. conſ.9. n.15. circa med. Alex. conſ.78. n.29.
verſ. 5. quia & n. ſeq li.5. Ruyn. conſ.119. n.15. lib.5. fuit
dictum in vna Bononien. bonorum de Gambarinis 4.
Nouembr. 1580. cor. fœl. recor. Clem. VIII. & in Ro-
mana cenſus 2. April. 1607. & 3. Iunij 1608. cor. R.P.D.
meo Manzanedo, & ſæpiſſimè in alijs. Hìc autē decla-
ratio anterioritatis erat facienda per Iudicem, de qua
in inſtrumento venditionis non fit mentio, & require-
bat longam diſcuſſionem, citationem, & graduationē
creditorum, & faciendum erat iudicium diſcuſſionis.

ADNOTATIO.

10 a Rota † deciſ.56. inter impreſ. penes Cinc. de cenſibus,
vbi fuit dictum, quòd imponens cenſū non tenebatur
liberare rem cēſuatam ab alio cenſu, ſi res erat capax
vtriuſq; cenſus nō obſtante, quòd aſſeruiſſet rem cen-
ſuatā eſſe liberam ab alio cenſu, quod etiā dixit Rota
in deciſ.64. inter eaſdem impreſſ. penes Cinc. ſufficit
enim reddere tutū, & cautū ipſum emptorē; Seraph.
deciſ.124. n.5. & deciſ.1275. n.2. & optimè Rota de-
ciſ.126. inter impreſſ. penes Farin. poſt 2. libr. conſ.

b De quo dixi ſupra ſub littera A.

c Depoſitum † vt ſuffragetur, debet eſſe liberum nō cō- 11
ditionale, nec cautelatū, adeo quòd creditor poſſit ad
libitū illud exigere, Cinc. qui plures cumulat de cēſi-
bus p.2.c.1.q.3.ar.9.n.28. Rot. dec.296. inter impreſſ.
per eundem, vbi fuit reſolutum depoſitum eſſe nullū,
eò quia fuerat factum cum proteſtatione, quòd non
conſignaretur, niſi citatis certis perſonis, & dec.488.
n.5.p.2. in recent. ſi tamen depoſitū contineret condi-
tionem intrinſecam, non vitiaretur, idem Cinc. d. art.
9. nu.29. & benè diſtinguit Rot. dec.813. p.4. in nouiſs.
& fuit dictum in Terracinen. Caſtri 23. Maij 1608. co-
ram Card. Sacrato, & in Peruſina Bonorum 5. Maij
1617. cor. R.P.D. Manzanedo, vbi fuit dictum, quòd
clauſula (*conſignandum, cui de iure*) non vitiabat depoſi-
tum. Cōditio autem intrinſeca dicitur, ad quā credi-
tor cenſus de iure cogi poteſt, extrinſeca verò ad quā
de iure cogi non poteſt, vt fuit dictum in d. Terracin.
Caſtri, Neguſ. de pignor. 3. mēb.1. p. principalis n.11.

Oliuerius Beltraminus.

MARSILIEN. PECVNIARIA.

Luna 6 Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Confeſſiones Tutorum, Prælatorum, & Procuratorum, quæ alias de per ſe ſolæ non præiudicarent, aliunde adminiculatæ plenè probant.

SVMMARIVM.

1 *Tutoris confeſſio extraiudicialis non præiudicat pupillis.*
2 *Fallit quando aliunde eſt adminiculata, & vide plura ſimilia in num. ſeq.*
3 *Prælati confeſſio voluntaria non præiudicat Eccleſiæ.*
4 *Fallit ſi pro eo concurrant præſumptiones, & coniectura.*
5 *Patris confeſſio non præiudicat filio.*
6 *Non procedit, quando aliunde eſt adminiculata.*
7 *Procuratoris confeſſio adminiculata nocet principali.*
8 *Tutoris, & Curatoris confeſſio in reſponſione ad poſitiones plenè probat contra pupillum.*
9 *Tutoris, & Curatoris confeſſio emanata per viā contentioſæ iuriſdictionis præiudicat, quouſq; de errore non doceatur.*
10 *Confeſſio vnius, licèt alteri non præiudicet, tamen facit aliquam coniecturam.*
11 *Confeſſio, quæ aliàs fidem non faceret, quando eſt veriſimilis probat.*

DECISIO DVI.

ROta cenſuit cōſtare de cauſis reſtitutionis in inte-
grū, quia viſum fuit hodie ſatis cōſtare de aditio-
ne hæreditatis Thomæ ſenioris per Alexandrū, & Tho-
mā iuniorē. De aditione enim Antonij, & Iuliani fra-
trum dicti Alexādri, & Thomæ iunioris non eſt dubi-
tandū, & Rota aliàs eam admiſit. Aditio autem reſpe-
ctu Alexādri, & Thomæ probatur ex confeſſione ma-
tris, & tutricis eorūdem in inſtrumento procuræ, licèt
enim † ſit extraiudicialis, & emanauerit per modū vo- 1
lūtariæ iuriſdictionis, quo caſu pupillis nō ſolet præiu-
dicare, l. Lucius. ff. de admin. tut. & ibi Bar. idem Bar. in
l. certum. §. ſed an ipſius. ff. de confeſſ. Ang & Imol. in l.
ſi ita ſtipulatus. §. Chryſogonus. ff. de verb. oblig. † atta- 2
men concurrentibus adminiculis plenè probat, [a] vt fuit a
dictū in Romana tutelæ 12. Februarij 1582. cor. fœl.
record. Clemente VIII. ſicut † in confeſſione Prælati 3
voluntaria, quæ nō præiudicat Eccleſiæ, c. præſentiū, de
teſti.

Digitized by Google

teſti, Afflict.dec.168.n.4. Caput.dec.136.in manuſcrip.
ſi tamen pro ea concurrãt præſumptiones,& coniectu-
ræ probat,& præiudicium parit,Ruyn.conſ.142. poſt
n.4.l.1.dixit Rot.in vna Imol.iuriſdict. 28. Maij 1594.
relata inter diu.dec.162.p.1.& in d.Roman. tutelæ,ſic
4 confeſſio† patris legitimi adminiſtratoris,quæ aliàs nõ
5 præiudicaret filio,l.certum,§.ſed an ipſos, ff. de conſ.†
præiudicat,quando iuuatur coniecturis, Ruyn.d.conſ.
6 142.n.4.Nat.conſ.547.ſub n.4.†idẽ de confeſſione pro-
curatoris dixit Rot.in vna Gerund.Penſionis 8. Septẽ.
1577.cor.b.me.Card.Serap.Adminicula autẽ ſunt plu-
ra,& vrgentia non ſolùm ex alijs confeſſionibus eiuſd.
7 tutricis,ſed etiam ex confeſſione curatoris† ad litem in
reſponſione ad poſitiones,quæ per ſe ſola plenè proba-
ret,Rota Genuen.dec.110.n.2 prout de reſponſione te-
ſtatoris ad poſitiones , quòd pupillus ſit hæres tradit
Soc.conſ.57.n.10.l.4.negari enim non poteſt, quòd nõ
emanauerit per viam contentioſæ iuriſdictionis,vt di-
8 citur in d.dec.Genuen. quo caſu confeſſio † tutoris,&
b curatoris præiudicat quouſq; de errore non doceatur,[b]
Bart.in d.l.certum,§.ſed an & ipſos n.1.in fin.& n.2. v.
vt confitentur,vbi etiam Cumã. n.2.in fin. & n.3.v.ſed
nunquid,Abb.in c.ex parte n.10. v. aut confitemur per
viam contentioſæ iuriſdict. de conſ. fuit dictũ in Ro-
man.Legati 11.Feb.1602 cor.Card.Sacrato,& ſæpè in
alijs. Et quamuis aliquid obijciatur contra hanc con-
feſſionem,itaut forſan per ſe ſola non ſufficeret, nega-
ri tamen non poteſt, quin deſeruiat pro magno admi-
niculo. Accedunt plures aſſertiones,& confeſſiones An-
tonij cohæredis factæ in diuerſis inſtrumentis, licèt e-
9 nim confeſſio† vnius alteri non præiudicet,l.duob.§.1.
vbi Iaſ.ff.de iureiur.Tiraq.de retr.conuent.§.4.gl.6.n.9
attamen facit ſaltem coniecturam,vt per Surd.de.325
n.11. Concurrit etiam exactio pecuniarum ab ipſis fa-
cta vti hæredibus Thomę ſenioris,vt conſtat ex inſtru-
mento ſub die 22.Mart.1593.& aliæ plures coniecturę
ſuadentes aditionem. Coadiuuatur etiã confeſſio tuto-
ris magna veriſimilitudine ex aditione facta per fra-
tres maiores cohæredes , de qua vt dictũ eſt nõ dubita-
tur,& quã non feciſsẽt,ſi hæreditas nõ eſſet lucroſa,vn-
de nõ eſt veriſimile,quòd tutrix eã neglexerit, veriſimi-
10 litudo autẽ† operatur,vt cõfeſſio, quæ aliàs fidẽ nõ fa-
ceret,probet etiã in ſuſpectis,& prohibitis,vt inter pa-
trẽ,& filiũ,virum,& vxorẽ,Salyc.in l.mater C.de con-
trah.empt.Alex.in l.edita,in fin.C.de edcn.& cõſ.18.n.
2 & 3.l.3.latè Tiraq.in l.ſi vnquã in v.donatione largi-
tus n.100.& ſeq.C.de reuoc.donat. Ex quibus, & alijs
deductis per informãtes fuit concluſũ conſtare de adi-
tione, & per cõſequens de cauſis reſtitutionis in integ.

ADNOTATIO.

a Rota dec.117.n.4.p.2. diu. & latè fuit dictum in Rom.
Laudis,ſeu participationis 17.April.1617. cor.R.P.D.
Buratto, vbi adducitur ſimile de confeſſione Prælati,
quæ adminiculata præiudicat Eccleſiæ.

b Sicut etiam confeſſio Prælati emanata in iudicio per
modum iuriſdict. contentioſæ præiudicat Eccleſiæ,
Rota deciſ.3.n.2.diuer.& benè ead.Rot. dec. 38. inter
impreſſ.penes.Pacif.de Salu.iuxta antiq. impreſſ.

Oliuerius Beltraminus.

NERITONEN. PENSIONVM.

Veneris 10. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Succeſſor an teneatur ad ſolutiones penſionum decurſa-
rum tempore anteceſſoris.

SVMMARIVM.

1 *Penſio eſt onus reale cohærens beneficio.*
2 *Ad penſiones decurſas tempore anteceſſoris tenetur ſucceſſor, & de hac materia latè ſub num.7.*
3 *Quod de plano procedit, vbi conſtat de diligentijs factis contra prædeceſſorem.*
4 *De diligentijs,quando dicatur conſtare ad iſtum effectum.*
5 *Succeſſor ita demum tenetur ad penſiones decurſas tempore anteceſſoris,dummodò ei congrua remaneat.*
6 *Congrua pro Epiſcopo ſunt ducati mille monetæ illarum partium,vbi eſt Epiſcopatus.*

DECISIO DVII.

FVit vnanimi Dominorum conſenſu reſolutum ſuc-
ceſſorem in Epiſcopatu Neritonen.teneri ad ſoluẽ-
dum terminos penſionum decurſos tempore prędeceſ-
ſoris,& non ſolutos,quia penſio † eſt onus reale,& co- 1
hærens beneficio,c.ſi quis laicus 16.q.1.Gig.de penſ.q.
30.n.1.fuit dictum in vna Canarien.penſ.15.Ian.1592.
cor.Gypſio,& in vna Cordub.penſ.30. Apr.eiuſd.anni
cor.Illuſtr.Card.Blanchetto, & propterea obligatur † 2
ſucceſſor ad illius ſolutionẽ non ſolùm in futurũ,ſed e-
tiã in præteritũ pro terminis decurſis ante ſuã proui-
ſionẽ,[a] l.quæro,ff de vſufr.Franc.in c.a.vlt.§.fin.n.3.de a
offic.ord.in 6.Car.in clem.1. q.11.n.5.in fin.v.ad aliud
verò de cenſib. Gem.conſ.3.n.2. & per tot.Bellenzi.de
charit.ſubſid.q.51.Gig.de penſ.q.39.&43.Gamb.de au-
thor.legat.l.6 ti.de penſ.a n.25.vſq;ad n.444.Alb.conſ.
2.n.12.Dec.conſ.37.n.12.& 14.l.2.Nauar.conſ.1.n.3.&
4.& conſ.2.n.3.& 5.de ſolut. & licèt de hoc Rota ali-
quando dubitauerit, & nihil voluerit firmare, vt per
Caſſad.dec.8.&4.de locat.Achil.dec.3.de penſ.Attamẽ
† vbi conſtat de diligẽtijs factis à Penſionario pro exa- 3
ctione contra prædeceſſorem paſſim condemnar ſuc-
ceſſorem ad ſoluendum terminos decurſos in vita præ
deceſſori, vt in d.Canarien.Penſ. & in cauſa Hiſpalen.
penſ.16.Decem.1577.cor.Illuſtr.Card.Blanchetto, in
Cæſarauguſt.penſionis 13.Apr.1592.cor.bo.me.Card.
Pamph.in Toletana penſ.15.Martij 1599. cor. R.P.D.
meo Decan. & in Oſcen.& Barbaſtren.penſ.19. April.
1609.cor.R.P.D.meo Lancell.& ſæpiſſimè in alijs.Di-
ligentiæ autem, & quidem † exactiſſimæ factæ à tran- 4
ſlatarijs bo.me. Cardinalis Madrutij ſunt multùm no-
tæ in Rota, & de eis plenè conſtat ex proſecutione li-
tis ſpatio plurium annorum, ſententijs contra ipſum
latis,mandatis,& declaratorijs,pluribuſq; alijs,de qui-
bus in actis. De diligentijs etiam factis à bo.me. Card.
S.Georgij non poteſt dubitari, cùm & ipſe in iudicio
petierit,& obtinuerit mandatum de manutenendo,mã-
datum executiuum,& ſequeſtrum,vt in d.Oſcen.& Bar-
baſtren.penſionum, ex qua deciſ.etiam patet reſponſio
ad illud,quod obijcitur tranſlatarijs,eos nulliter prius
egiſſe non iuſtificatis literis reſeruationis,vt fuit deci-
ſum,cùm cauſa penderet cor.bo.me.Litta, quia non
propterea excluditur diligẽtia poſtea ſubſecuta in pe-
tendo,ſtante ſententia,relaxationem mãdati,& decla-
rationem interdicti. Nec etiam facit, quòd Cardinalis
S.Georgij per plures annos petere diſtulerit,quia cùm
non eſſet obligatus petere certo tempore, non potuit
in hoc dici negligens,Caputaq.dec.266.p.1.Nec tollit
quod ſubſequentes diligentiæ non ſint ſufficientes, &
ſuffragentur ad effectum, vt à ſucceſſore exigi poſſit,
vt fuit deciſum in d.Oſcen. & Barbaſtren. Quæ tamen
dixerunt † Domini eſſe cum temperamento moderan- 5
da,dummodò ſucceſſori cõgrua remaneat, quæ in pri-
mis,& ante omnia deduci debet ex redditibus Epiſcopa-
tus.

Digitized by Google

tus,c.extirpandæ,& c. cùm ſecundum Apoſtolum de
præb.& fuit deciſum pro Epiſcopo Campanien.contra
penſionarium in vna Campanien.penſion. 22. Ianuar.
6 1609.cor.bo:m.Iuſto.Congruam† autem dixerunt eſse
ducat.mille monetæ illarum partium iux. depoſitionē
Sac.Conc.Trid.ſeſſ.24.de reformat.cap.13. v. ad hæc,
prout etiam reſoluit Rota in d.Campanien.

ADNOTATIO.

7 a Et quod † conſtito de diligentijs factis à penſionario
contra Titularem anteceſſorem pro terminis decurſis,
& non ſolutis poſſit pro iiſdem agi contra ſucceſſorem,
Ser.dec.1351.n.1.Garz.de benef.p.1.c.5.n.199.Gratiā.
diſcept.forenſ.c.49.n.52.& ſeq.& n.59 Mareſc.var:lib.
2.c.18.n.54.& ſeq.& admiſit Rota in Larinen. Penſio-
nis 7.Febr.1620.cor.R.P.D.Vbaldo,vbi aliæ deciſ.cu-
mulantur, vbi tamen dicitur requiri diligentias plenè
probatas,quia eſt materia valdè rigoroſa, & quia con-
tra bonam fidem,& æquitatem eſt, quòd ſucceſſor te-
neatur pro penſionibus decurſis tempore anteceſſoris,
vt conſiderat Put.dec.185.in fin.l.2.& in d.Laurin.fuit
dictum non ſuffragari diligentias factas contra Procu-
ratorem anteceſſoris, cùm ex illis non poſſit deueniri
ad ſententiam excommunicationis, prout etiam fuit
dictum non ſuffragari diligentias factas pro exactione
illorum terminorum,qui poſtea fuerunt ſoluti,nam ex
d.ſolutione ſtatim diligentiæ euanuerunt, & non poſ-
ſunt deſeruire pro terminis decurrendis. Et hæc deciſ.
Larin.eſt valde exemplaris in hac materia, prout ſo-
lent eſſe ceteræ deciſiones extenſæ ab eruditiſſimo illo
Auditore.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMORVM.

Veneris 10. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Nullitates poſt rem indicatam non ſunt attendendæ,maximè quando non ſunt de tribus. Tranſportatio quorum actorum ſit neceſſaria.

SVMMARIVM.

1 *Nullitates non ſunt attendendæ, præſertim poſt rem indicatam.*
2 *Nullitates,quæ non ſunt ex tribus non ſunt attendendæ.*
3 *Nullitas aduerſus primam ſententiam opponi non poteſt.quando fuit per ſecundam confirmata ex Statuto Vrbis 190.li.1*
4 *De actis non dicitur inſtrumentum,niſi fuerit productum, aut repetitum.*
5 *Acta præſumuntur integrè tranſportata.*
6 *De actis non dicitur inſtrumentum rogatum in officio Notarij cauſæ,niſi fuerit repetitum cum partis citatione.*
7 *Correſpectiuitas facit,vt duo actus cenſeantur vnicus actus.*
8 *Hoc procedit fictè,non verè.*
9 *Pactum de retrouendendo factum in eodem loco coram iiſdem Notario,& Teſtibus eſt correſpectiuum contractui.*
10 *Notoria iniuſtitia dicitur illa,quæ apparet ex actis.*
11 *Actorum integritas requiſita ex Concil. Trid. non eſt neceſſaria,niſi quando cauſa eſt Eccleſiaſtica,& n 15.*
Amplia etiam ſi cauſa prophana ageretur coram Iudice Eccleſiaſtico,& num.16.
12 *Statutum Vrbis requirens tranſportationem actorum recipit interpretationem à iure communi, ita ut habeat locum ſolùm in actis pertinentibus ad iuſtitiam cauſæ.*
13 *Statutum interpretandum eſt, ſicut interpretatur ius commune.*

DECISIO DVIII.

CAuſa iterum ſuper eiſdem propoſita,Domini nul-
lo diſtrepante perſtiterunt in deciſis, obſtare Fla-
miniæ,& litis conſortibus rem indicatam. Nam quoad
nullitates, ſuper quibus informantes pro ipſis inſiſtunt
illæ alias viſæ fuerunt DD.leues,& turbidæ,† proptc- 1
rea non attendendæ, præſertim poſt rem iudicatam,
clem.vt calumnijs de re iud.Creſc.dec.22.eod.ti.† Præ- 2
ſertim cùm non ſint ex tribus, & ſic reiectæ per conſti-
tutiones Pij IV.& Clem.VIII. Et illæ, quæ reſpiciunt
primam ſententiam,quæ fuit per ſecundam confirma-
ta,† ceſſant ex diſpoſitione Statuti Vrbis,cap.190. li.1. 3
Quoad nullitatem autem deductam ex non integra
tranſportatione actor.quia ſuper alijs DD.vim non fa-
ciebant,& placebant reſponſiones datæ pro Virginia,
quatenus defectus deducitur ex eo, quod non adſit in-
ſtrumentum pacti de retrouendendo,obiectio tollitur,
quia nunquam fuit per partem aduerſam productum,
ſeu repetitum,aut ſaltem non probat † productionem, 4
& repetitionem,propter quam fuerit effectum de actis,
quod probari debet,† cum alias intret præſumptio in- 5
tegritatis actorum, a vt fuit dictum in Senogall. Situæ a
24.Maij 1576.cor.Cotta, & ſæpiſſimè in alijs. Neque
ſufficit inſtrumentum† eſſe rogatum in officio Notarij 6
cauſæ, quia requiritur repetitio cum partis citatione
ad effectum,vt ſit de actis,b Feder.de Sen.conſ.160.Sarn. b
in reg.de annal.q.4.ſub.n.5.v.quinimmò etiam. Et quæ
dicuntur de correſpectiuitate pacti de retrouendendo
cum venditione ad effectum tranſportationis, nihil fa-
ciunt,quia quando† adeſſet correſpectiuitas,& propte- 7
rea poſſet dici vnicum inſtrumētum,& vnus actus,Ca-
put,dec.307.n.2.p.11.attamen hoc eſt per † fictionem, 8
quia ſecundùm veritatem ſunt actus diſtincti, Menoc.
pręſ.12.n.15.l.6.& nullus dixerit,quòd producto inſtru-
mento venditionis cenſeatur productum inſtrumentū
pacti;vltra quod, vt fuit dictum in deciſ.correſpectiui-
tas non adeſt,& dec.Turritan.palatij non facit,quia† i- 9
bi pactum de retrouendendo fuerat non ſolùm eod.die
ſtipulatum,ſed etiam eod.loco cor.iiſdem Notario, &
teſtib. vnde non eſt mirum, ſi aderat correſpectiuitas,
Bal in l.petens n.14.C.de pact.Corn.conſ.36.n.14.li.1.
Dec.conſ.245.n.5. Et quia ex multis coniecturis, quæ
ibi concurrebant pro ſimulatione apparebat;quod pa-
ctum fuerat ſeorſum appoſitum callidè,& in fraudem.
Et hinc etiam tollitur prætenſa notoria iniuſtitia,quia
ſi non conſtabat in actis de pacto retrouendendi, quod
eſt fundamentum partis aduerſæ contra ſententias, nō
poteſt erui notoria iniuſtitia,† cùm notoria iniuſtitia 10
dicatur illa,quæ ex ipſis actis deprehenditur, ad cumu-
lata per Cōtard.in l.vnic.lim.9.n.19.C.ſi de mom.poſſ.
Defectus autem quarundam intimationum non tran-
ſportatarum non fuit habitus in conſideratione, cùm
non pertinerent ad iuſtitiam cauſæ,nec tolleret, quo
minus de ea plenè liquere potuiſſet Iudici ad quem;ſu-
mus enim in prophanis,† & propterea quicquid ſit ex 11
diſpoſitione Sac.Conc.Tr.illa non habet locum, quan-
do cauſa non eſt Eccleſiaſt.c vt fuit reſolutum in Rom. c
lignorum eo.R.P.D.meo Sacr.23.Iun.1603.& in Rom.
dotis de Trineijs 5. Mart.1607.coram R.P.D.meo Or-
tembergo,† Et Statutum Vrbis, dum loquitur de tran- 12
ſportatione actorum, debet recipere declarationem à
iure communi,l.vt gradatim,§.& ſi lege, ff. de mun. &
honor.

honor.l.11.C.de noxal.Bar.& alij in l.1.§.ſublata, ff.ad
13 Treb.Crot.conſ.74.n.28.Soc.iun.conſ.29.n.8.l.1.†&ſi-
cut interpretamur ius cõmune,eod. modo debemus in-
terpretari,& intelligere Statutũ,Pariſ.conſ.74.n.11.l.2.

ADNOTATIO.

a Dixi ſupra ad dec.59.
14 b Quod† idem etiam dixit Rota in Rom.Saluiani in-
terdicti 25. Maij 1616.cor.R.P.D.Caualerio,vbi al-
legatur Oſaſc.dec.1.n.50.Marſil.ſing.170.n.1.ſed ad-
uertendum eſt,quòd in d.deciſ.co.R.P.D.Caualerio
Rot.conſiderat, quòd agebatur contra tertium poſ-
ſeſſorem, cum quo inſtrumentum non fuerat cele-
bratum.Vnde videtur tacitè contrarium ſentire, ſi
inſtrumentum fuiſſet celebratum cum eadem per-
ſona,cum qua iudicium agitur.
15 c Et quod†Conc.Trid. requirens tranſportationem
actorum nõ habeat locum,niſi in cauſa Eccleſiaſtica
dixit Rot.dec.591.n.12.p.in rec & dec.268.n.3.in-
ter impreſſ.penes Farin.poſt 2.l.conſ.& dec.121.n.3
penes Pacif.de Salu.iux.nouam impreſſionem,&fuit
dictũ in Imol.Affictus co.Penia impreſſ.penes Mar-
16 cheſ.de commiſ.to.2.fol.539.& hoc†procedit etiam
ſi ageretur de cauſa profana cor. Iudice Eccleſiaſt.
Rot.d.dec.121.n.3.& d.Imol.Affictus impreſſa loco
præallegato,vnde licèt Rot.in dec.107.p.4.in nouiſ.
dixerit,quod Concilium requirens tranſportationẽ
actorum habet locum cor quocumq; Iudice, tamen
eſt intelligendum de Iudice Eccleſiaſt.non ſæculari.

Oliuerius Beltraminus.

IANVEN. IVRISDICTIONIS.

Luna 20. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de interptetatione diſpoſitionis reuocatoriæ exemptionum.

SVMMARIVM.

1 *Reuocatio omnium exemptionum conceſſarum ab illis, qui ſe gerebant pro Romanis Pontificibus,comprehendunt etiam conceſſas à veris Pontificibus.*
2 *Pro hærede ſe gerere dicitur etiam verus hæres.*
3 *Exceptio declarat diſpoſitionem.*
4 *Exceptionem opponens tenetur probare ſe eſſe in caſu exceptionis.*
5 *Conſenſus non præſumitur minor ſpatio decem annorum.*
6 *Obſeruantia vbi non concurrit, non ſuffragatur ſolus lapſus temporis ad præſumendum conſenſum,& num.7.*
Et iſta Obſeruantia debet eſſe certa,non autem præſumpta,& num.8.

DECISIO DIX.

RESolutum fuit Priuilegium exemptionis Abbatis
Sancti Matthæi fuiſſe reuocatum,quia cùm fuerit
conceſſum à Ioanne XXIII.comprehenditur ſub gene-
rali reuocatione exemptionum facta per Martinum V.
in Concilio Conſtantien.quæ legitur d. Concil.ſeſ.43.
tit.de exempt.per eam enim reuocantur omnes exem-
ptiones conceſſæ ab obitu Gregorij XI.vſq; ad tempus
ipſius Conſtitutionis,& ſic etiam conceſſæ à d. Ioanne
XXIII. Et viſum fuit Dominis non eſſe neceſſariam
diſcuſſionem,an dictus Ioan. fuerit,vel ne verus Papa,
1 quia licèt† reuocatio loquatur de exemptionibus con-
ceſſis ab illis,qui ſe gerebãt pro Romanis Pontificibus,
attamen iſta verba non excludũt veros Pontifices, ſi† 2
cut dicitur in hærede,l.pro hærede,iunctis ibi trad.per
Doct.ff.de acq.hæred.& apparet, quòd Martinus non
ſe reſtrinxit ad Põtifices non veros, ſed reuocauit om-
nes exẽptiones cõceſſas poſt obitũ Gregorij, ne poſſet
oriri aliqua diſputatio de exẽptionibus conceſſis ab v-
no,vel ab alio Põtifice,cùm in ſua obediẽtia quiſq; ha-
beretur pro legitimo,& noluit, quod ad effectũ,vt in-
traret reuocatio,quæreretur,an cõcedẽs eſſet, vel non
eſſet verus Papa,ſed ſufficeret, quòd pro Papa ſe gere-
ret; & ſi intẽtio Martini fuiſſet reuocare tãtũ cõceſſio-
nes exẽptionũ a non veris Pontificib.obtẽtas,vel eorũ
nomina tantùm expreſſiſſet, vel ſubſequẽter declaraſ-
ſet,qui eſſent non veri Põtifices, cùm ad ipsũ ſpectaret
declaratio,vt tolleret occaſionẽ alijs declarandi,&cõ-
tendẽdi ſuper vnaquaq; exemptione. Quod autẽ volue-
rit indiſtinctè reuocari exẽptiones,ſiue proceſſerint à
veris,ſiue non veris Pontificib.declarãt verba in princ.
Conſtitutionis poſita,ibi, nonnulli alij Pontifices, aut
pro Pontificib.ſe gerentes, &c. Et generalitas decreti
Concilij Conſtant.in cuius vim,& executionẽ emana-
uit Conſtitutio Martini; Concilium enim ſtatuit, quòd
ſummus Põtifex aſſumẽdus reformet Eccleſiã, & inter
alia circa exemptiones tẽpore ſchiſmatis cõceſſas. Ac-
cedit ratio Cõſtitutionis in ea expreſſa,videlicet, præ-
iudicium Ordinariorũ,cui voluit Martinus prouidere,
quòd præiudiciũ nõ refert,an a vero,vel non vero Pa-
pa fuerit illatũ,nec cõſiderauit cõſtitutio defectũ pote-
ſtatis cõcedẽtis exẽptionem,quod vtiq; feciſſet,ſi ſe re-
ſtrinxiſſet ad nõ veros Pontifices. Cõprobat exceptio† 3
poſita in Cõſtitutione,dũ excipit exẽptiones conceſſas
ante obitũ Gregorij,cùm enim illæ fuerint à veris Põ-
tificib. cõceſſæ,datur intelligi, quòd reuocatio loqua-
tur etiã de exemptionibus à veris Pontificibus cõceſſis
iuxta naturã exceptionis,vt per Dec.in l.1.n.23 & 39.
ff.de reg.iur. & fuit latè deductum in Bonon. Portoni
28. Febr.1608 cor. R.P.D.meo Marquemontio. Nec
facit, quòd Conſtitutio excipiat exemptiones cõceſſas
de conſenſu Ordinariorũ,quia quicquid ex aduerſo di-
catur,onus† probãdi incumbit Abbati,quòd ſit in caſu 6
exceptionis,gl.& Doct.in l.quoties.ff.ſi quis caut.l.1.in
princ.iunct. gl.ff.ſi quadr.paup. feciſ.dicatur Pariſ.cõſ.
76.n.18.lib.1. Abbas autem talẽ conſensũ nullo modo
probat,& nõ eſt veriſimilis, tùm quia multũ præiudi-
cat iuriſdictioni Ordinarij, tùm quia nõ legitur in cõ-
ceſſione, in qua tamen fieret probabiliter mẽtio, ſi in-
terueniſſet,imò ex eius lectura videtur expreſsè exclu-
di,cùm in exceptione dicatur eã concedi propter gra-
uamina,quæ ab Archiepiſcopo inferebantur. Neq; po-
teſt allegari aliquis conſenſus præſũptus ex tempore,
quia à tẽpore cõceſſionis exẽptionis,quod fuit de anno
1414.vſq; ad tempus reuocationis de anno 1417.inter-
uenit tantùm ſpatium trium annorũ, cum† ſaltem re- 5
quireretur decenniũ,iux.l.ſi filius C.de petit.hæred &
cumulatã per Gabr.de præſumpt. cõcl.1.& tẽpus poſt
reuocationem,& extinctionem nõ eſt habendũ in con-
ſideratione; vltra quòd† ceſſante obſeruantia Priuile- 6
gij,vt fuit reſolutũ,ceſſat omnis præſumptio.ª Et dum a
dicitur Archiepiſcopum non probare,quòd Abbas nõ
habuerit ante obitum Gregorij aliud Priuilegiũ exem-
ptionis,reſpondetur ſatis illi eſſe,quod Abbas non pro-
bet ſe habuiſſe ex prædictis,& ex traditis in c.perſonæ
de Priuil.in 6.alia benè tolluntur per informantes.

ADNOTATIO.

a Præſumptio† ſufficiens non reſultat ex ſolo lapſu tẽ- 7
poris,niſi concurrat etiã obſeruantia, Put. deciſ.7.de

præ

8 præſumpt.fuit dictum in Rom.Caſalis co.R.P.D.Coc. Decan.impreſſ.penes March.de commiſ.to.1.fol.1129 Gab.conſ.36.n.52.v.ſed ſi poſſeſſor l.1.Grat.diſcep.forenſ.c.474.n.14.& † iſta obſeruantia ad iſtum effectum debet eſſe certa,&non ſufficit preſumpta,Ser.dec.1204 n.2.& 4.deciſ.1469.& fuit dictum in d.Romana Caſalis impreſſa loco præallegato.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA PRÆTENSI ERRORIS CALCVLI.

Lunæ 20. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur an ex teſtibus iam examinatis probetur integritas inuentarij.

SVMMARIVM.

1 *Negatiua non probatur per teſtem,niſi remoueat actum à ſenſu,dicendo,quòd non poteſt aliter eſſe,quin ipſe vidiſſet,ſeu ſciuiſſet.*

2 *Teſtes ad inuicem contrarij ſunt ſuſpecti.*

3 *Teſtis ad aliud ſe referens non exhibito relato,nihil probat.*

4 *Inuerisſimilitudo tollit fidem teſti.*

5 *Teſtis nihil probat ceſſante ratione,in qua eſt fundata eius depoſitio.*

6 *Teſtis ſingularis nihil probat.*

7 *Minor non poteſt remittere iura non ſeruatis ſolemnitatibus ſtatuti.*

8 *Hebræus non poteſt eſſe teſtis contra Chriſtianum.*

DECISIO DX.

POſt ſecundam huius cauſæ deciſionem primæ confirmatoriam Michael Angelus curauit examinare nonnullos teſtes ſuper articulis ab ipſo in actis datis, quorum depoſitionibus prætendebat deſtruere omnia, quæ contra eum in duabus deciſionibus fuerunt firmata. Et cùm de ordine Rotæ tertia vice dubitaſſem. Stantibus nouiter deductis. An eſſet ſtandum, vel recedendum à deciſis. Domini tertio loco perſtiterunt in reſolutis non obſtantibus prædictis teſtibus,cùm non releuent,neque tollant motiua, & rationes deciſionum. Nam defectus non integritatis inuentarij per eorum depoſitionem non eſt ſublatus. Primus enim iuxta 26. interrogatorium expreſsè dicit ſe non recordari, an ante diuiſionem fuerit factum aliquod inuentarium. Et licèt alij duo videantur deponere ſuper integritate illius, nihilominus cùm nitantur probare negatiuam, ſcilicet non adeſſe alia bona hæreditaria in inuentario deſcribenda, & iuxta idem interrogatorium ſecundus teſtis dicat (*auanti, che ſi veniſſe alla diuiſione,fù fatto l'inuentario,come hò detto di ſopra,& lo feci io aſſieme con il detto Dauid, & per quello io hò viſto,perche cercorno minutamente,non puol eſſere reſtata coſa alcuna,che non foſſe ſcritta,& io credo certo,che nè meno fuori di caſa ci ſia reſtata coſa alcuna,che non foſſe ſcritta nell' inuentario.*) Et tertius teſtis pariter dicat (*ſe ci foſſe qualche coſa fuori di caſa occultata,ò leuata,io non lo sò*)non concludunt negatiuam;
1 debebant † enim remouere actum à ſenſu,dicendo,quòd non poterant alia bona adeſſe,quin ipſi vidiſſent,&ſci-
2 uiſſent, gloſſ.communiter recepta in Auth. de hæred. & Falcid.§. hinc nobis in ver. & cecidiſſe in fine Bald. col.2.ſub num.7. Cod. de bonorum poſſeſſ.ſecundum tabulas,Alexand.conſ.108.num.10.lib.2.Decian.conſ. 94.num 5. Aymon.conſ.21.num.4.Gabr. de teſt. concl. 4.num.8. fuit dictum in Salamantina Parochialis cor. Orano 21. Iunij 1593. & coram me in Ianuen. Iuriſdictionis 13. Iunij 1607. Vltra quod iſti duo teſtes ſuper confectione inuentarij ſunt inter ſe contrarij,cùm ſecundus iuxta 18. interrogatorium dicat ſe illud confeciſſe ſimul cum Dauid factore de Ordine Vgonis. Et tertius iuxta 26.dicat,antequam deueniretur ad actum ſtipulationis inſtrumenti erat per prius factum inuentarium omnium bonorum, de quo ipſe rogatus fuerat ad inſtantiam Alexandri, & aliorum fratrum,
ad quod ſe refert;vnde † ratione iſtius cõtrarietatis redditur valdè ſuſpecta eorum teſtificatio. Imo iſti tertio teſti in hoc non eſt credẽdum,cùm referat ſe ad inuentariũ per ipſum factũ,& rogatum, † quo non exhibito 3
eius dictum nõ valet,Auth.ſi quis in aliquo,C.de eden. gloſ.& Doct.in c.1.de fid.inſtrument.& fuit reſolutum in Sancti Angeli beneficiorum 10.Martij 1608.coram me. Et tantùm abeſt,quod iſte tertius teſtis Notarius ſe rogauerit ante diuiſionem de dicto inuentario, quòd in contrarium apertè conuincitur de mendacio ex inſpectione inuentarij per Michaelem Angelum exhibiti, quod apparet tantummodò factum à Dauid factore ſimul cum ſecundo teſte abſq; interuentu, & rogitu alicuius Notarij. Minus prædicti teſtes videntur iuſtificare debita deſcripta in liſta fuiſſe vera,& realia. Nam primus circa hoc nihil deponit ad propoſitum, cùm iux.29 interrogatorium dicat(*Io tengo,che li debiti foſſero veri, & reali, perche ſi ſarebbe detto,queſto è vero,& queſto è falſo*)& ſic atteſtantur de ſuo iudicio abſq; concludenti ratione ſui dicti. Et quoad debitum cum Laura Incoronata ſubdit (*& ſe l'interrogato debito della Signora Laura Incoronata ſia di Michael Angelo,ò nò, io non lo sò*) ſecundus teſtis iux.28. interrog. dicit (*fù viſto auanti ſi faceſſe l'inuentario, cioè nel contrattare del Signor Moranzano,Signor Vgo, & detto Aleſſandro vna liſta data da quel Dauid Pellegrino delli debiti, & crediti cauati dal libro, & fù viſto,che detti crediti, & debiti erano veri & reali,*)& paulò infra.(*Et lì in quell'atto per la giuſtificatione de'detti debiti, & crediti non fù viſta altra ſcrittura,che la detta liſta*)quod omninò inueriſimile, & impoſſibile videtur, vt tot debita aſcendẽtia ad ſummam ſcutorum 17255. cum pluribus perſonis, ac diuerſis temporibus,& ſcripturis publicis, & priuatis cõtracta potuerint vnica tantũ liſta per Dauid tradita iuſtificari abſq; alia viſione ſcripturarũ, † & ratione iſtius in- 4
ueriſimilitudinis diminuitur fides teſti. l.ob carmen.§. fin.ff.de teſtib.Rol.conſ.7.n.17.lib.1. Surd.conſ.1.nu.10. Maximè quia idem teſtis in eodem interrogatorio neſcit, vnde iuſtificabatur creditor Vgonis, & tàm ſuper d.debito, quàm ſuper alio cũ Laura Incoronata ceſſat ratio ſui dicti,quia aſſerit de eis conſtare in inuẽtario, in quo nullũ verbũ legitur de dictis debitis, & propte-
rea † intrat regula,quòd ceſſante ratione dicti teſtis nõ 5
probat. Et quoad debitũ cum Laura prædicta iuxta 29. interrog.dicat (*ſe poi realmente non ſpetta all'heredità,io me ne rimetto alle ſcritture, ma io non nè sò coſa alcuna.*) Tertius verò teſtis nihil omninò concludit ſuper dicta iuſtificatione debitorum,ex quo ſuper 28.interrog.deponit ſe neſcire, an Vgo tempore celebrationis inſtrumẽti eſſet creditor Alexandri, & aliorum, & iuxta 29. interrogatorium dicit (*ſe li debiti ſcritti nella liſta foſſero veri reali,ò fittitij,io non lo sò,nè lo poſſo ſapere*) Nec etiam præfati teſtes videntur probare remiſsionẽ iuris Gazaga,quia dum ſuper eo deponunt, reſtringunt eorũ dictum ad remiſsionem factã per Vgonem, qui non poterat remittere iura minorum,& pupillorum ſine efficaci,& ſpeciali mãdato, de quo nõ cõſtat. Et licèt tertius iuxta 20 interrogatoriũ,dũ deponit, quòd in actu remiſsionis iſtius iuris Gazagà factæ per eumdẽ Vgonem,dicat,quòd ibi aderant Alexander, & alij fratres,

& quòd

Digitized by Google

6 & quòd omnes fuerunt concordes, † tamen in hoc eſt
ſingularis, & de per ſe non probat, c. cauſam, vbi gl. in
v. ſingularis de prob. Gab. de teſtib. conc. 2. n. 1. vbi alios
refert, & in omnem caſum etiam ſi concludenter fuiſ-
ſet probata d. remiſſio, adhuc tamen non valeret, cùm
7 fuiſſet facta abſq; ſolemnitatibus Statutarijs, † ex quo
Alexander, & alij vti minores non poterant remittere
iura ſua non ſeruatis dd. ſolemnitatibus, vt fuit dictum
in ſecunda deciſ. huius cauſæ, quæ placuit DD Rurſus
etiamſi teſtes prædicti in aliquo conſtituerent aliquem
gradum probationis, tamen ille deſtruitur per exce-
ptiones releuantes, quæ contra ipſos opponuntur, &
8 præcipuè contra ſecundum, † qui eſt Hebræus, & vti ta-
b lis nō poteſt teſtimonium afferre [b] inter Chriſtianos li-
tigantes, c. ſi hæreticus 2. qu. 7. & l. quoniam, C. de hære-
tic. eſt etiam intereſſatus, & agit de damno vitando, ex
quo ipſe in inſtrumento diuiſionis acceſſit vti fideiuſ-
ſor principalis, & principaliter, & inſolidum pro M.
Angelo ad fauorem Alexandri, & fratrum pro omnib.
in inſtrumento contentis, & conſequenter ad iuſtifica-
tionem omnium debitorum in d. inſtrumento deſcri-
ptorum. Redditur poſtea iſte teſtis valde ſuſpectus de
falſo, dum deponit, quòd in inuentario fuerant deſcri-
pta omnia iura hæreditaria, & nihilominus conſtat
non fuiſſe appoſitum ius Gazagà, & fœnerandi, de qui-
bus iuribus ſatis veriſimile videtur ipſum teſtem tam-
quam Hebræum veram, & indubitatam ſcientiam ha-
buiſſe, cùm ſint publica, & notoria inter ipſos Hebręos,
& in eis detur ſucceſſio. Contra tertium teſtem pariter
opponitur ſuſpicio falſitatis, ex eo, quod affirmat ſe ro-
gaſſe de inuentario, & tamen contrarium clarè, & ma-
nifeſtè apparet per ea, quæ ſupra diximus. Quæ exce-
ptiones, & aliæ adductæ per informantes placuerunt
DD. Quòd autem dicebatur non fuiſſe probatam habi-
litatem, & commoditatem conſanguineorum, quæ in-
teruenire potuiſſent ſtipulationi contractus diuiſionis
celebrati die 1. Apr. 1594 tollitur ex depoſitione teſtiū
ad hoc examinatorum pro parte Alexandri, & aliorū
iuxta 8. interrogatorium, & ſuper 4. articulo qui expli-
citè deponunt, quod Dominus Paulus potuiſſet inter-
uenire ſtipulationi contractus dicta die, quorum pri-
mus eſt ipſe D. Paulus, cuius depoſitioni multùm eſt
deferendum, cùm deponat de ſua habilitate.

ADNOTATIO.

a Farin. qui plures cumulat de teſtib. qu. 65. n. 228. & ſeq.

b Plenè idem Farinac. de teſtib. qu. 56. nu. 205. & ſeq. qui conſtituit regulam cum pluribus limitationibus, & ampliationibus.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS SCVT. 18. MILLIVM.

Veneris 11. Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Emptor, an teneatur eſſe ſolicitus de verſione pretij in cauſam expreſſam. Et quando ſoluens creditoribus poſterioribus omiſſis anterioribus liberetur.

SVMMARIVM.

1 *Confirmationis natura eſt addere robur confirmato manentibus in omnibus eius terminis, & ſtatu.*

2 *Solutio præſumitur in extinctionem cauſæ præcedentis.*

3 *Maximè quando congruit ſumma ſoluta cum quantitate debita.*

4 *Incertitudinem, & imperſonalitatem debemus reducere ad certam perſonam iuxta ſubiectam materiam, & naturam contractus.*

5 *Verba, quæ non ſunt determinata formaliter, determinantur naturaliter ſecundùm naturam contractus.*

6 *Pretium eſt ſoluendum ei, qui vendidit, etiam ſi non ſit Dominus rei venditæ, & num. 32.*

7 *Imperſonalis ſtipulatio ſemper pro ſtipulante præſumitur concepta.*

8 *Obſeruantia ſubſecuta declarat mentem contrahentium.*

9 *Emptor non debet eſſe ſolicitus & curioſus, quod pecunia conuertantur in cauſam expreſſam.*

10 *Hoc maximè procedit, quando venditor non eſt perſona priuilegiata.*

De verſione pretij in cauſam expreſſam, quando quis debeat eſſe ſolicitus, & num. 33.

11 *Emptor rei Eccleſiæ non debet eſſe ſolicitus de verſione pretij*

12 *Verſionis probatio requiritur in mutuo.*

13 *Liberatio faciliùs inducitur, quàm obligatio.*

14 *Bart.* in l. ſi Ciuitas n. 8. ff. ſi cert. pet. *declaratur, & nu. 12.*

15 *Promiſſor debet cogitare id, quod euenire poteſt, aliàs ſibi imputare debet.*

16 *Procedit in ijs, quæ veriſimiliter contingere poſſunt, & naturaliter contingunt ſecundùm naturam ſubiecti.*

17 *Hypotheca, quæ competit ſuper pretio eatenus afficit, quatenus pretium eſt in manibus, vel dolo eſſe deſinit.*

18 *Soluens creditoribus poſterioribus ignorans adeſſe anteriores rectè ſoluit.*

19 *Ignorantia præſumitur.*

20 *Inueriſimile eſt, quod emptor ſcienter velit ſoluere pretium creditoribus poſterioribus, dum ſcit adeſſe anteriores.*

21 *Animus qualis fuerit in præcedentibus, declaratur ex ſubſequentibus.*

22 *Soluens creditoribus poſterioribus, poſtquàm ſunt detecti anteriores, & illi inſtant ſatisfieri, non rectè ſoluit.*

23 *Verba generaliter reſtrictionem patiuntur ex ſubiecta materia, & ex cauſa, ob quam prolata ſunt.*

24 *Verba ſunt intelligenda eo reſpectu, quo prolata ſunt.*

25 *Deciſionum verba ſunt intelligenda, vt ſint conformia iuri.*

26 *Paria ſunt ſoluere creditori, vel alteri in eius gratiam.*

27 *Bona fides ſoluentis attenditur.*

28 *Ignorantia præſumitur in hærede.*

29 *Inuentario non confecto hæres præſumitur ſubtraxiſſe bona hæreditaria.*

30 *Cautio eſt præſtanda ex parte creditorum, quibus ſoluitur.*

31 *Liberata re empta ab hypotheca ex facto Principis non poteſt agi, niſi ad pretium ſubrogatum loco illius.*

DECISIO DXI.

POſt multas propoſitiones maior pars Dominorum
cenſuit partitam ſcutorum 3. mill. eſſe acceptō fe-
rendam D. Principi Peretto, illique computandam in
pretio Caſtri Nomenti in liſta ſcutorum 76. mill. exhi-
bita, & in hoc fuit receſſum à deciſione vltimo loco fa-
cta, ratio reſolutionis, & receſſus fuit, quia ſolutio fuit
facta iuxta formam inſtrumenti venditionis, & con-
uentionis inter partes initæ. Quæ forma ſoluendi, &
pactio non fuit in aliquo alterata per Motum propriū
fœl. record. Clementis VIII. quia emanauit per viam
confirmationis, † cuius natura eſt addere robur confir- 1
mato manentibus in omnibus eius terminis, & ſtatu, l.
Aurelius, §. teſtamento, ff. de lib. leg. cap. 1. & 2. de con-
firm. gloſ. & Doct. in cap. ex parte de conſtitut. Bald. in
l. 3. in fin. C. ſi ex aduerſ. vendit. latè Surd. conſ. 349. n. 7.
& dixit Rota 26. Nouembr. 1601. coram Illuſtriſſ. Car-
din. Milino, quod dictus Motus proprius recipiebat in-
ter-

Digitized by Google

terpret ationem ab inſtrumento venditionis. Quod au-
tem ſolutio fuerit facta iuxta formam emptori a vendi-
toribus præſcriptam, oſtenditur, quia Princeps in in-
ſtrumẽto promiſit ſoluere ſcut. 76. mil. venditoribus, &
pro eis illorum creditoribus iux. formulam notulæ cõ-
tentæ in folio tunc dato, in quo inter alias reperitur
partita ſub his verbis (*Per pagare diuerſi debiti della caſa. ſcut. 3. mil.*) Princeps autem ſoluit per manus Ioã Fran-
chini ſcuta 3. mil. Vrſinis, & licèt in ſolutione non ex-
primatur; attamen tum ex ordine Franchino directo,
tùm es quietantia poſtea ipſi facta, apparet ſolutionem
fuiſſe factam in extinctionem partitę, de qua agitur, &
2 † vbi non conſtaret, ita eſſet præſumendum, quia appa-
ret de obligatione præcedenti in inſtrumẽto venditio-
nis, & de nulla alia cauſa, Aym. conſ. 158. nu. 13. Rim.
3 ſen. conſ. 297. num. 1. † præſertim cum conueniat ſum-
ma ſoluta cum quantitate vigore dictæ partitæ debita,
Aym. conſ. 149. num. 5. Menoch. præſumpt. 136. num. 18
lib. 3. fuit dictum in vna Romana pecuniaria 22. Octo-
bris 1576. coram Robuſterio, & in alia Romana pecu-
niaria, ſeu ſocietatis 14. Nouembris 1594. coram bon.
mem. Cardin. Seraphino. Non obſtat, quod dictæ pecu-
niæ non fuerint ſolutę creditoribus domus, ſed Vrſinis
debitoribus, quia potuit, & debuit ſolui Vrſinis, non
creditoribus domus, quorum nomina, & credita non
fuerant deſignata, & diſtincta, prout factum fuit in illis
creditoribus, quibus Vrſini ſolui mandarunt, & verba
illa (*per pagare diuerſi debiti*) ex eorũ vi repugnant, quòd
ſolutio immediatè fuiſſet facienda ipſis creditoribus,
ſed important, quod pecunia eſſet exburſanda alicui
perſonæ, quæ haberet illam inter ipſos creditores di-
ſtribuere, quæ perſona, cùm non fuerit nominata, non
videtur dubitãdũ, quin ſit intelligẽdum de perſona vẽ-
4 ditoris; ſi † enim volumus iſtam imperſonalitatẽ, & in-
certitudinẽ ad certã perſonã reducere ex ſubiecta ma-
teria, & natura cõtractus, vt debemus, quia vt dicit Bal.
5 conſ. 330. num. 2. circa med. lib. 3. † verba, quæ non ſunt
determinata formaliter, determinãtur naturaliter ſe-
cundùm naturam contractus, & quod ei naturaliter in
eſt, pro expreſſo debet haberi, quaſi ipſa natura loquẽ-
6 te. Clarum eſt autem † pretium eſſe ſoluendum ei, qui
vendidit, & conuentionem de pretio fecit, etiam ſi non
a eſſet dominus rei venditæ, [a] Alex. conſ. 49. num. 1. lib. 5.
7 † facit regula, quòd ſtipulatio imperſonalis sẽper pro
ſtipulante præſumitur concepta, l. ſi ita ſtipulatus, §.
Chryſogonus, ff. de verbor. oblig. Alex. in l. ſtipulatio, §.
ſi quis ita, n. 2. eod. Illuſtriſ. Mantic. de tacit. & ambig.
conuent. l. 4. tit. 28. num. 16. & tit. 29. num. 45. Hoc etiam
deprebenditur ex verbis notulę, in qua poſt longam ſe-
riem creditorum, quibus ſolui mandatur, ſubiungitur
(*al Signor Virgilio per rimettere à Venetia ſcut. 10. mil. per il moltiplico ſcudi 15. mil. per pagare diuerſi debiti della caſa, ſcudi 3. mil.*) Iſtæ enim tres partitæ ita cõtinuatæ, & cõ-
tiguæ ab eod. nomine Virgilij præmiſſo reguntur, &
cenſentur vnica reſpectu perſonę, cui pecuniæ ſunt ex-
burſandæ, licèt tres ſint reſpectu diuerſitatis cauſarum,
vt benè deducunt informantes pro Principe, qui etiã
reſpondent ad obiectũ de partita multiplici, quia non
tollitur, quòd non eſſet exburſanda Virgilio, licèt non
liberè, & penes ipſum non eſſet permanſura. Accedit
veriſimilitudo, quod cũ iſta ſcuta 3. mil. debita credito-
ribus domus potuiſſent eſſe pluribus perſonis in pluri-
mis partitis debita, de quibus nullus alius erat meliùs
informatus, quam Virgilius debitor, multũ veriſimile
eſt, quod Princeps voluerit hoc onus ſolutionis illi re-
8 mittere, nõ autẽ in ſe aſſumere. Concurrit obſeruãtia †
ſtatim ſubſecuta, quæ declarat mentẽ contrahentium,
Aym. conſ. 101. nu. 3. per poſterius enim factum decla-
ratur priùs actum, Bal. conſ. 245. n. 2. lib. 3. & argumen-
to ab obſeruantia iſtorum contrahentium ducto vſa
fuit in ſimili Rota in d. deciſione cor. Illuſtriſs. Cardin.
Millino. Non obſtat, quòd Princeps non probat pecu-
nias fuiſſe erogatas in extinctionem debitorũ domus,
quia omiſſo, quòd hoc non opponunt creditores ipſi,
quorum fauorem reſpiciebat, & quibus erat deſtinata
dicta ſolutio, fuit dictum Papam in Motu proprio vel-
le, quòd Princeps non poſſit moleſtari, nec ex eo, quòd
integrum pretium nõ ſit inueſtitum, nec ex eo quòd in
ſolutionem debitorum nõ fuerit conuerſum, & circũ-
ſcriptò etiam Motu proprio de iure ſufficere Principi
ſoluiſſe Vrſinis in dictã causã, † nec debuiſſe eſſe ſolli- 9
citum, & curioſum, quod pecuniæ in ipſam conuerte-
rentur, [b] l. doli in fin. ff. de nouat. l. fin. ff. de exercit. cum b
alijs per Molin. de primog. Hiſp. li. 4. c. 4. num. 22. facit,
quod dicit Bart. in l. alto hærede. n. 14. ff. de alim. l. de
venditione facta ab executore teſtamentario pro ſol-
uẽdis legatis, quòd emptor ſit tutus, ſi pretiũ ei actua-
liter ſoluat, licèt nullã curã adhibeat, quòd legatarijs
ſatisfiat, faciũt alia ſimilia tradita per Surd. deciſ. 156.
n. 1. cum plur. ſeqq. † & iſta procedunt ſine difficultate 10
in perſonis priuatis non priuilegiatis, Bart. in d. l. fin.
Ang. conſ. 245. nu. 2. in fin. Illuſtriſſimus Card. Mantic.
de tacit. & ambig. conuent. lib. 8. tit. 13. n. 2. & † in con- 11
tractu venditionis, in quo emptor etiam rei Eccleſiæ
regulariter non debet eſſe ſollicitus de cõuerſione pre-
tij ſecundùm magis receptam ſententiam, de qua per
dec. conſ. 36. nu. 8 verſ. tertiò principaliter: latè Surd. d.
deciſ. 156. n. 9. quam ſecuta eſt Rota in vna Anconita-
na Terrarum 13. Iunij 1578. cor. bon. me. Cardinali Se-
raphino, & in vna Sutrina Tenutæ Auolæ 14. Ianuarij
præteriti cor. R. P. D. meo Decano. Non obſtat doctri-
na Bart. in l. Ciuitas n. 8. ff. ſi cert. petat. quia loquitur in
mutuò, † in quo ſpeciale eſt, vt requiratur probatio 12
verſionis, Innocen. & alij in c. 1. de depoſit. Bal. in Au-
then. hoc ius porrectum n. 22. & ibi Caſtr. num. 5. C. de
Sacroſ. Eccl. idem Caſtr. conſ. 337. circa prin. lib. 1. Iaſ.
in d. l. Ciuitas nu. 15. Purpur. conſ. 433. ſub n. 14. verſ. ſe-
cundò quia rurſus Bart. loquitur ad effectum obligandi
alium ex ſolutione alij facta, & ad actionẽ acquirendã
ex ipſa ſolutione. Hìc autem agitur de liberatione cõ-
ſequenda à venditore, cui ſoluitur, † facilius autem in- 13
ducitur liberatio, quàm obligatio, l. Arrianus. ff. de act.
& oblig. c. ex literis. de probat. Præterea loquitur † ibi 14
Bartol. quando quis recipit ſolutionem nomine tertij,
prout in his terminis loquitur d. l. Ciuitas, Bald. ibi in
ſummario, & in 1. notab. Ang. in repet. in 3. notab. Buti-
gel. n. 2. Vnde ſoluens, ſi videt eum non habere ſufficiẽs
mandatũ debet eſſe cautus, vt in vtilitatem domini, ſeu
in cauſam domini ſolutio conuertatur, vt dicit Bar. in
l. 1. §. non autẽ in fin. ff. de exercit. & cùm non poſſit do-
minium actione mandati obligare, debet curare, vt in
eius vtilitatẽ vertatur, adhoc, vt teneatur ſaltẽ actione
de in rẽ verſo. Eodem modo reſpondetur ad doctrinam
eiuſdem Bart. in l. doli mali nu. 7. ff. de nouat. loquitur
enim expreſsè, quãdo quis ex actu facto cũ aliquo vult
alium obligare, & ita reſpondet l. 3. §. penul. ff. de in rẽ
verſ. poſt gloſ. fin. in d. l. doli mali, & idem dicit ibi Bal.
in fin. Non obſtat, quòd Princeps cogitauerit de credi-
toribus anterioribus non deſcriptis in liſta, cùm reſer-
uauerit ſibi facultatem illis ſoluẽdi omiſſis deſcriptis,
quia Princeps habuit hoc pro poſſibili, licèt non eſſet
credibile, quoniam, vt dicit deciſio Illuſtriſs. Cardina-
lis Millini exiſtimabatur non adeſſe alios creditores
præter deſcriptos in liſta, eo quòd Vrſini ſub fide ma-
gnatum, & cum iuramento aſſerebant, alios nõ adeſſe.
Et quòd dicit † bo. mem. Illuſtriſſimus Card. Mantica 15
de tacit.

de tacit.& ambig.cõuent.li.3.tit.1.n.26.ex aduerſo al-
legatus promiſſorem debere cogitare id,quod euenire
16 poteſt, aliàs ſibi imputare debet, † procedit in ijs,quæ
veriſimiliter contingere poſſunt, vt dicit ipſe poſt
Gabr.quem allegat, & in his, quæ naturaliter contin-
gunt ſecundum naturam rei ſubiectæ,vt patet in caſu,
Alex.in conſ.178.li.2.quem allegat,imputatur enim ei,
qui promiſit Collegio,& familiæ,ſi non cogitauit nu-
merum Collegialium,& familiarium poſſe augeri, cũ
naturaliter Collegium, & ſimilia recipiant augmen-
tum,& diminutionem,vt dicit Boer.pariter ibi allega-
tus per bo.me.Illuſtriſs.Card.Mantic.dec.213.num.12.
omiſſo, quòd deciſionem illam Alexandri improbant
ibi addentes ad ipſum, & Brunus de augmento, concl.
10.n.16.verſ.ex prædictis dicit eam reddi dubiam. Nõ
obſtat,quod non potuerit fieri ſolutio nedũ Virgilio,
ſed nec ipſis creditoribus domus,cùm adeſſent alij cre-
ditores priores, & potiores, à quibus non remanſiſſet
Princeps liberatus per talem ſolutionem propter hy-
pothecam in pretio tranſlatam, quia talis hypotheca
17 eatenus afficiebat Principem,† quatenus pretium erat
in eius manibus,vel dolo eſſe deſierat,cùm hypotheca
ſequatur rem,& rei poſſeſſorem l.fundus,§.in vendica-
tione,& l.pignoris perſecutio, ff.de pignor. quemad.
modum ſi non fuiſſet tranſlata hypotheca, potuiſſet
moleſtari à creditoribus,quamdiu poſſidebat Caſtrum,
nullatenus autem ſi illud ſine dolo deſijſſet poſſidere.
Cùm autem pretium ſoluerit iuxta formam inſtrumẽ-
ti, & liſtæ ſibi traditæ, & quidem ſine aliqua ſuſpicio-
ne fraudis, cùm neſciret adeſſe alios creditores præter
deſcriptos, & credere deberet non adeſſe propter iura-
mentum vendentium, ſequitur ſolutionem fuiſſe legi-
timè factam, & Principem ſuper ſolutis moleſtari non
poſſe,& quia ſoluit iuxta conuentionem à Papa cõfir-
18 matam, & † quia propter bonam fidem, & ignorantiã
creditorum anteriorũ potuit ſoluere poſterioribus, l.
nomẽ debitoris,cũ ibi not.C.quæ res pign. oblig. poſſ.
Bart.in l.fin.§.& ſi præfatam in ſummario, vbi etiam
Paul.de Caſtr.nu.4.C.de iure delib. cum alijs adductis.
19 Ignorantia† autem præſumitur, l.verius ff.de probat.
c.præſumitur, de reg.iur.in 6. & erat multùm veriſi-
milis in Principe, tùm propter aſſertionem venditorũ
20 ſub fide magnatum, & iuramento, tùm † quia non eſt
veriſimile Principem, qui expreſsè ſibi cauerat in in-
ſtrumento, vt omiſſis deſcriptis in liſta poſſet alijs an-
terioribus ſoluere, ſtatim mutato conſilio ſoluiſſe po-
ſterioribus deſcriptis non ignarum anteriorum non
deſcriptorum,argumento l.cùm de indebito,ff.de pro.
bat.l. Campanus, ff.de oper.liber. & colligitur ex eo,
quod fecit poſtquam ſuperuenerunt creditores noui,
& non deſcripti,quia non ſolùm recuſauit ſoluere, ſed
etiã commiſit cauſam diſcuſſionis, & omnem diligen-
21 tiã adhibuit,vt benè ſolueret, ex his† enim quę poſtea
fiunt declaratur qualis fuerit animus in præcedẽtibus,
l.ſed & Iulianus,§.proinde,ff ad Macedon.l.ſed ſi ma-
ritus,§.fin.ff.qui,& à quibus.Neq; conuincitur ſcientia
in Principe ex eo, quòd in inſtrumento fuit dictũ cen-
ſum Rauennæ fuiſſe impoſitum pro ſcut.18. mil. & in
liſta non fuiſſe adnotatum,niſi pro ſcut.16.mil.nã ſtare
poterant ſimul, quòd cẽſus ab initio fuerit impoſitus,
& venditus pro ſcut.18.mil.& quòd tempore venditio.
nis fuiſſet redactus ad ſcuta 16. mil. Idẽ dicitur quoad
fructus cenſuum,quia non potuit Princeps diuinare,
quòd alij fructus deberentur vltra ſummam ſcutorum
2678.in liſta notatã, imò debuit credere liſtæ ſibi tra-
ditæ ſub fide magnatum. Non obſtant deciſiones Illu-
ſtriſſimi Cardinalis Millini, in quibus fuit dictum
Principem nõ potuiſſe ſoluere creditoribus poſterio-
ribus,& quòd ſoluendo non fuiſſet liberatus,& potuiſ-
ſet ab anterioribus non deſcriptis moleſtari, quia lo-
quuntur de pretio non ſoluto,† quando creditores an- 12
teriores erant non ſolùm detecti, ſed etiam inſtabant
ſibi ſatisfieri, & erat commiſſa cauſa diſcuſſionis, quo
caſu benè dicunt deciſiones prædictæ, quia tunc ſi ſol-
uiſſet poſterioribus,bona fide non ſoluiſſet,& propte-
rea quatenus deciſiones prædictæ ſimpliciter loquerẽ-
tur,& generaliter, quòd non poterat ſolui poſteriori-
bus in preiudicium anteriorum,debent intelligi iuxta
terminos caſus,de quo loquũtur,†cùm verba generalia 23
reſtrictionem patiũtur ex ſubiecta materia, & ad cau-
ſam,ob quam prolata fuerunt,l.ſed ſi adijciatur, ff.pro
ſoc.l.his verbis,in princip.ff. de leg.3.Aym. conſ.171.
n.13.Ceph.conſ.516.n.33.in fin. Hõded.conſ.87.n.59.
li.2.& † ſunt intelligenda eo tantùm reſpectu quo fue-
runt prolata,l. ſi quis domum,§.quod tamen, ff.locat.l.
profectitia,§.fin.ff.de iur.dot.Dec.cõſ.283.col.1.Aym.
conſ.9.n.21. & ſi verba deciſionum diligenter perpen-
dantur, apparebit, quòd fundantur in ſcientia Princi-
pis aliorum creditorum anteriorum,nam in verific. &
ideò, dicitur, quòd ſtante ſcientia Marchionis, quòd
adeſſent,alij creditores,nõ liberabatur, ſi ſoluiſſet po-
ſterioribus,& allegabatur Caſtrenſ.in l.fin.§. & ſi præ-
fatam,n.4.C.de iur. delib.& in verſ.nec placuit,circa
finem,dicit,ſola ſcientia D.Marchionis,quòd adeſſent
alij creditores,qui inſtabant,operabatur iſtum effectũ,
vt nõ poſſet ſoluere poſterioribus creditoribus in præ-
iudicium anteriorũ,& ibi denuò allegat Paul.de Caſtr.
vbi ſupra, & in verſ.ſequenti. Nec in hoc caſu reſpon-
dendo,l.nomen,qui pot.in pign.hab. dicit in caſu deci-
ſionis agi de debitore ſciente adeſſe creditores,qui etiã
inſtabant ſoluente poſterioribus, & in verſ.mouit etiã
maximè,dicit, quòd contrahentes ſenſerũt, quòd ſolu-
tio fieret deſcriptis in liſta, ſi non apparẽt alij credito-
res anteriores. Et quatenus etiam verba eſſent dubia,† 25
eſſent intelligendæ deciſiones, vt ſint conformes iuri,
& diſpoſitioni d.§.& ſi præfatam,quem allegant.Nõn
obſtat,quòd obijcitur dictum §.& ſi præfatam loqui in
ſolutione facta creditoribus,†quia paria ſũt, quòd fiat
ipſis vel alteri in eorum gratiam,& ad ipſos peruentu-
ra,quòd ipſi non improbant,& ſufficere debet ſolutio-
nem fuiſſe factam iuxta formam conuentionis à Prin-
cipe non habente notitiam aliorum creditorũ,† & bo- 27
na fide, in qua fundatur diſpoſitio d.§. & ſi præfatam.
Minus etiam facit quod diſpoſitio d.§.loquatur in hæ-
rede cum beneficio inuentarij, quia facit in ratione,
quæ eſt bona fides ſoluentis propter ignorantiam an-
terioris crediti,† quæ ignorantia præſumitur in hęre 28
de,l.qui in alterius,ff.de reg.iur.& †requiritur inuẽta- 29
rium pro bona fide, quia aliàs eo non confecto hæres
præſumitur ſubtraxiſſe bona hæreditaria, §.ſancimus
autem,Auth.de hæredit.& Falcid.& Alex.in Rub.de
acquir.hæred.n.5. Natt.conſ.199.n.12. & propterea
Rot.in deciſ.Card.Millini pluries allegauit diſpoſitio-
nem d.§.& ſi præfatam.Et quando non intraret diſpo-
ſitio d.§.intraret diſpoſitio l. nomẽ debitoris,cum tra-
ditis ibi per Bart. & alios, C.quæ res pign. oblig.poſſ.
Non obſtat,quòd Princeps non exegerit cautionem de
reſtituendo prioribus, & potioribus, quia vltra quòd
ſolutio fieri debebat, & facta fuit in manibus vendito-
ribus,quo caſu non poteſt agi de huiuſmodi cautione,
& etiam ſi fuiſſet facta ipſis creditoribus domus,non
erat neceſſaria cautio, † neque ex parte ipſorum, l.2. 30
verſ.nam vt ſatis tibi detur.C.de hæred.vel act.vendit,
neque ex parte Principis ignorantis adeſſe alios credi-
tores,ad notata in d.§.& ſi præfatam. Nec facit,quòd
non fuerit ita conſultum creditoribus anterioribus in

repetitione pecuniarum, ſicuti fuiſſet conſultum, ſi ſolutio fuiſſet facta creditoribus ipſius domus, quia hoc non pertinebat ad Principem, cui ſatis fuit ſoluere iuxta formam notulæ, nec debuit curare, an per talem ſolutionem eſſet, vel non eſſet conſultum alijs creditoribus. Non obſtat, quòd Clemēs VIII. in Motu proprio non intenderit tollere hypothecam, & iura competentia alijs creditoribus non deſcriptis in liſta, quia hoc
31 verum, ſed cùm † liberauerit Caſtrum Nomenti ab hypotheca, illamque trāſtulerit in pretium, Princeps non poterat moleſtari à dictis creditoribus, niſi reſpectu pretij, cōtra quod erat actio dirigenda, & cùm illud in manibus non haberet reſpectu partitæ, de qua agitur, quæ iam fuerat ſoluta, ceſſabat omne periculum moleſtiarum. Et hoc vnum videtur ſufficere Principi.

ADNOTATIO.

32 a Regulariter † rectè ſoluitur ei, cū quo fuit cōtractū, etiam ſi ille non ſit Dominus, Surd. deciſ. 60. num. 8. & dec. 229. n. 7. & 8. conſ. 50. n. 140. & ſeq. Rot. deciſ. 286. n. 2. inter impreſs. penes Farinac. poſt 2. li. conſ. & ideo dixit Rota in deciſ. 487. nu. 4. p. 1. in recent. quòd Depoſitarius rectè reſtituit Monacho pecuniam per ipſum depoſitatam, licèt dicta pecunia ſit monaſterij.

33 b Regulariter † quis cum aliu contrahens non tenetur eſſe ſollicitus quòd pecuniæ vertantur in cauſam expreſſam, Surd. dec. 156. n. 9. Rot. deciſ. 181. n. 5. par. 1. in recent. & dec. 35. n. 9. inter impreſs. penes Cinc. de cēſibus, vbi agitur de contrahente cum muliere, & dec. 309. nu. 11. inter impreſs. penes eumdem Cinc. & fuit dictum in Romana reſciſſionis contractus 26. Nouēbris 1618. cor. R. P. D. Caualerio, vbi fuit reſolutum, quòd emens fundum dotalem à muliere non tenetur inquirere, an æs alienum, pro cuius ſolutione ſit venditio, fuerit contractum in vtilitatem mulieris; imò nec etiā contrahens cum perſonis priuilegiatis, puta Eccleſia, & minore non tenetur eſſe ſollicitus de verſione, niſi quando alienatio fuit facta ex cauſa neceſſaria, ſecus quando ex voluntaria, vt diſtinguit Rota in deciſ. 8. n. 10. & 11. deciſ. 29. n. 1. & deciſ. 287. nu. 4. & ſeq. quæ omnes deciſiones ſunt impreſs. penes Cinc. de cenſib. & deciſ. 681. n. 5. par. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGI SANCTI SEPVLCHRI.

Veneris 29. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

De quibus impenſis ſit habenda ratio.

SVMMARIVM.

1 *Expenſæ pro victu vitus factoris ſunt imputandæ in calculo expenſarum.*
2 *Expenſæ factæ pro viaticis ad tollenda plura impedimenta, & moleſtias à parte præſtitas ſunt imputandæ in calculo.*
3 *Expenſæ factæ in eſculentis donatis Procuratoribus, vt maiorem diligentiam adhibeant, non ſunt omninò impertinentes, & de his habenda eſt ratio.*
4 *Expenſæ ex ſola veriſimilitudine valdè iuſtificantur.*
5 *Et in illis probandis admittitur talis probatio, qualis haberi poteſt.*

DECISIO DXII.

ACtum fuit de tribus partitis, vna videlicet, ſcut. 631. altera ſcut. 552. & tertia ſcut. 551. poſitis ad debitum DD. de Balleonibus in redditione computorū fructuum Turris Claſinæ, an iuſtæ fuerint viſæ, & earum ſit habenda ratio. Et 25. Iunij præteriti quoad primam fuit affirmatiuè reſolutum, quoad ſecundam negatiuè, ſuper tertia non fuit capta reſolutio, & propterea cùm de ea particulariter dubitaſſem, Domini poſt binam propoſitionem reſoluerunt eſſe habendā rationē. Iſta enim partita eſt conflata ex pluribus alijs partitis minutis, & modicis; vnde in ea benè militant tradita in reſolutione primæ partitæ. Et quoad partitas
reſpicientes victū factoris non erat difficultas, † in quo 1
etiam pars aduerſa non vrgebat, neceſſaria enim fuit
opera, & cuſtodia factoris, & expenſæ per ipsū pro ſuo
victu adnotatæ viſæ fuerūt veriſimiles. a Illæ etiā, quæ a
† pro pluribus viaticis ſunt deſcriptæ, viſæ fuerūt etiā 2
veriſimiles, & compenſandæ, quia propter plura impedimenta, & moleſtias à Balleonibus præſtitas neceſſarius fuit ſæpiùs recurſus ad ſuperiores, & propterea ſunt imputandæ in damnū ipſorū, qui cauſā recurrēdi præbebant, Bart. in eū, quē in princ. & n. 4. ff. de Iud. Theſaur. dec. 67. n. 4. Expenſæ etiā aliæ factæ in remouendo impedimēta quæ a Balleonibus de facto præſtabantur cōtra rem iudicatam a Taurinis obtentā, vtiq; ſunt reijciendæ, & ſunt diuerſæ ab illis, quæ fuerunt per R. P. D. meum Lancellotū taxatæ. Et quāuis ſuper ali-
quib. partitis poſſet eſſe aliquis ſcrupulus, † vt in eſcu- 3
lētis donatis procuratoribus, attamē DD. dixerūt eas non omninò diſtare a ſolito litigātium, quorum valdè expedit Procuratores ſibi charos, & deuinctos reddere, eorùmq; diligentiam muneribus excitare, & fouere, quod etiam prouidi patres familias faciunt, & propterea tales expenſæ viſæ fuerunt nō omninò impertinētes, & gratis facta, & hac de cauſa; ac etiam quia modic. momenti ſunt, Rota cenſuit earum eſſe habendam rationem, & compenſandas cum fructibus a Taurinis perceptis, præſertim attento effectu, quem prætēdunt DD. de Balleonibus annullandi ſubhaſtationē, & omnia priùs facta ſub prætextu, quòd fuerit facta pro plus debito, ad quod eruendum impugnant huiuſmodi partitas, & quia in liquidatione per R. P. D. Lancellottum facta reductæ, & moderatæ fuerunt multæ partitæ ex illis, quas Taurini adducebant, vnde non ſunt illæ, quæ remanſerunt ita ſcrupuloſè examinandæ.

ADNOTATIO.

a Expenſæ ex ſola inueriſimilitudine multùm ſolent † 4
iuſtificari, vt dixit Rot. in Tullē. Parochial. 18. Mart.
1619. coram R. P. D. Coccino Decano † & in hac ma- 5
teria admittitur probatio talis, qualis haberi poteſt, Feder. de Sen. conſ. 119. n. 4. Rot. deciſ. 283. n. 1. par. 1. in recent. & fuit dictum in dicta Tullen.

Oliuerius Beltraminus.

GERVNDEN. BENEFICII.

Lunæ 27. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Immiſſio & executio data per executorem infra terminum ad appellandum eſt nulla, & attentata.

SVMMARIVM.

1 *Attentata eſt immiſſio, & poſſeſſio data per executorem intra terminum ad appellandum.*
2 *Maximè, quando fuit poſtea ſubſecuta appellatio.*
3 *Attentata infra terminum ad appellandum commiſſa, etiam non ſubſecuta appellatione ſunt reuocanda, ſi non per viam attentati, ſaltem per viam nullitatis.*

DECISIO DXIII.

PRo informante, quia Vicarius Gerunden. cùm per
ſuam ſententiā pronunciaſſet beneficium adiudi-
candum Benedicto, à qua ſententia indubitanter da-
batur appellatio, † non potuit intra terminum ad ap- 1
pellādum dare illi immiſſionem, & immiſſio, ac poſſeſ-
ſio ſunt attentata, c. non ſolum, de appell. in 6. gloſ. in l.

ex iudicio

Digitized by Google

6 ex iudiciorum, ff.de accuſ.maximè quia † intra termi-
num fuit ſubſecuta appellatio, iuxta tradita per Lācel.
de attent.par.2.c.11.n.42.quamuis etiam non ſubſecu-
5 ta † appellatione eſſet reuocanda, ſi non per viā atten-
a tati, ſaltem via nullitatis,[a] vt fuit dictum in vna Cala-
guritana Beneficij de Burgo 7. Maij 1574. cor.bo.me.
Card.Seraphino, quam ſecuta eſt Rota apud Cæſ. de
Graſſ.dec.2.de appellat.& paſſim ſeruat. Et tantò ma-
gis, quia idem Vicarius priùs tulerat aliam ſententiā,
in qua declarauerat literas Apoſtolicas obtentas ab
informante ſubreptitias, & non exequendas, à qua fue-
rat appellatum, & pendebat cauſa appellationis.

ADNOTATIO.

a Idem tenuit Rota coram Santiſſimo ſupra in deciſ. 339.& ibi plura annotaui.

Oliuerius Beltraminus.

FARFEN. FIDEICOMMISSI.

Lunæ 20. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Neptis an, & quando faciat deficere conditionem (*ſi ſine filijs.*)

SVMMARIVM.

1 Filiorum *appellatione veniunt filiæ fœminæ, ſicut maſculi, & de hoc latè ſub n. 16.*

2 *Præſertim in vltimis voluntatibus.*

3 *Maſculinum teſtamentis concipit fœmininum.*

4 *Quod procedit etiam vbi de fideicommiſſo agitur.*

5 *Maſculinum maximè concipit fœmininum in teſtamento fœminæ.*

6 Filiorum *appellatione veniunt etiam fœminæ, non obſtante, quòd in alia parte teſtamenti teſtator nominauerit filios cū expreſſione maſculinitatis, & declaratur prout ſub n. 12.*

7 *Maximè hoc procedit, quando poteſt reddi ratio differentiæ, cur magis in vno caſu, quàm in alio fuerit expreſſa qualitas maſculinitatis.*

8 *Pars vna teſtamenti aliam declarat, quando ſubeſt eadem ratio.*

9 *Agnationis conſeruatio cenſetur habita ex multiplicata expreſſione maſculinitatis.*

10 *Agnationis conſeruatio cenſetur etiam habita ex fœminis reſpectu ſuorum filiorum.*

11 *Agnationē non conſeruant fœminæ, ſed ſunt finis agnationis.*

13 *Agnationis conſeruatio vbi non conſideratur, non eſt habenda ratio de excluſione filiarum.*

14 *Neptis non cenſetur excluſa ex ſola coniectura deducta ex excluſione filiarum.*

15 *Statutum excluſiuum fœminarum non inſeruit pro excluſione fęminarum, quando non verſamur in maſculis, qui iuxta ſtatuti diſpoſitionē ſint de illis, qui excludunt fęminas.*

Maſculinitatis qualitas expreſſa in vna parte teſtamenti, an, & quando cenſeatur repetita in alia, & n. 17.

DECISIO DXIV.

POmpilia Tomarotia Baltaxarri eius filio hæredi inſtituto decedēti ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus ſubſtituit Ioannam, & Prudentiā filias legitimas, & naturales ipſius teſtatricis, & filijs maſculis Baltaxarris decedentibus pariter ſine filijs maſculis legitimis, & naturalibus ſubſtituit eaſdem Ioannam, & Prudentiam, earùmq; filios legitimos, & naturales, mortuus eſt Baltaxar ſuperſtite Syluio filio legitimo, & naturali, qui poſtea mortuus eſt nullis relictis filijs, & ſuperſtitibus Auguſtino, & Martha moniali in Monaſterio S.Sixti ex Ioanna prędefuncta, & Hieronyma ex Prudentia ſimiliter prædefuncta, prætendebat Auguſtinus ſolus ex fideicōmiſſo ſuccedere excluſis Martha, & Hieronyma. Cauſa in Iudicium coram A.C. deducta R. P. D. Guicciardinus Iudex ab eo deputatus conceſſit immiſſionem Auguſtino pro tertia parte tantū, & pro alijs duabus tertijs partibus Marthæ, & Hieronymæ. Appellauit Auguſtinus, & cauſa appellationis fuit in Rota mihi commiſſa, in qua dubitaui, An ſententia A.C. eſſet confirmāda, quod dubiū informantibus tantū Martha, & Hieronyma fuit affirmatiuè reſolutū, quia cùm teſtatrix Baltaxarri filio, eiuſq; filijs ſine filijs maſculis decedentibus Ioannā, & Prudentiā,
earumq; filios ſubſtituerit, clarū eſt, † appellatione *filio-* 1
rum, venire filias fœminas, ſicut maſculos, a l. filij appel- a
latione, & l. iuſta interpretatione, ff.de verb. ſignif. † 2
præſertim in vltima voluntate, l. ſi ita ſcriptum. ff. de
l.2. l. ſi quis ita, ff. de teſtam. tut. Dec.conſ.236.n.5. Cæ-
phal.conſ.45.n.10. † quia in teſtamentis maſculinū ſē- 3
per concipit fœmininū, Soc.iun.con.180.n.3.li.3. quod
procedit † etiam vbi de fideicōmiſſo agitur, b Alex.cōſ. 4
53.n.14.li.4. cum alijs cumulatis per Burſ. conſ.157.n. b
45.& Menoch.conſ.435.n.4.& 5. Illuſtriſ. Mant. de tacit.& ambig.conuent. lib.13.tit.21.n.11. Craſſ. qui cōmunem dicit, in §. fideicōmiſſum, q.12.n.1.& dixit Rota in vna Foroliuien. fideicōmiſſi 11. Martij 1602. cor. bo.me. Iuſto, & in vna Bonon. fideicōmiſſi de Beroaldis
18. Aprilis 1603. cor.bo.me. Litta, † & hoc maximè ve- 5
rum in teſtamento fœminæ, Soc. in l. cùm auus, n.83.& ſeq. ff. de cond.& demonſtr. Dec.conſ.570. ſub n.11. faciunt tradita per Bald. in l. quoties, C. de fideic. & per
Rol.conſ.76.n.6.& ſeq. lib. 3. Non obſtat, † quòd in 6
ſubſtitutione præcedēti, in qua teſtatrix vocauit filios Baltaxarris, eos vocauit cū expreſſione maſculinitatis, vnde vocando ſimpliciter in alia filios filiarū, debeat intelligi pariter de maſculis, quia vna pars teſtamenti aliā declarat, vt per Abb.conſ.36.n.1. cū multis cōcordan. quia cōtrariū cōſuluit Anan conſ 22. cuius ſentē-
tia verior eſt, & receptior, [c] quādo nō ſunt coniecturæ c
in contrariū. Soc.iun.conſ.110.n.20. lib 1. Gab.conſ.97. n.28. ante med. lib.1. Molin. de primog. Hiſpan. lib.3.c. 5.n.56. ante fin. Menoch præſ.84.nu.5. ad fin. li.4. & vti magis communē ſecuta eſt Rot. in vna Camer. fideicō. ſeu bonorum 8. Nouembr. 1595. cor. R.P.D. meo Decano; præſertim vbi de diuerſis perſonis, in diuerſis ſubſtitutionibus agitur, Ruyn cōſ.134. ſub n.19. verſ.& hoc procedit, li.2. Rub.cōſ.71.n.6. circa med. cū multis
per Menoch. præſumpt.84.n.7. lib.4. Præterea † in hac 7
cōtrouerſia illud expeditū eſt, quòd vbi probabilis ratio differentiæ reddi poteſt, cur magis in vno caſu, quā in alio expreſſa fuerit, qualitas maſculinitatis, quòd in alia parte mentio filiorū non ſit reſtringēda ad maſculos, Ruyn.cōſ.93.n.15. circ. med. verſ.& hoc præcipuè, li.2. Socin.iun.conſ.158.n.48.& ſeq. li.2. Gabr.conſ.97. ſub n.6. li.1. Illuſtr. Mant. de coniect. vlt. vol. li.6 tit.13.
n.8. verſ.& ſi quidem probabilis. Vna † enim pars teſta- 8
menti aliā declarat quādo ſubeſt eadē ratio, Dec.conſ. 593.n.1. ante fin. Menoch.conſ.220.nu.89. In caſu autē iſto viget diſpar ratio, quia in prima ſubſtitutione a-
gebatur de cōſeruatione agnationis Baltaxarris filij † 9
quod indicat multiplicata expreſſio maſculinitatis, Io. Andr. in add. ad ſpecul. in rubr de teſtā. in ſi Mathesil. not.130. Al. in l. venia, n.6. C. de in ius vocād. Aym.cōſ. 113.n.2. Ruyn.conſ.101.n.15. li.2. Ceph.conſ.241.n.49. & in iſtis terminis tradit Dec.cōſ.480. ſub n.4. verſ. nā
hoc argumētū, fęminæ † enim etiā ipſę amāt familiā, & 10
agnationē filiorū cōſeruari, Soc.iū.cōſ.56.n.3.& 4. li.4.

latè Rol.conſ.82.n.41.lib.4.Tiber.Decian.conſ.127.n.
25.lib.3.Illuſtriſs.Mant.de coniect.vlt.volunt.lib.6.tit.
10.n.7. quæ agnatio non poteſt conſiderari in filijs,&
11 deſcendentibus filiarum, † quia cùm illa tranſeant in
alienam familiam, filij ipſarum ſequuntur agnationẽ
patris,non matris, & mulier dicitur finis propriæ fa-
miliæ,& caput alienæ,l.pronunciatio,§.fin.l.familiæ,
§.fœminarum, & l.fœminæ, ff.de verbor.ſignific.l.aſ-
ſumptio,§ filię,ff.ad municip. Vnde quod dictum eſt de
filijs Baltaſſaris,non debet præcedere in filijs filiarum,
in quibus non militat fauor agnationis conſideratus à
teſtatrice,vt in terminis per Dec.cõſ.442. n.12. & 480.
12 ſub n.3.verſ.nam hoc argumentum. Facit, quia † pro
concilianda vtraq; opinione dicitur opinionẽ Abba-
tis contrariam procedere, vbi de conſeruãda agnatio-
ne agitur,ſecus autẽ,quando non verſatur fauor agna-
tionis,Guidop.q.485.Dec.conſ.370.n.3.& locis ſupra
allegatis,Alciat.conſ.96.ſub n.31.Zuecard.in l.fin.nu.
84.in fin.C.de edict.Diu.Adr.toll.Rub.conſ.141. nu.7.
Curt.iun.conſ.118.ſub nu.7.Pariſ.conſ.72.n.44. libr.4.
Thob.Non.conſ.90.n.20. Gabr.conſ.96.ſub n.28. verſ.
ſed in caſu,lib.1.Menoch.conſ.95.n.82.& d.præſ.84.n.
6.Gabr.de teſtam.concl.10.n.9. & 16. & ſenſit Rot. in
d.deciſ. Camerin. fideicommiſſi. Excluſio propriarum
13 †filiarum teſtatricis non eſt habenda in conſideratio-
ne,cum non agatur de cõſeruatione agnationis.Ruyn.
poſt Paul.de Caſtr.& Socin.quos allegat conſ.117.ſub
n.4.verſ.ſed vbi non agitur,li.2.Gabr.cõſ.97.n.15.Rot.
in d. Camerinen.fideicommiſſi, vltra quod iſta conie-
14 ctura † ſaltem ſola non ſufficit ad excluſionem neptis,
vt dixit Rota in vna Montis Faliſci hæreditatis 14.
Maij 1584.inter diuerſ.deciſ.790.par.1. & in d.Came-
rinen. primò coram bon.me. Cardinali Seraphino 29.
Maij 1579. & poſtea coram R. P. D. meo Decano in
15 deciſione ſuperiùs allegata. Nec facit † Statutũ Vrbis
excluſiuum fœminarum,cui cẽſeatur voluiſſe teſtatrix
ſe conformare, quia Auguſtinus non eſt de illis perſo-
nis, quæ excluderent Martham, & Hieronymã à ſuc-
ceſſione Syluij grauati, & propterea potiùs argumen-
tum retorquetur,Ruyn.conſ.93.n.15.verſ. & hoc præ
cipuè,lib.1.cum alijs allegatis per Illuſtriſs.Mantic.de
coniect.vlt.volunt.lib.11.tit.14.n.8. per Surd. deciſ.84.
n.11. & dixit Rot.in d. Montis Faliſci hæreditatis, ac
in Camerin.cor.R.P.D.meo Decano.

ADNOTATIO.

16 a *Filiorum* † appellatione in vltimis voluntatibus ve-
niũt filiæ fœminæ,vt preter allegatos in hac deciſio-
ne,Gab.de verbor.ſignif. concl.6.n.8. Pereg. de fidei.
art.23.n.1.Simon.de pret.de interpret.vltim.vol.li.3.
interp.3.dub.3.fol.23.num.24 Menoch.de præſ.præ-
ſũpt.85.n.8.li 4.& benè Rot.deciſ.316. n.2.p.1. in re-
cent.quod indubitanter procedit,quando agitur de
fauore filiorũ,Pereg.d.art 25.n.3.& ideò quãdo agi-
tur de excludẽdo ſubſtituto, nomine filiorum veniũt
etiam filiæ,Rota vbi plura cumulantur,d.deciſ.316.
n 3.p 1.in rec.ſicut etiam, quãdo agitur de vocatione
actiua in materia fideicõmiſſi,nomine *filiorũ*,veniunt
filiæ fœminæ, vt firmatur in hac deciſione, ſi verò
agatur in materia odioſa, & de grauamine filiorum,
puta,in fideicommiſſo paſſiuo, tunc plures tenẽt fœ-
minas,nõ venire ſub nomine filiorũ,Gabr.de verb.ſi-
gnif.concl.6.n.12.Pereg.de fideicõ art.25.n.3. prout
ſimilis diſtinctio inter vocationẽ actiuã, & paſſiuam
ſæpiùs fuit facta per Rot.in illa qu.an nepotes veniãt
appellatione *filiorum*,vt penes Seraph.dec.1406.& in
p.8.in rec.dec.507.n 4 & dec.667.n.3.ead.p.2.in rec.
a Quod declara iuxta diſtinctionem factam ſupra ſub
litera A.

c Eſt valdè† cõtrouerſa quæſtio inter DD.an,& quã- 17
do cenſeatur repetita qualitas maſculinitatis expreſ-
ſa in alia parte teſtamenti,de qua latè per Gabr.de
teſt.cõcl.10.Molin.de primog.Hiſp.li.3.c.5.n.56.Pe-
regr.de fideic.art.25.nu.28.& ſeq. amplè Caſtil.quo-
tid.controu.p.2. c.4. & Rota in dubio ſequitur nega-
tiuam opinionẽ ea ratione, quia ſi teſtator voluiſſet,
ſciuiſſet exprimere, ſicut expreſſit in alia parte, vt
fuit dictũ in Camerinen. fideicõmiſſi 13. Nouembr.
1595.cor.Penia, & in Bonon.de Maluetijs 23.Mart.
1609.cor.Card.Sacrato,& Rot.dec 350.n.3.inter im-
preſs.penes Farin.poſt 2.li.conſ. Ab hac autẽ opinio-
ne Rota recedit in caſu, in quo tacitè colligi poſſet
fuiſſe habitã rationem conſeruationis agnationis, vt
latè fuit dictũ in Romana fide.commiſſi de Iordanis
6.Nouembr.1617.cor.R.P.D.Buratto,optimè Pereg.
conſ.139.ſub n.14.lib.5. prout etiam reſoluit pro re-
petitione, quãdo in eadẽ oratione, & parte teſtamẽ-
ti repetitur facta mentio de filijs maſculis, vt in dec.
374.nu.4.par.1.diuerſ.& tradit Surd. poſt alios conſ.
564.n.7 Itẽ etiã Rota tenuit pro repetitione,quando
fuit facta mentio de filijs non ſimpliciter, ſed cum
qualitate repetitiua,v.g. dictis, prædictis prænomi-
natis, & ſimilibus. vt fuit dictũ in Firmana fideicom-
miſſi 14.Aprilis 1613.coram R.P.D.Caualerio, Mo-
lin.de primog.li.3.c.5.n.64.

Oliuerius Beltraminus.

CALAGVRITANA DE BENEF. DE CVACCI.

Veneris 1. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de pluribus oppoſitoribus concurrentibus ad ali-
quod beneficium.

SVMMARIVM.

1 *Oppoſitores plures quando dicantur iudicialiter procedere.*

2 *Appellari poteſt à relatione examinatorum, quod declara-
tur prout ſub n.4.*

3 *Attentata eſt præſentatio, & collatio facta poſt interpoſi-
tam appellationem oppoſitorum.*

DECISIO DXV.

MIchaele Ruiz tantùm informante reſolutũ fuit
præſentationẽ cum alijs inde ſecutis eſſe atten-
tatam, † quia ex appoſitione editorum, comparitione 1
plurium,qui non ſolùm de ſua naturalitate,& alijs in-
cumbentibus docuerunt,ſed etiam ſe viciſſim pro legi-
timis oppoſitoribus habuerunt,& ex multis actis inter
ipſos factis apparet fuiſſe iudicialiter proceſſum,& cũ
dicti oppoſitores fuiſſent remiſſi ad examinatores Sy-
nodales,cũq;ex ipſis tres tantùm Michael,& Martinus
aduerſarius,& Martinus Ruiz fuerint approbati,& ad
ſimplicia beneficia tantùm, † cùmq; Michael aliàs ad 2
curata beneficia approbatus appellaſſet à relatione
examinatorũ, prout appellare potuit, [a] vt fuit ſæpius a
deciſum,ſignanter autem in Calaguritana beneficij de
Olliuari 28. Ianuarij 1604.cor.R.P.D. meo Decano,
in Calaguritana beneficij de Haro cor. R. P. D. meo
Lancellotto 8 Iunij 1607.& in Calaguritana beneficij
de Turre cor.Reuerẽdiſs.Attebaten.15.Februar.1610.
ſequitur † præſentationem, & collationem poſt appel- 3
lationem factas eſſe attentatas, l.1.& tot.tit.ff. nil.nou.
appellat.pendent.cap.non ſolùm,de appellat. in 6.

ADNOTATIO.

a Quod in hac † deciſ. dicitur de appellatione à relaxa- 4
tione examinatorũ, procedit in Beneficijs ſimplicib.
patrimonialibus, quæ vigore alicuius Conſtit.parti-
cularis prouidẽter per cõcurſũ,prout Beneficia diœ-
ceſis Calaguritanæ,non autẽ habet locũ in beneficijs
Paro-

Digitized by Google

Parochialibus in terminis Conc. Trid. ſeſſ. 24. c. 18. ita Rot. deciſ. 10. p. 2. diu. & benè declarat Gonzal. ſuper reg. 8. in annot. ſuper nullit. n. 133. in fin. & 134. Garz. de ben. p. 9. c. 2. nu. 242. & ſeq. & quòd detur appellatio in his terminis dictę deciſionis ſequendo hãc deciſionem, fuit dictum in Calaguritana de Munilla 15. Iunij 1612. cor. R. P. D. Coccino decano, & in Calaguritana Beneficij de Alexon 9. Februarij 1610. cor. R. P. D. Pamphilio, vbi dicitur dari appellationem etiam ad effectum faciendi nouum examen.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSARAVGVSTANA PENSIONIS.

Veneris 1. Iulij 1611.

ARGVMENTVM.

Diſpenſatio ſuper retentione Penſionis non obſtãte Matrimonio cum quacumque muliere contracto, ſuffragatur etiam ſi fuerit contractum cum muliere aliàs nupta.

SVMMARIVM.

1 Mulieris *appellatione venit corrupta, ſicut virgo.*

2 *Diſpenſatio ad retinendam penſionem non obſtante matrimonio intelligitur, etiam ſi matrimonium fuerit contractum cum corrupta.*

3 *Verba retinent latitudinem ſuæ ſignificationis, quam habent ex eorum propria ſignificatione, etiam in materia odioſa.*

4 *Superfluitas non admittitur etiam in diſpenſatione.*

5 *Item nec in quacumque alia materia ſtricta, & odioſa.*

6 *Generalitas verbi reſtringitur ex verbis immediatè ſequẽtibus, ſed intelligi debet, quatenus poſſit reſtrictio fieri ſalua ratione recti ſermonis, & ita vt verbum aliquod non reddatur ſuperfluum.*

7 *Perſonalitatem denotat verbum* (vbi.)

8 *Demonſtratiuè, non limitatiuè verba in dubio intelligi debent.*

9 *Bigamia licèt tollat priuilegium Clericale, non tamen tollit characterem.*

Bigamus priuatur omni priuilegio Clericali, meruſque laicus exiſtimatur, & n. 12.

Bigamus eſt incapax penſionis, & n. 13.

10 *Cum Bigamo difficiliùs diſpenſatur quàm cum alio.*

11 *Bigamus venit ſub verbis generalibus diſpenſationis.*

DECISIO DXVI.

FVit reſolutum ſententias Rotales eſſe confirmãdas, quia contra earum validitatẽ nihil eſt, quod obijci poſſit, & iuſtitia cõprobatur ex deciſionibus in cauſa factis, quia cùm fœl. record. Clemens VIII. diſpenſauerit cum Petro, vt poſſet penſiones retinere, etiam ſi matrimoniũ cum quacumq; muliere contraheret, cla-
1 rum eſt, † quòd mulieris appellatione non ſolùm venit corrupta, ſed etiam propriè, imò magis propriè, quam
2 virgo, vt dicitur in deciſionibus, † ex quo ſequitur, quòd non ſolũ propter vniuerſalitatẽ verborũ diſpenſatio intelligi debeat, etiã ſi Petrus nupſerit viduæ, ſed
3 etiam propter proprietatem verbi, † cùm in materia quantumuis odioſa nõ recedatur à proprietate verborum, ſed lata fiat interpretatio, quatenus eorum proprietas patitur, l. cùm lege, vbi Aret. ff. de teſtam. Cald. conſ. 1. in prin. de conſanguin. affinit. Dec. conſ. 13. n. 16. verſ. & ad hoc facit. Aym. conſ. 118. n. 12. Natt. conſ. 63. n. 18. & in terminis diſpenſationis tradit Cald. conſ. 24.
a in 1. dub. de præbend. ᵃpræſertim quia verbũ illud (*quacumque*) aliàs eſſet ſuperfluum, & otioſum, vt benè deducitur ex deciſionibus, † quod non admittitur etiã in 4
diſpenſatione, Cald. conſ. 6. qui fil. ſint legit. Aym. in reſponſo pro genero, ſub n. 46 Neq; † in quacũq; alia ma- 5
teria ſtricta, & odioſa, vt latè per Aym. d. n. 46. Rimin. iun. conſ. 588. n. 11. & ſeq. Surd. conſ. 127. n. 9. ad fin. Nõ obſtat, quòd generalitas verbi (*quacumq;*) refręnetur, & reſtringatur per illa immediatè ſequẽtia (*nullo ſibi iure prohibita*) & per cõſequens nõ capiant viduam, quæ de iure eſt prohibita clerico propter bigamiam, & irre-
gularitatem, quia † debet quidem ab eis reſtrictionem 6
recipere, non tamen debet in totũ tolli, ac reddi ſuperfluum, & vanum, vt per Afflict. deciſ. 354. n. 11. in fin. & ſeq. debet enim reſtrictio intelligi, quatenus poſſit fieri ſalua ratione recti ſermonis, l. ſi pluribus ff. de ſolut. Imol. in c. 1. de tranſact. Paul. de Caſtr. in l. Aquiliana, ff. eod. tit Alex. cõſ. 46. ſub n. 14. verſ. præſertim, li. 1. Afflict. de cõmuni dec. 285. n. 7. latè Surd. dec. 217. n. 13. in fi. & n. ſeqq. vt autem verborũ generalitas non ſit ſuperflua, quod eſſe non debet, Dec. conſ. 69. n. 4. & reſtrictio non ſit ſine effectu, intelligi debet, prout Rota interpretata eſt, quòd Papa indulſerit Petro, vt poſſit retinere pẽſionem nõ obſtante matrimonio cum quacumq; muliere contracto, modò non ſit cõſanguinea, vel talis, cũ qua non poſſet matrimoniũ contrahi. Noluit enim diſpenſare cũ eo ſuper ſubſtãtia matrimonij & tollere ea, quę impediunt contrahi, ſed tantũ voluit habilitare quoad penſionẽ reſpectu effectus matrimonij, & facere, quòd illud non obſtaret retentioni, cum quacumq; muliere eſſet cõtractum, & reſpectu iſtius effectus nullã habuit diſtinctionẽ mulierũ, propterea dixit (*nulla ſibi iure pro-
hibita*) † verbum enim illud (*ſibi*) quod perſonalitatem 7
denotat l. 2. vbi gloſ. in verb. ſibi. C. de præſcript. trig. vel quadrag. ann. innuit, quòd Papa conſiderauit particularẽ eius perſonã non autẽ clericatũ, aliàs dixiſſet (*nullo iure clericis prohibita*) vel ſimpliciter (*nulla iure prohibita.*) Non obſtat, quod Papa conceſſerit indultum
Petro vti clerico, quia † hoc factum fuit demonſtratiuè 8
nõ limitatiuè, vt in dubio præſumi debet, l. fin. §. Titia, ff de liberat. legat. Bart. in l. centurio, ff. de vulg. Aym. conſ. 301. n. 5. Et licèt conſiderauerit vti clericum, hoc fuit, quia noluit, quòd frueretur penſione niſi eſſet cle-
ricus; licèt autem † Bigamia tollat priuilegiũ clericale, 9
non tamen tollit characterẽ, & bigamus verè remanet clericus, Rot. deciſ. 1. nu. 6. de bigam. in nou. Burgaſ. de irregular. par. 5. ſub tit. de bigam. n. 54. licèt enim obſiſtẽte bigamia clericus priuetur exercitio, & priuilegio
clericali, ᵇ in fundamento tamẽ ratione characteris nõ b
deſtituitur clericatu. Non obſtat, † quòd difficiliùs diſ- 10
penſetur cum bigamo, quam cũ alio, quia hoc non tol-
lit, quòd nõ † veniat ſub verbis generalibus diſpẽſatio- 11
nis, quæ omnia cõprehendũt, etiã quòd maior ratio ſit in vno caſu, quàm in alio, l. 1. §. quod autẽ, ff. de Aleat. l. in fraudem, in fin. & ibi Bald. ff de teſtã. milit. Aym. cõſ. 92. n. 4. & hic non agitur de diſpenſatione quoad ſuſcipiendos Sacros Ordines, aut eos exercendos, ſed tantũ quoad retentionẽ pẽſionis; hinc etiã tollitur, quod dicitur bigamũ non gaudere priuilegio clericali, quia quicquid ſit de hoc, ſufficit Petro modò gaudere priuilegio fruendi penſione ex indulto Papæ. Nam quòd Papa non habuerit præ oculis priuilegium clericale, probatur ex eo, quòd diſpenſauit cum eo, vt retinere poſſet penſionem, & non incederet in habitu clericali. Alia plenè ſubiata ſunt in deciſionibus.

Decisiones Papales.

ADNOTATIO.

a Rot. dec. 235. n. 9. p. 1. diu. Tiraq. in l. ſi vnquam, plenè Rota in hac eadẽ cauſã cor. Cardin. Lancellotto, dec. 2. inter impreſſ. penes Picum ad Statutum Vrbis in præf. n. 119. vbi latè Mant. de tacit. lib. 2. n. 13. tit. 5.

Digitized by Google

b Bigamus † priuatur omni priuilegio Clericalis, me-
12 ruſq; laicus exiſtimatur, Garz. qui plures cumulat de
benef. par. 7. c. 6. n. 3. & latè etiã Pariſ. de reſign. lib. 4.
13 q. 4. n. 18. & ſeq. & † ideò Bigamus eſt incapax Penſio-
nis, Rot. deciſ. 519. n. 5. par. 2. in recent. vbi tamen re-
quiritur quòd matrimonium fuerit conſummatum,
& fuit etiam dictum in Florentina Penſionis 17. Maii
1617 coram R. P. D. Vbaldo. Et licet Bigamus non
gaudeat priuilegio Clericali, tamen non amittit cha-
racterem Clericalem, qui imprimitur in anima, & eſt
indelebilis, vt dicitur in hac deciſione, & in d. deciſ. 2.
n. 13. & 14. inter impreſſ. penes Picum ad Stat. Vrbis.

Oliuerius Beltraminus.

CREMON. PRÆTENSÆ CONFIDENTIÆ.

Veneris 1. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Simonia, & Confidentia ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Simonia probatur coniecturis, & præſumptionibus.*
2 *Debent eſſe vehementes, & tales, quòd reum de crimine conuincant.*
Item debent eſſe plenè probata, & n. 4.
3 *Confidentia non probatur niſi ex coniecturis vehementibus.*
5 *Inimicus reijcitur à teſtificando.*
6 *Procedit etiam in materia confidentiæ, in qua aliàs admittuntur teſtes.*
7 *Inimicus non admittitur in teſtem, etiam in criminibus exceptuatis.*
8 *Item neque in ijs, quæ ſunt difficilis probationis.*
9 *Ampliatur, vt neque Princeps poſſit tollere exceptionem inimicitiæ.*
10 *Inimicitia præſumitur durare niſi probetur reconciliatio.*
11 *Accuſator ſecretus cenſetur inimicus.*
12 *Accuſator non poteſt eſſe teſtis.*
13 *Inimicus non admittitur in teſtem in criminalibus, etiam poſt ſecutam reconciliationem.*
14 *Teſtis de auditu non probat.*
15 *Et maximè in criminalibus.*
16 *Teſtis deponens de auditu, ſi non dicat audiuiſſe ante litem motam non probat.*
17 *Teſtis de credulitate non probat.*
18 *Quod procedit, etiam ſi dicat ſe pro firmo credere.*
19 *Teſtis deponens de eo, quod non eſt facti, ſed iuris, etiam non interrogatus tenetur reddere rationem.*
20 *Simonia vt euitetur, præſumi debet, quòd pactum fuerit factum poſt reſignationem, non ante.*
21 *Fama probatur per teſtem, qui deponit publicè audiuiſſe.*
22 *Teſtis vnicus deponens de fama, eſt valdè ſuſpectus.*
23 *Simonia non probatur per famam.*
24 *Fama in ciuilibus facit tantùm ſemiplenam probationem.*
25 *Fama in criminalibus nec etiam ſemiplenè probat.*
26 *Confeſſio partis non probatur per vnicum teſtem.*
27 *Fama ad minus probari debet per duos teſtes.*
28 *Probationes non coniunguntur ad faciendas plenas probationes, vbi de crimine agitur.*
29 *Procedit etiam, vbi de crimine ciuiliter agitur.*
30 *Simonia non probatur, niſi probetur pactio præcedens.*
31 *Procedit etiam ſi ſtatim poſt reſignationem quid fuerit factum, quia ex vicinitate actuum non præſumitur Simonia.*
32 *Simonia inducitur etiam ex re, quæ de per ſe eſt bona, ſi deducta fuit in conuentionem.*
33 *Simonia non inducitur ſuper re prohibita, & iniuſta non præcedente tractatu, & conuentione.*
34 *Contrariorum eadem eſt diſciplina.*

DECISIO DXVII.

PEtrum Martyrem, & Theophylum abſoluendos ab
oppoſito crimine Simoniæ, ſiue Confidentiæ, Do-
mini vnanimiter cenſuerunt. Licèt enim Simonia (in
cuius terminis magis verſamur) ex eo, quòd occultè
cõmitti ſoleat, † probetur coniecturis, & præſumptio- 1
nibus, c. per tuas, & c. ſicut il primo, vbi Innoc. & Abb.
de Simon. attamen † debent eſſe vehementes, & tales, 2
quòd reum de crimine conuincant, a gloſ. in c. inſinua- a
tum, in gloſ. vlt. de Simon. Felin. in c. ſuper his n. 12. de
accuſ. Alex. de Neuo conſ. 64. n. 2. Clar. §. Simonia, in
fin. & dixit Rota in pluribus deciſionibus cumulatis in
Romana, ſeu Hiſpalen. prætenſæ Simoniæ 7. Februarij
1596. cor. Illuſtriſs Cardinali Blanchetto, † quòd pro- 3
cedit etiam in crimine confidentiæ, Caput. deciſ. 202.
par. 1. & fuit dictum in Lucana prætenſæ confidentiæ
27. Februarij 1607. coram me. Requiritur etiam quòd
† coniecturæ ſint plenè probatæ, Innoc. in d. cap. ſicut, 4
verſ. ſed illa ſigna & ibi Felyn. in princip. Redoan. de
Simon. par. 4. c. 6. n. 22. & 51. In caſu autem, de quo agi-
tur, non adſunt tales coniecturæ, aut ſaltem legitimè
non probantur. Nam quòd in reſignatione, quam fecit
Petrus Martyr Theophilo, conuentum fuerit, quòd
Theophilus teneretur aſſignare perticas terræ 1120.
ſpectãtes ad Eccleſiam Parochialem reſignatam loco
pẽſionis ducatorum 500. anni reſeruatæ in reſignatio-
ne, nullo modo probatur. Nam † primus teſtis in ſum- 5
mario n. 3. cùm ſit inimicus capitalis Petri Martyris,
vt ipſe fatetur in quadam ſua comparitione cor. d. Pe-
tro, omninò reicitur à teſtificando contra ipſum. l. 3. ff.
de teſtibus, l. ſi quis teſtibus, & Auth. ſi teſtis productus,
C. eodem tit. c. repellantur & c. cùm oporteat, de accuſ.
Nec facit, quòd Bulla Pij V. in §. cæterum crimìnoſi, † 6
admittat teſtes quoſcumq; & omnes exceptiones reij-
ciat, quia exceptio capitalis inimicitię non propterea
cenſetur reiecta, vt in terminis noſtris probat text. in
c. licèt, & in cap. per tuas, de Simon. iunctis ibi not. per
DD Modern. de confident. q. 66. n. 8 & facit, quia ſiue
Papa id ſtatuerit ex eo, quia Simonia propter eius
grauitatem ſit de criminibus exceptuatis, ſiue quia ſit
de his, quæ occultè fiunt, & difficulter probãtur, prout
has duas rationes reddunt Moderni ibi n. 9. cum plur.
ſeqq. teſtis inimicus † nõ admittitur neq; in criminibus 7
exceptuatis, b vt notatur in d. c. per tuas, Aym. conſ. 9. n. b
6. Rol. conſ. 24. n. 3. li. 1. Clar. in §. fin. q. 24. verſ. itẽ quæ-
ro, circa med. Menoch. de arbitr. li. 2. q. 28. n. 2. † Neq; in 8
his, quæ ſunt difficilis probationis, l. conſenſu, C. de re-
pud. l. non omnes. §. a Barbaris, ff. de re milit. cum alijs
relatis per Ant. Gomeſ. var. reſ. tom. 3. c. 12. de prob. de-
lict. num. 21. verſ. item adde, facit etiam, quia † exceptio 9
inimicitiæ cauſatur à iure naturali, & propterea per
Principem non remittitur, vt per Pariſ. conſ. 2. n. 74. li.
4. Nec releuat, ſi dicatur inimicitiam non probari de
tempore examinis, quia † præſumitur durare, niſi pro- 10
betur reconciliatio, c l. in ipſius, vbi Bald. C. fam. erciſc. c
Innocen. in c. cùm oporteat, de accuſat. Paul. de Caſtr.
in l. Lucius Titius, ſub n. 6. ff. de leg. 2. Aym. conſ. 9. n. 6.
verſ. nec obſtat. Rol. d. conſ. 24. nu. 31. & ſeq. & ſi eſt ve-
rũ, † quòd ſit accuſator ſecretus, ex hoc ſolo ſatis pro- 11
batur inimicitia, d gloſ. in l. licet, in verb. capitales, ff. d
de recept. arbitr. Bart. in l. 3. §. vlt. nu. 4. ff. de adimend.
leg. Gram. conſ. 46. n. 2. & ſeq. vltra quod ex alio repel-
litur accuſator, † quia non poteſt fungi officio partis, 12
& teſtis in iudicio, iuxta notata in c. forus de verborũ
ſignif. & † vbi eſſet ſecuta reconciliatio, non tamen ad- 13
mitteretur in criminalibus, Aym. vbi ſupra, poſt Io. de

Anania,

Anania,& Paul.de Caſtr.quos allegat. Alter teſtis non
probat,cum totam ſuam depoſitionem referat ad audi-
14 tum à tertio,& clarum† eſt teſtem de auditu tantùm
non probare,l.teſtium,C.de teſtibus,ca.tàm is,eod.tit.
15 ca.teſtes 3.qu.9. † tantò minus in criminalibus,Ceph.
conſ.204.n.7.& propterea Rota in Conch. Archipreſ-
byteratus 27.Nouem.1602.cor.bo.mem. Litta, in hac
materia non admiſit teſtes de auditu , tantò etiam mi-
16 nùs probat iſte teſtis,quia † non dicit audiuiſſe ante
litem motam,& ſuper eſt eſſe,quòd poſt audiuerit,Natt.
conſ.170.num.8.Steph.qui alios allegat,conſ.250. nu.
28.Non etiam probat iſte teſtis,dum dicit ſe ita crede-
17 re,quia † teſtis de credulitate non probat,gloſ.in l. 2.
§.penul.in ve.meminerit,ff.de aqu.plu.arcend.& in ca.
quoties,in v.credere eod.titulo , Bart.in l.teſtium,nu.
14.vbi etiam Caſtr.n.10.C.de teſtibus, quod procedit,
18 licèt† dicat ſe pro firmo credere,Iaſ.in Rubr.de iniur.
n.2.verſ.amplia ſecundò, Felin. in d.c.quoties,nu.7.in
fin.Rurſus teſtis iſte dum dicit (*che il contratto,ò patto
fatto non è lecito*) deponit ſuper eo , quod non eſt facti,
19 † ſed iuris,& propterea debuiſſet etiam non interroga-
tus rationem concludentem reddere , Bart.in l.ſolam,
ſub n.3.v.ſed ſi deponat,C.de teſt. Iaſ.in l.cum ij,§.vult
igitur,ſub nu.3.v.iſtam regulam limita,ff. de tranſact.
Nell.de teſtibus,num.134.Rol.conſ.3.num.53.li.1.Ra-
tio autem ex auditu non eſt bona per ſupradicta, præ-
ſertim cum non appareat eos,à quibus dicit audiuiſſe,
eſſe iuriſperitos,aut tales perſonas , quod eorum indi-
cio ſtare debuiſſet. Accedit,quod dum dicit de contra-
ctu,& pacto inito inter partes, non apparet , an ante,
20 vel poſt reſignationem fuerit conuentum,& † in dubio
iudicare debemus,quòd poſt reſignationem,ſic tempo-
re licito ad euitandum delictum , Bart.in l.non ſolùm,
§.ſed vt probari,ff.de nou.oper.nunc. cum alijs cumu-
latis per Gab.de crimin.concl.2.nu.26. Vltimus teſtis
21 deponit† de fama,cùm dicat publicè audiuiſſe iuxta
ſententiam Bald.in ca.literis,nu.2.de præſumpt. quam
22 paſſim ſequitur Rota,ſed † cùm in hoc ſit vnicus,non
ſolùm famam non probat,ſed eſt ſuſpectus de falſo , vt
per Natt.qui alios allegat conſ.672. n 4. Et quatenus
23 etiam haberet conteſtes fama† non probat Simoniam
Put.dec.171.n.11.li.2.Moderni de confiden.q.72.nu.3.
24 Fama † enim,quæ in ciuilibus facit tantùm ſemiple-
nam probationem,gloſ.in l.3.§.eiuſdem,ff.de teſtibus,
Iaſ.in repetit.l. admonendi,n.200.in fin. ff. de iureiur.
cum alijs cumulatis per Surd.conſ.94.in criminalibus,
25 † neque etiam ſemiplenè probat,Dec.in c. veniens , il
primo,num.15.de teſtibus,Corn.conſ.198.ſub n.29. v.
licèt in ciuilibus,li.2. Hinc ſequitur non poſſe agi de
coniungendo hoc vltimo teſte cum primo deponente
de veritate pacti,& conuentionis. Primò, quia ille vti
inimicus, & accuſator , ſeu inſtigator Fiſci non eſt te-
ſtis idoneus,vt dictum eſt . Secundò,quia in effectu de-
ponit non de actu conuentionis , ſed potiùs de confeſ-
26 ſione partis, † ſupra quam,cùm ſit vnicus, non poteſt
coniungi ad plenam probationem faciendam iuxta
cumulata per Gabr.de prob.concl.1.n.4. Tertiò, quia
iſte vltimus teſtis vltra alias exceptiones ſupra dedu-
ctas eſt ſolus in depoſitione famæ,cum tamen ad iſtum
27 effectum† requiratur ſaltem depoſitio duorum, vt latè
per Gab.vbi ſupra,n.8. Quartò, quando etiam concur-
rerent habilia ad coniunctionem probationum facien-
28 dam,† attamen illi non eſt locus , vbi de crimine agi-
tur,DD.in d.c.veniens,vbi Imol.nu.7.Dec.nu.25.cum
pluribus per Gab.d.concl.n.12.Clar.in §.fin.q.63.in fin.
29 Accoramb.dec.25.li.1.etiam† vbi de crimine ciuiliter
agitur, Ant.de Butr.& alij per Gab.vbi num.13.quam
vti communem amplexa eſt Rota in vna Romana,ſeu
Cæſenaten.reſciſſionis inſtrumenti 27.Iunij 1575.cor.
Robuſterio.Cum autem non probetur † conuentio,& 30
tractatus præcedens reſignationem, non poteſt agi de
Simonia,& quicquid factum reperitur,eam non indu-
cit,ſi non probetur factum in vim,& executionem præ-
cedentis tractatus, c.Artaldus,8.qu.1.gloſ.in ca. ordi-
nationes,in ver.pretij.vbi Card.Alex.nu.33.prima qu,
cum multis cumulatis per Modernos de confident.qu.
26.n.4.& 5.& fuit reſolutum in pluribus cauſis relatis
in Rom.ſeu Hiſpalen.prætenſæ Simoniæ 7.Feb.1596.
cor.Illuſtr.Card.Blanchetto,& cor.me in Lucana præ-
tenſæ confidentiæ 26.Feb.1606.& multum in terminis
noſtris facit deciſ.Orani in Cuſentina Confidentiæ 4.
Febr.1591.† quod procedit etiamſi ſtatim poſt reſigna- 31
tionem ſit factum,quia ex vicinitate non inducitur Si-
monia,vt per Put.d.dec.171.n.9.& 10.exceſſus,qui præ-
tenditur in aſſignatione terrarum , vltra quod non
probatur,vt benè deducunt informantes, non facit ad
crimen Simoniæ,ſeu confidentiæ,quam excludit , nec
includit qualitas facti ſubſecuti , cùm illa ſolum for-
malitatem recipiat à conuentione,& ſicut† ex re,quæ 32
de per ſe eſſet bona, ſi deducta fuerit in conuentionem
præcedentem,Simonia inducitur,vt per Mohed.dec.1.
de Simon.ita è contra† ſuper re prohibita,& iniuſta 33
non præcedente tractatu , & conuentione non poteſt
Simonia induci,vt contrariorum † eadem ſit diſcipli- 34
na,l.& ſi contra tabulas,in fin.ff.de vulg. Inſtit. de his,
qui ſunt ſui,vel alien.iur.vbi Faber,Ang.& alij.Ex qui-
bus , & alijs per informantes deductis viſum fuit DD.
Petrum Martyrem,& Theophylum eſſe abſoluendos.

ADNOTATIO.

a De hac materia Simoniæ dixi ſupra ad dec. 238.
b Latè conſtituit regulam Farin. de teſtibus qu. 53.n.
3.& numeris ſeq.multipliciter ampliat,& limitat.
c Idem Farin.qui plures cumulat d.qu.53.nu.62.
d Et de accuſatore, quòd repellatur à teſtimonio in
cauſa,in qua eſt accuſator,latè idem Farin.de teſtib.
qu.60.num.64.& ſeq.

Oliuerius Beltraminus.

CALAG. IVRIS CORRIGENDI DE VICTOR.

Mercurij 18. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Citatio ad videndum iurare teſtes eſt de iure neceſſaria,
& plura de hac materia.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria.*
2 *Forma data in commiſſione per iudicem delegatum eſt omni-
nò ſeruanda,aliàs proceſſus eſt nullus.*
3 *Debet ſeruari præcisè , & punctualiter,nec poteſt per æqui-
pollens impleri.*
4 *Ceſſante ratione,ob quam eſt forma inducta ,non propterea
ceſſat obſeruatio formæ.*
*Forma ad certum effectum inducta ſufficit,quòd æquipollenter
impleatur,& num. 11.*
5 *Recuſatio Iudicis ſi eſt valida,ſufficit pro nullitate examinis,
ſecus autem ſi ſit inualida.*
6 *Non recuſare,& recuſare,ſed minùs validè paria ſunt.*
7 *Recuſatione non obſtante Iudex recuſatus non poteſt proce-
dere,niſi citato recuſante.*
8 *Citatus , qui expreſsè dixit nolle comparere,non eſt vlteriùs
citandus.*
9 *Procedit quando eſt citatus ad totam cauſam , ſecus ſi ad v-
num articulum tantùm.*
10 *Teſtes examinati extra locum remiſſoriæ ſunt nulliter exa-
minati.*

Digitized by Google

minati, ſufficit tamen, quod iuramentum fuerit præſtitum in loco aſſignato in remiſſoria, quamuis examen fuerit poſtea factum in alio loco, num. 12.

DECISIO DXVIII.

REſolutum fuit pro nullitate examinis potiſſimè
autem ex defectu citationis ad videndum iurare
1 teſtes,† quæ non ſolùm de iure eſt neceſſaria,l.ſi quan-
do,C.de teſt.c.2.eod.ti.Rot.dec.15.de teſt. in nou. Cap.
dec.274.nu.13.p 3.ſed etiam ex forma mandati dati in
remiſſoria,quia Prouiſor Burgē.eam decreuit, ordina-
uit,quod in primis, & ante omnia ambæ partes cita-
2 rentur ad videndum iurare teſtes,quæ forma † vtiq;e-
rat ſeruanda per Iudicem delegatum, & eius omiſſio
totum proceſſum cor. eo factum vitiauit,c.cùm dilecta
& ibi not.de reſcrip.Caputaq.deciſ.43.n.5.p.3.Anton.
Auguſtinus in epitom.de priuat.ob non ſolut.n.21.fuit
dictum in vna Bonon.de Thobaleis 24.Maij 1596.co.
a bo.me.Litta.ᵃ Non obſtat, quod Prouiſor in decreto,
in quo admiſit partes ad probandum cum termino 15.
dierum, mandauerit eas citari ad videndum iurare, &
propterea ſufficere debeat partem fuiſſe citatam in e-
xecutione d.decreti,vt in Toletana decimar. de Salzi-
don cor.R.P.D.meo Decano,& alijs allegatis pro par-
te Capituli,quia hoc poſſet ſufficere pro citatione a iu-
re requiſita,& ita loquuntur deciſiones adductæ,non
autem ſupplet citationem requiſitam ex forma remiſ-
3 ſoriæ,†quæ præcisè,& punctualiter ſeruari debuit,nec
potuit per æquipollens adimpleri,gloſ.in clem.1.in.v.
tertiò de vit,& honeſt.Cler.Bart.in.l.non ſunt liberi,ff.
de ſtat.hom.cum concord. adductis per Alex.in l.1.ſub
4 n.8.v.& ex prædictis,ff.de lib.& poſth.†& ceſſante ra-
tione,ob quam fuit forma inducta, non propterea ceſ-
b ſat obſeruatio formæ,ᵇ Aret.in l.2.col.5.verſ.tu autem
aduerte,vbi de communi teſtatur,ff.de vulg. & pupill.
Tiraq.ceſſan.cauſ.limit.Illuſtr.Man.de coniect.vlt.vol.
li.4.tit.1.n.23.& dixit Rota in Veronen.Monaſterij S.
Zenonis 18.Martij 1575.cor.fœl.rec.Clem. VIII. Non
obſtat,quòd Procurator Epiſcopi, qui recuſauerat Iu-
5 dicem non erat vlteriùs coram ipſo citandus, † quia ſi
recuſatio fuit valida, ſufficit pro nullitate examinis ex
adductis per informantes; ſi autem erat inualida non
potuit operari talem effectum,l.4.§.condemnatum, v-
6 bi omnes,ff.de re iud.Rol.conſ.49.n.29.l.4. † Paria e-
nim ſunt,non recuſaſſe,& recuſaſſe,ſed minus validè,l.
non putauit,§.non quæuis,vbi Bart.ff.de bon.poſſ,con-
tra tab lib.1.§.quod autem, & ibi Bald. ff.de of. præf.
7 Vrb. Et in iure non † probatur,quòd iudex recuſatus
poſt recuſationem puſſit procedere non citato recuſan-
te,& eſſet nimis dura conditio recuſantis. Adducta per
8 Gab.de cit.concl.1.in limit.62.loquuntur in eo, † qui
citatus expreſsè dixit,quòd nolebat comparere,quo ca-
ſu non eſt vlterius citandus.Procurator autem Epiſco-
pi hoc non dixit, neque explicitè,quia nullibi legitur,
neq;implicitè recuſando, cùm recuſatio de ſui natura
9 id non includat,præſertim†quia quando recuſauit,non
fuerat citatus ad totam cauſam, ſed ad vnum articu-
lum tantùm,vnde intrant tradita per Gab.d. concl. n.
10 418.in fin.Accedit,quod teſtes fuerunt† examinati ex-
tra locum remiſſoriæ,& ſic nulliter cap. Statutum,§.in
nullo quoq;vbi DD.de reſcrip.in 6.Rot.dec.15. de off.
c deleg. in nou.ᶜ Patitur etiam hoc examen alios defe-
ctus,de quibus per informantes.Ex quibus fuit conclu-
ſum teſtes fuiſſe nulliter examinatos.

ADNOTATIO.

a Rota poſt relatos dec.466.nu.1.p.2.in recent.
b Rot.dec.215.nu.8. p.1. diu. Mant.qui alios refert de
tacit.l.2.tit.4.ſub n.46.quod tamen † non procedit, 11
quando forma ad certum effectum fuit inducta,ſuffi-
cit enim,quod ille effectus habeatur,Mant.qui deci-
ſiones Rotæ refert,de tacit.d.lib.2.tit.4.n.45.
c Et idem tenuit Rota in Portugallien. Decimar. 11.
Feb.1591.cor.bo.me.Orano,& in Aurien.Parochial.
7.Apr.1598.cor.Card.Lancell.notandum tamen eſt,
quòd † ſufficit iuramentum fuiſſe præſtitum in loco 12
aſſignato in remiſſoria,quamuis examen fuiſſet po-
ſtea factum in alio loco, cùm examen ſit meri facti,
& extra iudicium expediri poſſit, ita fuit dictum in
Meliten.Prioratus 7.Maij 1618.coram R.P.D.Man-
zanedo.

Oliuerius Beltraminus.

NOVARIEN. DECIMARVM.

Veneris 15. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de quarta decimali debita Epiſcopo.

SVMMARIVM.

1 *Epiſcopus habet intentionem fundatam ſuper quarta decima-
li,& plura de hac quarta,num.4.*
2 *Procedit contra Parochos percipientes decimas, non autem
contra laicos.*
3 *Decima per laicos ſunt ſoluenda Rectoribus Parochiarum,
non Epiſcopo.*

DECISIO DXIX.

DVbitaui,an Epiſcopo Nouarien.debeatur integra
quarta decimarum ab hominibus Belinzaghi, &
cauſa bis propoſita, fuit vltima vice reſolutio capta
contra Epiſcopum,quia † licèt de iure cōmuni habeat 1
intentionem ſundatam ſuper d.quarta,ᵃ c.conquerente a
de off.ord.c.de quarta,de præſcri. c. cùm olim, de cenſ.
Rebuſ.de decim.q.7.n.11.cum multis relatis in Caurien.
ſeu nullius iuriſdict.27.Iun.1576.cor.Lauret. attamen
hoc intelligitur † contra Eccleſias percipientes deci- 2
mas,vt ab eis quartam exactarum exigere poſſit, Abb.
antiq.in d.c.conquerente,n.5.v.in gloſ.ſed videtur,Æ-
gid.n.12.circa fin.Panor.n.2.circa fin.verſ.duodecimo
habet quartam,& probatur ex d.c.conquerente,in quo
Pontifex poſtquam mentionem fecit de quarta deci-
marum, & alijs iuribus Epiſcopo ab Eccleſijs debitis,
ſubiungit hæc verba (*tu autem his iuribus in præfatis Ec-
cleſijs contentus exiſtens non amplius ab eis exigas*) ex quib.
ver.clarè oſtenditur quartam ab Epiſcopo eſſe exigen-
dam ab Eccleſijs,& non à perſonis laicis, † qui de iure 3
illas ſoluere debent Rectorib.Parochiarū ᵇ c.ad audiē- b
tiam,de cler.non reſid.Put.dec.371.l.1. Pariſ.conſ.73.
n.1.li.4. Neq;etiā poteſt Epiſcopus d.quartā prætēdere
ab hominib.Belinzaghi vigore cōſuetudinis,aut præſ-
criptionis,quia neq;hanc,neq;illam probat,nam exa-
ctio per ipsū,& eius anteceſſores facta non fuit de quar
ta,neq;vniformis,ſed fuit ſimpliciter de decimis ad mē-
ſā Epiſcopalem ſpectātib. & fuit locata modico pretio.
Nec probat, quæ quātitas fuerit ab eo exacta, teſtes e-
nim de hoc nihil depoſūt,& locationes nō ſūt vnifor-
mes,& vt dictū eſt,ſimpliciter de decimis,& non de in-
tegra quarta,neq; de aliqua quota. Non probatur etiā
talis cōſuetudo in locis viciniorib.oppido Belinzaghi
qua-

Digitized by Google

& quatenus probaretur, non eſſet inferendum illam etiam vigere in loco Belinzaghi, in quo probatur decimas sẽper ſolutas in pecunia nulla vnquã expreſſa quota, nullaq; declaratione facta, de quib. fructibus ſoluerentur, & Rectores Parochiar. exigũt rantùm decimas ex grano.

ADNOTATIO.

4 a Epiſcnpus† ſuper d. quarta habet ſundatam intentionẽ de iure communi, vt præter hic alleg. dixit Rot. de. 31. n. 5 p. 1. diu. & dec. 402. n. 1. p. 2. in rec. & ſuit dictum in Pacen. decimar. 12. Feb. 1608. cor. Card. Sacrat. & Rota penes Ser. dec. 1449. n. 4. reprobauit opinionem illorũ, qui tenuerunt iſtam quartam non de iure cõmuni, ſed de conſuetudine ad Epiſcopum pertinere. Imò Epiſcopus dicitur habere coæquale ius cum Parocho, ratione d. quartæ, vt tradunt DD. omnes in c. qnoniam de decim. & dixit Rot. in Conchen. decimar. dell' infantado 18. Decemb. 1617. cor. R. P. D. Andrea, benè verum eſt, quod non poteſt exigere immediatè iſtam quartam à laicis, ſed illam exigere debet à Parocho, vt firmatur in hac deciſ. & idem tenuit Rota penes Seraph. d. dec. 1449. num. 5. & 6.

b De quo vide ſupra ſnb litera A.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DEVOLVTIONIS DOMVS, ſeu Palatij.

Veneris 15. Maij 1618.

ARGVMENTVM.

Donari, an, & quando poſſit res empbyteotica ſine conſenſu domini directi. Et ex quibus euitetur caducitas.

SVMMARIVM.

1 *Empbyteuta poteſt ius ſuum donare non requiſito conſenſu domini directi.*
2 *Eſt tamen neceſſe, quod antequam donatarius arripiat poſſeſſionem, requirat, & obtineat conſenſum domini directi.*
3 *Laudemium eſt ſoluendum per donatarium, de quo v. ſub n. 13*
4 *Conſenſus habetur pro præſtito, ſi ſine cauſa quis illum præſtare recuſauit.*
5 *Caducitas vt euitetur, præſumitur poſſeſſio capta tempore licito.*
6 *Conſtitutum non transfert poſſeſſionem ad effectum caducitatis.*
7 *Caducitas vt incurratur, eſt neceſſarium ſpeciale mandatum.*
8 *Pactum non alienandi intelligitur ſecundùm naturam contractus.*
9 *Canon, ſeu reſponſio eſt verbum æquiuocum.*
10 *Caducitas vt euitetur, ſufficit, quod fuerit facta expreſſio de Canone.*
11 *Empbyteuſis non poteſt alienari in Eccleſia, cùm Eccleſia dicatur manus mortua, de quo latiùs ſub n. 14. vbi tres limitationes ad hanc concluſionem adducuntur.*
12 *Non procedit, quando ex indulto particulari aliqua Eccleſia fuiſſet facta capax bonorum feudalium, & emphyteoticorum.*

DECISIO DXX.

REſolutum fuit omnibus Dominis idem ſentientibus ſententiam Illuſt. Vicarij eſſe iuſtam in prima parte, in qua declarat non eſſe locum deuolutioni do-
1 mus, ſeu Palatij, quia Cathalanus† pòtuit ius ſuum donare Priori, & Fratribus S. Marcelli directis dominis non requiſito conſenſu, gloſ. in l. fin. in v. alijs vendere, vbi latè Iaſ. n. 70. & ſeqq. qui dicit cõmunem, C. de iur. emphyt. Io. And. in c. potuit, ſub. n. 7. v. in gloſ. 3. & Ant. de Butr. n. 14. de locat. Aret. conſ. 41. nu. 1. latè Clar. in §. emphyteuſis, q. 15. & Corbul. de cauſ. priu. ob alien. lim.
13. a Et licèt donatarius antequam accipiat poſſeſſio- a
nem, † debeat requirere, & obtinere conſenſum domini 2
directi, alias eſſet locus deuolutioni, Bald. in d. l. fin. n. 6. Salyc. n. 5. in fin. Iaſ. n. 63. Imol. in d. c. potuit, n. 11. v. ſed aduerte, Clar. d. q. 15. v. arbitror tamen ibi quartò, quòd priuſquam transferat poſſeſſionem; prout etiam ſub ea-
dem pœna † caducitatis tenetur ſoluere laudemium, b 3
Guid. q. 46. n. 1. in fin. v. & eis ſoluere, Clar. d. q. 15. ver. b
præterea, & quintò. Attamen Archiconfraternitati Charitatis donatarię non poteſt imputari defectus cõ-
ſenſus, & ſolutionis laudemij, cùm † interpellauerit fra- 4
tres pro conſenſu præſtando, & pro recipiendo laudemio, quod fuit in Sacro Monte pietatis depoſitum, quo facto Iudex mandauit conſenſum haberi pro præſtito ſupplendo in hoc factum ipſorum, prout ſupplere potuit, Alex. conſ. 57. n. 6. l. 2. & paria ſunt, quod conſenſũ præſtiterint, & quod præſtare tenerentur, licèt recuſauerint, latè Men. de arbit. caſ. 182. n. 11. & 12. Sur. conſ. 182. n. 76. & ſeq. Bertaz. conſ. 5. n. 15. l. 1. Nec docetur, quod ante dictum conſenſum requiſitum, & depoſitum laudemium fuerit à Charitate capta poſſeſſio, prout de-
beret docere, † quia aliàs præſumitur tempore licito, & 5
citra incurſum caducitatis, l. non ſolùm, §. ſed an probari, & ibi Bar. ff. de nou. oper. nunc. Bald. in l. matre, n. 4. C. de prob. Rom. conſ. 113. poſt n. 1. v. tertiò quia. Et quod dicitur de conſenſu obtinendo ante traditionem
poſſeſſionis, † intelligi debet de actuali traditione, & 6
reali tranſlatione, non autem de ea, quæ fit per conſti-
tutum, iuxta magis receptam opinionem, c de qua la- c
tè Nicol. Balb. inter conſ. feud. diuer. conſ. 55. per tot. & præcipuè à n. 9. vſq; ad 14 Burſat. conſ. 26. n. 1. Rip. conſ. 81. n. 21. l. 1. Rhodoan. de reb. Eccleſ. non alien. tit. de caduc. ob rei alien. §. quid in Empbyteuta, quam opinionem æquiorem dicit Clar. in §. empbyteuſis, q. 13. ver. ſed quid ſi non interuenerit, in fin. & dicit Guid. q. 101. ſub n. 2. quod ſecundum eam iudicat Curia Parlamenti. Et vbi contraria opinio eſſet attendenda, ea non obſtaret Archiconfraternitati Charitatis; quia non probatur illos, qui per conſtitutum acceperunt poſſeſſio-
nem babuiſſe ad hoc mandatum, † quod ſpeciale requi- 7
rebatur propter pœnam caducitatis, Oldr. conſ. 199. n. 11. Rom. conſ. 60. n. 2. Lap. alleg. 127. n. 5. Fulg. conſ. 219. n. 2. Imol. conſ. 84. in fin. Alex. conſ. 73. n. 8. l. 6. Non ob-
ſtat pactum non alienandi, quia † debet intelligi ſecun- 8
dùm naturam cõtractus, ſuper quo interponitur, Rub. Alex. conſ. 110. n. 7. in fin. Illuſt. Mant. de tacit. & ambig. conuent. l. 2. tit. 2. n. 23. Et propterea non debet intelligi de donatione permiſſa emphyteutę, pręſertim, quia conceſſio empbyteuſis fuit facta ad habendum, vendendum, donandum, & diſponendum, prout de huiuſmodi emphyteoticis fieri ſolet, & ita pacta conciliantur, ac euitatur contrarietas, & correctio. Non eſt verum, quòd Palatium fuerit donatum vti liberum, quia fuit donatum cum reſeruatione Canonis, ſeu reſpõſio-
nis ad fauorẽ aduerſariorum. Neq; obſtat, † quod verba 9
iſta ſint æquiuoca, & promiſcua, vt per Ab. in c. conſti-
tutus, n. 5. de cenſ. quia ſufficere debet † ad euitandam 10
caducitatem, quod expreſſio ſit de Canone, præſertim quia obſeruantia ſubſecuta ex interpellatione, conſenſus oblatione, & depoſito benè demonſtratur, quòd intellexerunt de vero Canone, & de directo dominio.
Non obſtat, quod donatio † ſit facta manui mortuæ, 11
prout eſt Eccleſia, d gl. in d. c. potuit in v. prohibetur, d

vbi

vbi Imol.n.25.de locat.Bal.in Auth.quas actiones,n.12
in fin.v.tertio modo,C.de ſacroſ. Eccl & propterea ex
tali donatione ſit iucurſa caducitas,Bal.ibi. Ruy n.cōſ.
143.n.10.v.2.etiam,l.1.Clar.in §.emphyteuſis,q.15.v.
12 arbitror tamen,quia † hæc omnia ceſſant propter in-
dultum Leonis X. per quod conceſſum fuit Archicon-
fraternitati Charitatis, vt quæcumq; bona etiam feu-
dalia,& emphyteotica,etiam Eccleſiaſtica poſſint illi,
tàm inter viuos,quam mortis cauſa dari,concedi,&re-
liqui liberè,ita tamen vt teneatur ad ead.onera,ad quę
tenebatur donator. Ex quibus vltimis verbis apparet
Charitatem,non ſolùm poſſe acquirere,ſed etiam reti-
nere huiuſmodi bona, vnde ſequitur malè fuiſſe iudi-
catum per Iudicem in vltima parte ſententiæ,dum de-
clarat confraternitatem teneri vendere domum infra
annum alteri priuato,&ſoluere laudemium,& ad ven-
dendum,ac ſoluendum reſpectiuè condemnat. Ex qui-
bus fuit reſolutum pro iuſtitia ſententię Illuſtriſs. Vi-
carij in prima parte,& pro iniuſtitia in vltima.

ADNOTATIO.

a Idem tenet Surd dec.93.n.1.& 2.Fach.contr.iuris,li.
3.c.97.qui diſcutit hunc articulum, & ideo non eſt
habenda ratio de nonnullis contrarium ſentienti-
bus,quos commemorat Corbul.& Clar. alleg.deciſ.
13 b Eſt† valdè controuerſa quæſtio, an laudemium de-
beatur ex contractu donationis, & plurimos pro v-
traq;parte enumerat Burg.in tract.de laud.p.2.inſp.
30 & ſub n.4.ſequitur opinionem affirmatiuam ap-
probatam etiam in hac dec.quæ etiam apparet ma-
gis communis ex numeratis per illum, & vltra eum
latè articulum diſputat Vinc.de Franch.dec.201.
c De quo dixi ſupra ad dec.388.
14 d Eccleſia † reputatur inter perſonas prohibitas, in
quas non poteſt alienari emphyteuſis,quia Eccleſia
nunquã moritur,& dicitur manus mortua, c.1.de a-
lien.feud.& ibi Afflict.in prin.n 4 & 5.cum ſeq Ro-
ta dec 603.per tot.p.1.in rec.vbi fuit deciſum,quòd
Eccleſia, & quæuis alia manus mortua poteſt cogi
vendere emphyteuſim,quę ad illam deuenit,vt latè
fuit dictum in Ferrar.bonor.9.Decem.1611.cor. R.
P.D.Cocc. Decano vbi optimè fuit ponderatum id
eſſe fundatum in quadam æquitate,quia ſcilicet,nõ
patitur Eccleſia cultrix,& auctrix Iuſtitiæ,quod ali-
quid fiat in alium,ex quo ille nimis remaneat graua-
tus,prout remaneret dominus directus grauatus, ſi
emphyteuſis tranſiret in Eccleſiã,quæ non alienat,
& nunquã moritur,& ideo non ſpes,nec deuolutio-
nis,nec laudemij,& in d.dec.Ferrar.benè conſidera-
tur id eſſe inductũ nõ ex vi arctatiua, ſed ex vi dire-
ctiua rationis,cũ approbatione Romanor. Pontific.
& quod Eccleſia ad hũc effectũ dicatur perſona po-
tens,& prohibita,fuit etiã dictum in alia Ferrar.bo-
nor.de Schianchis 28.Apr.1617.cor.R.P D Pamph.
& in alia Ferrar.bon.3.Iun.1619.cor.R.P D.Rem-
boldo,in quibus deciſ. fuit dictũ Eccleſiam non eſſe
capacem,etiam ſtante Bonifaciana, in quibus etiã
terminis latè conſuluit Rim. iun.conſ.453. nu.8. &
ſeq.& plenè etiã infra cor.Sanctiſs.dec.529. vbi agi-
tur,quænam ſint perſonæ potentes,& prohibitæ in
hac materia emphyteuſis. Ampliatur præallegata
concl.vt procedat etiam ſi alia Eccleſia eſſet domi-
na directa æquè potens,vt fuit dictum cor. Sanctiſs.
infra dec.529.limit.1. non procedere, quando em-
phyteuſis eſt trãſitoria ad quoſcumq;hæredes extra-
neos,quia tunc Eccleſia eſt capax illius Rot.dec.261
n.7.& dec.280.n.3.iunct.antecentib.p.1.in rec. quas
ſecuta fuit Rot.in Roman.ceſſionis bonor. 17. Maij
1619.cor.R.P.D.Buratto,Grat.diſcep.for.c.481.n.
61.&ſeq.nec huic limitationi obſtant deciſ.Ferrar.ſup.
alleg.dum in terminis Bonifacianæ,quæ facit emphy-
teuſim trãſitoriã ad quoſcumq;reſoluitur Eccleſiã non
eſſe capacẽ,quia id eſt ſpeciale in Bonifaciã.ex eo,quia
in ea expreſsè reperitur cautum,quod nõ poſſit fieri a-
lienatio in perſonas aliàs de iure prohibitas,vt in ſpe-
cie fuit cõſideratũ in illa Ferr.co.R.P.D.Rembold.Li-
mitatur ſecũdò,quod non procedat,quãdo Eccleſ. non
vult retinere, ſed parata eſt vẽdere perſonæ priuatæ,
quia ad iſtũ effectũ reſpectu pretij eſt capax iuxta doct.
Spec.in tit.de loc.§.nunc aliqua,qu.117.quã ſecuta fuit
Rot.d.de.261.ſub n.7.p.1.in rec. licèt aliud ſit dicendũ
in terminis Bonifacian. propter verba prægnãtiſſima
illius Conſtit.prohibẽtia alienationẽ in perſonas pro-
hibitas,vt fuit dictũ in præalleg.Ferrar.co.R.P.D.Rẽ-
bold.Tertiò,non eſt prohibita Eccleſia retinere Dom.
directo volente,Men.conſ.216.n.43.Sur.conſ.521.n.10
v.reſpondeo,& fuit dictum in d.Rom.ceſſ.cor.R.P.D.
Burat. vbi fuit ponderatum, quod in eo caſu non con-
ſtabat de diſſenſu domini directi, quod emphyteuſis
non remaneret penes Eccleſiam.

Oliuerius Beltraminus.

VRBEVETANA DOTIS.

Veneris 17. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Solutio,in quam cauſam cenſeatur facta, pluribus conie-
cturis deducitur.

SVMMARIVM.

1 *Creditor non eſt veriſimile, quòd diu negligat exigere.*
2 *Teſtis deponens de facto proprio magis probat.*
3 *Facit pluſquam ſemiplenam probationem.*
4 *Iunctis adminiculis plenè probat in quacumq; materia.*
5 *Solutio in quam cauſam cedat,probatur ex coniecturis,& in-
dicijs.*
6 *Occultans,ſeu recuſans exhibere ſcripturas,præſumitur, quòd
illa contra ſe faciant.*
7 *Solutionis cauſa valdè dignoſcitur ex congruentia,& conue-
nientia ſummæ ſolutæ.*
8 *Solutio in dubio præſumitur cadere in cauſam duriorẽ,& latè
n.12 vbi declaratur,quæ cauſa dicatur durior,& grauior.*
9 *Item in cauſam antiquiorem,& etiam nu.13.vbi declaratur
quodnam dicatur debitum antiquius.*
10 *Solutio cedit in cauſam debiti habentis hypothecam, & in-
ſtrumentum,& pro quo debentur vſuræ.*
11 *Liber priuatus ſeruit pro adminiculo, quando eſt ſcriptus à
perſona benè informata,& proba.*

DECISIO DXXI.

DOmini concorditer perſtiterunt in deciſis, quia
de ſolutione ſcutorum 2800.conſtat ex confeſſio-
ne Comitis Ludouici, & præſumitur ex cauſa dotis ex
pluribus indicijs in deciſione relatis, quibus accedit
venditio Caſtri Aluiani D. Monaldi de conſenſu dicti
Comitis facta ad effectum ſatisfaciendi creditoribus
de eius pretio, ex quo ipſe Comes conſecutus fuit ſcu-
ta 400.& longè diſtat à veriſimili,quod † ſi fuiſſet cre- 1
ditor dotis neglexiſſet eam petere,& conſequi in dicto
pretio. Additur etiam depoſitio D.Tullij Ciceri ex-
preſsè atteſtantis ſolutionem fuiſſe factam in cauſam
dotis,qui † cùm deponat de facto proprio, magis pro- 2
bat,[a] Aymon.conſ.178.num.7.circa med.poſt Innoc.& a
alios allegatos,& † facit pluſquam ſemiplenam proba- 3
tionem,Cæſ.de Graſ.deciſ.2.nu.11.empt.fuit dictum
in Vrbeuetana bonorum 4.Iunij 1596.coram bon. me.
Card. Seraphino, & in Romana Cenſus de Angull. 4.
Iunij 1609.coram D.meo Marquemontio. Et † iunctis 4
tot adminiculis probaret plenè in quacumque mate-
ria,Caputaquen.deciſ.171.par.3.Cæſ. de Graſ.deciſ.3.
num.6.

Digitized by Google

n.6.de prob.fuit dictum in Sutrin.bonor.5.Octob.1586
5 cor.Illuſtr.Card.Platto,nedum† in probanda cauſa ſo-
lutionis,ad quam ſufficiunt coniecturæ , & indicia,vt
fuit dictum in vna Rom.Pecuniaria 22.Octob.1576.co.
Robuſterio.Et tantò magis probatur cauſa ſolutionis,
6 quia†pars aduerſa recuſat exhibere apocham,ad cuius
exhibitionem eſt adſtricta obligatione Camerali , &
quam apocham dicit d.teſtis fuiſſe confectam ſuper do-
te.Vnde contra eam militat præſumptio,quæ eſt con-
tra occultantes probationes,Bald.in l.fraus , ff.de leg.
Aym.conſ.6.n.8.cum alijs per Men.præſump.91.nu.4.
p.2.Non obſtat,quòd ex aduerſo obijcitur,apparere ex
libro Maſgantij,quod inter Monaldum , & Comitem
Ludouicum extiterunt variæ cauſæ dati, & recepti,&
ſolutionem potuiſſe fieri ex alia cauſa,& ceſſare , quod
dicitur in deciſ.præſumi ex cauſa dotis , cùm de alia
non appareat,quia partitæ , quæ exhibentur ſunt mo-
dicæ quantitatis nullam proportionem habentes cum
7 ſumma ſcutor.2800.& ad dignoſcendum†cauſam ſolu-
tionis multùm attenditur congruentia,& conuenientia
ſummæ ſolutæ , vt fuit dictum in Rom.dotis de Milli-
nis 13.Mart.1581.cor.bo.m.Robuſterio.Et coniecturę
adductę in deciſ.ſuadent particulariter ſolutionem ceſ-
8 ſiſſe in cauſam dotis,vltra quod † intrat iuris præſum-
b ptio,quod in eam cedere debet vti duriorem, tùm quia
c antiquior,ᶜ tùm quia†habet hypothecam,& inſtrumē-
9 tum , & quia debebantur vſuræ propter onera matri-
10 monij,vt benè deducunt informãtes.Non obſtat,quòd
dicitur contra partitam libri rationum adnotatam ex-
preſsè in cauſam dotis,quòd non ſit liber rationum hę-
reditatis Com.Ludouici, vt ſupponit deciſio , ſed liber
11 Monaldi,quia hoc parùm refert,cùm fuerit†talis par-
tita ſolùm pro adminiculo deducta , & negari non po-
teſt,quin faciat adminiculum,cùm fuerit ſcripta à per-
ſona benè informata , qui vt dicunt teſtes erat vir pro-
bus,approbatus à Com.Ludouico,qui eius opera mul-
tùm vtebatur , & mortuus eſt ante iudicium cœptum.
Ex quibus,& alijs adductis per informantes,qui omnia
ex aduerſo obiecta tollunt,DD. ſteterunt in deciſis .

ADNOTATIO.

a Teſtis de facto proprio , quam probationem faciat,
dixi ſupra ad deciſ. 351.
12 b Solutio † cedit in cauſam duriorem,& grauiorem,
Rot.dec.92.n.1.&5.p.1 diu.&dec.695.n.1.p.2.in rec.
quę autem dicatur cauſa grauior,& durior,benè ex-
plicat Men.de arb.caſu 493.l.2.& præſertim dicitur
cauſa grauior,& durior illa, quæ habet executionē
paratam,& obligationem Cameralem,Men. d. caſu
493.n.14.Rot.dec.123.n.1.p.2.diu.& inter plures o-
bligationes in forma Cameræ , illa cenſetur durior,
pro qua iam fuit relaxatum mandatum , cùm poſſit
celerius executioni mandari,Rot.in d.dec.69. ſub n.
1.vbi conſideratur , quod non eſt veriſimilis,quòd
perſona boneſta velit carcerib.includi,& benè Cor-
nel.conſ.295.n.2.l. 3. & fuit dictum in Rom. pecun.
19.Dec.1617.cor.R.P.D.Burat.Dicitur etiam cau-
ſa durior illa,quæ habet fideiuſſores,Rot.dec.113.n.
5.& dec.679.ſub n.9.p.1 diuer.& d.dec.695.ſub n.2.
quod tamen intelligitur,quãdo cætera ſunt paria,vt
declarat Rot.d.dec.695.n.2.ſicut etiam cenſetur du-
rior,vbi adeſt hypotheca,quam vbi non adeſt,Surd.
conſ.29.in prin.l.3.Item vbi vſurę decurrũt,Ro.dec.
679.n.6.p.1.diuerſ.
13 c Solutio†cedit in cauſam antiquiorem,Rot. dec.670.
n.6.p.1.diuer.& deciſ.113.n.5.v.aut ſaltem,ead. p.1.
diuer.ſed aduertendum eſt,quòd ad effectum, vt vnũ
debitum dicatur altero antiquius non attēditur dies
creationis,ſed dies ſolutionis,Surd.dec.187.n.7.Me-
noch.conſ.121.n.56.& dixit Rot.in Rom. Pecunia-
ria 13 Iunij 1613.cor.R.P.D.Pamphilio.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMORVM.

Lunæ 14.Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Conceſſio emphyteuſis facta alicui ad tertiam ipſius generationem comprehendit pronepotes , & plura alia de hac materia.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis conceſſa alicui ad tertiam ipſius generationem, comprehendit etiam pronepotes, & num.20.*
2 *Procedit non obſtante,quod pretendatur Notarium de inſtrumento conceſſionis rogatum promiſcuè, & indifferenter, & in confuſo vnum fuiſſe dictione* (ipſius.)
3 *Verba in dubio ſunt intelligenda iuxta propriam illorum ſignificationem.*
4 *Diſpoſitiua verba cenſentur magis deliberatè prolata , quàm narratiua.*
Diſpoſitiua eſt magis attendenda,quàm narratiua, & nu.21
5 *Error facti eſt excuſabilior, & probabilior errore iuris.*
6 *Error probatur ex relatione,quando relatum aliter loquitur, quàm referens.*
7 *Notarij verba cenſentur verba partium.*
8 *Petitio non declarat conceſſionem, quando verba conceſſionis ſunt clara.*
9 *Relatio operatur,vt omnia,quæ continentur in relato dicantur expreſſa in referente.*
10 *Relatum cenſetur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus.*
11 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica,licèt aliàs non poſſet concedi,niſi in tribus perſonis,tamen id fuit poſtea extenſum ad omnes deſcendentes.*
12 *Incluſio filiorum in inueſtitura non excludit nepotes .*
13 *Confeſſio patris non præiudicat filio, & nepoti in his,quæ veniunt ex pacto, & prouidentia.*
14 *Confeſſio non præiudicat confitenti,quando apparet de errore.*
15 *Procedit ſiue error conſiſtat in iure,ſiue in facto .*
16 *Confeſſio eò ipſo detegitur erronea , ſi conſtet de veritate in contrarium.*
17 *Prorogata diſpoſitio intelligi debet iuxta terminos primæ conceſſionis.*
18 *Prorogatio cenſetur vna, & eadem cum prima diſpoſitione.*
19 *Prorogatio non cenſetur,ſed noua conceſſio , quando adſunt noua pacta, & nouę qualitates,quę non ſunt in diſpoſitione.*

DECISIO DXXII.

PLacuit Dominis deciſ.bo.mem. Card. Seraphini in
hac cauſa facta ſub die 24.Maij 160 & rationes an-
tea deductæ.Propterea cauſa iterum ſuper ijſdem pro-
poſita vnanimi voto perſtiterũt in tunc reſolutis.Cùm
enim conceſſio facta fuerit Antonio ad tertiam ipſius
generationem,†generatio incipiebat à filijs ipſius An- 1
tonij,& terminabatur in eius pronepotibus , ᵃ iuxta a
ſententiam Bald.in Authen.quas ruinas,n.3. C.de Sac.
Sanct.Eccleſ.quam veriorem , & receptiorem dicunt
Alex.conſ.25.numer.5.lib.5.Ruyn.conſ.169.numer.6.
lib.1. Clar.in §.Emphyteuſis,quæſt.34. Illuſtriſſimus
Mantica de tacit.& ambig.conuent.lib.22.tit.25.num.
16. & ſecuta eſt Rota in vna Villæ Caprarolæ 11.
Maij 1592.coram R.P.D.meo Decano , in vna Aſſi-
ſienſ.Emphyteuſis 13.Nouembris 1598.coram Gy-
pſio , & in Romana domus 4. Maij 1609. coram R. P.
D.meo Sacrato.Et deciſio Caputaq.18.p.2.non loqui-
tur in his terminis , ſed quando conceſſio eſt facta ad

tertiam

tertiam generationem ſine verbo *(ipſius.)* Et hanc iuris
conclusionem non impugnat informantes pro Archi-
confraternitate Confalonis, ſed potius eam euitare co-
2 nantur pluribus modis. Primò, † ex vſu, ſeu abuſu Nota-
rij, quem dicunt non agnouiſſe differentiam, quam cō-
ſtituunt Doctor. quando quis recipit emphyteuſim ad
tertiam generationem ſimpliciter, & quando ad tertiā
ipſius generationem, cùm promiſcuè, & indifferenter
addat, & non addat illam dictionem *(ipſius)* quod depre-
henditur ex narratiua inſtrumenti, de quo agitur, re-
fert enim præcedentes petitiones, & conceſſiones ad
ſecundam generationem Antonij, & vtitur dict. *(ipſius)*
quæ in conceſſionibus, & petitionibus relatis non re-
peritur, & in eis Antonius computatur pro prima ge-
neratione. Verba autem ſunt intelligenda ſecundum
ſenſum loquentis, qui ex eius vſu, & conſuetudine col-
ligitur. Sed fuit reſponſum ex eo, quod Notarius ali-
quando minus propriè locutus ſit in hac materia, non
inde ſequi, quod in caſu, de quo agitur, verba non ſint
3 in proprio ſenſu accipienda, † cùm in dubio à propria
verborum ſignificatione non ſit recedendum, niſi con-
ſtet manifeſtè de contrario ſenſu, l. 1. ſi is, qui nauem, ff.
4 de exercit. act. l. non aliter, ff. de leg. 3. Præſertim quia †
abuſus Notarij contigit in verbis narratiuis, à quibus
inferri non poteſt ad diſpoſitiua, quæ magis delibera-
b tè, accuratèq; proferuntur, & narratiua potuit procede-
re ab errore, quia Notarius crediderit verba conceſſio-
num ita eſſe concepta, & iudicare debemus eum lapſū
5 potiùs errore facti, quàm iuris, cùm † error facti, prout
excuſabilior, ita etiam ſic probabilior errore iuris, Ay-
mon. conſ. 188. ſub n. 10. v. quartò fortiùs, & ex relatio-
6 ne, † quam fecit Notarius ad dd. inueſtituras, clarè de-
prehenditur error, vt per Dec. conſ. 63. nu. 6. Accedit,
quod petitio Antonij, & decretum Congreg. in quorū
vim emanauit conceſſio, expreſsè dicunt ad tertiam
7 ipſius generationem, vnde † iſta verba non ſunt iudi-
canda vti verba Notarij, ſed vti verba partium, & ſunt
metienda ſecundum eorum ſenſum, & intentionem,
quæ præſumitur iuri conformis, & propriæ verborum
ſignificationi. Et ad illud, quod dicitur de prorogatio-
ne Clauſtri facta 8. Nouembris 1495. vltra ſupradicta,
benè reſpondetur in deciſione, quod verba illa ad ſe-
cundam ipſius generationem fuerunt limitata, & re-
ſtricta ex verbis ſequentibus, quæ limitatio cùm non
legatur in conceſſione iſta, non poteſt ab illa ad iſtam
fieri illatio, imò potiùs retorquetur inductio, ex reg. l.
vnic. §. fin autem, C. de caduc. toll. ad illud, quod ſecun-
do loco obijciunt informantes pro Archiconfraterni-
tate Confalonis de petitionibus Antonij de nouo ex-
hibitis, in quibus multùm vrgent, reſpondetur conceſ-
ſionem non fuiſſe factam illarum vigore, quod ex diſ-
formitate, quæ intercedit inter ipſas, & conceſſionem
patet, ſed vigore vltimæ inſertæ, & regiſtratæ in in-
ſtrumento, ad quam expreſsè ſe refert ipſa conceſſio.
8 Vltra quod licèt aliàs, vt ex aduerſo dicitur, † ex peti-
tione declaretur conceſſio, hoc verum in verbis dubijs,
non autem in claris, quia verba clara excludunt omnē
interpretationem, l. iſte, aut ille, §. cùm in verbis, ff. de
leg. 3. l. Ancillæ, C. de furt. l. quod conſtitutum, vbi Bar.
de milit. teſtam. Verba autem ſunt clara non ſolùm ex
eorum propria ſignificatione, ſed etiam ea relatione
expreſſa ad prorogationem ſalæ dirutæ, quæ fuit facta
Antonio ad tertiam ipſius generationem, & pronepo-
tes comprehendit. Ceſſat etiam ex hoc, quod dicitur
conceſſionem fuiſſe factam ſub commemoratione alia-
rum inueſtiturarum, quia parte ſe reſtrinxerunt ad mo-
dum, & formam, ſub quibus fuit conceſſa illa ſalæ diru-
tæ, & ad eius inſtar fuit facta conceſſio, de qua agitur.

Nec facit, quod ex aduerſo replicatur, fuiſſe expreſsè
cōuentum in conceſſione ſalæ dirutæ, quod in ea com-
prehendatur pronepos, quia ſi hoc eſt verum, magis iu-
ſtificat intentionem Antonij Franciſci; hoc enim debet
haberi etiam pro expreſſo in conceſſione, de qua agi-
tur ex vi, & natura relationis, quæ † efficit, vt omnia, 9
quæ continentur in relato, dicantur expreſſa in referē-
te, vt Ber. conſ. 140. n. 36. l. 2. cùm relatum † ſit in referē- 10
te cum omnibus ſuis qualitatibus, l. aſſe toto, ff. de hær.
inſtit. Bart. in l. 1. §. vltimò, circa fin. ff. famil. erciſ. Dec.
conſ. 47. n. 1. Royn. conſ. 127. n. 4. in fin. & ſeq. li. 2. Aym.
conſ. 45. nu. 4. Non obſtant, quæ tertio loco allegantur
de defectu poteſtatis concedendi, quia quatenus illam
metiuntur a Statuto ſocietatis prohibente fieri con-
ceſſionem ad tertiam generationem; Statutum, vt benè
animaduertitur in deciſione non ſimpliciter, & abſo-
lutè prohibet, ſed ſe limitat in illis verbis *(ſenza tutto il
corpo, & eſpreſſa volontà di tutta la compagnia,)* quod in
hac conceſſione interuenit, quatenus etiam defectum
poteſtatis metiuntur a facultate cuſtodum, qui inſtru-
mentum fecerunt de facultate ipſorum ſufficienti, non
eſt dubitandum, quia vltra quod negotium fuerat illis
remiſſum a Congregatione cum facultate faciendi, &
componendi, poſtquam Congregationi fuit expoſitum
Antonium petijſſe vſque ad tertiam ipſius generatio-
nem concedi, Congregatio deliberauit, & ſtatuit, quòd
concederetur modo, & forma, quibus petitum fuit.
Non licet etiam metiri defectum poteſtatis a diſpoſi-
tione iuris communis, eò quia † emphyteuſis Eccleſia- 11
ſtica non poſſit concedi niſi tribus perſonis, §. emphy-
teuſis in Authen. de alienan. quia d. diſpoſitio fuit ex-
tenſa ad omnes deſcendentes, Alex. Ruyn. & Couar. in
deciſ. adducti cum multis citatis ab Illuſtriſſimo Mant.
qui etiam de communi teſtatur, de tacit. & ambig. con-
uent, lib. 22. tit. 25. num. 13. Confeſſiones † Fabij, & No- 12
tarij, quod filij comprehendantur in conceſſione non
excludunt nepotes, Alex conſ. 64. n. 7. verſ. benè facit, li.
2. Nec poſſunt † præiudicare nepotibus, & pronepoti- 13
bus in ijs, quæ veniunt ex pacto, & prouidentia, Alex.
conſ. 106. n. 8. lib. 4. maximè cum † appareat de errore, 14
quo caſu neque etiam confitenti præiudicat, l. non fa-
tetur, ff. de confeſſ. Anchar. conſ. 291. num. 3. Dec. conſ.
408. n. 5. Rol. conſ. 69. n. 48. & 3. Menoch. conſ. 147. n. 29.
ſiue † errauerint in facto circa conceptionem verborū, 15
ſiue in iure circa eorum ſignificationem, Paol. de Caſt.
in l. non fatetur, Dec. & Rolan. *vbi ſupra*, Decian conſ.
55. n. 24. lib. 2. Apparet † autem de errore, ex quo con- 16
ſtat de veritate in contrarium, Anchar vbi ſupra. Alex.
conſ. 102. ſub nu. 9. verſ igitur idem, lib. 1. Aret. conſ. 14.
num. 8. & ante med. Rol. d. conſil. 69. nu. 48. in fin. & nu.
ſeq. Et potuit Fabius, qui non fuit acquirens facilè er-
rare. Idem dicendum de confeſſione Horatij patris
Antonij Franciſci, & de eius credulitate, de qua depo-
nunt teſtes. Ad illud, quod ſimus in prorogatione, quòd
propterea † habeamus interpretari verba huius proro- 17
gationis ſecundum terminos priorum conceſſionum,
ex quarum lectura dicitur apparere perſonam acqui-
rentis ſemper fuiſſe habitam pro prima generatione,
placuerunt DD. reſponſiones datæ in deciſ. quod non
ſumus in vera prorogatione, † quæ ſolet cenſeri vna, & 18
eadem cum inueſtitura prorogata, ſed potius † in noua 19
conceſſione, & inueſtitura propter noua pacta, & no-
uas qualitates adiectas, quæ non erant in prioribus in-
ueſtituris, Bal. Ang. Alex. & alij cumulati in deciſ. Item
quod non eſt verum abſolutè, quod in omnibus priori-
bus conceſſionibus Antonius fuerit habitus pro prima
generatione, quia in conceſſione facta de domo, ſeu
ſalæ dirutæ, quæ facta fuit ad tertiam generationem
ipſius

Digitized by Google

ipſius Antonij,ad quam partes habuerunt particulariter reſpectum, prima generatio incipiebat à filijs, & tertia in pronepotibus deſinebat. Alijs, quæ non ſunt ſublata in deciſione,benè reſpondent informantes pro Antonio Franciſco.

ADNOTATIO.

20 a Hanc opinionem † Rotæ,quòd ſcilicet,pronepotes includantur in conceſſione emphyteuſis facta ad tertiam ipſius generationem poſt enumeratos 29. DD. pro hac opinione latè ſequitur Menoc.conſil.1066.& præter deciſiones hic allegatis latè etiam ſecuta fuit Rot.in dec. 305.n.2.p.1. in recent. & in Romana Domorum 25.Maij 1016.cor.R.P.D.Vbaldo,vbi dicitur hoc procedere non obſtante, quòd in inueſtituris antiquis non adeſſet dictio *ipſius*, quam etiam opinionē latè ſequuti fuerunt RR.PP.DD.Mãzanedus, & Caualerius in eorum voto deciſiuo prolato in cauſa Senogallien.Caſtrorum inter Sereniſſimum Vrbini Ducem,& D.Marchionem de Ruere,& ab hac opinione vti magis vera, & magis communi, & à Rota toties approbata non eſt in iudicando recedend.

21 b Diſpoſitiua eſt†magis attendenda,quam narratiua, Rot.dec.34.n.12.p.1.diuerſ. & deciſ.653. n.19.p.1.in recent. *Oliuerius Beltraminus.*

PENNEN. PENSIONIS.

Veneris 4.Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria an, & quando ſit concedenda.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria eſt concedenda, quando fumus in prophanis, & articuli ſunt releuantes.*

2 *Remiſſoria nō denegatur propter calumniam,maximè quando eſt præſumpta.*

3 *Remiſſoria non eſt deneganda,quando repræſentatur præiudicium irreparabile.*

4 *Remiſſoria non eſt concedenda aduerſus propriam confeſſionem.*

5 *Non procedit, quando daretur fumus de errore.*

6 *Iuramento non dicitur contrauenire titularis, qui promiſit ſoluere penſionem,etiam ſi agat ad illius nullitatem, dummodò interim ſoluat.*

DECISIO DXXIII.

FVit ſine difficultate reſolutū Abbati Gypſio dandā
1 eſſe remiſſoriam,†quia fumus in prophanis,& articuli ſunt releuantes,& ſi non daretur,in vanum obtinuiſſet committi cauſam nullitatis, ſeu reductionis pēſionis,cùm non poſſet ſuas probationes facere.Nō ob-
2 ſtat prætenſa calumnia,quia propter calumniā,† præſertim quando eſt pręſumpta,non ſolet quis à probãdo
a repelli,ᵃ Ægid.dec.629.& fuit ſæpiùs reſolutū,& maxi
3 mè quãdo repræſentatur præiudiciū irreparabile.†vt in hoc caſu,in quo ſoluens penſionem (*ſi vera ſunt articulata*)careret omnibus fructibus,quia penſio omnes abſorbet,Rota in vna Papienſ.Matrimonij 27. Februarij 1595.cor.Illuſtriſs.Cardinali Mãtic. Et ceſſare videtur præſumptio calumniæ ex oblatione,quā facit Gypſius Abbati Vrſio, quòd authoritate propria percipit omnes fructus loco pēſionis durante lite, quo tempore eſt etiā paratus penſionē ſoluere, ſi oblationem non acceptet. Non obſtat cōfeſſio Gypſij, quòd Abbatia valeat duc.406. quando conſenſit penſioni, & propterea
4 †videatur deneganda remiſſoria ex manifeſta calūnia contra propriā confeſſionem, vt fuit deciſum in vna

Toletana Penſionis 29.Maij 1598. cor.bo.me.Litta;
quia fuit reſponſum † hoc nō procedere,quando datur 5
fumus de errore cōfeſſionis,Put.dec.6.de dilat. Fumus autem erroris videtur reſultare ex oblatione prædicta, ex fide Capituli Eccleſiæ Cathedralis Pennenſ.& ſumpto ſupplicationis. Ad illud,quòd Gypſius non ſit audiendus propter iuramentum præſtitum in obligatione de ſoluēdo,dicitur eum obtinuiſſe abſolutionem ad effectum agendi,ſed neq;†ea indiget,neque incidit in periurium,cum non controueniat iuramento,quia interim ſoluit, & ſoluet, quoadusq;erit penſio declarata nulla, vel reducibilis. De timore ſubordinationis nullus datur fumus,nihilominus Domini voluerunt,quòd nominentur teſtes in Curia.

ADNOTATIO.

a Propter ſuſpicionem calumnię Rota non ſolet denegare remiſſoriam,de quo dixi ſupra ad deciſ.81.

Oliuerius Beltraminus.

MONTIS FALISCI FIDEICOMMISSI.

Mercurij 25. Maij 1611.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis quando ſint ſubminiſtranda.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta ſunt ſubminiſtranda nepoti agenti ad hæreditatem aui.*

2 *Procedit,quando cum paupertate concurrit præſumptio boni iuris.*

3 *Iſta præſumptio debet eſſe non leuis.*

4 *Deciſiones Rotæ oſtendunt bonum ius.*

5 *Pretium præſumitur iuſtum.*

6 *Tantò magis, quando fuit firmatum per æſtimatores pro vtraque parte electos.*

7 *Res inter alios acta facit aliquam præſumptionem.*

DECISIO DXXIV.

BIſentij,qui litem introduxerūt ſuper recuperatione bonorū, aut fideicommiſſo ſubiectorū contra tertios eorū poſſeſſores pretendebant ſibi alimenta,& ſūptus præſtari ab aduerſarijs: Vnde dato ſuper hoc dubio fuit reſolutū non eſſe locū pręſtationi;ᵃ licèt†enim a
nepoti petēti bona,& hæreditatem videãtur debita,l. 1
ſi inſtituta §. de inofficioſo il ſecondo. ff. de inofficioſo teſtam.Couar.pract.q.c.6 cum multis alijs allegatis,id
tamen † procedit, quando cum paupertate concurrit 2
præſumptio boni iuris in bonis, ſuper quibus lis pendet,Couar.*vbi ſupra*.latè Decian. alios cumulans conſ.
66.ſub num.1.lib.2.†& quidem præſumptio non leuis, 3
Gabr.conſ.25.poſt n.2.lib.1.Menoch.conſ.491.ſub nu. 3.verſ.eſt enim neceſſe.Et quamuis de paupertate ſatis
ſit probatum, & pro † bono iure videantur deciſiones 4
Rotales,per quas fuit reſolutum conſtare de fideicommiſſo,& probari identitatem bonorum fideicommiſſi, attamen D. Gregorium Boncompagnum tuentur detractiones,quas de fideicommiſſo detrahendas eſſe fuit reſolutum, & quę pretium totum tenutæ Firentini abſorbent. Nec obſtat,quòd etiam, vbi agitur de detractionibus, ſint miniſtrandæ expenſæ, Aym.conſ.164. n.1.quia Aym.ibi expreſsè requirit præſumptionē boni iuris in actore,& in caſu ſuo detractiones non erant liquidæ,prout ſunt allegatæ per D. Gregorium Non obſtat,quòd Biſentij prætendant tenutam non fuiſſe
iuſto pretio vēditam,†quia in hoc præſumptio eſt cō- 5
tra ipſos pro iuſtitia pretij cōuēti,Bal.in l.per diuerſas in 4.q.n.13.in fi.C.mand.Rol.cōſ.64.n.18.li.4.Illuſtriſs. Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib.4. tit.19. nu.26.

6 & tantò magis,†quia pretiũ fuit firmatum per eſtimatores pro vtraq; parte electos,quorum æſtimatio licèt
7 non afficiat Biſentios, vti res inter alios acta,† attamen negari non poteſt, quin faciat aliquam præſumptionem,Felyn.poſt Ant.de Butr.& Abb.in c. cauſam, quæ il 1.nu.19.de teſtib. iſta autem benè procedunt reſpectu D.Gregorij, quoad alios autem poſſeſſores,qui nihil allegant, & quibus non ſuffragantur detractiones,nihil fuit dictũ per Dominos,& propterea quoad ipſos poterit facilè concludi,quòd teneantur ad expẽſas, & alimenta; Et Scarincius poſſeſſor domus fideicommiſſi agnoſcit bonam fidem nõ ſolùm reſpectu ipſius domus, quam paratus eſt dimittere ſolutis melioramentis,ſed etiam reſpectu alimentorum,quia vult ea miniſtrare ſecundùm ratam penſionum domus à Rota declarandam. In hoc tamen quia, vt dixi, non habui reſolutionem, faciam verbum cum Dominis.

ADNOTATIO.

a De hac materia,quando ſint ſubminiſtranda alimenta, & ſumptus litis collitiganti, & quæ concurrere debeant,dixi latè ſupra ad deciſ.189.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPOLII DE PINIS,

Veneris 10. Iunij 1611.

ARGVMENTVM.

Spolium commiſſum per Procuratorem, quando obſtet Domino, & quando cenſeatur ratificatum.

SVMMARIVM.

1 *Spolium à tertio commiſſum non repellit ab agendo, etiam ſi ſit commiſſum à Procuratore.*
2 *Procurator non cenſetur habere mandatum ad committendum ſpolium.*
3 *Spolium commiſſum à Procuratore obſtat Domino, quando Dominus ratum habet factum Procuratoris.*
4 *Ratificatio æquiparatur mandato.*
5 *Procedit etiam,vbi mandatum ſpeciale requiritur.*
6 *Ratificatio ſpolij commiſſi à Procuratore ex quibus inducatur.*
7 *Ratificatio non datur ſine ſcientia.*
8 *Scientia debet eſſe certa, & ſpecifica cum omnibus ſuis qualitatibus.*
9 *Ratificatio ſpolij commiſſi à Procuratore inducitur ex eo, quòd Dominus per multum tempus conatus fuit illud in iudicio ſuſtinere.*
10 *Item cenſetur ratificatum ſpolium eo ipſo, quòd Dominus de eo habita notitia non reuocauit,nec contradixit.*
11 *Spolij exceptio obſtat, donec non fuerit integraliter purgatum etiam quoad reſtitutionem fructuum.*

DECISIO DXXV.

FVit receſſum à deciſione vltimo loco in hac cauſa
1 facta, licèt enim verum† ſit ſpoliationem à tertio
factam non repellere ab agendo etiam quòd ſit facta à
2 Procuratore, quia non videtur tale mandatũ habuiſſe
à Domino,l.ſi Procurator,ff.de cond.indeb.Ægid.dec,
550.ſi Procurator n.1.attamen eſt etiam verũ nõ pro-
3 cedere,quando Dominus † ratum habuit factũ Procu-
a ratoris,[a] Ægid.ibi.latè Lancel. de attent. par. 1.c.1.n.
4 47.cum duob.ſeq.†Ratificatio enim mandato æquiparatur,l.fi.ff.de Maced, c.ratihabitionẽ, de reg.iur.in 6.
5 etiam† vbi ſpeciale requiritur mandatum, l.quòd ſi de
ſpeciali, vbi Bald.ff.de minor.Tiraq.de retract.lign.§.
1.gloſſ.10.n.31. Actus autẽ ratificatorij iudicij, & ſen-
tentiæ,†quib.mediantibus fuit cõmiſſum ſpoliũ,dedu- 6
cuntur ex obligatione,quã fecerũt Præſidens,& Oblatæ de reſtituẽdo creditoribus prioribus, & potioribus in vim dictæ ſentẽtiæ ex adeptione poſſeſſionis domorũ eiuſdẽ iudicij ſpoliatiui vigore cũ perceptione penſionum per plures annos,& ex alijs,qui actus data ſciẽtia ſpoliationis indubitatã oſtendunt eius ratificationẽ. Difficultas eſt in ſcientia Præſidentis,& Oblatarũ,
†quia ſine ea nõ datur ratificatio, Oldrad.conſ.329.n. 7
10.Bald,in l.cùm a matre.C,de rei vend.Natt.cõſ.162.
n.31.† & requiritur certa,& ſpecifica cũ omnibus qua- 8
litatibus,latè Tiraq.de retract.lign.§.36.gloſſ.2.n.30. & in terminis noſtris Lancel.d.c.1.nu.76.& ſeqq. Viſũ autẽ fuit Dominis ſcientiam Præſidentis, & Oblatarũ probari multis argumẽtis adductis pro parte illorũ de
Pinis ſignanter ex eo,quòd† cõtra ipſas fuit motũ iu- 9
dicium ſpolij in Rota,& illud ſuſtinuerunt vſq;ad ſententiã incluſiuè,& non eſt veriſimile,quòd Procurator ipſis inconſultis talẽ litem ageret,vt per Lãcel.vbi ſupra n.61.qui à proſecutione litis ſuper attẽtatis introductæ arguit ſcientiã Domini, & eũ ſcientia ratificationem attentatorũ cõmiſſorum à Procuratore, quod dicit fuiſſe deciſũ in Rot.in vna Legionẽſ. iuriſdictionis cor.Rubeo.Et quòd per comparationem,& defenſionem iudicij ſuper ſpolio colligatur ſcientia,& ratificatio ſpoliationis factæ à Procuratore,dixit Rota in Romana Vineæ de Fabris 20. Decembr. 1604. cor.R. P.D.meo Coccino.Non ſolũ autem defendendo actum ſpoliatiuum Procuratoris ratificarunt ſpoliũ per præ-
dicta,ſed etiam† ex eo,quòd poſt habitam notitiam nõ 10
reuocauerũt,vel contradixerũt,Ægid.dec.550.Caput. dec 53.n.6.& 58.p.1,& deciſ.179.p.3.Lancel.vbi ſupra n.59.qui teſtatur ita reſoluiſſe Rotam cor. Gropperio in vna Cæſarauguſtana Dignitatũ. Vt videtur carere difficultate,quia Præſidens,& Oblatæ fuerunt cõdemnatæ ad purgationem ſpolij, & reſtitutionem domorũ cum fructibus perceptis per ſententiam Rotalem,quæ tranſitum fecit in iudicatum, & cui ipſæ paruerunt quoad reſtitutionem domorum. Vnde quamdiu non reſtituerunt etiam fructus, † non eſt plenè purgatum ſpolium,illiſque agere volentibus contra Pinos obſtat exceptio ſpolij,c 2.& fin.de ord.cogn.c.frequens,de reſtit.ſpoliat.in 6.& ita fuit reſolutum.

ADNOTATIO.

a Dominus an,& quando cenſeatur ratificaſſe ſpolium commiſſum a ſuo Procuratore,dixi ſupra ad dec.336. quæ deciſio fuit facta in hac eadem cauſa.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA REPETITIONIS INDEBITI.

Mercurij 16. Nouembris 1611.

Hæc Deciſio non indiget Argumento, nec Summario.

DECISIO DXXVI.

FVit informante tantùm Bartholomæo reſolutum non conſtare de prætenſis per aduerſarium cau-
ſis reſtitutionis [a] in integrum,cùm nullas deducat,nec a
poſſit eas prætendere ſub pretextu iniuſtitiæ ſententiæ Rotalis, quia imò de eius aperta iuſtitia viſum fuit Dominis liquere ex præcedentibus deciſionibus.

ADNOTATIO.

a De cauſis reſtitutionis,quando dicatur conſtare,vide ſup.ad deciſ. 370. *Oliuerius Beltraminus.*

CALA-

Digitized by Google

CALAGVRITANA BENEFICII DE CVACCI.
Luna 28. Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Appellatio datur à relatione examinatorum, & an, & quando ſit deueniendum ad nouum examen.

SVMMARIVM.

1 *Appellatio datur à relatione examinatorum, qui approbarunt ſolùm ad beneficium ſimplex, non ad Curatum.*
2 *Examen de nouo factum detegit grauamen examinatorum, & num. 4.*
3 *Non procedit, quando interceſſit tantum temporis interuallum, vt quis interim potuerit didicere, & ſub num. 5. vbi vide limitationem.*

DECISIO DXXVII.

ROta cenſuit eſſe locum nouo examini, quia cũ Mi-
1 chael† appellauerit à relatione examinatorum,
prout appellare licuit iuxta reſolutionẽ factam 1. Julij
a præteriti, præſertim propter grauamen illarũ ab exa-
minatoribus approbando illum ad ſimplicia beneficia
tãtùm, quia ſi fuiſſet approbatus ad curata, ſicuti antea
fuerat approbatus, vtiq; veniebat præferendus cæteris
oppoſitoribus approbatis ad ſimplicia, iuxta conſtitu-
2 tionẽ fœl. rec. Clemen. VIII. De hoc autem† grauami-
ne non videtur poſſe benè conſtare Iudici ad quẽ, niſi
b per nouum examen. b Et ita factum fuit in cauſa Con-
chenſ. Beneficij de Val de Iudios, in qua fuit firmatum
Gregorium Sanchez, qui fuerat reiectus ab examina-
toribus, & appellauerat, fueratq; in cauſa appellatio-
nis examinatus, & idoneus repertus debere obtinere.
Non obſtat, quòd à die cõcurſus vſq; in præſens inter-
3 ceſſerint quindecim menſes, † per quod tẽporis ſpatiũ
potuit Michael doctus euadere, & effici habilis, &
c propterea non videatur eſſe locus nouo examini, c vt
fuit dictũ in Calaguritana Beneficij de Ceruera 8. Fe-
bruarij 1591. cor. R.P.D. meo Decano, & in alijs, quia
viſum fuit Dominis tempus in caſu iſto eſſe breue,
cuius etiam magna pars conſumpta fuit in obtinenda
citatione, cum inhibitione, & literis compulſoriali-
bus, in itinere de partibus ad Curiam, in interpreta-
tione proceſſus, & ſimilibus, & interim Michael plu-
ries inſtetit pro nouo examine. In caſu autem deciſio-
nis Calaguritanæ de Ceruera erant lapſi quatuor an-
ni, & non concurrebant ſupradicta.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad d. deciſ. 515.

4 b Nouum † examen eſt vnius ex modis probandi ſcientiam concurrentium, & grauamen examinatorũ, Rota dec. 8. de probat. in nouis, & dec. 18. n. 4. de conceſſ. præb. pariter in nouis, & fuit dictum in Calagurit. de Munilla 15. Iun. 1612. cor. R.P.D. Cocc. Decan.

5 c Cùm † ſcientia requiratur de tempore examinis, c. ſi eo tempore, & ibi gloſ. in v. *(effectus)* de reſcript. in 6. non eſt locus nouo examini, quando tantum temporis interuallum interceſſit, vt quis potuerit fieri doctus, & idoneus, vt firmatur in hac deciſ. & præter hic allegata benè Rot. dec. 505. nu. 4. p. 2. in rec. vbi optimè ponderatur, quòd literatura eſt habitus acquiſitus, non innatus, & ideo nõ infertur ex præſenti ad tempus præteritũ, de quo etiam benè per Men. de præſ. l. 1. præſumpt. 24. à n. 5. vſq; ad 53. Verùm ſi appellans ſtatim adierit Iudicem appellationis, & obtulerit ſe examini, nõ eſt, quòd ei imputetur, ſi ſtatim non fuit examinatus, vt benè conſiderat Rota penes Seraph. dec. 968. ſub n. 7. prout etiam eſt valde conſiderabile, quòd maior pars iſtius intermedij temporis fuerit conſumpta in lite, adeò quòd cum difficultate appellans potuerit didicere, vt conſideratur in hac deciſione, & fuit etiam conſideratum in dicta Calaguritana de Munilla coram R.P.D. Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA INCENDII.
Luna 14. Aprilis 1611.

ARGVMENTVM.

Conductor an, & quando teneatur de caſu fortuito, & an poſſit vti re conducta ad alium vſum, quàm ad deſtinatum.

SVMMARIVM.

1 *Incendium eſt caſus fortuitus.*
2 *Conductor non tenetur de caſu fortuito, ſed periculum eſt locatoris.*
3 *Conductor non tenetur de omni caſu, quando non vtitur domo conducta ad vſum deſtinatum, & n. 7.*
4 *Conductor non tenetur de caſu fortuito quando vtitur re ad vſum deſtinatum, & n. 7.*
5 *Conductor veniens contra conuentionem, & legem contractus tantò magis de caſu fortuito tenetur, & n. 12.*
6 *Conductor dicitur prohibitus vti re conducta ad alium vſum, quando eſt conducta in ſpecie ad certum vſum.*
8 *Cõductor non tenetur de incendio, aut caſu, niſi ob latam, aut leuem culpam.*
9 *Procedit, quando conuenitur actione locati, ſecus quando conuenitur actione l. Aquiliæ, quia tunc tenetur etiam de leuiſſima culpa in committendo.*
10 *Conductor dicitur in culpa eo ipſo, quòd mutat vſum.*
11 *Conductor culpa caret, qui vtitur re ad vſum deſtinatum, ſicut è contra non eſt ſine culpa, qui vſum mutat.*
13 *Culpa leuis deducitur ex incongruitate loci.*
14 *Incendium quãdo quis à vicino paſſus fuit culpa illius, emendare debet dictum damnum actione l. Aquiliæ.*
15 *Approbatio non habet locum data ignorantia.*
16 *Conductor debet eſſe diligens in re conducta, vt alius quilibet paterfamilias diligens fuiſſet aliàs, eſt in culpa.*
Conductor, an, & quando teneatur ratione incendij, & n. 17. & 18.

DECISIO DXXVIII.

CVm fuerit in pluribus deciſionibus firmatum ignẽ
habuiſſe originem in apotheca à D. Vincẽtio cõ-
ducta: Dubitani, an ipſe teneretur de incendio, quòd
dubium fuit per duas poſitiones vtraque parte infor-
mante examinatũ. Et tandem Domini reſoluerunt ip-
ſum teneri: fundamentum potiſſimum fuit, † quia licèt 1
incendium ſit caſus fortuitus, l. contractus in fin. ff. de
reg. iur. l. in rebus, ff. commod. gloſ. & Doct. in l. incen-
dium c. ſi cert. pet. † & conductor non teneatur de caſu 2
fortuito, ſed periculum ſit locatoris, l. ſi fundus §. fin.
cum l. ſeq. ff. locat. Attamen cùm D. Vincẽtius apothe-
cam conduxiſſet ad vſum ſtabuli, † vtẽdo illa pro fœni- 3
li, & ſic non in vſu deſtinato, tenetur de omni caſu, a a
Grat. qui de incendio loquitur poſt Alex. quẽ allegat
conſ. 46. n. 16. & ſeq. lib. 2. & ſequuntur plures adducti
per informantes pro D. Patriarcha; ſicuti † è contra 4
non tenetur de periculo, & caſu qui vtitur re ad vſum
deſtinatum, l. eum qui in princip. ff. commod. Bal. conſ.
148. in princip. verſ. propterea vbicunque libr. 2. Aym.
conſ. 343. ſub num. 5. Præſertim quia vſus fœnilis eſt
magis periculoſus, vt re ipſa patet, quàm vſus ſtabuli,

& propterea tantò magis teneri debet, vt probatur in
l.videamus,§.ſi quis ſeruus,ff.locat.l.ſi vt certo,§.nam ſi
tibi equum, ff. commod. Accedit, quòd vſus apothecæ
fuit expreſsè in contractu inter partes conuentus. Vnde
5 D.Vinc.† veniens contra conuentionẽ,& legẽ contra-
ctus tenetur de caſu fortuito, gloſ.in d.l. videamus in
gloſ.magna in fin. Bart.in §.fin.d.l. & multis iuribus,
ac authoritatibus examinauit Surd. cõſ.12.n.31.Paria
6 autem ſunt,quòd† D.Vincẽtius prohibitus eſſet dicta
apotheca vti pro fœnili, & quod eſſet ad alium vſum,
nempè, ſtabuli parata, vt dixit Grat.loco ſupracitato.
Conceſſo enim vſu ſtabuli,fuit alius denegatus, l.cùm
ita legatum,ff.de cõd.& demonſt.l.cùm lex,ff.de legib.
gloſ.in c. nonnè benè dicimus in verſ.tacendo in fi. de
præſumpt.Cur.ſen.conſ.43.ſub n.42. Non obſtat,quòd
etiam in ſtabulo teneatur fœnum, quia non eſt cum
tãto periculo,tùm quia quantitas, quæ ibi tenetur pro
pabulo equorum,eſt modica,tum quia in ſtabulis con-
tinuò verſãtur Agaſones,& ſtabularij, qui facilè præ-
uidere,& prouidere poſſunt periculis. Et in omnem
euentum, quando hoc pacto eſſet ſecutum incendium,
7 † poſſet D.Vincentius allegare ſe vſum fuiſſe apotheca
ad vſum,ad quem conduxerat, & propterea non tene-
ri;iux.tradita per Bar & Aym.ſupra alleg.Non obſtat,
8 quòd † conductor non teneatur de incendio, aut caſu;
9 niſi ob latam,aut leuem culpam, quia hoc verũ,quan-
do conuenitur actione locati, ſecus quãdo conuenitur
actione l.Aquilæ,quia tunc tenetur etiam de incendio
leuiſſima culpa in committendo ſequuto,Bal.cõſ.441.
n.1.lib.1.Alex.in l.domos hæreditarias n.5.ff. de leg.1.
& conſ.50.n.3.& poſt n.9.lib.1.cum multis relatis per
Cæphal.conſ.362. n.14.35. & ſeq. & per Rol.conſ.95.
n.8,iuncto n.29.& ſeq.lib.2.Hoc enim ex natura actio-
nis l.Aquiliæ la ſeconda,ff.ad l.Aquiliam, & procedit
etiam de iure Canonico,Abb.in c.ſi culpa poſt n.1. per
10 illum text.de iniur. † Ex mutatione autem vſus oritur
11 culpa,Grat.d.conſ.46.nu.18.& facit† quia ſi culpa ca-
b ret,qui vtitur re ad vſum deſtinatum,[b] l.arboribus §.na-
uis, ff.de vſufr.l.ſi fundum ff.ſolut.matrim. Bald.dicto
conſ.441.n.1.ante fin.lib.1.verſ. ſed hæc domus. Aym.
d.conſ.353.n.5.à contrario non eſt ſine culpa, qui vſũ
mutat,ita è cõuerſo argumentatur deciſ.Florent.ex ad-
uerſo alleg.11.n.40. Et in ſimili Corn. conſ.28.n.9.lib.
12 3.Præſertim quia,† vt dictum eſt,vſus deductus eſt in
conuentionem, contra quam venire non potuit ſine
culpa, gloſ.in l. videamus in gloſ. magna in fin.ff.loc.
Surd.d conſ.12.n.31.deciſ.Genuenſ.205.n.1.Et quidem
13 ex leui culpa,vt dicit Grat.vbi ſupra,† quæ augetur ex
incongruitate loci,quæ multum in hac materia atten-
ditur, Anch.348 n.3,Salycet.in l.quę fortuitus ſub n.7,
verſ.loco eo quia C.de pign.act. Grat.d.conſ.46.n.19.
& ex alijs circumſtantijs latè ponderatis per informã-
tes. Non releuat, quod dicitur ſolùm locatorem poſſe
dare de hac culpa, & hanc actionem intentare, quia
14 D.Patriarcha non ſe fundat in actione locati,† ſed in
ea,quæ deſcendit à l.Aquilia, per quam emendari de-
bent damna, quæ vicinus paſſus eſt propter incendiũ,
l.ſi ſeruus ſeruum §.ſi inſulam, & l.qui occidit,§.in bac,
ff. ad l. Aquil. Menoch. qui alios allegat de arbitr. caſ.
190.n.14. Nec facit,quòd fœnum eſſet in apotheca
tempore locationis,ex quo videatur elici cõſenſus lo-
15 catoris,quia non probatur eius ſcientia,† & nemo ap-
probat,quòd ignorat,vt dicit Oldrad.conſ.328.n.18.in
fine,& ſi ſciuit fœnum adeſſe,& voluit facere locatio-
nem ad vſum ſtabuli, tantò magis comprehenditur
eum noluiſſe,quòd haberet ad vſum fœnilis,alias enim
vel locaſſet pro fœnili,vel ſimpliciter locaſſet. Nõ ex-
cuſatur D.Vincẽtius ex eo,quòd D.Patriarcha in apo-
theca contigua haberet fœnum, quia ipſe erat Domi-
nus apothecæ,& Palatij,& poſito quòd Dominus non
ſit diligens in re ſua,attamen† conductor debet diligẽs 16
in re conducta, vt alius quilibet diligens fuiſſet, alias
eſt in leui culpa,ita Bal.conſ.148.in fin.lib.2.qui etiam
conſ.ſeq.in princ.dicit non excuſari à culpa leui con-
ductorem,ſi vtatur ſicut facit Dominus,ſed oportere,
quòd vtatur ſicut vteretur quilibet diligens homo. Ex
quibus, & alijs adductis per informantes reſolutum
fuit D. Vincentium teneri de incendio.

ADNOTATIO.

a De quo latè per Farin.in ſuis quæſt.crimin.q.110.nu.
62.& 63.iunctis antecedentibus. Caroc.de locat.p.4.
rubr.de incend.n.71.& ſeq.Surd.deciſ.362.n.13.& li-
cèt verum ſit,quòd vtens domo ad vſum non deſtina-
tum teneatur de incendio,vt firmatur in hac deciſio-
ne,& tradunt præallegati DD.† tamen verum etiam 17
eſt,quòd ſi quis teneat domi fœnum nulla proceden-
te contraria conuentione,aut voluntate Domini ha-
bitatori notificata non tenetur de incendio inde ſecu-
to,vt declarat Alex.de Neuo conſ.88.n.7.benè Farin.
b d.q.110.n.60.Farin.qui alios cumulat d.q.110.nu.63.

Oliuerius Beltraminus.

CÆSARAVGVSTANA EMPHYTEVSIS.

Sabbathi 29. Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Emphyteuſis non poteſt tranſire in perſonam potentem, & quænam talis dicatur.

SVMMARIVM.

1 *Emphyteuſis Eccleſiaſtica non eſt tranſitoria ad extraneas perſonas,quod limitatur ſub n.21.*
2 *Alienandi facultas cenſetur conceſſa ſolùm primo acquirenti ſtante clauſula* (quibus voluerit,) *& num.22.*
3 (Tu) *eſt verbum perſonaliſſimum.*
4 *Primus acquirens ſolus poteſt diſponere.*
Et an, & quando primus acquirens poſſit præiudicare comprehenſis, latè n.23.
5 *Emphyteuſis etiam ſi ex tenore inueſtituræ ita conceſſa fuerit, vt poſſit alienari, non tamen poteſt fieri alienatio in perſonam potentem.*
6 *Potentior perſona cenſentur Eccleſia, & Clerici.*
7 *Item locus Pius.*
8 *Item Eccleſia.*
9 *Emphyteuſis non poteſt tranſire in Collegium Eccleſiaſticũ.*
10 *Eccleſia vti manus mortua non eſt capax emphyteuſis Eccleſiaſtica etiam ad effectum vendendi ſtante prohibitione,quòd non poſſit alienari in perſonam potentiorem.*
11 *Conſuetudo tollit prohibitionem legis,non autem hominis.*
12 *In emphyteuſi poteſt quis eſſe prohibitus ſuccedere dupliciter, vel quia ſit perſona prohibita expreſsè in conceſſione, vel quia ſit prohibita à lege.*
13 *Prohibitio hominis vbi concurrit cum prohibitione legis, operatur effectum etiam in caſu aliàs licito, & à iure permiſſo.*
14 *Prohibitio noua addita prohibitioni veteri illam ampliat.*
15 *Emphyteuſis Eccleſiæ eſt prohibita alienari in aliam Eccleſiam æquè potentem.*
16 *Caducitas incurritur per emphyteutam ob non ſolutionem canonis per annum ſtante pacto.*
16 *Caducitas,quæ non fuit declarata in vita defuncti, non poteſt poſt eius mortem declarari contra ſucceſſorem, quod limitatur n.24.*
18 *Non procedit, quando in domino directo aderat ignorantia*

rantia deuolutionis.
19 *Ignorantia de iure præſumitur.*
20 *Caducitas poteſt declarari etiam contra ſucceſſorem quando vigore pacti fuit incurſa.*

DECISIO DXXIX.

FVit in Rota Martiniana reſolutum pro Decano,
& Capitulo Cæſarauguſtano informãte Collegiũ
B. Mariæ Conceptionis non potuiſſe ſuccedere in bo-
nis, de quibus agitur, quia sũt de emphyteuſi Eccleſiæ,
1 †quæ non eſt tranſitoria ad extraneas perſonas a §. em-
a phyteuſim. Authen. de non alien. gloſ. & Doct. in l. etiã
ff. ſol. matr. Alex. in l. quædam §. nihil. nu. 6. ff. de edend.
& conſ. 89. in princ. vbi dicit communem libr. 4. Corn.
qui pariter dicit communẽ conſ. 13. n. 4. lib. 3. Soc. cõſ.
121. n. 18. vbi de magis communi li. 4. Ruyn. conſ. 117.
n. 1. lib. 1. Pariſ. conſ. 98. n. 8. lib. 2. Soc. iun. conſ. 71. nu. 3.
2 lib. 1. Et licèt † adſit clauſula *(tibi Don Petro, & quibus volueris)* per quam conceditur facultas alienandi, attamẽ
aliqui ex Dominis dicebant vnà cũ informantibus hãc
conceſſionẽ fuiſſe ſpecialiter indultam dicto Don Pe-
b tro acquirenti tantùm, b tùm quia illud verbum † *(tu)* eſt
3 perſonaliſſimum, vt per Natt. conſ. 163. n. 6. 8. & ſeq. tũ
4 quia ita eſt de iure, † vt ſolus primus acquirens diſpo-
nere poſſit, Natt. ibi n. 7. Corbul. de cauſ. priu. ob alien.
limit. 3. n. 9. verſ. præterea, qui dicit ita fuiſſe in Rota
reſolutum in vna Cameriçenſ. Domorũ. Omnes tamen
Domini cõueniebant, quòd vbi dicta facultas alienãdi
reſpiceret etiã alios vlteriores in inueſtitura cõprehẽ-
5 ſos, † attamen contineat expreſſam limitationem, &
prohibitionem, vt non poſſit in perſonã priuilegiatã, &
potentem fieri alienatio, quod etiam conuenit naturæ
emphyteuſis, quæ in caſibus, in quibus licita eſt aliena-
tio irrequiſito Domino, vt in donatione, nõ permittit
c fieri alienationem in perſonam potentem, c Bal. in Au-
thent. quas actiones n. 13. verſ. tertio modo. C. de ſacroſ.
Eccl. Ruyn. conſ. 143. n. 10. verſ. ſecundo etiam li. 1. Re-
doan. de reb. Eccleſ. non alien. q. 79. c. 9. n. 27. Clar. in §.
emphyteuſis q. 15. verſ. arbitror tamen. Corbul. de cauſ.
priuat. ob alien. ampliat. 12. n. 2. Quod autẽ collegium
6 B. Mariæ Conceptionis dicatur † perſona potentior, &
priuilegiata non poteſt negari, quia in eo ſunt perſonę
Eccleſiaſticæ, & Clerici, qui dicuntur potentiores, Iaſ.
in l. fin. ſub n. 97. Corbul. d. ampliat. 12. ſub n. 1. verſ. per-
ſonæ autem: Et quia tale Collegium nõ poteſt negari,
7 † quin ſit locus venerabilis, & pius, & ſic potẽtior, Syl-
neſtr. Aldob. conſ. 40. ſub n. 2. Simon de Pret. conſ. 54. n.
8 4. & in sũma relictum eſt factum Eccleſiæ, † quæ vtiq;
ad iſtũ effectũ dicitur potentior, gloſ. in l. ſi ita quis §.
ea lege ff. de verb. oblig. & in c. potuit. in verb. prohibẽ-
tur, vbi Imol. n. 25. de locat. Salyc. in l. fin. p. 14. & Iaſon.
n. 90. C. de iur. Emphyt. Bald. & Ruyn. vbi ſupra. Natt.
conſ. 491. n. 13. Clar. in §. emphyteuſis q. 22. verſ. perſonæ
autẽ. Sylueſt. Aldob. qui communem dicit, & rationes al-
9 legat d. conſ. 40. n. 1. Et in puncto, † quòd quãdo in inue-
ſtitura apponitur pactũ, quòd nõ poſſit fieri alienatio
per teſtamentũ ad fauorẽ Lãpadæ, perſonæ priuilegia-
tæ, & potentis, quòd Collegiũ Eccleſiaſticũ non ſucce-
dat, tradit Butr. cõſ. 23. n. 3. & 5. Simon. de Pret. & Silu.
Aldob. in locis ſupra citatis. Feder. Scot. reſpon. 2. n. 21.
10 to. 1. li. 5. Et conſuetudo † concedens Eccleſiæ facultatẽ
retinendi per annũ, & vendẽdo ſubrogadi aliũ emphy-
teutã non potentẽ, non intrat hoc caſu propter vim pa-
cti, quòd reſiſtit poteſtati relinquendi Eccleſiæ, & per-
ſonæ potenti, vt benè per Syluest. Aldobr. conſ. 40. n. 9.
verſ. nõ obſtat Burſ. conſ. 199. ſub n. 48. verſ. tertiò Do-
11 ctores. Conſuetudo enim † tollit prohibitionẽ legis, nõ
autem prouiſionem hominis, Dec. conſ. 208. n. 7. & ſeq.
Io. Bapt. Ferret. conſ. 178. n. 15. Corbul. de cauſ. priuat.
ob aliẽ. limit. 32. n. 2. & ſeq. Facit, † quia ſucceſſio perſo- 12
næ in emphyteuſi poteſt eſſe prohibita dupliciter, vel
quia ſit prohibita expreſsè in conceſſione, vel quia ſit
prohibita à lege, gloſ. in d. l. fin. in verb. veteri, vbi etiã
Salyc. n. 14. in Collegio autem B. Mariæ Conceptionis
in caſu, de quo agitur, cõcurrit vtraque prohibitio, &
propterea neq; etiã poterit retineri, & frui iuxta ter-
minos d. conſuetudinis, † quia vbi cõcurrit prohibitio 13
hominis cũ prohibitione legis operatur ſuũ effectum
etiã in caſu licito, & à iure permiſſo, §. ſanctiſſimas. Au-
then. de alien. & emphyt. Imol. in l. fil. fam. §. Diui col.
1. verſ. extra gloſſ. & ibi Alex. n. 2. circa med. ff. de leg. 1.
Salyc. in l. ea lege, n. 3. ad fi. C. de condit. ob cauſ. Dec.
conſ. 349. poſt n. 3. verſ. præterea. Natt. conſ. 481. nu. 17.
Celſ. Vgo. conſ. 46. n. 16. Fortificatur enim, & augetur
prohibitio legis per prohibitionem hominis, Imol. vbi
ſupra, & prohibitio † noua addita prohibitioni veteri 14
habet illã ampliare, Iaſ. conſ. 227. col. 2. ad fin. verſ. itẽ
prohibitio li. 1. Natt. d. cõſ. 481. n. 16. Nõ obſtat, † quòd 15
ſumus in Eccleſia concedente, & ſit pariter potẽte, quo
caſu non videtur prohibita alienatio in æquè potentẽ
per ea, quæ tradit d Iaſ. in l. fi. n. 99. de iure emphyt. quia d
Iaſ. ibi hoc non audet affirmare, & Natt. d. conſ. 491. ſub
n. 9. & ſeqq. dicit, quòd dictũ Iaſon. tendit contra com-
munẽ intentionẽ Doct. & reſpondet rationibus per ip-
sũ adductis, & contra dictũ Iaſ. tenet etiam Corbul. d.
ampliat. 12. in fin. Addebatur etiã pro corroboratione,
& confirmatione præmiſſorum, quòd bona, de quibus
agitur, erãt priùs ad Capitulũ deuoluta ob nõ ſolutio-
nẽ Marchioniſſæ ante alienationem vltra bienniũ, c.
potuit de locat. imò fuerat † pactum cõuentum, vt quo- 16
libet anno fieri deberet ſolutio ſub pœna caducitatis,
quod pactũ ſeruari debuit, & ob inobſeruantiã factus
fuerat locus deuolutioni, Goza. cõſ. 57. n. 10. e Natt. cõſ.
479. n. 11. Rol. conſ. 25. nu. 23. lib. 3. Non obſtat † quòd 17
declaratio caducitatis, quæ nõ fuit facta in vita Mar-
chioniſſæ, non potuit poſt eius mortẽ fieri contra ſuc-
ceſſorem, e l. fin. in fi. vbi Bal. Salicet. & alij, C. de reuoc. e
donat. gloſ. & Doct. in c. fin. de donat. † quia hoc non 18
procedit, quando adeſt ignorantia deuolutionis, Io.
And. in d. c. fin. vbi n. 7. idem Abb. conſ. 3. n. 6. in fin. par.
2. Aret. conſ. 14. circa fin. Ruyn. conſ. 70. nu. 13. verſ. nec
obſtat lib. 5. cum multis per Honded. conſ. 55. n. 92. lib.
1. † Ignorantia autem præſumitur, Alex. conſ. 105. ſub 19
n. 14 lib. 3. Dec. conſ. 452. ſub n. 26. Ruyn. d. conſ. 70. nu.
14. Honded. vbi ſupra n. 88. Et ignorantia hoc caſu eſt
iuſta, quia ſolutio fieret in manibus arrendatariorum.
Vlterius regula, quòd pœna † deuolutionis non poſſit 20
in ſucceſſorem declarari, non procedit in ea, quæ vi-
gore pacti incurritur, Bero. conſ. 121. n. 10. lib. 1. Gabr.
qui alios cumulat lib. 7. concl. 35. nu. 14. Corb. de cauſ.
priuat. ob alien. ampliat. 10. Ex quibus, & alijs latiùs
deductis per informantes pro Capitulo fuit reſolutum
Collegium Beatæ Mariæ Conceptionis non potuiſſe
ſuccedere in bonis, de quibus agitur.

ADNOTATIO.

a Surd. deciſ. 198. n. 3. limitat † hanc cõcluſionẽ firmatã 21
in hac deciſione, quòd non habeat locũ, quando non
minima, ſed notabilis ſumma ſoluitur pro Canone,
quia tunc cẽſetur magis ſapere locationem, quã em-
phyteuſim, & ideò dicit eſſe tranſitoriã ad extraneos.
Et quòd per clauſulam *(& † quibus dederit)* cenſeatur 22
ſolùm data facultas alienandi primo acquirẽti, Rot.
deciſ. 11. nu. 1. par. 1. diuerſ. & plenè in Romana Do-
mus 9. Martij 1609. coram R. P. D. Manzanedo.
Et hac occaſione † primi acquirentis nolo omittere 23
quòd Rot. tenet opinionẽ, quòd primus acquirẽs poſ-
ſit pręiudicare cõprehẽſis, Seraph. dec. 559. n. 19. Rot.

Digitized by Google

deciſ.435.ſub n.13.& deciſ.438.ſub n.1.par.1.in recẽt. & fuit dictum in Romana Domus 28.Iunij 1613.cor. R.P.D.Coccino Decano, & in Ciuitatis Caſtelli domus Liuellariæ 12.Maij 1616.cor.R.P.D.Caualerio, & alias deciſiones refert, & ſequitur Grat.diſcept.forenſ.c.405.n.5.vbi teſtatur de veriori, & magis communi, quæ opinio Rotæ habet locum, quando inueſtitura fuit acquiſita mediãte pecunia, ſecus ſi ex mera liberalitate concedentis, quia tunc non poteſt primus acquirens præiudicare comprehenſis, iuxta diſtinctionẽ, de qua per Surd.deciſ.290.n.2.& expreſsè ſecuta fuit Rot.in Viterbienſ.Caſtrorum 14.Decẽbr. 1616.cor. Card.Sacrato, & videtur fuiſſe de mente Rotæ in d.dec.435.ſub n.13. verſ.tantò magis quia, vbi pro cauſa onerosa conſideratur, quòd primus acquirens in ingreſſu ſoluit quandam quantitatem pecuniæ, & deinde fecit melioramenta notabilis valoris, & optimè Mareſcott.variar.lib.1.c.74.nu.1.& 2. vbi allegat deciſiones Rotæ, & in fi.n.2.dicit ab hac diſtinctione uon eſſe in practica recedendum.

c De qua materia dixi ſupra ad deciſ.520.

14 d Vide† ſupra ad eandem deciſ.520.

e Et quòd Rota teneat opinionem, quòd non poſſit aduerſus ſucceſſorem, & hæredem declarari caducitas incurſa per prædeceſſorem, dicit Mant.de tacit.li.22. tit.32.nu.34. & eſt deciſ. Caſſad.2.de locato Honded. conſ.55.n.20.lib.1. Hæc autem concluſio vltra alias limitationes in hac deciſ. deductas non habet locum in deuolutione ipſo iure incurſa, quia talis deuolutio poteſt etiam declarari aduerſus ſucceſſorem, Clar.§. feudum q.65.n.1.Gab.de maleſic.concluſ.35.num.16. Honded.conſ.80.n.69.lib.2.

Oliuerius Beltramin[us].

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS,

Veneris 18.Martij 1611.

ARGVMENTVM.

Tutor antequam conficiat inuentarium, non habet legitimam adminiſtrationem, & interim geſta ab eo in præiudicium pupilli non tenent.

SVMMARIVM.

1 *Tutor non poteſt deputare actorem ad lites, antequam conficiat inuentarium, & n.7.*

2 *Mater non poteſt conſtituere actorem.*

3 *Mater non habet legitimam adminiſtrationem ſi inuentarium non conficit.*

4 *Tutoris geſta valent etiam ante confectum inuentarium quò ad commodum pupilli non autem in eius præiudicium.*

5 *Et ideo Iudicium contra tutorem, qui non confecit inuentarium eſt nullum in præiudicium agentis.*

6 *Tutor, qui non confecit inuentarium ſicut non poteſt per ſe ſtare in iudicio in præiudicium populi, ita nec etiam per interpoſitam perſonam.*

DECISIO DXXX.

COncluſum fuit deputationes actorum ad lites fuiſſe nullas, quia D.Portia† non docet de inuẽtario
1
a per eam cõfecto, Paul.de Caſtr.cõſ.463. poſt n.1.verſ.
2 at iſte actor.li.2.mater enim † quæ non habet legitimã adminiſtrationem, actorem conſtituere nõ poteſt.Bal.
3 conſ.230.circa princ.lib.4.& † non habet legitimã adminiſtrationem, ſi inuentarium non fecit, Angel.conſ. 50.n.1.circa med.Paul.de Caſtr.conſ.413.ſub n.2. verſ. maximè, ſi non confecit inuentariũ lib.2. Card.cõſ.51.
4 ſub n.2. Non† obſtat Doct.Bar.in l.Tutor, qui repertoriũ n.7.ff.de admin.tut. & concordantium, quòd geſta à tutore, qui non confecit inuentariũ, valent, licèt ipſe poſſit, vt ſuſpectus remoueri,[b] quia loquitur quoad tertium, & eius præiudiciũ, & quoad cõmodũ pupilli, tũc b
enim valẽt, Bar.in l.legitimos in fi.ff.de leg.tut.& propterea Bar.in d.l.Tutor, qui repertorium, loquitur in tutore agente, cui non poteſt obijci, quòd nõ cõfecerit inuentarium, ſic etiã loquitur Cuman.conſ.15. Ita etiã intelligendi ſunt Alex.& Put.qui Bar. allegãt. Quando
autẽ† agitur contra tutorem, tũc benè intrat exceptio, 5
& iudicium contra tutorẽ, qui non fecit inuentarium, eſt nullum, Bal.308.n.2.lib.1. & dicit expreſsè Paul. de Caſtr.d.cõſ.463.poſt n.1. quod iudicium geſtũ cum auctore conſtituto à tutore, qui nõ confecit inuentariũ, eſt nullum in præiudiciũ agentis, & quòd agens cũ tutore debet eſſe cautus, vt penes ſe habeat, & producat tutelã, & inuẽtariũ d.tutoris, & idẽ dicit dec.Caputaq. 324.p.3.quòd proceſſus factus cum tutore, qui nõ confecerat inuẽtariũ, non valet in præiudiciũ pupilli. Marchio autẽ non intendit obijcere perſonæ cõparenti pro pupillis, ſed dubitat, quod ipſi ſi in iudicio cõdemnentur, hanc exceptionem opponãt pro annullatione proceſſus; Et hoc pacto ceſſat, quòd dicitur Marchionẽ, qui citauit D.Portiã tamquã tutricem, nõ poſſe illi obijcere, quòd non ſit talis quia quando ipſe nõ poſſit, poterunt ipſi pupilli opponere, prout etiã ceſſat, quòd ipſa vti domina litis effecta potuerit procuratorẽ cõſtitue-
re, † quia ſicut non potuit ipſa per ſe in iudicio agere 6
præiudiciũ pupillorũ, ita nec per interpoſitã perſonã, & per procuratorẽ; Cuman.conſ.5.n.1.in fin. Quæ tantò magis procedunt, cùm non agamus de ſuſtinendo proceſſu iam facto, ſed agitur de faciendo, quo caſu deberet ſufficere, quòd prædicta habeant difficultatem, ad effectum, vt procedatur tutò, & abundetur in cautela.

ADNOTATIO.

a Et quòd† tutor non poſſit deputare actorem ad lites, 7
antequã conficiat inuentariũ, Gabr.conſ.125.n.5.li.2. & proceſſus factus cũ tutore, antequã cõficiat inuẽtariũ, eſt nullus, Veral.dec.387.p.2. & dec.324.n.2.p.3.

b Rot.deciſ.89.n.8.par.2.diuerſ.Put.dec.310.lib.1.iuxta nouam impreſſionem.Seraph.1004.n.5.

Oliuerius Beltraminus.

PARMENS. STATVS.

Veneris 9.Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Procurator cuius nomine cenſeatur attentaſſe.

SVMMARIVM.

1 *Conſors litis non poteſt aliquid agere nomine conſortium, quando ipſi conſtituerunt alium Procuratorem.*

2 *Coniuncta perſona non poteſt in iudicio comparere, dum alius eſt conſtitutus Procurator.*

3 *Velle quis non præſumitur, quod facere non poteſt.*

4 *Actus in dubio præſumitur factus nomine proprio.*

5 *Proœmium declarat cauſam finalem.*

6 *Verba præcedentia recipiunt interpretationem ab immediatè ſequentibus.*

7 *Perſona vna poteſt plures perſonas repræſentare, & plura iura poſſunt in eadem perſona concurrere.*

8 *Actus præſumitur factus nomine proprio.*

9 *Procurator ſi attentat, requiritur quòd principalis ſtatim habita notitia renunciet dictis attentatis.*

DECISIO DXXXI.

MArchio Alphõſus obtinuit de nouo audiri ſuper eo, quod in vltima deciſione, & priùs in alia

fuit

Digitized by Google

fuit dictum ipſum attentaſſe etiam nomine Alexandri,
& Ciri. Et vtraq; ſemel, ac iterum informante DD. in
hoc à deciſis receſſerunt. Viſo enim diligenter manda-
to facto per d. Marchionem in perſonam D.Pauli Ser-
ræ,& actis factis cor. Prætore, & alibi in Ciuitate Ia-
nuæ,nullibi apparere potuit, aliquid factum fuiſſe ab
ipſo Alphonſo,vel eius procuratore nomine dd. Alexã-
dri,& Ciri. Nam quod mandatum in perſona Serræ nõ
ſit datum nomine Alexandri,& Ciri, conſtat non ſolũ
1 ex intentione ipſorum,† qui conſtituendo alium procu-
ratorem pro ipſis in d.ciuitate,noluerunt Alphonſum
eorum nomine aliquid facere,neq; vt litis conſortem,
Lancel.de atten.p.2.c.12.ampliat.11.n.8.Creſc.dec.7.d.
2 procurat.† neq;vti coniunctam perſonam, a Ang.poſt
a Spec.in l.cùm Prætor.circa fin.princ.v.vltimo per hũc
textum,& ibi etiam Caſt.n.6 ff.de iudic. Alex.in l.exi-
gendi n.5.Iaſ.ſub n.9.v.tertiò limita,C.de Procur.Cre-
ſcent.d deciſ.in fin.Sed etiam attenta intentione ipſius
Marchionis Alphonſi metiendo eam in primis à pote-
ſtate, quia cum nullam haberet authoritatem conſti-
tuendi procuratorem pro Ciro,& Alexandro, non eſt
3 credẽdnm† eum voluiſſe facere,quod non poterat.Bal.
in c.1.n.1.in fin.de iuram.cal.Alex.conſ.122.n 6 lib.4.
Corn.conſ.162.n.6.l.2.Ber.conſ.113.n.6.li.3.Et quate-
nus habuiſſet aliquam authoritatem, cùm de ea men-
4 tionem non fecerit in mandato† non cenſetur voluiſſe
illud donare nomine ipſorum,ſed proprio tãtùm, Bar.
in l.poſt dotem n.15.& ibi Iaſ.n.72.ff. ſol.matrim. Bal.
conſ.2.ſub.n.4.l.5.cum alijs per Surd.conſ.19.n.8.Men.
præſump.39.n.18.l.3 Accedit,quod ex lectura manda-
ti,manifeſtè conſtat illud eſſe reſtrictum ad perſonam,
5 & ius ipſius Alphonſi; in prœmio † enim, cuius verba
cauſam finalem demonſtrare ſolent,l.1.ff.ad Macedon.
l.fin.vbi Bar.ff.de hæred. inſtit.dicit ſe conſtituere pro-
curatorem tàm vti hæredem cum beneficio legis,& in-
uentarij pro duabus quartis partibus cum dimidia q.
D. Marchionis Io. Franciſci Pallauicini ſenioris q. D.
Rolandi,quã vti ſucceſſorem pariter pro duabus quar-
tis partibus cum dimidia in fideicommiſſo per d. q.D.
Io.Franciſcum inſtitutum,præſertim locorum compe-
rarum S.Georgij Ciuitatis Ianuæ etiam mediantibus
perſonis ſuorum anteceſſorum reſpectiuè, & alio quo-
uis nomine, & pro alio quocumq; iure ipſi Marchioni
Alphonſo meliùs competenti. Et alibi dicit volens d.
Marchio,quantum in ſe eſt,propriæ indemnitati con-
ſulere. Et alio loco ordinauit eius Procuratorem, Et a-
libi cum ſpeciali mandato,ac nomine, & vice ipſius
D. Marchionis conſtituentis comparendo. Et quia non
ſolum in narratiua prœmij,de qua ſupra, ſed etiam in
diſpoſitiua tam in verbis ad exigendum, quàm in ver-
bis ad inſtandum,& faciendum deſcribi,& adnotari lo-
ca ſemper ſe reſtringit ad duas quartas partes cum di-
midia,quæ eſt rata ipſius Marchionis. Et vbi in d.man-
dato nominat D.Paulum Serram, ſemper vocat eius
Procuratorem,nũquam autem Procuratorem Alexan-
dri,& Ciri. Non obſtat,quod ſemel mentionẽ fecerit de
ipſis Alexandro,& Ciro,quia illud fuit factum ad effe-
ctum calculandi,& diſtinguendi portionem debitã Al-
phonſo,quod probãt verba immediatè ſubſequentia,in
quibus tacit mentionem tantùm de iure ad ipſum ſpe-
ctante,& ad portiones, quas dicit habere in locis cõ-
perarum S.Georgij,& eorum prouentibus, & ſuæ tan-
tùm indemnitati vult conſulere, & licèt dicat nomini-
6 bus prædictis,& quolibet eorum, attamen† hæc verba
recipiunt declarationem ab immediatè ſubſequẽtibus
(*propriæ indemnitati conſulere*) & non inferunt diuerſas
perſonas, ſeu diuerſa iura competentia Marchioni Al-
phonſo ſuperiùs expreſſa, videlicet, ius hæreditariũ, &
ius fideicõmiſſi,poſſunt† enim iura etiã diuerſarũ per- 7
ſonarum in vna perſona cõcurrere,itaut plures perſo-
nas repræſentẽt,l.tutorẽ,ff.de his,quibus vt indig.Bal.
conſ.167.circa fin.v.ad hoc facit l.1.Bald.conſ.7.in fin.
de præb.Paul de Caſt.conſ.250.in prin.l.1. Non obſtat
Alphonſum dare facultatẽ Procuratori, quòd loca 160.
deſcripta in Federicum faciat poni, & deſcribi ſub co-
lumna Io.Franciſci,quia hoc poteſt, & debet intelligi
pro portione ipſius Alphonſi,& iure ipſi in dictis locis
competẽti. Confirmantur prędicta non ſolùm ex regu-
la,quòd actus † factus præſumitur nomine proprio,l. 8
magis,ff.de ſolut.l.Papinianus, & ibi gl. ff. mand.cum
alijs per Tiraq.de retr.lign.§.9.gl.1.ſub n.3.ſed etiam ex
obſeruantia ſubſecuta,quia D.Paulus comparuit,& in-
ſtãtias fecit ſolùm nomine Marchionis Alphonſi. Cùm
autem Marchio Alphonſus non dederit mandatũ no-
mine Alexandri, & Ciri,non poteſt dici aliquo modo
nomine ipſorum attentaſſe,quando enim D.Serra ali-
quid nomine ipſorũ feciſſet,nihil ad Marchionem Al-
phonsũ,qui nõ dedit, nec dare potuit illi facultatem a-
liquid faciẽdi nomine prædictorũ,ſed verius eſt, quòd
Serra nullã inſtantiã, imò nullam cõparitionem fecit
pro Ciro,& Alexand. Et propterea ceſſat,quod ex ad-
uerſo obijcitur Prætorẽ Ianuæ in ſuo decreto compre-
hendiſſe,& nominaſſe ipſos,quia omiſſo,quod diſpoſi-
tiua decreti reſpicit tantùm ius,& fauorem Alphonſi,
ſi aliquid eſſet poſitũ in eo concernens vtile,& intereſſe
Ciri,& Alexan.hoc potuit fieri ad inſtãtiã eorũ procu-
ratoris,& ſic præſumi deberet,non autẽ inſtante Serra
nullũ habente mandatũ. Nec facit,quod Marchio pro-
curauerit per literas,quòd Alexãder,& Cirus renuncia-
rent,quia hoc non cõuincit, quod eorũ nomine atten-
tauerit,fuit enim hoc factũ ad abundantem cautelã, vt
tolleretur occaſio diſputãdi. Non obſtat,quòd ſi † pro- 9
curator attẽtet,requiratur, quod Dominus habita no-
titia renũtiet,quia Marchio non attentauit nomine A-
lexan.& Ciri,neq; eſt eorũ procurator,& ſi attẽtata per
ipſum Marchionem nomine proprio afficiũt Alexand.
& Cirum ab ipſis exquirenda eſt ceſſio, quia Marchio
non habet ſe ſuper hoc intromittere,prout neq; eos ha-
bet excuſare,& defendere,ſi DD.Rangoni prætendunt
illos aliquid attentaſſe. Quoad refectionem expenſa-
rum placuerunt Dominis dicta in deciſione.

ADNOTATIO.

Poteſt coniuncta perſona agere pro coniuncto non ob- a
ſtante conſtitutione alterius procuratoris,quando pro
curator conſtitutus eſt negligens,Put.deciſ.23.lib.2.&
fuit dictum infra deciſ.548.

Oliuerius Beltraminus.

PAMPILONENS. DE NVARTE.

Lunæ 12. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Regulæ de Annali an,& quando cenſeatur ſatisfactum.

SVMMARIVM.

1 *Regula de Annali quoad eius primam partem cenſetur ſatiſ-factum,ſi impetrans infra ſex menſes vocauit ad iudicium poſſeſſorem.*
2 *Regula de Annali quoad ſecundam eius partem requirit ex-peditionem cauſæ infra annum à die executæ citationis.*
3 *Sufficit, quòd impetrans ex parte ſua fecerit quantum in ſe fuit,vt cauſa intra dictum tempus expediatur, & latè n.6*
4 *Deduci debent omnia impedimenta ex aduerſo præſtita ad effectum,vt impetrans non incidat in regulam de Annali.*

5 Regu-

5 *Regula de Annali ſufficit ſemel ſatisfeciſſe petendo ſibi prouideri de beneficio impetrato.*
6 *Regula de Annali non incipit currere tempus, niſi à die executæ citationis, & num. 7.*

DECISIO DXXXII.

DOmini ſteterunt in deciſis Bartholomæo non obſtare regulam de Annali. Nam quoad primã partem, quicquid ex aduerſo dicatur, fuit ſatisfactum regu-
1 læ, † quia 22. Decem. 1600. impetrauit gratiam, & 23. Apr. anni ſeq. ad iudicium euocauit Ioannem, & ſic intra ſex menſes, & non ſubſiſtit, quod dicitur ex aduerſo gratiam fuiſſe impetratam de menſe Decembris 1599. quia expreſsè legitur data de an. 1600. Nec refert, quod annus incipiat ab incarnatione, & annus 1600. incipiat à menſe Martij, qui eſt poſt Febr. anni 1599. quia clarũ eſt, quod annus 1600. expirauerat adueniente Martio ſequenti 1601. & ſic verum erit, quod à d. die 22. menſis Decemb. anni 1600. ad 23. April. 1601. non poſſunt eſſe plus quam quatuor menſes, & vnus dies. Quoad ſecun-
2 dam partem, quę † concernit expeditionem cauſæ infra
a annum [a] à die executæ citationis, viſum fuit DD. fuiſ-
3 ſe ſatisfactum per Bartholomæum, qui † fecit quantũ in ſe fuit, vt cauſa intra d. tempus expediretur, quia anno adhuc nõ effluxo Bartholomęus pluries inſtetit pro expeditione, videlicet, pro prouiſione beneficiorum, & executione literarum Apoſtolicarum, & propterea ſi ipſe tunc probauerat incumbentia, & præſtiterat per ipſum pręſtanda, cauſa poterat, ac debebat expediri ad eius fauorem, aut non, & poterat contra ipſum terminari, vt in deciſ. dicitur. Et quatenus Iudex voluiſſet Ioan. nonum terminum dare non poterat reſpectu regulæ nocere Bartholomæo. Nõ obſtat, quod Procurator Bartholomæi ſe oppoſuerit, quando Ioan. inſtetit concludi in cauſa, & ſic impediuerit eius expeditionẽ, quia per prius factis probationibus inſteterat ipſe pro expeditione cauſę ad ſui fauorẽ. Vltra quod nimis properanter fuerat petitum concludi, quia ſupererant nouẽ menſes, & cauſa non erat matura, ac propterea Iudex dixit non eſſe locum concluſioni cauſæ, & dedit vtriq;
4 parti terminum ad probandum. Accedunt † plura impedimenta præſtita pro parte Ioãnis, qui obtinnit terminos, & dilationes ad faciendũ ſuas probationes, & plures etiã dd. terminorum prorogationes, quibus pendẽtibus non poterat Bartholomæus petere, vt in cauſa cõcluderetur, & dilationibus lapſis cùm petijſſet cõcludi Ioannes ad impediendũ prolationẽ ſententiæ recuſauit Iudicẽ, qui remiſit cauſam ad Sanctiſs. quæ impedimenta, vt dicitur in deciſ. nõ poſſunt nocere Bartho-
b lomæo, nec facere eum incidere in regulam, [b] ſed tempore eorum, vt debet, ſubducto, apparet fuiſſe intra annum cõcluſum in cauſa. Et ipſe Bartholomæus poſt ex nouiter deductis pro parte Ioan. inſtetit pro nouis probationibus faciendis, Ioannes fuit in cauſa, quod ipſe ſuper his immoraretur, quia cùm dederit articulos reprobatorios, opus fuit Bartholom. dare articulos approbatorios, & iura exhibere ad corroborationẽ proceſſus, & probationis prius factæ, vltra quud ex antea
5 geſtis, & ex præcedẽti petitione, quod † ſibi prouideretur de beneficijs ſatisfecerat regulę, cui (vt dictũ eſt) ſufcit ſemel ſatisfeciſſe, per regulã, l. boues, §. hoc ſermone, ff. de verb. ſignif. fuit dictũ in Placẽ. Decanat. 1595. cor. R. P. D. meo Dec. Alia, vel ſunt ſublata in deciſ. vel tolluntur per informantes pro Bartholomæo.

ADNOTATIO.

6 a Regula † de Annali, quæ requirit expeditionem infra annum, non obſtat, quando probantur impedimenta ex aduerſo præſtita, propter quæ non potuit cauſa infra d. annum expediri, Rot. dec. 708. p. 4. in nouiſ. & dec. 601. ead. p. 4. & fuit dictum in Hiſpalen. Benef. impreſſ. penes Marcheſ. de commiſ. to. 3. fol. 117. & firmatur in hac dec. & ſufficit cauſam inſtruxiſſe infra annum, itaut Iudex potuiſſet, ſi voluiſſet ferre ſentẽtiam, Rota d. dec. 601. & fuit dictum in Placent. Decanatus 16. Dec. 1594. cor. bo. m. Penia, nec requiritur aliqua proteſtatio ſuper cauſæ expeditione, vt fuit dictum in Conchẽ. Parochialis 12. Decemb. 1602. cor. bo. me. Penia, maximè quando impedimeutum prouenit facto partis ad-
uerſæ, Rot. d. dec. 601. v. quæ quidem proteſtatio, & † i- 7
ſte annus, de quo in regula incipit ſolùm currere à die executæ citationis, Put. dec. 86. l. 2. & fuit dictum in Auguſtana Canonicatus 8. Feb. 1602. cor. Corduba, & nonnulla etiam de hac materia regulæ de Annali tetigi ſupra ad deciſ. 213.
De quo dixi ſupra ſub litera A. b

Oliuerius Beltraminus.

FARFENS. FIDEICOMMISSI.

Veneris 16. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Repetita an, & quando cenſeatur qualitas maſculinitatis,

SVMMARIVM.

1 *Repetita non cenſetur qualitas maſculinitatis ex eo, quòd in alia ſubſtitutione teſtator locutus fuerit de filijs maſculis, niſi concurrant coniectura.*
2 *Statutum Vrbis 145. l. 1. non inducit ſufficientem coniecturam repetitionis maſculinitatis, niſi in quibuſdam caſibus, in quibus Statutum excludit fœminas propter maſculos.*

DECISIO DXXXIII.

DOmini ſteterunt in deciſis rationibus in deciſ. deductis, quia verior, & receptior eſt opinio Io. de
Anan. in deciſ. firmata, † quòd vbi teſtator in præce- 1
denti ſubſtitutione loquutus eſt de filijs maſculis, ſi in alia mentionem faciat de filijs ſimpliciter, non cenſe-
tur repetita qualitas maſculinitatis, [a] niſi concurrant a
coniecturæ, quam non impugnant, ſed admittere videntur informantes pro Auguſtino, recurrentes ad coniecturas, quæ tamen Dominis non placuerunt. Illa enim quæ deducitur ex abſurdo, quod fœminæ filiarum teſtatoris exeluderent fœminas ex filio Baltaſaris magis dilecto, tollitur ex facto, quia teſtatrix voluit, quòd Baltaſare moriẽte ſine filijs maſculis, & ſuperſtitibus filiabus, ſi erũt plures, quàm duæ, hæreditas diuidatur in tres partes, & quod vna pars detur dd. filiabus, alia pars Ioannæ, alia Prudẽtiæ. Et licèt caſu, quo Baltaſar moriens duas filias haberet, nihil eis reliquerit, ſatis illi erant legitima, & Trebellianica, quæ dimidiam continent hæreditatis, & alia bona. Alia coniectura deſumpta ex Statuto excludente fœminas propter maſculos
non applicatur, [b] † quia licèt Statutum Vrbis l. 1. c. 145 b
dicat, quòd filiæ, vel neptes dotatæ, nec matri, nec a- 2
niæ ab inteſtato ſuccedant, attamen ſubiungit in caſibus ſupradd. ſupra autem dixerat, quando ſuperſunt filij maſculi, ſeu filiæ, vel nepotes ex filio maſculo, in quo caſu non verſamur, quia Auguſtinus eſt nepos ex filia. Alia ſunt ſublata in deciſione.

ADNOTATIO.

Hæc deciſio confirmat aliam deciſ. de qua ſupra deciſ. a
514. & ibi plura circa hanc materiam annotaui.
Ex Statut. excluſiuo fęminar. nõ deſumitur coniectura, b
quod teſtator voluit excludere maſculos propter fœminas, niſi in eiſdẽmet caſib. in quibus Statutũ loquitur,

Digitized by Google

tur, itaut ſi Statutum excludat ſolùm ſorores propter fratres, non ſumitur ex eo coniectura, quod teſtator voluerit excludere fœminas propter alios maſculos remotiores vltra primum gradum, Soc.ſen.conſ.55.poſt n.1.v.ſed in caſu noſtro, l.3.Soc.iun.conſ.158.n.51.li.2. Curt.iun.conſ.49.n.10.Cæphal.conſ.16.n.19.v.non obſtat itaq; & fuit dictum in Montis Faliſci fideicommiſſi 5.Iunij.1617.cor.R.P.D.Cocc.Decano.

Oliuerius Beltraminus.

IANVENS. MATRIMONII.

Veneris 16. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Clauſula (*ſubminiſtratis alimentis*) qualiter ſit intelligenda. Maritus quando teneatur præſtare alimenta vxori.

SVMMARIVM.

1 *Clauſula* (ſubminiſtratis alimentis arbitrio Rotæ taxandis) *debet ita intelligi, quòd præcisè alimenta ſint præſtanda, & quod arbitrium ſolùm ſit datum quoad quantitatem.*
2 *Maritus tenetur præſtare alimenta vxori, licèt matrimonium impugnet.*
3 *Tantò magis, quando ſententiam ad ſui fauorem reportauit.*
4 *Maritus non tenetur præſtare alimenta vxori, quæ non dedit dotem.*

DECISIO DXXXIV.

DVbitaui vſq; ad quam ſummam ſint taxanda alimenta, & ſumptus litis pro D. Innocentia, quia
de præſtatione ipſorum non cadebat controuerſia. Si-
1 gnatura † ita ordinante per clauſul. (*ſubminiſtratis*, &c.)
in commiſſione poſita, nec facit, quod fuerit reſcriptũ
arbitrio Rotæ, quia propter illud verbum (*taxandis*) in
d.clauſula poſitum arbitrium refertur ad quantitatem
non autem ad præſtationem iuxta diſtinctionem, quam
alias fecit Rot. in Hortan. Domus 27.Octob.1609.cor.
a me,[a] & prius in alia cauſa cor. Illuſtr. Card. Lancellott.
2 præſertim quia † æquitati, & iuſtitiæ conuenit, quòd alimenta præſtentur vxori, licèt matrimonium impu-
gnet, Abb. in cap. ex parte, in fin. de accuſ. cum alijs per
Men. præſump. 35.n.18.l.1.& per Surd. de alim. tit.1.q.
3 118. eò magis, quia † habet D. Innocentia ſententiam
ad ſui fauorem latam, ad l. ſi instituta, §. de inofficioſo,
ff. de inoffic. teſtam. Domini autem arbitrando alimenta iuxta quantitatem dotis ſolutæ ſcut. 12. mil. auri in
auro declararunt ſoluenda eſſe ſcut. 40. auri quolibet
menſe, cum præſuppoſito tamen, quòd D. Hieronymo
fuerunt d. ſcut. 12. mil. ſoluta, de quo in primis videndum erit.

ADNOTATIO.

a Et ibi dixi.

4 b Quando † vxor non dedit dotem marito, non tenetur maritus illi præſtare alimenta, prout in his terminis ſtante lite ſuper diuortio dixit Rot. dec. 470.n.4.& 5.p. 2. in rec. & fuit dictum in Rom. de Ceulis cor. fœl. rec. Clem. VIII. impreſſ. penes Marcheſ. de commiſ. tom. 1. fol. 1173. ac etiam fuit tentum in Romana prætenſæ Dotis 5. April. 1604. cor. Card. Lancell. ex quibus deciſ. cenſetur receſſum à deciſione 760. nu. 4. p. 1. diuerſ. in qua fuerat firmatum, quod maritus tenebatur alere vxorem etiam indotatam.

Oliuerius Beltraminus.

CAVALICENS. FEVDI.

Sabbathi 26. Nouembris 1611.

ARGVMENTVM.

Probationes factæ contra prædeceſſorem, an, & quando afficiant ſucceſſorem ſingularem, & quando dicatur idem iudicium, & eadem cauſa.

SVMMARIVM.

1 *Succeſſorem ſingularem afficiunt depoſitiones teſtium.*
2 *Item etiam ſcriptura, & instrumenta.*
3 *Probationes ſuper ſtatu afficiunt etiam perſonas diuerſas.*
4 *Res inter alios acta faciliùs prodeſt, quàm noceat.*
5 *Hæres non poteſt dici diuerſa perſona ab authore.*
6 *Citatio in examine teſtium præſumitur ex curſu longi temporis.*
7 *Teſtes examinati in iudicio antiquo probant per modum iurium abſque exhibitione totius proceſſus propter antiquitatem.*
8 *Sententia antiqua probat abſque proceſſu.*
9 *Sententia, & probationes pari paſſu ambulant ad effectum afficiendi tertias perſonas.*
10 *Examinis nullitatem qui allegat, tenetur exhibere proceſſũ*
11 *Teſtium publicationem Rota non curat, prout nec quodlibet aliud ſuppremum Tribunal.*
12 *Teſtium publicationis defectus non attenditur, quando teſtes ſunt mortui.*
13 *Teſtes examinati in poſſeſſorio non probant in petitorio.*
14 *Non procedit, quando fuerunt plenariè examinati, quia tunc etiam examinati in iudicio ſummario probant in plenario.*
15 *Plenaria cognitio non attenditur penes ordinem iudicij, ſed penes qualitatem probationis.*
16 *Teſtes examinati ſuper exceptione non probant, vbi per viam actionis proceditur.*
17 *Replicatio ſapit naturam actionis, & ſecundum eam regulatur.*
18 *Replicatio dicitur coadiunatio actionis.*
19 *Additionis natura eſt, vt regulitur ſecundum naturam ſui præexiſtentis, cui accedit.*
20 *Probationes dicuntur tendere ad eundem finem, quando agitur ad eandem rem conſequendam.*
21 *Pars eſt eiuſdem naturæ, & qualitatis, cuius eſt totum.*
22 *Identitas finis, & intentionis actoris arguitur ex eo, quia cognitio verſetur circa idem.*
23 *Rei perſona mutata non diuerſificat viam agendi, ſed conſideratur ex parte actoris.*

DECISIO DXXXV.

DOminus Antonius Semiana agens vti maſculus
primogenitus ad ſucceſſionẽ feudi Caſtri Noui
cõtra D. Ioachinum Semiana poſſeſſorẽ ad probandũ
ſucceſſionem dicti Caſtri deberi iure primogenituræ,
produxit plures teſtes ad id examinatos in vim remiſſoriæ Rotalis de anno 1572. lite ſuper dicto Caſtro, ſiue
eius pertinentijs vertente inter Ioachinũ ſeniorem, &
Ludouicũ Semiana, propterea cõtigit in primis dubitari, an dictũ examen ſuffragaretur D. Antonio, afficeret D. Ioachinũ iuniorẽ. Vnde dato dubio, an prædicti
teſtes fidem facerent in hoc iudicio, eoq; per duas poſitiones examinato fuit in Rota Mãtuana capta reſolutio ad fauorem D. Antonij affirmatiua; quia D. Ioachinus eſt non ſolùm hæres Ioachini ſenioris, ſed etiã
donatarius Caſtri, de quo agitur, & † dicta teſtium 1
probant

probant contra ſucceſſorem non ſolùm vniuerſalem,
ſed etiã ſingularem, Bar. in l. ſi mater, §. fin. ff. de excep.
rei ind. Aret. conſ. 36. ſub n. 3. v. ſecundò dico, Soc. conſ.
82. n. 4. l. 3. Ruyn. conſ. 128. ſub n. 16. li. 2. Cæſ. de Graſſ.
a decіſ. 2. de re iud. a pront† etiam dicetur de inſtrumen-
2 tis, & ſcripturis, Bald. conſ. 466. n. 3. l. 5. Præſertim, quia
iſtæ ſunt probationes, quas fecit Ioachinus auctor ip-
ſius Ioachini iunioris, vnde non inconuenit, quod
alij contra eius ſucceſſorem eis vtantur, vt benè per
Ceph. conſ. 215. in fin. & tantò magis, quia agitur de
ſtatu, & qualitate d. Caſtri ex primogenitura, quo caſu
3 †probant etiam inter perſonas omnino diuerſas, iux. l.
ingenuum, ff. de ſtat. hom. vt reſoluit Rot. in vna Burg.
Maioratus 31. Ianuar. 1560. cor. Reuerendiſſ. Peruſino
b b& ſicut nocent D. Ioachino, ita etiam iuuare debent,
4 &magis D. Antonium ſucceſſorem Ludouici, quia †res
inter alios acta facilius prodeſt, quàm noceat, Aym.
5 conſ. 206. num. 1. licèt †non poſſit dici perſona diuerſa à
Ludouico, cuius eſt hæres, §. 1. in Authen. de ineiur. à
mor. præſt. l. hæredem, ff. de reg. iur. Non obſtat, quod
6 non doceatur de citatione in examine, quia † illa ex
curſu tanti temporis præſumi debet, iuxta tradita per
Gab. de præſumpt. concluſ. 1. n. 36. Nec refert, quod nõ
fuerint cum toto proceſſu remiſſoriali producti, quia
7 † fuerunt producti ad effectum iurium, & ſunt ferè 40.
anni, quòd fuerunt examinati, idcircò probant abſque
exhibitione proceſſus propter antiquitatem temporis
8 †vt de ſententia dicitur, Caſſad. deciſ. 3. de procur. Put.
dec. 338. li. 2. Ant. Auguſt. dec. 145. l. 3. cùm ad effectum,
9 de quo agitur, † paribus paſſibus ambulent probatio-
nes, & ſententia, Bart. & alij in l. 1. vbi Cagnol. numer.
10 129. C. de eden. & propterea † ſi aduerſarius volet impu-
gnare examen ſub prætextu nullitatis, ipſe habebit ex-
hibere proceſſum, Put. d. dec. fuit dictum in vna Bono-
nienſ. bonorum, 24. Ianuarij 1600. cor. R. P. D. meo De-
11 cano. Ita etiam poteſt reſponderi ad illud, † quod obij-
citur de non publicatione teſtium, vltra quod Rota il-
c lam non curat, prout nec alia ſuprema Tribunalia, c
12 Guid. q. 586. †& non procedit, quando teſtes ſunt mor-
d tui, d Alex. conſ. 82. ſub nu. 23. l. 3. Fel. in c. cauſam, qui, il
primo, n. 15. de teſt. Iſti autem teſtes fuerunt examinati
de anno 1572. & erant valdè ſenes, & ob id præſumun-
13 tur mortui, vt per informantes. Non obſtat, quod † te-
ſtes fuerint examinati in poſſeſſorio, & propterea in
14 petitorio non probent, quia non procedit, †quãdo fue-
runt, vt in hoc caſu, plenariè examinati quoad modũ
procedendi, quia tunc licet examinentur in iudicio sũ-
mario, probant in plenario, Ant. de Butr. in c. cum dile-
ctus, §. verùm, n. 35. propè fin. v. plus dicit de ord. cogni.
Fel. in d. c. cauſam, n. 6. Dec. conſ. 96. num. 2. & dixit Ro-
ta in vna Pampilonen. beneficij 29. Octobris 1579. cor.
e Lauretano, e quia †plenaria cognitio non probationis,
15 Bal. in l. ſi iudex num. 5. in fin. ff. de his, qui ſunt ſui, vel
alien. iur. Dec. d. conſ. num. 2. circa med. ſed verius eſt,
quod articuli, prout reſpiciunt petitorium, videlicet,
ius primogenituræ, ita etiam fuerunt dati in petitorio
quia Ioachino agenti ad reſtitutionem bonorum exci-
piebat Ludouicus ea ad ipſum iure hæreditario ſpecta-
re, vnde fuit neceſſe replicãdo probare, quod bona iſta
nõ veniebãt ſub hæreditate paterna, ſed erãt ſubiecta
primogenituræ ex pacto, & prouidẽtia maiorũ ſuorũ,
16 ex quo etiam† patet reſpõſio ad illud, quod obijcitur,
teſtes examinatos ſuper exceptione nõ probare, vbi per
viam actionis proceditur, quia nõ eſt verũ, quod ſint e-
xaminati per Ioachinũ excipiẽdo reconuẽtioni Ludo-
uici, ſed potiùs replicãdo in ſua recõuẽtione, vt dictum
17 eſt. Replicatio† autẽ ſapit naturã actionis, & ſecũdùm
eam regulatur, f Alex. in l. fin. poſt nu. 25. verſ. ſed Azo, f
& alij, & ibi Curt. iun. ſub n. 14. C. de eden. Pariſ. cõſ. 95.
n. 36. lib. 1. & dixit Rota coram Lauretano in vna Bo-
nonienſ. cenſus 27. Iunij 1580. †dicitur enim coadiuna- 18
tio actionis, Bald. in l. 1. §. editiones n. 17. ff. de edend. &
in proceſſu legitur (*articuli inter Ioachinum agentem, &*
Ludouicum conuentum) appellãtur additionales articuli,
vnde ſicut primi fuerunt dati à Ioachino ſeniore vti
actore, ita etiã dicendũ de iſtis, † quia natura additio- 19
nis ea eſt, vt reguletur ſecundùm naturam ſui præexi-
ſtentis, cui accedit, l. etiã, vbi Bart. Bal. & alij, C. de iur.
dot. l. inter ſocerũ, §. cùm inter, ff. de pact. dot. l. fi. ex toto
ff. de l. 1. †Probationes etiã tendunt ad eumdẽ, qui tunc 20
prætendebatur, finẽ cùm agatur ad eamdẽ rem conſe-
quendã Bellam. in c. 1. n. 10. verſ. alij diſtinguunt, de ord.
cogn. Pariſ. conſ. 87. nu. 57. lib. 3. agitur enim ad conſe-
quendum Caſtrum ex iure primogenituræ, prout age-
bat Ioachinus ſenior, quando examinauit teſtes, licèt
enim tunc ageretur ad bona, quæ dicebantur de iure
Caſtri, & hodie agatur ad Caſtrũ ipsũ, †attamẽ pars eſt 21
eiuſdẽ naturæ, & qualitatis, cuius eſt totum, l. Lucius,
vbi gloſ. ff. de fund. inſtruct. l. grege, & l. ſeq. cũ ibi not.
ff. de l. 1. & eadem† cognitio circa primogenituram eſt 22
adhibenda, ex quo arguitur etiam identitas finis, & in-
tentionis actoris, Bellam, vbi ſup. n. 11. verſ. ſed contra.
Nec refert, quòd in illo iudicio ageretur de excluden-
do ſecundo genito, hic autem agatur de excluſione fę-
minæ, quoniã † finis agendi, qui conſideratur ex parte 23
actoris, l. ſi quis intentione ambigua ff. de iud. Ang. in l.
1. in fin. ff. de tritic. non alteratur, nec diuerſificatur ex
perſona rei cõuenti, l. 1. §. 1. ff. ſi pars hęred. per Cõtard.
poſt Bal. & Soc. quos allegat in l. vnic. limit. 2. §. 4. n. 2.
C. de moment. poſſeſſ. Ex quibus, & alijs latiùs per in-
formantes deductis fuit concluſũ teſtes fidem facere in
hoc iudicio. An autem concludant primogenituram
ſecundum intentionem Domini Antonij, non eſt præ-
ſentis inſpectionis, ſed erit ſuo loco videndum.

ADNOTATIO.

a Crau. de antiq. tempor. par. 1. §. ampliatur nu. 23. Put.
deciſ 42. de Iudic. & dixit Rota in Montis Faliſci Fi-
deicommiſſi 12. Maij 1603. corã. R. P. D. Pamphilio;
ſucceſſor enim ſingularis non debet eſſe melioris cõ-
ditionis, quàm ſuus auctor, Cran. conſ. 19. nu. 1. cũ alijs
per Menoch. conſ. 823. num. 11. & ideo etiam confeſſio
auctoris nocet ſingulari ſucceſſori Rot. deciſ. 90. n. 1.
& deciſ. 544. n. 5. & deciſ. 776. n. 1. par. 1. diuerſ. Rota
b deciſ. 293. ſub n. 6. par. 1. in recentior. & deciſ. 346 ſub
n. 3. in fin. & par. 2. in recent. & deciſ. 60. n. 1. & ſeq. in-
ter impreſſ. penes Zacch. de ſocietat. Offic.
c Quid Curia Romana, & Rota ſeruet in materia pu-
blicationis teſtium, vide Farinac. de teſtib. quæſt. 75.
n. 6. & ſeq. & n. 11.
d Idem Farinac. plures cumulans d. q. 75. n. 26.
e Rota deciſ. 35. n. 3. p. 1. diuerſ.
f De materia replicationis plenè tractat Aſin. in prax.
§. 16. per multa capita.

Oliuerius Beltraminus.

FIRMANA LAVDI.

Lunæ 12. Decembris 1611.

ARGVMENTO.

non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Periti iudicio à Rota electi, & relationi ſtandum eſt.*
2 *Ratio ſemel reddita non iterum reddenda eſt, & n. 3.*
Non procedit, quando conſtat de errore, & n. 4.
Sed etiam conſtito de errore non eſt iterum ratio redden-
da,

de, quando adeſt res iudicata, vel tranſactio, ſed tunc vltra errorem requiritur dolus, & n. 5.

DECISIO DXXXVI.

FVit concluſum rationem ſufficienter fuiſſe reddi-
tam per Scęuolam, ea enim iuſtificatur per relatio-
nem plurium peritorum diuerſis temporibus factas,
nempè ex relatione Antonij Guidotti, ex relatione
1 Antonij Gatti, ex relatione Ioannini, quorum † iudicio
cùm fuerint electi à Rota, ſtandum eſt, Bart. in l. inſtar,
n. 1 1. C. de iur. Fiſc. l. 10. Paul. de Caſtr. in l. ſi cui libertas
n. 2. ff. de condit. & demonſt. Neuiz conſ. 94. n. 18. præ-
ſertim accedente decreto Rotæ mandante ſtari rela-
tioni Ioannini, à quo non fuit per Daghanellos aduer-
ſarios reclamatum, & rationem ſemel reddita Anto-
2 nio Piſtori, à quo ipſe fuerat deputatus, † non ſolùm
ſequitur non teneri iterum reddere,ᵃ Doct. in c. vni, §.
præſente de Cler. ægrot. l. 6. Soc. conſ. 92. n. 1. l. 4. Pariſ.
conſ. 89. nu. 1. li. 1. ſed etiam quod ad propoſitum dubij,
de quo agitur, facit præſumptionem, quod ratio fuerit
plenè, & ſufficienter reddita. Non obſtant ea, quæ lon-
ga ſerie opponuntur per Daghanellos, quia vltra quod
tolluntur ex relationibus peritorum, & deciſionibus in
hac cauſa factis, informantes pro Guilelmucijs omni-
bus ſingulariter reſpondent, quæ reſponſiones placue-
runt Dominis. Solùm apud aliquos remanebat diffi-
cultas circa partitam flor. 56. pro carceratione (vt di-
cunt Guilelmucij) Scæuolæ, quia eſſet videndum, ex
qua cauſa proceſſiſſet, an fuerit iuſta, vel iniuſta carce-
ratio, & quare imputetur, & cedere debeat in damnum
ſocietatis.

ADNOTATIO.

3 a Regula eſt, † quòd ratio ſemel reddita ampliùs reddi
non debet, quam firmauit Rota dec. 517. p. 1. diuerſ. &
dec. 184. n. 1. p. 2. in rec. & dec. 101. & 224. ſub n. 4. inter
impreſſ. penes Farin. poſt 2. li. conſ. plenè Munoz. de ra-
tiocin. c. 41. & maximè habet locum ſtante liberatione,
& quietantia ampliſſima reportata in prima redditio-
ne, Rot. d. dec. 101. n. 2. benè Menoch. de arbitr. caſu 209
n. 37. & fuit dictum in Romana Curæ 29. Nouem. 1610.
cor. R. P. D. Dunozetto, vbi ponderatur, quod liberatio
4 erat iuramento vallata. Ab hac regula receditur, †
quando conſtat de errore, Munoz. plures cumulans d.
c. 41. n. 3. & ſeq. & ſub n. 28. dicit conſtare debere de iſto
errore ex claris, & perſpicuis probationibus, quod i-
dem dixit Rot. d. dec. 224. n. 5. & dec. 157. p. 1. diu. Ve-
5 rùm hæc limitatio non † habet locum, quando adeſt res
iudicata, vel tranſactio, quia tunc non ſufficit docere
de errore, ſed vltra errorem, conſtare etiam debet de
dolo ad effectum, vt poſſit iterum ratio reddi, Menoc.
de arbitr. d. caſu 209. n. 37. Rot. dec. 184. nu. 3. p. 2. in rec.
& dixit etiam Rota in Interamneſ. Pecuniariæ 10. Fe-
bruar. 1620. cor. R. P. D. Pirouan. & quod quando con-
ſtat de dolo, & iterum ſit reddenda ratio non obſtante
tranſactione, & re iudicata, & non obſtante quietatio-
ne facta per quæuis ampliſſima verba, latè Farin. conſ.
96. n. 4. Rot. dec. 157. p. 1. diu. & dec. 184. nu. 4. p. 2. in rec.
requiritur tamen dolus verus, & non ſufficeret præ-
ſumptus, Menoch. de arbitr. d. caſu 209. in fin. Rot. d. de.
184. nu. 4. p. 2. in rec. & fuit dictum in d. Rom. Curæ 29.
Nouemb. 1619. cor. R. P. D. Dunozetto, vbi fuit pon-
deratum, quod alias daretur proceſſus in infinitum.

Oliuerius Beltraminus.

VRBEVETANA DOTIS.

Lunæ 16. Ianuarij 1611.

ARGVMENTVM.

Libro priuato aliunde adminiculato fides eſt adhibenda.

SVMMARIVM.

1 *Libro priuato ſcribentis eſt adhibenda fides iunctis adminiculis, & num. 4.*
2 *Teſti benè informato, & de facto proprio deponenti attenta perſonæ qualitate valde deferendum eſt.*
3 *Præſumitur contra non exhibentem ſcripturas.*

DECISIO DXXXVII.

REſolutum fuit partitam ſcutorum 2800. fuiſſe pro
reſiduo dotis D. Sulpitiæ Clementinæ ſolutam.
Hæc enim partita fuit adnotata à Curtio Margutino
in ſuo libro (*per reſto della dote della Signora Sulpitia*) † cui 1
libro iunctis adminiculis eſſe fidem adhibendam fuit
reſolutum.ᵃ Accedit depoſitio D. Ciceri, qui non ſolùm 4
ſuper 9. articulo deponit de confeſſione D. Com. Ludo-
uici, quod apocha ſcutorum 2800. erat pro reſiduo do-
tis, ſed etiam ſuper primo dicit (*che nella quietanza com-
putati li 400. ſcudi ſi comprendeua tutto il reſto, & auanza,
che il Conte Lodouico pretendeua dal Signor Cornelio*) & ſu-
per 3. dicit (*la verità fù, & è, che la mente, trattato, & con-
cluſione fù di fare vn ſaldo finale di tutto il reſto della detta
poliza per la dotte della Signora Sulpitia*) † cui teſtis atten- 2
ta perſonæ qualitate, & vti benè informato, ac de fa-
cto proprio deponenti Rota alias, & tunc cenſuit mul-
tum eſſe deferendum. Accedit ſolidatio computorum
inter Com. Ludouicum, & hæredem Cornelij, longum
ſilentium ab anno 1581. vſq; ad annum motæ litis poſt
mortem Com. Ludouici de ann. 1605. venditio Caſtri
Aluiani, vt de pretio ſatisfieret creditoribus, quod fuit
venditum de conſenſu d. Comitis, qui ex d. pretio rece-
pit ſcuta 400. † præſumptio, quæ militat contra hære- 3
dem Comitis non exhibentem apocham, ad cuius ex-
hibitionem Comes obligauerat, & alia adminicula cō-
ſiderata in deciſionib. ad probandum ſolutionem par-
titæ ſcutorum 2800. quæ ſicut concludunt ſolutionem
ipſam, ita & hanc qualitatem, quod fuerit ſoluta pro
reſiduo, & complemento integræ dotis.

ADNOTATIO.

a Etiam † liber priuatus pro ſcribente probat, quando 4
aliunde eſt adminiculatus, Rota dec. 813. n. 1. p. 1. diu.
cum alijs per Nicol. Gen. de ſcrip. priu. li. 1. q. 4. nu. 77.

Oliuerius Beltraminus.

CALAGVRITANA BENEFICII DE CVACCI.

Mercurij 1. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Appellatio à relatione examinatorum, quando admittatur, & an ſit locus nouo Concurſui.

SVMMARIVM.

1 *Ab examinatorum relatione datur appellatio.*
2 *Examen nouum eſt modus detegendi iniquitatem, & iniuſtitiam examinatorum.*
3 *Maximè procedit, quando non fuerunt deſcriptæ interrogationes, & reſponſiones primi examinis.*
4 *Item quando non fuit lapſum tantum tempus, vt ſcientia per nouum ſtudium acquiri potuerit.*
5 *Appellatio à iudicio Ordinarij in materia electionis ad Parochiales ita demum admittitur ſi ſit irrationabile, & latiùs num. 6.*
6 *Appellatio huiuſmodi non admittitur ad effectum ſuſpenſiuum, ſed ſolùm ad effectum deuolutiuum, & num. 7.*
7 *Appellatio ad effectum ſuſpenſiuum admittitur à ſententia Metropolitani, & num. 8.*

Digitized by Google

DECISIO DXXXVIII.

1 DOmini ſteterunt in deciſis, quia † à relatione exa-
a minatorum datur appellatio, [a] vt fuit reſolutum
in Calaguritana beneficij 21. Feb. 1611. cor. R.P.D. meo
Coccin. Decan. & in hac cauſa 1. Iulij præteriti; ad do-
2 cendum † autem de grauamine eſt locus nouo examini,
qui eſt modus attendendi iniquitatem, & iniuſtitiam
b examinatorum, [b] & ita fuit factum in cauſa Conchenſ.
3 Beneficij de Valde Iudios, quod tantò † magis procedit
in caſu iſto, in quo non fuerunt deſcriptæ interroga-
tiones, & reſponſiones, aut ſaltem non fuerunt tranſ-
miſſæ, & productæ, itaut cùm ex ipſis apparere non
poſſit de grauamine, ſi aliunde doceri non poſſet, ina-
nis eſſet facultas appellandi. Præſumptionem habilita-
tis, quæ per nouum ſtudium acquiri potuiſſet, excludit
4 † breuitas temporis quindecim menſium in circa, quod
tempus totum fuit multis occupationibus, & curis ple-
num, itaut Michael illis implicatus, & diſtentus non
facilè valuerit literarum ſtudijs incumbere, vt latiùs
in deciſ. deducitur. Deciſ. Rauennatenſ. cor. Illuſt. Car.
Arrigonio, & aliæ allegatæ loquuntur in alijs termi-
5 nis, videlicet, † quando appellatur à iudicio Ordinarij
à quo ſecundùm Conſtitutionem Pij V. ita demum da-
c tur appellatio, ſi ſit irrationabilis, [c] quia aliàs pro eo
præſumitur, à relatione autem examinatorum eſt per-
miſſum ſimpliciter, & abſolutè appellare.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad deciſ. 515.
b Vide ſupra ad deciſ. 157.
6 c Ab electione † facta ab Ordinario in Concurſu ad Pa-
rochialem non datur appellatio, niſi quando conſtat
de doloſo, & irrationabili iudicio Ordinarij, Rot. dec.
40. ſub n. 1. p. 1. in rec. & dec. 654. n. 4. p. 4. in nouiſ. Mareſc.
var. lib. 1. c. 52. n. 23. & 24. & de iſta irrationabilitate, &
dolo liquidè conſtare debet, Mareſc. d. c. 52. n. 24. & be-
7 nè conſiderat Rot. d. dec. 40. ſub n. 1. Et appellatio † ad-
mittitur ſolùm ad effectum deuolutiuum, non ſuſpenſi-
uum, vt diſponit Conſtitutio Pij V. ſuper prouiſione
Parochialium, v. hæc tamen, Garz. d. c. 2. n. 246. quod eſt
verum reſpectu appellationis interpoſitæ ab electione
Ordinarij, ſecus autem reſpectu appellationis à ſenten-
8 tia Metropolitani, † ſeu alterius Iudicis Appellationis
reuocatoria præelectionis Ordinarij, Rota deciſ. 537.
per totam p. 1. in recent.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA LEGITIMÆ,

Lunæ 6. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Legitimæ non præiudicatur per voluntarias donationes.
Legitima non cadit ſub generali renunciatione, & quando ſecus.

SVMMARIVM.

1 *Legitima debetur nepoti ex filio in bonis auiæ.*
2 *Legitima debetur etiam de bonis donatis.*
3 *Legitima non præiudicatur per donationem merè voluntariam, & latè num. 19.*
4 *Donatio dicitur inofficioſa, quando donans non retinet in patrimonio tantam, quantum capit legitima filijs debita, & donatio reuocatur vſque ad dictam quantitatem.*
5 *Procedit etiam ſi ſit donatio facta loco pio, & in vſum pium, & etiam ſi ſit facta Eccleſiæ.*
6 *Legitima non diminuitur, neque detrahitur de relictis ad pias cauſas.*
7 *Legitima continet piam cauſam.*
8 *Legitima eſt fauorabilior qualibet pia cauſa, & qualibet Eccleſia.*
9 *Legitima eſt magis debita filio, quam Falcidia.*
10 *Tacita renunciatio non debet plus operari, quàm expreſſa.*
11 *Legitima non comprehenditur ſub generali renunciatione, cùm requirat ſpecialem mentionem, & num. 20. vbi vide limitationem.*
12 *A legitima non excludit generalis approbatio teſtamenti.*
13 *Legitima non comprehenditur ſub renunciatione quantumuis in ampla forma ſit facta.*
14 *Procedit, ſiue renunciatio fuerit facta mortuo patre, ſiue viuo.*
15 *Legitima comprehenditur ſub generali renunciatione, quando renunciatio non poteſt habere effectum in alio iure, quàm in legitima.*
16 *Mater non poteſt teſtari, niſi de decima parte ex Statuto Vrbis.*
17 *Vxor præſumitur acquiſiuiſſe de bonis mariti.*
18 *Legitimæ ſupplementum peti poteſt, quando inſtitutio non ſufficit pro integra legitima.*

DECISIO DXXXIX.

REſolutum fuit Domino duci deberi legitimam in
bonis donatis à Domina Fuluia, cum † enim illi 1
vti nepoti ex filio prædefuncto ea debeatur in bonis a-
uiæ, l. Papinianus, §. quoniam in fin. ff. de inoff. teſt. l.
omni modo, vbi gloſ. in v. alijs perſonis, C. eod. tit. † & 2
non poſſit per donationem minui, debetur tàm de bo-
nis donatis, ſicut de non donatis, Paul. de Caſt. cõſ. 354.
poſt prin. & per tot. l. 2. Cùm enim donatio † non ſit æs 3
alienum ex cauſa oneroſa, ſed voluntarium, legitimæ
non præiudicat, [a] idem Paul. de Caſt. conſ. 82. in princ. a
l. 1. cum alijs per Aym. conſ. 141. n. 5. Rol. conſ. 65. n. 30.
l. 1. & dixit Rota in Portuenſ. bonor. 16. Octobris 1579.
coram bo. me. Card. Seraphino, hinc proditus eſt titu-
lus de inoffecioſa donatione, † qui habet locum, quan- 4
do donans non retinuit in patrimonio, quantum capit
legitima filijs debita, & donatio reuocatur vſq; ad di-
ctam quantitatem, etiam ſi non malo animo à parenti-
bus ſit facta, Auth. vnde ſi parens, vbi Paul. de Caſt. Iaſ.
& alij, C. de inoff. teſt. Bal. & alij in l. 1. ff. de inof. donat.
Soc. iun. conſ. 67. n. 56. l. 2. Iul. Clar. in §. donatio, q. 24. v.
aut vero quis non agit. Nec obſtat, quod donatio † ſit fa- 5
cta loco pio, & in vſum pium, quia etiam donatio inof-
ficioſa ad pias cauſas reuocatur ad legitimam, Iaſ. conſ.
141. nu. 12. l. 4. & in donatione facta Eccleſiæ loquitur
Paul. de Caſtr. in d. conſ. 354. legitima † enim non mi- 6
nuitur, imò detrahitur de relictis ad pias cauſas, Auth.
ſi qua mulier, & ibi Doct. C. de ſacroſ. Eccl. l. ſi quis ad
declinandum, vbi Bart. n. 6. Cod. de Epiſc. & Cler. Bald.
conſ. 85. num. 2. lib. 1. Alex. conſ. 45. num. 11. lib. 1. Ruyn.
conſ. 140. n. 11. l. 5. legitima † enim, & ipſa cauſam piam 7
continet, Bero. conſ. 26. ſub n. 8. l. 2. imo eſt † fauorabi- 8
lior qualibet pia cauſa, & qualibet Eccleſia, cap. fin. 17
qu. 4. Bero. ibi, Dec. conſ. 480. n. 21. Adducta autem ex
aduerſo non faciunt, quia loquuntur de Falcidia, &
non eſt dubium † legitimam magis eſſe debitam filio, 9
quàm Falcidiam hæredi, Rol. conſ. 65. n. 25. l. 1. Non ob-
ſtat tranſactio, per quam prætendunt informantes
pro Congregatione Oratorij S. Mariæ in Vallicella
fuiſſe per Ducem renunciatum legitimæ, quia non ſu-
mus in renunciatione ſucceſſionis, vt loquũtur per eos
adducti, ſed in conceſſione facultatis diſponendi, quam
nullibi probatur debere trahi ad legitimam, & induce-
re eius renunciationem, & vbi haberet aliquam impli-
citam, aut tacitam renunciationem, † ea non magis 10

ſed

Google

ſed minus operari deberet, quàm explicita, & expreſſa,
iux. tradita per Aymon. conſ. 34. n. 3. & per Curt. iun. in
l. cùm quid. nu. 15. verſ. octauus caſus. ff. ſi cert. petatur.
11 Renunciatio † autẽ expreſſa non porrigeretur ad legi-
b timam, b quia cùm requirat ſpecialem mentionem, l. ſi
quãdo, §. generaliter. C. de inoff. teſtã. l. ſi quis in princ.
teſtamenti. ff. de l. 3. non venit in generali renunciatio-
ne. Gabr. de legit. concl. 8. n. 1. qui alios cumulat, & di-
cit omnes vnanimiter firmare hanc concluſionem, quã
etiam firmauit Rota in alia Romana legitimæ 11. No-
12 uembris 1609. cor. R.P.D. meo Manzanedo, † ſicuti
etiam dicitur de generali approbatione teſtamẽti, quæ
non excludit à legitima, ſeu eius ſupplemẽto, Anchar.
conſ. 152. n. 8. Dec. conſ. 236. n. 4. cum multis cumulatis
à Surd. conſ. 45. n. 51. & ſeqq. & tenuit Rota in alia Ro-
manã legitimæ 23. Iun. 1597. cor. bo. me. Car. Pamphi-
13 lio, † & procedit, quamuis in ampla forma fuerit re-
nunciatum, Mich. Craſſ. poſt alios in §. legitima. q. 3. n.
14 10. Siue † renunciatum fuerit mortuo, ſiue viuo eo, in
cuius bonis debetur legitima, Craſſ. de cõmuni ibi n. 11.
15 quicquid ex aduerſo dicatur. Nõ † obſtat, quod dicitur
renunciationem in iſto caſu nõ potuiſſe habere effectũ
in alio iure, quàm in legitima, & propterea haberi,
perinde ac ſi ipſi legitimæ eſſet in ſpecie renunciatum;
quia limitatio in iure eſt vera, ſed non applicatur, po-
tuit enim operari facultas diſponendi reſpectu dotis
16 propter Statutum † Vrbis prohibens teſtari vltra deci-
17 mã eius partẽ, & ad tollendũ præſumptionẽ, † l. Quin-
tus Mutius, ff. de donat. inter vir. & vxor. circa cenſum
emptum conſtante matrimonio. Nõ obſtat, quòd Dux
in teſtamento fuerit inſtitutus in quibuſdam argentis,
18 & alijs iuribus, quia † hoc non tollit, quominus facto
calculo in eo, quod ſibi deficit vltra relicta, poſſit ex
bonis donatis ſupplementum legitimæ petere, Paul. de
Caſtr. d. conſ. 354. Iaſ. conſ. 125. in 2. dub. lib. 1.

ADNOTATIO.

19 a Et † quòd donationes voluntariæ factæ, ſi ſint immẽ-
ſæ non diminuant legitimam filiorum vltra hic alle-
gatos tradit Surd. conſ. 332. n. 14. Peregr. de fideicom-
miſſ. art. 36. n. 35. Gratian. diſceptat. forenſ. c. 751. nu.
14. & ſeq. vbi refert hanc deciſionem Sanctiſſimi Rot.
161. n. 1. & ſeq. inter impreſſ. penes Pacif. de Saln. iux-
ta nouam impreſſ. fuit dictũ in Romana Legitimæ 13.
Iunij 1614. cor. R.P.D. Veroſpio, & in Romana Cen-
ſus de Mutis 24. Maij. 1619. cor. R.P.D. Coccino De-
cano, & hoc procedit etiam ſi dunatio non ſit in tan-
ta quãtitate, vt poſſit redargui de inofficioſitate, Sur.
d. conſ. 332. n. 15. in fin. Rot. d. deciſ. 161. n. 2. & ſeq.
20 b De quo † latè per Pereg. de fideicõmiſſ. art. 26. n. 87.
& ſeq. & plenè etiam Gratian. diſcep. forenſ. c. 751. n.
19. & ſeq. & quòd per generalem renunciationem, &
approbationem teſtamenti cenſeatur renunciatũ iuri
detrahendi Legitimam, Doctores conueniunt, quòd
duo copulatiuè requirantur. Primò, quòd verba ſint
adeò generalia, vt poſſint æquipollere particulari, &
ſpecificæ approbationi, & renũciationi legitimæ. Se-
cundò, quòd illa ſpecifica renunciatio ad aliud refer-
ri non poſſit, ita fuit dictum in Ianuen. fideicommiſſi
9. Decembris 1613. cor. R.P.D. Pironano ſequendo
conſ. Peregr. 68. n. 13. & 14. lib. 1.

Oliuerius Beltraminus.

NOVARIEN. CANONICATVS.

Veneris 9. Decembris 1615.

ARGVMENTVM.

Penſio impoſita ſuper beneficio non probat eius valo-
rem, cùm poſſit eſſe impoſita ſuper diſtributionibus,
quæ non ſunt de corpore beneficij.

SVMMARIVM.

1 *Valor beneficij non probatur ex impoſitione penſionis, quia penſio poteſt reſeruari etiam ſuper diſtributionibus quotidianis.*
2 *Diſtributiones quotidianæ non imputantur in valore beneficij, & num. 7.*
3 *Procedit etiam ſi agatur de determinando valore ad effectum, vt ſit neceſſaria prouiſio Apoſtolica iuxta formam Indulti.*
4 *Diſtributiones ſunt quid diuerſum ab illa parte fructuum, quæ adimitur abſentibus.*
5 *Diſtributiones non poſſunt dici de corpore beneficij.*
6 *Supplicatio ſola probat abſq; literis, quando non agitur de Canonizatione, & n. 8.*
Item ſola ſupplicatio ſufficit ad effectum obtinendi abſolutorium, licèt ſecus ſit, ſi agatur ad effectum adiudicationis; & n. 9.

DECISIO DXL.

Domini receſſerũt à reſolutione in hac cauſa factã
ſub die 20. Decembr. 1610. & dixerunt non iuſti-
ficari exceſſum valoris duc. 24. † quia reſeruatio pẽſio- 1
nis ducat. 30. vltra quòd non benè probatur, imò con-
ſtat, quòd Guerrinus fuit abſolutus à prætenſione d. pẽ-
ſionis, ea potuit eſſe reſeruata ſuper diſtributionibus
quotidianis, † quæ non computantur in valore benefi- 2
cij, a Oldrad. conſ. 118. Fel. in c. ad aures. n. 14. de reſcrip. a
Put. deciſ. 464. n. 1. lib. 2. Nec placuit Dominis reſpon-
ſio † data in deciſione 9. pro ſtatuendo valore ad effe- 3
ctũ, vt ſit neceſſaria prouiſio Apoſtolica, iuxta formã
Indulti, habendam eſſe rationem diſtributionũ quoti-
dianarum, quia deciſ. Cæſ. de Graſſ. 7. de præb. ad hoc
allegata illud non probat, cùm non loquatur de diſtri-
butionibus, ſed de tertia parte, † quę ibi adimebatur ab- 4
ſentibus, & ſatis differt à diſtributionibus quotidianis,
quia illa tollitur de ipſo corpore beneficij, & beneficiũ
ipſũ conſiſtit etiam in hac tertia parte fructuum, quod
non poteſt dici de diſtributionibus quotidianis, † quæ 5
nõ poſsũt dici de corpore beneficij, b Oldrad. d. cõſ. 118. b
Boer. dec. 340. n. 4. & iſtam differentiam in terminis In-
dulti inter tertiã partem ſublatam, & diſtributiones aſ-
ſignat idem Cæſ. de Graſſ. deciſ. 9. eod. tit. Quia tamen
hodie exhibetur ſupplicatio reſeruationis penſionis,
ceſſat, quod dicitur, reſeruationẽ nõ probari, † ea enim 6
ſatis probatur per ſupplicationem abſq; literis, cùm nõ
agatur de eius Canonizatione, c Caſſad. deciſ. 8. n. 14. de c
reſt. ſpol. Mohed. deciſ. 2. in fin. de priuileg. Sarn. in reg.
de infirm. reſign. q. 18. ſub nu. 4. verſ. nec obſtat. Rurſus
in dicta ſupplicatione pẽſio his verbis reſeruatur (*ſuper
fructibus, prouentibus, obuentionibus, & emolumentis vni-
uerſis, non tamen diſtributionibus quotidianis*) & ita ceſſat
reſponſio præcipua, quæ datur reſeruationi penſionis.
Præterea libenter audirem partes de nouo, præſertim
quia aliqui ex Dominis non videtur depoſitiones te-
ſtium, per quos prætenditur probari exceſſum valoris.

ADNOTATIO.

a Diſtributiones † non venire ſub nomine fructuũ be- 7
neficij plenè tradit Gonzal. ſuper reg. 8. § 7. proœm.
n. 154. vſq; ad 206. Garz de benef. p. 5. cap. 3. n. 266. vbi
dicit, quòd valor beneficij conſideratur, quantum
beneficium valeat in portatis liberè, & in abſentia ab
Eccleſia, latè Monet. de diſtribut. par. 1. q. 6. vbi con-
ſtit. regulam affirmatiuam cum pluribus ampliatio-
nibus, & limitationibus.
b Cum alijs penes Monet. de diſtribut. par. 1. q. 6. n. 3.
c Et quòd † ſupplicatio ſola ſufficiat abſq; literis quãdo 8
nõ agitur de Canonizatione gratiæ, Gabr. cõſ. 190. n.
13. lib. 1. Seraph. deciſ. 538. n. 4. & dec. 775. nu. 3. Rota

dec.407.n.5.& n.[illegible] & dec.530.n.4.par.1. in recent.cũ alijs in hac deciſione allegatis, & etiam ad effectum ſimplicis abſolutoriæ ſufficit ſola ſupplicatio abſque expeditione literarum, licèt ſecus ſit ad effectũ adiudicationis Pariſ.de reſig.lib.6.q.5.n.66.in fine, & 67. Garz.de benef.par.4.par.3. n.23.& 24.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA MELIORAMENTORVM.

Lunæ 16. Ianuarij 1611.

Argumento non indiget.

SVMMARIVM.

1 *Non implementi exceptio tunc ſolùm obſtat, quando agitur ex eodem contractu, in quo adeſt obligatio adimplendi, ſecus ſi ex diuerſo.*

Item etiam ſi agatur ex eodem contractu, qui tamen habeat capita omnino ſeparata, exceptio non implementi non poteſt opponi in capite ſeparato, & n.2.

DECISIO DXLI.

STrictè ad dubium, quo quæritur, an Scarlato, & Celſino agentibus vtili Saluiano interdicto obſtet exceptio non implementi, fuit reſolutũ non obſtare, quia ipſi non veniũt contra illos de Cibò in vim contractus initi cũ Ioanne conductore, neq; ex eius perſona, vnde
1 non poteſt eis opponi † exceptio non implementi, quæ
tunc demum intrat, quando quis agit ex illo cõtractu,
2 in quo obligatur adimplere, a iux. tradita per Cæphal.
conſ.48.n.42.alioſq; adductos per informantes, & dixit Rota in vna Romana executionis, ſeu non adimplementi 25. Iunij 1593. agũt enim remedio l.1.ff.in quib. cauſ.pign.vel hypoth.cõtr.& l.interdum ff.qui potior, in pig. habe. quæ remedia ſi intrent, & an obſtant ea, quæ contra prætenſam hypothecam opponuntur, erũt particulari dubio diſcutienda, quia non ſunt præſentis inſpectionis, in qua quæritur, an illis obſtet exceptio non implementi circa ea, quę fuerunt promiſſa à Ioãne pro cuius reſolutione ſufficit, quòd non agatur ex contractu cũ eo inito, neque ex eius perſona per prædicta.

ADNOTATIO.

2 a Imò † etiam ſi agatur ex eodem contractu, ſi tamen ille contineat capita ſeparata, non poteſt opponi exceptio non implementi in capite ſeparato, Natt. cõſ. 533.n.5.Surd.conſ.101.n.25. Mant. deciſ.238.num.2. Rot.deciſ.389.n.3.p.2.in recentior. & deciſ.286. n.1. inter impreſſ.penes Paciſ.de Sal. in nouis, & fuit dictum in Romana de Cangij 25. Iunij 1621. coram R.P.D.Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA SPOLII DOMORVM.

Veneris 10. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Agitur de ſpolio, quod dicitur competere hæredi, & contra hæredem. Legatum vſusfructus non eſt validum, ſi fiat ipſi hæredi.

SVMMARIVM.

1 *Extremum ſecundum probatur per ſuſtentationem litis iunctis adminiculis.*

2 *Spolij actio competens actori tranſit in eius hæredem, & nu. 9. vbi vide declarationem.*

Amplia, vt tranſeat etiam in ſucceſſorem ſingularem abſque alia ceſſione, & n.10.

3 *Spolij actio datur aduerſus poſſeſſorem rei ſuper qua fuit commiſſum ſpolium.*

Procedit etiam ſi iſte tertius poſſeſſor titulo, & bona fide poſſideat, & etiam ſi ille habeat cauſam ab auctore non vitioſo, num.11.

4 *Item datur contra hæredem, quando lis ſuper ſpolio fuerat iam introducta contra defunctum.*

5 *Legari à ſe ipſo nemo poteſt, & ideò legatum vſusfructus relictum hæredi non tenet.*

6 *Inſtitutio generalis hæredis comprehendit omnia bona, & iura hæreditaria, cùm quis non poſſit decedere pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus.*

7 *Vſusfructus non cadit in re propria.*

8 *Fideicommiſſum expirat per præcedentiam ſubſtituti, & bona remanent libera in perſona hæredis.*

Spoliatus eſt reſtituendus, etiam ſi non bona fide poſſideret, & n.12.

DECISIO DXLII.

PRo Io. Paulo informãte fuit reſolutum ipſum reſtituendũ ad omnimodam poſſeſſionem domorum, de quibus agitur, quia de primo extremo, quòd Capitaneus Iulius poſſederit, probant quinq; teſtes, vt fuit
firmatũ 29. Ianuarij 1601. in qua etiam fuit dictum † 1
conſtare de ſecundo extremo per ſuſtẽtationẽ litis iun-
ctis adminiculis. Actio autem † ſpolij competẽs Capi- 2
taneo Iulio tranſiuit in Io. Paulum eius hæredẽ, a Soc. a
in l.rem, quæ nobis, ſub n.10. verſ.itẽ quia tranſit ff. de
acquir.poſſeſſ.Cagnol.in l.hæredem.n.17 ff.de reg.iur.
Neuiz.conſ.78.n.1.Creſcen.deciſ.3.de reſt.ſpol. fuit di-
ctum in Peruſina ſpolij Domus 1. Febr.1608. cor.R.P.
D.meo Decano, & ſæpiſſimè in alijs. Et datur contra
hæredes Tarquiniæ Cãbiæ ſpoliationis, † tùm quia ad 3
ipſos peruenit domus, in qua fuit cõmiſſũ ſpoliũ, b l.1. b
§.vlt.& l.ſi plures ff.de vi, & vi armat. Abb.in c.2.n.57.
de ord.cogn.Rip.in c.ſæpè, ſub nu.8. verſ. an autem, de
reſt.ſpol.cum alijs per Menoch.de recuperand. remed.
1.n.157.& ſeqq. † tùm quia lis ſuper ſpolio fuerat intro- 4
ducta contra ipſam Tarquiniã, vt per Abb. in d.c.2.ſub
n.57.verſ.ex quo infero. Menoch.d.remed.ſub nu.160.
verſ.limitatur primò. Quæ aliàs obijciebãtur de renunciatione, quam fecerat Capitaneus Iulius teſtamento Clemẽtis, ſunt ſatis ſublata in deciſione tũc facta. Licèt autem tunc dictũ fuerit Capitaneũ Iulium fuiſſe reſtituendũ ad poſſeſſionẽ vſusfructus tantùm, attamẽ hodie Domini dixerunt hæredes ipſius reſtituendos fore
ad poſſeſſionem ipſarum rerum, quia cũ Capitaneus eſ-
ſet etiã hæres inſtitutus, † ſequitur, quòd prætenſum le- 5
gatum vſusfructus non ſubſiſtebat: tùm quia erat vni-
cus hæres, vnde à ſe ipſo legari non potuit, l.legatũ eſt
§.hæredi, vbi gloſ.& Doct.ff.de leg.1. tùm quia † pro- 6
prietas, quæ alteri non reperiebatur legata, veniebat
ſub generali inſtitutione facta ad eius fauorem, nam quoad illam non potuit decedere inteſtata, §.non autẽ vtiq. Inſtit.de hæred. inſtit.l.ius noſtrum, ff.de reg.iur.
† in re autem propria non cadit vſusfructus, l.vti frui. 7
in princ.ff.ſi vſusfruct. pet.l.1.ff.de vſuf. inſtit. eod.tit.
in princ. † Et licèt Capitaneo Iulio fuerint eius filij 8
ſubſtituti, quia tamen illi prædeceſſerunt, & non ſuperfuit perſona, cui deberet fieri reſtitutio, bona penes ipſum remanſerunt libera, & ad quoſcunq; tranſmiſſibilia, l.cùm pater §.libertis, & l.qui ſolidum §.prædium, vbi gloſ.de leg.2. Dec.conſ.182.n.1. Nat.conſ.191.n.4.

ADNOTATIO.

a Rolan. † conſ.6.n.14.lib.2. Pontan.de ſpol.lib.1.n.132. 9
Gratian.diſceptat. forenſ.cap.477.nu.26.fuit dictum
in Fe-

Digitized by Google

in Ferretana Bubularum 30. Octob. 1617. cor. R.P.D.
Buratto, quod eſt verum, quando auctor fuit in vita
ſpoliatus, aliàs ſi poſt eius mortem cõmiſſum fuit ſpo-
lium, non poteſt hæres ex perſona defuncti agere ſpo-
lio, Gab. de reſtit. ſpol. concl. 5. n. 20. & fuit dictum in
Romana Spolij coram Rubeo impreſſ. penes Marcheſ.
de commiſſ. tom. 2. fol. 210. & in Montis Faliſci Spolij
19. Ianuar. 1596. coram bo. me. Orano, & in Vratis la-
uien. Prædiorum 23. Iun. 1608. coram R.P.D. Manza-
10 nedo. Non † ſolùm autem actio ſpolij tranſit in hære-
dem, ſed etiam in ſingularem ſucceſſorem abſque alia
ceſſione, Rot. dec. 307. n. 3. p. 1. in rec. & fuit dictum in
Romana Spolij 27. Nouemb. 1615. cor. R.P.D. Manza-
nedo, vbi reprobatur opinio contraria.
11 Competit actio † Spolij etiam contra tertium titulo, &
bona fide poſſidentem, ac etiam habentem cauſam ab
auctore non vitioſo, latè Gabr. de reſt. ſpol. concl. 5. nu.
38. & 73. v. ſed tenendo teſtatur de magis cõmuni. Theſ.
dec. 29. n. 1. Hier. Gabr. conſ. 36. n. 3. lib. 1. vbi etiam te-
ſtatur de magis communi, plenè Sued. conſ. 28. n. 58. &
hanc opinionem paſſim ſeruat Rota, vt teſtatur Mare-
ſcot. variar. lib. 1. c. 59. n. 10. & 11. vbi refert plures deciſ.
12 Rotæ, † quod procedit, etiam ſi ſpoliatus bona fide nõ
poſſideret, quia in ſpolio non reſpicitur, an quis iuſtè
poſſederit, ſed ſolùm an ſine iuſta cauſa à poſſeſſione
ceciderit, Gab. conſ. 36. n. 6. lib. 1. Rota deciſ. 244. nu. 2.
p. 1. diuerſ.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE PALVTIIS.

Veneris 24. Februarij 1611.

ARGVMENTVM.

Alimenta, & ſumptus litis quando ſint ſubminiſtranda.
Auth. res, quæ eſt remedium ſubſidiarium.

SVMMARIVM.

1 *Alimenta, & ſumptus litis, vt ſubminiſtrentur reo colliti-
ganti probanda eſt paupertas, & præſumptio boni iuris.*
2 *Dos, & donatio propter nuptias non poteſt detrahi de bonis
fideicommiſſo ſubiectis, niſi in ſubſidium quando conſtat
non adeſſe alia bona libera, & n. 23.*
*Et ſufficit, quod dos poſſit conſtitui ex fructibus fideicommiſ-
ſi, & n. 4.*
*Item etiamſi fideicommittens mandauerit fœminas dotari
ex bonis fideicommiſſi, eſt intelligendum, quatenus aliun-
de congruè dotari non poſſint, & n. 5.*

DECISIO DXLIII.

RESolutum fuit D. Hieronymæ non eſſe ſubmini-
1 ſtranda alimenta, & ſumptus litis, † quia ad iſtũ
effectum duo ſunt per ipſam probanda, paupertas, &
a præſumptio boni iuris, [a] Aret. in c. ſi quis teſtiũ col. 3. in
2. & 3. concl. de teſtib. Alciat. reg. 3. præſ. 9. nu. 8. & ſeq.
Couar. pract. q. c. 6. ſub n. 5. & ſeq. Creſcen. dec. 8. de iud.
fuit dictũ in vna Hortana domus 25. Octobr. 1604. co-
ram me, & ſæpiſſimè in alijs. Neutrũ autem probauit,
nã de paupertate nihil, imò datur fumus de contrario,
bonum ius etiam non apparet, quia cùm prætẽdat do-
nationẽ propter nuptias, & alimẽta ex bonis fideicom-
2 miſſo ſubiectis, iux. Auth. res, quæ, C. comm. de leg. † nõ
conſtat non adeſſe alia bona nõ ſubiecta fideicõmiſſo,
& tamen remedium eſt ſubſidiarium, & non habet lo-
b cum, quando extant alia bona, [b] Iaſ. in d. Authen. nu. 7.
verſ. tu duo conſidera, vbi etiam Curt. iun. n. 15. circa
med. Paul. de Caſtr. conſ. 356. n. 4. lib. 1. Alex. conſ. 56. n.
3. verſ. verùm quia, & in fin. lib. 1. Soc. conſ. 75. nu. 1. &
13. lib. 1. Pariſ. conſ. 67. n. 49. lib. 6.

ADNOTATIO.

a De † qua materia dixi ſupra ad dec. 189. Peregr. de fi- 3
deic. art. 42. n. 66. Petr. de fideic. q. 8. n. 459. Seraph. dec.
1493. n. 5. & latè fuit dictum in Romana, ſeu Ianuen.
Dotis 30. Martij 1609. corã Penia. Imò † ſi fructus fi- 4
deicommiſſi ſufficerent pro dote conſtituenda, nõ de-
bet fideicõmiſſum minui pro aſſignãda dote, Seraph.
deciſ. 481. n. 3. & dec. 1483. n. 5. & Rota dec. 66. n. p. 1.
in rec. Et † prædicta habent locũ, etiam ſi teſtator, qui 5
fecit fideicõmiſſum mandaſſet fœminas dotari ex bo-
nis fideicommiſſi, nã dicta diſpoſitio eſt intelligenda,
quatenus aliunde congruè dotari non poſſent, Caſtr.
conſ. 64. nu. 4. lib. 2. Mol. de primog. Hiſpan. lib. 4. c. 7.
n. 2. fuit dictum in Romana 12. Decembris 1599. cor.
Card. Millino, & in Romana Cenſus de Mutis 12. De-
cembris 1614. cor. R.P.D. Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA CENSVS 20. MIL.

Veneris 24. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

An, & quando cenſeatur quis relictus legatarius, an verò
nudus, & merus miniſter.

SVMMARIVM.

1 *Legatarius debet conſequi fructus ſuperextantes, detractis
oneribus.*
2 *Executor merus, & nudus miniſter nullum emolumentum
conſequi poteſt.*
3 *Miniſter nudus repræſentat ſe ipſum, non alium.*
4 *Contemplatione cuius perſonæ quid fuerit diſpoſitum, atten-
dendum eſt.*
5 *Dictio* (acciocbe) *importat cauſam finalem, à qua tota diſ-
poſitio regulatur.*
6 *Cauſa, quæ reſpicit pietatem, præſumitur finalis.*
7 *Miniſter nudus, non legatarius cenſetur quis relictus; quando
præcedũt onera, & poſtea pro illis exequẽdis fit aſſignatio.*
8 *Item ſi fuerit data ampla authoritas ſine interuentu, & li-
centia hæredis adiecta prohibitione, quòd hæredes non poſ-
ſint moleſtare dictum executorem.*
9 *Dictio* (altro) *implicat, & denotat ſimilia.*
10 *Redditio rationis non cadit in re propria.*
11 *Miniſter nudus quis cenſetur electus, quando omnia tenetur
diſtribuere, & nihil pro ſe retinere poteſt.*
12 *Teſtatoris voluntas declaratur ex vſu eius loquendi.*
13 *Legatum relictum pro ſupplemento victus per prius legati
includit præcedens legatum, & facit vnicum legatum ex-
tra primum.*
14 *Augmentum debet regulari ſecundùm naturam ſui præexi-
ſtentis, cui accedit.*
15 *Miniſter nudus, non legatarius quis cenſetur relictus, quan-
do poſt eius mortem non fuit ſubrogatus hæres, ſed execu-
tor teſtamentarius.*
16 *Subrogatio oſtendit eiuſdem naturæ eſſe ſubrogatum, cuius
eſt ille, cui fit ſubrogatio.*
17 *Teſtis veriſimiliter informatus de voluntate teſtatoris, ea
quia teſtator omnia faciebat de eius cõſilia, multũ probat.*
18 *Teſtis deponens de facto proprio magis probat.*
19 *Iunctis adminiculis plenè probat.*
20 *Ademptio, & tranſlatio legati poteſt cauſare aliquod odiũ
contra teſtatorẽ transferentem, non contra tranſlatarium.*
21 *Miniſter merus, non legatarius quis cenſetur, ſi ſubſtantia
diſpoſitionis id ſuadeat, etiam ſi teſtator illum nominaue-
rit legatarium.*
22 *Bart. in l. 1. ff. de adim. legat. declaratur.*
23 *Teſtatoris ſententia, in quem dirigatur, eſt attendenda, non
autem cum quo loquatur.*

Digitized by Google

24 *Miniſtro nudo poteſt relinqui.*

25 *Dictio*(niſi)*ponit exceptionem ſupra diſpoſitis.*

26 *Exceptio debet eſſe de terminis eius,quod limitat.*

27 *Miniſter merus quis poteſt eſſe relictus, etiam ſi verba legati ſint in ipſum concepta.*

28 *Miniſter nudus poteſt conſiderari dupliciter, vel reſpectu tituli,vel reſpectu commodi.*

29 *Miniſter nudus non cenſetur in dubio, quando verba diſpoſitiua in ipſum diriguntur, ſecus autem ſi appareat de mente teſtatoris contraria.*

30 *Teſtatoris verba magis recipiunt interpretationem ſecundum conſuetum modum loquendi teſtatoris, quàm ſecundùm ipſorum proprietatem.*

31 *Miniſter nudus,non legatarius cenſetur, quando onus adiunctum non ita benè poterat per hæredem præſtari,ſiue verè, ſiue ſecundùm opinionem teſtatoris, & qualiter id dignoſcatur,& n.33.*

32 *Opinio teſtatoris attendenda eſt ad interpretandam eius voluntatem.*

34 *Bart.in l.Pamphilo,§ dum ff.de leg.declaratur.*

35 *Bart in l,Lucius §.à te peto ff. de leg.3.reprobatur.*

36 *Miniſter nudus non deſinit eſſe ex eo, quòd aliqua onera annua ab eo præſtanda ſiat relicta.*

37 *Item nec ex eo, quòd teſtator de reſiduo non diſpoſuerit,*

38 *Subrogatus nihil plus iuris habere poteſt, quàm ille,in cuius locum ſubrogatur.*

39 *Executor grauatus alicui tradere poſt tempus,medio tempore commodum ex legato percipit.*

40 *Verbum*(lego)*eſt verbum iuris,& verbum*(laſcio) *eſt verbum facti.*

41 *Miniſter nudus poteſt conſtitui etiam cum verbis nudis, & per verbum*(lego.)

Legatarius quando quis cenſeatur relictus,an verò merus, & nudus miniſter,& effectus huius diſputationis quiſnam ſit, latè vide n.42.

DECISIO DXLIV.

MArchioniſſa Guardiæ, inſtitutis in ſuo vltimo
teſtamento hęredibus Archihoſpitalibus Sãcti
Spiritus,& Sãcti Iacobi Incurabiliũ, in quibuſdã codi-
cillis poſtea editis ſtatuit; quòd ex omnibus ſuis cenſi-
bus,qui tẽpore mortis reperirentur, præſtaretur certa
annua quantitas ceræ,& portio obſonij fratribus de
Ara Cœli, vnũ paramentum pro capella ab ipſa teſta-
trice fundata,veſtes lugubres ancillis, & famulis, nec
non quædam alia, de quibus prius diſpoſuerat; ad quẽ
effectum reliquit dictos cẽſus Dominu Antonio Gallo,
in cuius locum poſtea in alijs codicillis ſubrogauit D.
Scipionẽ de Tulpha dictæ teſtatricis nepotẽ, in quem
legata facta d.Antonio trãſtulit,& d.Scipioni ſucceſſit
D.Horatius de Tulpha. Quia autẽ fructus cẽſuũ exce-
debant in notabili quantitate onera iniuncta, orta fuit
controuerſia inter D Horatiũ, & præfata Archiho-
ſpitalia ſuper eo,quod ſupererat ex fructibus cenſuum
poſt præſtationem onerum,& Rota 16. Octobr.1595.
proponẽte bo.me. Card.Pãphilio reſoluit illud ſpecta-
re ad D.Horatiũ tanquã hæredem Scipionis.Cui reſo-
lutioni, cùm non acquieſcerent hoſpitalia,obtinuerũt
de nouo audiri cor.Illuſtriſs. Card.Lancellotto, dũ in-
ter nos fuit, coram quo cauſa pluries, & pluries corã
me propoſita,tandem 24. Februarij 1612. Domini re-
ceſſerunt à deciſis,& quoniã difficultas in eo conſiſtit,
an, Marchioniſſa elegerit perſonã D Antonij, vt eſſet
1 legatarius dd.cenſuũ, † quo caſu ad ipſum vti eorũ do-
minum l.cùm Titio.ff.de furt.ſine dubio fructus ſuper-
2 extantes pertinuiſſent, vel potiùs† voluerit eum eſſe
executorem dictarum præſtationum, & nudum mini-
3 ſtrũ,†apud quem nihil remanere debet, l.ſi quis Titio,
& l.Lucius §.à te peto,ff.de l,2.Bar.in l.pecuniæ. n.1.ff.
de adim.leg.†ea ratione quia nudus miniſter non ſe re- 5
præſentat,ſed alium.Bal.in d.l.ſi quis Titio.n.3.Viſum
fuit Dominis Marchioniſſam de eo ſtatuiſſe vti nudo
miniſtro; probat ipſa ſeries diſpoſitionis, ex qua patet
Marchioniſſã ſolũ inſpexiſſe, quòd dicta onera præ-
ſtarentur ex fructibus cenſuũ,non autẽ quòd ex eis cõ-
modũ aliquod ſentiret Antonius,cui fuerat abũdè alijs
legatis prouiſũ;†multùm autem intereſt, cui teſtator 4
voluerit proſpectũ eſſe,cuiuſq; cõtemplatione fecerit,
vt dicit Iuriſconſ.in l.fideicõmiſſa §.interdũ,ff.de l.3.&
quòd fuerit tantùm cõſiderata præſtatio onerum, de-
notat illud verbũ† *(acciocbe)* quod importat cauſam,à
qua tota diſpoſitio regulatur, Soc.conſ.89. nu.9.lib.3.
Aym.conſ.227.n.6.& ſeqq.& in iſtis terminis benè fa-
cit diſpoſitio d.§.à te peto, verba enim illa *(pro boc)* ibi
poſita æquipollent verbo *(acciocbe)* quod tantò magis
dicendũ, quia præſtatio erat facienda in vſus pios,&† 6
cauſa,quæ reſpicit pietatẽ,præſumitur finalis,Bartol.
Imol.& Rom.in l.2.§.fin.de donat.Salyc.in l.generali-
ter.la ſecõda ante fin.verſ.aut ad validitatẽ. C.de Epiſ.
& Cler.Ruyn,conſ.237.n.10.li.3.Tiraq.ceſſ.cauſ.lim.1.
n.41.benè facit,quòd tradit Ang.conſ.124.n.4.verſ.cir-
ca quod; & quòd intentio marchioniſſæ fuerit proſpi-
cere ſolutioni dd.fructuũ,inde patet,quia voluit pro ea
cenſus eſſe perpetuò affectos,& ſi quando contingeret
aliquod redimi, iuſſit, vt illico pretiũ inueſtiretur in
alijs cenſibus, quæ dictæ præſtationi eſſent obnoxij,
Quod etiã Antonium adhibuerit† vti miniſtrũ,non vti 7
legatariũ,probatur,quia priùs præcedũt onera, & po-
ſtea pro illis exequẽdis fit aſſignatio,Paul.de Caſt.in d.
§.à te peto.n.1.vbi etiã Cum.n.verſ.non obſtat argum.
Imol.n.2.in fin. Cuiac.ad li.2. reſponſ.Scæuolæ in d.l.
Lucius §. à te peto, quæ doctrina optimè probatur ex
verbis illius tex. & ſaltẽ procedere habet in dubio, &
iunctis alijs præſũptionibus quicquid ex aduerſo dica-
tur.Hoc pariter cõprobat† authoritas data Antonio à 8
teſtatrice,quòd poſſit dictã præſtationẽ facere ſine in-
teruentu,& licentia hæredis, & magis illa prohibitio,
quòd hæredes non poſſint illum moleſtare ſuper iſtis
cẽſibus,vana enim,& inepta fuiſſet hæc prohibitio, &
liberatio ſi Antonius futurus fuiſſet legatarius,& cen-
ſuum dominus.Ponderanda ſunt etiam verba prohibi-
tionis *(tanto ſopra detti cenſi quanto ſopra ogni altro dena-
ro,che appariſſe eſſer diuenuto in mano delli ſuoi*, illa enim
dictio(†*altro*)cuius natura eſt implicare,& denotare ſi- 9
milia,l.ſi fugitiui.cum gloſſ.C.de ſeru.fugit.Bal.in d.l.
fin.n.1.C.de his,qui à non dom.manum. Aret.cõſ.116.
n.3. poſt med.indicat, quòd etiã cenſus non eſſent ſui,
prout, nec pecunia, quæ ad eius manus perueniſſet,
præſertim cùm† qualitas,quòd res ſit aliena,benè con- 10
ueniat redditioni rationis, & non cadat in re propria.
Hoc etiã ſuadet ſimilis vſus loquendi eiuſdẽ teſtatricis
in alijs codicillis,in quibus eidẽ Antonio reliquit om-
nia mobilia,granũ,blada,& vina ſub his verbis*(& ac-
ciò dette,è ſue dõne,Tarquinio,e miſer Franceſco ſuo ſeruito-
re poſſino viuere,e ſoſtentarſi cõmodamẽte,laſcia à detto mi-
ſer Antonio tutti li ſuoi mobili,grani,vini,biade,&c.)*&† ex 11
diſpoſitione ſubſequenti apparet,quòd omnib.teneba-
tur diſtribuere, nihilq; pro ſe retinere poterat, & ſic
erat electus nudus miniſter,ex vſu† autẽ loquẽdi teſta- 12
toris benè declaratur eius voluntas,l.ſi ſeruus pluriũ §.
ſi ff.de l.1.l.cùm alimenta.ff.de alim.& cib.l. Pariſ.cõſ.
50.n.19.li.4 cũ alijs per Illuſtriſſimũ Mant.de coniect.
vlt.vol.li.6.tit.9.n.6.Augetur,quia refert ſe ad dicta in
præcedentibus codicillis circa huiuſmodi præſtatio-
nem, dum dicit *(modo, & forma,prout in primo codicil-
lo)* & quia † aſſignatio cenſus fuit facta pro ſupple- 13
mento victus priùs legato, quod includit præcedẽtia;
& fa-

Digitized by Google

&facit vnicum legatum,Dec.conſ.423.n.5.Vnde non
14 debet vnum,& idem legatum diuerſo iure cenſeri,†&
quia augmentum debet regulari ſecundùm naturã ſui
præexiſtẽtis,cui accedit,l.etiã,vbi Bar.Bal.& alij,C.de
iur.dot.l.inter ſocerum.§.cùm inter ff.de pact.dot. Cõ-
probat etiam ſubrogatio facta in locum Antonij poſt
eius mortem,quia ad iſtã præſtationem tunc ſubroga-
uit executores teſtamentarios ex dd.cenſibus nullum
commodum ſperantes,ex quo duo oriuntur argumen-
15 ta, primum, quòd † cùm non vocauerit ad iſtud onus
hæredes Antonij,ad quos,ſi legatarius fuiſſet, tranſijſ-
ſent cenſus cum onere ſuo,apparet,quòd Marchioniſ-
ſa noluit legare illi dd.cenſus; ſecundum eſt deſumptũ
16 à vi ſubrogationis,† quæ oſtendit eiuſdem naturæ eſſe
ſubrogatum,cuius ille,cui ſubrogatur,leg.ſi eum §.qui
iniuriarum ff. ſi quis caut. ſicut enim iſti executores
habebunt nudum miniſterium tantùm, ita eſt dicendũ
de Antonio,in cuius locum fuerũt ſubrogati. Accedit,
quia ſicut grauauit Antonium viuentẽ ad reinueſtien-
dum cenſus,qui redimerẽtur, ita etiã executores teſta-
mentarios poſt eius obitum, quo caſu ſi Antonius fuiſ-
ſet legatarius, debuiſſent grauari hæredes ad dictum
inueſtimentum,quia pretiũ ad ipſos vti Dominos cen-
ſuum, & ad quos retrouenditio ſpectabat fuiſſet pernẽ-
turum, aut ſaltem ad conſignandum pretium præfatis
executoribus ad d. effectum, nullo autem pacto pote-
rant executores directò grauari ad cenſus reinueſtien-
dos,ſi nõ remanſiſſent in hæreditate.Multùm etiã mo-
uit DD. depoſitio eiuſdem Antonij nou ſolùm attenta
qualitate perſonæ, quia tẽpore depoſitionis erat præ-
17 latus,† ſed etiam quia benè informatus de mente ipſius
Marchioniſſæ,quæ,vt dicunt teſtes, omnia faciebat de
18 eius conſilio,& quia † videtur deponere de facto pro-
prio,& per conſequens fortiùs probat, Aym.conſ.2.n.
9.Siluan.conſ.94.nu.14.deciſ.Benint.63.ad fin. & pluſ-
quam ſemiplenè,Cæſ.de Graſſ.dec.2. in fin.de empt.&
vendit.dixit Rota in vna Vrbeuetana bonorum 3. Iu-
19 nij 1576.cor.bo.me.Cardin.Seraph.& † iunctis admi-
niculis,& coniecturis, de quibus ſupra,alijſque per in-
formantes deductis,plenè probat Paul. de Caſtr.in leg.
quicunq; in fin.C. de ſer. fugit.Crot. in tract.de teſt.n.
209.Soc.iun.conſ.61.in fin.lib.1.Ceph.conſ.452.n.31.
Non obſtat,quòd teſtatrix reuocaſſet illi omnia lega-
ta,& tranſtuliſſet in DD.de Tulpha, quia dato, quòd
20 ægrè tuliſſet ademptionẽ,& trãslationẽ,† hoc potuiſ-
ſet cauſare aliquod odiũ contra Marchioniſsã transfe-
rentem,non autẽ in illos de Tulpha, in quos fuit facta
translatio,actus enim translationis fuit teſtatricis, nõ
ipſorũ. Non obſtat,quòd teſtatrix nominauerit Anto-
21 niũ legatariũ,† qnia omiſſio,quòd magis inſpiciẽda eſt
ſubſtantia diſpoſitionis,quã denominatio, ad tradita
per Tiraq. de retra.lign.§.1.gl.14.n.81. verè eſt legata-
rius abſq;eo quod fuiſsẽt illi relicti cenſus,fuerat enim
alijs legatis à Marchioniſſa honoratus, & verba illa
(& acciò detto legatario,il quale nomina, & vuole che ſia, &c.) nõ cõſtituunt eum legatariũ,ſed deſignãt,quis ex
legatarijs fuerit ad tale miniſteriũ electus, immò cùm
dicat *(laſcia al legatario)* præſupponit illũ legatariũ per
22 priùs,& aliũde,quàm ex cẽſibus.Nõ obſtat † doct.Bar.
in l.1.ff.de ali.leg.dum diſtinguit inter verba diſpoſiti-
ua,& executiua,quia plurib.modis fuit reſpõſũ,& pri-
mò quòd facit pro intentione hoſpitaliũ, ſumus enim
in ſecundo mẽbro diſtinctionis Bar.qui verba execu-
tionis cõferuntur in perſonã Antonij ibi*(& acciò detto legatario poſſa eſeguire,& adẽpire detta ſua volontà,laſcia al detto legatario,&c.)* Ex quibus cõſtat, quòd relictum
fuit factũ pro executione, & ipſorũ fuiſſe nominatum
23 gratia executionis,& miniſterij,† non oportet enim
quærere,cũ quo teſtator loquatur,ſed in quẽ volũtatis
intentio dirigatur, l.cùm pater §.donationis, ff.de l.2.
Illuſtriſs.Mant.de coniect.vlt.vol.lib.3.tit.29.poſt n.9.
Secundò etiã miniſtro † relinqui poteſt,ſicut quotidie 24
fit cõmiſſarijs,vt dicit gloſ.in l.ſi qnis Titio,in ver.mi-
niſtrũ, ff.de l.2. benè probat d. lex ponderando illã di-
ctionẽ † *(niſi)* quæ cũ ponat exceptionem ſupradictis, 25
Alex.conſ.64.in prin.li.4.& exceptio† debeat eſſe de 26
terminis eius, quod limitat iux.notata in l.1. ff.de reg.
iur.innuit, † quòd poſſit eſſe miniſter etiã quòd verba 27
legati ſint in ipſum cõncepta,vt loquitur tex.in princ.
hoc etiam probatur ex d.§. à te peto, ibi enim dixerat
teſtator, decem aureos è medio percipito,idem etiam
probat l.fideicommiſſa §.interdũ,iuncta gloſ.in ver.nõ
publicamus ff.de l.3.Nudus enim miniſter † poteſt dici 28
dupliciter, vno modo reſpectu tituli, & commodi, vt
quia non ſunt verba diſpoſitiua relata ad eum,nec etiã
habet commodum, alio modo poteſt dici nudus mini-
ſter reſpectu commodi,non reſpectu tituli, Imol.in l.ſi
qnis Titio, n.2.ff.de l.2. quam etiam diſtinctionem fa-
cit ibi Bal.nu.2.in fin.vbi dicit nudum dici,vel abſtra-
ctum à commodo,& titulo, vel abſtractum à commo-
do,ſed non à titulo.† Tertiò,quòd dicitur,quando ver- 29
ba diſpoſitiua diriguntur ad legatarium, non cenſeri
nudum miniſtrum,procedere in dubio Imol. vbi ſupra
n.1.in fin.ſecùs autem, ſi appareat de mente teſtatoris
contraria Imol.ibi n.2. Hic autem de contraria mente
conſtat ex ſupradictis.Quartò licèt hoc verum eſſet ex
proprietate verbi, & ſecundùm iuris interpretationẽ,
attamen cùm teſtatrix,vt ſupra dictum eſt,ijſdẽ verbis
directis ad miniſtrum vſa fuerit in alijs legatis, verba
† recipiunt potiùs interpretationẽ ſecundùm conſue- 30
tum,& ſolitum ſenſum, & modum loquẽdi teſtatricis,
quàm ſecundùm ipſorum proprietatem,Paul.de Caſtr.
in l.quo loco §.1. circa princ.ff. de hæred. inſtit. Pariſ.
conſ.19.n.167.lib.2.Dec.conſ.42.n.32.li.1.& hæc ver-
ba in effectu reſpiciunt executores. Non obſtat, quòd
iſta onera potuiſſent æquè benè præſtari per hæredes,
qno caſu Antonius cenſeri debet legatarius,non mini-
ſter, nam retorqueri poteſt, † quia è conuerſo cenſeri 31
debet miniſter, ſi non æquè benè poſsũt per hæredem
præſtari,& hoc procedit ſiue verè,ſiue ſecundùm opi-
nionẽ teſtatoris ipſe eſt meliùs præſtaturus, vt tradit
Cum.conſ.107.circa med.quem ſequitur Curt.iun.cõſ.
105.n.22.& 23.Secundùm† enim opinionem teſtato- 32
ris intelligenda eſt eius voluntas,Bal.in l.vlt.§.1. n.22.
C.com.de leg.& pro vero accipiendnm eſt,quòd teſta-
tor credidit eſſe verum, l.ſeruo manumiſſo, & ibi Iaſ.
n.2.ff.de cond.indeb.latè Illuſtriſs. Mantic. de coniect.
vlt.vol.lib.3.tit.10. & fuit dictum in vna Vrbeuetana
Legati 28.Maij,& 8.Iunij 1584.cor.bo.me.Card.Sera-
phino. Quòd autem† Antonius eſſet meliùs præſtatu- 33
rus ſaltem ſecũdùm opinionem teſtatricis, probat ma-
xima ipſius teſtatricis cõfidentia de perſona Antonij,
de qua deponunt teſtes, & de qua teſtatur deciſio bon.
mem.Card.Pãphil.& probatur, quia omnes alias ſimi-
les præſtationes illi commiſit, & verè etiã ex natura
rei patet,quòd ipſe vti melius informatus de perſonis,
quibus eſsẽt præſtandæ,meliùs poterat exequi volũta-
tẽ teſtatricis, quàm Hoſpitalia, quæ quotidie à nouis
miniſtris reguntur, qui vix propria Hoſpitaliũ nego-
cia,nedũ aliena poſſunt ea, qua requiritur diligentia,
præſtari.Nõ† obſtat doctr.Bar.in l.Pãphil.§.dnas ff.de 34
l.3.dũ dicit conſiderandam eſſe paritatem,vel impari-
tatem inter legatũ,& onus legato adiectum,vt cogno-
ſcatur, an legatum ſit factum gratia oneris, quia non
applicatur; loquitur enim in terminis legati, & illud
præſupponit,hic autẽ dubitatur, an ſit, vel nõ ſit lega-

Digitized by Google

35 tum.Minùs obſtat diſtinctio eiuſdē† Bar.in d.§.à te pe-
to,de onere habente determinatam,vel indeterminatā
expenſam,quia communiter reprobatur ab alijs, vt ibi
per Caſtr. & Imol. vltra quod etiā inter iſta onera ade-
rant multa,quæ habebant indeterminatam expenſam,
vt ſuppletio alimentorum pro ancillis, alijſq;familia-
ribus teſtatricis,ac illorū veſtitus lugubris,& alia quę-
36 dā. Minùs releuat,quòd aliqua† onera eſſent annua,&
ſic videretur legatarius,nō miniſter,ad l.pecuniæ ff.de
alim.leg.quia vltra quod adſunt etiā aliqua nō annua,
non concludit,onera ſunt annuatim præſtāda,ergo eſt
legatarius, quia recurrendū eſt ad verba teſtatoris, ex
quibus conſtabit,an ſit legatarius, vel miniſter, vt per
Bar.ibi n.t.loquentem de alimentis,& per Alber.ibi in
37 princ.Non releuat,quòd teſtatris† non diſpoſuerit de
reliquo, quia nec etiā in terminis d.§. à te peto. fuerat
diſpoſitū,& ſatis cenſetur diſpoſitū in generali inſtitu-
tione hæredis. Non obſtat, quòd teſtatrix in ſubroga-
tione, quā fecit de perſona D.Antonij de Tulpha, de-
clarauerit ſe Id facere, vt eū aliquo beneficio propter
cōſanguinitatē efficeret,ſi autē ipſe futurus fuiſſet nu-
dus miniſter,nullū cōmodū fuiſſet conſequuturus,quia
nō eſt cōſiderāda eius perſona,nec eius cōſanguinitas,
ſed eſt cōſideranda perſona Antonij, in cuius locū fuit
38 ſubrogatus,† ita vt nihil plus iuris habere poſſit,quàm
ipſe Antonius,l.ſi cū §.qui iniuriarū ff.ſi quis caut. Vl-
tra quòd cū ſubrogatio fuerit facta cū trāslatione om-
niū legatorū relictorū Antonio, multū commodi erat
percepturus,prout fuiſſet percepturus ex alijs legatis,
39 vt dictū eſt ſupra.Quod dicitur† de executore grauato
alicui tradere poſt tēpus, ita vt medio tēpore cōmodū
ſit ex legato percepturus,iuxta tradita per Bar.&Caſt.
in d.l.ſi quis Titio ff.de l.2.non applicatur, quia Anto-
nius nō fuit grauatus aliquid reſtituere, & nihil reti-
nere poterat,quia ex fructib. debebat ſine aliqua mora
onera pręſtare,reſiduū autē, quod ſupererat poſt ſolu-
tionē onerū,dimittere hæredib. Nō eſt verū,quod Mar-
40 chioniſſa† fuerit vſa verbo iuris,quia nō dixit(*lego An-
tonio*)vt ex aduerſo præſupponitur,ſed vſa eſt verbo fa-
cti(*laſcio*)cū illa additione(*acciocbe poſſa adēpire, & eſſe-
guire*)quæ denotant merū factum,quo verbo vſa etiam
fuit in alijs codicillis,quando Antoniū merum executorem,
& nudū miniſtrum conſtituit. Vltra quod etiā
41 cum † verbis iuris,& cum verbo(*lego*) poteſt conſtitui
nudus miniſter, vt probat d l ſi quis Titio, pōderando
illam dictionem (*niſi*)vt ſupra dictum eſt. Ex quibus,&
alijs deductis per informantes,qui omnibus ex aduerſo
deductis reſpondent, Domini receſſerunt à deciſis.

ADNOTATIO.

42 a Hæc† materia an teſtator cēſeatur reliquiſſe hæredi-
tatē, ſeu legatum alicui vti mero executori,& mero
miniſtro,an verò vti legatario, & hæredi, ſæpè fuit
in Rota cōtrouerſa propter diuerſos effectus,qui inde
reſultāt,quos plures enumerat Simon de Pret. de in-
terpret.vlt.volunt.li.5.dubit 2.n.46 & ſeq.& præſer-
tim ſub n.57.conſiderat eundē effectū,ad quem tendit
hæc deciſio,ſcilicet,quòd ſi quis ſit relictus merus mi-
niſter,illud,quod ſupereſt nō expenſū, penes eū non
remanet,ſecùs autem ſi ſit re vera relictus legatarius,
ſeu hæres, quē etiā effectū conſiderauit Rota in Ro-
mana Cēſus 20.mil.3.Martij 1617.cor.R.P.D.Cocci-
no Decano; Potiſſimè autē ex eo dignoſcitur fuiſſe
aliquē relictū vti merū executorē,quando in teſtamē-
to præcedunt onera, & poſtea ille deputatur ad exe-
quenda dicta onera, vt firmatur in hac deciſione, &
præter hic allegata gloſ. in l. ſi quis in verſ. vt mini-
ſtrū ff.de l.2. vbi Bar.n.t. & idē Bart.in l.pecunia n.1.
ff.de alim.& cib. legat. & fuit dictū in Ferrarien. Bo-
norū 11.Maij.1610.& in eadē 27.Ianuar. 1617.cor.R.
P.D.Coccino Decano, & coram eodem in Romana
Cenſus 20.mil.3.Martij 1617.vbi dicitur hoc ſine dif-
ficultate procedere, quando relictū fuit factū per viā
modi,v.g. (*acciocbe il legatario eſeguiſca, &c.*) quod idē
cōſiderauit Rot.in 2.dec.in ead.cauſa 19.Mart.1617.
Prout etiā cēſetur quid relictū vti merè executori, &
miniſtro,quando onera ſunt pia,quia cauſa finalis re-
licti cenſetur fuiſſe ipſum opus piū tantùm,non autē
fauor executoris nominati, vt optimè conſiderauit
Rot.in d.Ferrarien.1.Iunij 1616.cor.R.P.D.Coccino
Decano.Itē ſi teſtator nominauit per verba(*cōmiſſarij
& eſecutori del teſtamento*)vt fuit conſideratū in d.Fer-
rarien.Bonor.27.Ianuarij 1617.Et clarius apparet,ſi
teſtator diſpoſuit omnes reditus erogari per executo-
res in opera pia à teſtatore expreſſa puta in redēptio-
ne Captiuorū,& in maritandis Virginib.& ſimilibus,
Caſtr.conſ.97.n.1.& ſeq.li.1.Bald.conſ.77.per totum
maximè in fin.lib.4.& fuit dictum in d.Ferrarien.27.
Ianuarij vbi dicitur, quòd in tali caſu reipſa apparet
eſſe merū executorem; colligitur eū eſſe merum exe-
cutorem, ſi teſtator dedit ei amplā facultatem liberè
adminiſtrandi, iſta enim facultas non eſt, opus quòd
detur legatarijs, quia illam de iure habent, ſed benè
ſępè illa datur per teſtatores executoribus,vt fuit cō-
ſideratum in d.Romana Cenſus 3.Martij 1617.& etiā
ponderatur in hac deciſione. Fuit autem dubitatū in
d.Romana Cenſus 3. Martij 1617. an quis diceretur
merus executor ex eo; quod exequi ſtatim debebat
onus momentaneū, non expectans temporis dilatio-
nē,& è contra cenſeatur legatarius,ſi onus exequen-
dū reſpiciebat tractū tēporis ſucceſſionū in futurum
propter cōmodum temporis, iuxt. text. in l.pecuniæ
ſortē ff.de alimen.legat. ſuper cuius textus intellectu
fuit valdè elaboratū in pluribus propoſitionib.factis
in eadē cauſa Romana Cenſus cor.R.P D.Andrea,&
licèt in d.deciſ.3 Iunij 1617.cor.R.P.D.Decano fuiſ-
ſet dictū nō probari huiuſmodi diſtinctionē ex d.l.pe-
cuniæ,tamē cauſa ſuper hoc pluries poſtea propoſita
cor.bo.me Andrea,tandē 3. Iunij 1619.cor.eodē fuit
dictū pręallegatā diſtinctionē eſſe verā in dubio,qua-
tenus,ex alijs verbis teſtamēti nō poſſet dici,quòd de
cōtraria teſtatoris volūtate conſtaret, prout fuit re-
ſolutū conſtare in teſtamento diſcuſſo in dictis deci-
ſionibus. In dubio etiā cenſetur quis relictus,vti lega-
tarius quando res relicta eſt in maiori quantitate,quā
onus,Maut.de coniect.vlt.volunt.lib.12. tit.2.n.3.Sur.
de alim.tit.8.priuil.24.n.7. Cæphal.conſ.919. nu.95.
Conſideratur etiā, an verba ſint collata in perſonam
nominatā diſpoſitiuè,an verò executiuè, nā ſi diſpo-
ſitiuè, ille non eſt cēſendus nudus miniſter, quamuis
aliquo onere ſit grauatus, Cuman.conſ.408. n.13.eū
alijs relatis per Gratiā diſcept. forenſ.c.446.nu.4.vbi
per totum illud Capitulum tractat de hac materia.

Oliuerius Beltraminus.

CARPENTORATEN. BONORVM.

Veneris 19. Decembris 1611.

ARGVMENTVM.

Sententia à quo Iudice exequi debeat, & quæ actio competat pro executione ſententiæ,& an requiratur noua citatio in executione.

SVMMARIVM.

1 *Exequi debet ſententia ab eo Iudice,à quo fuit lata.*

2 *Procedit, ſi executio ſit petita officio iudicis nobili, ſecùs ſi eſſet intentata actio in factum,ſeu rei iudicatæ, quæ poteſt coram quocunque iudice intentari.*

3 *Actio in factum, ſeu rei iudicatæ an requirat libellum, & con-*

& conteſtationem litis.
4 *Summariè in ea proceditur.*
5 *Citatio eſt neceſſaria etiam, vbi proceditur ſummariè, & iuris ordine non ſeruato.*
6 *Citatio requiritur in executione, quando eſt mutata perſona Iudicis.*
Citatio an, & quando requiratur in executione ſententiæ tranſacta in iudicatum, vide latè num. 11.
7 *Liquidatio præcedere debet executionem, aliàs executio eſt nulla.*
8 *Relatio facta ab vno menſuratore tantùm eſt nulla, ſi duo fuerunt deputati.*
9 *Periti relatio eſt nulla, quando eſt facta parte non citata, & quando partes non interuenerunt in examinatione negocij, & n. 12.*
10 *Appellatio ab exceſſu ſemel conceditur, & executio interim facta eſt attentata.*

DECISIO DXLV.

CVm hæc cauſa proponeretur 4. Nouembr. præte-
riti ſuper mandato de manutenendo, cui eſſet dã-
dum, Rot. ordinauit, vt videretur ſuper nullitate exe-
cutionis ſententiarum, ſuper qua dato particulari du-
bio 19. Decem. informante tantùm Antonio fuit pro
nullitate reſolutum. Si enim aduerſarij incumbunt exe-
cutioni primo loco factæ per Vicelegatum, illa ſuſti-
neri non poteſt, nam tertia ſententia, cui parendum
fuit vigore clauſulæ (*parito iudicato*) non fuit ab ipſo
1 Vicelegato, ſed à quodam Ioſepho Suarez lata, vnde †
ab ipſo, non ab alio debebat executioni demandari, c.
quoad conſultationem, de re iudic. l. properandum, ſin
autem reus, C. eod. tit. DD. in l. à diuo Pio, §. ſententiã,
vbi Iaſ. n. 3. ff. de re iud. cum alijs per Surd. conſ. 204. n. 1
2 quod † procedit, ſi fuit petita executio officio Iudicis
nobili, licèt ſecus ſi eſſet attentata actio in factum, ſeu
rei iudicatæ, quæ poteſt coram quolibet alio Iudice in-
tentari, l. fin. in fin. C. de præſcrip. long. temp. Fel. c. po-
ſtulaſti, n. 11. de for. compet Sur. ibi n. 7. Et vbi cor. Vi-
celegato fuiſſet intentata actio iudicati, Vicelegatus
3 nulliter proceſſiſſet partem non citando, licèt † enim
magna ſit inter Doctores diſſenſio, an vbi proponitur
hæc actio requiratur libellus, & conteſtatio litis cum
plena cauſæ cognitione, vt per Neuiz. conſ. 4. n. 1. & cũ
duobus ſeqq. & n. 11. & 12. attamen negari non poteſt,
4 quin iſto caſu, † in quo ſaltem ſummariè proceditur ex
5 traditis ibi per Neuiz. non fuiſſet neceſſaria citatio, †
quæ requiritur etiam vbi ſummariè proceditur, & iu-
ris ordine non ſeruato, latè Gab. de citat. conc. 1. n. 36.
6 & pluribus ſeqq. & † citatio requiritur in executione, [a]
a quando eſt mutata perſona Iudicis, ex cumulatis per
Gab. d. concl. n. 23. Nulla eſt etiam d. executio, quia fa-
7 cta † fuit non præcedente liquidatione, quæ tamẽ præ-
cedere debuit, gl. in l. 11. vbi Bart. n. 2. & 5. C. de ſent. ex
breui. recitand. Bal. in l. 1. ſub n. 4. v. quædam opponun-
tur, C. de iur. & fact. ignor. cum cumulatis per Sur. cõſ.
248. n. 13. Si autem Querelli nituntur poſſeſſioni vigo-
re mandati vltimo loco relaxati, illa pariter eſt nulla
ex præd. defectu, quod non fuit facta à Iudice, qui illud
relaxauit, & quia non præceſſerant liquidationes, & de-
tractiones, nec data cautio in forma depoſiti iuxt. for-
mam ſententiæ, cuius vigore fuit facta executio. Neq;
8 ſuſtineri poteſt prætẽſa allegata liquidatio, quia † ex
duobus mẽſuratoribus electis, vnus tãtùm retulit, & ob
id relatio eſt nulla, iux. notata in l. ſi iu tres, ff. de arbitr.
9 eſt † etiã nulla, quia non fuit facta parte citata, nec par-
b tes interuenerũt in examinatione negocij, [b] Creſc. dec.
10 2. n. 2. de arb. Executio etiam eſt attentata, quia † facta
pẽdente appellatione ab exceſſu, quæ ſemel cõceditur,
l. ab executione, C. quorũ app. non recip. c. quoad cõſul-
tatione, & ibi DD. de re iud. Qui tamen illi de Quærel-
lis non informarunt forſam aliquo errore capti, DD.
ordinarũt, quod cauſa iterũ proponatur, & audiatur.

ADNOTATIO.

a Eſt valde † controuerſa opinio, an ſtante re iudicata 11
poſſit deueniri ad executionem abſq; alia citatione
ſuper ead. re, ſuper qua fuit iudicatum, & inter eaſd.
perſonas, vt patet ex relatis per Gab. de citat. concl.
1. nu. 129. & ſeq. & licèt magis communis opinio ſit
negatiua, Rot. dec. 365. n. 5. p. 1. in rec. tamen æquior
& humanior ſententia eſt, quod requiratur citatio,
quam ſecuta fuit Rot. in Rom. S. Thomæ 17. Decem.
1604. cor. R. P. D. Coc. Decan. impreſ. penes March.
de commiſ. to. 2. fol. 156. quæ tamen opinio fuit de-
clarata, non habere locum, quando mandatum eſſet
relaxatum in ead. ſententia, & materia non eſſet ap-
pellabilis, vt fuit reſolutum in Rom. Spolij 21. Iunij
1606. cor. Card. Lancell. vt legitur annotatum in an-
notationib. R. P. D. Cocc. Decani, quæ reperiuntur
impreſ. penes March. de commiſ. to. 2. fol. 157. in qua
tamen annot. dicitur aliud ſenſiſſe Rotam, quando
materia eſſet appellabilis. Aduerſus tamen hæredẽ
non poſſe exequi ſententia etiam ſuper ead. re, ſu-
per qua fuit iudicatum, niſi ipſo citato propter mu-
tationem perſonæ, Ruy. conſ. 102. n. 4. l. 5. Capic. dec.
1. n. 14. & dixit Rot. in Roman. Spolij domorum 27.
Nouẽ. 1617. cor. R. P. D. Veroſpio. Item etiam quan-
do eſt mutata perſona Iudicis, & executoris, requiri-
tur citatio, vt firmatur in hac deciſ. & dixit Rot. dec.
365. ſub n. 5. verſ. præſertim par. 1. in recent.
b Et quod † pars, de cuius intereſſe agitur interuenire 12
debeat in examine negocij, ſuper quo referre debet
peritus, & ideo ſit citanda, vt poſſit interuenire, Ga-
br. conſ. 168. n. 102. l. 1. Surd. conſ. 452. n. 34. Rot. dec.
515. num 14. & 15. part. 1. in. recent.

Oliuerius Beltram iuns.

RAVENNATEN. BONORVM.

Lunæ 6. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Executio nulla non priuat poſſeſſione, & quando quis cenſeatur habere pro ſpoliato, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Mutare quit ſibi præſumitur cauſam poſſidendi ex ſuperuenienti titulo etiam abſque aliqua animi declaratione, & de hac materia latiùs num. 15.*
2 *Poſſeſſione quis non priuatur ex immiſſione nulla.*
3 *Rauennæ Statutum reducit appellationem ad terminos iuris Canonici.*
4 *Appellatio admittitur de iure Canonico in poſſeſſorio.*
5 *Attentata eſt executio facta pẽdente termino ad appellandũ.*
6 *Sententia lata pro die, pro qua non aderat citatio, eſt nulla.*
7 *Sententia lata, prout in cedula, ſuſtinetur, & latiùs de hac concluſione num. 16.*
8 *Non procedit, quando conſtat tunc temporis nullam fuiſſe ſcriptam, exhibitam, aut publicatam ſententiam.*
9 *Sententia ſine executione non priuat poſſeſſione.*
10 *Poſſeſſio non transfertur ex ſola voluntate, & iuſſu Iudicis.*
11 *Suſpicio ſola ſufficit, vt non ſit fides adhibenda ſcripturæ, vbi ciuiliter agitur, & plura de hac concluſione ſub n. 17.*
12 *Pro ſpoliato, quando quis ſe habet, non poteſt petere manutentionem.*
13 *Procurator non poteſt facere actum aliquem, ex quo principalis habeat ſe pro ſpoliato, niſi conſtet de ſpeciali mandato.*
14 *Pro ſpoliato quis non cenſetur ſe habere, quando in primis petit manuteneri, & quatenus opus ſit redintegrari.*

DE-

Digitized by Google

DECISIO DXLVI.

REſolutum fuit Iacobæ eſſe dandum mandatum de
manutenendũ,quia conſtat de eius poſſeſſione tẽ-
pore motæ litis ex libello,&poſitionibus partis aduer-
ſæ,& quia cùm vſq;ad obitũ Lucretiæ ſororis poſſedif-
ſet cum d.Lucretia bona, de quibus agitur pro indiui-
1 ſo,ſuperueniente morte cœpit inſolidũ poſſidere,†præ-
ſumitur enim ex ſuperuenienti titulo mutaſſe cauſam
a poſſidẽdi abſq;aliqua animi declaratione,ᵃ Achil.dec.
4.ad fin.de cauſ.poſſ.& propr.Creſc.dec.3.n.3.de reſtit.
ſpol.& fuit ſæpiſſimè reſolutum,& propterea illi dan-
da eſt manutentio, quam non habet impedire immiſſio
2 Zambellettis conceſſa,†quia cùm ſit nulla,& attentata
non priuauit Iacobam ſua poſſeſſione ciuili, Paul. de
Caſt.in l.fin.n.11.&Alex.n.16.C.de edict.Diu.Adr.tol.
fuit dictum in vna Gerund.benef.21.Iun.1602.cu.R.P.
D.meo Cocc.in Rom. Saluiani de menſe Decem. pro-
ximè præter.cor.R.P.D.meo Sacrat. & ſæpiſſimè in a-
3 lijs. Quod autem immiſſio ſit attentata,patet, † quia
cùm Statutum Rauẽnæ reducat appellationem ad ter-
4 minos iuris Canonici,† quod illam concedit in poſſeſ-
ſorio,Sal.in l.vnic.in 6.oppoſ.C.ſi de mom.poſſ. Feder.
de Sen.conſ.76.Dec.conſ.28 ſub n.4 v.ſecundò reſpon-
5 detur,Cur.iun.conſ.168.n.39.Executio† facta penden-
te termino ad appellandum , imò poſt appellationem
interpuſitam,eſt attentata,vt fuit in terminis reſolutũ
in Rauennaten.attentator.20. Maij 1611.cor. R.P.D.
meo Cocc. Quod autem nulliter fuerit pruceſſum , o-
6 ſtenditur,†quia ſententia fuit lata abſq;citatione,cùm
fuerit lata die 1.Decembr.pro qua die nulla aderat ci-
tatio,& quamuis die 30. Octob. & ſic per menſem Vi-
celegatus parte citata , vel præſente pronunciauerit,
7 prout in cædula,attamen dixerunt DD. † quod licet
b modus pronunciandi per cædulã ſoleat ſuſtineri,ᵇ Bal.
in l.3.n.12.C.de ſent.quæ ſine cert.quant.profer.& in l.
8 1.ad fin.C.de ſent.ex breu.recit.id † non procedit, quã-
do conſtat tunc temporis nullam fuiſſe ſcriptam, & e-
xhibitam,aut publicatã ſententiam,Pariſ.conſ.49.n.91
l.3.Paleot.dec.350. Accedit,quod non cõſtat ſententiã
fuiſſe executam,&ob id Iacoba non amiſit poſſeſſionẽ.
9 Sententia † enim ſine executione non priuat poſſeſ-
10 ſione,Caſſad.deciſ.7.de cauſ. poſſ.& prop.quia † ſola
voluntas; , & iuſſus Iudicis non ſufficit pro ea tran-
sferenda,Paleot.dec.215.Inſtrumentum autem captæ
poſſeſſionis , quod datur,non caret maxima ſuſpicione
11 falſitatis ex congeſtis per informantes,† quæ ſuſpicio
c ſufficit,vt non ſit fides adhibenda,vt ciuiliter agitur, ᶜ
Archid.& alij in c.memoriã 19.diſt.Dec.qui alios con-
gerit in c.porrecta,ſub n.1. verſ.tertiò illud dictum,de
confirm.Aym.conſ.134.n.36.Caput.dec.298.l.1.in ma-
nuſcrip.Non obſtant,quæ deducuntur pro parte illorũ
de Zambellettis ad oſtendendum repoſitionem, quam
fecit Locumtenens Prouinciæ de perſona Iacubæ in
eius anteriori poſſeſſione,fuiſſe nullam , quia Iacuba
nõ fundat ſe in poſſeſſione ſibi tradita à Locumtenẽte,
neq; ex ea petit manutentionem,ſed ex ea,quã habebat
tẽpure motæ litis.Non obſtat,quòd ipſa obtinuerit ſẽ-
tentiam ſuper redintegratione , & reſtitutione poſſeſ-
12 ſionis,& propterea † habendo prius pro ſpoliata non
poſſit modo petere manuteneri,quia ſẽtẽtia fuit à pro-
13 curatore obtenta,†ex cuius facto non potuit declarari
animus Iacobæ dimittẽdi poſſeſſionẽ ciuilem,& habẽ-
di ſe pro ſpoliata , hoc enim requirebat ſpeciale mãda-
tũ,vt fuit reſolutum in cauſa Barchinonẽ. confiniũ 19.
Decem.1605.cor.R.P.D.meo Sacrato . Accedit,quod
procurator non petijt,nec voluit redintegrationẽ,niſi
14 quatenus opus eſſet,†petijt enim manuteneri,&quate-
nus opus eſſet,redintegrari,vnde cùm non eſſet neceſ-
ſaria redintegratio, neq; etiã procurator illam voluit,
& Iacuba non approbauit,neq;vſa fuit d.ſentẽtia,pro-
vt neq;fundat ſuã poſſeſſionem in ipſa,vnde illi nõ ha-
bet obſtare. Quæ dicuntur per informantes pro Zam-
bellettis circa intellectũ Statuti Rauennaten.præferẽ-
tis agnatos in ſucceſſione ab inteſtato , reſpiciunt peti-
torium.

ADNOTATIO.

a Poſſidendi†cauſam cenſetur quis ſibi mutaſſe ex ſu- 15
peruenienti nouo titulo abſq; aliqua animi decla-
ratione,vt firmatur in hac deciſ.Rot.dec.143.n.4.p.
2.diu.& in rec.dec.761.n.2.p.2.Non procedit d. cõ-
cluſio, quando titulus ſuperueniens eſſet nullus , &
inualidus,ſeu inutilis,Sur.dec.51.n.19.Menoc.conſ.
381.n.40.Rot.dec.97.n.6. par. 1. in recent.;& deciſ.
205.num.2.par.1.diuer.Requiritur etiam,vt locum
habeat d.concluſio,quod conſtet de ſcientia dicti ti-
tuli ſuperuenientis,Put.deciſ.287.lib.3.iuxt. nouam
impreſſionem,& benè facit Crau.conſ.171.num.19.
verſ.eod.modo ſi titulus ſuperueniens eſſet compa-
tibilis cum primo,tunc cenſetur quis ex vtroq; titu-
lo poſſidere , non autem cenſetur mutaſſe ſibi pri-
mum titulum , Creſc.dec.5.de reſtit.ſpol. & fuit di-
ctum in Conchen.decimarum 12. Ianuar.1615.cor.
R.P.D.Coccino Decano.
b Motus†pronunciandi, prout in cædula , de iure ſu- 16
ſtinetur,& præter hic allegata Becius conſ.68.n.36.
Veſtr.in prax.l.7.c.1.n.12.Rot.dec.705.n.3.p.3.li.3.
diuerſ.& dec.252.n.2.par.1.in recen.Non ſuſtinere-
tur tamen ſententia lata prout in cædula , quando
conſtat tunc temporis nullam fuiſſe ſcriptam, exhi-
bitam,& publicatam ſententiam,vt præter alleg.in
hac dec.Rut.dec.252.num.2.par.1. in recent. Grat.
diſcept.forenſ.cap.438.num.9.Et ideo eſt aduerten-
dum,quòd non eſt apponẽda dies ſubſcriptionis in
ſententia,ſed omnia ponenda ſunt ſub die pronun-
ciationis,Rota dicta deciſ.705. part.3. lib.3. diuerſ.
& benè fuit cõſideratum in Foroliuien. fideicõmiſ-
ſi 27. Nouembr.1609.cor.R.P.D.Pamphil.Gratian.
diſceptat.forenſ.c.438.n.9.& 10.
c Falſitatis† ſuſpicio in ciuilibus ſufficit ad effectũ,vt 17
ſcriptura nõ mereatur fidẽ, & habeatur pro falſa,vt
præter hic allegata Surd.conſ.6.n 4.Seraphin.deciſ.
1259.n.4.latè Rot.dec.132.n.5.& ſeq. inter impreſſ.
penes Zacch. de oblig. Camer.iſtæ tamen ſuſpicio-
nes debent eſſe legis,nõ hominis, Seraph. deciſ.917.
ante n.1.&ſuſpiciones non releuantes nõ ſunt atten-
dẽdæ,Seraph.dec.866.in fine,nec illæ,quę procedũt
ex leuib.& friuolis coniecturis,vt benè præallegatã
regulã declarãdo tradit Surd.conſ.173.n.60.vbi am-
pliùs dicit , quòd nõ ſufficit vna magna ſuſpicio , ſi
vitiũ non ſit viſibile,;ſicut nec etiã procedit regula,
quãdo fides inſtrumẽti ex alijs confirmaretur , quia
tunc purgatur illa ſuſpicio,Surd.d. conſ.173.ſub nu.
6.verſ.reſpõdeo, & vide plura de hac cõcluſione pe-
nes Farinac.de falſit.q.152.n.1. & ſeq. & poſt eum
Gaſpar.Ant.Theſ.q.for.q.47.lib.1. per totam.

Oliuerius Beltraminus.

SABINEN. ALLVVIONIS.

Veneris 16.Decembris 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de concordandis ad inuicem teſtibus.

SVMMARIVM.

Teſtis non dicitur contrarius,ſi deponat ſe audiuiſſe,& interrogatus de ſcientia,dicat neſcire , & n.3.& 4.& 7.

Teſtis contrarietas euitatur diſtinguendo tempora.

Teſtis dicens ſe ſcire , & poſtea dicens neſcire , non dicitur contrarius , quia debet intelligi , vt neſciat alio modo,

modo,quàm ſupra expreſſo.

7 *Teſtis eò magis euitatur à contrarietate,ſi deponat de diuerſis factis.*

8 *Teſtis poteſt eſſe, quod in diſcurſu examinis de aliquibus recordetur,de quibus in principio non recordabatur.*

9 *Teſtis contrarietas,quæ non concernit ſubſtantiam,non eſt attendenda,& num.10.*

Teſtis fallens in vno,quod non eſt de ſubſtantia negotij,non deſinit eſſe fide dignus, & num.11.

DECISIO DXLVII.

COntrarietates oppoſitas contra teſtes viſum fuit
non obſtare. Quantùm enim ad primã contrarie-
tatẽ,quã informantes pro Communitate Malleani op-
ponebant cõtra 19 teſtem,ſcilicet,quòd idem teſtis iux.
15.dicat flumẽ Tyberis fuiſſe,& eſſe confine Territorij
Galleſij,& Malleani,illudq;diuiſiſſe, & diuidere dicta
Territoria,& iux.19.deponat Morones magnos eſſe in
Territorio Malleani, ſubtus illos antiquitus cucurriſſe
d.flumẽ,& nihilominus iux. 22. dicit neſcire confines
Territorij Galleſij,& Malleani.Fuit reſponſum nullãm
poſſe conſiderari contrarietatem . Dum enim teſtis
25.deponit,quod flumen Tyberis diuidebat,ac diuidit
Territoria prędd. deponit de auditu, & ſuo iudicio ibi
in illis ver. *(io tengo,& hò ſempre inteſo dire)* Dum verò
iux.22. interrogatus ſi ſcit,qui eſſent confines dd. Ter-
ritoriorum de tempore , quo flumen currebat ſubtus
Morones magnos,reſpondet ſe neſcire,deponit de ſciẽ-
1 tia certa,quia de tẽpore nondum erat natus,† & ſic ex-
cluditur contrarietas,cùm ea non poſſit conſiderari in
eo,qui deponit ſe audiuiſſe,& interrogatus de ſcientia
dicat neſcire.Præterea d.teſtis,dum iux.22.dicit ſe ne-
ſcire confines dd. Territoriorũ, non dicit ſe neſcire de
2 præſẽti,† prout iux 15.dicit,ſed ſolùm, quod neſcit de
tẽpore,quo flumẽ currebat ſubtus Morones magnos,
& per cõſequens ex iſta ſcientia,& ignorantia nõ indu-
citur contrarietas,cùm ſint de diuerſo tẽpore. Nec vi-
detur obſtare, quod teſtis videatur loqui ſemper de tẽ-
3 porę antiquo,& præterito, quia quicquid ſit † non per
hoc videtur tolli quominus id ſcire poſſit de auditu, &
ignorare per propriam ſcientiã. Quò verò ad ſecũdam
contrarietatem oppoſitam contra eumdem teſtem de-
ſumptam ex eo,quod iux 29. depouit Territoriũ Gal-
leſij ſe extendere vſq;ad Morones magnos,& tamẽ iux.
30.& 39.deponit ſe neſcire an locus nuncupatus*(il ſacco vecchio)* de d tempore,quo flumen currebat ſubtus
Morones magnos,eſſet ſub Territor. Galleſij,vel Mal-
leani,ex quo videbatur inferri,quòd ſtare non poſſit ſi-
mul,quod locus dictus*(il ſacco vecchio)*ſit intra,& extra
Territorium Galleſij,pariter fuit reſponſum eam non
obſtare;nam licet d.teſtis iux.29.dicat Territoriũ Gal-
leſij ſe extendere vſq; ad Morones magnos , id tamen
4 dicit de auditu ibi in illis ver *(io hò inteſo dire)* † & ideo
non videtur ſibi contrarius,dum interrogatus de certa
ſcientia,an locus dictus*(il ſacco vecchio)*ſit intra Terri-
torium Galleſij,dixit neſcire,vt ſupra dictum eſt. Rur-
ſus ex lectura depoſitionis eiuſdem teſtis iux.29 & iux.
30.manifeſtè apparet,quòd licèt iuxt.29. dicat Terri-
torium ſe extendiſſe vſq;ad Morones magnos, non ta-
men dicit id fuiſſe de tempore,quo flumẽ faciebat cur-
ſum ſubtus Morones magnos,de quo tempore iuxt.30.
dicit ſe neſcire , an ſaccus eſſet in Territorio Galleſij,
ſeu Malleani, & ſic ad euitandam contrarietatem,fa-
cienda eſt interpretatio de diuerſo tempore. Præterea
etiam ſi d.teſtis iux.30. non intellexiſſet de diuerſo tẽ
5 pore,adhuc tamen non diceretur ſibi contrarius,† quia
teſtis ſi primò deponat ſcire,& poſtea dicat neſcire,nõ
ideo dicitur contrarius,quia debet intelligi, vt neſciat
a alio modo,quàm ſupra expreſſo.[a] Et pari modo tolli-
tur alia contrarietas,quæ contra eumdẽ 19. teſtem de-
ſumitur ex eo,quod idem teſtis iux.15.& 19.dixerit flu-
men Tyberis diuidere dd.Territoria, & Morones ma-
gnos eſſe in TerritorioMalleani,& tamen iuxt. 30. &
39.dixerũt neſcire,an locus dictus*(il ſacco)*eſſet in Ter-
ritorio Malleani,aut Galleſij,quia vltra quod,vt ſupr.
dictum eſt iux.15.& 19.deponit de ſuo iudicio,& de au-
ditu,& nu.30.& 39.deponit de certa ſcientia,iux.30.lo-
quitur etiam de diuerſo tempore,videlicet, quãdo flu-
men tranſibat ſubtus Morones magnos . Maximè quia
non eſt veriſimile,quod teſtis neſciat , an locus dictus
(il ſacco vecchio) ſit intra Territorium Malleani, aut
Galleſij , & in reliquis ſciat Territorium , quò verò ad
contrarietates oppoſitas contra 20.teſtem,nec eas ob-
ſtare viſũ fuit,& quoad primam deſumptã ex eo, quod
iux.15. dicit ſe vidiſſe mutationẽ fluminis in loco nũ-
cupato*(li Moroni piccoli)* & principiũ creationis Inſulę,
& tamen iux.50.deponit ſe non vidiſſe principiũ crea-
tionis Inſulæ,quod etiã reperit iuxt.53. Reſpondetur,
quod iux.15.non aſſerit ſe vidiſſe mutationẽ fluminis,
& principiũ creationis Inſulæ,ſed tantùm dicit*(da vn' anno , ò dui , che cominciò à practicare in quelle bande ſi cominciò detto fiume à diuidere.)*Vnde poteſt eſſe,quod ab a-
lijs intellexerit,& ideo dum iux.50. & 53. dicit ſe non
vidiſſe nõ cõtrariatur dicto iux.15. ex quo in illo nõ di-
xerat ſe vidiſſe,† quod maximè videtur dicẽdum,quia 6
dd.depoſitiones cõcernunt diuerſa facta.Quoad ſecun-
dam contrarietatem eiuſdem teſtis , quæ deducitur ex
eo,quod iux.39.dicit intellexiſſe à Malleanenſibus lo-
cum dictum *(il ſacco vecchio)* fuiſſe poſſeſſum à Mal-
leanenſibus,vt eorum Territorium,ita vt Galleſani ni-
hil ſuper illo agere,aut prætendere poſſent , nec ſcire
quid ſuper hoc Galleſani dicant , & nihilominus ſuper
30.art. dicit flumen fuiſſe confine Territorij Galleſij
tempore,quo currebat ſubtus Morones magnos,& ter-
ritorium prædictum comprehendiſſe locum illum nũ-
cupatum*(il ſacco)*Reſpondetur eo modo, quo fuit reſ-
ponſum ad contrarietates oppoſitas contra 19.teſtem,
videlicet,ipſum non deponere iux.39.de tempore,quo
flumen currebat ſubtus Morones magnos , ſed de tem-
pore,quo ipſe audiuit a Malleanenſibus,in 3.vero art.
loqui de tẽpore, quo flumen currebat ſubtus Morones
magnos,Præterea illũ iux.39.deponere de auditu,in 5.
verò art.deponere ſimpliciter de ſcientia. † Vnde etiã 7
ſi enunciata eſſent in ſe contraria,attamen ipſe non eſ-
ſet cõtrarius,quia poteſt eſſe,quòd vno modo dici audi-
uerit,& alio ſciuerit. Ad tertia verò cotrarietate dedu-
ctam ex eo quod iux.14.idem 20. teſtis dicit ſe non re-
cordari de pręſenti particularia,& tamen iuxta ſequẽ-
tia interrogatoria refert multa particularia , fuit re-
ſpõſum ex eo non induci contrarietatẽ,ſiue mendaciũ.
Primò quia teſtis iuxta 14.non deponit ſe nõ recordari
particularia, ſed tãtũ audiuiſſe tractari res diuerſas ſe-
cundum caſum contingentiam, & quantùm ad flumen
pluries intellexiſſe tractari , quando dicebatur, quod
flumen ibat ex vno latere,& quãdo ex alio, & quod de
particularibus non recordetur,& ſic debet intelligi de
particularibus,quæ tractabãtur ſecũdùm caſũ contin-
gentiã,ac de alijs.Secũdò quia poteſt intelligi,quòd nõ
recordetur de omnibus,& cõſequẽter nõ excludit,quin
de aliquibus poſſit recordari. Tertiò quia† poteſt eſſe, 8
quòd in diſcurſu examinis nõnulla fuerint ſibi redacta
ad memoriã de quibus in principio non recordaretur.
Quæ omnia eò magis veniũt admittenda , quia cõtra-
rietates , de quibus opponitur quatenus per prædicta
nõ eſsẽt ſublatæ,nihilominus nõ eſſent attẽdẽdæ, quia
† nõ concernunt ſubſtantiam cauſæ [b] ſcilicet,mutatio- 9
nem aluei fluminis vnico impetu , & exiſtẽtia inſulæ. b

ADNO-

Digitized by Google

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad deciſ.248.& deciſ 277.
10 b Contrarietas† in teſtibus, quæ non concernit ſubſtātialia; ſed ſolùm accidentalia, non eſt attendenda, latè Farin. de teſtib. qu.65. nu.16.& ſeq. qui infinitos cumulat, & n.18. declarat, quando contrarietas dicatur in ſubſtantialibus, & quādo in accidētalibus, ſicut
11 nec falſitas, quæ† non eſt de ſubſtantia negocij, non vitiat dictum, Mantic. dec.6. n.6. cum alijs per Farin. de teſtibus quæſt.67. num.137.

Oliuerius Beltraminus.

PARMEN. STATVS.

Veneris 17. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Coniuncta perſona, & litis conſors, quando poſſit pro alio coniuncto, & litis conſorte agere. Per conſtitutionem ſecundi Procuratoris, quando cenſeatur reuocatus primus, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Litis conſors, & coniuncta perſona nihil agere poſſunt, dum alius reperitur conſtitutus Procurator.*
2 *Non procedit, quando Procurator conſtitutus negligit agere.*
3 *Procurator vti dominus litis effectus nihil poteſt agere in cauſa, quæ eſt diuerſa ab ea, in qua fuit effectus dominus litis.*
Procurator dominus litis effectus dicitur tantùm dominus inſtantiæ, eod num.3. & de hoc latiùs ſub num.12.
4 *Procurator per conſtitutionem ſecundi cenſetur reuocatus.*
Procedit etiam ſi ſecundus non acceptaſſet mandatum, & n.7
5 *Procurator dominus litis effectus non poteſt ſine cauſa reuocari, & latè num.13.*
Quid ſi Procurator non ſe opponat, nec minus pars contraria, & num.14.
6 *Procedit, quando expreſsè reuocatur, ſecus quando tacitè.*
8 *Voluntas requiritur in quolibet actu.*
9 *Diſpoſitiua verba mandati ſunt attendenda.*
10 *Communio operatur, vt quis cenſeatur habere ius in qualibet re.*
11 *Attentata, quando ſunt commiſſa per Procuratorem principalis ſtatim de illis habita notitia debet renunciare, ne alias videatur ratificaſſe.*
Procurator dominus litis effectus, poteſt in alia diuerſa inſtantia reuocari, & num.12. vbi vide limitationem.

DECISIO DXLVIII.

DOmini ſteterunt in deciſis Marchionem Alphonſum non attentaſſe nomine Alexandri, & Ciri, quia in mandato, quod dedit in perſonam D. Serræ, nō legitur facultas comparendi, aut aliquid faciendi no-
1 mine ipſorum, imò non potuit eam concedere, ex quo† ipſi ad idem alium Procuratorem conſtituerunt, quo caſu Marchio Alphonſus nihil pro illis facere poterat, neq; vt litis conſors, neq; vt coniuncta perſona ex deductis in deciſ. quibus non obſtat, quòd pro parte DD. de
2 Rangonibus objicitur illa non procedere, † quando Procurator conſtitutus negligit agere, vt dicunt Paul. de Caſt. in l. cùm Prætor, ff. de re iud. Alex. & Iaſ. in l. exigendi, C. de Procur. ex aduerſo allegati, quia non docetur Procuratorem recuſaſſe, aut negligiſſe, neq; doceri poteſt, niſi per exhibitionem omnium actorū, quæ facta fuerunt in Ciuitate Ianuę, & cùm agatur de intellectu mandati D. Serræ, & de intentione mandantis, quando dedit mandatum, certè non potuit tunc conſiderari negligentia aliqua Procuratoris Ciri, & Alex. Non obſtat, quod Marchio facere potuit vti Procurator conſtitutus a parte ipſorum, & dominus litis effectus, quia aut volumus, quod cauſa, quę agebatur in ci-
uitate Ianuæ, eſſet diuerſa, † & in eo non poterat cōpa- 3
rere, nec aliquid agere vti dominus litis, vt per Sur. de.
89. n.17. dicitur enim tantùm dominus inſtantiæ,[a] Old. a
conſ.317. n.2. Rot. dec.20. de Procur. in nou. Achil. dec.
13. eod. tit. & quod eſſet cauſa diuerſa videbatur aliqui-
bus DD. Aut volumus, quod ſit ead. † & per conſtitutio- 4
nem d. Procuratoris fuiſſet in hoc reuocatus, leg. ſi quis
cum procuratorio, §. fin. ff. de Procur. Nec facit, quòd
Procurator litis dominus effectus non† poſſit ſine cau- 5
ſa reuocari,[b] quia hoc verum, quando† expreſsè reuo- b
catur, non quando tacitè,[c] vt per Caſſ. dec.2. n.4. & 5. de 6
appell. neq; contrarium dicit Achil. deciſ.14. de Procur. c
& ad iſtum effectum non referret, ſi ſecundus Procura-
tor† non acceptaſſet mandatum, quia adhuc cenſeretur 7
reuocatus primus, Bal. in d. l. ſi quis Procuratorio, §. fi.
n.9. & ibi Ang. circa princ.[d] Quoad voluntatem, quæ † d
pariter requiritur in quolibet actu, l. multum, C. ſi quis 8
alteri, vel ſibi, l. cum te, vbi Bal. C. de donat. ant. nupt. illa eſt omninò aliena, vt conſtat ex lectura mandati iux. ponderationes, de quibus in deciſ. quæ manifeſtè oſtēdunt illud eſſe reſtrictum ad perſonam, & intereſſe Marchionis Alphonſi, & ſicut excludunt, quòd voluerit dare mandatum nomine Ciri, & Alex. vti litis conſurs, & coniūcta perſona, ita etiam, quòd tamquā Procurator ipſorū, & Dominus litis effectus, nullum enim verbum de tali procura, & litis dominio, & tamen hoc debuiſſet ſignificari Procuratori D. Serræ, ad tradita per Corn. conſ.73. n.8. & 9. l.3. Non obſtat illa mentio, quæ facta fuit de Alex. & Ciro, quia, vt in deciſ. dicitur, facta fuit, vt magis cognoſceretur, & diſtingueretur portio debita Marchioni Alphonſo. Et quamuis forsā non fuiſſet neceſſaria, attamen non inde poteſt concludi mandatum fuiſſe datum etiam nomine ipſorum, † quia in verbis diſpoſitiuis, & ſubſtantialibus apparet illud ſe reſtrinxiſſe ad propriam perſonam, & propriū intereſſe. Ponderatio, quæ fit de nouo ſuper illis verbis dd. nominibus, & alio quouis nomine, eſt ſatis ſublata in deciſ. Dum autem informantes pro DD. de Rangonibus diſtinguunt duo capita mandati, quorum primū concernit proprietatem locorum Montium cū inueſtimento faciendo fructuum decurſorum ante annū 1518 Alterum, quod concernit fructus decurſos à d. an. 1518 & quod in primo capite ſemper loquatur de omnibus locis Montium, quia vult, quod loca 116. deleantur de columna Federici, & ponantur in columna Io. Franc. ſenioris, & quod omnes fructus decurſi ante ann. 1518. multiplicentur, & quod ſub columna illorum adnotētur, & quod non poſſint alienari. In ſecundo verò cap. vbi agitur de fructibus ab ann. 1518. ſe reſtringit ad ſuā portionem, ex quo eliciunt, quod aliquando, videlicet, in primo cap. voluerit Marchio dare mandatum etiam nomine Alexan. & Ciri, cùm loquatur de re communi cum illis, & de omnibus locis, & fructibus, non autē de ſua portione tantùm. Ad hoc enim, ſuper quo inſiſtunt multùm informantes pro Rangonibus, reſponderunt DD. prout etiam reſpondet deciſio, hoc intelligi pro iure ſuo, & proprio intereſſe, quod ius reſpicit omnia loca, & omnes fructus inueſtiendos dupliciter. Primò
† quia ſtante communione habet ius in quolibet loco, 10
& quibuslibet fructibus inueſtiendis, l. Mæuius, §. duobus, ff. de leg.2. Fed. de Sen. conſ.159. ſub n.3. ver. modò

ſic.

Digitized by Google

ſic.Nat.conſ.171.n.13.cum.alijs adductis.Secundò propter ſpem,quam poteſt habere ipſe, aut eius deſcendẽtes,etiam in portione Ciri,& Alex.vigore fideicomiſſi. Et ſi Marchio, quando locutus eſt in primo capite de proprietate locorum Montium, & de fructibus inueſtiendis communibus intellexiſſet etiam de portione,& intereſſe Alexan.&Ciri,ſicut poſtea quãdo locutus eſt de fructibus decurſis ab ann.1518. dedit mandatum ad inſtandum,&faciendum ſcribi,&adnotari hęc eadem ſimilia verba(*reſpondeatur,vt ſupra de pagbis, & prouentibus dictorum omnium locorum reſpectiuè quorumcumque annorum præteritorum ab anno 1518.excluſiuè citra, & de cætero de anno in annum pro duabus quartis partibus cum dimidia ipſi Marchioni Alphonſo*) ita etiam dixiſſet de portione ipſorum Alexan.& Ciri.Et ex iſto intereſſe,quod vt dictum eſt,habet Marchio reſpectu communionis,& reſpectu fideicommiſſi,eodem modo reſpondetur decreto Prætoris, ſi in aliquo fauet Alexandro, &Ciro,vltra quod ad effectum dubij,de quo quæritur, an Marchio attentauerit nomine Ciri,& Alex.ſufficit, quo ipſe neq;per ſe,quia erat abſens,neq;per Procuratorem,quia non dedit mandatum,ad hoc aliquid fecerit nomine prædd. & vbi D. Serra feciſſet,quod nunquam probatur,nihil ad D. Marchionem, quia non feciſſet vti Procurator ab eo conſtitutus, & dum dicitur
11 deberet† renunciari, quando fuit attentatum à Procuratore non habente mandatum,ne aliàs videatur habere rata attentata. Reſpondetur,quòd renunciatio deberet fieri ab ipſis Ciro,& Alex. quorum nomine eſsẽt facta non à Marchione. Vltra quod ipſe fecit generalẽ renunciationẽ,quæ etiam ſi opus eſſet,hunc caſum cõprehẽderet,licèt hęc nõ percutiãt dubiũ,de quo agitur.

ADNOTATIO.

12 a Vant.† de nullit.ex defectu inhabilit,ſub nu.163.vbi propterea infert,quod poteſt in ſecunda inſtantia reuocari, quia cenſetur ſolùm effectus dominus primæ inſtantiæ,in qua comparuit, non autem ſecundæ, Mareſc.var.l.2.q.62.n.7.Ser.deciſ.180.nu.1.& 2. Hoc non procedit,quando adeſt clauſula (*releuans, &c.*)quia cum d.clauſula operetur ſatiſdationem de iudicio ſiſti, & iudicatum ſolui, cenſetur factus dominus totius litis,non ſolius inſtantiæ, Seraph.dict. deciſ.1180.Mareſcot.d.cap.62.num.7.

13 b Procurator† dominus litis effectus non poteſt ſine iuſta cauſa reuocari,c.de Procur.in 6.Ser.dec.195.n. 1.Rot.dec.172.num.1.p.2.in rec.& quænam ſit iuſta cauſa,remittitur Iudicis arbitrio,Rot.d.de.172.ſub n.1.vbi ſub n.2.dicitur eſſe neceſſaria cognitio Iudicis,ſaltem ſummaria ſuper d.reuocatione, ſi Procurator ſe oppoſuerit,ſecus verò ſi non ſe oppoſuerit.
14 Et†quãdo nullus ſe opponit,ſcilicet,nec pars aduerſa,nec ipſe Procurator reuocatus, tunc tenet reuocatio etiam poſt litem conteſtatam,Ser.dec.195.n.1 Rot.dec.154.n.1.p.1.diu.& fuit dictum in Conchen. Salarij 10.Decem.1612.cor.R.P.D.Cocc.Decan.nec ſufficeret conſenſus ſolius Procuratoris, niſi etiam pars ipſa aduerſa cõſentiret,Put.dec.18. de Procur. & talis conſenſus probari debet per eũ, qui nititur reuocationi,Put.de.9.de Procur.imò cõſenſus Procuratoris non multũ curatur, quia eius cõtradictio non impedit effectũ reuocationis in præiudiciũ reuocãtis,ſed id facit tãtùm,vt pro conſeruatione ſuæ famæ cognoſcatur,an ſit iuſtè reuocatus,Ser.de.195 n.2.Sicut etiã omnia geſta cum d. Procuratore poſt reuocationẽ eſſent ipſo iure nulla, ſi huiuſmodi reuocatio ad notitiã partis,& Iudicis deueniſſet, non obſtãte, quod ille iam eſſet effectus dominus litis. Vant.de nullit.ex defectu inhabilit.n.162. vbi dicit, quòd in hoc caſu ſolùm Procurator honoris ſui cauſa audiri poteſt.

c In contrarium eſt doctrina Bar.in l.ſi quis, §. Julianus, n.1.ff.de Procur.quam ſecuta fuit Rot.in Mediolan.reſciſſionis contractus 14.Decemb.1611. cor. Cardinali Sacrato.

d Cum alijs cumulatis per Vant. de nullit. ex defectu inhabilit.n.165. & idem eſt, quando conſtitutio ſecundi Procuratoris eſt nulla,Creſc.dec.7.n.3.de Procur. Put. deciſ.267.n.4 & 5.lib.2.

Oliuerius Beltraminus.

ILLERDEN. PORTIONIS.

Lunæ 27. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt danda poſſeſſori anteriori in concurſu cum poſſeſſore poſteriori immiſſo à Iudice nulliter procedente.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio eſt danda poſſeſſori anteriori.*

2 *Poſſeſſio probatur per inſtrumentum, quando prius erat vacua.*

3 *Poſſeſſio probatur ex perceptione fructuum, quod eſt præcipuum, & verum ſignum poſſeſſionis, & num. 7.*

Non procedit in præiudicium tertij poſſeſſoris anterioris, de cuius vera poſſeſſione conſtat, & num. 8.

4 *Manutenibilis non eſt poſſeſſio poſterior in concurſu anterioris.*

5 *Manutenibilis non eſt poſſeſſio proueniens à Iudice nulliter procedente.*

6 *Exceptio reſpiciens petitorium, prout eſt exceptio reſpectu ætatis, non admittitur in iudicio ſummariſſimo manutentionis.*

DECISIO DXLIX.

PRo Alphonſo informante, fuit reſolutum dandam
eſſe illi manutentionem, † quia conſtat de eius an- 1
teriori poſſeſſione,c.licèt cauſam de probat.Bart.in l.ſi
duo,in princ.ſub n.4.ff.vti poſſid.Alex.conſ.88.n.4.l.5.
Couar.pract.q.cap.16.v.duodecimò hac in controuerſia latè Men.de retin.remed.3.n.723. Poſſeſſio autem
Alphonſi probatur per inſtrumentum, quod † plenè 2
probat eam,quando prius erat vacua, Bart.in l.qui vniuerſas,§.quod per colonum,ff.de acquir. poſſ. & fuit
dictum in vna Hipporegien. Cappellaniæ 3. Martij
1578.cor.Lauretano,&in vna Ouetẽ.Sacriſtiæ 13.Iun.
1590.cor.Illuſtr.Card.Platto,& ſæpiſſimè in alijs, & † 3
probatur etiam ex fructuum perceptione, a quod eſt a
præcipuum,& indubitatum ſignum poſſeſſionis, Soc.
conſ.13.n.14.l.4.Sarn.de Annal.q.47.nu.1.& 2.Cæſar.
de Graſ.dec.10.n.3.de reſt.ſpol.Poſſeſſio autem aduerſarij,vltra quod eſt recentior,& † non manutenibilis 4
in concurſu antiquioris,vt dictum eſt,† cùm proueni- 5
ret a Iudice nulliter procedente, non poteſt manuteneri,Bart.in l.1.§.huiuſmodi nu.3. ff.vti poſſid.Paul.de
Caſt. conſ.10.n.19.l.1. fuit etiam capta poſſeſſio intra
tempus ad appellandum, imò & poſt appellationem.
Defectus ætatis,†qui obijcitur,reſpicit petitorium, & 6
propterea eius exceptio non eſt admittẽda in hoc ſummariſſimo iudicio,vt fuit dictum in vna Rom.Cenſus 8.Feb.1577.cor.Robuſterio,& in vna Mediolan. Parochialis 16.Martij 1588.cor.Illuſt.Card. Platto. Vltra quod huiuſmodi defectus nec etiam benè probatur, vt per informantes.

ADNOTATIO.

a Rota †deciſ.508.n.1.p.2.in rec.& dec.629.n.5.par. 1. 7
in recent. & plenè de hac materia Maſcard. de prob. concl.1188.vbi multipliciter ampliat,& limitat, non tamen

tamen perceptio fructuum probaret poſſeſſionem † in
præiudicium tertij anterioris poſſeſſoris, de cuius ve-
ra poſſeſſione conſtaret, Rot.deciſ.506.n.4.p.1. diu. &
fuit dictum in Romana domorum de Roncionibus 1.
Iunij 1616.cor.R.P.D.Buratto.

Oliuerius Beltraminus.

HISPALEN. DECIMARVM DE AYAMONTE.

Veneris 23. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Sumptum ex ſumpto, & iura in alio iudicio regiſtrata an, & quando faciant fidem.

SVMMARIVM.

1 *Exemplum exempli, & ſumptum de ſumpto non facit fidem.*
2 *Procedit etiam ſi primum ſumptum ſit ſolemniter factum.*
3 *Exemplum in actis regiſtratum, probat in alio iudicio.*
4 *Procedit, quando ipſummet exemplum regiſtratum producitur, ſecus ſi aliud exemplum ab eo extrahatur.*
5 *Innocentiana habet locum, vbi eadem iura in actis regiſtrata in alia cauſa producuntur, & requiritur, quod iura illa regiſtrata ſint in forma probanti, & benè recognita, tunc enim benè probant contra quoſcumque.*

DECISIO DL.

FVit reſolutum duas ſententias, & duas prouiſiones
Regias non eſſe in forma probāti, nam quoad duas
ſententias, quæ prætenduntur latæ de annis 1495. &
1496. in quadam cauſa dictis temporibus vertente, op-
ponitur contra ipſas, quod pendente cauſa, de qua a-
gitur, in Rota fuit exhibitum tranſumptum duarum
ſententiarum in partibus coram Iudice ſæculari pro-
ductarum per viam compulſi ex actis Curiæ Regiæ, &
ſic ſunt exempla ab exemplis extracta, quia ſcripturæ
coram Iudice ſæculari exhibitæ non erant originales,
1 ſed copiæ, † vnde tamquam exempla exemplorum, &
ſumpta de ſumptis non poſſunt dici in forma probanti,
neq; fidem faciunt, l.ſancimus, C.de diu.reſcript. l.Pro-
curator, C.de eden.not.DD.in Authen.ſi quis in aliquo
C.de eden.& in c.1.de fid.inſtr.Alex.conſ.138.n.4.li.1.
latè Couar.pract.q.c.21.n.4.v. ſecundò hæc exempla-
2 tio, Caput.dec.234.n.1.p.1. † Quod procedit, etſi pri-
a mum exemplum eſſet ſolemniter factum,[a] iux.commu-
nem ſententiam, de qua per Dec.in d.Auth.ſi quis in a-
liquo, ſub n.30.& Cagn.nu.53.& ſecuta eſt Rot.in vna
Reg.præcedentiæ 20.Decem.1587.relata inter diuerſ.
dec.733.p.1.& in Mediolan.decurſus aquar.4.Nouem.
1609.cor.me. Et propterea tantò magis procedit in ca-
ſu iſto, in quo ſcriptura tranſumpti inſerta in proceſſu,
ex quo fuit deſumptum hoc ſecundum exemplum, non
eſt legitima, neq; in forma probanti, ſed patitur mul-
tos defectus, de quibus per informantes. Eodem mor-
bo laborant prouiſiones Regiæ, altera facta die 22.Se-
ptem.1509.altera 4.Feb.1515. quia quoad primam ap-
paret Alphonſum Sauarego illam extraxiſſe ex quodã
exemplo in ſuis actis exhibito per Io. de Molina Seri-
bam Regium; Quoad ſecundam fuit penes eadem acta
exhibitum tranſumptum d.prouiſionis factum ſub die
10.Aprilis eiuſdem anni in oppido de Lepe, & per No-
tarium eiuſdem oppidi. Non obſtat, quod ex aduerſo
3 dicitur † exemplum in actis regiſtratum probare in alio
b iudicio;[b] quia procedit, quando ipſummet † exemplum
4 regiſtratum producitur apud acta alterius Iudicis, &
ita loquuntur Doct. allegati, ſecus in exemplo ab exē-
plato; Innocentiana pariter loquitur, vbi iura in actis
regiſtrata in alia cauſa producuntur, & non ſuffraga-
tur, † niſi quando iura, quæ ſunt in proceſſu de parti- 5
bus, ſunt in forma probanti, & benè recognita, tunc e-
nim contra quoſcumq; probant, vt fuit reſolutum in v-
na Iacen.Portion. 12.Ian.1604.co.Illuſt.Card.Millino.

ADNOTATIO.

a De quo dixi ſupra ad deciſ.432.
b Et vide ſupra ad d.deciſ.432.

Oliuerius Beltraminus.

ARIMINEN. FIDEICOMMISSI.

Luna 26. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Fideicommiſſum conditionale, ex quibus coniecturis tranſmittatur.

SVMMARIVM.

1 *Non tranſmittitur fideicommiſſum conditionale ad hæredes.*
2 *Ampliatur, vt nec etiam tranſmittatur ad deſcendentes.*
3 *Non procedit, quoties apparet de voluntate teſtatoris, non ſolùm expreſſa, ſed etiam ex tacita ex coniecturis, & n.11.*
4 *Tranſmiſſibile fit intranſmiſſibile, & è contra, quando conſtat de voluntate teſtatoris.*
5 *Tranſmiſſionis coniectura eſt, quando fuerunt vocati hæredes ſubſtituti extranei, præſumitur enim teſtator voluiſſe tranſmittere ad ſuos deſcendentes, & num.12.*
6 *Item ſi filij, ad quorum fauorem prætenditur tranſmiſſio, ſint poſiti in conditione, & n.13. ſed n.14. referuntur Doctores, & deciſiones, quæ hanc coniecturam reprobant.*
7 *Item ſi ſit ſubſtitutus extraneus, ne præſumatur teſtatorem voluiſſe præferre extraneum ſuis deſcendentibus, & num.15.*
8 *Item ſi ſubſtitutio ſit iuncta cum iure accreſcendi, & n.16. vbi in fin. refertur deciſio, quæ hanc coniecturam declarat.*
9 *Item ſi teſtator fecit plures gradus ſubſtitutionis, & n.17. vbi referuntur deciſiones, quæ hanc coniecturam non admittunt.*
10 *Pro tranſmiſſione ſimul iunguntur plures coniecturæ, quæ alias de per ſe ſola non ſufficerent.*

DECISIO DLI.

SEbaſtianus, a de Sabbatinis, inſtitutis in ſuo teſta- a
mento Violante, & Liuia eius filiabus hæredibus,
eas inuicem ſubſtituit, quandocumq; decederent ſine
filijs legitimis, & naturalibus, & vtraque ſic decedente
ſubſtituit Antonium Sabbatinũ. Poſt mortem teſtato-
ris deceſſit Violantes relictis duobus filijs, & poſtea
mortua fuit Liuia nullis relictis liberis inſtituto hære-
de Alexandro Solerio eius marito. Orta controuerſia
inter filios Violantis, & Alexandrum ſuper ceſſione
bonorum Sebaſtiani coram Gubernatore Ariminen.
fuit lata ſententia ad fauorẽ Alexandri, a qua cùm fuiſ-
ſet appellatum, & cauſa appellationis mihi commiſſa;
Dubitaui an præd.ſententia eſſet confirmanda, vel po-
tius infirmanda, & informantibus tantùm Alexandro,
& Cæſare de Faitanis habentibus cauſam à filijs Vio-
lantis, reſolutum fuit ad fauorem ipſorum pro infir-
matione ſententiæ, & quod filij Violantis admitti
debue-

debuerint ad portionẽ, quæ Liuiæ contigit in hæredi-
tate Sebaſtiani, per ſubſtitutionem fideicommiſſariã
ex perſona matris iure tranſmiſſionis; licèt enim ius fi-
deicommiſſi conditionalis nõ tranſmittatur ad hære-
1 des,†l.vnic.§.ſin autem ſub cõditione C.de Cadue.tol-
len.l. ſi ex pluribus in fin. verſ. alia cauſa ff.de ſu. & le-
2 git.l.ſi ita legatum,§.illi volet,ff.de l.1.ita vt neq;†etiã
ad liberos tranſmittatur, gloſ.& Doct.in l.vnic.C.de
his qui ant.aper.tab. Bart.in l.1.ſub n.8.verſ. alia gloſ.
ponit ff.de l.1.cum cumulatis per Gabr.de inſtit. con-
cluſ.2 n.10.& dixit Rota in vna Ciuitaten.Bonorũ 13.
Iunij 1590.& 14.Ianuarij 1591. cor. Illuſtriſs. Cardin.
Mantica,& in vna Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi 24.
3 Maij 1602.cor.me. Attamen†id non procedit, quoties
apparet de voluntate teſtatoris nõ ſolùm expreſſa,ſed
c etiã tacita ex coniecturis,ᶜBal.in d.l.vnic.ſub n.5.verſ.
niſi cõcurrentibus, & ibi etiã Corn.circa fin. C.de his,
qui ant.aper.tab.latiſſimè Gabr.d. concluſ.2.n.15.Ca-
putaquen.dec.21.in princ.par.2. fuit dictum in præal.
legata Ciuitatis Caſtelli fideicommiſſi. Nam regulari-
4 ter†in omnibus difficultatibus fideicommiſſorũ, tùm
verò,vel maximè in tranſmiſſionis materia ſẽper præ-
ferenda eſt voluntas teſtatoris, quæ facit de tranſmiſ-
ſibili tranſmiſſibile,& è contra, vt latè per Zanch.in l.
hæredes mei,§. cùm ita n.195.ff.ad Trebell.in prima
editione. Placuerunt autem Dominis coniecturæ de-
ductæ per informantes,& priùs per Rimin. iun.conſil.
476.qui in hac cauſa conſuluit. Et in primis illa, quòd
5 teſtator†poſt mortẽ Violantis,& Liuiæ ſubſtituit An-
tonium extraneum,ſi extaret; ſin minus Antonij hære-
des. Vocando enim hæredes Antonij,ipſo non extan-
te,multò veriſimilius eſt,quòd voluerit etiam admitti
hæredes filiarum, quando illæ non extarent tempore
d purificati fideicommiſſi,ᵈvt per Rimin.iun.ibi n.52.&
per Illuſtriſs.Card.Mantic.de coniect.vlt.volunt.li.11.
tit.20.n.20.prout etiam dicendum eſſet, quãdo vocaſ-
ſet filios Antonij,Ruyn.conſ.79.n.13.verſ.ſed præmiſ-
ſis lib.3.Aym.conſ.62.n.10.Curt.iun.conſ.16.n.7.Caſ-
ſan.conſ.62.n.23.verſ.item ex verbis. Altera coniectu-
6 ra oritur ex eo,quòd†filij Violantis fuerunt poſiti in
conditionẽ; ex tali enim commemoratione colligitur
affectio teſtatoris, & voluntas tranſmiſſionis fideicõ-
e miſſi conditionalis,ᵉ vt poſt plures,quos congerit,tra-
dit Aym.conſ.776.n.13.latè Gabr.de hæred.inſtit.con-
cluſ.2.n.35.plures etiã cumulat Hond. conſ.70.nu.33.
lib.1.& tradit Rimin.iun.d. conſ.476. nu.15. cum alijs
pluribus adductis per informantes. Et licèt hæc conie-
ctura per ſe ſola conſiderata non careat multis cõtra-
dictoribus,attamen negari nõ poteſt,quin in concurſu
cũ alijs operetur, vt per Illuſtriſs.Card.Mant. vbi ſupra
7 nu.16. Accedit altera coniectura deducta † ex eo,quòd
decedẽtibus Violante,& Liuia ſine filijs ſubſtituit An-
toniũ extraneũ, quam coniecturam ad effectum tranſ-
miſſionis fideicõmiſſi propter abſurdum,quòd teſtator
videretur antepoſuiſſe extraneum ſuis deſcendẽtibus,
f conſiderarunt,ᶠSocin. in l.hæredes mei §.cùm ita n.13.
ff.ad Trebell. Ruyn.conſ.178. n.2.lib.1. Pariſ.conſ.78.
n.3.lib 2.Alex.de communi in l.ſi pater nu.3.ff. de vul-
gar.Illuſtriſs. Mant. vbi ſupra n.21.cum alijs adductis
per informãtes. Nec facit,quòd Doctores prædicti lo-
quãtur,vbi agitur de excludendo ſubſtituto,quia mul-
tò magis procedere debet, quãdo agitur de excluſione
extranei non vocati,imò teſtatori incogniti. Cõcurrit
8 etiã,quòd ſubſtitutio eſt vnita cũ iure accreſcẽdi,†quo
caſu ſicut tranſmittitur ius accreſcendi,ita etiã ſubſti-
g tutio fideicõmiſſaria,ᵍBart.in l.vnic.§.ſin autẽ ſub cõ-
dit.C.de caduc.toll.Pariſ.conſ.50.n.30.lib.3. Ceph. qui
alios allegat,& de cõmuni teſtatur conſ.16. nu.45.quã
etiã magis cõmunẽ dicũt Burſ.conſ.71.ſub n.15.Rimin.
iun.d.conſ.476.n.38.cum multis ſeqq Menoch.cõſ.95.
n.111.Hond.conſ.70.nu.40.& ſeq.lib.1.Alex. Trenta-
cinq.de ſubſt.p.4.c.14.n.18. & quando hæc coniectura
difficultatem haberet propter contradictores, negari
tamen non poteſt, quin iuncta cum alijs multùm con-
ferat ad inducendam tranſmiſſionem,vt dicit Aymon.
conſ.168.n.2.v.alia coniectura in fin.& conſ.776.n.14.
poſt med. Conſiderabant etiam Domini, † quod teſta- 9
tor fecit plures gradus ſubſtitutionum, prout conſide-
rant Doct.pro coniectura tranſmiſſionis fideicommiſſi
h Curt.iun.conſ.16.n.7.v.confirmo,Grat.conſ.101.n.4. h
l.2.Pariſ.conſ.77.n.21.l.2.Gabr.d.concl.2.n 33.Rimin.
iun.d.conſ.n.27.&ſeqq.frequentiori calculo receptam
dicit Ceph.conſ.252.ſub 17.verſ.& idem oſtendi,quam
coniecturam etiam ſequitur Aym.conſ.663.ſub n.5. v.
tertia coniectura,& comprobat, quia cùm admitti ſo-
leat,vt poſiti in conditione cenſeantur vocati, fortiùs
debet admitti ad effectum tranſmiſſionis, quæ faciliùs
datur,quàm vocatio, vt latè per ipſum,& iſto caſu ſuf-
fragari debet, quia filij Violantes in ſingulis ſubſtitu-
tionibus fuerunt poſiti in conditione, vt per Illuſtriſs.
Mantic.d.lib.11.tit.20.ſub n.24. ſecundùm vltimam e-
ditionem, qui refert ita fuiſſe dictum per Dominos in
vna Ciuitaten.bonor.14.Ianuar.1591.coram ipſo, &
quia iſta coniectura non eſt ſola, vt per eumdem ibi.
Quæ coniecturæ,† quãdo ſingulariter conſideratæ re- 10
ciperent difficultatem, attamen ſimul iunctæ,& in v-
num collectæ ſufficere debent pro tranſmiſſione,Pariſ.
conſ.66.n.79.l.3.Illuſt.Card.Mant.vbi ſupra nu.16.ad
fin. Et propterea fuit reſolutum pro tranſmiſſione fidei-
commiſſi ad filios Violantis, & pro infirmatione ſen-
tentiæ extra Rotam.

ADNOTATIO.

a Deciſio hæc fuit confirmata cor.R.P.D. Buratto 8. Nouembris 1621.

b De hac materia tranſmiſſionis fideicommiſſi conditionalis plura annotaui ſupra ad deciſ.56.

c Odd.†de compend. ſubſtit.p.6.art.2. nu.15. Decian. 11
conſ.78.n.6.lib.2. Craſſ.§. fideicommiſſ.3.q47. nu.6.
Mantic. deciſ. 319.n.1.& 2. Rota deciſ.59. n.1.par.2.
in recent.

d Curt.†iun.conſ.16.n.7.Crauet.conſ.591.n.3.& conſ. 12
935.n.8.Gabr.de hæred.inſtit.concl.5.n.29.Menoch.
concluſ.325.n.62.Odd.de compend.p.6.art.2.n.20.in
fine.Intrigl.de ſubſtit.q.47.n.21.

e Et hanc † etiam coniecturã præter hic allegatos ſe- 13
quuntur Socin. in l.hæredes mei §. cùm ita n.10.ad fi-
nem verſ.ex eius dicto,& n.11.ff.ad Trebellian.Natt.
conſ.vltim.n.3.& 4.Crauet.conſ.568.n.2.& 649.nu.
2.Menoch.conſ.793 n.51. vbi teſtatur de communi,à
qua in foro,& praxi non ſit recedendum,Cephal.qui
præcipuam coniecturam pro tranſmiſſione cenſet
conſ.16.num.42.Hond.conſ.70.num.33.lib.1.Odd.de
compend.par.6.artic.2.num.21. dicens hoc commu-
niter teneri ab omnibus, Trentacinq.de ſubſtit. par.
4.c.14.n.51.vbi quòd eſt communis Intrigl.de ſubſti-
tut.q.47.n.22.Craſſ.§.fideicommiſſum q.68.num.3.&
hanc etiam approbauit Rota in Æſina fideicommiſſi
16.Decembris 1602.coram bo.mem.Penia,& in Ro-
mana Donationis 21. Aprilis 1614. coram R. P. D.
Vbaldo.

Verùm†iſta coniectura licèt ſit valde vrgens,tamẽ de 14
per ſe ſola non ſufficeret, ſed ſolùm iuncta cum alijs
operatur, & hanc de per ſe ſolam reiecit Rota penes
Seraph.deciſ.1014.num.3.& penes Mantic.deciſ.155.
num.1. & in Romana Spolij, ſeu fideicommiſsi 24.
Octobris 1609. coram bon.mem. Cardinali Lancel-

lotto iuniori, prout etiam reiecit Mantic.de coniect. vlt.volunt.lib.11.tit.20.nu.16.verſic.ſed eſt aduertendum in noua editione.Mareſcot.variar. reſolut.lib.1. c.27.num.9.

15 f Quam † coniecturam præter hic allegatos approbat Curt.iun.conſ.16.nu.6.qui dicit coniecturam fortiſſimam Pariſ.conſ.76.n.20.li.2. Crauet. conſ.418.nu.3. Gabr.de hæred inſtit.concluſ.2.n.21. Trentacinq. de ſubſtit.par.4. c.14.nu.7. vbi quòd ita eſt tenendum, Mant.de coniect.vltima volunt.lib.11. tit.20. num.21. Odd.de compend.art.2.concluſ.12. Craſſ.§. fideicommiſſ.q 68.n.1.& ſeq.Intrigliol.de ſubſtit. cent.3. q.47. n.19.Rot deciſ.782.n.15. par.1.diuerſ.

16 g Burſat.† qui de magis communi atteſtatur cōſ.71.n. 15.Ceph. conſ.16.n.45.& 46. vbi dicit fundamentum concludentiſſimum, & magis communiter receptū, Mant. de coniect.vlt.volunt.lib.11.tit.20.n.12.& 13. Odd.conſ.54.n.11. Rimin.iun. conſ.502.& 681.nu.12. Viu.de communi dec.334.n.15.& 20. Trentacinq.de ſubſtit.par.4.c.14.n.8. Honded.conſ.70.nu.40. & ſeq. lib.1.Intrigliol.de ſubſtit.q.47.n.26.Craſſ.§. fideicōm. q.68.nu.4.dicens in fine ab hac communi non eſſe recedēdum, quā etiam ſecuta fuit Rota in Æſina fideicommiſſi 16.Decembr.1602.cor.bo.me.Penia,& in Romana Donationis 29. April.1614. cor. R.P.D.Vbaldo. Verùm Rota in deciſ.100 n 6.par.1. in recent. noluit pro certo approbare dictā coniecturā,ſed dixit eſſe multùm controuerſam, & in omnem caſum dicit ſolū procedere,quādo ſubſtitutus,de cuius excluſione agitur, eſſet extraneus ſecùs autem ſi eſſet deſcendēs.

17 h Mantic.† de coniectur.vlt.volunt.lib.11.tit.20.n.24. Trentacinq.de ſubſtit.par.4.c.14.n.23.Ruſſ.poſt tract. de fil.in cond.poſit. concl.2.n.62. & ſecuta fuit Rota in Æſina fideicommiſſi, & in Romana Donationis ſupra allegat. Sed contra dictam coniecturam tenuit Rota penes Mantic.deciſ.125. nu.3. & penes Seraph. deciſ.1014.nu.4. ideò dicas, quòd ſola de per ſe non ſufficit, iunctis tamen cum alijs valde ſuffragatur,vt dicit Mant.deciſ.120.n.2.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA MERCEDIS.

Veneris 16.Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Sententia, quando continet plura capita cenſentur tot ſententiæ, quot capita, & tunc appellatio in parte, & partibus quatenus contra non ſuffragatur appellatio.

SVMMARIVM.

1 *Tot cenſentur ſententiæ, quot ſummæ, & capitula in ea contenta,& n.6.*

Et poteſt ſententia valere quoad vnum caput,licèt non quoad aliu,& n 6.

2 *Commiſſio poſt præſentationem eſt communis.*

Commiſſio an, & quando cenſeatur effecta communis, plenè num.7.

Et an requiratur citatio ad dicendum contra,ibid.ſub n.7.

Commiſſio poſtquàm eſt effecta communis,ſuffragatur vtrique parti, & vigore illius poteſt procedi aduerſus appellantem etiam per contradictas,& n.8.

3 *Appellatio,& reſtitutio petita in parte, & partibus, quatenus contra,non retardat executionem illius partis, in qua fuit pro appellante iudicatum.*

4 *Approbare cenſetur ſententiam, quando quis non appellat.*

5 *Compenſatio crediti illiquidi non intrat cum eo, quod eſt liquidum.*

DECISIO DLII.

FVit dictum ſententiam Rotalem eſſe exequendam in parte reſpiciente fauorem Bartholomęi,qui cū ſit lata in diuerſis ſummis,quæ diuerſis ex cauſis prætendebantur debitæ, † cenſentur tot ſententiæ, quot 1
ſummę,& capitula in ea contenta,[a] l.etiam,§.ex cauſa, a
ff.de minor.gloſ. in c.2. in verb.eadem de ord. cognit. Angel. & Iaſ.in l.ſcire debemus, ff.de verb.oblig. Barbat.conſ.10.columna.pen.in fin.verſ.& ideo dicimus li. 1.Pariſ.conſ.66.n.4. lib.1. Et propterea non obſtat reſtitutio in integrum commiſſa ad inſtantiam Bartholomæi,quia fuit petita in partibus,in quibus fuit contra ipſum iudicatum,& propterea,† licèt poſt præſen- 2
tationem commiſſio fuiſſet facta communis,[b] attamen b
† non habet retardare executionem illius partis,in qua 3
fuit pro ipſo iudicatū, cùm ſint ſummæ, & cauſæ omninò diſtinctæ nullam connexitatem inuicem habentes,quo caſu neq; etiam appellatio in vna interpoſita, in alia ſuſpenderet,[c] Boer.deciſ.73.nu.4. Lancell.de at- c
tent.lit.pend.lim.2.n.12. præſertim quia illi de Signoribus non reclamando † à ſententia videntur illam ap- 4
probaſſe,iux.not.in l.fin. C.de ſent.quæ in cert. quant. l.1.& ibi gloſ.in verb.obtempera.C.de poſtul.Non obſtat,quod opponitur de condemnatione expēſarum ad fauorem ipſorum de Signoribus,quia quoad illas pendet reſtitutio,& non ſunt liquidæ,& propterea † neque 5
etiam intrat compenſatio cum eo quod eſt liquidum ad fauorem Bartholomæi, & eſſent potiùs compenſandæ cum illis,quæ ex aduerſo deberentur pro rata victoriæ.

ADNOTATIO.

a Tot cenſentur † ſentētiæ,quot ſunt capita ſeparata in 6
ea cōtenta, vt præter hic allegatos Becc.conſ.92.n.4. Burſat.cōſ 184.n.37.Rot.deciſ.33.n.10. par.1.diuerſ. & dec.427 ſub nu.2.p.2.in recent. & latè fuit dictū in Ferrarien.Pecuniaria impreſſa penès Marcheſ.de cōmiſ.to.1.fol.1123.& ideò ſentētia poteſt valere quoad vnum caput, licèt non quoad aliud quando capita ſunt ſeparata,nec tunc vtile per inutile vitiatur,Rot. d.deciſ.33.n.18.& benè in dicta Senogallien.Pecuniaria,ſicut poteſt appellari à ſentētia in parte, & partibus, nec appellatus poteſt adhęrere appellationi appellantis, quod ſecus eſt, quando ſententia continet vnum tantùm caput, vel etiam plura,quæ tamen ſint connexa,de quo dixi ſupra ad deciſ.233.

b Cōmiſſio † non efficitur cōmunis,niſi poſtquàm pars 7
aduerſa fuit citata ad dicendū cōtra,& interim eſt locus pœnitētiæ, nec pars altera poteſt ea vti iux. opiniōnē, quā paſſim ſequitur Rot. vt in deciſ.317. nu.1. par.2.in rec.& in Burgen. de Arogi.cor.bo.me.Litta impreſſa penes Marcheſ.de cōmiſ. to.1. fol.171. & in Salamātina Pēſionis cor.bo.me. Bubalo impreſſa penes eumdem Marcheſ. d.to.1. fol.172. & vt efficiatur cōmunis non ſufficit, quòd fuerit obtenta citatio cū inhibitione,niſi cōſtet etiam fuiſſe executā,vt dicitur in dict.Burgen. cor.bo.me. Litta, benè Rota d.deciſ. 317.ſub n.2.verſ.dicitur autē; verùm quoad hoc contrariū videtur tenuiſſe Rota in Hiſpalen. præeminētiarū 16.Decemb.1618.cor.R.P.D.Vbaldo, in qua ponderatur,quòd reſpectu actoris dicitur inchoatilis per ſolum decretū citationis,& ideò ibi dicitur, quòd cenſetur perpetua iuriſdictio,quoad iudicē, ita vt nō poſſit dici, quòd eius proceſſus poſtea factus fuerit nullus ex defectu iuriſdictionis. Concluſio autē ſupra firmata procedit etiam ſi commiſſio eſſet impetrata à Signatura Gratiæ, & in ea contineretur aliquid, quod eſſet etiam fauorabile alteri parti,nihilominus enim poteſt ei renunciari ante executā citationem, Rota dicta deciſ.317. nu.2. & in dicta Salamantina Penſionis cor. bon.mem. Bubalo. Item procedit concluſio indiſtinctè,ſiue verſemur in commiſſione,quæ inſun-

infundat nouum habitū, & exercituū iuriſdictionis, ſiue ſimpliciter excitet iuriſdictionē, prout in Auditoribus Rota, vt in ſpecie reprobata opinione contraria latè dixit Rotæ in d.deciſ.317.n.3. Vlteriùs habet locū dicta concluſio, nō obſtātc pręſentatione cōmiſſionis facta Iudici, quia vltra præſentationem requiritur etiam citatio partis executa, Aret. conſ.33. n.3. quē refert, & ſequitur Rot.d.dec.317.n.2.ante fin. Prædicta tamen omnia limitantur, vt non procedāt, quando quoquo modo conſtaret de vſu impetrātis d. commiſſionis, puta quia vigore illius deuenerit ad plures actus, tunc enim efficitur communis, etiam ſi pars non fuiſſet citata ad dicendum contra, prout ita declarando deciſiones contrarias Rota dixit in dicta Hiſpal. præeminentiarum cor.R.P.D. Vbaldo. Poſtquam verò pars eſt citata ad dicendum contra cōmiſſionē, dicitur effecta cōmunis, & vigore illius poteſt procedi aduerſus impetrantē etiam per cōtradictas, Rota deciſ.17. de dolo, & contum. in nouis, & latè fuit dictum in Bonon. iuriſpatronatus cor.bo.me. Litta, impreſſa penes Marcheſ. de commiſ. to.2.fol.293. ſufficit enim vnica commiſſio pro vtraque parte, iuxta Bullam Pij IIII. renouat. per reformationem fœl. record. Pauli V. vt conſiderauit Rota in Imolen. bonorum 21. Iunij 1619. coram R.P.D. Buratto.

c De hoc dixi infra ad deciſ.233.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMORVM.

Luna 9. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de probando valore rei: Et de qualitatibus minuentibus valorem.

SVMMARIVM.

1 *Læſio non præſumitur.*
2 *Pretio iuſto præſumitur res vendita.*
3 *Valor eſt conſiderandus iuxta tempus contractus.*
4 *Valor variatur ex tempore.*
5 *Valor præſentis temporis arguit valorem de præterito, quando modicum temporis internallum interceſſit, & generaliter quando ex valore præſentis temporis inferri poſſit ad præteritum vide n.15.*
6 *Locatio non probat valorem fructuum rei locatæ.*
7 *Valor in domibus, & ædificijs ex ſolis reditibus nō probatur.*
8 *Valor rei eſt æſtimandus ad rationem quinq; pro centenario. Non procedit in æſtimandis ædificijs, & domibus, & n.16.*
9 *Valor non probatur ex teſte deponente rem tanti valere iudicio ſuo.*
10 *Teſtis recuſans reſpondere ſuper interrogatorijs, nihil probat, & n.17.*
11 *Valor non probatur ex teſtibus, qui deponunt non conſideratis qualitatibus minuentibus rei valorem.*
12 *Valor rei diminuitur, ſi non tota, ſed pars tantùm venditur.*
13 *Item ſi ſit venditio facta à venditore ære alieno grauato ſine cautione euictionis, & n.18.*
14 *Læſio excluditur ex qualitatibus minuentibus valorem rei.*

DECISIO DLIII.

DVbium propoſui de ordine Rotæ, an conſtet de læſione, quæ ſuffragetur Flaminiæ, & litis conſortibus, quod informante tantùm Virginia fuit nega-
1 tiuè reſolutum, quia † læſio non præſumitur, l.nam & poſtea §.minor, & ibi not.ff.de iniur. Gozad. conſ.44.

n.8. Grat.conſ.157.n.10.li.2. Natt.conſ.604.n.8. Cæph.
conſ.3.in fin. † Res enim præſumitur iuſto pretio vēdi- 2
ta, Bald.in l.ſi fundus in fin. ff.de reb. eor. Pinel. in l.2.
p.3.c.4.n.43. C.de reſcind. vend. Menoch.conſ.358.nu.
23. & fuit dictum in Montis Faliſci 25. Maij præteriti
coram me. Teſtes verò examinati ex aduerſo eam non
probant, quia deponunt habito reſpectu ad tempus
præſens, & tamen valor rei, † ac læſio ſunt conſideran- 3
da ſecundùm tempus contractus, l.ſi voluntate C.de re-
ſcind.vendit. c.ad aures, de reb. Eccleſ. non alien. gloſ.
Bart. & alij in l.2. Cod.de reſciu.vendit. Ang.conſ.311.
col.3. verſ. ad illud autem. Guidop.q.157. Aym.conſ.
114.n.16. Pretia enim † rerum variantur ex tempore, 4
l.pretia rerū §.nonnulla ff. ad l. Falcid. Et licèt aliqui
† velint ex valore præſentis temporis inferri in præte- 5
ritū, attamen hoc procedere poteſt, quādo modicū in-
teruallum temporis interceſſit, [a] Bald.in d.l.2. col. fin. a
n.28. Caſtr.n.4.in fin. Crem.n.227. & 229. C.de reſcind.
vend. Natt.conſ.353.nu.2. Quamuis autem primus te-
ſtis videatur percutere annum 1595. attamē nihil pro-
bat, quia pro ratione adducit quamdam ſomniatam lo-
cationem, † quæ, vbi eſſet vera, non probaret valorem 6
fructuum domus. Sarnen. in reg. de valore q.11. dixit
Rota in vna Neapolitana cenſus 4. Decembris 1589.
coram Lauretano Et in vna Clodien. beneficij 19. De-
cembris 1603. coram me, & vbi probaret quantitatē, 4
& valorem redituum, attamē in domibus, & ædificijs,
† ex ſolis reditibus non cognoſcitur pretium, [b] vt per 7
Natt.conſ.332.n.4. quando autem à quantitate penſio- b
nis eſſet arguendum ad quātitatem pretij, in caſu iſto
excluderetur omninò læſio calculando † vt faciunt in- 8
formantes, ad rationem quinq; vel circa pro centena-
rio, iuxt.gloſ.in Autheut perpetua, C.de Sacroſ.Eccleſ.
quam ſequūtur communiter Doct. Iaſ.in l.fundum per
fideicommiſſum n.5. verſ.item adde ff. de leg.1. Tira-
quel.de retract.lignag.§.1.gloſ.6. nu.19. Couar.libr.3.
variarum reſolut. cap.9. num.5. & fuit in terminis re-
ſolutum in Romana de Magdalenis 2. Maij anno præ-
terito coram R.P.D.meo Coccino; Minùs etiam pro-
bat, dum dicitur † domum tunc tēporis tantùm valuiſſe 9
ſuo iudicio, vt fuit dictum in vna Romana reſciſſionis
contractus 30. Octobris 1602. coram bo.mem. Cardin.
Pamphilio, & in Romana Caſalis Iuliani 1595. coram
bo.me. Litta. Super ſecundo teſte non eſt facienda vis,
quia vltra quòd † ſuper pluribus interrogatorijs reſpō- 10
dere recuſauit, & propterea nihil probat, [c] Nell. in c
tract.de teſtibus n.99. retractauitq; ſuam depoſitionem
conſcientia, vt ipſe dicit ductus, ipſe ignorat confinia
domus, & apothecæ, vt fatetur iuxt.16. interrogato-
rium, & teſtis, qui hoc ignorat, non poteſt concludere
verum valorem rei, vt dicit ipſemet teſtis, & cōproba-
tur ex traditis per Alex.conſ.54 num.4. & 5.lib.6. Ac-
cedit, quòd prædicti † teſtes non conſiderarunt plures 11
qualitates iuſtum pretium minuentes, & ob id imper- d
fectè deponunt, [d] Menoch.conſ.358. ſub num.26. verſ.
reſpondetur. Qualitates autem plures recenſentur ab
informantibus, videlicet, † quòd fuit non tota domus, 12
ſed eius pars vendita, propter quod res dicitur vilio-
ris pretij, Menoch. poſt alios, quos allegat d. conſil.
num.29. & quòd fuit empta à carcerato † plurimo ære 13
alieno grauato ſine cautione euictionis, [e] vt fuit di- e
ctum in Romana Palatij 5. Maij præteriti coram Re-
uerendiſſimo Atrebaten. & in Romana reſtitutionis
domuncularum 22. Iunij 1609. coram eod. Concurrūt
etiam aliæ qualitates latè deductæ per informantes,
† quæ cùm minuant pretium, excludunt etiam læſio- 14
nem, [f] Pinell.in d.l.2. par.3. cap.vlt. num.15. & ſeq. Ti- f
raq. de retract. conuent. in præfat.n.25. dixit Rota in

Digitized by Google

ſupradicta Romana reſciſſionis contractus,& in d.Romana Palatij.

ADNOTATIO.

a Surd.†conſ.151.ſub n.51.& dixit Rota in Carpen,bonorum 1.Iulij 1613.cor.Caed.Saceato,quòd valor bonorum ſtabilium infea decennium non peæſumitue mutatus,niſi peobetur cauſa extrinſeca peſtis,belli,& ſimilium,& ibi peopterea dicitur, quòd probationes valoris factæ de anno 1601. & 1606. ſuffragabantur pro anno 1598. ſi autem conſtat de aliqua cauſa extrinſeca ſuperueniente, propter quam alteratio pretij infra iſtud modicum temporis interuallum potuit contingere, tunc de vno tempore ad aliud non infertur,Rota deciſ.457. ſub n.2.p.2.in rec.

16 b Et quòd†in æſtimandis ædificijs,& domibus non ſit calculandus valor ad rationem quinq;pro cẽtenaeio, benè Surd.conſ.151.nu.70.& tenuit Rota in Romana reſidui dotis 4.Maij 1612.cor.R.P.D.Vbaldo.

17 c Teſtis † non euacuans interrogatoria nihil probat, Fari.de teſtib.q.73.n.14.Rot.dec.700.n.32.verſ.prout etiã par.2.in rec.Seraph.dec.836.n.2. vbi dicit, quòd teſtis nolẽs euacuare inteerogatoria redditue ſuſpe-

d ctus, Seraph.deciſ.1317. Rot.deciſ.648.n.2.p.1.in rec.

18 c Qualitas†venditoris,qui ſit pauper,& non poſſit cauere de euictione, multum diminuit de valore rei, Burſat.conſ.9.n.36.Hond.conſ.31.n.62.li.1. Menoch. conſ.358.n.27.Rota deciſ.675.ſub n.7.par.2.in ecc.& in deciſ.648.ſub n.2.par.1.in recent.Gratian.diſcept. forenſ.c.461.n.10.

f Surd.poſt alios conſ.217.n.32.

Oliuerius Beltramiuus.

ROMANA FIDEIVSSIONIS.

Lunæ 30. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor,qui promiſit pro aliquo adminiſtratore,etiam ſi ſe obligaucrit ſolùm pro certa quantitate deteeminata,non remanet libeeatus ex ſolutionibus factis per dictum adminiſteatorem, niſi facta fuerit integra ſolutio totius reliquatus.

SVMMARIVM.

1 *Solutio redere debet in cauſam, pro qua fuit datus fideiuſſor.*

2 *Redditio rationis continet reſtitutionem reliquatus.*

3 *Fideiuſſor cenſetur ſe obligare ad omnia, quæ veniunt ex natura obligationis, & contractus, cui accedit.*

4 *Ratio antequam ſit reddita non dicitur orta actio pro reſtitutione reliquatus.*

5 *Solutio facta ab adminiſtratore cenſetur facta de pecunijs principalis debitoris exactis, non de proprijs.*

6 *Fideiuſſor pro certa ſumma obligatus non liberatur per ſolutiones factas, quæ in vſuris computantur.*

7 *Fideiuſſoris obligatio recipit interpretationem à veriſimili mente.*

DECISIO DLIV.

Hieronymus de Frangipanibus ſuo,& Petei Fräciſci nomine deputauit in Capſerium, & adminiſtratorẽ in rationis numulariæ Cottigij in foeo piſciũ Cheiſtophorum Bentiuolum, qui promiſit banchũ benè,realiter, & fideliter exercere, & toties quoties requiſitus fuiſſet,bonũ,legale,& fidele computũ reddere de omnibus in bancho adminiſtratis, cui peomiſſioni intee alios principaliter, & inſolidum acceſſit Marcus Antoniu Tola.Adminiſtrauit Chriſtopboeus per plures annos,& in fine adminiſtrationis cõuentus ad reddendam rationẽ adminiſtrationis, remanſit debitor in ſcutis 2293. pro quorũ ſolutione citatus Maecus Antonius fideiuſſor excepit ſuã obligationẽ eſſe reſtrictã ad ſũmã ſcutorũ 3.mil. & propterea cũ Chriſtophorus adminiſtrauerit ſcuta 25.mil.quę integra reſtituit vſq; ad dictã ſummã ſcutor.2293.conſecutus fuit liberationẽ,†quia ſolutio facta à Chriſtophoro debet in primis 1
cedeee in ſũmã, peo qua fuit datus fideiuſſor, inxt.latè deducta in Romana fideiuſſionis 21.Maij 1604.cor. Illuſtr.Card.Lãcellotto,per l.in fraudem §.ſi principalis ff.de iur.Fiſc.Sed hoc non obſtante contrariũ fuit reſolutũ,†quia promiſſio reddendi rationem cõtinet,quòd 2
reliquũ reſtituatur,l.cùm ſeruus ff.de cond.& demõſtr. l.boues §.fin. & ibi gloſ.ff.de verb. ſignif. Socin.conſil. 149.n.3.lib.1.Aym.conſ.231.n.2.Afflict.deciſ.157.n.2. & propterea pro dicti reliquatus reſtitutione fuit iuſtè condẽnatus Maecus Antonius fideiuſſor,† qui cẽſetur 3
ſe obligaſſe ad omnia,quę veniũt ex natura obligationis, & contractus, cui acceſſit, l.ſi quis pro eo, §. ſi nummos,& l.ſi a colono §.fi.ff.de fideiuſſ. l.centũ Capuæ ff. de eo,quod ceet.loc.latè Alex.conſ.34.n.5.& per tot.li. 2.Aym.cõſ.45.n.6.Nec poteſt dici, vt ex aduerſo prætenditue, quod tempoee, quo exigebatue eatio fuiſſet iam extincta obligatio Maeci Antonij pro reſtitutione reliquatus, † quia immo ante redditã rationẽ nõ vi- 4
debatue orta actio pro dicta eeſtitutione,tũc autẽ fuiſſet extincta,quãdo Chriſtophorus debitor d.reliquatus eius occaſione ſoluiſſet ſcuta 3.mil. ſed nihil ſoluit. Ee peopterea non obſtat deciſio Romana fideiuſſionis, quia in caſu d. deciſionis debitoe peincipalis ſoluerat de bonis proprijs ſũmã, pro qua interceſſeeat fideiuſſoe,ibi enim poſt redditã rationẽ Mõs Pietatis peo eeſtitutione reliquatus babuerat de bonis adminiſtratoris vltra ſũmam ſcutor.4.mil.pro qua fideiuſſorẽ dederat, & cõcurrebant duo, ſolutio facta poſt redditionẽ rationis pro eeliquatu, & ex bonis debitoris, quorum vtrumq; ceſſat in caſu,de quo agitur, quia ſolutiones, quibus vti vult Marcus Antonius, non ſunt factæ neq; poſt eedditam eationẽ, neq; de pecunijs Chriſtophori, ſoluendo†enim Frãgipanibus pecunias exactas, ſoluie 5
de pecunijs ipſorũ,non de proprijs,Dec.conſ.6. n.2. Et hinc etiã patet reſpõſio ad l.in fraudẽ, §.ſi peincipalis ff.de iur fiſc.in qua eſt fundata d.deciſio,quia loquitur & ipſa in caſu,in quo bona debitoris ad Fiſcũ iam perueneeant, nil mirũ ſi fideiuſſor, qui ad certã ſummam acceſſit,ex tali ſolutione acquieat liberationẽ.Accedit quòd fideiuſſio nõ fuit ſimpliciter de ſoluẽdo pecunias exactas,ſed etiã reddenda ratione,& ſic de ſoluẽdo reliquatu,in quo remanſiſſet Chriſtophorus debitor in redditione eationis, & propteeea ſolutiones illæ benè poſsũt imputari in obligationẽ ſoluendi pecunias exactas,nõ autẽ in obligationẽ reddendi rationẽ,peo quo bene facit l. fideiuſſores magiſtratuũ §. pro Aurelio ff. de fideiuſ.vbi† fideiuſſores ad certã ſũmam obligati nõ 6
liberantur pee ſolutiones factas, quæ in vſuris cõputãtur.Et cũ exactio facienda, vt peæſupponitue,contineret maiorẽ quantitatẽ ſingulis annis, quam ſcut.3000. & intentio illorum de Frangipanibus fuerit, quòd adminiſtearet, prout adminiſtrauit plueibus annis, non eſt veriſimile, quòd neque etiam pro peimo anno noluiſſent,per dictam cautionem ſibi ſufficienter proſpiceee,obligatio †autem fideiuſſoria eecipit interpreta- 7
tionem a veriſimili mente, vt per Illuſteiſs. Cardin. Mantic.de tacit.& ambig.conuent.lib.16.tit.14.n.30. Quæ deducuntur ab officio Magiſtei domus,non releuant,quia pars admittit Marcum Antoniũ ex d. cauſa non teneri,& diſput.eſt circa adminiſtrationẽ Banchi

cum

Digitized by Google

cum præſuppoſito, quòd Chriſtophorus in ſupradicta ſumma remaneat debitor ex d.cauſa.

ADNOTATIO.

a De qua materia latè Grat.diſcept.forenſ.c.224.n.70. & in conformitatem huius deciſionis benè facit dec. 304.n.1.inter impreſſ.penes Farinac.poſt 2. lib.conſ.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMVS.

Lunæ 7. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Potens manuteneri,& quatenus opus ſit reintegrari,non cenſetur habere ſe pro ſpoliato.Executio facta in re diuerſa à contenta in ſententia,eſt nulla, & non priuat poſſeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Pro ſpoliato quis non cenſetur ſe habere, ſi petat mandatum de manutenendo,& quatenus opus ſit de reintegrando.*
2 *Dictio* (quatenus) *importat conditionem.*
3 *Conditione deficiente diſpoſitio habetur pro non facta.*
4 *Executio facta ſuper re diuerſa ab ea, quæ eſt expreſſa in ſententia eſt nulla.*
5 *Sententia confirmans executionem nullam eſt nulla.*
6 *Poſſeſſione quis non priuatur per executionem Iudicis nulliter procedentis.*
7 *Pluralitas in dubio non præſumitur.*
8 *Diuerſitas denominationum arguit diuerſitatem rei, maximè ſi fuerint expreſſi etiam confines diuerſi.*
9 *Confeſſio emanata in commiſſione plenè probat.*
10 *Poſſeſſio præſumitur continuata, etiam ad effectum obtinendi manutentionem.*
Pro ſpoliato an quis cenſeatur ſe habere, ſi enunciat ſe ſpoliatum, vel petat reintegrari, ideò quod petere non poſſit manutentionem, an verò id ſolum intelligi debeat ratione poſſeſſionis naturalis, & n. 11.

DECISIO DLV.

PRopoſui dubium, An D.Antonio de Quærris eſſet dandum mandatum de manutenendo in poſſeſſione domus, & ipſo tantùm informante Domini ſteterunt in deciſis,dandum eſſe ex deductis in deciſione facta ſub die 6.Martij 1610.Quibus non obſtat,quòd D.
1 Antonius habuerit ſe pro ſpoliato, quia † citauerat
Dorotheam ad videndum mandari exequi mandatũ,
& quatenus opus ſit de nouo decerni, & relaxari etiã
a de reintegrando[a] ad poſſeſſionem dictæ domus, quia
reintegratio nõ fuit ſimpliciter petita, ſed cõditiona-
2 liter,† quatenus opus eſſet,vt denotat dictio (*quatenus*)
3 Aym.conſ.802.nu.1.Vnde† cùm non fuerit opus, & ſic
defecerit conditio, cenſetur non petita,l.pecuniam,ff.
ſi cert.petat. Pariſ.conſ.8.n.25.lib.3. Non obſtat,quòd
Antonius fuerit priuatus poſſeſſione per ſententiam
Gypſij, & mandatum in vim illius relaxatum, quia de
ſententia non apparet,ſed ſolùm exhibetur quædã minuta
non ſubſcripta,quod pars aduerſa fatetur in commiſſione
per ipſum porrecta Sanctiſſimo, & quatenus
de prædicta ſententia formiter appareret, illa non loquitur
de iſta domo acquiſita per D. Bernardinam relic.q.Michaelis
Querri,& Andream eius filium,ſed de
alia domo acquiſita per Michaelem Querrum omninò
4 diuerſa ab iſta, † ex quo arguitur nullitas executionis,

Gab.conſ.31.n.7.lib.2.Honded.conſ.20.n.25.li.2.Hinc
etiam deprehenditur ſententiam D.Alæ † eſſe nullam, 5
dum confirmat poſſeſſionem per aduerſarium captam
vigore dicti mandati, & ſententiæ, Gabr.conſ.49.n.5.
lib.1.† Et D.Antonium non fuiſſe priuatum ſua poſſeſ- 6
ſione iudice nulliter procedente, gl.in l.inſtè poſſidet.
ff.de acquir.poſſeſſ.Socin.in c.quoniam,§,quòd ſi ſuper
n.152.vt lit.non conteſt. Non obſtat, † quòd non præ- 7
ſumatur pluralitas domorum, quia id procedit in dubio,
hìc autẽ notum eſt,fuiſſe duas domos,quia diuerſo
tempore à diuerſis fuerunt acquiſitæ. Vna de anno
1513.à Michaele Querro, & Bernardina eius vxore,
altera de anno 1522.ab ead.Bernardina,& Andrea eius
filio.Venditores etiam,& pretia fuerũt diuerſa. Prima
enim vendita fuit à Paulo Aurelio de Firmo pretio
125.ducatorum auri. Secunda verò à Gaſpare de Gar-
zonibus pretio ducatorum 250. auri.† Vna vocatur 8
domus Paſticcerij,altera Antonij Dealbatoris, & in
inſtrumento acquiſitionum confines leguntur diuerſi,
& ideo diuerſæ erunt domus,l.ſi idem, C. de codicil.ſi-
cut etiam Dorothea in commiſſione coram Ala expli-
citè confeſſa fuit duas eſſe domos, † quæ confeſſio ple- 9
nè probat, l.cùm precum.C.de lib.cauſ.Denique non
obſtat, quòd D. Antonius non docuerit de eius poſſeſ-
ſione de tempore,quo petijt mãdatum de manutenen-
do, quia cùm de illa docuerit plenè de tempore motæ
litis, vt fuit in alia deciſione dictum,præſumitur† in 10
poſterum ſemper poſſediſſe, animumque poſſeſſionem
continuandi habuiſſe, Innocen.in cap.2. de reſtit.ſpol.
Natt.conſ.572.n.6.lib.3.Aretin.conſ.103.n.4.

ADNOTATIO.

a Quòd † petens reintegrari non cenſeatur habere ſe 11
pro ſpoliato reſpectu ciuilis poſſeſsionis,ſed intelligi debeat petita reintegratio ſolùm reſpectu poſſeſsionis naturalis,Rota deciſ.561.n.5.p.1.in recent.& dec. 649.n.10.p.2.in recent.& fuit dictum in Brixien. Optionis 7.Februarij 1620.coram R.P.D. Manzanedo. Verùm ſi quis ſimpliciter aſſerat ſe ſpoliatum, non admittitur per Rotam indiſtinctè iſta interpretatio, quod id cenſendum ſit reſpectu poſſeſsionis naturalis tantùm, non reſpectu ciuilis,niſi ex circumſtantijs facti appareat, quòd intellexerit de turbationibus, & moleſtationibus de facto, & quod animo retinuit ciuilem,Rota deciſ.704 la ſeconda nu.2.p.1. in recent. & benè etiam Rota deciſ.560.n.3.& 4.par.1. in recen. plenè Elnen.Camerariæ 3.Iunij 1617.coram R.P.D. Buratto, vbi in commiſsione quis dixerat ſe fuiſſe de facto ſpoliatum, & ſtatim addiderat ſe velle in ſua poſſeſsione manuteneri, & ideò Rota dixit non habuiſſe pro ſpoliato, & quòd quando quis narrauit actum poſitiuum ſpoliationis, & adiuit Iudicem pro recuperatione, & reintegratione, eo ipſo cenſeatur habere ſe pro ſpoliato, latè fuit dictum in Romana Domorum 23. Ianuarij, & 22. Iunij 1616. coram R. P.D.Vbaldo. Sed non poteſt negari, quin Rota in huiuſmodi materia diuerſimodè ſenſerit iuxta diuerſitatem caſuum,ideo credo,quòd cùm hæc materia pendeat ex animo poſsidentis,an,ſcilicet,habuerit ſe pro ſpoliato, cùm retentio poſſeſsionis pendeat ab animo,id totum terminandum erit iuxta circumſtantias concurrentes deductas ex factis,& verbis præcedentibus,& etiam ex poſt geſtis, Rota deciſ.644. ſub n.6.p.1.in recentior.& fuit etiam dictum in Romana Spolij Domus 16.Martij 1620.cor.R.P.D. Caualer.

Oliuerius Beltraminus.

BONONIEN. FIDEICOM. DE MANGIOLIS.

Veneris 30. Martij 1612.

ARGVMENTVM.

Teſtator poteſt diſponere de fidei commiſſo debito hæredi. Non poteſt quis negare fideicommiſſum, quod ipſemet obtinuit in iudicio canonizari. Diuiſio ex quibus preſumatur.

SVMMARIVM.

1 *Caſtrum eſt quid diuerſum à iuriſdictione.*
2 *Commodum ſentiens ex teſtamento non poteſt negare in contrario.*
3 *Teſtator grauatus fideicommiſſo ad fauorem hæredis à ſe instituti in teſtamento poteſt in præiudicium dicti hæredis de dicto fideicommiſſo diſponere.*
4 *Fideicommiſſum non poteſt negare ille, qui obtinuit per ſententiam illud canonizari.*
5 *Ratificare quis cenſetur geſta per ſuos Procuratores petendo, & obtinendo executionem illius iudicij, in quo procurator interuenit.*
6 *Executionem rei iudicatæ petens per neceſſe cenſetur illam approbare in ſui præiudicium, etiam quoad alios.*
7 *Excipiendo poteſt quis allegare diuerſa, & contraria.*
8 *Non procedit quando ſuper exceptione obtinuit.*
9 *Diuiſio non præſumitur ex poſſeſſione longi temporis, vbi ſubeſt inæqualitas.*
10 *Conſors litis confitendo non præiudicat alijs.*

DECISIO DLVI.

Reſolutum fuit dandũ eſſe mandatum de immittendo Comiti Franciſco, & fratribus de Ranutijs
ſuper Caſtro Santi Martini in Suerzano. Nam quòd
d. Caſtrum ſit ſubiectum fideicommiſſo Melchioris ſenioris, non poſſunt negare Comites de Mangiolis aduerſarij, nec quoad factum, quia expreſsè legitur ſubiectio dicti Caſtri in teſtamento Melchioris. Nec facit quod dicitur fideicommiſſum poſſe verificari in iuriſdictione, quam Melchior emerat à Leone X. quia
1 † Caſtrũ eſt quid diuerſum a iuriſdictione, ex traditis
a per Menoch. præſ. 97. n. 1. & plurib. ſeqq. l. 3. [a] Præſertim quia ſubijcit ius communitatis Caſtri & terræ S. Martini, ex quo patet, quod ponit Caſtrum vti diuerſum à Terra, & Comitatu Sancti Martini. Nec etiam
2 † id poſſunt negare quoad effectum iuris, cùm ipſi cõmodum ſenſeriut ex teſtamento Melchioris ad l. cùm à matre. C. de rei vendicat. l. ſi ab eo C. de lib. cauſ. & l. ex qua perſona ff. de regul. iur. & propterea fruſtra obijcitur Caſtrum prædictum fuiſſe priùs ſubiectũ fideicommiſſo q. Bartholomæi, quia ipſi nõ fuit vocati in dicto fideicommiſſo, & quãdo fuiſſent vocati, & Caſtrũ
3 ad ipſos ſpectaret vigore diſpoſitionis Bartholomæi † potuiſſent nihilominus Melchior dicto Caſtro nouum fideicommiſſi vinculum adijcere in præiudicium
b ipſorum, qui, vt dicunt eſt, ſunt vocati in teſtamento Melchioris. [b] l. vnum ex familia §. ſi rẽ tuam ff. de leg. ann. § non ſolum. Inſtit. de lega. Rip. in l. filius familias §. Diui n. 54. ff. de leg. 1. Alb. conſ. 97. nu. 5. Surd. deciſ. 15. n. 23. Et tantò minus poſſunt prædicta negari, quia
4 † ipſi obtinuerunt in Rota per ſententiam, & rem iudicatam canonizari fideicommiſſum, de quo agitur, Rom. conſ. 347. ſub nu. 1. verſ. an inſtantia, & alij per Gabr. de reg. iur. concluſ. 1. num. 44. & 47 quos ſecuta eſt Rota in Romana de Muiis 17. Maij 1604 coram R. P. D. Dineo Sacrato. Nec ſubſiſtit, quod ex aduerſo dicitur, hoc procedere inter eaſdẽ perſonas, quia Rom. & alij expreſsè loquuntur in iudicio acto aduerſus perſonam aliam Nec etiam obſtat, quod dicitur illud fuiſſe geſtũ per Procuratores, qui † non potuerunt præiudicare Comitibus de Mangiolis, quia ipſi petẽdo, & obtinendo executionem illius iudicij omnia ratificarunt. Nec facit, quòd executio fuerit obtenta cũ præſeruatione iuriũ, quia ipſi non habebant ius, quod præſeruaretur, cùm non eſſent vocati in fideicommiſſo Bartholomæi, & quia habuerũt bona, vti habẽtes cauſam ab hæredibus Melchioris, qui fecit fideicommiſsũ,
& † videtur implicare contradictionẽ, ſeu incompatibilitatem, quod petant executionem rei iudicatæ, & nolint effectum dictæ rei iudicatæ ſibi facere præiudiciũ quoad alios, cùm enim hoc non pendeat à poteſtate ipſorum, reſeruatio nihil operari potuit. Nec applicatur, quòd quis † poſſit excipere diuerſa, & cõtraria, quia 7
vltra quòd † non procedit, quando ſuper exceptione 8
obtinuit, [c] Domini de Mangiolis in alio iudicio proceſ- c
ſerunt per viam actionis, non autem excipiendo. Quòd Comites Ranutij deſcẽdant à filijs filiarũ, probatur ex inſtrumento confecto inter Hieronymũ Ranutium, & patrem aduerſariorum, quod non continet ſimplicem enunciatiuã, vt ex aduerſo prætenditur, ſed eſt contractus fundatus principaliter ſuper hoc, & licèt Com. Mangioli negent ſe eſſe hæredes patris, & propterea inſtrumentum cum ipſo celebratũ eos non afficere, attamen viſum fuit Dominis, multùm facere, & iunctum cum teſtibus alias coram Brauo examinatis plenè concludere. Quòd verò Ranutij petentes immiſſionẽ ſint filij Hieronymi, probant teſtes ſuper examinati. Præſumptio deducta ex longi temporis poſſeſſione nõ obſtat, quia vltra quòd non apparet Ranutios poſſidere aliquid fideicommittẽtis, vt requiritur, Boer. dec. 58. n.
3. † non intrat præsũptio diuiſionis, vbi ſubeſt inæqualitas, iux. veriorem, & receptiorem ſententiã, [d] de qua 9 d
per Menoch præſ. 60. n. 6. & 8. lib. 3. quę maxima ſubeſt in iſto caſu ex deductis per Ranutios, & vbi aliqua poſſet prætẽdi diuiſio, illa eſſet ad vitã tantùm deſcendentium, vt in deciſione cor. bo. me. Pacen. quæ datur. Quo verò ad litem cor. bon. me. Pacen. non iuſtificatur ſuper quo ſit. Quoad confeſſionem Co. Aloyſij, ex illa
apparet non fuiſſe diuiſum Caſtrum, & in † omnem 10
euentum talis confeſſio non præiudicat litis conſortibus. Ex quibus fuit reſolutum Ranutijs dandam eſſe immiſſionem in poſſeſſione Caſtri, ſed pro qua parte Domini non reſoluerunt.

ADNOTATIO.

a Latè Roſent. de Feud. cap. 5. concluſ. 6. n. 5. & ſeq. iunctis gloſ. ibidem.

b Rota deciſ. 110. n. 26. & ſeq. p. 1. diuerſ. in dubio tamen non cenſetur teſtator in generali diſpoſitione diſponere de bonis fideicommiſſo antiquo ſubiectis, de quo dixi ſupra ad deciſ. 102.

c Rota deciſ. 78. n. 3. par. 1. in recent.

d Gabr. de præſ. concl. 1. n. 30. Rot. dec. 87. n. 2. p. 1. diu.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGEN. VNIONIS DE ELINES.

Luna 9. Aprilis 1612.

ARGVMENTVM.

Poſſeſſione capta de principali trahitur ad omnia acceſſoria, & ſub eodem titulo, & vniuerſalitate cauſæ comprehenſa.

SVMMARIVM.

1 *Continuando quis poſt motum litem in poſſeſſione non dicitur attentare, & n. 5 vbi limitatur, quando diuerſo modo poſſideret poſt motam litem.*
2 *Poſſeſſio generalis à titulo vniuerſali cauſata comprehendit*

Digitized by Google

dit omnia ſub dicta vniuerſalitate, & genere contenta, & la-
te num. 6. & ſeqq. vbi infertur ad plures caſus.
Limitatur duobus modis, ſub n. 12.
Poſſeſſio conferendi quoad quædam beneficia, trahitur ad cate-
ra beneficia eiuſdem ſpeciei, & num. 7.
Poſſeſſio præſentandi reſpectu vnius ex beneficijs trahitur ad a-
lia beneficia ſub eadem fundatione contenta, & num. 8.
Vnio ſortita effectum quoad vnum beneficiũ, cenſetur effectuata
etiam quoad alia contenta ſub eadem vnione, & num. 9. vbi
vide ſimile de Priuilegio, & tranſactione.
Decimas quoad vnã ſpeciem fructuum exigens cenſetur eſſe in
poſſeſſ. exigẽdi omnes fructus ratione iuris vniuerſalis, & n. 10.
Penſionarius, qui exigit partem penſionis, cenſetur eſſe in poſſeſ-
ſione reſpectu totius, niſi conſtet de voluntate limitata ſoluen-
tis, & num. 11.
3 *Poſſeſſione capta quoad caput trahitur ad omnia membra.*
4 *Poſſeſſione Eccleſiæ capta, cenſetur capta poſſeſſio omnium ad*
Eccleſiam ſpectantium.

DECISIO DLVII.

FVit reſolutum Marchionem, & Capitulo tãtùm in-
formantibus, non conſtare de attentatis, poſſeſſio
enim duorum Canonicatuum, de quibus agitur, quãdo
fuiſſet capta poſt prætenſam litem motam contra Ca-
pitulum ſuper vnione, de qua tamen lite viſum fuit ali-
quibus DD. non benè conſtare ad effectũ attentatorũ,
attamen cum ante Capitulum accepiſſet poſſeſſionem
Abbatiæ, & aliorũ Canonicatuum capiẽdo poſſeſſionẽ
iſtorum duorum Canonicatuum, id fecit continuando
1 poſſeſſionem, † in qua prius exiſtebat, & propterea nõ
a attentauit, a gl. in c. non ſolùm de appel. in 6. & in clem.
2. vt lit. pend. & fuit in puncto reſolutum in Aſſiſiẽ. Ca-
2 nonicat. 14. Iun. 1600. cor. R. P. D. meo Sacrat. † quia ſtã-
te poſſeſſione generali a titulo vniuerſali cauſata poſ-
ſeſſio iſtorum Canonicatuum ſub d. vniuerſalitate, &
b genere comprehenſa dicitur, b Bal. in l. 1. n. 24. verſ. tu
dic, C. de emancip. liber. Fel. in c. audìtis n. 19. v. & dicit
Bal. de præſcrip. Rot. dec. 2. n. 3. eod. tit. in nou. Soc. cõſ.
111. n. 4. l. 1. Aym. conſ. 55. n. 1. ver. ſed reſponde, fuit di-
ctum in vna Hiſpalen. Iuriſnotandi 6. Febr. 1576. coram
Lauretano, & ſæpiſſimè in alijs, imò ſufficere deberet
3 † poſſeſſio capta ab ipſo principali, & in capite, ex quo
omnia reducuntur ad vnum corpus ſuppreſſum, vt in
terminis Eccleſiæ vnitę, dixit Rota in vna Barchinon.
Vnionis S. Pauli 18. Mart. 1580. cor. Oriolen. & in Por-
talegren. vnionis 17. Feb. 1595. cor. bo. me. Iuſto. A poſ-
4 ſeſſione † enim Eccleſiæ infertur ad poſſeſſionem om-
nium ad ipſam ſpectantium, Innoc. in c. in literis n. 8. de
reſtit. ſpoliat. Anchar. in cap. 1. n. 11. ad fin. verſ. & ideo
ego dico de reg. iur. in 6. Aret in l. poſſideri in princ. n. 8
ff. de acquir. poſſeſſ. Natt. conſ. 562. nu. 13. Couar. lib. 3.
var. rel. c. 16. n. 13.

ADNOTATIO.

5 a De quo latè per Lancell. † de attent. lit. pend. lim. 1. n.
21. & ſeq. Rot. deciſ. 755. p. 1. diuer. & dec. 11. n. 4. p. 2. in
rec. & plura de hac materia continuandæ poſſeſſionis
ad effectum euitandi attentata, dixi ſupra ad dec. 203.
ſub n. 7. vbi adduxi duas limitationes ad hanc regulam
quòd qui continuat, non attentat, & nunc de nouo ad-
do aliam tertiam limitationem, quòd non procedat,
quãdo quis vtitur diuerſo modo poſſidendi ab eo, quo
vtebatur ante litem, quam limitationem deduxit Rot.
deciſ. 110. n. 1. & dec. 637. n. 4. p. 1. in rec. ſequendo Lan-
cell. d. limit. 1. num. 92.
6 b Rota † paſſim ſequitur doctrinam Bal. in l. 1. n. 24. verſ.
tu dic, C. de emancip. liber. dum ibi dicit eſſe magis at-
tendendam cauſam vniuerſalem actus, quàm exercitiũ
ipſius actus, Rota dec. 139. n. 12. p. 2. diu. Ser. dec. 1047. n.
1. & 2. Mant. dec. 320. n. 6. vbi in ſimilibus † terminis hu- 7
ius deciſionis Rotæ dixit poſſeſſionem conferendi reſ-
pectu quorundam beneficiorum extendi ad cætera be-
neficia, quæ ſunt eiuſdem ſpeciei, quod etiam dixit Ro-
ta in Seguntina dimidiæ Annatæ 4. Febr. 1594. coram
Cotta, vbi fuit dictum, quod probata quaſi poſſeſſione
conferendi vnum ex beneficijs ſub indulto comprehẽ-
ſum cenſetur acquiſita poſſeſſio, quoad alia ſub eodem
indulto contenta. Sicut etiam † ſi vnico contextu fue- 8
rint fundata plura beneficia eo ipſo, quod fundator eſt
in quaſi poſſeſſione præſentandi etiam quoad alia, vt
fuit dictum in Viterbien. Iuriſpatronatus 4. Maij 1601
coram Card. Sacrato. Sic etiam † ſi plura beneficia ſint 9
ſimul vnita probata effectuatione vnius cenſetur vnio
ſortita effectum quoad omnia propter vniuerſalitatẽ
cauſæ, vt fuit dictum in Gerunden. vnionis 13. Decem-
bris 1613 coram R. P. D. Veroſpio, & in Alerien. &
Matianen. vnionis 16. Nouembris 1616. & 16. Ianuarij
1618. coram R. P. D. Caualerio, Garz. de benef. p. 11. c.
2. n. 294. Similiter priuilegium continens plura capita
cõſeruatur in totum, ſi fuerit in exercitium deductum
quoad quædam, licèt quoad omnia, Seraph. deciſ. 1043
numer. 4 prout etiam concordia in parte effectuata,
etiam quoad omnia capita dicitur eſſe in obſeruantia,
vt fuit dictum in Terracinen. Sacriſtiæ 9. Iunij 1600. co-
ram Iuſto. Hinc etiam † ſæpiùs Rota reſoluit, quòd Pa- 10
rochus exigens decimas quoad certos fructus eo ipſo
cenſetur eſſe in poſſeſſione quoad omnes fructus, quia
ius decimandi prouenit ex iure vniuerſali Parochiali-
tatis, Ruyn. conſ. 141. numer. 1. & 2. numer. 7. in fine,
lib. 5. Seraph. deciſ. 1047. nu. 1. & 2. Fuit dictum in Co-
men. decimar. 11. Martij 1611. coram Cardin. Sacrato.
Item etiam extenditur dicta poſſeſſio Parochi ad om-
nia bona, & terras exiſtentes intra ſuam Parochiã, Se-
raph. d. dec. 1047. n. 1. & benè faciunt tradita per Surd.
conſ. 429. n. 42. & 43. ſic † etiam Penſionarius, qui eſt in 11
quaſi poſſeſſione exigendi partẽ penſionis cenſetur eſſe
in poſſeſſione reſpectu totius propter vniuerſalitatem
tituli penſionis, vt fuit dictũ in Pampilon. Pẽſionis 16.
Ianuarij 1613. coram Cardin. Sacrato impreſſa penes
Marcheſ. de commiſſ. tom. 1. fol. 545. & facit, quia ſol-
uens partem debiti cenſetur totum debitum agnoſce-
re, Dec. conſ. 618. n. 2. ver. quia qui partem, Surd. conſ.
335. nu. 6. Procedit hoc in dubio, ſecus ſi conſtat, quòd
penſionarius voluerit agnoſcere debitum penſionis ſo-
lum in parte, ita declarauit Rota deciſ. 547. n. 8. p. 1. in
recent. & hæc omnia proueniunt à concluſione ſupra
allegata, quòd ſcilicet ſit attẽdẽda vniuerſalitas cauſę.
Prædicta verò † limitantur in duobus caſibus: Primus, 12
eſt, quando alius reperitur in poſſeſſione particulari
reſpectu certi actus, vel rei, tunc enim quaſi poſſeſſio
vniuerſalis deducta ex vniuerſalitate cauſæ non ſuffra-
gatur quoad illum actũ, & rem in particulari, Put. de-
ciſ. 301. n. 1. li. 2. & in ſpecie limitauit Rot. in Calaguri-
tana Decimarum 19. Nouemb. 1610. cor. R. P. D. Coc-
cino Decano. Secundò non procedit, quando adeſſet
reſiſtentia iuris, tunc enim poſſeſſio non extenditur ad
alios actus etiam eiuſdem ſpeciei, Put. d. dec. 301. nu. 1.
& fuit dictum in Gerunden. iuris intereſſendi in Ca-
pitulo 11. Dec. 1609. cor. R. P. D. Coccino Decano.

Oliuerius Beltraminus.

SABINEN. ALLVVIONIS.

Luna 7. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Hæc deciſio reducit ad concordiam teſtes, qui videban-
tur contrarij.

SVM-

SVMMARIVM.

1 *Dictio*(in circa)*excludit certam quantitatem.*
2 *Teſtes deponentes de diuerſis ſummis cenſeri debent cõteſtes in ſumma maiori, in qua concordant, & illam probant, & n.9.*
3 *Contrarietas in teſtibus euitatur, ſi non apparet, quòd deponant de eodem tempore.*
4 *Contrarietas non poteſt conſiderari in duobus teſtibus, quãdo vnus ſimpliciter affirmat, alius deponit de credulitate, & n.5.*
6 *Teſtium dicta non ſunt cauillanda, ſed coadiuuanda.*
7 *Teſtes vt à contrarietate defendantur, omnis interpretatio fieri debet.*
8 *Procedit maximè, quando contrarietas non eſt circa ſubſtantialia, & circa negocium principale, & num.10. vbi quod contrarietas circa accidentalia non attenditur.*

DECISIO DLVIII.

DVbium fuit, an nonus, decimus, decimus nonus, & vigeſimus teſtes ſint inter ſe contrarij, & licèt pro parte Communitatis plures allegarentur contrarietates, nulla tamen ex illis viſum fuit obſtare dd. teſtibus. Nã quantùm ad primam contrarietatẽ, quam informãtes pro Cõmunitate ex eo deducebant, quod nonus iux. 15. dicit inſulã fuiſſe natam in medio duorum ramorũ fluminis, & decimus, & 19. dicant, inſulam fuiſſe viciniorem ripis Galleſij, quàm ripis Malleani, fuit reſpõſum non poſſe aliquam conſiderari contrarietatẽ, quia inſula potuit eſſe inter duos ramos fluminis, & nihilominus eſſet vicinior ripis Galleſij, puta, quia ramus, qui illã diuidit à ripis Galleſij, ſit anguſtior ramo, qui illam diuidit a contraria ripa. Quò verò ad ſecundam contrarietatẽ, quæ in eo fundabatur, quod nonus iuxt. 53. dicit magnitudinem inſulæ fuiſſe 40. vel 50. rubrorũ in circa, & ſemper fuiſſe in eod. ſtatu, & magnitudine, & decimus iux. 50. deponit d. inſulã fuiſſe rubrorũ 50. & decimus nonus iux. 46. deponit inſulam fuiſſe rubrorũ 25. ſeu 30. & vigeſimus iux. 53. dicit inſulã fuiſſe rubror. 20. ſeu 25 fuit dictũ teſtes non poſſe in hoc dici cõtrarios, tum quia deponũt de cotũ iudicio, in quo potuerunt falli, tùm quia non deponunt taxatiuè, ſed cũ
1 dict. *(in circa)* † quæ excludit certam quantitatem, Ant. de Burr. in c. vlt. in fin. de deſp. impub. Ruyn. conſ. 10. n. 3. l. 5. Corn. conſ. 179. n. 4. l. 3. & conſ. 59. n. 5. in fin. lib. 4. fuit dictum in Parmen. Status 24. Ianuar. 1607. cor. me,
2 tùm quia † in omnem euentum debent cenſeri conteſtes
a in minori ſumma, in qua concordant, [a] Cum. conſ. 17. n. 1. v. nam verum eſt, Alex. conſ. 54. n. 6. & 7. l. 5. & conſ. 183. n. 14. l. 6. Ang. conſ. 25 n. 4. verſ. nec dicat quis. Tertia contrarietas deducta ex eo, quod nonus iuxt. 53. dicit inſulam ſemper fuiſſe eiuſdem quantitatis, & magnitudinis, & nunquam creuiſſe, & decimusnonus iux. 63. dicit inſulam paulatim fuiſſe auctam, & vigeſimus iux. 53. dicit neſcire illius augmentum, & diminutionẽ,
3 reducebatur ad concordiam, quia non apparet, † quòd teſtes, qui dicunt illam ſteriſſe ſemper in eodem ſtatu, non viderint illam à principio, prout viderunt illi, qui deponunt de augmento paulatim facto. Et pari modo reducebatur ad concordiam alia contrarietas, quæ ex eo deducebatur, quod nonus iux. 50. 57. & 17. additionali deponit, quòd in inſula nõ aderat terrena, quę à particularibus potuerint poſſideri, cùm ea eſſet plena arborũ, & quòd in ea non aderat terrenũ, quod coleretur, & 19. iux. 46. dicit, quòd d. inſula in quibuſdam locis, & præſertim in medio erat fertilis, & colebatur ab hominibus de Galleſio, nẽpè Sottis, Ciottis, & Ægidijs Dominis terrarum d. Inſulæ, qui in ea ſeminarunt, & vigeſimus iux. 50. & 52. dicit, quòd in d. inſula non aderant arbores magnæ, & quod ibi erat terrenum laboratiuũ, quia poteſt eſſe, quòd iſti teſtes deponant de diuerſo tempore, & ſic quod aliquando inſula fuerit ſterilis, aliquando fertilis in aliqua eius parte, & ita euenit de iſtis ſcapijs, ſiue inſulis, quæ ab initio sũt ſteriles, & proceſſu temporis euadunt fertiles, & ſic etiam poteſt dici de poſſeſſione dd. terrarum, quia potuit eſſe, quod ab initio à nemine poſſiderentur, proceſſu verò temporis ab aliquo fuerint poſſeſſa. Quinta deducebatur contrarietas, quia nonus teſtis iuxt. 15. dicit mutationem fluminis paulatim ſuiſſe ſecutam occaſione vnius nauis demerſæ in alueo maiori fluminis, & hoc idem deponit vigeſimus iuxta 15. decimus verò dicit mutationem fluminis vnico impetu fuiſſe ſecutam occaſione cuiuſdam inundationis d. fluminis, & multitudinis aquæ, ſed fuit dictum nullam poſſe conſiderare contrarietatem, quia poteſt eſſe, quòd nauis dederit aptitudinem, puta, diuertendo paulatim flumen ad aliam partem, & inundatio perfecerit opus, mutando curſum fluminis antiquum, & ita ſæpè euenire ſolet in fluminibus, quæ licèt vergant curſum, illum tamen non mutant, niſi per magnas inundationes, quæ dant curſum aquis ſufficientem pro mutatione. Nec contrarietas circa confinia Territorij viſa fuit relenans, quia licèt nonus iux. 15. dicat morones magnos antiquitus fuiſſe, & de præſenti eſſe confines Territorij Galleſij, & ſic ſecundum ipſius depoſitionem flumen, & illius alueus ſemper fuerint in Territorio Galleſij, & decimus iuxt. 21. dicat non credere flumen Tyberis ſeruire pro confine d. territorij, & vlterins dicat, quòd ſicuti hodie non ſeruit pro confine, ſic nec antiquitùs credat pro confine ſeruiſſe, non per hoc dicuntur inter ſe contrarij, quia decimus deponit de credulitate, & ſic † non 4
eſt contrarius nono, qui ſimpliciter deponit, cum non poſſit conſiderari contrarietas inter duos, quorum vnus ſimpliciter affirmet, alius credat contrarium. Nec denique alia contrarietas circa locum Sacci veteris habita fuit in cõſideratione, nam dum nonus dicit poſt mutationem fluminis locum Sacci fuiſſe in territorio Galleſij, non eſt contrarius decimo, qui dicit, quòd flumen curſum ſuũ fecit in loco nuncupato *(li moroni grandi)* locus nuncupatus *(il ſaccho vecchio)* ſemper fuit in territorio Galleſij, quia nonus non negat, quin ante mutationem locus dictus *(il ſaccho vecchio)* fuerit in territorio Galleſij, licèt dicat poſt mutationem aluei fuiſſe in territorio Galleſij, & ideo non eſt contrarius decimo, qui dicit ſemper ita fuiſſe. Et ita etiam tollitur contrarietas reſpectu decimi noni, & vigeſimi, quia decimus nonus iux. 39. dum deponit de loco dicto *(il ſaccho vecchio)* quod tam ante, quàm poſt mutationem fuerit in Territorio Galleſij deponit de auditu, vigeſimus verò dum deponit, quod poſt mutationem locus dictus *(il ſaccho)* fuerit, & ſit in territorio Malleani, deponit de credulitate, † & ſic non dicuntur contrarij, 5
cùm poſſit eſſe, quòd veritas ſit vno modo, & alio modo alius dici audiuerit, vel credat. Quæ omnia eò magis admittenda eſſe cenſuerunt Domini, quia teſtium dicta † non ſunt cauillanda, ſed coadiuuanda, & omnis † 6
interpretatio fieri debet, vt teſtes à contrarietate defendantur, vt in hac cauſa deciſum fuit. Præſertim, 7
quia contrarietas oppoſita † non verſatur circa ſub- 8
ſtantialia, & circa negocium principale, ſcilicet, mutationem aluei fluminis vnico impetu, & exiſtentiam inſulæ, [b] Iaſ. in l. 2. ſub num. 16. verſ. confirmo, C. de bon. b
poſſeſſ. ſecun. tab. Alex. conſ. 5. n. 10. lib. 1. Ruyn. conſ. 63 n. 2. lib. 4. Caput. dec. 270. n. 2. circa med p. 3. fuit dictum coram me in cauſa Romana hæreditatis de Cucchis 14. Aprilis 1606. & in Hiſpalen. matrimonij de Alcalà 28. Ianuar. 1608. Ex quibus fuit concluſum contrarietates non obſtare.

AD-

ADNOTATIO.

a Licèt controuerſa ſit opinio, an teſtes diſcordantes in
ſummis ſaltem probent in minori ſumma, in qua concordant,
vt patet ex traditis per Farin. de teſtib. q.64.n.
233.&234.tamen magis communis opinio eſt affirmatiua,
vt atteſtatur Farin.loco pręalleg.n.233.in fin.quã
paſſim Rota ſequitur, prout in hac deciſ. & penes Ser.
dec.111.n.2.& in Toletana parochialis 20.Iunij 1588
coram Cardin.Platto,& in Ianuen.cenſus 16.Ianuarij
1613.cor.R.P.D.Manzanedo.

9 b Contrarietas teſtium in ijs,quę non reſpiciunt ſubſtãtiam,
non attenditur,Veral.dec.270.n.2.p.3.Mant.dec.
6.n.9.plenè Farin.de teſtib.q.65. n.16.qui infinitos cumulat,
vbi etiam declarat, quando contrarietas dicatur
reſpicere ſubſtantialia,& quando accidentalia.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMORVM.

Veneris 18. *Maij* 1612.

ARGVMENTVM.

Ad retrouendendum quis non admittitur poſt lapſum terminum. Oblatio verbalis,an,& quando ſufficiat.

SVMMARIVM.

1 *Retrouendendi tempore lapſo emptor non tenetur amplius retrouendere,& num.8.*

2 *Retrouendendi iuri cenſetur quis tacitè renunciare patiendo labi tempus ad redimendum.*

3 *Conceſſum ad tempus poſt illud cenſetur prohibitum.*

4 *Oblatio verbalis, an ſuffragetur ad perpetuandum ius redimendi,& num.9.*

5 *Non ſuffragatur,quando inter partes fuit conuentum,quod reſtituatur integrum pretium.*

6 *Moræ purgatio excluditur ſtante pacto reſolutiuo.*

Mora de æquitate canonica purgatur,quod,& quando procedat,& de pluribus limitationibus plenè,& num.10.

7 *Oblatio,vt ſuffragetur,debet offerens comparere cum pecunia in manibus.*

DECISIO DLIX.

OBlationes factas die 13.&14.April.præteriti non
ſuffragari Flaminiæ,&litis conſortibus Domini
vnanimiter cenſuerunt, quia factæ fuerunt per plures
1 annos poſt tẽpus conſtitutum ad redimendum,† quo
2 elapſo Virginia ampliùs non tenebatur retrouẽdere,a
Bal.conſ.108.n.4.in prin.l.5.Ang.conſ.199.n.2.Soc.cõſ.
241.n.14.l.2.Gonz conſ.87.ſub nu.5.Tiraq.de retract.
conuen.§.1.gloſ.2.n.43.& ſeq.aliàs enim vana eſſet,&
eluſoria redderetur adiectio temporis,ſi poſt illud eſſet
2 licita redemptio,vt per Tiraq ibi n.45.Imò Flaminia†
patiẽdo labi tempus ad redimendum cenſetur iuri redimendi
renunciaſſe,Aym.conſ.216.n.20.Nat.conſ.492
ante n.1.Tiraq.loco citato n.51. & ſeq. Accedit pactũ
reſolutiuum expreſſum,quamuis tacitè inſit limitatio-
3 ni temporis ex regula,† quod conceſſum ad tempus,
poſt illud cenſetur prohibitum,l.ſtatu liberum,§.Stichum,
&l.Titia cum teſtamẽto,§.fin.ff.de l.1 l.ſi ita quis
vbi Bal.Imol.Alex.& alij,ff.de lib.& poſth.Non obſtat
4 quod prætenditur fuiſſe † per oblationes verbales factas
in fine termini perpetuatum ius redimendi infra
terminũ,quia omiſſo,quod iſta opinio eſt multùm con-
b trouerſa,& habet multos contradictores,b quos refert
Lup.in l.2.in comment.2.§.3.n.107.C.de pact.int.emp.
& vendit.non applicatur caſui noſtro, vt latè fuit deductum
ſub die 10.Ianuar.ann.præteriti, à qua deciſ.
Domini cenſuerunt non eſſe recedendum,quia quando
aliàs ſufficeret oblatio verbalis, in hoc caſu omninò
requirebatur realis ſolutio cum numeratione pecunię
cùm † cautũ fuerit inter partes,quod reſtitueretur in- 5
tegrum pretium ſcutor.1700.in moneta argentea, Iat.
conſ.216.n.2.l.1.Caſſ.conſ.41.n.7.v.& prædicta,& n.9.
Rol.conſ.64.n.42.& ſeq.l.1.Dec.conſ.10.n.90.l.1.præ-
ſertim ſtante pacto reſolutiuo,† quod excludit omnem 6
moræ purgationem,c Grat.conſ.42.n.... l.1.Gab.de trã- c
ſact.concl.1.n.24.poſt Alex.quem allegat. Put.dec.66.
l.3. & verbis in ablatiuo poſitis importantibus formã,
alijſq;in deciſ.pleniùs adductis. Non eſt verum Virginiam
recuſaſſe recipere,quia vt in deciſ.fuit dictum,oſtendit
potiùs ſeparatam, ſed veriùs partem aduerſam
non fuiſſe paratam ſoluere,quia † non comparuit cum 7
pecunia in manibus;vt latè per Alex.conſ.140.n.11.l.4
Quæ objiciuntur de non implemẽto pro parte emptorum,
vltra quod non faciunt ad dubium,de quo agitur,
non ſunt in facto vera,quia quoad ſcut.409.30.fuit facta
compenſatio,quoad ſcut.110.emptores ſuſceperũt
in ſe onus ſoluendi ſortes principales cenſuum, & ſocietatum,
& pro alijs ſcutis 18.75.illarum fructus tunc
decurſos,quoad reſiduum verò ſcutor.171.95. oſtenditur
alia compenſatio poſtea facta. Alia benè ſublata
ſunt in deciſ.& per informantes pro Virginia.

ADNOTATIO.

a Retrouẽdendi † tẽpore elapſo,quod emptor ampliùs 8
non teneatur retrouẽdere,plenè Mant.de tacit.li.4.
tit.31.à n.34.vſq;ad 41.Sur.conſ.52.à n.23.vſq;ad 28.
&dixit etiam Rot.in Rom.domor.19.Ian.1610.cor.
Card.Sacrat.quod tamen non procedit, ſi res fuiſſet
vendita modico pretio, quia tunc tranſacto etiam
tẽpore vẽditor poteſt reſtituto pretio redimere,Mãtic.
d.tit.31. n.40. An autem licita ſit redemptio etiã
poſt lapſum terminũ, ſi intra modicum tẽpus mora
purgetur ſaltẽ per viã reſtitutionis in integrũ, tractat
latè Mant.d.tit.31.n.48.& ſeq. & n.54. & ſeq.&
quòd minori cõpetat reſtitutio latè defẽdit Sur.cõſ.
226.per tot.& latè de purgatione moræ dixi nu.10.
b Oblationẽ † nõ ſufficere in hac materia pacti de re- 9
trouendẽdo,ſed requiri depoſitũ plures referẽdo,&
atteſtãdo de magis cõmuni tenet Men. cõſ.756. n.6.
c Circa † hanc materiã purgationis moræ latè ex mo- 10
dernis tractat Mareſc.var.li.2.c.124.& in primis firmãda
eſt cõcluſio, quòd de æquitate Canonica admittitur
moræ purgatio,vbicũq;ius alterius non eſt
effectũ deterius,Seraph.dec.591.n.7.& dec.819.n.7.
& 12.Veral.dec.230.n.3.p.2. & dec.231.n.2.p.2.Rot.
dec.410.ſub n.5.p.4.in nouiſs. & benè fuit dictum in
Papien.deuolutionis cor. R.P.D.Pamphil.impreſſa
penes Marcheſ.de cõmiſſ.10.1.fol.905.vbi fuit dictũ
ante declarationẽ caducitatis notiſsimũ eſſe ex æquitate,
quã ſeruat Rot.moram poſſe quandocunq;
purgari,& ibi dicitur fuiſſe ſæpè decisu,& idẽ dixit
Rot.dec.577.n.2.p.2. in rec. Et hæc æquitas Canonica
procedit etiã ex æquitate iuris ciuilis,Mãt.dec.
270.n.4.5.&6.Et procedit etiã nõ obſtãte iuramẽto,
Veral.dec.230.n.3.p.2. Rot.dec.728.n.3. in fi.p.3.in
nouiſs. Gutier.de iurã p.3. c.17.n.5. & n.10.ac etiã
nõ obſtãte obligatione Camerali,prout tenuit Rot.
d.dec.728.ſub n.4.verſ.nõ obſtat,in qua reſpondetur
ad dec.Put.456.li.2.quæ cõtrariũ videtur ſentire,&
idẽ tenet Zacch.de oblig.Camer.q.28.in fin. Ac etiã
procedit nõ obſtãte oppoſitione iã facta de nõ adimplemẽto,
& reſciſsione,Rot.d.dec.410.ſub n.5.verſ.
& etiam videtur, imò etiam non obſtante declaratione
caducitatis,de quo infra ſub limit.2.& demum
in quacunq; parte iudicij admittitur dicta purgatio
moræ,Rota d.deciſ.728.n.4.par.4. in nouiſsimis.

Limita-

Limitatur autem primò non procedere, quando ius alterius eſt effectũ deterius, vel alter aliquo modo damnũ eſt paſſus, Gab.de tranſact.concl.1.n.14. Grat conſ. 93. n.76.li.1.Gonz.conſ.57.nu.18.vbi dicit, quòd cenſetur ius effectum deterius propter expenſas iam factas in lite, quod conſil. in ijſdem terminis ſecuta fuit Rot.d.deciſ.410.n.8. Verùm etiam poſtquam ius partis eſt effectum deterius, & eſt in damno, admittitur moræ purgatio, ſi pars moroſa eſt parata reſarcire d.intereſſe, & damnum propter d.moram paſſum, Rot.d.dec.728.ſub num.4.p.4.in nouiſsimis.

Limitatur ſecũdò non procedere, quando res non eſt ampliùs integra, ſed executio iam eſt facta à iure, vel ab homine, Rom.conſ.103.n.4 Grat.conſ.93.n.62.l.1. Veral.dec.234.&dec.414.p.2.Rot.deciſ.803.v.non obſtat alia interpellatio p.4.in nouiſs.fuit dictum in Rom. fideiuſſionis de repræſentando 22.Maij 1582.cor. b.me. Platto, in qua fuit dictum, quòd fideiuſſor non poterat purgare moram poſt relaxatum mandatum contra ipſum, non dicitur autem res deſinere eſſe integra ad hũc effectum propter ceſſionem iuris alteri factam, Ser. deciſ.591. ſicuti nec etiam res deſinit eſſe integra per declarationem factam à domino ſuper caducitate, dummodò celeri ſatisfactione emphyteuta moram purget, Gab.conſ.75.n.7.l.2.Mant.de tacit.l.22. ti.27.ſub.n.35.

Limitatur tertiò non procedere, quando adeſt pactum reſolutiuum contractus in caſu non implemẽti, eo enim caſu non admittitur moræ purgatio, Grat.d.conſ.93.n.2.l.1.Veral.dec.230 & dec.235.n.1.l.2.Rot.dec.410.ſub n.7.& dec.869.in fin.p.4.in nouiſ.& fuit dictum in Maceraten.Dotis 5.Maij 1610.cor.R.P.D.Cocc.Decano, quæ limitatio eſt intelligenda, dummodò pars, ad cuius fauorem eſt appoſitum pactum reſolutiuum, d. pacto vti velit, aliàs ipſa nolente vti pacto reſolutiuo, admittitur purgatio moræ, Ser.dec.1150.n.1.

Limitatur quartò non procedere, quando agitur de purgatione moræ ad effectum acquirendi nouam actionẽ, ad iſtum enim effectũ non admittitur moræ purgatio, quia ſolùm admittitur purgatio ad effectum euitandi pœnã, & caducitatẽ, Bar.in l.ſi inſulã 84.n 24.ff.de verb.oblig.Ser.dec.1136.n.3.Rot.d.5.ſub n.12.&13.inter impreſſ.penes Zacch de Societ.Offic.in Rom.ſocietat. 5. Iun.1604.cor.R.P.D.Cocc.Decan.impreſſ.penes Marcheſ.de commiſ.to.1.fol.742.Grat.diſcep.foren.c.301.n.12.hanc tamen limitationem declarat Mant.dec.270.n.12.vt habeat locum, quando implementum conſiſtit in dando, vel in faciendo id, quod facere non eſt difficile, diuerſum eſt autem, quando factum eſt ſucceſſiuum, & difficile ad perficiendum.

Limitatur quintò non procedere, quando mora eſt contracta in faciendo, quia grauius eſt delictum in omittendo, quàm in committẽdo, Grat.d.conſ.93.n.78.Gab. de tranſact.conc.1.n.23.& dixit Rot.in Rom.trãſactionis 13. Nou.1609.cor. R.P.D.Cocc.Decan. in qua fuit dictũ, quod non poterat purgari non implementũ per præſtationem intereſſe, quando non implementum cõcernebat non factum, fuit controuentum in faciendo.

Limitatur ſextò non procedere, quando contractus eſt initus per modum conditionis, puta, ſi quis promittat centum Titio, ſi Titius aliquid fecerit, ſeu dederit intra menſem, poſt enim lapſum d. menſem non admittitur purgatio, Mohed.poſt relat.dec.1.n.2.de locat. Plura alia de hac materia purgationis moræ ſunt videnda penes Mareſc.var.reſolut.l.2. c.134. & in materia emphyteuſis, quando poſſit emphyteuta celeri ſatisfactione moram purgare, latè tractat Corbul.de cauſ.priuat ob non ſolut.can.limit.41.

Oliuerius Beltraminus.

AMERINA FIDEIVSSIONIS.

Veneris 12. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſoris obligatio ſuſtinetur in multis caſibus, etiam ſi obligatio principalis ſit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſoris obligatio eſt nulla, quando obligatio principalis eſt nulla.*

2 *Non procedit, quando fideiuſſor ſe obligauit principaliter, & vti principalis.*

3 *Et maximè, quando interuenit iuramentum.*

4 *Fideiuſſoris obligatio non eſt nulla ex nullitate obligationis principalis, quando nullitas obligationis principalis non prouenit ex defectu reſultante ex iure communi, ſed ex fauore ſpeciali.*

4 *Item non eſt nulla obligatio fideiuſſoris propter nullitatem obligationis principalis, quãdo fideiuſſor ſe obligauit in euentum nullitatis, & inualiditatis contractus principalis.*

DECISIO DLX.

IMpoſitus fuit annuus cenſus ſcutor.64.monetæ à Simonetta Clementino, vti procuratore tutoris filiorum, & hæredum Curiæ Delphini ſuper prædio ipſorũ pupillorum, quem vẽdidit Orinthio Calidoro, cui impoſitioni, & pro obſeruantia omnium in inſtrumento contentorum vti principales, & principaliter inſolidũ acceſſerunt Gabinus Delphinus, & Alexander Croculus, fuit ad inſtãtiam pupillorum nullus declaratus cẽſus, & propterea Orinthius coram Aud.Cam.conuenit Gabinum, & Alexandrum pro reſtitutione ſortis principalis, & ſolutione fructuum loco damnorum, & intereſſe, & obtinuit mandatũ, pro cuius relaxatione dum inſtaretur, fuit adita Signatura, & cauſa in Rota mihi commiſſa, vnde dubitaui, an d. mandatũ eſſet relaxandum, & Orinthio tantùm informãte affirmatiuè fuit
reſolutum, † quia licèt nullitas principalis obligatio- 1
nis ſoleat reddere nullam obligationem fideiuſſoris, l.
cùm lex, & ibi l.fideiuſſor obligare, ff.de fideiuſ.attamẽ
†hoc non procedit in caſu iſto, in quo ſe principaliter 2
obligarunt, & principales conſtituerunt, Alex.in addit.
ad Bar.in l.Marcellus in prin.ff.de fideiuſ. Pariſ. conſ.
16.n.113.l.2.Nat.cõſ.262.n.14.Mohed.dec.2.de fideiuſ.
fuit dictum in Tudertin.cenſ.26.Maij.1600.cor.bo.m.
Iuſto.† Tantò magis, quia interuenit iuramentũ, Nat. 3
& Mohed.vbi ſupra. Rurſus nullitas cenſus non inficit
obligationem Gabini, & Alexandri, quia cenſus non erat nullus ex aliquo defectu proueniente ſecundùm iuris communis diſpoſitionem, ſed nullitas eſt ex iure, & fauore ſpeciali propter diſpoſitionem Statuti, quo ca-
ſu†ſuſtinetur obligatio fideiuſſoris, Pariſ.d.conſ.16.n. 4
111.& ſeq Grat.conſ.81.n.21.l.1.Gabr.de clauſ.concl.
10.n.6.faciunt tradita per Sarn.de Annal.q.78.n.7.Ac-
cedit, †quòd iſti ſe obligarunt, & teneri voluerunt in e- 5
uentum nullitatis, & inualiditatis contractus ex quouis capite, & defectu, & propterea tantum abeſt, quod nullitas exprimat obligationem ipſorum, quòd imò faciat illi eſſe locum, vt dixit Rot. in illa Tudertina cenſus.

ADNOTATIO.

Circa materiam d. deciſionis dixi ſupra ad deciſ.321.

Oliuerius Beltraminus.

ROMA-

Digitized by Google

ROMANA PECVNIARIR.

Veneris 1. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Non indiget argumento.

SVMMARIVM.

1 *Pupillares pecuniæ ſunt inueſtiendæ, & num. 3.*
2 *Dos eſt inueſtienda, de quo vide num. 4.*

DECISIO DLXI.

RESolutum fuit ſcuta mille remanere debere, prout
reperiuntur inueſtita, eſt enim in confeſſo apud
partes illa prouenire ab hæreditate D. Angeli, & cõſtat
fuiſſe depoſita ad effectum, vt ſoluerentur D. Siluiæ v-
xori D. Angeli in comptum donationis propter nu-
ptias, poſt obitum autem Siluię donationis propter nu-
ptias ex diſpoſitione ſtatuti redijt ad Hieronymam fi-
1 liam, & hæredem Angeli; vnde† vti pecunię pupillares,
a quando non fuiſſent inueſtitæ, deberent inueſtiri,[a] Bar.
in l. tutor, §. ſi poſt. ff. de adminiſt. tut. & in l. Diuus, ff. ad
leg. Falcid. Rom. conſ. 28. n. 1. Soc. conſ. 2. n. 16. li. 1. Dec.
conſ. 178. ſub n. 1. v. tertiò tenetur. Eodem modo dixe-
runt DD. eſſe inueſtienda ſcut. 1100. quia ita etiam ipſa
ſunt in hæreditate Angeli, & fuerunt conſignata in do-
tem D. Martiæ ſorori D. Angeli, quo circa ſi conſide-
rentur vti hæreditaria, & ſic ſpectantia ad D. Hierony-
2 mam, erunt vtiq; per præd. rationem inueſtienda, ſi †
etiam conſiderentur vti dos D. Martię, conuenit pari-
b ter inueſtiri,[b] quatenus etiam D. Victoria occaſione
prætenſi crediti aliquid prætendere poſſet ſuper dictis
ſcutis 1100. erit ſibi non minus conſultum ſuper eorum
inueſtimento. Voluerunt tamen Domini fructus tàm
facti, quàm faciendi inueſtimenti conſignati D. Victo-
riæ vti tutrici Dominæ Hieronymæ.

ADNOTATIO.

3 a Quod† pecuniæ pupillares ſint inueſtiendæ, & non de-
beant ſtare otioſè, vide latè Gutierez. de tutel. par. 2. c.
9. Coſt. de iur. & fact. ignor. diſt. 24. cent. 1.
4 b Maritus† de iure cogi non poteſt ad inueſtiendam do-
tem, vt dixit Rota in nullius Dotis 15. Decemb. 1597.
coram bo. me. Litta, ſicut nec etiam tenetur dare fide-
iuſſores de ead. dote, tot. tit. ne fideiuſſ. dot. dent. Bald.
Nouel. de dot. Priuileg.

Oliuerius Beltraminus.

GERVNDEN. PRIORATVS, SEV VNIONIS.

Veneris 8. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Remiſſoria in profanis eſt concedenda data releuantia etiam ſine fumo. Et quando dicatur prophana.

SVMMARIVM.

1 *Remiſſoria eſt concedenda, quando articuli ſunt releuantes in materia prophana.*
2 *Prophana cauſa cenſetur, quando beneficium petitur vti vnitum.*
3 *Remiſſoria in prophanis eſt concedenda ſine fumo.*
4 *Fumum ſufficienter præſtant teſtes nulliter examinati, & numer. 6.*
5 *Remiſſoria eſt concedenda, quando cauſa eſt commiſſa appellatione remota, & num. 7.*

DECISIO DLXII.

REſolutum fuit Capitulo, & Vniuerſitati Biſuld uni
dandam eſſe† remiſſoriam, quia materiæ ſunt re- 1
leuantes, vt patet ex deciſ. in hac cauſa facta 23. Ian.
1610. & fumus in prophanis† cùm beneficium petatur 2
vti vnitum,[a] Ægid. dec. 616. dixit Rota in vna Serdon. a
Præpoſituræ 26. Octob. 1601. cor. R. P. D. meo Cocc. &
in vna Calagurit. de Iotao 28. Ian. 1602. cor. bo. me. Pa-
cen. † & propterea eſt concedenda remiſſoria ſine ali- 3
quo fumo. † Et quando eſſemus in beneficialibus, ad- 4
huc non eſſet deneganda remiſſoria, quia datur ſuffi-
ciens fumus ex teſtibus nulliter examinatis,[b] Caſſad. de- b
ciſ. 3. de dilat. Pereg. dec. 213. l. 1. fuit dictum in Elnenſ.
beneficij S. Saluatoris 22. Martij 1604. cor. me. Et† quia 5
cauſa eſt commiſſa appellatione remota,[c] & appoſi- c
tum ſequeſtrum.

ADNOTATIO.

a Cauſa cenſetur prophana, non beneficialis, quando
beneficiũ petitur vti vnitũ, de quo plura dixi add. 174
b Ruyn.† conſ. 46. n. 10. l. 4. Caſſ. dec. 3. n. 2. de dilat. Ve- 6
ral. dec. 208. n. 10. p. 1. Ser. dec. 585. n. 2. Rot. dec. 18. n.
3. & dec. 661. ſub. n. 1. p. 2. in rec. Et ideò etiam teſtes
nulliter examinati præſtant fumum ſufficientem ad
effectum ſuperſedendi in executione Breuis, vt dixit
Rot. in Aurien. Parochialis cor. Car. Lancel. impreſ.
penes March. de commiſ. to. 1. fol. 436. & benè facit,
quod dicit Crau. conſ. 198. ſub n. 11. dum dicit, quod
teſtes nulliter examinati concludere debent penes
graues viros, qui iudicant ſola facti veritate inſpe-
cta, & quod inclinare debent animum Iudicis alijs
concurrentibus.
c Et fuit † dictum in Rom. bonorum de Sodarinis 23. 7
Iunij 1603. cor. R. P. D. Coccino Decano, vbi conſi-
deratur, quòd aliàs ex denegatione remiſſoriæ ſe-
queretur damnum irreparabile, & in Spalatenſ. Ar-
chidiaconat. 6. Apr. 1609. cor. R. P. D. Caualerio.

Oliuerius Beltraminus.

FANEN. SALVIANI.

Lunæ 27. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Actio de donatione facta inter ſponſos, an, & quando ſit valida.

SVMMARIVM.

1 *Donatio, quæ eſt captatoria matrimonij libidinis cauſa non valet.*
2 *Matrimonium vt quis ſecum contrahat, non licet propter merum lucrum inducere.*
3 *Donatio facta poſt contracta ſponſalia, non eſt cenſenda facta ex mero lucro, neque ad effectum incitandi ad contrahendum matrimonium.*
4 *Donatio propter nuptias fit per dotem.*
5 *Donatio propter nuptias non eſt purè, & ſimplex donatio, ſed ex cauſa oneroſa propter dotem.*
6 *Procedit etiam ſi in ea fuerit facta mentio futurarum nuptiarum.*
7 *Donatio facta conſtante matrimonio eſt valida propter iuramentum in ea appoſitum.*
8 *Donatio inter ſponſos, præſumitur propter nuptias, & ex ſponſalitia largitate.*
9 *Præſertim quando ſit in inſtrumento dotali.*
10 Cap. gemma, de ſponſalibus, *qualiter ſit intelligendum, & an procedat ſtante iuramento.*

11 *Dona*

11 *Donatio propter nuptias non requirit ſolemnitatem Statuti, cap.149.l.1.*
12 *Donatio propter nuptias non requirit inſinuationem.*
13 *Donatio propter nuptias eſt à iure permiſſa.*
14 *Poſitionibus cõtinentibus crimen non tenetur quis reſpondere.*
15 *Ex Saluiano immiſſio non impeditur per exceptiones requirentes altiorem indaginem.*

DECISIO DLXIII.

Licèt multa obijcerentur contra deciſ. in hac cauſa factam die 14.Ianuarij anni præteriti; attamen Domini cauſa pluries propoſita, reſoluerunt ſtandum eſſe in deciſis rationibus, de quibus in deciſ.& non ob-
1 ſtare in contrarium adducta. Ad illud enim, quod† dicicitur donationem factam ab Antonio Dorotheæ, tanquam captatoriã matrimonij libidinis cauſa non vale-
a re,[a] per tex.in l.ſi ita ſtipulatus,§.ſi tibi nupſero, vbi Doct.ff.de verb.oblig.reſponſum fuit textum illum, &
2 ſuam materiam non applicari,† cùm loquatur, quando vnus propter merum lucrum vult inducere alium ad ſibi nubendum, vt declarant ibi Bal.Ang.& Imol.&ante eos gloſ.magna, qui propterea dicunt ſecus eſſe, ſi detur, vel promittatur aliquid cauſa dotis, aut donationis propter nuptias, quod etiam ſentit Ab.in c.de illis, n.2.
3 circa med.de cond.appoſ.Non poteſt† autem dici donatio hoc caſu ex mero lucro, neq; ex eo Dorothea inuitata ad contrahendum matrim.quia iam præceſſerãt ſponſalia, quibus præcedentibus donatio eorum cauſa facta præſumitur, Bal.in l.cùm veterũ n.1.v.& tunc refert, C de donat.ante nupt.Excluditur etiam cauſa me-
4 rè lucratiua, quia interuenit dos,† & propterea eſt du-
b natio propter nuptias, quæ fit propter dotem, [b] vt per Bar.in d.§.ſi tibi nupſero ante n.1.Bal.in l.cũ multæ, n.
5 13.C.de don.ante nupt.quæ donatio† propter nupt. nõ eſt pura, & ſimplex donatio, Bal.in d.l.cùm multæ n.12 ſed ex cauſa oneroſa propter dotem, Imol.in d.§.ſi tibi nupſero in verſ.in gloſ.ſuper verbo, nec raró, & ante eum Bar.ibidem, quæ pariter procedunt ſi velimus hãc donationem conſiderari, vt augmentum dotis, quia ſic
6 etiam illam appellat Antonius. Neq;† obſtat, quod fuerit facta mentio futurarum nuptiarum, quia cùm id tacitè ineſſet, nihil alterat, Bart.in d.§.v. hoc non placet. Quatenus etiam obijcitur donationem fuiſſe collatam in tempus futuri matrimonij, & propterea non valere, cùm tali tempore non poſſit conſiſtere donatio inter virum, & vxorem. Placuit Dominis reſponſio, donationem fuiſſe à principio perfectã, ſed reſolubilem in caſu non ſecuti matrimonij, vt benè deducunt informantes
7 pro Dorothea,† & quãdo etiam fuiſſet collata in tempus matrimonij, fuiſſet valida propter iuramentum in ea appoſitum, quod valida donationem conſtante ma-
c trim. [c] factam ex receptiſſima Doct ſententia, de qua latè per Gab.de donat.concl.3.n.1.Clar.in §.donatio q. 9.Ad tex.in cap.gemma de ſponſal. fuit reſponſum illũ
8 loqui de pęna, de qua hic non agitur, quia† ſumus in donatione propter nuptias, & ex ſponſalitia largitate, prout præſumitur donatio, quæ interuenit inter ſpon-
9 ſos, d.l.cum veterũ, vbi Bal.in ſummario. Præſertim† quando fit in inſtrumẽto dotali, l.cum multæ, §.fin autem donatio talis, C.de donat.ante nupt.Mandel.conſ. 22.n.8.Illuſt.Card.Mant.de tacit.& ambig.cõuent l.20
10 .tit.4.n.8.Et quãdo† eſſemus in terminis d.c.gẽma, eſſet videndum, an eius diſpoſitio procedat ſtante iuram. quod negat ibi Alex.de Neuo n.10.& latè comprobat Corn.conſ.294.l.4.& tradunt alij adducti per informãtes.Non obſtat, quod non fuerint ſeruatæ ſolemnitates requiſitæ in donatione ex diſpoſitione Statuti in c.149
11 lib.1.quia nõ† habet locum in donatione propter nuptias, & cõtemplatione matrimonij factas, vt per Sur. qui alios allegat dec.214.n.14.cũ duob.ſeqq.Caput.dec. 3.& 199.p.3.fuit dictũ in vna Rom.Dotis 25.Iun.1599 cor.Illuſt.Card.Millino,[d] & Statutũ de donationibus d
† inſinuãdis cùm ſe reſtringat ad caſus de iure inſinua- 12
tionem requirentes, non cõprehẽdit donationem propter nuptias, quæ de iure eam non requirit, iux.tradit. per Gab.de donat.concl.1.n.32.per Men.conſ.261.nu. 16.Statutum c.135. non prohibet, imò admittit donationes inter virum, & vxorem, ſponſum, & ſponſam in caſibus à iure permiſſis. Clarum eſt autem donationem
†propter nuptias eſſe à iure permiſſam, l.ſi conſtante, l. 13
cum multæ, & Auth.ſed iam neceſſe, C.de donat.ante nupt.l.ex morte, & Auth.hęc qualitas, C.de pact.dotal. Non facit, quod dicitur fuiſſe proceſſum in cauſa ciuili, non finita criminali contra proteſtationem partis, & regulam iuris, quia cauſa criminalis iam erat finita, vt patet ex decreto Viſitæ, & adulterium prætenſum non iuſtificatur. Non eſt imputãdum Dorotheæ, quod
† poſitionibus non reſponderit, quia cum continerent 14
crimen, non tenebatur reſpondere, Bal.conſ.326.nu.2. circa med.l.2.Iaſ.in l.tranſactione finita n.3.C.de trãſact.Ægid.dec.274.ex quibus, & alijs per informantes latiùs deductis patet reſponſio omnibus exceptionibus quæ contra Dorotheam dantur, licet ſufficeret dicere,
† quod requirant altiorem indaginem, itaut non impe- 15
diant immiſſionem ex Saluiano interdict.Rip.in rubr. ff.de pign.n.19.poſt med.Nat.conſ.532.n.4.Men.de adipiſc.remed.3.ſub n.180.Sur.qui alios cumulat conſ. e
4.n.36.fuit dictum in vna Viterb.bonorum 17. Nouẽ. 1586.cor.bo.me.Card.Pamph.in vna Romana Saluiani interdicti de Columna 19.Nouemb.1599.cor.Illuſt. Cardin.Lancellutto, & in vna Bononienſ.dotis 8.Iunij 1603.coram bo.m Litta. Et propterea fuit reſolutum dandã eſſe immiſſionem Dorotheæ ſolutis equiti Pompeo ſcutis 100. quatenus non remanet ſatisfactus ex penſionibus domus ab anno 1609. vſq; in præſentem diem.

ADNOTATIO.

An, & quando liceat ſub ſpe lucri inuitare ad matrimo- a
nium contrahendum, iuxt.tex.in l.ſi ſtipulatus, §.ſi tibi nupſerit, ff.de verb.obligat. plenè tractat Guttierez de ſponſal.ca 20.per totum, & ante eum Sanchez de matrim.lib.1.diſput.33.& 34.

Donationes propter nuptias, quæ fiunt inter ſponſos b
ante matrimonium contractum, cenſentur ſponſalitię largitates, & ſuſtinentur, prout fuit in hac deciſion.reſolutum, & idem in hac eadem cauſa fuit confirmatum coram R.P.D.Pamphil.16.Mart.1618.Mant.de tacit. lib.2.tit.1.n.5.ad fin.& n.8.quod procedit etiam ſi ead. die factæ donationis contrahatur matrimonium, Gab. conſ.82.n.8.lib.1.de qua ſponſalitia largitate latè per Sanchez lib.6.diſp.18.per totam, & dicitur ſponſalitia largitas, & etiam ſi fiat mentio de matrimonio contrahendo, nec propterea dicitur donatio collata in tẽpus contracti matrimonij, vt ſenſit Rota in hac deciſ. & latiùs fuit comprobatum in præallegata deciſione coram R.P.D.Pamphilio.

Plenè Sanchez de matr.l.6.diſp.11.per totum, Theſ.de- c
ciſ.32.n.9.& ſecuta fuit Rota in Rom. donationis 17. April.1592.cor.bo.me.Penia, & in Æſina fideicommiſ. de Giorginis 14.Martij 1604.cor.eodem.

Et hoc idem tenuit Rota in hac eadem cauſa coram R. d
P.D.Pamphil. 16.Martij 1618.vbi etiam dicitur, quod ſimilis donatio propter nuptias non requirit inſinuationem, prout etiam tenet Menoch.conſ.261.nu.9.& ſeq Surd.deciſ.214.n.6.verſ.idem eſt.

Oliuerius Beltraminus.

AME-

AMERINA FIDEIVSSIONIS.

Mercurij 27. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Fideiuſſor, qui ſe vti principalis obligauit, remanet efficaciter obligatus, etiam ſi obligatio principalis ſit nulla.

SVMMARIVM.

1 *Fideiuſſoris obligatio eſt nulla, quando obligatio principalis eſt ipſo iure nulla, ita vt etiam naturaliter obliget.*

2 *Procedit hoc in mero fideiuſſore, ſecus in eo, qui ſe principaliter, & cum iuramento ſe obligauit.*

3 *Fideiuſſor quando obligauit ſe vti principalis, eius obligatio non dicitur habere aliquam dependentiam ab obligatione principali, & perinde eſt, ac ſi ſolus ſe inſolidum obligaſſet.*

4 *Cenſus licèt ſit nulliter conſtitutus ex eo, quia non fuerint numeratæ pecuniæ, nihilominus debitor, qui ſe obligauit in caſu nullitatis ad omne damnum, & intereſſe, remanet obligatus & n.5.*

Loco damnorum, & intereſſe venit reſtitutio principalis.

DECISIO DLXIV.

Ponfene. N. Conſ. Decis: 193.

DOmini ſteterunt in deciſis eſſe eelaxandum mandatum contea Galbinum, & litis conſortem non obſtante nullitate cenſus, rationibus, de quibus in deciſione. Non obſtat, quòd ex aduerſo dicitur, quando
1 † obligatio principalis eſt ipſo iuee nulla, ita vt neque etiã naturaliter obliget, nullam etiam eſſe fideiuſſoeiã,
2 quia † hoc verum in mero fideiuſſore, quẽ eſt impoſſibile efficaeitee teneri nulla exiſtente obligatione, cui accedat, vt dicit Ceph. ex aduerſo eitatus conſ.437.nu. 28.cùm acceſſorinm abſq; peincipali oeiginem habere non poſſit, vt dicit idem ibi n.32. Secus autem eſt in eo
a qui ſe principalitee, & cum iuramento ſe obligauit, ; eius enim obligatio nullam habet dependentiam ab obligatione alteeius, ſed conſideratue per ſe ſola. Et propterea deeiſio Mohed.2.de fideiuſ.& aliæ allegatæ in deciſione loquuntur de nullitate obligationis illius, qui prineipaliter contraxit nulla habita diſtinctione,
3 quia † ſemper viget eadẽ ratio, quòd obligans ſe principaliter nõ poteſt dici obligatus aceeſſoeiè, iſta enim inuicem pugnant, & perinde eſt, ac ſi ſolus ſe ad ſolidũ obligaſſet, vt dixit Rota in vna Romana eepetitionis indebiti 16.Nouembr.1573.corã Robuſterio eelata intee diueeſ.dec.102.n.7.p.1. Et quod dieit Laur.de Pinu. conſ.71.n.4.poteſt procedeee in caſu ſuo, quia ibi licèt loquatur in eo, qui ſe obligauit vti principalis, attamẽ ex multis verbis per ipſum ponderatis apparet, quòd verè non promiſerat vti peincipalis. Deciſio Romana de Prouanis coram Orano non obſtat, quia licèt ibi dicat, quòd contractus ab initio eeſpectu minorũ fuerat validus, attamen non dicit è cõuerſo, quòd ſi fuiſſet ipſo iuee à peincipio nullus, non valuiſſet obligatio alterius aceedentis peincipaliter, imò contrarium ſenſit, dum eeſpondendo ad regulam, quòd exiſtente nulla obligatione principali ſit etiam nulla fideiuſſoria; peimò reſpondet, quòd cõtractus ab initio non erat omninò nullus. Secundò, quòd obligatio fideiuſſoeis eeat vti principalis, & dicit eegulam prædictam has duas limitationes eecipere, quas vti diuerſas aſſignat. Non obſtat, quod dieitue de defectu formæ cenſus, quia non fuerint numeeatæ, & receptæ pecuniæ, & ob id ceſſat obligatio præexiſtens, in qua poſſet conſiſtere cenſus,
† quia Gabbinus, & Alexander non ſolùm ſe obligarũt 4
pro ſolutione in caſu validitatis cenſus, ſed etiam in caſu nullitatis ad omnia damna, & intereſſe, [b] propter b
quam nullitatem ex quocunque eapite contigeeit, factus fuit locns obligationi damnorum, & inteeeſſe, vt fuit dictum in Tudertina eenſus 26. Maij 1600. cor. bo. me. Iuſto, vbi dicitur hoc peiùs fuiſſe deciſum in vna Romana de Alexijs 1. Iunij 1587.

ADNOTATIO.

a Vide quod dixi ſupra ad deciſ.321. in hac eadem eauſa factam.

b Sub † promiſſione damnorum, & intereſſe compre- 5
henditur reſtitutio ſortis prineipalis, Ruyn.conſ.141. n.9.verſ.nec obſtat.li.1.Rot.dec.741.nu.1.p.1. diuerſ. & dec.77.n.3.p.2.in recent.Gratian.diſcept. forenſ.c. 301.n.5.& in materia cenſus intereſſe ſatis dicitur liquidum ex ipſo inſtrumento cenſus, nam eſt taxandũ ad illam quantitatem, quæ pro cenſu annuo conuẽta fnit in inſtrumento, Seraphin. deciſ.372. n.1.& deciſ. 387.nu.6. cum alijs plueibus deciſionibus cumnlatis pee Cinc.de cenſib.fol.mihi 36.n.45.& fol.161.n.6.

Oliuerius Beltraminus.

PERVSINA FIDEICOMMISSI DE ALPHANIS.

Veneris 15. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Dos an, & quando ſuccedat loco legitimæ, & quando pater eenſeatur agnouiſſe filiam excluſam à Statuto in ſuam.

SVMMARIVM.

1 *Legitima eſt detrahenda de dote, quando dos ſuccedit loco legitimæ.*

2 *Dos ſuccedit loco legitimæ, vel ex diſpoſitione Statuti, vel ex diſpoſitione teſtatoris.*

3 *Dos regulariter ſuccedit loco legitimæ in Statuto excluſiuo fœminarum.*

4 *Procedit maximè quando Statutum excludit filiam dotatam propter dotem, & vide diſtinctionem infra n.11.*

5 *Dos ſuccedit loco legitimæ, quando teſtator filiam agnoſcit in ſuam relinquendo illi iure inſtitutionis dotem, & n.12.*

6 *Pater diſponendo ad fauorem filiarum, videtur recedere à Statutaria excluſione, ita vt ſucceſſio cenſeatur redacta ad terminos iuris communis.*

7 *Statutum excluſiuum fœminarum ita demum excludit filiam, ſi pater velit.*

8 *Renunciatio facta à filia bonis paternis non obſtat, ſi pater illam inſtituat.*

9 *Filia an cenſeatur agnita in ſuam eo ipſo, quòd fuit aliquid ei relictum iure inſtitutionis, an verò vlteriùs ſit neceſſe, quòd fiat mentio de legitima.*

10 *Dos, quando eſt ſuper portionem legitimæ, non minuit portionem maſculorum, licèt, quando eſt infra, cedat beneficio ipſorum, & eorum legitimam impingat.*

DECISIO DLXV.

REſolutum fuit dotes filiarum teſtatoris detrahendas eſſe de legitima, non autem, vt prætenditur pro parte Alexandri, ex tota hæreditate vti æs alienũ: Ratio reſolutionis fuit, quia quando † dos ſuccedit lo- 1
co legitimæ, de ipſa legitima eſt detrahenda, iux.communem ſententiam Doctorum, de qua teſtantur Gabr.

conſ.11.n.10.lib.1.Honded.conſ.63.n.125. lib.1. Quòd
2 autem † dos ſuccedat loco legitimæ, prouenit vel ex
diſpoſitione Statuti, vel ex diſpoſitione teſtatoris The-
ſaur.deciſ.159.nu.4. ſed hîc concurrit vtraque diſpoſi-
tio. In ſtatuto enim excluſiuo fœminarum regulariter
3 †dos ſuccedit loco legitimæ, ex multis cumulatis per
Honded.d.conſ.n.126.Decian.conſ.71.n.1.lib.4. Quod
4 maximè † procedit in Statuto Peruſino excludente fi-
a liam dotatam, & propter dotem, [a] Paul.de Caſtr.in leg.
Titio centum, §.Titio genero. n.8.in fin.ff. de cond.&
demonſtr.Soc.conſ.75.nu.11.verſ. aliquando, & tertiò
vol.3.Decian.conſ.106.nu.3. Pariſ.conſ.53.n.76.lib.3.
Boſſ.qui communem dicit de pub. bon.n.2.in fi. Cæph.
conſ.245.n.31.& ſeq.Gabr.d.conſ.11.n.5. Craſſ.in §.le-
gitima q.7.n.4. verſ.aut verò Statutum excludit dota-
tam, & tenuit Rota in Romana de Lante prima Fe-
bruarij 1577.cor. fœl.recor. Clemen. VIII. & in vna
Ceſænaten. Bonorum 26.Iunij 1591.cor.bo.me. Card.
Seraphino, & in alijs. Ex diſpoſitione etiam teſtatoris
5 dos † hoc caſu ſuccedit loco legitimæ, quia teſtator fi-
lias agnouit in ſuas, relinquendo illis iure inſtitutionis
b dotes, [b] Alex.conſ.131.lib.1. Gabriel.d. conſ.11.ſub n.7.
& 135.n.38.lib.2.& fuit dictum in vna Albanenſ.legi-
timè 8.Februarij 1574. coram Cotta, & in d.Romana
6 de Lante. Teſtator enim†hoc pacto diſponendo ad eo-
rum fauorem videtur à Statutaria excluſione receſsiſ-
ſe, ita vt res fuerit redacta ad terminos iuris commu-
nis, Brun.in tract.de Stat.excluſ.fœm.3.art.in 2.memb.
princip.n.39.Franc.Becc.qui alios congerit conſ.107.
7 n.20.& Statutum ita† demum excludit filiam, ſi pater
c velit, [c] Paul.de Caſtr. conſ.52.ſub nu.2.verſ.cum verò
lib.1.Ruyn.conſ.117.n.24.circa med.lib 3. Gabr.conſ.
140.nu.8.lib.2. ſic dicitur de filia, quæ renunciauit bo-
8 nis paternis, † cui renunciatio non obſtat patre nolen-
te, & illam inſtituente, Bart.in l.ſtipulatio hoc modo
concepta n.4. Alex.n.8.Iaſ.n.130.ff.de verbor. obligat.
Bal. in l.pactum, quod dotali in 3.quæſt.Cod.de collat.
cum cumulatis per Gabr. de iur.dot. concl.x.num 27.
Craſſ. in §.ſucceſſio ab inteſtato quæſt.15.nu.70.& fuit
dictum in cauſa Ferrarienſ. Bonorum 24. Febr.1603.
9 corā me; Dubium tamen† eſt inter Doctores, an filia
dicatur agnita, quando fuit aliquid certum iure inſti-
tutionis, relictum, licèt enim Paul.de Caſtr. d.conſ.42.
loquatur generaliter de relicto facto filiæ, ſubiungens
intelligi debere de filiabus omninò excluſis, & relictū
non cenſeri factum vti extraneæ, ſed vti filiæ, & Soc.
d.conſ.75.nu.3.& 4.lib.3.dicat, quòd dicitur agnita,
quādo fuit aliquid certum iure inſtitutionis relictum,
quod etiam voluit Ruyn.conſ.40.n.11.lib.3.Pariſ.cōſ.
53.n.79.in fin.& n.81.lib.3.Rub.conſ.156.n.8.attamen
quòd non ſufficiat inſtitutio in re certa, & non ſit ſatis
titulus inſtitutionis niſi fiat mentio legitimæ, vel de
quota, tradit Rim.iun.conſ.31.n.74 alios referens, etiā
atteſtans de communi, & ſentit Pariſ.conſ.54.n.18.19.
& 20.lib.a Gabr.d.conſ.140.nu.9.& ſeq.lib.2. Theſau.
dec.159. n.17. Hond.conſ.53.nu.25.lib.2. & in caſu ſu-
pradictarum deciſionum inſtitutio erat facta expreſsè
pro legitima, & propterea quando difficultas reduce-
retur ad diſpoſitionem teſtatoris, & prætenſam agni
tionem, vellem iterum Dominos conſulere. Voluerunt
tamen Domini illud, in quo conſtitutio dotium exce-
dit, quæ filiabus de iure competeret in legitima detra-
10 hendum eſſe de tota hæreditate, quando† enim dos eſt
ſuper portionem legitimæ, non minuit portionem ma-
ſculorum, licèt, quod eſt infra cedat beneficio ipſorum,
& eorum legitimam impinguet, non autem hæredita-
tem augeat, latè Cæphal.conſ.245.n.34. Modern. de
fideicommiſ.art.38.n.18.

ADNOTATIO.

a In hac†materia quando dos ſuccedat loco legitimæ 11
Rota paſſim ſequitur doctrinam Caſtr.in l.Titio cen-
tum §.Titio genero.num.8.ff.de condit.qui ita diſtin-
guit, aut Statutū excludit filias ſimpliciter, & poſtea
mandat eas dotari, & tūc nō ſuccedit loco legitimæ,
aut verò excludit filias, non ſimpliciter, ſed cum qua-
litate dotationis, & tunc ſuccedit loco legitimæ, quā
diſtinctionē latè comprobat Soc.ſen.conſ.13.nu.12.li.
3.Gabr.conſ.11.n.4 & 5.lib.1. Ludouic. Morot.conſ.
23.n.7.qui plures refert, Ioſeph.de Seſſ.dec.26.nu.58.
& ſeq.& ſecuta fuit Rota deciſ.540.p.1. diu. & penes
Seraph.deciſ.959.nu.5. & in Peruſina Dotis 21. Maij
1602.cor.Illuſtriſ.Card.Millino, & plenè in Firmana
Legitimæ 30.Octobris 1617.coram R.P.D. Vbaldo.
Sicut etiam†dos ſuccedit loco legitimæ, quādo à pa- 12
tre fuit relicta in teſtamento iure inſtitutionis, vt fir-
matur in hac deciſione, & præter hic allegata Rota
deciſ.60. num.30. & deciſ.66. nu.3.part.1. diuerſ.latè
Hond.conſ.53 n 12.lib.2.
b Et dixi ſupra ſub litera A.
c De quo dixi ſupra ad dec. 358.

Oliuerius Beltraminus.

BVRGI SANCTI SEPVLCHRI,

Luna 9. Aprilis 1612.

Non indiget Argumento.

SVMMARIVM.

1 *Partita quando ſunt modica, non ſolet confici inſtrumentum,*
nec teſtes adhiberi.
2 *Clauſula* (parito iudicato) *operatur, vt quis non ſit audien-*
dus, niſi prius doceat ſe integrè paruiſſe, & latiùs n.3. vbi
vide limitationem.

DECISIO DLXVI.

DOmini ſteterunt in deciſis rationibus, de quibus
in deciſione, quia vltra† quòd partitæ ſunt modi- 1
cæ, ſuper quibus non ſolent cōfici inſtrumenta, nec te-
ſtes adhiberi, viſæ fuerunt etiam Dominis veriſimiles,
& iuſtæ, & vbi in aliquibus remaneret ſcrupulus, taxa-
tio facta ab Illuſtriſſimo Cardinali Lancellotto, fuit
tam indulgēs, & liberalis, vt omnes prædictas partitas
abundè capiat, & cōprehendat; Et hanc interpretatio-
nem eò libentiùs fecerunt Domini cōſiderato effectu,
de quo agitur, & fine, ad quem tendunt aduerſarij, qui
eſt non ſolùm infringendi rem iudicatam, ſed etiam
annullandi ſubhaſtationem, & omnia ſequuta. Additur
etiam prætēſam ab aduerſarijs reſtitutionem, & rein-
tegrationem fuiſſe commiſſam cum clauſula (*parito*
priùs, & ante omnia iudicato)† & propterea non eſſe au- 2
diendos, niſi priùs doceant fuiſſe integrè paritum,
a quod facere non poſſunt, cùm adhuc ratione iudica- a
tæ remaneant debitores in ſcutis mille, & vltra.

ADNOTATIO.

a Clauſula(†*Parito*) tribuit iuriſdictionē conditionalē, 3
ita vt antequā ſit paritū, deficiat iuriſdictio, Put.dec.
429 lib.1. Rot.dec.93.p.4. in nouiſſ. Gonz.in annot.
cōtra nullit. & attent.n.249.& 261.Mart.de clauſ.p.
1.clauſ.92.n.10.Quod tamē nō procedit, quādo ille,
ad cuius fauorē eſt obtenta dicta clauſula, illa nō vti-
tur, & ſic expreſsè, vel tacitè ei renunciat, quia tunc d.
clauſula nihil operatur, Verall.deciſ.125.n.2.p.3. &
fuit dictū in Toletana Parochialis cor. R.P.D. Coc-
cino Decano impreſſa penes Marcheſ.de cōmiſſ.to.2.
f.262.Mart.dict.clauſ.92.ſub n.10.verſ.limita, & plu-

ra

ra de vi, & effectu dictæ clauſulæ vide penes Mart.d. clauſ.92.& penes Mareſc.var.lib.1.c.86.per totum.

Oliuerius Beltraminus.

CÆNATENS. BONORVM.

Veneris 27. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Deuolutioni eſt locus ob tempus finitum non obſtante pacto de retrouendendo. Inueſtitura ex quibus cenſeatur pro ſe, an verò pro alio acquiſitam, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Deuolutioni eſt locus ob tempus conceſſionis finitum, quia conceſſum ad tempus poſt illud cenſetur denegatum.*

2 *Pactum de renouando non tribuit ius aliquod reale, ſed actionem tantum perſonalem ad factum, vt fiat renouatio.*

3 *Stipulatio Notarij operatur, vt ſine acceptatione non poſſit conceſſio reuocari, ad effectum tamen acquiſitionis requiritur acceptatio.*

4 *Emptor iuuatur ex iure de nouo ſuperuenienti venditori poſt factam venditionem.*

5 *Laborare quis non præſumitur contra proprium intereſſe.*

6 *Inueſtitura, ex quibus coniecturis cenſeatur non pro alio, ſed pro ſe acquiſita.*

7 *Ratificatus cenſetur actus iuxta ſuam naturam, & qualitatem.*

8 *Præfertur ſecundo loco inueſtitus, qui habuit poſſeſſionem primo loco inueſtito, qui non habuit poſſeſſionem.*

Emptor ſecundus, qui habuit poſſeſſionem, præfertur primo emptori ſine poſſeſſione, quod pluribus modis limitatur, & latè num.10.

9 *Fides mala non præſumitur, ſed bona.*

DECISIO DLXVII.

Die 14.Martij.1607. fuit reſolutum conſtare de deuolutione bonorum ad fauorem D. Marchionis Malateſtæ, cui reſolutioni cùm DD. Comites de Bandis non acquieſcerent, & de nouo audiri obtinuiſſent, cauſa pluries propoſita, tandem Domini ſteterunt in

1 deciſis bona † fuiſſe deuoluta ob tempus finitum, quia Comes Guido de Bandis fuit inueſtitus de anno 1519. pro ſexaginta futuris annis, vnde elapſo dicto tempore bona ipſo facto fuerunt deuoluta, quia conceſſum ad tempus poſt illud cenſetur denegatum, l.Imperator.ff. de poſtulan.l.ſi vnus.§.1.vbi Bald.ff.de pact.cum cumulatis per Tiraquel. de retract. conuent.§.1.gl.2.n.46.& in terminis emphyteuſis tradit Dec.cōſil.328.in princ. Anchar.conſ.118.n.2.verſ.circa primum.Paul.de Caſtr.

a conſil.263.ſub.n.3.verſ.primò, quia teſtator.lib.2. [a] Nō

2 obſtat, † pactum de renouando, quia illud non tribuit ius aliquod reale, ſed actionem tantum perſonalem ad

b factum, vt fiat renouatio, [b] Ang.conſil.184.ſub num.3. verſ.& illa verba.Alex.conſil.165. nu.3. verſ. per prædicta.lib.2. Dec. conſ.329.ante n. 1. verſ.ſed respondetur dupliciter, Ruyn.conſil.167.n.13. lib.1.& tenuit Rot. in alia Cæſenatenſ.bonorum 20. Maij.1588.corā Bubalo, & in Ariminenſ.bonorum 23.Ianuarij 1610. coram R.P.D.Marquemontio.Non obſtat, quòd Comites Bandi de anno 1575.fuerint de nouo inueſtiti, & ſic durante adhuc tempore primæ inueſtituræ, quæ porrigebatur vſque ad annū 1579.Primò, quia talis inueſtitura fuit per Ioannē Cinū eorū nomine capta, & tamē non apparet de aliqua eorum acceptatione, ſeu ratificatione.† Neq; obſtat ſtipulatio Notarij, quia illa licèt 3

proſit ſine acceptatione ad effectū, vt reuocari nō poſſit, ad effectum tamē acquiſitionis requiritur acceptatio, [c] iux. veriorē ſententiā, in quā aliàs inclinauit Rot. c

in vna Rom.fideiuſſionis 28. Ian. 1577. & firmauit expreſsè in vna Vrbeuetan.hæreditatis 15.Iun.1580. cor. b.m.Card.Seraph.Prout neq; etiam obſtat prętenſa ratificatio Comitis Æneæ, quia illa reſtringitur ad portionem eiuſdem, de qua hodie non agitur. Secūdò fuit reſponſum, inueſtituram prædict. fuiſſe impetratam à Ioanne Cinno ad proprium commodum, videlicet, † ad 4

corroborandum venditionem ſibi priùs factam à dict. Comitibus de Bandis ex iure ipſis ſuperueniente mediante d.inueſtitura, iux.tradita per Alex.conſ.1.n.38.l. 5.Tiraq.de leg.connub.gl.8.n.99.& ſeq. Hoc enim oſtenditur ex perſona ipſiuſmet Ioannis Cinni eorum nomine accipientis, cùm † quia non eſt credendū, quòd 5

voluerit laborare contra proprium intereſſe, præſertim quia iunctum erat intereſſe Comitum validandi venditionē, nam aliàs tenebantur de euictione, † ſi intē- 6

tio Comitum fuiſſet pro ſeipſis acquirere, ad quid adhibere perſonā Cinni, alioquin penitus extraneam mediatricē, cùm per ſeipſos id facere potuiſſent, ad quid etiam tanta ſollicitudo pro impetranda renouatione, ſi pro ea obtinenda ſupererant etiā 4.anni. Accedit, quòd Ioan.Cinnus poſt 4. dies recepit aliam inueſtiturā nomine proprio, quod eſt maximum indicium per paulò ante prędedentē inueſtituram noluiſſe alijs acquirere. Et hoc clarius demōſtrant verba expreſſa d. inueſtituræ, quibus præſeruātur iura ipſius Cinni, quæ præſeruatio eſt incompatibilis cum acquiſitione facienda Comitibus de Bādis, niſi quatenus per ipſum ſuccedat confirmatio, & roboratio vēditionis. Hoc etiam colligitur ex diuturnitate temporis, quo DD.de Bandis tacuerunt, & neglexerunt patiēdo Ioan.Cinnum, & cauſam ab eo habētes poſſidere dd.bona, quod vtiq; non feciſſent, ſi fuiſſet eorum intentio ius ex d. inueſtitura acquirere. Ratificatio Comitis Æneæ, vltra prædicta eſt intelligenda ad fauorem Ioannis Cinni, cùm actus † ſemper cenſeatur ratificatus iuxta ſuam naturam, 7

qualitatem, & conditionem, l.Aurelius, §. teſtamento, ff.de de liber.legat.& pro intereſſe, quod habebat propter euictionem bonorum venditorum. Et iſta ſaltem procedunt ad effectum, † vt Ioannes Cinnus, qui ex in- 8

ueſtitura per eum poſtea ſuſcepta acquiſiuit poſſeſſionem, ſit pręferendus Comitibus de Bandis venientibus ex anteriori inueſtitura, per l.quoties, C.de rei vendit. [d] & ad excludendum prætenſam malam fidem, quæ d

pro limitatione dictæ legis allegatur, quia vltra † quod 9

mala fides non præſumitur, ſed bona, l. penult. C.de euict.gloſ.in cap.fin.in gloſſ.vlt.de præſumpt. & in l.ſuper longi, in verbo probetur, C.de præſcrip.long. tempor.latè Gabr.de criminal.concl.2. nu.26. illa excluditur ex poſſeſſione longi temporis ſciētibus, & patientibus Bandis, & ex alijs coniecturis ſupra ponderatis ad oſtendendum prædictam inueſtituram fuiſſe receptam ad vtilitatem ipſius Ioannis Cinni.

ADNOTATIO.

a Corb.qui alios refert de cauſ.priuat.ob tempus finitum n.1.& ſeq.& fuit dictum in Ciuitatis Caſtelli bonorum 21.Maij 1614.cor.R.P.D.Dunozetto.

b De quo dixi ſupra ad dec 348.

c Vide, quod de hac materia dixi ſupra ad deciſ.67.

d l.quoties, C.de rei vend. † habet locum etiam in materia feudali, & in inueſtituris, latè Roſent.de feud.c. 10

6.conc 9.n.1.& ſeq.Rot.d.dec.664.n.18 p.2.in recen. & ſenſit Rota in hac deciſione. De materia dict. leg.

quoties plenè tractat Gabr.de emp. concluſ.2. per totam, vbi conſtituit regulam, quòd ex duobus emptoribus ille eſt præferendus, cui res primò eſt tradita, licèt fuerit poſterior in tēpore reſpectu contractus emptionis, & hác concluſionem pluribus modis ampliat, & limitat, & præſertim non procedit diſpoſitio d. legis, quando ille, cui primo loco eſt facta venditio, eſt perſona priuilegiata, puta cauſa pia, Seraph.deciſ.624.n.9.Gabr.d.concluſ.2.n.16.limit.1. ſecundò non procedit quando in primo contractu fuiſſet inſerta clauſula (*conſtituti*) Tiraquel. de iure conſtit. part.1.n.21. Honded. conſ.52.n.40.lib.1. Menochius conſ.1153.n.62. Cæſar Barz.deciſ.66.n.46. & tenuit Rota in Bononienſ. Immiſſionis 26. Nouem. 1568. coram Cardinali Lancellotto, quam tamen limitationem declara iuxta id, quod tradit Tiraq.d.part.1.n.27. Hond. conſ.52.n.47.& ſeq. lib.1. Tertiò non procedit quando ſecundus emptor fuiſſet in mala fide, Barz.dict.deciſ.66.n.47. Menoch. poſt relatos dict.conſil.1153.n.64.& ſenſit Rota in hac deciſ.& non attenditur mala fides venditoris, ſed emptoris, Hond.dict.conſ.52.n.49.lib.1.Quartò non habet locum, quando in primo contractu quis promiſit nullo modo contrauenire, & pro obſeruantia obligauit omnia bona ſua Menoch.poſt relatos dict.conſil.1153.n.55.& ſeq.vbi ſub n.67.dicit ſufficere hypothecam generalē, nam tunc ſuccedit obligatio ad intereſſe, quod intereſſe eſt res ipſa deducta in contractu, vel illius æſtimatio, benè Oldrad.conſ.100.n.4. Hieronym. Gabr. conſ.141.ſub n.7.lib.1.& Anton.Gabr. de empt.concl.3.n.19.limit.3.& ſecuta fuit Rota in Romana de Mazzatoſtis 23. Iunij 1617. coram R.P.D. Veroſpio, Cæſar Barz. dict. deciſ.66.n.47. ſecundò non habet locum in contractu, ſeu conceſſione emanata à Principe ſupremo, ex cuius contractu transfertur dominium ſine traditione, Gail.obſeruat.55. lib.2.Rota deciſ.664.n.18. part.2. in rencentior. Sextò non procedit, vbi venderet Clericus, vel alia perſona Eccleſiaſtica, quia tunc ſemper præfertur primus emptor, Carol.de Graſſ.qui plures refert de effect.Cler. effect 53. qui non firmat hanc limitationē, ſed refert plures DD.cōtrarium tenentes,

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA LEGITIMÆ.

Luna 4. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

In legitimam quæ imputentur,

SVMMARIVM.

1 *In legitimam non imputantur habita inter viuos, & ex contracta.*

2 *Non procedit, quando conſtat de voluntate donatoris, quòd donata imputentur in legitimam.*

Donata an & quando imputentur in legitimam, & n.13.

3 *Contractus totus iudicari debet, non ſingulæ eius partes ad dignoſcendam eius iuſtitiam.*

4 *Legitima non comprehenditur ſub generali renunciatione, niſi de ea fuerit facta ſpecialis mentio.*

5 *Maximè quando de tempore renunciationis nullum ius, nec etiam in ſpe competebat renuncianti ſuper legitima.*

6 *In legitimam imputantur habita ex teſtamento, & ex ſubſtantia teſtatoris.*

7 *Procedit, ſiue ſit in mobilibus, ſiue in pecunia, ſiue in nominibus debitorum.*

8 *Valor rei diminuitur ex prohibitione alienandi.*

9 *In legitimam imputantur omnia, quæ æſtimationem recipiunt.*

10 *In legitimam vt aliquid imputetur, duo copulatiuè requiruntur; Primò, quod res imputāda proueniat ex ſubſtantia teſtatoris; Secundò ex eius iudicio, & voluntate.*

11 *Compenſatio admittitur in materia quantumuis fauorabili.*

12 *Amplia etiam in dote.*

DECISIO DLXVIII.

FVit concluſum ea, quæ habuit Dominus Dux ex
tranſactione non eſſe ei imputanda in legitimam, in
quam † imputari non ſolent habita inter viuos, & ex cō- 1
tractu, a l.ſi quando §.fin.Cod.de inoffic.teſtam.l.illum a
Cod.de appell. Doct.in l.in quartam, vbi Pic.n.187.&
ſeq.Rip. n.143.Berreng.in 3.part.n.87.ff.ad leg. Falcid.
Nec facit, quòd dicitur eſſe imputanda iura per auiam
ceſſa, quatenus excedunt æquiualentem recompenſationem,
quia omiſſo, quòd pro parte Ducis reſpondetur
non procedere ſtante iuramento ipſius auiæ, ſuper
hoc non eſt laborandum, cùm ſufficiat in facto non verificari
exceſſum, & in dubio præſumendum eſſe pro
æqualitate, & iuſtitia tranſactionis. Nec placuit Dominis
illa contrapoſitio remiſſionum hinc inde factarum
ſigillatim perpenſa, † quia debet totus contractus con- 2
ſiderari non ſingulæ eius partes, iux. latè deducta per
Surd.dec.155.n.4.& ſeq. b Minus etiam facit, quòd † di- 3
citur de voluntate donatricis qua ſtante imputantur b
etiam data inter viuos ſecundum communem opinionem,
de qua per Pic. in dicta l. in quartam, num.187.
quia voluntas auiæ in hoc non probatur; ea enim deducitur
ex eo, quòd voluit Ducem nihil amplius poſſe
prætendere in bonis ipſius, ſed renunciatio prætenſionum
non poterat comprehendere ius legitimæ; tum † 4
quia de ea non fuit facta ſpecialis mentio, iux. deciſion.
in hac cauſa factam, tùm quia de tempore tranſactionis,
& viuente † auia nullum ius, neque etiam in ſpe cō- 5
petebat Duci ſuper legitima in bonis ipſius, l.1.§.ſi impuberi,
vbi Bar.not.de Coll.bon. latè Iaſ.in l.15.poſt n.
14.& ſeq.ff.de acquir.hæred. Aret.in §.in ſuis autem n.
6.Inſtitut. de hæred. qualit. & differen. Dec.conſil.19.
ſub n.6. verſ. quia ad hoc breuiter, c † Dixerunt tamen 6
Domini imputanda eſſe vaſa argentea, quæ Dux habuit c
ex teſtamento ipſius auiæ, & ex eius ſubſtantia, l.quoniam
nouella, l.omnimodo, & l.ſcimus Cod.de inoffic.
teſtament. Bart.in d.l. quartam, n.10. Rip.n.140.& alij
omnes, quæ ſunt æſtimanda pondere, & arte. Et idem
dicendum de ſcutis 4. mil. quorum Dux conſtituit ſe
debitorem D.Fuluiæ; quicquid enim ad ipſum peruenit
† ex hæreditate, ſiue ſit in mobilibus, ſiue in pecu- 7
nia, ſiue in nominibus creditorum, imputandum venit,
d dec conſil.128.n.5.Pariſ.conſil 1.n.89.lib.3.Curt.iun. d
conſ.180.n.5.lib.2. in dictam imputationem etiam venit
liberatio Caſtri à prohibitione vendendi, quia ſine
dubio continet notabilem vtilitatem, cùm † talis pro- 8
hibitio diminuat valorem bonorum alienari prohibitorum
ad tradita per Tiraquel. de retract. conuention.
in præfat. num.21. quæ vtilitas, cùm ſit res æſtimabilis,
vtique eſt imputanda in legitimam, in qua imputantur
omnia, † quæ æſtimationem recipiunt, vt fuit 9
dictum in Bononienſ. fideicommiſſi de Scappis vltima
Maij 1600. coram bon.memor. Card.Seraph. Imputanda
etiam eſſe dixerunt Domini Rubra 420. frumenti
recepta extra teſtamentum, quia illa erant de ſubſtantia
teſtatricis, & quatenus imputationi videretur
obſtare, quòd ea non habuit ex voluntate teſtatricis, † 10
dum duo requiri videantur ad imputationem, quòd
res imputanda veniat ex ſubſtantia teſtatoris, & ex eius
iudicio, aut voluntate, vt per Bero.conſil.39.n.11.circa
med.lib.2. venirent ſaltem compenſandæ cum credito
legitimæ: Compenſatio † enim admittitur in ma- 11
teria quantumuis fauorabili, Surd.de alim.priu.53.n.4.
† ſicut etiam admittitur in dote, Bar.in l.rei iud.§.hered. 12
n.1.ff.ſolut.matrim. Coraſ.in reper.l. qui liberos, n.265.
ff.de

Digitized by Google

ff.de rit.nupt.qui teſtatur de communi,Soc.conſ.85.n.8.
lib.1.Ber.conſ.37. ſub n.9.Surd.vbi ſupra. Super imputatione dotis ipſius auię nihil fuit firmatum, ſed fuit reſeruatum particulariter videndum.

ADNOTATIO.

13 a Donata † inter viuos regulariter non imputantur in legitimam, vt præter allegata in hac deciſione Craſſ.§.legitima quæſt.22.n.1.Surd.conſ.75.n.5.& ſeq.& n.11.Peregr. qui alios refert de fideicom. art.26.n.125.Seraph.dec.568.n.1.hoc procedit,quãdo titulus donationis fuit expreſſus, ſecus autem, quando res ſimpliciter data fuit, nam in legitimam imputaretur,quia non præſumitur donata, Peregr. dict.art.36.ſub n.125.verſ. intellige. Seraphin.d.deciſ.568.n.3.& 4.Limitatur autem ſupra firmata concluſio,vt non procedat, ſi pater donans expreſsè dixerit,quòd volebat danatum imputari in legitimã, Craſſ.d.§. legitima quæſt.22.n.2.& 6.verſ.intellige tamen,& firmauit etiam Rota in hac deciſione n.3. Sed hæc declaratio debet fieri in ipſo limine donationis,& declaratio ex poſt non ſuffragaretur,Surd. qui alios refert conſ.75.n.11.Limitatur ſecundò non procedere, quando donatio a principio eſſet nulla, & morte donantis confirmatur,iſta enin ſapit donationem cauſa mortis, & ideò imputatur in legitimam,Roland.conſ.11.n.32.lib.5.Surd.d.conſ.206.n.10.cum alijs per Peregr d.art.36.n.124.

b Latè idem Surd.conſ.217.n.6.17.& ſeq. & per totũ, fuit dictum in Bononien.Bonorum de Montemarico 17.Octobris 1607.coram R.P.D.Coccino Decano.

c Cum alijs per Menoch.conſ.526. ſub n.9. verſ.imò nec in legitima.

d Latè Peregr. de fideicommiſſ. artic.36.nu.121.ſurd. conſ.388.n.18.&ſeq.Grat.diſcept.forenſ.c.448.n.12

Oliuerius Beltraminus.

CÆSARAVGVSTANA DEDICATIONIS.

Mercurij 20. Iulij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt concedenda eo modo, & forma, prout quis ante motam litem poſſidebat, & ad limites dictæ poſſeſſionis.

SVMMARIVM.

1 *Manutentio non poteſt concedi, niſi ad limites poſſeſſionis, & num 6.*

2 *Manutentio qualificata non poteſt obtineri, niſi probata poſſeſſione qualitatis.*

3 *Manutentio concedi debet in eo ſtatu, & eo modo, quo quis poſſidebat ante motam litem.*

4 *Actus, qui dederunt occaſionem liti, non ſunt habendi in conſideratione.*

5 *Manutentio licèt vni parti fuerit denegata, non ſequitur, quòd ſit danda alteri,cùm vtrique poſſit denegari.*

DECISIO DLXIX.

RESolutum fuit non eſſe dandum mandatum de manutenendo Eccleſiæ del Pilar quoad ſolemnitatem proceſſionis extra Eccleſiam in die dedicationis ſuę Eccleſiæ.Nam Eccleſia Metropolitana non negat, neque prætendit, quòd illa non poſſit modo conſueto, & prout ante litem motam celebrare, ſed quòd non poſſit facere, cum dicta proceſſione extra Eccle-
1 ſiam per viam manutẽtionis,†quia illa non poteſt con-
a cedi niſi ad limites poſſeſſionis [a] in qua reperitur, & prout poſſediſſe per priùs apparet, nec ſufficit, quòd probet ſe aliquo modo fuiſſe ſolitam celebrare ſuam dedicationem,quia vis, & controuerſia non eſt in ipſa celebratione, ſed in qualitate, hoc eſt, in illa ſolemni
proceſſione,† & propterea debet probari, quaſi poſſeſ- 2
ſio iſtius qualitatis Bal.conſ.447. nu.2.lib.5.cum alijs, Pariſ.conſ.152.n.1.lib.4.Non obſtat quòd dicitur celebrare dedicationem cum maiori, vel minori ſolemnitate non habere alterare,quia plus, & minus non differunt ſpecie,nam reſpondetur,quòd an poſſit fieri cum iſta ſolemnitate, videbitur in petitorio, hodie autem
cum de manutentione agitur,†illa concedi debet in eo 3
ſtatu,in quo reperiebatur ante litem motam,& eo modo tantùm,quo poſſidebat, hæc enim eſt natura inter-
dicti vti poſſidetis.[b] Non obſtat, quòd à duobus annis b
citra Eccleſia del Pilar celebrauerit dedicationem cum
ſolemni proceſſione,† quia cùm iſti actus dederint oc- 4
caſionem litis, non ſunt habendi in conſideratione ad
obtinendam manutentionem.[c] Minus releuat,quòd Ec- c
cleſiæ Cathedrali fuerit denegata manutentio priuatiua ad Eccleſiam del Pilar, nam id factum fuit, quia non docuit de prohibitione cum acquieſcentia,vt dici-
tur in deciſionibus: † Et idem non ſequitur, quòd ſit 5
danda manutentio Eccleſiæ del Pilar, quia vtrique denegari poteſt, & fuit denegata: Sicut enim illa non probauit quaſi poſſeſſionem priuatiuam, ita neque iſta probauit poſitiuam celebrandi cum proceſſione extra Eccleſiam.

ADNOTATIO.

a Et quòd † manutentio non ſit danda,niſi ad limites 6
poſſeſſionis ſequendo hanc deciſionem dixit Rota in Tuſculana Siluar. 26.Iunij 1609. coram R.P.D. Caualerio, vbi Rota dixit,quod ſicut probantur actus poſſeſſorij geſti ſine licentia, ita etiam erat dandum mandatum de manutenendo abſque eo, quòd vlla licẽtia eſſet neceſſaria,& facit etiam,quòd dixit Rota in Romana nullitatis Donationis 15. Ianuarij 1610. coram bo.mem.Card. Lancellotto, vbi fuit dictum, quòd manutentio tribuebat facultatem vtendi re eo modo,& in eo ſtatu,quo prius quis vtebatur,non autem operatur,vt quis poſſit alterare,& mutare qualitatem,formam,& ſtatum rei; pro quo etiam facit illa concluſio, quòd licèt permiſſum ſit poſſeſſionem continuare lite pendente,hoc tamẽ intelligitur,dummodò vtatur eo modo,& forma,& eo ſtatu,quo priùs vti ſolitus erat.Bero. conſ.118.n.7.lib.3. cum alijs per Lancell.de attent.par.2.c.4.limit.1.num.62.

b De quo ſupra ſub litera A.

c Hoc idem dixit Rota coram Sanctiſſimo ſupra in dec. 4.n.2.& ibi dixi in annot.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA DOMORVM.

Mercurij 4. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Teſtes vt probent valorem ad effectum lęſionis, qualiter deponere debeant.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes inſtructi nihil probant, & num.8.*
Fallit quando inſtruuntur ad veritatem dicendam, & n.9.

2 *Teſtes de auditu à parte aduerſa nihil probant.*

3 *Teſtes, qui cum parte aduerſa allocuti ſunt, redduntur ſuſpecti.*

4 *Teſtes non informati de qualitatibus minuentibus valorem rei, non probant valorem, & num.10.*

5 *Læſio non attenditur niſi de tempore venditionis.*

6 *Pretia rerum tempore variantur.*

7 *Locatio domus non probat illius valorem, maximè ad effe-
ctum læſionis.*

DECISIO DLXX.

FVit nona Aprilis præteriti reſolutum non conſta-
re de læſione, quæ ſuffragetur Flaminiæ, & litis
conſortibus, ſed quia poſtea fuerunt nonnulli teſtes
nouiter examinati, opus fuit iterum de eadem læſione
agere, & cauſa ſuper iiſdem propoſita Domini ſtete-
runt in deciſis. Viſum enim fuit Dominis teſtes nihil
probare; aliqui enim, & ſignanter tertius, quartus, &
a ſeptimus, fuerunt a parte aduerſa inſtructi, a † & nihil
1 deponunt, niſi de auditu ab ipſa, & propterea nihil
2 probant, † Caputaquen.deciſ. 264.num.8.part.3. non
enim magis illis creditur, quàm crederetur ipſiſmet
aduerſarijs, ne maior fides adhibeatur copię, quàm ori-
ginali, vt per Aym.conſil.6.n.67.imò ex huiuſmodi in-
ſtructione quæ negari non poteſt, cùm illam fateantur
3 teſtes ipſi contra eos eſt pręſumendum, cùm † aliàs ſini-
ſtra præſumptio oriatur ex illo ſolùm, quòd cum parte
b ſunt locuti, b Felin. in cap. præterea n.12.de teſtib.co-
gen. Rol. conſil.38. n.30. lib.1. Boſſ.in tit. de oppoſit.
contra teſtes n.31.& 50. Accedit, quòd nec ipſi, neque
4 alij ſunt informati de ſtatu, & qualitate domorum, †
quorum valorem probare conantur, expreſsè enim ne-
gant ſcire confines, & qualitates tàm intrinſecas quàm
extrinſecas, & pręſertim illas minuentes verum valo-
rem rei, ita vt nulla ſit habenda ratio de eorum depo-
c ſitionibus, c Alex.conſ.54.n.4.& 5.lib.6.fuit dictum in
vna Anconitana terrarum 26.Feb.1590.coram Illuſtr.
Card.Platto, & in Ariminen.Caſtrorum 28.Apr.1603.
5 coram bo.m.Card. Seraphino. Minus † etiam percu-
tiunt tempus venditionis, vt requiritur ad effectum læ-
ſionis l. ſi voluntate in fin. C.de reſcind. vendit.cap.ad
aures de reb. Eccleſ.non alien.Bart.in l.pretia rerum §.
1.num.2.& ſeq. vbi etiam Alex.n.10.ff.ad l.Falcid.Dec.
conſil. 309.n.2. Caputaquen.d.deciſ.264.n.9 fuit dictũ
in Romana reſciſſionis contractus 30.Octubris 1602.
coram bo.me.Card.Pamphilio, & tertius teſtis vult ſpa-
tio decem, & octo annorum non fuiſſe mutatum valo-
6 rem domus, quod omni veriſimilitudine caret, cùm †
pretia rerum tempore varientur l.pretia rerum ff.ad
leg. Falcid. & Domini non attenderunt ad poſitiones
vltimo loco datas pro parte aduerſa, quibus tamen fuit
ſufficienter reſponſum, quia viſæ fuerunt ad effectum,
de quo agitur reſcindendi venditionem ex læſione
irreleuantes; omnes enim tendunt vel ad probandum
valorem mobilium, & maſſaritiarum, quem pars ad-
uerſa prætendit aſcendere ad ſcuta quingenta, & Vir-
ginia fatetur de valore ſcutorum 400.ita vt modica ſit
differentia, aut ad probandũ quantitatẽ penſionis, pro
7 qua locabatur domus; † quia vltra quòd non concludit
valorem, præſertim ad effectum læſionis, vt fuit pro-
batum in deciſione, habemus quantitatem in inſtru-
mento venditionis, in quo apparet penſionem medie-
tatis domus vnà cum maſſaritijs non exceſſiſſe ſcuta
60.annua.dum ibi dicitur (*fatto buoni ſcudi otto & baioc.
85.per la pigione decorſa dal dì primo Aprile, ſino ad dì 26.
di Maggio* 1595.) calculando penſionem ad rationem
ſcutorum 5. pro ſingulo menſe, & minus etiam. Cla-
rum eſt autem, quòd vbi eſſet attẽdenda penſio ad effe-
ctum læſionis, deberet illa inſpici, quę erat de tempore
venditionis.

ADNOTATIO.

8 a Teſtes † inſtructi à parte non probant, Farin. poſt re-
latos de teſtib. queſt. 67.n. 283.& ſeq. vbi conſtituit
regulam cum pluribus ampliationibus, & limitatio-
nibus, & fuit etiam dictum in Ro. Diuiſionis 13 No-
uembris 1613. coram R. P. D. Manzanedo. Non
eſt † tamen prohibitum inſtruere teſtes ad verita- 9
tem dicendam, Farinac.d.quæſt.67. n.287. Seraphin.
deciſ.1147.n.4.& 5.vbi propterea dicitur non obſta-
re, quòd teſtes viderint articulos, & quòd non ſit pro-
hibita oſtenſio articulorum teſtibus, & quod ſentiant
pro veritate dicant, dixit etiam Rota in Mediolanenſ.
Iuriſpatronatus 21. Maij 1607. coram Cardinali Lan-
cellotto.

b Et dixi ſupra litera A.

c Et quòd † teſtis ignorans qualitates rei intrinſecas, 10
& extrinſecas non probet, Seraphin. deciſ. 1377. n.5.
& deciſ. 1462. n. 4. vbi fuit dictum, quòd Rota paſ-
ſim ſequitur conſ. Alexand. in hac deciſione allegatum
& Rot.dec.593.n.2.p.4.in nouiſſimis, & fuit dictum in
Bononienſi de Ballis 19. Martij 1607. coram R.P.D.
Marquemontio.

Oliuerius Beltraminus.

LAVRETANA BONORVM, SEV PRÆDII.

Mercurij 4 *Iulij* 1612.

ARGVMENTVM.

Non indiget Argumento, nec Summario,

DECISIO DLXXI.

CAuſa iterum ſuper eiſdem propoſita Domini ſte-
terunt in deciſis rationibus, de quibus in deci-
ſione, contra quam pro parte Illuſtriſſimi Cardinalis
Coſentini nihil opponitur. Non tamen placuit no-
uum modum, quod pro corroboratione deciſionis de-
ducitur pro parte Pijſſimi ex ſolutione quorundam
fructuum ſuper facta, quam allegat pro obſeruantia ad
declarandum intentionem Cardinalis, quia ipſe ſuſti-
net litem ſuper eo, quòd non teneatur, & propterea ex
tali ſolutione forſan miſerationis cauſa facta non po-
teſt induci conſenſus, quando de expreſſo diſſenſu ap-
paret.

ROMANA DE BALDVINIS.

Veneris 19. *Nouembris* 1612.

ARGVMENTVM.

Dominium, & poſſeſſio ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Dominium probatur ex emptione, & ſolutione onerum.*
2 *Item ex locatione facta vti à domino.*
3 *Teſtes deponentes de auditu non probant.*
An ſaltem transferant onus probandi, & n.5.
4 *Poſſeſſio mariti præſumitur iure familiaritatis, quando con-
ſtat de dominio vxoris.*
*Poſſeſſio iure familiaritatis nullum ius tribuit; nec ſuffra-
gatur, & num.6.*
*Excluditur poſſeſſione iure familiaritatis ex titulo præceden-
ti illius qui poſſidet, etiam ſi ille titulus eſſet nullus, &
num.7.*
Item ex multiplicitate actuum, & num.8.

DECISIO DLXXII.

BOna, de quibus agitur, non fuiſſe in hæreditate
Antonij, & Sulpitij cenſuerunt Domini, excepta
tamen Balduina, de quia dixerunt eſſe particulariter
agendum, nullibi enim apparet, quòd prædicti ea poſ-
ſederint, nec poteſt dici, perueniſſe vti contenta in hę-
reditate Felicis ipſorum patris, tùm quia non conſtat
eos paternam hæreditatem adiuiſſe, tùm quia re vera
non

Digitized by Google

non fuerunt in bonis ipſius Felicis, ſed potiùs Parthe-
niæ de Maroffis eius vxoris,nā quoad vineā nuncupa-
1 tā (*la Conca*) datur inſtrumeotū emptionis† factæ à Iu-
liano Maroffo, cuins ipſa fuit hæres, & ipſa viuēte Fe-
liee ſoluit reſpōſiones Caſſellanis directis dominis oc-
caſione dictæ vineæ debitas,à quibus fuit quietata, vt
in quietantijs,quæ dantur. Quoad vineam autem cum
Petraria fuit exhibitū inſtrumentum ſub die 12. Febt.
2 1540.celebratū in præſeotia ipſius Felicis,in quo † le-
gitur,quòd Patthenia tamquàm domina iſtius Vineæ
cū Petraria illam locauerat cuidam,qui remāſerat de-
bitor, & dedit ei duas petias in ſolutū contiguas dict.
Vineæ,& vlterius dicitur quod ille ſoluēs Feliei non
benè ſoluerat. Quoad domos in foro Piſcatio datur il-
larū acquiſitio ſacta à Maroffis, & vlterius per aliud
inſtrumētū oſtenditur, quòd viuente Felice Parthenia
hypothecauit, & aſſecurauit ſuper vna dd. domib. pro
aſſecuratione dotis cuinſdā puellæ ad fauotē Societa-
tis Cōſalonis. Vlteriùs dictæ domus fuerūt poſitæ pro
cōfine,tāquàm domus Partheniæ in quodā ioſtrumēto
venditionis, quod fuit celebratū viuente Felice inter
tertias perſonas. Nō obſtāt teſtes pro Cleria inducti ad
probandū bona prædicta fuiſſe poſſeſſa à Felice, quia
3 vltra quod cōcludēter eā non probant† cū omnes, vno
a tantū excepto, loquātur de auditu, [a] e. licèt ex quadā, e.
præterea, & e. tam literis, de teſtib. quando etiā illam
probarent, non releuaret probatio, quia cùm appareat
4 de iure Partheniæ ſuper dictis bonis,† poſſeſſio Fœlicis
b eius viri præſumitur fuiſſe iure familiaritatis, [b] not. in
l. qui iure familiaritatis ff. de acq. poſſ. Aym. cōſ. 61. n. 2.

ADNOTATIO.

5 a Teſtes† de auditu nō probant, de qua materia latè eſt
videndus Farin. de teſtib. q 69. n. 1. & ſeq. difficultas eſt
an ſaltem faciant præſumptionem talē vt transferāt
onus probandi in contrariū, & plures pro vtraq; par-
te refert Farin. de teſtib. d. q. 69. n. 33. & 34. qui ſub nu.
39. adhæret opinioni negatiuæ, quā etiā latè defen-
dit Pacian. de probat. lib. 10. c. 9. nu. 11. & ſeq. Verùm
contrariam opinionem tenuit Rot. penes Put. dec. 12.
lib. 2. iuxta nouam impreſſionē, quā etiam deciſionē
ſequuta ſuit Rota in Poſnanienſ. Decimarum 14. Ia-
nuar. 1594. coram Gypſio, à qua opinione propter
auctoritatem Rotæ non auderem in iudicando rece-
dere, licèt re vera rationes ponderatæ a Paciano, &
à Farin. pro contraria parte ſint inualidè vrgentes.
6 b Poſſeſſio † iure familiaritatis nullum ius tribuit, nec
ſuffragatur, Rot. dec. 761. n. 4. p. 2. in recent. Aldouin.
cōſ. 53. n. 23. Grat. diſcept. Forēſ. c. 450. & fuit dictū in
Spoletana Bonor. 29. April. 1616. cor. R.P.D. Burat-
to, vbi Rota dixit huiuſmodi poſſeſſiooem nō ſuffra-
gari ad obtinendum in ſpolio ſequendo Pontan. de
Spol. lib. 3. ſub n. 50. nā poſſidēs iure familiaritatis nō
cenſetur poſſidere ſibi, ſed alteri, cuius familiaritatis
iure vtitur, Grat. poſt relat. d. c. 450. n. 15. in fin. & ſeq.
7 Iſta† autem poſſeſſio iure familiaritatis excluditur ex
titulo præcedēti illius, qui poſſidet, Surd. poſt rel. cōſ.
221. n. 29. & ſeq. & cōſ. 483. n. 20. etiā ſi titulus ille eſ-
ſet nullus, & inualidus, Cæph. cōſ. 4. n. 29. in fin. Natt.
cōſ. 502. n. 22. Seraph. dec. 130. n. 3. & fuit dictū ſupra
8 corā Sanctiſs. in dec. 92. Itē† excluditur ex multiplici-
tate actuū, qui præſumūtur potius geſti nomine pro-
prio, quam alieno, Rip. in c. cū Eccleſia. n. 55. de cauſ.
poſſ. Cæſar. de Graſſ. dec. 1. nu. 3. eod. tit. Grat. diſcept.
Forenſ. d. c. 450. n. 34. *Oliuerius Beltraminus.*

PERVSINA, SEV CIVITATIS CASTELLI Dotis.

Lunæ 30. Ianuarij 1612.

ARGVMENTVM.

Æſtimatio dotis, an, & quando faciat emptionem ad ef-
fectum transferendi dominium bonorum dotalium in
maritum. Fructus dotis, quando debeantur, & alia, de
quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Pro Apoſtolis ſi appellans non redit intra terminum iuris,
ſententia tranſit in iudicatum, & num. 12.*
*Et nullum impedimentum, nec negligentia procuratoris excu-
ſat, & num. 13.*
*Sufficeret tamen commiſſio cauſa infra terminum iuris, & nu.
13. vbi vide declarationem.*
*Pro Apoſtolis non eſt neceſſe redire, quando iudex detulit ap-
pellationi, & num. 15.*
2 *Res iudicata, quando patitur nullitatem circa iuſtitiam non
eſt exequenda.*
3 *Emphyteotica, an æſtimetur in tertia parte minus, quam libe-
ra, an verò in ſexta parte.*
4 *Æſtimatio bonorum dotalium in dubio facit emptionem, &
venditionem, de qua materia latè num. 16.*
5 *Non procedit, quando apparet æſtimationem fuiſſe factam ad
aliam effectum, puta, ad dignoſcendum valorem bonorum.*
6 *Dilatione pendente ceſſat mora, & non debentur vſuræ dota-
les.*
7 *Fructus dotis debentur ex ſola mora irregulari, in qua conſti-
tuitur debitor dotis ex ſola ſuſtentatione onerum matri-
monij.*
8 *Marito, an ſoluto matrimonio debeantur vſuræ lucri dotis. Et
quod non debeantur etiam ſi ſuperſint filij, & num. 17.*
9 *Maritus tenetur pro rata lucri concurrere ad expenſas fune-
ris vxoris.*
10 *Teſtis deponens de impenſa funeris etiam non interrogatus
tenetur reddere rationem, cùm non cadat ſub ſenſu.*
11 *Valor non probatur per teſtes, niſi reddat rationem.*

DECISIO DLXXIII.

Domini dubitarunt de validitate ſententiæ ad fa-
rem D. Tyberij de Vbaldis latæ, defectus enim
terminorum ſubſtātialium appoſitus in facto non ſub-
ſiſtit, minùs etiam, quod fecerit† tranſitum in iudicatū, 1
quia DD. Buffalini appellantes, qui obtinuerunt dari
terminum iuris, non redierunt pro Apoſtolis infra d.
terminum, [a] clem. quamuis, de appell. Rot. deciſ. 45. eo- a
dem tit. in antiq. neq; cauſam commiſerunt, Creſc. dec.
2. de appell. Noluerunt tamen Domini illis concedere
executionem† propter multas difficultates, quas patie- 2
batur circa iuſtitiam, & præſertim circa liquidationē
crediti D. Tyberij, nam quoad valorem bonorum Ve-
nazzani, à quo præcipuè pendet d. liquidatio, videba-
tur non benè probari, licèt enim Abbas Florentius il-
lum æſtimauerit in ſcut. 1500. attamen videtur à d. æſti-
matione receſſum per actum, qui datur in Summario
Tyberij n. 5. Vltra quod partes non benè cōcordant ſu-
per eo, an omnia bona Venazzani ſint emphyteotica.
Non caret etiā ſcrupulo, quod bona† emphyteotica ſint 3
æſtimanda in tertia parte minus, quàm æſtimarentur,
ſi eſſent libera, prout prætendit Tyberius, cùm aliàs
Rot. in Bonon. de Ballis 19. Martij 1607. coram R.P.D.
Marquemont. dubitauerit, an ſufficeret diminutio ſex-
tæ partis. [b] Altera fuit difficultas circa fructus dotis cō- b
ſtāte matrimonio, quia aut Tyberius eos prætendit, vti
effectus dominus bonorum, & in hoc DD. non erant
concordes, aliqui enim putabant illum fuiſſe dominū
propter æſtimationem,† quæ in dubio facit venditio- 4
nem in dote, [c] l. 1. cum gl. l. quoties, & in l. interdum, C. c
de iur. dot. l. ex conuent. C. de pact. Alij autem contra-
rium ſentiebāt, quia illud non procedit,† quādo appa- 5
ret æſtimationē fuiſſe factā ad aliū effectum, quàm in-
ducen-

ducendæ venditionis, puta cognoſcendi valorẽ bono-
rum,Iaſ.poſt Cyn.Bal.& Salyc.in d.l.ex conuent.ſub n.
2.v.limita iſtam reg.Couar.pract.q.c.28.ſub nu.2.v.ſed
ex contrario,hic autem dicebant fuiſſe factam ad effe-
ctum ſciendi eorum valorem,nempè,vt cognoſceretur
reſiduũ,quod erat ſupplendũ, vt in terminis eſt deciſio
Ferrar.Societat.20.Dec.cor.Illuſt.Car.Millin.ſed præ-
ſuppoſito,quod bona non tranſijſſent in dominium,an
fructus ratione dotis promiſſę illi deberentur,adhuc e-
rat inter DD.opinionum diuerſitas , aliquibus exiſti-
mãtibus ex eo,quòd fuerunt promiſſi fructus,ſi & qua-
tenus Iulius deficeret in ſolutione, & Tyberius non fe-
cit inſtãtiam,vt æſtimarentur, non dicitur Iulius defe-
ciſſe in ſolutione,ignorãs an,& quid ſoluendũ eſſet pro
reſiduo,imò ſecundùm ipſos videtur data dilatio, quã-
6 diù fieret æſtimatio,& † propterea dilatione pendente,
d ceſſat mora,& nõ debentur vſuræ dotales,d l.lect.a.§.ſed
eùm ſortis,ff.ſi cert.pet.gl.in l.ſi cũ except.in v. triplici
ff.quod met.cauſ.latè Sur.de alim.ti.1.q.42.n.50.cũ plu-
rib.ſeqq.Qui autem exiſtimabant fructus deberi,moue-
7 bantur † ex mora irregulari,in qua conſtituitur debitor
dotis ex ſola ſuſtẽtatione onerũ matrimonij, gl.in l.de
euictione,vbi Bar.Alex.n.12.Soc.n.9.& ſeq.ff.ſolut.ma-
tri im.Bal.conſ.94.in princ.l.1.Caſtr.conſ.11.n.4.v.qua-
tenus autem l.1.Iaſ.in l.ſi donaturus,§.1. n.16.de cond.
ob cauſ. Altera fuit difficultas , an ſoluto matrimonio
8 Tyberio † deberentur vſuræ lucri dotis, in qua DD. vi-
debantur conuenire,quod non deberentur,quia tũc ceſ-
e ſant onera matrimonij,[e] Innoc.in c.ſalubriter, in fi. &
9 ibi Ab.ſub n.4.v.ſicut etiam de vſur. † Expenſa etiã fu-
nerum,quæ exprimitur ſcutor. 200. non caret difficul-
tate,quia illa ponitur tota in debitũ Buffalinorũ ,eùm
tantùm debuiſſet pro rata lucri dotis concurrere mari-
tus,l.in eum,ff.de relig.& ſumpt.fun. Vltra quod vnus
ex Dom. dicebat non probari expenſam aſcendere ad
d.ſummam,quia pro ea videtur tantùm benè deponere
10 primus teſtis,ſecundus autem non reddit rationẽ,† quã
tamen debuiſſet etiam non interrogatus reddere, cùm
hoc non ſit de jis,quæ cadunt ſub ſenſu,Bal.conſ.286.
11 n.3.l.2.Alex.conſ.148.nu.4.l.2. † agitur enim de valore
probãdi,quo caſu teſtis sẽper deberet reddere rationẽ,
Rim.ſen.cõſ.138.n.31.Caſſad.dec.19.ſub n.3.ſuper reg.
Quæſtio ſuper canonibus ſolutis pẽdet abeo , an bona
eſſent in dominio Tyberij,quia tunc onus illos ſoluen-
di ad ipsũ ſpectaſſet,& Buffalinis,qui illos ſoluerũt,eſ-
ſent reſtituẽdi. Sunt etiã aliæ difficultates excitatæ per
informãtes,propter quas DD.denegarunt executionẽ,
poterunt tamen ſuper eis de nouo audiri informantes
pro D.Tyberio.

ADNOTATIO.

12 a Non † rediens pro Apoſtolis infra terminũ iuris,ſci-
licet, 30.dierum , cenſetur renunciare appellationi,
& ſententia tranſit in iudicatum , vt præter alleg.in
deciſ.latè Scac.de appel.lib.2.q.13.n.24.& ſeq.Rota
dec.178.p.1.diu.& dec. 144.n.1.p.2. diuerſ.& deciſ.
420.n.2.p.2.in recent.fuit dictum in Aſſiſien.Cano-
nicatus cor.bo. me.Iuſto impreſſ. penes Marcheſ. de
commiſſ.to.2.fol.14. & in Foroliuienſ. de Torrelis
coram R.P.D.Marquemontio impreſſ.penes Marc.
13 de commiſ.to.2.fol.79.Adeò † vt nec propter impe-
dimentum ſuperueniens appellans excuſetur , Rota
d.dec.144.n.2.p.2. diu. & fuit dictum in Salutiarum
Penſionis 14.Nouemb.1616.cor.R.P.D.Veroſpio,v-
bi etiam Rota dixit non excuſare negligentiam
Procuratoris,cùm quis ſibi debeat imputari,quòd
negligentem Procuratorem conſtituerit . Suffi-
14 ceret † tamen,ſi infrà terminum iuris appellans fece-
rit cauſam committi,nam tunc ſententia non tran-
ſit in iudicatum,etiamſi poſtea pro Apoſtolis appel-
lans non reuertatur,Veral.dec.38.p.1. & deciſ.135.
p.2.Rot.dec.754.p.4. in nouiſ.& fuit dictum in Ari-
minen.Bonor.22.Maij 1606.cor.bo.me.Litta, quod
eſt verum,ſi quando fuit interpoſita appellatio,fue-
runt etiam petiti Apoſtoli, nam aliàs non ſuffraga-
retur commiſſio cauſæ infra terminum iuris, prout
declarando d. dec. Veral.dixit Rot.in Legionen.Pa-
rochialis 1.Febr.1589.cor.b.me.Comitulo, vbi red-
ditur ratio,quia petitio Apoſtolorum eſt de ſubſtan-
tia appellationis. Non etiam ſufficeret præſentatio
commiſſionis ſignata manu Regentis , quia illa ſo-
lum probat diligentiam, & excuſat à lapſu decem
dierum ad committendam cauſam appellationis ,
non autem à reditu pro Apoſtolis , ita fuit dictum
in d.Foroliuien.impreſſa penes March. de commiſſ.
tom.2.fol.79.Quando † verò Iudex detulit appella- 15
tioni,non tenetur appellans amplius cor. eo com-
parere ad petendum Apoſtolos , Lancell. de attent.
p.2.cap.50.n.203.Seraph.deciſ.565.num. 1.& dixit
Rota in Compoſtellana Parochialis 26. Iunij 1619.
coram R.P.D.Dunozetto.

b Surd.conſ.452.n.76.in fin.& 77.dicit, quòd qualitas
emphyteotica diminuit ſextam partem, ſicut etiam
pactum de retrouendendo diminuit ſextam partem
pretij ,vt latè tenuit Rota cor.Card. Sacrato in Au-
ximana Bonorum 1.Iunij 1613.

c Regulariter † quãdo dos eſt data æſtimata,talis em- 16
ptio facit venditionem, & transfert dominium bo-
norum dotalium in maritum,Sur.alios referens cõſ.
225.n.2.Hond.conſ.14.nu.43.& ſeq.l.1.& conſ.41.n.
4.eodem li.1.& ſæpiùs dixit Rota , & præſertim in
Spoletana Bonorum 6.April.1602.coram bon mem.
Penia,in Romana Aſſecurationis Dotis 12.Decem-
bris 1605.coram R P.D.Marquemontio, in Came-
rinen.donationis 12.Maij 1606.coram eodem, & in
Romana Domus 12. Decembris 1605. coram R.P.
D.Coccino Decano.Quod maximè procedit,quan-
do promiſſa,& conſtituta eſt dos in quantitate,& po-
ſtea pro ſolutione aſſignatur res ęſtimata,Nat.conſ.
650.nu.3. Cæphal.conſil.351.num.11.& ſeq.Rolan.
conſ.86.n.5.& ſeq.lib.4.Honded.conſ.41.n.5.& ſeq.
lib.1.Seraph.deciſ.1207.& deciſ.1332.n.1.& 2.Itaut
etiam ſi dicta res æſtimata eſſet data pro fundo do-
tali,& in fundum dotalem,nihilominus illa æſtima-
tio faceret emptionem, & transferret dominium in
virum,qui ſolùm in tali caſu eſt debitor quantitatis
Hond.d.conſ.41.n.18.l.1.Fach.controuerſ.l.12.c.74
verſ.quia reſponſum fuit,& dixit Rota in Rom.do-
mus 12.Decembr.1605.coram R.P.D.Coccin. De-
cano,& in Romana Succeſſionis,& alimentorum 9.
Iunij 1606.cor.bo.me.Litta.Quando tamen conſta-
re poſſet, quòd æſtimatio fuiſſet facta ad alium effe-
ctum,recederetur à regula ſupra firmata, & eo caſu
cenſetur æſtimatio facta ſolùm ad effectum ſciendi
valorem,vt fuit dictum in Spoletan.bonor. 6.April.
1601.cor.b.m.Penia,& in Rom.reſtitutionis dotis 10
Mart. 1608. cor. eod.vbi fuit dictum ſufficere,quòd
id tacitè colligi poſſit,quod etiam dixit Rot.in dec.
30.n.3.inter impreſ.penes Pacif. de Saluian. interd.
iux.nouam impreſſ.Et hoc maximè colligeretur ex
eo,ſi conuentum eſſet , quòd reſtitueretur dos in ijſ-
dem rebus,ſiue corporibus,Couarr.pract.c.28.nu.3.
Surd.conſ.330.nu.25.lib.3.& dixit Rota in dict.Ro-
mana reſtitutionis dotis , & in S. Seuerini Dotis 23.
Martij 1618.cor.R.P.D. Vbaldo , prout etiam ſi ex
interuallo poſt conſtitututam dotem fuiſſet facta æ-
ſtimatio,illa non faceret emptionem, vt dixit Rota
in d.deciſ.30.impreſſa penes Pacif.nu.5.& 6.

d Facit

Digitized by Google

a Facit in ſimili, quod adnotaui ſupra ad dec.297.n.10 in materia fructuum debitorum ex æquitate, l.curabit, quę non debentur, quando fuit data dilatio ſoluendi ex allegatis ibidem.

17 c Diſſolutio† matrim. non debetur marito aliquod intereſſe ratione dotis non ſolutæ, cùm illud ſolùm ſit permiſſum propter æquitatem correſpectiuam ad onera matrimonij, quę conſideratur ſolùm reſpectu vxoris, cui viuenti per virum ſubminiſtrantur alimenta, & ideò diſſoluto matrim. ceſſant onera matrimonij, prout hanc opinionem tenuit Rot. in trib. deciſ. quas refert, & ſequitur Grat. diſcept. Forenſ. c. 427. p. 1. & ſeq. quod procedit etiam ſi remanerent filij communis matrim. quia vt dixi, non conſideratur onera matrim. niſi principaliter reſpectu perſonæ vxoris, prout latè diſcuſſo articulo comprobat Gratian. d. c. 427. per tot. ſequendo Deciſ. Rotales, & ſub nu. 23. reſpondet ad deciſ. in Senogall. Dotis 26. Iun. 1606. cor. bo. me. Pamphil. quæ videbatur obſtare, & hæc materia hodie latè diſcutitur in Rota in Tiburtina dotis cor. R. P. D. Canalerio, & cauſa fuit ſæpè propoſita, & nunquam reſoluta.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA REDDITIONIS RATIONIS,

Veneris 4. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Claudicat iudicium factum cum Tutore, ſeu Procuratore minus legitimo pupilli.

SVMMARIVM.

1 *Tutoris geſta ante confectionem inuentarij non tenet in præiudicium pupilli, ſed benè in præiudicium tertij.*

2 *Sententia lata ad fauorem pupilli cum Procuratore non legitimo valet, licèt non valeret contra ipſum pupillum.*

3 *Claudicat iudicium ad fauorem pupilli.*

4 *Claudicat contractus fauore pupilli.*

5 *Cum Tutore litigans debet habere copiam tutelæ, & inuentarij.*

6 *Opinio concilians contrarias ſententias eſt tenenda.*

DECISIO DLXXIV.

Steterunt DD. in deciſis, & placuit diſtinctio inter
1 præiudicium tertij, & præiudicium pupilli,† vt reſpectu tertij procedat, quod dicitur geſta per tutorem, qui non confecit inuentarium ſuſtineri, quamuis poſſit vt ſuſpectus remoueri. Vbi autem agitur de ſuſtinendo actu in damnum pupilli, procedat deciſ. Capntaq. 324 p. 3. quæ ex preſſè dicit proceſſum factum cum tutore, qui non confecit inuentariũ, non valere in præiudiciũ pupilli, quod etiam dicit Minſing. obſeruat. 37. cent. ſe-
2 cunda, & † iſtam diſtinctionem benè comprobat, l. non eo minus, C. de Procur. in qua diſponitur ſententiam latam ad fauorem pupilli cum Procur. ipſius non legitimè conſtitutio eius fauore valere, licèt non contra
a ipſum, a ita enim illam ſumant, Salyc. Alex. & Iaſ. idem etiam probat, l. ſi tutor, C. in quib. cauſ. reſtit. in integr. non eſt neceſſe, iuncta gl. ibi in verſ non potuit, quam ſequuntur Bar. Bald. Salyc. & alij. In illa enim lege cauetur, quòd ſententia lata cum tutore, qui non fecit ſolemnia, non valet in præiudicium pupilli, licèt vt dicit gl. & Doct. ibi, ſingulari iure valeat, ſi ſit pro ipſo lata,
3 & pupillus eam ratam habere velit. † Fauore enim pu-
b pilli iſto caſu claudicat iudiciũ, b Iaſ. in d. l. non eo mi-
4 nus, n. 3. prout etiam contractus, † cum ſæpè, qui contrahunt cum pupillis obligentur, ipſi autem pupilli nõ ſint obſtricti, l. obligari in princ. ff. de auctor. tut. Inſtit. eod. tit. in fin. princ. l. Iulianus, §. ſi quis à pupillo, ff. de act. emp. Et propterea Marchio iuſtè dubitãt, ne ſi ſententia feratur contra pupillos, ipſi opponant cõtra tutricem de non inuentario, & in legitimã adminiſtratione, cùm præſertim Bar. in d. l. ſi tutor, n. 1. † dicãt illum, 5
qui litigat cum tutore debere habere copiam tutelę, & inuentarij. Non obſtant auctoritates, & deciſ. ſimpliciter dicentes geſta per tutorem ante confectionem inuentarij valere, licèt poſſit, vt ſuſpectus remoueri, quia ſunt intelligendæ iuxt. præd. diſtinctionem in fauorem non autẽ in odium pupilli. Et hæc opinio † eſt tenenda, 6
tùm quia per diſtinctionem conciliat contrarias ſententias, l. ſi finita, §. illud, ff. de dam. infect. cap. literas, de reſt. ſpoliat. Alex. conſ. 50. n. 7. l. 7. tùm quia comprobatur ex ſupradd. Quia tamẽ pro parte hęredum Campritij fuit facta fides, quod quinta Iul 1608. per acta Ceſij Notarij Vicarij D. Portia Alphana noua tutrix confecit, & pro confecto haberi voluit inuentarium bonorũ filiorũ Cãpritij facũ ab Helena prima tutrice, quia vidit nulla extare alia bona, Domini cenſuerunt poſſe procedi cum procuratore à d. Portia conſtituto.

ADNOTATIO.

Ab. conſ. 89. n. 2. l. 2. Iaſ. in l. non eo minus, in princ. C. de procurat. latè Surd. conſ. 9. n. 13. & ſeq. qui plura in hoc propoſito cumulat. a

Quòd iudicium, & contractum fauore Eccleſiæ claudicare poſſit, & qualiter hoc intelligatur, dixi ſupra ad deciſ. 467. b

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA FIDEICOMMISSI DE PINIS.

Veneris 15. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Identitas bonorum fideicommiſſi, ex quibus probetur.

SVMMARIVM.

1 *Filij poſiti in conditione ex Statuto Vrbis cenſentur vocati. Procedit non ſolùm in deſcendentibus, ſed etiam in tranſuerſalibus, & num. 10.*

2 *Filij in conditione poſiti cenſentur vocati ex coniecturis.*

3 *Inuentarium probat deſcripta in eo fuiſſe in bonis teſtatoris.*

4 *Identitas probatur ex duabus demonſtrationibus.*

5 *Confines omnes non eſt neceſſe iuſtificare ſed ſufficit iuſtificare duos.*

6 *Probatio ex aſpectu, & rei euidentia præfertur quibuſcumque probationibus.*

7 *Identitas probatur ex coniecturis.*

8 *Identitas probatur, ſi conueniãt demonſtrationes deſcriptæ in inuentario.*

9 *Identitas bonorum fideicommiſſi probatur, ſi conſtet filios, & hæredes teſtatoris poſſidere in eodem loco bona, præſumuntur enim ad eos perueniſſe ex eodem fideicommiſſo, & numer. 10.*

Identitas, an probetur per dominum directum contra emphyteutam ex ipſo, quod emphyteuta poſſidet bona in eodem loco, & quid ſi conſtat de noua acquiſitione facta per emphyteutam, ſub n. 11.

Identitas, quando cum difficultate probari poteſt propter confuſionem, confinium attendi debet, cuius culpa fuerit tanta diſt. confuſio, & illi incumbet onus diſtinguendi conſi. nes antiquos, & num. 12.

Digitized by Google

DECISIO. DLXXV.

DE fideicommiſſo non dubitatur,quia filij filiorum
Bellisarij de Pinis teſtatoris fuerunt poſiti in con.
1 ditione,&† per conſequens vocati ex diſpoſitione Sta-
a tuti Vrbis [a] vltra plures coniecturas pōderatas per in-
2 formantes,quæ† ſufficiunt pro vacatione etiam circū-
ſcripto ſtatuto, ideò actum fuit tantùm de identitate
bonorū,quam benè probari viſum fuit DD.Nam quo-
ad domū magnam in inuentario eſt deſcripta domus
magna ſita in Vrbe in regione Columnæ in loco *(detto
la Madalena*) cui ab vno latere ſunt bona Leonis Cal-
ciolarij,& bona Chriſtophori magiſtri Scholę,ab alijs
3 lateribus ſunt viæ publicæ. † Inuentarium autem pro-
b bat deſcripta in eo fuiſſe in bonis teſtatoris, [b] l.fi.C.ar-
bitr.tut.l.fin.C.de iur.delib. notatur in l.tutor, qui re-
pertorium,ff.de adminiſt.tut.quod benè præter inſtru-
mentum locationis in perpetuum partis d.domus factę
de an.1540.per Alteriam Saluatam d.teſtatori coadiu-
uant tres teſtes,de quib.in ſummario illorum de Pinis,
4 n.3.qui plures aſſignant demonſtrationes,licèt† duę tā-
tùm ſufficiant ad probandū identitatem rei, Bart.in l.
demonſtratio,n.14.ff.de cond.& demonſt. Alex.conſ.73
n.6.l.3.Soc.conſ.89.n.1.l.1.tantò magis,quia probatur,
quòd illi,qui hodie ſunt domini illarum domorum,quę
dantur pro confinibus,ſunt ſucceſſores illorum,qui no-
minantur ad iſtum effectum in inuentario,iux. tradita
5 per Aym.conſ.57.n.7.quamuis etiam non† eſſet neceſ-
ſaria iuſtificatio omniū confinium,qui dantur in innē-
tario,ſed ſufficeret duos tantùm iuſtificare, Cæph.cōſ.
98.n.51.cum ſupra adductis. Probatur etiam identitas
domus ſitæ in Burgo in conſpectu Caſtri S. Angeli,quę
reperitur in inuentario deſcripta in via Alexandrina,
iux.bona ab vno Franciſci Agazini bichierarij,& ab a-
lijs vias publicas,probatur autem non ſolùm ex aſpe-
6 ctu,& rei euidentia,† quæ cæteris quibuſcumq; proba-
tionibus præfertur,l.penult. & ibi Doct.ff.fin.reg.Bar.
in l.contra negantem,ad fin.C.ad l. Aquil. latè Tiraq.
de retract.lignag.§.4.gl.1.nu.36. ſed etiam ex teſtiū de-
poſitione,& ex inſtrumento emphyteuſis conceſſę illis
de Agazinis à Capitulo S.Petri, in quo aſſignatur pro
cōfine domus Pauli de Pinis patris Bellisarij,quæ nar-
7 ratiua deſeruit probationi identitatis,† quæ etiam co-
niecturis probatur,Pariſ.conſ.104.n.22.& 24.l.1. Cæ-
phal.conſ.98.n.20.& dixit Rot.in vna Ciuitat.Caſtelli
bonor.4.Maij 1598.cor.b.m.Card.Pamphil. Probatur
etiam identitas aliarum domorum ſimul iunctarum in
Burgō,& canonum ſuper eis debitorum, quia proban-
tur, & verificantur per teſtes omnes confines poſiti in
inuentario,qui teſtes etiam deponunt de ſubrogatione
modernorum confinium loco antiquorum in eo, quod
videtur aliqua diuerſitas adeſſe , vt benè animaduer-
tunt informantes,& coadiuuatur huiuſmodi probatio
ex inſtrumēto locationis factæ per Bellisarium Pinum
fideicōmittentem Nicolao Pincaro ſub die 24.Nouēb.
1592.in quo dantur pro cōfine domus præd.vti domus
ipſius Bellisarij teſtatoris.Quoad domos in platea Mō-
8 tanaria non videtur dubitandum de identitate, quia †
conueniunt demonſtrationes deſignatæ in inuentario,
& benè probant teſtes,videlicet ante plateā Montana-
ria,& retro Mons Caprinus,qui ſūt fines immutabiles,
& ſufficiunt abſq; verificatione aliarum duarum demō-
ſtrationum,videlicet,bonorum de Scapuccis, & bono-
rum vnius barbitonſoris,qui tamen etiam verificātur:
teſtes enim dicunt Dominos de Biſcijs poſſidere hodie
bona,& illa habuiſſe à Dom. de Scapucijs in dotem D.
Victoriæ vxoris D.Bernardini Biſciæ,& prædd. iden-
titates tantò magis probantur, quia negari non poteſt
ex inuentario teſtatorem poſſediſſe in dd.locis domos,
in quibus cōſtat filios,& hæredes,necnon nepotes poſ-
ſediſſe,& poſſidere,cùm† reſultet maximum argumen- 9
tum,quòd ſint eædem domus,quas teſtator habebat,&
fideicommiſſo ſubiecit, [c] Bal.conſ.89.n.4.lib.1.Fulgoſ. c
conſ.145.col.2.verſ.porrò ſi aliundè quæſijſſent,Natt.
conſ.235.ſub numer.17.verſ.nam reperitur,Marzar.de
fideicommiſſ.qu.58.latè Peregr.conſ.48.lib.1.vbi num.
13. allegat plures concordantes.

ADNOTATIO.

a Filij† in conditione poſiti ex Statuto Vrbis cenſen- 10
tur vocati,Rota dec.424.n.1.p.2.in rec.& tale Statu-
tum habet locum non ſolum in deſcendentibus,ſed e-
tiam in tranſuerſalibus,vt fuit dictum in Alban.fidei-
commiſ.13. Ianuar. 1606. cor.R.P.D.Coccin.Dec.
in Rom.Domus ad Peregrinum 11.Mart.1619. cor.
eod.& in Rom.fideicommiſſi de Surd.27.Febr. 1617.
cor.R.P.D.Vbaldo.

b Rota dec.800.n.23.p.1.diuer.& dec.387.nu.2.p.1.in
rec.& dec.407.num.2.p.2.in recent.

c Et quod† ſi appareat hæredes,& ab eis deſcendentes 11
poſſidere bona in eodem loco,in quo teſtator poſſide-
bat, præſumantur eadem,niſi nouus titulus exhibea-
tur præter hic alleg.Pereg.latè de fideicom.art.44.n.
22.& conſ.35.n.12.l.3.Rot.dec.131.ſub n.5. p.1.in re-
cent.ſicut in ſimili dicitur de emphyteuta, qui niſi e-
xhibeat nouum titulum acquiſitionis factæ de bonis
in eodem loco, dominus directus habet intentionem
fundatam in omnibus bonis à vaſſallo ibidem poſſeſ-
ſis,Peregr.de fideicom.art.44.n.23. & fuit dictum in
Ciuitat.Caſtelli bonor.28.Ianuar.1605.corā R.P.D.
Ortemberg.& prius in eadem 5 Mart.1597.cor. Card.
Pamph.exhibito verò alio nouo titulo acquiſitionis,
tunc dominus directus non habet intētionem funda-
tam in omnibus bonis ibidem per emphyteutam poſ-
ſeſſis, ſed illi incumbit onus probandi identitatem,
Surd.conſ.410.ſub nu.34.Rot.dec.295.nu.11.par.1. in
recent. Verùm in materia fideicommiſſi Rot.non ad-
mittit ſimpliciter,& indiſtinctè probationem identi-
tatis ex qualitate,& poſſeſſione ſucceſſorum, niſi alia
concurrant ſequendo conſ.Fulgoſ.145. n.... ita dixit
Rota dec.706.ſub n.2.verſ.nam licèt par.2.in recent.
& ſenſit etiam in Vrbeuetana fideicommiſſi 7. Febr.
1620.cor.R.P.D.Coccin Decano.Et quia in hac ma-
teria probandi identitatem oritur,vt plurimum diffi-
cultas iuſtificandi identitatem ex eo , quia confines
ſunt confuſi,& mutati, tunc ſtante huiuſmodi confu-
ſione videtur,quòd incumbat onus probandi illi,cu-
ius culpa,& facto cauſata eſt iſta confuſio,& propte-
rea ille tenebitur probare,& deſignare diſtinctè con-
fines antiquos,prout tenent Ang.in l.ſi in rem,ſub n.
4.de rei vend.Ruyn.conſ.50.n.15.lib.1. Afflict. deciſ.
23.n.5.in fin.& n.6.in fine,& 7. Hieron. de Monte de
finibus regendis,cap.43.nu.4.5.& 6.benè Simon de
Pret.de interpret.vlt.volun.lib.5.dub.4.num.335.fol.
mihi 554.volum.2.

Oliuerius Beltraminus.

CONCHENS. DECIMARVM DE CAPELLO.

Lunæ 21. Maij 1612.

ARGVMENTVM.

Sententia lata ſine citatione,quando ſuſtineatur ex præ-
ſentia partis,& ex concluſione in cauſa. Capitulum,
quando veniat nomine perſonæ,& alia, de quibus in
Summario.

SVMMARIVM.

1 *Citatio ad ſententiam non eſt neceſſaria , quando fuit lata
partibus præſentibus;& num.15.*

Et

Digitized by Google

Et ſufficit præſentia Procuratoris, dummodò conſtet illum fuiſſe præſentem ad illum actum, & ad illum effectum, & num.15.

2 *Citandus non eſt præſens, cùm finis citationis ſit comparitio.*

3 *Præſentia Procuratoris, ſeu partis probatur ex atteſtatione Notarij, quod ipſe ſtatim intimauit illis ſententiam.*

Et generaliter ex quibus præſentia Procuratoris, ſeu partis probetur, & num.16.

4 *Item probatur præſentia partis ex eo, quod incontinenti appellauit.*

5 *Concluſio in cauſa ſupplet defectum citationis.*

6 *Perſonæ appellatione non venit Capitulum, & num.17.*

Non procedit ſtantibus verbis vniuerſalibus, & prægnantibus, & num.8.

Item nec quando materia eſt proportionata ad Capitulum, & num.9.

Venit ex identitate rationis, & propterea Capitulum comprehenditur ſub Statuto de duabus conformibus, & n.18.

7 *Tertius veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe non poteſt mutare naturam, & ſtatum iudicij.*

10 *Perſona loquentis non venit in generali ſermone, & n.19.*

11 *Non procedit, vbi ſubiecta materia id diſſuadet.*

12 *Item nec quando eſt eadem ratio in perſona loquentis, quæ in alio.*

13 *Ratificatio priùs geſtorum inducitur ex mandato ſuperueniente iudicio pendente, & num.20. vbi declaratur quando, & qualiter procedat dicta concluſio.*

14 *Quod procedit, dummodò adſit ſcientia in principali priùs geſtorum.*

DECISIO DLXXVI.

PRætendebatur pro parte Decani, & Capituli Conchen. ſentent. latam à Prouiſore eſſe nullam, & attentatam Domini reſeruata cognitione attentatorum ad aliā poſitionē fuerunt pro validitate ſententiæ, cōtra quam apponebatur defectus citationis, & mandati,
1 ſed † quoad citationem fuit dictum, ſententiam fuiſſe latā partibus præſentibus, & propterea eam non fuiſ-
a ſe neceſſariā,[a] Ang. in l. de vnoquoq; circa med. Imol. circa fin. Alex. col. 1. ff. de re iud. cum multis cumulatis per Gabr. de citat. concl. 1. n. 396 Caſſad. dec. 2. n. 3. de iud. fuit dictum in vna Salamātina dimidiæ Portionis
2 19. Martij 1586. cor. Bubalo, cùm † enim finis citationis ſit comparitio, præſens non eſt citandus, vt poſt Ioann. And. quem allegat tradit Bal. in l. conſentaneum ſub n.
3 36. C. quom. & quand. iud. Quòd autē † Procurator Capituli fuerit præſens in prolatione ſententiæ, patet ex atteſtatione Notarij, quòd ipſe ſtatim intimauit illi ſē-
b tentiam,[b] vt fuit reſolutum in vna Conch. Limitum 17
4 Iun. 1596. cor. bo. me. Card. Blancbetto, † & ex eo, quòd
c in continenti appellauit,[c] vt in d. Salamantin. dimidiæ portionis, & apertius probant illa verba (*& mandauit Prouiſor intimari dd. partibus exiſtentibus ibidem præſentibus*) quæ verba non poſſunt referri ad teſtes iuxt. intelligentiam partis aduerſæ, ſed ſunt referenda ad procuratores partium, vt conſtat ex lectura. Quando etiam
5 fuiſſet neceſſaria citatio ad ſententiam, † illam ſuppleret concluſio cauſæ, quæ æquipollet tali citationi, iux.
d notoriū ſtylum illarum partium,[d] vt fuit ſæpiſſimè reſolutum, & ſignanter in vna Toletan. Annatar. 17. Nouem. 1589. cor. Bubalo in Vlixbon. Priuratus 22. Octobr. 1601. cor. bo. me. Card. Seraphino, & in Cæſaraugustana dedicationis 1. Martij 1610. cor. me. Quod autem fuiſſet in cauſa concluſum, benè oſtendunt informantes pro Epiſcopo. Quoad defectum mandati Ferdinādi Mareræ comparentis pro Epiſcopo, qui multipliciter deducitur, licèt ſufficeret dicere, quòd pro Epiſcopo ſemper etiam comparuit procurator Fiſcalis, & cū eo fuerunt omnia acta facta, & ſententia lata, itaut ex eius perſona omnia ſint valida, attamen fuit ſingulis obiectionibus ſufficienter reſponſum. Quatenus enim dicebatur mādatum non cōprehendere Capitulum, † 6
quod appellatione perſonæ non venit,[e] Achil. dec. 15. e
de procur. fuit reſponſum Capitulum non fuiſſe tractū ad iudiciū, ſed vltrò, ac ſponte veniſſe, cauſa enim fuit introducta contra perſonas particulares, à quibus exigebantur decimæ, † & licèt poſtea ad cauſam venerit 7
Capitulū pro ſuo intereſſe, hoc non potuit mutare naturā, neq; ſtatum iudicij, cùm venerit in eiuſdem terminis, in quibus cauſa reperiebatur. Præterea † mādatū eſt 8
cōtra quaſcumq; perſonas, cuiuſcūq; generis, itaut propter generalitatē verborum cōprehendat etiam Capitulum, Alex. conſ. 17. n. 6. l. 6. præſertim, † quia agitur de 9
decimis, & ſic de materia proportionata ad ipſum capitulum, [f] Fel. in c. eam te. nu. 15. v. quarta declaratione f
reſcrip. Rebuf. ſuper concord. in rub. de collat. §. ſtatuimus, il ſecondo in v. perſonis, verſ. licèt quando materia ſubiecta patitur, & in §. præfatiq; Ordinarij, in v. quæcumq; faciunt tradita per Sarn. de annal. q. 12. Ad illud, quod non poſſit dici conſtitutus ad comparendū in Tribunali Epiſcopi, ex reg. l. inquiſitio, C. de ſolut. quod † in generali ſermone veniat perſona loquentis,[g] 10
reſpōdetur † regulā nō procedere, vbi ſubiecta materia g
aliud ſuadet, Cyn. in d. l. inquiſitio, Aym. conſ. 274. poſt 11
n. 12. cum alijs per Menoch. præſ. 44. n. 27. l. 3. & † quan- 12
do eſt eadem ratio in perſona loquentis, quæ in alia, Salyc. in d. l. inquiſitio, Cagnol. in l. frater à fratre, nu. 114 ff. de cond. indebit. Gabr. de verb. ſignif. concl. 9. n. 7. Menoch. conſ. 161. num. 28. Non releuat etiam, quod obijcitur Ferdinandum non comparuiſſe in iudicio antequam eſſet procurator, † quia ex mandato iudicio 13
pendente ſuperueniente fuit inducta ratificatio priùs geſtorum,[h] l. Iulianus, ff. qui ſatiſd. cog. Paul. de Caſt. in h
l. non poteſt, n. 6. vbi etiam Angel. col. pen. verſ. vltimò concludė, ff. de iud. cum multis per Gab. de iud. concl. 3 n. 16. & † licèt hoc procedat data ſcientia in principali 14
priùs geſtorum,[i] vt per Gab. ibi n. 18. attamen non po- i
teſt dubitari de ſcientia Epiſcopi geſtorū nomine ſuo in ſuo Tribunali, prout etiā nō obſtat, quòd d. Ferdinādus ſubſtituiſſet aliū ſine aliqua reſeruatione, & propterea non potuiſſet poſtea cōparere, quia ſubſtitutio fuit facta ad certū actū tātùm omiſſo, quòd Capitulū ſēper citauit Ferdinādum, vti procuratorē Epiſcopi, ſed hæc omnia ſunt dicta ex abundanti, poſtquā ſententia, & omnia acta ſuſtinētur ex perſona procuratoris Fiſcalis.

ADNOTATIO.

a Et quòd † ſentent. lata ſine citatione partibus præſē- 15
tibus ſit valida, Vant. de nullit. ex defectu citat. n. 17. Gonz. ſuper reg. 8. in annotat. contra nullit. & attent. n. 282. & ſufficit præſentia procuratoris, Seraph. dec. 488. n. 4. & latè fuit dictum in Ferrarienſ. Decimarum 12. Decemb. 1614. cor. R. P. D. Pirouano, vbi etiā dicitur, quòd procurator præſumitur intereſſe in audiētia, vt audiat decreta, & ſententias Iudicis, & ideò ibi dicitur non eſſe neceſſe, quòd ex proceſſu cōſtet fuiſſe in ſpecie monitū, vt intelligat ea, quæ geruntur in præiudiciū ſui principalis, ad quod eſt optima deciſ. Capic. 1. n. 37. ſi autē cōſtaret, quòd Procurator eſſet præſēs in iudicio ad aliū finē, tūc nō ſufficeret huiuſmodi præſentia Procuratoris ad ſuſtinendā ſent. ſine citatione. Gabr. poſt relatos de citat concl. 1. ver. prima ratio. nu. 398. & admittit Rota in d. Ferrar. Dec.
Præſētia † autē Procuratoris probatur ex atteſtatione 16
Notarij, vt fuit dictum in Calagurit. de Senizero 1. Iunij 1618. cor. R. P. D. Pamphilio, puta ſi appareat quòd ſtatim intimauit dictam ſentent. vt fuit dictum

in hac

in hac deciſione, quod idem etiam dixit Rot. in Ferrarien. decimar. 11. Maij 1615. cor. R. P. D. Pirouano, prout etiam præſentia præſumitur ſi in continenti Procurator appellauit, vt fuit conſideratum in hac deciſione, & ponderauit etiam Rota in d. Calagurit. de Senizero cor. R. P. D. Pamphilio.

b De quo ſupra ſub litera A.

c Sub eadem litera A.

d Et dixi ſupra ad deciſ. 140.

17 e Capitula, † & Collegia non venire appellatione perſonarum, latè tradit Gonzal. plures cumulans ſuper reg. 8. gl. 37. nu. 2. & ſeq. & per Rot. vbi conſtituit regulam cum pluribus ampliationibus, & illam poſtea ſex modis limitat, & in ſpecie, quòd mandatum datum contra vnam perſonam non cōprehendat Collegium, nec vniuerſitatē, dixit ſub n. 9. ſequendo dec. Achil. 5. de Procurat. cuius contrarium in hac deciſ. Rota reſoluit propter prægnantiam verborum, & quia agebatur de materia proportionata Capitulo, & hanc limitationē deductā ex materia proportionata admittit etiam Gonzal d. gl. 37. n. 41. Venit e-

18 tiam Capitulum † nomine perſonæ ex identitate rationis, etiā ſi ratio non ſit ſcripta, ſed vnica aſſignari poſſit, vt fuit dictū in Rom. Domus 12. Iun. 1617. coram R. P. D. Barat. vbi propterea Rot. reſoluit, quòd Statutum de duabus conformibus comprehendit etiam Collegium, & Communitatem, quod etiam per prius dixerat Rota in deciſ. 380. n. 2. p. 1. in recent.

f De quo ſupra ſub litera E.

19 g Perſona † loquentis, an, & quando cenſeatur cōprehenſa in diſpoſitione, latè Gab. de verbor. ſignif. concluſ. 9. qui regulā ponit cum nōnullis limitationibus Gōz. ſuper reg. 8. §. 2. proœm. n. 38. & ſeq. qui ex hac regula infert ad plures deciſ. & per hanc eandem regulam, reſoluit Rot. dec. 758. ſub nu. 2. p. 2. in recent. quòd fundator Cappellæ, qui appoſuerat conditionem quòd non poſſet præſentari, niſi vnus de familia, non cenſebatur hoc onus ſibi ipſi impoſuiſſe.

20 h Mandatum † ſuperueniens lite pendente inducit ratificationem retro geſtorum, vt præter alleg. in dec. Vant. de nullit. in tit. qualiter ſeut. n. 103. verſ. idem foret, ſed ad iſtū effectum tria concurrere debēt, quę enumerat Lancel. de attent. in præfat. c. 4. n. 65. Primò, quòd conſtituens habeat notitiam antea geſtorum, quam etiam notitiam in iſtis terminis requirit Rot. dec. 221. ſub nu. 3. v. tamen hoc p. 2. in recent. Secundò, quòd mandatum ſit factum in eadem perſona, quę ſe geſſit vti aſſertus Procurator. Tertiò, quod mandatum ſit ſpeciale ad illam cauſam, non enim ſufficit mandatum generale, vt firmauit Rot. in Claraualleuſ. Grani 3. Nouemb. 1606. cor. Card. Lancel. quod tamen requiſitum in deciſ. Pampilonen. cor. R. P. D. Cocc. Decano impreſſ. penes March. loco præalleg. non fuerat ſimpliciter firmatum, ſed ſolùm dictum aliquos ex Dominis id ſentiſſe. Item, quando verba mandati ſonarent in futurum, non in præteritum, non ſufficerent ad ratificationem retrò geſtorum, vt fuit dictum in dicta Pampilonen.

i De quo dixi ſupr. ſub lit. H. *Oliuerius Beltraminus.*

PAMPILONEN. BENEFICII.

Mercurij 13. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Profeſſio, ex quibus iuſtificetur. Narratiua, quòd quis ſine iuſto titulo poſſideat beneficium, an, & quando indigeat iuſtificatione.

SVMMARIVM.

1 *Profeſſio iuſtificatur ex mandato de diſpenſando, cum diſpenſatione ſubſecuta.*

2 *Profeſſio probatur per teſtes.*

3 *Item probatur per confeſſionem partis emanatam in poſitionibus.*

4 *Poſitiones licèt articuli nominentur, tamen ſi re vera conſtet eſſe poſitiones, de illis iudicandum eſt vti de poſitionibus.*

5 *Profeſſio valdè redditur veriſimilis ex delatione habitus, quem profeſſi deferre ſolent.*

6 *Narratiua intruſionis; ſeu quòd quis ſine legitimo titulo detineat beneficium, ſi eſt appoſita in literis ad euitandam ſolutionem annatæ, non eget iuſtificatione ſecus autem, ſi ſit expreſſa in ſupplicatione, & latiùs ſub n. 7.*

Intruſionis narratiua quando ſit iuſtificanda eodem n. 7.

DECISIO DLXXVII.

FVit concluſum gratiā Bartholomæi eſſe iuſtificatā quoad profeſſionem Ioannis, vt fuit reſolutum 19. Nouembr. 1608. hoc enim † probatur ex mādato de di- 1
ſpenſando per eū obtēto 1. Maij 1597. in quo ipſe narrat velle emittere profeſſionē iuncta diſpēſatione vigore d. mandati obtēta 14. April. anni ſequentis, in qua Officialis Pāphilonēſ. executor expreſsè atteſtatur ſibi cōſtitiſſe de emiſſa profeſſione ſolēni per teſtes examinatos pro iuſtificatione dicti mādati: Cōcurrunt † plu- 2
res teſtes deponētes aliqui de auditu, aliqui de publica voce, & fama, & adeſt 11. teſtis Canonicus profeſſus eiuſdē Eccleſiæ pro parte aduerſa examinatus, qui deponit, quòd poſsūt eſſe tres anni parū plus, vel minus, quòd Io. emiſit profeſsionē ſolemnē in d. Eccleſia, † cū 3
quo cōcordāt cōfeſsiones ipſius aduerſarij in poſitionib. in actis productis, in quib. fatetur, quòd sūt tres anni, & viginti quatuor dies, quòd ipſe profeſſus fuit d. Religionē, & licèt † nominētur articuli; attamē fuit in 4
alia deciſ. oſtensū re vera eſſe poſitiones. Ex quib. omnib. ſaltē ſimul iunctis, accedēte pręſertim maxima veriſimilitudine † ex delatione habitus, a quē profeſsi de- 5
ferre conſueuerūt per tantū tēpus, Domini vnanimiter a
cēſuerūt probari profeſsionē in tēpore, de quo agitur, & vacationē ex ea reſultantē, reſeruarunt tamen videre an iuſtificetur narratiua, & negatiua nō diſpēſationis, ſed dubiū eſt, an adſit talis narratiua, & negatio diſpenſationis, ea enim expreſsè nō legitur, an autē colligi poſsit ex illis verbis (licèt d. Ioannes beneficia prædicta poſt vacationem huiuſmodi nullo alio, ſaltem titulo Canonic. aut iuris adminiculo deſuper ſuffragāte, ſed temeritate propria, & de facto detinuit, & detinet, & tunc erit videndū, an † ſint poſita in literis tantùm ad 6
euitandam ſolutionem annatæ, donec impetrans ſolutionem conſequi poſſit, quo caſu non tenetur ad aliquā iuſtificationem, b vt fuit dictum in vna Legionen. Pręſtimonij 5. Iunij 1593 cor. Pacenſ. & in vna Calagur. Beneficij de Ariola 26. Iun. 1595. cor. bo. mem. Gypſio. An verò ſint poſita in ſupplicatione ad effectum regulæ de annali, vel ad effectum ſciendi, an careat prorſus omni titulo, & non reſpectu poſſeſſionis, & intruſionis, quo caſu aliter eſſet dicendum, vt diſtinxit Rota in d. Calaguritana Beneficij.

ADNOTATIO.

a Profeſſio an, & quando inducatur ex delatione habitus dixi ſupra ad deciſ. 385.

b Narratiua † intruſionis, quæ non eſt expreſſa in ſupplicatione, ſed ſolùm exprimitur in literis ad effectū euitandi ſolutionē annatę non eſt iuſtificanda, Rota dec. 531. n. 2. p. 1. diuerſ. fuit dictum in Abulenſ. Beneficior. 30. Octob. 1609. cor. Cardin. Sacrato, & aliàs ſæpè, Gonz. ſuper regul. 8. gloſ. 15. §. 1. nu. 70. cum alijs pluribus cumulatis per Garz. de benef. par. 5. c. 3. n. 209. & ſeq. ſi tamen eſſet narrata in ſupplicatione, 7
illa

illa eſſet verificanda; ſicut dicitur de narratiua, quòd nullo titulo ſuffragante quis poſſideat beneficium, quę ſi non eſt expreſſa in ſupplicatione, ſed tantùm in literis, non eſt iuſtificanda, vt plenè fuit dictum in Pampilonenſ. Beneficiorum 14. Ianuarij 1613. coram Cardinali Sacrato, & in Burgenſ. Canonicatus 9. Februarij coram R.P.D. Ortembergo, vbi fuit dictum, quòd huiuſmodi narratiua de ſtylo apponitur in litteris ad effectum colorandi narratiuam intruſionis, quod idem dicit Mareſcot. variar. li. 2. cap. 1. nu. 28.

Oliuerius Beltramians.

CIVITATIS CASTELLI BONORVM.

Merc. 1. Februarij 1612.

ARGVMENTVM.

Identitas prædij qualiter probetur ex teſtibus.

SVMMARIVM.

1 *Identitas rei probatur ex identitate nominis.*

2 *Teſtis referens ſe ad articulum perinde eſt, ac ſi in indiuiduo omnes qualitates in articulo contentas exprimat.*

3 *Teſtis referens ad articulum, & dicens in eo contenta eſſe vera probat, & latius nu. 13.*

Non procedit in probatione immemorabilis, n. 14.

Teſtis ſecundo loco examinatus poteſt ſe referri ad primum examen nullum, & probat, ſub eodem nu. 13.

4 *Teſtes non dicantur contrarij ex eo, quòd vnus plus altero deponat.*

5 *Teſtes vt probent identitatem, ſufficit, quòd concordent in duabus qualitatibus.*

6 *Identitas rei poteſt probari per teſtes, licèt illi ignorēt quantitatem dictæ rei.*

7 *In teſtibus vt euitetur contrarietas, eſt facienda omnis poſſibilis interpretatio.*

8 *Teſtis dicēs ſe ignorare ea de quibus ſupra depoſuerat, intelligi debet ſe ignorare pręter id, de quo ſupra depoſuit.*

9 *Procedit etiam ſi primo loco dicat ſe ignorare, & poſtea de eodem interrogatus affirmatiuè deponat.*

10 *Identitas probatur per teſtes etiam ſi non habeant notitiam omnium confinium, ſed aliquorum tantum.*

11 *Teſtis non benè informatus nullam fidem meretur.*

12 *Teſtis deponens de credulitate non probat.*

DECISIO DLXXVIII.

Viſū fuit Dominis conſtare in bonis, & hęreditate Nicolai fuiſſe prædium nuncupatum (*il podere di Verna*) ſitū in territorio Ciuitatis Caſtelli. Hoc enim benè probant ſecūdus, tertius, ſextus, & ſeptimus teſtes de ordine Rot. examinati, qui omnes ſuper primo articulo non ſolū deponunt Nicolaum poſſediſſe prædiū vocatum de Verna, & ſic deponunt de identitate nominis
1 † quæ ſolet rei identitatē demōſtrare, Bar. in l. ſi in rem, ff. de rei vendic. & in l. ſeruum §. ſi. vbi etiam Imol. ff. de leg. 2. Deciſ. in l. hac conſultiſſima. n. 18. ad fin. Cod. qui teſtam. fac. poſſ. Soc. conſil. 28. n. 6. in fin. lib. 3. cum alijs per Cephal. conſil. 90. nu. 18. Caſſad. deciſ. 5. nu. 7. ſuper reg. ſed etiā vlteriùs eū reliquiſſe in ſua hæreditate ar-
2 ticulatum prædium, quo caſu † cum referant ſe ad prædiū in articulo enunciatum, perinde eſt, ac ſi in diuiduo ſingulas qualitates prædij in articulo poſitas exprime-
3 rēt, Pariſ. cōſil. 88. n. 8. & 9. l. 3. Et probat † teſtis, qui refe
a rēs ſe ad articulum dicit contenta in eo eſſe vera, a Bal. cōſil. 10. n. 6. l. 5. Rom. in l. Celſus, in fin. ff. de vſucap. Socin. conſil. 56. n. 12. li. 4. Caſſad. dec. 3. ſub n. 9. de probat. immò etiā explicitè aſſignant plures cōfines, & demōſtrationes congruētes, videlicet, ab vna parte bona hęredū de Guagnoccis, ab alia bona Epiſcopatus, & à pe-

Deciſiones Papales.

de viam publicā. Et licèt ſecundus vltra prædictos cōfines addat etiā foſſatum Abbatiæ Sancti Caſciani, attamen alij hunc cōfinem non negāt, licèt de eo nō faciant mētionem, & propterea non pugnant cū depoſitione ſecundi teſtis, cū teſtes † non dicantur cōtrarij ex 4
eo, quòd vnus plus altero deponat, Dec. cōſ. 105. ſub n. 2. v. & quando vnus teſtis de facto. Ruyn. conſil. 145. n. 20. l. 5. Aym. conſ. 570. n. 31. Quādo etiam expreſsè negarent, † & in hoc diſſentirent, ſufficeret, quòd in alijs, 5
immò in duobus tantùm cōcordarent, per ea, quæ tradit Socin. conſ. 89. n. 1. lib. 1. latè Rol. conſ. 67. n. 18. 19. l. 2. præſertim concurrente nominis identitate, Ruyn. conſ. 50. n. 12. l. 1. Non obſtat, quòd ſecundus teſtis dicat ſe neſcire quantitatem ſtariorum prædij, † quia igno- 6
rantia quantitatis, & menſuræ prædij non concludunt ignorantiam prædij, & eius confinium. Aliud enim eſt menſura prædij, aliud & prædium, iux. tradita per Bal. in rubr. C. de contrah. empt. q. 22. minus etiam facit, quòd tertius teſtis dicat prædiū Vernæ fuiſſe olim in quatuor partes diuiſum, quia dici poteſt, quòd dictæ quatuor partes factæ fuerint poſt diuiſionem in quatuor prædia, quorum vnum poſſeſſum fuerit ab Antonio, & erit illud, de quo deponunt teſtes, quia retinuerit poſt diuiſionem nomen Vernæ, vel poteſt eſſe, quòd poſt diuiſionem fuit redintegratum, & reunitum, & ſic totū etiam, provt erat ante diuiſionem, fuerit ab Antonio poſſeſſum; facienda † eſt enim omnis interpreta- 7
tio ad euitandam contrarietatem, c. cùm tu, vbi gloſſ. & DD. de teſtib. Non obſtat, quòd ſextus teſtis ſuper 1. artic. deponat de confinib. articulatis, & iux. 22. dixerit ſe neſcire confinia, † quia intelligi debet, quòd neſciat 8
præter eos, de quib. deponit Caputaq. d. 270. n. 8. p. 3. & non refert, † an ante, vel poſt negationē teſtis affirma- 9
uerit, vt per Ruyn. conſ. 5. n. 17. l. 4. & ad effectū, de quo agitur, † non requiritur ſcientia omnium confinium, 10
ſed aliquorum; cùm per duos tantùm probetur identitas, & quando iſte teſtis pateretur aliquam difficultatā, adſunt alij, qui benè probāt; ſuper dicto primi teſtis iuxtà 21. interrogat. quòd intra fines comprehendātur terræ poſtea acquiſitę, nō eſt faciēda vis, quia vt benè deducunt informātes pro Chriſtianis, † non erat benè 11
informatus, ita vt nullam fidem mereatur, Alex. conſ. 148. n. 9. l. 5. & in omnē euentum eſt vnicus, quia ſeptimus, qui pro cōteſte allegatur, nihil probat, cū † depo- 12
nat de credulitate, l. teſtiū, & ibi gl. & DD. ff. de teſtib. c. quoties, eod. tit. & eius dictum cōfunditur per depoſitionē aliorū teſtium cōcorditer affirm. omnes terras poſitas intra fines deſignatos fuiſſe à Nicolao poſſeſſas.

ADNOTATIO.

a Pluries † Rota tenuit hanc opinionem quòd ſufficiat, 13
quòd teſtes deponāt cōtēta in articulis eſſe vera, etiā ſi explicitè per extenſum non deponant, Rota penes Farin. poſt 2. l. conſ. dec. 8. in princ. & fuit etiam dictū in Colonienſ. Canonicatus coram Card. Pamph. impreſſa penes Garz de benef. p. 10. c. 9. n. 74. & in Iacēſ. Parochialis corā b.m. Penia impreſſa penes Marcheſ. de commiſ. t. 1. fol. 462. & in Zamorenſ. Confraternitatis 14. Iunij 1591. coram b.m. Gypſio, a qua opinione toties, per Rot. firmata non eſt recedendum, licèt plures in contrarium tenentes referat Far. de teſtib. q. 80. n. 100. Huic opinioni eſt cōformis alia opinio, quam paſſim Rota ſeruat, quòd teſtis ſecundo loco examinatus poſſit ſe referre ad primum examen etiā ſi illud ſit nullum, & probat, licèt in hoc ſecūdo examine per extenſum non deponat, Seraph. dec. 1147. Rota dec. 430. n. 4. p. 1. diuer. & fuit dictum in Toletana Hæreditatis 6. Iunij 1618. coram bo.m. Andrea, & ideò non eſt tuta dec. 720. ſub nu. 4. p. 1. in rec. vbi

Digitized by Google

contrarium fuit dictum. Concluſio autem ſupra firmata quòd ſcilicet, ſufficiat, quòd teſtis deponat articulū verum, non † procedit in probatione immemorabilis, in qua non ſufficit dicere articulum verum, niſi etiam cauſa reddatur, Verall. dec. 71. in fine, part. 2. & deciſ. 291. part. 3. & fuit dictum in dict. Iacenſ. Parochialis.

Oliuerius Beltraminus.

ROMANA EXTINCTIONIS CENSVS, ſeu Melioramentorum.

Veneris 24. Feb. 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de materia ceſſionis, & præſertim quid teneatur probare ceſſionarius, & quid præſtare cedens.

SVMMARIVM.

1 *Ceſſionarius tenetur iuſtificare creditum cedentis, & nu. 4. vbi dicitur ſufficere producere inſtrumentum ceſſionis.*

2 *Reſeruatio ſpecialis iurium quoad quædam operatur, quod quoad alia non reſeruata cenſeatur facta omnimoda tranſlatio.*

3 *Credens iura talia qualia tenetur præſtare debitorem ceſſum eſſe verum.*

Cedens regulariter non tenetur præſtare debitorem ceſſum eſſe locupletem, ac ſoluendo, ſed ſolum eſſe verum debitorem, & num. 5.

Procedit etiam ſi cedens promiſerit facere debitorem bonum, reſponſalem, ac etiam ſi promiſerit defenſione, & conſeruatione indemnitatis ſub eodem, & num. 5.

DECISIO DLXXIX.

CArolus Mutus locauit de ann. 1583. Alexādro Olgiato ad 15. annos quādam eius domum cum pacto, quòd Alexāder teneretur dare Carolo ſcuta 4. mil. ad cenſum, ita vt eius fructus cōputarentur cū penſionibus domus, qui cenſus fuit impoſitus. Defuncto Alexandro eius hæredes ſublocarunt D. Federico Ceſio d. domum, eique ceſſerunt iura pro dicto cenſu ſcutorū 4. mil. eo quia receperunt ab eodē pretium, & quia dicti hæredes aſſerebāt in d. domo ſublocata facta fuiſſe melioramēta aſcendentia ad ſcuta 700. in circa, prout in nota, quā tradere promiſerūt, ceſſerūt iura pro recuperatione dictorum melioramentorū receptis eo nomine a Federico ſcutis 550. d. Federicus ſublocauit domū Valerio Vrſino, cui ceſſit omnia iura ſibi quęſita ex inſtrumento celebrato cū hæredibus Alexandri Olgiati continente tàm iura cenſus, quàm melioramentorū, ponēs eum in locum ſuum in omnibus, & per omnia, & Valerius promiſit extinguere nōnullos cenſus aſcendēdo ad ſcuta 3400. vt apparet ex apocha inter partes confecta. Mortuo Valerio, D. Paulus Æmilius, & Æmilia. Vrſini recipiēdo, ſeu potiùs cōtinuando prædictā ſublocationem Valerio factam deuenerūt ad celebrationē inſtrumenti cū D. Federico, in quo præuia narratiua pręcedentium ſublocationum, ac ceſſionum, & cū inſertione apochæ factæ cū Valerio, D. Federicus ceſſit omnia iura dictis DD. Vrſinis iuxta formam d. Apochæ, qui promiſerunt extinguere cēſus, prout promiſerat Valerius, & in effectu ex ſcutis 4300. extinxerūt cēſus vſque ad ſummam 3800 cùm autē D. Feder. egiſſet pro extinctione reſidui, & obtinuiſſet eos ab Auditor. Camer. cōdemnari, mādatumque decerni, & à decreto fuiſſet interpoſita appellatio, & cauſa mihi commiſſa cū clauſula (*ſi quid exequendum*) dubitaui an mandatum Aud. Cam. eſſet exequendum, cauſaque ſemel, atque iterum propoſita Domini 24. Febr. reſoluerunt nō eſſe exequēdum: fundamentū reſolutionis fuit, quia Dominus Federicus nō impleuit per ipſum implenda circa prætēſum creditum melioramentorum cōtra illos de Mutis,
quia cùm fuerit illis ceſſum creditum pręcictū, † debuit 1
illud iuſtificari per exhibitionē ſcripturarū, vel proba-
tionum pro exactione ſufficientium, a l. ſi nomen, ff. de a
hæred. vel act. vend. lege ſi plus §. vltimo ff. de euict. fuit
dictum in vna Romana pecuniaria 4. Iunij, 1594. coram R. P. D. Decano, tantò magis, quia D. Paulus Æmilius egit contra Mutos pro recuperatione melioramētorū, & Muti illa negarunt, & dicitur eos obtinuiſſe ſentētiam abſolutoriam contra D. Federicum. Nec poteſt negari D. Federicū ceſſiſſe dictum ius melioramentorū DD. Vrſinis, quia ex ſerie facti ſupra narrata de ea ſatis liquet, & quia ſicuti Vrſini promiſerūt omnia, quę Valerius promiſerat in ea, ſic vice verſa aduerſarius
ceſſit iura contenta in d. apocha, vt ſunt v. clara: itē † cū 2
D. Federic. reſeruauerit tantùm iura non concernentia domum, cenſetur tranſtuliſſe, & ceſſiſſe ea, quæ domū reſpiciebant, & ſic ius melioramentorum, l. nā quòd §. ſi ita ff. de pen. legat. Pariſ. conſil. 150. nu. 20. li. 4. Aym. conſil 214. num. 13. Put. deciſ. 11. num. 5. lib. 1. Accedit, quòd niſi eſſent ceſſa melioramenta, Vrſini nedum non tenerētur in aliquo, ſed remanerēt creditores & ſoluiſſent pluſquā tenerentur, vt benè pro ipſorum parte deducitur, quòd longè diſtat à veriſimili. Nō obſtat, quòd ceſſiſſet iura talia qualia, quia immò videtur præciſè ceſſiſſe melioramenta pro ſcutis 400. ex quo ſe remiſit ad inſtrumentū, in quo dd. melioramenta explicitè cō-
tinebantur, & quando † etiam ceſſiſſet iura talia qualia, 3
adhuc tamen tenebatur præſtare Mutos debitores dictorum melioramentorum, b vt per Illuſtriſſ. Cardinalem Mantic. de tacit. & ambig. conuent. li. 4. tit. 13. n. 9. quia tamen pro parte D. Federici prętenditur DD. Vrſinos debere agere contra hæredes Alexandri Olgiati pro pręſtatione notulę melioramentorum, vel pro repetitione pretij, poterit, ſi Dominis videbitur, de hoc particulariter videri.

ANNOTATIO.

a Non ſufficit † Ceſſionario exhibere inſtrumentū ceſ- 4
ſionis, ſed debet iuſtificare etiam debitum cedentis ex deductis in hac dec. & dixit etiam Rota d. 162. n. 6. impreſſa penes Pacif. de Saluian. iuxta nouam impreſſionem, cum alijs per Aldouin. conſil. 42. n. 18. 19. & 21.

b Regulariter † cedens nomen debitoris non tenetur 5
eum præſtare locupletem, ac ſoluendo, ſed ſolu eſſe verum debitorem, Pariſ. conſil. 88. num. 13. li. 1. latè Bec. cōſil. 105. nu. 13. & ſeq. vbi loquitur in fortioribus terminis, quando ſcilicet, cedens promiſerat facere creditorem verum, bonum, reſponſalem, Surd. dec. 326. n. 41. Vincent. de Franc. d. 427. nu. 4. Eugen. cōſil. 73. & hoc procedit etiam ſi cedens promiſiſſet de defenſione, & de cōſeruatione indemnitatis, Bec. dict. conſil. 105. num. 14.

Oliuerius Beltraminus.

MONTIS FALISCI FIDEICOMMISSI.

Merc. 13. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

Agitur de imputatione in legitimam primo loco alienatorum.

SVM-

Digitized by Google

SVMMARIVM.

1 *Plura ſunt diſcutienda, tam ſuper viribus fideicommiſſi, quã ſuper detractionibus.*

2 *In legitimam imputanda ſunt primo loco alienata, quia alienans cenſetur alienata eligere in ſuam legitimam, & nu.7. vbi dicta concluſio pluribus modis ampliatur. Ideò ſuſtinẽtur alienationes primo loco factæ, etiam ſi bona alienata excederent valorem legitimæ, & n.8.*

3 *Procedit etiam inuito alienante.*

Non procedit concluſio, quando alienatio fuiſſet facta mala fide, eo quia meliora corpora hæreditaria fuiſſent alienata, & n.9.

In legitimam non imputantur primo loco alienata, ſi pretium fuit conuerſum in extinguendis oneribus hæreditarijs, & nu.10.

Item nec procedit, ſi teſtator dediſſet facultatem alienandi fideicommiſſum, & num.11.

Item nec quando alienatio fuit facta per viam vltimæ voluntatis, & num.12.

4 *Detractiones ſemel factæ non poſſunt ampliùs prætendi.*

5 *Alienationes fideicommiſſi ſecundo loco factæ poſt primas, quæ aſſumpſerunt detractiones, poſſunt per fideicommiſſarios retractari.*

6 *Alimenta prætendens debet docere de bono iure.*

DECISIO DLXXX.

Contra prætenſiones vtriuſque partis fuit reſolutũ videlicet cõtra Boncompagnos non eſſe locũ abſolutoriæ per eas petitæ. Contra Biſentios nõ eſſe ipſis ſubminiſtranda alimenta, & expenſas litis. nam quòd
1 ſpectat ad abſolutoriam, †viſum fuit cauſam non eſſe in terminis expeditionis, & plura eſſe priùs diſcutiẽda tã ſuper viribus fideicõmiſſi, quàm ſuper detractionibus. Licèt enim fuerint firmata corpora fideicõmiſſo ſubiecta, attamen adhuc nõ liquet de illorũ valore, & quòd tẽpus in eo dijudicando ſit attendendum quoad detractiones, & licèt fuerit reſolutum, quæ, & quales ſint faciẽdæ, attamen adhuc benè nõ liquet, ex quibus corporibus ſint extrahẽdæ, præſertim cùm hodie afferantur nõnullæ alienationes factæ ante venditionem tenutæ
2 Florẽtini, & clarũ ſit primò alienata† imputari in cau
a ſam in detractionum, a l.Marcellus §.res quę, & ibi not. ff.ad Trebel. Alex.conſ.178.n.4.lib.5. Aret.cõſil.18. ſub nu.5.verſ.ex hoc ſequitur. Ruyn.conſil.135.n.11.lib.3. Alienans enim videtur bona alienata pro legitima, & alijs detractionibus elegiſſe, Aret.d.conſil.18.n.5. Soc. conſil.36 ſub n 2.verſ.& tunc etiam dando in ſolutũ li.
3 3.cum alijs per Cæph.conſil.189.numer.19. quod† pro-
4 cedit etiam eo inuito, Cæph.ibi.num.20. vnde† ſi ſemel fuerũt habitæ detractiones in bonis alienatis, nõ potuerũt amplius prætendi ſuper alijs, l.bona fides ff.de reg.
5 iur. Cæph.ibi.nu.24. imò ſequentes† alienationes poſt iam cõſumptas detractiones veniunt à fideicõmiſſario retractandæ, Alex.d.conſil.178.nu.4. in fin.& num.ſeq. cum concordantibus per Pereg. conſil.52.nu 37.lib.1.
b b Quãtùm attinet ad alimenta, & ſumptus litis, Domini noluerunt recedere a deciſ. facta 25. Maij anni præ-
6 teriti, quia† non conſtat de bono iure Biſentiorum, qui illa prætẽdunt, & bonum ius in eo verſatur, ac fideicõmiſſo ſit locus ſuper tenuta Florentini ob detractiones, in quo res redditur multùm dubia, & Biſentijs, quorũ intentio fundatur ſuper bono iure, de eo clariùs docere habent, vt conſequantur alimenta.

ANNOTATIO.

7 a Et† quòd primo loco alienata imputẽtur in legitimã Peregr. de fideicommiſ. art.39.n.4. Surd.d.170.n.10. qui ampliat etiã ſi grauatus rẽ alienatam poſtea redimeret, Hõd.conſ.59.n.12.l.1. Aldonin.cõſ 76.n.70 Quod procedit etiã ſi primoloco alienata ſint mobilia, Soc.Iun.conſ.16.n.13.l.3. Hond.d.conſil.59.n.12. & etiam ſi fideicõmiſſarius contradiceret, Surd. dec.316.n.2.& 8.& fuit dictum in Romana legitimę 18.Maij 1617.corã R.P.D.Veroſpio. Propterea† ſu- 8
ſtinẽtur alienationes fideicõmiſſi primo loco factæ, & in emptorẽ, ſeu ſingularem ſucceſſorem tranſit ius opponẽdi de iſtis detractionibus aduerſus fideicommiſſarium ad ſuſtinendum alienationem, Surd.conſ. 577.n.41.& 42. Grat.diſcept.forẽſ.c.265.n.5. ſequentes autẽ alienationes retrotractantur à fideicõmiſſarijs, Peregr. poſt relatos d.art.39.n.4.& firmatur in hac deciſ. Et alienatio primo loco facta ſuſtinetur etiam ſi bona alienata excedant legitimam, dũmodò pars pretij quatenus excedit legitimam inueſtiatur pro cautione fideicommiſſariorum, vt fuit dictũ in Romana legitimæ 31.Maij 1617.corã Card.Sacrato
† Verùm prædicta habent locum, dummodo aliena- 9
tio fuerit facta bona fide, ſi enim mala fide eſſet facta alienatio, quia pretioſiora, & meliora corpora fuiſẽt diſtincta, nõ ſuſtineretur dicta alienatio in præiudicium fideicommiſſariorum, Gabr. de legit. concluſ.4. n.10.& 11. Surd.conſil.128.n.21.& 22.& dixit Rota in dicta Romana legitimæ 1617.corã Card.Sacrato, Receditur autẽ à regula ab initio firmata in multis ca-
ſibus, & præſertim † ſi pretiũ rerum venditarũ fuiſ- 10
ſet cõuerſũ in ſoluẽdis debitis, alijſque oneribus hæreditarijs; tunc enim benè ſuſtinetur alienatio, ſed alienata nõ imputãtur in legitimã, Hond. poſt relatos conſ.59.n.13.l.1. Secundò nõ procedit, ſi fideicõ-
mittens dediſſet facultatem alienãdi, †tũc enim alie- 11
nata non imputarentur, latè Surd.cõſ.71.n.1.& ſeq. per totum. Gratian.diſcep.forẽſ.c.416.n.8.in fine, &
n.9. Tertiò †nõ procedit, quando alienatio fuiſſet fa- 12
cta per viã vltimæ voluntatis, tũc enim non ſuſtinetur alienatio ſub prætextu, quòd res in teſtamẽto relicta fuerit electa in legitimã, quia per mortẽ grauati fideicommiſſũ purificatur, & ideò nõ eſt locus ampliùs electioni legitimæ, Bald.in l.filius, quẽ habentem n.29. Cod.famil.herciſc. Cucch.de ligitim.in tit. vtrum legitimæ ſit deducenda de ſingulis rebus nu. 75.fol.mihi 105.

b De quo dixi ſupra ſub litera. A

Oliuerius Beltraminus.

Deciſiones Papales.

CALAGVRITANA BENEFICII. DE CVATZ.

Veneris 18. *Maij.* 1612.

ARGVMENTVM.

Facultas probandi conceſſa vni parti debet etiam altari concedi. Et fortius ſi fuit conceſſa ad fauorem actoris, & alia, de quibus in Summario.

SVMMARIVM.

1 *Aequalitas in Iudicio eſt ſeruanda, & ideò vno admiſſo ad probandum, etiam alter admitti debet, & num. 7. & ſeq. vbi plura inferuntur.*

Appellare ſicut licet actori, ita etiam licere debet reo, & numero7.

Aegidiana ſicut non comprehendit perſonas Eccleſiaſticas in eorum præiudicium, ita nec etiam in eorum fauorem & numero 8.

Debitor qui fuit executiuè, & per vnicam ſententiam condemnatus, & exactus, an poſſit vnica ſententia fauorabili obtenta repetere ſolutum, & quid ſeruetur in materia obligationis Cameralis, & n.10.

2 *Reo non debet denegari, quod fuit actori conceſſum.*

3 *Ideo probationes admiſſæ ad fauorem actoris à fortiori admitti debent ad fauorem Rei,*
4 *Appellans ſicut poteſt vti nouis probationibus, ita etiam appellatus debet poſſe vti nouis defenſionibus.*
5 *Appellatio eſt communis vtrique collitiganti.*
6 *Procedit etiam, ſi appellatus intra decem dies non adhæſerit appellationi,*
Clauſula (ſi quid exequendum) *non poteſt iuſtificari ex nouiter deductis, & n. 11.*
Fallit, ſi debitor fecit nouas probationes, & n. 12.

DECISIO DLXXXI.

FVit reſolutum ad fauorem Martini eſſe locum nouo
examini in partibus ad beneficia curata, quia cum
Rot. admiſerit aduerſarium ad nouũ examen in curia,
1 †vtiq; non poteſt ipſi etiam denegari admiſſio propter
a æqualitatem ſeruandam, a c. nonit. de Iud. & c. in iudi-
2 cijs de reg. iur. in 6. Quod† enim fuit actori conceſſum,
non debet reo denegari, c, non debet. de reg. iuran. in 6.
3 l. non debet, ff. eod. l. fi. C. de fruct. & lit. expen. † & pro-
bationes, quæ fuerunt ad fauorem actoris admiſſæ, à
fortiori debent admitti ad fauorem rei, Dec. conſ. 162,
ante fi. v. præterea aduertendum, præſertim quia iſtud
examen petitum à Martino tendit ad impugnandum
illud, quod ex ſuo nouo examine in cauſa appellationis
prætendit Michael appellans, vult enim ex eo, quod ip-
ſe ſit approbatus ad beneficia curata præferri Martino,
qui vna cum ipſo fuerat approbatus tantùm ad ſimpli-
cia, & ſub iſto prætextu Martino auferre beneficium,
vnde meritò Martinus ad elidendam iſtam intentionẽ
vult ipſe etiam approbari in nouo examine ad curata,
4 Sicut autem appellãs† potuit vti nouis probationibus,
ita appellatus debet poſſe vti nouis defenſionib. Abb. in
b c. 2. n. 3. in fin. de mut. petit. b Nec facit, quòd Martinus
5 non appellauerit, quia† ſufficit illi appellatio aduerſa-
rij, quæ communis eſt, l. ampliorẽ, C. de appell. Et quod
6 † dicitur, eum non adhæſiſſe appellationi infra decem
dies, non facit, quia contraria loquuntur in tertio ad-
hærente appellationi; ſecus autem in collitigante, cui
ſtatim atque aduerſarius appellauit fuit virtus appel-
lationis à iure communicata.

ADNOTATIO.

7 a Ex hac† concluſione, quòd in iudicijs ſeruanda eſt æ-
qualitas iux. tex. in c, non debet, de reg. iuris Menoc.
conſ. 367. nu. 29. infertur, quòd ſicut licet appellare
Actori, ita etiam debet licere appellare Reo, Bald.
conſ. 446. col. 2. v. 4 pone li. 2. Rot. dec 132. ante n. 1.
p. 2. diu. Grat. dec. Marchiæ 220. n. 1. & 2. & ſeq. & in
materia Saluiani fuit dictum in Anconitana Hære-
ditatis 11. Mart. 1616. coram R. P D. Vbaldo. Hinc
8 eſt, quòd cùm Ægidiana non† comprehendat perſo-
nas Eccleſiaſticas, vt notiſſimũ eſt, & alias dixi, ideo
ſicut licet perſonæ Eccleſiaſticæ appellare in caſu
ſuccumbentiæ in poſſeſſorio, ita etiam altera pars
laica poteſt appellare in iudicio poſſeſſorio aduer-
ſus perſonam Eccleſiaſticam ad effectum, vt ſerue-
tur æqualitas, Hond. conſ. 20. nu. 2. lib, 2. Scapuc. de
9 Salu. li. 3. q. 2. n. 7. Hinc† etiam ob eamdem rationem
æqualitatis ſeruandæ dixit Rota in Rom. Societatis
25. Iunij 1610. coram Card. Sacrato impreſſa penes
Marcheſ. de commiſ. to. 2. fol. 228. quod Priuilegium
Conuertitarum, quòd in earum cauſis ſummariè pro-
cedatur, & manu Regia, & appellatione remota ha-
bet locum tàm in fauorem Conuertitarum, quàm al-
10 terius partis ſecum litigantis. Similiter† vigore vni-
cæ ſententiæ eſt facta executio contra debitorẽ, ſuf-
ficit etiam vnica ſententia reuocatoria ad retractan-
dam executionem iam factam, Vinc. de Franc. deciſ.
136. per totam, Grat. dec. Marchiæ 20. n. 4. & per to-
tam, Scapuc. de Salu. li. 3. q. 7. In Curia tamen in ma-
teria oblig. Camer. ſeruatur contrarium, licèt enim
debitor fuerit executiuè exactus, tamen indiget tri-
bus conformibus ad effectum reuocandi executio-
nem repetendi ſolutum Gonzal. ſuper regul. 8. gloſ.
6. numero 208. benè Gratian. in addition. ad deci-
ſiones ſuas Marchiæ 220. quæ additiones reperiun-
tur impreſſæ, & poſt eius 1. lib. diſcept. Foren. Scacc.
de appell. q. 17. limit. 9. ſub n. 58.
b Menoch. †conſ. 516. n. 2. Grat. diſcep. Foren. c. 224. n. 11
7. & 8. & facit in ſimili, quod dicitur in materia clau-
ſulæ *(ſi quid exequendum)* quæ licèt regulariter non
poſſit iuſtificari ex nouiter deductis, Rot. dec. 64. n. 1.
& 5. & dec, 162. n. 1. & dec. 260. n. 5. inter impreſſ. pe-
nes Pacifi. de Salu. iuxta nouam impreſſionẽ, & aliàs
ſæpè, tamen† ſi debitor cõdemnatus facit nouas pro- 12
bationes, tunc licet creditori nouis iuribus, & pro-
bationib. vti ad elidendam dictam probationem iam
factam, benè Rot. dec, 168. n, 10. & 11. inter impreſſ.
penes eumdem Pacific. fuit dictum in Anconitana
Bonorum 21. Maij 1603. coram b. m. Iuſto, & in Pa-
pienſ. Penſionis 19. Nouem. 1608. coram R. P. D. Or-
temb. & paſſim ſunt admittendæ nouæ probationes
ad elidendas nouas probationes ex aduerſo factas,
de quo dixi ſupra ad dec. 272. *Oliuerius Beltram.*

PAMPILONENS. PRIORATVS.

Merc. 4. Iulij 1612.

ARGVMENTVM.

Manutentio eſt danda exiſtenti in poſſeſſione auctoritate Iudicis non obſtante intruſione alterius, ac etiam ſi de tempore immiſſionis alius reperiretur in poſſeſſione.

SVMMARIVM.

1 *Mandatum de manutenendo dandum eſt ei, de cuius poſſeſſione tempore motæ litis conſtat.*
2 *Maximè, ſi fuit auctoritate Iudicis capta.*
3 *Intruſus lite pendente non poteſt impedire manutentionem priori poſſeſſori, qui ſe pro ſpoliato non habuit.*
4 *Poſſeſſio non poteſt acquiri per inſtrumentum alio exiſtente in poſſeſſione,*
5 *Non procedit, quando fuit capta auctoritate Iudicis, qui priuat poſſeſſione ciuili, & naturali.*
6 *Tertius non poteſt opponere de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ, cui condemnatus paruit.*
7 *Exceptio de iure tertij regulariter non admittitur.*
8 *Iudex immittens in poſſeſſionem priuat poſſeſſione etiam abſq; alia expulſione.*
9 *Iudicis immiſſio operatur, quod primus poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli,*

DECISIO DLXXII.

REſolutum fuit eſſe dandum mandatum† de manu- 1
tenendo D. Celidonio, de cuius poſſeſſione tẽpore
motæ litis conſtat, §. retinendæ, Inſt. de interdict. tantò
magis, quia conſtat de iuſtitia poſſeſſionis, cùm †capta 2
fuerit authoritate Iudicis, l. iuſte poſſidet, ff. de acq. poſſ.
Neq; peralta aduerſarius poteſt manutentionem exclu-
dere ſub prætextu ſuæ prætenſæ poſſeſſionis, in qua ſe
intruſit lite pendente, quia† vti intruſus non poteſt im- 3
pedire quominus Gundiſaluus, qui ſe pro ſpoliato non
habuit, non manuteneatur, vt reſoluit Rota coram
Card. Lancell. ſeniore in vna Barchinon. Præceptoria-
rum 10. Ian. & 17. Febr. 1578. Non obſtat, quod tem-
pore, quo Gundiſaluus fuit immiſſus, reperiebatur in
poſſeſſione Gundiſaluus de Campis, & per conſequens

†non

4 †non potuit per inſtrumentum acquirere poſſeſſionẽ,
5 † quia hoc non procedit propter auctoritatem Iudi-
a cis,qui priuat poſſeſſione ciuili,& naturali,ᵃ Ang.in l.
clam poſſidere,§.quia ad nundinas,n.2.in fin.& Rom.
n.3.Imol.n.1.Alex.nu.2 & alij, ff.de acquir.poſſ. Dec.
conſ.103.n.1.tenuit Rota in vna Hipporegienſ. Cap-
pellaniæ 3.Martij 1578.coram Lauretano, & ſæpiſſi-
mè in alijs,tantò magis,quia Gundiſaluus paruit ſen-
tentiæ,& actualiter poſſeſſionem dimiſit, ex quo etiã
6 ſequitur non poſſe Peraltam†obijcere nullitatem ſen-
tentiæ contra Gundiſaluum latæ, quam Gundiſaluus
ipſe approbauit per paritionem , vltra quod etiam ,
7 circumſcripta paritione,†hoc eſſet dare de iure tertij,
b quod non admittitur , ᵇ vt in terminis fuit deciſum in
vna Theleſina beneficij 25.Iunij 1593.

ANNOTATIO.

8 a Mohed.† dec.4.n.4.de reſtit.ſpol.Rot.dec.141.n.2.& dec.802. n.6.p.1. diu. & Iudex immittens in poſſeſſionem priuat alium poſſeſſione etiam abſque alia extenſione,Seraph.deciſ.1325.nu.1.vbi additio dat plures concordantes,Rota dec.525.n.3.& dec.557.
9 nu.2.p.2.in rec.† Ac etiam dicta Iudicis auctoritas operatur,quòd primus poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli,Rot.dec.641.n.7.p.1.diu. Hond.conſ.
b 20.n.18.lib.1. Exceptio de iure tertij,quando poſſit opponi,dixi ſupra ad dec.415.

Oliuerius Beltraminus.

PENNENS. PENSIONIS.

Mercurij 27. Iunij 1612.

ARGVMENTVM.

An, & quando ſit locus examini teſtium poſt didicita teſtificata,& poſt factam publicationem.

SVMMARIVM.

1 *Teſtes non admittuntur de nouo poſt didicita teſtificata.*

2 *Et didicita dicuntur teſtificata ad iſtum effectum , quando pars habuit in ſuo poſſe proceſſum originalem teſtium apertum,etiam ſi non fuerit facta ſolemnis publicatio .*

3 *Stylus Rotæ admittendi nouum examen ſuper eiſdem poſt data partibus ſummaria toleratur , quia non dantur extenſæ depoſitiones,nec panduntur nomina teſtium.*

4 *Teſtes admittuntur etiam poſt didicita teſtificata , quando fuerant de nouo reperti, dummodò hoc plenè, & concludenter probetur .*

5 *Item admittuntur ad corroborationem , & confirmationem antiquorum .*

6 *Item etiam fauore Eccleſiæ,dummodò probetur læſio , etiam ſi interueniat non ſolùm cauſæ cognitio , ſed etiam exacta diligentia propter timorem ſubornationis .*

7 *Item admittuntur , quando ex teſtibus productis aliqui non fuerunt examinati,dummodò tamen publicatio fuerit facta parte inuita,& reluctante .*

DECISIO DLXXXIII.

FVit reſolutum non eſſe locum nouo examini ſuper
1 ijſdem articulis , † quia Io. Dominicus didicit te-
a ſtificata, ᵃ Auth.at qui ſemel, C.de probat. c.fraterni-
2 tatis, de teſtib.clem.2.eodem tit.† Satis enim didiciſſe
probatur ex eo, quod in ſuo poſſe habuit proceſſum
originalem teſtium apertum, gloſſa in c. conſtitutus,
in verb.depoſitis,& ibi DD. de teſtibus, Bald.d.Auth.
at qui ſemel,n.4.in fin.v.Adde tamen,& ibi etiam Al-
ber.n.4. v.ſecus ſi penes partem, Salyc.n.10.verſic.ad-
dit Bald.&c. Caſtr.nu.6 Gabr.concl.21.n.30. de teſtib.
Non enim eſt neceſſaria ad iſtum effectũ ſolemnis pu-
blicatio, ſed ſufficit, quòd pars habuerit liberam facul-
tatem perſcrutandi depoſitiones teſtium,Bar.in d.Au-
then.at qui ſemel.n.18.Vital.in d.clem.2.n.114.& ſeqq.
de teſtibus Gabr. d.concl.n.10. fuit dictum in cauſa Ia-
nuenſ.Iuriſdictionis 21.Febr. anni præteriti coram me,
† in qua etiam fuit reſponſum ad illud , quod obijcitur 3
de ſtylo Rotæ admittendi probationes ſuper eiſdem
poſt data partibus ſummaria teſtificatorum, nam illud
toleratur,quia non dantur extenſæ depoſitiones,& nõ
panduntur nomina teſtium . Non obſtant limitationes
ex aduerſo datæ ad regulam Auth.at qui ſemel,& alio-
rum iurium ſupra citatorum. † Nam ad primam de te- 4
ſtibus de nouo repertis reſpondetur non conſtare in ca-
ſu,de quo agitur, teſtes fuiſſe de nouo repertos , & de-
beret hoc plenè,& concludenter probari,quia aliàs fa-
cile eſſet deludere regulam , vltra quod hæc limitatio
in iure habet maximam difficultatem ex deductis per
informantes ᵇ pro parte Vrſij,cùm etiam in nouiter re- b
pertis vigeat timor ſubornationis.Alia limitatio,quòd
† noui teſtes admittantur poſt didicita teſtificata ad 5
corroborationem,& confirmationem antiquorum ᶜ nõ c
applicatur , quia Ægyptius intendit nouas probatio-
nes æquè principaliter facere non confirmari anti-
quas,quando autem,& quomodo dicatur agi de corro-
boratione antiquarum probationum ad effectum , de
quo agitur,declarat Nat. ex aduerſo citatus conſ. 565.
n.7.Et ſi limitatio intelligeretur ſecũdùm intelligentiã
partis aduerſæ,proculdubio deſtrueret regulam.†Non 6
placuit etiã limitatio deducta ad fauorẽ Eccleſię,ᵈ quia d
requiritur probatio lęſionis,& vlterius non ſolũ cauſæ
cognitio,ſed magna diligentia,& exacta propter timo-
rem ſubordinationis,Ægid.dec.38. Eccleſia,& minor.
Caput.dec 50.n.5.& 6. p.3. Quæ non interuenerunt in
caſu iſto,vt benè deducunt informantes . Alia limita-
tio,† quòd quando ex teſtibus productis aliqui non fue- 7
runt examinati, tunc non obſtante publicatione, poſ- e
ſint illi examinari , non applicatur , tùm quia teſtes ,
quos Ægyptius hodie examinare intendit, non fuerint
producti in partibus ad examinandum, tùm quia limi-
tatio procedit , quando publicatio fuiſſet facta parte
inuita,& reluctante, vt latè Surd.conſ.8.n.18. in fin. &
ſeqq. Alia benè tolluntur per informantes.

ADNOTATIO.

a Quando dicantur didicita teſtificata ad effectum, vt non ſit locus nouo examini,dixi ſupra ad deciſ.497.

b Et circa hanc limitationem hinc inde plures cumulat Farin.de teſtib.q.75.n.190.& 191.

c Quòd poſt publicationem teſtium admittatur etiã nouum examen ad corroborationem , & confirmationem antiquarum,latè Farin.de teſt.q.75.n.155.& tenuit etiam Rota in Mediolanenſ. bonorũ 31.Maij 1596 coram Cardinali Pamphilio; nouæ enim probationes admittuntur , vbi etiam aliàs de iure non eſſent admittendæ , quando veniunt ad coadiuuandas antiquas, de quo dixi ſupra ad dec.272.

d De qua limitatione Gabr.de teſtib.concl.21.n.37.& hanc limitationem approbauit Rota in dicta Mediolanenſ.bonorum coram Card. Pamphilio,in Barchinonenſ. confinium 11. Maij 1602. coram Cardinali Sacrato,& in Peruſina bonorum 20.Febr.1609. coram R.P.D.Ortembergo.

e De quo vide latè Farin.de teſtibus q.75.nu.197. poſt Gabr.de teſtib.concl.21.num.127.

Oliuerius Beltraminus .

ME-

MEDIOLANENS. DECVRSVS AQVARVM.

Luna 20. Febr. 1612.

ARGVMENTVM.

Patet ex Summario.

SVMMARIVM.

Mandatum datum contra certam perſonam non extenditur ad aliam perſonam diuerſam ex clauſula generali. (Item & ad omnes cauſas) *quia reſtringitur ad perſonam expreſſam, & n.5.*

DECISIO DLXXXIV.

FVit concluſum non conſtare de ſufficienti recogni-
tione inſtrumenti anni 1491. quia quicquid ſit de
mandato Illuſtriſſimi Cardinalis Commendatarij, in
quo Domini non erãt concordes, mandatum Petri Fer-
retti citati, & comparentis nomine Carthuſiæ viſum
fuit minus ſufficiens, quia ipſe fuerat ab ea conſtitutus
ſpecialiter, & expreſsè ad comparendum coram Vica-
rio Prouiſionum, & contra proclamationes à Vicario
1 factas ad inſtantiam Illuſtriſs. Cardinalis Borrhomęi.†
Et propterea non poſſe trahi ad hanc cauſam cum
Card. Commendatario. Nec facit clauſula generalis
(item ad omnes cauſas) quia reſtringitur ad perſonam in
a mandato expreſſam, a Cyn. & Bald. in l. Procurator ad
vnã in ſpeciem, C. de Procurat. Iaſ. qui communem di-
cit in l. 1. n. 21. ff. de offic. Procurat. Cęſar. Nat. conſ. 197.
n. 4. & 5. latè Surd. conſ. 160. n. 35. & ſeq. Neque releuant
2 citationes factæ in Hoſpitio Carthuſiæ, † quia cùm a-
geretur cauſa concernens præiudicium Monaſterij, de-
b buit fieri citatio, Conuentu capitulariter congregato, b
gl. in c. ſi Capitulo, in v. factum de conceſſ. præb. in 6.
Alex. conſ. 219. n. 2. & 11. lib. 6. fuit dictum in vna Lau-
denſ. deuolutionis 25. Maij 1594. coram Paeen. & in v-
na Nouarienſ. Decimarum coram Illuſtriſſimo Card.
Lancell. Quæ opponuntur contra inſtrumentum, vltra
quod non faciunt ad dubium, quod eſt reſtrictum ad re-
cognitionem, non ſunt etiam neceſſaria ad tollendam
3 fidem ſcripturæ quia† ſufficit ad hoc defectus recogni-
tionis, l. Publia, ff. depoſiti, §. ſi quis igitur, Auth. de in-
ſtrum. caut. & fid. Bar. in l. admonendi, nu. 26. vbi etiam
Rip. n. 101. ff. de iur. iuran. Aym. conſ. 73. n. 15. in fi. Be-
4 ro. conſ. 68. n. 21. lib. 3. Caput. dec. 117. n. 3. p. 3. Et† reco-
gnitio, prout totus proceſſus compulſorialis, nulla eſt,
quia facta cum Procuratore non habente ſufficiens mã-
datum, vt fuit dictum in Montis Regalis Iuriſdictio-
nis 24. Nouemb. 1597. coram R. P. D. Decano.

ADNOTATIO.

a Mandatum† contra certam perſonam datum non ex- 5
tenditur ad litem cum alia diuerſa perſona, etiamſi
in mandato adeſſent clauſulæ generales. Et in om-
nibus alijs cauſis, & coram quibuſcumque Iudicibus,
& ſimiles, quia reſtringuntur ad lites cum eadem
perſona ſupra expreſſa, vt firmatur in deciſione, &
præter hic allegata Rom. ſingul. 166. vbi dicit, quòd
nullus contradicit, Mant. deciſ. 291. n. 4. fuit dictum
in Lucana Parochialis 21. Febr. 1603. coram R. P.
D. Coccino Decano.

b Collegium, † & vniuerſitatem eſſe citandam colle- 6
gialiter, & capitulariter iuxta gl. in c. ſi Capitulum,
de conceſſ. præben. in 6. dixit Rot. in hac deciſione,
& vltra in ea allegata Vant. de nullit. ex defectu cit.
n. 144. Seraph. dec. 1116. nu. 1. vbi fuit dictum, quòd
intimatio executorialium facta quibuſdam Canoni-
cis non capitulariter congregatis non afficiebat Ca-
pitulum, quod idem etiam tenuit Rot. in Terdunenſ.
bonorum 15. Decemb. 1614. coram R. P. D. Manza-
nedo, & in Auximana Vnionis 3. Iun. 1617. coram
R. P. D. Manzanedo, vbi citatio fuerat executa con-
tra Canonicos, qui erant in platea, & Rota dixit non
cenſeri Capitulum legitimè citatum. Si tamen Vni-
uerſitas nollet congregari, fieri debet inſtãtia apud
eum, qui habet facultatem congregandi, & tunc ſi
non congregetur, valet citatio etiam non collegia-
liter facta, vt dixit Rota in dicta Terdunenſ. bonorũ
coram R. P. D. Manzanedo per gl. in d. c. ſi Capitu-
lum in verbo factum, de conceſſ. præb. in 6. prout re-
gulariter ille, qui præſtat impedimentum quin legi-
timè citetur puta latitando, vel alio modo, ſufficit
quomodocunque illum citare, & habetur in ſui prę-
iudicium pro legitimè citato, Rot. dec. 15. de iudic.
Creſcent. dec. 18. de ſent. & re iud. Seraph. dec. 1094.
fuit dictum in Codubenſ. Archidiaconatus 27. Octo-
br. 1606. coram Illuſtriſs. Card. Sacrato: Et hæc ad
laudem, & gloriam Dei Optim. Max. & Glorioſiſſi-
mæ Virginis Mariæ.

Oliuerius Beltraminus.

FINIS.

INDEX

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google

INDEX LOCVPLETISSIMVS
MATERIARVM
ET CONCLVSIONVM

Quæ in hiſce Deciſionibus, & Adnotationibus continentur.

A

ABlatiui abſoluti important conditionem, deciſ. 492. n. 7.

Abſens ex cauſa alicuius officij exercendi, ac officium ſuum ſit ſibi damnoſum, haberi debet pro præſente, deciſ. 154 n. 3.

Hoc eſt verum quoad fructus, non quoad diſtributiones, de quo vide in ver. Diſtributiones.

Legitimari, an, & quando poſſit, & an ratificare poſſit legitimationem de ſe factam in eius abſentia, v. Legitimatio.

Mente, & animo abſens non dicitur eſſe in loco, vbi eſt corpore, dec. 70. n. 7

Abſente parte emanata confeſſio, an probet, v. Confeſſio.

De abſente facta præſentatio, quando ſit valida nec ne, v. Præſentatio.

De ſententia lata contra abſentem contumacem, v: in v. Contumax.

Abſenti an acquiratur ius ſine ceſſione, & ratificatione per ſtipulationem Notarij fauore omnium, quorum intereſt, v. in v. Stipulatio.

In præiudicium illorum, quibus abſentibus, & ignorantibus fuit præſtitus conſenſus reſignationi, non acquiritur quaſi poſſeſſio præſentandi, v. Præſentandiq; poſſeſſio.

Abſolutio ab excommunicatione in dubio eſt petenda, deciſio 331. n. 3

Et probat excommunicationem ſaltem præſumptiuè, ſi non plenè, dec. 331. n. 4

Illam tamen petens non fatetur ſe excommunicatum, quando petitur ad cautelam. d. dec. 331. n. 2. & vide latè adnot. ibid. n. 18. vbi referunt plura ſimilia. A iuramento requirit, licèt Iuramen. annullictur à Statuto, dec. 64. n. 6

Abſolutoria. Ad effectum obtinendi abſolutoriam ſufficit ſola ſupplicatio abſq. litteris, v. Supplicatio.

Acceptans Beneficium ecnuc, & grauatum penſione, ſibi imputare debet, nec pot. allegare, quod fructus non ſufficiant pro eius congrua ſuſtentatione, v. Beneficium.

Depoſitum non integrum, ſeu aliàs nullum, ſibi præiudicat, v. Depoſitum.

Legatum acceptans videtur confirmare teſtamentum, & an, & quando admitti poſſit ad poſſeſſionem hæreditatis ab inteſtato, & alia, v. in verbo. Legatarius.

Acceptare contractum pro parte, & pro parte non, Eccleſia, & Minor non poſſunt, v. Eccleſia, & Minor.

Deuolutionem non ſufficit Domino directo, niſi etiam apprehendat, & incorporet, v. Deuolutio.

Prohibitione alienandi factam à Teſtatore, prout ineſt, & ſecundum naturam ſuam, cenſetur hæres acceptare adeundo hæreditatem, v. Hæres.

Acceptari Confeſſio an poſſit in parte, v. Confeſſio.

Inueſtitura facta vti de deuoluto, debet cum ſua cauſa, & qualitate. v. Inueſtitura.

Non poteſt quoad creditum liber, qui continet partitas debiti, & crediti, niſi etiam acceptetur, quoad partitam debiti, v. Deciſiones Papales. Liber.

Acceptatio in debitorem illius, cui littera cambij præſentatur, non inducitur per præſentationem literarum Cambij, v. Literæ Cambij.

Legat. facta à marito, non præiudicat vxori, & multo minus ſororib. vxoris dec. 208. n. 3

Non præiudicat quoad ius impugnandi teſtam. data ignorantia in acceptante, dec. 28. n. 4. & Adnot. ibid n. 8

Sine acceptatione, an requiratur ius abſenti ſtipulationem Notarij fauore omnium, quorum intereſt. Et an antequã ſit ſecuta acceptatio, poſſit reuocari conceſſio, v in v. Stipulatio.

Acceſſoria omnia, & non ſola impetratio annullantur per regulam de Annali, v. Regula de Annali.

Ad acceſſoria trahitur Tranſactio, v. Tranſactio.

De cura animarum acceſſoria non principali, non eſt neceſſe facere mentionem, v Cura animarum.

Acceſſoriè ſi ſit datus executor in Gratia, illius iuriſdictio expirat cum Gratia, ſecus autem eſt, ſi principaliter, & de per ſe, v. Executor.

Acceſſorium catenus eſt extinctum, quatenus eſt extinctum principale, & non vltra, dec. 418. n. 3

De acceſſorio idem iudicandum eſt, quod de ipſo principali, dec. 133. n. 4

Accidentalia. Circa accidentalia, non attenditur contrarietas teſtium, Adn. ad dec. 558. n. 10

Nec repellitur teſtis contrarius & varius, dec. 351 n 29

Nec teſtis falſus, & mendax, ibid n 30

Accidentia. A communiter accidentib. petitur Veriſimilitudo v. Veriſimilitudo.

Ad id, quod frequentius accidit præſũptio adaptat. d. 427. n. 3.

Accioche. Hæc dictio importat cauſam finalem, à qua tota diſpoſitio regulatur, dec 544 n. 5

Accollare non eſt deponere, dec. 505 n. 2

Maximè quando altera pars nunquam recuſauit, ſed ſemper inſtetit pro accollatione, ibid. n. 3

Accollatio habet vim aſſumptionis debiti in ſe, dec. 386. n. 1

Quæ non habuit effectum, non eſt attendenda, perinde ac ſi facta non eſſet, ibid. n. 3

Relatiua ad aliud, nõ conſtito de effectuatione relati nihil operatur, ibid. n. 2

Acconcium eſt de appenditijs dotis, & de eo idem iudicandum eſt, quod de Dote, Adn. ad dec. 80. n. 11

Eſt diuerſum à bonis Parapherualibus, & magis accedit Doti, quam bona Parapheruslia, dec. 80. n. 7

Reſtituendum nõ eſt, & an, & quãdo hoc procedat, Ad. ib. n. 12

Accuſator non poteſt eſſe teſtis, dec. 517. n. 12

Secretus cenſetur inimicus, ibid n. 11

Acquieſcentia ſubſequuta partis prohibitæ eſt neceſſaria, vt ex prohibitione, quis dicatur in quaſi poſſeſſione priuatiua, d. 472. n. 1

Acquirens. Primus acquirens ſolus poteſt diſponere, d 529 n. 4.

An autem, & quando poſſit præiudicare comprehenſis, v. latè adn. ibid. n. 23

Et ſolùm, & non alijs cenſetur data facultas alienãdi, per clauſulam (quibus voluerint) cõtentam in inueſtitura, dec. 529 n. 2.

numer.2. & Adnotat Ibid. num.22

Acquirentis animus, cui ſcilicet voluerit acquirere colligitur ex praecedentibus,& ſequentib.,dec.401 num.11

Acquirere alteri quis poteſt ex pecunia propria, d.157 num.5

Eccleſiæ an,& quando præſumatur, & quomodo poſſit Prælatus, vid. in verbo Prælatus.

Et idem de Epiſcopo Regulari vid. in verb. Epiſcopus, & in ver. Regularis.

Sibi poteſt quis ex pecunia aliena, dec.157.num.4

Sibi præſumitur voluiſſe acquirere, qui emit pro perſona nominanda,ſi poſtea non nominet, quæ præſumptio ceſſat, vbi poſtea ſequuta eſt nominatio, dec.227.num.6

Stabilia acquirere in Statu Eccleſiaſtico prohibentur forenſes ex conſtitutionibus Apoſtolicis, & quando hoc habeat locũ, vide Forenſis.

Acquiſiuiſſe de bonis mariti præſumitur vxor, v.in ver. Vxor.

Acquiſitio præſumitur potius ex bonis Eccleſiæ per perſonam Eccleſiaſticam adminiſtratis,quàm aliunde.v. Clericus.

Ad effectum acquiſitionis requiritur acceptatio, & non ſufficit ſtipulatio Notarij, licèt illa operetur, vt non poſſit conceſſio reuocari, vid.Stipulatio.

Si conſtet de noua acquiſitione facta per emphyteotam, an eo ipſo, quòd ille poſſideat bona in eodem loco conceſſionis in emphyteuſim, probetur contra eum identitas per Dominum directum. vid.Identitas.

Acta facta contra Authorem præiudicant hæredi, dec.205.n.1

Facta coram uno Auditore Rotæ in cauſa alteri commiſſa ſunt valida,maximè parte non opponente,vid.in v.Rota.

Iam facta,an, & quando ſua faciat tertius veniens ad cauſam, & quando illum afficiant nec ne, vid.in v.Tertius.

Integra præſumuntur, quandiu contrarium non doceatur, vide Tranſportatio Actorum, vbi alia de integritate Actorũ in hac materia Tranſportationis.

Iudicialia non requirunt teſtes,dec.453.num.6

Omnia Acta,& ſententiam ſua facit appellans, Adnot.ad dec. 259.num.8

De Actis non dicitur Inſtrumentum, niſi fuerit productum, aut repetitum,dec.508.num.4

Etiamſi fuerit rogatum in Officio Notorij cauſa, hoc enim non ſufficit vt dicatur de Actis, niſi fuerit repetitum cum partis Citatione,ibid.num.6

De actis non ſunt Informationes captæ extraiudicialiter,& arcanus,dec.59 num.3

Nec iura non exhibita parte citata,dec.300.n.3. & Adnot.ib. numer 4

De actis,quod non eſt, dicitur non eſſe de hoc Mundo, Adnot.ad dec.224.num.6

Eorum,quæ ſunt apud acta an detur Ignorantia,v.Ignorantia.

Ex actis apparere debet, quod fuerit facta liquidatio,nec requiris expreſſam pronunciationem,vide Liquidatio.

Ex actis conſtare debet de iuſtificatione Gratiæ, nec quoad hoc creditur aſſertioni exequutoris mixti,vid.Gratia.

Ex actis iniuſtitia apparens, dicitur notoria,vid. Iniuſtitia.

Ex actis, ſi non iuſtificetur decretum, dicitur nullum, ſeu notoriè iniuſtum,vid.Decretum.

Ex actis, non aliunde Iudex ſumere poteſt informationes, deciſ. 224.num.5.& Ado ibid.n.6.vbi v.Limitationem.

Non autem mouere ſe poteſt ad iudicandum extra acta, nec extra iudicium ſe informare, Adn.ad dec.1.num.5

De ſententia,quæ ex actis non iuſtificatur plura,v.Sententia.

Ex inſpectione, & reuolutione actorum iuſtificatur Gratia ſi neutri quoad non Ius,vid.Si Neutri.

Et probatur negatiua. vid.Negatiua.

Et defectus citationis, & colligitur quæcunq; præſumptio in contrarium,vid.Citatio.

In actis regiſtratum exemplum,an, & quando probet in alio iudicio, vid.Exemplum.

De iuribus in actis regiſtratis,vid.in verbo Iura.

Actorum productio,& plura de ea,vid.Productio.

Actorum trãſportatio,& plura de ea, v. in v.Tranſportatio.

Alia de actis,vide in v. Proceſſus.

Actio competit ſine ceſſione ſtante iuramento dec.97.num.5

An,& quando competat vxori ad fructus dotis contra promiſſorem dotis v.in verbo Dos.

Donec controuertitur qualitas,ſine qua competit Actio, non intrat obligatio ad deponendum,vide Obligatio.

Ex teſtamento competit pro legato,vide Legatum.

Facilius, quàm actio competit exceptio, & retentio, deciſ.425 num.2

In factum,ſeu rei iudicatæ an requirat libellum, & conteſtationem litis,dec.545.num.3

Summariè in ea proceditur,ibid.nu.4

Locati v.in verbo Locati actio.

Perſonalis contra promiſſorem oritur ex promiſſione de donando,vide in verbo Promiſſio.

Pro reſtitutione reliquatus non dicitur orta, antequam ſit reddita ratio,vide Ratio adminiſtrationis.

Rei iudicatæ,vide ſupra In factum.

Spolij, cui, & contra quem competat, & alia de ea,v.in verbo Spolium.

In Actionibus mixtis, non habet locum præſcriptio, vide in v. Præſcriptio.

Sine Actione agens, poteſt Iudicis officio repelli etiã parte non opponente,dec.19,num.6.

Actionem ad factum tantum vt fiat renouatio, non autem ius aliquod reale,tribuit pactum de renouando, vide Renouandi pactum.

Actiones quando non poſſunt cedi citra culpã alienius,illi imputandum non eſt ſi cedere non poteſt,v.in verbo Cedi.

Exceptio defectus Actionis, non poteſt opponi poſt ſententiam, nec iudicium reddit retro nullum,dec.119.num.7

Vbi per viam Actionis proceditur, non probant teſtes examinati ſuper exceptione,dec.535.num.16

Actor originarius,& voluntarius,non autem Reus neceſſarius, dicitur,qui petit manutentionem,vide Manutentio.

Probare non tenetur non exiſtentiam exceptionis, nec exceptionem Reo non competere, & quando hoc non procedat, vide Exceptio.

Quid petierit Actor,non attenditur, ſed quod apparet illi deberi,quando cauſa eſt ſummariè commiſſa,vide Cauſa.

Si agat ſuper beneficio tamquàm vnito, licèt Reus prætendat illud iure tituli collatiui, cauſa non dicitur beneficialis, vide Beneficialis cauſa.

Si ſit perſona Eccleſiaſtica,iudicium dicitur verſari inter perſonas Eccleſiaſticas, etiam ſi Reus ſit laicus. Adn. ad dec.335 num.20

Actori ſicut licet appellare,ita etiã licere debet Reo, & quod Actori fuit conceſſum,non debet denegari Reo,& alia ſimilia, vide Reus.

Actoris finis, & intentionis identitas, arguitur ex eo,quia cognitio verſetur circa idem,dec.535. num.22.

Ex parte Actoris conſideratur via agendi, non autem diuerſificatur mutata perſona Rei, dec.535 num.23

Ex parte Actoris metimur iudicium,dec.335.num.13.& plura vide in Adn.ibid.n.20.dec.470.n.6.

Et ius, dec.428.num.11

Actorem ad lites conſtituere non poteſt mater,d.530.n.2

Nec tutor antequam conficiat inuentarium, dec.530.num.1.& Adn.ibid.num.7.

Actualis traditio,quando requiratur v.Traditio.

Actuarius, vide Notarius.

Actum facientis declarationi ſtandum eſt in ijs, quæ pendent ab animo facientis,vid.Declaratio.

Nullum confirmans dicitur de nouo facere,v.Confirmans.

Qui poteſt facere Actum, poteſt etiam illum qualificare, dec. 476.num.7

Actus

Actus attribuitur conſentienti, dec.252.n.10
Et ordinati, nec exequenti, ibid.n.9
Continuus, vide Continuus.
Contrarius, & vnicus probat extare conſuetudinem, v. Conſuetudo, vbi etiam ampliatur.
Factus cenſetur eo nomine, vt legitimus cenſeatur, dec. 493.n.5
Factus præſumitur ab eo, cuius intereſſe concernit, dec.278.n.8. & Adn.ibid.n.13
Factus præſumitur nomine proprio, potiùs quam alieno, dec.472 num.4. & adn.ibid.n.9. vbi quando Procurator cenſeatur facere actum nomine proprio, dec.531.n.4 & 8
Fallit, quando non iure proprio competit, dec.472.n.8
Facultatiuus v. Facultatiuus.
Geſtus cenſetur eo titulo, & iure, prout valere poteſt, ſtãte clauſula (omni meliori modo) vide Clauſula.
Geſtus præſumitur potius ex cauſa neceſſaria, quàm voluntaria, dec.92.n.7
Incontinenti factus cenſetur, quando interceſſit ſolum internallum vnius diei, v. Incontinenti.
Incontinenti factus, quando non inducat correſpectiuitatem, v. Correſpectiuitas.
Nullus potius iudicari debet, quàm quid fiat contra voluntatem teſtatoris, dec. 388 n.11
Nullus quando eſt, non procedit l. diuerſa C. de tranſact. vide in v. Tranſactio.
Nullus, quãdo omnino eſt, non fit retrotractio, v. Retrotractio.
Perfectus præſumitur, ſi aliud non apparet, dec. 72.n.2
Præiudicialis tertio declarari debet ante, vel poſt, ante tamen conſumationem, & non ex internallo, maximè quando præſumptio eſt contra declarantem, dec.7.n.10
Præſumitur prouenire potius ex cauſa licita, & honeſta, quàm ex inhoneſta, & illicita, dec.476.n.6
Præſumitur talis, qualis à facientibus denominatur, deciſ.267 num.2
Hoc non procedit, quando ſubſtantia, & effectus aliud ſuaderet, Adn.ibid.n.11
Qui poteſt fieri vno modo licitè, & alio illicitè, cenſetur factus eo nomine, & iure, quo licitè fieri poteſt, dec.204.n.17
Et maximè quando quis non ſe reſtrinxit ad certam facultatem ibid.n.18
Ratificatus cenſetur iuxta ſuam naturam, & qualitatem, vide Ratificatus.
Succeſſiuus actus, v. Succeſſiuus.
Vnicus contrarius probat, non extare conſuetudinem, v. Conſuetudo, vbi etiam ampliatur.
Vnius tantùm perſonæ, non inducit conſuetudinem, v. ibid.
Actus Nulli confirmatio, & ratificatio, v. Confirmatio, & Ratificatio.
Actus Contrarij an, & quando excludant immemorabilem, v. Immemorabilis.
Duo cenſentur vnicus actus, ſtante correſpectiuitate, & quomodo hoc procedat, v. Correſpectiuitas.
Geſti per Ordinarium, quo iure cenſeantur facti, v. Ordinarius.
Qui dederunt cauſam liti, non tribuunt ius conſiderabile, deciſ. 4.num.2
Nec ſunt habendi in conſideratione, dec.569.n.4
Actuũ pluralitas an, & quãdo præſumatur, necne, v. Pluralitas.
Multiplicitas probat ſcientiam, vide Scientia.
A natura actus non eſt recedendum, vt ſuperfluitas euitetur, dec.85.n. 21
De actu iterabili teſtes deponentes, redargui non poſſunt de ſingularitate obſtatiua, v. Singularitas.
Ex quibus actibus inducatur, & probetur aditio hæreditatis, v. Hæreditatis aditio.
Ex actu nullo declaratur animus, vide Animus.
Et voluntas, vide Voluntas.
In actu, qui poteſt afferre præiudicium, non ſolet admitti Regula, quod in maiori ſumma, minor inſit, vide Maior.
In quolibet actu voluntas requiritur, dec.548.num.8
In tempore, quo actus producitur in eſſe, interuenire debent, quæ ſunt de forma, v. Forma.
Quod pro validitate actus præcedere debet, præſumitur præceſſiſſe, dec.282.n.7. & adn.ibid.n.11. vbi v. Illationem.
Addictio pignoris, vide Pignus.
Additionis natura eſt, vt reguletur ſecundum naturam ſui præexiſtentis, cui accedit, dec.535.n.19
Ademptio Legati, v. Legatum.
Adhærere appellationi interpoſitæ per Aduerſarium, an poſſit appellatus, v. Appellatus.
Adimplementum, vide Implementum.
Adimplere, vide Implere.
Adipiſcendæ Poſſeſſorium, v. Poſſeſſorium.
Aditio Hæreditatis, vide Hæreditatis aditio.
Adiudicatio ab adiudicatione, ſeu datione inſolutum, quæ fit creditori, differt venditio facta à Iudice, plus offerenti, deciſ. 193.n.9
Si agatur ad effectum adiudicationis, ſola ſupplicatio non ſufficit, v. Supplicatio.
Adiunctus. Ex adiuncto tollitur ſuſpicio Iudicis, d.466.n.8
Ex datione ſolius Notarij adiuncti, ceſſat ſuſpicio Notarij, deciſ. 327.n.7
Contrarium aliàs Rota tenuit, prout in adn.ibid.n. 16
Adminiſtratio Sacramentorum, v. Sacramenta.
Adminiſtrationis ſuæ rationem reddere tenetur quilibet Adminiſtrator, vide in v. ſequenti.
Adminiſtrator burſæ non poteſt conuertere pecuniam, niſi in vſum deſtinatum, dec.154.n.5
Eccleſiæ non poteſt habere fidem de prætio dum vendit, ita ne transferat dominium, dec.113.n.1
Item nec in permutatione facienda, ibid.n.2
Hoc autem, quod Adminiſtrator Eccleſiæ, non poſſit habendo fidem de pleno, & dominium transferre, eſt ſpeciale in eo, & in ſimilibus perſonis, ibid.n.6
Edere tenetur libros, dec.151.n.1
Ei tamen ſufficit libros oſtendere, ita ut poſſint legi, & calculari rationes abſq; eorum traditione, ibid.n.3
Nec per eum ſunt edendi libri, ita ut deueniant in manus collitigantis, ſed debet eligi tertius, penes quem deponantur, ibid. num.4
Generalis tenetur conficere librum, ſecus verò particularis, dec. 274.n.2. & adn.ibid.n.7
Generalis tantùm adminiſtrator, non autem ærarius, ſeu exactor tenetur libros conficere, deciſ.199. num.4. & Adnot.ibid. ſub num.8
Particularis non tenetur librum conficere, v. ſupra Generalis.
Publicus habens ampliſſimam authoritatem, & mandatum generale cum libera, &c. poteſt ea expedire, quæ requirunt ſpeciale mandatum, dec.274.n.3
Quilibet tenetur reddere rationem, dec. 30. num. 4. & deciſ. 187.n.1
Ab adminiſtratore facta ſolutio cenſetur facta de pecunijs principalis debitoris, non de proprijs, vide Solutio.
Admiſſio conſenſus præſtiti reſignationi, facta per Iudicem conditionaliter, ſi & quatenus conſentiens ius habeat, non ſuffragatur, donec appareat de iure ipſius conſentientis, deciſ. 417.n.3
Et de ſimili admiſſione plura, Adn.ibid.n.12
Tertij ad cauſam, niſi expreſsè ſit facta per Iudicem, ille non afficitur ex actis iam factis, v. Tertius, vbi etiam alia de illius admiſſione.
Per admiſſionem iurium an, & quando dicatur circunducta, ſeu renocata concluſio in cauſa, v. Concluſio in cauſa.
Aduerſarius, vide pars aduerſa.
Æ, verba per hanc diphtongum incipienda, vide ſuis locis in littera E.
Affecta beneficia duplici reſeruatione, non comprehenduntur

*ſub indulto,v.*Indultum.

Affectio. *An ratione particularis affectionis, hæres vendicare poſſit bona ab authore ſuo alienata,v.*Hæres.

Affictus *exigi an poſſit per Procuratorem ad vendendum, ſeu locandum,vid.*Procurator.

*Iuſtitia affictus non probatur per inſtrumentum locationum, quod ampliatur,& limitatur,vt in v.*Locatio.

*Remiſſionē affictus,quādo teneatur facere Locator,v.*Locator.

Solutionem affictus retardare non poteſt Conductor, donec interim liquidetur intereſſe,adn.ad dec.235.num.6

Variantur affictus non ſolùm ex tempore, ſed etiam ex loco, dec.101.num.3

Affirmatiua. *De affirmatiua teſtes deponentes, tunc demum præferuntur teſtibus deponentibus de negatiua, quando affirmatiua eſt concludenter probata,& non aliàs,dec.322.n.7*

Illis autem non præferuntur,quando ſumus in actu ſucceſſiuo,& continuo, in quo negatiua ſicut affirmatiua æquè cadit ſub cognitione teſtis,dec.322.num.8

Super affirmatiua teſtes deponentes magis probant, quàm deponentes ſuper negatiua,dec.449.num.3

Affictus,*dec.348.reprobatur,dec.63.num.16*

Agenti *obſtat defectus implementi, etiam in minimo, vide* Implementi defectus.

Agi *quando poteſt per viam ordinariam, non eſt locus remedio extraordinario,dec.503.num.3*

Agnationem *importat domus,dec.464.num.4*

Non conſeruant fœminæ licèt ſint de agnatione, ſed Agnatio in eis finitur, dec.293.num.16.& Adn.ibid.num.24.dec.464. num.10.dec.514.num.11

*Non conſeruant ſpurij,& Baſtardi,v.*Baſtardus, & Spurius.

Agnationis *conſeruandæ coniectura non ſumitur ex qualitate ſubſtituti,qui ſit de Agnatione,dec.464.num.14*

Conſeruandæ ratio non cenſetur habita, quando teſtator vnum tantùm gradum ſubſtitutionis fecit,dec.464.num.17

Conſeruatio vbi non conſideratur, non eſt habenda ratio de excluſione fœminarum,dec.514.num.13

Ratio cenſetur habita ex pluralitate graduum ſubſtitutionis, dec.464.num.18

Item ex multiplicata expreſſione maſculinitatis,dec.514.n.9

Ratio cenſetur etiam habita per fœminas reſpectu ſuorum filiorum,dec.514.num.10

Item conſiderari non poteſt,vbi agitur de ſucceſſione matris,dec. 293.num 17

Ratio non cenſetur habita,quando teſtator in certum caſum vocauit fœminas, dec.433.num.15

Item nec quando vocauit ſpurios, & Baſtardos, qui non ſunt Agnati,ibid num.16

Item nec quando teſtator non expreſſit,dec.564.num.12

Ratio excluditur ex vocatione extraneorum,ibid.num.19

Ratio non extendit ſubſtitutionem, ſed attenditur ſolùm in caſibus,& perſonis expreſſis,dec.433.num.18

Ratio præſumitur habita ex mentione, & prædilectione maſculorum,dec.464.num.16

Rationem fuiſſe habitam,poteſt ex coniecturis conſtare,ib.n.13

Rationem non fuiſſe habitam,maximè colligitur ex eo, quod teſtator nullam fecit mētionem maſculinitatis per viam diſpoſitionis, aut conditionis,ibid.num.15

De Agnatione ſunt fœminæ, etiam ſi ſint nuptæ, Adn.ad deciſ. 293.num.25

De Agnationis conſeruatione vbi agitur,& viget diuerſa ratio in fœminis, fœminæ non veniunt nomine Agnatorum, dec. 293.num.15

Sub diſpoſitione facta pro conſeruatione Agnationis, non veniunt fœminæ,Adn.ibid.num.25

*Voluntatis teſtatoris conſeruandi bona in Agnatione eſt coniectura, quod ſi ij poſiti in conditione cenſeātur vocati ad portionem Patruorum,v.*Filij in conditione poſiti.

Agnata *eſt amita,dec.293.num.5*

Agnatis *non nocet tranſactio ſuper feudo,v.*Tranſactio.

Agnatorum *nomine,an, & quando veniant fœminæ, & deſcendentes ab eis,vide* Fœmina.

Et an,& quando veniant Spurij, & Baſtardi, vide Baſtardus, & Spurius.

Alienandi *facultas cenſetur conceſſa ſolùm primò acquirenti, & non alijs per clauſulam*(quibus voluerit,)*v.*Acquirens.

Et operatur, vt poſſit fieri alienatio in præiudicium vocati, dec. 85.num.28

Non alienandi pactum, intelligitur ſecundùm naturam contractus,dec.520.num.8

Alienans *cenſetur primo loco alienata eligere in ſuam legitimam,v.*Legitima.

Emphyteuſis ſine conſenſu domini, non cadit, niſi à parte alienata,vide Emphyteuta.

Portem fideicommiſſi,non cadit à tota hæreditate,ſed tantum à parte alienata,dec.219.num.1.& adn.ibid.num.7

Alienantis *vitæ tempus non detrahitur ex 30.annis, qui vnà cum obſeruantia requiruntur ad præſumendum beneplacitum Apoſtolicum,v.*Beneplacitum Apoſtolicum.

Alienare *bona poteſt Prælatus etiam in conſanguineos,ceſſante præiudicio Eccleſiæ,vide* Prælatus.

Quis cenſetur ſolùm ius,quod habet in re alienata,d.225.n.3

Alienata *ab Authore, an ratione particularis affectionis vendicari poſſint per hæredem,vide* Hæres.

Primo loca, an, & quando ſint imputanda in legitimam, vide Legitima.

Alienatio, *ſine cōſenſus præſtitus alienationi bonorum ſibi hypothecatorū præiudicat agenti Saluiano contra tertium habentem ius offerendi,& conceſſionem petēdi,v.*Hypotheca.

*Bonorum filij, quando à Patre fieri poſſit, necne, & quando ſit neceſſarius,necne conſenſus patris in eo requiſitus,v.*Pater.

Fideicommiſſi,vt fieri poſſit ex cauſa æris alieni hæreditarij,quæ ſint neceſſaria, vide Fideicommiſſum.

Rerum Eccleſiæ eſt nulla,ſine beneplacito Apoſtol.dec.52.n.1.

Rerum Eccleſiæ præſumitur vtilis ex confirmatione executorum,Adn.ad dec.343.num.6

Item ex curſu longi temporis, ex quo etiam purgatur ſuſpicio, quæ alias poſſet oriri ex alienatione facta in conſanguineos dec.356.num.4

Alienationes *anteriores, ex quibus ſint conſumptæ detractiones,ſi fideicommiſſarius, vel alius allrget eſſe factas, probare debet,v.in v.* Detractiones,*vbi alia de ſimili materia.*

Alienationi *rei ſibi hypothecatæ creditor conſentiens,cenſetur remittere hypothecam,vide* Hypotheca.

Pœna adiecta alienationi non incurritur ex hypotheca, niſi fuerit deuentum ad traditionem,vide Hypotheca.

Alienationibus *præſtitus conſenſus, intelligitur de alienationibus factis in caſibus permiſſis,vide* Conſenſus.

Alienationis prohibitio *conſecutiua reſtringitur iuxta præcedentem ſubſtitutionem, ſecus ſi ſtet principaliter de per ſe, & quomodo id cognoſcatur,Adn.ad dec.433.num.22*

Diminuit valorem rei,dec.568.num.8

Facta à teſtatore præſumitur acceptata,prout ineſt,& ſecundum naturam ſuā per hæredē adeuntem hæreditatem,v Hæres.

Non comprehendit illam alienationem, per quam fideicommiſſum fit pinguius,& pretioſius, dec.299.num.5

Nuda ab omni cauſa non eſt ſeruanda,dec.225.num.6

Quantumuis generalibus verbis concepta non inducit fideicommiſſum in caſu mortis, quando in alia parte teſtamenti fuit facta ſubſtitutio in dictum caſum,dec.433.num.12

Et non comprehendit bona hæredis,ibid.num.20

Alienationis Prohibitioni *facta à teſtatore hæres non dicitur contrauenire, quando alienat pro ſoluendo ære alieno eiuſdem teſtatoris,dec.299.num.1*

Item nec quando alienat pro reſtauratione, & reparatione corporis hæreditarij,ibid.num.2

Alienationis *ſcientia non præiudicat Domino cenſus quoad*

pæ

Digitized by Google

prælationem, niſi ſibi fuerit facta renunciatio, quę pro forma à Bulla requiritur, v. Cenſus.
Ex alienatione rei legatæ, quando non cenſeatur renocatum Legatum, v. Legatum.
Alienum debitum, v. Debitum.
Factum, vide Factum.
Alienę rei vendita tenet, v. Venditio.
Alieno nomine factus non præſumitur actus, ſed potius proprio, v. Actus.
Alimenta filio pręſtanda non ſunt à patre, ſi non habet facultates congruas, dec. 443. n. 11
Si autem filius illa à patre recipiat, & habitet in domo paterna, non dicitur ſeorſum habitare à patre, eo abſente, v. Filius.
Nepoti agenti ad hereditatem Aui, ſunt ſubminiſtranda, deciſ. 524. n. 1
Procedit quando cum paupertate concurrit præſumptio boni iuris, ibid. n. 2
Et iſta præſumptio debet eſſe non leuis, ibid. n. 3
Pętendens, debet docere de bono iure, dec. 580. n. 6
Pręſtita cenſentur ab eo, qui præſtare tenebatur, dec. 250. n. 6
Tutori aliunde non habenti, debeatur de bonis pupilli, ibid. n. 5
Viduæ ſunt pręſtanda per hæredes mariti infra annum luctus, ibid. n. 4
Etiam ſi fructus dotis non ſufficiant, dec. 462. n. 3
Vxori præſtare tenetur maritus, licèt matrimonium impugnet, dec. 534. n. 2
Tanto magis, quando vxor ſententiam ad ſui fauorem reportauit, ibid. n. 3
Non tenetur autem maritus alimenta præſtare vxori, quæ non dedit dotem, ibid. n. 4
Alimentorum Legatum relinqui an, & quando poſſit per matrem Priuigno, v. Mater.
Relictum in caſu neceſſitatis non habet locum, quando legatarius habet partem, qui poteſt alere, dec. 443. n. 10
Si fuerit acceptatum imputatur in legitimam, v. Legitima.
Pro rata ſolùm alimentorum vidua tenetur conferre fructus ſuę dotis, & ſi fructus excedunt alimenta, poteſt illos petere, & quando hoc procedat, nec ne, v. Vidua.
Alimentorum præſtatio eſt difficilis probationis, dec. 250. n. 1
Probatur ex veriſimili, ibid. n. 2
Veriſimilitudo autem in hoc propoſito maximè deducitur ex impotentia ſe alendi, ibid. n. 3
Præſtatio facta vxori à viro, inducit præſumptionem ſolutionis dotis, dec. 468. n. 9. & add. ibid. n. 14
Et coniecturam dictæ ſolutionis dotis eandem: atem confeſſionem viri ad effectum etiam præiudicandi tertio, dec. 62. n. 5
Ad alimenta reſtringitur per conſuetudinem Bulgari vſusfructus vxori relictus, v. Bulgari conſuetudo, vbi alia de iſta conſuetudine.
Clauſula (ſubminiſtratis alimentis, arbitrio Rotæ taxandis) debet ita intelligi, quod præcisè alimenta ſint præſtanda, & quòd arbitrium ſolum ſit datum quoad quantitatem, dec. 534. n. 1
De alimentis, & ſumptibus litis, v. in v. Expenſa.
Aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt, dec. 352. n. 1
Alleganti, quando incumbat onus probandi, v. plures caſus in v. Probandi onus.
Allegare diuerſa, & contraria quis poteſt excipiendo, & quando hoc non procedat, v. Excipiendo.
Alternatiua Epiſcopi, an comprehendat beneficia, quæ non ſunt de ſui natura liberæ collationis, ſed ſimultaneæ ſtante diuiſione iuris conferendi per turnum, add. ad dec. 95. n. 7
Non gaudet Epiſcopus non probata reſidentia, dec. 70. n. 3
Non gaudet Epiſcopus, qui de tempore vacationis beneficij reſidet, ſi tamen conſtat non habere animum reſidendi, dec. 239 num. 1
Non intrat in beneficijs ſimultaneæ Collationis Epiſcopi cum Capitulo, dec. 95. num. 2. & Adnot. ibidem num. 6. dec. 314 n. 4 & Add. ibidem num. 7
Quod procedit non obſtante diuiſione Turni inter Epiſcopum, & Capitulum, d. dec. 314. n. 5
Amplia etiam ſi adſit Concordia, in qua Capitulum conceſſit Epiſcopo Collationem Canonicatuum vacantium in ſuo Turno, ſi in confirmatione dictę concordię expreſſè fuerit dictum, quòd Epiſcopus non poſſit conferre, niſi in menſibus, in quibus Capitulum conferre poteſt, dec. 95. n. 4. & add. ibid. n. 7
Vt gaudeat Epiſcopus non creditur eius aſſertioni circa animum reſidendi, dec. 239. n. 8
Vt gaudeat Epiſcopus alternatiua requiritur ipſius reſidentia per menſem integrum, dummodò illa ſit cum animo continuo reſidendi, dec. 70. n. 6
Alternatiuam Epiſcopi allegans non tenetur probare reſidentiam Epiſcopi, ſed ſufficit docere de acceptatione alternatiuæ: & onus probandi non reſidentiam incumbit venienti aduerſus alternatiuam, dec. 94. n. 9
De quo tamen vide add. ibid. n. 11
Ad effectum alternatiuæ, reſidentia attenditur de tempore vacationis beneficij, dec. 239. n. 9
Alternatiua quando eſt inter duas ſpecies, vtrunq; alternatum eſt in obligatione, dec. 431. n. 8
Quando eſt poſita inter diſpares ſummas, ſumma maior habetur pro non adiecta, dec. 431. n. 7
Declarat prout ibid. n. 9
Alternatiuæ natura eſt alternare æqualia, vel parum diſtantia, dec. 431. n. 4
Hoc procedit in dubio, quia ſcilicet vnam ex alternatis eſſet illiquidam, & egeret declaratione, ſecus autem ſi eſt certam, & taxatum ibid. n. 5
Altro. Hæc dictio implicat, & denotat ſimilia, dec. 544. n. 9
Alueus dicitur Venter fluminis ſecundùm naturalem, & conſuetum curſum, dec. 155. n. 10
In Alueo plantationes fieri, nec in eo aliquid immitti poteſt, ib. num. 13
Amaſio ſcribere litteras miſſiuas Virginali pudori non congruit dec. 414. n. 11
Amiſſio magni lucri, inducit iuſtum metum, v. Metus.
Poſſeſſionis, v. Poſſeſſio.
Stante amiſſione litterarum, gratia Papæ poteſt probari per teſtes, v. Gratia.
Amita eſt Agnata, dec. 293. n. 2
Eſt in tertio gradu, ibid. n. 6
In ſucceſſione nepotis excludit auiam maternam ſtante Statuto, quòd hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex linea patris, vel aui deſcendentes, ibid. n. 1
Amouibilis Cappellanus, v. Cappellanus.
Ancharanus conſ. 26. declaratur, dec. 464. n. 20
Animarum cura, vide Cura animarum.
Animi auerſio, & repugnantia magna circa actum geſtum probat metum, vide Metus.
Præcedentis animi maximum indicium, tàm quoad bonam fidem præſumendam, quàm quoad dolum arguendum inducunt ſubſequentia, dec. 169. n. 6
Animo abſens non dicitur eſſe vbi eſt corpore, dec. 70 n. 7
Incontinenti reuertendi ab aliquo loco recedens, non dicitur recedere, vide Recedere.
Animum talem quis habere præſumitur, qualem de iure habere debet, dec. 163. n. 6
Animus acquirentis, cui ſcilicet voluerit acquirere, colligitur ex præcedentibus, & ſubſequentibus, dec. 401. n. 11
Colligitur etiam ex acta nulla, deciſio 247. numer. 10. & deciſ. 476. n. 3
Declaratur ex actu imperfecto, dec. 247. n. 9
Item ex acta ſubſequenti, deciſio 476. n. 4
Item ex declaratione antecedenti facta, ibidem n. 5
Item ex præcedentibus, & ſubſequentibus, dec. 239. n. 5
Habitandi perpetuò in loco, requiritur vltra poſſeſſionem maio-

Digitized by Google

ris partis bonorum, vt quis cenſeatur Ciuis, v. Ciuis.
Et etiam, vt cõtrahatur domicilium incolatus, v. Domicilium.
Imperſcrutabilis licèt ſit, tamen cognoſcitur ex præcedentibus, & ſequentibus, dec. 70. n. 8
Probatur ex coniecturis, & indicijs, cum directè probari non poſſit, dec. 239. n. 4
Qualis fuerit in præcedentibus, declaratur ex ſubſequentibus, d. 511. n. 21
In dependentibus ab animo, quæ declaratio ſit attendenda, vide Declaratio.
In dependentibus ab animo requiritur ſpeciale mandatum, dec. 268. n. 7
Sine animo dantis, & recipientis, non poteſt induci delegatio, v. Delegatio.
Sine animo non acquiritur dominium, v. Dominium.
Nec etiam datur, aut admittitur poſſeſſio, v. Poſſeſſio.
Annalis, v. Regula de Annali.
Annata non ſoluitur, quando litteræ expediuntur ſub narratiua inſtitutionis, ſed fit obligatio de illam ſoluendo poſt habitam poſſeſſionem iuxta ſtylum Cancellariæ, dec. 440. n. 6
Si autem ad euitandam ſolutionem annatæ, appoſita ſit in litteris dicta narratiua intruſionis, illa non eget iuſtificatione, vid. Intruſio.
Annona. In reſpicientibus Annonæ vtilitatem, quilibet etiam alias inhabilis admittitur, dec. 106. n. 8
Pecunia frumẽtaria pro ãnona, morã ſolutionis nõ recipit, ib. n. 7
Anno luctus durante, & poſt illum, quid viduæ debeatur, & alia ſimilia, v. Vidua.
De anno natiuitatis; licèt non recordetur teſtis, tamen probat ſi deponat ſuper ætate alicuius, v. Aetas.
Infra annum expediri debet cauſa, vt ſatisfiat regulæ de annali, & quando talis annus incipiat currere, & quæ tempora ſint deducenda in eius computatione, & alia ſimilia, v. Regula de Annali.
In quatuordecim de annorum ſpatio triennium dicitur modicum dec. 344. n. 12
Præſumptio illa generalis continuationis vitæ, vſque ad centum annos, non ſufficit ad probandam vitam, v. Vita.
Quot anni requirantur in teſtibus ſuper immemorabili deponentibus, v. Immemorabilis.
Quot annorum ſpatio præſumatur beneplacitum Apoſtolicum, v. Beneplacitum.
Anteceſſor. Ad penſiones decurſas tempore anteceſſoris, an, & quando teneatur ſucceſſor, v. Penſio.
Ex ſola poſſeſſione anteceſſoris competit manutentio ſucceſſori in Beneficio, v. Manutentio.
Vide etiam Prædeceſſor.
Antianitas currere incipit à die, quo quis admitti debuiſſet, nec ſtetit per eum, qui admitteretur, dec. 341. n. 1
Incipere debet in Sacra Religione Hieroſolymitana à die primæ præſentationis probationum, quæ poſtea fuerunt declaratæ bonæ, & validæ, dec. 499. n. 1
Et vt currat militi, debet conſtare de ſolutione pecuniarum factæ Theſauro Religionis, ibid. n. 2
Antidatæ ſuſpicio in prouiſione Ordinarij, non cauſat in prouiſo malam fidem, dec. 74. n. 6
Antiquior. In antiquiorem cauſam cedere præſumitur ſolutio, v. Solutio.
Antiquitas non defẽdit inſtrumentum à defectibus ſubſtantialibus, dec. 393. n. 3
Non probatur per ſolam datum, d. dec. 393. n. 2. & Adnot. ibid. num. 5
Propter antiquitatem, teſtes examinati in iudicio antiquo probant per modum iurium abſque exhibitione totius proceſſus, v. Teſtes.
Antiquum. Ad corroborationem, & confirmationem antiquarum probationum admittũtur teſtes, etiam poſt dictata teſtificata, v. Teſtes.
Inſtrumentis antiquis indubitata lux veritatis aſſiſtit, vid. Inſtrumentis.
In materia antiqua magis tribuendum eſt ſcripturis, quàm teſtibus, dec. 434. n. 8. & adn. ibid. n. 19
Apoſtoli. Pro Apoſtolis ſi appellans non redit intra terminum iuris, ſententia tranſit in iudicatum, dec. 573. num. 1. & adn. ibid. n. 12
Et nullum impedimentum, nec negligentia Procuratoris excuſat, adn. ibid. n. 23
Sufficeret tamen Commiſſio cauſæ infra terminum iuris, adn. ib. n. 14. vbi vide Declarationem.
Pro Apoſtolis non eſt neceſſe redire, quando Iudex detulit appellationi, adn. ibid. n. 15
Apotheca non eſt cenſendum ædificium, ſed potius domus quãdã maior, & principalior pars illius eſt domus, v. ædificium.
Significat tabernam, & locum deſtinatum ad merces vendendas, dec. 125. n. 2
Appellans facit ſententiam ſuam, & omnia Acta, adn. ad dec. 259. n. 8
Aduerſus appellantem procedi poteſt etiam per contradictas vigore Commiſſionis, poſtquam eſt effecta communis, vide Commiſſio.
Non appellans cenſetur approbare ſententiam, dec. 552. n. 4.
Appellare non eſt neceſſe à ſententia, quæ non iuſtificatur ex actis, adn. ad dec. 1. n. 8
Sicut licet actori, ita etiam licere debet reo, adn. ad d. 581. n. 7
Appellatio à iudicio Ordinarij, & Metropolitani in materia electionis ad Parochiales, quando admittatur, nec ne, vide Concurſus.
A relatione examinatorum, an detur appellatio, vide in dicto verbo Concurſus.
Ab exceſſu ſemel conceditur, & exequutio interim facta, eſt attentata, dec. 545. n. 10
A ſententia exequutoria mixta datur appellatio, dec. 69. n. 7. & dec. 91. n. 3
Admitti potius debet in dubio, quàm reijci, dec. 251. n. 9
Datur quando ſententia continet reſciſſionem tranſactionis, quia dicitur continere complicationem negotij principalis, deciſio 232. n. 3
Item quando ſententia liquidat debitum, ibid. n. 2
Etiam ſi aliàs materia eſſet executiua, adn. ibid. n. 5
Eſt communis vtriq; collitiganti, dec. 581. n. 5
Procedit etiam ſi appellatus intra decem dies nõ adhæſerit appellationi, ibid. n. 6
In poſſeſſorio admittitur de iure Canonico, deciſ. 335. n. 18. & dec. 546. n. 4
In Salatiano, non admittitur de iure Ciuili, dec. 491. n. 2
Permittitur ratione mixturæ, dec. 251. n. 10
Petita iõ parte, & in partibus quatenus contra, non retardat exequutionem illius partis, in qua fuit pro appellante iudicatum, dec. 552. n. 3
Reducitur ad terminos iuris Canonici, per Statutum Rauennæ, v. Rauennæ Statutum.
Tolli non poteſt etiam per conſtitutionem Synodalem, deciſio 339. n. 5
Appellatione interpoſita ab Arbitris, ſunt tranſportanda Acta coram eis facta, v. Tranſportatio Actorum.
Pendente appellatione, ſeu termino ad appellandum, vel poſt appellationem interpoſitam geſta, quæ dicantur attentata, nec ne, v. Attentata.
Clauſula (Appellatione remota) intelligitur, quando Index ſeruata forma Commiſſionis procedit, & partem non grauat, dec. 91. n. 10
Et commiſſa cauſa cum hac clauſula, nihil refert habere vel non habere ſententiam pro ſe, nec quod illa ſit valida, vel inualida, dec. 229. n. 1
Appellationi interpoſitæ per aduerſarium, an adhærere poſſit Appellatus, v. Appellatus.

Quan-

Quando Iudex detulit appellationi , non eſt neceſſe redire pro Apoſtolis, v. Apoſtoli.
Appellationis cauſa deſerta, an , & quando cenſeatur deſerta cauſa nullitatis, v. Deſerta cauſa.
Commiſſio licèt ſit nulla, tamen tribuit iuriſdictionem in negotio principali ſtante clauſula (quam,& quas) dec.299.n.6
Naturam appellationis aſſumit nullitas incidenter deducta ; & ſecundum eam regulatur , licèt ſecus ſi principaliter deducatur, v. Nullitas.
Conſtitutio prohibens appellationem in materia præſentationis, & inſtitutionis intelligi debet , quatenus extraiudicialiter procedatur, dec.251.n.7
In materia appellationis ſubducenda ſunt tempora impedimentorum, adn.ad dec.272.n.8
Per appellationem ſuſpenſa ſententia , an, & quando impediat manutentionem, nec ne, v. Manutentio.
Appellatum, quando non fuit à ſententia, conſtat de re iudicata, v. Res iudicata.
Appellatus adhærere poteſt appellationi interpoſitæ ab aduerſario appellante, dec.213.n.4. de quo etiam vide Adn.ibid. ſub n.9
Etiam ſi appellatio fuit interpoſita limitatè in parte, & partib. propter connexitatem, dicta deciſ.223. numer. 5. & Adnot. ibid.n.9
Vti poſſe debet nouis defenſionibus , ſicut appellans vti poteſt nouis probationibus, dec.581.n.4
Etiam ſi appellans intra decem dies non adhæſerit appellationi, appellatio eſt communis vtrique collitiganti , vide in verbo Appellatio.
Approbatio non habet locum data ignorantia, dec. 528.n.15
Nunquam ad id refertur, per quod inducetur renunciatio alicuius iuris ratificantis , dec.317.n.6
Sententiæ, non nocet reſpectus certi effectus, quando poteſt dicta approbatio referri in alium effectum, dec.317.n.5
Teſtamenti approbatio generalis non excludit à legitima , vide Legitima.
Aqua egrediens de fundo alicuius , deſinit eſſe in dominio illius, & tranſit in dominium recipientis, dec.133.n.5.& adn.ibid. n.7. vbi v. Ampliationem.
Naturalem curſum ſi egrediatur, dicitur inũdatio, v. Inundatio
Aquæ quotidiana, & æſtiua interdictum , cui competat , & vt competat, quid probare ſufficiat, v. Interdictum.
Aquilæ legis actione, quando quis teneatur de incendio , v. Incendium.
Arbiter non poteſt eſſe Monacus , poteſt tamen eſſe arbitrator, dec.204.n.9
Nec Mulier poteſt eſſe arbitra, ibi n.1
Acta coram arbitris, à quibus fuit appellatum , ſunt tranſportanda, v. Tranſportatio.
Quando quis cenſeatur procedere potius vti arbitrator , quàm vti arbiter, v. Arbitrator.
Arbitramentum non dicitur iudicium, dec.204.n.7
Nulla authoritate iudiciali fundatur, ibid.n.6
Se habet ad inſtar potius contractus, quàm actuum iudicialium ibid.n.8
Arbitrarium. In arbitrarijs iudex redargui non pot., de eo, quod facit, quia ſẽper præſumitur motus ex iuſta cauſa, d.106.n.2
Arbitrator licèt non procedat vt iudex de neceſſitate ſecundum formam iuris , poteſt tamen ſi vult , nec propterea facit contra naturam arbitratoris, dec.204.n.14
Monacus pot. eſſe arbitrator, licèt non poſſit eſſe arbiter, ib.n.9
Et mulier pot eſſe arbitratrix, licèt non poſſit eſſe arbitra, ib.n.5
Vt arbitrator quis potius cenſetur procedere, quàm vti arbiter, quando habeat vtranq; facultatem, ibid. n.10
Item quando procedit non ſeruata forma , & ordine iuris, ibid. n.11
Item cenſetur quis procedere vti arbitrator , quando non poteſt eſſe arbiter , etiam ſi procedendo ſeruet formam , & ordinem iuris, ibid. numer. 10
Item quando aliàs laudum vti latum ab arbitrio non ſuſtinetur, ibid.n.15
Arbitria ſunt ad inſtar iudiciorum, dec.204.n.5
Arbitrium ad effectum reſeruandi reſtitutionem fructuum in fine litis, quando intret, dec.361.n.3
An, & quando relaxet de iuris rigore, adn.ad.dec. 189 n.8
Cenſetur datum ſolùm quoad quantitatem ſtante clauſula (ſubminiſtratis alimentis arbitrio Rotæ taxandis) vide Alimenta.
Conceditur ad ſuſpendendum , non ad retractandum exequutionem, dec.70. n.1
Intelligitur prout de iure, dec.189. n.3. dec. 221.n.1. & deciſ. 465.n.1
Intrat pro ſananda nullitate examinis teſtium, quando hinc inde ſunt data interrogatoria, dec.466.num.1.& latè Adn.ibid. num.11
Item intrat pro tanto magis pro ſanatione dictæ nullitatis, quãdo ius cauſæ principalis non ſtat in depoſitione teſtium, ſed in ſcripturis, dec.466.n. 3
Item quando depoſitio teſtium, recipit robur aliunde, ibid.n.4
Item quando nullitates ſunt turbidę, ibid.n.10
Sanatio tamen d. nullitatis examinis teſtium, non cenſetur conceſſa ex eo ſolùm , quod Papa remittit fidem arbitrio Rotæ, dec.312.n.2
Minuit iuris rigorem, & operatur, vt poſſit cumulari petitorium cum poſſeſſorio reintegranda, dec.326. n.50
Non intrat pro reiectione attentatorum , cum attentata in primis, & ante omnia de iure ſint reuocanda, dec 465. n.2
An autem, & quando intret in hac materia reiectionis attentatorum, adn. ibid.n.12
Non intrat vbi eſt commiſſum ſpolium, cùm non ſit confouendus ſpoliator in ſpolio, deciſ. 416. num. 4. & latè Adnot. ibid. num.7
Rota datum aliquid remittit de rigore iuris, prout ſubiecta materia patitur, dec. 369.n.8
Temperat iuris rigorem, dec. 369.n.8
Clauſula (arbitrio.) Etiam ſtante hac clauſula , inſanabilis eſt defectus citationis ad videndum deliberari, v. Deliberatio.
Archidiaconatus eſt prima dignitas , & præcedit Archipresbyterum, adn.ad dec.411.n.5
Archipresbyter eſt maior, & dignior dignitas Cantore, d.482 num.2
Archipresbyterum præcedit Archidiaconus , adn.ad dec. 411 num.5
Archiuium Vrbis, vt tribuat robur ſcripturæ inter alia requiſita eſt neceſſaria recognitio ex Statuto Vrbis , de.389 n.4
Ardua eſt cauſa ſeparationis Thori , & ideo non requirit probationes neceſſarias, & concludentes, v. ſeparatio Thori.
De ardua cauſa ſi agatur non probat vnicus teſtis de viſu cum fama, dec. 322.n.4
Argumentum à communiter accidentibus inducit coniecturam mentis diſponentis, dec.85.n.5
A contrario ſenſu debet ſumi ſtrictè, & ad limites verborum, dec.297.n.8.& adn.ibid.n.13
Et non admittitur , quando ſequeretur correctio eiuſdem diſpoſitionis, ibid.n.5
Item nec habet locum in Statutis ad correctionem iuris communis, ibid.n.7
Item nec ſumitur contra expreſſum ſenſum diſpoſitionis; nec per illud reuocatur expreſſa diſpoſitio, ibid.n.6
A dote carnalis matrimonij ad dotem ſpiritualis, non valet circa quantitatem, dec.63.n.21
A dote ad legitimam valet, dec.489.n.17
A Statuta ad pactum valet, dec.204.n.23
De lege ad teſtatorem valet, dec.219.n.2
De maiori ad minus non valet in diſpenſatione, d.353.n.15
De perſonis ad res valet, dec.488.n.6

Arma,

Digitized by Google

Arma, & inſignia familiæ, quæ reperiebantur in antiqua Eccleſia debent remanere in Eccleſia ampliata, dec.463.n.2
Armorum inſignia depicta in Eccleſia, oſtendunt dignitatem familiæ, & illius memoriam conſeruant, ibid.n.5
Arrendamenta non ſufficiunt pro iuſtificatione valoris, Adn. ad dec.89.n.8.dec.359.n.7.& dec.411.n.4
Vide etiam Locatio.
Ars mechanica eſt mercatura, dec.322.n.9
In arte ſua ſtandum eſt iudicio periti, v.Peritus.
Statutum Macellariorum debet reſtringi ad homines dictæ Artis, v.Statutum.
Articulans non fatetur, dec.247.n.15.adn.ad dec.143.n.5
Non procedit quando articuli ſunt dati medio iuramento, Adn. ibid.d.n.5
Articuli concernentes petitorium, non ſunt omnino impertinentes, nec irreleuantes in iudicio manutẽtionis, v.Manutentio.
Connexi dicuntur, quando vnus pendet ab alio, dec.223.n.7.Dati medio iuramento probant, d.136.n.3
Et plenè probant contra Articulantem, dec.215.n.2
Et quando ſunt dati medio iuramento, Articulans non fatetur, vt dictum eſt ſupra in verbo Articulans.
Licèt articuli nominentur poſitiones, tamen ſi re vera conſtet eſſe poſitiones, de illis iudicandum eſt vti de poſitionibus, deciſ. 577.n.4
Non cenſentur articuli, ſed poſitiones, ſi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum non obſtante, quod promiſcuè vocentur, & articuli, & poſitiones, dec.385.n.4
Quod cenſeantur habiti pro confeſſatis, Rota, & Curia non ſeruat, dec.460.n.14.& adn.ibid.n.18
Articulus concernens terras, de quarum decimatione agitur, non eſſe in diœceſi, eſt releuans in cauſa decimarũ, v.Decima.
Non dicitur nouus, ſi ſubſtantia continet idem, quod antiquus, licèt in ſono, & cortice verborum differat, dec.497.n.3
Ab articulis interpretationem recipit teſtis, v. Teſtis.
Ad articulum ſe referens teſtis, quid probet, v. ibid.
Ad vnam tantum articulum citatus, eſt vlterius citandus, etiam ſi expreſsè dixerit nolle comparere, ſecus quando eſt citatus ad totam cauſam, v.Citatus.
Super articulis tantum examinandi facultatem ſi habeat Teſtium receptor, non pot. admittere interrogatoria, ſed recurrendum eſt ad Iudicem, v. Teſtium Receptor.
Super quibus articulis ſit admittendum, nec ne nouum examen teſtium, etiam poſt didicita teſtificata, & publicatis atteſtationibus, v.teſtis.
Super quibus articulis concedenda ſit Remiſſoria, nec ne, vide Remiſſoria.
Totum ſi fuit articulatum, de toto intelligi debet teſtis indefinitè deponens, v.teſtis.
Aſcenſus. Per aſcenſum non probatur ætas probando ſcilicet aliquem habere tot annos, niſi etiam probetur non habere plures, dec.353.n.3
Per aſcenſum ſi teſtes deponant de valore, non probant per non exceſſum, v.Valor.
Aſpectus. Probatio ex aſpectu, & rei euidentia præfertur quibuſcunq; probationibus, dec.575.n.6
Aſſecurationis nauis contractus non eſt validus, quando altera pars ſciebat tempore aſſecurationis, nauem iam periſſe, dec.126.n.4
Aſſenſus Domini directi non requiritur in remiſſione iuris competentis ad rem per alium poſſeſſam, dec.354.n.14
Regius non requiritur in remiſſione pacti de retrouendendo feudum, dec.354.n.13
Regius, & quilibet alius conſenſus præſumitur ex ſpatio 30.annorum, ibid.n.15
Alia, v. Conſenſus.
Aſſerenti plus perueniſſe ad manus alterius, incumbit onus probandi, v.Probandi onus, vbi de alijs probandis ab aſſerente.
Aſſertio Auiberis probat contra omnes habentes cauſam ab eo, vide in verbo Confeſſio.
Cedentis an, & quando præiudicet Ceſſionario poſt factam ceſſionem, v.in d.v.confeſſio.
Coniugum, non probat Votum Continentiæ fuiſſe factum ad effectum ſeparationis Thori, v.Separatio thori.
Aſſertioni Epiſcopi circa eius animum reſidendi, non creditur ad effectũ, vt gaudeat alternatiua, v.Alternatiua Epiſcopi
Exequutoris mixti quod gratia ſit iuſtificata non creditur, ſed debet conſtare de iuſtificatione ex actis, v.Exequutor.
Illius, de cuius animi declaratione agitur, ſtandum eſt in dependentibus ab animo, v.in v.Declaratio.
Nuncij, non eſt ſtandum circa ſolemnitates neceſſarias in ſubhaſtatione, v.Nuntius.
Papæ an, & quando ſtandum ſit, v.in v.Papa.
Partium, quod extet timor litis, vel adſit lis, non ſtatur ad effectum validitatis tranſactionis, ſed aliunde probari debet, vid. Tranſactio.
Ex aſſertione partis aduerſæ enunciantis aliquem detentorem, & occupatorem, probatur poſſeſſio ad effectum manutentionis, v.Manutentio.
Ex aſſertione Parochi aſſerentis ſe habere licentiam inducitur bona fides in Coniugibus, v.Coniuges.
Aſſignatio bonorum ſi fiat ex neceſſitate, ex ea non acquiritur Ius patronatus, v.Ius patronatus.
Decimarum pro congrua non probat ius patronatus, v.ibid.
Aſſiſtentia Iuris communis an, & quando ſuffragetur pro manutentione, v.Adn.ad dec.312.n.4
Non ſuffragatur pro illa obtinenda, quando offuſcatur, & redditur turbida, d.dec.312.n.1
Operatur, vt Teſtes illam pro ſe habentes, alijs præferantur, dec 51.n.2
Et idem operatur aſſiſtentia ſtyli, & conſuetudinis generalis, de. 100.n.4
Aſſiſtentiam Iuris communis ſuper decimis habet Parochus intra limites ſuæ Parochiæ, v Parochus.
Aſſumptionis debiti in ſe vim habet accollatio, v.Accollatio.
Attentans eodem tempore ius, Iudicem, & partem offendit, dec. 465.n.3
Gaudere non debet commodo vitioſæ poſſeſſionis, dec.91.n.9
Purgare Attentata per ceſſionem, an, & quando, & quo modo, & vbi poſſit, & alia ſimilia, v.infra in v.Attentata.
Attentare non dicitur continuans in poſſeſſione poſt motam litem, dec.557.n.1. & adn.ibid.n.5. vbi limitatur quando diuerſo modo poſſideret poſt motam litem.
Attentata an, & quãdo cauſẽtur per inhibitionẽ, v.Inhibitio.
An dicantur geſta pendente termino ad appellandum, etiam ſi poſtea non fuerit appellatum, Adn.ad dec.339.n.6
Commiſſa ſi ſint per Procuratorem Principalis ſtatim de illis habita notitia, debet renunciare, ne aliàs videatur ratificare dec.531.n.9.dec 548.n.11
Non dantur, vbi cauſæ ſunt diuerſæ, dec.345.n.1.& Adn.ibid. num.6
Non purgantur per enunciationes defectiuas, dec.486.n.14
Purganda ſunt antequam petatur remiſſoria, dec.276.n.5
Purganda ſunt quoad omnes proceſſus, dec.486 n.13
Purgantur per legitimam Attentantis ceſſionem, ibid.n.1
Et quando id procedat, adn.ibid.n.20
Procedit tanto magis, quando fuerunt per Procuratorem commiſſa, dec.486.n.2
Non procedit quando ceſſio eſſet conditionalis, ibid.n.15
Purgari poſſunt, mediante legitima ceſſione in Rota, quamuis fuerint alibi commiſſa, ibid.n.3
Purgari ita debent per ceſſionem, vt nulla remaneat lis, & diſcuſſio ſuper dicta purgatione, ibid.n.16
Vt per ceſſionem purgentur, debet renunciari omni Iuri, ita vt neq; attentans ex attentatis commodum ſentire, neq; attentata paſſus aliquod intereſſe pati poſſit, ibid.n.17
Purgari debent in eo tribunali, cuius iuriſdictio fuit læſa, ib.n.4

Pur-

Purgatio autem continere debet perpetuum ſilentium,ibid.n.18

Et euitari non poteſt ſub prætextu non iuris alterius partis, niſi de tali non iure conſtet per Confeſſionem,vel rem iudicatam, dec.485.num.9

Et fieri debet cum legitimo, & ſufficienti mandato, d. dec.486 num.19

Illa vero purgatoria,quę fit ex Iudicis Officio,dicitur eſſe remedium extraordinarium,cui non eſt locus,quando per viam ordinariam agi poteſt,dec.503.num.3

Purgationi attentatorum non eſt locus, quando agitur de exhumatione corporis,dec.276.num.6

In materia Purgationis attentatorum, an ſufficiat depoſitum vnius Iulij cum oblatione ſoluendi reſiduum, facta liquidatione,dec.503.num.1.& latè Adn.ibid.num.6

Quando attentata pendeant à cognitione negotij principalis, v. latè Adn.ad dec.283.num.8

Reuocanda eſt executio attentata,non ex clauſula (Arbitrio) *ſed alia via,dec.70.num.2*

Reuocanda ſunt Attentata, etiam vbi conſtat de notorio non iure,non ad partis inſtantiam, ſed ex officio Iudicis, dec.465 num.10

Maximè, quando fuerunt commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis,ibid.num.11

Reuocanda ſunt, ſi non ad inſtantiam partis, ſaltem ex officio Iudicis,dec.91.num.8

Amplia procedere, etiamſi conſtaret de non iure petentis reuocationem,Adn.ibid.num.12

Reuocanda ſunt ſi non per viam Attentati, ſaltem per viam nullitatis, Attentata infra terminum ad appellandum commiſſa,etiam non ſubſecuta appellatione,dec.513.num.3

Reuocantur ex ſola litis pendentia abſque alia probatione iuris, dec.465.num.8

Reuocari Attentata Iudicis,à quo debent per Iudicem ad quem etiam non obſtante clauſula (ſine retardatione executionis litterarun Apoſtolicarum) *dec. 91. num. 11. & latè Adn.ibid.num.13*

Non reuocantur ante omnia, quando aliàs reuocatio poſſet cauſare ſcandalum,Adn.ad dec.276.num.9

Nec quando reuocatio pendet à cognitione negotij principalis, dec.283.num.8

Reuocatio Attentatorum, licèt poſt concluſionem in cauſa peti non poſſit, tamen id procedit in illa inſtantia, ſecus in alia, dec.251.num.12

Talis autem reuocatio ſpectat ad illum Iudicem,cuius Maieſtas fuit læſa,dec.486.num.7

Tolli ita debent Attentata,vt non ſolùm de iure, ſed etiam de facto nocere non poſſint,dec.503.num.5

Attentata *eſt collatio facta poſt interpoſitam appellationem Oppoſitorum,vide* Collatio.

Quando ſit Attentata executio nec ne,vide executio.

Et idem de poſſeſſione,vide Poſſeſſio.

Et an,& quando poſſeſſio tanquàm attentata veniat ſequeſtranda,nec ne,vide Sequeſtrum.

Item quando dicatur attentata præſentatio,vide Præſentatio.

Et idem de ſententia,vide Sententia.

Attentatorum *Priuilegiu renunciatum cenſetur, quando attentans fuit admiſſus ad probandum bonum ius,& illud probauit,dec.91.num.5*

Hoc procedit quando paſſus attentata,patitur ſententiam tranſire in iudicatum,ibid.num.6

Non autem procedit, quando ille, qui paſſus eſt attentata dedit de attentatis,& cauſam ſuper eis commiſit, ibid.num.7

Vitio attentatorum notari poſſunt litteræ Apoſtolicę, & quando non excuſent ab attentatis, v.infra Papa non attentat.

Pro attentatorum reiectione, an & quando intret arbitrium,v. Arbitrium.

Attentatum *ſpolium ęquiparatur violento,v.*Spolium.

Papa non attentat,dec.2.num.2

Poteſt tamen eſſe attentata poſſeſſio capta vigore litterarum Apoſtolicarum,Adn.ibid.num.15

Tertius non attentat. Hoc non procedit, quando tertius habet cauſam à parte,quæ eſt in lite,dec.14.num.6.

Atteſtationi *illius, de cuius animi declaratione agitur ſtandum eſt in dependentibus ab animo.vide* Declaratio.

Notarij, an & quando ſtandum ſit, nec ne, vide plures caſus in verbo Notarius.

De atteſtatione Papæ,vide Papa.

Atteſtationibus publicatis quando ſit admittendum,nec ne,nouum examen Teſtium,vide Teſtis.

Audiendus,*qui non eſt aduerſus rem iudicatam, vide* Res iudicata.

Nec ſuper exceptione, in qua non habet aliquod intereſſe, vide Intereſſe.

Audientia *Opponenti de illegitimitate,an,& quãdo denegetur nec ne poſt lapſum termini præfixi per iudicem Eccleſiaſticum iuxta terminos cap.lator.qui fil.ſint legit.v.* Illegitimitas.

Periuro,quando denegetur,nec ne,vide Periurus.

In vltimis audientijs ordo eſt,ordinem non ſeruare,d.175.n.10

Pro ſanatione terminorum ſubſtantialium,ſufficit,quod interuenerint tot audientiæ, vt potuerint ſeruari, vide Termini ſubſtantiales.

Publicè audiuiſſe ſi teſtes deponunt,fama probatur,vide Fama.

Audiri *velle in Iudicio,& nolle eſſe in Iudicio implicat,vide in verbo* Implicat.

Auditor *Cameræ nullam habet iuriſdictionem in Beneficialibus, adeò, quod nec etiam concedere poteſt mandatum de manutenendo, dec.118.num.4.& adn.ibid.num.7*

De Auditoribus Rotæ,vide Rota.

Auditus *Teſtis de auditu,vide* Teſtis.

Auerſio *magna animi, & repugnantia circa actum geſtum probat metum,vide* Metus.

Augmentum *cauſat multiplicationem legati,dec.236.n.10*

Primogenitura ſpectat ad liberam diſpoſitionem meliorantis, dec.320.num.20

Regulari debet ſecundum naturam ſui præexiſtentis, cui accedit dec.544.num.14

Augmenti idem iuris eſt,ac rei auctæ,dec.132.num.8

*Ius Patronatus ex augmento, an cadat ſub derogatione Concilij Tridentini,& an ſub reſeruatione,v.*Ius patronatus.

Pro augmento cultus diuini, eſt ſemper facienda interpretatio, vide Cultus Diuinus.

Auia *materna excluditur per Amitam in ſucceſſione nepotis ſtante Statuto, quod hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex linea Patris,vel Aui deſcẽdẽtes,d.293.n.1*

In bonis auię debetur legitima nepoti ex filio,dec.536.n.1

Auocatio *Poſſeſſionis,vide* Poſſeſſio.

Authentica ex cauſ.C.de liber.præterit.*non conſeruat legata facta perſona prætерita,& querelanti,d.271.n.7*

Authentica hoc niſi.C. de ſolut. *non habet locum ſtante Iuramento,dec.352.num.5*

Et ei renunciari poteſt, & venit ſub renunciatione generali facta omni legum,& iuris auxilio,ibid.num.6

*Et generaliter de materia,*d.Auth.hoc niſi. *vide adn. ad dec. 352.num.10*

Et vt creditor teneatur accipere in ſolutum, iuxta dict.Authe. (hoc niſi)*inter alia requiritur, quod adhibita diligentia non fuerit repertus emptor,dec.352.num.3*

Item requiritur cautio de euictione,ibid.num.4

Author *ſi erat in mala fide,an hæres,& hæres hæredis, poſſit à ſe incipere præſcriptionem, vide* Præſcriptio.

Authori competens actio ſpolij, an, & quando tranſeat in eius hæredem,& ſucceſſorem ſingularem, vide Spolium.

Authoris aſſertio probat contra omnes habentes cauſam ab eo, vide Confeſſio.

Confeſſio.quando noceat ſucceſſori,v.ibid.

Ius Authoris non tenetur iuſtificare triennalis poſſeſſor, vide Trien-

Triennalis poſſeſſor.

Ab Authore diuerſa perſona, non poteſt dici Hæres, v. Hæres.

Acta, & probationes factæ contra authorem, præiudicant hæredi, vide ibid.

Contra authorem quæſita poſſeſſio, an ſuffragetur ad effectum obtinendi manutentionem, contra illius hæredes, & ſucceſſores, vide Manutentio.

Contra alienationem, factum, & tranſactionem authoris, an, & quando venire poſſit hęres, v. Hæres.

Ex poſſeſſione ſui authoris, qui erat in mala fide ſucceſſor non poteſt iuuari, vide Succeſſor.

Authoritate propria non poteſt capi poſſeſſio ex titulo fideicommiſſi, vide Poſſeſſio.

Authorizare ad authorizandum contractum non eſt admittendus conſanguineus habens intereſſe, v. Conſanguineus.

Auus ad hæreditatem Aui, ſi agat nepos, an, & quando ſint ei ſubminiſtranda alimenta, v. Alimenta.

Stante Statuto, quod hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex linea Patris, vel Aui deſcendentes, Amita in ſucceſſione nepotis excludit auiam maternam, d. 293. n. 1

B

Bannitus præſumitur obtinuiſſe gratiam remiſſionis, dum fuit toleratus in patria, dec. 381. num. 3

Baptiſmi fons non probat Parochialitatem, v. Parochialitas.

Bartolus in l. quod tamen, §. Arbiter, ff. de arbitr. declaratur in dec. 290. num. 8

In l. de ætate, ff. de Minor. declaratur ibid. num. 11. & in deciſ. 344. num. 151

In l. ſi Ciuitas, n. 8. ff. ſi cert. pet. declaratur in d. 511. n. 12. & 14

In l. 1. ff. de adimen. legat. declaratur in dec. 544. n. 22

In l. Pamphilio, §. duos, ff. de legat. 3. declaratur ibid. n. 34

In l. Lucius, §. à te peto, ff. de legat. 3. reprobatur ibid. n. 35

Baſtardus. Baſtardi, & Spurij non conſeruant agnationem, nec ſunt agnati, dec. 433. n. 17. & latius adn. ibid. n. 23. vbi quæritur, an procedat, quando diſpoſitio eſt concepta per verba non iuris, ſed naturæ.

Quando teſtator illos vocat, non cenſeatur habita ratio agnationis, dec. 433. n. 16

Beneficialis cauſa, quæ dicatur, adn. ad dec. 174. num. 7

Non dicitur cauſa beneficialis, quando actor agit ſuper beneficio tamquàm vnito, licèt Reus prætendat iure tituli collatiui, dec. 335. num. 14

In beneficialibus Auditor Cameræ nullam habet iuriſdictionem adeò quod, nec etiam concedere poteſt mandatum de manutenendo, v. Auditor Cameræ.

Cauſam habere ab alio, quando quis dicatur in beneficialibus, vide Cauſam habere.

Cenſetur deductum omne ius, ex quocunq; capite competens, d. 399. num. 2

Nuntius Hiſpaniarum habet iuriſdictionem in beneficialibus, vide Nuntius.

Remiſſoria, an, & quando concedatur in beneficialibus, vide Remiſſoria.

Beneficiatus litigans cum Eccleſia, an, & quando teneatur concurrere ad expenſas, & ſumptus litis, v. expenſa.

Beneficiati Eccleſiæ ſtatuere non poſſunt, quod diſtributiones debeantur etiam non intereſſentibus, v. Diſtributiones.

Beneficium Eccleſiaſticum aliud eſt, & aliud fructus beneficij, dec. 2. num. 14

Alternatiua an, & quando intret in collatione beneficiorum ſimultaneę collationis, v. Alternatiua.

Breue de capienda poſſeſſione beneficij, & de eius materia, vide Breue.

Collatio beneficiorum, & de eius materia, vide Collatio.

Collatiua, & perpetua præſumuntur omnia beneficia, dec. 77 ſub numero 4

De confidentia in materia beneficiorum, v. Confidentia.

Curatum an, & quando præſumatur beneficium, & alia de beneficio curato, vide Cura animarum.

De menſa non dicitur beneficium, quod habet Rectorem, vel Vicarium perpetuum, alium, quàm illum, de cuius menſa prætenditur, dec. 142. num. 4

De menſa non poteſt dici beneficium, cuius fructus percipiuntur à Rectore, nec conuertuntur in vtilitatem menſę, ibid. n. 5

De menſa non probatur eſſe ex recognitionibus, dec. 77 num. 5.

Et rationem, v. in adn. ibid. num. 10

Item nec ex ſubiectione, dec. 77. num. 5

De menſa non vacant, nec quoad poſſeſſionem, nec quoad proprietatem, dec. 142. num. 6

Et in beneficijs de menſa non datur Rector, ſed Miniſter, ibid. num. 7

Diuerſa præſumuntur beneficia ex ſeparatis, & diſtinctis prouiſionibus, de eis factis, dec. 429. num. 1

Extinctum remanet diruta Eccleſia Parochiali, in qua erat fūdatum, non obſtante prętenſa tranſlatione, dec. 405. num. 1

Fructus beneficij poſſunt ad duos ſpectare, licèt beneficium ratione tituli ſit vnicum, & indiuiduum, vide Fructus.

Diſponere de fructibus, & redditibus beneficij an, & quando, & quomodo, in quas cauſas poſſit Prælatus, v. Prælatus.

Circa fructuum beneficiorum congruitatem, plurimum deferendum eſt iudicio Ordinarij, dec. 483. n. 7

Impetrans beneficium ob non publicationem reſignationis, quid probare debeat, vide Reſignatio beneficiorum.

Incompatibile beneficium, & de illius incompatibilitate, vide Incompatibilitas.

Indiuiduum, & vnicum licèt ſit beneficium ratione tituli, poſſunt tamen fructus ad duos ſpectare, vide Fructus.

Indultum conferendi beneficia, quæ beneficia comprehendat, & alia de eius materia, vide Indultum.

Inhabilitas ad obtinendum beneficium, an inducatur ex perceptione fructuum duorum beneficiorum incompatibilium, vide in hoc opiniones diuerſas Rotæ, & Cancellaria in verbo Inhabilitas.

Litigioſum, quando dicatur, & efficiatur beneficium, & ex quib. probetur lis ſuper titulo beneficij, & ſimilia, v. Litigioſum.

Mandatum de manutenendo ſuper poſſeſſione beneficij conceſſum à Iudice laico eſt nullum, vide Laicus.

Manuale beneficium non cadit ſub Regula reſeruatoria, deciſ. 48. num. 5

Manuale dici non poteſt, quando reperitur collatum in titulum vti vacans, ibid. num. 6

Manuale non dicitur, nec de menſa beneficium, quod habet Rectorem, vel Vicarium perpetuum alium, quàm illum, de cuius menſa prętenditur, dec. 142. n. 4

Manualia cenſentur eſſe beneficia Regularia, Adnot. ad deciſ. 109. num. 12

Non Parochialia beneficia conferri poſſunt ab Epiſcopo, etiam per concurſum, vide Concurſus.

Obtentum beneficium, vide Obtentum.

Papa prouidens cum clauſula (dummodò collatio ad nos hac vice pertineat) declarat nolle prouidere, niſi quatenus beneficiū reſeruatū exiſtat, v. Reſeruatio beneficiorum.

Penſione granatum, & tenue beneficium acceptans ſibi imputare debet, dec. 431. n. 12

Nec poteſt allegare, quod fructus non ſufficiant, pro eius congrua ſuſtentatione, dec. 215. n. 7. & Adn. ibid. num. 10. deciſ. 420 num. 4

Declaratur hoc in adn. ad dec. 429. n. 8

Poſſeſſione beneficij apprehenſa, cenſetur per conſequens apprehenſa poſſeſſio omnium bonorum, & Iurium ſpectātium ad dictum beneficium, dec. 54. n. 2. & dec. 364. n. 1. & adn. ibid. n. 6. vbi hæc concluſio declaratur.

Hoc procedit reſpectu bonorum, & Iurium vacantium, ſecus autem reſpectu illorum, quæ à tertio poſſidentur, Adn. ad dec. 54 num. 3

Item concluſio procedit reſpectu ſolum illorum Iurium, quorum reſ-

rum reſpectu conſtat beneficium iam eſſe in poſſeſſione, Adn. ibid. n. 4
E contra verò ex poſſeſſione bonorum non cenſetur capta poſſeſſio beneficij, Adn. ad dec. 346. num. 6
Præceptoria, an ſint beneficia perpetua, vel Manualia, vide in verbo Præceptoria.
Præſtimonia ſunt beneficia, vid. Præſtimonia.
Circa qualitatem beneficiorum ſuæ diœceſis, multum eſt deferendum Ordinario, vide Ordinarius.
Regularia præſumuntur beneficia exiſtentia in Eccleſia dependente ab Eccleſia Regulari, dec. 370. num. 3
Reſeruatio beneficiorum, & de eius materia, vide Reſeruatio beneficiorum.
Reſignatio beneficiorum, & de eius materia, vide Reſignatio beneficiorum.
Reſidentia, an, & quādo requiratur in beneficijs, v. Reſidentia.
Sæculare, licèt potius præſumatur beneficium, quam Regulare, tamen hæc præſumptio non habet locum in Eccleſia dependente ab Eccleſia regulari, dec. 370. num. 3
Simplex, & ſine cura præſumitur, dec. 108. n. 2. & Adn. ibid. n. 13. dec. 175. num. 3. & dec. 387. num. 4
Niſi aliud ex ſtatuta, Conſuetudine vel Priuilegio caueatur, d. 175. num. 4
Et ideò narratiua, quod beneficium ſit ſine Cura, non eget probatione, cum de iure præſumatur, dec. 89. num. 1. Adn. ad d. 168. num. 13
Status beneficij, & plura de eo, vide Status.
Subrogatio in beneficio, & de eius materia, v. Sub rogatio.
Succeſſori in beneficio, an competat Manutentio ex poſſeſſione Anteceſſoris, vide Manutentio.
Tempus decreti de dimittendo primum incompatibile, an currat pendente lite ſuper ſecundo obtento, vide Dimiſſio.
Tenue, & grauatum penſione beneficium acceptans, ſibi imputare debet, v. Penſione grauatum, & tenue beneficium acceptans.
Titulus beneficij præſumitur ex tolerantia Epiſcopi, v. Titulus.
Vacatio beneficij vid. Vacatio.
Valor, vide Valor.
Vnicum, & indiuiduum licèt ſit beneficium ratione tituli, poſſunt tamen fructus ad duos ſpectare, vid. Fructus.
Vnio beneficiorum, & Vnitum beneficium, & de materia, vide Vnio, & Vnitum.
Beneficium non dicitur facere, qui exhibet debitū, d. 240. n. 13
Statutorum loci beneficio non gaudet Forenſis, vid. Forenſis.
Beneplacitum Apoſtolicum non præſumitur, niſi ex ſpatio 30. annorum, dec. 52. num. 2
Præſumitur ex obſeruantia 30. annorum, etiam ſi non ſit, nec denunciatum, nec reſeruatum. Adn. ad dec. 343. num. 5
An, & quando præſumatur ex lapſu 30. annorum, & ex obſeruantia, vid. adn. ad dec. 354. num. 18
Non detrahitur de hoc tempore tempus vitæ alienantis, ibid. numer. 19
Non ſuppiet defectum cauſæ, dec. 113. nu. 8. & Adnotat. ibid. num. 11
Inducit tamen præſumptionem iuſtæ cauſæ, adn. ibid. num. 11
Non tollit nullitates, de quibus nulla fuit facta mentio, dec. 260. num. 16
Quanda eſt reſeruatum cum clauſula (non aliàs) debet per neceſſe interuenire, etiam ſi aliaquin non eſſet neceſſarium, dec. 192. num. 1. & adn. ibid. num. 3
Borleda comprahenſa cenſetur in venditione, quando eſt intra fines deſignatos in venditione, dec. 168. num. 3
Dici non poteſt ripa, ſtante amplitudine, & vtilitate, ſed potius ager ab ipſa diuiſus, dec. 155. num. 7
Item dici non poteſt ripa, quamuis aliquando ob ingentes pluuias flumen excreſcens illam mundet pro parte, & forſan in totum, ibid. num. 9
Quando eſt notabilis amplitudinis, & eſt fructifera, eſt menſuranda, ibid. num. 5
Bigamia. Licet tollat priuilegium Clericale, non tamen tollit Characterem, dec. 516. num. 9
Bigamus eſt incapax penſionis, Adn. ad dec. 516. num. 13
Priuatur omni priuilegio Clericali, meruſque laicus exiſtimatur ibid. num. 12
Venit ſub verbis generalib. diſpenſationis, dec. 56. num. 11
Cum bigamo facilius diſpenſatur, quàm cum alio, ibid. num. 10
Bona acquiſita ex bonis Eccleſiæ, vid. in ver. Eccleſia.
Dotalia, vide in verbo Dotalia.
Eccleſia, vide in d. verb. Eccleſia, & de illorum alienatione, vide Alienatio.
Emphiteotica, vide Emphyteotica.
Feudatalia, vide Feudalia.
Fideicommiſſo ſubiecta, vid. Fideicommiſſum, & an, & quādo ex eis detrahi poſſit dos, & donatio propter Nuptias, vid. Donatio propter Nuptias, & in verbo Dos.
Fuiſſe in hæreditate Teſtatoris, probatur ex Teſtibus, & ex æſtimatione facta inter partes, dec. 226. num. 1
Hæredis, an comprehendantur ſub fideicommiſſo, & ſub diſpoſitione facta ab eodem Teſtatore, vid. in verbo Fideicommiſſum, & in verbo Teſtator.
Hæreditaria, vide Hæreditaria.
Libera remanent in perſona hæredis per præcedentiam ſubſtituti, vide Fideicommiſſum expirat.
Mariti, vide Maritus.
Minorū debent ſtare ſub haſta ſaltem per 20. dies, vide Subhaſtatio.
Non extare alia bona, ex quibus poſſit facere ſuas detractiones, onus probandi incumbit hæredi ſine beneficio Inuentarij, v. in verbo Detractiones.
Paraphernalia, vide Paraphernalia.
Paterna, vide Paterna.
Patrimonialia, vide Patrimonialia.
Ex poſſeſſione bonorum ſpectantium ad aliquam Eccleſiam, vel beneficium, quando cenſeatur, nec ne apprahenſa poſſeſſio beneficij, vel Eccleſiæ, & quando è contra ex poſſeſſione beneficij, vel Eccleſiæ cenſeatur capta poſſeſſio eorum bonorum, vide Beneficium.
Ratione bonorum, quæ quis poſſidet in aliquo loco, an quis efficiatur Ciuis, & ſubijciatur Iuriſdictioni illius loci, vide in v. Ciuis, & in verba Iuriſdictio.
Bona fides in coniugibus præſumitur in dubio, & an ad legitimandam prolem ſufficiat bona fides vnius ex eis; & an hæc bona fides inducatur ex aſſertione Parochi quòd habuerit licentiam, vide in verbo Coniuges.
Præſumitur bona fides non mala, dec. 567. num. 27
Soluentis bona fides attenditur, dec. 581. num. 27
Bonæ fidei recognitio, vide Recognitio bonæ fidei.
Bonum Ius, vide Ius.
Breue de capienda poſſeſſione, totum fundatur in reſeruatione, Adn. ad dec. 53. num. 6.
Breuitas; ex breuitate temporis, an & quando ſententia dicatur præcipitanter lata, vide Sententia.
Bulgari conſuetudo reſtringit vſumfructum relictum vxori ad alimenta, dec. 460. num. 7
Ceſſat d. conſuetudo filijs defunctis, tunc enim euadit vſusfructus plenus, ibid. num 8
Et an, & quando ſit locus dictæ conſuetudini Bulgari, vide latè Adn. ibid. ſub num. 17
Burſæ adminiſtrator non poteſt conuertere pecuniam, niſi in vſum deſtinatum, vide Adminiſtrator.

C

CAdauera mortuorum, & de illorum Sepultura, vide Sepultura.
Caducitas eſt pœna, dec. 225. n. 12.
Vt cuitetur, præſumitur poſſeſſio capta tempore licito, deciſ. 520 num. 5

Item

Item ſaſſicit, quòd fuerit ſaſta expreſſio de Canone, ibid. n. 10.

Ad cuitandam caducitatem, ſaper qua parte rei ceoſus impoſitus præſumatur, vid. in v. Cenſus.

Incurritar per emphyteatum ob non ſolutionem Canonis per annum, ſtaote pacto, dec. 529. num. 16

Vt incurratur, eſt neceſſarium ſpeciale mandatum, dec. 520 num. 7

Item requiritur actualis traditio, latè Adn. ad dec. 388. n. 9

Non cauſatur ab hypotheca conditionaliter coostituta, ante quàm purificetur conditio, qua probari debet ab eo, qui prætendit caducitatem, dec. 388. num. 3

Caducitas, quę non fuit declarata in vita defuncti, non poteſt poſt eius mortem declarari contra ſucceſſorem, dec. 529. n. 17

Limitatur in Adn. ibid. oum. 24

Non procedit, quando in Domino directo aderat ignorantia deuolutionis, dec. 529. num. 18

Item non procedit, quando vigore pacti fuit incurſa caducitas, ibid. num. 20

A caducitate quęlibet cauſa, etiam minus iuſta excuſat, decіſ. 388. oum. 4

Res obligari probibita ſab pœna caducitatis non venit in obligatiooe generali, vide Obligatio.

Calculatoris *relationi ſtandum eſt, dec. 220. num. 4*

Calumnia *arguitur ex continua, & frequenti recuſatione, Ad. ad dec. 327. num. 15*

Et Calumnia in recuſatione Iudicis arguit Calumniam, etiam recuſationis Notarij, dec. 327. num. 6

Vt excludat collitigantem à ſubrogatione debet eſſe euidens, & notoria, carens omni colore, & probabili cauſa litigandi, dec. 426. num. 8. & Adn. ibid. num. 11

De calumnia noo dicitur conſtare, quando dec. non eſt ſuper meritis, & cauſa eſt in principio, & nullę adhuc factę ſunt probationes, dec. 125 num. 3

De calumnia non poteſt cooſtare in principio litis, nullis factis probationibus, dec. 27. num. 6

De iuramento Calumnię, v. Iuramentum.

De lite calumnioſa, v. in verbo Lis.

Et de litigatore calumnioſo, v. Litigator.

Pro excludeoda Calumnia, ſufficit quęlibet cauſa colorata, & probabilis litigandi, dec. 27. num. 8. dec. 125. num. 5

An, & quando ex capite Calumnię, & illius ſuſpicionis denegetur remiſſoria, & quando illa dicatur, & præſumatur calumnioſè petita, vid. Remiſſoria.

Calumnioſa recuſatio, v. Recuſatio.

Cambia *debentur concurrente mora, interpellatione, proteſtatione, & alijs requiſitis ad validitatem, & iuſtificationem Cambiorum, dec. 217. n. 8*

Cambij litterę, v. Litteræ Cambij.

Cameræ *Auditor, v.* Auditor Cameræ.

Cameralis *obligatio, v.* Obligatio Cameralis.

Cancellaria. *Iuxta ſtylum Cancellarię, quando non ſoluuntur Annata, v.* Annata.

Per diligentias regiſtri Cancellarię, an, & quando probari poſſit negatiua diſpenſationis, v. Diſpenſatio.

Cannetum *venit ſub menſura canneata vineę, dec. 128. n. 7*

Canon, *ſeu reſponſio eſt verbum ęquiuocum, dec. 520. n. 9*

De canone ſaiſſe factam expreſſionem, ſufficit, vt euitetur Caducitas v. Caducitas.

Ob Canonis non ſolutionem, quando incurratur Caducitas per emphyteotam, v. ibid.

Canonicalis *Domus, & alia ſimilia membra temporalia, quãdo dicuntur de pertinentijs, & de annexis Canonicatui, vide* Canonicatus.

Canonicatus *Eccleſię Cathedralis, & Curata beneficia in materia diſpenſationis, pari paſſu procedunt, dec. 287. num. 7*

Ad obtinendos Canonicatus Cathedralis, Legatus non poteſt diſpenſare Illegitimam, v. Legatus.

Collatio Canonicatuum in Cathedrali eſt ſimultanea Epiſcopi cum Capitulo, v. Collatio.

Poſſeſſio Canonicatus, an, & quando ſit capienda Capitulariter v. latè adnot. ad d. 364. n. 7. v. alia in v. Capitulariter.

In poſſeſſione Canonicatus non dicitur eſſe Capitulum, d. 121. n. 3

Sub prouiſione Canonicatus, venit domus poſſeſſa à Canonico defuncto vnà cum annexis, & pertinentijs, dec. 478. num. 1

Sufficit quòd quid ſit de pertinentijs Canonicatus vacantis, ad hoc vt intret reſeruatio, ibid. num. 3. & v. Reſeruatio.

De pertinentijs autem Canonicatus dicitur domus, quamuis non ſit annexa, & incorporata, ibid. num. 4

De pertinentijs, & de annexis Canonicatui, quando dicatur domus Canonicalis, & alia ſimilia membra temporalia, vide latè Adn. ibid. num. 6

Canonici *habentes Adminiſtrationem, & diſtinctionem Cappellaniarum circa ea, quæ ad eorum regimen ſpectant, ſtatuere poſſunt, dec. 66. num. 11*

A Canonico defuncto domus poſſeſſa venit ſub poſſeſſione facta de illius Canonicatu vnà cum annexis, & pertinentijs, vide ſupra in proximo verbo Canonicatus, *verſ. ſub prouiſione.*

Expenſæ litis, quas faciunt Canonici in litigando cum Portionarijs, non ſunt extrahendæ ex Maſſa communi cum ipſis Portionarijs, v. in v. Expenſæ.

Facultas conceſſa Canonicis faciendi pro eorum Arbitrio celebrare, & deſeruire Cappellanos, niſi haberet tacitam aliquam correctionem, foret inanis, dec. 66. num. 13

Cantore *maior, & dignior dignitas Archypresbyter, vide* Archypresbyter.

Cappella. *In cappella maiori Eccleſiæ, de Iure eſt prohibitum ſepeliri cadauera, v.* Sepultura.

Ex eo quòd in quadam Cappella quis habeat ſepulcrum, an inde inferatur ad Ius prohibendi humationem aliorum cadauerum in eadem Cappella, v. ibid.

Cappellanus *deputatus in Eccleſia vnita, & demenſu ſolet eſſe amouibilis, dec. 370. num. 6*

Capitale *Odium v.* Odium.

Capitalis *Inimicitia, v.* Inimicitia.

Capitolium. *Extra Curiam Capitolij non ſeruatur vti ordinatoriam, Statutum Vrbis diſponens de Iuramento Calumniæ præſtando per principalem, ſi ſit præſens, v.* Statutum Ordinatorium.

Nec Statutum, lib. 1. cap. 158. dec. 352. n. 7 & Adn. ibid. n. 11

Capitula *interpretantur concluſionem, Adn. ad dec. 168. n. 7*

Plura pro vno tantùm habentur, quando ſunt connexa, dec. 223 num. 6

Et quando vnum eſt propter aliud, ibid. n. 8

Quot ſunt Capitula in ſententia contenta, tot ſunt ſententiæ, dec. 552. num. 1. & Adn. ibid. n. 6

Capitulis ao magis ſtandum ſit, quàm Inſtrumenta, Adn. ad d. 168. num. 6

Magis ſtandum non eſt, quando Inſtrumentum repugnat Capitulis, dec. 409. num 4

Capitulariter *an, & quando ſit capienda poſſeſſio Canonicatus, v.* Canonicatus.

Quando autem poſſeſſio capi non poteſt capitulariter, propter impedimentum præſtitum, haberi debet pro capitulariter capta, dec. 364. num. 2

Capitulariter citari debet Vniuerſitas, & Collegium, vide Collegium, & Vniuerſitas.

Capitulum *Cathedralis, præcedit Capitulum Collegiatæ, dec. 285. n. 1*

Condere poteſt Statutum, quod beneficia ſimplicia requirant reſidentiam, Adn. ad dec. 175. n. 5

Habens adminiſtrationem, & diſtinctionem Cappellaniarum, circa ea, quæ ad earum regimen ſpectant, ſtatuere poteſt, dec. 66. n. 11

Habilitare quando non poſſit non reſidentem, vt in abſentia lucretur diſtributiones, v. Diſtributiones.

Non dicitur legitimus contradictor ad impediendam executionem

Digitized by Google

nem literarum *Apoſtolicarum, cùm noa babeat conſimilem titulam, nec ſit ia poſſeſſioue Caaonicatus, dec.221.num.3. & Adn.ibid n.11*
Non venit appellatione perſonę, & quaado boc procedat, nec ae, vide Perſonæ appellatione.
Opponere ſe non debet exequutioni litterarum Apoſtolicaram, dec.221.aum.4
Si ſe opponit tenetur prouiſo ad intereſſe, ibid.num.5
Excuſatur tamen ſi ſubeſt iuſta cauſa, ibid.num.6
Capituli ſui ex caput Epiſcopus, v. Epiſcopus.
Collatio in Catbedrali eſt ſimultanea Epiſcopi cum Capitulo, vid. Collatio.
An autem, & quando in beneficijs iſtius ſimaltaaea collationis intret Alternatiua, nec ae, v. Alternatiua.
Cap. gemma de ſponſal. *qualiter ſit intelligendam, & au procedat ſtante iuramento, dec.563 n.10*
Cap. lator, qui fil. ſint legit. *ia qaibus termiais loquatur, & de eius materia, v.in v.* Illegitimitas.
Caputaquen.dec.265.par.1. reqairens iuramentum officialis in relatioae circa diligentias factas, non ſeruatur, dec.287 n.3 & adn.ibid.n.10. & vide in v. Diligentiæ.
Caputaq.dec.420.p.2.reprobatur, dec.417.n.8
Carcer. *In carceribus exbibens ſubſtitutum, qui deliquit in officio liberatur, & quomodo boc procedat, v.in v.* Subſtitutus.
Carceratio *eſt Iudici arbitraria, dec.106.n.1*
Carceratus *nulliter dicitur priuatus per vim ſua libertate, dec. 336.n.4*
Cardinalis. *Si Cardinalis ſit Epiſcopus, non ſuffragatur Indultum conferendi in menſibus reſeruatis, quia tunc nulli adſunt menſes reſeruati, v.* Indultum.
Cardinales ſolum Ordinarij Collatores ſant excepti à Regula 8. *Adn.ad dec.99.n.4*
De familiaribas Cardinalium, & de reſeruatione eorum beneficiorum, & de eorum familiaritate, v. Familiaritas, *& in v.* Familiaris.
Carnem *in fruſta ſecans, vt vendat, dicitur Lanio, non autem ille, qui occidit animalia, dec.123.n.3*
Caſtrum *eſt quid diuerſum à iuriſdictione, dec.556.n.1*
Caſtro non cenſetur annexa iu Eccleſia, ex eo ſolùm, quod ſit in Caſtro, dec.222.n.9
Caſus *dicitur comprebenſus in diſpoſitione quantumuis odioſa, & correctoria, etiamſi verba deficiant, vbi viget ratio expreſſa, v.* Ratio.
Fortuitus probari debet, qui excladat culpam, quando ſumus in ijs, quæ citra culpam accidere ſolent, dec.278.n.4
Fortuitus ſpectat ad creditorem ſtante mora illius, dec.146 ſub num.11
Fortuitus ſpectat ad illum, qui eſt in culpa, ibid n.13
De caſu fortuito, quando teneatur Conductor, nec ne, v. Conductor, *vbi etiã, quãdo teneatar de caſu, & de omni caſu, nec ne.*
Impoſſibilis, aut ſaltem fortuitus caſus reputatur gratia pendens à voluntate Principis v. Gratia.
Mixtus non comprebenditur in diſpenſatione, dec.87.n.8
Ad caſum proximiorem, & immediatum verba referuntur, vid. Verba.
De vno caſu ad alium, an, & quando extendatur ſubſtitutio, v. Subſtitutio.
Cathedralis *Eccleſia, an poſſit conſeruare prærogatiuam antiquæ Cathedralitatis, dec.493.n.3*
Poteſt etiam eſſe Parochialis, ibid.n.6
Cathedrales Eccleſiæ, beneficia, & dignitates in Regnis Hiſpaniarum ſunt fundata in decimis, v.in v. Decima.
Cathedralis Eccleſiæ Canonicatus, & Curata beneficia in materia diſpenſationis pari paſſu procedunt, v. Diſpenſatio.
Cathedralis Capitulum præcedit Capitulum Collegiatę, vid. Capitulum.
Ad Canonicatus in Catbedrali, Legatus non poteſt diſpenſare nec e... v. Legatus.
Collatio in Catbedrali eſt ſimultanea Epiſcopi cum Capitulo, etiam reſpectu Canonicatuum, v. Collatio.
Cauillanda *non ſunt dicta teſtium, ſed coadiuuanda, v.* Teſtis.
Cauſa *appellationis, v.* Appellatio.
Beneficialis, v. Beneficialis.
Diuerſa eſt, quando agitur ſuper diuerſis terminis fructuum, dec. 345.n.2
Et ſi cauſæ ſint diuerſæ, non dantur attentata, v. Attentata.
Legitimitatis, v. Legitimitas.
Matrimonialis, indiget celeri expeditione, v. Matrimonium.
Prophana, quæ dicatur, v. Prophana cauſa.
Separationis Thori, v. Separatio.
Si agatur cauſa Vniuerſitatis nomine, an, & quando repellantur teſtes de Vniuerſitate, vide Teſtes.
Summariè ſi ſit commiſſa, non attenditur quid petierit Actor, ſed quod apparet illi deberi, vide Summariè.
Et ideò inter mercatores non attenditur quid petitum, ſed quod probatum fuit, v. Mercator.
Cauſæ commiſſio, v. Commiſſio.
Cauſæ expeditio infra annum, requiritur per regulam de annali, vide Regula de Annali.
Cauſæ intruſio, v. Intruſio.
Ad quas cauſas non extendatur tranſactio, v. Tranſactio.
Ex cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium cognitione, arguitur iuriſdictio, v. Iuriſdictio.
In cauſa propria, debitor non poteſt eſſe teſtis, v. Debitor.
Cauſa *falſa poteſt dici, quæ ab initio eſt vera, licèt poſtea deficiat, dec.406.n.13*
Alia de falſitate cauſæ, vide Falſitas.
Finalis declaratur ex præmio, vide Præmium.
Et denotatur per dictionem acciocbe, vide Accioche.
Finalis præſumitur, quæ reſpicit pietatem, dec.544.n.6
Inteſtati, vide Inteſtati cauſa.
Neceſſaria dicitur cauſa, quæ ortum babet ab aliqua præcedenti obligatione, dec.227.n.11
Et vt dicatur neceſſaria, ſufficit, quòd non poſſit ſine incõmoditate omitti, ibid.n.14
Alia de cauſa neceſſaria, v. Neceſſarium.
Non probatur cauſa per aſſertionem facientis in probibitis, quæ ex cauſa tantum permittuntur, vide Prohibitum.
Oneroſa magis ſuffragatur, & eſt fauorabilior, quàm lucratiua, vide Lucratiua, *&* Oneroſa.
Originalis cauſa contractus eſt attendenda, & magis attendendus primus contractus, qui dedit cauſam ſecundò, quàm ſecundus, dec.502.n.2
Pia, vide Pia cauſa.
Cauſæ defectus non ſuppletur per beneplacitum Apoſtolicum, ex eo tamen inducitur præſumptio iuſtæ cauſæ, vide Beneplacitum Apoſtolicum.
Cauſæ diuerſitas, quando adeſt non inducitur correſpectiuitas, ex actu incontinenti facto, vide Correſpectiuitas.
Cauſarum pluralitas non præſumitur, dec.113 n.12
De conditione ob cauſam, vide Conditio ob cauſam.
Duæ cauſæ lucratiuæ non poſſunt de iure ſimul concurrere, vide Lucratiua.
Ex cauſa, ob quam ſunt prolata, reſtrictionem patiuntur verba generalia, vide Verba.
Poſſidendi cauſam quis ſibi mutare præſumitur ex ſuperuenienti titulo, etiam abſq; aliqua animi declaratione, vide in verbo Mutare, *& in verbo* Poſſidendi cauſam.
Cauſæ *cognitio requiritur in amouendo à ſua poſſeſſione, etiam ſi nullam habeat colorem poſſidendi, v.* Poſſeſſor non eſt amouendus.
Cum cauſę cognitione teneiur procedere exequutor mixtus, dec. 307.n.5
Cauſam *quis dicitur babere ab alio in materia beneficiali, ſi ſit prouiſus per illius ceſſionem, ſecus ſi per obitum, Adn.ad dec.14 num.7*

Cautela. *Ad cautelam petens abſolutionem ab excommunicatione, non fatetur ſe excommunicatum*, v. Abſolutio.
Ad cautelam, quæ fiunt non nocent, ſed magis actum ſubſtinere intendunt, dec. 267. n. 3
Diſpenſatio obtenta pro cautela conſcientiæ, non probat inhabilitatem, v. Diſpenſatio.
Cautio *eſt præſtanda etiam ſine cauſa, quando ſumus in dilatione, quæ venit à lege, quod declara, prout in dec. 428. n. 13*
Eſt præſtanda pro legatis conditionalibus, ſecus eſt in contractibus, v. Cautio.
De euictione, v. Euictio.
Mutiana, v. Mutiana cautio.
Non eſt præſtanda ex parte creditorum, quibus ſoluitur, deciſio 511. n. 30
Cautionem de modo implendo, poſſeſſor non tenetur præſtare in contractibus, dec. 428. n. 12
Cautionem præſtare regulariter non tenetur debitor ſub conditione ea pendente, ibid. n. 5
Limita non procedere iuſta ſubſiſtente cauſa, quæ etiam cauſa debet ſuperuenire poſt contractum, ibid. n. 6
Cautioni nunquam eſt locus, quando aliter poteſt eſſe conſultum ibid. n. 9
Cedendarum *exceptio impedit immiſſionem ex Saluiano, dec. 67. n. 9*
Cedens *iura talia, qualia tenetur præſtare debitorem ceſſum eſſe verum, dec. 579. n. 3*
Regulariter non tenetur præſtare debitorem ceſſum eſſe locupletem, ac ſoluendum, ſed ſolùm eſſe verum debitorem, Adn. ad dec. 579. n. 5
Procedit etiam ſi cedens promiſerit facere debitorem bonam reſponſalem, ac etiam ſi promiſerit de defenſione, & conſeruatione indemnitatis, adn. ibid. n. 5
Cedens poteſt conueniri, etiam poſt ceſſionem, dum non interuenit aliquod ex requiſitis, l. 3. C. de Nauat. dec. 121. n. 5
Cedenti ſi non nocet, & ſoluenti prodeſt ceſſio, non poteſt denegari, v. Ceſſio.
Cedentis confeſſio, & aſſertio poſt factam ceſſionem, non præiudicat ceſſionario, v. Confeſſio.
Cedentis creditum iuſtificare tenetur ceſſionarius, dec. 579. n. 1 & Adn. ibid. num. 4. vbi dicitur non ſufficere producere inſtrumentum ceſſionis.
Cedere *in quã causã præſumatur, & probet. ſolutio*, v. Solutio.
Cedi *potentiori poteſt commoditas, & fructus penſionis, quicquid ſit de ipſa penſione*, v. Penſio.
Quando non poſſunt cedi actiones citra culpam alicuius, illi imputandum non eſt, ſi cedere non poteſt, dec. 321. n. 8
Cedula *bancharia habet vim ſolutionis ad effectum, ne currant fructus recompenſatiui, dec. 347. n. 8*
Declaratur prout in adn. ibid. n. 19
Cedula licet contineat conditiones, tamen ſi illæ ſint intrinſecæ, & ex natura negotij, non vitiant, d. dec. 347. n. 12
Sententia lata prout in cedula, an, & quando ſubſtineatur, vide Sententia.
Celebrare *feſtum dedicationis Eccleſiæ, tenentur omnes Eccleſiæ*, v. Dedicatio.
Cœmeterium *non probat Parochialitatem, cum Cœmeterium poſſit habere Eccleſia, etiam non Parochialis, dec. 387. n. 12*
Cenſura. *Per cenſuras an, & quando quis cogi poſſit contrahere matrimonium*, v. Matrimonium.
Cenſuarius. *Denunciatio, & intimatio venditionis, quæ fieri debet cenſuario vigore Bullæ Pij V. fieri poteſt non ſolùm à venditore, ſed etiam ab emptore, dec. 163. n. 11*
Cenſuario fuit conceſſa Prælatio propter ius, quod habet in re, ibid. n. 6
Et hæc prælatio habet locum etiam in ſubhaſtatione, dec. 193 n. 1. & adn. ibid. n. 13
Ex ea non redditur deterius ius vendentis, dec. 193. n. 7
Cenſus *eſt quid diuerſum à re, ſuper qua eſt impoſitus, d. 281. n. 5*
Ideò illum imponens, non cenſetur rem, ſuper qua imponit, alienare, ibid. n. 6
Et quando imponitur cenſus, non emitur res, ſed ius exigendi certam quantitatem fructuum ex illa, dec. 388. n. 7
Imponi non poteſt ſuper re propria ad ſuimet vtilitatem, dec. 195. n. 7
Illum autem imponens ſuper re, ſuper qua habet ſolam medietatem, cenſetur impoſuiſſe ſuper dicta ſua medietate, dec. 225. n. 1. de quo latè adn. ibid. n. 16
Impoſitus cenſetur tantum ſuper medietate ipſius imponentis, etiam ſi ſint deſignati confines totius fundi, d. dec. 225. n. 4
Quod maximè procedit ad effectum euitandi caducitatem, ibid. num. 5
Impoſitus cenſetur ſuper ea parte rei, quæ libera eſt, dummodò ſit capax, dec. 256. n. 1
Maximè ad effectum euitandi caducitatem, ibid. n. 2
Impoſitus, & creatus pro extinctione alterius cenſus, ſortitur eandem naturam, & qualitatem primi, dec. 299. n. 3
Impoſitus ſuper re, ſi imponens nullum ius ſuper illa habet, niſi ratione melioramentorum, cenſetur impoſitus ſuper melioramentis, adn. ad dec. 225. n. 16
Impoſitus ſuper tornaturis quinquaginta terræ vnius prædij tornaturarum 150. ſubſtinetur etiam ſi non ſit expreſſum, à quo latere, quia intelligitur de Tornaturis adiacentibus domui dicti prædij, dec. 355. n. 3
Non extinguuntur, nec liberantur fideiuſſores per mutationem fundi cenſuati factam mediante ſubrogatione alterius fundi, dec. 60. n. 1
Nec per translationem cenſus factam de vno corpore ad aliud, dec. 445. n. 1. & ſub n. 5. & adn. ibid. n. 7
Sed ſi ab initio paſſiuè ad vnum ſpectabat, remanet eiuſdem naturæ, quamuis ſit translatus de vno corpore ad aliud, deciſio 442. n. 1
Et tanto magis, quando translatio fuit facta ex cauſa, & facto eiuſdemmet originalis debitoris, ibid. n. 2
Extinctio autem cenſus cenſetur ſecuta in vim conuentionis præcedentis, de qua apparet, dec. 156. n. 4
Et requirit actum retroſimilem, ſcilicet actualem numerationem pecuniæ, d. dec. 156. n. 3. & adn. ibid. n. 12
Fideiuſſor verò cenſus, qui prætendit ſe liberatum propter extinctionem cenſus, excluditur ab hac prætenſione, allegando non conſtare de extinctione, dec. 445. n. 4
Mandatum ad extinguendum cenſum, non poteſt reuocari per venditorem rei cenſuratæ, ſi emptoris intereſt, quòd extinguatur, dec. 362. n. 8
Non perit cenſus, licèt pereat pars fundi, ſuper qua eſt impoſitus, dummodò ſufficiant fructus partis remanentis, vid. deciſ. 388 num. 8
Quando reducitur à Papa, nunquam reducitur quoad fructus iam decurſos, dec. 311. n. 6
Si conſtituatur loco pretij, dicitur habita fides de pretio, vide Fides dicitur habita de prætio.
Validè conſtitutus præſumitur ex ſolutione fructuum plurium annorum, maximè ſi ſoluens erat iuris peritus, dec. 375. n. 8
Validè eſt conſtitutus, ſi fructus ſint ſufficientes, licèt valor rei non correſpondeat, adn. ad dec. 388. n. 10
Pro ſui enim validitate, requirit, quod fructus rei cenſuratæ ſuperent, vel adæquent cenſum, d. dec. 388. n. 6
Vt autem dignoſcatur, an cenſus excedat medietatem rei cenſuatæ, eſt attendendus, non reditus, ſed proprietas, d. dec. 388. n. 1 de quo tamen dubitatur, ibid. n. 5
Validus eſt, quando in eius impoſitione interuenerunt omnia requiſita ex forma Bullæ Pij V. dec. 375. n. 1
Validus eſt præſumendus in dubio, dec. 355. n. 1
Et maximè quando contrahentes proteſtati fuerunt ſe velle contrahere iuxta d. Bullam Pij V. ibid. n. 2
Ad impugnandum inſtrumentum cenſus non ſufficit fides perſonæ, quæ fuit deputata ad illum emendum, quia poſt emptionem

nem,non poteſt in præiudicium emptoris aliquam declaratio-nem facere,dec.375.n.4

Conſtitutio cenſus de ſui natura continet hypothecam ſuper re cenſuata, dec.195.n.9

Dominus cenſus habet prælationem in emptione rei cenſuatæ, d. 425.n.1

Et etiam in datione inſolutum,ibid.n.8

Et quoad prælationem , ei non præiudicat ſcientia alienationis, niſi ſibi fuerit facta denunciatio , quæ pro forma à Bulla requiritur,d.dec.425.n.7.& adn.ibid.n.12

Nec contra eum volentem retrahere,obſtat præſcriptio Statuaria,ſed illa habet locum ſolùm in creditore, d. dec.425.n.10

Emptores plures cenſus ſi ſint , cenſetur quilibet pro rata emiſſe, & tot esſe ſentur cenſus,quot perſonæ, vide in v. Rata .

Intereſſe in materia cenſus eſt clarum,ſcilicet fructus , qui fuiſſent percepti,ſi mora in creando cenſum non interceſſiſſet, v. Intereſſe .

Numeratio pecuniæ ſi interueniat in contractu cenſus , ſatisfit Bullæ,licèt pecunia ſit aliena,dec.157.n.3

Talis autem numeratio probatur ex atteſtatione Notarij atteſtantis de numeratione coram ipſo , & Teſtibus facta , d.dec. 157.n.6.dec.355.n.5.dec.375.n.2

Et requiritur etiam in extinctione cenſus , vt dictum eſt ſupra in hoc eodem verbo, ver. & requirit actum retroſimilem.

Licèt autem cenſus eſſet nulliter conſtitutus , ex eo quia non fuerint numerata pecunia, nihilominus debitor, qui ſe obligauit in caſu Nullitatis ad omne damnum , & intereſſe , remanet obligatus,dec.564.n.4.& adn.ibid.n.5

Alia de numeratione pecuniæ,ſupple in v. Numeratio .

Per retentionem fructuum cenſus,& ſortis principalis , cenſetur ſufficienter ſuccurſum emptori in caſu , in quo res empta detegatur cenſuata,dec.295.n.2

*Sors principalis in contractu cenſus nominato , poteſt peti loco intereſſe non vti pretium,v.*Intereſſe.

Certioratio *beneficij Senat.Conſul.Vellcian.an,& quando requiratur, vt mulier poſſit fideiubere,vide* Velleianum.

Domini in partibus,an,& quando cenſeatur facta per ſuum procuratorem,vide Procurator.

Certo modo.*De impetratione certo modo , vide* Impetratio.

Certus *quis non poteſt dici de eo,ſuper quo lis pendet,decíſ.169 num.9*

Ceſena.*In Ciuitate,& Territorio Ceſenæ,fœminæ non extantibus maſculis , ſuccedant in bonis emphyteoticis, ex Breui Innocentij VIII.vide* Fœmina.

Ceſſibile *eſt omne ius perſonæ cohærens,quando inhæret ratione rei,dec.456.n.6.& adn.ibid.n.7*

Ceſſibilis *an,& quando ſit nominandi facultas,v.* Nominandi facultas.

Ceſſio *actionum,quando fieri non poteſt citra culpam alicuius, illi imputandum non eſt,ſi cedere non poteſt, dec. 321.n.8*

Beneficij,vide Reſignatio beneficiorum.

Denegari non poteſt, quando cedenti non nocet , & ſoluenti prodeſt,dec.348.n.15

Iurium operatur,quod ſucceſſor ſingularis poſſit agere de euictione,vide Succeſſor ſingularis .

Neceſſaria non eſt ad hoc , vt actio ſpolij competens Authori tranſeat in ſingularem ſucceſſorem, vide Spolij actio.

*Non eſt promiſſio de cedendo,v.*Promiſſio.

Pati poteſt ab obligatione ſoluere debitum alienum, dec.347.n. 14

Reportari non poteſt vbi debitum ſoluitur de pecunijs debitoris, dec.68.n.5.adn.ad dec.75.n.1.vbi etiam vide quid operetur ſi reportatur.

Simulata præſumitur, quando eſt facta ex cauſa crediti , de quo non apparet,d.47.n.6

Ceſſione obtenta,& deducta ſua portione , fideiuſſor , qui ſoluit totum debitum conuenire poteſt confideiuſſores ad reſtitutionem pecuniarum per ipſum ſolutarum,vide Fideiuſſor , *vbi alia in hac materia.*

*Ceſſionis inſtrumentum non ſufficit producere , vt Ceſſionarius dicatur iuſtificaſſe creditum cedentis, v.*Ceſſionarius.

Per ceſſionem attentantis an , & quando & quomodo, & vbi poſſint purgari attentata,vide Attentata.

Poſt ceſſionem ceſſionario non præiudicat confeſſio cedentis , v. Confeſſio.

*Sine ceſſione competit actio ſtante iuramento,v.*Actio.

*Sine ceſſione, an acquiratur ius abſenti per ſtipulationem Notarij fauore omnium,quorum intereſt,v.*Stipulatio .

Sub diſpoſitione loquente de ceſſione comprehenditur Tranſactio vide Tranſactio.

Ceſſionarius *cenſetur eadem perſona cum cedente , d.121.n.2*

Eſſe non debet melioris conditionis,quàm cedens,d.47.n.4

Iuſtificare tenetur creditum cedentis, dec.579.n.1. & adn.ibid. n.4. vbi dicitur non ſufficere producere Inſtrumentum ceſſionis .

Ceſſionario obſtat eadem exceptio non implementi , quæ obſtat cedenti,dec.261.n.4

Et ei obſtant omnes exceptiones,quæ obſtabant cedenti dec.47 n.5.dec.121.n.3

Declara,vt in adn.ad d.dec.47.n.7

*An autem contra eum opponi poſſit exceptio compenſationis, quæ poterat opponi contra cedentem,v.*Compenſatio.

Ceſſionario non præiudicat confeſſio cedentis poſt ceſſionem,vid. Confeſſio.

Ceſſionarium afficit commiſſio obtenta contra cedentem,d.deciſ. 121.n.1

Character *non tollitur per Bigamiam , licèt tollatur priuilegium Clericale,v.*Bigamia.

Chriſtianus,*contra Chriſtianum.Hebræus non poteſt eſſe teſtis, v.*Hebræus.

Chriſto *nubere dicitur,qui ingreditur Religionem , d.301.n.3*

Circunductio *requiritur decretum Iudicis cum non pendeat à voluntate partium,dec.457.n.7*

*Concluſionis in cauſa,quomodo fiat, vid.*Concluſio in cauſa, *vbi alia de tali concluſione circumducta .*

Citandus *non eſt præſens,cum finis citationis ſit comparitio,d. 576.n.2*

*Rector,an ſit citandus in Diſmembratione,v.*Diſmembratio.

Citandus vlterius non eſt , qui citatus expreſſè dixit nolle comparere,dec.518.n.8

Procedit,quando eſt citatus ad totam cauſam,ſecus ſi ad vnum articulum tantum,ibid.n.9

*Citandi,qui ſint in confectione inuentarij,v.*Inuentarium .

Citans *vnum ex pluribus Procuratoribus, cēſetur illum approbare pro Procuratore inſolidum,v.*Procurator.

Citari *poteſt etiam tertius,ſi in cōmiſſione adſit clauſula(* omneſque alios) *vide* Tertius.

Citatio *ad dicendum contra,requiritur in productione iurium, dec.209.n.5.& adn.ibid.n.8*

Ad dicendum contra commiſſionem , debet continere inſertum tenorem commiſſionis , vt citans notam habeat iuriſdictionem citantis,dec.127.n.1.& adn.ibid.n.8

Fallit,quando citatus de facili poteſt habere notitiam commiſſionis,& vbi in eo adeſt veriſimilis, & coniectura ta ſcientia commiſſionis,ſeu iuriſdictionis,d.dec.127.n.2. dec.137.n.1

Et ideo dicta citatio ſuſtinetur,etiam ſine inſertione commiſſionis,quando commiſſio erat in partibus apud compulſorem,de qua facile citatus poterat habere notitiam , d.dec.127.n.5

Fallit etiam concluſio,ſi citatus compareret,adn.ibid.n.9

Notitia autem commiſſionis Iudicis delegati , ex quibus præſumatur in perſona citati,v.d.d.137.ſub n.3

*An autem requiratur d.citatio ad dicendum contra ad hoc,vt commiſſio efficiatur communis,v.*Commiſſio .

*Per citationem ad dicendum contra cenſetur facta intimatio ſufficiens,v.*Intimatio.

*Ex citatione ad dicēdū cōtra commiſſionem probatur lis,v.*Lis.

Si in termino citationis ad dicendum contra, nihil fuit oppoſitum opponi non poteſt, quod iura non ſint in forma probanti, vide Iura.
Citatio ad ſententiam debet eſſe ſpecifica, adn. ad dec. 209.*n*.7
Et non eſt neceſſaria, quando ſententia fuit lata partibus præſentibus, dec 576.*n*.1.*& adn. ibid. n*.15
Et ſufficit in præſentia Procuratoris, dummodò conſtet illum fuiſſe præſentem ad illum actum, & ad illum effectum, adn. ibid. d.n.15
Quomodo autem probetur talis præſentia Procuratoris, ſeu partis, vide Præſentia.
Iſta citatio ad ſententiam, ſi ſit facta pro ſingulis diebus, eſt nimis vaga, dec.140.*n*.1
Et illius defectus reddit ſententiam nullam, dec.4.*n*.1
Et ſententia eſt nulla, ſi lata ſit pro die, pro qua non alterat citatio, dec.546.*n*.6
Nec ferri poteſt ſub citatione ad comparendum, & audiendam voluntatem Iudicis, dec.209.*n*.4.*& adn. ibid. n*.7
Reiteratio, quæ fit in citatione ad ſententiam, ſanat deffectum terminorum ſubſtantialium, quando fuerunt malè ſeruati, v. Termini ſubſtantiales.
Citatio ad liberandum, quando eſt facta, ſubſequi ſolet decretum (niſi infra menſem) *dec*.416.*n*.3
Ad videndum deliberari, requiritur, vt deliberatio ſit valida, v. Deliberatio.
Ad videndum iurare teſtes eſt neceſſaria, dec.518.*n*.1
Alias ex illius defectu, teſtes dicuntur nulliter examinati, ad d. 268.*n*.2
Nec ſufficit citatio generalis, ſed requiritur ſpecialis, & indiuidua, d. dec.268.*n*.3.*& Adn. ibid. n*.12.*vbi vide* Limitationes.
Et iſta citatio ad videndum iurare teſtes durat, & deſeruit pro toto termino, dec.429.*n*.5.*& dec*.466.*n*.5
Etiam prorogato, non tamen pro nouo termino, d. dec.429. *eod. num* 5
In examine autem teſtium, citatio præſumitur ex curſu longi temporis, dec.535.*n*.6
Alia de teſtibus examinati ſine citatione, ſupple in v. Teſtis.
Collegij citatio, niſi fiat capitulariter, nõ ſuffragat. v. Collegiũ.
Exequuta contra minorem, ei non nocet, dec.496.*n*.1
Exequutam eſſe citationem, creditur nuntio referenti, vide Nuntius.
Et illius exequutio ſatis iuſtificatur ex productione mandati, & ex comparitionibus Procuratoris, dec.94.*n*.6
Non creditur autem Notario de citatione à ſe facta, d.71.*n*.2
Nec eius exequutio probatur per atteſtationem Notarij, niſi etiam adſint duo teſtes, dec.426.*n*.4
Non procedit in ijs partibus, in quibus Notarij funguntur officio Nuncij, & Curſoris, d. deciſ.426.*ſub num*.5.*&* 6.*& deciſ* 453 *num*.4
Facta in dubio præſumitur citatio cum litteris citatorijs Ordinarij, non autem cum tranſumpto ad effectum ſuſtinendi citationem, dec.426.*n*.7
Neceſſaria eſt, etiam, vbi proceditur ſummariè, & iuris ordine non ſeruato, dec.545.*n*.5
Non eſt neceſſaria, quando decretum eſt factum præſente Procuratore, dec.503.*n*.2.*& latiùs de hac materia in adn. ad dec*. 576 *n* 15
Item nec quando citatus eſt præſens in loco iudicij, aut in loco parum diſtanti, dec.127.*n*.6
Partis citatio requiritur in faciendo depoſitum, v. Depoſitum, *vbi alia de citatione partis in eo neceſſaria*.
Perſonalis citatio, quando præcedit, & citatus non comparet, procedi poteſt per contradictas, dec.430.*n*.1.*& Adn. ibidem num*.5
Secus ſi d. citatio perſonalis prius non præcedat, Adn. ibidem d. num.5
Procuratoris domini litis effecti citatio ſufficit, dec.430.*n*.2
Pro ſingulis diebus non tenet citatio, dec.71.*n*.3.*& Adn. ibid. num*.6
Hoc eſt verum reſpectu totius temporis, ſed per paucos dies ſuſtinetur, imò ſuſtinetur durante termino probatorio, ibidem d.n.6
Remiſſa non cenſetur ex eo, quia dicutur, quòd aduerſarius probet, & faciat ſuas diligentias, d. dec.71.*n*.5
Reproduci debet, nec ſufficit ſola impetratio commiſſionis, vt lis dicatur introducta aduerſus eum, contra quem fuit impetrata commiſſio, v. Lis non inducitur.
Requiritur in faciendo depoſitum, v. Depoſitum.
Requiritur in exequutione, quando eſt mutata perſona Iudicis, dec.545.*n*.6
An, & quando requiratur in exequutione ſententiæ tranſactæ in iudicatum, vide latè adn. ibid. n.11
Requiritur in manutentionis decreto, vide Manutentio.
Requiritur in collatione, extractione, & recognitione iurium, & quando hoc procedat, vide Iura.
Requiritur in oblatione, & etiam debet eſſe ſpecialis, nec ſufficeret generalis, vide Oblatio.
Non requiritur in decreto prouiſionali, vide Prouiſionale decretum.
Supplet intimationes defectum, v. Intimatio, *vbi etiam vide, an, & quando intimatio æquipolleat citationi, & suppleat illius defectum*.
Citationis autem defectus probatur ex inſpectione actorum, ex qua tollitur quæcunq; præſumptio in contrarium, deciſ.416 *num*.5
Et eſt inſanabilis, etiam ſtante clauſula (arbitrio) *ibid. n*.2
Et reddit ſententiam nullam, dec.4.*n*.1
Et de tali defectu opponere poteſt ſolus citatus, quia potuit ſe habere pro legitimè citato, dec.137.*n*.4
Quando autem iſte defectus ſuppleatur, nec ne per comparitionem citati, vel eius Procuratoris, vide Comparitio.
Citationis finis eſt comparitio, & ideò citandus non eſt præſens, vide Citandus.
Citationis ſcientia deprehenditur ex conſtitutione Procuratoris conſtituti ad cauſam, dec.27.*n*.4
Citationis vim, an, & quando habeat concluſio in cauſa, vide Concluſio in cauſa.
Cum citatione partis niſi fuerit repetitum inſtrumentum, non eſt de actis, etiam ſi fuerit rogatum in officio Notarij cauſę, vide Acta.
A die ſolùm exequutæ citationis incipit currere tempus Regulæ de Annali, v. de Regula de Annali.
In citationem ſimplicem, an, & quando reſoluantur præcepta Iudicis, vide Iudex.
Vniuerſitatis citatio, niſi fiat capitulariter, non ſuffragatur, vid. Vniuerſitas.
Citatus, *qui expreſsè dixit nolle comparere, non eſt vlterius citandus, dec*.518.*n*.8
Procedit, quando eſt citatus ad totam cauſam, ſecus ſi ad vnum articulum tantùm, ibid. n.9
Solus citatus opponere poteſt de defectu citationis, v. Citatio, *verſ*. & de tali defectu.
Citati comparitio reddit proceſſum validum, & ſupplet defectum citationis, v. Comparitio.
Ciuilis *poſſeſſio, vide* Poſſeſſio.
Ex cognitione, tàm ciuilium, quàm criminalium cauſarum, arguitur iuriſdictio, v. Iuriſdictio.
Ciuiliſsima *poſſeſſio, v*. Poſſeſsio.
Ciuilitas *non probatur per librum æſtimi factum ad effectum exigendi onera, & gabellas, quod procedit etiam ſi in eo fiat diſtinctio inter ciues, & forenſes, dec*.372.*n*.1
Paterna tranſit in filium, ibid. n.6
Superueniens poſt delatam alteri ſucceſſionem, non iuuat, d.279 *num*.21
Ciuilitatis præſumptio, eſt ſatis vaga, & fallax, ibid. n.4

Ciui-

Digitized by Google

Ciuiliter. *Etiam vbi ciuiliter agitur de crimine, probationes non coniunguntur ad faciendas plenas probationes, vid.* Probationes non coniunguntur.

Vbi ciuiliter agitur, ſola ſuſpicio ſufficit, vt non ſit adbibenda fides ſcripturæ, v. Suſpicio.

Ciuis *loci, non dicitur, qui eſt dominus loci, dec. 279. n. 8*

Non cenſetur quis ex ſola poſſeſſione maioris partis bonorum in loco, ibid. n. 5

Sed vlterius requiritur animus perpetuò habitandi, ibid. n. 6

Quis præſumitur, non autem forenſis, ibid. n. 6

Ciuem eſſe aliud eſt, & aliud haberi pro ciue, ibid. n. 13

Ciuem aliquem eſſe non probat matricula, niſi etiam probetur illum facere ea, quæ ad ciuem ſpectant, dec. 372. n. 5

Inter ciues, & incolas, duæ conformes habent vim trium, ex diſpoſitione Statuti Vrbis, vide Sententia.

Clarum. *In claris non eſt locus coniecturis, dec. 157. n. 12*

Circa rem claram, ſi vertitur declaratio non dicitur declaratio, & non tollit ius quæſitum ex actu declarato, vide Declaratio.

Claudicare *poteſt iudicium ad fauorem Eccleſiæ, & minoris, ſed tamen non poſſunt contractum pro parte acceptare, & pro parte non, dec. 467. n. 5. & adn. ibid. n. 16. vbi declaratur.*

Fauore pupilli claudicat contractus, dec. 574. n. 4

Et iudicium, ibid. n. 4

Clauis *denotat cuſtodiam, 146. n. 4*

Per clauium traditionem, quis liberatur à cuſtodia, ibid. n. 12

Clauſtrum. *Ex habitatione extra clauſtrum, Monacus non redditur teſtabilis, vide* Monacus.

Clauſula Abſentes, *&c. & clauſula* Promittens, *&c. appoſita in mandato procuræ iuxta formularium Curiæ, extenduntur, vt comprehendant clauſulam* (in ſolum) *dec. 280. n. 4. & adn. ibid. n. 10*

Addendi *appoſita in inuentario, an, & quando excludat præſumptionẽ doli, & ab illo excuſet, v.* Inuentarium hæredis.

Ad omnes cauſas. *Mandatum datum contra certam perſonam, cum hac clauſula generali, non extenditur ad aliam perſonam diuerſam, ſed reſtringitur ad expreſſam, v.* Mandatum procuræ.

Alia de proprio, *appoſita in promiſſione ratificationis, operatur, quòd præſtatio intereſſe ſuccedat loco facti, non ſolùm iuris diſpoſitione, ſed etiam ex forma contractus, dec. 241. n. 4 & plura vide adn. ibid. ſub n. 8*

Amoto, *ſtante hac clauſula executor debet cognoſcere de colore tituli, dec. 335. n. 12*

Appellatione remota. *de hac clauſula, v.* Appellatio.

Arbitrio, *& de hac vide in v.* Arbitrium.

Codicillaris, *v. in verbo* Codicillaris clauſula.

Conſtito, *facit executorem mixtum, dec. 91. n. 2*

Et requirit plenam probationem, dec. 11. n. 2

Et contenta in Breui non iuſtificatur ſufficienter ex teſtibus de publica voce, & fama, dec. 53. n. 1

Sed requirit plenam, & concludentem probationem, itaut reſultet clara, & aperta reſeruatio, adn. ibid. n. 3

An autem iuſtificetur ex ſola iuris præſumptione, v. Adnot. ib. num. 4

Conſtituti, *de hac clauſula, v.* Conſtitutum.

Cuius litis ſtatum, *&c. & de hac vide in v.* Lis.

Cuiuſcunq; dignitatis ſtatus, *&c. comprehendit etiam Reges, & Imperatores, dec. 240. n. 5*

Cum libera, *&c. ſi Procurator ſit conſtitutus cum hac clauſula, donare non poteſt, v.* Procurator.

Dummodò *reddit donationem, & remiſſionem ſub hac clauſula factam conditionalem, dec. 311. n. 12*

Dummodò alicui ius non ſit quæſitum, & dummodò alteri non ſit conceſſum, *non eſt iuſtificanda, nec facit gratiam conditionalem, dec. 350. n. 2*

Dummodò alteri non ſit ius quæſitum, *facit executorem mixtum, dec. 91. n. 2*

Dummodò collatio ad nos hac vice pertineat, *non præſeruat ius inferiorum collatorum, ſi beneficium vacauit in menſe reſeruato, dec. 153. n. 4*

Et per eam declaratur Papam nolle prouidere, niſi quatenus beneficium reſeruatum exiſtat, dec. 314. n. 2

Nec eſt iuſtificãda, nec facit gratiam conditionalem, d. 350. n. 2

Etiam ſi de illis, eorumq; tenoribus ſpecialis, ſpecifica, expreſſa, ac indiuidua, ac de verbo ad verbum eſſet facienda mentio; *Hæc clauſula contenta in ſequenti diſpoſitione tollit derogatorias derogatoriarum contentas in primo priuilegio, v.* Derogatoriæ.

Ex nunc prout ex tunc, *appoſita in diſpoſitione conditionali, non operatur retrotractionem, niſi purificata conditione, dec. 428. n. 4*

Habere poſſit, *ſonat in futurum, & in renunciatione operatur, vt ea comprehendat etiam ius de futuro, vide in verbo* Renunciatio.

In fine commiſſionis *appoſita clauſula, ad omnia refertur, dc. 378. n. 3*

In parte, & partibus, *ſi productio fiat cum hac ſolita clauſula, non nocet, vide* Productio.

In ſolidum; *ſi non adſit hæc clauſula in mandato, quod Procurator habet commune cum alio, non poteſt talis Procurator ſolus comparere, v.* Procurator.

Non alias; *hæc clauſula appoſita in reſeruatione beneplaciti Apoſtolici, operatur, vt illud debeat per neceſſe interuenire, etiam ſi alioquin non eſſet neceſſarium, dec. 162. n. 1. & adn. ibid. n. 3*

Omneſq; alios, *contenta in commiſſione operatur, vt etiam tertius poſſit citari, dec. 94. n. 3*

Et extenditur ad omnes quomodolibet intereſſe prætendentes, d. 121. n. 4 & adn. ibid. n. 7

Omni meliori modo, *non alterat, nec ampliat diſpoſitionem, dec. 207. n. 4*

Maximè quando non procedit copula, ibid. n. 5

Et operatur, vt actus cenſeatur geſtus eo titulo, & iure, prout valere poteſt, dec. 204. n. 19

Parito *importat non ſolum dimiſſionem poſſeſſionis, ſed etiam reſtitutionem fructuum, dec. 50. n. 1. & adn. ibid. n. 5*

Parito Breui *non includit expenſas, dec. 36. n. 4*

Et tribuit iuriſdictionem conditionalem, itaut nec Iudex procedere, nec pars audiri poſſit, niſi prius facta paritione, ibid. n. 1

Amplia, vt iſta clauſula obſtet cuicumq; tertio venienti ad cauſam, etiam quod ad ipſum non ſpectet paritio, ibid. n. 2

Parito iudicato *operatur, vt quis non ſit audiendus, niſi prius doceat ſe integrè paruiſſe, dec. 566. n. 2. & latiùs adn. ibidem n. 3. vbi vide limitationem.*

Et non datur à ſignatura, quando res iudicata prouenit ex vnica tantum ſententia, ſed ſolùm quando adſunt tres ſententiæ, dec. 361. n. 1. & latè adn. ibid. n. 4

Et ſi cenſetur ſatisfactum ex compenſatione, quæ vicem ſolutionis habet, dec. 342. n. 1. adn. ibidem num. 6. & in verb. Compenſatio.

Per ceſſum, vel deceſſum, *intelligitur de ſimplici ceſſione, non de ea, quæ ſit ad fauorem certæ perſonæ, & non capit reſignationem ad fauorem, dec. 159. numer. 5. & Adnotat. ibidem num. 8*

Et tanto magis, *quando adſunt ſolitæ clauſulæ ſuſpenſiuæ vnionum, quæ paſſim ſolent apponi in reſignationibus ad fauorem, de quo latè ibid. n. 9*

Ponens, *&c. operatur, quod ſucceſſor ſingularis agere poſſit de euictione, dec. 25. n. 6*

Pro expreſſis, *tollit derogatorias derogatoriarum contentas in primo priuilegio, dec. 109. n. 11*

Prout de iure; *ſi commiſſio cauſæ in Rota habeat huiuſmodi clauſulam, non præiudicat rei iudicatæ, dec. 492. n. 4*

Prout iuris, quid operetur, adn. ad dec. 378. n. 4

Quando adeſt hæc clauſula, commiſſa repoſitione, & ſuſpen-

ſione, ſemper intelligitur prout de iure, non præciſè, d. dec.378 num.2

Quam, & quas, *comprehendit aquè principaliter gratiam de nouo obtentam, dec.426.n.3*

Et operatur, vt quis cenſeatur ſe non reſtrinxiſſe ad certum caput, nec elegiſſe certam viam, dec.270.n.4

Item operatur, vt quis poſſit omiſſa vna via, aliam aggredi abſque refectione expenſarum, d. deciſ.270.n.5. & Adn. ibidem n.11

Item operatur, quod licèt commiſſia appellationis ſit nulla, tamen tribuat iuriſdictionem in negotio principali, deciſ.399 num.6

Item operatur, vt cenſeatur omne ius deductum, ibid.n.3

*An autem probet litem ſuper titulo beneficij, v.*Lis.

Quantumcunque ſit, *appoſita in inſtrumento venditionis operatur, quòd emptor teneatur ſoluere totum pretium, & non poſſit prætendere diminutionem iuxta deficientiam numeri enunciati in inſtrumento venditionis, dec.104.n.5*

Item operatur, quod venditio cenſeatur facta ad corpus, non ad menſuram, dec.168.n.1

Quibus voluerit, *ſtante hac clauſula, alienandi facultas cenſetur conceſſa ſolùm primo acquirenti, dec.529.n.2. & adnot. ibid.n.22*

Quod clauſula inſertina habeantur pro expreſſis, ſaluat gratiam à ſubreptione, etiam ſi in ea ſint expreſſi defectus nullitatis, dec.108.n.10

Quorum tenores, *quando per viam legis proceditur, tollit omnia priuilegia quaſcunq; derogatorias habentia, dec.240.n.2 & adn. ibid.n.21*

Refectis expenſis, *ſtante hac clauſula, non ſufficit oblatio verbalis, dec.492.n.9*

Saluis iuribus Eccleſiæ *facit executorem mixtum, d.413.n.3*

Seu quouis alio modo, *probata vocatione expreſſa de facto, comprehendit veram vacationem, dec.37.n.10*

Si ita eſt, *appoſita in reſeruatione penſionis, non reddit penſionem conditionalem, & ideò ea non obſtante contra conſentientem non eſt neceſſaria iuſtificatio, adn. ad dec.57.n.14*

Sine præiudicio, *intelligitur prçterquam quoad expreſſa, dec. 332.n.7*

Et non reddit actum conditionalem, dec.324.n.3

An autem præſeruet ius in petitorio tantum, an verò etiam in poſſeſſorio, & an inducat conditionem ſuſpenſiuam, adn. ad d. dec.332.n.6

Sine præiudicio alicuius, *ſubintelligitur in gratia Papæ, etiam ſi non ſit expreſſa, dec.383.n.2*

Sine præiudicio cuiusq;, *ceſſetur verbum Papæ, non narratiua partis, dec.350.n.3*

Sine præiudicio iurium alterius, *operatur, vt non cenſeatur acquiſita poſſeſſio in præiudicium iuris alterius, d.332.n.4*

Et maximè, quando iſta clauſula eſt adiecta in ipſa actu traditionis, ibid.n.5

Sine præiudicio iurium cuiuſcunq; *facit executorem mixtum, dec.413.n.3*

Sine præiudicio iurium ſuorum, *operatur, quòd ſequeſtrum voluntarium non priuet poſſeſſione, v. in v.* Sequeſtrum.

Sine præiudicio legitimæ executionis, *præſeruat executionem Iudicis, à quo, dec.232.n.1. & latè adn. ibid.n.4*

Sine præiudicio venientium ab inteſtato *operatur, non minùs condito teſtamento, quàm ab inteſtato, dec.135.n.12*

Plura alia de hac clauſula, vide in verba Legitimatio, & Legitimatus.

Sine retardatione, *impedit tertium agere, quando non eſt facta ſolutio, dec.36.n.3*

Sine retardatione executionis, ſeu legitimæ executionis, *appoſita in commiſſione operatur, quòd inhibitio emanata vigore dictę commiſſionis, non cauſat attentata, adn. ad dec. 119.n.11*

Sine retardatione executionis litterarum Apoſtolicarnm *ſolum operatur, vt Iudex ad quem, non præſtet impedimentum Iudici à quo, ſed non operatur, quod ſi Iudex à quo nulliter exequatur, non poſſit executio per viam attentatorum reuocari, dec.91.n.11. & latè Adnot. ibid.n.13*

Si nulli alij conceſſa reperiatur, *facit executorem mixtum, dec.413.n.3*

Si quid exequendum, *non poteſt iuſtificari ex nouiter deductis, adn. ad dec.581.n.11*

Fallit ſi debitor fecit nouas probationes, adn. ibid.n.12

Siue ſit filius, ſiue non ſit filius, *etiam ſi hæc clauſula adſit in teſtamento, in quo eſt inſtitutus filius, & tanquam filius, qui tamen non eſt filius, teſtamentum eſt nullum, adn. ad deciſ. 261.n.29*

Clauſula ſonans monitionem, & indemnitatem, non tollit ſubreptionem, dec.450.n.4

Stantibus prçmiſſis, *facit executorem mixtum, dec.413.n.3*

Subminiſtratis alimentis arbitrio Rotæ taxandis, *de hac clauſula, vide ſub v.* Alimenta.

Subminiſtratis expenſis, *& de hac vid. ſub v.* Expenſa.

Vna cum toto negotio principali, *& alia ſimiles intelliguntur ſtrictè de, & circa cauſam, & actionem intentatam, d. 345.n.4*

Vocatis *facit executorem mixtum, dec.69.n.4*

Contrariam aliàs tenuit Rota, adn. ibid.n.9

Clauſulæ *derogatoriæ non egrediuntur limites principalis diſpoſitionis, ſed vti acceſſaria regulantur ab ipſa diſpoſitione principali, dec.159.n.7*

Declarant tamen diſpoſitionem, adn. ibid.n.10

Alia, vide in verbo Derogatoriæ

Executiuæ non augent, nec alterant diſpoſitionem principalem, dec.311.n.5

Benè tamen illam declarant, adn. ibid.n.19.

Generales non ſufficiunt ad hoc, vt per diuiſionem cenſeatur inducta remiſſo fideicommiſſi, vide in v. Diuiſio.

Nec ſub eis venit facultas exequendi obligationem Cameralem, ſed requiritur ſpecialis expreſſio, vide in verbo Obligatio Cameralis.

Quantumuis prægnantes, & cuiuſcunq; generis, non tollunt defectum intentionis, dec.164.n.9

Clementin. 1. de election. *prohibens homines diuerſæ profeſſionis, & habitus ſimul ſociari, procedit, quando ſocialiter, & conuentualiter vti vnum corpus congregantur, ſecus ſi vti ſinguli, dec.170.n.8*

Clericale *priuilegium tollitur per Bigamiam, dec.516.n.9. & adn. ibid.n.12*

Clericatus *probatur ex literis Ordinarij, d.78.n.5. d.490.n.6*

Et permiſſionem de eo factam à Curia ſeculari ad Eccleſiaſticam dec.20.n.2

Et per teſtes de fama, & cõmuni reputatione, d. dec.20.n.1. dec. 35.n.3. dec.78.n.6. dec.103.n.7. dec.394.n.2

Et per teſtes deponentes de publica voce, & fama, dec.166.n.7 d. dec.394 d.n.2

Clericatus ſubrogati gratioſè, eſt vnum ex requiſitis ad hoc, vt ei ſit concedenda immiſſio, vide in v. Subrogatus, *vbi de alijs requiſitis.*

Clericus *acquiſiuiſſe prçſumitur, potiùs ex bonis Eccleſiæ per eum adminiſtratis, quàm aliundè, dec.87.n.11*

Eſt maior quocunq; laico, etiam Principe, dec.310.n.4

Non incedens in habitu, quando priuetur penſione, vide in verbo Penſionarius.

Renunciare non poteſt ijs, quæ concernunt priuilegium ordinis Clericalis, dec.411.n.8

Clerici ad effectum alienationis emphyteuſis, cenſetur potentior perſona, dec.529.n.6

Cum clericis ſe immiſcere non debet laicus in functionibus Eccleſiaſticis, & maximè in digniori loco ſtare non debet, dec.310 num.1

Codicillaris clauſula *non operatur, quod vulgaris expreſſa per*

Digitized by Google

per verba directa trahatur ad fideicommiſſum, d.207.n.6
Item operatur, quod venientes ab inteſtato cenſeantur tacitè vocati, dec.446.n.5
Item operatur repetitionem legatorum à venientibus ab inteſtato, dec.271.n.8
Hoc tamen non procedit, quando legata ſunt relicta eiſdemmet, qui prætendunt venire ab inteſtato, quia ſibi ipſi à ſe ipſo legari non poteſt, ibid.n.9
Item operatur, vt hæreditas ſit reſtituenda venientibus ab inteſtato poſt mortem hæredis inſtituti durante eius vita, cui poſt mortem non eſt datus alius hæres, dec.102.n.6
Item operatur, vt reuocatio teſtamenti teneat abſq; eo, quod ſequatur declaratio voluntatis decedendi ab inteſtato, dec.446 num.6
Et præſertim, quando eſt adiecta clauſula (omni meliori modo) *ibid.n.7*
An ſubſiſtat teſtamentum, in quo frater eſt præteritus inſtituta turpi perſona, dec.271.n.20
Cogitare *debet promiſſor id, quod euenire poteſt, alias ſibi imputare debet, vide in v.* Promiſſor.
Id, quod ſi cogitaſſet teſtator veriſimiliter diſpoſuiſſet, cenſetur diſpoſitum, v. Diſpoſitum.
Cognitio *plenaria, non attenditur penes ordinem iudicij, ſed penes qualitatem probationis, dec.535.n.15*
Cognitio quid ſit, præcedere debet cognitionem, quale ſit, deciſ. 381.n.4
A cognitione negotij principalis, quando pendeat manutentio, & attentata, adn.ad dec.283 ſub n.8
A cognitione negotij principalis, ſi pendeat reuocatio attentatorum, illa non ſunt ante omnia reuocanda, v. Attentata.
Ex cognitione cauſarum, tàm ciuilium, quàm criminalium, arguitur iuriſdictio, v. Iuriſdictio.
Ex eo, quia cognitio verſetur circa idem arguitur identitas finis, & intentionis actoris, v. Identitas.
Cognomen. *Incertitudo perſonæ ex eo, quia reperiantur duo eiuſdem nominis, & cognominis, reddit æquiuocam probationem, v.* Incertitudo.
Cohæres. *Dato alio cohærede vniuerſali, inſtitutus in re certa, non poteſt dici hæres, nec ſub nomine hæredis venire, niſi impropriè, vide* Hæres.
Collatio *aliàs de iure ſpectans ad Capitulum, vnà cum Archipresbytero, excluſo Archipresbytero ex diſpoſitione teſtatoris, tota deuoluitur ad Capitulum, dec.66.n.9*
Beneficiorum collatio de iure communi ſpectat ad Epiſcopum in ſua diœceſi in omnibus menſibus, dec.291.n.1. de quo latè adn.ibid ſub n.4
Facta poſt interpoſitam appellationem oppoſitorum, eſt attentata, dec.515.n.3
In Cathedrali eſt ſimultanea Epiſcopi cum Capitulo, d.103.n.3
Etiam reſpectu Canonicatuum, dec.95.n.1
An autem, & quando in beneficijs ſimultanea collationis Epiſcopi cum Capitulo intret alternatiua, v. Alternatiua.
Intelligitur ſemper ſine præiudicio alterius, dec.29.n.2
Nulla eſt, quando eſt facta intra decem dies ad appellandum, etiam ſi poſteà non fuerit appellatum, dec.339.n.4. adn.ibid. ſub n.6.
Non effectuata non facit ſtatum, dec.482.n.8
Non tollit antiquum dominium, dec.29.n.2
Sumitur aliquando pro præſentatione, dec.66.n.2
Et præſentatio pro collatione, ibid.n.3
Collationum effectuatio probatur ex ſucceſſiua prouiſione vnius per mortem alterius, iuxta conſ. Oldrad.229. vide in verbo Effectuatio.
Ad ſubſtinendam collationem ſufficit vltimus ſtatus, & quomodo hoc procedat, vide in v. Status.
De clauſula (dummodo collatio ad nos hac vice pertineat) *vide in v.* Clauſula.
De collatione intelliguntur verba teſtatoris diſponentis electionem, & præſentationem ſpectare ad Capitulum, ſine interuentu alicuius perſonæ, dec.66.n.5
Conferre debet Ordinarius animo acquirendi libertatem, tum ſcientia Patronorum ad præſcribendam libertatem Eccleſiæ patronatæ, dec.452.n.13. & adn.ibid.n.24. & vide etiam in v. Iuſpatronatus.
Conferre tanquam de reſeruato poteſt Papa præueniendo, non obſtante indulto, adn.ad dec.291.n.11. vide etiam in verbo Præuentio.
Quomodo autem dignoſcatur, quando Papa velit conferre vti reſeruatum, adn.ad.dec.314.n.6. vide etiam in verb. Reſeruatum.
Conferendi indultum, v. Indultum.
Conferendi ius deuoluitur ad Papam ob negligentiam inferioris dec.500.n.8
Conferendi poſſeſſio, quoad quædam beneficia trahitur ad cætera beneficia eiuſdem ſpeciei, adn.ad dec.557.n.7
Et etiam ſi ſit immemorabilis tollitur per regulam octauam, v. in v. Regula octaua.
An autem, & quando ad effectum quaſi poſſeſſionis conferendi attendatur vltimus Status, v. Status.
Collationatio *iurium fieri debet parte citata, dec.71.n.4*
Collator. *Beneficia ſpectantia ad collationem inferiorum collatorum, an comprehendantur ſub regula octaua, vide* Regula octaua.
De indulto conferendi conceſſo ordinario Collatori, vide Indultum.
Collectas *patiuntur etiam forenſes de generali conſuetudine, vide* Forenſes.
Collegiata *Eccleſia probatur ex eo, quod communiter eſt habita, & retenta vti talis, dec.482.n.5*
Collegiatæ Eccleſiæ ſigna, quæ ſint, & ex quibus talis probetur, v. latè adn.ibid ſub n.9
Signa Collegiatæ ſunt habere Archam, & ſignum commune, d. dec.482.n.4
Collegiatæ Capitulo, præcedit Capitulum Cathedralis, dec.284 num.1
Collegium *citari debet capitulariter, aliàs citatio non ſuffragatur dec.584.n.2. & latè adn.ibid.n.6*
Collegij libri, non probant in eius fauorem, dec.159.n.2
In Collegium Eccleſiaſticum tranſire non poteſt emphyteuſis, v. Emphyteuſis.
Collitigans *non tenetur propriam pecuniam ſubminiſtrare ſuo collitiganti pro ſumptibus litis, dec.263.n.2. vide etiam in v.* Expenſæ.
Vt ei ſint ſubminiſtranda alimenta, & ſumptus litis, quid veniat probandum, v. in d. v. expenſa.
Edendi non ſunt libri per adminiſtratorem, itaut deueniat in manus collitigantis, ſed eligi debet tertius, penes quem deponantur, vide in v. Exhibitio.
Exhibere propria inſtrumenta collitiganti, an, & quando quis teneatur, v. ibid.
Vtriq; collitiganti communis eſt appellatio, vide Appellatio.
Colonus. *Etiam melioramenta facta per Colonos, ſunt detrahenda de fideicommiſſo, vide in verbo* Detractiones.
Color. *De colore tituli cognoſcere debet executor, ſtante clauſula* Amoto, *vide* Exequutor.
Coloratus *titulus, v.* Titulus.
Combinatio *Statutorum nihil operatur, quando vnumquodq; de per ſe eſt imperfectum, dec.255.n.4*
Commenda. *Executor datus ad nominandam perſonam ad commendam, non cenſetur datus ad erectionem commendæ, v.* Exequutor.
Commercium. *Ex prohibitione commercij arguitur metus, vid.* Metus.
Commiſſio *appellationis, vide in v.* Appellatio.
Cauſa infra terminum iuris, ſufficit ad hoc, ne ſententia tranſeat in iudicatum, licèt appellans non redierit pro Apoſtolis in-

fra

ſra dictum terminum,adn.ad dec.573.n.14.vbi vide Declarationem.

Cauſę in Rota,non præiudicat rei iudicatæ , quando habet clauſulam (prout de iure) *dec.492.n.4*

Cauſę ſi ſit facta in eiſdem ſtatu,& terminis,& ſi cauſa erat iam inſtructa coram alio Iudice,ſententia non dicitur præcipitanter lata,etiam ſi intra breuiſſimum tempus ſit lata,vide in v. Sententia.

Communis effecta,quando cenſeatur necne,v.plene adn.ad dec. 552.n.7

Et an ad hunc effectum requiratur citatio ad dicendum contra, v.ibid.ſub d.n.7

Communis eſt poſt præſentationem,d. dec.552.n.2

Et poſtquam eſt effecta communis, ſuffragatur vtrique parti,& vigore illius poteſt procedi aduerſus appellantem , etiam per contradictas,adn.ibid.n.8

Conditionem continens,pendente conditione non tribuit iuriſdictionem,dec.378.n.1

Litem an,& quando probet commiſſio,& citatio ad dicendum contra commiſſionem,v.in verbo Lis.

Non eſt habenda in conſideratione , ſi non facit mentionem de pendentia litis iam introducta,dec.243.n.2

Non extenditur ad perſonam non expreſſam,dec.34.n.2

Nec ad cauſas poſtea exortas, ibid.n.3

Obtenta contra cedentem,afficit ceſſionarium,dec.121.n.1

Repoſitionis , & ſuſpenſionis ſemper intelligitur prout de iure, non præciſè,& maximè quando adeſt clauſula (prout iuris) *dec.378.n.2*

Suffragatur tertio venienti ad cauſam in ſtatu,& terminis,dec. 94.n.5

Commiſſiones tot cenſentur , quot ſunt iura in eis deducta , itaut deficiente vno iure , remaneat commiſſio in ſuo robore reſpectu alterius,dec.399.n.5

Cõmiſſionis forma eſt omnino ſeruanda per Iudicem delegatum, aliàs proceſſus eſt nullus,vide Forma.

Commiſſionis autem Iudicis delegati notitia,ex quibus præſumatur in perſona citati,dec.137.ſub n.3

Commiſſionis receptoris teſtium intimatio,quid operetur, vid.in verbo Intimatio.

*Commiſſionis ſubreptio non attenditur in Curia,vid.*Subreptio, *vbi etiam vide rationem,& illationem.*

De citatione ad dicendum contra commiſſionem, vide in verbo Citatio.

*De inhibitione emanata vigore commiſſionis,v.in v.*Inhibitio.

*In commiſſione emanata confeſſio,an probet,v.*Confeſſio.

In commiſſione cenſetur omne ius ab initio deductum , dec.488 num.1

In fine commiſſionis appoſita clauſula,ad omnia refertur , vide Clauſula.

*Per productionem commiſſionis factam , pro parte aliorum litis conſortium, circumducitur concluſio in cauſa , v.*Concluſio in cauſa.

Commoditas *penſionis poteſt cedi potentiori, quicquid ſit de ipſa penſione,& ideò aliud eſt, quòd ſit ceſſa commoditas,& fructus,& aliud,quòd ſit ceſſa penſio, vide in verbo* Penſio.

Commodum *ceſſat, ſi ceſſet grauamen , quod erat cauſa commodi,dec.161.n.6*

Ex legato percipit commodum medio tempore,executor grauatur alicui tradere poſt tempus,vide Executor.

Ex teſtamento ſentiens commodum, non poteſt negare in eo narrata,dec.556 n.2

*Omnis autem commodo hæreditario facit ſe indignum impugnans teſtamentum,v.*Impugnans.

*Reportare commodum ex ſua depoſitione , dicitur teſtis in cauſa propria,v.*Teſtis.

Communio *eſt cauſa diuiſionis,dec.308.n.1*

In effectibus,& damnis non diuiſis durat communio ſocietate finita,dec.502.n.5

Operatur,vt quis cenſeatur habere ius in quolibet re, d.548.n.16

Cõmunis *effecta,quando dicatur effecta cõmiſſio,v.*Cõmiſſio.

Error,vide Error.

*Aeſtimatio,v.*Aeſtimatio.

Reputatio communis, vt inducatur requirit vltra plures actus, etiam curſum longi temporis,dec.182.n.8

Et non admittitur in curatore ad effectum conualidandi actus geſtos à falſo Curatore,vide Curator.

*Nec ſufficit ad probationem Protonotariatus, vbi agitur ad effectus reſeruationis,v.*Protonotariatus.

Et probat Clericatum,vide Clericatus.

Et Familiaritatem,vide Familiaritas.

Et Legitimitatem,vide Legitimitas.

Et Matrimonium ad effectum legitimitatis,& ſucceſſionis,vide Matrimonium.

Res communis eſt inter ſocios diuidenda,dec.308.n.1

Et communia æqualiter debent eſſe damna,& lucra in ſocietate, vide Societas.

De re autem communi diſponens , cenſetur tantùm de portione ſua diſponere,dec.225.n.2

Mandatum commune cum alio habens Procurator,ſine clauſula(in ſolidum)*non poteſt ſolus comparere,v.*Procurator.

Communitas *ædificans Eccleſiam cum conſenſu Archipresbyteri,ſeu Ordinarij,non dicitur habere ius principale in dicta Eccleſia , ſed d.ius eſt penes Archipresbyterum , ſeu Ordinarium,cuius conſenſus fuit requiſitus, dec.252.n.7*

Cum ſua communitate litigans ruſticus,non eſt cogendus ad ſoluendum gabellam,quæ imponitur pro expenſis dictæ litis, v. Ruſticus,*& in verbo* Expenſæ litis.

Priuilegijs , & indultis etiam conceſſis communitati , derogat Regula octaua,vide Regula octaua.

Comparere *nolle ſi expreſſè dixit citatus , non eſt vlterius citandus,& quando hoc procedat,vide* Citatus.

*Et ſi citatus perſonaliter non compareat,procedi poteſt per contradictos,vide in v.*Contradictæ

*Perſona coniuncta comparere non poteſt in iudicio,dum alius eſt conſtitutus Procurator, v.*Coniuncta perſona.

Procurator habens mandatum commune cum alio ſine clauſula (in ſolidum) *non poteſt ſolus comparere,vide* Procurator.

Et comparens à principio vti Procurator,cenſetur poſtea eodem nomine ſemper comparere,quãuis ſimpliciter compareat,v.ib.

Et ſcientia verò,& patientia,quòd alius nomine ſuo compareat, & litem proſequatur,præſumitur mandatum procuræ,vide Mandatum procuræ.

Si quis compareat in iudicio nomine aliorum vti hæredum eiuſdem hæreditatis ſimpliciter abſq; alia præſeruatione , eò ipſo excluditur aditio,vide Hæreditatis aditio.

Comparitio *citati reddit proceſſum validum ,etiam ſi in citatione ad dicendum contra commiſſionem,non eſſet inſertus tenor commiſſionis,ad.ad dec.127.n.9*

Et ſupplet,& ſanat omnem defectum citationis, dec.27.n.3. & adn.ibid.n.9

Amplia hoc procedere , etiam ſi comparitio eſſet facta ad effectum excipiendi de nullitate citationis,adn.ibid.n.10

Amplia etiam ſi non principaliſmet , ſed Procurator compareret,adn.ibid.n.11

Et comparitio Procuratoris cum productione mandati,ſatis iuſtificat executionem citationis,dec.94.n.6

An autem ſufficiat comparitio Procuratoris generalis , an verò ſit neceſſarium mandatum ſpeciale in cauſa , ſuper qua emanauit citatio , fuit in Rota variatum , Adnot. ad deciſ. 27 num.14

Vt autem comparitio citati purget defectum citationis , eſt neceſſe , quòd verba ſint certa , & præciſa reſpectu illius cauſæ , ſecus autem ſi ſint vaga , & generalia , adn. ibid.n.15

Comparitio eſt finis citationis, & ideò præſens non eſt citandus, dec.176.n.2

Per

Digitized by Google

Per compaꝛitionem coram eodem Iudice poſt recuſationem recuſans cenſetur à recuſatione recedere, v. Recuſans.
Proteſtatio neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, tollitur per comparitiones ſubſecutas, in quibus non fuit repetita dicta proteſtatio, v. Proteſtatio.
Compatibiles, quando ſint plures poſſeſſiones eiuſdem rei, & iuris, v. Poſſeſsio.
Compatronus, vide ſub v. Patronus.
Compelli. Ex cauſa, ad quam quis poteſt compelli, factum, quid præſumitur potiùs, quàm ex cauſa voluntaria, v. Factum.
Compendioſa ſubſtitutio, vide in v. Subſtitutio.
Compenſatio admittenda eſt ſuadente æquitate, vbi aliàs non eſſet admittenda, dec. 342. n. 4
Imò eſt fundata in æquitate, ibid. n. 3
Admittitur in materia, quantumuis fauorabili, dec. 568. n. 11
Amplia etiam in dote, ibid. n. 12
Crediti illiquidi non intrant cum eo, quod eſt liquidum, dec. 552 num. 5
Expenſarum factarum per hæredem grauatum, quando non ſit facienda cum fructibus ex hæreditate per eum perceptis, vid. in v. Fructus.
Inducitur per contrapoſitionem partitarum, dec. 366. n. 3. & plenè adn. ſub n. 8
Non datur cum debito alieno, d. dec. 366. n. 2. & latè adn. ibid. num. 7
Non eſt ſolutio vera, ſed ficta, dec. 342. n. 5
Opponi poteſt poſt ſententiam, & rem iudicatam, & in executione, ibid. n. 2
An autem opponi poſſit poſt terminum ſuſceptum, & aduerſus Obligationem Cameralem, adn. ibid. n. 7
Præſumitur, quòd fuiſſet oppoſita ad euitandam ſolutionem, ſi debitor ex alio capite fuiſſet creditor, dec. 439. n. 8
Compenſationis exceptio, quæ poterat opponi contra cedentem, an poſſit opponi contra ceſſionarium, vide adn. ad dec. 121 num. 6
Ex compenſatione, quæ vicem ſolutionis habet, cenſetur ſatisfactum clauſulæ (parito iudicato,) vide clauſulam Parito iudicato.
Complicationem negotij principalis, quæ præbeat legitimam cauſam appellandi, quando dicatur continere ſententia, vide Sententia.
Compulſoriæ generales non retardant, nec ſuſpendant iudicium, dec. 218. n. 2
Et illorum decretum obtentum fuiſſe ſufficit, vt quis cenſeatur tacitè admiſſus ad cauſam, dec. 103. n. 6
Speciales retardant proceſſum, adn. ad d. dec. 218. n. 3
Compulſorialium vigore poſſunt extrahi, etiam iura propria, quando ſunt in longinquis partibus, v. in v. Iura, vbi alia de iuribus extractis vigore compulſoriæ.
Compulſum. Productio per compulſum non nocet, nec præiudicat, v. Productio.
Concedendi ius non habens, non habet ius prohibendi, d. 145 num. 4
Conceſsio in emphyteuſim. v. in v. Emphyteuſis.
Noua cenſetur, non autem prorogatio, quando adſunt noua pacta, & noua qualitates, quæ non ſunt in diſpoſitione, dec. 522 num. 19
Remiſſoria præſupponit iuriſdictionem, v. Remiſſoria.
Sepulturæ eſt quid diuerſum à conceſſione tituli Sepulturæ, vide Sepultura.
Vtilis præſumitur ex eo, quia fuit facta pro maiori ſumma, quam fuit repertum in licitatione, dec. 343. n. 2
Item eſt etiam vtilis, quando eſt facta in perpetuum pro eadem quantitate pro qua fieri ſolebat, dum ad tempus concedebatur, cum in conceſſione perpetua iuſtè detrahatur de ſolita reſponſione ſexta pars, d. deciſ. 343. num. 3. & Adn. ibidem ſub n. 7
Conceſſionem non declarat petitio, quando verba conceſſionis ſunt clara, dec. 522. n. 8
Iuxta terminos primæ conceſſionis, intelligi debet diſpoſitio prorogata, vide Prorogata diſpoſitio.
Conceſſum ad tempus, poſt illum denegatũ cenſetur, d. 567. n. 1
Et prohibitum, dec. 559. n. 3
Conceſſo vno, cenſetur conceſſum omne aliud, per quod deuenitur ad illud, dec. 66. n. 14
Conclauiſtæ non indiget ſpeciali expreſſione, & ideò veniant ſub generali derogatione, dec. 87. n. 9
Milites Hieroſolymitani, etiam ſi ſint Conclauiſtæ, non poſſunt diſponere de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis, quia Priuilegium Conclauiſtarum nihil diſponit, quoad inhabilitatem perſonæ, v. Hieroſolymitani milites.
Concluſio eſt attendenda in contractibus, non autem tractatus, dec. 168. n. 2. & adn. ibid. n. 5. dec. 178. n. 4
Interpretatur per Capitula, & tractatus, adn. ad dec. 168. n. 7
Concluſio in cauſa circumducitur per productionem Iurium, & per decretum Iudicis ſubſequentis, dec. 339. n. 2
Et per productionem nouorum iurium, dec. 457. n. 5
Item per iura de nouo reperta, dec. 140. n. 7
Declara, prout in adn. ibid. n. 16. vbi etiam vide Limitationes.
Item circumducitur etiam per productionem Commiſſionis factam pro parte aliorum litis conſortium, dec. 339. n. 3
Et circumducta non ſupplet defectum citationis, dec. 457. n. 4
Et quando eſt circumducta, opus eſt noua concluſione, ibid. n. 6
Habet vim citationis ex ſtylo Hiſpaniarum, dec. 140. n. 2. & adnot. ibid. n. 12. vbi vide rationem, dec. 576. n. 5
Et hoc procedit non obſtante, quod fuerit poſtea ſubſecuta citatio, ſed nulliter, adn. ad dec. 140. n. 15
Cum habeat vim citationis ex ſtylo, probari debet ſtylum hunc vigere in loco, adn. ad d. dec. 140. n. 12
Item eſt neceſſe, quòd Iudex interponat decretum, nec ſufficeret partis inſtantia ſuper concluſione in cauſa ibid. n. 13
Item eſt neceſſe, quòd ſententia non fuerit lata longè poſt concluſionem, adn. ibid. n. 14
Reuocari poteſt per Iudicem non minus expreſſè, quàm tacitè, d. 140. n. 8
Reuocata cenſetur, & circumducta per ſolam admiſſionem iurium in præiudicium illius, qui inſtetit pro admiſſione, ibidem num. 9
Licèt poſt concluſionem in cauſa peti non poſſit reuocatio attentatorum, tamen id procedit in illa inſtantia, ſecus in alia, dec. 251. n. 12
Concordia effectuata in parte, dicitur eſſe in obſeruantia, etiam quoad omnia capita, adn. ad dec. 557. n. 9
Extinguit primæua iura, adeò quòd amplius ad illa non detur regreſſus, dec. 216. n. 2 & adn. ibid. n. 4
Ad concordiam reduci debent teſtes, & quando, & quomodo hoc fieri poſſit, v. Teſtis.
Concubinatus non reddit æquiuocam, & turbidam probationẽ matrimonij concurrentibus alijs inferentibus matrimonium, dec. 247. n. 13
Præcedens operatur, quod ſint neceſſaria vrgentiores probationes matrimonij, adn. ibid n. 24
Concurrere, quod Papa velit cum Ordinario in prouiſione, quomodo dignoſcatur, vide Papa.
Concurſus neceſſarius non eſt in Parochiali iuriſpatronatus, deciſ. 494. numer. 1. & de hoc etiam latè Adnot. ibidem num. 3
Non procedit, quando ſunt plures præſentati, quia inter ipſos fieri debet concurſus, d. deciſ. 494. numer. 2. & adn. ibidem num. 4
Item non procedit in Parochialibus iuriſpatronatus Eccleſiaſtici, adn. ibid. n. 5
Idem etiam dicendum eſt de iure patronatus mixto, ibid. n. 6

Requi-

Digitized by Google

Requiritur tamen, quando illud eſt de forma, vt in Parochiali, nec ſufficeret, quod præſentatus eſſet notus ordinario circa litteraturam, adn. ad dec. 34. n. 5. & 6
Pro Ordinarij iudicio in concurſibus, præſumitur, dec. 11. n. 3
Appellatio autem ab eius iudicio in materia electionis ad Parochiales, ita demum admittitur ſi ſit irrationabile, ibid. n. 1 dec. 538 n. 5. & latiùs adn. ibid. n. 6
Iſta autem irrationabilitas, & dolus liquidò probari debent, d. dec. 11. n. 1
Et ea pro excludenda, ſufficit quòd poſſunt in electo concurrere maiores qualitates, ibid. n. 6
Dicta verò appellatio non admittitur ad effectum ſuſpenſiuum, ſed ſolùm ad effectum deuolutiuum, Adn. ad dic. deciſ. 538 num. 7
Ad effectum tamen ſuſpenſiuum admittitur in hac materia à ſententia Metropolitani, adn. ibid. n. 8
A relatione etiam examinatorum datur appellatio, dec. 515. n. 2. & dec. 538. n. 1
Declaratur prout in adn. ad dec. 538. ſub n. 4
Item declaratur procedere in relatione examinatorum, qui approbarunt ſolum ad beneficium ſimplex, non ad curatum, dec. 527. n. 1
Doctoratus qualitas magna eſt, & illius ratione, quis in concurſu eſt præferendus, dec. 11. n. 4
In concurſu non ſolùm debet haberi præ oculis ſcientia, ſed etiam mores, & prudentia, ibidem num. 5
Dignior quis non cenſetur ex eo, quòd aliàs habuerit curam animarum, quia hoc ſolùm probat eius ſufficientiam, ſed non dignioritatem, ibid. n. 7
Dignum, & idoneum ſufficit eligere, amiſſo magis idoneo iuxta opinionem aliquorum ex Dominis, ibid. n. 8
Per concurſum factæ prouiſiones non probant Parochialitatem, quia Epiſcopi poſſunt prouidere de beneficijs etiam non Parochialibus per cocurſum, dec. 387. n. 15
Condemnatio. Bona prouidentia ex ipſa condemnatione, an comprehendantur in reſtitutione facta delinquenti, vide in v. Confiſcatio.
Condemnatus, & exactus debitor per vnicam ſententiam, & exequutiuè, an poſſit vnica ſententia fauorabili obtenta, repetere ſolutum, & quid ſeruetur in materia obligationis cameralis, vide Debitor.
Simpliciter condemnatus ad reſtitutionem fructuũ, cenſetur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari de iure debebat, d. 74. n. 8
De reſtitutione facta condemnata, vide in v. Confiſcatio.
Condictio ex lege competit pro ſupplemento legitimæ, vide in v. Legitima.
Et requirit præſcriptionem triginta annorum, dec. 489. n. 3
Ob cauſam competit marito, ſeu ſponſo, ad recuperandas res pretioſas per eos traditas ſponſæ, ſeu vxori, dec. 474. n. 3
Conditio accipitur ſæpè pro pacto, videlicèt, quando dicitur cum infraſcriptis conditionibus, dec. 117. n. 5
Adiecta exequutioni ipſam ſaltem exequutionem ſuſpendit, & ideo licèt ſit orta obligatio, tamen eſt impeditum exercitium actionis, ibid. n. 7
Et non reddit diſpoſitionem conditionalem, neque illam ſuſpendit, ibid. n. 3
Non procedit in vltimis voluntatibus, in quibus conditio adiecta exequutioni reddit diſpoſitionem conditionalem, adn. ib. num. 13
Adiecta reſeruationi penſionis non facit reſeruationem conditionalem, d. dec. 117. n. 4
Appoſita à donatore, quod donatarius nubat de conſenſu donantis, valida eſt, & donatario nubente, non habito dicto conſenſu corruit donatio, ibid. n. 1
De præſenti, & de præterito admittitur in ſtipulationibus propter ignorantiam contrahentium, dec. 126. n. 8
Extrinſeca exorbitans, & iniuſta non eſt attendẽda, d. 117. n. 11
Impleri debet ad hoc, vt agi poſſit ex diſpoſitione conditionali, & ante implementum non dicitur ceſſiſſe diem, neque eſt ortam obligationem, dec. 428. n. 3
Et impleri debet in forma ſpecifica, dec. 492. n. 8
Conditione autem non impleta, non poteſt dici habitus conſenſus conditionaliter præſtitus, dec. 117. n. 10
Et hæres ſub ea vocatus à teſtatore, priuatur omni emolumento, dec. 187. n. 10
Intrinſeca non vitiat depoſitum, ſed ſolùm extrinſeca, & quænam dicatur intrinſeca, & quæ extriſeca, vide Depoſitum.
Sufficit, quod de momento temporis extiterit, dec. 5. n. 10
Conditionem importat ablatiuus abſolutus, dec. 492. n. 7
Item dictio (quando,) dec. 428. n. 2
Item gerundium appoſitum verbo futuri temporis, dec. 187. n. 7
Et idem eſt, quando adijcitur verbo præſentis temporis, ſed effectus non eſt de præſenti, ibid. n. 8
Item conditionem importare poteſt dictio (quandocunque) d. 371. n. 6
Et dictia (quatenus) dec. 555. n. 2
Item conditionem important verba (reſtando vedoua, & ſeruando l'habito vedouile) dec. 187. n. 6
Conditione pendente, an, & quando ſit licita pœnitentia in contractu conditionali, vide in verbo Contractus, & in verbo Pœnitentia.
Conditiones, an poſſint apponi in venditione, quæ fit per ſubbaſtationem, vide in v. Subhaſtatio.
Ex conditione adiecta non impeditur via exequutiua, vid. Exequutiua via.
In conditione poſiti filij, quando cenſeantur vocati, vide in verb. Filij in conditione poſiti.
Conditionis, quæ tacitè ineſt expreſſio non reddit diſpoſitionem conditionalem, dec. 307. n. 21
Ante purificationem conditionis poſita in reſcripto, competit Iuriſdictio, vide Iuriſdictio.
Non purificata conditione euaneſcit decretum conditionale, dec. 31. n. 7
Conditionis defectus, quando conditio reſpicit exequutionem non influit in nullitatem actus, dec. 117. n. 6
Conditionem ſi contineat legatum minus cenſetur legatum, dec. 173. n. 1
Conditionis defectus habet oculos retrò, & reſpicit tempus diſpoſitionis, dec. 187. n. 5
Conditione deficiente expirat legatum conditionale, d. 187. n. 9
Conditione deficiẽte diſpoſitio habetur pro non facta, d. 555. n. 3
Sub conditione debitor, ea pendente regulariter cauere non tenetur, & quando hoc non procedat, vide in v. Cautio.
De conditione appoſita in hæredis inſtitutione, vide in v. Hęres.
Cõductor culpa caret, ſi vtitur re ad vsũ deſtinatũ, d. 528. n. 11
Sicut è contra dicitur in culpa ex ipſo, quod mutat vſum, ibid. n. 10. & d. n. 11
De culpa leuiſſima non tenetur, deciſ. 278. n. 5. & Adn. ibidem ſub n. 11
De caſu fortuito non tenetur, ſed periculum eſt locatoris, d. 528 num. 2
Et præſertim, quando vtitur re ad vſum deſtinatum, ibidem n. 4 & 7
Fallit ſi veniat contra conuentionem, & legem contractus, ibid. n. 5. & 12
De omni caſu tenetur, quando non vtitur domo conducta ad vſum deſtinatum, ibid. n. 4. & 7
De incendio, an, & quando teneatur, vide Adn. ad deciſ. 528 n. 17. & 18
De incendio, aut de caſu non tenetur, niſi ob latam, aut leuem culpam, ibid. n. 8
Procedit, quando conuenitur actione locati, ſecus quando conuenitur actione legis Aquiliæ, quia tunc tenetur etiam de leuiſſima culpa in committendo, ibid. 9
Diligens debet eſſe in re conducta, vt alius quilibet paterfa-
milias

Digitized by Google

milias diligens fuiſſet, aliàs eſt in culpa, ibid. n. 16
Expelli an poſſit per ſucceſſorem ſtante hypotheca, ſi velit ſoluere intereſſe, adn. ad dec. 63. n. 11
Prohibitus vti re conducta ad aliam vſum dicitur, quando eſt conducta in ſpecie ad certam vſum, dec. 528. n. 6
Quando autem conductor caſa fortuito citra aliquam culpam locatoris impeditur vti re locata, locator nō tenetur ad aliud quàm ad remiſſionem mercedis, v. Locator.
Et locator tenetur pręſtare ſucceſſiuam patientiam, vt conductor poſſit vti, & frui re locata, v. ibid.
Vbi etiam vide an talis patientia præſtita præſumatur.
Recedere à contractu non poteſt, quando locator offere implere, & ita facere vt conductor vti poſſit re locata, dec. 235. n. 3
Solutionem affictus retardare non poteſt, donec interim liquidetur intereſſe, adn. ibid. n. 6
Vacua poſſeſſio, quam venditor tenetur tradere emptori, non intelligitur reſp. ctu iuris conductoris, dec. 90. n. 5
Limita non procedere niſi in inſtramento extareat verba, Vacuam liberam, & expeditam, *ibid. n. 6*
Cōductori ad certam tempus non eſt debita renouatio, d. 45. n. 2
Conferre, & conferendi *ius in materio beneficiorum, vid. in verbo* Collatio.
Conferre *fructum ſua dotis an, & quando, & quomodo vidua teneatur, v.* Vidua.
Confeſſio *acceptari poteſt in parte tantùm, & diuidi reiectis qualitate, quę habet contra ſe iuris pręſumptionem, dec. 92. n. 8. & adn. ibid n. 10. dec. 351. n. 18. dec. 458. n. 5*
Hoc non procedit, quando qualitas, quę habet contra ſe iuris præſumptionem eſſet talis, qua tolleret Actam, adn. ad deciſ. 92. n. 10
Authoris probat contra omnes habentes causā ab eo, d. 172. n. 1
Quod ita demum procedit, ſi ſucceſſar indigeat, vel vti velit, iure ipſius auctoris, dec. 13. n. 2
Cedentis poſt ceſſionem non præiudicat ceſſionario, dec. 157. n. 9. dec. 311. n. 13
Quod declaratur, prout in adn. ad d. dec. 311. n. 20
Coniugum tempore non ſuſpecto valdè confert ad probationem matrimonij dec. 247. n. 16
Creditoris ſe eſſe creditorem de certa ſumma abſq; dictione taxatiua, non inducit confeſſionem ſibi plus non deberi, dec. 317. n. 4
Curatoris, an, & quando præiudicet, v. in v. Curator.
Erronea detegitur eo ipſo, quod conſtat de veritate in contrariam, dec. 522. n. 16
Et non pręiudicat confitenti, dec. 125. n. 10. & dec. 522. n. 14
Maximè in his, quæ non pendent à poteſtate confitentis, d. deciſ. 125. n. 11
Procedit ſiue error conſiſtat in iure, ſiue in facto, d. d. 522. n. 15
Extraiudicialis non pręiudicat, dec. 238. n. 12
In commiſſione emanata plenè probat, dec. 555. n. 9
Et probat primum extremam in ſpolio, dec. 116. n. 2
In poſitionibus facta plenè probat contra ponentem, deciſ. 408 num. 1.
Et probat promiſſionem, v. Profeſſio.
Et ponens dicitur fateri, deciſio 143. num. 1. & Adnot. ibidem num 4
Et ſit etiam confeſſio in reſponſione ad poſitiones plenè probat contra confitentem, dec. 92. n. 1
Inter perſonas prohibitas, confeſſio probat cōcurrentibus coniecturis, dec. 62. n. 3
Litis conſortis alij non præiudicat, dec. 556. n. 10
Mariti de dote recepta facta conſtāte matrimonio, an, & quando probet receptionem dotis, & præiudicet ipſi confitenti, & filijs, & creditoribus, ac tertijs, & alia de huiuſmodi confeſſione, vide ſub verbo Dos.
Minoris, & mulieris confeſſio, quæ aliàs ſine ſolemnitatibus fieri non poteſt, quando valeat, & probet, vide Adnot. ad deciſ. 183. n. 11
Non admittitur confeſſio, quando eſt prohibita alienatio, d. dec. 188. n. 7
Hoc non procedit, quando concurrunt coniectura, & veriſimilitudines, ex quibus robur recipit, ibid. n. 8
Non afficit tertium, dec. 157. n. 8
Nec probat contra eum, dec. 455. n. 11
Nec illi præiudicat, ſed ſolùm confitenti, dec. 105. n. 24
Amplia etiam ſi tertius veniat ad cauſam, in qua confeſſio emanauit in ſtatu, & terminis, ibid. n. 25
Parte abſente emanata confeſſio probat de æquitate Canonica, dec. 408. n. 2. & adn. ibid. n. 5
Et propter reiterationem, d. dec. 408. n. 3
Et probat iuſpatronatus, v. Iuſpatronatus.
Et emanata in monitorio, in quo aduerſarius petit reſtitutionem pecuniarum ſolutarum, probat poſſeſſionem exigendi ad effectum manutentionis, v. in v. Manutentio.
Et ea nulla datur probatio maior, dec. 143. n. 3
Et præualet depoſitionibus teſtium, ac omnibus alijs probationibus in contrarium, dec. 257. n. 3. & adn. ibid. n. 17. vbi ampliatur etiam ſi teſtes ſint mille, dec 434. n. 14
An autem, & quando aduerſus eam ſit concedenda remiſſoria, v. Remiſſoria.
Talis autem partis confeſſio non probatur per vnicum teſtem, d. 517. n. 26
Patris confeſſio non præiudicat filio, & nepoti, & quando hoc non procedat, v. in v. Pater.
Penſionarij, an, & quando probet exactionem ante expeditionem litterarum, vide in v. Penſio.
Prælati, an, & quando præiudicet Eccleſię, v. Prælatus.
Procuratoris, quando noceat principali, & an, & quando poſſit reuocari, v. in v. Procurator.
Reſignatarij circa publicationem non factam non probat non publicationem, quia potuit publicatio eſſe facta à reſignante, dec. 288. n. 2
Tutoris, an, & quando præiudicet pupillo, v. Tutor.
Venditoris poſt venditionem non nocet emptori, dec. 157. n. 10
Veriſimilis probat pro confitente, dec. 273. n. 8
Et etiam ſi aliàs fidem non faceret, dec. 506. n. 11
Et probat ad fauorem confitentis circa poſſeſſionem exigendi penſionem, dec. 275. n. 6. vbi etiam habetur ex quibus veriſimilis reddatur talis confeſſio.
Vnius confeſſio licèt alteri non præiudicet, tamen facit aliquam coniecturam, ibid. n. 10
Voluntaria dicitur etiam ſi ſit facta in iudicio, quando voluntariè nullo præcedente iuſſu, & mandato Iudicis emanauit, dec. 460. n. 5
Confitentis, an, & quando dicatur articulans, v. Articulans.
Confiteri omnia in ſcriptura contenta, an, & quando cenſeatur illam producens, v. Producens.
Confidentia *non cōmittitur ſi quis procurat alteri beneficium, ſed benè committitur, ſi procurat, vt poſſit de illo poſtmodum ad ſui lib tam diſponere, dec. 238. n. 4*
Non conſiſtit in hoc, vt gratificetur tertius impetrans, ſed vt gratificetur in dimiſſione, & diſpoſitione beneficij impetrati, ibid. n. 3
Requirit plenam, & concludentem probationem etiam ſi ciuiliter agatur, d. dec. 238. n. 1. & adn. ibid. n. 13. vbi vide limitationem, & declarationem.
Et ideò non admittuntur coniecturæ, & probationes, niſi ſint tales, quę neceſſariò concludant, & conuincant confidentiam, d. dec. 238. n. 2. & adn. ibid. n. 14. dec. 517. n. 2
Item niſi coniectura ſint plenè probatæ, d. dec. 517. n. 4
Et vehementes, ibid. n. 2. & 3
Non probatur ex his, quæ ſequuntur, niſi probetur præcedens pactio, & tractatus, dec. 238. n. 8
Nec ex promiſſione, de ſoluendo expenſas in expeditione litterarum, ibid. n. 10
Etiam in materia confidentiæ, in qua aliàs admittuntur teſtes,
ini-

Digitized by Google

inimicus reijcitur à teſtificando, dec. 517. num. 6

Confidentiæ præſumptio ceſſat, vbi apparet de alia cauſa, d. 238 num. 7

Pro hac etiam materia faciunt dicta in verbo Simonia.

Confines *deſignantur per dictionem* iuxta, *dec. 155. n. 1*

Diuerſi ſi fuerint expreſſi, arguitur diuerſitas rei, dec. 555. n. 8

Per quot autem confines probetur identitas, & quid ſi fuerint confuſi, & plura ſimilia, v. in v. Identitas.

Articulus concernens confines diœceſis, & parochialitatis, in materia decimarum, eſt releuans pro obtinenda remiſſoria, v. Remiſſoria.

Etiam ſi deſignati ſint confines totius fundi, cenſus tamen cenſetur impoſitus tantùm ſuper medietate ipſius imponentis, vide Cenſus.

In confinium materia ſufficiunt præſumptiones, d. 434. n. 4

Et ſtatuæ ſcripturæ antiquæ, ibid. n. 1

Maximè quando principaliter inſtrumentum fuit ſuper hoc celebratum, ib. n. 2.

Confirmans *actum nullum dicitur de nouo facere, d. 267. n. 8*

Non dat, dec. 240. n. 11

Nec dicitur diſponere, nec prouidere, ibid. n. 9

Confirmatio *actus nulli non operatur retrotractionem in præiudicium tertij, ſed ſolùm operatur à die confirmationis, dec. 233. n. 2*

Cõmiſſariorũ, & executorum Apoſtolicorum inducit præſumptionem, quòd alienatio Eccleſiæ ſit vtilis, v. in v. Alienatio.

Eſt actus neceſſitatis, & debitus de iure, d. 240. n. 12

Non alterat ſtatum rei confirmatæ, ſed conualidat in ea ſpecie, in qua illam repetit, d. 267. n. 1. & adn. ibid. n. 10

Et illius natura eſt addere robur confirmato manentibus in omnibus eius terminis, & ſtatu, d. 511. n. 1

Non extendit diſpoſitionem ad caſum, qui aliàs non comprehenderetur, d. 159. n. 4

Non operatur quoad ea, quæ veriſimiliter fuerunt aliena à mente, & intentione confirmantis, dec. 164. n. 8

Ordinarij an, & quando requiratur in donatione iuriſpatronatus facta à laico, & an præſumatur, & an poſſit ex poſt interuenire, & an ſufficiat tacita, & an ſuffragetur confirmatio Vicarij, vide in v. Iuſpatronatus.

Papa vbi interuenit, Statuta dicuntur Papalia, & ſine ea condi non poſſunt per ſubiectos Sedi Apoſt. v. Statuta.

Et ſine ea tranſactio ſuper ſpiritualibus non excedit vitam tranſigentis, nec afficit ſucceſſores; & an ſufficiat præſumpta confirmatio ex lapſu 30. annorum, v. Tranſactio.

Alia de confirmatione Apoſtolica ſupple in v. Beneplacitum Apoſtolicum.

Superioris requiritur in electione, d. 66. n. 6

Teſtamenti videtur fieri per legatarium acceptantem legatum, v Legatarius.

Confirmatione potentior eſt electio, quia electio attribuit plenomius, & confirmatio non tribuit, niſi exercitium iuris, dec. 240. n. 17

Confirmationis natura eſt, vt non intelligatur cum præiudicio tertij, d. 164. n. 10

Confirmata ſententia nulla, an, & quando poſſit impugnari de nullitate, v. Sententia.

Confiſcatio *bonorum mariti delinquentis, non comprehendit dotem vxoris, & donationem propter nuptias, dec. 114. n. 1*

Reſtitutio bonorum confiſcatorum cum ſua rationе, non tamen ad bona in fiſcum incorporata non extenditur ad bona, quorum poſſeſſionem fiſcus apprehendit, ibid. n. 2

Et facta delinquenti comprehendit bona peruenta ad tertium immediatè ex ipſo actu publicationis bonorum, dec. 114. n. 6 & adn. ibid. n. 9

Declarat hoc procedere in ijs bonis, quæ proueniunt ex ipſa condemnatione abſque aliquo actu præcedenti, & ex ipſo delicto, d. dec. 114. n. 7

Conformis *de duabus, & tribus ſententijs conformibus, vide in verbo* Sententia.

Confuſio *non inducitur ad effectum, vt hæres grauatus poſſit deducere id, quòd ſibi à defuncto debetur tempore mortis, dec. 421. n. 5. & 6*

Quid ſi hæres non confecit inuentarium, & quid ſi Teſtator diſpoſuit de dicta re hæredis, adn. ibid. n. 15

Quando propter confuſionem confinium, cum difficultate probari poteſt identitas, attendi debet, cuius culpa fuerit cauſata dicta confuſio, & illi incumbit onus diſtinguendi confines antiquos, v. Identitas.

Congrua *debetur Rectori, ſeu Vicario exercenti curam animarum, dec. 429. n. 1. & adn. ibid. n. 8*

Sola congrua debetur ei, ad quem ſpectat exercitium decimarum; decimæ vero debentur ei de iure, ad quem ſpectat ipſa cura, dec. 174. n. 3. & adn. ibid. n. 8

Præſumitur aſſignata Rectori in decimis minutis, quas ille percipit, dec. 429. n. 2

Et aliud onus ad eos ſpectat, qui decimas percipiunt, ibid. n. 7

Pro Epiſcopo congrua ſunt ducenti mille monetæ illarum partium, vbi eſt Epiſcopatus, dec. 507. n. 6

Sufficiens præſumitur, ſi fuit ſufficiens prædeceſſoribus, d. 429. n. 3

Et ſi non eſt ſufficiens, ſibi imputare debet ille, qui acceptauit beneficium minus tenue, ibid. n. 4

Nec poteſt allegare, quòd fructus non ſufficiant pro eius congrua ſubſtentatione, dec. 215. n. 7. & adn. ibid. n. 10

Declaratur hoc in adn. ad d. dec. 429. n. 8

Alterius beneficij ad ſui congruam ſubſtentationem ſufficientis, ſi permutans aſſecutus fuerit poſſeſſionem, tenet permutatio, & quomodo hoc intelligi debeat, v. Permutatio.

Dummodo congrua ſibi remaneat, ſucceſſor tenetur ad penſiones decurſas tempore anteceſſoris, v. Penſio.

In congrua non imputantur incerta, adn. ad dec. 429. n. 8

Congruentia. *Ex congruentia ſummæ ſolutæ valdè dignoſcitur cauſa ſolutionis, v.* Solutionis cauſa.

Congruitas *dotis, & quando dos dicatur congrua, v.* Dos.

Circa congruitatem fructuum beneficiorum, plurimum eſt deferendum eſt iudicio Ordinarij, dec. 483. n. 7

Coniecturis *non eſt locus in claris, dec. 157. n. 12*

Coniugale debitum *exigi non poteſt ab alio coniuge, qui emiſit votum continentiæ, dec. 294. n. 7*

Nec per ambos coniuges, quando iurant ſeruare continentiam, ibid. n. 8

Si tamen poſtea non contineant, coguntur ad inuicem reddere, ibi. num. 9

Dec. conſ. 140. reprobatur dum vult ſufficere, quod in promiſſione de non cohabitando maritus dicat ſe id facere iuſtis de cauſis, dec. 294. n. 10 & adn. ibid. n. 19

Coniuges *petere debitum coniugale quando poſſint, necne, vid. proximè in præcedenti verbo.*

Coniugum confeſſio tempore non ſuſpecto, valdè confert ad probationem matrimonij, dec. 247. n. 16

Et eorum tractatus ad inuicem facit præſumptionem pro matrimonio, quæ transfert onus probandi contrarium, dec. 248. n. 4

In coniugibus bona fides in dubio præſumitur, dec. 461. n. 3

Præſertim in matrimonio palam, publicè, & in facie Eccleſiæ contracto, ibid. n. 4

Et inducitur hæc bona fides ex aſſertione Parochi aſſerentis ſe habere licentiam, ibid. n. 10

Vnius autem ex coniugibus bona fides, ſufficit ad legitimandam prolem, adn. ad dec. 461. n. 11

Et an, & quando id procedat, v. ibid. d. n. 11

Et data ignorantia in vno coniuge matrimonium putatiuum legitimat prolem prius ſuſceptam, d. dec. 461. n. 2

Per conſenſum vnius tantùm ex coniugibus, non diſſoluuntur ſponſalia, ſed mutuo vtriuſq; diſſenſu, v. Sponſalia.

Inter coniuges ſi non ſit diſparitas coniunctus admittitur in teſtem in cauſa matrimonij, dec. 351. n. 34

De ſeparatione coniugum, v. in v. Separatio.

De

De voto continentiæ facto per coniuges, v. Continentia.

Coniunctus admittitur in teſtem in cauſa matrimonij, quando non eſt diſparitas inter coniuges, dec. 351. n. 34

Dum alius eſt conſtitutus Procurator, non poteſt aliquid agere, dec. 548. n. 1

Nec comparere in iudicio, dec. 531. n. 2

Non procedit, quando Procurator conſtitutus negligit agere, d. dec. 548. n. 2

Re, & verbis coniunctus præfertur ſubſtitutis diſiunctis, dec. 73 num. 4

Inter perſonas coniunctas, eſt fauorabilis receſſus à lite, dec. 286 num. 11

Coniungi, an, & quando poſſint probationes ad faciendas plenas probationes, vide in verbo Probatio.

Tempora coniunguntur ad effectum præſumendi iuſtificationem ex lapſu triginta annorum, vide Iuſtificatio, & tempora non coniunguntur.

Connexa, quando ſunt plura Capitula, pro vno tantùm habentur, dec. 223. n. 6

Ad connexa trahitur tranſactio, vide in v. Tranſactio.

Connexi, quando dicantur articuli, vide in verbo Articuli.

Conqueſtiones, & lamentationes inducunt præſumptionem metus in contractu matrimonij, vide Metus.

Conſanguineus habens intereſſe, non eſt admittendus ad authorizandum contractum, dec. 473. n. 10. & adn. ibid. n. 23

De præſentia autem, & interuentu conſanguineorum in contractibus minorum, & mulierum neceſſario, vide plura in verbo Minor, & in v. Mulier.

Præſumitur informatus, dec. 471. n. 4

Conſanguinei teſtes admittuntur ad probandum factum inter domeſticos parentes, dec. 351. n. 7

Conſanguineorum nomine veniunt fœminæ, dec. 293. n. 3

Conſanguineorum præſentia excludit metum, dec. 120. n. 24

Si autem nullis interuenientibus conſanguineis fuit celebratum matrimonium, excluditur metus, vide Matrimonium.

In conſanguineos facta alienatio per Prælatum, quando ſit valida, necne, vide Prælatus, vbi etiam an per eum dotari poſſint conſanguineæ pauperes ex fructibus beneficij.

Inter conſanguineos contracta ſponſalia, ſeu matrimonium ſub conditione futuræ diſpenſationis, quæ poſtea fuit impetrata, an, & quando ſint nulla, & an, & quando poſt obtentam diſpenſationem requiratur nouus conſenſus, vide in v. Diſpenſatio, & in verbo Matrimonium, & in verbo Sponſalia.

Inter conſanguineum, & emptorem, ſi adſit lis ſuper re vendita, proximiori non currit tempus datum ad retrahendum, vide in verbo Retractus.

Conſanguinitas. Stante impedimento conſanguinitatis, ſponſalia ſunt nulla ab initio, etiam ſi ſint contracta ſub conditione futuræ diſpenſationis, quæ poſtea fuerit impetrata, & poſt obtentam diſpenſationem, requiritur nouus conſenſus, quãdo ille primus conſenſus fuit nullus, v. in v. Sponſalia.

Conſcientia. Diſpenſatio obtenta pro cautela conſcientiæ, non probat inhabilitatem, vide Diſpenſatio.

Conſenſus alicuius dum fuit adhibitus in diſpoſitione facta de aliqua re, arguitur ius illius in dicta re, dec. 244. n. 9

Et vbi in actu requiritur, debet interuenire ex certa ſcientia, & non ſuffragatur, quando obſtabat diſpoſitio teſtatoris, de qua non habebant notitiam conſentientes, deciſ. 384 num. 6

Creditoris validat ſubhaſtationem factam non præſente pecunia, vide in v. Subhaſtatio.

Deficit ſtante metu, dec. 395. n. 3

Eccleſia tenetur præſtare conſenſum in tranſlatione iuris de vno ad alium in bonis emphyteoticis, quamuis in longius protraheretur prima conceſſio, quando Eccleſia ſolita eſt facere ſimiles renouationes, & non aliàs, deciſ. 52. num. 3

Et de ſubſtantia matrimonij, dec. 395. n. 2

Et ſi de legitimo conſenſu non conſtet, non datur reſtitutio in matrimonio, dec. 351. num. 40

Talis autem conſenſus in matrimonio excluditur per metum, ib. num. 43

Et probationes excludentes conſenſum admittuntur in poſſeſſorio matrimoniali, ibid. n. 42

Legitimati poſtea ſuperueniens conualidat legitimationem factam in eius abſentia, v. Legitimatio.

Non præſumitur minori ſpatio 10. annorum, dec. 509. n. 5

Et ad illum præſumendum non ſuffragatur ſolus lapſus temporis, vbi obſeruantia non concurrit, d. dec. 509. n. 6. & adnot. ibid. n. 7

Et iſta obſeruantia debet eſſe certa, non autem præſumpta, adn. ibid. n. 8

Nouus, quando requiratur poſt obtentam diſpenſationem, ſub cuius conditione fuerunt contracta ſponſalia, ſeu matrimonium inter conſanguineos, vide in verbo Matrimonium, & Sponſalia.

Nouus, & formalis eſt denuò præſtandus, ſi reſignatio ſit nulliter facta à Procuratore, qui non implet mandatum, & reſignatio non conualidatur ex ratificatione principalis reſignantis, vide Reſignatio.

Ordinarij, an, & quando requiratur in donatione iuriſpatronatus facta à laico, & an præſumatur, & an poſſit ex poſt interuenire, & an etiam ſufficiat tacitus. & an ſuffragetur conſenſus Vicarij, vide in v. Iuſpatronatus.

Patris ad hoc, vt filiusfamilias poſſit ſtare in iudicio, an ſit neceſſarius, & quando poſſit interuenire, quandoue habeatur pro præſtito, vide Filiusfamilias.

Patris requiſitus in alienatione bonorum filij, quando non ſit neceſſarius, vide in v. Pater.

De conſenſu patris ſi filius donet cauſa mortis alteri filio, & reſpectiuè frueri, Pater non acquirit vſumfructum, vide ibidem.

Præſtitus alienationibus, intelligitur de alienationibus factis in caſibus permiſſis, dec. 384. n. 5

Præſtitus alienationi bonorum ſibi hypothecatorum, vide Hypotheca.

Præſtitus conditionaliter, non impleta conditione, non poteſt dici habitus, dec. 117. n. 10

Præſtitus ex forma Statutorum non præiudicat, dec. 102. n. 8

Præſtitus reſignationi, an, & quando Patrono ſufficiat pro acquirenda quaſi poſſeſſione præſentandi, necne, vide in v. Præſentatio.

Pro præſtito habetur, quando non adeſt iuſta cauſa denegandi, dec. 117. n. 8

Et ſi ſine cauſa quis illum præſtare recuſauit, dec. 520. n. 4

Non procedit in tertio, de cuius conſenſu actus eſt expediendus, d. dec. 117. n. 9

Requiſitus certo tempore nunquam retrotrahitur, d. 395. n. 13

Venditionis præſtitus cenſetur per fideiuſſorem de euictione, dec. 384. n. 1. & adn. ibid. n. 10

Et iſte conſenſus ſufficit reſpectu diſpoſitionis requirentis ſimpliciter conſenſum, ſecus quando requiritur expreſſus conſenſus, dicta deciſ. 384. numer. 7. & Adnotat. ibidem numero 10 & 11

Item nec procedit, quando conſenſus requiritur de forma, d. dec. 384. n. 8. & adn. ibid. n. 12

Conſenſum extendere non dicitur Papa, vbi agitur de inducenda noua obligatione, ſed de veteri conſeruanda, deciſ. 60. numero 3

Ex defectu conſenſus vbi prouenit nullitas, ratificari poteſt actus nullus, vide in v. Ratificatio.

Et non transfertur poſſeſſio per actum facti ex contractu nullo ex defectu conſenſus, vide in v. Poſſeſſio.

Alia de materia conſenſus, ſupple in verbo Aſſenſus, & Beneplacitum.

Conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ, cenſetur remit-

tere hypothecum, deciſ.165.n.1
Conſentie uti attribuitur actus, dec.252.n.10
Alia collige ex præcedenti verbo Conſenſus.
Conſecutiua probibitia alienandi, reſtringitur iuxta præcedentem ſubſtitutionem, ſecus ſi ſtet principaliter de per ſe, & quomodo id cognoſcatur, v. in v. Alienationis prohibitio.
Conſeruatio agnationis, & plura de ea, vide Agnatio.
Indemnitatis, vide Indemnitas.
Quaſi poſſeſſionis præſentandi ſit per compatronos, vide Præſentadiq; poſſeſſio.
Conſocius, vide in verbo Socius.
Conſolidatur cum proprietate finito tempore legatum factum ad tempus, vide Legatum.
Conſortes litis, vide Litis conſortes.
Conſtare non dicitur de non iure, quandiu poteſt de contrario doceri, adn. ad dec.163.n.13
Conſtitutio, & Breue Papæ dat formam futuris, non præteritis negotijs, nec ſe extendit ad ea, ſuper quibus lis pendet, dec. 401.n.18
Prohibens appellationem in materia præſentationis, & inſtitutionis, intelligi debet quatenus extraiudicialiter procedatur, v. ſub verbo Appellatio.
Conſtitutionis pars vna aliam declarat, dec.87.n.10
De Conſtitutione Clementis VIII. & Pij IV. reijciente nullitates, quæ non ſunt de tribus, vide Nullitas.
De Conſtitutione Gregorij XIII. de publicanda reſignatione, v. in verbo Publicatio, & in v. Reſignatio Beneficiorum.
De Conſtitutione eiuſdem ſuper iure congrui, vide in verbo Ius congrui, & in v. Retractus.
De Conſtitutione Marchiæ requirentem inſinuationem in contractibus minorum, v. Inſinuatio.
Conſtitutum contentum in inueſtitura, transfert veram poſſeſſionem in omnes in inueſtitura comprehenſos, dec.437.n.1. & latius adn. ibid n.5
Fallit ad effectum caducitatis, dec.520.n.6
Operatur, quod Conſtituarijs competat omne remedium poſſeſſorium, dec.437.n.2. & adn. ibid. n.6. vbi de poſſeſſorio retinendæ, ac reintegrandæ.
Probat poſſeſſionem inter contrahentes abſque alia probatione, dec.362.n.2
Et probat poſſeſſionem conſtituentis contra habentes cauſam ab eo, dec.491.n.10
Clauſula, Conſtituti, appoſita in inſtrumento venditionis, probat poſſeſſionem venditoris contra emptorem, dec. 362. n.1 & adn. ibid. n.11
Conſuetudo attenditur in materia præcedentiæ, v. Præcedentia, vbi alia de conſuetudine in hac materia.
Bulgari, vide Bulgari conſuetudo.
Eſt ſtricti iuris, dec.162.n.6
Fauens conſeruationi familiarum publicam continet vtilitatem, dec.63.n.14
Interpretatiua dici non poteſt, quæ eſt contra id, quod eſt de iure clarum, ſed eſt correctoria, & noui iuris inductiua, deciſ. 162 num.3
Loci, plurimum attenditur in dotis Conſtitutione, vide Dos, vbi alia de conſuetudine attendenda in hac materia dotis.
Non inducitur ex actu vnius tantùm perſonæ, dec.162.n.12
Nec ex vſu difformi, ibid.n.8
Limita, vt in adn. ibid. n.14
Nec etiam ita de facili inducitur per tollerantiam, multa enim per patientiam tollerantur, quæ ſi in iudicium deducantur, exigente iuſtitia tollerari non debent, d. dec.162.n.11
Non poteſt quoq; ad conſuetudinem inducendam fieri fundamentum in actu facultatiuo, d. de.162.n.10. & latè adn ibid. n.16. vbi etiam declaratur quales dicantur actus facultatiui.
Probari debet per allegantem, d. dec.162.n.1
Et in terminis caſus controuerſi, ibid.n.2
Et ſpecialiter in caſu, de quo agitur, nec ſufficit eam probare generaliter, dec.45.n.6. & adn. ibid. n.8
Amplia procedere, etiam in conſuetudine interpretatiua, quæ pariter probari debet in caſu ſpeciali, de quo agitur, d. deciſ. 162.n.4
Illius probatio eſt valdè difficilis, ibid.n.13
Tollit probibitionem legis, non autem hominis, deciſio 529 num.11
Vbi non diſponit, nec nos diſponere debemus, dec.162.n.7
Conſuetudinem non extare, probat vnicus actus contrarius, d. d. 162.n.9. & adn. ibid. num. 15. vbi ampliatur id procedere non obſtantibus mille actibus, qui fiunt pro conſuetudine.
Conſuetudinis generalis aſſiſtentia, facit vt teſtes illam pro ſe habentes alijs præferantur, dec.100.n.4
Conſuetudinis ratio cuſtodienda eſt, deciſio 162. num.5
A conſuetudine differt præſcriptio, dec.191.n.4. & vide latè adn. ibid. ſub n.6
Doctori de conſuetudine atteſtanti, fides non adhibetur, iuxta opinionem, quam ſequitur Rota, dec.274.n.5. & v. adn. ibid. num.8
Conſumptio detractionum eſt probanda per fideicommiſſarium, ſeu alium allegantem eas eſſe factas, vide in verbo Detractiones.
Conſumpta præſumuntur mobilia, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, vide Mobilia.
Contemplatione cuius perſonæ quid fuerit diſpoſitum, attendendum eſt, dec.544.n.4
Contentioſa iuriſdictio, vide Iuriſdictio.
Conteſtatio litis, vide Litis conteſtatio.
Conteſtes an, & quando præſumantur teſtes, vide Teſtes.
Continentiæ votum ad effectum ſeparationis thori non probatur fuiſſe factum per aſſertionem coniugum, deciſ. 294.n.4
Et ad hunc effectum requiritur, quòd fuerit emiſſum ab vtraque parte, ibid.n.6
Et emiſſum pro parte vnius ex coniugibus, tenet in præiudicium ipſius, adeò quòd debitum ab alio petere non poſſit, ibid.n.7
Et continentiam ſeruare, quando coniuges iurant, non poſſunt exigere debitum, ibid.n.8
Si tamen poſtea non contineant, coguntur ad inuicem redire, ib num.9
Contingere. In ijs, quæ veriſimiliter poſſunt contingere, & naturaliter contingunt ſecundùm naturam ſubiecti, promiſſor cogitare debet, aliàs ſibi debet imputare, v. Promiſſor, & Obligans ſe.
Continuando quis poſt motam litem in poſſeſſione, non dicitur attentare, & quando non procedat, vide Attentare.
Continuatio familiaritatis præſumitur ſemel probata familiaritate, niſi probetur diſſolutio, vide Familiaritas.
Morbi præſumpta continuatio tollitur ex probatione contraria, vide Morbus.
Poſſeſſionis plura, vide Poſſeſſio.
Vitæ continuationis vſque ad centum annos præſumptio, an ſufficiat ad probandam vitam, vide in v. Vita.
Contractus claudicat fauore pupilli, dec.574.n.4
Et non poteſt per Eccleſiam, & Minorem pro parte acceptari, & pro parte non acceptari, licèt ad eorum fauorem iudicium poſſit claudicare, dec.467.n.5. & adn. ibid. n. 16. vbi declaratur.
Filij, vide in verbo Filius.
Interpretationem ſumit ex ſolito contrahentium ſeruato in alijs contractibus, dec. 308.n.5 & adn. ibid. n.9
Iuratus non comprehenditur à Statuto requirente certas ſolemnitates, dec.391.n.4
Licitus propter incertitudinem, & dubietatem fit contractus, in quo emitur incertus euentus, dec.126.n.6
Minoris, vide in verbo Minor.
Mulieris, vide Mulier.
Primus, qui dedit cauſam ſecundo magis eſt attendendus, quàm ſecun-

Digitized by Google

ſecundus,dec.502.n.2
Pupilli,vide Pupillus.
Secundus interpretationem recipit à primo inito inter euſdem partes,dec.308.n.6.& adn.ibid.n 10
Et ſi contineat diuerſa pacta irritantia, & caſſantia primum contractum,nouat primum, & quando hoc procedat, necne, vide in v.Nouatio.
Societatis contractus,v.Societas.
Societatis officij,v.Societas officij.
Totus iudicari debet contractus, non ſingulæ eius partes, ad dignoſcendam eius iuſtitiam,dec.508 n. 3
Contractus cauſa originalis eſt attendenda,dec.502.n.2
Contractus forma per alterum ex contrahentibus immutari, & alterari non poteſt,dec.362.n.7
Contractus qualitas arguitur ex quantitate pretij, dec.126.n.9 & adn.ibid.n.11
A contractu receditur de voluntate vtrinſq; partis, dec.76.n.3
A cōtractu recedere,quãdo non poſſit cõductor,v. Conductor.
A contractu recedere, an, & quando liceat ob non implementum,v.Implementum.
Et an,& quãdo in cõtractib. ſit licita pęnitẽtia,v.Pœnitentia.
Ad authorizandum contractum, non eſt admittendus conſanguineus habeat intereſſe, dec.473.n.10.& adn.ibid.n 23
Circa diem celebrationis contractus, ſtandum eſt inſtrumento, dec.484.n.4
Controuerſiam ex ipſo contractu naſcentem mouere non poteſt, qui eſt prohibitus mouere controuerſiam, dec.286.n.4
De tempore contractus aliquem fuiſſe ſoluendo præſumitur,licèt ex poſt conſtet non eſſe ſoluendo,dec.406.n.10
In contractu quis dicatur principalis,an ille,qui dat, an verò is, qui recipit pecuniam,vide in v.Principalis.
In contractibus eſt attendenda concluſio, non autem tractatus, dec.168.n.2.& adn.ibid.n.5.dec.178.n.4
Et ideo teſtis deponens de tractatu,non probat, adn.ibid.n.6
Iuxta naturam contractus,& ſubiectam materiam debemus ad certam perſonam reducere incertitudinem,& imperſonalitatem,dec.511.n 4
Secundum contractus naturam naturaliter determinantur verba,quæ non ſunt determinata formaliter,v.Verba.
Contradictæ. Per contradictas fit proceſſus tantùm ex vrbanitate,non ex neceſſitate,adn.ad dec.430.n.6
Et fieri non poteſt, quando fuit conſtitutus Procurator in actis, adn.ibid.n.7
Fallit mortuo d.Procuratore, etiam non intimata morte principali,adn.ibid.n.8
Per contradictas procedi poteſt contra eum, qui diſceſſit à Curia, & non dimiſit Procuratorem, & pręſertim, quando intercеſſit tempus notabile à die diſceſſus, dec.110.n.1.adn.ad dec.430.in fine
Et etiam aduerſus appellantem vigore commiſſionis, poſtquam eſt effecta communis,adn.ad d.552.n.8
Item procedi poteſt per contradictas, quando præcedit citatio perſonalis,& citatus non comparet, dec.430.n.1.& adnot. ibid.n.5
Secus ſi prius non præcedat d.citatio perſonalis, adn.ad d. dec. 430.d.n.5
Contradictio creditoris in pecunia, non poteſt impedire incorporationem bonorum ad fauorem Fiſci ſub prætextu hypothecæ,quam habet in dictis bonis,dec.114.n.3
Sola contradictio impedit incorporationem reſpectu dominij,& poſſeſſionis,d.dec.114.n.9
De contradictione teſtium,v.in v.Teſtes.
Contradictor legitimus,vide Legitimus contradictor.
Contrahentes cenſentur ſe conformare cum diſpoſitione Breuis,dec.33.n.4
Errare præſumitur ſi palam contrahant in caſu prohibito, dec. 461.n.5
Negare non poſſunt qualitatem, quæ expreſſa cum aliquo contraxerunt,deciſ.227.n.13
Contrahentium mens,& intentio declaratur ex obſeruantia ſubſecuta,vide in v.Obſeruantia.
Et ex præfatione,dec.158.n 2
Et illorum voluntas,& opinio magis inſpici debet, quàm veritas ipſa in his,quæ ab eorum voluntate dependent,d.265.n.5
Et ab eorum mente aliena præſumitur correctio repentina, & contrarietas,v.Contrarietas, & Correctio.
Contrahentium verba,pręſumuntur verba per Notarium prolata,& maximè quando ſunt prolata partibus præſentibus,dec. 7.n.3
Et quando ſunt relatiua, & prolata inter perſonas contrahentium,ibid.n.4
Ex ſolito contrahentium ſeruato in alijs contractibus,ſumit interpretationem contractus,v.Contractus.
Per alterum ex contrahentibus immutari, & alterari non poteſt forma ſtipulationis,& contractus,v.ibid.
Propter ignorantiam contrahentium in ſtipulationibus admittitur conditio de præſenti,& de præterito,v. Conditio.
Contrapoſitio partitarum inducit compenſationem, dec.366 n.3.& plenè adn.ibid.ſub n.8
Contraria iuris præſumptio, & reſiſtentia iuris differunt,vide Præſumptio, vbi etiam quando talis contraria iuris præſumptio manutẽtionẽ non impediat,v.etiã in v. Reſiſtentia.
Contraria,& diuerſa allegare quis poteſt excipiẽdo,dec.556.n.7
Non procedit,quando ſuper exceptione obtinuit,ibid.n.8.
Contrarietas ſentẽtias opinio concilians,eſt tenenda,v.Opinio.
Contrarij,quando dicantur teſtes,necne, & alia de teſtibus ſibi, & alijs contrarijs,v.in verbo Teſtes.
Ad contrarias probationes elidendas poſſunt quandocunque produci noua iura, vide in v.Probatio.
Argumentum à contrario ſenſu,quando admittatur,necne,vide Argumentum.
Contrariarum eſt eadem diſciplina, dec.517.n.34
Contrarietas aliena præſumitur à mẽte cõtrahẽtiũ,d.297.n.3
Cõtrauenire prohibitioni alienationis facta à teſtatore,quãdo nõ dicat.hęres alienãda,v.alienationis prohibitioni,&c.
Contrauenire iuramento,quando non dicatur titularis, qui promiſit ſoluere penſionem, etiamſi agat ad illius nullitatem,v. in verbo Penſio.
Contrauentio. Per contrauentionem contrahitur mora,& hęc eſt odioſior,quàm ea,quę cõmittitur per omiſſionẽ, v.Mora.
Controuerſiam mouere prohibitus, poteſt mouere controuerſiam ex ipſa contractu naſcentem,dec.286.n.4
Quicquid in controuerſiam deduci poteſt, tranſigibile eſt,vide Tranſigibile.
Contumacia. Ex cauſa contumaciæ præſumitur lata ſententia, quæ fuit lata contra abſentem contumacem, non autem arguit malum ius illius,dec.371.n.10
Contumax non eſt vlterius citandus, ſi citatus expreſsè dixit nolle comparere,& quando hoc procedat, v. Citatus.
Conueniri quis non poteſt vigore inſtrumenti,quod ſibi non fuit ſeruatum,dec.261.n.1
Conuentio ſemper debet intelligi rebus in eodem ſtatu permanentibus,dec.30.n.3
A conuentione non cenſetur receſſum nulla extante cauſa mutationis,dec.156.n.5
Ex titulo præambulo præcedentis conuentionis, quis præſumitur percipere fructus,etiã ſi conuentio eſſet nulla,v.Fructus.
Copiã tutelę,& ĩuẽtarij habere debet litigãs cũ tutore,Tutor.
Copula Et vide Et.
Copulatiua. Pars vna copulatiuæ recipit declarationem ab alia,dec.308.n.2
Correctio repentina præſumitur aliena à mente contrahentium,dec.297.n.3
Correctionem à ſe abdicare,an,& quando poſſit Epiſcopus,ſi aliquam Eccleſiam à ſe irreuocabiliter eximat, vide in verbo Exemptio.

Correctoria, *quando dicatur conſuetudo, v.* Conſuetudo interpretatiua non dicitur, &c.
Correſpectiuitas *facit, vt duo actus cenſeantur vnicus actus, dec,* 508 *n.*7
*Hoc procedit fictè, non verè, ibid. n.*8
*Non inducitur ex actu incontinenti facto, quando adeſt diuerſitas cauſa, dec.*462 *n.*13
*Correſpectiuitas contractus, eſt pactum de retrouendendo factum in eodem loco coram iiſdem Notario, & teſtibus, d.*508 *num.*9
Corrigere *errorem in ſuis libris repertum poteſt mercator, dec.* 366 *n.*6
*Se non dicitur teſtis deponens plus in ſecundo examine, quàm in primo, dec.*351 *n.*23 *& v. in v.* Teſtes.
Corrupta *venit appellatione mulieris, ſicut virgo, dec.*510 *n.*1
Etiam ſi cum corrupta fuerit contractum matrimonium, intelligitur diſpenſatio ad retinendam penſionem, non obſtante, vid. in v. Diſpenſatio, *& in v.* Penſio.
Credere *in, ſi teſtes deponant, non probant, dec.*472 *n.*6
*Nec etiam ſi dicant ſe pro firmo credere, dec.*517 *n.*18
Et vide in verbo Teſtis.
Creditor *admitti debet ad licitandum, dec.*12 *n.*1
*An autem hoc procedat ſolum in ſubſidium, quando non adeſt alius oblator, v. adn. ibid. n.*3
*Confeſſus ſe creditorem de certo ſumma abſq; dictione taxatiua, non cenſetur fateri ſibi plus non deberi, dec.*317 *n.*4
*Conſentiens alienationi rei ſibi hypothecatæ, cenſetur remittere hypothecam, dec.*265 *n.*1
Immiſſus in poſſeſſionem vigore Saluiani, tenetur ſtare locationi, & poſtquam eſt ſatisfactus de fructibus tenetur rem reſtituere, v. in v. Saluianum.
In pecunia, non poteſt cogi recipere inſolutum ſpeciem, ſeu corpus, quia aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt, dec. 352 *n.*1
*Et ſic etiam inuito creditore, debitor quantitatis non poteſt ſoluere in ſpecie, ibid. n.*2
*Item creditor in pecunia non poteſt impedire incorporationem bonorum ad fauorem Fiſci ſub prætextu hypothecæ, quam habet in dictis bonis, dec.*124 *n.*3
*Nominatis, non acquirit aliquam hypothecam ſuper re empta pro perſona nominanda, adn. ad dec.*157 *n.*25
*Non eſt veriſimile, quod diu negligat exigere, dec.*521 *n.*1
Quando eſt paratus recipere, non eſt locus depoſito, vide in verb. Depoſitum.
Recipere, vt teneatur inſolutum iuxta Authen. hoc niſi C. de ſolut. *inter alia requiritur, quòd adhibita diligentia non fuerit repertus emptor, dec.*352 *n.*3
*Item requiritur cautio de euictione, ibid. n.*4
Remiſiſſe obligationem ſolidi, vt cenſeatur creditor agendo contra vnum ex ſocijs, ſeu recipiendo ab eo ſolutionem pro eius rata, quæ requirantur, vide in v. Solidum.
Retinere, an, & quando poſſit pro vno credito pignus, quod pro alio recepit, vide in v. Pignus.
*Retinere penes ſe ſcripturam continentem debitum, debet creditor, non autem debitor, dec.*439 *n.*7
Si conſentiat, & ſi velit habere fidem de pretio, valida eſt ſubhaſtatio, etiam ſi non ſit facta præſente pecunia, vide Subhaſtatio.
Si ex alio capite fuiſſet debitor, præſumitur quod fuiſſet oppoſita compenſatio ad euitandam ſolutionem, v. Compenſatio.
*Solutio ſibi de bonis hæreditarijs cenſetur, ſi ſit hæres defuncti, dec.*6 *n.*10 *& adn. ibid. n.*15
Ampliatur habere locum etiam in hærede cum beneficio legis, & inuentarij, quoties apparet adeſſe bona ſufficientia, d. dec. 67 *n.*11
*Hæc præſumptio eſt inducta in fauorem, non in damnum hæredis, adn. ib. d. n.*17
*An poſſit propria authoritate pro ſuo credito ſibi appropriare rem defuncti, vide adn. ibidem num.*16
Vti poteſt iuribus ſui debitoris, prout ipſi debitori competebant, dec. 362 *n.*10
Creditores etiam certi, non ſunt ſpecialiter citandi in confectione inuentarij, ſi non ſint præſentes, v. Inuentarium.
Creditori, cui eſt facienda ſolutio, ſufficit negare ſibi fuiſſe factam, vide Solutio.
Creditori ſoluere, vel alteri in eius gratiã paria ſunt, v. Soluere.
Creditoribus, an, & quando præiudicet confeſſio mariti de dote recepta, v. in v. Dos.
Creditoribus etiam anterioribus præfertur funeris impenſa, vide Funeris impenſa.
Creditoribus poſterioribus ſoluens, quando rectè ſoluat, & quando liberetur, necne, v. Soluens.
*Creditorum prioritas, & potioritas dignoſci non poteſt, niſi facta diſcuſſione, dec.*347 *n.*13
*Ad creditorem ſpectat caſus fortuitus, ſtante mora illius, d.*146 *n.*11. *Et quid in materia litterarum cambij, vide* Litteræ cambij.
Ex parte creditoris ſi debitum ſit coditionale, licèt ex parte debitoris ſit modale, eſt cenſendum conditionale, cùm ius metiamur ex parte Actoris, v. Debitum.
Ex parte creditorum, quibus ſoluitur, non eſt præſtanda cautio, vide Cautio.
Per creditorem poſſidetur pignus conuentionale, v. Pignus.
Quando agitur inter creditorem, & debitorem, ſolutio debet probari à debitore, v. Solutio.
Creditum *cedentis iuſtificare tenetur ceſſionarius, v.* Ceſſionarius.
Pro vno credito an, & quando licitum ſit creditori retinere pignus, quod pro alio credito recepit, vide in verbo Pignus.
Quoad creditum acceptari non poteſt liber, qui continet particulas debiti, & crediti, niſi etiam acceptetur quoad partitam debiti, v. Liber.
*Super toto credito, nõ ſuper parte ferri debet ſẽtẽtia, d.*488 *n.*4
*Non procedit, quando ſunt plura capita ſeparata, quia tunc ſuper aliquibus lata, alijs omiſſis, valet, ibid. n.*5
Credulitas *iuſta, & ignorãtia excludit negligentiã, d.*369 *n.*6
Teſtes de credulitate an, & quando probent, v. in v. Teſtis.
Creſcentius *dec.*3 *de dilat. non ſeruatur, dec.*94 *n.*4
Crimen *ſapit materia, quando articuli tendunt ad reprobandum teſtes, & ideò ſuper eis non ita de facili admittitur remiſſoria, dec.*414 *n.*10
*Poſitionibus crimen continentibus, non tenetur quis reſpondere, dec.*563 *n.*14
*Vbi de crimine agitur probationes non coniunguntur, ad faciendas probationes, dec.*517 *n.*28
*Procedit etiam vbi de crimine ciuiliter agitur, ibid. n.*29
*Criminis ſocius admittitur in teſtem in caſibus, in quibus veritas aliundè haberi non poteſt, dec.*351 *n.*25
Criminalia acta, *quæ faciunt ad cauſam, ſunt tranſportanda, vide* Tranſportatio actorum.
*Ex cognitione cauſarum, tàm criminalium, quàm ciuilium, arguitur iuriſdictio, dec.*325 *n.*19. *& vide* Iuriſdictio.
*In criminalibus fama non probat, nec etiam ſemiplenè, dec.*517 *num.*25
*Nec etiam probat teſtis de auditu, ibid. n.*15
*Nec in teſtem admittitur inimicus, etiam poſt ſecutam reconciliationem, ibid. n.*13
Culpa *lata deducitur ex incongruitate loci, dec.*528 *n.*13
Præſumi potius debet, quàm dolus, d. 109 *n.*1 *e. & adn. ib. n.*13
Ad illum, qui eſt in culpa, ſpectat caſus fortuitus, vide Caſus fortuitus.
Et in ijs, quæ extra culpam accidere non ſolent, probari debet caſus fortuitus, qui excludat culpam, vide ibid.
In culpa, quando dicatur conductor, necne, & de qua culpa teneatur, vide Conductor.
Cultus diuinus. *Ad diuini cultus diminutionẽ tẽdit ſuppreſſio, vide*

Digitized by Google

vide Suppreſſio.

Pro cultus diuini augmento, eſt ſemper facienda interpretatio, dec.483.n.6

Pro cultus diuini augmento vnio facta, an, & quando cadat ſub reuocatione regalæ, v. Vnio.

Cura animarum *non probat parochialitatem, quia poteſt eſſe cura ſine parochialitate, dec.387.n.10*

Ad curam animarum exercendam in Eccleſia plures eſſe poſſunt deputati, dec.370.n.5

Et illius exercitium poteſt pluribus etiam in ſolidum competere, ibid.n.9

Ad curam animarum niſi ſit approbatus prouiſus de Curato in forma dignum, non poteſt apprehendere poſſeſſionem, d.441 ſub n.3

De cura animarum non facta mentione, Gratia dicitur ſubreptitia, dec.450.n.2.& latè Adn.ibid.ſub n.9

Fallit in cura acceſſoria, non principali, de qua non eſt neceſſe facere mentionem, ado ibid.n.10

An autem ſit neceſſe facere mentionem de cura habitu, v.adn. ibid.n.11

Non cenſetur autem facta ſufficiens mentio de cura, ex eo, quod in gratia dicitur, quod animarum cura, ſi qua imminet, nullatenus negligatur, d.dec.450.n.3

Ei, ad quem ſpectat cura animarum, decimæ de iure debentur, & ille, ad quem ſpectat exercitium, non habet, niſi ſuum congruam, dec.174.n.3.& adn.ibid.n.8

Idem, quòd congrua debeatur Rectori, ſeu Vicario exercenti curam animarum, dicit dec.429.n.1.& adn.ibid.n.8

Curata beneficia comprehenduntur ſub indulto, adn. ad d.291 num.8

Et in materia diſpenſationis à pari procedunt cum canonicatibus Eccleſiæ Cathedralis, dec.287.0.7

Nec duo curata beneficia dari poſſunt in vna eademq; Eccleſia, dec.387.n.3

Curatum non præſumitur beneficium ex eo, quod adminiſtrentur Sacramenta, niſi probetur, quod illud obtinens ad ea adminiſtranda adſtringatur, & recipientes illuc accedere cogantur, dec.108.n.3.& ado ibid.n.14

A Iobtinendum Curatus legatus non poteſt diſpenſare illegitimum, dec.287.n.5

A relatione examinatorum, qui approbarunt ſolum ad beneficium ſimplex, non ad curatum datur appellatio, d.527.n.1

Alia de hac materia, ſupple in v. Parochia, & Parochialis. *Et de concurſu ad beneficia curata, v. in verbo* Concurſus.

Curator *dandus eſt minori, aliàs proceſſus eſt nullus, d.319.n.2*

Dari non poteſt in teſtamento, dec.260.n.8

Datus tamen in teſtamento poteſt per Iudicem cõfirmari, ib.n.9

Curatoris, & Tutoris confeſſio emanata per viam contentioſæ iuriſdictionis, præiudicat quouſque de errore non doceatur, d. 506.n.9

Et facta in reſponſione ad poſitiones, plenè probat contra pupillum, ibid.n.8

In curatore non admittitur communis error, ſeu reputatio ad effectum conualidandi actus geſtos à falſo curatore, deciſ.260 num.10

Minor non poteſt validè contrahere ſine interuentu curatoris, d. 164.n.3 dec.406.n.3

Nullitas ex defectu authoritatis veri curatoris non tollitur per l.fin.C.ſi minor maior fact. dec.260.n.14

Pater ſi ſit curator filij, an, quando teneatur reddere rationem, v. Pater.

Curatum *beneficium, v. ſub v.* Cura animarum.

Curatus. *Duo curati in vna, eademq, Eccleſia dari non poſſunt, dec.387.n.3*

Curatorum deputatio probat diœceſim, & ius diœceſanum, dec. 434.num.13

Alia ſupple in v. Parochus.

Curia. *Beneficia vacantia in Curia, & apud Sedem, non comprehenduntur ſub indulto, vide* Vacantia beneficia in Curia, *& in v.* Indultum.

In Curia fieri poteſt ſententia etiam de docte, v. Sententia.

In Cura non attenditur ſubreptio commiſſionis propter facilem recurſum ad ſignaturam pro Reformatione, v. Subreptio.

Iuxta Ritum Magnæ Curiæ Neapolitanæ, ærarius tenetur conficere librum diſtinctum, vide in verbo Aerarius, *& in verb.* Liber.

Curioſus *de verſione pecuniæ, ſeu pretij in cauſam expreſſam, quando quis eſſe debeat, necne, v. in verbo* Verſio.

Curſor. *Officij Curſoris, vbi funguntur Notarij, ibi probatur executio citationis, per atteſtationem Notarij, etiam ſine teſtibus, vide in v.* Citatio.

Curſoris relatio facta in originali in actis magis eſt attendenda, quàm relatio eiuſdem Curſoris facta in manibus partis, dec. 131.n.2

Alia ſupple in verbo Nuncius.

Cuſtodia *denotatur per clauem, dec.146.n.4*

Et per clauium traditionem quis liberatur à cuſtodia, ib.n.12

Suſcepta non cenſetur ex eo, quod aliquo præſente, & tacente fuerit quid depoſitum in eius capſa, ibid.n.15

Cuſtodiendam rem, qui habet, dicitur Depoſitarius, ibid.n 5

Qui malè in cuſtodia verſatur, tenetur de damno, d.d.146.n.14

Cuſtos *non eſt dominus pecuniæ, dec.106.n.3*

D

DAmnũ *incẽdij emẽdari debet vicino actione legis Aquiliæ ab eo, cuius culpa illud paſſus fuit, v. in v.* Incendium.

Societatis, debet eſſe commune, ſicut lucrum, licèt contingat poſt finitam Societatem, vide in. Societas, *vbi alia de hac materia.*

Damni timor, eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum, d.181.n.4.

Damnum nullum ſi emptor pati poteſt, non obſtat exceptio rei non liberè traditæ, v. Exceptio.

Et ſi non reſultet ex non implemento, non competit exceptio implementi, v. Implementum.

Ad omne damnum, & intereſſe, ſi debitor ſe obligauit in caſu nullitatis, remanet obligatus, licèt cenſus eſſet nulliter conſtitutus ex eo, quia non fuerint numeratæ pecuniæ, v. Cenſus.

Sub promiſſione damnorum, & intereſſe comprehenditur reſtitutio principalis, adn.ad d.564.n.5

De damno dato tenetur ille, qui malè in cuſtodia verſatur, dec. 146.n.14

In damno, ſi remaneat pupillus contrahens ſine ſolemnitatibus Statutarijs, etiam cum alio pupillo, ſi alter remanet in lucro, poteſt dare de nullitate contractus, licèt regulariter non poſſit, v. Pupillus.

In damnum potius, quàm in lucri amiſſionem, ſonat priuatio ſucceſſionis paternæ, v. Succeſſio paterna.

Priuilegiatus vtitur priuilegio contra priuilegiatum, quando tractat de damno, alter de lucro. Item etiam ſi vterque de damno ageret, alter tamen conuenitur, dec.473.n.14

Succurrendum magis eſt ei, qui agit de damno euitando, quàm alteri tractanti de lucro faciendo, dec.439.n.9

Dare *non dicitur confirmans, dec.240.n.11*

Data *relaxationis litterarum in plumbo non probat eſſe factam exactionem penſionis ante expeditionem litterarum, quia poſſibile eſt, quod poſt plumbationem in plumbo permanſerint, vide* Penſio.

Sola non probat antiquitatem, dec.393.n.2.& adn.ibid.n.5

Iuxta tempus datæ impetrationis, iuſtificari debet valor beneficij, aliàs non dicitur iuſtificatus, & teſtis ſimpliciter de dicto valore deponens, cenſetur percutere tempus Datæ, ſi articuli illud contineant, v. Valor beneficiorum.

Datio in ſolutum *non pignus in dubio præſumitur, dec.194.n. 12.& adn.ibid.ſub n.27*

Præſertim fauore dotis, ibid.n.13

ç 3 Item

Digitized by Google

Item etiam,quando datur res ipſa pro quantitate,ibid.n.14

Item ſtante pacto reficiendi melioramenta,d.dec.194.n.16

Similis eſt venditioni datio inſolutum,maximè quando eſt voluntaria,& quicquid de venditione dicitur, habet locum in datione inſolutum,dec.425.n.9

A datione tamen inſolutum,ſeu adiudicatione, quæ fit creditori,differt venditio facta à Iudice plus offerenti, dec.193.n.9

*Etiam in datione inſolutum dominus cenſus habet prælationem, vide in v.*Cenſus.

Debitor *condemnatus,& exactus executiuè, & per vnicam ſententiam,an poſſit vnica ſententia fauorabili obtenta repetere ſolutum, & quid ſeruetur in materia Obligationis Cameralis,v.adn.ad dec.581.n.10*

Generis liberatur ab obligatione Camerali,reſtituendo tantumdem in genere,dec.146.n.19

*Quantitatis,non poteſt ſoluere in ſpecie inuito creditore, d.352 n.2.& vide in v.*Creditor,*vbi alia de hac materia.*

Qui ſe obligauit in caſu nullitatis ad omne damnum,& intereſſe remanet obligatus, licèt cenſus ſit nulliter conſtitutus ex eo, quia non fuerunt numeratæ pecuniæ,v.in verbo Cenſus.

Retinere non debet penes ſe ſcripturam continentem debitum, ſed creditor,dec.439.n.7

Solutionem probare debet,quando agitur inter ipſum, & creditorem,dec.480.n.3

Sub conditione ea pendente regulariter cauere non tenetur,dec. 428.n.5

Limita non procedere iuſta ſubſiſtente cauſa, quæ etiam cauſa debet ſuperuenire poſt contractum,ibid.n.6

Sui ipſius quis non poteſt eſſe debitor,dec.206.n.4

Teſtis eſſe non poteſt in cauſa propria,dec.195.n 14

*Debitoris delegatio,& de eius materia,v.*Delegatio.

*Debitoris ſui iuribus vti licèt creditors, prout ipſo debitori competebant,vide in v.*Creditor.

*In cauſam à debitore electam,debet cedere ſolutio,v.*Solutio.

*In manibus creditorum remanent quietantia,v.*Quietantia.

Scriptura autem continent debitum, debet retineri per creditorem,non autem per debitorem,dec.439.n.7

Debitum *conditionale ſi ſit ex parte creditoris,licèt ex parte debitoris ſit modale,eſt cenſendum conditionale, cùm ius metiamur ex parte Actoris,dec.428.n.11*

Coniugale,vide Coniugale debitum.

Exhibens debitum non dicitur beneficium facere, dec.240.n.13

Hæreditarium ſolui debet per hæredem ſolum pro rata,dec.442 n.3.& adn.ibid.n.5

Vbi liquidatur per ſententiam, datur appellatio, etiam ſi alias materia eſſet executiua, vide Appellatio.

*Debiti aſſumptionis in ſe vim habet Accollatio,v.*Accollatio.

Prælatus tenetur ſoluere ſua debita ex fructibus, & redditibus Eccleſiæ,vide Prælatus.

Quot ſunt debita,& termini,tot ſunt obligationes,dec.345.n.3

Scripturam debitum continentem,debet penes ſe retinere creditor,non autem debitor,dec.439.n.7

Vbi non agitur de ſubſtantia debiti, ſed de quantitate, probationes leuiores ſufficiunt, dec.324.n.4

Decius *conſ.140.reprobatur,dum voluit ſufficere, quod in promiſſione de non cohabitando maritus dicat ſe id facere iuſtis de cauſis,dec.294.n.10.& v.adn.ibid.n.15*

Decedere *quis non poteſt pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus,dec.542.n.6*

Decepta *ne altera pars remaneat,fieri debet interpretatio, d. 126 n.10*

Decimæ *de iure debentur ei,ad quem ſpectat Cura animarum, & ille, ad quem ſpectat exercitium non habet, niſi congruam,dec.174 n.3.& adn.ibid.n.8*

Et earum perceptio conuenit Parochis,dec.504.n.3

Et ſuper eis Parochus habet aſſiſtentiam iuris communis, intra limites ſuæ Parochiæ,dec.449.n.1

In decimis minutis, quas percipit Rector, congrua præſumitur illi aſſignata,dec.426.n.2

Rectoribus autem Parochiarum,non Epiſcopo ſoluendæ ſunt decimæ per laicos,dec 519.n.3

*Super Quarta decimali,an,& contra quos Epiſcopus habeat intentionem fundatam,& alia de hac Quarta,v.in v.*Epiſcopus,*& in v.*Quarta.

Decimæ præſcribuntur per Immemorabilem,dec.174.n.4

Decimarum aſſignatio pro congrua, non probat iuspatronatus, quia cum decimæ ad Eccleſias pertineant, videtur potius quædam reſtitutio,quàm dotatio de proprio, dec.397.n.1

*Decimarum cauſa cenſetur prophana ad effectum Remiſſoriæ, & in materia decimarum articulus concernens fines diœceſis, & Parochialitatis, eſt releuans pro obtinenda Remiſſoria,v.*Remiſſoria.

Et in cauſa decimarum,releuans eſt articulus concernens terras, de quarum decimatione agitur non eſſe in diœceſi, d.415.n.2

*Ad eos,qui decimas percipiũt ſpectat onus cõgruæ,v.*Congrua.

In cauſa decimarum, ſi filius proteſtatur velle ad Iudicem venire ex iure ſuo ſeparato à iure patris,non poteſt impedire ſolutionem decimarum decurſarum viuo patre, cuius non eſt hæres,dec.396.n.5

In decimis ſunt fundata beneficia, Eccleſiæ Cathedrales, & dignitates in Regnis Hiſpaniarum, & ideò Rectores non fundant contra alios beneficiatos intentionem ſuam in illis Regnis ſuper decimis,dec.429.n.6

Exigens decimas quoad vnam ſpeciem fructuum,cenſetur eſſe in poſſeſſione exigendi omnes fructus ratione iuris vniuerſalis, adn.ad dec.557.n.10

Et quaſi poſſeſſio generalis exigendi decimas,ſufficit pro manutentione alio non poſſidente,dec.449.n.2

Manutentio autem in hac quaſi poſſeſſione exigendi decimas,eſt danda laico, etiam ſi non doceat de titulo, quia poteſt eſſe, quòd non ſint ſpirituales, ſed potius reſponſiones temporales, dec.404.n.2

Dec.*Afflict.348 reprobatur,dec.63.n.16*

Caputaquen.dec.265.p.1.requirens iuramentum Officialis in relatione circa diligentias factas,non ſeruatur,dec.287.n.3.& v.adn.ibid.n.10

Creſcent.3.de dilation.non ſeruatur,dec.94.n.4

Put.447.lib.1.declaratur,dec.460.n.11

*Quando dec. non eſt ſuper meritis, & cauſa eſt in principio,& nullæ adhuc ſunt factæ probationes, non poteſt dici conſtare de calumnia,v.*Calumnia.

Deciſiones in terminis,quando adſunt,non eſt laborandum ſuper regulis generalibus,dec.256.n.3

Deciſiones Rotæ oſtendunt bonum ius,dec.524.n.4

Dec.verba ſunt intelligenda, vt fiat conformia iuri,d.511.n.25

Deciſoria,*quando reſpicit ſtylus,Iudex de eo non poteſt ſe extraiudicialiter informare partibus non vocatis,dec.485.n.6 & adn.ibid.n.8*

Declaratio *animi,ex quibus fiat,v.*Animus.

Circa rem claram non tollit ius quæſitum ex actu declarato, d. 375.n.10

Circa rem claram,quæ vertitur,non dicitur declaratio, ſed quæ vertitur circa rem dubiam, d. dec.375.n.9. & adn.ib.n.12

Conceſſionis,non fit ex petitione,quando verba conceſſionis ſunt clara,dec.522.n.8

Diſpoſitionis,fit per exceptionem,dec.509.n.3

Fieri debet, vel ante, vel poſt actum, ante tamen conſummationem,& non ex interuallo,vbi agitur de præiudicio tertij, & maximè quando præſumptio eſt contra declarantem, dec.7. num.10

*Et præcedere debet,non ſequi actum,qui ſolet importare aditionem hæreditatis,v.*Hæreditatis aditio.

*Et fieri non poteſt poſt emptionem Cenſus in præiudicium emptoris ab eo,qui fuit deputatus ad illũ emẽdum,v.*Cenſus.

*Iudicij,fit ex proſecutis,v.*Iudicium.

*Mutuis contrahentium,ſumitur ex obſeruãtia,v.*Obſeruantia.

Non

Digitized by Google

Non afficit tertium,dec.157.n.8
Quod quis velit ſtare paruitti librorum pro,& contra, intelligitur arbitrio boni viri:Et ideò ſi conſtat de errore,talis declaratio non præiudicat,dec.79.n.4
Huiuſmodi autem declaratiu fieri non poteſt per Procuratorem abſq; ſpeciali mandato,ibid.n.3
*Vnius partis Conſtitutionis fit pee per aliā,v in v.*Conſtitutio.
Vnius partis Teſtamenti fit per aliam,v. Teſtamentum.
Voluntatis fit etiam ex actu nullo,vide Voluntas.
Voluntatis Teſtatoris fit ex vſu loquendi illius, & ad eius declarationem verba ſunt maximum teſtimonium veritatis,v. Teſtatoc.
In ijs,quæ pendent ab animo facientis, ſtandum eſt declarationi illius,qui fecit actum,dec.163.n.4 dec.460.n.13
Magis,quam factis contrarium indicantibus,d.dec.163.n.8
Ad declarandum,potiora ſunt facta,quàm verba,ſæpè enim dicunt homines aliud,quàm velint,rarò autem faciunt, contra quod ſentiunt,dec.247.n.18
Decretum *compulſorialium generalium obtentū fuiſſe ſufficie, vt quis eē,ca.ur tacitè admiſſus ad cauſā,v in v.* Tertius.
Conditionale,non purificata conditione euaneſcit, dec.31.n.7
Cum intimatione, ſi intimatio non reperiatur facta non afficit, dec.31.n.8
Ex falſa cauſa interpoſitum eſt nullum, dec.496.n.11. & latè adn.ibid.n.12
Etiam ſi ſit interpoſitum partim ex falſa,partim ex vera cauſa, niſi falſa cauſa eſſet minus principalis,ibid.d.n.12
Factum in poſſeſſorio plenario,habet vim diffinitiuæ,d.457.n.9
Irritans inducitnec x verbis prohibentibus nullo modo poſſe alienari,quod decretum irritans inducit formam, dec.384.n.9
Et non operatur, niſi poſtquam eſt cognitum intrare diſpoſitionem,cui eſt annexum,adn.ad dec.283.n.8
Iudicis intelligi debet ſecundùm cenſuram legis, quæ non debet eſſe durior,dec.282.n.2
*Iudicis requiritur in circunductione, cùm non pendeat à voluntate partium, v.*Cicecunductio.
*Manutentionis requirit citationem,v.*Manutentio.
Decretum (niſi infra menſem) *ſubſequi ſolet,quando eſt facta citatio ad deliberandum,v.in v.*Deliberatio.
Nullum redditur ex defectu citationis,dec.457.n.1
Tranſitionale non requirit citationem,ibid.n.2
Quando eſt factum præſente Procuratore, non eſt neceſſaria citatio,dec.503 n.2
Quod non iuſtificatur ex actis, dicitur nullum, ſeu notoriè iniuſtum,dec.209.n.5.dec.455.n.1
*Ex decreti interpoſitione præſumitur præſentia,v.*Præſentia.
Sub prætextu decreti ab eo violati excuſari quis non poteſt,dec. 465.n.7
Dederit.*Hoc verbum appoſitum in diſpoſitione loquente de dote,operatur illam verificari etiam in dote promiſſa,dec.204 num.26*
Dedicationis *Eccleſiæ feſtum tenentur celebrare omnes Eccleſiæ,dec.472.n.5.adn.ad dec.493.n.7*
Et illud feſtum præfertur alijs ſolemnitatibus,adn.ibid.d.n.7
Dedit.*Hoc verbum denotat trāslationem dominij,d.194.n.15*
Defectus *in decima parte eſt modicus, & venit ſub dictione* in circa,*dec.128.n.6*
Defectum non narratum,Papa non cenſetur voluiſſe ſanare,dec. 164.n.7
Plures defectus,an, & quando ſuppleri poſſint per vnicam iuramentum,vide Iuramentum.
*A defectibus ſubſtantialibus inſtrumentum non defenditur per antiquitatem,v.*Antiquitas.
Defendere *vnuſquiſq; præſumitur velle à ſe geſta,potiùs,quàm illa euacuare,dec.486.n.6*
Defenſio *Hoſpitalis, ſeu alterius loci pij alicui relicta, non tribuit Iuriſdictionem Præſectori, nec eximit locum pium à Iuriſdictione Ordinarij,dec.4.n.3*
*Defenſionem Eccleſiæ ſuſcipere poſſunt parochiani negligente Parocho,v.*Parochiani.
Defenſionibus nouis vti poſſe debet appellatus, ſicut appellans vti poteſt nouis probationibus,dec.581.n.4
Ad ſui defenſionem licitum eſt Reo, & poſſeſſori allegare ius tertij,dec.415.n.4
Defenſor *Hoſpitalis,ſeu alterius loci pij,non dicitur habere iuriſdictionem,dec.4.n.3*
Cum defenſore Eccleſiæ minus legitimo, lata ſententia non præiudicat Eccleſiæ,dec.467.n.2
*Quando ſententia fuit lata ſuper ſtatu perſonæ non citato legitimo defenſore non facit ius quoad omnes,v.*Sententia.
Defuncti *ius non mutatur in perſona hæredis,dec.489.n.9*
Delegatio,*vt inducatur, requiritur,quòd delegans ſit creditor nominis debitoris delegati,& quòd mandet dicto debitori delegato,vt tanquam ſuus debitor ſe obliget ad fauorem ſui creditoris:Item quod ſequatur talis obligatio,& acceptatio dictæ obligationis,dec.217.n.3*
Induci non poteſt ſine animo mandantis, nec ſine animo recipientis,ibid.n.5
*Quando ſolùm eſt inducta delegatio,mora habet locum in materia litterarum cambij,v.*Mora.
Delegatus *Apoſtolicus non tenetur ſeruare ſtylum, & conſtitutiones loci,vbi ſit iudicium, ſed ſtylum, & leges Curiæ Romanæ,vnde eius iuriſdictio profluit,dec.251.n.11*
Declara,prout in adn.ibid.ſub n.16
Tenetur omninò ſeruare formam datam in commiſſione, aliàs proceſſus eſt nullus,dec.518.n.2
Delegati Iudicis commiſſionis notitia,ex quibus præſumatur in perſona citati,v.dec.1137.ſub n.3
*Ex iure delegato, & ſpeciali Ordinarius non præſumitur feciſſe actum,ſed potius nomine proprio,& ex facultate,quam habet ex iure communi,v.*Ordinarius.
Deliberatio *corruit in totum, ſi ſit facta pro maiori ſumma, quam ſit debitum,dec.316.n.3*
Vt ſit valida, requirit citationem ad videndum deliberare, dec.416.n.1
Et iſte defectus citationis eſt inſanabilis,etiam ſtante clauſula Arbitrio,*ibid.n.2.*
*Quando autem eſt facta citatio ad deliberandum, ſubſequi ſolet decretum,*niſi infra menſem,*ibid.*
In deliberatione, & venditione veniunt fructus pendentes tanquam pars fundi,dec.430.n.3
Delictum *circa rem commiſſum, catenus facit perdere rem, quatenus in ea peccatur,dec.219.n.3*
Pro delictis perpetratis à ſubſtituto in officio alicuius, tenetur præponens,ſeu ſubſtituens,dec.233.n.1
Delinquere *in officio ſatis dicitur,qui delinquit contemplatione officij,ſeu prætextu,colore,vel occaſione officij, ibid.n.6*
Exhibens in carceribus ſubſtitutum,qui deliquit in officio, liberatur,ibid.n.3
Procedit hoc in officiali publico, qui ratione officij habet perſonas ſubordinatas,& ſolet vti ſubſtitutis,ſecus in officiali,qui non poterat,nec debebat exercere per ſubſtitutum,ſed per ſe ipſum,ibid.n.4
Deiuſa *à Rota,non debet remanere pars,quæ Rotam conſuluit, & eius iudicium ſequuta fuit,dec.369.n.4*
Demonſtratiuè, *non limitatiuè verba in dubio intelligi debēt, v.*Verba.
Denegata *cenſetur facultas illa, quæ non legitur in facultatibus Legati,v.*Facultas,*&* Legatus.
Denegatum poſt tempus cenſetur, quod fuit conceſſum ad tempus,dec.567.n.1
Denominatio *actus talis præſumitur, qualis à facientibus denominatur,& quando hoc procedat,v.*Actus.
Denominationum diuerſitas arguit diuerſitatem rei, maximè ſi fuerint expreſſi etiam confines, dec.555.n.8
De nouo, *vide in v.*Nouum.

Denun-

Digitized by Google

Denunciatio *venditionis,quæ fieri debet cenſuario vigore Bullæ Pij V. fieri poteſt non ſolùm à venditore,ſed etiam ab emptore,vide in v.*Cenſuarius.

*Et denunciatio,quæ pro forma à Bulla requiritur, ſi facta non fuerit Domino cenſus, non præiudicat ſcientia alienationis, quoad prælationem,vide in v.*Cenſus.

Denuo,*vide in v.*Nouum.

Dependentia. *Ad dependentiam trahitur tranſactio, vide* Tranſactio.

Deponens *debet expreſsè conſentire,quod depoſitum conſignetur creditori,ad hoc, vt depoſitum pariat effectum liberationis,dec.146.n.7*

Deponens pecuniam præſumitur habere mandatum, quia non præſumitur quis pro alio facere depoſitum de proprijs pecunijs,dec.324.n.2

Deponere *non eſt accollare,dec.505.n.2*

Maximè quando altera pars nunquam recuſauit,ſed ſemper iactetu pro accollatione,ibid.n.3

Non eſt ſoluere,dec.146.n.1.& adn.ibid.n.20

Obligatio ad deponendum non intrat,donec controuertitur qualitas ſine qua non competit actio,dec.451.n.6

*Alia vide in v.*Depoſitum.

Deponi *debent libri penes tertium, non autem ſunt edendi per adminiſtratorem, itaut deueniant in manus collitigantis, v.* Liber.

Depoſitarius *dicitur,qui rem cuſtodiendam habet, d.146.n.5*

Non eſt dominus pecuniæ, dec.106.n.3

Nec ea vti poteſt ad ſui libitum inuito domino, ibi.n.4

Quod maximè procedit in pecunia frumentaria, quæ de ſui natura prohibita eſt in alium vſum conuerti,ibid.n.5

Obligare ſe debet ad reſtituendum depoſitum, ad hoc vt depoſitum pariat effectum liberationis, dec.146.n.8

Reſtituere tenetur incontinenti, & ſine mora pecuniam depoſitatam,d.dec.106.n.6

Depoſitarij damno perit depoſitum in pecunia numerata, quia tranſit in naturam mutui, & ſecundum mutui naturam regulatur,d.dec.146.n.16

*Alia v.in v.*Depoſitum.

Depoſitio. *Ceſſante ratione, in qua eſt fundata eius depoſitio teſtis nihil probat,dec.510.n.5*

Depoſitiones teſtium afficiunt ſingularem ſucceſſorem, dec.535 num.1

Depoſitionis teſtium interpretatio facienda eſt contra inducentem,dec.455.n.14

*Alia v.in v.*Teſtis.

Depoſitum *factum poſt multos dies poſt ſubhaſtationem non ſuffragatur,dec.28.n.3*

Fieri debet parte citata,dec.146.n.6. & adn.ibid.n.23. d.505 num.7

Si autem non ſit facta parte citata, & de Iudicis mandato, non eſt iudiciale,dec.146.n.9

Et nihil operatur,dec 480.n.1

In pecunia numerata, tranſit in naturam mutui, & ſecundùm mutui naturam regulatur, & ideo ſi perit,damno depoſitarij perit,dec.146.n.16

Quando autem cenſeatur factum in corpore, & vti ſpecies, & quando in quantitate,& de defectu,v.adn.ibid.n.24

Integrum eſſe debet,dec.505.n.9

Non integram tamen ſeu aliàs,nullum depoſitum acceptans ſibi præiudicat,adn.ad dec.480.n.7

Integrè autem factum non dicitur, quando non eſt factum vnà cum fructibus decurſis,d.dec.480.n.2

Item non integrum,& irrelenans dicitur, ſi deficiat vnus nummus,ibid.n.4

Pro alio quis non præſumitur facere depoſitum de proprijs pecunijs, & ideo deponens pecuniam præſumitur habere mandatum,dec.324.n.2

Purum debet eſſe depoſitum,vt releuet,& ſine aliqua conditione,adeò quod creditor poſſit ad libitum illud exigere, d.505 n.9.& latè adn.ibid.n.11

Imò vt pariat effectum liberationis, eſt neceſſe, quòd deponens expreſsè conſentiat,quòd conſignetur depoſitum creditori, d.146.n.7

Item eſt neceſſe, quòd depoſitarius ſe obliget ad depoſitum reſtituendum,ibid.n.8

Et ſic etiam realis oblatio facta cum depoſita,ſi non ſit pura,ſed conditionalis,non ſuffragatur,vide Oblatio.

Non vitiatur tamen depoſitum per conditionem intrinſecam,& ex natura negotij,ſed ſolum per extrinſecam, dec.347.n.12 adn.ad dec.505.n.12

Vbi etiam, quænam dicatur intrinſeca, & quæ extrinſeca conditio.

Solutionis vim vt habeat, pecunia debet numerari, dec.146.n.3.& adn.ibid.n.22

Solutionis tamen vim habet,quando eſt factum parte citata,quæ recuſat recipere,dec.214.n.1

Licet autem aliquando liberet à ſolutione facienda, nunquam tamen retractat iam factam,dec.505.n.1

Suſcipere depoſitum in ſe quis non cenſetur ex eo, quod ipſo præſente, & tacente fuerit quid depoſitum in eius capſa, d.146 num.15

Vnius Iulij depoſitum cum oblatione ſoluendi reſiduum facta liquidatione,an ſufficiat in materia purgationis attentatorum, vide Attentata.

Vt ſuffragetur depoſitum,quæ concurrere debeant,v.adn.ad dec.480.n.6

Depoſito non eſt locus,quando creditor eſt paratus recipere, dec.146.n.2.& adn.ibid.n.21

De depoſito faciendo infra annum per volentem retrahere vigore Conſtitutionis Gregorij XIII.de iure Congrui, vide in v. Retractus.

*Per depoſitum, & per ſequeſtrum ſæpè terminatur poſſeſſorium in Rota,v.*Poſſeſſorium.

*Alia,vide ſupra in v.*Deponere,*& in v.*Depoſitarius.

Deputatio *Curatorum probat diœceſim, & ius diœceſanum,v.* Diœceſis.

Derogatio generalis comprehendit Conclauiſtas, dec.87.n.9

*Generalis derogatio indultorum,non comprehendit indultum conceſſum ordinario collatori,v.*Indultum.

Poſteriora,quæ prioribus derogãt,ſunt attẽdẽda.v. Poſteriora.

Derogatoriæ clauſulæ non egrediuntur limites principalis diſpoſitionis,ſed vti acceſſoriæ regulantur ab ipſa diſpoſitione principali,dec.159.n.7

Declarant tamen diſpoſitionem,adn.ibid.n.10

Derogatoriæ derogatoriarum contenta in primo priuilegio, cenſentur ſublata per ſequentẽ diſpoſitionem continentiam clauſulam, etiam ſi de illis, eorumque totis tenoribus ſpecialis,ſpecifica, & expreſſa, ac indiuidua, & de verbo ad verbũ eſſet faciẽda mẽtio,*dec.109.n.10.& ad.ib.n.14*

Item etiam tolluntur per clauſulam (pro expreſſis) *d.dec.109 num.11*

Priuilegia etiam omnia quæcumq; derogatorias habentia, tolluntur per clauſulam Quorum tenores, *quando per viam legis proceditur,v.*Priuilegia.

Deſcendentes *à fœminis ſi excludantur per Statutum,an, cenſeantur excluſæ fœminæ,v.*Fœminæ.

Deſcendentium nomine veniant fœminæ,vide ibid.

*Omnes deſcendentes,tàm maſculi, quàm fœminæ, & etiam deſcendentes fœminarum,veniunt appellatione lineæ,v.*Linea.

Deſcendentes facilius, quàm extranei cenſentur vocati ad portionem patruorum,dec.337.n.8

Ad deſcendentes peruenire ſuam hæreditatem,eſt commune votum parentum,dec.329.n.9

Deſcendentia *in materia iuriſpatronatus,non eſt neceſſe, quòd probetur à primo fundatore,dec.452.n.17*

Sed ſufficit eum probare ab eo, qui fuit in poſſeſſione præſentandi,

Digitized by Google

di, dec.349.n.1.& adnot.ibid.n.6

Et ab illis, qui aliàs præſentarant, d.dec.452.d.n.17

Deſerta *cauſa appellationis, non cenſetur deſerta cauſa nullitatis aquâ principaliter commiſſa, dec.306.n.2.& adn.ib.n.3*

Declarâ dummodò conſtet de aliqua nullitate, ſecus ſi nulla adſit nullitas, adn.ibid.n.4

Detentor. *Poſſeſſio probatur ex aſſertione partis aduerſa nominantis aliquem detentorem, & occupatorem, dec.200.n.2 & adn.ibid.n.5.vbi redditur ratio, dec.458.n.3. & ſub.n.5 & 6 vbi etiã ad effectũ manutentionis, & v.in v.* Poſſeſſio.

Determinatio *plura reſpiciens, omnia æqualiter determinat, dec.85.n.19*

Vna, eademque determinatione determinatur oratio vnica, quæ regitur ab vnico verbo, v. Oratio.

Determinatum *tempus, vide* Tempus.

Verba determinata, vide Verba.

Detractio *dotis, an, & quando ſit facienda ex fideicommiſſo, vide in v.* Dos.

Aeris alieni teſtatoris, an, & quando ſit pariter facienda ex fideicommiſſo, v. Æs alienum.

Fieri poteſt per hæredem grauatum, de omni eo, quod ſibi à defuncto debebatur tempore mortis, dec.421.n.5

At ad illum effectum non inducitur confuſio, ibid.n.6

Quid ſi non confecit inuentarium, & quid ſi teſtator diſpoſuit de dicta re hæredis, v.adn.ibid.n.15

Funeris impenſa, v. Funeris impenſa.

Legitima, quando, & à quibus fieri poſſit, v. Legitima.

Meliorament orum à quibus fieri poſſit, v. Melioramenta.

Trebellianica, quando fieri poſſit, necne, v. Trebellianica.

Detractiones *ſemel facta non poſſunt amplius procedi, decis. 580.n.3*

Quando ſunt facienda, fideicommiſſarius etiam ſi ſit in poſſeſſione ſine viſio, non poteſt impedire immiſſionem hæredi, decis. 206.n.8.& latè adn.ibid.n.11

Quid ſi detractiones ſint certæ, vide adn.ibid.n.13

Quando autem non ſunt facienda, fideicommiſſarius impedit hæredi immiſſionem, ne detur inanis circuitus, adn.ibid.n.12

Non extare alia bona, ex quibus poſſit facere ſuas detractiones, onus probandi incumbit hæredi ſine beneficio inuentarij, adn. ad dec.266.n.16

Sicut etiam fideicommiſſarius, ſeu alius allegans eſſe factas alias alienationes anteriores, ex quibus ſint conſumpta detractiones, probare tenetur, adn. ad dec.185.n.3

Et per fideicommiſſarium, qui petit immiſſionem iuſtificari debet conſumptio legitima, & Trebellianicæ, d.dec.185.n.2. & adn.ibid.n.5

Et ei non impeditur immiſſio ſub prætextu iſtarum detractionum ſed Rota obſeruat dare immiſſionem pro indiuiſo, adnot. ibid.n.4

Alienationes facta præſumuntur adæquare quantitatem detractionum, adn.ibid.n.6

Alienationes fideicommiſſi ſecundo loco facta poſt primas, quæ conſumpſerunt detractiones, poſſunt per fideicommiſſarios retractari, dec.580.n.5

In detractionibus non ſunt imputanda mobilia, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, dec.285.n.3

Deuolutio. *Locus eſt deuolutioni ob tempus conceſſionis finitum, quia conceſſum ad tempus, poſt illud cenſetur denegatum, dec.348.n.1.& dec.597.n.1*

Nec ei eſt locus ſtante lite, quia interim non currit tempus, dec. 94.n.10

Domino directo non ſufficit acceptare deuolutionem, niſi etiam apprehendat, & incorporet, dec.348.n.5

Non poteſt autem dominus directus propria auctoritate capere poſſeſſionem, niſi quando prætendit deuolutionem ex capite non ſoluti Canonis, ſecus autem propter lineam finitam, vel ex capite, dec.105.n.12

Ampliatur etiam procedere ſtante pacto ingrediendi poſſeſſionem propria auctoritate, quia poteſt competere exceptio meliorament orum, vel alia ſimilis, ib.d.n.13

Quando in domino directo aderat ignorantia deuolutionis, caducitas, quæ non fuit declarata in vita defuncti, declarari poteſt poſt eius mortem, contra ſucceſſorem, v. Caducitas.

Inueſtitura facta, vti de deuoluto acceptari debet cum ſua cauſa, & qualitate, ſcilicet deuolutionis, adeo quòd inueſtitura ſit noua, vide Inueſtitura.

Deuolutio iuris deputandi ſit ad Papam ob negligentiam inferioris, dec.500.n.8

Deuotio *Subreptitia non eſt gratia ex eo quia non fiat mentio de magna populi deuotione, dec.108.n.8.v.* Subreptitia.

Dicti; *hæc dictio eſt relatiua ad ſupra expreſſa, dec.495.n.7*

Dictio *relatiua operatur, quòd diſpoſitio non ſtet de per ſe principaliter, etiamſi habeat verbum ſeparatum, ſed vti conſecutiua ad diſpoſitionem relatam reſtringitur, dec.433.n.14*

Relatiua, & illatiua intelligitur retentis terminis principalis diſpoſitionis, ibid.n.10

Dictiones *varias, v.ſingulas ſuis locis.*

Dies *ceſſiſſe non dicitur ante implementum conditionis, decis. 428.n.3*

Circa diem celebrationis contractus, ſtandum eſt in inſtrumento, dec.484.n.4

Dieta *legalis calculatur 20.miliarijs pro qualibet die, dec.501 num.3*

Non procedit, quando conſtat de conſuetudine regionis diuerſa à dicta dieta legali, ibid.n.4

Item nec attenditur ſtante vſu tabellariorum in contrarium, ibid.n.5

Difinitiua *ſententia, v.* Sententia.

Difformitas. *Propter difformitatem non fit repetitio, vid.* Repetitio.

Dignior *locus qualis cenſeatur, & alia ſimilia, vide in verbo* Præcedentiæ.

Dignior quis non cenſetur ex eo, quòd aliàs habuerit curã animarum, quia hoc ſolum probat eius ſufficientiam, ſed non dignioritatem, vide in v. Concurſus.

Dignitas *maior in Eccleſia cenſetur illa, quam generaliter omnes exiſtimant eſſe maiorem, dec.482.n.3*

Et latè ex quibus dignoſcatur, quæ dignitas in Eccleſia maior, v. adn.ad dec.411.n.5

Maior poſt Pontificalem probatur per teſtes deponentes de publica voce, & fama, d.dec.411.n.1

Monocularis, v. Monocularis dignitas.

Prima dignitas eſt Archidiaconatus, & præcedit Archipresbyteratum, vide Archidiaconatus.

Archipresbyter autem eſt dignitas maior, & dignior Cantore, vide Archipresbyter.

Dignitates etiam comprehenduntur ſub indulto, v. Indultum.

Dignitatis qualitas ſæpè exprimitur ad maiorem demonſtrationem, dec.221.n.10

Secundùm dignitatem, & honorem debetur locus dignior, vide Præcedentia.

Dignus *ſufficit, quod eligatur etiam omiſſo digniori iuxta opinionem aliquorum ex dominis, vide in v.* Concurſus.

De gratia in forma dignum, v.ſub v. Gratia Apoſtolica.

Digreſſus *ad plures gradus ſubſtitutionum eſt coniectura quod filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, quæ coniectura ſaltem iuncta cum alijs plurimum operatur, vide* Filij in conditione poſiti.

Dilapidator. *Quando conſtat aliquem eſſe dilapidatorem, non habet locum præſumptio,* l.cum de indebito, ff.de probat. *dec.202.n.4*

Dilatio *fruſtra conceditur ad probandum illud, cuius finis, & expectatio potiùs diſpendium, quàm commodum vtriq; parti eſt allatura, dec.184.n.4*

Dilatione data ad ſoluendum pendente, non poteſt conſiderari mora, v. Mora.

Nec

Nec debentur vſuræ dotales, vide Vſuræ.

Dilatione ad ſoluendum pretium emptori data, emptor retinendo pretium penes ſe, facit fructus ſuos, v. Emptor.

Dilationes omnes ex ſtylo Rotæ cenſeatur reuocatæ ante publicationem ſententiæ; Quod intelligitur ad effectum inualiditatis ſententiæ, non autem ad effectum inualidandi probationes poſt ſententiam factas, dec.327.n.12

Dilationem ſi contineat legatum, minus cenſetur legatum, vide Legatum.

Quando ſumus in dilatione, quæ venit à lege, cautio eſt præſtanda ſine cauſa, v. Cautio.

Dilecti, *qui magis fuerunt à teſtatore, non eſt veriſimile, quod teſtator voluerit eſſe deterioris conditionis, quàm minus dilecti, dec.301.n.7*

Si teſtator vocauit extraneos, & perſonas minus dilectas, eſt coniectura, quod filij poſiti in conditione cenſeantur vocati, d. 315.n.6. & v. Filij in conditione poſiti.

Et idem eſt dicendum ne reſultet abſurdum, quod minus dilectus ſit minoris conditionis, quàm magis dilectus, d. dec.315.n.7 & vide etiam vbi ſupra.

Diligentia *de remouendo impedimento probari debet, vt illud excuſet, & non ſufficit probare ſolum impedimentum, & qualis debeat eſſe iſta probatio, v.* Impedimentum.

Præſumitur regulariter, adn. ad dec.278.n.14

Illius tamen præſumptio non ſuffragatur, quando diligentia eſt fundamentum intentionis, d. dec.278.n.10

Diligentiæ ad probandam negatiuam dicuntur ſufficienter factæ, quando nullus remanet locus non perquiſitus, d.287.n.1

An autem, & quando diligentia in Regiſtris Cancellariæ probent, necne negatiuam non diſpenſationis, vide in verbo Diſpenſatio.

Solita quod fuerint facta probari debent ad effectum, vt ſit locus excuſationi, dec.278.n.9

Quoad diligentias, & perquiſitiones factas dato, quod relatio officialis ſine iuramento non ſuffragetur, tamen ſufficit iuramentum præſtitum in ipſa adeptione officij de illo fideliter exercendo, dec.287.n.2

Deciſio Caputaquen.265.par.1. requirens iuramentum officialis in relatione circa diligentias factas, non ſeruatur, dec.287 n.3. & v. adn. ibid. n.10

Diligentia in libris cenſeatur ſufficienter facta per Rubricellas, & Repertoria, d. dec.287.n.4

Vt autem ſuffragentur qualiter fieri debeant, vide adn. ad d. de. 287.n.10

Diligentiam omnem, quando quis adhibuit, vt factum alienum præſtaretur, ille promittens ad aliud non tenetur, quàm ad intereſſe, v. Factum alienum.

De diligentijs factis contra prædeceſſorem ſi conſtet, ſucceſſor tenetur ad penſiones decurſas de tempore dicti prædeceſſoris, & quando dicatur ſufficienter conſtare de diligentijs ad iſtum effectum, v. in verbo Penſio.

Ex diligentijs factis per hæredem in perſcrutandis bonis hæreditatis, excluditur dolus in hærede, v. Dolus.

Diminutio *redituum Eccleſiæ non præſumitur, dec.483.n.4*

Et eſt iniuſta cauſa ſuppreſſionis, vide Suppreſſio.

Dimiſſio *poſſeſſionis præſupponit præexiſtentem poſſeſſionem, d. 402.n.1. dec.458.n.2*

Et ideo poſſeſſio probatur ex Monitorio partis contrariæ, in quo petitur quod quis condemnetur ad dimittendam poſſeſſionem, d. dec.402.d.n.1

Dimittere *paratus obtenta, non tenetur illa iuſtificare, vide* Obtenta.

Tempus decreti de dimittendo primum incompatibile non currit pendente lite ſuper ſecundo obtento, adn. ad d.451.n.10

Diœceſis, *& ius Diœceſanum probatur ex deputatione curatorum, & ex eo, quod Sacrum oleũ miniſtratur, d.434.n.13*

Ad ius Diœceſanum præſcribendum requiritur præſcriptio 40 annorum, ibid.n.15

Articulus concernens fines Diœceſis in materia decimarum eſt releuans pro obtinenda Remiſſoria: v. Remiſſoria.

Extra Diœceſim ſi vt plurimum habitet Epiſcopus non habetur pro Reſidente, v. Epiſcopus, *& in verbo* Reſidentia.

In diœceſarum, & confinium materia, ſufficiunt præſumptiones, dec.434.n.4

Directa *Subſtitutio, v.* Subſtitutio.

Directus *Dominus, vide* Dominus.

Diruta *Eccleſia Parochiali, non amplius remanent iura Parochialia, v.* Parochialis.

Diſcretiua *locutio excludit, & ſeparat, adn. ad dec.301.n.18 vbi declaratur.*

Et arguit diuerſitatem, dec.372.n.7

Et oſtendit diuerſitatem rerum ad effectum euitandi ſuperfluitatem, dec.434.n.6

Diſcuſſio *facta in Vrbe tantum, non probat aliquem non eſſe ſoluendo, maximè ſi conſtat alibi habere bona, dec.406.n.11*

Non niſi facta diſcuſſione dignoſci poteſt prioritas, & poſterioritas creditorum, dec.347.n.13

Diſmembratio *eſt alienatio, dec.504.n.4. & adn. ibid. n.8*

Et non poteſt fieri ſine cauſa iuſta pro diſmembratione facienda, vide adn. ibid. n.8

Requirit ſolemnitates neceſſarias in alienatione rerum Eccleſiæ, d. dec.504.n.5

An autem Rector beneficij ſit citandus, vide in ea adn. ib. n.9

Diſpar. *Inter diſpares ſummas, quando eſt poſita alternatiua, ſumma maior habetur pro non adiecta, dec.431.n.7*

Declara, prout ibid. n.9

Diſpenſare *cenſetur Papa, quando ſcit inhabilitatem, de.109 n.7. & de hoc vide latè adn. ibid. n.13*

Hoc procedit non in cognitione perſonæ, ſed in ſcientia in actu, qui geritur, quæ ſit expreſſa in priuilegio, vel ex eo colligi poſſit, d. dec.109.n.8

Item non habet locum regula, quando agitur de præiudicio tertij, ibid. n.9

Diſpenſare cum illegitimo, vt habilis ſit ad obtinendum curatas, & Canonicatus Cathedralis non poteſt legatus, dec.277.n.5 & 7. & vide Legatus.

In materia enim diſpenſationis pari paſſu procedunt Canonicatus Eccleſiæ Cathedralis, & Curata beneficia, d. d.287.n.7

Diſpenſare an poſſit Nuncius, & Legatus Apoſtolicus etiam extra Prouinciam, & etiam perſonam non ſubditam, vide Legatus, *&* Nuntius.

Alia, vide in v. Diſpenſatio.

Diſpenſatio *ad retinendam penſionem non obſtante matrimonio intelligitur, etiam ſi matrimonium fuerit contractum cum corrupta, dec.516.n.2*

Bigamo difficilius conceditur, quàm alteri, ibid. n.10. & vide in verbo Bigamus.

Nec bigamus venit ſub generalibus verbis diſpenſationis, ibid. n.11. & vide etiam vbi ſupra.

Et ſtricti iuris, non extenditur nec ex identitate, nec etiam ex maioritate rationis, quod tamen dupliciter limitatur, adn. ad dec. 87.n.17

Nec in ea valet argumentum de maiori ad minus, dec.353.n.15

Impetrata præſumitur ab eo, vel de mandato illius, de cuius intereſſe agitur propter impenſam, quæ in expeditione requiritur, dec.331.n.8

Inſufficiens non tollit poſſibilitatem alterius ſufficientis, de.353 num.12

Et maximè, quando non ſunt dictæ diſpenſationes inſufficientes productæ ab eodem illegitimo, ibid. n.13

In radice matrimonij, quæ, & quando dicatur, & quando habilites ad ſuccedendum in præiudicium tertij, v. ad. ad d.19.n.4

In radice matrimonij dicitur facta diſpenſatio per Papam, quãdo matrimonium approbat vſque ab initio cum legitimatione prolis, dec.461.n.8

In radice matrimonij licet reſpectu vinculi matrimonij non poſ-

ſit

ſic habere effectum, valebit quoad legitimationem prolis, adn.ad d.dec.19.n.5
Et quod legitimet prolem, d.dec.16.n.1
Declarauit procedere in prole ſuſcepta in figura matrimonij, ibid.n.2
Et ideo natus de tempore quo inter patrem, & matrem non poterat eſſe matrimonium, non legitimatur ex ſubſecuto matrimonio approbato à Papa etiam ab initio, & cum legitimatione prolis, ibid.n.3
Non comprehendit caſum mixtum, dec.87.n.8
Non tollit maculam illegitimitatis ad omnem effectum, de.353 num.14
Obtenta eſt maxima coniectura ad probandum matrimonium, dec.247.n.8
Obtento pro cautela conſcientiæ non probat inhabilitatem, dec. 125.n.11
Petita probat illegitimitatem, reprobato Romano contrarium ſentiente, dec.331.n.1
Maximè, quando fuit ſæpiùs petita, ibid.n.7
Præſumitur ex curſu decem annorum concurrente tolerantia Ordinarij, dec.57.n.8
Ad ordinarium namq; ſpectat de diſpenſatione cognoſcere, ibid. num.9
Item præſumitur ex poſſeſſione per multum tempus beneficij, quòd aliàs citra diſpenſationem licitè obtineri non potuiſſet, dec.353.n.10
Et iſta præſumptio eſt probatio probata, ibid.n.11
Diſpenſatione vtens cenſetur approbare omnia in eo contenta, dec.385.n.2
Diſpenſationem producens fatetur omnia in ea contenta eſſe vera, ibid.n.11
Diſpenſationes tot requiruntur, quot ſunt impedimenta, adn.ad dec.87.n.16.dec.109.n.6
Diſpenſationis negatiua eſt probanda per impetrantem, d.242 num.3
Et de diſpenſatione retinendi duo beneficia incompatibilia, dec. 13.n.11
Probari autem poteſt talis negatiua per diligentias Regiſtri Cancellariæ, ibid.n.10
Hoc tamen intelligitur, quando diſpenſatio eſt talis, quæ non niſi à ſolo Pontifice concedi poteſt, adn. ibid.n.13. dec.453.n.1 vbi ſecus dicitur eſſe quoad diſpenſationes, quæ extra Curiam ab alio, quàm à Papa potuerunt obtineri.
Diligentiæ autem non probant iſtam negatiuam non diſpenſationis, quando non ſunt factæ à toto tempore, quo potuit diſpenſatio obtineri, & in omnibus libris, in quibus potuit diſpenſatio reperiri, dec.242.n.8
Et vt probent iſtam negatiuam fieri debent in omni loco, vbi expeditio fieri, & reperiri poterat, dec.262.n.1.& ad.ib.n.2
Ex mandato dato de diſpenſando cum diſpenſatione ſubſecuta iuſtificatur profeſſio, vide Profeſſio.
In diſpenſatione etiam non admittitur ſuperfluitas, d.516.n.4
De ſponſalibus contractis inter conſanguineos ſub ſpe futuræ diſpenſationis plura, vide in verbo Sponſalia.
Poſt diſpenſationem matrimonium contractum ſuffragatur, etiam ſi contrahentes nondum habuerint notitiam impetratæ diſpenſationis, vide Matrimonium.
Alia de materia diſpenſationis, vide in verbo Diſpenſare.
Diſpenſatus non eſt legitimatus cum clauſula ſine præiudicio venientium ab inteſtato, ſed eſt verè, & propriè legitimatus ſecundùm opinionem, quam ſequitur Rota, d.201.n.5
Diſponens de communi re cenſetur tantùm de portione ſua diſponere, dec.225.n.2
Diſponentis mens coniecturatur arguendo à communiter accidentibus, dec.85.n.5
Diſponere non dicitur confirmans, vide Confirmans.
Diſpoſuiſſe præſumitur teſtator ſolùm de bonis ſuis, non autem hæredis, vide Teſtator.
Diſpoſitio non comprehendit perſonam loquentis, d.2.n.7
Hoc non procedit, quando identitas rationis ſuadet, vt etiam perſonam loquentis contineat, ibid.n.8
Nec quando fauorabile eſt loquenti, quod comprehendatur, ſecus ſi illi eſſet præiudiciale, & damnoſum, ibid.n.9
Noua cenſetur quoties aliquid additur, vel detrahitur antiquæ, dec.30.n.2
Quantumuis exorbitans extenditur quatenus verborum proprietas requirit, dec.193.n.4
Etiam ſi maior eſſet ratio in vno caſu, quàm in alio, ibid.n.5
Sequens quando dicatur tollere derogatorias derogatoriarum, v. Derogatoriæ.
Tota diſpoſitio regulatur à cauſa finali, dec.544.n.5
Diſpoſitionem illuſoriam, quæ effectum ſortiri non poſſet, non eſt præſumendum, quod teſtator facere voluerit, v. Teſtator.
Diſpoſitiua eſt magis attendenda, quàm narratiua, adn.ad dec. 522.n.21
Verba diſpoſitiua cenſentur magis deliberatè prolata, quàm narratiua, d.dec.522.n.4
Et quando in aliquem diriguntur, is non cenſetur relictus nudus miniſter, niſi de contraria mente teſtatoris appareat, vide Miniſter.
Verba diſpoſitiua mandati ſunt attendenda, vide Mandatum procuræ.
Diſpoſitum cenſetur illud, quod ſi cogitaſſet teſtator veriſimiliter diſpoſuiſſet, dec.301.n.9.& adn.ibid.n.17
Diſtantia modica, vel magna, quando dicatur, poſitum eſt in arbitrio iudicantis, dec.137.n.3
Quindecim milliarium habetur pro modica, ibid.n.2
Diſtribuere omnia, quando quis tenetur, & nihil pro ſe retinere poteſt, cenſetur electus nudus miniſter, v. Miniſter.
Diſtributiones debentur ſolùm intereſſentibus, adeò quòd contrarium ſtatui non poſſit per beneficiatos Eccleſiæ, d.183.n.2
Et quoad eas lucrandas requiritur, quòd quis habeatur non ſolùm pro præſente, ſed pro intereſſente, dec.154.n.4
Non intereſſentibus autem non debentur niſi in caſu infirmitatis ſeu iuſtæ, & rationabilis corporis neceſſitatis, aut euidentis Eccleſiæ vtilitatis, d.dec.154.n.2.& adn.ibid.n.7
Vt vero abſentibus debeantur, duo copulatiuè concurrere debent, iuſta cauſa, & licentia ſuperioris, quæ debet eſſe expreſſa, & non ſufficit tacitus conſenſus, adn.ibid.n.8
Abſens autem etiam ex cauſa alicuius officij exercendi, non habetur pro præſente quoad diſtributiones, d.dec.154.n.3
Nec abſens habilitari poteſt per Capitulum, vt in abſentia lucretur diſtributiones, quando portio non reſidentis accreſcit, non ſolùm Capitulo, ſed etiam ſingulis beneficiatis; tunc enim requiritur etiam conſenſus beneficiatorum, d.dec.154.n.1.& latè adn.ibid.n.6
Ab illa autem parte fructuum, quæ admittitur abſentibus quid diuerſum ſunt diſtributiones, dec.540.n.4
Et dici non poſſunt de corpore beneficij, ibid.n.5
Quotidianæ non imputantur in valore beneficij, d. dec.540.n.2 & adn.ibid.n.7
Fallit ad effectum, vt ſit neceſſaria Promiſſio Apoſtolica, & vt non intret indultum conferendi, dec.490.n.4
Ab hac tamen opinione fuit receſſum in d.dec.540.n.3
Etiam ſuper diſtributionibus quotidianis poteſt reſeruari penſio, & ideo ex impoſitione penſionis valor beneficij non probatur, ibid.n.1.& vide etiam in verbo Penſio.
Diuerſum. Ex diuerſis non fit illatio, dec.115.n.4
Diuerſitas arguitur ex diſcretiua locutione, vide Diſcretiua locutio.
Denominationum, arguit diuerſitatem rerum, maximè ſi fuerint expreſſi etiam confines diuerſi, dec.555.n.8
Diuidere ſuam hæreditatem inæqualiter inter filios poſſunt parentes de iure communi, dummodò vnicuique ſuam legitimam aſſignent, dec.398.n.1
Diuiduus dicitur contractus, quando tantam vtilitatem affert

pars

Digitized by Google

part in parte quantam totum in toto, dec.157.n.17. & adu. ibid.n.26

Diuinus cultus, *vide* Cultus diuinus.

Diuiſio *eſt permatatio, dec.473. n.8*

Eſt ſpecies Tranſactionis, ibid.a.6

Hæreditatis probat poſſeſſionem bonorum hæreditariorum, dec. 561.n.9

Non inducit regulariter remiſſionem fideicommiſſi, dec.73. n.1 & adu.ibid.n.5

Maximè non probata ſcientia teſtamenti in diuideatibus, ib.n.2

Amplia, vt nec generales clauſula ad hoc ſufficiant pro inducenda remiſſione fideicommiſſi, ibid.n.3

Non præſumitur ex poſſeſſione longi temporis, vbi ſubeſt inæqualitas, dec.556.n.9

Turni conferendi beneficia, ſi ſit facta inter Epiſcopum, & Capitulum, an, & quando Epiſcopus in ſuo Turno gaudeat Alternatiua, v. Alternatiua.

Diuiſionis eſt Communio, & ideo res communis eſt inter ſocios diuidenda, dec.208.n.1

In diuiſione habet locum remedium l.2.C.de reſcind.vend.*dec. 496.n.7*

Et Statutum Vrbis 158.lib.1.*dec.473.n.5. & d.dec.496.n.6*

Diuturnitas *temporis, v.* Tempus.

Doctor. *Doctori atteſtanti de conſuetudine fides non adhibetur iuxta opinionem, quam ſequitur Rota, v.in v.* Conſuetudo.

Doctoratus *qualitas magna eſt, & illius ratione quis in concurſu eſt præferendus, dec.11.n.4. & vide in v.* Concurſus.

Dolus *excluditur ex errore etiam iniuſto, dec.439.n.10*

Et ex qualibet iuſta cauſa, dec.68.n.9

Excluditur in hærede ex diligentijs, & perquiſitionibus per eum factis in perſcrutandis bonis hæreditatis, dec.169.n.7

Quando autem præſumatur, necne in hærede, qui omiſit aliquid deſcribere in inuentario, v. Inuentarium hæredis.

Non præſumitur, dec.169.n.1

Quando præſumitur à Statuto, an habeat locum l.fin.C. ſi minor maior fact. *vide adn.ad dec.260.n.23*

Probari debet perſpicuis coniecturis, dec.169.n.2

Requiritur vltra errorem, ad hoc, vt ratio ſemel reddita ſit iterum reddenda, quando adeſt res iudicata, vel Tranſactio, vid. Ratio adminiſtrationis.

In dolo qui verſatur exceptione doli eſt repellendus, d.126.n.5

Domeſtici *non repelluntur à teſtificando, dec.351.n.28*

In ijs, quæ domi fiunt non ſolùm non repelluntur in teſtes, ſed imò magis eis creditur, quàm extraneis, ibid.n.8. & ſub n.16

Et probant factum intra domeſticos parietes, ibid.n.7

Et metum illatam à patre filiæ ſecum habitanti, v. Metus.

Ex productione teſtium facta à perſona domeſtica, non præſumitur mandatum procuræ, vide Mandatum procuræ.

Domicilium *diuerſum à domicilio paterno non cenſetur habere filius, dec.279.n.18*

Et domicilium, & origo patris tranſit in filium, dec.455.n.12

Facit ſubditum, dec.255.n.5

Ad hoc, domicilium vt contrahatur, requiritur animus perpetuò habitandi in loco, dec.279.n.11

Et iſte animus debet eſſe firmus, & non vagus, d. dec.279.n.12 & adn.ibid.n.26

Dominium *antiquum non tollitur per Collationem, d.29.n.2*

Non acquiritur ſine animo, dec.227.n.5

An acquiratur abſenti ſine ceſſione, & ratificatione, ſeu acceptatione per ſtipulationem Notarij, fauore omnium, quorum intereſt, vide Stipulatio.

Probatur ex ſolutione onerum, dec.572.n.1

Item ex locatione facta vti à domino, ibid.n.2

Transfertur in nominatum ſtatim ſecuta nominatione, quando emptio facta fuit pro perſona nominanda, ante nominationem verò res cenſetur eſſe in dominio ementis, vide in verbo Emptio.

Et tranſlationem dominij denotat verbum, dedit, *d.194.n.15*

Non transfertur autem dominium per promiſſionem de donando, dec.98.n.6

Nec per adminiſtratores Eccleſiæ, ſi dum vendunt habeant fidem de pretio, vide in v. Adminiſtrator.

De dominio, vel quaſi agitur, quando lis eſt ſuper titulo, dec.335 num.3

Et quando agitur de dominio, vel quaſi, res efficitur litigioſa, ibid.n.4

Dictio (ſuum) *eſt dictio indicatiua dominij, dec.115.n.6*

Dominus *certioratus, an, & quomodo præſumatur per ſuum Procuratorem, v.* Procurator.

Directus finita emphyteuſi ratione poſſeſſionis ciuilis, poteſt recuperare naturalem, Iudicis tamen auctoritate, dec 105.n.15

Non poteſt tamen ſub prætextu finitæ emphyteuſis prætendere manutentionem, niſi priùs legitimè appareat de fine emphyteuſis, ibid.n.17

Procedit etiam ſtante pacto ingrediendi propria auctoritate in caſu lineæ finitæ, quia prius parte citata debet liquidari, quod euenerit dictus caſus, ibid.n.18

Nec poteſt capere poſſeſſionem propria auctoritate, niſi quando prætendit deuolutionem ex capite non ſoluti Canonis, ſecus autem propter lineam finitam, vel ex alio capite, vide in v. Deuolutio, *vbi etiam ampliatur.*

Domino directo non ſufficit acceptare deuolutionem, niſi etiam apprehendat, & incorporet, vide ibidem.

Quando autem in eo aderat ignorantia deuolutionis, caducitas, quæ non fuit declarata in vita defuncti, poteſt poſt eius mortem declarari contra ſucceſſorem, vide Caducitas.

Domini directi aſſenſus requiritur in remiſſione iuris competentis ad rem per alium poſſeſſam, dec.354.n.14

Loci dominus non poteſt dici Ciuis loci, dec.279.n.8

Nec comprehenditur ſub Statutis loquentibus de excluſione fœminarum, ibid.n.9

Eius tamen filiæ comprehenduntur, quia illæ dicuntur ſubditæ, adn.ibid.n.22

Et poteſt dominus loci vti Statutis loci in fauorabilibus, adnot. ibid.n.25

Rei emptæ dominus cenſetur emptor, probato dominio venditoris, vide Emptor.

Domus *importat agnationem, dec.464.n.4*

Et appellatione domus *venit fœmina, vide* Fœmina.

Domus potius, quàm Apotheca eſt cenſendum ædificium, quando pars maior, & principalior eſt domus, dec.308.n.7

Ad probandum factum domi admittũtur teſtes, etiam conſanguinei, domeſtici, & aliàs inhabiles, dec.351.n.7

Imò in hoc domeſtici non ſolùm non repelluntur in teſtes, ſed eis magis creditur, quàm extraneis, ibid.n.8. & ſub n.16

Circa geſta domi, famuli Illuſtriſſimæ perſonæ admittuntur in teſtes, ibid.n.36

In domibus, & ædificijs ex ſolis reditibus non probatur valor, v. Valor.

Donans *non tenetur de euictione, dec.340.n.4*

Quod declaratur in adn.ibid ſub n.13

Donata *an, & quando imputentur in legitimam; & an etiam de illis debeatur legitima, vide* Legitima.

Etiam bona donata comprehenduntur ſub hypotheca generali pro obſeruantia contentorum in inſtrumento donationis, vide Hypotheca.

Donatæ non cenſentur res pretioſæ traditæ per ſponſum ſponſæ, ſed tantùm cenſentur conceſſæ ad vſum, & ornatum, dec.474 num.1

Procedit tam in ſponſa, quàm in vxore, ibid.n.2

Competit marito, ſeu ſponſo condictio ob cauſam ad illas recuperandas, ibid.n.3

Donatio *Beneficij, an importet vnionem, v.* Vnio.

Captatoria matrimonij libidinis cauſa, non valet, dec.563.n.1

Facta tamen poſt cõtracta ſpõſalia, non eſt cenſẽda facta ex mero luxu, neque ad effectum incitandi ad contrahendum matrimo-

Digitized by Google

trimonium,ibid.n.3
Et inter ſponſos præſumitur propter nuptias , & ex ſponſalitia largitate, v. Donatio propter nuptias.
Conſtante verò matrimonio facta, valida eſt propter iuramentum in ea appoſitum,d.dec.663.n.7
Cauſa mortis ſi fiat de conſenſu patris per filium alteri filio , & reſpectiuè fratri,pater non acquirit in bonis donatis vſumfructum,dec.443.n.6
Emphyteuſis donatio fieri poteſt per emphyteutam non requiſito conſenſu domini directi,dec.520.n.1
Eſt tamen neceſſe, quod antequam donatarius accipiat poſſeſſionem, requirat,& obtineat dictum conſenſum,ibid.n.2
Eſt in effectu, ſi renuncietur iuri competenti ex teſtamento, dec. 15.n.5
Facta à minore cum iuramento tenet , dec.391.n.1. & latè adn. ibid.n.9
Fieri poteſt per Prælatum ex cauſa remunerationis, de.401.n.3 & vide Prælatus.
Fieri non poteſt per Procuratorem quantumcunque generalem, & ſub quacunq; facultate conſtitutum, v. Procurator.
Immoderata an ſit,remittitur arbitrio Iudicis,qui iudicare debet iuxta quantitatem bonorum donantis, & iuxta qualitatem, & merita donatarij, dec.401.n.27
Inofficioſa dicitur,quando donans non retinet in patrimonio tantum , quantum capit legitima filijs debita , & tunc donatio reuocatur vſque ad dictam quantitatem,dec.539.n.4
Procedit etiam ſi donatio ſit facta loco pio,& in vſum pium,& etiam ſi ſit facta Eccleſiæ,ibid.n.5
Inter patrem,& filium requirit inſinuationem,vid. Inſinuatio, *vbi alia de inſinuatione in donationibus neceſſaria.*
Inter virum,& vxorem eſt prohibita , dec.67.n.3
In iſtius autem donationis fraudem cenſetur facta confeſſio mariti de dote recepta facta conſtante matrimonio,vide in ver. Dos, *vbi alia de huiuſmodi confeſſione.*
Iuriſpatronatus donatio,v. Iuriſpatronatus.
Promiſſio de donando non eſt donatio , & quid operetur iſta promiſſio,vide Promiſſio.
Propter nuptias , vide eius materiam diſtinctam infra in verbo Donatio propter nuptias.
Valida eſt ſi in ea fuerit appoſita conditio per donatorem,quod donatarius nubat de conſenſu donantis, & corruit donatario nubente non habito dicto conſenſu , dec.117.n.1
Voluntaria merè non præiudicat legitimæ,v. Legitima.
Donatio propter nuptias , *an veniat in confiſcatione bonorum mariti delinquentis ,vide* Confiſcatio.
Detrahi non poteſt de bonis fideicommiſſo ſubiectis,niſi in ſubſidium, quando non conſtat,non adeſſe alia bona libera , deciſ. 543.n.2.& adn.ibid.n.3
Eſt à iure permiſſa,dec.363.n.13
Fit propter dotem,ibid.n.4
Non eſt purè, & ſimplex donatio , ſed ex cauſa oneroſa propter dotem , ibid.n.5
Procedit etiam ſi in ea fuerit facta mentio futurarum nuptiarum,ibid.n.6
Non requirit inſinuationem,ibid.n.12
Nec ſolemnitatem Statuti cap.149.lib.1.*d.dec.563.n.11*
Nec ſubiacet ſolemnitatibus requiſitis ex Statuto in contractib. donationis,dec.491.n.8
Limitatur in adn.ibid.ſub n.1
Pari paſſu ambulat cum dote,& iiſdem fruitur Priuilegijs,dec. 328.n.9
Donatio inter ſponſos præſumitur propter nuptias , & ex ſponſalitia largitate,dec.563.n.8
Præſertim,quando fit in inſtrumento dotali,ibid.n.9
Fructus donationis propter nuptias non debentur, quando non debentur fructus dotis,dec.204.n.30
Dormire, *quando dicatur præſcriptio, necne,v.* Præſcriptio.
Dos *congrua dicitur quæ eſt iuxta cõſuetudinem loci,d.63.n.11*
In eius enim conſtitutione plurimum attenditur loci conſuetudo, ibid.n.10
Et talis dos ſufficit ad ſatisfaciendum Statuto excludenti dotatam,ibid.n.12
Pro taxanda autem congruitate dotis , non eſt attendendum quid pater alteri ſorori pro dote aſſignauerit , ſed quid aſſignandum fuiſſet,ibid.n.22.& 23
Congrua verò dos pro monialibus, quæ dicatur , vide infra vbi agitur de Dote Monialium.
Congrua præſumitur dos Eccleſiæ ab initio aſſignata, d.483.n.5
Data primo viro cenſetur eadem data ſecundo , dec.173.num.9 dec.188.n.2
Hæc tamen præſumptio non admittitur vbi agitur de materia l.hac edictali,*& quando ex primo matrimonio extant liberi , quia tunc requiritur vera probatio dotis , & non ſufficit præſumptiua ,d.dec.173.n.10*
Non procedit etiam, quando mulier eſſet minor , adn.ad d.188 num.10
Datur pro oneribus matrimonij, dec.63.n.5.dec.468.n.3
Procedit hoc tàm in matrimonio carnali , quàm in ſpirituali,d. dec.63.n.6
Et debet eſſe apud eum,qui onera ſuſtinuit,d.dec.468.n.4
Nec poteſt eſſe ſine matrimonio,dec.346.n.4
Et ſine ea ex generali conſuetudine non præſumuntur contrahi matrimonia,dec.62.n.4
Detrahenda eſt ex fideicommiſſo,dec.266.n.1
Et idem de dote materna dicit, dec.421.n.3
Non detrahitur tamen dos ex fideicommiſſo ,quando ſupereſt legitima,& Trebellianica,in quibus dos poteſt conſtitui,d.dec. 266.n.9.& adn.ibid.n.15
Item detrahi non poteſt ex fideicommiſſo, niſi in ſubſidium , & in caſu neceſſitatis , quando non adſunt alia bona præter fideicommiſſo ſubiecta,d.dec.266.n.10.dec.543.n.2
Et ſufficit , quod dos poſſit conſtitui ex fructibus fideicommiſſi , adn.ad dec.543.n.4
In tantum, quod etiam ſi fideicommittens mandauerit fœminas dotari ex bonis fideicommiſſi , eſt intelligendum quatenus aliundè,congruè dotari non poſſint,adn.ibid.n.5
Item dos detrahi non poteſt de fideicommiſſo, etiam ſi fideicommiſſum eſſet tale, quod pateretur detractionem legitimæ , & Trebellianicæ, quando dictæ quartæ de tempore reſtitutionis dotis erant iam conſumptæ,dec.226.n.11
Probandi autem onus , cui incumbat,an aſſerenti extare legitimam,& Trebellianicam,ſeu alia bona libera , in quibus dos poſſit aſſignari,vel neganti eſt controuerſum,d.dec.266.n.12 & latè adn.ibid.n.16
Dicitur dos tàm data,quàm promiſſa,dec.204.n.21
Itaut promiſſa dote maritus dicatur habere dotem, ibid.n.27
Et in dote etiam promiſſa verificetur diſpoſitio loquens de dote per verbum (Dederit*) ibid.n.26*
Eccleſiæ ab initio aſſignata præſumitur fuiſſe ſufficiens , & congrua, vide ſupra in hoc eodem verbo verſ. Congrua præſumitur.
Æſtimata dos,an tranſeat in dominium viri,vide æſtimatio bonorum dotalium,an faciat emptionem.
Inueſtienda eſt,dec.561.n.2.& adn.ibid.n.4
Monialis dos congrua dicitur , quæ ſolet monialibus aſſignari, dec.63.n.1
Et cum qua fuit in monaſterio recepta,ibid.n.2
Monaſterium ingredienti ex communi obſeruantia , & naturali æquitate minus datur,quàm nubenti in ſæculo , d.dec.63.n.3 & adn.ibid.n.25
Vt enim mulier maritum ſibi condignum inueniat magna requiritur impenſa , & cum longè minori reperitur Monaſterium, qui illam recipiat,d.dec.63.n.4
Et à monaſterio recipitur dos ſolùm pro alimentis , & vitæ ſuffragio,ibid.n.9
In Vrbe autem notorium eſt dotem ſcutorum quingentorum

Digitized by Google

dari conſueuiſſe Monialibus,ibid.n.13
In dotibus Monialium non attenditur quantitas paterni matrimonij, cum illæ eligant in paupertate Chriſto famulari,ibid. n.20
Monialis dotari debet ſtante Statuto excludente fœminas dotatas, ibid.n.17
Sufficit autem ad iſtum effectum conſtituere dotem dari ſolitam ingredientibus Monaſterium,ibid.n.18
Argumentum à dote carnalis matrimonij ad dotem ſpiritualis non valet circa quantitatem,ibid.n.21
Dos,quæ conſtituitur pro nuptijs ſpiritualibus non minus dicitur dos,quàm quæ datur pro matrimonio carnali, dec.301.n.1
Legatum dotis,quando debetur etiam legatariæ Religionem ingredienti,& in quo quantitate, vide infra in hoc eodem ver. in materia Legati dotis.
Pari paſſu ambulat dos cum donatione propter nuptias,& ambo fruuntur iiſdem priuilegijs,dec.328.n.9
Promiſſa dos,an dicatur dos,vide ſupra in hoc eodem verb. verſ. dicitur dos cum ſeq.
Promiſſa habetur pro ſoluta in odium ſoluentis, ad effectum,vt ſit locus lucro dotis, vide infra in hoc eodem verbo in materia lucri dotis.
Promiſſio autem, & obligatio dotis ex ſui natura tacitè continet conditionem nuptiarum,dec.428.n.1
Et non requirit ſtipulationem cum nudo pacto debeatur, imo in ea fingitur ſtipulatio,etiam ſi non interuenerit,dec.328.n.8
Et eſt potiſſimum adminiculum ad coadiuuandam viri confeſſionem de dote recepta, v.infra in hoc eodem verbo in materia confeſſionis de dote recepta.
Quoterò rectè ſoluitur dos, vide infra hoc eod. v. in materia ſolutionis dotis.
Succedit loco legitimæ,vel ex diſpoſitione ſtatuti,vel ex diſpoſitione teſtatoris,dec.565.n.2
Regulariter ſuccedit loco legitimæ in ſtatuto excluſiuo fœminarum,ibid.n.3
Procedit maximè, quando ſtatutum excludit filiam dotatam propter dotem,ibid.n.4.& vide diſtinctionem in adn.ibidem num.11
Succedit loco legitimæ, quando teſtator filiam agnouit in ſuam, relinquendo illi dotem iure inſtitutionis, d.dec.565.n.5.& adn.ibid.n.12
Quando autem dos ſuccedit loco legitimæ, de dote eſt detrahenda legitimo,d.dec.565 n.1
Et quando dos eſt ſupra portionem maſculorum,licèt quando eſt infra cedat beneficio ipſorum, & eorum legitimam impinguet,ibid.n.10
A dote ad legitimam arguitur,dec.489.n.17
Vxoris dos, an veniat in confiſcatione bonorum mariti delinquentis,vide in verbo Confiſcatio.
Confeſſio mariti de dote recepta conſtante matrimonio præſumitur in dubio facta in fraudē donationis,ſeu animo donandi, non autem ſub ſpe futuræ numerationis, dec.67.n.2.4.& 7 dec.188.n.1
Hæc tamen opinio eſt valdè controuerſa, & Rota aliàs noluit firmare,adn.ad d.dec.67.n.14
Iſta confeſſio non probat creditum,d.dec.77.n.2
Maximè quando maritus fatetur recepiſſe bona in inſtrumento deſcribendo,quæ non reperiuntur deſcripta, ibid.n.5
Item iſta confeſſio non attenditur in præiudicium filiorum primi matrimonij,dec.173.n.8
Nec præiudicat tertio,dec.62.n.1
Fallit,quando concurrunt adminicula,& coniecturæ,ibid.n.2
Alimentorum autem præſtatio facta vxori à viro inducit coniecturam ſolutionis dotis coadiuuantem confeſſionem viri ad effectum etiam præiudicandi tertio,ibid.n.5
Et idem dicitur de promiſſione dotis præcedentis, ibid.n.6
Et ſtante huiuſmodi præcedenti promiſſione dicta confeſſio præiudicat non ſolùm confitenti,ſed etiā creditoribus, & tertijs, d.491.n.7.& Adn.ibid.n.12
Solutio verò aliquarum particularum inducit præſumptionem ſolutionis totius dotis ſtante viri confeſſione,d.d.62.nu.7
Quando præſumatur facta,& cui fieri poſſit ſolutio dotis,vide infra hoc eod.v.in materia ſolutionis dotis.
De inualiditate dictæ confeſſionis ex præſumpta donatione inter coniuges prohibita dari poteſt etiam poſt lapſum biennium, quamuis ex eo tollatur exceptio non numeratæ dotis, dec.67. num.6.
Fructus dotis debetur propter onera matrimonij,d.80.n.4
Et ideo ſpectant ad maritum, ad quem ſpectat ſupportatio onerum matrimonij,ibid.n.5
Et debentur ex ſola mora irregulari, in quo conſtituitur debitor dotis ex ſola ſuſtentatione onerum matrimonij, deciſio 375 num.7
Et peti poſſunt etiam poſt exactam dotem, reprobato opinione contraria,de.93.n.2.& Adn.ibid.n.10
Et tanto magis quando debetur ex ſtatuto d.d.93.n.3
Et debentur ad rationem ſeptem pro centenario iuxta formam ſtatuti Rauennaten ibid.n.1
An autem huiuſmodi ſtatuta valeant,vide Adnot ibid. num.9.
Quando verò iſti fructus dotis non debentur,minus debentur fructus donationis propter nuptias,d.204.n.30
Fructus ſuæ dotis vidua non tenetur conferre, niſi pro rata alimentorum,& ſi fructus excedunt alimenta,poteſt illos petere, d.462.n.1
Hoc non procedit durante anno luctus, ſed ſolum poſt annum, ibid.n.2
Hæredes verò mariti tenentur alere viduam infra annum luctus etiam ſi fructus dotis non ſufficiant,ibid.n.3
Ratam excedentem alimenta vidua etiam durante anno luctus poteſt petere,ſi dos conſiſtit in immobilibus, ibid.n.4
Actio ad fructus dotis contra illius promiſſorem non competit vxori, quando dos fuit promiſſa viro ipſa abſente, niſi ſit ei ceſſa actio à viro,vel ab hæredibus viri,d.97.n.1
Limita non procedere,quando in inſtrumento promiſſionis Notarius ſtipulatus eſſet fauore omnium, quorum intereſt, & intereſſe poteſt,d.dec.97.n.2.& Adnot.ibid n.6
Legatum dotis,quod teſtator voluit ſolui tempore, quo legataria nubet, an ſit conditionale,Rota non reſoluit,d.301.nu.15.& pro affirmatiua,vide Adnot.ibid.n.19
Non eſt conditionale, quando eſt relictum ab eo, in cuius bonis debetur legitima,d.346.n.3.
Et quando eſt relictum à patre filiæ,eſt purum, & tranſmiſſibile ad hæredes,d.495.n.14.& Adnot.ibid.n.16
Secus ſi ſit relictum ab extraneo,tunc enim eſt conditionale, ſi nuptiæ ſequantur,d. d.346. n.2. vbi etiam ſub n.4. reprobantur contrarium tenentes, Adnot.ad d.dec.495.d.nu.16
Pro dote autem cenſetur relictum legatum, quando factum fuit ſub commemoratione nuptiarum,d.dec.346.nu.1
Hoc legatum debetur, etiam ſi legataria ingrediatur Religionem,d.d.301.n.1.& Adnot.ibid.n.16
Et relictum extraneis pariter debetur etiam in caſu ingreſſus in Religionem,non obſtante, quod idem teſtator ſuis proprijs deſcendentibus in caſu, in quo ingrediantur Religionem, minorem quantitatem reliquerit,d.dec.301.nu.11
Item etiam ſi aliquando teſtator in teſtamento diſcretiuè loquutus fuerit de nuptijs, & de ingreſſu in Religionem, ibid. numero 12
Item etiam ſi ex conſuetudine loci puellæ monachentur, cum multo minore dote,ibid.n.13
Item legatum dotis relictum in maiori quantitate in caſu matrimonij carnalis,quàm matrimonij ſpiritualis debetur in eadem quantitate maiori etiam in caſu matrimonij ſpiritualis, d. 63 n.24.& Adnotat ibid.n.26
Si dos detur per teſtatorem eidem perſonæ, cui in teſtamento reliquerat legatum pro dote, non debetur d. legatum per hæredem, Adnot.ad d.236.n.15. vbi tamen vide declarationem.

Hoc

Digitized by Google

Hoc procedit, quando factum à teſtatore viuente apparet factum ex cauſa legati, ſeu eodem animo, quo habebat legandi, ſecus ſi factum fuit ex alia cauſa neceſſaria, d.dec.236

Lucrum dotis debetur etiam, vbi pro dote fuit aſſignatum nomen debitoris, licèt à marito non fuerit exactum, dec.5.n.3

Et debitum vigore Statuti, debetur non ſolùm de dote data, ſed etiam promiſſa, & non ſoluta, d.dec.5.n.1.& ado.ibid.n.11 dec.21.n.1.dec.204.n.22

Et ad effectum, vt ſit locus lucro dotis ex diſpoſitione ſtatuti delata, dos promiſſa habetur pro ſoluta in odium non ſoluentis, d.dec.5.n.4.& d.dec.21.n.4

Ampliatur etiam ſi ſtatutum vtatur verbo (remaneat *) vel etiam ſi loquatur de dote data, ada.ad d.dec.5.n.11*

Sic etiam pactum lucrandæ dotis, habet locum, non ſolùm in dote data, ſed etiam in promiſſa, dec.294.n.10

Statutum, quod muliere in matrimonio copulata decedente, maritus lucretur certam partem dotis, habet locum quando ſtat per mulierem, quominus copuletur, d.dec.5.n.6

Et Statutum deferens marito lucrum dotis conditionaliter, ſi onera matrimonij ſubſtinuerit, vt habeat locum, ſufficit, quod per modicum tempus maritus ſubſtinuerit, ibid.n.9

Statutum Vrbis 131.lib.1. intendit diſponere de lucro dotis ad fauorem mariti, non autem filiorum, & dum vlterius diſponit, quod maritus teneatur reſeruare liberis, d.diſpoſitio non emanauit pro incluſione filiorum, ſed pro excluſione mariti à lucro, deciſ.390.numero 8.*vbi latè hoc comprobatur.*

Hoc Statutum Vrbis, vel non tranſmutat dotem in lucrum, vel ſi tranſmutat, ſolùm ad tempus tranſmutat, ibid.n.11

*An autem lucrum dotis ex hoc Statuto Vrbis delatum conſiſtat in vſufructu, an verò in proprietate limitatè ad tempus vitæ mariti, v.ibid.n.*8

De lucro dotali vbi agitur onera matrimonialia, non conſtituunt in mora, ſed requiritur interpellatio, licèt ſecus ſit reſpectu dotis, dec.204.n.24

Pro rata lucri dotis maritus tenetur concurrere ad expenſas funeris vxoris, vide Funeris impenſæ.

Legatum factum ſecundo viro tenet, quando eſt factum pro lucro dotis in vim Statuti, dec.443.n.12

Quantitas dotis probatur ex publico inſtrumento dotis, quod facit rem certam, & manifeſtam, & probationem probatam, dec.409.n.1

Et illius ſolutio præſumitur ex diuturnitate temporis, d 468.*n.*8

*Item ex præſtatione alimentorum, d.dec.*468.*n.*9.*& adnot.ibid. num.14*

*Et rectè poteſt fieri ſocero, d.dec.*468 *n.1*

Maximè quando ſubſtinuit onera matrimonij, ibid.n.2

Vxor ſtante negligentia viri in exigenda dotem, poteſt ipſa agere pro exactione, etiamſi non ſibi, ſed marito ſit facta promiſſio, adn.ad dec.97.n.7

Reſtituendæ dotis caſus euenit, quando maritus incipit exulare, etiam abſque publicatione bonorum, dec.114.numero 8.*& adn.ibid.n.10*

*Dotem filijs non reſtituendo pater, dicitur hæreditatem maternam adiuiſſe pro filijs, maximè ſtante curſu plurium annorum, quibus dotem retinet, v.*Hæreditatis aditio.

Statuta, quæ viduæ deferunt certum intereſſe, donec per hæredes mariti dos ei reſtituatur, an ſint valida, vide adn.ad dec.266 num.9

Patrimonium aliud vltra dotem regulariter non habent mulieres, & ideo facultas teſtandi de dote, non eſt matri auferenda, dec.398.n.5

*Dotem ſi vxor non dedit, maritus non tenetur præſtare ei alimenta, v.*Alimenta.

Dubietas *facit licitos contractus, in quibus emitur incertus euentus, dec.126.n.6*

Dubitatiuè *deponere, quando dicatur, & ita deponens, quid probet teſtis, v.*Teſtis.

Ducatus.*Mille ducati monetæ illarum partium, vbi eſt Epiſcopus, ſunt congrua pro Epiſcopo, v.*Congrua Epiſcopi.

Duæ *conformes inter Ciues, & Incolas habent vim trium, ex diſpoſitione Statuti Vrbis, vide in v.*Sententia.

E

Eccleſia *annexa non cenſetur Caſtro, ex eo ſolùm, quod ſit in Caſtro, dec.222.n.9*

*Cathedralis, v.*Cathedralis.

Collegiata, vide Collegiata.

Contractum pro parte acceptare, & pro parte non Eccleſia non poteſt, licèt ad eius fauorem claudicare poſſit iudicium, deciſ. 467.n.5.& ada.ibid.n.16. vbi declaratur.

Conſenſum præſtare tenetur in translat.iuris bonorum emphyteoticorum, de vno ad aliam, quamuis in longius protraheretur prima conceſſio, quando Eccleſia ſolita eſt facere ſimiles renouationes, & non aliàs, dec.52.n.3

Dedicationis ſuæ feſtum celebrare tenetur, v.in verbo Dedicatio.

Ædificari poteſt à quocumq; dec.252.n.6

Et ſi ædificetur per Communitatem cum conſenſu Archipresbyteri, ſeu Ordinarij, Communitas non dicitur habere ius principale in d. Eccleſia, ſed d.ius eſt penes Archipresbyterum, ſeu Ordinarium, cuius conſenſus fuit requiſitus, ibidem numer.7

Erecta cum pacto, quod ſubſit Abbati, nihilominus eſt ſub Epiſcopo, quia non poteſt ædificans facere, quòd Eccleſia Epiſcopo non ſubſit, dec 4.n.9

Statim enim ac eſt fundata, eſt in poteſtate Epiſcopi, ibid.n.10

Intentionem fundatam habet circa ſepulturam, adn.ad dec.145 n.9.& vide in verbo Sepultura, *vbi etiam alia de hac materia.*

Manutenenda eſt, non obſtante, quod Prælatus habuerit ſe pro ſpoliata, adn.ad.dec.116.n.5.& ad dec.246.n.2

Et eſt redintegranda ad poſſeſſionem, etiam ſi ab ea ceciderit facto ſui Rectoris, d.dec.116.n.1.& ada.ibid.n.4

Noua Eccleſia ſubrogata in locum antiquæ debet aſſumere omnes illius qualitates, dec.463.n.3

Et illius ampliatio intelligitur facta remanentibus ijſdem prærogatiuis, ibid.n.1

Ideoque in ea remanere debent eadem arma, & inſignia Familiæ, quæ reperiebantur in Eccleſia antiqua, ibid.n.2

Et illius renouatio cenſetur facta ſine alterius præiudicio, ib.n.4

Parochialis, vide Parochialis.

Potentior perſona cenſetur in materia alienationis emphyteuſis, dec.529.n.8.& vide in verbo Emphyteuſis, *vbi etiam, an, & quando ille poſſit alienari in Eccleſiam.*

Sponſa duorum eſſe non poteſt, dec.370.num.4. & adn ibidem n.11

Poſſunt tamen eſſe plures in Eccleſia deputati ad Curam animarum exercendam, & tale exercitium poteſt pluribus etiam in ſolidum competere, d.dec.370. num.5. & 9. & vide in v. Cura animarum.

Statutum laicorum vti poteſt in fauorabilibus, adn.ad.dec.279 num.24

Bona Eccleſiæ dicuntur illa, quæ deputata ſunt pro fabrica ipſius Eccleſiæ, dec.113.n.4

Donatio facta Eccleſiæ, an dicatur inofficioſa, ſi donans non retinent tantùm in patrimonio quantum capit legitima filiorum, vide Donatio.

Dos Eccleſiæ ab initio aſſignata, præſumitur fuiſſe ſufficiens, & congrua, dec.483.n.5

Poſſeſſio omnium bonorum, & Iurium ſpectantium ad aliquam Eccleſiam, an, & quando cenſeatur apprehenſa per apprehenſionem poſſeſſionis ipſius Eccleſiæ, dic vt in materia poſſeſſionis beneficij in verbo Beneficium Eccleſiaſticum.

E contra verò an capta poſſeſſione Eccleſię cenſeatur capta poſſeſſione omnium ad Eccleſiam ſpectantium, vide ibid.& adde pro affirmatiua, dec.557.n.4.

Digitized by Google

Reditus Eccleſiæ non præſumuntur diminuti, dec.483.n.4

Eccleſiaſtica *perſona ad effectum alienationis emphyteuſis cenſetur potentior perſona, dec.529.n.6*

Et præſumitur acquiſiniſſe potius ex bonis Eccleſiæ per eam adminiſtratis, quàm aliunde, dec.87.n.11

Economus. *Ab Economo facta ſolutiones Eccleſia vacante, non conſtituunt in quaſi poſſeſſione exigendi, dec.275.n.8. & latè adn.ibid.ſub n.22*

Edificare *Eccleſiã quis poſſit, & alia ſimilia, v.in v.* Eccleſia.

Non præſumitur quis in alieno ædificare, dec.194 n.17

Edificium *cenſendum eſt potiùs domus, quàm Apotheca, quando pars maior, & principalior eſt domus, dec.308.n.7*

In ædificijs, & domibus valor non æſtimatur ad rationem quinque pro cẽtenario, & nõ probatur ex ſolis redditibus, v. Valor.

Editio *Iurium fieri debet parte citata, aliàs iura non poſſunt dici de actis, dec.300.n.3. & latè adn.ibid.n.4*

Edere quis tenetur collitiganti propria inſtrumenta ex æquitate de ſtylo Rotæ, dec.129.n.2

Hoc procedit ſi ab alio haberi non poſſint, ibid.n.3

Quando verò haberi poſſunt à Notario, vel debet pars petere illa à Notario, vel debet reficere expenſas ſolutas Notario in leuando ſcripturam, ibid.n.4

Vt autem quis teneatur propria inſtrumenta exhibere, ex æquitate requiritur probatio exiſtentiæ ſcripturæ penes edentem, & intereſſe petentis, adn.ad d.dec.129.n.5

Exiſtentia verò eſt probanda plenè, & concludenter, & non ſufficit probare præſumptiuè, adn.ibid.n.6.dec.199.n.3. & adn.ibid.n.7

Et eſt probanda de tempore motæ litis, quando reus conuentus ratione officij non tenebatur cuſtodire, ſecus, ſi ratione officij tenebatur ad cuſtodiam, adn.ad dec.129.n.7

An autem, & quando huiuſmodi exiſtentia Scripturarum, & librorum penes hæredem ſit probanda, & quando præſumatur, v.adn.ibid.n.8

Sufficit huiuſmodi exiſtentiam eſſe penes officialem ad effectum, vt dominus teneatur ad exhibitionem, adn.ibid.n.9

Intereſſe verò in propoſito ſufficit ſummariè, & aliqualiter probare, ibid.n.10

Aequitas tamen Canonica non intrat, quando ageretur de detegenda turpitudine illius, aduerſus quem petitur exhibitio, adn.ibid.n.11

Inſtrumenta autem ſuis ſumptibus à Notario redempta, non tenetur quis exhibere, d.dec.129.n.1

Effectuatio *Collationum ex quibus probetur, v.* Collatio.

Concordiæ ſi adſit in parte, illa dicitur eſſe in obſeruantia, etiam quoad omnia capita, adn.ad dec.557.n.9. vbi plura alia de ſimili materia.

Præſentationis ex quibus probetur, vide Præſentatio.

Reſignationis, niſi probetur conſenſus illi præſtitus non infert poſſeſſionem præſentandi, vide ibid.

Vnionis, vide in v. Vnio.

Egidiana *ſicut non comprehendit perſonas Eccleſiaſticas in eorum præiudicium, ita nec etiam in eorum fauorem, adn.ad d.581.n.8*

Sublato impedim.iuris Canon.reducitur ad ius ciuile, d.491.n.3

Egidianæ eſt locus, quando ſententia eſt lata in remedio Saluiani, ibid.n.1

Vt ſit locus, eſt neceſſe, quòd ſententia ſit iuſta, ibid.n.5

Extenſiones, & additiones Card.Caſpen.ad Conſtitutiones Aegidianas non extenduntur extra Prouinciam Marchiæ, adn.ad dec.260.n.17

Electio, *præſẽtatio, & Collatio, quãdoq; confunduntur, d.66.n.1*

Digni, & idonei ſufficit etiam omiſſo digniori, & magis idoneo iuxta opinionem aliquarum ex dominis, dec.11.n.1

Potentior eſt confirmatione, quia attribuit plenum ius, & confirmatio non requirit niſi exercitium iuris, dec.240.n.17

Requirit factum alterius, id eſt, ſuperioris confirmantis, deciſ.66 num.6

Verba teſtatoris diſponentis electionem ſpectare ad Capitulum ſine interuentu alicuius perſonæ intelliguntur de Collatione, ibid.5

Electio *in gratijs eſt gratiati, dec.431.n.2*

Et tantò magis, quando concurrit obſeruantia conformis iuris eligendi, ibid.n.3

In legatis eſt legatarij, adn.ibid.n.13

Non durat poſt ſententiam, vel ſaltem non habet locum poſt conſumptam executionem, dec.316.n.2

Eligendi facultatem in alternatiuis amittit hæres propter eius moram, d.dec.316.n.1. & adn.ibid.n.3

Eleemoſyna. *De incertis eleemoſynis non eſt facienda mentio, dec.108.n.7*

Emphyteotica, *an æſtimetur in tertia parte minus, quàm libera, an verò in ſexta parte, v. dec.573.n.3*

Non veniunt ſub generali inſtitutione, v.in verbo Generalis.

In ceſſione, & tranſlatione iuris de vno ad alium bonorum emphyteuticorum, Eccleſia tenetur præſtare conſenſum, quamuis in longius protraheretur prima conceſſio, quando Eccleſia ſolita eſt facere ſimiles renouationes, & non aliàs, d.52.n.3

Emphyteuſis *alienari non poteſt in perſonam potentem, etiam ſi ex tenore inueſtituræ ita conceſſa fuerit, vt poſſit alienari, dec.529.n.5*

Potentior autem perſona in propoſito cenſetur perſona Eccleſiaſticæ, & Clerici, ibid.n.6

Item locus Pius, ibid.n.7

Item Eccleſia, ibid.n.8

Et quod alienari non poſſit in Eccleſiam, cùm Eccleſia dicatur manus mortua, dec.520.n.11. & latiùs adnotat.ibidem ſub n.14. vbi tres limitationes ad hanc concluſionem adducuntur.

Procedit etiam ſi alia Eccleſia ſit domina directa, d.529.n.15

Item amplia, quod Eccleſia vti manus mortua non ſit capax emphyteuſis Eccleſiaſticæ etiam ad effectum vendendi, ſtante prohibitione, quod non poſſit alienari in perſonam potentiorem, ibidem num.10

Non procedit autem concluſio, quando ex indulto aliquo particulari Eccleſia eſſet capax bonorum feudalium, & emphyteoticorum, dec.529.n.9

In Collegium etiam Eccleſiaſticum tranſire non poteſt emphyteuſis, dec.529.n.9

Alienandi emphyteuſim facultas cenſetur conceſſa ſolùm primo acquirenti, ſtante clauſula (quibus voluerit, *) d. deciſ. 529.n.2. & adn.ibid.n.22*

Conceſſa alicui ad tertiam ipſius generationem comprehendit etiam pronepotes, dec.522.n.1. & adn.ibid.n.20

Procedit non obſtante, quod prætendatur Notarium de inſtrumento conceſſionis rogatum promiſcuè, & indifferenter, & in confuſo vſum fuiſſe dictione (ipſius *) ibid.n.2*

Conceſſio in emphyteuſim ex obſeruantia triginta annorum, præſumitur non ſolùm ſolemnis, ſed etiam vtilis, dec.343.n.1 & adn.ibid.n.4

Deuoluitur finito tempore conceſſionis, v.in v. Deuolutio.

Ea autem deuoluta, an, & quando dominus directus poſſit capere poſſeſſionem propria auctoritate, vide ibid.

Et quando ea finita idem dominus recuperare poſſit poſſeſſionem naturalem, & prætendere manutentionem, v. Dominus.

Eccleſiaſtica licèt aliàs non poſſet concedi, niſi in tribus perſonis, tamen id fuit poſtea extenſum ad omnes deſcendentes, dec. 522.n.11

Et non eſt tranſitoria ad extraneas perſonas, dec.529.n.1

Limitatur in adn.ibid.ſub n.21

Noua cenſetur, non autem prorogatio, quando adſunt nouæ pacta, & nouæ qualitates, quæ non ſunt in diſpoſitione, dec.522 num.19

Fœmina, an, & quando non extantibus maſculis ſint excluſæ, necne à ſucceſſione emphyteuſis in Ciuitate, & Territorio Ceſenæ, v.in verbo Fœminæ.

In

In emphyteuſi poteſt quis eſſe probibitus ſuccedere dupliciter, vel quia ſit perſona probibita expreſsè ex tenore inueſtituræ, vel quia ſit probibita à lege, dec. 529. n. 12

Emphyteota *alienans emphyteuſim ſine conſenſu domini, non cadit niſi à parte alienata, adn. ad dec. 219. n. 7. vbi vide limitationem.*

Caducitatem, quando incurrat, vide Caducitas.

Donare poteſt ius ſuum non requiſito conſenſu domini directi, d. 520. n. 1

Eſt tamen neceſſe, quod antequam donatarius accipiat poſſeſſionem, requirat, & obtineat dictum conſenſum, ibid. n. 2

Recognoſcens dominum directum, non poteſt eyci propria auctoritate, dec. 105. n. 16

An eo ipſo, quòd emphyteota poſſidet bona in eodem loco conceſſionis, probetur identitas per dominum directum contra emphyteotam, & quid ſi conſtet de noua acquiſitione facta per eundem emphyteotam, vide Identitas.

Emptio *probat dominium, dec. 572. n. 1*

Rei propria dari non poteſt, dec. 195 n. 6

Emptione facta pro perſona nominanda, ante nominationem res cenſetur eſſe in dominio ementis, dec. 227. n. 1

Et ſi emptor poſtea non nominet ius, remanet penes ipſum emptorem, dec. 157. n. 11

Et ſi ipſe emptor præſumitur voluiſſe ſibi acquirere, dec. 227. n. 6

Secuta verò nominatione ceſſat iſta præſumptio, ibidem.

Et ſtatim eſt translatum ius in nominatum, dec. 157. n. 7. & adn. ibid. n. 24. dec. 227. n. 3

Et ille, qui ſic emit non poteſt, nec hypothecam, nec aliud onus imponere, ſed tenetur rem emptam liberè (prout liberè emit) tradere perſonæ nominatæ, d. dec. 227. eod. n. 3

Creditores autem nominantis non acquirunt aliquam hypothecam ſuper re taliter empta, adn. ad dec. 157. n. 25

Ex quantitate precij arguitur quid veniat in emptione, dec. 126 num. 9. & adn. ibid. n. 11

Alia vide in verbo Venditio.

Emptor. *Dominus rei emptæ cenſetur probato dominio venditoris, dec. 133. n. 1*

Emiſſe cenſetur ius tantum venditoris, ſi emit ſcienter rem aliquo onere affectam, dec. 90. n. 11

Iuuatur ex iure de nouo ſuperueniente venditori poſt factam venditionem, dec. 567. n. 4

Locationi, an, & quando ſtare teneatur, vide in v. Locatio.

Locationis ſcientiam ſi habait, tunc venditor non tenetur tradere rem liberam à locatione, dec. 90 n. 8

Non debet eſſe ſollicitus, & curioſus, quod pecuniæ conuertantur in cauſam expreſſam, & quando hoc procedat, vide in verbo Verſio.

Si retinet rem, & pretium non facit fructus ſuos, dec. 297. n. 1

Et tenetur ad fructus recompenſatiuos, dec. 347. n. 2

Et hoc procedit ſtante ſola traditione rei ſibi factæ per venditorem, licèt venditor promiſſa ex parte ſua in totum non adimpleuerit, dec. 297. n. 2. & latè adn. ibid. n. 12. dec. 347. n. 10

Et iſtæ vſuræ recompenſatiuæ debentur etiam attenta diſpoſitione iuris Canonici, d. dec. 347. n. 3

Fallit ſi emptori data eſſet dilatio ad ſoluendum pretium, adn. ad d. dec. 297. n. 11

Fallit ſecundo ſi emptor ex re empta nullos fructus percipit, nec percipere potuit, d. dec. 347. n. 5 & adn. ad d. dec. 297. n. 11

Item non tenetur emptor ad dictas vſuras recompenſatiuas pro tempore, quo non habuit rem, d. dec. 347. n. 1. & adn. ibidem num. 17

Et vt illas euitet, ſufficit, quòd non retineat pretiū, d. d. 347. n. 9

Ipſi verò emptori, qui non totum, ſed partem precij ſoluit, debentur fructus à die ſolutionis pro rata precij ſoluti, d. dec. 347 num. 7

Declaratur, vt in adn ibid. ſub n. 18

Pretium totum ſoluere tenetur emptor, nec poteſt prætendere diminutionem iuxta deficientiam numeri enunciati in inſtrumento venditionis, quando in eo adſunt verba (Quantumcumque ſit, *) dec. 104. n. 5*

Et quando numerus non eſt certè, & determinatè expreſſus, ibid. num. 6

Et quando diminutio eſt in modico, ibid. n. 7

Secundus, qui habuit poſſeſſionem præfertur primo emptori ſine poſſeſſione, quod pluribus modis limitatur latè in adn. ad dec. 567. n. 10

Emptori, quando competat actio de euictione, & quando ei dicatur ſufficienter ſuccurſum per fideiuſſionem euictionis, vide Euictio.

Et dicitur ſufficienter ſuccurſum per retentionem ſortis principalis, & fructuum Cenſus, ſi res empta detegatur cenſuata, dec. 295. n. 2

Et quando ei non noceat Confeſſio venditoris, v. Confeſſio.

Emptori tradi debet poſſeſſio vacua, dec. 90. n. 1

Hæc tamen vacua poſſeſſio, quam debet tradere venditor emptori, non intelligitur reſpectu iuris conductoris, ibid. n. 5

Limita non procedere, niſi in inſtrumento extarent verba (vacuam, liberam, & expeditam, *) ibid. n. 6*

Item hæc vacua poſſeſſio intelligitur reſpectu iuris detentoris, quod ſit potentius iure emptoris, ibid. n. 7

Emptoris ignorantia circa qualitatem rei emptæ non excuſat, quando de facili poterat certiorari, dec. 60. n. 13

Contra emptorem probatur poſſeſſio venditoris per clauſulam Conſtituti, *appoſitam in inſtrumento venditionis, vid.* Conſtitutum.

Alia vide, & ſupple in verbo Venditor.

Enunciatiua *debet eſſe clara, & ſpecifica, vt aliquid operetur, dec. 372. n. 2*

Moderna non probat, dec. 407. n. 2

Item nec probant plures modernæ enunciatiuæ, quando emanarunt à perſonis intereſſe habentibus, dec. 77. n. 8

Et à perſonis ſuſpectis, dec. 142. n. 2

Non probat veritatem enunciati, quando principaliter contingit de ea dubitare, dec. 372. n. 3

Notarij, an, & quando probet iuramēto teſtis, v. Iuramentum.

Probat ſtantibus adminiculis, dec. 172. n. 4. & adn. ibid. n. 8

Vt autem probet iunctis adminiculis, debet eſſe antiqua, deciſio 407. n. 5

Vnica tamen non probat, dec. 77. n. 7. & dec. 407. n. 1. & adnot. ibid. n. 6

Etiam ſi ſit antiqua, dec. 142. n. 1

Probat tamen ſemiplenè, & concurrentibus adminiculis plenè, adn. ad dec. 407. n. 6

Vnica cenſetur etiam ſi ſint plures, prouenientes tamen ab eadem perſona, adn. ibid. d. n. 6

Enunciatiuæ non probant, quando ſumus in facto recenti, deciſio 387. n. 14

Probant ſtante iuramento, dec. 172. n. 3. & vide adnotat. ibid. num. 7

Ens. *Non entis nullæ ſunt qualitates, d. 387. n. 1. dec. 439. n. 5*

Et eius, quod non eſt participatio dari non poteſt, ibid. n. 4

Epiſcopus *ſi ſit Cardinalis, non ſuffragatur indultum conferendi in menſibus reſeruatis, quia tunc nulli adſunt menſes reſeruati, v.* Indultum.

Conferendi ius habet in omnibus menſibus ex ſua ordinaria facultate, dec. 99. n. 2

Et ad eum de iure communi ſpectat Collatio beneficiorum in ſua Diæceſi in omnibus menſibus, dec. 291. n. 1. de quo latè v. adn. ibid. ſub n. 4

Collatio tamen in Cathedrali eſt ſimultanea cum ipſo Epiſcopo, & Capitulo, etiam quoad Canonicatus, v. Collatio.

Eſt caput ſui Capituli, dec. 284. n. 2

Intentionem fundatam habet ſuper Quarta decimali, de. 519. n. 1. & adn. ibid. n. 4. vbi plura de hac Quarta decimali.

Hoc procedit contra Parochos percipientes decimas, non autem contra laicos, d. dec. 519. n. 2

Digitized by Google

Monacus ſi ſit Epiſcopus teſtari non poteſt, v. Monacus.
In vita tamen Epiſcopus Regularis facit fructus ſuos, & de eis diſponere poteſt non minus, quàm ſecularis, dec.401.n.7
Regularis Epiſcopus ſimpliciter acquirendo, cenſetur Eccleſiæ ſuæ acquirere, dec.476.n.1
Hoc non procedit, vbi conſtat eum noluiſſe acquirere Eccleſiæ, ſed alteri perſonæ, ibid.n.2
Reſidere deſinere non dicitur in loco, à quo ex accidenti pro peculiari negotio diſcedit, dec.163.n.7
Pro reſidente non habetur, ſi ſit plurimum in alio loco habitat extra ſuam diœceſim, dec.70.n.4
Viſitare, an, & quando poſſit, vide in v. Viſitatio.
Et quando eximendo à ſe irreuocabiliter aliquam Eccleſiam, poſſit, necne abdicare à ſe Viſitationem, & correctionem, vide in verbo Exemptio.
Epiſcopo multum eſt deferendum circa qualitatem beneficiorum ſuæ diœceſis, dec.482.n.6
Et circa congruitatem fructuum dictorum beneficiorum, de.483 num.7
Iuriſdictio, an, & quando cenſetur conceſſa priuatiuè, vel cumulatiuè ad Epiſcopum, vide Iuriſdictio.
Sub Epiſcopo eſt Eccleſia ſtatim ac eſt fundata, etiam ſi ſit erecta cum pacto, quod ſubſit inferiori, vide Eccleſia.
Tolerantia Epiſcopi per curſum decem annorum inducit præſumptionem diſpenſationis, cum ad Epiſcopum ſpectet de diſpenſatione cognoſcere, vide Diſpenſatio.
Item inducit præſumptionem Tituli, quia non præſumitur Epiſcopum permittere aliquem diu ſine canonico titulo beneficium poſſidere, vide Titulus.
Æqualitas in iudicio eſt ſeruanda, & ideo vno admiſſo ad probandum, etiam alter admitti debet, dec.581.n.1. & adn.ib. n.7. & ſeqq. vbi plura alia inferantur.
Æquipollens. Per æquipollens, quando impleri poſſit forma, necne, vide Forma.
Aequitas l. ſi mem. & Titium ff. ſi cert. pet. eſt remedium ſubſidiarium, & ita demum procedit, quando non eſt conſultum contra eam, cum quo eſt actũ, dec.216.n.1. & ad.ib.n.3
Equites Hieroſolymitani, vide Hieroſolymitani milites.
Equiuoca probatio non ſuffragatur, & quando illa reddatur æquiuoca, vide Probatio.
Ex actu æquiuoco non inducitur aditio hæreditatis, vide Hæreditatis aditio.
Erarius non tenetur libros conficere, dec.199.n.4. & adn.ibid. ſub n.8
Fallit ex Ritu Magnæ Curiæ Neapolitanæ, dec.274.n.1
Errans. Nulla eſt voluntas errantis, & hæc regula non habet limitationem, dec 179.n.5
Errare præſumitur cõtrahens palã in caſu prohibito, d.461.n.5
Error communis non admittitur in curatore ad effectum conualidandi actus geſtos à falſo curatore, v. Curator.
Confeſſionis, & de confeſſione erronea, vide Confeſſio.
Corrigi pot. per mercatorẽ ſi reperiat. ĩ ſuis libris, v. Mercator.
Factum alienum concernens eſt iuſtus, dec.436.n.11
Facti eſt excuſabilior, & probabilior errore iuris, d.522.n.5
Iuris non præbet iuſtam cauſam præſcribendi, dec.289.n.9
Mixtus verò facti, & Iuris præbet iuſtam cauſam præſcribendi, ibid.n.10
Vide etiam in verbo Præſcriptio, vbi quando titulus errore cauſatus ad præſcriptionem ſufficiat.
Iuſtus cadit in ſuccedentibus in ius alterius, dec.439.n.12
Iniuſtus etiam excludit dolum, ibid.n.10
Notarij in omittendo minor eſt quàm in committẽdo, d.177.n.3
Probatur ex relatione, quando relatum aliter loquitur, quàm referens, dec.552.n.6
Vbi adeſt, nulla eſt voluntas, & hæc regula non habet limitationem, dec.179.n.5
Es alienum teſtatoris eſt detrahendum de fideicommiſſo, deciſ. 266.n.2. dec.421.n.2
Ex cauſa æris alieni hæreditarij, vt poſſit alienari fideicommiſſum, quænam ſint neceſſaria, vide in v. Fideicommiſſum.
Pro ære alieno teſtatoris ſoluendo ſi hæres alienet, non dicitur contrauenire prohibitioni alienationis factæ à teſtatore, vide Alienatio.
Eſſe Ciuem aliud eſt, & aliud haberi pro Ciue, dec.279.n.13
Eſtimatio bonorum dotalium in dubio facit emptionem, & venditionem, dec.573.n.4. & de hac materia latè adn.ibid. num.16
Non procedit, quando apparet æſtimationem fuiſſe factam ad alium effectum, puta ad dignoſcendam valorem bonorum, d. dec.573.n.5
Regulariter autem æſtimatio non facit venditionem, quando non eſt facta condigno pretio, dec.194.n.20
Emphyteoticorum, an fiat in tertia parte, minus quàm liberorum, an verò in ſexta parte, v. Emphyteotica.
Valoris rei, quando ſit facienda, necne ad rationem quinque pro centenario, v. Valor.
Vſusfructus quomodo fiat, vide Vſusfructus.
Æſtimi liber, vide Liber.
Et, copula auget, & ampliat, dec.21.n.3
Qualitatem præcedentis extremi attribuit ſequenti, & ea vniformiter iungit, dec.300.n.3
Stat reſtrictiuè, vbi non præcedit relatiuum, Qui, dec.274.n.4
Etas non probatur per aſcenſum probando ſcilicet aliquem habere tot annos, niſi etiam probetur non habere plures, de.353 num.3
Super ætate alicuius deponens probat, licèt non recordetur de anno natiuitatis, dec.290.n.12
Euenire. Quod euenire poteſt promiſſor debet cogitare, aliàs ſibi imputare, & in quibus procedat, vide Promiſſor.
Euentus. Contractus, in quibus emitur incertus euentus liciti ſunt propter incertitudinem, & dubietatem, v. Contractus.
Euictio competit illi, qui rem habet à Iudice, non ſecus ac ſi à priuato habuiſſet, cum factum Iudicis cenſeatur factum partis, dec.119.n.1
Eſt de natura emptionis, dec.90.n.10
Secuta dicitur per ſententiam, dec.25.n.1
Et tantò magis, quando eſt ſubſecuta realis executio, ibid.n.2
Et quando poſſeſſori res fuit ablata, dec.88.n.5
Et euicta poſſeſſione poteſt agi ad damna, & intereſſe, ibid.n.7
Antequam autem ſit ſecuta regulariter non poteſt agi de euictione, d. dec.88.n.8. & adn.ibid.n.12
Poteſt tamen agi, vt res libera tradatur, d.dec.88.n.9
Cautio de euictione requiritur ad hoc, vt creditor teneatur accipere in ſolutũ iuxta Auth.hoc niſi C.de ſolut.de.352.n.4
Sine cautione de euictione ſi fiat venditio à venditore ære alieno grauato, valor rei diminuitur, dec.553.n.13. & adn.ibid.n. 18
Donans non tenetur de euictione, dec.340.n.4
Declaratur in adn.ibid.ſub n.13
Emptori competit actio de euictione, tàm quando eſt euicta poſſeſſio, quàm quando proprietas, vel dominium, d.dec.88.n.6 & v.adn.ibid.n.11
Ei autem non competit iſta actio, ſi ſcienter emit rem alienam, dec.90.n.9. & adn.ibid.n.16
Succeſſor ſingularis non poteſt agere de euictione, dec.25.n.4
Limitatur non procedere ſtante iurium ceſſione, ibid.n.5
Limitatur etiam, quando adeſt clauſula (ponens, &c.) ibid.n.6
Limitatur etiam, quando eius author fuit ſtipulatus pro ſe, & hæredibus, & ſucceſſoribus, adn.ibid.n.7
Venditor tenetur ex natura venditionis de euictione, etiam ſi non ſit promiſſa, d.dec.25.n.3
Fideiuſſor de euictione an, & quando dicatur conſentire venditioni, v. Fideiuſſor.
Per euictionis fideiuſſionem eſt ſufficienter ſuccurſum emptori, ſi res empta detegatur comprehenſa ſub obligatione generali omnium bonorum, dec.295.n.1

Euidentia. Probatio ex rei euidentia, & aſpectu præfertur quibuſcumq; probationibus, dec. 575. n. 6

Exactio Penſionis ante litterarum expeditione m ad annullandam penſioaem an, & qaomodo debeat probari, v. Penſio, vbi etiam plura de quaſi poſſeſſione exigendi.

Exigendi quaſi poſſeſſio acquiritur ex vnicu actu ſolutionis, dec. 313. n. 1

Et ex ſolutione facta in vim mandati Iudicis, niſi ſolaens in actu ſolutionis proteſtetur ſoluere metu mandati, dec. 365. n. 2 & latè adn. ibid. n. 4

Non acquiritur autem iſta quaſi poſſeſſio exigendi contra aliquem ex ſolutione facta per tertium ſine mandato principalis, & non conſtito de ſcientia eiuſdem principalis, d. 312. n. 3

Quomodo autem probetur iſta quaſi poſſeſſio exigendi ad effectum manutentionis, & quando, & in quibus in ea ſit concedenda manutentio, necne, vide in v. Manutentio.

Exigere quod diu negligat creditor veriſimile non eſt, d. 521. n. 1

Exactor non tenetur libros conficere, dec. 199. n. 4. & v. adnot. ibid. ſub n. 8

Examen de nouo factum detegit grauamen examinatorum, de. 527. n. 2. & adu. ibid. n. 4

Et eſt modus dignoſcendi illorum iniquitatem, & iniuſtitiam, de. 538. n. 2

Quod maximè procedit, quando non fuerunt deſcripta interrogationes, & reſponſiones primi examinis, ibid. n. 3

Item quando non fuit lapſum tantum tempus, vt ſcientia per nouum ſtudium acquiri potuerit, ibid. n. 4

Secus autem, quando interceſſit tantum temporis interuallum, vt quis interim potuerit didicere, d. dec. 527. n. 3. & adn. ib. ſub n. 5. vbi vide Limitationem.

Examen teſtium non admittitur de nouo, poſtquam dicta teſtium ſunt publicata, & didicita ſunt teſtificata, dec. 48. n. 2. dec. 497. n. 1. dec. 583. n. 1

Didicita autem dicuntur teſtificata ad iſtum effectum, quando pars habuit in ſuo poſſe proceſſum originalem teſtium apertum, etiam ſi non fuerit facta ſolemnis publicatio, d. deciſ. 583 num. 2

Fallit concluſio, quando teſtes nihil depoſuerunt ſuper materia, ſuper qua ſunt de nouo examinandi, dec. 83. n. 4

Item fallit ſi articulus ſit partim nouus, & partim antiquus, de. 497. n. 2

Quando autem articulus non dicatur nouus, v. Articulus.

Item fallit concluſio de ſtylo Rotæ, & quando habitum fuit ſolummodò Summarium, vel quando originale fuit oſtenſum, aut dimiſſum in manibus ſolius Procuratoris, ſecus autem ſi ſtetit penes principalem, d. dec. 497. n. 4. & latiùs de hoc ſtylo adn. ibid. n. 8

Hic autem ſtylus Rotæ admittendi nouum examen ſuper eiſdem poſt data partibus Summaria toleratur, quia non dantur extenſæ depoſitiones, nec panduntur nomina teſtium, deciſ. 583 num. 3

Item admittuntur teſtes poſt didicita teſtificata, quando fuerunt de nouo reperti, dummodò hoc pleaè, & concludenter probetur, ibid. n. 4

Item admittuntur ad corroborationem, & confirmationem antiquorum, ibid. n. 5

Item etiam fauore Eccleſiæ, dummodò probetur læſio, ac etiam interueniat non ſolùm cauſa cognitio, ſed etiam exacta diligentia propter timorem ſubornationis, ibid. n. 6

Item admittuntur, quando ex teſtibus productis aliqui non fuerunt examinati, dummodò tamen publicatio fuerit facta parte inuita, & reluctante, ibid. n. 7

Teſtes verò ijdem non debent de nouo ſuper articulis antiquis examinari, etiam ſi eorũ examẽ non ſit publicatũ, d. 497. n. 5

Non procedit, quando non fuerunt prima vice examinati abſq; culpa partis, ibid. n. 6

Nullum eſt examen teſtium factum ſine iuramento, d. 39. n. 2

Et ſine citatione ad videndum iurare teſtes, dec. 268. n. 2

Et etiam ſi ſit factum poſt terminum, quo durabat citatio, vti illud, quod eſt factum ſine citatione, dec. 453. n. 2

Et non ſolùm ſi teſtes fuerint examinati extra terminum, ſed etiam ſi iurarunt extra illum, dec. 429. n. 5

Ad effectum autem, vt teſtes dicantur examinati infra terminum datam, attenditur tempus receptionis iuramenti, non tempus examinis, dec. 327. n. 8. & adn. ibid. n. 17

Pro toto verò termino examini præfixo intelligitur citatio, quæ non eſt reſtricta ad certam diem, dec. 453. n. 7

Qualis autem debeat eſſe iſta citatio ad videndum iurare teſtes, & quando præſumatur, & alia de ea, v. ſub v. Citatio.

Item nullum eſt examen teſtium factum extra locum Remiſſoriæ, dec. 518. n. 10

Sufficit tamen, quòd iuramentum fuerit præſtitum in loco aſſignato in Remiſſoria, quamuis examen fuerit poſtea factum in alio loco, adn. ibid. n. 12

Nullum autem regulariter non eſt ex omiſſione interrogatoriorum, dec. 331. n. 17. & adn. ibid. n. 22. dec. 351. n. 46

Nullitatem examinis allegans tenetur exhibere proceſſum, dec. 535. n. 10

Iſta nullitas non ſanatur per terminum ſuperuenientem, d. 453 num. 2

Nec per termini retrotractionem, ibid. n. 3

Et illius ſanatio non cenſetur conceſſa ex eo ſolùm, quod Papa remiſit fidem teſtium arbitrio Rotæ, vide Arbitrium. Vbi etiam, quando intret arbitrium, necne pro ſananda huiuſmodi nullitate.

Ad primum examen nullum ſufficit, quod ſe referant teſtes, qui primò fuerunt nulliter examinati, ſi poſtea repetantur, d. 331 num. 15. & vide adn. ibid. n. 21. adn. ad dec. 578 ſub n. 13

Validum in dubio præſumitur examen teſtium, dec. 453. n. 1

Validum eſt de iure, etiam ſi ſit factum ſine interprete, adn. ad dec. 331. n. 23

Circa examen teſtium poteſt committi nudum miniſterium Notario, dec. 368. n. 3. & latè adn. ibid. n. 9

In examinis diſcurſu poteſt eſſe, quod teſtis de aliquibus recordetur, de quibus in principio non recordabatur, dec. 547. n. 8

In ſecundo examine teſtis deponens, pluſquàm in primo, non propterea dicitur ſe corrigere, dec. 351. n. 23

Examinator. Ab examinatorum relatione in materia concurſus an, & quando detur appellatio, vide in verbo Concurſus.

Examinatorum iniquitas, & iniuſtitia, an, & quando detegatur per nouum examen, vide Examen.

Exceptio altiorem requirens indaginem non debet retardare executionem obligationis Cameralis, dec. 234. n. 1. deciſ. 406 num. 17

Nec impedire Saluianum, dec. 254. n. 4. & dec. 563. n. 15

Apparens manifeſtè, & notoriè nunquam cenſetur reiecta deciſ. 425. n. 4

Debet eſſe de terminis eius, quod limitat, dec. 544. n. 26

Declarat diſpoſitionem, dec. 509. n. 3

Illam tamen non amplias ad ea, quæ de ſui natura non comprehenderentur, dec. 158. n. 5. Vbi etiam adn. ibid. ſub n. 8. vbi in contrarium referuntur Doctores, & conciliantur opiniones.

Item declarat quid in regula comprehendatur, dec. 257 num. 6

Et illam firmat in omnibus alijs caſibus non exceptis, ibidem num. 4

Eſt actionis excluſio, dec. 228. n. 6

Eſt perpetua, dec. 489. n. 12

Facilius competit, quàm actio, dec. 425. n. 2

Iuris tertij, ſeu de iure tertij regulariter non admittitur, dec. 582 num. 7

Ad ſui tamen defenſionem licitum eſt reo, & poſſeſſori allegare huiuſmodi exceptionem, dec. 415. n. 4

Et talis exceptio ſemper admittitur ſi ſit ipſo iure excluſiua iuris agentis, dec. 14. n. 5. dec. 415. n. 3. & latè in hac materia,

Digitized by Google

ria,an,& quando opponi poſſit de iure tertij,v.adn.ibid.n.6
Excluſiua autem iuris agentis eſt exceptio poſſeſſionis tertij cùm impoſſibile ſit, quòd duo eamdem rem ſimul inſolidum poſſideant,dec.14.n.4
Non admittitur exceptio contra teſtes in poſſeſſorio ſummariſſimo,v.Manutentio.
Non facit cauſam de per ſe,ſed de ea iudicatur vti de principali, dec.470.n.8
Probanda eſt per aduerſarium eius,qui habet Regulam pro ſe, dec.182.n.1
Et per opponentem ſe eſſe in caſu exceptionis,dec.509.n.4
Et per Reum,qui in exceptionibus dicitur Actor,dec.228.n.2
Item probanda eſt concludenter per excipientem, dec.279.n.2
Item poſtquam Actor fundauit ſuam intentionem, debent per Reum, & excipientem probari omnes qualitates neceſſariæ exceptionis,vt illa concludat eius intentionem, dec.201.n.3 & dec.278.n.1
Exceptionis autem non exiſtentiam Actor non tenetur probare, dec.228.n.7.& latè adn.ibid.n.8
Nec exceptionem Reo non competere Actor teneatur probare, niſi quando impetrans narrauit negatiuam, tunc eam ex vi narratiuæ adſtringitur ad probandum,dec.242.n.4
Reſpiciens petitorium,prout eſt exceptio reſpectu ætatis non admittitur in iudicio ſummariſſimo manutentionis, vide Manutentio.
Si autem ſit clara admittenda eſt etiam in iudicio poſſeſſorio, dec.425.n.3
Item exceptio reſpiciens petitorium non impedit redintegrationem in ſpolio, v.Spolium.
Rei non liberæ traditæ non obſtat,quando emptor nullum poteſt damnum pati,dec.295.n.3. & latè adn.ibid.n.5
Tua non intereſt repelli ab agendo,& ab excipiendo,d.396.n.3
Et quis non eſt audiendus ſuper exceptione,in qua non habet aliquod intereſſe,dec.410.n.6
De pluribus autē alijs exceptionibus in ſpecie, v.in ſuis materijs.
Super exceptione teſtes examinati non probant vbi per viam actionis proceditur,dec.535.n.16
Super exceptione oppoſita non eſt neceſſe pronunciare, dec.470 num.10
Poteſt tamen Iudex pronunciare ſi vult,dec.280.n.8.adn.ad d. dec.470.n.16
Vti pluribus exceptionibus contrarijs Reus non prohibetur, dec. 242.n.9.& v.adn.ibid.n.11
Exceſſus etiam minimus ſufficit ad effectum, vt executio, & ſubhaſtatio ſint nullæ in totum, dec.198.n.1.dec.480.n.5
Declara prout in adn.ad dec.198.ſub n.3
Mandati in totum illud vitiat,dec.485.n.4
Ab exceſſu ſemel conceditur appellatio,& executio interim facta eſt attentata,dec.545.n.10
Excipere. Ab excipiendo non repellitur periurus,v.Periurus.
Excipiendo poteſt quis allegare diuerſa,& contraria,d.556.n.7
Non procedit, quando ſuper exceptione obtinuit, ibid.n.8
Excipiens eſt actor in ſua exceptione,& debet probare concludenter ſuam exceptionem,dec.279.n.2
Et etiam probare debet omnes qualitates neceſſarias ad effectum,vt exceptio concludat intentionem ſuam, dec.278.n.1
Excluſo vno ex pluribus,quibus ſuit conceſſa aliqua facultas,illa tota ad reliquos deuoluitur,v.Facultas.
Excommunicatio. Exceptio excommunicationis obſtat etiam in iudicio manutentionis,dec.64.n.3.& adn.ibid.n.13
Ab excommunicatione eſt in dubio petenda abſolutio, & an,& quando abſolutio probet excommunicationem,v.Abſolutio.
Excuſatio, vt locum habeat probari debet fuiſſe factas ſolitas diligentias,dec.278.n.9
Excuſandus eſt impeditus, & maximè quando impedimentum prouenit à parte aduerſa,dec.341.n.2
Executio eſt attentata ſi ſit facta pendente appellatione ab exceſſu,dec.545.n.10
Item ſi ſit facta pendente termino ad appellandum,d.546.n.5
Item ſi ſit facta poſt inhibitionem non obſtantibus tribus conformibus,& etiam ſi executio de nouo eſſet facienda, vide Inhibitio.
Attentata autem executio,non eſt reuocanda ex clauſula arbitrio,ſed alia via,dec.70.n.2
Iudicis à quo præſeruatur per clauſulam ſine præiudicio legitimæ executionis,dec.232.n.1.& latè adn.ibid.n.4
Litterarum Apoſtolicarum,v.Litteræ Apoſtolicæ.
Non impeditur per reſtitutionem in integrum, quando fuit præuentum in petitione executionis, vide Reſtitutio in integrum.
Item ſi ſit facta ſuper re diuerſa ab ea,quæ eſt expreſſa in ſententia,dec.555.n.4
Et vt ſit nulla in totum,ſufficit exceſſus etiam minimus, vide Exceſſus.
Nulliter autem à Iudice facta executio non priuat poſſeſſione, ſi pars non habeat ſe pro ſpoliata,dec.307.n.6.dec.458.n.9 dec.555.n.6
Et nulla etiam eſt ſententia illam confirmans, d.dec.555.n.5
Et ſubhaſtatio ab ea dependens,dec.224.n.2
Rei iudicatæ,vide Res iudicata.
Retardanda non eſt ſuper eo, quod eſt liquidum occaſione prætenſionum illiquidarum,dec.220.n.5.& adn.ibid.n.6
Sententiæ à quo Iudice fieri debeat,v.Sententia,vbi alia de illius executione.
Suſpenditur,non retractatur per arbitrium, v.Arbitrium.
Ab executione non eſt incipiendum, dec.105.n.9
Ampliata etiam reſpectu illius,qui poteſt propria authoritate capere poſſeſſionem,ſi adiuit Iudicem, ibid.n.10
In executione eſt attendendus ſtylus Iudicis exequentis, d.352 num.8
Executiua via non impeditur ex conditione adiecta, dec.307 num.22
Nec via executiua procedi poteſt contra tertium, dec.22.n.1
Etiam vbi competit dicta via executiua,dec.362.n.6. & adn. ibid.n.12
Et tantò magis ſtante proteſtatione tertij,ne fiat executio in bonis per ipſum poſſeſſis,d.dec.22.n.2
Item executiuè non poteſt agi contra tertium poſſeſſorem, etiam ſi agatur in vim obligationis Cameralis,dec.330.n.2
Executiuè,& per vnicam ſententiam condemnatus,& exactus, an poſſit vnica ſententia fauorabili obtenta repetere ſolutum, & quid ſeruetur in materia obligationis Cameralis,v.adnot. ad dec.581.n.10
Executiuè procedendum non eſt, ſed via ordinaria inter plures prouiſos Apoſtolicos,cum habeant parem titulum,d.46.n.6
Executiuæ clauſulæ non augent,nec alterant diſpoſitionem principalem,dec.311.n.5
Benè tamen illam declarant,adn.ibid.n.19
Executiuum eſt iudicium, quando agitur de executione Litterarum Apoſtolicarum,v.Litteræ Apoſtolicæ.
Executor. Executori creditur non ſolùm quoad actum immiſſionis in poſſeſſionem, ſed etiam quòd bona illa ſint debitori, contra quem ſit executio,dec.402.n.2
Executor Apoſtolicus aſſumere debet partes Iudicis, remanente tamen Iudicio executiuo,ſtante oppoſitione poſſeſſoris, dec.335.n.17
Et quando adeſt poſſeſſor,dec.69.n.5
Cognoſcere debet de colore tituli ſtante clauſula Amoto, deciſ. 335.n.12
An ſit merus,vel mixtus,dignoſcitur ex verbis deputationis,de. 413.n.2
Mixtus eſt vbi agitur de remouendo poſſeſſorem, dec.500.n.6.
Mixtus efficitur per clauſulam conſtito,& per clauſulam dummodò non ſit alteri ius quæſitum,dec.61.n.2
Item per clauſulas ſine præiudicio iurium cuiuſcumque, ſtantibus præmiſſis,ſi nulli alij conceſſa reperiatur,ſal-

uis

Google

uis iuribus Eccleſiæ,dec.413.n.3
Item per clauſulam vocatis,dec.69.n.4
Contrarium alids tenuit Rota,adn.ibid.n.9
Mixtus quando dicatur, & quando merus,v.adn.ad d.413.n.4
Mixtus tenetur procedere cum cauſæ cognitione, dec.307.n.5
Et non poteſt dare gratiam pro iuſtificata,nec eius aſſertioni quo ad hoc creditur, ſed debet conſtare de iuſtificatione ex actis, dec.413.n.1
A ſententia talis executoris mixti datur appellatio,dec.99.n.7 dec.91.n.3
Et ſi vlterius procedat executio eſt attentata, d.dec.91.n.4
Nulliter procedens non priuat poſſeſſione,dec.47.n.5
Secundus non poteſt procedere, vbi proceſſus fuit inchoatus coram primo,ibid.n.8
Nec poteſt adiri, niſi data negligentia primi, & ſi primus recuſat exequi litteras vti ſubreptitias, eſt appellandum ad Metropolitanum,ſeu Papam,adn.ibid.n.10
Executoris dati in gratia iuriſdictio licèt expiret cum gratia, quando acceſſoriè eſt datus,ſecus tamen eſt ſi principaliter,& de per ſe,dec.291.n.3
Ad ſimplex verbum executoris poſſeſſor non tenetur dimittere ſuam poſſeſſionem,dec.69.n.6
Executor teſtamentarius ad certum actum particularem,non poteſt cenſeri vti hæres vocatur,dec.132.n.5. & 7
Hoc non procedit vbi ex alijs verbis teſtamenti apparet teſtatorem aliud ſenſiſſe,ibid.d.n.7
Datus ad nominandam perſonam ad commendam, non cenſetur datus ad erectionem commendæ,ibid.n.6
Grauatus alicui tradere poſt tempus, medio tempore commodum ex legato percipit,dec.544.n.39
Merus autem executor,& nudus miniſter nullum emolumentum conſequi poteſt,ibid.n.2
Quando vero executor teſtamentarius cenſeatur vti legatarius, vel vti nudus miniſter, v.in v.Miniſter.
Non poteſt facere contra mentem teſtatoris,dec.179.n.1.& ad. ibid.n.8
Sed ad eum ſpectat mentem teſtatoris adimplere,& ope,& conſilio iuuare, vt ad effectum perducatur, non autem illam euertere,d.dec.179.n.2
Nec etiam quicquam facere poteſt in præiudicium hæredum, & ſubſtitutorum, etiam ſi habeat plenam, & liberam poteſtatem,ibid.n.3
Executoriales poſſunt validè relaxari abſque ſeruatione terminorum ſubſtantialium,dec.43.n.13
Executorialium loco plerumque relaxatum mandatum executiuum,maximè in propbantis,ibid.n.15
Attentata eſt poſſeſſio capta poſt intimationem executorialium non ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis,ibid.n.14
Exemplum ab alio exemplo extractum non meretur fidem, ſicut nec teſtis de auditu auditur,dec.432.n.1.& adn.ibid.n.8 dec.469.n.1.dec.550.n.1
Hoc procedit quantumcunq; primum exemplum ſit ſolemniter, & legitimè extractum,& exemplatum ex ea opinione Bart. dec.432.ſub n.2.d.dec.550.n.2
Item etiam ſi ſecundum exemplum fuiſſet ſolemniter,& legitimè extractum,d.dec.469.n.3
Solemniter extractum habetur pro originali ad effectum, vt illi fides adhibeatur,non autem, vt ex eo aliud exemplum poſſit ſumi,dec.432.n.2
Regiſtratum in actis probat in alio iudicio, dec.550.n.3
Procedit quando ipſummet exemplum regiſtratum producitur, ſecus ſi aliud exemplum ab eo extrahitur,ibid.n.4
Exemptio præſupponit ſubiectionem,dec.325.n.2
Ad præſcribendam exemptionem à iuriſdictione ordinarij, ſufficit titulus minus iuſtus,dec.289.n.7
Epiſcopus ſi aliquam Eccleſiam à ſe irreuocabiliter eximat, non poteſt à ſe abdicare viſitationem,& correctionem, de.4.n.13
Declara hoc procedere in Eccleſia iam conſtructa, & ædificata,quia tunc agitur de amittendo iure quæſito,ſecus in fundatione,quia agitur de iure quærendo, & forſan aliàs non fundaſſet teſtator,ibid.n.14.
Protectio,& defenſio Hoſpitalis,ſeu alterius loci pij, alicui relicta non eximit locum pium, à iuriſdictione ordinarij, nec tribuit iuriſdictionem protectori,d.dec.4.nu.3.& v.Protectio.
Reuocatio omnium exemptionum conceſſarum ab illis qui ſe gerebant pro Romanis Pontificibus,comprehendit etiam conceſſas à veris Pontificibus,dec.509.n.1.
Exemptus an poſſit prorogare iuriſdictionem in perſonam Ordinarij,qui circumſcripta exemptione eſſet ſubiectus, vide deciſ. 325.n.23.& Annot.ibid.n.29.
Non poteſt quando eſt immediatè ſubiectus Sedi Apoſtolicæ, d. dec.325.n.24.
Exequens. Exequenti non attribuitur actus, ſed ordinanti deciſ 252.n.9.
Exequentis Iudicis ſtylus eſt attendendus in exequutione, deciſ. 352.n.8.
Exhibitio iurium,ſcripturarum,& ſimilium, vide in verbo Editio.
Exigere,& de exigendi quaſi poſſeſſione, vide ſub verbo Exactio.
Exorbitans diſpoſitio extenditur quatenus verborum proprietas requirit,deciſ.193.n.4.
Etiam ſi maior ratio eſſet in vno caſu,quàm in alio, ibid.num.5.
Expeditio cauſæ intra quantum tempus fieri debeat, vt dicatur ſatisfactum regulæ de Annali,vide Regula de Annali.
Literarum an,& quando requiratur in Gratia ſi Neutri,vide ſi Neutri.
Literarum cenſetur facta ſtatim quod ſunt plumbatæ,deciſ.440. num.5.
Ante expeditionem literarum facta ex actione penſionis an & quando annulletur penſio, & an & quomodo probari debeat talis exactio,vide in verbo Penſio.
Expeditione celeri indiget cauſa matrimonialis, vide ſub verbo Matrimonium.
Expenſæ factæ in eſculentis donatis Procuratoribus, vt maiorem diligentiam adhibeant,non ſunt omnino impertinentes,& de eis habenda eſt ratio,dec.512.n.3.
Et in earum calculo ſunt etiam imputandæ expenſæ factæ pro viatico ad tollenda plura impedimenta, & moleſtias à parte præſtitas, ibid.n.2.
Item expenſæ factæ pro victu vnius Factoris,ibid.n.1.
Funeris impenſa, vide ſub verb.Funus.
Hæredi quæ expenſæ ſint reficiendæ per fideicommiſſarium, vide Fideicommiſſarius.
Et quæ expenſæ factæ per hæredem non ſint compenſandæ cum fructibus ex hæreditate per eum perceptis,vide in verb. Fructus.
Litis non ſunt regulariter per litigantem ſubminiſtrandæ collitiganti,dec.189.n.6.& plenè Annot.ibid.n.7.deciſ.263. n.2.
Illarum autem, & alimentorum ſubminiſtrationem prætendens ab Aduerſario,probare debet paupertatem, & præſumptionem boni iuris,d.dec.189.n.1.& latè de hac materia, Annot. ibid.n.7.dec.543.n.1.
Quod procedit non obſtante,quod Signatura reſcripſerit(ſubminiſtratis expenſis arbitrio Rotæ)d.deciſ.189.n.2.
Signatura autem quando vult præcisè,quod ſubminiſtrentur alimenta,& ſumptus litis,reſcribit cum clauſula(ſubminiſtratis expenſis ſeu alimentis arbitrio Rotæ extandis) d. dec.189.n.4.& Annot.ibid.n.9.
Clauſula iſta (ſubminiſtratis expenſis) operatur, quod Iudex non habeat iuriſdictionem, niſi facta prius ſubminiſtratione, d.dec.189.n.5.
Et ſtante hac clauſula non ſufficit oblatio verbalis, deciſ. 492. num.9.
Abſq; expenſarum refectione quis poteſt omiſſa vna via, aliam aggredi,dec.270.n.5.dec.488.n.3.

Non

Non continentur autem iſtæ expenſæ ſub clauſula, Parito Breui, *dec.36.nu.4.*
Expenſæ,quas faciunt Canonici litigantes cum portionarijs, non ſunt extrahendæ ex maſſa communi cum ipſis Portionarijs , dec.163.n.1.& Adnot.ibid.n.7.
Beneficiatus litigans cum Eccleſia tenetur concurrere ad expenſas,& ſumptus litis,quando lis reſpicit vtilitatem Eccleſię,d.dec.263.n.5.& Adnot.ibid.n.8.
Secus eſt ſi lis reſpiciat particulare,& priuatum intereſſe,d.dec. 263.n.6.
Et quomodo id cognoſcatur,vide Adnot.ibid.n.8.
Item non tenetur ad contributionem expenſarum , quas faciunt alij beneficiati,qui litem habent cum illo, d.deciſ.263. nu.4.
Ad ſolutionem Gabellæ , quæ imponitur pro expenſis litis non eſt cogendus ruſticus litigans cum ſuo Communi,ibid.n.3.
Iuſta cauſa reſeruandi reſtitutionem expenſarum in fine litis , & fructuum eſt paupertas,Adnot.ad dec.361.nu.5.
Magnæ etiam expenſæ probantur ex libro Factoris,quando ſunt veriſimiles,dec 475.n.5.& Adnot.ibid.n.11.
Modicæ probantur leuioribus probationibus,etiam per Coniecturas,d.dec.475.n.2.
Item probantur ex libro Factoris,d.dec.475.n.1.& Adnot.ibid. n.11.
Item etiam per Iuramentum,d.dec 475.n.3.
Et tanto magis quando ſunt veriſimiles,ibid.n.4.
Neceſſariæ conſiſtunt non ſolùm in reficiendo , ſed etiam in faciendo aliquod neceſſarium,dec.299.n.4.
Probari dicuntur reipſa ex notabili melioratione rei, deciſ.475. num .7.
Et in illis probandis admittitur talis probatio,qualis haberi poteſt, Adnot.ad dec.512.n.5.
Et valdè iuſtificantur ex ſola veriſimilitudine, Adnot.ibid.n.4.
Reficiuntur regulariter ab illis, quibus reſtituitur res,circa quam fuit vtiliter impenſum,dec.197.n.3.
Expenſas vti vtiles repetens tenetur probare earum vtilitatem dec.202.n.2.& ſub n.3.
Nec ſufficit probatia deducta ex præſumptione l. cùm de indebito,ff.de probat. *quia eſt nimis vaga ,ibid n.3.*
Et non habet locum, quando conſtat, quem eſſe dilapidatorem, ibid.n.4.
Circa liquidationem expenſarum ſtandum eſt relationi peritorum,quamdiu de errare non doceatur,dec.49.n.1.
Ex impenſa an,& quando præſumatur mandatum ; vide Mandatum Procura.
Expreſſio *conditionis , quia tacitè ineſt non reddit diſpoſitionem conditionalem,dec.307.n.21.*
Specierum , an , & quando reſtringat genus, vide in verb. Species.
Expreſſum *dicitur,quod ab expreſsa reſultat, dec.66.num.12.*
Pro expreſſo habetur,quod non poteſt,niſi in vno ſolo verificari, dec.90.n.3.
Quoad expreſſa non intelligitur clauſula(ſine præiudicio*) vide in verb.* Clauſula.
Expulſio, *an , & quando ſit neceſſaria, necne,vt quis priuetur poſſeſſione,vide in verb.* Poſſeſſio.
Extenſio *Diſpoſitionis quantumuis exorbitantis ſit , quatenus verborum proprietas requirit,dec.193.n.4*
Etiam ſi maior eſſet ratio in vno caſu,quàm in alio, ibid.num.5.
Subſtitutionis,quando fiat necne de vno caſu ad alium,& de vno tẽpore ad aliud,& de vna perſona ad aliã, vide Subſtitutio.
Extractio *Iurium quando ſit Valida,necne, & alia de hac materia,vide in verb.* Iura.
Extraiudicialis *confeſſio an probet,& præiudicet, vide* Confeſſio.
Depoſitio teſtis quando ſit attendenda necne,vide Teſtis.
Extraiudicialiter *captæ informationes non ſunt de actis , vide* Informatio.
An autem,& quando Iudex poſſet ſe extraiudicialiter informare de ſtylo partibus non vocatis, vide Stylus.
Extremum *Primum in iudicio ſpolij eſt plenè probandum,deciſ. 423.n.1.*
Ex quibus autem probetur, vide dec.105.n.1.
Probatur ex confeſſione emanata in Commiſſione,dec.116.n. 2.
Item ex locatione,quam recepit ſpolians à ſpoliato ,ibid.num.3.
Secundum verò extremum probatur per ſuſtentationem litis concurrentibus adminiculis,dec.15.n.1.dec.105.n.3.dec.209.n. 1.dec.362.n.3.dec.485.n.1.dec.500.n.3.dec.542.n.1
Item probatur per leuiores probationes,dec.105.n.2.
Præcedentis extremi qualitas attribuitur ſequenti , & extrema ipſa vniformiter iunguntur per copulam (ET) dec.308.nu.3.
Extrinſeca *cõditio quæ dicatur, vide Adnot.ad dec.505.n.12.*

F

FAbrica. *Bona deputata pro fabrica Eccleſiæ dicuntur bona Eccleſiæ,dec.113.n.4.*
Factor. *Liber Factoris probat modicas expenſas,dec.475 nu. 1. & Adnot.ibid.n.11.& quid in magnis, vide ibid.*
Probat etiam magnas quando ſunt veriſimiles,d.deciſ.475.n.5.
Expenſa pro victu vnius Factoris ſunt imputandæ in calculo expenſarum,deciſ.512.nu.1.
Factum *alienum non poteſt quis præciſè cogi præſtare , nec poteſt præciſè promittere, dec.241.n.1.& Adnot.ibid n. 7.vbi limitatur non procedere ſtante Iuramento.*
Factum autem alienum promittens ad aliud non tenetur quàm ad intereſſe, quando factum non impletur,d.dec.241.n.2.
Et quando promittens omnem adhibuit diligentiam , vt factum illud præſtaretur,ibid.n.5.
Et facti loco ſuccedit præſtatio dicti Intereſſe,non ſolùm ex Iuris diſpoſitione,ſed etiam ex forma contractus quando in promiſſione ratificationis appoſita eſt clauſula (alias de proprio *) ibidem n.4.*
Et plura de hac materia promiſſionis facti alieni,vide in adnot. ibid ſub n.8
Ad factum quoque proprium quis præciſè non tenetur , ſed præſtando intereſſe,liberatur,d.dec.241.n.3
De facto proprio teſtis deponens,quando probet necne , vide Teſtis.
Factum ipſum contra quoſcumque probat res inter alios acta, licèt tertio non noceat, Adnotat.ad dec.302.n.10
Præſumitur ab eo factum,qui facere tenetur,dec.250.n.7. 8.& 9.in Adnotat.ibidem,vide Illationes.
Quid præſumitur factum potius ex cauſa neceſſaria, & ad quam quis compelli poteſt,quàm ex cauſa voluntaria,dec.136.n.3.
Verbum facti eſt verbum(laſcio*) Iuris verò eſt verbum (* lego*) dec.544.n.40.*
Facultas *conceſſa pluribus,vno excluſo tota deuoluitur ad reliquos,dec.66.n.10.*
Quæ non legitur data in facultatibus Legati,cenſetur denegata , dec.287.n.8
Facultatiua *materia quando dicatur,& quando in facultatiuis detur quaſi poſſeſſio manutenibilis,vide Adnot.ad deciſ.162. ſub n.16.*
In facultatiuo actu non poteſt fieri fundamentum ad inducendam conſuetudinem,d.d.162.n.10.& latè Adnot. ibid.n.16
Falcidia. *Filia eſt magis debita legitima, quàm Falcidia heredi,dec.539.n.9.*
Falſa *cauſa non poteſt dici , quæ ab initio eſt vera, licet poſtea deficiat,dec.406.n.12.*
Et illius falſitas ad retardandam executionem obligationis Cameralis,debet euidenter,& manifeſtè probari,ibid.n.8.
Ex falſa cauſa decretum interpoſitum eſt nullum,dec.496.n.11 & latè Adnot.ibid.n.12.
Etiam ſi ſit interpoſitum partim ex falſa,partim ex vera cauſa, niſi falſa cauſa eſſet minus principalis. Adnot.ad d.dec. 496. d.n.12.
Poſſeſſio transfertur,etiam ſi ſit capta ex falſa cauſa,Adnot.ad deciſ.

Digitized by Google

deciſionem 283.numero 7

Falſus *teſtis in vno, quod non eſt de ſubſtantia negotij non deſinit eſſe fide dignus, adn. ad dec. 547.n.11*

Nec repellitur teſtis falſus, & mendax circa accidentalia, dec. 351.n.30

Falſi non dicuntur duo teſtes, quando ſibi ad inuicem contradicant, ſed neutri eſt credendum, dec. 471.n.5

A falſitate vt defendatur teſtis admittitur omnis interpretatio, etiam impropriando verba, dec. 252.n.11

De falſo redargui non poteſt teſtis dubitatiuè deponens, de. 290 num. 6

Fama *eſt illud, quod publicè dicitur, dec. 182.n.6*

Debet eſſe conſtans, inconcuſſa, ſolida, & perpetua, dec. 455.n.6 & dec. 498.n.13

Et vt releuet, nihil debet habere in contrarium, d. dec. 498.n.14

Probari debet ad minus per duos teſtes, dec. 517.n.27

Probatur per teſtes deponẽtes publicè audiuiſſe, dec. 273.n.2.& adn. ibid. n.10. dec. 471.n.8. dec. 517.n.21

Teſtes deponere debent de fama per verbum (fuit, & eſt) *& quando id locum non habeat, adn. ad dec. 277.n.10*

Et debent perentere tempus ante motam litem, dec. 325.n.12. d. 382.n.2

Per teſtes deponentes per verbum (eſt) *præſentis temporis fama non probatur, dec. 359.n.8. dec. 382.n.2, dec. 498.n.12*

Item non probatur per teſtes ignorantes quid ſit fama, dec. 325 num. 13

Declara, prout in adn. ibid. ſub n.28

Famæ probatio, vti priuilegiata facilè proſternitur, ibid. n.18

Et non admittitur ſuper eo, quod habet contra ſe præſumptionem iuris in contrarium, ibid. n.16

Item nec quando adeſt aliquid contrarium, quod elidit famam, ibid. n.17

Et famæ bonæ probatio in concurſu præualet malæ, dec. 455.n.3 & adn. ibid. ſub n.16. dec. 498.n.16

Procedit etiam ſi deponentes de bona ſint pauciores, d. dec. 455 num. 4

Fama non facit ſufficientem probationem, dec. 325.n.14

Et in non antiquis nihil probat, dec. 387.n.13

Iunctis adminiculis plenè probat, præſertim in his, quæ ſunt difficilis probationis, dec. 277.n.4

In Ciuilibus facit tantùm ſemiplenam probationem, d. 517.n.24

In criminalibus verò nec etiam ſemiplenam, ibid. n.25

Non probat ſufficienter exiſtentiam teſtamenti, dec. 81.n.1

Nec Simoniam, vide in v. Simonia.

Probat illegitimitatem, dec. 331.n.14

Et legitimitatem, dec. 248.n.10

Et iunctis adminiculis probat matrimonium ad effectum legitimitatis filiorum, ibid. n.5

Et fama bona pro legitimitate in concurſu præualet contrariæ famæ illegitimitatis, ibid. n.12

Item fama probat negatiuam, quando illa aliter probari non poteſt, dec. 325.n.15

Item probat puritatem, dec. 498.n.4

Et fama puritatis eſt præferenda contrariæ famę, ibid. n.15

An autem, & quando probet obitum, vide in v. Obitus.

Et an probet valorem, vide in v. Valor.

Teſtis vnicus de fama deponens, eſt valdè ſuſpectus, d. 517.n.22

Et non probat, quando agitur de cauſa graui, & ardua, dec. 322 num. 4

Nec probat obitum, ibid. n.2. & 3

Teſtes deponentes de publica voce, & fama faciunt plenam probationem, ſi ſint iuncti cum vnico teſte de ſcientia, deciſ. 166 n.8. dec. 245.n.1. dec. 247.n.5

Vel cum vnico teſte deponente de viſu, dec. 258.n.2

Et hoc procedit in quacumq; materia, dec. 247.n.7

Vnus teſtis deponens de fama iunctus cum alio deponente de ſcientia, & fama, facit plenam probationem, dec. 273.n.1. & adn. ibid. n 9

Teſtibus deponentibus de publica voce, & fama, præferuntur deponentes de ſcientia, dec. 449.n.6

Teſtes deponentes de publica voce, & fama probant Clericatum, dec. 166.n.6. dec. 394.n.2

Et dignitatem maiorem poſt Pontificalem, dec. 411.n.1

Et obitum, dec. 166.n.7

Familia. *Conſuetudo fauens conſeruationi familiarum, publicam continet vtilitatem, dec. 63.n.14*

Sub familiæ nomine, an, & quando veniat fœmina, v. Fœmina.

Familiaris *Cardinalis quis plenè probatur ex Rotulo familiarium iunctis alijs adminiculis, dec. 166.n.1. & adn. ibid. n.11*

Familiarium Cardinalium beneficia ſunt reſeruata, d. 166.n.3

Etiam ſi ſint obtenta ante familiaritatem, maximè iuxta regulas modernas, d. dec. 166.n.4. & adn. ibid. n.13

Familiaritas *Cardinalium qualiter, & ex quibus probetur, & quæ ſint neceſſaria, latè deducitur in adn. ibid. n.10*

Et ſemel probata præſumitur continuata, niſi probetur diſſolutio adn. ibid. n.12

Probatur ex teſtibus deponentibus de communi reputatione, & multò magis de certa ſcientia, d. dec. 166.n.2

Familiaritas. *Præſumptio familiaritatis tollitur ex titulo præcedenti, dec. 92.n.3. & adn. ibid. n.9*

Familiaritatis iure præſumitur poſſeſſio mariti, quando conſtat de dominio vxoris, dec. 572.n.4

Poſſeſſio iure familiaritatis nullum ius tribuit, nec ſuffragatur, adn. ad d. dec. 572.n.6

Item excluditur ex titulo præcedenti illius, qui poſſidet, etiam ſi ille titulus eſſet nullus, adn. ad d. dec. 572.n.7

Item ex multiplicitate actuum, ibid. n.8

Teſtis probat actum in poſſeſſione, quando reddit cauſam ſuæ ſcientiæ ex familiaritate, & amicitia, quam habebat cum defuncto, dec. 394.n.3

Famulus *admittitur in teſtem, ſi de tempore depoſitionis non erat in ſeruitio, dec. 451.n.35. & adn. ibid. n.51*

Famuli Illuſtriſſimæ perſonæ admittuntur in teſtes, maximè circa geſta domus, d. dec. 351.n.36

Fauor. *Ad fauorem alterius dicitur pactum, ſi adſint verba* & tornando bene à detto, *&c.) dec. 65.n.2*

Et pactum initum ad fauorem alterius intelligi debet, vt illi proſit, non vt illi noceat, ibid. n.1

Feriæ *in honorem Dei induci poſſunt per conſuetudinem, d. 140 num. 5*

Et inductæ tolli poſſunt per eamdem conſuetudinem, ibid. n.6

Et conſuetudini plurimum defertur, an dies ſit in aliquo loco feriata, ibid. n.4

Feriatam diem eſſe allegans, probare debet, quia de iure omnis dies præſumitur iuridica, ibid. n.3

Feſtinatio *nimia arguit metum, vide in v.* Metus.

Fideicommiſſaria *ſubſtitutio, v.* Subſtitutio.

Feudalia. *Bonorum feudalium, & emphyteoticorum ſi fuiſſet facta capax Eccleſia ex indulto particulari, tunc in eam poteſt alienari emphyteuſis, v.* Emphyteuſis.

Feudum *non præſumitur hæreditarium, ſed potius ex pacto, & prouidentia iuxtà veriorem, & receptiorem opinionem, dec. 418.n.13. & adnot. ibid. n.18*

Remiſſio pacti de retrouendendo feudum non requirit aſſenſum regium, d. 354.n.13

Tranſactio facta ſuper feudo an noceat agnatis, v. Tranſactio.

Fideicommiſſarius *capere non poteſt poſſeſſionem propria auctoritate, ſed de manu hæredis, vel Iudicis, Adnot. ad dec 7.num. 13*

Quando autem illam non capit de manu hæredis, ſed propria auctoritate, vitioſè poſſidet, d. 206.n.5. & latè adnot. ibid. n. 10. vbi vide limitationes.

Neque hoc caſu eſt legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem hæredis, d. 206.n.6

Poſſeſſio licèt in dubio non cenſeatur capta ex titulo fideicommiſſi, quia ex tali titulo propria auctoritate capi non poteſt,

tamen

Digitized by Google

tamen procedit in dubio: ſecus quando ille, qui cepit poſſeſſionem, declarauit expreſsè ſe illam cepiſſe iure fideicommiſſi, dec.460.n.12

Vt ſit legitimus contradictor, duo copulatiuè requiruntur, quod ſine vitio poſſideat, & incontinenti de iure ſuo doceatur, d. dec.206.n.9

Quando verò poſſit impedire, necne immiſſionem hęredis, vide Immiſſio.

An autem ipſi fideicommiſſario impediatur immiſſio ſub prætextu detractionum, & an, & quando per eum ſit probanda conſumptio detractionum, vide in v. Detractiones.

Reficere tenetur hęredi expenſas vtiliter factas pro fideicommiſſo, dec.197.n.1

Item tenetur reficere expenſam factam in recolligendo inſtrumentum teſtamenti à Notario, & etiã impenſam factam pro obtinenda inueſtitura, ibid.n.2

Item tenetur reſtituere hęredi expenſas factas in litigando pro defenſione bonorum, & iurium fideicommiſſi, d.dec.197.n.4 & adn.ibid.n.6. vbi ampliatur etiam ſi hæres ſententiam fauorabilem non obtinuiſſet.

Et tales expenſę non ſunt compenſandæ cum fructibus ex hęreditate per hęredem perceptis, d.dec.197.n.5

Expenſę autem non neceſſarię non ſunt reficiendę hęredi grauato per fideicommiſſarium, dec.202.n.1

Retractare poteſt alienationes fideicommiſſi ſecundo loco factas poſt primas, quę conſumpſerunt detractiones, dec.580.n.5

Tenetur ad liquidationem mobilium, quę ſeruando ſeruari poſſunt, tàm quoad ſubſtantiam, quàm quoad valorẽ, d.285.n.2

Aduerſus fideicõmiſſarios competit retentio, v. in v. Retentio.

Fideicommiſſario ſufficit probare ſolam poſſeſſionem fideicommittentis, quando agit contra habentem cauſam ab hęrede grauato etiam mediatè, dec.194.n.1. & adn.ibid.n.24

In prę iudicium fideicommiſſarij non habetur pro impoſito cenſus impoſitus ſuper re fideicommiſſo ſubiecta, ſecus tamen ex quo ad grauamen illius, qui illum impoſuit, dec.445.n.5

Fideicommiſſum alienari vt poſſit ex cauſa æris alieni hęreditarij, quęnam ſint neceſſaria, v. adn. ad dec.299.n.6

Alienationes fideicommiſſi ſecundo loco factę poſt primas, quę conſumpſerunt detractiones, poſſunt per fideicommiſſarios retractari, v. in pręcedenti v. Fideicommiſſarius.

Alienans fideicommiſſi partem non cadit à toto, ſed tantum à parte alienata, dec.219.n.1. & adn.ibid.n.7

Alienationis prohibitio, quando non inducat fideicommiſſum in caſu mortis, v. Alienationis peohibitio.

Conditionale an tranſmittatur, & ad quos, & ex quibus coniecturis probetur illius tranſmiſſio, & alia ſimilia, vide in voc. Tranſmiſſio.

Expirat fideicommiſſum per pręcedentiam ſubſtituti, & bona remanent libera in perſona hęredis, dec.542.n.8

Generale, an comprehendat mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, vide in verbo Generalis.

Vbi etiam an bona ſubiecta fideicommiſſo comprehenduntur ſub generali inſtitutione, ſubſtitutione, & hypothеca.

Negari non poteſt per eum, qui obtinuit per ſententiam illud canonizari, dec.556.n.4

Non comprehendit bona, & iura hæredis grauati, d.421.n.4

Et teſtator præſumitur fideicommiſſo ſubiecisse ſolùm bona ſua, non autem hæredis, dec.225.n.7

Et maximè quando adeſt genitiuum ipſius teſtatoris, ibidem n.8

Fideicommiſſum iniungere ſuper re hæredis eſt quid maius, quàm ſuper bonis ipſius teſtatoris, ibid.n.15

Fideicommiſſo grauatus teſtator ad fauorem hæredis à ſe inſtituti in teſtamento, poteſt in prę iudicium d. hæredis de d. fideicommiſſo diſponere, dec.556.n.3

Nouum non inducitur per verba in perpetuum, & infinitum, quando ſunt poſita relatiuè, ſed recipiunt limitationem iuxta ſubſtitutionem relatam, dec.433. num.11

Particulare ſuper certo corpore non facit recedere à diſpoſitione vniuerſali cum non ſit inconueniens, quòd vna, & eadem res fideicommiſſo particulari, & vniuerſali ſit ſubiecta, dec.26 n.4. & 19

Plura fideicommiſſa ad fauorem eiuſdem perſonæ in eodem teſtamento dari poſſunt, adn. ad d.dec.433.n.24

Reale ęquè grauat vocatos, & poſitos in conditione quibus eſt reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato, dec.315.n.13

Et teſtator præſumitur voluiſſe grauare magis nepotes, quàm filios, ibid.n.14

Remiſſum, an, & quando cenſeatur per diuiſionem, v. in verbo Diuiſio.

Stabilium cenſetur particulare, cum non contineat iura, & actiones, dec.26.n.3

Vniuerſale cenſetur vbi ſubſtitutio fuit facta inter inſtitutos vniuerſaliter, d.dec.26.n.1

Fideicommiſſo vniuerſali grauatus poteſt petere ſeparationem, vide Separatio.

Ad fideicommiſſum an, & quando detrahatur ſubſtitutio vulgaris, v. in verbo Subſtitutio.

Ex fideicommiſſo an, & quando poſſint detrahi dos, & donatio propter nuptias, v. in verbo Donatio propter nuptias, & in verbo Dos.

Fideicommiſſi bonorum identitas ex quibus probetur, vide Identitas.

Expenſæ facta per hęredem grauatum in litigando pro defenſione bonorum, & iurium fideicommiſſi ſunt ei reſtituenda per fideicommiſſarium, v. in verba Fideicommiſſarius.

Super fideicommiſſo facta tranſactio, an noceat agnatis, vide Tranſactio.

Vbi agitur de reuocatione fideicommiſſorum, aut legatorum, non autem inſtitutionis, tunc facilius intrat reuocatio teſtamenti, vide Teſtamentum.

Fideiuſſio eſt contractus de ſui natura læſiuus, dec.333.n.2

Læſio tamen enormiſſima conſiderari non poteſt propter fideiuſſionem præſtitam, niſi probetur impoſſibilitas obtinendi releuationem, & ſola fideiuſſio non ſufficit, dec.406.n.16

Filijfamilias fideiuſſio pro patre, & pro extraneo an, & quando teneat, vide in v. Filius.

Mulieris an, & quando teneat, v. Mulier.

De fideiuſſione euictionis, vide Euictio.

Pro fideiuſſione licet aliquid recipere loco mercedis, dummodò tamen diſcretè, & moderatiuè recipiantur, dec.76.num 4. & adn.ibid.n.10. vbi vide limitationem, dec.161.n.1. & adn. ibid.n.9

Super hoc autem non poteſt ſtatui certa regula, ſed ſolùm reſidet in arbitrio iudicantis, d.dec.161.n.3

Recipi poſſunt duo pro centenario, ibid.n.2

Non licet tamen recipere vltra ſummam, pro qua eſt facta fideiuſſio, dec.76.n.5

Et merces conſtitui debet fideiuſſori pro modo periculi, d.deciſ. 161.n.4

Si verò nullum immineat periculum, fideiuſſor nullam poteſt recipere mercedem, ibid.n.5

Fideiuſſor cenſus, an, & quando liberetur per extinctionem cenſus, & per mutationem, & tranſlationem fundi cenſuati de vno corpore ad aliud, v. in verbo Cenſus.

Sic etiam an fideiuſſor in materia penſionis liberetur tranſlata penſione, v. Penſio.

De euictione cenſetur conſentire venditioni, dec.384.n.1. & adn.ibid.n.10

Et iſte conſenſus ſufficit reſpectu diſpoſitionis requirentis ſimpliciter conſenſum, ſecus quando requiritur expreſſus conſenſus, d.dec.384.n.7. & adn.ibid.n.10. & 11

Item nec procedit, quando conſenſus requiritur de forma, d.dec. 384.n.8. & adn.ibid.n.12

Item fideiuſſor accedens contractui venditionis, cenſetur remittere ius ſibi competens in re alienata, dec.227.n.15

Obliga-

Obligsse ſe cenſetur ad omnia, quæ veniunt ex natura obligationis, & contsuctus cui aecedit, dec.554.n.3

Et cenſetur approbare omnia contenta in contractu, etiam quo ad confeſſiones, & enunciata, dec.227.n.12

Accedeas tamen pro vna se, non cenſetur pro alia obligatus, de. 445.n.3

Et eius obligatio recipit interpretationem à veriſimili mente, dec.554.n.7

Et ſi fideiuſſor ſit obligatus pro certa ſumma, non liberatur per ſolutiones factas, quæ in vſuris computantur, ibid.n.6

Obligatio fideiuſſoris eſt diuiſibilis, & tenet in ea parte, in qua valida eſt obligatio principalis, dec.157.n.18

Nulla autem eſt illius obligatio, quando obligatio principalis eſt nulla, dec.560.n.1

Amplia etiam, quando obligatio principalis eſt ipſo iure nulla, itaut neq; etiam naturaliter obliget, dec.564.n.1

Procedit hoc in mero fideiuſſore, ibid.n.2

Non procedit, quando nullitas obligationis principalis non prouenit ex defectu ſoſultunte ex iure communi, ſed ex fauore, vel iure ſpeciali, puta ex Statuto, dec.321.n.6. & adn.ibid. n.13.dec.560.n.4

Item nec quando fideiuſſor ſe obligauit in euentum nullitatis, & inualiditatis contractus principalis, d.dec.560.n.5

Item nec quando fideiuſſor ſe obligauit principaliter, & vti principalis, dec.321.n.7.& adn.ibid.n.13.dec.560.n.2.dec. 564.n.2

Et maximè quando interuenit Iuramentum, d.dec.560.n.3.dec. 564.n.2

Fideiuſſor verò vti principalis, & principaliter in ſolidum obligatus, reſpectu creditoris non reputatur fideiuſſor, ſed principalis, dec.445.n.2.& adn.ibid.n.8

Et eius obligatio hoc caſu non dicitur habere aliquam dependentiam ab obligatione principalis, & perinde eſt, ac ſi ſolus ſe in ſolidum obligaſſet, dec.564.n.3

*Recipere aliquid loco mercedis pro fideiuſſione præſtita, an, & quando, & quantum poſſit, v.ſub præcedenti v.*Fideiuſſio.

Soluens, & repoſtans ceſſionem, poteſt dempta eius portione, & communicato damno ex aliorum obligatorum decoctione agere contra obligatos, & conuenire fideiuſſores ad reſtitutionem pecuniarum per ipſum ſolutarum, dec.190.n.1.& latè adnot. ibid.ſub n.3.dec.502.n.1

Non poteſt tamen repetere ab alijs fideiuſſoribus eorum ratam, niſi in actu ſolutionis repoſtaſet ceſſionem, adn.ad.d.dec.190 num.4

Fides *bona, vide* Bona fides.

Et mala, vide Mala fides.

De pretio dicitur habita, ſi fuerit conſtitutus annuus cenſus loco pretij, dec.113.n.9

De pretio fidem habere an poſſit adminiſtrator Eccleſiæ, vide Adminiſtrator.

De pretio fidem habere ſi creditor velit, ſubhaſtatio eſt valida, etiam ſi non interuenerit pecunia, vide in ver. Subhaſtatio.

Maior fides non eſt adhibenda libro, quàm adhiberetur voci viuentis, dec.475.n.10

An autem, & quando liber priuatus fidem faciat pro ſcribente, vide Liber.

Non facit fidem, dec.214.n.2.dec.260.n.5.dec.298.n.10. deciſ. 359.n.4

Declara prout in adn.ad d.dec.214.ſub n.3

*Parochi circa obitum non probat, ſed opus eſt formiter extrahere partitam ex libro Parochi, prout iacet, v.*Obitus.

Scriptura augetur per mortem ſcribentis, dec.468.n.12

An autem, & quando Scriptura priuata fidem faciat pro ſcribente, vide Scriptura.

Societatis non requiritur de ſubſtantia ſocietatis officij, ſed ſufficit publicum inſtrumentum, vide Societas officij.

Fidem an, & quando faciat exemplum, & ſumptum, vide Exemplum, & ſumptum.

Deciſiones Papales.

Filia *an cenſeatur agnita in ſuam eo ipſo, quod fuit aliquid ei relictum iure inſtitutionis, an verò vlterius ſit neceſſe, quod fiat mentio de legitima, dec.565.n.9*

Domini loci comprehenditur ſub Statutis loquentibus de excluſione fœminarum, quia eſt ſubdita, adnotat.ad deciſ.279.nu. 22. Et vide Statutum excluſiuum fœminarum, vbi etiam an, & quando Filia dicatur à dicto Statuto excluſa, & quando ab eo excluſa petere poſſit ſupplementum legitimæ, & ei competat remedium, l.fin.*& ſimilia.*

De filiarum excluſione non eſt habenda ratio vbi non conſideratur conſeruatio agnationis, vide Agnatio.

Ex ſola coniectura deducta ex excluſione filiarum neptis, non cenſetur, vide Neptis.

Filia fœmina, an, & quando veniant appellatione filiorum, vide in verbo Filius.

Filiatio *probanda eſt ab eo, qui aſſerit ſe filium, ſiue agat, ſiue conueniatur, præſertim quando agitur de aliqua hæreditate, dec.223.n.2*

Et quibus probetur, vide dec.422.n.1

Probatur ex nominatione iuncta cum actu proportionabili inſtitutionis, dec.349.n.5.& adn.ibid.n.8

Filiationis legitimæ tractatus conſtituit in quaſi poſſeſſione legitimitatis, vide Legitimitas.

A filiatione diuerſum, & ſeparatum eſt ius ſuccedendi, d.201.n.9

Filius *fideiubere poteſt pro extraneo, dec.120.n.1*

Et multo magis pro patre, ibidem n.2

Si tamen ſit maior, & fideiubeat pro patre eſt reſtituendus, ib.n.3

Fallit ſi fideiuſſit pro excarceratione patris, ibid.n.7

Quod procedit etiam, quando pater eſt in carceribus pro debito, ibid.n.8

Item procedit etiam quando fideiubet ad effectum ne pater carceretur, ibid.n.9

Quando autem fideiubet pro excarceratione patris dicitur exercere officium pietatis, ibid.n.11

Item non reſtituitur aduerſus fideiuſſorem, vbi fideiubet pro defenſione patris, ibid.n.10

Pro patre filiusfamilias minor fideiubere non præſumitur ob nimiam reuerentiam, niſi probetur, d.dec.120.n.23

Obligari non poteſt ex cauſa mutui, dec.47.n.1

Excepto verò mutuo poteſt contrahere, dec.321.n.5

Vt tamen illius obligatio ſubſiſtat, duo copulatiuè requiruntur, quod ſeorſum habitet à patre, & quod publicè habeatur pro patrefamilias, & qui nititur in obligatione filij vtrunq; tenetur probare, dec.182.n.2

Habitare autem ſeorſum à patre eo abſente non dicitur filius, dum habitat in domo paterna, vtitur omnibus mobilibus, & vtenſilibus patris, & ab eo recipit alimenta, ibid.n.4

Et quando dicatur cohabitare cum patre, adn.ibid.ſub n.9

Natus præſumitur ex ea, quæ communiter reputabatur vxor, de. 248.n.9

Non eſt diuerſus à perſona patris, dec.498.n.7

Non cenſetur habere domicilium diuerſum à domicilio paterno, dec.279.n.18

Sed ſequitur originem patris, & dicitur pars quædam patris, ibid.n.19

Et in eum tranſit origo, & domicilium patris, dec.455.n.12

Et ciuilitas paterna, dec.372.n.6

Et ſic etiam filij puritatem concludit puritas patris, de.498.n.5

Et etiam inter filium, & Religionem Hieroſolymitanam probant teſtes examinati ſuper materia impuritatis inter eandem Religionem, & patrem, ibid.n.6

An autem, & quando filio præiudicet confeſſio patris, vide in verbo Pater.

Et an, & quando in alienationibus bonorum filij ſit neceſſarius conſenſus patris, nec ne, ibid.

Filius, qui in cauſa decimarum profitetur velle ad iudicium venire ex iure ſuo ſeparato à iure patris, non poteſt impedire ſolutionẽ decimarum decurſarũ viuo patre, cuius non eſt hæres,

dec. 398. numero 5

Filio dicitur quaſi indebita ſucceſſio paterna, & illius priuatio ſonat potius in damnum, quàm in lucri emiſſionē, d. 326. n. 22

Et parentes poſſunt de iure communi inæqualiter diuidere inter filios ſuam hæreditatem, dummodò vnicuiq; ſuam legitimam aſſignent, dec 398. n. 1

Scire præſumitur ſactum paternum, maximè ſi ſit factum notabile, & concurrit longum temporis ſpatium, dec. 82. n. 3

Stare in iudicio non poteſt abſq; conſenſu patris, dec. 43. n. 4

Sufficit tamen, quod conſenſus patris ſuperueniat, etiam ante iudicium, ibid. n. 5

Et ſi pater conſentiat filio impetranti, non eſt neceſſe, quòd eid. conſentiat ſuper impetratione litiganti, ibid. n. 6

Patris autem conſenſus cenſetur adeſſe cùm conſenſit filio conſtituenti Procuratorem ad illam cauſam, ibid. n. 7

Si verò pater factæ ſæpius inſtantiæ pro habendo eius conſenſu, illum non præſtat, habetur pro præſtito in iudicio, in quo filius eſt reus, ibid. n. 8

Filiorum appellatione, veniunt filiæ feminæ, ſicut maſculi, deciſ. 514. n. 1. & vide latè adn. ibid. ſub n. 16

Præſertim in vltimis voluntatibus, d. dec. 514. n. 2

Amplia procedere etiam non obſtante quod in alia parte teſtamenti teſtator nominauerit filios cum expreſſione maſculinitatis, ibid. n. 6

Declaratur ibid. ſub n. 12

Hoc autē maximè procedit, quando poteſt reddi ratio differentiæ cur magis in vno caſu, quàm in alio fuerit expreſſa qualitas maſculinitatis, ibid. n. 7

Filiorum ſuorum reſpectu etiam per feminas cenſetur ratio agnationis habita, vide Agnatio.

Filij *in conditione poſiti non cenſentur vocati iuxta opinionem Gloſſæ, dec. 329. n. 1*

A Statuto verò Vrbis cenſentur vocati, dec. 575. n. 1

Quod procedit non ſolùm in deſcendentibus, ſed etiam in tranſuerſalibus, adn. ibid. n. 10

Ab opinione autem Gloſſæ, quòd non cenſeantur vocati, receditur ex coniecturis, dec. 315. n. 1. & adn. ibid. n. 16. dec. 329. n. 2. dec. 575. n. 2

Et in hac materia coniecturæ ſimul coniunguntur, & quæ ſingula de per ſe non ſufficerent, aut paterentur defectum, ſimul iuncta ſuffragantur, & vocationem inducunt, d. dec. 315. n. 9 & adn. ibid. n. 18

Hoc autem multùm pendet ab arbitrio Iudicis, d. dec. 329. n. 11

Coniecturæ eſt, quando non ſemel, ſed pluries reperiuntur in conditione poſiti, dec. 315. n. 2 & adn. ibid. n. 16. dec. 329. n. 7

Item ſi in alia parte teſtamenti reperiuntur expreſſè vocati, dec. 315. n 3. & d. dec. 329. n. 4

Item quando fuerant poſiti in conditione cum qualitate legitimitatis, d. dec. 329. n. 6

Item ex digreſſu ad plures gradus ſubſtitutionum, quæ coniecturæ ſaltem iuncta cum alijs plurimum operatur, d. dec. 315. n. 4. & adn. ibid. n. 17. vbi referuntur deciſiones in contrarium.

Et maximè ſi in illis fuerint ſubſtituti non ſolùm remotiores, ſed etiam extranei, d. dec. 329. n. 5

Item ſi poſiti in conditione ſint deſcendentes teſtatoris, in quibus ſufficiunt leuiores coniecturæ, d. dec. 315. n. 5. dec. 329. n. 3

Item ſi teſtator vocauit extraneos, & perſonas magis dilectas, d. dec. 315. n. 6

Item ne reſultet abſurdum, quod minus dilectus ſit melioris conditionis, quàm magis dilectus, ibid. n. 7

Item ſi teſtator vocauit filios ſubſtitutorum multo magis cenſetur vocare filios hæredum primo loco inſtitutorum poſitos in conditione, d. dec. 315. n. 8. dec. 329. n. 8

In conditione poſiti, qui ex coniecturis ſunt tacitè vocati habentur, ac ſi expreſſè fuiſſent vocati, dec. 315. n. 10

Et perinde ac ſi eſſent expreſſè ſubſtituti, etiam per fideicommiſſarium, dec. 337. n 4

Item quando ſunt vocati, cenſentur ſolùm vocati ad portionem parentum, ibidem numero 1

Hoc procedit etiam quando ſunt à Statuto vocati, ibid. n. 2

Limitatur non procedere, quando portio cohæredis per eius præcedentiam ex ſubſtitutione deuenit ad patrem, ibid. n. 3

Ex coniecturis autem cenſentur vocati etiam ad portionem patruorum, ibid. n. 6

Et coniecturata eſt voluntas teſtatoris conſeruandi bona in agnatione, ibid. n. 7

Item poſiti in conditione, quando ſunt deſcendentes teſtatoris facilius, quàm extranei, cenſentur vocati ad portionem patruorum, ibid. n. 8

Vocati, & poſiti in conditione, quibus eſt reſeruatum ius ſuccedendi ab inteſtato, æquè ſunt grauati, vbi fideicommiſſum eſt reale, dec. 315. n. 13

Filijs ſecundi matrimonij non eſt prohibitum plus relinquere, quàm primi, modò primi non defraudentur portione legitimæ, dec. 173. n. 2. & latè ſub n. 5. & adn. ibid. ſub n. 11. & 12. de. 443. n. 1

Et modo fiat recta via, non in fraudem contemplando principaliter perſonam filiorum, non nouercæ, ſeu vitrici, dec. 173. n. 5. & adn. ibid. n. 12

Hoc procedit etiam ſi ſit ſuperſtes alter coniux, pater, ſeu mater filiorum ſecundi matrimonij, dec. 443. n. 2

Filijs ſecundi matrimonij non cenſetur relictum contemplatione patris, ſed eorum contemplatione, ibid. n. 3

Et mater illis relinquens non cenſetur relinquere contemplatione viri, ſi probetur non fuiſſe bene affectam erga virum, ibid. num. 8

Quamuis autem mater habeat filios primi matrimonij, non tamen prohibetur relinquere priuigno legatum alimentorum, & nō propterea præſumi debet reliquiſſe cōtēplatione viri, ib.

Ie bonis relictis per matrem filijs ſecundi matrimonij, pater non acquirit vſumfructum, d. dec. 443. n. 5

Alios caſus, in quibus pater non acquirit vſumfructum in bonis relictis filijs, vide in v. Vſusfructus.

De filijs non loquitur, l. hac edictali, C. de ſecund. nupt. *ſed de nouerca, & vitrico, dec. 173. n. 3*

Filij ex ſecundo matrimonio non ſunt ita exoſi liberis primi matrimonij cum ſint eorum fratres, ſicuti eſt vitricus, & nouerca, ibid. n. 4

Quando filij iam non ſunt nati, non inducitur præſumptio fraudis in materia l. hac edictali, *per vſumfructum, qui debetur patri, ſeu matri in bonis relictis filijs, ibid. n. 6*

In præiudicium filiorum primi matrimonij non ſtatur confeſſioni mariti circa dotem receptam, cum d. confeſſio præſumatur facta in fraudem l. hac edictali, *ibid. n. 8. & v. in verbo* Dos.

Quando filij extant ex primo matrimonio, dos data primo viro non cenſetur data ſecundo, quia tunc requiritur vera probatio dotis, & non ſufficit præſumptiua, d. dec. 173. n. 10

L. hac editali, *cenſetur derogatum ex Statuto Vrbis deferente lucrum, ibid. n. 7*

In dubio non cenſetur per Statuta derogatum dictæ legi, ſed requiritur, vel expreſſa derogatio, vel quòd Statutum ſit omnino incompatibile cum dicta lege, adn. ibid. n. 13

Teſtamentum, in quo eſt inſtitutus filius, & tanquam filius, qui tamen non eſt filius eſt nullum, dec. 271. n. 21. & adn. ibidem ſub n. 29

Quod procedit etiam ſi inſtitutio ſit cum clauſula (ſiue ſit filius ſiue non ſit filius *) adn. ibid. ſub eod. n. 29*

Teſtator præſumitur magis voluiſſe grauare fideicommiſſo nepotes, quàm filios, dec. 315. n. 14

Finalis *præſumitur cauſa, quæ reſpicit pietatem, dec. 544. n. 6*

Finalem cauſam declarat proœmium, dec. 531. n. 5

Finalem cauſam à qua tota diſpoſitio regulatur, importat dictio Acciochc, *dec. 544. n. 5*

Fines, *v. in verbo* Confines.

Finis. *Ad eundem finem tendere dicuntur probationes, quando agitur ad eandem rem conſequendam, dec. 535. n. 20*

In fine

Digitized by Google

In fine commiſſionis ſi ſit appoſita clauſula ad omnia refertur,v. Clauſula.

Fiſcus.*Incorporationem bonorum ad fauorem Fiſci, non poteſt impedire contradictio creditoris in pecunia ſub prætextu hypothecę,quam habet in dictis bonis,dec.114.n.3*

Flumen.*Fluminis venter ſecundùm naturalem, & conſuetum curſum dicitur alueus,v.*Alueus.

Fœminæ *dicuntur agnatæ,dec.464.n.5*

Et ſunt de agnatione,etiam ſi ſint nuptæ extra familiam, ibi.n. 6 adn ad dec.293.n.23

Quod indubitanter dicitur ſi fęmina nupta fiat vidua,d.464n.7

Et ideo non cenſentur excluſæ per Statutum excludens deſcendentes à fœminis, nam fœminæ ipſæ ſunt agnatæ, ſed non deſcendentes ab illis,dec.293.n.19

Licèt autem fœminæ ſint de agnatione, tamen non conſeruant agnationem,ſed agnatio in eis finitur,d.dec.293.n.16.& adn. ibid.n.24

Nec veniant ſub diſpoſitione facta pro conſeruatione agnationis, d.dec.293.n.15.& adn.ibid.n.25

Imò quando fuerunt à teſtatore vocatæ in certum caſum,non cēſetur habita ratio agnationis,dec.433.n.15

Item non veniunt nomine agnatorum, quando viget diuerſa ratio in fœminis,d.dec.293.n.15

Fœminæ etiam habent rationem ad conſeruandam agnationem ſuorum filiorum,dec.514.n.10

Veniunt ſub nomine conſanguineorum,*dec.293.n.3*

Item ſub nomine deſcendentium,*d.dec.293.n.5.& adn.ibid. n.20.vbi vide ampliationem.*

Item ſub appellatione domus,*dec.464.n.3*

Item ſub nomine familiæ,*ibid.n.2*

An autem,& quando veniant,necne appellatione filiorum,*v. ſub v.*Filius.

Item fœminæ deſcendentes, & deſcendentes earum veniunt appellatione lineæ,*dec.383.n.3*

Item veniunt ſub nomine propinquorum,*dec.293.n.4*

Et etiam appellatione proximiorum,*dec.464.n.1*

Et in earum teſtamento maſculinum concipit fœmininum,d.514 n.5.& vide Maſculinum.

Non extantibus maſculis ſuccedunt in bonis Emphyteoticis in Territorio, & Ciuitate Ceſenæ, ex Breui Innocentij VIII. & maximè quando non adeſt aliqua dictio taxatiua, ſcilicet pro maſculis tantum,*dec.33.n.1.& adn.ibid.n.5*

Amplia procedere etiam ſi inueſtitura ſit pro maſculis, quia intelligitur donec maſculi extent, illis autem deficientibus ſuccedunt fœminæ,d.dec.33.n.2

In dicto autem Territorio Ceſenaten ſ. non ſunt excluſæ à ſucceſſione emphyteuſis,etiam ſi inueſtitura ſit pro maſculis tantum quia intelligitur donec extant maſculi, & in concurſu illorum,adn.ibid.n.6

*De Statuto excluſiuo fœminarum,vide ſub v.*Statutum.

Fęmininū *an,& quādo cōcipiatur ꝑ maſculinū,v.*Maſculinū.

Fons *Baptiſmi non probat parochialitatem,v.*Parochialitas.

Forenſis *acquirere ſtabilia in ſtatu Eccleſiaſtico prohibetur ex Conſtitutionibus Apoſtolicis,dec.319.n.5*

Quod habet locum etiam in ſubbaſtatione, licèt ſubbaſtatio ſit venditio neceſſaria,non voluntaria, ibid.n.6

Non comprehenditur ſub Statuto excluſiuo fęminarum reſpectu bonorum ſitorum in territorio Statuti, vide Statutum excluſiuum fœminarum.

Non ligatur Statutis loci,dec.279 n.10

Prout nec etiam gaudet beneficio Statutorum loci,adn.ibi.n.25

Quis non præſumitur forenſis,ſed Ciuis,d.dec.279.n.1

Soluere tenetur collectas de generali conſuetudine,ibid.n.15

Item ſoluere tenetur onera realia ratione rei non minus, quàm Ciues,ibid.n.16

*Etiam ſi inter forenſes,& Ciues fiat diſtinctio in libro æſtimi,ex eo tamen non probatur ciuilitas, cum ſit factus ad effectum exigendi onera,& gabellas,v.*Ciuilitas.

Forma *ad certum effectum inducta,ſufficit, quòd æquipollenter impleatur,adn.ad dec.518.n.11*

Bulla Gregoriana de Iure Congrui ad vnguem ſeruanda eſt,v.in verbo Retractus.

Contractus, & ſtipulationis per alterum ex contrahentibus immutari,& alterari non poteſt,dec.362.n.7

Data in commiſſione eſt omnino ſeruanda per Iudicem delegatum,aliàs proceſſus eſt nullus,dec.518.n.2

Et forma reſcripti non ſeruata Iudex nulliter procedit,dec.1.n.1

Et præſertim quando forma eſt poſita ſub conditione,ibid.n.2

Debet autem iſta forma præcisè,& punctualiter ſeruari, nec poteſt impleri per æquipollens,dec.518.n.3

Inducitur per decretum irritans,v. Decretum irritans.

De forma dicitur,quando quid requiritur ſub pęna nullitatis,de. 395.n.6

De forma,quæ ſunt debent interuenire in tempore,quo actus producitur in eſſe,ibid.n.7

Pro forma ſi requiratur conſenſus,fideiuſſor de euictione non cenſetur conſentire venditioni,vide Fideiuſſor.

Fortuitus *caſus,vide* Caſus.

Frater, *cui in teſtamento aliquid minus legitima fuit relictum, inſtituta turpi perſona, an poſſit impugnare teſtamentum in totum, an potius agere debeat ad ſupplementum legitimæ,v. dec.271.n.19*

*Clauſula codicillaris an ſuſtineat teſtamentum, in quo frater eſt præteritus inſtituta turpi perſona,v.*Codicillaris Clauſula.

Si ex præteritione fratris turpi perſona inſtituta teſtamentum annulletur,non conſeruantur legata ex communi opinione contra Afflict.dec.271.n.6

Fratri ſi frater donet cauſa mortis de conſenſu patris, patri non acquiritur vſusfructus,dec.443.n.6

Fraus *non dicitur commiſſa, quando actus fuit factus lege permittente,& quando fieri poteſt citra fraudem,dec.401.n.14*

Nec in fraude poteſt dici factum, quod licuit facere fraude ceſſante,dec.195.n.11

Fraudis ſupplicio ceſſat in his,quæ palàm,& publicè fiunt,deciſ. 356.n.5

Ad obuiandum fraudibus emanans Statutum eſt fauorabile, & latè interpretandum,dec.327.n.5

Frequentius. *Ad id,quod frequentius accidit præſumptio adaptatur,dec.427.n.3*

Fructus *Beneficij ad duos poſſunt ſpectare, licèt beneficium ſit vnicum,& indiuiduum ratione tituli,dec.479.n.2*

Et circa illorum congruitatem plurimum deferendum eſt iudicio Ordinarij,v.in verbo Epiſcopus.

An autem, & quando Prælatus faciat ſuos fructus beneficij,& dę illis poſſit diſponere,vide Prælatus.

*Dotis,vide ſub v.*Dos.

Indebitè ſoluti ſunt imputandi in ſortem principalem,de.80.n.9

Non dicuntur niſi deductis oneribus,& ideo teſtis deponens de fructibus cenſetur deponere deductis oneribus,dec.273.num.3 dec.277.n.7

Declara,prout in adn.ad d.dec.273.ſub n.11

Paraphernalium bonorum,vide Paraphernalia.

Pendentes tanquā pars fundi veniunt in deliberatione, & venditione,dec.430.n.3

Percipi dicuntur non ſolùm tempore, quo colliguntur, ſed etiam toto tempore,quo curantur,& creſcunt,dec.347.n.6

Percepti præſumuntur ex titulo præābulo cōuentionis, d.92.n.5

Etiam ſi conuentio eſſet nulla,ibid.n.6

Item præſumuntur percepti à poſſeſſore,dec.50.n.2

Hoc tamen non procedit ſi conſtat,quod poſſeſſor ſe non ingeſſerit in illorum adminiſtratione,ſed altera perſona, adnotat.ibid. num.6

Remiſſi non cenſentur per receptionem ſortis principalis,quando ſunt debiti iure actionis,dec.93.n.4

Item nec quando in ipſa recognitione creditor ſibi expreſsè reſeruauit ius quoad fructus,ibid.n.5

Digitized by Google

Item nec quando agitur de fructibus recompenſatiuis, Annot. ad deciſ. 156. nu. 14.

Quando autem ad huiuſmodi fructus recompenſatiuos emptor teneatur nec ne, vide Emptor.

An verò fructus cenſeantur remiſſi ex taciturnitate longi temporis, eſt valde controuerſum, deciſ. 93. nu. 6

Remiſſi non cenſentur, quando debiti ſunt conditione ex Statuto, ibid. nu. 7.

Quod remiſſi cenſeantur ex lapſu decennij, eſt fundatum in præſumpta donatione, ibid. n. 8.

Et ideò non habet locum ſtante expreſſa proteſtatione præſeruatiua illorum, ibid. n. 9.

Reſtituendi vt non ſint, ſufficit, quod abſit mala fides, dec. 74. n. 1

Et quod ab initio adſit bona fides, & color detinendi, ibid. n. 5.

Condemnatus autem ſimpliciter ad reſtitutionem fructuum cenſetur condemnatus ad fructus, ad quos condemnari de iure debebat, ibid. nu. 8.

Veniunt ſub nomine intereſſe, deciſ. 156. n. 9. & annot. ib. n. 13.

Fructus omnes perceptos reſtituere, an, & quando teneatur vxor, vide Vxor.

Fructuum dominus poteſt de illis diſponere, deciſ. 29. nu. 1.

Ad effectum reſeruandi reſtitutionem fructuum in fine litis quãdo intret arbitrium, vide Arbitrium.

Iuſta cauſa ſeruandi reſtitutionem fructuum, & expenſarum in fine litis eſt paupertas, vide Paupertas.

Cum fructibus ex hæreditate per hæredem grauatum perceptis non ſunt compenſandæ expenſæ per eum factæ in litigando pro defenſione bonorum, & iuriũ fideicommiſſi, dec. 197. nu. 5.

Quando agitur ſuper diuerſis terminis fructuum, cauſa eſt diuerſa, deciſ. 345. nu. 2.

Frumentum. *Pecunia frumenti, ſeu frumentaria prohibita eſt de ſui natura in alium vſum conuerti, dec. 106. nu. 5.*

Et moram ſolutionis non recipit, ibid nu. 7. & vide Annona.

Fruſtra *petit ille, qui quod debet non impendit, dec. 261. nu. 2.*

Fumus *ex quibus reſultet, & an & quando requiratur ad effectum obtinendi Remiſſoriam, vide* Remiſſoria.

Fundamentum *gratiæ ſi ſit Narratiua, requirit plenam probationem, vide in verb.* Narratiua.

Intentionis, vide in verb. Intentio.

Fundans *ſe in narratiua, tenetur illam probare, deciſ. 242. n. 1*

Et fundans ſe in vita, vel morte, tenetur illam probare, deciſ. 228. nu. 1.

Contra ſe fundantem in diſpoſitione, eſt ſumenda interpretatio, dec. 311. n. 11

Fundus *poteſt ex deſtinatione patrisfamilias ſecari ad libitum, & plures effici poſſunt fundi, dec. 355. n. 4.*

Funeralis. *Veſtibus funeralibus ſi maritus induitur propter mortẽ mulieris, colligitur præſumptio matrimonij, vide* Matrim.

Funus. *Funeris impenſa eſt in primis deducenda, cùm ſit creditum magis priuilegiatum, quàm omne aliud, dec. 421. nu. 1*

Et præfertur etiam creditoribus anterioribus, ibid. nu. 2

Ad funeris vxoris expenſas maritus tenetur pro rata lucri dotis concurrere, dec. 573. nu. 9

De funeris impenſa teſtis deponens etiam non interrogatus tenetur reddere rationem cùm non cadat ſub cenſu, ibid. nu. 10

Futurũ. *In futurum ſonant verba* (Habere poſsit) *& operantur, vt in renunciatione cõprehẽdatur ius de futuro, d. 192. n. 2*

Iuri autem de futuro an tacitè renuncietur, & an ei cenſeatur renunciatum, & quomodo intelligatur renunciatio expreſſa de illo facta, vide Renunciatio.

Futuri temporis verba non continent tempus præteritum, deciſ. 338. nu. 5. dec. 371. nu. 1

Et ſic ſubſtitutio concepta in caſu homicidij in futurum patrandi, non habet locum reſpectu homicidij iam de tempore factæ ſubſtitutionis commiſſi, vide Subſtitutio.

Futuris, non præteritis negotijs dat formam Conſtitutio, & Breue Papæ, nec ſe extendit ad ea, ſuper quibus lis pendet, vide Conſtitutio.

G

Gabella. *Ex Gabellæ exactione, & ſimilibus ſignis Iuriſdictionalibus Territorium probatur, dec. 487. n. 4*

Gazaga *eſt Ius inter Hæbreos inuiolabile, dec. 496. n. 3*

Generalia *verba ſunt generaliter intelligenda, dec. 327. n. 3*

Etiam in materia odioſa, ibid. n. 4

Et reſtrictionem patiantur ex ſubiecta materia, & ex cauſa ob quam prolata ſunt, dec. 511. n. 23

Generalis *tantum adminiſtrator tenetur libros conficere, vide* Adminiſtrator.

Inſtitutio generalis hæredis comprehendit omnia bona, & iura hæreditaria, dec. 542. n. 6

Non comprehendit autem bona emphyteotica, d. 271. n. 1. & latè adn. ibi. ſub n. 27. vbi declaratur, & limitatur iſta concluſio.

Nec bona ſubiecta fideicõmiſſo, d. 244. n. 10. & d. dec. 271. n. 2

Quæ etiam bona ſubiecta fideicommiſſo non veniunt in generali ſubſtitutione, dec. 102. n. 9. & latè adn. ibid. n. 10

Nec ſub generali hypotheca, dec. 227. n. 8

Quæ etiam generalis hypotheca non comprehendit bona, & iura, quæ ex veriſimili mente hypothecans noluit comprehendere ſub obligatione generali, ibid. n. 7

Hæc tamen generalis hypotheca pro obſeruantia contentorum in inſtrumento donationis comprehendit etiam bona donata, dec. 422. n. 3

Fideicommiſſum generale non comprehendit bona, & ius hæredis grauati, dec. 421. n. 4

Sub eo veniant mobilia, quæ ſeruando ſeruari poſſunt, d. 285. n. 1 & adn. ib. n. 4 vbi v. Ampliationem, *&* Limitationem.

Obligatio generalis non comprehendit rem obligari prohibitam ſub pœna caducitatis, dec. 56. n. 5. & adn. ibid. n. 8. vbi vide Limitationem.

Prohibitio generalis facta à teſtatore non comprehendit bona hæredis, dec. 433. n. 20

Quando autem generalis prohibitio alienationis non inducat fideicommiſſum in caſu mortis, v. Alienationis prohibitio.

Generali probationi præfertur probatio in ſpecie, dec. 472. n. 7

Super regulis generalibus non eſt laborandum, quando adſunt deciſiones in terminis, dec. 256. n. 3

Generalitas *vbi reſtringitur ex verbis immediatè ſequentibus, ſed id intelligi debet, quatenus poſſit reſtrictio fieri ſalua ratione recti ſermonis, & ita, vt verbum aliquod non reddatur ſuperfluum, dec. 516. n. 6*

Generaliter *loquentibus teſtibus præferuntur ſpecificè deponentes, dec. 449. n. 8*

Generatio. *Ad tertiam ipſius generationem ſi alicui conceſſa fuerit Emphyteuſis an, & quando comprehendantur etiam pronepotes, v. in verbo* Emphyteuſis.

Genitiuum, ipſius teſtatoris, *oſtendit teſtatorem diſpoſuiſſe, & fideicommiſſo ſubieciſſe ſolùm bona ſua, non autem hæredis, dec. 225. n. 7*

Genus *an, & quando reſtringatur, necne per expreſſionem ſpeciei, v. in verbo* Species.

Perire non poteſt, dec. 146. n. 18

Generis debitor liberatur ab obligatione reſtituendo tantumdem in genere, dec. 146. n. 19

Gerere *ſe pro hærede dicitur etiam verus hæres, dec. 509. n. 2*

Et pro Pontifice etiam verus Pontifex, ibid.

Gerundium *appoſitum verbo futuri temporis importat conditionem, dec. 187. n. 7*

Idem eſt, quando adijcitur verbo præſentis temporis, ſed effectus non eſt de præſenti, ibid. n. 8

Gratia Apoſtolica *regulariter non probatur per teſtes ſed per litteras, & quando hoc non procedat, adn. ad d. 471. n. 12*

Probari poteſt per teſtes, ſtante eius amiſſione, d. dec. 471. n. 2. & adn. ibid. n. 12

De beneficio vacaturo habet tacitam conditionem, ſi, & poſtquam vacationi fuerit factus locus, *dec. 307. n. 20*

Gratiam

Gratiam dare poſt iuſtificata non poteſt executor mixtus, nec eius aſſertioni quoad hoc creditur, ſed debet conſtare de iuſtificatione ex actis, dec.413.n.1
Prouiſus de Curato in forma dignum, quando poſſit, necne apprehendere poſſeſſionem, vide ſub v. Cuea animarum.
Gratia pendens ex voluntate Principis reputatur caſus impaſſibilis, aut ſaltem fortuitus, dec 371.n.5
Geatiati eſt electio in gratijs, dec.431.n.2
Gratuita remiſſio eſt ſpecies alienationis, dec.311.n.3
Grauamen, quod erat cauſa commodi ſi ceſſet, ceſſat etiam commodum, dec.161.n 6
Grauare fideicommiſſo teſtator præſumitur voluiſſe magis nepotes, quàm filios, dec.315 n.14
Grauatus ſi ſit teſtator fideicommiſſo ad fauorem hæredis à ſe inſtituti in teſtamento, poteſt in præiuditium d. hæredis de d. fideicommiſſo diſponere, dec.556.n.3
Grauis dicitur cauſa ſeparationis thori, & ideo requirit probationes neceſſarias, & concludenter, de.294. n 12. & adn. ibi. n.16. & vide Separatio Thori.
De graui, & ardua cauſa vbi agitur, teſtis vnicus de viſu cum fama non probat, dec. 322.n.4
Guarentigiatum ſi non ſit inſtrumentum, nec obligatione Camerali vallatum, non habet executionem paratã, d.362. n.5

H

HAberi pro Ciue aliud eſt, & aliud eſſe Ciuem, d.279.n.13
Habilitas conſideratur de tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur, ibid.n.20
Habilitas, & inhabilitas teſtis inſpicitur de tempore depoſitionis, dec.351.n.33
Habilitates tot requiruntur, quot ſunt obſtacula, dec.109.n.6
Habilitatio in vno præſupponit habilitatem in alijs, d.87.n.7
Habitare ſeorſum à patre, vel ſimul cum eo cohabitare, quando dicatur filius, vide Filius.
Animus perpetuò habitandi, & poſſeſſio maioris partis bonorum in loco requiritur, vt quis cenſeatur ciuis, v. Ciuis.
Et vt contrahatur domicilium incolatus, vide Domicilium.
Et iſte animus debet eſſe firmus, & non vagus, v. in dictis locis.
Habitus. Clement. 1. de elect. prohibens homines diuerſæ profeſſionis, & habitus ſimul ſociari, procedit quando ſocialiter, & conuentualiter vti vnum corpus congregantur, ſecus ſi vti ſinguli, dec.370.n.8
Hebræus non poteſt eſſe teſtis contra Chriſtianum, d.510. n.8
Inter Hebræos Gazagà eſt ius inuiolubile, vide Gazagà.
Hæreditaria bona præſumitur hæres ſubtraxiſſe non confecto inuentario, vide ſub v. Inuentarium hæredis.
Et omnia comprehenduntur ſub generali hæredis inſtitutione, v. in verbo Generalis.
Hæreditas ab inteſtato an, & quando peti poſſit per legatarium, vide Legataeius.
Ad tempus dari non poteſt, & ſubducitur de medio vitium temporis, dec.102.n.1
Litibus multis implicita non dicitur lucuples, dec.181.n.5
Reſtitui, quando debeat hæredibus ab inteſtatu venientibus poſt mortem inſtitui durante eius vita, v. ſub v. Hæres.
Teſtatoris hæreditas non eſt inconueniens, quod ſit diuiſa inter plures, dec.219.n.4
Hæreditatis appellatione venit etiam pars, ibid.n.5
Hæreditatis pars an, & quando ſit legitima, v. Legitima.
Hæreditatis petitio, vide in verbo Petitio.
Ad hæreditatem aui ſi agat nepos an, & quando ſint ei ſubminiſtranda alimenta, v. Alimenta.
In hæreditate reperiri dicitur etiam res, quæ non erat in dominio defuncti, ſed tantùm ab illo detinebatur, dec.85.n.26
Et pro huiuſmodi rebus datur petitio hæreditatis, ibid.n.27
In hæreditate bona teſtatoris fuiſſe probatur ex teſtibus, & de æſtimatione facta inter partes, dec.226.n.1
L. hæreditas ex die, ff. de hæred. inſtit. non habet locum, quando adſunt coniecturæ ſuadentes grauamen reſtituendi bona poſt mortem inſtituti ad vitam, d.244.n.1. & v. adn. ibid.n.11.
Nec quando eſt datus cohæres, d.dec.244.n.4
Hæreditatis aditio probatur ex actu, qui circa ius, & nomen hæredis expediri non poteſt, dec.98.n.4
Et non ſolùm ex actibus, qui eam neceſſario, ſed qui veriſimiliter, & præſumptiuè inferunt, dec.7.n.8
Ex actibus autem, qui potuerunt fieri alio iure, quàm hæreditario, non inducitur, dec.460.n.6
Item nec ex actu dubio, & æquiuoco, dec.165.n.2
Ante tamen aditionem, & non poſt declarari debet actus, qui eam ſolet importare, dec.7.n.9
Item probatur ex contractu inito ſuper re hæreditaria, etiam in minimo, dec.98.n.3
Item probatur ex locatione rei hæreditariæ, dec.7.n.1. dec.98.n. 2. & adn. ibid.n.8
Item probatur ex eo, quod quis ſe facit dominum rei hæreditariæ dec.7.n.2
Item probatur ex poſſeſſione rei hæreditariæ, d.dec.7.n.8. dec.98 n.1. & adn. ibid.n 4. vbi declaratur.
Et ex poſſeſſione, & diſpoſitione bonorũ paternorum, d.371.n.8
Maximè ſi poſſeſſio rei hæreditariæ eſſet vltra portionem prius ſibi competentem, d.deciſ.7.nu.5.
Et hæc poſſeſſio, & diſpoſitio probatur ex diuiſione hæreditatis, d.deciſ.371.nu.9.
Non tamen inducitur aditio ex poſſeſſione, quæ referri poteſt ad alium titulum, deciſ.460.nu.10.
Nec ex poſſeſſione bonorum, ex quibus cõpetit vſusfructus, ib.n.9
Nec aditio hæreditatis fraternæ inducitur ex eo, quòd frater poſſideat rem per prius communem cum alio fratre, niſi ea hæreditate vtatur, vti Dominus totius dec.7.nu.6.
Item probatur aditio ex ſolutione debitorum defuncti, dec.98.n. 5. & Annot. ibid.n.9. vbi limitatur.
Item probatur ex verbis enunciatiuis, dec.460.n.1.
Procedit hoc, quando verba enunciatiua ſunt prolata ab eo, cui eſt delata hæreditas, non autem à tertio, etiam ſi ſit legitimus adminiſtrator, ibid.nu.2.
Hæreditatis autem ab inteſtato delatæ aditio facilius admittitur, dec.7.nu.11.
Neceſſariò verò non infertur aditio per habitationem in domo hæreditaria, & exactionem pecuniarum ad hæreditatem ſpectantium, quando etiam referri poſſunt ad titulum familiaritatis, dec.165.nu.1.
Item non præſumitur in hæreditate damnoſa, & debitis inuoluta, dec.460 nu.15.
Nec in hæreditate, in qua nihil reperitur, ibid.n.16.
Item excluditur ex eo ipſo, quod quis in iudicio nomine aliorum, vti hæredem eiuſdem hæreditatis ſimpliciter comparet abſq; aliqua præſeruatione, dec.165.nu.3.
Aditio hæreditatis fieri non poteſt per Procuratorẽ, de.460.n.3
Hæreditas poſtquam eſt adita, non eſt amplius hæreditas, ſed dicitur patrimonium adeuntis, largè tamen loquendo dici poteſt hæreditas, deciſ.219.n.6. & Annot ibid. nu. 8.
Hæreditatem adeundo hæres cenſetur acceptare prohibitionem alienandi factam à teſtatore prout ineſt, & ſecundùm naturam ſuam, dec.256. nu.7.
Et qui adit hæreditatem vti legitimatus cenſetur tacitè ratificare legitimationem, vide in verb. Legitimatus.
Hæreditatem maternam adiuiſſe pro filijs dicitur pater non reſtituendo dotem filijs, maximè ſtante curſu plurium annorum, quibus dotem retinet, deciſ 421. n.7.
Ante aditam hæreditatem ſi poſt mortem defuncti eſſet à tertio occupata poſſeſſio, an ex ſola poſſeſſione ciuili defuncti operetur Statutum de continuanda poſſeſſione in hæredem, vide Statutum de continuanda poſſeſſione.
Reſtitutio in integrum aduerſus aditionem hæreditatis quando competat minori, vide in verb. Minor.
Hæres Acceptare cenſetur adeũdo hæreditatẽ prohibitionẽ alie-

Digitized by Google

nandi factam à teſtatore, prout ineſt, & ſecundùm naturam ſuam, vide ſupra ſub v. Hæreditatis aditio *in princ.*

Quando autem non dicatur contrauenire dictæ prohibitioni, v. ſub verbo Alienatio.

Hæredis bona non comprehenduntur ſub d. prohibitione generali, nec ſub generali fideicommiſſo, & inſtitutione, v. in verbo Generalis.

Nec teſtator præſumitur diſpoſuiſſe de bonis hæredis, ſed ſolùm de ſuis, dec.225.n.7

Et maximè, quando adeſt genitiuus(ipſius teſtatoris,*) ib.n.8*

Si tamen teſtator ſit grauatus fideicommiſſo ad fauorem hæredis inſtituti in teſtamento, poteſt in præiudicium hæredis de d. fideicommiſſo diſponere, dec.556.n.3

Super re verò hæredis fideicommiſſum iniungere eſt quid maius, quàm ſuper bonis ipſius teſtatoris, dec.225.n.15

Creditor defuncti ſi ſit hæres an præſumatur ſibi ſoluiſſe de bonis hæreditarijs, & an poſſit ſua propria auctoritate pro ſuo credito ſibi appropriare, v. in v. Creditor.

Cum beneficio legis, & inuentarij tenetur habere ratum factum defuncti, quatenus reperiatur in inuentario, dec.67.n.13

In rebus verò hæreditarijs, & quatenus vires hæreditariæ ferant inuentarium ei non opitulatum, dec.418.n.6. & 7 & latè ad. ibid ſub n.15

Et inuentarium illum non liberat ab habendo rata omnia geſta per defunctum, quatenus vires hæreditariæ ferant, ad d. dec. 418.n.6. & adn. ibid. d.n.15

Hæredi tamen ſine beneficio inuentarij incumbit onus probandi non extare alia bona, ex quibus facere poſſit ſuas detractiones adn. ad d.266.n.16

Et licèt hæres non teneretur creditoribus hæreditarijs vltra vires hæreditatis, tamen habenda eſſet ratio vexationis, deciſ. 181.n.8

Dici non poteſt diuerſa perſona ab Authore, dec.535.n.5

Nec in eius perſona mutatur Ius defuncti, dec.489.n.9

Facere ſe hæredem dicitur, qui ſe facit dominum rei hæreditariæ, dec.7.n.2

Gerere ſe pro hærede dicitur etiam verus hæres, dec.509. n.2

Geſſiſſe autem ſe pro hærede quis probatur ex pluribus actibus, de quibus in dec.136.n.1

Et alia circa hoc ſupple in v. Hæreditatis aditio.

Grauatus non tenetur ad reſtitutionem mobilium, quæ ſeruando ſeruari non poſſunt, dec.285.n.3

Impugnans teſtamentum indignum ſe facit omni commodo hæreditario, dec.271.n.13

Inſtitutus ſi ſit in tempus, vel conditionaliter, pendente tempore, ſeu conditione, ſucceſſio ſtat in ſuſpenſo, dec.85.n.24

Adueniente verò conditione fingitur hæres vſq; ab initio, ibid. num.25

Conditione autem non purificata non poteſt dici inſtitutus, dec. 371.n.4

Si autem ſit inſtitutus pro parte, & ei ſit datus cohæres ſub conditione, pendente conditione dicitur hæres in totum, & adueniente conditione deſinit eſſe hæres in totum, & remanet ſolùm hæres in parte, dec.85.n.29

Et ſic ille, cui datus eſt cohæres poſt mortem, licèt in vita ſit hæres in totum, poſt mortem deſinit hæres in totum, ibid.n.31

Inſtitutus verò durante eius vita vbi poſt mortem non eſt datus alius hæres cenſetur hæres perpetuò, maximè quando non eſt adiecta aliqua taxatiua, dec.102.n.2

Fallit vbi conſtat de contraria veriſimili mente teſtatoris, quia tunc debet reſtitui hæreditas venientibus ab inteſtato, ib.n.3

Colligitur autem huiuſmodi mens ſi veniens ab inteſtato eſt filius, ibid.n.4

Item colligitur ex prohibitione alienationis, ibid.n.5

Item ex clauſulo codicillari, *ibid.n.6*

Hæredis autem commodum quoad ius accreſcendi habet inſtitutus in re certa, ceſſante vniuerſali hærede, perinde ac ſi à principio ſolus fuiſſet hæres ſcriptus, dec.244.n.7

Inſtitutus in re certa dato alio cohærede vniuerſali non poteſt dici hæres, nec ſub nomine hæredis venire, niſi impropriè, d.495 num.3

Ex propria enim ſignificatione hæres ſignificat quid vniuerſale, ibid.n.4

Inſtitutione hæredis nulla exiſtente, ſuccedunt venientes ab inteſtato, v. in v. Inteſtatus.

Inſtituto hærede legitimato, inſtitutio eſt nulla, & tunc ſuccedunt venientes ab inteſtato, vide ibid.

Inſtituta hærede turpi perſona, an, & quando ſubſtineatur teſtamentum, & debeantur legata, necne, v. Turpis.

Præſcriptionem à ſe incipere non poteſt, ſi auctor erat in mala fide, quod procedit etiam in hærede hæredis, v. Præſcriptio.

Præſumitur ſubtraxiſſe bona hæreditaria inuentario non confecto, dec.511.n.29

Qui ſemel fuit non poteſt deſinere eſſe hæres, dec.85.n.20

Fallit ſi ſuperueniat cauſa, quæ habet originem de præterito, ib. num.30

Si vti hæres agat non tenetur probare ſe talem, niſi parte opponente, & ad hunc effectum non ſufficit opponere, quod nemo audiatur, niſi docto de legitimo mandato, dec.88.n.1

Tenetur pro rata ad ſolutionem debiti hæreditarij, dec.442.n.3 & adn. ibid.n.5

Etiam ſi alter cohæres non eſſet ſoluendo, ibid.d.n.5

Vendicare an poſſit bona ab auctore ſuo alienata ratione particularis affectionis, v. adn. ad dec.418. ſub n.15

Venire non poteſt contra factum.

Venire non poteſt contra tranſactionem factam à ſuo auctore ex quocumq; iure veniat, dec.418.n.5

Quod procedit etiam ſi ſit hæres cum beneficio legis, & inuentarij, d.dec.418.n.6. & adn. ibid.n.15

Venire non poteſt contra factum auctoris ſui, quando auctor promiſit nec per ſe, nec per ſuos hæredes contrauenire, d.dec.418 num.8

Hæredi non poteſt legari, quando eſt ſolus inſtitutus, cùm à ſeipſo ſibi ipſi legari non poſſit, v. in verbo Legatum.

Hæredi præiudicant acta, & probationes factæ contra authorem, dec.205.n.1

Hæredi an, & quando, & in quibus caſibus competat immiſſio in poſſeſſionem bonorum hæreditatis, & quando illa poſſit impediri per fideicommiſſarium necne, v. in verbo Immiſſio.

Hæredes tranſigentium afficit tranſactio, etiam ſi non ſint expreſsè nominati, v. Tranſactio.

Ad hæredes tranſit pactum de retrouendendo, vid. Retrouendendi pactum.

Contra hæredem ſubſcribentis probat ſcriptura priuata, etiam ſi careat teſtibus, v. Scriptura priuata.

Contra hæredes, & ſucceſſores ad effectum obtinendi manutentionem ſuffragatur poſſeſſio quæſita contra illorum auctores, v. in v. Manutentio.

In hærede præſumitur ignorantia, dec.512.n.28

In hæredem, an, & quando tranſeat poſſeſſio defuncti, v. Statutum de continuanda poſſeſſione.

Et an, & quando in eum tranſeat actio ſpolij competens authori, v. in v. Spolium.

Hieroſolymitana Religio *non contentatur nobilitate locali, ſed requirit nobilitatem vbiq; pro tali communiter habitam, adn. ad dec.322.n.14*

Mercatura autem, quæ opponitur ad effectum, vt quis non ſit capax habitus Religionis Hieroſolymitanæ, debet concludentiſſimè probari, cum materia ſapiat obiectum, d. dec.322.n.1

Inter Religionem Hieroſolymitanam, & patrem teſtes examinati ſuper materia impuritatis probant etiam inter eamdem Religionem, & filium, dec.498 n.6

De ſolutione pecuniarum facta Theſauro Religionis conſtare debet, vt militi currat Antianitas, vide Antianitas, *vbi alia de hac materia.*

Hieroſolymitani milites *acquirunt Religioni quicquid acquirunt,*

Digitized by Google

quirunt, etiam reſpectu bonorum patrimonialium, de.87.n.15
Amoueri poſſunt à præceptorijs ad nutum Magni Magiſtri, dec. 109.n.3.& adn.ibid.n.12
Diſponere non poſſunt non ſolùm de bonis, quæ in ipſos peruenerunt intuitu ſuæ Religionis, ſed nec etiam de patrimonialibus, aut aliunde quæſitis, dec.87.n.1
Nec etiam de bonis intuitu Eccleſiæ acquiſitis, etiam ſi ſint Conclauiſtæ, quia priuilegium Conclauiſtarum nihil diſponit quoad inhabilitatem perſonæ, ibid.n.5
Non habent velle, nec nolle, quia id totum pendet à voluntate Magni Magiſtri, ibid.n.4
Quando incipiat, & currat eorum antianitas, v. Antianitas.
Religioſi ſunt verè, & propriè, d.dec.87.n.2.& latè adn.ibidem n.13.dec.109.n.1
Et teſtari non poſſunt d.dec.87.n.3.& 109.n.1
Amplia procedere etiam in milite non clauſtrali, & Præfecto Commendæ d.dec.109.n.2
Vota tria emittunt, Caſtitatis, Paupertatis, & Obedientiæ, ſicut cæteri Religioſi, adn.ad.d.dec.87.n.14
Homines ſæpè dicunt aliud, quàm velint, rarò autem faciunt contra, quod ſentiunt, & ideo ad declarandum potiora ſunt facta, quàm verba, dec.247.n.18
Honeſtum. Ex cauſa honeſta, & licita, potius, quàm ex inhoneſta, & illicita actus præſumitur prouenire, dec.476.n.6
Honor. Pro honore prolis proſequi iudicium ſuper legitimitate quis non impeditur per exceptionem litis finitæ in negotio principali ſuper recuperatione bonorum illius, cuius legitimitas erat in iudicio deducta, v. Legitimitas.
Hoſpitale erectum cum auctoritate, & conſenſu Epiſcopi dicitur Eccleſiaſticum, dec.4.n.11
Sine autem illius auctoritate fundatum, non eſt locus Religioſus, ibid.n.15
Habetur pro perſona, ibid.n.7
Viſitari non poteſt per Ordinarium, quando in fundatione fuit dictum, quod per certam perſonam, & non per aliam fieri debeat viſitatio, adn.ad dec.8.n.4
Et ſi Epiſcopus conſentiat in limine fundationis, quòd hoſpitale erigendum ſit liberum ab eius viſitatione, validat dictam ordinationem non ſolùm in ſui, ſed etiam in ſucceſſorum præiuditium, dec.4.n.12
Viſitatio non competit Epiſcopo niſi hoſpitali Religioſo, poteſt tamen ei competere, vti delegato Sedi Apoſtolicæ ex forma Concilij Trid.ibid.n.16
Hoſpitalis, ſeu alterius loci pij protectio, & defenſio alicui relicta non tribuit iuriſdictionem Protectori, nec eximit locum pium à iuriſdictione Ordinarij, d.dec.4.n.3
Humatio, effoſſio, & ſimilia ſepulturam deſignant, vide Sepultura.
Hypotheca acquiſita cenſetur ſuper iuribus debitoris cum ſua cauſa, & qualitate, dec.362.n.9
Competeat ſuper pretio eatenus afficit, quatenus pretium eſt in manibus, vel dolo eſſe deſiniit, dec.511.n.17
Eſt vnum ex requiſitis Saluiani, v. Saluianum.
Generalis, quæ comprehendat, necne, v. ſub verbo Generalis.
Imponi non poteſt poſt nominationem per eum, qui emit pro perſona nominanda, nec acquiritur creditoribus nominantis ſuper re empta pro perſona nominanda, v. ſub verbo Emptio.
Non cadit in re propria, dec.195.n.8
Remitti cenſetur per alienantem, ſiue conſentientem alienari bona ſibi hypothecata, dec.67.n.8. dec.265.n.1
Et alienatio, ſiue conſenſus præſtitus alienationi bonorum ſibi hypothecatarum præiudicat agenti Saluiano contra tertium habentem ius offerendi, & ceſſionem petendi, cùm alienans, ſiue conſentiens alienationi cedere non poſſit iura aduerſus bona alienata, dec.67.n.8
Reſoluitur reſoluto dominio acquiſito commutabiliter, & reuocabiliter, dec.227.n.9
Hoc procedit, quando reſolutio fit ex cauſa neceſſaria, ſecus ſi ex cauſa voluntaria, ibidem numero 10
Ab hypotheca liberata re empta ex facto Principis non poteſt agi niſi ad pretium ſubrogatum loco illius, dec.511.n.31
Creditor in pecunia non poteſt impedire incorporationem bonorum ſub prætextu hypothecæ, quam habet in dd.bonis, de.114 num.3
Ex hypotheca non incurritur pœna adiecta alienationi, niſi fuerit deuentum ad traditionem, dec.388.n.2
In cauſam debiti habentis hypothecam cedit ſolutio, d.521.n.10

I

IActare, quod quis velit ſuas pecunias veriſimile non eſt, dec. 275.n.3.& adn.ibid.n.19
Identitas probanda eſt ab allegante, dec.195.n.5
Probatur autem ex leuioribus probationibus, dec.172.n.6.& adn.ibid.n.6
Imo etiam ex indicijs, & coniecturis, d.dec.& adn.ibid.dec.455 n.9.dec.575.n.7
Item probatur ex identitate nominis, dec.578.n.1
Item probatur ſi conueniant demonſtrationes deſcriptæ in inuentario, dec.575.n.8
Item ex pluribus demonſtrationibus, quando illæ alijs non conueniunt, dec.455.n.10.& adn.ibid.ſub n.18
Sufficiunt tamen duæ demonſtrationes, dec.575.n.4
Vel duo confines, dec.172.n.2.d.dec.575.n.5
Quando verò cum difficultate probari poſſet identitas propter confuſionem confinium, attendi debet cuius culpa fuerit cauſata d. confuſio, & illi incumbet onus diſtinguendi confines antiquos, adn.ad dec.575.n.12
Et vt per teſtes probetur identitas, pariter ſufficit, quòd illi concordent in duabus qualitatibus, dec.578.n.5
Et per eos probari poteſt etiam ſi non habeant notitiam omnium confinium, ſed aliquorum tantùm, ibid.n.10
Et licet ipſi ignorent quantitatem rei, ſuper cuius identitate deponant, ibid.n.6
Identitas verò bonorum fideicommiſſi probatur ſi conſtet filios, & hæredes teſtatoris poſſidere in eod.loco bona, præſumuntur enim ad eos perueniſſe ex eod.fideicommiſſo, dec.575.n.9.& adn.ibid.n.10
An autem probetur per dominum directum contra Emphyteutam eo ipſo, quod Emphyteuta poſſidet bona in eodem loco, & quid ſi conſtat de noua acquiſitione facta per Emphyteutam, v.adn.ibid.n.11
Ideòque, eſt dicta cauſalis, dec.2.n.3
Idoneus eligi poteſt in concurſu etiam omiſſo magis idoneo iuxta opinionem aliquorum ex dominis, v. Concurſus.
Ignis vbi primum viſus fuit, ibi præſumitur incendium habuiſſe originem, dec.427.n.2.dec.448.n.1
Præſertim quando concurrunt adminicula, d.dec.448.n.2
Alia v.in verbo Incendium.
Ignorantia excludit negligentiam, v. Negligentia.
Iuris præſumitur in muliere, dec.271.n.26
Libri, & contentorum in eo allegari non poteſt ab eo, qui quotidie præ manibus librum habet, dec.408.n.4
Non cadit ſuper eo, quod omnes publicè ſciunt, dec.414.n.7
Præſumitur de iure, dec.511.n.19.dec.529.n.19
Præſumitur in hærede, d.dec.511.n.28
Et potius præſumitur ignorantia, quàm dolus in hærede amittente aliquid deſcribere in inuentario, vide Inuentarium hæredis.
Probabilis non datur eorum, quæ ſunt apud acta, dec.127.n.3
Declara hoc procedere, quando fuerunt producta parte citata, aliàs ſecus, adn.ibid ſub n.9
Probabilis ſi non cadit, titulus iniuſtus non ſuffragatur, vide Titulus.
Vbi datur ignorantia non habet locum approbatio, vide Approbatio.

Illa

Digitized by Google

Illatio *non ſit ex diuerſis,dec.*115.*n.*4
*Nec ex ſeparatis,dec.*470.*n.*9
Illatiuæ *dictiones intelliguntur retantis terminis principalis diſpoſitionis,dec.*433.*n.*10
Illegitimitas,*de eius materia,v.ſub v.*Legitimitas.
Illegitimus, *& de eius materia pariter vide ſub verbo* Legitimus.
Illiquidum,*& de hoc ſimiliter v.ſub v.*Liquidum.
Illuſorium. *Diſpoſitionem illuſoriam, quæ effectum ſortiri non poſſet,non eſt præſumendum,quod teſtator facere voluerit,v.* Teſtator.
Immemorabilis *requiſita ſunt,quod teſtes deponãt de viſu per* 40.*annos,& de auditu à ſuis maioribus, qui ab alijs audiuerint,& quod ipſi,nec maiores ſui nunquam viderint,nec audiuerint contrarium,& de publica voce,& fama per verbum* (fuit,& eſt)*dec.*196.*n.*1.*& v.adn.ibid.ſub n.*3
Et de immemorabili teſtes deponentes debent concludere,& eſſe conteſtes in requiſitis, Gloſ.in cap.1.de præſcript. in 6 *dec.*252.*n.*3.*dec.*434.*n.*11
*Aliàs illam non probant,dec.*449.*n.*9
*An autem quilibet teſtis deponere debeat de omnibus requiſitis, an verò ſufficiat, quòd vnus deponat de vno, & alius de alio requiſito,v.adn.ad d.dec.*252.*n.*15
Idem in teſtibus de immemorabili deponentibus requiritur ętas ſaltem annorum 54.*dec.*293.*n.*1.*& adn.ibid.n.*12
Adeo vt per eos probari non poſſit d.Immemorabilis, niſi deducto tempore litis habeant d. ætatem legitimam annorum 54 *dec.*434.*n.*12
Et immemorabilis ſit improbabilis, quando tanto tempore lis pendet, vt ſubducto de medio tempore motæ litis, impoſſibile ſit inuenire teſtes,qui probent quadragenariam de viſu, deciſ. 205 *n.*4.*& adn.ibid.n.*6
De dicta verò ætate teſtium annorum 54. *debet concludenter apparere,dec.*298.*n.*2
*Et teſtes debent de illa eſſe bene certi,& conſtantes,ibid.n.*11
*Item in probatione immemorabilis non probat teſtis referens ſe ad Articulum,& dicentem in eo contenta eſſe vera, adn.ad dec.*578.*n.*14
*Item Immemorabilis non probatur per ſcripturas,dec.*51.*n.*4
*Fallit ſi dentur ſcripturæ antiquæ vltra centum annos, in quibus enuncietur Immemorabilis, dummodò ſint ad minus duæ enunciatiuę,& quę non emanauerint à perſonis ſuſpectis,adn. ibid.n.*10
*Excludit omnem præſumptionem malę fidei, dec.*467.*n.*14
Ipſa verò immemorabilis ceſſat dato certo initio, ibid.n 6
*Et excluditur ex actibus contrarijs,dec.*51.*n.*3.*& adn.ibid.n.*6 *dec.*434.*n.*10.*& adn.ad dec.*298 *n.*13
Fallit ſi actus contrarij ſint vltra centum annos, adn.ad d.deciſ. 51.*n.*8.*& ad dec.*298.*eod.n.*13
*Item etiam immemorabilis excluditur ex ſolo rumore, & tumultu,adn.ad d.dec.*298.*ſub eod.n.*13
Immiſſio *dari non poteſt ſi adſit poſſeſſor eo non citato, & non diſcuſſo de eius iure,dec* 500.*n.*5
*Data per executorem intra terminum ad appellandum eſt attentata,dec.*513.*n.*1
*Maximè quando fuit poſtea ſubſecuta appellatio, ibid.n.*2
*Datur hęredi in poſſeſſionem omnium bonorum,quæ defunctus de tempore mortis poſſidebat,dec.*206.*n.*1
Ex remedio l.fin.C.edict.Diu.Adr.tollen.*competit etiam pro bonis per defunctum detentis,dec.*194.*n.*11
Non impeditur immiſſio ex remed. d.l.fin. *per exceptionem ius redimendi,tanquam requirentem altiorem indaginem,ibidem num.*22
*Ad impediendam immiſſionem hæredis fideicommiſſarius non eſt legitimus contradictor, ſi capiat poſſeſſionem propria auctoritate,dec.*206.*n.*6
*Hoc procedit etiam, ſi quando cœpiſſet poſſeſſionem, hæreditas eſſet iacens,reprobato Alciato,ibid.n.*7
Immiſſionem hęredi impedire non poteſt fideicommiſſarius,quando ſunt facienda detractiones, ſecus ſi illæ faciendæ non ſint, v.in verbo Detractiones.
Fideicommiſſario autem an impediatur immiſſio ſub prætextu detractionum legitimæ,& Trebellianicæ, & quis debeat iuſtificare earum conſumptionem, dum fideicommiſſarius petit immiſſionem v.ibid.
Iudicis immiſſio priuat poſſeſſione, etiam abſq; alia expulſione, vide Poſſeſſio.
*Et ſi Iudex ritè,& rectè procedat ad immiſſionem, non competit reſtitutio,dec.*336.*ſub n.*5
*Nulla non priuat poſſeſſione,dec.*546.*n.*2
*Petens immiſſionem non poteſt petere manutentionem,quia dum petit immitti fatetur ſe non poſſidere,dec.*46.*n.*3
Petens immiſſionem contra alium fatetur illum poſſeſſorem,dec. 200.*n.*3.*& adn.ibid.n.*6
*Imò ſi poſſideret taliter poſſeſſionem admitteret,dec.*46.*n.*4
Quando detur necne ſubrogatio gratioſè, v.in v. Subrogatus gratioſè.
Impedimentum *matrimonij probandum eſt ab eo, qui allegat, dec.*228.*n.*3
Non reſultat ex lite ſuper re diuerſa,dec 403.*n.*6
Quando prouenit à parte aduerſa impeditus eſt excuſandus, dec. 341.*n.*2
*Vt excuſet non ſolùm debet illud probari, ſed etiam probari debet diligentia de illo remouendo,dec.*501.*n.*1
*Et talis probatio debet eſſe clara,& liquida,ibid.n.*2
*Impedimentum temporis eſt ſubducendum de medio, vt interim tempus examinis teſtium non currat,dec.*327.*n.*9
*In odium partis præſtantis impedimenta teſtes habentur pro ritè,& rectè examinatis,ibid.n.*11
*Propter impedimentum præſtitum,ſi poſſeſſio capi non poteſt capitulariter,haberi debet pro capitulariter capta,de.*364.*n.*2.
*Impedimenta vbi plura obſtant,ſi vnum tantùm remoueatur, alia remanent,dec.*87.*n.*6
*Et quot ſunt impedimenta,tot diſpenſationes requiruntur,adnot. ad d.dec.*87.*n.*16.*& dec.*109.*n.*6
*Impedimenta omnia,& eorum tempora ex aduerſo præſtita ſunt deducenda ad effectum, vt impetrans non incidat in Regulam de Annali,v.*Regula de Annali.
Impeditus *eſt excuſandus, & maximè quando impedimentum prouenit à parte aduerſa,dec.*341.*n.*2
*Impedito non currit tempus,dec.*327.*n.*10
Impenſa,*vide* Expenſa.
Imperſonalis *ſtipulatio,ſemper pro ſtipulante præſumitur concepta,*511 *n.*7
Imperſonalitas, *& incertitudo reduci debet ad certam perſonam iuxta ſubiectam materiam, & naturam cõtractus, dec.* 511.*n.*4
Impetrans *tenetur iuſtificare,v.in verba* Iuſtificare.
Impetratio *certo modo propter illegitimitatem ſapit aliquo modo obiectum,dec.*353.*n.*8
*Et eſt materia odioſa,quę requirit præciſam,& neceſſariam probationem,ibid.n.*9
Implementum *probandum eſt ab eo, qui aſſerit ſe impleuiſſe, quando agit contra illum,cui impleri debet, adn.ad dec.*139 *n.*6.*& ibid.v.ampliationem.*
*Et ab eo, qui contractui nititur, & eius obſeruantiam requirit, dec.*261.*n.*5
*Declara prout in adn.ibid.n.*7
*Implementi defectus etiam in minimo obſtat agenti, d.dec.*261 *n.*3.*& adn.ibid.n* 6.*vbi vide duas limitationes.*
*Implementi exceptio opponi non poteſt per eum, qui contractui acquieuit,dec.*75.*n.*2.*& adn.ibid.n.*5.*vbi v.rationem.*
*Non implementi exceptio non competit,quando nullum reſultat intereſſe,nec damnum ex non implemento, dec.*347.*n.*11.*& adn.ibid.n.*20
Sed tunc ſolùm obſtat,quando agitur ex eodem contractu,in quo

adeſt

adeſt obligatio adimplendi, ſecus ſi ex diuerſo, de.541.n.1
Item etiam ſi agatur ex eodem contractu, qui tamen habet capita omnino ſeparata, exceptio non implementi non poteſt opponi in capite ſeparato, adn.ibid.n.2
Non implementi conditionum exceptio non impedit manutentionem reſignatario, v. Reſignatarius, & Manutentio.
Ob non implementum non eſt locus pœnitentiæ in contractibus nominatis, v. in verbo Pœnitentia.
Ob non implementum ulterius partis non licet recedere in contractibus nominatis, ſed agi debet ad implementum, vel intereſſe, dec.130.n.2
Declara, vt in adn.ibid.n.5
Gabr.Conſ.75.lib.1. qui vult in contractu innominatis ob non implementum poſſe agi ad reſciſſionem, reprobatur, d.deciſ.130 num.3
Gab.ſequuntur multi, prout in adn.ibid.n.6
In contractibus nominatis licet recedere, quando implementum quod deficit, reſpicit cauſam finalem contractus, d.dec.130.n.4.& adn.ibid.n.7. vbi declaratur quomodo dignoſcatur cauſa finalis.
Licèt venditor ex parte ſua in totum non impleuerit, tamen emptor illi tenetur ad vſuras recompenſatiuas per ſolam traditionem rei, v. Emptor.
Impoſſibilis caſus, aut ſaltem fortuitus reputatur gratia pendens à voluntate Principis, dec.371.n 5
Impugnans ius alicuius non poteſt ſe in iure illius fundare, de.37.n.7
Fallit durante lite ſuper impugnatione, dummodò non impugnet in vno, eodemq; negotio, ibid.n.8
Minor, ſeu Mulier impugnans contractum ob non interuentum conſanguineorum, & propinquorum, quid probare debeat, v. Minor, & Mulier.
Teſtamentum impugnans facit ſe indignum omni commodo hæreditario, dec.271.n.13
Nec præſumitur teſtatorem voluiſſe, quod conſeruarentur legata impugnantibus eius teſtamentum, ibid.n.11
Quoad ius impugnandi teſtamentum, acceptatio non præiudicat data ignorantia in acceptante, v. Acceptatio.
Tranſactionem impugnans ex capite nullitatis non tenetur ante omnia reſtituere recepta, dec.473.n.21
Impueritas, de hac materia, v. ſub verbo Puritas.
Incendium eſt caſus fortuitus, dec.528.n.1
Eſt de ijs, quæ ſine culpa euenire non ſolent, dec.278.n.3.& ad.ibid.n.11
Præſumitur tamen euenìſſe culpa leuiſſima, de qua non tenetur conductor, d.dec.278.n.5.& vide adn.ibid ſub n.11
An autem, & quando ratione incendij teneatur conductor, vide adn.ad dec.528.n.17.& 18
Non tenetur conductor de incendio niſi ob latam, aut leuem culpam, d.dec.528.n.8
Hoc procedit, quando conuenitur actione locati, ſecus quando conuenitur actione legis Aquiliæ, quia tunc tenetur etiam de leuiſſima culpa in committendo, ibid.n 9
Præſumitur habuiſſe originem, vbi primum ignis fuit viſus, dec.427.n.2
Et in eo loco, ex quo prius fuerunt bona aſportata, ibid.n.4
Incendiũ damnum emendare debet vicino, actione legis Aquiliæ, alter cuius culpa illud paſſus fuit, dec.528.n.14.
Incendij materia admittit indicia, & coniecturas, etiam quando de eius origine quæritur, d.dec.427.n 1
Incerta non imputantur in congruam, v. Congrua.
Diem incertam quando continet legatum, cenſetur conditionale, etiam ſi dies incerta ſit adiecta præſtationi legati, vide Legatum.
Incidens ad cauſam principalem ſuper ſucceſſione, & recuperatione bonorum dicitur quæſtio legitimitatis, v. Legitimitas.
Aſſumit naturam ſuæ cauſæ principalis, dec.470.n.12
Pronunciare poſſit ſuper principali, quia de neceſſitate, & tacitè cenſetur pronunciatum ſuper incidenti, ibid.n.11
In Circa; Hæc dictio appoſita in venditione abſq; expreſſione certæ, & determinatæ menſuræ, operatur, vt venditio cenſeatur facta ad corpus, ibid.n.6
Comprehendit defectum in decima parte, dec.344.n.9
Excludit certam quantitatem, dec.558.n.1
Modicum operatur arbitrio iudicis, d.dec.128.n.5
Et quantum tempus capiat, eſt poſitum in arbitrio Iudicis, deciſ.344.n.9
Teſtis deponens per huiuſmodi dictionem (in circa) dicitur dubitatiuè deponere, dec.290.n.3
Et deponens de tempore cum iſta dictione, illud non probat, dec.344.n.6.& 8
Incola: Inter incolas, & ciues duæ conformes habent vim trium ex diſpoſitione Statuti Vrbis, v. ſub v. Sententia.
Incolatus. Domicilium incolatus, vt contrahatur requiritur animus perpetuò habitandi in loco, & iſte animus debet eſſe firmus, & non vagus, v. Domicilium.
Incompatibilitas Beneficiorum. Inhabilitas ad obtinendum beneficium an inducatur ex perceptione fructuum duorum beneficiorum incompatibilium, vide Inhabilitas.
Narratiua, quòd quis obtineat duo beneficia incompatibilia ſine diſpenſatione, debet probari per impetrantem, dec.13.n.11
Tempus decreti de dimittendo primum beneficium incompatibile, non currit pendente lite ſuper ſecundo obtento, vide ſub v. Dimiſſio.
Incontinenti factus cenſetur actus, quando interceſſit ſolum interuallum vnius diei, dec.156.n.7
Quando autem actus incontinenti factus correſpectiuitatem non inducat, v. Correſpectiuitas.
Incorporare debet Dominus directus, nec ſufficit acceptare deuolutionem, dec.348.n.5.& vide Deuolutio.
Indefinitè teſtis deponens intelligi debet de toto, ſi totum fuit articulatum, dec.194.n.2.& vide adn.ibid.25
Indignum ſe facit omni commodo hæreditario impugnans teſtamentum, v. Hæres.
Inducens teſtes non poteſt opponere contra eorum perſonas, de.455.n.5
Etiam contra inducentem non probat vnicus teſtis, dec.215.n.5 & adn.ibid.n.9
Et contra inducentem non magis probat teſtis, quàm pro inducente, adn.ad dec.455.ſub n.17
Contra inducentem facienda eſt interpretatio depoſitionis teſtium, d.dec.455.n.14
Indultum conferendi comprehendit beneficia curata, & dignitates, adn.ad d.291.n.8
Non comprehendit beneficia vacantia in Curia, & apud Sedem adn.ibid.n.9
An comprehendat beneficia duplici reſeruatione affecta, adnot.ibid.n.10
Nihil de nouo concedit, ſed remouet tantum obſtaculum reſeruationum, d.dec.291.n.2
Etiam ſi ſit conceſſum Ordinario collatori de conferendo in omnibus menſibus, dec.99.n.3.& adn.ibid.n.5
Id tamen non tollit reſeruationem, ſed tribuit facultatem conferendi etiam reſeruata, adn.ad d.dec.291.n 4
Nec tollit facultatem Papæ, quin præueniendo poſſit tanquam de reſeruatis conferre, adn.ibid.n.11
Conferendi conceſſum Ordinario collatori non tribuit facultatem conferendi beneficia ſpectantia ad Collatorem inferiorem, adn.ad dec.99.n.6
Et non venit ſub generali derogatione indultorum, adn.ad deciſ.291.6
Conferendi beneficia ſpectantia ad quemuis alterius diſpoſitionem comprehendit etiam beneficia, quæ ſunt de aliorum præſentatione, dec.83.n.1
Conferendi in menſibus reſeruatis non ſuffragatur vbi Epiſcopus eſt Cardinalis, quia tunc nulli adſunt menſes reſeruati, d.dec.
99

Digitized by Google

99.n.1.& adn.ibid.n.4
Et conceſſum alicui Cardinali inter alienam Diœceſim non comprehendit beneficia ſpectantia od collationem Ordinarij,adn. ad d.dec.291.n.7
Indulta an ſint fauorabilia, & latè interpretanda, & quid in præiuditium tertij,v.adn.ad d.dec.291.n.5
Ad effectum vt non intret indultam conferendi, & ſit neceſſaria prouiſio Apoſtolica, an diſtributiones quotidianæ comprehendantur in valore, vide Diſtributiones.
Infinitum. *Verba in infinitum, & in perpetuam non inducunt nouam fideicommiſſum,quando ſunt poſita relatiuè, ſed recipiunt limitationem iuxta ſubiectam materiam,dec.433.n.11 & vide* Fideicommiſſum.
Informatio *extraiudicialiter, & oretenus capta non eſt de actis,dec.59.n.3*
Et Iudex ſumere non poteſt informationes aliundè, quàm ex actis,vide Iudex.
Informatus *ſi bene non ſit teſtis,nullam fidem meretur, vide* Teſtis.
Informatus veriſimiliter teſtis de voluntate teſtatoris, eo quia teſtator omnia faciebat de eius conſilio multam probat, vide ibidem.
*Informati ſi non ſint teſtes de qualitatibus minuentibus valorem rei,non probant valorem,v.*Valor.
Inhabilitas *ad obtinendum beneficium non inducitur ex perceptione fructuum duorum beneficiorum incompatibilium iuxta opinionem,quam ſeruat Rota,licèt contrarium ſeruet Cancellaria,dec.13.n.7*
Conſideratur de tempore mortis illius, de cuius ſucceſſione agitur,dec.279.n.20
Non probatur per diſpenſationem obtentam pro cautela conſcientiæ, vide Diſpenſatio.
Teſtium habilitas, & inhabilitas inſpicitur de tempore depoſitionis, v. ſub verbo Teſtis, *vbi etiam vide plures caſus, in quibus admittantur teſtes aliàs inhabiles.*
Inhibitio *datur ad inſtantiam aſſerti Procuratoris, dummodò intra duos menſes doceat de mandato, dec.141.n.1.& adnot. ibid.n.3*
Et ſi ſit præſentata vni ex aduerſarijs, qui eſt Procurator aliorum afficit omnes,dec.435.n.2
Non impedit quin habens poſſeſſionem ciuilem poſſit recuperare naturalem,quia dicitur continuare in poſſeſſione, de.203.n.4
Continuare autem in poſſeſſione an,& quando liceat non obſtante inhibitione,v.adn.ibid.n.7
Super articulo illegitimitatis an,& quando ſit concedenda contra Iudices laicos, coram quibus pendet cauſa ſucceſſionis, v. dec,141.n.3.
Propter inhibitionem interim eſt abſtinendum ab executione, dec.435.n.6
Inhibitio cauſat executionem ex poſt factam attentatam, non obſtantibus tribus conformibus, & etiam ſi executio de nouo eſſet facienda,ibid.n.3
Et præſertim ſi inhibitio ſit Rotalis,tunc etiam cauſat attentata ſiue ſit iuſta,ſiue iniuſta,ibid.n.4
Et etiam ſi iſta inhibitio Rotalis ſit emanata vigore commiſſionis ſubreptitia, quia nihilominus eſt timenda, nec ea manente eſt procedendum ad executionem,dec.119.n.8
Non cauſat attentata inhibitio Rotalis, ſi ſit emanata vigore commiſſionis conditionalis,ibid.n.9
Item nec ſi ſit emanata vigore commiſſionis continentis clauſulã (ſine retardatione executionis,ſeu legitimæ executionis) *adn.ibid.n.11*
Inhibitio Iudicis appellationis pendente appellatione cauſat attentata,dec.360.n.1
Et ſunt attentata omnia geſta poſt inhibitionem, dec.435.n.1
Attentata poſſeſſio capta poſt præſentatam inhibitionem,deciſ. 305.n.2
Attentata eſt ſententia lata extra Rotam pendente cauſa in Rota maximè poſt inhibitionem Rotalem, dec.243.n.1
Inhibitio Rotalis reddit attentata omnia geſta per Iudicem inhibitum, non obſtante conſenſu partium præſtito in iuriſdictionem,ibid.n.4
Præſentationes factæ poſt inhibitionem non conſtituunt in quaſi poſſeſſione manutenibil i,dec.417.n.11
Ad effectum attentatorum ſufficit, quòd inhibitio ſit intimata parti,licèt non ſit præſentata Iudici,dec.360.n.2
*Attentata tunc maximè reuocantur, quando fuerunt commiſſa in ſpretum inhibitionis Rotalis,v.*Attentata.
Inimicitia *præſumitur durare, niſi probetur reconciliatio,dec. 517.n.10*
Vt repellat teſtem requiritur,quòd ſit capitalis, dec.357.n.5
Inimicitiæ exceptionem Princeps tollere non poteſt, d.dec.357 num.9
Inimicus *cenſetur accuſator ſecretus,dec.517.n.11*
Reijcitur à teſtificando,ibid.n.5
Procedit etiam in materia confidentiæ, in qua aliàs admittantur teſtes,ibid.n.6
Item non admittitur in teſtem in criminalibus, etiam poſt ſequutam reconciliationem,ibid.n.13
Amplia procedere etiam in criminibus exceptuatis, ibid.n.7
Et etiam in ijs,quæ ſunt difficilis probationis,ibid.n.8
Ampliatur quoque, vt neq; princeps poſſit tollere exceptionem inimicitiæ,ibid.n.9
Initium. *Dato certo initio ceſſat immemorabilis,v.* Immemorabilis.
Iniuſta, *quando dicatur ſententia,v.*Sententia.
Iniuſtitia *examinatorum an, & quando detegatur per nouum examen,v.in verbo* Examen.
Notoria dicitur,quæ apparet ex actis,dec.508.n.10
Notoria æquiparatur nullitati, dec.330.n.4
Notoria requiritur ad effectum reuocandi ſententias Rotales, iam executioni demandatas,dec.501.n.6
Quando eſt notoria, Rota, prout alia ſuprema Tribunalia non attendit res iudicatas,dec.317.n.2
*Stante iniuſtitia ſententiæ competit reſtitutio,v.*Reſtitutio.
Iniuſtitiæ autem probatio plena,& concludens,& notoria,an ſit in propoſito neceſſaria,vide ibid.
Innocentiana *an,& quando locum habeat, v.adn.ad dec.156 num.11*
Habet locum, vbi eadem iura in actis, regiſtrata in alia cauſa producuntur, & requiritur, quòd iura illa regiſtrata ſint in forma probanti, & benè recognita, tunc enim benè probant contra quoſcumq; dec.550.n.5
Sanat terminos nulliter,& male tentos,dec.156.n.1
Et ſufficit,quòd à die Commiſſionis tot dies effluxerint, quod requiruntur pro eorum ſeruatione, d.dec.156.n.2.& adn.ibid. num.10
Inofficioſa, *quando dicatur Donatio,v.*Donatio.
*De querela inofficioſi teſtamenti,v.*Querela.
Inquilinatus. *Decretum Camerale in inquilinatu non ſuffragatur ſub inquilino in præiuditium Domini, ſecus eſt vbi agitur de præiudicio tantum habentis ius inquilinatus, dec.115.n.7*
Inquilinus *finito tempore locationis tenetur dimittere Domino vacuam,dec.45.n.1*
Inſignia *armorum depicta in Eccleſia oſtendunt dignitatem familiæ,& illius memoriam conſeruant, dec.463.n.5*
Eadem arma familiæ,quæ reperiebantur in antiqua Eccleſia,debent remanere in Eccleſia ampliata,ibid.n.2
Inſinuatio *requiritur in donatione inter patrẽ,& filium,d.334.*
Quod procedit etiam in donatione, & renunciatione facta à filio in fauorem patris, d.dec.334.n.5
Item requiritur etiam in renunciatione ſapiente donationem,dec. 15.n.6
Non requiritur in donatione propter nuptias,dec.563.n.12
Item requiritur ex conſtitutione Marchiæ in contractibus minorum, & iſta conſtitutio fuit per Cardinalem de Carpo extenſa

Digitized by Google

t uſa ad omnes contractus, d.200.n.1
Extenſiones, & additiones Cardinalis Carpen. ad Conſtitutiones Ægidianas non extenduntur extra Prouinciam Marchiæ Adn.ibid.n.17
Conſtitutio Marchiæ requirens inſinuationem habere locum in quolibet contractu, in quo minor etiam indirectè lædi poteſt, d.260.nu.3.& Adn.ibid.n.18
Ac dum requirit inſinuationem non tollitur per Conſtitutionem particularis loci requirentis certas ſolemnitates, nulla facta mentione de inſinuatione d.dec.260.n.4.& Adn.ibid.nu.19
Non eſt neceſſaria ſtante illius renunciatione, & iuramento dec. 391.n.5.& Adn.ibid.n.10
Suppletur regulariter ex præſentia Iudicis, d.d.391.n.8. Adn.ad d.d.260 n.28.
Non ſuppletur autem ex præſentia Iudicis, vbi requiritur regiſtratio inſinuationis in Actis, d.d.260.n.6.
Item nec ſuppletur ex præſentia Iudicis, quando requirit pro ſolemnitate contractus, ibid.n.7
Item nec quando requiritur ex Cōſtitutione Marchię d.334.n.1.
Non ſuppletur etiam ex præſentia patris, d.260.n.11.d.334.n.2
Inſolidum quando dicantur ſocij obligati, vide Socius.
Inſolitus modo arguit metum, deciſ.326.n.36.& vide Metus.
In Stirpes, & nō in capita defuncto ſuccedūt nepos, frater, d.56. numero 4.
Inſtitutio an & quando pendente appellatione ab inſtitutione ſit attentata poſſeſſio capta ab inſtituto, vide Poſſeſſio. Hæredis, vide in verbo Hæres.
Ab inſtitutione recipit declarationem ſubſtitutio, deciſ.495.n.9.
Inſtitutus hæres, vide Hæres.
Inſtructi Teſtes nihil probant, deciſ.570.n.1.& Adn ibid n.8.
Fallit quando inſtruuntur ad veritatem dicendā, Adn ibid.n.9.
Inſtrumentum afficit ſucceſſorem ſingularem, deciſ.535.n.2.
Antiquum, quando dicatur, vide Adn.ad deciſ.389.nu.7.
Vt tanquam recognitione non indigeat, debet excedere centum annos, Adn.ad d.3.n.6.
Litis tempus an & quando ſit detrahendum ad effectum antiquitatis Inſtrumenti, vide in verb. Lis.
Inſtrumentis antiquis indubitata lux veritatis aſſiſtit, d.434.n.9
A defectibus ſubſtantialibus Inſtrumentum non defenditur per antiquitatem, d.393 nu.3.
Confici non ſolet, nec teſtes adhiberi, quando partitæ ſunt modicę d.566 n.1.
Fieri non poteſt à Notario de eo quod tempore celebrationis inſtrumenti non interuenit, d.177.n.1.& vide Adnot.ibid.ſub litera A.
Haberi ſi poſſit à Notario, vel debet pars illud petere à Notario, vel debet reficere expenſas ſolutas Notario in ſcripturam, dec. 129.n.4
In forma probanti non eſt ſi careat nomine, & ſubſcriptione Notarij, d.393.n.1.& vide latè iura in forma probanti.
Non guarantigiatum, nec obligatione Camerali vallatum non habet paratam executionem, d.363.n.5.
Non probat ad commodum Notarij rogati, d.400.n.1.
Hoc non procedit quando de tempore rogitus nullum habebat ius ſed cæpit ius habere multa tempore poſt ibid.n.2.
Item non procedit quando ex adminiculis conſtat de veritate facti, ita vt ceſſet omnis ſiniſtra ſuſpicio, ibid.nu.3.
Probat quoad omnes rem ita geſtam, & factum ipſum, dec.484. nu.3.
An, & quando probet poſſeſſionem, vide Poſſeſſio.
Publicari poteſt per ſucceſſorem in officio Notarij rogati ſine Citatione, Decreto, aliiſque requiſitis dec.3.n.1.
Publicum eſt probatio probata, & veritas apparens, ac manifeſta, dec.180.num.1. dec.195.num.1. vbi etiam quod nulla extrinſeca indiget coadiuuatione.
Et facit rem certam, & manifeſtam, dec.157.nu.13.dec.321.n. 1.dec.409 n.1.dec.459.n.3.
Et ſufficit ad Societatem officij, nec de ſubſtantia requiritur fides, ſeu memoria Societatis, vide Societas officij.
Quod non dicit, nec nos dicere debemus, dec.90.n.4.
Inſtrumento circa diem celebrationis contractus ſtandum eſt, deciſ.484.n.4.
An magis ſtandum ſit Capitulis, quam Inſtrumento, vide in verbo Capitula.
Contra inſtrumentum non admittitur probatio præſumptiua, dec. 157.nu.14.
Sed requiruntur plenæ, apertiſſimæ, & concludentiſſimæ, ac neceſſariæ probationes, ibid.nu.15.dec.375.n.3. dec.409.n.2.
Nec ſufficeret fides perſonæ, quæ fuit deputata ad emendum cenſum, quia poſt emptionem non poteſt in præiudicium emptoris aliquam declarationem facere, d.dec.375.n.4.
Et teſtes contra Inſtrumentum publicum deponentes, debent eſſe omni exceptione maiores, dec.459.n.5.
Et debent concludenter deponere, ibid.n.6.
Legalitas Inſtrumenti, vide Legalitas.
De productione Inſtrumentorum, vide in verb. Productio.
Et de recognitione, vide in verb. Recognitio.
Inſula. Exiſtētia inſulę, ſeu ſeappię probatur ex teſtib.d.309.n.1.
Integritas Actorum, & illorum tranſportationis an, & quando præſumatur, vide Tranſportatio Actorum.
Intentio vbi eſt plenè probata per agentem Rota non admittit præſumptiones, vide Præſumptio.
Prout nec etiam admittit præſumptiuam probationem, vbi quid eſt fundamentum intentionis alicuius, vide Probatio præſumptiua.
Sed poſtquam Actor intentionem ſuam fundauit, Reus probare debet omnia neceſſaria, vt exceptio ſua concludat, dec. 201. num.3.
Intentionem fundatam dicitur habere, qui habet regulam, pro ſe, ita vt Aduerſario incumbat onus probandi exceptionem, deciſ.182.n.1.
Intentionis defectum non tollunt clauſulæ (quantumuis prægnantes, & cuiuſcumque generis) dec. 164.n.9.
Teſtatoris intentio in quem dirigatur, eſt attendenda, non autem cum quo loquatur, dec.544.n.23.
Interdictum aquæ quotidianæ, & æſtiuæ non competit ei, qui probat ſe anno, quo cæpit agere, vſum fuiſſe aqua, d.100. n.5.
Et vt competat, ſufficit probare, quod quis ſuperiori anno aquam duxerit, ibid.n.1.
Vnde vi, vel vi bonorum raptorum competit, ſi poſſeſſio ſit capta vigore ſententiæ nullæ, vide in verbo Spolium.
Et qui tenentur hoc interdicto repelluntur exceptione ſpolij iuxta magis communem opinionē approbatam à Rota, vide ibid.
Intereſſatus. Non intereſſati teſtes ſunt præferendi, deciſ.100. n.4 & vide Teſtes.
Intereſſe non habens non eſt audiendus, d.118.n.5.d.410.n.6.
Et poteſt à Iudice etiam parte non opponente repelli d. dec.118. d.nu.6.
Exceptio (tua non intereſt) repellit ab agendo, & ab excipiendo. deciſ.396.nu.3.
Actus præſumitur factus ab eo, cuius intereſſe concernit, vide Actus.
Conſanguineus habens intereſſe non eſt admittendus ad authorizandum contractum, vide Conſanguineus.
Intereſſe, vel damnum ſi nullum reſultet ex non implemento, non competit exceptio non implementi, deciſ.347.nu. 11.& Annot.ibid.n.20.
Intereſſe ſtipulatoris ceſſante non poteſt per eum agi ex promiſſione ſibi facta, Annotat.ad dec.295.n.5.
Contra propriū intereſſe quis nō præſumitur laborare, d.567.n.5.
Teſti contra proprium intereſſe deponenti multum creditur, dec. 351.n 15.& vide Teſtis.
Pro ſuo intereſſe an, & quando, & quomodo Tertius poſſit venire ad cauſam cum alio cæptam, vide in verbo Tertius.
Promiſſio quod prædium nulli perſonæ ſit obligatum, intelligi debet de obligatione, quæ poſſit præiudicare emptori, dec.503. nu.4.& Annot.ibid.n.10.

Et promiſſio de faciendo ratificare intelligitur, dummodò interſit emptoris, vide ſub verbo Ratificatio.
Intereſſe, ſeu Lucrum Ceſſans non debetur ceſſante mora, dec. 148. n. 2. & adn. ibid. n. 4. vbi vide Limitationem.
Intereſſe præſtatio ſuccedit loco facti non ſolùm ex iuris diſpoſitione, ſed etiam ex forma contractus, quando in promiſſione ratificationis eſt appoſita clauſula (aliàs de proprio) deciſ. 241. n. 4
Stipulatio ad intereſſe committitur, dum non impletur obligatio facti alieni, ibid. n. 2
Imò præſtando intereſſe quis liberatur etiam à promiſſione facti proprij, ibid. n. 3
Intereſſe in materia Cenſus eſt clarum, ſcilicet fructus, qui fuiſſent percepti, ſi mora in creando Cenſum non interceſſiſſet, de. 156 n. 8
Et ſub intereſſe nomine veniunt fructus, d. dec. 156. n. 9. & adnot. ibid. n. 13
Item ſors principalis in contractu Cenſus nominato venit loco damnorum, & intereſſe, adn. ad dec. 564. n. 5
Et peti poteſt loco intereſſe, non vti pretium, dec. 88. n. 3. & adn. ibid. n. 10
Debitor, qui ſe obligauit in caſu nullitatis ad omne damnum, & intereſſe, & remanet obligatus, licèt cenſus ſit nulliter conſtitutus ex eo, quia non fuerint numerata pecunia vide Cenſus.
Conductor donec liquidetur intereſſe, non poteſt interim retardare ſolutionem affictus, vide Conductor.
An autem ſi velit ſoluere intereſſe expelli poſſit per ſucceſſorem ſtante hypotheca, vide ibid.
Venditor, qui ſciebat rem venditam onere aliquo affectam tenetur emptori ad intereſſe, dec. 119. n. 3
Et loco intereſſe ſuccedit reſtitutio pretij, ibid. n. 4
Ad intereſſe tantum, & non ad aliud tenetur promittens factum alienum, quando omnem adhibuit diligentiam, vt factum illud præſtaretur, vide Factum alienum.
Statuta, quæ viduæ deferunt certum intereſſe, donec per hæredes mariti dos ei reſtituatur, an ſint valida, vide Vidua.
Interpellatio iudicialiter facta conſtituit in mora, & ex ea etiam cenſetur remiſſa mora, vide Mora.
Requiritur ad conſtituendum in mora, vbi agitur de lucro dotali, nec ſufficiunt onera matrimonialia, licèt ſecus ſit reſpectu dotis, vide ſub verbo Dos.
Viduæ quando debeantur fructus dotis ſecuta interpellatione, vide Vidua.
Interpres. Sine Interprete factum examen teſtium de iure eſt validum, vide Examen teſtium.
Interpretatio contractus ſumitur ex ſolito contrahentium ſeruato in alijs contractibus, vide Contractus.
Eſt capienda ne altera pars remaneat decepta, dec. 126. n. 10
Et quæ ſit minus præiudicialis, dec. 311. n. 8
Et contra fundantem ſe in diſpoſitione, ibid. n. 11
Et contra fundantem ſe in verbis, dec. 128. n. 8
Et ſic etiam interpretatio probationis facienda eſt contra probantem, dec. 405. n. 3
Et depoſitionis teſtium facienda eſt contra inducentem, vide Inducens.
Alia de interpretatione teſtium, vide Teſtis.
In mitiorem partem ſumi debet interpretatio, & ideò potius præſumi debet culpa, quàm dolus, dec. 169. n. 11. & adn. ibid. n. 13 & vide Culpa.
De interpretatione voluntatis teſtatoris, vide Teſtator.
Interrogatorium. Defectus interrogatorij regulariter non vitiat examen teſtium, vide Examen teſtium.
Quando hinc inde data ſunt interrogatoria, arbitrium intrat pro ſananda nullitate examinis teſtium, vide Arbitrium.
Interrogatoria ſi non fuerunt exhibita coram Iudice ſibi imputare debet pars, quæ non exhibuit, dec. 351. n. 47. & adn. ibi. n. 52. dec. 466. n. 2
Interrogatoria admitti non poſſunt per receptorem teſtium, qui habet facultatem ſolùm examinandi ſuper articulis, ſed recurrendum eſt ad Iudicem, dec. 351. n. 48
Super interrogatorijs reſpondere ſi teſtis recuſet, nihil probat, de. 553. n. 10. & adn. ibid. n. 17
Interuallum Incontinenti cenſetur actus factus, quando interceſſit ſolum interuallum vnius diei, v. Incontinenti.
Interuentus, vide in v. Præſentia.
Inteſtatus pro parte, & pro parte teſtatus quis decedere non poteſt, dec. 542. n. 6
Inteſtatum decedere velle, an, & quando requiratur, vt declaret teſtator ad inducendam reuocationem teſtamenti, vide Teſtamentum.
Inteſtati cauſa regulatur ſecundum cauſam rumpendi teſtamentum, dec. 135. n. 9
Ab inteſtato venientes ſuccedunt nulla exiſtente ſucceſſione hæredis, dec. 271. n. 23
Et etiam ſi inſtitutus ſit legitimatus, cuius legitimatio nulla eſt, ibid. n. 24
Et cenſentur tacitè vocati ſtante clauſula Codicillari, de. 446 num. 5
A venientibus ab inteſtato an, & quando reſultet repetitio legatorum, per clauſulam Codicillarem, vide in verbo Codicillaris Clauſula.
Et an, & quando ad petitionem hæreditatis ab inteſtato admittendus ſit legatarius, vide Legatarius.
Ab inteſtato fœminas Statutum excludens, non impedit, quo minus ex voluntate patris poſſint ex teſtamento capere, vide Statutum excluſiuum fœminarum.
A ſucceſſione tantum ab inteſtato excludit renunciatio filiarum, vide in verbo Renunciatio.
Ab inteſtato hæreditas filij matri eſt debita, vide Mater.
Intimatio an, & quando æquipolleat citationi, dec. 505. n. 8
Commiſſionis receptoris teſtium, in qua dicitur, quòd examinarẽtur teſtes ſuper articulis ſupplet defectum citationis ad dicendum contra Articulos, dec. 351. n. 49
In interlocutorijs ſupplet defectum citationis, deciſ. 457. n. 8. & adn. ibid. n. 10
Ex citatione etiam ſuppletur defectus intimationis, dec. 282. n. 6
Intimatio inhibitionis ſi ſit facta parti ſufficit ad effectum attentatorum, licèt non ſit facta præſentatio Iudici, v. Inhibitio.
Fieri debet de gratia ſi neutri, quando agitur de priuatione, v. Si neutri.
Sufficiens cenſetur, quando quis fuit citatus ad dicendum contra dec. 137. n. 9
Intimata licèt non fuerit reuocatio, nulla tamen eſt præſentatio facta vigore mandati reuocati, dec. 452. n. 6
Decretum cum intimatione non afficit, ſi intimatio non reperitur facta, dec. 31. n. 8
Inuentarium hæredis continere debet omnia bona, & iura in hæreditate reperta, dec. 473. n. 2
Non afficit non citatos, quorum intereſſe eſt certum, & notum, ibid. n. 1
In eo ſpecialiter citandi non ſunt creditores etiam certi, ſi tamen non ſunt præſentes, adn. ibid. n. 22
Non impedit reſtitutionem, nec tollit vexationes, dec. 181. n. 7
Non opitulatur in re hæreditaria, & quatenus vires hæreditariæ ferant, dec. 67. n. 12. dec. 418. ſub n. 6. & 7. & adn. ibid. n. 15
Inuentario non confecto hæres præſumitur ſubtraxiſſe bona hæreditaria, dec. 511. n. 29
An autem ſi inuentarium non fuerit ab hærede confectum, inducatur confuſio ad effectum, ne hæres grauatus poſſit deducere id, quod ſibi à defuncto debetur tempore mortis, adn. ad deciſ. 421. n. 15
De hærede verò cum beneficio legis, & inuentarij vide nonnulla in verbo Hæres.
Probat deſcripta in eo fuiſſe in bonis teſtatoris, dec. 575. n. 3
Et ſi demonſtrationes in eo deſcriptæ conueniant, probatur identitas, ibid. n. 8

Non tamen probat quantitatem bonorum, quando apparet in eo aliquid deficere, dec.473.n.3
Etiam ſi omiſſio non eſſet doloſa, ſed per errorem, ibid.n.4
Omiſſio in inuentario contingere poteſt per culpam, ſicut per dolum, dec.169.n.10
Hares omittens aliquid deſcribere in inuentario, non præſumitur doloſè, ſed potius ignoranter omiſiſſe, ibid.n.3
Quod maximè procedit ſtante clauſula, & proteſtatione (Addendi *) quæ excludit præſumptionem doli, ibid.n.4*
Et an, & quando d. clauſula excuſet à dolo, adn.ibid.n.12
Item in inuentario excluditur dolus ex omiſſione, ſi antequam fuerit de omiſſione oppoſitum, fuerit facta deſcriptio in inuentario, d.dec.169.n.5
Inuẽtariũ facere, & minus legitimè facere paria ſunt, d.196.n.2
Inuentarium Tutoris. *Ante inuentarium confectum, tutor non poteſt deputare Actorẽ ad lites, d.530.n.1.& adn.ib.n.7*
Poteſt tamen etiam ante confectum inuentarium adminiſtrare, & eius geſta tenẽt, licèt poſſit vt ſuſpectus amoueri, d.31.n.4
Et geſta per tutorem etiam ante confectum inuentarium valeat quo ad commodum pupilli, non autem in eius præiudicium, de.530.n.4
Sed bene in præiudicium tertij, dec.574.n.1
Et ideo iudicium contra tutorem, qui non confecit inuentarium, eſt nullum in præiudicium agentis, d.dec.530.n.5
Sicut autem tutor, qui non confecit inuentarium non poteſt per ſe ſtare in iudicio in præiudicio pupilli, ita nec etiam per interpoſitam perſonam, ibid.n.6
Inuentarium ſi non confecit mater non habet legitimam adminiſtrationem, ibid.n.3
Inuentarij, & tutelæ copiam habere debet litigans cum tutore, dec.574.n.5
Inuerisimilitudo *operatur, vt quis non ſit admittendus ad probandum, dec.414.n.5*
Tollit fidem teſti, dec.510.n.4
Stante inueriſimilitudine materiæ articulatæ, Remiſſoria denegatur, vide Remiſſoria.
Aut ſaltem tunc eſt dandus fumus non lenis, quia teſtes non ita de facili audiuntur contra inueriſimilitudinem, d.de.414.n.4
Inueſtitura *ex quibus conjecturis cenſeatur non pro alio, ſed pro ſe acquiſita, vide dec.567.n.8*
Facta vti de deuoluto, accepturi debet cum ſua cauſa, & qualitate ſcilicet deuolutionis, adeo quod inueſtitura ſit noua, dec.348.n.4
Noua cenſetur, non autem prorogatio, quando adſunt noua pacta, & nouæ qualitates, quæ non ſũt in diſpoſitione, d.522.n.19
Poſterior regulariter non præiudicat anteriori, ſed anterior præualet, dec.105.n.19
In inueſtitura comprehenſi petere poſſunt declarari ius competere adueniente conditione, etiam antequam aperiatur illis ſucceſſio, dec.418.n.14.& adn.ibid.n.19
An autem, & quando in inueſtitura comprehenſis præiudicare poſſit primus acquirens, vide Acquirens.
*In inueſtitura contentum Conſtitutum transfert veram poſſeſſionem in omnes in inueſtitura cõprehenſos, v.*Conſtitutum.
Promiſſio de renouando inueſtituram non eſt renouatio, vide ſub verbo Renouatio.
Inueſtitus *ſecundo loco, qui habuit poſſeſſionem, præfertur primo loco inueſtito, qui non habuit poſſeſſionem, dec.567.n.8 & latè adn.ibid.n.10*
Intruſio. *Narratiua intruſionis an, & quando ſit iuſtificanda, vide ſub verbo* Iuſtificatio.
Sub narratiua intruſionis, quando litteræ expediuntur Annata non ſoluitur, ſed fit obligatio de illam ſoluendo poſt habitam poſſeſſionem iuxta ſtylum Cancellariæ, dec.440.n.6
Intruſus *dici nõ pot. qui habet titulum ab Ordinario, d.74.n.4*
Intruſus lite pendente non poteſt impedire manutentionem priori poſſeſſori, qui ſe pro ſpoliato non habuit, dec.538.n.3
Inundatio *dicitur, quãdo aqua naturalẽ curſũ egreditur, d.155*

Speciem fundi non mutat, ibid.n.12
Ioãnes xxiij. *an fuerit verus Papa, vel Schiſmaticus, d.289.n.1*
Iocalia, *ſeu res precioſæ traditæ per ſponſum ſponſæ, & per maritum vxori, an cenſeantur donata, vide ſub v.* Donata.
Iudex *audire debet, & examinare, non fulminare, dec.105.n.7*
Delegatus, vide Delegatus.
Habens vtramq; iuriſdictionem ordinariam, & delegatam, cenſetur proceſſiſſe ex poteſtate, ſecundum quam actus valet, dec.204.n.16.& adn.ibid.n.31. vbi vide Ampliationem.
*Inſtrui, quando veriſimiliter non potuit, conſiderata qualitate cauſæ, & breuitate temporis, ſententia dicitur præcipitanter lata, & quando hoc non procedat, v.*Sententia.
Non poteſt aliunde, quàm ex actis ſumere informationes, de.224 n.5.& adn.ibid.n.6. vbi vide Limitationem.
Nec mouere ſe poteſt ad iudicandum extracta, nec extra iudicium ſe informare, adn.ad dec.1.n.5
An autem, & quando informare ſe poſſit de ſtylo extraiudicialiter, & partibus non vocatis, vide Stylus.
Officium ſuum impertiri non ſolet, niſi illi, qui eſt omni actione deſtitutus, dec.503.n.4
Priuare poſſeſſione, quando dicatur necne, vide Poſſeſſio, *vbi etiam de poſſeſſione capta auctoritate Iudicis.*
Item quando dicatur ſpoliare, necne, vide Spolium.
Procedens non ſeruata forma reſcripti nulliter procedit, de.1.n.1
Et præſertim, quando forma eſt poſita ſub conditione, ibid.n.2
Pronunciaſſe cenſetur prout de iure, dec.176.n.4
Recuſatus an poſſit procedere non obſtante recuſatione, & quando cenſeatur ab eius recuſatione receſſum per comparitionem recuſantis coram eo, & alia ſimilia, vide Recuſatio.
Redargui non poteſt de eo, quod facit in arbitrarijs, quia ſemper præſumitur motus ex iuſta cauſa, dec.106.n.2
Siue benè, ſiue malè functus fuerit officio ſuo conuenit, quod reuocet ſuam ſententiam, dec.486.n.8
Iudicis decretum debet intelligi ſecundum cenſuram legis, quæ non debet eſſe durius, dec.282.n.2
*Iudicis exequẽtis ſtylus eſt attẽdẽdus in executione, v.*Executio
A quo verò Iudice fieri debeat executio ſẽtentiæ, v. Sententia.
Iudicis factum adiudicantis cenſetur factum ipſius partis, deciſ.193.n.3.dec.456.n.3
Hoc habet locum, quando ritè, & rectè procedit, dec.146.n.10
Duobus Iudicibus ſi ſit directa remiſſoria an, & quando vnus ſolus poſſit procedere, vide Remiſſoria.
Iudicium *claudicare poteſt ad fauorem Eccleſiæ, & minoris, vide* Claudicare.
Declaratur ex proſecutis, dec.470.n.7
Et iudicij qualitas dignoſcitur ex monitorio, & ex proſecutis, dec.335.n.16
In iudicio magis attenditur proſecutio, quàm petitio, d.174.n.6
Executiuum, vide Executiuum.
In Curia poteſt inchoari cũ Procurat.d.127.n.8.& adn.ib.n.12
Iudicium metimur ex parte actoris, dec.335.n.13.& plura vid. in adn.ibid.ſub n.20.dec.470.n.6
Non redditur retro nullum per exceptionem defectus actionis, dec.119.n.7
Præiudiciale, quando dicatur, & præiudiciali pendente, an ſit ſuperſedendum in alio, vide Præiudiciale.
Verſari dicitur inter perſonas Eccleſiaſticas, ſi actor ſit perſona Eccleſiaſtica, etiam ſi Reus ſit laicus, adn.ad dec.335.n.20
*In iudicio ſeruanda eſt æqualitas, & ideo vno admiſſo ad probandum, etiam alter admitti debet, v.*Æqualitas.
In iudicio nemini præcluditur via deducendi ea, quæ ſuam intentionem iuſtificant, dec.208.n.1
In alio iudicio, an, & quando probet exemplum in actis regiſtratum, v.Exemplum.
*In vno iudicio teſtes examinati an, & quando probent in alio, necne, v.*Teſtis.
In iudicijs maximè in beneficialibus cenſetur deductum omne ius ex quocumque capite competens, dec.399.n.2

Digitized by Google

Non penes ordinem iudicij, ſed penes qualitatem probationis attenditur plenaria cognitio, vide Cognitio.

Filiusfamilias an poſſit ſtare in iudicio ſine conſenſu patris, & quando talis conſenſus patris poſſit interuenire, & habeatur pro præſtito, v. Filius.

Minor an, & quando poſſit trahi ad iudicium extra patriam, v. Minor.

Iura debent parte citata collationari, dec. 71. n 4

Et recognoſci, ibid n. 1

Et extrahi, ibid. n. 3

Aliàs extracta lite pendente nemine citato non ſunt in forma probanti, dec. 469. n. 4

Fallit in extractione iurium facienda per Notarium de illis rogatum, dec. 38. n. 1. dec. 59. n. 4

Et iura extracta ab actuario lite pendente dicantur in forma probanti, etiam quod extrahantur parte non citata, & abſq; compulſoria, dec. 59. n. 4

Et habentur loco originalium, dec. 454. n. 1

Item concluſio de citatione neceſſaria in extractione iurium fallit etiam in extractione illorum, quę corã Notario vti actuario fuerunt producta, d. deciſ. 38. n. 2

Iura poſſunt eſſe formiter extracta, & tamen non eſſe in forma probanti, dec. 469. n. 6

In forma probanti ſunt, quando ſunt extracta in vim literarum compulſorialium Rotalium ſeruatis de iure ſeruandis, deciſ. 292. n. 2. & ado. ibid. n. 4

Et propria etiam iura extrahi poſſunt vigore compulſorialium, quando ſunt in longinquis partibus, adn. ibid. n. 5

Et inſtrumentum non eſt io forma probanti, ſi careat nomine, & ſubſcriptione Notarij. 393. n. 1

Quod iura non ſint in forma probanti, opponi non poteſt, quando in termioo citationis ad dicendum contra, nihil fuit oppoſitum, d. dec 292. n. 3. & de hoc latè adn. ibid. n. 6

Iura non eſſe in forma probanti opponi poteſt in ſecunda inſtantia, licèt nihil fuerit oppoſitum in prima, quando productio facta in prima fuit verbalis, non realis, dec. 393. n. 4

Noua iura poſſunt quandocunque produci ad corroborationem probationis antiquæ, necnon ad elidendas probationes contrarias factas, dec. 272. n. 6. & latè adn. ibid. n. 9

Per modum iurium abſque exhibitione totius proceſſus propter antiquitatem, probent teſtes examinati in antiquo iudicio, v. Teſtis.

Iura plura poſſunt in eadem perſona concurrere, dec. 531. n. 7

Quando iura plura concurrunt in vna, eademque perſona non confundantur, ſed vnumquodq; conſideratur de per ſe, tanquam ſi eſſent duæ perſonæ diſtinctæ, dec. 252. n. 8

Iuramentum in forma intelligitur præſtitum, prout debuit legitimè præſtari, dec. 453. n. 8

Non extendit diſpoſitionem extra limites ſuos, ſed tantùm maius vinculum addit, dec. 15. n. 7

Operatur, vt competat actio ſine ceſſione, dec. 97. n. 5

Stante iuramento ceſſat reſtitutio, dec. 120. n. 4

Etiam minoris, dec. 406 n. 1. & ſub n. 5. & adn. ibid. n. 18

Et probant enunciatiuę etiam in facto recenti, v. Enunciatiua.

Et quis etiam cogi poteſt pręcisè promittere, & pręſtare factum, adn. ad dec. 241. n. 7

An autem ſtante iuramento procedat cap. gemma de ſponſal. vide ſub verbo Sponſalia.

Præſtitum in ipſa adeptione officij de illo fideliter exercendo, ſufficit etiam quoad alias relatio officialis, quoad diligentias, ac perquiſitiones factas ſine iuramento non ſuffragaretur, deciſ. 287. n. 2

Vnicum non poteſt ſupplere plures defectus, ſed tot requiruntur iuramenta quot ſunt defectus, quos ſupplere debet, d. 391. n. 6

Limitatur non procedere, quando forma iuramenti eſt ampla, & prægnans, tunc enim ſupplet multos defectus, d. dec. 361. n. 7 & adn. ibid. n. 11

Abſolutio à iuramento requiritur, licèt iuramentum annulletur a Statuto, vide Abſolutio.

Contrauenire Iuramento non dicitur Titularis, qui promiſit ſoluere penſionem, etiam ſi agat ad illius nullitatem, dummodò interim ſoluat, vide in verb. Penſio.

Cum Iuramento minor poteſt donare, & donatio tenet, vide Donatio.

Iuramentum calumniæ non præſtatur, niſi fuerit petitum, d. 157. n. 2. & Adnot. ibid n. 23. vbi etiam dicitur, quòd debet repeti petitio in quolibet actu.

Et quando fuit petitum, illius defectus reddit proceſſum nullum, dec. 209. n. 3. de quo latè Adnot. ibid ſub n. 6.

Sufficit quod ſemel fuerit præſtitum ad inſtantiam vnius ex conuentis, & hoc ſufficit etiam reſpectu alterius, d. 157. n. 1.

Et præſtari poteſt per Procuratorem ſpecialem ad iurandum de calumnia, & cenſetur ipſemet principalis iurare per organum Procuratoris, deciſ. 282. numero 1.

Imò, etiam de conſuetudine generali admittitur Procurator habens generale mandatum ad lites, & Statutum Vrbis contrarium diſponens, uti ordinatorium non ſeruatur extra Curiam Capitolij, ibid. n. 8.

Ad iurandum de Calumnia per Procuratorem facilius quis admittitur, quando eſt impeditus, ibidem n. 3.

Ad iurandum de Calumnia cenſetur quis habere mandatũ ſi habet mandatum ad iurandum in eadem cauſa, ibid. numer. 4.

Iuramentum teſtium eſt neceſſarium in eorum examine, aliàs dicuntur nulliter examinati, deciſ. 39. numero 2.

Teſtes dicuntur nulliter examinati ex defectu citationis ad videndum illos iurare, dec. 268. num. 2. deciſ. 518. num. 1.

De huiuſmodi citatione plura vide in verb. Citatio.

Circa receptionem huiuſmodi Iuramenti teſtium creditur Notario abſque alijs teſtibus, deciſ. 368. numero 6.

Probatur tale Iuramentum teſtium ex atteſtatione Notarij, quando Notarius de illo atteſtatur diſpoſitiuè per verba (Teſtis iurauit) ibid. num. 5.

Secus verò ſi per verba enunciatiua (Teſtis iuratus) dec. 39. n. 3. & Adnot. ibid. n. 4. d. dec. 368. n. 5.

Hoc autem quod non ſufficiat atteſtatio Notarij per verba enunciatiua, procedit etiam ſi Notarius addat (tactis ſcripturis) Adnot. ad dec. 39. n. 5.

Non procedit vero quando ſic de ſtylo ſeruaretur, quod Iuramẽtum teſtis exprimatur per verba enunciatiua, Adn. ibid. n. 6. vbi etiam vide quomodo iſte ſtylus probari poſſit.

Item non procedit quando iuramentum reperitur enunciatum ſub termino, & die cadentis citationis ad videndum iurare, Adnot. ibidem nu. 7.

Item non procedit quando concurrunt adminicula, & circumſtantia facti Adnot. ibid. n. 8.

Item non procedit quando teſtes ſunt recepti in præſentia Iudicis, Adn. ibid. n. 9.

Itẽ non procedit quando iure militari proceditur, Adn. ibid. n. 10

Non præſumitur iuramentum in teſte, etiam ad effectum, vt probet, d. 351. n. 20

Præſtari poteſt iuramentum per teſtes in manibus Notarij, d. dec. 368. n. 4.

Et ſufficit præſtitum in loco aſſignato in remiſſoria, quãuis examen fuerit poſtea factum in alio loco, Adnot. ad d. 518. n. 12.

Item ſufficit fuiſſe præſtitum intra terminum, d. 466. n. 6.

Et in examine teſtium attenditur tempus receptionis iuramenti, non tempus examinis ad effectum, quod dicantur examinati infra terminum datum, d. 327. n. 8. & Adn. ibid. n. 17.

Iuriſdictio arguitur ex cognitione cauſarum tàm ciuilium quàm criminalium, d. 325. n. 19.

Et ex conceſſione remiſſoriæ, ibid. n. 20.

Conceſſa cenſetur cumulatiuè, non priuatiuè, quo ad Iudices Ordinarios, d. 4. n. 5.

Limitatur hoc non procedere, quando iuriſdictio conceditur fauore perſonæ, in quam exerceri debet, & fauor ipſius eſt non habere plures, qui eam exerceant, ibid. n. 6.

Conceſſa

Digitized by Google

Conceſſa ad petitionem, & non motu proprio, cenſetur data non cumulatinè, ſed priuatinè, adu. ad dec.4.n.20

Item Prælato Regulari cenſetur ex ſpeciali priuilegio conceſſa priuatinè ad Epiſcopum, dec.8.n.3

Non competit ante purificationem conditionis appoſita in reſcripto, ſeu commiſſione, dec.1.n.3. dec.378.n.1

Iuriſdictioni loci quis ſubijcitur ratione rerum, quas in illo Territorio poſſidet, dec.279.n.17

Iuriſdictionem non habet Iudex niſi facta prius ſubminiſtratione, quando in commiſſione non adeſt clauſula (ſubminiſtratis expenſis) *dec.189.n.5*

Iuriſdictionem vtranque ordinariam, & delegatam habent Iudex cenſetur proceſſiſſe ex poteſtate, ſecundum quam actus valet, dec.204.n.16. & adn. ibid. n.31. vbi vide ampliationem.

Ea, quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis exerceri poſſunt per Legatum extra Prouinciam, v. Legatus.

Protectio, & defenſio Hoſpitalis, ſeu alterius loci pij alicui relicta non tribuit iuriſdictionem Protectori, nec eximit locum pium à iuriſdictione Ordinarij, vide Protectio.

Si ſint proteſtatio citra conſenſum in iuriſdictionem per comparentem poſt recuſationem coram Iudice recuſato, an, & quando intelligatur à recuſatione receſſum, v. Recuſatio.

Ius *alicuius in aliqua re arguitur per conſenſum adhibitum in diſpoſitione facta de dicta re, dec.244.n.9*

An acquiratur abſenti ſine ceſſione, & ratificatione per ſtipulationem Notarij ſeu ore omniū, quarum intereſt. v. Stipulatio.

Authoris ſui non tenetur iuſtificare triennalis, vide Triennalis Poſſeſſor.

Bonum ius oſtendunt deciſiones Rotæ, vide ſub v. Deciſio.

Ius quoad omnes, & boni iuris præſumptionem, an, & quando faciat ſententia, vide Sententia.

Ius quoad omnes, quando faciant teſtes, vide Teſtes.

Defuncti ius non mutatur in perſona hæredis, dec.489.n.9

Ius metimur ex parte Actoris, dec.428.n.11

Ius omne cenſetur ab initio in commiſſione deductum, d.488.n.1

Et ius omne ex quocumque capite competens cenſetur deductum in iudicijs, maximè in beneficialibus, dec.399.n.2

Prohibendi ius non habet, qui non habet ius concedendi, de.145 num.4

Sibi ius competere adueniente conditione declarari, petere poſſunt comprehenſi in inueſtitura etiam antequam aperiatur illis ſucceſſio, vide in verbo Inueſtitura.

Tertij ius an, & quando poſſit opponi, v. Exceptio iuris tertij.

Iure alterius vtens non poteſt habere plus iuris, quàm habeat ille, cuius iure vtitur, dec.95.n.5

Iuris error, vide Error.

Iuris priuatio eſt pœna, dec.225.n.13. & adn. ibid. n.20. vbi v. declarationem.

Iuris remiſſio eſt ſtrictiſſimè interpretanda, dec.311.n.9

Iuris remiſſionem ſi contineat confeſſio Prælati non præiudicat Eccleſiæ, vide Prælatus, *vbi etiam alia de illius confeſſione.*

Ratione iuris vniuerſalis exigens decimas, quoad vnam ſpeciem fructuum, cenſetur eſſe in quaſi poſſeſſione exigendi omnes fructus, vide in verbo Decima.

Ius accreſcendi *ſemper habet locum, quando poteſt contingere quod quis decedat pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus, dec.244.n.8*

Quoad ius accreſcendi inſtitutus in re certa habet commodum hæredis ceſſante vniuerſali hærede, perinde ac ſi à principio ſolus fuiſſet hæres ſcriptus, ibid.n.7

Ad effectum, vt inſtitutus in legitima habeat ius accreſcendi, legitima eſt pars hæreditatis, vide Legitima.

Si cum iure accreſcendi ſit iuncta ſubſtitutio, eſt coniectura tranſmiſſionis, vide Tranſmiſſio.

Ius Commune. *Ex facultate, quam habet ex iure communi potius quàm ex iure delegato, & ſpeciali, Ordinarius præſumitur feciſſe actus, v.* Ordinarius.

In ſtatutis ad correctionem iuris communis non habet locum argumentum à contrario ſenſu, vide Argumentum.

Ius Congrui. *De hac materia, vide in verbo* Retractus.

Iuſpatronatus *non acquiritur ex aſſignatione bonorum, & dotatione facta ex neceſſitate, quia neceſſitas excludit liberalitatem, dec.397.n.2. & adn. ibid. n.5*

Eccleſiaſticum comprehenditur ſub regula octaua, dec.48.n.4

Ex augmento an cadat ſub derogatione Concilij Trid. & an ſub reſeruationibus, v. latè adn. ad dec.397.n.6

Vt iuſpatronatus non cadat ſub reſeruatione, neceſſe eſt, quòd ſit ex fundatione, & dotatione, dec.48.n.3

Ex præſcriptione, vel ex priuilegio eſt ſublatum per Concil. Tr. dec.397.n.3. & adn. ibid. n.6

Ad præſcribendum libertatem Eccleſiæ patronatæ Ordinarius debet conferre animo acquirendi dictam libertatem cum ſcientia patronorum, dec.452.n.13. & adn. ibid. n.24

Probat. iuſpatronatus ex plurib. præſentationib. effectuatis, d.452

Item probatur ex confeſſione partis aduerſæ, d. dec.452.n.2. & adn. ibid. n.22

Non probatur ex aſſignatione decimarum pro congrua, quia cùm decima ad Eccleſias pertineant videtur potiùs quædam reſtitutio, quàm dotatio de proprio, dec.397.n.1

Iuſpatronatus probatio leuior ſufficit, quando Ordinarius non eſt in cauſa, nec alius prouiſus de beneficio, tamquam libero, d. dec.452.n.3

Dato fumo iuriſpatronatus reſeratio redditur turbida, d.58.n.2

Iuriſpatronatus datur magnus fumus ex ſententia Ordinarij, cùm eius concernat præiudicium, ibid.n.3

Licèt per ſententiam Ordinarij canonizatoriam iuriſpatronatus non excludatur reſeratio, illa tamen ita offuſcatur, vt non ſit locus immiſſioni, ibid.n.4

Magnum indicium iuriſpatronatus datur ex eo, quod in libro antiquiſſimo repertatur deſcriptum beneficium eſſe de aliorum præſentatione, dec.83.n.2

Iuriſpatronatus donatio facta laico ſine conſenſu, & confirmatione Ordinarij non valet, dec.420.n.1. & adn. ibid. n.7. vbi limitatur non procedere, quando donatur Compatrono.

Conſenſus iſte Ordinarij an præſumatur, & an poſſit ex poſt interuenire, & ſufficiat tacitus, adn. ad d. dec.420.n.7

Et non ſuffragatur confirmatio Vicarij, niſi conſtet de ſpeciali facultate, d. dec.420.n.2. & latè de hac materia, adn. ib. n.9

Iuriſpatronatus vſurpatio præſumitur in eo, qui habet iuriſdictionem temporalem in loco beneficij, dec.222.n.1. adn. ibid. n.10. dec.397.n.4

Probari debet iuxta formam Conc. Trid. præſcriptam, itaut aliter facta probatio non ſuffragetur, quādo prætēdens iuſpatronatus habet iuriſdictionem tēporalem, d.d.222.n.2. & adn. ib. n.11

Quæ probatio requiritur tàm in poſſeſſorio, quàm in petitorio, d. dec.222.n.3. & adn. ibid. d.n.11

Et de hac forma data à Concilio, vide latè adn. ibid. ſub d.n.11. vbi dantur plures limitationes, & declarationes.

De iuriſpatronatus pertinentia, quando agitur, implicitè etiam, & in neceſſarium antecedens agitur de exiſtentia, de.381.n.2

In Parochialibus iuriſpatronatus, an, & quando requiratur concurſus, necne, vide Concurſus.

Ius quærendum *facilius impeditur, quàm quæſitum tollitur, dec.265.n.2*

Ius quæſitum *ex actu declarato non tollitur per declarationem circa rem claram, dec.375.n.10*

In præiudicium illius, cui medio tempore eſt ius quæſitum non fit retrotractio in voluntarijs, dec.227.n.2

Regulæ de iure quæſito nō eſt locus, vbi ius eſt turbidū, d.369.n.9

Iuſtificatio *præſumitur ex lapſu 30. annorum, & ad hunc effectum non detrahitur tempus moræ litis, & tempora coniunguntur, adn. ad dec.431.n.14*

Et de iuſtificatione (dummodò penſio non excedat medietatem) *idem firmatur in d. dec.431.n.10*

Iuſtificationis materia eſt diuerſa à materia ſubreptionis, d.359 num.4

Iudicium ſuper iuſtificatione litterarum Apoſtolicarum eſt executiuum,dec.307.n.18
Ad effectum iuſtificationis Gratia attenditur ſtatus beneficij ad iudicandum qualitatem beneficij,dec.482.n.7
De iuſtificatione conſtare debet ex actis , non autem poteſt executor mixtas dare gratiam pro iuſtificata , nec eius aſſertioni quoad hoc creditur,dec.413.n.1
Impetrans tenetur iuſtificare narratiuam ſua impetrationis,dec. 314.n.1
Et narratiuam,ex qua Papa facilius motus fuit ad gratiam concedendam,dec.13.n.8
Etiam ſi contineat negatiuam,d.dec.242.n 2.& adn.ibid.n.10 dec.490.n.7
Et etiam ſi talis negatiua ſit difficilis probationis,adn.ad d.dec. 13.d.n.12
Item teſtificanda eſt etiam omnino narratiua qualitatis,de.242 num.5
Item impetrans tenetur iuſtificare, quod quis obtineat duo beneficia incompatibilia ſine diſpenſatione,d.13.n.11. d.242.n.3
Item quod reſignatio non fuerit publicata,d.dec.13.n.9.de.210 n.1.& adn.ibid.n.5.dec.288.n.1
Item tenetur iuſtificare extinctionem lineæ ſi obtinuerit ius ſepulturæ à Papa cum narratiua , quòd ſit extincta linea illorum,qui tale ius habebant,dec.383.n.1
Item regulariter tenetur iuſtificare omnia narrata in gratia, de. 210.n.2
Si narratiua ſit fundamentum Gratiæ debet plenè iuſtificari,de. 387.n.5
Quando Narratiua non eſt de ſubſtantia gratiæ,ſufficit etiam iuſtificare de facto,dec.137.n.7
Sufficit quòd gratia iuſtificetur de facto , quando non agitur de illius Canonizatione,dec.84.n.2.& adn.ibid.n.6
Quod ampliatur etiam ſtante clauſula (conſtito)*adn.ibid.eod, num.6*
Fallit quando adeſt concurſus alterius tituli,adn.ibid.n.7
Fallit etiam , quando agitur de graui , & perpetuo præiudicio, adn.ibid.ſub n.8
Iuſtificatio narratiuæ intruſionis,quando ſit neceſſaria,necne,v. adn.ad dec.577.n.7
Narratiua intruſionis ſi eſt appoſita in litteris ad euitandam ſolutionem Annatæ non eget iuſtificatione , ſecus autem ſi ſit expreſſa in ſupplicatione,d.dec.377.n.6.& adn.ibid.d.n.7
Iuſtificatio obtentorum non eſt neceſſaria, quando quis eſt paratus illa dimittere,dec.490.n.1
Valoris etiam iuſtificatio eſt omnino neceſſaria , & quomodo fiat,vide Valor beneficiorum.
Prout etiam , quando dicatur facta ſufficiens iuſtificatio omnium prædictorum,& ſimilium,vide in ſuis materijs .
Iuxta.*Hac dictio deſignat Confines,dec.155.n.1*

L

LAborare *quis non præſumitur contra proprium intereſſe, dec.567.n.5*
Lachrymæ. *Ex lachrymis præſumitur metu contractum matrimonium,dec.326.n.41.& vide* Metus.
Læſio *non præſumitur,dec.553.n.1*
Sed eſt probanda ab allegante,dec.12.n.2
Excluditur ex præſentia Iudicis,coram quo actus fuit geſtus,de. 120.n.15.& 25
Et ex qualitatibus minuentibus valorem rei, dec.553.n.14
Interuenire poteſt in contracta venditionis,dec.164.n.5
Non attenditur,niſi de tempore venditionis,dec.570.n.5
L.2.C.de reſcind.vend.*habet locum in diuiſione,dec.496.n.7*
Enormiſſima læſio non præſumitur,niſi probetur , dec.406.n.13
Et probanda eſt clarè,& manifeſtè,dec.120.n.14
Et probanda eſt de tempore contractus,dec.406.n.15
Et excluditur Iudicis authoritate , ibid.n.14
Nec poteſt conſiderari propter fideiuſſionem,niſi probetur impoſſibilitas obtinendi releuationem,& ſola fideiuſſio non ſufficit, vide Fideiuſſio.
Non poteſt læſio allegari per minorem , quando vſus fuit iure communi,dec.120.n.16
In quolibet contractu, in quo etiam indirectè conſiderari poteſt læſio minoris , habet locum Statutum Vrbis 151.lib 1.& *Conſtitutio Marchiæ requirens inſinuationem in contractibus minorum,vide ſub v.*Minor.
Et minor dicitur læſus eo ipſo,quod fideiubet,dec.120.n.19
Talis tamen læſio non dicitur enormis,nec enormiſſima,ib.n.20
Læſionis exceptio vti requirens altiorem indaginem non poteſt retardare executionem obligationis Cameralis, ibid.n.17
Ad effectum læſionis locatio domus non probat illius valorem, dec.570.n.7
Statutum Vrbis annullans iuramentum ſtante læſione vltra tertiam,eſt intelligendum , quando adeſt ſententia pro læſione, vel conſtat euidenter de ea,d.dec.64.n.8
Et ideo antequam conſtet de læſione, obſtat exceptio periurij, d. dec.64.n.9 & adn ibid.n.14
Laicus *in functionibus Eccleſiaſticis non debet ſe cum Clericis immiſcere,& maximè in digniori loco ſtare non debet , deciſ. 310.n.1*
Licèt Reus ſit laicus ,ſi tamen Actor ſit perſona Eccleſiaſtica iudicium dicitur verſari inter perſonas Eccleſiaſticas , adn.ad dec.335.n.20
Laico eſt maior fide dignus teſtis Sacerdos,vide Sacerdos.
Quocunque laico etiam Principe Clericus eſt maior,dec.310.n.4
A Iudice laico conceſſum mandatum de manutenendo ſuper poſſeſſione beneficij eſt nullum,dec.364.nu.5
Ad Iudices laicos remitti non poteſt cauſa legitimitatis pendens ex validitate matrimonij auocando eam à Tribunali Eccleſiaſtico,dec.465.n.6
Contra Iudices laicos,coram quibus cauſa ſucceſſionis pendet,an & quando ſit concedenda inhibitio ſuper articulo illegitimitatis,vide Legitimitas.
Laicorum Statutis poteſt vti Eccleſia in fauorabilibus , adn.ad dec.279.n.24
Lamentatio. *Ex lamentationibus ,& proteſtationibus probatur metus,vide* Metus
Et præſumitur metu contractum matrimonium, vide ibid.
Lanio *eſt ille,non qui occidit animalia , ſed qui carnem in fruſta ſecat, vt vendat,dec.123.n.3*
Largitas ſponſalitia,*vide* Sponſalitia largitas.
Laudemium *eſt ſoluendum à donatario,dec.520.n.3.& vide de hoc adn.ibid.ſub n.13*
Laudum , *quando aliàs vti latum ab Arbitrio non ſubſtinetur quis cenſetur procedere vti Arbitrator , dec.204.n.15*
Lauretani milites *habent Priuilegium retinendi penſiones non obſtante matrimonio,dec.18.n.2*
Et hoc priuilegium comprehendit etiam penſiones iam translatas,dec.18.n.3
Legalitas *probat Notoriatum de Tempore Rogitus Inſtrumenti,ad cuius validitatem eſt poſita,dec.14.n.1*
Ordinarij probat Notoriatum,dec.38.n.4
Legatarius *acceptans legatum videtur confirmare teſtamentum,dec.271.n.18*
Et non poteſt petere hæreditatem ab inteſtato,ibid.n.5
Admittendus non eſt ad petitionem hæreditatis ab inteſtato,niſi reſtituto legato,ibid.n.4
Dummodò tamen et offeratur cautio de iterum dando ſi ſuccumbat,& non petita d.cautione Iudicium ſine reſtitutione tenet, ibid.n.15
Venire poteſt ab inteſtato,etiam poſt legatum acceptatum,quando ſumus in caſu,in quo eſt in eius poteſtate tollere nullitatem teſtamenti,ibid n.25
Conſequi debet fructus ſuper extãtes detractis onerib. d.544.n.1
Quando quis non cenſeatur relictus legatarius , ſed nudus Miniſter,vide latè in verbo Miniſter.

Lega-

Digitized by Google

Legetarij eſt electio in legatis,adn.ad dec.431.n.13
Legatario non compctie remedium,l.fin.C. de Edict.diu.Adr.de. 206.n.2
Legatum ademptum non præſumitur,dec.236.n.11
Præſertim ad fauorem Eccleſiæ,ibid.n.12
Ademptum non cenſetur ex alienatione rei legatæ neceſſaria,de. 236.n.8.& adn.ibid.n.15.vbi etiam declaratur, quando dicatur facta alienatio ex cauſa neceſſaria.
Nec etiam cenſetur ademptum, ſi teſtator poſt actum ab eo geſtum, ex quo deducitur ademptio legati, per plures annos ſuperuixit,& non mutauit teſtamentum,d.dec.236.n.14
Legati ademptio, & translatio poteſt cauſare aliquod odium contra teſtatorem transferentem, non contra translatarium, dec.544.n.20
Ad certam cauſam, & ad certum effectum relictum legatum, ſi teſtator ipſe in vita adimpleat, non debetur,dec.236.n.1.& latè ſub n.14
Et ideo ſi teſtator docet eandem perſonam, cui in teſtamento reliquerat legatum pro dote, non debetur d.legatum per hæredem,adn.ibid.n.15.vbi tamen vide declarationem.
Hoc procedit,quando factum à teſtatore viuente,apparet factum ex cauſa legati,ſeu eodem animo,quo habebat legandi, ſecus ſi fuit factum ex alia cauſa neceſſaria,d. dec.236.n.2
Impleri non dicitur legatum per id, quod legans facit ex cauſa neceſſitatis,ibid.n.4
Ceſſat legatum, quando ſi ſubſtineretur, concurrerent duæ cauſæ lucratiuæ,quæ de iure ſimul concurrere non poſſunt, ibid.n.7
Vt maneat legatum,ſufficiunt reliquię cauſę pręexiſtentis,ib.n.9
Ad tempus factum finito tempore conſolidatur cum proprietate, dec.398.n.9
Alimentorum legatum,vide Alimenta.
Conditionale cenſetur,quando continet diem incertum, etiam ſi dies incerta ſit adiecta præſtationi legati, deciſ.346.nu.5.& adn.ibid.n.8
An ſit conditionale multum pendet à coniectnrata mente teſtatoris,d.dec.346.n.6
Conditionale deficiente conditione expirat, dec.187.n.9
Pro legatis conditionalibus cautio eſt pręſtanda,ſecus eſt in contractibus,dec 428.n.7
Legatum dicitur donatio,& ſit cauſa liberalitatis, dec.236.n.5
Dotis legatum,vide ſub v.Dos.
Vxori factum ſub conditione viduitatis, ſi vxor tranſeat ad ſecunda vota reſoluitur vſq;ab initio,dec.187.n.3
Liberationis à redditione rationis quid operetur, vide in verbo Ratio adminiſtrationis.
Legari non poteſt hæredi,quando eſt ſolus inſtitutus,cum à ſe ipſo ſibi ipſi legari non poſſit,dec.206.n.3
Et ideò nõ tenet legatum vſusfructus hæredi relictum,d.542.n.5
Non conſeruantur legata annullato teſtamento ex præteritione fratris, turpi perſona inſtituta ex communi opinione contra Afflictum,dec.271.n.6
Facta perſona præterita, & querelanti non conſeruantur per Authen.ex cauſa C.de liber.præter.ibid.n.7
Conſeruari legata perſonis, quæ impugnent eius teſtamentum teſtator non præſumitur voluiſſe,ibid.n.11
Relictum pro ſupplemento victus per prius legati includit præcedens legatum,& facit vnicum legatum,dec.544.n.13
Legatorum r petitionem à venientibus ab inteſtato,an,& quando operetur clauſula codicillaris,v.Codicillaris clauſula.
Legati acceptatio facta à marito non præiudicat vxori, & multo minus ſororibus vxoris,dec.208.n.3
In legatis electio eſt legatarij,adn. ad d.431.n.13
Hæres,cui alternatiuè fuit iniunctum onus ſoluendi legatum,vel in pecunia,vel in bonis, amittit electionem, propter longam moram,dec 316.n.1.& adn.ibid.n.2
Vſquequo autem non duret talis electio,vide Electio.
Pro legato competit actio ex teſtamento,dec.271.n.14
Mobilia ſi ſint particulariter legata non inconuenit, quod veniant ſub inſtitutione,dec.257.n.11
Legatus deſtinatus in vna Prouincia,an poſſit diſpenſare perſonam exteram alterius Prouinciæ, ad obtinenda beneficia in Prouincia ſibi non decreta,dec.287.n.9.& dec.353.n.5.quæ in hoc ſunt ſibi contrariæ.
Et generaliter quid poſſit extra Prouinciam, & erga perſonas non ſubditas ſuæ Prouinciæ,adn.ad dec.287.n.11
Poteſt extra prouinciam exercere ea,quæ ſunt voluntariæ iuriſdictionis,d.dec.353.n.6
Diſpenſare non poteſt cum illegitimo, vt ſit habilis ad obtinendum Curatas,d.dec.287.n 5
Item nec ad Canonicatus Cathedralis,ibid.n.6
Facultas, quæ non legitur data in facultatibus Legati cenſetur denegata,ibid.n.8
Legitima debetur filio magis quàm Falcidia hęredi,d.539.n.9
Debetur nepoti ex filio in bonis auiæ,ibid.n.1
Debetur legitimatio ſimpliciter, & abſolutè, dec.153.n.18.& adn.ibid.n.20
Debetur in ſubſtantia,& corporibus hæreditarijs, d.186.n.3
Hoc non procedit ſi filius conſenſiſſet acceptare legitimam in alijs iuribus,puta in vſufructu,ibid.n.4
Debetur etiam de bonis donatis,dec.539.n.2
Nec per donationem merè voluntariam præiudicatur legitimæ, d.dec.539.n.3.& latè adn.ibid.n.19
Donans ſi non retineat in patrimonio tantum,quantum capit legitima filijs debita,donatio dicitur inofficioſa, & reuocatur vſque ad dictam quantitatem,vide Donatio.
An autem,& quando donata in legitimam imputentur,vide infra ſub hoc eodem verbo.
Non debetur legitima ei, qui ab inteſtato non ſuccedit, cum ſit portio portionis debitæ ab inteſtato,dec.135.n.6
Declara prout in adn.ibid.n.21
Item non debetur ei,cui præterito querela, vel aliud ius querelandi teſtamentum non datur,d.dec.135.n.8
Item non debetur legitimato cum clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) vide Legitimatus.
Detrahenda eſt de dote,quando dos ſuccedit loco legitimæ, dec. 565.n.1
Quando autem dos ſuccedat loco legitimæ, vide in v.Dos.
Vbi etiam an, & quando impediatur dotem detrahi de fideicommiſſo,vbi detrahi poſſent legitima,& Trebellianica.
Detrahenda eſt de fideicommiſſo paterno,dec.266.n.3
Detrahenda eſt etiam de relictis ad pias cauſas,nec propter illa diminuitur,dec.539.n.6
Ipſa enim legitima continet piam cauſam,ibid.n.7
Et eſt fauorabilior qualibet pia cauſa,& qualibet Eccleſia,ibid. num.8
Legitima detractio ſi competat vltra Trebellianicam, tamen fructus non imputantur in Trebellianicam, quando ſumus in filijs,dec.266.n.7
Pro legitima detractione competit retentio aduerſus fideicommiſſarios,dec.185.n.1
Sub prætextu detractionum legitimæ, & Trebellianicæ, an fideicommiſſario impediatur immiſſio, & quis teneatur iuſtificare conſumptionem dictarum detractionum; vide in verbo Detractiones.
Legitima an ſit pars hæreditatis, eſt valdè controuerſum,de.244 num.5
Eſt pars hæreditatis ad effectum, vt inſtitutus in legitima habeat ius accreſcendi,ibid.n.6
Non comprehenditur ſub diſpoſitione generali vti ſpeciali nota digna,dec.489.n.18
Nec ſub diſpoſitione loquente de præſcriptione, quæ habet vim cuiuſdam renuntiationis,ibid.n.19
Nec ſub generali renunciatione,dec.539.n.11.& adn.ibid.n.20 vbi vide limitationem,dec.568 n.4
Maximè quando de tempore renunciationis nullum ius, nec etiã in ſpe competebat renuncianti ſuper legitima, d.dec.568.n.5

Digitized by Google

Amplia procedere in renunciatione quantumuis in ampla forma concepta, dec. 539. n. 13
Item amplia, ſiue renunciatio fuerit facta mortuo patre, ſiue viuo, ibid. n. 14
Limita non procedere, quando renunciatio non poteſt habere effectum in alio iure, quàm in legitima, ibid. n. 15
In legitima, vt aliquid imputetur duo copulatiuè requiruntur; Primò quòd res imputanda proueniat ex ſubſtantia teſtatoris; Secundò ex eius iudicio, & voluntate, dec. 568. n. 10
In legitimam imputantur habita ex teſtamento, & ex ſubſtantia teſtatoris, ibid. n. 6
Quod procedit ſiue illa conſiſtant in mobilibus, ſiue in pecunia, ſiue in nominibus debitorum, ibid. n. 7
Item in legitimam imputantur omnia, quæ æſtimationem recipiunt, ibid. n. 9
Item in legitimam imputatur quicquid capit filius ex teſtamento patris quocumque titulo capiat, dec. 186. n. 1
Item quod pater ſoluit Fiſco pro filio, dec. 436. n. 1
Quod tamen diſtingue, prout in adn. ibid. ſub n. 2
Item in ea imputatur legatum alimentorum, ſi fuerit acceptatum, dec. 186. n. 2
Item vſusfructus, adn. ibid. n. 6
Item in legitimam imputanda ſunt primo loco alienata, quia alienans cenſetur alienata eligere in ſuam legitimam, deciſio 580. n. 1. & adn. ibid. n. 7. vbi iſta concluſio pluribus modis ampliatur.
Ideo ſubſtinentur alienationes primo loco factæ, etiam ſi bona alienata excederent valorem legitimæ, adn. ad d. dec. 580. n. 8
Procedit etiam inuito alienante, d. dec. 580. n. 3
Non procedit concluſio, quando alienatio fuiſſet facta mala fide, eo quia meliora corpora hæreditaria fuiſſent alienata, adnot. ibid. n. 9
Item non procedit, ſi pretium fuit conuerſum in extinguendis oneribus hæreditarijs, adn. ibid. n. 10
Item nec procedit, ſi teſtator dediſſet facultatem, alienandi fideicommiſſum, adn. ibid. n. 11
Item nec quando alienatio fuit facta per viam vltimæ voluntatis, adn. ibid. n. 12.
In legitimam non imputantur habita inter viuos, & ex contractu, dec. 568. n. 1
Non procedit quando conſtat de voluntate donatarij, quod donata imputentur in legitimam, ibid. n. 2
Et generaliter an, & quando donata imputeatur in legitimam, v. adn. ibid. n. 13
A legitima reijcitur fideicommiſſum, dec. 134. n. 4
Et onus reſtitutionis, dec. 179. n. 4
Et quodlibet grauamen, dec. 421. n. 8
Dummodo in legitima non grauet mater, non prohibetur ex Statuto Vrbis 134. lib. 1. quominus poſſit plus vni filio, quàm alteri relinquere, vide Mater.
Dummodo parentes vnicuiq; ſuam legitimam aſſignent, poſſunt de iure communi hæreditatem ſuam inter filios diuidere, vide in verbo Parentes, & in verbo Pater.
A legitima non excludit generalis approbatio teſtamenti, deciſ. 539. n. 12
Et filius ſibi non præiudicat in legitima iudicium patris agnoſcendo in genere, dec. 489. n. 21. & latè adn. ibid. n. 28. vbi datur cautela patri, vt poſſit præiudicare filio in Legitima.
Hoc autem procedit etiam ſi teſtator dixerit filium debere eſſe tacitum, & contentum diſpoſitis in teſtamento, d. d. 489. n. 22
An ſit neceſſe quod de legitima fiat mentio ad hoc, vt filia cenſeatur agnita in ſuam, vel ſufficiat, quod ei fuerit quid relictum iure inſtitutionis, vide dec. 565. n. 9
A dote ad legitimam arguit, dec. 439 n. 17
Legitimæ præſcriptio non currit pro tempore, quo ille, qui habet ius legitimæ poſſidet etiam bona, ſuper quibus legitima debetur, d. dec. 489. n. 11. & adn. ibid. n. 25
Legitimæ ſupplementum non præſcribitur minori ſpatio 30. annorum iuxta veriorem opinionem à Rota approbatam, deciſ. 489. n. 1. & adn. ibid. n. 23
Quod procedit non ſolùm reſpectu filij, ſed etiam reſpectu hæredis filij, reprobato Angel. d. dec. 489. n. 8. & 10
Legitimæ ſupplementi petitio non præſcribitur per quinquennium ſicut querela inofficioſi, & reprobatur Bart. contrarium tenet ibid. n. 5
In actione, quæ competit pro ſupplemento legitimę non habet locum præſcriptio Statutaria, ibid. n. 15. de quo etiam adn. ibid. ſub n. 26
Legitimæ ſupplementum tendit ad ſubſtinendum teſtamentum, d. dec. 489. n. 7
Et peti non poteſt à filia excluſa per Statutum, ſi ei pater aliquid in teſtamento relinquat, reprobata contraria opinione, dec. 135. n. 19
Item nec per legitimatum excluſum ab inteſtato, ibid. n. 16
Peti poteſt à filia in alijs bonis, dec. 134. n. 3
Pro legitimæ ſupplemento competit condictio ex lege, dec. 489 n. 2. & adn. ibid. n. 24
Legitimatio eſt actus concernens fauorem legitimati, dec. 82 num. 1
Præſentia filij non requiritur in legitimatione, ſed ſufficit conſenſus poſtea ſuperueniens, dec. 41. n. 4
Vt de abſente, & infante fieri poſſit legitimatio, requiritur ſpecialis mentio in facultate legitimantis, ibid. n. 1
Amplia, vt nec etiam ratificatio legitimati hoc caſu aliquid operetur, ibid. n. 2
Sed contra hanc ampliationem eſt verior opinio, quæ latè firmatur ibid. n. 3
Ratificari cenſetur per legitimatum ex ſola ſcientia legitimationis, dec. 82. n. 2
Alia ex quibus ratificetur, vide Legitimatus.
Ratificatio in legitimatione, quæ non tenebat propter defectum conſenſus legitimati, operatur retro vſq; ad diem legitimationis, non autem ſolùm à die ratificationis, ibid. n. 8
Item operatur retro, quando habet implicitum ſtatum validitatis, ibid. n. 9
Subſtitutus non poteſt opponere, quod ratificatio legitimationis retrotrahi non poſſit in præiuditium hæredum, nam ad hæredes ſolùm ſpectat dare de tali iure, ibid. n. 10
Et requiritur declaratio hæredum, ibid. n. 11
Quando eſt impetrata à patre, non impedit eius retrotractio, nec ab hæredibus, nec à ſubſtitutis, ibid. n. 12
Dari poteſt vera legitimatio, quæ effectum ſucceſſionis limitatum habeat, dec. 201. n. 7
Facta cum clauſula (ſine pręiuditio venientium ab inteſtato) ſuffragatur ſolùm quoad ea, in quibus ſit filijs legitimis præiuditium, dec. 135. n. 4
Et hæc clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) quæ eſt in priuilegio legitimantis, cenſetur repetita in legitimatione, ibid. n. 2
Legitimans non poteſt plus concedere in legitimatione, quàm ſibi in ſuis facultatibus ſit conceſſum, ibid. n. 3
Etiam de expreſſo conſenſu illorum, de illorum præiudicio agitur, dec. 201. n. 2
Alia de d. clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) in legitimatione appoſita, vide Legitimatus.
Legitimatio non eſt promiſſio de legitimando, adn. ad dec. 28. n. 8
Et non procedit ſine filiatione, dec. 223. n. 1
Præiudicat filijs legitimis, quoad legitimam, quando perſona legitimati non facit tranſire legitimam de triente in ſemiſſem, dec. 134. n. 1
Legitimationis materia eſt difficilis, dec. 208. n. 6
Ex legitimatione ad ſucceſſionem non rectè infertur cum ſint inter ſe diuerſa, dec. 201. n. 8
Stante legitimatione Papæ cum decreto legitimationis prolis, tàm ſuſceptæ, quàm ſuſcipiendæ matrimonium ſubſequens legitimat prolem ſuſceptam ex inceſtu, dec. 461. n. 6. & 7

Natus

Digitized by Google

Natus de tempore, quo inter patrem, & matrem non poterat eſſe matrimonium, non legitimatur ex ſubſecuto matrimonio approbato à Papa etiam ab initio, & cum legitimatione prolis, dec.19.n.3

De legitimatione prolis per diſpenſationem in radice matrimonij plura vide ſub v. Diſpenſatio.

Legitimatio perſonarum *eſt neceſſaria in omni iudicio quantumuis ſummario, dec.264.n.2. & latè adn.ibid.n.5*

Hoc tamen procedit parte opponente, adn.ibid.n.6

Opponi poteſt in qualibet parte iudicij, & omiſſa reddit proceſſum nullum, dec.223.n.3

Requirit plenam probationem, adn.ad dec.264.n.7

Legitimatus *excluſus ab inteſtato non poteſt impugnare diſpoſita in teſtamento, dec.135.n.15*

Nec petere aliquod ſupplementum legitimæ, ibid.n.16

Non debet eſſe melioris conditionis, dum venit contra voluntatem expreſſam teſtatoris, quàm ſi veniret præter voluntatem, ibid.n.17

Ratificare legitimationem cenſetur ex ſola ſcientia legitimationis, dec.81.n.2

Item dum acceptat legatum ſibi factum vti legitimato, ibid.n.6

Item dum adit hæreditatem vti legitimatus, ibid.n.7

Sufficit quod ratificet poſt mortem patris iuxta veriorem opinionem, ibid.n.4

Et ſufficit ratificatio tacita, ibid.n.5

An ratificatio retrotrahatur ad diem legitimationis, vel ſolùm operetur à die ratificationis, vide in verbo Legitimatio.

Legitimatio ſimpliciter. & abſolutè debetur legitima, d.135.n.18

Legitimati inſtitutio eſt nulla, ſi legitimatio eſt nulla, & tunc ſuccedunt venientes ab inteſtato, dec.271.n.24

Spurius poteſt à patre inſtitui in caſu, quo erit legitimatus, vide Spurius.

Legitimatus cum clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *eſt verè, & propriè legitimatus, & non diſpenſatus ſecundum opinionem, quam ſequitur Rota, dec.201.n.5*

Et per d. clauſulam redditur ſucceſſibilis, ſeu capax ad ſuccedendum ex teſtamento, dec.135.n.13. & 14

Et in eo tantùm, quod ſibi à patre relinquitur, ibid.n.10

Non autem ab inteſtato, ibid.n.5

Nec contra teſtamentum, ibid.n.14

Itaut pater non teneatur ei ex neceſſitate aliquid relinquere, ibid. num.10

Sed ei tantum relinquere poteſt in teſtamento, ſi velit, ibid.n.13

Et per d. clauſulam præſeruatur non tantùm præiudicium venientium ab inteſtato, ſed etiam libera voluntas diſpoſitionis patris, dec.201.n.4 & adn.ibid.n.10

Nec legitimatus cum d. clauſula impugnare poteſt iudicium paternum, d.dec.201.n.4 & adn.ibid.eod.n.10

Nec dicere teſtamentum nullum ex cauſa præteritionis, dec.135 num.7

Nec etiam prætendere poteſt legitimam, nec ſupplementum legitimæ, ibid.n.11

Legitimitas *iuſtificatur ex communi reputatione, dec.n.3.dec. 247.n.19*

Probatur ex publica voce, & fama, d.dec.247.eod.n.10

Et ex leuioribus coniecturis, d.dec.247.eod.n.19

Probatur de facili, quando conſtat de ſubſtantia filiationis, dec. 248.n.2

Et tractatus filiationis legitimæ conſtituit in quaſi poſſeſſione legitimitatis, d.dec.248.n.11. & adn.ibid.n.15

Ad effectum ſucceſſionis probatur ex leuioribus probationibus, imò ex coniecturis, & præſumptionibus, ibid.n.1

Et matrimonium quoq; ad effectum legitimitatis probatur ex communi reputatione, & ex publica voce, & fama iunctis adminiculis, vide Matrimonium.

Fama bona in concurſu pro legitimitate præualet contrariæ famæ illegitimitatis dec.242.n.12

Legitimitatis cauſa pendens ex validitate matrimonij non eſt auocanda à Tribunali Eccleſiaſtico remittendo eam ad Iudices laicos, dec.465 n 6

Legitimitatis quæſtio dicitur incidens ad cauſam principalem ſuper ſucceſſione, ſeu recuperatione bonorum, dec.418.n.2

Cauſa ſuper exceptione illegitimitatis, quæ erat in iudicio deducta incidenter ad cauſam principalem ſuper ſucceſſione, ſeu recuperatione bonorum cenſetur finita, ſi per tranſactionem ſit finita dicta cauſa principalis, ibid.n.1

Ille, cuius legitimitas erat in iudicio deducta, poteſt pro honore, & dignitate, & pro legitimitate prolis proſequi iudicium ſuper legitimitate, etiam ſi per tranſactionem ſit finita cauſa principalis ſuper recuperatione bonorum, nec ad hunc effectum obſtat exceptio litis finitæ in negotio principali, d.deciſ. 418.n.4

Super articulo illegitimitatis an, & quando ſit concedenda inhibitio contra Iudices laicos, coràm quibus cauſa ſucceſſionis pendet, dec.141.n.2

In iudicio illegitimitatis terminus præfixus per Iudicem Eccleſiaſticum iuxta terminos cap. lator qui fil. ſint legit. *operatur, vt poſt eius lapſum opponens de illegitimitate non ſit amplius audiendus, dec.237.n.1*

Fallit ſi à præfixione dicti termini fuerit facta repoſitio, ibid.n.2

Fallit ſecundo concurrente iuſta cauſa, ibid.n.3

Cap. lator qui fil. ſint legit. *loquitur quando actor, cui opponitur de illegitimitate, adit Iudicem Eccleſiaſticum, & facit præfigere terminum reo opponenti, non quando reus particulariter commiſit cauſam ſuper legitimitate, d.dec.237.n.4*

Illegitimitas probatur ex probatione præſumptiua, dec.331.n.5

Item probatur per publicam vocem, & famam, ibid.n.14

Item probatur ex confeſſione emiſſa in diſpenſatione, in qua narratur, quod quis ſit natus ex perſona, cum qua non poteſt contrahi matrimonium, d.dec.331.n.6

Item maximè probatur ex diſpenſatione, quando fuit ſæpiùs petita, ibid.n.7

Item probatur ex diſpenſatione petita reprobato Romano contrarium ſentiente, ibid.n.1

Illegitimitatis maculam diſpenſatio non tollit ad omnem effectum, dec.353.n.14

Impetratio certo modo propter illegitimitatem, ſapit aliquo modo obiectum, ibid.n.8

Et eſt materia odioſa, quæ requirit præciſam, & neceſſariam probationem, ibid.n.6

Legitimus. *Legitimus quando præiudicet legitimatio quoad legitimam, vide* Legitimatio.

Illegitimus, an diſpenſari poſſit per legatum ad obtinendum Curatas, & Canonicatus Cathedralis, v. Legatus.

Ab eodem illegitimo ſi non ſint productæ diſpenſationes inſufficientes, non tollitur poſſibilitas alterius ſufficientis, vide in v. Productio.

Legitimus contradictor, *vt ſit fideicommiſſarius, quæ requirantur, & quando is non dicatur legitimus contradictor ad impediendam immiſſionem hæredis, v.* Fideicommiſſarius.

An dicatur Capitulum ad impediendum executionem litterarum Apoſtolicarum, vide Capitulum.

Vbi non adeſt, litteræ Apoſtolicæ habent de iure paratam executionem, dec.221 n.2

Lex. *Lege permittente ſi fiat actus, fraus non dicitur commiſſa, dec.401 n.14*

De lege ad teſtatorem valet argumentum, dec.219.n.2

L. de his, ff. de tranſact. *quando locum habeat, necne, vide* Tranſactio.

Iuxta formam l. hæreditatum, ff. ad l. Falcid. *æſtimatur vſusfructus, vide* Vſusfructus.

L. hæreditas ex die, ff. de hæred. inſtit. *quando locum non habeat, vide* Hæreditas.

L. cum de indebito, ff. de probat. *& illius præſumptio, quando non habeat locum, v. ſub verbo* Expenſæ.

L. ſi me, & Titium, ff. ſi cert. pet. *& illius æquitas, quando habeat*

beat

Digitized by Google

beat locum, vide Æquitas.

L. ſi diuerſa, C. de tranſact. *& de eius materia, vide latè in v.* Tranſactio.

L. ſi quis maior, C. de tranſact. *rariſſimè practicatur, & quęlibet cauſa excuſat à dolo, qui in ea requiritur, vide in eod. ver.* Tranſactio.

L. hac edictali, C. de ſecundis nupt. *de quibus loquatur, & quando illi præſumatur derogatum à Statuto, & alia ſimilia, vide ſub verbo* Filius.

L. 2. C. de reſcind. vend. *& eius remedium locum habet etiam in diuiſione, dec. 496. n. 7*

L. fin. C. ſi minor maior fact. *quid operetur, & quando locum habeat, necne, vide ſub v.* Ratificatio.

L. fin. C. de edict. diu. Hadr. *remedium non competit legatario dec. 206. n. 2*

Competit hoc remedium filiæ à Statuto excluſę, ſi inſtituatur hęres à patre, dec. 358. n. 3

Etiam ad effectum obtinendi immiſſionem vigore remedij d. l. final. *hæredi ſuffragatur prę ſumptio continuationis poſſeſſionis vſque ad mortem, dec. 394. n. 4*

Ad impediendam immiſſionem ex remedio d. l. fin. *non conceditur remiſſoria, vide* Remiſſoria.

Ad inſtar d. l. fin. *conceditur in poſſeſſorio executio litterarum Apoſtolicarum, vide in verbo* Litteræ Apoſtolicæ.

Alia de hac l. fin. *vide in verbo* Immiſſio.

Libellus. *Sententia debet eſſe conformis libello, v.* Sententia.

Libellum, & conteſtationem litis, an requirat actio in factum, ſeu rei iudicatæ, dec. 545. n. 3

Liber *Collegij non probat in fauorem Collegij, dec. 159. n. 2*

Continens partitas debiti, & crediti, non poteſt acceptari quoad creditum, niſi etiam acceptetur quoad partitam debiti, deciſ. 377. n. 1

Quod declaratur prout in adn. ibid. n. 2

Æſtimi non probat ciuilitatem, quando eſt factus ad effectum exigendi onera, & gabellas, quod procedit etiam, ſi in eo fiat diſtinctio inter ciues, & foreuſes, dec. 372. n. 1

Factoris probat expenſas modicas, dec. 475. n. 11. & quid in magnis, vide ibid.

Probat etiam magnas, quando ſunt veriſimiles, d. dec. 475. n. 5

Mercatoris non probat pro tertio, nec contra tertium, d. 302. n. 4

Non procedit, quando aliunde eſt adminiculatus, ibid. n. 5

Probat etiam ſine adminiculis ſolitum, & quod ita actum ſit, ibid. n. 6

Si in ſuis libris mercator reperit errorem poteſt illum corrigere, dec. 366. n. 6

Parochi an, & quando probet obitum, vide Obitus.

Priuatus pro ſcribente non probat, dec. 79. n. 1. dec. 475. n. 8

Et maximè quando in aliquibus apparet defectuoſus, quia ſicut in aliquo apparet erratum, potuit etiam in alio errari, d. deciſ. 79. n. 2. & adn. ibid. n. 6

Iuſtificatus autem in aliquibus partitis, an probet etiam quoad alias, vide adn. ibid. n. 7

Fallit concluſio concurrentibus adminiculis, adn. ibid. n. 5

Priuatus facit fidem iunctis adminiculis, dec. 537. n. 1. & adnot. ibid. n. 4

Et concurrente maxima veriſimilitudine, dec. 468. n. 13

Priuatus quando eſt ſcriptus à perſona bene informata, & probata, & legalis ſeruit pro adminiculo, dec. 521. n. 11

Et ei valde eſt deferendum, dec. 468. n. 11

Et tanto magis poſtquam ſcribens eſt mortuus, quia mors auget fidem ſcripturæ, ibid. n. 12

Libro non eſt maior fides adhibenda, quàm adhiberetur voci viuentis, dec. 475. n. 10

Libri ignorantia, & contentorum in eo allegari non poteſt ab eo, qui quotidie præ manibus librum habet, dec. 408. n. 4

Declaratio quod quis velit ſtare partitis librorum pro, & contra quomodo intelligatur, & an fieri poſſit per procuratorem abſque ſpeciali mandato, v. Declaratio.

Libros conficere, qualis adminiſtrator teneatur, vide in verbo Adminiſtrator.

Et an illos conficere teneatur ærarius, & exactor, v. Ærarius, *&* Exactor.

Libros edere non plus importat, quàm Codices oſtendere, & copiam deſcribendi facere, dec. 151. n. 2

Librorum editio peti non poteſt, nun probata exiſtentia penes illos, à quibus petitur editio, dec. 199. n. 1

Et ſi petitur ab hæredibus ſufficit illos iurare penes ſe non habere libros, d. de. 199. n. 2. & adn. ibid. n. 6. vbi vide limitationem.

Librorum exiſtentia penes aliquem an, & quando, & quomodo ſit probanda, & quando præſumatur, vt quis teneatur ad exhibitionem, v. Editio.

Ex diligentijs factis in libro, vbi veriſimiliter ſcriptum eſſe debebat, probatur negatiua, v. Negatiua.

Relatiuè ad aliquem librum ſi deponat teſtis, non probat, niſi exhibito libro, vide Teſtis.

Liberalis *nemo exiſtit in neceſſitatibus, dec. 236. n. 6*

Liberalitas *non exercetur in neceſſitatibus, dec. 240. n. 14*

Ex cauſa liberalitatis ſit legatum, dec. 236. n. 5

Liberatio *facilius inducitur, quàm obligatio, dec. 511. n. 13*

Fideiuſſoris cenſus an, & quando inducatur per extinctionem cenſus, ſi fiat mutatio fundi cenſuati, mediante ſubrogatione alterius fundi, vide ſub v. Cenſus.

Sic etiam an inducatur liberatio fideiuſſoris in materia penſionis, translata penſione, vide ſub v. Penſio.

Liberatio legata à redditione rationis quid operetur, vid. Ratio adminiſtrationis.

Libertas. *Priuatus per vim ſua libertate dicitur, qui fuit nulliter carceratus, dec. 339. nu. 4*

Libertatem excludit neceſſitas, dec. 397. n. 2

Ad præſcribendam libertatem, & exemptionem à iuriſdictione Ordinarij, ſufficit titulus minus iuſtus, dec. 289. n. 7

In libertate Eccleſiæ patronatæ præſcribenda, requiritur, quòd Ordinarius conferat animo acquirendi libertatem, cum ſcientia patronorum, vide ſub v. Iuſpatronatus.

Liberum. *Res vendita debet eſſe libera, dec. 119. n. 2*

Super ea parte rei, quæ libera eſt dummodo ſit capax, cenſus cenſetur impoſitus maximè ad effectum euitandi caducitatem, v. Cenſus.

Libido. *Donatio captatoria matrimonij, libidinis cauſa non valet, vide* Donatio.

Licentia. *Prorogatio licentiæ præſupponit licentiam iam obtentam, dec. 239. n. 7*

Licitatio. *Creditor admitti debet ad licitandum, dec. 12. n. 1*

An autem hoc procedat ſolùm in ſubſidium, quando non adeſt alius oblator, adn. ad d. dec. 12. n. 3

Licitè. *Actus, qui poteſt fieri vno modo licitè, & alio illicitè cenſetur factus eo nomine, & iure, quo licitè fieri poteſt, deciſ. 204. num. 17*

Et maximè quando quis non ſe reſtrinxit ad certam facultatem, ibid. n. 18

Licitum. *Ex cauſa licita, & honeſta, potiùs quàm ex inhoneſta actus præſumitur prouenire, dec. 476. n. 6*

Licito tempore præſumitur capta poſſeſſio, vt euitetur caducitas, vide Caducitas.

Limitatiuè *in dubio intelligi non debent verba, ſed demonſtratiuè, dec. 516. n. 8*

Linea. *Appellatione* lineæ, *veniunt omnes deſcendentes tàm maſculi, quàm fœminæ, & etiam deſcendentes fœminarum, dec. 383. n. 3*

Stante Statuto, quod hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex linea patris, vel aui deſcendentes, amita in ſucceſſione nepotis, excludit auiam maternam, v. Amita.

Liquidatio *debiti ſi fiat per ſententiam, datur appellatio, deciſ. 232. n. 2*

Etiam ſi aliàs materia eſſet executiua, ibid. n. 5

Fieri poteſt poſt ſententiam, ante eius executionem, dec. 220. n. 1

Fieri

Fieri debet ante executionem,dec.485 n.8
Aliàs liquidatione non præcedente,executio eſt nulla , dec.224 n.1.dec.545 n.7
Fieri poteſt in executione,dec.224.n.3
Intereſſe liquidatio fieri debet antequam deueniatur ad aliquam executionem,dec.241.n.6
Intereſſe liquidatio dum fit, non poteſt interim conductor retardare ſolutionem affictus,adn.ad dec.235.n.6
Mobilium,quæ ſeruando ſeruari poſſunt eſt facienda à fideicommiſſario tàm quoad ſubſtantiam,quàm quoad valorem,deciſ. 285.n.2
Non requirit expreſſam pronunciationem , ſed tamen ex actis apparere debet,quod fuerit facta , dec.224.n.4
*Circa liquidationem expenſarum ſtandum eſt relationi peritorum,quandiu de errore non doceatur,vide in v.*Expenſæ.
Depoſitum vnius Iulij cum oblatione ſoluendi reſiduum facta liquidatione,an ſufficiat in materia purgationis attentatorum, vide Attentata.
Liquidum.*Super eo,quod eſt liquidum,non eſt retardanda executio occaſione prætenſionum illiquidarum,v.*Executio.
*Cum credito liquido non intrat compenſatio illiquidi,vid.*Compenſatio.
Quando creditum eſt liquidum creditori licet retinere pignus, quod pro vno credito recipit etiam pro alio , quamuis per illum non ſit hypothecatum,dec.254.n.3.& adn.ibid.n.8
L*is calumnioſa dici non poteſt , quamdiu poteſt iuſtificari ius litigantis,dec.27.n.7.dec 125.n.4*
Calumnioſa non ſuffragatur ad effectum ſubrogationis , d.deciſ. 27.n.5
De calumnia non poteſt conſtare in principio litis , nullis factis probationibus,ibid.n.6
Vt non dicatur calumnioſa , ſufficit qualibet cauſa colorata , & probabilis litigandi,ibid.n.8
Incipere poteſt cum Procuratore,dec.86.n.1
Mota debet aut in totum approbari, aut in totum reijci , & non poteſt pro parte acceptari,& pro parte non , dec.467 n.4
Non inducitur ex ſola impetratione commiſſionis aduerſus eum, contra quem fuit impetrata,ſed vlterius requiritur citatio reproducta,dec.94.n.2
Probatur lis ex citatione ad dicendum contra commiſſionem, executa,dec.27.n.2
Lis ſuper re diuerſa non præſtat impedimentum,dec.403.n.6
Super titulo beneficij quomodo probetur,vide Litigioſum.
Quando eſt ſuper titulo agitur de quaſi dominio,dec.335.n.3
Lis inter præſentatos,& electos facit beneficium litigioſum,vid. in d.verbo Litigioſum.
Lite pendente ſuper beneficio obtento non currit tempus ad ſe promouendum ad ordines Sacros ratione dicti beneficij , vide Tempus.
Lite pendente ſuper ſecundo beneficio obtento non currit tempus Decreti de dimittendo primum incompatibile,vide ſub verbo Dimittere.
Lite pendente capta poſſeſſio,quando dicatur attentata,& quando non , & an ſit attentata poſſeſſio capta vigore tituli obtenti ante motam litem,vide Poſſeſſio.
Præſentationes, quæ dederunt cauſam liti, & quæ ſunt facta lite pendente,an conſtituant in quaſi poſſeſſione præſentandi, vide in verbo Præſentatio.
Lites ſuſcitandi occaſio tolli debet,dec.63.n.15
Litis iuſtificatio reſpectu tertiæ perſonæ ſufficit de facto,dec.137 num.6
Litis mentio indefinitè facta ſine aliqua reſtrictione continet non vnam,ſed plures lites,dec.2 n.13
Litis mentio ſi non fiat in litteris Apoſtolicis , illæ non excuſant ab attentatis,vide Litteræ Apoſtolicæ.
Et dicuntur ſubreptitiæ, vide ſub verbo Subreptio.
Item niſi fiat mentio litis non ſuffragatur gratia perinde valere obtenta lite pendente,vide Perinde valere.
Clauſula (cuius litis ſtatum) *operatur, vt cenſeatur facta ſufficiens mentio litis,d.dec.2.n.6*
Et licet hæc clauſula præſeruet gratiam à ſubreptione,ob non factam mentionem de lite , non tamen operatur , vt poſſit capi poſſeſſio abſque vitio attentatorum,adn.ibid.n.16
Et non præſeruat à ſubreptione, niſi fiat ſpecifica , & indiuidua mentio de re iudicata,adn.ibid.n.17
Limita ſi res iudicata eſſet iam deducta in controuerſiam , tunc enim ſufficeret facere mentionem de lite per huiuſmodi clauſulam,adn.ibid.n.18
Litis ſubſtentatio an probet poſſeſſionem,vide Poſſeſſio.
Et an probet ſecundum extremum,vide Extremum.
Litis tempus eſt detrahendum ad effectum antiquitatis inſtrumenti,quando inſtrumentum eſt tale,ſuper quo conſiſtit fundamentum totius cauſæ,ſecus autem incidenter in proceſſu litis ſit productum,adn.ad dec.3.n.8
Litis motæ tempus non detrahitur ex lapſu 30.annorum,ex quo præſumitur iuſtificatio,vide Iuſtificatio.
Litis timor eſt iuſta cauſa reſtitutionis in integrum , ſicut timor damni,vide Reſtitutio in integrum.
Litibus finem imponit res iudicata,vide Res iudicata.
Receſſus à lite eſt fauorabilis,maximè inter perſonas coniunctas dec.268.n.11
*Litibus pluribus , quando eſt inuoluta hæreditas competit minori reſtitutio in integrum aduerſus illius aditionem,v.*Minor.
Et hæreditas non dicitur locuples,vide Hæreditas.
Litibus non vexari intereſt minoris,vide Minor.
Actus,qui dederunt cauſam liti, non tribuunt ius conſiderabile, nec ſunt habendi in conſideratione,vide Actus.
De eo,ſuper quo lis pendet,quis certus eſſe dici non poteſt , deciſ. 169.n.9
Mandatum ad lites non ſufficit ad extinguendum,vide Mandatum procuræ.
De litis expenſis,vide in verbo Expenſæ.
Stante lite non eſt locus deuolutioni,vide Deuolutio.
Status litis beneficio,qui gaudet, debet etiam pati præiudicium, quod oritur ex admiſſione ad cauſam,dec.259.n.2
De litigatore,vide Litigator.
De collitigante,vide Collitigans.
Litigioſa,quando efficiatur res,vide Litigioſa.
Litigioſum,quando dicatur beneficium, & plura de beneficio litigioſo,vide Litigioſum.
De litis conſortibus,vide Litis conſors.
Litteræ Apoſtolicæ *expeditæ cenſentur ſtatim , quòd ſunt plumbatæ,dec.440.n.5*
Ante factam expeditionem literarum , factam eſſe exactionem penſionis,& quomodo probari debeat,& ea probata an penſio ſit nulla,vide Penſio.
Literis non expeditis ſi apprehendatur poſſeſſio beneficij,poſſeſſio dicitur nullo titulo , aut iuris adminiculo ſuffulta , ſed temeritate propria quis eam dicitur accepiſſe,dec.490.n.8
Non excuſant ab attentatis , quando in eis fuit facta mentio de lite,dec.305.n 5
Subreptitiæ,quando dicantur,necne,vide ſub v. Subreptio.
Abſque litteris,quando probet,& ſufficiat ſola ſupplicatio,vide Supplicatio.
Ex literis ipſius reſignationis iuſtificatur reſignatio , vide Reſignatio.
Per literas probari regulariter debet gratia Apoſtolica,non autem per teſtes , & quando hoc non procedat , vide Gratia Apoſtolica.
Executio literarum Apoſtolicarum conceditur in poſſeſſorio ad inſtar l.fin.C.de edict.diu.Hadr.*dec.335.n.15*
Lis ſuper executione literarum ſufficit ad effectum Regulæ de Annali,vide in verbo Regula de Annali.
Si primus executor pronunciet literas non eſſe exequendas vti ſubreptitias,non poteſt adiri ſecundus , qui eſt ſolùm datus in caſu negligentiæ primi , ſed eſt appellandum ad Metropolitanum,

Digitized by Google

num,ſeu Papam,vide Executor.

De clauſula , ſine retardatione executionis literarum Apoſtolicarum,*vide in verba* Clauſula.

Iudicium ſuper iuſtificatione literarum Apoſtolicarum eſt executiuum,dec.307.n.18

Literæ Cambij,*quando non habuerunt effectum, durat prima obligatio,dec.217.n.2*

Quando ſunt ad vſum habent terminum decem dierum , iuxta generalem conſuetudinem mercatorum,ibid.n.7

Cambij literas ſcribens non eſt liberatus,niſi ſolutione ſubſecuta, d.dec.217.n.1.& latè adn ibid.ſub.o.9

Procedit non obſtante mora , & negligentia creditoris in præſentando,ſeu exigendo litteras,adn.ibid.n.10

In materia literarum Cambij,mora non habet locum,niſi quando eſt inducta delegatio,d.dec.217.n.6

Quietantiæ duplicatæ ſolent relinqui in manibus mercatorum ſoluentium literas Cambij,dec.188 n.4

Literæ miſſiuæ *non requirunt valdè exactam recognitionem, dec.239.n.3*

Literas miſſiuas amaſio ſcribere inſcio patre virginali pudori non congruit,dec.414.n.11

Litigator *calumnioſus non poteſt dici,quamdiu poteſt iuſtificari cius ius,dec.27.n.7.dec.125.n.4*

*Litigatori calumnioſo non debetur ſubrogatio,v.*Subrogatio.

Litigioſa *efficitur res,quando agitur de dominio, vel quaſi,de. 335.n.4*

Litigioſum *eſt beneficium , quando præcedente collatione quis petit id declarari,& poſſeſſionem ſibi tradi, d. dec.335.n.10*

Et quando petitur præbenda tanquam ſua,quia fuit ſibi collata, ibid.n.11

Litigioſum efficitur beneficium per litem inter electos , adn. ad dec.305.n.7

Non efficitur litigioſum beneficium per litem ſuper poſſeſſione,d. dec.335.n.5.& adn.ibid.19

Quod procedit etiam ſi agatur in poſſeſſorio adipiſcenda , d.dec. 335.n.6

Litigioſum vt dicatur beneficium debet peti non tanquam ſuum, ſed tanquam debitum,& vti collatum,non vti conferendum, d.dec.305.n.6.& de hoc vide latè adn.ibid.n.7

Et non ſufficit,quòd agatur de titulo,niſi etiam de illo principaliter agatur,d.dec.335.n.8

Lit ſuper titulo beneficij probatur ex commiſſione conſentiente clauſulam (Quam,& quas) *dc.125.n.15.& adn.ibid.n.17*

Declara qualiter hoc procedat,prout in adn.ibid.n.18

Lite pendente ſuper beneficio obtento non currit tempus ad ſe promouendum ad Ordines Sacros ratione dicti beneficij, adn. ad dec.451.n.9

Lite pendente ſuper ſecundo beneficio obtento , non currit tempus decreti de dimittendo primum incõpatibile, adn.ib.n.10

De ſubrogatione in beneficio litigioſo , & de immiſſione in illius poſſeſſionem,vide Subrogatio , *&* Subrogatus gratioſè.

Liti ſuper beneficio cenſetur renunciare obtinens beneficium incompatibile cum eo,ſuper quo lis pendet, dummodò aſſecutio ſit valida, adn.ad dec.306.n.5

Litis conſors *confitendo non præiudicat alijs , dec.556.n.10*

Non poteſt aliquid agere nomine conſortium, quando ipſi conſtituerunt alium Procuratorem,dec.531.n.1.& dec.548.n.1

Hoc non procedit,quando Procurator conſtitutus negligit agere, d.dec.548.n.2

Litis conſors minoris debet eſſe minor,& res debet eſſe indiuidua ad hoc,vt maior vti poſſit iure minori,vide Maior.

Per productionem Commiſſionis factam pro parte aliorum litis conſortium circumducitur concluſio in cauſa , v. Concluſio in cauſa.

Quando plures litis conſortes ſimul conueniunt ,ſententia poteſt reſpectu vnius ferri,& reſpectu alterius differri,dec.488.n.7

Locati actio. *Actione locati,quando conuenitur conductor non tenetur de incendio,aut caſu,niſi ob latam,aut leuem culpam ſecus quando conuenitur actione legis Aquiliæ , quia tunc tenetur etiam de leuiſſima culpa in committendo , dec.528.n.9 & vide* Incendium.

Locatio *cenſetur ad corpus , quando ſolutio eſt facta anticipatè pro toto tempore affictus,dec.128.n.3*

Eſt contractus nominatus,dec.130.n.1

Non eſt promiſſio de locando,adn.ad dec.28.n.6

Facta vti à domino,probat dominium,dec.572.n.2

Non probat poſſeſſionem,dec.6.n.2

Fallit inter locatorem,& conductorem,adn.ibid.n.4

Quod ampliatur etiam non probata effectuatione locationis,ib. num.5

Item fallit concluſio , quando concurrunt etiam ſolutiones affictuum,dec.200.n.1

Imò hoc caſu locatio probat poſſeſſionem, etiam contra tertium, dec.500.n.2. adn.ad d. dec.6.n.6

Limita hoc vltimum dictum , vt non procedat in præiudicium tertij,de cuius vera poſſeſſione conſtat , adn.ad dec.6.n.7

Item fallit concluſio concurrentibus adminiculis,dc.318.n.2.& adn.ibid.n.5

Et pro adminicula conſideratur venditio rei locatæ facta à locatore,d.dec.318.n.3

Vel alienatio earumdem bonorum locatorum facta à filijs locatoris,dec.422.n.2

Non probat iuſtum pretium,ſeu valorem rei locatæ, dec.101.n. 1.dec.553.n.6

Hoc ampliatur,& etiam limitatur,ado.ad d.dec.101.n.5

Domus locatio non probat illius valorem maximè ad effectum læſionis,dec.570.n.7

Locationum inſtrumenta non probant iuſtitiam affictus , dec.76 num.6

Locationes non ſufficiunt ad probationem valoris beneficij,adn. ad dec.89.n.8.dec.147.n.2

Excuſant tamen à mala expreſſione , & à pœna regulæ de vero valore,adn.ad dec.101.n.6

Præſumitur locatio facta vti ab herede,& domino,non vti creditore,dec.7.n.7

Creditor immiſſus ex Saluiano tenetur ſtare locationi,dec.68.n. 6.& adn.ibid.n.12

Emptor non tenetur ſtare locationi,d.dec.68.n.1

Hoc non procedit, quando conductor habet hypothecam pro obſeruantia contractus , maximè quando etiam concurrit iuramentum,quod præcisè obligat ad obſeruantiam , & tunc tenetur ſtare locationi,etiam ſi indigeret re locata pro vſu ſuo, d. dec.63.n.2.& adn.ibid.n.10

Et ſufficit ad iſtum effectum hypotheca generalis,d.dec.68.n.3

Emptor ex ſola ſcientia locationis obligatur ad illius obſeruantiam , etiam ſi ignoraret hypothecam contentum in inſtrumento locationis,dec.90.n.12

Quando emptor habet ſcientiam locationis , tunc venditor non tenetur tradere rem liberam à locatione,vide Emptor.

Succeſſor an teneatur ſtare locationi continenti hypothecam , ſi velit ſoluere intereſſe,v.adn.ad dec.68.n.19

Succeſſor ſingularis , quando non ſuccedit in plenum ius authoris ſui,tenetur ſtare locationi,d.dec.68.n.7

Succeſſor iure debitoris per ſententiam Iudicis tenetur ſtare locationi,ibid.n.8

Ex locatione,quam recipit ſpolians à ſpoliato,probatur primum extremum in ſpolio,v.in verbo Extremum.

In tacita renouatione locationis,non cenſetur repetita obligatio Cameralis,vide Relocatio.

Procurator ad locandum,an poſſit exigere affictus, vide Procurator.

Tempore locationis finita, inquilinus tenetur dimittere domino domum vacuam,vide Inquilinus.

*Gabr.*conſ.75.lib.1.*qui vult in contractu locationis ob non implementum poſſe agi ad reſciſſionem reprobatur,dec.130.n.3*

Gabr.ſequuntur multi,prout in adn.ibid.n.6

Locator

Digitized by Google

Locator relocare tenetur, quando vult pro ſe retinere, deciſ.45 n.3.& adn.ibid.n.7

Fallit, quando talis eſſet conſuetudo loci, vt non poſſet pro ſe retinere, ſed teneatur relocare, d.dec.45.n.5

Tenetur præſtare ſucceſſiuam patientiam, vt conductor poſſit vti & frui re locata, dec.235.n.1.& adn.ibid.n.4

An præſumatur talis patientia præſtita, v. adn.ibid.n.5

Non tenetur ad aliud, quàm ad remiſſionem mercedis, quando conductor caſu fortuito citra aliquam culpam locatoris impeditur vti re locata, dec.235.n.2

Quando locator offert implere, & ita facere, vt conductor poſſit vti re locata, conductor non poteſt recedere à contractu, ibid. num.3

Locatoris eſt, non autem conductoris periculum caſus fortuiti, de. 528.n.2

Locatoris filij ſi fecerint alienationem eorumdem bonorum locatorum, ex locatione probatur poſſeſſio, vide Locatio.

Venditio rei locatæ facta à locatore conſideratur pro adminiculo ad hoc, vt pro locatore probetur poſſeſſio, dec.318.n.3

Locus, in quo merces continentur, non venit appellatione mercium, vide Merces.

Ex loci congruitate deducitur leuis culpa, vide Culpa.

Extra locum remiſſoriæ, an teſtes poſſint validè iurare, & examinari, vide Examen teſtium.

Locus pius ad effectum alienationis Emphyteuſis cenſetur potentior perſona, vide ſub verbo Emphyteuſis.

Loquens. Perſona loquentis non venit in generali ſermone, dec. 576.n.10.& adn.ibid.n.19

Non procedit, vbi ſubiecta materia id diſſuadeat, d. de.576.n.11

Item nec quando eſt ead. ratio in perſona loquentis, quę in alio, ibid.n.12

Locutio diſcretiua, vide Diſcretiua locutio.

Lucratiua. Duæ lucratiuæ de iure ſimul non poſſunt concurrere, & ideò ſi concurrerent ſub/incodo legatum, ceſſat legatum, dec.236.n.7

Oneroſa cauſa magis ſuffragatur, & eſt fauorabilior, quàm lucratiua, vide Oneroſa.

Lucrum dotis, & de ſtatuto de lucro dotis, vide ſub v. Dos.

Lucra, & damna debent eſſe æqualiter communia in ſocietate, & non valet pactum contrarium æqualitati, vide Societas.

Et magni lucri amiſſione inducitur metus, vide Metus.

Ex mero lucro, nec ad effectum incitandi ad contrahendum matrimonium non eſt cenſenda donatio facta poſt contracta ſponſalia, vide Donatio.

Ob merum lucrum non licet inducere, vt quis ſecum contrahat matrimonium, vide Matrimonium.

Potius in damnum, quàm in lucri amiſſionem ſonat priuatio ſucceſſionis paternæ, vide ſub v. Filius.

Priuilegiatus vtitur priuilegio contra priuilegiatum, quando tractat de damno, alter de lucro, vide Priuilegiatus.

Si pupillus contrahit cum alio pupillo ſine ſolemnitatibus Statutarij, poteſt dare de nullitate contractus, quando ipſe remoneret in damno, alter in lucro, licèt regulariter dare non poſſit, vide Pupillus.

Succurrendum magis eſt ei, qui agit de damno euitando, quàm alteri tractanti de lucro facienda, dec.439.n.9

Luctuoſa hæreditas filij. Ab hac hæreditate iniquum eſt matrem excludere, & ne mater ab ea excludatur, capienda eſt omnis interpretatio, vide Mater.

Luctus. Infra annum luctus quid Viduæ debeatur, vide Vidua.

Ludus. Ex ludo non oritur actio, dec.47.n.2

Amplia, vt neque oriatur actio ex contractibus occaſione ludi celebratis, ibid.n.3

M

MAcellarius. Statutum Macellariorum reſtringi debet ad homines d. artis, vide Statutum.

Maior, vt poſſit vti iure minoris, requiritur, quòd ſit conſors litis minoris, & quòd res ſit indiuidua, dec.473.n.16

Maior ſumma habetur pro non adiecta, quando alternatiua eſt poſita inter diſpares ſummas, dec.431.n.7

Declara, prout ibid. ſub n.9

In maiori ſumma ineſt minor, dec.230.n.3

Hæc regula patitur difficultatem in depoſitione teſtis, d.298.n.4

Et non ſolet admitti in acta, qui poteſt afferre præiudicium, ibid. num.5

Argumentum de maiori ad minus non valet in diſpenſatione, vide Argumentum.

Mala fides non præſumitur, ſed bona, dec.567.n.9

Et omnis præſumptio malæ fidei excluditur per immemorabilem, vide Immemorabilis.

Non cauſatur in prouiſo ab Ordinario ante motam litem per reſeruationem, quando non eſt notoria, vel clauſa in corpore iuris, vide Reſeruatio.

Non cauſatur in prouiſo ab Ordinario per ſuſpicionem Antidotæ in prouiſione, vide Antidata.

Sufficit, quòd abſit, vt fructus non ſint reſtituendi, dec.74.n.1

Si Author erat in mala fide hæres non poteſt, nec à ſe incipere præſcriptionem, quod procedit etiam in hærede hæredis, vide Præſcriptio.

Cum mala fide non currit præſcriptio, vide in d. v. Præſcriptio.

Ex poſſeſſione ſui Authoris, qui erat in mala fide iuuari non poteſt ſucceſſor, vide Succeſſor.

Maledictio paterna eſt perhorreſcenda, dec.414.n.2

Malum minus eſt præſumendum, dec.351.n.19

Mandatum de manutenendo, vide Manutentio.

Mandatum executiuum plerumque relaxatur loco executorialium, maximè in prophanis, vide Executoriales.

Vitiatur in totum per exceſſum, etiam ſi exceſſus ſit in minimo, vide Exceſſus.

Mandatum procuræ ad committendum ſpolium non cenſetur habere Procurator, dec.525.n.2

Ad extinguendum cenſum renouari non poteſt per venditorem rei cenſuatæ, ſi emptori intereſt, quod extinguatur, v. Cenſus.

Ad iurandum de calumnia quis cenſetur habere mandatum, ſi habet mandatum ad iurandum in eodem cauſa, vide Iuramentum calumniæ.

Ad lites non ſufficit ad exigendum, dec.139.n.4

Commune cum alijs ſi habeat Procurator ſine clauſula (inſolidum) non poteſt ſolus comparere, v. Procurator.

Datum contra certam perſonam non extenditur ad aliam perſonam diuerſam ex clauſula generali (item, & ad omnes cauſas) quia reſtringitur ad perſonam expreſſam, dec.584.n. 1.& adn.ibid.n.5

Impletum ſi non ſit per Procuratorem, reſignatio ab eo facta, dicitur nulliter facta, & non conualidatur ex ratificatione principalis reſignantis, ſed denuò eſt præſtandus nouus conſenſus formalis, vide Reſignatio beneficiorum.

Non probatur ex atteſtatione Notarij, hæc tamen atteſtatio multum operatur, & magnam facit præſumptionem, de.275 num.5

Probatur præſumptionibus, & coniecturis, dec.44.n.1

Et maximè quando cum eis concurrit enunciatio mandati, dec. 111.n.1.& adn.ibid.n.7

Præſumitur, quando quis enunciatur Procurator cum ſpecifica relatione ad Notarium rogatum, & ad certam diem rogitus, d.dec.111.n.2

Item præſumitur ex impenſa, maximè quando eſt alicuius conſiderationis, dec.44.n.5

An autem, & quando hoc procedat, v. adn. ad dec.324.n.6. vbi vide limitationem.

Et ideò propter impenſam, quæ in expeditione diſpenſationis requiritur, illa præſumitur impetrata de mandato illius, de cuius intereſſe agitur, vide Diſpenſatio.

Item præſumitur mandatum in ſoluente procuratorio nomine,

deciſ.

Digitized by Google

deciſ.111.numero 5
Et tantò magis præcedente obligatione principalis, ibid.n.6
Et præſumitur in ſoluente, quia non eſt veriſimile, quod quis velit iactare pecunias ſuas ſaltem concurrentibus alijs adminiculis, dec.275.n.3.& adn.n.19.vbi v. Adminicula.
Pro adminiculis deſeruit reſeruatio penſionis, pluralitas ſolutionum cum diuturnitate temporis, & ſumma notabilis pecuniarum ſolutarum, d.dec.275.n.4.& adn.ibid.n.19
Item præſumitur ſtante ſolutione alicui facta, vti Procuratori, d.dec.111.n.9
Solutio tamen facta non habenti mandatum, non ſuffragatur, & quale mandatum ad hoc non ſit ſufficiens, & quale requiratur, vide in verbo Solutio.
Item præſumitur mandatum ex productione iurium, dec.44.n.4 dec.86.n.2.dec.176.n.8
In perſona tamen domeſtica iſta præſumptio non eſt valdè vrgens, quia potuit ſubripuiſſe iura, adn. ad dec.44.n.10
Item præſumitur ex ſcientia, & patientia, quod alius nomine ſuo compareat, & litem proſequatur, d.dec.44.n.2
Et tanto magis, quando concurrit etiam præſentia, ibid.n.3
Amplia vt procedat etiam non obſtante reuocatione præcedenti, quia cenſetur tacitè de nouo conſtitutus procurator, adnot. ibid.n.9
Præſumptum ſufficit etiam ſi diſpoſitio requirat mandatum, dec. 86.n.3
Vbi ex ſtatuto requiritur, licèt non admittitur tamen præſumptum, dec.44.n.6
Speciale eſt neceſſarium, vt incurratur caducitas, v. Caducitas.
Item ſpeciale requiritur ad allegandum Iudicem ſuſpectum, vide in verbo Recuſatio.
Item ſpeciale requiritur in his, quæ pendẽt ab animo, d.268.n.7
Item ſpecialiſſimum requiritur ad ponendum, & ad reſpondendum poſitionibus, vide Poſitiones.
Speciale non requiritur ad conſtituendum in mora, d.492.n.20
Speciale mandatum requirentia poſſunt expediri per adminiſtratorem publicum habentem ampliſſimam authoritatem, & mandatum generale cum libera, vide Adminiſtrator.
Sine ſpeciali mandato Procurator non poteſt facere actus, ex quibus principalis habeat ſe pro ſpoliato, de.268.n.5.& adn. ibid.n.13.dec.546.n.13
An autem, & quando Procurator poſſit præiudicare Domino ſine ſpeciali mandato, vide Procurator.
Etiam vbi mandatum ſpeciale requiritur, ratificatio æquiparatur mandato, vide Ratificatio.
Mandati ratificatio inducitur ex proſecutione actorum, dec.176 n.9.& adn ibid.n.13
Mandati verba diſpoſitiua ſunt attendenda, dec.548.n.9
Cum mandato legitimo, & ſufficienti, fieri debet purgatio attentatorum, vide Attentata.
De mandato principalis cenſetur producta ſcriptura à Procuratore, v. Productio.
In mandatu procuræ ſi ſint appoſitæ clauſulæ (abſentes) *&c.* (promittens) *&c. iuxta formularium Curiæ extenduntur, vt comprehendant clauſulam* (inſolidum) *dec.280.n.4.& adn.ibid.n.10*
Mandati defectus reddit ſententiam, & proceſſum nullum, & quandocumque poteſt opponi, dec.264.n.1
Proteſtatio neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, *tollitur per comparitiones ſubſecutas, in quibus non fuit repetita d. proteſtatio, dec.44.n.7*
Mandatum procuræ non ſufficit habere, ſed debet etiam exhiberi, quando eſt facta proteſtatio, neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, *dec.330.n.1*
Hoc non procedit, quando adeſt præſumptio mandati, adn.ib.n.5
Sine mandato non acquiritur poſſeſſio, ſi tamen fuerit capta ſine mandato poteſt ratificari, vide Poſſeſſio.
Sine mandato principalis, & non conſtito de ſcientia eiuſdem principalis non acquiritur quaſi poſſeſſio exigendi contra aliquem ex ſolutione facta per tertium, vide ſub v. Exactio.
Sub mandato venit ſolitum conſtituentis, licèt non veniat ſolitum fieri à Principe, dec.311.n.7
Vigore mandati dati antequam vocaret beneficium, præſentatio facta ad iuſpatronatus eſt nulla, vide Præſentatio.
Alia de hac materia mandati procuræ, ſupple in verbo Procurator.
Manifeſtum, *non occultum dicitur, quod probari poteſt, deciſio 395.n.15*
Rem manifeſtam, & certam facit publicum inſtrumentum, vide inſtrumentum, vide Inſtrumentum.
Manuale beneficium *an, & quomodo dicatur, & an cadat ſub regula reſeruatoria, vide* Beneficium Eccleſiaſticum.
Manutentio *competit reſignatario, non obſtante nullitate reſignationis, & exceptione non implementi conditionum, vide* Reſignatarius.
Concedi debet in eo ſtatu, & eo modo, quo quis poſſidebat ante motam litem, dec.569.n.1.& adn ibid.n.6
Conceſſum mandatum de manutenendo à Iudice laico ſuper poſſeſſione beneficij, eſt nullum, dec.364.n.5
Danda eſt manutentio exiſtenti in poſſeſſione, dec.458.n.1
Item ei, de cuius poſſeſſione conſtat, dec.160.n.1
Item ei, de cuius poſſeſſione tempore motæ litis conſtat, dec.582 num.1
Maximè ſi fuerit authoritate Iudicis capta, ibid.n.2
Item danda eſt manutentio ei, qui docet de ſua poſſeſſione capta in vim mandati executoris Apoſtolici, dec.323.n.1
Poſſeſſio quomodocumq; capta ſit, ſiue cum mandato Iudicis, ſiue ſine, eſt manutenibilis, dec.107.n.1
Manutenibilis non eſt poſſeſſio proueniens à Iudice nulliter procedente, dec.549.n.5
Inſtrumentalis poſſeſſio non eſt manutenibilis alio exiſtente in poſſeſſione, dec.6.n.1
Poſſeſſio inſtrumentalis ſufficit pro manutentione, quando non conſtat de poſſeſſione alterius, ſecus autem ſi de poſſeſſione alterius conſtaret, dec.138.n.2.dec.268.n.1.& adn ibid.n.8
Et quid ſi d. poſſeſſio alterius eſſet omnino vitioſa, & infecta, v. adn.ad dec.268.n.9
Ad iſtum effectum licet dare de poſſeſſione tertij, dummodò de illa probetur, d.dec.138.n.10
Et ſufficit ſola detentatio tertij, ſine titulo ad excludendam poſſeſſionem inſtrumentalem, d.dec.138.n.4
Poſſeſſio, ſeu quaſi præſentandi, quando non dicatur manutenibilis, vide in verbo Præſentatio.
Poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex aſſertione partis aduerſæ enunciantis aliquem detentorem, & occupatorem dec.458.n.3.& ſub n.5.& 6
Item danda eſt manutentio poſſeſſori anteriori, dec.9.n.5. deciſ. 549.n.1
Etiam in concurſu poſterioris, dec.40.n.2.d. dec.549.n.4
Amplia etiam ſi anterior poſſeſſio eſſet ſolùm merè inſtrumentalis, & poſterior cum perceptione fructuum, adn.ad dec.171 num.3
Amplia quoque ſi poſterior eſſet titulata, & anterior careret titulo, adn.ad d.dec.40.n.5.& ad dec.323.n.7
Amplia iſtam ampliationem, vt procedat quoq; in materia beneficiali, reprobato Menoch. contrarium tenente, adn.ad dec. 40.n.6
Quando autem iſta poſſeſſio titulata præferatur, & an requiratur titulus in iudicio manutentionis, vide infra in hoc eodem verbo.
Item dari debet manutentio ei, qui non habet ſe pro ſpoliato, & quando non habet ſe pro ſpoliato impediri non poſſit manutentio, vide in verbo Spoliatus.
Dari non poteſt mandatum de manutenendo in poſſeſſione ſepulturæ, vbi nullum adeſt ſignum ſepulturæ, dec.283.n.1
Datur manutentio etiam in gradu reſtitutionis in integrum, non obſtante re iudicata, maximè quando illa redditur turbida, deciſ.

Digitized by Google

deciſ.458. numero 8

Denegata licèt fuerit manutentio vni parti, non ſequitur, quòd ſit danda alteri, cùm vtrique poſſit denegari, dec.569.n.5

Mandatum de manutenendo iam vni datum Rota ad libitum reuocat directa poſſeſſione alterius, dec.275.n.15. & adn. ibid. num.23

Et è contra ſemel denegatum iterum concedit, vbi conſtat de poſſeſſione, d.dec.275.n.16

Eccleſiæ competit manutentio non obſtante, quòd Prælatus habuerit ſe pro ſpoliato, adn. ad dec.116.n.5. & ad deciſ.246 num.2

In facultatiuis, quando detur manutentio, v. Facultatiua.

In quaſi poſſeſſione exigendi competit manutentio, etiam poſt ſententiam, quæ fuit ſuſpenſa per appellationem, dec.313.n.4

Et tantò magis quando conſtat de ſolutionibus factis poſt dictam ſententiam, ibid.n.5

Et regulariter non impeditur manutentio poſt ſententiam latam, quando fuit ſuſpenſa per appellationem, dec.365.n.3

In quaſi poſſeſſione exigendi annuam reſponſionem danda eſt manutentio docenti de quaſi poſſeſſione exigendi, deciſione 438.n.1

In quaſi poſſeſſione exigendi decimas eſt concedenda laico, etiam ſi non doceat de titulo, quia poteſt eſſe, quòd non ſint ſpirituales, ſed potius reſponſiones temporales, dec 404.n.2

Et pro manutentione alio non poſſidente ſufficit, quaſi poſſeſſio generalis exigendi decimas, dec.449.n.2

Exigendi quaſi poſſeſſio ad effectum manutentionis probatur ex confeſſione aduerſarij emanata in monitorio, in quo petiit reſtitutionem pecuniarum ſolutarum, dec.365.n.1

Peti poteſt manutentio in ſummariſſimo, etiam poſt latam ſententiam in poſſeſſorio plenario retinenda, dec.275.n.13

Peti poteſt à ſucceſſore in beneficio, & ei competit ex ſola poſſeſſione anteceſſoris, dec.246.n.1. & adn. ibidem n.2. dec.438 num.3

Ad effectum obtinendi manutentionem contra hæredes, & ſucceſſores ſuffragatur poſſeſſio quæſita contra illorum Authorem, dec.313.n.3. & adn. ibid.n.7

Peti poteſt ab eo, qui petit immiſſionem, quia dum petit immitti, fatetur ſe non poſſidere, vide in verbo Immiſſio.

Petens manutentionem non dicitur reus neceſſarius, ſed actor originarius, & voluntarius, dec.64.n.5

Prætendi an, & quando poſſit manutentio per dominum directum, ſub prætexto finitæ emphyteuſis, vide Dominus.

Qualificata manutentio non poteſt obtineri, niſi probata poſſeſſione qualitatis, dec.569.n.2

Ad obtinendam manutentionem an, & quando ſuffragetur aſſiſtentia iuris communis, vide Aſſiſtentia.

Manutenibilis non eſt poſſeſſio, quæ habet iuris reſiſtentiam, niſi coloretur aliquo titulo, dec.370.n.1

Si autem habet ſolam iuris præſumptionem contrariam eſt manutenibilis abſq; titulo, d.deciſ.370.n.2. & adn. ibid.n.10

Decretum manutentionis requirit citationem, dec.457.n.3

Iudicium manutentionis contentatur leuioribus probationibus, dec.324.n.5.dec.358.n.7

Ea non acquirit plenā probationem, ſed ſufficit leuis, de.258.n.3

Et in iudicio ſummariſſimo manutentionis ſufficit vnicus teſtis, dec.438.n.2.adn.ad.dec.160.n.3

Et in eo ſolùm attenditur nudum factum abſque ſcientia, & patientia aduerſarij, adn. ad dec.249.n.10

Nec in eo admittitur exceptio proprietatis, de.9.n.10.d.107.n.3

Amplia vt per adn. ad d. dec.107.n.5

Item in hoc iudicio non admittitur exceptio reſpiciens petitorium, prout exceptio reſpectu ætatis, deciſ.549.n.6

Item nec admittitur exceptio vſuræ, quamdiu ſuper validitate contractus diſcutiatur, dec.107.n.2

Item nec admittuntur in poſſeſſorio ſummariſſimo manutentionis exceptiones contra teſtes, dec.449.n.10. & adn. ibid.n.11

Item nec admittitur exceptio nullitatis tranſlationis vti requirens altiorem indaginem, dec.275.n.11

Item in hoc iudicio manutentionis non requiritur aliquis titulus, ſed ſufficit ſola poſſeſſio, dec.9.n.9.dec.275.n.12

Amplia etiam in beneficialibus, adn. ad dec.40.n.7

Imo in beneficialibus datur manutentio, etiam abſq; proteſtione tituli, & multo magis abſq; illius iuſtificatione, dec.323 n.2. & adn. ibid.n.4

Manutentio pendens à validitate tituli non eſt danda, niſi prius diſcuſſo titulo, dec.283.n.5. & latè de hac materia, quando manutentio, & attentata pendeant à cognitione negotij principalis, vide adn. ibid. ſub n.8

Poſſeſſio titulata data paritate præfertur poſſeſſioni non titulatæ ad effectum manutentionis, adn. ad dec.323.n.5.dec.412.n.2. & adn. ibid.n.5

Et ideo in manutentionis iudicio articuli concernentes petitorium non ſunt omnino irreleuantes, adn. ad d.dec.323.n.6

Nec impertinentes ſunt articuli ſuper proprietate, dec.412.n.3

In iudicio manutentionis obſtat exceptio excommunicationis, dec.64.n.3. & adn. ibid n.13

Et exceptio periurij, d.dec.64.n.2

In iudicio manutentionis præſeruantur iura, non ſolùm in petitorio, ſed etiam in ordinario poſſeſſorio, dec.275.n.14

Maritus *alimenta vxori præſtare, quando teneatur, necne, vide in verbo* Alimenta.

Ad expenſas funeris vxoris tenetur pro rata lucri, vide ſub ver. Funus.

Renunciationem aliquam facere non poteſt in præiudicium vxoris, dec.317.n.7

Mariti poſſeſſio præſumitur iure familiaritatis, quando conſtat de dominio vxoris, dec.572.n.4

Marito non eſt impedienda reſtitutio vxoris, non obſtante quacumque exceptione, etiam notoria, dec.326.n.40

Marito ſoluto matrimonio, an debeantur vſuræ lucri dotis, vide dec.573.n.8

Et quod non debeantur etiam ſi ſuperſint filij, adn. ibid.n.17

Maritum ſibi eligere inſcio patre virginali pudori non conuenit vide ſub verbo Virgo.

Ad maritum ſpectant fructus dotis, vide ſub verbo Dos.

Sed non fructus bonorum Paraphernalium, v. Paraphernalia.

Ad maritum ſpectat ſupportatio onerum matrimonij, d.80.n.5

De bonis mariti vxor acquiſiuiſſe præſumitur, vide Vxor.

De confeſſione mariti receptionis dotis facta conſtante matrimonio plura, vide ſub verbo Dos.

In confiſcatione bonorum mariti delinquentis, an comprehendantur dos vxoris, & donatio propter nuptias, vide in verbo Confiſcatio.

Inter maritum, & vxorem eſt prohibita donatio, vid. Donatio.

Pro marito fideiubere an poſſit vxor, vide Vxor.

Res pretioſa tradita per maritum vxori, an cenſeantur donata, vide in verbo Donata.

De oneribus matrimonij, vide ſub v. Onus.

Maſculinitas. *Qualitas maſculinitatis expreſſa in vna parte teſtamenti an, & quando cenſeatur repetita in alia, vide adnot. ad dec.514.n.17*

Repetita non cenſetur ex eo, quod in alia ſubſtitutione teſtator locutus fuerit de filijs maſculis, niſi concurrant coniecturæ, deciſ.533.n.1

Coniecturam ſufficientem repetitionis maſculinitatis non inducit Statutum Vrbis 145. lib.1. niſi in quibuſdam caſibus, in quib. Statutum excludit fœminas propter maſculos, ibidem numero 2.

Maſculinum *cōcipit regulariter fœmininū, adn. ad d.293.n.22*

Concipit fœmininum in materia indifferenti maſculis, & fœminis, d.dec.293.n.8. & adn. ibid.n.21

Et in materia ſucceſſionis, quia eſt materia indifferens ad maſculos, & fœmines, d.dec.293.n.9

Materia indifferens ad effectum videndi an maſculinum concipiat fœmininum, dicitur quando ratio conſiderata, ita

viget in fœmina ſicut in maſculo, d.dec.293.n.19. & vide adn.ibid.ſub n.21
Item concipit fœmininum, quando in vtroq; ſexu habet locum, eadem ratio diſpoſitionis, d.dec.293 n.11
Et etiam in ſtatutis exorbitantibus à iure cōmuni propter identitatem rationis, ibid.n.12
Maximè quando ratio eſt expreſſa in ſtatuto, ibid.n.13
Item concipit fœmininum in teſtamentis, dec.514.n.3
Quod procedit etiam vbi de fideicommiſſo agitur, ibid.n.4
Et maximè concipit fœmininum in teſtamento fœmina, ibid.n.5
Mater tutorem ad litem conſtituere non poteſt, dec.530.n.2
Adminiſtrationem legitimam non habet, ſi inuentarium non confecit, ibid.n.3
Excludenda non eſt ab hæreditate filia ex coniecturis, & præſumptionibus, dec.495.n.12
Excludere matrem à luctuoſa hæreditate filij, iniquum eſt, ibid. num.6
Ne excludatur à luctuoſa hæreditate filij, omnis interpretatio eſt capienda, ibid.n.15
Matri debita eſt ab inteſtato hæreditas filij, ibid n.1
Ab ea tamen mater in totum excluditur per ſubſtitutionem pupillarem, ibid.n 2
Subſtitutio pupillaris, quando de ea agitur ad effectum excludendi matrem ab hæreditate filij, non admittit largam, ſed ſtrictam interpretationem, ibid.n.5
Relinquere plus vni, quàm alteri filio non prohibetur ex Statuto Vrbis 134 lib.1. dummodo non grauet in legitima, dec.398 num.2
Relinquere plus filijs ſecundi matrimonij, quàm primi an, & quando poſſit, & an poſſit relinquere priuigno legatum alimentorum, etiam ſi habeat filios primi matrimonij, & an in bonis relictis per matrem filijs ſecundi matrimonij pater acquirat vſumfructum, & alia ſimilia, vide ſub verbo Filius.
Matri non eſt auferenda facultas teſtandi de dote, cùm mulieres non habeant regulariter aliud patrimonium vltra dotem, dec. 398.n.5
Teſtari non poteſt mater, niſi de decima parte ex Statuto Vrbis, dec.539 n.16
De matris ſucceſſione vbi agitur, non poteſt conſiderari ratio agnationis, vide Agnatio.
Materia, Ex ſubiecta materia reſtrictionem patiuntur verba generalia, dec.511.n.23
Iux a ſubiectam materiam, & naturam contractus debemus ad certam perſonam reducere incertitudinem, & imperſonalitatem, ibid.n.4. & vide Imperſonalitas.
Matricula non probat aliquem eſſe ciuem, niſi etiam probetur facere ea, quæ ad ciuem ſpectant, dec.372.n.5
Talis quis præſumitur, qualis in matricula reperitur deſcriptus, ibid.n.4
Matrimonium contrahi pluries poteſt, & iterari, decis.390 num.1
A communiter accidentibus matrimonia non multiplicantur, ibid.n.7
Pluralitas, & reiteratio matrimonij non eſt præſumenda, decis. 344.n.3
Contrahi non præſumitur matrimonium ſine dote ex generali conſuetudine, dec.62.n.4
Dos tamen non poteſt eſſe ſine matrimonio, & datur pro oneribus matrimonij, vide in verbo Dos.
Vbi etiam plura de confeſſione dotis receptæ facta per maritum conſtante matrimonio.
Contractum matrimonium inter conſanguineos ſub conditione futuræ diſpenſationis, requirit nouum conſenſum poſt obtentam diſpenſationem, quando ille primus conſenſus fuit nullus, dec.410.n.5. & adn.ibid.n.7
Conſenſus eſt de ſubſtantia matrimonij dec.395 n.2
Matrimonium, in quo deficit conſenſus, non ſolùm eſt ipſo iure nullum, ſed etiam dici poteſt non fuiſſe contractum, & ideo omnia ſunt de nouo iteranda, ibid. n. 4.
Quando nulliter matrimonium fuit ab initio contractum ex aliquo impedimento, ceſſante impedimento non conualidatur, ſed requiritur, quod de nouo contrahatur cum ſolemnitatibus requiſitis à Concilio, ibid. n. 1.
Et matrimonium ipſo iure nullum ex defectu conſenſus, non reconualeſcit ex conſenſu ſubſequenti, vt ex nunc, ſed vt ex tunc, ibid. n.8.
Conſenſus, in matrimonio excluditur per metum, dec. 351. numero 43.
Quando autem, & ex quibus matrimonium præſumatur metu contractum, & alia ſimilia, vide in verb. Metus.
Non concluditur matrimonium per tractatum, quod procedit, alijs non concurrentibus, decis. 247. numero 11.
Probatur ex tractatu coniugali, d. decis 247. n. 12. & Annot. ibid. n.23.
Et tractatus coniugalis ad inuicem facit præſumptionem pro matrimonio, quæ transfert onus probandi contrarium, decis. 248. n. 4.
Et ad probationem matrimonij, valdè confert confeſſio coniugum tempore non ſuſpecto, d. decis.247 num.16.
Probatur matrimonium ad effectum legitimitatis, & ſucceſſionis ex communi reputatione, d.decis.248 num. 3.
Et ex publica voce, & fama iunctis adminiculis ibid.num.5.
Item probatur ex eo, quod mulier induebatur iiſdem veſtibus, quibus aliæ nuptæ vti ſolent, ibidem numero 7.
Item præſumptio matrimonij colligitur ex eo, quod maritus propter mortem mulieris induitur veſtibus funeralibus, ibid. numero 8.
Item vrgens præſumptio matrimonij eſt, ſi filij ex eo nati, ſucceſſerunt in bonis fideicommiſſi, quorum bonorum aliàs non fuiſſent capaces, decis.247. numero 17.
Item ad probandum matrimonium diſpenſatio obtenta eſt maxima coniectura, ibid.n.8.
Item probatur ſufficienter per præſumptiones, quando non agitur de fœdere matrimonij. d. decis. 247.n. 4. & Annot.ibid. num.22.
Matrimonij probatio non redditur æquiuoca, & turbida per concubinatum concurrentibus alijs inferentibus matrimonium, ibidem numero 13.
Concubinatus tamen præcedens operatur, quòd ſint neceſſariæ vrgentiores probationes Annot. ad d.decis.247.n.24.
Matrimonij impedimentum probandum eſt ab eo, qui allegat, decis. 228.n.3.
Vita primi viri eſt de intentione excipientis contra ſecundum matrimonium, non autem è contra eſt mors de intentione allegantis matrimonium, decis.247.num.21.
Putatiuum matrimonium data ignorantia in vno coniuge legitimat prolem prius ſuſceptam, decis 461. num. 2.
In matrimonio palàm, publicè, & in facie Eccleſiæ contracto bona fides in coniugibus, in dubio præſumitur, ibidem n.3. & 4.
Subſequens non legitimat prolem ſuſceptam ex inceſtu, ibid. numero 6.
Hoc non procedit ſtante legitimatione Papæ, cum decreto legitimationis prolis tàm ſuſceptæ, quàm ſuſcipiendæ, ibid. numero 7.
Per ſubſequens matrimonium, etiam approbatum à Papa ab initio cum legitimatione prolis non efficitur legitimus, qui fuit natus de tempore, quo inter patrem, & matrem eſſe non poterat matrimonium, decis.19.num. 3.
In matrimonij radice diſpenſare quando dicatur Papa, vide Diſpenſatio.
Contractum poſt diſpenſationē ſuffragatur etiam ſi contrahentes nondum habuerint notitiam impetratæ diſpenſationis, dicta decis. 461. numero 9.
Requirit pro forma præſentiam Parochi, decis. 395. num.5.
Item requirit libertatem animi non ſolùm à compulſione, ſed etiam à timore compulſionis, decis. 374 num 18.

Ad

Ad effectuandum ſponſalia, & contrahendum matrimonium per verba de preſenti, quando cogi poſſit per cenſuras, qui contraxit ſponſalia, vide Sponſalia.

Matrimonij libidinis cauſa captatoria, donatio non valet, vide Donatio.

Vt quis ſecum contrahat matrimonium, non licèt propter merum lucrum inducere, dec.563.n.2

Ad effectum incitandi ad contrahendum matrimonium non eſt cenſenda facta donatio, quæ fuit facta poſt contracta ſponſalia, ibid.n.3

Conſtante matrimonio donatio facta eſt valida propter iuramentum in ea appoſitum, vide Donatio.

Reſtitutio non datur in matrimonio, niſi quando conſtat de legitimo conſenſu, dec.351.n.40

In ſpolio matrimoniali non datur reſtitutio, ſi poſſeſſio non fuit iuſta, vel fuit violenta, ibid.n.34

Quando reſpectu nullitatis matrimonij probationes ſunt in promptu, non eſt danda reſtitutio propter periculum amittendi virginitatem, ibid.n.45

Poſſeſſorium matrimoniale habet admixtam cauſam proprietatis, ibid.n.41

Et in eo admittuntur probationes excludentes conſenſum, ibid. num.42

In cauſa matrimonij admittitur in teſtem coniunctus, quando non eſt diſparitas inter coniuges, ibid.n.34

Ad effectum reſcindendi matrimonium requiruntur teſtes omni exceptione maiores, ibid.n.2

Matrimonium licèt impugnet maritus, tenetur præſtare alimenta vxori, vide Alimenta.

Matrimonialis cauſa indiget celeri expeditione, dec.229.n.2

Filijs ſecundi matrimonij quantum relinqui poſſit, & de materia l.hac dictali, C.de ſecund.nupt. *vide ſub verb.* Filius.

De oneribus matrimonij plura, vide ſub verbo Onus.

Maximè. *Hæc dictio exprimit caſum minus dubitabilem, & implicat magis implicabilem, dec.420.n.6*

Media *congruere debent præcedentib. & ſequentibus, d.26.n.5*

Melioramenta *facta à Colonis, quàm à poſſeſſoribus ſunt detrahenda ex fideicommiſſo, dec.266.n.8*

Primogenituræ ſpectant ad liberam diſpoſitionem meliorantis, dec.326.n.20

Ex melioratione notabili rei, expenſæ dicuntur re ipſa probari, dec.475.n.7

Super melioramentis cenſetur impoſitus cenſus, ſi imponens illum ſuper re nullum ius ſuper ea habet, niſi ratione melioramentorum, v. Cenſus.

Membra *debent præcedere eos omnes, quos eorum caput præcedit, dec.284.n.4*

Non debent ſeparari à capite, ibid.n.3

Ad omnia membra tribuitur poſſeſſio capta quoad caput, deciſ. 557.n.3

Temporalia membra, quando dicuntur de pertinentijs, & de annexis Canonicatus, vide Canonicatus.

Memoria *hominum non eſt ſtabilis, dec.194.n.5*

Eſt ſenſus proprius, & proportionatus reſpectu temporis in teſte deponente de ſuo iudicio, dec.290.n.10

Mendacium *teſtis circa non ſubſtantialia non infringit dictum illius, dec.194.n.9*

Mendax *teſtis circa accidentalia non repellitur, dec.351.n.30*

Mens *diſponentis coniecturatur arguendo à communiter accidentibus, dec.85.n.5*

Mente abſens non dicitur eſſe vbi eſt corpore, vide Abſens.

Menſa: *de menſa quando dicatur, & probetur eſſe beneficium, & alia de beneficio menſæ, vide* Beneficium.

Menſis, *de quo in Regula de Annali, quando incipiat currere, vide* Regula de Annali.

Ad effectum reſeruationis vacatio in menſe reſeruato debet plenè, & concludenter probari, vide ſub verbo Reſeruatio.

Menſura *æquè fieri debet de terreno malo, ſicut de bono in contractu venditionis, dec.155.n.6*

Fieri debet de Berleda, quando eſt notabilis amplitudinis, & fructifera, ibid.n.5

Fieri quando non debeat de Ripa in contractu venditionis, vide Ripa.

In menſura venit totum illud, quod venit in venditione, d.dec. 155.n.3

Quando venditio dicatur facta ad menſuram, vel ad corpus, v. Venditio.

Quando emptor non poſſit prætendere diminutionem pretij contenti ob deficientiam menſuræ enunciatæ in inſtrumento venditionis, vide Emptor.

Menſurator. *Ab vno tantùm menſuratore facta relatio eſt nulla, ſi duo fuerunt deputati, dec.545.n.8*

Mentio, *de quibus ſit facienda, necne, vt gratia non dicatur ſubreptitia, vide in verbo* Subreptio.

Mercator *ſi in ſuis libris reperit errorem, poteſt illum corrigere, dec.366.n.6*

Libri mercatorum an, & quando probent pro tertio, & contra tertium, vide Liber.

Inter mercatores non attenditur quid petitum, ſed quod probatum fuit, adn.ad dec.176.n.12

Iudicio mercatorum Rota plurimum ſolet deferre, dec.126.n.1

Stylus ſemper attendi debet, præſertim inter mercatores, ibidem num.3

Verba mercatorum intelligenda ſunt, prout mercatores illi intelligunt, ibid n.7

Mercatura *eſt ars mechanica, dec.322.n.9*

Apud aliquas nationes non inficit nobilitatem, ibid.n.10

Quæ opponitur ad effectum, vt quis non ſit capax habitus religionis Hieroſolymitanæ, debet concludenter probari, cùm materia ſapiat obiectum, dicta deciſione 322 numero 1. & adn. ibid.n.12

Merces. *Appellatione mercium non venit locus, in quo merces continentur, dec.115.n.5. & ſub n.6*

Locus deſtinatus ad merces vendendas dicitur apotheca, de.123 n.2

Metropolitanus. *A ſententia Metropolitani in materia electionis ad Parochiales admittitur appellatio ad effectum ſuſpenſiuum, vide* Concurſus.

Metus *adhibitus in ratificatione arguit etiam violentiam in ipſo contractu adhibitam, dec.326.n.44*

Arguitur à ſolito, d.dec.326.n.29

Item arguitur ex modo inſolito, & ex nimia feſtinatione, ibidem num.36

Item valde arguitur à veriſimili, ſicut etiam è contra à veriſimili excluditur, ibid.n.6

Item arguitur, quando contrahens non erat in ſua libertate plenè conſtitutus, ibid.n.31

Item arguitur ex diligenti cuſtodia facta perſonæ metum paſſæ, ibid.n.32

Et ex prohibitione commercij, & loquelæ, ibid.n.33

Item multum arguitur ex ſerie facti, & ex circumſtantijs, ibid. num.35

Item ex qualitate perſonarum tàm incutientis, quàm patientis metum, d.dec.326.n.10.dec.364.n.6

Et veriſimilis redditur metus attenta perſona illum patientis, d. dec.326.n.24

Et eſt magis conſiderabilis ſi conſtat, quod metum paſſus valdè metuebat illum, qui metum incuſſit, ibid.n.27

Item multùm arguitur ex proteſtationibus metum paſſi, dec.374 num.4

Et concurrentibus indicijs plenè probatur ex proteſtationibus, ibid n.5

Et licèt non probetur ex proteſtationibus, valdè tamen ex illis coadiuuatur, etiam ſi non ſint factæ in ipſo actu, nec parte præſente, d.dec.326.n.30.& adn.ibid.n.53

Cadens in conſtantem virum, qui ſit, relinquitur arbitrio Iudi-

Digitized by Google

cis,dec.374.n.12

Cadeat in conſtantem virum, ſi ſufficiat ad annullandum matrimonium, vide infra ſub hoc eodem verbo.

Cadens in conſtantem virum non requiritur in muliere, ſed ſufficit vt cadat in conſtantem mulieeem,d,dec.374.n.8

Dicitur quaſi mentem terrens,dec.326.n.3

Durare præſumitur ſemel illatus,dec.392.n.3

Quod de plano procedit vigente eadem cauſa metus, d.dec.392 n.2.& adn.ibid.n.8

Durante eadem cauſa metus omnes actus facti cenſentur periculoſi, etiam ſi præ ſe ferant liberam voluntatem, & lætum, iucundumque animum,d.dec.392.n.3

Ampliatur procedere non obſtante quocumq; temporis interuallo,ibid.n.4

Durare dicitur cauſa metus,donec viuit ille, qui metum intulit, ibid.n.5

Excluditur ex præſentia conſanguineorum, dec.120.n.24

Et ex præſentia ſuperioris,dec.188.n.9

Filiæ ſecum habitanti per patrem illatus eſt difficilis probationis,dec.326.n 4

Huiuſmodi metus cenſetur illa intra domeſticos parietes,non palàm coram extraneis perſonis,dec.351.n.6

Et probatur ex leuioribus probationibus,& ex teſtibus domeſticis,& aliàs inhabilibus,ac etiam indicijs,& coniecturis,dec. 326 n.5

In filia matre carente,& non habente perſonam,quæ illam confortet,ſufficit minor metus,ibid.n.28

Illatus ex propria culpa non debet prodeſſe, d. dec.326.n.16

Fallit in matrimonio, vide infra hoc eod.verbo, vbi agitur de metu in matrimonio adhibito.

Incutitur valdè ex indignatione,d.dec.326.n.14

Inducitur ex minis de nece,& de priuatione ſucceſſionis, ibidem num.19

Et ex minis illatis à perſona,cui debetur reuerentia,ibid.n.18

In matrimonio excludit conſenſum, dec.351.n.43. dec.395.n.3

Etiam ſi ex cauſa metus agatur de infirmando matrimonium, metus probatur per indicia & coniecturas,dec.374.n.1

Hoc tamen procedit in coniecturis propinquis, & immediatis, non autem in remotis,& diſtantibus,ibid.n.2

Coniecturæ, & indicia metus in muliere contrahente matrimonium quænam ſint,ibid.n.3

In muliere reſpectu matrimonij contracti,metus colligitur ex declaratione, quam fecerat de nubendo cum alia diuerſa perſona,dec.326.n.8

Præſumitur interueniſſe in matrimonio, quod fuit factum ianuis clauſis,ibid.n.37

Item aſtantibus hominibus armatis,ibid.n.38

Item ſi matrimonium fuit celebratum nullis interuenientibus conſanguineis,ibid.n.39

Item præſumitur metu contractum matrimonium ex lamentationibus,& conqueſtionibus,ibid.n.40

Item ex lachrymis,ibid.n.41

Item in contractu matrimonij metus arguitur non ſolùm ex præcedentibus,ſed etiam ex ſubſequentibus,d.dec.326.n.42

Pro iuſto metu in matrimonio,non ſufficit leuis coactio,dec.374 num.10

In matrimonio,quod nullum eſt propter metum,non nocet metus licèt metuens in illam culpa ſua inciderit, dicta deciſio 326 num.17

Quando matrimonium fuit ab initio contractum per metum,vel ex aliqua impedimento eſt nullum,ceſſante metu,& impedimento non conualidatur,ſed requiritur, quòd de nouo ex integro contrahatur cum ſolemnitatibus à Concilio requiſitis, dec.395.n.1

Ad annullandum matrimonium ſufficit metus cadens in conſtantem virum,non autem eſt neceſſe, quòd ſit talis, quod interueniant minæ mortis,aut cruciatus corporis,dec.374.n.11 & ſub n.13

Vbi reſpondetur ad plures authoritates in contrarium facientes.

Item ad annullandum matrimonium non ſufficit ſolus, & nudus metus reuerentialis,iuxta magis communem opinionem, iunctis tamen cum alio etiam leui metu ſufficit, dec.326.n.11 & adn.ibid.n.51

Prout etiam ſi cum eo concurrant alia metus indicia, d. deciſio 374.n.9

Iuſtus metus ex affectu metuentis dignoſcitur, dicta dec.n.17

Iuſtus dicitur,quando non poteſt adiri Magiſtratus, ſicut è contra non eſt iuſtus metus,quando poteſt adiri,dec 326.n.34

Iuſtus inducitur etiam ex amiſſione magni lucri, ibid.n.21

Item iuſtus inducitur ex terribilitate perſonæ, cui reuerentia debetur,dec.374.n 15

Item iuſtus inducitur ex minis iunctis cum metu reuerentiali,etiam ſi non ſint minæ mortis,ibid.n.14

Iuſtus dat,quod debeat eſſe mortis,aut cruciatus corporis,ſufficit quod paſſus metum de iſtis probabiliter ſuſpicari potuerit, ib. num.16

Minor requiritur in muliere, quàm in maſculo propter fragilitatem ſexus,d.dec.326.n.25.dec.374.n.7

Et ideo in muliere non requiritur metus, qui cadat in conſtantem virum, vide ſupra de Metu cadente in conſtantem virum.

Item minor requiritur metus in minore,quàm in maiore,d.deciſ. 326.n.26

Item quando requiratur minor metus in filia, vide ſupra de Metu filiæ illato.

Item minor ſufficit,quando eſt illatus ab eo,cui reuerentia debetur,quàm ſi eſſet illatus ab extraneo,dec.374.n.13

Probationis difficilis eſt metus,d.dec.326.n.2

Poſtquam eſt probatus,difficile eſt probare contrarium, ibidem num.45

Probatio metus maximè pendet ex eo, an extiterit principium meticuloſum,ibid.n.1

Probatur ex magna animi auerſione, & repugnantia circa Actum geſtum,d.dec.326.n.7

Item probatur ex lamentationibus,& proteſtationibus, ibidem num.9

De hoc tamen vide ſupra Ex quibus arguatur Metus.

Item probatur ex teſtibus ſingularibus, d.dec 326.n.47. deciſ. 374.n.20.vbi reprobatur contraria opinio.

Teſtes duo de metu deponentes præferuntur mille deponentibus de libera voluntate,d.dec.326.n.46

Purgari vt poſſit metus,requiritur, vt ille,qui metum paſſus fuit ſit in plena liberalitate conſtitutus.dec.392.n.6

Purgatio metus ceſſat ſtantibus præcedentibus proteſtationibus metum paſſi, maximè vigente eadem cauſa metus, ibidem num.7

Reuerentialis probari debet ab allegante, dec.120.n.21

Reuerentialis non probatur ex ſola reuerentia, quæ perſonæ debetur,ibid.n.22

Eſt tamen multum conſiderabilis metus illatus à perſona,cui debetur reuerentia,quando illa perſona erat multum terribilis, & ſeuera,dec.326.n.12

Reuerentialis ſufficit, quando vnà cum reuerentia concurrunt importunæ,& continuæ perſuaſiones,quia illæ iuſtum metum inducunt,ibid.n.13

Reuerentialis ſolus, & nudus an ſufficiat ad annullandum matrimonium,vide ſupra hoc eod.verbo, vbi agitur de Metu in matrimonio interueniente.

Metus qualitate reiecta,quæ habet contra ſe præſumptionem iuris,poteſt acceptari confeſſio cum qualitate actus, deciſ.351 num.18

Ex ſolutione facta in vim mandati Iudicis acquiritur poſſeſſio exigendi,niſi ſoluens in actu ſolutionis proteſtetur ſoluere metu mandati,vide ſub verbo Exactio.

Licèt probetur vnicum teſtem depoſuiſſe per metum, non inde infer-

Digitized by Google

infertur, quod etiam alij teſtes depoſuerunt per metum, deciſ. 414.n.12

Milites *Hieroſolymitani, v.* Hieroſolymitani milites.

Lauretani, vide Lauretani milites.

Miliaria. *Quot miliarijs calculetur Dieta legalis, vide* Dieta.

Minæ *probantur ex teſtibus ſingularibus, dec.326.n.48.*

Quando inducatur metum, necne, vide Metus.

Paternæ ſunt difficilis probationis, & ideo ad illas probandas admittuntur teſtes, qui aliàs non admitterentur, deciſio.374. num.19

Miniſter *nudus, ſeu executor merus conſiderari poteſt dupliciter vel reſpectu tituli, vel reſpectu commodi, dec.544.n.28*

Et conſtitui poteſt etiam cum verbis nudis, & per verbum (lego) *ibid n.41*

Et in dubio non cenſetur, quando verba diſpoſitiua in ipſum diriguntur, ſecus autem ſi appareat de mente teſtatoris contraria, ibid.n.29

Et poteſt eſſe relictus, etiam ſi verba Legati ſint in ipſum concepta, ibid.n.27

Et non deſinit eſſe ex eo, quod aliqua onera annua ab eo præſtanda ſint relicta, ibid.n.36

Item nec ex eo, quod teſtator de reſiduo non diſpoſuerit, ibidem num.37

Et nullum conſequi poteſt emolumentum, d. dec.544.n.2.

Et tamen poteſt relinqui, ibid.n.24.

Et repræſentat ſe ipſum, non alium, ibid.n.3

Nudus, & merus miniſter, an verò Legatarius, quando quis cenſeatur relictus, & effectus huius diſputationis, vide latè adn. ad d.dec.544.n.42

Nudus Miniſter, non Legatarius quis cenſetur relictus, quando præcedunt onera, & poſtea pro illis exequendis fit aſſignatio, ibid.n.7

Item ſi fuerit data ampla authoritas ſine interuentu, & licentia hæredis adiecta prohibitione, quod hæredes non poſſint moleſtare dictum executorem, ibid.n.8

Item quando omnia tenetur diſtribuere, & nihil pro ſe retinere poteſt, ibid.n.11

Item quando poſt eius mortem non fuit ſubrogatus hæres, ſed executor Teſtamentarius, ibid.n.15

Item ſi ſubſtantia diſpoſitionis id ſuadeat, etiam ſi teſtator illum nominauerit legatarium, ibid.n.21

Item quando onus adiunctum non ita benè poterat per hæredem præſtari, ſiue verè, ſiue ſecundum opinionẽ teſtatoris, & qualiter id dignoſcatur, ibid.n.31

Minor *contrahere validè non poteſt ſine interuentu Curatoris, dec.164.n.3.dec.406.n.3*

Contractum impugnans ob non interuentum conſanguineorum, & propinquorum, non ſufficit, quòd probet, quòd illi extarent, ſed debet etiam probare, quod illi potuerint contractui interuenire, dec.459.n.10.& latè adn.ibid.ſub n.12.dec 473.n.11

Propinquiores præſumuntur illi, qui interuenerunt in contractu minoris, & ex aduerſo eſt probandum, quòd adeſſent alij magis propinqui, qui poſſent obligationi interuenire, dec.406.n. 6. & latius de hac materia adn.ibid. ſub n.19

Ad authorizandum contractum minoris non eſt admittendus conſanguineus habens intereſſe, vide Conſanguineus.

In contractu minoris non præſumitur falſitas cauſæ, quia præſumitur, quòd Iudex diligenter ſcrutatus fuerit de veritate cauſæ, dec.406.n.7.& adn.ibid.n.20

Statutum dum requirit quaſdam ſolemnitates in contractibus minorum, non ideo tollit alia requiſita de iure communi, d.dec. 406.n.4

Statutum prohibens minorem contrahere ſine certa ſolemnitate, non habet locum, quando minor contrahit cum patre, deciſio 334.n.3

Sed vide contrarium in adn.ibid.n.10

Statutum Vrbis cap.151.lib.1. *vltra quatuor contractus in eo expreſſos habet locum in quolibet alio, in quo minor etiam indirectè lædi poteſt, deciſ.164.numer.4. & adnot.ibid.n.11 vbi dicitur hodie hanc opinionem in Rota eſſe controuerſam, deciſ.334.n.1. & latè adnotat. ibidem ſub n.9. dec.473.n.5 dec.496.n 8*

Item habet locum in diuiſione, d.deciſio 473.n.5. deciſio 496 numero 7

Et in permutatione, d.dec.473.n.7

Et requirit non ſolùm cauſam, ſed etiam plenam cognitionem circa d. cauſam, d.dec.333.n.4

Et dicta cauſa debet reſpicere perſonam minoris, & illius vtilitatem, vel ſaltem, quòd non tendat in eius præiudicium, & approbari debet à conſanguineis, & à Iudice, d.dec.333.n.5 de quo vide adnotat. ibidem ſub num.10. vbi allegantur deciſiones in contrarium.

Item vltra decretum Iudicis d. Statutum requirit etiam in contractu minoris præſentiam conſanguineorum, dec.473.n.12 dec.496.n.10

Et non vnum, ſed duos conſanguineos requirit, d. dec 496.n.5

Donare poteſt minor cum Iuramento, & donatio tenet, dec.391 n.1.& latè adn.ibid.n.9

Fideiubens in caſu, in quo quilibet diligens homo fideiuſſiſſet, non reſtituitur, dec.120.n.13

Læſus dicitur eo ipſo, quod fideiubet, ibid.n.19

Filiusfamilias minor fideiubens pro patre an, & quando reſtituatur, vide Filius.

Remittere non poteſt iura non ſeruatis ſolemnitatibus Statuti, dec.510.n.7

Reſtituendus eſt in integrum aduerſus aditionem hæreditatis inconſultò factam, dec.181.n.1

Et maximè quando hæreditas eſt pluribus litibus implicita, ib. n.2.& adn.ſub n.12

Item reſtituendus eſt aduerſus aditionem hæreditatis etiam locupletis propter vexationem, d.dec.181.n.6

Minoris intereſt litibus non vexari, ibid.n.3

Inuentarium autem non tollit vexationes, nec impedit reſtitutionem, ibid.n.7

Minoris in electione eſt, an velit agere contra curatorem, cuius authoritate adiuit hæreditatem damnoſam, an potius petere reſtitutionem aduerſus aditionem, d. dec.181.n.9.& adn.ib. num.13

Item reſtituendus eſt aduerſus aditionem hæreditatis, etiam ſi inter creditores hæreditatis extent alij minores, d.dec.181.n.10

Non reſtituitur in integrum ſtante iuramento, dec.406.n.1.& ſub n.5.& adn.ibid.n.18

Et ſi maior factus per quinquennium tacuit, ibid.n.2

In minore effecto maiore non ita de facili inducitur ratificatio, quæ impedit reſtitutionem, dec.181.n.11

Reſtitutio in integrum datur durante minori ætate, licèt currat præſcriptio, dec.489.n.14

Item minor excluditur à beneficio reſtitutionis, quando facit actum laudabilem, & pium, dec.120.n.12

Si minor ſit mulier, dos eadem non cenſetur conſtituta ſecundo viro, quæ reperitur conſtituta primo, adnotat.ad deciſ.188. num.10

Trahi non poteſt ad iudicium extra patriam, ſi tamen non allegauit declinatoriam, nec inſtetit remitti cauſam, valet iudicium, dec.43.n.3

Minori eſt dandus curator, aliàs proceſſus eſt nullus, de.319.n.2

Contra minores, & pupillos indefenſos, proceſſus, acta, & ſententia ſunt nulla, dec.43.n.9.dec.485.n 5

Hoc tamen procedit, quando apparet minorem indefenſum habuiſſe legitimas defenſiones, d.dec.43.n.10

Secus tamen eſt ſi conſtaret, quòd minori nullæ competerent defenſiones, d.dec.485.n.6 adn.ad d.dec.43.n.16

Requiritur tamen, quod notoriè conſtet nullas ei competere defenſiones, d.dec.485.n.7.& adn.ad d. dec.43.eod.n.16

Item procedit concluſio, quando minor non fuit defenſus, nec in medio, nec in fine, d.dec.34.n.11

Imò ſufficit, quod aliquando curator compareat, licèt nihil alleget, ibid. n. 12

Declara tamen non ſufficere, quod ſit datus tutor, ſeu curator minori, niſi etiam ille citatus compareat, adn. ibid. n. 17

Contra minorem, citatio executa ei non nocet, dec. 496. n. 1

Ad fauorem minoris claudicare poteſt iudicium, ſed tamen minor non poteſt contractum pro parte acceptare, & pro parte non, dec. 467. n. 5. & adn. ibid. n. 16. vbi declaratur.

Minorum bona debent ſtare ſub haſta ſaltem per viginti dies, dec. 485. n. 9

Hoc non eſt neceſſarium de iure canonico, adn. ibid. n. 13

Minoris, & mulieris confeſſio, quæ aliàs ſine ſolemnitatibus fieri non poteſt, quando valeat, & probet, adn. ad dec. 188. n. 15

In minore exigitur minor metus, quàm in maiore, v. Metus.

L. fin. C. ſi minor maior fact. *quid operetur, & quando locum habeat, necne, vide* Ratificatio.

Minor *ſumma ineſt in maiori, & quando hæc regula non admittatur, vide in verbo* Maior.

In minori ſumma conteſtes cenſeri debent teſtes depoentes de diuerſis ſummis, dec. 553. n. 2. & adn. ibid. n. 9

Minus *malum eſt præſumendum, dec. 351. n. 19*

Cenſetur minus legatum, quando legatum continet conditionem, & dilationem, dec. 173. n. 1

Miſſa. *Ex onere celebrandi Miſſam non probatur reſidentia, quia poteſt per alium explicari, vide* Reſidentia.

Mixtum *continetur ſub ſimplici, quando viget eadem ratio etiam in pœnalibus, & in odioſis, dec 240. n. 15*

Et in materia præiudiciali, & ſtrictè interpretanda, de. 308. n. 8

Et generaliter, quando mixtum comprehendatur ſub ſimplici, v. adn. ibid. n. 11

Mixtum iudicatur de illo ſimplici, quod eſt potentius, d. 240. n. 16

Caſus mixtus non comprehenditur ſub diſpenſatione, vide Diſpenſatio.

De executore mixto, vide Executor.

Mixtura. *Appellatio permittitur ratione mixturæ, vide* Appellatio.

Sententia an, & quando dicatur continere mixturam, vide Sententia.

Mobilia *etiam habita ex teſtamento, & ſubſtantia teſtatoris imputantur in legitimam, vide* Legitima.

Etiam ſi ſint particulariter legata non inconuenit, quod veniant ſub inſtitutione, dec. 257. n. 11

Quæ ſeruando ſeruari non poſſunt præſumuntur conſumpta, & hæres grauatus non tenetur ad illorum reſtitutionem, nec ſunt imputanda in detractionibus, dec. 285. n. 3

Quæ ſeruando ſeruari non poſſunt veniunt ſub generali fideicommiſſo, vide ſub verbo Generalis.

Mobilium, quæ ſeruando ſeruari poſſunt liquidatio, tam quoad ſubſtantiam, quàm quoad valorem eſt facienda per fideicommiſſarium, dec. 285. n. 2

Mobilium *appellatione veniunt gemmæ, dec. 257. n. 1. & adn. ibid. ſub n. 12*

Item veniunt omnia, quæ apta ſunt moueri, & transferri de loco ad locum, d. dec. 257. n. 2. & adn. ibid. ſub eod. n. 12.

Et ſtantibus verbis vniuerſalibus adiectis non ſolùm veniunt quæ ex propria ſignificatione venire ſolent, ſed etiam ea, quæ ſub ſimplici verbo, & indefinitè prolata non venirent, d. dec. 257 num. 3

An veniant tantùm ſupellectilia deſtinata ad vſum domus attento communi vſu loquendi, dec. 257. n. 10

Modale *licèt ſit debitum ex parte debitoris, ſi tamen ex parte creditoris eſt conditionale, eſt cenſendum conditionale, cum ius metiamur ex parte actoris, vide* Debitum.

Modicum *dicitur quarta pars, dec. 344. n. 11*

Intereſſe modicum non repellit teſtem, dec. 240. n. 10

Tempus modicum, quando dicatur eſt in arbitrio Iudicis, deciſio 344. n. 10

Triennium in ſpatio 14. annorum dicitur modicum, ibid. n. 12.

Modus *dicitur, quando eſt implendus poſt emolumentum quæſitum, dec. 428. n. 10*

De modo implendo cauere non tenetur poſſeſſor in contractibus, ibid. n. 12

Molendinum. *Expenſis pluribus, & reparationibus egent Molendina, dec. 475. n. 6*

Moleſtare. *Pactum de non moleſtando includitur in tranſactione ſecundum illius naturam, vide* Tranſactio.

Monachus *licèt non poſſit eſſe arbiter, poteſt tamen eſſe arbitrator, dec. 204. n. 9*

Non redditur teſtabilis ex habitatione extra Clauſtrum, deciſio 109. n. 4

Teſtari non poteſt etiam ſi fiat Epiſcopus, ibid. n. 5

Monachus effectus Epiſcopus facit fructus ſuos in vita, & de eis diſponere poteſt non minus, quàm ſæcularis, dec. 401. n. 7

Item Monachus Epiſcopus ſimpliciter acquirendo, cenſetur Eccleſiæ ſuæ acquirere, dec. 476. n. 1

Hoc non procedit vbi conſtat eum noluiſſe acquirere Eccleſiæ, ſed alteri perſonæ, ibid. n. 2.

Alia vide in verbo Regularis.

Monaſterium *ingredienti ex communi obſeruantia, & naturali æquitate minus datur pro dote, quàm nubenti in ſæculo, & quanta dos ſit danda mulieri Monaſterium ingredienti, v. ſub verbo* Dos.

Monaſterio acquirunt Religioſi bona, quæ vndecumque acquirunt, dec. 87. n. 12

Alia ſupple in verbo Religio.

Moneta. *De qua Moneta fieri poſſit, & debeat ſolutio, quando extat eadem moneta, quæ eſt in obligatione, & quando illa fuit mutata, v. dec. 42. n. 1. & 6. & adn. ibid. n. 7. & 8. & in verbo* Solutio.

Monialis *minora habet onera, quàm nupta, dec 63. n. 7*

Non enim eget familia, caret liberis, non quærit pompam, aut honores, ibid 8

Minor impenſa requiritur vt mulier efficiatur Monialis, quàm vt nubat, & maritum ſibi condignum inueniat, vid. ſub v. Dos, *vbi etiam plura de dote neceſſaria pro Monialibus.*

In Monialibus non conſideratur diſtinctio Nobilitatis, ſed omnes ſunt æquales, dec. 63. n. 19

Monitio. *In monitionem, & indemnitatem ſonans clauſula, non tollit ſubreptionem, vide* Subreptio.

Monitorium *Iudicis cum clauſula iuſtificatiua* (ſi quis) *reſoluitur in ſimplicem citationem, & ideo eſt validum, ſecus ſi in monitorio, ſeu præcepto dicatur, quod compareat poſt factam executionem, dec. 105. n. 8.*

Ex monitorio, & ex proſecutis dignoſcitur qualitas iudicij, deciſ. 335. n. 16

Ex confeſſione aduerſarij emanata in monitorio, in quo petit reſtitutionem pecuniarum ſolutarum, probatur poſſeſſio ex gen. ds ad effectum manutentionis, v. ſub v. Manutentio.

Monocularis dignitas. *Non expreſſa quod beneficium vnitum eſſet dignitas monocularis, vnio dicitur ſubreptitia, dec. 450. n. 7. & adn. ibid. n. 12*

Mora *ceſſat dilatione pendente, dec. 204. n. 25. & adn. ib. n. 32 dec 573. n. 6*

Ceſſante mora non eſt locus intereſſe, dec. 148. n. 2. & adn. ibid. n. 4 vbi vide limitationem.

Contrahitur per interpellationem iudicialiter factam, dec. 5. n. 7

Contrahitur non ſolùm per omiſſionem, ſed etiam per contrauentionem, & hæc eſt odioſior, ibid. n. 8

In materia literarum cambij, quando habeat locum, vide Literæ Cambij.

Mulieris in conſignando dotem operatur vt dos promiſſa habeatur in eius odium pro ſoluta ad effectum, vt ſit locus lucro dotis, vide ſub verbo Dos.

Non debet alicui commodum afferre, d. dec. 5. n. 5

Purgatur de æquitate canonica, quod, & quando procedat, & de pluribus limitationibus, vide plenè adn. ad dec. 559. n. 10

Purgatio

Digitized by Google

Purgatio moræ excluditur ſtante pacto reſolutiuo,d.de.559.n.6
Remiſſa cenſetur ex acquieſcentia alterius partis , dec.148.n.1 & adn.ibid.n.3
Item ex receptione partis pretij,imo etiam ex ſola interpellatione,& petitione,adn.ibid.n.3
Ad conſtituendum in mora non requiritur mandatum ſpeciale, dec.492.n.20
Moram ſolutionis non recipit pecunia frumentaria pro Annona, vide Annona.
Ex ſola mora,& interpellatione an,& quando viduæ debeantur vſuræ dotales poſt annum,vide Vidua.
Ex ſola mora irregulari , in qua conſtituitur debitor dotis ,fructus dotis debentur ex ſola ſuſtentatione onerum matrimonij, vide ſub verbo Dos.
Propter longam moram electionem amittit hæres , cui alternatiuè fuerat iniunctum onus ſoluendi legatum , vel in pecunia, vel in bonis,vide Electio.
Morbus *caducus poſtquam quis ab eo fuit liberatus non inducit inhabilitatem,dec.125.n.12*
Et liberatio probatur ex teſtibus,ibid.n.13
Caducum morbum deducens,& allegans in perſona ſui aduerſarij,debet concludenter illum probare,ibid.n.9
Præſumpta continuatio morbi tollitur ex probatione contraria, ibid.n.14
Mores,*& prudentia , non autem ſola ſcientia præ oculis haberi debent in concurſibus,vide* Concurſus.
Mors *auget fidem ſcripturæ,dec.468.n.12*
Eſt probanda ab eo,qui in ea ſe fundat, dec.228.n.1
Primi viri non eſt de intentione allegantis matrimonium , ſed vita eſt de intentione excipientis contra ſecundum matrimonium,vide Matrimonium.
Alia ſupple in verbo Obitus.
Mortuus *ſi ſit ſcribens magis eſt deferendum libro per eum ſcripto,vide* Liber.
Mortui teſtes etiam nulliter examinati ex æquitate fidem faciunt,dec.434.n.5.& adn.ibid.n.18
Et non attenditur defectus illorum publicationis, dec.535.n.12
Mulier *fideiubere non poteſt,maximè ad fauorem mariti, deciſ. 333.n.3*
Fideiuſſio mulieris etiam iurata de iure communi eſt inualida, dec.363.n.3
Fideiuſſio mulieris pro marito , quando ipſa non poteſt in bonis mariti habere releuationem,eſt læſiua,dec.333.n.7
Et inualida,dec.363.n.2
In fideiuſſione mulieris non debet tolerari aperta læſio fideiubentis,prout eſſet quando fideiuberet ſine ſpe releuationis, de. 333.n.8
Non habet regulariter aliud patrimonium vltra dotem , & ideo facultas de ea diſponendi non eſt matri auferenda,de.398.n.5
Non poteſt eſſe Index,dec.204.n.2
Item non poteſt eſſe Arbitra,ibid.n.1
Etiam ſi in compromiſſo adſit iuramentum,ibid.n.4
Sed licèt non poſſit eſſe Arbitra,poteſt tamen eſſe Arbitratrix, ibid.n.5
Obligatio mulieris debet continere cauſam reſpicientem commodum,& intereſſe mulieris,non aliorum,dec.363.n.1
Conſanguinei debent iurare , quod mulieri non præiudicet obligatio,dec.333.n.6
Mulier,quæ dat de nullitate obligationis ex eo, quod remanſerit indonata,tenetur hoc probare,dec.321.n.9
Si autem impugnet contractum ob non interuentum conſanguineorum,& propinquorum, quid teneatur probare , dic idem, quod de minore impugnante contractum ex eodem capite, vt in verbo Minor.
Prout etiam circa alia de contractibus mulieris , & de materia Statuti Vrbis 151.lib.1.dic eadem,quæ dicta pariter ſunt de contractibus minorum,ſub eod.verbo Minor.
Vt condignum maritum ſibi inueniat mulier , magna requiritur impenſa , & cum longè minori reperitur Monaſterium, quod illam recipit,dec.63.n.4
Et plura ad hoc,vide ſub verbo Dos.
Quando mulier eſt minor , non cenſetur eadem dos conſtituta ſecundo viro,quæ reperitur conſtituta primo,vide ibid.
Mulieris *appellatione venit corrupta,ſicut virgo,d.516.nu.1.*
Mulieris confeſſio,quæ aliàs ſine ſolemnitatibus fieri non poteſt quando valeat,& probet, vide Confeſſio.
In muliere præſumitur ignorantia Iuris,d.271.n 26.
In muliere requiritur minor metus, quàm in Maſculo propter ſexus fragilitatem , & ex quibus in ea contrahente matrimonium probetur adfuiſſe metum , vide in verbo Metus.
Mutare *ſibi cauſam poſſidendi quando quis præſumatur , vide ſub verbo* Poſſeſſio.
Mutatio *formæ ſtipulationis , & contractus non poteſt fieri per alterum ex contrahentibus,d.362.n.7.*
Fundi cenſuati mediante ſubrogatione alterius fundi non extinguit Cenſum,nec liberat fideiuſſores,vide Cenſus.
Iudicis non tollit litem,d.137.n.5
Iuris defuncti non fit in perſona hæredis,vide Hæres.
Status beneficij mutatio vt inducatur quænam ſint neceſſaria , vide Adnot.add.434.nu.20.
Ad mutationem ſtatus requiritur præſcriptio quadragenaria, d. d.434.n.16.
Teſtamenti mutatio ſi non fiat,& teſtator ſuperuiuat per plures annos poſt actum ab eo geſtum,ex quo deducitur ademptio legati non cenſetur voluiſſe adimere legatum, vide Legatum.
Voluntatis non præſumitur etiam ſi longum interuallum temporis intercceſſerit,d.156.n.6.
Mutationis nulla exiſtente cauſa non cenſetur receſſum ab eo , quod fuit conuentum,ibid.n.5.
Mutata,& alterata prima obligatione, cui erat adiecta obligatio Cameralis,quis ea conueniri non poteſt,d.30.n.5.& vide in verbo Nouatio.
Mutato modo,& qualitate adminiſtrationis, ceſſat prima obligatio,ibid.nu.1.
Mutiana *Cautio eſt præſtanda per vxorem inſtitutam ſub conditione viduitatis,dec.187.n.2.*
Non habet locum in contractibus,dec.428.n.8
Mutuum.*Filiusfamilias non poteſt obligari ex cauſa mutui,extra vero cauſam mutui poteſt contrahere,vide* Filius.
In mutuo periculum eſt debitoris,dec.146.n.17
In mutuo requiritur probatio verſionis,dec.511.n.12
In naturam mutui tranſit , & ſecundum mutui naturam regulatur depoſitum in pecunia numerata , & ideò ſi perit , damno depoſitarij perit,vide Depoſitum.

N

NArratiua,*quæ, & quando ſit iuſtificanda , vide in verbo* Iuſtificatio.
Magis attendenda eſt diſpoſitiua,quàm narratiua,vide in verbo Diſpoſitiua.
Magis deliberatè cenſentur prolata verba diſpoſitiua,quàm narratiua,vide ibid.
A natura Actus non eſt recedendum , vt ſuperfluitas euitetur, dec.85.n.21
Secundùm naturam contractus intelligitur pactum non alienandi,vide Alienandi.
Secundùm naturam contractus naturaliter determinantur verba,quæ non ſunt determinata formaliter,vide Verba .
Nauis.*De aſſecuratione nauis,vide* Aſſecuratio .
Neceſſaria *Cauſa,quæ dicatur,vide* Cauſa.
Ex cauſa neceſſaria, & ad quam quis compelli poteſt , quid cenſetur potius factum,quàm ex cauſa voluntaria,dec.236.n.3
Ex cauſa neceſſaria ſi teſtator in vita adimpleat legatum, illud tamen debetur per hæredem,vide Legatum.
Et ex neceſſaria alienatione rei legatæ non cenſetur reuocatum lega-

Digitized by Google

legatum, vide ibid.
Ex neceſſaria dotatione non acquiritur iuſpatronatus, vide Iuſpatronatus.
Probatio neceſſaria, quando requiratur, vide Probatio.
Venditio neceſſaria, vide Venditio.
Neceſſitas *liberalitatem excludit, dec.397.n.2*
In neceſſitatibus nemo liberalis exiſtit, dec.236.n.6
Et liberalitas non exercetur, dec.240.n.14
Negatiua, *quæ, & quando ſit iuſtificando, vide* Iuſtificatio.
Diſpenſationis à quo ſit probanda, & ex quibus probetur, necne, vide Diſpenſatio.
Iuriſdictionis ut probetur, teſtes probare debent, quod oblata ſit occaſio exercendi iuriſdictionem ſciente illo, de cuius iuriſdictione agitur, & quod ille non exercuerit, quia prohibitus, dec. 325.n.11
Non factæ ſubſtitutionis probatur ex verbis teſtamenti, deciſio 433.n.3
Non publicationis reſignationis à quo, & quomodo ſit probanda, & ex quibus dicatur probata, necne, vide Publicatio.
Penſionarium non inceſſiſſe in habitu, quomodo ſit probanda hæc negatiua, vide Penſionarius.
Probatur negatiua ex diligentijs factis in libro, vbi veriſimiliter ſcriptum eſſe debebat, dec 139.n.5
Ad probandam negatiuam, quando diligentiæ dicantur ſufficienter factæ, vide Diligentia.
Item probatur negatiua per famam, quando aliter probari non poteſt, dec.325.n.15
Item probatur ex inſpectione Actorum, adn. ad dec.416.n.8
Teſtis de negatiua deponens tenetur reddere rationem, dec.215 n.6. dec.325.n.4
Etiam ſi de illa interrogatus non ſit, dec.42.n.3. dec.105.n.23
Teſtis deponens de negatiua non vſus Statuti, etiam non interrogatus tenetur reddere rationem, dec.269.n.6
Et debet affirmare ſe vidiſſe illum actum, ex quo negatiua reſultat, dec.42.n.4
Et ratio reddi debet à teſte coarctãdo negatiuam per remotionẽ actus à ſenſu, dicendo quod aliter eſſe non potuiſſet quin ipſe vidiſſet, ſeu ſciuiſſet, ibid.n.5. dec.352.n.5. dec.510.n.1
Hoc habet locum etiam in teſte, qui veriſimiliter ſit adeò informatus, vt non potuiſſet geri actus quia ipſe ſciuiſſet, d.deciſio 325.n.6. de quo vide adn. ibid. ſub n.27
Aliquando negatiua eſt coniuncta cum ſenſu, verbi gratia, quod quis non habeat biretum, & tunc non eſt neceſſe remouere actum à ſenſu, d.dec.325.n.10
Non coarctata negatiua ob ſui latitudinem non cadit veriſimiliter in ſenſu teſtis, ibid.n.9
Impoſſibile enim eſt, quòd teſtis potuerit eſſe præſens in omnibus locis, in quibus actus potuit fieri, ibid.n.8
Teſtibus de negatiua deponentibus an, & quando præferantur deponentes de affirmatiua, vide Affirmatiua.
Negligentia *excluditur ex ignorantia, & ex iuſta credulitate, dec.369.n.6*
Patroni in præſentando non probatur ex eo, quod in præſentationibus non fiat mentio de eo, vide Patronus.
Ob negligentiam Inferioris ius conferendi, & deputandi deuoluitur ad Papam, vide Deuolutio.
In negligentia notabili ſi deprehendatur impetrans, nec aliquam habeat excuſationis cauſam, procedit Regula de Annali, v. Regula de Annali.
Adiri non poteſt ſecundus executor, niſi data negligentia primi, vide Executor Apoſtolicus.
Ex negligentia recuperationis poſſeſſionis naturalis, quis non cenſetur habere ſe pro ſpoliato, niſi poſt lapſum decenny, vide in verbo Spoliatus.
Nepos, *& Frater ſuccedunt defuncto ſine filijs in ſtirpes, & non in capita, dec.56.n.4*
Non excluditur per incluſionem filiorum in inuſtitura, dec.522 num.12
Non poteſt viuo patre annullare teſtamentum ex capite præteritionis, ſed ſolùm poteſt illud querelare, dec.338.n.12
Nepotes poſiti in conditione cenſentur ex Statuto vocati, deciſio 26.n.2. & vide latè Filij in conditione poſiti.
Nepoti ex filio debetur legitima in bonis auiæ, v. Legitima.
Nepoti legitimo ex filio illegitimo cenſetur relictum contemplatione ipſiuſmet nepotis, non filij incapacis, dec.443.n.4
In ſucceſſione nepotis amita excludit auiam maternam, ſtante Statuto, quod hæreditas deuoluatur ad propinquiores conſanguineos ex linea patris, vel non deſcendentes, v. Amita.
Magis nepotes, quàm filios teſtator præſumitur voluiſſe grauare fideicommiſſo, dec.315.n.14
Neptis *non cenſetur excluſa ex ſola coniectura deducta ex excluſione filiarum, dec.514.n.14*
Niſi. *Hæc dictio ponit exceptionem ſupra diſpoſitis, d.544.n.25*
Nobilitas *apud aliquas nationes non inficitur per mercaturam, dec.322.n.10*
Attenditur potiſſimum ex conſuetudine regionis, ibid.n.11
Multum adiuuat fidem teſtis, dec.351.n.14
Diſtinctio nobilitatis non conſideratur in Monialibus, ſed omnes ſunt æquales, vide Monialis.
Nobilitate locali non contentantur Statuta Religionis Hieroſolymitanæ, ſed requirunt nobilitatem vbique pro tali communiter habitam, vide Hieroſolymitana Religio.
Nomen. *Debitoris nomen ſi fuerit aſſignatum pro dote debetur lucrum dotis, etiam ſi à marito exactum non fuerit, v.* Dos.
Debitoris nomina habita ex teſtamento, & ex ſubſtantia teſtatoris imputantur in legitimam, vide Legitima.
Identitatem rei probat nominis identitas, v. Identitas.
Actus præſumitur factus non nomine proprio, ſed alieno, quando non iure proprio competit, dec.472.n.8
Nominandi *facultas an, & quando ſit ceſſibilis, dec.456.n.4*
Eſt ceſſibilis, quando competit ex contractu, ibid.n.5
Ius nominandi poteſt ſubhaſtari, ibid.n.1
Et in alium transferri, ibid.n.2
Nominatio. *Sequuta nominatione non poteſt inuito nominato, nec abſque illius conſenſu fieri nouatio contractus celebrati pro perſona nominanda, dec.157.n.22*
De emptione facta pro perſona nominanda, plura vide in verbo Emptio.
Non vſus *quomodo, & ex quibus probetur, vide ſub v.* Vſus.
Noſtrum *quod eſt abſque facto noſtro non poteſt noſtrum eſſe eſſe deſinere, dec.133.n.6*
Notariatus *probatur ex legalitate Ordinarij, dec.38.n.4*
De tempore rogitus inſtrumenti probatur per legalitatem poſitam ad validitatem eiuſdem inſtrumenti, dec.14.n.1
In antiquis ſatis probatur ex oſtenſione plurium inſtrumentorum eiuſdem Notarij, dec.3.n.3
Notarius *Actuarius poteſt extrahere iura ſine citatione, & alijs ſolemnitatibus, vide latè in verbo* Iura.
Eius aſſertioni ſtatur ſi dicat ſe Actuarium, vel coadiutorem in officio, dec.59.n.5
Succeſſor quoque in officio poteſt prædeceſſoris ſui ſcripturas publicare ſine citatione, & decreto, alijſque requiſitis, dec.3.n.1
Et eſſe ſucceſſorem ſtatur pariter aſſertioni ipſius extrahentis, ibid.n.4
Minus eſt, quod Notarius erret in omittendo, quàm in committendo, dec.177.n.3
Non poteſt facere inſtrumentum de eo, quod tempore celebrationis inſtrumenti non interuenit, d.d.177.n.1. v. adn. ibi. lit. A.
Atteſtatio Notarij an, & quando probet executionem citationis vide in verbo Citatio.
Et an, & quando probet iuramentum teſtium, v. Iuramentum teſtium.
Et an, & quando probet iuramentum pecuniæ, v. Cenſus, *& in verbo* Numeratio.
Et an probet integram tranſportationem actorum, vide Tranſportatio actorum.

Atteſta-

Atteſtatio Notarij, licet non probet mandatum, multum tamen operatur, & magnam facit præſumptionem, dec.275.n.5
Atteſtatio Notarij, quod ipſe ſtatim intimauit ſententiam Procuratori, ſeu parti, probat illorum præſentia, dec.576.n.3
Atteſtationi Notarij ſtatur circa illud, quod fuerint ſpecificata materia, dec.282.n.5
Atteſtationi Notariorum ſtatur in probatione ſtyli, de.484.n.5
Stipulatio notarij quid operetur, vide Stipulatio.
Subſcriptio notarij operatur, vt ſcriptura dicatur ab ipſo facta, dec.38.n.3
Subſcriptio ſola notarij ſufficit, vt ſcriptura dicatur in forma probanti, & ſignum non eſt de ſubſtantia, dec.454.n.3. & adn.ibid.n.6
Sufficit, quod ſubſcriptio ſit in fine proceſſus pro ſingulis actis, de. 368.n.7
Inſtrumentum ſi careat nomine, & ſubſcriptione notarij, non eſt in forma probanti, dec.393.n.1
Ad commodum notarij rogati an, & quando probet inſtrumentum, necne, vide Inſtrumentum.
Verba notarij præſumuntur verba partium, dec.522.n.7
Et maximè quando ſunt prolata partibus præſentibus, dec.7.n.3
Verba notarij relatiua, & prolata in perſonas contrahentium, cenſentur ab ipſis contrahentibus prolata, ibid.n.4
Notario poteſt committi nudum miniſterium circa examen teſtium, dec.368.n.3. & latè adn.ibid.n.9
Notarij habent iuuenes, & ſubſtitutos, qui quicquid agunt, agunt nomine notarij principalis, dec.454.n.4
De recuſatione notarij, vide Recuſatio.
De ſuſpicione notarij, vide Suſpicio.
Notorium *non indiget probatione, & de eo poteſt Iudex extraiudicialiter ſe informare, adn.ad dec.224.n.7*
Iniuſtitia notoria, quando dicatur, & plura de ea, vide in verbo Iniuſtitia.
Nouatio *contractus celebrati pro perſona nominanda non poteſt fieri inuito nominato, nec abſque illius conſenſu, poſtquam ſecuta eſt nominatio, dec.157.n.22*
Contractus ſecundus continens diuerſa pacta irritantia, & caſſantia primum illum nouat, dec.76.n.1
Declara, vt in adn.ibid n.8
Item declara non procedere, niſi quando ſecundus eſt validus, quod eſt verum, niſi ſecundus contineat expreſſè reuocationem primi, d.dec.76.n.2. & adn.ibid.n.9
Obligationis præcedentis nouatio non inducitur per ſubſequentem, dec.447.n.2
Nouata prima obligatione, cui erat adiecta obligatio Cameralis quæ ea conueniri non poteſt, dec.30.n.5
Nouerca *deſinit eſſe talis eo ipſo, quod deſinit eſſe vxor patris, dec.351.n.17*
Nouerca, & vitricus cenſentur magis exoſi liberis primi matrimonij, quàm filijs ex ſecundo, dec.173.n.4
De nouerca, & vitrico loquitur l. hac edictali C. de ſecundis nuptijs, *non de filijs, ibid.n.3*
Dummodò principaliter non contempletur perſona nouercæ, ſeu vitrici, ſed filiorum plus poteſt relinqui filijs ſecundi matrimonij, quàm primi, d.dec.173.n.5. & adn.ibid.n.12.
Nullitas *actus non reſultat ex defectu conditionum, quando conditio reſpicit executionem, vide* Conditio.
Quando nullitas prouenit ex defectu conſenſus actus nullus poteſt ratificari, vide Ratificatio.
Allegari non poteſt ab eo, qui illi cauſam præbuit, de.140.n.10
Contractus quando poſſit opponi, necne per pupillum contrahentem cum alio pupillo, vide Pupillus.
Ex defectu authoritatis veri curatoris non tollitur per l.fin.C. ſi min.maior.fact. *vide in verbo* Curator.
Ex defectu decreti Iudicis tantùm, & non alius nullitatis ſuppletur per d.l.fin.C.ſi minor maior fact. *dec.260.n.13. & adn.ibid.n.21*
Examinis teſtium, ex quibus reſultet, & ex quibus ſanetur, necne, & alia de illius nullitate, vide Examen teſtium.
Incidenter deducta aſſumit naturam appellationis, & ſecundùm eam regulatur, licèt ſecus ſi principaliter deducatur, dec.470 num.13
Matrimonij, vide in verbo Matrimonium.
Obligationis principalis nullitas, quando faciat corruere, necne obligationem fideiuſſoris, vide Fideiuſſor.
Sententia, vide in verbo Sententia.
Nullitates *attendendæ non ſunt poſt rem iudicatam, d.508.n.1*
Fallit ſi nullitates verſentur circa iuſtitiam, tunc enim res iudicata non eſt exequenda, vide Res iudicata.
De quibus nulla fuit facta mentio non tolluntur per beneplacitum Apoſtolicum, vide Beneplacitum Apoſtolicum.
Quæ non ſunt de tribus reijciuntur ex Conſtitutione Pij IV. & Clementis VIII. dec.492.n.5 dec.508.n.2
Quando ſunt turbida, tunc videndum eſt de bono iure, dec.131 num.1
Nullitatis cauſa æquè principaliter commiſſa, quando non cenſetur deſerta cauſa appellationis, vide Deſerta.
Per viam nullitatis ſequeſtrari poteſt poſſeſſio, quatenus non eſſet ſequeſtranda per viam attentatorum, vide Sequeſtrum.
Per viam nullitatis, quando ſint reuocanda attentata, vide Attentata.
Nullitati æquiparatur notoria iniuſtitia, dec.330.n.4
Nullum *eſſe, vel non eſſe, paria ſunt, & quod nullum eſt nullum parit præiudicium, dec 496.n.9*
Nullus quando dicatur actus, & alia de actu nullo, v. Actus.
Numeratio *pecuniæ actualis, ex quibus probetur, v.adn.ad de. 355.n.7*
Vera, & realis probatur ex verbis Notarij atteſtantis de actuali ſolutione coram ſe, & teſtibus, niſi contrarium apertiſſimè probetur, dec.157.n.6.dec.355.n.5.dec.375.n.2. d.459.n.4
Ex numeratione pecuniæ, de qua conſtat ex partitis banchi, excluditur præſumptio ſimulationis, dec.195.n.3
De numeratione pecuniæ in conſtitutione, & extinctione cenſus, vide in verbo Cenſus.
Numerus *ſupplet fidem teſtium, dec.340.n.7. dec.471.n.11*
Etiam ad effectum, quod cenſeantur omni exceptione maiores, dec.351.n.4
Procedit etiam ſi omnes patiantur aliquas exceptiones, ſi ſunt vltra numerum trium, ibid.n.5
Numero plures teſtes præualent paucioribus, dec.100.n.3.dec. 322.n.9.dec.449.n.4 dec.472.n.2
Singularis continet pluralem, quando eſt eadem ratio in pluribus, quæ eſt in vno, dec.2.n.12
Singularis habetur pro genere, & continet pluralem, quando non ſumus in materia odioſa, ibid.n.10
Numeri ſingularis verba non poſſunt ad plura referri, ſed ad vnum tantùm, dec 433.n.7
Nuncius *Apoſtolicus poteſt diſpenſare etiam extra Prouinciam, & etiam perſonam non ſubditam, dec.353 n.5*
Hiſpaniarum habet iuriſdictionem in cauſis beneficialibus, deciſ. 331.n.6
Nuncius, *ſeu* Executor. *Nuncio referenti citationem executam creditur, dec 426.n.6*
Nuncij officio, vbi funguntur notarij, ſola atteſtatio notarij abſq; teſtibus probat executionem citationis, dec.426.ſub n.4. & 5
Nuncij aſſertioni non eſt ſtandum circa ſolemnitates neceſſarias in ſubhaſtatione, dec.485.n.10
Nupta. *Fœminæ etiam ſi ſint nuptæ ſunt de agnatione, adn.ad dec.293.n.23*
Et dicuntur agnatæ, vide Agnatio, *&* Fœmina.
Nuptiæ. *De dote, ſeu legato dotis in caſu nuptiarum, plura vide ſub verbo* Dos.
De donatione propter nuptias, v. Donatio propter nuptias.

O

OBiectum *aliquo modo ſapit impetratio certo modo propter illegitimitatem, vide* Impetratio.

Digitized by Google

Obiectiua eſt materia, vbi agitur de reprobando teſtes, dec.414 num.10
Materia, quæ ſapit obiectum, ſeu obiectiua non dicitur verè, & propriè, quando includit ius dantis, dec.353.n.7.& adn.ibid. num.17
Requirit probationem plenam, adn.ibid.n.18.
Et concludentiſſimam, dec.322.n.1.& adn.ibid.n.12
Et non probatur per teſtes deponentes de famu, d.dec.322.n.2
Nec per vnicum teſtem de viſu cum fama, ibid.n.3
Obitus *probari debet ab eo, qui ſe fundat, dec.228.n.1*
Probatur ex fide Parochi extracta ex libro mortuorum, deciſ. 78.n.2. & adn.ibid.lit. A. vbi latè de hac materia an, & quando ſufficiat huiuſmodi fides.
Non ſufficit iſta fides, ſed opus eſt formiter extrahere partitam prout iacet ex libro Parochi, dec.359.n.5.& adn.ibid.n.9
Item probatur per teſtes de publica voce, & fama, dec.166.n.7
Item probatur per teſtem deponentem, quia vicinus, dec.37.n.2
Et per deponentem vidiſſe mortuam, ibid.n.3
Et per dicentem ſe interfuiſſe funeri, ibid.n.4.dec.78.n.1
In menſe reſeruato ad inducendam reſeruationem requirit plenam, & concludentem probationem, dec.37.n.1
In menſe reſeruato maximè probatur ex enunciatiua Ordinarij cum concernat ipſius præiudicium, ibid.n.5
In menſe reſeruato non probatur ex publica voce, & fama, dec. 103.n.5
Declara hoc procedere, quando datur concurſus alterius prouiſionis, aliàs iuſtificatio per publicam vocem, & famam eſt ſufficiens, ibid.n.6
In poſſeſſione probatur per teſtem, quando reddit cauſam ſuæ ſcientiæ ex amicitia, & familiaritate, quam habebat cum defuncto, dec.394.n.3
Item obitus defuncti in poſſeſſione probatur ex publica voce, & fama. ibid.n.5
Et maximè quando non conſtat de aliquo titulo partis aduerſæ, d.dec.394.n.6.& adn.ibid.n.7
Alia vide in verbo Mors.
Oblatio *cenſetur facta ad deludendum, quando offerens poſtea ſemper tacuit, dec.492.n.19*
Fieri poteſt non ſolùm vltima die termini, ſed etiam vltimo momento, ibid.n.17
Hoc non procedit, quando poſt illum actum remaneret aliquid faciendum, quod non poſſet intra terminum expediri, ib.n.18
Non ſuffragatur ſi fiat lapſo termino retrouendendi, ibid.n.6.dec. 559.n.1.& adn.ibid.n.8
Item non ſuffragatur ſi non eſt pura, ſed conditionalis, d.dec.492 num.14
Quod procedit etiam in oblatione reali cum depoſito, ibid.n.15
Vt ſuffragetur, debet offerens comparere cum pecunia in manibus, dec.559.num.7
Requirit citationem, quæ etiam debet eſſe ſpecialis, & generalis non ſufficeret, d.dec.492.n.16
Verbalis non ſufficit ſtante clauſula (refectis expenſis) *ibidem num.9*
Verbalis an ſuffragetur ad perpetuandum ius redimendi, deciſ. 559.n.4.& adn.ibid.n.9
Non ſuffragatur verbalis oblatio ad hunc effectum, quando inter partes fuit conuentum, quod reſtituatur integrum pretium, d. dec.559.n.5
Obligatio *ad deponendum non intrat, donec conuertitas qualitas, ſine qua non competit actio, dec.451.n.6*
Cameralis, vide infra eius materiam ſeparatum in verbo ſubſeq. Obligatio Cameralis.
Dotis ex ſui natura tacitè continet conditionem nuptiarum, dec. 428.n.1
Facti alieni dum non impletur, committitur ſtipulatio ad intereſſe, vide Factum, *vbi alia de obligatione, & promiſſione facti alieni.*
Fideiuſſoris recipit interpretationem à veriſimili mente, vide Fideiuſſor, *vbi plura alia de illius obligatione.*
Filijfamilias, vide in verbo Filius.
Minoris, vide in verbo Minor.
Mulieris, vide in verbo Mulier.
Non extinguitur obligatio ſi fiat mutatio fundi obligati mediante ſubrogatione alterius fundi, dec.60.n.1
Prima obligatio ceſſat mutato modo, & qualitate adminiſtrationis, dec.30.n.1
Pupilli, vide Pupillus.
Solidi obligatio, vt cenſeatur remiſſa per creditorem agendo contra vnum, ſeu ſocijs an recipiendo ab eo ſolutionem pro eius rata, quæ requirantur, vide Solidum.
Obligationem eſſe ortam non dicitur ante implementum conditionis, dec.428.n.3
Obligationis principalis qualitatem non immutat recognitio bonæ fidei, vide Recognitio bonæ fidei.
Ab obligatione liberatur debitor generis reſtituendo tantumdem in genere, dec.146.n.19
Ab obligatione præcedenti ſi ortam habeat cauſa, dicitur cauſa neceſſaria, vide Cauſa.
In obligatione eſt vtrumq; alternatum, quando alternatiua eſt inter duas ſpecies, vide Alternatiua.
In obligatione generali non venit res obligari prohibita ſub pœna caducitatis, vide Generalis.
In obligatione rei non venit pars illa, quæ prohibita eſt alienari, dec.256.n.6
Sub obligatione generali omnium bonorum ſi detegatur comprehenſa res empta ſufficienter eſt ſuccurſum emptori per fideiuſſionem euictionis, vide ſub v. Euictio, *in fine.*
Liberatio facilius inducitur, quàm obligatio, vide Liberatio.
Papa non dicitur conſenſum extendere, vbi agitur non de inducenda noua obligatione, ſed de veteri conſeruanda, vide in v. Conſenſus.
Obligatio Cameralis *non cenſetur repetita in noua obligatione, dec.30.n.6*
Nec in tacita renouatione locationis, adn.ibid.n.7
Conueniri quis non poteſt obligatione Camerali, quando fuit alterata, & mutata prima obligatio, cui erat adiecta, ibid.n.5
Executio obligationis Cameralis retardari non poteſt per exceptionem læſionis vti requirentem altiorem indaginem, deciſ. 120.n.17
Nec per quamuis aliam exceptionem requirentem indaginem, dec.234.n.1.dec.406.n.17
Nec per exceptionem ſimulationis, niſi ſit concludenter probata, dec.195 n.16.& adn.ibid.n.18
An autem poſſit apponi exceptio Compenſationis, adn.ad deciſ. 342.n.7
Facultas exequendi obligationem Cameralem non venit ſub Clauſulis generalibus, ſed requirit ſpecialem expreſſionem, dec.345.n.5
Etiam ſi agatur in vim obligationis Cameralis agi non poteſt executiuè contra tertium poſſeſſorem, dec.330.n.2
An in obligatione Camerali debitor, qui fuit executiuè, & per vnicam ſententiam condemnatus, poſſit vnica ſententia fauorabili obtenta ſolutum repetere, adn.ad dec.581.n.10
Obligatus *ſoluere creditoribus non liberatur ſoluendo poſterioribus, quando habet notitiam anteriorum, vide* Solutio.
Obliuio *cadere poteſt in teſte tractu temporis, quando verò factum erat magis recens, teſtis poterat bene ſcire, & ideo non repellitur, licèt neget ſe ſciſſe, quod prius affirmauerat, dec.194 num.4*
In teſte potius præſumere debemus opinionem, quàm dolum, ibid. num 6
Præſumitur obliuio ex interuallo decennij, ibid.n.7
Obſcuritas *oritur ex pluralitate, dec.455.n.8*
Obſeruantia *conformis iuris eligendi ſi concurrat, tunc tanto magis electio in gratijs eſt grattati, vide* Electio.
Eſt attendenda etiam ſi contrarius intellectus ſit de iure verior, & præ-

Digitized by Google

& præualet proprietati verborum, adn. ad dec. 184. n. 4
Eſt attendenda in materia reuocationis teſtamenti, de. 446. n. 13
Et optima interpretatio voluntatis contrahentium, dec. 502. n. 10. dec. 511. n. 8
Et mandati, dec. 280. n. 5
Interpretatiua debet eſſe proxima diſpoſitioni, nec poteſt eſſe remota, dec. 325. n. 1
Declara, & limita, prout in adn. ibid. ſub n. 26
Interpretatiua non habet locum; vbi verba diſpoſitionis ſunt clara, dec. 184. n. 5
Non releuat, niſi probetur particulariter, & in ſpecie, d. 451. n. 7
Supplere poteſt defectum ſcripturæ, non tamen poteſt facere, quod illa ſit authentica, & in forma probanti, dec. 469. n. 5
Tribuit robur ſcripturæ, etiam ſi non conſtet de obſeruantia in omnibus capitibus, & etiam contra tertium, adn. ibid. n. 7
Vbi non concurrit obſeruantia non ſuffragatur ſolus lapſus temporis ad præſumendum conſenſum, dec. 509. n. 6. & adn. ibid. num. 7
Et iſta obſeruantia debet eſſe certa, non autem præſumpta, adn. ibid. n. 8
Ex obſeruantia, & ex lapſu 30. annorum an, & quando præſumatur beneplacitum Apoſtolicum, vide Beneplacitum Apoſtolicum.
Ex obſeruantia 30. annorum conceſſia in Emphyteuſim præſumitur non ſolùm ſolemnis, ſed etiam vtilis, v. Emphyteuſis.
Ad probandam obſeruantiam contrariam verbis conſtitutionis, & interpretationi aliàs datæ à Rota, Remiſſoria eſt deneganda, v. Remiſſoria.
Prætextu obſeruantiæ non poteſt aliquid prætendi, quod ſit directè contra diſpoſitionem, dec. 184. n. 6
Obſtaculum. Quot ſunt obſtacula, tot requiruntur diſpenſationes, & habilitates, dec. 109. n. 6
Alia ſupple in verbo Impedimentum.
Obſtatiua ſingularitas teſtium, vide Singularitas.
Obtenta beneficia non eſt neceſſe iuſtificare, quando quis eſt paratus illa dimittere, dec. 490. n. 1
Tempus decreti de dimittendo, quando non currat, vide ſub ver. Dimittere.
Ratione beneficij obtenti, quando non currat tempus ad ſe promouendum ad ordines Sacros, vide in verbo Tempus.
Valor beneficiorum obtentorum, quomodo probetur, vide Valor beneficiorum.
Occultans, ſeu recuſans exhibere ſcripturas, præſumitur, quod illa contra ſe faciant, dec. 521. n. 6 dec. 537. n. 3
Occultum non dicitur, ſed manifeſtum, quod probari poteſt, dec. 395. n. 15
Odioſum. In diſpoſitione quantumuis odioſa, & correctoria, etiam ſi verba deficiant, caſus dicitur comprehenſus, vbi viget ratio expreſſa, dec. 293. n. 14
In materia etiam odioſa, verba generalia ſunt generaliter intelligenda, dec. 327. n. 3. & 4
Item etiam in materia odioſa verba retinent latitudinem ſuæ ſignificationis, quam habent ex eorum propria ſignificatione, dec. 516. n. 3
In quacumque materia odioſa ſuperfluitas non admittitur, vide Superfluitas.
Odium capitale eſt iuſta cauſa abſtinendi à coactione effectuandi ſponſalia, vide Sponſalia.
In odium eius, qui cœpit poſſeſſionem, illa habetur pro bona, etiam ſi fuerit iniuſtè capta, vide Poſſeſſio.
Oeconomus, vide Economus.
Officialis exhibens in carceribus ſubſtitutum, qui deliquit in officio liberatur, dec. 233. n. 3
Procedit hoc in officiali publico, qui ratione officij habet perſonas ſubordinatas, & ſolet vti ſubſtitutis, ſecus in alio officiali, qui non poterat, nec debebat exercere per ſubſtitutum, ſed per ſe ipſum, ibid. n. 4
De officiali in materia ſocietatis officij, v. Societas officij.
Officium ſuum non ſolet Iudex impertiri, niſi illi, qui eſt omni actione deſtitutus, dec. 503. n. 4
Officio Iudicis nobili, ſi ſit petita executio, ſententia debet exequi ab eo Iudice, à quo fuit lata, vide Sententia.
Ex officio Iudicis facta purgatio attentatorum dicitur remedium extraordinarium, & quando ei non ſit locus, v. Attentata.
In officio delinquere fatis dicitur, qui delinquit contemplatione officij, ſeu prætexta, calore, vel occaſione officij, dec. 233. n. 6
Oldradus conſ. 229. an procedat etiam in vacatione per reſignationem, v. adn. ad dec. 215. ſub n. 8
Effectuatio collationum, & præſentationum quomodo probetur iuxta d. conſ. Oldrad. vide Collatio, & in v. Præſentatio.
Oleum Sacrum. Miniſtratio Sacri olei probat Diœceſim, & ius Diœceſanum, dec. 434. n. 13
Omiſſio. In omiſſione ſuppleri poteſt inſtrumentum, de. 177. n. 2
Minus erat Notarius in omittendo, quàm in committendo, vide Notarius.
Omiſſa vna via an, & quando quis aliam aggredi poſſit, v. Via.
Omnis. Hæc dictio vniuerſalis neminem excludit, & idem operatur, ac ſi de ſingulis eſſet facta expreſſio ſpecialis, dec. 315 num. 11
Nec poteſt referri ad duos tantùm, ſed prædicatur de pluribus, d. dec. 315. n. 12. & 15 vbi reprobatur Bero contrarium tenens.
Ad omnia refertur clauſula in fine commiſſionis appoſita, vide Clauſula.
De clauſula (omneſque alios,) & de clauſula (omni meliori modo,) vide in eod. verbo Clauſula.
Oneroſa cauſa eſt fauorabilior, quam lucratiua, dec. 492. n. 12
Et magis ſuffragatur, ibid. n. 11
Onus probandi, cui incumbat, vide plures caſus in verbo Probandi onus.
Onera matrimonij pertinent ad maritum, dec. 80. n. 5
Maiora onera incumbunt nuptis, quàm Monialibus, dec. 63. n. 7 vbi n. 8. vide rationem.
Pro oneribus matrimonij datur dos, & debentur fructus dotis, tàm in matrimonio carnali, quàm in ſpirituali, & dos debet eſſe apud eum, qui onera ſuſtinuit, & ſolui poteſt etiam ſocero, quando ſuſtinuit onera matrimonij, vide ſub v. Dos.
Onera matrimonialia non conſtituunt in mora, vbi agitur de lucro dotali, ſed requiritur interpellatio, licèt ſecus ſit reſpectu dotis, vide ibid.
Oneribus detractis intelligitur clauſula (dummodo remaneant centum, vel mille,) & quænam onera ſint deducenda, vide in verbo Penſio.
Oneribus deductis dicuntur fructus, vide Fructus.
Oneribus deductis deponere debent teſtes ad probandum valorem, vide Valor.
Onerum ſolutio probat dominium, dec. 572. n. 1
Opinio conciliant contrarias ſententias eſt tenenda, dec. 574 num. 6
Contrahentium magis inſpici debet, quàm veritas ipſa in his, quæ ab eorum voluntate dependent, dec. 255. n. 5
Teſtatoris attendenda eſt ad interpretandam eius voluntatem, dec. 544. n. 32
Oppoſitor. Plures oppoſitores, quando dicantur iudicialiter procedere, dec. 515. n. 1
Poſt oppoſitorum appellationem interpoſitam facta collatio, & præſentatio eſt attentata, v. Collatio, & Præſentatio.
Optio non habet locum in menſe reſeruato, dec. 478. n. 2. & adn. ibid. n. 5
Oratio vnica, quæ regitur ab vnico verbo, vna eademq; determinatione determinatur, dec. 190. n. 2
Orator. An ſupplicatio præſumatur porrecta ab eo, vel de mandato illius, qui pro oratore in ea eſt nominatus, vide Supplicatio.
Ordinans. Actus attribuitur ordinanti, non exequenti, v. Actus.
Ordinariè, ſeu ordinaria via, quando agi poteſt, non eſt locus remedio extraordinario, dec. 503. n. 3

Pro-

Digitized by Google

Procedendum eſt ordinariè, non executiuè inter plures prouiſos Apoſtolicos, cùm habeant parem titulum, dec.46.n.6

Ordinarius *cenſetur feciſſe actus potius nomine proprio, & ex facultate, quam habet ex iure communi, quàm iure delegato, dec.325.n.25*

Viſitare non poteſt Hoſpitale, quando in fundatione fuit dictum, quod per certam perſonam, & non per aliam fieri debeat viſitatio, adn.ad dec.8.n.4

Ordinario multum eſt deferendum circa qualitatem beneficiorum ſuæ Diœceſis, dec.482.n.6

Et circa congruitatem fructuum dictorum beneficiorum, deciſ. 483.n.7

Ab Ordinarij iudicio, quando, & ad quem effectum detur appellatio in materia electionis ad parochiales, v. Concurſus.

Ad Ordinarium ſpectat cognoſcere de diſpenſatione, vide Diſpenſatio.

De ordinario lex confidit, vbi agitur de pia cauſa, dec.132.n.9

Ex literis ordinarij probatur clericatus, vide Clericatus.

Præſumitur pro iudicio ordinarij, dec.11.n.3

De prouiſione facta ab ordinario, vide in verbo Prouiſio.

*Alia ſupple, & dic prout in v.*Epiſcopus.

Ordinatorium *Statutum Vrbis non ſeruatur extra Curiam Capitolij, adn.ad dec.282.n.8. loquens de Statuto diſponente, quod principalis ſi præſens ſit, per ſeipſum præſtare debeat iuramentum calumniæ, dec.352.n.7. loquent de Statuto lib.1 cap.158. & adn.ibid.n.11*

Ordinatoria quando reſpicit ſtylum, Iudex poteſt de eo ſe extraiudicialiter informare partibus non vocatis, ſecus ſi deciſoria, vide Stylus.

Ordo *eſt ordinem non ſeruare in vltimis audientijs, d.176.n.10*

Penes ordinem iudicij non attenditur plenaria cognitio, ſed penes qualitatem probationis, vide Cognitio.

Clericalis ordo, vide ſub verbo Clericus.

Tempus ad ſe promouendum ad ordines Sacros ratione beneficij obtenti, quando non currat, vide Tempus.

Originale. *Habetur pro originali exemplum ſolemniter extractum ad effectum, vt illi fides adhibeatur, non autem vt ex eo aliud exemplum poſſit ſumi, dec.432 n.2*

Originalium loco habentur iura extracta à Notario actuario, dec.454.n.1

Originalis cauſa contractus eſt attendenda, & magis attendendus primus contractus, qui dedit cauſam ſecundo, quàm ſecundus, dec.502.n.2

Origo *patris tranſit in filium, dec.455.n.12*

Et filius ſequitur originem patris, dec.279.n.19

Ornatus. *Bulla Gregorij XIII. ſuper iure Congrui in dubio eſt interpretanda, vt faueat ornatui Vrbis, vide* Retractus.

P

PActum *continens iniquitatem eſt maximè reprobatum in contractu ſocietatis, quæ in ſupremo requirit bonam fidem, cùm ſit ad inſtar cuiuſdam fraternitatis, vide* Societas.

Nec valet pactum, quod in ſocietate damna, & lucra non debeant eſſe communia, vide ibid.

De renouando, vide in verbo Renouatio.

De retrouendendo, vide Retrouenditio.

Initum ad fauorem alicuius quale dicatur, & quomodo ſit intelligendum, vide Fauor.

Non alienandi intelligitur ſecundùm naturam contractus, deciſ. 520.n.8

Stante pacto reficiendi melioramenta præſumitur datio in ſolutum, non pignus, vide Datio inſolutum.

Palam *contrahens in caſu prohibito præſumitur errare, vide* Errare.

In his, quæ palam, & publicè fiunt, ceſſat fraudis ſuſpicio, vide in verbo Fraus.

In matrimonio palàm, & publicè in facie Eccleſiæ contracto præſumitur bona fides in coniugibus, vide Matrimonium.

Papa *concurrit cum quolibet Ordinario, & concurrendo non facit illi iniuriam, dec.231.n.9. & adn.ibid.n.13. vbi dicitur Ordinarius Ordinariorum.*

Et poteſt præuenire, dec.500.n.7

Et conferre poteſt præueniendo tamquam de reſeruato non obſtante indulto, vide in verbo Indultum.

Quomodo dignoſcatur, quod velit concurrere, & præuenire, & an, & quando velit conferre vti reſeruatam, vide adn. ad dec.314.n.6

Ci prouideat cum clauſula (dummodò collatio ad nos hac vice pertineat) *declarat nolle prouidere, niſi quatenus beneficium reſeruatum exiſtat, vide* Clauſula.

Non attentat, dec.2.n.2

Nec vitio attentatorum notari poſſunt literæ Apoſtolicæ, ib.n.1

Poteſt tamen eſſe attentata poſſeſſio capta vigore prouiſionis factæ à Papa, dec.10.n.2 & adn.ad d.dec.2.n.15

Et huiuſmodi literæ Apoſtolicæ non excuſant ab attentatis, quando in eis non fuit facta mentio de lite, dec.305.n.5

Non dicitur conſenſum extendere vbi agitur non de inducenda noua obligatione, ſed de veteri conſeruanda, dec.60.n.3

Præſumitur quod non conceſſiſſet, vel difficilius ſi Gratia alteri præiudicium infert, dec.150.n.5

Alia de hoc vide in verbo Subreptio.

Si confirmet Statuta, illa dicuntur Papalia, vide Statutum.

Verus, vel ſchiſmaticus Papa an fuerit Ioannes XXIII. vide dec.289.n.1

Antequam ſit detectum, quòd quis ſit verus Pontifex, dum ſchiſma eſt in Eccleſia Dei propter controuerſiam Pontificatus, cadit probabilis error facti penes illos, qui vni adhærent d.dec.289.n.5

A Papa Schiſmatico obtentum priuilegium an valeat, vide Priuilegium.

Papæ atteſtatio, qui ſæculariꝫationem fecit, benè iuſtificat ſæculariꝫationem narratam, dec.411.n.2

Papæ aſſertioni an, & quando ſtandum ſit, adn.ad de.239.n.10

Papæ narranti factum proprium, vel etiam alienum ſecum geſtum creditur, d.dec.239.n.6

Paraphernalia *ſunt ſeparata, & diſtincta à dote, nec gaudent priuilegijs dotis, dec.80.n.3*

Et de eis non eſt idem iudicandum, quod de dote, ſeu augmento dotis, ibid.ſub n.6

Acconcium quoque eſt diuerſum à bonis Paraphernalibus, vide Acconcium.

Fructus bonorum Paraphernalium ſpectant ad vxorem, & non ad maritum, maximè quando mulier eſt competenter dotata, d.dec.80.n.6. & adn.ibid.n.10

Eos tamen maritus conuertere poteſt in vſum communem, d.dec. 80.n.8

Parentes *de iure communi poſſunt hæreditatem ſuam inæqualiter diuidere inter filios, dummodò vnicuique legitimam ſuam aſſignent, dec.398.n.1*

Parentum commune votum eſt hæreditatem ſuam perueniri ad filios, & deſcendentes, dec.244.n.3. & dec.329.n.9

Paria *ſunt non eſſe, vel nullum eſſe, dec.496.n.9*

Non facere inuentarium, & minus legitimè facere, ibid.n.2

Non recuſare, vel recuſare, ſed minus validè, dec.518.n.6

Scire, vel de facili ſcire poſſe, 127.n.7

Soluere creditori, vel alteri in eius gratiam, dec.511.n.26

Paritas *tituli plurium prouiſorum, operatur, vt agendum ſit via ordinaria, non autem executiua, vide* Titulus.

Parito. *Clauſula* Parito Breui, *obſtat cuicumq; tertio venienti ad cauſam, etiam quòd ad ipſum non ſpectet parito, d.36.n.2*

Parochia. *Intra limites ſuæ Parochiæ, Parochus habet aſſiſtentiam iuris communis ſuper decimis, vide in v.* Decimæ.

Parochialis *Eccleſia probatur ex pluribus prouiſionibus factis tamquam de Parochiali, dec.504.n.1*

Etiam Eccleſia Cathedralis poteſt eſſe Parochialis, vide Cathedralis.

Etiam Eccleſia non Parochialis poteſt habere Cœmeterium, vide Cœme-

Digitized by Google

Cœmeterium.
Eccleſia Parochiali diruta non amplius remanent iura Parochialia, quia non entis nullæ ſunt qualitates, dec.387.n.1
Amplia, vt diruta Eccleſia Parochiali, non ſolùm remanet extincta Parochialitas, ſed etiam beneficium ipſum non obſtante prætenſa tranſlatione, dec.405.n.1
Eccleſia Parochialis ſi transferatur in aliam Eccleſiam, deſinit eſſe Parochialis, dec.387.n.2
Et maximè quando alia Eccleſia, in quam eſt facta tranſlatio, ipſa etiam eſt Parochialis, non enim poſſunt dari duo beneficia Curato, & duo Curati in vna eademq; Eccleſia, ibid.n.3
De concurſu ad Parochiales, & quid in eo ſit conſiderandum, & an, & quando ſit neceſſarius in Parochialibus iuriſpatronatus, & quando, & ad quem effectum in eo detur appellatio à iudicio Ordinarij, & Metropolitani, & à relatione examinatorum, & alia ſimilia, vide Concurſus.
Parochialitas *habet contra ſe iuris præſumptionem, cùm beneficia præſumantur ſimplicia, dec.387.n.4*
Probari debet iuxta requiſita Parochialitatis, ibid.n.6
Præcipuum requiſitum eſt reciproca, & viciſſitudinaria neceſſitas miniſtrandi, & accipiendi Sacramenta inter Curatum, & eius Populum, ibid.n.7
Et ex ſola adminiſtratione Sacramentorum non infertur ad d. neceſſitatem, & ideo teſtes vltra depoſitionem ſuper adminiſtratione Sacramentorum debent etiam deponere de d. neceſſitate, ibid.n.8
Item requiſitum Parochialitatis eſt diſtinctio limitum, ib.n.9
Item Parochialitatis ſigna ſunt poteſtas fori pœnitentialis, & locus certis finibus conſtitutus, in quo degit populus, cui per vnicam Rectorem Sacramenta adminiſtrantur, dec.504.n.2
Non probatur Parochialitas ex cura animarum, quia poteſt eſſe cura ſine Parochialitate, d.dec.387.n.10
Item non probatur ex fonte Baptiſmi, ibid.n.11
Item nec ex Cœmeterio, cùm Cœmeterium poſſit habere Eccleſia etiam non parochialis, ibid.n.12
Item nec ex prouiſionibus factis per Concurſum, quia Epiſcopi poſſunt prouidere etiam de beneficijs non parochialibus per concurſum, ibid.n.15
An parochialitas remaneat extincta ſi ſit diruta Eccleſia Parochialis, & etiam ſi ſit deinde tranſlata in aliam Eccleſiam, vide in præcedenti verbo Parochialis.
Articulus concernens fines parochialitatis in materia decimarum eſt releuans ad obtinendam remiſſoriam, v. Remiſſoria.
Parochiani *negligente Parocho poſſunt ſuſcipere defenſionem Eccleſiæ, dec.381.n.1*
Parochus *habet aſſiſtentiam iuris communis ſuper decimis intra limites ſuæ parochiæ, dec.449.n.1*
Alia de decimis parocho debitis, & quid in Regnis Hiſpaniarum, vide Decimæ.
Non poteſt prætiudicare Eccleſiæ, dec.504.n.7
Non prohibetur eſſe teſtis pro eo, quem baptizauit, dec.351.numero 12
Parochi fides an, & quando probet obitum, v. Obitus.
Parochi præſentia in matrimonio requiritur de forma, vide Matrimonium.
Ex aſſertione parochi aſſerentis ſe habere licentiam inducitur bona fides in coniugibus, vide Coniuges.
Alia vide in verbo Curatus.
Pars aduerſa. *Confeſſio partis aduerſæ quid probet, & quomodo ipſa probetur, vide* Confeſſio.
Pro facto partis, quando habeatur factum Iudicis, vide in verbo Iudex.
Verba Notarij, quando cenſeantur verba partium, vide in verb. Notarius.
Pars *eſt eiuſdem naturæ, & qualitatis, cuius eſt totũ, d.535.n.21*
Includitur in toto, dec.92.n.2
Totum infert quamlibet ſui partem, vide Totum.
Pars prohibito alienari non venit in obligatione rei, d.256.n.6
Deciſiones Papales.
Etiam pars venit appellatione hæreditatis, dec.219.n.5
Vna pars conſtitutionis aliam declarat, dec.87.n.10
Vna pars teſtamenti aliam declarat, dec.236.n.13
Hoc procedit, quando ſubeſt eadem ratio, dec.514.n.8
Vna tantùm pars rei ſi vendatur, non autem tota, valor rei diminuitur, vide Valor.
Non ſingulæ partes contractus, ſed totus contractus iudicari debet ad dignoſcendam eius iuſtitiam, v. Contractus
Partem fideicommiſſi alienans non cadit à tota hæreditate, ſed tantùm à parte alienata, vide Fideicommiſſum.
A parte tantùm alienata cadit emphyteota alienans emphyteuſim ſine conſenſu domini, vide Emphyteota.
Partem penſionis ſi exigit penſionarius, cenſetur eſſe in poſſeſſione totius, ſi conſtet de voluntate limitata ſoluentis, v. Penſionarius.
Pro parte acceptari, & pro parte non, non poteſt lis mota, ſed debet aut in totum approbari, aut in totum reijci, v. Lis.
Pro parte acceptare contractum, & pro parte non, Eccleſia, & minor non poſſunt, licèt ad eorum fauorem iudicium poſſit claudicare, vide Claudicare.
Participium *præteriti temporis denat actum perfectum, & conſumatum, dec.117.n.2*
Partitę, *quando ſunt modicæ non ſolet confici inſtrumentum, nec teſtes adhiberi, dec.566 n.1*
Debiti, & crediti partitas ſi contineat liber non poteſt acceptari quoad creditum, niſi etiam acceptetur quoad partitam debiti, vide Liber.
Declaratio, quòd quis velit ſtare partitis pro, & contra eũ, quãda præiudicet, & an fieri poſſit per procuratorem ſine ſpeciali mandato, vide Declaratio.
Partitarum contrapoſitio inducit compenſationem, vide Compenſatio.
Libri parochi partita an, & quando probet obitum, v. Obitus.
Pater *adiuiſſe, quando dicatur hæreditatem maternam pro filijs, vide* Hæreditatis aditio.
Alere filium, quando non teneatur, vide Alimenta, *in princ.*
Alienare poteſt bona filij ſine decreto, quando eſt vſufructuarius, d.dec.334.n.6. & latiùs adn.ibid.n.12
Et patris conſenſus requiſitus in alienatione bonorum filij non eſt neceſſarius, niſi in his bonis, in quibus pater habet vſumfructum, dec.391.n.2
Hoc procedit non obſtante ſtatuto requirente conſenſum patris in quocumq; inſtrumento filij, quia d. ſtatutum intelligendum eſt in caſu, in quo patri eſſet debitus vſusfructus, ibidem numero 3
Authorizare non poteſt contractum filij reſpectu bonorum filij, quorum non habet adminiſtrationem, nec vſumfructum, dec.260.n.12
Diſponendo ad fauorem filiorum videtur recedere à ſtatutaria excluſione, ita ut ſucceſſio cenſeatur redacta ad terminos iuris communis, vide Statutum excluſiuum fœminarum.
Diuidere poteſt de iure communi hæreditatem ſuam inæqualiter inter filios, dummodò vnicuique ſuam legitimam aſſignet, dec.398.n.1
Prouidere velle filio in dubio præſumitur, dec.244.n.2
Et patrum commune votum eſt, quod bona ſua ad filios, & deſcendentes perueniant, ibid.n.3.dec.329.n.9
Rationem reddere tenetur, vt quilibet alius tutor ſi ſit tutor, & curator filij, dec.334.n.8. & adn.ibid.n.13
Hoc procedit, quando bona pleno iure ſpectant ad filium, & pater non habet vſumfructum in illis, ſecus autem ſi habet vſumfructum, d.dec.334.n.9. & adn.ibid.d.n.13
Relinquere an poſſit plus filijs ſecundi matrimonij, quàm primi, & an relictum filijs ſecundi matrimonij cenſeatur relictum contemplatione patris, & alia ſimilia de materia l. hac edict. C. de ſecund. nupt. *vide* Filij.
Stipulari poteſt pro filia, dec.328.n.3. & adn.ibid.n.10
Etiam ſi filia ſit abſens, d.dec.328.n.4

Digitized by Google

Vſumfructum quando non acquirat in bonis relictis filijs, vide in verbo Viuſfructus.
Paterfamilias vt quis probetur ſunt neceſſarij plures actus cum pluribus, & diuerſis perſonis geſti, qui cadere non poſſint in eo, qui non ſit paterfamil. dec. 182. n. 5
Pro patrefamilias quis dicitur ſe gerere, quando id publicè omnibus notum eſt, aut certè magna ex parte, illis præſertim, qui negociationi addicti ſunt, ibid. n. 7
Ex patrisfamilias deſtinatione fundus poteſt ad libitum ſecari, & plures effici poſſunt fundi, vide Fundus.
Patre inſcio eligere ſibi maritum, & literas amaſio ſcribere virginali pudori non conuenit, vide Virgo.
Patris ciuilitas tranſit in filium, dec. 372. n. 6
Probat etiam patris origo, & domicilium, deciſ. 279. n. 19. deciſ. 455. n. 12
Patris confeſſio non præiudicat filio, dec. 506 n. 5
Hoc non procedit, quando confeſſio aliunde eſt adminiculata, ibid. n. 6
Item non procedit in his, quæ veniunt ex pacto, & prouidentia, dec. 522 n. 13
Patris conſenſus, qui eſt neceſſarius ad hoc, vt eius filiusfam poſſit ſtare in iudicio, quando dicatur adeſſe, & quando poſſit interuenire, & quando habeatur pro præſtito, vide Filius.
Patris factum præſumitur ſciri per filium, maximè ſi ſit factum notabile, & concurrat longum temporis ſpatium, deciſion. 82 num. 3
Patris maledictio eſt perhorreſcenda, dec. 414. n. 2
Patris perſona non eſt diuerſa à perſona filij, dec 498. n. 7
Patris puritas neceſſario concludit puritatem filij, vide in verbo Puritas.
Inter patrem, & Religionem Hieroſolymitanam, teſtes examinati ſuper materia imparitatis, probant etiam inter eamdem Religionem, & filium, & vide ibid.
Patris ſucceſſio dicitur quaſi debita filio, & illius priuatio ſonat potiùs in damnum, quàm in lucri amiſſionem, deciſione 326 num. 22
A patre ſeorſum habitare debet filiusfamilias, ac etiam ſimul publicè habere pro patrefamilias, vt eius obligatio ſubſiſtat, & qui nititur in obligatione filij vtrumque tenetur probare, dec. 182. n. 2
A patre abſentis ſeorſum habitare, vel ſimul cum eo cohabitare, quando dicatur ſitus, vide Filius.
In donatione inter patrem, & filium eſt neceſſaria inſinuatio, dec. 334. n. 4. & adn. ibid. n. 11
Quod procedit etiam in donatione, & renunciatione facta per filium ad fauorem patris, ibid. n. 5
Statutum prohibens minorem contrahere ſine certa ſolemnitate non habet locum, quando minor contrahit cum patre, ibidem num 3
Sed in adn. ibid n. 10. vide contrarium.
Pro patris iudicio magis præſumitur, quando cum affectione concurrit commune intereſſe cum filio, ibid. n. 7
Patientia, *& ſcientia aduerſarij, quando requiratur, necne ad acquirendam poſſeſſionem, vide* Poſſeſſio, *in princip. Non datur ſine ſcientia, dec. 417. n. 6*
Per patientiam multa tolerantur, quæ ſi in iudicium deducantur exigente iuſtitia tolerari non debeat, & ideo tolerantia non ita de facili inducit conſuetudinem, v. ſub v. Tolerantia.
Patrimoniale. *Beneficia etiam patrimonialia comprehenduntur ſub Regula Octaua, vide* Regula Octaua.
Etiam de bonis patrimonialibus diſponere non poſſunt milites Hieroſolymitani, v. Hieroſolymitani Milites.
Patrimonium *adeuntis dicitur hæreditas poſtquam eſt adita, & non eſt amplius hæreditas, largè tamen loquendo dici poteſt hæreditas, vide* Hæreditatis aditio.
Patronatus, *vide in verbo* Iuſpatronatus.
Patronus *admittens alium ad ſecum compræſentandum eo ipſo conſtituit illum in quaſi poſſeſſione præſentandi, dec. 417. n. 5 & latè adn. ibidem ſub numero 13*
Et non poteſt obijcere, quod ille, qui fuit per eum admiſſus non ſit patronus, aut quod non habeat ius præſentandi, deciſione 452 num. 15
Negligens in aliquibus præſentationibus ſibi non præiudicat in alijs, ibid. n. 8
Negligentia patroni in præſentando non probatur ex eo, quod in præſentationibus non fiat mentio de ea, ibid. n. 7
Non præſumitur habere animum priuandi compatronos iure præſentandi, ibid. n. 11
Et ſi habeat talem animum requiritur de hoc ſcientia in alijs compatronis, ibid. n. 12
Præſentans præſeruat poſſeſſionem aliorum compatronorum, dec. 417. n. 9. & adn. ibid. n. 15. d. dec. 452. n. 9
Declara hoc procedere ſi conſtat alios compatronos per prius fuiſſe in quaſi poſſeſſione præſentandi, v. dec. 417. n. 10. & adnot. ibid. d. n. 15
Præſentandi ius non præſcribit compatronus, niſi appareat illum habuiſſe animum præſcribendi, dec 452 n. 10
Præſentare poteſt non obſtante, quod conſtituerit procuratorem ad præſentandum, ibid. n. 18
Procuratorem conſtituere ad præſentandum, ſeu alteri concedere facultatem præſentandi an, & quando poſſit antequam beneficium vacet, vide dec. 420. n. 5. & latè de hac materia, adn. ibid. n. 9
Regulariter hoc non poteſt, *d. dec. 420. n. 3*
Quod procedit non obſtante illius iuramento, & confirmatione ſuperioris, ibid. n. 4
Compatrono laico facta donatio iuriſpatronatus valida eſt etiam ſine conſenſu, & confirmatione Ordinarij, adnotat. ad d. deciſ. 420. n. 7
Patronorum ſcientia requiritur, & quod Ordinarius conferat animo acquirendi libertatem ad hoc, vt præſcribatur libertas Eccleſiæ, dec. 452. n. 13. & adn. ibid n. 24
In patronis temporalibus loci vbi eſt ſitum beneficium præſumitur vſurpatio, dec. 222. n. 1. & ibid. n. 10. dec. 397. n. 4
Alia vide, & ſupple in verbo Iuſpatronatus, *& in verbo* Præſentatio.
Patruelis. *A Statuto excluſiuo fœminarum non excluduntur ſorores propter patrueles, vide* Statutum excluſiuum fœminarum.
Pauper. *Conſanguineos pauperes an poſſit dotare Prælatus de fructibus beneficij, vide* Prælatus.
Paupertas *eſt iuſta cauſa reſeruandi reſtitutionem fructuum, & expenſarum in fine litis, adn ad dec. 361. n. 5*
Cum paupertate ſi concurrat præſumptio boni iuris, alimenta ſunt ſubminiſtranda nepoti agenti ad hæreditatem aui, vide Alimenta.
De probatione paupertatis ad effectum conſequendi alimenta, & ſumptus litis ab aduerſario, vide in verbo Expenſæ.
Pecunia *conuerti non poteſt per adminiſtratorem Burſæ, niſi in vſum deſtinatum, vide* Adminiſtrator.
Frumentaria, ſeu deſtinata ad vſum frumenti non poteſt in alium vſum conuerti, & moram ſolutionis non recipit, vide ſub verbo Frumentum.
Ex pecunia aliena quis poteſt ſibi acquirere, & ex propria alteri, vide in verbo Acquirere.
Pecuniæ numeratio qualiter probetur, & alia de ea, vide in v. Cenſus, *& in verbo* Numeratio.
Solutio, in qua pecunia fieri poſſit, vel debeat quando reperitur eadem pecunia, quæ eſt in obligatione, & quando illa fuit mutata, vide in verbo Solutio.
Verbum (Pecunia) *in ſubhaſtatione non intelligitur ſtrictè pro pecunia, quæ ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione, deciſ. 28. num. 1*
Penſio, *ſeu affictus, vide* Affictus.
Penſio *ſuper* Beneficijs. *Aliud eſt quod ſit ceſſa penſio, & aliud quod ſit ceſſa cõmoditas, & fructus, nã cõmoditas poteſt cedi poten-*

Digitized by Google

potentiori quicquid ſit de ipſa penſione,dec.440.n.7
Eſt onus reale cohærens beneficia,dec.507.n.1
Exacta literis non expeditis eſt nulla, latè adn.ad.dec.440.n.8
Quando penſio prætenditur annullata ob exactionem factam ante literarum expeditionem probari debet exactio, ibid.n.1
Talis exactia non probatur ex confeſſione penſionarij;ſi iſta confeſſio fuit à Titulari impugnata,& ſuper impugnatione obtinuit,ibid.n.2
Penſionis exactio ante expeditionem litterarum non probatur facta ex data relaxationis literarum in plumbo, quia poſſibile eſt,quod poſt plumbationem in plumbo permanſerint, ibid. num.4.& 5
Probationes,quæ non fuerunt ſufficientes ad probandam exactionem in iudicio manutentionis,multo minus ſufficere debent ad eam probandam ad effectum annullandi penſionem , d.deciſ. 440.n.3
Circa poſſeſſionem exigendi penſionem , confeſſia probat ad fauorem confitentis,quando eſt multum veriſimilis , & ex quibus reddatur veriſimilis,habetur in dec.275.n.6
In quaſi poſſeſſione exigendi penſionem non conſtituunt ſolutiones factæ ab œconomo Eccleſia vacante,dec.275.n.8.& latè adn.ibid.n.22
Nec ſolutiones factæ à reſeruatario fructuum, d.dec.275.n.9.de quo vide adn.ibid.n.23
Faciunt tamen indicium,quod etiam per prius penſionarius eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi,d.dec.275.ead.n.9
Ex penſionum exactione à prædeceſſore,penſionarius cenſetur eſſe in poſſeſſione etiam contra ſucceſſorem,qui nunquam ſoluit, d.dec.275.n.1.&adn.ibid.n.17
Penſionis reſeruatæ, pluralitas ſolutionum cum diuturnitate temporis , & ſumma notabilis pecuniarum ſolutarum deſeruiunt pro adminiculis ad præſumendum mandatum in ſoluente,d.dec.275.n.4.& adn.ibid.n.19
Exigere penſionem in pecunia,aut in grano , & ſi mallet in tot ducatis de Camera electio eſt penſionarij, dec.431.n.1
Partem penſionis ſi exegit penſionarius,cenſetur eſſe in poſſeſſione reſpectu totius,niſi conſtet de voluntate limitata ſoluentis, adn.ad dec.557.n.11
Extinguitur penſio per contractum matrimonij , dec.18.n.1. & adn.ibid.n.6
Etiam ſi non ſit ſecuta copula carnalis,adn.ibid.n.7
Et etiam ſi matrimonium fuerit nullum , & de facto , adn.ibid. num.8
Declara tamen , quod penſio non poteſt dici extincta per matrimonium quamdiu lis pendet ſuper validitate matrimonij, adn.ibid.n.9
Non extinguitur per matrimonium,quando eſt reſeruata non vti Clerico,ſed vti benemerito,adn.ibid.n.10
Item non extinguitur per ſponſalia de futuro, adn.ibid.n.11
Diſpenſatio ad retinendam penſionem non obſtante matrimonio intelligitur etiam ſi matrimonium fuerit contractum cum corrupta,dec.516.n.2
De priuilegijs Militum Lauretanorum retinendi penſiones non obſtante matrimonio,vide Lauretani Milites.
Impoſitia penſionis valorem beneficij non probat , quia penſio poteſt reſeruari etiam ſuper diſtributionibus quotidianis,dec. 540.n.1
Incapax penſionis eſt Bigamus,vide Bigamus.
Reductio penſionis non poteſt prætendi , quando non probatur cauſa aliqua , & multo minus quando omnis reductio fuit in literis reſeruationis prohibita,dec 431.n.11
Reſeruatia penſionis non efficitur conditionalis per conditionem illi adiectam,dec.117.n.4
Reſeruationis tempus eſt attendendum,dec.431.n.6
Temporalis penſio non deducitur de valore beneficij ad effectum regulæ , ſicut nec etiam ad effectum expeditionis literarum Apoſtolicarum,dec.490.n.3.& adn.ibid.n.9.vbi ſecus dicitur de penſione perpetua.
Titulari,qui penſionem ſoluere promiſit, etiam ſi agat ad illius nullitatem,dummodò interim ſoluat, non dicitur contrauenire iuramento,dec.523.n.9
Translatio penſionis de vno beneficio ad aliud nullum de nouo infert præiudicium penſionario,ſed ſolùm ipſi beneficia, deciſ. 60.n.2
In tranſlatione extinguitur penſio antiqua , & reſeruatur noua, dec.18.n.4
Dum penſio transfertur ideo proceditur per viam caſſationis vt ſciatur quis poſſit exigere , & per cuius obitum ſit vacatura, adn.ad d.dec.18.n.14
Tranſlata penſio non eſt noua penſio , ſed antiqua , adn.ibidem num.12
Fallit quando antiqua eſt penitus extincta , tunc enim penſio tranſlata eſt noua, & ideo hoc caſu fideiuſſor in materia penſionis liberatur tranſlata penſione, dec.445.n.6. de quo vide etiam adn.ibid.ſub n.9
Tranſlatarius penſionis ſufficit , quòd ſit Clericus de tempore tranſlationis,d.dec.18 n.5
Transferentis penſionem quaſi poſſeſſio,quæ non aſcendit ad annos 30.licèt excedat 20. non ſufficit pro iuſtificatione præſumenda,dec.57.n.1
Transferentis poſſeſſionem quaſi poſſeſſio extinguitur morte,ibid. num.3
Ideo tranſlatarium non tranſit,ibid.n.4
Quaſi poſſeſſio transferentis,quæ non aſcendit ad annos 30.licèt excedat 20. non ſufficit pro præſumenda iuſtificatione tranſlationis,dec.57.n.5
Ad penſiones decurſas Anteceſſoris tenetur ſucceſſor , dec.507 numero 2. & de hac materia latè adnotatione ibidem ſub num.7
Quod ita demum procedit , dummodò ſucceſſori congrua remaneat,d.dec.507.n.5
Item de plano hoc procedit vbi conſtat de diligentijs factis contra prædeceſſorem,ibid.n.3
De diligentijs quando dicatur conſtare ad iſtum effectum , vide ibid.n.4
Clauſula (dummodò remaneant centum,vel mille) *eſt conditionalis,& in primis,& ante omnia verificari debet,deciſ. 57.n.2*
Et requirit plenam probationem,dec.245.n.11
Et intelligitur de centum,vel mille liberis detractis oneribus & quænam onera ſint deducenda , vide adnotationem ibidem n. duodecimo.
Ad effectum huius clauſulæ eſt attendendum tempus reſeruationis,d.dec.57.n.10
An iſta clauſula ſit iuſtificanda de tempore reſeruationis,vel an ſucceſſiuè durare debeat,vide adn.ad dec.245.n.13
Penſionis ſolutia per longum tempus , multum facit ad præſumendum iuſtificationem iſtius clauſulæ (dummodò centum , ſeu mille) &c.d.dec.245.n.6
Clauſulæ (Dummodò penſio excedat medietatem) *iuſtificatio præſumitur ex exactione 30.annorum, dec.431.n.10*
Clauſula (ſi ita eſt ſi preces veritati nitantur) *& ſimiles non reddunt penſionem conditionalem,adn.ad dec.57.n.14*
Clauſula (ſine retardatione ſolutionis penſionis) *impedit tertium agere , quando penſio non fuit ſoluta per Titularem, dec.36.n.3*
Penſione grauatum beneficium acceptans ſibi imputare debet, vide ſub verbo Beneficium.
Alia ſupple cum ſubſeq.verbo Penſionarius.
Penſionarius *non admittit penſionem ex eo , quia non incedat in habitu,niſi conſtet de exactione penſionis ,quia Bulla Sixti V.priuat tantùm illos penſionarios, qui penſiones exigunt,vel per quos non ſtat,quò minus exigant,dec.20.n.4*
Negatiua, quod penſionarius non inceſſerit in habitu,ex qua deducitur priuatio penſionis,cùm ſit materia obiectiua , & pœnalis debet plenè,& concludenter probari,ibid.n.3

Gratiam iuſtificare non tenetur, quando agit contra conſentientem penſioni, adn. ad dec. 57. n. 11

Declara hoc procedere, quando reſeruatio penſionis eſt pura, ſecus ſi habeat clauſulam (dũmodò centum, ſeu mille) & c. tunc enim etiam contra conſentientem eſt neceſſaria iuſtificatio, ſecus ſi adſit clauſula (ſi ita eſt) aduotat. ibidem numero 12. & ſub n. 14

Amplia hoc habere locum, ſiue agatur poſſeſſorio, ſiue in petitorio, adn. ibid. n. 13

Quando autem agit contra non conſentientem reſeruationis penſionis, tenetur iuſtificare gratiam, ſi non reperiatur in poſſeſſione, adn. ibid. n. 15

Si verò reperitur in poſſeſſione non tenetur gratiam iuſtificare in poſſeſſorio, ſed bene in iudicio petitorio, adnotation. ibidem num. 16

Item iuſtificare gratiam non tenetur, ſi prouiſus de beneficio in eius impetratione fecit mentionem de penſione, quia cenſet ur illam approbare, adn. ibid. n. 17

Alia vide & ſupple in præcedenti verbo Penſio.

Perfectus præſumitur actus, ſi aliud non apparet, dec. 72. n. 2

Periculum caſus fortuiti eſt locatoris, non conductoris, vide in verbo Conductor.

In mutuo eſt debitoris, dec. 146. n. 17

Perinde valere obtentum lite pendente non facta mentione litis non ſuffragatur, prout nec ſuffragatur, niſi iuſtificetur, dec. 13. n. 3

Peritus. Periti præferuntur teſtibus, dec. 161. n. 8. & adn. ibid. num. 10

Iudicio peritorum in arte ſua ſtandum eſt, dec. 125. n. 9

Iudicio, & relationi periti à Rota electi ſtandum eſt, de. 536. n. 1

Relationi iuratæ peritorum hinc inde electorum eſt ſtandum, dec. 161. n. 7

Rlelationi peritorum ſtandum eſt circa liquidationem expenſarum, quamdiu error non doceatur, dec. 49. n. 1

Relatio periti eſt nulla, quando eſt facta parte non citata, & quando partes non interuenerunt in examinatione negotij, dec. 545. n. 9. & adn. ibid n. 12

Item eſt nulla, quando eſt facta ab vno tantùm perito, ſi duo fuerunt deputati, d. dec. 545. n. 8

Periuriũ, vt euitetur eſt faciẽda omnis ĩterpretatio, d. 351. n. 21

De detegendo periurio agitur, ſi articuli tendant ad reprobandum teſtes, & ideo ſuper talibus articulis non ita de facili admittitur remiſſoria, dec. 414. n. 10

Exceptio periurij obſtat antequam conſtet de læſione, dec. 64. n. 9 & adn. ibid. n. 14

Periurus non eſt in iudicio audiendus, d. dec. 64. n. 1. & adnot. ibid. n. 10

Etiam vbi agitur de ſola poſſeſſionis manutentione, d. de. 64. n. 2

Fallit parte non opponente, tunc enim periurus poteſt ſtare in iudicio, & iudicium tenet, adn. ad d. dec. 64. n. 11

Oppoſitio tamen non ſufficit, quod ſit facta in partibus, niſi etiam fiat in Curia, adn. ibid. n. 12

Non repellitur ab excipiendo, d. dec. 64. n. 4

Permutatio eſt ſimilis emptioni, & vicem emptionis obtinet, & ſecundum naturam emptionis regulatur, dec. 113. n. 3

Adminiſtratores Eccleſiæ non poſſunt habere fidem de pretio in permutatione accipienda, vide Adminiſtrator.

In permutatione habet locum ſtatutũ Vrbis 151. l. 1. d. 473. n. 7

Diuiſio eſt permutatio, vide Diuiſio.

§. Venditæ. Inſtit. de rer. diuiſ. an procedat in permutatione, vide d. dec. 113. n. 5

Permutatio Beneficiorum tenet ſi permutans aſſecutus fuit poſſeſſionem pacificam alterius beneficij ad ſui congruam ſuſtentationem ſufficientis, dec. 441. n. 3

Hoc tamen intelligi debet, dummodò poſſeſſio ſit valida, ſecus ſi ſit nulla, & inualida, & quæ ſtatim anocari poteſt, ibidem num. 4

In reſignatione ex cauſa permutationis, an, & quando reſignatio ſit nulla, ſi reſignatur beneficium, ad cuius titulum reſignans fuit promotus, vide in verbo Reſignatio beneficiorum.

Perpetuum. Conceſſio in perpetuum eſt vtilis, quando eſt facta pro eadem quantitate, pro qua fieri ſolebat dum ad tempus concedebatur, cùm in conceſſione perpetua iuſtè detrahatur de ſolita reſponſione ſexta pars, deciſ. 343. num. 3. & adnot. ibid. n. 7

Verba (in perpetuum, & in infinitum) non inducunt nouum fideicommiſſum, quando ſunt poſita relatiuè, ſed recipiunt limitationem iuxta ſubſtitutionem relatam, d. dec. 433. n. 11

Perſona Eccleſiaſtica, vide Eccleſiaſtica perſona.

Loquentis quando comprehendatur in diſpoſitione, necne, vide in verbo Diſpoſitio.

Et quando veniat, necne in generali ſermone, vide Sermo.

Potens, ſeu potentior perſona quis dicatur in materia emphyteuſis, vide in verbo Emphyteuſis.

Vna perſona poteſt plures perſonas repræſentare, & plura iura poſſunt in eadem perſona concurrere, dec. 531. n. 7

Quando in vna, eademq; perſona concurrunt plura iura, illa non confunduntur, ſed vnumquodq; conſideratur de per ſe tanquam ſi eſſent duæ perſonæ diſtinctæ, dec. 252. n. 8

Duplicem perſonam prout duæ ſunt ſocietates repræſentat ſocius contrahens duas ſocietates, vide Socius.

Perſonæ appellatione non venit Capitulum, dec. 576. n. 6. & adn. ibid. n. 17

Hoc non procedit ſtantibus verbis vniuerſalibus, & prægnantibus, d. dec. 576. n. 8

Item nec quando materia eſt proportionata ad Capitulum, ibid. num. 9

Venit tamen ex identitate rationis, & propterea capitulum comprehenditur ſub Statuto de duabus conformibus, adn. ibid. num. 18

Perſonæ ementes cenſum quot ſunt, tot cenſentur cenſus, & quilibet cenſetur pro rata emiſſe, vide Tot.

Ad perſonam non expreſſam non extenditur commiſſio, vide Commiſſio.

Argumentum de perſonis ad res valet, vide Argumentum.

Cuius perſonæ contemplatione quid fuerit diſpoſitum, attendendum eſt, vide in verbo Contemplatione.

Perſuaſio. Importunæ, & continuæ perſuaſiones ſi vnà cum reuerentia concurrant, ſufficit metus reuerentialis, quia illæ iuſtum metum inducunt, vide Metus.

Pertinentia. Vbi implicitè agitur de pertinentia iuriſpatronatus, in neceſſarium etiam antecedens agitur de exiſtentia, vid. in verbo Iuſpatronatus.

De pertinentijs Canonicatus an, & quando dicatur domus Canonicalis, & an domus poſſeſſa à Canonico defuncto veniat vnà cum annexis, & pertinentijs ſub prouiſione facta de illius Canonicatu, vide ſub verbo Canonicatus.

Petitio actoris non attenditur, ſed quod apparet illi deberi, quando cauſa eſt ſummariè commiſſa, dec. 176. n. 2. & adnot. ibid. n. 12

Et ideo inter mercatores non attenditur quid petitum, ſed quod probatum fuit, vide Mercator.

In iudicio magis attenditur proſecutio, quàm petitio, de. 174. n. 6

Hæreditatis petitio non præſcribitur minori ſpacio 30. annorum, dec. 489. n. 4

Ad petitionem hæreditatis ab inteſtato an, & quando ſit admittendus legatarius, necne, vide Legatarius.

Non declarat conceſſionem, quando verba conceſſionis ſunt clara, dec. 522. n. 8

Supplementi legitimæ petitio non præſcribitur per quinquennium ſicut querela inoffícioſi, & reprobatur Bart. contrarium tenens, vide Legitima.

Petitorium. Suſpenſo petitorio intentari poteſt poſſeſſorium in qualibet parte iudicij, dec. 307. n. 19

A ſuſpenſione petitorij cenſetur receſſum per proceſſum factum in petitorio, dec. 131. n. 7. & 8

Peti-

Petitorij cauſam annexam habet poſſeſſoriam adipiſcendæ, deciſ. 213.n.3.& adn.ibid.n.4.dec.335.n.7
Tamen principaliter cauſa proprietatis in poſſeſſoria non cognoſcitur, nec deducitur ad effectum, vt ſuper ea pronuncietur, d. dec.335.d.n.7
Petitorij cauſam habet admixtam poſſeſſorium matrimoniale, vide in verbo Matrimonium.
Arbitrium operatur, vt petitorium cumulari poſſit cum poſſeſſoria redintegrandi, vide in verba Arbitrium.
Articuli concernentes petitorium non ſunt omnino irrelevantes in manutentionis iudicio, vide Manutentio.
Exceptio clara reſpiciens petitorium eſt admittenda etiam in iudicio poſſeſſoria, dec.425.n.3
Exceptiones reſpicientes petitorium non impediunt redintegrationem in ſpolio, dec.500.n.9
In petitorio non probant teſtes examinati in poſſeſſorio, dec.357 n.2.& adn.ibid.n.6.dec.535.n.13
Hoc non procedit, quando fuerunt plenariè examinati, quia tunc etiam examinati in iudicio ſummario, probant in plenario, d.dec.535.n.14
An in petitorio tantùm clauſula (ſine præiudicio) præſeruet ius, an verò etiam in poſſeſſoria, vide in verbo Clauſula.
Pia cauſa præſumitur finalis, dec.544.n.6
Vbi agitur de pia cauſa lex confidis de Ordinario, dec.132.n.9
Pietas. Officium Pietatis dicitur exercere Filius fideiubens pro excarceratione patris, vide Filius.
Pignus conuentionale poſſidetur per creditorem, deciſione 194 num.10
In dubio non præſumitur, ſed datio inſolutum, & quando hoc procedat, vide Datio inſolutum.
Receptum pro vno credito, an, & quando poſſit pro alio retineri necne, vide in verbo Retentio.
Quaſi pignus videtur venditio cum pacto de retrouendendo, vide in verbo Venditio.
In pignoris aditione, an procedat diſpoſitio loquens in venditione, vide dec.193.n.8
Tam naturæ pignoris, quàm retrouenditioni conuenit verbum Reluitionis, dec.194.n.18
Pius Locus, vide in verba Locus pius.
Pius vſus, vide in verbo Vſus.
Plantatio. In alueo fluminis non poſſunt fieri plantationes, dec. 155.n.13
Plenaria cognitio non attenditur penes Ordinem iudicij, ſed penes qualitatem probationis, vide Cognitio.
Plenarium poſſeſſorium, vide in verbo Poſſeſſorium.
In plenario iudicio probant etiam teſtes plenariè examinati in Summario, vide in verbo Teſtes.
Plumbatio. Poſt plumbationem poſſibile eſt, quod literæ permanſerint in plumbo, & ideo ex data relaxationis literarum in plumbo non probatur facta exactio penſionis ante expeditionem literarum, vide in verbo Penſio.
Literæ Apoſtolicæ expeditæ cenſentur ſtatim, quod ſunt plumbatæ, vide Literæ Apoſtolicæ. In princip.
Pluralitas generat obſcuritatem, dec.455.n.8
Non præſumitur in dubio, dec.555.n.7
Cauſarum non præſumitur, dec.313.n.2
Debitorum non præſumitur, dec.468.n.6
In factis non præſumitur, dec.344.n.4
Maximè quando actus ſunt tales, qui à communiter contingentibus reiterari non ſolent, ibid.n.5
Prout eſt matrimonium, cuius propterea pluralitas, & iteratio præſumenda non eſt, ibid n.3
Præſumitur pluralitas actuum, vt teſtes reducantur ad concordiam, dec.390.n.10
Non reſoluitur in ſingularem in ſubſtitutione vulgari, deciſ.96 num.3
Secus eſt in fideicommiſſaria, ibid.n.4. vbi aſſignatur ratio differentiæ.
Et in genere de hac concluſione, quando pluralitas reſoluatur in ſingularitatem, vide adn.ibid.n.7
Probanda eſt ab allegante, dec.195.n.5
Plus iuris habere non poteſt vtens iure alterius, quàm habeat ille, cuius iure vtitur, dec.95.n.5
Plus perueniſſe ad manus alterius aſſerenti incumbit onus probandi, dec.220.n.2
Pœna commenſuratur delicto, dec.219.n.3. vbi etiam n.1.& adn.ibid.n.7.vide illationes.
Priuatio iuris eſt pœna, vide Priuatio.
Vbi agitur de pœna non eſt locus repetitioni, vide Repetitio.
Caducitas eſt pœna, vide Caducitas.
Pœnitentia non habet locum in contractibus nominatis propter non implementum, dec.88.n.2
Nec in contractu conditionali pendente conditione, dec.410.n.3
Quod eſt verum, quando contractus ab initio eſt validus, ſecus ſi ſit nullus, ibid.n.4
Pœnitentiæ an ſit locus, quando ſponſalia ſunt celebrata ſub conditione diſpenſationis Apoſtolicæ, vide Sponſalia.
Ponens an dicatur fateri, & an contra eum probet Confeſſio facta in poſitionibus, vide ſub v. Poſitiones.
Pontifex, vide in verba Papa.
Populi ſubiecti ſedi Apoſtolicæ non poſſunt concedere Statuta ſine confirmatione Papæ, vide in verbo Statutum.
Poſitiones licèt nominentur articuli, tamen ſi re vera conſtet eſſe poſitiones, de illis iudicandum eſt vts de poſitionibus, dec. 577.n.4
Item poſitiones, & non articuli cenſentur, ſi parti fuit præfixus terminus ad reſpondendum, non obſtante quod vocentur promiſcuè, & articuli, & poſitiones, dec.385.n.4
Quod poſitiones, & articuli cenſeantur habiti pro confeſſis, Rota, & Curia non ſeruat, dec.460.n.14. & adn.ibidem num 18
Ponens fatetur, dec.143.n.1.& adn.ibid.n.4
Fatetur ea, quæ ſunt in poſitionibus narrata, dec.385.n.2
Confeſſio facta in poſitionibus plenè probat contra ponentem, dec.408.n.1
Confeſſio emanata in poſitionibus probat profeſſionem v. Profeſſio.
Confeſſio facta in reſponſione ad poſitiones plenè probat contra confitentem, dec.92.n.1
Confeſſio in reſponſione ad poſitiones facta per tutorem, & curatorem plenè probat contra pupillum, dec.506.n.8
Poſitionibus continentibus crimen non tenetur quis reſpõdere, dec.563.n.14
Poſitionibus ſufficienter non reſpondetur ſi dicatur, non credit, prout ponitur ad effectum, ad quem ponitur, adn.ad dec.282.n.10
Ad ponendum, & reſpondendum poſitionibus requiritur mandatum ſpecialiſſimum, adn.ibid.n.9
Poſſeſſio acquiritur ſine ſcientia, & patientia alterius, quando concurrit etiam titulus illius, qui gerit actus poſſeſſorios, dec. 283.n.2.& adn.ibid.n.6.adn.ad dec.249.n.7
Item non eſt neceſſaria ſcientia, & patientia illius, de cuius aliquo iure non conſtat, nec quoad titulum, nec quoad poſſeſſionem, adn.ad d.dec.249.n.8
Item nec quando agitur de reducendo in priſtinum ſtatum, adn. ibid.n.9
Item nec quando agitur in iudicio manutentionis, in quo ſolùm attenditur nudum factum, adn.ibid.n.10
Acquiri non poteſt ſeminario nondum erecto, deciſione 258 num.8
Non acquiritur ſine mandato, dec.50.n.3
Si tamen fuerit acquiſita ſine mandato poteſt ratificari, ibidem num.4
Non poteſt acquiri per inſtrumentum alio exiſtente in poſſeſſione, dec.582.n.4
Hoc nõ procedit, quãdo fuit capta authoritate Iudicis, qui priuat

Digitized by Google

poſſeſſioni ciuili, & naturali, ibid.n.5

An autem, & quando probetur per inſtrumentum, necne, vide infra in materia probationis poſſeſſionis.

Et de poſſeſſione inſtrumentali, vide pariter infra verſ. Inſtrumentalis.

Acquiſita non cenſetur in præiudicium alterius ſtante clauſula (ſine præiudicio iurium alterius) *dec.332.n.4*

Et maximè quando iſta clauſula eſt adiecta in ipſo actu traditionis, ibid.n.5

Annalis, vide Regula de Annali.

Anterior, ſeu antiquior eſt præferenda iuniori, quæ præſumitur clandeſtina, dec.6.n.3.

Alia de hoc, vide in verbo Manutentio.

Attentata eſt poſſeſſio, quæ capta eſt poſt appellationem, deciſ.251.n.2.dec.336.n.6

An autem hoc procedat, quando poſſeſſio eſt capta vigore tituli obtenti ante motam litem, v.adn.ad d. dec.251.n.14

Item eſt attentata poſſeſſio capta lite pendente, dec.305.n.1.

Item ſi ſit capta poſt inhibitionem præſentatam, ibid.n.2

Si tamen ſit vacans capi poteſt etiam lite pendente abſque vitio attentatorum, ibid.n.3

Declaratur hoc procedere reſpectu partis, vt ad eius inſtantiam non poſſint dicta attentata reuocari, ſed benè poteſt Iudex ex officio reuocare, ibid.n.4

Item attentata eſt poſſeſſio data per executorem intra terminum ad appellandum, dec.513.n.1

Maximè quando fuit poſtea ſubſecuta appellatio, ibid.n.2

Item eſt attentata poſſeſſio capta poſt intimationem executorialium non ſeruatis quatuor terminis ſeruari ſolitis, vide ſub v. Executoriales.

Item attentata eſt poſſeſſio capta ab inſtituto pendente appellatione interpoſita ab inſtitutione, dec.251.n.3

Maximè quando Iudex per ſententiam in iudicio pronunciat, ib. num.4

Diſtinguendum tamen eſt, quando iudicialiter proceditur, & quando extraiudicialiter, primo enim caſu poſſeſſio, & inſtitutio eſt attentata, ſecundo verò caſu non, adn.ibid.n.14

Item attentata eſt poſſeſſio ſubrogata, ſicut erat attentata poſſeſſio illius, in cuius locum ſit ſubrogatio, d.dec.251.n.5.& adn.ibid.n.15

Item attentata poteſt eſſe poſſeſſio capta in vim prouiſionis Apoſtolicæ, licèt ipſa prouiſio non ſit attentata, dec.10.n.2

Authoris poſſeſſio, qui erat in mala fide iuuare non poteſt ſucceſſorem, dec.249.n.1

Et poſſeſſio quæſita contra authorem ſuffragatur ad effectum obtinendi manutentionem contra illius hæredes, & ſucceſſores, vide in verbo Manutentio.

Beneficij poſſeſſione apprehenſa an, & quando dicatur capta poſſeſſio bonorum ipſius beneficij, & è contra an, & quando capta poſſeſſione bonorum dicatur capta poſſeſſio beneficij, vide in verbo Beneficium.

Beneficij poſſeſſio ſi apprehendatur literis non expeditis dicitur poſſeſſio nullo titulo, aut iuris adminiculo ſuffulta, ſed temeritate propria acquiſita, vide in v. Literæ Apoſtolicæ.

Beneficij poſſeſſionem, quando apprehendere poſſit prouiſus de curato in forma dignum, vide ſub verbo Cura animarum.

Capi propria authoritate an poſſit poſſeſſio per fideicommiſſarium, & quo titulo per eum capta cenſeatur, vide in v. Fideicommiſſarius.

Capi propria authoritate an, & quando poſſit per dominum directum emphyteuſi deuoluta, vide Deuolutio.

Habens facultatem capiendi poſſeſſionem propria authoritate, ſibi præiudicat quando adit Iudicem, dec.105.n.14

Ampliа procedere etiam ſi ex vrbanitate adeat, ſecus tamen eſt ſi petat tantùm familiam, & mandatum de aſſociando, ibid. ſub d.n.14

Ab executione incipi non debet ſi quis adit Iudicem etiam ſi poſſet capere poſſeſſionem propria authoritate, d.dec.105.ſub n.9

Capta cenſetur eo nomine, quo fieri poteſt, dec.493.n.4

Et tempore licito præſumitur capta, vt euitetur caducitas, vide Caducitas.

Capta quando fuit de mandato iudicis non cenſetur vis illata, dec.281.n.3

Et tradita à Iudice præſumitur iuſta, dec.336.n.14

Capta vigore ſententiæ nullæ eſt ſpoliatiua, ibid.n.2

Huiuſmodi poſſeſſio dicitur capta per vim expulſiuam, ita ut competat interdictum, vnde vi, ibid n.3

Capta quoad caput trahitur ad omnia membra, dec.557.n.3

Ciuilis admittitur petenda immiſſionem, dec.46.n.4

Ciuilis non amittitur ſine animo, dec.307.n.9

Nec per porrectionem ſupplicationis, in qua petitur noua prouiſio, ante regiſtrationem d.ſupplicationis, dec.61.n.2

Ciuilem poſſeſſionem habens poteſt recuperare naturalem, & dicitur remouere turbationes, dec.203.n.3.& adn.ibid.n.6

Ciuilem poſſeſſionem habens non impeditur per inhibitionem recuperare naturalem, quia dicitur continuare in poſſeſſione, d. dec.203.n.4

Ciuiliſſima, quæ ex ſubrogatione transfertur, eſt ad inſtar illius, quæ in hæredem ex Statuto continuatur, dec.258.n.6

Conferendi poſſeſſio, vide ſub verbo Collatio.

Continuare in poſſeſſione dicitur habens poſſeſſionem ciuilem, qui recuperat naturalem, dec.203.n.4

Continuare an, & quando liceat in poſſeſſione, non obſtante inhibitione, vide adn.ad dec.203.n.7

Continuata eſſe deſinit poſſeſſio, quando conſtat fuiſſe ab alio medio tempore occupatam, d.dec 258.n.8

Continuata præſumitur, quando non apparet, quod quis ſe habeat pro ſpoliato, dec.9.n.6

Continuata præſumitur etiam ad effectum obtinendi manutentionem, dec.555.n.10

Continuata præſumitur vſq; ad tempus mortis, etiam ad effectum iuſtificationis narratiuæ, dec.166.n.9

Continuatio poſſeſſionis vſq; ad obitum præſumitur, ſi ſit probata poſſeſſio de certo tempore, quæ præſumptio ſuffragatur hæredi ad effectum obtinendi immiſſionem vigore remedij l. fin. dec.394.n.4

Continuationem poſſeſſionis, an tertius poſſit allegare, & an ei ſuffragetur, vide Tertius.

Continuans in poſſeſſione poſt motam litem non dicitur attentare, dec.557.n.1.& adn.ibid.n.5 vbi limitatur, quando diuerſo modo poſſideret poſt motam litem.

Ad effectum talem, qui requirit continuationem, ſi in aliqua diſpoſitione requiratur poſſeſſio, tunc potiſſimum illa habetur pro non poſſeſſione, ſi non poſſit retineri, ſed ſtatim auocari poſſit, dec.441.n.5.& 6

De ſtatuto continuatiuo poſſeſſionis in hæredem, vid. Statutum.

Corporum hæreditariorum poſſeſſio non poteſt referri ad titulum fideicommiſſi, quando poſſidetur etiam legitima, adn.ad dec. 7.n.12

Ex poſſeſſione bonorum hæreditariorum quis præſumitur hæres, dec.354.n.6.& vide latè ſub verbo Hæreditatis aditio.

Defuncti poſſeſſio vbi ceſſat, non poteſt dari ſubrogatio, vide Subrogatio.

Dimitti non debet ad ſimplex verbum executoris, dec.69.n.1

Dimiſſio poſſeſſionis præſupponit præexiſtentem poſſeſſionem, dec. 458.n.2

Eccleſiæ poſſeſſio an, & quando capta cenſeatur per apprehenſionem poſſeſſionis omnium ad eam ſpectantium, & an, & quando è capta poſſeſſione Eccleſiæ cenſeatur capta poſſeſſio omnium bonorum, & iurium ad eam ſpectantium, dic vt in materia poſſeſſionis beneficij in verbo Beneficium Eccleſiaſticum, *& vide etiam verbum* Eccleſia.

Exigendi poſſeſſio, ex quibus acquiratur, necne, vide Exactio.

Et quomodo probetur iſta quaſi poſſeſſio exigendi ad effectum manutentionis, & quando, & in quibus in ea ſit concedenda manutentio, necne, vide Manutentio.

Fidei-

Digitized by Google

Fideicommittentis ſola poſſeſſio ſufficit, quod probetur per fideicommiſſarium, quando agit contra habeatem cauſam ab hærede granato, etiam mediatè, vide Fideicommiſſarius.
Fratris poſſeſſio rei per prius communis cum alio fratre, an, & quando probet additionem hæreditatis, vide Hæreditatis aditio.
Generalis poſſeſſio à titulo in vniuerſali cauſata comprehendit omnia ſub dicta vniuerſalitate & genere contenta, dec.557 num.2. & latè adn.ibid.n.6. & ſeqq. vbi infertur ad plures caſus.
Limitatur duobus modis, adn.ibid.ſub n.12
Inficitur per regulam octauam, vide Regula Octaua.
Inſtrumentalis alio exiſtente in poſſeſſione non eſt alicuius conſiderationis, dec.14.n.2.dec.40.n.4.dec.138.n.2
Et nihil tribuit, dec.9.n.7
Et non ſuffregatur, dec.258.n.4
Et nullius eſt momenti poſſeſſore non expulſo, dec.69 n.1
Et ad excludēdam poſſeſſionem inſtrumentalem alicuius ſufficit allegare poſſeſſionem tertij, dec.14 n 3.dec.138 n.3
Imo ſufficit etiam ſola detentatia tertij ſine titulo d.de.138. nu.4
Inſtrumentalis capta authoritate Iudicis ſuffragatur etiam alio exiſtente in poſſeſſione, adn.ad dec.268 n.11
An autem, & quando inſtrumentalis ſufficiat pro manutentione, vide in verbo Manutentio.
In vim Breuis cenſetur tradita iuxta conditiones contentas in d. Breui, dec.283.n.3
Et ideo ſi illæ conditiones non verificentur, non cenſentur tranſlata aliqua poſſeſſio, ibid.n.4
De Breui de capienda poſſeſſione, vide Breue.
Iure familiaritatis poſſeſſio quid operetur, quando dicatur excluſa, vide Familiaritas.
Iuſta, & legitima præſumitur poſſeſſia, dec.458.n.4
Iuſta præſumitur poſſeſſio tradita à Iudice, deciſione 336 num.14
Iniuſtè capta in odium eius, qui eam accepit, habetur pro bona, dec.441.n.7
Metitur poſſeſſionem ex parte poſſidentis, nec varietur ex mutatione perſonarum, contra quas poſſidetur, dec.275.n.2.& adn.ibid.n.18
Mutare ſibi cauſam poſſidendi quis præſumitur ex ſuperuenienti titulo, etiam abſq; aliqua animi declaratione, dec.546.n.1.& de hac materia vide latius in adn.ibid.n.15
Naturalis quando ratione ciuilis recuperari poſſit per dominum directum ſub prætextu finitæ emphyteuſis, vide Dominus.
Non amittitur poſſeſſio, quando quis non habet ſe pro ſpoliato, dec.40.n.3
Non amittitur per reſignantem, niſi poſtquam reſignatario eſt perfectè quæſita, dec.138.n.5
Quando amittatur ciuilis, & quando non, vide in verbo Ciuilis.
Poſſeſſione non priuat executor nulliter procedens, dec.46.n.5
Nec poſſeſſione quis priuatur per executionem nullam, dec.458 n.9.dec.555.n.6
Nec per immiſſionem nullam, dec.546.n.2
Nec per ſententiam ſine executione, ibid.n.9
Poſſeſſione priuat etiam abſq; alia expulſione Iudex immittens in poſſeſſionem, adn. ad dec.582.n.8
Et eius immiſſio operatur, quod primus poſſeſſor debeat ſuſpicari ſe poſſe repelli, adn.ibid n.9
Poſſeſſione priuat Iudex abſq; expulſione, dec.9.n.8. dec.69.n.2, & v. etiam infra Poſſeſſio probatur per inſtrumentum.
Declara verum, quando ritè, & rectè procedit, d.dec.9.n.4.d.de. 69.n.3.
Secus ſi nulliter procedat, dd.deciſ. & dec.43.n.2.de.105.n.22
Poſſeſſione quando quis priuetur, necne per ſequeſtrum, vide in verbo Sequeſtrum.
Non datur poſſeſſio ſine animo, dec.252 n.4
Plures poſſeſſiones eiuſdem rei, & iuris quando reſpiciunt diuerſos effectus, ſunt compatibiles, dec.493.n.2
Poſterior poſſeſſio præſumitur clandeſtina, de.6.n.3.dec.171.n.2
Et an, & quando poſſit impedire manutentionem poſſeſſori anteriori, vide in verbo Manutentio.
Preferenda eſt poſſeſſio, de qua plures teſtes deponant, d.249.n.4
Titulata tamen præfertur, etiam ſi de ea pauciores teſtes deponerent, ibid.n.5
Et probationes ſuper poſſeſſione, quæ habent titulum annexum præualent alijs probationibus ſine titulo, dec.380 n.1
Item præferenda eſt antiquior iuniori, vide ſupra Antiquior.
Præſentandi poſſeſſio, vide ſub verbo Præſentatio.
Probatur ad effectum manutentionis ex aſſertione partis aduerſæ enunciantis aliquem detentorem, & occupatorem, vide in verbo Manutentio
An, & quando probetur per conſtitutum, v.Conſtitutum.
Probatur ex publico inſtrumento adeptionis poſſeſſionis, deciſ. 138.n.1
Probatur ex publico inſtrumento celebrato cum Procuratore ad id habente mandatum, dec.9.n.1
Hoc autem, quod poſſeſſio probetur per inſtrumentum, procedit, quando de tempore adeptionis alius non exiſtebat in poſſeſſione, dec.46.n.2
Sed poſſeſſio erat vacans, dec.40.n.1.dec.171.n.1.dec.258.n.1 dec.500.n 1
Secus ſi tunc poſſeſſio erat plena, dec.159.n.1
Et ſi tunc alius exiſtebat in poſſeſſione, dec.582.n 4
Hoc tamen non procedit, quando poſſeſſio per inſtrumentum fuit capta authoritate Iudicis, qui priuat poſſeſſione ciuili, & naturali, ibid.n.5
Et poſſeſſio probatur per inſtrumentum poſſeſſionis captæ authoritate Iudicis abſq; eo, quod probetur expulſio, dec.203.n. 1.& adn.ibid.n.5
An, & quando poſſeſſio probetur per locationem, v.Locatio.
Probatur ex monitorio partis contrariæ, in quo petitur, quod quis condemnetur ad dimittendam poſſeſſionem, quia dimiſſio præſupponit poſſeſſionem, dec.406.n.1
Probatur ex ſuſtentatione litis iunctis adminiculis, dec.136.n.2 dec.491.n.11
Probatur per duos teſtes deponentes de perceptione fructuum, dec.160.n.2
Quæ probationes ſuper poſſeſſione alijs præferantur, vide ſupra, vbi agitur, quæ poſſeſſio veniat præferenda.
Pro poſſeſſione non habetur poſſeſſio, quæ non poteſt retineri, ſed ſtatim auocari poteſt, dec.441.n.5.dec.477.n.3.& adn.ibid. num 4
Et maximè quando poſſeſſio requiritur in aliqua diſpoſitione ad effectum talem, qui requirit continuationem, d.dec.441.n.6
Titulata eſt præferenda, vide ſupra, vbi agitur, quæ poſſeſſio veniat præferenda.
Titulum ſuæ poſſeſſionis, an quis teneatur oſtendere, vide in ſeq. verbo Poſſeſſor.
Transfertur per actum facti etiam ex contractu nullo, dec.194 n.23.& adn.ibid.ſub n.28
Hoc non procedit, quando nullitas proueniret ex defectu conſenſus, adn.ibid.eod.n.28
Transfertur etiam ſi ſit cauta ex cauſa falſa, adn.ad d.283. n.7
Non transfertur ex ſola voluntate, & iuſſu Iudicis, de.546.n.10
Transferentis extinguitur morte, dec.57.n.3
Ideò in tranſlatarium non tranſit, ibid.n.4
Triennalis poſſeſſio, vide Triennalis.
Vacua poſſeſſio, quam tenetur venditor tradere emptori, quæ intelligatur, necne, vide Emptor.
Non vacua dicitur poſſeſſio non ſolùm quando alius poſſidet, ſed etiam quando detinet, dec.90.n.2
Exceptio poſſeſſionis tertij eſt excluſiua iuris agentis, cùm impoſſibile ſit, quòd duo eandem rem ſimul inſolidum poſſideant, vide Exceptio.
Poſſideri non poteſt, quod non eſt in rerum natura, dec.332.n.1
De immiſſione in poſſeſſione, vide in verbo Immiſſio.

De

Digitized by Google

De manutentione, vide in verbo Manutentio.
De redintegratione, in verbo Spolium.
Lis ſuper poſſeſsione an efficiat beneficium litigioſum, vide in v. Litigioſum.
Ratione poſſeſsionis rerum in aliquo territorio quis ſubijcitur iuriſdictioni loci, vide Iuriſdictio.
Alia de materia poſſeſſionis, vide in ſeq. verbo Poſſeſſor, *& in verbo* Quaſi poſſeſſio.
Poſſeſſor *amouendus non eſt à ſua poſſeſsione ſine cauſæ cognitione, etiam ſi nullum habeat colorem poſsidendi, d.105.n.20*
De remouendo poſſeſſorem vbi agitur, executor eſt mixtus, vide Executor Apoſtolicus.
Cauere non tenetur de modo implendo in contractibus, vide in v. Cautio.
Citari ſemper debet, dec.46.n.7
Dimittere non tenetur ſuam poſſeſſionem ad ſimplex verbum executoris, dec.69.n.6
Fructus percepiſſe, quando præſumatur, necne, vide Fructus.
Ius tertij allegare poteſt ad ſui defenſionem, vide Exceptio.
Manutenendus an, & quando ſit, vide in v. Manutentio.
Quando priuetur per Iudicem ſua poſſeſſione, necne, vide in præcedenti verbo Poſſeſſio.
Titulum ſuæ poſſeſſionis non tenetur oſtendere, dec.22.n.4
Tertius poſſeſſor ad euitandam executionem, non tenetur docere de titulo ſuæ poſſeſſionis, ſed ille, qui vult contra illum exequi debet docere de iure ſui debitoris ſuper bonis à d. tertio poſſeſſis, ibid.n.3
Triennalis poſſeſsor, vide Triennalis.
Vbi adeſt poſſeſsor, & ſtante illius oppoſitione, tunc executor debet aſſumere partes Iudicis, vide Executor Apoſtolicus.
Et non poteſt procedi ad immiſsionem eo non citato, & non diſcuſſo de eius iure, dec.500 n.5
Vti ſua poſſeſsione non prohibetur ex eo, quod habeat contra ſe ius, niſi adſit vehemens iuris reſiſtentia, dec.370.n.7. & adn. ibid.n.10
Contra tertium poſſeſsorem non poteſt agi executiuè, etiam ſi agatur in vim obligationis Cameralis, dec.330.n.2
In præiudicium tertij poſſeſsoris anterioris, de cuius vera poſſeſſione conſtat, poſſeſsio non probatur ex perceptione fructuum, adn. ad dec.549.n.8
Inter poſſeſsorem, & proprietarium, quando eſt controuerſia non attenditur poſſeſſio præſentandi, vbi conſtat de proprietate, v. in verbo Præſentatio.
Quando quis dixit ſe poſſeſſorem, & petijt manuteneri, apparet illum ſe non habuiſſe pro ſpoliato, vide in verbo Spoliatus.
Alia ſupple, & vide in præcedenti verbo Poſſeſsio.
Poſſeſſorium *intentari poteſt in qualibet parte iudicij ſuſpenſo petitorio, dec.307.n.19*
Iudicium poſſeſſorium non deſinit eſſe merum poſſeſſorium, quando de poſſeſsione principaliter agitur, licèt ſit deducenda, & probanda proprietas, dec.335.n.9
Matrimoniale poſſeſſorium habet admixtum cauſam proprietatis, vide in verbo Matrimonium.
Terminatur ſæpè poſſeſſorium in Rota per depoſitum, & ſequeſtrum, dec.351.n.39
In poſſeſſorio admittitur appellatio de iure Canonico, vide in v. Appellatio.
In poſſeſſorio etiam iudicio admittenda eſt exceptio clara petitorium reſpiciens, dec.425.n.3
In poſſeſſorio conceditur executio Literarum Apoſtolicarum ad inſtar l.fin.C.de edict.diu.Adr. *dec.335.n.15*
In poſſeſſorio plenario decretum factum habet vim diffinitiuæ, dec.457.n.9
In poſſeſſorio teſtes examinati non probant in petitorio, & quando hoc non procedat, vide Petitorium.
Adipiſcendæ poſſeſſorium habet annexam, & admixtam cauſam petitorij, & proprietatis, dec.213.n.3. & adn.ibid.n.4 dec.335.n.7
Tamen principaliter cauſa proprietatis in eo non cognoſcitur, deducitur ad effectum, vt ſuper ea pronuncietur, d.deciſione 335 eod.n.7
Etiam ſi agatur in poſſeſſorio adipiſcendæ, lis ſuper poſſeſsione non facit beneficium litigioſum, ibid.n.6
Etiam in poſſeſſorio ordinario, & non ſolùm in petitorio præſeruantur iura in manutentionis iudicio, dec.275.n.14
In poſſeſſorio plenario retinendæ etiam ſi ſit lata ſententia, peti poteſt manutentio in ſummario, dec.275.n.13
Si gerens actus poſſeſſorios habeat titulum, non requiritur patientia alterius in acquirenda poſſeſsione, dec.283.n.2.& adn.ibid.n.6
Arbitrium operatur, vt cum poſſeſſorio redintegrandæ cumulari poſſit petitorium, vide Arbitrium.
Poſsibilitas *in contrarium excludit probationem, quæ debet concludere per neceſſe, dec.353.n.2*
Poſsibilitas alterius diſpenſationis ſufficientis, an tollatur per diſpenſationem inſufficientem, vide Diſpenſatio.
Poſt, *hæc dictio denotat tempus indeterminatum, tàm reſpectu principij, quàm finis, dec.247.n.14*
Poſterior. *Attendenda ſunt poſteriora, quæ prioribus derogant, dec.267.n.9*
Poſterioribus creditoribus ſoluens, quando rectè ſoluat, & quando liberetur, necne, vide in verbo Soluens.
Potens, *&* Potentior *perſona quis dicatur in materia Emphyteuſis, vide in verbo* Emphyteuſis.
Potentiori cedi poteſt commoditas penſionis, quicquid ſit de ipſa penſione, vide in verbo Penſio, *in princ.*
Poteſtas. *Ex poteſtate, ſecundum quam actus valet, cenſetur proceſsiſſe Iudex habens vtramque Iuriſdictionem Ordinariam, & delegatam, vide* Iudex.
Alia ſupple, & v. Facultas.
Potioritas, *& prioritas creditorum dignoſci non poteſt, niſi facta diſcuſsione, vide in verbo* Diſcuſsio.
Præcedens. *Verba præcedentia recipiunt interpretationem ab immediatè ſequentibus, dec.531.n.6*
Ad omnia præcedentia, quando ſit facienda relatio, necne, vid. Relatio.
Ex præcedentibus, & ſequentibus colligitur animus, & ex ſequentibus animus declaratur, dec.401.n.11
Ex præcedentibus non ſolùm, ſed etiam ex ſubſequentibus arguitur metus in contracta matrimonij, v. Metus.
Præcedentia *competit membris aduerſus eos omnes, quorum caput præcedit, dec.284.n.4*
Debetur Capitulo Cathedrali per Capitulum Collegiatæ, ib.n.1
Debetur Archidiacono per Archipresbyterum, adn. ad dec.411 num.5
In materia præcedentiæ attenditur conſuetudo, dec.124.n.2.& latè adn.ibid.n.4
Conſuetudo, quæ minus dignum præfert tanquam irrationabilis, & inualida non eſt ferenda, & reſpondetur ad dec. Seraphin. in contrarium, dec.310.n.5
Et huiuſmodi conſuetudo eſt impræſcriptibilis, ibid.n.6
Non tamen eſt incongruum, quòd in aliquo caſu ex particulari cauſa minus dignus præcedat magis dignum, adn.ibid.n.10
Item in materia præcedentiæ Rota plurimum defert iudicio Sacræ Congregationis Rituum, d.dec.310.n.7
Secundùm dignitatem, & honorem debetur locus dignior, d.dec. 310.n.3.& adn.ibid.n.9
Dignior locus cenſetur ille, qui vltimo propius accedit, d.deciſ. 310.n.2.& adn.ibid.n.8
In digniori loco ſtare non debet laicus cum Clericis præſertim in functionibus Eccleſiaſticis, d.dec.310.n.1
Præceptoriæ *non ſunt beneficia perpetua, ſed manualia, & poſſunt Milites Hieroſolymitani ad nutum Magni Magiſtri ab illis amoueri, dec.109.n.3.& adn.ibid.n.12*
Præceſsiſſe *præſumitur illud, quod pro validitate actus præcedere debet, dec.282.n.7.& adn.ibid.n.11, vbi v. illationem.*

Præci-

Digitized by Google

Præcipitanter *an, & quando dicatur lata ſententia ex breuitate temporis, vide* Sententia.
Prædeceſſor. *Ad penſiones decurſas tempore prædeceſſoris an, & quando teneatur ſucceſſor, vide in verbo* Penſio.
Ex ſola paſſeſſione prædeceſſoris poteſt peti, & competit manutentia ſucceſſori in beneficio, vide Manutentio.
Vide etiam Anteceſſor.
Præfatio *declarat mentem, & intentionem contrahentium, de. 158.n.2*
Vide etiam Præmium.
Præiudicare *comprehenſis in inueſtitura, an, & quando poſſit primus acquirem, vide* Acquirens.
Præiudicialis. *Interpretatio, quæ ſit minus præiudicialis eſt capienda, dec. 311.n.8*
Iudicium quando dicatur præiudiciale, v. adu. ad dec. 470.n.17
Iudicia præiudiciali pendente ſuperſedendum eſt in alio, d. deciſ. 470.n.15. & adu. ibid n.17
Præiudicium *infertur hæredi per acta, & probationes factas contra authorem, vide in verbo* Hæres.
Non infertur primogenito ſaltem ipſo non citato per Proclama, vide Pcimogenitus.
Non infertur Ceſſionario per confeſſionem cedentis factam poſt ceſſionem, vide Confeſſio.
Nec emptori per confeſſionem venditoris factam poſt confeſſionem, vide ibid.
Nec infertur per acceptationem data ignorantia in acceptante quoad ius impugnandi teſtamentum, v. Acceptatio.
Nec per ratificationem, niſi data plena ſcientia cum omnibus qualitatibus, tàm quoad ius, quàm quoad factum, vide Ratificatio.
Nec infertur vxori, & multa minus ſororibus vxoris per acceptationem legati factam à marita, vide in d. v. Acceptatio.
Non reſultat ex conſenſu præſtito iuxta formam Statutorum, v. Conſenſus.
Nullum præiudicium parit, quod nullum eſt, dec. 496.n.9
Oriens ex admiſſione ad cauſam pati debet ille, qui gaudet beneficia ſtatus litis, vide in verbo Lis, *circa fin.*
Si alteri præiudicium inferatur per Gratiam, præſumitur, quod Papa non conceſſiſſet, vel difficilius, dec. 150.n.5
De Clauſula ſine præiudicio, *vide in verbo* Clauſula.
Sine præiudicio alterius cenſetur facta renouatio Eccleſiæ, vide in verbo Eccleſia.
In præiudicium tertij confirmatio actus nulli non operatur retrotractionem, vide Confirmatio, *in princ.*
Vbi agitur de præiudicio domini, ſub inquilino non ſuffragatur decretum Camerale de inquilinatu, ſecus vbi agitur de præiudicio tantum habentis ius Inquilinatus, vide Inquilinatus.
Prælatio *quare fuerit conceſſa Cenſuario, & in quibus locum habeat, vide in verbo* Cenſuarius.
Domino cenſus, an, & quando competat, & an, & quando circa eam eidem domino præiudicet ſcientia alienationis, vide in v. Cenſus.
Prælatus *acquirere poteſt Eccleſiæ cum qualitate reuocabilitatis, ſicut poteſt illi non acquirere, dec. 401.n.13*
Regularis Prælatus emens rem, dicitur illam acquirere Eccleſiæ, etiam ſi pro ſe ſtipuletur, ibid. n.9
Hoc non procedit, quando apparet eum noluiſſe acquirere Eccleſiæ, quia tunc Eccleſiæ non acquiritur ex defectu voluntatis, ibid. n.10
Alienare non poteſt bona etiam in conſanguineos ceſſante præiudicio Eccleſiæ, dec. 356.n.3. de quo etiam adu. ibid ſub n.9
Suſpicio verò, quæ aliàs oriri poſſet ex alienatione bonorum Eccleſiæ, factis in conſanguineos purgatur ex curſu longi temporis, d. dec. 356.n.4
Conuenitri poteſt ex ſua promiſſione, dec. 401.n.4
Diſponere poteſt de fructibus beneficij, qui ſibi ex propria parſimonia ſuperfuerunt, ſicut de bonis proprijs patrimonialibus, d. dec. 401.n.6
Donare poteſt ex cauſa remunerationis, ibid. n.3
Habens adminiſtrationem æquiparatur in vita vſufructuario, itaut poſſit per actum inter viuos de fructibus beneficij diſponere, ibid. n.1
Et ideo poteſt ex illis dotare conſanguineas pauperes, ibid. n.2
Quando emit rem ex pecunia redacta ex fructibus Eccleſiæ ad effectum dotandi ſuam conſanguineam, idem iudicari debet de dicta re empta, ac ſi fructus, cum quibus illam emit in vita aſſignaſſet, & dediſſet pro dote, d. dec. 401.n.8
Soluere tenetur ſua debita ex fructibus, & redditibus Eccleſiæ, ibid. n.5
Regularis Prælatus cenſetur ex ſpeciali priuilegio habere iuriſdictionem priuatiuè ad Epiſcopum, dec. 8.n.3
Confeſſio Prælati non præiudicat Eccleſiæ, dec. 375.n.6
Maximè quando continet iuris remiſſionem, ibid. n.7
Et quando eſt voluntaria, dec. 506.n.3
Fallit ſi pro ea concurrant præſumptiones, & coniectura, ibid. num.4
Limitatur etiam concluſio multipliciter in adn. ad d. dec. 375 num.11
Etiam ſi Prælatus habuerit ſe pro ſpoliato, tamen Eccleſiæ competit manutentio, adn. ad dec. 116.n.5. & ad dec. 246.n.2
Præponens *aliquem in officio, ſeu loco ſui ſubſtituens, tenetur pro delictis per illum perpetratis, dec. 233 n.1*
Prærogatiua. *Eccleſia, quæ olim fuit Cathedralis, an poſſit conſeruare prærogatiuam antiquæ Cathedralitatis, vide* Cathedralis.
Præſcriptio *condictionis ex lege quot annorum eſſe debeat, vide* Condictio.
Decimarum, vide in verbo Decimæ.
Differt à conſuetudine, dec. 191.n.4. & vide latè adn. ibidem ſub n.6
Conſuetudo, quæ minus dignum digniori præfert eſt impræſcriptibilis, vide in verbo Præcedentia.
Exemptionis à iuriſdictione ordinarij præſcriptio qualem titulum requirat, vide Exemptio.
Fundatur in ſcientia, & patientia alterius partis, dec. 249.n.3
Habet vim renunciationis, & ſub diſpoſitione de ea loquente non venit legitima, dec. 489.n.19
Immemorabilis præſcriptio quomodo probari debeat, & quando dicatur probata, necne, vide Immemorabilis.
Incipere præſcriptionem nec etiam de ſe poteſt hæres ſi author erat in mala fide, quod procedit etiam in hærede hæredis, adn. ad dec. 249.n.6
Iuris diœceſani præſcriptio quot annorum eſſe debeat, vide in v. Diœceſis.
Mutationis Status quanta eſſe debeat, vide Status.
Non currit præſcriptio cum mala fide, dec. 489.n.20
Non currit durante pupillari ætate, ſed dormit, ibid. n.13
Licèt currat durante minori ætate, tamen datur reſtitutio in integrum, ibid. n.14
Non interrumpitur per litem terminatam ad fauorem poſſeſſoris, dec. 467.n.1. & adn. ibid. n.15. vbi vide Limitationes.
Non interrumpitur ex actibus contrarijs, quando eſt completa, adn. ad dec. 51.n.9
Petitionis hæreditatis præſcriptio quot annorum eſſe debeat, vid Petitio.
Petitionis ſupplementi legitimæ quot annorum eſſe debeat, vide ſub v. Legitima.
Quadragenaria præſcriptio, vide Quadragenaria.
Statutaria ſexdecim annorum habet locum ſolùm in creditore, & ideo non applicatur contra dominum cenſus, qui intendit retrahere, dec. 425.n.10
Statutaria non habet locum in actione, quæ competit pro ſupplemento legitimæ, dec. 489.n.15. de quo adn. ibid. ſub n.26
Item nec habet locum in actionibus mixtis, d. dec. 489.n.16
Aduerſus præſcriptionem ſtatutariam datur reſtitutio ex capite probabilis ignorantiæ, dec. 425.n.11

Subie-

Digitized by Google

Subiectionis quot annorum eſſe debeat, vide Subiectio.
Vnionis qualis eſſe debeat, vide Vnio.
Ad præſcribendum qualis titulus ſit ſufficiens, necne, v. Titulus.
Ad effectum præſcriptionis poſſeſſio debet probari continuata, dec.249.n.2
Præſcribendi iuſtam cauſam non probat error iuris, dec.289.n.9
Sed bene error mixtus facti, & iuris, ibid.n.10
Præſens citandus non eſt, cùm ſinis citationis ſit comparitio, de. 576.n.2
Partibus, ſeu procuratore præſentibus ſuſtinetur decretum, & ſententia ſine citatione, vide in verbo Citatio.
Ex quibus autem probetur præſentia partium, ſeu procuratoris, vide in ſeq. v. Præſentia.
Ex eo, quod aliquo præſente, & tacente, quid fuerit depoſitum in eius capſa, non dicitur quis depoſitum, & cuſtodiam in ſe ſuſcipere, vide Depoſitum.
Pro præſente an, & quando haberi debeat, qui eſt abſens, vide Abſens.
Status præſens, vide Status.
Tempus præſens, vide Tempus.
Præſentia citati in loco Iudicij, aut in loco parum diſtanti operatur, vt citatio non requiratur, dec.127.n 6
Partis quando fuit lata ſententia probatur ex eo, quod incontinenti appellauit, dec.576.n.4
Procuratoris quando fuit lata ſententia, quando ſufficiat ad hoc, vt ad eam non ſit neceſſaria citatio, vide Citatio.
Procuratoris, ſeu partis probatur ex atteſtatione Notarij, quod ipſe ſtatim intimauit illis ſententiam, d.dec.576.n.3
Et generaliter ex quibus præſentia Procuratoris, ſeu partis probetur, adn.ibid.n.16
Iudicis præſentia probatur ex verbis (ſedens. &c.) dec.484.n.1
Et præſumitur ex interpoſitione decreti, ibid.n.2
Probata præſentia ante actum, & poſt actum præſumitur etiam de tempore actus, ibid.n.7
Ex præſentia teſtis arguitur ſcientia, dec.325.n.7
Præſentatio inhibitionis licèt non ſit facta a Iudice, ſufficit tamen, quòd ſit facta intimatio parti ad effectum attentatorum vide Inhibitio.
Poſt præſentationem commiſſio eſt communis, vide Commiſſio.
Præſentatio ad Beneficia facta cenſetur in vim tituli præcedentis, de quo apparet, dec.215.n.3
Facta de abſente, & non exhibita Ordinario eſt nulla, deciſ.34 n.1. & adn.ibid.n.4
De abſente tenet ſi Ordinario ſit nota perſona circa litteraturam, adn.ibid.n.5
Fallit quando examen eſſet de forma, puta in Parochiali, adnot. ibid n.6
Fallit etiam hodie in ſimplicibus ſtante diſpoſitione Concil.Trid. adn.ibid.n.7
De abſente tenet ſi præſentatus infra quadrimeſtre ſe exhibeat coram Ordinario, adn.ibid.n.8
De præſentatione conſtare debet infra quadrimeſtre habenti inſtituere, dec.177.n.4. de quo latè adnot.ibid.ſub n.7
Iſtud quadrimeſtre non incipit currere, niſi à die notitiæ vacationis, adn.ibid.n.9
Poteſt tamen Ordinarius illud prorogare, adn.ibid.n.8
Et etiam poteſt Ordinarius præſentationem admittere poſt huiuſmodi quadrimeſtre, d.dec.177.n.5. & adn.ibid.n.7
Hoc procedit vbi agitur de ſolo præiudicio ipſius Ordinarij, ſecus ſi de præiudicio alterius præſentati in tempore, adn.ibid.n.6
Facta præſentatio poſt interpoſitam appellationem oppoſitorum eſt attentata, dec.515.n.3
Facta vigore mandati dati antequam vacaret beneficium eſt nulla, dec.452.n.5
Facta vigore mandati reuocati eſt nulla, licèt non fuerit intimata reuocatio, ibid.n 6
In forma probanti eſt præſentatio ſi ſit extracta ab iiſdemmet Cancellarijs Epiſcopalibus rogatis, ſiue ab eorum ſucceſſoribus ibidem numero 21
Non conſtituit in quaſi poſſeſſione præſentandi, niſi probata effectuatione, ibid.n.6
Et præſentationes non ſortitæ effectum non ſuffragantur, deciſ. 452.n.10
Ex pluribus præſentationibus effectuatis probatur iuſpatronatus vide Iuſpatronatus.
Effectuatio præſentationis probatur ex vacatione per obitum præſentati, dec.349.n.3
Et ex ſucceſſiua prouiſione vnius per mortem alterius, iuxta conſ. Oldrad.229.dec.215.n.1. de quo latè vide adn.ibid.n.8
Hoc procedit etiam in vacatione ex cauſa reſignationis, d.deciſ. 349.n.4 & de hoc vide adn.ad d.dec.215.n.8
Præſentandi quaſi poſſeſſio deducta ex vltima præſentatione effectuata ſufficit ad ſuſtinendam præſentationem, d.452.n.20
Præſentationis vim habere conſenſus præſtiti in manibus Ordinarij præſentationibus, ſeu reſignationibus, deciſ.249.n.2.& adn.ibid.n.4. vbi etiam declaratur.
Præſentandi quaſi poſſeſſio acquiritur ex conſenſu præſtito reſignationi, dec.417.n.1
Dic non procedere in præiudicium illorum, quibus abſentibus, & ignorantibus fuit præſtitus, ibid.n.2
Admiſſio dicti conſenſus facta per Iudicem conditionaliter (ſi, & quatenus conſentiens ius habeat) non ſuffragatur donec appareat de iure conſentientis, d.dec.417.n.3.& de ſimili admiſſione plura in adn.ibid.ſub n.12
Ad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi non eſt in conſideratione conſenſus præſtitus reſignationi lite pendente, dec.222.n.4
Vt conſenſus præſtitus reſignationi inferat poſſeſſionem præſentandi, neceſſe eſt, quod reſignatio fuerit ſecuta, & quod habuerit effectum, ibid.n.5
Præſentatio, quæ dedit cauſam liti non conſtituit in quaſi poſſeſſione præſentandi, dec.417.n.4
Nec etiam præſentatio facta lite pendente, & poſt inhibitionem conſtituit in quaſi poſſeſſione manutenibili, ibid.n.11
Præſentandi quaſi poſſeſſio ſufficit ad ſuſtinendam præſentationem, dec.452.n.14
Et non attenditur, vbi conſtat de proprietate, & hoc habet locum, quando eſt controuerſia inter poſſeſſorem, & proprietarium, ibid.n.16
Et non tranſit in hæredem, dec.222 n.7.& adn.ibid.n.12.deciſ. 417.n.7.& adn.ibid.ſub n.14
Hoc procedit non obſtante ſtatuto loci continuatiuo poſſeſſionis defuncti in hæredem, quod non operatur contra Eccleſiam, d. dec.222.n.8. & adn.ibid.n.12. d.dec.417.n.8. vbi reprobatur dec.Caputaq.
Præſentandi poſſeſſio reſpectu vnius ex beneficijs trahitur ad alia beneficia ſub eadem fundatione contenta, adn.ad dec.547 num.8
An, & quando ad effectum quaſi poſſeſſionis præſentandi attendatur vltimus ſtatus, vide latè adn. ad dec.77.n.12
Ab eo, qui fuit in quaſi poſſeſſione præſentandi ſufficit probare deſcendentiam, dec.349.n.1.& adn.ibid.n.6
Præſentatio requirit factum inſtituentis, dec.66.n.6
Præſentatio, electio, & collatio quandoque confunduntur, ibid. num.1
Sumitur aliquando pro collatione, ibid.n.3
Verba teſtatoris diſponentis præſentationem ſpectare ad Capitulum ſine interuentu alicuius perſonæ, intelliguntur de collatione, ibid.n.5
Conſtitutio prohibens appellationem in materia præſentationis, & inſtitutionis, intelligi debet quatenus extraiudicialiter procedatur, dec.251.n.7
Beneficia etiam ſpectantia ad aliorum præſentationem comprehenduntur ſub indulto conferendi beneficia ſpectantia ad quamuis alterius diſpoſitionem, vide Indultum.
Alia de hac materia præſentationis, & de quaſi poſſeſſione præſentandi, v.& ſupplem.v.Iuſpatronatus, & v.Patronus.

Præ-

Digitized by Google

Pręſentatus non dicitur habere vnum ſtipitem, niſi habeat maiorem partem concurrentium in illo ſtipite, dec.452.n.4. & adn.ibid.n.23

Præſtimonium eſt beneficium, dec.54.n.1

Præſumptio adaptatur ad id, quod frequentius accidit, deciſ. 427.n.3

Admittitur contra aliam præſumptionem, ibid.n.1

Non admittitur per Rotam, quando quis tenetur probare, & quid eſt fundamentum intentionis alicuius, dec.278.n.6.& adn.ibid.ſub n.12.dec.279.n.3.& adn.ad dec.53.n.5

Nec quando ageas plenè probauit ſuam intentionem, d.dec.279 num.7

Boni iuris ad effectum conſequendi alimenta, & ſumptus litis, quando requiratur, & qualis eſſe debeat, vide in v. Alimenta, & in verbo Expenſa.

Cedit probationi, dec.247.n.20

Et ab ea ſuperatur, dec.242.n.7

Plures tamen probationes ſuperant probationem, d.dec.247.n.2

Item præſumptio cedit veritati, dec.416.n.6

Diligentia pręſumptio, quando non ſuffragetur, vid. Diligentia.

Eſt contra eam, qui non vtitur probationibus, quas de facili habere poteſt, dec.188.n.5

Fortior vincit debiliorem, dec.62.n.11.dec.247.n.3

Fraudis in materia l. hac edict. quando non inducatur, vide in verbo Filius.

Iuris an ſola ſufficiat pro iuſtificatione clauſulę (Conſtito) contenta in breui, vide Clauſula.

Iuris contraria præſumptio differt à reſiſtentia iuris, adn.ad dec. 370.n.10

Iuris contraria ſola an impediat manutentionem, vide Manutentio.

Iuris redditur turbida per teſtes etiam nulliter examinatos, dec. 96.n.4

Iuris pręſumptionem pro ſe habentes teſtes ſunt alijs præferendi, dec.472.n.3.& vide Teſtis.

L.cum de indebito, ff.de probat. pręſumptio, quando non habeat locum, vide ſub verbo Expenſæ.

Præſumptiones quales eſſe debeant ad probandam ſimoniam, vide in verbo Simonia.

Præſumptionem aliquam facit res inter alios acta, dec.524.n.7

Præſumptionem faciunt ſententia inter alios lata, dec.434.n.3

Præſuppoſitum. Circa præſuppoſitum ſententia nihil diſponit in eo, quod præſupponit, dec 208.n.2. & vide adn. ibid.n.7 circa veritatem illius concluſionis, quod verba præſuppoſitiua non diſponunt.

Præteritio. Ex cauſa pręteritionis nepotes non poſſunt viuo patre annullare teſtamentum, ſed ſolùm poſſunt illud querelare, dec.338.n.12

Ex cauſa præteritionis non poteſt dici teſtamentum nullum per filium legitimatum cum clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) vide Legitimatus.

Perſonę pręteritæ, & querelanti non conſeruantur legata per Auth.ex cau.C.de liber.præterit. vide ſub v. Legatum.

Ad effectum, quòd ſit nullum teſtamentum, in quo frater eſt pręteritus inſtituto ſpurio, dictus ſpurius reputatur turpis perſona vide Spurius.

Teſtamentum, in quo frater eſt præteritus inſtituta turpi perſona an ſuſtineatur per clauſulam Codicillarem, vide in verb. Codicillaris Clauſula.

Præteritum tempus, vide Tempus.

Ad ſtatum de pręterito non infertur ex ſtatu de præſenti, deciſ. 406.n.9

Pręteritis negotijs, non dat formam Conſtitutio, & Breue Papæ, ſed futuris, vide Conſtitutio.

Præuentio. Papa poteſt præueniendo tanquam de reſeruato conferre non obſtante indulto, adn.ad dec.291.n.11

Pręuentione quòd velit Papa quomodo dignoſcatur, vide adn.ad dec.314.n.6

Pretium iuſtum præſumitur, dec.194.n.31.dec.321.n.10.deciſ. 524.n.5

Et iuſto pretio præſumitur res vendita, dec.553.n.2

Tanto magis quando fuit firmatum per æſtimatores pro vtraq; parte electos, d.dec.524.n.6

Et qui dicit contrarium debet probare, d.dec.194.eod.n.21

Iuſtum an, & quando probetur per locationem, vide Locatio.

Iuſtum rei venditæ non probatur per venditionem, dec.101.n.2

Quod conuertatur in cauſam expreſſam, an emptor debeat eſſe ſolicitus, vide in verbo Verſio.

Si retineatur, & non ſolutum fuerit per emptorem in parte, vel in totum, an, & quando emptor teneatur ad fructus recompenſatiuos, vide in verbo Emptor.

Totum quando ſolui debeat per emptorem, & quando per eum non poſſit prætendi diminutio ob deficientiam numeri cannelato in inſtrumento venditionis, vide in eod. verbo Emptor.

Variantur pretia non ſolùm ex tempore, ſed etiam ex loco, deciſ. 101.n.3

Vnicum pretium totius pretij, quando fuit conſtitutum, & non fuit diſtributum in ſingulas petias, venditio, & locatio cenſentur facta ad corpus, vide Venditio.

Ad pretij reſtitutionem an, & quando, & quomodo agi poſſit in cenſu, & alijs contractibus nominatis in caſu non implementi, vel ſecuta euictionis, vide dec.88.n.3.& adn.ibid.n.20

Pretij reſtitutio ſuccedit loco intereſſe, ad quod emptori tenetur venditor qui ſciebat rem venditam onere aliquo affectam, v. in verbo Intereſſe.

Agi non poteſt niſi ad pretium ſubrogatum loco rei emptæ, ſi d. res fuerit liberata ab hypotheca ex facto Principis, dec.511 num.31

Hypotheca, quæ competit ſuper pretio eatenus afficit, quatenus pretium eſt in manibus, vel dolo eſſe deſinit, d.dec.511.n.17

Ex pretij quantitate arguitur qualitas contractus, item arguitur quid veniat in venditione, dec.126.n.9. & adn.ibid.n.11

Fides de pretio, quando dicatur habita, & alia ſimilia, vide in verbo Fides.

Primogenitura. Melioramenta, & Augmenta primogenituræ ſpectant ad liberam diſpoſitionem melioramenti, deciſ.326 num.20

Primogenitus. Probationes, & acta facta antecesſore primogenito, non præiudicant primogenito, ſaltem ipſo non citato per proclama, dec.105.n.2.& adn.ibid.n.5

Primus acquirens, vide in verbo Acquirens.

Princeps diſpenſare an, & quando cenſeatur, vbi ſcit inhabilitatem, vide in verbo Diſpenſare.

Non attentat, vide Papa non attentat.

Principi cenſetur nota qualitas, quæ ineſt de iure, & ideo illa non eſt de neceſſitate exprimenda, dec.221.n.8

A principe fieri ſolitum non venit ſub mandato, licèt veniat ſolitum conſtituentis, vide Mandatum Procuræ.

A Principis voluntate gratia dependens reputatur caſus impoſſibilis, aut ſaltem fortuitus, vide Gratia.

Etiam Principe laico maior eſt Clericus, vide Clericus.

Principalis diſpoſitio non augetur, nec alteratur per clauſulas executiuas, ſed ab eis declaratur, vide in v. Clauſulæ.

A diſpoſitione principali regulantur vti acceſſoria clauſula derogatoria, diſpoſitio tamen declaratur per dd. clauſulas, v. ib.

De acceſſorio idem iudicandum eſt, quod de ipſo principali, & eatenus eſt extinctum acceſſorium, quatenus eſt extinctum principale, vide Acceſſorium.

Super principali ſufficit pronunciare, quia de neceſſitate, & tacitè cenſetur pronunciatum ſuper incidenti, & incidens aſſumit naturam ſuæ cauſę principalis, vide Incidens.

Principalis, non autem fideiuſſor reſpectu creditoris reputatur fideiuſſor vti principalis, & principaliter in ſolidum obligatus, vide Fideiuſſor.

Quis dicatur principalis in contractu ſocietatis officij, vide in v. Societas officij.

Prin-

Principalis Notarij nomine agunt quicquid agunt eius iuuenes, & ſubſtituti, vide in verbo Notarius, *& in verbo* Subſtitutus n officio.

Prior. *Poſteriora, quæ prioribus derogant ſunt attendenda, dec. 267. n. 9*

Prioritas, *& potioritas creditorum dignoſci non poteſt, niſi facta diſcuſſione, v.* Diſcuſſio.

Priuatio *iuris eſt pœna, dec. 225. n. 13. & adn. ibid. n. 20. vbi v. declarationem.*

Præſupponit habitum, & ideo dimiſſio poſſeſſionis præſupponit præexiſtentem poſſeſſionem, dec. 402. n. 1. dec. 458. n. 2

Priuignus. *Mater poteſt relinquere priuigno legatum alimentorum in caſu neceſſitatis, etiam ſi habeat filios primi matrimonij, & propterea præſumi non debet reliquiſſe contemplatione viri, dec. 443. n. 9*

Priuilegiatus *vtitur priuilegio contra priuilegiatum, quando tractat de damno, & alter de lucro, dec. 473. n. 13*

Item ſi vterque de damno ageret, alter tamen conueniatur, ibid. num. 14

Priuilegium *continens plura capita conſeruatur in totum, ſi fuerit deductum in exercitium quoad quædam, licèt non quo ad omnia, adn. ad dec. 557. n. 9*

Habens implicitum ſtatum validitatis præſtat titulum validum ad præſcribendum, dec. 289. n. 4

Obtentum à Papa Schiſmatico eſt nullum, ibid. n. 2

Quando eſt conceſſum ab vno Pontifice, dum alius prætendit eſſe verus Pontifex, dicitur interim habere ſtatum implicitum validitatis, & illius validitas pendet à futuro euentu, d. dec. 289. n. 3

Derogatoriæ derogatoriarum contentæ in primo priuilegio, quando cenſeantur ſublata per ſequentem diſpoſitionem, vide Derogatoriæ.

Probandi onus *incumbit allegandi alias alienationes eſſe factas, ex quibus ſunt conſumptæ detractiones, adn. ad dec. 185 num. 3*

Item allegandi communem vſum loquendi, dec. 257. n. 10. & latè adn. ibid. n. 14

Item alleganti conſuetudinem, dec. 162. n. 1

Item alleganti diem eſſe feriatam, dec. 140. n. 3

Item alleganti identitatem, & pluralitatem, dec. 195. n. 5

Item alleganti impedimentum matrimonij, dec. 228. n. 3

Item alleganti implementum, quando agit contra illum, cui impleri debet, adn. ad dec. 139. n. 6. vbi vide ampliationem.

Item alleganti læſionem, dec. 12. n. 2

Item alleganti metum reuerentialem, dec. 120. n. 21

Item alleganti morbum caducum ſui aduerſarij, dec. 125. n. 9

Item alleganti plus perueniſſe ad manus alterius, dec. 220. n. 2

Item alleganti ſolutionem, dec. 139. n. 2

Onus probandi exceptionem incumbit aduerſario eius, qui habet regulam pro ſe, dec. 182. n. 1

Onus probandi res, & quantitates adminiſtratas incumbit petenti rationem ab aliquo, d. dec. 220. n. 3

Onus probandi non extare alia bona, ex quibus poſſit facere ſuas detractiones incumbit hæredi ſine beneficio inuentarij, adnot. ad dec. 266. n. 16

Onus probandi, cui incumbat an aſſerenti extare legitimam, & Trebellianicam, ſeu alia bona libera, in quibus dos poſſit aſſignari vel neganti, eſt controuerſum, d. dec. 266. n. 12. & adn. ibid. n. 16

Probatio *admittenda non eſt vbi materia eſt irreleuans, & probatum non releuaret, dec. 356. n. 2. dec. 477. n. 2. dec. 497 num. 7*

Contra inſtrumentum qualis admittatur, necne, vide Inſtrumentum.

Dubia etiam reſpectu temporis non releuat, dec. 290. n. 4

Æquiuoca, & incerta non ſuffragatur, dec. 405. n. 2

Et eſt interpretanda contra probantem, ibid. n. 3

Æquiuoca redditur per incertitudinem perſonæ ex eo, quod reperiantur duo eiuſdem nominis, & cognominis, dec. 322. n. 5

Et incertitudo perſonæ vitiat probationem, dec. 455. n. 7

Ex aſpectu, & rei euidentia præfertur quibuſcumque probationibus, dec. 575. n. 6

Haberi debet pro facta, quando per aliquem non ſtetit quo minus fieret, dec. 498. n. 17

Incerta, vide ſupra Æquiuoca.

In ſpecie præfertur probationi generali, dec. 472. n. 7

Non excludit probationem, dec. 163. n. 9. & adn. ibid. n. 12

Perfecta reſultat ex pluribus probationibus imperfectis ſimul iunctis, dec. 145. n. 3

Maximè quando probatio eſt difficilis, ibid. n. 4

Plena reſultat ex vnico teſte deponente de veritate facti iunctis adminiculis, & præſumptionibus, dec. 247. n. 6

Et hoc procedit in quacumque materia, ibid. n. 7

Plena an, & quando reſultet ex probatione famæ, & ex teſtibus de illa deponentibus, vide in verbo Fama.

Plena non requiritur ad manutentionem, ſed ſufficit leuis, vide Manutentio.

Præſumptiua non admittitur per Rotam, quando quis tenetur probare, nec ad probandum id, quod eſt fundamentum intentionis agentis, dec. 278. n. 6. & adn. ibid. ſub n. 12. dec. 279. n. 3. & adn. ad dec. 53. n. 5

Nec etiam admittitur contra inſtrumentum, v. Inſtrumentum.

Quæ debet concludere per neceſſe excluditur per poſſibilitatem in contrarium, dec. 353. n. 2

Vincit præſumptionem, dec. 242. n. 7

Et præſumptiones cedunt probationibus, v. Præſumptio.

Probationem faciunt, quæ aliàs non probarent ſtante veriſimilitudine, dec. 245. n. 9

Et in materia probationum multum inſpicitur veriſimilitudo, ibid. n. 7

Et ſtante veriſimilitudine admittuntur leniores probationes, ibi. num. 8

Probationes *admiſſæ ad fauorem actoris à fortiori admitti debent ad fauorem rei, dec. 581. n. 3*

Et ſicut nouis probationibus vti poteſt appellans, ita etiam appellatus debet poſſe vti nouis defenſionibus, ibid. n. 4

Dicitur tendere ad eumdem finem, quando agitur ad eamdem rem conſequendum, 535. n. 20

Facta contra authorem præiudicant hæredi, dec. 205. n. 1

In concurſu præualere debent illæ, quę habent fomentum tituli, & proprietatis, dec. 412. n. 1. & adn. ibid. n. 5

Et probationes ſuper poſſeſſione, quæ habent titulum annexum præualent alijs probationibus ſine titulo, dec. 380. n. 1

Non afficiunt, quem non afficit ſententia, dec. 205. n. 3

Pari paſſu ambulat cum ſententia ad effectum afficiendi tertias perſonas, dec. 535. n. 9

Super ſtatu afficiunt etiam perſonas diuerſas, ibid. n. 3

Non coniunguntur ad faciendas plenas probationes, vbi de crimine agitur, dec. 517. n. 28

Procedit etiam vbi de crimine ciuiliter agitur, ibid. n. 29

Quæ non fuerunt ſufficientes ad probandam exactionem in iudicio manutentionis, multo minus ſufficere debent ad illam probandam ad effectum annullandi penſionem, dec. 440. n. 3

Vlterius non recipiuntur poſt rem iudicatam, & ſtante re iudicata Remiſſoria denegatur, vide Remiſſoria.

Ad corroborationem probationis antiquæ, necnon ad elidendas probationes contrarias factas noua iura poſſunt quandocumque produci, vide in verbo Iura.

Ad probandum id, cuius expectatio, & finis potius diſpendium, quàm commodum vtrique parti eſt allatura, fruſtra conceditur dilatio, vide Dilatio.

In iudicio nemini præcluditur via deducendi probationes, quæ intentionem ſuam iuſtificant, dec. 208. n. 1

In probationibus ſuccedit regula, Quæ ſingula non proſunt, vnita iuuant, *dec. 245. n. 2*

Non vtens probationibus, quas de facili habere poteſt, habet præ-

ſumptionem contra ſe, deciſ. 188. numero 5

Penes qualitatem probationis, non autem penes ordinem iudicij attenditur plenaria cognitio, vide Cognitio.

Quales autem debeant eſſe, & reſultent probationes in diverſis rebus, & caſibus, & ad diverſos effectus, vide in ſuis ſingularibus materijs.

Proceſſus *exhiberi debet per eum, qui allegat nullitatem examinis, dec. 535. n. 10*

Extrahi quando poſſit ſine citatione, & alijs ſolemnitatibus, dic ut de extractione iurium, vide in v. Iura.

Integer quando dicatur, & præſumatur, vide Tranſportatio Actorum.

De proceſſu per contradictas, vide Contradictæ.

Abſq; proceſſu ſententia antiqua probat, vide Sententia.

Procurator *ad litē cēſetur cōſtitutus ad lites in plurali, d. 2. n. 11*

Ad præſentandum an, & quando conſtitui poſſit per patronos antequam beneficium vacet, vide Patronus.

Ad vendendum conſtitutus poteſt vendere habita fide de pretio, ſecus tamen eſt ſi in mandato committatur, quod vendat præſente pecunia, dec. 23. n. 4

Ad vendendum, ſeu locandum an poſſit exigere pretium, & affictus, vide adn. ad dec. 139. n. 8

Allegare iudicem ſuſpectum non poteſt ſi ad id non habet ſpeciale mandatum, vide Recuſatio.

Attētata ſi cōmittat, quomodo illa purgari debeāt, Attētata.

Certiorare præſumitur dominum ſuum in partibus, dec. 127. n. 4 & adn. ibid ſub n. 10

Declaratur, & limitatur dupliciter in adn. ibid. ſub n. 11

Comparere ſolus non poteſt ſi habeat mandatum commune cum alio ſine clauſula (inſolidum) *dec. 280. n. 3. & adn. ibid. n. 9. vbi dicitur hoc procedere nō obſtāte clauſula* (cum libera.)

Comparens à principio vti Procurator cenſetur poſtea eodem nomine ſemper comparere, quamuis ſimpliciter compareat, dec. 119. n. 5

Comparitio Procuratoris, quando iuſtificet exceptionem citationis, & quando ſanet, necne citationis defectū, v Comparitio.

Conſtitui non poteſt à tutore abſq; Iudicis decreto, aliás proceſſus cum d. Procuratore factus eſt nullus, dec. 373. n. 1

Declarare non poteſt, quod velit ſtare partitis pro, & contra abſque ſpeciali mandato, dec. 79. n. 3

Dominus litis effectus dicitur tantùm dominus inſtantiæ, deciſ. 548. n. 3. & de hoc latius adn. ibid. ſub n. 12

Vti dominus litis effectus nihil poteſt agere in cauſa, quæ eſt diuerſa ab ea, in qua fuit effectus dominus litis, d. dec. 548. n. 3

Contra Procuratorem dominum litis effectum poteſt ferri ſententia, vide Sententia.

Sufficit citare Procuratorem dominum litis effectum, d. 430. n. 2

Dominus litis effectus non poteſt ſine cauſa reuocari, d. dec. 548 n. 5. & latè adn ibid. n. 13

Quid ſi Procurator non ſe opponat, nec minus pars contraria, v. adn. ibid. n. 14

Procedit d. concluſio, quando expreſsè reuocatur, ſecus quando tacitè, d. dec. 548. n. 6

Dominus litis effectus poteſt in alia diuerſa inſtantia reuocari, adn. ibid. n. 12. vbi vide limitationem.

Reuocatus dicitur procurator per conſtitutionem ſecundi, d. dec. 584 n. 4

Procedit etiam ſi ſecundus non acceptaſſet mandatum, ibid. n. 7

Cenſetur tacitè de nouo conſtitutus, quando poſt eius reuocationem principalis fuit præſens, & ſciuit, & paſſus fuit illum nomine ſuo comparere, & proſequi litem, adn. ad dec. 44. n. 9

Donare non poteſt Procurator quantumcunq; generalis, & ſub quacunq; facultate, & etiam cum libera conſtitutus, dec. 311 n. 4 & adn. ibid. n. 18. vbi vide Limitationem.

Facere actum nomine proprio, quando cenſeatur, vide adn. ad dec. 472. n. 9

Iurare an, & quando poſſit de calumnia, vide Iuramentum calumniæ.

Præiudicare domino non poteſt ſine ſpeciali mandato, deciſ. 75 num. 1

Declara procedere in committendo, ſed non in omittendo, adn. ibid. n. 4

Nec facere poteſt actus, ex quibus principalis habeat ſe pro ſpoliato, niſi ad id habeat ſpeciale mandatum, dec. 268. n. 5. & adn. ibid. n. 13. dec. 546. n. 13

Nec domino præiudicat confeſſio procuratoris, dec. 407. n 3

Quod eſt verum, quando illius confeſſio eſt voluntaria, dec 375 n. 5. dec. 460. n. 4. dec. 467. n. 11

Si verò confeſſio Procuratoris ſit adminiculata nocet principali, dec. 506. n. 7

Et confeſſiones Procuratoris reuocari poſſunt etiam non docto de errore, dec. 270 n. 9

Limita, prout in adn. ibid ſub n. 12

Item Procuratoris enunciatiua incidenter prolata non præiudicat domino, dec. 407. n 4

Nec enunciatiua moderna cum Procuratore emanata, probat, ibid. n. 2

Procuratoris productio an, & quando præiudicet domino, & an cenſeatur facta de mandato domini, vide Productio.

Spolium à Procuratore commiſſum an, & quando præiudicet domino, & quando, & ex quibus cenſeatur à domino ratificatum, & an Procurator cenſeatur habere mandatum ad committendum ſpolium, vide Spolium.

Remittere non poteſt procurator ius clarum ſuorum principalium, dec 311. n. 2

Item nec poteſt tranſigere ſuper iure claro, & indubitato, quamuis habeat facultatem tranſigendi, ibid. n. 1

Reuocari, quando poſſit, & quando cenſeatur reuocatus, v. ſupra in materia Procuratoris domini litis effecti.

Salariatus repellitur à teſtimonio etiam depoſito officio, deciſ. 178. n. 3. de quo latè v. adn. ibid. ſub n. 5

Procuratoris ad cauſam conſtitutio arguit ſcientiam citationis, vide Citatio.

Procuratoris negligentia non excuſat quo minus ſententia tranſeat in iudicatum ſi appellans non petit pro Apoſtolis infra terminum iuris, vide Apoſtoli.

Cum procuratore legitimo lata ſententia ad fauorem pupilli valet, licèt non valeret contra ipſum pupillum, vide Pupillus.

Cum Procuratore poteſt in Curia lis, & iudicium inchoari, dec. 86 num. 1. deciſ. 127. num. 8 & Annot. ibid num. 12.

Ex pluribus Procuratoribus vnum citans, cenſetur illum approbare pro Procuratore in ſolidum, deciſ. 280. num. 6. de quo latè vide Annot. ibid. ſub numero 11.

Per procuratorem adiri non poteſt hæreditas, vide Hæreditatis aditio.

Expenſæ factæ in eſculentis donatis Procuratoribus, vt maiorem adhibeant diligentiam, non ſunt omnino impertinentes, & de illis habenda eſt ratio, vide in verb. Expenſæ in princ.

Ratificatio prius geſtorum à Procuratore ex quibus inducatur nec ne, vide Ratificatio.

Alia de hac materia Procuratoris ſupple in verb. Mandatum Procuræ.

Producens *diſpenſationem, fatetur omnia in ea contenta eſſe vera, deciſ. 385. num. 1.*

Scripturam, tenetur illi ſtare, & cenſetur fateri omnia in ea contenta eſſe vera, deciſ. 238 num. 5. de quò latè Annot. ibid. ſub num. 15. vbi adducuntur plures limitationes, deciſ. 331. num. 11. deciſ. 402. num. 3.

Hæc regula habet locum etiam in Fiſco, & quando per Iudicem inquirentem ſit exhibitio, deciſ. 238. num. 6.

Et etiam procedit ſi ſcriptura fuerit producta à procuratore, quia cenſetur de mandato principalis producta, deciſ. 331. nu. 12. & vide Annot. ibid. n. 20.

Scripturam, quæ non eſt in forma probanti, ſibi non præiudicat, quia poſſit illam impugnare, quia productio eatenus nocet, quatenus ſcriptura probet, deciſ. 432. num. 3.

Alia, vide in ſequenti verbo Productio,
Productio *ad vnum finem facta non nocet producenti quoad alium, dec.467.n.8*
Diſpenſationis inſufficientis, quando non eſt facta ab eodem illegitimo, non tollitur poſſibilitas alterius ſufficientis, deciſ.353 num.12.& 13
Facta à Procuratore cenſetur facta de mandata principalis, dec, 331.n.13.& vide adn.ibid.n.26
Facta à Procuratore non præiudicat, deciſ.270,n.8.deciſ.467 num.10
Et an, & quando præindicet principali, vide adnot. ad dec.331 num.20
Facta cum ſolita clauſula, & cautela (in parte, & partibus) *non nocet, dec.432.n.7*
Facta in vno iudicio, non nocet in alio, ibid.n.4
Inſtrumenti neceſſaria eſt ad hoc, vt illud dicatur de actis, vide in verbo Acta.
Iurium fieri debet parte citata ad dicendum contra, dec.209.n. 6.& adn, ibid.n.8
Iurium eſt realis, quando parte citata fuerunt producta, & fuit dimiſſa copia, vel originale in actis, aliàs non facta d. dimiſſione, productio eſt verbalis, adn. ad dec 59.n.11
Iurium non dicitur realis, ſi iura deponantur penes Notarium, niſi petatur, vt regiſtrentur citata parte ad dicendum contra, adn.ibid.n.12
Iurium cenſetur realis ſtante verb. Tenoris, *&c. adn.ibidem num.13*
Item ſtantibus verbis iudicis (viſis omnibus actis) *adn.ibid. num.14*
Item ſtantibus verbis (facto peoduxit, vel animo rehabendi) *vel quando dicitur, quod quis producit inſtrumentum, quod incipit ſic, & finis ſic, adn ibid.n.15*
Vbi adeſt ſtylus producendi iura verbaliter abſq; dimiſſione reali in actis, proceſſus dicitur integer, etiam non tranſportatis inſtrumentis, dec.59 n 2.& adn, ibid.n.10
Ex iurium productione præſumitur mandatum, dec 44.n.4.dec, 86,n.2.dec.176.n.8
Hæc tamen præſumptio non eſt valde vrgens in perſona domeſtica, quia potuit ſubripuiſſe Iura, adn. ad d.dec.44.n.10
Nouorum iurium productio poteſt quandocunq, fieri ad corroborationem probationis antiquæ, necnon ad elidendas probationes contrarias factas, dec.272.n.6. & latè adn. ibid.ſub num.9
Per productionem nouorum iurium circumducitur concluſio in cauſa, dec.339.n.2.dec.459.n.5
Multa iura producens non ſe reſtringens magis ad vnum, quàm ad aliud, non dicitur in vno fundaſſe ſuam intentionem, deciſ. 83.num.3
Nocet productio catenus, quatenus ſcriptura probat, & ideo producens ſcripturam, quæ non eſt in forma probanti ſibi non præiudicat quin poſſit illam impugnare, dec.432.n.3
Per compulſum facta productio non præiudicat, dec.270.num.7 dec.432.n.5.dec.467.n.9
Tituli inualidi tollit præſumptionem alterius tituli, d.d.467.n.7
Tituli inſufficientis non excludit præſumptionem melioris tituli, quando fuit facta à tertio, ſecus autem ſi ab eadem parte, adn, ad dec.353.n.19
Abſq; productione tituli, & multò magis abſq; illius iuſtificatione datur manutentio etiam in beneficialibus, vide Manutentio.
Verbalis non nocet, dec.332.n.6
Productio facta in prima inſtantia ſi fuit verbalis, non realis in ſecunda inſtantia opponi poteſt iura non eſſe in forma probanti, licèt nihil fuerit oppoſitum in prima, vide Iura.
Ex productione mandati, & ex comparitionibus Procuratorum, ſatis iuſtificatur executio citationis, vide Citatio.
Alia, vide in præcedenti verbo Producens.
Profeſſio *inducitur tacitè per ſolam delationem habitus, deciſ. 385.n.5. de quo latè adn. ibidem ſub numero 6.*
Et ex delatione habitus, quam profeſſi deferre ſolent, redditur valde veriſimilis, ibid.n.5
Iuſtificatur ex mandato de diſpenſando cum diſpenſatione ſubſecuta, ibid.n.1
Probatur per teſtes, ibid.n.2
Item probatur per confeſſionem partis emanatam in poſitionibus, ibid.n.3
Tollitur ex reclamationibus, & proteſtationibus, adn. ad deciſ. 385.n 6
Clement.1.de elect. *probibens homines diuerſæ profeſſionis, & habitus ſimul ſociari, procedit quando ſocialiter, & conuentionaliter vti vnum corpus congregantur, ſecus ſi vti ſinguli, dec.370.n.8*
Per profeſſionem emiſſam in Religione vacat beneficium, deciſ. 382.n.1
Proœmium *declarat cauſam finalem, dec.531.n.5*
Prohibitio *alienationis, vide in verbo* Alienatio.
Cum ſubſecuta acquieſcentia partis prohibitæ eſt neceſſaria, vt quis dicatur in quaſi poſſeſſione priuatiua, dec.472.n.1
Exercitij iuriſdictionis eſt neceſſaria ad effectum, quod teſtes probent negatiuam iuriſdictionis, dec.325.n.11
Facta à teſtatore, quod bona non tranſeant in Eccleſias, intelligitur per viam ſucceſſionis, non per viam dotis, dec.301.n.14
Generalis facta à teſtatore non comprehendit bona hæredis, vid. in verbo Generalis.
Hominis, vbi concurrit cum prohibitione legis operatur ad effectum etiam in caſu aliàs licito, & à iure permiſſo, d.529.n.13
Implicita ſufficit ad acquirendam quaſi poſſeſſionem priuatiuè, dec.493.n.1
Noua addita prohibitioni veteri illam ampliat, dec.529.n.14
Prohibendi ius non habet, qui non habet ius concedendi, de.143 num.4
Prohibitum *poſt tempus cenſetur, quod fuit ad illud conceſſum, dec.559.n.3*
Prohibitus *mouere controuerſiam, poteſt mouere controuerſiam ex ipſo contractu naſcentem, vide* Controuerſia.
Succedere in emphyteuſi quis poteſt eſſe dupliciter, vel quia ſit perſona prohibita expreſſè in conceſſione, vel quia ſit prohibita à lege, dec.529.n.12
Confeſſio inter perſonas prohibitas concurrentibus coniecturis probat, vide Confeſſio.
Pars illa, quæ prohibita eſt alienari, non venit in obligatione rei, vide Obligatio.
In prohibitis, quæ ex cauſa tantùm permittuntur aſſertio facientis non probat cauſam, dec.294.n.5.& adn.ibid.n.14
In prohibita caſu palã contrahens, præſumitur errare, v. Errare.
Super re prohibita, & iniuſta non induci tur ſimonia, non præcedente tractatu, & conuentione, vide Simonia.
Promiſſio *de accallando non eſt accallatio, dec.28.n.2*
De cedendo non eſt ceſſio, adn. ad d.dec.28.n.7
De donando non eſt donatio, adn ibid.n.5
Nec transfert dominium, ſed ſolùm parit actionem perſonalem contra promiſſorem, dec.98.n.6
De faciendo ratificare intelligitur dummodò emptoris interſit, vide in verbo Ratificatio, *in fin.*
De legitimando non eſt legitimatio, adn. ad dec.28.n.8
De locanda non eſt locatio, adn. ad dec.28.n.6
De renouando inueſtituram, non eſt renouatio, adn.ibid.n.9
De vendendo non eſt venditio, adn.ibid.n.4
Facti alieni, & facti proprij, & ad quid eam faciens teneatur, v. in verbo Factum.
Intelligitur quatenus ſtipulatoris interſit, & ideo ceſſante illius intereſſe ex ea agere non poteſt, vide Intereſſe.
Præcedens valde iuſtificat confeſſionem ſubſequentem de recepto, dec.275.n.7.& adn.ibid.n.20
Stante præcedenti promiſſione receptio dotis probatur ex confeſſione de recepto, & præiudicat non ſolùm cõfitenti, ſed etiam
cre-

Digitized by Google

creditoribus, & tertiſs, vide in verbo Dos.

Quod prædium nulli perſonæ ſit obligatum, intelligi debet de obligatione, quæ poſſit præiudicare emptori, v. Intereſſe.

Ex ſua promiſſione conueniri poteſt Prælatus, vide Prælatus.

Verbum (promiſſionis) *in ſcriptura importat ſtipulationem, dec.328 n.6*

Hoc etiam procedit in ſcriptura priuata, ibid. n.7

Promiſſor *debet cogitare id, quod euenire poteſt, aliàs ſibi imputare debet, dec.511.n.15*

Hoc procedit in iis, quæ veriſimiliter contingere poſſunt, & naturaliter contingunt ſecundùm naturam ſubiecti, ibid. n.16

Promoueri. *Tempus ad ſe promouendum ad ordines Sacros ratione beneficij obtenti, non currit lite pendente ſuper beneficio, adn. ad dec.451.n.6*

Pronepotes *an, & quando comprehendantur in emphyteuſi alicui conceſſa ad tertiam ipſius generationem, vide in verbo* Emphyteuſis.

Prophana *cauſa, quæ dicatur, & quæ beneficialis, vide adn. ad dec.174.n.7*

Cenſetur prophana, quando beneficium petitur vti vnitum, dec. 562.n.2

Ad effectum remiſſoriæ, quæ dicatur cauſa prophana, vide in v. Remiſſoria.

Propinquus. *Propinquorum nomine veniunt fœminæ, d.293.n.4*

De propinquis, qui interuenire debent in contractibus minorum, & mulierum, vide in verbo Minor.

Proprietas *verborum, vide* Verba.

Proprietas *attenditur, & non redditus, vt dignoſcatur an Cenſus excedat medietatem rei cenſuatæ, vide* Cenſus.

Proprietatis cauſam an habeat admixtum poſſeſſorium adipiſcendæ, vide Poſſeſſorium.

Proprietatis exceptio an admittatur in iudicio manutentionis, vide Manutentio.

Proprietatis fomentum habentes probationes debent præualere in concurſu, vide Probationes.

Prorogare *iuriſdictionem an, & quando poſſit exemptus in perſonam Ordinarij, vide* Exemptus.

Prorogare quadrimeſtre datum patronis laicis ad præſentandum poteſt Ordinarius, vide Præſentatio.

Alia, vide in ſeq. verba Prorogatio.

Prorogatio *cenſetur vna, & eadem cum prima diſpoſitione, dec.522.n.18*

Licentia præſupponit licentiam iam obtentam, dec.239.n.7

Non cenſetur prorogatio, ſed noua conceſſio, quando adſunt noua pacta, & nouæ qualitates, quæ non ſunt in diſpoſitione, d. dec. 522.n.19

Diſpoſitio prorogata intelligi debet iuxta terminos primæ conceſſionis, ibid n.17

Etiam pro termino prorogato, non tamen pro nouo termino deſeruit citatio ad videndum iurare teſtes, vide Citatio.

Vide etiam præcedens verb. Prorogare.

Proſecutio *ex vno capite non tollit aliud, dec.488.n.2*

Ex proſecutione actorum inducitur ratificatio mandati, vide Mandatum procuræ.

In iudicio magis attenditur, quàm petitio, dec.174 n.6

Proſecutum. *Ex proſecutis iudicium declaratur, & ex proſecutis, & ex monitoria dignoſcitur qualitas iudicij, v.* Iudicium.

Protectio *Hoſpitalis, ſeu alterius loci Pij alicui relicta non tribuit iuriſdictionem protectori, nec eximit locum pium à iuriſdictione Ordinarij, dec.4.n.3*

Proteſtatio *addendi appoſita in inuentario hæredis quid operetur, vide in verbo* Inuentarium hæredis.

Declaratoria debet præcedere, non ſequi actum, qui ſolet importare aditionem, vide Hæreditatis aditio.

Et vbi agitur de præiudicio tertij, debet fieri vel ante, vel poſt actum, ante tamen conſummationem, & non ex interuallo, maximè quando præſumptio eſt contra declarantem, deciſione 7 num.10

In iudicialibus repeti debet in quolibet actu, dec.44.n.8

Neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, quid operetur, & quando tollatur, vide Mandatum procuræ.

Partis aduerſæ proteſtatio, quod cauſa ſit cognoſcenda coram vno Auditore, iuncta declaratione Rotæ operatur, vt ſuſtineantur geſta coram d. Auditore, dec.399.n.7

Ex proteſtationibus an, & quando probetur metus, v. Metus.

Si fiat proteſtatio citra conſenſum in iuriſdictionem per comparentem poſt recuſationem coram Iudice recuſato an, & quando intelligatur à recuſatione receſſum, vide Recuſatio.

Protonotariatus *plenè debet probari ad effectum reſeruationis, & non ſufficit communis reputatio, dec.379 n.4*

Probari poteſt per teſtes, quando eſt datus ab inferiori à Papa, dec.471.n.1

Prouidentia. *In his, quæ veniunt ex prouidentia, & pacto, confeſſio patris non præiudicat filiæ, & nepoti, vide* Pater.

Prouiſio Apoſtolica *declarat ſtatum beneficij, vbi non conſtat de ſtatu anteriori contrario, vide* Status.

Iuſtificatur ex literis prouiſionis, dec.89.n.4

Licèt prouiſio ipſa non ſit attentata, poteſt tamen eſſe attentata poſſeſſio capta in eius vim, dec.10.num.2. & adn. ad deciſion. 2.num.15

Tribuit titulum coloratum, dec.500.n.4

Ex prouiſionibus ſeparatis, & diſtinctis beneficia præſumuntur diuerſa, vide Beneficium.

Ex pluribus prouiſionibus factis, tanquam de parochiali probatur Eccleſia parochialis, vide in v. Parochialia.

Inter plures prouiſos Apoſtolicos cùm habeant parem titulum, procedendum eſt ordinariè, non executiuè, dec.46.n.6

Prouiſio ordinarij *non inficitur, quando reſeruatio eſt ſuper vacaturis, non ſuper vacantibus, dec.74.n.3*

In prouiſione ordinarij non cauſatur mala fides in prouiſo per ſuſpicionem Antidatæ, ibid n.6

Prouiſionale *decretum non requirit citationem, dec.457.n.2*

Prout de iure *ſemper intelligitur commiſſa repoſitio, & ſuſpenſio, non præcisè, & maximè quando adeſt clauſula* prout iuris, *dec.378.n.2*

De clauſula prout iuris, & prout de iure, *vide* Clauſula.

Prout in prima *venire ad cauſam an, & quando poſſit tertius, & ſi veniat prout in prima, an acta iam facta illum afficiant vide* Tertius.

Proximior. *Appellatione proximior. veniunt fœm. v* Fœminæ.

Proximiori an, & quando non currat tempus ad retrahendum, vide Retractus.

Ex defectu proximiorum contractum ſi impugnet minor, vel mulier, quid debeat probare, vide Minor.

Proximum. *Ad proxima, & immediata, non autem ad remota eſt facienda relatio, vide* Relatio.

Prudentia, *& mores, non autem ſola ſcientia haberi debent præ oculis in concurſibus, vide* Concurſus.

Publica *vox, & fama, de hac materia, vide, quæ dicta ſunt in verbo* Fama.

Publicatio *bonorum, v. in verbo* Confiſcatio.

Reſignationis beneficij fieri poteſt tàm à reſignante, quàm à reſignatario, dec.288.n.2

Negatiua non publicationis reſignationis eſt probanda per impetrantem, dec.13.n.9

Et iſta negatiua non factæ publicationis iuxta formam Conſtitutionis Gregorij XIII. debet plenè, & concludenter probari per impetrantem beneficium ex hoc capite, dec.210.n.1. & adn. ibid. n.5. dec.288.n.1

Non probatur autem iſta negatiua non publicationis per eos modos, de quibus in d. dec.288. ſub n.3

Item nec probatur ex publicatione facta extra tempus, quia potuit fieri alia in tempore, cùm publicatio ſit actus reiterabilis, dec.210.n.3. & adn. ibid. n.6

Item nec etiam probatur ex confeſſione reſignatarij, quia potuit publicatio eſſe facta à reſignante, Bulla enim de publican-

dis admittit ad publicandum tàm reſignantem, quàm reſignatarium, d.dec.288.eod.n.2

Item eſt negatiua non publicationis non poteſt, niſi ex altero de duobus modis iuſtificari, vel per confeſſionem eius, qui publicare debuit, vel ſi conſtat de expeditione litterarum poſt tempus à conſtitutione præfixum, dec.310.n.4

De reſignatione publicata docere debet excipiens de reſignatione, dec.278.n.2

Ante publicationem ſententiæ dilationes omnes ex ſtylo Rotæ cenſentur reuocatæ, quod intelligitur ad effectum inualiditatis ſententiæ, non autem ad effectum inualidandi probationes poſt ſententiam factas, dec.327.n.12

Poſt publicationem examinis an, & quando teſtes admittantur, vide Examen teſtium.

Publicationem teſtium Rota non curat, prout, nec aliud ſupremum Tribunal, dec.535.n.11

Publicationis teſtium defectus non attenditur, quando teſtes ſunt mortui, ibid.n.12

Publica *audiuiſſe ſi teſtes deponant fama probatur, vid.* Fama.

Quod publicè dicitur, illud eſt fama, vide ibid.

Pupillus *contrahere non poteſt, nec ex contractu ſe obligare, niſi interueniente auctoritate tutoris, dec.164.n.1*

Etiam ſi ſit proximus pubertati, ibid.n.2

Etiam contrahendo cum alio pupillo ſine ſolemnitatibus ſtatutarijs poteſt dare de nullitate contractus, quando ipſe remaneret in damno, & alter in lucro, ſed regulariter non poteſt dare, ibid.n.6.& adn.ibid.n.12

Obligatur etiam ſi ſolemnitates non interuenerint, quando conſtat de verſione in eius vtilitatem, cùm non debeat locupletari cum alterius iactura, dec.31.n.9

Verſio autem in eius vtilitatem, ex quibus coniecturis dicatur probata, vide d.dec.31.n.& adn.ibid.n.11.& 12

Quando validè obligetur per tutorem, necne, & quando obligetur tutor, vide in verbo Tutor.

De bonis pupilli alimenta debentur tutori, aliunde non habenti, vide ibid.

Ad fauorem pupilli claudicat iudicium, dec.547.n.3

Et contractus, ibid.n.4

Contra pupillos, & minores indefenſos proceſſus factus eſt nullus, & quando hoc procedat, necne, vide Minor.

Sententia lata ad fauorem pupilli cum procuratore non legitimo valet, licèt non valeret contra ipſum pupillum, dec.574 num.2

Purgatio *attentatorum, vide* Attentata.

Metus, vide in verbo Metus.

Moræ, vide in verbo Mora.

Spolij, vide in verbo Spolium.

Puritas *ſanguinis habet præſumptionem iuris pro ſe, d.498.n.1*

Et ideo transfert onus probandi contrarium, ibid.n.2

Non eſt poſitiuè probanda per admittendum, ſed è contra probari debet ius impuritatis, dec.455.n.2.& latè adn.ibid. ſub num.15

Probata cenſetur eo ipſo, quod non eſt probata impuritas, deciſ. 498.n.5

Item probatur eo ipſo, quod quis admiſſus fuit ad aliquem gradum honoris, qui non ſolet concedi, niſi puri ſanguine, d.dec. 498.n.10.& adn.ibid n.18

Item probatur per publicam vocem, & famam, d.dec.498.n.4

Item probatur ex pluribus ſimul iunctis, ibid.n.11

Fama puritatis eſt præferenda contrariæ famæ, ibid.n.15

Patris puritas neceſſariò concludit puritatem filij ibid.n.5

Super impuritatis materia teſtes examinati inter Religionem Hieroſolymitanam, & patrem probant etiam inter eandem Religionem, & filium, ibid.n.6

Puteus dec.447.lib.1.*declaratur, dec.460.n.11*

Q

QVadragenaria *requiritur ad præſcribendum ius Diœceſanum, vide in verbo* Diœceſis.

Et ad præſcribendam mutationem ſtatus beneficij, vide in verbo Mutatio.

Et ad præſcribendam ſubiectionem vnius Eccleſiæ ad aliam, vid. in verbo Subiectio.

Quæcumque *eſt dictio prægnantiſſima, & includit etiam ea, quæ propriè non ſunt talia, dec.267.n.5.& adn.ibid.n.12*

Qualificare *etiã poteſt actum, qui illũ facere poteſt, de.476 n.7*

Qualitas *dignitatis ſæpè exprimitur ad maiorem demonſtrationem, dec.221.n.10*

Expreſſa per contrahentem cum aliquo, non poteſt ab eo negari, dec.227.n.13

Narrata eſt omninò iuſtificanda, vide Iuſtificatio.

Obligationis ſi fuerit mutata quis conueniri non poteſt ex prima obligatione, dec.30.n.1

Præcedentis extremi attribuitur ſequenti per copulam (&) *dec. 308 n.3*

Præſumitur, & probatur faciliùs quàm ſubſtantia, de.468.n.10

Probata dici non poteſt, ſi prius non fuerit probata ſubſtantia, dec.381.n.5

Cognitio quid ſit, ſeu ſubſtantiæ præcedere debet cognitionem, quale ſit, ſeu qualitatis, ibid.n.4

Et qualitas ſtare non poteſt ſine ſubiecto, ibid.n.3

Quæ ineſt de iure non eſt de neceſſitate exprimenda, quia cenſetur nota Principi, dec.221.n.8.& vide Subreptio.

Sine qua non competit actio, donec controuertitur non intrat obligatio ad deponendum, vide Obligatio. *In princ.*

Cum ſua qualitate, & cauſa cenſetur acquiſita hypotheca ſuper iuribus debitoris, vide Hypotheca, *in princ.*

Non entis nullæ ſunt qualitates, dec.387.n.1.dec.439.n.5

Quando. *Hæc dictio importat conditionem, dec.428.n.2*

Quandocumque. *Hæc dictio poteſt importare conditionem, de. 371.n.6*

Quantitas *patrimonij paterni non attenditur circa dotes Monialium, vide in verbo* Dos.

Pretij arguit qualitatem contractus, dec.126.n.9

Et quid veniat in venditione, adn.ibid.n.11

In quantitate, an verò in corpore, & vti ſpecies, quando cenſeatur factum depoſitum, & de effectu, vide Depoſitum.

Vbi agitur de quantitate, non autem de ſubſtantia debiti, probationes leniores ſufficiunt, dec.324.n.4

Quantumcumque ſit. *Hoc verbum in venditione appoſitum operatur illam cenſeri factam ad corpus, non ad menſuram, vide* Venditio.

Quarta. *De quartis legitima, & Trebellianica, v. in verbo* Legitima. *& in verbo* Trebellianica.

Super quarta decimali Epiſcopus habet intentionem fundatam, dec.519.n.1

Hoc procedit contra Parochos percipientes decimas, non autem contra laicos, ibid.n.2

Plura de hac quarta, vide in adn.ibid.n.4

Quaſi dominium, *vide* Dominium.

Quaſi poſſeſſio *alterius non ita de facili eſt admittenda ad impediendum, ne Eccleſia, quæ probauit ſuum dominium poſſit perfectè vti re ſua, ibid.n.4*

Conferendi, vide ſub verbo Collatio.

Exigendi, vide ſub verbo Exactio.

Præſentandi, vide ſub v. Præſentatio.

Transferendi, quæ non aſcendit ad annos 30. licèt excedat 20. ſufficit pro præſumenda iuſtificatione Tranſlationis penſionis, vide ſub verbo Penſio.

Ad acquirendam quaſi poſſeſſionem priuatiuè ſufficit prohibitio implicita, dec.439.n.1

Vt quis dicatur in quaſi poſſeſſione priuatiua, eſt neceſſaria prohibitio cum ſubſecuta acquieſcentia partis prohibitæ, de.472 num.1

Alia vide in verbo Poſſeſſio, *& in locis ibi relatis.*

Quatenus, *hæc dictio importat conditionem, dec.555 n.2*

Querela *inofficioſi teſtamenti prodita eſt ad annullãdum teſtamentum,*

mentum,dec.489. n.6.
Et quinquennio excluditur,dec.338.n.3.dec.489.n.5.
Querelare teſtamentum ſolum poſſunt Nepotes viuo Patre, non autem illud annullare ex capite præteritionis,d.d.338.n.12.
Querelanti,& præterito non conſeruantur legata per Auth. ex cau.Cod.de lib.præterit.dec.271. n.7.
Qui. Hoc relatiuum dum non præcedit culpa ſtat reſtrictiuè, d. 274.n.4.
Quietantia præſumitur reportata à ſoluente,dec.253.n.1.Sine Quietantijs non eſt veriſimilis ſolutio quando eſt notabilis ſumma,dec.188.n.3.
Quietantiæ duplicatæ ſolent relinqui in manibus Mercatorum ſoluentium literas Cambij,ibidem n.4.
Quietantiæ remanent in manibus debitorum,d.195.n.13.
Quot ſunt debita,& Termini,tot ſunt obligationes,d.345.n.3.
Quot ſunt iura in commiſſione deducta,tot cenſentur commiſſiones,ita vt deficiente vno iure remaneat commiſſio in ſuo robore reſpectu alterius, d.399. n.5.
Quot ſunt obſtacula,tot requiruntur Habilitates,d.109.n.6.
Quot ſunt perſonæ ementes cenſum , tot ſunt cenſus, vide in ſubſeq.verb.Rota .
Quot ſunt ſummæ,& capitula in ſententia contenta, tot cenſentur ſententiæ,dec.551.n.1.& Annot.ibid.n.6.

R

RAta. Pro rata qualibet cenſetur emiſſe , quando ſunt plures emptores Cenſus , & tot cenſentur Cenſus quot perſonæ,dec.157. n.16.
Ratificatio Actus nulli , & inualidi nihil aliud eſt, quàm nouus Actus, dec.395 .n.10.
Ideo requiritur eadem forma , & ſolemnitas in ipſa ratificatione,quæ eſt neceſſaria in actu de nouo facto, d.dec.395. n.11 & Annot.ibid.n.7.
In ratificatione Actus nulli conſideratur tempus ratificationis, d.dec.395.n.9.& Annot.ibid.n.16.
Æquiparatur Mandato,dec.525.n.4.
Et idem operatur quod Mandatum præcedens,dec.295. n.4.
Procedit hoc etiam reſpectu eorum, quæ exigunt ſpeciale Mandatum,d.dec.525.n.5.Annot.ad d.dec.295.n.6.
In multis caſibus æquiualet Mandato,de quibus in Annot.ibid. d.n.6.
Inducitur ex retentione ſcripturæ penes ſe,dec.331.n.9
Item ex vſu illius,ibid.n.10.
In minore effecto maiore non ita de faſili inducitur ratificatio , quæ impediat reſtitutionem, dec.185.n.11.
Poſtquam quis effectus eſt maior inducitur ex taciturnitate plurium annorum,dec.473.n.17.
Hoc non procedit in contractu,in quo à Statuto præſumitur Dolus,d.dec.473.n.18.& Annot.ibid. n.24.
Item non procedit niſi quando Nullitas eſt propter defectum decreti Iudicis , ſecus autem quando adſunt aliæ Nullitates , d. dec.473.n.19.
Nec etiam habet locum nō probata ſcientia Nullitatis,ib.n.20.
Mandati ratificatio inducitur ex proſecutione Actorum, deciſ. 176.n.9.& Annot.ibid.n.13.
Poſſeſſio quæſita ſine mandato poteſt ratificari,dec.50.n.4.
Et ratificatio prius geſtorum à Procuratore inducitur ex mandato ſuperueniente iudicio pendente, dec.576.n.13.& Annot.ibid n.20. vbi declaratur quando , & qualiter procedat iſta concluſio .
Hoc procedit dummodo adſit in principali ſcientia prius geſtorum,d.dec.576.n.14.
Attentotarum commiſſorum à Procuratore quando dicatur facta,vide Attentata .
Spolij commiſſi à Procurotore quando , & ex quibus inducotur , vide in verb. Spolium , vbi alia de ratificatione Spolij .
Non inducitur ratificatio ex actu , qui poteſt referri ad alium titulum citra ratificationem,dec.311.n.17.
Non præiudicat,niſi data plena ſcientia cum omnibus qualitatibus, tàm,quoad ius,quàm quoad factum , adn. ad deciſ.208 num.8
Requirit certam ſcientiam eius,quod ratificatur,dec.179.n.6
Et claram,& ſpecificam ſcientiam omnium contentorum in inſtrumento,dec.315.n.15
Et pro habenda tali notitia,requiritur , quod ratificans legerit, vel ei fuerit lectum inſtrumentum , d.dec.311.n.16. & adn. ibid.n.21
Requirit certas ſolemnitates , quas requirit contractus principalis,dec.473.n.9
Tacita non cadit in ignorante,dec.170.n.7
In ratificatione tacita, & præſumpta fundatur, l. fin.C.ſi minor maior fact. Et ideo non habet locum, niſi data , & probata ſcientia cum omnibus qualitatibus,& defectibus contractus, dec.260.n.15.& adn.ibid.n.22
An habeat locum,quando ſtatutum præſumit dolum , adnotat. ibid.n.23
L.fin.C.ſi minor. Maior. fact. ſupplet tantùm defectum Iudicis, non autem tollit alias nullitates,d.dec.260.n.13.& adn.ibidem.n.21
Nec etiam tollit nullitatem ex defectu authoritatis veri curatoris,d.dec.260.n.14
Non trahitur ratificatio de ſui natura ad qualitates illicitas,de. 336.n.13
Sine ratificatione an acquiratur ius abſenti per ſtipulationem Notarij fauore omnium, quorum intereſt , vide in verbo Stipulatio.
Stante ratificatione , approbatio nunquam ad id refertur , per quod inducitur renunciatio alicuius iuris ratificantis, dec. 317.n.6
In ratificatione metus adhibitus,arguit etiam violentiam in ipſo contractu adhibitam,vide Metus.
Promiſſio de faciendo ratificare intelligitur dummodò emptoris interſit,dec.505.n.5.& adn.ibid.n.10
Ratificatus cenſetur actus iuxta ſuam naturam,& qualitatem, dec.567.n.7
Ratio conſuetudinis cuſtodienda eſt,vide Conſuetudo.
Expreſſa vbi viget , dicitur caſus comprehenſus in diſpoſitione quantumuis odioſa, & correctoria, etiam ſi verba deficiant, dec.293.n.14
Expreſſa in ſtatuto declarat intentionem ſtatuti,ibid.n.17
Vnica quando reperitur expreſſè per ſtatutum aſſignata, non eſt alia ratio quærenda,ibid.n.17
Reddi an, & qualiter debeat per teſtes de negatiua deponentes, vide in verbo Negatiua.
Et alios caſus, quando reddi debeat per teſtes non interrogatos, vide in verbo Teſtis.
Ratio adminiſtrationis reddi debet à quolibet adminiſtratore,dec.30.n.4
Item reddi debet per patrem,ſi eſt tutor , & curator filij , prout eſt reddenda à quolibet alio tutore , dec.334.n.8. & adnot. ibid.n.13
Hoc procedit,quando bona pleno iure ſpectant ad filium,& pater non habet vſumfructum in illis , ſecus autem ſi habet vſumfructum , dicta deciſione 334.numero 9. & adn. ibidem eod.n.13
Adminiſtratori ſufficit libros oſtendere,ita ut poſſint legi,& calculari rationes abſq; eorum traditione, dec.151.n.3
Reddi poteſt etiam ſine libris,dec.199.n.5. & adn ibid. ſub n.8 dec.274.n.6 & adn.ibid.n.9
Semel reddita non eſt iterum reddenda,dec.536.n.2. & adnot. ibid.n.3
Hoc non procedit,quando conſtat de errore,adn. ibid.n.4
Sed etiam cōſtito de errore non eſt iterum ratio reddenda, quādo adeſt res iudicata,vel tranſactio , ſed tunc vltra errorem requiritur dolus,adn.ibid.n.5
Rationis redditio continet reſtitutionem reliquatus, de.554.n.2

Digitized by Google

Ratio antequam ſit reddita non dicitur orta actio pro reſtitutione reliquatus, ibid. n. 4
Redditio rationis non cadit in re propria, dec. 544. n. 10
Redditionem rationis petens ab aliquo probare debet res, & non quantitates adminiſtratas, dec. 220. n. 3
Rauenna. Statutum Rauennæ recudit appellationem ad terminos iuris Canonici, dec. 546. n. 3
Ex ſtatuto Ciuitatis Rauennæ fructus dotis debentur ad rationem ſeptem pro centenario, & an huiuſmodi ſtatuta valeant, vide in verbo Dos.
Recedere non dicitur quis à loco, à quo recedit animo incontinenti reuertendi, dec. 70. n. 5
Receptor teſtium, qui habet facultatem ſolùm examinandi ſuper articulis non poteſt admittere interrogatoria, ſed recurrendum eſt ad Iudicem, dec. 351. n. 48
Intimatio commiſſionis receptoris, in qua dicitur, quod examinentur teſtes ſuper articulis, ſupplet defectum citationis ad dicendum contra articulos, ibid. n. 49
Reconductio cenſetur pro eodemmet ſalario conſtituta in primo contractu, dec. 183. n. 1
Recognitio bonæ fidei non immutat qualitatem principalis obligationis, dec. 167. n. 5
Poteſt quandocumque fieri, & non requirit ſolemnitates, deciſ. 188. n. 6
De recognitione, & de recognitore bonæ fidei in ſocietatibus officij, vide Societas officij.
Recognitio iurium debet fieri parte citata, dec. 71. n. 1
Debet fieri per duos teſtes, & quando non viderunt ſcribere, ſed habeat notam manum, requiruntur etiam adminicula, deciſ. 389. n. 2. & adn. ibid. n. 6
Per vnicum teſtem facta in materia recenti non ſumit robur ex adminiculis, nam vt ex adminiculis robur ſumat, eſt neceſſaria recognitio per duos teſtes, d. dec. 389. n. 5
Adminicula ſufficiunt, & non eſt neceſſaria formalis recognitio in inſtrumentis vltra 79. vel 80. annos, adn. ad dec. 3. n. 7
Inſtrumenta vltra centum annos recognitione non indigent, dummodò habeant faciem inſtrumenti publici, etiam ſi non concurrant adminicula, adn. ibid. n. 4
Vt inſtrumentum non indigeat recognitione vti antiquum, debet excedere centum annos, adn. ibid. n. 6
Scriptura etiam priuata, quando eſt antiqua vltra centum annos recognitione non indiget, adn. ibid. n. 5
Neceſſaria non eſt recognitio ſtante antiquitate, d. dec. 3. n. 2
Alias defectus recognitionis tollit fidem ſcripturæ, dec. 584. n. 3
Recognoſci poteſt ſcriptura non recognita, imò ſi aliunde habeat adminiculũ veritatis forsã nõ ĩdiget recognitione, d. 442. n. 4
Facta recognitio cum Procuratore non habente ſufficiens mandatum, non eſt ſufficiens, deciſ. 584. numero 4.
Facta cum vno afficit etiam tertium venientem ad cauſam in ſtatu, & terminis, dec. 324. n. 1
Facta per habentem notam manum Notarij ſufficit in ſcripturis publicis, dec. 38. n. 5
Neceſſaria eſt ex Statuto Vrbis inter alia requiſita ad hoc, vt Archiuium Vrbis tribuat robur ſcripturæ, dec. 389. n. 4
Non requiritur valde exacta in literis miſſiuis, dec. 239. n. 3
Teſtis de recognitione deponens ſi ſubdat (reſeruato tamen omni errore) non videtur benè certus de veritate ſuæ atteſtationis, dec. 389. n. 1
Rector non datur in beneficijs de menſa, ſed miniſter, d. 142. n. 7
Recurſus ad Iudices laicos præſumuntur prouenire ab habente intereſſe, dec. 96. n. 1
Limita non procedere, vbi agitur de graui præiudicio, adn. ibid. num. 7
Si plures ſint, qui poſſunt habere intereſſe, præſumptio eſt æquiuoca, d. dec. 96. n. 2. & adn. ibid. n. 6
Ad effectum incurſus cenſurarum requirunt certam, & plenam probationem, d. dec. 96. n. 3
Habiti ab vno ex conſanguineis præſumuntur de mandato conſanguinei habentis principale intereſſe, ibid. n. 5
Facti in partibus ad Iudices laicos non præſumuntur de mandato principalis, qui de dicto tempore erat in Curia, d. 268. n. 4
Recuſans exhibere ſcripturas præſumitur, quod illæ contra ſe faciant, dec. 521. n. 6. dec. 537. 3
De recuſante Iudicem, vide Recuſatio.
Recuſare, ſed minus validè, & non recuſare paria ſunt, deciſ. 518. n. 6
Si ſine cauſa quis recuſauit præſtare conſenſum, ille habetur pro præſtito, vide Conſenſus.
Recuſatio friuola, & calumnioſa poteſt reijci, & valet proceſſus vlterior, niſi fuerit appellatum, dec. 466. n. 7. & adn. ibid. num. 12
Iudicis ſi eſt valida ſufficit pro nullitate examinis, ſecus autem ſi ſit inualida, dec. 518. n. 5
Recuſatione non obſtante, Iudex recuſatus non poteſt procedere, niſi citato recuſante, ibid. n. 7
Non recuſare Iudicem, & recuſare, ſed minus validè paria ſunt, ibid. n. 6
Ad recuſandum Iudicem vti ſuſpectum, requiritur mandatum ſpeciale, dec. 368. n. 1. & adn. ibid. n. 8. vbi declaratur.
Pro recuſatione Iudicis ſufficit leuis cauſa, adn. ad dec. 327. n. 14
Pro recuſatione verò Notarij cauſæ ſuſpicionis ſperni poſſunt, quando ſunt leues, d. dec. 327. n. 2
Calumnia in recuſatione Iudicis arguit calumniam etiam recuſationis Notarij, d. dec. 327. n. 6
Recuſatio frequens, & continua arguit calumniam, adn. ib. n. 15
A recuſatione recedere cenſetur recuſans Iudicem coram eodem comparendo poſt recuſationem, dec. 292. n. 1. & latè de hac materia, adn. ibid. n. 4. vbi præſertim, quando fit proteſtatio citra conſenſum in iuriſdictionem, dec. 466. n. 9
Et idem eſt, quando comparitiones ſunt factæ ſine aliqua proteſtatione, dec. 368. n. 2
Iudicis ſuſpicio tollitur ex adiuncto, dec. 466. n. 8
Notarij etiam ſuſpicio ceſſat ex datione alterius adiuncti, deciſ. 327. n. 7
Contrarium de Notario alias tenuit Rota, prout in adn. ib. n. 16
Redditio rationis, vide in verbo Adminiſtrationis.
Redimendi Ius. Exceptio iuris redimendi tanquam requirens altiorem indaginem, non impedit immiſſionem ex remedio, l. fin. dec. 194. n. 23
Patiendo labi tempus ad remedium, quis cenſetur tacitè renunciare iuri retrouendendi, d. dec. 559. n. 2
Ad perpetuandam ius redimendi, an ſuffragetur oblatio verbalis, vide Oblatio.
Reductio cenſus ſi fiat per Papam nunquam fit quoad fructus iam decurſos, vide Cenſus.
Penſionis quando prætendi non poſſit, vide Penſio.
De reductione teſtium ad concordiam, vide in v. Teſtis.
Refectio expenſarum, vide in verbo Expenſæ.
Referens attenditur etiam ſi non conſtet de relato, quando diſpoſitio eſt certa, & pendet à libera voluntate diſponentis, adn. ad dec. 439. n. 13
Quando non ſit attendendum, ſed relatum, & quando in referente cenſeatur relatum, & alia ſimilia, vide Relatum.
Reformatio. Pro reformatione commiſſionis facilis eſt in Curia recurſus ad ſignaturam, & ideo in Curia non attenditur ſubreptio commiſſionis, vide in verbo Subreptio.
Reges comprehenduntur ſub clauſula (cuiuſcumq; dignitatis, ſtatus, &c.) dec. 240. n. 5
Regreſſus ad primæua iura non datur, quando fuit facta concordia, dec. 216. n. 2. & adn. ibid. n. 4
Regula. Qui habet regulam per ſe, dicitur habere fundatam intentionem, itaut aduerſario incumbat onus probandi exceptionem, dec. 182. n. 1
Regulam firmat exceptio in omnibus alijs caſibus non exceptis, vide in verbo Exceptio.
Quid in Regula comprehendatur declarat exceptio, vide ibid.

Super

Digitized by Google

Super regulis generalibus non eſt laborandum, quando adſunt deciſiones in terminis, dec. 256.n.3

Regula de Annali *annullat non ſolùm impetrationem, ſed etiam commiſſionem cauſæ, citationes, proceſſum, & omnia alia acceſſoria, dec. 426.n.2*

Item annullat gratias retro, non autem non is gratias, d.399.n.4

Non obſtat quo minus noua impetratio poſſit obtineri, licèt quis in eam ſemel inciderit, dec. 369.n.1

Huic regulæ, quoad eius primam partem cenſetur ſatisfactum ſi impetrans infra ſex menſes mouit litem, & vocauit poſſeſſorem ad iudicium, dec. 213.n.1. dec. 532.n.1

Et ſufficit lis ſuper executione litterarum, d. dec. 213.n.2. & adn. ibid. n.4

Quo verò ad ſecundam eius partem Regula de Annali requirit expeditionem cauſæ infra annum à die executæ citationis, d. dec. 213. eod. n.1. d. dec. 532.n.2

Et requirit expeditionem cauſæ infra annum in petitorio, adnot. ad d. dec. 213.n.5

Et quid ſi pars aduerſa ſuſpendit petitorium, v. adn. ibid. n.6

Et dum hæc regula requirit expeditionem cauſæ infra annum, ei ſatisfit inſtruendo cauſam, ita ut expediri poſſit infra annum, dec. 272.n.2 & adn. ibid. n.7

Quod procedit ſiue ſit in ſtatu, vt ſententia ferri poſſit pro Reo, ſiue pro actore, d. dec. 272.n.3

Item procedit etiam ſi non fuerit concluſum in cauſa, ibid. n.4

Annus ad expediendam cauſam iuxta regulam de annali, incipit currere à die executæ citationis, d. dec. 272.n.1. & adn. ad dec. 532.n.7

Sufficit, quod impetrans ex parte ſua fecerit quantum in ſe fuit, vt cauſa intra d. tempus expediatur, d. dec. 432.n.3. & latè adn. ibid. n.6

Et in computatione d. anni ſunt deducenda tempora impedimentorum, dec. 272.n.5. & adn. ibid. n.7

Deduci debent omnia impedimenta ex aduerſo præſtita ad effectum, vt impetrans non incidat in regulam de annali, d. dec. 532.n.4

Ab hac regula excuſat impedimentum extrinſecùs proueniens, non ex facto impetrantis, dec. 369.n.7

Procedit regula de annali, quando impetrans deprenditur in negligentia notabili, nec aliquam habet excuſationis cauſam, d. dec. 369.n.5

Regulæ de annali ſufficit ſemel ſatisfeciſſe petendo ſibi prouideri de beneficio impetrato, dec. 532.n.5

Regulæ de annali dum gratia derogatur, non poteſt opponi de ſubreptione ob non factam mentionem poſſeſſionis annalis, dec. 150.n.8

Regula *de iure quæſito, vide* Ius quæſitum.

Regula de Valor. Benef. Exprim. *A pœna huius regulæ excuſant locationes, adn. ad. dec. 101.n.6*

Ad effectum regulæ de valore beneficij non deducitur penſio temporalis, ſicut nec etiam ad effectum expeditionis literarum Apoſtolicarum, dec. 490.n.3. & adn. ibid. n.9. vbi ſecus dicitur de penſione perpetua.

Alia vide in verbo Valor beneficiorum.

Regula Octaua *capit beneficia ſpectantia ad collationem inferiorum collatorum, dec. 153.n.1*

Quod procedit quandocumq; & quomodocumq; beneficia ſpectent ad collationem, & electionem d. inferiorum collatorum dec. 240.n.7

Capit etiam beneficia patrimonialia, & debita certo generi perſonarum, d. dec. 240.n.19. & adn. ibid. n.22

Comprehendit beneficia, quæ in effectu non cadunt ſub cæteris regulis, d. dec. 240.n.6

Comprehendit iuſpatronatus Eccleſiaſticum, dec. 48.n.4

Derogat quibuſcumq; priuilegijs cum quibuſcumq; clauſulis conceſſis, dec. 240.n.1. & adn. ibid. n.20. vbi ampliatur.

Derogat etiam priuilegio conceſſo inſtante Duce, Rege, & Imperatore, d. dec. 240.n.4

Eſt fundata in eo, vt Papa poſſit prouidere pauperibus, & benè meritis perſonis, ibid. n.10

An, & quando excipiat Cardinales, vide Cardinalis.

Inficit titulum, & poſſeſſionem, dec. 153.n.5

Reſeruat non ſolùm confirmationem, ſed etiam liberam diſpoſitionem, d. dec. 240.n.8

Tollit priuilegia, & indulta conceſſa etiam Collegijs, & vniuerſitatibus, cum quacumq; clauſula, dec. 153.n.2. & adnot. ibid. n.7

Et etiam indulta, & priuilegia conceſſa Communitati, dec. 240 num. 3

Item tollit quaſi poſſeſſionem conferendi, etiam ſi ſit immemorabilis, dec. 153.n.3. & adn. ibid. n.8

Obſtaculum, & impedimentum Reg. 8. remouetur per indultum conferendi in omnibus menſibus conceſſum Ordinario collatori, dec. 99.n.3. & adn. ibid. n.5

Regularis *effectus Epiſcopus an faciat fructus ſuos, & an poſſit de illis diſponere in vita, & teſtari, & an, & quando cenſeatur ſuæ Eccleſiæ acquirere, nec ne dic, vt in verbo Monacus de Monaco effecto Epiſcopo.*

Prælati Regulares quamuis inferiores habent ex ſpeciali iure iuriſdictionem ſuper Monachos priuatiuè ad Epiſcopum, dec. 8. num. 3

Beneficia quando præſumantur regularia, vide Beneficium.

Rei Euidentia, *vide in verbo* Euidentia.

Redintegrandæ *Poſſeſſorium, vide* Poſſeſſorium.

Redingratio *ad poſſeſſionem, & de eius materia, vide ſub ver.* Spolium.

Redintegratio terminorum, *vide* Terminus.

Relatio *facienda eſt ad proxima, & immediata, non autem ad remota, dec. 33.n.3. dec. 277.n.3. dec. 455.n.13*

Facienda eſt ſingula ſingulis congruè referenda, dec. 297.n.9

Et quando fit ad omnia, fieri pariter debet ſingula ſingulis congruè referre cum ſuis qualitatibus, dec. 433.n.9

Facta cenſetur cum iiſdem qualitatibus, dec. 286.n.3

Ad omnia præcedentia, & ſupra expreſſa non fit, quando ſubeſt ratio, quod debeat magis referri ad vnum, quàm ad aliud, de. 384.n.4

Nec quando reſultaret aliquid incompatibile, dec 495.n.10

Nec quando per relationem ſequeretur contrarius effectus intentioni diſponentis, ibid. n.11

Non fit contra intentionem diſponentium, dec. 286.n.10

Operatur, vt omnia, quæ continentur in relato dicantur expreſſa in referente, dec 522.n.9

Probat errorem, quando relatum aliter loquitur, quàm referens, ibid. n.6

Verborum relatio fit ad caſum proximiorem, & immediatum, dec. 433.n.8

Et facienda eſt ad id, cui verba magis conueniunt, & probabilius adaptantur, dec. 384.n.2

Verborum numeri ſingularis relatio fieri non poteſt ad plura, ſed ad vnum tantùm, dec. 433.n.7

De relatione examinatorum in materia concurſus ad Parochiales, vide Concurſus.

De relatione Officialis quoad diligentias, & perquiſitiones, vide in verbo Diligentia.

De relatione Calculatoris, Curſoris, Menſuratoris, Nuncij, ſeu Executoris, Periti, & ſimilium, vide in ſuis particularibus materijs.

Relatiua *dictio operatur, quòd diſpoſitio non ſtet de per ſe principaliter, etiam ſi habeat verbum ſeparatum, ſed vti conſecutiua ad diſpoſitionem relatam reſtringitur, dec. 433.n.14*

Relatiuæ, & illatiuæ dictiones intelliguntur retentis terminis principalis diſpoſitionis, ibidem numero 10.

Relatiuum *Qui (dum non procedit copula) ſtat reſtrictiuè, dec. 274. num. 4.*

Relatum *attendendum eſt, non autem referens, dec. 439.nu.1*

Attēdēdum eſt vbi referēs aliter loquitur, quā relatū, ibid. n.2

Quod ampliatur procedere etiam in materia, in qua referens habet poteſtatem diſponendi, quia cenſetur ita diſpoſuiſſe per errorē, reprobata opinione cōtraria, d.d.439.n.3.& ad.ib.n.13
Quando aliter loquitur quàm referens, error probatur ex relatione, dec.522.n.6
Cenſetur in referente cum omnibus ſuis qualitatibus, ibid.n.10
Omnia in relato contenta dici expreſſa in referente operatur relatia, ibid.n.9
Relato non exhibito, teſtis ad aliud ſe referens nihil probat, vide in verbo Teſtis.
Vide etiam in verbo Referens.
Releuatio. *Niſi probetur impoſſibilitas obtinendi releuationem, non poteſt conſiderari læſio propter fideiuſſionem præſtitam, vide in verſio* Fideiuſſio.
Si mulier non poteſt habere releuationem in bonis mariti, Fideiuſſio illius pro marito dicitur læſiua, & inualida, & tollerari non debet, quòd ipſa fideiubeat ſine ſpe releuationis, vide in verbo Mulier.
Religio *Hieroſolymitana, vide* Hieroſolymitana religio.
Religioni acquirunt Religioſi bona per eos vndecunq; acquiſita, dec.87 n.12
Religioni debetur fauor, dec.301.n.10
Religioni etiam ſi quis ingrediatur dicitur nubere, quia Chriſto nubere dicitur, ibid.n.3
Religionem ingredienti minus reliqui, quàm nubenti in ſæculo, aliàs Rota pro abſurdo reputauit, ibid.n.8
Etiam in caſu ingreſſus in Religionem, an, & quando debeatur legatum dotis, vide Dos.
Alia de hac materia Religionis, ſupple in verb. Monaſterium, *in verbo* Monachus, *& in verbo* Monialis.
Religioſi *vndecunq; bona acquirant, eius Religioni, & Monaſterio acquirunt, dec.87.n.12*
Teſtari non poſſunt, ibid.n.3
Reliquatus *reſtitutionem continet redditio rationis, d.554.n.2*
A reſtitutione reliquatus non liberat liberatio legata à redditione rationis, dec.187.n.11.& adn.ibid.ſub.n.14
Pro reliquatus reſtitutione non dicitur orta actio, antequam ſit reddita ratio, d.dec.554.n.4
Relocatio *cenſetur pro eodemmet ſalario conſtituto in primo contractu, dec.183.n.1*
In tacita renouatione locationis non cenſetur repetita obligatio Cameralis, adn.ad dec.30 n.7
Relocare, quando non teneatur locator, vide Locator.
Reluitio. *Verbum reluitionis conuenit, tàm naturæ pignoris quàm retrouenditioni, dec.194.n.18*
Remiſſio *Affictus, quando ſit facienda per locatorem, vide in verbo* Locator.
*Conditionalis cenſetur, quando eſt facta cum clauſula (*dummodò*) dec.311.n.12*
Gratuita eſt ſpecies alienationis, ibid.n.3
Iuris ſtrictiſſimè interpretanda, ibid.n.9
Et vt remittenti minus noceat, quàm ſit poſſibile, ibid.n.10
Iuris clari ſuorum principalium fieri non poteſt per Procuratorem, ibid.n.2
In remiſſione iuris competentis ad rem per alium poſſeſſam non requiritur aſſenſus domini directi, dec.354.n.14
Remiſſionem faciens in tranſactione aliquid recipere debet ſecundum naturam tranſactionis, vide Tranſactio.
Sub diſpoſitione loquente de remiſſione, & ceſſione comprehenditur tranſactio, vide ibid.
Renumeratio; *ex cauſa renumerationis Prælatus poteſt donare, vide* Prælatus.
Remiſſoria *concedenda eſt maximè in prima inſtantia, quia durum eſt, quòd cauſa in prima inſtantia diſcutiatur in Curia, & tollatur facultas probandi in partibus, dec.403.n.4*
Concedenda eſt, quando materiæ ſunt releuantes, dec.191.n.1
Concedenda eſt in prophanis data releuantia Articulorum, dec. 415.n.1.dec.523.n.1.dec.562.n.1
Et data releuantia materia articulata in prophanis conceditur indiſtinctè, dec.191.n.2
Et etiam ſine fumo, dec.124.n 1.dec.403.n.3.dec.562.n.3
Et in qualibet inſtantia, dec.174.n.2
Item concedenda eſt remiſſoria, quando commiſſa eſt cauſa appellatione remota, d.dec.562.n.5.& adn.ibid.n.7
Item conceditur remiſſoria etiam in cauſa reſtitutionis in integrum, dec.276.n.2.& adn ibid.n.7
Pro remiſſoria ſufficit releuantia vnius ex articulis ad effectum, vt ſit concedenda ſuper omnibus, dec.124.n.3.dec.403.n.7
Articulus concernens fines diœceſis, & Parochialitatis in materia decimarum eſt releuans pro obtinenda remiſſoria, d.dec. 403.n.5
Cauſa decimarum cenſetur prophana ad effectum remiſſoria, dec. 174.n.1.& latè adn.ibid.n.7.d dec.403.n.1
Item cauſa prophana dicitur qualibet alia, in qua non agitur de titulo beneficij, d.dec.403.n.2
Et generaliter, quæ cauſa dicatur beneficialis, & quæ prophana, vide adn.ad d.dec.174 n.7
Pro remiſſoria conceſſione ſufficientem fumum præſtant teſtes etiam nulliter examinati ſine citatione, dec.163.n.1.& adn. ibid.n.10.dec.562.n.4.& adn.ibid.n.6
Vt remiſſoria ſit danda ad probandam poſſeſſionem, ſufficit, quòd eam petens prætendat ſe poſſeſſorem, dec.415.n.5
Remiſſoria conceſſio præſupponit iuriſdictionem, dec.325.n.10
Non eſt deneganda remiſſoria, quando repræſentatur præiudicium irreparabile, dec.523.n.3
Item non denegatur ſub prætextu, quòd dicta fuerint teſtificata, quando articuli continent materias diuerſas, dec.191.n.3
Et de ſimili materia, vide latè in verbo Examen teſtium.
Concedi non ſolet ſuper articulis, ſuper quibus cauſa in partibus pendente poterat fieri probatio propter ſuſpicionem calumniæ, dec.174.n.5.dec 276.n.3.& adn.ibid.n.8. vbi vide limitationem.
Hoc procedit, quando petens remiſſoriam indigebat probatione illorum articulorum, dum cauſa pendebat in partibus, ſecus ſi tunc non indigebat, d.dec.174 n 6
Non procedit autem, quando ille, qui petit remiſſoriam obtinuit in partibus ſententiam fauorabilem, quia tunc ceſſat præſumptio calumniæ d.dec.276.n.4
Deneganda eſt remiſſoria ſi ſit calumnioſè petita, dec.48.n.7
Denegatur ex capite præſumptæ calumniæ, dec.81.n.5
Declaratur in adn.ibid.ſub n.6
Et contrarium, quod ſcilicet remiſſoria non denegetur propter præſumptam calumniam dicitur in dec.523.n.2
Et quod non ſit de facili deneganda propter præſumptionem calumniæ, dec.191.n.5
Maximè in tertia inſtantia, dec 83.n.5
Et licèt non ſoleat de facili denegari propter ſuſpicionem calumniæ, tamen ſecus eſt, quando ſuſpicio eſt multum vehemens, dec.414.n 8 & declaratur in adn.ibid.ſub n.15
Ad excludendam ſuſpicionem calumniæ, quando illa eſt vehemens, eſt neceſſarius fumus, d.dec.414 n.9
Pro excluſione calumniæ in materia remiſſoriæ ſufficit ſola releuantia articulorum, adn.ad dec.81.n.6 in fin.
Calumnioſè cenſetur petita remiſſoria ſi petatur in fine litis, & in calculo ferendæ ſententiæ, dec.356.n.8
Et ſi petatur ſuper materia non articulata in alijs inſtantijs, & de qua non datur fumus, dec 211.n.4
Calumniæ etiam ſuſpicio oritur, quando materiæ articulatæ videntur potius imaginatæ, vt fiant articuli releuantes, quàm quòd verè ita res ſe habeat, ibid.n.5
Denegatur remiſſoria ſuper articulis, ſuper quibus in partibus fuerunt examinati teſtes, quia tunc præſumendum eſt fuiſſe examinatos teſtes magis idoneos, dec.414.n.1
Item non conceditur, quādo articuli continent eaſdem materias, & probationē, quæ fuerunt facta in partibus, dec.48.n.1
Item deneganda eſt ſtante irreualenantia articulorum, dec.81 num.3

num.3.dec.122.nu.1.dec.356.n.1.dec.461.n.1.dec.477.n.1
Item deneganda eſt ad probandam obſeruantiam contrariam verbis conſtitutionis, & interpretationis aliàs data à Rota, dec.211.n.6
Item non eſt concedenda, quando tendit ad deſtructionem ſtatuti contra plures deciſiones ſententium, & rem iudicatum de. 184.n.1
Item non eſt concedenda ad probandum id, quod probatum non releuat, ibid.n.3
Item non datur ad probandum per teſtes, quod poteſt probari per ſcripturas, dec.253.n.2
Limitatur hoc, & declaratur prout in adn.ibid.n.3
Item non eſt concedenda aduerſus propriam confeſſionem, deciſ. 523.n.4
Hoc non procedit, quando daretur fumus de errore, ibid.n.5
Item denegatur ſtante veriſimilitudine materia articulata, dec. 414.n.3
Aut ſaltem tunc eſt dandus fumus non leuis, quia teſtes non ita de facili audiuntur contra veriſimilitudinem, ibid.n.4
Item denegatur ſtante re iudicata, dec.184.n.2.& adn.ibid.n.7 dec.211.n.1
Quod procedit etiam ſi ſignatura ordinauerit, quod petens remiſſoriam audiretur, id enim intelligi debet reſpectu probationum tam factorum, d.dec.211.n.3
Item non conceditur ad impediendam immiſſionem ex rem.l.fin. C.de edict.&c.dec 367.n.1.& adn.ibid.n.3
Item bis regulariter non conceditur in eadem cauſa, d. deciſ. 367.n.2.de quo latè adn.ibid.ſub n.4
Quando remiſſoria eſt directa duobus Iudicibus, poteſt vnus ſolus procedere ſtante alterius excuſatione, dec.327.n.1
Declara prout in adn.ibid ſub n.13
Regulariter remiſſoria per vnum tantùm ex duobus Iudicibus remiſſorialibus executa, proceſſus eſt nullus, adn.ibid.d.n.13
Extra locum remiſſoriæ teſtes examinati ſunt nulliter examinati, dec.518.n.10
Sufficit tamen, quòd iuramentum fuerit præſtitum in loco aſſignato in remiſſoria, quamuis examen fuerit poſtea factum in alio loco, adn.ad d.dec.518.n.12
Renouatio Eccleſiæ cenſetur facta ſine alterius præiudicio, de. 463.n.4
Non eſt debita conductori ad certum tempus, dec.45.n.2
Aliud eſt renouatio, & aliud pactum de renouando, dec.348.n. 2.& adn.ibid.n.6
Renouandi pactum non tribuit ius aliquod in re aduerſus poſſeſſorem, ſed actionem perſonalem tantùm ad factum, d.de.348 n.3.& adn.ibid.n.6.vbi declaratur, dec.567.n.2
Promiſſio de renouando inueſtituram non eſt renouatio, adn.ad dec.28.n.9
Renunciatio attentatorum, & eorum priuilegij, quando cenſeatur facta, vide Attentata.
Beneficij reſtitutionis in integrum, & minoris ætatis excludit reſtitutionem, dec.120.n.5
Donationem ſapiens requirit inſinuationem, dec.15.n.6
Facta à filia ad fauorem patris requirit inſinuationem, dec.334 num.5
Et excludit tantum à ſucceſſione ab inteſtato, dec.85.n.13
Et ideo filia renuncians non prohibetur ex teſtamento capere, d. dec.85 n.14.dec.358.n.3
Et renunciatio ei non obſtat ſi pater illam inſtituat, de.567.n.8
Amplia dupliciter, prout in adn.ad d.dec.85 ſub n.32
Illæ renunciationes, quæ fiunt à filiabus dum nubunt, reſpiciunt vtilitatem patris, dec.85.n.1
Et pater in eis tractat de ſua ſucceſſione amplianda, maximè, quando ſtipulatur pro ſe, & hæredibus, ibid.n.2
Et mens patris in huiuſmodi renunciationibus cenſetur eſſe, vt poſſit ad libitum de bonis ſuis diſponere, ibid.n.3.& 6
Filia renuncians non habet recurſum ad bona renunciata contra voluntatem patris impugnando illius iudicium, ibid.n.4.
Filia renunciante hæreditatem paternam fauore maſculorum, non propterea cogitur pater maſculis relinquere, ſed poteſt teſtando illis præiudicare, ibid.n.12
Reſeruatio contenta in renunciatione facta per filiam dum dotatur reſeruat certum ius ſuccedendi ab inteſtato, & remouet obſtaculum renunciationis conſeruando, non tribuendo ius, d. dec.85.n.18
Fieri non poteſt per maritum aliqua renunciatio in præiudicium vxoris, dec.317.n.7
Generalis renunciatio omni legum, & Iuris auxilio comprehendit renunciationem Authen. hoc niſi, C.de ſolut. dec.352.n.6 & generaliter de materia d. Auth. adn.ibid.n.10
Iuris competentis ex teſtamento ia effectu eſt donatio, de.15.n.5
Iuris de futuro expreſſa intelligitur de iure de futuro habente cauſam de præterito, adn.ad dec.265.n.6
Iuris de futuro fit etiam tacitè, d.dec.265 n.4
Non comprehendit ius de futuro, fallit tamen, quando continet verba (Habere poſſit) quæ ſonant in futurum, dec.192.n.2
Non extenditur ad iura non expreſſa, dec.15.n.3
Ad id, per quod induceretur renunciatio alicuius iuris ratificantis nunquam inducitur approbatio, vide Approbatio.
Tacita renunciatio non debet plus operari, quàm expreſſa, deciſ. 539.n.10
Renunciare vni via, an, & quando dicatur aliam eligens, vide in verbo Via.
Pro excluſione renunciationis eſt capiendus omnis intellectus, dec.15.n.4
Reſeruatio intelligitur facta de eo, de quo eſt facta renunciatio, dec.85.n.15
Repertorium, per repertoria, & rubricellas ſufficienter cenſetur facta diligentia in libris, vide Diligentia.
Repetitio admitti non ſolet in oratione, & diſpoſitione diuerſa, dec.225.n.9.& adn.ibid.n.18
Ceſſat vbi concurrit diuerſitas rerum, d.dec.225.n.10
Et repetitioni non eſt locus, quando agitur de pœna, d.dec.225 n.11.& adn.ibid.n.19
Et quando ſit locus repetitioni, vide adn.ibid.n.17
Non fit propter difformitatem, & quando aliàs diſpoſitio plus operaretur in caſu, ad quem fit repetitio, quàm in caſu, in quo non eſt facta repetitio, d.dec.225.n.14
Inſtrumenti repetitio requiritur, vt illud dici poſſit de actis, vide in verbo Acta.
Maſculinitatis, quando cenſeatur inducta, necne, vide in verbo Maſculinitas.
Obligationis Cameralis, quando intelligatur facta in noua obligatione, vel contractu, vide Obligatio Cameralis.
Proteſtationis fieri debet in quolibet actu in iudicialibus, vide Proteſtatio.
Proteſtationis neminem audiri, niſi docto de legitimo mandato, niſi fiat in comparitionibus ſubſecutis, tacitus d. proteſtatio, vide Mandatum procuræ.
Soluti repetitio an poſſit fieri vnica ſententia fauorabili obtenta per debitorem, qui fuit executiuè, & per ſententiam condemnatus, & quid ſeruetur in materia obligationis Cameralis, vide Debitor, in princ.
Teſtium primo loco nulliter examinatorum ſi fiat repetitio, ſufficit eos ſe referre ad illud primum examen nullum, v. Examen teſtium.
Replicatio dicitur coadiunatio actionis, dec.535.n.18
Sapit naturam actionis, & ſecundum eam regulatur, ibid.n.17
Repoſitio ſemper intelligitur commiſſa, prout de iure, non præciſè, & maximè quando adeſt clauſula (prout iuris) deciſ. 378.n.2
Reputatio communis, & publica, vide ſub v. Communis.
Reputationi eſt præferenda veritas, dec.279.n.14
Repræſentare plures perſonas poteſt vna perſona, & plura iura poſſunt in eadem perſona concurrere, dec.531.n.7
Res inter alios acta facilius prodeſt, quàm noceat, d.531.n.4.

Et

Et facit aliquam præſumptionem, dec.524.n.7

Et probat factum ipſum contra quaſcumq; licèt actus tertio non noceat, adn. ad dec.302.n.10

Argumentum de perſonis ad res valet, vide Argumentum.

Reſciſio. Ad reſciſſionem an, & quando agi poſſit in contractibus ob non implementum, vide Implementum.

Tranſactionis reſciſſionem ſi contineat ſententia dicitur continere complicationem negocij principalis, quæ præbet legitimam cauſam appellandi, vide Sententia.

Reſcriptum non extenditur ad perſonam non expreſſam, deciſ. 34.n.2

Nec ad cauſas poſtea exortas, ibid.n.2

Reſcripti forma non ſeruata Iudex nulliter procedit, dec.1.n.1

Præſertim, quando forma eſt poſita ſub conditione, ibid.n.2

Reſeruatarius fructuum per eius ſolutiones non conſtituitur in quaſi poſſeſſione exigendi, faciant tamen dd. ſolutiones indicium, quod etiam per prius penſionarius eſſet in quaſi poſſeſſione exigendi, vide ſub verbo Penſio.

Reſeruatio declarat quid in diſpoſitione cõtineatur, d.85.n.16

Habet vim exceptionis, ibid.n.17

Intelligitur facta de eo, de quo eſt facta renunciatio, ibid.n.15

In renunciatione facta per filiam, dum dotatur quid operetur, v. in verbo Renunciatio.

Nihil de nouo tribuit, dec.398.n.6

Non tribuit ius, ſi aliàs non competat, dec.347.n.16

Non eſt inconueniens, quod nihil operetur, vbi ius reſeruanti non competit, d.dec.85.n.22

Reſeruationis naturæ ita conuenit nihil operari, ſi ius reſeruatum non ſubſiſtit, quemadmodum aliquid operari, vbi ius reſeruatum non ſubſiſtit, ibid.n.23

Non ampliat diſpoſitionem ad ea, quæ aliàs de ſui natura non comprehenderentur, dec.158.n.5. & adn. ibid. ſub n.8 vbi in contrarium referuntur Doctores, & conciliantur opiniones.

Penſionis reſeruatio, vide ſub verbo Penſio.

Specialis iurium reſeruatio, quoad quædam operatur, quod quo ad alia non reſeruata cenſeatur facta omnimoda tranſlatio, deciſ.579.n.2

Reſeruatio beneficiorum debet clarè, & apertè reſultare ad hoc, vt intret clauſula (conſtito) in Breui contenta, adn. ad dec.53.n.3

Ceſſante reſeruatione non eſt locus executioni Breuis, ibid.2

Breuia de capienda poſſeſſione fundantur tota in reſeruatione, vide Breue.

Eſt de ſubſtantia, & fundamentum gratiæ, dec.314.n.2

Non datur, vbi Cardinalis eſt Epiſcopus, dec.99.n.1. & adn. ibidem n.14

De reſeruatione beneficiorum familiarium Cardinalium, vide in verbo Familiaris.

Non tollitur per indultum, vide Indultum. Vbi alia ſimilia.

Quando non eſt indubitata, & notoria non datur immiſſio ſubrogata gratiosè, dec.58.n.1

Quando non eſt notoria, vel clauſa in corpore iuris non cauſat malã fidem in prouiſo ab ordinario ante motam litẽ, d.74.n.2

Quando eſt ſuper vacaturis, non ſuper vacantibus non ſufficit prouiſionem prouiſi ab Ordinario, ibid.n.3

Vt intret reſeruatio ſufficit, quòd quid ſit de pertinentijs Canonicatus vacantis, dec..478.n.3

Manuale beneficium non cadit ſub regula reſeruatoria, d.48.n.5

Obitus in menſe reſeruato ad inducendam reſeruationem, quomodo & ex quibus probetur, vide Obitus.

Ad effectum reſeruationis, quomodo, & ex quibus probetur vacatio in menſe reſeruata, vide Vacatio.

Ad effectum, vt videatur an beneficium cadat ſub reſeruatione, an, & quando attendatur vltimus ſtatus, necne, vide Status.

Papa declarat nulli prouidere, niſi quatenus beneficium exiſtat, ſi prouideat cum clauſula (dummodo collatio ad nos hac vice pertineat) dec.314.n.3

Vnio de beneficio reſeruato an, & quando teneat, vide Vnio.

Alio de reſeruatione beneficiorum, vide Regula octaua.

Reſidentia Epiſcopi ad effectum gaudendi alternatiua, de quo tempore attendatur, & de illius probatione, vide in verbo Alternatiua Epiſcopi.

Epiſcopus non dicitur deſinere reſidere in loco, à quo ex accidenti pro peculiari negotio diſcedit, dec.163.n.7

Epiſcopus non habetur pro reſidente ſi vt plurimum in alio loco extra Diœceſim habitat, dec.70.n.5

Requiritur de iure reſidentia in quolibet beneficio, d.175.n.1

Non requiritur tamen ex generali conſuetudine in beneficijs ſimplicibus, dec.108.n.4.d.dec.175.n.2

Capitulum poteſt condere Statutum, quod beneficia ſimplicia requirant reſidentiam, adn. ad d.dec.175.n.5

Reſidentiæ onus non probatur ex onere Miſſam celebrandi, quia poteſt per alium explicari, d.dec.108.n.5 & adn. ibid.n.15

Non facta mentione, quod beneficium vnitum requirebat reſidentiam, vnio eſt ſubreptitia, dec.450.n.6

Animus reſidendi in propria Eccleſia, in qua reſidere quis tenetur, præſumitur, dec.163.n.5

Animus reſidendi colligitur ex euentu ſubſecuto, ibid.n.3

Iſte animus non conuincitur per neceſſe ex corporali præſentia, dec.144.n.2

Non reſidendi animus colligitur, quando quis alibi ſe contulit cum tota familia, & ſupellectilibus non relicta domo aperta in loco, dec.163.n.1

Non reſidens, quando habilitari non poſſit per Capitulum, vt in abſentia lucretur diſtributiones, vide Diſtributiones.

Reſiduum. Appellatione reſidui totum continetur, dec.257.n.5. & adn. ibid.n.13

Reſignans non admittit poſſeſſionem, niſi poſtquam reſignatario eſt perfectè quæſita, dec.138.n.5

Poteſt agere ſpolio contra tertium, ibid n.6

Sed ſi ſpolietur à reſignatario non poteſt agere ſpolio, deciſ.364 num.4

Alio, vide in verbo Reſignatio, & in verbo Publicatio reſignationis.

Reſignatarius. Manutentio competit reſignatario non obſtante nullitate reſignationis, item non obſtante exceptione non implementi conditionum, dec.364.n.3. & vide adn. ad deciſ. 138. ſub lit.C.

Alia, vide in verbo Reſignans, in verbo Reſignatio, & in v. Publicatio reſignationis.

Reſignatio beneficiorum ad fauorem an, & quando comprehendatur ſub clauſula (per ceſſum, vel deceſſum) vide in verbo Clauſula.

Conditionalis niſi acquiratur ius reſignatario non abdicat ius à reſignante, nec inducit vacationem, dec.159.n.6

Iuſtificatur ex literis ipſius reſignationis, dec.357.n.1

Non poteſt fieri de beneficio vnito, adn. ad dec.112.n.5

Non infert præiudicium conſiderabile vnioni, dec.159.n.6. & adn. ibid.n.9

Nulla eſt, quando non eſt facta mentio de vnione, dec.138.n.7

Item nulla dicitur ſi ſit facta à Procuratore, qui non impleat mandatum, nec conualidatur ex ratificatione principalis reſignantis, ſed denuò eſt præſtandus conſenſus formalis, deciſ. 395.n.14

Item nulla eſt, quando reſignatur beneficium, ad cuius titulum reſignans promotus fuit, non facta mentione de hoc in reſignatione, dec 441.n.1. & latiùs adn. ibid.n.9

Hoc procedit etiam in reſignatione ex cauſa permutationis, iuxta reſolutionem Sac. Congregationis conc. Trid. Interpr. d.dec. 441.num.2

Sed ab hac reſolutione fuit poſtea receſſum, & fuit dictum permutationem tenere ſi permutans aſſecutus fuit poſſeſſionem pacificam alterius beneficij ad ſui congruam ſubſtentationem ſufficientis, ibid.n.3

Hæc tamẽ declaratio intelligi debet dũmodò poſſeſſio ſit valida, ſecus ſi ſit nulla, & inualida, & quæ ſtatim auocari pot. ib.n.4

Reſi-

Google

Reſignationis oullitas non impedit manutentionem reſignatario, dec.364.n.3
Cauſam habere quis dicitur ab alio in materia beneficiali, ſi ſit prouiſus per illius reſignationem, ſecus ſi per obitum, adn.ad dec.14.n.7
Conſenſus præſtitus reſignationi, an habeat vim præſentationis, & conſtituat in quaſi poſſeſſione præſentandi, vide in verbo Præſentatio.
An in vacatione per reſignationem procedat conſ. Oldrad.229 vide dec.349 n 4,& adn.ad dec.215.n.8
De materia publicationis reſignationis plura, vide Publicatio.
Factum poſt reſignationem an inducat ſimoniam, & an pactum præſumi debeat factum ante, vel poſt reſignationem, vide in verbo Simonia.
Alia, vide in verbo Reſignans, & in v. Reſignatarius.
Reſiſtentia iucis impedit manutentionem poſſeſſori, ſi non doceatur de legitimo titulo, dec.404.n.1
Niſi ſit vehemens, poſſeſſor non prohibetur vti ſua poſſeſſione ex eo, quod habet contra ſe ius, dec.370.n.7. & adn.ibid.n.10
Res iudicata dicitur, ſi à ſentētia non fuit appellatū, d.492.n.2
Item ſi appellans non redit pro Apoſtolis intra terminum iuris, dec.573.n.1.& adn.ibid.n.12
Et nullum impedimentum, nec negligentia procuratoris excuſat, adn.ibid.n.13
Sufficeret tamen commiſſio cauſæ infra terminum iuris, adn.ibidem.n.14.vbi vide declarationem.
Excluditur ſtante nullitate ſententia, dec.339.n.1
Exequenda non eſt, quando patitur nullitatem circa iuſtitiam, d.dec.573.n.2
Petens executionem rei iudicatæ per acceſſe, cenſetur illam approbare in ſui præiudicium, etiam quoad alios, dec.556.n.6
In executione ſententiæ tranſactæ in iudicatum, an, & quando requiratur citatio, vide latè adn.ad dec.545.n.11
Actio rei iudicatæ, ſeu in factum, an requirat libellum, & conteſtationem litis, v.d.dec.545.n.3
Summariè in ea proceditur, ibid.n.4
Actio rei iudicatæ, ſeu in factum ſi ſit intentata, ſententia exequi poteſt etiam ab alio iudice, quam eo, à quo fuit lata, ſecus ſi executio ſit petita officio iudicis nobili, d.dec.545 n.2
Res iudicata imponit finem liti, & aduerſus illam quis non eſt audiendus, dec.492.n.3
Nec probationes vlterius recipiuntur, & ideo ſtante re iudicata remiſſoria denegatur, dec.184.n.2.& adn.ibid.n.7. dec.211 n.1.& 2.dec.492.n.3
Hoc procedit etiam ſi ſignatura ordinauerit, quòd petens remiſſoriam audiretur, id enim intelligi debet reſpectu probationum tam factarum, dec.211.n.3
Non attenditur per Rotam, prout nec ab alijs ſupremis Tribunalibus, dec.317.n.1
Et hoc procedit, quando iniuſtitia eſt notoria, ibid.n.2
Non obſtat, quando ille, qui obtinuit rem iudicatam paſſus eſt diſcuti ſuper illius iuſtitia, ibid.n.3
Vide declarationes, & limitationes in adn.ibid.n.8
Item non obſtat quominus detur manutentio etiam in gradu reſtitutionis in integrum, & maximè quando illa redditur turbida, dec.458.n.8
Si res iudicata proueniat ex vnica tantùm ſententia non datur à ſignatura clauſula (parito iudicato) ſed ſolùm, quando adſunt tres ſententiæ, dec.361.n 1.& latè adn.ibid.n.4
Res iudicata non præiudicat commiſſio cauſæ in Rota, quando habet clauſulam (prout de iure) dec.492.n.4
Poſt rem iudicatam non ſunt attendendæ nullitates, dec.508.n.1
Et opponi poteſt compenſatio, dec.342.n.2
Quando adeſt res iudicata, etiam ſi conſtet de errore, ratio ſemel reddita non eſt iterum reddenda, ſed vltra errorem requiritur dolus, adn.ad dec.536.n.5
Reſolutio dominij acquiſiti commutabiliter, & reuocabiliter ſi fiat ex cauſa neceſſaria, inducit etiam reſolutionem hypothecæ ſecus ſi fiat ex cauſa voluntaria, d.227.n.10
Reſponſio ſeu Canon eſt verbum æquiuocum, d 520.n.9
In quaſi poſſeſſione exigendi annuam reſponſionem danda eſt manutentio potenti de dicta quaſi poſſeſſione, d.438.n.1
De ſolita reſponſione detrahitur ſexta pars in conceſſione perpetua, d.343.n.3.& Adn.ibid n.7
Reſtitutio expenſarū à quibus ſit facienda, vide in v. Expenſæ.
Et an, & quando ſit facienda hæredi per fideicommiſſarium, vide in v. Fideicommiſſarius.
Et quæ ſit iuſta cauſa reſeruandi reſtitutionem expenſarum, & fructuum in fine litis, vide in d.v. Expenſæ.
Et quando ad hunc effectum intret arbitrium, vide in v. Arbitrium in princ.
Non competit reſtitutio ſi iudex ritè, & rectè procedit ad immiſſionem, d.336.n.5
Pecuniarum ſolutarum reſtitutio ſi petatur per aduerſarium in monitorio, ex hoc inducitur confeſſio poſſeſſionis exigendi, quæ probat ad effectum manutentionis, vide in v. Manutentio.
Et petens reſtitutionem contra alium fatetur illum poſſeſſorem, d.200.n.3.& Adn.ibidem n.6
Præſupponit realem traditionem, d.271.n. 3
Rei reſtitutio fieri debet per creditorem immiſſum ex Saluiano poſtquam eſt ſatisfactus ex fructibus, dec.254.n.1
Aliàs conueniri poteſt actione ſpolij. Adn.ibidem n.6
Sortis principalis venit loco damnorum, & intereſſe, d.564.n.5
Vxoris non eſt impedienda marito non obſtante quacumque exceptione etiam notoria, d.326.n.49
Quando autem detur, nec ne reſtitutio in matrimonio, & in ſpolio matrimoniali, vide in v. Matrimonium.
Reſtitutio in integrum aduerſus præſcriptionem ſtatutariam datur ex capite probabilis ignorantiæ, d.425.n.11
Ceſſat ſtante Iuramento, d.120.n.4
Item ceſſat ſtante renunciatione beneficij reſtitutionis in integrum, & minoris ætatis, ibid.n.5
Competit reſtitutio de bono iure, d.459.n.1
Item ſtante iniuſtitia ſententiæ, ibid.n.2
An autem ſit neceſſaria probatio iniuſtitiæ, plena, & concludēs & notoria, vide Adn.ibidem n.11
Filio familias fideiubenti pro patre, an, & quando competat, vide in v. Filius.
Minori an, & quando, & in quibus competat, nec ne, vide in v. Minor.
Non impedit executionem quando fuit præuentum in petitione executionis, d.120. n. 18
Non ſuſpendit executionem rei iudicatæ, quando executio iam eſt cœpta, & quando cœpta dicatur, vide latè Adnot. ad d. 458 ſub n.10
Reſtitutionis in integrum iuſta cauſa eſt litis timor, ſicut timor damni, d.181.n.4
Ad effectum reſtitutionis in integrum Inſtrumentum publicum facit rem certam, & manifeſtam, & facit conſtare de bono Iure, d.459 n.3.
Beneficium reſtitutionis in integrum tolli poteſt per Statutum, d. 120.n 6
Etiam in cauſa reſtitutionis in integrum datur Remiſſoria, vide Remiſſoria.
Item etiam in gradu reſtitutionis in integrum datur manutentio non obſtante re iudicata, maximè quando illa redditur turbida, vide in v. Manutentio.
Reſtrictio. Verba generalia patiuntur reſtrictionem ex ſubiecta materia, deciſ.511.n 23
Verborum generalium tranſactionis, an & quando ſit facienda ad cauſam in tranſactione expreſſam, & ad illud, ſuper quo erat lis, vide in v. Tranſactio.
Retentio competit facilius quàm actio, d.425.n.2
Competit pro detractione legitimæ aduerſus fideicommiſſarios, d.185.n 1
Eſt fauorabilior, quàm acquiſitio de nouo, d.265.n.3

Pignoris

Digitized by Google

Pignoris pro vno credito recepti licita eſt creditori etiam pro alio credito, dec.254.n.2
Etiam ſi non ſit hypothecatum pro alio credito, pro quo vult retinere, adn.ibid.n.7
Hoc procedit, quando aliud creditum eſt liquidum, ſecus ſi non ſit liquidum, d.dec.254.n.3.& adn.ibid.n.8
Scriptura retentio penes ſe ratificationẽ inducit, v. Ratificatio.
Per retentionem ſortis principalis, & fructuum cenſus cenſetur ſufficienter ſuccurſum emptori in caſu, in quo res empta detegatur cenſuata, vide ſub v. Cenſus in penult.concluſione.
Retinendæ poſſeſſorium, vide in verbo Poſſeſſorium.
Retractus. Bulla Gregorij XIII. ſuper iure Congrui in dubio eſt interpretanda, vt faueat ornatui Vrbis, dec.451.n.8
Forma iſtius Bullæ ad vnguem ſeruanda eſt, dec.470.n.2
Retrahere volens vigore d.Bullæ tenetur facere depoſitum infra annum, ibid.n.1
Etiam pendente lite ſuper retractu, ibid.n.3
Dum autem d.Bulla Gregorij diſponit fieri depoſitum etiam pendente lite, intelligitur de alia lite, quàm reſultante ex controuerſia vicinitatis, dec.451.n.5
Et ao pendente lite ſuper vicinitate interim currat d. tempus ad deponendum, vide dec.470.n.4
Vicinitatis iudicium eſt præiudiciale iudicio Retractus, ib.n.14
Vicino non currit tempus ad detrahendum, donec durat lis ſuper vicinitate, dec.451.n.1
Tempus conceſſum proximiori ad retrahendum non currit pendente lite ſuper proximioritate, ibid.n.2
Item nec pendente lite inter emptorem, & creditorem ſuper traditione rei venditæ, ibid.eod.n.2
Item nec ſi lis inter emptorem, & conſanguineum ſuper re vendita, ibid.n.3
Etiam ſi vtrumq; Iudicium fuerit cumulatum vicinitatis, & retractus, ibid.n.4
Retrahere ſi intendat Dominus cenſus contra eum non applicatur præſcriptio Statutaria 16.annorum, ſed illa habet locum ſolùm in creditore, vide Cenſus, & in verbo Præſcriptio.
Retrotractio legitimationis an, & quando fieri, & impediri poſſit, vide in verbo Legitimatio.
Non fit ad tempus principij, quando à principio non poteſt actus expleri, dec.227.n.4
Non fit in voluntarijs in præiudicium illius, cui medio tempore eſt ius quæſitum, ibid.2
Item non fit, quando actus eſt omninò nullus, quia non inuenit principium conſeruabile, dec.395.n.12
Termini non poteſt ſanare nullitatem examinis, dec.453.n.3
Retrotractionem non operatur clauſula (ex nunc, prout ex tunc) appoſita in diſpoſitione conditionali, niſi purificata conditione, dec.428.n.4
Retrotractionem in præiudicium tertij non operatur confirmatio actus nulli, ſed ſolùm operatur à die confirmationis, dec.233 num.2
Retrouendendi pactum facit, vt res minus cenſeatur vendita, & cenſetur pars pretij, dec.492.n.10
Factum in eodem loco coram ijſdem Notario, & teſtibus eſt correſpectiuum contractui, dec.508 n.9
Non parit actionem extraneo, dec.354.n.5
Tranſit ad hæredes, ibid.n.4
Retrouendendi iure cenſetur quis tacitè renunciare patiendo labi tempus ad redimendum, dec.559.n.2
Retrouendendi termino iam lapſo, oblationes amplius non ſuffragantur, dec.492.n.6
Nec emptor tenetur amplius retrouendere, d.dec.559.n.1.& adn.ibid.n.8
Alia de hoc, vide in verbo Redimendi Ius.
Retrouenditio. Venditio cum pacto retrouenditionis videtur quaſi pignus, dec.194.n.19
Retrouenditioni competit verbum (reluitionis) ibid.n.18
Reuerentia. Ex ſola reuerẽtia, quæ perſonæ debetur, ā probetur metus reuerentialis, vide in verbo Metus, vbi etiam alia de huiuſmodi metu.
Ob nimiam reuerentiam filius non præſumitur fideiubere pro patre, niſi probetur, vide Filius.
Reuocatio attentatorum, quando, & quomodo fieri debeat, & poſſit, vide in verbo Attentata.
Confeſſionis Procuratoris, quando fieri poſſit, vide Procurator.
Contractus an, & quando ſit licita, vide in v. Contractus.
Donationis inofficioſæ, quando, & vſq; ad quam quantitatem fiat, vide in verbo Donatio.
Exemptionum conceſſarum ab illis, qui ſe gerebant pro Romanis Pontificibus comprehendit etiam conceſſas à veris Pontificibus, vide in verbo Exemptio.
Legati ex quibus inducatur, necne, vide quæ de illius ademptione dicuntur in verbo Legatum.
Poſſeſſionis à pari procedit cum immiſſione, dec.254.n.5
Procuratoris, quando fieri poſſit, & facta cenſeatur, necne, vide in verbo Procurator.
Sententiæ fieri non poteſt per Iudicem, ſiue benè, ſiue malè functus fuerit officio ſuo, vide Sententia, vbi alia de reuocatione ſententiæ.
Teſtamenti vt inducatur, quæ requirantur, & quando intret, necne, & alia ſimilia, vide in verbo Teſtamentum.
Vnionum, quas vniones comprehendat, necne, vide Vnio.
Vnuſquiſq; præſumitur velle à ſe geſta potius defendere, quàm reuocare, dec.486.n.6.
Reuocatia licèt non fuerit intimata, præſentatio tamen facta vigore mandati reuocati eſt nulla, vide Præſentatio.
Reus allegare poteſt ius tertij ad ſe defendendum, dec.415.n.4
Dicitur actor in exceptionibus, & ſuam exceptionem probare tenetur, dec.228 n.2
Et vt exceptio ſua concludat, probare debet omnia neceſſaria, poſtquam actor fundauit ſuam intentionem, dec.201.n.3
Non prohibetur vti pluribus exceptionibus licèt contrarijs, dec.242.n.9.& vide adn.ibid.n.11
Reo non competere exceptionem actor non tenetur probare, niſi quando impetrans narrauit negatiuam, tunc enim ex vi narratiuæ adſtringitur ad id probandum, d.dec 242.n.4
Non dicitur reus neceſſarius, qui petit mandatum de manutenendo, ſed actor originarius, & voluntarius, v. Manutentio.
Etiam ſi reus ſit laicus, ſi tamen actor ſit perſona Eccleſiaſtica, Iudicium dicitur verſari inter perſonas Eccleſiaſticas, adn.ad dec.335.n.20
Licet reus prætendat beneficium iure tituli collatiui, tamen cauſa non dicitur beneficialis, quando actor agit ſuper beneficio tanquam vacuo, vide Beneficialis cauſa.
Rei perſona mutata non diuerſificat viam agendi, ſed conſideratur ex parte actoris, dec.535.n.23
Reo collitiganti vt ſubminiſtrentur alimenta, & ſumptus litis, quid debeat probari, vide Expenſæ.
Reo etiam licere debet appellare ſicut licet actori, adn.ad deciſ.581.n.7
Reo denegari non debet, quod fuit actori conceſſum, d.d.581.n.2
Ideo probationes admiſſæ ad fauorem actoris, à fortiori admitti debent ad fauorem rei, ibid.n.3
Reus debendi exigens ratam obligationis ab vno ex correis, an, & quando cenſeatur remiſiſſe obligationem in ſolidi, vide in verbo Solidum.
Ripa cenſetur eſſe in dominio illius, qui habet vicinum prædium dec.168.n.4
Non eſt menſuranda, quando tacitè accedit venditioni, ſecus quando conſtat expreſsè eſſe incluſam in venditione, dec.155 n.4.& adn.ibid.n.14
Berleda, quando dici, ſeu appellari poſſit ripa, vide Berleda.
Rogitus. Notarius Actuarius poteſt ſine citatione, & alijs ſolemnitatibus iura ab ipſo rogata extrahere, vide Iura.
Rota, (prout alia ſuprema Tribunalia) non attendit res iudicatas, dec.317.n.1

Et

Digitized by Google

Et hoc procedit quando iniuſtitia eſt notoria, *ibid.n.2*
Commiſſio tamen cauſa in Rota non præiudicat rei indicatæ quā do habet clauſulam, (pro vt de iure) *d.492.n.4*
Non exequitur ſententias extra eam latas, niſi cognito de earum iuſtitia,d.203.n.5.& Adn.ibid.n.10
Plurimum ſolet deferre iudicio Mercatorum,d.126.n.1
Auditores Rotæ omnes habent inſtructionem cauſarum coram alijs pendentium,& ſententia fertur de conſilio omnium Auditorum,d.176.n.7
Et omnes faciunt vnum Tribunal,& vna eſt omnium Iuriſdictio & vnus cenſetur loco alterius ſubrogatus,d.369.n.2
Et ideo acta facta coram vno,in cauſa alteri commiſſa ſunt valida,maximè parte non opponente,ibid.n.3.
Hac tamen concluſio fuit in controuerſiam deducta,& Rota noluit illam formare in d.399.n.1
Proteſtatio partis aduerſæ quod cauſa ſit cognoſcenda coram vno Auditore iuncta declaratione Rotæ operatur vt ſuſtineantur geſta coram d.Auditore,ibid.n.7
Rotæ Deciſiones oſtendunt bonum Ius,d.524.n.4
Pars,quæ Rotam conſuluit,& eius iudicium fuit ſequuta,nō debet remanere decepta,& deluſa à Rota,d.369.n.4
Rubrica *generalis habens orationem perfectam poteſt allegari ad deciſionem cauſarum,& non reſtringitur à Nigro ſpecialiter loquente,d.5.n.2*
Rubricella.*Per Rubricellas,& repertoria ſufficienter cenſetur facta diligentia in bonis,vide in verbo* Diligentia.
Ruſticus *litigans cum ſuo communi non eſt cogendus ad ſoluendum Gabellam,quæ imponitur pro expenſis dictæ litis,d.263 num.3*

S

SAcerdos *teſtis eſt maiori fide dignus,quā laicus,d.351.n.10*
Sacramenta.*Adminiſtratio Sacramentorum an,& quando probet Parochialitatem,vide in verbo* Parochialitas.
*Et an,& quando ex tali Sacramentorum adminiſtratione beneficium præſumatur Curatum,v.*Cura animarum.
De Sacramento Olei Sacri,vide Oleum *Sacrum.*
Saltem;*hæc dictio de ſui natura non excludit,d.334.n.7*
Saluianum *datur contra tertium poſſeſſorem, vti perſonalem in rem ſcriptam.d.491.n.4*
Non admittit appellationem de iure Ciuili,ibid.n.2
Et ſi ſit lata ſententia in remedio Saluiani,eſt locus Ægidianæ, ibid.n.1
Item Saluianum non admittit exceptiones reſpicientes nullitatem contractus,ibid.n.9
Nec immiſſio ex Saluiano impeditur per exceptiones requirentes altiorem indaginem,d.563 n 15
Nec per exceptionem Cedendarum,d.67.n.9
Requirit creditū ex neceſſario antecedendi,ibid.n.1.d.264.n.3.
Et requiſita Saluiani ſunt,creditum cum hypotheca.poſſeſſio debitoris, & poſſeſſio eius,contra quem dirigitur Saluianum, d. 491.n.6
In Saluiano ſufficit probare ſolum poſſeſſionem abſque dominio ipſius debitoris,ſeu teſtatoris,d.318.nu.1.
Alienatio ſeu conſenſus præſtitus alienationi bonorum ſibi hypothecorum præiudicat agenti Saluiani contra tertium habentem Ius offerendi,& ceſſionem petendi,cùm alienans,ſiue conſentiens alienationi cedere non poſſit iura aduerſus bona alienata,d.d.67.n.8
Creditor immiſſus ex Saluiano tenetur ſtare locationi, Adn.ad d.68.n.12
Et poſtquam eſt ſatisfactus ex fructibus tenetur reſtituere rem, d.254.n.1
Aliàs conueniri poteſt actione ſpolij,Adn ibidem n.6
Per immiſſionem ſecutam in Saluiano dici non poteſt rem fuiſſe euictam,Adn.ad d.88.n.11
Sanatio *nullitatis examinis teſtium, vide in v.*Examen teſt iū
Sanare defectum non narratum Papa non cenſetur voluiſſe,dec. 164.n.7.
Scandalum *ſi poſſet cauſare reuocatio attentatorum, illa ante omnia non reuocantur,vide* Attentata.
Scappia·*Exiſtentia Scappiæ,ſeu Inſulæ probatur ex teſtibus d. 309.n.1*
Schiſma *dum eſt in Eccleſia Dei propter controuerſiam Pontificatus,cadit probabilis error facti penes illos, qui vni adhærent,antequam ſit detectum quis ſit verus Pontifex,dec.289. num.5*
Schiſmaticus,*vel verus Papa an fuerit Ioannes XXIII.vide d. d.289.n.1*
A ſchiſmatico Papa priuilegium obtentum, eſt nullum, ibidem num.2
Scientia *aduerſerij non eſt de neceſſitate probanda in quaſi poſſeſſione deducendi aquam,d.100 n 2*
Alia ſimilia, vide in verbo Aqua,*& in verbo* Interdictum.
An,& quando,& qualis ſcientia requiratur ad inducendam ratificationem,vide in verbo Ratificatio.
Arguitur ex præſentia teſtis,d 325.n.7
*Citationis ex quibus deprehendetur,vide in v.*Citatio.
Commiſſionis iudicis delegati ex quibus præſumatur in perſona citati,& an in citato ſufficiat ſcientia Commiſſionis,ſeu Iuriſdictionis,etiam veriſimilis, & coniectura ta,quamuis in citatione ad dicendum contra Commiſſionem non eſſet inſertus tenor Commiſſionis,vide in verbo Citatio.
Compatronorum ſcientia requiritur ſi Patronus habeat animum eos priuandi iure præſentandi,vide in verbo Patronus.
*Item patronorum ſcentia requiritur, quod Ordinarius conferat animo acquirendi libertatem ad hoc vt per eum præſcribatur libertas Eccleſiæ patronatæ,vide in d.verb.*Patronus.
*Facti paterni an,& quando præſumatur in filio,vide in v.*Filius
Probatur ex multiplicitate actuum,d.325.n.2
Vt præiudicet,debet eſſe certa non præſumpta,d.425.n.5.
Item debet eſſe ſpecifica tum omnibus ſuis qualitatibus,ibid.n.6. d 525.n.8
De ſcientia certitudinali intelligi debet teſtis, qui deponit de reputatione,ſi poſtea dicat ſe neſcire,d 487.n.2
De ſcientia teſtes deponentes præferuntur deponentibus de publica voce,& fama,vide in verbo Fama,*vbi alia ſimilia de huiuſmodi teſtibus.*
Sine ſcientia non datur patientia,vide Patientia.
Paria ſunt ſcire,vel de facili ſcire poſſe,d.127.n.7
Scientia,*ſeu literatura non ſolùm debet præ oculis haberi in Concurſibus,ſed etiam mores,& prudentia,v.*Concurſus.
Quando lapſum non fuit tantum tempus, vt ſcientia per nouum ſtudium acquiri potuerit,tunc nouum examen eſt modus detegendi iniquitatem,& iniuſtitiam examinatorum,vide in verbo Examen.
Scolatura.*De ſcolatura aquæ idem iudicandum eſt,quod de ipſa aqua,cùm idem ſit iudicandum de parte,quod de toto,d.133 num.2*
Scribens,*pro ſcribēte an,& quando fidem faciat liber priuatus, vide in verbo* Liber.
Scribere *virtualiter omnia dicitur ſubſcribēs,vide* Subſcribēs.
Scriptura *antiqua probat in materia confinium,maximè quando principaliter inſtrumentum fuit ſuper hoc celebratum, vide in verbo* Confines.
Scripturis magis tribuendum eſt, quàm teſtibus in materia antiqua,d.434.n.8 & Adn ibid.n.19
Priuata probat contra ſubſcribentem,& illius hæredes, etiam ſi careat teſtibus,d.328.n.2
Et ad omnia contenta in ſcriptura ſe obligat ſubſcribens,& tanto magis ſi expreſſè promittat contenta in illa, ibid.n.1
Priuata nullam fidem facit pro ſcribente,d.273.n.6
Et nemo eſt tam priuilegiatus,vt ſcripturæ propriæ ſtetur ad ſui fauorem,d.159.n.3
Fallit ſi contineat veriſimilia,d.273.n.7.& Adn.ibid.nu. 12.
In ſcriptura etiam priuata verbum (promiſſio) *importat ſtipulationem,d.328.n.6.& 7*

K *Vera*

Vera in totum præſumitur ſcriptura, quando probatur vera in parte,d.62.n.8

Scripturæ fides augetur per mortem ſcribentis,d.468.n.12

Vt non ſit adhibenda fides ſcripturæ,quando ciuiliter agitur ſufficit ſola ſuſpicio,d.546.n.11.& vide plura de hac concluſione in Adn.ibid.ſub n.17

Scripturas ſi quis occultet, ſeu recuſet exhibere,præſumitur quod illæ contra ſe faciant,vide Occultans.

*Alia de exhibitione ſcripturarum,vide in v.*Editio.

Seculare *an,& quando præſumatur beneficiũ, vide* Beneficiũ.

Secularizatio *narrata bene iuſtificatur per teſtes,& etiam per atteſtationem Papæ,qui ſecularizationem fecit,d.411.nu. 2.*

Seminarium.*Poſſeſſio non poteſt acquiri Seminario nondum erecto,d.258.n.8*

Vnio an,& quando poſſit fieri Seminario nondum erecto,vide latè Adn.ibid.n.10

Sententia *antiqua probat abſque Proceſſu,d.135.n.8*

Appellabilis quæ,& quando ſit,vide in verbo Appellare, *& in verbo* Appellatio, *& in verbo* Aegidiana.

An ſuſpenſa per appellationem manutentionem impediat, vide in verbo Manutentio.

Appellans facit ſententiam ſuum,vide Appellans.

Etiam ſententia,à qua fuit appellatum tribuit aliqualem præſumptionem boni iuris,d.125.n.7

Approbata cenſetur ſententia quando ab ea non fuit appellatum,d.552.n 4

Approbatio ſententiæ non nocet reſpectu certi effectus quando d. approbatio referri poteſt ad alium effectum,d.317.n.5.

Attentata eſt ſententia extra Rotam lata pendente lite in Rota d.465.n.4

Et maximè quando eſt lata poſt inhibitionem Rotalem, d.243. n.1.

Attentata eſt nulla ipſo iure,d.486.n.11

Continere mixturam,& complicationem negotij principalis, an & quando dicatur,vide deciſ.232.numer.3.& Adn.ibid.ſub num.6.

Debet eſſe conformis libello,d.176.n.1.

Exequi debet ab eo iudice,à quo fuit lata,d.545.n.1

Hoc procedit ſi executio ſit petita officio Iudicis nobili, ſecus ſi eſſet intentata actio in factum,ſeu rei iudicatæ,quæ poteſt coram quocumque iudice intentari,ibid.n.2

Rota non exequitur ſententias extra eam latas, niſi cognito de eorum iuſtitia, vide Rota.

In executione ſententiæ tranſactæ in iudicatum an,& quando requiratur citatio,vide latè Adn.ad d.545.n.11

Fieri debet ſuper toto,non ſuper parte crediti,d.488.n.4

Hoc non procedit quando ſunt plura capita ſeparata, quia tunc ſuper aliquibus lata alijs omiſſis valet,ibid.n.5

Ferri poteſt reſpectu vnius, & reſpectu alterius differri quando plures ſimul conueniuntur,ibid.n.7.

Ferri non debet longè poſt concluſionem in cauſa, ad hoc vt concluſio in cauſa habeat vim citationis ad ſententiam,Adn.ad d.140.n.14

Ferri de iure non poteſt de nocte, d.131.n.3

Hoc non ſeruatur in Curia,ibid.n.4

Vbi autem viget talis ſtylus,tenet ſententia lata de nocte, ibid. num.5

Et maximè ſuſtinetur in Iudice impliciito in multitudine negotiorum,ibid.n.6

Ferri non poteſt ſub citatione ad comparendum, & audiendam voluntatem,d.209.n.4.& Adn.ibid.n.7

Nec in die,pro qua non aderat citatio,d.546.n.6

Alia de citatione ad ſententiam,vide in verbo Citatio.

Ferri poteſt contra Procuratorem dominum litis effectum,d.396 n.1.& Adn.ibid.n. 6. vbi an ferri poſſit contra principalem omiſſo Procuratore.

Iniuſto notoriè dicitur quæ non iuſtificatur ex actis,dec.1.n.4.& 6.d.264.n.4.d.330.n.3

Lata ſententia ad fauorem pupilli cum Procuratore minus legitimo,valet,licèt non valeret contra ipſum pupillum,dec.574 num.2

Iniuſtitia notoria requiritur ad effectum reuocandi ſententias Rotales,iam exetutioni demandatas, d.501.n.6

Stante iniuſtitia competit reſtitutio,& an debeat eſſe notoriu,v. in verbo Reſtitutio in integrum.

Lata contra abſentem contumacem an præſumatur lata ex conſa ſua contumacia,vide in verbo Contumacia.

Lata cum defenſore Eccleſiæ minus legitimo non præiudicat Eccleſiæ,d.467.n.2

Lata inter alios facit præſumptionem,d.434.n.3

Lata ſuper ſtatu perſonæ facit ius quo ad omnes d.486.n.9

Hoc non procedit quando fuit lata non citato legitimo defenſore ibid.n.10

Lata præcipitanter dicitur,quando conſiderata qualitate cauſæ, & breuitate temporis veriſimiliter Iudex inſtrui non potuit, d.176.n.5

Lata præcipitanter non dicitur etiam ſi intra breuiſſimum tempus ſit lata,quãdo cauſa erat iam inſtructa coram alio Iudice, & commiſſu fuit in eiſdem ſtatu,& terminis,ibid.n.6

Lata pro vt in cedula,ſuſtinetur,dec.546.num.7.& vide latius de hac concluſione, Adn.ibidem n.16

Hoc non procedit quando conſtat tunc temporis nullam fuiſſe ſcriptam exhibitam,aut publicatam ſententiam,d.d.546.n.8

Nihil diſponit circa præſuppoſitum in eo,quod præſupponit, dec. 208.num.2

Nulla nullum poteſt parere Iuris effectum, d.486.n.12

Nulla ipſo iure eſt ſententia attentata, vide ſupra de Attentata ſententia.

Nulla notoriè dicitur ſententia, quæ non iuſtificatur ex actis, Adn.ad d.1.n.7

Nulla eſt ſi lata ſit abſque citatione,d 4.n.1

Nulla eſt ſententia confirmans executionem nullam d.555.n. 5.

Nulla eſt quæ lata fuit expreſſa falſa cauſa,d.2.n.4

Nulla an & quando ſit ſententia lata contra minorem indefenſum, vide in verb. Minor.

Nulla quando eſt confirmata non poteſt amplius impugnari, de nullitate,d.176.n.11.& vide latiſſimè de hoc materia Adn. ibid.ſub nu.14.15.& 16.

Et nullitas opponi non poteſt aduerſus primam ſententiam quando fuit per ſecundam confirmata ex Statuto Vrbis 100. li. 1 *d.508.n.3*

Et quid ſi fuerit oppoſitum de nullitate,vide Adn.ad d. d. 176. num.16

Vigore ſententiæ nullæ capta poſſeſſio eſt ſpoliatiua, & dicitur capta per vim expulſiuam,vide Poſſeſſio.

Ordinarij ſententia ſuper Iurepatronatus quid operetur, vide in verb. Ius patronatus.

Quem ſententia non afficit,neque etiam afficiunt acta,& probationes,d 205.n.3

Et ſententia,& probationes pari paſſu ambulant ad effectum afficiendi tertias perſonas,d.535.n.9

An,& quando ſententia afficiat tertium venientem pro ſuo intereſſe,ad cauſam cum alio cœptam,vide in v. Tertius.

Quando dicatur trãſiuiſſe in iudicatum,nec ne,v. Res iudicata.

Reuocari non debet per iudicem, qui eam tulit, ſiue benè,ſiue malè officio ſuo functus fuerit,d.486.n.8

Sine executione non priuat poſſeſſione,d.546.n.9

Valere poteſt quo ad vnum caput, licèt non quo ad alia, Adn. ad dec.552.n 6.

Et tot cenſentur ſententiæ quot ſumma,& capitula in ea contenta,d.d.552.n.1.& Adn.ibid.eod.n.6

Valida eſt quando eſt lata ſeruatis ſeruandis,d.218.n.1

Et quando fuerunt citati illi,contra quos actio fuit directa,licèt alijs non citatis non, præiudicet,d.467.n.3

Sententiæ verba intelligi debent iuxta iuris,diſpoſitionem, dec. 74.n.7.dec 176.n.3

Senten-

Digitized by Google

Sententia in Rota feruntur de conſilio omnium Auditorum, vide in verb. Rota.

Duæ ſententiæ conformes inter Ciues, & Incolas habent vim trium ex diſpoſitione Statuti Vrbis, dec. 492. n. 1.

Et ſub iſto Statuto comprehenditur etiam Capitulum, Annot. ad d. 576. n. 18

Tribus ſententijs conformibus non obſtantibus an inhibitio cenſet executionem ex poſt factum attentatum, vide Inhibitio.

Ante publicationem ſententiæ cenſentur ex ſtylo Rotæ reuocatæ omnes dilationes, quod intelligitur ad effectum inualiditatis ſententiæ, non autem ad effectum inualidandi probationes poſt ſententiam factas, vide ſub verb. Dilatio.

Per vnicam ſententiam, & executiuè debitor condemnatus, & exactus, an poſſit vnica ſententia fauorabili obtenta repetere ſolutum, & quid ſeruetur in materia obligationis Cameralis, vide Debitor.

Separatio. Filius grauatus vniuerſali fideicommiſſo poteſt petere ſeparationem legitimæ à fideicommiſſo, dec. 134. n. 2.

Separatio Thori eſt cauſa grauis, & ardua, & ideo requirit probationes neceſſarias, & concludentes, d. 294. n. 12. & Adn. ibid. n. 16

Pro ſeparatione thori non eſt iuſta cauſa occaſio tollendi contentiones, d. dec. 294. n. 3.

Ad effectum ſeparationis thori requiritur, quod votum continentiæ fuerit emiſſum ab vtraque parte, ibid. n. 6.

Nec ad illum effectum dictum votum probatur fuiſſe factum per aſſertionem coniugum, d. dec. 294. num. 4

Coniugum ſeparatio non eſt materia, quæ pendeat à voluntate ipſorum, nec etiam reſpectu thori, & cohabitationis, ſed hoc reſeruatur Iudicio Eccleſiæ, d. dec. 294. n. 1. & Adnotat. ibidem n. 13

Quod procedit non obſtante Iuramento, quod vti temerarium non eſt ſeruandum, d. dec. 294. n. 2

Separatum. Ex ſeparatis non fit illatio, d. 470. n. 9

Ex ſeparatis, & diſtinctis prouiſionibus beneficia præſumuntur diuerſa, vide in verb. Beneficium.

Sepultura deſignatur ex effoſſione, humatione, & ſimilibus, dec. 332. n. 2

Eligi poteſt per patrem pro filio ex conſuetudine, licèt ſecus ſit de iure, d. 276. n. 1

Vendi an poſſit, vide Adn. ad dec. 145. n. 10

Conceſſio ſepulturæ eſt quid diuerſum à conceſſione Tituli ſepulturæ, d. 350. n. 1

Ius, & vſus ſepulturæ ex quibus acquiratur, vide Adn. ad deciſ. 145. n. 7

Non cenſetur tale Ius priuatiue quoad alios acquiſitum ex Iurepatronatus, Adn. ibid. n. 8.

Iſtud Ius eſt tranſitorium ad extraneos hæredes, d. 383. num. 4.

Extinguitur tale Ius per deficientiam familiæ cui competebat, Adn. ad d. dec. 145. n. 6.

Si huiuſmodi Ius fuerit obtentum à Papa cum narratiuo quòd ſit extincta linea illorum, qui tale Ius habebant, indiget iuſtificatione extinctionis dictæ lineæ, d. 383. n. 1.

Non datur quoad proprietatem, ſed ſolùm quoad vſum ad effectum ſepeliendi, nec non prohibendi alijs, ne in eodem loco, & ſepultura ſepeliantur, Adn. ad d. dec. 145. n. 5

In ſepultura propria non poteſt alia perſona inuito Domino ſepeliri, d. dec. 145. n. 1

Ex eo, quod quis habet ſepulchrum in quadam Cappella non inde infertur ad ius prohibendi humationem aliorum cadauerum in eadem Cappella, extra tamen ſuum ſepulchrum, ibid. numer. 2.

Sepeliri cadauera in Eccleſia de iure eſt prohibitum, & præſertim in Cappella maiori, d. dec. 145. n. 3.

Eccleſia habet intentionem fundatam circa ſepulturam, Adnot. ibid. n. 9.

Poſſeſſio ſepulturæ non infertur ex poſſeſſione loci, dec. 332. n. 3.

Vbi non adeſt ſignum ſepulturæ, non poteſt dari mandatum de manutenendo in ſepultura, dec. 283. nu. 1

Sequens. Ex immediatè ſequentibus interpretationem recipiunt verba præcedentia, d. 531. n. 6.

Et reſtringitur generalitas verbi, quatenus tamen reſtrictio fieri poſſit ſalua ratione recti ſermonis, & ita vt verbum aliquod non reddatur ſuperfluum, d. 516. n. 6

Sequeſtrum apponi debet iuxta ſtylum Rotæ quando poſſeſſio eſt attentata, dec. 10. n. 1. dec. 91. n. 1. dec. 251. n. 1

Apponi non debet vbi conſtat de poſſeſſione alterius, d. 61. n. 1.

Nec quando poſſeſſio alterius partis eſt clara, & non eſt timor ſcandali, d. 437. n. 4. & Adn. ibid. n. 7

Nec vbi apparet certitudinaliter de poſſeſſione alterius ex Collitigantibus, ſed inhibendum eſt alteri ne moleſtet poſſeſſorem, d. 9. n. 3. & Adn. ibid. n. 16. d. 69. n. 8.

Amplia vt hoc caſu apponi non debeat, etiam ſub prætextu metus armorum, d. dec. 9. eod. n. 16

Appoſitum authoritate Iudicis præſumitur cauſa cuſtodiæ, & non priuat poſſeſſione, Adn. ad d. dec. 9. n. 11.

Amplia etiam ſi poſſeſſor conſentiat dicto ſequeſtro, reprobatis deciſionibus in contrarium, Adn. ad d. dec. 9. n. 12

Appoſitum per Iudicem eo quia poſſeſſio ſit vitioſa, ſeu attentata priuat poſſeſſione, Adn. ibidem, n. 14

Appoſitum per Iudicem in vim Clem. 1. de ſequeſtr. poſſeſs. priuat poſſeſſione, Adn. ibid. n. 13

Neceſſarium mediante auocatione per Iudicem ad ſe facta non priuat poſſeſſione, d. 437. n. 3.

Quod procedit niſi aliter de mente Iudicis appareat, d. 9. num. 2.

Voluntarium non priuat poſſeſſione ſtante clauſula (ſine præiudicio Iurium ſuorum,) Adn. ibid. nu. 15

Sequeſtrum à Iudice petens, videtur ſibi in poſſeſſione præiudicare, d. 307. n. 17.

Sequeſtranda quotenus nõ eſſet poſſeſſio per viam nullitatis, dec. 251. n. 13.

Sequeſtratio regulariter eſt prohibita, dec. 118. n. 1.

Probari debet caſus exceptuatus, vt poſſit deueniri ad ſequeſtrationem, ibid. n. 2.

Per ſequeſtrum, & per depoſitum poſſeſſorium ſæpe terminatur in Rota, vide Poſſeſſorium.

Sermo. In generali ſermone non venit perſona loquentis deciſ. 576. n. 10 & Adn. ibid. n. 19.

Hoc nõ procedit vbi ſubiecta materia id diſſuadeat, d. d. 576. n. 11

Item nec quando eſt eadem ratio in perſona loquentis, quæ in alio, ibid. n. 12.

Signum. Non eſt de ſubſtantia in extractione Iurium, ſed ſufficit ſola ſubſcriptio Notarij, d. 454. n. 3. & Adn. ibid. n. 6.

Simonia inducitur etiam ex re, quæ de per ſe eſt bona ſi deducta fuit in conuentionem, d. 517. nu. 32

Non inducitur ſuper re prohibita, & iniuſta non præcedente tractatu, & conuentionem, ibid. n. 33.

Non arguitur ex ijs, quæ ſequuntur actum, in quo prætenditur commiſſa Simonia, niſi probetur, quod geſta ſint in vim tractatus, & pactionis præcedentis, d. 238. nu. 9.

Non probatur, niſi probetur pactio Præcedens, d. 517. n. 30.

Quod procedit etiam ſi ſtatim poſt reſignationem quid fuerit factum, quia ex vicinitate actuum non præſumitur Simonia, ibid. n. 31

Item non probatur per famam; ibid. n. 23.

Probatur coniecturis, & præſumptionibus, ibid. num. 1.

Debent autem coniecturæ, & præſumptiones eſſe vehementes, & tales, quod Reum de crimine conuincant, ibid. n. 2.

Item debent eſſe plenè probatæ, ibid. n. 4.

Vt euitetur Simonia præſumi debet, quod pactum fuerit factum poſt reſignationem, non ante, ibid. nu. 20.

Alia vide in verb. Confidentia.

Simplex Beneficium, vide in verb. Beneficium.

Sub ſimplici an, & quando comprehendatur mixtũ, v. Mixtum,

Simulatio Contractus excluditur, vbi conſtat de veritate actus dec. 157. num. 19.

Non habet locum, vbi contractus potuit realiter, & verè fieri, dec.459.n.8.& 9.

Et vbi re vera potuit ſic contrahi, dec.195.n.10.

Item excluditur ex veritate præexiſtentis cauſæ, d.dec.195.n.12.dec.459.n.7.

Non arguitur ex eo ſolùm, quòd alienans poſt alienationem remaneat in poſſeſſione rei alienatæ, maximè concurrente titulo familiaritatis, dec.401.n.16.

Non datur ſine cauſa ſimulandi, ibid.n.15.

Simulationis cauſa probari debet, dec.157.n.21. & Ann.ibid.n.27. vbi vide plura.& an.& quando id procedat.

Non præſumitur in publico inſtrumento, d.dec.157.n.20.

Præſumitur quando facta eſt ceſſio ex cauſa crediti, de quo non apparet, dec.47.n.6.

Simulationis præſumptio excluditur ex numeratione pecuniæ, de qua conſtat ex partitis Banchi, dec.195.n.3.

Item ſimulationis præſumptiones tolluntur alijs præſumptionibus in contrarium, ibid. n.15.

Sicut conjecturis probari poteſt ſimulatio, ita multo magis conjecturis excluditur, ibid, n.2.

Simulationis conjecturæ debent eſſe efficaces, & dilucidæ, d.dec.195.n.4.& Ann.ibid.n.17.

Simulationis exceptio non impedit executionem obligationis Cameralis niſi ſit concludenter probata, d.dec.195.n.16. & Annot.ibid.n.18.

Si Neutri. *Hæc gratia conceditur ex ſtylo Dataria proviſo Apoſtolico etiam aduerſus Prouiſum Apoſtolicũ, d.150.n.3*

An ſit ſubreptitia quando non fuit facta mentio, quod collitigans erat prouiſus Apoſtolicus, & negatiua eſt vera, v.ibid. n.1.

Intimanda eſt quando agitur de priuatione, dec.137. n.8.

Et intimatio ſufficiens cenſetur quando quis fuit citatus ad dicendum contra huiuſmodi Gratiam, ibid. n.9.

Iuſtificatur ex ſola Confeſſione impetrantis, quo ad non Ius eiuſdem impetrantis, dec.89.n.2.& Ann.ibid.lit.A.

Ad iuſtificandam gratiam (ſi neutri) *lis probatur ex Commiſſione, & actis, & ſufficit de facto verificari, dec.84.n.1.*

Et quoad non ius alterius partis iuſtificatur ex reuolutione proceſſus actorum, d.dec.84.n.5.dec.89.n.3.

Et ex eo, quod in actis non conſtat de aliquo eius Iure, d.94.n.7.

Amplia procedere etiam ſi cauſa reperiatur commiſſa in prima inſtantia, ibid.n.8.

Non eſt præiudicialis, quia non habet locum niſi data inualiditate Gratię partis aduerſę, dec.150.n.6.

Requirit litem de tempore impetrationis, dec.94.n.1.

An, & quando requirat expeditionem literarum, v.ib.ſub n.6.

Singula *quæ nõ proſũt vnita iuuant in probationib. d.245. n.2*

Singula ſingulis congruè ſunt referenda, vide in verb. Relatio.

Singularis. *Numeri ſingularis verba non poſſunt referri ad plura, ſed ad vnum tantùm, dec.433.n.7*

Succeſſor ſingularis.v. Succeſſor.

Teſtes ſingulares nihil probant, dec.510.n.6.

Fallit concurrentibus adminiculis, dec.374.n.21.

Teſtes ſingulares probant metum, dec.326.n.47.dec.374.num.20. vbi reprobatur opinio contraria.

Item probant minas, d.dec.326.n.48.

Teſtes ſingulares ſingularitate obſtatiua repelluntur, d.344.n.1

De ſingularitate teſtium, vide in ſequ.v. Singularitas.

Singularitas. *In ſingularitatem an, & quando reſoluatur pluralitas, v.* Pluralitas.

Diuerſificatiua ſingularitas teſtium vitiat probationes, quia eas diuidit, & quoad hunc effectum non differt à ſingularitate obſtatiua, dec.390. n.4.

Diuerſificatiua latè ſumpto vocabulo dici poteſt obſtatiua, d.dec.390.n.3 & Ann.ibid.n.11.

Obſtatiua contingit non ſolùm per directam contradictionem, & reductionem ad impoſſibile, ſed etiam per reductionem ad inuerisimile, d.dec.390.n.5.

De ſingularitate obſtatiua redargui non poſſunt teſtes, quando deponunt de actu iterabili, ibid. n.2

Alia de teſtibus ſingularibus, vide in verb. Singularis.

Siue, *eſt dictio ampliatiua, dec.21.n.2.*

Socer, *An, & quando Socero poſſit ſalui dos, vide in v.*Dos.

Societas *contrahi non poteſt ſuper re non exiſtente, nec dari poteſt participatio eius, quad non eſt, dec.439.n.4.*

Extinguitur morte ſocij, dec.115.n.1.

Non dicitur, quando non habet ortum à prima, & tranſit in aliam naturam, ibid. n.2.

In contractu Societatis eſt maximè reprobatum pactum continens iniquitatem, quia requirit in ſuprema bonam fidem, cùm ſit ad inſtar cuiuſdam fraternitatis, dec.308.n.4.

In ſocietate lucra, & damna debent eſſe æqualiter communia, dec.502. n.7.

Amplia, vt non valeat pactum contrarium æqualitati, ibid.n.8.

Societatis damnum debet eſſe commune, licèt contingat poſt eam finitam, ibid.n.6.

Societate finita durat communio in effectibus, & damnis non diuiſis, ibid.n.5.

Alia ſupple, & vide in verb. Socius.

Societas Officij *contracta vltra valurem officij, quando concurrit ſcientia tàm dantis, quàm recipientis non ſuſtinetur, niſi vſque ad concurrentem valorem officij, dec.167.n.1. & Annot.ibid.n.8.*

Et ſufficit ſola ſcientia Officialis, ſuper cuius Officio ſocietas contrahitur, licèt recognitor bonæ fidei huiuſmodi ſcientiam non habuerit, d.dec.167. n.2.

Extincta ſi fuerit, ceſſat ſpes lucri ex parte accipientis pecunias, ideo quanto longiori tẽpore ſocietas durat, tãto maior eſt ſpes lucri, decreſcẽte verò tempore minuitur etiam ſpes, d.65. n.4.

Non requirit de ſubſtantia fidem, ſeu memoriam Societatis, ſed ſufficit publicum Inſtrumentum, dec.180.n.2.

Societatis Officij contractus conſiſtit inter Officialem, & dantem pecuniam, dec.167.n.3

Societati accedentes vti principales, & inſolidum, non dicuntur ſocij, non obſtante quod recognouerint bonam fidem, ibidem, n.4.

Principalis in contractu cenſetur ille, qui pecuniam recipit, d.dec.167.n.6.& Annot.ibid.n.10.

Hoc procedit inter ipſos obligatos, non autem reſpectu creditoris pecuniam dantis, quia reſpectu illius cenſetur principalis Officialis, d.dec.167.n.7.

Recognitio bonæ fidei non immutat qualitatem principalis obligationis, ibid. n.5.

Vſuræ ſuſpicio ceſſat in Societatibus Officij ob incertitudinem vitæ, dec.107.n.4.& vide Annot.ibid.n.6.

Socius, *qui duas Societates contrahit repræſentat duplicem perſonam, prout duæ ſunt Societates, dec.366. n.1.*

Qui non habet maiorem participationem in Societate, nec etiam debet ſentire maius detrimentum, dec.502. n.4.

Tenetur pro rata releuare, & præſeruare indemnes conſocios, ib. n.3.

An teneatur inſolidum pro debito Societatis, v.dec.270.n.10.

Socij ſunt inſolidum obligati quando ambo promiſcuè negocium gerunt, dec.302.n.1 & Ann.ibid. n.9.

Et pręſertim quando ſunt ſocij in negociatione mercium venalium, d.dec.302.n.2.

Socius eo magis inſolidum eſt obligatus quando ipſemet recipit merces, ibid.n 3.

*Contra vnum ex Socijs creditor agendo, ſeu recipiendo ab eo ſolutionem pro eius rata, vt cenſeatur remiſiſſe obligationem ſolidi, quę requirantur, v.in v.*Solidum.

Inter ſocios eſt diuidenda res communis cùm communio ſit cauſa diuiſionis, dec.308. n.1.

*Alia ſupple in verb.*Societas.

Solemnitas. *Ad præſumendam ſolemnitatem non ſuffragatur ſolus lapſus temporis, vbi obſeruantia non concurrit, decis.509.*

Digitized by Google

ciſ. 509. num. 6. & Adnotat. ibid. num.7
Et inſtu obſeruantia debet eſſe certa, non autem præſumpta, Annot.ibid.num.8
Solemnitatea certas Statutum requirens nan comprehendit contractas iuratos,decyſ.391. num.4
Sine ſolemnitatibus an, & quandu valeat, & probet confeſſio minoris,& mulieris,vide Confeſſio.
*Et de ſolemnitatibus requiſitis tu cōtractibus Minorū,v.*Minor.
Sine ſolemnitatibus contrahens pupillus cum alio pupillu an, & quanda poſſit dare de Nullitate,vide Pupillus.
Solidum. *Vt obligatio Solidi cenſeatur remiſſa per creditorem agendo contra vnum ex ſocijs,ſeu recipiendo ab eo ſolutionem pro eius rata, requiritur quòd ſolutio punctualiter correſpandeat rata, & portioni ſoluentis, aliàs enim ſi ia aliquo excedit, vel minor ſit, ſibi non præiudicat, decíſ. 302. numera 7.*
Item requiritur quod expreſsè petatur,aut ſoluatur pro rata ſua, ibid. num.8
Solitum, *& quod ita actum ſit probatur pro tertia, & contra tertium ex libris mercatorum, etiam ſine adminiculis, vide in verb* Liber.
Solitum fieri à Principe non venit ſub mandata, licet veniat ſolitum conſtituentis,vide Mandatum Procuræ.
*A ſolito arguitur metus,& incuſſio,de.326.n.29.& v.*Metus.
*Ex ſolito contrahentium ſernatu in alijs contractibus ſumitur interpretatio contractus,vide in verb.*Contractus.
Sollicitus *de verſione pecuniæ, ſeu pretij in cauſam expreſſam quando quis eſſe debeat,nec ne,vide in verb.*Verſio.
Soluendo *fuiſſe aliquem de tempore contractus præſumitur ſi conſtat quod ante contractum erat ſoluendo,licet ex poſt conſtes non eſſe ſoluendo,dec.406.n.10.*
Soluenda aliquem non eſſe non probat excuſſio facta in Vrbe tantùm,maximè ſi conſtat alibi habere bona,ibid.nu. 11.& vide in verb. Diſcuſſio.
Soluens *creditoribus poſterioribus, rectè ſoluit ſi ignoret adeſſe anteriores,dec.511.nu.18*
Non rectè autem ſoluit ſe ſoluat creditoribus poſterioribus poſtquam ſunt detecti anteriores, & illi inſtant ſatisfieri, ibid. num.22
Nec obligatus ſoluere creditoribus liberatur ſoluendo poſterioribus quandu habet notitiam anteriorum,dec.447.nu.1
Inuerîſimile eſt quòd emptor velit ſoluere pretium creditoribus poſterioribus,dum ſcit adeſſe anteriores,d.de.511.n.20
Soluens præſumitur reportaſſe Quietantium,dec.253.n.1
*Si in actu ſolutionis ſoluens non proteſtetur ſoluere metu mandati,poſſeſſio exigendi acquiritur ex ſolucione facta in vim mandati Iudicis,vide in verb.*Exactio.
Soluenti ſi proſit,& cedenti non noceat,ceſſio non poteſt denegari,vide Ceſſio.
Soluentis bona fides attenditur,dec.511.n.27
In ſoluente præſumitur mandatum,quia non eſt veriſimile, quod quis velit mactare pecunias ſuas, ſaltem concurrentibus alijs adminiculis,dec.275.n.3.& 4.& Adn.ibid.n.19.vbi vide adminicula.
*Alia ſupple in verb.*Soluendo,Soluere,*&* Solutio.
Soluere *anticipatè eſt plus ſoluere,dec.65.num.3*
Soluere creditoribus,vel alteri in eius gratiam paria ſunt, deciſ. 511. num.26
Soluere quilibet poteſt pro alio etiam inuito,dec.111. num. 4.& Adn ibid.num.8
Soluere in ſpecie inuito creditore an poſſit debitor quantitatis, vide Debitor.
Obligatus ſoluere debitum alienum poteſt petere ceſſionem,vide in verb. Ceſſio.
Soluere ſua debita ex fructibus, & redditibus Eccleſiæ tenetur Prælatus,vide Prælatus.
Soluiſſe ſibi de bonis hæreditarijs an videatur creditor ſi ſit hæres defuncti,vide in verb. Creditor.
Soluere non dicitur deponens,vide in verb. Deponere.
*Alia ſupple in verb.*Soluendo,Soluens,*&* Solutio.
Solutio *cedere debet in cauſam electam à debitore,de.366.n.5*
Cedere in dubio præſumitur in cauſam duriorem,deciſ.521.nu.8. & latè Adn.ibid.num.12.vbi declaratur quæ cauſa dicatur durior,& grauior.
Item in dubio præſumitur cedere in cauſam antiquiorem,d.dec. 521.n.9.& Adn.ibid.n.13.vbi declaratur quodnam dicatur debitum antiquius.
Et in extinctionem cauſæ præcedentis,de qua apparet,deciſ.468. nu.5 d dec.511.num.2
Maximè quando congruit ſumma ſoluta cum quantitate debita, d.dec.511.n.3.dec.521.n.7
Et in cauſam debitam dum nil aliud fuit expreſſum, deciſ. 62. num.9
Et dum non apparet de alia cauſa,ibid.nu. 10
Cedit in cauſam debiti habentis hypothecam,& Inſtrumentum, & pro quo debentur vſuræ,d.dec.521.n.10
Et in cauſam,pro qua fuit datus fideiuſſor,dec.554.num.1
In quam cauſam cedat probatur ex coniecturis, & indicijs, dec. 468.n.7.& d dec.521.n.5
Non cedit in debitum antiquius quando eſt facta declaratio à partibus,dec.366.num.5
Facta ab adminiſtratore cenſetur facta de pecunijs principalis debitoris exactis,non de proprijs,dec.554.n.5
Facta ab emptore creditoribus vēditoris de pretio rei emptæ,cēſetur facta non de pecunijs proprijs,ſed venditoris, deciſ. 68. numero 4
Facta perſonæ non habenti mandatum non ſuffragatur,de. 139. num. 3
Et non ſufficit mandatum ad lites,ibid. num.4
Sed requiritur mandatum ſpeciale ad exigendum, Adnot. ibid. num. 7
Facta ſi ſit de pecunijs debitoris,non poteſt reportari ceſſio, vide Ceſſio.
*Facta ſi ſit per fideiuſſorem an, & quando poſſit per eum repeti ab alijs cōfideiuſſoribus eorum rata,vide in verb.*Fideiuſſor.
Ex ſolutionibus factis an, & quando quis conſtituatur in quaſi poſſeſſione exigendi,vide in verb. Exactio, *&* in materia penſionis,*vide in verb.* Penſio.
Fieri debet ſolutio de moneta antiqua ſi fieri poteſt,ſin minus de noua ad valorem antiquæ quotieſcumque pecunia mutatur in pondere,& bonitate intrinſeca, deciſ.42.num.1. & Annot. ibid n.7
Si autem pecunia non eſt alterata in bonitate intrinſeca, ſed alteratus ſit ſolùm eius extrinſecus valor, tunc ſolutio fieri debet ſecundùm pecuniam currentem tempore ſolutionis, vel eius æſtimationem,d.dec.42.n.6 & Adn.ibid.d. n.7
Moneta, quæ eſt in obligatione ſi reperitur in corpore eadem ſolui debet,vel totidem de alia,cum qua emi poſſit illa moneta,Adn.ibid.n.8
Probari debet per eum allegantem,dec.139.n.2
Et per debitorem quando agitur inter ipſum,& creditorem,deciſ. 480. n. 3
Et creditori,cui eſt facienda ſolutio,ſufficit illam negare,d.deciſ. 139.n.1
Subſequuta ſolutio declarat quid fuerit de intentione partium, deciſ.502.num.9
Veriſimilis,non eſt ſine quietantijs quando eſt notabilis ſumma, dec.188.num.3
A ſolutione facienda an liberet depoſitum, & an, & quando illud habeat vim ſolutionis,vide in verb. Depoſitum.
Solutionis vicem habet compenſatio,dec.342.num. 1. & vide etiam Adn.ibid.n.6
An autem dicatur vera,vel ficta ſolutio,vide Compenſatio.
Solutionis vim an, & quando habeat Cedula bancharia, vide Cedula bancharia.
De ſolutione Affictus, Annatæ, Canonis, Debiti hæreditarij,

Decimarum, Dotis, fructuum Cenſus, Gabellæ, Laudemij, Onerum, Pretij, & aliorum ſimilium, vide in ſuis particularibus materiis.

Alia de ſolutione in genere ſupple in verb. Soluendo. Soluens, & Soluere.

Solui vnum pro alio inuito creditore non poteſt, vide ſub verb. Creditor.

Soror *non excluditur propter patrueles à Statuto excluſiuo fæminarum, vide* Statutum excluſiuum fæminarum.

Sors Principalis *in contractu cenſus, & in quolibet alio nominato peti poteſt in caſu non implementi loco intereſſe, non vti pretium, dec.* 88 *nu.* 3. *& Adn. ibid. nu.* 10

Sortis principalis reſtitutio venit loco damnorum, & intereſſe, Adn. ad dec. 564. *n.* 5

Per retentionem ſortis principalis, & fructuum cenſus, cenſetur ſufficienter ſuccurſum emptori in caſu, in quo res empta detegatur cenſuata, deciſ. 295. *num.* 2

In ſortem principalem imputantur fructus indebitè ſoluti, dec. 80. *nu.* 9

An, & quando poſt receptionem ſortis principalis peti poſſint fructus, & quando quis recipiendo ſortem principalem ſibi præiudicet in fructibus, nec ne, vide in ver. Fructus.

Speciale *mandatum, in quibus caſibus requiratur nec ne, vide in verb.* Mandatum Procuræ, *& in verb.* Procurator.

Species. *Expreſſio ſpeciei regulariter non reſtringit genus, dec.* 257. *num.* 9. *& Adn. ibid. n.* 13. *vbi id limitatur.*

Maximè ſtante vniuerſalitate verborum, d. deciſ. 257. *num.* 7

Et quando ſpecies exprimitur, non per viam diſpoſitionis, ſed per viam declarationis, ibid. num. 8

Speciem, ſeu corpus in ſolutum recipere non poteſt cogi creditor in pecunia, quia aliud pro alio inuito creditore ſolui non poteſt, vide Creditor.

In ſpecie facta probatio, præfertur probationi generali, vide Probatio.

Spoliator *non eſt confouendus in ſpolio, & ideo arbitrium non intrat, vbi commiſſum eſt ſpolium, deciſ.* 416. *num.* 4. *& latè Adnot. ibid. num.* 7

Spoliatori datur manutentio, deciſ. 200. *num.* 4. *& Adn. ibid. n.* 7

Alia vide in verb. Spoliatus, *& in verb.* Spolium.

Spoliatus *non tenetur iuſtificare titulum in ſpolio, etiam ſi ſit res quæ non poſſit ſine titulo poſſideri, niſi quando agitur contra Superiorem, deciſ.* 105. *num.* 21

Non tenetur reſpondere ſpoliatori ſuper alio iudicio, dec. 281. *n.* 1

Hoc procedit quando fuit illata vis vel compulſiua, vel ablatiua, ibid. num. 2

Hæc autẽ declaratio ſolùm procedit quando agitur de re diuerſa, ſecus autem ſi agatur de eadem, in qua fuit commiſſum ſpolium, ibid. num. 4

Vis autem quando non cenſeatur illata, vide in verbo Vis.

Pro ſpoliato ſe habere pendet ab animo, deciſ. 268. *nu* 6

Pro ſpoliato in dubio quis non præſumitur ſe habere, & probari debet ab allegante, dec. 307. *num.* 10

Pro ſpoliato quis apparet ſe non habuiſſe quando dixit ſe poſſeſſorem, & petijt manuteneri, ibid. num 12

Item nec quando in primis petit manuteneri, & quatenus opus ſit reintegrari, deciſ. 546. *num.* 14. *deciſ.* 555. *num.* 1

Pro ſpoliato an quis cenſeatur ſe habere ſi enunciat ſe ſpoliatum, vel petat reintegrari, adeo quod petere non poſſit manutentionem, an verò id ſolum intelligi debeat ratione poſſeſſionis naturalis, vide Adn. ad d. dec. 555. *num.* 11

Item pro ſpoliato quis non cenſetur ſe habere ex negligentia recuperationis poſſeſſionis naturalis, niſi poſt lapſum decennij, dec 307. *n.* 13. *& de hoc latè vide Adn. ibid. num.* 26

Procurator non poteſt facere aliquem actum, ex quo principalis habeat ſe pro ſpoliato, niſi ad id habeat ſpeciale mandatum, dec. 268 *nu* 5. *Adn. ibid. n.* 13. *dec.* 546. *n.* 13

Si pars non habeat ſe pro ſpoliata executio nulliter à Iudice facta, non priuat poſſeſſione, dec. 105. *num.* 22 *deciſ.* 555. *num.* 6 *deciſ.* 458. *numer.* 9. *deciſ.* 555. *numero* 6

Et ideo ea non obſtante competit manutentio, d. dec. 307. *nu.* 7.

Non habenti ſe pro ſpoliato competit manutentio, deciſ. 46. *nu.* 9

Etiam non obſtante poſteriori alterius poſſeſſione, deciſ. 203. *n.* 2. *deciſ.* 323. *n.* 3

Et etiam intruſus pendente non poteſt impedire manutentionem non habenti ſe pro ſpoliato, deciſ. 582. *n.* 3

Quando verò quis ſe habet pro ſpoliato, non poteſt petere manutentionem, deciſ. 546. *num.* 12

Eccleſia tamen poſſidens poteſt petere manutentionem nomine Eccleſiæ, quamuis Prælatus habeat ſe pro ſpoliato, Adn. ad de. 116. *num.* 5. *& ad dec.* 246 *num.* 2

Reſtituendus eſt ſpoliatus etiam ſi non bona fide poſſideret, Adn. ad dec. 542. *num.* 12

Et reſtitutio ei non impeditur per exceptionem non iuris ſi paſſus non fuerit diſcuti ſuper bono iure, dec. 106. *num.* 26

Alia de materia ſpoliati, vide in ſeq. verb. Spolium.

Spolium *attentatum æquiparatur violento, deciſ.* 336. *nu.* 7

Commiſſum ſi ſit non intrat arbitrium, cum non ſit confouendus ſpoliator in ſpolio, dec. 416. *num.* 4. *& latè Adn. ibid. n.* 7

Commiſſum à tertio non repellit ab agendo, dec. 336. *num.* 9

Quod procedit etiam ſi ſpoliatio eſſet facta à Procuratore, d. dec. 336. *num.* 10. *deciſ.* 525. *num.* 1

Commiſſum à Procuratore obſtat domino quando Dominus ratum habet factum Procuratoris, d. dec. 525. *n.* 3

Commiſſum à procuratore ex quibus cenſeatur ratificatum, vide d. dec. 525. *n.* 6

Commiſſum à procuratore cenſetur ratificatum ex eo, quod dominus per multum tempus conatus fuit illud in iudicio ſuſtinere, ibid. num. 9

Et eo ipſo quod dominus de eo habita notitia non reuocauit, nec contradixit, ibid. num. 10

Commiſſum à Procuratore non cenſetur ratificatum à principali ex fructuum perceptione nõ data ſcientia ſpolij, de. 336. *n.* 11

Spolij ratificatio requirit ſcientiam perfectam omnium qualitatum, & circumſtantiarum, ibid. num. 12

Ad committendum ſpolium Procurator non cenſetur habere mandatum, dec. 525. *n.* 2

Non intrat ſpolium, quando poſſeſſio fuit capta authoritate Iudicis, dec. 43. *num.* 1. *deciſ.* 105. *numero* 4.

Quod tamen habet locum quando Iudex ritè, & rectè procedit, d. dec. 105. *n.* 5

Secus quando Iudex nulliter procedit, d. deciſ. 43. *n.* 2 *d. de.* 105. *eodem n* 5. *dec.* 198. *n.* 2. *dec.* 209. *n.* 2

Imò Iudex non ritè, nec rectè procedens non ſolum non excuſat à ſpolio, ſed ipſemet dicitur ſpoliare de. 362. *num.* 4

Spoliatiua eſt poſſeſſio capta vigore ſententiæ nullæ, deciſ. 336. *num.* 2

Et dicitur capta per vim expulſiuam, ita vt competat interdictum, vnde vi, ibid. num. 3

Et non poteſt iuſtificari, & confirmari, ex noniter deductis etiam ſi eſſet de nouo concedenda, deciſ. 105 *num.* 11

Spoliare dicitur Iudex quando capitur poſſeſſio in vim præcepti illius nulla præuia citatione, d. deciſ. 105. *num.* 6

Vltimum ſpolium eſt purgandum, dec. 485. *nu.* 12. *de quo etiam latè Annot. ibid. ſub nu.* 14. *vbi vide limitationes, deciſ.* 500. *num.* 10

Spolio agere non poteſt qui facto proprio cecidit à poſſeſſione, de. 15. *nu.* 2

Spolio agere poteſt reſignans contra tertium, dec. 138. *nu.* 6

Secus ſi ſpolietur à reſignatario, deciſ. 364. *num.* 4

Spolij actio competens authori tranſit in eius hæredem, dec. 542. *n.* 2. *& Adn. ibid. n.* 9. *vbi vide declarationem.*

Ampliat vt tranſeat etiam in ſucceſſorem ſingularem abſque alia ceſſione, Adn. ibid. n. 10

Spolij actio datur aduerſus poſſeſſorem rei, ſuper qua fuit commiſſum ſpolium, d. dec. 542. *nu.* 3.

Quod procedit etiam ſi iſte tertius poſſeſſor titulo, & bona fide poſſi-

poſſideat, & etiam ſi ille habeat cauſam ab Authore non vitioſo, Adn.ibid.n.11

Item datur huiuſmodi actio contra heredem quando lis ſuper ſpolio fuerat iam introducta contra defunctum, d.de.542.n.4

Actione ſpolij conueniri poteſt creditor immiſſus ex Saluiano, niſi reſtituat rem poſtquam eſt ſatis factus ex fructibus, Adn. ad dec.254.num.6

Spolij exceptio obſtat donec non fuerit integraliter purgatum etiam quo ad reſtitutionem fructuum, dec.525.nu.11

Et hæc exceptio obſtat in quocunque iudicio etiam ſuper re diuerſa, dec.336.n.8

Non obſtat iſta exceptio in alio iudicio, niſi quando interuenit vis ablatiua, vel compulſiua, & hæc regula procedit ſolùm quando agitur de re diuerſa, ſecus autem ſi agatur de eadem, in qua fuit commiſſum ſpolium, deciſ.281.n.4

Item iſta exceptio ſpolij repellit eos, qui tenentur interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum iuxta magis communem opinionem approbatam à Rota, dec. 336.nu.1

Reintegratio in ſpolio non impeditur per exceptiones reſpicientes petitorium, deciſ.500.nu.9

Reintegratio ad poſſeſſionem competit Eccleſiæ ſpoliatæ, etiam ſi à poſſeſſione ceciderit facto ſui Rectoris, deciſ. 116.n.1. & Annot.ibid.n.4.

In ſpolio matrimoniali non datur reſtitutio ſi poſſeſſio non fuit iuſta, vel fuit violenta, dec.351.n.44.

Reintegratio eſt danda probandis duobus extremis, d.485.n.2.

Hoc non procedit quando interuenit Iudicis authoritas, quia tunc debet probari, quod Iudex nulliter, & iniuſtè proceſſerit, ibid.n.3.

De extremis probandis ad effectum obtinendi reſtitutionem in ſpolio, vide in verb. Extremum.

Qui tenentur interdicto vnde vi, vel vi bonorum raptorum repelluntur exceptione ſpolij iuxta magis communem opinionem approbatam a Rota, dec.336.n.1.

Interdictum vnde vi competit ſi poſſeſſio ſit capta vigore ſententiæ nullæ, ibid.n.3.

Alia de materia ſpolij, vide in verb. Spoliatus.

Sponſa duorum non poteſt eſſe Eccleſia, dec.380.n.4. & Ann. ibid.n.11.

Sponſæ tradita per ſponſum res pretioſæ non cenſentur donatæ, ſed tantùm cenſentur conceſſæ ad vſum, & ornatum, vide in verb. Donata.

Sponſalia iurata qui contraxit eſt cogendus per cenſuras ad illa effectuanda, & ad contrahendum matrimonium per verba de præſenti, d.376.n.1. de quo latè Ann.ibid. ſub n.9.

Eccleſia tamen abſtinet à coactione, legitima exiſtente cauſa, d. dec.376.n.5. & Annot.ibid.eod. n.9.

Pendet ab arbitrio Iudicis, quanam ſit iuſta cauſa, d. deciſ.376. n.6.

Lis non eſt in propoſito iuſta cauſa, ibid.n.7.

Odium capitale eſt iuſta cauſa abſtinendi à coactione, d. de.376. n.8. & Ann.ibid.ſub d.n.9.

Diſſolui poſſunt ſponſalia mutuo diſſenſu, d.dec.376.n.2.

Non diſſoluuntur per conſenſum vnius tantùm, ſed requiritur conſenſus mutuus vtriuſque coniugis, ibid.n.4.

Voluntatis autem exploratio in propoſito non ſuffragatur, niſi legitimè fiat, ibid.n.3.

Nulla ſunt ab initio ſtante impedimento conſanguinitatis, etiam ſi ſint contracta ſub conditione futuræ diſpenſationis, quæ poſtea fuerit impetrata, dec.410.n.1. & Ann.ibid n.5.

Alia ſponſalia licet contrahere, & à primis recedere antequam impetretur diſpenſatio, d.dec.410. num.2. & Annot. ibid.n. 7. & 8.

Pœnitentiæ an ſit locus quando ſponſalia ſunt celebrata ſub conditione diſpenſationis Apoſtolicæ, vide Ann. ibid. d.n.8.

Contracta ſponſalia, ſeu matrimonia inter conſanguineos ſub conditione futuræ diſpenſationis requirunt nouum conſenſum poſt obtentam diſpenſationem, quia ille primus conſenſus fuit nullus, d.dec.410.n.5. & Annot.ibid. ſub n.7

Cap.Gemma.de ſponſal qualiter ſit intelligendum, & an procedat, ſtante iuramento, deciſ 563.n.10

Sponſalitia largitas. Ex ſponſalitia largitate, & propter nuptias præſumitur donatio inter ſponſos, d. dec.563.n.8

Præſertim quando ſit in Inſtrumento dotali, ibid.n.9

Sponſus Inter ſponſos facta donatio præſumitur propter nuptias & ex ſponſalitia largitate præſertim quando ſit in Inſtrumento dotali, vide in verb Donatio propter nuptias.

Res pretioſæ traditæ per ſponſum ſponſæ non cenſentur donatæ, ſed tantùm cenſentur conceſſæ ad vſum, & ornatum, vide ſub verb. Donata.

Spurius eſt inſucceſſibilis patri tam ex teſtamento, quam ab inteſtato, poteſt tamen pater illum inſtituere in caſu, quo erit legitimatus, deciſ.271.n.22. & Adn.ibid.nu.30

Reputatur turpis perſona ad effectum quod teſtamentum ſit nullum, in quo frater eſt præteritus, d.inſtituto d.Spurio, d. deciſ. 271.nu.17

Spurij, & Baſtardi non ſunt agnati, & quando teſtator eos vocauit, non cenſetur habita ratio agnationis, deciſ.433 n.16

Spurij, & Baſtardi non conſeruant agnationem, nec ſunt agnati, d.dec.433.num.17. & latius Adn.ibid.nu. 23. vbi quæritur an id procedat, quando diſpoſitio eſt concepta per verba non Iuris, ſed naturæ.

Stabilia acquiri non poſſunt per forenſes in Statu Eccleſiaſtico, vide in verb. Forenſis.

De facili latere non poſſunt, ſed ſe ipſa exhibent, dec.169.num.8

Stare. Quando per aliquem non ſtetit, quo minus fieret probatio illa debet haberi pro facta, deciſ.498.num.17

Status iudicij mutari non poteſt per teſtium venientem ad cauſam pro ſuo intereſſe, deciſ.576.nu.7

Litis ſtatus beneficio qui gaudet, debet etiam pati præiudicium quod oritur ex admiſſione ad cauſam, dec.259. n.2

Rei confirmatæ ſtatus non alteratur per confirmationem, vide Confirmatio.

Ex ſtatu de præſenti non infertur ad ſtatum de præterito, de.406 num.9

Quando agitur de reducendo in priſtinum ſtatum, poſſeſſio acquiritur ſine ſcientia, & patientia alterius, vide Poſſeſſio circa princ.

Super ſtatu facta probationes aſſiciunt etiam perſonas diuerſas, deciſ.535.num.3

Super ſtatu perſonæ ſententia lata facit ius quo ad omnes, d.486.n.9

Hoc non procedit quando ſententia fuit lata non citato legitimo defenſore, ibid.n.10

Super ſtatu perſonæ teſtes examinati faciunt ius, & probant quoad omnes, dec.497.n.9

Conuentio ſemper intelligi debet rebus in eodem ſtatu permanentibus, vide Conuentio.

Status Beneficii attenditur ad indicandam qualitatem beneficij, præſertim ad effectum iuſtificationis Gratiæ, de.482. nu.7

Collatiuus excludit vnionem, dc. 77.n.3

Declaratur ex prouiſione Apoſtolica vbi non conſtat de ſtatu anteriori contrario, dec.482.num.1

Vltimus quando ſit attendendus, vide totam materiam latè in Adn.ad de.77.ſub n. 12. vbi etiam de quaſi poſſeſſione conferendi, ſeu præſentandi, & vide etiam Adn.ad dec.112.n. 6

Vltimus attenditur ad effectum vt videatur an beneficium cadat ſub reſeruatione, d dec.77.numero 9

Et ſufficit ad ſuſtinendam collationem factam vti de reſeruato, deciſ.95.n.3

Vltimus ſufficit ad ſuſtinendam Collationem, dec.112.n. 2

Declara prout in Adn.ibid.ſub n.6. & in Adnot.ad d.deciſ. 77. ſub n.12

Ad inducendam mutationem ſtatus beneficiorum quæ requiruntur, vide in verbo Mutatio.

Statutum derogare quando dicatur l. hac edictali, C. de ſecund.nupt. vide ſub verbo Filii.

Diſpo-

Digitized by Google

Diſponens, quod creditor in quantitate teneatur recipere in ſolutum, eſt intelligendum ſi emptor non inueniatur, deciſ. 352. num.9
Interpretandum eſt, & declaratur eius intentio ex ratione in eo expreſſa, dec.293.n.7
Quando per Statutum expreſſè reperitur aſſignata vnica ratio, non eſt alia ratio quærenda, ibid.num.17
Interpretandum eſt ſecūt interpretatur Ius commune, dec.508. num.13
Iuri communi contrarium eſt interpretandum, vt deroget diſpoſitioni Iuris communis minus quàm fieri poſſit, deciſ. 398. num.4
Macellariorum debet reſtringi ad homines dictæ artis, de.45.n.4
Quando Statutum præſumit dolum an habeat locum l. fin. C. ſi min.maior fact. vide Adn.ad deciſ.260.nu.23.& in verbo Ratificatio.
Quod emanat ad obuiandum fraudibus eſt fauorabile, & latè interpretandum, deciſ.327.n.5
Requirens conſenſum patris in quocumque Inſtrumento filij, eſt intelligendum in caſu in quo patri eſſet debitus vſusfructus, deciſ.391.n.3
Requirens certas ſolemnitates non comprehendit contractus innatos, ibid num 4
Tollere poteſt beneficium reſtitutionis in integrum, vide Reſtitutio in integrum.
Statuta condere ſine confirmatione Papæ non poſſunt populi ſubiecti Sedi Apoſtolicæ, dec.267.n.7.& Adn. ibid.num.14
Statuta confirmata à Papa dicuntur Statuta Papalia, d.deciſ. 267.n.6.& Adn.ibid.nu.13
Statutum allegans, debet docere quòd caſus verſetur in terminis Statuti, dec. 64 n.7
Statuti non vſus non probatur per teſtes deponentes ſe neſcire, an Statutum fuerit in vſu, quia teſtes deponere debent non eſſe in vſu, & quod ſi eſſet in vſu, ipſi teſtes ſcirent, de.269.n.3
Negatiua non vſus Statuti vt probetur per teſtem de illa deponentem, debet ab eo reddi ratio, etiam ſi de illa non interrogetur, ibid.num.6
Statuto loci non ligatur Forenſis, deciſ.279.num.10
Prout nec etiam gaudet beneficio Statutorum loci, Adn. ibid. num.25.
Statuto loci poteſt vti dominus loci in fauorabilibus, Adn. ad d. dec.279.num.25
Statutis laicorum poteſt vti Eccleſia in fauorabilibus, Adnot. ibid.num.24
A Statuto ad pactum valet argumentum, vide Argumentum.
Iuxta Statutū interpretatur voluntas teſtatoris, vide Teſtator.
De Statuto ſuper contractibus minorum, & mulierum, v.Minor.
De ſtatuto de lucro dotis, vide ſub verbo Dos.
Statuentium voluntas eodem modo eſt interpretanda, quo & voluntas teſtatoris, deciſ.398.num. 10
Statutum de continuanda poſſeſſione non operatur, niſi data poſſeſſione defuncti, deciſ.307.n.3
Operatur continuationem poſſeſſionis in hæredem ex ſola poſſeſſione ciuili defuncti, licèt naturalis eſſet ab alio occupata, d. deciſ 307 n.14 & vide Adn.ibid.n.27
Et quid ſi poſſeſſio eſſet à tertio occupata poſt mortem defuncti ante aditam hæreditatem, Adnot.ibid.eod.nu.27
Etiam ſtante Statuto loci de continuanda poſſeſſione, poſſeſſio præſētādi nō trāſit in hæredes, vide ſub verbo Præſentatio.
Statutum excluſiuum fœminarum ita demum excludit filiam ſi pater velit, deciſ.565.n.7
Et ideo pater diſponendo ad fauorem filiarum videtur recedere à Statutaria excluſione, ita vt ſucceſſio cenſeatur reducta ad terminos Iuris communis, ibid.num.6
Et non impedit tale Statutum quo minus filij ex voluntate patris poſſint ex teſtamento capere, de.358.nu.1.& Adn. ibid. num. 6
Filia excluſa à Statuto ſe iaſtitu atur hæres à patre cōpetit remedium l. fin. d. deciſ. 358. numero 2
Non tamen filia à Statuto excluſa fieri pater aliquid in teſtamento reliquat petere poteſt ſupplementum legitimæ; reprobata contraria opinione, deciſ.135.num.19
Habet locum iſtud Statutum etiam condito teſtamento quando filia venit contra teſtamentum, ſecus ſi veniat ex teſtamento, d.de.358.n.4.& Adn.ibid.num.6
Non excludit hoc Statutū ſorores propter patrueles, de.464.n.9
Non inſeruit pro excluſione fœminarum, quando non verſamur in maſculis, qui iuxta Statuti diſpoſitionem ſint de illis, qui excludunt fœminas, dec.514.num.15
Et ſi excludat deſcendentes à fœminis non cenſetur excludere fœminas ipſas, nam fœminæ ipſæ ſunt agnatæ, ſed non deſcendentes ab illis, dec.293.nu.19
Non porrigit effectum ſuum ad bona ſita extra territorium, dec. 255.n.1.& Adn. ibid.n.7
Item nec comprehendit perſonas forenſes reſpectu bonorum ſitorum in territorio Statuti, d.dec.255.num.2 & Adnot. ibid. num. 8
Requirit ſubiectionem tàm reſpectu bonorum, quàm reſpectu perſonarum, d.dec.255.n.3.& 4
Quod procedit ſiue Statutum ſit conceptum in rem, ſiue in perſonam, ibid.num.6
Et nihil operatur Combinatio Statutorum, quando vnumquodque de per ſe eſt imperfectum, ibidem nu.4
Sub hoc Statuto non comprehenduntur domini loci, dec.279.n.9
Eius tamen filiæ comprehenduntur, quia illæ ſunt ſubditæ, Adn. ibid.num.22
In hoc Statuto an dos ſuccedat loco legitimæ, v.ſub verbo Dos.
Statutum Rauennæ reducit appellationem ad terminos Iuris Canonici, deciſ.546.n.3
Statutum Vrbis ſeruandum eſt in omnibus locis diſtrictus, vbi non adeſt Statutum particulare in contrarium, deciſ.269.n.2
Extra Curiam Capitolinam non ſeruantur Statuta Vrbis, ordinatoria, deciſ.352.n.7.& Adn.ibid.n.11.Adnot.ad de.282 num.8
De contractibus minorum, & mulierum, vide ſub verbo Minor.
De duabus conformibus, vide ſub verbo Sententia.
Cap.134.lib.1. qualiter ſit intelligendum, vide dec.398.n.7
Et alia de eo vide in verbo Mater.
Cap.145.lib.1.an & quando inducat ſufficientem coniecturam repetitionis maſculinitatis, vide in verbo Maſculinitas.
Requirens tranſportationem actorum quando habeat locum, vide Tranſportatio Actorum.
Ex Statuto Vrbis, vt Archiuium Vrbis tribuat robur ſcripturæ, inter alia requiſita eſt neceſſaria recognitio, vide Recognitio Iurium.
Ex Statuto Vrbis filij in conditione poſiti cenſentur vocati, vide Filij in conditione poſiti.
Ex ſtatuto Vrbis 190. lib. 1. Nullitas quando non poſſit opponi aduerſus ſententiam, vide in verbo Sententia.
Alia de materia Statutorum in diuerſis caſibus hic conſultò omiſſa, vide in ſuis particularibus materiis.
Stilus attendi ſemper debet, deciſ.126.n.2
Præſertim inter mercatores, ibid.n.2
Iudicis exequentis eſt attendendus in executione, dec.352.nu.8
Probatur ex eo, quod etiam altera pars in proceſſu de ſe facto idem ſeruauit, deciſ.453.n.5.& Adn.ibid.n.9
De ſtilo poteſt Iudex ſe extraiudicialiter informare partibus non vocatis, dec.484.n.6.& latè Adn.ibid.n.8
Hoc procedit quando reſpicit ordinatoria, ſecus ſi deciſoria, Adn. ad d.dec.484.eod.n.8
Item procedit ſolùm reſpectu ſtili loci, vbi iudicium agitatur, Adn.ibid.n.9
In ſtili probatione ſtatur atteſtationi Notariorum, d.de. 484.n.5
Stili aſſiſtentiā teſtes pro ſe habentes ſunt præferendi, de.100.n.4
Stipulari alteri quis non poteſt, de.401.n. 12
Ex cauſa dotis an liceat; vide in verbo Dos.

Pro

Pro filia an poſſit pater,v. Pater.

Stipulatio *ad intereſſe committitur,dum non impletur obligatio facti alieni, dec.241. n.2.*

Impersonalis ſemper pro ſtipulante præſumitur concepta, deciſ. 511.n.7.

Notarij operatur,vt ſine acceptatione non poſſit conceſſio reuocari,ad effectum tamen acquiſitionis requiritur acceptatio,d. 567.n.3.

Stipulatione Notarij fauore omnium,quorum intereſt acquiritur ius abſenti,etiam ſine ceſſione,dec.97.n.3.& Ann.ibid. n.9.

Maximè accedente iuramento,ibid.n.4.

An autem ſit neceſſaria ratificatia abſentis,v.Aan.ib.n.8.

Stipulationis forma per alterum ex contrahentibus immutari, & alterari non poteſt deciſ.362.n 7.

Stipulatianem importat in ſcriptura verbo(promiſſionis,)*vide* Promiſſio.

Stipulationem non requirit dotis promiſſio,vide in v. Dos.

In ſtipulatianibus admittitur conditia de præſenti, & de præterito propter ignarantiam cantrahentium,dec.126.n.8.

Stipulator. *Præſtipulante præſumitur concepta ſtipulatio imperſonalis,v.*Stipulatio.

Quatenus ſtipalatoris intereſt intelligitur promiſſio,& ideo ceſſaate illius intereſſe,ex ea agere non poteſt.Ann.ad dec.295. n.5.

Subditus. *Domicilium facit ſubditum, v.* Domicilium.

Filia Domini loci ſunt ſubdita, & ideo comprehenduntur ſub ſtatutis loquentibus de excluſione fœminarum, Annat. ad d. 279.n 22.

Subexecutor *non poteſt procedere vbi proceſſus fuit inchoatus coram primo executore,d.46.n.8.*

Nec poteſt adiri,niſi data negligentia primi,& ſi primus recuſat exequi literas vti ſubreptitias,eſt appellandum ad Metropolitanum,ſeu Papam, Annot.ibid. n.10.

Subhaſtatio *eſt venditio valuntaria non neceſſaria, in ea tamen habent locum conſtitutiones Apoſtolicæ probibentes forenſes acquirere ſtabilia in Statu Eccleſiaſtica,d.519.n.5&6*

Nulla eſt,& corruit in totum ſi ſit facta pro maiori parte,quàm ſit debitum,ibid.n.3.

Et ſi ſit facta vltra verum creditum,dec.373.n.2.

Nulla vt ſit in totum,ſufficit exceſſus etiam minimus,d.198.n.1

Declara, provt in Annot.ibid. ſub n.3.

Nulla eſt, quando eſt nulla executio, à qua ortum habet, d.224. n.2.

Nulla ſi ſit reſpectu non citatorum |eſt etiam nulla quoad citatos ratione indiuiduitatis,d.319.n.1. & plura vide in Ann. ibid.ſub n.7.

Nulla eſt ſi ſit facta non præſente pecunia,d.23.n.1.d.319.n.4.

Et præſentia pecuniæ eſt de forma in ſubbaſtatione, & ideo eius omiſſio vitiat ipſo iure ſubbaſtationem,d.d.23.n.2.

Fallit ſi creditor velit habere fidem de pretio,tunc enim ſubbaſtatio valet etiam ſi non interueniat pecunia,dec.430.n.4.

Item fallit ſi creditor conſentiat, tunc enim pariter ſubbaſtatio valet, etiam ſi nan ſit facta præſente pecunia, Ann. ad deciſ. 23.n.5.

Cuiuſcuius autem iſte neceſſarius eſt in ipſo actu deliberationis, nec valet ex poſt præſtitus, Annot ibid.n.6. vbi etiam vide rationem.

Fallit etiam ſi ita eſſet de conſuetudine regionis, quæ tamen debet in ſpecie probari, Annat.ibid. n.7.

Pecuniæ *verbum in ſubbaſtatione non intelligitur ſtrictè pro pecunia,quæ ad numerū datur,ſed pro ſatisfactione,d.28.n.1.*

Circa ſolemnitates neceſſarias in ſubbaſtatione aſſertioni Nuntij ſtandum non eſt,dec 485.n.10.

Minorum bona debent ſtare ſub haſta ſaltem per 20.dies, d.dec. 485.n 9.

Hoc non eſt neceſſarium de Iure Canonico, Annot.ibid.n.13.

*Depoſitum factum per multos dies poſt ſubbaſtationem, non ſuffragatur, v.*Depoſitum.

*In ſubbaſtatione etiam habet locum prælatio competens cenſuariæ ex Bulla Pij V.v.*Cenſuarius.

In venditione, quæ fit per ſubbaſtationem apponi poſſunt conditiones,dec.193. n.12.

*Subbaſtari poteſt ius nominandi,v.*Nominandi ius.

*Alia vide in v.*Licitatio.

Subiecta Materia, *vide in v.*Materia.

Subiectio *attenditur multum in materia viſitationis,d.4.n.18.*

Non habet certam formam à iure,ſed eam ſumit à conſuetudine, dec.17.n.6.

Non concludit beneficium eſſe de menſa,dec.77.n.5.

Non probatur per teſtes, niſi reddant rationem, cùm ſi quid iuris,d.dec.17.n.2.

Nan probatur ex vocatione ad Synodum, niſi conſtet, quod quis vocatus fuerit vti ſubiectus,ibid.n.3.

Item conſtare debet de effectuatione, ſcilicet quod vocatus paruerit,ibid.d. n.3.

Præſcribitur ſpatia 40.annorum,d.dec.17.n.4.

Probari debet per teſtes deponentes de quadragenaria,deciſ.24. n.1.

Probari debet vel per titulum legitimum, vel per quadragenariam præſcriptianem,dec.39.n.1.

Quo ad certos actus non infert ſubiectionem quo ad alios, deciſ 17.n.5.

Vnius parachialis ad alteram debet plenè prabari,ibid. n .1.

*Subiectionem præſupponit exemptio, v.*Exemptio.

Subiectum. *Sine ſubiecto qualitas ſtare nan poteſt,d.381 n.3.*

Subornatio.*Ex ſubarnatione vnius teſtis non infertur ad ſubornationem alterius,dec.194.n.8.*

Subornationis teſtium timor ex eo, quod deponant per eadem verba,& per eundem præmeditatum ſermonem, ceſſat quando adſunt plures teſtes,puta tres,vel quatuor,dec .252.n.1.& Annot.ibid.n.13.

Iſta exceptio multum pendet ab arbitrio iudicantis, d.d.252.n. 2.& Annot.ibid.n.14.

Subreptio *commiſſionis non attenditur in Cuia propter facilem recurſum ad ſignaturam pro refarmatione,d.345 n.5.*

Et ideo interim ab executione propter inhibitionem eſt abſtinendum,ibid.n.6.

Non tamen eſt habenda in conſideratione commiſſio, in qua non fiat mentio de pendentia litis iam introductæ, d.243.n.2.

Subreptitiæ ſunt literæ nan facta mentione litis,d.2.n.5.

Gratia eſt ſubreptitia quanda non fuit narratum beneficium vnicum habere iuriſdictianem in ſuo Territario,& quad eſſet caput in Eccleſia,dec.450. n.8.

Item ſubreptitia eſt vnio non facta mentione, quod beneficium vnitum eſſet Prioratus in Eccleſia Callegiata,ibid.n.5.

Et quod requirebat reſidentiam,ibid.n.6.

Item ſubreptitia eſt vnio non expreſſo quod beneficium eſſet dignitas monocalaris,d.deciſ.450.n.12.

Et ſubreptitia vnio dicitur nulla ipſo iure,d.dec.450. n.1.

Gratia dicitur ſubreptitia non facta mentione curæ Animarum, d.deciſ.450 n.2. de quo latè vide Annot.ibid.ſub.num.9.& vide in verb. Cura Animarum, *vbi etiam vide de qua cura neceſſe ſit facere mentionem, nec ne, & quando de ea non cenſeatur facta ſufficiens mentio.*

Subreptitia quaada ſit gratia(ſi Neutri)*nec ne,vide* ſi Neutri.

Subreptitia eſt gratia ſanatoria, ſi in ea nan ſint expreſſi defectus nullitatis,dec.108.n.9.

Limita nau procedere quando adeſt clauſula ſalutaris, quod clauſulæ inſectiuæ habeantur pro expreſſis,ibid.n.10.

Subreptitia nan redditur gratia ex taciturnitate concurſus, & magnæ populi deuotianis, ibid.n.8.

Nec ex taciturnitate eleemoſynarum incertarum,ibid.n.7.

Nec ex taciturnitate qualitatis, quæ de iure ineſt,quia cenſetur nota Principi,d.221.n.8.

Nec ex taciturnitate qualitatum à iure non conſideratarum,nec exprimendarum,d.deciſ.108.num.6.deciſ.150. numer.2.&

latè

Digitized by Google

latè Adn.ibid.ſub n.11
Qualitas an ſit talis, quam ſi Papa ſciuiſſet reddidiſſet difficiliorem ad concedendum, id totum pendet ex coniecturis, d. dec. 150.n.4.& Adnot.ibid.n.10.& 11. vbi dicitur quod attenditur communis ſtilus Curiæ.
Præſumitur quod Papa non conceſſiſſet, vel difficilius, ſi gratia alteri præiudicium infert, d.dec.150.n.5
Subreptionem opponens tenetur illam probare, d.108, num.1.& Adnot.ibid.n.13
De ſubreptione opponi non poteſt ob non factam mentionem poſſeſſionis annalis, dum in gratia derogatur regulæ de annali, d. dec.150.n.8.
Subreptitia non poteſt dici gratia quando continet clauſulas, quarum vigore id exprimitur quod omiſſum vitiaret, ibid.n.7
Clauſula (cuius litis ſtatum, &c.) an & quando præſeruet gratiam à ſubreptione, vide in verb.Lis.
Subreptionem non tollit clauſula ſonans in monitionem, & indemnitatem, dec.450.n 4.
A ſubreptionis materia diuerſa eſt materia iuſtificationis, vide Iuſtificatio.
Ad effectum ſubreptionis attenditur ſupplicatio tanquam matrix, vide Supplicatio.
Subrogatio alterius fundi non extinguit cenſum, nec liberat fideiuſſores, vide in verb.Cenſus.
Nec extinguit hypothecam, d.60.n.1
Subrogationis natura eſt, vt ſit eiuſdem naturæ res ſubrogata cũ ea in cuius lucum ſubrogatur, d.115.n.3.d.534.n.16
Subragata poſſeſſio eſt eadem cum prima, d.251 n.6
Et ſic attentata eſt poſſeſſio ſubrogata, ſicut erat attentata poſſeſſio illius in cuius locum ſit ſubragatio, d.d.251.n.5.& Adn. ibid.n.15
Subrogata Eccleſia noua in locum antiquæ omnes illius qualitates aſſumere debet, deciſ.436.n.3
Subrogatus nihil plus iuris habere poteſt, quàm ille in cuius locum ſubrogatur, dec.544 n.38
Subrogatio ad Beneficia danda eſt collitiganti ſuperſtiti, ne detur nouus collitigans, d 27 n.1.d.125 n.1
Dari non poteſt vbi ceſſat poſſeſſio defuncti, d.307.n.2
Non datur impetranti per priuationem, d.426.n.9
Hoc non procedit, quando iam eſt lata vna ſententia priuationis ibid.n.10
Non debetur calumnioſo litigatori, d.125.n.2
A ſubragatione, vt calumnia collitigantem excludat, debet eſſe euidens, & notoria carens omni colore, & probabili cauſa litigandi, d.426.n.8.& Adn.ibid.n.11
De calumnia autem quando dicatur conſtare nec ne, & quando litigator dicatur calũnioſus, vide in v.Lis, & in v.Litigator
Subrogationem non eſt neceſſe, quod collitigans impetret infra menſem, ſed menſis eſt adiectus ſolùm ad inualidandam ſubrogationem à tertio infra dictum tempus obtentum, deciſ.125. num.16.
Et menſis, de quo in regula de ſubrogandi non currit à die vacationis, ſed à die conceſſæ ſubrogationis tertia, Adn.ibid. n.19
Pro ſubrogatione obtinenda non eſt neceſſe docere de bono iure, d.dec.125.n.6
Subrogatio Gratioſa iuſtificatur ſufficienter ex probatione Clericatus ſubrogati, & obitus defuncti in poſſeſſione, vbi non agitur de præiudicio Ordinarij, vel promiſſi ab eo d.166.nu.5
Quæ ſint iuſtificanda in ſubrogatione gratioſa, vide in ſeq.verb. Subrogatus gratioſè.
Nihil aliud eſt, quàm quædam continuatio in ſubrogatum illius poſſeſſionis, quam habebat defunctus, d.307.n.16
Et pari paſſu procedit cum Statuto de continuanda poſſeſſione, d.dec.307.n.4 & Adn.ibid.n.25
Non impeditur per ceſſionem iuris defuncti, quando aliud indictum eſt reſeruandum, d.dec.307.n.23
Requirit litem, quæ faciat beneficium litigioſum, ita vt nullus inferior non poſſit ſe intromittere, dec.335.n.1
Lis ad hunc effectum requiritur, quod ſit ſuper titulo, ibid.num.2
Subrogatus gratioſè non tenetur iuſtificare totam gratiam, ſed ſufficit iuſtificare Clericatum, & obitum defuncti in poſſeſſione, & litem ſeu reſeruationem, d.32.n.1.d.103.n.1
Amplia procedere etiam ſi ſubrogatio ſit deſumpta ex clauſulis generalibus, d.103.nu.2.& Adn.ibid.lit.A. vbi tamen vide de veritate huius ampliationis.
Poteſt petere immiſſionem, quando defuncto non potuit denegari manutentia, d.307.n.8.& ſub n.14
Secus, quando defunctus non potuiſſet prætendere manutentionem d.dec.307.n.15
Subrogato gratioſe eſt danda immiſſio, probatis tribus requiſitis lite, Clericatu ſubrogati, & obitu defuncti in poſſeſſione, d.306 d 307.d.394.d.426.vbique n.1
Subrogato gratioſè non datur immiſſio, quando reſeruatio non eſt indubitata, & notoria, d.58.n.1
An impediatur illius immiſſio per ſententiam Ordinarij canonizatoriam iuris patronatus, vide in v.Ius patronatus.
Subſcribens dicitur virtualiter omnia ſcribere, deciſ.454.nn. 5 & Adn.ibid n.7
Obligat ſe ad omnia contenta in ſcriptura, & tanta magis, ſi expreſsè promittat contenta in illa, dec.328.n.1
Contra ſubſcribentem, & hæredem probat ſcriptura priuata, etiam ſi careat teſtibus, ibid.n.2
Subſcriptio Notarij operatur, vt ſcriptura dicatur ab ipſo facta d.38.n.3
Et ſufficit, quòd ſit in fine proceſſus pro ſingulis actis; d.368.n.7
Sola ſubſcriptio Notarij ſufficit, & ſignum non eſt de ſubſtantia in extractione iurium, d.454.n.3.& Adn.ibid.n.6
Subſcriptione, & nomine notarij ſi careat Inſtrumentum non eſt in forma probanti, vide ſub v.Iura.
Subſequens, vide ſequens.
Subſtantia niſi fuerit prius probata, non poteſt dici probata qualitas, & cognitio ſubſtantiæ præcedere debet cognitionem qualitatis, & alia ſimilia, vide in v.Qualitas.
Subſtantialia. Circa non ſubſtantialia non attenditur contrarietas, nec mendacium teſtis, vide in verbo Teſtis.
Subſtituens aliquem ſui loco in officio, tenetur pro delictis per illum perpetratis, d.233.n.1
Subſtitutio declarationem recipit ab inſtitutione, dec.495.n.9
An, & quando de caſu ad caſum extendatur, vide Adn.ad dec. 338.n.14
Non extenditur ad caſum, in quo teſtator ſpecialiter prouidit, d. d.338.n.8
Item nec quando deficit, ſeu repugnat voluntas teſtatoris, ibid. num.9
Non extenditur, quando adſunt verba (eo caſu,) & ſimilia, quæ limitant vocationem ad caſum expreſſum, deciſ.433.n.6.& Adn.ibid.n.21
Facta in caſu homicidij in futurum patrandi non habet locum reſpectu homicidij iam de tempore factæ ſubſtitutionis commiſſi, d.d.338.n.1
Sub vno tempore facta, ad aliud tempus non trahitur etiam ſi ſit vulgaris, & directa, d.d.338.n.3
Quando ſubſtitutiones ſunt factæ in diuerſis caſibus, & diuerſis orationibus ab vna ad aliam non poteſt inferri, d.d.433.nu.5
Non extenditur de perſona ad perſonam, d.495.n.13
Facta duobus, ſi vterque ſine filijs decederet locum habet etiam ſi primus cum filijs decedat, & ſecundus ſine filijs, deciſ.296 num.1
Hæc procedit etiam ſi fuerit dictum ſi ambo, &c. reprobato Ripa contrarium tenente, ibid.n.2
Qui etiam Rip.in l.hæredes mei.§.cum ita n.136.declaratur ibid.n.6
Non extenditur per rationem agnationis, ſed attenditur ſolum in caſibus, & perſonis expreſſis, d.dec.433.n.18
Facta ſi ſit inter inſtitutos vniuerſaliter, fideicommiſſum cenſetur vniuerſale, dec.26.num.1.

Facta

Facta nomine proprio non impedit tranſmiſſionem, ſi conſtat de contraria voluntate teſtatoris, d.56.n.7

Generalis non comprehendit bona fideicommiſſo ſubiecta, vide in verb. Generalis.

Ad excludendum, prætendentem ſic vocatum in aliquo teſtamento, ſufficit dicere, ſubſtitutio de te non loquitur, vel caſum iſtum non comprehendit, d.433.n.2.

Non factæ ſubſtitutionis, negatiua probatur ex verbis teſtamenti ibid.n.3

Compendioſa quando reſoluitur in vulgarem, vel in fideicommiſſariam, debet de ea iudicari, tanquam de vulgari, vel fideicõmiſſaria, d.296.n.5

Compendioſa concepta per verba communia comprehendit vulgarem, d.132.n.1.& Adn.ibid.n.10

Verba autem communia, vbi non ſubeſt aliqua neceſſitas, aut ratio obliquandi, debent interpretari directa, d.dec.132.n.2.& Adnot.ibid.n.11.

Directa eſt, in dubio iudicanda, non fideicommiſſaria, deciſ..207 num.8

Subſtitutionis verba, quæ poſſunt valere iure directo non debent obliquari, ibid.n.2

Directa præſumitur, quando eſt integraliter facta de tota, vel de quota hæreditatis, d.dec.132.n.3

Verba ſemper dicuntur directa, vbi non requiritur factum alterius, quàm teſtatoris, d.dec.132.n.4.& Adn.ibid.n.12

Fideicommiſſaria intelligitur de omni parte hæreditatis, quæ ad grauatum ex diſpoſitione teſtatoris quomodocunque peruenit mediatè, ſiue immediatè, etiam ex ſubſtitutione aliorum cohæredum, d.337.n.5

Pupillaris in totum excludit matrem à ſucceſſione, d.495.nu.2.

Pupillaris, quando de ea agitur ad effectum excludendi matrem ab hæreditate filij non admittit largam, ſed ſtrictam interpretationem, ibid.n.5

Tacita non inducitur, vbi requiritur expreſſa, d.433.num.13.

Vulgaris cenſetur non fideicommiſſaria, quando teſtator inſtituit filium, & eius ſucceſſores, d.207.n.1

Vulgaris, ſeu fideicommiſſaria an cenſeatur ſubſtitutio vocatis pluribus per nomen collectiuum. Adn.ibid.n.9

Vulgaris cenſetur etiam ſi teſtator vocat filios, & eorum hæredes expreſſè poſt mortem filiorum, d.d.207.n.3

Vulgaris expreſſa per verba directa non trahitur ad fideicommiſſum per clauſulam codicillarem, ibid.n.6

Ad fideicommiſſum non trahitur, ſed verificatur in vulgari, quando verbum (hæres) non habet adiectum aliud v. denotans tractum futuri temporis, d.d.207.n.7.& Adn.ibid.n.9.

Vulgaris non extenditur de tempore ad tempus, maximè quando adſunt verba reſtrictiua, d.338.n.6

Vulgaris non extenditur ad caſum à teſtatore præuiſum, d.371. num.2

Vulgaris expirat per aditionem hæreditatis, ibid.n.7

In ſubſtitutione vulgari pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem, d.296.n.3.

Secus eſt in fideicommiſſaria, ibid.n.4. vbi aſſignatur etiam ratio differentiæ.

Subſtitutus coniunctus re, & verbis præfertur ſubſtitutis diſiunctis, d.73.n.4

In certum caſum in alijs cenſetur excluſus, d.338.n.2

Opponere an poſſit, quod ratificatio legitimationis retrotrahi non poſſit in præiudicium hæredum, vide in v. Legitimatio.

Subſtitutorum filios ſi teſtator vocauit, multò magis cenſetur vocaſſe filios inſtitutorum poſitos in conditione, d.315.n.8.dec. 329.n.8

Ex ſubſtituti qualitate, qui ſit de agnatione non ſumitur coniectura agnationis, vide Agnatio, in princ.

In præiudicium ſubſtitutorum, & hæredum, nihil facere poſſunt executores, etiam ſi habeant plenam & liberam poteſtatem, vide Executor teſtamentarius in fin.

Per ſubſtituti præcedentiam expirat fideicommiſſum, & bona remanent libera in perſona hæredis, d.542.n.8

Subſtitutus in officio. Subſtitutum qui deliquit in officio exhibens in carceribus liberatur, dec.233.n.3

Procedit hoc in Officiali publico, qui ratione officij habet perſonas ſubordinatas, & ſolet vti ſubſtitutis, ſecus in alio Officiali, qui non poterat, nec debebat exercere per ſubſtitutum, ſed per ſeipſum, ibid.n.4.

Pro ſubſtituto eligens perſonam valdè integram excuſatur, dummodò tamen probetur talis qualitas de tempore electionis, ibid.n.5

Subſtitutos, & Iuuenes habẽt Notarij, qui quicquid agunt, agunt nomine Notarij principalis, d.454.n.4

Per ſubſtitutum explicari poteſt onus celebrandi Miſſam, d.108 n.5.& Adn.ibid.n.15.

Succeſſio ab inteſtato, vide in v. Inteſtatus.

Succeſſionis verbum intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato attenta ſubiecta materia, d.85.n.8.

Paterna dicitur quaſi debita filio, & illius priuatio ſonat potius in damnum, quàm in lucri amiſſionem, d.326.n.22

Poteſt ſtare in ſuſpenſo, d.85.ſub n.23

Maximè pendente tempore, ſeu conditione, in quod fuit dilata, & ſub qua fuit facta inſtitutio hæredis, ibid.n.24.

Redacta cenſetur ad terminos iuris communis, & pater recedere videtur à ſtatutaria excluſione, ſi diſpoſuit ad fauorem filiarum, vide Statutum excluſiuum fœminarum.

Succedendi ius eſt quid diuerſum, & ſeparatum ab ipſa filiatione d.201.n.9

Ad ſucceſſionem non rectè infertur ex legitimatione cùm ſint inter ſe diuerſa, ibidem n.8

Succeſſiuus. In actu ſucceſſiuo, & continuo, in quo negatiuæ, ſicut affirmatiua æquè cadit ſub cognitione teſtis, teſtes ſuper affirmatiua non præferuntur teſtibus deponentibus de negatiua, vide in v. Affirmatiua.

De ſucceſſiuo, & diuerſo tempore, vt deponunt teſtes, debent interpretari, vt ad concordiam reducantur, d.351.n.31

Succeſſor in officio Notariatus poteſt prædeceſſoris ſui ſcripturas publicare ſine citatione, & decreto, alijſque requiſitis, d.3. n.1.d.59.n.4

Et eſſe ſucceſſorem ſtatur aſſertioni ipſius extrahentis, dicta d.3. n.4.& dicta d.59.n.5

Locationi quando teneatur ſtare, vide in verbo Locatio.

Non poteſt iuuari ex poſſeſſione ſui authoris, qui erat in mala fide d.249.n.1

An, & quando teneatur ad penſiones decurſas de tempore anteceſſoris, vide in v. Penſio.

Succeſſori in beneficio an competat manutentio ex ſola poſſeſſione anteceſſoris, vide Manutentio.

Et an ad effectum obtinendi manutentionem contra ſucceſſores, & hæredes, ſuffragetur poſſeſſio acquiſita contra illorum authores, vide ibidem.

Singularis quando poſſit agere de euictione, necne vide Euictio.

Succeſſorem ſingularem afficiũt depoſitiones teſtium, d.535.n.1

Item etiam ſcripturæ, & inſtrumenta, ibidem n.2

In ſucceſſorem ſingularem an, & quomodo tranſeat actio ſpolij competens authori, vide in verbo Spolium.

Contra ſucceſſorem an, & quando poſt mortem defuncti declarari poſſit caducitas, quæ non fuit declarata in eius vita, vide in v. Caducitas.

Succeſſori ita demum nocet confeſſio authoris, ſi ſucceſſor indigeat, vel vti velit iure ipſius authoris, d.13.n.2

Succurrendum magis eſt ei, qui agit de damno euitando, quàm alteri tractanti de lucro faciendo, d.439.n.9

Summa. In maiori ſumma ineſt minor, & quando hæc regula admittatur, vide in v. Maior.

De diuerſis ſummis teſtes deponentes, cenſeri debent conteſtes in ſumma minori, in qua concordant, & illam probant, vide in verbo Teſtes, concl.2

Quot ſunt ſummæ in ſententia contentæ, tot cenſentur ſententiæ,

vide

Digitized by Google

vide in verbo , Sententia.

Summariè *procedit ur in actione in factum, ſeu rei iudicatæ, de.* 545 *num.*4

*Etiam vbi ſummariè, & iuris ordine non ſeruato proceditur , eſt neceſſaria citatio, ibid. n.*5

*Summarie ſi ſit commiſſa cauſa , non attenditur quid petierit actor, ſed quod apparet illi deberi, decis.*176.*num.*2.*& Adn. ibid. n.*12

*Et ideò inter mercatores non attenditur quid petitum , ſed quod probatum fuit, Adn. ibid. d. n.*12

Summarium. *In ſummarijs agens ex vna cauſa , ſi probet ex alia, obtinere debet, dec.*270.*n.*6

Teſtes examinati etiam in iudicio ſummario , quando fuerunt plenariè examinati, probant in plenario , vide Teſtes.

Sumptum *de ſumptu non facit fidem, dec.*550.*n.*1

*Procedit etiã ſi primum ſumptum ſit ſolemniter factum, ibid. n.*2

Alia vide in verbo Exemplum.

Sumptus litis, *vide in verbo* Expenſę.

Superfluitas *non admittitur etiam in diſpenſatione de.* 516.*n.*4

Item nec in quacunque alia materia ſtricta, & odioſa, ibid. nu. 5

*Vt euitetur non eſt recedendum a natura actus, dec.*85.*num.*21

Ad effectum euitandi ſuperfluitatem diſcretiua loquutio oſtendit diuerſitatem rerum , vide Diſcretiua locutio.

Suppellectilia *deſtinata ad vſum domus, an veniãt appellatione mobilium atteato communi vſu loquendi, v. de.*257.*n.*10

Supplementum *legitimæ, vide in verbo* Legitima.

Supplicatio *attendenda eſt tanquam matrix ad effectum ſubreptionis, decis.*108.*n.*11.*& latè Adn. ibid n.*16. *vbi quid ad effectum iuſtificationis.*

An præſumatur porrecta ab ea, vel de mandata illius , qui procuratore in ea eſt nominatus, vide dec 531.*num.*19

*Per porrectionem ſupplicationis, in qua petitur noua prouiſio, non admittitur poſſeſſio ciuilis ante regiſtrationem dictæ ſupplicationis, de.*61.*n.*2

*Sola probat abſque literis, quando non agitur de canonizatione, dec.*540.*n.*6.*& Adn. ibid. n.*8

*Item ſola ſupplicatio ſufficit ad effectum obtinendi abſolutariam licèt ſecus ſit ſi agatur ad effectum adiudicationis, Adn. ibid. num.*9

*In ſupplicatione ſi ſit expreſſa narratiua intruſionis , ſeu quod quis ſine legitimo titulo detineat beneficium, eget iuſtificatione, ſecus autem ſi ſit appoſita in literis ad euitandam ſolutionem annatæ, dec.*577 *n.* 6.*& latiùs Adn. ibid. n.*7

Suppreſſio *non poteſt fieri ſine iuſta, & legitima cauſa, de.*483. *n.*2.*& latè Adn. ibid. n.*8

Tendit ad diminutionem cultus Diuini, d. dec. 483.*n.*1

Suſpenſio *intelligitur commiſſa prout de iure , & maximè quando adeſt clauſula* (prout iuris) *decis.*378. *n.*2

Petitorij, vide in verbo Petitorium.

*Per ſuſpenſionem vnionis cenſetur facta ſufficiens mentio de vnione, de.*150.*n.*9. *Et de clauſulis ſuſpenſiuis vnionum, vide ſub verbo* Clauſula per ceſſum, vel deceſſum.

Suſpicio *fraudis ceſſat in his, quæ palã, & publicè fiũt. v.* Fraus

Iudicis ex quibus tollatur , & an ſufficiat pro recuſatione, vide in verbo Recuſatio.

*Notarij ceſſat ex donatione alterius adiuncti, dec.*327.*num.*7

*Contrarium alias Rota tenuit, prout in Adn. ibid. ſub n.*16

Simulationis, quando dicatur ceſſare , vide quæ dicta ſunt de illius præſumptione in verb ſimulatio.

*Sola ſuſpicio ſufficit, vt non ſit fides adhibenda ſcripturæ, vbi ciuiliter agitur, d.*546.*n.*11. *& vide plura de hac concluſione in Adn. ibid. ſub n.*17

Suſpicio ſiniſtra ſi ceſſet, & de veritate appareat inſtrumentum probat ad commodum Notarij rogati, vide Inſtrumentum.

Suum *eſt dictio indicatiua dominij, d.*115.*n.*6

In ſuam quando cenſeatur agnita filia per teſtatorem, vide Filia

Synodalis *etiam conſtitutio tollere non poteſt appellationem , v.* Appellatio.

Synodus. *Vocatio ad Synodum non probat ſubiectionem , niſi conſtet, quod fuerit quis vocatus vti ſubiectus, & quod etiam vocatus paruerit, d.*17.*n.*3

T

Tabellarius. *Vſus Tabellariorum attenditur in calculanda dieta legali, vide in verbo* Dieta.

Tacitum. *Renunciatio tacita non debet plus operari, quàm expreſſa, vide* Renunciatio.

Taciturnitas. *An ex taciturnitate longi temporis , cenſeantur remiſſi fructus, vide in verbo* Fructus.

Ex taciturnitate plurium annorum poſtquam quis factus eſt maior, an, & quando inducatur ratificatio, vide Ratificatio.

Talis *præſumitur actus, qualis à facientibus denominatur , & quando hoc non procedat, vide in verbo* Actus.

Talis quis præſumitur, qualis in matricula reperitur deſcriptus, 372.*n.*4

Tamen, *eſt dictio aduerſatiua, d.*85.*n.*9

*Aduerſatur autem in eodem genere, & retentis eiſdem terminis, ibid. n.*10

Tanquam, *eſt dictio, quæ denotat ſimilitudinem, & improprietatem, d.*467.*n.*12

Taxa *non excuſat à mala expreſſione valoris , quando non fuit narratus ſecundùm communem æſtimationem, d.*490.*n.*5

Taxatiua *excludit omnia alia præter expreſſa, d.*465.*n.* 5

Abſque dictione taxatiua ſi creditor confiteatur ſe creditorem de certa sũma, non cenſetur fateri ſibi plus nõ deberi, d. 317.*n.*4

*Sine taxatiua teſtis deponens de decem non excludit quindecim, & an, & quando hæc locum habeat d.*289.*n.*9

Tempus *determinatum importat contrariam diſpoſitionem finito dicto tempore. d.*398.*n.*12.

Et ideò finito tempore cõceſſionis eſt locus deuolutioni, vide Deuolutio in princ.

Et ad tempus factum legatum finito tempore conſolidatur cum proprietate, vide Legatum.

Et lapſa tempore retrouendendi emptor non tenetur amplius retrouendere, vide in v. Retrouendendi.

Et ſub vno tempore facta ſubſtitutio ad aliud tempus, non trahitur etiamſi ſit vulgaris, & directa, vide Subſtitutio.

Et executor grauatus alicui tradere poſt tempus, medio tempore percipit cõmodum ex legato, vide Executor teſtamẽtarius

Futurum tempus verba denotantia, an includant præteritum, vide in v. Futurum.

Futuri temporis verbo appoſitum gerundium , conditionem importat, vide Gerundium.

Litis motæ tempus non detrahitur ex 30.*annis, ex quorum lapſu iuſtificatio præſumitur, & ad hunc effectum tempora coniunguntur, vide in v.* Iuſtificatio.

Litis tempus quando ſit detrahendum ad effectum antiquitatis inſtrumenti, vide in v. Lis

*Non currit tempus ſtante lite, d.*94.*n.*10

*Et ideo lite pendente non eſt locus deuolutioni, ibid. d. nu.*10. *& vide* Deuolutio.

Nec volenti retrahere currit tempus ad deponendum pendente lite ſuper vicinitate, vide in v. Retractus , *vbi etiam vide alios plures ſimiles caſus , quibus non currit tempus ad retrahendum.*

*Nec pendente lite ſuper beneficio obtento , currit tempus ad ſe promouendũ ad ordines Sacros ratione dicti beneficij, Adn. ad d.*451.*n.*9

*Nec tempus decreti de dimittendo primum incompatibile pendente lite ſuper ſecunda obtento, Adn. ibid. n.*10

Item impedito non currit tempus, vide Impeditus.

Et in quibus caſibus ſubducendum ſit tempus impedimenti , vide in v. Impedimentum.

*Non probatur tempus per teſtem alternatiuè de tempore deponentem, d.*359.*n.*3

Nec

Digitized by Google

Nec per teſtem non præciſè deponentem, ſed per dictionem (in circa) dec.344.n.6 & adn.ibid.n.8

Probatio dubia etiam reſpectu temporis non releuat, d.290.n.4

Maximè vbi agitur de reprobando teſtes, tunc enim tempus non dubitatiuè, ſed præciſè debet probari, ibid.n.5

Reſpectu temporis memoria eſt ſenſus proprius, & proportionatus in teſte deponente de ſuo iudicio, ibid.n.10

De tempore ſi non recordetur teſtis, cenſetur quicquid de tempore deponit, dubitatiuè deponere, ibid.n.1

Principium temporis vnde fieri debeat dinumeratio, ſi teſtis ignoret, non poteſt deponere de tempore, dec.344.n.7

De tempore dubitatiuè, & confuſè deponens teſtis dicitur conteſtis cum alijs teſtibus deponentibus de præciſo tempore, d.dec. 290.n.7.d.dec.344.n.13

Et non dicitur diſcordare ab alijs deponentibus de certo tempore, dec.399.n.8

In tempore etiam teſtes debent iudicari conteſtes, d.decis.344 num.2

Vt de tempore diuerſo, & ſucceſſiuo deponant teſtes interpretari debent, vt ad concordiam reducantur, dec.351.n.31

Et per temporum diſtinctionem ſaluari debet contrarietas teſtium, dec.487.n.1.& 4.dec.547.n.2

Et ſi non apparet, quod teſtes deponant de eodem tempore, contrarietas in illis cauatur, dec.558.n.3

Temporis lapſus an ſolus ſufficiat ſine obſeruantia ad præſumendam conſenſum, vide Obſeruantia.

Tempore licito præſumitur capta poſſeſſio, vt euitetur caducitas, vide Caducitas.

Termini *nulliter, & malè tenti ſanantur per Innocentianam, dec.156.n.1*

Sufficit, quod à die commiſſionis tot dies effluxerint, quot requirantur pro eorum ſeruatione, d.dec.156.n.2.& adn.ibid.n.10

Subſtantiales, vt ſanentur, ſufficit, quòd interuenerint tot audientiæ, vt potuerint ſeruari, dec.280.n.7

Subſtantiales, quando ſunt malè ſeruati eorum defectus ſanatur ex reiteratione, quæ fit in citatione ad ſententiam, de.70.n.9

Territorium *probatur ſignis iuriſdictionalibus, puta exactione gabellæ, & ſimilibus, dec.487.n.4*

Ad bona ſita extra territorium an extendatur ſtatutum excluſiuum fœminarum, v. Statutum excluſiuum fœminarum.

Ratione rerum, quas in aliquo territorio quis ſubijcitur iuriſdictioni loci, vide Iuriſdictio.

Tertius *allegare an poſſit continuationem poſſeſſionis, & an ei ſuffragetur, vide adn.ad dec.307.n.24*

An autem, & quando liceat allegare poſſeſſionem tertij ad excludendam poſſeſſionem alterius, vide in verbo Poſſeſſio, *ſub verſ.* Inſtrumentalis.

Citari poteſt, ſi in commiſſione adſit clauſula (omneſque alios) *dec.94.n.3*

Non attentat. Quod tamen non procedit, quando tertius habet cauſam a parte, quæ eſt in lite, dec.14.n.6

Opponere non poteſt de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ, cui condemnatus paruit, dec.581.n.6

Venire poteſt pro ſuo intereſſe ad cauſam cum alio cœptam, itaut acta iam facta, & ſententiæ ipſum afficiant, perinde ac ſi cum ipſo emanaſſent, dec 303 n.1

Quod procedit tàm in tertio, qui venit ad defendendum alterum ex litigantibus, quàm in eo, qui venit iure proprio, ibidem numero 2

Veniens ad defendendum alterum ex litigantibus non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis, ille autem, qui venit iure proprio poteſt nouum iudicium inchoare, & etiam poteſt, ſi vult venire in ſtatu, & terminis, ibid.n.3

Veniens ad cauſam ex proprio iure independenter à iure collitigantium, poteſt venire, prout in prima ſi vult, ſi verò veniat defendendo, vel adhærendo, non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis, adn.ad dec.259.n 4

Qui profitetur velle venire ad cauſam ex iure ſuo principaliter diuerſo à iure collitigantium, non poteſt impedire proceſſum iam inter alios inchoatum, quando ſua non intereſt, de. 396.n.2

Inchoans iudicium de nouo admittitur in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur iudicium, dec.354.n.8

Veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, non poteſt mutare naturam, & ſtatum iudicij, dec.576.n.7

Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, facit ſuas omnes probationes, & acta iam facta, perinde ac ſi eſſent contra ipſum nominatim facta, d.dec.259.n.1.& adnot. ibid.n.3

Limitatur prout in adn.ibid.ſub n.6

Tertio venienti ad cauſam in ſtatu, & terminis commiſſio ſuffragatur, dec.94 n.5

Veniens ad cauſam prout in prima, non in ſtatu, & terminis, acta iam facta illum non afficiunt, & quando dicatur venire, prout in prima, adn.ad d.dec.259.eod.n.3

Non afficitur tertius ex actis iam factis, quando venit excludendo ius vtriuſq; partis, adn.ad d.dec.259.n 7

Vt acta iam facta tertium afficiant, neceſſe eſt, quòd conſtet de illius admiſſione ad cauſam, dec.303 n.4

Non afficitur ex actis iam factis, niſi expreſſè fuerit per Iudicem admiſſus, adn.ad d.dec.259.n.5

Sufficit tamen tacita admiſſio, quæ deducitur ex eo, quod faciat aliquos actus reſpicientes merita cauſæ.d.dec.303.n.5

Et ſufficit, quod ſit obtentum decretum compulſorialium generalium, ibid.n.6

Ad effectum afficiendi tertias perſonas ſententia, & probationes pari paſſu ambulant, dec.535.n.9

Tertij ius opponi non poteſt, dec.473.n.15. & vide alia de hoc in verbo Exceptio.

Tertio an præiudicet confeſſio, vide Confeſſio.

Et an ei præiudicet res inter alios acta, vide ſub verbo Res.

Et idem in tranſactione, vide Tranſactio.

Prout pariter de alijs, idem vid. in ſuis particularibus materijs.

Contra tertium an poſſit agi via executiua, vide Executiua.

Contra tertium an poſſit agi ſpolio per reſignantem, v. Spolium.

Et an ſpolium à tertio commiſſum repellat ab agendo, vide ibid.

Ex ſolutione facta per tertium, an acquiratur quaſi poſſeſſio exigendi contra aliquem ſine mandato, & ſcientia principalis, vide ſub verbo Exactio.

Teſtamentum *extare non probatur ſufficienter per publicam vocem, & famam, dec.81.n.1*

Non fuiſſe conditum redditur valdè veriſimile, ex eo, quia per longum tempus fuit repertum, nec fuerunt examinati teſtes in eo rogati, ibid.n.4

Probatio tenoris teſtamenti requirit eandem probationem, quæ requiritur in ipſo actu teſtandi, ibid.n.2

Fieri non poteſt à Religioſis, prout ſunt Milites Hieroſolymitani, vide in verbo Hieroſolymitani milites.

Nec à Monacho, etiam ſi fiat Epiſcopus, vide Monachus.

Impugnans teſtamentum facit ſe indignum omni commodo hereditario, dec.271.n.13

Impugnari in totum an poſſit teſtamentum per fratrem, cui in eo aliquid minus legitima eſt relictum inſtituta turpi perſona, an verò dictus frater agere potius debeat ad ſupplementum legitimæ, vide dec 271.n 19

Nullum vt ſit teſtamentum, in quo frater eſt præteritus inſtituto ſpurio, dictus ſpurius reputatur turpis perſona, ibid.n.17

In quo frater eſt præteritus inſtituta turpi perſona, an ſuſtineatur per clauſulam codicillarem, v.d.dec.271.n.20

Teſtamento annullato ex præteritione fratris turpi perſona inſtituta non conſeruantur legata ex communi opinione contra Afflict.ibid.n.6

Nullum ex cauſa præteritionis dici non poteſt per legitimatum, cum clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) *dec.135.n.7*

Annullari ex capite præteritionis non poteſt teſtamentum pro

i nepo-

nepotes patre viuente, ſed ſolùm poſſunt illud quærelare, vide in verbo Quærela.

Ad annullandum teſtamentum prodita eſt querela inofficioſi, v. ibidem.

Nullum eſt teſtamentum, in quo eſt inſtitutus filius, & tanquam filius, qui tamen non eſt filius, dec.271.n.21. & adn.ibidem ſub n.29

Quod procedit etiam ſi inſtitutio ſit cum clauſula (ſiue ſit filius, ſiue non ſit filius) adn.ibid.eod.n.29

Vt reuocetur teſtamentum, requiritur aliud teſtamentum, cum hæredis inſtitutione, vel quod teſtator caſſando teſtamentum dicat velle ab inteſtato decedere, dec.446 n.1

Limitatur non procedere, vbicumq; reuocatio facta eſt fauore venientium ab inteſtato, ibid.n.2

Et ad hunc effectum non eſt neceſſe, quod teſtator in reuocatione expreſsè dicat, quod velit decedere ab inteſtato, ſed ſufficit, quod tacitè colligatur illum velle decedere inteſtatum, ibid. num.3

Inter ſuccedentes autem ab inteſtato ſufficit quomodocumque voluntatis teſtatoris indicium, ibid.n.4

Reuocatio teſtamenti tenet abſq; eo, quod ſequatur declaratio voluntatis decedendi ab inteſtato, ſtante clauſula codicillari, ibid n 6

Et præſertim quando eſt adiecta clauſula (omni meliori modo) ibid.n.7

Reuocatio teſtamenti tenet, quando eſt facta verbis prægnantibus, etiam ſi expreſsè non dicat teſtator, quod velit ab inteſtato decedere, ibid.n.8

Suſtinendum non eſt teſtamentum contra expreſſam voluntatem teſtatoris, qui illud expreſsè reuocauit, ibid.n.9

Reuocatio teſtamenti eo magis eſt ſuſtinendum, quando in eo filij erant inæqualiter inſtituti, & attenta reuocatione æqualiter ſuccedunt, ibid.n.10

Reuocatio teſtamenti eo facilius admittitur, quando apparet, quod illud proceſſit ex quadam indignatione teſtatoris, ibid. num.11

Reuocatio teſtamenti facilius intrat, quando non agitur de reuocanda inſtitutione, ſed de reuocatione legatorum, aut fideicommiſſorum, d.dec.446.n.12

In materia reuocationis teſtamenti eſt attendenda obſeruantia, ibid.n.13

Teſtamenti pars vna aliam declarat, quando ſubeſt eadem ratio, dec.236.n.13.dec.514.n.8

Ex teſtamento capere an poſſit filia, quæ renunciauit hæreditatem paternam, vide Renuntiatio.

Ex teſtamento an poſſint capere fœminæ, & filia excluſa per ſtatutum ab inteſtato, vide in verbo Statutum excluſiuum fœminarum.

Ex teſtamento commodum ſentiens non poteſt negare in eo narrata, dec.556.n.2

Habita ex teſtamento imputantur in legitimam, & quomodo hoc amplietur, vide in verbo Legitima.

Prætendens ſe in aliquo teſtamento vocatum, id probare debet, dec.433.n.1

Et ad illum excludendum ſufficit dicere, ſubſtitutio de te non loquitur, vel, caſum illum non comprehendit, ibid.n.2

Ex verbis teſtamenti probatur negatiua non factæ ſubſtitutionis, ibid.n 3

Teſtator grauatus fideicommiſſo ad fauorem hæredis à ſe inſtituti in teſtamento poteſt in præiudicium d.hæredis de d. fideicommiſſo diſponere, dec.556.n.3

Diſpoſuiſſe de bonis fideicommiſſo ſubiectis an, & quando dicatur, vide adn.ad dec.102.n.10

Præſumitur diſpoſuiſſe, & fideicommiſſo ſubiecisse ſolùm bona ſua, non autem hæredis, dec.225.n.7

Et maximè quando adeſt genitiuum (ipſius teſtatoris) ib.n.8

Præſumitur magis voluiſſe grauare fideicommiſſo nepotes, quàm filios, dec.315.n.14

Non eſt veriſimile, quod voluerit eſſe deterioris conditionis eos, quos magis dilexit, quàm minus dilectos, dec.301.n.7

Illud, quod teſtator veriſimiliter diſpoſuiſſet, cenſetur diſpoſitum, d.dec.301.n.9. de quo etiam vide adn.ibid.ſub n.17

Non præſumitur voluiſſe facere diſpoſitionem illuſoriam, quæ effectum ſortiri non poſſet, dec.358.n.5

Præſumitur conformare cum diſpoſitione iuris communis, decis. 56.num.5

Præſumitur conformare ſenſum ſuum cum ſenſu legis, d.301.n.6

Teſtatoris intentio, in quem dirigatur eſt attendendum, non autem cum quo loquatur, dec.544.n.23

Teſtatoris opinio attendenda eſt ad interpretandam eius voluntatem, ibid.n.3

Teſtatoris voluntas facit tranſmiſſibile, quod ex ſui natura non eſt tranſmiſſibile, & è contra, & ſufficit voluntas tacita, & coniecturata, vide ſub verbo Tranſmiſſio.

Teſtatoris voluntas interpretatur iuxta Statutum, dec.464.n.8

Eodem modo, quo voluntas teſtatoris eſt interpretanda voluntate ſtatuentium, dec.398 n.10

Teſtatoris voluntas ſaluari debet eo modo, quo melius ſaluari poteſt, non offerendo iuris regulas, dec.102.n.7

Teſtatoris voluntas vbi deficit, nihil operatur clauſula codicillaris, dec.271.n.12

Ad conſeruandam teſtatoris voluntatem tendit clauſula codicillaris, ibid.n 10

Actus potiùs iudicari debet nullus, quàm quid ſint contra voluntatem teſtatoris, dec.338.n 11

Ad teſtatoris voluntatem declarandam, verba ſunt maximum teſtimonium veritatis, dec.301.n.5

Teſtatoris vſus loquendi attendendus eſt pro declaranda eius voluntate, dec 495.n.8.dec.544.n.12

Teſtatoris verba magis recipiunt interpretationem ſecundum conſuetum modum loquendi teſtatoris, quàm ſecundùm ipſorum proprietatem, d.dec.544.n.30

Teſtatoris verba quoties in ſenſu proprio non poſſunt operari, improprianiur, vt eius voluntas ſortiatur effectum, dec.66.n.7

De voluntate teſtatoris teſtis veriſimiliter informatus, eo, quia teſtator omnia faciebat de eius conſilio, multum probat, d.dec. 544.n.17

In teſtatoris hæreditate bona fuiſſe, probatur ex teſtibus, & ex æſtimatione facta inter partes, dec.226.n.1

Teſtatoris hæreditas non eſt inconueniens, quod ſit diuiſa inter plures, vide Hæreditas.

Ad teſtatorem à lege valet argumentum, vide Argumentum.

Teſtatus. Pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus quis decedere non poteſt, dec.542.n.6

Alia, vide in verbo Inteſtatus.

Teſtes cõteſtes præſumuntur, niſi probẽtur ſingulares, d 390.n.9

Deponentes de diuerſis ſummis cenſeri debent conteſtes in ſumma minori, in qua concordant, & illum probant, dec.558.n.2 & adn.ibid.n.9

Conteſtes debent iudicari etiam in tempore, dec.344.n.2

Contrarij ad inuicem ſunt ſuſpecti, dec.510.n.2

Contrarij non dicuntur ex eo, quod vnus plus altero deponat, de. 351.n.22 dec.578.n.4

Item contrarietas non poteſt conſiderari in duobus teſtibus, quando vnus ſimpliciter affirmat, alius deponit de credulitate, dec. 558.n.4 & 5

Si vnus teſtis non deponat de aliqua qualitate, de qua deponit alius, qui fuit præſens eidem actui, non ideò tollitur ei fides, quia fortaſſe non aduertit, aut non audiuit prout aduertit, & audiuit alter, dec 351.n.32

Conciliandi ſunt ad inuicem, dec.309.n.2

Contrarietates teſtium, quammaximè fieri poteſt, ſunt concilianda, dec.351.n 38

Ad concordiam ſunt reducendi teſtes quantum fieri poteſt, dec. 344.n.14

Et omnibus modis ſunt ad inuicem cõcordãdi, adn.ad d.230.n.9

Et

Digitized by Google

Et vt teſtes à contrarietate defendantur, omnis poſſibilis interpretatio ſieri debet, dec.558.n.7. dec.578.n.7

Quod maximè procedit, quando contrarietas non eſt circa ſubſtantialia, & circa negotium principale, dec.558.n.8. & adnot. ibid. n.10. vbi quod contrarietas circa accidentalia non attenditur.

Contrarietas in teſtibus circa ſubſtantialia vitiat eorum depoſitionem, dec.298.n.3

Quando autem contrarietas non eſt circa id, quod principaliter quæritur, non elidit eorum depoſitiones, dec.248.n.13

Et teſtis contrarius circa accidentalia, non circa ſubſtantialia non repellitur, dec.351.n.29

Nec eſt attendenda contrarietas teſtis, quę non concernit ſubſtantiam, dec.547.n.9. & adn. ibid. n.10

Contrarietas in teſtibus euitatur, ſi non apparet, quod deponant de eodem tempore, dec.558.n.3

Ad concordiam, vt reducantur teſtes interpretari debent, vt deponant de tempore diuerſo, & ſucceſſiuo, dec.351.n.31

Et teſtium contrarietas ſaluari debet per diſtinctionem temporum, dec.487.n.1 & 4. dec.547.n.2

Item vt teſtes reducantur ad concordiam præſumitur pluralitas actuum, dec.390.n.10

Vnius teſtis depoſitio alium non deſtruit, ſi poſſunt aliqua via ad concordiam reduci, dec.130.n.1

Vbi autem contraria depoſitiones teſtium ad concordiam reduci non poſſunt, quæ depoſitio ſit attendenda, vide infra ſub verſ. Teſtium prima depoſitio, *vbi agitur, quando ſit attendenda prima, vel vltima depoſitio.*

Ad concordiam reduci non poſſunt teſtes, quando ſibi manifeſtè contradicunt, dec.298.n.6

Item nec quando concordia non eſt probabilis, nec conſonant verbis, nec veritati, ibid. n.7

Sibi ipſi teſtis contrarius difficiliùs ad concordiam reducitur, quàm ſi contrarietur cum alio teſte, d. dec.298.n.8

Contrarius ſibi ipſi non dicitur ſi deponat ſe audiuiſſe, & interrogatus de ſcientia dicat neſcire, dec.547.n.1.3.4. & 7

Poteſt enim eſſe, quod in diſcurſu examinis de aliquibus recordetur, de quibus in principio non recordabatur, ibid. n.8

Conciliari poteſt, quando modò dicit ſe ſcire, & modò neſcire, dec.248.n.14. & vide adn. ibid. ſub n.16

Et non repellitur, licèt neget ſe ſcire, quod per prius affirmauerat, quando factum erat magis recens, tunc enim potuit benè ſcire, & poſtea tractu temporis obliuiſci, dec.194.n.4

Et in teſte potius præſumere debemus obliuionem, quàm dolum, ibid. n.6

Et hoc caſu teſtis ſic deponens intelligi debet, quod neſciat aliter, quàm iam dixerit, dec.487.n.3. dec.547.n.5

Et ſi dicat ſe ignorare ea, de quibus ſupra depoſuerat, intelligi debet ſe ignorare præter id, de quo ſupra depoſuit, deciſ.578 num.8

Quod procedit etiam ſi primo loco dicat ſe ignorare, & poſtea de eodem interrogatus affirmatiuè deponat, ibid. n.9

Et qui deponit de reputatione, ſi poſtea dicit ſe neſcire, intelligi debet de ſcientia certitudinali, dec.487.n.2

A contrarietate eo magis euitatur teſtis, ſi deponit de diuerſis factis, d. dec.547.n.6

De vniuerſitate non probant ad fauorem vniuerſitatis, quando habent intereſſe, quod illos vti ſingulos reſpicit, dec.340.n.1 & ſub n.8. & latiùs adn. ibid. n.14

De vniuerſitate non repelluntur, quando cauſa agitur vniuerſitatis nomine, d. dec.340.n.2

De vniuerſitate ſunt admittendi, quando negotium principaliter non ſpectat ad vniuerſitatem, ſed in conſequentiam, ibidem num.3

Imò non repelluntur, etiam ſi agatur principaliter de intereſſe vniuerſitatis, ibid. n.5

Et dato, quod non ſint integri, numerus ſupplet, ibidem n.6

Et ſuper iure paſcendi non dicuntur habere intereſſe ſuper hoc iure, quando ſoluunt mercedem pro paſculo, ibid. n.11

Prout nec etiam, quando ius paſcendi venditur per vniuerſitatem, ibid. n.12

Examinari an, & quando poſſint de nouo poſt dictitu teſtificata, & publicatas atteſtationes, vide Examen teſtium.

Vbi etiam, quando dicantur validè, vel nulliter examinati.

Examinare vt ſe teſtes patiantur licet vti iuſſu, pretio, & precibus, dec.351.n.24

Examinati in vno iudicio maximè probant etiam in alio contra illam perſonam, quæ in examine fuit citata, dec.252.n.5

Examinati in iudicio antiquo probant per modum iurium, abſque exhibitione totius proceſſus propter antiquitatem, d.535.n.7

Antiquum verò in materia teſtium dicitur, quando excedit 50. aut 60. annos, dec.383.n.3. & latè adn. ibid. n.7

Examinati inter Religionem Hieroſolymitanam, & patrem ſuper materia impuritatis, probant etiam inter eandem Religionem, & filium, dec.498.n.6

Examinati ſuper ſtatu perſonæ faciunt ius, & probant quoad omnes, ibid. n.9

Examinati vt non dicantur inter diuerſas perſonas, ſufficit, quod perſona non ſit omnino alia, ibid. n.8

Examinati ſecundo loco referre ſe poſſunt ad primum examen nullum, vide Examen teſtium.

Examinati ſuper exceptione non probant, vbi per viam actionis proceditur, dec.535.n.16

Examinati in poſſeſſorio non probant in petitorio, dec.357.n.2. & adn. ibid. n.6. dec.535.n.13

Hoc non procedit, quando fuerunt plenariè examinati, quia tunc etiam examinati in iudicio ſummario, probant in plenario, d. dec.535.n.14

Nulliter examinati præſtant ſufficientem fumum pro conceſſione remiſſoriæ, dec.163.n.1. & adn. ibid. n.10. dec.562.n.4. & adn. ibid. n.6

Et turbidam reddunt iuris præſumptionem, dec.96.n.4

Pro ritè, & rectè examinatis habentur in odium partis præſtantis impedimenta, dec.327.n.11

Inhabiles etiam teſtes admittuntur ad probandum factum iuxta domeſticos parietes, dec.351.n.7

Inhabilitas, & habilitas teſtium de tempore depoſitionis inſpicitur, ibid. n.33

Mortui etiam nulliter examinati ex æquitate fidem faciunt, dec.434.n.5. & adn. ibid. n.18.

Mortui quando ſunt teſtes non attenditur defectus illorum publicationis, vide infra in v. Teſtium publicationis defectus.

Non requiruntur teſtes in actibus iudicialibus, vide ſub v. Acta.

Non ſolent adhiberi teſtes, nec etiam confici inſtrumenta, quando partitæ ſunt modicæ, dec.566.n.1

Quando requirantur teſtes, necne ad hoc, vt ex atteſtatione Notarij probetur executio citationis, vide Citatio.

Præferendi ſunt teſtes, qui habent pro ſe aſſiſtentiam iuris communis, dec.51.n.2

Et qui habent pro ſe præſumptionem iuris, dec.472.n.3

Et magis probant teſtes deponentes id, quod ius commune diſponit, quàm alij, dec.449.n.5

Item deponentes de ſcientia, præferuntur deponentibus de publica voce, & fama, ibid. n.6

Item deponentes ſpecificè præferuntur loquentibus generaliter, ibid. n.8

Item præferendi ſunt teſtes non intereſſati, & deponentes per meliores rationes, & cum aſſiſtentia ſtyli, & conſuetudinis generalis, dec.100.n.4

Item plures præferendi ſunt paucioribus, ibid. n.3. dec.322.n.6 dec.449.n.4. & dec.472.n.2

Item in concurſu alijs præferuntur veriſimiliora deponentes, dec.239.n.2

Item magis probant teſtes, qui ſe oculis Iudicis ſubiecerunt, dec.230.n.6

Item duo deponentes de metu, præferuntur mille deponentibus

de liberá voluntate,dec.326.n.46
Item teſtis Sacerdos eſt maiori fide dignus, quàm laicus, vide infra de Teſte Sacerdote.
Deponentes de affirmatiua,an, & quandu præferantur deponentibus de negatiua,vide Affirmatiua.
Singulares an,& quandu probent,vide in v.Singularis.
Et de ſingularitate teſtium,vide in verbo Singularitas.
Teſtis alloquutus, qui fuit cum parte aduerſa,redditur ſuſpectus, dec.570.n.3
An probet teſtis contra inducentem, & an inducens opponere poſſit contra perſonas teſtium,& ſimilia,vide Inducens.
Deponens de auditu non probat,dec.517.n.14.dec.572.n.3
Et nullam fidem facit,dec.379.n.1
Et maximè in criminalibus,d.dec.517.n.15
De auditu à parte aduerſa nihil probat,dec.570.n.2
De auditu,auditus fidem non meretur,dec.432.n.1
De auditu ſi non dicat audiuiſſe ante motam litem non probat,d. 517.n.16
De auditu teſtes deponentes faciunt præſumptionem,& adminiculum,dec.248.n.6
Et an transferant onus probandi, vide adn.ad dec.572.n.5
Audiuiſſe ſi teſtis deponat non dicitur ſibi contrarius, ſi interrogatus de ſcientia dicat neſcire,v.ſupra de teſtibus cōtrarijs.
Deponens de ætate alicuius probat, licèt non recordetur de anno natiuitatis,dec.290.n.12
Deponēs de credulitate non probat,d.517.n.17.& d.578.n.12
Quod procedit,etiam ſi dicat ſe ita credere, & pro certo habere, dec.472.n.6
Et etiam ſi dicat ſe pro firmo credere,dec.517.n.18
Licèt autem teſtes de credulitate deponentes concludenter non probent, efficaciſſimum tamen præſtant iudicium, maximè in materia difficilis probationis,dec.427.n.5
Deponens de decem ſine taxatiua,non excludit quindecim,& an, & quando id locum habeat,dec.298.n.9
Deponens de eius iudicio probat, quando iudicium eſt coniunctum cum ſenſu viſus,dec.427.n.6
Item quando iudicium eſt iunctum cum ſenſu corporis,qui ſit correſpondens,& proportionatus,dec.290.n.9
Licèt autem teſtes deponentes de eorum iudicio concludenter non probent,efficaciſſimum tamen præſtant iudicium, maximè in materia difficilis probationis,d.dec.427.eod.n.5
Deponens de tempore, quando dicatur illud probare,necne, & quomodo ſit probandum tempus ad reprobandum teſtes, vide in verbo Teſtes.
Deponens de tractatu non probat,adn.ad dec.168.n.6
Deponens de viſu,quando probet,necne, vide nonnullas concluſiones,infra ſub verſ.Vnicus.
Deponens ſi dubitatiuè non poteſt redargui de falſitate, vide infra vbi agitur de teſte falſo.
Dubitatiuè deponere dicitur deponens per dictionem (in circa) dec.290.n.3
Deponens indefinitè intelligi debet de toto, ſi totum fuit articulatum,dec.194.n.2.& vide adn.ibid.n.25
Recipit enim teſtis interpretationem ab articulis,d.dec.194.n.3 & adn.ibid.n.26
Et ideo ſi deponant ſimpliciter de valore beneficij,cenſetur percuſſiſſe tempus datæ,ſi articuli continent tempus datæ, adnot. ibid.d.n.26
Deponens (non mi ricordo d'altro) intelligitur præterea,de quibus ſupra depoſuit,dec 277.n.3.& adn.ibid.n.8
Plura alia de depoſitionibus teſtium, vide infra in v. Teſtium depoſitiones.
Falſus,& mendax circa accidentalia non repellitur,d.351.n.30
Item nec repellitur falſus, & mendax circa non ſubſtantialia, dec.194.n.9
Falſus in vno, quod non eſt de ſubſtantia negotij non deſinit eſſe fide dignus,adn.ad dec.547.n.11
Falſi non dicuntur duo teſtes ſi ſibi ad inuicem contradicunt,ſed neutri eſt credendum,dec.471.numero 5
De falſitate redargui non poteſt teſtis dubitatiuè deponens, dec. 290.n.6
Vt à falſitate defendatur teſtis,admittitur omnis interpretatio, etiam impropriando verba,dec.252.n.11
Idoneus teſtis eſt quilibet, qui non reperitur ſpecialiter in iure prohibitus,dec.351.n.13
Idonei præſumuntur,donec contrarium probetur,ibid.n.1
In cauſa propria dicitur teſtis,qui ex ſua depoſitione poteſt commodum reportare,dec.42.n.2
Teſtibus de facto proprio deponentibus magis credendum eſt, de. 449.n.7
Et teſtis de facto proprio deponens maiorem fidem meretur,quàm teſtis ordinarius,dec.351.n.11
Et magis probat,dec.521.n.2.dec.544.n.18
Et maximè probat, adeò quod etiam ſi eſſet inhabilis faciat ſemiplenam probationem,dec.351.n.26
In facto proprio,quam probationem faciat teſtis, v.adn.ib.n.50
Facit pluſquam ſemiplenam probationem,dec.521.n.3
Et iunctis adminiculis plenè probat,dec.544.n.19
Etiam in quacumq; materia,dec.521.n.4
De facto proprio teſti deponenti, & benè informato attenta qualitate perſonæ,valdè deferendum eſt,dec.537.n.2
Informatus veriſimiliter de voluntate teſtatoris,eo quia teſtator omnia faciebat de eius conſilio,multùm probat, de.544.n.17
Non benè informatus nullam fidem meretur, dec.578.n.11
Inſtructus an,& quando probet,vide in verbo Inſtructi.
Intereſſatus ſi non ſit teſtis eſt alijs præferendus, vide ſupra ſub verſ. Præferendi.
Vt repellatur teſtis propter intereſſe, eſt arbitrarium Iudici quale,& quantum debeat eſſe intereſſe,dec.340.n.9
Et modicum intereſſe non repellit teſtem,ibid.n.10
Multùm creditur teſti deponenti contra proprium intereſſe, dec. 351.n.15
Iuraſſe quando præſumatur, & probetur, & alia de iuramento teſtium,vide in verbo Iuramentum teſtium.
De detegendo periurio agitur,vbi agitur de reprobando teſtes,& materia tunc ſapit obiectum, & ideo hoc caſu de facili non admittitur remiſſoria,vide Remiſſoria.
Mendax quando repellatur,necne,vide ſupra,quod dictum eſt de teſte falſo.
Non probat,vbi agit de ſui exoneratione,dec.475.n.9
Omni exceptione maior dicitur,qui eſt benè informatus,& nulla exceptione legitima repelli poteſt,dec.351.n.27
Omni exceptione maiores teſtes, qui dicantur,eſt Iudici arbitrarium,ibid.n.3
Omni exceptione maiores debent eſſe teſtes deponentes contra inſtrumentum,dec.459.n.5
Et vbi agitur de probando contra inſtrumentum,debent concludenter deponere,ibid.n.6
Item omni exceptione maiores, requiruntur ad effectum reſcindendi matrimonium,dec.351.n.2
Vbi aliàs teſtes debent eſſe omni exceptione maiores, non requiritur iſta qualitas concurrentibus aliunde adminiculis, præſumptionibus,& ſerie facti,ibid.n.9
Præſens,quod teſtis eſſe potuerit in omnibus locis,in quibus actus potuit fieri,eſt impoſſibile,dec.325.n.8
Rationem reddere etiam non interrogatus tenetur teſtis deponens de impenſa funeris,cùm non cadat ſub ſenſu,de.573.n.10
Item teſtis deponens de eo,quod non eſt facti,ſed iuris, dec.517. num.19
Item deponens de negatiua,vide latè in v. Negatiua.
Item deponens de iuriſdictione,cum ea pariter ſit ijs,quæ non cadunt ſub ſenſu,dec.325.n.3
Item deponens de valore.vide Valor.
Nihil probat teſtis ceſſante ratione, in qua fundata eſt illius depoſitio,dec.510.n.5
Recuſans reſpondere ſuper interrogatorijs nihil probat,deciſione

553.numero 10. & adnotatione ibidem numero 17

Referens ſe ad aliud, non exhibito relato nihil probat, dec.510 num.3

Referens ſe ad Capitula, non probat non exhibitis Capitulis, dec.409.n.3

Referens ſe ad aliquem librum, non probat, niſi exhibito libro, dec.382.n.3

Referens ſe ad aliquas ſcripturas, non probat, niſi exhibitis ſcripturis, dec.359.n.6

Referens ſe ad articulum perinde eſt, ac ſi in indiuiduo omnes qualitates in articulo contentas exprimat, dec.578.n.2

Et dicens in eo contento eſſe vera probat, d.dec.578.n.3.& latiùs adn.ibid.n.13

Hoc tamen non procedit in probatione immemorabilis, adn.ibidem.n.14

Referre ſe poteſt ad primum examen nullum ſi ſecundo loco examinetur, vide Examen teſtium.

Sacerdos eſt maior fide dignus, quàm laicus, dec.351.n.10

Subornatum ſe fuiſſe deponens, non probat ſubornationem quoad alios teſtes, ſed quoad ſeipſum, dec.194.n.8

Alia, vide in verbo Subornatio.

Varius non dicitur, quando vtraq; teſtificatio concludit intentionem inducentis, dec.230.n.4

Varius circa accidentalia, non circa ſubſtantialia non repellitur, dec.351.n.29

Vnicus non probat, dec.178.n.1. dec.215.n.4.dec.238.n.11

Et non probat plenè, dec.359.n.2

Amplia procedere etiam in teſte quantumuis digno, & cuiuſcumq; authoritatis, d.dec.178.n.2

Amplia etiam, vt nec probet contra inducentem, dec.215.n.5 & adn. ibid.n.9

Amplia quoq; vt non probet plenè etiam in facto proprio, deciſ. 439.n.6.& adn.ibid.n.14

Fallit in iudicio ſummariſſimo manutentionis, in quo ſufficit vnicus teſtis, dec.438.n.2.& adn.ad dec.160 n.3

Vnicus iunctis adminiculis probat, dec.172.n.5.& adn.ibid.n.9 vbi vide declarationem.

Et ſufficit pro iuſtificatione valoris, dec.143.n.2

Vnicus de veritate facti iunctus adminiculis, & præſumptionibus plenè probat, dec.247.n.6

Et hoc procedit in quacumq; materia, ibid.n.7

Vnicus de certa ſcientia deponens iunctus cum probatione famæ facit plenam probationem, dec.166.n.8 dec.245.n.1

Vnicus deponens de ſcientia, & fama iunctus cum alio deponente de fama, facit plenam probationem, dec.273.n.1.& adn. ibid.n.9

Vnicus deponens de viſu, iunctis duobus deponentibus de publica voce, & fama plenè probat, deciſ.258.n.2

Vnicus de viſu cum fama, non probat obiectum, dec.322.n.3

Item non probat, quando agitur de cauſa graui, & ardua, ib.n.4

Vnicus de fama deponens eſt valdè ſuſpectus, dec.517.n.22

Teſtium *depoſitiones afficiunt ſingulariter ſucceſſorē, d.535.n.1*

Teſtium prima depoſitio regulariter magis eſt attendenda, quàm ſecunda poſterior, adn.ad dec.230.n.10

Poſterior tamen ſolemnis, & iudicialis potiùs eſt attendenda, quàm prior minus ſolemnis, & extraiudicialis, d.dec.230.n.8

Limita hoc non procedere ſi prima extraiudicialis eſſet iurata, quia tunc neutri eſt dandum, adn.ibid.n.11

Item vltima depoſitio attenditur, quando prima poteſt cum ea compati, d.dec.230.n.2

Item vbi depoſitiones ſunt contrariæ, & ad concordiam reduci non poſſunt, eſt attendenda poſterior, quando pro ea ſunt maiores coniecturæ, & veriſimilitudines, ibid.n.5

In depoſitione teſtium patitur difficultatem regula, quod in maiori ſumma minor inſit, dec.298.n.4

Teſtium dicta non ſunt cauillanda, ſed adiuuanda, & ſuſtinenda pro viribus, dec.351.num.37.dec.467.n.13. dec.471.n.6 & dec.487.n.5

Præſertim ad effectum, ne ſibi contrarientur, d.dec.471.n.7

Teſtium dicta ſunt ſemper intelligenda, vt non ſint ſibi contraria, d.dec.487.n.6

Teſtium fides multùm adiuuatur ex nobilitate, dec.351.n.13

Teſtium fides ſuppletur ex numero, dec.340.n.6.& 7. dec.351 n.4.& dec.471.n.11

Quod procedit etiam ad effectum, quod cenſeantur omni exceptione maiores, d.dec.351.eod.n.4

Item procedit etiam ſi omnes patiantur aliquas exceptiones, ſi ſunt vltra numerum trium, ibid.n.5

Teſtium fides tollitur propter inueriſimilitudinem, deciſ.516 num.4

Et contra veriſimilitudinem teſtes non ita de facili admittuntur, dec.414.n.4

Teſtium publicationem Rota non curat, prout nec quodlibet ſupremum Tribunal, dec.535.n.11

Teſtium publicationis defectus non attenditur, quando teſtes ſunt mortui, ibid.n.12

Teſtium receptor, vide Receptor teſtium.

An, & quando admittantur in teſtes accuſator, coniunctus, conſanguinei, debitor, domeſtici, famulus, Hebræus contra Chriſtianum, inimicus, Parochus pro eo, quem baptizauit, ſocius criminis, & aliæ ſimiles perſonæ, vide in ſuis particularibus materijs, ſeu verbis.

Contra teſtes non admittuntur exceptiones in poſſeſſorio ſummariſſimo, vide ſub verbo Manutentio.*col.3*

Quando demum, & quomodo aliquid debeat, & probatum dicatur per teſtes, require in ſuis materijs.

Teſtificata. *Poſt didicita teſtificata an, & quando de nouo teſtes admittantur, vide* Examen teſtium.

Thori ſeparatio, *vide* Separatio thori.

(Tibi.) *Hoc verbum denotat perſonalitatem, dec.516.n.7*

Titulus *an, & quādo requiratur ad manutētionē, v* Manutētio.

Beneficij præſumitur ex tolerantia Epiſcopi, qui viſitando inquirit de titulis, non enim præſumitur Epiſcopum permittere aliquem diu ſine canonico titulo poſſidere beneficium, de.57.n.7

Coloratus an, & quando dicatur, vide latè adn.ad d.590 n.11

Coloratum titulum tribuit prouiſio Apoſtolica, d.dec.500.n.4

De tituli colore debet cognoſcere executor ſtante clauſula (a moto,) *vide* Executor Apoſtolicus.

Inualidus titulus ſi ſit productus tollit præſumptionem alterius tituli, dec.467.n.7

Inſufficiens titulus productus non excludit præſumptionem melioris tituli, quando productio fuit à tertio facta, ſecus autem ſi ab eadem parte, adn.ad dec.353.n.19

Inficitur per regulam octauam, vide Regula octaua.

Iuſtificari an, & quando debeat in ſpolio per ſpoliatum; vide in verbo Spoliatus.

Præcedens tollit præſumptionem iuris familiaritatis, dec.92.n.3 & adn.ibid.n.9

Etiam ſi titulus eſſet nullus, d.dec.92.n.4

Alia de hoc, vide in verbo Familiaritas.

Ex titulo præambulo præcedentis conuentionis, quis præſumitur percipere fructus, etiam ſi conuentio eſſet nulla, vide in verbo Fructus.

Quaſi titulus ſufficiat in materia præſcriptionis, vide latè adnot. ad dec.289.n.15

Errore facti ſuffultus dat legitimam cauſam præſcribendi, d.dec. 289.n.6

Habitus à non habente facultatem ſufficit ad præſcribendum, quando impetrans credidit concedentem habere facultatem, d.dec.289.n.14 & adn ibid.ſub n.15

Iniuſtus, in quo non cadit probabilis ignorantia non ſuffragatur ad præſcribendum, adn.ibid.n.16

Minus iuſtus ſufficit ad præſcribendam libertatem, & exemptionem à iuriſdictione Ordinarij, d.dec 289.n.7

Putatiuus, & inualidus iuſto errore cauſatus ſufficit ad præſcriptionem, ibid.n.8

Digitized by Google

Verus non requiritur ad præſcriptionem, ſed ſufficit titulus putatiuus, d. dec. 289. n. 11. & adn. ibid. ſub n. 15
Etiam redactus ad non titulum in materia præſcriptionis ſuffragatur, d. dec. 289. n. 12
Titulum validum ad præſcribendum præſtat priuilegium, quod habet implicitum ſtatum validitatis, d. dec. 289. n. 4
In præſcriptione non requiritur pro bono iure præſcribentis, ſed ſolùm ad effectum elicrendi bonam fidem, ibid. n. 13
Tituli fomentum habentes probationes, in concurſu debent prænalere, dec. 412. n. 1. & adn. ibid. n. 5
Titulata poſſeſſio an præferatur non titulatæ, vide Poſſeſſio, *& in verbo* Manutentio.
De titulo ſuæ poſſeſſionis an quis teneatur docere, v. Poſſeſſor.
Ex titulo ſuperuenienti, etiam abſq; aliqua animi declaratione mutare quis ſibi præſumitur cauſam poſſidendi, vide in d. ver. Poſſeſſio.
Parem titulum ſi habeant plures prouiſi, procedendum eſt ordinariè, non executiuè, dec. 46. n. 6
Super titulo ſi ſit lis, agitur de quaſi dominio, dec. 335. n. 3
Tolerantia *Epiſcopi, qui viſitando inquirit de titulis, inducit præſumptionem tituli beneficij, vide* Titulus.
Ordinarij per curſum decem annorum inducit præſumptionem diſpenſationis, vide Diſpenſatio.
Non ita de facili inducit conſuetudinem, multa enim per patientiam tolerantur, quæ ſi in iudicium deducantur, exigente iuſtitia tolerari non debent, dec. 162. n. 11
Tot *cenſentur Cenſus, quot perſonæ illum ementes, & quilibet cenſetur pro rata emiſſe, dec. 157. n. 16*
Tot cenſentur commiſſiones, quot ſunt iura in eis deducta, itaut deficiente vno iure remaneat commiſſio in ſuo robore reſpectu alterius, dec. 309. n. 5
Tot requiruntur habilitates, quot ſunt obſtacula, dec. 109. n. 6
Tot cenſentur obligationes, quot ſunt debita, & termini, deciſ. 345. n. 3
Tot cenſentur ſententiæ, quot ſummæ, & capitula in eo contenta, dec. 552. n. 1. & adn. ibid. n. 6
Totum, *ſi fuit articulatum de toto intelligi debet teſtis indefinitè deponens, vide* Teſtis.
Continetur appellatione reſidui, dec. 257. n. 5. & adn. ibid. n. 13
Infert quamlibet ſui partem, dec. 133. n. 3
Eiuſdem naturæ, & qualitatis, cuius eſt totum, eſt etiam pars, dec. 535. n. 21
In toto includitur pars, dec. 92. n. 2
In totum approbari, aut in totum reijci debet lis nata, & non poteſt pro parte acceptari, & pro parte non, vide Lis.
Quando tantam vtilitatem affert pars in parte, quantam totum in toto, contractus dicitur diuiduus, vide Diuiduus.
Totus contractus iudicari debet, non ſingulæ eius partes ad dignoſcendam eius iniuſtitiam, vide Contractus.
Si tota res non vendatur, ſed pars tantùm, valor illius diminuitur, vide Valor.
Sententia debet ferri ſuper toto, non ſuper parte crediti, & quando hoc non procedat, vide Sententia.
Tractatus *in contractibus non eſt attendendus, ſed concluſio, dec. 168. n. 2. & adn. ibid. n. 5 dec. 178. n. 4*
Et ideo teſtis deponens de tractatu non probat, adn. ad d. deciſ. 168. n. 6
Interpretatur concluſionem, ibid. n. 7
Non concludit matrimonium, quod procedit alijs non concurrentibus, dec. 247. n. 11. & vide alia in v. Matrimonium.
Traditio *actualis requiritur, vt inducatur caducitas, vide* Caducitas.
Tranſactio *afficit hæredes tranſigentium, etiam ſi non ſint expreſsè nominati, dec. 354. n. 3*
Contra tranſactionem factam à ſuo authore non poteſt venire hæres, ex quocunq; iure veniat, dec. 418. n. 5
Quod procedit etiam ſi ſit hæres cum beneficio legis, & inuentarij, cùm inuentarium non liberet hæredem ab habendo rata omnia geſta per defunctum, quatenus vires hæreditariæ ferant, d. dec. 418. n. 6. & adn. ibid. n. 15
Super ſpiritualibus facta tranſactio ſi non ſit confirmata authoritate Papæ, non excedit vitam tranſigentis, & non afficit ſucceſſores, dec. 152. n. 1. & adn. ibid. n. 3
Sufficit tamen præſumpta confirmatio ex lapſu 30. annorum, adnot. ibid. n. 4
Tertio non præiudicat, d. dec. 418 n. 10
Super feudo, & fideicommiſſo facto tranſactio non nocet agnatis, d. dec. 418. n. 11. de quo latè adn. ibidem ſub numero ſexto decimo.
Quod procedit ſi in tranſactione feudum, ſeu fideicommiſſum non tradatur, ſed dimittatur penes poſſeſſorem, & concluſio in contrarium allegata declaratur, d. dec. 418. n. 12. & adn. ib. ſub eod. n. 16
An tranſactio requirat ſolemnitates neceſſarias in alienationibus, quando res dimittitur penes alteram perſonam, penes quam iam reperiebatur, vide adn. ibid. n. 17
Comprehendere præſumitur ius, de quo legitur facta expreſſio in narratiua tranſactionis, dec. 354 n. 11
Generalibus verbis concepta omnia comprehendit, quia ſufficit fuiſſe cogitatum in genere, ibid. n. 12
Generalis tranſactio ſuper iudicio generali omnia comprehendit, & ad omnia refertur, ibid. n. 9
Et trahitur ad connexa, acceſſoria, & dependentia, ibid. n. 10
Super certo iure facta non comprehendit aliud ius diuerſum, dec. 158 n. 1
Comprehenditur ſub diſpoſitione loquente de remiſſione, & ceſſione, dec. 260. n. 2
Effectuata in parte dicitur eſſe in obſeruantia, etiam quoad omnia capita. adn. ad dec. 557. n. 9
Super iure claro, & indubitato fieri non poteſt tranſactio per Procuratorem habentem facultatem tranſigendi, de. 311. n. 1
Fieri poteſt tranſactio de omni eo, quod in controuerſiam deduci poteſt, dec. 149. n. 4
Facta cenſetur ſuper eo, quod eſt in lite, dec. 158. n. 3
Et tranſactionis natura eſt receſſus à lite, dec. 286. n. 5
Quod intelligitur tàm de præſenti, quàm de futura, ibid. n. 6
Et receſſus à lite eſt fauorabilis, maximè inter perſonas coniunctas, ibid. n. 11
Et tranſactio obſtat, quia continet exceptionem litis finitæ, dec. 354. n. 1
Et lites per tranſactionem iam terminatæ, non ſunt inſtaurandæ, ibid. n. 2
Et pro tranſactionis validitate ſufficit ſolus timor litis, dec. 149 n. 2. & adn. ibid. n. 5
Sed extare talem timorem, vel adeſſe litem, non ſtatur aſſertioni partium, ſed aliunde probari debet, adn. ibid. n. 6
Quando partes nolunt ſtare tranſactioni actus in vim tranſactionis facti, dicuntur facti lite pendente, quia ſublata tranſactione remanet lis antiqua, dec. 434. n. 17
Non iuſtificatur tranſactia per litem calumnioſam, benè verum eſt, quod ſufficit modica occaſio dubitandi, adn. ad dec. 149 num. 7
Tranſactionis verba generalia ſemper reſtringuntur ad cauſam in tranſactione expreſſam, & ad illud, ſuper quo erat lis, dec. 158. n. 4. & adn. ibid. n. 6
Limita niſi verba eſſent adeo generalia, vt ſalua ratione recti ſermonis, talem reſtrictionem non paterentur, adn. ad d. deciſ. 158. n. 7. dec. 286. n. 7
Non extenditur autem tranſactio, quantumuis generalis ad cauſas, ſuper quibus non erat contentio, d. dec. 286 n. 1
Maximè quando generalitas verborum eſt poſita in executiuis, ibid. n. 2
Reſcinditur tranſactio ob defectum cauſæ finalis, dec. 149. n. 1
Tranſactionis reſciſſionem ſi contineat ſententia, dicitur continere complicationem negotij principalis, quæ præbet legitimam cauſam appellandi, dec. 232. n. 3

Tran-

Digitized by Google

Tranſactionem reſcindens tenetur reſtituere bona empta ex pecunijs in tranſactione receptis,dec.354.n.7
Et veniens contra tranſactionem tenetur ante omnia reſtituere quod vigore illius recepit,deciſ.418.num.9
Fallit ſi impugnet tranſactionē ex capite nullitatis,de.473.n.21
L.ſi diuerſa C.de tranſact.*non procedit quando tranſactio,& actus eſt nullus,dec.271.n.16.& Annot.ibid.n.28.vbi vide declarationem.*
Et plenè de materia d.l.ſi diuerſa,*vide in Adn.ad dec.354.nu.17.vbi dantur plures ampliationes,& limitationes.*
De tranſactione nulla, & inualida non eſt neceſſe facere mentionem,deciſ.152.n.2
Tranſactionis natura eſt includere pactum de non petendo, & non moleſtando,dec.286.n.8
Item tranſactionis natura eſt, vt pars, quæ aliquid remittit, in tranſactione aliquid recipiat,dec.311.n.14
L.ſi quis maior C.de tranſact.*rariſſimè practicatur,& qualibet cauſa excuſat à dolo,qui in ea requiritur,dec.68. num.9*
L.de his ff.d. de tranſact. *non habet locum niſi quando agitur de dependentibus ex teſtamento, ſuper quibus tranſigi non poteſt niſi inſpectis verbis teſtamenti, non autem procedit, quando controuerſia vertitur ſuper exiſtentia, vel non exiſtentia teſtamenti,dec.149.n.3*
Translatio *cenſus ſi fiat de vno corpore ad aliud an extinguatur cenſus,& liberentur fideiuſſores, vide in verbo* Cenſus.
Dominij denotatur per verbum(Dedit)*dec.194.num. 15*
Eccleſiæ parochialis ſi in aliam fiat tranſlatio, illa deſinit eſſe parochialis,vide Parochialis.
Tranſmiſſio *Fideicommiſſi conditionalis non fit ad hæredes,de. 551.num.1*
Ampliatur,vt non tranſmittatur, nec etiam ad liberos, & deſcendentes,deciſ.56.num.1.& Adn.ibid.n.11.d. deciſ. 551. num.2
Limitatur non procedere concurrentibus pro tranſmiſſione indicijs,& coniecturis,quę tamen debent eſſe vrgentiſſima,de.56 num.2.& Adn.ibid.n.12
Sufficit tamen ſi ex eis appareat non ſolùm de expreſſa,ſed etiam de tacita voluntate Teſtatoris,dec.551.n.3.& Adn. ibid. nu.11
Coniectura tranſmiſſionis eſt æqualitas ſeruanda inter vocatos, deciſ.56.n.3
Item vocatio in ſtirpes,ibid.n.6
Item quando fuerunt vocati hæredes ſubſtituti extranei, præſumitur enim teſtatorem voluiſſe tranſmittere ad ſuos deſcendentes,deciſ.551.nu.5.& Adn.ibid.n.12
Item ſi filij,ad quorum fauorem prætenditur tranſmiſſio, ſint poſiti in conditione,d.deciſ.551.n.6.& Adn.ib.n.13. ſed n. 14. referuntur Doctores,& deciſiones, quæ hanc coniecturam reprobant.
Item ſi ſit ſubſtitutus extraneus, ne præſumatur Teſtatorem voluiſſe præferre extraneum ſuis deſcendentibus,d.dec.551.n.7. & Adn.ibid.nu.15
Item ſi ſubſtitutio ſit iuncta cum iure accreſcendi,d.551.n.8.& Adn.ibid.n.16.vbi in fine refertur deciſio, quæ hanc coniecturam declarat.
Item ſi teſtator fecit plures gradus ſubſtitutionis,d.dec.551.n.9. & Adn.ibid.n. 17. vbi referuntur deciſiones, quæ hanc coniecturam non admittunt.
Pro tranſmiſſione ſimul iungūtur plures coniecturæ,quæ aliàs de per ſe ſola non ſufficerent,d.deciſ.551.n.10
In filium tranſmittentis facilius,& ex leuioribus coniecturis admittitur tranſmiſſio quàm in extraneum,deciſ.56.num. 10
Non impeditur tranſmiſſio, ex eo, quia Teſtator proprio nomine ſubſtituerit,ſi conſtat de contraria voluntate Teſtatoris, ibid. num.7
Tranſmiſſibile facit voluntas Teſtatoris, quod ex ſui natura non eſt tranſmiſſibile, & è contra, d.deciſ.56.num.8.deciſ.551. num.4
Et ſufficit voluntas tacita,& coniecturata,d.dec.56.nu.9
Tranſmiſſibile ad hæredes, & purum eſt legatum dotis à patre relictum filiæ,ſecus ſi ab extraneo,vide ſub verb. Dos
Tranſportatio actorum *integra dicitur, etiam non tranſportatis inſtrumentis vbi adeſt ſtylus producendi iura verbaliter, abſque eorū dimiſſione reali in actis,d.59.n.2.& Ad.ib,n.10*
Integra præſumitur ſi non probetur contrarium,d. de 59.n.1.dc. 72.n.1.dec.118.n.3 & dec.508.nu.5
Integra præſumitur quando acta fuerunt extracta, & tradita à Notario actuario,ſeu à ſucceſſore,ſecus quando ab alio Notario non actuario,nec ſucceſſore, Adnot.ad d.deciſ.59.n.8
Integram eſſe tranſportationem probatur per atteſtationem Notarij atteſtantem de illa,ſeu non extare alia acta, Adn.ibid. num.6
Amplia, quod ſufficiat Notarium atteſtari ſe fideliter extraxiſſe, Adn.ibid.n.7
Atteſtationi autem Iudicis in hoc non ſtatur, cùm non ſpectet ad eius officium, Adn.ibid.n.9
Integritas actorum requiſita ex Concilio Tridentino non eſt neceſſaria,niſi quando cauſa eſt Eccleſiaſtica,dec. 508.n.11.& Adn.ibid.n.15
Amplia etiam ſi cauſa prophana ageretur coram Iudice Eccleſiaſtico, Annot.ibid.n.16
Neceſſaria non eſt tranſportatio, quando non tractatur de iuſtitia,ſeu iniuſtitia,ſed tantum de probando facto, quod ſcilicet inter partes fuerit agitatum iudicium,deciſ.225.n.21
Acta diuerſæ cauſæ,& iudicij nō ſunt tranſportāda,d.300.n.1
Etiam ſi multùm conferrent ad cauſam,de qua agitur,deciſ. 55. num.1.& Adnot.ibid.n.2
Tranſportanda ſunt acta, quæ ſunt neceſſaria ad detegendam iuſtitiam,vel iniuſtitiam ſententiæ,deciſ.320.num.1
Item acta quæ faciunt ad cauſam,ibid.n.2
Etiam criminalia,ibid.n.3
Et etiam ſi cauſa fuerit commiſſa, prout in prima, Adn. ib. n.4
Item tranſportanda ſunt acta facta coram arbitris, à quibus fuit appellatum,dec.300.n.2
Statutū Vrbis requirens tranſportationem actorum recipit interpretationem à iure communi, ita vt habeat locum ſolum in actis pertinentibus ad iuſtitiam cauſæ,deciſ.508. num. 12
Defectus actorum non tranſportatorum vitiat proceſſum, deciſ. 485.num.11
Trebellianica *debetur filijs vltra legitimam,dec.421. num.9*
Detrahenda eſt de fideicommiſſo,deciſ.266.numero 4
Etiam ſi non fuerit confectum inuentarium iuxta veriorem opinionem,quam ſequitur Rota,d.dec.266.n.5.& Adn.ib.n.13
Trebellianicæ, & legitimæ conſumptio iuſtificari debet per fideicommiſſarium,qui petit immiſſionem,deciſ. 185.nu. 2. & Adn.ibid.n.5
Prohiberi poteſt etiam filijs primi gradus iuxta opinionem, quam ſeruat Rota;deciſ.421.n.19.& Adn.ibid.num.16
Et ad hunc effectum non requiritur indiuidua, & expreſſa prohibitio,ſed ſufficit,quod ex verbis generalibus id conijci poſſit, d.deciſ.421.n.11
Prohibita an cenſeatur, quando Teſtator diſponit bona reſtitui pleno iure,& cenſeri prohibitam, quando vlterius Teſtator diſponit bona omnia reſtitui reſoluit Rota,ibid.n.12
Prohibita cenſetur ſtantibus verbis(ſine diminutione,)*ib.n.13*
In Trebellianicam non imputantur fructus,quando ſumus in filijs,dec.266.n.6.& Adn.ibid.n.14
Etiam ſi vltra Trebellianicam competat quoque detractio legitimæ,d.dec.266.num.7
Quando ſupereſt Trebellianica,& legitima,in quibus dos poteſt conſtitui an dos ſit detrahenda de fideicommiſſo,& cui incumbat onus probandi extare Trebellianicam,& legitimam,ſeu alia bona libera,in quibus dos poſſit aſſignari, vide in verbo Dos.
Tribunal. *Suprema Tribunalia non curant publicationem Teſtium,dec.535.n.11*

latè Adn.ibid ſub n.11

Qualitas an ſit talis, quam ſi Papa ſciniſſet reddidiſſet difficiliorem ad concedendum, id totum pendet ex coniecturis, d. dec. 150.n.4.& Adnot.ibid.n.10.& 11. vbi dicitur quod attenditur communis ſtilus Curiæ.

Præſumitur quod Papa non conceſſiſſet, vel difficilius, ſi gratia alteri præiudicium infert, d.dec.150.n.5

Subreptionem opponens tenetur illam probare, d.108, num.1.& Adnot.ibid.n.12

De ſubreptione opponi non poteſt ob non factam mentionem poſſeſſionis annalis, dum in gratia derogatur regulæ de annali, d. dec.150.n.8.

Subreptitia non poteſt dici gratia quando continet clauſulas, quarum vigore id exprimitur quod omiſſum vitiaret, ibid.n.7

Clauſula (cuius litis ſtatum, &c.) *an & quando præſeruet gratiam à ſubreptione, vide in verb. Lis.*

Subreptionem non tollit clauſula ſonans in monitionem, & indemnitatem, dec.450.0 4.

A ſubreptionis materia diuerſa eſt materia iuſtificationis, vide Iuſtificatio.

Ad effectum ſubreptionis attenditur ſupplicatio tanquam matrix, vide Supplicatio.

Subrogatio *alterius fundi non extinguit cenſum, nec liberat fideiuſſores, vide in verb.* Cenſus.

Nec extinguit hypothecam, d.60.n.1

Subrogationis natura eſt, vt ſit eiuſdem naturæ rei ſubrogata cũ ea in cuius locum ſubrogatur, d.115.n.3.d.534.n.16

Subrogata poſſeſſio eſt eadem cùm prima, d.251 n.6

Et ſic attentata eſt poſſeſſio ſubrogata, ſicut erat attentata poſſeſſio illius in cuius locum ſit ſubrogatio, d.d.251.n.5.& Adn. ibid.n.15

Subrogata Eccleſia noua in locum antiquæ omnes illius qualitates aſſumere debet, decìſ.436.n.3

Subrogatus nihil plus iuris habere poteſt, quàm ille in cuius locum ſubrogatur, dec.544 n.38

Subrogatio ad Beneficia *danda eſt collitiganti ſuperſtiti, ne detur nouus collitigans, d 27 n.1.d.125 n.1*

Dari non poteſt vbi ceſſat poſſeſſio defuncti, d.307.n.2

Non datur impetranti per priuationem, d. 426. n. 9

Hoc non procedit, quando iam eſt lata vna ſententia priuationis ibid.n.10

Non debetur calumnioſo litigatori, d.125.n.2

A ſubrogatione, vt calumnia collitigantem excludat, debet eſſe euidens, & notoria carens omni colore, & probabili cauſa litigandi, d.426.n.8.& Adn.ibid.n.11

De calumnia autem quando dicatur conſtare nec ne, & quando litigator dicatur calũnioſus, vide in v. Lis, *& in v.* Litigator

Subrogationem non eſt neceſſe, quod collitigans impetret infra menſem, ſed menſis eſt adiectus ſolùm ad inualidandam ſubrogationem à tertio infra dictum tempus obtentam, decìſ.125. num.16.

Et menſis, de quo in regula de ſubrogandi non currit à die vacationis, ſed à die conceſſæ ſubrogationis tertio, Adn.ibid. n.19

Pro ſubrogatione obtinenda non eſt neceſſe docere de bono iure, d.dec.125.n.6

Subrogatio Gratioſa *iuſtificatur ſufficienter ex probatione Clericatus ſubrogati, & obitus defuncti in poſſeſſione, vbi non agitur de præiudicio Ordinarij, vel prouiſi ab eo d.166.nn.5*

Quæ ſint iuſtificanda in ſubrogatione gratioſa, vide in ſeq. verb. Subrogatus gratioſè.

Nihil aliud eſt, quàm quadam continuatio in ſubrogatum illius poſſeſſionis, quam habebat defunctus, d.307.n.16

Et pari paſſu procedit cum Statuto de continuanda poſſeſſione, d.dec.307.n.4.& Adn.ibid.n.25

Non impeditur per ceſſionem iuris defuncti, quæ ad aliud iudicium eſt reſeruanda, d.dec.307.n.23

Requirit litem, quæ faciat beneficium litigioſum, ita vt nullus inferior non poſſit ſe intromittere, dec.335.n.1

Lis ad hunc effectum requiritur, quod ſit ſuper titulo, ibid.num.2

Subrogatus *gratioſè non tenetur iuſtificare totam gratiam, ſed ſufficit iuſtificare Clericatum, & obitum defuncti in poſſeſſione, & litem ſeu reſeruationem, d.32.n.1.d.103.n.1*

Amplia procedere etiam ſi ſubrogatio ſit deſumpta ex clauſulis generalibus, d.103.nn.2.& Adn.ibid.lit.A. vbi tamen vide de veritate huius ampliationis.

Poteſt petere immiſſionem, quando defuncto non potuit denegari manutentio, d.307.n.8.& ſub n.14

Secus, quando defunctus non potuiſſet prætendere manutentionem d.dec.307.n.15

Subrogato gratioſe eſt danda immiſſio, probatis tribus requiſitis lite, Clericatu ſubrogati, & obitu defuncti in poſſeſſione, d.306 d 307.d.394.d.426.vbique n.1

Subrogato gratioſè non datur immiſſio, quando reſeruatio non eſt indubitata, & notoria, d.58.n.1

An impediatur illius immiſſio per ſententiam Ordinarij canonizatoriam iuris patronatus, vide in v. Ius patronatus.

Subſcribens *dicitur virtualiter omnia ſcribere, deciſ.454.nn. 5 & Adn.ibid n.7*

Obligat ſe ad omnia contenta in ſcriptura, & tanto magis, ſi expreſsè promittat contenta in illa, dec.328.n.1

Contra ſubſcribentem, & hæredem probat ſcriptura priuata, etiam ſi careat teſtibus, ibid.n.2

Subſcriptio *Notarij operatur, vt ſcriptura dicatur ab ipſo facta d.38.n.3*

Et ſufficit, quòd ſit in fine proceſſus pro ſingulis actis; d.368.n. 7

Sola ſubſcriptio Notarij ſufficit, & ſignum non eſt de ſubſtantia in extractione iurium, d.454.n.3.& Adn.ibid.n.6

Subſcriptione, & nomine notarij ſi careat Inſtrumentum non eſt in forma probanti, vide ſub v. Iura.

Subſequens, *vide* ſequens.

Subſtantia *niſi fuerit prius probata, non poteſt dici probata qualitas, & cognitio ſubſtantiæ præcedere debet cognitionem qualitatis, & alia ſimilia, vide in v.* Qualitas.

Subſtantialia. *Circa non ſubſtantialia non attenditur contrarietas, nec mendacium teſtis, vide in verbo* Teſtis.

Subſtituens *aliquem ſui loco in officio, tenetur pro delictis per illum perpetratis, d.233.n.1*

Subſtitutio *declarationem recipit ab inſtitutione, dec.495. n.9*

An, & quando de caſu ad caſum extendatur, vide Adn.ad dec. 338.n.14

Non extenditur ad caſum, in quo teſtator ſpecialiter prouidit, d. d.338.n.8

Item nec quando deficit, ſeu repugnat voluntas teſtatoris, ibid. num.9

Non extenditur, quando adſunt verba (eo caſu,) *& ſimilia, quæ limitant vocationem ad caſum expreſſum, deciſ.433.n.6.& Adn.ibid.n.21*

Facta in caſu homicidij in futurum patrandi non habet locum reſpectu homicidij iam de tempore factæ ſubſtitutionis commiſſi, d.d.338.n.1

Sub vno tempore facta, ad aliud tempus non trahitur etiam ſi ſit vulgaris, & directa, d.d 338.n.3

Quando ſubſtitutiones ſunt factæ in diuerſis caſibus, & diuerſis orationibus ab vna ad aliam non poteſt inferri, d.d.433.nn.5

Non extenditur de perſona ad perſonam, d.495.n.13

Facta duobus, ſi vterque ſine filijs decederet locum habet etiam ſi primus cum filijs decedat, & ſecundus ſine filijs, deciſ.296 num.1

Hoc procedit etiam ſi fuerit dictum ſi ambo, *&c. reprobato Ripa contrarium tenente, ibid.n.2*

Qui etiam Rip. in l.hæredes mei.§.cum ita n.136. *declaratur ibid.n.6*

Non extenditur per rationem agnationis, ſed attenditur ſolum in caſibus, & perſonis expreſſis, d.dec.433.n.18

Facta ſi ſit inter inſtitutos vniuerſaliter, fideicommiſſum cenſetur vniuerſale, dec.26.num.1.

Facta

Facta nomine proprio non impedit tranſmiſſionem, ſi conſtat de contraria voluntate teſtatoris,d.56.n.7

*Generalis non comprehendit bona fideicommiſſo ſubiecta, vide in verb.*Generalis.

*Ad excludendam, prętendentem ſe vocatam in aliquo teſtamento, ſufficit dicere,*ſubſtitutio de te non loquitur,vel caſum iſtum non comprehendit,*d.433.n.2.*

Non factæ ſubſtitutionis, negatiua probatur ex verbis teſtamenti ibid.n.3

Compendioſa quando reſoluatur in vulgarem, vel in fideicommiſſariam, debet de ea indicari,tanquam de vulgari, vel fideicōmiſſaria,d.296.n.5

Compendioſa concepta per verba communia comprehendit vulgarem,d.132.n.1.& Adn.ibid.n.10

Verba autem communia, vbi non ſubeſt aliqua neceſſitas, aut ratio obliquandi, debent interpretari directa,d.dec.132.n.2.& Adnot.ibid.n.11.

Directa eſt, in dubio iudicanda,non fideicommiſſaria,deciſ..207 num.8

Subſtitutionis verba, quæ poſſunt valere iure directo non debent obliquari,ibid.n.2

Directa præſumitur, quando eſt integraliter facta de tota,vel de quota hæreditatis,d.dec.132 n.3

Verba ſemper dicuntur directa, vbi non requiritur factum alterius,quàm teſtatoris,d.dec.132.n.4.& Adn.ibid.n.12

Fideicommiſſaria intelligitur de omni parte hæreditatis, quæ ad grauatum ex diſpoſitione teſtatoris quomodocunque peruenit mediatè, ſiue immediatè, etiam ex ſubſtitutione aliorum cohæredum,d.337.n.5

Pupillaris in tantum excludit matrem à ſucceſſione,d.495.nu. 2.

Pupillaris, quando de ea agitur ad effectum excludendi matrem ab hæreditate filij non admittit largam,ſed ſtrictam interpretationem,ibid.n.5

Tacita non inducitur,vbi requiritur expreſſa,d.433.num.13.

Vulgaris cenſetur non fideicommiſſaria,quando teſtator inſtituit filium,& eius ſucceſſores,d.207.n.1

Vulgaris, ſeu fideicommiſſaria an cenſeatur ſubſtitutio vocatis pluribus per nomen collectiuum. Adn.ibid.n.9

Vulgaris cenſetur etiam ſi teſtator vocat filios, & eorum hæredes expreſsè poſt mortem filiorum,d.d.207.n.3

Vulgaris expreſſa per verba directa contrahitur ad fideicommiſſum per clauſulam codicillarem,ibid.n.6

*Ad fideicommiſſam non trahitur, ſed verificatur in vulgari, quando verbum (*hæres*) non habet adiectum aliud v. denotans tractum futuri temporis,d.d.207.n.7.& Adn.ibid.n.9.*

Vulgaris non extenditur de tempore ad tempus, maximè quando adſunt verba reſtrictiua,d.338.n.6

Vulgaris non extenditur ad caſum à teſtatore præuiſum,d. 371. num.2

Vulgaris expirat per aditionem hæreditatis,ibid.n.7

In ſubſtitutione vulgari pluralitas non reſoluitur in ſingularitatem,d.296.n.3.

Secus eſt in fideicommiſſaria,ibid.n.4.vbi aſſignatur etiam ratio differentiæ.

Subſtitutus *coniunctus re,& verbis præfertur ſubſtitutis diſiunctis,d.73.n.4*

In certum caſum in alijs cenſetur excluſus,d.338.n.2

*Opponere an poſſit, quod ratificatio legitimationis tet atrahi non poſſit in præiudicium hæredum,vide in v.*Legitimatio.

Subſtitutorum filios ſi teſtator vocauit,multò magis cenſetur vocaſſe filios inſtitutorum poſitos in conditione, d.315.n.8.dec. 329.n.8

Ex ſubſtituti qualitate, qui ſit de agnatione non ſumitur coniectura agnationis,vide Agnatio,in princ.

In præiudicium ſubſtitutorum, & hæredum, nihil facere poſſunt executores, etiam ſi habeant plenam & liberam poteſtatem, vide Executor teſtamentarius in fin.

Per ſubſtituti præcedentiam expirat fideicommiſſum, & bona remanent libera in perſona hæredis,d.542.n.8

Subſtitutus in officio. *Subſtitutum qui deliquit in officio exhibens in carceribus liberatur,dec.233.n.3*

Procedit hoc in Officiali publico, qui ratione officij habet perſonas ſubordinatas,& ſolet vti ſubſtitutis,ſecus in alio Officiali, qui non poterat, nec debebat exercere per ſubſtitutum,ſed per ſeipſum,ibid.n.4.

Pro ſubſtituto eligens perſonam valdè integram excuſatur, dummodò tamen probetur talis qualitas de tempore electionis, ibid.n.5

Subſtitutos,& Iuuenes habēt Notarij,qui quicquid agunt,agunt nomine Notarij principalis,d.454.n.4

Per ſubſtitutum explicari poteſt onus celebrandi Miſſam, d.108 n.5.& Adn.ibid.n.15.

Succeſſio *ab inteſtato,vide in v.*Inteſtatus.

Succeſſionis *verbum intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato attenta ſubiecta materia,d.85.n.8.*

Paterna dicitur quaſi debita filio, & illius priuatio ſonat potius in damnum,quàm in lucri amiſſionem,d.326.n.22

Poteſt ſtare in ſuſpenſo,d.85.ſub n.23

Maximè pendente tempore, ſeu conditione, in quod fuit dilata,& ſub qua fuit facta inſtitutio hæredis,ibid.n.24.

Reducta cenſetur ad terminos iuris communis,& pater recedere videtur à ſtatutaria excluſione, ſi diſpoſuit ad fauorem filiarum,vide Statutum excluſiuum fœminarum.

Succedendi ius eſt quid diuerſum, & ſeparatum ab ipſa filiatione d.201.n.9

Ad ſucceſſionem non rectè infertur ex legitimatione cùm ſint inter ſe diuerſæ,ibidem n.8

Succeſſiuus. *In actu ſucceſſiuo,& continuo,in quo negatiua,ſicut affirmatiua æquè cadit ſub cognitione teſtis, teſtes ſuper affirmatiua non præferuntur teſtibus deponentibus de negatiua, vide in v.*Affirmatiua.

De ſucceſſiuo,& diuerſo tempore,vt deponunt teſtes, debent interpretari,vt ad concordiam reducuntur,d.351.n.31

Succeſſor *in officio Notariatus poteſt prædeceſſoris ſui ſcripturas publicare ſine citatione,& decreta,alijſque requiſitis,d.3. n.1.d.59.n.4*

Et eſſe ſucceſſorem ſtatur aſſertioni ipſius extrahentis,dicta d.3. n.4 & dicta d.59.n.5

Locationi quando teneatur ſtare,vide in verba Locatio.

Non poteſt iuuari ex poſſeſſione ſui authoris, qui erat in mala fide d.249.n.1

*An,& quando teneatur ad penſiones decurſas de tempore anteceſſoris,vide in v.*Penſio.

Succeſſori in beneficio an competat manutentio ex ſola poſſeſſione anteceſſoris,vide Manutentio.

Et an ad effectum obtinendi manutentionem contra ſucceſſores, & hæredes, ſuffragetur poſſeſſio acquiſita contra illorum authores,vide ibidem.

Singularis quando poſſit agere de euictione,necne vide Euictio.

Succeſſorem ſingularem afficiūt depoſitiones teſtium,d.535.n.1

Item etiam ſcripturæ,& inſtrumenta,ibidem n.2

In ſucceſſorem ſingularem an, & quomodo tranſeat actio ſpolij competens authori,vide in verbo Spolium.

*Contra ſucceſſorem an,& quando poſt mortem defuncti declarari poſſit caducitas,quæ non fuit declarata in eius vita, vide in v.*Caducitas.

Succeſſori ita demum nocet confeſſio authoris, ſi ſucceſſor indigeat,vel vti velit iure ipſius authoris,d.13.n.2

Succurrendum *magis eſt ei,qui agit de damno euitando,quàm alteri tractanti de lucro faciendo,d.439.n.9*

Summa. *In maiori ſumma ineſt minor, & quando hæc regula admittatur,vide in v.*Maior.

De diuerſis ſummis teſtes deponentes, cenſeri debent conteſtes in ſumma minori,in qua concordant, & illam probant, vide in verbo Teſtes,concl.2

Quot ſunt ſummæ in ſententia contentæ, tot cenſentur ſententiæ,

vide

Digitized by Google

Vide in verbo. Sententia.
Summariè procedițur in actione in factum, ſeu rei iudicata, de. 545. num. 4
Etiam vbi ſummariè, & iuris ordine non ſeruato proceditur, eſt neceſſaria citatio, ibid. n. 5
Summariè ſi ſit commiſſa cauſa, non attenditur quid petierit actor, ſed quod apparet illi deberi, deciſ. 176. num. 2. & Adn. ibid. n. 12
Et ideò inter mercatores non attenditur quid petitum, ſed quod probatum fuit, Adn. ibid. d. n. 12
Summarium. In ſummarijs agens ex vna cauſa, ſi probet ex alia, obtinere debet, dec. 270. n. 6
Teſtes examinati etiam in iudicio ſummario, quando fuerunt plenariè examinati, probant in plenario, vide Teſtes.
Sumptum de ſumpto non facit fidem, dec. 550. n. 1
Procedit etiã ſi primum ſumptum ſit ſolemniter factum, ibid. n. 2
Alia vide in verbo Exemplum.
Sumptus litis, vide in verbo Expenſę.
Superfluitas non admittitur etiam in diſpenſatione de. 516. n. 4
Item nec in quacunque alia materia ſtricta, & odioſa, ibid. nu. 5
Vt euitetur non eſt recedendum a natura actus, dec. 85. num. 21
Ad effectum euitandi ſuperfluitatem diſcretiua loquutio oſtendit diuerſitatem rerum, vide Diſcretiua locutio.
Suppellectilia deſtinata ad vſum domus, an veniãt appellatione mobilium attento communi vſu loquendi, v. de. 257. n. 10
Supplementum legitimæ, vide in verbo Legitima.
Supplicatio attendenda eſt tanquam matrix ad effectum ſubreptionis, deciſ. 108. n. 11. & latè Adn. ibid. n. 16. vbi quid ad effectum iuſtificationis.
An præſumatur porrecta ab eo, vel de mandato illius, qui pro oratore in ea eſt nominatus, vide dec 531. num. 19
Per porrectionem ſupplicationis, in qua petitur noua prouiſio, non admittitur poſſeſſio ciuilis ante regiſtrationem dictæ ſupplicationis, de. 61. n. 2
Sola probat abſque literis, quando non agitur de canonizatione, dec. 540. n. 6. & Adn. ibid. n. 8
Item ſola ſupplicatio ſufficit ad effectum obtinendi abſolutoriam licèt ſecus ſit ſi agatur ad effectum adiudicatiuis, Adn. ibid. num. 9
In ſupplicatione ſi ſit expreſſa narratiua intruſionis, ſeu quod quis ſine legitimo titulo detineat beneficium, eget iuſtificatione, ſecus autem ſi ſit appoſita in literis ad euitandam ſolutionem annatæ, dec. 577 n. 6. & latiùs Adn. ibid. n. 7
Suppreſſio non poteſt fieri ſine iuſta, & legitima cauſa, de. 483. n. 2. & latè Adn. ibid. n. 8
Tendit ad diminutionem cultus Diuini, d. dec. 483. n. 1
Suſpenſio intelligitur commiſſa prout de iure, & maximè quando adeſt clauſula (prout iuris) deciſ. 378. n. 2
Petitorij, vide in verbo Petitorium.
Per ſuſpenſionem vnionis cenſetur facta ſufficiens mentia de vnione, de. 150. n. 9. Et de clauſulis ſuſpenſiuis vnionum, vide ſub verbo Clauſula per ceſſum, vel deceſſum.
Suſpicio fraudis ceſſat in his, quæ palã, & publicè fiũt. v. Fraus
Iudicis ex quibus tollatur, & an ſufficiat pro recuſatione, vide in verbo Recuſatio.
Notarij ceſſat ex donatione alterius adiuncti, dec. 327. num. 7
Contrarium alias Rota tenuit, prout in Adn. ibid. ſub n. 16
Simulationis, quando dicatur ceſſare, vide quæ dicta ſunt de illius præſumptione in verb ſimulatio.
Sola ſuſpicio ſufficit, vt non ſit fides adhibenda ſcripturæ, vbi ciuiliter agitur, d. 546. n. 11. & vide plura de hac concluſione in Adn. ibid. ſub n. 17
Suſpicio ſiniſtra ſi ceſſet, & de veritate appareat inſtrumentum probat ad commodum Notarij rogati, vide Inſtrumentum.
Suum eſt dictio indicatiua dominij, d. 115. n. 6
In ſuam quando cenſeatur agnita filia per teſtatorem, vide Filia
Synodalis etiam conſtitutio tollere non poteſt appellationem, v. Appellatio.
Synodus. Vocatio ad Synodum non probat ſubiectionem, niſi conſtet, quod fuerit quis vocatus vti ſubiectus, & quod etiam vocatus paruerit, d. 17. n. 3

T

TAbellarius. Vſus Tabellariorũ attenditur in calculanda dieta legali, vide in verbo Dieta.
Tacitum. Renunciatio tacita non debet plus operari, quàm expreſſa, vide Renunciatio.
Taciturnitas. An ex taciturnitate longi temporis, cenſeantur remiſſi fructus, vide in verbo Fructus.
Ex taciturnitate plurium annorum poſtquam quis factus eſt maior, an, & quando inducatur ratificatio, vide Ratificatio.
Talis præſumitur actus, qualis à facientibus denominatur, & quando hoc non procedat, vide in verbo Actus.
Talis quis præſumitur, qualis in matricula reperitur deſcriptus, 372. n. 4
Tamen, eſt dictio aduerſatiua, d. 85. n. 9
Aduerſatur autem in eodem genere, & retentis eiſdem terminis, ibid. n. 10
Tanquam, eſt dictio, quæ denotat ſimilitudinem, & improprietatem, d. 467. n. 12
Taxa non excuſat à mala expreſſione valoris, quando non fuit narratus ſecundùm communem æſtimationem, d. 490. n. 5
Taxatiua excludit omnia alia præter expreſſa, d. 465. n. 5
Abſque dictione taxatiua ſi creditor confiteatur ſe creditorem de certa ſũma, non cenſetur fateri ſibi plus nõ deberi, d 317. n. 4
Sine taxatiua teſtis deponens de decem non excludit quindecim, & an, & quando hoc locum habeat d. 289. n. 9
Tempus determinatum importat contrariam diſpoſitionem finito dicto tempore. d. 398. n. 12.
Et ideò finito tempore cõceſſionis eſt locus deuolutioni, vide Deuolutio in princ.
Et ad tempus factum legatum finito tempore conſolidatur cum proprietate, vide Legatum.
Et lapſo tempore retrouendendi emptor non tenetur amplius retrouendere, vide in v. Retrouendendi.
Et ſub vno tempore facta ſubſtitutio ad aliud tempus, non trahitur etiamſi ſit vulgaris, & directa, vide Subſtitutio.
Et executor grauatus alicui tradere poſt tempus, medio tempore percipit cõmodum ex legato, vide Executor teſtamẽtarius
Futurum tempus verba denotantia, an includant præteritum, vide in v. Futurum.
Futuri temporis verbo appoſitum gerundium, conditionem importat, vide Gerundium.
Litis motæ tempus non detrahitur ex 30. annis, ex quorum lapſu iuſtificatio præſumitur, & ad hunc effectum tempora coniunguntur, vide in v. Iuſtificatio.
Litis tempus quando ſit detrahendum ad effectum antiquitatis inſtrumenti, vide in v. Lis
Non currit tempus ſtante lite, d. 94. n. 10
Et ideo lite pendente non eſt locus deuolutioni, ibid. d. nu. 10. & vide Deuolutio.
Nec volenti retrahere currit tempus ad deponendum pendente litem ſuper vicinitate, vide in v. Retractus, vbi etiam vide alios plures ſimiles caſus, quibus non currit tempus ad retrahendum.
Nec pendente lite ſuper beneficio obtento, currit tempus ad ſe promouendũ ad ordines Sacros ratione dicti beneficij, Adn. ad d. 451. n. 9
Nec tempus decreti de dimittendo primum incompatibile pendente lite ſuper ſecundo obtento, Adn. ibid. n. 10
Item impedito non currit tempus, vide Impeditus.
Et in quibus caſibus ſubducendum ſit tempus impedimenti, vide in v. Impedimentum.
Non probatur tempus per teſtem alternatiuè de tempore deponentem, d. 359. n. 3

Nec

Digitized by Google

Nec per teſtem non præciſè deponentem, ſed per dictionem (in circa) dec.344.n.6 & adn.ibid.n.8

Probatio dubia etiam reſpectu temporis non releuat, d.290.n.4

Maximè vbi agitur de reprobando teſtes, tunc enim tempus non dubitatiuè, ſed præciſè debet probari, ibid.n.5

Reſpectu temporis memoria eſt ſenſus proprius, & proportionatus in teſte deponente de ſuo iudicio, ibid.n.10

De tempore ſi non recordetur teſtis, cenſetur quicquid de tempore deponit, dubitatiuè deponere, ibid.n.1

Principium temporis vnde fieri debeat dinumeratio, ſi teſtis ignoret, non poteſt deponere de tempore, dec.344.n.7

De tempore dubitatiuè, & confusè deponens teſtis dicitur conteſtis cum alijs teſtibus deponentibus de præciſo tempore, d.dec. 290.n.7.d.dec.344.n.13

Et non dicitur diſcordare ab alijs deponentibus de certo tempore, dec.399.n.8

In tempore etiam teſtes debent iudicari conteſtes, d.deciſ.344 num.2

Vt de tempore diuerſo, & ſucceſſiuo deponant teſtes interpretari debeat, vt ad concordiam reducantur, dec.351.n.31

Et per temporum diſtinctionem ſaluari debet contrarietas teſtium, dec.487.n.1.& 4.dec.547.n.2

Et ſi non apparet, quod teſtes deponant de eodem tempore, contrarietas in illis cuitatur, dec.558.n.3

Temporis lapſus an ſolus ſufficiat ſine obſeruantia ad præſumendam conſenſum, vide Obſeruantia.

Tempore licito præſumitur capta poſſeſſio, vt euitetur caducitas, vide Caducitas.

Termini nulliter, & malè tenti ſanantur per Innocentianam, dec.156.n.1

Sufficit, quod à die commiſſionis tot dies effluxerint, quot requirantur pro eorum ſeruatione, d dec.156.n.2.& adn.ibid.n.10

Subſtantiales, vt ſanentur, ſufficit; quòd interuenerint tot audientiæ, vt potuerint ſeruari, dec.280.n.7

Subſtantiales, quando ſunt malè ſeruati eorum defectus ſanatur ex reiteratione, quæ fit in citatione ad ſententiam, de.70.n.9

Territorium probatur ſignis iuriſdictionalibus, puta exactione gabellæ, & ſimilibus, dec.487.n.4

Ad bona ſita extra territorium an extendatur ſtatutum excluſiuum fœminarum, v. Statutum excluſiuum fœminarum.

Ratione rerum, quas in aliquo territorio quis ſubijcitur iuriſdictioni loci, vide Iuriſdictio.

Tertius allegare an poſſit continuationem poſſeſſionis, & an ei ſuffragetur, vide adn.ad dec.307.n.24

An autem, & quando liceat allegare poſſeſſionem tertij ad excludendam poſſeſſionem alterius, vide in verbo Poſſeſſio, ſub verſ. Inſtrumentalis.

Citari poteſt, ſi in commiſſione adſit clauſula (omneſque alios) dec.94.n.3

Non attentat. Quod tamen non procedit, quando tertius habet cauſam à patre, quæ eſt in lite, dec.14.n.6

Opponere non poteſt de nullitate, & iniuſtitia ſententiæ, cui condemnatus paruit, dec.582.n.6

Venire poteſt pro ſuo intereſſe ad cauſam cum alio cœptam, itaut acta iam facta, & ſententia ipſum afficiant, perinde ac ſi cum ipſo emanaſſent, dec 303.n.1

Quod procedit tàm in tertio, qui venit ad defendendum alterum ex litigantibus, quàm in eo, qui venit iure proprio, ibidem numero 2

Veniens ad defendendum alterum ex litigantibus non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis, ille autem, qui venit iure proprio poteſt nouum iudicium inchoare, & etiam poteſt, ſi vult venire in ſtatu, & terminis, ibid.n.3

Veniens ad cauſam ex proprio iure independenter à iure collitigantium, poteſt venire, prout in prima ſi vult, ſi verò veniat defendendo, vel adhærendo, non poteſt venire, niſi in ſtatu, & terminis, adn.ad dec.259.n.4

Qui profitetur velle denuo venire ad cauſam ex iure ſuo principaliter diuerſo à iure collitigantium, non poteſt impedire proceſſum iam inter alios inchoatum, quando ſua non intereſt, dec. 396.n.2

Inchoans iudicium de nouo admittitur in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur iudicium, dec.354.n.8

Veniens ad cauſam pro ſuo intereſſe, non poteſt mutare naturam, & ſtatum iudicij, dec.576.n.7

Veniens ad cauſam in ſtatu, & terminis, in quibus reperitur, facit ſuas omnes probationes, & acta iam facta, perinde ac ſi eſſent contra ipſum nominatim facta, d.dec.259.n.1.& adn. ibid.n.3

Limitatur prout in adn. ibid, ſub n.6

Tertio venienti ad cauſam in ſtatu, & terminis commiſſio ſuffragatur, dec.94.n.5

Veniens ad cauſam prout in prima, non in ſtatu, & terminis, acta iam facta illum non afficiunt, & quando dicatur venire, prout in prima, adn.ad d.dec.259.eod.n.3

Non afficitur tertius ex actis iam factis, quando venit excludendo ius vtriuſq; partis, adn.ad d.dec.259.n.7

Vt acta iam facta tertium afficiant, neceſſe eſt, quòd conſtet de illius admiſſione ad cauſam, dec.303 n.4

Non afficitur ex actis iam factis, niſi expreſsè fuerit per Iudicem admiſſus, adn.ad d.dec.259.n.5

Sufficit tamen tacita admiſſio, quæ deducitur ex eo, quod faciat aliquos actus reſpicientes merita cauſæ d.dec.303.n.5

Et ſufficit, quod ſit obtentum decretum compulſorialium generalium, ibid.n.6

Ad effectum afficiendi tertias perſonas ſententia, & probationes pari paſſu ambulant, dec.535.n.9

Tertij ius opponi non poteſt, dec.473.n.15. & vide alia de hoc in verbo Exceptio.

Tertio an præiudicet confeſſio, vide Confeſſio.

Et an ei præiudicet res inter alios acta, vide ſub verbo Res.

Et idem in tranſactione, vide Tranſactio.

Prout pariter de alijs, idem vid. in ſuis particularibus materijs.

Contra tertium an poſſit agi via executiua, vide Executiua.

Contra tertium an poſſit agi ſpolio per reſignantem, v. Spolium.

Et an ſpolium à tertio commiſſum repellat ab agendo, vide ibid.

Ex ſolutione facta per tertium, an acquiratur quaſi poſſeſſio exigendi contra aliquem ſine mandato, & ſcientia principalis, vide ſub verbo Exactio.

Teſtamentum extare non probatur ſufficienter per publicam vocem, & famam, dec.81.n.1

Non fuiſſe conditum redditur valdè veriſimile, ex eo, quia per longum tempus fuit repertum, nec fuerunt examinati teſtes in eo rogati, ibid.n.4

Probatio tenoris teſtamenti requirit eandem probationem, quæ requiritur in ipſo actu teſtandi, ibid.n.2

Fieri non poteſt à Religioſis, prout ſunt Milites Hieroſolymitani, vide in verbo Hieroſolymitani milites.

Nec à Monacho, etiam ſi fiat Epiſcopus, vide Monachus.

Impugnans teſtamentum facit ſe indignum omni commodo hæreditario, dec.271.n.13

Impugnari in totum an poſſit teſtamentum per fratrem, cui in eo aliquid minus legitima eſt relictum inſtituta turpi perſona, an verò dictus frater agere potius debeat ad ſupplementum legitimæ, vide dec 271.n 19

Nullum vt ſit teſtamentum, in quo frater eſt præteritus inſtituto ſpurio, dictus ſpurius reputatur turpis perſona, ibid.n.17

In quo frater eſt præteritus inſtituta turpi perſona, an ſubſtineatur per clauſulam codicillarem, v.d.dec.271.n.20

Teſtamento annullato ex præteritione fratris turpi perſona inſtituta, non conſeruantur legata ex communi opinione contra Afflict. ibid.n.6

Nullum ex cauſa præteritionis dici non poteſt per legitimatum, cum clauſula (ſine præiudicio venientium ab inteſtato) dec.135.n.7

Annullari ex capite præteritionis non poteſt teſtamentum pro

b nepo-

nepotes patre viuente, ſed ſolùm poſſunt illud quærelare, vide in verbo Quærela.

Ad annullandum teſtamentum prodita eſt querela inofficioſi, v. ibidem.

Nullum eſt teſtamentum, in qua eſt inſtitutus filius, & tanquam filius, qui tamen non eſt filius, dec.271.n.21. & adn.ibidem ſub n.29

Quod procedit etiam ſi inſtitutio ſit cum clauſula (ſiue ſit filius, ſiue non ſit filius) adn.ibid.eod.n.29

Vt reuocetur teſtamentum, requiritur aliud teſtamentum, cum hæredis inſtitutione, vel quod teſtator caſſando teſtamentum dicat velle ab inteſtato decedere, dec.446 n.1

Limitatur non procedere, vbicumq; reuocatio facta eſt fauore venientium ab inteſtato, ibid.n.2

Et ad hunc effectum non eſt neceſſe, quod teſtator in reuocatione expreſſè dicat, quod velit decedere ab inteſtato, ſed ſufficit, quod tacitè colligatur illum velle decedere inteſtatum, ibid. num.3

Inter ſuccedentes autem ab inteſtato ſufficit quomodocumque voluntatis teſtatoris inditium, ibid.n.4

Reuocatio teſtamenti tenet abſq; eo, quod ſequatur declaratio voluntatis decedendi ab inteſtato, ſtante clauſula codicillari, ibid n 6

Et præſertim quando eſt adiecta clauſula (omni meliori modo) ibid.n.7

Reuocatio teſtamenti tenet, quando eſt facta verbis prægnantibus, etiam ſi expreſſè non dicat teſtator, quod velit ab inteſtato decedere, ibid.n.8

Subſtinendum non eſt teſtamentum contra expreſſam voluntatem teſtatoris, qui illud expreſſè reuocauit, ibid.n.9

Reuocatio teſtamenti eo magis eſt ſubſtinenda, quando in eo filij erant inæqualiter inſtituti, & attenta reuocatione æqualiter ſuccedunt, ibid.n.10

Reuocatio teſtamenti eo facilius admittitur, quando apparet, quod illud proceſſit ex quadam indignatione teſtatoris, ibid. num.11

Reuocatio teſtamenti facilius intrat, quando non agitur de reuocanda inſtitutione, ſed de reuocatione legatorum, aut fideicommiſſorum, d.dec.446.n.12

In materia reuocationis teſtamenti eſt attendenda obſeruantia, ibid.n 13

Teſtamenti pars vna aliam declarat, quando ſubeſt eadem ratio, dec.236.n.13.dec.514.n.8

Ex teſtamento capere an poſſit filia, quæ renunciauit hæreditatem paternam, vide Renuntiatio.

Ex teſtamento an poſſint capere fœminæ, & filiæ excluſæ per ſtatutum ab inteſtato, vide in verbo Statutum excluſiuum fœminarum.

Ex teſtamento commodum ſentiens non poteſt negare in eo narrata, dec.556.n.2

Habita ex teſtamento imputantur in legitimam, & quomodo hoc amplietur, vide in verbo Legitima.

Prætendens ſe in aliquo teſtamento vocatum, id probare debet, dec.433.n.1

Et ad illum excludendum ſufficit dicere, ſubſtitutio de te non loquitur, vel, caſum illum non comprehendit, ibid.n.2

Ex verbis teſtamenti probatur negatiua non factæ ſubſtitutionis, ibid.n 3

Teſtator grauatus fideicommiſſo ad fauorem hæredis à ſe inſtituti in teſtamento poteſt in præiudicium d.hæredis de d. fideicommiſſo diſponere, dec.556.n.3

Diſpoſuiſſe de bonis fideicommiſſo ſubiectis an, & quando dicatur, vide adn.ad dec.102.n.10

Præſumitur diſpoſuiſſe, & fideicommiſſo ſubieciſſe ſolùm bona ſua, non autem hæredis, dec.225.n.7

Et maximè quando adeſt genitiuum (ipſius teſtatoris) ib.n.8

Præſumitur magis voluiſſe grauare fideicommiſſo nepotes, quàm filios, dec.315.n.14

Non eſt veriſimile, quod voluerit eſſe deterioris conditionis eos, quos magis dilexit, quàm minus dilectos, dec.301.n.7

Illud, quod teſtator veriſimiliter diſpoſuiſſet, cenſetur diſpoſitum, d.dec.301.n.9.de quo etiam vide adn.ibid.ſub n.17

Non præſumitur voluiſſe facere diſpoſitionem illuſoriam, quæ effectum ſortiri non poſſet, dec.358.n.5

Præſumitur conformare cum diſpoſitione iuris communis, dec. 56.num.5

Præſumitur conformare ſenſum ſuum cum ſenſu legis, d.301.n.6

Teſtatoris intentio, in quem dirigatur eſt attendendum, non autem cum qua loquatur, dec.544.n.23

Teſtatoris opinio attendenda eſt ad interpretandam eius voluntatem, ibid.n.3

Teſtatoris voluntas facit tranſmiſſibile, quod ex ſui natura non eſt tranſmiſſibile, & è contra, & ſufficit voluntas tacita, & coniecturata, vide ſub verbo Tranſmiſſio.

Teſtatoris voluntas interpretatur iuxta Statutum, dec.464.n.8

Eodem modo, quo voluntas teſtatoris eſt interpretanda voluntas ſtatuentium, dec.398.n.10

Teſtatoris voluntas ſaluari debet eo modo, quo melius ſaluari poteſt, non offerendo iuris regulas, dec.102.n.7

Teſtatoris voluntas vbi deficit, nihil operatur clauſula codicillaris, dec.271.n.12

Ad conſeruandam teſtatoris voluntatem tendit clauſula codicillaris, ibid.n 10

Actus potiùs iudicari debet nullus, quàm quid fiat contra voluntatem teſtatoris, dec.338.n.11

Ad teſtatoris voluntatem declarandam, verba ſunt maximum teſtimonium veritatis, dec.301.n.5

Teſtatoris vſus loquendi attendendus eſt pro declaranda eius voluntate, dec 495.n.8.dec.544.n.12

Teſtatoris verba magis recipiunt interpretationem ſecundum conſuetum modum loquendi teſtatoris, quàm ſecundùm ipſorum proprietatem, d.dec.544.n.30

Teſtatoris verba quoties in ſenſu proprio non poſſunt operari, improprientur, vt eius voluntas ſortiatur effectum, dec.66.n.7

De voluntate teſtatoris teſtis veriſimiliter informatus, eo, quia teſtator omnia faciebat de eius conſilio, multum probat, d.dec. 544.n.17

In teſtatoris hæreditate bona fuiſſe, probatur ex teſtibus, & ex æſtimatione facta inter partes, dec.226.n.1

Teſtatoris hæreditas non eſt inconueniens, quod ſit diuiſa inter plures, vide Hæreditas.

Ad teſtatorem à lege valet argumentum, vide Argumentum.

Teſtatus. Pro parte teſtatus, & pro parte inteſtatus quis decedere non poteſt, dec.542.n.6

Alia, vide in verbo Inteſtatus.

Teſtes côteſtes præſumuntur, niſi probentur ſingulares, d 390.n.9

Deponentes de diuerſis ſummis cenſeri debent conteſtes in ſumma minori, in qua concordant, & illam probant, dec.558.n.2 & adn.ibid.n.9

Conteſtes debent iudicari etiam in tempore, dec.344.n.2

Contrarij ad inuicem ſunt ſuſpecti, dec.510.n.2

Contrarij non dicuntur ex eo, quod vnus plus altero deponat, dec. 351.n.22 dec.578.n.4

Item contrarietas non poteſt conſiderari in duobus teſtibus, quando vnus ſimpliciter affirmat, alius deponit de credulitate, dec. 558 n.4.& 5

Si vnus teſtis non deponat de aliqua qualitate, de qua deponit alius, qui fuit præſens eidem actui, non ideò tollitur ei fides, quia fortaſſe non aduertit, aut non audiuit prout aduertit, & audiuit alter, dec 351.n.32

Conciliandi ſunt ad inuicem, dec.309.n.2

Contrarietates teſtium, quammaximè fieri poteſt, ſunt conciliandæ, dec.351.n 38

Ad concordiam ſunt reducendi teſtes quantum fieri poteſt, dec. 344.n.14

Et omnibus modis ſunt ad inuicem côcordâdi, adn.ad d.230.n.9

Et

Digitized by Google

Et vt teſtes à contrarietate defendantur, omnis poſſibilis interpretatio fieri debet, dec.558.n.7. dec.578.n.7

Quod maximè procedit, quando contrarietas non eſt circa ſubſtantialia, & circa negotium principale, dec.558.n.8. & adnot.ibid.n.10. vbi quod contrarietas circa accidentalia non attenditur.

Contrarietas in teſtibus circa ſubſtantialia vitiat eorum depoſitionem, dec.298.n.3

Quando autem contrarietas non eſt circa id, quod principaliter quæritur, non elidit eorum depoſitiones, dec.248.n.13

Et teſtis contrarius circa accidentalia, non circa ſubſtantialia non repellitur, dec.351.n.29

Nec eſt attendenda contrarietas teſtis, quæ non concernit ſubſtantiam, dec.547.n.9. & adn.ibid.n.10

Contrarietas in teſtibus euitatur, ſi non apparet, quod deponant de eodem tempore, dec.558.n.3

Ad concordiam, vt reducantur teſtes interpretari debent, vt deponant de tempore diuerſo, & ſucceſſiuo, dec.351.n.31

Et teſtium contrarietas ſaluari debet per diſtinctionem temporum, dec.487.n.1 & 4. dec.547.n.2

Item vt teſtes reducantur ad concordiam præſumitur pluralitas actuum, dec.390.n.10

Vnius teſtis depoſitio alium non deſtruit, ſi poſſunt aliqua via ad concordiam reduci, dec.130.n.1

Vbi autem contrariæ depoſitiones teſtium ad concordiam reduci non poſſunt, quæ depoſitio ſit attendenda, vide infra ſub verſ. Teſtium prima depoſitio, *vbi agitur, quando ſit attendenda prima, vel vltima depoſitio.*

Ad concordiam reduci non poſſunt teſtes, quando ſibi manifeſtè contradicunt, dec.298.n.6

Item nec quando concordia non eſt probabilis, nec conſonant verbis, nec veritati, ibid.n.7

Sibi ipſi teſtis contrarius difficiliùs ad concordiam reducitur, quàm ſi contrarietur cum alio teſte, d.dec.298.n.8

Contrarius ſibi ipſi non dicitur ſi deponat ſe audiuiſſe, & interrogatus de ſcientia dicat neſcire, dec.547.n.1.3.4. & 7

Poteſt enim eſſe, quod in diſcurſu examinis de aliquibus recordetur, de quibus in principio non recordabatur, ibid.n.8

Conciliari poteſt, quando modò dicit ſe ſcire, & modò neſcire, dec.248.n.14. & vide adn.ibid.ſub n.16

Et non repellitur, licèt neget ſe ſcire, quod per prius affirmauerat, quando factum erat magis recens, tunc enim potuit benè ſcire, & poſtea tractu temporis obliuiſci, dec.194.n.4

Et in teſte potius præſumere debemus obliuionem, quàm dolum, ibid.n.6

Et hoc caſu teſtis ſic deponens intelligi debet, quod neſcint aliter, quàm iam dixerit, dec.487.n.3. dec.547.n.5

Et ſi dicat ſe ignorare ea, de quibus ſupra depoſuerat, intelligi debet ſe ignorare præter id, de quo ſupra depoſuit, deciſ.578 num.8

Quod procedit etiam ſi primo loco dicat ſe ignorare, & poſtea de eodem interrogatus affirmatiuè deponat, ibid.n.9

Et qui depoſuit de reputatione, ſi poſtea dicit ſe neſcire, intelligi debet de ſcientia certitudinali, dec.487.n.2

A contrarietate eo magis euitatur teſtis, ſi deponit de diuerſis factis, d.dec.547.n.6

De vniuerſitate non probant ad fauorem vniuerſitatis, quando habent intereſſe, quod illos vti ſingulos reſpicit, dec.340.n.1 & ſub n.8. & latiùs adn.ibid.n.14

De vniuerſitate non repelluntur, quando cauſa agitur vniuerſitatis nomine, d.dec.340.n.2

De vniuerſitate ſunt admittendi, quando negotium principaliter non ſpectat ad vniuerſitatem, ſed in conſequentiam, ibidem num.3

Imò non repelluntur, etiam ſi agatur principaliter de intereſſe vniuerſitatis, ibid.n.5

Et dato, quod non ſint integri, numerus ſupplet, ibidem n.6

Et ſuper iure paſcendi non dicuntur habere intereſſe ſuper hoc iure, quando ſoluunt mercedem pro paſculo, ibid.n.11

Prout nec etiam, quando ius paſcendi venditur per vniuerſitatem, ibid.n.12

Examinari an, & quando poſſint de nouo poſt dictum teſtificata, & publicatas atteſtationes, vide Examen teſtium.

Vbi etiam, quando dicantur validè, vel nulliter examinati.

Examinari vt ſe teſtes patiantur licet vti iuſſu, pretio, & precibus, dec.351.n.24

Examinati in vno iudicio maximè probant etiam in alio contra illam perſonam, quæ in examine fuit citata, dec.252.n.5

Examinati in iudicio antiquo probant per modum iurium, abſq; exhibitione totius proceſſus propter antiquitatem, d.535.n.7

Antiquum verò in materia teſtium dicitur, quando excedit 50. aut 60. annos, dec.383.n.3. & latè adn.ibid.n.7

Examinati inter Religionem Hieroſolymitanam, & patrem ſuper materia impuritatis, probant etiam inter eandem Religionem, & filium, dec.498.n.6

Examinati ſuper ſtatu perſonæ faciunt ius, & probant quoad omnes, ibid.n.9

Examinati vt non dicantur inter diuerſas perſonas, ſufficit, quod perſona non ſit omnino alia, ibid.n.8

Examinati ſecundo loco referre ſe poſſunt ad primum examen nullum, vide Examen teſtium.

Examinati ſuper exceptione non probant, vbi per viam actionis proceditur, dec.535.n.16

Examinati in poſſeſſorio non probant in petitorio, dec.357.n.2. & adn.ibid.n.6. dec.535.n.13

Hoc non procedit, quando fuerunt plenariè examinati, quia tunc etiam examinati in iudicio ſummario, probant in plenario, d.dec.535.n.14

Nulliter examinati præſtant ſufficientem fumum pro conceſſione remiſſoriæ, dec.163.n.1. & adn.ibid.n.10. dec.562.n.4. & adn.ibid.n.6

Et turbidam reddunt iuris præſumptionem, dec.96.n.4

Pro ritè, & rectè examinatis habentur in odium partis præſtantis impedimentum, dec.327.n.11

Inhabiles etiam teſtes admittuntur ad probandum factum iuxta domeſticos parietes, dec.351.n.7

Inhabilitas, & habilitas teſtium de tempore depoſitionis inſpicitur, ibid.n.33

Mortui etiam nulliter examinati ex æquitate fidem faciunt, dec.434.n.5. & adn.ibid.n.18.

Mortui quando ſunt teſtes non attenditur defectus illorum publicationis, vide infra in v. Teſtium publicationis defectus.

Non requiruntur teſtes in actibus iudicialibus, vide ſub v. Acta.

Non ſolent adhiberi teſtes, nec etiam confici inſtrumenta, quando partitæ ſunt modicæ, dec.566.n.1

Quando requirantur teſtes, necne ad hoc, vt ex atteſtatione Notarij probetur executio citationis, vide Citatio.

Præferendi ſunt teſtes, qui habent pro ſe aſſiſtentiam iuris communis, dec.51.n.2

Et qui habent pro ſe præſumptionem iuris, dec.472.n.3

Et magis probant teſtes deponentes id, quod ius commune diſponit, quàm alij, dec.449.n.5

Item deponentes de ſcientia, præferuntur deponentibus de publica voce, & fama, ibid.n.6

Item deponentes ſpecificè præferuntur loquentibus generaliter, ibid.n.8

Item præferendi ſunt teſtes non intereſſati, & deponentes per meliores rationes, & cum aſſiſtentia ſtyli, & conſuetudinis generalis, dec.100.n.4

Item plures præferendi ſunt paucioribus, ibid.n.3. dec.322.n.6 dec.449.n.4. & dec.472.n.2

Item in concurſu alijs præferuntur veriſimiliora deponentes, dec.239.n.2

Item magis probant teſtes, qui ſe oculis Iudicis ſubiecerunt, dec.230.n.6

Item duo deponentes de metu, præferuntur mille deponentibus

Digitized by Google

de libera voluntate,dec.326.n.46
Item teſtis Sacerdos eſt maiori fide dignus, quàm laicus, vide infra de Teſte Sacerdote.
Deponentes de affirmatiua,an, & quando præferantur deponentibus de negatiua,vide Affirmatiua.
Singulares an,& quando probent,vide in v.Singularis.
Et de ſingularitate teſtium,vide in verba Singularitas.
Teſtis alloquutus, qui fuit cum parte aduerſa,redditur ſuſpectus, dec.570.n.3
An probet teſtis contra inducentem , & an inducens opponere poſſit contra perſonas teſtium,& ſimilia,vide Inducens.
Deponens de auditu non probat,dec.517.n.14.dec.572.n.3
Et nullam fidem facit,dec.379.n.1
Et maximè in criminalibus,d.dec.517.n.15
De auditu à parte aduerſa nihil probat,dec.570.n.2
De auditu,auditus fidem non meretur,dec.432.n.1
De auditu ſi non dicat audiuiſſe ante motam litem non probat,d. 517.n.16
De auditu teſtes deponentes faciunt præſumptionem,& adminiculum,dec.248.n.6
Et an transferant onus probandi, vide adn.ad dec.572.n.5
Audiuiſſe ſi teſtis deponat non dicitur ſibi contrarius, ſi interrogatus de ſcientia dicat neſcire,v.ſupra de teſtibus cõtrarijs.
Deponens de ætate alicuius probat, licèt non recordetur de anno natiuitatis,dec.290.n.12
Deponẽs de credulitate non probat,d.517.n.17.& d.578.n.12
Quod procedit,etiam ſi dicat ſe ita credere, & pro certo habere, dec.472.n.6
Et etiam ſi dicat ſe pro firma credere,dec.517.n.18
Licèt autem teſtes de credulitate deponentes concludenter non probent, efficaciſſimum tamen præſtant iudicium , maximè in materia difficilis probationis,dec.427.n.5
Deponens de decem ſine taxatiuè,non excludit quindecim,& an, & quando id locum habeat,dec.298.n.9
Deponens de eius iudicio probat , quando iudicium eſt coniunctum cum ſenſu viſus,dec.427.n.6
Item quando iudicium eſt iunctum cum ſenſu corporis,qui ſit correſpondens,& proportionatus,dec.290.n.9
Licèt autem teſtes deponentes de eorum iudicia concludenter non probent ,efficaciſſimum tamen præſtant iudicium , maximè in materia difficilis probationis,d.dec.427.eod.n.5
Deponens de tempore , quando dicatur illud probare,necne, & quomodo ſit probandum tempus ad reprobandum teſtes, vide in verba Teſtes.
Deponens de tractatu non probat,adn.ad dec.168.n.6
Deponens de viſu,quando probet,necne, vide nonnullas concluſiones,infra ſub verſ.Vnicus.
Deponens ſi dubitatiuè non poteſt redargui de falſitate, vide infra vbi agitur de teſte falſo.
Dubitatiuè deponere dicitur deponens per dictionem (in circa) dec.290 n.3
Deponens indefinitè intelligi debet de toto ,ſi totum fuit articulatum,dec.194.n.2.& vide adn.ibid.n.25
Recipit enim teſtis interpretationem ab articulis,d.dec.194.n.3 & adn.ibid.n.26
Et ideo ſi deponant ſimpliciter de valore beneficij,cenſetur percutere tempus datæ,ſi articuli continent tempus datæ, adnot. ibid.d.n.26
Deponens (non mi ricordo d'altro) intelligitur præterea,de quibus ſupra depoſuit,dec 277.n.3.& adn.ibid.n.8
Plura alia de depoſitionibus teſtium , vide infra in v. Teſtium depoſitiones.
Falſus,& mendax circa accidentalia non repellitur,d.351.n.30
Item nec repellitur falſus , & mendax circa non ſubſtantialia, dec.194.n.9
Falſus in vno , quod non eſt de ſubſtantia negotij non deſinit eſſe fide dignus,adn.ad dec.547.n.11
Falſi non dicuntur duo teſtes ſi ſibi ad inuicem contradicant,ſed neutri eſt credendum,dec.471.numero 5
De falſitate redargui non poteſt teſtis dubitatiuè deponens, dec. 290.n.6
Vt à falſitate defendatur teſtis,admittitur omnis interpretatio, etiam impropriando verba,dec.252.n.11
Idoneus teſtis eſt quilibet , qui non reperitur ſpecialiter in iure prohibitus,dec.351.n.13
Idonei præſumuntur,donec contrarium probetur,ibid.n.1
In cauſa propria dicitur teſtis,qui ex ſua depoſitione poteſt commodum reportare,dec.42.n.2
Teſtibus de facto proprio deponentibus magis credendum eſt, de. 449.n.7
Et teſtis de facto proprio deponens maiorem fidem meretur,quàm teſtis ordinarius,dec.351.n.11
Et magis probat,dec.521.n.2.dec.544.n.18
Et maximè probat , adeò quod etiam ſi eſſet inhabilis faciat ſemiplenam probationem,dec.351.n.26
In facto proprio,quam probationem faciat teſtis, v.adn.ib.n.50
Facit pluſquam ſemiplenam probationem,dec.521.n.3
Et iunctis adminiculis plenè probat,dec.544.n.19
Etiam in quacumq; materia,dec.521.n.4
De facto proprio teſti deponenti , & benè informato attenta qualitate perſonæ,valdè deferendum eſt,dec.537.n.2
Informatus veriſimiliter de voluntate teſtatoris,eo quia teſtator omnia faciebat de eius conſilio,multùm probat, de.544.n.17
Non benè informatus nullam fidem meretur, dec.578.n.11
Inſtructus an,& quando probet,vide in verbo Inſtructi.
Intereſſatus ſi non ſit teſtis eſt alijs præferendus , vide ſupra ſub verſ. Præferendi.
Vt repellatur teſtis propter intereſſe , eſt arbitrarium Iudici quale,& quantum debeat eſſe intereſſe,dec.340.n.9
Et modicum intereſſe non repellit teſtem,ibid.n.10
Multùm creditur teſti deponenti contra proprium intereſſe, dec. 351.n.15
Iuraſſe quando præſumatur , & probetur , & alia de iuramento teſtium,vide in verbo Iuramentum teſtium .
De detegenda periurio agitur,vbi agitur de reprobando teſtes,& materia tunc ſapit obiectum , & ideo hoc caſu de facili non admittitur remiſſoria,vide Remiſſoria.
Mendax quando repellatur,necne,vide ſupra,quod dictum eſt de teſte falſo.
Non probat,vbi agit de ſui exoneratione,dec.475.n.9
Omni exceptione maior dicitur,qui eſt benè informatus,& nulla exceptione legitima repelli poteſt,dec.351.n.27
Omni exceptione maiores teſtes, qui dicantur,eſt Iudici arbitrarium,ibid.n.3
Omni exceptione maiores debent eſſe teſtes deponentes contra inſtrumentum,dec.459 n.5
Et vbi agitur de probando contra inſtrumentum,debent concludenter deponere,ibid.n.6
Item omni exceptione maiores , requiruntur ad effectum reſcindendi matrimonium,dec.351.n.2
Vbi aliàs teſtes debent eſſe omni exceptione maiores, non requiritur iſta qualitas concurrentibus aliunde adminiculis, præſumptionibus,& ſerie facti ,ibid.n.9
Præſens,quod teſtis eſſe potuerit in omnibus locis,in quibus actus potuit fieri,eſt impoſſibile,dec.325.n.8
Rationem reddere etiam non interrogatus tenetur teſtis deponens de impenſa funeris,cùm non cadat ſub ſenſu,de.573.n.10
Item teſtis deponens de eo,quod non eſt facti,ſed iuris , dec.517. num.19
Item deponens de negatiua,vide latè in v. Negatiua.
Item deponens de iuriſdictione,cum ea pariter ſit ijs,quæ non cadunt ſub ſenſu,dec.325.n 3
Item deponens de valore,vide Valor.
Nihil probat teſtis ceſſante ratione, in qua fundata eſt illius depoſitio,dec.510.n.5
Recuſans reſpondere ſuper interrogatorijs nihil probat,deciſione

Digitized by Google

553.numero 10. & adnotatione ibidem numero 17
Referens ſe ad aliud,non exhibito relato nihil probat, dec.510 num.3
Referens ſe ad Capitula , non probat non exhibitis Capitulis, dec.409.n.3
Referens ſe ad aliquem librum , non probat, niſi exhibito libro, dec.382.n.3
Referens ſe ad aliquas ſcripturas,non probat , niſi exhibitis ſcripturis,dec.359.n.6
Referens ſe ad articulum perinde eſt , ac ſi in indiuiduo omnes qualitates in articulo enarratas exprimat,dec.578.n.2
Et dicens in eo contento eſſe veru probat , d.dec.578.n.3.& latiùs adn.ibid.n.13
Hoc tamen non procedit in probatione immemorabilis, adn.ibidem.n.14
Referre ſe poteſt ad primum examen nullum ſi ſecundo loco examinetur,vide Examen teſtium.
Sacerdos eſt maior fide dignus,quàm laicus, dec.351.n.10
Subornatum ſe fuiſſe deponens,non probat ſubornationem quoad alios teſtes,ſed quoad ſeipſum,dec.194.n.8
Alia,vide in verbo Subornatio.
Varius non dicitur , quando vtraq; teſtificatio concludit intentionem inducentis,dec.230.n.4
Varius circa accidentalia,non circa ſubſtantialia non repellitur, dec.351.n.29
Vnicus non probat,dec.178.n.1. dec.215.n.4.dec.238.n.11
Et non probat plenè,dec.359.n.2
Amplia procedere etiam in teſte quantumuis digno,& cuiuſcumq; authoritatis,d.dec.178.n.2
Amplia etiam, vt nec probet contra inducentem , dec.215.n.5 & adn. ibid.n.9
Amplia quoq; vt non probet plenè etiam in facto proprio,decis. 439.n.6.& adn.ibid.n.14
Fallit in iudicio ſummariſſimo manutentionis,in quo ſufficit vnicus teſtis,dec.438.n.2.& adn.ad dec.160.n.3
Vnicus iunctis adminiculis probat,dec.172.n.5.& adn.ibid.n.9 vbi vide declarationem.
Et ſufficit pro iuſtificatione valoris,dec.143.n.2
Vnicus de veritate facti iunctis adminiculis , & præſumptionibus plenè probat,dec.247.n.6
Et hoc procedit in quacumq; materia,ibid.n.7
Vnicus de certa ſcientia deponens iunctus cum probatione famæ facit plenam probationem,dec.166.n.8 dec.245.n.1
Vnicus deponens de ſcientia,& famæ iunctus cum alio deponente de fama,facit plenam probationem,dec.273.n.1. & adn. ibid.n.9
Vnicus deponens de viſu,iunctis duobus deponentibus de publica voce,& fama plenè probat,deciſ.258.n.2
Vnicus de viſu cum fama,non probat abiectum,dec.322.n.3
Item non probat,quando agitur de cauſa graui,& ardua, ib.n.4
Vnicus de fama deponens eſt valdè ſuſpectus, dec.517.n.22
Teſtium *depoſitiones afficiunt ſingulares ſucceſſorē,d.535.n.1*
Teſtium prima depoſitio regulariter magis eſt attendenda,quàm ſecunda poſterior,adn.ad dec.230.n.10
Poſterior tamen ſolemnis , & iudicialis potiùs eſt attendenda , quàm prior minus ſolemnis,& extraiudicialis,d.dec.230.n.8
Limita hoc non procedere ſi prima extraiudicialis eſſet iurata, quia tunc neutri eſt dandum,adn.ibid.n.11
Item vltima depoſitio attenditur , quando prima poteſt cum ea compati,d.dec.230.n.2
Item vbi depoſitiones ſunt contrariæ , & ad concordiam reduci non poſſunt,eſt attendenda poſterior , quando pro ea ſunt maiores coniecturæ,& veriſimilitudines,ibid.n.5
In depoſitione teſtium patitur difficultatem regula, quod in maiori ſumma minor inſit,dec.298.n.4
Teſtium dicta non ſunt cauillanda,ſed adiuuanda, & ſuſtinenda pro viribus,dec.351.num.37.dec.467.n.13. dec.471.n.6 & dec.487.n.5
Præſertim ad effectum,ne ſibi contrarientur,d.dec.471.n.7
Teſtium dicta ſunt ſemper intelligenda , vt non fiat ſibi contraria,d.dec.487.n.6
Teſtium fides multùm adiuuatur ex nobilitate, dec.351.n.13
Teſtium fides ſuppletur ex numero,dec.340.n.6.& 7. dec.351 n.4.& dec.471.n.11
Quod procedit etiam ad effectum , quod cenſeantur omni exceptione maiores,d.dec.351.eod.n.4
Item procedit etiam ſi omnes patiuntur aliquas exceptiones,ſi ſunt vltra numerum trium,ibid.n.5
Teſtium fides tollitur propter inueriſimilitudinem , deciſ.510 num.4
Et contra veriſimilitudinem teſtes non ita de facili admittuntur,dec.414.n.4
Teſtium publicationem Rota non curat , prout nec quodlibet ſupremum Tribunal,dec.535.n.11
Teſtium publicationis defectus non attenditur,quando teſtes ſunt mortui,ibid.n.12
Teſtium receptor,vide Receptor teſtium.
An,& quando admittantur in teſtes accuſator,coniunctus,conſanguinei,debitor,domeſtici,famulus , Hebræus contra Chriſtianum,inimicus,Parochus pro eo , quem baptizauit, ſocius criminis,& aliæ ſimiles perſonæ , vide in ſuis particularibus materijs,ſeu verbis.
Contra teſtes non admittuntur exceptiones in poſſeſſorio ſummariſſimo,vide ſub verbo Manutentio.col.3
Quando demum,& quomodo aliquid debeat,& probatum dicatur per teſtes,require in ſuis materijs.
Teſtificata.*Poſt dictata teſtificata an , & quando de nouo teſtes admittantur,vide* Examen teſtium.
Thori ſeparatio,*vide* Separatio thori.
(Tibi.) *Hoc verbum denotat perſonalitatem, dec.516.n.7*
Titulus *ā,& quādo requiritur ad manutētionē,v* Manutētio.
Beneficij præſumitur ex tolerantia Epiſcopi,qui viſitando inquirit de titulis,non enim præſumitur Epiſcopum permittere aliquem diu ſine canonico titulo poſſidere beneficium,de.57.n.7
Coloratus an,& quando dicatur, vide latè adn.ad d.590 n.11
Coloratum titulum tribuit prouiſio Apoſtolica, d.dec.500.n.4
De tituli colore debet cognoſcere executor ſtante clauſula (amoto,) *vide* Executor Apoſtolicus.
Inualidus titulus ſi ſit productus tollit præſumptionem alterius tituli,dec.467.n.7
Inſufficiens titulus productus non excludit præſumptionem melioris tituli,quando productio ſuit à tertio facta , ſecus autem ſi ab eadem parte,adn.ad dec.353.n.19
Inficitur per regulam octauam,vide Regula octaua.
Iuſtificari an,& quando debeat in ſpolio per ſpoliatum ; vide in verbo Spoliatus.
Præcedens tollit præſumptionem iuris familiaritatis,dec.92.n.3 & adn.ibid.n.9
Etiam ſi titulus eſſet nullus,d.dec.92.n.4
Alia de hoc,vide in verbo Familiaritas.
Ex titulo præambulo præcedentis conuentionis, quis præſumitur percipere fructus,etiam ſi conuentio eſſet nulla,vide in verbo Fructus.
Quaſi titulus ſufficiat in materia præſcriptionis, vide latè adnot. ad dec.289.n.15
Errore facti ſuffultus dat legitimam cauſam præſcribendi, d.dec. 289.n.6
Habitus à non habente facultatem ſufficit ad præſcribendum, quando impetrans credidit concedentem habere facultatem, d.dec.289.n.14 & adn ibid.ſub n.15
Iniuſtus, in quo non cadit probabilis ignorantia non ſuffragatur ad præſcribendum,adn.ibid.n.16
Minus iuſtus ſufficit ad præſcribendam libertatem,& exemptionem à iuriſdictione Ordinarij,d.dec 289.n.7
Putatiuus, & inualidus iuſto errore cauſatus ſufficit ad præſcriptionem,ibid.n.8

Verùm non requiritur ad præſcriptionem, ſed ſufficit titulus putatiuus, d. dec. 289. n. 11. & adn. ibid. ſub n. 15
Etiam redactus ad non titulum in materia præſcriptionis ſuffragatur, d. dec. 289. n. 12
Titulum validum ad præſcribendum præſtat priuilegium, quod habet implicitum ſtatum validitatis, d. dec. 289. n. 4
In præſcriptione non requiritur pro bono iure præſcribentis, ſed ſolùm ad effectum eliciendi bonam fidem, ibid. n. 13
Tituli ſomnium habentes probationes, in concurſu debent præualere, dec. 412. n. 1. & adn. ibid. n. 5
Titulata poſſeſſio an præferatur non titulatæ, vide Poſſeſſio, & in verbo Manutentio.
De titulo ſuæ poſſeſſionis an quis teneatur docere, v. Poſſeſſor.
Ex titulo ſuperuenienti, etiam abſq; aliqua animi declaratione mutare quis ſibi præſumitur cauſam poſſidendi, vide in d. ver. Poſſeſſio.
Parem titulum ſi habeant plures prouiſi, procedendum eſt ordinariè, non executiuè, dec. 46. n. 6
Super titulo ſi ſit lis, agitur de quaſi dominio, dec. 335. n. 3
Tolerantia Epiſcopi, qui viſitando inquirit de titulis, inducit præſumptionem tituli beneficij, vide Titulus.
Ordinarij per curſum decem annorum inducit præſumptionem diſpenſationis, vide Diſpenſatio.
Non ita de facili inducit conſuetudinem, multa enim per patientiam tolerantur, quæ ſi in iudicium deducantur, exigente iuſtitia tolerari non debent, dec. 162. n. 11
Tot cenſentur Cenſus, quot perſonæ illum ementes, & quilibet cenſetur pro rata emiſſe, dec. 157. n. 16
Tot cenſentur commiſſiones, quot ſunt iura in eis deducta, itaut deficiente vno iure remaneat commiſſio in ſuo robore reſpectu alterius, dec. 309. n. 5
Tot requiruntur habilitates, quot ſunt obſtacula, dec. 109. n. 6
Tot cenſentur obligationes, quot ſunt debita, & termini, deciſ. 345. n. 3
Tot cenſentur ſententiæ, quot ſummæ, & capitula in eo contenta, dec. 552. n. 1. & adn. ibid. n. 6
Totum, ſi fuit articulatum de toto intelligi debet teſtis indefinitè deponens, vide Teſtis.
Continetur appellatione reſidui, dec. 257. n. 5. & adn. ibid. n. 13
Infert quamlibet ſui partem, dec. 133. n. 3
Eiuſdem naturæ, & qualitatis, cuius eſt totum, eſt etiam pars, dec. 535. n. 21
In toto includitur pars, dec. 92. n. 2
In totum approbari, aut in totum reijci debet lis nota, & non poteſt pro parte acceptari, & pro parte non, vide Lis.
Quando tantam vtilitatem affert pars in parte, quantam totum in toto, contractus dicitur diuiduus, vide Diuiduus.
Totus contractus iudicari debet, non ſingulæ eius partes ad dignoſcendam eius iniuſtitiam, vide Contractus.
Si tota res non vendatur, ſed pars tantùm, valor illius diminuitur, vide Valor.
Sententia debet ferri ſuper toto, non ſuper parte crediti, & quando hoc non procedat, vide Sententia.
Tractatus in contractibus non eſt attendendus, ſed concluſio, dec. 168. n. 2. & adn. ibid. n. 5 dec. 178. n. 4
Et ideo teſtis deponens de tractatu non probat, adn. ad d. deciſ. 168. n. 6
Interpretatur concluſionem, ibid. n. 7
Non concludit matrimonium, quod procedit alijs non concurrentibus, dec. 247. n. 11. & vide alia in v. Matrimonium.
Traditio actualis requiritur, vt inducatur caducitas, vide Caducitas.
Tranſactio afficit hæredes tranſigentium, etiam ſi non ſint expreſsè nominati, dec. 354. n. 3
Contra tranſactionem factam à ſuo authore non poteſt venire hæres, ex quocunq; iure veniat, dec. 418. n. 5
Quod procedit etiam ſi ſit hæres cum beneficio legis, & inuentarij, cùm inuentarium non liberet hæredem ab habendo rata omnia geſta per defunctum, quatenus vires hæreditariæ ferant, d. dec. 418. n. 6. & adn. ibid. n. 15
Super ſpiritualibus facta tranſactio ſi non ſit confirmata authoritate Papæ, non excedit vitam tranſigentis, & non afficit ſucceſſores, dec. 152. n. 1. & adn. ibid. n. 3
Sufficit tamen præſumpta confirmatio ex lapſu 30. annorum, adnot. ibid. n. 4
Tertio non præiudicat, d. dec. 418 n. 10
Super feudo, & fideicommiſſo facta tranſactio non nocet agnatis, d. dec. 418. n. 11. de quo latè adn. ibidem ſub numero ſextodecimo.
Quod procedit ſi in tranſactione feudum, ſeu fideicommiſſum non tradatur, ſed dimittatur penes poſſeſſorem, & concluſio in contrarium allegata declaratur, d. dec. 418. n. 12. & adn. ib. ſub eod. n. 16
An tranſactio requirat ſolemnitates neceſſarias in alienationibus, quando res dimittitur penes alteram perſonam, penes quam iam reperiebatur, vide adn. ibid. n. 17
Comprehendere præſumitur ius, de quo legitur facta expreſſio in narratiua tranſactionis, dec. 354. n. 11
Generalibus verbis concepta omnia comprehendit, quia ſufficit fuiſſe cogitatum in genere, ibid. n. 12
Generalis tranſactio ſuper iudicio generali omnia comprehendit, & ad omnia refertur, ibid. n. 9
Et trahitur ad connexa, acceſſoria, & dependentia, ibid. n. 10
Super certo iure facta non comprehendit aliud ius diuerſum, dec. 158. n. 1
Comprehenditur ſub diſpoſitione loquente de remiſſione, & ceſſione, dec. 260. n. 2
Effectuata in parte dicitur eſſe in obſeruantia, etiam quoad omnia capita, adn. ad dec. 557. n. 9
Super iure claro, & indubitato fieri non poteſt tranſactio per Procuratorem habentem facultatem tranſigendi, de. 311. n. 1
Fieri poteſt tranſactio de omni eo, quod in controuerſiam deduci poteſt, dec. 149. n. 4
Facta cenſetur ſuper eo, quod eſt in lite, dec. 158. n. 3
Et tranſactionis natura eſt receſſus à lite, dec. 286. n. 5
Quod intelligitur tàm de præſenti, quàm de futura, ibid n. 6
Et receſſus à lite eſt fauorabilis, maximè inter perſonas coniunctas, ibid n. 11
Et tranſactio obſtat, quia continet exceptionem litis finitæ, dec. 354. n. 1
Et lites per tranſactionem iam terminatæ, non ſunt inſtaurandæ, ibid. n. 2
Et pro tranſactionis validitate ſufficit ſolus timor litis, dec. 149 n. 2. & adn. ibid. n. 5
Sed extare talem timorem, vel adeſſe litem, non ſtatur aſſertioni partium, ſed aliunde probari debet, adn. ibid. n. 6
Quando partes noluat ſtare tranſactioni actus in vim tranſactionis facti, dicuntur facti lite pendente, quia ſublata tranſactione remanet lis antiqua, dec. 434. n. 17
Non iuſtificatur tranſactio per litem calumnioſam, benè verum eſt, quod ſufficit modica occaſio dubitandi, adn. ad dec. 149 num. 7
Tranſactionis verba generalia ſemper reſtringuntur ad cauſam in tranſactione expreſſam, & ad illud, ſuper quo erat lis, dec. 158. n. 4. & adn. ibid. n. 6
Limita niſi verba eſſent adeo generalia, vt ſalua ratione recti ſermonis, talem reſtrictionem non paterentur, adn. ad d. deciſ. 158. n. 7. dec. 286. n. 7
Non extenditur autem tranſactio, quantumuis generalis ad cauſas, ſuper quibus non erat contentio, d. dec. 286 n. 1
Maximè quando generalitas verborum eſt poſita in exerutiuis, ibid. n. 2
Reſcinditur tranſactio ob defectum cauſæ finalis, dec. 149. n. 1
Tranſactionis reſciſſionem ſi contineat ſententia, dicitur continere complicationem negotij principalis, quæ præbet legitimam cauſam appellandi, dec. 232. n. 3

Tran-

Digitized by Google

Tranſactionem reſcindens tenetur reſtituere bona empta ex pecunijs in tranſactione receptis,dec.354.n.7

Et veniens contra tranſactionem tenetur ante omnia reſtituere quod vigore illius recepit,deciſ.418.num.9

Fallit ſi impugnet tranſactionẽ ex capite nullitatis,de.473.n.21

L.ſi diuerſa C.de tranſact. *non procedit quando tranſactio,& actus eſt nullus,dec.271.n.16.& Annat.ibid.n.28.vbi vide declarationem.*

Et plenè de materia d.l.ſi diuerſa,*vide in Adn.ad dec.354.nu.17.vbi dantur plures ampliationes,& limitationes.*

De tranſactione nulla, & inualida non eſt neceſſe facere mentionem,deciſ.152.n.2

Tranſactionis natura eſt includere pactum de non petendo, & non moleſtando,dec.286.n.8

Item tranſactionis natura eſt, vt pars, quæ aliquid remittit, in tranſactione aliquid recipiat,dec.311.n.14

L.ſi quis maior C.de tranſact. *rariſſimè practicatur,& qualibet cauſa excuſat à dolo,qui in ea requiritur,dec.68. num.9*

L.de his ff.d. de tranſact. *non habet locum niſi quando agitur de dependentibus ex teſtamento, ſuper quibus tranſigi non poteſt niſi inſpectis verbis teſtamenti, non autem procedit, quando controuerſia vertitur ſuper exiſtentia, vel non exiſtentia teſtamenti,dec.149.n.3*

Translatio *cenſus ſi fiat de vno corpore ad aliud an extinguatur cenſus,& liberentur fideiuſſores, vide in verbo* Cenſus.

Dominij denotatur per verbum(Dedit)*dec.194.num. 15*

Eccleſiæ parochialis ſi in aliam fiat tranſlatio, illa deſinit eſſe parochialis,vide Paruchialis.

Tranſmiſſio *Fideicommiſſi conditionalis non fit ad hæredes,de. 551.num.1*

Ampliatur,vt non tranſmittatur, nec etiam ad liberos, & deſcendentes,deciſ.56.num.1.& Adn.ibid.n.11.d. deciſ. 551. num.2

Limitatur non procedere concurrentibus pro tranſmiſſione indicijs,& coniecturis,quę tamen debent eſſe vrgentiſſima,de.56 num.2.& Adn.ibid.n.12

Sufficit tamen ſi ex eis appareat non ſolùm de expreſſa,ſed etiam de tacita voluntate Teſtatoris,dec.551.n.3. & Adn. ibid. nu.11

Coniectura tranſmiſſionis eſt æqualitas ſeruanda inter vocatos, deciſ.56.n.3

Itam vocatio in ſtirpes,ibid.n.6

Item quando fuerunt vocati hæredes ſubſtituti extranei, præſumitur enim teſtatorem voluiſſe tranſmittere ad ſuos deſcendentes,deciſ.551.nu.5 & Adn.ibid.n.12

Item ſi filij,ad quorum fauorem prætenditur tranſmiſſio, ſint poſiti in conditione,d.deciſ.551.n.6.& Adn.ib.n.13. ſed n. 14. referuntur Doctores,& deciſiones, quæ hanc coniecturam reprobant.

Itam ſi ſit ſubſtitutus extraneus, ne præſumatur Teſtatorem voluiſſe præferre extraneum ſuis deſcendentibus,d.dec.551.n.7: & Adn.ibid.nu.15

Item ſi ſubſtitutio ſit iuncta cum iure accreſcendi,d.551.n.8.& Adn.ibid.n.16.vbi in fine refertur deciſio, quæ hanc coniecturam declarat.

Item ſi teſtator fecit plures gradus ſubſtitutionis,d.dec.551.n.9. & Adn.ibid.n. 17. vbi referuntur deciſiones, quæ hanc coniecturam non admittunt.

Pro tranſmiſſione ſimul iungũtur plures coniecturæ,quæ aliàs de per ſe ſola non ſufficerent,d.deciſ.551.n.10

In filium tranſmittentis facilius,& ex leuioribus coniecturis admittitur tranſmiſſio quàm in extraneum,deciſ.56.num. 10

Non impeditur tranſmiſſio, ex eo, quia Teſtator propria nomine ſubſtituerit,ſi conſtat de contraria voluntate Teſtatoris, ibid. num.7

Tranſmiſſibile facit voluntas Teſtatoris, quod ex ſui natura non eſt tranſmiſſibile, & è contra, d.deciſ.56.num.8.deciſ.551. num.4

Et ſufficit voluntas tacita,& coniecturata,d.dec.56.nu.9

Tranſmiſſibile ad hæredes, & purum eſt legatum dotis à patre relictum filiæ,ſecus ſi ab extranea,vide ſub verb. Dos

Tranſportatio actorum *integra dicitur, etiam non tranſportatis inſtrumentis vbi adeſt ſtylus producendi iura verbaliter, abſque eorũ dimiſſione reali in actis,d.59.n.2.& Ad.ib,n.10*

Integra præſumitur ſi non probetur contrarium,d. de 59.n.1.de 72.n.1.dec.118.n.3 & dec.508.nu.5

Integra præſumitur quando acta fuerunt extracta, & tradita à Notario actuario,ſeu à ſucceſſore,ſecus quando ab alio Notario non actuario,nec ſucceſſore, Adnot.ad d.deciſ.59 n.8

Integram eſſe tranſportationem probatur per atteſtationem Notarij atteſtantem de illa,ſeu non extare alia acta, Adn.ibid. num.6

Amplia, quod ſufficiat Notarium atteſtari ſe fideliter extraxiſſe, Adn.ibid.n.7

Atteſtationi autem Iudicis in hoc non ſtatur, cùm non ſpectet ad eius officium, Adn.ibid.n.9

Integritas actorum requiſita ex Concilio Tridentino non eſt neceſſaria,niſi quando cauſa eſt Eccleſiaſtica,dec. 508.n.11.& Adn.ibid.n.15

Amplia etiam ſi cauſa prophana ageretur coram Iudice Eccleſiaſtico, Annot.ibid.n.16

Neceſſaria non eſt tranſportatio, quando non tractatur de iuſtitia,ſeu iniuſtitia,ſed tantum de probando facta, quod ſcilicet inter partes fuerit agitatum iudicium,deciſ.225.n.21

Acta diuerſæ cauſæ,& iudicij nõ ſunt tranſportãda,d.300.n.1

Etiam ſi multùm conferrent ad cauſam,de qua agitur,deciſ.55. num.1.& Adnot.ibid.n.2

Tranſportanda ſunt acta, quæ ſunt neceſſaria ad detegendam iuſtitiam,vel iniuſtitiam ſententiæ,deciſ.320.num.1

Item acta quæ faciunt ad cauſam,ibid.n.2

Etiam criminalia,ibid.n.3

Et etiam ſi cauſa fuerit commiſſa, prout in prima, Adn. ib.n.4

Item tranſportanda ſunt acta facta coram arbitris, à quibus fuit appellatum,dec.300.n.2

Statutũ Vrbis requirens tranſportationem actorum recipit interpretationem à iure communi, ita vt habeat locum ſolum in actis pertinentibus ad iuſtitiam cauſæ,deciſ.508. num. 12

Defectus actorum non tranſportatorum vitiat proceſſum, deciſ. 485.num.11

Trebellianica *debetur filijs vltra legitimam,dec.421.num.9*

Detrahenda eſt de fideicommiſſo,deciſ.266.numero 4

Etiam ſi non fuerit confectum inuentarium iuxta veriorem opinionem,quam ſequitur Rota,d.dec.266.n.5.& Adn.ib.n.13

Trebellianica, & legitimæ conſumptio iuſtificari debet per fideicommiſſarium,qui petit immiſſionem,deciſ.185.nu.2.& Adn.ibid.n.5

Prohiberi poteſt etiam filijs primi gradus iuxta opinionem, quam ſeruat Rota;deciſ.421.n.19.& Adn.ibid.num.16

Et ad hunc effectum non requiritur indiuidua, & expreſſa prohibitio,ſed ſufficit,quod ex verbis generalibus id conijci poſſit, d.deciſ.421.n.11

Prohibita an cenſeatur, quando Teſtator diſponit bona reſtitui pleno iure,& cenſeri prohibitam, quando vlterius Teſtator diſponit bona omnia reſtitui reſoluit Rota,ibid.n.12

Prohibita cenſetur ſtantibus verbis(ſine diminutione,)*ib.n.13*

In Trebellianicam non imputantur fructus,quando ſumus in filijs,dec.266.n.6.& Adn.ibid.n.14

Etiam ſi vltra Trebellianicam competat quoque detractio legitima,d.dec.266.num.7

Quando ſupereſt Trebellianica,& legitima,in quibus dos poteſt conſtitui an dos ſit detrahenda de fideicommiſſo,& cui incumbat onus probandi extare Trebellianicam,& legitimum,ſeu alia bona libera,in quibus dos poſſit aſſignari, vide in verbo Dos.

Tribunal. *Suprema Tribunalia non curant publicationem Teſtium,dec.535.n.11*

Nec attendunt res Iudicatas,deciſ.317 n.1.
Et hoc procedit quando iniuſtitia eſt notoria,ibidem num. 2
Triennalis Poſseſſio *inducit præſumptionem tituli,d. 77. n.1*
Inducit præſumptionem vlterius Tituli validi,licèt appareat de vno titulo inualido,deciſ.37.n.9
Poſſeſſionis Triennalis præſumptio tollitur ex vera probatione facta per diligentias,deciſ.242.n.6
Triennalis Poſseſsor *non indiget iuſtificatione iuris ſui Authoris,deciſ.37.num.6.*
Triennium *eſt modicum in ſpatio 14 annorum,deciſ.344 n.12*
Tu, *eſt verbum perſonaliſſimum, deciſ.529.n.3*
Tunc, *& eo* Caſu, *& ſimilia verba limitant diſpoſitionem ad caſum expreſſam,& impediunt extenſionem ad alium caſum, deciſ.433.n.6.& Annot ibidem num.21.*
Turbatio. *Remouere turbationes dicitur habens poſſeſſionem eiuſdem,qui recuperat naturalem,d.203.n.3.& Annot.ibid. n. 6*
Turnus.*Conferendi beneficia vbi diuiditur inter Epiſcopum,& Capitulum,an & quando Epiſcopus in ſuo Turno gaudeat alternatiua,vide in verbo* Alternatiua.
Turpis *perſona reputatur Spurius ad effectum quod teſtamentum ſit nullum , in quo Frater eſt præteritus inſtituto d. Spurio,deciſ.271 .n.17*
Turpi perſona inſtituta ,ſi fratri aliquid minus legitima ſit relictum in Teſtamento an poſſit d. Frater impugnare Teſtamentum in totum, an potius agere debeat ad ſupplementum legitimæ,vide ibidem num.19
Turpi perſona inſtituta an per clauſulam Codicillarem ſuſtineatur Teſtamentum in quo Frater eſt præteritus,vide ibid.n.20
Tutor *adminiſtrare poteſt etiam ante confectum Inuentarium, & eius geſta tenent, licèt poſſit,vt ſuſpectus amoueri,dec.31. n.4*
Quod præſertim procedit , quando Tutor publicè , & palam adminiſtrat,& pro Tutore ſe gerit,ibid n.5
Item etiam de plano procedit in negocio,quod celeritatem deſiderat,ibid num.6
Tutoris geſta valent, etiam ante confectum Inuentarium quoad commodum Pupilli , non autem in eius præiudicium , deciſ. 530.n.4
Sed bene in præiudicium Tertij,deciſ.574.n.1
Et ideo Iudicium contra Tutorem,qui non confecit Inuentarium, eſt nullum in præiudicium Agentis,d.deciſ.530.n.5
Tutor,qui non confecit Inuentarium, ſicut non poteſt per ſe ſtare in iudicio in præiudicium Pupilli, ita nec etiam per interpoſitam perſonam,ibidem num.6.
Tutori eſt interdicta adminiſtratio pendente accuſatione ſuſpecti,quod eſt verum,vbi concurrit ſcientia illorum,cum quibus contrahit,deciſ.31 .n.10
Conſtituere non poteſt Tutor Procuratorem abſque iudicis decreto,aliàs proceſſus cum Procuratore factus,eſt nullus,deciſ. 373.n.1
Contrahens cum Pupillo palam,& publicè,illum ſibi validè obligat,deciſ 356.n.6
Validè obligat Pupillum,vbi conſtat de verſione pecuniæ in vtilitatem pupilli,deciſ.31 n.1
Verſio autem probatur ſtante indigentia præcedenti,iuncta ſubſequenti effecta,d.deciſ.31,num.2.& Annot.ibid.n. 11 .vbi datur exemplum .
Quod maximè procedit ſtante breuitate temporis,quod interceſſit,d.deciſ.31.n.3.
Ex quibus etiam coniecturis probetur huiuſmodi verſio , vide Annot.ibid.n.12
Sine Tutoris authoritate Pupillus non poteſt contrahere, nec ex contractu ſe obligare,deciſ.164.n.1
Tutor,& Curator filij ſi ſit Pater,an,& quando teneatur reddere rationem,vide in verbo Pater,*& in verbo* Ratio adminiſtrationis .
Tutoris confeſſio extraiudicialis non præiudicat Pupillis , deciſione 506. numero primo .
Fallit,quando aliunde eſt adminiculata,ibid.n.2. & vide plura ſimilia,ibid.n.ſeq.
Tutoris,& Curatoris confeſſio in reſponſione ad poſitiones plenè probat contra Pupillum,ibid.n 8.
Tutoris , & Curatoris confeſſio emanata per viam contentioſæ Iuriſdictionis,præiudicat quouſque de errore non doceatur,ib. n. 9
Tutoris factum eſt conſiderabile propter concomitantium , & adminicalam veritatis, deciſ.502 n. 11
Cum tutore litigans debent habere copiam Tutelæ, & Inuentarij,deciſ.574.n.5

V

V Acatio Beneficij *de iure ſufficit , licèt beneficium non vacauerit de facto,153.n.6.*
*Si probetur vacatio expreſſa de facto,Clauſula,*ſeu quouis alio modo,*comprehendit veram vacationem,deciſ.37.n.10*
Ex perſona defuncti vacatio ſufficienter iuſtificatur ex ſimili confeſſione aduerſarij in eius gratiam,deciſ.137. num. 11
Inducitur per profeſſionem emiſſam in Religione,dec.382. nu. 1
Non datur, nec quoad poſſeſſionem , nec quoad proprietatem in beneficijs de menſa,deciſ.142.n.6
Non datur in beneficio vnito,Annot.ad deciſ.112.n.5
Beneficium vnitum, & de menſa non dicitur vacare per obitum Vicarij,deciſ.77.n.2
Vacationem impedit vnio,dec.419.n.2
In menſe reſeruato vacatio iuſtificatur ex ſemiplena probatione non dato concurſu alterius tituli , aliàs requirit plenam probationem,Annot.ad deciſ.84.num. 8
Ad effectum autē reſeruationis talis vacatio in menſe reſeruato nō probatur per Teſtes de publica voce,& fama,d.53.ſub n.1
Sed debet plenè,& concludenter probari,dec.359. n.1
Si contingat vacatio in menſe reſeruato , Ius inferiorum collatorum non præſeruatur per clauſulam(dummodo collatio ad nos hac vice pertineat, *) deciſ.153 n.4*
Non inducitur per reſignationem conditionalem, niſi acquiratur Ius reſignatario,deciſ.159.n.6
In vacatione per reſignationem an procedat conſil. Oldrad.229 vide in verbo Oldrad.
Ante vacationem beneficij , an , & quando Patronus poſſit concedere alteri facultatem præſentandi,ſeu conſtituere Procuratorem ad præſentandum,vide in verbo Patronus.
*Gratia de beneficio vacaturo habet tacitam conditionem,*si, & poſtquam vacationi factus fuerit locus. *deciſ 307.n.20*
Validitas.*Quod pro validitate Actus præcedere debet , præſumitur præceſſiſſe,d.282.n.7.& adn.ib n. 11.vbi v. illationē.*
Valor *Emphyteuticorum an æſtimetur in tertia parte minus , quàm liberorum,an verò in ſexta parte,vide deciſ.573.n. 3*
Rei eſt æſtimandus ad rationem quinque pro centenario , deciſ. 553.num.8
Hoc non procedit in æſtimandis ædificijs , & domibus , Annot. ibid. num. 16
Non percipitur valor ſenſu corporis , & ideo Teſtis de illo deponens etiam non interrogatus tenetur reddere rationem ſui dicti,dec.379.n.3.dec.573.n.11.
Et magis ſpectat ad iudicium intellectus,& diſcurſum rationis , quàm ad ſenſum corporis,deciſ.277.n.1
Viſus eſt ſufficiens ratio Teſtis deponentis ſuper valore, ibid . numero 2
Probari debet valor de tempore contractus,deciſ.76.num.7 .dec. 553.num.3
An,& quando probetur per Arrendamenta, & per Locationes vide in verbo Arrendamenta, *& in verb.* Locatio .
In domibus,& ædificijs non probatur ex ſolis redditibus,dec.553. num.7
Non probatur ex Teſte deponente,rem tanti valere indicio ſuo, ibid,num.9
*Itē nec per Teſtes,niſi reddant rationē,v.ſupra.*Nō percipitur.

Item

Digitized by Google

Item nec per Teſtes non informatos de qualitatibus minuentibus valorem rei, deciſ.570.nu.4.& Annot.ibid.n. 10

Item nec per Teſtes, qui deponunt non conſideratis dictis qualitatibus minuentibus rei valorem, deciſ.553.num.11

Rei Valor diminuitur ſi non tota, ſed pars tantum venditur, ibid.num.12

Item ſi venditio ſit facta à Venditore ære alieno granato ſine cautione euictionis, d.deciſ.553.n.13 & Annot.ibid. nu. 18

Item ex prohibitione alienandi, deciſ.568. n.8

Ex dd.qualitatibus minuentibus rei valorem excluditur læſio, d.deciſ.553.n.14

Variatur Valor ex tempore d.deciſ.553.n.4.dec.570.num.6

Præſentis tamen temporis Valor arguit valorem de præterito, quando modicum temporis interuallum interceſſit, d.dec.553. numero 5

Et generaliter quando ex valore præſentis temporis inferri poſſit ad præteritum, vide Adnot.ibid.n.15

Vide alia in ſeq.verb. Valor beneficiorum.

Valor Beneficiorum *eſt difficilis probationis, deciſ.245. n.5. & Adnot.ibid.n.11.deciſ.277.n.5*

Probari debet de tempore impetrationis, deciſ.13.num.1

Et iuſtificandus eſt iuxta tempus datæ impetrationis, d.419.n.1

Et vt Valor probetur per Teſtes, debent percutere tempus Gratiæ, deciſ.357.n.4

Aliàs Valor non dicitur iuſtificatus, deciſ.419. n.1

Et Teſtis deponens ſimpliciter de valore beneficij cenſetur percutere tempus datæ, ſi Articuli continent tempus datæ, Annot.ad deciſ.194.n.26

Item vt valor probetur per Teſtes, debent deponere deductis oneribus, d deciſ.357.eod n.4

Aliàs Teſtes illum non probant, dec.411 n. 3

Et Teſtis de Valore deponens, cenſetur de illo deponere deductis oneribus, deciſ.273.num.3 dec.277.num.7

Quod declaratur, pro vt in Annot.ad d.deciſ.273.n.11

Iuſtificatur ex ſemiplena probatione, deciſ.35.n.1.d.471.nu.10

Et ex publica voce, & fama, d.deciſ.35.n.2.deciſ.78.n.3.de.84 n.3.deciſ.471.n.9

Item pro iuſtificatione valoris ſufficit vnicus Teſtis iunctis adminiculis, deciſ.143.num 2

Non probatur valor beneficiorum ex locationibus, d.147. nu.2

Item non probatur ex impoſitione Penſionis, quia Penſio poteſt reſeruari etiam ſuper Diſtributionibus quotidianis, deciſ.540. num.1

An autem, & quando diſtributiones Quotidianæ imputentur in valore beneficiorum, vide in verb Diſtributiones.

Et an, & quando, & qualis Penſio deducatur de valore Beneficiorum, vide in verb. Penſio *verſ.* Temporalis.

Item non probatur verus valor ex taxa librorum Cameræ, deciſ. 13.n.4

Quando autem à mala expreſſione valoris excuſet Taxa, vide dec.490.num.5

Et generaliter quæ excuſent ab hac mala expreſſione, vide Adn. ib. n.10.& alia in verb. Regula de valor.benef.exprim.

Multa alia, ex quibus valor non dicatur iuſtificatus, vide in deciſ.419.n.1

In conditione poſitus valor requirit plenam probationem, Adn. ad deciſ.277.num.9

Probatur tamen huiuſmodi valor in conditione poſitus ex probationibus imperfectis adminiculatis ex coniecturis, d.d.277. num.6

Narratus per non exceſſum non iuſtificatur per probationem de aſcenſu, dec.13.num.5.dec.147.num.1.deciſ. 353.num.4.& Adn.ibid.ſub nu.16.deciſ.379.num.2

Obtentorum probatur ex leuioribus probationibus, dec.13. nu.6

Et ex qualibet leui probatione, deciſ.78.num.4

Et ex quali probatione, deciſ.89.num.6.deciſ.490.num.2.

Debent tamen probationes eſſe in ſuo genere perfectæ, & concludentes, d.deciſ.13.eod.n.6.Adn.ad d.dec.89.num.7

Obtentorum dimittendorum valor non eſt iuſtificandus, dec.84 num 4

Amplia, vt in Annot.ibid.num.9

Velle *quis non præſumitur quod facere non poteſt dec.532. n.3*

Velleianum *Senat.Conſult.prohibet Mulierem fideiubere, dec. 321.n.2.*

Quod non procedit, quando certiorata de tali beneficio, illi in ſpecie cum Iuramento renunciauit, ibid.num.3

Imò ſufficit Iuramentum abſque certioratione d.dec. 321.n.4.& Adn.ibid.num 11

Hoc non procedit quando Mulier remaneret omnino ſine dote, Adn.ibid num.12.

Alia vide in verb. Mulier.

Vendicare *bona à ſuo Authore alienata an poſſit hæres ratione particularis affectionis, vide Annot.ad deciſ.418 ſub n.15*

Venditio *an cenſeatur facta ad corpus, vel potius ad menſuram totum id pendet à tacita, & Veriſimili mente contrahentium, dec.104.num. 4.dec.128.num.1*

Ad corpus cenſetur, quando venditor incipit mentis conceptum explicare à corpore, deciſ.104.n.2

Item quando fuit conſtitutum vnicum pretium totius prædij, & non fuit diſtributum in ſingulas Tornaturas, d.dec.104. nu.3. dec.128.num.2

Item quando contrahentes non ſunt loquuti de certa, & determinata menſura, ſed vſi fuerunt dictione (in circa) *d.dec.128. num.4*

Item quando venditor noluit ſe reſtringere ad aliquem certum numerum, & vſus eſt verbis (Quantumcumque ſit) *dec. 158 n.1*

Quando eſt ad corpus, & non ad menſuram, tenetur emptor ad integram ſolutionem pretij, etiam ſi numerus enunciatus per venditorem in aliqua deficiat, dec.104.num.1

Cum pacto de retrouendendo videtur quaſi pignus dec.194.n.19

Facta à Iudice plus offerenti differt ab adiudicatione, ſeu datione in ſolutum, quæ fit creditori, de.193.num.9

Venditioni ſimilis eſt datio inſolutum, maximè quando eſt voluntaria, & quicquid de venditione dicitur, habet locum in datione inſolutum, vide Datio inſolutum.

Neceſſaria non voluntaria venditio, eſt ſubhaſtatio; & in venditione, quæ fit per ſubhaſtationem apponi poſſunt conditiones, vide in verb. Subhaſtatio.

In venditione ſimpliciter diſpoſitum non habet locum in venditione neceſſaria, d.dec.193.num.10

Quod ſit voluntaria, vel neceſſaria, eſt quid accidentale, ibid. num 2

Non probat iuſtum valorem rei venditæ, deciſ 101. num 2

Si fiat à venditore ære alieno grauato ſine cautione euictionis valor rei diminuitur, deciſ.553.nu. 13.& Adn.ibid. n.18

Itē ſi fiat venditio non totius rei, ſed partis tātùm, d.d.553.n.12

Rei alienæ tenet, deciſ.526.num.4

Rei locatæ facta à locatore conſideratur pro adminiculo, ad hoc vt ex locatione dicatur probata poſſeſſio, dec.318. num. 3

Venditionem an, & quando faciat æſtimatio, vide Æſtimatio,

Venditioni an, & quando conſentire dicatur fideiuſſor de euictione, vide Fideiuſſor.

Venditionis denunciatio, & intimatio, quæ fieri debet Cenſuario vigore Bullæ Pij V. fieri poteſt non ſolum à venditore, ſed etiam ab emptore, vide in verb. Cenſuarius in princ.

In venditione includitur quicquid eſt intra confines, d. 155.n. 2

In venditione cenſetur comprehenſa Berleda, quando eſt intra fines deſignatos in venditione, deciſ.168.num.3

Venditioni quando tacitè accedit Ripa, illa non eſt menſuranda, ſecus, quando conſtat expreſsè eſſe incluſam in venditione, de. 155.nu.4.& Annot.ibid.num.14

Totum illud, quod venit in venditione venit in menſura, d. dec. 155.n.3

In contractu venditionis menſurari aquè debet terrenum malum, ſicut bonum, ibid.n.6

Ex quan-

Ex quantitate pretij arguitur quid veniat in venditione, deciſ. 126.n.9.& Adn.ibid.num.11

In contractu venditionis laſio poteſt interuenire dec.164.num.5

Laſio tamen non attenditur, niſi de tempore venditionis, deciſ. 570.num.5

L.2.C.de reſcind.vendit. *remedium, locum habet etiam in diuiſione, vide in verb.* Diuiſio.

In venditione, & deliberatione veniunt fructus pendentes tanquam pars fundi, deciſ.430.n.3.

Libera debet eſſe res vendita, dec.119.n.2

Procurator ad vendendum conſtitutus poteſt vendere, habita fide de pretio, ſecus tamen eſt ſi in mandatis committatur, quod vendat praſente pecunia, dec.23.n.4

Alia vide in verb. Emptio, Emptor, & Venditor.

Venditor, *qui ſciebat rem venditam onere aliquo affectam, tenetur emptori ad intereſſe, dec.119.num.3.*

Et loco intereſſe ſuccedit reſtitutio pretij, ibid.num.4

Certiorare ſpecificè debet emptorem de qualitatibus rei vendita, Adn.ibid.num.10

Rei cenſuata non poteſt reuocare mandatum datum ad extinguendū cēſū, ſi emptoris intereſt, quod extinguatur d.362.n.8

Tenetur ex natura venditionis de euictione, etiam ſi non ſit promiſſa, dec. 25.num.3

Venditori ſoluendum eſt pretium, etiam ſi non ſit dominus rei vendita, deciſ.511.n.6.& Annat.ibid.num.32

Venditoris confeſſio poſt venditionem, non nocet emptori, dec. 157.num.10

Alia vide in verb. Emptio, Emptor, & Venditio.

Verba *deciſionum ſunt intelligenda, vt ſint conformia iuri, dec. 511.num.25.*

Determinata formaliter ſi non ſint, determinantur naturaliter ſecundum naturam contractus, ibid.n.5

Diſpoſitiua cenſentur magis deliberatè prolata, quàm narratiua, dec.522.n.4.

Diſpoſitiua mandati ſunt attendenda, dec.548.num.9

Enunciatiua, vide in verb. Enunciatiua.

Eo caſu, *& ſimilia, qua limitant vocationem ad caſum expreſſum quid operentur, vide in verb.* Tunc, & eo caſu.

Et adueniente caſu pradicto, ſunt reſtrictiua, deciſ. 338. num. 7.

Et reſtando vedoua, & ſeruando l'habito vedouile, *conditionem important, dec.187.n.6*

E tornando cene al tale, *important pactum ad illius fauorem, dec.65.n.2*

Futurum tempus denotantia non includunt præteritum, de.338. num.5.dec.371.num.1

Generalia ſunt generaliter intelligenda, deciſ.327.n.3.& 4

Etiam in materia odioſa, ibid eod.n.4

Generalia reſtringuntur, ex alijs verbis ſubſequentibus limitatiuis, dec.90.n.14

Quantumuis generalia recipiunt limitationem ex verbis adiectis, & limitantur à ſua termino reſtrictiuo dec.114.num.5

Et reſtrictionem patiuntur ex ſubiecta materia, & ex cauſa, ob quam prolata ſunt, dec.511.num.23.

Generalia verba tranſactionis an, & quando reſtringenda ſint ad cauſam in tranſactione expreſſam, & ad illud, ſuper quo erat lis, vide in verb. Tranſactio.

Impropriātur quoque, vt teſtis defendatur à falſitate, d.252.n.11

In perpetuum, & in infinitum, quando non inducant nouum fideicommiſſum, vide Fideicommiſſum.

Intelligenda ſunt in dubio iuxta propriam illorum ſignificationem, deciſ.522.n.3

Et retinet latitudinem ſua ſignificationis, quam habent ex eorum propria ſignificatione, etiam in materia odioſa, dec.516. n.3

Item in dubio intelligi debent demonſtratiuè, non limitatiuè, ib. num.8

Item intelligenda ſunt, eo reſpectu, quo prolata ſunt, deciſ.511. num.24

Interpretari debent, vt congruant perſonis, ad quas diriguntur, dec.66.n.8

Item verborum interpretatio arguitur ex qualitate pœna, deciſ. 384.num.3

Et interpretatio eſt ſumenda contra fundantem ſe in verbis, de. 128.num.8

Iudicio ſuo plus, vel minus, ſi per hac verba teſtis deponat de tempore, dicitur non recordari de tempore, vide in verb. Tempus.

Mercatorum verba quomodo ſint intelligenda, vide in verb. Mercator.

Non mi ricordo d'altro, *prolata per teſtem intelliguntur pratereà, de quibus expreſsè ſupra depoſuit, deciſ.277.num.3 & Adn.ibid.nu. 8*

Notarij, an, & quando praſumantur verba partium, vide in verb. Notarius.

Obliquari non debent, qua poſſunt valere iure directo, dec.207. num.2

Vide etiam de verbis directis, & obliquis in verb. Subſtitutio.

Poſſit, & valeat, *ſunt verba facultatiua, dec.85.n.7*

Pracedentia recipiunt interpretationem ab immediatè ſequentibus, dec.531.n.6

Quantumcumque ſit appoſita in Inſtrumento venditionis quid operentur, vide in verb. Clauſula.

Referenda ſunt ad id, cui magis conueniunt, & probabilius adaptantur, & ad caſum proximiorem, & immediatum, vide in verb. Relatio.

Singularis numeri verba non poſſunt ad plura referri, ſed ad vnum tantùm, deciſ.433.num.7

Sedens, *& c. probant praſentiam, dec.484.num.1*

Sententia, vide in verb. Sententia.

Subſtitutionis, quando dicantur communia, & quando directa, vide in verb. Subſtitutio.

Teſtatoris, vide in verb. Teſtator.

Vniuerſalia ſingula comprehendunt, ac ſi eſſent expreſſa, dec.87. ſub n.10

Verborum proprietas quatenus requirit, extenditur diſpoſitio, quantumuis exorbitans, dec. 193.n.4

Etiam ſi maior eſſet ratio in vno caſu, quàm in alio, ibid.num.5

Ad declarandam facta ſunt potiora, quàm verba, vide in verb. Declaratio in fin.

Verbum *Apotheca ſignificat Tabernam, & locum deſtinatum ad merces vendendas, deciſ.123.n.2*

Dederit *appoſitum in diſpoſitione loquente de Dote operatur illam poſſe verificari, etiam in dote promiſſa, deciſ.204.n.26*

Dedit *denotat tranſlationem dominij, dec.194.nu 15*

Hæres, *quando non habet adiectum aliud verbum denotans tractum futuri temporis non trahit ſubſtitutionem ad fideicommiſſum, ſed ſubſtitutio verificatur in vulgari, dec. 207.n. 7.& Adn.ibid.num.9*

Lanio, *ſignificat illum, qui carnem in fruſtra ſecat, vt vendat, non eum, qui occidit animalia, dec.123.n.3*

Lego, *eſt verbum Iuris, & verbum* (laſcio) *eſt verbum facti, de. 544.num. 40*

Etiam per verbum (lego) *conſtitui poteſt nudus miniſter, ibid. num.41*

Oportet, *excludit arbitrium, & inducit neceſſitatem, de.23.n.3*

Pecunia, *in ſubhaſtatione non intelligitur ſtrictè pro pecunia, qua ad numerum datur, ſed pro ſatisfactione, de.28.num.1*

Promiſſio, *in ſcriptura importat ſtipulationem, dec.328.num.6*

Hoc procedit etiam in ſcriptura priuata, ibid.num.7.

Poſſit, *eſt verbum facultatiuum, deciſ.85.num.7*

Succeſſionis, *intelligitur de ſucceſſione ab inteſtato, attenta ſubiecta materia, vide in verb.* Succeſſio.

Tibi, *denotat perſonalitatem, dec.516.num.7*

Tu, *eſt verbum perſonaliſſimum, deciſ.529.num.3*

Valeat, *eſt verbum facultatiuum, d.deciſ.85.eod.nu.7.*

Videbitur, *intelligitur de arbitrio regulato, deciſ.251.num.8*

Verbi

Verbi generalitas reſtringitur ex verbis immediatè ſequentibus, ſed id intelligi debet, quatenus poſſit reſtrictio fieri ſalua ratione recti ſermonis, & itaut verbum aliquod non reddatur ſuperfluum, dec. 516. n. 6

Oratio vnica, quæ regitur ab vnico verbo, vna, eademq; determinatione determinatur, dec. 190. n. 2

Verisimiliter, *ad quod verisimiliter diſpoſuit Teſtator ſi cogitaſſet, cenſetur diſpoſitum, vide* Teſtator.

Iniſi, quæ veriſimiliter contingere poſſunt, & naturaliter contingant ſecundum naturam ſubiecti, promiſſor debet cogitare, alias ſibi imputare debet, vide Promiſſor.

Verisimilitudo *multum inſpicitur in materia probationum, dec. 245. n. 7*

Operatur, quòd admittantur leuiores probationes, ibid. n. 8

Et quòd probent, quæ aliàs non probarent, ibid. n. 9

Et quòd habeatur fides teſtibus, quibus aliàs non crederetur, ibid. num. 10

Et quòd ſcriptura priuata fidem faciat pro ſcribente, dec. 273. n. 7. & adn. ibid. n. 12

Et quòd confeſſio probet pro confitente, d. dec. 273. n. 8

Petitur à communiter accidentibus, dec. 390. n. 6

Teſtes deponentes veriſimiliora in concurſu alijs præferuntur, v. in verbo Teſtes præferendi.

Veritas *cauſæ præexiſtẽtis excludit ſimulationẽ, v.* Simulatio.

Præferenda eſt reputationi, dec. 279. n. 14

Veritati cedit præſumptio, vide Præſumptio.

Ad veritatem dicendam, quando inſtruuntur teſtes, illi probant etiam ſi ſint inſtructi, adn. ad dec. 570. n. 9

De veritate facti deponens vnicus teſtis inſtructus adminiculis, & præſumptionibus plenè probat, dec. 247. n. 6

Et hoc procedit in quacumq; materia, vide ibid.

Verſio *pecuniarum in vtilitatem pupilli, quando, & ex quibus coniecturis dicatur probata, v. dec. 31. n. 2. & adn. ibid. num. 11. & 12*

De verſione pretij in cauſam expreſſa, quando quis debeat eſſe ſollicitus, vide adn. ad dec. 511. n. 33

De verſione pretij in cauſam expreſſam, emptor non debet eſſe ſollicitus, & curioſus, d. dec. 511. n. 9

Hoc maximè procedit, quando venditor non eſt perſona priuilegiata, ibid. n. 10

De verſione pretij non debet eſſe ſolicitus emptor rei Eccleſiæ, ibid. n. 11

Verſionis probatio requiritur in mutuo, ibid. n. 12

Vexatio. *Habenda eſt ratio vexationis, etiam ſi hæres non teneatur creditoribus hæreditarijs, vltra vires hæreditatis, dec. 181. n. 8*

Propter vexationem minor eſt reſtituendus aduerſus aditionem hæreditatis, etiam locupletis, ibidem n. 6

Vexationes non tolluntur ex Inuentario, ibid. n. 7

Via *deducendi ea, quæ ſuam intentionem iuſtificant nemini in iudicio præcluditur, dec. 208. n. 1*

Executiua, quando competat, & nunc, & ſimilia, v. Executiua.

Vnam viam eligens cenſetur alteri renunciare, dec. 270. n. 1

Id procedit, quando agitur ad idem, & ex eadem cauſa, ſecus quando licet agatur ad idem, agitur tamen ex cauſa diuerſa, ibid. n. 2

Item non procedit, quando ab initio quis ſe non reſtrinxit ad certam viam, tunc enim proſecutio ex vna cauſa non impedit, quominus ad aliam poſſit conuolari, ibid. n. 3

Via vna omiſſa aliam aggrediens, non tenetur ad refectionem expenſarum, dec. 487. n. 3

Vna via omiſſa, quis poteſt aliam aggredi abſq; reiectione expenſarum ſtante clauſula, (quam, & quas) *d. dec. 270. n. 5 & adn. ibid. n. 11*

Certam viam elegiſſe, quis non cenſetur, ſi in commiſſione adſit clauſula (quam, & quas) *d. dec. 270. n. 4*

Per viam ordinariam ſi agi poſſit, non eſt locus remedio extraordinario, dec. 503. n. 3

Viam agendi non diuerſificat perſona Rei mutata, ſed conſideratur ex parte actoris, dec. 535. n. 23

Viaticum. *Expenſa facta pro viatico ad tollendum plura impedimenta, & moleſtias à parte præſtitas, ſunt imputanda in calculo, vide* Expenſæ.

Vi bonorum raptorum. *De hoc interdicto, vide* Spolium.

Vicarius *perpetuus cenſetur vtilis dominus, dec. 279. n. 7*

Vicarij confirmatio an ſuffragetur pro ſubſtinenda donatione iuriſpatronatus facta laico, vide Iuſpatronatus.

Vicario exercenti curam animarum congrua debetur, dec. 429 n. 1. & adn. ibid. n. 8

Vicinitas, *de iudicio, ſeu lite ſuper vicinitate in materia Retractus, vide in verbo* Retractus.

Ex vicinitate actuum non præſumitur ſimonia, v. Simonia.

Vicinus *habens prædium vicinum cenſetur dominus Ripæ, dec. 168. n. 4*

Præſumitur informatus, dec. 471. n. 3

Bona eſt ratio in teſte ad probandum obitum, quia vicinus, vide in verbo Obitus.

Vicino, quando non currat tempus datum ad detrahendum, vide in verbo Retractus.

Vicino emendari debet actione legis Aquil. damnum incendij ab eo, cuius culpa illud paſſus fuit, vide Incendium.

Victus. *Expenſa pro victu veris factoris ſunt imputanda in calculo expenſarum, vide* Expenſæ.

Pro ſupplemento victus per prius legati relictum legatum includit præcedens legatum, & facit vnicum legatum, v. Legatũ.

Videlicet. *Hæc dictio eſt declaratoria, & reſtrictiua præcedentiam, dec. 286. n. 9*

Vidua *debet infra annum luctus per hæredes mariti alimentari, dec. 250. n. 9*

Quod procedit, etiam ſi fructus dotis non ſufficiant, dec. 462. n. 3

Non tenetur conferre fructus ſuæ dotis, niſi pro rata alimentorum, & ſi fructus excedunt alimenta, poteſt illos petere, ibid. num. 1

Hoc non procedit durante anno luctus, ſed ſolùm poſt annum, ib. num. 2

Si tamen dos conſiſtit in immobilibus, vidua etiam durante anno luctus poteſt petere ratam fructuum excedentem alimenta, ibid. n. 4

Viduæ debentur fructus ad rationem ſeptem cum dimidio pro centenario poſt iudicialem interpellationem, dec. 209 n. 1

Iſta interpellatio eſt de forma, adn ibid. n. 7

Præſumitur autem interueniſſe ſtante ſolutione fructuum facta viduæ per multum tempus, ibid. n. 8

Statuta, quæ viduæ deferunt certum intereſſe, donec per hæredes mariti dos ei reſtituatur, an ſint valida, ibid. n. 9

Viduæ an debeantur vſuræ dotales poſt annum, eſt difficilis, & periculoſa quæſtio, dec. 204. n. 28

Non debentur viduæ dotales vſuræ poſt annum ex ſola mora, & interpellatione, niſi etiam concurrat, quod non habeat aliunde, vnde ſe alere poſſit, dec 204. n. 29. & adn. ibid. n. 33

Viduitas. *Sub viduitatis conditione vxor inſtituta tranſiens ad ſecunda vota an, & quando teneatur reſtituere omnes fructus perceptos, & inſtitutio, ſeu legatum reſoluatur vſq; ab initio, vide in verbo* Vxor.

Verba (reſtando vedoua, e ſeruando l'habito vedouile) *conditionem important, dec. 187. n. 6*

Vinculum. *Beneficia duplici vinculo reſeruationis affecta non comprehenduntur ſub indulto, vide* Indultum.

Duplex vinculum prohibitionis legis, & hominis operatur effectum etiam in caſu aliàs licito, & à iure permiſſo, deciſ. 529 num. 13

Virginitas. *Propter periculum amittendi virginitatem, non eſt danda reſtitutio, quando probationes ſunt in promptu reſpectu nullitatis matrimonij, dec. 351. n. 45*

Virgo *venit appellatione mulieris, dec. 516. n. 1*

Virginali pudori non conuenit eligere ſibi maritum inſcio patre,

deciſ.

Digitized by Google

decifione 326.numero quintodecimo.
Nec tractare de ſe nubendo,dec.414.n.11
Nec ſcribere literas miſſiuas Amaſio,ibid.eod.n.11
Vis compulſiua,vel ablatiua,quando fuit illata,an ſpoliatus tenatur reſpondere ſpoliatori ſuper alio iudicio, vide in verbo Spoliatus.
Illata non cenſetur vis, quando poſſeſſio fuit capta de mandato Iudicis,dec.281.n.3
Per vim expulſiuam,quando dicatur capta poſſeſſio, vide Poſſeſſio.
Per vim dicitur priuatus ſua libertate,qui fuit nulliter carceratus,vide Carceratus.
De interdicto vnde vi,& vi bonorum raptorum,v. Spolium.
Viſitatio eſt iuriſdictionis,dec.4.n.4
Et viſitandi ius habet ille,qui habet iuriſdictionem, cùm Actus viſitandi ad iuriſdictionem pertineat,dec.304.n.2
Non competit Epiſcopo,niſi in Hoſpitali Religioſo,poteſt tamen ei competere, vti delegato Sedi Apoſtolicæ ex forma Concil, Trid.dec.4.n.16
Viſitandi ius alteri conceſſum, non cenſetur conceſſum priuatiuè quoad Epiſcopum,niſi expreſsè dictum ſit,quod Epiſcopus non poſſit viſitare,dec.8.n.1
Viſitationem à ſe abdicare an,& quando poſſit Epiſcopus,ſi aliquam Eccleſiam à ſe irreuocabiliter eximat, vide d.dec.4.n, 13.& 14.& ſupra in v.Exemptio.
Viſitationes factæ non ab Epiſcopo, ſed ab inferiori non ſunt ſolemnitas,dec.504.n.6
Viſitationis materia eſt intricata,dec.4.n.19
Et in ea plurimum attenditur ſubiectio,ibid.n.18
Viſitator ſpecialis facit ceſſare generalem,dec.8.n.2
Declara procedere in Prælato Regulari, cui ſpeciali iure cenſetur conceſſa iuriſdictio priuatiuè,ibid.n.3
Specialis vbi datur,generalis viſitare non poteſt; quod maximè eſt verum, quando datur ad poſtulationem viſitandorum, & fauorem illorum, & opinio contrarium ſentientium dicitur minus vera,dec.4.n.17
Viſitatoris plures habere non intereſt,ibid.n.8
Viſus eſt ſufficiens ratio teſtis ſuper valore deponentis, vide in verbo Valor.
An autem,& quando probet teſtis de viſu,vide in verbo Teſtis ſub verſ. Vnicus.
Vita primi viri eſt de intentione excipientis contra ſecundum matrimonium,non autem è contra,eſt mors de intentione allegantis matrimonium,dec.247.n.21
Probanda eſt ab eo,qui in ea ſe fundat,dec.228.n.1
Non ſufficit autem vitam probare præſumptiuè, ex generali illa præſumptione continuationis vitæ vſque ad centum annos, ibidem n.4
Et tantò magis,quando deducitur ad effectum obiecti, ibidem num 5
Vitæ incertitudo facit ceſſare ſuſpicionem vſurarum in Societatibus Officiorum, vide Societas officij,
Vitricus,& Nouerca cenſentur magis exoſi liberis primi matrimonij,quàm filijs ex ſecundo,dec.173.n.4
De Vitrico,& Nouerca, non autem de filijs loquitur l.hac edictali,C.de ſecund.nupt.ibid.n.3
Vltimus locus,qui vltimo propius accedit,cenſetur dignior,dec, 310.n.2.& adn.ibid.n.8
Vltima depoſitio teſtis,an ſit attendenda,vel potius prima, vide in verbo Teſtis.
Vltimum ſpolium eſt purgandum,vide Spolium,
Ex vltima præſentatione effectuata deducta poſſeſſio præſentandi, ſufficit ad ſubſtinendam præſentationem, vide Præſentatio.
Non ſolùm vltima die termini, ſed etiam vltimo momento fieri poteſt oblatio,vide Oblatio.
In vltimis audientijs ordo eſt ordinem non ſeruare, deciſione 176.num.10
De vltimo ſtatu,vide in verbo Status.
Vnde vi; De hoc interdicto,vide in verbo Spolium.
Vnica oratio,quæ regitur ab vnico verbo,vna,eademq; determinatione determinatur,dec.190.n.2
Vnio effectum ſortita quoad vnum beneficium cenſetur effectuata,etiam quoad alia contenta ſub eadem vnione, adnot. ad deciſionem 557. numero 9. vbi vide ſimile de priuilegio, & Tranſactione.
Excluditur per ſtatum collatiuum,dec.77.n.3
Et vnioni repugnat ſtatus collatiuus, decif.112.n.1.& adn.ibid, ſub num.5
Vnio facta pro augmento cultus diuini an, & quando cadat ſub reuocatione Regulæ,& an,& quando dicatur facta pro dote, vide adn.ad dec.419.n.6
Regula reuocatoria vnionum non reuocat vniones factas in executionem Sacr.Conc.Trid.d.dec.419.n.3
Fieri an poſſit vnio Seminario nondum erecto, vide latè adn.ad dec.258.n.10
Impedit vacationem,dec.419.n.2
Et beneficium vnitum, & de menſa non dicitur vacare per obitum Vicarij,dec.77.n.2
Et vnioni repugnat vacatio,d.dec.112.n.3.& adn.ibid.ſub n 5
Et vnitum beneficium amittit nomen beneficij,efficitur prædium Eccleſiæ principalis, amplius non vacat, non eſt collatiuum, nec poteſt reſignari,adn.ibid.eod.n.5
Vnioni non affertur præiudicium conſiderabile per reſignationem,dec.159.n.6.& adn.ibid.n.9
Non tenet vnio de beneficio reſeruato,dec.419.n.4.& adn.ibidem n.7
Hoc procedit,quando erat reſeruatum de tempore vnionis, ſecus autem eſt, ſi tunc non erat reſeruatum licèt poſtea fuerit effectum reſeruatum per vacationem in menſe reſeruato, d.decif. 419.n.5
Vt præſcribatur vnio requiritur quadragenaria cum Titulo,vel immemorabilis,dec.51.n.1.& adn.ibid.n.5
Probatur per immemorabilem,dec.195 n.2
Et ex quibus probetur,vide latè adn.ibid.ſub n.3
Subreptitia vnio dicitur nulla ipſo iure,dec.450.n.1
Subreptitia eſt,non facta mentione, quod beneficium vnitum eſſet Prioratus in Eccleſia Collegiata,ibid.n.5
Et quod requirebat reſidentiam,ibid.n.6
Et non expreſſo, quod beneficium eſſet dignitas Monocularis, d. dec.450.n.7.& adn.ibid.n.12
Et quando non fuit narratum beneficium vnitum habere iuriſdictionem in ſuo Territorio,& quod eſſet caput in alia Eccleſia, d.dec.450.n.8
Ad vnionem non infertur ex donatione,dec.142.n.3
Nec beneficium præſumitur vnitum ex donatione de ipſo facta, quia donare beneficium non eſt veriſimile, dec.77. numero 6 & adn.ibid.n.11.vbi tamen vide dec.in contrarium, & concordiam inter iſtas deciſiones.
Vnioni repugnat,quod alius, quàm locus, cui prætenditur facta vnio percipiat omnes fructus, & prouentus,dec 112.n.4
Vnione,& incorporatione ſecuta omnia iura Eccleſiæ vnitæ cenſentur acquiſita Collegio,cui fuit facta vnio,dec.304 n.1
In Eccleſia vnita Cappellani ſolent eſſe amouibiles dec.370.n.6
Super beneficia tanquam vnito,ſi agit actor,licèt Reus prætendat illud iure tituli collatiuo,cauſa non dicitur beneficialis,d. 335.n.14
Quando vti vnitum petitur beneficium cauſa dicitur prophana, dec.562.n.2
Vniuerſitas citari debet capitulariter, aliàs citatio non ſuffragatur,dec.584.n.2.& latè adn.ibid.n.6
Priuilegia,& indulta conceſſa etiam Vniuerſitatibus, & Collegijs, cum quibuſcumq; clauſulis tolluntur per regulam octauam,vide Regula Octaua.
Teſtes de vniuerſitate an,& quando admittantur,necne,vide in verbo Teſtis.

Vnus

Digitized by Google

Vnus. *Repræſentare plures perſonas poteſt vna perſona, & plura iura poſſunt in eadem perſona concurrere, dec.531.n 7*

Vocatus *tacitè quis non cenſetur à teſtatore incerto caſu, quando teſtator in alio caſu eum expreſsè vocauit, quia veriſimile eſt, quod teſtator eodem modo expreſsè vocaßet, dec.433.n.4*

Tacitè vocati cenſentur venientes ab inteſtato ſtante clauſula Codicillari, dec 446 n.5

Qui ſe prætendit vocatum in aliquo teſtamento id probare debet, d.dec.433.n.1

Et ad illum excludendum ſufficit dicere, ſubſtitutio de te non loquitur, vel caſum iſtum non comprehendit, *ibid.n.2*

Voluntarium. *Ex cauſa neceſſaria, & ad quam quis compelli poteſt, factum quid præſumitur potiùs, quàm ex cauſa voluntaria, dec.236.n.3*

Voluntas *contrahentium magis inſpici debet, quàm veritas ipſa in his, quæ ab eorum voluntate dependent, dec.265.n.5*

Declaratur ex actu nullo, dec.76.ſub n.3

Nulla eſt voluntas errantis, & hæc regula non habet limitationem, dec.179.n.5

Requiritur in quolibet actu, dec.548.n.8

Statuentium eodem modo eſt interpretanda, quo & voluntas teſtatoris, dec.398.n.10

Teſtatoris, vide in verbo Teſtator.

Voluntatis mutatio non præſumitur, etiam ſi longum interuallum temporis interceſſerit, dec.156.n.9

Voluntatis exploratio in materia ſponſalium niſi fiat legitimè, non ſuffragatur, dec.376.n.3. & vide Sponſalia.

De libera voluntate mille teſtibus deponentibus, præferuntur duo deponentes de metu, vide Metus, *verſ.* Teſtes duo.

Votum continentiæ factum inter coniuges, quando teneat, & quando non probetur per aſſertionem coniugum, vide in verb. Continentia.

Vſura *dicitur quicquid accidit ſorti, dec.80.n.1*

Et quod datur ob dilatam ſolutionem, ibid.n.2

Vſuræ exceptio non impedit manutentionem quamdiu ſuper validitate contractus diſcutiatur, vide Manutentio.

Vſuræ ſuſpicio in ſocietatibus officiorum ceſſat ob incertitudinem vitæ, vide Societas officij.

In canſum debiti, pro quo debentur vſuræ, cedit ſolutio, vide Solutio.

Dotales vſuræ non debentur dilatione pendente, dec.573.n.6

Lucri dotis vſuræ an debeantur marito ſoluto matrimonio, vide ibid.n.8

Et quod non debeantur, etiam ſi ſuperſint filij, adn.ibid.n.17

De vſuris dotalibus, quæ debentur viduæ poſt annum luctus, vide in verbo Vidua.

Recompenſatiuæ vſuræ, quando præſtari debeant ab emptore, v. in verbo Emptor.

Vſus *communis loquendi eſt attendendus, dec.123.n.1*

Et probari debet ab allegante, d.257 n.10 & latè adn.ib.n.14

Conſuetus vſus loquendi teſtatoris eſt attendendus pro declaranda eius voluntate, dec.495.n.8.dec.544.n.12

Et magis ſecundum iſtum conſuetum vſum loquendi teſtatoris interpretationem recipiunt illius verba, quàm ſecundum ipſorum proprietatem, d.dec.544.n.30

Non vſus *Statuti non probatur per teſtes deponentes ſe neſcire, an Statutum fuerit in vſu, quia teſtes deponere debent non eſſe in vſu, & quod ſi eſſet in vſu, ipſi teſtes ſcirent, dec.269.n.3*

Probari debet in ſpecie, ibid.n.4

Probari debet per actus contrarios, ibid.n.5

Negatiua non vſus Statuti, vt probetur per teſtem de illa deponentem, debet ab eo reddi ratio, etiam ſi de ea interrogatus non fuerit, d.dec.269.n.6

Vſusfructus *æſtimatur iuxta formam* l. hæreditatum, ff.ad leg.Falcid. *dec.136.n.5*

Imputatur in legitimam, adn.ibid n.6

Si filius conſenſiſſet acceptare legitimam in vſufructu, vel alijs iuribus, illa non debetur in ſubſtantia, & corporibus hæreditarijs, dicta deciſione 186.numero 4.

Vſusfructus non acquiritur per patrem in bonis relictis per matrem filijs ſecundi matrimonij, dec.443.n.5

Item nec quando filius alteri filia, & reſpectiuè fratri donat cauſa mortis de conſenſu patris, ibid.n.6

Item nec quando adeſt legis prohibitio, nec quando diſpoſitio aliàs redderetur inutilis, ibid.n.7

Vſumfructum ſi habeat pater poteſt alienare bona filij ſine decreto, ſecus ſi non habeat vſumfructum, dec.334.n.5.& latiùs adn.ibid.n.12

Et ſolùm in ijs bonis, in quibus pater habet vſumfructum, eſt neceſſarius conſenſus patris requiſitus in alienatione bonorum filij, dec.391.n.2

Hoc procedit non obſtante Statuto requirente conſenſum patris in quocumq; inſtrumento filij, quia dictum Statutum eſt intelligendum in caſu, in quo patri eſſet debitus vſusfructus, ibid. num.3

Vſumfructum ſi non habeat pater in bonis filij, ſed bona ſpectent pleno iure ad filium, pater ſi eſt tutor, & curator filij, tenetur reddere rationem, vt quilibet alius tutor, dec.334.n.9.& adn. ibid.n.13

Reſpectu bonorum filij, quorum pater non habet vſumfructum, nec adminiſtrationem, non poteſt per eum authorizari contractus filij, dec.260.n.12

Iſte vſusfructus, qui debetur patri, ſeu matri in bonis relictis filijs non inducit præſumptionem fraudis in materia, l. hac edictali, C.de ſecundis nupt. *quando filij iam non ſunt nati, vide in verbo* Filij.

Non cadit vſusfructus in re propria, dec.542.n.7

Nec tenet legatum vſusfructus hæredi relictum, quia legari à ſe ipſo nemo poteſt, ibid.n.5

Vtilis *præſumitur alienatio bonorum Eccleſiæ ex curſu longi temporis, dec.356.n.4*

Et ex confirmatione executorum Apoſtolicorum, adn.ad deciſ. 343 n.6

Conceſſio præſumitur vtilis ex eo, quia fuit facta pro maiori ſumma, quam fuit repertum in licitatione, d.dec.343.n.2

Et conceſſio in emphyteuſim præſumitur vtilis ex obſeruantia 30 annorum, d.dec.343.n.1.& adn.ibid.n.4

Item eſt etiam vtilis conceſſio, quando eſt facta in perpetuum pro eadem quantitate, pro qua fieri ſolebat dum ad tempus concedebatur, cùm in conceſſione perpetua iuſtè detrahatur de ſolita reſponſione ſexta pars, d.dec.343.n.3. & adn.ibid. num.7

Dominus vtilis cenſetur Vicarius perpetuus, vide Vicarius.

Vtilius, *quod eſt agenti quis cenſetur in dubio velle, & facere dec.307.n.11*

Vulgaris *ſubſtitutio, vide in verbo* Subſtitutio.

Vxor *acquiſiuiſſe præſumitur de bonis mariti, dec.539.n.17*

Fideiubere non poteſt ad fauorem mariti, dec.333.n.3

Et quando vxor non poteſt in bonis mariti habere releuationem eius fideiuſſio pro marito eſt læſiua, ibid.n.7

Et inualida, dec.363.n.2

Inſtituta ſub conditione viduitatis tenetur præſtare cautionem Mutianam, dec.187.n.2

Inſtituta ſub conditione viduitatis tranſiens ad ſecunda vota, tenetur fructus omnes perceptos reſtituere, & inſtitutio, ſeu legatum reſoluitur vſq; ab initio, d.deciſione 187. numero 3.& latè adnot.ibidem ſub num.13.vbi vide ampliationem, & limitationem.

Secus ſi non per viam conditionis, ſed per viam dictionis ſuſpenſiuæ (donec vidualiter vixerit) *fuiſſet inſtituta, quia tunc non tenetur fructus perceptos reſtituere, d. dec.187.n.4.& adn.ibid.ſub n.14*

Stante negligentia viri in exigenda dotem, vxor ipſa agere poteſt pro exactione, etiam ſi non ſibi, ſed marito ſit facta promiſſio, adn.ad dec.97.n.7

Vxori an, & quando competat actio ad fructus dotis, vide ſub verb.

Digitized by Google

*verb.*Dos.
*Vxori an,& quando ſint preſtanda alimenta per maritum , & per haredes mariti, vide in v.*Alimenta.
*Vxori relictus vſusfructus reſtringitur ad alimenta per conſuetudinem Bulgari,& quando locum habeat iſta conſuetudo nec-ne, vide in verb.*Bulgari conſuetudo.
*Vxori,& multo minus ſororibus vxoris non preiudicat acceptatio legati facta à marito, vide in v.*Legatum.
Vxori traditę res pretioſę per maritum non cenſentur donatæ,ſed tantum cenſentur conceſſa ad vſum, & ornatum , deciſ.474. n.1.& 2
Competit marito conditio ob cauſam ad illas recuperandas, ibidem,n.3.
Vxoris dos,& donatio propter nuptias non veniunt in confiſcatione bonorum mariti delinquentis, vide in v. Confiſcatio.
Inter virum,& vxorem eſt prohibita donatio , vide Donatio.
Vxoris reſtitutio non eſt impedienda marito non obſtante quacunque exceptione etiam notoria,d.326.n.49.
Ad vxoris funeris expenſas maritus tenetur pro rata lucri dotis, dec.573.n.9.
In præiudicium vxoris maritus non poteſt facere aliquam renunciationem,dec.573.n.7.
Filius præſumitur natus ex eo, quæ communiter reputabatur vxor, vide Filius.

F I N I S.

Digitized by Google

Digitized by Google

Digitized by Google